Autor *Capreoli Tholosanus (Johannis)*
Titulo *Liber primus defensionum theologiae divi doctoris Thomae de Aquino*

+ Pergamino

Impresor *Octavio Scoto Modoetiense*
Editor .
Edicion .
Lugar *Venetiis*
Año . . *1483*
Tomos . *1*

Tamaño *4*
Letra . . . . *alemana*
Registro . . . . —
Encuadernacion *rota*
Estante . . . .
Número . . . .

Tabula questionũ ꝛ ꝯclusionũ ꝛ impugnatorũ earũ huius primi libri defensionũ theologie diui doctoris Thome de aquino in primo sententiarũ magistrũ Johannẽ Capreolũ tholosanũ ordinis predicatoꝝ.
Licꝫ aũt in hoc libro vnaquęqꝫ questio p vnũ aut plures articulos diuidaẽ: tñ ut breuiores essẽmꝰ placuit hic notare solos articulos in qbꝰ signãẽ ꝯnes: cũ oẽs alij cõtineant sola dubia aut impugnãtiũ obiectiões

Prologi Questio I

Utrum theologia sit scientia.

ꝯ j Licꝫ ois scia requirat euidentiã ꝛ intellectum suoꝝ pmoꝝ pncipioꝝ. non tñ ois scia requirit euidẽtiã aut intellectũ suoꝝ pncipioꝝ proximorũ preſertim in scia subalternata. Contra hanc arguit .Pe. Aureoli. ordinis minoꝝ.
z Licꝫ theologia naturaliter inuẽta nulli scientie subalterneẽ. theologia tamẽ p reuelationẽ habita subalternaẽ scie dei uel beatoꝝ. Pe. Aureoli Durandꝰ de scõ portiano
3 Licꝫ theologia zº modo dicta non sit eque pfecte ꝛ ppꝛie scia sicut theologia pmo mõ dicta que diciẽ metaphisica. tñ ipsa ẽ scia inq̃tũ cõtinuaẽ scie dei ꝛ btõꝝ. Gregꝰ de arimino Durandus Johãnes Scotus.
4 Theologia zº modo dicta est certior quacũqꝫ scia humanitꝰ inuenta. licꝫ sit ineuidentior.
5 Theologia zº modo dicta illo modo quo ẽ scia non est scia articuloꝝ fidei. sꝫ ꝯnũ que sequũtur ex illis. Aureolus.
6 Ista doctrina ẽ necia ad salutẽ humanã. preter scias humanitꝰ inuentas. Aureolus

Questio II

Utꝝ habitus theologie sit practicus.

ꝯ j Scientia propꝛie speculatiua differt a practica q̃tũ ad finẽ ꝛ q̃tũ ad materiam de quibus sunt. Gregꝰ
z Scia fm quid speculatiua nõ differt semper a practica q̃tũ ad mãm uel obiectũ. Scotꝰ
3 Aliq̃ scia q̃ nõ ẽ actu simpliciẽ practica põt fieri simpliciter ꝛ actu practica. quedã vo nõ.
4 Habitꝰ non diciẽ practicꝰ put practicũ distinguiẽ ꝯ speculatiuũ ab ope interiori qđ manet infra intellectũ. sed ab ope exteriori prout oẽ opus sequẽs electionẽ põt dici praxis. Aureolus Gregꝰ
5 Non omnis habitꝰ diciẽ practicꝰ. nec ois cognitio mereẽ dici practica ex quacũqꝫ relatione ad praxim. sed oꝫ q sit prima regula operis.
z Theologia nr̃a ẽ practica ꝛ speculatiua. licꝫ pncipalius sit speculatiua q̃ practica. Aureolꝰ

Questio III

Utꝝ theologia sit vna scientia.

ꝯ j Habitꝰ scie licꝫ sit vna simplex qualitas nõ cõstituta ex multis put habitum dicimꝰ habilitatẽ ad vtendũ cõplete formis intelligibilibꝰ: tñ habitꝰ scie put est immediatũ principiũ actus intelligendi nõ sp ẽ q̃litas simplex. Aureolꝰ
z Distinctio fm genꝰ sciaꝝ speculatiuaꝝ attẽdenda est penes inclusionẽ fm genꝰ scibilis inq̃tũ est scibile. ꝛ similiter de vnitate sciẽtie q̃ attẽdiẽ fm vnitatẽ generis scibilis. Aureolꝰ
3 Unitas specifica habitꝰ sciẽtifici attendẽda est penes vnitatẽ formalis obiecti quã ille habitꝰ pmo ꝛ per se respicit. Aureolꝰ
4 Theologia est vna scientia. Aureolus

Questio IIII

Utꝝ deꝰ sit subiectũ huiꝰ scie.

ꝯ j Obiectũ scie nr̃e est aliqd incõplexũ ex pte rei. licꝫ ex pte nr̃i sit aliqđ cõplexũ p modum enunciabilis. Gregꝰ
z Subiectũ sciẽtie non oĩo est idem qđ obiectũ eiusdem.
3 Formalis rõ obiectiua alicuꝰ habitꝰ scientifici nõ solũ est illud ad qđ pmo terminaẽ actꝰ talis habitꝰ: sed potꝰ illud qđ est causa p se q aliqd p illum actũ attingaẽ.
4 Formalis rõ subiectiua ut qđ tria reqrit. vniuersalitatẽ pncipalitatẽ ꝛ distinctionẽ.
5 Deꝰ est subiectũ theologie ꝛ formale obiectum sicut qđ cognosciẽ p habitũ theologicũ primo ꝛ per se. Aureolus
6 Ratio formalis obiecti theologie sicut q̃ aliqd in theologia cognoscimꝰ est lumẽ diue reuelationis. ꝛ silr̃ formalis rõ obiecti theologie ut obiectum est hoc quod dico reuelabile uel cognoscibile lumine diue reuelatiõis. Aureolꝰ

Dis. I Questio I

Utrum fruitio sit actus voluntatis.

ꝯ j Uoluntas respectu finis habet tres actꝰ realiter distinctos scꝫ voluntatem intentionem ꝛ fruitionem.
z Uelle non diciẽ ppꝛie nisi respectu finis.
3 Fruitio est amor uel delectatio quam aliquis habet de vltimo expectato qđ est finis. Aureolus Gregꝰ
4 Intentio est actus voluntatis realiter differẽs a fruitione ꝛ volitione propꝛie dicta. Aureolus Gregꝰ
5 Fruitio beatifica non solum transit obiectiue super deum. imo super visionẽ qua videẽ deꝰ ꝛ eadẽ fruitiõe fruimur vtroqꝫ. Aureolus
6 Nec fruitio nec aliqs actus voluntatis est eẽntialiter beatitudo. Aureolus Geraldus de carmelo

Questio II

Utꝝ vti sit actus voluntatis.

ꝯ j Usus est actus voluntatis. Aureolus
z Usus propꝛie sumptus nõ est nisi respectu eorum que sũt ad finem.
3 Electio est actus volũtatis. Aureolus
4 Electio est respectu eoꝝ que sũt ad finẽ.
5 Consensus est actus voluntatis.
6 Consensus non est nisi eoꝝ que sunt ad finem. Aureolus

7 Respectu eiusdem obiecti potentie executiue vsus semper sequitur electionem.
8 Electio quandoque differt realiter a consensu quandoque solum ratione.
9 Ante consensum precedit consiliu. et ante electione precedit consensus. et ante imperiu precedit electio. et ante vsu precedit imperiu.

Questio III
Utru vltimo fine per intellectum apprehenso necessario fruatur creata voluntas.

Conclusio j Uoluntas necessario vult fine vltimu apprehensum sub ratione sua vsu. Aureolus Scotus
2 Licet volutas necessitate naturalis inclinationis velit beatitudine apprehensa sub ratione summi boni aut beatitudinis aut felicitatis. non tamen necessario vult ea apprehensam sub aliqua speciali ratione illius in qua beatitudo consistit. et hoc dum est in via. Aureolus
3 Uolutas pro statu vie nihil necessario actualiter vult nec ab aliquo obiecto mouetur necessario quantum ad exercitiu actus. licet quantum ad specificatione actus necessario ab aliquo moueatur obiecto.
4 Diuina essentia clare visa necessario mouet volutate creata ad sui dilectione. no solu quo ad specificatione actus sed etiam quo ad exercitiu. Adam Scotus
5 Ultimo fine clare apprehenso volutas necessario fruitur
6 Ultimo fine apprehenso sub generali ratione summi uel perfecti boni aut felicitatis aut beatitudinis citra beatifica visione volutas no fruitur perfecte.

Dis. II Questio I
Utrum deus sit a nobis pro statu vie intelligibilis.

Conclusio j Obiectu primu et per se nostri intellectus est ens. Aureolus et alij
2 Uerum est obiectu intellectus nostri primu et adequatu no tamen per se. hoc est per propria ratione.
3 Naturale obiectu intellectus et connaturale ac proportionatu nobis ad intelligendu pro isto statu est quidditas rei materialis. Aureolus
4 Licet veru no sit per se uel formale obiectu quod intellectus: stat quod est formale et per se obiectu quo intellectus.
5 Deus no potest a nobis in via cognosci per essentiam sua uel in se. Scotus
6 In via possumus deu cognoscere ex suis et in suis effectibus.
7 Deus potest in via imediate cognosci. ita quod cognitio viatoris attingit ipsu licet per media transeat.
8 In statu vie possumus habere aliquem conceptu deo propriu. et idem dico de specie sibi propria.
9 Eode conceptu quo viator concipit creatura potest concipere deu. licet nomen signans illu conceptu non dicatur vniuoce de deo et creatura. Scotus.

Questio II
Utrum deu esse sit per se notum mentibus humane in via.

Conclusio j Ad hoc quod aliqua propositio sit per se nota sufficit quod predicatu sit de ratione subiecti. Aureolus Gregorius
2 Non omnis propositio per se nota est per se nota nobis. Aureolus
3 Hec propositio: deus est. est per se nota et secundum se. non autem quo ad nos. Aureolus Gregorius

Questio III
Utrum in diuinis vnus deus sit tres persone.

Conclusio j Illa propositio philosophi 3° physicorum: Quecunque vni et eide sunt eade etc. tripliciter exponitur. Aureolus
2 Ex positione triu personarum in vna essentia non infringitur ars syllogistica nec syllogismus expositorius.
3 Ex eade positione no falsificatur primu principiu complexu scilicet quod contradictoria no verificantur de eodem. Aureolus

Dis. III Questio I
Utrum vnitas dei possit ex creaturis demonstratiue concludi.

Conclusio j Unitas dei potest ex creaturis demonstratiue concludi. Contra rones arguit Aureolus

Questio II
Utrum in creaturis reperiatur imago et vestigiu trinitatis.

Conclusio j Ratio vestigij in hoc consistit quod est representatio cause uel causalitatis quantu ad sola causalitate absque representatione forme. ratio autem imaginis consistit in representatione cause quantum ad similitudinem forme. Aureolus
2 Ratio vestigij non inuenitur proprie in accidentibus sed tantum in substantijs. Aureolus

Questio III arti. I
Utru illa penes que attenditur vestigium trinitatis realiter distinguantur a rebus in quibus sunt.

Conclusio j Partes vestigij qualitercunque assignentur: ad tria generaliter reducuntur.
2 Partes vestigij assignati per illa tria vnu veru bonu differunt ab eo in quo tale vestigiu reperitur. Aureolus
3 Bonitas et veritas rei create distinguuntur realiter et bonum et veru et vnu distinguuntur ratione. Aureolus Guido
4 Modus species et ordo penes [illegible] attenditur alia assignatio vestigij non sunt idem inter se nec cum illo cuius sunt.
5 Substantia virtus et operatio penes que attenditur alia assignatio vestigij. ad inuicem realiter distinguuntur. et duo eorum distinguuntur ab eo cuius sunt.

Arti. II
Utru partes imaginis distinguantur a rebus in quibus sunt.

Conclusio j Potentie anime non sunt ipsa essentia anime Contra rones sancti doctoris Scotus [illegible] Gene Scotus Aureolus Okam Adam [illegible]
2 Uoluntas et intellectus in anima rationali [illegible] due potentie realiter distincte. Scotus Aureolus Alij Hybernicus.
3 Memoria in parte intellectiua non est potentia distincta ab intellectu. Aureolus
4 Mens prout in ea est imago trinitatis non est

idem quod aīa. nec qȝ memoria aut intelligē tia uel uoluntas.

5 Partes imaginis create distinguūt ab illo in q̄ sūt qlibet uel aliqua illaꝝ. Aureolus

Dis. IIII Questio I

Utrum ista sit concedenda: de⁹ genuit deum.

Arti. I De significato hui⁹ nominis deus.

j Omne nomen cuiuscūqȝ sit predicamenti sigt substantiā cū qualitate.

2 Nullū nomen de p̄dicamento accñtis sigt substantiā put eā accipit logic⁹ uel ph̄us pm⁹ nisi forte ex consequenti.

3 Omne nomen supponit p substantia τ proprie sigt qualitatē: loquendo ut grāmatic⁹ loquit de substantia τ qualitate.

4 Significatū nois ē duplex scȝ formale τ mā̄le.

5 Hoc nomē deus τ qȝlibet aliud concretū substantiale sigt distincte quidditatē uel essentiā indistincte aūt supposita illi⁹ nāe. Aureol⁹

Arti. II et III De veritate illaꝝ ꝓpositionū affirmatiua τ negatiua.

j Ista est falsa: de⁹ non gñat deū. Aureolus.

2 Hec est vera: deus genuit deū. τ non solū vera imo propria. Aureolus

Questio II Utrum in diuinis abstractum predicetur de concreto.

j In creaturis abstractū τ cōcretū p̄dicant̄ de se inuicē in formis generalibus: non aūt semper in formis specialibus.

2 In rebus mā̄libus differt fm rem natura τ suppositū nature. Geraldus Aureolus

3 In substantijs mā̄lib⁹ differt qȝ quid est τ illud cuius est. Geraldus Scotus

4 In substātijs spūalibus creatis cuiusmodi sūt angeli abstractū non p̄dicat̄ de concreto. nec suppositū est oīo idē fm rem qȝ sua eēntia uel natura. Aureolus

5 In solo deo nō differt suppositū τ natura: abstractum τ cōcretum.

Dis. V Questio I

Utrum diuina eēntia sit formalis terminus diuine generationis.

j Diuina gñatio terminat̄ ad essentiā τ ad psonā Aureolus. Okam Greg⁹ Durand⁹

2 Generatio dīna nō habet terminū a quo.

3 Diuina essentia non ē genita p se nec p accidēs Petrus Johannes Alij

4 Diuina essentia non se habet in diuina gñatiōe ꝓprie loquendo sicut mā̄ uel subiectū. licȝ habeat vnā de cōditionib⁹ materie. Durand⁹ Henricus de gandauo.

Dis. VI Questio I

Utrum pater genuerit filiū natura.

j Essentia dīna est p̄ncipiū quo oīuȝ actuū diuinorum. Greg⁹.

2 Essentia sub ratiōe eēntie nō ē p̄ncipiū alicuiꝰ actus secundi qui est opatio: sed solū respectu pmi actus qui est esse. Greg⁹

3 Essentia dina est p̄ncipiū actus gñationis sub ratione qua essentia est natura. Greg⁹

4 Licȝ spūs scūs ꝓcedat nāliter a patre. non tñ ꝓcedit ab eo p modū nature. sed p modū voluntatis. Aureolus Scotus

5 Licȝ spūs scūs ꝓcedat naturaliter. cum hoc tñ libere ꝓcedit a patre. Greg⁹

6 Licȝ respectu gñatiōis filij deus habuerit voluntatē cōcomitantē. nō tñ accedentē uel antecedentē duratiōe aut intellectu. Scot⁹

Dis. VII Questio I

Utrum in patre sit aliq̄ potētia respectu actus generationis eterne.

j Generans in diuinis habet potentiā generādi τ spirans spirandi. Aureolus

2 Potentia generādi dicit p̄ncipaliter τ in recto diuinā naturam. Bonauentura Garro de marra Henric⁹ Scot⁹ Durand⁹

3 Potentia generandi dicit relationē: puta paternitatem in obliquo.

Questio II Utrum in diuinis possint esse plures filij.

j In diuinis non possūt esse plures filij. Henricus τ alij

2 Scd̄m mentem sancti Thome. hui⁹ impossibilitas resoluit̄ in diuinā immaterialitatem sicut in causam. Aureolus Scotus Adam Hugo de castro

3 Etiam fm mentem sancti doctoris. hui⁹ impossibilitas resoluit̄ sicut in causam in perfectionem diuinam tam ex parte processionū q̄ ex parte procedentiū.

4 Etiam fm mentem sancti Thome. h⁹ impossibilitas resoluit̄ ī modum naturalis processionis ut in causam.

5 Etiā hui⁹ impossibilitas fm mentē sancti doctoris resoluitur ut in causam ī modum quo diuine persone cōstituūtur τ ab inuicē personaliter distinguūtur.

Dis. VIII Questio I

Utrum aliq̄ creatura subsistēs sit suū eē existētie

j Nulla creatura subsistens est suū esse quo actu existit in rerū natura. Henric⁹ Godofredus Geraldus Aureol⁹ Garro Alij

2 Esse creature non sic se habet ad illud quod est uel ad quidditatem creature omnino cōsimiliter sicut forma substantialis ad materiā.

3 Esse existentie non se habet oīo silit̄ ad substātiam uel essentiam creature sicut accidēs ad subiectum: accipiendo accidens proprie pro quidditate accidētali reposita in aliquo nouē generū accidentis.

Questio II Utrū deus sit in genere.

ꝫ j Licz non oē q̄d est in gn̄e sit compositū ex m̄a ꝛ forma. oē t̄n q̄d habet gen⁹ ꝛ differētiā est ad aliquē gradū entiū terminatum. Scotus Greg⁹ Aureolus

2 In oī re que ꝓprie reponit̄ in gn̄e predicamentali differt quidditas a suo esse. Aureolus Greg⁹

3 Oē quod ꝓprie est in genere. habet actū admixtum potentie. Aureolus Greg⁹

4 Deus nō est ꝓprie in aliq̄ genere: scz sicut spēs uel indiuiduū. Greg⁹

5 Deus non ē in genere reductiue.

Questio III Utrū aliqua creatura sit imutabilis

ꝫ j Oīs creatura est mutabilis ꝑ potentiā q̄ est in alio ab ea.

2 Non oīs creatura ē mutabilis in non esse ꝑ potentiā que sit in ea. Aureolus

3 Nulla creatura habet in se potētiā ꝑ quā possit cedere in nihilū.

4 Oīs creatura subsistens est mutabilis fm esse accidentale ꝑ potentiā que est in ipsa.

Questio IIII Utrū pluralitas attributorū diuine simplicitati repugnet.

ꝫ j Sapiā bonitas ꝛ oīa hō attributa sunt oīo vnū re in deo. ꝛ nullatenus extra intellectum distincta. Scotus ꝛ sequaces

2 Diuina attributa distinguūt̄ rōne. Aureol⁹

3 Non solū attributa sūt in deo. sed etiā rationes attributorū.

4 Istaꝝ rōnū pluralitatis causa ē dei plena pfectio ꝛ nostri intellectus limitatio.

5 Scdm doctrinā sci doctoris multe formalitates sūt in deo fm vnū sensū. ꝛ fm aliū non est nisi vna formalitas in deo.

Dis. IX Questio I

Utrū diuina gn̄atio mensuret̄ eternitate.

Arti. I Quō gn̄atio est in diuinis.

ꝫ j Processio verbi in diuinis dicit̄ gn̄atio. ꝛ ipsū verbū ꝓcedens dicit̄ fili⁹.

2 Generatio passiue dicta siue natiuitas filij non est passio sed relatio. Aureolus

Arti. II Quid sit eternitas: ꝛ quomodo diuina generatio mensurat̄ eternitate.

ꝫ j Ratio eternitatis ꝯsequit̄ imutabilitatem. Aureolus

2 Eternitas nō est tempus nec euū.

3 Aliter se habet nūc eternitatis ad eternitatē q̄ꝫ nūc temporis ad tempus.

4 Aliter se habet eternitas ad eternum q̄ꝫ euū ad euiternū. uel q̄ꝫ tempus ad temporale.

5 Generatio dei mensurat̄ eternitate.

Dis. X Questio I

Utrū spiritus scūs ꝓcedat ut amor.

ꝫ j Spūs scūs ꝓcedit ꝓcessione amoris ꝛ volūtatis. Aureolus Durand⁹ Scot⁹ ꝛ multi alij Henricus

2 Spūs scūs ꝓcedit nāliter a pr̄e ꝛ filio. non t̄n ꝑ modum nature.

3 Spūs scūs nō ꝓducit̄ libere libertate excludēte ncītatem. licz ꝓducat̄ libere libertate excludente coactionem.

Dis. XI Qō I arti. I

Utrū spūs scūs ꝓcedat a patre ꝛ filio.

ꝫ j Spūs scūs ꝓcedit a filio. Contra ratiōes sci doctoris arguit Aureolus Scot⁹

Arti. II Quomodo fili⁹ distinguitur a spū sancto formalit̄.

ꝫ j Licz fili⁹ distinguat̄ a spū scō ꝑ filiationē fm habere ꝛ nō hr̄e eandē ꝓprietatē: stat tn̄ ꝑ filiationē solū distinguit̄ a patre fm oppositionē relatiuā. Gregorius

2 Filiatio nō pōt eē ꝑma rō distinctiōis int̄ filiū ꝛ spm̄ sanctū. sed spiratio actiua que est in filio. Aureol⁹ Gregorius

Arti. III. An fili⁹ in eē ꝑsonali ꝯstituat̄ formalit̄ ꝑ spirationē actiuā.

ꝫ j Spiratio nullā ꝑsonā diuinā ꝯstituit. Aureol⁹

Dis. XII Questio I

Utrū pater ꝛ fili⁹ sint vnū ꝑncipiū spūs sci.

ꝫ j Pater ꝛ fili⁹ sūt vnū ꝑncipiū spūs sci. Aureol⁹

2 Ista vno modo ē ꝯcedenda ꝛ alio modo nō: scz pr̄ ꝛ filius sūt idē ꝑncipiū spūs sci. Aureol⁹

3 Licz pater ꝛ fili⁹ sint duo spirantes: non t̄n duo spiratores. Aureol⁹

4 Spūs scūs ꝓcedit a patre ꝛ filio in q̄ntum sunt vnum. ꝛ in q̄ntū sunt plures. Aureol⁹ Henricus Scotus

Dis. XIII Questio I

Utrū generatio ꝛ processio spiritus sci sint ꝓcessiones alterius rationis.

Arti. I Quomodo ꝛ penes q̄d distinguūt̄ natiuitas filij ꝛ ꝓcessio.

ꝫ j Generatio filij ꝛ processio spiritus sancti nō distinguūtur seipsis formaliter. Aureolus Scotus Bonauentura Varro

2 Processiones ille nō distinguūtur realiter penes principia scz intellectum ꝛ voluntatem. Henricus

3 Huiusmodi processiones distinguūtur fm ordinem originis. Aureol⁹ Scot⁹

Arti. II Penes quid ꝛ quō distinguātur generatio ꝛ spiratio actiue sumpte.

ꝫ j Generare ꝛ spirare non sunt due res realit̄ di-

stincte in patre. Durandus
2 Generare et spirare differunt rone. Aureol⁹
3 Licz gñatio et spiratio active sumpte nõ distinguãtur realit. non tñ vna pdicat de alia.

Dis. XIIII Questio I

Utrũ tpalis pcessio spũs sci sit ei⁹ pprietas.

Ↄ̃ 1 Spũs scũs pcedit tpaliter. et aliq pcessio spũs sci est tpalis.
2 Processio tpalis spũs sci nõ est alia realit a pcessione eterna euisdẽ spũs sci. Aureolus
3 Non tñ dona spũs sci pcedũt in nos: sed etiã ipse spũs scũs.
4 Processio tpalis spũs sci de qua loquimur. tñ attẽdit ẽm dona gratie gratũ faciẽtia. Aureolus Gregorius
5 Tẽporalis pcessio spũs sci uel est pprietas spiritus sci. uel nõ distinguit realit ab ea.

Dis. XV et XVI Qõ I

Utrũ cuilibet diuine psone ↄueniat mitti.

Arti. I Quid ẽ missio in diuinis.

Ↄ̃ 1 Ratio missionis consistit in duplici habitudine Aureolus
2 Missio ↄuenit diuinis psonis. Aureolus
3 Missio de sui rõne differt a pcessiõe et datiõe.

Arti. II An qlibet psona mittat.

Ↄ̃ 1 Soli patri i diuis repugnat missio. Aureol⁹
2 Mittere psonã diuã pprie ↄuenit patri et filio sed minus pprie ↄuenit spũi scõ. Scotus

Arti. III An aliqua psona mittat nulla alia missa.

Ↄ̃ 1 Missio filij distinguit a missiõe spũs sci.
2 Iste due missiones ↄueniũt q̃tũ ad effectum et differũt q̃tũ ad origiñẽ.
3 Nunq̃ mittit spũs scũs qn mittat fili⁹. loquẽdo de missiõe iuisibili. nec ecõtra. Aureol⁹

Dis. XVII Questio I

Utrũ charitas sit aliqs habit⁹ creat⁹ in aĩa.

Ↄ̃ 1 Motus charitatis necessario requirit in nobis aliquã habitualem formã supadditã potẽtie nãli. Aureolus Gregorius
2 Act⁹ meritorius necessario reqrit gratiã creatam in aĩa elicientẽ uel producentẽ hõ actũ. Gregorius
3 Gratia gratũ faciens realiter distinguit a charitate et ab oĩ virtute. Aureolus

Questio II Utrũ charitas possit augeri.

Arti. I An et quõ charitas augeat.

Ↄ̃ 1 Charitas creata põt augeri.
2 Licz intẽsio aliq̃z q̃litatũ fiat p remotionẽ contrarij. tamẽ intẽsio charitatis non fit illo mõ. Gregor⁹ Adam Scotus Okam
3 Charitas nõ põt augeri isto mõ q charitas addat charitati. Aureolus. Adã Scot⁹
4 Ponere charitatẽ augeri isto mõ q magis firmat et radicat in subiecto. et q nõ augeat essentialiter: implicat ↄtradictionem. Aureol⁹
5 Charitas augetur p hoc q educit de imperfecto ad pfectum. Gregorius
6 Alique forme intensibiles intendũt nõ solũ ẽm maiorẽ participationẽ subiecti. sed etiã p additionem alicui⁹. Aureolus
7 Non oĩs forma ẽ augmentabilis seu intensibilis. Gregorius

Arti. II An charitas possit augeri in infinitũ.

Ↄ̃ 1 Charitas vie quantũcũq intendat nunq̃ põt deuenire ad aliquẽ terminũ vltra quẽ nõ possit augeri. Aureol⁹ Scot⁹ Gregori⁹

Dis. XVIII Questio I

Utrũ donũ sit pprium nomẽ spũs sci.

Ↄ̃ 1 Donũ dicit qd psonale.
2 Donũ põt esse nomẽ essentiale.
3 Donũ put dicitur psonaliter est pprium nomen spũs sci. Aureolus

Dis. XIX Questio I

Utrũ vna psona diuina sit in alia.

Ↄ̃ 1 Quelibet psona diua ẽ i q̃libet alia. Aureol⁹ Henricus et Varro Durandus Scot⁹

Questio II Utrũ tres psone sint penitus coequales.

Ↄ̃ 1 Necesse ẽ ponere eq̃litatẽ in diuinis personis. Aureolus
2 Huiusmodi equalitas fundatur in quantitate virtutis. Aureolus
3 Licz filius equetur patri. nõ tñ econtra. et eodẽ mõ de spũ scõ. q licz equet patri et filio: null⁹ tñ eoꝝ equat spũi scõ. Aureolus
4 Eq̃litas et similitudo in diuinis nõ sũt relationes distincte a relationib⁹ psonalib⁹ ẽm rem sed bene ẽm rõnem uel intellectũ.

Questio III Utrum veritas ẽm suam formalẽ rõnẽ sit in anima. uel in rebus.

Ↄ̃ 1 Ueritas pncipaliter ẽ i intellectu. in rebus aũt nõ ẽ nisi ẽm q comparat ad intellectũ. Aureolus Durandus Henricus Alij.
2 Ueritas put ẽ in re dicit esse uel essentiã rei et cũ hoc quandã relationẽ fundatã in re et terminatã ad cognitionẽ uel silitudinẽ q̃ ẽ in itellectu. loquendo de veritate ut ẽ in re creata. Aureolus
3 Ueritas put ẽ in intellectu nõ ẽ relatio adeq̃tionis. sed ẽ cognitio uel spẽs aut conceptus adequatus rei uel adequans sibi rem etc̃.
4 Quelibet res creata extra aĩam existens põt dici vera triplici v̾itate scz dei. sua. et itellect⁹

Dis. XX Questio I

Utꝝ potẽtia gñandi claudat sub oĩpotẽtia.

ꝯ j Potẽtia gñandi ptinet ad oipotentiam patris: nõ aũt ad oipotentiã simpliciter. Aureol⁹ Bonauentura Durandus Scotus

Dis. XXII Questio I

Utrũ deus possit aliquo noie ꝓprio desigñri.

ꝯ j Nullũ nomẽ ꝓprie dr̃ de deo ꝗtũ ad modum significandi.

2 Aliq̃ nois ꝓpe dicũt de deo ꝗtũ ad rẽ sigtam ⁊ quedam non. sed solũ metaphorice.

3 Nullũ nomẽ a nobis impositũ sigt diuinã eẽntiã ẽm ꝙ in se est: sed solũ ẽm ꝙ represẽtat in pfectionib⁹ creaturarum.

4 Nullũ nomẽ a nobis ipositũ sigt deũ ẽm ei⁹ simplicem ⁊ ꝓpriũ ei soli ↄceptũ. Aureolus

5 Nullũ nomen a nobis impositũ dicit̃ vniuoce de deo ⁊ creatura. Scotus

Dis. XXIII Questio I

Utrũ nomẽ psone sit nomẽ secũde intẽtiõis.

ꝯ j Tam prima ꝗ 2ª intẽtio ẽ cõceptio intellect⁹. Aureolus

2 Taliũ intẽtionũ quedã ↄueniũt naturis. ⁊ q̃dã conueniũt suppositis naturaꝝ. Henricus Petr⁹ de palude

3 Hoc nomẽ psona nõ ẽ nomẽ 2ᵉ intentionis. licꝫ sit nomẽ rei cui ↄuenit 2ª intentio

Dis. XXIIII Questio I

Utꝝ numer⁹ sit ꝓpe ⁊ formalit̃ in diuinis.

Arti. I An vnitas uel numerus sit aliqd extra aiam in rebus.

ꝯ j Tam numer⁹ ꝗ vnitas q̃ ẽ pncipiũ numeri addit aliqd positiuũ sup rem q̃ dr̃ vna. Gregori⁹ Scotus Aureolus

2 Numer⁹ q est spẽs quãtitatis ⁊ vnitas q̃ ẽ illi⁹ pncipiũ solũ reperiũt̃ in reb⁹ mãlib⁹. Gregorius Aureolus

3 Tam vnũ qð est pncipiũ numeri ꝗ vnũ qð cũ ente conuertit̃ dicit negationẽ diuisionis. sed multitudo tam illa ꝗ ista dicit negationẽ rei. Scotus Aureolus

4 Multitudo q̃dãmodo ẽ pox vnitate ⁊ quodãmodo posterior.

5 Numerus de genere quantitatis ẽ vnũ quid simpliciter. ⁊ non solũ sicut aceruus.

Arti. II Quis numerus ⁊ quõ est in diuinis.

ꝯ j Numerus ꝓprie dictus scꝫ q est de gñe quãtitatis nõ hꝫ locũ in diuinis. lꝫ ibi sit multitudo.

2 Termini numerales scꝫ vnus duo tria cũ dicunt̃ de diuinis non dicunt numerũ qui ẽ de gñe quãtitatis. sed vnitatem uel multitudinẽ que consequũtur ens.

3 Tales ẽmini i diuis dicũt̃ positiue ⁊ remotiue.

4 In diuinis lꝫ non sit numerus simplicit̃. ẽ tñ ibi numerus quidã. Contra p̃dictas Aureol⁹

Dis. XXV Questio I

Utrũ psona dicat in diuinis quid cõe tribus psonis qð plurificet̃ in eis.

ꝯ j Persona de suo formali sigto sigt indiuiduum uel suppositũ nature rõnalis.

2 Nomẽ psone ꝓpe dicit̃ de diuinis.

3 Hoc nomen psona de sigto mãli sigt in diuinis essentiã ⁊ relationẽ. ⁊ vtrũq; in recto ⁊ in obliquo. Aureolus

4 Hoc nomẽ psona ẽ cõe diuinis psonis non ẽm rem sed ẽm rõnem.

5 Coitas psone nõ est coitas generis uel speciei sed sicut indiuidui vagi. Aureolus

Dis. XXVI Questio I

Utrũ diuine psone ↄstituant̃ in esse suppositali ꝓpetatib⁹ relatiõis ⁊ eisdẽ distinguãt̃.

ꝯ j Persone diue non distinguũt̃ abiuicẽ nec constituunt̃ in esse psonali p aliquid absolutum. Gregorius Scotus

2 Diuine psone nõ ↄstituũt̃ nec distiguũt̃ formalit̃ ⁊ pncipalit̃ i esse psonali aut ypostasis p origines scꝫ p ꝓductiones aut p ꝓcessiões. sꝫ poti⁹ p relatiões originis. Aureol⁹ Scot⁹

3 Licꝫ relatio ex nã relatiõis habeat ↄstituere ⁊ distinguere i esse relatiuo diuinas ypostases nõ tñ ex nã relationis hꝫ distinguere aut constituere illas in esse ypostatico subsistenti seu psonali. Scotus Aureolus

Dis. XXVII Questio I

Utrũ generare ⁊ paẽnitas sint idẽ realiter in diuinis.

ꝯ j Actio in diuinis nõ dicit rẽ de p̃dicamẽto actionis. sed poti⁹ diuã essentiã cũ relatione realiuel rõnis.

2 Generare ⁊ gñari poti⁹ hñt modũ relationũ ꝗ actionũ ⁊ passionũ. Aureolus

3 Actus notionales cuiusmodi sunt gñare ⁊ spirare sunt idem realiter cũ relationib⁹ psonaꝝ sed differũt ẽm modũ significãdi. Aureolus Alij

4 Paternitas p̃cedit ẽm intellectũ ipsũ generare. sed generari precedit filiationem. Aureolus

Questio II Utrum verbum increatum emanet ut intellectio actualis.

ꝯ j Uerbũ intellectus nostri ẽ illa ↄceptio ul' intẽtio uel silitudo rei quã intelligẽs p actũ intelligendi producit. Aureolus Durãdus Pe. de palu. Geraldus Scotus

2 Licꝫ oẽ intelligere in nobis sit dicere. nõ tamẽ in deo. Geraldus Alij quos Pe. de palude recitat. Aureolus

3 In diuinis ẽ verbũ qð producitur p actũ intellectus paterni.

4 Licꝫ verbũ in diuinis possit sumi essentialiter: tamẽ ꝓprie loquendo ẽ nomẽ psonale.

5 Uerbũ dicit respectũ ad creaturas. nõ ex sua

ppzietate psonali:sed rōne eēntie que includitur in signo psone. Aureolus

6 Sicut verbū si capiat̄ ppzie dicit̄ psonaliter i diuinis de solo filio.ita τ imago. Aureolus

Dis. XXVIII Qō I

Utrū inascibilitas sit ppzietas constitutiua patris.

Cō 1 Ingenitus uel innascibilitas nihil ponit qđ sit de ppzio intellectu eius:licȝ aliqđ ponat sicut psuppositū sibi. Aureolus

2 Innascibilitas quā signt hoc nomē igenitꝰ put ē ppzietas patris sumit̄ puatiue non pure negatiue. Aureolus

3 Illa priuatio fundatur in rōne pncipij fm q̄ est notio patris. Aureolus Alij

4 Innascibilitas nō est ppzietas psonalis uel cōstitutiua patris. Quidam

5 Innascibilitas ē vere τ ppe notio patris. Aureolus Scotus

6 Licȝ innascibilitas sit notio patris.non tamen inspirabilitas.

Dis. XXIX Qō I

Utrum nomen pncipij significet notionem distinctam.

Cō 1 Notiones ponēde sūt in diuinis sicut ppzietates in abstracto notificantes psonas. Gregorius. Aureolus

2 Nomē pncipij ppzie dr̄ in diuinis.τ cōpetit vni psone respectu alterius. Aureolus

3 Principiū non dicit̄ vniuoce in diuinis fm q̄ dicit̄ deus pncipiū psone diuine τ creature.sȝ analogice. Quidā ab Aureolo recitatus.

4 Principiū in diuinis put vna psona dr̄ pncipiū respectu alterius.dicit notionē q̄ ē origo non autem priozitatem.

Dis. XXX qō I arti. I

Utrū inter deū τ creaturam sit aliqua relatio realis.

Cō 1 Aliqua relatio ē verū ens reale ex̄ aiam. Aureolus Okam Gregorius

2 In illis tm̄ mutua relatio realis iuenit̄:in qbus ex vtraq̄ parte ē eadem rō ordinis vnius ad alterū. Aureolus

3 Creatura refertur ad deū relatione reali.sȝ nō econtra. Gregorius

Arti. II Utrū inter deū τ creaturā sit aliq̄ relatio ratiōis.

Cō 1 Alique sūt relatiōes nō reales nec extra intellectū:sȝ rōnis τ in intellectu. Gregorius

2 Deꝰ refert̄ ad creaturas relatiōe fm rōnem.

3 Taliū relationū quedā sūt in deo ex tpe.τ q̄dā ab eterno. Scotus Aureolus

Dis. XXXI Qō I

Utrum silitudo τ equalitas sint relationes reales in deo.

Cō 1 Equalitas tā in creaturis q̄ȝ in diuinis ē relatio fūdata sup vnitatem quātitatis. Aureolꝰ

2 Eq̄litas aliquid ponit τ aliqđ puat.

3 Equalitas ponit in creaturis relationē realem sȝ i deo ponit relationē fm rōnē. Aureolꝰ Durandus Scotus

4 Eq̄litas i diuinis nō est diua eēntia. Aureolꝰ

Dis. XXXII. qō. I. arti. I

Utrū pater τ filius diligāt se spū scō.

Cō 1 Ista ppositio:pater τ filiꝰ diligūt se spū scō.est vera τ nihilominus ē ppzia.

2 Cum dr̄:pater τ filius diligūt se spū scō.ille ablatiuus spū scō non solū ɔstruit̄ in habitudine signi.ut sit sensus:pater τ filius diligūt se spū scō.id est.spūs scūs ē signū q̄ pater τ filius se diligunt.

3 Ille ablatiuus nō sufficit dicere q̄ sit resoluēdus in ppositionē.ut sit sensus:pater diligit filiū spū scō.id est p spiritū scm̄.ita q̄ li per designet subauctozitatem i spū scō τ auctozitatē in patre τ filio.

4 Ille ablatiuꝰ nō cōstruitur i habitudine forme ita q̄ sit sensus:pater τ filius diligunt se formaliter amore qui ē spūs scūs.

5 Ille ablatiuus construitur in habitudine quasi effectus formalis. Aureolus

6 Pater diligit se spū scō.

7 Pater diligit creaturas spū scō.

8 Ista:spiritus sanctus diligit se spū scō.vno mō est vera.τ alio modo non.

Arti. II Utrū pater sit sapiēs sapientia quā genuit.

Cō 1 Pater lȝ oia videat in sapia genita uel vbo.nō tm̄ ē sapiens sapia genita uel vbo. Aureolꝰ

2 Filius pōt dici sapiens sapia genita τ sapientia ingenita.

Dis. XXXIII Qō I

Utrū ppzietates psonales sint diua eēntia.

Cō 1 Essentia diua τ ppetas relatiua sūt idē fm rē.

2 Propzietas relatiua ē idē realiter qđ psona.

3 Diuina essentia τ relatio uel ppzietas relatiua differūt rōne. Aureolus Scotus

4 Propzietas psonalis differt fm rōnē a psona: ut paternitas a patre.

5 Propzietas relatiua ē vere τ fm rē in essentia τ in psona.

Dis. XXXV qō I Utrū deꝰ vere τ fo-malit̄ aliqđ itelligat

Arti. I Quid sit formalit̄ itelligere.

Cō 1 Intelligere in nobis ē actio intellectus cuiꝰ pncipiū ē species intelligibilis τ terminꝰ ē conceptio seu vbū rei itellecte. Aureolꝰ Henricꝰ Godofredus Alij quos recitat Scotus Durandus Joh. de ripa

2 Immālitas ē rō q̄ aliqđ sit nature itellectualis.τ q̄ aliqđ sit intelligibile in actu. Aureolꝰ

Arti. II Utrum demonstratiue probari possit quod intelligere sit in deo.

ꝯ i Deus est intellectiuus.

2 Intellectus i deo nō se habet ad intelligere ut potentia ad actum. Aureolus

3 Intelligere dei ē sua essentia.

4 Deus nō intelligit alia specie intelligibili quam sua essentia.

Questio II arti. I Utrū essentia diuina sit obiectū adequatū sui itellect⁹.

ꝯ i Sola diuina essentia est primū p se principale obiectū diuini intellect⁹. Arguit contra

2 Deus cognoscit alia a se sicut in essentia sua visa. Aureolus

3 Deus cognoscit res alias a se ꝓpria cognitione id est non solū in coi: sed etiam inquātū sunt ab inuicem distincte.

4 Deus cognoscit res singulares. Aureolus Barro Gregori⁹

5 Creature intellecte a deo sūt intellecta secūda diuini intellectus. Aureolus

Arti. II De conditionibus diuine scientie.

ꝯ i Diuina scia ē speculatiua ⁊ practica. Aureol⁹

2 Scientia dei non ē habitualis: sed oia simul intelligit actualiter.

3 Scientia dei non est discursiua uel rōcinatiua.

4 Scientia dei uel cognitio nō componit aut diuidit. Aureolus

5 Deus oia simul intelligit. Aureolus

6 Deus cognoscit enūciabilia ⁊ cōplexa: pdictis non obstantibus. Aureolus

7 Diuina cognitio uel scientia nō est vlis nec particularis. Aureolus

8 Scientia dei ē causa rerū.

9 Scientia dei ē inuariabilis. Aureolus

10 Diuina scientia non est vniuoca sciētie nostre: nec equiuoca: sed analoga. Aureolus

Dis. XXXVI qō I arti. I

Utrū oia fm aliqd esse sint eternaliter in psentia dei quantum ad suas ꝓprias rōnes.

ꝯ i Diuina essentia ē propria ratio cuiuslibet creature. Aureolus

2 Rōnes creaturaꝝ in deo sūt plures ⁊ distincte fm respectus rationis: licʒ sint eedē fm rem. Aureolus

3 Ille plures rōnes sūt plures idee. Aureolus Durandus Scotus

4 Licʒ deus non habeat ideam ꝓprie loquendo nisi de cognitis ab eo practice. tñ rōnes hʒ de cognitis ab eo practice uel speculatiue.

5 Non oia distincta in re hñt distinctas ideas in deo ꝓprie loquendo de idea.

6 Oia que hñt ideā i deo uel rōnē aut silitudinē: sunt vita in deo. Aureolus

7 Res facte a deo sunt in deo verius quam in ꝓpria natura. Aureolus

Arti. II Utrum sint deo eternaliter pñtia omnia fm suas actuales existentias.

ꝯ i Quicqd agit in toto decursu tpis est pñs deo tota eius eternitate. Aureolus

Dis. XXXVII Qō I

Utrum deus sit vbiqʒ.

ꝯ i Deus est in oib⁹ creaturis non sicut ps essentie uel accidens. sed sicut agens adest et in quod agit. Contra rōnes hui⁹ ⁊ sequētiū ꝯnū arguit Scotus Aureolus

2 Deus ē vbiqʒ nō solū sicut i oi re: sed mō specialī est in omni loco

3 Deus generaliter ē i oi re triplici mō scʒ p psentiam. p eēntiā p potētiā. licʒ aliqb⁹ specialib⁹ modis sit in aliquib⁹ creaturis. Aureolus

Dis. XXXVIII Qō I

Utrū deus cognoscat futura ꝯtingētia

Arti. I Unde ortum habet cōtingentia rerū.

ꝯ i Cōtingentia nō orit in reb⁹ solū ꝓpter causas secundas.

2 Radix ꝯtingentie est diuina volūtas. Aureol⁹

3 Prima radix contingentie in creaturis fm rem ⁊ fm rationem est diuinus intellectus ⁊ diuina scientia. Aureolus

4 Nullus effectus euenit ꝯtingenter a pma causa isto modo quod possit ordinē ei⁹ exire. Scotus Aureolus Gregori⁹ Adam

Arti. II Utrum de⁹ certitudinaliter cognoscat futura ꝯtingētia: ⁊ quō cū imutabilitate scientie eius stet cōtingentia rerum.

ꝯ i Contingēs ut futurū est non pōt infallibilit cognosci: sed fm quod ē in pñti. Durandus

2 Deus nō cognoscit ꝯtingentia ut futura sunt: imo eternaliter cognoscit ea ut sunt in seipsis pñtia. Aureolus ⁊ Scotus cōtra respōsiones argumentoꝝ

3 Licʒ deus nō cogñcat futura ut futura sunt: tñ ipse cognoscit ꝯtingētia esse pñtia sibi ⁊ futura alijs.

4 Cognitio dei de futuris ē infallibilis ⁊ certissima. Aureolus Gregorius

5 Contingētia ad vtrūlibet futuroꝝ cognitoꝝ a deo simul stat cū infallibilitate diuine scientie nec vnū tollit aliud. Aureolus

6 Qdcūqʒ ꝯtingēs de⁹ sciuit eē futuꝝ: necessario sciuit illud esse futuꝝ. sic quod ista ē necessaria: de⁹ sciuit antixpm eē futuꝝ. Scotus

7 Propositio de futuro ꝯtingenti qō futuꝝ de⁹ scit: ē vno mō necīa. ⁊ alio mō nō. Aureol⁹

8 Ista ꝯña nō valet: hoc est futurū. g̃ ħerit.

Dis. XL Questio I

Utrum predestinati de necessitate saluentur.

Arti. I De predestinatiōe quid sit et eius opposito scʒ reprobatione.

§ j Predestinatio essentialiter pertinet ad sciētiā uel intellectum. Aureol⁹

2 Predestinatio addit sup ꝓuidentiā.

3 Predestinatio realiter est in pdestinante et non in predestinato: licʒ aliquid ponat in predestinato. Aureolus

4 Liber vite differt fm rationem a predestinatione: licʒ sit predestinatio fm rem.

5 Reprobatio est prescietia iniquitatis cum voluntate permittendi casum in culpam. et inferendi damnationē ꝓ culpa.

6 Reprobatio aliter se habet ad malū reprobati ꝙ pdestinatio ad bonū predestinati.

7 Noticia quā deus habet de reprobatione malorū non dicit̃ liber mortis sicut noticia quam habet de pdestinatiōe bonoꝝ dicit̃ liber vite.

Arti. II De prouidentia quid sit et de fato et eufortunio.

§ j Prouidentia differt fm rationem a scientia et a dispositione. Aureolus

2 Prouidentia essentialiter ptinet ad intellectū licʒ psupponat actū volūtatis. Aureol⁹

3 Prouidentia differt fm rōnem ab arte diuina. Aureolus

4 Prouidentia differt realit̃ a fato. Aureol⁹

5 Ad hoc ꝙ aliquis sit bene fortunat⁹ iuuatur a superiorib⁹ causis scʒ deo et angelo et celo.

6 Huiusmodi bona fortuna attendit̃ penes duo scʒ electionē et ꝓsecutionem.

7 Inter inclinationē a corpore celesti ex vna pte et inclinationē dei uel angeli ex alia attendit̃ differentia. qꝛ fm primā homo pōt dici bene natus et bene fortunatus. sed penes 2ᵃᵐ dicit̃ bene custodit⁹ uel bene gubernat⁹.

8 Inter inclinationē dei ex vna pte et inclinationem celi et angeli ex alia est differentia. qꝛ prima ē sicut cā pficiēs. 2ᵃ ꝟo sicut cā disponēs.

9 Inter inclinationē angelicā et celestē est differentia. qꝛ pma fit p modū considerationis. 2ᵃ per modū passionis.

10 Diuina inclinatio est vniuersalioꝛ ꝙ angelica. et angelica ꝙ celestis. Aureol⁹. et 3 seqnētes

jj Respectu bonoꝝ moralium nullus dicit̃ bene uel male fortunatus: licʒ possit dici respectu eoꝝ bene uel male natus.

12 Primū auxiliū scʒ ad eligendū est vniuersali⁹ 2ᵒ qḋ scʒ dat̃ ad exequendum. et penes primū aliqs dicit̃ fortunat⁹. non aūt penes 2ᵐ.

13 Nullus euentus pōt dici fortuit⁹ p comparationem ad diuinā cām. sed bene p reductionē in causam celestem.

14 Homo nō pōt esse bene fortunat⁹ vniuersalit̃ ex virtute corporis celestis. sed solum ꝙtū ad hoc uel illud.

Arti. III An aliquod pdictoꝝ immutabilitatē inducat in actibus humanis.

§ j Diuina psciētia nullā necessitatē rebus pscitis imponit. Aureolus

2 Diuina ꝓuidentia nullam necessitatē absolutā ꝓuisis contingētib⁹ imponit. Aureol⁹

3 Diuina pdestinatio nullam necessitatē absolutam imponit predestinatis etc̃. Aureol⁹

4 Fatū non imponit rebus aliquā necessitatem absolutā. Aureol⁹

5 Cū predictis stat ꝙ diuina prescientia certa est et infallibilis.

6 Diuina ꝓuidentia certa est et infallibilis. et certitudo eius addit supra certitudinē prescientie. Aureolus

7 Diuina pdestinatio infallibilis ē. et eius certitudo addit supra certitudinē ꝓuidentie.

8 Licʒ tam numer⁹ pdestinatoꝝ ꝙ reprobatorū sit deo certissim⁹ tam formaliter ꝙ mālter: stat ꝙ aliter est cert⁹ primus ꝙ secūd⁹. Aureolus

Dis. XLI Questio I

Utrū psciētia meritoꝝ sit causa predestinationis uel reprobationis.

§ j Nec merita aut demerita sūt cā pdestinatiōis ex pte actus pdestinantis.

2 Effectus pdestinatiōis nō pordinat̃ alicui ꝓpt̃ merita pexistentia in alia vita etc̃.

3 Merita pexistentia in hac vita nō sūt ratio uel causa predestinatiōis effect⁹ etc̃.

4 Nec merita sequētia effectū predestinationis sunt causa effectus predestinationis etc̃.

5 Licʒ aliqs particularis effect⁹ predestinatiōis habeat cām ex parte nostra: tñ totalis effect⁹ pdestinationis in cōi nullam causam habet ex parte nostri.

6 Totalis effect⁹ pdestinatiōis cā est dei bonitas

7 Ex diuina bonitate pōt sumi rō pdestinationis aliquoꝝ et reprobatiōis alioꝝ. et sola diuina voluntas est rō ꝙ istos reprobet et illos eligat in gloriam. Aureolus

Dis. XLII Questio I

Utrū in deo sit omnipotentia.

§ j Licʒ in deo nō sit potētia passiua: stat tñ ꝙ i eo ē maxime potētia actiua.

2 Diuina potētia nō ē aliud ab ei⁹ essentia fm rē sed solum fm rationem.

3 Potētia diuina nō ē pncipiū fm rē diuine actionis sed solū fm rōnē ꝙtus sit pncipiū fm rē illius quod producit̃ per actionem.

4 Diuine potētie actiue nō correspōdet aliq̄ potētia passiua adequās eā: licʒ mā prima multas formas possit a deo recipe ad q̄s nō ē in potētia nālit licʒ in potētia obediētie. Aureol⁹

5 Diuina potētia est oīpotentia. Aureol⁹

6 De⁹ dicit̃ oīpotēs qꝛ potest oē possibile absolutum. Aureolus

7 Deus nō pōt illa q̄ sūt potētie passiue nec illa q̄

sũt ꝯ rõnẽ factibilis. nec illa q̃ ei⁹ derogãt bonitati uel scientie. Greg⁹

8 In deo non differt ẜm rem potẽtia absoluta ⁊ ordinata. nec potentia creatiua ⁊ generatiua uel spiratiua. sed solũ ẜm rõnẽ.

Dis. xLIII et xLIIII

Questio I Utrũ deus ex sua infinitate oẽm creaturam possit in infinitũ facere meliorem.

Arti. I An deus uel eius potẽtia sit infinita.

ꝯ i Deus non est infinit⁹ ẜm quantitatẽ molis cõtinuã uel discretã: ſ; ẜm magnitudinẽ spũalem

2 Deus non ẽ infinitus p̃uatiue sed negatiue.

3 Non solũ virtus dei est infinita negatiue. imo eius cẽntia ⁊ sapiẽa ⁊ oĩa q̃ sũt ĩ eo. Aureol⁹

4 Lic; diuina potẽtia habeat infinitatẽ ex essentia. tñ aliquẽ modũ infinitatis h; potẽtia quẽ non habet essentia.

5 Diuine potentie ⁊ virtutis infinitas sufficiẽter arguit ex creatione reꝝ de nihilo. Aureol⁹

6 Supposita eternitate p̃mi motus. argui põt infinitas diuine virtutis. Aureolus

7 Infinitas diuine potentie ꝯcluditur ex acci^te nostri intellectus. Aureolus

Arti. II An sit dare maximã magnitudinẽ aut pfectionẽ aut creaturã quã deus possit facere.

ꝯ i De⁹ nõ potest facere aliqd simpliciť infinitũ sed bene ẜm quid.

2 Deus põt facere aliquã formã infinitã in aliq̃ specie. ⁊ ẜm rõnẽ sue speciei tam sub̃alẽ q̃ accidentalem. Aureolus

3 De⁹ nõ põt facere multitudinẽ aut magnitudinẽ dimensiuã actu infinitam. Gregorius Adam

4 Multitudo est infinita in potentia. ⁊ magnitudo ẽ infinita in potẽtia ⁊c̃. Aureolus

5 Quacunq; forma intensibili existente in subiecto data: deus põt eam intendere ad duplum ⁊ ad triplũ ⁊ sic sine statu ⁊c̃.

6 Deus non põt ꝓducere aliquã creaturã ita pfectam qn maiorẽ ⁊ pfectiorẽ in specie ꝓducere possit. Aureolus

7 Quãcũq; rem ꝓductã de⁹ põt facere meliorẽ accidentaliter non tñ essentialiter.

8 De⁹ põt facere vniuersũ in infinitũ meli⁹ q̃ sit q̃tũ ad aliqd. ⁊ q̃tũ ad aliqd nõ. Aureolus

9 Non repugnat deũ ꝓducere aliquã creaturã q̃ cognoscat infinita ẜm numerũ uel ẜm speciem. puta infinitas ptes ꝯtinui. ⁊ infinitas figuras que sũt in continuo ĩ potentia. Aureolus

Dis. xLV et sequentes

Questio I Utrum q̃libet velle intrinsecũ diuine voluntati semp impleatur.

Arti. I An ĩ diuinis sit aliqđ velle intrinsecũ respectu creaturaꝝ.

ꝯ i Deus est volens.

2 Diuina volũtas est eius essentia ẜm rẽ lic; differant ẜm rõnem.

3 Velle diuinũ nõ eliciť a diua volũtate ẜm rem sed ẜm modum significandi aut intelligendi. Aureolus

4 Nullus actus diuine voluntatis ẜm ꝓpriã rõnem dicitur dolor uel tristicia.

5 Nullus act⁹ diuine volũtatis ẜm ꝓpriã rõnem diciť spes uel desideriũ.

6 Nullus actus diuine voluntatis ẽ ꝓprie timor aut penitentia.

7 Nullus act⁹ diuine voluntatis habet ꝓprie rõnem inuidie aut ire.

8 Lic; nullus actus diuine volũtatis habeat ꝓprie rõnẽ odij respectu alicui⁹ rei. metaphorice tñ deus diciť aliq̃ odire. Aureolus

9 Aliquis actus volũtatis diue habet rõnẽ gaudij uel delectationis. Aureolus

10 Aliqs actus diue voluntatis habet rõnẽ amoris. Aureolus

11 Aliquis actus volũtatis diuine põt dici amor amicitie ꝓpẽ. ⁊ aliqs q̃si amor ꝯcupiscentie.

12 In diuina voluntate non est aliq̃ virtus p modum habitus.

13 In diuina voluntate nõ est fortitudo nec teperãtia ẜm ꝓpriã rõnem qua dicũtur virtutes morales.

14 In diuina voluntate ẽ iusticia distributiua ẜm ꝓpriã rõnẽ. nõ aũt cõmutatiua. Aureolus

15 Tã passiones q̃ virtutes morales que existũt circa passiões pñt attribui deo metaphorice.

Arti. II Utrũ q̃libet velle intrinsecũ diuine volũtati semp impleatur.

ꝯ i Lic; p̃ncipale volitũ a volũtate dei sit sola diuina essentia. tñ deus vult alia a sua essentia. Aureolus

2 Lic; diuina volũtas eadẽ volitione velit diuã essentiam ⁊ alia volita: non tñ necessario vult alia: sicut necessario vult diuinam essentiam. Aureolus

3 Diuina voluntas quicqd vult eternaliť voluit ⁊ ad ea volẽda determinata ẽ. ⁊ oĩa que vult necessario vult necessitate absoluta uľ necessitate ꝯditionis uel suppositionis. Aureol⁹

4 Deus aliq̃ vult voluntate antecedente que nõ vult voluntate consequẽte. Aureolus

5 Lic; dei voluntas ꝯsequẽs semp impleať: nõ tñ necitatẽ rebus volitis generaliter imponit. Aureolus Bernardus de gãnaco

Explicit tabula questionũ ꝯ̃nũ ⁊ impugnatoꝝ eaꝝ primi libri defensionũ sancti doctoris p Johãnem Capreolum tholosanũ ordinis predicatorũ.

Ad Reuerendissimū in christo patrē et dnm. D. Oliuerium Albani. sacrosancte Ro. ec. Cardi. Neapolit. sacri ordinis predicatorū dignissimū protectorem: Fratris Thome de s. Ger. Bergomi eiusdē ordinis. puincie Lombardie. pro Johannis Capreoli voluminū editione atq; impressione epistola.

Um varia sint hominū studia Reuerēdissime dñe. et quisq; quā psonam gerere velit ab sua voluntate proficiscat. et diuersum alij artium et disciplinarum genus uel ingenij aptitudine uel fortune vi aut rerū vsu psitent. dum cristāt q res bellicas: qui vrbanas: qui ociosam agere vitam eligunt qui litterarum studijs et p hec sic insudant: ut suū negociū ad reliquorū mortaliū ociū conferant: videnē cē ceteris omnib⁹: et meliores et digniores. Ni enim et priorū merita transcendūt. et illi mortalis vite cōmoda humanā tantū policiā et terrenā ciuitatē augere: ac firmare contendūt. cum ipsi celestē meditenē ad eamq; capessendā ceteros mortales inuitēt: quoue tenere eo, pficiscendā sit premonstrant. et eis qui suum agere negociū consueuere sunt re vera prestantiores: qui coi oiu3 hoiu3 vtilitati se totos expendunt: ppriorū cōmodorū obliti. primū ingenio et cogitatōe: q in vero exquirēdo maxime versanē ad res optimas vtunē. et pncipē oiu3 virtutū sapientiā nacti: que scia est diuinarū et humanarū rerū. sanctissimā illā dei optimi ad homines: et hominū inter ipsos coitatem societatemq; tuenē. Deinde nature parent: ne cui noceāt: dum eorū pspecta in rebus honestis vita ē: et coi vtilitati seruientes: quod difficile est: rerū alienarū curā gerunt. Nemo eni: ut ait orator: p se sibi satis est. sed nostrū omne quod sumus: qd habemus: qr intelligimus: qr officio fungimur: ab optimi dei beneficētia manat. Sz et hoi cuilibet ex aliorū opera plurimū vtilitatis et cōmodi puenire solet: dū hi q ceteros sapiētia. virtute. doctrina ingenio aut arte pcellūt. religs bene viuēdi rōnes atq; instituta pscribunt. Et si gloriosū est in eo se occupare aut etiā excellere quo brutis animantib⁹ homo pstat. et se inuicē hoies antecellūt. quantū laudis et felicitatis consequi dicendus est: q ad id ingeniū studiūq; applicat: quo diuinitatis particeps fiat: et eo relicto qd est in hoie mortale: in diuinā se imortalēq; naturā suspendat? Qd nimirū contemplatione veritatis et coi hoiu3 salute pcurāda euenire: non dubiū est. Cū itaq; resp. xpiana studiorū atq; artiū varietate distincta sit: ex q ois eius pulchritudo resultat: qd sine arrogātia dictū accipi volo: fratrū pdicatorū ordinē ex eius legib⁹: institutis. et coi inter mortales ceteros ouersatione ostat eiusmodi studiū de q nūc loqmur pfiteri. q scz vite sanctimonia studiorū assiduitate scribēdi solertia docendi labore meditādo cū celitib⁹ agendo cū primis ad eorū ppetuā salutē cūcta ouertūt. Est eni hoc pclarū gen⁹ et sanctissimi. p. xpoq; redēptori nro simillimi viri Dñici posteritas ea lege ac rōne ppagata: ut eorū exemplo qs oi laude et pdicatione celebrauit semp antiquitas et qlibet bñ instituta resp. sese patrie deuoueāt. illi inquā patrie cui⁹ municipes sūt oēs q fidei xpiane sacris initiati sunt ac celestē gloriā ppetuāq; felicitatē q in vni⁹ dei oipotētis et maximi notione amoreq; cōtinet: ut ē i sacris lris traditū: expectētes: velut imortalitate candidati sūt. Hi sūt q ad h se natos meminerūt: ut neq; vitā silētio transeāt aut sua tm negocia. ne dicam ocia curēt: sed ita se rerū scia: atq; eloquētia armāt: ut otra repugnātes fidē catholicā ppugnare qant. Quib⁹ vero inest uel nā ul' dino afflatu vis et aptitudo rerū gerēdarū: se ad egregia obeunda facinora p oi rep. xpiana p cūctorū salute eiuiū accingūt. vitā sanguinēq; pfūdūt terrena cōmoda eorūq; detrimēta puipēdūt. maliuolorū defamationes patienē tolerāt: atq; eo suū studiū intēdūt ut q multis sint adiumēto: nō egdē largitionibus et sumptu: cū se omni terreno peculio amore celestiū abdicarint: sz opa et collocādis bñficijs: qd optimū est et fortib⁹ clarisq; viris dignū. Cū eni sint bonis meliores. ac doctrina et rerū vsu paratiores: cōsilio ope interuētu et patrocinio q plurimis psunt: tū apud imortalē deū quē fidei sue desertorib⁹ ac scelestis placatū efficiūt. tū apud celites cōmēdatiōib⁹. tū vero suasu pollicitationib⁹ cōminationibus metu a pditis morib⁹ ad bene viuēdi rōnes iuertūt. sicq; eorū imortalia bñficia latissime manāt. et fidē ac sacrū iusiurādū q se deo maximo fideiq; catholice deuouere oseruāt. Hec est nre militie disciplina a pncipe illo atq; ipatore nro oi pdicatorū generi nō tā arte tradita. uel vsu acqsita: q nāli: ut ita dixerim: ppagatione ingenita. Cōmodissime itaq; imo et q aptissime fecerūt qui minerue domiciliū ac fanū qd intra Ro. vrbē magnifice cōditum ac religiosissime ab antiquis extitit cultū: huic ordini possidendū tradidere. tanq; nulli eēnt in xpiana rep. q eo rectius ablato vetustatis errore succederēt: q hi qrū omne institutū vita pfessio in artiū optimarū veriq; inueniendi ac predicandi et scribēdi diligētia versaret ut nequaq; pallade inuita uel repugnāte minerua ea sedes demādata sit viris ab eius imitatione et cultu nō abhorrētibus: quā finxere gētiles disciplinarum atq; artiū inuentricē: omnia que ad vite cultū pertinēt docuisse mortales. Ac beatus quidē. p. Dñicus licz sapientia et eloquētia sua etate ceteros superarit ea tātūmō contionarie ad populos declamās vsus est ut nūc diuini verbi pcones facere cōsueuerūt. nec quicq; lrārū monumētis mādauit qd manarit ad posteros. q uis ferunt eū dum sacri pallatij doctor haberet: cōmentaria sup Mattheū et Pauli epistolas edidisse. Fuere aūt q plurimi ex eius disciplina q cum ingenio doctrina et eloquētia prestātissimi haberenē et essent: preter hec studiū omne ad scribendū cōtulerunt. ut non solū his q sua etate vixerūt sed et post futuris mortalib⁹ pdesse potuissent. Quorū oiu3 facile pnceps et vite sanctimonia et ingenio atq; doctrina: si modo ea hoīs non diuini spiritus: fuit Thomas aquinas. cui tantū ē ab Ro. tributū ecclesia ut ipsū et p vite inocētia celitum numero ascriberet: et p doctrine excellēti veritate ei⁹ scripta atq; volumina utpote catholica diuina oracula recte sibi ostātia decerneret ppetua fide ac veneratiōe a cūctis xpi fidelib⁹ sincere retinēda palāq; pdicanda. Qd multis verbis pseqrer: nisi hec et latissime paterēt: et in re certa verbis vti vererer nō necessarijs. Scripsit eni dino instinctus numine fere oibus de rebus diuinis maxime volumina q plura. estq; ipsū scribendi gen⁹ graue. argutū. solidu. purū. acutū. pingue

[illegible] ex [illegible] et [illegible] ut mirandum sit quod nos pecto-
tã breui q vixit tpe tanta pcurrẽ intelligẽ meminisse. et
tã late manãtia pfũdẽ potuerit flũia doctrinaꝝ. Nea-
polis Cãpanie alũs ẽ: Colonie i germania sub magno
pfecit Alberto. Parisi⁹ gallie floruit. atq ibidem diu
maximo oĩuz ɔcursu et stupore de re qlibet disputauit.
Bononie qz ac Rome palã docuit. demum neapolis
vbi cepat reliquũ vite tẽp⁹ [illegible] pgit. Hic itaq
thearch⁹ doctor seu diuus seu theologie princeps nõ
[illegible] p⁹ diuinitatis cultũ et religiõis officia
[illegible] oẽm in reꝝ cognitiõe [illegible] qz ad
sancte militãtis ecclie imo oĩuz boĩuz vtilitatẽ ɔuertit.
Nec solũ viu⁹ atq pñs [illegible] monumẽtis oẽs retro-
uenientes erudiunt. ut qd corã posit⁹ fecerat abẽs qz ad
deos id ɔtinue facẽ atq oib⁹ post nascituris cõsuluisse
videreẽ cũ ad mutos mgr̃os ut quoridiã vtar vocabu-
lo q̃ vellẽt qsituri et pcepturi accessissent. Ex q̃ sũmam
et pfectã apud mortales q mõ ingrati nõ sũt nactus est
laudẽ et cũ oẽs merito obligãt fidẽ illi habeant et cũ ad-
miratiõe [illegible] honore et glĩa imortali dignissimũ putẽt.
qñ ut est apud pħos docendi [illegible] ad
gl̃am valet plurimũ et gloriã. [illegible] pbatissi-
mos testes elegit: i pħicis Aristotelẽ i theologicis aũt
ex grecis Dionysiũ ex nr̃is Aug⁹. qs studiose emulat⁹
ẽ. et pleraq ab his relicta digessit: a ceteris lati⁹ dispu-
tata ad cõpẽdiũ redegit ac scribẽdi [illegible] p qõnes
et articulos formã q̃ recẽtiores vtũẽ theologi artificio-
se seruauit. Illud [illegible] nõ mireẽ quanta modestia ce-
teros scriptores q uel sua uel pori tẽpestate extitẽ ve-
nereẽ. eorũq opiniões: mõ fidei xp̃iane nõ derogẽt si
qñ verior nõ fec⁹ existimare ul diffinire suadẽat quãta
ɔpensatiõe et verecũdia repudiet ac sine [illegible]
[illegible] singuloꝝ excusatiõe et patrocinio sue [illegible]
[illegible] pferat. ut tãq̃ vir sanctissim⁹ doctorq [illegible]
sim⁹ oiũz amic⁹ veritatis tñ amicissim⁹ videaẽ. Neq
ego nũc tã audax sũ ut eũ reliqs oib⁹ pponere neq ue-
rũ [illegible] formidolosus ut multos postponẽ velim. Res in
apto ẽ: q̃ me qz tacẽte facile diiudiceẽ. Quare hũc ita
laudauerim ut aliquã tñ laudis ptẽ etiã reliqs non de-
traxerim. Illud etiã ingenij maximi argumentũ ẽ q nõ
dũ pterita diiudicare sz et futura pspicẽ potuit. ut eas
qs veritati repugnãtes ratiocinatiões inuenit scriptas
dissoluerit. et q̃ post sẽcle a recẽtiorib⁹ erãt [illegible] vis⁹
sit. dũ ex ei⁹ scriptis ad ea q̃ hi posteriores obiiciunt ac-
cõmodata [illegible] tãq̃ prius ab eo dissolute q̃ ab
his ɔficte ul excogitate videanẽ. Quis ḡ hũc diue ve-
ritatis intpretẽ p officio nõ colat: p doctrina nõ pbet:
p igenio nõ mireẽ: p merito nõ extollat. nõ sequaẽ nõ
pdicet. Sz nõ ẽ hoc loci neq tps doctorẽ hũc dignis
laudib⁹ celebrare atq iõ ad reliq pgam⁹ ne turpius fe-
cisse videamur [illegible] laudasse q̃ fecerunt hi q vehe-
menti⁹ iprobarũt. Que cũ ita sint. fuere tñ nõnulli imo
et multi q seu multiplicãde theologie ne dicã pficiẽde
grã. seu [illegible] sui [illegible] seu [illegible] ut et
ipsi [illegible] scripsisse viderenẽ uel fortasse zelo ducti:
qcũq tñ id rõne fecerint eoꝝ sit iudiciũ. non eni quẽq̃
dãnare audeo: huiusce doctoris sñias ipugnare labe-
factare ac ppe expugnare conati sũt tãq̃ ɔ extraneũ
nõ concinẽ rẽ gererẽt. ita ut nedũ ratiocinationib⁹ aut
argumentationib⁹ sz interdũ etiã mordacibus verbis
[illegible] et tãq̃ ɔtra coẽm hostẽ [illegible] bella [illegible]

perẽt. [illegible] ut alie-
na lacerarẽt. et i eo se doctos arbitrati sũt si doctiorib⁹
detraherẽt: cũ in veri speculatiõe vacandũ sit oĩ ptur-
batione liuidẽtia amore iracũdia ceterisq id genus. ut
tranquillitas adsit. Quo magis miror ne dicã abhomi-
nor nõnulloꝝ impudentiã quoꝝ oẽ studiũ et cõmẽtatio
in eo posita esse videẽ ut maiorib⁹ et sapientiorib⁹ ɔtra-
dicant: quiq nõnulla hui⁹ doctoris theoremata erro-
neã. et inter articulos a qbusdã damnatos enumerãt.
pinde ac si ex hũana opiniõe hui⁹ doctrina firmãda re-
pudiãda ve sit. ac nõ magis ex ei⁹ diffinitiõe sit ceteraꝝ
iudiciũ faciẽdũ: cũ ɔstet oẽ parisiense gymnasiũ tantũ
huic honoris tribuere. ut in approbãdis repudiandisq
theologie articulis statuerit id verũ eẽ ab oibusq reci-
piendũ qd Thome visũ sit: fuisq oẽ decretũ irritũ ha-
beat ac reuocet quaten⁹ doctoris agnatis iueniẽ sñie
derogare. sitq ea nõ hũana tñ: sz diuina et aplica aucto-
ritate roborata. Irridẽt alij tãq̃ crimẽ sit lese maiesta-
tis hui⁹ sñiam reprobare q [illegible] hũani nedum
[illegible] haberent. intelligerent nõ humanã tñ sz diuinã [illegible]
se ledere maiestatẽ. Eiusceṁõi tñ nõ magis succẽsendũ
q̃ cõpatiendũ itelligo q cũ oculos a solis claritate di-
uertũt: tenebras amplectanẽ necesse ẽ. Nec facile cõ-
stat veritas plures hẽat assertores an impugnatores.
Ac meminisse oz oib⁹ catholicis scriptorib⁹ id vsu eue-
nisse ut detractoꝝ morsib⁹ paterent. Multoꝝ exẽpla
suppeterẽt: sz satis sit beatũ [illegible] Hieronymũ cui
in diuinaꝝ scripturaꝝ traditione ac explanatiõe ɔ obla-
trantes [illegible] appellat: ingẽs ẽ pugna pprtuumq
certamẽ. Sz pfecto nõ errauit. q dixit veritatẽ ee tp̃is
filiã. estq: qd ei⁹ imitatorib⁹ spem pbeat q ex eo con-
iicere pñt quãta sit huius doctoris etiã apud aduersa-
rios auctoritas et virtutis opinio cui [illegible] multi ma-
gno et excellenti ingenio viri ɔdixere. qd vtiq nõ fecis-
sent nisi ei⁹ apud oẽs sũmũ fuisset iudiciũ. ut tãto vide-
renẽ gloriosiores: quãto fortissimũ pugilẽ pstrauissent
atq Entello e cãpo decedẽte victor Dares oib⁹ insul-
taret. Recteq sapiẽs. ferrũ ait ferro acuiẽ. et pħs. op-
posita iuxta se posita magis elucẽt. et rectũ ẽ index sui
et obliqui. qñ et eoꝝ ipugnationib⁹ clarior effect⁹ est et
apud doctiores pbatior cũ itelligũt diuinã ei⁹ sapientiã
tã multoꝝ vtiq nõ vulgariũ doctoꝝ. veluti arietibus
sagittis oĩuzq telorũ generibus appetitã: nõ quiuisse
euerti pfodi quassari aut i aliq sui pte dehonestari: qn
imo roborari forti⁹ placet splendidi⁹ pbari q omnes
oĩuz sñia q mõ ceci nõ sũt qui ve puro ad hoc celeste pa-
bulũ accessere palato. Nec mirandũ sit qbusdam hoc
diuinũ nectar nõ sapere: qñ ɔsilia sua abscondit deus a
sapientib⁹ et prudentib⁹ et reuelat ea puulis. Illud vnũ
latissime patet. rectissimos et doctissimos viros tanũ
sapie ac [illegible] lumẽ admirari ɔsentaneũ putare [illegible]
plures [illegible] indoctoꝝ et malivoloꝝ: qui
opiniõe ducũẽ uel passiõe et in eligẽdo quid sequaẽ vel
ex his plerũq mouenẽ q̃ ad rem non ptinent. Sed ne-
quaq̃ tamen pauper est desertaq defensorib⁹ acha-
demia nostra: fuereq nõ pauci hic doctissimi viri: q
contradicentium ratiocinationibus se opponerent. et
doctoris sacri profundissimam firmissimamq senten-
tiam tuerenẽ. Quorũ oĩuz ut etate posterior ita inge-
nio [illegible] Iohãnes Capreol⁹. tholosan⁹ ex
eiusdẽ ordinis pfessoribus q hui⁹ doctoris theologiã

uisqȝ de re sniam multo tpe labore ac diligētia ita ple-
ne assecut⁹ credāt atqȝ intellectu se medullit⁹ ut nemo
fuerit hui⁹ doctrine pfessorū ante hac inuēt⁹. q illius
adeo mentē subtilē intelligere penit⁹ introspicē iacu-
lenti⁹ aperire ac forti⁹ defendē uisus sit. Cōmentar⁹ ē
autem volumina q̄tuor mgrī sniarum ⁊ doctoris sacri
quattuor libris apposita in qb⁹ vnaqqȝ de re ut q̄stio ē
oferit eaqȝ pcipue q̄ tractari lan⁹ ⁊ qbus a doctorib⁹
diuersa sentiri cōtingit. atqȝ h ordine suas digerit de-
fensiōes. Quattuor voluminū capita q̄ questiōes vo-
cam⁹ in tres diuidit ptes q̄s articulos dicim⁹. Primū
doctoris nr̄i snias q̄s theologi cōclusiones appellāt in
ea re de q̄ agit̄ exponit. ac ei⁹ variis ex libris verba
qb⁹ pbant̄ subnectit. tū eoꝝ sophismata ⁊ oppositiōes
a qbus ei cōtradicit. deinde dissolutiones ex ipsi⁹ item scri-
ptis hinc inde collectas. Interdū vo ex Petri de pa-
lude. Herue. Durādi. Johannis de neapoli. uel Ber-
nardi mutuat̄ officina ut cuiusqȝ ē ad rē q̄ de agit ac-
cōmodata r̄ilo. Sed q̄le illud erit spectaculū: si indu-
at senior Entellus reposita dudū arma: profecto Da-
retē fortē aggressus totū elidet pessūqȝ dabit. ⁊ fra-
ctū iā ꝑ scante vix ab re pmittat. Qua ex re magne
tpī Jo. Capreolo theologoꝝ nr̄e etatis doctissimo grē
sunt habēde q tam pclarū defensionū op⁹ elucubrauit
adhibuitqȝ ei nō parū tpis. laboris ⁊ diligentie. Ma-
gne prib⁹ tholosanis ⁊ claris theologie doctorib⁹: q
hec volumina ceu herculea arma apud se tātūmō in-
uēta: ad toti⁹ orbis lumē ⁊ doctorū hoīm ioc ūditatem
aquinatūqȝ audatoꝝ instructionē exponē ⁊ late mana-
re passi sūt. ut eēt intellectu facilior pbatu latior op-
pugnat⁹ solidior atqȝ neruosior. Magne itē Octaui-
ano scotto ex Liguriē puincia q tam elato extitit aio:
ut hec ipsa volumina maxima īpēsa ex vlteriore gallia
afferre: eneisqȝ lris q̄ multa facē non dubitarit. Ego
itaqȝ qui a teneris annis huius sacri doctoris scitatis ⁊
doctrinarū non tam imitator q̄ admirator fui. ut non
nihil ope in eius laudē cōtulissem: putaui nō indignū si
his cōmētarijs q̄ meliora acceptioraqȝ fierent meā ap-
ponerē diligētiam. gratā rē facturū arbitrat⁹ optimo
deo ⁊ doctori nr̄o. vniuerse religioni xpiane. hisqȝ pre-
cipue q scholā thomisticā pfitēt̄ ⁊ veritatis theologice
tyrones sūt ⁊ çelatores. Cui rei pficiēde talis mihi ob-
lata ē occasio. Cū eni ex Uincētia q̄ nr̄e puincie senat⁹
anniuersario more ouenerat Bononiā redirē schola-
sticis disputationib⁹ qbus omne pene vite mee tēpus
negocijsqȝ familiarib⁹ qb⁹ bienniū irretitus fuerā: so-
lut⁹ iam tandē ac liber mihi reddit⁹ v. texqȝ puate cui⁹
sp amator fui. quodā q̄si postliminio repetij lrārū stu-
dia humaniora ⁊ pbie dulce cōtuberniū. diuineqȝ sa-
piētie suauitate eo magis fruit⁹: q̄ liberior. vbi deside-
riū incidisset sese aim⁹ oblectabat nō vnicuiqȝ p officij
necessitate dedit⁹: curauique hui⁹ a publicis munerib⁹
vacatiōis mee tēp⁹ absqȝ officio trāsirē. Sed p Uene-
tias iter faciēs a multis rogat⁹ imo pcib⁹ coact⁹ aliqt
subsistē dies. ⁊ his voluminib⁹ recognoscēdis īprimē-
disqȝ opam ipartiri: assensi tādē atqȝ aimū adieci. Nō
fuit aūt integrū mihi neqȝ ɔsiliū ea pfecta⁹ emēdare: cū
⁊ ab ipsis venerādis prib⁹ ac doctorib⁹ viris tholosa-
nis a qb⁹ erant pfecta satis scite curata viderent̄ nec
alia mihi exēplaria suppetebāt ad q̄ illa recti⁹ emēda-
rē. q̄n in tota hac italia pret̄ pmū nullū eoꝝ voluminū
hēbat̄ q̄ nūc pmū larcs nr̄i sociqȝ viderant. Pro inge-
nij aūt ⁊ tpis facultate egi: ut rectiora haberent̄ īmul-
tis. Neqȝ qcq̄ arbitratu meo cōmētari ausus sū. ne qd̄
in his mēde repiri cōtingēt ad meā referretur inuidiā.
Singulis tn̄ volumin h⁹ q̄stionū capita ⁊ cōclusionū q̄
cuiqȝ insūt pmisi: eiqȝ doctoꝝ q cōtra rationant̄ noia
subdidi. q̄ facili⁹ scirēt̄ q̄ doctoris nr̄i snia eēt qqȝ ɔ dis-
putarent. Uident̄ aūt puinciales illi tholosates nobis
vicē reddidisse: ⁊ q̄rētib⁹ satisfecisse nosciit. idignū ali-
qn existimātib⁹ ac maiores nr̄os incusātib⁹. q eiusdem
doctoris sacros cineres ex Cāpania italie ad Tholosā
puincie vrbē trāsferri ptulerūt: oli pro eo munere ⁊ ei⁹
sapie amātissimi cultores. ⁊ acerrimi defēsores effecti
in rād h op⁹ cudere ⁊ nobis exhibē dignati sūt. Hec
igit̄ oēs grato accipiāt aio. theologi doctores. scholares
sectatores. pfessores emuli atqȝ obtrectatores dilig ē-
ter examinēt equa lāce ppēdāt. nec pus dānēt: q̄ le-
gerint ⁊ itellexerint. Agnoscātqȝ diuū doctorē catho-
lice veritatis pfessorē sensisse nūq̄ aut scripsisse qd̄ ex-
pugnari q̄at. Hoc eloquiū fuisse ut ei sua scripta recēsere
necesse nō fuerit recteqȝ suscipi ac pbari ab oib⁹ debē
ut pote cui sapiam ex alto infuderat oipotēs. diuā sin-
gulare. imobilē reip. xpiane expeditissimā. sp̄qȝ māsu-
rā habeāt q volūt sua. hisqȝ: qd̄ bona venia cōcedim⁹
gaudeāt. nobis nr̄a reliquētes. nec grauate ferāt. si nos
q̄ȝ nr̄a delectent. trahit eni sua quēqȝ voluptas. ut ait
poeta. fōtisqȝ doctorū sapiam carpere religioni habe-
ant quā uel ex eo veridicā eē apparet. q eā nobis lui-
dent. Neqȝ vo tā arrogātes sum⁹: ut ceteroꝝ studia ⁊
inuēta: mō sint fidei veritati ɔsētanea: dānemus aut
reijcienda existimem⁹. nec aliena dogmata qd̄ parū ē
destruere nitimur sed qd̄ multū est nr̄a firmiam⁹: q̄ qui
aspernant̄: itelligāt i regis Assueri ɔuiuio nō extitisse
q nolētes cogēt ad bibendū vinū licȝ regia dignū ma-
gnificētia abundās ⁊ pcipuū apponeret̄. Et q sponte
sua clausis oculis solē depcant̄: nullū ei detrimētū sȝ
vidētib⁹ ridiculū pstāt. Resipiscāt iā tādē ⁊ claꝝ h lu-
mē intueri nō dedignēt̄ ⁊ qb⁹ sua magis placēt: aliena
tn̄ nō ita displiceāt ut ea pbris insequāt̄ dānēt pusq̄
itelligāt. nec iō se sapiētes arbitrēt̄: si sapiētiorib⁹ igno
rationē audacter obijciāt. hoc eni diua spe fret⁹ polli-
ceor. qcūqȝ purgato aio ad hui⁹ disciplinā accesserit:
inuenturū eū rectissima atqȝ honestissima studia subli-
mis: acute. digene. cōstātis. solideqȝ vitatis q̄ purissimā
afferūt intelligētiā cū legunt̄. ingenij cultū cū discūt̄:
vsū vo maximū cū retinent̄: atqȝ ope pficiunt̄. Et cū
nō ignorarē clarissimos viros: opa q̄ ipsi finxissent aut
ex aliena ligua libros eēnt interptati uel i qb⁹ clamādis
⁊ honestādis ope uel tpis aliqd ɔtulissent: ɔsueuisse sū-
mis pncipib⁹ multaqȝ potētia uel amplitudine pditis
inscribere. uel sua i eos beniuolētia uel grā. seu q ipsis
auctoritatē h pacto ex eoꝝ dignitate accedere existi-
marēt. decreui ex multis tue R^me. D. h volumina de-
dicare certo sciēs nō parū illis ex tue dignitatis splen-
dore momēti ⁊ roboris puēturū. Atqȝ id cum ex alijs
quorū est par amplitudo nāscisci possēt: delecta tn̄ est
tua. R. D. iure ut credo optimo: q ei magis propria
quadam rōne conueniūt. Nā ut preterea tue familie
antiqtatē. opes imensas. singularē potētiā. insignesqȝ
magistrat⁹ que tibi cū paucis sūt coia. tua pclaras indo-
les. rara pbitas ⁊ virtutum ornamēta quibus a puero

educatus es: ut vitam optandam et singularem eruditionem effecerunt ut cum diuine magis religioni inseruire: quam terreno prin/
cipatui ... ita ut ceteros tue ciuitatis insi/
gnes viros effulgere visus es. ut coniux leticia et gra/
tulatione Neapolitane ecclesie pontificatum adeptus sis.
indeque breui pro virtutum decore disseminato tue integri/
tatis nomine a Paulo secundo pon. max. sis in Ro. ec. car/
dinalium numerum relatus ... tue familie gloria:
ea qui et generis antiquitate virorum illustrium principatu
ac rerum gestarum monumentis comparatur cum tu regni ... ut
sacerdos primus. Diomedes vero Caraffa patruus tuus
Matalone comes vir toto regno notissimus regie Fer/
dinandi maiestati pro sua in eum fide propterque ... rege be/
nemeritus charissimus ipsius lateri secretisque consilijs
... Agamemnoni Ulixes ut Nestor atque semper assistat.
Effectum deinde est ut tua in deum religione. in patriam et pa/
rentes charitate. in amicos gratia scientes fauorem omnes
denique ... opis ... grati ... benefici
ut ab vniuerso predicatorum ordine expectaretur atque a pon. max.
Sixto. ... tanti ordinis tam longe lateque diffusi
tam multis vite sanctitate ac doctrinarum celebritate cla/
rissimis viris ornatissimi protector vnicus atque defensor.
In quo mihi eadem videtur tam et si non deerat qui huius pro/
tectionis titulum appeteret et sue probitatis argumentum fu/
turum existimaret. non tantam dignitatis uel glorie accepisse
quam eidem tuum celebre nomen venerationis attulisse. Quo
fit ut omnes quibus ordinem saluum proficientem ac florentissimum
volunt nobisque in primis ipsius protectores tuam R. D. omni honore
et gratia prosequamur. quod eius commoda gloriamque tam alta indu/
stria consilioque meditatur. Quid dicam de tua in omnes viros
doctos beniuolentia affectuque singulari? Que procul du/
bio etiam si omnibus ignota esset tue. D. amplitudo. ea sola
efficit ut te doctum scientemque. omnes quamquam tui experimentum non
habent facile intelligant. tanto doctrinarum sapientiumque
bonarum amore et consuetudine. et quamquam tibi omnes placent: hi
tibi sunt chariores iocundioresque magis qui probatissimi diui Tho/
me iam theologiam precalluere. quos tanquam certissime vniceque
publice christiane sectatores existimas. Quid referam quanto
sumptu. labore atque industria eius opera et volumina cong/
ras. reuoluas. mediteris: quantum in his studij ac temporis con/
sumas: ut si tibi quicquam ocij a publicis apostolice curie ne/
gocijs amicorumque et clientium audiendis expediendisque
causis suppetit: id soleas libentius in eiusmodi studijs po/
nere? Memini ego cum dudum Bononie theologie ma/
gistros coniectarer. quanto studio quam frequentibus nuncijs et
litteris huius doctoris commentaria requirebas: omniaque etiam que
opuscula vocat tibi conscribi compararique flagitabas: et
recordabar Ptolomei regis qui ceterarum gentium ac
disciplinarum libros cognoscere parum putauit. sed maiori di/
ligentia sacratas litteras ex hierosolymis adhibito septua/
ginta interpretum studio. in egypti bibliothecas inferri cu/
rauit. Nec immeritam profecto repedis cocum tuo gratiam qui
eius qui tue patrie ac ciuitati perpetuum nomen glorie comparauit
tu doctrinarum fontes haurias. perdices. admireris et in tuam
dentes achademiam. atque cetis omnibus anteponas. De itaque
res: preter ceteras effecerunt ut tue. D. hec volumina de/
dicare. que cum sit in sacerdotum christi dignitate primaria et
predicatoribus pro sua facultate summo amore deuincta ipsius
doctoris communis: et familie antiquitate et claritate simil/
ma: ut enim nunc tu sic illius quondam Federico secundo regnante
domestici inter primos regni proceres effulsere: quo que illius
doctrinam ac sapientiam studiose imitaris palamque defenditis id
optimo iure tue. D. opus inscribam. in quo tui conciuis do/
ctrina a theologo non minimo ita enodatur. roboratur atque
defenditur ut ea omnia que contra disputare atque obijcere
aduersarij solent: liquide et ad purum extenuet atque dissol/
uat. et irrito vulnere tela depellat. Mea vero immo hec
eadem commentaria tua. R. D. non continet: que et rerum quas
continent natura. et scribendi genere. et auctoris nomine ac pro/
fessione. et defense veritatis aquine gloria: et recentissi/
me nouitatis editione sunt illustrata. Atque ut quod sentio
dicam rariora sunt habenda tum doctoris tum defensoris vo/
lumina cum omnibus tum precipue nostre achademie sectatori/
bus: libris sibyllinis quos Tarquinius superbus diuina oracu/
la continentes sex deustis tris tanti emit quanti nouem lici/
tata fuerant atque in bibliothecis recondendi ut si quid aliquando
in re dubitatum. uel in doctoris sapientia nodus quispiam ambi/
guus ab emulis fuerit ... tanquam diuinis ora/
culis ... Quod si Plato quem diuinum plurimi appel/
lant cum sua etate doctissimus haberetur. ceteroque tenui sub/
stantia familiaritate Phylolai pythagorici libros decem
milibus denariorum mercatus est. Aristoteles quoque libros paucu/
los Speusippi ... post eius mortem emit talentis atticis
tribus: que summa est nummi romani sestertia duo. et septu/
aginta milia: quanti nos excellentissimi doctoris Tho/
me eiusque precipui propugnatoris Johannis Capreoli
volumina pendere debemus: quibus non anceps et vulga/
ris sed certissima et diuino spiritu conscripta ac defensa
philosophia continetur? Quare omnes exhortor qui schole nostre qui pu/
rissime ac profundissime theologie sensum vim probabilemque
veritatem assequi cupiunt ac patrocinium: hec sibi asciscant
hec relegant: hec sincere adhibita opera meditentur. Erunt
fortasse nonnulli qui ea nedum paruipendant sed et maledictis
incessant qui non patiantur doctoris veritatem propugnari ac
defendi. sed meminisse oportet quoniam veritas angulos non
amat. quoque ... non est discipulus super magistrum.
Accipiet igitur tua R. D. opus hoc nostre in illam fidei ac re/
uerentie locuplete testimonium. atque vniuersi huius ordinis
... munusculum: quod
proinde erit: atque ab ea fuerit susceptum. Et cum auctoris
studium meumque laborem probauerit: nequaquam nos nauate
opere penitebit. Sin aliquid inderit quod non ad vnguem fue/
rit emendatum putabit illud non ab auctore profectum. sed scri/
ptorum inscitia deprauatum. Dignabitur que id pro sua per se vi/
rosque doctissimos in thomistica schola perfectos quorum
fruitur contubernio ac familiaritate examinatum: ad regulam
vertere: atque incultis omnibus suam et suorum adhibere censu/
ram. Recta vero consentanea et probabilia si quando disciplinam ve/
ri notionem vsum atque animi voluptatem attulerint: ea
omnia Thearcho doctori. Capreoloque patrono acce/
pta ferre. Tue Reuerendissime D. quam opto felicissime ac diu
valere. nostri memorem me vnice commendo ac trado.

Venetijs kal. Augusti. 1483.

Explicit epistola probemialis in quattuor libros defensionum fratris Johannis Capreoli Tho/
losani. thomiste doctissimi ordinis predicatorum.

Laus deo optimo max. virginique
matri. Deo p. ... deo.

Primū veritatis schole professoris fratris Johannis Capreoli tholosani ordinis predicatorū Liber primꝰ defensionū theologie diui doctoris Thome de aquino in primo sententiarū feliciter incipit.

Circa prologū primi sententiarū

Circa prologū primi sententiarū queritur Utrū theologia sit scientia. Et arguit̄ primo ꝙ nō. qꝛ ois scientia est habitus demonstratiuꝰ ex primis ꝛ veris. sed theologia nō demonstrat nec procedit ex primis ꝛ veris. ergo non est scientia. In oppositū arguit̄ sic. Nā Augꝰ dicit .14°. de trinitate. Huic scientie tribuitur illud tantūmodo quo fides saluberrima gignitur nutritur defendit̄ ꝛ roborat̄. Hec aūt ad nullā scientiā ptinet nisi ad theologiā. igit̄ theologia ē scia. ¶ In hac questione duo erūt articuli. In quoꝝ primo ponent̄ ꝯnes. in 2° mouebunt̄ obiectiones. Sed antequā ad ꝯnes veniā pmitto vnū qđ p totam lecturam haberi volo p supposito. ꝛ est ꝙ nihil de pprio intendo influere. sed solum opiniones que mihi vident̄ de mente sci Thome fuisse recitare. nec aliq̄s pbatiōes ad ꝯnes adducere preter verba sua: nisi raro. Obiectiones vero Aureoli Scoti Durandi Johānis de ripa Henrici Guidonis de carmelo Garronis Adam ꝛ alioꝝ sanctū Thomā impugnātiū: ppono locis suis adducere ꝛ soluē p dicta sci Tho. ¶ Quo pmisso q̄ ad primū articulum sit prima ꝯ ꝙ licꝫ ois scia requirat euidentiā ꝛ intellectū suoꝝ primoꝝ pncipioꝝ. nō tñ ois sciētia requirit euidētiā aut intellectū suoꝝ pncipiorū primoꝝ. psertim in sciētia subalternata. Istā ꝯnē ponit scūs doctor in scripto sup Boetiū de trinitate. q.2. arti.2°. ad 7ᵐ. dicēs: Cuiuslibet inqt scie pncipiū est intellectꝰ semp qdē pmū: sed nō semp primū. imo aliqñ fides ē primū pncipiū scientie. sicut pꝫ in scientijs subalternatis. qꝛ earū ꝯnes sicut ex primo pncipio pcedūt ex fide eoꝝ que supponunt̄ a supiori scia. sed sicut a pncipio pmo ab intellectu supioris sciētis qui de his creditis p intellectū habet certitudinē. hec ille. Itē ibidē ad 5ᵐ. In scientijs humanitus traditis sunt quedā pncipia in quibusdā eaꝝ que non sūt oibꝰ nota. sed oportet ea supponere a supioribus scientijs sicut in sciētijs subalternatis supponūtur ꝛ tradūtur aliq̄ a supiorībꝰ scientijs subalternātibꝰ. ꝛ hꝫ nō sunt p se nota nisi supioribus sciētibꝰ. hec ille. Idem ponit pma parte. q.1. arti.2°. Duplex inquit est genꝰ scientiaꝝ. Quedā eni sunt q̄ pcedunt ex pncipijs notis lumine naturali intellectꝰ: sicut arismetrica geometria ꝛ hꝫ. Quedā vero sūt que pcedūt ex pncipijs notis lumine supioris scientie. sicut pspectiua q̄ pcedit ex pncipijs notis p geometriā. ꝛ musica ex pncipijs notis p arismetricā. hec ille. ¶ 2ᵃ ꝯ est ꝙ licꝫ theologia naliter inuēta nulli scie subalternet̄. theologia tñ p reuelationem habita subalternat̄ scientie dei uel btoꝝ. Istam ꝯnem ponit idē doctor sup Boetiū vbi sup. Diuinoꝝ inqt noticia dupliciter pōt estimari. Uno mō ex parte nr̄a. ꝛ sic nobis cognoscibilia nō sunt nisi ex creaturis quoꝝ cognitionē sensu accipimus. Alio ex nā ipsoꝝ. ꝛ sic ipsa sūt ex seipsis maxime cognoscibilia. ꝗuis fm modū suū nō cognoscāt̄ a nobis: tñ a deo ꝛ btis cognoscunt̄ fm modū suū. ꝛ sic de diuinis duplex scia habet̄. vna fm modū nostrū q sensibiliū pncipia accipit ad notificandū diuina. ꝛ sic de diuinis phi sciētiā tradiderūt. hec ille. Ex q̄ pꝫ ꝙ cū pma phia nulli scie subalternet̄ ꝛ illa ē theologia scꝫ scia de diuinis. seqt̄ ꝙ theologia pmo mō dicta nulli sciētie subalternet̄ qđ fuit pma ps ꝯnis. Sed 2ᵃᵐ ptē ponit scūs doctor ibidem post pdicta subdēs. Alia aūt scia habet̄ de diuinis fm modū ipsoꝝ ut ipsa diuina fm se capiantur. qđ quidē pfecte in statu vie nō ꝯtingit nec ē possibile nobis. sed fit in nobis in statu vie quedā illiꝰ cognitionis participatio ꝛ assimilatio ad cognitionē diuinā inq̄ntū p fidē nobis infusam inheremꝰ ipsi pme veritati ppter seipsam. ꝛ sicut deus ex hoc ꝙ cognoscit se cognoscit alia suo modo. id ē simplici intuitu non discurrendo. ita nos ex his que fide capimꝰ pme veritati adherēdo. venimꝰ in cognitionē alioꝝ fm modum nostrū scꝫ discurrēdo a pncipijs ad ꝯnes. ut pmo ipsa que fide tenemus sint nobis q̄si pncipia in hac scia. ꝛ alia sint q̄si ꝯnes. h ille. Et ibidē ad 5ᵐ postq̄ dixit ꝙ i scientijs subalternatis supponūt̄ ꝛ tradunt̄ aliq̄ a superiorībꝰ sciētijs subalternātibꝰ ꝛ hꝫ nō sūt p se nota nisi supiorībꝰ sciētibꝰ ut recitatū est in pbatiōe pme ꝯnis: statim subiūxit: Et hoc mō se hñt articuli fidei q sunt pncipia huiꝰ scientie ad cognitionē diuinā. qꝛ ea q̄ sunt p se nota in scia quā deꝰ habet de seipso supponunt̄ in scia nr̄a ꝛ credit̄ ei nobis hec indicanti p suos nuncios. sicut medicꝰ credit physico quattuor eē elementa hec ille. Et ad 7ᵐ postq̄ dixit ꝙ in scia subalternata primū pncipiū ē fides. subdit: Et similit̄ huius scie scilicꝫ theologie principium primū est fides sed pmū est intellectꝰ diuinꝰ cui nos credimus. Sed fides ē a nobis ut perueniamꝰ ad intelligēdū q̄ credimꝰ sicut si inferior sciens addiscat supioris scientis sciam tūc fiunt ei intellecta ꝛ scita que prius erant tm̄modo credita. hec ille. Ex quibꝰ pꝫ ꝙ mens eiꝰ fuit ꝙ sicut medicina subalternat̄ phie ꝛ inferior scia supiori. ita nr̄a theologia sciētie dei ꝛ btoꝝ. ꝛ etiā pꝫ ex pꝰ de veritate. q.14. arti.9°. ad 3ᵐ. ꝛ pma pte vbi sup. Et mediū eius vbiq̄ est. qꝛ scꝫ theologia nr̄a sumit sua pncipia

a scientia diuina. Omnis autem scientia hoc modo se habēs ad aliam dicitur sibi subalternari. ¶ 3ª ꝯ est ꝙ licȝ theologia 2º modo dicta non sit eque perfecte ⁊ proprie scientia sicut theologia primo modo dicta que dicitur metaphisica. tamen ipsa est scientia inq̄tum continuatur scientie dei ⁊ beatoꝝ. Istam ꝯnem similiter ponit sanctus doctor de veritate. q. 14. arti. 9º ad 3m. Ille inquit qui habet scientiam subalternatam nō perfecte attingit ad rationem sciendi nisi inq̄tum eius cognitio continuatur quodāmodo cum cognitione eius qui habet scientiam subalternantē. nihilominus tamen inferior sciens nō dicitur de his que supponit habere scientiā. sed de ꝯnibus que ex primis que supponit de necessitate cōcluduntur. sic ⁊ fidelis potest dici habere scientiam de his que concluduntur ex articulis fidei. hec ille. Ibidem etiam dicit in principali ratione: Quecūq; sciuntur proprie accepta scientia cognoscuntur per resolutionem in prima principia que per se presto sunt intellectui. hec ille. Ex quo patet ꝙ cum metaphisica resoluat suas ꝯnes i prima principia naturaliter cognita. ꝙ illa est verissime scientia ⁊ proprie dicta. Theologia vero secundo modo dicta nō potest suas ꝯnes resoluere nisi ad articulos fidei qui nō sunt noti in lumine naturali. ⁊ ideo non adeo est vere ⁊ proprie scientia. vnde sanctus doctor 3º sen. dis. 33. q. 1. arti. 2º questiuncula 4ª. Si esset inquit aliqua scientia que non posset reduci ad principia naturaliter cognita. non esset eiusdem speciei cum alijs scientijs nec vniuoce scientia ꝓprie dicta dicet̄. hec ille. Eandē ꝯnē presertum quo ad 2am partem scȝ ꝙ theologia 2º modo dicta aliquo modo sit scia. ponit super Boetiū vbi sup̄. quā ꝓbat tum auctoritate Augꝰ. 14º de trinitate supiꝰ allegata. tum ꝑ illud Sap̄. 10. Dedit illi scientiā scōꝝ. id ē fidei. q̄ꝛ de alia intelligi non pōt qua sci ab ipijs discernant nisi de scientia fidei. tum super illud 1º ad Corꝰ. 8º Non in oibꝰ ē scia. ⁊ loquit̄ de cognitiōe fidelium. Eandē ꝯnē ponit p̄ma pte. q. vbi sup̄ dicēs: Hoc mō inquit sacra doctrina ē scia. q̄ꝛ ꝓcedit ex p̄ncipijs notis lumine supioris scie que ē dei ⁊ btōꝝ. vnde sic musica credit p̄ncipia sibi tradita ab arismetrico. ita sacra doctrina credit p̄ncipia reuelata a deo. ¶ 4ª ꝯ ē ꝙ theologia 2º modo dicta ē certior q̄cūq; scia inuēta humanitus lȝ sit ineuidentior. Istā ꝯnem virtualiter ponit scūs doctor 3º sen. dis. 23. q. 2. arti. 2º questiuncula 3ª. Ibi eni ondit ꝙ maior est certitudo fidei q̄ȝ intellectus qui dicit̄ habitꝰ p̄ncipioꝝ ꝑ se notoꝝ. quo ꝓbato apparet ꝙ theologia 2º mō dicta. cuiꝰ p̄ncipia sūt articuli fidei est certior scientijs humanis quaꝝ p̄ncipia sūt nota habitu q̄ vr̄ intellectus. sicut eni se habet p̄ncipiū ad p̄ncipium quo ad certitudinē uel euidentiā cognitionis: ita ꝯ ad ꝯnem. ⁊ scia ad sciam. Ibidē aūt sic ait. Certitudo nihil aliud est q̄ȝ determinatio intellectus ad vnū. tanto aūt maior ē determinatio: quāto est fortius qđ determinationē causat. Determinatur autē intellectꝰ ad vnū tripliciter. in intellectu enim p̄ncipioꝝ causatur determinatio ex hoc ꝙ aliquid ꝑ lumē intellectus sufficient̄ inspici pōt ꝑ seipsū. In scientia vero ꝯnū causat̄ determinatio ex hoc ꝙ ꝯ ſm actum rōnis in principia ꝑ se visa resoluit̄. in fide vero ex hoc ꝙ voluntas intellectui impat. sȝ voluntas hoc modo non terminat intellectū ut faciat inspici q̄ creduntur. sicut inspiciūtur principia per se nota. uel que in alia resoluūtur. sed hoc modo ut intellectꝰ firmiter adhereat vni. ideo certitudo que est in scia ⁊ in intellectu est ex ipsa euidentia eorum que dicuntur certa. Certitudo autem fidei est ex firma adhesione ad id quod creditur. In his ergo que per fidē credimus ratio voluntatē inclinans est ipsa veritas prima siue deus cui creditur: qui habet maiorē firmitatem q̄ȝ lumen intellectus humani in quo conspiciunt̄ p̄ncipia. uel ratio humana ſm quam ꝯnes i principia resoluuntur. ⁊ ideo fides habet maiorem certitudinem q̄tum ad fidem adhesionis q̄ȝ sit certitudo scientie ⁊ intellectus: q̄uis in scientia ⁊ intellectu sit maior euidentia eorum quibus assentitur. hec ille. Et ibidē ad p̄mū dicit: Certitudo fidei dicitur mediare int̄ certitudinē scientie ⁊ opinionis non intensiue ꝑ modum quātitatis continue sed extensiue ꝑ modum numeri. Certitudo enim scientie consistit in duobus scilicȝ in euidentia ⁊ firmitate adhesionis. Certitudo vero fidei consistit in vno scilicȝ in firmitate adhesionis. Certitudo vero opinionis in neutro: q̄uis certitudo fidei de qua loquimur q̄tum ad illud vnū sit vehementior q̄ȝ certitudo scientie q̄tum ad illa duo. hec ille. Cōsimile ponit de veritate. q. 14. arti. p̄. ad 7m. Quid sit certitudo ostendit Linconiensis p̄ posterioꝝ cōmēto. 18º. Res inquit dicuntur certe a compatiōe quā habent ad cognitionē siue ad lucem mentalem. Dico ergo ꝙ est lux spūalis que supfundit̄ rebus intellectualibus ⁊ oculo mentis que se habet ad oculū intereriorem ⁊ ad res intelligibiles. sic se habet sol corporalis ad oculum corporalem ⁊ ad res corporales visibiles. Res igitur itelligibiles magis receptibiles lucis spiritualis magis visibiles sunt oculo interiori. ⁊ magis sunt huius lucis receptibiles que naturā huius lucis magis assequūtur. res itaq; huiꝰ lucis magis receptibiles ab intellectꝰ acie que ē irradiatio spiritualis perfectius penetrantur. ⁊ hec penetratio perfectior ē ⁊ cognitio maior. Et post multa subdit: Que inqt priora sunt propinquiora sunt luce spūali: cuius superfusione res intelligibiles ab aspectu mentis sunt actu visibiles. ⁊ magis sunt receptibilia illius lucis ⁊ magis penetrabilia ab aspectu mentis. vnde ⁊ certiora sunt. ⁊ sciētia que de his est: est scientia certior. ſm hūc modū scia de substantijs icorporeis sepatis certior est scientia de substātijs incorporeis ligatis cum corpe. ⁊ hec iterum certior est q̄ȝ scientia de substantijs corporeis ut dicit Aristoteles. q̄ꝛ scientia de anima est certior alijs scientijs naturalibus que sunt de corporibus naturalibus mobilibus. Nec est hoc contrarium ei quod supra diximus scilicȝ ꝙ i mathematicis est rarius error eo ꝙ res mathematice sunt bene visibiles ab itellectu. nec ei quod dicit Ptolemeus scilicȝ ꝙ in mathematicis est scientia certissima ⁊ magis certa q̄ȝ in metaphisicis. q̄ꝛ dicimus ꝙ res di-

mine sũt magis visibiles ab aspectu mentis sano nõ obnubilato fantasmatib⁹ sũt res corpales clarissime ⁊ a lumine solis magis illuminate sũt magis visibiles ab oculo corpali sano assuefacto visiõi rerũ splendidarũ. Sed ab aspectu mentis egro qualis est aspect⁹ noster modo cũ grauamur mole corpis corrupti ex affectu rerũ corpaliũ sũt res obuolute fantasmatib⁹ magis visibiles. sicut ab oculo corporali egro melius videnť res nigre ⁊ aliquantulũ tenebrose q̃ res albe ⁊ multo lumine solis pfuse. Intellectui igiť humano qualis est adhuc i nobis sũt res mathematice certissime. ad q̃s comphẽdẽdas nos iuuãt fantasmata imaginabilia a visu recepta. sed itellectui tali qualis debet esse ẜm statũ sui optimũ sũt res diuine certissime. qꝛ quãto res sũt puriores ⁊ natura subtiliores. tanto certiores. hec ille. Ex q̃ etiã patet ꝯ p̃dicta scꝫ ꝙ veritates theologice sunt certissime in se licꝫ ista ꝓbatio ex alia radice q̃ꝫ p̃ma procedat. Vñ ex Linconiẽsi haheť ꝙ theologia ex pte obiecti est certissima. non aũt ex pte subiecti in q̃ est. s. i itellectu viatoris. iõ illa certitudo ẽ ẜm qd. Sed p̃ma ꝓbatio vadit de certitudine simpliciter. nõ eñi noticia simpliciť certa diciť ꝓpter certitudinem obiecti. cũ opinio possit esse de ꝯne necessaria sed ꝓpter certitudinẽ illi⁹ quod capit a sensu. ¶ 5ª ꝯ est ꝙ theologia 2° modo dicta illo modo quo est scia nõ est scia articuloꝝ fidei sed ꝯnũ que sequũť ex illis. Istam ꝯnem ponit scũs doctor de veritate. q 14. arti. 9. ad 3ᵐ ut allegaui in. 3ª ꝯne. Istam etiã ꝓbat in multis alijs locis vbi tenet ꝙ nunq̃ꝫ de eodẽ habeť siľ sciẽtia ⁊ fides. ut. 2ª 2ᵉ q. j. arti. 5. et 3°. sen. diś. 24. q. j. arti. 2. questiuncula. 2ª. et de veritate. q 14. arti. 9. Eandem ꝯnem poniť sup Boetiũ vbi s ad 4ᵐ. vbi dicit ꝙ in qualibet scia sũt aliqua quasi p̃ncipia ⁊ aliqua quasi ꝯnes. Ratio ḡ que inducitur in scientijs p̃cedit assensũ ꝯnũ. sed sequiť assensum p̃ncipioꝝ cũ ex eis procedat. Articuli aũt fidei nõ sũt i hac scia quasi ꝯnes sed quasi p̃ncipia q̃ etiã defendũť ab impugnãtib⁹. sicut phs 4° metaphisice disputat ꝯ negantes p̃ncipia. ⁊ manifestantur p aliq̃s similitudines sicut p̃ncipia nãliter nota p inductionẽ nõ aũt rõne demõstrãte p̃ncipia. hec ille. Et ibidem ad 6ᵐ dicit. Apparentia scientie p̃cedit ex apparẽtia p̃ncipioꝝ. vñ scia nõ facit apparere principia sed ex hoc ꝙ apparent p̃ncipia facit apparere ꝯnes. ⁊ p hunc modũ scia de qua loquimur nõ facit apparere ea de quib⁹ est fides sed ex eis facit apparere alia per modum quo de p̃mis habetur certitudo. hec ille. Item p̃ma pte. q. j. arti. 8. Sicut inquit alie scie non argumentanť ad ostendendũ sua principia. ita nec ista scia argumẽtať ad sua p̃ncipia ꝓbanda que sũt articuli fidei. sꝫ ex eis p̃cedit ad aliquid ostẽdendũ. hec ille. Ex quib⁹ oib⁹ patet ꝙ articuli fidei se hñt sicut p̃ncipia theologie ⁊ non sicut ꝯnes. ⁊ ꝯñter theologia nõ est de his sicut de ꝯnib⁹ scitis p eã. sicut nec aliq̃ scia ẽ de suis p̃ncipijs sicut de scitis: sꝫ solũ de ꝯnib⁹ que ex p̃ncipijs ꝯsequũť. ¶ 6ª ꝯ ⁊ vltima est ꝙ ista doctrina est necessaria ad salutẽ humanã p̃ter scias humanit⁹ inuentas. Istã ꝯnẽ ꝓbat scũs Thomas p̃ma pte. q. j. arti. p̃ sic dicens. Necessariũ fuit ad salutẽ humanã esse doctrinam quandam ẜm reuelationem diuinam preter physicas disciplinas que rõne humana inuestigãť. Primo quidẽ quia hõ ordinať a deo ad quẽdã finẽ qui apphensionẽ rõnis excedit. ẜm illud Ysa. 64. Oculus non vidit de⁹ absq̃ꝫ te q̃ preparasti diligentibus te. finẽ aũt oportet eẽ p̃cognitũ hoib⁹ q suas intentiões ⁊ actiones debent ordinare in finem. vñ necessariũ fuit hoi ad salutẽ ꝙ ei nota fierent q̃dã p reuelationẽ diuinã que humanã rõnẽ excedunt. Ad ea etiã que de deo rõne hũana inuestigari pñt necessariũ fuit hoiem instrui reuelatione diuina. qꝛ veritas de deo p rõnẽ inuestigata a paucis ⁊ p longum temp⁹ ⁊ cũ admixtiõe multoꝝ erroꝝ hoi ꝓueniret. a cui⁹ tñ veritatis cognitione tota hois salus que i deo ẽ dependet. Vt igiť salus hoib⁹ ⁊ coius ⁊ securi⁹ ꝓueniat. necessariũ fuit ꝙ de diuinis p diuinã reuelationẽ instruãť. Fuit igiť necessariũ p̃ter doctrinas physicas q̃ p rõnẽ inuestiganť sacrã doctrinã p reuelationẽ haberi. hec ille. Ibidem etiã in solutione secũdi argumenti dicit sic. Diuersa rõ cognoscibilis diuersitatẽ sciaꝝ inducit. eandem enim ꝯnẽ demonstrat astrolog⁹ ⁊ nãlis puta ꝙ terra est rotũda. sed astrolog⁹ p mediũ mathematicũ. i. a mã abstractũ. nãlis aũt p mediũ circa mãm ꝯsideratũ. nihil igiť ꝓhibet de eisdem reb⁹ de quibus disciplinе physice tractant ẜm ꝙ sũt cognoscibilia lumine nãlis rõnis. ⁊ aliã sciam tractare ẜm ꝙ cognoscunť lumine diuine reuelatiõis. Vñ theologia que ad sacram doctrinã ptinet differt ẜm gen⁹ ab ea theologia que pars philosophie poniť. hec ille. Ex quibus patet ad primũ articulum.

Quãtũ aũt ad secũdũ articulũ mouenda sunt dubia ꝯ ꝯnes. Et q̃dẽ contra p̃mã arguit Aureol⁹ p̃ma. q. ꝓlogi ꝓbando ꝙ non sufficit ad rõnẽ sciẽtie etiã subalterne noticia creditiua solũ respectu p̃ncipioꝝ. ¶ p̃ sic. Habit⁹ p̃ncipioꝝ ẽ altioꝛ ⁊ nobilioꝛ habitu ꝯnũ. tũ qꝛ hoc dicit phs p posterioꝝ. tũ qꝛ ꝓpť vnũq̃dq̃ꝫ tale ⁊ illud magis. cognitio ṽo p̃ncipiorũ est causa cognitionis in ꝯne. sed certũ est ꝙ noticia creditiua nõ ẽ altioꝛ noticia scientifica. imo ẽ inferior grad⁹ cognitiõis credere ad scire ⁊ habit⁹ creditiuus ad habitũ scientificũ. ḡ ipossibile ẽ ꝙ ꝯ scie cognoscať quocunq̃ꝫ habitu scie etiã subalterne ⁊ ꝙ principiũ tñmõ credať ⁊ teneať habitu creditiuo. Nec obstat si dicatur ꝙ scire scie subalterne est inferius ad credere. constat eñi ꝙ h̓ est oio falsũ. quia scire ex sui rõne formali ⁊ totali est altioꝛ modus cognitiõis q̃ꝫ sit credere uel suspicari. Vñ ipossibile ẽ ꝙ sciẽtia subalternata p̃cedat ex p̃ncipijs cognitis habitu creditiuo. ¶ 2°. nã Ar 6° ethicoꝝ tractauit de itellectu qui est habit⁹ p̃ncipioꝝ ⁊ nũq̃ꝫ posuit ꝙ in aliqua scia subalternãte uel subalternata habit⁹ iste sit fides. p̃ etiã metaphisice docet quõ sumunť cões animi conceptiones que sunt p̃ncipia in arte.

In fine quoq₃ 2ⁱ posterioꝝ docet quō pncipia sint cognita. tñ nō ꝙ ponat ꝙ vn⁹ modus sumendi principia sit per habitum creditiuū. ꝙ uel est insufficiēs Aristoteles. aut nihil est dictu ꝙ scia subalternata procedat ex principijs per talem habitū notis. ❡ 3⁹ q: scia subalternans est habitus pncipioꝝ respectu sciētie subalternate. qō sic patet. Certū est enim ꝙ in omni scia alius est habit⁹ respectu ɔnū. ⁊ ali⁹ respectu pncipioꝝ. in pspectiua igit habitus principioꝝ uel est ipsamet pspectiua. uel geometria. uel fides a geometria relicta. Nō potest dici ꝙ sit pspectiua. ne sit idem habit⁹ ɔnis ⁊ pncipij. Nec potest dici ꝙ sit fides a geometria relicta. tum q: geometria non causat fidem. tum q: principia pspectiue duplici habitu cognoscerent. videlicet fide ⁊ geometrica demonstratione. qō esse non pōt. maxime sm scm̄ Tho. ponentē ꝙ fides ⁊ scia demonstratiua ⁊ euidens simul esse nō possūt de eodem. Unde si fides esset habit⁹ pncipioꝝ pspectiue. nūq₃ aliquis esset simul geometra ⁊ pspectiu⁹. aliogn simul esset sciēs principia pspectiue inq̄ztū esset geometra. ⁊ credēs ea inq̄ztū esset pspectiu⁹. Relinquit igit ꝙ scia subalternans sit habitus pncipioꝝ respectu scie subalternate. ꝙ non est veꝝ ꝙ scia subalternata ꝓcedat ex principijs cognitis habitu creditiuo. ❡ 4⁹. quia q̄zuis oporteat discipulū doctori credere dū addiscit. non tñ habet sciam q̄zdiu credit. sed tūc dū incipit intelligere qō credebat iuxta illud phi. 7. ethi⁹. Pueri quidem a pncipio cōplectunt sermōes primū discētes. sciūt aūt nequaq₃. oportet aūt conari. hoc aūt tempore indiget. sed clarū est ꝙ statim acquirerent scientiā si sufficeret credulitas respectu principioꝝ. ꝙ non sufficit. ut videtur. ❡ 5⁹. Nulla adhesio volūtaria est scientifica. scientia enī cogit intellectum ad assentiendum. nec subest voluntati scientis adherere ⁊ non adherere veritati quā nouit. sed omnis adhesio ad cognitionem deducta ex pncipio creditiuo est adhesio volūtaria. nihil enim magis est in potestate nr̄a q̄z credere sm Aug⁹. vñ talis suspēdere potest adhesionem quam habet respectu ɔnū ⁊ respectu pncipioꝝ. ꝙ talis adhesio nō est scientifica. ❡ Cōfirmat p hoc. q: hñs sciam siue subalternatam siue subalternantem immobiliter adheret. nec est in potestate sua suspendere actum adhesiōis. Ex quib⁹ patet inqt ꝙ scia subalternās est habit⁹ pncipioꝝ respectu scie subalternate ⁊ nō fides aut alius habit⁹ creditiu⁹. cui⁹ oppositū ponit ɔ tua. ❡ 6⁹ arguit sic. Aut noticia ɔnis fit nota nobis naturalit ex alia priori noticia cōplexa. aut non Si non. ꝙ non est scientia proprie loquendo q̄ dicit esse ɔnis. sed potius dicit esse intellectus pncipij ⁊ propositionis imediate. Si vō noticia fit i nobis ex alia priori noticia complexa. illa noticia ex qua fit est noticia principij. ꝙ omnis scia que i nobis naturalit acquirit. fit in nobis ex noticia principioꝝ. ⁊ p ɔñs cuiuslibet scie naturaliter acquisite pncipia sūt uel fuerunt habenti ea nota. ❡ Confirmat per phm̄ 3 posterioꝝ dicentē ꝙ necesse est demonstratiuā scientiā originabilē eē ex his ⁊ pmis ⁊ notioib⁹ ⁊ causis ɔnis. originat enī hō scia ex veris necessarijs ⁊ pmis ⁊ notioribus. i. euidentiorib⁹ ⁊ priorib⁹ ⁊ causis ɔnis. q: ille pme noticie pmissaꝝ demōstratiōis sūt cause noticie ɔnis. Et ad hunc sensū dicit ibi phus. Sine his vtiq₃ erit syllogism⁹. demonstratio autem non erit. non enī faceret sciam. ❡ Itē infra dicit ꝙ nō solū necesse ē agnoscere pma sed ⁊ magis. semp enī ꝓpter qō vtrūq₃ ɔz ⁊ illud magis. Et subdit Qm̄ qō scim⁹ ⁊ credim⁹ p pma. illa scimus ⁊ credimus magis. Ex quib⁹ patet sm ipsū ꝙ quelibet scientia acquirit ex noticijs suoꝝ pncipioꝝ. Ex q̄ patz ꝙ non sufficiūt pncipia esse nota alteri: ut ego sciētiā habeā de ɔne. qm̄ p nullā noticiā existētē in alio causari potest imediate ⁊ naturaliter aliqua scia in mente mea. Cum ꝙ pncipia theologie non sint neq₃ fuerint nobis nota. theologia q̄ acquirit de collecte in theologicis non est vere scia. ❡ 7⁹ sic. Scia subalternata pōt acquiri pncipijs ei⁹ non notis acquirenti. sed tñ creditis. notis aūt habenti supiorē sciētiam. eadem rōne ⁊ scia nō subalternata nō poterit acquiri ab aliquo: esto ꝙ nō nouerit ei⁹ pncipia dūmodo credat illa ⁊ ali⁹ nouerit. non enī potior rō est inde q̄z hinc. ⁊ p ɔñs non oportebit dicere ꝙ theologia est scia subalternata. sed absolute poterat dici scia. hec duo argumenta vltima sūt Gregi. de arimino ❡ Similiter 3 secūdā ɔnē arguit multiplicit sm Aureolū. p sic. Si theologia viatoris subalternat scientie btōꝝ. uel illa subalternatio est quo ad pncipiū illo modo quo pspectiu⁹ ꝓcedit p ꝓpositiones quas sibi tradit geometra. aut quo ad modū sciēdi illo modo quo medicina subalternat geometrie. in illa ɔne vulnera circularia tardius curant. de hac enī ɔne geometra dicit ꝓpt quid. ⁊ medicina quia. sed neutrū istoꝝ modoꝝ pōt dari in ꝓposito. Ꝓ. n. non prim⁹ ꝓbat qntuplici medio. ❡ p sic. Impossibile est acquiri sciam subalternatā nisi habeat sciētia subalternans saltem partialit ⁊ quo ad illud qō tradit p pncipio ipsi scie isto modo subalternate. vñ null⁹ pōt fieri pspectiu⁹ nisi saltem tātū nouerit de geometria quantū exigūt pncipia pspectiua. ⁊ hoc patet ex precedentibus. qm̄ scia subalternās est habitus pncipioꝝ scie subalternate. impossibile ē aūt acquiri habitū ɔnū nisi habeat habitus pncipioꝝ. sed clarū est ꝙ theologia viatoris acquirit a viatore qui nullo modo habet scientiā btōꝝ. ꝙ hec non est subalternata illi. ❡ 2⁹ sic. Scientia subalternans ⁊ subalternata ⁊ eoꝝ pncipia sūt cōpossibiles in eodē sciente. sed scia btōꝝ ⁊ lumen glorie qō est habitus pncipioꝝ nō sūt cōpossibiles scie viatoris ⁊ lumini fidei enigmatico sm scm̄ Tho. ꝙ hē scientie non sūt ad inuicē subalternate. ❡ 3⁹ sic. Scia subalternata nō ꝓcedit ad ea q̄ sibi tradūt a subalternāte. sz poti⁹ ꝓcedit ab eis ad vlteri⁹ ɔcludēdū. sz theologia nr̄a ꝓcedit ad articulos ⁊ ad sacram scripturam. ⁊ vlt ad declarādū ea q̄ scripta sūt deriuata ad nos ex scia btōꝝ. ut p⁹ ꝓbabit. igit non est subalternata illi. ❡ 4⁹ sic. Scientia que alteri subalternat per sumptio-

nem suu pncipiu ab ea. 03 qz se habeat per additionē sm subiecti ad subiectū illius sm phm p posterioꝝ. vbi dicit qz oportet alterū esse sub altero ⁊ qsi aliud gen⁹. vñ ⁊ linea visibilis addit visibilitatē ad lineā ⁊ ideo pspectiu⁹ illas ppositiōes sumit p pncipijs agens de linea visuali: quas de linea simplicit̄ mathematic⁹ demōstrat. sed certū est qz subiectū theologie nr̄e qd est deus sub rōne deitatis non se habet ex additiōe ad subiectū scientie btōꝝ qd est de⁹ sub eadem rōne deitatis. ḡ non subalternatur illi. ¶ 5° Sciens aliquā ōnem scit se scire eam. sed theologus non scit ōnes q̄ sequūt̄ ex articulis fidei. qd patet qz nescit eas necessarias ⁊ impossibiles alit̄ se habere. ḡ nō habet sciam etiā subalternā. Nec valet si dicat̄ qz scit eas fore necessarias ex suppositiōe. s. si articuli fuerit veri. Hoc quidē nō obstat. qz pari rōne scio vnū falsū necessario fore si aliud sit necessariū. ut qz asin⁹ potest volare si habet alas. ⁊ vniuersalit̄ h̄ mō potest esse scia de oi falso. nec theologia eēt nisi scia necessitat] ōntiaꝝ sm istū modū dicendi ⁊ non necessitatis ōntis. ⁊ ita non eēt sciētia ōnis sed magis illatiōis cui⁹ oppositū tu intendis. ¶ Q aūt nec 2° modo. arguit qntuplici medio. p sic Si theologia nr̄a subalt̄naret̄ scie btōꝝ sicut medicina subalternat̄ geometrie qz scit eandem ōnem modo inferiori: ita qz ōnē quam bti sciūt clare ⁊ lucide nos scim⁹ obscure ⁊ enigmatice. tūc theologia nr̄a non sumeret sua pncipia a scia btōꝝ. vbi eni est talis mod⁹ subalternatiōis ibi vna scia nō sumit sua pncipia ab alia. sed ōns est falsū sm te. igit̄. ¶ 2° sic Scia q̄ alteri subalternat̄ quo ad modū habet sufficientē cognitionē suoꝝ pncipioꝝ ex seipsa sufficientem inq̄stū p experientiā uel inductionē. sicut patz de medicina respectu illi⁹ ōnis de vulnere circulari. sed nr̄a theologia non habet sufficientē noticiam de suis pncipijs p seipsam. ḡ non subalternat̄ h̄ mō. ¶ 3°. Si mod⁹ clari⁹ ⁊ obscuri⁹ in cognoscēdo eandem ōnem sufficeret ad subalternationē tūc intellectio hebetis subalternaret̄ itellectiōi subtilis ⁊ visio noctue visioni aquile respectu solaris lucis. sed hec absurda sūt. patet ḡ ⁊ illud scz qz theologia enigmatica subalternat̄ theologie luminose. ¶ 4° Nō ob aliud subalternat̄ scia quia scie ppter quid quo ad modū nisi ob h̄ qz dependet ab alia quodāmodo ⁊ pficit̄ ⁊ regulat̄ ⁊ ōseruat̄ p illam. sed nr̄a scia enigmatica in nullo dependet a scia btōꝝ nec pficitur aut cōseruat̄ p illā imo destruit̄ ⁊ euacuat̄ p illā sm illud. j. Cor. xiij°. Siue pphetie euacuabuntur siue lingue cessabūt siue scia destruet̄. cū eni venerit qd pfectū est euacuabit̄ qd ex pte est. ḡ hec scia non ē illi subalternata. ¶ 5° Omnis scia siue subalternās siue subalternata est de impossibilib⁹ aliter se habere ⁊ non de ōtingentibus ut patet p posterioꝝ et 6° ethicoꝝ. sed certū est qz in theologia nostra tractantur multe veritates ōtingētes. ut qz xp̄s fuit incarnat⁹ ⁊ mūd⁹ creat⁹ ⁊ silia q̄ pendēt ex mera dina bonitate. ḡ habit⁹ ista respiciēs nō est scia subalternata. Nec pōt dici qz sit scia respcū necessarioꝝ ⁊ immobiliū ỽitatū quales sūt ille de vnitate essentie ⁊ trinitate psonaꝝ. non tn̄ sit scia respectu ōtingētiū. Si eni sic diceret̄ tunc maior ps habit⁹ theologici trūcaret̄ qui multū tractat de cōtingētib⁹. nec eēt etiā vnus habitus si eēt alr̄ respcū ōtingentiū alter respcū necessarioꝝ: qd esse nō pōt. ¶ 6° arguit Durand⁹. Ubicūqz est vera ⁊ pfecta subalternatio sciētia subalternās dicit ppter quid de pncipijs scientie subalternate de quibus ipsa solum dicit quia. sed scia btōꝝ non dicit ppter quid de illis de quib⁹ fides ⁊ theologia dicūt quia. ḡ nō ē ibi ppria ⁊ pfecta subalternatio. aʳ patet ex p posterioꝝ. bʳ probatur. qz quedam illoꝝ q̄ tradit fides ⁊ theologia nō hñt ppter quid. ut deum esse trinū. quedam ỽo ⁊ si habeant ppter quid ⁊ causam. ut deū fuisse incarnatū ⁊ passū ⁊ h̄. hec oia sūt facta a deo ppter nostram salutē finaliter. istud tn̄ ppter quid eque dicit theologia sicut scia btōꝝ. nec istud plus accipit theologia a scia btōꝝ q̄ȝ alia. scia aūt vere subalt̄nata nūq̄ȝ dicit ppter quid de suis pncipijs nisi inducendo formā scie subalternantis. qd non fit in pposito ⁊ sic patet bʳ. ¶ 7° qz nūq̄ȝ scia subalternat̄ scie nisi rōne subiecti qz scz subiectū subalternate se habet ad subiectū subalternantis ut effect⁹ ad causam efficientē. uel id qd est ppter finem ad finem. sed subiectū theologie non sic se habet ad subiectū scientie btōꝝ. igit̄. aʳ patet. qz uel scia subalternat̄ alteri ex parte scientis uel ex pte scibilis. Ex parte scientis quidē qn̄ cognitio vnius scientis sm cōem statum dependet a cognitiōe alteri⁹. ⁊ hoc nō sufficit ad pfectam subalternationē. qz tunc cognitio intellect⁹ subalternaret̄ noticie sensus qd nullus dicit. Si ỽo hoc sit ex pte scibilis. h̄ nō pōt esse nisi qz subiectum vnius se habet ad subiectū alteri⁹ ut effect⁹ ad causam. uel ut ps subiectiua ad totū vniuersale. uel ut ps in modo ad suū totū. Si p modo habet̄ ppositū. Si 2° modo. h̄ nō valet. qz qn̄ subiectū differt a subiecto ut ps subiectiua a toto. scientia supior non potest dicere ppter quid de pncipijs scientie inferioris. qz q̄ sūt vnū p essentiā. vnū nō dicit ppter quid de alio nec de aliquo ei ōueniente. alioqn de seipso diceret ppter quid. Si detur tertiū mēbrū. siliter non valet. nam hoc potissime videret̄ in pspectiua cuius subiectū videt̄ se habere ad subiectū geometrie. ut pars in modo ad totū. s. linea colorata ad lineam. sed hoc non est verū. qz subiectū pspectiue ē visio uel mod⁹ videndi. non aūt linea colorata. cum i pspectiua vltima ōnō demōstret̄ de tali subiecto sed solū de visione. videri enim maius aut min⁹ qd ostenditur in geometria non inest rei sm se ⁊ realit̄ sed variatio tota est ex parte visionis licz res denominetur diuersimode ut est visa. ¶ Contra tertiam ōnem arguit Greg⁹ de arimino probādo qz ex discursu theologico nō proprie acquirit̄ scia. Arguit enim sic pmo. Omnis discursus per quem proprie acquiritur scia est ex ppositionib⁹ primis ⁊ immediatis. uel ex his que p tales mediate uel imediate sūt. patet ex p posterioꝝ. vbi dicit phus qz sine his erit

syllogismus.sed nõ faciet sciam.sed discursus theologicus non est ex talibus:cũ sit ex creditis ut patet igitur. ¶ Confirmat̃.q2 ois discursus faciẽs scire ẽ demonstratio.patet p̃ posterioꝝ ex diffinitione demonstrationis.sed discursus theologic⁹ non est demonstratio.alias eni infidelẽ in naturalib⁹ bene dispositum cogeret assentire ꝯni theologice.qd̃ patet esse falsũ. ¶ 2ᵒ. Nullus discursus p̃mo innitens auctoritati generat sciam.sed ois discursus theologicus est [illegible] patet q2 ex auctoritate sola fides [illegible] iuxta illud Aug⁹. de utilitate credendi ca⁹.[illegible]. Quod intelligim⁹ debemus rationi: qd̃ credimus debem⁹ auctoritati. Et p̃ libro de libero arbitrio ca⁹ 3ᵒ. Num ad auctoritatẽ legis confugiendũ censes hoibus: iam non totũ credit̃ sed intelligere cupientibus. quasi dicat nullo modo. vbi manifeste [illegible] ꝙ ꝓbatio p auctoritatẽ non sciam sed fidẽ tñmodo adgenerat. ¶ 3ᵒ sic. Nullus discursus theologicus maiorẽ euidentiã uel certitudinẽ facit de aliqua veritate theologica q̃ʒ ali⁹ discursus theologicus faciat de veritate theologica contingẽti p nullam experientiã nobis nota.g̊ null⁹ discursus theologicus p se facit sciam.tenet ꝯña.q2 nulla veritas contingens non nota nobis p experientiã est eque nota nobis sicut illa de qua habem⁹ sciam.añs patʒ qm̃ siue theologice ꝓbetur ꝙ deus est trinus τ vn⁹ siue ꝙ eternus uel sapiens.aut quãcũq3 aliam veritatem necessariã uel contingentẽ mere credibilẽ aut etiã naturalit̃ scibilẽ quis theologice ꝓbet.non maiorẽ euidentiã facit in mente vna auctoritas sacre scripture q̃ʒ alia. ¶ 4ᵒ. arguit Duran. τ in idẽ redit cum p̃ma rõne Gregorii. Syllogism⁹ demonstratiuus qui solus facit proprie scire ꝓcedit ex propositionib⁹ necessarijs τ p se notis.uel reducibilib⁹ ad alia p se nota.sed nulla rõ ꝓcedens ex articulis qui media sũt fidei ẽ hm̃ꝰ.g̊ nulla talis rõ facit ꝓprie scire. aᵒʳ patet ex p̊ posterioꝝ vbi dicit̃ ꝙ demonstratio ẽ syllogism⁹ faciens scire.τ ibidẽ determinat̃ ꝙ ꝓcedit ex necessarijs τ p se notis.uel q̃ possũt resolui ad p se nota.cum in tal.b⁹ non sit ꝓcessus in infinitum. bᵒʳ similiter manifesta ẽ.q2 articuli qui sũt media fidei:ut deum esse trinũ τ vnũ:filiũ incarnatũ passũ resurrexisse τ hm̃ꝰ.non sunt de se noti.nec p̃nt resolui in aliq̃ per se nota.sed solũ uel p̃ncipaliter eis assentimus ex auctoritate scripture quã credimus a deo inspiratam esse.τ hoc ipsum.s.scripturã esse a deo inspiratam non est p se notũ.nec reducibile ad aliqd̃ p se notũ. ¶ 5ᵒ. Duran. Scia est virtus intellectualis.ut patet 6ᵒ ethi. sed theologia non est virtus intellectualis.g̊ non est scia.bᵒʳ patet.tum q2 virt⁹ est dispositio pfecti ad optimũ. 7ᵒ ethi. sed theologia non disponit nec pficit intellectũ ad illud qd̃ ẽ optimũ intellectui.q2 non facit euidentiam de his que tradit.sicut nec fides ex cui⁹ articulis ꝓcedit. Clara aũt euidentia veritatis est illud qd̃ est optimũ intellectui.tum q2 pfectior est habit⁹ p̃ncipioꝝ q̃ʒ ꝯnũ q2 habitus ꝯnũ dependet ex habitu p̃ncipioꝝ. τ nõ ꝯ̃.sed fides qui est habitus p̃ncipioꝝ ex quib⁹ theologia ꝓcedit non est virtus intellectualis.nec inter eas noiatur ethi. 6ᵒ.igitur nec theologia est virtus itellectualis.qd̃ fuit bᵒʳ ꝓbanda. ¶ 6ᵒ Scot⁹ 3ᵒ sen. dis. 24. arguit.q2 scd̃s Tho. 2ᵃ 2ᵉ vbi querit q̃stionem ex intentiõe dicit ꝙ fides τ scia de eodem non sunt simul.sed si theologia inq̃ʒtũ subalternata scie btõꝝ sit vere scia τ ut subalternata nõ sit nisi in viatore. tunc scia sub ꝓpria rõne subalternate stat cũ fide in viatore τ de eisdem.s.de creditis.τ cũ ꝓpria rõ scie sit i subalternata.tũc scia simpliciter dicta τ fides sũt simul de eodẽ. Nec põt saluare hãc ꝯtradictionem nisi in 2ᵃ 2ᵉ velit dicere ꝙ loquit̃ de scia subalternante.non de subalternata. ¶ 7ᵒ. Sciẽtia non dependet ab aliquo essentialiter sicut causatũ a causa.non loquor de dependentia accidentis ad subiectum nisi ab eo qd̃ est causa essentialiter.sʒ noticia beati quam habet de deo trino τ vno euident̃ viso ex euidentia terminoꝝ non est causa essentialiter theologie siue nostre scie.q2 sciẽtia non dependet essentialiter nisi ex potẽtia uel obiecto in se uel in sua specie.sed illa scia beati non est obiectũ scientie nostre.ut cognita noticia eius cognoscam⁹ deũ esse trinũ τ vnum.nec est potentia anime.nec spẽs obiecti.nec aliquid aliud qd̃ possit esse causa scientie mee in aliquo genere cause efficientis: maxime sicut modo loquimur.igit̃ habitus ĩ me in nullo dependet sicut a causa essentiali a visiõe beatorũ.nec sequit̃ ꝙ si btõꝝ scia sit de creditis a nobis ꝙ in nobis sit scientia cum fide.imo esset simile ac si dicerẽ: in me est geometria.q2 in geometra est.τ ego credo geometrũ scire geometriã. ¶ 8ᵒ. Omnis sciens scientiam subalternam que est de intelligibilibus põt scire scientiã subalternantẽ.q2 scie subalternantis principia sunt priora.τ in intelligibilibus illa que sũt priora simpliciter sunt priora nobis.q̃ʒuis in sensibilib⁹ nõ sint eadem priora simpliciter τ priora nobis. q2 sensibilia posteriora sũt nobis magĩ nota. sed hec scientia si tñ est scientia est de intelligibilibus ut distinguũtur contra sensibilia. quia de sensibilibus nõ est scientia nec demonstratio.ex. 7ᵒ. metaphisice.si g̊ hec scientia potest simul stare cum fide. sequit̃ ꝙ aliquis potest scire scientiam subalternantẽ cum fide.τ ita potest esse comprehensor ratione scientie.τ viator solum ratione fidei simul stantis. ¶ 9ᵒ.q2 noticia quam aliquis habet de illis que traduntur in canone biblie non est tradita per modum sciẽtie demõstratiue. g̊ habens habitum de istis sic traditis in sensu littere non habet habitum scientie proprie dicte.sed vnum habitum quo immediate assentit omnibus τ singulis.τ non vni propter aliud de his que traduntur in scriptura.q̃nimo si aliqua non eẽnt tradita ita assentiret.ita ꝙ cuilibet dicto in ea assentit non quia probatur ex alio dicto.sed propter auctoritatem dei ratione cuius assentit omnibus in scriptura cõtẽtis imediate nõ vni ꝓpter aliud p discursum syllogisticũ. ¶ Cõtra q̃rtã ꝯnẽ τ similit̃ ꝯ̃ secundã arguit Aureol⁹ ꝓbando ꝙ articuli fidei nõ sint p̃ncipia nr̃e theologie.imo sint quasi ꝯnes defenden-

de z declarandum ista sciētia z ꝙ ad hoc principa-
liter ordinetur totū studiū theologie. Arguit igitur
pmo sic. Nulla sciētia pcedit ad sua principia scīu-
denda sed poti⁹ scludit ex illis. sed certū est ꝙ scūs
Thomas in sūma sua z vniuersaliter oēs doctores
theologie formant questiōes de articulis fidei z ad
eas dissoluendam declarandam z concludendum
procedunt. ut cum queritur: vtrū deus sit trinus z
vn⁹. uel vtrū in deo sit trinitas personarū. uel vtrū
incarnatio sit possibilis z hō. ergo articuli fidei non
sunt principia nostre theologie. imo quasi ꝯnes.
¶ 2°. Ex studio libri de trinitate Aug. acquirit ha-
bit⁹ theologicus. sed certum est ꝙ ipse in toto illo li-
bro procedit ad concludendū istum articulū: deus
est trinus z vnus. sicut ipsemet dicit p̄ de trinitate
ca° 4° ꝙ omnes qui ante nos scripserunt de trini-
tate: que de⁹ est: diuinorū librorū veterū z nouorū
catholici tractatores h̄ intēderūt sm scripturas di-
cere ꝙ pater z fili⁹ z sp̄us scūs vni⁹ eiusdēq substā-
tie inseparabili equalitate diuinā insinuāt vnitatem.
ergo habit⁹ theologic⁹ ex articulis fidei tāq ex prin-
cipijs nō pcedit. sed magis illos declarare intendit
¶ 3°. Xp̄m esse icarnatū ex maria virgine ē articu-
lus fidei. sanctū quoq sp̄m p ,pphetas fuisse locutū
est alius articulus. z tn̄ hos duos Aug⁹ pbare nitit
ꝯ faustum. ut patet in libro Aug. ad eūdē hereticū.
igit libri theologici non pcedunt ex articulis sz ma-
gis ad eos. ¶ 4°. nam Aug⁹. 14. de trini. dic ꝙ huic
scie que dicit theologia nō oīa tribuit que in rebus
humanis ab hoīe sciri pnt. sed illud tm̄modo q̄ fides
saluberrima gignit nutrit defenditur z roboratur
Ex quo colligit ꝙ finis hui⁹ scie ē fidē gignere de-
fendere z nutrire. sed hoc nō faceret nisi procede-
ret ad declarandū articulos. ḡ habitus theologic⁹
non pcedit ex articulis fidei ut ex pncipijs. sed ma-
gis ad eorū veritatē gignēdā defendēdā z nutrien-
dam. ¶ 5°. qz .j. petri. 3° dicitur de habentib⁹ theo-
logicū habitū ꝙ debent esse parati ad satisfactionē
omni poscenti reddere rationē de ea que in nobis ē
fide z spe. Ex quo apparet ꝙ habitus theologicus
tractat de articulis fidei non tāq principijs. sed de
his de quib⁹ rō ab ipso reddi debet. hec ille ¶ Cōtra
6am ꝯnem arguit pbando ꝙ pbatio ibidem posita
nulla sit. Primo qz omnis creatura p se dependet a
q̄libet per se cā z ppter talē depēdentiā ex causato
cognosci potest quelibet eius per se cā demonstra-
tione qz. igitur cum natura hominis sit naturaliter
homini cognoscibilis. qz non est ipossibile eā cogno-
sci cū sit pportionata. sequitur ꝙ ex ista natura co-
gnita possit naturaliter cognosci finis eius. ¶ 2°. qz
si ex natura inferiori cognita cognoscitur eius finis
non minus est hoc possibile in pposito. qz nec minor
depēdentia finiti ad suū finem h̄ q in alijs. Diceret
forte ꝙ ratio concludit hominē posse naturalit co-
gnoscere suū finem naturalē. non aūt de supnatu-
rali. ¶ Contra h̄ arguitur. Primo qz dicit Aug⁹ de
predestin. sanctorū. ꝙ posse habere fidem z charitatē
nā hominis est. q̄uis habere fidem z charitatem sit
gratie fideliū. si igitur nā hominis est naturaliter co-
gnoscibilis homini. etiā est cognoscibilis ista poten-
tia ut est talis nature. z per ꝯsequens ordinabilitas
talis nature ad finem ad quem fides z charitas dis-
ponunt. ¶ 2°. quia homo naturaliter appetit illum
finem quē dicis supnaturalem. igitur ad illū naturali-
ter ordinatur. igitur ex tali ordine pōt cognosci fi-
nis ille ex cognitione nature ordinate ad illum finē
¶ 3°. qz cognoscibile est naturaliter: primū obiectū
intellectus esse ens sm Auicēnā. z naturaliter co-
gnoscibile est: i deo perfectissime saluari rationem
entis. finis autem cuiuslibet potentie est optimum
eorum que continentur sub obiecto eius pmo. quia
in isto est perfectissima qietatio z delectatio ex. 10.
ethicorū. ¶ Confirmat ratio. quia quando est natu-
raliter cognoscibile quid sit potentia. naturalit est
cognoscibile quid sit eius obiectum primū. z vlte-
rius potest cognosci in quo saluetur perfectissime
ratio eius obiecti primi. z qō perfectissimum obie-
ctum est finis illius potentie. mens autē nota est si-
bi sm Aug⁹. 8. de trini. igitur notum est sibi quid sit
eius obiectum primū z nouit non excedere ratio-
nem illius primi obiecti. quia tunc nullo mō eēt co-
gnoscibilis ab ipsa mente. igitur nouit deum eē ob-
iectum in quo saluatur perfectissime ratio illi⁹ obie-
cti primi z ita esse finem illius potentie. ¶ 3°. princi-
paliter arguit contra aliud dictum in probatione
illius ꝯnis. quia si de cognoscibilib⁹ i theologia pos-
sibile est tradere cognitionem in alijs scientijs licz
in alio lumine. igitur non est de eis necessaria alia
scientia theologica. tenet ꝯña in exemplo tuo. quia
cognoscens per mediū physicū terram esse rotun-
dam non indiget cognitione eius per medium ma-
thematicū tanq sibi necessarium. Sed forte dici-
tur exponendo illam responsionē ꝙ habitus scien-
tie z cum sit forma est etiam habitus. inq̄tū est ha-
bitus habet distinctionem ex obiecto. sed inq̄tū est
forma hz distinctionē a pncipio actiuo. respectu āt
habitus scientie principia sunt cause effectiue. licz
igitur vbi est idem scibile puta ꝙ terra est rotunda
non sit demonstratio per obiecta. est tamen demon-
stratio per principia quibus physicus z mathema-
ticus hoc ostendunt. z est demonstratio habituum
inq̄tū sunt forme. ¶ Contra hoc arguitur triplici-
ter. Primo quia forma est cōis ad habitum. quia
omnis habitus est forma. non autē econuerso. Im-
possibile est autē aliqua esse demonstrata in ratiōe
superioris. z esse indemonstrata in ratione inferio-
ris. igitur impossibile est esse aliqua demonstrata in
ratione forme. z tamen esse indemonstrata in ra-
tione habituū. hoc enim esset sicut si aliqua essent
demonstrata i ratione animalis z indemonstrata in
ratione hominis. Tum secundo quia ista responsio
supponit ꝙ obiecta sint distinctiua habitus ꝯnis in
alio genere cause q principia effectiua. quod ē fal-
sum. quia si aliquā rationem cause distinctiue habe-
ant ad istos habit⁹ non habent nisi ratiōe cause effi-
cientis. Tum 3°. quia sp stat ratio q̄q possent poni

habitus cognitiui distincti non tñ saluatur necessitas vtriusque habitus: quia talis cognitio sit impossibilis ponendo possibilitatem alterius habitus videlicet demonstratiui. hec Scotus in forma prima q prima.

Ad primum cōtra primā conclusionem dicitur quod arguens habet veritatem de principiis primis nō autem de principiis propriis. principia enim prima scientie cognoscuntur per habitum qui dicitur intellectus: qui quidem habitus est nobilior habitu scientifico. sed principia propria possunt cognosci habitu scientifico. sicut cum perspectiuus est geometra. vel habitu nō scientifico. sicut si perspectiuus nesciat geometriam. et tunc non oportet quod habitus talium principiorum sit altior habitu conclusionum quo ad euidentiam licet forte sit superior quo ad modum assentiendi. quia scilicet principio assentitur propter se. sic quod nō propter aliam propositionem. conclusioni autem assentitur propter principium. et talis superioritas est in fide et theologia viatoris. Negatur etiam bm quod ad hoc quod dicit quod omnis noticia creditiua est inferior noticia scientifica. hoc enim nō est verum ut patet in 4a conclusione. presertim cum noticia creditiua continuatur noticie superioris scientie sicut est in proposito ut dictum est in 3a conclusione. Hoc etiam est falsum loquendo de scientia subalternata. talis enim noticia magis est vel nō est superior habitu creditiuo quantum ad euidentiam. ¶ Ad 2m dicitur quod Aristoteles in preallegatis locis agit de modo sumendi principia prima scientiarum. nō autem principia propria. talia enim possunt teneri habitu creditiuo. ¶ Ad 3m dicendum quod habitus principiorum perspectiue pōt esse scientificus. sicut patet in perspectiuo geometra. iste enim habet demonstrationem principiorum perspectiue ex habitu geometrie. pōt nihilominus habitus principiorum perspectiue esse creditiuus. sicut patet in perspectiuo nō geometra. Et ad primam improbationem ibi factam dicitur quod geometria non causat fidem in eo qui geometriam habet. sed tamen pōt causare fidem aliquarum suarum conclusionum in alio qui non habet habitum geometrie proponendo sibi conclusiones sine probationibus demonstratiuis. Similiter ad secundam probationem dicitur quod falsum supponit scilicet quod in eodem perspectiuo principia cognoscuntur habitu scientifico et creditiuo. vel quod in quolibet perspectiuo habitus suorum principiorum sit creditiuus. hoc enim non dicimus. sed solum de perspectiuo nō geometra. ¶ Ad 4m dico quod in illo capitulo philosophus loquitur de scientia perfecta in se. cuius scilicet perfectio ab alia extrinseca nō dependet. talis autem scientia non est theologia nostra. Unde sanctus Thomas de veritate q 14 articulo 10. Uidemus inquit in discipulis quod homo imperfectus est in cognitione in principio. ad hoc autem quod perfectionem scientie consequatur indiget aliquo eum instruente qui eum ad perfectionem scientie deducat. quod facere nō posset nisi ipse perfecte scientiam haberet. utpote comprehendens rationes eorum que sub scientia cadunt. nō autem in principio doctrine sue statim ei qui instruitur rationes sibi subtilium tradit de quibus instruere intendit. quia tunc statim haberet scientiam perfecte qui instruitur. sed tradit ei quedam quorum rationes tunc primo cum instruitur nescit. ex discipulus sciat autem post perfectum in scientia. et ideo oportet addiscentem credere. aliter nō posset ad perfectam scientiam peruenire. nisi scilicet supponeret ea que sibi in principio traduntur. quorum rationes tunc capere nō pōt. Ultima autem perfectio ad quam homo ordinatur est in perfecta dei cognitione ad quam quidem peruenire non pōt nisi operatione et quali instructione diuina quod est secundum perfecte cognitoris. homo autem perfecte cognitionis homo in sui principio capax non est. vnde oportet quod per viam credendi accipiat aliqua per que manuducatur ad perueniendum in perfectam cognitionem. hec ille. Ex quibus patet quod theologia nō est perfecta scientia. sed inchoatio perfecte scientie. et quod licet perfecta scientia aut cognitio nō habeatur quando rationes terminorum ignorantur. tamen habetur per tunc scientia que ducit ad perfectam cognitionem. velut perfecte scientie inchoatio. ¶ Ad 5m negatur antecedens. licet enim illa adhesio voluntaria qua assentit aliquis ex solo arbitrio voluntatis et nō propter aliquem assensum alterius propositionis nō sit scientifica. tamen nihil prohibet assensum illum esse scientificum qui causatur ex assensu alterius propositionis cui solum assentitur voluntate propter continuationem eius cum superiori scientia. Et quod hoc sit verum patet. nam multi moderno tempore habent scientiam astrologie. et sciunt aliquas conclusiones eius quarum tamen assensus dependet ex assensu voluntario aliquorum principiorum astrologie ab eis creditorum. Multa enim sunt in ea principia que nullus viuens nunc expertus est. nec habet demonstrationem ad illa. nec sunt euidentia ex terminis. sicut quod spera stellarum moueatur in centum annis solum vnico gradu. vel quod planeta saturni sit tante quantitatis. sed illa principia tenentur sola fide adhibita dictis antiquorum qui talia experti sunt longo tempore. Ita in proposito assensus articulorum fidei est mere voluntarius. adeo nō dicitur scientificus. sed assensus conclusionum ex articulis sequentium scientificus dici pōt eo mō quo dictum est theologiam esse scientiam. Et ad probationem et confirmationem in opposit(um) dicitur quod omnia ibi adducta verum habent solum de scientia strictissime sumpta que scilicet resoluit suas conclusiones in principia per se nota. non autem de scientia que non ita resoluit sicut astrologia modernorum. vel non pōt resoluere. et solum continuatur scientie cuius principia sunt euidentia. cuiusmodi est theologia nostra. ¶ Ad 6m dicitur quod nō concludit contra nos. Conceditur enim quod noticia conclusionis theologice causatur ex noticia principiorum. scilicet articulorum fidei vel contentorum in sacra scriptura. talis tamen noticia principiorum nō est euidens. nec intellectus aut visio proprie. licet sit ibi quidam assensus et intellectus quid nois terminorum non autem quid sit res. Unde sanctus Thomas 3o sen. dis. 24 q. 1a arti. 2o ad 3m. fidem inquit precedit intellectus quo intelligimus quid significatur per nomen. et nō quo intelligimus quid sit res ipsa que nota ex effectibus deo supponitur. hec ille. Et questiuncula 3a eius art. Ad perfectam rationem cognitionis intellectus tria requiruntur. primo quod illud quod cognoscitur intellectui proponatur. 2o quod intellectus illi adhereat. 3o quod ea videat. Ea ergo que fidei sunt intellectui proponuntur non quidem in seipsis. sed in quibusdam verbis que ad eorum expressionem non sufficiunt. et quibusdam similibus ab eorum representatione deficientibus. Et ideo dicuntur co

gnosci in speculo et in enigmate. et propter hoc nō vi-
deri proprie loquendo. sed tñ intellect9 assentit eis
et propter hoc iperfecte cognoscunt. nec oio igno-
rantur. hec ille. ¶ Ad confirmationē similiter dicit
q noticia ꝯnis causatur ex noticia articulorū. et q
non sufficit q alius cognoscat principia ad hoc q
aliquis dicatur scire ꝯnē nisi idem sit qui vtrūqꝫ no
uit. scꝫ pncipia et ꝯnē. Dico tamen q non oportet q
ille qui scientifice nouit ꝯnē euidenter cognoscat
principia. sed sufficit q credat euidenter cognoscēti ea
et eius cognitio continuet euidenter cognoscēti ea
sic q vna cognitio sit sigillatio alteri9 et eius impressio
aut effectus saltē. sic est in pposito et principaliter q2
sicut dicit sanctus Thomas. 2a 2e. q. j. arti. 4. ad 3m
Lumen fidei facit videre ea que creduntur esse cre-
dibilia. sicut enim per alios habitus virtutū homo
videt illud qd est sibi cōueniens sm habitū illū. ita
etiā per habitū fidei iclinatur mens hois ad assentiē-
dū eis que cōueniunt ei rōne fidei et nō alijs. Ibidē
etiam ad 2m dicit sic. Ea que subsunt fidei possunt
considerari dupliciter. Uno9 in speciali. et sic nō pñt
esse simul visa et credita. Alio modo in generali. s.
sub coi ratiōe credibilis. et sic sunt visa et credita ab
eo qui credit. non enim crederet nisi videret ea esse
credenda. uel ppter euidentiā signorū. uel ppter aliqd
huiusmodi. hec ille. Ex quibus patet q habēs habitū fidei
licꝫ non videat rationes terminorū articulorū fidei
uel terminos sub proprijs rationib9 nec cōsequenter
inherentiā subiecti ad predicatū. tamen videt esse
assentiēdū dictis articulis. et talis noticia ifallibilis
principiorū sufficit ad ꝯnes sequentes ex eis scienti-
fice cognoscendū. ¶ Ad 7m dicitur q si añs intelli-
gatur de carētia in generali cuiuslibet noticie respe-
ctu principiorū. conceditur ꝯña. sed añs est falsum.
Sed si añs intelligatur de carentia noticie euidentis
respectu principiorū. negatur ꝯña. non enim simile
hinc et inde. quia principia sciētie subalternate pñt
duplici habitu cognosci. s. scientifico et creditiuo. ut
dictū est in solutione ad pmū. sed principia scientie
subalternantis non subalternate solo itellectu co-
gnoscūtur sumēdo itellectū pro habitu principiorum. vñ
scūs Thomas de veritate. q. 14. arti. p. dans dif-
ferentiā inter modum cognoscendi habitu fidei et
habitu scientifico. et habitu intellectus et opinione.
sic ait. Intellectus possibilis non mouetur nisi a duo-
bus. scꝫ a proprio obiecto qd est forma intelligibilis
scꝫ qd quid est. ut dicitur 3o de anima. et a voluntate
q mouet oēs alias vires anime sm Anselmū. Sic
igitur intellectus noster possibilis respectu ptiū cō-
tradictionis se habet diuersimode. quādoqꝫ eni nō
magis inclinatur ad vnum q̄ ad aliud uel propter
defectum rationū mouentiū. sicut in illis pblema-
tibus de quibus rationes non habemus uel ppter
apparentē equalitatē eorū que mouent ad vtrāqꝫ
partem. et ista est dubitantis dispositio qui fluctuat
inter duas partes contradictionis. Quandoqꝫ vo
intellectus inclinatur magis ad vnū q̄ ad aliud. sꝫ
tamen illud inclinans non sufficienter mouet intel-
lectū ad hoc q determinet ipsum totaliter ad alte-
ram partē. vñ accipit quidē vnam partē contradi-
ctionis cum formidine de opposito. Quandoqꝫ vo
intellectus possibilis determinatur ad hoc q totalr
adhereat vni pti. sed hoc qñqꝫ ab intelligibili qñqꝫ
a volūtate. ab itelligibili quidē qñqꝫ mediate qñqꝫ
imediate. Immediate quidē qñ ex ipsis itelligibili-
bus statim veritas ppositionū intelligibiliū infalli-
biliter apparet. et est dispositio intelligentis pncipia
q statim cognoscuntur notis tminis. ut dicit phs. et sic
ex ipso qd quid ē itellect9 imediate determinatur ad
huiusmodi ppositiones. Mediate vo qñ cognitis diffinitio
nib9 terminorū intellect9 determinatur ad alterā ptē
ꝯtradictiōis virtute primorum terminorum. et ista ē dis-
positio scientis. Qñqꝫ vo intellectus non pōt de-
terminari ad alterā partē cōtradictionis. neqꝫ stati
p ipsas diffinitiōes terminorum sicut i principijs. nec
virtute pncipiorum. sicut in ꝯnib9 demōstratiuis. De-
terminatur aūt p voluntatē que eligit assentire vni
pti determinate et pcise ppter aliqd qd ē sufficiēs ad
mouēdū volūtatē. nō āt ad mouēdū itellectū. utpo
te q2 videtur bonū uel cōueniens huic pti assentire. et
ista est dispositio credentis. ut cū aliqs credit dictis
alicui9 hois quia videtur decens uel vtile. et sic etiam
mouemur ad credendū dictis inq̄tū nobis repro-
mittitur si crediderim9 premiū vite eterne. et ad hoc pmo
mouetur voluntas ad assentiendū his q dicūtur. q̄uis
intellectus non moueatur per aliud intellectū. et iō
dicit Aug9 q credere non pōt nisi volens. hec scūs
Thomas. Ex quib9 patet q pma principia sciētiarum
cognoscuntur ex terminis. et ideo respectu illorum ē ha
bit9 qui dicitur intellect9. secus est de principijs pri-
mis sciētiarum subalternatarum que fide cognosci pñt
et ideo non sequitur q in talib9 sufficiat ꝯnē eē scitā
vni et principia nota alteri. Dicendū tñ q si habens
pfecte sciaꝫ subalternantē. puta geometriā trade-
ret eam alicui proponēdo ei principia sub terminis
quorum rationes ignoraret. ac per hoc non esset ei
euidentia ex terminis. talis audiēs geometriā qui
non euidenter videret principia sibi proposita ac-
quireret geometriā subalternatam scientie docen
tis illo modo subalternatiōis quo scia considerans
aliquam ꝯnem de qua nō habet euidentiam subal-
ternatur illi que habet euidētiā de eadem. et in isto
casu esset aliqua geometria subalternās et alia sub-
alternata. ita i pposito dico de theologia dei et theo
logia viatorum. uel de theologia xpi et theologia apo
stolorum ab eo audientiū. Nō ergo habetur q scia sub-
alternans manēs subalternans possit acquiri sine
euidenti noticia pncipiorum. q2 ut dictum est eo facto
efficeretur subalternata illi scie a qua sumeret princi
pia sua. ¶ Ad pmū ꝯ secūdā ꝯnē dicitur q theologia
nostra subalternatur scie btōrum primo modo pprie lo-
quendo. q̄uis etiā posset sustineri pmo et 2o modis sub-
alternari eidē. Et ideo ad vtrasqꝫ rōnes dicendū ē
Ad pmū quidē ꝯ pmū modū negatur aña sicut patuit
in responsione [illegible] argumēti contra primā ꝯnē
¶ Ad 2m negatur aña si vniuersaliter intelligatur.

Si. eni pspectiuus sit nõ geometra tunc habet noti rũ pncipioꝝ est fides incõpossibilis pncipijs geome trie. sed sufficit ad subalternationẽ ꝙ ille due scien tie eandẽ ꝯnem considerent ⁊ vna illam teneat ut ꝯnem demonstratã scʒ subalternans ⁊ alia ut cre ditam. ¶ Ad 3ᵐ dicet᷑ pᵒ soluendo argumenta con tra q̄nta ꝯnẽ. ¶ Ad 4ᵐ negatur hᵒʳ. licʒ eni diuini tas sit obiectũ scie btõꝝ ⁊ similiter nostre theologie tñ aliq̄d videtur addere dum est obiectũ theologie nostre ad se dum est obiectũ theologie btõꝝ. Nam sic dic̄ scũs Thomas. de ve. q. 14. arti. 8. ad 3ᵐ. Ue ritas pma est obiectũ visionis pṫie. ut in sua spẽ ap parẽs. fidei ãt ut nõ apparẽs. Uñ si idẽ sit vtriusq̄ actus obiectũ nõ tñ est idem rõne. sicut obiectũ for maliter differẽs diuersam speciẽ actus causat. hec ille. Hoc ãt sic itelligo nõ ꝙ nõ apparẽtia sit forma lis rõ itrinseca obiecti fidei uel scie nr̄e ⁊ inq̄ʒtũ ob iectũ habet terminare actũ. sed est modus ⁊ condi tio obiecti fidei ⁊ nr̄e theologie iq̄ʒtũ habet mouere ad actum. Nam tam fides q̄ʒ scia nostra est p specu lũ ⁊ in enigmate. sed actus cognoscendi eaꝝ termi nat᷑ ad ipsum deũ. talis aũt additio subiecti ad sub iectũ sufficit ad subalternationẽ ut dicamᵘˢ ꝙ deus i se visus sit obiectũ scie beatorũ. Sed deᵘˢ i suo ef fectu cognitᵘˢ est obiectũ nostre theologie. ita ꝙ est additio scientis nõ ex pte scibilis sicut cũ dicit᷑ linea visibilis. nõ fit additio ex pte obiecti sed cognoscen tis. ¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ theologus scit ꝯnes suas esse necessarias ⁊ impossibiles aliṫ se habere ut subsunt fidei ⁊ theologie sue. scit eni ꝙ fidei non põt subesse falsum. sicut nec ꝓphie. Sicut eni dicit sanctᵘˢ Tho mas. 2ᵃ 2ᵉ. q. 171. arti. 6. Eadem ẽ veritas cognitiõis in discipulo ⁊ in docente. q2 cognitio addiscẽtis est similitudo cognitionis docentis. sicut ⁊ in rebᵘˢ natu ralibus forma geniti ẽ quedã similitudo forme ge nerãtis. oportet igit᷑ eandẽ esse veritatẽ ꝓphice co gnitiõis ⁊ enũciatiõis q̄ est cognitiõis diuine cui im possibile est subesse falsum. vnde ꝓphetie non põt subesse falsũ. Et ibidẽ ad 3ᵐ eadem inquit est veri tas ꝓphetie ⁊ diuine p̄scientie ut p̄dictũ est. ⁊ iõ ista conditionalis est vera. si aliquid ẽ ꝓphatũ illud erit sicut ⁊ illa. si aliquid est p̄scitũ erit. In vtraq̄ enim aĩs est ipossibile non esse verũ. vñ ⁊ ꝯñs est necessa riũ. nõ ꝑm ꝙ est futurũ respectu nr̄i. sed ut cõsidera tur in suo presenti ꝓut subditur diuine prescientie. hec ille. Et similiter dicendũ est de fide ⁊ de ꝯnibᵘˢ ex articulis fidei deriuatis. Uñ sanctᵘˢ Thomas de ve. q. 14. arti. 8. ad 4ᵐ ait. Xp̄i passio q̄ʒuis i se ꝯside rata sit ꝯtingẽs. tñ ꝑm ꝙ diuine p̄sciẽtie substat ꝓut de ea est fides ⁊ ꝓphetia habet imobilẽ v̄itatẽ. Idẽ ponit 2ᵃ 2ᵉ q. j. arti. 3ᵒ ad 2ᵐ. Deum inquit non incar nari ꝑm se ꝯsideratũ fuit possibile etiam post tẽpus abrahe. sed ꝑm ꝙ cadit sub diuina presciẽtia habet quãdã necessitatẽ ifallibilitatis ⁊ hoc mõ cadit sub fide. vñ ꝓut cadit sub fide nõ põt esse falsũ. hec ille. Qualis aũt sit necessitas i talibus prescitis aut re uelatis aut creditis aut ex fide cõclusis alias dice tur in futurũ. ¶ Ad argumẽta ꝑ que ꝓbat Aureo lus ꝙ theologia nostra non subalternet᷑ scie btõꝝ. i illo modo q̄ medicina subalternat᷑ geometrie q̄ ad aliquas cõditiões dicit᷑. Ad pmũ quidẽ ꝙ scie que illo mõ subalternat᷑ accidentale est ⁊ nõ de rõne ta lis subalternate ꝙ sumat sua principia aliunde q̄ʒ a supiori. ex hoc. s. ꝙ non subalternet᷑ ei quo ad oĩa in se ꝯtẽta sicut medicina geometrie. Sʒ theologia nostra quo ad oĩa cõtenta in ea subalternat᷑ sciẽtie beatoꝝ. ⁊ ideo põt vtroq̄ modo subalternari. quia secũdᵘˢ modus infert pmũ. ¶ Ad 2ᵐ negatur aᵒʳ si vniuersaliter capiat᷑. hoc eni non est de rõne sciẽtie subalternate. sʒ accidit ei ꝓpter imꝑfectã subalter nationẽ ⁊ centralẽ dependentiã eiᵘˢ a subalternan te. s. ꝙ inferior habeat ex se sufficientẽ cognitionẽ suorũ pncipioꝝ. ꝑm eni Petrũ de palude. eẽntialis rõ subalternatiõis ẽ essentialis ⁊ ꝑ se dependentia vniᵘˢ scie ab alia nõ sicut a subalternante: sicut sci entia dependet a sensu. sed sicut a pncipalit᷑ traden te illud qd̄ aliter per se haberi nõ põt ita ꝑfecte. Et quantũ ad hoc veriᵘˢ subalternat᷑ theologia nostra scie btõꝝ q̄ʒ q̄cũq̄ scia humana q̄ ꝑ sensum sine su periori haberi põt. Uñ theologia habet oẽ illud qd̄ ẽ de essentia subalternationis. licʒ nõ habeat oĩa q̄ sicut accidẽtia cõcurrũt ad subalternationẽ in oibᵘˢ alijs scientijs. sicut si esset homo habẽs aiam ⁊ cor pus. licʒ non haberet quantitatẽ ⁊ oĩa alia acciden tia que alij hoĩes habẽt. ¶ Ad 3ᵐ negatur ꝯñа. non eni quecũq̄ clara ⁊ obscura noticia se inuicẽ subal ternant. sed illa cognitio q̄ est obscura ꝓpt᷑ suoꝝ pn cipiorũ incuidentiam subalternat᷑ ei que dicitur lu cida ꝓpter suoꝝ pncipiorũ euidentiam a qua subal ternata sumit sua pncipia ⁊ sic essentialit᷑ dependet ab ea. q2 ab illa sola oĩ alia cognitiõe sublata põt ori ginari. ⁊ aliter non põt uel saltẽ non ita ꝑfecte. Qd̄ dico ꝓpter aliquas subalternatas que sumũt pn cipia sua a sensu. sed quia pncipia nata sunt demon strari nõ ita ꝑfecte põt haberi eoꝝ noticia sicut per sciam subalternãtẽ. ⁊ p̄sertim cũ vna dicit propter quid de illo de quo alia nouit solũ q2. ¶ Ad 4ᵐ ne gatur hᵒʳ. sicut eni dictũ est supius in 3ᵃ ꝯne. nostra theologia non attingit ad ꝑfectam rationẽ scie nisi inq̄ʒtũ cõtinuat᷑ scie subalternanti. Ex hoc eni ha bet ꝙ eadẽ infallibilitas ⁊ necessitas sit in vtraq̄ ut allegatũ fuit supra de fide ⁊ ꝓphetia. qd̄ ẽ siĩe pro posito. Et cũ dicit arguẽs ꝙ theologia viatoris de strueretur adueniente theologia comprehensoris. quicquid sit de hoc negatur ꝯñа. licʒ enim sint in cõpossibiles i eodẽ subiecto theologia. s. ⁊ visio bea tifica q̄ ad aliqua. tñ vnũ est impssio quedam alte rius ⁊ diminuta similitudo essentialiter tñ depẽdẽs a theologia btõꝝ modo supradicto. Non ḡ oportet ꝙ sese ꝑficiant ꝑ coexistẽtiã i eodẽ subiecto. sed per cõtinuationẽ vniᵘˢ ad aliam. Et sic dico ꝙ licʒ visio beatifica fidem euacuet ⁊ non ꝑficiat eã per coex istentiã in eodẽ. tñ tota ꝑfectio quam habet fides ⁊ theologia nr̄a ex ꝯtinuatiõe ꝓcedit ad diuã visionẽ qa scʒ innitimur auctoritati ⁊ dictis habentis talem lucidam ⁊ apertissimã visionẽ scʒ dei. ⁊ est impssi

sio. ¶ Ad 5m dicit̃ sicut fuit dictũ ad 5m ꝯ eandẽ ꝯnẽ
p̃mo loco inductã. ¶ Ad 6m qđ est Durãdi. dicitur ꝙ
vnã sciam dicere ꝓpter quid de principiis uel ꝯn. hꝰ
alterius põt cõtingere dupliciť. Uno mõ quia dicit
cãm quare sic est sicut significat̃ ꝑ talia principia uel
ꝯnes. ⁊ illo mõ negat̃ aor ⁊ cõcedit̃ hcr. Alio mõ quia
demonstrat a priori prioritate coitatis uel fm rõnem
cognoscendi p̃ncipia alteriꝰ ꝗuis non a priori priori/
tate causalitatꝭ. Ħ enĩ modo metaphisica ꝓbat mul/
tas passiões de ente ꝑ cões dignitates. q̃ quidẽ pas/
siones non differũt realr̃ ab ente. ⁊ per ꝯsequẽs ens
non est cã illarũ. siliter illo mõ theologia beatoꝝ di/
cit ꝓpter quid de p̃ncipiis nostre theologie. non qdẽ
ꝓpter quid deus est eternus fm rẽ. sed ꝓpter qđ fm
rõnẽ. qꝛ scꝫ vidẽt rõnẽ deitatis ex qua cõcluditur a
priori fm rõnẽ ꝙ deus est eternus ⁊ oipotens. ⁊ alia
de quibꝰ nos tenemꝰ quia. illud aũt qđ addit̃ de arti/
culis humanitatis nõ valet. nã in scia scõꝝ dicit̃ ꝓpt
quid huiꝰ quod est deũ incarnari ⁊ nõ in nostra. quia
illi vident clare finẽ eius ⁊ cãm efficientẽ ꝓximam.
nos aũt nõ sic. sed eis credimꝰ quia sic est. ¶ Ad 7m
dicit̃ ꝙ ad verã subalternationẽ sufficit ꝙ subiectũ
inferioris se habeat ex additione ad subiectũ supio/
ris. illo mõ aũt se habet subiectũ nostre theologie ad
subiectũ scie beatoꝝ. ut dictũ est in rũsione ad 4m p̃/
cedens. Quod aũt addit̃ de perspectiua non valet.
nã in perspectiua demonstrant̃ passiones de quãto
visibili uel linea colorata nõ subiectũ de visione aut
de modo vidẽdi. ⁊ lꝫ nulla variatio fiat in re visa dũ
apparet tanta uel tãta. tñ talia dicunt̃ esse passiões
linee visibilis: vocãdo passionẽ oẽm determinationẽ
extrinsecã rei uel intrinsecã cuiꝰ res denoiat̃ cã. Sic
aũt est de passionibus ꝑspectiue. lꝫ enim subiectum
sit realiter variatũ i visibilitate. tñ visibile est in cã ꝙ
visio variet̃. ac ꝓpt̃ ħ visibile varie dicat̃ apparere
¶ Ad primũ cõtra 3am ꝯnẽ negat̃ hcr. nam discursus
theologicus ⁊ si non sit ex primis ⁊ imediatis uel ꝑ se
notis. ꝓcedit tñ mediate ex ꝓpositionibꝰ q̃ note sũt
uel nosci possũt ꝑ prima ⁊ imediata scꝫ ꝑ ꝓpositiões
q̃s formãt beati clare vidẽtes rõnes t̃minoꝝ articu/
loꝝ fidei. vñ breuit̃ theologia ꝓcedit ex p̃mis ⁊ ime/
diatis ⁊ per se notis tãꝗ ex p̃ncipiis primis. nõ autẽ
tãꝗ ex p̃mis ꝓximis. ut superius in ꝯnũ ꝓbationibꝰ
dicebat̃. Nec valet ꝓbatio minoris cũ dicit̃ ꝙ discur/
sus theologicꝰ ꝓcedit ex creditis. Ħ enim verum est
loquẽdo de p̃ncipiis ꝓximis. non aũt de primis. Ad
cõfirmationẽ negat̃ hcr. discursus enim theologicus
lꝫ nõ sit potissima demõstratio ꝓcedẽs ex per se notꝭ
ipsi demõstranti mediate uel imediate. cũ non possit
resoluere suas p̃missas in aliq̃ ꝑ se nota sibi cũ rõnes
t̃minoꝝ articuloꝝ fidei nõ habeat [illegible]
stratio talis q̃lis fit i sciẽtiis subalt̃natiuis q̃rũ ꝓcessꝰ
nõ sũt demõstratiui nisi hñtibꝰ habitum p̃ncipioꝝ. Sic
etiã ẽ in theologia nr̃a. vñ sctũs Tho. 2a 2e. q. [illegible] ar. 5.
ad 2m. Rõnes inquit que inducunt̃ a sanctis ad ꝓ/
bandũ ea q̃ sunt fidei nõ sũt demõstratiue sed ꝑsua/
siones quedã manifestãtes nõ esse impossibile qđ in
fide ꝓponit̃. uel ꝓcedit ex p̃ncipiis fidei scꝫ ex au/
ctoritatibꝰ sacre scripture sicut Dionysius. 2o ca. de
diuinis nominibus. Ex his aũt principiis ita probat̃
aliquid apud fideles. sicut etiã ex principiis natura/
liter notis ꝓbat̃ aliqđ apud oẽs. vnde etiã theologia
scia est. hec ille. Ex quo patet ꝙ discursus theologici
qui ex auctoritatibus scripture ꝓcedunt. lꝫ non sint
simpliciť demonstratiui. sũt tñ demõstratiui apud fi/
deles. Et ideo ꝓbatio minoris non valet. non enĩ ois
demõstratio quẽlibet cõuincit. sed solũ demõstratio
simpliciter. ¶ Ad 2m negat̃ aor. Ad ꝓbationẽ dicit̃ ꝙ
auctoritas non generat sciam imediate sed fidem: q̃
tamen potest esse principium scientie subalternate.
Ad dicta beati Augꝰ. ibidẽ allegata dicit̃ ꝙ nõ sola
ratio gignit intellectum. imo ⁊ auctoritas quandoꝗ
mediate uel imediate. sed distingendũ est de intelle/
ctu. vnde sanctus Tho. 2a 2e. q. 8. arti. 2o sic ait. Du/
pliciter dici possumus aliqua intelligere. vno mõ ꝑ/
fecte quando scꝫ pertingimus ad cognoscẽdũ essen/
tiam rei intellecte. ⁊ ipsam veritatẽ enũciabilis intel/
lecti fm ꝙ in se est. ⁊ hoc mõ ea q̃ directe cadunt sub
fide intelligere non possumus durãte statu fidei. sed
quedã alia ad fidem ordinata hoc modo intelligi pos/
sunt. Alio mõ contingit aliquid intelligi imperfecte:
quando scꝫ ipsa essentia rei uel veritas propositiõis
non cognoscit̃ quid sit aut quõ. sed tamẽ cognoscit̃
ꝙ propter ea que exterius apparẽt non est receden/
dum ab his que sũt fidei. ⁊ fm hoc nihil prohibet du/
rante statu fidei intelligere etiã ea que per se sub fi/
de cadũt. hec ille. Dico ergo ꝙ Augꝰ itẽdit ꝙ discur/
sus ꝓcedens ex auctoritatibus scripture non gene/
rat intellectũ p̃mo mõ. sed de 2o nõ negat. imo in libro
de videndo deũ dicit ea que fidei sunt posse dici vi/
sa uel scita. non imerito inquit nos scire dicimus nõ
solũ ea que videmus aut vidimus. veꝝ etiã illa que
idoneis cõmoti testimoniis uel testibus credimus.
porro scire nõ incõgruenter dicimus etiã illud quod
certissimũ credimus. hinc factũ est ut etiã recte cre/
dita ⁊ si non adsint sensibus nostris videre mente di/
camus. hec Augꝰ. ¶ Ad 3m negat̃ ꝯña. dico enim ꝙ
veritates theologice q̃ in se contingẽtes sunt sciunt̃
scientia diuina infallibiliter. quia attingit contingen/
tia ut habent aliquid necessitatis. ⁊ conformẽ neces/
sitatem habet hec scia illi subalternata que est eiꝰ im/
pressio ⁊ similitudo quedã. ⁊ istud declaratũ fuit sol/
uendo ad 5m contra 2am ꝯnem. ¶ Ad 4m dicit̃ ꝙ aor
est distingenda uel forte falsa. distinguenda quidem
quia si intelligat̃ ꝙ omnis demõstratio procedat ex
per se notis. uel reducibilibus in aliqua per se nota
ipsi demõstrãti. falsa ẽ. si aũt intelligit̃ ꝙ ois demõ/
stratio ꝓcedit mediate uel imediate ex ꝑ se notꝭ de/
mõstranti uel alicui supiori sciẽtie a q̃ demõstrãs sua
p̃ncipia sumit. tũc ħ cõcesso nihil est cõtra nos. nam
theologia isto mõ ꝓcedit ex reducibilibꝰ in ꝑ se nota.
nõ qdẽ viatori sꝫ beato. Põt dici siliť ꝙ aor est falsa
simpliciter. quia non omnis demõstratio põt resolui
in ꝑ se nota mediate uel imediate. sꝫ sufficit ꝙ resolui
possit in p̃ncipia euidẽtia. lꝫ non per se nota. sic est de
principiis physice quorum multa sensu probantur

ant inductione: q̄ tamē nō sūt p se nota. Et sic ē mul
ta principia theologie nullo mō resolui possūt in ali
quid per se notū ipsis beatis. sicut ē istud: omnes re
surgemus. istud enī lȝ sit euidens beatis videntibus
verbū. nō tñ per se notū. ¶ Ad 5m negat̄ hec. neqȝ va
let eius ꝓbatio. fm enī ꝙ dicit sanctus Tho. de ve
ritate. q. 14. arti. 3. ad 7m non requirit̄ ad rationem
virtutis ꝙ p eā eliciat̄ optimus actus qui pōt elici a
potentia illa. cū cōtingat in eadē potētia esse plures
ꝟtutes quarū vna alia nobiliorē actū elicit sicut ma
gnanimitas liberalitate. hec ille. Et loqt̄ i ꝓposito de
fide de qua dicit ꝙ est virtus lȝ nō possit in aptā vi
sionē que est optimū intellectus. Dicit enī ibidem ad
7m ꝙ fides fm hoc dicit̄ esse vltimū potētie ꝙ com
plet potentiā ad eligendū bonū actū ⁊ meritorium.
Dicit enī ibidē arguēdo in oppositū ꝙ fides ē dispo
sitio pfecti ad optimū inq̄tū disponit ad beatitudi
nem. Ad aliā ꝓbationē minoris dicit sanctus Tho.
ibidē ad 5m ꝙ fides non est virtus intellectualis nec
moralis sed theologica. tales enī phi nesciuerunt. q2
ipsi nullā virtutem posuere. cuius obiectū esset vlti
mus finis. ¶ Ad 6m dictū est in ꝓbatione tertie ꝯnis
ibi enī allegat̄ sanctus Tho. in de veritate. ponens
ꝙ fidelis viator nō habet sciam etiā subalternā de
articulis quos credit. ⁊ ideo argumētū nō ꝓcedit ꝯ
nos. ¶ Ad 7m dicit̄ ꝙ hec ē falsa. dico enī ꝙ scia bea
toꝝ ⁊ pcipue dei est cā essentialis theologie viatoꝝ
illo mō quo scia magistri est cā scie discipuli. Et vlte
rius q2 lȝ scia dei non sit obiectū huius sciētie nec sit
potētia intellectiua qua intelligimus nec spēs intel
ligibilis qua efficiamur in actu pmo. tñ est cā essen
tialis scie nostre isto modo ꝙ nisi habēs illā traderet
nobis pncipia nostre scie mediate vl' imediate. nūq̄
naturalit̄ possem9 istā sciam habere. Et sīliter habi
tus pncipioꝝ istius scie causat̄ essentialit̄ a scia illa.
vnde argumētū falsū supponit ꝙ scȝ scia nō depen
deat essentialit̄ nisi ab obiecto uel a potētia uel a spē
Hoc enī falsū est de sciētijs supnaturalit̄ habit[is] ⁊ de ꝓ
phetijs ⁊ pſertim in scia aie xpi ⁊ ade ⁊ salomonis ⁊
alioꝝ. Dictū ē etiā sup quō aliqua noticia assensus
dependet a voluntate. nec ad illā sufficeret obiectū
aut potentia. ¶ Ex quo pȝ ꝙ nulla ē sīlitudo quā fa
cit arguēs de se ⁊ de geometro. q2 nulla scia nālit̄ ac
q̄sibilis ita eēntialit̄ depēdet a scia geometri qn sine
illa haberi possit. Nō tñ est incōueniēs ꝙ ille q acci
pet pncipia aliq̄ geometrie a geometro pfecto geo
metra. nec alit̄ illa cognosceret nisi p fidē adhibitam
dictis geometri ⁊ ex illis pncipijs inferret ꝯclusiōes
diceret̄ habere sciam de illis cōclusionib9. ut dictū
fuit. ¶ Ad 8m negat̄ aña de scia subalternata cuius
pncipia sūt incōpossibilia pncipijs scie subalternāt[is]
Nec valet ꝓbatio. falsū enī ē ꝙ i intelligibilib9 illa q̄
sunt priora simpliciter sint priora nobis. cum intelle
ctus noster se habeat sicut oculus noctue ad ea que
sunt manifestissima in natura. Dato enim ꝙ theolo
gia viatoris sit cōpossibilis theologie cōprehensoris
non sequitur ꝙ principia theologie viatoris sint cō
possibilia theologie cōprehensoris. ⁊ ita non habet̄
ꝙ fides cū clara dei visione esset. ¶ Ad 9m cū dicit̄
ꝙ licȝ biblia non procedat per modum scie demon
stratiue. tñ ex cōtentis in biblia que se habēt ut pnci
pia scie sancti demonstratiue intulerūt cōclusiones
de quibus est theologia arguēdo cōtra hereticos ex
pncipijs theologie. Et idō lȝ theologia nō tradat̄ i sa
cro canone stilo syllogistico explicite: tñ in libris se
quentiū theologoꝝ tradit̄ mō scientifico ⁊ mō artis
ex[illegible]. oīa tñ implicite i biblia cōtinent̄. vnus etiā
articulus p aliū pōt probari. Apls etiā in suis epi
stolis cōfirmabat dicta sua per antiquū testamētū.
xpus etiā idē fecit disputādo cū iudeis. ideo dixit eis
Scrutemini scripturas q2 ipse testimoniū phibēt de
me. ¶ Ad pmū cōtra 5am cōclusionē dicit̄ ꝙ lȝ nulla
scia ꝓcedat ad ꝓbandū sua pncipia demonstratiue
aut ex prioribus infra eandē sciam. tñ nihil phibet ꝙ
aliqua scia manifestet sua principia p aliq̄s sīlitudi
nes ⁊ defendat ea cōtra impugnātes uel ondat ar
gumenta in oppositū esse solubilia aut ex vno cōi
cōcesso cōcludat aliud: non tñ a priori. Et ꝓpter ista
q̄ttuor sanctus doctor ⁊ alij doctores mouēt questi
ones de articulis fidei. vñ sanct9 doctor i scripto su
per Boetiū. q. 2. arti. 2. ad 4m sic inqt. Articuli fidei
in hac scia nō sūt q̄si ꝯnes sed quasi pncipia: que etiā
defendunt̄ ab impugnantib9. sicut phs 4o mec dis
putat cōtra negātes pncipia. ⁊ manifestant̄ p aliq̄s
sīlitudines sicut principia nālit̄ nota p inductionē. nō
aūt rōne demōstratiua ꝓbant̄. hec ille. Itē articulo
tertio dicit: In sacra scriptura possum9 vti phia tri
plicit̄. Primo mō ad demōstrādū ea q̄ sunt pambula
fidei. q2 necesse est in fide scia ut ea que rōnibus na
turalibus ꝓbant̄ ut deū esse vnū ⁊ huiusmōi. uel de
deo uel de creaturis ꝓbata q̄ fides supponit. 2o ad
notificandū p aliq̄s sīlitudines ea que sūt fidei. sicut
Aug9 in li. de trinitate vtit̄ multis sīlitudinibus ex
doctrinis phicis sūptis ad manifestādū trinitatē. 3o
ad resistendū his q̄ cōtra fidē dicunt̄ siue ostendēdo
illa esse falsa siue ostendendo ea non esse necessaria.
hec ille. Ex quib9 omnibus patet ꝙ theologi possūt
mouere questiōes de articulis fidei ⁊ possūt addu
cere rōnes physicas triplici motiuo pdicto. De 4o āt
mō ibidē posito loquit̄ prima parte arti. 8. Cōsiderā
dū inquit est in physicis scientijs ꝙ inferiores scien
tie non probant sua principia. nec contra negantem
sua principia disputant. sed hoc relinquūt superiori
scientie. Suprema ꝟo inter eas est metaphisica que
disputat contra negantem sua principia si aduersa
rius aliquid concedat. si autem nihil concedat non
potest cum eo disputare. potest tamē soluere ratio
nes illius. Unde sacra doctrina cum non habeat su
periorem disputat contra negantē sua principia ar
guendo quidem si aduersarius aliquid concedat eo
rum que per diuinam reuelationem habentur. sicut
per auctoritates sacre scripture disputamus cōtra
hereticos ⁊ per vnū articuloꝝ cōtra negātes alium
Si ꝟo aduersari9 nihil ꝯcedat eoꝝ q̄ diuinit9 reue
lant̄. nō remanet āpli9 via ad ꝓbādū alios articulos
fidei p rōnem. sed ad soluendum rōnes si quas indu

est cōtra fidem. Cū enim fides infallibili veritati innitatur. impossibile aūt est vere demōstrari contrariū manifestū est ꝓbationes que cōtra fidē inducuntur nō esse demōstrationes sʒ solubilia argumenta. hec ille. Ex quo patet quō quadruplici de cā in mā articulorū fidei theologi mouēt questiones. ⁊ rōnes adducunt nō obstāte ꝙ articuli fidei ꝑncipia sint i theologie scientia. ¶ Ad 2ᵐ patet per idē ⁊ ad 3ᵐ ⁊ ad 4ᵐ nisi ꝙ pro 4° sciendū ꝙ Aug⁹ in illa auctoritate que ibidē allegaṫ non intendit ꝙ habitus theologie nostre solū sit declaratiuus aut defensiuus articulorū fidei. imo per hoc qđ dicit fidē per illum nutriri dat itelligere ꝙ per istum habitū cognitio nostra de deo que ab articulis fidei incipit per ɔnes inde elicitas scibiles incrementū capit. res enī ꝑ idē augeṫ ⁊ nutriṫ. ¶ Ad 5ᵐ dicendū ꝙ Petrus apostol⁹ in illa auctoritate ſm expositionē sci Tho. 3° sen. dis. 24. q. i. arti. 2° questiūcula 2ᵃ ad 3ᵐ. nō aliud intendebat nisi ꝙ ad ꝓbandā fidē indu[illegible]cenda est rō diuina nō aūt hūana. qđ qualiṫ fiat docet sic inquiens. Ratio humana ꝓcedit auctoritatē humanā. ⁊ rō diuina ꝓcedit auctoritatē diuinā cui fides innitiṫ. vñ fides nostra ita se hʒ ad rōnem diuinā q̄ deus cognoscit. sic se hʒ fides illius qui supponit ꝑncipia subalternate scientie a scia subalternante que per ꝓpriā rōnem illa ꝓbauit. vñ apostolus nō monet rōnem hūanam inducere ad ꝓbandū fidē. sed diuinā: ut quia deus dixit. Humanā aūt ad defendendū ut per eam ostendaṫ ꝙ ea que fides supponit nō sunt īpossibilia. non autē ita ꝙ ea q̄ sunt fidei per rōnem humanā ꝓbari possint. hec ille. Eādē sniam tenet 2ᵃ 2ᵉ. q. i. arti. 5° ad 2ᵐ ¶ Ad primū contra 6ᵐ ɔnem. ⁊ ad 2ᵐ diciṫ sicut ibidē dicebaṫ. non enī oʒ ꝙ cognita aliqua nā cogsciṫ ꝑfecte oīs eius cā efficiens aut finalis. nisi loquendo de efficiente vniuoco ⁊ de fine ꝓportionato nature cognite. Tūc ad primā improbationē date solutiōis diciṫ ꝙ Aug⁹ non intendit ꝙ potētia nature humane ad fidem ⁊ charitatē ⁊ hꝫ sit ꝓprie loquendo potentia naturalis. talis enī potentia est quedā inchoatio actus ⁊ pōt reduci in actū ꝑ agens nāle. sʒ accipit ibi nāle ꝓ omni illo qđ inest nature a sua institutiōe. nā hō hūana ex hoc ꝙ est intellectiua est in potentia obedientiali ad hꝫ habitus supernāles. iō illa potentia improprie diciṫ naturalis. Tūc dico ꝙ licʒ cognita ⁊ cōprehēsa aliqua natura possit cognosci omnis eius potentia nālis primo modo capiendo potentiā naturalē. non tamē omnis potentia naturalis 2° mō quia talis potentia obiectalis non est nisi quedā relatio ad cuius cognitionē non sufficit cognoscere fundamentū. tamen quia relatio non cognosciṫ nisi cognito fundamento ⁊ termino dato etiā ꝙ ex cognitione nature cognosceretur potentia illa ⁊ finis nature. non haberetur ꝙ illa cognitio esset perfecta et determinata sufficiens ad salutem sed solum q̄tum ad quia est. ¶ Ad 2ᵐ improbationem dicitur ꝙ homo naturaliter appetit illum finem non sub propria ratione sed in generali eo modo quo omnes appetūt beatitudinem sub hac ratione: perfectum bonū nature rationalis. ⁊ ideo finis vltim⁹ hoīs ē naturaliter ab homine cognoscibilis sub illa rōne coi. ut ostendit scūs Tho. 4° sen. dis. 49. q. i. arti. 3° questiūcula pma. Conceditur ergo ꝙ ad illū finem homo naturaliter ordinatur loquendo de ordine naturali illo mō quo dictū est potentiam obedientialem esse naturalem negatur tamē ꝙ ad illū finem homo naturaliter ordinetur sic ꝙ habeat ordinē ꝓprie naturalē: aut potentiam naturalem. ⁊ ideo non oportet ꝙ ordo ille nature ad visionem beatificam naturaliter cognoscatur nisi precognita beatifica visione. Talem autem cognoscimus ex theologia ⁊ ei⁹ terminis cognitione sufficienti. cognitio aūt finis ⁊ ordinis ad illum finem quem naturaliṫ possem⁹ habere nō sufficit ad salutem. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ licʒ naturaliter sit cognoscibile ꝙ homo ordinatur ad cognoscendum deum tanq̄ in finem. non tamē naturaliter potest sciri sine multorum errorꝫ mixtione et cum sūma difficultate qualis est illa cognitio an scʒ illa quā Ar. tradit i sua metaphisica. an illa quā fingit Auerrois. an illa qua intelligentie inferiores intelligūt primā. de hꝫ tamen dubio fides ⁊ theologia nos certificāt. ⁊ hui⁹ veritatis noticia est necessaria homini ad salutē. q2 sine huius veritatis cognitiōe spes nostra nulla esset. ¶ Ad cōfirmationem patet per idem. quia solum probat ꝙ naturaliter est cognoscibile ꝙ finis hominis est cognitio dei. sed hoc scire nō sufficit ut dictum est. dato etiam ꝙ naturaliter cognoscibile eēt ꝙ finis vltim⁹ hominis est visio dei ꝑ ēentiam. tñ pauci naturaliter ad hoc cognoscendū ꝑuenirent. ideo adhuc theologia est necessaria loquēdo de necessitate quo ad bene esse. ¶ Ad 3ᵐ principale diciṫ ꝙ scūs Tho. nō intendit ꝙ per mediū a diuina reuelatione sumptum solū sciantur ea que in alijs sciētijs humanit⁹ inuentis traduntur ut arguens procedit. imo multe alie necessitates ad quas intellectus nō pōt aspicere nisi supnaturaliter adiutus. volebat ergo dicere ꝙ de eisdem reb⁹ possūt esse diuerse sciētie ſm ꝙ eadem res pōt ɔsiderari ſm diuersas rōnes cognoscibilis. i. ſm diuersa media. q2 ibi vocat rōnem cognoscibilis mediū quo aliqd est cognoscibile. Et ita sufficienter concludit necessitatem alteri⁹ scientie ab alijs q̄ naturali lumine intellect⁹ agentis inuente sūt. q2 sicut alia ⁊ alia rōne formali. s. ſm diuersa media ⁊ ſm ꝑncipia diuersa. ita nō solū easdē imo alias ⁊ alias veritates ɔsiderāt de eodem obiecto. Dico vlteri⁹ ꝙ licʒ ɔsiderēt veritates easdē. nūq̄ tamen theologia non supfluit ꝓpṫ cās superi⁹ dictas: imo ē necessaria ꝑdicto mō. ¶ Cū hō iprobaṫ q̄dā rñsio ibi facta q̄ haberi potest a scō Tho. pma 2ᵉ. q. 54. arti. 2°. Dico ad pmā iprobationē ꝙ illa solutio nō ponit aliq̄ eē distincta in rōne superioris puta forme. ⁊ indistincta i rōne inferioris puta habit⁹. ſm ꝙ arguens false putat. sʒ intendit ꝙ habitus possūt distingui ſm modū distinctionis formarū: ⁊ ſm modū distinctiōis ꝓpriū habitib⁹ Nō ē aūt idē dicere. ista sūt indistincta in rōne habit⁹ ⁊ ista nō distinguunṫ ſm ꝓpriū modū distinctiōis habituū. sicut quantitas digiti mei ⁊ q̄titas sibi eq̄lis in

celo ꝑm multos sũt diuersarũ specierũ ⁊ rationũ.nõ tamen ista distinctio specierũ est ꝑm propriũ modum diuisionis quantitatis a quantitate puta ꝑm cõtinuũ uel discretũ: aut ꝑm lineã ⁊ superficiẽ corpus: aut ꝑm bicubitũ ⁊ tricubitũ.sed ꝑm cõem modum diuisionis formarum.quia vna illarum quantitatum est corru/ptibilis: alia incorruptibilis.omnia autẽ talia distin/guũtur genere ex.8° metaphisice.aut quia vna illa/rum est educta de potẽtia materie.non autem alia. Aliud exẽplum potest eẽ de visu hominis ⁊ visu asi/ni qui distinguũtur specie: non ꝑm proprium modũ distinctionis sensuũ scʒ ratione obiecti.sed alio mo/do.⁊ infinita exempla ex hoc dari possent.¶ Ad 2^am improbationem dico ꝙ obiecta distinguũt habit⁹ in alio genere cause ꝙ̃ efficientis:puta in genere cause formalis uel finalis.quia sicut dicit scũs Tho.prima 2^e.q.j.arti.3°. Obiectum est forma extrinseca ipsius actus ⁊ dat ei speciem. Et similiter dicendum est de habitu imo ⁊ de potẽtijs anime ut ipse ponit pma pte q.77.arti.3°.¶ Ad 3^m dico ꝙ ratio quam credit stare non stat ut superius dictum est.⁊ hec de 2° articulo. Ratio vo facta in pede questionis ad oppositũ pre/dictorũ soluitur facile per primam cõclusionem. Et hec de prima questione.

Terum circa prolo/gum 2° querit̃: Utrũ habitus theolo/gie sit practic⁹.

Et arguitur ꝙ sic. Ille habitus est pure practicus cuius finis est scire operari.sed finis theologie est scire operari uel qualiter operandum est ut perueni/atur ad salutem.iuxta illud Jacobi p°. Estote facto/res verbi ⁊ non auditores tm̃.ergo videtur ꝙ sit pra/ctica:⁊ non speculatiua. Jn oppositum arguitur sic: Nulla scientia humano ingenio acquisita potest esse nobilior theologia.sed aliqua scientia acquisita ẽ no/bilior omni scientia practica.ergo theologia non est scientia practica.sed potius speculatiua.a^or nota est. b^or ꝓbatur.quia aliquie scientie acquisite sunt pure speculatiue ut geometria ⁊ metaphisica.sʒ tales sũt nobiliores scientijs practicis:ut dicitur p°.metaphisi/ce.igitur. Jn hac questione duo erunt articuli.in pri/mo ponentur ɔ̃nes.in 2° mouebuntur dubitationes Quantum ad primum sit prima ɔ̃.ꝙ scientia proprie speculatiua differt a practica ꝙ̃tum ad finem ⁊ ꝙ̃tũ ad materiam de quibus sunt: sic ꝙ finis speculati/ue est cõsideratio veritatis.materia aũt eius est res ope scientis nõ operabilis.practice aũt finis est ope/ratio.⁊ obiectũ eius uel materia est res ab hui⁹ sci/entiam habente operabilis. Jstam ɔ̃nem ponit scũs Tho.super Boetiũ de trinitate.q.5.arti.p°.vbi sic ait Theoricus siue speculatiuus intellectus in hoc pro/prie ab operatiuo siue practico distinguitur ꝙ specu latiu⁹ habet pro fine veritatẽ quam considerat.pra/cticus autem veritatem consideratã ordinat in ope/rationẽ tanꝙ̃ finem.⁊ ideo phs dicit.3° de anima ꝙ differunt ab inuicem fine. ⁊ 2° metaphisice dicitur ꝙ finis speculatiue est veritas.finis autem operati/ue siue practice actio. Cum igitur oporteat materi/am fini esse proportionatam oportet practicarũ scie/tiarum materiã esse res illas q̃ a nr̃o ope fieri possũt ut sic earũ cognitio in opationem q̃si in finẽ ordinari possit. Speculatiuarũ vo scientiarũ materiã opor/tet esse res que a nostro opere nõ fiũt.vñ illarũ con/sideratio in operationẽ ordinari nõ põt sicut in finẽ. hec ille. Quod autẽ ista ɔ̃ intelligenda sit de scia ꝓprie speculatiua.patʒ per ɔ̃nẽ sequentẽ.¶ 2^a ɔ̃ est ꝙ sci/entia ꝑm quid speculatiua nõ differt semp a specula tiua ꝙ̃tum ad materiã uel obiectũ.imo aliqs potest habere scientiã speculatiuã de re opabili ab ipso et sic de eodẽ habere scientiã speculatiuã ꝑm qd ⁊ scie/tiam simpliciť practicã. Jstã ɔ̃nem in sentẽtia ponit scũs Tho.pma parte.q.14.arti.16°. Aliqua ingt est scientia speculatiua tm̃.aliqua practica tm̃.aliq ꝑm aliqd speculatiua ⁊ ꝑm qd practica.¶ Ad cuius eui/dentiã sciendũ ꝙ aliqua sciẽtia põt dici speculatiua tripliciť. Primo ex parte rerũ scitarum que nõ sunt opabiles a sciente.sicut sciẽtia hoĩs de rebus nãlib⁹ uel diuinis.2° mõ ꝙ̃tum ad modũ sciendi.utputa si edificator cõsideret domũ diffiniendo diuidendo et cõsiderando eius vniuersalia ꝑdicata.hoc enim est opabilia mõ speculatiuo ɔ̃siderare ⁊ non ꝑm ꝙ sunt opabilia. Operabile enĩ est aliqd ꝓpter applicatio/nem forme ad mãm ⁊ non per resolutionẽ compositi in principia vniuersalia formalia.3° ꝙ̃tum ad finem nam intellectus practicus differt a speculatiuo: fine ut dr̃ 3° de aĩa. Jntellectus aũt practicus ordinatur ad finẽ opatiõis.finis aũt intellectus speculatiui est cõsideratio veritatis.si g̃ edificator cõsideret qualiť põt fieri aliqua domus nõ ordinans ad finẽ opera/tionis sed ad cognoscendũ tm̃:erit ꝙ̃tũ ad finẽ specu latiua cõsideratio tñ de re opabili. Sciẽtia g̃ que est speculatiua rõne ipsius rei scite est speculatiua tm̃. Que vo est speculatiua ꝑm modũ uel ꝑm finẽ est ꝑm qd speculatiua ⁊ ꝑm qd practica. Cũ vo ordinat̃ ad finẽ opationis est simpliciť practica.hec ille. Ex qb⁹ apparet ꝙ scia que dicit̃ speculatiua solũ ꝓpt̃ modũ considerandi uel propter finem cognitionis põt esse de re operabili.ac per hoc circa eandem materiam cum scientia practica. Patet etiam ꝙ scientia dicit̃ simpliciter ⁊ proprie speculatiua que est sicut de pñ/cipali obiecto de re nõ operabili a sciente.sed scien/tia non ideo dicitur simpliciter aut proprie practica que est de re operabili a sciente sed ex fine simpliciť practica iudicatur. Sciendum tamen ꝙ non est in/conueniens aliquam esse scientiam simpliciter pra/cticam ⁊ tamen aliquod obiectũ eius minus princi/pale nullo modo esse operabile a sciente.sicut patet de scientia morali que in aliqua sui parte agit de po/tentijs anime.scientia ergo dicit̃ simpliciter specula/tiua cuius principale obiectum est non operabile a sciente.⁊ finis eius est cõsideratio veritatis.sed illa dicit̃ simpliciter practica cuius principale obiectum est a sciente operabile.et eius finis est operari.¶ 3^a ɔ̃ est: ꝙ aliqua scientia que non est actu simplici/ter practica potest fieri simpliciter ⁊ actu practica;

quedam vero non. Jstam autem intendit sanctus do-
ctor de veritate. q. 3ª arti. 3°. vbi sic ait. Sicut dici-
tur 3° de anima. intellectus practicus differt a spe-
culatiuo fine. finis enim speculatiui est veritas ab-
solute. sed practici est operatio vt dicitur 2° metaphisi-
ce. Aliqua ergo cognitio dicitur practica ex ordine ad
opꝰ. quod contingit dupliciter. Quandoque in actu dum actuali-
ter in opus ordinatur. sicut cum artifex preconcepta for-
maꝰ proponit eam in materiam inducere. et tunc est actu pra-
ctica cognitio. et similiter cognitionis forma. Quandoque vero
cognitio est ad actum ordinabilis non tamen actu ordina-
tur. sicut cum artifex cogitat formam artificii. et scit
per modum operandi. non tamen operari intendit. et certum est quod
hec est practica habitu vel voluntate. non autem actu. Quando
vero cognitio nullo modo est ad actum ordinabilis tunc
est cognitio pure speculatiua. et hoc etiam dupliciter con-
tingit. Uno modo quando cognitio est de rebus illis que non
sunt nata produci per sciam cognoscentis. sicut cum nos
cognoscimus naturalia. Quandoque vero res cognita est quidem
operabilis per sciam. tamen non consideratur vt operabilis est. res
enim per operationem in esse producitur. Sunt autem quedam
que possunt separari secundum intellectum. que non sunt sepa-
bilia secundum esse etc. Quando autem consideratur res per intellectum
operabilis distinguendo ab inuicem ea que secundum esse distin-
gui non possunt. non est practica cognitio actu nec ha-
bitu: sed speculatiua tantum. sicut si artifex consideret
domum inuestigando passiones eiꝰ et genꝰ et differen-
tias et alia huiusmodi que secundum esse indistincte inueniuntur in re
ipsa. Sed tunc consideratur res vt operabilis quando considera-
tur in ipsa omnia que ad eiꝰ esse requiruntur. hec ille.
Idem ponit q. 2ª arti. 8. Artifex inquit de operabili du-
plicem habet cognitionem: speculatiuam. s. et practicam.
Speculatiuam quidem siue theoricam cognitionem ha-
bet cum rationes operis cognoscit: sine hoc quod ad ope-
randum per intentionem applicet. sed tunc proprie habet
cognitionem practicam quando extendit per intentionem
rationem operis ad operis finem. et secundum hoc medicina diuiditur
in theoricam et practicam. vt Auicenna dicit. Ex quo patet quod
cognitio artificis practica sequitur eius cognitionem
speculatiuam. cum practica efficiatur per extensionem specu-
latiue ad opꝰ. remoto autem posteriori remanet prius
hec ille. Etiam prima parte. q. 14. arti. 3. ad 2m ponit dictam
diuisionem de cognitione in actu et in habitu. Ex qui-
bus omnibꝰ apparet quod aliqua cognitio que non est actu
simpliciter practica potest fieri actu simpliciter practi-
ca. scilicet illa que est ordinabilis ad finem operis. non tamen or-
dinatur. sicut exemplificatum fuit de artifice concipien-
te formam operis. non tamen operari intendente. Sciendum tamen quod
cum dicit sanctus Thomas illam cognitionem non esse actu
practicam que non actualiter ordinatur ad finem operis
non intendit actualem ordinationem quantum ad actum secundum
quia tunc nullꝰ habitꝰ in homine dormiente esset actu pra-
cticus. Sed loquitur de actuali ordinatione quantum ad
actum primum que dicitur virtualis intentio qua. s. acqui-
rens habitum in principio intendebat per illum operari et ex-
post non habuit contrariam intentionem. Talis enim ordi-
natio dicitur continue in ipso actualis quo ad actum
primum. quia remanet in suo effectu. s. in habituali inten-

tione que habitum artis vel scientie comitatur. ¶ Sciendum
etiam quod cum ipse dicit illam cognitionem esse speculatiuam
tantum que est de re operabili sed non vt est operabilis. non con-
tradicit illi quod dixit in 2ª conclusione. vbi dicebat talem cogni-
tionem esse secundum quid practicam. Non enim negat in 3ª conclusione
quin possit dici secundum quid practica. sed vult quod non sit sim-
pliciter practica habitu nec actu. cum quo tamen stat quod est
secundum quid practica inquantum est de re operabili. ¶ 4ª conclusio
est quod habitꝰ non dicitur practicꝰ prout practicum distingui-
tur contra speculatiuum ab opere interiori quod maneat infra in-
tellectum. sed ab opere exteriori: prout omne opus sequens
electionem potest dici praxis. Jstam intendit sanctus Tho.
prima 2e. q. 57. arti. primo ad primum. Duplex inquit est opꝰ
scilicet internꝰ et exterius. practicum ergo vel operatiuum quod
diuiditur contra speculatiuum dicitur de opere exteriori ad
quod non habet ordinem habitꝰ speculatiuus. sed tamen habet
ordinem ad opus internum intellectꝰ quod est speculari
verum. hec ille. Item eadem q. arti. 3° ad 3m dicit sic. Etiam in
ipsis speculabilibꝰ est aliquid per modum cuiusdam operationis
puta constructio syllogismi aut orationis congrue aut opꝰ
numerandi vel mensurandi. Et ideo habitꝰ speculatiui qui
ad huiusmodi opera rationis ordinantur dicuntur per quandam si-
militudinem artes sed liberales: ad differentiam illarum
artium que ordinantur ad opera per corpus exercita que
sunt quodammodo similitudines inquantum corpꝰ seruiliter sub-
ditur anime. et homo secundum animam est liber. Jlle vero scien-
tie que ad nullum opus huiusmodi ordinantur simpliciter scien-
tie dicuntur non autem artes. hec ille. Item 2ª 2e q. 179. arti.
2° sic ait. Jntellectꝰ diuiditur in actiuum et contempla-
tiuum. quia finis intellectiue cognitionis vel est ipsa co-
gnitio veritatis. quod pertinet ad intellectum contemplatiuum.
vel est aliqua exterior actio. quod pertinet ad intellectum
actiuum siue practicum. hec ille. Ex quibꝰ omnibus patet
quod habitꝰ non perdit rationem speculatiui ex hoc quod habet or-
dinem ad opus interiꝰ hoc est intellectuale. sed solum
perdit eam ex hoc quod habet ordinem ad opus extra virtutem
cognitiuam. ita quod ad hoc quod dicatur practicꝰ sufficit quod
ordinetur ad opus voluntatis regulandum. vel alte-
rius potentie ab intellectu. patet per eundem. nam pru-
dentia ponitur ab ipso habitꝰ practicꝰ 2ª. 2e. q. 47. arti.
2°. et tamen prudentia proprie extendit se ad opus appeti-
tus. et non ad opera exteriora in exteriori materia con-
stituta. Ait enim sic eadem. q. arti. 5. Ars et prudentia sunt
circa contingentia. sed ars est circa factibilia que scilicet in
exteriori materia constituuntur. sicut domꝰ cultellus et huiusmodi.
prudentia autem circa agibilia. que scilicet in ipso operante
consistunt. hec ille. Ex quo patet quod praxis a qua ha-
bitus dicitur practicꝰ non oportet quod sit operatio exte-
riꝰ exercita vel transiens. immo sufficit quod sit operatio ap-
petitus rationalis aut sensitiui. quinimo actus rationis
potest dici praxis secundum quod est voluntarius. et breuiter omnis
actus qui cadit sub electione et consilio. Unde in predi-
cte questionis arti. 2° ad 2m sic ait. Jpse actꝰ speculatiue
rationis secundum quod est voluntarius cadit sub electione et
consilio quantum ad suum exercitium. et per consequens
cadit sub ordine prudentie. sed quantum ad suam speciem
prout comparatur ad obiectum quod est verum necessarium
non cadit sub consilio nec sub prudentia. hec ille. Jbidem

ētiam dicit. prudētis inquit est bñ cōsiliari. Cōsiliū
autē est de his quibus p nos agenda in ordine ad fi-
nem aliquē. ratio aūt eoꝝ que sunt agēda propter
finē est ratio practica. vñ manifestū est ꝙ pruden-
tia non cōsistit nisi in rōne practica. hec ille. Ex quo
patet ꝙ de opus cadens sub electione ⁊ consilio ⁊
ordinabile ad aliquē finē dicā practica. De malo si-
militer. q. 16. arti. 8. ponit ꝙ cognitio qua estimatur
aliquid esse eligendū vel appetendū est practica vl'
affectiua. Inde etiā vult ad 11ᵐ. ꝙ ois fuerit ap-
petitus est cū aliqua facultate rationis practice. Ex
quo habet ꝙ actus voluntatis est practis. a qua ha-
bitus meretur dici practicus. ⁊ etiam actus intelle-
ctus q̄tū ad exercitiū ut cadit sub electione. ℂ 5ᵃ
ꝓ est ꝙ non ois habitus dicitur practicus. nec ois
cognitio meretur dici practica ex qualicūꝗ relatio-
ne ad praxim. sed oportet ꝙ sit ꝓxima regula opis.
Istam ōnē intendit sanctus doctor de veritate. q.
14. arti. 4ᵒ. Non q̄libet inqt relatio ad op' facit intel-
lectū esse practicū. quia aliq̄ simpliciter speculatio
pōt alicui esse remota occasio aliqd operandi. sicut
ꝓbus speculat' aīam esse imortalem. ⁊ inde sicut a
causa remota sumit occasionē aliquid operandi. sꝫ
intellectū practicū oportet esse proximā regulam
operis. utpote quo ipsum opabile ⁊ rōnes opandi
⁊ cause opis cōsiderent'. Constat aūt ꝙ obiectū fi-
dei non est verū operabile. sed verū increatum in
qō non pōt nisi actus intellectus speculatiui. vnde
fides est in intellectu speculatiuo q̄uis sit occasio
remota aliquid opandi. vñ fidei non attribuit' opatio
nisi mediante dilectione. hec ille. Item 3ᵒ sen. di. 23ᵃ
q. 2. arti. 2ᵒ. questiuncula 2ᵃ. Intellect' inquit specu-
latiuus ⁊ practicus in hoc differunt. ꝙ speculatiu'
considerat veritatē absolute. practicus vō conside-
rat veritatē in ordine ad opus. Contingit aūt qn̄ꝗ
ꝙ ipsum verū qō in se cōsiderabatur nō pōt consi-
derari ut regula operis. sicut accidit i mathemati-
cis ⁊ his que a motu separata sunt. vnde h' veri cō-
sideratio est tm̄ in intellectu speculatiuo. Quādoꝗ
aūt verū qō in se cōsiderat' pōt cōsiderari ut regu-
la opis. ⁊ tunc intellectus speculatiuus fit practic'
per extensionē ad opus. hoc aūt contingit dupliciter
q2 aliqñ illud verū qō vtroꝗ mō pōt considerari nō
habet magnam vtilitatē nisi inq̄tū ordinat' ad op'
q2 cū sit cōtingēs non habet firmā veritatē sicut ē
consideratio de opibus virtutū. Et tunc talis cōsi-
deratio q̄uis possit esse speculatiui ⁊ practici intel-
lectus. tn̄ principaliter est practici intellect'. Aliqñ
aūt illi' veri cōsideratio habet i seipsa quādā digni-
tatē etiam si nūꝗ ordinet' ad opus. sicut accidit in
cōsideratiōe diuinoꝝ quoꝝ cognitio dirigit in opa-
tione. ⁊ tn̄ visio dei est finis vltimus operis. Et tūc
illa cōsideratio ꝑncipalit' est in intellectu speculati-
uo. ⁊ seruat' in practico. Cū ergo fidei obiectum sit
veritas ꝑma que inq̄tū est finis operis regulat in
ope fidei. principaliter erit i intellectu speculatiuo
⁊ secundario in practico. hec ille. Ex quib' apparet
ꝙ ad hoc ꝙ habitus ꝓprie dicat' esse practic' aut i-
tellectu practico oportet ꝙ sit ꝓxima regula opis
⁊ ꝙ non habeat magnam dignitatē aut vtilitatem
nisi inq̄tū ordinat' ad opus. ℂ 6ᵃ ꝓ est ꝙ theologia
nostra est practica ⁊ speculatiua. licꝫ principalit' sit
speculatiua q̄ꝫ practica. Istā ōnē ponit sanct' do-
ctor ꝑma pte. q. j. arti. 4ᵒ. Sacra doctrina inqt vna
existens extendit se ad ea que ꝑtinent ad diuersas
scientias physicas: ꝓpter rōnē cōem quā i diuersis
attendit. ꝓut sunt diuino lumie cognoscibilia. vñ licꝫ
in scientijs physicis alia sit speculatiua alia practica
sacra tn̄ doctrina comprehendit sub se vtrūꝗ. sicut
deus eadē scia cognoscit se ⁊ ea q̄ facit. magis tn̄ ē
speculatiua q̄ꝫ practica. quia principalit' agit de re-
bus diuinis q̄ꝫ de actib' humanis. de quib' agit s'm
ꝙ p eos ordinatur homo ad pfectā dei cognitionē
in qua beatitudo eterna consistit. hec ille. Eandē ōnē
tenet ꝑ sen. q. 1. ꝓlogi. arti. 3ᵒ vbi sic ait. Ista scientia
q̄uis sit vna tn̄ pfecta est ⁊ sufficiēs ad oēm huma-
nā pfectionē ꝓpter efficaciā diuini luīs. vñ perficit
hominē in opatione recta. ⁊ q̄tū ad cōtemplationē
veritatis. vñ q̄tū ad aliqd ē practica. ⁊ q̄tū ad ali-
quid est speculatiua. Sꝫ quia ois scientia principa-
liter pensanda ē ex fine. vltim' aūt finis h' doctrine
est cōtemplatio ꝑme veritatis in patria. ideo est ꝑn-
cipaliter speculatiua. hec ille. Et sic primus articu-
lus terminatur.

Quantū ad secūdū mouenda sunt dubia. Et pri-
mo cōtra primam ōnē arguitur s'm Gregoriū ꝙ ha-
bit' practic' nō oꝫ ꝙ sit de opabili absolute. Primo
q2 scientia dicit' practica ex se ⁊ ex nā sua formalit' ⁊
non quia in tali vel tali sciente vbi grā habente po-
tentiā opandi. est directiua actionis. ergo ex nā sua
⁊ nō quia in tali subiecto est practica. tenet ōña. q2
eo scientia dicitur practica quo actiua. ⁊ eo actiua
quo actiōis directiua. añs probatur. q2 scientia ex
natura sua est principiū talis actus ⁊ formaliter di-
rectiua ex q̄ generata est. ⁊ certū est ꝙ quelibꝫ vl'
quamlibꝫ habeat tale sciam dūmodo sit eiusdem
rōnis i sibi es actus s'm speciē mediantib' talib' scie-
tijs ex [illegible] ⁊ non in alios vn' ⁊ alius in alios. nec idem
in vno tpe in quendā ⁊ in alio tpe in aliū s'm speciē.
Vñ si medic' cirurgic' mediante sua medicina pra-
ctica elicit noticiā directiuā ꝙ apostematib' cali-
dis adhibenda sunt que repercutiant si pdat man' vel
potētiā adhibendi talia. nō min' mediante illa me-
dicina eliciet talem actū. ℂ 2ᵒ. nam stultū esset di-
cere ꝙ peritus statuific' mox cū pderet manū vl' po-
tentiā manualiter statuas fabricandi simul pderet
artem. Nec min' stultū esset dicere ꝙ ars remanēs
in ipso aliū actū elicitū haberet s'm speciē q̄ꝫ prius
dū erat manualis. igit' sicut prius habebat noticiam
directiuā operis ita ⁊ nunc. igitur est practica sicut
prius. ℂ 3ᵒ [illegible] ex hoc sequit' eūdē habitū numero
frequenter [illegible] ⁊ practicū ⁊ speculatiuū. pa-
tet si infirmitate aliqua supueniēte statuific' ope-
rari nō posset [illegible] ars erit speculatiua q̄
ꝑ fuit practica. Rursus eo sanato ⁊ potēte opera-

ri efficietur iterũ practica ⁊ ita de musico quãdo efficitur raucus. ¶ 4°. Nam potentia actiua scientis nõ sufficit ad hoc q̧ eius habitus sit practicus. nam sequitur q̧ physica que habetur de actib⁹ anime ⁊ intellectionib⁹ ⁊ volitionib⁹ eẽt ꝓprie practica. nã physic⁹ habet potentiã talia ꝓducendi. Similiter geometra de figuris esset ꝓprie practicus. cũ geometra possit figuras facere ⁊ describere. ¶ 5°. Nam tunc habitus magis esset dicendus practicus ex subiecto ꝙ̃ ex obiecto. nam sm̃ hoc ex variatione sciẽtis nõ variata cõditione obiecti variatur habitus sm̃ practicũ ⁊ speculatiuũ. Si eñi sciens non habeat potẽtiam productiuã obiecti. habitus nõ erit practicus sed speculatiuus. ¶ 6°. Nam tunc habitus practic⁹ erit practicus ꝑ accñs. ⁊ magis ꝑ accñs ꝙ̃ itellect⁹. nam intellectus dicitur practicus denoiatiue ab eo qd̃ formaliter ẽ in ipso subiectiue. s. a noticia practica. habitus ṽo dicitur practic⁹ non ex aliquo qd̃ sit in eo: nec ab aliquo qd̃ sit in eodẽ subiecto p̃mo. s; denominatiue a potẽtia executiua. sm̃ hãc viã. ⁊ oia sunt falsa. igitur ⁊ ꝯ ex qua sequũtur ista. ¶ Cõtra secundã ꝯnẽ arguitur sm̃ Scotũ ꝓbando q̧ scia dicatur ꝓprie practica ratione obiecti. ⁊ non rõne finis ꝑncipaliter. Primo sic. Rõ habit⁹ practici consistit i duplici respcũ aptitudinali. s. in rõne prioritatis ⁊ naturalis cõformitatis. qd̃ patet ex diffinitione praxis que talis est. Praxis est operatio alteri⁹ potentie ab intellectu naturaliter posterior intellectione nata conformari recte rõni ad hoc q̧ sit recta. Praxis enim naturaliter debet esse posterior intellectione. ⁊ debet esse naturaliter nata elici cõformiter rõni recte. Tales aũt respectus sunt relatiões aptitudinales. q: nõ ẽ de rõne actus vel habitus practici q̧ actualiter extendatur ad cõferendũ sibi aliquã opationẽ. q: praxis nõ necessario comitatur actũ ⁊ habitũ practicũ. sic g̃ patet a^m. Tũc sic. Isti respect⁹ aptitudinales non cõpetũt vni scie ⁊ nõ alteri nisi rõne absoluti. illud aũt absolutũ nõ habet istã habitudinẽ ex fine sed ex forma: que quidẽ non dependet nisi ab intellectu ⁊ obiecto. non autẽ habet hãc aptitudinem ex intellectu. g̃ ex obiecto. ¶ 2° sic. Nam q̧ opatio aliqua possit ꝯformari itellectui est ex natura obiecti. qd̃ quidẽ cõtingens est ⁊ operabile ab homine. Et iterum q̧ opatio sit posterior oritur ex intellectu qui est potentia naturaliter p̃ma ⁊ ex obiecto dirigibili ꝑ intellectũ. habet aũt obiectũ vnde hoc oriatur siue ꝓponatur ad faciendũ siue non. ergo rõ practici ⁊ istius respect⁹ nõ oritur ex fine. ¶ 3° sic. q: finis nõ causat nec mouet nisi dum amatur. ut patet. 12° metaphisice. habitus aũt est practicus dato q̧ nihil actualiter attẽdatur aut ametur. ⁊ ita idẽ qd̃ prius. Ista aũt argumenta videntur infringere secũdã ꝯnẽ in hoc q̧ ponit q̧ scientia illa dicitur simpliciter practica ex fine. ⁊ similiter cõtra tertiã ꝯnem in h̃ q̧ ponit sciam nõ dici actualiter practicã. nisi dum actualiter ordinatur in finẽ opis. ¶ Contra q̃rtã ꝯnẽ arguit multipliciter Aureolus ꝓbando q̧ actus interior puta intellect⁹ sit praxis ⁊ q̧ habit⁹ ordinat⁹ ad illã sit practic⁹. arguit autẽ sic. Logica rhetorica ⁊ h⁹ sunt practice. s; iste solũ dirigunt act⁹ ipsius intellectus. ergo habit⁹ dr̃ practicus in ordine ad actus intellectus ꝑ ipsũ regulatos. Maiorẽ ꝓbat quinq̧ medijs. Primũ ẽ tale. Ille habitus qui non caret respectu conformitatis ⁊ prioritatis nec actiuitatis nec directiui. non videtur eẽ speculatiuus. imo si habet hos respect⁹ aliqd habet vltra rationẽ speculatiuã. ⁊ idcirco est practicus. sed logica est h⁹. habet eñi respectũ regulantẽ in ordine ad actus intellectus aliaꝝ scientiarũ ⁊ dirigit alias scientias ⁊ est prior eis. cum sit vanum simul querere scientiã ⁊ modũ sciendi ut dicitur 2° metaphisice. ergo logica ⁊ similes ut videtur sunt practice ⁊ non speculatiue. ¶ 2^m est tale. Nullus habitus cuius finis non est actus proprius sed actus alterius habitus potest poni speculatiuus. talis enim nõ est gratia sui: quod est vna conditio speculatiui habitus p̃ metaphisice. sed logica ⁊ similes non habent pro fine actum propriũ mediãtibus illis elicitũ. s; actũ illarũ sciẽtiarũ mediantib⁹ ipsis directũ vnde non sũt gratia sui. sed ꝓpter itroductionẽ. ut patet in eodẽ. g̃ nõ erũt speculatiue. s; magis actiue. ¶ 3°. Ille habitus qui extenditur vltra suũ actũ est pure practic⁹ cũ ratio practici in extensiõe cõsistat: iuxta illud ph̃i. Intellect⁹ sua extẽsiõe fit practicus. sed logica ⁊ alij habitus extra actum suũ se extendunt. ergo erunt practici. ¶ 4°. Nullus artifex diuiditur in vtentẽ ⁊ docentẽ nisi sit practicus. i vtendo quippe dicitur practicare. ut patet de medicina. s; logica diuiditur in docentẽ ⁊ vtentem. ergo erit practica. ¶ 5°. Nullus habitus speculatiuus operatur suũ obiectum. non enim astrologia facit celos: nec physica herbas ⁊ lapides. actiua ṽo agit circa ipsum ⁊ operatur. Unde dicitur 6° metaphisice q̧ actiua est respectu operabiliũ quorũ principium in nobis est. sed logic⁹ per habitũ logice facit ꝯnes veri expressiuas ut ꝓpositiones ⁊ syllogismos. rhetoricus ṽo facit sermones ꝑsuasiuos. hec aũt sunt subiecta in eis. ergo sunt habitus practici non speculatiui. ¶ 6°. Ille habit⁹ qui habet rationẽ potẽtie actiue ⁊ virtutis est habitus practicus ⁊ actiu⁹. sed ph̃s dicit rhetoricã esse virtutẽ quãdã i p̊ rhetorice ⁊ cõmentator vocat eam ibidẽ practicã ⁊ facultatẽ quandã. Et idem dicendũ est de logica: cũ dialectica sit assecutiua rhetorice. ut dr̃ p̊ rhetorice. ergo logica ⁊ rhetorica sunt habit⁹ practici. hec ille. ¶ 7° arguit Gregori⁹ de arimino ꝓbans q̧ aliqua intellectio est vere praxis. q: aliqua noticia ẽ uel põt eẽ directiua speculationis. ⁊ nullius alteri⁹ opationis ergo aliqua speculatio ⁊ ꝑ ꝯñs aliqua operatio itellectus ẽ vere praxis. tenet ꝯña. quia omnis noticia dicitur practica extensiõe eius ad praxim. talis aũt extẽsio non intelligitur nisi per modũ directiui. idẽ enim ẽ noticia practica ⁊ directiua praxis. g̃ si aliq̃ noticia ẽ practica ⁊ nulli⁹ alteri⁹ opatiõis est directiua ꝙ̃ speculatiõis. speculatio vtiq̧ erit praxis. añs ꝓbatur. q: contingit aliquẽ deliberare vtrũ insistendũ

sit speculatōi uel operationibus vite actiue ⁊ vtrū speculationi harū uel illarū rerū. ⁊ siliter quo loco quo tpe ⁊ quātū ⁊ quō speculandū sit ⁊ iudicare qd speculandū ē circa vitates sacre scripture uel alias ⁊ tantū ⁊ tali tpe. ⁊ sic de alijs circūstantijs. Cōstat aūt ꝙ tale iudiciū est vere practicū. non min⁹ q̃ iu dicium quo iudicat̃ cū tempate viuēdū esse: subue niendū indigenti aut aliud sile. ⁊ istud iudiciū nulli⁹ alterius opationis q̃ speculationis est directiuū ut patet. ¶ Confirmatur. quia omnis noticia cui con formiter cōuenit elici electionē virtuosā est noticia practica. talis aūt noticia de speculādo uel nō spe culando directiua est h⁹. igit̃ ⁊c. aⁿ patet auctorita te phī 6°. ethi^r ca° p̄ dicentis. Oportet quidē rōnē verā esse ⁊ appetitū rectū si quidē electio studiosa supsit ⁊ eādē hūc qdē differre hūc āt psequi. h̄ qdē ḡ mens ⁊ vitas practica. ⁊ paulo post etiā ait p̄ra ctici ⁊ itellectiui op⁹ veritas cōfesse hñs appetitui recto. h^or pbat̃. Nam electio qua aliqs eligit stude re ī sacra scriptura debito fine ⁊ alijs bonis circūstā tijs. vtiqꝫ virtuosa est ⁊ meritoria sicut bene patet ex verbis Gregorij vj. moralū dicētis. Non nūq̃ studiosus tarditate intelligētie inenit̃: ut eo magis p̄mia retributionis ineniat: quo magis ī studio inen tiōis elaborat. vbi patet ꝙ conatus ī studio intelli gendi veritatē sacrarū scripturarū vtiqꝫ meritori⁹ ē ¶ 2°. Ois opatio ad quā inclinat virtus appetitiua est vere praxis. sed ad studendū ⁊ speculandū my steria scripturarū inclinat aliquos scōs viros virt⁹ appetitiua ut satis certū est. igitur. ¶ 3°. Ois actus impat⁹ a voluntate est praxis. speculatio est h⁹. igit̃ Si dicat̃ ꝙ non sequit̃: speculatio est iperata a vo luntate. ergo est praxis. sed sequitur. ḡ est praxis uel practica. Cōtra h̄ arguit̃. Aliq̄ speculatio ē impata a voluntate ⁊ nō est practica. ḡ aliqua speculatio est praxis. ɔ̄ña patet ex concessio. añs pbatur. quia uel ōis intellectio esset practica. ⁊ eadē rōne ōis sciētia qd̄ est falsum. uel nulla itellectio nō practica posset impari a voluntate qd̄ est ɔtra expientiā. pōt enim impari a voluntate ɔsideratio logicalis ⁊ metaphi sicalis ⁊ alie quelibet habituū speculatiuorū. ¶ Cō tra sextā ɔ̄nē arguit sic Aureolus. Impossibile est duas differentias diuisiuas ī vnā spēm conuenire sic ꝙ vna s̄m qd ⁊ alia simpliciter. ut patet ꝙ rōna le ⁊ irrōnale que sūt differentie diuisiue aialis nūq̃ cōcurrūt ī vno aiali. qd̄ sil' sit rōnale ⁊ irrationale. s. rationale simpliciter ⁊ irrationale s̄m quid uel ecō tra. s; practicū ⁊ speculatiuū sūt differentie diuisi ue scie ut patet 6° metaphisice. ḡ nullus habitus est s̄m qd practicus ⁊ simpliciter speculatiuus. ⁊ p ɔ̄ñs habitus theologie non est vn⁹. cui⁹ oppositū sanct⁹ Thomas dicit. Uñ nō apparet quin ista duo dicta ad inicē ɔtradicant. s. ꝙ sit vnus habitus ⁊ sit s̄m qd practic⁹ ⁊ simplicit̃ speculatiu⁹. ¶ 2°. Qñcūqꝫ aliq̄ due differentie ɔcurrunt in vnū non pōt dici ꝙ sit ibi aliqua vnitas simpliciter. ut q2 ɔgregatiuū ⁊ dis gregatiuū sunt in rubeo. idcirco non pōt rubeū dici simpliciter disgregatiuū ne sit albū. nec simpliciter ɔgregatiuū ne sit nigrū. lic; forte magis sit ɔgrega tiuū. q2 magis vergit ad nigredinē. s; practicū ⁊ spe culatiuū iniunt isti habitui s̄m te. ergo non pōt dici ꝙ simplicit̃ sit speculatiuus. lic; forte magis sit spe culatiuus q̃ practicus. Uñ q2 media ⁊ mixta nō sūt aliqd̄ extremorū in actu. sequit̃ ꝙ si iste habitus sit medius uel mixtus ex speculatiuo uel practico ꝙ nō sit formaliter speculatiuus uel practicus cui⁹ op positū tu dicis. Uñ ɔtradictio est ꝙ sit formalit̃ spe culatiuus. ⁊ ꝙ sit mixtus ex speculatiuo ⁊ practico ut videt̃. Si dicat̃ ad istas duas rōnes ꝙ specula tiuū ⁊ practicū nō sūt drie essentiales diuisiue scie ī coi. hoc non valet. triplici rōne. Tum p̄. q2 est cōtra phm q diuidit 6° metaphisice sciam tāq̃ p p̄mas dif ferentias p has duas. ⁊ ꝙ sit eius intentio ꝙ hec di uisio sit p differentias essentiales. videt̃ posse pbari. Impossibile est enī aliquas spēs ɔtentas essentialit̃ sub differentia esse spēs generis nisi illud genus p illas differentias essentialiter diuidat̃. nam si aial diuidat̃ p coloratū ⁊ nō coloratū. albū ⁊ nigrū. que ɔtinentur sub colorato: nō sunt spēs aialis. q2 colo ratū non est eēntialis differētia animalis. spēs ɔ̄o ɔtente sub irrationali sūt p se spēs aialis. q2 irrōna le est eēntialis differentia diuisiua aialis. s; physica metaphisica ⁊ diuina ɔtinent̃ sub speculatiua. quia speculatiue sunt tres s̄m phm ibidē ⁊ ipse sunt eēn tiales spēs scie ī coi. videt̃ ḡ intellexisse ꝙ specula tiuū ⁊ practicū sunt eēntiales differētie scie. Tum 2°. q2 quod inest habitui ex obiecto videt̃ sibi inesse essentialiter. sed habitus trahit h⁹ rōnes ex obiecto ut pbatū fuit arguēdo ɔ̄ secūdā ⁊ tertiā ɔ̄nes. igit̃ ut pri⁹. Tū 3°. q2 pl⁹ differūt sub scia ī coi moralis ⁊ naturalis. q̃ naturalis ⁊ metaphisica. q2 naturalē ⁊ metaphisicā ph̄s ponit sub speculatiua quā diuisit ɔtra practicā sub qua locat̃ moralis. s; h̄ nō obsta ret nisi speculatiuū ⁊ practicū essent eēntiales dif ferentie. igit̃ idē qd̄ p̄us. ¶ 3°. p̄ncipaliter arguo sic Qñcūqꝫ aliquis habit⁹ agit de actib⁹ hoīu; put or dinant̃ ad speculationē. debet dici speculatiuus ⁊ nullo modo practic⁹. qd̄ pat; ex opposito. nā mora lis scientia tractat de ptibus aie ⁊ obiecto volunta tis ⁊ de multis alijs speculabilibus. q2 oīa ista con siderant̃ in ordine ad mores. idcirco totaliter dicit̃ practic⁹ ⁊ nō speculatiuus. sed s̄m scm̄ Tho. theolo gicus habit⁹ tractat de actib⁹ humanis in ordine ad diuinā cognitionē. igit̃ tm̄ ē speculatiu⁹ ⁊ nullo mō practicus. cui⁹ oppositū tu dicis. ¶ 4°. sic. Ille habi tus est mere practic⁹ ⁊ nullo modo speculatiu⁹ qui est de obiecto attingibili a sciente excellentioribus opationibus q̃ sit actus illi⁹ habit⁹. hoc patet. tum q2 tale obiectū compat̃ ad scientē non tm̄ ut specu labile. sed ut operabile. hoc est per operationem at tingibile. tum q2 medicina ⁊ omnes scientie practi ce ex hoc practice sunt quia obiectum earū est ope rabile ab homine ⁊ nobiliori modo attingibile q̃ p ipsum scire. Melius est enim homini esse sanū q̃ scire sanitatē ⁊ esse egrotū. ⁊ melius est habere vir tutes q̃ scire quid ē virtus. s̄m phm 2°. ethi^r. s; ha

bitus theologicus habet deū pro obiecto qui ē a nobis attingibilis nobiliori operatione et excellētiori actu q̄ sit intelligere intellectione habita ex puris naturalibus in hac vita. nobilius enim attingit deus si ei adhereatur per fidē et assurgat p spem et diligatur p charitatē et si eius obediat consilijs et pceptis: q̄ si hoc modo nubilose credibilibus exponat. igitur iste habitus est pure practicus. ¶ 5. sic. Quā docūq; obiectū est opabile habitus transiens sup ipsū maxime negociat circa opera et docet operationibus ipsū attingi. ut docet phus ethicorum. Et hinc est q theologus magis negociat qualiter istis actibus q sunt credere sperare diligere obsequit deo. igit est practicus. ¶ 6. Ille habitus qui non solū habet pro fine actū quē elicit imo etiā actū quē dirigit est pure practicus ubicūq; sit et in quacūq; potētia sit ille actus sed habitus theologicus non habet pro obiecto actū quē elicit sed actū quē dirigit qui est credere fm Augustinum 14. de trinitate. Per ipsum nanq; habitū fides defendit et creditur. stabilit cōtra icredulos: roborat et reddit delectabilis q̄tū ad pios. gignit et redditur capabilis q̄tū ad dubios. Iste autē actus credendi elicitur ab habitu fidei et non ab isto habitu. igit habitus theologie est pure practicus. ¶ 7. Aut illa speculatio que ponit finis huius scie est speculatio vie. ita q speculatio fm istū habitū sit finis. et hoc ē euident contra auctoritates aliquas scōrum dicentium istum habitū ordinari ad charitatē fidē spem et alias virtutes. uel est speculatio patrie. et hec nō faceret istū habitum speculatiuū. Tum qz omnis scientia ad felicitatem et beatitudinē ordinat fm Auicenā pō sue metaphisice. et nihilominus certum est q nō omnis scientia est speculatiua. Tum qz non omnis speculatio facit habitū speculatiuū. sed tm̄ illa que elicit mediante illo habitu. alioquin virtus moralis q̄ disponit multum ad speculationē fm cōmentatorē 7. physicorū: qui dicit q non est remotū q virtutes morales faciunt multū ad sciam maxime castitas ad speculationē: esset habitus speculatiuus. Constat autē q speculatio patrie non elicitur mediante illo habitu. igit iste habitus non est speculatiuus. ¶ 8. Ille habitus dr̄ pprie practicus qui aliquā praxim conformat atq; rectificat et est naturaliter prior ea. sed theologia est hō. Ipsa eni est necessaria intellectui creato ut sit conformans actum voluntatis create q̄ est dei dilectio atq; ipsam rectificans et est naturaliter por ea. qd quidē manifestū est in theologia de necessarijs. nam ex consideratione istius: deus ē trinus et vnus et aliarum veritatū apparet quis debet esse finis nostre voluntatis. et qualiter ferendū ē in ipsum. et quibus vijs et opationibus. et ita ex hac cognitione sumuntur pncipia rectitudinis in omni nostra voluntate. de theologia quoq; que est de ɔtingentibus idem patet. ergo sequitur q theologia est pure practica. ¶ 9. arguit Gregorius de arimino sic. Omnis habitus totalis includens aliquos habitus partiales practicos et aliquos speculatiuos quorū speculatiuorum actus sunt virtualiter de proximo directiui praxis. et ex quorum ɔnibus ul propositionibus hmōi tā ex principijs ɔnes practice cōueniēt sequūt denominat practicus. sed nostra theologia totalis plures habitus practicos ptiales includit et etiā plures speculatiuos. actus etiam illorū speculatiuorū sunt virtualiter de proximo directiui praxis. puta dilectionis erga deum et proximū. et taliū practicarū ɔnū sunt principia. igitur etc. a or patet ex talibus causis. totalis etiam medicina includens practicā et theoricam practica dicitur. et similiter moralis phia in qua non est dubiū includi multas veritates non formaliter praxis directiuas ac per hoc nec pprie practicas. Non est autem maior ratio pro istis q̄ pro alio habitu quocūq; tales ɔditiōes habente. patet etiam. qz demonstratio sumit denominationem a ɔne ut dicat vniuersalis uel particularis. affirmatiua uel negatiua. non obstante q aliqua pmissarū sit alterius qualitatis uel quantitatis. Et ad propositum si ɔ sit practica. totus syllogismus erit practicus etiā si altera pmissarū sit speculatiua. Sed hor probatur. quoniā quecūq; veritates theologice significant diuinā perfectionē aut diuinā operationē ad extra creationis uel prouidētie. aut alterius eius beneficij ut incarnationis et aliorū pro redemptiōe nostra aut eruditione uel glorificatione aut q̄cūq; alia in sacra scriptura contenta non fm se formaliter directiua dilectionis dei: oēs virtualiter de proximo continent veritates nos formalit dirigentes ad diligendum deum. sicut patet quia quasi oēs ad aliquā manerie memoratarum veritatū ptinent. et de istis statim notum est quod dicitur. ¶ 10. arguit ex dictis scripture sacre et doctorū. Nam actor principalis huius doctrine xpus dicit Math. 22. q in precepto de dilectione dei et proximi tota lex pendet et prophete. Item aplus Ro. 13. Plenitudo legis est dilectio. Et j. ad Timoth. p. Finis pcepti est charitas. Item Aug. enchi. ca. vltimo. Oia precepta diuina referuntur ad charitatem. De qua dicit apostolus. Finis precepti est charitas. Et infra Charitas quippe ista dei et proximi est et vtiq; i his duobus preceptis tota lex pendet et prophete. Adde euāgeliū adde apostolos. nō enim aliunde vox ista est: finis precepti ē charitas. Ecce q tota lex et oēs prophete et euāgeliū et apostolice doctrine et ɔnter tota theologia ad charitatē ordinatur et virtualiter nos inducunt. Item pō de doctrina xpiana ca. 35. Omniū inquit que dicta sunt ex q[illegible] de rebus tractauimus hec sūma est ut intelligatur legis et oīum diuinarum scripturarum plenitudo et finis eē dilectio dei quo fruendū est et rei que nobiscum ea frui pōt. Item libro 2. ca. 7. Omniū inquit diuinarū scripturarum studiosus nihil in eis aliud inuenitur est q̄ diligendum esse deum pter deum. et proximū pter deum. Item Gregorius super Ezechielem omel. 10. dicit. Ad hoc solum deus per totam sacrā nobis scripturam loquitur ut nos ad suum et proximi amorem trahat. igitur quecūq; in ea continētur uel formaliter uel virtualiter de pximo nos dirigūt

ad charitatem.

Ad primum contra primã ꝯnẽ dicitur ꝙ hic probat ꝙ scientia non dicitur practica. quia est in subiecto habente proximã potentiam operandi obiectũ scientie. sed non probat quin scientia dicatur practica ex hoc ꝙ est de obiecto qđ sciens aptus nat⁹ est operari. licz forte non possit. ita ꝙ li operabile dicit aptitudinẽ ſm potentiam logicam ⁊ nõ potentiam proximam operandi a sciente. Unde ad ꝯñam dicitur ꝙ nõ valet. nõ enĩ quecũqȝ directiuitas actionis sufficit ad hoc ꝙ habitus sit practicus. sed requirit̃ directiuitas actionis qua obiectũ est operabile a sciente. ¶ Ad 2m ⁊ 3m dicit̃ ꝙ licz potentia opandi obiectũ non requiratur ad hoc ꝙ habitus sit practicus. requiritur tamẽ aptitudo scientis ſm suã speciem ad operandũ illud. ⁊ illa aptitudo non variatur sicut potẽtia. ¶ Ad 4m dicitur ꝙ illa pars phie que est de actibus intellectus ⁊ voluntatis est speculatiua quo ad modũ ⁊ finem. licz sit practica quo ad obiectũ. De musica ⁊o ⁊ geometria ⁊ hõ dicit similiter. Põt etiam dici ꝙ non sufficit ad rationẽ habitus practici ꝙ sit de obiecto qualitercũqȝ operabili a sciente. sed oportet ꝙ sit de operabili a sciente ope cadente sub consilio uel electione. hõ autẽ non sunt opera intellectus ⁊ voluntatis prout cadũt in consideratiõe phici nec numerandi aut figurandi. ⁊ ista solutio in idem redit cum prima. ¶ Ad 5m negatur assumptum. nec valet probatio. non enĩ subiectum habitus practici ex sua variatiõe variat habitum penes practicum ⁊ speculatiuũ. cum aptitudo operandi non varietur. sed potentia varie̾t. uel potius sciens varietur quãtũ ad posse ⁊ non posse. non autem quo ad aptum esse uel nõ aptum eẽ ad operandum. ¶ Ad 6m negatur ꝯña. s. qua infer̃t ꝙ habitus sit practicus per accñs. pro ut accñs opponitur per se secundo mõ. licz sit practicus per accñs opposito primo mõ perseitatis accipiẽdo practicũ ex parte obiecti. nam accipiendo practicũ ex parte finis. conceditur ꝙ habitus accidentaliter est practicus ⁊ potest fieri de practico nõ practic⁹. ⁊ econtra. ut supradictũ est. Illud autem qđ dicit̃ de comparatiõe habit⁹ practici ad intellectũ practicum nõ valet. Nam licz tam hic ꝙ͠ ille dicat̃ practic⁹ ex habitudine ad extrinsecũ. tñ respect⁹ ꝯsequẽs habitũ practicũ insepabilior ẽ ab eo ꝙ͠ respect⁹ ꝯsequẽs intellectũ practicũ. maior aũt distãtia habit⁹ practici ad illud ex cui⁹ habitudine dr̃ practic⁹ ꝙ͠ intellect⁹ ad habitũ practicũ nõ facit habitũ esse accidẽtali⁹ practicũ ꝙ͠ intellectũ. quia nec hic nec ille dicit̃ totalit̃ practicus p aliqđ distans. sed per respectũ qui non distat ab eo qđ refert. ⁊ ille est insepabilior ⁊ magis p se ꝯsequens i 2o mõ habitũ practicũ ꝙ͠ intellectum practicũ. ¶ Ad pmũ contra secũdã ⁊ tertiam ꝯnes dicitur ꝙ illi respectus aptitudinales. s. naturalis prioritatis ⁊ conformitatis non sufficiunt ad hoc ꝙ habitus sit simpliciter actu practic⁹. sed requirit̃ ꝙ ordinet̃ habitualit̃ ad finẽ qui sit opatio extra intellectũ per voluntatẽ proponentẽ operari p talẽ habitũ. Dico etiam ꝙ habit⁹ nõ habet tales respectus aptitudinales ex toto ex. quia tunc nulli⁹ habit⁹ posset eẽ respectu dom⁹ nisi esset practic⁹ actu uel virtute cuius oppositũ dictũ est in pdictis ꝯnibus. sz dictos respectus habet nõ solũ ex sua forma absoluta imo ex modo considerandi obiectũ. s. ut ẽ opabile quem modum habet habitus ab intellectu q sup obiectũ opabile põt ferri sic uel sic ſm ꝙ mouet̃ diuersimode ab intellectu. ¶ Ad 2m per idẽ. Nam ꝙ operatio aliqua sit conformabilis intellectui non dat habitui ꝙ sit actu practicus. sed habitu uel virtute. Et similiter ꝙ opatio sit dirigibilis per habitũ nõ solum habet ex obiecto extra habit⁹ directiui. sz ab intellectu uel voluntate. ¶ Ad 3m dico similiter ꝙ habit⁹ nõ est actualiter practicus nisi ordinet̃ ad finẽ operis p voluntatẽ ⁊ intellectũ. nõ tñ oportet ꝙ illa ordinatio uel ꝓpositum sit actus secundus. sed sufficit ꝙ sit act⁹ pm⁹ s. ꝓpositũ habituale. Un̄ q [illegible] medicinã solum ad hoc ut sciat. nõ ꝓponẽdo actualiter aut habitualiter operari per [illegible] acquirit scientiã practicã solũ virtualiter. nõ autem actualit̃. Et ideo dicit sanctus Tho. pma pte. q. 15. arti. 3. ad 2m. ꝙ eorũ q nec sunt nec erũt nec fuerũt deus nõ habet practicã cognitionẽ nisi i ꝟtute tñ. Et idẽ dicit de veritate. q. 3. arti. 3o. ¶ Ad pmũ contra q̃rtã ꝯnẽ pro quãto nitit̃ ꝓbare actum intellectus imediate ⁊ in se sũptũ esse praxim. negat̃ ar̃. sicut etiam negat eam sanct⁹ Tho. [illegible] q. 57. arti. 3 [illegible] sic dicit. Etiã in ipsis speculabilib⁹ est aliquid p modum cuiusdã opis puta ꝯstitutio syllogismi aut orationis cõgrue. aut opus numerandi uel mensurãdi. Et iõ quicũqȝ habitus speculatiui ad hõ opa rõnis ordinant̃ dicunt̃ per quandã similitudinẽ artes. sz liberales. hec ille. Ex quib⁹ patet ꝙ aliqui habitus speculatiui ordinãt̃ ad ꝯstitutionẽ syllogismi ⁊ orationis cõgrue. qui tñ nõ sunt alij ꝙ͠ grãmatica ⁊ logica ⁊ rhetorica. Nũc ad pmã ꝓbationẽ [illegible] negat̃ negat̃ ar̃. dicti enĩ respect⁹ dũ nõ sunt imediate directiui actus potentie alie ab intellectu. nõ dãt habitui ꝙ sit practicus. sed dant ei ꝙ sit ars ⁊ non solũ scia. ut dictũ fuit in 4a ꝯne. ¶ Ad 2am ꝓbationẽ negat̃ similiter ar̃. non enim oportet ꝙ habitus cuius finis est actus alterius habitus sit practicus nisi ordinet̃ ad actum exteriorem modo superius exposito. presertim hoc non oportet quando act⁹ talis habitus qui ordinatur ad actum alterius habitus habet in se nobilitatem ⁊ dignitatẽ posito ꝙ numꝙ͠ ad illum actum ordinaretur. hõ autẽ sunt actus ab habitu logice eliciti. speculari enim de vniuersalibus ⁊ predicamentis eorũ proprietates habet in se sufficientem dignitatẽ. ¶ Ad 3am negatur ar̃. nisi extensio illa sit ad actum exteriorem ⁊ nisi tota dignitas actus i illa extensione ꝯsistat. ¶ Ad 4am dico ꝙ nõ omnis [illegible] per habitũ directus reddit habitum directiuũ practicũ. sed solum [illegible] exterior modo supra exposito presertim quando habitus directiuus [illegible] act⁹ speculationis cuiusmodi ẽ logica. vnde

sanctus Tho. 2ª 2ᵉ. q. 181. arti. 3°. Non solum ad contemplationē et speculationē ptinet ipsa ꝑ itatis speculatio imo multi alij actus: quoꝝ quidā ptinēt ad acceptionē principiorū ex quibus proceditur ad contēplationē veritatis Alij aūt ptinēt ad deductionē ꝓncipioꝝ ī veritatē cui⁹ cognitio querit. Alij autē sunt pceptiones sensuū ad cognoscendū aliquos effectus et imaginationes et discursus rationis circa diuersa signa uel quecūqꝫ ꝓducentia in cognitionē veritatis intente. ¶ Ad 5ᵐ negat aᵒʳ. loquendo de habitu speculatiuo qui est ars. nec est simile de astrologia uel physica. qr obiectū illarum nō est adeo deseruiens speculatiōi sicut obiectū logice q̄ est quodāmodo instrumentū sciendi. ¶ Ad 6ᵐ soluit sanctus Tho. ꝓma 2ᵉ. q. 57. arti. 4°. vbi facit tale argumentū. Uirtus est habitus operatiuus. sed habitus speculatiui non sunt opatiui. distinguit enim speculatiuū ab operatiuo. ergo habit⁹ intellectuales speculatiui nō sunt virtutes. ecce argumentū ī forma. Et respondet sic. dicendū inquit ꝙ duplex ē opus. s. interius et exterius. practicum ergo ul' operatiuū qd̄ diuidit contra speculatiuū. dicit de opere exteriori ad qd̄ non habent ordinē habitus speculatiui. sed tamen habent ordinē ad opus qd̄ est speculari verū. et ꝑm hoc est habitus operatiu⁹. hec ille Ex quibus patet ꝙ eē operatiuū uel actiuā potentiā aut virtutē nō tollit habitum rationalē speculatiui. nisi virt⁹ illa uel potētia actiua sit respectu operis extra intellectum. qd̄. s. non est speculatio veritatis nec deseruit logice. ¶ Ad 7ᵐ dicit ꝙ opus aliquod pōt dupliciter regulari ꝑ rationem. Uno mō quo ad suū exercitiū absolute elicitum uel impatū. Alio mō quo ad substantiā suā uel in ordine ad ea q̄ dant ei rationē uel speciē puta obiectū. Primo mō cōcedit ꝙ opatio intellectus etiā speculatio potest a ratione regulari ut argumentū ꝓbat etiā ratione practica. sed tñ non regulat illo modo nisi regulata electione cadente sup opus intellectus. Secundo aūt modo nulla ratio practica opus itellect⁹ habet regulare. nō enim ratio regulans actū assentiendi huic cōclusioni. homo est beatificabilis. est practica sꝫ speculatiua. Nec alie instātie date de veritatibus aut falsitatibus sunt ad ꝓpositū. dico ergo ꝙ añs ē falsum. qr nulla noticia practica ꝑ se regulat op⁹ intellect⁹ solum. imo nūq̄ rō practica regulat opus intellect⁹. nisi in q̄tū regulat electionē de tali opere. et ideo opus intellect⁹ non est praxis nisi mediāte electione. actū aūt intellectus taliter regulari nō ē regulari ꝑm se. sꝫ q̄tū ad sui exercitiū. ¶ Ad confirmationē dicitur ꝙ bene ꝓbat ꝙ speculatio quo ad sui exercitiū est praxis sed tale exercitiū nō est nisi per actum alterius potentie. s. volūtatis. ¶ Ad 2ᵐ similiter dicit ꝙ bene ꝓbat ꝙ opus intellectus est bene regulabile ratione practica. sed nō imediate. Et ideo non habet ꝙ sit vere praxis. sꝫ pot⁹ electio illa qua mediāte noticia regulat ratione practica. ¶ Ad 3ᵐ negatur aᵒʳ. non enī omnis actus impat⁹ a voluntate est proprie praxis. sed solum sequitur ꝙ eius exercitiū sit praxis uel ipse act⁹ et q̄tū ad substantiā et q̄tū ad exercitiū sit praxis. ¶ Ad primū et 2ᵐ et 6ᵐ cōclusionē dicit ꝓ ꝙ responsio ibi data posset probabiliter sustineri. nec ꝑ arguentē insolubiliter impugnat. nam scientia dicit quandā entitatē absolutā ꝑm suam essentiā. habitus autē dicit practicus ex respectu ad operationē. quare cū respectus non sit intrinsecus essentie absoluti. practicū non potest esse essentialiter differētia scientie sicut nec paternitas homini. Item ꝑm ꝙ ponit arguens idem habitus absolute et eiusdem speciei potest successiue variari ꝑm practicum et speculatiuū. Nam scia quā habeo de rosa et de generatiōe illius ē speculatiua. Et si deus daret mihi potentiam productiuam rose. illa scientia statim induceret rationem practici. Dicit etiam ꝙ scia moralis existens ī mente angeli est mere speculatiua sicut scientia generationis rose in hoie est speculatiua. Constat autē ꝑm eum ꝙ illa scientia moralis in mēte angeli ē eiusdē speciei cum sit de eodem obiecto et in potentia eiusdem rationis. et tamen in nobis est scientia practica Quicquid autem sit de hoc 2°. tamē ꝓma probatio videt vera. Ex quo patet ꝙ rō practici non ē essentialis differentia sciētie q̄tū ad suū absolutū. Nec valet si dicat ꝙ saltem est essentialis differētia scientie inq̄tū scientia est virtus intellectualis includens respectum conueniētis et debiti ac cōgruētie in ordine ad naturā in qua ē. Istud inq̄tū nō valet. ille enī respectus qui ↄsequitur absolutū sciētie inq̄tū est virtus intellectualis consequit necessario positis extremis. s. absoluto scientie et absoluto nature in qua est. sed non sic ē de respectu practici. qr scientia de generatione rose que est in homine est speculatiua. et tñ posset fieri practica si supadderet potentia ꝓductiua et executiua directionis sciētie. ¶ Ad 2ᵃᵐ rationē dico ꝙ false imaginatur utpote ꝙ speculatiuū et practicū sic concurrant ad eundē habitum sicut extrema ad mixtū ex illis. sicut si ex albedine et nigredine fiat rubedo. Nos aūt nō sic intelligimus ī proposito. sed potius illo modo quo idem absolutum habet respectu alterius habitudinē factiui. et respectu alterius non habet talē habitudinē factiui. sꝫ mensurati ad mēsurā. Isto modo idē habitus extēdit se ad speculabile et operabile. ad speculabile quidē principalit. sꝫ ad operabile ꝑm quid et secūdario. Isto modo diceret ad primas duas rationes iuxta rñsionem ibi datā. ¶ Aliter tamē posset dici. et ꝑm mentē sancti Thome. ꝙ dato ꝙ iste differentie speculatiuū et practicū prout sumuntur ex obiecto habitus non ex fine habitus diuiderent essentialiter scientiam naturali lumine genitam. non tamē scientiam diuino lumine reuelatam. sicut enī color et sapor ad diuersas potentias sensitiue partis exterioris pertinent: que tamen sensibiliū differentie ad eandem potentiā cognitiue interioris scꝫ ad sensum cōmunē ptinent. nec illam diuersificāt. Et similiter omnes sensibiliū differentie ad vnā potentiam reducuntur intellectiuā. Et sicut appetit⁹

sensitiuus diuersificatur per concupiscibilē ⁊ irasci bilem. non tamen potentia volitiua. Sic in proposi to practicum ⁊ speculatiuū ad diuersas scientias in feriores pertinet. q̄ tamen differentie non diuersifi cant supremā scientiam que non ex sigillatiōe re rū in animā prouenit quēadmodū alie. sed poti⁹ ex diuine noticie impressione. Sm̄ enim ꝙ ipse dicit in scripto sup Boetiū de trini. q. 3. arti. p̄. ad 4ᵐ. fides est quedā ..giliatio p̄me veritatis in mēte. Et p̄ma pte. q. p̄ma. arti. 3°. Theologia nostra est quedā im pressio diuine scientie. Constat enī ꝙ inferiores ha bitus ⁊ potentie diuersificanꝰ circa aliqua: que tñ omnia apprehenduntur sub vno habitu uel vna po tentia superiori. Et ideo habit⁹ superior qui p diffe rētias quibus iferior habit⁹ diuid. ⁊ nō diuersificat: pōt se sic habere ad eos ꝙ p̄ncipaliter se extēdit ad vnam eaꝝ ⁊ sm̄ quid ad aliā. sicut ars militaris licꝫ se extendat ad ea de quib⁹ est frenefactiua ⁊ eque stris ⁊ gladiatoria. tñ principaliter uel principalius se extendit ad ea de quibus est gladiatoria q̄ȝ ad ea de quibus est frenefactiua uel equestris. Et sic i p posito dicendum est ad primas duas ratiōes respō dēdo. Dico tamē ꝙ practicū ⁊ speculatiuū ut respi ciunt finem habitus diuidunt scientiā in coi. licꝫ for te sint differentie accidentales eius. ut supra dictū est. vnde omnis scientia uel est practica ex fine uel speculatiua. ⁊ nulla est simul practica ⁊ speculatiua ex fine principali. Tunc igitur ad primam hui⁹ re sponsionis improbationem dicitur ꝙ non est illa in tentio p̄hi quam dicit arguens. ⁊ cū hoc probat. di co ꝙ maior huius rationis est vera si species conti neatur essentialiter sub illa differētia. si vo accidē taliter se habet ad genus. tunc species ille non plus continentur sub genere q̄ȝ sub differentia tali. sꝫ ad hūc sensum negatur hᵒʳ. Ad primam probationem negatur minor ut postea dicetur. Ad 3ᵃᵐ dicitur ꝙ peccauit sm̄ nō causam ut causam. assignat enī p causa huius ꝙ naturalis ⁊ moralis plus differāt q̄ȝ naturalis ⁊ mathematica. hāc. s. quia secunde due sunt speculatiue. non autem due prime. Illud autē non est causa huius differentie loquendo de essen tiali differentia scientiarum. sed potius causa est q2 plus differunt p̄ma subiecta naturalis ⁊ moralis q̄ȝ naturalis ⁊ mathematice ⁊ media demonstrationū etiam q̄ sunt causa effectiua habituū ex quib⁹ duo bus habituū differentie essentialiter compensanꝰ. ut habeꝰ a scō Tho. p̄ma 2ᵉ. q. 54. arti. 2°. Ex dictis patet quomodo respōsio prius data ad prima duo argumenta bona est. sicut enim quia albū ⁊ nigrum sunt differentie accidētalit̄ diuisiue aialis ⁊ nō essen tialiter. ideo non est impossibile ꝙ aliqō aial sit albū simpliciter ⁊ nigrum sm̄ quid. ita non inconueniēs ē ꝙ aliqua scientia sit simpliciter speculatiua ⁊ sm̄ quid practica. ¶ Ad 3ᵐ contra eandē 6ᵃᵐ ɔnem di co ꝙ maior sm̄ ꝙ iacet est falsa. licꝫ enim ille habit⁹ qui agit de actibus hominū ꝓut ordinātur ad spe culationē sit simpliciter speculatiuus. potest tamen dici practicus sm̄ quid. sicut per oppositū dicit ar guens de scientia morali. dico enim ꝙ ipsa est sim pliciter practica. scꝫ q̄ȝtum ad finem quem intendit est tamen sm̄ quid speculatiua in aliqua sui parte. ⁊ per oppositum habitus theologie potest dici specu latiuus ⁊ practicus. licꝫ etiam non agat de huma nis actibus nisi in ordine ad speculationem. erit enī speculatiuus simpliciter. scꝫ quo ad finem ⁊ quo ad principaliores partes sui obiecti. erit tamen sm̄ qd practicus inq̄ȝtum agit de obiecto operabili a sci ente. non tamē principaliter propter operari obie ctum. hoc est scientiam esse sm̄ quid practicā. ¶ Ad 4ᵐ negatur aᵒʳ. nam de operabili ab homine potest homo habere scientiam speculatiuam sm̄ quid. ut dictum fuit in secunda ⁊ tertia conclusione. nec p batiōes maioris valent. Non enim omnis habitus aspiciens rem operabilē a sciente est proprie ⁊ actu practicus. ⁊ in hoc deficit prima probatio. similiter medicina non ex hoc dicitur practica. quia eius ob iectum est operabile ab habēte medicinam. ⁊ i hoc deficit secunda. Similiter sciendum ꝙ non sufficit ad hoc ꝙ habitus sit practicus ꝙ sit de obiecto ope rabili. ⁊ sm̄ qō est operabile illo modo quo arguens accipit operabile hoc est per operationem attingi bile obiectaliter. sed oportet ꝙ isto modo sit opera bile a sciente sicut ab eo factibile uel ꝓductibile aut realiter alterabile. obiectum autem theologie non est isto modo a creatura operabile. ridiculum enim est dicere ꝙ diligens deum operetur deum. ¶ Ad quintū sicut ad precedens. ¶ Ad 6ᵐ negatur aᵒʳ. ut patet ex predictis. hᵒʳ etiam falsa est. non enim cre dere aut sperare aut operari sm̄ precepta sunt ob iecta aut fines principales habitus theologici. sed potius contemplatio prime veritatis. Unde san ctus doctor. primo sen. q. 1. arti. 3°. ad primum dicit. Opus non est vltimum intentū in hac scientia sed contemplatio prime veritatis ad quam depurati ex bonis operibus peruenim⁹. Sicut dicit Math. 5°. Beati mundo corde quoniam ipsi deum vide bunt. ⁊ ideo principalius est speculatiua q̄ȝ practi ca. hec ille. ¶ Ad 7ᵐ dico ꝙ finis vltimus hui⁹ sci entie est contemplatio patrie sed finis proximus est contēplatio vie ab isto habitu elicita que est quod dā initiū vltime illius. vnde sanct⁹ Thomas 2ᵃ 2ᵉ. q. 180. arti. 4°. Ad vitam inquit contemplatiuam pertinet contemplatio diuine veritatis que inq̄ȝ tū hꝫ est finis humane vite. Unde Augustinus di cit primo de trinitate. Contemplatio dei promitti tur nobis actionum omniū finis atqꝫ eterna perfe ctio gaudiorum que quidē in futura vita erit per fecta quando videbimus eum facie ad faciem. vn de ⁊ perfecte beatos faciet. Nunc autem contem platio diuine veritatis competit nobis imperfecte videlicꝫ per speculū ⁊ in enigmate. Unde per eam fit nobis quedam inchoatio que incipit ut in futu

ro terminet. Unde et phus in .10. ethi. in cotēplatio/ne optimi intelligibilis ponit ultimam felicitatem hominis. hec sanct' Thomas. Ex quibus apparet q illud quod dicit arguens q ista scientia non ordi/natur ad contemplationem vie. sed ad fidem et cha/ritatem nihil valet. Dico eni q sm sanctum Thomā ibidem ista sciētia ordinat ad hoc et ad illud. Ut eni ibidē ait ordine quodam quattuor pertinent ad vi/tam contemplatiuam. primo quidem virtutes mo/rales. 2° autē alij actus pter contemplationē. 3° cō/templatio diuinor effectuū. 4° vero ipsa contempla/tio diuine veritatis. Dicit etiā arti. 2° q virtutes mo/rales pertinent dispositiue ad vitam cōtemplatiuā inquātum impediunt vehementiam passionum et se/dant tumultus occupationum exterior. per q duo impeditur actus contemplationis. in quo essentia/liter consistit vita contemplatiua. Ibidem etiā ostē/dit arti. p° et arti. 2° ad primū quomodo dilectio dei et proximi pertinent ad vitam contemplatiuā. sicut cause mouentes ad intelligēdū et contemplandum nam ex dilectione homo inardescit ad eius contem/plationem conspiciendā. Ex quibus patet q ista sci/entia ordinatur ad charitatem sicut ad illud qd mo/uet ad exercendum actum huius scientie. Ordina/tur etiam ad virtutes morales sicut ad illa que dis/ponunt ad speculandum sm habitum theologicum sed ad actū diuine contemplatiōis p istum habitum elicitum essentialiter ordinatur sicut ad finem pro/ximum. ad contemplationem autem patrie ordina/tur ultimate. Cum autem arguēs nititur pbare q theologia non principaliter ordinetur ad contēpla/tionem patrie. ex hoc scz q omnis scientia ordinat ad illā cōtemplationē. dico q probatio nulla ē. licz enim tota philosophia ordinetur ad finem beatitudi/nis. ut ponit sanctus Tho. in scripto super Boetiū de trini. q. 5. arti. p. ubi etiam recitat Augm. x°. de ci/uitate dei allegantem Uarronem qui posuit q nul/la ē hoi alia causa philosophandi nisi ut sit btūs. Tn aliter ista scientia q̄ alie humanitus inuente in bea/titudinem ordinat. tum quia essentialis finis huius scientie est quedam inchoatio future beatitudinis. ut dictum est. non sic de alijs scientijs est. tum quia sci/entia ista est quedā impressio diuine scientie. ut pre/allegatū extitit. habit' etiā pncipior hui' scientie. s. lumē fidei est quedā sigillatio prime veritatis ut etiā pbabitū fuit. tū quia ista sciētia docet viam venien/di ad finalis beatitudinis complementum. ¶ Ad 8m dicitur q iste habitus non pncipaliter ordinatur ad regulandū praxes. nec sm omnes sui ōnes. Et cū dicitur q q̄tum ad istas ppositiones necessarias q videntur eē summe speculatiue inter omnes ōnes aut principia theologie. scz deus est eternus et vnus et h̄ ē regulatiua actuū voluntatis. Dico q sm pre/dicta in 5a ōne. nō omnis relatio habitus ad praxim facit habitum practicum. sed solum tunc cum habi/tus est proxima relatio operis. cuiusmodi non est in

ppposito de articulis fidei ut ibidem prolixius exti/tit declaratum. ¶ Ad 9m negat hoc. nō eni quecūqz ōnes theologice sunt de proximo habitus directiui alicuius praxis. sicut patet de istis: essentia diuina non generat. deus est eternus. et de infinitis talibus ut dictum est in 5a ōne prius. Et statim ad 8m. Et est eodem modo dicendum de illis que exprimūt sciē/tiam dei uel opa eius ad extra. ut deus ē omnisciēs omnipotens solum creator. ¶ Ad xm dicitur q oēs ille auctoritates probant q dilectio dei est intenta in hac scientia proximo. sed nō principaliter ultima/te. ut dictū ē in solutione ad 7m. ¶ Ad argumētū in in pede questionis factum patet responsio per pre/dicta. presertim in responsione septimi argumenti contra sextam conclusionem.

Terum circa pro

logum queritur. Utr theologia sit vna scientia. Et arguit q nō. Illa enim que in nulla ratione formali conueniunt non possunt ad vnam scientiam pertinere. sed illa de quibus est theologia scz deus et creatura non sunt aliquid cōmune vni/uocum. nec aliquā vnam rōnem formalem partici/pant. g theologia non est vna scientia. ¶ In opposi/tum arguitur sic. Nam sacra scriptura loquitur de ipsa sicut de vna scientia. ut Sap. x°. Dedit illi sciam scōr. igit etc. In hac q̄stione erūt duo articuli. In p ponēt ōnes. in 2° mouebūt obiectiōes. ¶ Qrti ad pmū ponit talis pma ō. q habit' scie lz sit vna sim/plex q̄litas nō ɔstituta ex multis. put habitū dicim' habilitatem ad vtendum complete formis intelli/gibilibus. tamē habitus scientie prout est imediatū principium actus intelligendi nō semp est qualitas simplex. Istam ōnem tenet sanctus doctor i diuer/sis locis. Sciendum eni q ipse quandoqz vocat ha/bitum scientie simplicem qualitatem. qnqz autē nō. Et de primo quidem patet in pma 2e. q. 54. arti. 4°. vbi sic dicit. Habitus ad operationem ordinat' de quo nunc agimus est quedā perfectio potentie. ois autē perfectio pportionat suo perfectibili. vn sicut potentia cum sit vna ad multa se extendit sm q cō/ueniūt in aliquo vno id est in generali quadā ratiōe obiecti. ita et habitus ad multa se extendit sm hunc ordinem ad aliquid vnū: puta ad vnam specialem rationem obiecti. uel vnam naturam. uel vnū pnci/pium. Si ergo consideremus habitum sm ea ad que se extendit. sic inuenimus in eo quandam multipli/citatem. sed quia illa multiplicitas est ordinata ad aliquid ad quod respicit principaliter habitus. inde est q habitus est qualitas simplex non cōstituta ex pluribus habitibus: etiam si ad multa se extendat. non eni vn' habit' se extēdit ad multa nisi in ordine ad vnū ex q habet vnitatē. hec ille. Et ibidē ad pmū Successio inqt in gnatiōe habit' nō ɔtingit ex h q ps ei' gnet p' ptē. lz ex eo q subiectū nō stati ɔseqt

d. ꝓpositionem firmam ⁊ difficiliter mobilem. ex eo ꝙ p̄mo incipit esse in subiecto imꝑfecte. ⁊ paulatim ꝑficit̄. hec ille. Similiter ad 3ᵐ argumētū dicit. Ille q̄ in aliqua scientia acquisiuit scientiam vni⁹ ɔ̄nis ꝑ vnā demōstrationē. habet quidē habitū s; imꝑfecte. cum vero acquirit ꝑ aliam demonstrationē scientiā alterius ɔ̄nis non generat̄ in eo alius habitus. sed qui prius inerat fit ꝑfectior: utpote ad plura se extendens. eo ꝙ ɔ̄nes ⁊ demonstrationes vnius scientie ordinate sūt. ⁊ vna deriuat̄ ex alia. Ex quibus oīb⁹ apparet eum sensisse ꝙ habitus scientie sit vna simplex qualitas. ⁊ ꝙ vnus habitus non cōstituitur ex multis habitibus. Qꝫ aūt q̄nq; ipse ponat habitum scientie nō esse qualitatē simplicem sed potius collectionem ex multis. patet p̄. Nam de veritate. q. 8. arti. 16ᵒ. ad 4ᵐ. expresse dicit ꝙ vna tota scientia cōprehendit sub se diuersas sciētias particulares quibus ɔ̄nes diuerse cognoscunt̄. ⁊ hoc ponit in exemplum ei⁹ quomodo. s. cognitio angeli cōprehendat in se cognitionē matutinam ⁊ vespertinam q̄si ptes.

2ᵒ. Nā de veritate. q. 20. arti. 2ᵒ. loquens de anima xp̄i sic dicit. Anima xp̄i cognitiōe qua verbū videbat indiguit habitu qd̄ est lumē. non ut ꝑ quod fieret aliquod intelligibile in actu sicut in nobis est lumen intellectus agētis. sed ut ꝑ quod eleuaret̄ itellectus creatus in id qd̄ est sup̄ seipsum. ad cognitionem vero creaturarū habuit habitū qui est collectio specierū ordinataꝝ ad cognoscēdū. hec ille. 3ᵒ. Nā 3ᵒ sen. di. 14. q. 1. arti. p̄. questiuncula 2ᵃ. dicit ꝙ habitus itellectiue partis ꝑficit̄ ex lumine ⁊ specie intelligibili illoꝝ que ꝑ speciem cognoscunt̄. Et questiuncula 3ᵃ dicit ꝙ habitus scientie ex duobus cōsistit. s. ex lumine intelligibili. ⁊ ex similitudine rei cognite. Arti. etiā 3ᵒ. questiuncula 4ᵃ. dicit sic. Diuisio habituū in diuersis rebus cognoscendis cōtingit in nobis ex hoc ꝙ forme intelligibiles in nobis sūt minime vniuersales. vñ oportet ꝙ diuersas res ꝑ diuersas species cognoscamus. ⁊ diuerse species s̄m genus faciunt diuersos habitus sciaꝝ. hec ille. Ex quibus patet ꝙ s̄m eum habitus est quid constitutū ex specie intelligibili ⁊ ex lumine intellectus agētis. Si aūt illa duo sunt realiter diuersa: habet̄ intentū ꝙ habit⁹ sciētie nō est simplex qualitas nō cōstituta ex pluribus. Si aūt species ⁊ lumen illud sunt vna res. ita ꝙ habitus sit species illustrata lumine intellectus agentis. adhuc habet̄ ꝓpositū. Nam in eodē arti. 3ᵒ. ad 3ᵐ arᵐ dicit sic. Nō q̄libet specierū diuersitas facit diuersum habitū. alias oporteret ꝙ quot sūt res tot essent scientie. sed diuersitas specierum que non reducuntur ad eundem modum cognitionis s̄m genus. que quidē diuersitas contingit ex eo ꝙ lumen intellectus nostri est particulatum ⁊ debile. hec ille. Ex quo habet̄ ꝙ [illegible] species intelligibiles que possūt reduci ad eundem modum cognitionis s̄m genus constituūt eundem habitū. ac ꝑ hoc habitus non est forma simplex. 4ᵒ idem patet. Nam 3ᵃ parte. q. 12. arti. 2ᵒ. sic ait. Profectus scientie est duplex. uel sapientie. Unus quidē s̄m essentiam. ꝑut sc; ipse habitus scientie augetur. Ali⁹ aūt s̄m effectum. puta si aliquis s̄m eundem ⁊ essentialem habitum scientie p̄mo minora alijs demōstret: ⁊ postea maiora. Et post pauca subdit. Cum extrahere species intelligibiles a fantasmatibus sit naturalis actio hominis s̄m intellectum agentem. cōueniēs videt̄ hanc actionem ponere in xp̄o. Et ex h̄ sequitur ꝙ in aīa xp̄i aliquis habitus scientie fuit qui ꝑ hāc abstractionē specieꝝ poterat augeri. ex hoc sc; ꝙ intellectus agens post p̄mas species intelligibiles abstractas a fantasmatibus poterat etiam alias abstrahere. hec ille. Et ibidem ad p̄mū. Sciētia inquit acquisita est tm̄ ab intellectu agente qui nō totum simul operat̄ sed successiue. ⁊ ideo xp̄s s̄m hāc scientiā non a p̄ncipio sciuit omnia. sed paulatim ⁊ post aliquod tempus sc; in ꝑfecta etate. hec ille. Ex quibus manifeste patet ꝙ s̄m eum habitus scientie acquisite habet partes ex quo ex multis speciebus intelligibilibus ⁊ successiue causatur ab intellectu agente. ⁊ auget̄ ꝑ nouarum aduentum specieꝝ. 5ᵒ patet idē. Nā p̄ma 2ᵉ. q. 52. arti. 2ᵒ. vbi querit vtꝝ augmentum habituū fiat ꝑ additionē: sic ait. Quia quedam accidentia augentur s̄m seipsa. in quibusdam hoꝝ potest fieri augmentum per additionem. augetur enim motus ꝑ hoc ꝙ ei aliquid addit̄: uel s̄m tempus in quo est. uel s̄m viam ꝑ quam est. ⁊ tū manet eadē species ꝓpt̄ vnitatē termini. auget̄ tū nihilominus motus ꝑ intensionem s̄m participationem subiecti. inq̄ntum sc; idem mot⁹ potest uel magis uel minus expedite aut prompte fieri. Similiter ⁊ scientia potest augeri s̄m seipsam ꝑ additionē. sicut cum aliquis plures ɔ̄nes geometrie addiscit. augetur in eo habitus eiusdem scientie s̄m speciem. Augetur nihilominus scientia in aliquo s̄m participationem subiecti ꝑ intensionem. prout sc; expeditius ⁊ clarius vnus homo se habet alio i eisdem ɔ̄nibus considerandis. hec ille. Ex quo manifeste patet ꝙ habitus scientie auget̄ per additionem. ac per hoc est qualitas ex multis constituta. Et ɔ̄niter videtur in eius dictis contradictio. Etiam in eodem libro. s. prima 2ᵉ. cum. q. 54. dicat habitum scientie simplicem qualitatem nō constitutam ex multis. in q̄one autem. 52. ponat eum augeri s̄m additionem. Ad tollendū igit̄ hu; cōtradictionis apparentiam sciendum ꝙ inter philosophos dubium extitit de qualitate scientie uel habitus scientifici. Quidam enī dicunt ut Auicēna ꝙ habitus scientie non est aliud in nobis q̄ȝ habilitas quedam anime nostre ad hoc ꝙ recipiat illuminationē intelligentie agentis. ⁊ species intelligibiles ab ea in se effluētes. ut recitat sctūs Tho. de veritate. q. 12. arti. p̄. Et 4ᵒ. sen. di. 50. arti. 2ᵒ. Alij vero ponunt ꝙ habit⁹ scientie non sit talis habilitas. sed potius collectio specierum intelligibiliū ⁊ ideo sanctus doctor quandoq; loquitur de h̄ sub dubio. quandoq; declinat ad vnam opinionē. q̄nq; ad aliam. Nā in sūma ɔ̄ gentiles libro p̄. ca. 56ᵒ. dicit sic. Oīs intellect⁹ [illegible] habitu ꝑ [illegible] species intelligibiles. Nā habit⁹ uel ē habilitas q̄dā ad recipiēdū species

intelligibiles quib⁹ actu fiat intelligibilis. uel ē ordi/
nata congregatio ipsarū specierum intelligibilium
existentiū in intellectu. non ꝯm actū completū sed
medio modo inē potētiā ꝛ actū. hec ille. In locis aūt
secundo allegatis loquit̄ de habitu ꝓut dicit colle/
ctionē specierū intelligibiliū. i. species intelligibiles
ordinatas ad intelligendū ꝯnes illatas ex ꝑncipijs
Sed alibi. s. in ꝑma 2ᵉ. vbi ponit habitū eē simplicē
qualitatē. loquitur de habitu ꝓut dicit qualitatem
quandā generatam ex frequētia actuū cōsiderādi
ꝯnem ex ꝑmissis illatam q̄ habilitat intellectum ad
ꝓmpte faciliter ꝛ delectabilit̄ cōsiderandū dictam
ꝯnem uel ꝯnes ꝑ species suoꝝ terminoꝝ ꝛ ad vten/
dum talib⁹ specieb⁹. Apparet tm̄ mihi ꝙ plus decli/
nat ad illam opinionē q̄ ponit sciam esse ordinatam
collectionē intelligibiliū specieꝝ. vn̄ hoc in plurib⁹
locis ponit: utpote de veritate. q. 20. arti. 2°. ut ꝑus
allegaui. Itē. q. xj. arti. ꝑ. ad xiᵐ. vbi sic dicit. In di/
scipulo describunt̄ forme intelligibiles ex quib⁹ scia
ꝑ doctrinā accepta constituit̄. imediate quidē ꝑ in/
tellectum agentē. sed mediate ꝑ eum qui docet. ꝓ
ponit enī doctor rerū intelligibiliū signa ex quibus
intellectus agens accipit intentiones intelligibiles
ꝛ describit eas in intellectu possibili. hec ille. Itē 3°
sen. dis. 14. q. 1. arti. ꝑ. et 3° dicit habitum scie consti/
tui ꝑ species que ad eundē modū cognitionis redu/
cunt̄. Item de ṽitate. q. 2. arti. ꝑ. ad 6ᵐ. soluēs illud
dictū Algaçelis. s. scia ē sigillatio scibilis i itellectu
scientis. Illud inqt dictū algaçelis intelligēdū ē de
scia nostra q̄ in nobis acquirit̄ ꝑ hoc ꝙ res imꝑmūt
suas similitudines in aīas nostras. sed in cognitione
dei est econtra. qꝛ ab eius intellectu effluunt forme
in oēs creaturas. vn̄ sicut scia est sigillatio reꝝ i ani/
mabus nr̄s. ita eo modo forme nō sūt nisi quedam
sigillatio diūe scie in rebus. hec ille. Item. q. 2. arti.
2°. sic ait. Illud qd̄ supaddit̄ potentie qn̄qꝫ recipit̄ i
ea ꝑ modum habitus. qn̄qꝫ ꝑ modū passionis. Per
modum passiōis quidē qn̄ receptum nō imanet reci
piēti. neqꝫ efficit̄ ei⁹ qualitas. sed quasi quodā con/
tactu ab aliquo agente imutat̄ ꝛ subito transit. sicut
in ꝑdicamentis ruborē passionē ꝛ nō passibilē qua/
litatem Ar. dicit qn̄ quis ꝓpter verecundiā in ru/
borem cito mutat̄. Tūc ṽo retinet̄ ꝑ modum habi/
tus qn̄ illud receptū efficit̄ quasi cōnaturale recipi/
enti. ꝛ inde est ꝙ habitus dicit̄ a ph̄o qualitas diffi/
cile mobilis. Inde est etiā ꝙ opatiōes ex habitu ꝓ
cedentes delectabiles sunt. ꝛ in ꝓmptu habentur ꝛ
faciliter exercent̄: quia sunt cōnaturales effecte.
Ea igitur q̄ supaddunt̄ in potētijs sensitiuis nō su/
peraddunt̄ ꝑ modum habitus sed ꝑ modum passio/
nis. in potentijs ṽo intellectiue partis ꝑ modum ha
bitus. qꝛ sensitiua pars agitur instinctu nature ma/
gis q̄ agat. intellectiua aūt pars ē domina sui act⁹. ꝛ
ideo cōpetit ei habere promptitudinem ad actus ut
possit opari cum libet. hec ille. Eandem sententiam
ponit 3° sen. dis. 14. q. i. arti. ꝑ. questiuncula 2ᵃ. vbi
dicit ꝙ sensus nō sentit nisi ad ꝑsentiā sensibilis. iō
ad eius opationē ꝑfectam sufficit impressio sui ob/
iecti ꝑ modum passionis tm̄. in intellectu aūt requi/
ritur ad eius ꝑfectionē ꝙ impressio sui actiui sit i eo
nō solum ꝑ modum passiōis sed etiā ꝑ modum qua/
litatis ꝛ forme cōnaturalis facte. ꝛ hāc formā habi
tum dicim⁹. hec ille. Ex quo patet ꝙ cū species in/
telligibilis sit impressio obiecti in intellectu manēs
in eo ꝑ modū qualitatis ꝙ ipsa dicit̄ habitus. ꝛ eodē
modo species coloris in oculo diceret̄ habitus si re/
ciperet̄ ibi ꝑ modum qualitatis ꝛ forme. Itē 3° sen.
vbi s̄ arti. s. ꝑ. questiuncula 2ᵃ ad ꝑmū dicit ꝙ ange/
li in cognitione naturali non indigent habitu ꝯm ꝙ
ad habitum requirit̄ lumen. exigitur autē ꝯm ꝙ re/
quirunt̄ species rerū. hec ille. Ex quo patet ꝙ cum
habitus scie cōstet ex lumine intelligibili ꝛ specie rei
ꝯm eum ibidem. ꝛ primū istoꝝ nō requiratur i ange/
lis sed 2ᵐ. ꝙ habitus scie in eis sunt ipse species in/
telligibiles eis cōnaturales ꝛ cōcreate. Hoc idē po
nit ꝑma 2ᵉ. q. 50. arti. 6°. vbi querit an habitus sit in
angelis. ꝛ respondet ꝙ intellectus angelic⁹ inq̄tū ē
in potentia indiget ꝑfici habitualiter ꝑ aliquas spe/
cies intelligibiles ad operationē ꝓpriam. sed inq̄tū
est actu ꝑ essentiā suam potest aliqua intelligere: ad
minus seipsum. ꝛ alia ꝯm modum substātie sue. Ex
quibus patet ꝙ species in angelo sunt habitus. Itē
arti. 5°. vbi querit: an in voluntate sit aliquis habit⁹
arguit sic. Habitus qui sunt in intellectu sūt species
intelligibiles quib⁹ intellect⁹ intelligit actu. sed vo/
luntas nō opat̄ ꝑ aliquas sp̄es. ḡ voluntas nō ē sub/
iectum habit⁹. Et respōdet. dicendū inquit ꝙ sicut
in intellectu est aliqua spēs que ē similitudo obiecti
ita oportet in voluntate ꝛ in qualibet vi appetitiua
esse aliquid quo inclinet̄ in suū obiectū. ꝛ in fine cō/
cludit. Et ideo necesse ē ut in volūtate ꝛ in qualibet
vi appetitiua sint quedā q̄litates inclinantes q̄ ha/
bitus dicunt̄. hec ille. Ex quo patet ꝙ cum eodem
modo se habeat species in intellectu sicut ille quali/
tates in voluntate ꝙ vterqꝫ sūt habitus. Et sic pa/
tet ꝑma ꝯ. ¶ 2ᵃ ꝯ est. ꝙ distinctio ꝯm gen⁹ sciaꝝ spe/
culatiuaꝝ attendenda est penes diuisionē ꝯm gen⁹
scibilis inq̄tum est scibile. ꝛ similiter de vnitate scie
ꝯm genus que attenditur ꝯm vnitatem generis sci/
bilis. Istam ꝯnem ponit scūs Tho. in scripto super
Boetiū de trinitate. q. 5. arti. ꝑ. vbi dicit sic. Scdm
distinctionē rerū oportet scientias speculatiuas di/
uidi. Sciendum tamen ꝙ quando habit⁹ uel poten/
tie penes obiecta distinguuntur. nō distinguuntur
penes quaslibet differētias obiectorum. sed penes
illas que sūt per se obiectorum inq̄tū obiecta sunt.
esse enim animal uel plantam accidit sensibili inq̄/
tum est sensibile. ꝛ ideo penes hoc non sumitur dif/
ferentia sensuum. sed magis penes differentias co/
loris ꝛ subiecti. Et ideo oportet scientias speculati/
uas diuidi per differentias speculabilium inq̄tum
speculabilia sunt. speculabili autem quod est obie/
ctū speculatiue potētie aliquid cōpetit ex pte potē
tie itellectiue speculatiue. ꝛ aliqd ex pte habit⁹ scie
quo intellect⁹ ꝑficitur. ex pte quidem intellect⁹ cō/
petit ei ꝙ sit imateriale. quia ꝛ ipse intellect⁹ imāl/

est. Ex parte ṽo scie competit ei ꝙ sit necessarium. quia scientia est de necessariis ut probatur .j. posteriorū. omne autē necessariū inq̃ꝫtum hꝰi est imobile. quia omne quod mouetur inq̃ꝫtū hꝰ est possibile eē ⁊ nō esse uel simpliciter uel ſm quid. ut dicit̃ .10. metaphisice. Sic igit̃ speculationi qđ est obiectū potētie speculatiue cōpetit sepatio a motu ⁊ a materia ⁊ applicatio ad ea. ⁊ ideo ſm ordinē remotionis a materia ⁊ a motu sciētie speculatiue distinguūt̃. Quedam igit̃ speculabiliū sunt que dependent a materia ſm esse. quia nō nisi in materia esse pñt. ⁊ hec distinguūt̃. qꝛ quedam dependēt a materia ſm esse ⁊ intellectum. sicut illa in quoꝝ diffinitiōe ponit̃ materia sensibilis. vñ sine materia sensibili intelligi nō possunt: ut in diffinitione hominis oportet poni carnes ⁊ ossa. ⁊ de his est physica siue sciētia naturalis Quedam ṽo sunt que q̃uis dependeant a materia ſm esse non tñ ſm intellectum. qꝛ in eoꝝ diffinitionibus nō ponit̃ materia sensibilis: ut linea ⁊ numerꝰ. ⁊ de his est mathematica. Quedam ṽo speculabilia sunt que non dependēt a materia ſm esse suū. quia nunq̃ꝫ sunt in materia: sicut deus ⁊ angelus. siue in quibusdam sint i materia. ⁊ in quibusdā non: ut substantia quantitas qualitas potentia ⁊ actus vnū ⁊ multa ⁊ hꝫ. de quibꝰ omnibus est theologia id est diuina sciētia. qꝛ precipuū cognitoꝝ in ea est deꝰ: que alio nomine dicit̃ metaphisica id est trāſ physica. qꝛ post physicā discenda occurrit nobis: quibꝰ ex sensibilibus oportet in insensibilia deuenire. Dicit̃ autē prima phīa inq̃ꝫtum alie scientie ab ea principia accipiētes eam sequūt̃. nō est autē possibile ꝙ sint alique res que ſm intellectum dependeāt a materia ⁊ non ſm esse. qꝛ intellectus q̃ꝫtum est de se est immaterialis. ⁊ ideo nō est quartū genus ꝑter predicta. hec ille. Item in scripto super pmū posterioꝝ versus finē caᵒ ꝙ sciētia est certior sic ait. Materialis diuersitas obiecti non diuersificat habitum: sed solū formalis. Cum ḡ scibile sit ꝓpriū obiectum scientie ſm materialem diuersitatē scibiliū non diuersificabūt̃ scientie. sed ſm diuersitatem eoꝝ formalem. Sicut aūt formalis rō visibilis sumit̃ ex lumine p qđ color videtur. ita formalis rō scibilis accipit̃ ſm pncipia ex quibus aliquid scitur. ⁊ ideo q̃ſtūcunq̃ꝫ sint aliq̃ diuersa scibilia ſm suam materiā dūmodo p eadē pncipia sciantur ptinent ad vnam sciam. qꝛ iam nō erunt diuersa inq̃ꝫtum sunt scibilia. sunt enim scibilia per sua pncipia. sicut patet ꝙ voces hūane multum differunt a sonis corpoꝝ inanimatoꝝ. sed tñ qꝛ ſm eadem pncipia attendit̃ consonātia in vocibꝰ humanis ⁊ sonis corpoꝝ inanimatoꝝ. eadem est sciētia musice que de vtrisq̃ꝫ tractat. Si ṽo aliq̃ sint eadē ſm materiā ⁊ tñ p diuersa pncipia considerent̃. manifestum est ꝙ ad diuersas scientias pertinēt. sicut corpus mathematicū non est sepatū subiecto a corpore naturali. quia tñ corpus mathematicū cognoscitur p pncipia quātitatis. corpus aūt naturale per pncipia motus. non est eadem scia geometria ⁊ naturalis. patet ḡ ꝙ ad diuersificādū scias sufficit diuersitas pncipioꝝ quam comitat̃ diuersitas generis scibilis. Non est autē intelligendū ꝙ ad vnitatē scientie sufficiat vnitas pmoꝝ pncipioꝝ simpliciter sed vnitas primoꝝ pncipioꝝ in aliquo genere scibilium. distinguūt̃ aūt genera scibiliū ſm diuersū modum cognoscendi. sicut alio modo cognoscunt̃ ea que diffiniunt̃ cum materia. ⁊ ea que diffiniūt̃ sine materia. vñ aliud genꝰ scibiliū est corpus materiale ⁊ corpus mathematicum. vñ sunt diuersa pncipia vtriusq̃ꝫ generis. ⁊ p ɔñs diuerse scie. vtrunq̃ꝫ autē hoꝝ distinguit̃ in diuersa gnā scibiliū ſm diuersos modos ⁊ rōnes cognoscibilitatis. hec ille. Idem ponit in scripto sup pmū physicoꝝ. Sciendum inquit ꝙ cum omnis scia sit in intellectu: p hoc autem aliquid sit intelligibile i actu ꝙ aliqualit̃ abstrahatur a materia ſm ꝙ aliqua diuersimode se hñt ad materiam ad diuersas scias pertinent. Rursus. cum oīs scia p demonstrationē habeat̃ ⁊ mediū demonstrationis sit diffinitio oportet ſm diuersū modū diffinitionis modū sciaꝝ diuersificari. Sciendū est igit̃ ꝙ quedam sunt quoꝝ esse dependet a materia. nec sine materia diffiniri pñt. Quedam ṽo sunt que licꝫ esse non possint nisi in materia: in eoꝝ tñ diffinitiōe materia sensibilis non cadit. ⁊ hec differūt ab inuicē sicut curuū ⁊ simū. nam simū est in materia sensibili. ⁊ necesse est ꝙ in eius diffinitiōe materia sensibilis cadat. Est eni simus nasus curuꝰ. ⁊ talia sūt oīa naturalia: ut homo lapis. Curuū ṽo licꝫ esse nō possit sine materia sensibili: tñ in eius diffinitione materia sensibilis non ponit̃. ⁊ talia sunt oīa mathematica: ut numeri magnitudines ⁊ figure. Quedā ṽo sunt que nō dependent aliquo modo a materia sensibili neq̃ꝫ ſm esse neq̃ꝫ ſm rationē. uel qꝛ nnq̃ꝫ sūt in materia: sicut deus ⁊ alie substantie sepate. uel qꝛ non vlr sunt in materia: ut substantia potentia ⁊ actus ⁊ ipsum ens. de hꝫ aūt est metaphisica. De his ṽo q̃ dependēt a mā sensibili ſm esse ſꝫ nō ſm rōnem est mathematica. De his ṽo que dependent a materia sensibili ſm esse ⁊ ſm rōnem est physica. hec ille. Ex quibus omnibus apparet ꝙ diuisio sciarū ſm genꝰ uel etiā eaꝝ vnitas ſm genꝰ attendenda ē penes diuisionē uel vnitatē generalē scibilis inq̃ꝫtū est scibile. ita ꝙ oēs ille scie sūt eedē ſm genꝰ quaꝝ obiecta reducunt̃ ad idē genꝰ scibilis. Et ille differūt genere quoꝝ obiecta nō sūt reducibilia ad idem scibile sed ad diuersa genera. Similit̃ ꝙ ille scie differūt genere q̃ꝝ media demōstratiua uł ꝓbatiua nō reducūt̃ ad vnū scibile sꝫ ad diuersa. Et ex hoc seqt̃ ꝙ theologia huāit̃ sciēta differt ſm genꝰ a theologia p reuelationē habita. nā vna sumit media p q̃ ꝓbat suas ꝯnes a lūie diuino. alia ṽo a lūie intellectꝰ agētis. Et ĩo dicit sctūs Tho. pma pte. q. j. artī. j. ad 2ᵐ. Diuersa rō cogscibilis diuersitatē sciaꝝ inducit. eandē enī ꝯnē demōstrat astrologꝰ ⁊ nālis: puta ꝙ terra est rotunda. sed astrologus p medium mathematicum qđ est a materia abstractum. naturalis autē p medium circa materiā consideratum. vñ nihil ꝓhibet de eisdē rebus de quibꝰ physice discipline tractant

sm q cogscibilia sut lumie nalis rōnis ⁊ aliā sciam tra
ctare sm q cognoscunt lumie diuine reuelatōis. vñ
theologia que ad sacrā doctrinā ptinet differt sm
gen⁹ ab illa theologia que pars philosophie ponit.
hec ille. ¶ 3ª ꝯ est q vnitas specifica habit⁹ sciēti
ci attendēda ē penes vnitatē formalis obiecti quā
ille habitus pmo ⁊ p se respicit: ita q omnes illi habi
tus sunt idem specie qui respiciūt idem obiectū sub
eadem rōne formali pmo ⁊ adequate. siue illa ratio
sit generalis siue specialis. ⁊ loquit de formali rōne
obiecti inqtū est scibile. Similiter intelligo de rōne
formali non solū que se habet ut quod cognoscit: sʒ
etiam de rōne formali que se habet ut quo obiectū
cognoscitur. nam habitus diuersi possunt respicere
idem obiectum sub eadē rōne formali p modo: qui
tñ distinguūt per rōnē obiecti 2° modo sumptā. ut
patet pma 2ᵉ. q. 54. arti. 2°. vbi sic dicitur. Habitus
specie distinguūt sm tria. Uno quidē modo sm pn
cipia actiua talium dispositionū. 2° modo sm obie
cta specie differētia. 3° modo sm materiā. Et exem
plificat de pmo modo de physica ⁊ astrologia q̄ sūt
diuersi habitus pter diuersa media demonstrādi
licʒ considerent quandoqʒ idem obiectum ⁊ eandē
ꝯnem. De 2° exēplificat in contrarijs que eodē ha
bitu sciētie cognoscuntur. qꝛ ad eandem rationem
scibilis pertinēt. ⁊ p oppositum habitus qnqʒ distin
guūt. qꝛ obiecta diuersa habent. De 3° exemplifi
cat in virtute heroica ⁊ humana. qꝛ vna disponit ad
actum conuenientem nature supiori. ⁊ alia ad actū
conueniētē nature inferiori. ⁊ similiter i vitio ⁊ vir
tute. Patet ḡ q diuersitas medioꝝ demostratiuo
rum tollit vnitatem habitus. talia aūt media dicūt
formales rōnes obiectorū scie 2° modo ut patebit i
alia questione. Ad vnitatem ḡ specificam habit⁹ re
quiritur duplex vnitas formalis rōnis. s. illi⁹ que se
habet ut quod. ⁊ illi⁹ que se habet ut quo. Istā ꝯnē
probat scūs doctor de virtutibus. q. 1. arti. 4. Uni
tas inquit cuiuslibet potētie uel habitus ex obiecto
consideranda est. ⁊ hoc ideo. qꝛ potentia hoc ipsum
quod est dicitur in ordine ad possibile quod est eius
obiectum. ⁊ sic ratio ⁊ species potētie ex obiecto ac
cipitur. Et similiter est de habitu qui nihil aliud ē q̄
quedam dispositio potētie pfectiua ad suū obiectū.
sed in obiecto considerat aliquid ut formale ⁊ aliqd
ut materiale. Formale autē in obiecto est illud sm
cuius rōnē obiectum refertur ad potētiā uel habi
tum. Materiale aūt est illud in quo hoc fundatur:
ut si loquamur de obiecto potentie visiue. obiectū
eius formale est color. uel aliquid h⁹. inquantū eni
aliquid est coloratū in tantū est visibile. sed materia
le in obiecto est corpus cui accidit color. Ex quo pa
tet q potentia uel habitus refert ad formalem ob
iecti rōnē per se. ad illud aūt quod ē materiale i ob
iecto per accidens. ⁊ qꝛ ea que sunt per accidēs nō
variāt rem: sed solum ea que sūt p se. ideo materia
lis diuersitas obiecti nō diuersificat potentiam uel
habitum. sed solum formalis. vna enim est potentia
qua videmus lapides ⁊ homines ⁊ celum. quia ista
diuersitas obiectorum est materialis ⁊ nō sm rōnē
formalem visibilis. sed gustus differt ab olfactu sm
differentiam saporis ⁊ odoris. quia sunt per se sensi
bilia. hec ille. Item pma parte. q. 1. arti. 3° dicit. Uni
tas potentie uel habitus est consideranda sm obie
ctum. nō quidem materialiter sed sm rōnē formalē
obiecti. puta homo asinus ⁊ lapis conueniūt in vna
rōne formali colorati quod est obiectum visus. hec
ille. Idem ponit. 2ª 2ᵉ. q. 4. arti. 6°. Quilibet inquit
habitus ex obiecto habet speciem: sed ex obiecto in
diuiduatur. hec ille. Ex istis patet q omnes illi ha
bitus scientifici dicerentur idem specie qui p se pri
mo respicerent obiecta sua sub ratione mobilis. sic
q illa ratio esset formalis in obiectis illorū habituū
⁊ adequata cuilibet habitui. sic q habitus non plus
se extenderet q̄ illa ratio. nec econtra. Et idem eēt
si talis ratio esset cōmunior uel minus cōis q̄ ratio
mobilis. puta ista rō: mobilis sm locum: uel mobilis
ad formam realem: dum tñ adequaretur habitui ⁊
esset formalis in obiecto eius. Et si querat quid suf
ficiat ad specificā diuisionem habituū sciētificoꝝ.
dicitur q quicunqʒ habitus respiciunt aliqua obie
cta formalia p se pmo ⁊ adequate differētia specie
vtiqʒ differūt specie. ⁊ hoc si talia obiecta formalia
differāt specie nō sub quocūqʒ genere sed solū sub
hoc genere quod est scibile. hoc enim genus scibile
diuiditur in genera subalterna. ⁊ post per alia vsqʒ
ad species specialissimas. ¶ 4ª ꝯ est q theologia ē
vna scia. Istā ꝯnem ponit scūs Tho. pma parte. q.
1. arti. 3°. vbi postq̄ dixit q vnitas habitus conside
rāda est sm formalē rōnē obiecti: subdit. Quia igit
sacra doctrina considerat aliqua sm q sunt diuini
tus reuelabilia: omnia quecunqʒ sunt diuinitus re
uelabilia cōmunicant in vna formali rōne obiecti
huius scientie. ⁊ ideo comprehenduntur sub doctri
na sacra sicut sub vna scientia. Similiter ibidem ad
2ᵐ dicit. Nihil prohibet inferiores potentias uel ha
bit⁹ diuersificari circa aliquas materias que coīter
cadūt sub vna potentia uel habitu supiori. qꝛ supe
rior potentia uel habitus respicit obiectum vniuer
saliori rōne formali. sicut obiectum sensus cōis cum
sit vna potētia extendit se ad obiecta qnqʒ sensuū. ⁊
similiter ea que i diuersis sciētijs tractantur potest
sacra doctrina vna existēs considerare sub vna ra
tione inq̄tum scʒ sūt diuinitus reuelabilia: ut sic sa
cra doctrina sit velut q̄dā impressio diuine scie que
est vna ⁊ simplex oiuʒ. Eādem ꝯnem ponit p sen. q.
1. prologi. arti. 2°. dicens. Quanto aliqua cognitio ē
altior: tanto est magis vnita ⁊ ad plura se extendit.
vñ intellectus diuinus qui est altissimus p vnū qđ
est ipse deus oiuʒ rerū distincte cognitionē habet.
ita etiam cum ista scientia sit altissima p ipsum lumē
diuine reuelationis uel inspirationis efficaciā hñs
ipsa vnica manens diuersarū rerū considerationē
habet. hec ille. Et hoc de pmo articulo.

Quantū ad secūdū articulum mo
uenda sunt du
bia. Siquidem cōtra ꝯclusionem arguit Aureolus

probãdo ꝙ vnitas habitus sciẽtifici non sit ꝑ modũ
forme simplicis. nec sit vnitas collectionis specierũ
intelligibilium: que duo videtur ponere ꝯ prima.
Primũ autẽ istoꝝ probat triplici rõne. pͦ arguit sic.
Habens habitũ si non fuerit impeditus põt opari ꝑ
illum ⁊ elicere actum. sed primũ habens gradũ scie
uel habitus respectu prime ꝯnis non potest exire ĩ
actum cognitionis respectu centesime. ꝗuis possit
respectu prime. igitur habens habitũ respectu pri/
me ꝯnis nõ habet totum habitum per essentiã oĩuꝫ
ꝯnũ. ⁊ ꝑ ꝯñs alia ⁊ alia realitas respicit aliam ⁊ aliã
ꝯnem in habitu scientifico. ut videtur. ℂ 2ͦ sic. Illi
habitus qui habet distinctas generationes ⁊ distin/
ctas corruptiones ⁊ distinctas intensiones ⁊ remis/
siones sunt realiter ⁊ essentialiter distincti: non solũ
sicut gradus eiusdem essentie. hoc patet. qm̃ si eẽnt
sicut gradus eiusdem habitus haberent eandẽ in/
tensionem ⁊ idem augmentum. sed habitus decem
ꝯnũ potest seorsum generari ⁊ intendi absqꝫ hoc ꝙ
generet̃ uel intendat̃ habitus respectu centesime.
meditans enĩ frequenter de ꝯnibus primis geome
trie. non est dubiũ ꝙ intendit continue habitum re/
spectu illarũ. nec tñ ꝯnes. 15. nouit. ꝫ habitus ꝗ̃tũ/
cunqꝫ intensus illarum ꝯnũ ⁊ istarũ non est vnus ⁊
idem. ℂ 3ͦ sic. Impossibile est habit⁹ oppositos sta/
re simul. sed ignorantia ꝯnis centesime: ignorantia
dico qua credit̃ eius oppositũ esse veꝝ. nõ ignorã/
tia negationis que est nescientia simplex. illa inquã
ignorantia est habitus corruptiu⁹ cõtrarius habitui
scientifico eiusdem ꝯnis. igit̃ ista ignorãtia ⁊ ista sci/
entia impossibile est ꝙ stent simul. certũ est autẽ ꝙ
ista ignorantia põt stare cum habitu sciẽtifico decẽ
pͦmarũ ꝯnũ. possibile est enĩ aliquẽ recte sentire de
ꝯnibus decẽ alicui⁹ scie. ⁊ errare circa centesimã.
ꝫ habitus decime ⁊ centesime nõ sũt idem realiter.
ℂ Confirmat̃. qm̃ forme ꝯrie sunt incõpossibiles in
eodem ꝓpter talẽ repugnantiã ⁊ oppositionẽ. ⁊ id/
circo tota eẽntia habit⁹ sciẽtifici oĩuꝫ ꝯnũ errori ut
repugnãte oĩuꝫ repugnaret si q̃libet esset vna res
indiuisibilis ⁊ simplex. ⁊ sic ꝓbatũ est pͦmũ scꝫ ꝙ ha/
bitus scientific⁹ non sit vna simplex qualitas. ℂ 2ᵐ
ꝓbat sic. pͦ ꝙ habitus scientific⁹ generat̃ ex actu in/
tellectus discursiuo: cũ acquirat̃ ꝑ demõstrationẽ.
illud ꝫ quod relinquit̃ ex actu. aut est pur⁹ ordo im/
pressus rebus. aut sũt ipse species intelligibiles. aut
aliquid absolutũ factũ circa eas. Non aũt põt poni
ꝙ ꝑ istũ actũ ordo ipsis specieb⁹ imprimat̃ ĩmedia/
te ne relatio sit pͦmus termin⁹ ꝓductionis ꝯ phm̃ 5ͦ
physicoꝝ. Nec põt dici ꝙ ipse species imprimãt̃. qꝛ
iam ante erãt. Nec põt dici ꝙ aliquid absolutũ fiat
circa eas ꝙ sit causa fundãdi istum ordinẽ. cũ in in/
tellectu non ponat̃ aliquid nisi habit⁹ ⁊ actus ⁊ spe/
cies. igit̃ impossibile est poni ꝙ ordo specieꝝ sit eẽn/
tialiter scia. ℂ 2ͦ. Habit⁹ scientie est aliquid absolu/
tum ĩ genere qualitatis licꝫ relationẽ ad actũ inclu/
dat ⁊ ad obiectũ. sed ordo specieꝝ non est absolutũ
in genere. nec refert̃ ad actũ uel obiectũ. sed est re/
latio vnius speciei ad aliam. ꝫ ordo specierũ nõ erit
habitus scientific⁹. ℂ 3ͦ sic. Scia est habitus ꝯnis
nõ aũt pͦncipioꝝ aut pͦmissaꝝ. ut patet 2ͦ posterioꝝ.
sed ordo scientiaꝝ nõ solũ respicit ꝯnem sed totam
etiã demõstrationẽ cũ ordo maioris extremitatis ad
mediũ ⁊ medij ad maiorẽ ⁊ ꝑ ꝯñs totus discursus. ꝫ
non erit habit⁹ scientific⁹. ℂ 4ͦ. Ordo cũ sit relatio
non põt esse pͦncipiũ actus intellectus aut alicuius
opationis. sed scia est actus pͦmus ⁊ pͦncipiũ actus
secundi qui est intelligere ꝯnem. ꝫ non põt esse or/
do specꝝ. ℂ 5ͦ. Si est ordo specꝝ. aut ẽ ordo situalis. ⁊
hoc non põt esse. qꝛ species non sunt situate in intel/
lectu. nec habent hic aut ibi. nec prius aut posterius
in situ. Aut erit ordo causalis ꝙ vna species ex alia
causet̃. ⁊ hoc esse nõ põt. qꝛ species sũt in intellectu
anteq̃ꝫ habit⁹ scientific⁹ generet̃. ⁊ iteꝝ species cau
santur in intellectu a fantasmate ⁊ intellectu agen
te. Aut ordo formalis. qꝛ vna sit apta pͦus informa/
re intellectum q̃ꝫ alia. nec hoc esse põt. qꝛ tũc statim
dum imprimunt̃ in intellectu debet esse iste ordo. ⁊
tñ non statim habet̃ habitus scientificus. Aut ordo
vsualis. ut. s. intellectus sit inclinatus uel determi/
nat⁹ ad vtendũ quodã ordine specie maioris extre/
mitatis. deinde medij. deinde minoris. deinde inhe/
rentie maioris ad minorẽ. talis quippe determina/
tio intellectus si ponat̃ ad istum ordinem nõ erat ex
ipsis speciebus sed ex aliquo determinatiuo facto
ab intellectu q̃ inclinet̃ ad illũ ordinẽ vtendi specb⁹.
igit̃ habitus scientific⁹ non ẽ ordo. hec ille. ℂ Cõtra
secundã ꝯnem arguit in hoc ꝙ ibi ponit̃ habitus sci
entificos ꝓpter ⁊ ſm media demonstrationũ diuer
sificari. ⁊ pͦ sic. Demonstratio quia ⁊ ꝓpter quid non
procedunt ꝑ mediũ vniforme. ut patet pͦ posterioꝝ.
sed ꝯ nota ꝑ demonstrationem quia ⁊ propter quid
pñt ad eũdẽ habitũ sciẽtificũ ptinere. Astrolog⁹ enĩ
scit ꝙ eclipsis lune erit ⁊ ꝓpter quid erit. s. ꝓpter in/
terpositionẽ terre inter solem ⁊ lunã. ꝫ habit⁹ pote/
rit esse vn⁹: licꝫ media diuersificent̃. Neqꝫ valet si
dicat̃ ꝙ scientia quia ⁊ ꝓpter quid sũt diuerse scie/
tie ſm phm̃ pͦ posterioꝝ. Hoc nempe veꝝ est ꝙ sunt
diuerse noticie partiales. sed qn possint esse partes
vnius scientifici habitus nõ est veꝝ. ℂ 2ͦ qꝛ physic⁹
demõstrat ꝑ omnes causas. ut patet 2ͦ phẏ. sꝫ de/
monstrationes ꝑ quattuor causas sumũt media al/
terius rõnis. cum cause sint alterius rõnis. pͦ enĩ po/
sterioꝝ ponũt̃ q̃ttuor modi demõstrandi ſm quat/
tuor genera causaꝝ. ꝫ idemptitas habitus põt stare
cum diuersitate mediorum. ℂ Cõfirmat̃. quia phs
3ͦ metaphisice querit questionem an omnia genera
causarum pertineant ad eandem scientiam. ⁊ dicit
ꝙ sic. vbi dicit cõmentator ꝙ hoc non inueniat̃ nisi
in scientia naturali tñ ꝙ aliqua scꝫ demonstret per
omnes causas. ℂ Contra tertiam ꝯnem arguit sic
Si vnitas rationis obiecti sufficit ad causandũ vni/
tatem in habitu. aut hoc est vnitas specifica. aut ge
neris subalterni. aut generalissimi. aut ipsius entis.
sed illa vnitas formalis rõnis q̃ facit habitũ vnũ nõ
est vnitas specifica. qm̃ tũc tot essent scie quot sunt
spẽs specialissime. nec gñis subalterni. qm̃ pari mõ

tot erūt scie quot genera subalterna. nec gn̄alissimi quī tūc tm̄ eēnt decē iuxta numerū decē p̄dicamē/ toꝝ. nec ipsi⁹ entis. qꝛ tunc eēt tm̄ vna scia si ens sit vnius rōnis. ḡ patet ꝙ obiectū ex h̄ ꝙ est vni⁹ rō/ nis formalis non tribuit habitui specificā vnitatem ¶ 2° sic. Habit⁹ fertur ad obiectū sicut ꝛ potentia. sed due potētie hn̄t ferri sup idē obiectū re ꝛ rōne. ut sensus cois ꝛ visus sup colorē. ꝛ intellect⁹ ꝛ volū tas sup rōnē boni. ḡ duo habitus hn̄t ferri sup idem obiectū ꝛ sub eadem rōne. ¶ 3° sic. Opinio ꝛ scientia sunt habit⁹ diuersi. sed isti p̄nt esse de eodē obiecto ꝛ sub eadē rōne. igit̄ idem qđ p̄us. ¶ Cōtra quartā ꝯnem arguit sic. Eodem modo se habet diuina il/ lustratio ꝛ reuelatio ad reuelata ꝛ cognita p reuela tionē. sicut se habet intellect⁹ agentis illuminatio ꝛ illustratio ad ea q̄ cognoscunt̄ p ei⁹ illustrationem. sed cognita p illustrationē intellect⁹ agentis ptinēt ad diuersas scias physicas ꝛ humanitus inuentas quātūcūq; nō cognoscāt̄ nisi ut cognita ex intelle/ ctus illuminatiōe. ḡ ꝛ ea q̄ p diuinā reuelationē co/ gnita sunt ad diuersas sciētias ptinere p̄nt q̄uis nō cognoscātur nisi quatenus reuelata. ¶ 2° tu dicis ꝙ obiecta mālia non distinguūt habit⁹ dum tn̄ sit eadē rō formalis. Dicis etiā ꝙ oia ꝯsiderata in the/ ologia ꝯsiderant̄ inq̄tū reuelabilia idcirco theolo gia ē vna. ex q̄ apparet ꝙ eē reuelabile ē forma/ lis rō obiectiua i subiecto theologie. Sed istud sta/ re nō pōt s̄m dicta tua. vni⁹ eni scie est vnū forma/ le obiectū ꝛ sub vna rōne formali. sed s̄m te de⁹ sub rōne deitatis est subiectū theologie. rō aūt deitatis ꝛ rō reuelabilis nō sūt eedē. cū reuelabile sit relatio diuinitas aūt absolutū. ḡ impossibile est ꝙ rō reue/ labilis sit formalis rō obiectiua in theologia. cui⁹ tn̄ oppositū tu ponis. vn̄ non apparet qn̄ ista duo repu gnent sc; ꝙ de⁹ sit subiectū theologie inq̄tū deus ꝛ ꝙ eē reuelabile sit formalis rō obiectiua. igit̄ nō ē vna theologia q̄ oia ꝯsideret inq̄tū sūt diuinit⁹ re/ uelabilia. ¶ 3° possibile ē aliquē scire geometrica/ lia ꝛ physica ꝛ moralia inq̄tū diuinit⁹ reuelata. ut si cui deus infunderet istas scias sicut forsitan fecit Salomoni. sed talis haberet plures scias ꝛ plures habit⁹. non obstāte ꝙ oia cognosceret quaten⁹ re/ uelata diuinit⁹. ḡ pari ratiōe in theologia plures ha bitus esse p̄nt. nō obstāte rōne tua. ¶ 4° Deus i re/ uelatiōe theologica se habet i ratiōe p̄cipui docto/ ris. s; sub eodem doctore pōt hō plures scias acci/ pere ꝛ plures habit⁹: esto ꝙ omnia cōsideret ut diui nitus reuelata. hec ille.

Ad primum contra primam ꝯnem Et pro tribus argumentis primo loco factis dico ꝙ concludunt habitū non esse simplicē qualitatē sumendo habitū p collectiōe sp̄eꝝ intelligibiliū ordinataꝝ ad consi derādū. nō eni est possibile ꝙ aliquis sit nūc potēs ad considerandū aliquā ꝯnē ꝛ non p̄us nisi nouiter fuerit factus in actu p̄mo p speciē nouā intelligibi/ lem a fantasmatib⁹ abstractā. uel adueniat ei noua illustratio luminis alicuius. oportet ideo ꝙ habeat plures species q̄ p̄us. ꝛ ꝯsequēt̄ ꝙ habitus sciētie crescat si habit⁹ scientie illo modo sumat̄. si autē ha bitus sciētie sumat̄ p habilitate uel poti⁹ pro qua/ litate habilitante ad cōsiderandū p illas spēs. tunc dico ꝙ erit idem habit⁹ in p̄ncipio ꝛ in fine s̄m eēn/ tiam. q̄uis ille habit⁹ aduenientib⁹ nouis spēb⁹ uel demonstrationibus ꝯnū extendant se ad plura q̄ p̄us. ideo isto modo sumendo habitū argumēta nō concludunt. ¶ Dico ḡ ad primum ꝙ non oportet ꝙ hn̄s habitū imperfectū ꝛ qui actu non se extendit ad oia ad que pōt se extēdere possit ꝯsiderare p illum habitū oēs ꝯnes ad quas ille habit⁹ se extendere pōt. sed solum illas ad q̄s dict⁹ habit⁹ actualiter se extendit. Et si querat̄ qn̄ fit talis extensio nouiter ad ꝯnes ad quas prius non se extendebat. dico ꝙ ille habit⁹ est dispositio potētie ad ꝯsiderandū nūc p species intelligibiles primam ꝯnē. ita ꝙ intelle/ ctus per eum est in potētia proxima respectu consi derātiōis p̄me ꝯclusiōis. Et qꝛ in cōsideratiōe pri/ me ꝯnis inchoata est consideratio secūde. ideo per illum habitū est in potentia remota ad ꝯsiderandū de secunda. ꝛ simil̄ ꝯsideratio tertie est inchoata i cōsideratiōe secunde. ꝛ sic de sequētib⁹. De tali aūt potētia remota intellect⁹ reducit̄ ad actū p actum demōstratiōis. ita ꝙ habit⁹ qui sufficient̄ ponebat intellectū in actu p̄mo uel potentia p̄xima respe/ ctu p̄me ꝯnis: nunc idem facit respectu secunde. ꝛ sic intelligo illā extensionē. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ē falla/ cia figure dictiōis mutando qd in aliud aliqd. nā in maiori loquitur de habitu absolute sumpto. ꝛ i mi/ nori subsumit de habitu relato ad talem ꝯnē uel talem. Dico enim ꝙ idem habitus est p essentiā re/ spectu oiu; ꝯnū vnius scientie. sed ille habit⁹ q̄n̄q; inclinat ꝛ disponit intellectum ad cōsiderandū de vna ꝯne ꝛ non de alia. ꝛ quandoq; vehementi⁹ re/ spectu vni⁹ q̄ respectu alteri⁹ nisi in potētia. qđ cō tingit ideo. qꝛ elicit actū respectu vni⁹ ꝛ non alteri⁹ uel non ita sepe. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ habit⁹ oppositos impossibile est esse simul in eadē potētia intellecti/ ua s̄m actū completū. sed habit⁹ oppositos quorum vn⁹ est in potentia ꝛ ali⁹ in actu non est impossibile simul eē in eadē potentia intellectiua. sic autē est in p̄posito. Dico eni ꝙ habit⁹ qui solū actu se extēdit ad decem p̄mas ꝯnes geometrie. non est habitus in actu respectu ꝯnis centesime sed in potentia. ꝛ ideo nihil p̄hibet istū habitū ꝛ illā ignorantiā eidem simul inexistere. ¶ Ad ꝯfirmationē dico similiter ꝙ lic; ꝯrietas cōsurgat ex forme eēntia. tn̄ incōpossi/ bilitas coexistendi comitat̄ formas s̄m actum ꝛ nō s̄m potētiā. illud aūt qđ dictū ē de extēsiōe habit⁹ sc; quomodo habēs habitū respectu ꝯnis cētesime nō pōt exire semp in actū nisi p demōstrationē ali/ quā habēs habitū de imperfecto ad pfectū deducat̄ sile est illi qđ ponit scūs doctor i alio p̄posito. sc; ꝙ habit⁹ p̄morū p̄ncipioꝝ tā in speculatiuis q̄ in pra cticis sūt i nobis a natura. ꝛ tn̄ nulli⁹ pōt exire p eos in actū ꝯsiderādi nisi p̄ponāt̄ termini eoꝝ. vn̄ san/ ctus doctor p̄ma 2ᵉ. q. 51. arti. p̄. Sūt inqt in hoibus

aliqui habit⁹ nãles tãq̃ ptim ad nãm exitẽtes ⁊ ptim ab exteriori ꝑncipio. In apprehẽsiuis eni potentijs põt esse habit⁹ naturalis ſm inchoationẽ ⁊ ſm nãm speciei ⁊ ſm nãm indiuidui. Scõm nãm quidẽ spẽi ex pte ipsi⁹ aie. sicut intellect⁹ ꝑncipiorũ dr̃ eẽ habitus nãlis. ex ipsa eni nã aie intellectualis conuenit hoi ꝙ statim cognito quid est totũ ⁊ quid est pars cognoscat ꝙ oẽ totũ ẽ mai⁹ sua pte. ⁊ silr̃ est i ceteris. sed quid ẽ totũ ⁊ quid pars cognoscere nõ põt nisi ꝑ spẽs intelligibiles a fantasmatib⁹ acceptas. ⁊ ꝓpter hoc phs i 2⁰ posterioꝝ ondit ꝙ cognitio ꝑncipioꝝ ꝓuenit ex sensu. hec ille. Ex qb⁹ patet ꝙ nõ sp oportet ꝙ hñs habitũ respectu alicui⁹ speculabilis possit exire in actũ speculãdi ꝑ habitũ nisi ꝑfecte habeat habitũ respectu illi⁹. ⁊ non solũ ſm inchoationẽ. sic aũt habet habitũ respectu ꝯnis centesime q solũ audiuit demonstrationẽ respectu primaꝝ decem.

¶ Sed ꝯ istas respõsiões argui põt ex dict] Gregl de arimino. Sit inquit. a. habit⁹ geometrie in sorte ꝑfecte sciẽte omnes ꝯnes geometrie quaꝝ scia est intenta. ⁊ sit. b. habit⁹ geometrie exñs in platone qui solũ scit ꝑmã ꝓpositionẽ geometrie. tunc ſm te a et b sũt habit⁹ eiusdem rõnis. nam cũ sortes sciuit ꝑmo ꝑmã ꝯnem geometrie quã etiam plato scit. a fuit eiusdẽ rõnis cũ b. ut claꝝ ẽ. sed nũc a nihil alteri⁹ rõnis oĩo includit eẽntialiter q̃ tũc ſm opinionẽ tuã. igitur ⁊ nunc est rõnis eiusdẽ. Tunc arguo sic. Cuilibet actui in quem ꝑ se põt a. oĩs forma eiusdẽ rõnis põt i similẽ ſm speciẽ. sed i actũ sciẽdi uel demonstrãdi centesimã ꝯnẽ geometrie ꝑ se põt a. igitur ⁊ quelibet forma eiusdem rõnis põt in similẽ ſm speciẽ. sed b est eiusdem rõnis cũ a. igitur ⁊c. a^{or} patet inductiue nec habet instantiã in aliquo. ⁊ sic seqtur ꝙ quicunq̃ sciret vnã ꝯnem geometrie sciret oẽs. ꝯñs est falsũ ⁊ ꝯ experiẽtiã. Diceret forte ingt ꝙ a^{or} ẽ vera de formis eiusdẽ rõnis eque ꝑfect] tñ i ꝓposito aũt nõ sũt forme eque ꝑfecte. 2⁰ diceret ꝙ a^{or} tunc solũ est vera qñ nihil est in vna cui consimile nõ sit in alia. nũc aũt aliqui respect⁹ sũt i a. q̃ꝝ siles nõ sũt in b. videlʒ respect⁹ ad alias ꝯnes ꝑter ꝑmã. ¶ Sed ꝑma rñsio nõ valet. qꝛ ꝓpositio illa nõ est solũ vera de formis eque ꝑfect] sed etiã de ꝑfectioribus ⁊ imꝑfectiorib⁹ habet veritatẽ. vñ si calor sũm⁹ põt calefacere ⁊ desiccare ⁊ rarefacere passum sufficiẽt dispositũ sibi ꝓportionatũ. oĩa põt calor minim⁹ in passo sibi ꝓportionato. licʒ nõ possit i eque ꝑfectas ⁊ intensas actiões. nũc aũt intellect⁹ ꝓportionatũ passũ est. ⁊ respectu cuiuslibet sui habitus. igitur ⁊c. ¶ Confirmatur ꝑ cõmẽtatorẽ ꝑ celi cõmento. 19. dicẽtis. Nã ptis corpis similiũ partiũ ẽ eadem cũ nã totius diffinitione. ⁊ cũ sit eadẽ diffinitiõe eadem est forma. ⁊ cũ eadem est forma eadẽ est actio ꝓueniẽs ab illa forma. Si g̃ actiões ꝓuenientes a graui ⁊ leui sunt illi duo mot⁹. necesse est ut ꝓueniant a parte sicut a toto. hec cõmentator. Silr̃ arguitur in ꝓposito. Item 3⁰ celi cõmento. 72. dicit. Regula est ꝙ a causis q̃ꝝ natura est eadẽ ⁊ nõ differũt nisi ſm magis ⁊ min⁹ nõ sequitur nisi vna nã diuersa ſm magis ⁊ min⁹. si g̃ anguli acuti calefaciãt multum. g̃ anguli acuminis minoris calefaciẽt minus. sequit g̃ ex hoc ut oĩa elemẽta sint calefactiua sed differũt ſm magis ⁊ min⁹. cause. n. diuerse i quãtitate hñt diuersa causata in quãtitate. ⁊ vtrũq̃ est eiusdem speciei. hec ille cõmentator. Ex quib⁹ euidenter apparet ꝙ in quãcũq̃ oꝑationẽ põt aliqua forma. in silem ſm speciẽ ⁊ si nõ in eque ꝑfectã põt quelibet minor eiusdẽ rõnis. imo dicit ꝙ hec est regula ⁊ maxima quedã. ⁊ non est dubiũ. qđ patet inductiue. g̃ patet ꝙ si ab a ꝓuenit actus sciendi ꝯnẽ centesimã etiã ab ipso b ꝓuenit act⁹ sciendi eandẽ.

¶ 2⁰ ꝯ eandem rñsionẽ arguit sic. Habitus geometrie põt intendi ꝑ act⁹ circa eãdẽ ꝯnẽ ⁊ ꝑ act⁹ circa diuersas ꝯnes ſm te. Tunc querit. aut cũ habitus augetur ꝑ act⁹ diuersaꝝ rõnũ acqrit ipse aliqđ absolutũ seu aliquã entitatẽ absolutã aliã ſm speciẽ q̃ qñ intẽdit ꝑ siles act⁹. aut nõ. Si sic. g̃ habit⁹ ꝑfect⁹ potens in act⁹ circa alias ꝯnes includit aliq̃ plura alteri⁹ rõnis. ⁊ ꝑ ꝯñs nõ est vna forma simplex vna numero ſm essentiã. ex plurib⁹ eni formis diuersarum rõnũ nõ resultat vna forma numero eẽntialiter. Si vo nihil aliud acquirit. etiã ponatur ꝙ habitus remissus vni⁹ ꝯnis intendat ꝑcise ꝑ actus circa eãdem ꝯnem elicitos. Aut g̃ postq̃ erit intensus inclinabit ad actũ alteri⁹ ꝯnis ad quã ꝑus nõ inclinabat. ⁊ tunc sequit ꝙ quis eliciendo act⁹ tñ circa eãdem ꝯnem determinatã acquirit sciam de alijs ⁊ qui de aliqua ꝯne nũq̃ cõsiderauit ꝓmpte ⁊ faciliter exibit in actũ scie circa illam. qđ experientia oĩo negat. Aut habit⁹ talis intẽsus nõ iclinabit ad actũ alteri⁹ ꝯnis q̃ ꝑus. ⁊ tũc sequit ꝙ nec etiã intendas ꝑ act⁹ circa alias ꝯnes. ex q̃ nihil fit circa habitũ ꝑ dissimiles act⁹ qđ nõ fiat ꝑ siles. Patet etiã i exemplo. nam si calor genitus ab igne in aliquã actionẽ non põt. etiã eque intẽsus a sole in illã non poterit. forme eni ad hoc ut sit ꝑncipiũ alicui⁹ oꝑatiõis accidit a quo sit genita uel augmentata dũmodo idem fiat circa ipsam ꝑ quolibet dictoꝝ a quibus dicit̃ generari uel augeri. ¶ 2ᵃ rñsio etiã nõ valet. ꝑ qꝛ si forme absolute sũt eiusdẽ rõnis: ꝓpter nullũ respectũ conueniẽtẽ vni ⁊ non alteri erit vna illaꝝ ꝑncipiũ alterius oꝑatiõis ſm speciẽ q̃ sit alia loquẽdo de operatione ꝑ se sibi cõuenienti. sermo eni dicẽs ꝙ ꝓpter aliũ ⁊ alium respectum ꝓueniat a forma alia ⁊ alia oꝑatio ſm spẽm: est ſmo extra normã ut dicit phs ꝑ celi. vbi dicit cõmentator cõmento. 84. Iste ſmo est extra normã qꝛ diuersitas motuũ corpoꝝ non ẽ nisi ꝓpter diuersitatẽ formaꝝ substantialiũ. ⁊ non propter diuersitatem in relatione aut quantitate aut alio ꝑdicamento. ¶ 2⁰ qꝛ non videt possibile ꝙ habitus ꝑus ad aliquã ꝯnem nullũ hñs respectum nullo nouo habitu uel gradu habitus acquisito habeat p⁹ea respectũ ad illã. Dicens ingt ꝙ sic habit⁹ acqrit nouũ respectũ ꝓpter actũ nouiter elicitũ circa illam. qꝛ noticia sequentis ꝯnis depẽdet a noticia prioris cui⁹ est habitus ille. Contra. nam multe sunt ꝯnes in vna scientia que nullã hñt mutuo de

pendentiam.nec vna per aliā scitur.sicut patet de
ꝑma ⁊ quarta ꝑmi Euclidis.⁊ ita ē de multis ī alijs
sciētijs.ꝙ ꝑ actū elicitū circa vnā eaꝝ nullus acqui-
ritur respectus in habitu alterius plus ꝙ̄ in habitu
ꝯnis alterius sciētie.ut physice uel medicine. Item
ꝫm hanc viam idē erit habitꝰ numero subalternans
⁊ subalternatꝰ.in quibus est subalternatio ꝑ suppo-
nem ꝑncipioꝝ.qm̄ noticia ꝯnis habitꝰ subalternati
dependet a noticia ꝯnis subalternantis tanꝙ̄ a no-
ticia ꝑncipij.sed hoc tu non cōcederes.igitur. Item
ex quo ꝑ talē nouū actū nihil absolutū causatᷣ circa
habitū.sequitur ꝙ ideo precise hꝫ nūc respectū no-
uū ad talem ꝯnem.qꝛ actus fuit elicitus circa illam
igitᷣ cū non sit naturaliter possibile vnꝙ̄ postea illū
actum non fuisse eo ꝙ transiuit in preteritū.sequitᷣ
ꝙ impossibile semꝑ postea erit illum habitū non ha
bere respectū ad illam ꝯnem.aut non esse habitum
illiꝰ ꝯnis dum erit. Ex quo ulteriꝰ sequitᷣ ꝙ impos-
sibile erit habentē illum habitū perdere sciam illiꝰ
ꝯnis.nisi etiā perdat sciam oīuꝫ ꝯnū illiꝰ scie.opor-
tebit eni perdere absolutā essentiam illius habitus
alioquin remanerent oēs respectus acquisiti proptᷣ
ꝓcedētes actus.⁊ ꝑ ꝯnꝯ habitꝰ cuiuslibet ꝯnis. Itē
aut iste respectꝰ est aliq̄ alia entitas ab essentia prio-
ris habitꝰ.aut nō. si nō.habitꝰ ille nō erit ꝓpter ipsū
ꝑ se ꝑncipiū alterius oꝑationis ꝫm speciē ꝙ̄ prius.si
sit alia entitas noua. illa potiꝰ erit ꝑncipiū silis actꝰ
ei qui fuit elicitus circa ꝯnem illā aliā. ⁊ ꝓpter quā
hic respectus dᷣ acquisitus .ac ꝑ hͦ magis dicendus
est habitus illiꝰ ꝯnis ꝙ̄ habitus ille ꝑor. Ex quo ꝯnꝯ
habetur ꝙ illaꝝ duaꝝ ꝯnū nō est vnus habitus nu-
mero imo nec specie.⁊ silr̄ pōt argui de respectibus
circa illas ꝯnes acquisitas.¶ Ad ꝑmū dᷣ ꝙ vtraqꝫ
rn̄sio q̄ ad aliqd est bona. ꝑma quidē tenenda est sim
pliciᷣ.zª similiᷣ teneri pōt quo ad hͦ ꝙ sub tali vel ta-
li habitudine pōt in aliquē actū in quē non posset si-
ne illo.nō sic ꝙ relatio sit rō agēdi ſꝫ modus agēns
ad agendū necessario requisitus.sicut ꝓpinqtas re-
quiritᷣ ad hͦ ꝙ ignis agat in passum. Tunc ad primū
ꝯ primā rn̄sionē diciᷣ ꝙ exēplū de calore nō valet
qꝛ calefacere desiccare rarefacere sunt tales ope-
rationes ꝙ due vltime sequunᷣ ad primā.⁊ iō qcqd
pōt ī prima potest ī tertia. Sed alia datᷣ instātia. ca-
lor eni viri ⁊ femine sunt eiusdē rōnis ⁊ similiter ani-
me illoꝝ ⁊ oēs qualitates illorū.nō tn̄ calor mulieris
pōt in omnē effectū in quē pōt calor viri.nec ecōtra
nā qualitates viri non pn̄t generare lac sicut quali-
tates mulieris.nec qualitates mulieris formare fe-
tum sicut qualitates viri. Ad dicta cōmētatoris di-
ciᷣ ꝙ magis ⁊ minus in formis sliᷣ ꝑfectum ⁊ im-
perfectū pōt dupliciᷣ attendi. Primo mō ꝙ forma
recipiat magis uel minus ꝓpter maiorē uel minorē
participationē forme in subiecto.⁊ sic dicta cōmen-
tatoris habēt veritatē. Alio mō ꝓpter ordinē uel ex-
tensionē ad plura uel pauciora obiecta forme extrin
seca.⁊ isto mō diciᷣ ꝙ nō oꝫ formā imꝑfectā posse ī
quācūqꝫ oꝑationē silem ꝫm speciē ī quā pōt forma
ꝑfecta que est eiusdē rōnis cū imꝑfecta. habitꝰ aūt

sortis vel platonis in dicto casu se habent sicut per-
fectū ⁊ imꝑfectū.¶ Ad zᵐ ꝯ eandē dᷣ ꝙ cū habitus
scie intenditᷣ ꝑ actus demonstrandi diuersas ꝯnes
nō plus aduenit ei aliqd absolutū ꝙ̄ cū intenditᷣ per
actus similes. Et siliter dᷣ ꝙ cū habitus intenditᷣ ꝑ
actus elicitos circa eandē ꝯnem ꝓcise licꝫ non pos-
sit in actū considerandi alias ꝯnes. tn̄ si intenderetᷣ
ꝑ actus dissimiles posset in plures ꝯnes ꝙ̄ prius.qꝛ
licꝫ nihil addatᷣ ei absolutū plus ꝙ̄ prius.tn̄ aliter re-
duciᷣ in actū per actꝰ diuersarū rationū ꝙ̄ frequen
tationē actuū vnius rōnis circa eādem ꝯnem. Nec
exemplū de sole qcꝙ̄ in ꝓposito facit.qꝛ sol ⁊ ignis
in casu argumēti consiliter reducūt calorē in actū.
¶ Ad ꝑmū ꝯ secundā rn̄sionē diciᷣ ꝙ respectus nō
dat actionē habitui sed ꝯsequiᷣ actiuitatē habitꝰ di-
uersimode ī actū reducti ꝑ diuersas demōstratiōes
circa diuersas ꝯnes.¶ Ad zᵐ diciᷣ ꝙ habitꝰ acqui-
rit nouū respectū effectiue ꝑ actū demōstrandi alte
rius rōnis a ꝓcedētibus.sed formaliter acquirit ex
hoc ꝙ actuatᷣ plus ꝙ̄ ꝑus. Obiectiones autē facte
ꝯ hoc non valent.nam oēs ꝯnes vnius scie sic se ha-
bent ꝙ vna depēdet ab alia uel ambe ab eodem et
vtroqꝫ mō ꝓcedētes ad melius cognoscendū ꝑmā.
Quod additᷣ de subalternatiōe nō valet.qꝛ nō ideo
dicimus vnicū habitum ꝑme ꝯnis ⁊ zᵉ qꝛ noticia zᵉ
dependet a ꝑma.sed oꝫ addere ꝙ prima ꝯ est rō co-
gnoscendi secundā uel idē ꝑncipiū ambas .ita ꝙ in
tali ordine euidētia posterioris causatᷣ ex euidentia
prioris.nō sic in subalternatione vbi zᵐ cognoscitur
sine euidentia ꝑmi sciꝫ scie subalternantis. Scdm̄
eni ꝙ dicit scūs Tho. ꝑma zᵉ.q.8.arti.3ᵒ.principiū
pōt dupliciᷣ cognosci. Uno mō ut ipsū principiū co-
gnosciᷣ in se ⁊ ꝫm se. Alio mō ut videᷣ in ꝯnibꝰ.ita
ꝙ mens eius est ꝙ in eodē actu cognosciᷣ ꝯ licꝫ ꝑn-
cipium ꝫm se posset intelligi non intellecta ꝯne.⁊ si-
militer ꝯ posset seorsum sine ꝑncipio intelligi non tn̄
ut ꝯ.⁊ sicut dico de actu.ita cōformiter dicendū est
de habitu. Dico ergo ꝙ in eadē scia eodē habitu co-
gnosciᷣ ꝯ ꝑma ⁊ ꝯ secūda ut sequens ex prima. sed
in subalternatione est alius habitus huiꝰ ⁊ huius qꝛ
nec ꝑmū cognosciᷣ in secūdo nec zᵐ ut sequens ex
ꝑmo sed quodlibet seorsum. si eni aliter fieret tunc
dicendum esset ꝙ est vnus habitus vtriusqꝫ.¶ Ad
aliud diciᷣ ꝙ actus demonstrandi nihil absolutum
causat in habitu.nec tn̄ sequiᷣ ꝙ actus demōstrādi
transiens in preteritū sit fundamentū relatiōis. sed
ipse habitus qui ꝑfectius est factus in actu ꝙ̄ ꝑus ꝑ
dictā demonstrationē. ¶ Ad vltimū dᷣ ꝙ respectꝰ
est alia entitas ab habitu.nec tn̄ illa relatio est ꝑnci-
pium actus sed ipse habitus fundans relationē no-
uiter.relatio ergo nō est ei rō agendi sed modꝰ agē-
tis ꝯsequēs ꝑncipiū actuū sciꝫ habitū. ¶ Ad ea que
zᵒ loco contra eandē ꝯnē inducunᷣ diciᷣ. Ad ꝑmū
qdē ꝙ habitꝰ sumēdo habitū pro q̄litate habilitāte
generatᷣ ex actu intellectus possibilis qui ē ꝯsidera-
re vel demōstrare.sed habitus sūptus ꝓ collectiōe
specierū causatᷣ ex actu intellectus agentis species
intelligibiles in intellectu possibili describente.ut ꝯ

dictũ fuit. ¶ Ad 2m dico ꝙ ꝓcedit ex falso itellectu non enim intelligit scũs Tho. ꝙ ordo q̄ est relatio sit habitus scie. sed intendit potius ꝙ habitus sciencie est essentialiter ipsa species. lʒ in obliquo icludat relationē ordinis ⁊ ꝯgruentie ad ꝯsiderandum. ¶ Ad 3m dr̄ ꝙ duo falsa supponit. pͥmũ est ꝙ quelibet species ordinate ad ꝯsiderandũ sint habitus scientificꝰ hoc eni nõ ꝯcedimus sed solũ de speciebꝰ ordinatis ad ꝯsiderandũ ꝓpositiones ꝑ se notas. 2m falsum ē ꝙ ordo inter pͥmissas uel inter species intelligibiles sit essentialiter habitus. ¶ Ad 4m sicut ad 2m. ¶ Ad 5m dico ꝙ ille ordo specierũ ad ꝯuenient̄ ꝯsiderãdũ qui est de rõne habitus sciẽtifici in obliquo nõ in recto ſm p̄dicta. nec est ordo situalis. nec ordo causalis nec formalis sed visualis. qꝛ intellectus est determinatus ad inchoandũ actũ intelligendi ab vna et ad determinandũ ad aliã ⁊ ad vtendũ prius vna q̄ȝ alia ſm ꝙ pͥus vtit̄ specie subiecti q̄ȝ p̄dicati. Talis aũt ordo põt ab intellectu agente qui ordinate species depingit in intellectu possibili ſm ꝙ ꝯuenit cõsiderationi. qñq̄ȝ autē ab intellectu possibili q̄ potest illis speciebus vti taliter uel aliter uel tali ordine et se ipsum per actuũ frequentiã habilitare ad ordinate illis speciebus vtendũ. Et cum querit̄ q̄d est illud determinatiuũ factũ ab intellectu. dico ꝙ determinatiuũ formale est illa qualitas quam diximus esse habitũ pͥmo. ¶ Ad pͥmũ ꝯ secundã ꝯnem dicitur ꝙ non quelibet diuersitas medioꝝ demõstrationis diuersificat habitũ sciẽtie sed solũ diuersitas medioꝝ que requirit diuersã rõnē cognoscēdi ſm genꝰ sicut differt mediũ nale a mathematico ⁊ dino. Media eni demonstrationũ physice sumũt̄ ab aliquo quod conuenit rei mobili non ꝑ accidens sicut motus uel materia sensibilis uel pͥncipiũ motus: ita ꝙ semꝑ in talibꝰ medijs iplicat̄ aliq̄d ptinẽs ad motũ. Media aũt mathematica implicãt aliquid ꝯueniens quantitati inq̄ȝtum hꝫ. ita ꝙ hꝫ media cadunt in diuersa genera contenta sub scibili inq̄ȝtum hꝫ. ⁊ ista solutio satis habet̄ ex pͥma ⁊ 2a ꝯne. ¶ Ad 2m ⁊ 3m pꝫ ꝑ idē. ¶ Ad pͥmũ ꝯ tertiã ꝯnē dr̄ ꝙ ad causandũ vnitatē specificã in habitu sciẽtifico sufficit q̄cunq̄ȝ vnitas rõnis obiecti inq̄ȝtũ est cognoscibile. dũ eni habitus respicit obiectũ ꝑ sub aliqua cã rõne formali iã habet vnitatē specificã. Nec valent ꝯñe inde facte nec sunt ad ꝓpositũ. sed ex falso intellectu ꝓcedũt. non eni sequit̄ ꝙ si vnitas specifica obiecti inq̄ȝtũ est cognoscibile aut scibile causat vnitatē habitꝰ q̄ fertur in illud obiectũ sub tali rõne pͥ ⁊ ꝑ se. ⁊ iõ sint tot scie q̄t species specialissime. qꝛ nõ ois species ē spēs scibilis id est ꝯtẽta sub hͦ genere scibile. sed solũ sequit̄ ꝙ ꝙ tot sunt uel pñt esse scie q̄t ꝯtinet species sub se hͦ genꝰ scibile i quas ꝑ se diuidit̄. vñ scũs Tho. in scripto sup Boetiũ. q. 5. arti. pͦ. mouet duo dubia in argumẽtando. quoꝝ pͥmũ est in argumẽto 7o. ⁊ est tale Scie inq̄t diuidũt̄ sicut ⁊ res. ut dr̄ 3o de aia. sʒ phia est de ente. est eni cognitio entis. ut dicit Dionysius in epl̄a ad Policarpũ. Cũ ḡ ens diuidat̄ ꝑ potentiã ⁊ actũ ꝑ vnũ ⁊ multa ꝑ subam ⁊ accidens videt̄ ꝙ ꝑ

hꝫ debet ptes [illegible] distingui. Aliud dubium tangit in [illegible] argumento. [illegible] sunt diuisiones entis de qbꝰ sũt scie magis eẽntiales q̄ȝ diuisio ꝑ mobile ⁊ inmobile abstractũ ⁊ nõ absolutũ. utpote ꝑ corporeũ ⁊ incorporeũ. aiatũ ⁊ inaiatũ ⁊ hꝫ. ḡ diuisio partium phie magis debet accipi penes istas q̄ȝ penes illas hec sunt dubia. ¶ Ad pͥmũ rñdet sic. dicẽdum iquit ꝙ ille ptes entis exigũt eundē modũ tractandi cum ente coi. qꝛ etiã ipse nõ dependent ad mãm. ⁊ iõ scia de substantijs nõ distinguit̄ a scientia de ente in coi hec ille. ¶ Ad 2m sic respõdet ꝙ ille diuersitates rerũ quas obiectio tangit nõ sunt differẽtie ꝑ se earũ inq̄ȝtũ sunt scibiles. ⁊ iõ penes eas nõ distinguũtur sciẽtie. hec ille. ¶ Ex qbus patꝫ quid sit dicendũ ad pͥmũ contra tertiã ꝯnē. fallit̄ enim arguens non aduertens quid est dictu differẽtia uel species. uel rõ cognoscibilis inq̄ȝtũ hꝫ. ¶ Ad 2m negat̄ hoc. licꝫ eni due potentie attingãt idē obiectũ ⁊ eãdem rationē in obiecto. nunq̄ȝ tñ due potentie referunt̄ ad idem obiectũ ſm eandē rõnem obiecti ut obiectũ est. uel cognoscibile ut cognoscibile est. ⁊ primo ⁊ ꝑ se. siue loquamur de rõne obiecti ut est res quedã. siue de rõne obiecti ut obiectũ est. Et quidē hoc 2m patꝫ. qꝛ ſm diuersitatē specierũ ꝯtentarum sub hoc genere obiectum potentie diuersificant̄ potentie. vñ color ut est obiectũ visus sub alia specie huiꝰ generis obiectũ potentie cõtinet̄. ⁊ sub alia specie ut ē obiectũ intellectus aut volũtatis. dũ eni est obiectum visus correspondet sibi ista ratio obiecti scꝫ ꝙ est sensibile per mediũ extrinsecũ diaphanũ sine alteratiõe reali obiecti uel medij aut organi. ꝓut aũt est obiectum intellectus correspõdet sibi ista ratio obiecti scꝫ ꝙ ē impressiuũ sui in aia imaterialiter. ſm aũt ꝙ est obiectũ voluntatis correspõdet sibi ista ratio ꝙ est attractiuũ aie ad se post sui intellectionē. ⁊ sic patet ꝙ nunq̄ȝ eadē res obijcit̄ diuersis potẽtijs ſm eãdem rõnem obiecti ut obiectũ est. similit̄ nec ſm eandem rõnē obiecti ut res est. utpote ꝙ idē sit ratio prima ⁊ ꝑ se ꝙ vtraq̄ȝ potẽtia referat̄ ad obiectũ. licꝫ enim sensus cois ⁊ visus ⁊ intellectus ⁊ volũtas attingãt colorē ut color est ⁊ nõ solũ subiectũ eius aut aliq̄d ei accidẽtale. tamē color nõ est prima ratio ꝙ aliq̄d attingat̄ a sensu coi. sed potiꝰ sensibile. nec est rõ pͥma nec ꝑ se ꝙ aliquid attingat̄ ab intellectu sʒ potius est rõ entis. nec est rõ pͥma nec per se ꝙ aliq̄d attingat̄ a volũtate sed potius rõ boni. Est tamen rõ pͥma ⁊ ꝑ se ꝙ aliq̄d attingat̄ a visu. ⁊ ita est de qbuscũq̄ȝ potẽtijs distinctis ꝙ nũq̄ȝ illud q̄d est rõ prima ⁊ ꝑ se in obiecto vnius ē ratio pͥma ⁊ ꝑ se in obiecto alterius. Si color esset ens ⁊ nõ esset bonꝰ tũc posset obijci intellectui ⁊ nõ voluntati. ⁊ econtra si eēt bonus ⁊ nõ esset ens tunc posset obijci voluntati et nõ intellectui. Q̄d aũt vlterius obijcit arguens de intellectu ⁊ volũtate nõ valet. ut docet scũs Tho. de veritate. q. 22. arti. 10. ad 3m argumẽtum. q̄d fuit tale. Ubicũq̄ȝ inuenit̄ idē obiectũ re ⁊ rõne est vna potẽtia. sed voluntatis ⁊ intellectus practici est idem obiectũ re ⁊ rõne. vtriusq̄ȝ eni videt̄ obiectũ eē bo

rum.igit intellectus practicus nō est alia potētia ꝙ̄ voluntas. Et ridet sic. Nō quelibet inquit obiectorum differētia diuersitatē potentiarū ostēdit. ſʒ differentia obiectoꝝ inꝙ̄tū obiecta sunt. nō autē aliq̄ differētia que est accidētalis obiecto inꝙ̄tū obiectū est. ⁊ post subdit. Diuisio potētiarū nō attenditur ex obiectis ſm rē cōsideratis sed ſm rōnem obiecti. qꝛ ipse rōnes obiectorū specificāt ipsas operationes potentiarū. ⁊ iō vbi est diuersa rō obiecti ibi inuenim⁹ diuersam potentiā ꝙ̄uis sit eadē res que subest rationi. sicut est de vero ⁊ de bono. Et hoc etiā patʒ in rebus nālibus. nā aer patit̄ ab igne inꝙ̄tū est calid⁹ ſm ꝙ est in potētia aer calidus. inꝙ̄tū vo ignis ē lucidus patit̄ ab eo aer ſm ꝙ ipse ē diaphanus ꝙ̄uis idē sit ignis q in vtrāq; potētiā agit. Et finaliter dicit ꝙ nihil est obiectū intellectus practici ut bonū ſʒ ut verū ordinatū ad opus. vñ patʒ ꝙ licʒ voluntas amet tam verū ꝙ̄ bonum. ⁊ intellectus cognoscat vtrūq; illoꝝ. s. tam bonū ꝙ̄ verū. tamē rō boni ē accidentalis obiecto intellectus. ⁊ ratio veri uel entis est formalis in eodē. similit̄ ratio veri est accidentalis obiecto volūtatis. ⁊ ratio boni est formalis in eodem. sic ꝙ si ꝑ impossibile aliqd esset bonū ⁊ non verū uel ens. volūtas posset ferri sup illud non aūt intellectus. Et similit̄ si aliqd esset ens ⁊ non bonū. intellectus posset illud attingere nō autē volūtas. Nō ergo habet̄ ꝙ intellect⁹ ⁊ volūtas aut alie due potentie ferant̄ in idē obiectum ꝑmo ⁊ ꝑ se hoc. est ſm eandē rōnē adeꝙ̄tā vtriq; ꝙ sonat ly ꝑmo. ⁊ formalem qd̄ sonat ly ꝑ se. ¶ Ad ꝯfirmationē dico similit̄ ꝙ licʒ scia ⁊ opinio sint respectu eiusdē ꝯnis non tñ sub eadē rōne formali loquēdo de rōne qua aliquid attingit̄. formale eni in obiecto scie est medium demōstrationis. formalis aūt rō scie est mediū ꝓbabile uel forte obiectum mãle licʒ ꝯ scita ⁊ opinata sit idē ⁊ illud planius in sequēti explicabit̄ q̄ne. ¶ Ad primū ꝯ quartā ꝯnē negat̄ aᵃ. parū eni valet similitudo de lumine itellect⁹ agētis. ⁊ de lumine diuine reuelatiōis. qꝛ lumē intellect⁹ agētis nō est formalis rō in obiecto alicui⁹ scie. sicut lumē diuine reuelatiōis est rō formalis in obiecto hui⁹ scie. ⁊ iō non oʒ ꝙ cognita in lumine itellectus agētis ꝑtineāt ad eundē habitū sicut oīa cognita in lumine diuine reuelationis ꝑtinēt ad eundē. alit̄ eni cognoscit̄ aliqd in lumine reuelatiōis diuine. ⁊ aliter in lumine intellectus agētis. sicut aliter color ꝑ lucē ⁊ ꝑ oculū. ⁊ aliter ꝯ ꝑ intellectū ⁊ ꝑ mediū demōstrationis. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ nō habet̄ ex dictis scī Tho. ꝙ esse reuelabile ex vna parte sit formalis rō obiecti theologie ⁊ ex alia de⁹ sub rōne deitatis. eodē mō sumēdo rōnē obiecti sed arguēs in hoc fallit̄ nō attendēs qd scūs Tho. vocet rōnem formalē scie alicui⁹. qd̄ in alia q̄ne dicet. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ si quis cētās ꝯnes eius scientiaꝝ cognosceret inꝙ̄tū diuinitus reuelabiles hoc est ꝙ formalis rō assentiēdi in illis ꝯnib⁹ esset lumē diuine reuelatiōis vnicā vnicū haberet habitū ⁊ nō plures sic aūt est de oībus ꝯnibus theologie ut theologice sūt. vñ scūs Tho. 3ᵃ ꝑte. q. xj. arti. 6. ad 3ᵐ dicit. Lumen diuinitus infusū est ratio cōis intelligendi ea que diuinitus reuelant̄. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ si discipulo addiscēti a doctore sola docētis auctoritas esset ratio cognoscēdi omnia que addiscit vtiq; oīa eodē habitu cognosceret. sic autē est cū docet reuelando ⁊ ideo theologia est vna sciētia. ⁊ in hoc secūdus articulus terminet̄. ¶ Ad argumentū in pede q̄onis factū dicit̄ negando minorē. omnia eni contenta in hac sciētia coīcant in vna rōne formali obiecti hui⁹ sciētie scilicʒ in lumine diuine reuelationis. Itē oīa habent attributionē ad rationē subiecti scilicʒ deus sicut effectus ad cām ⁊ ꝑncipiata ad ꝑncipiū. Et sic questio terminet̄.

ULtimo circa ꝓlogū q̄rit̄. Utrū deus sit subiectū huius sciētie. Et arguit̄ ꝙ non. qꝛ omnia que determinant̄ in aliqua sciētia cōprehendunt̄ sub subiecto eius. sed i sacra scriptura agit̄ de multis alijs ꝙ̄ de deo. puta de creaturis ⁊ de boniʒ morib⁹. ergo deus nō est subiectū huius sciētie. In oppositū arguit̄ sic. Illud est obiectum de quo est ꝑncipaliter sermo in sciētia. sed deus sic se habet respectu theologie. ergo est subiectū eius. ¶ In hac questione erūt duo articuli. in primo ponent̄ cōclusiones. in secūdo mouebunt̄ obiectiones. ¶ Qᵗum ad primū sit pma ꝯ. ꝙ obiectū sciētie nostre est quid incōplexū ex ꝑte rei. licʒ ex parte nrī sit aliquid complexū per modū enūciabilis. Hāc ponit scūs Tho. i suo simili loquendo de fide. 2ᵃ 2ᵉ. q. j. arti. 2ᵒ vbi sic ait. Cognita sūt i cognoscēte ꝑ modū cognoscentis. Est autē modus ꝓprius humani intellectus. ut cōponendo ⁊ diuidendo veritatem cognoscat. ⁊ ideo ea que ſm se sunt simplicia intellect⁹ humanus cognoscit ſm quandam complexionem. sicut ecōuerso intellectus diuīus incōplexe cognoscit ea que ſm se sunt cōplexa. Sic igit̄ obiectuʒ fidei dupliciter ꝯsiderari potest. Uno modo ex parte ipsius rei credite. ⁊ sic obiectū fidei est aliqd incomplexum scilicʒ res illa de qua fides habet̄. Alio mō ex parte credentis. ⁊ ſm hoc obiectū fidei est aliqd complexum ꝑ modū enūciabilis. ⁊ ideo vtrūq; vere opinatū fuit apud antiqs. ⁊ ſm qd vtrūq; est veꝝ. hec ille. Et ibidē ad 2ᵐ. Actus credētis nō terminat̄ ad enūciabile sed ad rem ipsam. non eni formamus enūciabilia nisi ut ꝑ ea de rebus cognitionē habeamus. sicut in sciētia. ita ⁊ in fide. hec ille. Et ad 3ᵐ dicit. visio patrie erit veritatis prime ſm ꝙ in se est. ⁊ ideo visio illa non erit per modū enūciabilis. sed per modū simplicis intelligentie. sed per fidē non apprehendimus veritatē primā sicut in se est. vñ non est similis ratio. hec ille. Item 3ᵒ sen. dis. 24. q. j. arti. ꝑ. questiuncula 2ᵃ. dicit sic. Credere est cum assensu cogitare. Assentire autem non potest aliquis nisi ei quod verū est. Ueritas autē nō consistit nisi in complexione uel intellectuū uel vocum. ⁊ fidei obiectū oportet ꝙ sit verū complexū. ⁊ hoc patet per hoc ꝙ quidā philosophi illam operationē intellectus qua

cōponit ⁊ diuidit appellat fidem. vnde illi q dixerūt
ꝙ fidei obiectum est incōplexū. propriā vocē igno/
rauerūt. Qꝛ enī dicit. Credo incarnationē. non pōt
intelligi in formando conceptionē incarnatiōis. qꝛ
sicut qui intelligit qd significat per nomen crederet
incarnationē. vnde sensus est: Credo incarnationē
esse uel fuisse. patet ergo ꝙ fidei inquantum fides est
cōuenit esse circa verū complexū. cōuenit etiā sibi
ex ꝓpria rōne obiecti ꝓprij qd est prima veritas de q̄
nō potest sciri quid est ut intellectus in eius cogni/
tione feratur sed cognoscit qꝛ est qd fit ꝑ intellectū
componentē ⁊ diuidentē. hec ille. Sicut autē dicit
de fide. ita de sciētia pariter dicēdum. Idem ponit
de veritate. q. 14. arti. 8. ad 5m. vbi sic ait. Ueritas
diuina que simplex est in seipsa est fidei obiectū. sed
eam intellectus noster accipit suo modo ꝑ viam cō/
positionis ⁊ sic per hoc ꝙ cōpositiōi facte tanq̄ vero
assentit in veritatē primā tendit ut in obiectū. et sic
nihil ꝓhibet veritatē primam esse fidei obiectum q̄/
uis sit complexorū. res enī cognita dicit esse cogni/
tionis obiectū sm qd est extra cognitionem in seipsa
subsistens quis de tali re non sit cognitio nisi per id
quod de ipsa ē in cognoscēte. hec ille in forma. ¶ 2a
ꝯ est ꝙ subiectū scientie non oio est idem ꝙ obiectū
eiusdē. patet qꝛ obiectum sciētie ꝓprie est ꝯ demon
strata. sed subiectū sciētie est illud qd subijcit in ꝯni/
bus demōstratis. primū patet ex prima ꝯne. 2m videt
innuere scūs Tho. p̊ sen. in ꝓlogo arti. 4. ad primum
in oppositū vbi sic dicit. Forma simplex nō pōt esse
subiectū accidētis. tamē pōt esse subiectū predicati
in ꝓpositione. ⁊ omne tale pōt esse subiectū in scien/
tia dūmodo illud ꝓdicatum de eo ꝓdicari possit. hec
ille. Ex quibus patet ꝙ subiectū scientie ē subiectū
ꝓpositionis uł ꝯnis demōstrabilis. verūtamē q̄nq̄
vnū ponit pro alio. qꝛ etiā subiectū ē obiectū scien/
tie vltimatū scilicz ad qd terminat actꝰ studendi. ut
ponit prima ꝯ. licz obiectū sciētie ꝓprimū sit ꝯ de sub/
iecto aliquid enunciās. ¶ 3a ꝯ est. ꝙ formalis ratio
obiectiua alicuius habitus scientifici non solum est
illud ad quod primo terminatur actus talis habitus
sed potius illud qd est causa ꝑ se ꝙ aliquid per illum
actum attingat. Ista ꝯ cōsonat dictis aliorū dicen/
tium ꝙ formalis ratio subiecti pōt dupliciter consi/
derari. Uno modo ex pte scibilis. Alio mō ex parte
scientis. Exemplū primi sicut si aliquis cōsideret rem
sm ꝙ est ens. ⁊ alius sm ꝙ est mobilis ibi erit diuer/
sa ratio obiecti ex pte scibilis. Si autē vnus credat
aliquā rem ⁊ alter sciat eam quantum ad eandē ꝓprie/
tatem. ibi est eadē ratio ex pte rei apprehense quā vnꝰ
credit ⁊ alius scit. sed nō est eadē ratio cognoscendi
ex parte cōsiderātis. Istam ꝯnem tenet scūs Tho.
2a. 2e. q. j. arti. p̊. Sciendū inquit ꝙ cuiuslibet habi/
tus cognoscētis obiectū duo habet. scilicz illud qd
materialr̄ cognoscit. quod est sicut materiale obie/
ctum. ⁊ illud per qd cognoscit. qd est formalis ratio
obiecti. sicut in scientia geometrica mālr̄ scita sunt
cōclusiones. formalis vero ratio sciendi sūt media
demōstrationis per que ꝯnes cognoscūtur. Itē de
virtutibus. q. 2a. que est de charitate. arti. 13. ad 6m.
habitus inquit per se respicit formalē rationē obie/
cti magis q̄ ipsum obiectum materialr̄. ⁊ ideo si for
malis ratio obiecti tollatur species habitus non ma
nent sicut formalis ratio sciētie est medium demon
strationis ideo memoriter tenēs ꝯnes geometrie si
non ꝓpter media geometrica eis assentiat non ha/
bebit geometrie scientiā. hec ille. Itē 3o sen. dis. 24.
q. j. arti. p̊. questiūcula. j. dicit. In obiecto inquit ali/
cuius potentie ꝯtingit tria considerare. scz illud qd
est formale. ⁊ illud qd est materiale. ⁊ illud quod est
accidētale. sicut in obiecto visus qꝛ formale in ipso
est lumen qd facit colorē actu visibilē. materiale vo
est color qui est potentia visibilis. Accidētale vo si/
cut quātitas ⁊ alia que comitāt colorē. Et qꝛ vnū/
quodq̄ agit sm qd est actu ⁊ per suā formā. obiectū
autē est actiuū in virtutibus passiuis ideo ratio ob/
iecti ad quā habet ꝓportionē potētia passiua est il/
lud quod est formale in obiecto. ⁊ sm hoc diuersifi/
cant potentie ⁊ habitus qui ex rōne obiecti speciem
recipiunt. hec ille. Item de virtutibus. q. 2a arti. 4.
dicit ꝙ formale in obiecto est illud sm cuius rōnem
obiectū refert ad potentiā uel habitū. māle autem
est illud in quo hoc fundat. hec ille. Eandē sententi/
am ponit de veritate. q. 14. arti. 8. ad 4m. Ex dictis
apparet quō formalis ratio obiectiua alicuiꝰ habi/
tus potest dici illud quod est cā cognoscēdi obiectū
tanq̄ mouens intellectū ad cognitionē. Sed scien/
dum ꝙ alio mō pōt dici rō formalis obiectiua potē/
tie uel habitus illud qd primo hoc ē adequate ⁊ per se
hoc est inquantum tale terminat actū a potentia uł ha/
bitu elicitū. vn̄ obiectū formale est duplex. scilicz q̊
⁊ qd. lux enī pōt dici ratio formalis obiecti visus uł
obiectū formale visus sicut quo aliquid attingitur
a visu seu quo visus mouet ad videndum obiectū.
sed color pōt dici formalis ratio obiecti visus uł for/
male obiectū visus sicut qd adequate ⁊ inquantumhꝰ
attingit a visu. Et ꝙ ista diuisio sit cōsona menti sci
Tho. patz. Nā ipse de veritate. q. 14. arti. 8. ad 4m
dicit sic. Lux quodāmodo est obiectū visus ⁊ q̄dā/
modo non. Inquantum enī lux est. non videtur nostris
visibus nisi ꝑ hoc ꝙ ad aliquod corpus terminatiue
per reflexionē uel alio mō cōiungit non dicit esse ꝑ
se visus obiectū sed magis color qui semꝑ est in cor/
pore terminato. inquantum enī nihil nisi per lucē vide/
tur pōt lux ipsum visibile esse. ⁊ sic veritas prima est
primo ⁊ per se fidei obiectū. hec ille. Ex quibus ha/
bet ꝙ lux dicit formale obiectum visus sicut q̊ ali/
quid videt. sed color dicit formale obiectū visus si/
cut qd primo ⁊ per se videt. ⁊ nō est quecunq̄ cōtro/
uersia inter prius dicta ⁊ ista. qꝛ totū soluit per hāc
diuisionē. Cum enī dicit ꝙ materiale in obiecto vi/
sus est color. accipit materiale prout distinguit con/
tra formale. ut quo scilicz qd mouet. cū quo tamen
stat ꝙ formale in obiecto visus ut qd. scilz qd termi/
nat est color. Sciendū tamen ꝙ formalis ratio ob/
iecti potest sumi tripliciter. Primo modo prout rō di/
cit id quod est causa ex pte scientis qd attingit obie/

ctum ut dictū est. vñ ratio isto modo non sumit̃ pro
diffinitiōe nec cōceptu aut quiditate. ut patet. Se/
cūdo sumit̃ ratio obiecti pro quiditate uł diffinitio/
ne uel cōceptu que pmo ꝛ per se attingit̃ in obiecto
sicut color attingit̃ in oībus visibilibus. ꝛ similit̃ ra/
tio coloris uel colorati illo mō quo ratio pōt attingi
in re extra scilicꝫ ex hoc sensu ꝙ res attingit̃ ex h̄ ꝙ
fundat illam rōnem. Isto mō ratio que est in anima
attingit̃ in re extra ꝛ similit̃ diffinitio. ꝛ ista dr̃ rō ob/
iecti ut est res. Tertio mō sumit̃ ratio ꝓ cōceptu uł
diffinitiōe obiecti nō ut res est sed ut est obiectū uel
scibile uel cognoscibile. nā ratio obiecti visus ut est
res dicit̃ ratio coloris uel colorati. sed ratio obiecti
visus ut obiectū est: est hoc qđ dico sensibile per me/
diū extrinsecū diaphanū sine mutatiōe reali medij
aut obiecti aut organi. Similit̃ ratio obiecti physice
est corpus mobile loquēdo de rōne obiecti ut est res
sed loquēdo de rōne obiecti physice ut obiectū tūc
ratio illius est hoc qđ dico scibile ꝑ mediū sumptum
a materia sensibili ꝛ motu ꝛc̃. Isto eni mō rō obiecti
dicit rōnē aliquā ꝑ se contentā sub hoc coī qđ dico
obiectum. ꝛ querere rōnem formalē obiecti ut obie/
ctū est: est querere aliquā rōnem cōtentā ꝑ se sub ta
li coī rōne. ꝛ ista ratio nō est quo nec qđ attingit̃ sed
est ratio sumpta a medio cognoscendi denominans
obiectū a tali medio. vñ scūs Tho. 3° sen. dis. 33. q. j.
arti. p̊. questiūcula. ja. dic̃ sic. Aliqua diuersitas ob/
iecti sufficit ad diuersificandū habitus que tamē nō
sufficit ad diuersificandū potētias. qꝛ potentia alio
mō cōparatur ad actū q̄ȝ habitus ꝛ ꝭm aliā ꝛ aliā rōnē
obiectū correspōdet vtrisqꝫ. potentia eni est ꝑncipiū
agendi absolute. sꝫ habitus est ꝑncipiū agendi ꝓm/
pte ꝛ faciliter. ꝛ iō obiectū ꝭm istā rōnē qua se habet
ad actū simpliciter respōdet potētie sed ꝭm ꝙ se ha/
bet ad facultatē actus correspōdet habitui. ꝛ iō di/
uersitas materie uel obiecti in ordine ad ea que fa/
ciunt facultatē in actu facit diuersitatem habitus ꝛ
nō potētie. ꝛ inde ē ꝙ in speculatiuis diuersitas ma/
terie ꝭm qđ est determinata ꝑ diuersa media ꝛ prin/
cipia ex q̄bus est facultas cōsideratiōis facit diuer/
sas scias. sicut nāľis que ex effectibus ꝛ his que ap/
parēt demōstrat. a mathematica differt q̄ circa suā
materiā ex eisdē ꝑncipijs ꝛ medijs ꝓcedere nō pōt.
hec ille. Ex q̄bus patet quō ratio scibilis ex cuiꝯ di/
uersitate sciētie diuersificant̃ est rō obiecti sumpta
ex medio uel ꝑncipio sciēdi ut ꝑus dicebatur. ¶ 4a
ꝯ̊ est ꝙ formalis rō subiectiua ut quod tria requirit
vniuersalitatē. ꝑncipalitatē ꝛ distinctionē. Istā ꝯ̊nē
ponit scūs Tho. p̊ sen. q. j. ꝓlogi. arti. 4. Subiectū
inq̄t alicuius scie tres habet cōparationes ad sciētiam
Prima ē ꝙ q̄cunqꝫ sunt in illa scia debent contineri
sub illo subiecto. 2a ꝙ per subiectum scientia distin/
guitur ab alijs scientijs. 3a ꝙ cognitio subiecti prin/
cipaliter intendit̃ in scia. Prima pte ꝭo. q. j. arti. 7.
dicit sic. Subiectū ita se hꝫ ad sciam sicut obiectum
ad potentiā uel habitū. ꝓprie aūt assignat̃ obiectū
alicuius potentie uel habitus illud sub cuius ratiōe
omnia referunt̃ ad potentiā uel habitū. sicut homo
ꝛ lapis referunt̃ ad visum inq̄tū sunt colorata. vñ
coloratū est ꝓprie obiectū visus. hec ille. Sciendū
enim ꝙ aliquid dicit̃ obiectum inq̄tū t̄minat actū
habitus uel potentie. sed subiectū respectu passio/
num demonstratarum in scientia uel respectu con/
clusionum. ¶ 5a ꝯ̊ est ꝙ deus est subiectum theolo/
gie ꝛ formale obiectum sicut qđ cognoscit̃ ꝑ habitū
theologicū pmo ꝛ per se. Istam intendit scūs Tho.
pma parte. vbi dixi statim. Cum eni p̄misisset illam
materiā scilicꝫ ꝙ ꝓprie assignat̃ obiectum alicuius
scientie uel habitus illud sub cuius rōne omnia re/
ferunt̃ ad potentiā uel habitū: quod quidē ipse vo/
cat obiectū formale. ut allegaui i pma ꝯ̊ne. de duo/
bus. q. j. arti. 4°. statim subiungit. Omnia autē tra/
ctantur in sacra doctrina sub rōne dei. uel quia sūt
ipse deus. uel quia habent ordinē ad deū ut ad prin/
cipium uel ad finem. vñ sequit̃ ꝙ deus vere sit sub/
iectum huius sciētie. Qđ etiam manifestū fit ex ꝑn/
cipijs huius scie qui sūt articuli fidei qui sūt de deo.
Idem autē est subiectū ꝑncipiorū ꝛ totius scientie.
cum tota scientia virtute contineatur in principijs.
Quidam autē attendētes ad ea que considerātur
in hac sciētia ꝛ non ad rōnem ꝭm quā considerātur
assignauerūt aliter materiā huius scientie. s. res uel
signa uel opera restaurationis uł totū xp̄m. i. caput
uel mēbra. de omnibus istis tractat̃ in ista sciētia sꝫ
ꝭm ordinē ad deum. omnia eni alia que determinā/
tur in sacra scriptura compꝛehendunt̃ sub deo nō ut
partes uel species aut accidētia eius sed ut aliqua/
liter ordinata ad ipsum. hec ille. Sciendū tamen ꝙ
p̊ sen. vbi supra videt̃ oppositum huius dicere. po/
nit enim ꝙ deus nō est subiectum huius scientie ni/
si sicut ꝑncipaliter intentū. ꝛ sub cuius rōne omnia
que sunt in ista sciētia considerant̃. sꝫ subiectū theo/
logie quod cōprehendit sub se tres cōditiones sub/
iecti positas in 4a ꝯ̊ne ꝭm eum ibidem est ens diui/
num cognoscibile per inspirationē. sed tamen teneo
illud quod finaliter dixit in sūma. Nec tamen ē ma/
gna cōtrouersia. Nā in scripto illud vocabat subie/
ctum quod omnia sub se cōprehendit per cōmunita
tem p̄dicationis. ꝛ illo modo nō est deus subiectum
theologie. sed hoc ꝙ dico ens diuinum. pma pte ꝭo
illud vocat subiectū qđ omnia tractata in sciētia cō/
prehendit tanq̄ȝ ad ipsū ordinata. aut aliquam habi/
tudinem habentia. ¶ 6a ꝯ̊ ꝙ ratio formalis obiecti
theologie sicut qua aliquid in theologia cognoscit̃
est lumen diuine reuelatiōis. ꝛ similiter formalis ra/
tio obiecti theologie ut obiectum est hoc qđ dico re/
uelabile uel cognoscibile lumine diuine reuelatio/
nis. Istam ꝯ̊nem ponit scūs Tho. similiter in multis
locis. Nam pma pte. q. j. arti. 3°. sic dicit. Quia inq̄t
sacra doctrina cōsiderat aliqua ꝭm ꝙ diuinitus sūt
reuelata. oīa q̄cunqꝫ sunt diuinitus reuelabilia cō/
municant i vna rōne formali obiecti huius scientie.
Item arti. p̊. assimilat lumen diuine reuelationis in
theologia medijs demonstratiuis in sciētijs physi/
cis. vbi videt̃ velle ꝙ sicut talia media sunt ratiōes
formales obiectorū cognoscibiliū. ita lumen diuine

reuelationis est formalis ratio cognoscēdi omnia in theologia tradita. ait enim sic. Diuersa ratio cognoscibilis diuersitatē scientiarū inducit. eandem enim ꝯnem cōsiderat astrologus ⁊ naturalis. puta ꝙ terra est rotunda. astrologus per mediū mathematicū id est a materia abstractū. naturalis autē ꝑ medium circa materiā consideratū. vñ nihil ꝓhibet de eisdē rebus de qbus physice disciplinę tractāt ſm ꝙ sunt cognoscibilia lumine nālis rationis. aliā scientiam tractare ſm ꝙ cognoscunt̄ lumine diuine reuelationis. hec ille. Item 3ª pte. q. xi. arti. 6º tenet ꝙ scia aīe christi indita habuit ꝓ formali rōne obiecti lumē diuine reuelatiōis. ait enī sic. Anima christi sciuit omnia ſm vnam rationē scilicꝫ ſm lumen diuinitus infusum. Dicit etiā ibidē ꝙ illud lumen est ratio intelligēdi omnia que diuinitus reuelant̄. Primo enim sen. q. j. ꝓlogi arti. 2º dicit istam scientiā ex lumine diuine inspiratiōis efficaciam habere ad manifestationē eorū que in disciplinis phicis traduntur. Ex quibus omnibꝰ apparet ꝙ diuina reuelatio est formalis ratio qua obiecti theologie. ⁊ similiter reuelabile modo sā exposito. Est ergo triplex ratio obiecti theologie scilicꝫ ratio cognita. ratio cognoscēdi. ⁊ ratio que accidit cognito ⁊ denominat illud ꝓpter rationem cognoscēdi. pͥma est ratio dei. ⁊ 2ª est lumē diuine reuelatiōis. 3ª est reuelabile.

Quantū ad secundū articulū mouēda sūt dubia. Et quidē contra pͥmam ꝯnem arguit̄ dupliciter. Primo cōtra hoc ꝙ dicit rem extra esse obiectū scientie uel fidei. 2º cōtra hoc ꝙ dicit enunciabile posse dici obiectum. puta ꝯnem esse obiectum scientie. ¶ Cōtra pͥmū arguit sic Gregꝰ. Si res extra eēt obiectum. multe sciētie essent de cōtingentibus aliter se habere tanꝙ̄ de obiectis. ꝯñs est falsū accipiēdo scientiā ꝓprie. Nā ut ait phs 6º ethiꝝ. Omnes suspicamur qđ scimus nō cōtingere aliter se habere. Ex hoc cōcludit ꝙ scibile est eternū. ⁊ est ex necessitate. Et eandem sententiā ponit pͦ posterioꝝ. quā tenet. Nā oīs res corporalis pōt aliter se habere ſm phm ⁊ ſm veritatē omnis res pͥter deum est contingens ⁊ nō necessaria. Si vo res extra essent obiecta sciētiaꝝ. multe scientie ⁊ phice ⁊ geometrice ⁊ alie plures essent de rebus alijs a deo ⁊ cōtingentibus ⁊ ꝓ certo ad nullū verū sensum saluari posset ꝙ hꝰ sciē essent de necessarijs ⁊ impossibilibus aliꝰ se habere ⁊ eternis ⁊ alia his similia dicta phoꝝ: si res extra scirent̄ seu essent sciētiarū obiecta. ¶ 2º sic. Si res extra esset totale obiectum scientie. eadem ratione res extra esset obiectum opinionis ⁊ fidei ⁊ erroris. ⁊ per ꝯsequens cōtingeret ꝙ idē homo sciret ⁊ opinaret̄ ⁊ crederet. qđ etiā ignoraret ignorātia dispositionis que nominat̄ error. que omnia sūt absurda patet ꝯñs. nam ꝯtingit eundē scire ꝙ deus est eternus ⁊ omnipotēs. ⁊ ꝙ solus ⁊ imediate moueat celū. credere ꝙ sit trinus i ꝑsonis. putās ꝙ sit in vigore finitus. ¶ 3º. Si res extra eēt obiectū sciētie esset etiā obiectū assensus scientialis. Nam eidē assentimus quod scimus. ⁊ simili rōne esset obiectum fidei. Et vlterius sequeret̄ ex hoc ꝙ licite aliquis fidelis ita firmiter crederet diabolo sicut deo. Nā fidelis licite eque firmiter credit ꝙ diabolus non est oipotens sicut ꝙ deus est omnipotens. sequit̄ ꝙ etiā eidem simul assentiret ⁊ dissētiret. ꝓbatur. qꝛ ponat̄ ꝙ aliquis demonstret deū esse eternū: iste scit ⁊ assentit ꝙ deus est eternus ⁊ simul cum hoc dissentit uel dissentire potest ꝙ deus nō est eternus. ⁊ ꝑ consequēs si res extra sit obiectū. eadem res scilꝫ deus est obiectū assensus ⁊ dissensus. ⁊ vni ⁊ eidem quis simul assentit ⁊ dissentit. quod est impossibile. ¶ 4º Idem est obiectū imediatum actus sciēdi ⁊ actꝰ assentiendi ei quod scit̄. sed sola ꝓpositio est obiectum actus assentiendi. nō enī assentit qs nisi cōplexo qđ iudicat esse verum. qnimo nō est aliud alicui assentire ꝙ̄ iudicare illud esse verū. ¶ 5º. Si res extra eēt obiectum assensus. sola appͥhensio eiꝰ sufficeret ad causandū assensum de ipsa ⁊ per ꝯsequēs superfluum esset formare ꝓpositionē qua mediāte causaretur assensus. ¶ 6º. Qđ nihil oio est non est obiectum sciētie uel assensus. sed frequenter qđ significatur ꝑ ꝯnem demōstrationis est oio nihil. sicut patet si demonstretur ꝙ infinitū uel aliud impossibile non est. igit̄ ⁊c. ¶ 7º. Quia scientie acquisite per demōstrationem vniuersalem obiectum nō est res extra. igit̄ nec alicuius scientie. añs probatur. qꝛ nec res vniuersalis cum nulla sit hꝰ. nec res singularis. qꝛ non potius vna ꝙ̄ alia significata per obiectū ꝯnis. verbi gratia. si ꝯ sit hec: Omnis triangulus habet tres ⁊c. non plus vnus singularis triangulus est obiectū illius ꝙ̄ alius. ergo quilibet. ⁊ cum omne subiectum actus sciendi cognoscatur ab itellectu. sequitur ꝙ demonstrans hꝰ ꝯnem actu ⁊ imediate cognoscat quēlibet singularē triangulū. quod est falsum. ¶ 8º Illud est scibile quod est demōstrabile. 6º ethiꝝ. igit̄ per scientiā generatā ꝑ demonstrationē qđ ꝑ illā demonstrat̄. sed res extra non est demōstrabilis. igitur nec est scibilis aut sciētie obiectū. ¶ Contra aliā partē ꝯñs arguit sic Gregꝰ. ꝓ. Si obiectū sciētie esset ipsa ꝯ. sequeret̄ ꝙ quilibet actu sciens sciētia acquisita ꝑ demonstrationē actu appͥhenderet ꝯnem sue demōstrationis. hoc patꝫ. sed ꝯñs est falsum. ut patꝫ ad experientiā. nam plerūqꝫ imo quasi semper cōtingit ꝙ demonstrans ꝙ̄uis formet ꝯnem non tñ actu reflectit̄ sup illam cōprehendēdo ipsam sed directe figit aspectū suum in illud qđ ipsa significat. ⁊ nihilominus acquirit scientiam per demonstrationē cū sit syllogismus faciens scire. ¶ Confirmat̄. quia si ꝯ apphendat̄. aut apprehenditur tñ appͥhensione que est simplex intelligētia. aut appͥhensione etiam iudicatiua qua cognoscit̄ aliquid de ipsa. Primum non obuiat. Nam talis appͥhensio non est sciētia. ut nunc loquimur de scientia. cū per quālibet scientiā sciatur aliquid inesse uel non inesse qđ simplici apprehensioni non conuenit. Item talis apprehensio nō per se causat̄ per demonstrationē. qnimo absqꝫ premissis illa ꝯ formaret̄ in intellectu. non minus intel-

lectus potest eam intueri ⁊ appꝛehendere tali appꝛehensibilitate. scientia autē de qua loquimur nō nisi per demōstrationē acquiritur. Rursus nō tm̄ ɔ̃ demonstrationis sed etiā pꝛima pꝛincipia possūt sic appꝛehendi. ⁊ etiā simplex appꝛehensio que nō est ꝓpositio. q̄nimo etiam vna ꝓpositio falsa. ⁊ tamē nec pꝛima pꝛincipia nec appꝛehensio incōpleta nec ꝓpositio falsa scitur sciētia de qua nūc loquimur. igit̄ ⁊c̄. Si dicatur ꝙ ɔ̃ appꝛehenditur appꝛehensiōe iudiciaria et enunciatiua. hoc erit ut videt̄ appꝛehensione qua cognoscit̄ ipsa ɔ̃ esse ɔformis ipsi rei seu esse vera. nā nulla alia videtur esse ad ꝓpositū. sed certum ꝙ nō quilibet demōstrās habet talem noticiā de sua ɔ̃ne vñ nec geometra demonstrans latera trianguli descripti ſm doctrinā pꝛime ɔ̃nis pꝛimi Euclidis. tūc cōsiderat uel appꝛehendit ꝙ ɔ̃ que enunciat illa eē eq̄lia est vera. Nec medicus cōcludens tali moꝛbo talem dari debere medicinā cogitat ꝙ sua ɔ̃ est vera q̄uis vtrāq; facile posset. Item sicut aliud est querere vtrum latera huius trianguli sint equalia. et aliud vtrum hec ꝓpositio latera huius trianguli sūt equalia sit vera: sic aliud ē scire hoc. et aliud ē scire illud. ⁊ certū est ꝙ pꝛimū scire uel solū uel maxime est geometrie ⁊ tale acquirit̄ in eo per demōstrationem. igit̄ eius obiectum nō est illa ɔ̃. Itē nec etiam scire illā ɔ̃nem est obiectū tale. Nam per ipsum scit̄ ꝙ illa ɔ̃ est vera. ⁊ ꝑ consequēs si actu ꝓpositio debeat dici obiectū eius erit hec latera huius trianguli est ꝓpositio vera cuius est illa ɔ̃. ut patet. Itē etiā ipsa non est ɔ̃ demōstrationis per quā acquirit̄ 2ᵐ scire. ⁊ per ɔ̃ñs nullius scie obiectū est ɔ̃ demonstrationis per quā acquirit̄. ¶ 2° pꝛincipaliter arguit sic supponendo tria. Pꝛimū est ꝙ sic esse uel nō sic esse non est ꝓpositionem enunciabilē sic esse uel non sic esse veram. ⁊ hanc suppositionem dicit esse notam. ꝓbatur etiā per phm̄ in pꝛedicamentis. ca° de pꝛioꝛi. vbi vult ꝙ q̄uis illa adinuicē cōuertant̄ ſm ɔ̃ñam nihilominus tm̄ sic esse u̾l sic est causa ꝙ sit ꝓpositio vera ⁊ non ecōtra. ⁊ ꝑ consequēs sic esse non est ꝓpositionem enunciantē sic esse verā. 2° supponit ꝙ sic esse non est ꝓpositio enunciās sic esse. ⁊ hoc etiā dicit phs in pꝛedicamentis ca° de oppositis: nō etiam est autē inquit ꝙ sub affirmatione ⁊ negatiōe iacet affirmatio ⁊ negatio. ⁊ pꝛobat. Affirmatio nanq; est oꝛatio affirmatiua. ⁊ negatio oꝛatio negatiua. hoꝛū ꝟo que sub affirmatione ⁊ negatione sunt neutrum est oꝛatio. 3° supponit ꝙ ꝓpositio aliqua non est ipsam esse veram. hoc patet. Nam alias quicūq; appꝛehenderet ꝓpositionem appꝛehenderet ipsam esse veram. Item q2 cōtingit eandem ꝓpositionem veram esse ⁊ falsam successiue. His suppositis arguit sic. Per demonstrationem cuius ɔ̃ est: sup quālibet lineam finitam rectam ɔtingit triāgulū equilaterū collocare: acquirit̄ scientia qua pꝛecise scitur ꝙ super quamlibet lineā finitam rectā cōtingit ⁊c̄. igitur illius scientie non est obiectum ipsa ɔ̃. ɔ̃ñs patet. quia si aliquid aliud sciret̄ non videret̄ aliud q̄z ꝙ illa ɔ̃ est vera. ⁊ hoc est falsum. Nam si hoc sciatur hoc ē per alium discursum q̄ ex eo ꝙ supꝛa quālibet lineam rectam ⁊c̄. infert̄ ꝙ ꝓpositio enuncians illud est vera. ⁊ per ɔ̃ñs per aliam scientiam. ¶ Confirmat̄ quia sicut non idem est sic esse ⁊ ꝓpositionem enunciantem sic esse veram. ut patet ex pꝛima suppositione: sic non eodem actu sciendi scitur vtrunq;. ɔ̃ña nota est. quia super quālibet lineam ⁊c̄. non est ipsa ɔ̃. ut ex secūda suppositione. sed per ipsam significatur. ⁊ sicut de illa ɔ̃ne argutū ē ita ⁊ de qualibet respectu scientie acquisite per demonstrationem cuius ipsa est ɔ̃ argui potest. ¶ 3° arguit sic. Si ɔ̃ demonstrationis esset obiectum scientie. uel illius qua scitur sic esse sicut ipsa significat. uel illius qua scit̄ ꝙ ipsa est vera. non enim apparet cuius alterius. s3 neutrius. q2 neutrū duoꝝ scibiliū uel scitoꝝ ipsa ē obiectū. ut patet ex 2ª et 3ª suppositionibus. ¶ Contra quintā ⁊ sextā ɔ̃nes arguit Aureol⁹ vlt. q. pꝛologi. pꝛobando ꝙ ens diuinitus reuelabile nō sit subiectum huius scientie quod tamē videtur innuere articulus pꝛecedens in pꝛobatiōibus suis. quo supposito arguit sic. Nulla realis ⁊ nobilissima sciētia habet pꝛo foꝛmali obiecto respectū rationis. sed reuelabile ad veritates theologie non addit nisi vnū respectum in oꝛdine ad deum. ergo nō potest esse subiectum in sciētia reali. ¶ 2°. Obiectum debet equari ut nec excedat considerationem scientie nec excedatur ab ea. sed multa fuerunt hominibus reuelata que non ɔtinent̄ in hac scientia. ut Sibylle puer nasciturus de virgine. ⁊ de phis legitur ꝙ deus manifestauit illis. ⁊ de Alexandro ꝙ in veste pontificali apparuit illi deus. ⁊ imperium totius Asie repꝛomisit. ⁊ multa alia foꝛsitan inspirauit deus ꝑ varias gentium nationes. de quibus constat ꝙ nō cōtinentur in hac scientia. igitur reuelabile non est in ea subiectum. ¶ 3° sic. Unius scientie non ē nisi vnū foꝛmale subiectum sed tu ponis ꝙ deus est subiectū huius scientie. ergo reuelabile non est subiectū huius scientie. vnde iste due positiones contradicunt. ¶ 4°. Sub illa ratione deus non est subiectū in ista scientia sub qua non insunt sibi veritates que in ea determinantur. sed trinitas ⁊ alie veritates non insunt deo sub ratione reuelabilis. nō enim est trinus inq̄ztum reuelabilis aut potēs reuelari. ergo de⁹ ut reuelabilis non est subiectum. ¶ 5°. Per rationem subiecti insunt passiones subiecto ⁊ non ecōtra. deus autem non est trinus inq̄ztum reuelabilis. nec ē omnipotens inq̄ztū reuelabilis ⁊ sic de aliis passionibus. igit̄ idem quod pꝛius ⁊c̄.

Ad pꝛimum contra pꝛimam ɔ̃nem dicit̄ ꝙ scientie multe sunt de rebus que sunt coꝛruptibiles cōtingentes aliter se habere sed per accidens non per se scientie enim sunt de vniuersalibus que sunt coꝛruptibilia ⁊ contingentia aliter se habere per accidēs. non autem sunt coꝛruptibilia aut cōtingentia aliter se habere per se. vñ scūs Tho. de veritate. q. j. arti.

5° ad. 13m. sic ait. Universale perpetuũ esse ⁊ incorruptibile Avicenna dupliciter exponit. Uno modo ut dicat̃ esse perpetuum ⁊ incorruptibile rõne particularium que nunq̃ inceperũt nec deficient sm̃ tenentes eternitatẽ mundi. Generatio eni ad hoc ẽ sm̃ phõs ut salvaretur perpetuum esse in specie qđ in individuo salvari non potest. Alio modo ut dicat̃ esse perpetuum quia nõ corrumpit̃ per se sed p accidens ad corruptionẽ individui. hec ille. Et ad 4m sic ait. Nõ dr̃ vl̃e incorruptibile q̃si habeat aliquã formã icorruptiõis s3 q2 nõ cõveniũt ei sm̃ se dispositiones mãles q̃ sũt cause corruptiõis in individuis. vñ vl̃e in reb9 pticularib9 existẽs dr̃ corrũpi in h ⁊ illo. hec ille. Ex q̃ patet quõ intelligendũ ẽ scientiã esse de incorruptibilibus nõ cõtingẽtib9 aliter se hr̃e. q2 scilicet scientia est de rebus per earum quiditates quo ad illa que cõveniunt quiditatibus. accidit aũt quiditati rei non sm̃ se variatio sed ex hoc qđ est in individuo habenti quantitatem signatam per quã subditur loco ⁊ tempori ⁊ motui. scientia autem est de re q̃tum ad ea que cõveniunt ei per se. non autẽ q̃tum ad ea que cõveniunt ei per accidens. 6° metaphisice. Unde pro cõfirmatione dictorum notanda sunt valde bene verba Linconiensis sup p̃. po2. cõmento 7°. ubi sic dicit. Dicoritur qđ quõ vl̃ia sint incorruptibilia cũ sint corruptibilia ⁊ non existẽtib9 p̃mis ⁊c. Et manifestũ est q de universalib9 repertis i singularib9 corruptibilib9 fit demõstratio. Ad h inquit dicendũ est q universalia sunt principia cognoscendi. ⁊ apud intellectum purum ⁊ separatum a fantasmatibus possibilem cõtemplari lucem primam que est cã p̃ma sunt p̃ncipia cognoscẽdi rationes rerũ increate ab eterno existentes in causa prima. Cognitiones eni rerũ creandarũ fuerũt in prima causa eternaliter. ⁊ rationes he sũt quas vocat Plato ideas ⁊ mundũ archetypũ ⁊ he sm̃ ipsum sũt genera ⁊ species ⁊ p̃ncipia tam essendi q̃ cognoscẽdi. q2 cũ intellectus purus põt in his defigere ituitum. i istis verissime ⁊ manifestissime cognoscit res creatas ⁊ non solum res creatas sed ipsam lucem primã in qua cognoscit cetera. Et planum est q ista universalia sunt oĩo icorruptibilia. Itẽ in luce creata etiam intellectus humanus qui nõ ẽ ad plenum depuratus ut possit lucem primam imediate intueri. multotiens recipit irradiationẽ a luce creata que est intelligentia. ⁊ in ipsis descriptionibus que sunt in intelligentia cognoscit res posteriores quarũ forme extra res sunt ille descriptiões. Cognitiões eni rerũ subsequentiũ que cognitiones sunt in ipsa mẽte intelligentie sunt forme extra res ⁊ etiã rationes causales rerum posterius fiendarũ. Mediante eni ministerio intelligentiarũ virtute prime cause processerunt in esse species corruptibiles. hec igit̃ idee create sunt p̃ncipia cognoscendi apud intellectum ab eis irradiatũ ⁊ apud talẽ intellectũ sunt species ⁊ genera. Et manifestũ est q hec universalia sũt i intellectui incorruptibilia. Itẽ in universalibus ⁊ luminibus celestiũ corporũ sunt rõnes causales corporũ terrestriũ quarũ individua sunt corruptibilia. ⁊ apud intellectũ nõ possibilẽ cõtemplari lucẽ incorporalẽ creatã uel increatã in seipsa possibilẽ tñ specularibus rõnes causales sitas in corporibus celestibus sunt he causales rõnes p̃ncipia cognoscendi ⁊ sunt incorruptibiles. 4° cognoscit̃ res in sua causa formali q̃ est i ipsa a q̃ ipsa res est hoc qđ est. ⁊ sm̃ quid. in ista forma q̃ est pars rei videt̃ ipsa eadẽ forma sicut in seipsa videt̃. uel sm̃ q in ipsa videt̃ materia q̃ similit̃ est pars rei ipsa forma nõ ẽ genus nec species s3 sm̃ q ipsa forma ẽ sicut toti9 cõpositi ⁊ sm̃ q ipsa est p̃ncipiũ cognoscẽdi toti9 cõpositi. sicut ẽ genus uel species ⁊ p̃ncipiũ eẽndi ⁊ p̃dicabile in qđ ⁊ sic sũt demõstrationes de generib9 ⁊ speciebus. ⁊ sic verissima ẽ diffinitio q̃ cõstat ex genere ⁊ differẽtia. ⁊ hec ẽ via Arꝛ. de generib9 ⁊ specieb9. Intellectus aũt debilis q nõ põt ascendere ad cognitionẽ horꝝ verorũ generũ ⁊ specieꝝ cognoscit res in accidentib9 solũ cõtingẽtibus veras eẽntias reꝝ ⁊ apud illũ sũt accidẽtia cõsequẽtia genera ⁊ spẽs. ⁊ sũt p̃ncipia solũ cognoscendi nõ essendi. Quõ autẽ sm̃ hos duos modos ultimos sũt genera ⁊ species rerũ incorporaliũ incorruptibilia dubitabile ẽ ⁊ necesse est ut altero istoꝝ modoꝝ sint incorruptibilia. uel. s. q2 nõ ex seipsis corrũpunt̃. s3 cũ egeãt deferente corrumpunt̃ p corruptionẽ deferentis corporalis. uel salvant̃ p successionẽ cõtinuã individuoꝝ. species ãt q̃ in aliq̃bus regionib9 corrũpunt̃ in hyeme. in locis tũc habẽtibus tẽperiẽ salvant̃. nõ eni est hora temporis in q̃ alicubi terraꝝ nõ sit tẽperies ⁊ tẽp9 cõveniẽs generatiõi ⁊ pfectui. ⁊ cũ universitas nõ sit pfecta nisi mediãtib9 oĩbus suis ptibus verisimile est oĩm species in oĩ hora manere. alioqn universitas q̃nq̃ esset incõpleta ⁊ diminuta. hec ille. Itẽ cõmẽto. 18. sic ait. Arꝛ. dicit q universale nõ min9 ẽ sed magis q̃ pticulare q2 cũ universale sit univocũ ⁊ ipsius sit intellectus unus. necesse est q sit res una. undecũq̃ veniat ei9 unitas sive ab itellectu sive ab alio. universale tñ sm̃ se nõ est unũ nec multa. sed accidit ei unũ ⁊ multa. ⁊ puto q unitas universalis in multis particularibus assimilat̃ unitati lucis in luce generãte ⁊ luce generata sive gignẽte ⁊ genita. Lux eni q̃ est i sole gignit ex sua subã lucẽ in aere. nec est aliqđ novũ causatũ ut sit lux i aere. s3 lux solis ẽ multiplicata ⁊ ppagata. Alia est itaq̃ lux i sole. alia in aere. nec tñ sic penitus quin aliquo mõ sit unitas essentie in luce gignẽte ⁊ genita. alit̃ eni lux genita esset totalit̃ de novo creata ⁊ ex nihilo. q̃ universale non est figmentũ solũ s3 est aliqđ unũ in multis. ⁊ q2 incorruptibilius est pticulari cũ sit magis remotũ ab accidentib9 mãe variabilis ⁊ magis appropinquãs enti p̃mo erit magis ens substantia. tñ nõ quodlibet universale est magis ens pticulari quolibet q2 universalia rerũ nãliũ sũt minus entia q̃ singularia rerum intelligentiarum. hec ille. Item cõmento 19. Universale inquit cum sit res inventa in multitudine non est possibile sentire. q2 quod reperitur in multis non est in loco signato aut in tempore signato.

q: si esset i loco aut tpe signatis: nō eēt idē inuentū in o.b°. Uniuersale ēt i q est semp z vbiq. Quō vle sit sp satis expositū est .s. vbi fiebat sermo de ppetuitate vniuersaliū. si autem intelligimus vniuersalia per modum Aristotelis formas repertas i qualitatib° particulariū a quibus res particulares sunt id quod sunt. tūc vniuersale esse vbiq non est aliud nisi vniuersale esse in quolibet suoz singulariū. vbi enim eē est esse i quolibet suorum locorum. loca autem ipsorum sunt ipsa singularia in quibus sūt vniuersalia. Nisi forte dicam° q vniuersale vbiq ē q2 intellect° est locus vniuersaliū. z vniuersale vbiq esse est ipsum esse in intellectu. qui intellectus quodāmodo vbiq est. quia intellectus ibi est per modū spiritualē vbi est illud quod intelligitur. sicut amās ibi est vbi est illud quod amatur. Si autem vniuersalia sint idee in mente diuina tūc vniuersalia sunt vbiq p modum quo ipsa prima causa vbiq est. Si vero vniuersalia sint rōnes rerum causales create que sunt virtutes site in corporib° celestib° tunc etiam ipsa vbiq sunt quia virtutes corporum celestium vbiq reperiuntur. hec ille. ¶ Ad 2m conceditur q eadem res ē obiectum vltimatū scientie z opinionis z fidei z erroris non tamen proximū. vñ scūs Tho. de veritate. q. 14. arti. 8° ad 15m sic ait. Propositionis subiectum se habet ad totam ppositionem sicut materia. vnde q̄uis in talibus cum dicim° de° est passius solūmō nominet subiectum quid increatum. tamen tota ppositio dicitur esse de re increata sicut de materia. hec ille. Ex quo patet q cū credens aliquid de deo formet vnam ppositionem z sciens aliquid de deo formet aliam. tamen obiectū z materia actus credulitatis z sciēdi est idem. s. de° importat° p subiectum taliū ppositionū. nec tamē sequitur q idem homo idem sciat z opinetur. Nam quilibet talium habituum habet duo obiecta. s. rem signatam p subiectum propositionis z ipsam ppositionē quam format de obiecto. ut ponit scūs Tho. ibidem ad 12m vbi dicit. Fides ē de cōplexo q̄tum ad id quod in nobis est. tamen q̄tum ad id in quod per fidem ducimur sicut i obiectum est de simplici veritate. hec ille. Dico ḡ q licz sciētia sit de re extra non tamen dicimus q assentiam° rei extra uel dissentiamus. sed potius enunciationi formate de re extra. actus enim assentiendi est respectu rei extra. non tamen respectu eius est assensus. sed respectu compositionis de re illa formate. ¶ Ad 3m conceditur q res extra est obiectum assensus non ut assensus est. sed ut est cognitio ut dictum ē. Nec valent due ɔ̄ñe ibi facte. Non quidem prima. nam licz res extra sit obiectū assensus. nō tamē dicimur rei assentire ut extra est simpliciter. sz ut est in intelligente per modum compositionis. sicut enim dicit scūs Tho. 2a 2e. q. 2. arti. 2° ad primū. Propter ista tria credo deo credo deum credo in deum non diuersificātur diuersi actus fidei. sed vnus z idē act° habens diuersam relationem ad obiectum ut est in intelligente per modum cōplexi. Scire autem dicit habitudinē ad obiectum ut in re est. z ut in intelligente. vtrūq enim scitur scz res extra. z propositio de ipsa formata. z ideo licz dicam° scio rem ex° nō tñ dicim° assentio rei. 2a similiter ɔ̄ña non valet quia ut dictum est assensus z dissensus includūt in sua ratione relationem que non terminatur ad rem ut extra est incōplexa. licz quodlibet eorum sit act° intellectus habens pro obiecto rem extra. ut sunt cognitiones quedam. ¶ Ad 4m patet per idem. licz vnum z idem sit obiectum actus sciendi z assentiendi. tamen aliam relationem includit assentire q̄ scire. rōne cuius non conceditur assentio lapidi sic conceditur scio lapidem. ¶ Ad 5m dicitur q licz res extra sit obiectum assensus vltimatum non tamen proximum. sed obiectum proximū eius est enunciatio formata per intellectū qua mediante fertur in rem extra. ¶ Ad 6m dico q licz illud de quo formatur ppositio cui intellectus assentit. quandoq non existat in rerum natura. dicitur tamen esse aliquid in ratione inq̄tum omne illud de quo intellectus aliquid affirmat uel negat dicitur ens ut negatio z priuatio 4° metaphisice. vñ scūs Tho. de veritate q. j. arti. p° ad 7m. Uerum non est in plus q̄ ens. ens enim aliquo modo acceptū dicitur de non ente fm q non ens est apprehensū ab intellectu. vñ 4° metaphisice dicit phus q negatio uel priuatio entis vno modo dicit ens. vnde etiam Auicēna dicit in principio sue metaphisice q non pōt formari enūciatio nisi de ente q2 oportet illud de quo propositio formatur esse apprehensum ab intellectu. ¶ Ad 7m negat aīs. nec probatio valet. dico enim q scientie conclusionis vniuersalis demōstrate obiectū est res vlis. Et cū dr q nulla res ex aiam ē talis zc. dicit q licz nulla res habeat vlitatē ex aiam. tñ res q̄ hz vlitatē in itellectu ē ex aiam. s. nā q̄ est i indiuiduo. vñ scūs Tho. pma pte. q. 85. arti. 2° ad 2m sic ait. Cū dr vle abstractū duo intelligunt. s. ipsa nā rei. z vlitas seu abstractio ipsa. ḡ nā cui accidit itelligi uel abstrahi uel itētio vlitatis nō ē nisi in singularib°. sed h ipsū qd est intelligi uel abstrahi. uel intentio vlitatis est in itellectu. z h possum° videre p simile in sensu. visus videt colorē pomi sine ei° odore. si ḡ querat vbi sit color q videt sine odore pceptus. h accidit ei ex pte visus inq̄tū in visu ē similitudo coloris z nō odoris. Similit humanitas q̄ itelligit nō est nisi in h uel in illo hoie. sz humanitas que apprehendit uel intelligit sine indiuiduantib° conditionib° qd ē ipsā abstrahi ad qd sequit vniuersalitatis intētio accidit hūanitati fm q pticipat ab intellectu in q̄ ē similitudo nature speciei z nō indiuidualiū pncipioz. hec ille. Et arti. 3° ad primū sic ait. Ule pōt dupliciter cōsiderari. Uno mō fm q nā vlis ɔsiderat sil cū itētiōe vlitatis q̄ intētio vlitatis ut. s. vnū z idē hēat habitudinē ad multa puenit ex abstractione intellect°. Alio° pōt considerari q̄tū ad ipsam naturam scz animalitatis uel humanitatis z sic inuenitur in partibus. hec ille. Et ibidē ad 2m dicit q vle acceptum cū intētiōe vlitatis nō ē subā

nec principium essendi imo posterius indiuiduis. sed acceptũ q̃tum ad naturam que est in singularibus quodãmodo habet rõnem pncipij formalis respectu singulariũ. Item 2° contra genti. ca° 75° ad ppositum sic inquit. Ad hoc q scientie sint de vniuersalibus nõ oportet q vniuersalia sint extra animã p se subsistentia sicut plato posuit. licz enim natura generis z speciei nunq̃ sit nisi in his indiuiduis intelligit tamẽ intellectus naturã generis z speciei nõ intelligẽdo pncipia indiuiduãtia. z hoc ẽ intelligere vniuersalia. z sic hec duo nõ repugnãt q vniuersalia non subsistant extra animã. z q intellectus intelligens vniuersalia intelligat res que sunt extra animã. Qz aũt intelligat res que sunt extra naturã generis denudatã a principijs indiuiduãtib° cõtingit ex cõditione speciei intelligibilis in ipso recepte que est imaterialis effecta p intellectum agentẽ: ut pote abstracta a materia z a conditiõibus materie quibus aliquid indiuiduat. z ideo potẽtie sensitiue non possũt cognoscere vniuersalia. quia nõ possũt recipere formam imaterialem cum semper recipiant in organo corporali. hec ille. Itẽ 2° de anima in illo ca°. Sensitiui aũt pma mutatione zc. Uniuersale põt dupliciter accipi. Uno modo põt dici vniuersale ipsa natura cõmunis put subiacet intentioni vniuersalitatis. Alio mõ fm se. sicut albũ potest accipi dupliciter. Uno° uel illud cui accidit esse album. uel ipsũmet fm q subest albedini. Ista aũt natura cui aduenit intẽtio vniuersalitatis: puta natura hominis habet duplex eẽ. Unũ quidẽ materiale. aliud aũt imateriale fm q est in intellectu. fm q̃ q habet esse in materia naturali non põt ei aduenire intentio vniuersalitatis qz p materiam indiuiduatur. aduenit igitur ei vniuersalitatis intentio fm q abstrahitur a materia indiuiduali naturaliter sicut posuerũt platonici. nõ enim ẽ homo nisi i his corporib° z ossib°: ut pbat phus 7° metaphisice. Relinquitur igitur q natura humana nõ potest eẽ pret principia indiuiduantia nisi in intellectu: nec tamen intellectus est falsus dum apprehẽdit naturam communẽ absq indiuiduãtibus. uel preter principia indiuiduãtia sine quib° esse non potest in rerum natura. non enim intellectus apprehẽdit hoc q natura cõmunis sit sine pncipijs indiuiduãtibus. sed apprehendit naturam cõmunẽ nõ apprehendẽdo principia indiuiduantia z hoc non est falsum. Primũ aũt esset falsum si ab homine albo separarẽ albedinem hoc modo q intelligerem eum nõ esse albũ. z esset apprehensio falsa. Si autem sic separarem albedinem ab homine q apprehẽderem hominẽ nihil apprehẽdendo de albedine eius non esset apprehẽsio falsa. Nam non exigit ad veritatem apprehensionis q qui apprehẽdit rem aliquã apprehendat omnia que insunt ei. si igit intellect° absq falsitate abstrahit gen° a specieb° inq̃tũ nãm speciei nõ intelligẽdo. intelligit nãm generis: nõ itelligẽdo drãs z similiter abstrahit speciẽ ab indiuiduis inq̃tũ itelligit naturam speciei non intelligẽdo principia indiuiduãtia. sic igitur patet q nature cõmuni non potest attribui intentio vniuersalitatis nisi fm esse q̃ habet in intellectu. sic enim solũ est vnũ de multis put intelligit preter principia: quibus vnũ in multa diuiditur. vnde relinquit q vniuersalia non sint nisi in anima. ipse autẽ nature quibus accidit intentio vniuersalitatis sunt in rebus. z propter hoc nomina cõmunia significantia ipsas naturas pdicant de iudiuiduis. non aũt nomina significantia intentiones. sortes eni est homo. sed non est species. Ex quibus omnib° patet manifeste quomodo vniuersalia sunt in anima: z quomodo extra animã. ¶ Ad 8m dicitur q proximũ obiectum sciẽtie est demonstrabile: z hoc est q̃. sed nõ oportet q omne illud qd est scibile sic vltimatũ obiectum terminãs actũ sciendi sit demonstrabile. Et sic patet q argumenta contra primam partem q̃nis non procedunt. ¶ Ad primũ contra 2am conceditur aña z aña: z cum probatur pmo falsitas ãntis. dico q nulla experientia docet q demonstrans actualiter z sciens non ferat intuitum suũ in q̃nem mentalem quã format ad cognoscendũ rem: imo hoc est necessariũ. Sicut eni quilibet intelligens simplicẽ rei quiditatẽ format verbũ illius. z eodem actu intelligit verbum quiditatis z ipsam quiditatẽ. sic quilibet intelligẽdo aliquid cõplexe simul itelligit rem z cõplexionem de illa formatã que etiam est verbũ quoddam rei. hoc autem quod dixi ostendit scũs Tho. in multis locis vñ 3° sen. di. 14. q. 1. arti. p. q̃stiuncula 4a dicit. Illud in quo aliquid videt est ratio cognoscendi illud qd in eo videtur. ratio autem cognoscẽdi est forma rei inq̃tum est cognita. quia per eam fit cognita i actu vnde sicut materia z forma sunt vnũ in esse: ita ratio cognoscendi z res cognita sũt vnum cognitum z propter hoc vtriusq est vna cognitio fm actum z fm habitum. hec ille. Itẽ primo contra gentiles ca° 53° ait. Intellect° inquit informat° per speciem intelligendo format in seipso quandam intentionem rei intellecte que est ratio ipsi° quã significat diffinitio. z hoc quidem necessarium est eo q intellect° intelligit indifferenter rem presentẽ z absentem in quo cum imaginatione conuenit. sed intellectus h habet amplius q etiam intelligit rem separatam a conditionibus materie sine quibus in rerum natura non existit. qd non posset esse nisi intellectus pdictam intentionem sibi formaret. hec ille. Sciendum tamẽ q fm q ponit phus in de memoria z reminiscẽtia: z recitatur a scõ Tho. in plerisq locis z etiã ab isto arguente: duplex est motus intellectus uel sensus in speciem aut similitudinem rei. Talis enim intẽtio formata per intellectum aut imaginationem est quedam res fm se z est imago uel similitudo alterius rei sicut est pictura animalis. Alia autem est consideratio z noticia qua consideratur ut res quedam. z alia qua consideratur ut imago alterius. cũ ergo talis intentio apprehẽdit ut res q̃dam

tanc non eodem actu cognoscitur intentio illa ⁊ res
extra sicut patet in somniātib⁹ q̄ feruntur i imagines
aut fantasmata ut in res quasdā. Cū āt talis inten/
tio apprehendit̄ ut imago rei tūc idē ē motus i rem
⁊ in imaginē eius. ⁊ sicut dictum ē de re ⁊ sua simili/
tudine. ita dico de ꝯōne ⁊ de re. sicut enim dictū est
in ꝓbatione pͥme ꝯōnis intellect⁹ cōponēs ⁊ diuidēs
nō format enūciabilia nisi ut ꝑ ea de reb⁹ cognitio/
nē habeat. sic ponit scūs Tho. 2ᵃ 2ᵉ q. j. arti. 2º. ¶ Ad
2ᵐ improbationē ꝯōnis dico. ꝙ enūciabile qd̄ for/
mat demonstrans apprehendit̄ ab intellectu cogni
tione q̄ est simplex apprehensio adhesiua respectu
talis cōplexi ut ē imago rei q̄ ad diuersas rōnes fū/
datas in re que ꝯstituūt illud enūciabile. est etiā iu/
diciū affirmans uel negans aliqd de re. non aūt af/
firmās uel negans de tali enūciabili. Nec valēt il/
la que cōtra h̄ adducūtur. Non quidē primū. quia
licꝫ ꝑ actum sciendi de quo loquimur sciat̄ aliquid
inesse uel non inesse rei non tn̄ ꝯōni. Non valet simi/
liter 2ᵐ. quia licꝫ simplex apprehēsio enunciabilis
ut ē quedam res non causet̄ per demōstrationem
tamē simplex apprehēsio enūciabilis ut est signum
rei est effectus demonstrationis. ille quidem actus
in ordine ad enūciabile dicit̄ assensus. ⁊ i ordine ad
rem dicit̄ iudiciū quo de ipsa iudicatur. est tamen
apprehēsio rei ⁊ enūciabilis. Non etiam ꝓcedit 3ᵐ
nam arguit de simplici apprehēsione enūciabilis ut
est res quedā. non aūt de apprehēsione de qua lo/
quimur que scꝫ ē motus in enūciabile ut ē signum
rei. ⁊ que habet dictas habitudines. ⁊ causat̄ ꝑ de/
monstrationē. ¶ Ad 2ᵐ pͥncipale respondēdo pͥmo
dicam ad suppositiones ibi factas. 2º ad argumen/
tum inde elicitū. dico igitur ꝓ pͥmo ꝙ si ens sicut si/
gnificat̄ ꝑ propositionē non ē ipsa ꝓpositio signifi/
cans taliter esse. utpote ut sortes curre non ē ista ꝓ/
positio sortes currit. nec similiter sic eē sicut signifi/
catur ꝑ ꝓpositionem eē talem ꝓpositionem esse si/
militer verā. cōceditur ꝙ ꝓpositionem esse veram
non est ipsa ꝓpositio. ⁊ ideo tres suppositiones ibi/
dem facte concedūtur. negat̄ tamen illud ꝙ argu/
ens ex h̄ infert scꝫ ꝙ si esse sicut significat̄ per ꝓpo/
sitionem sit aliqd a parte rei significabile complexe
distinctū realiter a q̄libet re incōplexa. uel ab om/
nibus reb⁹ incōplexe significātib⁹. sed dico ꝙ sic eē
sicut significat ꝓpositio vocalis aut scripta in men/
te est ipsa cōpositio uel diuisio que cōsistit in 2ᵃ ope/
ratione intellectus. sic aūt esse sicut significat enū/
ciabile formatū ab itellectu cōponēte uel diuidēte
ē aliqd eē uel nō esse rei significate ꝑ subiectū enū/
ciabilis ita ꝙ enūciatio vocalis uel scripta i mēte si/
gnificat illud qd̄ dictū enūciabile reꝑsentat. vnde
aliqua apprehēsio cōplexi aut enūciabilis est q̄ꝙ
assensus. aliqua aūt est dissensus. aliqua aūt ē que
neqꝫ est assensus nec dissensus. ⁊ ideo ista 3ᵃ impro/
batio equiuocat. quia ꝓcedit de apprehensione 3º
modo sumpta. nos aūt loquimur de apprehēsione
pͥ modo dicta. que ē in se simplex actus. licꝫ ei⁹ ob/
iectum sit cōplexū scilꝫ enūciabile. ꝓ primū istorum

ostēdit scūs Tho. 2º quolibet. q. 2. arti. 2º vbi sic ait.
Esse dupliciter dicitur ut patet pͥ metaphisice. ⁊ in q̄/
dam glo. Origenis sup primum Josue. Uno modo
ſm ꝙ est copula verbalis significās compositionē
cuiuslibet enūciabilis quā anima facit. vnde h̄ esse
non ē aliquid in rerū natura. sed totum in actu ani/
me componētis ⁊ diuidētis. ⁊ sic attribuim⁹ esse oī
ei de quo ꝓpositio format̄ siue sit ens siue priuatio.
dicim⁹ eni cecitatē eē. Alio mō dicitur esse act⁹ en/
tis inq̄tum est ens id est quo denoiat̄ aliquid ens
in rerum natura. ⁊ sic esse non attribuitur alteri nisi
ipsis rebus que in decē generib⁹ continentur. hec il/
le in forma. Ex quibus patet ꝙ esse tale uel tale qd̄
significatur per ꝓpositionem vocalē aut scriptam
in mente est cōpositio uel diuisio enūciabilis per in/
tellectū formati quod est principiū ſm qd̄ enūcia/
bile formatum ꝑ intellectū significat aliquod eē rei
uel nō esse significate ꝑ subiectū talis enūciabilis.
ꝓbatur per eundem pͥma pte. q. 14. ad 2ᵐ vbi dicit
compositio enunciabilis significat aliquid esse rei ⁊
ideo deus per suū esse quod est eius essentia est si/
militudo omniū q̄ per enunciabilia significant̄. hec
ille. ⁊ loquit̄ de enūciabili affirmatiuo. Cōsimiliter
habet dicere de enunciabili negatiuo ꝙ omne tale
significat aliquod nō esse rei. verūtamē enūciabile
affirmatiuū q̄ꝙ significat non esse rei sicut cū in/
tellectus dicit cecitatem esse in oculo tūc intellect⁹
cecitatem cōcipit vnum ens ⁊ attribuit eam oculo.
nec talis cōpositio falsa ē. qꝛ intellectus aliū modū
habet in cōcipiendo q̄ res in essendo. licꝫ non cōci/
piat rem aliū modum habere q̄ in re habeat. qꝛ tūc
esset falsus. ⁊ ideo cōcipit materialia īmaterialiter
⁊ negatiōes positiue ⁊ simplicia composite. ꝑatet
ergo quid ē sic esse sicut significat enūciabile. nam
hoc enunciabile sortes currit significat sortem esse
sub forma cursus. sortes ē albus significat sortem
sub albedine esse. sortes ē homo significat esse for/
male substantiale specificatū per principium essen/
di speciale scꝫ formam rōnalem. sortes ē significat
esse sortem substantialem non specificando illud.
Si autē queritur quid est tale significatū ꝓpositio/
nis istius sortes ē albus. dico ꝙ nihil vnum: sꝫ mul/
ta. nam illud enūciabile significat omnia que signi/
ficant ptes. vnde dico ꝙ significat sortē. significat
albedinē. significat esse sortē sub albedine. ⁊ signifi/
cat tēpus presens. que oīa nihil vnū vere constitu/
unt. Q aūt omne enūciabile significet tēpus ostē/
dit scūs Tho. pͥ sen. dis. 38. q. j. arti. 3º ad 3ᵐ dicens.
Compositioni intellectus nostri cōponentis ⁊ diui/
dētis admiscetur tempus duplici de causa. tum ex
parte sua quia accipit scientiam ex continuo ⁊ tem/
pore scꝫ a sensu ⁊ imaginatione. tum ex parte intel/
lectoꝝ que sunt in tempore. In operatione autem
intellectus diuini aduenit tempus tm̄ ex parte in/
tellectorum quia sicut aliquas res determinate co/
gnoscit ita ⁊ tēpus. vn̄ cognoscit hanc rem eē in tali
uel tali tpe. hec ille. Si aūt vlteri⁹ q̄rat̄ ad quid itel/
lect⁹ nr̄ format talia enūciabilia. rn̄det scūs Tho. pͥᵃ

parte.q.14. arti.14. ꝙ hoc ideo est qꝛ nulla species
intelligibilis sufficit ad ꝑfecte cognoscendū rem. ⁊
ideo oportet ꝙ diuersas species itelligibiles cōpo/
nat. vñ sic ait. In itellectu diuino non ē compositio
uel diuisio enunciabiliū sed vnūquodqꝫ cognoscit
ꝑ simplicem intelligentiam intelligendo essentiam
vniuscuiusqꝫ.sicsi nos in hoc ipso ꝙ intelligimus quid
est homo itelligerem⁹ omnia que de ipso predicari
possūt.quod quidē in intellectu nostro nō contingit
qui de vno in aliud discurrit,ꝓpter hoc ꝙ species itel/
ligibilis sic repñtat vnum qd non aliud. vnde intel/
ligendo qd est homo nō ex hoc ipso alia que ei insūt
intelligim⁹.sed ſm quādam successionē. ⁊ ꝓpter hoc
ea que seorsum intelligimus diuisim oportet nos in
vnū redigere ꝑ modum cōpositionis uel diuisionis
enūciationem formādo. sed species intellect⁹ diui/
ni.s.eius essentia sufficit ad demōstrādū omnia. vñ
cognoscēdo eēntiam suā cognoscit essentiam oīuꝫ
⁊ quecunqꝫ eis accidere possunt.hec ille. Aliam ta/
mē causam videtur assignare ꝑ sen. vbi sup. quia.s.
intellectus noster cognitionem accipit a rebus na/
turalibus in quib⁹ eē resultat ex cōpositione forme
cū materia uel accidētis ad subiectū. Et ideo qꝛ in/
tellect⁹ in illa operatione qua cōponit ⁊ diuidit pre/
cipue cognoscit esse rei.ideo format enūciabilia ad
cognoscendū esse rerū materialiū. ⁊ ꝯsequenter in
cognoscēdo esse alioꝝ.qꝛ imaterialia ex materiali/
bus cognoscit. vñ verba ei⁹ sunt talia. Cū in re duo
sint quiditas rei ⁊ esse eius.his duob⁹ rñdet duplex
intellectus oꝑatio. vna que dicit̃ a phīo formatio ꝗ
comprehendit quiditates rerū.que etiā a phō 3° de
aīa dicit̃ indiuisibiliū intelligentia. alia que cōpre/
hendit esse rei cōponēdo diffinitionem.quia etiā eē
rei ex mā ⁊ forma cōposite a qua cognitionem acci/
pit cōsistit in quadā cōpositione forme ad materiā
uel accidētia ad subiectū.hec ille. Et ad 3m. Esse di/
uinum qd est simplex est exemplar omnis eē cōpo/
siti quod in creatura ē.⁊ ideo per esse suū simplex si/
ne cōpositione intellectuū siue diuisione cognoscit
omne esse uel non esse qd rei cōuenit. sed intellect⁹
noster cuius cognitio oritur a reb⁹ que esse cōposi/
tū habēt non apprehendit illud esse nisi cōponendo
⁊ diuidendo.hec ille. Et his concordat illud qd ipse
met ait prima parte.q.85. arti.5.ad 3m. Compositi/
oni inquit ⁊ diuisioni intellectus rñdet quidē aliqd
ex parte rei.nō tamē eodē modo se habet in se sicut
in intellectu. Intellectus eni humani obiectum est
quiditas rei materialis que sub sensu ⁊ imaginatio/
ne cadit. Prima quidē forme ad materiā.⁊ huic rñ/
det cōpositio itellectus qua totū vniuersale de sua
parte predicat̃. nā gen⁹ sumit̃ a materia coi. diffe/
rentia vero cōpletiua speciei a forma. particulare
vero a materia indiuiduali. 2a vero compositio est
accidētis ad subiectū ⁊ huic reali cōpositioni rñdet
cōpositio intellectus ſm quā predicat̃ accidens de
subiecto.ut cū dicit̃ homo ē albus tamē differt cō
positio itellect⁹ a compositiōe rei. nā ea que cōpo
nuntur in re sunt diuersa. Compositio vero intelle/
ctus est signū idēptitatis eoꝝ que cōponūtur.nō eni
intellectus sic cōponit ut dicat ꝙ homo est albedo
sed dicit ꝙ homo ē albus id est habēs albedinē. idē
est aūt subiecto qd est homo ⁊ qd est habēs albedi/
nem.⁊ simile ē de cōpositione forme cū materia.nā
animal significat id quod habet naturā sensitiuam.
rationale vero quod habet naturā intellectiuā.ho/
mo vero qd habet vtrūqꝫ.sortes vero quod habet
omnia hec cū materia indiuiduali. ⁊ ſm hāc idēpti/
tatis rōnem itellect⁹ vnū cōponit alteri predicādo.
hec ille in forma. Ex quib⁹ patet manifeste ꝙ licꝫ
cōpositioni uel diuisioni intellectus correspondeat
aliquid in re.non tamē aliquid distinctū a rebus in/
cōplexis omnino sed solū res importata ꝑ subiectū
⁊ res importata ꝑ predicatū. ⁊ cōpositio aliqualis
uel vnitas rei importate ꝑ subiectum ⁊ predicatū.
Scdm enim qd scūs Tho. ostendit pma pte.q.13.
arti.12. In qualibet ꝓpositione affirmatiua vera
subiectū ⁊ predicatū significat idem ſm rem aliquo
modo ⁊ diuersum ſm rōnem. pluralitatē aūt que ē
ſm rōnem repsentat pluralitas subiecti ⁊ predica/
ti. vnitatem vero repñtat cōpositio. Ista sint dicta
quo ad cōplexa significabilia de quibus suppositi/
ones facte mētionem faciebant. ¶ Ad argumentū
in se dr̃ ꝙ ꝑ illā demōstrationē qua scit̃ ꝙ sup quā/
cunqꝫ lineā finitā ⁊c. causatur scia illius. obiectum
est proximū enūciatio formata ab aīa ⁊ obiectū vl/
timatū est res extra. ⁊ ad improbationē ibi factam
dicit̃ ꝙ ꝯña non valet. non enim sequitur: per talē
scientiam aliud scitur qꝫ ꝙ super quālibet ⁊c. ergo
illud aliud ē scibile scꝫ ꝙ hec ꝯ est vera. non ē idem
scire cōclusionem ⁊ scire eam esse verā. quia pmū
scitur actu recto. 2m actu reflexo. ¶ Ad cōfirmatio/
nem ibi factam patet eodem mō. solum enim ꝓbat
ꝙ ꝑ dictam demōstrationē non scitur talem ꝯnem
esse veram.sed non ꝓbat ꝙ non sciat̃ dicta ꝯ. nec
quin idem act⁹ sciendi cadat sup cōplexum. ⁊ super
re de qua format̃ enūciatio. ¶ Ad 3m pncipale dicit̃
ꝙ ꝯ est obiectū illius scientie qua scit̃ sic esse sicut ꝑ
eā significat̃. nec valet iprobatio ibi facta. licꝫ eni
sic eē sicut significat ꝓpositio vocalis nō sit ipsa ꝓ/
positio.sꝫ cōpositio uel diuisio intellect⁹. ⁊ similiter
licꝫ sic esse qd significat ꝓpositio mētalis nō sit ipsa
ꝓpositio sed aliqd esse rei uel nō eē modo predicto
tamen eodem actu sciendi capit̃ ꝯ mentalis ꝓrime
⁊ res extra uel eius esse tanqꝫ scibile vltimatum ut
fuit superius frequēter replicatū. ¶ Ad argumēta
vltimo facta ꝯtra ꝯnes 5am ⁊ 6am. dico pmo insimul
ꝙ omnia ꝓcedūt ex falso intellectu verboꝝ sancti
Tho. Cū enim dicit in scripto. ꝙ ens diuinū cogno/
scibile ꝑ inspirationē diuinā est subiectū theologie
uel cū dicit. ꝙ omnia cōsiderata in hac scia cōueni/
unt i vna formali rōne obiecti huius scientie inquā/
tum sūt diuinitus reuelabilia ut prius sepe recitaui
non est mens eius ꝙ reuelabilitas uel reuelabile sit
formalis ratio obiecti huius scientie ut est res. nec
formale obiectum quo uel quod. ⁊ istud satis bene
probat argumentū eē falsum.sed scūs Tho. inten/

dit ꝙ deus sub ratione deitatis est formale obie-
ctum quod consideratur in hac sciētia. ⁊ ꝙ forma-
le obiectum quo consideratur aliquid in hac scien-
tia. hoc est medium per quod cognoscūtur omnes
ꝯnes huius sciētie. est lumē diuine reuelationis. s.
articuli fidei q̄s habitu fidei tenem⁹ ex q̄bus ꝯnes
theologicas elicim⁹. ⁊ hoc quod dico reuelabile di-
uinitus est formalis ratio theologie. non quidē for-
malis eius ratio ut est res. nec ꝙ sit ratio que p̄nci-
paliter cōsideretur in hac scientia. nec sub qua sub-
ijciatur in cōclusionibus. nec ratio per quam ꝓbet̄
aliqua passio de subiecto theologie. sed ꝙ est q̄dam
ratio subiecti ut est scibile. est eni quedā ratio per se
diuidens hoc genus scibile. inq̄ʒtum capitur subie-
ctum theologie ut consideratᷓ a theologo. denomi-
nat enim oīa cōsiderata in theologia a modo scien-
di ⁊ medio theologico. Scd̄m eni ꝙ supius sepe di-
xi de formali rōne obiecti possum⁹ loqui dupliciter
Uno mō de rōne obiecti ut est quedā res. puta la-
pis aut deus. ita ꝙ loquamur de rōne illius rei sine
respectu aut habitudine ad intellectū aut sciētiam.
Alio modo possum⁹ loqui de rōne obiecti quā ha-
bet ex hoc ꝙ est obiectum uel scibile p̄ respectū ad
intellectum uel sciētiam uel modū sciendi. sicut ac-
cepto obiecto physice. ratio enim illi⁹ obiecti ut est
res diceret̄ ꝙ est corpus mobile. sed ratio ei⁹ ut est
obiectum aut scibile est hoc ꝙ dico cognoscibile p̄
motū ⁊ materiā sensibilē. Et similiter si loquamur
de obiecto uel subiecto sciētie mathematice. tūc di-
ceret̄ ꝙ rō totalis obiecti ut ē res ē quātū uel quā-
titas. sed ratio ei⁹ ut obiectū est. ē h̄ qd̄ dico abstra-
ctum a motu ⁊ materia sensibili f̄m diffinitionem ⁊
non f̄m esse. Et ꝯformiter in metaphisica ratio sub-
iecti ut est res ē ens. sed ratio eius ut ē scibile ⁊ ut ē
obiectum est hoc abstractū a motu ⁊ materia f̄m eē
⁊ diffinitionē. h̄ eni genus scibile habet sub se mul-
tas ratiōes ⁊ species ⁊ iō cum dicitur ratio subiecti
hec ratio est multiplex. quia potest intelligi de rati-
one obiecti ut obiectū est. ⁊ potest intelligi de rōne
obiecti ut ē res quedam cui accidit esse obiectū uel
subiectū sciētie uel sciri aut obijci potētie uel actui
uel habitui. Tūc ad ꝓpositum dico ꝙ reuelabile ē
ratio obiecti uel subiecti theologie ut est obiectum
scibile a theologo. quia ut sic cadit in illā speciē sci-
bilis quam nominat reuelabile uel cognoscibile p̄
reuelationē. sed deus aut deitas est ratio subiecti
theologie ut est res quedā cui accidit eē obiectum
aut subiectum theologie. Modo rationes facte ꝓ-
bant ꝙ reuelabile non sit ratio obiecti aut subiecti
theologie ut est res. sed non probant quin sit ratio
obiecti aut subiecti theologie ut ē obiectū aut sub-
iectū huius sciētie. oīa eni cōsiderata in ista sciētia
reducūtur ad istam rōnem scibilis quā nominat re-
uelabile ut habēt illū modū cognoscendi ⁊ sciendi
quem nominat reuelabile. sicut omnia physica ha-
bent eūdem modū diffiniēdi scʒ cū motu ⁊ materia
sensibili. Et tūc ad argumēta facta patet faciliter
ꝙ non valēt. Non quidē primū. quia licʒ sit incōue-
niens ꝙ nobilissima scīa habeat ꝓ obiecto uel sub-
iecto respectū rōnis loquēdo de ratione subiecti ut
est res. tamē hoc non ē incōueniens de rōne obiecti
ut ē obiectum scibile. ⁊ isto modo dicim⁹ ꝙ reuela-
bile est rō formalis obiecti aut subiecti theologie ⁊
non aliт. non eni ponim⁹ aliquem respectū rationis
esse formalē rōnem qua cōsideret̄ obiectum theo-
logie. nec sub qua aut p̄ quam cōsideratur. sed dici-
mus ꝙ reuelabile ē ratio eius ut ē scibile. vñ potest
dici ratio explicās modū sciēdi. ⁊ ideo nō est rō f̄m
quam ꝯsideratᷓ ut li f̄m dicat modū consideratiōis
Non valet etiā 2[m]. Nā sicut dicit scūs Tho. prima
parte. q. j. arti. 8°. Fides nostra innitit̄ reuelationi
facte apostolis ⁊ ꝓphetis q̄ canonicos libros scripse-
runt. nō aūt reuelatiōi si qua fuit facta alijs docto-
ribus. ⁊ de illa intelligim⁹ cum dicimus lumē diuine
reuelationis eē formalē rationē obiecti uel subiecti
theologie. Non valet cōsimilit̄ 3[m]. quia deus ē sub-
iectū theologie vno mō. ⁊ reuelabile alio modo. ⁊
lumen reuelationis diuine ē obiectū alio mō. sic ex-
titit p̄us sepe dictū. pōt tamen dici f̄m dñm Petrū
de palude. ipse siquidem dicit ꝙ mens sancti Tho.
fuit assignare duplicē rōnē subiecti uel obiecti the-
ologie. nam cum dicit p̄ma parte. q. j. arti. 7°. ꝙ oīa
considerata ī sacra doctrina tractātur in ea sub ra-
tione dei: utputa uel qꝛ sūt ipse deus. uel habent or-
dinē ad deum sicut ad p̄ncipiū ⁊ finem. ⁊ iō deus est
vere subiectū huius sciētie: ibi inquā intēdebat assi-
gnare rōnem formalem obiecti ex p̄te scibilis. sʒ cū
dicit in 3° arti. eiusdem questionis. ꝙ ea que tractā-
tur ī diuersis sciētijs pōt doctrina sacra vna existēs
tractare ⁊ ꝯsiderare sub vna rōne scibilis inq̄ʒtum
sūt diuinit⁹ reuelabilia. ibi inquā assignat formalē
rōnē ex p̄te sciētie. ⁊ iō dicit iste dñs Petr⁹ ꝙ si iūga-
mus illud qd̄ ponit ī sūma cū eo qd̄ pōit ī scripto vbi
ponit ꝙ ens diuinū ē subiectū. ⁊ dicam⁹ ens diuinū
reuelabile. habebim⁹ cōpletā assignatiōnē formal' rō-
nis subiecti h⁹ scīe. qꝛ formalē rōnē ex p̄te scibilis ī h̄
ꝙ dicit̄ ens diuinū. ⁊ cōpletā rōnē ex p̄te scientis ī h̄
ꝙ dicit̄ reuelabile. Hec aūt r̄nsio dñi Petri in idem
redit cū prima. illud enim quod ipse dicit formalem
rationem obiecti ex p̄te scibilis. ego noīaui forma-
lē rōnē obiecti ut ē res. Et ꝯsimilit̄ illud qd̄ ipse vo-
cat formalē rōnem obiecti ex p̄te sciētis ego noīaui
rōnē obiecti ut ē scibile uel ut obiectū ē. ¶ Ad 4[m] ⁊
ad 5[m] cōsimilit̄ r̄ndet̄ ꝙ non ꝓcedunt si vadant ad
mentē n̄ram. qd̄ patet qꝛ q̄uis p̄ rōnem reuelabilis
non ostendatur ꝙ deus est trinus uel creator aut
omnipotens aut aliq̄ alia passio de subiecto theolo-
gie. tñ oīa ista ꝓbant̄ de deo p̄ lumē diuine reuelatio-
nis. s. p̄ articulos fidei ⁊ sacrā scripturā a deo reue-
latā. Pōt etiā dici f̄m aliā viā iā tactā ꝙ argumētū
ꝓbat solū ꝙ reuelabile nō est formalis rō obiecti. s.
subiecti theologie ex p̄te ipsi⁹ scibilis. sʒ nullaten⁹
ꝓbat quin sit formalis rō subiecti theologie ex p̄te
scientis. Uel aliter f̄m nostrum modum loquēdi ar-
gumentū probat ꝙ reuelabile non sit formalis ra-
tio subiecti theologie ut est res q̄dā sʒ ut ē obiectū.

Et causa est. quia ratio obiecti ut est res cõsideratur ꝑncipaliter in scientia ꝛ per eam cõcluduntur ꝛ demõstrãtur passiões de subiecto. talis enĩ ratio mediat inter subiectũ ꝛ omnes illius passiones. sed rõ subiecti ut est obiectum aut scibile non ꝑncipaliter cõsideratur in scientia. sicut nec cõsideratio abstracti a motu ꝛ materia sensibili ꝑncipaliter cõsideratur in geometria. nec per eam aliquid ꝓbatur de cõtinuo aut numero sed in ea consideratur qꝛ quantitatis ꝛ eius principia ꝛ per talia passiones geometrie de suis subiectis demõstrantur. Ad ꝓpositum non oportet i theologia ꝓbari passiones uel illa que se habẽt per modũ passionũ de subiecto theologie quod est deus per rõnem reuelabilis sed ꝑ rationem deitatis aut creatoris aut hꝫ. si sit processus theologicꝰ uel per alias rõnes reuelatas nobis. ¶ Sed contra omnia predicta arguit Gregꝰ. de arimino potissime ɔtra hanc ꝯnem. quia si deus sub ratione deitatis absolute esset subiectũ in theologia nostra. deꝰ esset cõprehẽsibilis per nostrã theologiã actu habitam uel possibilẽ haberi. ɔñs est falsum. nulla enim noticia creata: imo nullis noticijs creatis uel creabilibus deus põt cõprehendi. alias non veracitͤ diceretur incomprehensibilis. ɔña ꝓbatur. quia ad omnem habitũ habentẽ aliquod obiectum sub aliqua rõne absolute: spectat considerare quecũqꝫ illi cõuenitunt ẜm illam rõnem. ex hoc enim phus ꝓbat ꝙ ad phm spectat considerare de ɔtinuo infinito ꝛ finito loco vacuo ꝛ tempore ꝛ similibus. quia ea conuenit corpori ẜm ꝙ ẽ mobile. ex hoc etiã ꝓbat ꝙ ad metaphisicũ spectat considerare de vno. ꝛ multo de eodẽ ẜm ꝙ est subiectũ primũ ꝛ per se metaphisice. probatur etiã ratione. quia non e ratio quare potius habet considerare aliqua eoꝝ que per se cõpetunt subiecto sub rõne qua est subiectum q̃ʒ alia. Itẽ qꝛ si aliqua sic ꝛ aliqua nõ. ergo non ẽ subiectũ illius scientie absolute sub tali rõne. sed cõtracte. s. ad illa que de ipso inq̃ʒtũ tale cõsiderat. si ergo theologia nostra uel ista alia creata uel creabilis habet deũ ꝓ obiecto inq̃ʒtũ deus est absolute. igitur habet cõsiderare quicquid de ipso verificari põt ꝛ cognosci. ꝛ per ɔñs cõprehendẽdo non videndo si talis theologia sit fides ut est nostra. uel vidẽdo si sit scia qualis est btõꝝ. ¶ 2° arguit ꝛ in eadẽ ṽtute. Deꝰ nõ est subiectũ theologie btõꝝ inq̃ʒtũ deus. alias ipse esset per sciam eorũ cõprehensibilis. igitur nec inq̃ʒtũ deꝰ absolute. ẽ obiectũ theologie nostre. patet ɔña. qm̃ fides vie nec acquisita nec infusa excedit i credendo sciam patrie in videndo ut. s. de deo plꝰ nũc credamus q̃ʒ tunc visuri sumꝰ. alias fidei non plene succederet visio. ut innuũt coiter verba sanctoꝝ. nec veniente eo qđ ꝑfectũ est euacuaretur qđ ex ꝑte est. ut dicit aplꝯ. ¶ 3° arguit. Si theologia haberet deũ ꝓ subiecto sub ratione deitatis absolute. id est deũ inq̃ʒtũ deus absolute sine ɔctiõe ad aliq̃ cog̃scibilia de ipso. cũ ut sic infinite ṽitates sint de ipso cognoscibiles. quãto enĩ scientia est pluriũ veritatũ tanto sit perfectior. ꝛ per ɔñs infinitarũ erit infinita quod videtur inconueniens. hec Gregorius de arimino in forma. ¶ Ad primum istorum dicitur negando ɔñam primam. nec ꝓbationes ꝑ ea probãda faciunt. Ad ꝑmam nempe negatur aᵗ. vnde scᵗs Tho. de veritate. q. 14. arti. 8°. ad 15ᵐ soluit omnia ista argumẽta in virtute loquendo in ɔsimili proposito. dicit enĩ sic. Pro tanto veritas prima ẽ obiectũ fidei quia de ea est fides. nec tñ oportet ꝙ quodlibet enũciabile de deo formatũ sit credibile. sed totum illud de quo diuina veritas testificatur. sicut etiã corpus mobile est subiectum physice. nec tamẽ oĩa enũciabilia que de corpore mobili formari possunt scibilia i physica. sꝫ solum ea que ex principijs naturalis phie manifestantur. Ipsum aũt testimonium veritatis ꝑme se habet in fide ut ꝑncipium in scientijs demõstratiuis. hec ille. Ex quibus patet ꝙ non omnis habitus ɔsiderãs aliqđ obiectum sub aliqua ratione absolute loquẽdo de absolutione ex parte obiecti habet ɔsiderare omnia que conueniunt tali obiecto ẜm illam rõnem sumptam ex parte scibilis sed illa que cõuenuit obiecto ẜm rõnem formalem qua cognoscitur: que est mediũ demonstrãdi passiones hꝫ ẜm ꝙ i secũda ꝛ tertia ꝯnibus latius declaratur. qꝛ ad hũc finem locutus est aristoteles i physicis ꝛ metaphisica. quia tamen argumentum vtitur isto termino absolute noto ꝙ aliqua ratio potest dici absoluta dupliciter. primo modo ꝓut absolutum distinguitur contra respectiuũ. 2° modo prout absolutum distinguitur contra contractũ ꝛ determinatum per aliquã differentiã diuidentẽ aliquod commune. Modo ad propositũ dico ꝙ theologia dicitur hr̃e deũ ꝓ obiecto sub rõne deitatis absolute accipiendo absolutum ꝓut ẽ a respectu. quia scꝫ ratio qua ꝑncipaliter ɔsiderat de deo nõ est aliq̃ ratio respectiua: sed ratio deitatis que de se absoluitur a respectu inq̃ʒtum hꝫ cum ista ratio nullum dicat respectum dicitur ad se. Si aũt loq̃mur de absoluto 2° mõ tũc dico ꝙ theologia nostra habet deũ pro obiecto sub ratione absoluta ex parte obiecti. non enim cõsiderat deum cum aliqua determinatione cõtrahente ꝛ restringẽte obiectum ad aliqđ minus cõmune sicut rõnale contrahit animal. dico tamen ꝙ considerat absolutum ꝛ non cõtractũ modo contracto ex parte scientis. qꝛ scꝫ modus ɔsiderandi deum quo ipsa theologia considerat non extendit se ad omnia considerabilia de deo. vñ opinio Gregorij ꝛ nostra parum distant. Nã Gregꝰ soluendo ad 4ᵐ arᵐ Scoti contra factum dicit sic. Cõtractio potest dupliciter intelligi. uel scꝫ per additionem alterius rõnis minus cõmunis quẽadmodum consueuit dici ꝙ genꝰ contrahitur per differentiam. ꝛ ita non accipitur hic. Alio modo potest fieri per restrictionem considerationis ꝛ exclusionem vniuersalis cõprehẽsiõis ꝛ ita accipio hic contractionem. hec sunt verba Gregorij. Ex quibus patet quomodo non vadit contra mentem sancti Tho. q̃ʒq̃ʒ alio loquatur idiomate. 2° similiter probatio ɔñe nõ procedit. dicitur enim ꝙ licꝫ talis habitus ɔsideret subiectũ theologie ab

solute modo sup̄ exposito. nō tñ oportet ꝙ ↄsideret
oīa conuenientia illi subiecto sm rōnem illam abso/
lutam sed aliqua consideret ⁊ aliqua nō. quia talia
possūt ostēdi de illo subiecto per formalē rationem
per quā cōsideratur. id est ꝑ mediū cognoscēdi quo
vtitur theologia. s. lumen diuine reuelationis. non
aūt omnia alia. sicut physica nō ↄsiderat oīa predi/
cata conuenientia enti mobili. sed solū ea que pos/
sunt ostēdi per p̄ncipia corporis mobilis: que qdem
media sunt rationes scibilis uel obiecti accipiendo
vno modo rōnē formalē obiecti scibilis q̄cūq̧ acco/
modatius dici debeāt ratiōes sciēdi. sic ē in propo/
sito. nam ratio sciēdi in theologia est lumē diue re/
uelationis scꝫ articuli fidei ex quibꝰ aliq̄ possunt ꝓ/
bari de deo non aūt omnia. multe eni veritates sci/
biles sūt de deo q̄ nullo mō deduci possent ex arti/
culis fidei. ⁊ est singularꝰ in hac sciētia. quia cū sub/
iectū huiꝰ sciētie sit indiffinibile. nec eni habet genꝰ
aut differētiam. cum nesciamꝰ quid sit ꝓprie loquē/
do. non oportet ꝙ he passiones uel aliq̄ que sm no/
strum modū intelligēdi se habēt ut passiōes dei pu/
ta simplicitas eternitas intelligibilitas uel hꝰ ↄclu/
dantur de ipso ꝑ rationē deitatis que non est nobis
proprie cognita in se sꝫ per aliquam rōnem sūptam
a suo effectu puta ꝑ rationē p̄me cause uel p̄mi mo/
toris. Si eni rationē subiecti ꝑfecte cognoscceremꝰ
ratio haberet magnā apparentiā. s. ꝙ oīa que con/
ueniūt deo sm rōnem deitatis theologia nr̄a consi/
deraret. nunc autē non ita est. sed predicata multa
probamꝰ de deo ꝑ rationes sūptas a suis effectibꝰ
qui in articulis fidei explicanī. que nō possunt esse
media ad concludendū omnia predicata deo con/
uenientia īmo pauca. ⁊ ideo nō oportet nec sequiī
ꝙ si theologia nostra consideret deū sub ratiōe dei/
tatis taliter qualiī a nobis ꝑcepta ꝙ consideret oīa
que deo sm rōnem propriam conueniunt. 3° simili/
ter probatio ↄñe bene cōcludit ꝙ theologia nostra
deum considerās sub rōne ↄtracta sumēdo rōnem
formalem ex parte scientis non aūt ex parte obie/
cti loquēdo de rōne obiecti ut obiectū ē sit ↄtracta
modo supra exposito. ↄsiderat enim deum ut reue/
labilem. hoc est dictu considerat illa enūciabilia de
deo que ꝑ lumē diuine reuelationis de deo cogno
sci possūt. vnde tota ↄtractio est ex parte rōnis sub/
iecti ex parte scibilis uel obiecti ut subiectū est ⁊ ut
alter dicaī ex parte modi sciendi ⁊ cognoscēdi ob/
iectum. sic ergo patet ad p̄mū argumentū Grego/
rij. ¶ Ad 2^m argumentū diciī similiter ꝙ deus ob/
ijcitur scie beatorū sub absoluta rōne deitatis: licꝫ
obiiciaī contracte ex parte scientis ⁊ sub rōne con/
tracta ex parte eiusdem eo modo quo arguēs dicit
deum esse obiectū cuiuslibet intellectus creati sub
ratione cōtracta q2. s. nō obijcitur alicui intellectui
creato sm oēm modum ⁊ rationem quibus est con/
siderabilis. nec sm omnē veritatem de ipso scibilē
sꝫ ipsa deitas restringiī in rōne obiecti ad determi/
natum modū cōsiderationis ⁊ ad certum gradum
ac mensuram veritatū que de ipso considerari pos/
sunt ⁊ sciri. ¶ Ad 3^m patet solutio per idem. funda/
tur enim in ↄñā prius in primo argumento manife/
stata. ¶ Ad argumentū factum in pede questionis
patet per iam dicta. Et hec de questione.

Circa primā distin/
ctionem p̄mi sententiarū queriī p̄
Utrū fruitio sit actꝰ volūtatis. Et
arguitur ꝙ non. quia nullus actꝰ
intellectus est actus voluntatis. sꝫ
fruitio est actus intellectꝰ. igitur. a^{ꝰ} patet de se. scđ
b^{ꝰ} ꝓbatur. quia beatitudo ē actus intellectus cum
sit actus nobilissime potentie q̄ est intellectus ut pꝫ
p̄ ethi^{cē}. sed fruitio est beatitudo igiī ⁊c̄. In opposi/
tū arguiī sic. Nā sm magistrū in lr̄ā fruitio ē amor
constat aūt sm omnes ꝙ amor ē actus voluntatis
In hac aūt questiōe sicut i p̄cedentibꝰ duo erūt ar/
ticuli. In p̄ nāq̧ poneī opinio sci Tho. ꝑ ↄ̄nes. In
2° mouebuntur dubitationes. ¶ Quantū ad p̄mū
sit prima conclusio ꝙ volūtas respectu finis habet
tres actus realiter differētes. s. voluntatem inten/
tionē ⁊ fruitionem. Istā ↄ̄nem ponit scūs Tho. pri/
ma 2^e. q. 8^a in p̄ncipio questionis. vbi numerat arti/
culos. Actꝰ inq̄t volūtatis in finē videnī esse tres
s. velle frui ⁊ intēdere. Ista etiam ↄ̄ declarabiī per
sequentes. ¶ 2^a ↄ̄ est ꝙ velle nō dicitur proprie re/
spectu finis. Hāc ↄ̄nem ponit eadem. q. arti. 2°. vbi
sic ait. Uolūtas q̄nq̧ dicitur ipsa potentia per quā
volumus. q̄nq̧ aūt ipse actus volūtatis. si ergo lo/
quamur de volūtate sm ꝙ nominat potentiam sic
se extēdit ad finem ⁊ ad ea que sūt ad finem. Ad ea
enim se extendit vnaqueq̧ potētia in quibꝰ inueni/
ri pōt quocūq̧ modo ratio sui obiecti. sicut visus se
extendit ad oīa que participant quocūq̧ modo co/
lorem. ratio aūt boni qđ est obiectum volūtatis po/
tentie non solum inueniī in fine sed etiā in his q̄ sūt
ad finem. Si aūt loquamur de voluntate sm ꝙ no/
minat actū. sic ꝓprie loquēdo ē finis tm̄. omnis enī
actus denoiatiuus a potentia nominat simplicem
actum illius potentie. sicut intelligere noiat simpli/
cem actum intellectꝰ. Simplex aūt actus potentie
est ille qui tēdit in illud quod est sm se obiectum po/
tentie. Illud autem quod ē propter se bonum ⁊ vo/
litum est finis. vnde voluntas proprie est ipsius fi/
nis. Ea vero que sunt ad finem non sunt bona uel
volita propter se sed ex ordine ad finem. vnde vo/
luntas in ea non fertur nisi propter finem. vnde
hoc ipsum quod in eis vult est finis. sicut intelligere
est proprie eorum que scđm se cognoscuntur scilicꝫ
principiorum. ea autem que cognoscūtur per prin/
cipia non dicuntur esse intelligibilia nisi inq̄ntum in
eis ipsa principia considerantur. sic eni se habet fi/
nis in appetibilibus sicut se habet principiū in intel/
ligibilibꝰ ut diciī 6° ethi^{cē}. hec ille. ¶ 3^a ↄ̄ est ꝙ frui/
tio est amor uel delectatio quā aliquis habet de vl/
timo expectato quod ē finis. Istā ↄ̄nem ponit scūs
Tho. p̄ma 2^e. q. 11. arti. p̄ dicens. Fruitio ⁊ fructus
ad vnū pertinere videtur ⁊ vnū ex altero deriuari

Qđ aũt a q̃. nihil ad ꝓpositũ refert. nisi ꝙ hoc ꝓba/
bile videtur ꝙ illud quod ẽ magis manifestũ prius
etiã fuit noĩatum. Sũt aũt nobis primo manifesta
sensibilia magis. vnde a sensibilib⁹ fructibus nomẽ
fruitionis deriuatum videt̃. fructus aũt sensibilis
est illud quod vltimo expectat̃ de arbore ⁊ cũ q̃dã
suauitate percipit̃. vnde fruitio pertinere videt̃ ad
amorẽ uel delectationẽ quã aliquis habet de vlti/
mo expectato quod est finis. finis aũt ⁊ bonum est
obiectũ potẽtie appetitiue. vñ manifestũ ẽ ꝙ frui/
tio ẽ appetitiue potentie. hec ille. Utrũ aũt fruitio
sit amor uel delectatio videt̃ dicẽdũ ſm eũ ꝙ frui/
tio potius nominet delectationẽ q̃3 dilectionẽ uel
amorẽ. Nã ſm eum ibidẽ arti. 3°. illud quod est sim/
pliciter vltimũ in quo aliquid delectat̃ sic in vltimo
fine h̃ proprie dicit̃ fructus ⁊ eo ꝓprie dicitur aliqͣs
frui. hec ille. Et cõsimilit̃. q. 4. arti. 3° dicit ꝙ neces/
se est ad beatitudinẽ tria cõcurrere. sc3 visionẽ que
est cognitio ꝑfecta intelligibilis finis. ⁊ cõprehensi/
onem q̃ importat p̃ñtiã finis. delectationẽ uel frui/
tionem q̃ importat quietationẽ rei amate in amato
Ex quibus videt̃ innuere ꝙ fruitio sit delectatio
uel quietatio amãtis in amato. ⁊ cõsequent̃ ꝙ non
sit amor. nam ſm eũ amor ⁊ delectatio differũt. vñ
prima 2ᵉ. q. 26. arti. 2°. dicit ꝙ sicut agens nãle du/
plicẽ effectũ inducit in patiens. nam primo quidem
dat formã. 2° aũt dat motum cõsequentẽ formam
sicut generãs dat corpori leuitatẽ ⁊ motũ ɔsequen/
tem ipsam. ⁊ ipsa leuitas uel grauitas q̃ est p̃ncipiũ
motus ad locũ naturalẽ ꝓpter grauitatem p̃ot di/
ci quodãmodo amor naturalis: Sic ⁊ ipsũ appeti/
bile dat appetitui. p̃mo quidẽ attentionẽ ad ipsum
que ẽ complacẽtia ipsius appetibilis ex qua sequit̃
motus ad appetibile. Nã appetitiu⁹ motus circulo
agit̃ ut dicit̃ 3° de aĩa. appetibile eni mouet appeti/
tum faciens quodãmodo se in eius intẽtione. ⁊ ap/
petitus tendit in appetibile realit̃ consequendũ ut
sit ibi finis mot⁹ vbi fuit p̃ncipium. Prima ḡ immu/
tatio appetitus ab appetibili vocatur amor q̄ nihil
aliud est q̃3 complacẽtia quedã. ⁊ secũdo sequitur
motus in appetibile q̄ est desideriũ. ⁊ vltimo quies
que ẽ gaudiũ. hec ille. Ex quib⁹ patet ꝙ gaudium
differt realiter ab amore ut ipse etiam exp̃sse dicit
arti. p̃. ad 2ᵐ. ac per h̃ amor differt a delectatiõe q̄2
gaudium ⁊ delectatio in volũtate idem sũt. ⁊ cõse/
quenter fruitio nõ est amor sed delectatio si amor ⁊
delectatio distinguantur. Hoc etiã ponit. s. diuisio/
nẽ inter amorem ⁊ delectationẽ. q. 25. arti. 2°. dicẽs
Scđm ordinẽ gñatiõis amor p̃cedit desideriũ. ⁊ de
sideriũ p̃cedit delectationẽ. h̃ ille. Ex q̃ patet ꝙ cũ
idẽ non precedat seipsum ſm gñationis ordinem ꝙ
amor non est delectatio. ⁊ in alijs infinitis locis idẽ
ponit ut ex arti. sequenti patebit. Principalẽ etiam
ɔnem. s. ꝙ fruitio sit delectatio ponit eadem. 25. q.
arti. 2°. dicens. Delectatio intẽsa causat desideriũ
⁊ amorẽ. delectatio eni est fruitio boni que est quo/
dãmodo finis sicut ⁊ ipsum bonũ. hec ille. Idẽ po/
nit primo sen. dis. j. arti. p̃. Fruitio inquit consistit in

optima operatione hominis cũ fruitio sit vltima fe/
licitas hoĩs. felicitas aũt non ẽ in habitu sed in ope/
ratione ſm phm. optima aũt operatio hoĩs est ope/
ratio altissime potẽtie. s. intellect⁹ ⁊ ad nobilissimũ
obiectum qđ est deus. vñ ipsa visio ponit̃ tota sub/
stãtia nostre beatitudinis. Jo. 17. Hec ẽ vita eterna
⁊c̃. ex visione aũt ipsum visũ cũ non videat̃ per si/
militudinẽ s3 per eẽntiã efficitur quodãmodo intra
videntẽ. ⁊ ista ẽ cõprehẽsio q̃ succedit spei ɔseq̃ues
visionẽ que succedit fidei. sicut spes quodãmõ ge/
neratur ex fide. ex hoc aũt ꝙ ipsum visum acceptũ
est. intra videntem vnit sibi ipsum videntem ut fiat
quedã quasi mutua penetratio per amorem. sicut
dicit̃. j. Jo. 4. Qui manet in charitate in deo ma/
net ⁊ deus ĩ eo. Ad visionẽ aũt maxime ɔueniẽts
sequitur delectatio sũma. ⁊ in hoc ꝑficitur felicitas
nostra quã fruitio noĩat ex p̃te sui cõplementi ma/
gis q̃3 ex p̃te sui principij cũ in se ĩcludat quãdã de/
lectatione. ⁊ ideo dicim⁹ ꝙ fruitio est actus volũta/
tis. hec ille. Ex quib⁹ patet ꝙ ĩ beatitudine sũt tres
actus. s. visio ⁊ amor ⁊ delectatio que dicit̃ fruitio.
Nã cõprehẽsio nõ dicit actũ distinctũ a visione ut
post dicet̃. ¶ 4ᵃ ɔ̃ ꝙ intentio est actus voluntatis
realiter differens a fruitione ⁊ volitione ꝓprie di/
cta. Primã p̃tẽ hui⁹ ɔ̃nis ponit sctũs doctor p̃ma 2ᵉ
q. 12. arti. p̃. Intentio inquit sicut nomẽ sonat signi/
ficat in aliquid tendere. in aliq̃d tandẽ tendit actio
mouentis ⁊ motus mobilis. sed hoc ꝙ motus mobi/
lis in aliq̃d tendat ab actione mouentis ꝓcedit. vñ
intentio p̃mo ⁊ principaliter ꝑtinet ad id quod mo/
uet ad finẽ. vnde dicimus architectorẽ ⁊ omnẽ p̃ci/
pientẽ mouere suo impio alios ad id qđ ipse intẽdit.
volũtas aũt mouet oẽs alias aĩe vires ad finẽ. vñ
manifestũ est ꝙ intentio est act⁹ volũtatis. hec ille.
Secundã p̃tẽ ɔ̃nis ꝓbat ibidẽ ad 4ᵐ dicẽs. Uolũ/
tas respicit finẽ tripliciť: Absolute. ⁊ sic dr̃ volũtas
prout absolute volumus sanitatẽ. uel si quid aliud ẽ
hmõ. Alio mõ considerat̃ finis ſm ꝙ in eo quiescitur.
⁊ hoc modo fruitio respicit finẽ. Tertio modo cõsi/
derat̃ finis ſm ꝙ est terminus alicuius qđ in ipsum
ordinat̃. ⁊ sic intentio respicit finem. non enim ex h̃
solo dicimur intendere sanitatẽ q̄2 volumus eã. sed
quia volumus ad eam ꝑ aliquid venire. hec ille. Et
ibidẽ ad 3ᵐ dicit ꝙ hoc nomen intentio noĩat actum
voluntatis p̃supposita ordinatione rõnis ordinãtis
in finẽ. Eandẽ ɔ̃nem ponit de veritate. q. 22. arti.
13°. Uolũtas inquit p̃ot habere duplicẽ actũ. vnũ q̄
competit ei ſm suã nãm inq̃3tum tendit ad ꝓprium
obiectũ absolute. ⁊ hic actus attribuit̃ volũtati sim/
pliciter. ut velle ⁊ amare: q̃3uis etiã ad hunc actum
p̃supponat̃ actus rõnis. aliũ ṽo actũ hab3 qui com/
petit ei ſm ꝙ impressio rõnis relinquit̃ in volũtate.
cum eni ꝓprium rõnis sit ordinare ⁊ ɔferre: q̃ñcũq3
ĩ actu volũtatis apparet aliq̃ collatio uel ordinatio
talis actus est voluntatis nõ absolute sed in ordine
ad rõnem. ⁊ hoc mõ intẽdere est actus volũtatis cũ
itẽdere nihil aliud eẽ videat̃ q̃3 ex eo ꝙ q̄s vult ĩ ali/
quid tendere sicut in finẽ. ⁊ ita intendere in hoc dif/

fert a velle. qꝛ velle tendit in finem absolute. sed intendere dicit ordinem in finem ſm ꝙ finis est i quē ordinant̄ ea que sunt ad finem. Cum eni voluntas mouet̄ in suū obiectū sibi propositū a rōne diuersimode mouet̄ ſm ꝙ diuersimode sibi ꝓponit̄. vn̄ cū ratio ꝓponit sibi aliquid ut absolute bonū: voluntas mouet̄ in illud absolute. et hoc est velle. cum aūt ꝓponit sibi aliquid sub rōne boni ad quod alia ordinantur sicut in finem. tunc tēdit i illud in quodā ordine qui inuenit̄ in actu voluntatis. non ſm ꝓpriā naturā sed ſm excellentiā rōnis. hec ille. ¶ 5ᵃ ꝯ̄ ē ꝙ fruitio beatifica non solum transit obiectiue super deum: imo sup visionē qua videt̄ deus. et eadē fruitione fruimur vtroqꝫ. Istam ꝯ̄nē ponit sanctꝰ Tho. prima 2ᵉ. q. xi. arti. 3º. Finis inquit dicit̄ nō solū res intenta sed etiā habitio eius dicit̄ finis. vn̄ sicut non est alius finis deus et alius visio dei. sic nō est alia rō fruitionis qua fruimur deo et qua fruimur btitudine creata que est essentialiter ipsa visio dei. Itē ibidem ad 3ᵐ. Finis dicitur dupliciter. vno modo ipsa res. alio modo adeptio rei. que quidē non sunt duo fines sed vnus finis in se cōsideratꝰ et alteri applicatus. deus ergo est vltimus finis sicut res que vltimo ꝗrit̄. et fruitio sicut adeptio hꝰ vltimi finis. sicut igit̄ nō est alius finis deus et fruitio dei. ita eadem ratio fruitionis est qua fruimur deo et qua fruimur diuina fruitiōe. hec ille. Itē pᵒ sen. dis. j. q. 2. arti. pᵒ. ad 2ᵐ Obiectū inqͭ opatiōis t̄minat et pficit ipsā et ē finis eius. vn̄ impossibile est opationē habere rōnē vltimi finis. sed qꝛ obiectū non sequit̄ quis nisi ꝑ opationē idem ē appetitꝰ opatiōis et obiecti. vn̄ si aliquo modo ipsa fruitione fruimur. hoc ē inq̄tū fruitio nos deo coniūgit. et eadē fruitiōe fruimur fine et opatione cuius obiectū est finis vltimꝰ. sicut eadem opatiōe intelligo intelligibile. et intelligo me intelligere. hec ille. ¶ 6ᵃ ꝯ̄ est quam incidenter pono ꝓpter argumenta Aureoli. ꝙ nec fruitio nec aliq̄s actus volūtatis est essentialiter btitudo. Istam ꝯ̄nē ponit scūs Tho. in multis locis. specialiter pᵃ 2ᵉ. q. 3. arti. 4º. vbi sic ait. Ad btitudinē duo requirūt̄. vnū quod ē esse btitudinis. aliud qđ est quasi ꝑ se accidens eius scꝫ delectatio ei adiuncta. Dico ergo ꝙ q̄tum ad id qđ est essentialit̄ btitudo impossibile ē ꝙ ꝯsistat in actu voluntatis. manifestum ē enim ꝙ btitudo est consecutio finis vltimi. consecutio autē finis nō consistit in ipso actu voluntatis. voluntas eni fertur in finē et absentē cum ipsum desiderat. et presentem cum in ipso requiescēs delectat̄. manifestū est autē ꝙ ipsū desideriū finis non est cōsecutio finis. sed est motus ad finē. delectatio autē aduenit volūtati ex hoc ꝙ finis ē presens. non autē ecōuerso finis fit presens. qꝛ volūtas delectat̄ in ipso. oportet igit̄ aliqd aliud esse q̄ȝ actum volūtatis ꝑ qđ fiat ipse finis presens voluntati. et hoc manifeste apparet circa fines sensibiles. si eni consequi pecuniā esset ꝑ actum voluntatis statim a ꝓncipio cupidus cōsecutꝰ esset pecuniā qui vult eam habere. sed a ꝓncipio quidē est ei absens. consequit̄ autē ipsam ꝑ hoc ꝙ manu eam apprehendit. uel aliquo hꝰ. et tunc iā delectat̄ in pecunia habita. Sic igit̄ et circa intelligibilē finē cōtingit. nā a ꝓncipio volumꝰ consequi finē intelligibilē. consequimur aūt ipsū ꝑ hoc ꝙ fit nobis presens ꝑ actum intellectus. et tunc voluntas delectata cōquiescit i fine iam adepto. Sic igit̄ esse btitudinis in actu intellectus consistit. sed ad voluntatē ꝑtinet delectatio consequēs btitudinē. ſm ꝙ Augꝰ dicit. 10. cōfes. ꝙ btitudo est gaudiū de veritate q̄ deus est. quia. s. ipsum gaudium est consumatio btitudinis. hec ille. Eandem ꝯ̄nē ꝓbat 4º sen. dis. 49. q. j. arti. pᵒ. q̄stiūcula 2ᵃ. Item 3º ꝯ̄ gentiles caº 24º. ꝓbat eā nouem rōnibꝰ: quarꝫ nō nullas recitabo. Si aliqs actus voluntatis eēt ipsa felicitas. hic actus aut eēt desiderare aut amare aut delectari. impossibile est autem ꝙ desiderare sit vltimꝰ finis. est eni desideriū ſm ꝙ voluntas tēdit in illud qđ nōdū habet. hoc autē cōtrariat̄ rōni vltimi finis. Amare etiā nō pōt esse vltimꝰ finis. amat̄ eni bonū nō solum qn̄ habet̄: sed etiā qn̄ nō habet̄. ex amore. n. ē ꝙ nō habitū desiderio queratur. si aūt amor habiti sit pfectior hoc causatur ex hoc qꝛ bonū habet amatum. aliud igit̄ est habere bonū qđ est finis q̄ȝ amare qđ ante habere est impfectum post habere aūt pfectū. Similit̄ autē nec delectatio ē vltimꝰ finis. ipsum eni habere bonū ē causa delectatiōis. uel dū bonum nunc habitū sentimꝰ. uel dū ꝑus habitum memoramur. uel dū futuro habendū speramꝰ. non igit̄ est delectatio vltimꝰ finis. Aliam rōnē ponit. Si alicuius rei sit aliq̄ res exterior finis illa opatio etiā dicet̄ finis vltimꝰ ꝑ quam ꝑmo consequit̄ talem rem. sicut his quibus pecunia est finis dicit̄ etiā possidere pecuniā finis. nō est autē amare neqꝫ ꝯcupere. finis aūt vltimꝰ substātie intellectualis deus est. illa igit̄ opatio hoīs est substantialit̄ eiꝰ btitudo uel felicitas ꝑ quā ꝑmo attingit deum. hoc autē est intelligere. nā velle non possumꝰ qđ nō intelligimꝰ. est igit̄ vltima felicitas hoīs in cognoscēdo deū substātialit̄. nō autē i actu volūtatis. Aliam rōnē ponit que talis est. Cum btitudo sit proprium bonum nature intellectualis oportet ꝙ ſm illud nature intellectuali conueniat quod ē sibi ꝓpriū. appetitus autē nō est ꝓpriū intellectualis nature. sꝫ omnibus rebꝰ inest. lꝫ sit diuersimode i diuersis. q̄ tn̄ diuersitas ꝓcedit ex hoc ꝙ res diuersimode se habēt ad cognitionem. que eni oīo cognitione carent hn̄t appetitum naturalem tn̄. que ṽo cognitionem hn̄t sensitiuā et appetitiuā sensibilem hn̄t sub quo irascibilis et cōcupiscibilis continet̄. que ṽo hn̄t cognitionem intellectuā. et appetitum ꝓportionabilem hn̄t scꝫ voluntatem. voluntas igitur ſm ꝙ est appetitꝰ non est ꝓpriū nature intellectualis. sed solum ſm ꝙ ab intellectu dependet. intellectus autē ſm se propriū ē nature intellectuali. beatitudo igit̄ uel felicitas in actu intellectus consistit substantialiter et ꝑncipaliter magis q̄ȝ in actu voluntatis. Aliam rationem ponit. In omnibus potentiis que mouent̄ a suis obiectis. obiecta sunt priora naturaliter actibꝰ illarū potentiarū. sicut motor naturalit̄ ꝑus est q̄ȝ

moueri ipsius mobilis. talis autē potentia ē voluntas. appetibile eni mouet appetitum. obiectum igit voluntatis naturaliter prius ē q̄ eius actus. primū igitur eius obiectum p̄cedit omnē actum eius. non pōt g actus voluntatis esse p̄mū volitum. hoc autē est vltimus finis qui est btitudo. impossibile est g q btitudo siue felicitas sit ipse actus voluntatis. hec ille in forma. Et sic primus articulus terminat.

Quantū ad secūdū articulum mouenda sūt dubia Et p̄ arguit Aureol9 ꝯtra ōnē q ad multa i ca dicta. p̄ igit vult pbare q fruitio poti9 sit amor q̄ delectatio. et h triplici medio. ¶ Primū ē tale. Fruitio etiā fm scm̄ Tho. ē pfectissima opatio volūtatis et nobilissima. s amor ē nobilior act9 q̄ delectatio puenies ex amore. ¶ 2m ē tale. Delectatio pueniens ex amore aut ē idē realit qd amor. aut aliud. Si sit idē realit. cōtradictio erit q pueniat ex eo. cū causa et effect9 nō possit esse eadē res. cum nihil sit causa sui. nec proueniat ex se aut sequatur se. Si vo sit aliud realiter. tunc delectatio et amor non se habēt sicut comphensio et visio. comphesio nāq dei nō est aliud q̄ ipsa visio dei. non eni intellect9 habet duas opationes circa deum presentē. scz videre et cōprehendere. igit si amare et delectari realit distinguūt tūc Thomas dicit opposita dicendo q se hnt sicut videre et comphendere. ¶ 3m est tale. Delectatio q requirit ad btitudinē ē quietatio voluntatis in ipsa opatiōe et visione qua deus habet. fm q dicit Tho p̄ma 2e. q. 4. arti. p et 2m. sed fruitio nō est quietatio in visione alias visio eet obiectum fruitionis qd est īpossibile. g h9 delectatio non est fruitio. Greg9 etiā arguit pbando q non omnis fruitio est delectatio. Nullū desiderium ē delectatio. aliqd desiderium ē fruitio. g aliqua fruitio nō ē delectatio. am ē nota et bm pbatur. q2 aliqd desiderium ē amor alicui9 ppter se. sicut quis desiderat btitudinē aut sanitatē aut honorē aut aliud tanq̄ finē et non ppter alium finem vlteriorē. Itē Aureol9 arguit ꝯ aliud qd illa ōnō ponit in pbatione sui. s. delectatio et amor et desiderium sunt tres actus distincti realiter. et vult probare q omnis actus voluntatis est desiderium uel delectatio. sic q oīs amor est delectatio uel desiderium. et arguit qntuplici medio. ¶ Primū est tale q appetit9 naturalis non habet nisi duos actus positiuos. s. moueri in finē. et quiescere in eo. et duos priuatiuos. s. fugere ab opposito. et inquietari dū est in eo. ut patet de graui. g a simili in pposito appetitus animalis uel itellectualis nō habebit nisi quattuor act9. duos quidē positiuos. s. desideriū et psecutionem quasi moueri. et delectatiōē quasi quietē. Itē duos priuatiuos. primū. s. fugā et detestationē ac resilitionē a malo. 2m vo. s. inquietationē tristiciā et displicentiā. Nec valet si dicat q in naturalibus ē quoddā pondus precedēs motionē. s. grauitas. qd quidē pondus non ē aliquis actus sed forma habitualis. et ita in aīalibus uel rationalib9 necesse ē ponere quoddā pondus a quo orit desiderium. quod quidē pondus est amor. ita q corrēspōdet naturali ponderi. sicut desiderium correspōdet motui. et delectatio quieti. Hoc inquā nō valet. nam ille amor ex q orit desiderium nō est aliud q̄ delectatio i obiecto apprehenso et cōplacere in actionibus eius. ut patet ex terminis. idē eni ē dictu tale quid amo uel diligo. et tale quid cōplacet mihi ul ē delectabile. g amor post veniēs desideriū est delectatio. g vlr ois amor est delectatio obiecti apprehensi post veniēs desideriū uel delectatio obiecti p̄sentis subsequēs desiderium. ¶ 2m est tale. Omnis amor est amor cōcupiscētie. uel amor amicitie. sed ois amor concupiscentie respectu absentis ē desideriū. respectu vo p̄sentis ē delectatio. et si quidē sit presens tm̄modo i conspectu est delectatio p̄ueniēs desiderium. si vo sit p̄sens in re ē delectatio sequens. Similit omnis amor amicitie respectu absentis ē desiderium quo optat amico suo bonū qd non habet. respectu vo p̄sentis ē delectatio qua quis delectat de bono qd amicus habet. et si quidē amicus omne bonum habeat et nullo modo indigeat. non potest eē desideriū amoris amicitie circa ipsū. sed delectatio sola et cōplacētia in illo. si amicus indigeat aliquo bono tunc circa ipsum ē amor duplicis delectatiōis et vnicum desiderij. ex hoc eni q amicus delectat et cōplacet in amico: oritur desiderium quo illi desiderat et cōcupiscit bonum quo caret. cum autē consecutus ē illud bonū statim delectat et cōplacet de bono amicitie desiderium cōsequēte. g euidenter apparet q ois amor est desiderium uel delectatio. ¶ 3m ē tale. Complacere et delectatio idē sūt. sicut patet ex terminis. nā idem est dictu: delector in te. et complacet mihi in te. placibilis est mihi. et delectabilis ē mihi. s ois amor est desiderium. uel cōplacentia. desideriū quidē: sicut gluto diligit porcellū. et caupo vinum. cuius delectatio nihil aliud est q̄ desiderium vini et cōcupiscentia. cōplacentia vo in re realiter habita uel saltem in cōceptu uel cōspectu. g euidenter apparet q ois amor est desideriū ul delectatio. ¶ 4m ē tale. Si oporteret ponere actū amoris tiū a desiderio et delectatiōe: ppt h oporteret ponere ut videtur. quia ille amor actus tertius nihil aliud est q̄ obiecto viso in ipsum transformari et in amato quiescere. et amato se cōdonare. ista eni quattuor videt amori conuenire qui est actus vnitiu9 et quasi trāslatiuus sui in formam et entitatem amati. et est aliq quo amans se condonat amato et quiescit in ipso. sed ista competunt complacentie et delectationi. qui enim in aliquo delectatur et complacet: quasi in ipsum spiritualiter transit et quiescit et dat seipsum et vnit. ut patet ex terminis. igitur ille amor nō ē act9 tertius sed delectatio sola. ¶ 5m est. quia Aug9 ē expresse huius mentis. 14. de ciuitate dei. vbi dicit q amor inhians habere quod amatur cupiditas est. et amor habēs quod amat eoq fruens leticia ē siue delectatio. amor vo fugiens quod ei aduersatur timor est. et accipit timorem pro abhominatione et fuga que opponitur desiderio. et subdit. Ideo si ...

derit sentiēs tristicia est. hec Augustinus. Cum igi/
tur ipse hic diuidat amorem in inhiantē qui ē desi/
derium. ⁊ fruentē eo qđ amatur: qđ est delectatio
siue leticia. odium autē in fugam eius quod aduer/
satur. manifeste apparet ꝙ eius intentio fuit omne
odium diuidi in fugam ⁊ tristiciam. amor ꝟo in desi
derium ⁊ delectationem. hec ille. ¶ 6° arguunt alij
probantes ꝙ amor seu dilectio ⁊ delectatio nō dif/
ferant realiter. sed sint vnus actus ſm rem: licȝ ra/
tione distincti. ⁊ hoc sic. Illi actus sūt idem realiter
qui sunt eiusdem potētie respectu eiusdem obiecti
sed diligere ⁊ delectari sunt eiusdem potentie scȝ
voluntatis. ⁊ respectu eiusdem obiecti puta dei
presentis. ergo videtur ꝙ delectatio volūtatis de deo
ꝑsente ⁊ dilectio uel amor sit vnꝰ actꝰ. ¶ 7° sic. Idē
inq̄tū idem semꝑ aptum natū est facere idem. sed
bonum ꝑsens semper causat in voluntate dilectio/
nem. ergo delectatio ⁊ dilectio sūt realiter idem. ¶ 8°
Quorum opposita sūt idem ipsa videntur eē realiter
idem. sed oppositum dilectiōis quod est odium seu
displicētia habiti mali videt̄ esse idem qđ tristari de
habito malo qđ est oppositum dilectiōis. ergo dilectio
⁊ delectatio erunt realiter idem. ¶ 9° Illa sunt idē
que habēt eosdem effectus. sed dilectio ⁊ delecta/
tio habēt eosdē effectus scȝ ꝑficere ⁊ intēdere actū
intendendū. ea enim que fiūt ex dilectiōe uel dele/
ctatione ꝑfectius ⁊ intensius fiūt. ergo idem qđ prius.
¶ x° Nam via a potentia in obiectum ⁊ ab obiecto
ad potentiā videt̄ esse eadem realiter q̄uis diffe/
rant ratiōe. sicut dicit phs 3° physicorum. sed delecta/
tio est quedam impressio ab obiecto in potētiā. dile/
ctio ꝟo est tendētia potentie in obiectū. ergo vident̄ eē
idem realiter. ⁊ si differant ratione. sicut dicit phus
de actione ⁊ passiōe 3° physicorum. ¶ xj° Nā delecta/
tio dicit quietationē potentie. dilectio ꝟo vnionem
potentie ad obiectum. sed potētia vnione quiescit ⁊
quiescendo vnitur. ergo dilectio ⁊ delectatio nō diffe/
runt realiter sed solum rōne. ¶ 12° arguit sic Gregorius
Omnis opatio uel actus volūtatis est dilectio uel
odium. sed nulla delectatio est odiū. ergo omnis dele/
ctatio est dilectio uel amor qđ idem ē. ꝯña patet. q2
omnis delectatio est actus volūtatis. aña patet de
se quo ad secūdā partē. Sȝ ꝑma pars ꝓbatur. Nā
omnis actus voluntatis est velle uel nolle ſm oēs.
seu assensio uel dissensio. ſm sniam Augꝰ. 14° de ci/
uitate dei. caº 16°. seu ꝓsecutio uł fuga. ut inuit phs
6° ethicorum. ⁊ oīa hec idē significāt. omne aūt velle ē
dilectio ⁊ eō. ⁊ omne nolle est odium ⁊ eō. sumen/
do generaliter istos terminos odiū ⁊ dilectio. ¶ 13°
Omnis complacentia est dilectio. omnis delecta/
tio est complacentia igitur ⁊c. aᵐ patet ꝑ Augꝰ. dif/
finientem complacentiam xj° de trini. caº 5° in fine.
Placitum inquit est quieta volūtas. placitum autē
⁊ complacentia idem sunt. Est aūt quieta volūtas
volitio qua appetitus quiescit. nullo autē actu vo/
luntatis appetitus quiescit nisi in amore ⁊ delecta/
tione ⁊ dilectione. q̄uis non omni amore quiescat.

hoc ꝓbatur ex eodem dicto. nam cū diffinitio sit vlr
conuertibilis cum diffinito. ⁊ omni delectatiōe ap/
petitꝰ quiescat. vñ ⁊ coīter dicitur ꝙ delectatio im/
portat quietem volūtatis. Et Augꝰ x° de trini. caº
x° sic ait. Fruimur cognitis in quibus volūtas ipsis
ꝓpter se delectata qescit. i. delectatione ꝯquiescit.
sequit̄ ergo ꝙ omnis delectatio est complacētia. ¶ 14°
Omne desiderium est amor. ergo omnis delectatio est
amor. tenet ꝯña. q2 ſm omnes: sicut se habet desi/
derium ad amorē non habiti. sic delectatio ad amo/
rem habiti ⁊ ꝑsentis. aña probatur per Augᵐ 9° de
trini. caº vltꝰ. vbi sententialiter dicit ꝙ appetitꝰ co/
gnoscēdi aliquod ignotum est quoddam de genere
amoris. ⁊ ꝓbat. quia est quedam inquisitio. ⁊ oīs in/
quisitio voluntas. nā omnis qui querit inuenire vult
Ex qua sententia patet ꝙ omnis appetitus seu de/
siderium est amor. ⁊ patet etiā vnū ꝑsumptū. scȝ
ꝙ omnis volitio est amor. alias probatio Augustini
nulla eēt qua ꝑ hoc ꝙ inquisitio seu appetitꝰ ille vo
luntas est. concludit ꝙ ē amor. ¶ 15° Fruitio ē amor
ſm Augᵐ ꝑ de doctrina xp̄iana dicentem. Frui est
amore inherere alicui rei ꝓpter seipsam. sȝ fruitio ē
gaudium. ergo gaudiū uel delectatio qđ idem ē in pte
intellectiua erit quidam amor. hoc probat̄ ꝑ Augᵐ
ꝑ de trini. caº 8°. Hoc est inquit gaudium nostrum
plenum: quo amplius non est frui trinitate deo.
¶ Contra quartam cōclusionem arguit Aureolus
probādo ꝙ intētio non sit actus voluntatis. Illud
enim quod est circūstantia alicuius voluntatis non
nominat actū. sed intentio est circumstantia actꝰ ele/
ctiui. electio enim fit alicuius gratia. ⁊ propter ali/
quem finem. habitudo autem importata per li. cuiꝰ
gratia ⁊ li. propter quem. est tm̄ circunstantia ⁊ rela/
tio actus in finem. idem est autē intentio ⁊ cuiꝰ gra/
tia. dicimur enī aliquid eligere gratia talis rei ⁊ in/
tentione talis rei. idem autē significantes. ergo intētio
non potest esse actus. ¶ 2° Si intentio finis sit ali/
quis actus. aut est idem cum electione. aut aliꝰ. Nō
alius actus. quia Tho. dicit ꝙ voluntas non fertur
alio actu in finem. ⁊ alio ī ea que sūt ad finem. Nec
etiam idem. quia electio non ē nisi desiderium prius
consiliati. ut dicit̄ 3° ethicorum. de fine aūt non est con
silium. sed supposito fine tanq̄ principio consiliū fit
de his que sunt ad finem. igit̄ intentio nō potest po/
ni actus volūtatis. ¶ 3° Nullus actus est mera re/
latio aut habitudo. sed intentio finis nō est aliud q̄
ordo ⁊ habitudo actus qui fertur super ea que sunt
respectu ipsius finis. ordo inquā eorum que sūt ad
finem in ipsum finem tanq̄ in terminum. ergo intentio
non potest poni actus voluntatis. hec ille. ¶ Cōtra
quītā ꝯnem arguit sic. Nullus actus volūtatis in/
heret alicui actui propter seipsum. sed inq̄tum ille
alius actus est perfectio habentis. sed frui ē amore
inherere alicui propter seipsum. ut dicit Augꝰ ꝑ de
doctrina xp̄iana. ergo frui non est delectari de actu vi/
sionis. ¶ 3° Frui est finem leticie in aliquo ponere.
vnde ipso potissimum: fruendum est in quo spem ponimꝰ

τ quo efficimur beati. iuxta illud Aug. l. p° de doctri-
na xpiana dicentis. q eo frueris quo efficieris bea-
tus. τ in quo spem ponis. sed beatus nõ ponit spem
in ipso actu visionis sed in deo. nec finem leticie in
diuina visione sed in bonitate dei. alias inordinat⁹
esset. plus enim debet delectari de bonitate quam
deus habet q̃ȝ de hoc q ipse deũ habet. τ plus de-
bet sibi placere q deus est beat⁹ q̃ȝ quia ipse ẽ bea-
tus. ergo actus fruitionis non habet pro obiecto visionẽ
sed ipsum deum. ¶ 3°. primũ obiectum fruitionis ẽ
res primo fruibilis. sed res primo fruibilis non ẽ crea-
tura. iuxta illud Aug. l. p° de doctri. xpiana. In om-
nibus rebus ille tm̃ sunt quibus fruendum est que
eterne τ incõmutabiles sunt. ceteris autẽ vtendum
est. ergo obiectum fruitionis primariũ non potest eẽ act⁹
visionis. cum non sit res incõmutabilis τ eterna. sed
pura creatura. ¶ 4°. Illud non est primũ τ potissi-
mum fruitionis obiectum vbi non sistitur gressus
dilectionis. sed refertur ad aliud suum bonum. il-
lud enim quod ad aliud bonum refertur non est frui-
bile sed vtibile. cum vti sit quod in facultatem volũ-
tatis venit referre ad aliud sm Augm̃. sȝ btũs gres-
sus dilectionis sue non figit in actum visionis. imo
ipsum refert τ diligit propter deum. non enim deũ dili-
git propter visionem sed visionẽ refert τ ordinat i deũ
alioqn si faciat ordinat creatorem ad creaturã que
est puersitas τ inordinatio sũma. ergo actus visiõis nõ
est primũ τ nobilissimũ obiectũ fruitionis. ¶ 5°. Act⁹
fruitionis in patria est pfectior actu fruitiõis in via.
vt patet p Augm̃ vbi s. sed sm eundem. 14° de ciui-
tate dei. fruitio vie cõsistit in amore dei τ nõ i amo-
re τ delectatione habitionis dei. ¶ 6°. Inter omnes
actus voluntatis fruitio est nobilior. sed delectatio
τ gaudium de vnione dei nõ est actus nobilior qui
sit in voluntate beati. constat enim q beatus gaudet
de deo τ de felicitate ipsius. hoc aũt gaudiũ est no-
bilius τ intensius τ honestius q̃ȝ gaudiũ de visione
ipsius. plus enim gaudet beat⁹ de felicitate dei q̃ȝ de
ppria. τ virtuosi⁹ est sic gaudere τ magis sm leges
amicitie. ergo fruitio nõ est gaudium de visione. sȝ po-
tius de re visa. ¶ 7°. Res qua fruendũ est habet ra-
tionẽ vltimi finis τ diligibilis vltimate. τ p ɔñs pre-
ponitur omnibus que sũt ad finem. sed clarum ẽ q
btũs nõ pponit visionem suam deo. nec statuit suã
visionem pro fine vltimo. τ deum pro illo quod ẽ ad
finem. ergo visio non habet rationem fruibilis obiecti
respectu ipsius. sed potius deus. Item contra illud
quod innuit in probatione gnte ɔnis. s. q eodem actu
quis fruitur deo τ ipsa fruitione. Ex quo sequit q
aliqua visio ẽ volitio sui ipsius directa. Contra hoc
arguit Greg⁹ p° sic. Cuiuslibet voliti directe sua di-
recta noticia est causa qua ipsum est volitum. igitur
si aliqua volitio causata esset directa volitio sui. ei⁹
noticia directa esset eius causa. Sit ergo volitio q̃ vo-
lo sanitatem a. si a. est volitio sui τ volita. τ sic aliqua
noticia est causa sui obiecti qđ est absurdum. qm̃ vt
dicit Aug⁹ 14°. de trini. ca° x°. Siue tempore prece-
dentia. siue simul esse incipientia cognoscibilia co-
gnitionem gignũt nõ cognitione gignuntur. Et 9°
de trini. ca° 12°. dicit. Liquido tenendum est q oĩa
res quãtãcũqȝ cognoscim⁹ congenerat in nobis no-
ticiam sui. sequitur ergo q volitio si directe cognoscit
est causa sue noticie. τ sic cum noticia sit causa voli-
tionis respectu obiecti. sequitur q volitio erit im-
mediata causa efficiens sue cause efficiẽtis imedia-
te. ¶ 2° sic. Si volitio sit volitio sui. eadem rõne no-
litio erit nolitio sui. ɔñs non potest nisi proteruiendo
negari. ɔñs est falsum. quia pari ratiõe quelibet no-
litio esset nolitio. τ sic quicqd volũtas nollet nunc
nollet. Item quia cum contingat nos aliquãdo vel-
le nolle nostrum. tunc illud nolle simul vellemus τ
nollem⁹. Et si dicas q tũc illud nolle desinit esse no-
litio sui. sequit tunc q aliqua volitio quandoqȝ erit
nolitio sui. τ quandoqȝ non. qđ est dictum sine rõne.
Si dicas q nolitio nõ est nolitio sui. sed potius voli-
tio sui. sequitur q eadem res erit volitio vni⁹ τ no-
litio alterius. τ sic pari rõne possum dicere q idem
actus est volitio omniũ. imo q anima ipsa est voli-
tio huius τ istius. τ omnia que vult seipsa vult τ nõ
per alium actum ab illa distinctum. ¶ 3°. quia Aug⁹
dicit 9° de ciuitate dei. ca° 2°. q cũ aliquid amo tria
sũt. s. ego. quod amo. τ ipse amor. τ ɔñter dicit q cũ
aliquis se amat q̃ȝuis amans τ amatũ idem sint. tñ
amor τ amatum duo sunt. τ ita vbiqȝ est eius inten-
tio q in nobis semp amor differt a re amata. Et sic
videtur q nullus amor est amor sui. nec aliqua vo-
litio est volitio sui. nec ɔsequenter fruitio est fruitio
sui. ¶ 4°. qr sm Anselmũ. de libero arbitrio ca° 7°.
Volitio in nobis tam multiplex ẽ q̃ȝ multa τ q̃ȝ sepe
volumus. ergo sm ipsum quot sunt actu volita tot sũt
volitiões. ergo volitio qua volo deũ est alia a volitio-
ne qua volo directe volitionẽ dei. ¶ Contra tertiã
ɔnẽ arguit multipliciter primo probando q aliquis act⁹
voluntatis sit essentialiter beatificus τ de essen-
tia beatitudinis. arguit igitur Aureolus 4° sen. di.
49. q. j. p° sic. De rõne beatitudinis est q sit finis sa-
cietas τ complemẽtũ nature intellectualis. Tũc sic.
Beatitudo est finis τ perfecta sacietas nature intel-
lectualis ac complementũ. sed sola operatio intelle-
ctus nõ est finis τ pfecta quietatio τ complementũ
nature intellectualis. sicut nec operatio volũtatis
igitur beatitudo essentialiter cõsistit nõ in sola ope-
ratione intellectus uel voluntatis sed vtriusqȝ. ma⁹ est
nota. sed minorẽ probo. qm̃ nulla harũ duarũ ope-
rationum per se accepta habet rationem finis. acci-
pe enim visionẽ solam: ipsa statim sm rectã rõnẽ exci-
tat desiderium ad complacentiam. τ similiter econ-
uerso. pone aũt actũ vtriusqȝ potẽtie simul nõ rema-
net excitatio desiderij vlterius ad aliquẽ finẽ aliũ.
igitur τc̃. ¶ 2° sic. Non debet maior esse vnitas
perfectionis humane nature sm eius esse natura-
le q̃ȝ sm bene esse τ perfecte ipsius. nam propor-
tio videtur esse inter essentiale anime τ bene eẽ ip-
sius. Et hinc est q Ar. ait p° ethicoȝ q felicitas de-

bet esse sm cõditionem eẽ hois. ideo dicit q non est mirum si felicitas non sit perpetua. quia nec eẽ ipsi⁹ hominis est perpetuũ. sed perfectio hominis sm eẽ naturale est bona z totalitas resultans ex materia z forma. g perfectio eius sm esse morale erit aliquid resultans ex duobus sm proportionẽ materie z forme. illa autem duo nõ possunt esse alia q̃ due operationes duarum potentiarum. ¶ 3° sic. Beatitudo cõsistit sm oẽs in pfecta vniõe anime ad deum sicut ad obiectum. Tunc sic. Illud est de ratione beatitudinis qđ est de ratione perfecte vnionis. sed vterq3 horum actuũ est de ratione perfecte vnionis. igitur vterq3 est essentialiter de ratione beatitudinis. a^or nota est. sed b^or probatur sic. Ista vnio in qua consistit beatitudo ẽ vnio q̃si intimitatis. ut sicut aĩa vniẽ deo. sic deus vniatur ipsi anime. non enim ego pfecte vnior tibi nisi tu perfecte vniaris mihi sicut ego vnior tibi. sed non potest esse mutua vnio anime ad deum sicut ad obiectum nisi mediãte actu vtriusq3 potentie sc3 intellect⁹ z voluntatis. igitur zc. Assũptum istud probatur. qm̃ per actum intellectus siue per ipsam visionem visum vnitur videnti. non autẽ econtra proprie. per actum vo amoris vniẽ amans ipsi amato. non autem econtra proprie. Et hinc ẽ q cõsueuit dici coĩr q intelligere ẽ mot⁹ rei ad animã velle vo est motus anime ad res. Ex quo patet q p actum intellectus z voluntatis fit ista vnio mutua. quia per actum intellectus obiectum vniẽ ipsi anime. per actum autem voluntatis anima vnitur ipsi obiecto cognito. g per actum intellectus vniẽ deus anime. z trahitur quasi ad esse anime. ut sit q̃si quedam possessio eius. per actum vo amoris vniẽ anima ipsi deo z transformat se intime in eum. ac per h esse anime trahitur ad esse diuinum. ut sit possessio ipsius dei. z sic in vtroq3 actu cõsistit perfecta vnio quam dicit beatitudo. ¶ 4° sic. Illa duo pertinent ad essentiam alicuius quod non manet dẽpto quocunq3 eorum. nam ex hoc probatur q materia z forma sunt de eẽntia cõpositi. nec est alia via ad pbandum hoc nisi per predictam ppositionem. sed dempta quacũq3 harum opationũ siue illa que est intellectus siue illa que est voluntatis non manet essentia beatitudinis. igitur zc. a^or nota est. sed b^or pbaẽ. Tolle enim q non videat deum quis. iam non est beatus. quia visio est tota merces sm Aug^m. Similiter tolle complacentiam z pone tristiciam nullus dicet q talis sit beatus. ¶ 5° sic. In illo actu principal⁹ cõsistit beatitudo q̃ in quocũq3 alio qui sm rectam rationem est appetibilior omni alio. hec ppositio nota est de se. de ratione enim beatitudinis est q sit appetibilissimũ inter omnia bona hominis. cũ sit finis omniũ actuum humanorum. sed actus complacẽtie sm rectam rationem uel estimationem est appetibilior actu intellectus. qđ patet. tum quia si queratur a beõ vtr3 videat ut cõplaceat. uel cõplaceat ut videat. z hoc sm rectam rationem. statim iudicat recta ratione q magis videat ut complaceat q̃ ecõtra complaceat ut videat. si enim complaceret ut videret. non haberet actum amicitie sed concupiscentie. sed si videre cupiat ut complaceat. iste vtiq3 actus est rectus non recuruus. z per cõñs erit actus amicitie in quo principaliter consistit beatitudo. tum quia actui complacẽtie magis cõpetit ferri in deum pꝑter se q̃ cõpetat visioni. nam aliquis potest complacere in deo propter deum. non tamẽ dicitur videre deum propter deum. z cõñter cõplacentia videtur habere rationem vltimi z non v sio. assumptum probatur. quia si dicatur: complaceo in deo propter ipsius bonitatem. bene vtiq3 redditur causa complacentie: puta bonitas dei q est cur ipsi⁹ complacentie. que apta nata est habere cur propositum. sed si dicatur: video diuinitatem pꝑter se. hic nulla causa nec cur redditur visiõis. quia actus intellectus non est aptus habere proprie cur. vñ non dicitur proprie video hoc propter hoc. Ex q sequiẽ q complacentia magis habet rationẽ vltimi q̃ ipsa visio. z est appetibilior q̃ ipsa visio. ¶ 6° sic. In illo actu magis consistit ratio beatitudinis qui maxime decentius facit vnionem hominis ad deum sed actus complacentie ẽ h⁹. igitur zc. a^or patet q2 beatitudo consistit in maiori bono non sibi sed sm rectã rationem z virtutẽ. qđ patet. Nam Ar. 9° ethicoꝝ dicit q virtuosus exponens se morti propter ciuitatem retinet sibi maius bonum sc3 bonum recte rationis z virtutis. amittit tamen bonum propriũ. sed facit quod decet ut sit bonum sm rectam rationem z decẽs sm virtutem sit bonum excellentius bono proprio. z illud quod magis decet habet rationem maioris boni. beatitudo autem consistit simpliciter in maiori bono. z sic in bono quod magis decet. Sic igitur patet a^or illa. sed b^or probaẽ. quia anima vniendo se deo per intimum amorem z complacentiã facit illud quod magis est sm rectam rationẽ. z qđ magis decet q̃ vniendo sibi deum per actum visionis ita q amor magis facit vnionem que est sm rectam rationem hominis ad deum: q̃ vnio quã facit actus intellectus. quare zc. assumptũ patet. q2 vnio dei ad hominẽ est sm receptionem boni z premij. vnio autem hominis ad deũ maxime est sm rectam rationem. ille enim actus est rectissimus cui⁹ oppositum est actus maxime indebitus z cõtra rectam rationem. sed multo turpius est displicere de deo videndo q̃ complacere in eo non videndo eũ. ¶ 7° sic. q2 sm dicta sancti Tho. in via act⁹ volũtatis est nobilior actu intellectus hac de causa. q2 intelligere est motus rei ad animã. amor aũt est mot⁹ anime ad rem ipsam. z ideo quia anima nobilior est ipsa re capit res nobilius esse in anima q̃ in re extra eo q trahiẽ quodãmodo ad esse anime. quando vo res extra est perfectior anima res capit esse ignobilius q̃ sit i esse suo extra ex alia parte. quia actus volũtatis est motus anime ad rem ipsam: si res ipsa sit perfectior anima in actu volũtatis nobilitaẽ. q2 trahitur ad aliquod esse nobilius se. Hinc est q cũ per actũ voluntatis anima trahatur ad deũ qui est superior incompabiliter ipsa voluntate. concludiẽ

ꝙ ex tali actu trahitur ad esse diuinum. ideo est no/
b.ior actu intellect⁹ quo deus trahitur ad esse aie.
Cum igitur ita sit in patria videtur ꝙ etiam ibi act⁹
volūtatis respectu dei sit nobilior actu intellectus
respectu eiusdem. hec sunt argumēta Aureoli. vbi
sup̄. ¶ 8° arguitur sic ab alijs ut ponit Heraldus de
carmelo in suo 2° quolibet. q. 12. arguūt eni sic. Ens
inꝗtum ens est obiectum intellectus. sed bonū in/
ꝗtum bonum est obiectum voluntatis. quia bonū
est quod omnia appetunt. p° ethicoꝝ. ratio autē bo/
ni est nobilior ⁊ perfectior ꝗ ratio entis. tum q2 ra/
tio boni est ratio perfecti. non sic autem ratio entis.
tum quia ratio boni est ratio vltimi finis. finis autē
est causa causarum. ḡ voluntas nobilior est intelle/
ctu: ex quo sub nobiliori ratione respicit suū obiectū
ꝗ intellectus. Hec autē ratio aliter deducitur ab
alijs. Obiectū intellectus est verū ſm ꝙ hꝫ. volū/
tatis autem bonum inꝗtum hꝫ. sed ratio boni ē ra/
tio vltimi finis. ratio autē veri est ratio alicui⁹ par/
ticularis. ⁊ ita fine nobilior ē ratio boni ꝗ ratio veri
⁊ per ꝯn̄s voluntas nobilior est intellectu. igitur in
eius actu principalius cōsistet beatitudo ꝗ in actu
intellectus. ¶ 9° sic arguūt. Uoluntas respectu su/
perioꝝ est nobilior intellectu. licꝫ intellectus sit no/
bilior ea respectu inferioꝝ. ḡ voluntas est simplici/
ter nobilior intellectu. an̄s patet per eos qui tenēt
oppositum scꝫ intellectum esse simpliciter nobilio/
rem voluntate. ipsi enim concedunt ꝙ volūtas re/
spectu superiorum est nobilior intellectu. quod pa/
tet etiam ratiōe. quia voluntas fertur ad res prout
sunt in seipsis. sed intellectus intelligit res ut sūt in
ipso intellectu per earū species aut similitudines.
res autem superiores intellectu ⁊ voluntate habēt
nobilius esse in seipsis ꝗ in intellectu ⁊ voluntate:
eo ꝙ sunt superiores ⁊ nobiliores ꝗ intellect⁹ ⁊ vo/
luntas. receptum enim est in recipiente ꝑ modū re/
cipientis. vn̄ cum intellectus ⁊ voluntas sint igno/
biliores rebus supioribus relinquit̄ ꝙ res supiores
sunt ignobili⁹ in intellectu ⁊ voluntate ꝗ in seipsis.
nobilius ḡ est ferri ad res supiores ut sūt i seipsis ꝗ
eas apprehendere ut sūt in potentia apprehenden/
te. ḡ respectu supioꝝ nobilior est volūtas ꝗ intelle/
ctus. ⁊ sic patet an̄s. sed ꝓbatur ꝯn̄a. nam qn̄ condi/
tio non est distrahens tunc est bona ꝯn̄a a conditio/
nata ad simpliciter: verbi gratia. est homo viuēs ḡ
est homo. ⁊ est homo currens igitur est homo. sꝫ res
superior nō est conditio distrahens a nobilitate ob/
iecti respectu potētie. ⁊ precipue res superior que ē
deus. ḡ voluntas est nobilior respectu superioꝝ ꝗ
intellectus. ḡ est nobilior intellectu. Probatur etiā
ꝯn̄a ſm ph̄m qui dicit x° ethicoꝝ ꝙ optima est ope/
ratio que est respectu optimi obiecti. sed bonitas po
tentie debet attendi ſm bonitatē actus. quia poten
tia refertur ad actum ⁊ perficitur per ipsū. ut dicit̄
9. metaphisice. Si ḡ opatio dicitur simpliciter bona
quia respectu obiecti optimi. ḡ ⁊ potentia dicet̄ sim
pliciter bona respectu optimi obiecti. cum igitur vo
lūtas sit nobilior respectu optimi obiecti scꝫ dei. se/
quitur ꝙ simpliciter sit nobilior intellectu. ⁊ per ꝯn̄s
ꝙ in actu eius principalius cōsistet beatitudo ꝗ in
actu intellectus. ¶ x° arguūt sic. Illa ꝑfectibilia sūt
nobiliora quorum perfectiones sunt nobiliores. ut
patet per cōtrariū in prologo. 6 ethicoꝝ. sed aliqs
habit⁹ qui est ꝑfectio volūtatis ē nobilior quocūqꝫ
habitu intellectus. hoc statim patet de charitate ꝑ
aplm qui comparans charitatem ad fidem ⁊ spem
dicit. j. Cor. 13°. Maior autem horum est charitas.
Ex quo sequitur ꝙ charitas sit maior sapiētia ⁊ sci/
entia ac omni dono intellectus. quia virtutes theo/
logice sūt nobiliores donis spūs sci. ut coīter dicit̄.
quod etiā videt̄ per hoc ꝙ aplus enumeratis mul/
tis gratijs spūs sci. j. Cor. 12°. s. sermone scientia sa/
pientia prophetia discretione spirituū ac alijs mul/
tis dicit: adhuc excellētiorē viā vobis demōstrabo.
⁊ loquitur ibidē de charitate. ut patet ibidē. Aug⁹
etiam dicit. 15° de trinitate. Nullum ē isto dono dei
excellentius. Patet etiam hoc. quia seraphin qui ē
supremus ordo angelorum denominat̄ a charita/
te siue a charitatis excessu. Seraphin enim dicunt̄
ardentes seu incendentes ſm Dionysiū 7° ca°. cele/
stis hierarchie. qꝺ dicitur esse manifestum signū de/
clarans ꝙ charitas sit nobilissimum donum int̄ om/
nia dona que sunt in angelis. Probatū est ḡ ꝙ cha/
ritas est habitus nobilior ꝗ quicunqꝫ habitus intel/
lectus. ⁊ cum nobilitas potentie sit ſm nobilitatem
habituū. sequitur ꝙ nobilior est voluntas ꝗ intelle
ctus. ac per hoc in eius actu consistit principalit̄ btı̄/
tudo. ¶ xj° arguūt sic. Nobilioris potentie est nobi/
lior actus. sed voluntas ē nobilior potentia ꝗ intel/
lectus. ḡ actus eius est nobilior. ⁊ ꝯn̄ter principali⁹
cōsistit beatitudo in actu volūtatis. aⁿ patet. bⁿ ꝓ/
batur per hoc ꝙ voluntas est domina in toto regno
aie. ut dicit Ansel. ⁊ ph̄us 7°. poliᶜ. loquēs de potē/
tia qua diligimus que est volūtas dicit ꝙ ꝑncipās
⁊ ꝙ liberum a potentia hac existit oibus. Et. 9° me/
taphisice dicit ꝙ appetitus determinat indifferen/
tiā potentiaꝝ rationabiliū que sūt ad opposita. vbi
sic hꝫ lrā cōmētatoris: necesse ut domin⁹ ver⁹ sit ali⁹
⁊ dico ꝙ appetitus hic est aut volūtas. Item ille di
citur bonus qui habet bonā voluntatē. nō aūt ille q
habet bonū intellectū. ḡ voluntas potentia ē nobi/
lior ꝗ intellectus. Probata ē ḡ sufficienter bⁿ. seqt̄
ḡ ꝯ ꝙ in actu volūtatis ꝑncipali⁹ cōsistit btı̄tudo ꝗ
in actu intellectus. ¶ 12° arguūt sic. Illa potentia q̄
ꝑ suū actum magis vnit̄ obiecto videt̄ esse nobilior
alia que nō sic vnit̄. ⁊ actus illi⁹ nobilior actu alte/
ri⁹. sed volūtas ꝑ suū actū magis vnitur obiecto ꝗ
intellectus ꝑ suū. igit̄ ⁊c. aⁿ videt̄ esse ꝑ se manife/
sta. bⁿ ꝓbatur ꝑ hoc ꝙ intellect⁹ recipit in se simili/
tudinē obiecti. ⁊ attingit̄ quodāmodo ab eo. sed nō
transformat se in obiectū. nec imergit se in ipsū. vo
lūtas aūt trāsformat se i obiectū. ⁊ imergit se i ipsū.
nō tn̄ enim volūtas terminatur ad suū obiectū ita ꝙ
extra maneat. imo volūtas trāsit in obiectū ⁊ reci/
pitur in ipsū. ⁊ fit quasi ipsū. vn̄ Hugo sup 2°. ca°. ce/
lestis hierarchie. Dilectio supereminēs scie maior ē in

[illegible]ligētia.plus eni diligit̃ q̄ intelligit̃.⁊ infra. Nec [illegible] amare [illegible] donec ad [illegible] perueniat.⁊ ad [illegible] amplius sitiens intrat in ipsum.⁊ ē cum ipso.⁊ tā [illegible]pe ut si fieri possit hoc idem ipsū sit qd̄ ipse.nō aūt [illegible] intellect⁹.intellectū eni nō habet esse in intelle[illegible] [illegible] se in intellectu [illegible] quēadmodū lumen diffun dit se in aere.⁊ est quedā dispositio eius. volitū aūt habet esse in volūtate ſm rōnē flamme conuertētis in se voluntatē:quēadmodū flāma existens in aere conuertit in se aerem.nō sic aūt lumen existens ī eo conuertit illū in se. Patet ergo ꝙ voluntas magis vnit̃ obiecto q̄ intellectus:q2 magis se transfert in ipsum ⁊ magis penetrat ad intima eius ⁊ in ipsū cō uertit.⁊ fit ipsū.intellectus nō sic intrat sed quasi fo ris stat.igit̃ in actu volūtatis poti⁹ consistit btitudo q̄ in actu intellectus.℄ 13° arguūt sic. Nam poten tia intellectiua ⁊ actus eius sūt priora origine q̄ vo luntas ⁊ ei⁹ actus.sed que sūt origine ⁊ generatiōe [illegible] ut patz ex. 8° phisicoꝝ ⁊.9.metaphisice.potentia ḡ intellectiua ⁊ actus ei⁹ sūt imperfectiora q̄ volūtas ⁊ ei⁹ actus.⁊ sic btitudo consistit pncipali⁹ in actu volūtatis q̄ in actu intel lectus.℄ 14° [illegible] potentia ḡ est potior ī me rito debet esse potior in premio.q2 pmiū debet̃ me rito.sed volūtas est potior ī merito q̄ intellect⁹.q2 charitas est potior in merendo q̄ quicūq3 habit⁹ in tellectus.ḡ voluntas ē potior in pmio q̄ intellect⁹. hoc aūt pmiū ē ipsa btitudo ⁊ vltim⁹ finis.ḡ.℄ 15° ar guūt sic. Cuius oppositū est peius ipsū est mel[illegible] patet ex hoc qd̄ dicit̃ 8° ethicoꝝ.ꝙ pessimū est ꝯriū optimo.sed odiū dei videt̃ eē int̃ oīa pessimū.ḡ cha ritas cui p se ⁊ directe opponit̃ odiū dei est optim⁹ habitus.⁊ p ꝯñs voluntas inter ceteras potētias ē optima.ac p hoc actus ei⁹ optim⁹.⁊ sic in ipso consi stit pncipali⁹ beatitudo q̄ in quocūq3 alio.℄ Cōfir mat̃ rō p quandā regulā phi positā 2° top. versus finē.que talis est. Si sint duo opposita quoꝝ vnū ē eligēdū reliquū fugiendū.⁊ sint rursus alia duo op posita quorū vnū est eligendū reliquū fugiendū.si vnū eligendū cū fugiendo opposito alteri eligēdo sit magis eligendū q̄ aliud eligendū cū fugiēdo op posito pmi eligendo.sequit̃ ꝙ pmū eligendū p se sit melius ⁊ magis eligendū.sed exemplum phi ibi vi detur esse tale velle cōcedere.nolle concedere.cō cedere.nō ꝯcedere.si ḡ magis eligendum est velle concedere cum non concedere q̄ concedere cum nolle cōcedere.sequitur ꝙ velle ꝯcedere siue age re p se sit magis eligendū q̄ concedere siue agere p se sumptū.⁊ lz exemplū sit satis patēs:tñ pōt addu ci quoddā forte patenti⁹.⁊ est tale:videre ⁊ cecum esse opposita sūt.⁊ vnū est eligendū sc3 videre.⁊ re liquū fugiendū sc3 cecū esse. similiter audire ⁊ sur dum esse.⁊ audire est eligendū:surdum eē est fugi endū.si ḡ videre ⁊ surdū esse est magis eligendū q̄ audire ⁊ cecū [illegible] videre p se sumptum [illegible] meli⁹ q̄ audire p se sūptū. Ad ppositū: videre deū ⁊ ignorare ipsū opponūt̃.⁊ pmū est eligendū:secū dum est fugiendum.et similiter amare dum ⁊ odire ipsum opponūt̃.⁊ pmū est eligendū secundū est fu giendū.sed amare deū ⁊ ignorare deū videtur esse melius ⁊ magis eligendū q̄ videre deū ⁊ odire eū. ḡ amare deū p se sumptū videt̃ esse meli⁹ ⁊ eligibi lius q̄ videre deū.qd̄ est pbandū.℄ 16° arguūt sic. Cuius oppositum est peius ipsum ē melius.ut iam pbatum est.sed oppositum charitatis peius ē q̄ op positum diuine visiōis.quia malū culpe opponitur charitati sc3 pctm̄ mortale.malū vo pene opponit̃ visioni diuine sc3 carentia visionis.sed malū culpe est peius ſm oēs q̄ malū pene.quia de⁹ ē actor ma li pene.nō aūt mali culpe.⁊ pena infligitur ut culpa vitetur.ḡ charitas ⁊ amor dei ē melior visione ei⁹.⁊ sic actus bonitatis magis habet rōnem btitudinis ⁊ vltimi finis q̄ act⁹ intellect⁹.℄ 17° arguūt sic. Pe na ⁊ premiū opponūt̃.sed afflictio quelibet ē maxi me penalis inq̄tū ē cōtra voluntatē.ḡ premiatio ⁊ remuneratio siue btificatio erit maxime pmiatiua cōsolatiua ⁊ saciatiua q̄ erit ſm voluntatē.in volū tate ḡ essentialius cōsistit pmiū q̄ in intellectu.hec argumēta recitat dictus doctor.℄ 2° loco arguit̃ ꝯ eādē ꝯnē p quāto ibidē dicit̃ ꝙ int̃ act⁹ volūtatis p cipue ptinet ad btitudinē delectatio ī fine habito.lz ille act⁹ non sit eēntialiter btific⁹. Cōtra hoc arguit Aureolus p̊ sic. Aliquis actus voluntatis ē beatifi cus.sed nullus pōt esse btific⁹ nisi cōplacentia ī deo ⁊ in illo quiescere ⁊ delectari.si eni aliqs eēt btific⁹. aut ille ē desideriū quo deo optat̃ aliqd qd̄ habet.⁊ hoc eē nō pōt:cū desideriū nō sit respectu habiti sed habēdi.aut ē desideriū quo optat btūs deū sibi.⁊ h̄ eē nō pōt:cū h̄ sit cōcupiscibilitatis deum diligere ⁊ deū velle sibi.⁊ p ꝯñs nō habet deū p obiecto vlti mo sz seipsum cui vult deū. Aut erit delectatio in q̄ cōplacet ī deo ⁊ in bono qd̄ habet deus.qua quidē cōplacētia formalit̃ quiescit ⁊ transformat̃ in eū.⁊ h̄ vtiq3 verū ē. Relinquit̃ ḡ ꝙ delectatio ⁊ ꝯplacē tia q̄ btūs quiescit ī deo sit amor fruitiu⁹.℄ 2° Amor il le ē btific⁹ ⁊ fruitio patrie q ē act⁹ potissim⁹ charitat[is] sz talis ē cōplacētia vltimata in deo.ḡ vltimata cō placētia ⁊ delectatio bti ē amor btific⁹.⁊ fruitio be atoꝝ.℄ 3° Ille actus quo vltimate deus attingit̃ a creatura rationali ē maxime btificus.cū btitudo sit vltim⁹ finis.sz cōplacere ⁊ delectari in deo ē act⁹ attingēs deū imediate ⁊ non visionē btificā aut ali quid creatū.⁊ ē actus vltim⁹ circa deū.⁊ ſm rectā rōnē vltimo expectat̃ ⁊ desiderat̃.debet etiā btūs visionē dei desiderare ut ex hoc in bono diuino ma gis valeat cōplacere ⁊ cōgaudere.vñ nō optat cō placere in deo ut magis videat.q2 eēt amor concu piscētie.sz optat videre ut ampli⁹ cōplaceat ⁊ con gaudeat de bono diuino.ḡ actus ille ē maxime bti ficus ut videt̃.℄ 4° Ille actus qui ſm suā rōnē ad nullū aliū actū ordinat̃.sed solū ad obiectū:habet rōnē vltimi finis formalis.⁊ p ꝯñs actus btificus.cū actus btificus sit vltim⁹ finis formalis.sicut obiectū btificū ē vltimus finis obiectalis. sed cōplacere in deo ⁊ in bono eius vltimate ⁊ pter se est actus ex

natura sua nõ ordinabilis ad aliũ actum. sed tm̃mõ ad obiectũ. interrogatus nãq3 btũs quare vult cõplacere in deo ⁊ i bono ipsius: respõdet q̃ ppt̃ ipsũmet deũ qm̃ ita decet. interrogatus aũt cur vellet videre deũ. nulli dubiũ respõderet qm̃ in bono dei magis posset cõplacere: cũ etiã virtuosus velit videre felicẽ statum amici ut cõgaudeat illi ⁊ cõplaceat in eo. q̃ euident̃ apparet q̃ act⁹ ille ẽ sũme beatificus ⁊ fruitiu⁹. hec sũt argumẽta ei⁹ in p̃senti distinctiõe. ❡ 5° põt argui p dicta eius sup 4° sen. vbi sup̃. Ista inq̃t positio defectus sui sũpsit initiũ. quia [illegible] delectationẽ fieri sup habitionẽ dei: [illegible] cõsequi opationẽ: sicut pulchritudo sequit̃ ⁊ pficit iuuentute. nullamq3 delectationẽ imediate cadere sup obiectũ ipsũ. hoc aũt inq̃t nõ est verũ. Est eni duplex delectatio. vna siquidẽ ẽ sũmũ bonũ in q̃ cõsistit felicitas q̃ trãsit directissime sup deũ obiectiue. Alia vo que nõ est p̃ncipale bonũ sed pficit opationem sicut pulchritudo iuuẽtutẽ. ⁊ orit̃ ex ipsa opatione ⁊ hec ẽ delectatio q̃ transit sup btificã visionẽ ⁊ habitionẽ dei. in p̃ma ↄsistit eẽntialiter btitudo. in 2ª accidẽtaliter. in p̃ma est vera fruitio q̃ ẽ simplex act⁹. s. delectatiõis ⁊ cõplacẽtie. 2ª vo non est fruitio. vñ q2 aliq doctores nõ potuerũt videre aliã delectationẽ nisi illã q̃ orit̃ ex visiõe diuina: dixerũt q̃ btitudo nõ põt essentialiter cõsistere in delectatiõe nec eẽ p̃ncipale bonũ. qui vo pñt ↄcipere ducti experientia virtuosi amoris q̃ cõplacere in deo ẽ q̃dã sũma delectatio. de q̃ dicit ppha. Delectare in dño ⁊ Letamini in dño ⁊c̃. isti inq̃t facilit̃ pñt aduertere quo delectatio sit p̃ncipale bonũ. ⁊ quõ in eo btitudo ↄsistit. hec sũt argumẽta ↄ ↄnes ⁊c̃.

Ad primũ contra tertiã ↄnẽ cõcedit̃ q̃ fruitio ẽ nobilissima opatio volũtatis. ⁊ silit̃ q̃ amor põt dici p̃ncipalissima opatio volũtatis. sed diuersimode. nam amor est p̃ncipiũ oĩu3 affectionũ. delectatio vo est finis eaꝝ. vñ sanct⁹ Tho. p̃ ↄ gentiles. ca° 91. dicit. Amor ⁊ gaudiũ sunt p̃ncipia oĩu3 affectionũ. amor quidẽ p modũ p̃ncipij mouẽtis. gaudiũ vo p modũ finis. hec ille. Idẽ ponit p̃ma 2e. q. 25. arti. 2°. dicens q̃ s̃m ordinẽ generationis amor p̃cedit desideriũ ⁊ desideriũ delectationẽ. s3 s̃m ordinẽ intẽtiõis est ẽ ↄ nã delectatio intẽta causat desideriũ ⁊ amorẽ. delectatio eni est fruitio boni q̃ est quodãmodo finis [illegible] ipsũ bonũ [illegible] ille. Ex q̃ p3 q̃ fruitio q̃ ẽ delectatio ẽ potior amore cũ sit finis amoris ut etiã ipse manifeste dicit p̃ma 2e. q. 34. arti. 4°. ad p̃mũ. Amor inquit ⁊ desideriũ sũt p̃ora delectatiõe i via gnãtiõis. s3 delectatio ẽ p̃or s̃m rõnẽ finis q in opatiõib⁹ maxime h3 rõnẽ p̃ncipij. Ibidem etiã oñdit in illo arti. quõ delectatiões appetitus intellectiui sũt regula moralis bonitatis ⁊ malitie. ⁊ s̃m ipsas q̃s indicatur bonus uel malus: sicut ex fine sumit̃ regula uel iudiciũ in opatiõibus. Ex q̃bus satis patet quõ delectatio ẽ potior amore. l3 amor sit principiũ oĩu3 passionũ si loq̃mur de amore appetit⁹ sensitiui uel oĩu3 actuũ volũtatis si loq̃mur de amore appetitus intellectiui in q̃ amor nõ dicit̃ passio. sicut nec gaudiũ nec delectatio. ut pbat̃ p̃ma 2e. q. 22. arti. 3°. ad 3m.

❡ Ad 2m dico q̃ amor differt realit̃ a delectatione. ut dic̃ scũs Tho. p̃ª 2e. q. 26. arti. p̃. vbi põit i solutiõe secũdi q̃ amor nõ dicit̃ eẽ timor aut cupiditas aut gaudiũ essentialit̃ sed causalit̃. et. q. 23. arti. 4°. vbi oñdit quõ sunt vndecim passiões specie differẽtes. sex quidẽ in cõcupiscibili. s. amor odiũ desideriũ fuga delectatio tristicia. in irascibili ãt q̃nq3. s. spes desperatio timor ⁊ audacia ⁊ ira. Totidẽ aũt act⁹ specie differentes sũt in voluntate. sed actus volũtatis nõ dicit̃ pprie passio sed actus appetitus sensitiui. ut sup̃ dictũ ẽ. Idẽ ponit q̃ ad distinctionem taliũ actuũ uel passionũ. 3° sen. dis. 26. q. 1. arti. 3°. Tũc cũ dicit arguẽs q̃ si delectatio differat ab amore non se habebit illa fruitio ad amorẽ sicut visio ad cõprehensionẽ. cõcedit̃ q̃ nõ eodem mõ se hñt q̃ ad realẽ distinctionẽ aut indistinctionẽ absolutoꝝ. sed bene se hñt ista duo sicut illa duo q̃ ad p̃suppositionẽ uel sequelã. sicut eni cõprehẽsio sequit̃ visionẽ ita fruitio amorẽ. sed tñ cõprehẽsio nõ addit supra visionẽ nisi respectũ quẽdã. cõprehensio eni s̃m scm̃ Tho. p̃ma 2e. q. 4. arti. 3°. nõ est alia opatio p̃ter visionem sed est quedã habitudo ad finẽ habitũ. ita q̃ non est alia opatio sed ẽ relatio fũdata in opatiõe q̃ de⁹ habetur ⁊ tenet̃ p̃sens. secus ẽ de fruitiõe uel delectatiõe respcũ amoris. ❡ Ad 3m dr̃ p̃ q̃ nõ ẽ mẽs sci Tho q̃ ad btitudinẽ reqrat̃ alia delectatio p̃ter illã que habet̃ de dei visiõe. vñ scũs Tho. 2ª 2e. q. 28. arti. p̃. et 2°. ostẽdit quõ duplex gaudiũ de deo haberi põt vno mõ s̃m q̃ gaudem⁹ de bono diuino in se considerato. alio modo s̃m q̃ gaudem⁹ de bono diuino put a nobis pticipat̃. p̃mũ aũt gaudiũ ẽ melius. q2 p̃cedit p̃ncipalit̃ ex caritate. hec sũt verba eius arti. p̃. ad 3m. arti. aũt. 3°. ostẽdit quõ vtrũq3 gaudiũ erit plenũ in futura btitudine. aut enim sic gaudiũ cõpatur ad desideriũ sicut quies ad motũ. est autẽ plena quies cũ nihil restat de motu. vñ tũc est gaudiũ plenũ qñ iã nihil desiderandũ restat. q̃diu autẽ in hoc mũdo sumus nõ quiescit in nobis motus desiderij. q2 adhuc restat q̃ deo appropinq̃mus p gratiã. sed qñ iã ad btitudinẽ pfectã puentũ fuerit nihil desiderãdũ restabit. q2 erit dei plena fruitio in q̃ hõ obtinebit q̃cq̃d etiã circa alia desiderauit. ⁊ iõ quiescit desideriũ nõ solũ quo desideramus deum. sed etiã erit oĩu3 desideriorum quies. vñ gaudiũ btõꝝ erit plenũ ⁊ simplicissimũ. q2 plus obtinebit q̃3 desiderare sufficit. quia tamẽ nulla creatura est capax gaudij de deo ei condigni. inde est q̃ illud gaudium oĩo plenum nõ causatur in homine sed potius hõ intrat illud s̃m q̃ dr̃ Math. 25°. Intra in gaudiũ dñi tui. hec ille. Ex quibus patet q̃ ad beatitudinem non solũ requirit̃ gaudium de habitione dei qd̃ ipse vocat quietẽ desiderij quo desiderabat̃ de⁹. imo etiã gaudiũ de ipso bono diuino i se ↄsiderato. de q̃ dicit q̃ hõ intrat illud gaudiũ. Dico [illegible] argumẽtũ est falsa. ipsa eni delectatio quã fruitione dicimus ẽ quietatio tã in deo q̃3 in ei⁹ visiõe. ut i seque-

tibus clarius apparebit. ¶ Ad pmū eo҄ꝝ q̄ ꝯ eandē pōne inducta fuit dī ꝙ rō illa ibi data est sufficiēs. dicēti .[illegible] ponit scūs Tho. pma zᵉ. q. z6. arti. z° ut fuit recitatū i ꝓbatiōe 3ᵉ ꝯnis. Eandē etiā ponit q. z3. arti. 4. dicēs. Oē mouēs trahit ad se q̄dāmō passiōes uel a se repellit. ⁊ trahēdo q̄dē ad se tria facit in ipso. Primo dat ei inclinationē ul' aptitudinē ut in ipsū tendat. sicut cū corp⁹ leue qḋ ē sursū dat leuitatē corpi genito ꝑ quā hȝ inclinationē ⁊ aptitudinē ad hꝰ ꝙ sit sursum. z° si corp⁹ generatū ē extra ꝓpriū locū dat ei moueri ad locū. 3° dat ei quiescere in loco cū ꝑuenerit. q2 ex eadē causa aliqd quiescit in loco ꝑ quā mouebatur ad locū. ⁊ similiter est intelligēdū de cā repulsionis. In motib⁹ aūt appetitiue ptis bonū habet q̄si virtutē attractiuā. malū āt q̄si virtutē repulsiuā. bonū igit̄ pmo i potētia appetitiua cāt quādā iclinationē seu aptitudinē ⁊ connaturalitatē ad bonū qḋ ptinet ad passionē amoris cui ꝑ cōtrariū rñdet odiū ex parte mali. z° si nondū bonū sit habitū dat ei motū ad cōsequendū bonum amatū ⁊ hoc ptinet ad passionē desiderij uel concupiscentie ⁊ ex opposito ex pte mali est fuga ul' abhominatio. 3° cū adeptū fuit bonū dat appetitui quādā quietationē in bono adepto. ⁊ hꝰ ptinet ad delectationē ul' gaudiū. in passionib⁹ aūt irascibilis presupponit̄ quedā aptitudo uel iclinatio ad ꝓsequēdū bonū uel fugiēdū malū ex cōcupiscibili que absolute respicit bonū uel malū. ⁊ respectu boni nōdū habiti ē spes uel desparatio. respectu aūt mali nōdū iniacentis est timor ⁊ audacia. respectu aūt boni iā adepti nō est aliq̄ passio i irascibili q2 iam nō hȝ rōnē ardui. ȝ ex malo iā iniacēti seq̄t̄ passio ire. hꝰ ille. Idē ponit 3° sen. dis. z6. q. j. arti. 3° ⁊ de x̄itate. q. z6. arti. 4° Ex qb⁹ patet rōnē supi⁹ datā fuisse bonā. Tūc ad iprobationē ei⁹ negat̄ assumptū. s. ꝙ amor pcedens desideriū est delectatio. ille siquidē amor non est delectatio ȝ causa delectationis. est tñ q̄dā cōplacentia. ꝙ eni sit cōplacentia patet. nā scūs Tho pma zᵉ. q. z6. arti. z° dicit. ꝙ pma īmutatio appetitus ab appetibili est amor q nihil aliud est q̄ꝫ cōplacentia. hec ille. Nō tñ sequit̄ ꝙ ille amor si est cōplacentia ꝙ sit delectatio. nō eni idē ē cōplacētia ⁊ delectatio. Et cū dicit̄ ꝙ idē est dictu delector in te ⁊ diligo te. hoc negat̄. añq̄ꝫ eni bonū qḋ amat̄ habeatur uel sit presens ut est possibile amāti nō delectat licȝ diligat̄ ⁊ placeat. vñ scūs Tho. 3° sen. dis. z7. q. j. arti. 3° dicit. Sciendū inq̄t ꝙ qñ amatū est pñs realiter fm ꝙ ē possibile tunc ē delectatio sicut ex cōiunctione ma[illegible] tunc cōuenientis. qñ [illegible] aūt ē [illegible] absens fm rem tunc maxime affligit. sicut ex diuisione continui sequit̄ dolor. q2 amor est vis cōtinuatiua. ⁊ inde dī ꝙ amor facit languere. qñ aūt ē fm aliqd pñs ⁊ fm aliquid absens tunc habet delectationē admixtā afflictioni. hec ille. Ex quib⁹ apparet ꝙ falsum est illud qḋ arguēs supponit. s. ꝙ idem sit dictu diligo te uel cōplaceo in te ⁊ delector i te. nā cōtingit in bono absenti cōplacere non tñ delectari ut dictū est. Sciendū tñ ꝙ cū dicim⁹ ꝙ delectatio requirit pñtiā amati. ꝙ triplex est gradus delectationis. grad⁹ pñtie fm scm̄ Tho. pma zᵉ q. 3z. arti 3° vbi aūt. delectatio causat̄ ex pñtia boni cōuenientis fm ꝙ sentit̄ uel qualitercūq̄ ꝑcipit̄. est autē aliqd pñs nobis dupliciṫ. vno⁹ fm cognitionē. put. s. cognitū est in cogñscēte fm suā similitudinē. alio⁹ fm rem put vnū alteri realiter coniungit̄ uel actu uel potentia. fm quēcūq̄ꝫ cōiunctionis modū. ⁊ q2 maior est cōiūctio fm rem q̄ꝫ fm similitudinē que ē cōiunctio cognitionis. Itē maior ē cōiunctio rei i actu q̄ꝫ in potentia. ideo maxima delectatio est q̄ fit per sensum q requirit pñtiā rei sensibilis. zᵐ aūt gradū tenet delectatio spei in q̄ nō solū est cōiunctio delectabilis fm apprehensionē. ȝ etiā fm facultatē uel ptātē adipiscēdi bonū qḋ delectat. 3ᵐ aūt gradū tenet delectatio memorie q̄ hȝ solā cōiūctionē apphēsionis. hec ille. Ex q̄ pȝ ꝙ cōplacēs nō delectat nisi [illegible] aliq̄ mō pñs. Sciēdū est etiā ꝙ ad gaudiū aut ad [illegible]ectationē sīlit̄ nō reqrit̄ ꝯiunctio boni aut pñtia ap[illegible]ibil' ad appetētē. ȝ sufficit hꝰ ul' pñtia boni ad a[illegible]d qḋ dilig[illegible]. Vñ scūs Tho. zᵃ zᵉ. q. z8. arti. p° dicit. Gaudiū ex amore causat̄. uel ꝑpt̄ pñtiā boni amati uel etiā ꝑpter hꝰ ꝙ ipsi bono amato ꝑpriū bonū inest ⁊ conseruat̄. ⁊ hoc zᵐ maxime ptinet ad amorē beniuolentie ꝑ quā aliquis gaudet de amico ꝓspere se habente etiam si sit absens. hec ille. Et sic ut de gaudio ita dicendū est de delectatione cū oē gaudiū sit delectatio ȝ nō econtra. ut ipse ponit pma zᵉ. q. 3j. arti. 3° ¶ Ad zᵐ negat̄ hᵒʳ. Amor eni concupiscentie nō est gaudium nec delectatio nec concupiscentia. sed causat desideriū uel cōcupiscētiam aut delectationē. vñ arguens in illa diffinitione decipit̄ credēs ꝙ amor cōcupiscētie sit cōcupiscētia ⁊ amor amicitie sit amicitia. quod nō est verū Vñ sanct⁹ Tho. pma zᵉ. q. z6. arti. 4. dicit. ꝙ amor nō diuidit̄ ꝑ amicitiā ⁊ cōcupiscētiā. ȝ ꝑ amorē amicitie ⁊ ꝯcupiscētie. cui⁹ causā assignat q2 amor ē passio ul' act⁹. ȝ amicitia ē habit⁹ ut dī. 8. ethiᶜ. habit⁹ āt nō pōt esse ps diuisiua passiōis uel act⁹. cōcupiscētia etiā ē alia passio ab amore. ⁊ sic nō pōt diuidere amorē. Sȝ ad itellectū hui⁹ diuisionis sciēdū ꝙ sicṫ dicit scūs Tho. p° ꝯ gent. ca° 9j. Cū alie opatiōes aie sint circa vnū obiectū tm̄. sol⁹ amor ad duo obaferri videt̄. ꝑ hꝰ eni ꝙ intelligim⁹ uel gaudemus. ad aliqḋ bonū aliqualiṫ nos habem⁹. amor aūt aliquid alicui vult. hꝰ eni amare dicimur cui aliqḋ bonū volum⁹ fm p̄dictū modū. vñ ⁊ ea q̄ concupiscim⁹. simpliciṫ quidē ⁊ ꝓprie desiderare dicimur. nō āt amare. ȝ poti⁹ nos ipsos quib⁹ ea ꝯcupiscim⁹. ⁊ ex hꝰ ipsa ꝑ accñs non ꝓprie dicuntur amari. hec ille. Idem ponit pma zᵉ vbi statī dixi. sicut inquit phs dicit z° rhetoricoꝝ. amor est velle alicui bonum. Sic ergo motus amoris in duo tendit. scȝ in bonum qḋ quis vult alicui. scȝ sibi uel alteri. ⁊ in illud cui vult illud bonū. Ad illud ergo bonum quod quis vult alteri habetur amor ꝯcupiscētie. ad illud aūt cui qs vult bonū habet̄ amor amicitie. Hec autē diuisio est fm prius ⁊ posterius. nā illud qḋ amat̄ amore amicitie

simpliciter ꝛ per se amatur. quod autē amat̄ amo/
re cōcupiscentie nō simpliciter ꝛ ſm se amatur sed
amatur alteri. hec ille. Ex quibꝰ patet ꝙ idem mo/
tus amoris ē amor cōcupiscentie respectu vnius ꝛ
amor amicitie respectu alteriꝰ. ꝛ similiter quomodo
amor cōcupiscentie nō est cōcupiscentia. ſꝫ ē amor
rei que cōcupiscit̄ nō per actum amoris ſꝫ alio actu
distincto. Unde ſm scm̄ Tho. pma 2e. q. 30. arti. 2o.
Amor cōcupiscentia ꝛ delectatio sunt tres actꝰ spē
differētes ꝑpter diuersam rōnē obiecti. delectabi/
le enī inq̄ꝫtū adaptat sibi appetitū ꝛ cōformat quo/
dāmodo causat amorē. inq̄ꝫtū vo absens trahit ipsū
ad se ꝛ causat concupiscentiā. inq̄ꝫtū vero presens
quietat in seipso ꝛ causat delectationē. hec ille. Pa
tet similiter ex predictis ꝙ diuisio illa amoris ī amo
rem cōcupiscentie ꝛ amicitie nō est diuisio in diuer/
sos actus ſm rem. ſꝫ est diuisio vnius actus ſm di/
uersos respectꝰ ad duo obiecta q̄ respicit. Qȝ si di/
catur. quō distinguis tu amorē cōcupiscentie a con
cupiscentia? omne enī quod cōcupiscit̄ amat̄ amo/
re cōcupiscentie. ꝛ ecōtra. ꝛ sic videt̄ ꝙ idē est ama/
ri amore ꝯcupiscētie ꝛ desiderari uel ꝯcupisci. Dico
ꝙ hoc falsa est. Nā amor cōcupiscentie inq̄ꝫtū hꝰ. ꝛ
cōcupiscentia uel desideriū inq̄ꝫtū hꝰ habent aliud
ꝛ aliud obiectū. nam amor cōcupiscentie non aspi/
cit illud respectu cuiꝰ dicitur amor cōcupiscētie ut
absens uel nō habitū. nam pecunia habita ꝛ posses/
sa amatur amore cōcupiscentie. sed nō desideratur
nec concupiscitur. nam ꝯcupiscentia uel desideriū
aspicit bonum ut absens. Amor ḡ ꝯcupiscētie aspi/
cit bonū ut est bonū alteri. nō ut est bonū in se solū.
sed desideriū aut cōcupiscentia aspicit bonū ut ab/
sens est. Unde damascenꝰ dicit. Expectatū bonū
cōcupiscentiā cōstituit. presens vo leticiā. ꝛ recitat
sanctꝰ Tho. pma 2e. q. 30. arti. 2. ad 2m. Et sic patet
ꝙ cōcupiscentia ꝛ amor cōcupiscētie habent diuer
sa obiecta. amor enī cōcupiscētie abstrahit a p̄senti
ꝛ a futuro. nō aūt cōcupiscētia cū ferat̄ in nō habi/
tum ꝛ absens. Et si dicas cur amor respectu boni in
alio dicit̄ amor cōcupiscentie. dico ꝙ cōcupiscētia
dupliciter capitur. vno mō ꝓut ē idem qꝺ deside/
riū. ꝛ a tali cōcupiscētia nō nominat̄ amor concupi/
scentie. alio mō ꝯcupiscētia dicit generaliter omnē
motum volūtatis uł appetitus in illud qꝺ est bonū
alicui presertim toti cōposito. vnde cōcupiscētia dr̄
quasi simul cupiscētia. s. corporis ꝛ aīe. Est enim cō
cupiscētia ſm phm̄ p̄ rhetorice. ꝛ recitat scūs Tho.
pma 2e q. 30. arti. p̄. appetitꝰ delectabilis boni. s. sen/
sibilis qꝺ est bonū totiꝰ ꝯiuncti. ꝛ a tali cōcupiscētia
nominat̄ amor ꝯcupiscētie. Ad hunc sensū exponit
scūs Tho. illud Augꝰ. 83. qōnū Cupiditas est amor
rerū trāscuntiū. pma 2e vbi diti. Pōt etiā aliter di/
ci ꝙ amor respectu illiꝰ qꝺ est bonū alteri dr̄ amor
cōcupiscētie qꝛ cōuenit cū ꝯcupiscētia ꝛ desiderio
in hoc ꝙ amor cōcupiscētie. ſꝫ cōcupiscentia est re/
spectu illius qꝺ est bonū alteri. sed in hoc differunt
qꝛ cōcupiscentia ꝓprie dicta aspicit illud ut absens
amor aūt cōcupiscentie absolute. ꝛ ꝓpter ipsam cō

cupiscentiā talis amor licꝫ nō sit cōcupiscentia. ta/
men dr̄ a ꝯcupiscētie. ¶ Ad 3m negat̄ 4or. nec
ꝓbatio valet. nō enim ē idē dictu placabilis es mi/
hi ꝛ delectabilis es mihi quasi multa placeāt q̄ non
delectant. ſꝫ potiꝰ sunt causa tristicie ut patuit in so
lutione pmi ¶ Ad 4m negat̄ hor. Unire enim aliter
ꝯuenit amori q̄ꝫ delectationi. vn̄ scūs Tho. pma 2e
q. 25. arti. 3. ad 2m. Duplex inquit est vnio amati ad
amantē. vna quidē realis ſm cōmētatorē ad rem
ipsam. ꝛ talis vnio ꝑtinet ad gaudiū uł delectatio/
nē que sequit̄ desideriū. Alia est vnio effectiua scꝫ
ſm aptitudinē ꝛ ꝓportionē prout. s. ex hoc ꝙ aliqd hꝫ
aptitudinē ad alterū ꝛ inclinationē iā ꝑticipat aliqd
eiꝰ. ꝛ sic amor vnionē iportat q̄ qdē vnio p̄cedit mo
tum desiderij. hec ille. Sīliter. q. 28. arti. p̄. ad pmū
dicit. ꝙ delectatio reqrit sicut causam realē vnio/
nē. s. pn̄tiā amati ad amantē. desideriū vo est i rea/
li absentia amati. amor aūt in absentia ꝛ i pn̄tia. hec
ille. Ex quibꝰ patet ꝙ ipse amor vnit formaliter cū
sit quedā vnio. delectatio autē nec vnit formaliter
nec effectiue. ſꝫ effectꝰ est vnionis. ꝛ sicut dictū est
de vnione illa. dicendum est de alijs que arguens
enumerat. verū aliq̄ falsa ponit. s. ꝙ amare ē que/
scere ī amato. hoc enī falsum est qꝛ quies nō attribuit̄
amori ſꝫ delectatiōi. transformatio simılr̄ nō attri/
buit̄ delectatiōi ſꝫ amori. Male etiā assignat effe/
ctus amoris ꝛ multū voluntarie. effectꝰ enī amoris
sūt vnio inhesio extasis zelꝰ liq̄factio fruitio feruor
ꝛ lāguor. ut declarat scūs Tho. pma 2e. q. 28. ex di
ctis dionysij. ꝛ 3o. sen. dis. 27. q. j. arti. p̄. vbi etiā dat
differētiā int̄ vnionē q̄ attribuit̄ amori. ꝛ illā q̄ attri
buit̄ delectatiōi. amor enī vehemētior est delecta/
tione. qꝛ amor ē ꝑ iformationē appetitus ab appeti
bili. delectatio aūt ꝑ cōiūctionē ex re pn̄ti sibi cōue/
niente. nō est aūt tanta ꝯiūctio rei ad rem quāta est
appetitꝰ ad appetibile. qꝛ res adueniens q̄ delecta/
tionē causat nō ꝯiūgit̄ ſm nām. qꝛ hoc nō fit illud. vn̄
ē q̄si cōiunctio cōtactꝰ. ſꝫ appetitꝰ est ipsiꝰ appetibi/
lis ſm suā nām ꝛ substātiā. vn̄ qn̄ appetitꝰ informat̄
ꝑ appetibile est q̄si cōiūctio cōtinuitatis ꝛ ꝯcretiōis
vn̄ amor plꝰ vnit q̄ꝫ delectatio qꝛ facit ꝙ amans sit
ſm affectū ipsa res amata. delectatio aūt ꝑ ꝑticipa
tionē alicuiꝰ ab illo ſm ꝙ ē realr̄ pn̄s. hec ille. ¶ Ad
5m r̄ndet scūs Tho. pma 2e. q. 26. arti. p̄. dicēs. ꝙ il/
la diuisio amoris quā ponit Augꝰ. 14. de ciui. dei di
uidēs amorē ī leticiā cupiditatē ꝛ hꝰ ē ꝑ cām ꝛ nō ꝑ
eēntiā. amor enī dr̄ eē timor. cupiditas gaudiū non
qdē eēntialiter ſꝫ causaliter. hec ille. Intēdit aūt ꝙ
amor est pma passio appetitꝰ ꝛ radix ac cā oīuꝫ affe
ctionū ſm ꝙ ipse probat pma pte. q. 20. arti. 3o. et ꝯ
gentiles libro p̄. caº 91. et 3o sen. dis. 27. q. j. arti. 3o. et
pma 2e. q. 28. arti. 5o vbi dicit. Si amatū fuerit pn̄s
ꝛ habitū causatur delectatio siue fruitio. si aūt fue/
rit absens sequunt̄ alie due passiones. s. tristicia de
absentia que significat̄ ꝑ languorē ꝛ intensum desi
deriū de cōsecutione amati qꝺ significat̄ ꝑ feruorē
Articulo etiā sequēti ad 2m dic ꝙ ex amore causat̄
desideriū tristicia delectatio ꝛ omnes alie passiōes

Unde omnis actio que procedat ex quacumque passione procedat ex amore sicut ex prima causa. hec ille. ¶ Ad 6^m negatur a^or. sicut enim dicit sanctus Tho. prima 2^e q. 23. arti. 4. licet passiones differant secundum activa que sunt passionum obiecta anime tamen differentia actionum potest dupliciter attendi. Uno modo secundum speciem uel naturam ipsorum activorum sicut ignis differt ab aqua. Alio modo secundum diversam virtutem activam. diversitas autem activi uel motivi quantum ad virtutem movendi activi potest in passionibus anime secundum finem agentium naturalium. omne enim movens trahit ad se patiens uel a se repellit. trahendo quidem ad se tria facit. primo dat ei inclinationem uel aptitudinem ut in ipsum tendat. 2° dat ei moveri ad locum suum si fuerit extra. 3° dat ei quiescere in illo loco. hec ille. Et consequenter ostendit quod bonum quod habet virtutem attractivam in motibus appetitivis tria causat in potentia appetitiva. scilicet amorem delectationem et desiderium et correspondet illis tribus que agens naturale causat in passo uel generans in genito. non igitur est plus inconveniens quod idem obiectum in eadem potentia causaret tres motus plus quam quod ignis generans det suo genito levitatem et motum sursum et quietem in eodem loco. nam idem licet sit obiectum secundum speciem rei tamen habet diversam virtutem motivam secundum quod proponitur absolute ut bonum uel malum et secundum quod proponitur ut presens uel absens. unde sanctus Tho. prima 2^e. q. 30. arti. 2°. Diversitas inquit obiecti potest attendi uel secundum naturam ipsius obiecti uel secundum diversitatem in virtute agendi. diversitas quidem obiecti que est secundum rei naturam facit numeralem differentiam passionum et materialem. Sed diversitas que est secundum virtutem activam facit formalem differentiam passionum secundum quam passiones specie differunt. Est autem alia ratio virtutis motive ipsius finis uel boni secundum quod est realiter presens et secundum quod est absens. nam secundum quod est presens facit in seipso quiescere. secundum autem quod est absens facit ad seipsum moveri. Unde ipsum delectabile secundum sensum inquantum appetitum sibi adaptat quodammodo et conformat causat amorem. inquantum vero absens attrahit ad seipsum causat concupiscentiam. inquantum vero presens quietat in seipso causat delectationem. hec ille. ¶ Ad 7^m patet solutio per idem. non enim est inconveniens idem agens secundum naturam rei producere diversos effectus cum est multiplex secundum virtutem activam cuiusmodi est bonum diversimode apprehensum. illud enim est unum agens secundum naturam et speciem suam. sed est multiplex in ratione obiecti. Unde sanctus Thomas prima 2^e q. 35. arti. 3. ad primum dicit sic. Cum obiectum appetitus animalis sit bonum apprehensum pertinet quodammodo ad diversitatem obiecti. ¶ Ad 8^m negatur h^or. non enim odium est tristicia nec econtra. nam odium et displicentia est respectu mali absolute considerata sicut amor et complacentia sunt respectu boni absolute apprehensi. tristicia autem est respectu mali presentis sicut delectatio respectu boni presentis. ¶ Ad 9^m negatur h^or. nam delectatio perficit operationem per modum finis. ut ostendit sanctus Thomas. prima 2^e q. 33. arti. 4°. Si autem amor perficiat operationem hoc erit mediante delectatione. uel si immediate hoc erit per modum principii actiui ut probat sanctus Thomas prima 2^e. q. 28. arti. 6°. ubi probat quod omne agens quodcumque sit illud agit omnem actionem ex aliquo amore. et sic patet quod non est simile de amore et delectatione. unde proprie loquendo amor non perficit operationem. sed ipsam potius elicit. delectatio autem proprie perficit. ¶ Ad 10^m dicitur quod h^or est falsa. aliter enim differt dilectio a delectatione quam via ab obiecto in potentiam et via a potentia ad obiectum. differunt enim potius sicut differt levitas a quiete in locum sursum sicut prius dictum fuit. verumtamen utraque est motus quidem appetitus ab appetibili. ut ostendit sanctus Thomas prima 2^e. q. 31. arti. primo. ad 2^m ubi dicit. Licet delectatio sit quedam quies appetitus considerata presentia obiecti delectantis quod appetitui satisfacit. tamen adhuc remanet immutatio appetitus ab appetibili ratione cuius delectatio quidam motus est. Idem ponit de amore. q. 26. arti. 2. ad 3^m ubi sic ait. Amor et si non nominet motum appetitus tendentem in appetibile nominat tamen motum appetitus quo immutatur ab appetibili ut ei appetibile complaceat. hec ille. Ex quo patet quod tam amor quam delectatio est immutatio appetitus ab appetibili. et neutrum dicit viam appetitus ad appetibile ut argumentum assumit. ¶ Ad 11^m dicitur conformiter ad ea que dicebantur ad 4^m. aliter enim unit delectatio cum delectabili quam dilectio cum dilecto unde proprie loquendo delectatio non est causa unionis sed effectus. amor autem est causa et effectus unionis. Unde sanctus Thomas prima 2^e. q. 28. arti. primo ad 2^m dicit. Unio tripliciter se habet ad amorem. quedam enim unio est causa amoris. et hec quidem est unio substantialis quantum ad amorem quo quis se amat. quantum vero ad amorem quo amat alia est unio similitudinis. Quedam vero unio est essentialiter ipse amor. et hec est unio secundum coaptationem affectionis. que quidem assimilatur unioni substantiali inquantum amans se habet ad amatum in amore quidem amicitie ut ad seipsum. in amore autem concupiscentie ut ad aliquid sui. Quedam vero unio est amoris effectus. et hec est unio realis quam amans habet de re amata. et hec quidem unio est secundum convenientiam amoris. ut enim philosophus refert 2° politice aristophanes dixit quod amantes desiderarent ex ambobus fieri unum. sed quia ex hoc accideret ambos aut alterum corrumpi querunt unionem que convenit et decet. ut scilicet simul conversentur et colloquantur et in aliis huiusmodi coniungantur. hec ille. ¶ Ad 12^m negatur a^or quo ad primam partem nec valet probatio. falsum enim est quod omne velle sit dilectio sed solum velle illud est dilectio uel amor quod respicit bonum absolute non ut presens uel ut habendum. Similiter patet ex dictis in 2^a conclusione quod non omnis actus voluntatis est velle uel nolle. quia velle solum est respectu finis si proprie sumatur. ¶ Ad 13^m negatur h^or. ad probationem dicitur quod complacentia dicitur esse quies voluntatis non formaliter sed causaliter. quia scilicet illud in quo complacemus per amorem causat quietem voluntatis uel est natum causare quietem que est delectatio iuxta illud. Cum adest quod diligitur ut delectationem secum gerat necesse est. unde illa auctoritas exponenda est illo modo quo dictum est de illa que adducta est hoc loco. ¶ Ad 14^m negatur a^or. nec valet probatio. non enim

sequitur si appetitus sciendi sit aliqd de genere amoris [illegible] sed effectus amoris [illegible] intelligēdū ē q̄ oē velle est de genere amoris. s. uel essentialiter uel causaliter. ¶ Ad 15m negat a^or. non enī dicit Aug⁹ frui ē amare sed amore inherere. [illegible] q̄ frui [illegible] est inhesio [illegible] quies cō sequēs amorē sicut effect⁹ suā causam. ¶ Ad pmū [illegible] 4am ōnē negat vtraq₃ premissarū. a^or quidē. nam circūstantia nō semp est relatio. imo pōt esse aliqs actus aut substantia aut qualitas. Circūstantia enī actus non aliud est q̄ꝫ conditio que est extra substātiā actus humani attingens tñ actū aliquo mō siue illud sit locus siue sit temp⁹ aut agēs aut finis zc. ut declarat sanctus Tho. pma 2e q. 7. p totū. et 4. sen. dis. 16. q. 3. arti. p. b^or etiā est falsa. nō enī intētio finis est circūstantia nisi equiuoce sumatur intētio p fine intēto. ille enī est quādoq₃ circūstātia. ut dicitur pma 2e. q. 3. arti. 3. ad 3m. vbi sic dicit. Finis q [illegible] actui non est circūstantia actus. sed aliqs finis adiunctus. sicut q̄ fortis fortiter agat ppt bonū fortitudinis nō est circūstantia. sed si fortis agat ppt liberationē ciuitatis uel populi xpiani. hec ille. Idē 4. sen. vbi supra. Et de malo. q. 2. arti. 6. posito etiā q̄ intentio finis esset circūstātia. cū hstaret q̄ erit actus z qd absolutū z nō relatio ut dictū est. Nec valet qd dicit arguēs q̄ li cui⁹ grā solū dicat habitudinē uel relationē. imo dicit actum appetit⁹ scꝫ amorē cū ordine qdā. sicut est intētio ut supi⁹ patuit. ¶ Ad 2m dicit q̄ intentio z electio nō sūt idem actus [illegible]. Unde sanctus Tho. pma 2e q. 12. arti. 4. ad 3m dicit. Motus volūtatis inq̄tū fert i illud qd est ad finē put ordinat ad finē est electio. Motus aūt voluntatis qui fert ad finem fm q̄ acquirit per ea que sunt ad finē vocat intentio. cuius signū ē. qr intentio finis pōt esse nondū determinatis his que sunt ad finem quorū est electio. hec ille. Ex quo patet q̄ cū intētio possit esse nondū determinatis illis que sunt ad finem respectu quorum est electio q̄ intentio possit esse nondum existente electione. nam electio nō est de aliq nisi facta determinatiōe z sentētia de eligendis. nā fm sctm Thomā pma 2e. q. 13. arti. 2. Electio est hacceptio vni⁹ respectu alteri⁹ [illegible]. Et arti. 3. dicit. q̄ electio sequit sniam uel iudiciū qd est sicut ōclusio in syllogismo operabilium. hec ille. Ex quibus apparet q̄ electio quandoq₃ sequitur intentionē ac per hoc non sunt idem actus. conceditur tamen q̄ per vtrūq₃ illorū volūtas tendit tam in finem q̄ꝫ in ea que sunt ad finem. Sed electio incipit ab illis que sunt ad finem. [illegible] autem a fine ut exemplificat sanctus Thomas pma 2e. q. 12. arti. 4. cōparans istos duos act⁹ ascensui z descensui. ¶ Ad 3m negatur h^or. nō enim intentio est relatio sed actus voluntatis consequēs actum intellectus referentis z ordinātis. ut expressum fuit in 4a ōne. ¶ Sed ōtra hoc qd supponit in solutione argumentorū. s. q̄ eodem actu voluntas quandoq₃ feratur in finem z in illud quod est ad finem. arguit Gregori⁹ multipliciter. pmo sic. Si aliquis vult finem actualiter z aliqd propter finē [illegible] volitio finis est causa volitionis eius quod est ad finem. ergo nullo actu quo appetit illud quod est ad finem propter finem appetitur ipse finis. ōña ē clara. quia nihil est causa sui. añs patet quia nihil aliud est a esse volitum propter b q̄ꝫ a esse volitum quia b est volitū. hoc vo non ē aliud i nobis q̄ꝫ volitionē ipsius b esse causam volitionis ipsius a. ¶ Confirmatur. quia omne propter quod aliud est volitum est causa finalis illius. causa autem finalis fm phm vbicunq₃ de ipsa loquit est cuius gratia. seu qd tm valet. cuius amore aliqd fit. ergo illud propter qd aliud est volitū est cuius amore aliud est volitū. Et sic amor finis est causa amoris eius quod est ad finē. nō tamē in eodē genere cause. qr amor finis nō est causa finalis amoris eius quod est ad finē. sꝫ potius effectiua partialis tamen. eius autē obiectum est causa finalis obiecti amoris cuius ipse est causa effectiua. ¶ Confirmatur 2o quia sicut ōclusio dicit nota esse propter principia. ita quod est ad finem dicitur volitum propter finem. sed ideo precise ōclusio dicitur esse nota ppter principiū. quia noticia principij dicitur esse causa noticie ōnis. alioquin non plus ipsa esset cognita propter principiū q̄ꝫ ecōuerso. igitur. z ideo quod est ad finē dicitur volitū propter finē. quia volitio finis est causa volitionis eius quod est ad finē. ¶ Confirmatur 3o quia cū dicitur a est volitum propter b. nō solū significat vtrūq₃ esse volitum. nam tunc similiter potest dici q̄ b est volitum propter a. sed vltra hoc denotat aliqua causalitas ipsius b super volitionē ipsius a qualis nō denotatur nec cōpetit ipsi a super volitionem eandem. vñ non dicitur q̄ a sit volitū propter a sicut dicitur q̄ est volitū propter b. non apparet aūt q̄ causalitas denotetur illi cōuenire. nisi quia eius volitio ē causa volitionis a. vnde sicut dicebat non est aliud dictu a est volitum propter b. nisi q̄ a est volitū quia b est volitum. ¶ 2o si eodem actu quo appetitur illud quod est ad finē propter finem appetitur etiam finis. sequit q̄ quādocūq₃ qs appetit actualiter aliquid propter finem appetit actu ipsum finē. Et vlteri⁹ sequit q̄ si ppter multos fines subordinatos appetat illud. sic actualiter appetat illos. ōñs est falsū sicut probat experientia. multotiens enim appetit quis aliqd propter multos fines de quibus actualiter non cogitat. z per ōñs quos non vult actualiter. ōña nota est. quia omne illud cuius volitio est i appetitu est actualiter volitū. nec oppositum est intelligibile. cū non sit aliud esse volitum aliqua volitione q̄ꝫ illam volitionē esse volitionem eius. nec [illegible] sit alia significatio vtriusq₃ dicti vna infert aliam z vnum dictum aliud. ¶ 3o sic. Aliquis volens actualiter finem z etiam aliqd propter finem potest desinere velle finem non desinendo velle illud quod est ad finem. ergo non eadem volitione vult finem qua vult illud quod est ad finem. añs patet. in quotidiana experientia. frequēter enim accidit q̄ quis orat uel aliqd aliud facit ppter deū actualiter amās

deum ⁊ postea desinis cogitare actualiter de deo. continuans orationem suam actuali attentione circa eam. añs ꝓbaẗ. quia cum aliquid desinit esse a nobis volitũ desinit in nobis esse volitio eius. imo nec aliqua eius volitio remanet ĩ nobis. alias illud remaneret volitũ. ergo volitio eius qđ est ad finem nõ est volitio etiã ipsiꝰ finis. Si dicat ꝙ in illo casu licȝ finis desinat esse volitus. nõ tamen desinit volitio eius. hoc nõ valet. tũ ꝓ qꝛ si stante volitione finis. põt finis non esse volitus. ⁊ ipsa põt esse nõ volitio eius. eadẽ rõne ipsa manente poterit nõ eẽ volitum illud qđ ẽ ad finẽ. ⁊ sic ipsa poterit eẽ ⁊ nulliꝰ esse volitio ⁊ iterũ ipsa poterit esse volitio finis tm̃. ⁊ volitio eiꝰ qđ ẽ ad finẽ tm̃. ⁊ iterũ volitio vtriusqȝ ⁊ ꝑ ꝯñs aliquis poterit de nouo velle prius q̃ȝ nõ voluit. ⁊ ecõtra nõ velle prius q̃ȝ voluit absqȝ vlla mutatione sue volũtatis qđ est contra Augᵐ 5° de trinitate ca° vlti. ⁊ certe hoc nõ videẗ possibile naturaliter. tum 2° quia tunc periret ois via ꝓbandi volitionẽ nostrã eẽ aliã rem a volũtate nr̃a. ⁊ sic posset dici ꝙ voluntas nr̃a est sua volitio. sicut dicimꝰ de volũtate diuina. qđ est ꝯ cõem doctrinam sanctorũ ⁊ phoꝝ. ¶ 4° Si aliquis actus voluntatis extñs circa illud qđ est ad finẽ esset etiam circa finẽ. eadẽ rõne ⁊ quilibet. cum nõ sit potior ratio ꝓ vno q̃ȝ ꝓ alio. ⁊ si sic sequiẗ vlteriꝰ ꝙ idem actus numero est velle ⁊ nolle qđ est absurdũ. ꝯña patet. qꝛ quis põt nolle furari ꝓpter deũ seu odire furtũ ꝓpter deũ. Si ergo talis nolitio est etiam dei aut est nolitio dei aut volitio dei. nõ primũ qꝛ tunc esset odiũ dei. ⁊ sic quicũqȝ nollet furari ꝓpter deũ odiret deũ. ⁊ per ꝯñs peccaret. qđ est falsum. ergo ẽ volitio dei. ⁊ sic idem actꝰ erit volitio ⁊ nolitio. falsitas ꝯñtis patet. qꝛ pari rõne idem actus posset esse gaudiũ de vno ⁊ tristicia de alio. ⁊ desideriũ vnius ⁊ timor de alio imo idem actus posset esse metꝰ desideriũ gaudiũ tristicia respectu diuersoꝝ. ⁊ iterũ multo plus idẽ actꝰ posset esse volitio huiꝰ ⁊ illiꝰ ⁊ cuiuslibet. ⁊ tãdẽ cõcludiẗ ꝙ in homine respectu cuiuslibet volibilis uel nolibilis sufficiet vnꝰ actus numero. Sicut deꝰ vnico velle vult quicqđ vult. sȝ ꝓ certo hoc nõ põt concedi nisi absurde. ¶ 5° arguiẗ ꝑ Augᵐ xi° de trinitate ca° 6° vbi vult expresse. ꝙ qui vult videre cicatricẽ ut ĩde doceat vulnꝰ fuisse. alio actu vult videre cicatricẽ. ⁊ alio actu vult illud ad qđ ordinat visionẽ. ⁊ idem dicit de illo qui vult stare ĩ fenestra ut inde videat transeũtes. Ex quibus concludit ꝙ quãdocũqȝ aliqs vult aliqđ ꝓpter aliud. alia volitione vult primũ. ⁊ alia volitione vult secũdũ. ¶ Ad primum istorum negatur añs. nec valet probatio. non enim idem est dictu. a est volitũ ꝓpter b. ⁊ a est volitum qꝛ b est volitũ. ad hunc sensum quẽ ponit arguẽs. s. ꝙ volitio b est cã effectiua volitiõis a. Sȝ ꝯcediẗ ꝙ idem est dictu a est volitũ ꝓpt b. ⁊ ꝙ a est volitũ qꝛ b est volitũ. ad hũc sensũ ꝙ b est causa ⁊ ratio ꝙ a sit volitũ. sicut color est causa ꝙ substantia videatur. non tamen visio coloris est causa visionis substantie sic ꝙ sint due visiones. vna respectu coloris precise. ⁊ alia subiecti precise. ⁊ hunc sensũ aperit sanctꝰ Thomas de veritate. q. 22. arti. vltimo. ⁊ expressiꝰ ꝑma 2ᵉ q. 12. arti. 4° vbi sic ait. Motus volũtatis in finem. ⁊ in illud quod est ad finem potest ꝯsiderari dupliciẗ. Uno modo ſm ꝙ voluntas fertur in vtrũqȝ absolute ⁊ ſm se. ⁊ sic sunt simpliciter duo motus voluntatis in vtrũqȝ. Alio mõ põt cõsiderari ſm quod volũtas fertur in id quod ẽ ad finem propter finem. ⁊ sic vnus ⁊ idem subiecto motus est voluntatis tẽdens in finẽ ⁊ in illud qđ est ad finem. cum enim dico volo medicinam propter sanitatem. nõ designo nisi vnum motum voluntatis. Cuius ratio est quia finis est ratio volendi illud quod est ad finem. idem autem actus cadit sup obiectum ⁊ super rationẽ obiecti. sicut eadem visio ẽ coloris ⁊ luminis. ⁊ simile est de intellectu qui si absolute principiũ ⁊ ꝯnem consideret diuersa est consideratio vtriusqȝ. in hoc autem ꝙ ꝯni propter ꝑncipia assentit est vnus actus tm̃ intellectus. hec ille in forma. ¶ Ad primam confirmationẽ dicitur eodem modo. non enim sequitur: amore finis est volitum illud quod est ad finem. ergo non eodem actu quis vult vtrũqȝ. quia finis potest esse volitus dupliciter. vno modo absolute. ⁊ tale velle est causa amoris aut volitionis eius quod est ad finem. est postea volitus alio velle quo attingiẗ finis ⁊ illud qđ ẽ ad finem. ⁊ talis amor finis nõ est causa amoris eius quod est ad finem. sed finis est ratio ꝙ illud quod ẽ ad finem tali volitiõe sit volitũ. sicut color ẽ causa ꝙ lapis videaẗ. ¶ Ad 2ᵃᵐ confirmationẽ negaẗ hoc. nõ enĩ ideo ꝯ diciẗ nota propter principiũ. qꝛ noticia huiꝰ est causa noticie alterius. sȝ qꝛ principiũ est ratio cognoscendi ꝯnem. dato etiam ꝙ noticia ꝑncipij absolute sumpti sit causa noticie ꝯnis. cum hoc stat ꝙ eodem actu potest vtrũqȝ cognosci. sicut dictum est de duplici volitione finis. ¶ Ad 3ᵃᵐ confirmationem dicitur. ꝙ cum dicitur a est volitum propter b. non denotatur causalitas b super volitionem a. sed denotatur ꝙ b est ratio ꝙ a sit volitum. ista autem duo multum differunt ut dictum est. ¶ Ad 2ᵐ argumentũ dicitur concedẽdo ꝯñam ⁊ ꝯñs. ⁊ ad iprobationẽ ꝯñtis dico ut priꝰ ꝙ respectu finis potest haberi duplex volitio ⁊ similiter respectu eiꝰ qđ est ad finem. ⁊ ideo quãdoqȝ volitio finis dicitur esse causa volitionis eius quod ẽ ad finem. ⁊ quandoqȝ non ut prius patuit. Similiter dico in proposito ꝙ licȝ aliquis possit velle illud quod est ad finem. ut est quedã res volitione causata a volitione finis. ut est res quedam. ⁊ nõ velle actualiter finem. imo non cogitando pro tunc de fine. tamen impossibile est ꝙ quis velit illud quod ẽ ad finem ꝓpter finem inq̃ꝫtũ hoꝰ. quin eodem actu velit finẽ. ⁊ qn actu cogitet de fine nec aliqua experiẽtia ostẽdit oppositũ. licȝ expiamur hñ aliquã volitionem eius quod ẽ ad finem. ut est quedã res manere in nobis sine actuali ꝯsideratiõe finis. talis tñ volitio nõ dr̃ eẽ eiꝰ qđ ẽ ad finẽ ꝓpt finẽ actualiẗ sȝ volitio eius qđ est ad finem causata ex desiderio

finis. et ideo est volitum propter finem virtualiter. ¶ Ad 3m dicitur quod añs est falsum. Dico enim quod licet aliquis desinat velle finem actualiter. qui tamen non desinat velle illud quod est ad finem. tamen illa volitio eius quod est ad finem remanens post desitionem non est volitio eius quod est ad finem propter finem. sed ut est res quedam licet illa volitio causata fuerit ex volitione finis. vtrumque enim talium pot dupplici volitione esse volitum et cum desinit esse volitum vna volitione. incipit esse volitum alia preterea illud quod est ad finem quod primo erat volitum propter finem qui actualiter considerabatur de fine. et postea est volitum secundum ut quedam res cessante consideratione finis. ¶ Ad 4m conceditur quod idem actus pot esse velle respectu vnius. et nolle respectu alterius. et negatur ñña. qua infertur quod pari ratione idem actus posset esse timor desiderium gaudium tristicia respectu diversorum. uel quod esset volitio cuiuslibet volibilis. et causa est. quia licet aliquis actus possit ferri super duo obiecta quorum vnum se habet ut materiale. aliud ut formale. et ideo vnum est ratio alteri quod attingatur a tali actu sicut exemplificatum fuit de colore et substantia: de principio et ñne: de fine et de illo quod est ad finem. non tamen est aliquis possibilis dari cadens super duo obiecta quantumcumque vnum sit formale et aliud materiale. ita quod respectu vnius sit desiderium et gaudium. et respectu alterius sit timor et tristicia. quia actum habere tales duas habitudines quales dicunt gaudium et desiderium uel timor et tristicia implicat contradictionem cum tales rationes repugnent. et consimiliter repugnaret alia combinatio qua diceretur quod idem actus respectu vnius obiecti esset timor et desiderium uel timor et gaudium. cum timor sit de futuro malo. tristicia de presenti malo. gaudium de presenti bono. Similiter non omnia obiecta sic se habent quod vnum sit ratio volendi omnia alia. et sic non sequitur quod eodem actu quis possit velle omnia volibilia distincte et in peculiari ¶ Ad 5m respondet sanctus Thomas prima 2e q. vbi d. quod Augustinus loquitur de volitione eius quod est ad finem ut est res quedam et non ut ordinatur in finem. ¶ Ad argumenta contra quartam conclusionem dicitur quod solum concludunt contra opinionem Durandi ponentis quod principale et primarium obiectum fruitionis vie uel patrie est ipsa visio beatifica. sed non concludunt contra sanctum Thomam ponentem quod eodem actu fruitionis beatus fruitur deo tamquam vltimo fine. et illa visione beatifica inquantum est habitio illius finis et consecutio eiusdem et est vltimus finis formalis et summum bonum formale creature. quelibet enim delectatio habet pro obiecto non solum rem dilectam quinimo aliquam operationem aut coniunctionem boni delectabilis ad se uel ad amicum. De primo quidem dicit sanctus Thomas prima 2e q. 32. arti. p. ad primum. Ipsa obiecta operationum non sunt delectabilia nisi inquantum coniunguntur nobis uel per cognitionem solam sicut cum delectamur in consideratione uel inspectione aliquorum uel quocumque alio modo simul cum cognitione. sicut cum aliquis delectatur in hoc quod cognoscit se habere quodcumque bonum puta divitias uel honorem aut huiusmodi. que quidem non essent delectabilia nisi inquantum apprehenderentur ut habita. Ut enim dicit phs 2 politice. magnam delectationem habet putare aliquid sibi proprium. que procedit ex naturali amore alicuius ad seipsum. habere autem hoc nihil aliud est quam vti eis uel posse vti. et hoc est per aliquam operationem. Unde manifestum est quod omnis delectatio in operationem reducitur sicut in causam. hec ille. Item ibidem in responsione principali sic dicit. Ad delectationem duo requiruntur. s. consecutio boni convenientis et cognitio huius adeptionis. vtrumque autem horum in quadam operatione consistit. nam actualis cognitio quedam operatio est. similiter autem bonum conveniens adipiscimur aliqua operatione. ipsa enim operatio propria est quoddam bonum conveniens. vnde oportet quod omnis delectatio aliquam operationem sequatur. hec ille. Et hoc est de primo. s. quod delectatio aspicit bonum dilectum et coniunctionem eius ad diligentem. Quod autem quandoque delectatio aspiciat coniunctionem boni ad alium. s. ad amicum patet per eundem in 2a 2e q. 28. arti. p. vbi dicit quod gaudium ex amore causatur uel propter presentiam boni amati. uel etiam propter hoc quod ipsi bono amato proprium bonum inest et conservatur. et hoc secundum magistrum pertinet ad amorem benivolentie per quam aliquis gaudet de amico prospere se habente etiam si sit absens. hec ille. Et prima 2e. q. 32. arti. 5o. ponit quod de operatione huiusmodi bonis aliorum gaudemus inquantum existimamus ut bona nostra propter vim amoris que facit existimare amicum quasi eundem sibi. Et ut dicit ibidem ad primum. bona opera aliorum licet non sint nobis coniuncta secundum rem tamen sunt nobis coniuncta per affectionem. Ex quibus omnibus patet quod nunquam gaudet aliquis aut delectatur de aliquo bono nisi inquantum illud est coniunctum sibi uel amico suo quem reputat quasi eundem sibi. et per ñña omnis fruitio habet pro obiecto non solum bonum amatum. sed etiam habitionem illius uel coniunctionem. quod etiam patet ex predictis superius vbi dicebatur quod bonum conveniens absolute sumptum. non est obiectum delectationis. sed ut presens aliquo modo. ¶ Tunc ad primum contra quartam ñnem concedo quod nullus actus voluntatis inhereat alicui actui propter seipsum nec etiam ipsi beatifice visioni. secundum enim quod dicit sanctus Thomas 4o sen. dis. 49. q. i. arti. p. questiuncula 2a. quando res habet extra se finem tunc oportet quod finis interior ad exteriorem ordinetur. ut sic exterior finis sit quasi finis vltimus. et finis interior que est operatio sit ad illum ordinatus. hec ille. Ex quo patet quod visio beatifica cum ordinetur ad deum non est inherendum illi propter se. et consimiliter concedimus quod non est diligenda propter seipsam ut principale obiectum nec fruendum ea ut vltimo fine simpliciter. sed non sequitur quin sit fruendum ea ut est habitio obiecti fruibilis et vltimi simpliciter finis. ita quod fruitio cadat super obiectum et visionem obiecti et totale obiectum sit vtrumque finis. s. finis intra et finis extra. licet in obiecto illo principale sit deus. minus principale visio dei. nam sine illa impossibile est perfecte frui deo. ita quod est conditio obiecti perfecte delectationis reddens ipsum perfectissime quietativum non ex parte obiecti. sed ex parte potentie que summo bono non aliter perfecte coniungitur. Obiectum ergo principale fruitionis est deus ipse. visio autem eius est conditio obiecti fruibilis. et super vtrumque cadit fruitio sed principaliter et primario supra deum. consequenter super beatificam visionem. ¶ Ad 2m dicitur quod 4a est intelligenda de obiecto fruitionis primario. cuiusmodi est solus deus.

nō autē de obiecto fruitionis secundario qḋ est q̄si circūstantia uel conditio obiecti fruibilis. s. habitio dei per beatificam visionem. In tali fruibili nō po/nit spes a fruente nec ponit̄ in eo finis leticie sic̄ in fine p se z seorsum volito vltimate. sed sicut in ha/bitiōe rei sperate vltimate. uel poti⁹ in illa simul po/nitur spes cū deo. ¶ Ad 3ᵐ dicit̄ q̄ nulla creatura ē fruibilis tā q̄ p̄ncipale obiectū fruitionis. sed nihil ꝓhibet creaturā esse fruibilē tan q̄ aliquid reqsitū sicut cōditio obiecti fruitionis mō p̄dicto. nō quidē requisita ex pte dei: sed ex pte potentie. cū sine vi/sione obiectū non est sūme quietatiuū aut delecta/bile. licz i se deus sit sūme delectabilis p̄sertim sibi. in quo nō differt obiectū z visio obiecti. z ita esset in nobis si deus posset esse nostra beatitudo formalis tunc eni fruitio btīfica solum caderet supra deū. q2 ibi nō differret bonū z habitio boni sicut nūc. ¶ Ad 4ᵐ sīliter aᵒʳ est vera si itelligat̄ de principali z pri/mario fruitionis obiecto. aliter intellecta nō conce/ditur. ¶ Ad 5ᵐ dicit̄ q̄ tam fruitio vie q̄ patrie in deo principaliter ꝯsistit. sed secūdario ꝯsistit in habi/tiōe dei sine qua de⁹ nō habet rōnē obiecti fruitiōis perfecte. ¶ Ad 6ᵐ dicit̄ q̄ in patria erit duplex de/lectatio uel gaudiū de deo. ut dictū est in solutione tertij ꝯ tertiā ꝯnē. ꝓrima erit de deo ut est habit⁹ a fruente. Secūda ē de deo in se z de bono qḋ habet Que illaꝝ autē sit potior dicendū videt̄ q̄ delecta/tio que est de bono diuino in se ꝯsiderato est melior in genere laudabiliū. Un̄ sanctus Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 28. arti. p̄. ad 3ᵐ dicit. De deo pōt eē spirituale gaudiū duplex. vno mō s̄m q̄ gaudemus de bono diuino i se considerato. alio mō s̄m q̄ gaudem⁹ de bono di/uino ꝓut a nobis pticipat̄. ꝓrimū aūt gaudium est melius z procedit p̄ncipaliter ex charitate. Sed se/cundū gaudiū ꝓcedit etiā ex spe p quā expectam⁹ diuini boni pfruitionē. hec ille. In visione etiā p̄n/cipali dicit primū gaudiū maxime ptinere ad amo/rē beniuolētie p quē aliquis gaudet de amico ꝓ ipse se habente: etiā si sit absens. Ex quo patet q̄ primū gaudiū qḋ. s. habet̄ de deo gaudendo q2 ipse habet tale z tātū bonū est laudabili⁹. z ita intelligit sanct⁹ Tho. verba predicta dicendo illud esse meli⁹ z ma/gis ptinere ad amorē beniuolentie. gaudiū s̄o qḋ habet̄ de deo ut viso videt̄ esse meli⁹ in genere bo/norabiliū z in genere premij z btītudinis. tum q2 ta/le gaudiū immediate pficit essentialē btītudinē. s. vi/sionē beatificā sicut decor pficit iuuentutē nō aūt aliud. tum quia illud est perfecta quies omniū desi/deriorū p̄cedentiū non autē aliud gaudiū. q2 illud habetur in via. licz nō eque intensū aut perfectum vbi tñ semp restat sitis. tum q2 istud gaudiū de sui rōne non cōpatitur imperfectionē aut miseriā uel viam. ¶ Ad 7ᵐ dicit̄ q̄ aᵒʳ habet veritate loquen/do de fruibili principaliter z directe volito vltima/mate nō autē de fruibili p cōcomitantiā z cōrequi/sitionē cuiusmodi ē visio btīfica. ¶ Ad p̄mū Gre/gorij ꝯtra qntā ꝯnē dico q̄ aliquā volitionē esse di/stincte volitionē sui pōt dupliciter intelligi. ꝓrimo

modo q̄ sit volitio sui z non alterius z isto modo nō cōcedit̄. alio⁹ q2 est volitio alicui⁹ obiecti principa/liter. z nihilomin⁹ sui. non autē alterius volitionis. z sic conceditur q̄ aliqua nolitio est volitio sui. s3 nō so/lum nec p̄ncipaliter sicut in ꝓposito. ¶ Tunc ad 2ᵐ dico q̄ in ꝓposito nolitio causat̄ a noticia sui distin/cta. z cū infert̄ q̄ nulla distincta noticia causat ob/iectū suū. falsum est ut patet generaliter in artifici/alib⁹ vbi forma artificialis p̄concepta est causa do/mus. Si dicatur q̄ arguens itelligit de noticia in/tuitiua. dico q̄ vocando noticiā intuitiuā noticiam rei in se. de nulla re insensibili cuiusmodi est visio uł volitio habem⁹ in via noticiā intuitiuā. In p̄ria s̄o noticia intuitiua respectu creature non causatur a creatura cognita. sed per influxū sp̄ēꝝ. uel i verbo z sic non habet̄ q̄ noticia intuitiua sp causetur a re. dico etiā q̄ ad distincte volendū volitionē nō opor/tet illā intuitiue videri nec ad cognoscēdū illo mō distincte quo dictū est oportet illā distincte cogno/sci sic q̄ tali cognitione solū illa volitio cognoscat̄. sed sufficit ut cognoscat̄ sub rōne volitiōis talis ob/iecti. ¶ Ad 2ᵐ dicitur q̄ sicut aliqua volitio ē distin/cta volitio sui. ita eodē mō distinctionis aliqua no/litio pōt esse distincta nolitio sui nō q̄ solū sit nolitio sui ut principaliter. s3 alteri⁹ obiecti principaliter: z sui secundario. Et ad improbationē ꝯn̄tis dico q̄ non oportet q̄ quelibet nolitio sit nolitio sui sic̄ nec quelibet volitio ē volitio sui. s3 sicut tunc volitio est volitio sui. cū volitio habet obiectū aliqḋ principa/le qḋ est rō volendi se z alia ordinata ad ipsū. ita illa nolitio solū potest esse distincte nolitio sui que prin/cipaliter habet aliqḋ obiectū qḋ est rō nolendi se z ordinata ad illud. Exemplū primi est de⁹: exemplū secundi miseria uł hōi. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ Aug⁹ loquit̄ de volitiōe obiecti qḋ nō obijcit̄ ut rō volendi aliud a se nec ē volitū i alio. secus ē de volitione quā vo/lumus ꝓpter obiectū principale. illa eni est volita i alio. z ideo ꝯcedit̄ Aug⁹ q̄ ōis distincta volitio ha/bet obiectū aliud a se. licz possit eē cum hoc volitio sui secundario. Ad Anselmū ꝯcedit̄ q̄ volitio nu/meratur s̄m numeꝝ obiectoꝝ p̄ncipaliter volitoꝝ non autē aliter. ¶ Ad p̄mū ꝯtra 6ᵐ ꝯnē dicit̄ q̄ pa/catio z quietatio non ē de eēntia btītudinis. s3 ꝯse/quēs ad eā. vn̄ sanct⁹ Tho. p̄ma 2ᵉ q. 3. arti. 4. facit sīle argumētū huic. Arguit eni. Btītudo hominis in pace consistit s̄m Augᵐ. 19. de ciui. dei. s3 pax ad voluntatē ptinet. igitur. zc̄. Ecce q̄ istud argumē/tum sentētialit̄ sīle ē argumēto de quo nunc ē s̄mo vbi dicit̄ q̄ btītudo ē pfecta quietatio z sacietas. z ideo visa solutione h⁹ videt̄ solutio alterius. dicit ḡ sic sanct⁹ Tho. ꝑax pertinet ad vltimū finē hōis non quasi eēntialit̄ sit ipsa btītudo. s3 q2 anteceden/ter z ꝯn̄ter se habet ad eā. antecedenter quidē in q̄tū iam remota sunt oīa pturbantia z ipedientia a fine vltimo. ꝯn̄ter s̄o in q̄tum homo adepto vltimo fine remanet pacat⁹ suo desiderio quietato. hec ille. Ex q̄h⁹ patet q̄ pax aut quietatio uel sacietas nō [illegible] eēntialit̄ btītudo. s3 p̄uia ad btītudinē uł ꝯsequētia

ad illam. Sm enim q ipse dicit. q. 4. arti. 3. necesse
est ista tria ad beatitudinē cōcurrere. s. visionē q̄ est
perfecta cognitio itelligibilis finis. & delectationē
uel fruitionē que importat quietationē amantis in
amato & cōphēsionē q̄ iportat pñtiā finis. Questiōe
autē 3. arti. 4. dicit. Ad beatitudinē duo requirūt.
vnū quod est esse btitudinis. aliud qd est q̄si per se
accidēs eius. s. delectatio ei adiuncta. Essentia eni
beatitudinis consistit in intellectu. sed ad volunta-
te pertinet delectatio cōsequens btitudinē. ¶ Ad 2m dī
q def. cit in duobus. Primo quia videt falsū sup-
ponere. s. q esse naturale hois sit vna totalitas re-
sultans ex materia & forma. qd falsum est. qz eē ho-
minis & esse aie intellectiue cum sit subsistēs ē vnū
& idem. ut patet pma 2e. q. 4. arti. 5. Et ideo non pl9
esse totus hois resultat ex duob9 q̄z eē aie rōnalis
imo aia rationalis recedens a corpore secū fert eē
qd erat p pri9 tot9 cōpositi. secus de aliis formis q̄
nō subsistunt. 2. deficit. quia dato q non loquatur
de esse naturali hois sed de eius essentia. non opor-
tet q si illa resultet ex duobus. essentia btitudinis
resultet ex duobus. qz btitudo respicit principalit &
directe aiam que est forma simplex & non cōpositū
resultans ex aia & corpe. q̄z aliquādo tñ redundet
i corp9 sm Augm i epla ad Dioscor. & recitat scūs
Tho. pma 2e. q. 4. arti. 6. Tam potēti ingt natura
deus fecit aiam ut ex ei9 plenissima btitudine redū-
det in inferiorē naturā incorruptionis vigor. ¶ Ad
3m dico q pfectissima vnio aie ad obiectū btificū &
econtra nō est de eēntia btitudinis. qz talis vnio cō-
sistit i duplici actu. s. intellect9 & voluntatis. de eēn-
tia eni beatitudinis est solū illa vnio qua aia attin-
git deū in se. hoc autē est p actū intellectus & non p
actū voluntatis. Conceditur tñ q vtraq vnio perti-
net ad beatitudinē. Unio quidē p actum intellect9
est essentialiter btitudo qz p illam capit de9 ut pre-
miū. Sed vnio p actū voluntatis est cōsequens ad
btitudinē & pficiēs pmā vnionē. Multa eni requi-
runt ad beatitudinē que nō sunt de essentia btitu-
dinis. Nam sm scm Tho. pma 2e. q. 4. arti. 6. Per-
fectio corpis requirit ad btitudinē hois oimode p-
fectā non tñ est de essentia beatitudinis. Sic in pposito
videt dicendū de vnione aie ad deū p actū volun-
tatis. ¶ Ad 4m dicit q si esset possibile q aia vide-
ret deū & non delectaret aut diligeret eū. tūc i illo
casu aia haberet in se essentiam btitudinis comple-
tā q̄tū ad suam spēm. nō tamē q̄tū ad illa que bti-
tudinis eēntiā cōsequunt & eam pficiunt accidētalit
vnde sanct9 Tho. pma 2e. q. 33. arti. 4. dicit. Dele-
ctatio pficit opationē p modū finis. nō quidē sm q
finis dicit illud ppter qd aliquid est. sz sm q omne
bonū cōpletiue supueniens pōt dici finis. & sm hoc
dicit phs. 10. ethicor. q delectatio pficit opationē
sicut quidā finis supueniens in q̄tū sup hoc bonum
qd ē opatio supuenit aliud bonū qd est delectatio q̄
iportat quietationē appetit9 i bono psupposito. hec
ille. Item 3. contra gentiles ca. 24. ostēdit quō de-
lectatio pficit opationē q̄ ē btitudo dicēs. Aliquid

est pfectio alicuius dupliciter. Uno9 ut habētis iam
speciē. alio9 ut pfectio ad speciē habendā. sicut pfe-
ctio dom9 sm q iam habet speciē est illud ad qd spe-
cies domus ordinat. s. habitatio. non eni dom9 fie-
ret nisi ppter hoc. Unde & in diffinitiōe dom9 opor-
tet hoc poni si debeat diffinitio esse perfecta. pfe-
ctio vo ad spēm domus est tam illud qd ordinat ad
speciē cōstituēdā. sicut principaliter essentialia. q̄
q̄z illud qd ordinat ad spēi conseruationē. sicut pro-
piacula que fiūt ad sustētationē domus q̄z illa q̄ fa-
ciunt ad hoc q vsus dom9 sit cōueniētior. sicut pul-
chritudo dom9. delectatio autem est pfectio opera-
tionis cōsimilis pfectioni ordinate ad speciē rei. nam
ppter delectationē attenti9 & decenti9 circa opera-
tionē insistimus in q̄ delectamur. hec ille. Ex quib9
patet quō delectatio btifica pficit opationē. s. visio-
nē beatificā eodē modo quo pulchritudo pficit do-
mū & decor iuuentutē que est perfectio accidētalis
non faciēs ad h q res sit. sz ut cōuenientior sit. ideo
dato illo casu quē ponit arguens. si tñ sit possibilis
de quo non curo pro nūc. talis de q̄ loquit eēt btūs
q̄tū ad ea que essentialiter beatitudo cōcernit. nō
autē esset pfecte beat9 quia deficeret ei perfectio
btitudinē cōsequēs & eā pficiēs ac decorās. Et pma
2e. q. 4. arti. 2. ad pmū. Delectatio est pfectio q̄dā
cōcomitans visionē. nō sicut pfectio faciēs visionē
in specie sua pfectā. ¶ Ad 5m negat hoc. & ad primā
pbationē dicit q beatus nō refert visionē ad aliū
actum. non eni vult videre deum ut cōplaceat. nec
propter aliquid aliud q̄z ppter deum. qz. s. visio dei
ē habitio vltimi finis. Unde scūs Tho. pma 2e. q. 4.
arti. 2. ad 3m. Charitas inquit nō querit bonum dile-
ctū ppt delectationē. sz h fit ei cōsequēs ut delectet
i bono adepto qd amat. & sic delectatio nō rndet ei
ut finis. sz magis visio p quā pmo finis ei fit pns. Et
ibidē dicit. voluntas inquit non querit bonū ppter
quietationē. sz iō q̄rit q quietet i opatiōe: qz opatio
est bonū eius. ¶ 3. etiā cōtra gentiles ca. 24. ostēdit q si-
cut in ordine nature delectatio est ppt operationē
qz opatio est bonum eius. ita in recto ordine volun-
tatis & aliarū rerū. Item 4. sen. dis. 49. q. 3. arti. 4.
questiuncula 3. sic ait. Felicitas & delectatio ei q̄
cōsequēs nō sunt cōsideranda quasi duo bona. sz q̄
vnū bonū. sicut eni ex pfectione & pfectibili fit vna
res pfecta. ita ex delectatiōe & opatiōe fit vna ope-
ratio pfecta. Quid aūt bonū sit ppter alterū eligē-
dum. vtrum. s. delectatio ppt opationē vel econuerso
phs in solutū reliquit. Sed tamen sm rei vitate vi-
detur dicendū q delectatio ad opationē ordinet si-
cut ad finē. sicut & pfectiōes secūde non sunt ppter
aliud nisi ppter sua pfectibilia pficiēda. Est aūt de-
lectatio quedā pfectio operatiōi supueniēs ut de-
cor iuuentuti. vnde delectatio ad opationē ordina-
tur. Sic ergo pprie loquendo nulla delectatio est
optimū sed aliq delectatio est aliqd optimi. hec ille.
¶ Ad 2m pbatione minoris principaliter intēte di-
citur q tam visio q̄z gaudiū de bono diuino in sē co-
siderato fertur imediate in deum. veruntamen gau-

dũ illud habet cur quodãmõ non aũt illo mõ visio. ⁊ ideo dicimus: gaudeo de bono dei ꝓpter se. non aũt dicim⁹ video hoc ꝓpter hoc. quia cũ obiectum voluntatis sit finis uel ea que sunt ad finem inq̃tũ hꝰ. omnis actus voluntatis habet cur quod querit de fine qui ẽ ratio diligendi. secus est de actibus intellectus. Sciendũ tamẽ ꝙ visio beatifica non habet cur proprie loquẽdo sic ꝙ possit queri a beato: cur vis videre deum. similiter nec gaudiũ illud de quo loquimur. vñ scũs Tho. 4°. sen. dis. 49. q. 3. arti. 4° ad 3ᵐ sic ait. De illis ordinatis ad finem consueuimus querere ꝓpter quid fiant que fini non sunt coniuncta. de his vero que fini cõiuncta sunt talis questio nõ fit. q꞉ statim apparet ea esse appetibilia. ⁊ q꞉ delectatio est coniuncta operationi perfecte q̃ est finis. ideo nõ ꝯsueuit queri ꝓpter quid aliqs velit delectari. Et ꝓterea delectatio dicit ꝗetationẽ appetit⁹ in aliquo. vnde querere. quare aliquis velit delectari est idem qđ querere quare velit appetitum suum quietari. qđ idem est ac si quererẽt. q̃re aliquis velit finem volũtatis cõsequi. licꝫ aũt aliq̃ operatio sit finis. tamẽ operatio de suo nomine nõ importat rationem finis uel quietationem in fine. ⁊ inde est ꝙ magis querim⁹ ꝓpter quid vis operari q̃ꝫ ꝓpter quid vis delectari. hec ille. Patet igitur ꝙ cũ visio beatifica sit finis non est querendũ a beato cur velit videre. similiter cum illud gaudiũ sit coniunctum fini. non est querendũ cur velit gaudere. ⁊ ideo nullus illorum actuũ habet cur proprie. tamẽ quilibet eoꝝ potest ordinari in deũ ⁊ diligi propter deum. quia finis intra ordinatur ad finem extra. ⁊ tamẽ visio ad nullum aliũ actũ ordinatur. sed omnis actus volũtatis ordinatur aliquo modo ad actũ visiõis sicͭ ꝑfectio secunda ad primã. licꝫ enim beatus nõ referat obiectum gaudij ad visionem ita ꝙ gaudeat de deo ꝓpter visionem. tamen ipse refert gaudiũ ad visionem ita ꝙ vult hꝰ ꝓpter illud tanq̃ꝫ perfectionem secũdam ꝓpter ꝑmam ⁊ tanq̃ꝫ aliqd requisitum ad bene esse beatitudinis ꝓpter beatitudinẽ. Nec ex hoc sequitur ꝙ diligat deũ amore cõcupiscentie ꝑncipaliter. sed ꝙ gaudium illud diligit amore ꝯcupiscentie. q꞉ vult illud inesse sue felicitati ⁊ cõcomitari eĩ. Scd̃m eñ ꝙ dicit scũs Tho. ꝑma 2ᵉ. q. 4. arti. ꝑ. quadrupliciẽ requirit aliqd ad btitudinẽ scꝫ uel sicut preambulũ ⁊ preparatorium ad eam. 2° modo sicut ꝑficiens essentialiter eam. 3° modo sicut adiuuans. 4° modo sicut concomitans. Primo modo rectitudo volũtatis requiritur ad beatitudinem. 2° modo visio beatifica. 3° modo societas sanctorum quodãmodo requiritur ad beatitudinem ut ipse dicit ibidẽ arti. 8°. Uel perfectio corporis que facit ad bene eẽ beatitudinis. ut ipse dicit ibidẽ arti. 5°. 4° modo requirit delectatio ꝯsequẽs visionem que prius dicta est. Et similiter dico ꝙ gaudium de bono diuino in se cõsiderato requirit ad beatitudinẽ ꝑmo modo. sicut ⁊ amor dei perfectus ut ipse dicit articulis. ꝑ et 4°. Sciendũ ꝙ aliẽ põt dici ad predicta ꝙ visio beatifica potest dupliciter cõsiderari. Uno modo ex parte obiecti inq̃tũ est habitio vltimi finis ꝑma ⁊ precipua coniũcta ipsi deo sic ꝙ simul sumatur illa visio ⁊ de⁹. ⁊ sic omnis operatio creature rationalis ordinaẽ ad visionem beatificam sicut ad deum. non enim sunt duo fines vltimi deus ⁊ sua visio: sicut dicit ꝑma 2ᵉ. q. xj. arti. 3° ad 3ᵐ vbi dicitur sic. Finis dicitur dupliciter scꝫ ipsa res. ⁊ adeptio rei. que quidem non sunt duo fines. sed vnus finis in se cõsideratus ⁊ alteri applicatus. de⁹ aũt est vltim⁹ finis sicut res que vltimo queriẽ. beatitudo aũt causata est adeptio huius finis. hec ibi finaliter. 2° modo potest considerari beatitudo inq̃ꝫtum est quedã qualitas ⁊ quedã creatura: ⁊ quoddam accñs creature. ⁊ sic cõsideraẽ ex parte subiecti. ⁊ sic diciẽ ꝙ amor dei uel charitas uł gaudium de deo nõ ordinãtur in illã visionem: ⁊ sic intelliguntur ꝑdicta. ¶ Ad 6ᵐ negaẽ aᵒʳ. non enim oportet ꝙ in illo cõsistat essentialiter beatitudo qđ perfectius vnit hoiem deo uel decẽtius. sed sufficit ꝙ tale vnitiuũ sit perfectio ꝯsequẽs beatitudinem essentialem. hꝰ autem est actus volũtatis. vñ scũs Tho. 4°. sen. d. s. 49. q. 1. arti. 1. q̃stiuncula 2ᵃ. ad 5ᵐ sic ait. Per affectum inquit perfectius coniũgitur homo deo q̃ꝫ per intellectum: inq̃ꝫtum cõiunctio que est per affectũ. supuenit perfecte cõiunctioni que ẽ per intellectum ꝑficiẽs ⁊ decorans eam. sed tamen oportet ꝙ ꝑma coniũctio sit per intellectũ. hec ille. Tunc ad probationem maioris diciẽ ꝙ beatitudo cõsistit in maiori bono ẜm se. non aũt in maiori bono in ordine ad rationẽ rectam uel quid extrinsecum. actus aũt intellect⁹ est ẜm se melior ⁊ nobilior act⁹ q̃ꝫ actus volũtatis. vnde dico ꝙ inter actus volũtatis ille dicitur melior. ⁊ decentior qui est recte ratiõi ꝯformior sicut oñdit scũs Tho. ꝑma 2ᵉ. q. 19. arti. 3°. Sed loquẽdo de actibus in generali nõ oportet ꝙ actus suã bonitatem uel melioritatem recipiat ex cõformitate ad rectam rõnem nisi solum act⁹ qui est alterius potentie q̃ꝫ intellectus. sed ille act⁹ dicitur melior qui habet melius obiectũ ceteris paribus. actus aũt intellectus habet nobilius obiectũ q̃ꝫ act⁹ volũtatis ẜm ꝙ probat scũs Tho. ꝑma 2ᵉ. q. 66. arti. 3°. Obiectum inquit rõnis nobili⁹ est q̃ꝫ obiectũ appetitus. ratio eñ apprehẽdit aliquid in vniuersali. sed appetitus tẽdit in res que habẽt eẽ particulare. ⁊ sic patet ꝙ maioris probatio non procedit. Nec illud quod diciẽ de virtuoso iuuat ĩ ꝓposito ut patet per distinctionem factam de bonitate actuũ. ¶ Ad 7ᵐ diciẽ ꝙ non ẽ simile de cognitione vie ⁊ patrie. nam in via de⁹ non capiẽ ab intellectu obiectiue ꝑ essentiã suam. sꝫ solũ per aliquã speciẽ que imperfecte repſentat deũ. ⁊ ideo de⁹ nobilior est in seipso q̃ꝫ in intellectu viatoꝝ. sꝫ in pṗria essentia diuina non per speciẽ videbiẽ. sed ipsa imediate vniẽ intellectui beato ut forma itelligibilis: ⁊ ideo idem eẽ habebit in intellectu ⁊ in seipsa. ac ꝑ hoc nõ nobiliori modo attingeẽ a voluntate q̃ꝫ recipieẽ in intellectu. ⁊ ꝯñter actus volũtatis erit min⁹ nobilis q̃ꝫ actus intellectus. nam ꝑ actũ intellectus anima

recipiet in se diuinã perfectionẽ. per actum autem volũtatis tẽdet in eã. multo potiꝰ aũt est habere in se pfectionẽ dei ꝗ̃ tẽdere in eã: ut dicit scũs Tho. de veritate. q. 22. arti. xj. vbi sic dicit. Perfectio ꝛ nobilitas intellectꝰ ꝛ eius actus in hoc ꝯsistit ꝙ species rei intellecte in ipso intellectu cõsistat cũ ſm hᷓ intelligat actu: in quo tota eius dignitas ꝯsideratᷣ: nobilitas aũt voluntatis ꝛ actus eiꝰ consistit in hᷓ ꝙ eia ordinatur ad aliquã rem nobilem ſm esse quod res illa habet in seipsa. pfectius aũt est simpliciter ꝛ absolute loquẽdo hr̃e in se nobilitatẽ alterius rei ꝗ̃ ad rem nobilẽ cõparari extra se existentem. hec ille. Ex quo patet ꝙ cũ p actum intellectus qui ẽ beatifica visio habeatᷣ deꝰ a vidente ꝛ sit intra videntẽ per essentiã non solum per similitudinem. non autẽ per actũ volũtatis. sed solũ cõparetᷣ ꝛ tẽdat in deũ quasi extra se positum. saltem volũtas nõ capit diuinã perfectionẽ intra se. sequitᷣ ꝙ visio beatifica est absolute ꝛ simpliciter nobilioꝛ quolibet actu volũtatis. ¶ Ad 8ᵐ negatur hoc. siue enim bonũ intellectus sit ens siue verum semp habet nobilissimum obiectum ꝗ̃ volũtas cuius obiectũ est bonũ. vnde scũs Tho. pma pte. q. 82. arti. 3º. dicit sic. Obiectũ intellectus est ipsa ratio boni appetibilis. bonũ autem appetibile cuius ratio ẽ ĩ intellectu est obiectũ volũtatis. quãto autẽ aliqd est simplicius ꝛ abstractius tãto est ſm se nobilius ꝛ altius. ꝛ ideo obiectũ intellectus est altius ꝗ̃ obiectũ volũtatis. cũ ergo propria ratio potentie sit ſm ordinem ad obiectum sequitur ꝙ ſm se ꝛ simpliciter intellectus sit altioꝛ ꝛ nobilioꝛ volũtate. hec ille. Ista aũt ratio eadem ẽ cũ illa quã assignat pma 2ᵉ. q. 66. quã in solutiõe ad 6ᵐ recitaui. quia scʒ intellectꝰ fertur ĩ ipsam quiditatem rei. non aũt volũtas: sed in indiuiduum illius cum feratᷣ in rem ſm esse quod habet in se. ¶ Ad 9ᵐ dicitur sicut ad 7ᵐ. ¶ Ad decimũ dr̃ ꝙ in via charitas est nobilioꝛ quocũꝗ̃ habitu anime. ꝛ actus eius preeminet cuilibet actui cuiuscũꝗ̃ potẽtie. ſʒ si loquamur de patria tunc dicitᷣ ꝙ aliquis habitus intellectus est nobilioꝛ charitate scʒ lumen glorie. ꝛ hᷓ in attingẽdo obiectum. non aũt mouendo. vñ scũs Tho. pma 2ᵉ. q. 3. arti. 4º. arguit sic. Si beatitudo ẽ aliqua operatio oportet ꝙ sit nobilissima operatio hominis. sed nobilioꝛ operatio est dilectio dei que ẽ actus volũtatis ꝗ̃ cognitio que est operatio ĩtellectus ut patet per aplm̃. j. Corĩ. 13º. ergo videtur ꝙ beatitudo ꝯsistat ĩ actu volũtatis. Ecce argumẽtũ suũ. Et rñdet: dicendũ inquit ꝙ dilectio preeminet cognitioni in mouendo. sed cognitio est preuia dilectioni in attingẽdo. non enĩ diligitᷣ nisi cognitum ut dicit Augꝰ. 9. de trinitate. ꝛ ideo finem intelligibilẽ primo attingimꝰ per actũ intellectus sicut ꝛ finem sensibilem pmo attingimꝰ per actionem sensus. hec ille. Item 4º. sen. dis. 49. q. j. arti. pᵒ questiuncula 2ª. ad 3ᵐ sic dicit. Charitas que pro tanto dicitᷣ esse altioꝛ virtus ceteris que sũt in via quia ipsa est que ordinat omnes alias ĩ deũ. ipsa est etiã cuius erit in patria vltima quietatio in deo. hoc tñ non dat ei ꝙ actus eiꝰ sit ipsa substãtia beatitudinis. sed inclinatio quedam in ipsam. sicut in statu vie. uel quietatio in ipsa sicut in statu patrie. hec ille. ¶ Ad vndecimũ dicitᷣ negãdo minorem. intellectꝰ est enim nobilioꝛ potẽtia ꝗ̃ volũtas ut pbatũ ẽ in rñsiõe ad 7ᵐ. Et ad primã pbationẽ que est per dictũ Anselmi dico ꝙ ideo volũtas dicitᷣ domina in toto regno anime quia preeminet ceteris potentijs in mouendo per modũ cause efficientis. ꝛ eodem modo intelligitᷣ dictũ pri dicẽtis ꝙ appetitus determinat indifferentiam rõ ꝛ ex eadẽ causa dicitᷣ bonꝰ aliquis pp̃ter bonã volũtatem qꝛ scʒ mouet omnes alias potẽtias anime ad bonũ p modũ efficiẽtis. ꝛ hãc cãm assignat scũs Tho. pma pte. q. 5. arti. 4. Et de virtutibꝰ. q. j. arti. 7º. ad primũ argumẽtũ ꝛ in multis alijs locis. sed ex nullo istoꝝ sequitᷣ volũtatem eẽ nobiliorem intellectu. vnde scũs Tho. 3º. ꝯtra gentiles. caº. 24. rñdẽdo ad vnam consimilẽ rõnem sic ait. Qꝛ aũt qñta rõ pponit voluntatem esse altiorem intellectu. q̃si eiꝰ motiuum. falsũ esse manifestũ est. nam pmo ꝛ per se intellectꝰ mouet volũtatem. voluntas enim inꝗ̃tũ hꝰ mouetᷣ a suo obiecto quod ẽ bonũ apprehensũ. voluntas aũt mouet intellectũ q̃si per accidens inꝗ̃tum scʒ ipsum intelligere apprehẽditur ut bonũ ꝛ sic desideratᷣ a volũtate. Ex quo sequitur ꝙ intellectus actu intelligit ꝛ in hᷓ ipso voluntatẽ precedit nunꝗ̃ enim volũtas desideraret ĩtelligere nisi priꝰ intellectus ipsũ intelligere apprehenderet ut bonũ ꝛ iterum volũtas mouet intellectũ ad operandum in actu p modũ quo agens dicitᷣ mouere. intellectꝰ aũt volũtatem p modum quo finis mouet. Nã bonum intellectũ est finis volũtatis. agens aũt est posterioꝛ in mouendo ꝗ̃ finis. nam agens non mouet nisi pp̃ter finem. vnde apparet intellectũ simpliciᷣ esse altiorem volũtate. volũtatem vero p accñs intellectu. hec ille. Ad 12ᵐ dicitᷣ sicut ad 3ᵐ et 6ᵐ dictũ fuit. illa enĩ imersio ꝛ penetratio nihil ẽ in respectu ad receptionẽ diuine pfectionis q̃ fit per actũ intellectus quo diuina eẽntia intellectui nr̃o vnitᷣ ut intelligibilis forma ſm ꝙ ponit scũs Tho. pma parte q. 12. arti. 2º. ad 3ᵐ. ꝛ 4º. sen. dis. 49. q. 2. arti. pᵒ q̃stiuncula pma. ꝛ de vẽitate. q. 8. arti. pᵒ. Et 3º. ꝯtra gẽtiles caº. 51º. et. 52º. ¶ Ad 13ᵐ rñdet scũs Tho. pma pte. q. 82. arti. 3º. ad 2ᵐ vbi sic ait. Illud quod ẽ prius ĩ generatione ꝛ tempore solũ est impfectius. quia ĩ vno ꝛ eodẽ potentia precedit actũ ꝛ impfectio pfectum sed illud qđ est simpliciᷣ prius ꝛ ſm nature ordinem est pfectius. sic enim actus est prioꝛ potentia. ꝛ hoc modo intellectꝰ est prioꝛ volũtate sicut motiuũ mobili ꝛ actiuũ passiuo. bonũ enĩ intellectũ mouet voluntatẽ. hec ille. ¶ Ad 14ᵐ dicitᷣ ꝙ non oportet potentiam que est potioꝛ in merito per modum agentis ꝛ exequẽtis esse potiorem in premio per modũ primi attingentis. sed sufficit ꝙ obiectũ eius sit ipsa beatitudo. ꝛ ꝙ cõpleat perfectionem beatitudinis accidẽtalem. isto modo aũt se habet volũtas. vnde sicut ponit scũs Tho. 4º. sen. dis. 49. q. j. arti. pᵒ. questiuncula. j. Voluntati attribuitᷣ pma beatitudo ad

finem ſm ꝙ aſſecutionē finis appetit. ⁊ vltima ſm ꝙ in fine iam aſſecuto quietat̄ ⁊ h̄ ē ſatis rōnabile. q: meritū cōſiſtit in agere. premiū vero in recipere lic; etiā ſit ibi agere. ideo intellectus cuiꝰ ē recipere formas rerum potior eſt in premio. ¶ Ad 15m r̄ndet Heraldus de carmelo vbi ſ. dicendū inquit ꝙ illa ꝑpoſitio ſc; cuius oppoſitum eſt peius ipſum eſt meliꝰ. videtur habere multas inſtantias. nā auaricia eſt peius vitium q̄ȝ timiditas. q: peius eſt a bonis diſcedere propter bonū exterius q̄ȝ ꝑpter bonū corporis. ⁊ peius eſt ſubdi ꝑ appetitū bono exteriori q̄ȝ bono corporis. ⁊ t̄n liberalitas cui opponit̄ auaricia nō eſt melior virtus q̄ȝ fortitudo. ſed potiꝰ ecōuerſo. q: virtuoſius eſt ꝑſiſtere in bono virtutis vſq; ad mortē ſuſtinendo maximas penas q̄ȝ bn̄ ſe habere circa dationē ⁊ acceptionē rerū exteriorū. Itē ſuperbia eſt maximū viciorū utpote regina oīu; cuiꝰ ſūt duces capitalia vitia. ut patet ꝑ Gregoriū 16° moraliū ſup illud Job. Exhortationē ducū ⁊ vlulatū exercitꝰ. ⁊ t̄n humilitas nō eſt maxima virtutū imo ea meliores ſūt tres virtutes theologice fides ſpes charitas ⁊ alique morales: ſicut iuſticia ⁊ fortitudo ut coiter ponitur. Dato t̄n ꝙ illud aſſumptum ſit verū. ſ. qd̄ illud eſt meliꝰ cuius oppoſitū eſt peiꝰ. dici pōt ꝙ in propoſito nō pōt habere veritatē. Cuius rō eſt q: defectꝰ volūtatis includit defectū intellectꝰ ⁊ nō ſꝑ ecōtra. i talibꝰ aūt nec illa regula tenet de. 8. ethicorū. ſc; ꝙ peſſimū ē cōtrariū optimo nec etiā alia regula de 2° priorū in alia rōne uel cōfirmatione adducta. vnde coiter expoſitores in 2° priorū dicunt ꝙ illa regula non tenet in illis quorū vnū dependet ab alio. ⁊ ponūt exemplū de viuere ⁊ bene viuere. Nā bn̄ viuere ſupponit viuere ⁊ ab eo dependet utpote ſine quo eſſe nō pōt. Bene viuere autem melius eſt q̄ȝ viuere t̄m. ⁊ tamen male viuere ſaltem pro miſere viuere. nō eſt peius q̄ȝ nō viuere. quia non viuere tollit totam vitam. male autem viuere non totam tollit. ſ; abijcit aliquid de perfectiōe eius. hec ſunt verba eiꝰ ꝑ que r̄ndet ad 15m. Et ad cōfirmationē eius ⁊ inſup ad 16m gcqd ſit de reſpōſione iſta q̄ ſatis apparet ꝓbabilis videt̄ dicendū ad 15m. ꝙ bene ꝯcludit ꝙ charitas ſit optima virtus ⁊ optimus habitꝰ vie loquēdo de habitibus virtutū non includendo habitū qui eſt gratia. ſed h̄ cōceſſo nō habet̄ ꝙ voluntas ſit potentia nobilior intellectu ut patet in r̄ſione ad 7m. et. 10. ¶ Ad cōfirmationē dr̄ ꝙ regula ph̄i. 8. ethicorū tenet ſolū in moralibꝰ. lic; in eligendis ⁊ fugiendis moraliter. ut patet ꝑma 2e. q. 73. arti. 4. vbi oſtendit quō maxime virtuti opponit̄ maximū peccatū loquēdo de oppoſitiōe directa. nā loquendo de opoſitiōe indirecta minus pctm̄ opponit̄ maiori virtuti. nota ibi. Idē de malo. q. 2. arti. 10. Non autem in alijs generalit̄ tenet niſi facta additione illa quā dictꝰ doctor ponit. i ꝓpoſito autē videre ⁊ nō videre deū nō ſūt oppoſita moraliter. regula aūt ſecūdi priorū gloſet̄ modo ſupradicto. ¶ Ad 16m dicitur ſimiliter. ꝙ odire deū ⁊ diligere deū ſunt oppoſita. ⁊ virtꝰ ⁊ vitiū.

non tamē videre deū ⁊ non videre vel ignorare. ⁊ ideo regula nō oꝫ ꝙ teneat in talibꝰ coordinatōibꝰ oppoſitis. ut eni innuit ſcūs Thomas. ꝑma 2e q. 73 arti. 4°. tunc peſſimū opponit̄ optimo ⁊ ecōtra qn̄ malū habet ſuā fugibilitatē ꝑcipue ex obiecto oppoſito bono eligibili. ſ; quia odium dei habet totā ⁊ precipuam maliciam ex parte obiecti. ⁊ ſimiliter dilectio dei habet principaliter ſuā bonitatē ex obiecto ſuo ideo ibi peſſimo opponit̄ optimū. ſ; q: viſio diuina habet totā bonitatē ex obiecto. ignorantia aūt dei nō habet totā maliciā vl̄ fugibilitatē ex obiecto. ſed etiā ex circūſtātia ꝑſone que debet eū cognoſcere. ⁊ in hoc eſt tota ſua ꝑfectio iō nō oportet ꝙ nō videre vel nō cognoſcere deū ſit eque malū ſicut viſio beatifica eſt bona. ⁊ iſtud etiam latius declarat de malo vbi ſupra. ¶ Ad 17m dico ꝙ vltima ꝯn̄a non valet. ſ. ꝓmū eſt maxime ſm volūtatē ergo eſt actus volūtatis. ſed ſequit̄ ꝙ ſit eiꝰ obiectū Supra autem oſtenſum eſt ꝙ nullus actus voluntatis eſt potiſſimū eius obiectū imo actus alterius potentie. ut ē vnitiuus obiecto diuino. ¶ Ad argumenta 2° loco inducta ꝯ 6am ꝯnē reſpōdet̄. ⁊ ad primū quidē dicit̄ ꝙ in falſo fundat̄ ſupponens ꝙ aliquis actus voluntatis ſit beatitudo. Si eni intēdat ꝙ aliquis actꝰ voluntatis ꝑtineat ad beatitudinem lic; non eſſentialiter. concedit̄ ſibi. ⁊ tunc cum dicit ꝙ nullus eſt talis niſi actus cōplacētie: quā ipſe vocat delectationē. dicit̄ ꝙ multi actꝰ volūtatis pertinent ad beatitudinē. lic; nullus eorū ſit eſſentialiter beatitudo. ad beatitudinē eni exigit̄ diſpoſitiue ⁊ q̄ſi preambulariē amor finis vltimi. exigit̄ delectatio de deo habito quaſi decorās ⁊ ꝑficiens beatitudinē. exigit̄ delectatio de bono diuino in ſe cōſiderato quaſi cōcomitans btitudinē ⁊ faciens ad rectitudinē voluntatis: ut ſuperius dicebat̄. ¶ Ad 2m dicēdū ꝙ laudabilior actꝰ charitatis ē cōplacētia vel gaudiū de bono diuino in ſe cōſiderato. ſed honorabilior eſt delectatio que imediate ꝑficit btificā viſionē. ſc; gaudiū de deo habito qd̄ eſt fruitio btifica. ⁊ lic; vtrūq; gaudiū btitudinē ꝑficiat. tamē iſtud 2m eſt quietatiuū ſm rōnē ſue ſpēi ⁊ non aliud Btitudo eni ſm ph̄m ꝓ ethiꝛ nō eſt de numero laudabiliū. ſed potiꝰ de numero honorabiliū. ¶ Ad 3m negat̄ aᵒʳ. nō eni ille actus ē btificꝰ eēntialit̄ q̄ vltimate deꝰ attingit̄. ſ; quo ꝓ attingit̄ ꝑfecte ⁊ a q̄ alij habēt ꝙ ipſū ꝑfecte attingūt cuiuſmōi ē viſio diue eſſentie. hoc etiam includit multa falſa. ꝓmū. ſ. ꝙ btūs velit viſionē btificā ꝑpter gaudiū ꝯſequens habitū de deo. hoc eni falſū ē loquendo de actu viſionis ex ꝑte obiecti. ſic eni loquendo oīs aliꝰ actꝰ tā vie q̄ȝ patrie ordinat̄ ad viſionē illā ſicut ad finē interiorē quo habet̄ finis extra ſe cuiꝰ forte eſt loquēdo de viſiōe ex ꝑte ſubiecti btūs eā. ſic eni non appetit btūs placere i deo ut videat vl̄ ampliꝰ videat nec ordinat ad dilectionē dei beatificā viſionē. 2m falſum ē ꝙ illud gaudiū ſit vltimo expectatū a creatura rationali. hoc eni falſum eſt. nā nulꝰ actꝰ voluntatis habet rōnē vltimi finis. ¶ Ad 4m negatur

bo.¶ois enī actus preter btīficā visionē ordinaꝰ ī vi-
sionē btīficā sicut in finē. nō quidē ut ē bti sicut sub-
iecti sȝ ut est dei sicut obiecti. visio enī ꝛ deus nō sūt
duo fines ut supra dictū ē. sed vnus finis. qḋ sic in-
telligendū videꝰ. deꝰ enī ī se consideratꝰ ē finis ra-
tionalis creature sȝ ille finis nō applicaꝰ creature
rationali nisi ꝑ actū visionis. ideo sicut actꝰ humani
ordinanꝰ in deū sicut in finē gratia cuius. ita in visi-
onē sicut ī finē q̄. Illud aūt qḋ dicit arguēs de iter-
rogatiōe facta btō solutū est prius. Btūs enim non
vult gaudere de bono diuino ꝓpter visionē ſm se
sumptā. sed ut est applicatio finis ad aīam. ꝛ hoc est
gaudere ꝓpter deū visum ut visus ē. sic ꝙ replica-
tio importet applicationē finis ex ꝑte qua respicit
obiectū. ¶ Ad 5m dicitꝰ ꝙ doctores quos improbat
meliꝰ viderūt distinctionē de duplici delectatione
uel gaudio respectu dei q̄ꝫ iste credat. ut patuit s̄. ꝛ
ideo nō errauerūt ex ignorantia illiꝰ sicut iste som-
niauit. sed viderūt ꝙ nullꝰ actꝰ volūtatis est rō ꝑfe-
cte attingēdi deū. imo si ꝑfecte attingat hoc habet
ꝑ actum intellectꝰ. solus etiā actꝰ intellectꝰ est rō ca-
piendi diuinā ꝑfectionē sicuti est. actꝰ aūt volunta-
tis est rō nō capiendi. sed intrandi ī illā. iuxta illud:
Intra ī gaudiū domini tui. Et hec de questione di-
cta sufficiant.

Terciū iuxta distin-
ctionē eandē queritꝰ. Utrū vti sit
actus voluntatis. Et arguitur ꝙ
non. Nam ſm Augm p̄ de doctri-
na xp̄iana. vti est illud qḋ vene-
rit in vsum referre ad obtinendū aliud. sed referre
aliquid ad aliud ē rōnis cuius est cōferre ꝛ ordina-
re. ġ vti est actꝰ rōnis ꝛ nō volūtatis. In oppositum
arguitꝰ ꝑ Augm. 10. de trini. dicētē. Uti est cōsumere
aliqd ī facultatē volūtatis. In hac q̄stiōe erūt duo
articuli. ī p̄ ponētꝰ ꝯnes. in 2o mouebūtꝰ dubitatiōes.
¶ Quātū ad p̄mū articulū sit p̄ma ꝯ ꝙ vsus ē actꝰ
volūtatis. Istā ꝯnē ꝓbat sanctꝰ Tho. p̄ma 2e. q. 16.
arti. p̄ vbi sic ait. Usus alicuiꝰ rei īportat applicatio-
nē illiꝰ rei ad aliquā oꝑationē. vn̄ oꝑatio ad quā ap-
plicamus rem aliquā dꝛ vsus eius. sicut equitare
est vsus equi. ꝛ ꝑcutere vsus baculi. ad oꝑationem
aūt applicamꝰ ipsa p̄ncipia interiora agendi. s. ipsas
potentias aīe uel mēbra corꝑis ut intellectū ad in-
telligendū. ꝛ oculū ad vidēdū ꝛ etiā res exteriores
sicut baculū ad ꝑcutiendū. Sȝ manifestū est ꝙ res
exteriores non applicamꝰ ad aliquā oꝑationē nisi ꝑ
p̄ncipia intrinseca q̄ sunt potentie aīe aut habitꝰ po-
tentiarū aut organa sicut mēbra corporis. volūtas
aūt mouet potentias aīe ad suos actꝰ ꝛ hoc ē appli-
care eas ad operationē. Unde manifestū est ꝙ vti
p̄ ꝛ p̄ncipalitꝰ est volūtatis tāq̄ꝫ p̄mi mouētis. rōnis
aūt tāq̄ꝫ dirigētis. sed aliaꝝ potētiaꝝ tāq̄ꝫ exequē-
tiū qui operanꝰ ad volūtatē. a q̄ mouētꝰ uel appli-
canꝰ ad agendū sicut instrumēta ad p̄ncipale agēs
actio aūt ꝓprie nō attribuitꝰ instrumēto sȝ p̄ncipali
agēti. sicut edificatio edificatori ꝛ nō īstrumētis eiꝰ.

Un̄ manifestū est ꝙ vti ē ꝓprie actꝰ volūtatis. hec
ille. Sciendū enī ꝙ ſm Durandū differētia ē inter
vti ꝛ vsum. nā vsus noīat oꝑationē ad quā res ap-
plicaꝰ. sicut scindere ad qḋ applicaꝰ cultellꝰ ē vsus
cultelli. ꝛ videre est vsus oculi. sed vti est applica-
re rē suo vsui. Sic enim se videꝰ habere vti ad vsū
sicut mouere ad motū. mouere aūt est causare motū.
ġ vti est causare vsum. In hoc tn̄ ē differētia ꝙ mo-
uēs dꝛ causare motū siue moueat naturalitꝰ siue li-
bere. Sȝ vtens causat vsum solū libere. Et iō Du-
randꝰ ꝯcedit ꝛ bn̄ ꝙ vsus pōt esse subiectiue ī potē-
tia tā cognitiua q̄ꝫ appetitiua q̄ꝫ executiua. sed vti
solū ē ī volūtate subiectiue ꝛ ꝑ hoc meliꝰ itelligitꝰ di-
ctū sci Tho. s. ꝙ vti soluꝰ est volūtatis. sȝ vsus ē cu-
iuslibet potētie interdū licȝ p̄ncipalitꝰ attribuatꝰ vo-
luntati nō sꝑ sicut dico. sȝ sicut motꝰ uel actio vbicūq̄
sit subiectiue tn̄ p̄ncipalitꝰ attribuitꝰ motori. verūtn̄
scūs Tho. indifferentꝰ q̄nq̄ vtitꝰ vno ꝓ alio sicut pꝫ
in sequētibꝰ vocādo oēm vsum vti ꝛ ecōtra. ¶ 2a ꝯ
est ꝙ vsus ꝓprie sūptꝰ nō est nisi respectu eoꝝ que
sūt ad finē. Hāc ꝯnē ꝓbat ibidē arti. 3o. Uti inquit sic
dictū est importat applicationē alicuiꝰ ad aliqd. qḋ
aūt applicaꝰ ad aliqd se habet in rōne eiꝰ qḋ ē ad fi-
nē. ꝛ iō vti sꝑ est eoꝝ que sūt ad finē. ꝓpt qḋ ꝛ ea q̄
ad finē sūt accomoda ꝓprie dicūtꝰ vtilia. ꝛ ipsa vti-
litas interdū vsus noīatꝰ. Sȝ cōsiderandū est ꝙ vl-
timꝰ finis dꝛ dupliciꝰ. vnoo simpliciter alioo q̄ ad ali-
quid. cū enī finis q̄nq̄ dicatꝰ res q̄nq̄ autē adeptio
rei uel possessio eius. sicut auaro finis est pecunia
uel possessio pecunie. manifestum est ꝙ simpliciter
loquēdo vltimꝰ finis ē ipsa res. nō enī possessio pe-
cunie ē bona nisi ꝑ bonū pecunie. Sȝ q̄ ad hūc pecu-
nie adeptio est finis vltimꝰ. nō enī q̄reret auarꝰ pe-
cuniā nisi ut haberet eā. ġ simplicitꝰ loquēdo ꝛ ꝓprie
pecunia hōis aliquis fruitꝰ q̄ in ea vltimū finē cōsti-
tuit. sed inq̄ꝫtū refert eā ad possessionē dicitꝰ ea vti
hec ille. ¶ 3a ꝯ est. ꝙ electio est actꝰ voluntatis. Istā
ꝓbat scūs Tho. p̄ma 2e. q. 13. arti. p̄. In noīe inquit
electiōis importaꝰ aliqd ꝑtinēs ad itellectū ꝛ aliqd
ꝑtinens ad voluntatē. Dicit enī phūs 6o ethie. ꝙ ele-
ctio est appetitꝰ itellectiuꝰ uel appetitiuꝰ itellectus.
q̄ncūq̄ aūt duo ꝯcurrūt ad aliqd vnū ꝯstituendū
vnū eoꝝ est formale respectu alteriꝰ. Unde Gre-
goriꝰ nicenꝰ dicit ꝙ electio neq̄ est appetitꝰ ſm se
ipsam neq̄ ꝯsiliū solū sed ex his aliqd cōpositū. sic
enī dicimꝰ aīal ex aīa ꝛ corꝑe cōpositū eē. neq̄ ꝯo
corꝑꝰ eē ſm seipsū neq̄ aīam solā sȝ vtrūq̄. ita ꝛ ele-
ctionē. Est aūt ꝯsiderādū ī actibꝰ aīe ꝙ actꝰ qui est
eēntialitꝰ vniꝰ potētie uel habitꝰ recipit formā ꝛ spe-
ciē a superiori potētia uel habitu ſm ꝙ ordinatꝰ infe-
riꝰ a superiori. Si enī aliqs actū exerceat fortitudinis
ꝓpter amorē dei. actus quidē ille materialitꝰ ē for-
titudinis formaliter ꝯo charitatis. Manifestū est
aūt ꝙ rō quodāmodo volūtatē ꝑcedit ꝛ ordinat
actū eiꝰ inq̄ꝫtū scȝ volūtas ī suū obiectū tendit ſm
ordinē rōnis eo ꝙ vis apprehensiua appetitiue suū
obiectū p̄ntat. Sic igitꝰ actꝰ ille quo voluntas tendit
in aliqd qḋ ꝓponitꝰ ut bonū ex eo ꝙ ꝑ rōnē est ordi-

nalē ad finē materialiter quidē est volūtatis. forma/
liter vero rōnis. In hoc aūt iuda act⁹ materialiter se ha/
bet ad ordinē q īponit a superiori potentia. τ ideo ele/
ctio substātialiter nō est act⁹ rōnis sed volūtatis. p̄fi/
cit enī electio in motu quodā aīe ad bonū qđ eligit.
vnde manifeste est act⁹ appetitiue potētie. hec ille.
¶ 4ª ꝯ est. ꝙ electio est respectu eoꝝ q̄ sunt ad finē.
Istā ꝓbat eadē q. arti. 3º. Electio inquit sequit sen/
tentiā uel iudiciū qđ est sicut ꝯ syllogismi operatiui
vnde illud cadit sub electiōe qđ se habet ut ꝯ in syl/
logismo opabiliū. Finis aūt in opabilibus se habet
ut principiū τ nō ut ꝯ ut dicitur 2º phi⁹. vnde finis
inq̄tū hō nō cadit sub electiōe. Sꝫ sicut in specula/
tiuis nihil ꝓhibet illud quod est vnius demōstratio
nis uel etiā scie pncipiū eē ꝯ nē alteri⁹ demonstra/
tiōis τ scie. ita ꝯtingit illud qđ est in vna opatiōe ut
finis ordinari ad aliud sicut ad finē. τ hō mō sub ele/
ctione cadit. sicut in opatione medici sanitas se ha/
bet ut finis. vnde hoc non cadit sub electiōe medici
sed hoc supponit tāq̄ principiū. sed sanitas corpis
ordinat ad bonū aīe. vnde apud eū q habet curam
de salute aīe pōt cadere sub electione esse sanū uel
esse infirmū. Nā aplus dicit. 2ª Cor. 12º. Cū aūt in/
firmor tunc fortior sum τ potēs. sꝫ vltim⁹ finis nul/
lo mō sub electiōe cadit. hec ille. ¶ 5ª ꝯ est. ꝙ ꝯsen/
sus est act⁹ volūtatis. Istā ponit. q. 15. arti. p. cōsen/
tire inquit īportat applicationē sensus ad aliqd. est
aūt ꝓpriū sensus ꝙ ē cognitiu⁹ rerū presentiū. vis
enī imaginatiua apphēsiua ē similitudinū corpaliū
etiā reb⁹ absentib⁹ qꝝ sūt silitudines. Intellect⁹ āt
apprehēsiu⁹ ē vniuersaliū rōnū quas pōt apprehē/
dere indifferent τ absentib⁹ τ p̄sentib⁹ singularib⁹.
τ qꝛ act⁹ appetitiue virtutis est quedā iclinatio i rē
ipsam fm quandā similitudinē. ipsa applicatio ap/
petitiue virtutis ad rē fm ꝙ ei iheret accipit nomē
sensus quasi expientiā quandā sumēs de re cui in/
heret inq̄tū cōplacet sibi in ea. Unde Sap. p̄ dicit
Sentite de dn̄o in bonitate. τ fm hoc cōsentire est
actus appetitiue virtutis. hec ille. Et arti. 2º. sic ait.
Consensus ꝓprie loquendo nō est in brutis aīalib⁹.
cui⁹ cā est qꝛ ꝯsensus īportat applicationē appetiti/
ui mot⁹ ad aliqd agendū. eius aūt est applicare ap/
petitiuū motū i cui⁹ ptāte ē mot⁹ appetitiu⁹. sic tan/
gere lapidē ꝯuenit quidē baculo. sed applicare ba/
culū ad tactū lapidis est ei⁹ q habet in ptāte moue/
re baculū. Bruta aūt aīalia nō hn̄t i sui ptāte motū
appetitiuū. sꝫ talis mot⁹ est in eis ex instinctu natu/
re. Un̄ brutū aīal appetit q̄dā sed nō applicat appe
titiuū motū ad aliqd. τ ꝓpter hō nō dr̄ ꝓprie ꝯsenti/
re sed solū nā rōnalis q̄ habet in sua ptāte motū ap
petitiuū τ pōt ipsum applicare uel nō applicare ad
hoc ul' ad illud. hec ille. Similiter arti. 4º. ad 2m ꝓbat
ꝙ ꝯsensus ptinet etiā in hoīe nō ad sensualitatē sed
ad voluntatē. Finalis inqt snia semp pertinet ad
eū q superior est ad quē ptinet de his iudicare. q̄diu
enī iudicādū est qđ ꝓponit. nōdū dat finalis sentē/
tia. Manifestū est aūt ꝙ superior rō est q̄ hꝫ de oībus
iudicare qꝛ de sensibilib⁹ p rōnē iudicamus. de his
vero q̄ ad rōnes humanas ptinēt iudicam⁹ fm rōnes
diuinas q̄ ptinent ad supiorē rōnē. τ ideo q̄diu in/
certū sit an fm rōnes dīnas resistat uel nō: nullū iu/
diciū rōnis hꝫ rōnē finalis snie. Finalis aūt snia est
cōsensus in actū. τ iō cōsensus in actū ptinet ad ra/
tionē supiorē fm tn̄ ꝙ in rōne volūtas icludit. hec
ille. Si aūt loquamur de cōsensu in delectationem
opis aut cogitatiōis ad quē appetitū ptineāt: Dicit
ibidē ad pmū ꝙ ꝯsensus i delectationē opis ptinēt
ad rōnē supiorē sicut cōsensus in opus. sed ꝯsensus
in delectationē cognitionis ptinet ad rōnē inferio/
rē sicut ad ipsam ptinet cogitare. τ tn̄ de hō ipso qđ ē
cogitare uel nō cogitare inq̄tū ꝯsiderat ut quedā
actio hꝫ iudiciū supior rō. τ siliter de electione ꝯse/
quēte. sꝫ inq̄tū accipit ut ad actionē aliā ordinata
sic ptinet ad inferiorē rōnē. qđ enī ad aliud ordinet
ad inferiorē artē uel potētiā ptinet q̄ finis ad quē
ordinat. nā ars q̄ est de fine archi⁹ᵃ seu principalis
vocat. hec ille. Ex quib⁹ patet ꝙ ꝯsensus non est in
intellectu nec sensualitate. sꝫ in sola volūtate. ¶ 6ª
ꝯ est ꝙ cōsensus nō est nisi eoꝝ q̄ sūt ad finē. Istam
ꝓbat ibidē arti. 3º dicens. Cōsensus noīat applica/
tionē mot⁹ appetitiui ad aliqd p̄existēs in ptāte appli/
cātis. In ordine aūt agibiliū p̄ quidē oportet sume/
re apprehēsionē finis: deinde cōsiliū de his que sūt
ad finē. τ deinde appetitū eoꝝ q̄ sunt ad finē. appe/
titus aūt in vltimū finē tēdit nāliter. vn̄ applicatio
appetitiui mot⁹ in finē apprehēsū nō hꝫ rōnē cōsen
sus sꝫ simplicis voluntatis. De his aūt q̄ sūt post vl/
timū inq̄tū sūt ad finē sub ꝯsilio cadūt τ sic pōt eē
de eis cōsensus inq̄tū mot⁹ appetitiu⁹ applicat ad
illud quod ex ꝯsilio iudicatū est. Mot⁹ vero appeti/
tiu⁹ in finē nō applicat cōsilio sꝫ magis ꝯsiliū ipsi. qꝛ
ꝯsiliū p̄supponit appetitū finis. sꝫ appetit⁹ eoꝝ que
sūt ad finē p̄supponit determinationē cōsilij. τ ideo
applicatio appetitiui mot⁹ ad detminationē cōsilij
ē ꝓprie cōsensus. vnde cū cōsiliū nō sit nisi de his q̄
sunt ad finē. ꝯsensus ꝓprie loquēdo, nō nisi de his
q̄ sunt ad finē. hec ille. ¶ 7ª ꝯ ē. ꝙ respectu eiusdē
obiecti potētie executiue vsus sp sequit electionē.
Istā ꝓbat scūs Tho. pma 2ᵉ q. 16. arti. 4º. dicēs. Uo
lūtas hꝫ duplicē habitudinē ad volitū. vna qdē fm
ꝙ volitū est quodāmō in volūtate p quādā ꝓpor/
tionē uel ordinē ad volitū. vnde τ res q̄ nāliter sunt
ꝓportionate ad aliquē finē. dicūt appetere illū fi/
nē nāliter. Sic aūt habere finē ē iperfecte habere
illū. Oē aūt impfectū tendit ad pfectionē. τ iō oīs
appetitus tā naturalis q̄ volūtari⁹ tendit ut habe/
at ipsū finē realiter qđ est pfecte habere ipsum. τ hec
est secunda habitudo voluntatis ad volitū. volitū
aūt nō solū est finis sꝫ illud qđ est ad finē. vltimū āt
qđ ptinet ad pmā habitudinem volūtatis respectu
ei⁹ qđ ē ad finē ē electio. Ibi enī cōplet ꝓportio vo/
luntatis ut cōplete velit illud qđ est ad finē. sꝫ vsus
iā ptinet ad habitudinē secūdā volūtatis qua tēdit
ad cōsequēdū rē volitā. Unde manifestū ē ꝙ vsus
sequit electionē. si tamē accipit vsus fm ꝙ volūtas
vtit potētia executiua mouēdo ipsā. sed qꝛ volūtas

quodãmodo mouet rõnẽ ⁊ vtit̃ ea. põt itelligi vsus ei⁹ qd̃ est ad finẽ. ſm ꝙ est i cõsideratiõe rõnis cõferentis ipsum i finẽ. ⁊ hoc mõ vsus p̄cedit electionẽ. hec ille. Et ibidẽ ad primũ. ipsã executionem precedit motio qua voluntas mouet ad exequendum sequit̃ aũt electionẽ ⁊ sic cũ vsus ptineat ad predictã motionẽ voluntatis mediũ est int̃ electionẽ ⁊ executionẽ. ¶ 8ª ꝯ. ꝙ electio quoq; differt realit̃ a consensu. quoq; solũ rõne. hanc ponit scũs Tho. p̄ma 2ᵉ q. 15. arti. 3. ad 3ᵐ dicẽs. Electio addit sup̄ ꝯsensum quãdã relationẽ respectu ei⁹ cui aliqd̃ p̄eligitur. ⁊ ideo post cõsensum adhuc remanet electio. põt etiã cõtingere ꝙ ꝑ cõsiliũ inueniant̃ plura ducentia ad finẽ quoꝝ dũ qd̃libet placet i qd̃libet eoꝝ cõsentit̃ sꝫ ex multis q̃ placẽt accipit̃ vnũ p̄eligẽdo. sed si inueniat̃ vnũ solũ qd̃ placeat nõ differt re cõsensus ⁊ electio. sꝫ rõne tm̃ ut cõsensus dicatur ſm ꝙ placet ad agendũ. electio aũt ſm ꝙ p̄fert̃ his q̃ nõ placẽt. hec ille. ¶ 9ª ꝯ est. ꝙ an̄ cõsensum p̄cedit ꝯsiliũ. ⁊ an̄ electionẽ p̄cedit cõsensus. ⁊ ante impiũ p̄cedit electio. ⁊ an̄ vsum p̄cedit impiũ. Ista eni se habent in quodã ordine si ad idẽ referant̃. de q̃ est ꝯsiliũ ⁊ electio ⁊ cetera. ꝙ p̄mũ ẽ ꝯsiliũ. 2ᵐ ꝯsensus. 3ᵐ electio. 4ᵐ impiũ. 5ᵐ vsus. Istã ꝯnẽ ponit sanct⁹ Thomas p̄ma 2ᵉ. Q eni ꝯsiliũ p̄cedat cõsensum patet ꝑ ipsũ q. 15. arti. 3º. vbi ponit ꝙ in ordine agibiliũ p̄ ẽ apprehẽsio finis. 2º appetit⁹ finis. 3º cõsiliũ de his q̃ sũt ad finẽ. 4º appetit⁹ eoꝝ q̃ sunt ad finẽ. ⁊ subdit ꝙ applicatio appetitiui mot⁹ ad determinationẽ consiliũ est ꝓprie cõsensus. Ex quo patet ꝙ ꝯsensus sequit̃ cõsiliũ. ꝙ aũt cõsensus p̄cedat electionẽ pꝫ ibidem ad 3ᵐ. vbi dicit ꝙ electio addit sup ꝯsiliũ quãdã relationẽ respectu ei⁹ cui aliqd̃ p̄eligit̃. ⁊ id̃ post ꝯsensum adhuc remanet electio. hec ille. Q aũt electio p̄cedat impiũ ⁊ impiũ p̄cedat vsum. ondit. q. 17. arti. 3º ad p̄mũ. dicẽs. Non oĩs actus voluntatis p̄cedit istũ actũ rõnis q est impiũ. sꝫ aliqs p̄cedit. s. electio ⁊ aliquis sequit̃. s. vsus. qꝛ post determinationẽ ꝯsilij q̃ est iudiciũ rõnis voluntas eligit ⁊ post electionẽ rõ impat ei ꝑ qd̃ habẽdũ uel agendũ est qd̃ eligitur ⁊ tũc demũ volũtas incipit vti exequẽdo imperiũ rõnis. qñq; quidẽ volũtas alteri⁹ cũ aliquis impat alteri. qñq; aũt volũtas impantis cũ aliquis impat sibi. hec ille. Et in rñsione p̄ncipali dicit ꝙ vsus ei⁹ qd̃ est ad finẽ ſm ꝙ est in rõne referẽte ipsum i finẽ p̄cedit electionẽ. vñ multo magis p̄cedit impiũ. sed vsus ei⁹ qd̃ est ad finẽ ſm ꝙ subditur potẽtie executiue sequit̃ impiũ eo ꝙ vsus vtentis ꝯiunctus ẽ cũ actu quo quis vtit̃. nõ enim vtit̃ quis baculo an̄q̃ aliquo mõ ꝑ baculũ operet̃. Impiũ aũt nõ est simul cum actu ei⁹ cui impat̃. sꝫ naturaliter pri⁹ est impiũ q̃ĩ impio obediat̃ ⁊ aliqñ est prius tẽpore. vnde manifestum est ꝙ impiũ est pri⁹ q̃ vsus. hec ille. Item p̄ma 2ᵉ q. 16. arti. 4. ad 3ᵐ. Electio p̄cedit vsum si referant̃ ad idem. nihil aũt ꝓhibet ꝙ vsus vnius precedat electionẽ alteri⁹. ⁊ qꝛ actus voluntatis reflectunt̃ supra seipsos. in quolibet actu volũtatis põt accipi cõsensus electio ⁊ vsus. ut si dicat̃ ꝙ voluntas cõsentit se eligere ⁊ cõsentit se consentire ⁊ vtit̃ se ad cõsentiendũ ⁊ eligendũ ⁊ sp isti actus ordinati ad illud qd̃ prius est sunt p̄ores. hec ille. Ex quibus patet ꝙ qñcũq; circa idẽ cõsiliamur ⁊ eligim⁹ ⁊ vtimur ⁊ impamus ⁊ cõsentim⁹ ꝙ illa quoq; habẽt ordinem supradictũ. licꝫ respectu diuersoꝝ obiectoꝝ illud qd̃ i vno ordine est prius. in alio sit posteri⁹. Ista eni quoq; pñt assignari respectu cuiuslibet qd̃ est ad finẽ. siue sit actus siue obiectũ. Si querat̃. quid est cõsiliũ. rñdet scũs Tho. p̄ma 2ᵉ. q. 14ª. ꝙ cõsiliũ est actus intellectus quo inquirit̃ de agendis a nobis mõ resolutorio. s. incipẽdo a fine i summo attẽto q̃usq; ꝑuenit̃ ad illud qd̃ statim agendũ est. Quid autẽ sit impare. rñdet ibidẽ. q. 17. arti. p̄. ꝙ imparare ẽ essentialiter actus rõnis quo intellect⁹ in virtute voluntatis mouet aliquã potentiã cũ quadã intimatione denũciatiua. vñ talis act⁹ explicat̃ ꝑ orationẽ imperatiui modi dicẽdo fac hoc. nõ eni voluntas impat sꝫ intellect⁹ mot⁹ a voluntate. qꝛ impare est ordinare aliquẽ ad agendũ. mõ ordinare e rõnis nõ voluntatis. Ex quib⁹ cõcludit̃ ꝙ circa illud qd̃ est ad finẽ voluntas habet tres actus. itellect⁹ aũt duos. tres p̄mi eligere cõsentire ⁊ vti. duo intellect⁹ ꝯsilium ⁊ impiũ. Et sic terminat̃ p̄m⁹ articulus.

Quantũ ad secundũ arguit̃ cõtra ꝯnes. ⁊ q̃dẽ ꝯ p̄mã arguit sic Aureolus. p̄sertĩ ꝯ h̃ qd̃ ibide dꝫ ꝙ vsus sumit̃ ab applicatione rei ad opationẽ. Arguit igit̃ ꝯ hoc p̄ sic. Oppositaꝝ differentiaꝝ opposite debẽt esse rõnes. ut patet de ꝯgregatiuo ⁊ disgregatiuo. rõnali ⁊ irrõnali. sed frui ⁊ vti sunt differẽtie diuisiue actuũ volũtatis. ut Aug⁹ innuit ⁊ mgr in lrã. rõ aũt fruitionis totaliter sistit intra voluntatẽ. dicit eni quietẽ volũtatis in aliq̊. ergo ⁊ vti totaliter sistet intra voluntatẽ dicendo rõnẽ oppositam queti voluntatis. hec aũt ratio opposita nõ est nisi voluntatẽ ferri transitorie sup aliqd non quiescendo in illo. ergo rõ vsus nõ sumit̃ ab applicatione rei ad opationẽ. sed magis ex transitoria latione super illud quod est ad finẽ non quiescendo in eo. ¶ 2º sic Si vsus sumeret̃ ab applicatiõe rei ad operationẽ illis rebus vti nõ posset quas applicare nõ valeret ad operationẽ. sed certũ est ꝙ voluntas nostra non potest applicare celũ aut angelos ad suam operationẽ. ⁊ tamẽ potest vti celo ⁊ angelis ⁊ omni creato ſm Augᵐ dum fertur super illa in quodã transitu ad deum. ergo vsus non sumitur ab applicatiõe rei ad operationẽ. sed magis ex transitoria latione sup eo quod est ad finem non quiescendo. ¶ 3º quia ratio quam sigt nomen est diffinitio sua 4º metaphisice. sed diffinitio vsus quam magister ponit in littera. ⁊ Aug⁹ p̄mo de doctrina xp̄iana. non facit mentionẽ de applicatiõe ad operationẽ. sed de relatione in finem nõ quiescendo in eo quod est ad finem. sed transitorie se habendo. sicut patet de illa diffinitione. vti est quod i vsum venit ad illud quod amatur obtinendũ referre. si tamen amandũ est. hic quidẽ non fit mẽtio de applicatione rei ad ope-

rationē. ſʒ tm̄ de relatione ei⁹ qđ venit ad intellectū
uel voluntatē uel ad ma^m uel q̄cūq̄ mō in facultatē
voluntatis ad illud qđ eſt amādū. ergo idē qđ p̄us.
¶ 4º. Dirigere in deū omnia ꝛ ſeipſū ꝛ cūcta crea/
ta eſt omnib⁹ vti. ſʒ clarū eſt ꝙ h̄ nō eſt applicare ſe/
ipſū ꝛ oīa creata ad operationē aliquā. ſed tm̄ modo
dilectionē ſuā ſup omnia ferre ſup quodā tranſitu
ꝛ in ordine ad deū. ergo applicatio ad opationē ni/
hil facit ad vſum. ¶ 5º quia iſta eſt expreſſa intentio
Aug. i. p. de doctrina xp̄iana cū ait. Quō ſi eſſemus
peregrini q bn̄ viuere niſi in patria nr̄a nō poſſem⁹
opus eſſet terreſtribus uel marinis vehiculis quib⁹
vtendū eſſet ut ad patriā qua fruēdū erat puenire
valere. n⁹. ſic i h⁹ mortalitatis vita peregrinantes
a dn̄o ſi redire in patriā volum⁹ vbi bt̄i eſſe poſſim⁹
vtendū ē hoc mūdo ut inuiſibilia dei p ea que facta
ſunt intellecta cōſpiciant̄. hoc eſt ut de corporalib⁹
rebus ꝛ tēporalibus ſpūalia ꝛ eterna capiant̄. hec
Aug⁹. Ex quib⁹ patet ꝙ nō eſt aliud voluntatē vti
rebus q̄ per eas aſcendere in deū ꝛ eas applicare
in finē. nō aūt applicare ad opationē. ¶ Contra 3^am
ɔ̄nē ſimiliter arguit pbando ꝙ directio ꝛ ordinatio
que eſt in actu electionis nō ſit ab intellectu ſʒ a vo/
luntate a qua eſt ſubā actus. cuius oppoſitū videt̄
inui in tertia ɔ̄ne. Arguit igit̄ p̄ ſic. Cui⁹ eſt act⁹ ei⁹
eſt directio illius actus in finē. cū illa directio nō ſit
niſi quidā ordo ꝛ quedā relatio fundata ſup actū.
ibi eſt aūt relatio vbi eſt fundamentū relationis. ibi
nāq̄ eſt ſimilitudo vbi eſt albedo ſubiectiue. ſʒ ap/
petitus ꝛ motus ipſius in illud qđ eſt ad finē eſt fun/
damentū ordinis in finē. ergo videt̄ ꝙ directio mo/
tus appetitiui i finē ſit ab ipſo appetitu ꝛ volūtate.
¶ 2º. nā ſm ſcm̄ Tho. intētio eſt actus volūtatis ſʒ
intentio nō eſt aliud q̄ directio motus appetitiui in
finē. ergo h⁹ directio nō eſt actus rōnis ſed volūta/
tis. ¶ 3º. Nullus actus aut potētia fert̄ ſup obiectū
m̄ale niſi attingēdo obiectū formale. ſed rō volēdi
illud qđ eſt ad finē qđ eſt materaliter volitū eſt ipſe
finis. ergo volūtas volendo illud qđ eſt ad finē at/
tingit finē. ſed non aliter attingit q̄ dirigendo voli/
tionē ei⁹ quod eſt ad finē in ipſū finē. igitur idem qđ
p̄us. ¶ Cōtra 6^am ɔ̄nē ſilr̄ arguit pbādo ꝙ ɔſenſus
nō dicit applicationē motus appetitiui ad determi/
nationē cōſilij ſicut illa ɔ̄ ꝛ ſequentes inuere viden/
tur. Arguit ergo p̄ ſic. Conſtat inquit ꝙ incontinēs
dicit̄ paſſionibus cōſentire ꝛ ſenſualitati. agit eni
ex cōſenſu. ſʒ clarū eſt ꝙ nō applicat motū appeti/
tus ad determinationē cōſilij imo magis ad paſſio/
nē. mouet̄ eni ꝛ agit ɔtra rōnē. ergo nō oīs conſen/
ſus eſt applicatio volūtatis ad determinationē cōſi/
lij. Nec valet ſi dicat̄ ꝙ etiā i incōtinente ꝛ paſſio/
nato ɔſiliū determinat p paſſiōe ut ph̄s dic 3º ethi/
corū. hoc quidē nō valet. nō eni ē ibi determinatio cō/
ſilij [illegible] magis ſubuerſio p paſſionē. [illegible] magis de igno/
rātia ſeu excecatio uel ligamentū rōnis q̄ ɔſiliū ſic
ibi ph̄s aſſimilando tales vinolētis ꝛ ſomnolentis.

Ad primum contra primā ɔ̄nē dici/
tur negādo mi/
norē. ſm eni ſupradicta frui ꝛ vti nō ſunt differētie
diuiſiue p oppoſita ipſoꝝ actuū volūtatis p̄ſertim ſi
intelligatur de oppoſitis imediatis. nec eni eligere
nec intēdere nec cōſentire ſunt fruitiones aut vſus
tamen concedo ꝙ inter vſum ꝛ fruitionē eſt aliqua
oppoſitio eo mō quo abſolutū opponit̄ ei qđ impor/
tat abſolutū cū relatione. Sicut eni dicit ſanctus
Tho. p̄ma 2^e. q. 16. arti. 2º. ad p̄mū. Frui iportat mo/
tū abſolutū appetitus in appetibile. ſed vti impor/
tat motū appetitus ad aliquid in ordine ad alterum
hec ille. Sʒ iſto mō oppoſitiōis nō ſolū vſus opponi/
tur fruitioni ſed electio. nā ſm eundē ibidē arti. 4º.
electio importat duas relationes. vnā. ſ. ei⁹ quod
eligit̄ ad finem. aliā vero ad illud cui preeligit̄. cō/
cedit̄ ergo ꝙ inter vſum ꝛ fruitionē talis eſt diffe/
rentia. ꝙ fruitio dicit actū volūtatis quieſcentē in
aliquo. vſus aūt put in volūtate dicit lationē trāſi/
toriā ſup aliquid in quo nō ſiſtitur ſed vlterius ten/
ditur. licʒ aūt vſus uel vti ſit talis actus volūtatis
quo ſcʒ appetit̄ illud quod eſt ad finē referendo il/
lud ad obtinendū finē. nō tamen valet ɔñā. ḡ vſus
nō ſumit̄ ab applicatione rei. ꝛc̄. qui enim applicat
aliqd operationi fert̄ in illud nō ſiſtendo in eo. ſʒ ad
aliud referēdo. ſ. ad op⁹ Similiter patet ꝙ nō oʒ ſp
vſum eſſe actum a voluntate elicitū. imo pōt eſſe
actus intellectus ꝛ pōt eſſe actus potentie executi/
ue. licʒ ſemp ſit actus a volūtate elicitus uel impe/
ratus. ꝛ ɔñter non oportet ꝙ ſicut fruitio ſemp eſt
ſubiectiue i volūtate ita ꝛ vſus. Un̄ dicit ſcūs Tho.
p̄ma 2^e. q. 16. arti. p̄. ad 3^m. ꝙ nō ſolū voluntas vtit̄
imo intellect⁹ ꝛ alie potentie executiue mote a vo/
lūtate. ꝛ ei recitat Aug^m in libro. 83. qōnū dicētē ꝙ
nos iudicādo p rōnē de omnib⁹ cauſatis vtimur il/
lis. ¶ Ad 2^m negatur h^or. inq̄tū eni homo vult celū
pp̄t aliquā opationē quā facit celū ul' mouet. i tan/
tū applicat celū ad operationē p voluntatē ꝛ intel/
lectū licʒ nō p potētiā executiuā. Unde ſcūs Tho.
p̄ ſen. diſ. j. q. 3. arti. p̄. ad p̄mū dicit. ꝙ celo ꝛ ange/
lis nō vtimur tāq̄ a nobis operatis. ſʒ ſicut i dei co/
gnitionē ducētibus. Et in principali rñſione dicit.
Quecūq̄ ſūt bona non habent bonitatē niſi inq̄tū
accedunt ad diuinā bonitatē. Un̄ oportet ꝙ ſit bo/
nitas diuina cū ſit rō dilectionis ꝛ deſiderij ut oīa
ament̄ in ordine ad diuinā bonitatē. oē autē qđ bo/
nū eſt a deo ē. Unde que a deo nō ſūt. nec queren/
da ſūt nec eis vtēdū eſt. ꝛ iō nullo pctō ē vtēdū qꝛ
peccatū nō ē a deo. pena aūt ē a deo. ꝛ iō pena vtē/
dū eſt ꝛ ordinanda eſt ad finē ſm ꝙ pmouet meri/
tū hominis ducens eū in conſiderationē pprie in/
firmitatis ꝛ ſm ꝙ purgat peccata. Similr̄ res mū/
di ab ipſo ſunt ꝛ eis vtendū eſt uel inq̄tū conferūt
ad dei cognitionē oſtendentes ipſius magnitudinē
uel ſm ꝙ prebent ſubſidiū vite noſtre ordinate in
deum. Similiter opera noſtra que mala nō ſūt ab
ipſo ſunt ꝛ propter ipſum facienda non ꝙ quālibet
operationē oporteat ſemp actualiter referre i deū
ſed ſufficit ꝙ in deo ſtatuat finem ſue voluntatis.
hec ille. Ex quib⁹ omnibus patet ꝙ omnia q̄ facta

sūt a deo applicare possumꝰ ad operationē per volūtatē nostrā aut intellectū aut potentiā executiuā vnde ipse intellectus cōferens rem ī finē vtitur re ⁊ applicat eā ad operationē. ⁊ similiter volūtas dū vult aliqd ꝑ operationē illius rei applicat eam ad operationē. ¶ Ad 3m dico ꝙ licꝫ Augꝰ nō faciat expresse mentionē de applicatione rei ad operationē in diffinitiōe vsus. tamen implicite facit. Cū eni dicit vti est illud qd̄ in vsum venerit referre ad obtinendū ⁊ cetera. dat intelligere ꝙ illo vtimur qd̄ volumus ut illo mediāte obtineamꝰ aliud quo fruēdū est. ⁊ ita tale volitū applicamꝰ ad opationē. s. ad obtentionē uel possessionē ut large accipiat̄ operatio pro motu uel actione aut quolibet significato ꝑ modū actionis uel motꝰ sicut est possessio aut quietatio. ut eni dictū est in pma ꝯne. velle pecuniam ad possidendum est vti pecunia ⁊ applicare eā ad operationē uel aliqd ꝑ modū operatiōis. ¶ Ad 4m negatur hꝰ. ut patet ex dictis. nam tam seipsū ꝗ̄ alia homo applicat ad habendū ⁊ obtinēdū deū. illa aūt obtentio operatio dicitur eo modo quo in proposito loquimur de operatione. ¶ Ad 5m dico. ꝙ illud argumētū verberat arguentē. nam si eo modo vtimur mundo ⁊ in eo cōtentis. sicut nauigātes vtunt̄ vehiculis ad trāsfretādū. cū tales vtēdo vehiculis applicēt ea ad opationē sequit̄ ꝙ vti nostrū ē applicare res ad opatiōes. ¶ Ad pmū 3ꝫ 3am ꝯnē dr̄. ꝙ ꝓcedit ex falso itellectu ac si nos poneremꝰ ꝙ absoluta subā actꝰ electiōis sit a volūtate. ⁊ relatio sup illo actu fūdata sit a solo itellectu. Et ad hūc sensū arguit qui tn̄ scm̄ Tho. nō itelligit. cū eni dicit pma 2e q. 13. arti. p̊. ꝙ illud qd̄ est materiale in electiōe ē voluntatis. formale autē est rōnis non intelligit in illo actu esse duo quidē. quoꝝ vnū sit a sola voluntate ⁊ aliud a sola ratione producatur ut arguens male intelligit. sed quē sensum habeat in talibus locutionibꝰ exprimit de veritate. q. 22. arti. 3o dicēs. Quādocūqꝫ sunt duo agentia ordinata 2m agens dupliciter potest moueri uel agere. Uno mō ꝫm ꝙ cōpetit nature sue. Alio mō ꝫm ꝙ cōpetit nature superioris agentis. Impressio enim superioris agentis manet in inferiori ⁊ ex hoc inferiꝰ agens non solum agit actione ꝓpria sed actione superioris agentis. sicut spera solis mouetur motu proprio qui spacio vnꝰ anni cōplet̄. ⁊ motu primi mobilis qui ē motꝰ diurnus. Similiter aqua mouet̄ motu ꝓprio tēdēdo in centrū ⁊ habet quēdā motū ex impssiōe lune que mouet ipsam influxu ⁊ refluxu maris. Corpora etiā mixta habent quasdā opationes sibi ꝓprias q̄ cōsequunt̄ nām q̄ttuor elemētoꝝ ut tēdere deorsū calefacere ⁊ infrigidare. ⁊ hn̄t alias ex impssiōe corporū celestiū. ut magnes attrahit ferrū. ⁊ ꝗ̄uis nulla actio inferioris agentis fiat nisi p̄supposita actione superioris. tn̄ illa actio que cōpetit ei ꝫm suā naturā attribuit̄ ei absolute. sicut aque moueri deorsum. Illa ṽo que cōpetit ei ex impssione superioris agentis nō attribuit̄ ei absolutē in ordine ad aliud. sicut influere ⁊ refluere dicit̄ esse ꝓpriꝰ motꝰ maris

non inq̄ntum est aqua sed inq̄ntum mouetur a luna. ratio autem ⁊ voluntas que sunt potentie quedam operatiue ad inuicē ordinate ⁊ absolute considerādo ratio est prior ꝗ̄uis per reflexionem efficiat̄ voluntas prior ⁊ superior inq̄ntum mouet rationem. Unde voluntas potest habere duplicem actū. vnū qui competit ei ꝫm suam naturam inq̄ntum tendit in propriū obiectum absolute. ⁊ hic actus attribuitur volūtati simpliciter ut velle ⁊ amare ꝗ̄uis etiā ad hunc actum presupponitur actus rationis. Aliū ṽo actum habet qui competit ei ꝫm ꝙ rationis impressio relinquitur in voluntate. cum enim propriū sit rationis conferre ⁊ ordinare quandocūqꝫ ī actu volūtatis apparet aliq̄ collatio uel ordinatio talis actus erit voluntatis non absolute sed in ordine ad rationem. ⁊ hoc modo itendere est actus volūtatis hec ille. Ex quo patet ꝙ sanctꝰ Thomas non intendit ꝙ in actu intentionis uel electionis sint aliqua duo quorum vnū solum producatur a voluntate. sed intendit ꝙ voluntas ex natura sua absolute habet ꝙ velit ⁊ volitionem producat sed nō habet ex se. imo ex hoc ꝙ mouetur ab intellectu ꝙ ī actu suo sit collatio aut ordinatio vnius ad aliud. ¶ Ad 2m patet ꝑ idem. verūtamē hꝰ est falsa. s. ꝙ intentio sit directio loquēdo de directione actiua. Unde scūs Thomas vbi supra ad 4m dicit. Relatio actiua in finem est ratiōis. eius eni est referre in finē. sed relatio passiua potest esse cuiuscūqꝫ directi uel relati in finē ⁊ sic potest esse etiam volūtatis. ⁊ hoc mō relatio in finē ꝑtinet ad intentionē. hec ille. Et loquit̄ de relatione nō ut est habitudo. sꝫ ut est actio uł passio. ⁊ similiter de directione. Ex quo patet ꝙ dirigere ad intellectū ꝑtinet. sꝫ actum directū ⁊ relatū elicere est volūtatis licꝫ nō absolute. sꝫ ut ē mota a rōne. vn̄ a volūtate effectiue ē tā actꝰ q̄ fundat relationē ꝗ̄ relatio ī eo fundata sꝫ volūtas nō pōt elicē actū q̄ fundaret relationē nisi ut mouet̄ a ratione. ¶ Ad 3m siliter oīa cōcedūt̄ q̄usqꝫ dicit. ꝙ volūtas volēdo illud quod ē ad finē nō attingit finē nisi dirigendo ⁊c̄. illud eni negatur. voluntas quippe non dirigit. sed actum directū elicit ⁊ collatiuū alicuius in finem. ut enim dicit sanctus Thomas pma 2e. q. 13. arti. 2o ad 3m. In omnibus que mouentur a ratione apparet ordo rationis mouentis. licꝫ ipsa rationem non habeant. sic enim sagitta directe tendit in signū ex motione sagittantis ac si ipsa haberet rationem dirigentem. ⁊ idem apparet in motibus horologiorū ⁊ omniū humanoꝝ ingeniorum que arte fiunt. hec ille. Et. q. 12. arti. p̊. ad 3m dicit. Uolūtas non ordinat. sed tamen in aliquid tendit ꝫm ordinē rationis. Et. q. 13. arti. primo ad pmū dicit. Electio collationem importat precedentē non ꝙ essentialiter sit ipsa collatio. hec ille. Ex quibus patet ꝙ solus intellectus dirigit. sed voluntas actum cōformē illi directioni elicit. ¶ Ad primū contra sextam ꝯnem negatur ꝙ incontinens nō applicet motum appetitiuū ad determinationē consilij q̄ diu habet actum voluntatis. licꝫ consiliū sit erroneū. sicut cū

ponit scūs Tho. de malo. q. 3. arti. 9. in responsiõe ad 7m argumētū. In omni actu virtutis uel pcti ē que-
dam deductio quasi syllogistica. tñ aliter syllogiçat temperatus. aliter intemperatus. τ aliter continens
ꝗ incontinens. temperatus ẽm iudiciū rationis vtiť syllogismo triū propositionū sic syllogiçans. Nulla
fornicatio est cõmittenda. hic act⁹ est fornicatio. igiť τc̄. Intemperat⁹ vo totaliter sequiť cõcupiscentiā
sic syllogiçans. Omne delectabile est fruendum. hic actus est delectabilis. igiť τc̄. Similiter tā cõtinēs
ꝗ incontinens dupliciť moueť. ẽm rõnē quidē ad vitandū pctm̄. ẽm concupiscentiā vo ad cõmittendū.
sed in continente vincit iudicium rationis. in incõtinente vo cõcupiscentia. vñ vterq; vtiť syllogismo
quattuor ppositionū uel ẽminoꝝ ad ɔtrarias ɔn̄es. Continens eni sic syllogiçat. Nullū pctm̄ est faciendum.
hoc ppõit ẽm iudiciū rationis. ẽm vo motum cõcupiscentie versať in corde ei⁹ ꝙ omne delectabile est
psequendū. sed quia iudiciū rõnis in eo vincit. assumit sub pmo: hoc est pctm̄. τ cõcludit. ğ nõ est
faciendū. Incõtinēs vo in q vincit mot⁹ cõcupiscētie assumit sub 2º: hoc ē delectabile. τ ɔcludit. igiť ē
faciendū uel psequendū. hec ille. Eandē sniam ponit 2º sen. dis. 24. q. 3. arti. 3º et pma 2e. q. 77. arti. 2º
ad 4m. Ex quibus patet ꝙ incõtinens dū consentit applicat motū appetitiuū ad determinationē sui lz
falsi cõsilij. intelligo tñ dicta sci Thome de peccãte mortaliter. nõ solum rõne circūstantie sed rõne mali
voliti. nā cõtingit ẽm eū peccare mortaliť sine tali diuersa syllogiçatiõe. sicut patet de angelis τ pmo
parente. ut alias videbiť lati⁹. Sed cum reprobať ista respõsio p arguentem. quia in incõtinente nõ est
determinatio cõsilij sed subuersio. τc̄. Dico ꝙ ꝗdiu incõtinens p voluntatē consentit licz ibi sit ligamē-
tum ratiõis: inꝗtum ratio impediť ne recte estimet de eligibili τ agibili in vniuersali τ particulari accidentaliter.
tñ nõ sic est ligatus qn modo pdicto syllogiçet ppõnendo vnam falsam vniuersalē quā suggerit passio
subsumendo vnā pticularē verā. ut dictū fuit. τ hoc si sit ibi aliqs cõsensus volũtatis. Nā
ẽm ꝙ dicit scūs Tho. pma 2e. q. 10. arti. 3º. Immutatio hominis p passionē dupliciter contingit. vno mõ
sic ꝙ ratio totaliter ligetur: ita ꝙ homo vsum rationis nõ habeat. sicut cõtingit in illis qui ppter irā uel
cõcupiscentiam furiosi uel amētes fiunt siue ppter aliquam aliam perturbationem corporalem. hꝫ eni
passiones nõ sine transmutatione corpali accidunt. τ de talibus est eadem ratio sicut de animalib⁹ brutis
que ex necessitate sequūť impetū passionis. In his eni nõ est aliquis rationis motus. τ per ɔñs nec
voluntas. aliqñ autē ratio non totaliter absorbeť a passione. sed remanet ꝗtum ad aliquid iudiciū rationis
liberū. τ ẽm hoc remanet aliquid ex motu voluntatis. hec ille. Ex quibus patet ꝙ ẽm eum volũtas nõ agit si
ratio sit totaliter absorpta a passione. τ per ɔñs nec ɔsentit. omnis ğ cõsensus sequitur iudiciū rationis
siue recte siue erronee. nec est aliter possibile fieri ẽm eum. τ in hoc secundus articulus terminatur.
¶ Ad rationē vo in oppositum patet responsio per predicta. vti enim nõ est referre ẽm eẽntiam sed
causaliter aut effectiue. quia. s. est act⁹ volũtatis ɔformis actui rõnis referētis aliqđ i alteꝛ τc̄.

Lauino circa pri-

mam distinctionē queriť. Utrū vltimo fine p intellectum apprehenso necessario fruatur creata voluntas.
Et arguitur ꝙ nõ. Nihil est tam in ptãte volũtatis ꝗ ipsa volũtas. ẽm Aug. in p retractationū. Ex quo
colligitur ꝙ si actus voluntatis est in potestate voluntatis mediate. multo plus imediate. sed in potestate
voluntatis est velle finem τ nõ velle mediãte intellectu. potest enim auertere intellectum a ɔsideratione
finis quo facto non volet ipsum. ğ stante cõsideratiõe poterit nõ velle ut videtur. In oppositū arguitur.
Nam maiorem appetibilitatem habet finis in sua totalitate acceptus ꝗ aliqua pars ei⁹. sed esse τ viuere
sunt partes integrales vltimi finis. iste autem necessario appetunť: iuxta illud phi. 9. ethi. Esse τ viuere
est in omnibus eligibile τ amabile. Et illud. 3. polit. Inest aliqua boni particula ad ipsum viuere. vñ
multa mala sustinent homines inuitati ad viuere tanꝗ existente in ipso quodam solatio τ dulcedine naturali.
ğ tot⁹ finis qui includit esse τ viuere necessario appetitur. In hac questione erũt duo articuli. nam in p
ponentur ɔn̄es. in 2º mouebũtur obiectiones. ¶ Quantum ad primū sit prima ɔ̃ ꝙ volũtas necessario vult
finem vltimū apprehensum sub ratione sua vniuersali. Et est intellectus ɔ̃nis ꝙ nõ est in potestate
voluntatis ꝙ stante apprehensione finis vltimi uť btitudinis sub vniuersali ratiõe optimi boni ipsa volũtas
nolit aut refugiat vltimū finē. Ista ɔ̃ pbatur ex dictis sci Tho. multipliciť. Prima rõ talis est. Sic se hꝫ
finis i agibilibus sicut pncipia i speculabilibus. τ sic se habet intellectus in speculabilibus ꝙ de necessitate
adheret primis principijs: ꝗuis ɔ̃nib⁹ nõ necessario adhereat. ğ volũtas vltimo fini necessario adheret:
ꝗuis eis que sũt ad finē non necessario inhereat. Hãc rõnē ponit snialiť sanctus Tho. pma pte. q. 82. arti. p.
Necesse inquit ē ꝙ sicut intellect⁹ ex ncẽitate inheret pmis pncipijs. ita volũtas ex necessitate inhereat
fini vltimo q est btitudo. finis eni se hꝫ in opatiuis ut pncipiū in speculatiuis. ut diciť 2º physicoꝝ. oportet
eni ꝙ illud qđ nãliter alicui cõuenit τ imobiliť sit fūdamentū τ principiū oĩuz alioꝝ. q2 nã rei ē pmū in
vnoquoq;. τ ois motus pcedit ab aliq imobili. hec ille. Itē de malo q. 3. arti. 3º vbi sic ait. Tam intellect⁹
ꝗ volũtas ex necessitate tendit in illud ad qđ nãliť ordinať. nãle est eni determinari ad vnū vnde intellect⁹
ex necessitate assentit pmis principijs nãliter notis. nec põt eoꝝ ɔ̃rijs assentire. τ siliť volũtas nãliť vult
τ ex necessitate beatitudinē. nec aliqs potest velle miseriā. vñ in intellectu ɔtingit ꝙ ea q necessariā
coherētiā hñt cum pmis pncipijs nãliter notis ex necessitate mouēt itellectū sicut ɔn̄es demõstrate qñ
apparet ꝙ si negenť oportet negari pma pncipia ex qb⁹ de

necessitate consequitur. Si vero sint alique ɔ̄nes q̄ non necessariam coherentiam habeant cum p̄mis principijs naturaliter notis. sicut cōtingentia ⁊ opinabilia. non cogitur his intellectus assentire. Similiter etiam neq̄ necessarijs que necessario cōnectūtur p̄mis principijs ex necessitate assentit anteq̄ hō necessariam connexionem cognoscat. sic igitur videtur eē circa voluntatē q̄ volūtas ad nihil ex necessitate mouetur q̄d non appareat habere necessariam ɔnexionem cum beatitudine que naturaliter est volita. hec ille. Sed ad hanc rationem dicit Aureolus q̄ non concludit. p̄ quia potest reduci ad oppositum sic arguendo. Sicut se habet principiū in speculabilib⁹ sic h₃ se finis in agibilibus. sed sic se habet principium speculabile respectu intellectus q̄d non solum vniuersalissimū principium de quolibet esse uel non esse necessitat intellectum. imo quodlibet particulare principium per se notum. sicut patet in mathematicis. ḡ sic se habet finis respectu voluntatis q̄ non solum finis vniuersalissimus ⁊ vltimus necessitabit voluntatem. imo etiam quilibet finis particularis. honor aūt ⁊ voluptas ⁊ scientia q̄ sunt [illegible] bona quedā. ut patet p̄ ethi. ḡ apprehenso honore aut voluptate necessario voluntas cōplacebit ⁊ desiderabit si ratio p̄ ɔ̄ne sit bona. ¶ Confirmatur quia ph̄s 2° physicoꝝ non loquitur de principijs vniuersalissimis. nec de fine vltimo. s₃ de quolibet principio ⁊ de quolibet fine de quo manifeste patet q̄ non mouet necessario voluntatem alias humilis nō contemneret honores. nec temperatus voluptates. 2° quia quandocunq̄ ex vna similitudine reperta inter aliqua arguitur omnis similitudo inter illa est fallacia ɔ̄ntis. sed ph̄us ⁊ cōmentator assimilant p̄ncipia fini. 2° physicoꝝ in ordine ad ɔ̄ns ⁊ ea que sūt ad finem dicēdo q̄ quemadmodū si principia sunt ɔ̄nes sūt. eodem modo si finis est ea que sūt ad finē sunt uel erūt. volēs ex hoc cōcludere q̄ nō est i eis necessitas simpliciter s₃ conditionata. ut patet ibidē. ḡ concludens ex hoc necessitatem simpliciter cōmittit fallaciā ɔ̄ntis. hec ille. Ista respōsio nō infringit rationē predictam. nec reductio vsq̄quaq̄ p̄cedit. Cum eni scđs Tho. ponit illam maximā. s. sicut se habet principiū in speculabilibus. ita finis ⁊c̄. nō solum intelligit de principio illo vniuersalissimo: de quolibet esse uel nō esse ⁊c̄. imo de quolibet p̄ncipio indemonstrabili intendit. ḡ q̄ sicut se habet tale principiū p se notum ⁊ indemōstrabile a priori in speculabilibus. sic se habet finis q̄ nō est p̄pter aliud appetibilis in agibilibus. ⁊ nō intēdit loq̄ de finib⁹ q̄ ad alios fines vlteri⁹ ordinātur. ⁊ sunt propter alios appetibiles. modo cōstat q̄ loquendo de tali fine clara est illa maxima. ⁊ optime p̄bat ɔ̄nem. sed arguēs i sua reductiōe eā male accipit. ⁊ ɔ̄nter male subsumit. quia scđs Tho. solū facit cōpatiōnē inter p̄ncipiū indemōstrabile ⁊ finē nō ordinabilem in aliud. Confirmatio: ⁊c̄ nō valet dico enim q̄ ph̄s 2° physicoꝝ loquitur de quolibet fine ⁊ de quolibet principio scʒ q̄ eodē modo se habet principiū in speculabilib⁹ sicut finis i agibilibus q̄tum ad hoc q̄ p̄ncipio intellect⁹ assentit propter se si accipiatur ut p̄ncipiū: ⁊ ita fini ut finis est voluntas adheret p̄pter se. Et sicut principio indemōstrabili intellectus nō pōt dissentire. ita nec a fine irrefragibili volūtas pōt resilire. sicut aūt principijs non per se notis nec indemōstrabilib⁹ intellectus nō necessario assentit. ita nec finem ad aliud ordinabilē voluntas necessario vult. ⁊ ita finis ⁊ principiū proportionabiliter accepta semp̄ eodē modo se habēt. Illud aūt q̄d 2° arguit nō valet. non enim est fallacia ɔ̄ntis in argumento nostro. nec nos ex vna similitudine reperta inter principium ⁊ finē inferim⁹ quālibet. licʒ eni ph̄s 2° physicoꝝ postq̄ dixerat q̄ sicut se habet finis in agibilibus sic se habet principium i speculabilib⁹. statum post applicet illam maximam ad illā similitudinē quam arguens recitat. tn̄ nō solum illa similitudo de qua Ar. ibi loquitur est inter finem ⁊ principium. sed etiā illa de qua loquimur in argumento. ut patet 7° ethicoꝝ. ca° 8° vbi dicit Ar. In actionibus autē q̄ cuius gratia p̄ncipiū: sicut in mathematicis suppositiōes. ⁊ ibidē statim dat similitudinē ex qua arguim⁹ i p̄posito. Dicit eni q̄ sicut in mathematica suppositiones nō docentur p rōnem sed p quandā virtutē naturalē eisdem assentitur. ita est de finibus i materia moraliū q̄ appetit⁹ finis nō est p doctrinā sed p naturā loquēdo de fine in generali uel p assuefactionem loquendo de recto fine in particulari. ⁊ sic patet q̄ arguentis obiectio non p̄cedit. ¶ 2° rō principalis p̄ eadem p̄ma ɔ̄ne talis ē. Omnis motus reducitur ad aliquod imobile. sicut patet de motibus animalium. animal enim non moueretur nisi alicui imobili initeretur. sed volūtas mouetur ad diuersa obiecta. ⁊ habet se mobiliter ad ea ⁊ contingenter. ḡ necesse est q̄ in aliquo obiecto immobiliter figatur. illud autem non potest esse nisi vltim⁹ finis. ḡ vltimū finem de necessitate vult. Istā rōnē ponit sn̄ialiter scđs Tho. p̄ma parte vbi recitaui. in qua recitatione etiā medium huius rōnis tactum fuit in fine. Idem mediū tangit de veritate. q. 16. arti. 2° vbi ait. Natura in omnibus operib⁹ suis bonum intendit. ⁊ ɔseruationem eoꝝ que per operationē nature fiunt. ⁊ ideo in omnibus nature operib⁹ semper principia sunt permanentia ⁊ imutabilia ⁊ rectitudinem conseruantia. principia eni manere oportet. ut dicitur p̄ physicoꝝ. nō eni pōt esse firmitas uel certitudo in his que sūt a principijs. nisi ipsa principia eēnt firmiter stabilita. ⁊ inde est q̄ oīa mutabilia reducuntur ad aliq̄d p̄mū imobile. inde est etiā q̄ ois speculatiua cognitio deriuatur ab aliq̄ certissima cognitiōe circa quam error eē nō pōt. q̄ est cognitio p̄moꝝ p̄ncipioꝝ vniuersaliū ad que oīa alia cognita examinantur ⁊ ex quib⁹ oē verū approbatur. ⁊ omne falsū respuitur. in quib⁹ si aliq̄s error posset accidere nulla certitudo in sequēti cognitiōe inueniretur. vn̄ ⁊ in operib⁹ humanis ad h̄ q̄ aliq̄ rectitudo i eis eē possit oportet eē aliq̄d p̄ncipiū p̄manēs q̄d hēat rectitudinē immutabilē ad quod oīa opera examinentur. ita q̄ illud p̄

[illegible] permanens omni malo resistat [illegible] omni bono [illegible] et hec est funderentia. [illegible] Sicut autē po[illegible] circa intellectum. ita habet ponere circa volun[illegible] tatem. presertim quia s̄m eum [illegible] ita se habet fi[illegible] nis [illegible] respectu voluntatis sicut princip[illegible] specu[illegible] labilia respcū itellect⁹ ut p̄us patuit. eodē aūt me[illegible] dio vtit̄ i multis alijs locis ad idē p̄positū ɔfirmādū. Ad hanc rōnē dicit Aureolus q̄ nō valet. quia pet reducit ad oppo[illegible] sic arguendo. Omnis mot⁹ re[illegible] ducitur ad aliquod imobile. sed volūtas desiderans [illegible] p̄pter se sanitatē mouet̄ ad potionē. ḡ in illa motio[illegible] ne oportet aliqd imobile reperiri. [illegible] hoc est falsum quia voluntas nec immobiliter in desiderio sanita[illegible] tis nec in desiderio potiōis quiescit. ḡ nō est verū q̄ ois motus volūtatis reducat̄ ad aliqd in q̄ voluntas imobiliter quietet̄. Nec valet si dicat̄ q̄ in appeti[illegible] tu potionis p̄pter sanitatē nō oportet poni aliquid imobile. q̄r appetitus sanitatis ē p̄pter felicitatem. nō valet inquā. q̄r p̄hus dicit p̄ metaphisice q̄ scire appetit̄ propter [illegible] q̄ nullū aliud bonū debeat euenire. manifestat aūt h̄ sensuum dilectio. ḡ in isto motu p̄ciso quoq̄s appetit aliquid p̄pter scire aut p̄pter videre nō occurrit obiectū aliqḋ cui volun[illegible] tas inhereat imobiliter et de necessitate. Preterea iō animalia nō mouent̄ nisi alicui imobili innitāt̄. q̄r mouent̄ p̄ impulsionē. pars aūt impellens partem aliā necesse ē ut figat̄. sed voluntas nō mouet se p̄ impulsionē sed p̄ p̄priā libertatē. ḡ non indiget aliq̄ imobili. hec ille. Sed ista responsio nō procedit. nec reductio valet. imo respōsio quā arguēs recitat suf[illegible] ficienter euacuat reductionē. Sicut enī p̄bat scūs Tho. p̄ma 2ᵉ. q. j. arti. 6⁰. Necesse ē q̄ oia q̄ hō appe[illegible] tit p̄pter btitudinē: appetat p̄pter vltimū finē. Et h̄ inqt apparet duplici rōne. Primo q̄r quicquid hō appetit: sub rōne boni appetit. qḋ quidē si nō appe[illegible] tit̄ ut bonū p̄fectū qḋ ē vltimus finis. necesse est ut appetat̄ ut tendēs in bonū p̄fectū. q̄r sp̄ inchoatio alicui⁹ ordinat̄ ad cōsūmationē ipsi⁹. sicut patet tā i his q̄ fiūt a natura q̄̄ in his q̄ fiūt ab arte. et iō ois in[illegible] choatio p̄fectiōis ordinat̄ in p̄fectionē cōsumatā q̄ est p̄ vltimū finē. 2⁰ quia vltimus finis h̄ modo se habet in mouēdo appetitū sicut se habet in alijs mo[illegible] tionib⁹ p̄mū mouēs. manifestū ē aūt q̄ cause secū[illegible] de mouētes nō mouēt nisi s̄m q̄ mouent̄ a p̄mo mo[illegible] uente. vñ secūda appetibilia nō mouēt appetitum nisi in ordine ad p̄mū appetibile qḋ ē vltimus finis hec ille. Idē ponit 4⁰ sen. dis. 49. q. j. arti. 3⁰ q̄stiun[illegible] cula 4ᵃ. vbi sic ait. Scḋm p̄hm 7⁰ ethi̅ in ordine ap[illegible] petibiliū finis hoc modo se habet sicut p̄ncipiū i or[illegible] dine intelligibiliū. q̄r aūt illud qḋ est p̄mū in aliquo genere et maximū est causa eoꝝ que sūt. p[illegible]. ideo cognitio principij in speculatiuis ē causa cognitiōis oiūz alioꝝ. Et similiter appetit⁹ finis est causa appe[illegible] tendi oia alia que sūt ad finē. vñ cū btitudo sit finis humane vite. quicqd volūtas appetit facere ad bti[illegible] tudinē ordinat. qḋ etiā expimēto patet. quicqd enī appetit aliqd: appetit illud inq̄ntū estimat illud bo[illegible] num. p̄ hoc aūt q̄ aliquis habet aliqd qḋ estimat bonum reputat se ut btitudini propinquiorem. q̄r ad[illegible] ditio boni super bonū facit approximare bono per[illegible] fecto qḋ est btitudo. et iō quilibet appetit⁹ i btitudi[illegible] nem ordinat̄. hec ille. Cum aūt obijcit ɔ̄ hoc arguēs q̄ scire appetit̄ non p̄pter aliud etc̄. Respōdet san[illegible] ctus Tho. p̄ma 2ᵉ. vbi sup̄. ad 2ᵐ. vbi facit eandem obiectionē. et dicit. Scientia speculatiua appetit̄ ut quoddā bonū speculantis qḋ apprehendit̄ sub bo[illegible] no cōpleto. qḋ est vltimus finis. licz non appetatur p̄pter aliud extrinsecū. sicut similiter dicit de ludi[illegible] cris que licz non ordinent̄ ad finē aliquē extrinsecū tn̄ ordinant̄ ad bonū [illegible] ludentis p̄ut sunt dele[illegible] ctabilia uel requiē p̄stātia. bonū aūt hoīs ɔsumatū ē vltim⁹ eius finis. Sciendū tn̄ q̄ cum dicim⁹ q̄ in omni nostro appetitu appetit̄ btitudo. sic est intelli[illegible] gendū sicut ipsemet dicit ad 3ᵐ. Non oportet inq̄t ut sp̄ aliquis cogitet de vltimo fine q̄ncūq̄ aliquid appetit aut op̄atur. sed virtus p̄me intentiōis que ē respectu vltimi finis manet in quocunq̄ appetitu cuiuscunq̄ rei. etiā si de vltimo fine actu nō cogitet̄. sicut non oportet q̄ qui vadat per viam in quolibet passu cogitet de fine. hec ille. Ex quib⁹ patet q̄ ap[illegible] petit⁹ beatitudinis virtualiter et si nō actualiter re[illegible] manet in quolibet appetitu. et in illa figitur appetit⁹ licz mutabiliter se habeat respectu alioꝝ. Cum aūt vlterius dicit arguēs q̄ nō est simile de fixione ani[illegible] malis mouentis se per impulsum etc̄. dico q̄ licz vo[illegible] luntas nō moueatur p̄ impulsū. tn̄ oportet q̄ in aliq̄ obiecto figat̄ circa quod sit determinata. et qḋ na[illegible] turaliter velit. Sicut enī dicitur de veritate. q. 22. arti. 5⁰. Volūtas quedā natura est. quia oē qḋ in re[illegible] bus inuenit̄ natura quedā est. et ideo in voluntate oportet inueniri nō solum qḋ est voluntatis sed etiā quod est nature. hoc aūt est cuiuslibet nature crea[illegible] te ut a deo sit ordinata in bonum naturaliter appe[illegible] tens illud. vñ et ipsi voluntati inest quidam natura[illegible] lis appetitus boni sibi conuenientis. et propter h̄ ha[illegible] bet appetere aliquid s̄m p̄priā determinationē. nō ex necessitate. qḋ ei competit inq̄ntum volūtas est. sicut aūt est ordo nature ad volūtatem. ita se habet ordo eoꝝ que volūtas vult naturaliter ad ea respe[illegible] ctu quorum voluntas ex seipsa determinatur: non ex natura. et ideo sicut natura est voluntatis funda[illegible] mentum. ita appetibile quod naturaliter appetitur est aliorum appetibilium principium et fundamētū. in appetibilibus autem finis est fundamentū et p̄n[illegible] cipium eorum que sunt ad finem: cum ea que sunt ad finem nō appetantur nisi ratione finis. et iō illud quod volūtas de necessitate vult: q̄si naturali in[illegible] clinatione in ipsum determinata est finis vltimus et beatitudo. et ea que in ipso includuntur: ut esse et co[illegible] gnitio veritatis et hm̄oi. ad ea vō nō de necessitate de[illegible] terminatur naturalis inclinatio sed propria dispo[illegible] sitione absq̄ omni necessitate. hec ille. Ex q̄bus pa[illegible] tet quomodo libertas volūtatis fundat̄ in natura et quō voluntas in aliquo figitur ex cuius volitiōe ad alia p̄cedit. et si talis p̄cessus sit i̅pulsio. cū. s. vo[illegible] lūtas actuata appetitu finis mouet se ad volēdū ea

que sunt ad finẽ tolerabile est. ⁊ erit simile de motu animaliũ ⁊ de motu volũtatis. vñ sanct⁹ Tho. pma 2e. q. 9. arti. 3o dicit. Hoc modo se habet finis i appetibilib⁹ sicut pncipiũ i itelligibilib⁹. manifestũ ẽ aũt ꝙ intellect⁹ p hoc ꝙ cognoscit pncipiũ reducit se de potentia in actum ꝙ̃tũ ad cognitionẽ ꝯnũ. ⁊ similiť voluntas p hoc ꝙ vult finẽ mouet seipsam ad volendũ ea q̃ sunt ad finẽ. hec ille. ¶ 3a rõ pncipalis p pma ꝯne talis ẽ. Volũtas necessario vult illud cui⁹ [illegible] oĩa vult. sed btitudo ⁊ vltim⁹ finis est hm̃. q2 quicqd appetiť a volũtate appetiť ꝑpter pticipationẽ btitudinis. ut patet p pdicta. ḡ beatitudo erit necessario ⁊ naturaliter volita. Põt similiť sic argui. Motus secũdi mouentis p impressionẽ pmi mouentis tendit in eũdẽ finẽ q̃ tendit pmũ mouens. Si enĩ in aliũ moueť iam nõ moueť p impssionẽ primi mouẽtis in ipsũ. sed voluntas in oĩa q̃ vult mouet ex desiderio finis. ḡ nihil vult [illegible] finis desideriũ. nec etiã resilibit ab aliq̃ nisi ex desiderio finis. sequiť ḡ ꝙ nõ põt resilire a fine ⁊ p ꝯñs de necessitate vult finẽ sibi p intellectũ ostensũ. Ista media tangit scũs Tho. 4o sen. vbi s. q̃stiũcula 2a vbi ait. Opatio cause secũde fũdať i opatõe cause pme ⁊ psupponit eam. ⁊ iõ oportet ꝙ oĩs opatio aĩe ꝓcedat ex suppositiõe ei⁹ quod ẽ ex impssiõe pmi agẽtis. s. dei. ⁊ ideo videm⁹ ex pte intellect⁹ ꝙ ad nihil intelligendũ aĩa põt ꝓcedere nisi ex suppositiõe illoꝝ quoꝝ cognitio est ei innata. ⁊ ꝑpter hoc non põt assentire alicui qd̃ sit ꝯ̃rũ pncipijs que nãliť cognoscit. ⁊ similiter oportet eẽ ex pte volũtatis. vñ cũ ex impressiõe pme cause. s. dei hoc aĩe insit ut bonũ velit ⁊ pfectũ bonũ tanq̃ finẽ vltimũ appetat. impossibile est ꝙ ꝯ̃rũ illi⁹ in ei⁹ appetitu cadat. hec ille. Idẽ ponit ibidẽ q̃stiũcula pma dicẽs. In ordine mobiliũ ⁊ motoꝝ oportet duos motores ordinari in finẽ primi motoris p dispositionẽ eis impssã a pmo motore sicut patet cũ aĩa mouet manũ. ⁊ man⁹ baculũ. ⁊ baculus pcutit. qd̃ est finis intent⁹ ab aĩa. bacul⁹ ⁊ manus tendũt in finẽ intentũ ab aĩa. p hoc ꝙ aĩa in eis imprimit mediate uľ imediate. ⁊ q2 oĩa ꝓcedũt a deo inq̃tũ est bon⁹. ut dicit Aug⁹ ⁊ Dionysi⁹. iõ oĩa creata ꝼm impssionẽ a creatore acceptã inclinãť i bonũ appetẽdũ ꝼm modũ suũ. ⁊ iõ sicut q̃libet res nãliter appetit bonũ suũ ita q̃libet creatura rõnalis nãliť appetit suã btitudinẽ. hec ille. Hoc etiã mediũ innuit de ṽitate. q. 22. arti. 2o vbi sic ait. Oĩa naturaliť appetũt deũ implicite. nõ aũt explicite. Ad cui⁹ euidẽtiã sciendũ ꝙ cã secũda nõ põt influere in suũ effectũ nisi inq̃tũ recipit ṽtutẽ pme cause. Sicut autẽ influere cause agentis ẽ agere. ita influere cause finalis ẽ appeti ⁊ desiderari. ⁊ iõ sic secũdariũ agens nõ agit nisi p ṽtutẽ pmi agentis existẽtẽ in eo. ita secũdarius finis nõ appetiť nisi p ṽtutẽ pncipalis finis in eo existentẽ. put. s. ẽ ordinatũ uel habet similitudinẽ ei⁹. ⁊ iõ sicut deus ꝑpter hoc ꝙ est pmũ efficiens [illegible] ꝑpter hoc ꝙ est finis vltim⁹ appetiť in oĩ fine. sed hoc est appetere deũ implicite. Sic enĩ ṽtus pme cause ẽ in secũda ut etiã pncipia i ꝯnib⁹. resoluere aũt ꝯnes i pncipia uel cãs secũdas in primas ẽ [illegible] rõnalis [illegible] secũdarios fines in ipsũ deũ p quãdã viã resolutiõis deducere põt ut sic ipsũ explicite appetat. ⁊ sicut in demõstratiuis sciẽtijs nõ recte sciũť ꝯnes nisi p resolutionẽ ad pma pncipia. ita appetit⁹ creatẽ rõnalis non ẽ rect⁹ nisi p appetitũ explicitũ ipsi⁹ dei actu uel habitu. hec ille. Ex quib⁹ patet ꝙ nõ solũ voluntas imo q̃libet creatura appetit nãliter ⁊ necessario vltimũ finẽ. nec illũ põt nolle aut actu positiuo refugere. Hanc tñ rõnem nititur vbi sup infringere. dic. n. ꝙ põt ad oppositũ retorq̃ri sic arguẽdo. Volũtas nõ necessario vult illud sine cui⁹ pticipatiõe aliquid vult. sed volũtas appetit noticiã ṽitatis: esto ꝙ nihil aliud debeat euenire. imo pscidẽdo oẽ bonũ põt velle ipsũ scire. igiť volũtas nõ necessario vult finẽ quo pciso adhuc põt appetere aliud ꝑpter se ⁊c. Preterea volũtas nõ necio vult illud cui⁹ pticipatiõe vult quicqd vult nisi determineť circa ea de necessitate q̃ vult. sed volũtas quãticũq3 velit aliquid pticipatiõe vltimi finis. nõ tñ necessitať ad illud volendũ. igiť nec de necessitate vult finẽ. Preterea volũtas necessario vult illud cui⁹ pticipatiõe vult quicqd vult. sed estimãs deũ esse sũmũ bonũ estimat pticipatiõe ei⁹ volẽdũ esse qcqd vult. ḡ manifeste illa estimatione de necessitate vult deũ. hec autẽ estimatio manet in quolibet fideli. ḡ fidelis de necessitate vult deũ. Preterea volũtas põt velle oẽ qd̃ pticipat rõnẽ vltimi finis ⁊ sũmi boni. ḡ psente sũmo bono volũtas põt vti sua libertate in nõ volẽdo finẽ. Aut igiť volũtas vteť sua libertate. ⁊ sic nõ necessario volet. aut nõ vteť ⁊ tñ volet vti. ⁊ sic cogeť in volendo finẽ. qd̃ est incõueniens manifestũ. hec ille. Ista aũt reductio ut ex pmissis patet rationẽ nr̃am aliquaten⁹ nõ infringit. In pma nãq3 reductione falsũ assumiť in minore. s. ꝙ scia uel cognitio nõ appetať ꝑpť btitudinẽ ut superi⁹ extitit declaratum. 2a etiã reductio falsum sumit in maiore. nõ enĩ oportet ꝙ si aliqd appetiť ꝑpter finẽ necessario volitum ꝙ illud necessario appetať nisi appareat necessaria habitudo illi⁹ ad finẽ cuiusmõi sũt eẽ ⁊ viuẽ ut in pma responsiõe dictũ fuit. 3a nihilomin⁹ reductio verũ concludit vno modo nõ aũt alio mõ. ut. n. dictũ fuit nõ solũ quilibet fidelis imo q̃libet creatura necessario vult deũ implicite. nec aliqs põt deũ odire aut respuere in se. licz possit odiri in effectib⁹ suis. vñ scũs Tho. de ṽitate. q. 22. arti. 2o ad 3m. dicit. Deus põt dupliciter ꝯsiderari. s. in se. ⁊ in effectibus suis. In se quidẽ cũ sit ipsa essentia bonitatis nõ põt nõ diligi. vñ ab oĩbus eũ videntib⁹ p essentiã [illegible] quantũ quisq3 cognoscit tantũ diligit. sed in aliquibus effectibus suis inq̃tum sunt cõtrarij voluntati. sicut sũt pene illate aut precepta que grauia videntur ipse de⁹ refugiť. ⁊ quodãmõ odio habeť. ⁊ tñ oportet ꝙ illi q eum q̃tum ad aliquos effectus odiunt. in aliis effectibus diligant eum. sicut ipsi demones ꝼm Dionysium 4o ca. de diuinis nominibus appetunt esse ⁊ viuere naturaliter. ⁊ in

hec ipsum deum appetunt et diligunt. hec ille. 4° ho
reductio non obstat. dico enim quod presente summo bono
presentato viro voluntas non potest velle vti sua liber-
tate illo modo quo dicit arguens. s. non volendo ipsum
summum bonum. ut post dicetur. Similiter dico quod si intel-
lectus in via apprehendat summum bonum sub ratione bti-
tudinis uel felicitatis voluntas non potest illud nol-
le aut odire. potest tamen intellectum auertere a conside-
ratione summi boni. et sic voluntas non habebit actum cir-
ca illud. et hoc per sequentes rationes explicabitur. non tamen se-
quitur aliqua coactio in voluntate si non potest deum cla-
re visum non velle aut deum sub ratione summi boni uel
beatitudinis apprehensum odire. cuius causam assi-
gnat sanctus Tho. de veritate. q. 22. arti. 5° dicens.
Quamuis autem quandam necessariam inclinationem vltimum fi-
nem velit voluntas. nullo tamen modo concedendum est quod
ad illud volendum cogatur. Coactio enim nihil aliud est quam
violentie cuiusdam inductio. Violentum autem secundum philosophum
3° ethicorum est cuius principium est extra nihil conferente
vim passo. sicut si lapis sursum proiciatur. quia nullo modo
de se ad hunc motum inclinatur. sed cum ipsa voluntas sit quedam
inclinatio eo quod est appetitus quidam. non potest continge-
re ut voluntas aliquid velit. et inclinatio eius non sit in
illud. et ita non potest contingere ut voluntas aliquid velit
coacte uel violenter. etiam si aliquid naturali incli-
natione velit. Patet igitur quod voluntas non necessario
aliquid vult necessitate coactionis. vult tamen aliquid
necessario necessitate naturalis inclinationis. hec ille.
Idem ponit prima parte. q. 82. arti. p°. Dico igitur quod licet vti
sua libertate sit quedam participatio btitudinis. tamen non
taliter vti libertate odiendo btitudinem. aut nolendo
deum clare visum. Libertas enim arbitrij que dicitur con-
tradictionis attenditur circa ea que sunt ad finem. sicut et
electio. et non circa finem. ut dicit sanctus Tho. prima parte
q. 9. arti. 1°. vbi dicit. Liberum arbitrium habemus re-
spectu eorum que non necessario volumus aut naturali in-
stinctu. non enim ad liberum arbitrium pertinet quod volumus
esse felices. sed ad naturalem instinctum. vnde et alia ania-
lia que naturali instinctu ad aliquid mouentur non dicuntur
libero arbitrio moueri. hec ille. Idem ponit. q. 82. arti
vlti. dicens quod liberum arbitrium est potentia electiua. Et
de veritate. q. 24. arti. p°. ad. 20m. dicit quod licet respectu
finis habeamus liberam voluntatem. tamen necessitas naturalis
inclinationis libertati non repugnat. non autem liberum ar-
bitrium proprie loquendo cum sub electione non cadat. Ex
quibus patet quod arguentis reductio rationem supra positam non
infringit. Patet similiter ad alias reductiones quas facit
contra eandem tertiam principalem. Arguit enim sic. reducen-
do in oppositum secundam formam in tertia ratione principali
factam. Agens in aliquid non secundum impressionem primi mouen-
tis non necessario tendit in primum per oppositum tue propo-
sitionis. sed voluntas potest appetere aliquos fines se-
cundarios per se et precise absque impressione primi finis. ap
petit enim scire: esto quod nullum aliud bonum debeat eue-
nire per metaphisice et per ethicorum. ergo non necessario mo
uetur in vltimum finem. Preterea voluntas appetit suam
libertatem et vsum sue libertatis propter impressionem vl-
timi finis. sed volendo suam libertatem suspendit actum
suum circa vltimum finem. ergo ex impressione vltimi finis se-
quitur quod voluntas possit suspendere actum suum circa
ipsum. Ad ista siquidem dicitur. ad primum quod hec est falsa
ut patuit prius. Ad 2m dicitur quod bene concludit quod in via
vbi finis vltimus confuse videtur et per speculum. volun-
tas volendo experiri suam libertatem suspendit actum suum
circa finem. Nec oppositum huius intendit probare ter-
tia ratio. nec illud similiter intendit prima conclusio. sed solum quod
voluntas semper habitualiter appetit finem vltimum. et
nullo modo potest habere circa finem vltimum apprehen-
sum sub ratione vltimi summi boni uel btitudinis actum
fuge uel odij. aut displicibile. nec potest velle opposi-
tum btitudinis aut in illo complacere. Causa autem
quare potest hic in via suum actum suspendere circa finem
vltimum. et diuertere intellectum ab illo et conuertere ad
alia est. quia talis actus considerationis vltimi finis con
fusus aut volitio eiusdem potest apprehendi ut medium
inconueniens et insufficiens ad insecutionem vltimi finis
et alia quedam puta quies. aut consideratio aliorum ap-
paret implicite uel explicite esse medium fini propin-
quius et magis vniens et approximare faciens bono
perfecto. secus erit autem in patria. Et sic patet quod non opor-
tet si voluntas possit suspendere volitionem suam circa
finem quod possit ipsum nolle. ¶ 4a ratio principalis pro conclusione
talis est. et ponit eam sanctus Tho. prima 2e. q. 10. arti. 2°.
In motu cuiuslibet potentie a suo obiecto consideran-
da est ratio per quam obiectum mouet potentiam. visibile enim
mouet visum sub ratione coloris actu visibilis. Vnde si co-
lor proponatur visui ex necessitate mouet visum. nisi
aliquis visum auertat: quod pertinet ad exercitium actus. si
autem proponeretur aliquid visui quod non omnibus modis esset
coloratum in actu. sed secundum aliquid esset tale. secundum autem
aliquid non tale. non ex necessitate visus videret tale
obiectum. posset enim intendere ad ipsum ex illa parte
qua non est coloratum. et sic visus ipsum non videret. sicut
autem coloratum in actu est obiectum visus. ita bonum est ob-
iectum voluntatis. vnde si proponatur aliquod obiectum volun-
tati quod sit vniuersaliter bonum et secundum omnem consideratio-
nem. ex necessitate voluntas in illud tendet si aliquid
velit. non enim poterit velle oppositum. Si autem proponatur
voluntati aliquod obiectum quod non secundum quamlibet considera-
tionem sit bonum non ex necessitate voluntas fertur in il-
lud. et quia defectus cuiuscunque boni habet rationem non boni
ideo solum illud bonum quod est perfectum est tale bonum quod vo-
luntas non potest non velle. quod est btitudo. alia autem par-
ticularia bona inquantum deficiunt ab aliquo bono possunt ac-
cipi ut non bona. et secundum hanc considerationem possunt repudia-
ri uel approbari a voluntate secundum quod potest in idem ferri
intellectus secundum diuersas considerationes. hec ille.
Idem medium tangit de veritate. q. 24. arti. p°. ad. 15m.
Sicut inquit aliquod verum propter impermixtionem
falsi de necessitate ab intellectu recipitur: sicut pri-
ma principia demonstrationis. ita est aliquod bonum
quod propter malitie impermixtionem de necessi-
tate a voluntate appetitur scilicet ipsa felicitas. non tamen
sequitur quod ab illo obiecto voluntas cogatur. quia coactio di-
cit aliquid contrarium voluntati quod est propria inclinatio voluntatis
non autem dicit aliquid contrarium intellectui quod non dicit

inclinationem intelligentis. Et.q.22.arti.5. ad 3m dicit simile. Intellect⁹ inqt aliqd nãliter itelligit.sic τ volũtas aliqd nãlr vult.sed coactio nõ est ɔ̃ria intellectioni ſm suã rõnẽ.sicut volũtati.intellect⁹ eni τ si habeat inclinationẽ ad aliqd.non tñ noiat ipsam inclinationẽ hoīs.ſʒ voluntas ipsam inclinationem hoīs noiat. vñ quicqd fit ſm voluntatẽ fit ſm inclinationẽ hoīs τ p hoc non põt eẽ violẽtũ. sed opatio intellectus põt esse ɔ̃ inclinationẽ hoīs que est voluntas ut cũ alicui placeat aliqua opinio sed ꝓpter efficaciã rationũ deducit̃ ad assentiendũ cõtrarie p intellectũ.hec ille. Uerũtamẽ ad hãc rõnem dicit Aureolus ꝙ põt sic ad oppositũ reduci. Ab illo nõ põt voluntas resilire i quo nullã mali repert rationem sed potius oīs boni.ergo cũ in deo accepto a viatore sub rõne oīs boni viator nihil tale reperiat stante ista estimatione nõ poterit resilire τ sic null⁹ peccare poterit nisi fiat ṗus hereticus. Addit etiã ꝙ volũtas in resiliẽdo a sũmo bono habet aliqd cur non velit eã.s.experientiã ꝓpãe libertatis. Preterea suspensio volitiõis respectu vltimi finis potest apphendi sub rõne boni inq̃ʒtum in illa suspensione ẽ magna libertas.τ inq̃ʒtũ illa volitio includit quãdam inutilem occupationem.occupari videlicʒ in cõtinua musitatione respectu finis. igit̃ non apparet cur non possit voluntas ꝓsequi istam suspensionẽ.τ qñ in fine sic ɔ̃siderato repiat̃ aliquis defect⁹ boni scʒ inanis occupatio in eius volitione. Sʒ ista reductio pverse mouet.cũ eni dicit̃ ṗmo ꝙ de⁹ cõcept⁹ a viatore sub rõne oīs boni potest odiri.falsũ ẽ.imo ſm ꝙ dicit scũs Tho.prima pte.q.60.arti.5. inq̃ʒtum deus est cõe bonũ omniũ: vnũquodq̧ naturaliter diligit deũ plus q̃ʒ seipsum.licʒ dicat̃ odio haberi q̃ʒtum ad aliquos eius effectus qui volũtati hoīnʒ ɔ̃trariant̃. Qꝫ aũt quelibet res naturali dilectiõe plus diligat deũ q̃ʒ se arguit sic. Inclinatio naturalis in his que sũt ſm rõnẽ demõstrat naturalem inclinationẽ in volũtate nature intellectualis. vnũquodq̧ autẽ in rebus naturalib⁹ qđ ſm naturã hoc ipsũ qđ ẽ alteri⁹ est ṗncipali⁹ tendit in illud cui⁹ est q̃ʒ in seipsũ. τ hec naturalis inclinatio demõstrat̃ ex his que naturaliter agunt̃.qꝛ vnũquodq̧ sicut agitur naturaliter sic aptum natũ est agi.ut dicitur 2. physicoꝝ. videmus eni ꝙ naturaliter pars exponit se ad conseruationẽ totius corpis.τ qꝛ ratio imitatur naturã.hᵒ imitationẽ inuenimus in ṽtutibus politicis.est eni virtuosi ciuis ut se exponat mortis periculo ꝓ toti⁹ reipublice conseruatiõe.τ si homo esset naturalis pars hui⁹ ciuitatis hec inclinatio eẽt ei naturalis.qꝛ igitur vniuersale bonũ est ipse de⁹.τ sub hoc bono cõtinet̃ homo τ angelus τ oīs creatura.qꝛ oīs creatura naturalr ſm illud qđ est dei ẽ.sequitur ꝙ naturali dilectiõe angelus τ hõ plus τ ṗncipalius diligat deũ q̃ʒ seipsũ.alioqn si naturalr pl⁹ se q̃ʒ deũ diligeret.seq̃ret̃ ꝙ naturalis dilectio esset pua [illegible] τ ꝙ nõ pficeret̃ p charitatẽ sed destrueret̃. hec ille. Quid aũt vocet dilectionẽ naturalẽ ostendit arti.2. dicens.ꝙ dilectio boni qđ hõ naturaliter vult sicut finis est dilectio nãlis. dilectio aũt ab hac deriuata q̃ est boni qđ diligit̃ ꝓpter finẽ est dilectio electiua.nec tñ sequit̃ ut arguens infert.ꝙ nullus possit peccare uel deũ odire.nisi fiat heretic⁹.nec ꝙ hõ nũq̃ʒ peccet ex q̃ deũ illo mõ necio diligit. Illud eni argumẽtũ facit scũs Tho.ibidẽ arti.5. Dilectio inquit naturalis sp manet manente natura.sed diligere deũ plus q̃ʒ seipsũ non manet in peccante homine uel angelo.igitur τc̃. Et respõdet: dicendũ inquit ꝙ de⁹ ſm ꝙ est vniuersale bonũ a quo dependet omne bonũ naturale diligit̃ dilectione naturali ab vnoquoq̧.inq̃ʒtum ṽo est beatificans oẽs beatitudine supnaturali:sic diligit̃ dilectiõe charitatis. hec ille. Ex quo patet ꝙ ſm eum quilibet quãtumcunq̧ peccet diligit tñ deum naturaliter.nõ tñ dilectione charitatiua.τ hoc illi imputat̃ ad peccatũ.nõ aũt prima dilectio scʒ naturalis ad meritũ. Idẽ ponit.2a.2e.q.26.arti.3. Et de malo.q.16.arti.4. ad 15m. Diligere se ꝓpter deũ inq̃ʒtum est obiectũ supnaturalis beatitudinis τ actor gratie est actus charitatis.sed diligere deum sup omnia τ se ꝓpter deũ inq̃ʒtum in eo cõsistit bonũ naturale omnis creature cõpetit naturaliter non solũ creature rationali sʒ etiã brutis aīalib⁹ τ corporib⁹ inanimatis inq̃ʒtum participant nãli amore rationem sũmi boni.ut dicit Dionysi⁹ 4. ca. de diuinis noībus.hec ille. Ex qb⁹ oībus patet ꝙ viator concipiens deũ sub rõne boni oīo pfecti.nullo modo põt eũ respuere.imo necessario eum diligit si aliquẽ actum circa deũ habet.conceditur tñ ꝙ potest eum p accidens odire odiendo ei⁹ aliquos effectus volũtati pfecte cõtrarios.sicut sunt punitiones τ prohibitiones.quibus odio habitis per se retorquetur per accidens odium in deum causantẽ tales effect⁹.de⁹ eni apprehẽsus sub rõne infligentis penam apprehendit̃ a peccante tãq̃ʒ iniustus uel malus. Nec tñ oportet ꝙ taliter eum apprehendens sit hereticus ilico.quia forte illa apprehensio est in pte sensitiua ex vehemẽtia passionis.τ nõ ex dictamine rationis q̃ habitualiter dictat deũ nullam rationẽ mali habere.τ ideo talis non est hereticus plus q̃ʒ freneticus iudicans deum esse iniustum.aut aliter passionat⁹ qui actu false iudicat ſm partem sensitiuã ratione bene habituata habitu fidei p passionem absorta τ ligata ne in rectũ iudiciũ de dei bonitate τ puritate ab omni malicia ꝓponat voluntati. Cum iterũ arguens 2o et 3o. addit ꝙ in fine vltimo apprehẽso in vniuersali voluntas inuenit cur τc̃. Dico ꝙ volũtas in quocunq̧ cur super quo fert̃ nõ fertur nisi ꝓpter participationẽ vltimi finis in tali cur inuentam.τ ideo quãtũcunq̧ suspendat actum dilectiõis circa vltimũ finem sub vniuersali ratiõe apprehensum.tamẽ si fertur sup aliqd ṽtualiter fertur sup vltimũ finẽ τ implicite diligit illum. Dico 2o. ꝙ hoc argumentum solum probat ꝙ vltim⁹ finis nõ necessario actu diligit̃ τ explicite.qđ cõceditur.sed nõ ꝓbat ꝙ possit odiri.τ h solũ videtur ſtã [illegible] ꝙ nõ stat sil ꝙ intellect⁹ apphendat beatitudinẽ sub rõne pfecti boni τ ꝙ volũtas ꝓpter odio illã habeat

quantulicunq₃ enim talis appꝑhensio vltimi finis sit
vniuersalis cōis aut cōfusa et imꝑfecta. tñ dilectio
non fert̃ super appꝑhensionem sed sup appꝑhensum.
ꝛ licȝ cōtinuatio dilectionis vltimi finis possit appa
rere varia. nō tñ ipsam dilectā ꝓut ē dilectionē. ꝛ iō
lȝ volūtas habeat curꝛ motuū ad suspēdendū illā
multiplicationē non tñ ad odiendum beatitudinē sic ap
ꝑhensam. ¶ 2ᵃ ꝯ̃ ꝑncipalis huiꝰ articuli ē ꝙ lȝ volū/
tas necessitate nālis inclinationis velit beatitudinē
apprehensam sub rōne sūmi boni aut btitudinis aut
felicitatis. nō tñ necessario vult eā appꝑhensam sub
aliq̄ speciali rōne illiꝰ in q̄ beatitudo ꝯsistit. ꝛ h̄ dū est
in via. Istā ponit scūs Tho. ꝑma 2ᵉ. q. 5. arti. 8. Bea
titudo iquit pōt dupliciť ꝯsiderari. Uno mō ẜm ra/
tionē cōem btitudinis ꝛ sic necesse est ꝙ oīs hō bti/
tudinē velit. Rō aūt cōis beatitudinis ē ut sit bonū
ꝑfectū. Cū āt bonū sit obiectū volūtatis. ꝑfectū bo
nū ē illud qȯ totaliť eiꝰ volūtati satisfacit. vñ appe/
tere beatitudinē nihil aliud ē q̄ȝ appetere ut volun/
tas satiet̃: qȯ glibet vult. Alio mō possumus loq de
beatitudine ẜm specialē rōnem q̄tū ad illud in quo
beatitudo ꝯsistit. ꝛ sic nō oēs cognoscunt btitudinē
q2 nesciūt cui rei cōis rō btitudinis ꝯueniat. ꝛ ꝑ ꝯñs
q̄tū ad h̄ nō oēs eam volūt. hec ille. Et ibidē ad 2ᵐ
dicit. Cū volūtas sequat̃ appꝑhensionē itellectꝰ seu
rōnis. sicut ꝯtingit ꝙ aliqd ē idē ẜm rē qȯ tñ ē diuer
sum ẜm ꝯsiderationē rōnis. ita ꝯtingit ꝙ aliqd ē idē
ẜm rē ꝛ tñ vno mō appetit̃ ꝛ alio mō non appetitur.
Btitudo ꝗ pōt ꝯsiderari sub rōne finalis boni ꝛ ꝑfe/
cti q̄ ē cōis rō btitudinis. ꝛ sic nāliter ex necessitate
volūtas ī illud tēdit. ut dictū est. Pōt etiā ꝯsiderari
ẜm aliq̄s speciales rōnes uel ex ꝑte ipsiꝰ operatiōis
uel ex ꝑte potentie oꝑatiue. uel ex ꝑte obiecti. et sic
nō ex necessitate volūtas tēdit in ipsā. hec ille. Idē
ponit. 4ᵒ sen. di. 49. q. 1. arti. 3. questiuncula. 1. ad ꝑi
mū. vbi sic dicit. Uisibile ē duplex. s. ꝑ se. ut color. et
ꝑ accidēs ut hō. ita etiā ꝛ appetibile qȯ est volūtatis
obiectū dupliciť pōt accipi. s. ꝑ se ꝛ ꝑ accidēs. per se
obiectū volūtatis ē bonū. sȝ ꝑ accidēs ē hoc uł illud
bonū. ꝛ sicut bonū cōiter loquēdo ē obiectū volun/
tatis. ita ꝛ summū bonū est finis vltimatus volun/
tatis ꝑ se loquēdo. sȝ h̄ uel illud ponit̃ ut vltimus fi/
nis volūtatis ꝛ ꝑncipale obiectū eius q̄si ꝑ accidēs
beatitudo aūt q̄tū ad illud qȯ in ipsa est ꝑ se volun/
tatis ꝑncipale obiectū est oībus nota. sed q̄tum ad
illud qȯ accidit ꝑ se obiecto nō est nota. oēs enim co
gnoscunt ꝑfectū bonū ꝛ hoc appetunt dū beatitu/
dinē appetunt. sed hoc ꝑfectū bonū esse voluptatē
uel diuitias uel virtutē uel aliqd hmōi ē ꝑ accidens ꝛ
iō circa h̄ nō ē iconueniēs multos eē errores. Q̄uis
eni diuina visio sit btitudo nō seq̄t̃ tñ ꝙ q̄cūq̄ appe/
tit btitudinē appetat diuinā visionem. q2 beatitudo
in q̄tū hmōi importat ꝑ se obiectū volūtatis ꝑmū. non
aūt ipsa diuina visio. sicut aliq̄s appetit dulce qui tñ
nō appetit mel. Sic etiā nō sequit̃ ꝙ aliq̄s appetē/
do beatitudinē appetat illud qȯ ẜm rei veritatē est
beatitudo. ita etiā non seq̄t̃ ꝙ aliq̄s spernēdo illud
qȯ ẜm rei veritatē est beatitudo btitudinē spernat.

sicut nō sequit̃ ꝙ qui ignorat hominē ignoret albū.
licȝ hō sit albus. hec ille. ad ꝑmū 2ᵐ ꝛ 4ᵐ aliquibus
dimissis. ¶ 3ᵃ ꝯ̃. ꝙ voluntas ꝓ statu vie nihil neces/
sario actualiť vult nec ab aliquo obiecto mouetur
necessario q̄tū ad exercitiū actus licȝ q̄tū ad spe/
ciē actus necessario ab aliq̄ moueat̃ obiecto. Istam
ꝯ̃nem ponit scūs Tho. ꝑma 2ᵉ. q. 10. arti. 2ᵒ. Uolun/
tas inquit dupliciť mouet̃. Uno mō q̄tū ad exerci
tium actus. Alio mō q̄tū ad specificationē q̄ est ex
obiecto. Primo igit̃ mō voluntas a nullo obiecto
ex necessitate mouet̃. pōt eni aliq̄s de quocūq̄ ob/
iecto nō cogitare ꝛ ꝑ ꝯsequens nō actu velle illud.
sed q̄tū ad 2ᵐ modū motionis ab aliquo obiecto ex
necessitate mouet̃. ab aliq̄ autē nō. hec ille. A quibꝰ
aūt obiectis moueat̃ necessario q̄tum ad specifica
tionē actus ostēdit ꝙ a solo finē vltimo qȯ ẜm om/
nem ꝯsiderationē eiꝰ est bonū. ꝛ media eius recita/
ta sunt in 4ᵃ rōne ꝓ ꝑma ꝯ̃ne que incipit: in motu
cuiuscūq̄ potētie ꝛc̄. Quid aūt sit moueri q̄tū ad
exercitiū actꝰ. ꝛ quid moueri q̄tū ad specificationē
actus. manifestat. q. 9. arti. ꝑ. dicēs. Aliquid in tan/
tum indiget moueri ab aliq̄ in q̄tū est in potētia ad
plura. oportet eni ut illud qȯ est in potētia reducat̃
ad actū. ꝛ h̄ est moueri. Dupliciť antē aliqua vis aīe
inuenit̃ esse ad diuersa in potētia. Uno mō q̄tū ad
agere uel nō agere. Alio mō q̄tū ad agere h̄ uel il/
lud. sicut visus q̄nq̄ videt actu. q̄nq̄ nō videt actu
ꝛ q̄nq̄ videt albū. q̄nq̄ videt nigrū. Indiget igitur
mouente q̄tū ad duo. s. q̄tū ad exercitiū uel vsum
actus ꝛ q̄tū ad determinationē actꝰ: quorū ꝑmū
est ex ꝑte subiecti qȯ q̄nq̄ inuenit̃ agens q̄nq̄ non
agens ꝑ te. aliud ex ꝑte obiecti ẜm qȯ specificatur
actu. hec ille. Eandē ꝯ̃nem ponit de veritate. q. 22.
arti. 6ᵒ. dicēs. Ex h̄ dr̃ aliqd esse necessariū qȯ ē imu
tabiliť determinatū ad vnū. vñ cū volūtas indeter/
minate se habeat respectu multoꝝ non hȝ respectu
oiuȝ necessitatē sȝ respectu eoꝝ tm̄ ad q̄ nāli incli/
natiōe determinat̃. ꝛ q2 omne mobile reducitur ad
imobile ꝛ indeterminatū ad determinatū. iō opor/
tet ꝙ illud ad qȯ volūtas ē determinata sit ꝑncipi/
um appetēdi ea ad que non est determinata. ꝛ hoc
est vltimus finis. Inuenit̃ aūt indeterminatio vo/
luntatis respectu triū scilicȝ respectu obiecti. respe/
ctu actus. ꝛ respectu ordinis in finē. respectu obie/
cti quedā est indeterminata voluntas q̄tum ad ea
que sunt ad finem ꝛ non q̄tū ad ipsum finē vltimū.
multis eni vijs ꝑueniri potest ad vltimū finem ꝛ di/
uersi diuersas vias appetunt ꝑueniendi in ipsum. ꝛ
ideo nō potuit esse appetitus voluntatis determi/
natus in ea que sunt ad finem. sicut est in rebus na/
turalibus que ad certum finem ꝛ determinatū non
habent nisi certas ꝛ determinatas vias. ꝛ sic patet
ꝙ res naturales sicut de necessitate appetūt finem
ita ea que sūt ad finem. ut nihil sit in eis accipere qȯ
possint appetere ꝛ nō appetere. sȝ volūtas de neces
sitate appetit finē vltimū ut nō possit ipsū nō appe/
tere. sȝ nō de necessitate appetit aliqd eoꝝ q̄ sūt ad
finē. vñ respectu hꝰ ē ī ꝑtāte eiꝰ appetere h̄ uł illud.

2° est voluntas indeterminata respectu actus quia etiã circa obiectũ determinatũ potest uti actu suo si voluerit uel nõ uti. potest eñi exire in actũ volendi respectu cuiuslibet et nõ exire. qd in rebus naturalibus nõ cõtingit. Grave eñi semper descendit deorsũ in actu nisi aliqd prohibeat. qd exinde cõtingit quod res inanimate non sunt mote a seipsis sed ab alijs. unde non est in eis moveri uel non moveri. res aũt animate possunt moveri a seipsis. et inde est quod volũtas põt velle et non velle. 3° est indeterminatio voluntatis respectu ordinis ad finem inquantũ voluntas põt appetere illud quod in finẽ debitũ sm veritatem ordinatur. uel etiã sm apparentiã tñ. Et hec indeterminatio ex duobus cõtingit. scilicet ex indeterminatione circa obiectũ in his que sunt ad finẽ. et iterũ ex indeterminatione apprehensionis que põt esse recta et nõ recta. sicut enim ex aliquo principio vero dato nõ sequitur cõclusio falsa nisi per aliquã falsitatẽ rationis. uel assumentis aliquã propositionẽ falsam. uel falso ordinantis principiũ in cõclusionem. ita etiã ex quo inest appetitus rectus ultimi finis nõ põt sequi quod aliquis aliqd inordinate appeteret nisi ratio acciperet aliqd ut ordinabile in finẽ qd non est ordinabile in finẽ. sicut qui appetit beatitudinẽ appetitu recto nunquam deduceretur in appetendã fornicationẽ nisi inquantũ apprehendit eam ut quoddã hois bonũ inquantum est quoddã delectabile bonũ. et sic ut ordinabilẽ in beatitudinẽ velut quandã imaginẽ eius. Et ex hoc sequitur indeterminatio voluntatis qua põt bonũ uel malũ appetere. Cum aũt voluntas dicatur libera inquantum necessitatẽ nõ habet. libertas voluntatis in tribus cõsiderabitur scilicet quantum ad actũ inquantum põt velle et nõ velle. et quantũ ad obiectũ inquantum põt velle hoc et velle illud et eius oppositũ. et quantum ad ordinẽ finis inquantum põt velle bonũ et malũ. sed quantum ad primũ horum inest libertas volũtati in quolibet statu nature respectu cuiuslibet obiecti. 2m vero est respectu quorundã obiectorum. scilicet respectu eorum que sunt ad finem et nõ ipsius finis et etiã sm quẽlibet statũ nature. 3m vero nõ est respectu omnium obiectorum sed quorundã. scilicet eorũ que sunt ad finẽ. nec respectu cuiuslibet status nature sed illius tñ in quo deficere põt. nã ubi non est defectus in apprehendẽdo et cõferẽdo non põt esse volũtas mali etiã in his que sunt ad finẽ. sicut patet in beatis. et pro tanto dicitur quod velle malum nõ est libertas nec pars libertatis quamuis sit quoddã libertatis signũ. hec ille. Ex quibus patet quod volũtas nõ necessario exit in actũ respectu alicuius obiecti presertum sed in via sic quod quolibet obiecto proposito in potestate sua est nullũ actũ habere respectu illius. põt eñi intellectũ ab hoc cognitiõe avertere et per cõsequẽs in aliud divertẽdo sup aliud obiectũ ferri. Sed dubiũ videtur esse in predictis. falsum eñi videtur quod volũtas pro quocunque statu põt respectu cuiuslibet obiecti habere actũ et nõ habere. Nã in patria nõ est in potestate volũtatis velle deũ et nõ velle. ut dicetur in alia distinctione. Similiter falsum videtur quod volũtas respectu nullius eorum que sunt ad finem sit determinata. Nã ipsemet dicit prima 2e. q.

10. arti. 3. ad 3m. quod homo naturaliter vult non solũ ultimum finem sed multa alia. dicit eñi sic. Finis ultimus ex necessitate movet voluntatẽ quia est bonũ perfectũ. et similiter illa que ordinantur ad hunc finem sine quibus finis haberi non põt. sicut esse et vivere et huiusmodi. Articulo etiã primo dicit quod hõ naturaliter vult nõ solũ obiectũ voluntatis sed et alia que cõveniunt alijs potẽtijs ut cognitionẽ veri que cõvenit intellectui et esse et vivere et alia que respiciunt consistentiã naturalem. Ad primũ dubiũ dicitur quod intẽtio sua est quod volũtas respectu cuiuscunque obiecti pro quocunque statu põt habere actũ et suspendere actũ pro quo statu põt sibi proponi sub rõne boni exitus in actum uel cessatio ab actu. In patria vero non põt proponi voluntati sub aliqua specie boni cessare a dilectione dei sm se. si tñ intellectus põt sibi proponere sub specie boni hoc qd est suspẽdere talẽ actũ utique volũtas põt illũ actum intercipere. et quod ista sit mens eius patet de veritate. q. 24. arti. 8. ad 2m et 3m. Argumentũ eñi 3m est tale. Liberũ arbitriũ habet dominiũ sui actus. sed uti gratia est quidã actus liberi arbitrij. ergo est in potestate liberi arbitrij uti gratia uel non uti. et sic per gratiam cõfirmari non põt. Argumentũ 2m cõsimile ẽ huic. arguit eñi sic. In potestate liberi arbitrij ẽ uti gratia et nõ uti. nã liberũ arbitriũ a gratia nõ põt cogi. sed si liberũ arbitriũ gratia infusa nõ utatur decidit in malum. ergo nulla gratia superveniẽs põt liberũ arbitriũ cõfirmare in bono. hec ille. Ad ista duo argumenta similiter rñdet dicẽs. In potestate liberi arbitrij ẽ nõ uti habitu. cũ põt hoc ipsum qd est nõ uti habitu sibi proponi sub specie boni. quod de gratia in beatis accidere nõ põt. hec ille. Ex quo patet solutio ad primũ dubiũ. sicut eñi quamuis in patria voluntatis sit uti uel nõ uti habitu cũ tale uti uel nõ uti põt sibi proponi sub specie boni. tamẽ in patria volũtas necessario utitur gratia. quia nõ uti gratia non põt sibi apparere bonũ sm se. cũ ibi nullus possit esse defectus in itellectu. Ita similiter dico quod quamuis volũtas quõlibet obiectũ possit velle actualiter et nõ velle cum exire in actũ et suspẽdere põt sibi proponi sub ratione boni. tñ in patria volũtas necessario exit in actũ dive dilectiõis. nec põt illã suspendere. cũ illud nõ possit proponi voluntati sub rõne boni. Et si dicatur quod saltẽ habetur quod nõ plus pro quolibet statu volũtas habeat primã indeterminationẽ. scilicet respectu actus quam tertiã scilicet respectu ordinãdorum in finẽ. ex quo in patria sicut non habet tertiã ita nõ habet primã. dico quod tertia indeterminatio nullo mõ remanet in beatis. ibi eñi nihil male appetitur in ordine ad finẽ. sed prima indeterminatio scilicet quo ad exire in actũ uel nõ exire remanet in patria quo ad multa obiecta. puta respectu omnium actuum quorum cessatio ab actu uel non exire põt proponi sub specie boni volũtati per intellectũ. Secundũ dubiũ etiã faciliter solvitur si dicta superius ad memoriã revocentur. Intelligit enim sanctus Tho. quod volũtas nõ necessario vult ea que sũt ad finẽ sine quibus finis haberi põt. [illegible] apparet [illegible] sine talibus haberi posse. talia vero non sunt esse vivere intelligere. ut superius extitit probatum. ¶ 4a cõclusio est. Quod divina essen

tia clare visa necessario mouet voluntatē creatam
ad sui dilectionē non solū quo ad specificationem
actus sed etiam quo ad exercitiū. Primam partē
ꝯnis ꝓbat sanct⁹ Tho. 4.° sen. dis. 48. q. j. arti. 3.° In
quolibet inquit appetibili siue delectabili duo pñt
considerari. s. illud qd̄ appetitur uel est delectabile
ꝛ illud qd̄ est rō appetibilitatis uel delectabilitatis
in eo. sicut aūt ſm Boetiū in libro de ebdomadib⁹
illud qd̄ est habere aliqd ꝑterq̄ qd̄ ipsū est pōt ipsū
ꝙo esse nihil aliud ꝑter se habet admixtum. ita illud
qd̄ est appetibile uel delectabile. sed illud qd̄ est rō
delectabilitatis nihil habet admixtū nec habere pōt
ꝑpter qd̄ nō sit appetibile uel delectabile. res igiṫ
que sūt delectabiles ꝑpter ꝑticipationē bonitatis
que est rō appetibilitatis ꝛ delectabilitatis possunt
apprehense non delectare. sed illud qd̄ est ꝑ eēntiā
suam bonitas impossibile est ꝙ eius essentia appre-
hensa nō delectet. vnde cū deus essentialiṫ sit ipsa
bonitas nō pōt diuinitas sine gaudio videri. hec ille
Item pma pte. q. 62. arti. 8.° sic ait. Essentia dei est
ipsa essentia bonitatis. vnde hoc mō se habet ange
lus videns deū ad ipsū deū: sicut se habet quicūq̄
nō videns deū ad cōem rationē boni. Impossibile
est aūt ꝙ aliquis quecūq̄ velit ꝛ opeṫ nisi attēdēs
ad bonū uel ꝙ velit diuertere a bono inq̄tū hō. an
gelus igiṫ videns deū nō potest velle uel agere nisi
attendens ad deū. sic autem volens non pōt pecca
re. hec ille. Ex quib⁹ patet ꝙ volūtas vidētis deū
necessario moueṫ a deo q̄tū ad speciem actus. sic
ꝙ nō stant simul ꝙ intellect⁹ diuinā essentiā videat
ꝛ voluntas eam odio habeat uel nolit aut respuat.
imo si aliquē actū circa eam habeat ille erit ꝓsecu-
tio ꝛ nō fuga. erit eni dilectio uel delectatio. ꝛ h̄ so-
nat pma pars ꝯnis. Q aūt siliṫ necessario moueaṫ
a tali obiecto q̄tum ad exercitiū actus rei ita ꝙ nō
sit in ptāte voluntatis create visa diuina essentia
oēm actū circa eam suspendere uel intellectum ab
ei⁹ consideratione auertere. Patet iterū ex predi-
dictis. quia illud nō pōt voluntas positiue aut ꝑua
tiue qd̄ nullam speciem boni habet. sed cū aliquis
videt deum. intellectus nō potest voluntati dicta-
re aut sub boni specie presentare ꝙ nullū actū cir-
ca deū eliciat aut ꝙ illo relicto alia velit aut ꝙ itel
lectū ab illius intuitiōe diuertat. ergo volūtas non
poterit illud. h⁹ patet. q2 aliter videns deum clare
erraret si iudicaret aliquod tale esse bonū. ¶ Con-
firmaṫ per sanctū Tho. 3.° contra genti. ca.° 62.° vbi
sic ait. Impossibile ē ꝙ aliquis a bono quo fruitur
velit discedere nisi propter aliqd̄ malū qd̄ in frui-
one illi⁹ boni estimaṫ. saltē ꝑpter hoc ꝙ estimatur
impedimentū maioris boni. Sicut enim nihil appe
titur nisi sub ratione boni. ita nihil fugiṫ nisi sub ra-
tione mali. sed in fruitione illius visionis nō pōt esse
aliquod malū cū sit optimū ad qd̄ creatura intelle-
ctualis pōt peruenire. Neq̄ etiam potest esse ꝙ ab
eo qui fruitur illa visione estimetur in ea esse aliqd
malū uel aliqd ea melius. cū visio illius summe veri-
tatis oem falsam estimationē excludat. Impossibi-

le est igiṫ ꝙ substantia intellectualis que deum vi-
det vnq̄ illa visione carere velit. hec ille. Itē ibidē
nichil quod cū admiratiōe cōsideraṫ. pōt esse fasti-
diosum. quia q̄diu sub admiratione est adhuc desi-
deriū manet. diuina aūt substantia semp cū admi-
ratione a quolibet intellectu creato videṫ. cū null⁹
intellectus creatus eā cōprehendat. impossibile ē
igitur ꝙ substantia intellectualis illam visionē fa-
stidiat. ꝛ sic non pōt esse ꝙ ab illa visione uel fruitio
ne ꝑ ꝓpriam voluntatē desistat. hec ille. ¶ 5ª ꝯ est
ꝙ vltimo fine clare apprehenso voluntas necessa-
rio fruiṫ. Ista ꝯ pōt ꝓbari ex dictis in ꝓbatione 4ᵉ
ꝯnis. ex illis que allegata sunt de 4.° sen. q̄ probant
ꝙ diuina eēntia sine gaudio videri nō potest. ¶ 6ª
ꝯ est. ꝙ vltimo fine apprehenso sub generali ratio-
ne summi uł ꝑfecti boni aut felicitatis aut b̄titudinis [sine]
[circa] beatificā visionē volūtas non fruiṫ perfecte.
Istā ponit scūs Thomas p° sen. dis. j. q. vltima arti.
p° vbi sic dicit. Fruitio ponit quādā delectationē in
fine. delectatio aūt non potest esse nisi in cognoscē-
te. ꝑpter quod Plato dicit ꝙ delectatio est gene-
ratio sensibilis i natura. i. q̄ sentiṫ nature ꝯueniēs. ꝛ
ideo cum creature insensibiles non cognoscāt. nec
delectanṫ nec fruunṫ. Preterea fruitio ꝓprie loquē-
do ē tm̄ vltimi finis. bruta aūt vltimū finē nō appre
hendunt nec finē ꝓximū possunt ordinare ad finē
istū cū careant ratiōe cui⁹ est ordinare. vn̄ nō ꝓprie
fruunṫ. Similiter peccator ponit finē vltimū in quo nō
est. vnde cū verū finem non habeat nō vere fruiṫ.
Ulterius fruitio dicit delectationē in fine. vn̄ ꝑfe-
cta fruitio non est nisi perfecta delectatio que esse
non potest ante cōsecutionē finis. ideo in via iustus
homo non perfecte fruitur sed beati qui consecuti
sunt finem nunc proprie ꝛ perfecte fruūtur. hec il-
le. Ex quibus patet ꝙ voluntas ante consecutionē
vltimi finis licȝ necessario diligat eum non tamen
necessario fruitur illo loquendo de fruitione per-
fecta. licȝ loquendo de fruitione imperfecta cōce-
dēdū sit ꝙ sicut finem necessario diligit ita fine ne-
cessario fruitur inq̄tum. s. desideriū in illo quietaṫ
non procedendo vlterius referendo illum in aliud
Sicut eni dicit sanctus Thomas ibidem ad 5ᵘᵐ. du
plex ē quies. s. quies desiderij ꝛ quies mot⁹. quies
desiderij est quando desideriū sistit in aliquo pro-
pter quod omnia querit ꝛ nō desiderat aliquid vl-
terius. ꝛ hoc modo voluntas iusti in via quiescit in
deo. Quies aūt motus est quādo peruenit ad ter-
minū quesitū. ꝛ ita quies voluntatis erit in patria.
hec autem quies facit perfectam fruitionē. sȝ pri-
ma imperfectam. hec ille. Sicut autē ipse dicit de
deo. ita potest dici de vltimo fine apprehenso sub
ratione perfecti boni. in illo enim quietatur volun-
tas p° modo. non autem secundo modo. ꝛ in hoc pri-
mus articulus terminetur.

Quantū ad secundum

mouēda sunt du-
bia. Contra pmā enim ꝯnem arguit Aureolus mul
tipliciter probando ꝙ vltimo fine qualitercunq̄

apprehenso circa visionē diuine essentie voluntas non de necessitate elicit actum cōplacentie aut desiderij respectu ipsius. Arguit ꝗ pͦ sic. Illud voluntas nō necessario desiderat aut ī illo necessario delectaṫ in quo defectū reperit boni ⁊ rōnem alicuiꝰ mali. lata enim sup illam rationē mali aut defectū boni apparet ꝙ nō necessario cōplacebit. sed sūmū bonum apprehensum in vniuersali habet ut sic apprehensum defectū boni ac rationē alicuius mali. vniuersale enim est in potentia ⁊ ideo ea apprehensum in vniuersali consideraṫ sub quadā imperfectiōe. vñ in esse cognito ē imꝑfectū puta potētiale obscurū non satians non quietans: que oīa icludūt rationē alicuius defectus aut mali. ergo nō apparet qualiter sic acceptū necessitet voluntatem ad cōplacendū in se ⁊ delectabiliter quiescendū. Nec valet inqͭ si dicatur ꝙ saltē necessitabit ad desiderandū. nullū namqȝ desideriū habet necessitatē nisi quatenus cōplacentia ex qua oritur est necessaria. cum igitur voluntas non necessario cōplaceat ī fine sic apprehenso: nec illū necessario desiderabit alioquin necessariū dependeret a contingenti. qδ ē impossibile. Nec etiā obstat si dicatur ꝙ ī sūmo bono apprehenso non inueniṫ aliquis defectus sed in modo apprehendendi. hoc quidē nō obuiat. qꝛ modus apprehendendi sūme facit ad hoc ꝙ obiectum moueat. cū bonum intellectū moueat volūtatē. ut patet 3ͦ ethicoꝝ. ⁊ 6ͦ. vbi dicıṫ ꝙ mēs practica mouet. Un̄ obiectū clare apprehēsum aliter mouebit ꝙ̄ cōfuse ⁊ diminute cognitū. hoc enim nullo modo quietat. ¶ 2ͦ sic. Sub illo actu non est volūtas de necessitate q pōt impediri casualiter ⁊ deliberate. sed stante apprehensione sūmi boni possibile est ut hō illud non appetat nec sit sub actu desiderij. possibile est inquā ex inaduertētia ⁊ inattentione. ut patet ꝙ disputātes de sūmo bono uł studentes circa materiā vltimi finis non sunt in continuo appetitu vltimi finis. aliter sequereṫ ꝙ legēs ꝑmū ⁊ xᵐ ethicoꝝ esset in cōtinuo appetitu vltimi finis qδ nullus experiṫ. possibile est etiā ex dilectione. quia pōt concipi desideriū sub rōne ipeditiui maioris boni puta inquisitionis veritatis circa finē vltimū. quia affectati non bene vident verū. multis etiā alijs causis potest se homo figere ⁊ munire ne dū cōcipiet vltimū finem desideret eū. puta quia illud desiderium est vanū ⁊ inutile ⁊ multa talia. ergo voluntas non necessario fruiṫ aut desiderat finē sic apprehēsum. ¶ 3ͦ sic. quilibet rediēs ad seipsum expitur illud ꝙ fine vltimo sic apprehenso ab eo non necessario in eo complacet aut delectatur. qδ patet. nam nullus actus de necessitate exn̄s in intellectu uel voluntate videṫ nos posse latere. Unde quilibet experitur quando dubitatiue aliqd cognoscit. ⁊ quādo certitudinaliter. ⁊ pari mō debet experiri quando complacet imobiliter aut cōtingenter aut non. Interrogatus eni laicus quilibet facta sibi mentione de vltimo fine vtrū vellet ipsum habere. responderet nulli dubium ꝙ sic. ⁊ si vltrā interrogaretur an posset non velle. responderet vtiqȝ ꝙ si vellet non curaret. imo plus vellet pro aliquo statu aliquid aliud ꝗ patet ꝙ illud non volebat de necessitate. ¶ 4ͦ sic. Nullus actus volūtatis est necessariꝰ nisi actus reflexus sup illū sit necessarius dū volūtas reflectiṫ sup illū. verbi grā. voluntas non necessario cōplacet in aliquo nisi cōplaceat sibi necessario complacentia dū reflectiṫ sup eā. alioquin si non necessario placet cōplacentia potest sibi illa complacentia displicere ⁊ sic cōplacebit tristabiliter ⁊ violenter ⁊ ꝯ sponte. qδ est impossibile. cū oīs motus cōplacentie sit spontaneus. sed clarū est ꝙ actus voluntatis quo reflectiṫ supra cōplacentiā finis vltimi. nō est necessarius. imo multi vellēt ꝙ illa cōplacentia eēt necessaria ut illi qui istā partē tenēt. ⁊ iterū cōplacētia nō habet ī se vnde necessario cōplaceat cū nō sit magnū bonū hominē in tali cōplacentia occupari. ꝗ nec cōplacentia vltimi finis est in voluntate imobiliṫ. ¶ 5ͦ sic. In nullo imobilitaṫ volūtas nisi quietetur in illo. sed ī cōplacentia vltimi finis sic apprehensi volūtas nō expitur quietē sui aut sui quietationē. ꝗ nec ibi imobilitaṫ. videṫ eni repugnantia ꝙ cōplaceat in aliq̄ imobiliter ⁊ tñ nō quiescat ī eo. ¶ 6ͦ Nullus amor cōcupiscētie est necessario ī volūtate nisi amor amicitie ex quo ꝓcedit amor cōcupiscentie sit necessariꝰ. alias effectꝰ esset necessariꝰ ⁊ cā cōtingens. qδ est ipossibile. sed cōplacere ī vltimo fine sic apprehēso nō est nisi amor ꝯcupiscētie. nec eni eū desiderare est nisi cōcupiscere eū. nō eni cōcipiṫ ut q̄ddā subsistēs qδ possit amore amicitie cōplacere. sȝ potiꝰ ut q̄dā ꝑfectio ⁊ bonū appetibilitatis. nūc āt oīs talis ꝯcupiscētia ortū hȝ ex amore sui ipsiꝰ. sȝ cōstat ꝙ amor amicitie q̊ qs se amat nō ē necessariꝰ sed cōtingens ⁊ in nr̄a ptāte. alioquin nō possemꝰ nos plus uel minus amare nec cadēt virtꝰ ⁊ vitiū circa istū amorē. cū virtꝰ sit habitꝰ electiuus ⁊ de eis que necessario insunt nō vituperemur. ergo si ꝯtingit circa istū amorē recte agere ⁊ errare. imo ⁊ seipsū cōtēnere ꝓpter deū. necesse ē ꝙ nulliꝰ boni cōcupiscentia respectu sui insit imobiliter voluntati aut necessario. ¶ Confirmatur qδ dictum est de amicitia respectu sui ipsius. nā multi desiderant nō esse sui. ut patet per experientiā in desperantibus qui se anullarent si possent. ⁊ etiam fortis non sperans aliā vitā exponit se morti. ut patet 3ͦ ethicoꝝ. Ista sunt argumenta Aureoli. ¶ Scotꝰ autē ꝯ cl[illegible] ꝯnem sic arguit. pͦ. Nam nihil est tā in potestate voluntatis ꝙ̄ ipsa voluntas. ſm Augᵐ pͦ retractationū. ex quo colligitur ꝙ si actꝰ volūtatis sit in ptāte volūtatis mediate. multo plꝰ imediate. sed in ptāte voluntatis est velle finem ⁊ nō velle mediāte intellectu. pōt eni auertere intellectū a cōsideratione [illegible] nis quo facto nō volet ipsū. ergo stante consideratione poterit nō velle. ut videṫ. ¶ 2ͦ sic. Agens qδ necessitaṫ ad agendū ī eadē necessitate remouet ꝓhibens actionē. ut patet de graui quod de necessitate moueṫ deorsum. ⁊ ideo de necessitate remouet oē ꝓhibens si pōt illud remouere. sed voluntas

[illegible] remouet, perdens et impediens illam a volitione finis [illegible] non [illegible] consideratione intellect' et tamen posset re[illegible] mouere figendo intellectum et manutenendo ipsum in consideratione de fine [illegible] cum non faciat. sequitur quod non neces[illegible] volitionem finis. ¶ 3° sic. Impossibile est extremum [illegible] coordinationis respicere extremum al[illegible] coordinationis sub quacumque necessitate quin tanta respiciat [illegible] medium necessario requi[illegible] inter illa extrema. sed [illegible] finis est [illegible] vnum extremum coordinationis omnium aliarum volitionum. finis [illegible] est aliud extremum [illegible] volitionem. medium autem inter illa duo extrema. s. volitionem et finem erit consideratio ipsi' finis. hec autem consideratio non est necessaria immo volun/tas pot eam suspendere. igitur nec conexio voluntatis cum fine erit de necessitate. ¶ 4° sic. Quicquid necessa/rio quiescit in aliquo sibi presente necessario manutenet illud sibi presens si pot. sicut patet de graui quod manu/tenet se in centro in quo de necessitate quiescit. et simili/ter appetit' sensitiuus tenet sensum in illo sensibili in quo necessario delectatur et quiescit si illud pot presens habere. Cui' ratio est. quia quod aliquid necessario quiescat in aliquo sibi presente hoc est propter conuenientiam perfectam et propter eandem videtur necessario sibi coniungi. et ita quantum pot facit quod coniunctio sit presens et in actu. Sed voluntas non necessario tenet finem sibi presentem per considerationem et tamen pot. ergo non videtur necessario quiescere in fine apprehen/so. ¶ 5° sic. Omne agens necessario agit de necessitate vsque ad vltimum sue potentie. ut patet de graui quod toto impetu infert' mouetur. Et ratio huius est quia sicut in potentie sua non est act' ita nec intentio act'. sed voluntas non fertur de necessitate in finem apprehensum secundum vltimum sue poten/tie. non enim experimur nos intensissime et secundum conatum ar/dentissimum diligere beatitudinem apprehensam. ergo nec di/lectio finis erit in voluntate de necessitate. ¶ 6° sic. Potentia libera per participationem non magis tendat libe/re in obiectum quam illa que est libera per essentiam. sed intellect' in considerando de fine vltimo non necessitatur a volunta/te. ergo nec voluntas necessitabitur ad tendendum in obie/ctum. ¶ 7°. Quandocumque aliqua agentia sunt ordinata si necessitas est in superiori erit in omnibus alijs. sed voluntas est superior in toto regno anime et mouet intellectum ad con/siderandum de fine. ergo si in ipso ponitur necessitas re/spectu finis et intellect' necessitabitur ad considerandum de fine. cui' oppositum experimur. ¶ Contra 2am conclusionem Aureolus arguit probando quod sit irrationabilis. Illud inquit est maxime irrationabile quod summum bonum vni/uersaliter apprehensum trahat immobiliter voluntatem quin stante firma estimatione quod hoc summum bonum sit so/lus de' [illegible] deus sic a[illegible] immobiliter moue/at ipsam voluntatem hoc autem videtur necessarium. quia sumpta maiore per intellectum et ei adherente voluntate. si sit firma opinio [illegible] absque hoc quod non [illegible] scientia. statim conclusio est volita. ut patet 7° ethicorum. vnde si volo omne dulce. et lacte demonstrato sensus sumit minorem di/cendo hoc est dulce statim conclusio est volita. s. hoc lac. pari ratione si de necessitate volo summum bonum et firmiter te/neo quod illud summum bonum est solus deus. statim de ne/cessitate [illegible] quod deus de necessitate est volit' [illegible] quia stante conexione formalis obiecti super quod transit po/tentia cum obiecto materiali simul transit super vtrumque compositum. Si igitur summum bonum est necessario volitum et illud applicat firma opinio ipsi deo. sequitur quod de' concept' ut summum bonum necessario appetatur. ¶ 2° sic. A bono non pot resilire voluntas in quo nullam mali reperit rationem sed potius omnis boni. ergo cum in deo concepto a viatore sub ratione omnis boni viator nihil tale reperiat. stante ista estimatio/ne non poterit resilire. et sic nullus poterit peccare nisi pri' fiat hereticus. ¶ 3° Si illud quod min' inesse videtur inest et illud quod magis. sed min' videtur quod beatitudo ap/prehensa ut summum bonum confusum et vniuersale traheret immutabiliter voluntatem quam de deo apprehenso ut summum bonum. et sic certitudinaliter estimato. quoniam particularia ma/gis mouent quam vniuersalia presertim in moralibus. er/go si summum bonum vniuersale et confusum trahit immuta/biliter voluntatem dummodo apprehendatur. multo fortius de' cum estimabitur summum bonum trahet eam ad se immutabi/liter diligendum. Nec valet si dicatur quod hoc tenetur solum per fidem. tum quia hoc tenetur per rationem quod deus est summum bonum quo maius excogitari non pot secundum Anselmum. preterea sol. tum quia licet teneatur per fidem et firmam estimationem eque effica/citer mouebit. ac si teneretur per sciam. sicut dicit phus 7° ethicorum. contra volentes euadere rationem socratis di/centis quod impossibile est agere contra sciam. ut patet ibidem. ¶ Contra 4am conclusionem arguit Adam multipliciter. primo sic. Experientia namque docet in scientijs quod nullum trista/bile uel delectabile in creaturis pot limitare liberta/tem voluntatis uel tollere stante vsu rationis. igitur non est ra/tionabile negare libertatem voluntatis respectu dei clare visi nisi in bono confirmetur. ¶ 2° Si aliquid obstaret huic libertati uel hoc esset infinitas diligibilis. uel quia deficeret circa tale obiectum cur sic suspenderet talem fruitionem aut dilectionem. non primum. quia non obstante infi/nitate obiecti adhuc libere attingetur concausat in volun/tate creata dilectionem sui et etiam cognitionem finitam tamen Nec 2m. quia sufficiens causa posset esse voluntati experientia an posset a dilectione cauenda uel continenda desistere ad horam. ¶ 3° quia si sic hoc precipue videretur quia tunc iudicatur summum bonum uel summe debere amari et hoc. sed hoc non quia in via iudicam' deum esse summe diligibilem. nec tamen necessa/rio eum sic apprehensum diligim'. et sic etiam in via null' mereretur ex hoc quod diligit deum sic apprehensum uel iudicatum esse summe diligibilem ex quo non posset stante tali iudicio non diligere. ¶ Confirmatur. quia voluntas est ita libera quod habito de/ctamine practico pot illi se conformare uel non ita bene respectu finis. sicut respectu ordinandorum in finem. ¶ 4° Nam Aug' 3° de libero arbitrio probat quod nulla res pot cogere mentem fuire libidini. ergo electio uel volitio libidi/nis non necessario sequitur apprehensionem prehabita delibera/tione. igitur nec summum bonum infinitum necessitat voluntatem ad sui dilectionem post cognitionem deliberatiuam. consequentia pro/batur. quia omne infinitum clare uel obscure visum non mouet intellectum aut voluntatem nisi finite. quia passum non est receptiuum motionis infinite nec mouet ad volen/dum ipsum effectiue per modum obiecti nisi causando co/gnitionem sui finitam que immediate actiue mouet ad voli/tionem [illegible] fortius mouet voluntatem ad

appetēdū uel volendū ipſū q̄ delectabile finitū. capiatur ergo delectabile finitū ī eadē ꝓportione fortius mouet voluntatem ad volendū ipſum q̄ fuerit ꝑmū delectabile finitū datum. igiť ſicut illud pᵒ deliberatiuā cognitionē ſui non pōt neceſſitare voluntatē ad ſui volitionē ſeu dilectionē. ita nec obiectum primū infinitū. ¶ 5ᵒ. Nā cum dictamine quo cognoſcimus eſſe ſubueniēdū ꝓximo ſtat ꝙ hoc non facimus. igiť eodē mō reſpectu dei qualitercū ꝗ apprehenſi. ⁊ ſtante iudicio ꝙ ipſum debemᵒ ſūme diligere ſtare pōt ꝙ ipſum non diligamus. ¶ 6ᵒ. Deus pōt ad horā dare alicui fruitionē ⁊ certificare ipſū ꝙ pᵒ talē horā nō habebit illā fruitionē. igiť talis pōt velle carere illa fruitione. etiā ſtantibᵒ adhuc viſione ⁊ fruitione. qꝛ non eſt ſibi īpoſſibile cōformare ſe deo in volito ⁊ acceptare illud qđ deus de ipſo ad horam diſpoſuit. ¶ Confirmať. qꝛ deus pōt precipe voluntati ꝙ conetur ad ſuſpēdendum amorem quo amat illum clare viſum. ḡ ipſa pōt velle ſuſpēdere dictum amorē. ¶ 7ᵒ. Nā alicui decedēti cū peccato veniali poſſet deᵒ ad tēpus ſe clare oſtēdere. ⁊ ad fruitionē ſui eū admittere ⁊ cū hoc oñdere ſibi ꝙ ī purgatorio debet ſoluere penā debitā interrupta tamē fruitione. ⁊ cum talis eſſet in charitate cōformaret ſe deo ī volito ⁊ cogitaret ꝙ iuſtum eſſet eū ad tēpus priuari delicto ſuo. igitur. ¶ 8ᵒ. Nā cum clara dei viſione ſtaret ꝙ deus cōpoſitiue ⁊ diuiſiue cōcipeť ſub rōne diſplicibilis et incomodi veri uel eſtimati. utputa ſi oſtēdereť ſic vidēti eſſe futurus ꝑpetuᵒ afflictor uel ānihilator ⁊ hꝫ. omne aūt appꝫhēſum ſub rōne diſplicibilis pōt voluntas nō velle. igiť ⁊c̄. ¶ 9ᵒ. Nō minᵒ libere ⁊ contingēter fruiť quis deo clare viſo q̄ velit beatitudinē apprehēſam. omnes eñi volunt naturaliter eſſe bti. ſm Augᵐ. iz. de trinitate. Et Anſelmū de caſu diaboli. ⁊ tamē libere pōt quis velle miſeriā ſibi etnā. qꝛ ſm Augᵐ 3ᵒ de libero arbitrio. ſi diabolo daretur optio ſm rectā rōnē. potiᵒ deberet eligere ſꝑ miſer eſſe q̄ nō eē. ¶ xᵒ. Nā viator pōt velle non eē. ut patet de achitofel ſaule ⁊ iuda. igitur pōt ſibi nolle btitudinē. igiť clare vidēs deum pōt nolle btitudinē. Prima oña patet ꝑ Augᵐ ꝑmo de ciuitate dei. Porro inquit tā nemo ē qui nō eē btūs velit: q̄ non eē. ⁊ quō eñi pōt eē btūs cū nihil ſit: zᵃ oña pꝫ. qꝛ nō magis neceſſitať vidēs deū ut clare viſum diligat q̄ aliquis ad volēdū ſibi beatitudinē uľ bñ eſſe ¶ xiᵒ. qꝛ poſſibile eſſet aliquē dānandū clare videre deū ⁊ ꝙ deᵒ reuelaret ſibi aliquā puā penā ſibi futuram. tunc ex hoc haberet aliquē dolorē ⁊ ꝑ oña in aliquo minuereť ſuū gaudiū. igiť ꝓpter maiorē dolorem plus minuereť. ⁊ ꝑ oña deᵒ poſſet facere ꝙ ille haberet tantū dolorē etiā ſtante clara dei viſione ꝙ ille dolor nāliter excluderet oē gaudiū ɔſequēs dei viſionē. ſed frui nō eſt ſine gaudio. igiť. ¶ izᵒ. arguit quia tunc clara dei viſio faceret voluntatē deſinere eſſe voluntatē. oña patet per Augᵐ. 5ᵒ de libero arbitrio. Si neceſſe eſt ut velim iam non voluntate ſꝫ neceſſitate: illud me velle fatendū eſt. ſꝫ ꝙ nō voluntate velimᵒ ſicut non voluntate ſed neceſſitate ſe-

neſciamus qualiq̄ delirus dicere audeat patet ꝑ ꝑma oña. ⁊ ꝑ oña ꝑ nullā cognitionē volūtas neceſſitabiť ad diligēdū deum hec ſunt argumēta Ade quaſi in forma recitata. ¶ Ad primū dicit ꝙ illud argumentū nil aliud concludit niſi ꝙ voluntas non vult vltimū finē niſi libere ⁊ ſine coactione. cū hoc tamen ſtat ꝙ neceſſario vult illū nō quidē neceſſitate coactionis. ſꝫ neceſſitate nālis inclinationis. Hāc ſolutionē dat ſcūs Tho. in multis locis ſignāter de veritate. q. zz. arti. 5ᵒ. vbi ſic dicit in principali ſolutione. Duplex eſt neceſſitas. ſ. coactionis. ⁊ hec in voluntatē nullo mō cadere poteſt. ⁊ neceſſitas naturalis inclinationis. ſicut dicimus deū de neceſſitate viuere. ⁊ tali neceſſitate voluntas aliqd de neceſſitate vult. hec ille. Idē ponit. q. z4. arti. ꝑ. ad zᵒᵐ. vbi dicit ſic. Sicut de primis principijs nō iudicamᵒ examinādo. ſed eis naturaliter aſſentimus ⁊ ſm ea omnia alia examinamus: ita in appetibilibus de fine vltimo nō iudicamus iudicio diſcuſſionis uel examinationis. ſed naturaliter approbamᵒ. ꝓpter qđ de illo non eſt electio. ſed voluntas. habemus igiť reſpectu eius liberā voluntatē cū neceſſitas naturalis iclinatiōis libertati nō repugnet. ſm Augᵐ 5ᵒ de ciuitate dei. nō aūt liberum arbitriū ꝓprie loquendo cum ſub electione non cadat. hec ille. Ex cuius dictis habemus ꝑmo ꝙ nō ſequitur: voluntas reſpectu vltimi finis clare viſi habet liberam volitionē. igiť poteſt ipſum nō velle uel non diligere. zᵒ ꝙ non ſequiť: nullū delectabile aut triſtabile creatū pōt neceſſario mouere voluntatem ad ſui ꝓſecutionē aut fugam. igitur nec vltimᵒ finis clare viſus. quia voluntas non iclinať ad alia neceſſitate naturali ſicut ad vltimū finē. ¶ Ad zᵘᵐ dicit ꝙ libertati voluntatis nihil obſtat in via nec in patria. tamen in beatis neceſſario mouetur in patria. Tunc cum queriť vnde venit illa neceſſitas. dico ꝙ nō ꝑuenit ex ſola infinitate obiecti. ſed ex ꝑfecta coniunctione ad tale obiectū ſibi cōuenientiſſimū per clarā viſionē ꝑ quā neceſſario iudicat illud obiectū oibus penſatis eſſe pro tunc diligendū ſuper omnia. nec illud iudiciū eſt in ptāte creature ad ſuſpēdendū illud ⁊ ideo nec appetitus aut fruitio illud iudiciū ſequēs. vñ ſanctus Thomas de veritate. q. z4. arti. zᵒ. Tota inquit rō libertatis ex modo cognitionis depēdet appetitus eñi cognitionē ſequiť cu appetitus non ſit niſi boni qđ ſibi ꝑ vim cognitiuā proponitur. ⁊ ꝙ appetitus qñq̄ videatur cognitionē nō ſeq. hō ē. qꝛ nō circa idē accipiť appetitᵒ ⁊ cognitiōis iudiciū. eſt eñi appetitus de ꝑticulari [illegible] iudiciū vō rationis eſt qñq̄ de aliq̄ vniuerſali. qđ eſt quandoq̄ ɔtrariū appetitui. ſed iudiciū de hoc particulari ut nūc operabili nūq̄ poteſt eē contrariū. qui enim vult fornicari licꝫ ſciat in vniuerſali fornicationē malā eſſe. tñ iudicat ſibi ut nunc bonum eſſe hunc actum fornicationis. ⁊ ſub ſpecie boni ipſum eligit. Nullᵒ eñi intendens ad malū operatur. ⁊ ideo ſi iudiciū cognitiue non ſit in ptāte alicuiᵒ ſed ſit ei aliunde determinatū. nec appetitus erit ī poteſtate eius. hec ille. Et nota vltima verba. Nunc autem ita eſt ꝙ iudicium de

ꝓsecutiōe respectu vltimi finis vł clare visi vł sub
ratione pfecti boni apprehēsi nō subest potestati vo/
luntatis.s3 est eadē pscripti a deo. ad hoc enim habe/
mus quēdā habitū cōnaturalē qui dicit̃ sinderesis q
ita se habet respectu primoꝝ principioꝝ in operabi/
libus:sicut habit⁹ qui dicit̃ intellect⁹ se habet respe/
ctu principioꝝ in speculabilibus.ut ꝓbat scūs Tho.
pͣma pte q.79.arti.12°. Et pͣma 2ᵉ q.21.arti.pͦ. Signā/
ter aūt clare videns deū nō habet i ptāte sua suspen
dere iudiciū illud quo iudicat obiectū illud eē sūme
diligendū.quia illa visio nō est in ptāte sua.secus est
de apprehēsione vltimi finis i via.qꝛ illā potest sus/
pendere quando vult ꝛ cōsequēter cessare ab appe/
titu finis. Dico vlteri⁹ ꝙ ideo tale obiectū necessitat
voluntatē.qꝛ ꝓponitur sub ratione infiniti boni ꝛ vni/
uersalis boni. Et cū dicit̃ ꝙ nō obstāte infinitate ad/
huc mouet cōtingenter.ꝛc. Dicit̃ ꝙ lic3 illud obiectū
sc3 deus q̄tū est de se possit non mouere voluntatē:
tamē ipsa voluntas nō pōt q̄tum est ex se nō moue/
ri.imo naturali necessitate inclinat̃ in illud. Cui⁹ ra/
tionē assignat sanctus Tho. pͣma parte.q.82.arti.2
ad 2ᵐ vbi ait. Mouens tunc ex necessitate causat
motū i mobili quādo ptās mouentis excedit mobile
ita ꝙ tota eius possibilitas mobilitati subdatur. cū
aūt possibilitas voluntatis sit respectu boni vniuer/
salis ꝛ perfecti nō subijcitur eius possibilitas tota ali/
cui pticulari bono.ꝛ ideo nō ex necessitate mouetur
ab illo.s3 a bono vniuersali.hec ille. Dico vlterius ꝙ
clare videns deū non pōt q̄tum ex se est iudicare ꝙ
bonū esset suspendere illū actū fruitionis ad expien
dum ꝓpriam libertatē.qꝛ illud iudiciū cōtrariatur.
iudicio quo iudicat tale obiectū ꝓ tunc esse diligen/
dū.qd̄ quidē iudiciū suspēdere nō pōt ut predictum
est.si tamē p dei potētiā tolleretur illud pͣmū iudiciū
sc3 quo iudicat virtute diuine visionis illud obiectū
esse tunc diligendū ꝛ crearet̃ 2ᵐ iudiciū de q̄ loquit̃
arguens tūc forte posset non diligere obiectū diui/
nū.s3 de illis miraculis nō est sermo pro nūc. Suffi/
cit eni nobis habere ꝙ voluntas creata nō potest se
continere ab illo actu nec illū suspēdere pōt.lic3 de⁹
h̄ posset. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ cā ibidē tacta bona ē addi/
to ꝙ illud iudiciū tam in vniuersali q̄3 in particulari
ꝛ ꝓ tali tēpore nō est in ptāte iudicantis ut illud con
tinuet uel suspendat. Et cū dicitur ꝙ in via ꝛc. dico
ꝙ quandocūq3 quis in via iudicat deū pro nunc esse
ab eo diligendū omnib⁹ pensatis nec habet nūc qd̄/
cūq3 iudiciū oppositū formaliter uel virtualiter illi
iudicio pͣmo.semp diligit deū.ꝛ posito tali iudicio po
nit̃ talis appetitus. Et cum dicit arguens ꝙ nullus
meret̃.ꝛc. falsum est ut postea dicet̃. Fm eni ꝙ ponit
sanctus Tho. de veritate.q.22.arti.7°. aliquis pōt
mereri p volitionē quā necessario habet. ¶ Ad con/
firmationē dico.ꝙ non omni dictamini practico pōt
voluntas se nō cōformare.nisi possit illud dictamen
suspendere uel habere oppositū dictamen formalit̃
ut si iudicet tale obiectū nō esse ꝓ nunc diligendum
uel virtualiter.ut si iudicet aliud obiectū eē omnib⁹
pensatis pro tali tpe diligendū pre ceteris.uel ꝑse

sine aliis.nullū autē istoꝝ ē in clara dei visiōe iuxta
predicta. ¶ Ad 4ᵐ negat̃ ꝯña.quia voluntas respe/
ctu eoꝝ q̄ sunt ad finē se habet ut potētia rationalis
que pōt in opposita.sed respectu finis se habet pot⁹
ut potentia actualis.fm ꝙ ponit scūs Tho. pͣma pte
q.82.arti.pͦ.ad 2ᵐ vbi sic dicit. Volūtas fm ꝙ natu/
ralit̃ aliqd vult.magis correspōdet intellectui natu/
raliū principioꝝ q̄3 rationi que ad opposita se habet
vñ fm hoc magis ē intellectualis q̄3 rationalis ptās.
Consimile ponit.q.62.arti.8.ad 2ᵐ dicēs. Virtutes
rationales se habent ad opposita in illis ad que non
naturalit̃ ordinant̃.s3 q̄tū ad illa ad que naturaliter
ordinant̃ nō se habēt ad opposita. Intellectus enim
non pōt nō assentire principijs naturaliter notis.ꝛ si/
militer volūtas nō pōt nō adherere bono inq̄tū bo/
nū est:qꝛ in bonū naturaliter ordinat̃ sicut in suū ob/
iectū. voluntas igit̃ videntis deū se habet ad oppo/
sita q̄tum ad multa facienda uel nō faciēda.s3 q̄tū
ad ipsum deū quē videt eē ipsam essentiā bonitatis
non se habet ad opposita:s3 fm ipsūm ad omnia diri/
gunt̃ qcqd eligat.hec ille. Nunc ad probationē ꝯñe
dico ꝙ lic3 deus nō moueat ad sui dilectionē nisi fi/
nite nec delectabile creatum nisi finite.tamen istud
mouere ꝛ illud sunt diuersarū rationū.qꝛ vna istarū
dilectionū ē naturalis ꝛ nō alia.sic intelligēdo ꝙ vo/
luntas naturaliter inclinat̃ ad volendū vltimū finē
ꝛ nō ad alia dispata tali fini.ꝛ ideo quātūcūq3 auge/
retur delectabile creatum nunq̄3 necessario moue/
ret voluntatē sicut facit vltimus finis.sicut rō ꝓba/
bilis q̄tūcūq3 intendat̃ nūq̄3 ita necessitat itellectū
sicut primū principiū uel ratio demonstratiua ex il/
lis principijs fidē habēs. ¶ Ad 5ᵐ dicit̃ sicut ad 3ᵐ di/
ctū fuit. ¶ Ad 6ᵐ dicit̃.ꝙ solū ꝓbat ꝙ clare videns
deū pōt cum illa visione simul habere volitionē ca/
rendi illa visione.post horā.ꝛ hoc nō est cōtra nos.s3
nō probat ꝙ cū illa visione possit habere volitionem
carendi ꝓ tunc tali visione.uel ꝙ habeat illam visio/
nē sine quacūq3 delectatione uel dilectiōe. ¶ Ad cō/
firmationē vero dicit̃.ꝙ sicut deus nō pōt mihi p̄ci/
pere ꝙ coner ad suspendendū assensum respectu ꝓ/
positiōis mihi p se note dum actualiter mihi ꝓponi/
tur.qꝛ hoc non subest ptāti intellectus aut volunta/
tis quia talibus ꝓpositionibus intellectus naturalit̃
assentit.ita nec pōt cuiq̄3 p̄cipe ꝙ conet̃ ad suspēdē/
dū volitionē respcū vltimi finis clare apphēsi.qꝛ ad
illū diligendū quilibet nālter inclinat̃: ut predictū
est.nec talis dilectio subest ptāti volūtatis.s3 si stan/
te sui clara visione tolleret oē iudiciū quo videns eū
iudicat deum esse pro tunc diligendū.tunc pōt dare
illud preceptū ꝛ nō aliter.quia ex illa visione statim
sequitur iudiciū practicū de deo sup omnia diligen/
do qd̄ iudiciū nō potest creatura sed creator suspen/
dere.ꝛ ꝯñter solus ipse potest facere visionē illā si/
ne fruitione. ¶ Ad 7ᵐ dicatur oio sicut ad 6ᵐ dictum
fuit. ¶ Ad 8ᵐ negatur aᵒˢ.nisi fieret speciale miracu/
lum.nam ex illa visione sequit̃ euidens iudiciū quo
iudicat̃ deum esse super omnia diligendū.quod qui/
dē iudicium adeo intensum est.ꝙ nullum permittit

secum iudiciū quo iudicet deum esse odiendum aut non diligendū. nec quo iudicetur aliud esse diligibilius aut eligibilius deo. nec iudiciū quo iudicetur dilectio dei suspēdenda aut intercipienda nec aliqua pa[illegible]o. tale iudiciū iped[illegible] sit corporis siue aie passio. Et ad ꝓbationē dicit. ꝙ licz clare videns deum possit apphēdere deū ut futurū punitorē aut ānihilatorē videntis. tamen talis non ideo apprehēdit eū aut iudicat eū esse malum. qꝛ videt clarissime ipsum esse essentiā bonitatis. Sicut pħs q demonstratiue scit solem ēe maiorē terra ꝛ ita iudicat iudicio ad qđ necessitat ꝑ demonstrationē: nullo modo iudicat solem esse tante precise quātitatis quāte est rota figuli. licz appareat ad visum. vñ sicut astrologus nūq̄ assentit isti oñe: visus repñsentat solem esse tāte quātitatis precise sicut ē rota figuli. igit sol ē tāte quātitatis ꝑcise. ita nec clare deū videns assentit isti oñe: deus est punitor tui futurus. igitur est odiendus uel non diligēdus aut malus. q̄q̄ forte sensualitas aut ratio inferior si non corrigeretur per superiorem. ita fore iudicaret. ¶ Ad 9m dico ꝙ plus necessitat quia ad fruendū deo in patria q̄ ad fruendū vltimo fine aut beatitudine in via. cuius ratio dicta est supra. 2º dico ꝙ nullus potest ī via nolle beatitudinē aut odire per se. 3º dico. ꝙ nullus potest ꝑ se miseriam appetere. 4º dico. ꝙ quis potest appetere miseriā de per accñs inq̄tum appetit esse qđ tamen videt nō posse se habere nisi cum miseria sicut dānatus. 5º dico ꝙ sicut in via quis potest appetere miseriā de ꝑ accñs ita clare deum videns pōt appetere carentiā diuine beatitudinis per accñs. inq̄tum. s. se vellet ꝯformare diuino precepto quo de⁹ ei precipet ꝙ vellet carere tali gaudio ad tempus. sed ex hoc non habetur ꝙ posset suspendere illum actum. ut dictum fuit in solutione ad 6m. ¶ Ad 10m dicit ꝙ aliquis potest velle nō esse de per accñs. sz negat 2a oña ibi facta. quia ī patria nō pōt apparere vidēti deū suspendere fruitionē dei sub specie boni. nisi ꝑ [illegible] speciale miraculum ut dictū fuit. Et ad probationē 2e oñe patet. ꝙ non valet. quia nō est in ptāte videntis deum. ut iudicet deum non esse diligendū. secus est in via vbi qs pōt iudicare ꝙ bonum est ānihilari uel nō beatificari. tñ de ꝑ accñs hoc erit. ¶ Ad 11m dicit ꝙ clare videns deū q̄tūcūq̄ reuelaretur sibi futura esse magna pena. ꝑpter hoc nūq̄ gaudiū suū minueret. qꝛ hꝫ gaudiū ꝛ illa pena non sunt contraria. tū quia illud gaudiū non est in ptāte gaudētis. ut pl⁹ aut min⁹ q̄ gaudet gaudeat. tum quia videns deum iudicat ꝙ bonū est sibi illā penam pati cum sit iusta. imo de hꝫ gaudet. ¶ Ad 12m dicit ꝙ Aug⁹ loquit de necessitate coactionis: nō aūt de necessitate naturalis inclinationis. ꝑ[illegible] enī repugnat voluntati. sed non 2a. ꝛ hoc optime ostendit [illegible] Tho[illegible] ma pte. q. 8[illegible]. arti. p. vbi numerat multos modos necessitatis p⁹ Ar. ꝛ ibidē ostēdit q̄ necessitas voluntati repugnet ꝛ q̄ non. Et hec sint dicta ad argumenta Ade qui in hac materia fuit fortiē speculat⁹. Scio tñ ꝙ cancellari⁹ parisieñ. me pñte. Anno dñi. M.cccc.x. ꝯdēnauit quosdam articulos quos ego in presenti solutiōe videor sustinere. tñ iudicio maior qui tunc erant parisius ad talia cōdēnād. ī pl⁹ eū portabat affectio q̄ ratio. quia contra maiorū doctorū dicta sabatur quare de sua cōdēnatione non curo. ¶ Contra eandem 4am oñē arguit sic Scotus. Una potētia nō habet nisi vnum modū agendi. nam si haberet plures iam non esset vna. sed voluntas ē vna simplex potētia cui⁹ mod⁹ ē agere libere ꝛ cōtingēter. ergo respectu cuiuscūq̄ aget ꝯtingēter non de necessitate. ꝛ ꝑ ꝯñs respectu finis etiam clare visi ꝛ ī patria apphensi. ¶ 2º Necessitas agendi non pōt esse nisi ꝑ aliquid intrinsecū principio actiuo. sꝫ obiectū clare visum non est aliqd intrinsecū voluntati. ergo non dabit volūtati ut de necessitate feratur in ipsum. ¶ 3º Diuersa approximatio passi ad agens nō causat necessitatē aliquā. sꝫ tñmodo intensiorē actionē. sicut patet de calido respectu calefactibilis plus aut minus approximati. sꝫ ꝑsentia finis clare visi nō videt esse nisi maior approximatio ad voluntatē. cū enī apphenderetur ī vniuersali ꝛ obscure quasi videbatur distare. cū aūt clare ꝛ ī particulari apphenditur videt esse approximatum. ergo per istam visionem non infertur necessitas voluntati. sed orietur intēsior gradus dilectionis in ea. ¶ 4º Si voluntas necessario vult finē sic apphensum. aut ad istum actum volūtatis mouet potentia aut finis aut vtrūq̄. si finis. patet ꝙ nō est necessitas. quia deus ad nullū actū creature necessario mouet. si potentia. patet ꝙ nulla erit necessitas cum agens sit contingens. si vtrūq̄. patet per idem qm̄ vtrūq̄ est contingens in mouendo. ḡ idem quod prius. ¶ 5º Quandocūq̄ principiū elicitiū non necessario elicit. habens illud non necessario agit. sꝫ eadem charitas potest esse in voluntate deo clare viso ꝛ non viso. sicut patet in raptu pauli. non enim habuit aliam charitatem in raptu ꝛ aliam post raptū sed post raptū nō necessario diligebat deum nec eliciebat necessario actum. ergo nec voluntas habens charitatem de necessitate diligit deum etiam clare visum. ¶ 6º Habitus non mutat potentiā nec modū agendi ipsius. sed voluntas agit libere ꝛ contingenter. ergo quātūcūq̄ eleuetur per charitatē in patria adhuc ꝯtingenter ꝛ libere ꝛ non de necessitate fruetur. ¶ 7º potest argui ex dictis Aureoli contra sanctum Thomā arguentis per aliqua motiua quibus sanctus Thomas aliqn̄do vtitur. ꝑ potest sic argui. Obiectum quod non replet totam capacitatem potentie. non immutabiliter mouet voluntatem. sed tale obiectum est deus. quod patet. tum quia non replet nisi mediāte actu dilectionis. Dilectio vero dei etiam clare visi non replet totam potentiam voluntatis cum voluntas sit in potentia ad multas alias dilectiones. tum etiā quia non faciat. quia relinquit desiderium potētiale respectu alterius obiecti. nūc autem deo presente adhuc potest voluntas in pluribus alijs complacere ꝛ forsan in experientia proprie libertatis. ergo non attrahit immutabiliter voluntatem in hec [illegible].

Ad primum contra primã cõne dicitur q secunda responsio ibidem posita non est bona. non eni sũmũ bonũ in sua ratione includit defectum alicuius boni nec rationem alicuius mali. nec includit in sua ratione potentialitatem aut obscuritatem ut fingit arguens. sed omnes iste imperfectiones sunt in modo concipiendi ꝛ non in obiecto concepto. licꝫ eni ratio vniuersalis dicat quandam confusionem ꝛ potẽtialitatem. non tamen illud est de ratione nature cui attribuitur per intellectũ talis intentio. voluntas autẽ cum in sũmũ bonũ fertur non vult vniuersalitatem illam. sed obiectum cui accidit vniuersalitas non in re sed ut est in intellectu. voluntas autẽ tendit i rem non ut est in voluntate sed ut est in seipsa extra volũtatem ꝛ intellectum. Et cum dicitur q nõ solum imperfectio obiecti. imo etiam imperfectio cognitiõis aut modi cognoscendi sũme facit ꝛc̃. dicit q verũ ẽ sꝫ ex h nõ sequit quin obiectũ ipfecte cognitũ nũqꝫ necessario moueat potentiã sicut ꝛ clare visum. potissime vbi obiectũ sub ratione vniuersalioꝛi est ut sit finis voluntatis. hõ aũt est perfectũ bonum inqꝫtum hõ. ut ponit 2ª cõ in suis probationibus vbi satis de h dictũ est. conceditur tamen q magis necessario mouet illo modo qꝫ isto. ut patet in pma ꝛ in 4ª cõnibus Unde in argumento videtur esse fallacia cõntis arguendo a plurib⁹ causis veritatis ad vnam. ista eni ꝓpositio. obiectũ clare visum mouet aliter qꝫ obiectum confuse cognitum. habet multas causas veritatis ꝛ tamen infertur. ergo sic diuersimode mouet q clare apprehensum necessario mouet nõ autẽ cõfuse cognitũ. arguitur ad vnam illarũ causarũ veritatis. talis autem alietas potest esse multis modis. s. quia isto modo sũme delectat non autem illo modo. aut quia isto mõ satiat non autẽ illo modo. aut quia illo modo beatificat non aũt isto modo. ut declarat 3º cõtra gentiles. a ca. 36. vsqꝫ ad 60m. ¶ Ad 2m dico q non aliud probat nisi q vltimus finis apprehẽsus sub rõne beatitudinis uel sũmi boni non necessario mouet volũtatẽ qꝫtum ad exercitiũ actus. ꝛ hoc cõceditur. sed non probat quin necessario moueat voluntatẽ qꝫtũ ad specificationẽ actus. Dico eni q licꝫ actualiter considerans de vltimo fine nõ necessario exeat in actum volendi finem. tamen si aliquẽ actũ circa finẽ habeat ille erit dilectio uel desideriũ finis aut aliꝰ actꝰ ꝓsecutiuus. Dico tamẽ q semꝑ naturaliter vult finem. non tamen semꝑ actu elicito. sꝫ dilectione que est quedã inclinatio habitualis. Unꝫ sanctus Tho. p sen. dis. i. q. vlti. arti. p. ad 3m dicit. Dilectio naturalis nõ ponit aliquã operationẽ in actu. sꝫ tñ quãdã naturalẽ inclinationẽ. ¶ Ad 3m dico p idẽ Solũ eni ꝓbat q non necessario ad apprehensionẽ vltimi finis per intellectũ sequitur actus elicitus dilectionis erga illum. nec illud quod dicitur de rustico aliud ꝓbat. Dico tamen q nullus est sic laicꝰ siue prius qui rediens ad se experiat se posse nolle beatitudinẽ. aut eam odire. Un Aug 13. de trinitate. ca. 3º dicit de quodã mimo qui ꝓmisit se dixisse vnũ mimitiqd vellet quilibet quia scꝫ dixit omnibꝰ vili vultis emere ꝛ care vẽdere. de isto inqt mimo ait Augꝰ q si dixisset: omnes beati esse vultis: miseri esse non vultis. dixisset aliquid qd nullus i sua nõ cognosceret voluntate. qcqd enim aliud latenter velit ab hac voluntate que ab omnibꝰ ꝛ in omnibꝰ nota est nõ recedit. hec ille. Et ca. 5º verũ est q oẽs hoĩes bti esse volunt. idqꝫ vnũ ardentissimo amore appetũt. ꝛ ꝓpter hoc cetera quecũqꝫ appetũt. hec ille. Ex quibꝰ patet. q si rusticus interrogatꝰ an si posset nolle beatitudinẽ respõderet q sic. ipse mentiret. nã quilibet necessario diligit beatitudinẽ habitualit nec potest actualiter eiꝰ oppositũ velle aut eam odire. Unꝫ magister sen. dis. 25. secũdi libri dicit. Beati sic esse volumus ut esse miseri nõ solũ nolumus. sed neqꝫqꝫ ꝓrsus velle possimꝰ. hec ille. ¶ Ad 4m dicitur q aliquẽ cõplacere in cõplacentia vltimi finis potest dupliciter cõtingere. vno modo ut ipsa cõplacentia sit obiectũ principale alteriꝰ cõplacẽtie. ita q voluntas in ea cõplaceat p se. Alio mõ ut ẽ cõplacẽtia talis rei. s. finis vltimi. ita q ratio cõplacendi in ea non sit ipsa sed finis. primo modo alio actu cõplacet quis i fine ꝛ alio in actu cõplacentie. sicut isto mõ alia ẽ dilectio finis ꝛ dilectio illius dilectionis. 2º vo mõ eodẽ actu cõplacet quis in fine ꝛ in cõplacẽtia finis. sicut eodem actu quis fruitur fine ꝛ fruitione finis. ut priꝰ dictũ fuit. Tunc dico q sicut voluntas necessario cõplacet in fine. ita ꝛ in tali cõplacentia finis 2º modo. nõ autem pmo modo. ꝛ cũ ꝓbat q nullo necessario cõplaceat in tali cõplacentia. dicit q argumentũ non ꝓcedit nisi de cõplacere in cõplacentia pmo mõ. solũ probat eni q non sit magnũ bonũ reflecti sup illã cõplacentiã. ꝛ q illa nõ ẽ magnũ bonũ imo forte est impeditiuũ maioris boni. ꝛ iõ non necessario est diligenda ut principale volitiuũ. sed tamen finis est magnum bonũ ꝛ nullo mõ impeditiuũ boni. ideo necessario trahit voluntatẽ directe ad cõplacendũ in ea. ꝛ cõnter ꝛ indirecte ad cõplacendum in complacẽtia finis. Cũ autẽ additur in argumento q repugnat q illa complacentia respectu finis sit necessaria ꝛ tamen possit illa cõplacentia displicere. Dico q nulla est repugnantia quia illa displicentia aliud obiectũ habet qꝫ cõplacentia. nec sunt opposite qꝫuis nunqꝫ se cõpatiant sed successiue pñt esse in voluntate. vñ argumentũ false imaginat. ꝓprio q complacẽtia finis sit illo modo necessaria. s. q necessario sequat apprehensionẽ finis. hoc enim falsum est. ut patet p predicta. sed dicimus esse necessariã illo modo. s. q voluntas non potest habere actũ illi oppositum. 2º supponit q sint simul in volũtate cõplacentia finis ꝛ displicentia illius cõplacentie. tunc eni aliquis tristabiliter displiceret. sed hoc non ponimꝰ. sed ꝯcedit q aliquis potest tristari quia complacuit. ¶ Ad 5m negatur hꝯ. dico enim q voluntas quietatur in cõplacentia finis: loquendo de quiete desiderij. nõ autem loquendo de quiete motus. quia licꝫ voluntas habita illa cõplacentia adhuc moueat ad consequendũ finem in quo complacet cum non desideret aliquid

vltra illū. et hoc est quies desiderij. ut patuit in primo
arti. in probatione vltime ꝯnis. ¶ Ad 6m negatur hoc.
dico enim qꝫ quilibet necessario amat se et esse suum
et suū viuere. Et ad probationem dico qꝫ amor sui ē
in potestate hominis sic qꝫ ad illū non cogitur. et q̄tū
ad eius exercitiū. non tamen q̄tum ad habitum uel
q̄tum ad speciem actus. ut dictum fuit superius de
amore naturali erga finem. dic autē quas arguens
facit in oppositum non valent. s. qꝫ si ille amor sit mō
predicto necessarius qꝫ non possit intendi uel remitti
nec iterū qꝫ circa illū amorē nō cadat virtus aut vi-
tiū aut laus uel vituperium aut meritum uel deme-
ritum. fm enim qꝫ dicit sanctus Thomas de verita-
te. q. 22. arti. 7o. Volendo illud qd quis naturaliter
vult fm se. neqꝫ est meritoriū neqꝫ demeritoriū. sed
fm qꝫ specificatur ad hoc uel illud potest esse merito-
rium uel demeritoriū. Et exemplificat de beatitudi-
ne. quia nullus meretur inq̄tum beatitudinem ap-
petit quā naturaliter appetit. sed ex hoc qꝫ appetit
hoc speciale quod non naturaliter appetit in visionē
dei in quo tamen fm rei veritatem sua beatitudo cō-
sistit. sic in proposito licꝫ nullus mereatur uel demeratur
nec sit laudandus uel vituperandus quia se amat:
qd habet ex natura. tamē potest laudari uel vitupe-
rari quia amat se propter aliquid. uel ad aliquid uel
aliquo modo uel fm aliquid qd nō venit ex natura:
sed ex determinatione voluntatis. Vnde sanctus Tho.
2a 2e. q. 25. arti. 4. ad 2m dicit. qꝫ amantes seipsos vi-
tuperantur inq̄tum se amant fm naturam sensibilē
cui obtemperāt. qd non est vere amare seipsum. sed
fm naturam rationalem ut sibi velit illa bona q̄ perti-
nent ad perfectionem rationis. hec ille. Cum etiā di-
cit arguens qꝫ aliqui se contēnunt propter deū. con-
ceditur. sed hoc non est odiendo se aut non amando
se actu nec habitu uel naturali inclinatione. sed non
optando sibi aliqua. puta honores aut alia hꝫ quibus
possent retrahi uel impediri a diuinis mandatis uel
consilijs exequendis. Mirū autē est de arguente q
cum sciat quemlibet obligari ad diligendū se ex cha-
ritate videtur laudare aliquos se non amātes. ¶ Cō-
firmatio etiam facta ibidem non valet. sicut enim di-
cit sanctus Thomas 4o sen. dis. 50. q. 2. arti. p. que-
stiuncula 3a. Non esse potest dupliciter considerari.
vno modo fm se. et sic nullo modo est appetibile cum
non habeat aliquā rationē boni sed sit pura priuatio
boni. Alio modo potest considerari inq̄tum est abla-
tiuū pene uel miserie. et sic non esse accipit rationem
boni. carere enim malo quoddā bonum est. ut dicit
phus. 5o ethicorū. et isto modo est appetibile. qui qui-
dem modus est per accñs. hec ille. Idem ponit pma
pte. q. 5. arti. 2. ad 3m. Et de veritate. q. 22. arti. p. ad
7m. Consimiliter dico de forti qꝫ fortis eligit nō esse
non fm se. sed inq̄tum induit rationē boni. s. inq̄tū
est liberatiuū coitatis aut ppli a malo. sed hoc ē ap-
petere non esse per accidēs. et non per se. imo taliter
appetens implicite appetit esse et bonum. ¶ Ad pri-
mū eorum que arguit Scotus dicitur qꝫ illud et alia
non probant aliud nisi qꝫ ad apprehensionē finis nō

necessario sequatur motus voluntatis q̄tum ad ex-
ercitium actus. qd conceditur. non tamen probant
quin volūtas necessario moueatur a fine q̄tum ad
specificationem actus modo sepe exposito. verūta-
men dico qꝫ fm qꝫ bene ostendit Aureolus illa argu-
menta nullius sunt efficacie ad aliquid concludēdū.
pmū enim peccat per fallaciā figure dictionis. quia
ibi mutatur quid in quomodo. et substantia in modū.
non enim sequitur: voluntas habet in potestate suū
actum. ergo imediate habet. nec nihil tam in potesta-
te voluntatis q̄ ipsa voluntas. ergo nihil imediatius.
Vnde quia voluntas mouet se mediante ratiōe. ut pri-
mo moueat rationem. 2o ipsa mouetur a ratiōe uel
intellectu. sicut nauta mouet se mouendo nauē. non
potest inferri qꝫ voluntas potest se mouere imedia-
te. sicut nec de nauta qꝫ imediate moueret se fm to-
tum primo. ¶ Ad 2m negatur aor. quod patet. nā ap-
petitus bruti de necessitate mouetur ad obiectū ap-
petibile. et tamen non necessario remouet prohibēs
illū motū qd prohibens est nō imaginari de obiecto.
patet enim qꝫ appetitus asini posset figere imaginatio-
nem circa appetibile. sicut canes ex appetitu figunt
imaginationē circa lepores et cati circa mures: et tñ
nō necessario hoc facit et sic nō necessario remouet phi-
bēs appetibilis circa eos. s. nō imaginari. ¶ Ad 3m si-
militer negatur aor. ut patet i exēplo pposito. nā appe-
titus bruti q ē extremū vnius coordinatiōis. et appetibi-
le qd est alterius ordinis necessario se respiciunt et ta-
men imaginatio que est media. nō semper manute-
netur in consideratione appetibilis. ut dictum fuit.
¶ Ad 4m similiter aor est falsa. ut patet in eodem ex-
emplo. Et iterū dicitur qꝫ illud quod quiescit in aliq
nō necessario manutenet illud si ab alio abducatur.
multa sunt autem que possunt intellectū abducere
et auertere a consideratione vltimi finis. s. connexio
specierū ex qua oritur qꝫ intellectus transeat subi-
to de vno ad aliud. distribuēdo etiam occupationes
sensuum de quibus constat qꝫ intellectum auertere
possunt. similiter fames et sitis et alie corporales in-
digentie de quibus constat consimiliter appetitus
prosequendi finem realiter et ea que sūt ad finē. qui
quidem oriūtur ex desiderio eorum que sunt ad finem.
ergo nō est inconueniens qꝫ voluntas non manute-
neat perpetuo volitionem finis in se aut considera-
tionem eius in intellectu. ¶ Ad 5m similiter negatur
aor. nam constat qꝫ intellectus possibilis necessario
mouetur a fantasmate et intellectu agente per spe-
ciem intelligibilem. et tamen non necessario agit fm
vltimum sue potentie. eliciendo intellectionem et cō-
siderando intelligibile. similiter in proposito: potest
enim esse qꝫ volūtas aliquā magis aliquā minus i vltimo
fine cōplaceat uel ppter cōfusionē cōsiderationis uel
ppter maiorē occupationē erga sensibilia uel ppter
alias causas. ¶ Ad 6m dicitur qꝫ cōcludit qꝫ volūtas pōt
suspēdere actū suū ab appetitu finis sicut intellectus
a cōsideratione illius. sꝫ cū vlterius cōcludit qꝫ nō imediate
potest volūtas suspendere actum ppriū cōmittitur
fallacia figure dictionis. quia mutatur modus de ma-

cis in modum imediationis. ¶ Ad 7m dico ad minorē q in agentibus ordinatis si pmū necessitatur ad mouendū alia sequētia. oportet q alia sequētia necessario moueant. non tñ oportet q si pmū necessario mouetur ab obiecto suo q ipsū necessario moueat alia vñ licz voluntas necessario moueat a fine in vniuersali apprehenso. non tñ ex hoc ipsa necessario mouet intellectū ad considerandū de fine. nec potētias executiuas ad exequendū ea que sunt ad finē. Et potest dari instantia de appetitu bruti z imaginatiōe ei9. qui quidem appetitus habet mouere quoqz imaginationē z alios sensus bruti. ¶ Ad primū contra secundam cōnē dicit q concludit solū q deus conceptus a viatore sub ratione sūmi boni necessario diligitur qūtum ad specificationē actus ut sup dictū fuit in pbatione cōnis prime posita 4° loco. sed ex hoc non sequitur q deus sub aliqua rōne speciali scz creatoris uel hōi necessario diligat. nec similiter sequit q necessario moueat voluntatē qūtum ad exercitiū actus. ¶ Ad 2m patet p idem. dicitur enim q stante firma adhesiōe z opinione uel estimatione in actu q deus sit sūmū bonum. voluntas non potest eū respuere aut odire. cū hoc tñ stat q voluntas potest non exire in actū volēdi circa eū. Similiter stat q stāte illo iudicio firmo in habitu q deus est sūmū bonum z beatitudo aut felicitas nostra. apprehendat deus actualiter sub rōne punitoris uel phibentis aliqua delectabilia. z cōnter tanqz malus homini z ei nociuus z iniustus: sic q hoc iudicū suggerit appetitus sensitiuus ex vehementia passionis z nō intellectus fm dictamē rationis. z tūc voluntas pōt eum habere odio sine hoc q homo fiat hereticus. sed hoc est odire eum per accidens: scz in suis effectibus z non per se z sub ppria ratione. ¶ Ad 3m negatur ha. nō enī videtur magis q beatitudo apprehensa sub ratione speciali necessario moueat voluntatē. sed quia apprehensa sub rōne coi beatitudinis necessario mouet eam. quia sub ratiōe coi btitudinis est per se obiectū naturale. sub ratiōe aūt particulari se habet per accidens ad illud sicut sub rōne visionis diuine essentie uel hōi. Ad alia que dicunt in argumento patet p predicta. concedo enī q stante illa estimatiōe: deus est sūmū bonum. sub tali ratiōe de9 necessario diligitur z necessario mouet voluntatem qūtum ad specificationem actus. non aūt qūtū ad exercitiū. sed deum taliter diligi ē p accidens. quia p se diligitur tali dilectione sūmū bonum aut beatitudo. ¶ Ad pmū contra quartā cōnem negatur a9. nam intellectus possibilis est vnica potētia. z tñ respectu aliquorz obiectorz se habet necessario z imobiliter ut cū assentit primis principiis. respectu aūt cōnū se habet cōtingēter quib9 non necessario assentit. Similiter patet de volūtate diuina que necessario vult diuinā bonitatē. sed creaturas vult cōtingenter. contingētia enī z necessitas nō variat potentiā. qz nō insūt ei absolute sz in ordine ad obiecta. ¶ Ad 2m negat añs. necessitas enim agendi non inest potentie solum per aliquid intrinsecū. nec etiā solū per obiectū absolute sumptū sed ex comparatione eius ad tale obiectū z ex cōcursu amborum. ¶ Ad 3m negat a9. sequitur enī q dilectio vie z patrie non differrent nisi fm magis z min9 qđ nō est verū. Dico tñ q ha est falsa. quia dum finis clare videt postqz confuse videbat non solū ē ibi maior approximatio obiecti imo ē ibi aliud obiectum fm rationē. quia cum deus videt per speculum non cognoscitur in se z in ppria rōne. cū aūt clare videt tūc intellectus presentat eum voluntati sub ppria rōne. licz enī idem deus diligatur i via z patria. tñ quia bonum intellectum ē obiectū voluntatis. fm diuersitatem cognitionis boni aliqualiter variat ratio obiecti voluntatis. z ita non solū mouet voluntatē intensius tunc qz nunc. imo tūc necessario. nūc aūt non. ¶ Ad 4m dico sicut ad 2m. illa enī necessitas non tñ oñt ex obiecto in se. nec tñ ex potentia. sed ex potētia respectu talis obiecti sic apprehensi. ¶ Ad 5m patet p idem Dico enī q licz charitas non necessario eligat actū dilectionis dei in via apprehensi sub aliqua rōne spāli beatitudinis. tñ in patria elicit illum necessario. quia obiectū sibi psentat sub alia rōne qz in via. ¶ Ad 6m concedit a9. si intelligat respectu eiusdē subiecti sub eadē rōne sibi psentis. si aliter intelligat negat. z ideo eodē modo dicitur ad illud sicut ad pmū. ¶ Ad 7m negatur ha. Dico enī q obiectū beatificū clare visū replet totam capacitatē potentie volitiue. nō sic q nullum aliud obiectū simul cū eo sit volitū. nec sic q illi9 dilectio nullam aliā dilectionē cōpatiat. nā in beatis āgelis ē simul dilectio nālis z beatifica. ut ponit scūs Tho. prima pte. q. 62. arti. 7° et similiter in alijs htis. sed isto modo replet totā eius capacitatem. quia tota ratio obiecti volūtatis reperitur perfecte in obiecto beatifico cum illud contineat omne bonum. vñ sicut cōmunis ratio boni adequat potentiam volitiuā. ita q non pōt se ad aliud extendere nisi ad illud solū vbi dicta ratio reperitur. nec aliquid mouet voluntatem nisi inqūtum participat rationem predictam. ita se habet diuina essentia clare visa respectu voluntatis btī quod est ei ratio volendi oīa quecunqz vult. nec quacunqz alia dilectione volūtatis aliquid diligit beatus. qn illud diligat in ordine ad diuinam essentiam. Ipse etiam beatus non potest desiderare interruptionem illius visionis aut fruitionis. nec propter aliud obiectum aut experientiam proprie libertatis ab illā quā habet. quia nullum tale potest sibi de per se apparere bonum ut sup dictum est. z ita intelligo repletionem potentie volitiue per obiectum beatificum. z est similis modus loquendi illi quē ponit sanctus Thomas pma parte. q. 82. arti. 2° ad 2m. cum dicit q mouens tunc ex necessitate causat motum i mobili quādo potestas mouentis excedit mobile. ita q tota eius possibilitas subdatur mobilitati. cum autē possibilitas volūtatis sit respectu vlis boni z perfecti. nō subdit ei9 possibilitas alicui particulari bono. z iō nō ex necessitate mouet ab illo. Et q. 105. arti. 4° Volūtas pōt moueri sicut ab opposito a qūcūqz bono nō tñ sufficient z efficacit nisi a deo. nō. n. aliqđ pōt sufficient mouere aliqđ mobile nisi virt9 actiua mouētis excedat uł saltē adequet vtutē passiuā mobilis. virt9 āt passiua

volūtatis se extendit ad bonum in vniuersali. est eni
eius obiectū bonū vniuersale sicut et intellect⁹ obie/
ctum est ens. quodlibet autē bonū causatū est quod/
dam particulare bonū. solus aūt de⁹ ē bon⁹ vniuer/
saliter. vñ ipse solus implet voluntatē et sufficienter mo
uet eam ut obiectū. hec ille. Cum pdictis aūt omnib⁹
semper tene q̄ voluntas ut deliberatiua ē habet ali/
quos actus circa deū clare visū quos pōt interrūpe
pro libito in multis casib⁹. et ut deliberatiua ē pōt deū
clare visū odire de p accidēs. sed volūtas ut nā ē eli/
cit dilectionē circa deū, a qua cessare non pōt. nec ut
sic pōt odire deū clare visum. vñ distinctio de thelisi et
busili valet in pposito. nam voluntas p respectū ad
apprehensionē cū collatione dicit busilis siue volun/
tas ut rō. sʒ volūtas p respectū ad apprehēsionē sine
collatiōe dicit thelisis seu volūtas ut nā fm q̄ ponit
Damas. et sctūs Tho. 3° sen. di. 17. Vñ apparet mihi
q̄ qñcūqʒ sctūs Tho. dic̄ q̄ volūtas necessario exit in
actū dilectiōis circa deū clare visū. ipse loquit̄ de vo
lūtate ut ē thelisis. et si loqmur de voluntate ut ē bu/
silis tūc intendit q̄ de per se nō pōt odire deū aut ab
eius dilectiōe cessare. sed si h faciat erit de per accñs
Ex quib⁹ oibus patet rñsio ad obiecta cōtra cōnes. et
cōiter ad totā questionē. et ad ratiōes in pncipio que/
stionis. etc̄.

Jrca secundam di/
stinctionē querit̄. Utr̄ deus sit a no
bis pro statu vie intelligibilis. Et ar/
guitur q̄ non: quia deus nō est fan/
tasiabilis nec aliq̄ sensu pceptibilis.
igit̄ nec ē a nobis p isto statu intelligibilis. tenet cōña.
qr p isto statu intellect⁹ noster sic se habet ad fantas/
mata sicut visus ad colores. aīs de se notū ē. nā fan/
tasmata non sunt nisi rerū sensibiliū et materialiū. Jn
oppositū arguit̄: De⁹ p isto statu a volūtate ē diligi
bilis. ḡ intelligibilis. tenet cōña. quia non fertur nisi in
bonū intellectū. Jn hac questione erūt duo articuli.
Primus habebit cōnes. 2⁹ mouebit dubitatiōes. Qrtū
ad pmū sit ista pma cō q̄ obiectū pmū et p se nostri in/
tellectus ē ens. Jstam ponit sctūs Tho. prima parte
q. 5. arti. 2° vbi sic ait. Ens fm rōnē prius ē q̄ bonū. rō
eni sigta per nomen est illud qd concipit intellect⁹ de
re. et sigt illud p vocē. illud ḡ est prius fm rōnē qd prius
cadit in cōceptiōe intellect⁹. pmo aūt in conceptione
intellectus cadit ens. qr fm hoc vnūquodqʒ ē cogno/
scibile qd est in actu ut dicit̄ 9° metaphisice. vñ ens ē
ppriū obiectū intellect⁹. et sic ē primū itelligile sicut
sonus est pmū audibile. hec ille. Jdē ponit 2° contra
gentiles. ca° 96° vbi sic ait. Obiectū ppriū intellect⁹
est ens intelligibile. qd quidē comphendit oēs diffe/
rentias et spēs entis possibiles. quicqd eni esse potest
intelligi pōt. Et post pauca dicit. Ex h q̄ aliqua sub/
stantia est intellectualis cōprehēsiua est totius entis.
Jdem ponit de veritate. q. i. arti. p. et in alijs infinitis
locis. Ex quibus patet q̄ fm eum ens est primū et per
se obiectum intellectus. Primū quidē. quia adeqtū.
et similiter quia primo imprimitur intellectui nostro.

sicut ostendit sctūs Tho. de veritate. q. i. arti. p. ex di
ctis Auicēne. vbi sic dicit. Sicut in demonstrandis
oportet fieri reductionē in aliqua principia per se in
tellectui nota. ita in inuestigādo quid est vnūquodqʒ
alias vtrobiqʒ in infinitum iretur. et sic oio periret scia
et cognitio rerum. illud autē quod primo intellect⁹ cō
cipit quasi notissimū et in quod omnes suas cōceptio/
nes resoluit est ens. ut Auicēna dicit in principio sue
metaphisice. vñ oportet q̄ omnes alie conceptiones
intellectus accipiantur ex additione ad ens. hec ille.
Ex quibus patet quomodo ens est primū obiectū in/
tellectus duplici prioritate. tam temporis q̄ adequa
tionis. Est insuper ei⁹ obiectū p se. quia omne quod
intelligit̄ ex hoc habet q̄ sit intelligibile q̄ habet ra/
tionem entis scʒ quia est actu. ut dicitur. 9° metaphi/
sice. illa aūt est ratio entis. Et sic patet cō prima. Cz 2ª
cō est q̄ verum est obiectū intellectus nostri primū id
est adequatū non tamen per se: hoc est per ppriam ra
tionem. Jsta cō sic pbatur. Jllud qd cōuertit̄ cū obie/
cto intellectus et ei accidit ē primū sed nō per se obie/
ctum intellect⁹. sed verū est hmōi. constat eni q̄ verum
cōuertit̄ cū ente qd est primū obiectū intellectus. cō/
stat etiā q̄ accidit ei. nam addit sup ens relationem
ad intellectū ut qñqʒ pbabitur. Jstam cōnē ponit sctūs
Tho. pma pte. q. 87. arti. 3° ad primū dicens: Obie/
ctum intellect⁹ est quoddā cōe scʒ ens et verū. Jdem
ponit. q. 82. arti. 3° et 4° vbi dicit intellectū esse emi/
nentiorē volūtate. quia obiectū intellectus scʒ ens et
verū est simplici⁹ et abstractius obiecto volūtatis qd
est rō boni. Jtē in multis locis ponit q̄ rō entis potest
intelligi non intellecta rōne veri: sed non ecōtra. licʒ
ad oēm intellectionē cōsequat̄ rō veri. Ex quib⁹ vi/
detur velle q̄ verū ē quedā adequata passio obiecti
intellectus et nō p se obiectū. vñ pma pte. q. 16. arti. 3°
ad 3ᵐ sic ait. Cum dicit̄ q̄ ens nō pōt apprehendi sine
rōne veri. hoc pōt dupliciter intelligi. Uno modo q̄ nō
apprehendat̄ ens nisi rō veri cōsequat̄ apprehēsionē
entis. et sic loquēdo habet veritatē. Alio modo pōt sic
intelligi q̄ ens non apprehendi pōt nisi apprehendat̄
rō veri. et hoc ē falsū. sed verū non pōt apprehēdi nisi
apprehendat̄ rō entis. quia ens cadit in rōne veri. Et
est simile sicut si cōparet̄ intelligibile ad ens. non eni
pōt intelligi ens quin ens sit intelligibile. sed tñ pōt intel/
ligi ens ita q̄ non intelligat̄ intelligibilitas ei⁹. et simi/
liter ens intellectū est verū: nō tñ intelligēdo ens in/
telligitur verum. hec ille. Jdem ponit de veritate. q.
i. arti. p. ad 3ᵐ. Aliquid intelligi sine alio potest dupli/
citer accipi. Uno modo ita q̄ aliquid intelligit̄ altero
non intellecto. Alio modo potest accipi aliquid intel/
ligi sine altero. quia intelligitur altero non existente.
et sic non potest intelligi ens sine vero. quia ens non
potest intelligi sine hoc quod concordet vel adeque/
tur intellectui. sed tamen non oportet q̄ quicūqʒ in/
telligit rationem entis intelligat rationem veri. sicut
nec quicunqʒ intelligit ens intelligit intellectū agen/
tem. et tamen sine intellectu agente nihil potest intel/
ligi. hec ille. Quomodo autē verum consequat̄ ocm
intellectionē ostendit ibidē in pncipali responsione.

Omnis inquit cognitio perficit̄ per assimilationē vel similitudinē cognoscētis ad rem cognitā. ita q̄ dicta assimilatio ē causa cognitiōis. sicut visus p hoc q̄ disponit̄ ſm speciē coloris cognoscit colorem. Prima ḡ cōparatio entis ad intellectū ē ut ens intellectui concordet. que quidē concordantia dicit̄ adequatio rei ⁊ intellect⁹. ⁊ in hoc formaliter ratio veri pficit̄. hoc ē ergo qd̄ addit verū supra ens. s. conformitatē siue adequationē rei ⁊ intellectus: ad quā conformitatē siue adequationem sequit̄ cognitio rei. Sic ḡ entitas rei pcedit rōnē veritatis. sed cognitio est quidā veritatis effectus. hec ille. Ex quib⁹ clare patet q̄ sic se habet ratio veri ad itellectū sicut se habet rō assimilati sensui p speciē sensibilē. cōstat aūt q̄ obiectū sensus pmo ⁊ p se nō est hoc qd̄ dico assimilatū sensui p speciē sensibilē. sed poti⁹ qualitas passibilis vel aliqd̄ h⁹: q̄uis ħ qd̄ dico assimilatū sensui p spēm sensibilē sit passio cōsequēs oē qd̄ sentit̄ in actu. ⁊ ita in pposito verum non ē pmū ⁊ p se obiectū intellect⁹ sed poti⁹ ens. licȝ p se cōsequat̄ illud obiectū dū actu intelligit̄. nulla. n. res ē vera nisi actu intelligatur a deo vel a creatura.

¶ 3ª ↄ̄ est q̄ mālē obiectū itellect⁹ ⁊ cōnaturale ac pporcionatū nobis ad intelligendū p isto statu ē qdditas rei mālis. Istā ↄ̄nem ponit scūs Tho. pma pte. q. 84. arti. 7. vbi sic dicit. Potētia cognitiua pportionatur cognoscibili. vñ intellect⁹ angeli qui ē a corpe sepatus obiectū ppriū ē substātia intellectualis a corpore sepata. ⁊ p hōs intelligibile cognoscit mālia. intellectus aūt humani qui ē cōiunct⁹ corpi ppriū obiectū ē qdditas siue nā in mā corpali existens. ⁊ p hās naturas visibiliū rerū in inuisibiliū aliqualē cognitionem ascēdit. hec ille. Itē. q. 12. arti. 4. Cognitio inqt cōtingit ſm q̄ cognitū ē in cognoscēte. cognitū aūt ē i cognoscēte ſm modū cognoscētis. vñ cuiuslibet cognoscentis cognitio ē ſm modū sue nature. si ḡ mod⁹ eēndi alicuius rei cognite excedat modū nature cognoscentis. oportet q̄ cognitio illi⁹ sit sup nām illi⁹ cognoscentis. Est aūt multiplex mod⁹ essendi rerū. Quedā eni sūt q̄ȝ nā nō habet eē nisi in hac mā indiuiduali. ⁊ hmōi sūt oīa corpalia. Quedā vo sūt q̄ȝ nature sūt p se subsistētes nō in mā aliq̄ sensibili q̄ tñ nō sūt suū eē sȝ sūt eē habētes. ⁊ hmōi sūt substātie incorporee q̄s angelos dicim⁹. Soli⁹ aūt dei ppri⁹ mod⁹ eēndi ē ut sit suū esse subsistēs. Ea ḡ q̄ non hñt eē nisi in mā indiuiduali cognoscere ē nāle. eo q̄ aīa p quā cognoscim⁹ ē forma alicui⁹ materie: que tñ habet duas virtutes cognitiuas. vnā q̄ ē actus alicui⁹ organi corporei. ⁊ huic naturale ē cognoscere res ſm q̄ sūt in mā indiuiduali. vñ sensus nō cognoscit nisi singularia. Alia vo virt⁹ cognitiua ē intellect⁹ q̄ nō ē act⁹ alicui⁹ organi corpalis. vñ p intellectū cōnaturale ē nobis cognoscere nās. q̄ qdē nō hñt eē nisi in mā indiuiduali ſm q̄ abstrahūt ab ea p considerationē intellect⁹. vñ ſm intellectum possumus cognoscere hmōi res in vniuersali: qd̄ est supra naturalē facultatē sensus. Intellectui aūt angelico cōnaturale est cognoscere naturas non in materia existentes: quod est supra facultatē naturalē intellect⁹ anime humane ſm statum vite presentis quo corpi vnitur. Relinquitur ergo q̄ cognoscere ipsum esse subsistēs sit cōnaturale soli diuino intellectui. hec ille. Item super Boetium de trinitate. q. j. arti. 3. dicit q̄ primo cognitum homini potest dupliciter accipi. aut scȝ ſm ordinē diuersarū potentiarū. aut ſm ordinem obiectorū in vna potentia. Primo quidem modo cū cognitio intellectus nostri tota deriuet̄ a sensu illud quod est cognoscibile a sensu est primo notum nobis q̄ȝ illud quod est cognoscibile ab intellectu: scȝ singulare vel sensibile. pri⁹ intelligibili. Alio modo ſm ordinem obiectorum in vna potentia cuilibet potentie cognoscibile est primo suū propriū obiectū. cum aūt in intellectu humano sit potētia actiua ⁊ passiua: obiectum potentie passiue scilicet intellectus possibilis erit illud quod exit in actum per potentiam actiuam scȝ intellectum agētem. quia potentie passiue debet respondere suū actiuū. intellectus aūt agens nō facit intelligibilia formas sepatas que sūt ex seipsis intelligibiles. sed formas quas abstrahit a fantasmatibus. ⁊ ideo hmōi sunt que intellectus noster primo intelligit. ⁊ inter hec illa sunt priora que primo intellectui abstrahenti occurrunt. hec autē sunt que multa in se comprehendunt. vel per modum totius vniuersalis vel per modū totius integralis. ⁊ ideo magis vniuersalia sunt primo nota itellectui. ⁊ cōposita cōponibilibus. ⁊ diffinitum partibus diffinitiōis. ⁊ ſm q̄ imitatio intellectus est i sensu qui etiā quodāmodo abstracta a mā recipit. etiā apud sensum singularia magis coīa sūt primo nota. ut hoc corpus q̄ȝ hoc animal. Ubi patet q̄ deus ⁊ alie substantie sepate nō possūt esse prima intellecta sed intelligūtur ex alijs. hec ille. Ad hoc propositū Linconiēsis super p posterioȝ cōmento. 17. dicit. Possibile inqt est qualibet sciam eē absq̄ȝ sensus adminiculo. in mente eni diuina sūt omnes sciencie ab eterno. ⁊ nō solū ipsa cognitio vniuersaliū certa sed etiā omniū singulariū. lȝ mens diuina nouerit singularia per modū vniuersalē. quia ipsa nouit oēs singulares essentias per modū abstrahentis nos nāq̄ȝ nō nouim⁹ singularē h⁹ humanitatis nisi p h q̄ admiscem⁹ eā accidentib⁹. ipsa vo nouit eius singularitatē in puritate sue essentie nō cōcernēdo eam cum actibus. similiter intelligentie recipientes irradiationem a lumine primo. in primo lumine ipso vident omnes res scibiles vniuersales ⁊ singulares ⁊ etiam in reflexione ipsi⁹ intelligentie supra se cognoscit ipsa res q̄ sūt post ipsam. ⁊ per hoc q̄ ipse est eorū causa. est igitur in his que carent sensu scientia completissima. ⁊ similit̄ si pars suprema anime humane q̄ vocatur intelligentia ⁊ que nō est actus alicui⁹ partis corporis neq̄ȝ egens in sui operatione propria instrumento corporeo: nō esset mole corporis corrupti obnubilata ⁊ aggrauata. ipsa per irradiationē acceptam a lumine superiori haberet completam sciētiā absq̄ȝ sensus adminiculo. sicut habebit cū anima erit exuta a corpore. ⁊ sicut forte habent aliqui penitus absoluti ab amore ⁊ fantasmatibus rerū corpaliū. sȝ q̄ȝ ipsa puritas oculi aīe p corpus corruptū obnubilata ⁊ aggrauata est. oēs vires ipsius anime rationalis

in hoīe nato occupate sūt ꝑ molem corpis ne possint agere. ⁊ ita quodāmodo sopite. cū itaqȝ ꝓcessu temporis agāt sensus ꝑ multiplicē obuiationē sensus cū sensibilibus expergiscit̄ ratio ipsis sensibus admixta. ⁊ in sensib⁹ quasi in naui delata ad sensibilia. ratio vero experrecta incipit deinde ⁊ seorsum aspicere que in sensu erant cōfusa. utpote visus colorē magnitudinē figurā corpus confūdit. ⁊ in eius iudicio sunt oīa hec accepta ut vnū. ratio vero exprecta diuidit colorem a magnitudine. ⁊ figurā a corpe. ⁊ itez figurā ⁊ magnitudinē a corpe subiecti. ⁊ ita ꝑ diuisionē ⁊ abstractionem ꝑuenit in cognitionē corpis substantie deferentis magnitudinē ⁊ figurā ⁊ colorē. verūtn̄ non nouit ratio hoc esse vniuersale actu nisi postq̄ȝ a multis singularibus fecerit hanc abstractionem. ⁊ occurrēt ei vnū ⁊ idē s̄m iudiciū suū in multis repertū. Manifestum est itaqȝ ꝙ deficiēte aliquo sensu in nobis habētibus mentis oculum mole corpis corrupti occupatū deficit vniuersale incomplexū ex singularib⁹ sensus deficientis venatū. ⁊ deficit etiā vniuersale cōplexū exp̄l[ic] ex eisdem singularibus sumptū. ⁊ ꝑ cōsequēs scia que erigit̄ supra vniuersalia sic venata. ratio eni ut in nobis sopita non agit nisi postq̄ȝ per sensus opatione cui admiscetur fuerit experrecta. causa autem quare obnubilat̄ visus anime ꝑ molem corpis corrupti est ꝙ affectus ⁊ aspect⁹ anime non sunt diuisi. nec attingit aspect⁹ ei⁹ nisi quo attingit affect⁹ siue amor eius. cum ḡ amor ⁊ affect⁹ aīe cōuertit̄ ad corp⁹ ⁊ illecebras corpales necessario trahit secum aspectum ⁊ auertit eū a lumine suo: qđ se habet ad ipsum sicut sol se habet ad oculos exteriores. aspectus aūt mentis a suo lumine auersus necessario conuertit̄ in tenebras ⁊ ociū donec egrediens modo aliquo ꝑ sensus exteriores in luce sensibili exteriori per modū aliquē repperit lucis ad ipsum nate vestigiū. ad quod cū ascēdit quasi excitat⁹ incipit inquirere lumē ꝓpriū. ⁊ inquātum magis auertit̄ a corpalibus corruptibilib⁹ intantum cōuertit̄ aspectus ad diuinū lumen. ⁊ intantum repperit ipsū. hec ille. Ex quib⁹ omnib⁹ patet ꝙ quidditates rerū materialiū sūt obiecta ꝓportiona a intellectui nostro ꝓ isto statu ad eas ꝑfecte cognoscendum. ⁊ sole tales. nō tn̄ intelligit ista ꝯ ꝙ ratio quidditatis materialis sit formale uel per se obiectū intellectus sed materiale. ut dicet̄ in alia ꝯne. ¶ 4ᵃ ꝯ ꝙ licȝ verū nō sit ꝑ se uel formale obiectū qđ intellect⁹: stat ꝙ ē formale ⁊ ꝑ se obiectū quo intellect⁹. Pro intellectu hui⁹ ꝯnis p̄mitto duo dicta sancti Tho. Primū ponit 3° sen. dis. 24. q. j. arti. p̄. questiūcula. j. In obiecto cuiuslibet potentie est tria cōsiderare. s. illud qđ ē formale ⁊ illud qđ est materiale ⁊ illud qđ ē accidētale. ⁊ exemplificat de obiecto visus: in q̄ dicit ꝙ lux ē formale. color vero materiale. ⁊ quātitas ut accidētale. Idem ponit 2ᵃ 2ᵉ. q. j. arti. p̄. Et de virtutib⁹. q. 2. arti. 13°. ad 6ᵐ. Et fuit recitatū in ꝓlogo. 2ᵐ dictum ponit de veritate. q. 14. arti. 8°. ad 4ᵐ. Lux inqt quodāmō est obiectū visus ⁊ quodāmodo non. inq̄ȝtum eni lux non videt̄ nostris visibus nisi ꝑ hoc ꝙ aliquod corp⁹ terminatū per reflexionē uel aliquo modo cōiungit̄ non dicit̄ esse per se visus obiectū. sed magis color qui est sc̄ȝ in corpore terminato. inq̄ȝtū aūt nihil nisi ꝑ luce videri pōt: lux ipsū visibile eē dicit̄. Ex quib⁹ duob⁹ dictis patet quō lux pōt dici formale uel per se obiectū visus. ⁊ quō non. Si eni loquamur de formali obiecto tanq̄ȝ quo aliquid obijcit̄ potentie uel mouet potentiā. sic lux ē formale obiectum visus. quia nihil obijcitur visui nec ē actu visibile nisi ꝑ lucem. Si aūt loquamur de formali obiecto tanq̄ȝ qđ obijcit̄ ipsi potentie: sic lux non ē formale obiectū visus. sed potius color. p̄mo modo loquit̄ in p̄mo dicto. 2° modo in alio dicto. Sic ꝯsimiliter i ꝓposito si loquamur de formali obiecto intellectus p̄mo modo. sic verū est formale in obiecto intellectus. quia ideo aliquid intelligit̄ ab intellectu. quia intellectus eidē assimulatur per spēm que assimilatio complet rationē veri. ita ꝙ verū uel veritas est quo aliquid est intelligibile. ut eni patuit cognitio quidem est quedā veritatis effectus non sic ꝙ relatio quā dicit verū sit illud quo mouet̄ intellectus ad intelligendū. sed est sicut causa sine qua non. ipsa eni species nō eēt p̄ncipiū quo intellectus asinū intelligit nisi per eam intellectus conformaretur ⁊ similaretur asino. Si autē loquamur de formali obiecto intellectus ad quod. s. terminatur intuitus eius ⁊ qđ directe intelligit. sic formale obiectū intellect⁹ est ens. quia ad eius rationē semper in omni intelligibili terminatur intuitus intellectus ⁊ nō ad rationē veri. sed poti⁹ verū se habet ut accidētale illo modo in obiecto intellectus iuxta secundā ꝯnem. ⁊ quelibet res intellecta se habet ut male in obiecto intellectus. sed quidditas rei mālis est obiectū materiale ꝓ isto statu perfecte cognoscibile. alia vero obiecta sūt improportionata. ⁊ isto modo intelligit̄ cum dicitur quidditatē materialem ee propriū obiectū intellectus possibilis ꝓ isto statu. non. s. ꝓpriū sed per adequationē. sed potius ens ⁊ verū. sed ꝓpriū hoc ē ꝓportionatū ⁊ cōnaturale ⁊ perfecte cognoscibile. ita ꝙ hoc solū imediate cognoscit̄ ab intellectu ꝯiūcto alia vero isto mediante. istud eni solū mouet intellectū nr̄m ꝓ isto statu ⁊ nō aliqua res insensibilis. Est ḡ p̄mū obiectū p̄oritate imediationis ⁊ p̄oritate gn̄ationis aut tēporis. vn̄ sanctus Tho. p̄ma pte. q. 87. arti. 3°. ad p̄mū. Obiectum inqt intellect⁹ ē quoddā cōe. s. ens ⁊ verū. sȝ tn̄ p̄mū obiectū intellect⁹ s̄m p̄sentē statū nō est qlibet ens aut quodlibet verū. sȝ ens ⁊ verū ꝯsideratū in rebus malibus ex quib⁹ i cognitionē alioꝝ deuenit. hec ille. ⁊ loquit̄ de p̄oritate tēporis uel generationis. non aūt adequationis. aut cōuertibilitatis. ¶ 5ᵃ ꝯ est ꝙ de⁹ nō pōt a nobis in via cognosci per essentiā suā uel in se. Istā ꝯnē ꝓbat scūs Tho. i multis locis. vn̄ i de veritate. q. 10. arti. 11°. sic ait. Mens nostra nālē cognitionē fantasmata respicit quasi obiecta a quib⁹ spēs intelligibiles accipit. ut dicitur 3° de aīa. vn̄ oē qđ intelligit s̄m statū vie intelligit̄ ꝑ spēs abstractas a fantasmatib⁹. nulla āt spēs [illegible] ē ad repñtandā [illegible] uel etiā [illegible] substantie [illegible] quidditates rerū sensibiliū quaꝝ similitudines [illegible] spēs a fantasmatib⁹ abstracte sint alteri⁹ rationis ab [illegible]

substantiarum immaterialium etiam creatarum. et multo magis ab essentia diuina. vnde mens nostra naturali cognitiõe quam in statu vie experimur. nec deum nec angelos per essentiã videre potest. hec ille. Item de veritate. q. 8. arti. 3º dicit ꝙ cognitio dei ad quam homo naturaliter peruenire põt: est ut cognoscat deum per formam intelligibilem que lumine intellectus agentis est a sensibilibus abstracta. cognitio autẽ dei per formam creatam non est visio eius ꝑ essentiã. hec ille. Item. q. 10. arti. 2º cõcludit ꝙ nulla species creata potest inueniri sufficiẽs ad repñtãdũ diuinam essentiã. vñ oportet ꝙ si deus per essentiã videatur ꝙ per nullam speciem creatam videat̃. sed ipsa eius essentia fiat intelligibilis forma intellectus creati eum videntis. quod fieri non potest nisi ad hoc intellectus creatus lumine glorie disponatur. ⁊ sic in videndo deum per eẽntiam ꝑ dispositionẽ infusi luminis pertingit mens ad finem vie qui est gloria. ⁊ sic non est in via. hec ille. Itẽ ꝯtra gentiles. caº 14º In consideratione inquit diuine substantie precipue vtendum est via remotionis. nam diuina substantia omnem formã quam intellectus noster attingit sua imensitate excedit. ⁊ sic ipsam apprehendere nõ possumus cognoscẽdo quid est. sꝫ aliqualiter eiꝰ noticiã habemus cognoscẽdo quid non est. tantoqꝫ eius noticie magis appropinquamus quanto plura ꝑ intellectũ nr̃m ab eo poterimus remouere. tanto enĩ vnũquodqꝫ pfectiꝰ cognoscimꝰ quãto differẽtias eiꝰ ab alio plenius intuemur. habet enim vnaqueqꝫ res ĩ seipsa eẽ proprium ab omnibus alijs rebus distinctum. vñ ⁊ in rebus quarum diffinitiones cognoscimus primo eas in genere collocamus. ꝑ quod scimus in cõmuni quid sunt. ⁊ postmodum differẽtias addimus quibꝰ a rebus alijs distinguantur. ⁊ sic pficietur substantie rei completa noticia. sꝫ quia in cõsideratione diuine substantie non possumus accipere quid quasi genus nec distinctionem ab alijs rebus per differentias affirmatiuas accipere possumus. eam oportet accipere per differentias negatiuas. sicut autem in affirmatiuis vna aliam contrahit. ⁊ magis ad completam rei designationem appropinquat ſm ꝙ a pluribꝰ differre facit. ita vna differentia negatiua per aliã contrahitur que a pluribꝰ differre facit. sicut si dicamꝰ deũ non esse accidens per hoc ꝙ ab omnibus accidentibꝰ distinguitur. deinde si non addimus eum nõ esse corpus distinguemus eũ ab aliquibus substantijs. ⁊ sic ꝑ ordinem ab omni eo qđ est ꝓter ipsum per negatiões hꝰ distinguetur. ⁊ tunc de substantia eius erit propria consideratio cũ cognoscet̃ ut ab omnibus distinctus. nõ tñ erit cognitio perfecta. quia nõ cognoscet̃ quid in se sit. hec ille. Ex quibꝰ omnibꝰ patet ꝙ ꝓ statu isto non possumꝰ cognoscere essentiã dei ut in se hec est per formã intelligibilem perfecte repñtantem ut in se est illud enĩ vocamꝰ cognosci in se. vñ sanctꝰ Tho. ĩma pte. q. 14. arti. 5º dicit Dupliciter aliqđ cognoscit̃. vno modo in seipso. alio mõ in alio. In seipso quidẽ cognoscitur aliquid qñ cognoscitur per speciem ppriam adequatã cognoscibili. sicut cũ oculus videt hominẽ per speciem hoĩs. In alio aũt videt̃ illud qđ videt̃ per speciẽ cõtinẽtis. sicut cũ videt̃ pars per spẽm totius. vel cũ homo videt̃ per speciẽ speculi vel quocunqꝫ alio mõ ꝯtingit aliqđ in alio videri. hec ille. Itẽ de veritate. q. 2. arti. 3º ad 5ᵐ. Aliquid dupliciť intelligitur. vno modo in seipso. qñ scꝫ ex ipsa re intellecta vel cognita format̃ acies intuentis. alio modo videt̃ aliquid in altero: quo cognito ⁊ illud cognoscit̃. Sic aũt ẽ in ꝓposito ꝙ diuina eẽntia non cognoscit̃ a nobis per propriã speciem. ⁊ sancto Tho. super Boetiũ 4º de trini. q. j. arti. 2º dicit. Dupliciť aliquid cognoscitur. vno modo per formam ppriã. sicut oculus videt lapidem per speciem lapidis. alio modo ꝑ formã alterius sibi similis. sicut cognoscitur causa per similitudinem sui effectus. ⁊ homo per formã sue imaginis. Per formam aũt suam dupliciter aliquid videt̃ vno modo per formam que est res ipsa. sicut deus se cognoscit per eẽntiam suam ⁊ angelus seipsum. alio modo ꝑ formam que est ab ipso siue sit abstracta ab ipso. qñ scꝫ forma est ĩmaterialior q̃ res. sicut forma lapidis abstrahit̃ a lapide siue sit impressa intelligenti ab eo. utpote qñ res ẽ simplicior q̃ similitudo per quam cognoscitur. sicut Auicẽna dicit ꝙ intelligentias cognoscimus per impressiones earum in nobis. Quia igit̃ intellectus noster ſm statum vie habet determinatam habitudinem ad formas que a sensu abstrahunt̃ cum cõparetur ad fantasmata ut visus ad colores. ſm ꝙ dicitur 3º de anima. non potest ipsũ cognoscere deum per formam que est sua essentia. ⁊ sic cognoscitur a beatis. Similitudo etiam impressa humano intellectui ab ipso nõ sufficit ad hoc ꝙ faceret suam essentiã cognosci. cum in infinitũ excedat quãlibet formam creatam ratione cuius intellectui per formas creatas peruius eẽ non potest deus. ut dicit Augꝰ. Nec etiam in statu vie huius cognoscitur deꝰ a nobis per speciem mere intelligibilem que sit aliq̃ similitudo ipsius ꝓpter cõnaturalitatẽ intellectꝰ nostri ad fantasmata. ut dictum est. hec ille. Ex quibus patet quid intelligimus cum dicimus deum non cognosci in via per essentiam suam. Nec in se. nam ad hꝰ ꝙ intellectus essentiam rei videat oportet ꝙ habeat formam illius que perfecte illam representet. ſm ꝙ ait sanctus Tho. 3º sen. dis. 14. q. j. arti. 3º questiuncula. j. vbi sic ait. Si res excedat similitudinẽ intellectꝰ qua ipsum intelligit. tunc intellectus non attingit ad videndam eẽntiã illius rei. quia per similitudinẽ illã intellectus determinatur ad rem cognitã. sicut si species intelligibilis representaret hominem inq̃tum ẽ sensibilis. ⁊ non inq̃tum est rationalis. tunc enim nõ videretur essentia hominis. quocunqꝫ enim subtracto de essentialibus rei remanet essentia alterius speciei. hec ille. Et similit̃ idẽ intelligo cũ dicit ꝙ de deo non cognoscimus quid est in via scꝫ quia non cognoscimꝰ eiꝰ qđ quid ẽ. neqꝫ enĩ hẽmꝰ genꝰ ipsiꝰ. nec differentiam. nec diffinitionem. ¶ 6ª conclusio est ꝙ ĩ via possumus deum cognoscere ex suis ⁊ in suis effectibus. Istam ꝯnem probat sanctꝰ Tho. sup Boetium de trini. vbi sup. Cũ enim probasset ꝙ deus in via

non potest cognosci sm essentiam suam per formam uel similitudinem propriã sibi. tunc subdit. Reliquit q deus in via solum p formã effectus cognoscatur. Effectus aũt est duplex. Quidã adequat virtuti sue cause. & p talẽ effectũ plene cognoscit virtus cause. & per ɔ̃ns quidditas eius. Alius effectus est qui deficit a predicta equalitate. & per talem effectum nõ potest cõprehendi virt⁹ agentis. & p ɔ̃ns nec essentia ei⁹ sed cognoscitur tñ de causa quia est. & sic se habet cognitio effectus ut principium ad cognoscẽdũ de causa an est. sicut se habet cognitio ipsius cause cũ p formam suam cognoscitur. Hoc aũt modo se habet ois effectus ad deum. & ideo nõ possum⁹ in statu vie pertingere ad cognoscẽdum de ipso nisi quia est. & tamẽ vnus cognoscentũ de ipso quia est alio perfecti⁹ cognoscit. quia causa tanto ex effectu pfectius cognoscitur quanto p effectum magis apprehenditur habitudo cause ad effectũ: que quidem habitudo in effectu non pertingente ad equalitatem sue cause attenditur sm tria. s. & sm progressũ effectus a causa. & sm hoc q effectus consequit de similitudine sue cause. & sm hoc q deficit a pfecta eius consecutione. & sic tripliciter mẽs humana proficit in cognitione dei q̃uis ad cognoscendũ quid est non pertingat sed an est solum. Et pmo sm q perfectius cognoscit eius in producendo effectus efficacia. 2⁹ p ut nobiliũ effectuũ causa cognoscit. quia cũ eius similitudinem aliqualiter gerant magis eius essentiã commendant. 3⁹ sm q magis ac magis cognoscitur elongatus ab his omnibus que in effectib⁹ apparẽt. vñ Dionysius de diuinis nominibus dicit q cognoscitur ex omni causa & excessu & ablatione. in hoc autẽ profectu cognitionis maxime iuuatur mens humana cum lumẽ ei⁹ naturale noua illustratione confortatur. sicut eni lumẽ fidei & doni & sapientie & intellectus per que mens in contemplatiõe supra se eleuatur inq̃tum cognoscit deum esse supra omne illud quod naturaliter apprehendit. sed quia ad eius essentiã vidẽdam penetrare non sufficit dicitur in seipsam quodãmodo ab excellenti lumine reflecti. & hoc ẽ illud qd̃ dicit glosa Gregorij sup illud Gen. 32⁹. Vidi dñm facie ad faciẽ. Visus anime cum in deum intenditur imensitatis coruscatione reuerberatur. hec scũs Tho. in forma. Sciendum aũt q illud quod dicit. s. q in via non cognoscimus de deo nisi solum quia est uel an est. nõ incidit in articulum parisius cõdemnatum qui est in numero. 214⁹. & habet sic: Q de deo nõ potest cognosci nisi quia ipse est siue ipsũ eẽ. error. Ille eni error qui ibi condemnat ponebat q de deo nõ poterat alia vera enũciatio cognosci nisi ista: deus est. & illud non intelligit scũs Tho. sed vult q quia deum nõ possum⁹ in via videre per essentiam suã. nec scire qd̃ quid est illius. ideo dicit q non scimus de illo per suos effectus quid est. sed potius quia est. uel an est. cognitio enim quia est non solum dicitur cognitio qua cognoscit de aliquo an sit. & q est. sed omnis cognitio q̃ aliquod p̃dicatũ non diffinitiuũ cognoscit inesse alicui subiecto dicitur cognitio quia est. ut dicitur 2⁹ posteriorꝝ particula pma. vbi enumerantur quattuor questiones quibus correspondent quattuor scibilia. s. qd est. quia est. an est & ppter quid est. in via g̃ scimus de deo an est & quia est. quia licz cognoscamus ipsum esse & cognoscam⁹ multa predicata sibi inesse non tamẽ habemus diffinitionem subiecti. & ideo nescimus quid est. vñ Lincolniensis 2⁹ posteriorꝝ cõmẽto p̃ q̃stio aut est simpliciter de essentia rei aut est questio de complexione. & questio que querit simpliciter essentiã rei aut querit an res sit an quid est res. & questio que querit cõplexionẽ rei aut querit aliquid de aliquo. aut querit ppter quid hoc de illo. hec ille. Et post pauca: Per se notum est q querentes quid est querim⁹ diffinitionem eius. hec ille. Sic g̃ patet quomodo intelligenda sunt verba sancti Thome dicentis q de deo scimus solum quia est uel an est. & non quid est. nec incidit in illum articulum prefatũ ut quidam mentiũt. quia ipse sicut instructus in libro posteriorꝝ vocat generaliter omnem cognitionẽ rei citra cognitionem quidditatis eius cognitionem quia est uel an est. & huic concordat illud quod habet in articulo. 36⁹. qui sic habet: Q deum in hac via possum⁹ intelligere etiã per essentiã. error. ¶ 7⁹ g̃ q deus potest in via imediate cognosci. ita q cognitio viatoris attingit in ipsum: licz per media transeat. dum aũt deum attingit potest de ipso imediate cogitare. sic q ex tunc ad cogitandum de deo non oportet precogitare de alio. Q aũt cognitio intellect⁹ nr̃i in via terminet ad deũ ostendit scũs Tho. 3⁹ sen. dis. 27. q. 3. arti. p̃. vbi sic dicit. In potẽtijs ordinatis ita ẽ q vbi terminat opatio prioris potentie incipit opatio sequentis. sicut patet: quia sensus terminat ad fantasiam que ẽ mot⁹ fact⁹ a sensu sm actũ. & intellectus i termino imaginatiõis incipit. quia fantasmata accipit p obiecto. ut dicit 3⁹ de aia. & iõ illaꝝ rerũ q̃ nõ habent fantasmata cognitionẽ nõ põt accipe nisi ex reb⁹ quaꝝ sibi representant fantasmata. vñ in statu vie q̃ accipit a fantasmatibus nõ põt videre deũ imediate. s3 oportet q ex visibilibus q̃ꝝ fantasmata capit in ei⁹ cognitionẽ deueniat. Q̃uis autẽ ipsam essentiã non videat imediate: tñ cognitio intellect⁹ terminat ad ipsũ deũ. qr ipsũ deũ eẽ ex effectib⁹ apprehẽdit. hec ille. Q aũt nõ oporteat q qñcũqz intellect⁹ nr̃ cogitat de deo p̃us cogitet de alio ex q̃ deuenit semel ad dei cognitionẽ. ondit scũs Tho. 4⁹ sen. dis. 49. q. 2. arti. 7⁹. ad 7ᵐ sic dicens. Q uis itellect⁹ deũ i statu vie nõ nisi p effect⁹ cognoscat tñ eius opatio in ipsũ deũ terminat sm quãtulãcũqz cognitionẽ quã de ipso accipit. Et ad 8ᵐ dicit qñ aliquid videt p similitudinẽ alteri⁹ rei põt cõtingere q vidẽs rem p mediũ cogitat de re imediate sine hoc q cognitio ei⁹ cõuertat ad aliã rẽ. q[illegible] illud mediũ nõ cõuertit ut est res q̃dã s3 ut ẽ imago illi⁹ rei q̃ p ipsam cognoscit. sicut aũt ẽ mot⁹ intellect⁹ in imaginẽ [illegible] ẽ imago & imaginati. Q̃uis sit alius motus intellect⁹ in imaginẽ inq̃tũ ẽ res q̃dã & i illud cui⁹ ẽ imago. & [illegible] p similitudinẽ creature quã intellect⁹ habet penes se nõ conuertit in creaturã ut est res quedã sed solũ ut est similitudo rei. tunc imediate de deo cogitat [illegible]

non imediate deum videat. hec ille. Idem ponit .2ª [illegible] arti. 4º ad p̄mū et 2ᵐ. Ex quo patet q̄ lz p statu viē nō cognoscim⁹ deū imediate sic q̄ videamus eum vel cognoscamus sine specie creature. vel cognoscamus eū nullo alio obiecto p̄cognito p quod deveniamus in dei cognitionē quod in pposito dicimus imediate cognosci. tñ cognitio nostra nō concludit i creatura sed attingit ipsū deū. et possum⁹ imediate cogitare de ipso. Quomodo autē hoc fiat ostēdit vnus doctor. s. Greg⁹ de arimino. Nā ex quibusdam cōceptibus simplicibus abstractis a rebus formamus vnū conceptū cōplexū qui ē pprius deo. et illum pbamus de ente pticulariter sumpto. s. de h q̄ dico aliqd ens. ac p hoc cognoscim⁹ illū cōceptū eē ppriū alicui enti quo nullū ē superi⁹. et extūc tale ens illo conceptu cogitamus. hoc aūt cōtingit probando p̄ quemlibet illo⁊ simplicium conceptuū de ente pticulariter sūpto. verbi grā. Ex motu celi quē videm⁹ sensu cōcludim⁹ celū moueri ab aliq̄ alio. et vltra p alias rōnes q̄ illud qd mouet celū est substātia. Item ex eo q̄ mouet circulariter arguimus q̄ substantia mouēs celū est itelligens. et qz ille motus pvidetr durare. vlteri⁹ concluditr qd illud mouens est icorporeū et imateriale. et ex oibus istis colligim⁹ q̄ est aliqd ens qd ē substātia imaterialis incorporea. qui conceptus ē pprius substātie sepate. Ulterius aūt p alias rōnes concludamus q̄ est aliqd ens qd est substantia imaterialis incorporea et p̄ma oīuz substātia⁊ sepata⁊ qui ē conceptus pprius dei in q̄ conceptu ex post cognoscim⁹ deū. et qñcūq̄ volum⁹ cogitam⁹ imediate de deo. lz añq̄ habeam⁹ talē cōceptum oporteat multa p̄cogitare. et hoc vel iueniret p rōnē talem conceptū cōplexū vel magnū discursum. vel audire ab alio. vel hm̄. vel p reuelationē illū habere. vel alios conceptus hm̄ magis distincte vel minus rep̄sentantes deū. cuiusmodi sunt rustici et simplices qui habēt aliud quid nois de hoc noie deus q̄ sapientes. Ex quib⁹ oibus patet q̄ lz in p̄ncipio non cognoscam⁹ deū nisi alio p̄cognito. et pñs quēter nō imediate cognoscam⁹ eū dū incipim⁹ eū cogitare. tñ ipso semel cognito postea possum⁹ imediate de ipso cogitare. sic q̄ nō oportet ad cogitandum de ipso p̄us tēpore vel alia cogitatione de alio cogitare. lz quocunq̄ conceptu cōcipiatr de⁹ concipiatur creatura p totū ɔceptū vel p partē talis conceptus. et istud per sequētia declarabitr magis. Sciendū etiā q̄ cū dico deū p̄isto statu nō videri imediate vel intelligi. hic intelligo q̄ qñ deū cognosco in via intellect⁹ habet duplex mediū. s. vnū ex pte cognoscentis qd est spēs intelligibilis. Aliud ex pte cogniti. s. aliqua creatura q̄ rep̄sentatr p illa speciem nobis deus. et est simile sicut si cognosco herculē videndo ei⁹ statuā lapideā. Sciendū etiam q̄ non est cōtradictio cū dicitr de deo imediate cogito. et tamē deū nō imediate cognosco. qz p p̄mū denotatr q̄ de deo aliqd affirmo uel nego. qd faciēdo non oportet aliqd affirmare uel negare de creatura. sed p secūdū significatr q̄ actus cognoscēdi deū attingit duo

sc3 creaturā et deū. sicut idem ē mot⁹ in imaginē herculis et in herculē. et imediati⁹ est i imaginē q̄ herculem. qz imago ibi se habet ut qd cognoscitr et ut quo aliud cognoscitur. s. hercules. ita in pposito. ¶ 8ª ɔ̄ est q̄ in statu vie possum⁹ habere aliquē conceptū deo ppriū. et idē dico de specie sibi ppria. Prima ps patet ex dictis in qnta ɔ̄ne allegatis de p̄ ɔ gētiles ca. 14º. ibi eni habetr q̄ lz de deo nō sciam⁹ quid est quasi gen⁹ illi⁹. tñ pōt considerari in quodā cōceptu cōposito ex aliquo coi conceptu ex multis differentijs negatiuis p quas cognoscim⁹ eius distinctionē a creaturis. et q̄ illa est ppria cōsideratio de deo in statu vie. licz imperfecta. hm̄ aūt esset conceptus q explicatr p hoc complexū ens nō accidens incorporeū nō distinctū a suo eē ifinitū p̄mū et hm̄. Et etiā idē sit dicendū de specie videtr p simile. sicut eni dicit scūs Tho. p̄ma pte. q. 12. arti. 9º. ad 2ᵐ. Alique potētie cognitiue sūt que ex spēb⁹ p̄mo cōceptis alias formare possunt. sicut imaginatio ex p̄conceptis specieb⁹ montis et auri format speciem montis auri. et intellectus ex preconceptis speciebus generis et differentie format ratioē speciei. et similiter ex similitudine imaginis formare possumus in nobis similitudinē illius cui⁹ est imago. hec ille. Ex quibus patet q̄ cū intellectus habeat in se species entis et p̄mi et incorporei et multo⁊ alio⁊ deo cōuenictiū. nō videtr plus negandum q̄ intellectus possit formare speciē vnā ex multis deo propriā licz imperfectam: q̄ de conceptu de quo nullus debet dubitare. alias non video quomodo ista sit vera: omnis deus est eternus: nisi subiectum significet conceptum deo propriū lz imperfectum. ¶ 9ª ɔ̄ est q̄ eodem cōceptu quo viator concipit creaturam potest concipere deum. licz nomen significans illum conceptum non dicatur vniuoce de deo et creatura. Primā partem huius ɔ̄nis ponit sententialiter scūs Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 5º. vbi vult q̄ species et conceptiones quas intellectus noster accipit a creaturis sunt quedam similitudines dei. et ideo intellectus noster i illis intelligit deū. Ait enim sic. Intellectus noster cū a reb⁹ creatis cognitionem accipiat informatur similitudinibus perfectionum in creaturis inuentarum. sicut sapientie virtutis bonitatis et hm̄. vñ sicut res create per suas perfectiones aliqualiter licz deficietr deo assimilentur. ita et intellectus noster harū perfectionum speciebus informatus. quandocūq̄ autem intellectus noster per suam formā intelligibilē alicui assimilatur. tunc illud quod concipit et enunciat s̄m illam intelligibilē speciem verificatur de re illa cui per speciem suam similatur. nam scientia est assimilatio sciētis ad rem scitam. vnde oportet q̄ illa que intellectus harū specierum similitudinib⁹ informat⁹ de deo cogitat vel enunciat in deo vere existat qui vnicuiq̄ harum predictarum specierum respōdet. sic illud cui omnes sunt similes. si aūt hm̄ species intelligibilis nr̄i intellect⁹ diuinā eēntiā adeqret i assimilādo ipsā cōprehēderet. et ipsa ɔceptio intellect⁹ eēt pfecta dei rō. sic aial gressibile bipes ē pfecta rō

hoīs non autē perfecte diuinam essentiā assimilat spēs predicta.ut dictum est. Et ideo licꝫ hꝯ nomina que intellectus ex talibus conceptionibꝰ deo attribuit significēt illud qḋ est diuina essentia.nō tñ perfecte ipsam significāt ſm ꝙ est.sed ſm ꝙ a nobis intelligit̄.hec ille. Idem ponit expressiꝰ sequenti arti. eiusdem q̄ōnis dicens Cōceptiōes pfectionū inuentarū in creaturis sūt impfecte similitudines et non eiusdem rōnis cū diuina essentia.vñ nihil ꝓhibet qn ipsa vna essentia oībus conceptionibus ṗdictis respōdeat q̄si per eas impfecte representata.et sic oēs ille rationes sunt quidem i intellectu nostro sicut in subiecto.sed in deo sunt ut in radice verificāte has cōceptiones.hec ille. Ex quibus patet ꝙ ens bonū iustum que sunt coīter dicta de deo et creatura non dicūt duos conceptus.s. vnū dei et aliū creature sꝫ eundē:que tñ est impfecta rō dei et pfecta creature quo tñ ɔceptu cōcipitur deus et creatura. Cōsimile ponit ṗ sen.dis.19.q.5.arti. 2ͦ. ad primū.vbi vult ꝙ deus et creatura cōueniūt in vna coī intentiōe quā significat nomen analogū licꝫ ſm ṗus et posterius. Ait eni sic. Aliquid dicitur ſm analogiā tripliciter. Uel ſm intentionē tm̄ et nō ſm esse.et hoc est quādo vna intentio refertur ad plura p ṗus et posterius: q̄ tamen non habet esse nisi in vno.sicut intentio sanitatis refertur ad animal et vrinā et dietā diuersimode ſm ṗus et posterius.non tñ ſm diuersum esse.qꝛ esse sanitatis nō est nisi in aiāli. Uel ſm esse et nō ſm intentionē.et hoc contingit qñ plura parificantur in intentiōe alicuiꝰ.sed illud cōe nō habet esse vniꝰ rationis in oībus.sicut oīa corpa parificantur in intētione corporeitatis.vñ logicus qui considerat intētiones tñ dicit hoc nomē corpus de oībus corpibꝰ vniuoce predicari.sed esse huiꝰ nature non est eiusdem rōnis in corpibus corruptibilibus et incorruptibilibꝰ.vñ q̄tū ad metaphisicū et naturalem qui cōsiderāt res ſm suū esse.nec hoc nomen corpꝰ nec aliqḋ aliud dicit̄ vniuoce de corruptibilibus et incorruptibilibus.ut patet ex ph̄o.x°. metaphisice.et cōmētatore. Uel ſm intentionē et ſm esse.hoc est qñ nec parificant̄ in intentiōe coī.neq̄ꝫ in esse.sicut ens dicit̄ de substantia et accidente.in talibꝰ oportet ꝙ natura coīs habeat aliqḋ esse in vnoquoq̄ꝫ eoꝝ de quibꝰ dicit̄:sed differēs ſm rōnē maioris et minoris perfectionis. Et similiter dico ꝙ veritas et bonitas et oīa hꝯ dicunt̄ analogice de deo et creaturis.vñ oportet ꝙ ſm suū esse oīa hec sint in deo et creaturis ſm rationē maioris et minoris pfectiōis.hec ille. Ex quibꝰ patet ꝙ intentiōes importate p hec noīa coīt̄ dicta de deo et creaturis sunt in deo et in creaturis eo mō quo intentio dicitur esse in re non scꝫ subiectiue sed sicut in fundamento virtutis sue.licꝫ ille intentiōes perfectius fundamentū habeant in deo q̄ꝫ in creaturis cum hoc ꝙ impfectius representant deum q̄ꝫ creaturas.quia scꝫ sunt imediate sumpte a creaturis et non a deo. Et sic patet ṗma pars huius ɔ̄nis. Sed 2ª probatur sic p eūdem ṗ sen.dis.35.q.j.arti. 4°. Uniuoce inqt nihil pōt de deo et creatura dici. Huius ratio est.quia cum in re sit duo consideranda scꝫ naturam uel quidditatem rei et esse suū.oportet ꝙ in oībꝰ vniuocis sit coītas ſm ipsam nature quidditatem et nō ſm esse.quia vnū esse non potest nisi i vna re.vñ humanitas non est eadem ſm idem esse in duobus hominibus.et ideo quandocunq̄ꝫ forma significata per ipsum est ipsum esse non potest vniuoce conuenire.propter quod etiam ens non predicatur vniuoce.et ideo cum omnia que dicunt̄ de deo natura uel forma sit ipsum.quia suū esse est sua natura.propter quod dicitur a quibusdam philosophis ꝙ est ens non in essentia.et ē sciens nō p scientiā.et sic de aliis.ut itelligat̄ essentiam nō eē aliud ab eē.et sic distingui.iō nihil vniuoce de deo et creaturis dici potest.hec ille. Eandē probationem ponit de veritate q.2.arti.xj°. Impossibile ē inquit aliquid predicari vniuoce de deo et creatura.in omnibus enim vniuocis cois est ratio nominis vtriq̄ꝫ eoꝝ de quibꝰ nomen vniuoce predicatur.et sic q̄ꝫtum ad illius nominis rationem vniuocata in aliquo sunt equalia q̄ꝫuis ſm esse vnū altero possit esse prius uel posterius.sicut i ratiōe numeri omnes numeri sūt equales q̄ꝫuis ſm naturam rei vnus alio prior sit.creatura aūt q̄ꝫtūcūq̄ꝫ imitet̄ deum non potest attingere ad hoc ut eadem ratione aliquid sibi conueniat q̄ꝫ cōuenit deo.illa enim que ſm eandem rationē sunt in diuersis sunt eis cōmunia ſm rationem substantie uel quiddiitatis.sed sūt distincta ſm esse.quicquid aūt est in deo hoc est suū propriū esse.sicut eni essentia in eo est idem qḋ esse.ita scientia est idem ꝙ scientem esse.vnde cum esse quod est propriū vni rei non possit alteri coīcari.impossibile est ut creatura pertingat ad eandem rationem habendi aliquid qḋ habet deus.sicut impossibile est ꝙ ad idem esse perueniat. Simili᷑ etiā i nobis eēt.si eni i petro nō differret homo et hominem eē.impossibile esset ꝙ vniuoce homo diceret̄ de petro et paulo quibus est diuersum esse.hec ille. Et in hoc ṗmus articulus terminatur.

Quantū ad secundum articulū

mouenda sunt dubia. Nam contra quedam dicta in ṗma ɔ̄ne scꝫ ꝙ ratio et conceptio entis prima est inter omnes et in illam omnes alie soluūtur arguit Aurcolꝰ multipliciter ꝓbando ꝙ ens nullam vnā habeat rationem. ¶ ṗ sic. Ille conceptus qui incidit in idemptitatem omnimodam nullo penitꝰ addito cū omni ratione.non dicit aliquam vnam rationem.hec ꝓpositio tenet in virtute primi principij: Quecūq̄ꝫ vni et eidem sunt eadem inter se sunt eadem. illo modo idemptitatis quo sunt eadem in tertio. Sed constat ꝙ proprie rationes entium non sunt eedem inter se sed distincte.ḡ non possunt esse eedem alicui vni rationi qn saltem addant aliquam propriam rationē illi in q̄ conueniūt per quam inter se formalit̄ distinguant̄.sed conceptꝰ entis in idem coincidit cū omni ratiōe nullo sibi addito. Aut eni coincidit aliquo sibi addito aut nullo.cū sint ɔtradictoria aliqḋ et nu

[illegible] aliquo addito. ergo ente addito. cum ens ⁊ [illegible] sint. ens aũt enti addi non põt. imo vo[illegible] dare ꝙ cõceptus entis coincidat cũ aliquo ad[illegible] concedat ꝙ nullo. ⁊ habet̃ ita ppositum. relinq̃tur ergo ꝙ cõceptus entis nõ includat aliquã vnã ratione. ℂ 2º sic. Quandocũq; differẽtie diuidẽtes cõceptũ aliquem sic se habent ꝙ non ẽ possibile da re medium p abnegationem ⁊ indifferẽtiã vtriusq; cõceptus ille qui p tales differẽtias diuidit̃ est denudatus ab omni vna rõne. hec ppositio patet. qm̃ ex opposito predicati destruit̃ subiectũ. ⁊ idcirco p̃dicatum claudit̃ in subiecto. cõstat eni ꝙ si cõcept⁹ includit aliquã vnam rõnem: illam rõnem oportet esse indifferentẽ differẽtijs diuisiuis ⁊ mediam per abnegationem vtriusq;. sicut patet ꝙ ratio sensibilis nec est rõnalis nec irrõnalis sed abstracta ⁊ media ⁊ indifferens ad vtrũq;. vnde si ratio sensibilis esset rõnalis ⁊ irrationalis necessario sensibile diuisũ per rõnale ⁊ irrationale nõ diceret vnam rõnem sed plures ut patet. Sed constat ꝙ ens diuidit̃ per absolutum ⁊ respectiuũ. ⁊ non est aliqua ratio que possit abstrahere ⁊ se habere p indifferentiã ad absolutũ ⁊ respectiuũ. oĩs eni ratio uel ẽ absoluta uel respectiua. nec ẽ possibile imaginari aliquã que nõ sit actu absoluta ratio uel respectiua ratio. cũ ɔtradictorie se habeãt esse ad se ⁊ esse ad aliud. g̃ cõceptus entis diuisus per absolutũ ⁊ respectiuum est denudat⁹ ab omni vna rõne coĩ. ℂ 3º sic. Primo diuersa non cõueniunt in aliqua vna rõne coĩ. nam si conueniũt aliquo differũt ⁊ aliquo cõueniunt. ⁊ sic nõ sũt primo diuersa sicut patet 10. metaphisice. sed decẽ predicamẽta cõueniũt in cõceptu entis ut patet. decẽ enim predicamẽta sũt oĩo diuersa. primo quia sunt p̃mo intellecta irresolubilia simplicia ⁊ q̃ diffiniri non possũt. nec cõponũtur ex duob⁹ cõceptib⁹ sicut dicit cõmentator 3º metaphisice ⁊ 8º ⁊ phus ibidem. ⁊ declarat̃. nam cõceptus substantie est hoc aliquid siue precisum ens. ɔceptus vero accidentis est h⁹ sic ꝙ accidentia non sunt nisi modi ⁊ act⁹ ⁊ dispositiões substantie q̃ est res precisa. Iste aũt cõceptus h̃ aliquid nõ potest resolui in duos cõceptus nisi forte quis imaginet̃ ipsum resolui in [illegible] ⁊ aliquid. quod non põt dici [illegible] hoc ẽ esse aliqd ⁊ [illegible] esset ibi bis aliquid. vnde tot⁹ cõceptus potest importari p esse h̃ precisũ ⁊ determinatũ in entitate ⁊ hoc est quod phus frequẽter dicit substantiam significare hoc. i. terminatũ ⁊ precisum cõceptũ hr̃e. omnia aũt accidentia habẽt cõceptum ĩprecisũ. sic igitur totus cõceptus [illegible] est simplicissim⁹ ⁊ p [illegible] p̃mo diuersus. ⁊ eodẽ modo pbat̃ de quãtitate ⁊ alijs p̃dicamẽtis. Unde resumat argumẽtũ sic. Cõceptus simplicissimi [illegible] totũ distincti tanq̃ p̃mo diuersi non cõcurrũt ad aliquẽ cõceptum habẽtem aliquã rõnem. sed decẽ predicamenta habẽt cõcept⁹ simplicissimos [illegible] totũ distinctos ⁊ p̃mo diuersos. ergo cõceptus entis in quẽ ɔcurrũt est spoliatus ab omni ratione vna coĩ. ℂ 4º arguit̃ ɔtra p̃mã ɔ̃nem ab [illegible] sic. Illud q̃d imediate ⁊ p̃ma significatione di

cit oĩa que sunt in decẽ predicamẽtis nõ habet vnũ cõmunẽ cõceptum. qm̃ si haberet. p̃mo significaret illum ⁊ eo mediãte significaret alia. sicut animal q̃d primo significat sensibile: ⁊ mediãte sensibili significat species cõtentas sub eo. Sed cõmentator dicit 10. metaphisice ꝙ ens ⁊ vnũ significant imediate ⁊ p̃ma significatione q̃d est in vnoquoq; predicamẽtorum. ergo nõ habet vnũ cõceptũ. ℂ 5º Si ens diceret vnũ cõceptũ. decẽ predicamẽta nõ essent altissima ⁊ p̃ma itellecta. quia ens esset altius ⁊ p̃mo intellectum. sed cõmẽtator dicit 3º metaphisice ꝙ predicamẽta sunt p̃ma intellecta. ⁊ Porphiri⁹ dicit ꝙ sunt altissima ⁊ p̃ma rerum p̃ncipia. ergo ⁊c. ℂ 6º Si ens diceret vnũ conceptũ. decẽ predicamenta nõ essent simplicia. cõponerent̃ enim ex conceptu entis ⁊ ex aliquo cõtrahente. s3 cõmẽtator dicit 8º metaphisice ꝙ predicamẽta sunt genera simplicia altissima cũ non habeãt gn̄a ⁊ diffinitiones. diffinitiões eni sũt cõpositoꝝ. igit̃ ⁊c. ℂ 7º Si ens diceret vnum ɔceptũ. aliquid posset reperiri cõe decẽ predicamentis puta cõceptus entis. sed cõmentator dicit 10. metaphisice ꝙ non inuenit̃ aliquid quod sit cõe predicamẽto substãtie ⁊ qualitatis ⁊ alioꝝ predicamẽtorũ. Et phus 3º phisicoꝝ dicit ꝙ substantie qualitati ⁊ quãtitati nihil ẽ cõe accipere. Et cõmentator dicit ibidẽ ꝙ impossibile ẽ aliquid cõmune inuenire decẽ predicamẽtis in quib⁹ inuenitur mot⁹. ergo ens non iportat vnũ cõceptum cõmunẽ. ℂ 8º Si ens diceret vnũ cõceptũ cõmunẽ ⁊ vnius rationis. esset genus ad decẽ predicamẽta. sed phus h̃ negat. 3º metaphisice. igitur nõ dicit aliqd cõe. Nec valet si dicatur ꝙ dicitur p prius ⁊ posterius ⁊ ideo non ẽ genus. eodẽ modo enim ratio animalis p pri⁹ saluat̃ ⁊ perfectius in hoĩe q̃ in alijs. vnde ẽ mẽsura ⁊ nobilissimũ aĩalium: ut phus dicit p̃ de aĩalib⁹ Et similiter rõ coloris prius ẽ in albedine cũ sit mẽsura colorum ut dicit̃ 10. metaphisice. ⁊ vniuersal[illegible] inter species vnius generis põt eẽ prius ⁊ posteri⁹ q̃uis non int̃ indiuidua vni⁹ speciei. ut patet. 3º metaphisice. Nõ impedit̃ ergo quin ens sit gen⁹ si dicit vnum cõceptum dato ꝙ prius dicatur de substantia ⁊ posterius de accidẽte. ℂ 9º. Illud nõ importat vnum cõceptum infra cui⁹ rationẽ est pri⁹ ⁊ posterius ⁊ attributio. si enim est ibi prius ⁊ posterius distincta sũt ⁊ in actu illa quoꝝ vnũ ẽ prius aliud posteri⁹. impossibile ẽ eni respectũ prioritatis ⁊ posterioritatis ⁊ attributiõis esse nisi inter actu distincta s3 ifra p̃mũ significatũ entis ẽ attributio. significat enim accñs in attributiõe ad substãtiã. 4º metaphisice. igit̃ ⁊c. ℂ [illegible] cũ vnitate cõceptus ⁊ rationis stet prius ⁊ posterius i secũdario significatis nõ tñ in p̃mario significatis. verbi gratia. animal p̃mo significat sensibile. secũdario vero ⁊ mediante sensibili species significat. Stat igit̃ prioritas ⁊ posterioritas ⁊ attributio inter species cũ vnitate sensibilis q̃ est rõ animalis. s3 si infra rõnem sensibilis ut p̃mo significat̃ p animal. esset aliqd p̃us significatũ ⁊ aliqd posteri⁹: uel aliqd p se ⁊ aliud p attributionẽ

ad illud p se. impossibile esset rōnem animalis esse
vnā. in actu enim attribueret̄ prioritas ⁊ posterio-
ritas. ſʒ in primo significato entis ē attributio ⁊ pri-
oritas ⁊ posterioritas ſm phm. ens enim significat
substātiā pmo: ⁊ accidētia p attributionē ad substā-
tiam. ergo de necessitate plures cōceptus ⁊ rōnes
in actu importat. ¶ xj°. Omne illud apud platonē
habebat ideam vnā qd habebat vnū conceptū. nā
illū cōceptū ponebat subsistētē: ⁊ erat idea. ſʒ phus
dicit p ethicor. q plato non debuit ponere vnam
ideam in ente. ergo ens ſm mentē Ar. nō dicit vnū cō-
ceptū. ¶ xij°. Illud qd sic se habet ad significata sua
sicut sanū ad sua nō importat vnā rōnem. a sanita-
te eni animalis ⁊ diete ac potionis non abstrahitur
vn⁹ cōceptus cois q sanitas appellet̄. sed sic se ha-
bet ens ad decē genera sicut sanū ad sua significa-
ta. ut phus dicit 4°. metaphisice. ⁊ cōmentator ibi-
dē. ¶ xiij°. Illud qd dr̄ analogice de suis significatis
non iportat vnā rōnē. equiuoca eni significant plu-
res rōnes. analoga vo sūt vera equiuoca nisi q nō
sūt a casu. nomē quippe canis casualit̄ impositū est
latrabili ⁊ marino. qui eni imposuit nomen latrabili
non habuit respectū ad marinū. ⁊ similiter qui ipo-
suit nomen altari are nō habuit respectū ad stabulū
porcorū: ⁊ tamē ara significat vtrūq. In analogis
vo q imposuit nomē sani diete ille habuit aspectū
ad sanitatē animalis. Ex quo patet q analoga ve-
re sunt equoca quo ad plura significare. differūt tn̄
quia equiuoca sūt a casu i potētia illis plurib⁹. ana-
loga vo habendo aspectū ⁊ attributionē ad vnū. ⁊
hec differētia ortū habet ex dictis phi p ethicorum
dicētis. q analoga non assimilant̄ a casu equiuoc[is]
sed certe ei qd est ab vno esse seʒ ad vnū oia cōten-
dere uel magis ſm analogiā. sed cōstat q ens ana-
logice dicit̄ de suis significatis. ergo iportat plura
⁊ nō vnum. ¶ Cōtra 3am cōnem arguit Aureolus si-
militer pbando q formalis rō obiecti intellect⁹ nr̄i
non sit quiditas rei materialis. cui⁹ oppositū putat
scm̄ Tho. sensisse. Arguit igit̄ pmo sic. Nulla potē-
tia fertur p aliquē actū i oppositū sui obiecti. visus
enim non fert̄ in tenebram: nec auditus in silentiū
per aliquē actū positiuū. sed intellect⁹ fertur p actū
distinctiuū in substātias imāles ut patet 8°. phisico-
rū. vbi pbat̄ q prim⁹ motor est separat⁹ a materia
⁊ a magitudine ⁊ oi mālitate. ergo obiectū itellect⁹ nr̄i
cōiūcti nō est quiditas rei mālis. ¶ 2°. sic. Null⁹ ha-
bitus existens in potētia habet obiectū oppositum
obiecto illius potētie. sed metaphisica in aliqua sui
parte habet p obiecto subas imāles separatas. er-
go quiditas mālis nō est obiectū intellect⁹ cōiūcti.
¶ 3°. Nulla potētia extendit̄ ad altiorē rōnem q̄ sit
ratio sui obiecti. nō eni visus attingit ad rōnem qli-
tatis. similiter nec ad rōnē passionis ⁊ passibilis qli-
tatis. sed precise ad rōnem coloris ⁊ luminosi. ſʒ in-
tellectus extendit̄ ⁊ attingit ad altiorē rōnem q̄ sit
quiditas mālis. cōsiderat eni ens ⁊ substātiam simi-
liter que est in plus q̄ quiditas mālis. ergo ipossibi-
le est q quiditas mālis sit obiectū intellectus nostri

ctū cum ē coniunct⁹. ¶ 4°. Nulla potētia fertur i a[liquid] [illegible]
quid nisi actu parti[cipe]t rōnem [illegible] ut patet
quia visus nō fertur nisi in actu co[lorati] [illegible]
no[illegible]. sed ens simpliciter ⁊ substātia simpliciter [illegible]
indifferēs ad substātias māles ⁊ imateriales [illegible]
datur a rōne vtriusq in actu sicut gen⁹ a rōne vtri-
usq differētie. ⁊ tamē ut sic fertur intellect⁹ in ens
⁊ substantiam. ergo quiditas mālis accidit obiecto.
¶ 5°. Nulla potētia conat̄ auferre a suo obiecto rō-
nem formalem. sed intellect⁹ conat̄ auferre mālita-
tem ab obiecto. ⁊ quāto plus imāliter cōcipit: tāto
melius cōcipit. ergo quiditas rei mālis non ē obiectum
intellectus. ¶ 6° querendū est. Quid intelligis per
quiditatē rei materialis. aut qditatē rei corporee. ⁊
hoc non pōt poni. cū intellectus multa de incorporeis
scientifice ⁊ demōstratiue cognoscat. alias i vanum
tot questiones in libris varijs Thomas discussisset
vn̄ phus dicit xj°. de aialibus. q scire modicum de
substantijs abstractis est nobili⁹ ⁊ desiderabilius q̄
multa scire de alijs. Aut intelligis per quiditatē rei
materialis speciē seu substātiā rei determinatā ad
potentiā ⁊ situm. ⁊ hoc etiā dici nō pōt. quia intellect⁹
intelligit vnū ⁊ vnitatē abstrahēdo a situ ut patet
p posterior. ergo quiditas materialis nullo modo
pōt poni obiectū intellectus. ¶ 7°. Aliud ē illud qd
intellect⁹ obiectiue cognoscit. ⁊ aliud ex quo intel-
lectus in illi⁹ cognitionē deueuit. sed intellect⁹ trā-
scēdit sensibilia ⁊ mālia licʒ ex sensibilib⁹ ⁊ mālibus
in illorū cognitionē veniat. ergo nō solum quiditas rei
mālis ē obiectū intellect⁹. imo etiā quiditates imā-
les q̄uis ad eas itellectus ex materialib⁹ deducat̄.
¶ 8°. Phus nō dubitat de obiecto intellect⁹. ſʒ du-
bitat 3°. de aia. vtrū possit itelligere aliqd extra ma-
gnitudinē. ⁊ cōmentator dicit expresse. 2°. metaphi-
sice. q nō est intellectui nr̄o ipossibilis noticia sub-
stantiarū separatarū ⁊ abstractarū. ergo nō fuit mēs
eorum q quiditas mālis esset obiectū intellectus.
¶ 9°. Nulla potētia p quēcūq habitum pōt eleuari
ad aliqd extra suū formale obiectū. ut patet q de⁹
nō potest facere q auditus sentiret colorem: aut vi-
sus sonū. sed intellect⁹ potest eleuari ad videndum
substātias sepatas ⁊ deum ut fides docet. ergo qdi-
tas mālis nō erit obiectū. ¶ x° sic. Eadem ē intelle-
ctiua potētia in aia cōiuncta ⁊ separata. alioquin si
mutaret̄ potentia mutaret̄ substātia aie: cū potētie
sint accidētia insepabilia ſm Thomā. sed intellect⁹
aie sepate nō habet pro obiecto quiditatē mālē. ali-
as aia nō videret angelos ⁊ ceteras aias. ergo idē q̄
prius. ¶ xj°. Actus intellect⁹ ē aliqd imateriale. ⁊ si-
militer actus volūtatis. sed intellect⁹ coiunct⁹ intel-
ligit actus sue volūtatis ⁊ actus pprios p reflexio-
nem. experit̄ nāq mens se intelligere ⁊ velle. non
ergo habet p obiecto adequato quiditatem mālem
[illegible]. ¶ Cōtra 4am cōclusionē arguit̄ ſm [illegible]
tū sup. 2°. metaphisice. multis modis quib⁹ [illegible]
pbare q intellect⁹ coniunctus potest naturaliter co[gno-]
scere de substātijs sepatis q[uid]d sunt. Et primo ar[guit]
sic. Oēs hoies natura scire desiderant. ergo [illegible]

[illegible]lia magis scire desiderāt. sed desideriū nāle non ē frustra. igit̄ si dicat̄ q̄ illud scire cōicat̄ intellectui separato sicut omnes appetūt beatitudinē. non tamen pro omni tēpore sunt beati. Contra. nō est simile. quia Ar. loquitur de possibilib⁹ consequi in hac vita cū aliā ignorauerit uel dubitatiue posuerit. & hoc patet. 10. ethicorū. quia in hoc ponit felicitatem nostrā. ¶ 2° quia si intellectus cōiunctus nullo mō posset intelligere q̄ditates subarū imaterialiū separatarū. nec separatus posset. ꝓbatio ꝯñe quia potentia s̄m se improportionabilis alicui obiecto per nullū extrinsecū aduenięs pōt fieri ꝓportionabilis ¶ 3° quia s̄m Tho. potētie distinguunt̄ per obiecta sed s̄m te aīa cōiuncta & separata distincta obiecta habet. quia quiditates cognoscit quas hic ignorat. ḡ non ē eadem potētia intellectus cōiunctus & separatus: quod ē manifeste falsū. ¶ 4° q2. 2° metaphisice dicit̄. Si fines essent infiniti. uel etiam cause efficientes. nullū agens ageret. sed hoc non esset nisi agens per intellectū oēs causas & fines cognosceret. igitur. ¶ 5° quia veritas ē cōformitas rei ad primā mensurā uel non est sine illa. sed illa mensura est idea in mēte diuina. ꝯformitatē aūt ad illā nō cōuenit intelligere nisi in hac intelligētia sicut relationē sine extremis. igit̄ illa idea est cognoscibilis. ¶ 6° quia s̄m q̄ dicit̄ 12° metaphisice. Ignorantia subarum separatarū nō est sicut cecitas. igit̄ possumus eas cognoscere hic. ¶ 7° quia effect⁹ ducit in cognitionē cause. igit̄ magis cause magis ducit in cognitionem. & in cognitionē maxime cause maxime ducit. tenet ꝯña ex. 2° topicorū. s3 prima cā est maxime causās. ut patet p̄ma ꝓpositiōe libri de causis. Nec valet inquit si dicat̄ ad omnia ista q̄ ꝯtingit de substantijs illis scire quia sunt & non quid sūt. uel scire quid non sūt. non aūt quid sūt. & hoc quia nō cognoscim⁹ eas ex differētijs positiuis cū sint nob̄ ignote s3 ex negatiuis deuenim⁹ in cognitionē earū. Hoc inquit nō valet. presertim p̄ma r̄nsio. tū q2 2° posteriorū dicit̄. Quorūcūq3 quia ē. h⁹ q̄d est facile ē h̄re quare queadmodū q2 ē sic habem⁹ & quid ē. tū quia non seq̄tur. ut habet̄. 2° posteriorū: Effectus nō demonstrat ꝓpter quid de cā. ḡ per effectū nō scit̄ q̄d est cā. tū q2 ut dicit̄. 7° metaphisice. Circa incōposita non decipit̄ intellect⁹. s3 aut attingit̄ & ē scientia aut nihil attingit̄ & ē ignorātia. tū quia esse inest immediate quiditati. s̄ ḡ cognoscim⁹ eē in esse quiditatiū earū s̄m seipsas. & nō p̄t̄ ad intelligere cōpositionē nisi cognitis extremis. q2 p̄ periermenias eē s̄ḡt cōpositionē quā sine extremis nō est intelligere. ḡ seq̄tur de necessitate q̄ cognoscim⁹ quiditatē earū. similiter nec valet r̄nsio q̄ dicit̄ q̄ cognoscim⁹ de illis q̄d nō sūt. tū q2 ita nec differētias positiuas scim⁹ aliorū sicut irrōnale dicim⁹ de iam bruti. ḡ nec scire mus quid ē brutū. sed quid non est. tum q2. 2° periermenias hec negatiua bonū non est malū est vera. quia hec affirmatiua ē vera bonū est bonū & non ecōtra. tū quia. 4° metaphisice. notior est dictio q̄3 opposita negatio. si igit̄ de angelo cognoscit̄ quid non ē: de illo cognoscit̄ quid ē. ¶ 8° p̄ncipaliter q2 aut quiditas sube imālis nō cognoscit̄ p̄ se a nobis: q2 p̄ se non cadit sub sensu. aut quia non cōtinet̄ sub quiditate māli. Sed nō ꝓpter p̄mū. quia suba ē per se intelligibilis licz nō per se cadat sub sensu. nec ꝓpter 2m quia quiditas rei mālis nō est obiectū adequatū intellect⁹ nostri. ¶ 9° quia cognita ꝓpositione cognoscūtur termini illius. s3 Ar. cognouit istā: p̄mū intelligit seipsū. & istā: p̄mū est sua vita & suum intelligere. ergo cognoscit q̄d est. uel propositiones illas ignorauit. ¶ Cōtra 2am partē none ꝯnis i. q̄ dicitur. q̄ nullū nomē vniuoce dicit̄ de deo & creaturis arguit Scotus sup. 4° metaphisice multiplicit̄ s. c. Cōcept⁹ entis est vniuoc⁹ deo & oib⁹ entib⁹. igitur ꝯ illa falsa. ꝯña nota est. s3 assūptū ꝓbat supponendo duo: quorū primū est q̄ cōceptus entis ē vn⁹ in se & distinct⁹ ab oibus alijs. 2m est q̄ cōcept⁹ entis est realis. i. non fabricat⁹ ab intellectu sumēdo conceptū obiectiue & non in potētia cōcipiente nec pro actu eius. Primū aūt istorū ꝓbat multiplicit̄. tum primo. q2 de ꝯceptu entis format̄ p̄mū principium q̄d nullo modo ē distinguēdū cū sit certissimū. tū 2° quia ē obiectū vnius potentie sc3 intellectiue. tū 3° quia potest eē mediū in syllogismo. q̄d nō est verum de multiplici. tū 4° q2 nihil per creaturā pōt ꝓbari de deo cū in nullo ꝯuenirēt. tū 5° quia vni⁹ habitus scietifici cui⁹ est habitus metaphisice obiectum uel subiectū vnū ē. tū 6° q2 nō plus ꝯuenirēt duo entia in ente q̄3 ens & nihil. cū non eēt aliquod cōe vnum plus istis q̄3 illis. tū 7° q2 non adequat̄ a quocunq3 cōceptu inferiori ut patet inducēdo. tū 8° q2 sequitur suba. ergo ens. sed idem nō sequit̄ ad seipsū cū non habeat ordinē ad seipsū precise. in ꝯña autem ē ordo. tū 9° quia cōcept⁹ certus ē alius a dubijs. de multis aūt certū est q̄ sunt entia. s3 q̄lia sunt dubitatur. tū. 10. q2 si cōceptus entis nō esset vnus in se & distinctus ab alijs semp supponeret uel predicaret alterū illorū. h̄ aūt est falsum. quia cū dicitur: deus cōtinet̄ sub ente. ista est vera. aut igitur accipit̄ ens creatū & tūc falsū est. aut ens increatū & tūc iterum falsū est. quia cū solus deus sit increatus. nihil autē cōtinet̄ sub seipso. tū 11° quia ꝓposita passio verius & pfectius inest ꝓposito subiecto cui passio inest q̄3 alijs. p̄ posteriorū. Sed vnum ē passio entis & sibi p̄ inest. 4° h⁹ & 10. igitur cōcept⁹ entis est magi[s] vnus & sic ꝓbat p̄mū suppositū. Ista aūt argumenta alij ponūt sub alia forma licz sensus idē sit. Un̄ p̄mo sic arguūt. Conceptus certus & dubius impossibile est q̄ sit idem. alias contradictoria inessent eidem conceptui sc3 certū & incertū. sed ꝯceptus entis pōt eē certus de deo & cōcept⁹ ꝓprius erit dubius. possū enī scire certitudinalit̄ q̄ deus ē. & tū dubi⁹ eē quid sit: vtrū sc3 ignis uel corp⁹ uel aliq̄s spūs. Circa h̄ enī fuerūt opiniones aliquorū. qui tū cōueniebāt q̄ deus est ens. Similiter certi sum⁹ q̄ potētie anime sūt entia. & tū dubitamus vtrū sint ipsa suba anime uel accidentia. & si accńa: vtrū q̄litates uel respect⁹. ḡ cōcept⁹ entis alius est a conceptu dei & aliorū

decē p̄dicamētoꝝ cōis tñ illis. ¶ 2ᵒ. Illud qḋ imprimitur in intellectu p̄ma impressione est maxīe vnū qḋ patet qꝛ primū in vnoquoqꝫ genere est maxime vnū. ⁊ iterū si essent plura iam non imprimerentur primo. cū intellectus incipiat a cōfusis ⁊ confusioribꝰ ut patet p̄mo physicoꝝ. sꝫ fm̄ Auicēnā primo metaphisice. res ⁊ ens sunt que imprimunt̄ intellectui p̄ma impressione. quia sūt cōia omnibus rebꝰ vnde sunt priora ad imaginandū per se ut ibi dicit. ergo ens ⁊ res dicūt maxime vnū conceptū vnius rōnis. ¶ 3ᵒ. Uniꝰ potētie vnū est obiectū ⁊ sub vna formali rōne. potentie eni distinguūtur per obiecta potētia eni dr̄ relatiue ad obiectū. multiplicato aūt vno correlatiuoꝝ multiplicatur reliquū. q̄re impossibile ē ꝙ sit vna potentia non habēs vnum formale obiectū. sed intellectꝰ est vna potētia. obiectū autem eius est ens. qꝛ omne ens intelligi pōt sub vna ꝓpria rōne per se. ḡ ens habet vnā formalem rōnē sub qua cōtinebitur deus ⁊ omnis creatura. cū cadāt omnia sub subiecto intellectꝰ. ¶ 4ᵒ. Uniꝰ scientie ē vnicum subiectū ⁊ sub vna ratione formali. scientia est eni vnius generis subiecti ptes ⁊ ꝓprietates habētis. p̄ posterioꝝ. sed metaphisica ē vna scientia cuius subiectum ē ens sub rōne entis. ut dicit phūs. 4ᵒ. metaphisice vbi dicit cōmentatoꝛ cōmento p̄. ꝙ manifestū est per se eē aliquā sciam que cōsiderat de ente in eo ꝙ est ens. ḡ ens habet vnā cōmunem rōnem deo ⁊ alijs que metaphisicꝰ tractat. ¶ 5ᵒ. Quādocūqꝫ cōiungūtur due dictiones nō importātes diuersas rōnes tunc est nugatioꝰ dicendo albus cādidus. sed enti possūt addi dictiones significātes rōnes particularū entiū ut dicēdo ens qḋ ē deꝰ ens sub̄a ens verū ⁊ similia. ḡ ratio entis est alia a rōne veri ⁊ boni ⁊ alioꝝ. ¶ 6ᵒ. Nulla predicatio est per se ⁊ artificialis in q̄ non p̄dicat̄ dictio īportans aliū cōceptū a ɔceptu subiecti. Ista eni non ē per se homo ē homo aut sortes ē sortes. nec in aliquo modo dicēdi p se ut patet. ē eni inartificialis ⁊ nihil faciens scire. sed hec ꝓpositio ē per se: deus est ens. ⁊ similiter hec: substantia ē ens. ⁊ quelibet facit aliqḋ scire. ḡ cōceptus est alius a cōceptibus alioꝝ. ¶ 7ᵒ. Dicēdo sic. deus est ens: substantia ē ens. aut predicatur sola vox. aut p̄dicat̄ conceptus dei de deo: ⁊ substātie de substātia. aut p̄dicatur aliqs conceptꝰ cōis omnibus rebus. sed clarū est ꝙ non predicatur sola vox. quia predicatio non fit rōne vocū sed rōne conceptuum. ⁊ iterū ꝓpositio erit falsa. qꝛ deꝰ non ē vox. Et si dicat̄ ꝙ significatū entis p̄dicat̄ ut sit sensus. deus est vnū de significatis p hoc nomen ens: tūc non erit per se. quia significari nō inest deo per se imo per accn̄s ex tēpore. Nec pōt dici ꝙ predicetur ipsemet cōceptus dei ut nihil aliud sit dictu deus est ens q̄ꝫ deus est deus. tūc eni esset inartificialiter dictum. ⁊ nihil faciens scire. Nec pōt dici ꝙ predicētur rōnes oīuꝫ rerū. qꝛ ꝓpositio ē falsissima. rediret eni dogma impij Amalrici dicentis. ꝙ deꝰ erat oīa. ḡ relinquit̄ ꝙ predicet̄ cōceptꝰ cōis alius a cōceptu dei ⁊ oīuꝫ alioꝝ. ¶ 8ᵒ. Ois ꝓpositio ē ambigua ⁊ incerta. in qua ponit̄ terminꝰ multiplex nō dicēs vnā rōnem. talis eni distinguēda est ut ambigua ⁊ equiuoca. ut patet p̄ ⁊ 2ᵒ. elencoꝝ. sed hec ꝓpositio de q̄ habet esse ⁊ nō eē nō est ambigua ⁊ incerta cū sit p̄mū principium ⁊ maxīe notū. Ideo ponit̄ esse qḋ significat idē enti. ḡ vnū ⁊ ens non dicitur multiplex. imo significat vnā rōnē. ¶ 9ᵒ. Nō ois ꝓpositio ē distinguēda ⁊ multiplex. alias nō eēt aliqua demonstratio. sed in omnibus esset paraloꝰ equiuocationis. sed in omni ꝓpositione ponit̄ ens uel equipollens: ut dicēdo homo ē animal homo est albus. imo li ens a quo dicit̄ ens nō est dictio multiplex: sed importat vnū ɔceptū. ¶ 10ᵒ. Multiplicitas ⁊ equiuocatio tollit cōtradictionē. vn̄ canis latrat ⁊ canis non latrat: nō est ɔtradictio. quia pōt referri ad diuersa. sed cōtradictio ē inter ens ⁊ nihil ⁊ iterum de quolibet p̄dicat̄ esse uel nō esse sicut cōtradictoria. ḡ esse ⁊ ens nō sūt dictiones multiplices. sꝫ importātes vnū conceptū. ¶ 11ᵒ. Possibile est esse impossibile ē esse sūt ɔ̄dictoria. sꝫ nō eēnt ɔ̄dictoria si esse importaret multos cōceptus. qꝛ in p̄mo posset teneri ꝓ vno. ⁊ in 2ᵒ. ꝓ alio. ḡ esse non importat plures cōceptꝰ. ¶ 12ᵒ. Illud qḋ habet ꝓprias passiones ⁊ accn̄a eēntialia habet ꝓpriā rōnem. passiōes eni nō sūt de rōne subiecti. imo sūt ex eā. cuius ecōtra subiectū sit intra rōnem passionū. sed ens habet ꝓprias ratiōes ⁊ accn̄a p se que cōmentatoꝛ vocat eēntialia. ḡ habet ꝓpriā rōnem distinctā a passionibꝰ suis. ¶ 13ᵒ. Ultime dr̄ie sunt p̄mo diuerse: nec habētes aliquid cōe. si eni habent aliqḋ cōe tūc aliquo mō cōueniūt ⁊ aliq̄ modo differūt: ⁊ sic nō sūt p̄mo diuerse vnde ꝓcedit in infinitū. uel ē deuenire ad aliquas dr̄ias in nullo cōuenietes. sꝫ si ens includeret̄ formaliter in ɔceptu illarū dr̄iarū ille haberent aliquid cōe in q̄ ɔuenirēt. ḡ necesse ē aliq̄ reperire q̄ sint ex̄ rōnem formalē entis. ḡ ens dicit aliquā rōnē cōem ab alijs distinctā. ¶ 14ᵒ. Questio si ē est alia a q̄ōne quid ē ut patet 2ᵒ. posterioꝝ. sed questio si est querit de gn̄ali cōceptu entis q̄ supposito qḋ qd est querit vltra de specialibꝰ rōnibꝰ vtrum scꝫ sit sub̄a uel accn̄s homo uel asinꝰ. ḡ cōceptꝰ entis cōis ē aliꝰ a cōceptibꝰ particularibꝰ. ¶ 15ᵒ. Hec ꝓpositio ē vera: sub̄a est magis ens q̄ꝫ accn̄s. nā phūs eam ponit 7ᵒ. metaphisice. aut igit̄ hic fit cōpatio sub̄e ⁊ accn̄tis in ordine ad solā dictionē: aut in ordine ad cōceptus sub̄e ⁊ accn̄tis ꝓprios: aut in ordine ad conceptū cōem. Sed nō pōt dici ꝙ in ordine ad dictionē. quia tūc qḋ erat nulla ⁊ de voce ⁊ tñ phūs scientifice deducit ꝙ sub̄a ē p̄ncipale ens ⁊ magis ens ītribus scꝫ diffinitiōe cognitiōe ⁊ tp̄e ut patet 7ᵒ. metaphisice. Nec pōt dici ꝙ fiat cōparatio sub cōceptibus ꝓprijs qꝛ tūc nihil ē aliud dictu nisi ꝙ sub̄a est magis sub̄a q̄ꝫ accn̄s sit accn̄s. imo ꝓpositio eēt falsa. qꝛ eque accns ē accn̄s sicut sub̄a ē sub̄a. ḡ relinquitur ꝙ fiat cōpatio penes ɔceptū cōem. ¶ 16ᵒ. Questio vna ē q̄ vnū de vno. sꝫ q̄ an est est vna ḡ ē vnū cōceptū importans ꝓ esse. ḡ ens dicit vnum cōceptū. ¶ 17ᵒ. Cōceptꝰ quo aliq̄ ɔuenīūt nō est...

cum cōceptu quo differūt. sed homo ꝛ albedo ꝯue-nūt in ente. differūt aūt per cōceptū sube ꝛ accn̄tis ꝛ omniū alioꝝ. ergo cōcept⁹ entis est ali⁹ a cōceptibus ꝓprijs oium aliorū. ❡ 18ᵒ. Omni passioni corrñdet aliquod subiectū adequatū ut patet ꝑ posteriorum sed trāscendētib⁹ non correspondet aliquod predicatū correspōdētia adequata. ergo necesse est ponere aliqđ cōe decē ꝑdicamētis cui insint trāscēdētia sic subiecto adequato. hoc autē non pōt esse nisi ens. igit̃. ❡ 19ᵒ. Magis differūt ens reale ꝛ ens rationis ꝙ̄ deus ꝛ decē predicamēta q̄ sunt vere realia. sed rei reali ꝛ rōnis potest eē vnus cōcept⁹ cois ut patet qꝛ possum esse cert⁹ ꝙ similitudo dicit vnū ꝯceptū ꝛ tn̄ esse dubius vtrū similitudo sit quid reale uel rōnis. ergo multo fortius deo ꝛ creaturis erit vnus cōcept⁹ cois. ❡ 20ᵒ. Si illud qđ min⁹ videt̃ inesse inest ꝛ illud qđ magis. sed minus videt̃ ꝙ aliqd aliud esset cōe deo ꝛ creature ꝙ̄ ens: ꝛ tamē cōe ē deo ꝛ sube qđ vtrunq̧ est aliquid absolutū. Itē cōe est paternitati diuine ꝛ paternitati Ade ꝙ vtraq̧ ē relatio. Item cōe est deo ꝛ hoi ꝙ vtrūq̧ ē hoc aliquid ꝛ subsistens. ergo multo forti⁹ ens uel ꝯcept⁹ entis erit cois deo ꝛ creature. ❡ 21ᵒ. Cōstat ꝙ de deo habet̃ aliqs ꝯcept⁹ nō simplicit̃ simplex. utputa de⁹ ē act⁹ purus. ens infinitū ꝛ similes. q̄ro igit̃ de cōceptu illo ipoꝛtato ꝑ actū cui attribuit̃ purum ꝛ de ꝯceptu entis cui attribuit̃ infinitū: vtrū sit solius dei an solius creature. aut cois deo ꝛ creature. Nō soli⁹ dei qꝛ tūc erit simplicit̃ simplex. ꝛ eque erit ꝓprium dei eē ens sicut eē ens infinitū: qđ null⁹ pōt dicere. Nec soli⁹ creature. qꝛ tūc nullo mō cōpeteret deo. relinquit̃ ergo ꝙ sit cois deo ꝛ creature. ❡ 22ᵒ. Cōstat ꝙ ex creaturis habet̃ aliqs ꝯcept⁹ positiu⁹ de deo. alias viator nihil cognoscēt de deo. iste igit̃ ꝯcept⁹ positiuus aut ē in creaturis formaliter aut virtualit̃. nō eni aliter posset ibi assumere intellect⁹. sed non pōt virtualit̃ in creaturis eē. qꝛ tūc eēt ignobilior cōceptib⁹ creaturarū. relinquit̃ ergo ꝙ ille concept⁹ sit formalit̃ in creaturis. ꝛ ꝑ ꝯn̄s vni⁹ rōnis formalis i deo ꝛ in eis. ❡ 23ᵒ. Hec ꝓpositio ē vera. deus ē ens infinitum. querēdū est igit̃ de hac determinatione infinitum vtrū denominet ꝛ determinet aliquē cōceptū aut solā dictionē. non pōt dici ꝙ solā dictionē. quia nulla dictio ē infinita. ergo necesse ē dicere ꝙ aliquem cōceptū. aut igit̃ ꝯceptū ꝓpriū deo. aut conceptū cōem deo ꝛ alijs. non ꝓpriū deo qꝛ illū eūdē conceptū determinat infinitū cū dicit̃ ens infinitū: quem determinat cū dicit̃ ens finitū. ergo necesse ē dicere ꝙ determinet cōem cōceptū. ❡ 24ᵒ. Illa ꝓpositio est necessaria in q̄ idē predicat̃ de se. Ista eni est necessaria. cesar ē cesar. sed ꝓpositio in q̄ predicat̃ ens uel est non semꝑ ē necessaria. Ista eni est cōuertibilis cesar est ergo est. qđ ꝑdicat̃ hic non ꝑdicat̃ ꝓ cōceptu cesaris. clarū est aūt ꝙ nec ꝓ conceptu accn̄tis nec alterius rei. ergo necesse ē ꝙ ꝓ coi cōceptu ꝑdicetur. ❡ 25ᵒ Omnib⁹ illis pōt poni vna intentio ꝛ cōcept⁹ cois ꝑ intellectū q̄ inter se assimilant̃. Ista eni apud [illegible] ex singularib⁹ ꝑ intellectū q̄ ꝯsiderat

int̃ ea similitudinē. ꝛ ponit ea vnā intētionē ut dicit cōmētator. sꝫ de⁹ ꝛ decē ꝑdicamēta ꝛ vlit̃er oē qđ ē habēt aliquā similitudinē. oia eni ꝯueniūt i esse. ꝛ iterū magis cōueniūt de⁹ ꝛ rosa ꝙ̄ de⁹ ꝛ chimera. ergo rōne isti⁹ ꝯueniētie intellect⁹ poterit ab eis abstrahē vnū cōem ꝯceptū. ❡ Cōfirmat̃: qꝛ q̄cūq̧ ꝯueniunt in aliq̄ coi cōueniūt. sed de⁹ ꝛ rosa plus ꝯueniūt ꝙ̄ deus ꝛ chimera cū de⁹ ꝛ rosa sint entia. chimera vero non ē. ergo deo ꝛ rose ē aliqs cois ꝯcept⁹ ipoꝛtat⁹ ꝑ ens. Et sic ex oibus istis patet qđ ꝑmo supponebat. Secūdū aūt suppositū Scot⁹ vbi sup̄ hic ꝓbat. tū qꝛ cōcept⁹ entis ut sic ē obiectū sciētie realis. s. metaphisice. tū 2ᵒ. qꝛ nulla potentia fabricat sibi obiectū apprehēsiōis ꝑmariū qđ patet inductione ꝛ ratione. qꝛ ut sic ꝑcedit potētiā ꝛ ei⁹ actū ex 2ᵒ. de aia. tū 3ᵒ. qꝛ bonū qđ ē passio entis nō ē in aia subiectiue sed subiectū nō est minoris entitatis sua passiōe. tū 4ᵒ. qꝛ reali⁹ ꝯuenit suba cū accn̄te ꝙ̄ chimera qđ pꝫ qꝛ pret̃ quēcūq̧ actū intellect⁹ illa duo ꝑma sūt entia ꝛ 3ᵐ non ens. tū 5ᵒ. qꝛ si enti inq̄tū ens repugnet ꝯcept⁹ realis accipiēdo li inq̄tū reduplicatiue tūc repugnaret cuilibet enti. ꝯn̄s est falsū. tenet ꝯn̄a ex 2ᵒ. prioꝝ: Si iusticia esset bonum in eo qđ bonū iusticia esset omne bonum. tum 6ᵒ. quia nō reale nō includit̃ ꝑ se in reali cū sint opposita. sed cōceptus entis ꝑ se icludit̃ i alijs cū ꝑdicet̃ i quid. igit̃. ꝛ sic ꝓbat 2ᵐ suppositū. Istis aūt suppositis ꝓbat 3ᵐ. s. ꝙ cōcept⁹ entis sit vniuoc⁹ deo ꝛ ceteris entib⁹. tū ꝑmo quia habet vnū nomē cōe ꝛ ꝑm idē nomē habet eādem rōnem cōem ex precedētib⁹. qꝛ nō solū vocaliter sed etiā realiter de⁹ ē ens ꝛ creatura simlit̃. tum 2ᵒ. qꝛ vnica distributiōe distribuit̃ ens ꝓ deo ꝛ creatura dicēdo omne ens. hoc aūt non ē verū in equiuocis. nec in analogis. tum 3ᵒ. quia quicquid repugnat deo ꝑm ꝙ ens repugnat creature ꝑm ꝙ ens ꝛ ecōuerso. hoc aūt nō eēt verū nisi rōne vniuocatiōis ꝛ vniformitatis ipsius entis in eis. tū 4ᵒ. qꝛ nullū equiuocū seu analogū ꝓprie multiplicat̃ ad multiplicationem suoꝝ sigtoꝝ. ens aūt multiplicatur etiā ꝓprie ut cū dicit̃ de⁹ ꝛ creatura sunt duo entia ꝛ duo ꝑdicamēta duo entia. tū 5ᵒ. qꝛ ꝯcept⁹ entis ꝑm q̄ditatē ꝓpriā est cois ꝛ coicabilis q̄ditatiue plurib⁹ dubijs ergo nō est illis vnic⁹. assūptū patet. nā cōceptus entis est ꝑmo not⁹ ꝛ notissim⁹ noticia distincta. dubiū autē est de plurib⁹ vtrū sint suba uel accn̄s. quibus est cois ꝛ coicabilis q̄ditatiue cōcept⁹ entis. tū 6ᵒ. qꝛ oē qđ hꝫ q̄d ē vniuocū. qꝛ ꝑdicari i q̄d dicit rōnē q̄ditatiuā. sed ens hꝫ quid ut patet ex ꝑmo ꝛ 2ᵒ. suppositi. tū 7ᵒ. qꝛ 3ᵒ. ꝛ 4ᵒ. metaphisice ens nō est genus. qꝛ est de intellectu cuiuslibet. sed si nō esset vniuocū posset eē ex intellectū aliquoꝝ. igit̃ ens est vniuocū.

Ad argumenta contra primā cōclusionē

dicturus ꝑmitto. q̄d intelligo ꝑ rōnem entis uel boni aut alicuius alteri⁹. Sciēdū est ꝙ ꝑm scm̄ Tho. ꝯtra gētiles ca. 53ᵒ. Intellectus per speciē rei formatus intelligēdo format in seipso quādam intētionē rei intellecte. que est ratio ipsius quā significat

diffinitio. ꝛ hoc quidē ē necessariū eo ꝙ intellectus intelligit indifferent̄ rem absentem ꝛ presentem. in quo cū intellectu cōuenit imaginatio. sed intellect⁹ hoc ampli⁹ habet. ꝙ etiam intelligit rem separatam a cōditionibus mālibus sine quib⁹ in rerum natura non existit. ꝛ hoc nō posset eē nisi intellect⁹ predictā intentionē sibi formaret. hec aūt intentio intellecta cū sit q̄si terminus intellectualis opationis est aliud a specie itelligibili q̄ facit intellectū in actu quā opꝫtet cōsiderari ut intellectualis operatiōis pncipiū licꝫ vtrūqꝫ sit intellecte rei similitudo. Per hoc enī ꝙ species intelligibilis que ē forma itellectus ꝛ intelligēdi pncipiū. est similitudo rei exterioris sequit̄ ꝙ intellect⁹ intentionē formet illi rei cōsimilē. qꝛ q̄le est vnūquodqꝫ talia operat̄. ꝛ ex hoc ꝙ intentio intellecta ē similis alicui rei sequit̄ ꝙ itellect⁹. formādo hui⁹ intētionē rem illā intelligat. hec ille in forma. Item p̄ sen. dis. z. q. j. arti. 3. dicit. Ratio inquit ſm ꝙ sumit̄ in ꝓposito nihil aliud ē q̄ꝫ illud qđ intellectus apprehēdit de significatione nois alicuius. ꝛ hoc i his que diffinitionē habēt est ipsa rei diffinitio ſm ꝙ dicit ph̄us. 4. metaphisice. Ratio quā significat nomē ē diffinitio Sed q̄dā dicūtur habere rationem sic dictā que non diffinit̄ sicut quātitas ꝛ q̄litas ꝛ hōꝫ que nō diffiniūtur. qꝛ sūt genera generalissima ꝛ tū ratio qualitatis ē illud qđ significat̄ nomine qualitatis. ꝛ h̄ est illud ex quo qualitas habet ꝙ sit qualitas. vnde non refert vtrū illa que dicūtur habere rōnem habeāt diffinitionē aut nō. Et sic patet ꝙ ratio sapientie q̄ de deo dicitur est illud qđ cōcipit̄ de significa[illegible] iōe hui⁹ nois. q̄uis ipsa diuina sapientia nō posit diffiniri. nec tū hoc nomen ratio sig̃t ipsam cōceptionē. qꝛ hoc significat̄ per nomen sapientie uel per aliud nomē rei. sed sig̃t cōceptiōis huius intētionē. non eni hoc dicitur qꝛ ipsa intentio quā nomen rōnis significat sit i re. aut etiā ipsa cōceptio cui cōuenit talis intentio sit in re extra aiam cū sit in anima sicut in subiecto. sed dicit̄ eē in re inq̄ꝫtum in re ex̄ animā est aliqđ qđ respondet conceptioni anime sicut sig̃tū signo. Unde sciendū ꝙ ipsa cōceptio intellect⁹ tripliciter se habet ad rem extra animā. Aliq̄n enim h̄ qđ intellect⁹ cōcipit est similitudo rei existētis ex̄ animā sicut hoc qđ cōcipit̄ hoc noie homo. ꝛ talis ꝯceptio intellectus habet imediate fūdamentum in re inq̄ꝫtū res ipsa ex sua cōformitate ad intellectū facit ꝙ intellect⁹ sit verus. ꝛ ꝙ nomē signs illū intellectū ꝓprie dicatur de re. Aliq̄n aūt hoc qđ significat nomē nō est similitudo rei existentis ex̄ animā. sed ē aliqd quod ꝯsequitur ex modo intelligendi rem que ē extra animā: ꝛ hōꝫ sunt intētiones q̄s intellect⁹ noster adinuenit sicut sig̃tū hui⁹ genus nō est similitudo alicuius rei existentis extra animā. sed in h̄ ꝙ intellectus intelligit animal ut in pluribus specieb⁹ attribuit ei intentionē generis ꝛ h⁹ intētionis licꝫ ꝓximū fundamētū non sit in re: sed in intellectu. tū remotū fūdamētum est res ipsa. vnde intellectus nō est falsus quibꝫ intētiōes adinuenit. ꝛ simile est de omnib⁹ alijs q̄ cōsequūtur ex modo intelligēdi sicut ē abstractio mathe[illegible] ꝛ hōꝫ. Aliq̄n vero illud qđ significat̄ per nomē non habet fūdamētum in re neqꝫ ꝓximū neqꝫ remotum sicut conceptio chimere. qꝛ neqꝫ est similitudo rei ex̄ animā. neqꝫ cōsequit̄ ex modo intelligēdi rem aliquā nature: ꝛ ista conceptio ē falsa. vnde patet ꝙ ratio dicitur eē in re inq̄ꝫtum sig̃tum nois cui accidit esse rationem ē in re. ꝛ h̄ cōtingit ꝓprie q̄n ꝯceptio intellectus est similitudo rei. hec ille. Ex quib⁹ patet qđ intelligo p rationem p intētionem p conceptionem entis. Eandē ponit s[illegible]iam p̄ma pte. q. 5. arti. z. q. 3. arti. 4. q. 34. arti. p̄. Idem in questionib⁹ de potentia dei. q. 7. arti. p̄. et 6. et. q. 9. arti. 5. Itē de veritate. q. 3. arti. z. et. q. 5 p totū. Sciēdū tū ꝙ rōnē q̄n[illegible] aliter accipit sicut cū dicit̄ hoc est ratio agendi ꝛ hōꝫ. vocās rōnem pncipiū quo actiuū uł formale. Rationē etiā quādoqꝫ sed raro vocat ipsā quiditatem rei quā explicat diffinitio sic est humanitas. ¶ Ex p̄missis dr̄ ad p̄mū ꝯ p̄mā ꝯnē. ꝙ ꝯcept⁹ entis coincidit in idem cū alijs ꝯceptionib⁹ aliquo addito. ois enim cōcept⁹ aliqd addit supra cōceptū entis. quod ostēdit scūs Tho. de veritate. q. j. arti. p̄. vbi sic ait. Illud qđ intellect⁹ primo cōcipit q̄si notissimū ꝛ in quod oēs cōceptiones resoluit est ens ut Auicēna dicit primo sue metaphisice. Uñ oportet ꝙ oēs alie cōceptiones intellect⁹ accipiantur ex additione ad ens. sed enti nō pōt addi aliqua natura extranea p modum quo dr̄ia addit̄ generi: uel accn̄s subiecto quia quelibet natura est eēntialiter ens. vñ ꝛ ph̄us 3. metaphisice ꝓbat ꝙ ens nō est genus. sed ſm h̄ aliqua dicūtur addere ad ens uel supra ens inq̄ꝫtū exprimūt modū entis qui entis noie non exprimitur quod ꝯtingit dupliciter. vno modo ut modus expressus sit aliqs specialis modus entis. sunt eni diuersi gradus entitatis ſm quos accipiūtur diuersi modi essendi. ꝛ iuxta hos modos accipiūtur diuersa gnā rerum. suba eni non addit supra ens aliquā dr̄iam que significet aliquā naturam superadditā enti ꝫ noie substātie exprimitur specialis modus essendi ꝫ per se ens. ꝛ isto modo addūt ad ens alia transcēdentia. hec ille in forma. Similē s̄niam ponit. q. zj. arti. p̄ vbi dicit ꝙ decem genera addūt ad ens p modū ꝯtrahendi ꝛ determinandi sicut homo addit ad animal non ita ꝙ sit aliqua res i hoie que sit penitus extra essentiā animalis. alias oporteret dicere ꝙ nō totū quod ē homo esset animal. sꝫ animal eēt pars hois sed animal p hoiem cōtrahitur. quia illud qđ actualiter ꝛ determinate cōtinet̄ in rōne hois. implicite ꝛ potētialiter cōtinet̄ in ratione animalis. Per hunc ergo modū decē predicamēta addunt ad ens. non quidē accn̄s aliqđ nec aliquā dr̄iam que sit ex̄ eēntiam entis. sed determinatū modū essendi qui fundatur in existētia rei. bonū aūt ꝛ alia transcendētia addūt aliquid sup ens: nō aliqđ reale per modū contrahentis. sed aliqđ quod est rōnis [illegible] negatio ut vnū qđ addit negationem diuisionis [illegible] relatio rōnis ſm quā illud dicitur ad aliqđ refertur a quo non dependet. sicut bonū ꝛ verū que super ens

tellectu entis addũt rationem perfectiui ipsius in
tellectus uel rei extra. hec ille. Ex quibus patet ꝙ
iste ↄceptus addit aliqd ad cōceptum entis. Et cū
dicit arguēs si addit aliquid addit ens. dico ꝙ ad
dant illud qd est ens sed non sub rōne entis. sed sub
alia ratione determinatiori ꝛ actualiori. Nec est in
conueniens ꝙ aliqs concept⁹ sic addat ens enti illo
modo quo aliquid repñtatū in particulari addit si
bi repñtato in confuso. addunt igitur non aliud
signādo. sed aliquo mō scȝ explicatius exprimēdo qd
cōceptu entis implicite designatur. ¶ Ad 2ᵐ negatur
aᵒʳ. cōceptus enim entis ē absolut⁹ ut expresse po
nit scūs Tho. 5ᵒ de veritate. q. 21. arti. p̄ ad p̄mū vbi
dicit ꝙ ens dicit absolute. sed bonū superaddit ha
bitudinē cause finalis. nec h̄ ꝓhibet quin cōceptus
entis uel ens diuidat̄ in absolutū ꝛ respectiuū. di
co igit̄ ꝙ aᵒʳ est falsa. Sciēdū etiā ꝙ aliquā rationē
abstrahē ab oppositis differētijs pōt intelligi dupli
citer. Primo mō ꝙ nulla illarū ꝑ se p̄mo modo cō
uenit tali rationi. ꝛ illo mō rō entis abstrahit ab ab
soluto ꝛ respectiuo. 2ᵒ mō qꝛ nulla talium drīarū il
li rōni ↄuenit ꝑ se nec ꝑ accn̄s. ꝛ sic aᵒʳ dicti argumē
ti ē falsa. ꝛ ad ꝓbationē dico ꝙ ꝓpositio ibi assūpta
falsa est scȝ ꝙ si cōcept⁹ diuisus ꝑ aliquas drīas di
cit aliquā vnā rationē illā oportet esse indifferentē
ꝛ mediam ꝑ abnegationem inter illas isto modo lo
quendo precipue de conceptu qui licȝ diuidat̄ op
positis differentijs ꝛ imediatis. potest tamen accipi
ad vnam illarū ut superior ꝛ coior ꝛ similiter ut in
ferior ad illam. sicut manifeste patet de ↄceptu uel
intentione vniuersalis. potest eñi ille cōceptus ac
cipi ut superior ad illud vniuersale qd est genus. ꝛ
ut inferior ad illud. vnde genus ē vno modo supe
rius vniuersali ꝛ alio modo inferius. nam vl̄e con
tinet sub se gen⁹ speciē drīam ꝓpriū ꝛ accn̄s tanꝙ̄
inferiora se ꝛ quasi species suas. Similiter gen⁹ sub
se vl̄e cū omnia genera sint iferiora ad hoc ꝙ dico
genus. modo vniuersale ē quoddā de numero om
niū generū. ꝛ patet ꝙ vniuersale dicit vnā rōnem
ꝛ vnū cōceptum licȝ diuidat̄ per illa qnqȝ supradi
cta. ꝛ nō sit dare vl̄e mediū per abnegationē. ita in
ꝓposito ratio entis diuid̄ ꝑ absolutū ꝛ respectiuū
tamē rō entis pōt accipi ut superior ad absolutum
quia omne absolutū est ens ꝛ non ecōtra. simil̄r ab
solutū potest accipi ut superi⁹ ad rationē entis. om
nia eñi absoluta cōtinentur sub hoc cōmuni absolu
tum. ratio aūt entis ē de numero absolutorum. nō
igitur aliquid ꝓhibet ens habere vnam rationē licȝ
diuidat̄ ꝑ absolutū ꝛ respectiuū quasi ꝑ differētias
oppositas ꝛ imediatas. Nec similiter est incōueni
ens ꝙ ↄceptus entis diuidatur per ens in aīa ꝛ ens
extra animā tanꝙ̄ ꝑ cōtradictoria. ꝛ tñ cōcept⁹ en
tis est ens in aīa. De isto nempe modo arguēdi p̄nt
dari infinite instantie. nam illius argumenti funda
mentū in hoc stat ꝙ nullus cōceptus diuisus ꝑ ali
quas drīas si sit vnus uel dicēs vnā rationem inci
dit i aliquā illarū. Hec aūt maxima multas habet
instantias presertim in secundis intētionib⁹ ut ē ex

emplificatū de intentione vl̄is ꝛ intētione generis.
Itē recipio illū cōceptum: qualitas quā format in
tellectus cōstat ꝙ ille diuidit̄ in qualitatē corpora
lem ꝛ spiritualē. ꝛ tñ iste ↄceptus qualitas icidit in
vnam ptem diuisionis. est eñi qlitas spiritualis ꝛ sic
de multis alijs exemplis. Dico igitur ꝙ nullus con
ceptus vnus diuisus ꝑ aliquas drīas incidit in ali
quam illarum tanꝙ̄ inferius sub superiori nisi talis
cōceptus sup se reflectat̄: sicut est conceptus entis
cōceptus qualitatis cōceptus accn̄tis ꝛ multorum
aliorū. cōcept⁹ eñi entis reflectit̄ supra se qꝛ signifi
cat se ꝛ omnia alia. similiter cōceptus qlitatis signi
ficat omnes qualitates ꝛ ipse est quedā qualitas. ꝛ
in talibus vnus cōceptus ē inferior ad seipsum. cō
ceptus eñi entis ut est signū est superior ad se ut est
res. uel ſm alios ille cōceptus sūptus significatiue
est superior ad se ut extat materialiter. nimirū ergo
si talis cōcept⁹ sit inferior ad vnā de differētijs diui
dentibus ipsum. inferior quidem ut sumitur pro se:
superior aūt ut sumitur ꝓ illis q̄ naturaliter repre
sentat in tota sua latitudine. ¶ Ad 3ᵐ dicit̄ ꝙ aliqua
esse p̄mo diuersa potest contingere dupliciter. vno
modo quia in nullo reali ↄueniūt nec in aliqua for
ma vniuoce ab ipsis participata. nec habent ꝓprie
differētias quibus adinuicē sub illo coi distinguan
tur. ꝛ sic cōcedit̄ ꝙ decē predicamēta sūt primo di
uersa. ut ponit scūs Tho. p̄ ↄtra gentiles caᵒ 71. vbi
sic dicit. Prima q̄ seipsis distinguūtur mutuo nega
tionē includūt ratione cui⁹ negatiue propositiones
in eis sūt imediate. ut nulla quātitas est substantia
hec ille. Alio modo quia in nulla intentione coi con
ueniūt. ꝛ sic dico ꝙ nulla duo sunt p̄ diuersa cū om
nia entia cōueniāt saltem in intētione entis ꝛ i con
ceptu eius. Illa aūt que sunt p̄mo modo p̄mo di
uersa possunt cōuenire in aliquo coi conceptu. Et
cum dicitur ꝙ non. quia tunc oportet querere per
quid distinguerentur ꝛ per quid cōuenirent ꝛc̄. Di
co ꝙ argumentum non valet. nam ſm scm̄ Tho. p̄
sen. dis. 22. q. 1. arti. 3ᵒ ad 2ᵐ. aliter diuiditur vniuo
cum aliter equiuocum aliter analogū. equiuocum
enim diuidit̄ ſm res significatas. vniuocū vero ſm
diuersas drīas. sed analogū ſm diuersos modos.
vnde cū ens predicetur analogice de decem gene
ribus. diuid̄ in ea ſm diuersos modos. vnde cuili
bet debet̄ ꝓpri⁹ modus predicādi. hec ille. Ex qb⁹
pȝ ꝙ p̄mo diuersa possunt hr̄e vnā cōem intētionē
analogam uel ↄceptū sub quo illa distinguūtur nō
per alias differētias sed seipsis. sic diuersis modis
participādi rationē illam. sic ꝙ illa ratio est similior
vni q̄ȝ alteri sub illa ratione analogatorꝝ. ¶ Ad 4ᵐ
negatur aᵒʳ. cū enim dicimus aliquod nomen signi
ficare imediate aliquā rem. nō est sensus ꝙ signifi
cet sine cōceptu medio. quia omne nomen prius si
gnificat conceptū q̄ȝ rem. p̄mo periarmenias. sȝ est
sensus ꝙ nō sigt̄ aliquam rem prius q̄ȝ illam quam
dicitur imediate significare sicut noīa specierū pri⁹
significant naturā q̄ȝ supposita nature. vñ qꝛ decē
predicamenta non participāt aliquā naturā cōem

vnã vnitate vniuoci.ideo ens dicitur significare il/la imediate. ¶ Ad 5m dicitur q decem genera ideo dicũtur pma intellecta ratione iam dicta.quia nul/lam naturã cõem vniuoce participant.non autẽ qz non cõueniãt in aliqua intentione cõmuniori. ¶ Ad 6m dicit q decẽ predicamẽta dicũtur simplicia qz non addũt ad ens aliquã driam ,ppzie dictam que scz non includat ens in sua ratione.sicut rõnale nõ includit animal.sed cõcomitatur fm Auicẽnam.si/militer nec addunt ad ens aliquid quod non conti/neatur implicite in ente.z ideo non sũt fm suã qui/ditatem essentialiter cõposita ex genere z dria zc. ¶ Ad 7m dicit q decẽ predicamẽta nihil habẽt cõ/mune vniuocũ uel essentialit ab eis participatũ si/ue rẽ siue intẽtionẽ. ¶ Ad 8m dicit q solutio ibi da/ta sufficit.nec valet replica.quia species licz se ha/beant fm prius z posterius q̃tum ad eẽ.nõ tamen sunt inequales in intentione coi sui generis: non sic decẽ predicamẽta sub ente. ¶ Ad 9m dicit q illa at/tributio attẽdit non q̃tum ad diuersos conceptus quos dicat ens.sed q̃tum ad res q diuersimode se habẽt in participando illũ cõceptũ. vñ argumentũ hũ probat q ens non dicit aliquam naturam essen/tialiter participatam. ¶ Ad 10m dicitur q in pmario significato entis est attributio loquendo de signifi/cato qd est res.nõ aũt de significato quod est cõce/ptus sic q in conceptib9 sit attributio vni9 ad aliũ sed cõceptus ẽ tñ vnus: tamẽ dissimiliter se habet in rebus significatis z inequaliter participatur ab eis. ¶ Ad 11m dico q oĩa que habent vnũ conceptũ eẽntialiter pticipatũ habebũt vnã ideam.sed si illũ inequalẽ participẽt nõ ẽ necesse. ¶ Ad 12m dicitur q sanũ habet vnã intentionẽ ad quam habẽt sua ana/logata diuersas habitudines licz sit alia analogia sani z entis ut dictũ est. ¶ Ad 13m negatur aña z cau/sa negatõis sepe dicta ẽ assignãdo driam inf ana/loga z equoca.z distinguẽdo de multiplici mõ ana/logici in pbatione none pnis. ¶ Ad argumẽta otra 3am pnem dicitur q solum probant q quiditas rei materialis nõ sit formale obiectũ intellect9 coniũcti nec hoc negat in illa pne.sed nõ pbant quin quidi/tas materialis sit materiale obiectum eiusdem sibi pportionatum pro statu isto in quo nõ intelligit na/turaliter imediate z in se nisi res sensibiles.nec qui/ditatẽ alicuius videre põt nisi eorum q habẽt fan/tasmata z species itelligibiles illa pfecte repñtã/tes.z eorum quorum quiditas ex sensibilib9 cogno/sci põt.substantias aũt imateriales non intelligit in seipsis cũ non habeãt fantasmata.nec intellect9 ha/beat species illarũ essentiam pfecte repñtantes: sz intelligit eas in reb9 sensibilib9 z p earũ fantasma/ta z species:ex quibus non sufficienter conspicitur quiditas alicuius substãtie separate ut supra lõgi9 extitit declaratũ. ¶ Ad pmũ ergo dicit q aña ẽ ve/ra de obiecto formali.non aũt de obiecto mãli.z nõ cõceditur q intellectus põt ferri sup oppositũ qui/ditatis mãlis que ẽ obiectum proportionatũ intel/lectui coniũcto.non aũt sup oppositum entis quod

est eius obiectum formale. ¶ Ad 2m conceditur a9 loquendo de obiecto formali licz non de ma[illegible] [illegible] minorẽ similiter dic[illegible] q licz metaphisica tractet de substantiis imaterialib9.hoc tamẽ non facit q per ducat ad cognoscẽdum quid sunt.sz quia sunt.nec considerat eas in se sed p viã remotionis z emine/tie z causalitatis. vnde substantie imateriales sepa/rate pro isto statu sic cognoscuntur. Nam intellect9 noster primo cognoscit quiditatẽ cuius accepit spe/ciẽ a fantasmate.z9 cognoscit actũ suum.3. ipsã 4. naturam anime intellectiue.z vlteri9 ex cogni/tione anime nostre deuenit in noticiam substantia/rũ separatarũ qualemcũqz quia licz de re materia/li sciat quid est.z de actu suo z de se z de substãtia anime.non tamẽ de substantiis separatis cognoscit qu[illegible]ditatem. Qz autem intellectus coniũctus cõi[illegible] suum cognoscat quid sit per obiecta materialia.z consequenter seipsum z essentiam anime: ostendit scũs Tho.pma parte.q.87.arti.3. Est inquit quidã intellect9 qui nec est suum intelligere: nec sui intel/ligere est obiectum primũ ipsa eius essentia:sed ali/quid extrinsecum scz natura rei materialis.z ideo illud quod primo cognoscitur ab intellectu huma/no est eius obiectum.z secũdario cognoscitur ipse actus quo cognoscitur obiectum.z per actus co/gnoscitur intellectus cuius perfectio est ipsum in/telligere.z ideo phus dicit q obiecta precognoscũ/tur actibus et potentijs. hec ille. Similiter. q. 88. arti. 2. ad 3m dicit. Anima humana intelligit se/ipsam per suum intelligere qd est eius act9 propri9 eius perfecte demonstrans virtutem z naturam. sed neqz per hanc neqz per aliqua que in rebus ma/terialibus inueniuntur perfecte cognosci potest immaterialium substantiarum virtus z natura: quia huiusmodi earum non adequãt virtutem.hec ille. Et ad 2m ibidem de rebus materialibus superi/oribus maxime tractatur in sciẽtijs per viam remo/tionis.sic enim corpora celestia notificat Ar. per negationẽ pprietatũ corpoz inferioz. vnde mul/to magis substãtie imateriales cognosci non possũt a nobis.nec earũ quiditates apprehẽdimus. sz de eis nob in sciẽtiis dogmata traduntur per viã remo/tionis z alicuius habitudinis ad res materiales.hec ille. Et similiter 3.cõtra gẽtiles ca9 46. dicit de sub/stantijs separatis anima cognoscendo seipsam co/gnoscit qz sunt.non aũt quid sunt:qd est earũ sub/stantias intelligẽ.cũ enim de substãtijs separatis h̃ q sunt quidẽ intellectuales cognoscamus.uel per demõstrationẽ uel p fidẽ neutro modo hãc cogniti/onẽ accipere possum9 nisi hoc ipsum qd est intelle/ctuale aĩa nostra ex seipsa cognosceret. vñ scientia de intellectu anime oportet vti ut principio ad ea que de substantijs separatis cognoscimus.non au/tem oportet q si per scientias speculatiuas pos/simus peruenire ad sciendum qd quid est de aĩa nra q etiã ad cognoscẽdũ qd quid ẽ de substãtijs sepa/ratis per hõs scias deuenire possum9.nam intelligere nostrũ p qd peruenimus ad distinguẽdũ de aĩa nra

quid est.multū est remotum ab intelligētia substā/
te separate.potest tamen p hoc quod scitur de aīa
nostra qd est.peruenire ad sciēdū aliquod genus re/
motū substantiarū separatarū: qḋ nō est eam substā/
tias intelligere.hec ille.vñ notant dicit genꝰ remo/
tum.quia sicut ponit s. prima pte.q.88.artī.2° ad 4ᵐ
nō potest cognosci a nobis de angelis fm ratonē
specifici coꝶ.Ait eni sic.Substātie imateriales crea/
te quidē in genere nāli non cōueniunt cū substātijs
mālibus qa nō ē in eis eadē ratio potētie ⁊ materie:
ꝯueniunt tñ cū eis in genere logico.qꝛ etiā substan/
tie imateriales sunt in ꝑdicamento substantie cum
earū quiditas nō sit earū esse.ſ; deus nō cōuenit cū
rebus mālibus.neq; fm genus logicū.qꝛ deus nul/
lo mō est in genere.vñ p similitudines rerū mālium
aliqd affirmatiue cognosci pōt de angelis fm cōem
rōnē generis lic; nō fm specie.de deo aūt nullo mō
Ex quibus oibus patet ꝙ de nulla forma separata
cognoscimus qd est.hoc est eius qditatē ⁊ essentiam
nō cognoscimus pfecte ⁊ distincte lic; cognoscamꝰ
de ea qꝛ est aut qd nō est.s.aliqua ꝑdicata coia con/
fusa ⁊ distinctionē eius a substātijs mālibus p remo
tionē.⁊ sic patet ad 2ᵐ. ¶ Ad 3ᵐ similr negat aᵒʳ lo/
quendo de obiecto māli ꝓportionato potentie pro
aliquo statu.potest eni extendi ad altiorē rationem
q̄ fuit ratio illius materialis.sed illam rationem al/
tiorem nō inueniet nisi in obiecto materiali sibi pro/
portionato seu illis ad quoꝝ cognitionē manuduci/
tur per illud obiectū ꝓportionatū.⁊ hoc dicit scūs
Tho.pma parte.q.87.arti.3° ad pmū.vbi ait.Ob/
iectum intellectus est quoddā cōe.s.ens ⁊ verū.ſ;
pmū obiectum intellectus non est quodlibet ens ſ;
ens consideratū in rebus materialibus ex quibus
in cognitionē deuenit omniū aliorū.hec ille. ¶ Ad
4ᵐ conceditꝰ aᵒʳ de obiecto formali non autem de
materiali ꝓportionato. ¶ Ad 5ᵐ similiter patet ꝙ
non procedit contra intellectū p̄nis. ¶ Ad 6ᵐ dico
ꝙ per quiditatē rei materialis itelligo quiditatem
rei cōposite ex materia ⁊ forma cuius potest haberi
fantasma.talem autē quiditatē dicimus esse obie/
ctum materiale primū ⁊ ꝓportionatum intellectui
coniuncto non quin alia intelligat.sed quia nō pri/
mo alia intelligit imo omnia per illud obiectū intel/
ligit.ut predictū est. ¶ Ad 7ᵐ dico ꝙ facit ꝓ decla/
ratione opinionis nostre. ¶ Ad 8ᵐ dico ꝙ mens fuit
phi ꝙ intellectus noster itelligeret materialia ⁊ im/
materialia.sed materialia per ꝓprias species pfe/
cte repñsentantes quiditatē eorum ⁊ ideo in se.ima/
terialia ꝟo lic; cognoscant a nobis tamē inspicimꝰ
ea in fantasmate uel specie alicuius materialis.ut
ponit sanctus Tho. pma parte.q.84.artī.7° ad 3ᵐ.
Incorporea inquit quorū non sunt fantasmata co/
gnoscuntur a nobis per comparationē ad corpora
sensibilia quorū fantasmata habemus:sicut verita/
tem intelligimus ex consideratiōe rei circa quam
veritatē speculamur.Deū autē ut dicit Dionysius
cognoscimus ut causam ⁊ per excessum ⁊ p remo/
tionē.alias etiā substantias incorporeas i statu vie
cognoscere non possumus nisi per remotionem uel
aliquā comparationē ad corporalia.⁊ ideo cum de
hꝰ aliquid intelligimus necessario habemus cōuer/
ti ad fantasmata corporū lic; ipsorū non sint fantas/
mata.hec ille.Quod autē addit de cōmētatore.pa/
rum valet.nā ipse in hoc errauit.⁊ fuit contra phm
eius exemplū depravando.dicit enim Ar.ꝙ intel/
lectus noster se habet ad manifestissima rerū sicut
oculus vespertilionis ad lucem solis. Ipse autē cō/
mentator dicit ꝙ non est simile de intellectu nostro
ad substantias separatas ⁊ de oculo vespertilionis
ad lucem solis q̄ntum ad impossibilitatē:sed solum
q̄ntum ad difficultatē:qḋ tali ratione probat ibidē.
quia si illa que sunt intellecta fm se scilic; substātie
separate essent nobis impossibiles ad intelligendū
frustra essent.sicut si esset aliquod visibile qḋ nullo
sensu potest videri. Istā aūt rōnē simul cū positiōe
sua de substantiarū separatarū cognitione impro/
bat sanctus Tho.sup 2° metaphisice.dicens rōnē
illam esse derisibilē ꝓpter duo.Primo quidem in
hoc ꝙ cognitio intellectus nostri non est finis sube
sepate sed magis econuerso.vñ non sequit ꝙ si co/
gnoscamus substantias sepatas ꝙ ꝓpter h sint fru/
stra.frustra enim est qḋ non consequit finē ad quē
est.2° quia ⁊ si substantie sepate non intelligantur a
nobis fm suas quiditates.intelligūt tamen ab alijs
intellectibus.sicut si solē non videat oculus nycti/
coracis videt tñ oculus aquile.hec ille. Idem ponit
3° contra gentiles caᵒ.43.et 45. Item prima parte
q.88.arti.p.in pncipali responsione ⁊ ad 4ᵐ. ¶ Ad
9ᵐ dicitꝰ ꝙ pcedit de obiecto formali.non autē de
materiali ꝓ statu isto.nā anima separata fm sanctū
Tho.pma parte.q.89.arti p.quia habet aliū modū
essendi q̄ cōiuncta.habet aliū modum intelligendi
Anime inquit fm illū modum essendi quo est vnita
corpori cōpetit modus intelligendi per cōuersionē
ad fantasmata que sunt in corporeis organis. Cum
autē fuerit a corpore sepata cōpetit ei modus intel/
ligendi per conuersionē ad ea que sunt simpliciter in/
telligibilia.sicut ⁊ alijs substantijs a corpore separa
tis.hec ille. Et ibidem ad 3ᵐ dicit ꝙ anima separata
non intelligit per species innatas uel quas tunc ab
strahat.nec solum per species conseruatas sed per
species ex influētia diui luminis participatas: qua/
rum anima fit particeps.sicut ⁊ alie substantie sepa
rate q̄uis inferiori modo.vñ cessante conuersione
ad corpus ad superiora conuertitur.hec ille. ¶ Ad
10ᵐ.patet per idem. Lic; enim sit eadem potētia nō
tamen habet eundē modum essendi.⁊ ideo nec idē
obiectum materiale sibi ꝓportionatum.sed idē ob/
iectum formale habet. ¶ Ad 11ᵐ dicitur sicut ad 2ᵐ
⁊ 8ᵐ. Actus enim intellectus ⁊ voluntatis cogno/
scuntur per obiecta.vnde 3° cōtra gentiles.caᵒ.46
dicit sanctus Tho.De anima scimus quia est per se
ipsam inq̄ntum actus eius percipimus. Quid autē
sit inquirimus ex actibus ⁊ obiectis per principia
scientiarum speculatiuarum.ita etiam de his que
sunt in anima nostra scilic; in potentijs ⁊ habitibus:

scim⁹ quidem quia sunt inq̄ntum actus percipim⁹: quid vo sint ex ipsorum actuum qualitate inueni/ mus.hec ille. vñ patet q̄ argumēta ista ꝓcedūt ex falso intellectu.ac si scūs Tho.poneret q̄ formalis ratio obiecti intellect⁹ esset quiditas rei materialis quod tamen nunq̄ sensit.ut patet per predicta.

¶ Ad primū contra quintā ꝯnem dicit̄ q̄ responsio ibi data sufficit.nec replica facta ibidem vsquequaq̄ valet.ſm eni q̄ ponit sanctus Tho.3° cōtra gētiles ca°.48.tam phs q̄ sui cōmentatores passi sūt ma/ gnas angustias sup ista materia. Nā Ar. videt̄ p ethicoꝝ innuere q̄ hō nō possit ꝑuenire ad perfectā felicitatē cū nō possit in hac vita ꝑtingere ad pfecte cognoscendū substantias sepatas:in quarū specu/ latione vltima eius beatitudo consistit. Alij aūt cō/ mentatores eius posuerunt hominē posse ꝑuenire ad hoc.sed modus est erroneus. vñ scūs Tho.ibidē positis multis rationibus ad ꝓbandum q̄ in hac vi/ ta nullus potest ꝑtingere ad pfectam felicitatē con cludit. ꝓpter has igit̄ rōnes Alexandri ⁊ Auerrois posuerunt vltimā felicitatē nō esse in cognitiōe hu/ mana que est p scientias speculatiuas sed per con/ tinuationē cum suba sepata quā esse credebāt pos/ sibilem homini in hac vita.quia vo Ar. vidit q̄ non est alia cognitio hoīs in hac vita q̄ p scientias specu latiuas posuit hoīem non cōsequi felicitatē pfectā: sed suo modo.in quo satis apparet quantā angustiā patiebant̄ hincinde eoꝝ preclara ingenia:a quibus angustijs liberabunur si ponamus ſm probationes ꝑmissas:hoīes ad verā felicitatē post hanc vitā per/ uenire posse anima imortali existente in q̄ statu aīa intelliget per modū quo intelligūt sube sepate. Erit ergo vltima felicitas hoīs in cognitione dei quā hꝫ humana mēs post hāc vitā.hec ille. Ex q̄bus patꝫ q̄ non fuit mens Ar. q̄ homo i hac vita ꝑtingere pos/ set ad cognoscendū quiditates subarū separatarū. ⁊ licꝫ ipse non posuerit expresse aliam vitam.tamē rōnes sue debēt ad hoc eū mouere presertim ista.q2 desideriū nāle non pōt esse frustra qd̄ esset nisi iple/ retur.sꝫ desideriū nāle cognoscendi maxime intelli gibilia nō implet̄ in hac vita.igit̄.

¶ Ad 2m negatur ꝯñā.nec valet ꝓbatio q2 iproportio potentie ad ob/ iectū est duplex. vna.s.qñ obiectū sic iproportiona/ tur potentie q̄ nō ꝯtinet̄ sub rōne formali obiecti il lius potentie quō improportionat̄ visus sonis vl̄ au ditus coloribus. Alia est qñ obiectū ꝯtinet̄ sub rōne formali obiecti potētie sꝫ tñ ipsi⁹ obiecti modus es/ sendi excedit modum essendi nature cognoscentis que tamē natura pōt eleuari ad altiorē modū.sicut visus noctue est iproportionatus luci solis pōt ta/ men ꝓportionari:tunc dicit̄ q̄ potentia p̄mo modo improportionata obiecto non pōt reduci ad ꝓpor/ tionem sed bene potentia 2° modo iproportionata. vnde visus non pōt eleuari ad videndū substantiā incorporeā.intellectus tñ noster posset.licꝫ vterq̄ sit iproportionatus substantie sepate.quod ostēdit sanctus Tho.p̄ma parte.q.12.arti.4°.ad 3m. visus inquit quia oīo materialis ē nullo modo eleuari po/ test ad aliquid imateriale.sed intellectus noster vel angelicus quia ſm naturā aliqualiter eleuatus est potest vltra suam naturā per gratiā ad aliquid altius eleuari.⁊ hui⁹ signum est q̄ visus nullo modo potest in abstractione cognoscere id qd̄ in concretione co/ gnouit.nullo enim modo percipere potest naturā nisi ut hanc.sed intellectus potest in abstractione consi/ derare que in cōcretione cognouit.⁊ si eni cognos/ cat res habentes formam in materia.tamē resoluit compositū in vtrūq̄ considerans ipsam formā per se.⁊ similiter intellectus angelicus licꝫ naturale sit ei cognoscere esse concretū in abstractione p modū resolutionis eiusdem.potest per gratiam eleuari ut cognoscat substantiā separatam subsistentē ut esse separatam subsistens.hec ille.

¶ Ad 3m patet respō/ sio per predicta.potentie enim distinguuntur penes obiecta formalia non autem materialia.modo ani/ ma cōiuncta ⁊ separata non habēt diuersa obiecta formalia.

¶ Ad 4m dico q̄ agens per intellectū co/ gnoscit vltimum finem in vniuersali ratione sūmi boni.hoc autem nō est cognoscere illum q̄ntum ad quod quid est.

¶ Ad 5m dicit̄ q̄ multiplex est veritas ſm multiplicitatē intellectuū. vñ dico q̄ alia est ve/ ritas lapidis in cōparatione ad intellectum creatū. ⁊ alia ad intellectū diuinum.sicut ostendit sanctus Tho.p̄ma parte.q.16.arti.6°.Dico igit̄ q̄ p̄mā veri/ tatem scilicꝫ intellectus diuini anima nō cognoscit in seipsa sicut nec ideas diuini intellectus.sꝫ cogno/ scit illam veritatem inq̄ntum resultat in ipsa anima. vñ sanctus Tho.ibidem ad p̄mū dicit. Anima non ſm quācunq̄ veritatem iudicat de omnibus rebus sed ſm veritatē primā inq̄ntum resultat i ea sicut in speculo ſm prima intelligibilia.hec ille.

¶ Ad 6m dī q̄ ignorantia substantiarū separatarū non est sicut cecitas. quia in vita alia sciremus quid sunt.

¶ Ad 7m dicit̄ q̄ quantūcunq̄ effectus ducant in cogni/ tionem p̄me cause.q2 tamen non adequant illi⁹ vir/ tutem.per hꝰ effectus nunq̄ poterit actus separa/ te substantie dep̄hendi. vñ sanctus Tho.p̄ma par/ te.q.12.arti.12. Quia inquit nostra naturalis cogni tio a sensu principiū sumit inde se tñ nostra natura/ lis cognitio extendere pōt inq̄ntum manuduci pōt per sensibilia.ex sensibilibus autē non pōt ꝑtingere ad hoc intellectus noster q̄ diuinā essentiā videat quia creature sensibiles sunt effectus dei virtutem nō adequantes. vñ ex sensibiliū cognitione nō pōt tota dei virtus cognosci ⁊ per ꝯñs nec eius essentia videri.sed quia sunt effectus a causa dependentes ex eis in hoc perduci possumus ut cognoscam⁹ de ipso ea que necesse est ei conuenire ſm q̄ est prima omniū causa.excedēs omnia sua causata. vñ cogno scimus de ipso habitudinē ad creaturas q̄ scilicꝫ est omnium causa.⁊ differentiam creaturarum ab ipso q̄ scilicꝫ ipse non est aliquid eorum que ab eo cau/ santur.⁊ q̄ hec non remouentur ab eo propter eius defectū sꝫ q2 oīa superexcedit.hec ille. Et arti.seque/ ti ad p̄mū sic ait. Licꝫ p reuelationē gratie i hac vita non cognoscamus de deo qd̄ ē.tamen pleni⁹ ipsum

cognoscimus inquantum plures et excellentiores effect⁹ eius nobis demonstrantur et inquantum aliq̄ ei attribuimus ex reuelatione diuina ad que naturalis ratio nō pertingit. ut deum esse trinum et unum. hec ille. Ad responsionē ibi datā dico q̄ utraq̄ bona est si bñ intelligat̄. Prima quidē qua dicit̄ q̄ de deo nō cognoscimus qd est sed q2 est. vñ sanctus Tho. de veritate. q. z. arti. p̄. ad 9ᵐ. tunc intellectus dicit̄ scire de aliquo qd est qñ diffinit ipsum. i. qñ ɔcipit aliquā formā de ipsa rei qditate que per omnia ipsi rei respōdet. Ji aūt ex dictis patet q̄ quicqd intellectus noster de deo cōcipit est deficiens a repñsentatione eius. et ideo qd̄ quid est ipsius dei semp nobis occultum remanet. et hec est summa cognitio quā de ipso in statu vie habere possumus ut cognoscamus deū esse supra omne illud qd̄ cogitamus de deo. ut patet per Dionysiū ca.° p̄. de mystica theologia. hec ille. Hoc etiā declarat scūs Tho. 3° contra gētiles. ca.° 47. Omnis inquit intelligibilis species p quā itelligitur qditas uel essentia alicuius rei cōprehendit in repñsentando rē illā. vñ et diffinientes significantes qd̄ quid est terminos etiā vocam⁹. Impossibile est aūt q̄ aliqua similitudo creata taliter deū represen tet. cum quelibet creata similitudo alicuius sit generis determinati non aūt deus. nō est igit̄ possibile q̄ per aliquā similitudinē creatā diuina intelligat̄. hec ille. Ex qbus patet qd intelligit cum dicit q̄ de deo nō cognoscimus qd est. Subdit etiā ibidē: Per effectus dei ptingere possumus ut cognoscam⁹ de deo q2 est et q̄ cā aliorū est alijs supeminens et ab oībus remotus. et hoc est ultimū et pfectissimū nostre cognitiōis in hac vita. ut Dionysius dicit in libro de mystica theologia. cū deo q̄si ignoto coniūgimur qd̄ quidē ɔtingit dū de eo qd nō sit cognoscimus. quid ỽo sit penit⁹ manet ignotū. vñ et ad hō sublimissime cognitiōis ignorantiā demōstrandā dr̄ de Moyse Exodi. zo. q̄ accessit ad caliginē in qua de⁹ erat. H ille. Ex qbus patet quō pma rñsio data ibidē est intelligenda. et simlit̄ patet de z° aliqualit̄. scz quō de deo nō cognoscimus quid ē sed qd nō est. hoc est q̄ oīa que dicunt̄ de creaturis uno mō possunt a deo remoueri fm q̄ ponit scūs Tho. p̄. sen. dis. 8. q. j. arti. p̄. ad 4ᵐ. Quādo inquit in diuinis pcedimus per viā remotionis pmo negamus corpalia. et z° intellectualia fm q̄ inueniunt̄ in creaturis. ut bonitas et sapiētia et tūc remanet tm̄ in intellectu nostro q̄ est et nihil amplius. vñ est sicut in quadam ɔfusiōe. Ad ultimū aūt etiā ipsum fm q̄ est in creaturis ab ipso remouemus et tūc remanet in quadā tenebra ignorantie fm quam ignorantiam q̄tum ad statum vie ptinet optime deo ɔiungimur. ut Dionysius dicit. et hec est caligo in qua deus habitare di. hec ille. Jdē dis. zz. q. j. arti. z°. exponēs illud Dionysij ca.° z°. celestis hierarchie. Negationes in diuinis sunt vere. affirmationes aūt in parte sic dicit ad pmū. cū in noīe duo sint. mod⁹ significādi. et res ipsa significata sz fm alterū pōt remoueri a deo uel fm utrūq. k d non potest dici de eo nisi fm alterum tm̄. et quia ad veritatē et ppietatē affirmationis requiritur q̄ totū affirmet̄. ad ppietatē autē negationis sufficit si alterū tm̄ desit. ideo dicit Dionysius q̄ negationes sunt absolute vere sz affirmationes non nisi fm quid. quia q̄tum ad significatū tm̄ et non q̄tum ad modū significandi. hec ille. Et similiter pma parte. q. i3. arti. 3. ad zᵐ. ideo inquit Dionysius dicit hō nomina negari a deo. q2 illud qd̄ significat̄ per nomē non conuenit deo eodē modo quo significat nomē sed excellentiori modo. vñ ibidem dicit q̄ deus est sup omnē substantiā et vitam. hec ille. Huic concordat dñs Albert⁹ libro z° de causis. tractatu z°. ca.° 8°. ubi sic ait. Intelligētia aūt cognoscit illud quod supra se est. cognoscit aūt cognitione quia et non qd est. eo q̄ cognoscit per cognitū posterius. Bonitas eni effluens a superiori posterius est superiori et cū sic cognoscit̄ p bonitatē ab eo effluxā cognoscit̄ p effectū suū qui posterior est. et hec est cognitio quia et nō quid est. ppter quod de tali cognitiōe ut dicit Alfaranus. et idē confirmat Dionysius. potius cognoscimus quid nō est q̄ quid ē: q̄uis cognoscam⁹ q̄ est ens et vita et intellectus et lumen et verū et bonum. nihil tm̄ horū est p modū istū quo ista cadunt in cognitione inferioris. cognitio eni est fm facultatē cognoscētis. facultas aūt inferioris deficit a facultate superioris. ppter quod tali cognitiōe magis cognoscit̄ qd nō est q̄ qd est. q2 ut dicit rabi Moyses negatio restringit ad cogniti naturā. iste ali⁹ modus est cognitiōis. si eni dicā q̄ primū est ens. ens autē corporeū uel incorporeū. et dicā q̄ primū pncipium non ē corporeū restringit̄ cognitio ad ens incorporeū. si rursus dicā incorporeū ens intellectuale uel sensibile. et dicā q̄ pmū nō est sensibile restringit̄ cognitio ad ens intellectuale. cū aūt primū principiū non sit ens intellectuale, put ab inferiori apprehensum est non ppie affirmari pōt ens itellectuale de pmo pncipio. et si affirmat̄ et pdicat̄: erit sicut superi⁹ coīcatur inferiori. ppter qd̄ dicit Dionysius q̄ oportet in primo principio omniū affirmationes potentius negare tanq̄ de eo qd̄ nihil est omnium eorum que sunt. hec ille. ¶ Tunc ad primū contra primam responsionem dico q̄ non de quocunq habetur q2 est potest haberi quid est per illud per quod cognoscebatur quia est: nisi illud sit effectus aliquis perfecte illius repñsentans virtutem. tunc enim per talē effectum cognosci potest de causa sua non solū q2 est sed quid. sed nullus effectus pfecte representat virtutem pme cause ideo non ostendit de causa sua quid sit sed quia sit. ¶ Ad zᵐ patet per idem. licz eni dña illa nō valeat de quocunq effectu: valet tm̄ de effectu non adequante suam causam. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ licz simplex totum cognoscatur aut totū ignoretur non tamen oportet q̄ cognoscens totum simplex cognoscat de illo quid est q2 nō cognoscit illud in se sed per specie ei adequatā in repñsentando. qd̄ intelligimus per hoc qd̄ dicimus de aliq̄ cognosci qd sit. ¶ Ad 4ᵐ dr̄ q̄ licz cognoscam⁹ istā cōpositionem deus uel prima causa est. ex hoc non sequit̄ q̄

sciatur de subiecto quid est. sicut enim dicit sanctus Tho. pͥma pte. q. j. arti. 7°. ad primũ. licz de deo non possumus scire quid est. vtimur tamen in hac doctrina effectu eius nature uel gratie loco diffinitionis ad ea que de deo in hac doctrina considerantur. sicut in quibusdã scientijs phicis demõstrat̃ aliquid de causa ꝑ effectũ accipiẽdo effectũ loco diffinitionis cause. hec ille. Ex quo patet ꝗ ad intelligendũ ꝯnẽ demonstratã nõ oportet cognoscere de subiecto qd est sz sufficit cognitio eius in effectu. ¶ Ad pͥmũ cõtra secundã rñsionẽ similr̃ dr̃ ꝗ non est simile de differẽtijs creaturarũ ⁊ de differẽtijs dei ad creaturã. qꝛ licz drĩa lapidis ad lignum non habeat nomen impositũ habet tñ ↄceptũ affirmatiuũ ꝑfecte determinantẽ diffinitionẽ lapidis cõplendo illã. nõ sic de deo. ¶ Ad 2m ⁊ 3m dicit dñs Albertus sup 2° ca°. celestis hierarchie. i illa qõne. Utrũ de⁹ ꝑ negatiões magis certificet̃: De re inquit cuius totũ esse cõprehendit̃ aut qꝛ habet terminos aut quia ẽ terminus. sicut pͥdictus qui ꝓpter simplicitate non põt diffiniri nisi negatiue negatio scit̃ ꝑ hoc ꝗ cõprehẽditur illud qd per negationẽ relinquit̃ siue sit vnũ ut in simplicibus. siue sit plura. ut in compositis. sed illud qd relinquit̃ ꝑ negationes in deo nõ possum⁹ cõprehendere ⁊ iõ negationes in ipso nõ sunt certe ꝑ aliquã affirmationẽ. hec ille. ¶ Ad 8m dicit̃ ꝗ quiditatẽ sube imaterialis nõ possumus cõprehẽdere nec cognoscere in via. non solũ qꝛ nõ cadit sub sẽsu nec solũ qꝛ est extra rõnẽ quiditatis mãlis. sed quia quiditas mãlis que sola imediate mouet intellectũ ꝓ isto statu non ẽ sufficiens ductiuũ in illius q̇ditatem. suba aũt licz nõ cadat sub sẽsu tñ sensibilia accidentia sunt effectus eidẽ ꝓportionati ad cognoscẽdũ qd qd est sube mãlis. ¶ Ad 9m dictũ est prius nõ enĩ ad cognitionẽ ꝓpositiõis cognosci oz qd qd est subiecti sz sufficit illud cognoscere in q̇dã cõceptu sibi ꝓprio uel coi quẽ non negam⁹ a deo. ¶ Ad argumẽta ꝯ nonã ꝯnẽ dr̃ ꝗ ꝗuis illud qd 2° supponit̃ sit verũ non tñ pͥmũ. vñ ad oẽs eius ꝓbationes dr̃ generalr̃ ꝗ vtiqꝫ bñ ꝓbant ꝗ ens habeat vnũ ↄceptũ cõem deo ⁊ creaturis ⁊ decẽ ꝑdicamentis. sumẽdo ↄceptũ ꝓ ↄceptione quã intellect⁹ format dũ cõcipit ens. Si aũt loquamur de cõceptu obiectali qui nõ est aliud ꝗ itelligibile qd obijcitur itellectui formanti dictã ↄceptionẽ. sicut nã hũana diceret̃ ↄceptus obiectalis illius itellectionis qua intelligit̃ homo inꝗtũ ho⁹. tunc distinguendum est de vnitate. qꝛ uel põt intelligi de vnitate attributiõis eo mõ quo multa habentia attributionẽ ad vnũ dicunt̃ vnum attributiue. uel põt dici de vnitate que attendit̃ penes aliquã formã uel nãm que participatur a multis qualis ẽ vnitas generis uel speciei humanitas enĩ in oibus est vna forma nõ q̇dẽ actu nec potẽtia extra intellectũ sz aptitudine sic ꝗ non stat ex pte illius forme quin sit vna. sed ex alio. s. ex pͥncipijs induiduãtibus illã uel ex differentijs diuidentibus eã. Si loqm̃ur de pͥmo mõ vnitatis sic cõcedit̃ ꝗ ens hꝫ vnũ ↄceptum cõem deo ⁊ creaturis obiectalẽ. vnũ quidẽ ꝑ attributionẽ non ꝑ inclusionem alicuius forme in eis participate sed vnũ ꝑ attributionẽ qꝛ creature dicuntur entia ex imitatiõe ⁊ attributiõe ad deum. ⁊ similiter accidens ex imitatione sube ⁊ attributiõe ad illã. ⁊ ideo ille ↄceptus obiectalis nõ est vnus tali vnitate quali ↄceptus obiectalis generis dr̃ vnus uel cõceptus speciei sed multo minori. ¶ Iuxta igit̃ hanc distinctionẽ dr̃ ad pͥmũ ꝗ bñ concludit cõceptũ entis de quo certũ est ꝗ cõuenit illi de quo est dubiũ an ↄceptus substantie illi cõueniat. ⁊ similr̃ de cõceptu accidẽtis. ideo ꝗdem conceptus entis est alius a cõceptu tam sube ꝗ accidentis. ⁊ est vnus vnitate attributionis solũ. ¶ Ad 2m dicit̃ similiter ꝗ licz cõceptus entis pͥma impssione imprimat̃ in anima sumendo conceptum ex pte intellectus. non tñ oportet ꝗ obiectalis conceptus habeat aliquã vnitatẽ nisi attributionis aut imitationis. ¶ Ad 3m dico ꝗ non oportet obiectum formale intellectus habere aliquã vnitatẽ extra intellectũ ꝗ vnitatẽ attributionis. ¶ Et similr̃ dicit̃ ad 4m. cuius solutio manifeste ponit̃ 4° metaphisice. vbi dicit̃ ꝗ non solũ illa pertinent ad eandẽ scientiã que sunt vnũ genere aut specie. aut ↄueniũt in aliquo vniuoce dicto de illis. sed etiã illa que attribuunt̃ vni fini aut vni agenti. aut vni substantie ut patet per cõmentatorẽ cõmento 2° eiusdẽ libri. ¶ Ad 5m dico ꝗ ad tollẽdum nugationẽ sufficit ꝗ dictio alteri addita dicat aliam rationẽ ⁊ hoc est in ꝓposito. sed licz ratio ex pte ratiocinãtis sit vna rõ tamẽ obiectalis non habet vnitatẽ nisi attributiõis ¶ Ad 6m dicit̃ ꝗ cõcludit cõceptũ entis esse alium a conceptu ꝓprio substantie ⁊ a conceptu proprio dei ita ꝗ dũ dicit̃ deus est ens ↄceptus ꝑdicati est alius a cõceptu subiecti. nec hoc negamus nos sed solũ ꝗ conceptus entis sit vnus ab vnitate forme intellecte nisi per attributionẽ. ¶ Ad 7m dicitur ꝗ cũ dicit̃ deus est ens ibi ꝑdicatur conceptus cois de conceptu particulari tñ alio modo est vnus concept⁹ subiecti ꝗ ꝑdicati. ¶ Ad 8m dicit̃ ꝗ multiplicitas analogi quod dicit diuersas rationes in actu ⁊ explicite. sicut forte est sanũ reddit totam ꝓpositionem multiplicem in qua ponit̃ tale analogum. sicut si diceret̃: omne sanũ est animal. sed analogũ quod dicit vnam solam rationem explicite licz illa sit vna sola vnitate attributionis loquendo de ratione obiectali qd etiam dicit vnam intentionẽ in intellectu representantẽ rõnem obiectalem ꝗuis non eque ꝑfectum ad omnia contenta sub tali ratiõe tale inquã analogum non facit ꝓpositionem multiplicem. hu⁹ aũt est ens. ⁊ ideo primum principiũ in quo ponitur esse uel ens nõ est distinguendũ. ¶ Ad 9m dicitur eodem modo. licz enim ens ponat̃ in contra ꝓpositione uel aliquid equiualens non tamen iõ quelibet ꝓpositio est multiplex. Triplex est enim modus analogie fm ꝗ dictũ est in ꝓbatione none ꝯnis. Prim⁹ est qñ analogũ dicit vnam rõnẽ pͥncipaliter ⁊ ꝓpter hoc dicit habitudinẽ uel ꝓportionem ad illã rõnẽ sicut sanũ qñqꝫ dicit formam [illegible]

quādoq; habitudinem cause ad sanitatem. ⁊ sic tale
analogū dicit diuersas rationes in actu ⁊ explicite.
Aliud est analogum quod nō dicit nisi vnam ratio-
nem que tamen diuersum esse habet in analogatis
⁊ non vniforme sicut corpus cū dr̄ de celestibus ⁊
inferioribus. Aliud ē analogū qđ dicit vnā ratonē
actu in qua tñ non parificant̄ analogata. nec ī esse
illius. sicut ens dictū de deo ⁊ creatura de substan-
tia ⁊ accidēte. ⁊ solū pͥmus modus analogie reddit
ꝓpositionē multiplicē. ¶ Ad. 10. ⁊. 11m. dr̄ eodē mō.
ꝙ analogia illa solū tollit ↄdictionē que ē analogi
dicētis multas rōnes in actu sicut sanū. ¶ Ad. 12m
dr̄ ꝙ cōcludit ꝙ ens hꝫ aliā rōnem a suis passiōibꝰ
q̄ sunt verū vnū bonū. de quali aūt vnitate: dictū
est sepe. ¶ Ad 13m. dr̄ ꝙ aliqua esse pͥmo diuersa po
test dupliciť intelligi. Primo mō qꝛ nō ↄueniunt in
aliq̄ vniuoce dicto de ipsis nec participant aliquā
eandē nām. Alio mō qꝛ nulla intentio est in eis cōis
tunc dico ꝙ vltime drīe sunt pͥmo diuerse pͥmo mō
non aūt 2o imo ↄueniunt in intentiōe entis. Nec oꝫ
querere aliqd quo differant sub illo cōi cōceptu. qꝛ
aliter diuidit̄ vniuocū ⁊ aliter analogū. ut dictum
est. vñ non oꝫ illa q̄ ↄueniunt in aliq̄ analogo habe-
re drīas sꝫ sufficit ꝙ dissimiliter participent illud ⁊
sint diuersi modi eiꝰ. argumentū aūt ꝓcederet si il-
le drīe cōuenirent in aliq̄ vniuoco. ¶ Ad. 14m dr̄ ꝙ
licꝫ questio an est q̄rat aliud q̄ʒ qō qd ē. nō tñ habet̄
ꝙ ↄceptus entis sit distinctus a ꝓprijs ↄceptibꝰ il-
lo mō quo ↄceptus ꝑfecte vnus distinguit̄ a cōce-
ptu ꝑfecte vno sꝫ ꝑ modū quo ↄceptꝰ habēs vnita-
tem attributiōis distinguit̄ a ↄceptu vere vno quā
implicite includit. ¶ Ad. 15m dr̄ ꝙ cū dr̄ suba ē ma-
gis ens q̄ʒ accidēs ista cōparatio fit penes cōceptū
entis. nec tñ oꝫ illū ↄceptū vniformiter participari
a suba ⁊ accidēte nec hr̄e ꝑfectā vnitatē. ¶ Ad. 16m
dr̄ sicut ad. 14m. ¶ Ad. 17m. dr̄ ꝙ licꝫ ↄceptus ī quo
oīa ↄueniunt sit aliꝰ a ↄceptu quo distinguūt̄ nō tñ
iste ⁊ ille habēt ↄsimilē vnitatē loquēdo de cōceptu
obiectali licꝫ cōceptus formalis q. s. fit ꝑ intellectū
hincinde ↄsimilē habeat vnitatē. ¶ Ad. 18m dico ꝙ
passiones transcēdentes habent ꝓ obiecto adeq̄to
rōnem entis. ⁊ sicut rō entis nō vniformiť se habet
ad subam ⁊ accidēs sic nec ille passiōes. ¶ Ad. 19m.
dr̄ ꝙ tā deus q̄ʒ creatura q̄ʒ ens reale q̄ʒ ens rōnis
habēt vnū ↄceptū formalē vere vnū. sed conceptū
obiectalē nō ꝑfecte vnū. ¶ Ad. 20m. dr̄ ꝙ nec ratio
absoluti nec rō relationis aut ꝑsone q̄ cōis est deo ⁊
creature hꝫ ꝑfectā vnitatē nisi attributiōis. ¶ Ad
21m dico ꝙ cū dicimus ens infinitū illud adiectiuū
determinat rōnem cōem deo ⁊ creature vnam ꝑ-
dicta vnitate. ¶ Ad. 22m dr̄ ꝙ ↄcludit ꝙ ex creatu
ris possumus habere ↄceptū cōem deo ⁊ creaturis
sꝫ non ꝑfecte vnū. ¶ Ad. 23m dr̄ sicut ad. 21m. ¶ Ad
24m dr̄ ꝙ solū cōcludit ꝙ ↄceptus entis est alius a
ↄceptu cesaris ⁊ aliorū entiū. ¶ Ad. 25m dr̄ ꝙ ↄclu-
dit ꝙ ꝓpter similitudinē inter deū ⁊ creaturā pōt
intellectus habere ⁊ formare in se vnā conceptio-
nem que reꝑsentat deum ⁊ creaturas. illa tamē nō
equaliter reꝑsentabit deū ⁊ creaturas. Concludit
etiam ꝙ deus ⁊ creatura cōueniunt in aliquo con-
ceptu obiectali imꝑfecte vno. sicut ⁊ similitudo cre-
ature ad deum imꝑfecta est per modum sole imita-
tionis se habēs. Illud quod addit̄ de vniuersali nō
valet ꝙ forma vniuersalis oportet ꝙ differat a suo
esse ⁊ cōsequenter nihil cōueniens deo cōuenit sibi
ut vniuersale ꝓprie loquendo cum ipse nō habeat
genus nec differentiam ⁊c̄. sicut alias poterit vide-
ri. ⁊ sic patet ad rationes factas ⁊ non est nisi vnica
solutio. ut patet ex dictis. ¶ Uerūtñ ad rōnes pri-
mo loco factas pro probatione huius primi suppo-
siti scilicꝫ ꝙ conceptus entis sit vnus. patet respon-
sio per predicta. Nam ad primū illorum dictum est
respondendo ad 8m ⁊ 9m. ¶ Ad 2m dicendū est sicut
fuit dictū ad 3m. ¶ Ad 3m dicit̄ ꝙ non oportet omne
quod est mediū in syllogismo habere conceptū ob-
iectalem vnum plus q̄ʒ vnitate attributiōis. illa enī
sufficit dum tamen cōceptus ex ꝑte intellectus sit
vere vnus. ¶ Ad 4m dr̄ ꝙ licꝫ conceptus cōis deo
⁊ creature non sit ꝑfecte vnus tamen per eum pōt
ex creaturis aliquid probari de deo quia est vnus
vnitate sufficienti ad hoc. ꝓpositio enim non est di-
stinguenda nisi vox dicat diuersos conceptus tam
ex ꝑte intellectus q̄ʒ ex ꝑte obiecti. ¶ Ad 5m dictum
est supius rñdendo ad 4m. ¶ Ad 6m dr̄ ꝙ duo entia
plus ↄueniūt in ente q̄ʒ ens ⁊ nihil esto ꝙ ens nō di-
cat conceptū ꝑfecte vnū sed vnum vnitate attribu
tionis ⁊ imitationis q̄lis non ē inter ens ⁊ pure non
ens. ¶ Ad 7m dico ꝙ bene cōcludit conceptū entis
esse cōiorē omni cōceptu particulari. qđ concedit̄.
¶ Ad 8m dr̄ ꝙ ↄcludit conceptū entis esse alium a
cōceptu sube. ¶ Ad 9m dictum est respondendo ad
primū. ¶ Ad. 10. dr̄ ꝙ bene concludit ꝙ in ista deus
continet̄ sub ente li ens supponit pro conceptu cōi
ad deum ⁊ creaturā. quod concedit̄. ¶ Ad. 11m di-
cit̄ ꝙ licꝫ ꝓpria passio verius ⁊ ꝑfectiꝰ insit suo pri-
mo subiecto q̄ʒ alicui alteri. non tamē oportet ꝙ in-
sit ei in sua ratione uel suo cōi. sicut licꝫ homo prius
sit risibilis q̄ʒ sortes non tamen oportet ꝙ ratio ho
minis sit risibilis uel possit ridere. sic in ꝓposito licꝫ
ens sit prius vnum q̄ʒ substantia sit vna. non tamen
oportet ꝙ ratio entis sit vna. imo ille modus argu-
endi nullus ē. cum sit ex quattuor terminis. debet
enim sic arguere. ꝓpria passio verius cōpetit pͥmo
subiecto q̄ʒ alteri. sed vnitas est ꝓpria passio entis.
ergo prius ⁊ verius competit enti q̄ʒ alteri. ⁊ argu-
ens concludit. ergo veritas prius inest rationi entis
q̄ʒ alteri. Non enim oportet ꝙ passio insit pͥmo sub-
iecto in ratione sua. sicut homo in sua ratione nō ri-
det. nec albedo in sua ratione albet. ⁊ ideo nō opor-
tet ꝙ ratio obiectiua entis habeat ꝑfectissimā vni-
tatem. sed ratio illa cōsiderata ī suppositis entis ha-
bet perfectissime vnitatem sic ꝙ acceptis omnibꝰ
rationibus concurrentibus in lapide scilicꝫ ratione
lapideitatis substantialitatis entitatis vnitas sequi-
tur rationē entis primo ⁊ per se nō aūt rōnem lapi-
deitatis aut subalitatis sꝫ ratio entitatis sumpta in

sua abstractione non habet vnitatem nec pluralitatem. sed ista attribuuntur ei in suppositis modo p̄dicto uł ex ordine ad intellectum consistentem sic uel sic. Et sic patet ad probationes prime suppositionis ¶ Ad ꝓbationes secundi suppositi dr̄ ꝙ concept⁹ entis sumptus ꝓut se extendit ad deū ⁊ ad decē p̄dicamenta realis est ⁊ nō fabricatus per intellectū loquēdo de cōceptu obiectali. loquēdo aūt de tali ↄceptu ꝓut ambit tā ens reale ꝗ̄ rōnis tūc dico ꝙ talis conceptus non est realis nec rōnis sꝫ abstrahit ab vtroqꝫ. Et tūc ad primā ꝓbationē dicit̄ ꝙ ens in tota sui cōitate uel ambitu non est subiectū metaphisice sed ens reale. ¶ Ad 2ᵐ dicit̄ ꝙ bene probat ꝙ ratio entis obiectiua non sit aliquid factū per intellectū sꝫ h̄ cōcesso nō sequit̄ ꝙ ens in tota sui latitudine dicat quid reale. ¶ Ad 3ᵐ dicit̄ ꝙ bonum est passio entis realis ⁊ in actu non aūt in tota sui latitudine. ¶ Ad 4ᵐ dicit̄ ꝙ suba ⁊ accidens plus cōueniunt in ente reali ꝗ̄ suba cum chimera. Nec tamē sequit̄ ꝙ tota latitudo ↄcept⁹ entis sit realis. ¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ enti inq̄ɫtū ens non repugnat conceptus realis nec sibi cōpetit sed abstrahit ab vtroqꝫ includens rem ⁊ rōnē. ¶ Ad 6ᵐ dico ꝙ nō reale cōtrarie nō includit̄ in rōne alicuius realis. sicut chimera ꝙ est non reale cōtrarie. i. 3ᵒ modo se habēs ad reale nō intrat rōnem alicuius rei. isto mō aūt rō entis non dicit̄ esse nō realis qꝛ tūc esset quid nois ſm se sed dr̄ nō realis. q. p̄uatiue uel disparate. qꝛ. s. abstrahit a realit ab ente rōnis. ⁊ tale quid quod dr̄ nō reale illo modo pōt esse de rōne realis. Sciendū ergo ꝙ ens pōt accipi ꝓut includit in se solū decē p̄dicamenta. ⁊ sic dicit vnū ↄceptū uel rōnem realē sic ꝙ nihil includit̄ sub eo quin sit aptū esse in rerū nā̄ sine opere intellectus. Alio modo sumit̄ ꝓut extendit se ad omne ens reale siue sit creatū siue increatū ⁊ tunc dicit conceptū realē sed minus vnū ꝗ̄ p̄mo modo. 3ᵒ potest sumi ꝓut extēdit se ad omne quod qualitercunqꝫ est siue sit reale siue rōnis siue positiuum siue priuatiuū ⁊ breuiter ad omne intelligibile ⁊ tunc cōceptus entis habet vnitatē attributiōis ⁊ non ē realis nec rōnis. sed abstrahit ab vtroqꝫ icludens in se omnē rem ⁊ rationē. Sic igit̄ patet quid dicendū sit ad illas duas suppositiones. ¶ Nūc ad p̄ncipales rōnes cōtra ↄ̄nem dicit̄ Ad primā qdem ꝙ ad vniuocationē non sufficit ꝙ sit idem nomen ⁊ idem cōceptus intellectus. nisi ille ↄceptus equaliter rep̄sentet omnia que illo conceptu concipiūtur cuiusmodi non est de aliquo ↄceptu coi deo ⁊ creature aut decē generalissimis. Item diuersitas i essendo impedit vniuocationē licꝫ sit vnitas rationis sicut exemplificat̄ p̄mo contra gentiles caᵒ 32. de domo que est in mente artificis. ⁊ de domo que est in materia. Et de potentia dei. q. 7. arti. 7. ad 6ᵐ. de formis intelligibilibus que sunt in mente diuina. et de formis creaturarum que non sunt vniuoce propter diuersum modum essendi licꝫ sint vnius rationis. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ hoᶜ. ¶ Ad 3ᵐ similiter negatur. sufficit enim talia cōuenire in conceptu analogico. quia vnum est imitatio alterius loquendo de conceptu formali. loquendo autem de obiectali conceptu non sufficit vnitas actualitatis quam solam habet conceptus entis. ¶ Ad 4ᵐ negatur aᵒʳ loquendo de analogis cōuenientibus in aliqua coi ratiōe licꝫ non eque. ¶ Ad 5ᵐ dicitur ꝙ hoc non sufficit ad vniuocationē nisi aliquid addatur. sicut dictum est in respōsione primi. ¶ Ad 6ᵐ dico ꝙ ens non dicit quid de aliqua creatura. qꝛ nullius creature essentia sua uel quiditas est esse. Sed si diceret quid de aliquo per modū generis uel diffinitionis tūc diceret quid. ens autē sumitur ab esse. ¶ Ad 7ᵐ negat̄ hoᶜ. si enim ens esset analogum illo modo quo sanū posset esse extra intellectum alicuius quia haberet plures conceptus aliqualiter cōuenientes scilicꝫ in habitudine ad idem numero ⁊ sub vno esset extra alium. sed ens non est isto modo analogum. Habet enim vnū cōem conceptum qui pfectius representat vnum analogatorū ꝗ̄ aliud licꝫ sit de intellectu vtriusqꝫ. Ad rationē in principio questionis factam patuit sepe respondēdo i predictis. Et hec de questione dicta sufficiant ⁊c̄.

Ecundo circa eandem distinctionem querit̄. Utrum deū esse sit per se notum mentibus humane in via. Et arguit̄ ꝙ sic. Illa sunt nobis p se nota quorū cognitio nāliter est nobis indita. sed cognitio exīstēdi deū oibus nāliter est inserta. ut dicit Damascenus. ꝫ ⁊c̄. In oppositū arguit̄ sic. Illa que sunt per se nota illorum non pōt contrariū estimari ſm interiorem rationē. sicut sunt prima p̄ncipia demonstrationis. sꝫ contrariū huius qđ est deū esse estimari in actu est possibile. ut patet p illud p̄s. Dixit insipiens ⁊c̄. ergo deum esse non est per se notum. ¶ In hac questione sunt duo articuli. Primo ponam ↄ̄nes. 2ᵒ mouebo dubitationes. ¶ Quātum ad primum sit prima ↄ̄. q ad hoc ꝙ aliqua ꝓpositio sit per se nota sufficit ꝙ p̄dicatum sit de rōne subiecti. Istam ꝓpositionē seu ↄ̄nem ponit scūs Tho. de veritate. q. 10. arti. 12. vbi sic dicit. Ad hoc ꝙ aliquid sit per se notum nihil aliud requirit̄ nisi ut p̄dicatum sit de ratione subiecti. tunc enim subiectum cogitari non potest sine h̄ ꝙ predicatum sibi inesse appareat. hec ille. Item p̄ma parte. q. 2. arti. p̄. Ex hoc inquit aliqua ꝓpositio est per se nota quia predicatum includit̄ in rōne subiecti. ut homo est animal. Nam animal est de rōne hominis. hec ille. Idem ponit p̄mo contra gentiles caᵒ 10. Item 4ᵒ metaphisice dicit. Propositiones per se note sunt que statum notis terminis cognoscunt̄. ut dicit̄ p̄ posteriorū. hoc autem contingit illis propositionibus in quibus p̄dicatum ponitur in definitione subiecti. uel p̄dicatum est idem subiecto. hec ille. ¶ 2ᵃ ↄ̄ est. ꝙ nō ois ꝓpositio per se nota est p̄ se nota nobis. Hāc ponit scūs Tho. in locis p̄allegatis vbi in q̄nib⁹ de veritate sic dic̄. Duplicit̄ est aliquid p se notū. s. ſm se. ⁊ q̄ ad nos. Ad hoc enim ꝙ aliquid

fit p se notã nihil aliud requirit nisi ut pdicatum sit de ratiõe subiecti. tunc enim subiectum cogitari non põt sine hoc q pdicatũ sibi inesse appareat. Ad h aũt ut aliquid sit per se notũ nobis oꝫ q nobis sit cognita rõ subiecti in qua includit pdicatũ. ꝛ inde ẽ q quedã sunt per se nota oĩbus q̃ .s. h3 ppositiões habent talia subiecta quoꝝ ratio omnibus est nota ut omne totũ maius est sua parte. qlibet enĩ scit qd sit totũ ꝛ quid pars. Quedã ṽo sunt per se nota sapientibus tñ qui rõnes terminoꝝ cognoscũt vulgo eas ignorãte. ꝛ ꝺm hũ Boeti⁹ in libro de ebdomadib⁹ dicit q duplex ẽ modus coĩuꝫ acceptionũ. Una est cois oĩbus. ut si ab equalibus eq̃lia demas que ꝛc. Alia est que ẽ doctorũ tñ. ut icorporalia in loco nõ esse que nõ vulgus sed docti cõprobant. qꝛ .s. vulgi cõsideratio imaginationẽ transcendere non potest ut ad rõnem rei incorporalis ptingat. hec ille. Idẽ ponit pma parte vbi s. ꝛ 4.º metaphisice. vbi supra. ¶ 3º ꝓ est q hec ppositio deus est ꝺm se est p se nota non aũt quo ad nos. hanc ponit ipse vbi s. vn̄ in de veritate vbi s post verba pmissa subdit. hoc autem qd est esse in illius creature rõne pfecte includitur cuiuslibet enĩ creature esse est aliud a sui quiditate. vñ non põt dici de aliqua creatura q eã esse sit per se notũ ꝛ ꝺm se sed in deo esse suũ includitur in eius quiditatis rõne. qꝛ in deo idẽ est qd est ꝛ esse. ut dic Boetius. ꝛ idẽ an est ꝛ quid est. ut dicit Auicenna. ꝛ iõ ꝺm se ꝛ per se ẽ notũ. sed qꝛ quiditas dei non ẽ nobis nota iõ quo ad nos deũ esse non ẽ per se notum sed indiget demonstratiõe. sed in patria vbi essentiam eius videbimus multo amplius erit nobis p se notũ deum esse q̃ nunc sit per se notũ q affirmatio uel negatio non sunt simul vera. hec ille. Idẽ dicit pma pte vbi s. ꝛ pmo ꝯ gentiles. ꝛ ꝑ sen. pa11 dis. ꝛc.

Quantũ ad secundũ articulum arguit cõtra pdictas ꝯnes. Et quidẽ ꝯtra pmã arguit Aureolus pmo sic. Omnis ppositio in cuius subiecto includitur pdicatũ est in pmo mõ dicendi per se. ut patet ꝑ posterioꝝ. sed non omnis ppositio per se nota est in pmo mõ dicendi per se. qd apparet qꝛ cũ in mathematica passio pdicat de rõne subiecti illa ppositio est per se nota. verbi gratia. linea cadens sup lineã constituit duos angulos rectos uel equales duobus rectis: uel paralelle non concurrunt. uel omne totum est maius sua parte omnes iste sunt per se note. sed certum est q constituere duos angulos rectos non est de rõne linee cadentis super lineam rectam nec nõ cõcurrere est de rõne paralelle. nec maioritas de rõne totius aut minoritas de ratione partis imo pprie passiones. vñ hõ omnes ppositiones sunt in secũdo modo dicẽdi per se in quibus pdicatum non includit in subiecto sed magis ecõtra. Non ergo est verum q ppositio per se nota sit illa cuius pdicatũ includit in subiecto. ¶ 2º sic. Motũ esse est per se notũ. ut dicit 2º physicoꝝ. ꝛ ibidẽ dicit commentator q quĩ qrit declarare illud quod est manifestũ per se est modus eius qui non põt distinguere inter manifestũ per se ꝛ manifestũ per aliud. Et iste modus hominũ nunq̃ potest philosophari. tale autẽ est motus ꝛ natura. sed constat q in hac ppositione motus est aut natura est: natura tamen nõ includit in subiecto cum nulla creatura sit suum esse ergo illa assignatio nõ fuit vera. ¶ 3º sic. Hec ppositio ẽ per se nota nix est alba. qui enim dubitat vtrũ nix sit alba sensu indiget. ut dicit 2º topicoꝝ. sed cõstat q in hac pdicatum nõ includitur i subiecto imo forsitan est ppositio demõstrabilis a priori. ergo nõ fuit propositio per se nota ita diffinienda. ¶ 4º sic. Hec est per se nota: celum est. terra est. ꝛ sic de omnibus ppositionibus quas intellectus capit ex sensu. sed in talibus pdicatũ nõ includit in subiecto. g̃ idẽ qd prius. ¶ 5º arguit Gregꝰ pbando q non ois ppositio cuius pdicatũ includit in rõne subiecti sit per se nota. qꝛ uel hoc intelligit de diffinitiõe dicẽte quid rei. uel de dicente qd nois. sed non pmo mõ quia neutra harũ est per se nota: intellectus est substantia. itellectus est qualitas. cũ de vtraq̃ magna sit q̃stio apud sapiẽtes ꝛ tamẽ alterius predicatum includit in rõne dicente quid rei subiecti. similiter ista: Rosa ẽ flos. non ẽ per se nota imo nec necessaria. Nec ista albedo ẽ color est per se nota. alias eẽt nota ceco a natiuitate. ꝛ tñ vtrũq̃ pdicatũ includit in rõne subiecti. ꝛ ita de multis alijs põt argui. similiter sequit q quelibet ppositio in qua pdicaret genus uel differentia de sua specie esset per se nota. ꝛ eadem rõne quelibet in qua diffinitio pdicaret de diffinito. ꝛ sic pprie differentie ꝛ diffinitiones rerũ essent absq̃ argumentatiõe note de ipsis. quod est manifeste falsum. cũ multũ difficile sit pprias diffinitiones inuestigare. De diffinitiõe etiã dicente qd nois idem pbat. qꝛ ois ppositio per se nota ẽ vera. non quelibet aũt cuius pdicatũ includit in tali diffinitione subiecti ẽ vera. sicut patet de ista. vacuũ est locus. est enĩ falsa cũ nullus locus sit vacuũ uel vacuus ꝛ tñ locus ponit in diffinitiõe dicente qd nois vacui. Diffinit enĩ q est locus puatus corpore. ꝛ ita de pluribus talibus põt argui quarũ subiecta etiã supponere pñt p veris rebus. ꝛ tñ pdicationes tales nõ sunt necesse sed cõtingentes sicut ꝛ ipse res ꝯtingenter existunt. ꝛ per ꝯsequẽs non sunt p se note. ¶ 6º arguit pbando q nõ cuiuslibet ppositiõis per se note pdicatũ includit in rõne subiecti. Nam quelibet istarũ est per se nota homo ẽ asinus uł nõ est asinus. si aliqua sunt eidẽ equalia sunt eq̃lia iter se. si equalibus equalia addant tota fient equalia. ꝛ multa alia de qbus ꝯstat q pdicata nõ sunt de ratione subiecti. ¶ 7º sic. Propositio quelibet p se nota ẽ illa q̃ uł sibi equiualẽs cuilibet potenti vti rõne põt nãliter esse nota absq̃ indigentia noticie alicuius extrinseci. sed non ois ppositio cuius pdicatum est in rõne subiecti ẽ hõ. igit descriptio illa nõ valet aña patet tã ex dictis phi ꝑ poꝝ. dicentis q dignitas ꝛ ppositio maxia ẽ ppositio imediata quã ncce est quelibet docentẽ. i. potentẽ vti rõne hr̃e anteq̃ de aliq̃ doceat. tales ppõnes absq̃ doctrina cuilibet

nāliter in mentē veniunt. ut dicit cōmentator 3° de aia. cōmento 36. et absq antecedēti cognitiōe. ut idē dicit in de somno et vigilia. sed hoc pbat quia multe sunt ppositiones quarum pdicata icluduntur in subiectis que nō sunt cuilibet potentivu rōne note. ut patet in hoc argumēto. ¶ Contra secundā 9nē similiter arguit sic Aureolus. Nulla ppositio ē eadē nisi sit sub eisdē 9ceptibus. voces nāq sole non faciūt ppositionē p se notā sed rōnes 9ceptuū. qr 9ceptus mutuo se includūt. sz stātibus eisdē 9ceptibus in quacunq intellectu ponant ppositio est per se nota. aut eni ex ipsis 9ceptibus apparet veritas cōplexionis. et sic vbicūq ponant illi termini cōplexio apparebit. aut nō apparet ex 9ceptibus sz ex aliquo alio et tunc non erit ppositio p se nota. g ppositio p se nota vbicunq ponat uel in quacunq intellectu sit erit p se nota. ¶ 2° sic. Intellectus 9cipiēs aliquam ppositionē q est p se nota. aut fert suū intuitū super 9ceptus ex qbus orit noticia illius ppositionis. aut sup alios. si sup eosdē 9ceptus sequit q erit sibi ppositio p se nota. nā posita cā ponit effectus. illi autē 9ceptus erāt cā noticie. si vo sup alios cōceptus iā non est eadē ppositio. cū sole voces ppositiones non faciāt sz magis 9ceptus significati per voces. relinquit g q stāte idētitate ppositionis cuilibet intellectui erit p se nota. ¶ Cōtra tertiā 9nem arguit p° sic. Illa ppositio non est p se nota cuius subiectū et pdicatū nō includūt se mutuo fm te. sz illius ppositiōis quā format viator de deo: deus est. subiectū et pdicatum nō se includūt mutuo. ista nāq inclusio eēt. uel qr vox includeret in voce. et hoc non est sicut patet. uel qr 9ceptus quē hz viator de esse includeret in 9ceptu quē hz de deo cuius oppositū experimur et sic nō est p se nota. g illa ppositio quā format viator dicēdo deus est sicut nō est nota viatori p se ita nec est p se nota in se. Nec valet si dicat q beatus hz alios 9ceptus et illi mutuo se icludūt. nō valet inquā. qr tūc beatus hz aliā ppositionē de eadē re tm. non est aūt incōueniens q de eadē re sint formabiles diuerse ppositiones quarū vna sit p se nota et alia nō. sed q eadē ppositio sit per se nota in se et non per se nota formāti eā est impossibile. ¶ 2° sic. Illā eandē ppositionē quā format viator de deo: deus sub istis cōceptibus actus purus est. uel pma causa est: illam eandē pōt formare beatus. sed clarū est q illa nō est sibi nota imo pbat eā ex puro et determinato conceptu diuinitatis. sic arguēdo. Deus est actus purus. igit actus purus est. sicut si argueret. Triangulus hz tres angulos. triangulus est pma figura. g pma figura est habens tres angulos. ergo illa ppositio quā format viator non est per se nota beato sed alia. et ecōuerso illa que est p se nota beato non est illa q viatori non est p se nota. Et infert Aureolus q scūs Tho. et sequaces eius vident fuisse decepti in hoc q de vna et eadē re possunt formari due ppositiones et tm sub eisdem vocibus prima est per se nota et nō secūda. et sic habentes aspectum ad idētitatem vocū dixerunt q eadē ppositio est p se nota in se non aūt quo ad nos. qd vtiq stare non potest ut [illegible] ¶ 3° arguit [illegible] gor. [illegible] q nec illa ppositio deus est quā format beat[us] sit p se nota licz sit ei euidens. Et arguitur sic. Non cuilibet potēti vti rōne potest absq alterius extrinseci noticia esse naliter notum deū eē. igit deum esse non est p se notum. añs patet. non enim nāliter hoi potest esse notum deum esse nā ex noticia creaturarū [illegible] tamen hoc etiā sit naturaliter tali modo possit [illegible] nosse. tenet 9na. qr cuilibet ppositionis per se note enūciabile est per se notum. ¶ 4°. Non cuilibet potenti vti ratiōe illa ppositio quā format beatus uel alia sibi equiualens in significando potest absq alterius extrinseci noticia esse nāliter nota. ergo illa non est per se nota. tenet 9na ex diffinitione ppositionis per se note. añs pbatur quia nec illa nec aliqua sibi equiualens potest nāliter homini viatori esse nota sine noticia alicuius extrinseci. ¶ 5° quia ppositiones per se note naturaliter veniunt in mentē hominis. ut supra dictū fuit. illa aūt ppositio quā habet beatus nō naturaliter sed supernaturaliter et gratuite causat in mente eius etc.

Ad argumenta contra primam [illegible] dupliciter. Primo quia nō cadunt directe contra mentē sancti Tho. licz eni scūs Tho. dicat q ppositio per se nota sit illa cuius pdicatū includit in rōne subiecti. uel est idem subiecto. non tamē dicit q solū talis sit p se nota. qd argumēta facta [illegible] 9tendūt. Dicit 2° q sustinendo q illa fuerit mens sancti Tho. quā iste lacerat. adhuc argumenta nō valēt. idcirco ad ea per ordinē rñdetur. ¶ Ad primū quidē dicit q quintupliciter 9tingit pdicatū includi in rōne subiecti. Primo quia pdicatū est diffinitio subiecti. ut homo est animal rōnale. 2° quia pdicatum est pars rōnis subiecti uel superius quocūq modo ad subiectum. ut homo est animal. homo est rationalis. 3° qr diffinitum pdicat de sua diffinitione. ut dicendo. animal rōnale est homo. 4° quia aliqd se habens p modum diffinitionis uel descriptionis aut equiualēs diffinitioni aut descriptioni pdicat de diffinito aut descripto aut qualitercūq notificato. sicut dicendo: Totum est maius sua parte. licz enim in hac totale pdicatū non sit diffinitio uel pars diffinitionis subiecti tamē illud totale pdicatū dicit isto modo includi in rōne subiecti quia equiualet diffinitioni uel descriptioni huius qd dico totū. 5° quādo ē ecōuerso hoc 4° modo. ut si diceret: Omne maius sua parte est totum etc. Tunc istis suppositis dico pmo q añs primi argumenti est falsa. nam ppositio in qua [illegible] diffinitū de sua diffinitione est in 2° modo [illegible] se. fm q ponit scūs Tho. in tractatu de demonstratione. et tamē in tali ppositione pdicatum est de rōne subiecti 3° mō distinctionis posite. Dicit [illegible] hoc est falsa. quia nunq ppositio aliqua in [illegible] pdicatur de diffinitiōe subiecti est per se nota. [illegible] enim potest demōstrari per diffinitionem [illegible] vn scūs Tho. sup 2° po[steriorum]. ca. p sic dic. Oportet [illegible]

cuit cōcludere passionē de subiecto per diffinitio/
nem passionis. [illegible] diffinitionē passionis cō
cludere de subiecto per diffinitionē subiecti. vnde
in p̄ posterio[illegible] dicit̄ q̄ oportet p̄cognoscere qd est
non solū de subiecto sed de passione. ⁊ hoc patet p̄
exemplū si velimus demōstrare de triangulo q̄ ha
bet tres angulos equales duob⁹ rectis accipiam⁹
p̄mo p̄ medio q̄ est figura habens angulū extrinse
cum equalē duobus intrinsecis sibi oppositis quod
est quasi diffinitio passionis: qd̄ itez oportet demō/
strare per diffinitionē subiecti. ut dicamus. Omnis
figura rectilinea tribus lineis rectis cōtenta habet
angulū exteriorē equalē duobus interioribus sibi
oppositis. Et idem patet si velimus demōstrare q̄
vox acuta ⁊ grauis consonent: accipiem⁹ diffinitio/
nem passionis scȝ q̄ habent ꝓportionē numeralem
sed rursus ad hoc demonstrandū oportet accipere
diffinitionē grauis ⁊ acuti. Nam vox grauis ē que
in multo tēpore nata est mouere sensum. acuta aūt
que modico tēpore. modici aūt ad multū est ꝓpor/
tio numeralis. hec ille. Ex q̄bus patet ad oīa que in
p̄mo argumēto narrant̄. dico eni q̄ in ista: pararel/
le non cōcurrūt. p̄dicatū quodāmodo est de ratiōe
subiecti ⁊ in ceteris ꝓpositionibus ibidē positis ⁊ h̄
dicendo p̄dicatū includi in subiecto 4° mō distin/
ctionis p̄supposite quia scȝ p̄dicatum est qualiscūq̄
descriptio subiecti. uel 3° modo. quia p̄dicatū est su/
perius ad subiecti descriptionē. Nam hoc qd̄ dico
non ꝯcurrere ad inuicē superius ē ad distare ab in/
uicem equalit̄ qd̄ est descriptio paralellarū. similit̄
h̄ qd̄ dico maius p̄te superius ē ad hoc qd̄ dico ꝯsti/
tutū ex p̄tibus uel ꝯtinens p̄tes qd̄ est quasi descri/
ptio totius. similit̄ h̄ qd̄ dico minus toto superius ē
ad diffinitionē p̄tis u̇l eius descriptionē. hec aūt ꝓ/
positio linea cadens sup̄ lineā ⁊c̄. est demōstrabilis
ex notioribus mō s̄ posito. iō nihil ꝯ̄ nos. nō eni isto
mō q̄ loquimur ē p̄ se nota. ¶ Ad 2m negat̄ aūs. ut
eni dictū est in ꝓbatione 3e ꝯ̄nis de nulla creatura
pōt dici q̄ eā esse sit p̄ se notū. Cōmentator autē ⁊
[illegible] dicit̄ [illegible] ꝓpositiōes. motus est. [illegible] esse per
se notas q̄ non indigēt demōstratiōe sȝ cognoscūt̄
sensu aut expientia. ¶ Ad 3m negat̄ aūs. ista eni nō
est p̄ se nota nix ē alba. q̄ in se non hȝ vnde sufficiēt
cognoscat̄ cognitis rōnibus terminoꝝ sȝ aliquo ex/
trinseco indiget. s. sensu qd̄ est ꝯ̄ rōnem ꝓpositionis
p̄ se note. ¶ Ad 4m d̄r sicut ad 2m. ¶ Ad 5m quod est
Gregorij dico q̄ illa ꝓpositio qua dicit̄ q̄ omnis p̄/
positio cuius p̄dicatū claudit̄ in rōne subiecti est p̄
se nota intelligit̄ [illegible] de rōne dicente qd rei [illegible] quid
nois. ⁊ cū ꝓbat̄ q̄ nō sit vera de diffinitiōe quid rei
dico ad p̄mā ꝓbationē q̄ aliqua istarū est per se no
ta. intellect⁹ possibilis est suba. intellectus possibilis
est accidēs. licȝ nulla earū sit p̄ se nota o[illegible] sȝ solū
[illegible] rōnes terminorū. si eni ratio dicens quid
rei intellectus possibilis eēt nota cuilibet. pro certo
non esset dubiū an intellectus possibilis esset suba.
De ista [illegible] rosa est flos d̄r q̄ [illegible] qd ro
se per se nota. ⁊ similit̄ ista: albedo est color. Et cū

dicit̄ nulla istarū est necessaria. falsum est. siue enim
rosa sit actu siue non semp̄ tamen rosa est flos ⁊ sem
per albedo ē color. sed arguens forte fallit̄ credēs
q̄ ad veritatē oīs cathegorice affirmatiue requira/
tur ꝯsistētia subiecti h̄ est q̄ de subiecto verū sit di/
cere q̄ actu est. qd̄ est falsū. licȝ h̄ teneāt terministe.
Cū eni dicit q̄ si ista esset p̄ se nota. albedo est color
illa posset eē ceco p̄ se nota a natiuitate. negat̄ ꝯ̄ña
q̄ cecus non pōt habere nāliter rōnem qd rei albe/
dinis. ⁊ iō talis ꝓpositio albedo ē color est per se no/
ta s̄m se non t̄n ceco. Ad secundā ꝓbationē dic̄ q̄
ꝯ̄ña quā facit non valet. non eni sequit̄ oīs ꝓpositio
in qua p̄dicat̄ genus uel diffinitio uel d̄ria de spe/
cie est p̄ se nota. igit̄ diffinitiones rerū oīuȝ eēnt no/
bis note ⁊ ꝓpria genera ⁊ ꝓprie differētie. ⁊ causa
quare ꝯ̄ña nō valet dicta est in 2a ꝯ̄ne. q̄ aliud ē di/
cere h̄ est s̄m se per se notū. ⁊ hoc est per se notū no/
bis. dico eni q̄ nō oportet qd̄ est notū nāe esse notū
nobis: nec quod est per se notum s̄m nām esse p̄ se
notū nobis. Cū aūt intendit ꝓbare q̄ dicta ꝓposi/
tio non pōt intelligi de diffinitiōe dicēte quid nois.
dico ad eius ꝓbationē ꝯcedendo q̄ oīs ꝓpositio cu/
ius p̄dicatū includit̄ in qd nois subiecti est vera. Ad
instantiā de ista vacuū est locus nō repletus corpe
⁊c̄. dico q̄ illa ē vera sumendo subiectū ⁊ p̄dicatū
s̄m suppositionē simplicē. nec oȝ q̄ subiectum actu
sit aut p̄dicatū. nec q̄ habeat aliquā singularē verā
q̄ in tali suppositione subiectū stat ꝓ q̄ditate ut ab/
strahit a singularib⁹. Nec valet ꝓbatio ibi facta p̄
cōuersionē. nullus locus est vacuū. igit̄ falsū est q̄
vacuū sit locus. q̄ ē fallacia equocatiōis arguēdo
a suppositione simplici ad p̄sonalē u̇l ē ꝯ̄. Cū etiā ibi
dicit q̄ ꝓpositio aliq̄ affirmatiua cuius subiectū ꝓ
re ꝯtingenti supponit est ꝯtingens. negat̄. de re eni
ꝯtingenti pōt ꝓpositio necessaria formari affirma/
tiua de tertio adiacente licȝ nō de secūdo. q̄ in tali
est non dicit actualē existentiā sȝ ꝯpositionē anime.
p̄ periarmenias. ¶ Ad 6m d̄r q̄ cū d̄r homo est asin⁹
uel nō asinus p̄dicatū est isto mō de rōne subiecti q̄
affirmatio ⁊ negatio sub disiunctiōe sequūt̄ ens in/
q̄ntū h̄ȝ. qd̄ ē de rōne cuiuslibet itelligibilis. iō dicū/
tur esse illo mō de rōne hōis quo passio supioris di/
ceret̄ esse de rōne inferioris. sicut susceptibile disci
pline de rōne hōis. ⁊ similit̄ de ista si ab equalib⁹ de/
mas ⁊c̄. d̄r q̄ ista ē ypotetica. nos aūt loquimur de
cathegoricis sicut ⁊ ph̄s. sȝ si reducat̄ in cathegori/
cam dicēdo. oīa equalia remanēt eq̄lia demptis ab
eis p̄tibus eq̄libus uel alio mō ꝯuenietiori. tunc d̄r
q̄ p̄dicatū illius ē de rōne subiecti illo mō q̄ predi/
catū est quedā subiecti descriptio. illa eni dicuntur
eq̄lia que habent eq̄les p̄tes. ⁊ tantū pōt auferri ab
vno ut ab alio uel h̄ȝ. ¶ Ad 7m negat̄ aūs. ad ꝓba/
tionē d̄r q̄ ph̄s loquit̄ de ꝓpositione p̄ se nota que
est p̄ncipiū primū sciē. talis aūt est non solū p̄ se no/
ta in se imo per se nota cuilibet cū sit ex terminis oī/
bus notis q̄ntū ad quid nois eoꝝ. non aūt loquit̄ de
ꝓpositione per se nota in se solū. ⁊ iō Boetius fecit
diuisionē de duplici ꝯceptione animi. ut sup̄ fuerat

allegatū. ¶ Ad primū cōtra secundā ɔ̄nem dico ꝙ illud ⁊ alia media tangunt vnicū mediū. petunt enī hanc difficultatē. s. vtrū ex idēptitate vocū alicuiꝰ ꝓpositionis debeat censeri eadē ꝓpositio licȝ cōceptus aliquorū eā proferentiū sint diuersi. Isto autē dubio expedito patet quid sit dicendū ad rationes. Dico igit̄ ꝙ in ꝓpositione vocali uel scripta tria sūt ɔ̄sideranda ꝫm ꝙ tangit scūs Tho. 4° quolibet. q. 9. arti. 2°. s. vox ipsa ꝓpositionis ⁊ sui termini. 2° cōceptus mentis quē significat imediate. ⁊ 3° res ipsa quā significat mediāte ɔ̄ceptu. ⁊ non solū dicit hoc esse ɔ̄siderandū in voce cōplexa imo etiā in incomplexa. s. noīe. Tunc dico ꝙ vnitas vocis significatiue aut diuersitas non dependet ex vnitate ul' diuersitate rei significate. aliogn nō esset aliqḋ nomen equiuocū. ꝫm hoc enī si sunt diuerse res eēnt diuersa noīa ⁊ non idē nomen. Dependet aūt vnitas uel diuersitas vocis significatiue siue cōplexe siue incōplexe ex vnitate uel diuersitate vocis ⁊ intellectus hec ille. Nunc dico ꝙ cū ꝓpositio sit vox significatiua si sint eedē voces ⁊ ijdē ɔ̄ceptus intellectꝰ erit eadē ꝓpositio formalit̄ ⁊ mālīter. si aūt sit idē cōceptus sȝ alie voces sicut ē in synonimis in ꝗbus vox est diuersa ⁊ significatū idem oīo tunc erit eadē ꝓpositio formalit̄ sed non mālīter. si aūt cū diuersitate intellectuū sit idēptitas vocis erit eadē ꝓpositio mālīter sȝ non formalit̄. ipse enī ɔ̄ceptus quē significat ꝓpositio uel nomen ē formale in voce significatiua q2 cōceptus ē ipsi voci rō formalis significādi rem. ex hͦ enī vox ē significatiua rei q2 significat cōceptū qui ē similitudo rei ⁊ vox quid māle. Cum ḡ dicimus eadē ꝓpositio est ꝑ se nota ꝫm se que nō ē per se nota nobis. non loqmur de idēptitate formali ⁊ māli sed de idēptitate māli. s. q̄ꝫtū ad vocē ⁊ preter hoc q̄ꝫtū ad rē significatā. Intendimus enim ꝙ eadē ꝓpositio ꝫm vocem ⁊ easdē res a parte rei oīo significans est ꝫm se per se nota sed non nobis ita ꝙ illa est ꝑ se nota vni ⁊ non alteri. isti tn̄ nō habēt eosdem conceptus de illa. ¶ Tunc ad primum dico ꝙ nisi sint idem ɔ̄ceptus nō erit eadē ꝓpositio quo ad formale. poterit tn̄ esse eadē quo ad māle ⁊ quo ad rem significatā. ¶ Ad 2m dico ꝙ intellectus ɔ̄cipiens ꝓpositionē sibi nō per se notā sed alteri. nō fertur sup conceptus ex ꝗbus ꝑ se orit̄ noticia illius ꝓpositionis sed sup alios ɔ̄ceptus. Et si dicat̄ ɔ̄ hoc q2 ex quo ista ꝓpositio deus est. hȝ duos intellectus ⁊ ꝫm vnū est per se nota ⁊ ꝫm aliū non. videt̄ ꝙ non plus debeat dici per se nota rōne istius cōceptus q̄ꝫ non per se nota rōne alterius. ḡ uel erit ꝫm se per se nota ⁊ ꝫm se non ꝑ se nota. uel neutrū. Dico ꝙ ista deus est hȝ duos cōceptus ut dictū est. nā aliū hȝ viator aliū beatus. sed cōceptus quē hȝ beatus de ista. uel ꝓpositio mentalis quā significat per illam vocalē cōponit̄ ex ꝓprijs rōnibꝰ terminoꝝ. cū ille cognoscat rē importatā per subiectū ⁊ ꝑ̄dicatum in se. ⁊ iō q2 ꝫm illos ɔ̄ceptus est ꝑ se nota iō ipsa dr̄ eē ꝫm se per se nota. ɔ̄ceptus aūt quē hȝ viator de illa non est ꝓprius ɔ̄ceptus rerū significatarū nec habet ꝓprias rōnes terminorū cum res de ꝗbus enūciat nō cognoscat in se. nec per ꝓpriā ⁊ adequatam speciē sed in alio ⁊ per cōceptꝰ ab alijs rebꝰ habitos non enim viator hȝ ꝓpriam rōnem diuinitatis. nec ꝓpriam rōnem esse subsistentis. ⁊ ideo licȝ ista ꝓpositio. deus est. sub ɔ̄ceptibus viatoris non sit ꝑ se nota. tn̄ non iō dicendū est eam ꝫm se esse non ꝑ se notam. ¶ Ad primū ɔ̄ tertiā ɔ̄nem negat̄ hoc ⁊ dicit̄ ꝙ rn̄sio ibi posita est bona. Et cum dr̄ ꝙ licȝ cōceptus quos hȝ beatus de illa mutuo se includant non est eadem ꝓpositio ⁊c̄. dictū est prius. ¶ Ad 2m dico ꝙ si capiat̄ eadē ꝓpositio q̄ꝫtū ad rē significatā ⁊ q̄ꝫtū ad voces ⁊ q̄ꝫtum ad cōceptus ɔ̄cedit̄ ꝙ illa non ē vni per se nota ⁊ alteri nō per se nota si quilibet eorum eam formet tam ꝫm voces q̄ꝫ ꝫm cōceptus. sȝ dico ꝙ ipsa eadē ꝫm vocē ⁊ rem significatam tn̄ est vni per se nota ⁊ nō alteri quibȝ alios cōceptus de illa. s. non ꝓprios que nō sunt cōceptiones rerū i se sed in alijs mō quo fuit dictū in alia questiōe. ¶ Ad 3m negat̄ ɔ̄n̄a. ⁊ ad ꝓbationē dico ꝙ non cuiuslibet ꝓpositionis per se note enūciabile ēꝰ cuilibet per se notū nisi sit per se nota simplicit̄ ⁊ quo ad eū. ¶ Ad 4m negat̄ simil' ɔ̄n̄a. ꝓcedit enī de ꝓpositionibus ꝑ se notis q̄ ad oēs. cuiusmodi nō est ista deꝰ ē. ¶ Ad 5m dico ꝙ non oīs ꝓpositio ꝑ se nota venit nāl'r in mentē sed solū illa que est oībus per se nota. ⁊ non solum est per se nota in se. Modo restat soluere ad rōnes in pede questionis factas. ⁊ quidē illa que ꝓbat ꝙ deū esse non est per se notū cōcedat̄ ad hunc sensum ꝙ nō est per se notū nobis q2 aliud non probat. ¶ Ad primā ꝟo que ꝓbat oppositū dico ꝙ nāle est nobis cognoscere deū sub quadā confusione in q̄ꝫtum ipse est beatitudo q2 illam quilibet naturaliter appetit ⁊ nāliter cognoscit. non aūt est nāle nobis cognoscere deū sub ꝓpria rōne non solum quā habet beatus imo nec sub illa quā hȝ viator fidelis per fidē. aut phs per demonstrationē. Istā rn̄sionē dat scūs Tho. in sūma. sed de veritate. q. 10. arti. 12. soluit aliter dicēs ꝙ pro tanto dicit Damascenꝰ ꝙ cognitio dei est nāliter nobis inserta in q̄ꝫtū nāliter cuilibet aliqd insitum est vnde possit ꝑueniri ad cognoscēdum deum. Et hec de questione sufficiant.

Tertio circa eandē

distinctionē querit̄. Utrū in diuinis vnus deus sit tres persone. Et arguit̄ ꝙ nō. q2 si tres ꝑsone sūt vna essentia sequit̄ ꝙ sint tres ꝑsone ⁊ ꝙ nō sint tres persone diuine. sed iste est pessimꝰ error scȝ ponere ɔ̄dictoria simul eē vera. ergo ⁊c̄. ɔ̄n̄a patet. q2 si tres persone sunt vna essentia. ergo persone sunt tres. Et ex alia parte. si tres persone sunt vna essentia persone nō erunt tres. q2 vna persona erit alia. per illam regulā: Quecunqȝ vni ⁊ eidē sūt eadem inter se sunt eadē. ⁊ sic si quelibet persona ē eadem essentie omnes persone erunt eedē ad inuicem nullo modo realiter distincte. ⁊ sic nō erūt tres realiter. qḋ fuit ꝓbandum. ¶ 2° sic. Illud nō est ꝓ

nendū quod infringit artē syllogisticā presertim syllogismū expositoriū qui est ex se euidens. ut dicit̃ ꝑ posterioꝝ. scʒ ꝙ medio existente hoc aliquid ⁊ singulari signato: nece. se est extrema cōiungi. sed si ponamus ꝙ in diuinis vna essentia sit tres ꝑsone dictus mod᷑ arguēdi infringit̃. patet qꝛ diuitas est q̄dā res simplicissima qua demōstrata potest dici hec res est pater ⁊ hec eadē res est filius. ⁊ t̄n non sequit̃. ergo pater est filius uel ecōtra. quod est contra oēm artē syllogismi expositorij. igit̃ illud ex quo tale quid sequit̃ nullatenus est ponendū. ℭ 3°. Illud nō est ponendū ad quod sequit̃ ɔ̄dictoria esse simul vera de eodē. ⁊ hoc sequit̃ si ponamus ꝙ tres persone sunt vna essentia. tunc eni essentia illa ⁊ pater sunt eadē res ⁊ t̄n de essentia dicitur ꝙ est filius ⁊ de patre ꝙ non est filius. ⁊ sic ɔ̄dictoria de eodē vident̃ verificari. In oppositū est Athanasius in suo symbolo. et determinatio ecclesie extra de sūma trinitate ⁊ fide catholica. ⁊ Johānes apostolus in ꝑma sua canonica ca.° 3.° dicens. Tres sunt qui testimoniū dāt in celo. pater. verbū. ⁊ spūs sanctus. ⁊ hi tres vnū sūt In hac questione erūt tres articuli iuxta tria dubia tacta in articulis. In primo videbitur quomodo in diuinis non falsificat̃ illa maxima de qua fit mētio in ꝑmo argumēto. In 2° quō in diuinis nō infringit̃ syllogismus expositorius. In 3° quō in diuinis non verificant̃ ɔ̄dictoria de eodē. ℭ Q̄tū ad ꝑmū dico ꝙ illa maxima: Quecūqꝫ vni ⁊ eidē sūt eadē int̃ se sūt eadē. tripliciť pōt exponi ꝭm mentē sancti Tho. Primus intellectus illius ē ut intelligat̃ t̄m habere veritatē in illis que sunt eadē alicui tertio non solū re sed etiā rōne saltem ꝙ vnū in rōne alterius includat̃ ut qꝛ homo ⁊ aīal sunt idē realiť sorti. ⁊ homo ⁊ aīal includunt̃ in rōne sortis. ideo hō ⁊ aīal sunt idē inter se. Si aūt aliqua sint idē realiť eidē rei singulari non t̄n sunt de rōne illius imo ad inuicē differunt rōne. ⁊ ab illa re cui sunt eadē realiter. non oꝫ illa eē idem sibi inuicē ꝑsertim si ratio hui᷑ opponit̃ ratiōi alterius aliquo mō oppositiōis. Et isto modo exponit scūs Tho. dictā maximā prima parte. q. 28. ar. 3.° in rnsione ad primū. vbi sic ait. Illud argumētū Quecunqꝫ vni ⁊ eidē sunt eadem ⁊c̄. tenet ꝭm ph̄m in his que sūt idē re ⁊ rōne. sicut tunica ⁊ indumentum. non aūt in his que differūt rōne. vn̄ ibidē dicit ꝙ licꝫ actio sit idem motui ⁊ similiť passio. non tamē sequit̃ ꝙ actio ⁊ passio sint idem. qꝛ in actione importat respectus ut a quo est motus in mobili. i passione vō ut qui est ab alio. Et similiť licꝫ paternitas sit idem ꝭm rem cū diuina essentia ⁊ similiť filiatio. tamen hec duo in suis ꝓprijs rōnibus important oppositos respectus vn̄ distinguunt̃ ad inuicē. hec ille Ex quibus patet ꝙ iste ꝑm᷑ modus exponēdi predicti maximā est ꝭm mentē Ar. Secūd᷑ mod᷑ exponendi eandē maximā etiā ꝭm mentē sci Tho. est ut dicat̃ sic: Quecūqꝫ vni ⁊ eidem sunt eadē int̃ se sunt eadem. Isto modo ꝙ vnū istoꝝ est reliquū. n̄ tamen illud qđ est idem vni illoꝝ est reliquū. Et sic diceret̃ ꝙ qꝛ pater ⁊ filius sunt idem essentie diue. non sequit̃ ꝙ pater sit isto modo idē filio ꝙ pater sit filius. sed isto modo ꝙ aliquid idem patri est filius. scʒ essentia diuina que est patri eadem. Hanc enim expositionē intendit scūs Tho. in de potentia. q. 8. arti. 2° ad. 10. cū dicit. Idē est instās qđ est finis preteriti ⁊ ꝑncipiū futuri. nō t̄n ꝑncipiū futuri dr̃ esse in ꝑterito. sꝫ illud qđ est ꝑncipiū futuri. ⁊ similiť nō dr̃ ꝙ paternitas sit in filio. sed illud qđ est paternitas. s. essentia diuina est in filio. hec ille. A simili in ꝓposito qꝛ filius ⁊ spūs sanctus sunt idem essentie diuine ꝭm rem non t̄n ꝭm rōnem. ideo non sequit̃ ꝙ spirit᷑ sanctus sit filius sed ꝙ aliquid idē spiritui sancto sit filius scʒ essentia diuina. Tertius modus exponendi predictā maximā ꝭm mentē sācti Tho. foret iste ut dicat̃ sic: Quecunqꝫ vni ⁊ eidem sunt eadem int̃ se sunt eadem q̄tū ad illud in quo sunt eadē tertio ⁊ ideo qꝛ pater ⁊ filius sint idem essentie diuine q̄tū ad suū esse. ideo bene sequit̃ ꝙ pater ⁊ filius sint idē ad inuicē ꝭm esse qꝛ tamen pater non est idē eēntie diuine ꝭm suā rōnem imo ut sic distinguit̃ ab essentia. ideo pater ꝭm rōnem paternitatis distinguitur a filio nec est idem illi. verūtamen non oportet ꝙ si pater ⁊ filius non distinguunt̃ a diuina essentia nisi rōne sola ꝙ nec inter se distinguant̃ nisi sola ratiōe qꝛ ratio essentie non opponit̃ rōni patris aut filij sicut pater ⁊ filius relatiue opponunt̃. ⁊ qꝛ sola oppositio relatiua relationū realiū distinguit in diuinis realiter bene stat. imo sequit̃ ꝙ pater ⁊ filius realiť ad inuicē distinguant̃ non tamen a diuina essentia. Istū sensum innuit ꝑ sen. dis. 33. q. j. arti. ꝑ. ad 2m. sic dicens. Si aliqua duo sint idem ꝭm id qđ idem sunt in quocunqꝫ est vnū est alterū. paternitas autem ⁊ diua essentia sunt idē ꝭm esse. ⁊ iō sicut i filio ē esse ipsius essentie ita ⁊ in filio est esse paternitatis quia in diuinis non est nisi vnū esse sed paternitas habet aliquid in quo non vnit̃ cum essentia scʒ rationem paternitatis que est alia a rōne eēntie. vnde ꝭm istā rōnē respectus potest esse in patre ⁊ non in filio si distinguerē patrem a filio. Nec oportet in his aliquid simile inquiri. quia in nulla re creata inuenitur aliquid simile diuine simplicitati ut habēs sit illud quod habetur. omnia enim similia que possunt induci uel de pūctis in linea uel de differentijs existentibus in genere plus habent de dissimilitudine q̄ꝫ de similitudine. ⁊ ideo magis abducūt intellectū a veritate q̄ꝫ inducant in verū. hec ille. Ex quibus patet ꝙ quia paternitas est eadem essentie ꝭm esse non tamen ꝭm rōnem. ideo non sequit̃ vbicūqꝫ est essentia sit paternitas ꝭm rationē paternitatis licꝫ vbicunqꝫ est essentia sit paternitas q̄tum ad suum esse. sic etiam licꝫ pater sit idem essentie non tamen oportet ꝙ cuicūqꝫ essentia diuina est eadem pater sit idem nisi quo ad esse. ℭ Sed contra ista arguit Aureolus in presenti distinctione presertim contra primam expositionē dicte maxime. Iste ingt mod᷑ declarandi minime stare potest. nec difficultatem euacuat. Quecunqꝫ enim vni ⁊ eidem sunt eadem realiter sed differētia sola ratione talia inter se sunt

eadem ſm rem ꝗuis differant ratione. talis nāꝙ eſt idemptitas extremorum inter ſe qualis eſt eorū idemptitas in medio. uel tollitur omnis forma ſyllogiſtica ⁊ demonſtratiua que tenet ex iſto ṗncipio vñ negans ipſum uel in deo uel in ꝗcunꝗ alio tollit omnē viam demonſtrandi ⁊ ſciendi aliquid de deo ſed ſm te paternitas ⁊ filiatio ſunt idem ſm rē eēntie diuine licꝫ ſint diſtincta ſm rationē ab ea. ꝑ inter ſe erunt eedem ſm rem ꝗuis diſtinguanť ſm rōnē. ⁊ per conſequens pater ⁊ filius ſola ratione diſtinguunť. ⁊ redit error Sabellij. ¶ 2° arguit cōtra exemplum ibi datum. Aut enim actio ⁊ paſſio realiter diſtinguunť a motu aut ſola ratione. ſi ſunt idē realiter motu nec differunt niſi rōne. erunt inter ſe idē realiter differētia ſola rōne. ¶ Ad primū negať aᵒʳ ⁊ ſua ꝓbatio. non enī oportet ꝙ talis ſit idemptitas extremorū inter ſe qualem habent illa extrema in medio. potiſſime quādo medium eſt idem extremis non formaliter ſed idemptice hoc eſt idēptitate rei non rōnis. quin potius mediū idemptificať eis ꝗſi per accidens ſicut res vnius generis rei alteriᵘ generis: quō videť eſſentia diuina idemptificari relatiōibus aut pſonis ſicut abſolutū relatiuo. tūc enim non oportet extrema talē idemptitatē habere inter ſe qualem habent in medio. quia talia extrema per accidens idemptificata medio poſſunt minus conuenire inter ſe ꝗ cum medio. ut patet de albedine ⁊ humiditate in niue. quodlibet enī cōuenit cū niue in faciendo compoſitum vnū verius ꝗ inter ſe. qꝛ albedo eſt actus niuis non autē humiditatis. ⁊ conſequenter plus eſt de vnitate inter albū ⁊ niuem ꝗ inter album ⁊ humidum. ⁊ ſimiliter verius vnitur humidum niui ꝗ albo. ⁊ ſic non tanta eſt vnitas aut idēptitas illoꝝ duorū extremorū ad inuicē quanta eſt cuiuſlibet extremi ſeorſum ſumpti in ordine ad medium ſcꝫ niuē. Ita in ꝓpoſito licꝫ ſimilitudo longe a ꝓpoſito diſtet. Poſſet etiā dari exēplū de differentijs reſpectu generis non tanta. eſt enī cōuenientia differentiarū ad inuicē quāta eſt cuiuſlibet earū ad genus qđ diuidunt. Dicta ergo propoſitio ſcꝫ qualis eſt idemptitas extremorū in medio tāta eſt extremorū ad inuicē debet intelligi qñ extrema non quaſi ꝑ accidēs ſe habent ad medium ita ꝙ predicatio medij de extremitatibus uel ecōtra non eſt per accidēs ⁊ ſolum idemptifica non formalis. ⁊ ꝓpter idemptitatē eſſe non rōnis cuiuſmodi eſt cum dicit. pater eſt eſſentia. uꝉ ecōtra. talis enī ṗdicatio eſt quaſi per accidens ⁊ nō per ſe. eſt enim vera nō ꝓpter idemptitatē ſignificationis ſubiecti ⁊ ṗdicati ſed ꝓpter idemptitatem rei ſubiecti ⁊ predicati. Nec enim pater ſignificat eſſentiā. nec nomē eſſentie ſignificat patrem licꝫ res ſit eadem. Sciendum etiam ꝙ qñcunꝗ aliqua extrema ſic idemptificātur medio aut alicui tertio ꝙ nullum extremorum idemptificat ſibi illud adequate imo medium pluribus idemptificatur ꝗ aliquod extremum ſic ꝙ nō ſolum medium eſt idem ipſi extremo imo ab extremo quolibet ſeorſum ſumpto aliud uel aliud includit tunc nō oportet ꝙ extrema idemptificata in tali medio idemptificenť inter ſe. Exemplum huius eſt de homine in vniuerſali realiter quem aliqui ponunt. Ille enim homo eſt idem ſorti. et ſimiliter eſt idem platoni. nec tamen ſortes ideo eſt idem platoni. imo ſunt realiter diſticti. quia licꝫ ſortes ſit idem homini vniuerſali non tamen adequate ⁊ cōuertibiliter. Ita in ꝓpoſito quelibet perſona eſt eadē diuine eſſentie non tamen adequate ⁊ cōuertibiliter ⁊ ideo licꝫ due perſone ſint eedem diuine eſſentie. non tamen inť ſe ſic ꝙ hec ſit illa. Ex iſtis ergo duobus poteſt cōflari vna expoſitio illius maxime quā ſumit arguens ſcilicꝫ: talis eſt idemptitas extremorum inter ſe qualis eſt idemptitas eorum in medio. debet enim intelligi quando extrema idemptificātur medio non per accidens ſed per ſe. Item quando idemptificantur illi medio adequate modo preexpoſito. Si autem regula tenet iſtis non ſeruans hoc eſt gratia materie non autem gratia forme. Et cum dicit arguens ꝙ illa ꝓpoſitione negata tolliť ⁊c̄. dico ꝙ nō eſt verum imo illa data ſine quacūꝗ expoſitione ſequūtur multa falſa. verūtamen concedo ꝙ propoſitio phī in forma qnam ponit primo ṗorū. ⁊ exponit 3° phyſicorū. ſcilicꝫ: Quecunꝗ vni ⁊ eidem ⁊c̄. vera eſt. ⁊ illa negata ſequerentur multa inconuenientia. Mirum autem eſt quō ipſe arguens ita velit illam maximam [illegible] ſine quacunꝗ modificatione tenere. cum ipſe eadem. q. arti. 4°. eā gloſet de capite proprio dicens ꝙ ſolum habet verum in illis que habent realem idēptitatem in ṗmo modo dicendi per ſe que eſt idemptitas per repetitionem eiuſdem rei. In ſecūdo modo autem nō tenet niſi in his que habent idemptitatem indiſtinctionis Et finaliter dicit ꝙ poteſt vnico verbo gloſari ꝙ illud principium: Quecunꝗ vni ⁊ eidem ſunt eadē ⁊c̄. habet veritatem in his que ſic ſunt eadem ī tertio ꝙ quodlibet repetit rem tertij. non autē teneret in illis in quibus ē idēptitas omnimode indiſtictōis imo eſt fallacia accidentis. ecce gloſam ſuam ⁊ credo ꝙ pauciora concludet de deo ex illa maxima ſi ſolum teneat ſm ſuam gloſam ꝗ ſi ſm noſtram. dico igitur ꝙ ſicut illa maxima: Quecunꝗ vni ⁊ eidē ⁊c̄. tenet in illis que ſunt eadē adequate alicui tertio re ⁊ ratiōe. ita illa: talis eſt idemptitas extremorum inter ſe ⁊c̄. tenet in illis extremis que ſunt adequate eadem alicui tertio ratione ⁊ re. ſed in alijs non oportet eam tenere niſi aliquo modo predictarum expoſitionum. utpote ꝙ ſi quodlibet extremū eſt idem medio realiter ipſa extrema ſunt eadem inter ſe. ſic ꝙ uel hoc extremum eſt illud uel aliud idem vni extremo eſt aliud extremum. ⁊ hoc penes ſecundam expoſitionem. Uel ſic. ꝙ ſi due extrema ſunt eadem in medio [illegible] eadem inter ſe [illegible] modo [illegible] ter ſe [illegible] pater eſt idē [illegible] filius eſt idē [illegible] ſequiť ꝙ filius ſit pater ſed ꝙ filius ſit idem [illegible] eſſentiam. ⁊ hoc ſm ſecundā expoſitionem ſuperiᵘˢ datam. ¶ Ad 2ᵐ ſimiliť negať iſta ɔñā: actio et paſ

[illegible] idem motui realiter nec differunt ab eo nisi [illegible] ratione. ergo nec differunt inter se nisi sola ratione. Istam autem consequentiam ipse non probat. ideo non plus dico ad eam. Utrum autem actio et passio sint due res vel una. non est pro nunc ad propositum. videtur tamen quod idem motus est actio et passio. sed dicitur actio prout importat originem eius secundum quod incipit ab agente et terminatur in passum. Dicitur autem passio prout est in mobili. et importat relationem fundatam in passo et terminatam ad agens. Ille tamen relationes realiter differunt. et una est subiective in agente. alia vero in passo. Ista videtur esse sententia sancti Tho. prima parte. q. 41. arti. primo. et. q. 18. arti. 3°. et multis alijs locis in summa et scriptis. et expresse in scripto super 3° physicorum. et super. xj. metaphisice. Et in hoc primus articulus terminatur.

Quantum ad secundum articulum dicitur quod ex positione trium personarum in unitate essentie non infringitur ars syllogistica nec expositorius syllogismus. Cum enim sic arguitur. Essentia diuina est paternitas. filiatio est essentia diuina. ergo filiatio est paternitas. est fallacia accidentis. licet enim in deo nullum sit accidens. est tamen quedam similitudo accidentis inquantum ea que de inuicem predicantur secundum accidens differunt ratione et sunt unum subiecto. verba sunt sancti Tho. de potentia dei. q. 8. arti. 2° in responsione ad 6m. vbi etiam dicit quod illa regula in qua fundatur dictum argumentum scilicet. Quicquid predicatur de predicato predicatur de subiecto. tenet in predicabilibus per se. per se autem predicatur de aliquo quod predicatur de illo secundum propriam rationem. quod vero non secundum propriam rationem predicatur sed propter idemptitatem rei non predicatur per se. Cum ergo dicitur. Essentia diuina est paternitas. non predicatur paternitas de diuina essentia propter idemptitatem rationis sed rei. et similiter nec essentia de paternitate. hec ille. Ex quibus patet quod ista positio non infringit verum modum syllogiçandi expositorie sed syllogismos sophisticos repudiat ac refellit. Consimili modo possunt solui illa sophismata que solent fieri circa istam materiam. ut dicendo sic. Omnis deus est pater. sed filius est deus. ergo filius dei est pater Item. Omnis pater in diuinis generat. sed essentia diuina est pater in diuinis. ergo etc. omnia enim hec soluuntur quia incidit in eis fallacia accidentis. Sciendum enim quod secundum Tho. in tractatu suo de fallacijs ca° de fallacia accidentis. Accidens de quo loquimur in fallacia accidentis accipitur secundum quod distinguitur contra per se. per se autem dicitur aliquid inesse alicui quod ei conuenit secundum propriam diffinitionem. vnde ad hoc quod est per se inesse alicui potest aliquid se habere ad aliud multipliciter. Quedam enim sunt que omnino sunt idem secundum substantie rationem. ut vestis et indumentum. et in istis est solummodo per se. et nullo modo per accidens. Quedam vero sunt quorum vnum est omnino extraneum a ratione alterius. sicut se habet homo et album. et in istis est solummodo per accidens et nullo modo per se. Quedam vero sunt quorum vnum aliquo modo pertinet ad rationem alterius licet non sint omnino eadem secundum diffinitionem sicut se habent superius et inferius. et proprium et species. In primis quicquid dicitur de vno dicitur de alio. in alijs autem non sed quandoque. Nam quando aliquid conuenit vni coniunctorum per accidens secundum illud quod est idem alteri tunc conuenit etiam alteri. sed quando aliquid conuenit vni secundum quod distinguitur ab alio tunc non oportet quod conueniat alteri. imo sic arguendo est fallacia accidentis. hec ille. Ex quibus patet quod cum essentia diuina et pater se habeant illo modo per accidens quo dictum est non oportet quod quicquid conuenit vni conueniat alteri. sicut essentie diuine conuenit hoc predicatum comune et hoc predicatum filius. Dicimus enim quod essentia est comunis. essentia est filius: que predicata non conueniunt patri. similiter generare conuenit patri et distinguitur a filio: que tamen essentie non conueniunt. vnde secundum regulam predictam quandocunque aliquid attribuitur essentie secundum illud in quo conuenit cum patre etiam illud conuenit patri et econtra. sicut ista predicata bonus sapiens infinitus et huiusmodi. Quandocunque autem aliquid conuenit essentie secundum illud in quo distinguitur a patre si illud attribuatur patri ex hoc quod est idem essentie committitur fallacia accidentis. ut patebit in articulo sequenti. Similiter ex dictis patet quod instantia quorundam nulla est qua dicunt quod si distinctio rationis inter patrem et essentiam causaret fallaciam accidentis in hoc processu: hec essentia est pater. hec essentia est filius. ergo filius est pater. eadem ratione hic erit fallacia accidentis: sortes est homo. sortes est pater. ergo pater est homo. patet inquam quia in hoc secundo syllogismo non incidit fallacia predicta. quia esse patrem non conuenit sorti secundum quod distinguitur ab homine sed esse indiuiduum aut singulare conuenit sorti ut distinguitur ab homine. et ideo hic est fallacia accidentis. sortes est indiuiduum. sortes est homo. ergo homo est indiuiduum. Et in hoc secundus articulus terminatur.

Quantum ad tertium dicitur quod illud principium scilicet de quolibet affirmatio uel negatio est vera et de nullo ambe simul sunt vere. non falsificatur ex hoc quod in diuinis ponimus vnam rem esse tres personas Nam secundum quod dicit sanctus Tho. primo. sen. dis. 33. q. j. arti. primo. in responsione ad 2m. de eodem secundum quod idem est impossibile est aliquid idem affirmare et negare. sed si aliqua eadem in aliquo distinguantur affirmationes et negationes pertinentes ad illam distinctionem de ipsis verificari poterunt. quia omnis distinctio siue rei siue rationis fundatur in affirmatione et negatione sicut patet etiam in synonimis. tunica enim et vestis significant eandem rem. tamen nomina sunt diuersa

ꝛ similiter indumentum. vnde affirmatiões ꝛ negationes que pertinent ad rem non possunt verificari ut dicatur tunica est alba. indumẽtum non est albũ sed affirmationes ꝛ negationes que pertinent ad nomina possunt verificari. ut dicatur indumentum est neutri generis. vestis non est neutri generis. ita etiam cum persona ꝛ essentia sint idem ſm rem nihil qđ ad naturam rei pertinet quod predicatur de essentia potest negari de persona. ut dicamus ꝙ essentia est increata ꝛ persona nõ est increata. uel essentia est deus. persona non est deus. sed quia persona ꝛ essentia distinguũtur ratione quicqd ptinet ad rationem illam in qua distinguũť quod predicatur de vno potest negari de alio. ut dicatur ꝙ essẽtia est cõmunis. persona non est cõmunis. persona generat. essentia non generat. ꝛ sic de alijs. vñ i talibus non idem attribuitur essentie ꝛ persone. hec ille in forma. Item 4° contra gentiles. ca° 14. in fine dicit: Ubicunqꝫ est aliqua distinctio oportet inueniri oppositionem negatiõis ꝛ affirmationis. que enĩ ſm nullam affirmationem ꝛ negationem differunt penitus sunt indistincta. oporteret enim ꝙ q̃tũ ad omnia vnum esset quod ꝛ alterum ꝛ sic essent penitus idem ꝛ nullo modo distuncta. hec ille. Itẽ de potentia. q. 7. arti. p̊. in ratione ad 5^m dicit: De eo quod est idem re ꝛ differens ratione nihil probibet cõtradictoria p̃dicari. ut dicit phs 3° physicorũ. sicut patet ꝙ idem punctum re ꝛ differens ratione est principium ꝛ finis. sed ſm ꝙ est principium nõ est finis. ꝛ econtra. vñ cum essentia ꝛ ꝓprietas sint idem re ꝛ differant ratiõe nihil probibet quin vnum sit coicabile ꝛ aliud incoicabile. hec ille. Item p̊. sen. dis. 5. q. j. arti. p̊. in responsione ad p̃mũ. dicit sic: Affirmatio ꝛ negatio dicuntur maxime opponi. quia in eis non importať aliqua conuenientia. in priuatiue autem oppositis importať conuenientia q̃tum ad subiectum. quia nata sunt fieri circa idẽ. in contrarijs autem ꝛ relatiuis q̃tum ad genus quia sunt in eodem genere. vñ vtrunqꝫ extremorũ significatur per modum entis ꝛ nature cuiusdã. illud autem in quo inuenitur aliquid non permixtum cõtrario est maximum ꝛ primũ in illo genere ꝛ causa omniũ aliorum ꝛ ideo oppositio affirmationis ꝛ negationis cui non admiscetur aliqua conuenientia est prima et maxima oppositio ꝛ causa oĩs oppositionis ꝛ distinctionis. ꝛ ideo oportet ꝙ in qualibet alia oppositiõe includatur affirmatio ꝛ negatio sicut primũ in posteriori. ꝛ i plura requirũtur ad alias oppositiones q̃ ad oppositionem cõtradictionis. quia se babent ex additione ad ipsam. vñ non oportet ꝙ si ɔtrarietas non inueniť nisi in diuersis realiter ꝙ affirmatio et negatio non inueniãtur nisi in realiter diuersis. imo sufficit etiam distinctio rationis ad affirmationẽ et negationem. ꝛ talis distinctio rationis est inť essentiam ꝛ personam. hec ille. Item di. 33. q. j. arti. 4. dicit: Quia ꝓprietas persona ꝛ essentia non differũt ſm rem sed ſm modum significandi. ideo omnia adiectiua que predicant cõditionem rei absolute predicantur coiter de proprietate essentia ꝛ persona ꝛ hꝰ precise sunt adiectiua negatiua ut increatus et hꝰ. Quecunqꝫ vero exprimunt modum significandi in quo ista tria distinguũtur non predicantur de eis coiter. tamen in his est differentia. Quedã enim sunt que important illum modũ significandi in principali significato. sicut hoc nomen cõmune importat in significando modum essentie. ꝛ hoc nomẽ distinctum modum persone. ꝛ hoc nomen distinguens modum ꝓprietatis. ꝛ ideo si p̃dicatio istorum permutetur ut dicatur essentia distuncta uel ꝓprietas cõmunis erit propositio falsa non solũ ĩpropria. Quedam autem important illum modũ non significando ipsum sed dant eum intelligere ex suo modo significandi sicut illa que significant per modũ actus quia actus sunt suppositorum. vñ non proprie possunt attribui nisi personis que sunt supposita diuine natũre non autem essentie uel ꝓprietati que significantur per modum forme. vñ non proprie dicitur ꝙ paternitas creet uel generet. ꝛ similiter illa que significant cõcretiue dant intelligere modum personarum. vñ etiam hec non est propria paternitas est sapiens uel hꝰ. similiť nec ista: paternitas est pater si pater sumať adiectiue. uel paternitas ẽ innascibilis. hec ille in forma. Addit etiam ibidem ꝙ adiectiua personalia nullo modo predicanť de diuina essentia per diuisionem quam significant que est opposito modo ipsius essentie. Nec etiam proprie dicuntur de ꝓprietatibus personalibus ut adiectiua essentialia ꝓpter modum significandi. adiectiua tamen essentialia magis proprie predicantur de essentialibus q̃ personalia de ꝓprietatibus. quia proprietas significatur ut ratio quedam persone. vñ q̃tum ad modum significandi magis elongant a perfectione suppositi q̃ essentia que dicit totum esse suppositi licꝫ alio modo significeť. hec ille. Eandem sententiã replicat de potentia dei. q. 8. arti. 2° ad 7^m dicens ſm phm 3° physicorũ. Non oportet ꝙ omnia eadem predicentur de quolibet modo eisdẽ sed solum de eisdem ſm rationem. Essentia autem diuina ꝛ paternitas ꝛ si sint idem re non tamen sunt idem ratione. ꝛ ideo non oportet ꝙ quicqd predicatur de vno predicetur de alio. Sciendum tamẽ ꝙ quedam sunt que consequuntur proprias rationes essentie ꝛ relationis. sicut dicimus ꝙ esse cõmune sequitur ad essentiam. distinguere ṽo sequitur ad relationem. vñ vnũ horum ab alio remouetur. neqꝫ enim essentia distinguit neqꝫ relatio est cõmunis. Quedam ṽo nõ q̃tum ad principale significatum sed q̃tum ad modum significandi babent aliquam differentiam a ratione essentie uel relationis ꝛ ista predicãtur quidem de essentia uel relatione licꝫ nõ proprie. ꝛ hꝰ sũt adiectiua ꝛ verba essentialia. ut bonus sapiẽs. intelligere ꝛ velle. hꝰ enĩ q̃tũ ad rem ſi-

[illegible] significant ipsam essentiam. sed tamen significant eam per modum suppositi et non in abstracto. ideo proprie dicunt de personis et de nominibus essentialibus concretis ut deus uel pater est bonus sapiens creans et huiusmodi. de essentia autem in abstracto significata et non per modum suppositi improprie. minus autem proprie adhuc de relationibus: quia huiusmodi conueniunt supposito secundum essentiam. non autem secundum relationem. Deus enim est bonus uel creans ex eo quod habet essentiam non autem ex eo quod habet relationem. hec ille. Et si fiat instantia contra hoc quod dictum est scilicet quod adiectiua que significant per modum alicuius non proprie conueniunt essentie. quia dant intelligere modum suppositi. Si inquam instetur contra hoc quia bene et catholice dicitur quod essentia creat et gubernat et huiusmodi. et tamen creans significatur per modum actus. Dicit sanctus Tho. primo sen. dis. 5. q. j. arti. primo. quod in diuinis quecunque predicantur de supposito non secundum modum quo differt ab essentia predicantur etiam de essentia. Dicimus enim quod essentia creat gubernat et huiusmodi. sed actus qui dicitur de supposito secundum modum secundum quem differt ab essentia non potest de essentia predicari. et huiusmodi est actus generandi quia predicatur de supposito patris secundum quod est distinctum a supposito filij. unde non sequitur quod essentia generat. hec ille. Et est intentio sua dicere ut videtur quod de ratione suppositi sunt duo secundum quod ipsemet dicit de potentia dei. q. 8. arti. 3°. in responsione ad 7^m. scilicet quod sit per se subsistens et in se indiuisum. 2^m est quod sit distinctum ab alijs suppositis eiusdem nature si tamen contingat esse alia supposita eiusdem nature. hec ille. Constat autem quod diuina essentia non differt a persona quantum ad primum sed quantum ad 2^m et quia actus creandi conuenit diuino supposito solum ratione primi. actus autem generandi ratione secundi et primi ideo creare conuenit essentie sicut et supposito non autem generare. Ista omnia dicta sunt ad videndum quomodo de eisdem realiter sed distinctis ratione possunt contradictoria predicari uel saltem idem predicatum affirmari et negari sine implicatione contradictionis. Quam sententiam ponit sanctus Tho. similiter prima parte. q. 38. arti. primo. ad 2^m et. q. 39. arti. 5°. et. q. 40. arti. primo. ad 3^m. et. q. 32. arti. 2°. ad 2^m. et generaliter ubicunque loquitur de ista materia

¶ Sed contra istam determinationem arguit Aureolus in suo quodlibet. q. 5. arti. 2°. ubi vult probare quod ad tollendum contradictiones in diuinis non sufficit sola distinctio rationis que solum in virtute [illegible] sed in actu sit per intellectum. Arguit autem primo sic. quia ex 2° phisicorum et 5° metaphisice. effectus in actu exigit causam in actu. et effectus in potentia causam in potentia. sed causa quod affirmatio et negatio de aliquo sibi non contradicunt in aliquo est distinctio uel non idemptitas [illegible] [illegible] actu non est contradictio oportet quod actu non solum virtute sit non idemptitas uel distinctio. sed actu nullo intellectu considerante essentia est communis et proprietas non. ergo actu non solum virtute erit ibi non idemptitas seu distinctio. nec illud virtualiter iuuat. ¶ Confirmatur quia pari ratione dicerem quod animal idem re esset in omni animali et differentia non. quia licet sint una res tamen differunt virtute tali differentia quam intellectus potest reducere in actum. ¶ 2°. Quia talis differentia virtualis repugnat deo secundum Anselmum de incarnatione verbi ca°. 5°. Simplicia inquit prestant compositis quantum ad simplicitatem attinet et compositionem. quoniam omne compositum necesse est actu uel intellectu posse distingui. Et tunc infert quod si deus compositus est aut nulla natura simplex est aut aliqua natura est que natura dei prestantior est. Quod enim nec actu nec intellectu potest dissolui maius est quam quod actu uel intellectu dissolui potest Ex quo patet quod personam diuinam posse per intellectum dissolui in duo virtualiter inexistentia. est omnino falsum et contra Anselmum. ¶ 3°. Illud quod tollit contradictionem in diuinis oportet quod sit in deo preueniens omnem actum intellectus. quia siue intelligatur deus siue non intelligatur nulla contradictio est in eo. sed distinctio rationis omnem actum intellectus non preuenit: cum non habeat esse nisi per actum intellectus. ergo distinctio rationis non sufficit. ¶ 4° arguit sic primo sen. dis. j. Cuius constituentia sunt seorsum conceptibilia et habentia proprias vnitates: constitutum necesse est esse compositum saltem secundum rationem. patet enim quod in tali constituto est vnum et vnum se habentia ut componibilia inter se alias facient aceruum. et sic necesse est quod tale constitutum sit compositum uel quod sit aceruus. sed persona diuina est simplicissima. nec est composita etiam secundum rationem. quia non est maior simplicitas in essentia quam in persona cum persona vere sit deus. deus autem sit omnino simplex. ut dicit ca^m. de summa trinitate et fide catholica: Firmiter credimus. ergo essentia et proprietas que personam constituunt non sunt seorsum conceptibiles. nec habentes proprias vnitates etiam rationis. Forte inquit diceretur ad hanc rationem. Primo quidem quod proprietas et essentia licet sint distincta secundum rationem cum transeunt in idem realiter ratione cuius transitus non componunt sed sunt realiter idem omnino tamen ratione distincta. 2° forte dicetur quod nullum inconueniens est si in persona sit compositio rationis et conceptuum fabricatorum per intellectum. et si sic dicitur non euaditur ratio. Ex primo quidem non. talis enim est ordo et habitudo inter aliqua secundum rationem quando illa distincta sunt ratione qualis ordo et habitudo est inter ea secundum rem ubi sunt realiter distincta. sed si essentia et paternitas essent distincta secundum rem. non dubium quod facerent compositionem realem. secundum illud philosophi 7° metaphisice. quod ex substantia et alijs predicamentis sit compositum etiam ex ad aliquid et relatione. ergo ubi

paternitas et essentia distinguuntur sola ratione fa/
cient compositionem rationis et per consequēs per/
sona erit composita ſm rationem. ¶ 2° ad idē. Nul/
lus transitus in idemptitatem tollit compositionem
nisi illam que est eiusdem generis cum transitu. ut
si sit trāsitus ſm rem tollit compositionem realem:
si ſm rationem tollit compositionem rationis. ſz pa/
ternitas et essentia transeunt in idemptitatē ſm rem
et retinent distinctionem rationis. ſm te ergo transi/
tus iste solum tollit compositionem realem et relin/
quit compositionem ſm rationem. quod est contra
auctoritatem Hylarij 6° de trinitate. aliquantulū
post medium dicentis: q non est compositus deus
qui est vita. Nec qui est lux ex obscuris coaptatur.
nec qui spiritus est ex disparib° formabilis est. totū
enim quod in eo est vnum est. Et sic patet q prima
responsio non valet. similiter nec 2ª. Primo qz fal/
sum est nec bene consonum fidei veritati q perso/
na aliquo modo sit composita uel formaliter nec ex
natura rei aut cōceptibiliter aut ſm rationē. nem/
pe qui omne dicit nihil excludit. sed determinatio
concilij: firmiter creditur. in quo fides plenarie con/
tinetur: dicit simplex omnino. ergo nullus modus
compositionis ponendus est in deo. nec realis nec
formalis nec rationis et per cōsequens nec in perso
na que vere est deus. ¶ 2° ad idem. Quia omnis p/
fectio simpliciter est in deo in sūmo. sed simplicitas
est perfectio simpliciter. ſz in vnoquoq melius est esse
simplex q non simplex. ergo infinita simplicitas et
summa erit in qualibet persona que est in infinitum
perfecta. sed non est sūma nec infinita si sit ibi ali/
qua compositio realis formalis uel rationis. ergo
idem qd prius. ¶ 3° ad idem. Sicut quelibet perso/
na est simpliciter perfecta ſm rem ita est simpliciter
perfecta ſm rationem. et per consequens in ea non
debet poni res aliqua imperfecta: ita nec ratio aliq
imperfecta. sed rationis compositio est imperfectio
ſm rationem. qd patet. quia vbi est compositio con/
ceptuum ibi alter conceptuum est per alium per/
fectibilis tanq per sui perfectionem. ut conceptus
animalis perficitur per rationale. et vniuersalit vbi/
cunq est compositio ibi vnum componibiliū est in
potentia et reliquum est actus eius. potentia vero im/
perfectionem dicit. et per cōsequens vbicunq est
compositio ſm rationem ibi est imperfectio eiusdē
generis. ergo relinquitur q in persona perfectissi/
ma realiter et formaliter et ſm rationem nullius ge/
neris compositio sit ponenda. ¶ 4° ad idem. Deus
est quo maius aut meli° cogitari non potest nec ſm
rem nec ſm rationem. ſm regulam Anselmi p sol.
ca° 2°. sed maior et melior cogitaretur deus si cogi/
taretur simplex omnino q si cogitaretur simplex
quidem ſm rem compositus vero ſm rationem. tunc
enim daretur sibi perfectio simplicitatis in sūmo et
non nunc. ergo videtur q quelibet persona diuina
sit omnino simplex absq omni compositiōe forma/
li uel rationis. ¶ 5° ad idem. Anselmus de incarna/
tione verbi ca° 5° dicit q cui simplicem habet intel/
lectum et non simplicitate sancta mali obtusi intel/
ligit simplicia prestare compositis q tum ad simplici/
tatem attinet et compositionem. quoniā omne com/
positum necesse est actu et intellectu posse dissolui
qd de simplicibus nequit intelligi. cuius enim partes
cogitari non possunt: illud in partes nullus intelle/
ctus dissoluere potest. et infra. si esset aliquid quod
nec actu nec intellectu dissolui posset maius eēt q
qd intellectu dissolubile esset. Itaq si omne com/
positum saltem cogitatione dissolui potest: qui dicit
deum esse compositum dicit aliquid maius deo se
posse intelligere. transit igitur intellectus vltra de/
um qd nullus potest facere intellectus. hec Ansel/
mus. Cuius quidem auctoritas expositione non
indiget uel adaptatiōe cum ppositum cōtineat eui/
denter. Forte inquit diceretur 3° ad illam rationē
licz in persona filii sint plura ſm rationem uel plu/
res conceptus. non tamen faciunt compositionem.
quia nullam habent ad inuicem vnionem. ut sūt cō
ceptus uel ratiōes sed inq̄tum sunt vna res. inq̄tū
autem sunt vna nullam faciunt compositionem sed
idemptitatem. inq̄tum vero cōceptibiliter distinguū
tur. compositionem non faciunt. quia ut sic nullate/
nus vniuntur. Sed hec euasio statim apparet im/
possibilis. sicut enim persona est aliquid vnum rea/
liter ita est vnum cōceptibiliter. sed nihil in quo sūt
plures conceptus aut rationes nisi ille rationes aut
conceptus habeant inter se aliquam vnionem est
vnum cōceptibiliter aut ſm rationem. ergo necesse
est q conceptus aut rationes existentes in persona
non solum inq̄tum res sūt imo inq̄tum talia inter
se habeant vnionem et cōnexionem. alioquin psona
non erit vnum conceptibile nec vnum formale ob/
iectum intellectus. Et sic patet q 4ª principalis ra/
tio nullatenus impeditur. ¶ 5° principaliter arguit
sic. Quādocunq aliqua inq̄tum sunt talia et sub p/
prijs rationibus uel formalitatibus sunt res mere
absq admixtione rōnis cuiuslibet aut conceptus si
illa non ponunt in numero necessario inq̄tum talia
sunt fundabunt eandem vnitatem. nec poterit ra/
tio vnius per intellectum a ratione alterius separi.
Da enim oppositum q ratio vnius a ratione alteri/
us separetur et distinguatur et ita habeat preciſam
vnitatem: sequitur q etiam realitas poterit a rea/
litate separari et habebit propriam vnitatem et di/
stinctionem et per cōsequens ponent ille res in nu/
merum ad inuicem et facient dualitatem. uel si das
q rationes ponant in numerum et habeant propri/
am vnitatem: res vero non ponant in numerum nec
habeant propriam vnitatem. statim sequitur q ta/
lia sub illis rationibus non erant res mere sed res
cum admixtione alicuius qd distinguitur et habet
propriam vnitatem re permanēte penitus indistin/
cta et sub carentia vnitatis. sed essentia inq̄tum es/

sentia ⁊ sub ꝓpria ratione essentie est verissima res
absqꝫ admixtiõe cuiuslibet rationis aut ↄceptꝰ. pa
ternitas quoqꝫ inquãtũ paternitas ⁊ sub ꝓpria ra
tione paternitatis est verissima res in deo. nec ẽ ali
quid rationis. ergo si ut sic non ponũt in numerum
necesse esse inqꝫtum talia ⁊ sub proprijs rationibus
fundent penitus eandem vnitatem ⁊ per ↄñs nec
possunt prescindi per intellectum. aᵒʳ huius ratiõis
probatur. homo enim ⁊ sortes realiter non ponunt
in numerum nihilominus q: homo sub ratione qua
homo non ẽ res aut substantia ut patet 7º metaphi
sice. sed quatenus repetit rem sortis sub alio cõce
ptu. vnde cõmentator ibidem cõmento. 48. Qz nõ
est hic substantia nisi substantie particulares existẽ
tes per se. ideo sortes ⁊ homo seorsum cõcipi possũt
sed si homo inqꝫtum homo esset extra intellectum
⁊ non esset intellecta. sed res mere. tunc si non po
neret ĩ numerũ cum re sortis res hominis ⁊ res sor
tis que non essent eadem res repetita essent vtiqꝫ
res eadem fundando vnitatem eandem: quoniam
si non eandem fundarent. sed quelibet haberet pro
priam vnitatem ex vnitate rei ĩportate ꝑ hominẽ
⁊ vnitate rei importate per sortem. dualitas qui
dem ⁊ per ↄsequens numerus resultaret: quare si
resultare non debeat. fundabũt ut sepe dictum est
eandem vnitatem omnino. ⁊ per ↄñs rem vnius in
tellectus non poterit capere prescindendo seorsum
alioquin prescindẽdo dabit sibi propriam vnitatem
⁊ sic patet aᵒʳ. Sed hᵒʳ probaẽ. quia paternitas in
qꝫtum paternitas non dicit rem conceptã imo rem
in deo existentem circũscripto omni actu intellectꝰ
⁊ cõsimiliter essentia dicit rem [illegible] existentem
in deo ⁊ non rem ut acceptam in deo. Ex quo vlte
rius sequitur ꝙ non sunt eadem res sub alio ⁊ alio
cõceptu sicut sortes ⁊ homo: uel rationale ⁊ animal
nec enim paternitas dicit conceptum: nec essentia
dicit conceptum. sed quelibet dicit rem [illegible]. er
go cum non sit nugatio dicendo essentia ⁊ paterni
tas. relinquitur ꝙ non sunt eadem per repetitionẽ
eiusdem rei sub eodem uel alio cõceptu. Patet cõ
similiter per illud caᵐ. Firmiter credimꝰ. ꝙ essentia ⁊
tres proprietates non sunt quaternitas rerum. nec
ponunt in numerum. persone vero ponunt in nu
merum cum sint tres. res autem nõ se mutuo repe
tentes si non ponant in numerũ necesse ẽ ut dictũ ẽ
ꝙ fundent penitus eandem vnitatem nec possunt
per intellectum conceptibiliter separari. ¶ 6º prin
cipaliter arguit sic. Quandocunqꝫ aliqua res vera
⁊ pura est eadem tribus rebus ponentibꝰ adinuicẽ
in numerum. ⁊ vere distinctis. ipsa vero cum neu
tra illarum ponit in numerum nec cũ oĩbus simul
sumptis necesse est ut nõ habeat propriam vnita
tem distinctam a qualibet sigillatim aut ab omni
bus simul ⁊ hoc nec re nec ratione. Da enim ꝙ illa
res habeat propriam vnitatẽ ⁊ sit per se suppositibilis
etiam per intellectum sine tribus. tũc illa cum vni

tate ⁊ alie tres facient quaternitatem. sed essentia
diuina est eadem tribus personis uel proprietatibꝰ
que vtiqꝫ ponunt in numerũ inter se. ipsa ꝟo nõ po
nit in numerum cum eisdem. ergo ipsa nõ habet ꝓ
priam vnitatẽ sub qua possit sumi sine realitate pa
ternitatis ⁊ sine realitate filiationis ⁊ sine realitate
spirationis. ꝙcunqꝫ capit realitatẽ eẽntie capit tres
realitates distinctas ⁊ ↄsequẽter tres personas di
stinctas. nõ igiẽ põt dici ꝙ eẽntia ⁊ patnitas sint idẽ
re ⁊ habeãt distinctas rõnes nisi detur ꝙ paterni
tas uel essentia includat aliquid rationis ⁊ nõ dicat
rem in deo existentem. aut nisi detur ꝙ essentia in
cludat aliquid rationis. Si enim vtrunqꝫ dicit rem
puram sic ꝙ cõcipiẽs vtranqꝫ nihil concipit nisi qð
in deo realiter existit. quia tota ratio paternitatis ⁊
tota ratio essentie sunt vere in deo necesse est si di
stinguantur cõceptibiliter ꝙ distinguãtur realiter
⁊ econtra. non sic autem est de genere ⁊ differentia
⁊ quibuscunqꝫ conceptibus super eandem rem ab
intellectu fundatis. homo enim ⁊ animal ⁊ 2ᵉ sub
stantie ⁊ omnia vniuersalia dicunt res singularium
ut conceptas. ¶ 7º arguit sic. Quandocunqꝫ aliqui
conceptus sic se habent ꝙ vnus nihil addit ad alte
rum necesse est illud quod per primum concipitur
⁊ illud quod per 2ᵐ concipitur fundare penitus eã
dem vnitatem imo nec primum posse a 2º conce
ptibiliter separari. quia si detur oppositum predi
cati sequitur oppositum subiecti. Si enim illud qð
per primum concipiebatur habet propriam vnita
tem ⁊ potest seorsum intelligi. 2ᵐ addet sibi aliquid
cuius oppositum ponebatur. sed si aliquis concipit
essentiam ⁊ deinde concipit paternitatẽ nihil addit
ad illud qð prius ↄcepit. aut eni addit rẽ aut forma
litatẽ incrũẽtẽ ex nã rei. aut addit rõnẽ fabricatã ꝑ
itellectũ sꝫ ↄstat ꝙ nõ addit rẽ alias eẽt res addita ⁊
ponens in numerum ⁊ dualitatem quod est contra
determinationem cõcilij ⁊ intentionem phi ⁊ com
mentatoris. 12º metaphisice dicentium. ꝙ in primo
principio non potest esse intentio addita realis nec
dispositio ⁊ disponibile habent ibi locum. Constat
autem etiã ꝙ nõ solam addit formalitatem sine re
alitate. quia tunc pater non esset pater realis: sed
formalis tñ. per paternitatem enim si non sit nisi
formalitas non est pater nisi formalis. Per essen
tiam autem que res est non habet ꝙ sit pater. Con
stat etiam ꝙ non addit rationem solam. quia tunc
temporis non esset pater nisi rationis: ⁊ rediret er
ror Sabellij. Ex quo igitur concipiens paternita
tem non addit solam rationem ad cõceptum essen
tie: nec solam formalitatem: nec addit realitatem
necesse est dicere ꝙ nihil addat. ergo concipiendo
essentiam concipiebatur paternitas ⁊ per ↄñs eẽn
tia nõ potest precise consequi: nec habet ꝓpriã vni
tatem. nec est vnũ distinctũ a ꝓprietatibꝰ quoqꝫ mõ.
¶ Ad primum istorũ dicitur concedendo maiorem
⁊ ad minorem dico tria. Primum ꝙ affirmatio ⁊

negatio in esse affirmatiõis τ negatiõis actu nõ cõ-
ueniunt aliquibus nullo intellectu considerãte tanq̃
aliqua duo extrema realia. ſm enim q̄ ponit sctũs
Tho. de veritate. q. xi. arti. p̃. Negatio non est ali-
quid in rerum natura. sed est ens rationis tm̃. Et de
malo. q. j. arti. p̃. ad 2um dicit. Priuatio non est ali-
quid in rerum natura. sed est ens rationis tm̃ intel-
lectum a ratiõe. Idem ponit 2o sen. dis. 34. q. j. arti.
p̃. Item p̃ma p̃te. q. 48. arti. 2o. Item. 4o metaphi-
sice vbi ponit quattuor modos quibus aliquid po-
test dici ens. τ dicit q̄ vnus eorum est de vniuersa-
lissimis ille sc3 quo aliquid dicitur esse tm̃ in ratione
scilicz negatio τ priuatio que dicimus in ratione eẽ
quia ratio de eis negociatur: quasi quibusdam en-
tibus dum de eis affirmat uel negat aliquid. Et in
eodem libro ostendens quomodo vnum quod con-
uertitur cum ente non addit aliquam naturam enti
dicit q̄ vnum quod cum ente conuertitur designat
ipsum ens superaddens rationem indiuisionis que
cum sit negatio uel priuatio non ponit aliquam na-
turam enti additam. τ sic in nullo differt ab ente ſm
rem. sed solum ratione. nã negatio uel priuatio non
est ens nature sed ratiõis. hec ille. Ex quibus patet
q̄ predicatis contradictorijs non respõdent aliqua
duo i re extra intellectum. Dico 2o q̄ nulla incom-
plexorum contradictio ẽ aliqua habitudo positiua
uel realis que sit aliquid. quia entis ad non ens non
potest esse habitudo realis. semper autem alterum
extremũ contradictiõis est pure non ens scilicz ne-
gatio. talis ergo contradictio non est aliquid actu
proprie extra intellectum licz sit in re fundamenta-
liter. nam cessante omni cõsideratione intellectus
creati. adhuc ita est in re. vnde intellectus possit af-
firmare uel negare de aliquibus. nam quia ita ẽ in
re q̄ essentia non generat. τ pater generat. intelle-
ctus potest aliquid affirmare de patre quod negat
de essentia. Dico 3o q̄ concesso q̄ in diuinis an-
te opus intellectus conueniãt affirmatio τ negatio
illo modo quo concedi debet affirmationem τ ne-
gationem conuenire aliquibus ante consideratio-
nem intellectus. ad causandum contradictionẽ in-
ter dictam affirmationem τ negationem puta cõ-
municabile nõ cõmunicabile generare non gnãre
uel h9 que dicũtur uel cõueniunt patri τ diuine es-
sentie. non oportet ponere distinctionem aliquam
actualem inter patrem τ essentiam quasi illa distin-
ctio sit causa illius effectus scilicet non cõtradictio
uel sublatio contradictionis. cum enim ille effectus
sit quedã negatio opposita cuidam enti rationis sci-
licz contradictionis que est habitudo rationis ut
dictum fuit. non requirit causam positiuam in actu
sed sufficienter datur sibi pro causa vna alia nega-
tio scilicz non idẽptitas rationis inter patrẽ τ eẽntiã
uel nõ adequatio. Sicut enim affirmatio est causa
affirmationis ita negatio causa negationis. Potest
etiam sibi dari pro causa distinctio rationis int eẽn-
tiam τ patrem. que quidem distinctio est i re vir-
tualiter τ ut in fundamento. ita q̄ talis distinctio est
ante actum intellectus non solum in potentia sed
in actu completo sed in fundamento sicut vniuer-
sale est extra animam illo modo. τ sic distinctio to-
lens contradictionem dictam satis sufficienter est
actu. imo plus q̄ ille effectus qui est purum nihil tã
in se q̄ in fundamẽto. Negatio enim contradictio-
nis fundatur in negatione τ affirmatione. negatio
autem fundata super negationem fundamentum
debilius habet q̄ distinctio rationis fundata i ple-
nitudine diuine perfectionis in qua vnum sunt ſm
rem absolutam τ relatiuã. Ex quo consurgit q̄ in-
tellectus potest habere diuersas conceptiones de
tali re oimode perfecta. Patet ergo q̄ dicta ratio
nihil valet. quia supponit i diuinis esse aliquem ef-
fectũ añ oẽm actũ intellect9 sc3 sublationẽ 9dictio-
nis uel non 9dictionem: cui oporteat assignare ali-
quam causam in actu completo. hec autem imagi-
natio satis debilis est. ut patet ex predictis. Consi-
militer soluitur argumentum aliorum quod equi-
ualet precedenti quanq̃ alia verborũ fantasia co-
loretur. dicunt enim sic. Predicata contradictoria
conueniunt essentie τ proprietati ante omne opus
intellectus. ergo distinctio est inter ea ante omne opus
intellectus. deceptio enim est in hoc q̄ arbitrantur
predicationem τ compositionem τ diuisionem uel
negationem esse in re extra i actu completo: quod
minime verum est. vnde cõmentator Albertus in
cõmento super Porphirium tractatu. 3o ca. 3o qđ
est de generis diuisione sic ait. Predicari inquit est
idem quod attribuere per notã compositiõis. quã-
do enim vnum alteri attribuitur mediante compo-
sitione quam significat verbum est. tũc predicatur.
τ quando vnum ab alio diuiditur mediante nega-
tione talis compositionis: sicut cum dicitur homo
nõ est lapis. tũc diuiditur ab eo. τ hoc fit intellectu
componẽte uel diuidẽte. In re enim ipsa sine nota
compositionis uel diuisionis vnum in altero est uel
non est. Sed intellectus componens uel diuidens
hoc sine nota compositionis uel diuisionis significa-
re non potest. τ ut hoc significet inuenit modũ com-
positionis vnius cum alio. uel diuisionis vnius ab
alio. τ hoc est predicare vnũ de alio. uel negare vnum
ab alio. hec ille. Predicte sententie concordat com-
mentator auerrois super 3o de anima cõmento. 26
dicens. Predicare aliquid de aliquo sicut affirma-
tio τ negatio cõpositio est per actionem intellectus
hec ille. Et sctũs Tho. i suo tractatu qui intitulatur
de esse τ essentia sic ait. Predicatio est quoddam
quod completur per actum itellect9 componentis
τ diuidentis habens fundamentum in re ipsa signi-
ficante veritatem eorum quorum vnum de altero
dicitur. hec ille. Dico igitur q̄ ante actum intelle-
ctus componentis τ diuidentis non predicant ali-
qua predicata 9tradictoria de essentia diuina τ de

[illegible] diuina. ita q talis pdicatio sit i actu cōpleto. [illegible] e hēdificat in fundamēto. & ideo [illegible] intellectus actum cōtradictio[illegible] [illegible] q p aliquo [illegible] non sit ibidem contradictio. pro quo nō sit ibidem distinctio. ¶ Ad cōfirmationē dicitur. q non est simile de essentia & proprietatibus. & de animali respectu suarum differentiarū. tum quia differētie contente sub animali se habent sicut perfectum & imperfectum. tum quia sunt res absolute. tum quia differūt fm esse: quod patet. quia asinus moritur remanēte homine. modo impossibile est q idem realiter sit perfectum & imperfectum. quia talia dicunt diuersas essentias absolutas. Impossibile est etiam vnū absolutū eē duo absoluta. lz vnū absolutū possit esse tres res relatiue. Impossibile est etiā idē hēre duo eē absoluta. uel idē esse & nō esse. dico tū q nō sufficienter probaretur aliqua eē distincta fm rem p hoc q affirmatio & negatio vnius & eiusdē illis conueniunt nisi essent talia predicata que conueniunt rei nullo respectu habito ad modū quo res intelligitur aut significatur ut superius plenius ē deductum. ¶ Ad 2m dicitur q Anselmus bene probat q deus nullo modo est composit⁹. nec nos oppositum dicimus. non enim concedo q deus sit cōpositus realiter aut formaliter aut fm rationē. licz habeat plures ratiōes: quia nihil componit cū alio fm suam rationem. sed fm suum esse fm scm̄ Tho. p̊ sen. dis. 8. q. 6. arti. p̊ vbi vult in responsiōe ad 2m q ideo attributa nullam in deo compositionem faciunt. quia sapientia aut aliud attributum fm suam rationem nō facit compositionem. sed fm suum eē prout est in subiecto realiter differens ab illo. Et in responsione ad 4m dicit q ppríetas personalis cōparata ad essentiam nō differt re ab ipsa. & ideo nō facit compositionem cum ea. Itē dis. 33. q. j. arti. p̊ dicit. q in relationibus realibus que sunt in creaturis est aliud eē relationis: & aliud substantie que refertur. & ideo dicūtur inesse. & fm q insunt compositionē faciunt accitis ad subiectum. quod non cōuenit in diuinis relationibus. In quo articulo vult q relatio nullam compositionem facit cum diuina essentia. quia non habēt aliud esse: nec vnum actuat alterum sed habent idem esse ideo sunt esse subsistens quod ē purissim⁹ actus. Ex hoc enim aliqua faciunt compositionē. quia vnum est i potentia respectu alterius uel ambo respectu alicuius actus. non sic autem est de essentia & relatione quorū qdlibet ē esse. vnde patet q verba Anselmi nullo mō sunt ad propositum cum ipse loquatur de cōpositione & dissolutione q in diuinis nullo modo sunt. licz [illegible] rationum pluralitas sine compositione. & distinctio sine dissolutione cuius causa est ponderna & delusionis causa multorum illud non considerantium. quia scilicz ille rationes non sunt subiectiue in deo. sed in intellectu nostro. licz deus sit illarum omnium fundamentum sicut in alia questione hui⁹ distinctionis fuit prolixius declaratum. vnde scūs Tho. p̊ sen. dis. 2. q. j. arti. 3⁹ ad 5m dicit. Aliquid dicitur radicari uel fundari i aliquo metaphorice. ex quo firmitatem habet. rationes autē intellecte duplicem firmitatem habent scz firmitatem sui esse. & hanc habēt ab intellectu sicut alia accidētia a suis subiectis. habent etiam firmitatem sue veritatis & hanc habent ex re cui conformantur. Ex eo enim q res est uel non est locutio uel opinio veritatem habet uel falsitatem. rationes ergo attributorum fūdantur uel radicantur in intellectu q̄tum ad firmitatem sui eē. quia ut dictum est quia intellectus est earum subiectum In essentia autem diuina sunt q̄tum ad firmitatem sue veritatis & hoc in nullo repugnat diuine simplicitati. hec ille. Ex q̄ patet q rationes diuerse attributoꝝ uel essentie & proprietatum nullam dicunt in deo cōpositionem cum in eo non sit formaliter. Si tamen deus dicat̄ multiplex fm rationem. quia multis cōceptionib⁹ nostri intellectus correspondet: hoc erit extrinsece sicut spiritus sanctus dicitur multiplex & septiformis nō in se: sed extrinsece propter multiplices ei⁹ effectus. Ratio enim potest accipi dupliciter in pposito. uel pro ipsa conceptione quam intellectus per actum suum producit. & isto modo clarum est q diuerse ratiōes nullam ponūt in deo pluralitatem cum sint quedam accn̄a intellectus nostri. imo Ar. vocat eas passiones anime p̊ periarmenias dicens Que voces sunt signa passionum anime scz rationū & conceptuum. 2⁹ modo accipitur ratio pro obiecto ut est acceptum ab intellectu sic q obiectum est ut materiale. & conceptio ē ut formale. ratio etiā sic accepta nullam ponit in deo pluralitatem. quia rationes illo modo sumpte sunt in deo solū quo ad fundamentum. quo ad sui vo complementum sunt in intellectu & ibi est pluralitas eorū. sicut si ab vno puncto procedant in circulo multe linee versus circumferentiam: illud punctum est in se simplex nullam in se habens pluralitatem. est tamen pluralitas in lineis procedentibus ut sunt extra ipsum non ut sunt in ipso. quia ibi omnes linee vnum sunt. sūt ibi enī quelibet per suum punctum inchoatiuum linee idem autem punctum omnes illas lineas inchoat & principiat. Si ergo illud punctum ut iniciat talē lineam diceretur vna ratio. & ut iniciat aliam diceretur alia ratio: tunc apparet quomodo omnes ille rationes ut sunt in re essent idem. licz ut sunt in intellectu essent multiplices & distincte. A simili sit ille punctus deus: circumferentia intellectus noster: linee exeuntes a centro & terminate ad circūferentiam sint conceptus de deo habiti. si ergo ratio dicatur res diuina sub tali conceptu: uel ut fundat conceptū: apparet quo mō diuersitas rationum in nullo preiudicat diuine simplicitati. sic nec pluralitas linearum vnitati pūcti. & quomodo sicut

ille pūctus dicit̃ multiplex extrinsece ita deus dici/tur multiplex ſm rōnem. uel distinct⁹ ſm rationē ſcʒ extrinſece. ⁊ quomodo eſſentia ⁊ relatio diſtinguū/tur ratione. uel etiā perfectiones diuine. diſtinguū/tur eni extrinſece. quia ſcʒ vna res fūdat diſtinctos conceptus. que quidem res eſt eſſentia ⁊ relatio. eſ/ſentia ex hoc ꝙ habet vnde fundet conceptionem talem. relatio ex hoc ꝙ habet in ſe vnde fundet ali/am. ita ꝙ relatio ⁊ eſſentia ex parte rei idem ſunt. ſʒ in intelligi non idem ſunt. quia conceptus qui re/preſentant illam rem ut eſt relatio non repreſentāt eam ut eſt eſſentia uel ſubſtātia. ⁊ ſic tota diſtinctio eſt extrinſeca. ſicut ſi dicamus in predicto exemplo centrum diſtingui lineal iter quia fundat diuerſas lineas. vocemus ergo illud centrum ut initiat p̄mā lineam a ut initiat ſecūdam b. tunc diceremus ꝙ a ⁊ b diſtinguuntur linealiter. ⁊ tamen ſunt eadē res. ita ⁊ in propoſito eſſentia ⁊ relatio diſtinguūtur ra/tione uel in eſſe intellecto: ⁊ tamen ſunt eadem res licʒ exemplum non ſit ſufficiens ad tantam rem de/clarandam. tamen exemplum illud eque valet ſiue ratio dicatur conceptio ipſa intellectus ſiue res ut habens illam conceptionem. ⁊ credo ꝙ p̄ma acce/ptio eſt de mēte ſci Tho. pluſꝙ 2ª. ideo illam teneo Ratio enim illo modo dicta eſt ſubiectiue in intelle/ctu. ſed fundamentaliter in re. ¶ Ad 3ᵐ principale dicit̃ ſicut ad primū. dicit̃ enim ꝙ illud quod tollit actualem cōtradictionem affirmatiōis ⁊ negatiōis h̄ eſt illud quod facit ne actualis affirmatio ⁊ nega/tio de diuinis dicte ꝯtradicant eſt ſimul cū affirma/tione ⁊ negatione. ⁊ vtrunqʒ eſt in actu completo p̄ actū intellect⁹ ſcʒ negatio ⁊ oppoſitio eius ad affir/mationē ⁊ remotio dicte oppoſitiōis. licʒ vtrūqʒ ſit fundamētaliter in re ante actum intellectus ut di/ctum eſt. Et ſi dicatur ꝙ hoc non valet. quia cōtra/dictio eſt realis oppoſitio. ergo nō eſt per opus itel/lectus. dico ꝙ eſt realis quātum ad vnum extremū ſcʒ poſitiuum. non autem ꝙ̄tum ad vtrunqʒ niſi fū/damentaliter. ¶ Ad 4ᵐ principale dicitur ꝙ p̄ma ⁊ 3ª reſponſio ibidem poſite bone ſunt. non autem 2ª. Et ad primū contra primā reſponſionem dicit̃ ꝙ non oportet talem habitudinem aut ordinem eē inter aliqua vbi ſunt diſtincta ſola ratiōe qualis eēt inter ea ſi realiter diſtinguerent̃. ⁊ hoc quo ad om/nia niſi ꝙ̄tum ad habitudines que conſequūtur ra/tiones illorum. compoſitio autem non conſequitur eſſentiam ⁊ relationem ꝙ̄tum ad earum rationes ſed ꝙ̄tum ad eſſe ut dictum fuit in ſolutione 2ᵉ p̄n/cipalis. ⁊ licet illa maxima forte cōcederetur a for/malib⁹ qui ponunt talem diſtinctionem inter eſſen/tiam ⁊ relationem ꝙ illa diſtinctio eſt formaliter ex̄ intellectum in ipſo deo. non autem a nobis qui nul/lam diſtinctionem ponimus extra intellectū inter predicta in actu cōpleto. ¶ Ad 2ᵐ contra eandem reſponſionem negatur aᵒʳ. dico enim ꝙ tranſit⁹ in idemptitatem realē tollit omnē cōpoſitionem cum

res non componāt ſm ſuas ratio[illegible] ſed ſm ſuum actuale exiſtere vbi ſcʒ eſt mul[illegible]do ipſius eſſe. ſi/cut cū relatio creata componit cum ſubiecto uel cū ſunt duo habentia idem [illegible] ſed [illegible] vnum illorum per alterū. ſicut c[illegible] forma cōponit cum materia uel cum ſunt mul[illegible] habentia idem eſſe [illegible] eſt primo totius ⁊ ꝯſequēter parti[illegible] ſicut cum pars componit cum parte. [illegible] autem eſt vnum [illegible] ſiſtens non diſtinctum ab eo quod eſt per illud eſſe ſed eſt illud eſſe. nulla poteſt [illegible] compoſitio cū om/nia [illegible] ſint actus purus. ¶ Ratio [illegible] contra 3ᵐ reſponſionem datam non procedit. dico enim p̄mo ꝙ perſona diuina ē vnum cōceptibile vnica perfe/cta ratione quam deus habet. ſed nullus cōceptus viatoris poteſt omnia que in perſona diuina ſūt re/preſentare. eſt ergo vnum cōceptibile ⁊ vnum for/male obiectum intellectus in ſe. ſed non viatoris. imo quodāmodo multiplex obiectū non in ſe mul/tiplex ſed extrinſece inꝙ̄tum non vna conceptiōe viatoris tota diuine perſone perfectio capi poteſt. ſed indiget multis ꝯceptionibus. Dico 2ᵒ ꝙ ad hoc ꝙ aliquid dicatur vnum ſm rationem non oportet ꝙ omnes eius formate rōnes per intellectum ⁊ fū/date in re intellecta habeant vnionem adinuicem ſed ſufficit ꝙ ſit vnitas in obiecto talis. ꝙ idem om/nino cuilibet rationū correſpondeat. licʒ imperfe/cte repreſentetur per quamlibet earū. ⁊ aliter per vnam ꝙ̄ per aliam. Rationes autem facte contra 2ᵃᵐ reſponſionē bene probant ꝙ nullo modo cōce/dendum eſt deum eſſe cōpoſitum. etiam ſm ratio/nem ſic ꝙ aliqua pluralitas ſit formaliter ⁊ in actu in ipſa diuina perſona. ſed non probant quin deus poſſet dici extrinſece multiplex ſm rationem mul/tiplicitate que eſt in itellectu deū diuerſis rationi/bus concipiente. nec illud ullo modo derogat di/uine ſimplicitati. vn̄ ſcūs Tho. p̄ma parte. q. 13. arti. 4. ſic arguit. Magis eſt vnum quod eſt vnum re ⁊ ratione ꝙ̄ qđ eſt vnum re: ⁊ multiplex ratiōe. ſʒ de⁹ eſt maxime vnus. ergo videtur ꝙ non ſit multiplex ratione. Et r̄ndet. dicendum inquit ꝙ hoc ipſū ad perfectam dei vnitatē pertinet ꝙ ea que ſunt mul/tiplicit̃ ⁊ diuiſim in alijs i ipſo ſint ſimpliciter ⁊ vni/te. Et ex hoc contingit ꝙ eſt vnus re. ⁊ plures ſm rationem. quia intellectus ita multipliciter appre/hēdit eum. ſicut res multipliciter eum repreſentant h̄ ille. Et p̄ ſen. diſ. 2ª. q. j. arti. 3ᵒ. ad 6ᵐ qđ dicit Boe/tius. ſola relatio multiplicat trinitatem. intelligen/dum eſt ſcʒ de pluralitate reali tunc enim aliquid eſt vnum re ſed ratione multiplex quādo vna res reſpondet diuerſis cōceptionibus ⁊ nominibus ut de ea verificentur ſicut pūctum quod cum ſit vna res ſm veritatē r̄ndet diuerſis conceptionib⁹ de eo factis ſiue ꝓut cogitatur in ſe ſiue ꝓut cogitat̃ ut relatū ſiue ꝓut cogitat̃ ut p̄ncipiū linearū. Et de rationes ſiue ꝯceptiones ſūt in intellectu ſicut in ſub/iecto ⁊ ſunt in ipſo puncto ſicut in fundamēto v[illegible]

tatis ipsarum conceptionum. hec ille. Ex quib⁹ patet ꝙ deus potest dici multipliciter nõ tñ cõpositus fm rõnẽ q: licet rõnes nõ opponãt ad inuicẽ in deo nec in intellectu cum nõ habeãt vnionem in intellectu ad inuicẽ nec i deo sint subiectiue. Et si dicat̃ ꝙ species dicit̃ cõponi ex genere ⁊ differentia. que cõpositio non est realis s; fm rõnem ex hoc quia species habet rationes diuersas in itellectu sc; generis ⁊ differẽtie. quare ergo non dicet̃ deus uel diuina psona cõposita fm rõnẽ ex quo habet diuersas rationes in intellectu sc; rõnem essentie ⁊ rõnem relationis. dico ꝙ non ẽ simile. quia cõpositio fm rõnem ex genere ⁊ differentia reducitur ad aliqualem cõpositionẽ in re. sed non sic est in deo. vñ scũs Tho. de veritate. q. 3. arti. 2º ad 3m sic dicit. Pluralitas rõnis qñq; reducitur ad aliquã diuersitatem rei sic sortes ⁊ sortes sedens differũt rõne. ⁊ hec reducit̃ ad diuersitatem substantie ⁊ accidẽtis. ⁊ similit̃ homo ⁊ animal rõne differũt. ⁊ hec differẽtia reducit̃ ad diuersitatem forme ⁊ materie. quia genus sumitur a materia. differentia ꝟo specifica sumit̃ a forma. vnde talis differẽtia fm rõnem repugnat maxime vnitati ⁊ simplicitati. qñq; ꝟo differentia fm rõnem non reducit̃ ad aliquã rei diuersitatem. sed ad vnitatẽ rei que est diuersimode itelligibilis ⁊ sic ponimus pluralitatẽ rõnum i deo. hec ille. ¶ Ad 5m principale negatur aor. dico enim ꝙ dato ꝙ aliqua duo fm rõnes suas dicant meras res. ⁊ fm suas realitates non ponãt in numerũ. nec sit aliqua pluralitas in re. tamẽ non sequit̃ quin rõnes illorum ponant in numerum ⁊ sint multe. Et ad primã probationem illius maioris que ibi fit ⁊ stat sinaliter in h quia ex opposito ꝯñtis sequitur oppositum añtis. sequitur enim ratio a ⁊ ratio b ponunt in numerum ergo realitas a ⁊ realitas b ponũt in numerum. uel a ⁊ b i suis rõnib⁹ nõ dicũt meras res. negat̃ ꝯña. q: est fallacia ꝯñtis arguendo a pluribus causis veritatis ad vnam earum. añs eni huius ꝯñe potest verificari non solũ ꝑpter illas duas causas positas in ꝯñte. sed ꝑpter multas alias utpote quia nulla istarum rõnum dicit rem adequate circũscribẽdo eam ita ꝙ perfecte assimilet̃ rei ut sit talis in eẽ intelligibili ⁊ repñtatiuo qualis ẽ res in se. Iste aũt defect⁹ est in omni rõne quam format intellectus de deo. ⁊ ideo format de illo multas rationes lic; res sit vna. Ad aliam ꝓbationẽ maioris dicitur ꝙ valet ꝓbatio. sed falsum supponit sc; ꝙ homo in sua significatione uel cõceptu non dicat merã rem sed rem cum aliquo rõnis. hoc enim falsum est. similiter dictũ cõmentatoris non iuuat. qđ qualiter sit intelligẽdum ostendit scũs Tho. 10. metaphisice vbi sic dic. t. Uidetur inquit [illegible] cõtrarius nam pmo dicit ꝙ vnũ ⁊ ens non sunt substãtia eorũ de quibus predicant̃. hic autẽ dicit ꝙ vnũ ⁊ ens non predicant aliquam naturam aliã de his de quibus dicũtur. Sciendũ est ergo ꝙ substantia dicitur dupliciter. Uno modo suppositũ in genere substãtie. qđ dicitur prima substantia ⁊ ypostasis cuius ẽ proprie subsistere. Alio mõ ꝙ quid ẽ qđ dicitur etiã natura rei. Scđm igitur opinionem platonis cum vniuersalia essent res subsistentes nõ solum significabãt substantiam 2º modo. sed etiã pͦ modo. Ar. ꝟo probauit in 7º ꝙ vniuersalia non subsistũt. vnde sequitur ꝙ vniuersalia non sũt substãtie pmo modo: sed tãtũmodo 2º modo. ꝑpter qđ dicit̃ in pdicamẽtis. ꝙ secũde substãtie que sũt genera ⁊ species nõ significãt hoc aliquid quod est substãtia subsistens. sed significãt q̃le quid. i. naturam quãdam in genere substantie. Sic igitur supra ꝓbauit ꝑhus ꝙ vnum ⁊ ens non significant substãtiam q̃ est hoc aliquid. sed oportet q̃rere aliquid qđ sit vnum ⁊ ens: sicut queritur aliquid ꝙ sit homo ⁊ animal ut sortes ⁊ plato. Postmodum vero ostendit ꝙ significant naturam eorũ de quibus dicuntur. ⁊ non aliquid additũ sicut accña. in hoc enim differunt coia ab accñtib⁹ q̃uis vtrũq; sit cõe non esse h aliquid. quia coia significãt ipsam naturã suppositorũ. non autẽ accña: sed aliquã naturam additã. hec ille. Ex quib⁹ patet primo. quomodo vniuersalia sint substantie: ⁊ quomodo non. 2º modo quomodo homo ⁊ animal ⁊ alia coia non significant aliquod accñs rei sed naturam rei. ⁊ per ꝯñs non dicũt rem singularis cum aliquo facto per intellectum. sed fm ꝙ Ar. 7º metaphisice. ⁊ scũs Tho. ibidem. vniuersaliter dicta ut homo ⁊ equus significãt aliquid cõpositũ ex materia ⁊ forma determinatis. non quidẽ singulariter sed vniuersalit̃ ut homo dicit compositum ex anima ⁊ corpore. nõ aũt ex hac anima ⁊ hoc corpore. sed singulare dicit aliqđ cõpositũ ex vltima materia. i. indiuiduali. est enim sortes aliquid cõpositum ex hac materia ⁊ ex hoc corpore. ⁊ similiter est in alijs singularibus. hec ille. Uidetur aũt arguens decipi in hoc. ꝙ qñq; cõmentator dicit vlia significare intentiones uel res conceptas. cõmentator enim loquitur de rõne uel nomine vniuersalis inq̃tum h⁹ ⁊ non de illo cui attribuitur ratio vniuersalitatis. utpote hoc ꝙ dico species significat intẽtionẽ. ⁊ similiter h ꝙ dico genus. sed li homo ⁊ li animal cui intellectus attribuit intentionẽ speciei uel generis. non dicit aliqđ p intellectum factum uel operationem intellectus cõsequẽs fm naturã extra intellectum. Itẽ pma pte q. 30. 4 arti. Noia inquit generũ ⁊ specierũ ut homo uel animal sũt imposita ad significandas naturas cõmunes. non autem intentiones naturarum coiu; que significãtur his nominib⁹ genus species. Sed indiuiduum vagum ut aliquis homo significat naturam cõmunẽ cum determinato modo existendi qui competit singularib⁹ ut sc; sit per se subsistens distinctum ab alijs. sed in nomine singulariter designati significatur determinatũ distinguẽs sicut in nomine sortis hec caro ⁊ hoc os. ¶ Ad 6m principale patet per idem negando maiorem. ad ꝓbationem dico ꝙ est fallacia ꝯñtis quia añs plures causas veritatis habet q̃ exprimãtur in ꝯñte. istud si qdẽ añs a ẽ mera res. ⁊ nõ ponit i numerum cũ b e p vere realit̃ distictis ⁊ ponẽtib⁹ i numerũ adiuicẽ.

nec cū omnibus simul. Istud inquā añs potest verificari ex ista causa. qꝛ scꝫ a habet ad b c d habitudinem cōmunis ad propriū. ꝛ coīcabilis ad incōmunicabile. ꝛ non oportet ꝙ assignetur ista causa quam exprimit arguens in oñte. quia scꝫ non habet ꝓpriam vnitatē in esse rationis ꝛ cōcipi. b c d nō conceptis. ꝛ hoc quia illa conceptio qua concipiꝰ nō repñtabit rem adequate. representabit enim eam ut ē tale qd puta dīna eēntia. nō aūt ut ipsa ē paternitas uel sapiētia ꝛ ideo ex iperfectiōe illarū rōnū ꝯsurgit ꝙ ille sūt plures res aut erit vna. licꝫ ille rōnes dicant merā rem solū. ꝛ sic dicit arguens ꝙ si a habet propriam vnitatē. igitur a cū b c d erūt quattuor. dico ꝙ in esse rōnis ul̄ ꝑm rōnem sūt q̄ttuor: sed nō sunt quattuor ꝑm rem. nō enim oportet ꝙ si aliqua sūt q̄ non ponūt i numerū ꝑm rem. ꝛ quodlibet dicit meram rē. nec est nugatio addendo vnū alteri. ꝙ talia sint idistinguibilia ꝑm rōnē. nec oportet ꝙ si fundēt oio eandē vnitatem ꝑm rōnē. imo essent plura ꝑm rationē. Intellectꝰ eni poterit habere de tali re diuersas rationes. tum ꝓpter inadeq̄tionē cuiuslibet rōnis ad illam rem. tum ꝑ oimodam pfectionem rei ex qua venit ꝙ pfectiōes alibi dispse ꝛ multiplices sūt in tali re simplicitꝰ ꝛ vnite. ꝛ ꝙ res illa pōt diuersis pfectionū similitudinibꝰ in intellectu existentibꝰ rñdere tanq̄ suis inadeq̄tis similitudinibus. ꝛ iō cū relatio ꝛ essentia q̄ in creaturis realiter differūt. in deo sint idem ꝑm rem. illa res sūme simplex potest cōcipi ut esse rerū nō cōcipiendo ꝑ tunc relationē ꝛ ecōtra. ꝛ relatio in deo corrñdebit ꝯceptui cui nō corrñdet eēntia ꝛ ecōtra. ¶ Ad 7m ꝑncipale negatur hoc. dico enim ꝙ ꝯceptus eēntie addit ad cōceptū relationis ꝛ ecōtra. sic ꝙ qui ꝑintellexit eēntiam solū ꝛ post intelligit relationem. aliquid intelligit qꝺ prius non intelligebat ꝛ sic addit. non quidē aliquid realiter distinctū a primo intellecto. sed illo modo quo ratio substantie dicitꝰ addere ad rationē entis. qꝛ scꝫ secūdus cōceptꝰ aliqd explicat qꝺ non explicabatꝰ ꝑ primū. Similitꝰ ratio relationis addit ad rationē eēntie. quia explicat illud qꝺ non explicabatur ꝑ rationem eēntie. ꝛ licꝫ explicatū primo ꝛ explicatū 2º sint idē extra intellectū. non tamen in acie cogitātis vbi prius erat essentia ꝑ suam similitudinē ut obiectum. nō autē relatio illo modo erat ibi. Et enim talis additio ꝙ licꝫ ꝑmꝰ cōceptus dicat totam rem. ꝛ secūdus eandē. tamē neuter perfecte eā explicat. ꝛ ideo quia secūdus aliter dicit ꝛ explicat eā q̄ primꝰ ꝙ quelibet est similitudo ~~[illegible]~~ rei ꝛ tamē ille similitudines sūt dissimiliter eā repñtātes ac si reprēsentarēt diuersas res in deo vnus cōceptus dicitꝰ ad aliū addere. qꝛ tamē dissimilitꝰ repsentat a ꝑmo ac si ꝑmꝰ ꝛ secūdus diuersa repñtarēt ꝛ sic patet ꝙ nō seqtur si secūdus cōceptꝰ addit rem ad primū ꝙ in illa re sint duo ponētia in numerum ꝑm esse reale. sed solū in intellectu ꝛ in eē obiectiuo non eni addit aliā rem. sed eandem aliter obiicit q̄ primꝰ. ꝛ hoc voco addere. Istud aūt contingit ideo qꝛ nulla istarū rōnum rem intellectā adequat per omnia assimilando illi. ꝛ hec de ista questione dicta sufficiant.

Irca tertiā distinctionem primo queritꝰ. An vnus deus, et [illegible] ex creaturis demōstratiue cōcludi. Et arguitꝰ ꝙ sic. Nam dicit apostolus ad Romanos p. Inuisibilia dei ꝑ ea q̄ facta sūt intellecta ꝯspiciūtꝰ. sed hō nō eēt nisi ꝑ ea q̄ facta sūt posset demōstrari deū eē ꝑrimū enim qꝺ oportet de aliquo itelligi est an sit. Sed in oppositū arguitur sic. Ea que sūt fidei non sūt demōstrabilia. sed vnū deum esse est articulus fidei. igitur. In hac questione erit vnus articulus in quo taliter procedetꝰ. ꝙ ꝑmo ponā rationes sancti Tho. quibus ꝓbat vnum deū esse ꝑma parte et primo cōtra gentiles. 2º recitata rōne ponā impugnationes Aureoli cōtra illam. Et 3º replicabitur contra responsionē. ¶ Prima igitur ratio sci Tho. in ꝑma parte. q. 2ª arti. 3º. talis est. In istis sensibilibus inuenimꝰ esse ordinem causarū efficientiū. nec tamē inuenitꝰ nec est possibile ꝙ aliquid sit causa efficiēs sui ipsius qꝛ sic esset prius seipso qꝺ est impossibile. nō aūt est possibile ꝙ in causis efficientibꝰ ꝑcedatur in infinitum. quia in oībus causis efficientibus ordinatis ꝑmū est causa medij. ꝛ mediū est cā vltimi. siue media sint plura siue vnum tm̄. remota autem causa remouetur effectus. ergo si nō fuerit ꝑmū in causis efficientibꝰ. non erit vltimū nec medium. Sed si procedatꝰ in infinitum in causis efficientibus. non erit ꝑma causa efficiens ꝛ sic non erit nec effectus vltimus. nec cause efficientes medie quod patet esse falsum. ergo necesse est ponere aliquam causam efficientem primam quā omnes deū nomināt. ergo ꝛc̄. ¶ Item 2º sic. Certū est ꝛ sensu constat aliqua moueri in hoc mundo. omne autem quod mouetur ab alio mouetꝰ. nihil enim mouetur nisi ꝑm ꝙ est in potētia ad illud ad quod mouetur. mouet autē aliquid ꝑm ꝙ est actu. mouere enim nihil est aliud q̄ educere aliquid de potētia in actum. de potentia autē non potest aliquid educi in actum nisi per aliquid ens actu. sicut ignis calidus in actu facit lignum quod ē calidum in potētia esse calidū in actu ꝛ per hoc mouet ꝛ alterat ipsum. non ē autem possibile ꝙ idem sit simul in actu ꝛ potētia ꝑm idem sed solū ꝑm diuersa. quod enim est calidum in actu non potest esse simul calidū in potētia. sed est simul frigidum in potētia. Impossibile est ergo ꝙ idē eodem motu sit mouēs ꝛ motū ꝑm idem. uel ꝙ moueat seipsū. oportet ergo omne quod mouetur ab alio moueri ꝛ illud ab alio. hoc aūt non est procedere in infinitum. quia sic non esset aliqꝺ primū mouens ꝛ per ꝯñs nec aliqꝺ aliud mouens. quia mouentia 2ª non mouent nisi per hoc ꝙ sunt mota a primo mouēte sicut baculus non mouetꝰ nisi per hoc ꝙ est motus a manu. ergo necesse ē deuenire ad aliqꝺ ꝑmū mouēs qꝺ a nullo mouetꝰ ꝛ hoc oēs itelligūt deū. Huic ¶ Ad ista argumēta dicit Aureolꝰ i ꝑnti distinctiōe ꝙ sic

necessaria. p̄sertim dicit ad p̄mū q̄ illa ratio non ducit nisi ad corp⁹ eternū. sicut cōmētator ait 8° celi ⁊ mūdi. cōmēto. 22°. Ait eñ q̄ via loquētiū in lege nostra ad probandum deū esse nō ducit nisi ad corpus eternū. vnde dicendū est q̄ in efficientib⁹ est status s̄m philosophātes. Est eñ dare p̄mū efficiens ⁊ primū alterans ⁊ illud ē corpus celeste. ⁊ est dare p̄mū mouēs effectiue ⁊ illud ē prim⁹ motor cōiūct⁹ siue anima primi celi. ⁊ est dare p̄mū mouens p modum finis. ⁊ illud ē primū principiū de quo aliquid concipit motor orbis stellati. ⁊ alius motor orbis saturni ⁊ sic de alijs. ut dicit cōmētator. 12°. metaphisice cōmento. 44°. hec Aureolus i forma. Sed q̄ ista visio nō sufficiat arguitur sic. Nā s̄m Aureolū saltem rō sci Tho. cōcludit q̄ est dare p̄mū efficiēs Tūc arguitur sic. Aut tale quid p̄mū efficiēs est cā effectiua oīm aliorū ita q̄ nihil sit qd̄ nō sit effectū ab eo. aut aliqd est quod nō est effectum ab illo primo efficiente. Si primū. habet̄ propositū q̄ est vna cā oīm alior quorūcūq̄ effectiua quam dicim⁹ deū. si 2m. ergo sunt duo entia nō effecta sc3 ipsū primū efficiens qd̄ a nullo efficit̄. ⁊ illud aliud qd̄ ponitur non est effectū ab illo p̄mo efficiēte. quia si nō est effectū ab eo nō potest effici ab aliquo secundor efficiētū. quia illa non agūt nisi mota a p̄mo ⁊ in virtute eius. ⁊ sic a nullo erit effectū. sed istud eē falsū pbatur demōstratiue sc3 q̄ impossibile sit eē duo nō effecta ⁊ hoc p rōnes sci Tho. 2° ɔtra gētiles ca° 15° sic. Omne qd̄ cōuenit alicui non s̄m q̄ ipsū est p aliquā cām cōuenit ei sicut albū hoi. nam q̄ seipsū habet tanq̄ causā p̄mū ⁊ imediatum ē. vnde necesse ē q̄ sit per se ⁊ s̄m q̄ ipsū. impossibile est aūt aliquod vnū duob⁹ cōuenire ⁊ vtriq̄ s̄m q̄ ipsū. qd̄ eñ de aliq̄ predicat̄ s̄m q̄ ipsū nō excedit ipsū. sicut habere tres angulos duob⁹ rectis equales non excedit triangulū qui predicat̄ eidē ɔuertibilit̄. si igit̄ aliqd duob⁹ cōueniat nō vtriq̄ cōuenit s̄m q̄ ipsū est. impossibile ē igit̄ aliquid vnū de duob⁹ predicari. ita q̄ de neutro p cām dicatur. sed oportet uel vnū eē cām alteri⁹ sicut ignis est causa caloris corpi mixto cū vtrūq̄ calidū dicat̄. uel q̄ aliqd̄ tertiū sit causa vtriq̄. sicut duab⁹ cādelis accēsis ignis ē causa lucēdi. esse aūt dicitur de omni eo qd̄ est impossibile est igitur eē aliq̄ duo quor neutrū habeat causam essendi. sed oportet vtrūq̄ acceptor esse p cām uel alterū alteri ei⁹ cām essendi. oportet igit̄ q̄ ab illo cui nihil ē cā essendi sit omne aliud qd̄ quocūq̄ mō est. est aūt aliquid cui nihil ē causa essendi. ab eo igit̄ est omne qd̄ quocūq̄ modo ē. Si autē dicat̄ q̄ ens non predicat̄ vniuoce. nihilomin⁹ sequitur dicta h̄. non eñ de multis equiuoce dicit̄ sed analogice. hec ille in forma. Cōsimilem rōnē ponit de potentia dei q. 3a. art. 5. sic dicēs. Oportet si aliqd vnum inenit̄ in plurib⁹ q̄ ab aliqua vna cā in illis causet̄. nō eñ pōt esse q̄ illud cōe vtriq̄ ex seipso cōueniat cum vtrūq̄ s̄m q̄ ipsū ē distinguat̄ ab alio. ⁊ diuersitas causarū diuersos effectus inducat. cū igit̄ esse inueniatur in oībus rebus q̄ s̄m illud qd̄ sūt adinuicem distinguūt̄ oportet q̄ in eis nō ex seipsis sed ex aliq̄ causa eē tribuat̄. ⁊ ista videt̄ eē ratio platonis qui voluit q̄ ante omnē multitudinem eēt vnitas non solum in numeris: sed etiā in rerū naturis. hec ille.

Ex quib⁹ patet q̄ impossibile ē esse aliqua duo non effecta p̄cipue diuersarū rōnum sicut ponūt illi phi quor est dicta solutio ab Aureolo recitata. Si aūt dicerēt q̄ illa duo essent eiusdē rōnis. dicerent cōtra philm qui vult. 12° metaphisice. q̄ primū principiū nō potest multiplicari: quia non habet māam ⁊ preter hoc sunt multe rationes ɔtra hoc. nō eñ posset fingi q̄ essent in illa specie. quia cū quodlibet eorū esset necesse eē ⁊ in talibus non differt eē ⁊ posse eē tot essent talia quot possent eē. Et sic patet q̄ data visio est cōtra philiam nō solum cōtra fidem ⁊ veritatē. Forte posset aliter dici ad principalem rōnē q̄ sc3 non ē incōueniens q̄ sit pcessus in infinitum in causis efficientib⁹ ⁊ mobilib⁹. ⁊ q̄ nulla earum ē prima. ⁊ ad pbationem ibidem factā diceret̄: q̄ sic in partibus pportionalib⁹ cōtinui isto modo signatis q̄ sc3 2a medietas ɔtinui sit vltima pars pportionalis. ⁊ 2a medietas prime medietatis sit 2a pars proportionalis. ⁊ 2a medietas residue p̄cedētis sit 3a pars pportionalis ⁊ sic sine statu in illis nūquā partib⁹ pportionalibus ē vltimā signare: nō tn̄ primā simpliciter. ita in causis efficientib⁹ ⁊ mobilibus est vltima. nō aūt aliqua simplicit̄ prima: ⁊ tn̄ in eis est ordo. Dicit̄ q̄ instātia nulla ē. quia i ordine ptiū pportionalium precedēs nō est causa posterioris. secus est in ordine causarū dicto mō ordinatarum. nec in ordine illarū partiū posterior dependet a prima eēntialiter. ideo instantia non valet. Et si dicat̄ q̄ ista ppositio. in causis essentialiter ordinatis primū est causa medij ⁊c̄. ista non habet euidentiam a ponente infinitatē cārū. imo ille diceret q̄ sic arguens petit p̄ncipium. diceret eñ q̄ lic3 in tali ordine p̄us sit causa posterioris. nō tamē primū est causa medij q2 ibi nullū est p̄mū. S3 hoc non valet q2 accepta tota multitudine cārū mouētiū preter illam que est prima effectiui. q̄ritur aut tota ista multitudo est mouēs ⁊ mota. aut aliqua ps eius est mouēs ⁊ non mota. Si 2m. igitur est ibi dare p̄mā causam mouentē que mouet alias ⁊ non mouet̄ ab alia qa omnes ille cause sūt adinuicē ordinate ita q̄ posterior mouet̄ a priore. si det̄ primū arguit̄ sic. Tota ista multitudo ē mouens. motor igit̄ se habet in rōne vni⁹ mouentis moti vltra. igit̄ aliqd extra istam multitudinem mouet illā ⁊ a nullo mouet̄: ⁊ sic habet̄ ppositū. Nec valet si dicat̄ q̄ tota multitudo numeror excedentiū ⁊ excessorū est excessa ⁊ tn̄ a nullo est excessa. quia nec a numero finito nec ab infinito. hoc nō valet. quia illa totalis multitudo numeror excessorū ⁊ excedentium. non ex hoc habet q̄ excedat quia excedit̄. sed totalis multitudo causarum mouentiū ⁊ motarū non aliunde mouet nisi qa mouet̄. vñ remoto mouēte illarū remouet̄ aliquid moueri ab illa. nō sic in numeris. q2 nō ex hoc illa multitudo excedit q2 excedit̄. iō ñ o3 q̄ sit aliq̄ excessa.

Et si dicat̃ q2 nõ plus apparet euidens ꝙ oĩs mul/
titudo mouens mota ab aliquo moueat̃ q̃3 ꝙ omnis
multitudo excedens excessa ab aliq̃ excedat̃. dici/
tur ꝙ non ẽ simile. quia omnis multitudo mouens
quãtacũq3 sit ex quo mouet oportet ꝙ sit in actu: ⁊
similiter ex quo mouet̃ est in actu aliqualiter. s3 nõ
oportet ꝙ sit dare ĩ actu totã multitudinẽ nũeroꝝ
excessoꝝ. q2 illi sũt in potẽtia ꝑ maiori parte ⁊ nul
lo modo in actu. Illud aũt quod ẽ in actu ſm se to/
tum põt accipi ut vnũ. non aũt illud qḋ est in potẽ/
tia. ideoq3 finaliter dico ꝙ non oportet totã mul/
titudinem numeroꝝ quoꝝ quilibet est excessus eẽ
excessam. s3 oportet totã multitudinem mobilium
que mouent ab aliquo moueri ⁊ presertim quia di/
uersa inq̃ntum h9 non cõueniũt in aliquẽ ordinẽ. s3
oportet hoc esse ab aliq̃ vno quod ꝑ se intendit illũ
ordinẽ. igit̃ in ordine mouẽtiũ ⁊ motoꝝ dicto modo
ordinatoꝝ oportet deuenire ad aliquid quod non
moueat̃: ⁊ ẽ causa illius ordinis ⁊ hoc ẽ deus. Item
qñcũq3 multa agẽtia mouent mota ex hoc ꝙ mota
totalis multitudo eoꝝ est quid potẽtiale ad sic mo/
uendũ. quia hoc patet in quacũq3 multitudine fini/
ta. nec hoc põt negari nisi ꝑtransiendo in multitudi/
ne infinita. Sed omne potẽtiale ad hoc ꝙ exeat in
actũ indiget aliq̃ ente actu qḋ illud reducat in actũ
Itẽ ante omne potẽtiale est aliquid actuale cũ act9
simpliciter p̃cedat. 9° metaphisice. sed tota illa mul/
titudo ẽ quid potẽtiale cũ moueat̃: ergo ẽ aliqs act9
imobilis illa p̃cedes. ¶ 2a ratio sci Tho. ad ꝓbãdũ
vnũ deũ esse talis ẽ. In reb9 inueniũtur diuersi gra/
dus. inueniẽt̃ eñi aliquid magis bonũ: ⁊ aliqd minus
bonũ verũ nobile ⁊ sic de alijs h9. sed magis ⁊ min9
dicunt̃ de diuersis ſm ꝙ appropinquãt diuersimo/
de ad aliquid quod ẽ maxime tale. sicut magis cali/
dũ est quod magis appropinquat maxime calido.
est igit̃ aliquid qḋ est verissimũ ⁊ optimũ ⁊ nobilissi/
mũ. ⁊ per ↄ̃ns maxĩe ens. nã que sũt maxime vera
sunt maxime entia. ut dicit̃ 2° metaphisice. Qḋ aũt
dicit̃ maximũ in aliq̃ genere ẽ causa oĩu3 que sũt il/
lius generis. sicut ignis q̃ est maxime calidus est cã
omnũ calidorum ut in eodẽ li° dicit̃. Est enim ali/
quid qḋ est cã esse ⁊ bonitatis ⁊ cuiuslibet ꝑfectiõis
rebus oĩbus ⁊ h̃ dicim9 deum. hec ille. ¶ Ad hanc ra/
tionẽ dicit Aureolus ꝙ non ẽ multũ efficax. nã al/
bedo est mẽsura coloꝝ ⁊ maximum in illo genere. ⁊
colores sũt magis ⁊ min9 nobiles ꝑ accessũ ad albe/
dinẽ. nec tñ eos effectiue ꝓducit. vñ nõ est vniuer/
saliter verũ mẽsuram eẽ cãm mensuratoꝝ. hec ille.
¶ S3 ꝙ ista rñsio argumẽtũ nõ infringat nec instan/
tia quã fert aduersus maximã phi valet. sicut enim
dicit scũs Tho. de potẽtia dei. q. 7. arti. 4°. Accidẽ/
tia non sũt entia nisi ꝑ relationẽ ad substãtiã que est
primũ ens. ⁊ ideo nõ oportet ꝙ efficiãtur uel mẽsu/
rentur aliq̃ primo qḋ est accñs: sed aliq̃ primo qḋ est
substãtia. ⁊ h̃ loquẽdo de mensura prima ⁊ quo ad
entitatẽ. lic3 mẽsurent̃ aliq̃ mẽsura ꝑxima sui gene/
ris. s. albedine q̃ est maxima in genere coloꝝ q2 sup/
abũdat alijs q̃tum ad lucẽ que ẽ formale in cõpo/
sitione coloris ⁊ ſm h̃ est mensura aliorũ colorũ: ut
dicit scũs Tho. de veritate q. 2. arti. 4°. ad 4m. Di/
cit enĩ ibidem ꝙ albedo nõ ẽ mẽsura colorũ quo ad
mãle. sed quo ad terminationẽ diaphoni vñ in spe/
cie albedinis nõ inuenit̃ totũ qḋ in alijs colorib9 in/
uenitur: vñ alij colores non sũt in albedine sicut in
cã. hec ille aliquib9 additis. Ar. etiã ponẽs predictã
maximã loquatur de principio veritatis s3 de mo/
tor... celoꝝ que sũt omnino causa in esse ⁊ veritate
ſm ꝙ exponit cõmentator in 2° metaphi. sc. cõmẽ/
to 4°. Non valet igit̃ instãtia de accidẽtib9 quoꝝ
nullũ est mensura ꝑma. nec ꝑmũ principiũ alicui9.
Quõ autẽ intelligat̃ dicta maxima phi [illegible] scũs
Tho. sup eodẽ 2° metaphisice dicens. Unũquodq3
inter alia dicit̃ maximũ ex quo causat̃ in alijs aliqd
vniuoce predicatũ de eis. sicut ignis ẽ cã caloris in
elemẽtis. vnde cũ calor dicat̃ vniuoce de igne ⁊ de
elemẽtatis corporib9 sequit̃ ꝙ ignis sit calidissim9.
facit aũt Ar. mẽtionẽ de vniuocatiõe: q2 qñq3 con/
tingit ꝙ effectus nõ peruenit ad similitudinẽ cause
ſm eandẽ rationẽ speciei ꝑpt̃ excellẽtiã ipsi9 cause.
sicut sol ẽ causa caloris in istis inferiorib9 nec tamẽ
corpora inferiora possũt recipere impressionẽ solis
aut alioꝝ corporum celestiũ ſm eandẽ rationẽ spe/
ciei cũ non coĩcent in materia. ⁊ ꝑpter hoc non dici/
mus solẽ esse calidissimũ sicut ignẽ. sed dicim9 solẽ
eẽ aliqd ampli9 q̃3 calidissimũ. nomẽ aũt vitat nõ ẽ
ꝓpriũ alicui speciei. s3 se habet coĩter ad omnia en/
tia. vnde illud qḋ est causa veritatis ẽ causa coicãs
cum effectu in noĩe ⁊ rõne coĩ. sequitur ꝙ illud qḋ
est posteriorib9 causa ut sint vera sit verissimũ. hec
ille. Ex quo patet ꝙ mens phi ẽ ꝙ omnia que coĩ/
cant in aliqua rõne generis reducũtur ad aliquod
p̃ncipium qḋ summe participat rõnem illius gene/
ris: uel aliquid perfectius rõne illius generis sicut
omnia calida ad aliquid calidissimũ uel perfectius
q̃3 si esset calidissimũ. ⁊ oĩa colorata ad aliquid colo/
ratissimũ ul' perfecti9 q̃3 coloratissimũ ⁊ sic de cete/
ris. Et constat ꝙ loquebat̃ de principio effectiuo ⁊
non de fine sicut patet in suo exẽplo posito de igne
respcũ calefactibiliũ. ¶ 3a ratio sci Tho. talis ẽ vbi
supra s3 ꝑma parte ⁊ de potẽtia dei. Uidem9 inqt
ꝙ aliq̃ que cognitione carẽt s3 corpora naturalia
operantur ꝑpter finem. qḋ apparet ex hoc ꝙ semꝑ
aut frequenti9 eodẽ modo operant̃ ut consequant̃
illud qḋ est optimũ. Ex quo patet ꝙ nõ casu sed ex
intentiõe ꝑuenũt ad finẽ. ea aũt que non habẽt co/
gnitionem non intendũt finẽ nisi directa ab aliquo
cognoscẽte ⁊ intelligente. sic sagitta a sagittatore. ẽ
est aliquis intellect9 a quo omnes res naturales ordinan/
tur ad finem ⁊ hunc dicimus deũ. hec ille in forma.
¶ Ad hanc rõnem dicit Aureolus ꝙ non demõstrat.
diceret̃ enim ꝙ omnia dirigũtur in finem ⁊ inclinã/
tur ex formis suis in ꝓprijs naturis. nec indiget ali/
quo extrinseco imprimente istã inclinationẽ ⁊ ideo nõ
ꝓbaretur ex hoc uel ꝑ hoc aliquis extrinsec9 intel/
lect9 omnia ꝓducẽs. Et si dicat̃ ꝙ tunc ordo vniuer/
si erit a casu dicẽdum ꝙ nõ. imo erit per se. cũ ordo

[illegible] rerum hec [illegible] Sed ista respō [illegible] sanctus Thomas de veri tate q [illegible] impbebat [illegible] quod ponit ista responsio [illegible] omnia procedat ex necessitate causarum precedentiū scʒ agentis uel materie. ꝛ dñter [illegible] forme [illegible] agens [illegible] arguit eñ sic. Causa materialis ꝛ agens inq̄ntum hm̄ sunt causa essendi ipsi effectui. non aūt sufficiunt ad causandum bonitatem in effectu ſm quā sit cōueniēs ꝛ in [illegible] opitulctur: verbi gratia. calor de sui ratione q̄ntum ē de se habet dissoluere. dissolutio aūt nō est bona ꝛ conueniens nisi vsq3 ad certum terminū ꝛ modum. vñ si non poneremus aliam causam p̄ter calorem ꝛ hm̄ agentia in natura. non possemus assignare causam quare res cōuenienter fiūt ꝛ bene. omne aūt quod non habet dẽminatā causam. a casu accidit. vñ oporteret ſm predictā positionē ut omnes cōueniētie ꝛ vtilitates que inueniunt̄ in rebus essent casuales. hec ille i forma. Ex quibus patet ꝙ natura rei nō cognoscentis nō sufficit ad hoc ꝙ reꝝ operationes sint conuenientes ipsis naturis rerū. ꝛ cum hoc sint vtiles ꝛ bone ac cōueniētes alijs. nunc isto modo nūc illo nunc ſm istam actionē nūc ſm aliam. istas verūtamē vtilitates videmus semp aut in maiori parte accidere i operibus nature. vñ oportet ꝙ preexistat aliquis intellectus qui res naturales in finē ordinet ad modum quo sagittator dat sagitte certū motū ut tendat ad determinatū finē. vñ sicut percussio que fit p sagittam nō tm̄ dicitur opus sagitte sed proijcientis. ita etiā oē opus nature dicit̄ a philosophis opus intelligētie. ut dicit sanctus Tho. ibidem. Eandem nihilominus responsionē improbat aliter 3° contra gētiles. ca° 63° scʒ probando ꝙ natura rerū ꝛ quiditas nō sufficiat ad hoc ut res determinatos fines intēdāt. Et idem ꝓbat de veritate vbi sup̄. Arguit g̃ sic. Ea que ſm suam naturā sunt distincta in vnū ordinem nō cōueniūt nisi ab vno ordināte colligant̄ in vnū. in vniuersitate aūt rerū sunt res cōtrarias ꝛ distinctas naturas habētes que tamē omnes i vnū ordinē cōueniūt. cum quedā i opatiōes quarūdā [illegible] quedā aūt a quibusdā [illegible] cooperant̄. oportet g̃ ꝙ sit vnus vniuersoꝝ gubernator ꝛ rector. vñ i virtute maioris hm̄ argumēti phi posuerunt animam esse armoniam ꝓpter cōseruationem cōtrarioꝝ in corpe animalis. Ex quib⁹ patet ꝙ nullus phus [illegible] responsionē quā iste fingit. C 4° rō sci Thome talis est. Inuenimus inquit in rebus quedā q̄ sunt possibilia esse ꝛ nō. impossibile ē aūt omnia q̄ sūt talia esse. quia quod possibile est nō eē quandoq3 nō est [illegible] possibilia nō esse aliq̄n nihil fuit i reb⁹ [illegible] tūc nihil esset modo. qꝛ quod nihil ē [illegible] aliquid quod est. si igitur nihil fuit ens impossibile fuit ꝙ aliquid inciperet esse ꝛ modo nihil eēt qđ patet eē falsum. non igitur omnia entia sūt possibilia. sed oportet aliquid eē necessarium in rebus. oē aūt necessariū uł habet causā sue necessitatis aliunde uł nō habet [illegible] est aūt possibile ꝙ pce

datur in infinitū in necessarijs que hūt causam sue necessitatis sicut nec in causis efficientib⁹ ut ꝓbatū est. g̃ necesse est ponere aliquid qđ ē p se necessariū nō hns causam sue necessitatis aliunde. sed qđ ē causa necessitatis alijs. ꝛ hoc dicimus deū. hec ille i forma. [illegible] hāc rationē dicit Aureolus ꝙ phi negarēt ꝙ necessaria haberēt causam sue necessitatis efficientem uel cōseruantē. q̄uis cōcederēt ꝙ haberent causam finalē ꝛ extra rem ꝓpter eē illa nō demonstrarēt eis vnū efficiēs. hec Aureol⁹. Sed ista respōsio non valet. predictū enī ē supi⁹ p rōnes sci Tho. ꝙ impossibile ē aliquid eē qđ nō sit a deo sicut ab efficiente p̄mo. qđ etiā ꝛ nūc ꝓbat̄ p rōnes eiusdē de potētia dei. q. 3. arti. 5°. Cū aliqđ a plurib⁹ diuersimode participat̄ oportet ꝙ ab eo in q̄ pfectissime inuenitur attribuat̄ oībus illis in quibus impfecti⁹ inuenit̄. nā ea q̄ positiue ſm magis ꝛ min⁹ dicunt̄ hoc hūt ex remotiori uel ꝓpinquiori ad vnū. si enī vnicuiq3 eorū ex seipso illud cōueniret nō eēt rō q̄ pfectius in vno q̄ in alio inueniret̄ sicut videm⁹ ꝙ ignis qui ē in fine caliditatis ē p̄ncipiū caloris oīb⁹ calidis. est aūt ponere vnū ens qđ ē pfectissimū ꝛ verissimū ens. qđ ex hoc ꝓbat̄. qꝛ est aliqđ mouens oīo imobile ꝛ pfectissimū ut a phis est ꝓbatū. oportet igit̄ ꝙ oia alia min⁹ pfecta ab ipso esse recipiant. ꝛ hec est ꝓbatio phi 2° metaphisice. Item illud qđ est p alterū reducit̄ sicut in causam in illud qđ est p se. vñ si esset vnus calor p se existēs oporteret ipsū eē causā oīū calidorū que p modū participatiōis hūt calorē. ē autē ponere aliqđ ens qđ ē ipsū suū eē. qđ ex h ꝓbat̄. qꝛ oportet eē aliquod p̄mū ens qđ sit actus purus in q̄ nulla sit cōpositio. vñ oportet ꝙ ab illo vno ente oia alia sint quecunq3 nō sūt suū eē sed hūt eē p modū participationis. hec ille. Ex quib⁹ patet ꝙ impossibile est ꝛ cōtra veram philosophiā eē aliqua necessaria mł̄ta quorum vnū nō sit ꝓductū ab alio. nec eē. sicut iste fingit dicere phos de celis ꝛ eoꝝ motorib⁹ quorū nullū dependet a p̄mo ente nisi in genere cause finalis. Qđ uero ꝓbat eē 3 phum. s. ꝙ aliqua necessaria habeāt causam finalē ꝛ nō efficientē. utputa ꝙ p̄mū sit finis ꝛ nō efficiēs. Arguit̄ igit̄ sic. Scđm phos ꝛ veritatē p̄mū mouens ꝛ agens ē vltim⁹ finis. g̃ solutio illa nulla ē a quocūq3 dicit̄. tenet ɔña. qꝛ ſm hūc ille vltim⁹ finis nō solū mouet motiōe p modū finis. sed motione efficiētis. assūptū ꝓbat sic scūs Tho. de malo. q. 6 arti. p̄ sic. Appetibile mouet appetitū. p̄mū autē mouens oportet esse oīo non motū. g̃ necesse est ꝙ p̄mū ꝛ vniuersale agens sit ipsum p̄mū ꝛ vniuersale appetibile id est p̄mū ꝛ vniuersale bonum qđ omnia opatur ꝓpter appetitū sui ipsius. hec ille. Et p̄ cōtra gentiles ca° 75° ꝓbat idem assumptū. Et similit̄ p̄ma pte. q. 44. arti. 4° sic. Omne agens agit ꝓpter finem. aliter ex actione agentis nō magis sequeret̄ hoc q̄ illud nisi a casu. est aūt idē finis agentis ꝛ patientis inq̄ntum hm̄ sed aliter ꝛ aliter. vnū enī ꝛ idem est quod agens intendit imprimere ꝛ patiēs intēdit recipe. sūt aūt q̄ simul agūt ꝛ patiūt̄ que sūt agentia impfecta. ꝛ in his contingit ꝙ etiā in agēdo

intendant aliquid acquirere. sed primo agenti qui est tantum agens nõ conuenit agere propter acquisitionem alicuius finis sed intendit solum cõicare suã pfectionẽ q̃ est eius bonitas. et vnaqueq; creatura intendit consequi suam perfectionẽ que ẽ similitudo pfectionis et bonitatis diuine. sic ergo diuina bonitas est finis vltimus omnium rerum. hec ille. Ex quibus patet q̃ illa ratio habet idem mediũ qd̃ alie scz q̃ quia est primũ agẽs. ideo nihil recipit. ac per hoc exterior finis eum non mouet quod tamen oporteret si ageret propter aliquem finẽ. tunc enim reciperet ab eo cognitionẽ uel delectationem uel perfectionẽ sicut ab obiecto saltẽ q̃ primo agẽti nullo modo conuenit. sic ergo patet q̃ contra rationẽ ẽ ponere q̃ vltimus finis non sit primũ agens et motũ executiue causans. Quod etiã ista responsio nunq̃ fuerit de mente Aristotelis aut cõmentatoris scz. nullum necessarium habeat causam productiuã in esse uel cõseruatiuã. patet. nam 5° metaphisice ca. de necessario tam philosophus q̃ cõmentator dicunt q̃ aliquod est necessariũ quod habet causam. licz cõmentator dicat ibidem necessarium 2° modo non esse ita proprie necessariũ sicut illud quod est primo modo necessariũ. et velit similiter nullum necessarium habere causam generantem. q̃ autem loquatur de causa effectiua patet. nam ibi distinguit necessarium in necessariũ per se quod non habet causam dantem illi necessitatem. et in necessarium quod habet causam dantem illi necessitatẽ. dare aũt dicit causam agentem non finalem. Item 8° physicorum pticula. 15. dicit philosophus q̃ Democritus non bene dicit in hoc q̃ nullius necessarii oporteat querere causam. Hoc inquit philosophus iudiciũ in quibusdam rebus nõ ẽ verũ. triangulus enim semp habet tres angulos equales duobus rectis. sed principiũ est ad hanc rem eternã. principia vero nõ habent aliquas causas et sunt eterna. hec philosophus. vbi cõmentator. sermo Democriti et sequentium eius q̃ res necessarie nõ dicunt habere causas est verus in quibusdam rebus et falsus in quibusdam. triangulũ enim habere tres angulos equales duobus rectis est necessariũ et tamen habet causam. hec cõmentator et post. et itendebat Aristoteles declarare q̃ multa necessaria habent causas. hec ille. constat aũt principia respectu finis non habere rationẽ cause finalis. ergo falsum est q̃ fm Aristotelem nullũ necessariũ habeat causam nisi finalem. Item q̃ prima substantia et primum ens non solum sit finis omnium sed etiã effectiua et dans eẽ omnibus fm mentem philosophi et cõmentatoris. patet. nam Auerrois. 12° metaphisice cõmento 7° sic dicit. Quod quod est principium [illegible] ẽ principiũ numeri. et quod ẽ principiũ numeri est principiũ essendi. idem enim contingit et hoc in omnibus. et cum hoc ita sit apparet per inductionẽ. manifestum est enim q̃ vnũ in quolibet genere est aliqua natura simpliciter que quia est principiũ esse illorum eiusdẽ generis ẽ principiũ numeri eorũ et intendit q̃ cum huic iunctũ fuerit. qd̃ declaratũ ẽ in phisicis. hoc est primũ motorẽ eternũ et absolutũ ab omni materia. et declarauerit post q̃ hoc non solummodo ẽ principiũ tanq̃ motor sed tanq̃ forma et fi

nis. declarabit q̃ illud est [illegible] de quo [illegible] tum. [illegible] ẽ actus vltimus cui nõ admiscetur potẽtia. [illegible] Item q̃ fm mentẽ eorum primũ agẽs [illegible] idem patet. nam cõmentator 12° metaphisice cõmento 37° sic ait. Dictũ est in 8. physice q̃ motores corpora celestia [illegible] materia et q̃ [illegible] actu. quia propter [illegible] motus [illegible] hec autem [illegible] scz illud quod mouet nos in loco fm q̃ est agens et quod mouet nos fm q̃ est finis. et habet duplex esse scz in aia et extra aiam. qd̃ aũt est in aia ẽ agens [illegible] fm id q̃ extra aiam est mouens fm finẽ. verbigratia qñ balneũ habet duplicẽ formã in aĩa et extra aiam et propter illã formã q̃ est in aĩa desideramus illã formã q̃ est extra aiam. igitur forma balnei inq̃tũ est in aĩa ẽ agens desideriũ et motũ. fm aũt q̃ ẽ extra aiamẽ finis motus. si igitur forma balnei nõ eẽt in mã tunc moueret fm agens et fm finẽ sine aliqua motiõe cõtingente. et sic intelligẽdũ ẽ de mouẽtibus corpora celestia. fm igitur q̃ intellecta ista sunt forme eorum sũt mouentia fm agens. fm autẽ q̃ sũt eorum fines mouent ab illis fm desideriũ. hec ille. Item cõmẽto. 42° dicit q̃ primus motor habet potentiã infinitã. et ẽ causa pmanentie celi. Item cõmento. 44° dicit cõmẽtator. Quod aũt moderni dicũt substantiã primã esse prorem motore toti⁹ falsũ est. quelibet enim substãtia istarum est pncipiũ substãtie sensibilis fm motorẽ et fm finẽ. et ideo dicit Aristoteles q̃ si alique substantie eẽnt non mouentes eẽnt ociose. qd̃ autẽ mouit eos ad hoc dicendũ. est illud q̃ potest dissolui a quolibet exercitato in hac sciã. dicunt enim q̃ apparet ex istis intelligẽtijs q̃ quedam earum cõsequit sicut causatũ causam. prima aũt substãtia debet esse vna et simplex in fine. ab vno aũt et simplici non puenit nisi vnũ. et a motore primi celi prouenit anima primi celi et motor orbis consequentis necesse ẽ igitur ut sit non simplex. habet ergo cãm priorẽ iste aũt sermo ẽ imaginabilis. nõ enim est illic pueniẽs neq; consecutio neq; actio. ita ut dicamus q̃ vna actio tantum consequit vnũ agentẽ. tantum enim est illic causa et causatum fm q̃ dicimus q̃ intellectum est causa intelligentis. et cum ita sit nõ ẽ impossibile ut illud qd̃ ẽ per se intelligentia sit causa plurium entiũ fm q̃ ex eo intelligunt multi modi. illud igit qd̃ intelligit motor iouis de primo motore et est causa in aia celi aliud est ab eo qd̃ intelligit ex eo motor orbis saturni. et similiter de vnoquoq; eorũ est intelligendo causam propriã. et fm hoc omnes motores eorum intendũt fm ordinem totius. hec ille. Ex quibus patet q̃ deus quẽ vocat primã substãtiã nõ solũ ẽ finis substãtie sensibilis imo est causa mouens et quodlibet sic simplex [illegible] eo procedũt multa fm q̃ multa intelligit [illegible] multipliciter intelligã nõ solũ [illegible] separate. Intendũ etiã q̃ cũ dicit cõmẽtator q̃ [illegible] causam et alias intelligentias nõ ẽ causa et causatum. nec actio nec cõsecutio et c. non intẽdit negare deum effectiue pducere alias intelligentias. sed solũ intendit q̃ deus [illegible] nõ pducit eas p actionem

que est extractio alicui⁹ de potentia in actū. sed solū
p actum intellectus ꝛ volūtatis que ē actio īmanens
agenti nō transiēs in passū extrinsecū. ꝛ hoc ē verū.
[illegible] 2° metaph. cōmēto 4° sic ait. Oportet ut ma-
xime verū sit illud qđ est causa maxime veritatis in
quolibet genere entiū ꝛ magis digna in esse ꝛ veri-
tate q̄ illa quoꝝ ē causa in suo genere. ꝛ manifestū ē
q̄ hec ē pma causa omniū entiū ut declaratū est in
scientia naturali q̄ illa causa ē magis digna in esse
ꝛ veritate q̄ oīa entia. oīa eni entia nō acquirūt esse
ꝛ veritatē nisi ab ista causa. est igr̄ tm̄ ens ꝛ verū p se
ꝛ verū p se. ꝛ oīa entia ꝛ vera p esse ꝛ veritatē ei⁹. hec
ille in forma. Et patet q̄ nō loquit̄ de causa finali. tū
quia de illa causa nulla mentio fit in 8° physicorū. sed
solū de efficiēte. vbi dicit cōmentator esse declaratū
pmā causam eē cām omniū aliorū. tum q̄ si loqueret̄
de fine nō diceret q̄ alia acquirūt eē a pma causa sꝫ
potius ppter pmā causam. nō eni dicim⁹ [illegible] pe-
triū a g^{mo} sed propter g^{m}. Hāc etiam intentionem ha-
buisse cōmētator manifeste pādit in tractatu de sub-
stantia orbis. vbi sic dicit 3° ca° Et debes scire q̄ cor-
pus celeste nō indiget virtute mouēte in loco tm̄. sed
etiam virtute largiente in se ꝛ in sua virtute ꝛ in suā
substātiā pmanētiā etnā. qm̄ ꝛ si sit simplex ꝛ nō hñs
in se potētiā ad corruptionē. tñ ē finite actiōis necio.
q2 est finitarū dimensionū ꝛ determinataꝝ a supficie
continente ipsū. ꝛ oē tale cū intellect⁹ posuerit ipsum
esse p se absq3 eo q̄ aliquid largiat̄ ipsi pmanentiā ꝛ
eternitatē. necesse erit ut ita sit de finitate sue pma-
nentie sicut de finitate sue actionis. ꝛ ideo necesse est
in intellectu potentiā eē huic largientē permanentiā
eternā quēadmodū largit̄ ei ppriū sue actiōis motū
que ē eternitas inter ceteros motus. s. motū localē in
circuitu. ꝛ figurā ppriā ipsi motui. s. spericā. ꝛ mēsurā
ppriā vnicuiq3 istoꝝ corporū. ꝛ cōuenientiā inter ea
ad inuicē in ordine ꝛ quātitate. ita q̄ ex oibus pficiat̄
vn⁹ actus. s. totus mūdus. nulla eni est differentia int̄
virtutis actiue indigentiā in omni corpe simplici. aut
in vno cōposito ex simplicib⁹ hꝫ. ꝛ indifferenter siue
illud corpus fuerit generatū siue nō generatum. vñ
videm⁹ celum habere vnā virtutē non tm̄ mouentē
oīa sed agentē ꝛ conseruantē omnia. sicut est disposi-
tio in corpe hominis ꝛ in corpe facto ppter finē pro-
priū. finis aūt significat agēs actiōe ppria. sicut mo-
tum significat mouēs. sed agentiū quoddā est agens
pus tepore acto. ꝛ ē omne quod fit in spera mundi. ꝛ
[illegible] agens ꝛ acti quoddā ē nāliter pus nō tepore ꝛ est
[illegible] quē sequit̄ tempus ꝛ [illegible] agēs. s. faciēs
[illegible] in dispositiōib⁹ necessarijs in [illegible] fine ppt
quod fuit. ꝛ cū hoc ignota erūt quidā eē de opinione
Ar. dixerūt ipsum nō dicere causam agentē solū sed
tm̄ cām mouentē. ꝛ illud fuit valde absurdū. ꝛ nō est
dubiū in hoc q̄ agens ipsum ē mouens ipsum. qđ eni
mouet ipso motu proprio est illud quod largit̄ [illegible]
dispositiones per quas motū ppriū acquirit. ꝛ illa ē
virtus [illegible] quam laudat Ar. in multis locis in libro de
celo ꝛ mundo ꝛ indicat ipsā eē nobiliorem celo ꝛ al-
[illegible] hec cōmentator in forma. Et ca° 6° et vlti° de

cit. Declaratum est ex istis oib⁹ q̄ dator cōtinuatiōis
motus ē dator motus celi. ꝛ si ipse nō eēt destrueret̄
motus. ꝛ si motus ꝛ celū. celū eni ē ppter motū suū. ꝛ
si mot⁹ celi destrueret̄. destrueret̄ mot⁹ entiū īferioꝝ
ꝛ sic mundus. ex quo verificat̄ q̄ dator cōtinuatiōis
motus ē dator esse alijs entibus. hec cōmentator. Ex
quibus oibus patet manifeste q̄ fm̄ mentē phi ꝛ cō-
mentatoris pmū pncipiū est causa non solum per mo-
dum finis. imo per modum mouentis ꝛ agentis ꝛ lar-
gientis esse oib⁹ alijs entib⁹. ꝛ p ɔñs respōsio data ad
rōnē sci Thome non processit de ɔsilio ꝛ assensu Ar.
ꝛ cōmētatoris. Uerūtñ ɔtra dictā rōnē ꝛ replicā fa-
ctā cōtra responsionē instat arguens dicēs illam ma-
ximam qua dicit̄ q̄ omne ens per participationem ē
effectiue ab ente per essentiā. nō videt̄ habere omni-
modam veritatē. nam ignis per suā essentiā determi-
nat sibi calorem. nec tñ vbicunq3 participat̄ calor ibi
est per actionē ignis. nam stelle generant calorem in
medio. Item addit q̄ alia ppositio est falsa in qua di-
citur q̄ sit aliquid quod non habeat esse p suā eēntiā.
hoc inquit nō ē verū. q2 imo omne ens ē p suā essen-
tiā. q2 essentia sua ē ei ratio essendi. participatio aūt
non ē aliud nisi q̄ oīa entia sūt quedam particulares
entitates pter pmū quod ē tota entitas subsistens. sꝫ
hoc nō inferret q̄ oīa essent effectiue ab alio psertim
si creatio non eēt. ¶ 3° pōt instari cōtra rōnē pncipa-
lem. non eni videtur verū q̄ omne qđ ē possibile non
esse q̄nq3 non sit uel desinat esse. nam elemēta habēt
potentiam ad non esse. ꝛ tamen elementa nūq̄ desi-
nent. ¶ Ad pmā instantiā dico q̄ illa maxima debet
sic intelligi. Omne quod ē aliquale per participatio-
nem ē tale per actionē illius qđ est tale p essentiā. uel
per actionē actus qđ euidenter cōtinet hoc quod est
tale p eēntiā. Et sic patet q̄ instātia facta de igne nō
valet. licꝫ non solū scūs Thomas vtatur illo exēplo
sed etiā Ar. 2° metaphisice ꝛ cōmētator. sed exēplo-
rum nō requirit̄ verificatio. vñ dico q̄ omne calidū
ē calidū per actionē ignis uel alicui⁹ quod totā ignis
actualitatē cōtineat essentialiter ꝛ in virtute. sicut ē
sol aut aliud corpus celeste. ꝛ maxima in isto sensu sū-
pta potissime demonstrat intentū. s. q̄ cum deus sit
ens per essentiā oportet q̄ sit causa omnis rei haben-
tis eē participatum. uel aliquid quod deum ɔtineat
euidenter ꝛ in virtute si quod sit tale. ꝛ sic patet q̄ in-
stantia est verbalis. Solutio aūt instantie est de mē-
te sci Thome. pma parte. q. 44. arti. 3° ad 2^{m}. vbi sic
arguit. Omne quod est per participationē reducitur
ad aliquid p se existēs ut ignitum ad ignem. sed que-
cunq3 sunt in rebus sensibilibus sunt solum per par-
ticipationem alicui⁹ speciei. qđ ex hoc patet q̄ in nul-
lo sensibilium inuenitur solum id quod ad rationē spe-
ciei pertinet. sed adiunguntur pncipijs speciei pnci-
pia indiuiduātia. oportet igitur ponere ipsas species
p se existentes. ut per se equū ꝛ hō. [illegible] argument.
Et respondet dicendū q̄ de ratiōe hominis est q̄ sit
in materia. ꝛ sic non potest inueniri homo sine materia
hac. licꝫ igitur hic homo sit per participationē speciei
non tamen potest reduci ad aliquid per se existens in

eadem sed ad speciem superexcellentē. sicut sūt sube separate. Eadē ratio ē in alijs sensibilibus. hec ille. Ex quibus manifeste patet q̄ omnis calor participatus oportet q̄ sit a calido p essentiam uel ab aliquo superiori ad calorem si subsisteret. et sic de alijs omnibus. ¶ Ad secundā instantiā dicit q̄ solus deus ē p essentiam: sic q̄ eē est de ratione eēntie dei. nō autē de ratione alicuius essentie create. et similiter nulla eēntia creata est vltimū et proximū formale quo aliquid est. secus ē de eēntia diuina. et ista deo duce longe pluri⁹ probabuntur alias. ¶ Ad tertiā instantiā dico q̄ elementa et si sint possibilia nō esse: durant tamē hoc eis prestāte aliquo quod ē necesse eē: qd̄ potest ea i eternum conseruare. sed si nullum tale eēt necessario existēs. tunc pculdubio terra non eēt. uel etiam si illud necessario existens elemēta et alia que potētiā habēt ad non eē sue nature cursum p agere sineret: tota materia que nunc est sub forma terre quandoq̧ eēt sub alia forma. et sic illud elemētū terre quod nūc ē nūq̧ nō eēt. licʒ aliud in numero sibi succederet. et ita sicut terra ē possibilis non esse: sic quandoq̧ non eēt. vult ḡ sanctus Tho. q̄ si nullū ens eēt necesse eē. p certo omne possibile non eē quandoq̧ non eēt. et si contingat q̄ aliqua possibilia non eē sp durent. hoc ē quia ē aliquod necesse eē quod manutenet illa. et hoc sufficit in suo proposito in quo illam propositionem assumit. Sic igitur patet q̄ quarta rō principaliter pbās vnum deum ee non obstantibus instantijs nostrū ppositum efficaciter demonstrabat. ¶ 5° arguit sic sanctus Tho. p̄ contra gētiles ca° 4 2° directe probādo intentum. alie nāq̧ rōnes probant directe q̄ ē vnus deus. ista āt directe probat q̄ non ē nisi vn⁹. Arguit̄ ḡ sic. Omne possibile eē et non eē necessario ē productum. tale nāq̧ q̄ntum ē ex se non habet eē sʒ p aliud reducitur ad eē. sed omnia que sunt pter vnū sūt possibilia eē et non eē. impossibile enī ē eē duo quorū qd̄libet sit necesse eē. qd̄ sic patet. Nihil enī eoꝝ que cōueniunt huic signato in q̄ntum ē hoc signatum possibile est alteri ɔuenire. quia singularitas alicuius rei nō inest alteri pter ipsum singulare. sed ei quod ē necesse esse sua necessitas eēndi conuenit in q̄tū est h signatū. ḡ impossibile ē q̄ alicui alteri conueniat. et sic impossibile ē q̄ sint plura quoꝝ quodlibet est necesse eē. et ɔñter impossibile ē eē plures deos. Probatio medie. Si n. illud quod ē necesse eē non ē hoc signatum in q̄tū ē necesse eē. oportet q̄ designatio sui eē nō sit necessaria fm se sʒ ex alio dependeat. vnūquodq̧ aūt fm q̄ est actu ē distinctum ab omnibus alijs qd̄ ē eē hoc signatū. ḡ quod ē necesse eē depēdet ab alio q̄tū ad hoc qd̄ ē eē in actu: quod ē contra rōnē eius quod est necesse eē. oportet igit̄ q̄ illud qd̄ ē necesse eē sit necesse esse fm hoc q̄ ē hoc signatum. hec ille in forma. ¶ Ad hanc tñ rationē dicit Aureolus q̄ ē inefficax. nec concludit. nam fm eū philosophi concederent qd̄libet necesse eē fore alterius speciei. et ita non posse multiplicari. et p ɔñs quodlibet esset quedā singularitas. nihilominus n⁹ essent plura. hec ille. ¶ Sed ista responsio nulla ē sicut ostēdit sanctus Tho. [illegible] vt supra. nam ex quo illa duo cōueniūt in intētione necessitatis eē oportet q̄ distinguant̄ per aliquid aut [illegible] requiritur ad complementum necessitatis essendi aliquo modo. aut nullo. Si nullo ḡ est accidentale. qr omne quod aduenit rei nihil faciens ad eius eē est accidēs. ḡ hoc accidens habet causam. aut ḡ essentia eius q̄ est necesse esse. aut aliquid aliud. Si essentia eius que necesse esse. cū ipsa necessitas essendi sit essentia [illegible] ut alias probatū est necessitas essendi erit causa illi⁹ accidentis. sed necessitas essendi inuenitur in vtroq̧ ḡ vtrūq̧ habebit illud accidens. et sic non distinguent̄ fm illud. Si autem causa illius accidentis sit aliquid aliud. nisi illud aliud eēt: nō eēt hoc accidēs [illegible] hoc accidēs eēt: predicta distinctio nō eēt [illegible] aliud eēt: predicta distinctio non esset. ac per hoc illa duo que ponuntur necesse eē non eēnt duo sed vnū. ḡ eē propriū vtriusq̧ dependet ab alio. et sic neutrū erit necesse eē per seipsum. Si aūt illud q̄ distinguūt̄ sit necessariū ad necessitatem essendi complendam. hoc erit quia includit̄ in ratione necessitatis essendi. sicut animatum includitur in ratiōe animalis. Aut h̄ erit quia necessitas eēndi specificatur per illud sicut animal completur p rationale. Si pmo modo oportet q̄ vbicunq̧ sit necessitas eēndi sit illud quod in eius ratione [illegible] sicut cuicunq̧ conuenit animal cōuenit animatum. et sic cum ambobus predictis attribuatur necessitas eēndi. fm illud distingui nō poterunt. Si aūt 2° modo. hoc iteꝝ eē non potest. nam differētia specificans genus nō cōplet rōnē generis sed per eam acquiritur generi eē in actu. ratio enim animalis completa est ante additionem rationalis. sʒ non potest eē animal in actu nisi sit rationale uel irrationale. Sic igitur aliquid complet necessitatē eēndi q̄tum ad eē in actu et non q̄tum ad intentionem necessitatis essendi. quod est impossibile propter duo. Primo quia eius quod est necesse eē sua quidditas ē suum esse. 2° quia sic ipsi necesse esse acquireretur eē per aliud quod est impossibile. non est igitur ponere plura quorum quodlibet sit necesse eē per seipsum. Iterum: si aliqua duo cōueniant in intentione necessitatis essendi oportet q̄ distinguātur per aliquid qd̄ additur alteri tm̄ uel vtriq̧. et sic oportet vtrūq̧ uel alterum eē compositum. nullum autem compositū est necesse eē per seipsum. ergo impossibile est plura esse quorum quodlibet sit necesse eē per seipsum. hec ille in forma. Ex quibus patet q̄ responsio illa contra philosophum que scʒ diceret duo necesse esse alterius speciei uel eiusdem. Istis ergo quinq̧ vijs probat sanctus Thomas vnū deum esse locis predictis licʒ multas alias in varijs locis ad hoc idem ponat [illegible] quia non impugnat eas Aureolus ideo eas transeo. Nunc ergo restat dicere ad rationem que opposita arguebat. scʒ q̄ deum esse non sit demonstrabile. Dico igitur fm sanctū Thomam prima parte q. 2 ar. 2° ad primū q̄ nihil prohibet illud quod est per se demonstrabile et scibile ab aliquo accipi ut credibile [illegible] demonstrationem non capit. ita q̄ vnum deum esse tenetur sola fide ab aliquo. non autem ab alio [illegible]

bitu scientifico. et est ei non articulus fidei sed preambulum ad fidem et articulos sicut enim gratia supponit naturam ita fides cognitionē naturalem. Et hec de questione dicta sufficiant pro presenti.

Secundo iuxta eandem distinctionem queritur. Utrum in creaturis reperiatur imago et vestigium trinitatis. Et arguitur primo quod non reperiatur imago. Dicit enim Hyllarius in libro de synodis quod imago est illius rei ad quam imaginatur species indifferēs. Et iterū dicit quod imago est rei ad rē coequandā indiscreta et unita similitudo. sed dei et creature non ē species indifferēs nec potest esse equalitas creature ad deum. ergo in nulla creatura est imago. Quod autem nō sit in ea vestigiū arguitur sic. Effectus non representat nisi suam causam. sed causalitas creaturarum pertinet ad naturā cōmunem. non autem ad relationes quibus persone distinguūtur et numerantur. ergo in creatura non inuenitur vestigium trinitatis sed unitatis essentie. In oppositum est magister in presenti distinctiōe. In p̄senti distinctione erunt duo articuli. In primo videbitur quid sit vestigium aut imago. et in quo ab inuicē distinguantur. In 2° videbitur in quibus rebus recipiantur vestigiū et imago. Quantum ad pmū articulum dico quod fm sanctū Tho. pma parte. q. 45. arti. 7. Et p̄ sen. d. 3. q. 2. arti p̄. Ratio vestigij in hoc cōsistit quod est rep̄sentatio cause uel causalitatis quantum ad solam causalitatem absque representatione forme. sicut patet quod fumus uel adustio representat imaginem. vestigium enim demonstrat motum alicuius transeuntis. sed nō qualis ille sit. et fm hoc tria sunt de ratione eius. s. similitudo et imperfectio similitudinis. et quod per ipsum in rem cuius ē vestigium deuenīatur. et quia in creaturis inueniunt aliqua tria que non representant formales rationes personarum puta modus procedēdi per modum amoris et verbi. nihilominus illa tria necesse est reducere in diuinas personas sicut in causam. et illa representāt trinitatem licz imperfecte. et ducunt in eius aliqualē noticiam. ideo in eis vestigium est. quelibet enim creatura subsistit in esse suo et habet formam per quā determinatur ad speciem. et habet ordinem ad aliquid. fm igitur quod est quedā substantia creata representat causam et principium. et demōstrat personam patris que est principiū nō de principio. fm autem quod habet quādam formam et speciem representat verbū fm quod forma artificiati est ex conceptione artificis. fm autē quod habet ordinē representat spiritū sanctū inquātū est amor. quia ordo effectus ad aliquid est ex voluntate creatoris. et ideo dicit Aug. 6° de trini. quod vestigium trinitatis inuenitur in unaquaque creatura fm quod aliquid unū est. et quod aliqua specie formatur. et fm quod quendam ordinem tenet. et ad hoc etiam reducuntur illa tria. numerus pondus et mensura que ponuntur Sap. xi. Na mensura refertur ad substantiam rei limitatam suis principijs. numerus ad speciem pondus ad ordinem. Ad hoc etiam reducuntur alia tria que ponit Aug.: modus species et ordo. et illa alia que ponit. 83. qōnū. quod constat quod discernit quō congruit. constat enī aliquid per suam substantiam. discernitur per formam. congruit per ordinem. et in idem de facili reduci pnt quecunque sic dicuntur. Sic igitur patet que ratio vestigij et species. sed quia vestigiū attenditur in rebus. ratio autem imaginis consistit in representatione cause quantum ad similitudinem forme eius. sicut ignis genitus ignem generantē representat. et statua mercurij mercuriū. Quia ergo processiones diuinarū personarū attenduntur per actum intellectus et voluntatis. nā filius procedit ut verbum intellectus. spiritus sanctus ut amor voluntatis. ideo in creaturis rationalibus in quibus est intellectus et voluntas inuenitur representatio trinitatis per modum imaginis inquātū in eis inuenitur verbum conceptum et amor procedens. hec sūt verba sancti Thome in prima parte ubi supra. Consimiliter ponit. q. 93. arti. 6. ubi ait quod imago representat fm similitudinem speciei. vestigium autem per modum effectus: qui sic representat causam suam quod tū ad speciei similitudinem non pertingit. sicut exēplificat de impressione que ex motu animalis relinquitur. et de cinere causato ab igne. et de desolatiōe terre ab hostili exercitu: que omnia dicuntur vestigia. Ibi etiā ostendit et in alijs quoque articulis precedētibus eiusdē questionis quomodo in creatura rationali est imago inquantum in ea representatur similitudo diuine nature. et inquantum representatur similitudo trinitatis increate. Idem ponit de veritate. q. 10. arti. p̄. et. q. 2j. arti. 6. Item 2° sen. dis. 26. q. j. arti. 4. ¶ Sed cōtra p̄dicta instat Aureolus 2a questione huius distinctionis quod iste modus ponēdi deficit in tribus. Primo quia dicit rationem vestigij consistere in representatiōe solius causalitatis cause. constat enim quod trinitas personarum in ratione qua trinitas nullā causalitatem habet respectu creaturarum. quelibet namque persona causat totam creaturam quantum ad substantiam. Et iterū: proprietates personales nō sunt productiue. et tamen si non esset nisi una persona in deo sicut imaginabātur philosophi et pagani. adhuc reperirentur in creaturis omnia que nunc reperiuntur. sed constat quod vestigiū dicitur in representādo trinitatem personalem. ergo non consistit in representatione solius causalitatis. 2° dicit istam positionem deficere in hoc quod ponit vestigium non representare formam. constat enim quod vestigium pedis representat pedem et formam pedis. et si totum animal applicaretur pulueri in ambulando. sicut est de serpēte. tota impressio animalis posset vestigium appellari. sed tunc representaretur forma animalis. ergo videtur quod non tollat rationem vestigij si representet causam fm formā. 3° dicit istam positionem in hoc deficere. quia ponit similitudinem et imperfectionem et ducere in noticiam alterius integrare rationem vestigij. constat enim quod imagini competunt ista tria cū sit similitudo imperfecta et ducat in noticiā trinitatis. igitur dicta assignatio fuit icompetēs. hec

ille. Ad primū istorum respondet sanctus Thomas prima parte.q.45.arti.7ᵒ ad 3ᵐ argumētū.et arti.6ᵒ in corpore articuli. Ait enī sic. Creare nō est propriū alicui persone sed cōmune toti trinitati.sed tamē diuine persone ſm̄ rationes sue processionis habēt causalitatē respectu creatiōis rerū.ut eni īngt sup̄ ostensum est cum de scientia dei ꝛ volūtate ageretur: de⁹ est causa rerū per suū intellectum ꝛ volūtatem sicut artifex rerꝫ artificiatarū.artifex autē per verbū interius conceptū.ꝛ per amorem sue voluntatis ad aliquid relatum operatur. vnde ꝛ deus operatur creaturam per suū verbum quod est filius.ꝛ per suū amorem qui est spiritus sanctus.ꝛ ſm̄ hoc ꝓcessiōes personarꝫ sunt rationes productionis creaturarū inq̄tū includūt essentialia attributa: que sunt scientia ꝛ voluntas.hec ille. Item in scripto dis.10.q.j.arti.p̄ sic ait Supposita ſm̄ fidem nanq̄ processione diuinarum personarum in vnitate essentie.ad cuius probationē ratio sufficiens non inuenitur.oportet processionem personarum que perfecta est esse rationē ꝛ causam processionis creature. vñ sicut processionē creaturarum nature diuine perfectionem imperfecte representantium reducimus in perfectam imaginem diuinam perfectionem plenissime continētem scꝫ filium tanq̄ principiū.ꝛ quasi totalis processionis creaturarum a deo ſm̄ imitationem diuine nature exēplar ꝛ rationem.ita etiā oportet q̄ ꝓcessio creature inq̄tum est ex liberalitate diuine voluntatis reducitur in vnum principium q̄ sit quasi ratio totius liberalis collationis.hoc autem est amor sub cuius ratiōe omnia a voluntate conferuntur.hec ille. Item dis.14.q.j.arti.p̄.dicit q̄ processiones eterne personarum sūt causa ꝛ ratio productiōis creaturarum.ideo oportet q̄ sicut generatio filij est ratio toti⁹ productiōis creature ſm̄ q̄ dicit̄ pater in filio omnia fecisse.ita ꝛ amor patris in filium tendēs ut in obiectum sit ratio in qua deus omnem effectū amoris creaturis largiat̄.hec ille. Idem ponit de potentia dei.q.10.arti.2ᵒ in responsione ad 19ᵐ. Dicit enim q̄ filius est sufficiens ratio ꝓcessiōis: ut amor. Sicut enim dicitur Sap̄.9ᵒ. q̄ de⁹ fecit omnia suo verbo. ita dicitur Sap̄.xjᵒ. q̄ diligit omnia que sunt ꝛ nihil odit: ꝛc̄. Et Dionysius dicit 4ᵒ caᵒ de diuinis nominibus q̄ amor diuinus non permisit ipsum sine germine esse.hec ille. Ex quibus patet quid sit dicendum ad primū argumentum.cum enim dicit q̄ trinitas in ratiōe qua trinitas nullā dicit causalitatem ꝛc̄. Dico q̄ trinitas in generali non dicit rationem causalitatis.sed ista specialis trinitas scꝫ artificis ꝛ sui verbi ꝛ amoris dicit rationem causalitatis. vnde sanctus Tho.prima parte.q.27.arti.p̄.ad 3ᵐ. Cū dicimus inquit edificatorem principium domus: in ratione huius principij includitur conceptio artis sue.ꝛ includeretur in ratiōe primi principij si edificator esset primū principium.deus autem qui est p̄mū principium comparatur ad res creatas: ut artifex ad artificiata.hec ille. Et sicut dicit q̄ in ratiōe primi principij agentis per modum artificis includit̄ cōceptio artis ꝛ amor: ut patet p̄ predicta. Sic ergo patet q̄ in ratiōe primi principij ꝛ prime cause includitur ternari⁹ ꝛ trinitas.sic q̄ in illa ratione tria includuntur scꝫ potentia eius.conceptio eius. ꝛ amor ad aliquid relat̄. Et cū arguens probat illam propositionem negati. Dico de primo q̄ licꝫ quelibet persona producat creaturam omnem totaliter tamen nulla persona est ratio productionis creature q̄tum ad omnia includ̄ in ratione principij agentis per modum artificis.scꝫ tres persone simul: quarum vni attribuitur potentia alia habet rationem verbi alia amoris. De 2ᵒ dico q̄ licꝫ proprietates personales sub istis nominib⁹ pater filius spiritus sanctus non dicant rationem causalitatis.hoc tamen dicunt sub istis conceptio artis ꝛ amor artificis.quia sub talibus rationibus includunt essentialia attributa.nō autem sub alijs. Isto etiam modo creature ducūt in noticiam trinitatis scꝫ tam ī appropriata personarum q̄ in propria.ut dicit sanct⁹ Tho. presenti dis.q.2ᵃ.arti.p̄.ad 3ᵐ. Cum autem vlteri⁹ dicit arguens q̄ si non esset in diuinis nisi vna persona ꝛc̄. Dico q̄ si poneretur ille casus.tunc creature representarent tria distincta ſm̄ rationē.sicut nunc tria distincta ſm̄ rem que prius dicta sunt: scꝫ artificē.verbum eius.ꝛ amorem eius. vñ vestigium dicitur representando personas per appropriata plus q̄ in representando propria ꝛ distincta. Sciendum tamē q̄ cum dicitur processio filij ꝛ spirit⁹ sancti esse ratio productionis creaturarum.hoc intelligendū q̄ ille processiones sunt creaturis ratio procedēdi a deo patre nō aūt patri sunt ratio ꝓducēdi: cū pater nihil expectet a filio. Et hunc sensum aperit sanctus Thomas p̄ sen. dis.32.q.j.arti.3ᵒ. vbi dicit sic. Processio diuinarū personarū est quedam origo processionis creaturarum: cum omne primū in aliquo genere sit causa eorum que sunt post.sed tamen efficacia creaturarum essentie cōmuni attribuitur. vnde dicendum est q̄ cum dicitur pater ꝛ filius diligunt nos spiritu sc̄o. sumendo hoc verbū diligere essentialiter tūc in verbo dilectionis designabitur efficacia totius trinitatis ꝛ in ablatiuo designāte personam spiritus sancti designabitur ratio efficientie non ex parte efficiētis sed ex parte effectorum quorum ratio ꝛ origo est processio spiritus sancti sicut ꝛ verbum.hec ille. Ex quibus patet q̄ processio spiritus sc̄i ꝛ ꝓcessio filij illo modo quo dicunt rationem causalitatis respectu processionis creaturarum non dicunt rationem efficientie ex parte efficientis sed ex parte effectorum.sicut etiam verbum ꝛ amor domificatoris sunt ratio productionis domus ex parte effectus poti⁹ q̄ ex parte domificantis: quia nō dant efficaciā ei.sed tñ dom⁹ nō posset ꝓcedere a domificatore nisi prius ab eo ꝓcederet verbum domus ꝛ amor seu velle faciendi domū. Et sic patet ad primū argumentum sine assertione qualitercunq̄. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ vestigiū non representat formam sue cause nisi forte ſm̄ partem ꝛ ſm̄ superficiem aliquam alio modo se habentem q̄ sit in causa sua: ut patet per vestigium pedis ſm̄ suam superficiem cor-

cauam representat superficiem pedis conuexā. ꝛ ita esset si totum animal applicaretur pulueri. uel faceret foramen in puluere per quod transiret. sicut vermes in ligno. tunc enim licꝫ representaretur tota superficies animalis. tamen in animali esset conuexa ꝛ in vestigio concaua. ꝛ ideo nō esset ibi perfecta similitudo sicut esset in imagine serpētis. Et sic patet ꝙ illud argumentum non valet. loquimur enim de representatione forme per aliquā assimilationem. ꝛ illa ē imperfecta i vestigio ut dixi siue representet partē siue totū. ¶ Ad 3^{m} negatur ꝙ illa tria cōueniant imagini. imago enim representat perfecte causam. ꝛ hoc ſm similitudinē speciei. uel ad minus ſm similitudinē accidentis proprij speciei precipue ſm figurā. ut dicit sanctus Thomas prima parte. q. 93. arti. 2°. Et p°. sen. dis. 3. q. 3. arti. p°. dicit ꝙ vestigiū in hoc differt ab imagine ꝙ vestigium est aliquis cōfusa similitudo ꝛ imperfecta. imago autē representat rem magis determinate ſm omnes suas partes ꝛ dispositiōes ex quibus etiam aliquid de interioribus rei percipi pōt. hec ille. Ex quo apparet quomodo ꝛ cur dicitur vestigiū similitudo imperfecta. ꝛ imago similitudo perfecta. Dico tamen ꝙ ad rationem imaginis non requiritur ꝙ sit adeo perfecta similitudo ꝙ ptingat ad ei° cui° est imago equalitatem. licꝫ hoc sit de ratiōe perfecte imaginis ad quam requirit̄ ꝙ nihil desit imagini qđ insit illi de quo est expressa. ut dicit sanctus Thomas prima parte. q. 93. arti. p°. Et ideo conceditur ꝙ imago dei in creaturis reperta est imperfecta similitudo dei non tamē ita imperfecta sicut vestigiū. nā ꝛ si vtrūqꝫ sit imperfectum tamē imago est perfecta similitudo in genere effectuū dei quā est illi aliqua causam in quo vestigium est perfecta similitudo. ſm enim sanctum Thomam prima parte. q. 93. arti. 6°. imago representat ſm similitudinem speciei. vestigium autem p modum effectus: qui sic representat causam quod tamē ad eius speciei similitudinem non pertingit. talis aūt differentia in creaturis iuenitur. nam in creaturis rationalib° representatur similitudo diuine nature ut videantur pertingere ad similitudinem speciei inq̄tū imitantur deum non solum in hoc ꝙ est ꝛ viuit sed etiā in hoc ꝙ itelligit. ꝛ ideo ſm Aug^{m}. 83. questionū ita sunt de similitudine proxima ut in creaturis nihil sit propinquius. alie autem creature non intelligunt sed apparet in eis quoddam vestigium intellectus p ducentis si earum dispositio consideretur. Similiter cum trinitas increata distinguatur ſm processionem verbi a dicente ꝛ amoris ab vtroqꝫ ideo in creatura rationali in qua inuenitur processio verbi ſm intellectum. ꝛ processio amoris ſm voluntatem potest dici imago trinitatis increate propter quandam representationem speciei. in alijs autem creaturis non inuenitur principium verbi ꝛ verbum ꝛ amor. sed apparet in eis quoddam vestigium ꝙ hec inueniantur in causa producente. nam hoc ipsum ꝙ creatura habet substantiam modificatam ꝛ finitam demōstrat ꝙ sit a quodam principio. species vero eius demōstrat verbum facientis: sicut forma domus demonstrat conceptionem artificis. ordo vero demonstrat amorē producentis quo effectus ordinatur ad bonū: sicut vsus edificij demonstrat volūtatem artificis. hec ille. Idē ponit de veritate. q. 10. arti. p°. ad 5^{m}. Ad hoc inquit ꝙ imago dei in aliquo inueniatur oportet ꝙ ad vltimū genus perfectionis veniat quo creatura tendere potest. vñ si habeat esse tm̄ sicut lapides. uel esse ꝛ viuere sicut plante ꝛ bruta: non saluatur in hoc ratio imaginis. sed oportet ad perfectam rationē imaginis ut creatura sic viuat ꝛ intelligat. in hoc enī perfectissime ſm genus cōformat̄ essentialibus attributis. hec ille. Et in hoc p°mus articulus terminat̄.

Quantū ad secundum articulum dicit sanct° Tho. p° sen. dis. 3. q. 2. arti. 3°. ꝙ ratio vestigij non inuenitur proprie in accidentibus sed tm̄ in substātijs. qđ patet. Tum quia substantie cum sint res subsistentes habent proprie rationem creature. accidentia vero cū sint inherētia nec habentia esse nisi dependēs a substantia non proprie dicūtur creature. Tum quia accidentia magis sunt species modi ꝛ ordines substantiarum penes que attenditur vestigium q̄ habeant modum speciem ꝛ ordinem. vñ Aug° dicit 6° de trinitate ca° vltᵢ. ꝙ species corporū sunt figure uel qualitates. doctrine autē ꝛ artes sunt species animarum ordo autē in corporibus sunt collocatiōes ꝛ pondera. in animabus autem amores ꝛ delectationes. hec ille. Idem ponit p°ma parte. q. 45. arti. 7°. ad 2^{m}. vbi dicit. Creatura est res proprie subsistēs in qua ē predicta tria inuenire. nec oportet ꝙ in quolibet eorum q̄ ei insunt sint hec tria. sꝫ ſm ea vestigiū rei subsistēti attribuitur. hec ille. Item eadē. q. arti. 6°. dicit ꝙ illi proprie conuenit creari cui conuenit esse. ꝛ quia esse solum proprie conuenit rei subsistenti. forme autem ꝛ accidentia non dicuntur entia quasi ipsa sint. sed qꝛ eis aliqd est. imo magis sūt coexistētes q̄ entia ꝛ magis proprie dicuntur concreata q̄ creata. proprie vero creata sunt subsistentia. Idem ponit de potentia dei q. 3. articulis multis. Ex quibus patet in quibus proprie sit vestigium. In quibus autem sit imago diuine nature uel trinitatis. satis patet per articulū precedentem. ¶ Sed contra ista Aurcolus vbi s̄. Constat inquit ꝙ in specie numero ꝛ ordine consistit vestigiū. sed albedo habet suū numerū cum sit vna. ꝛ suā speciem cum sit forma. ꝛ suum ordinem cum inclinetur ad propriam operationem que est disgregare. ergo in albedine ratio vestigij inuenitur que tamen nō est indiuiduū substantie. ¶ 2° sic. Penes substātiā virtutem ꝛ operationem ponitur alia assignatio vestigij sed constat ꝙ in accidētibus est essentia uel realitas virtus uel operatio. igitur est ibi ratio vestigij. ¶ 3° sic Unitas bonitas ꝛ veritas reperiuntur in accidentibus. an istis autem est ratio vestigij ſm vnā assignationem. igitur idē quod prius. ¶ 4° sic. Ordo mod° species sūt in quibus consistit ratio vestigij. ſm Aug^{m} 5°. de trini. sed cōmētator demōstrat 4°. metaphisice

q vnum nõ est accidens enti. Et 5° metaphisice. et 7° physicor q potẽtie naturales que sunt inclinatiões ad opatiões pprias nõ sunt aliud a formis sbalib⁹. Cõstat etiã q spẽs substãtialis non est aliud a forma ergo non est verũ quod tua positio ponit: scz modum ordinem et numerum et alias partes vestigij nõ attendi penes accidentia. concludit ergo q sicut se habẽt rẽs ad entitatem sic se habent ad esse vestigium. ideo prima materia et omnia que sunt: sunt vestigium trinitatis. nihilominus substãtia principaliẽ est vestigiũ sicut est principaliter ens. hec ille. ¶ Ad primũ istorũ dicitur q hoc est falsa uel impropria. albedo enim non est proprie vna: cum vnũ dicat ens indiuisum. albedo autem non proprie dicitur ens sed entis. nec proprie habet opationẽ. nec enĩ accidẽs. imo nec forma substantialis q̃ non subsistit ẽ qd operatur. sed ẽ quo aliquid operatur. ut patet prima parte. q. 77. arti. p°. Item pma parte. q. 75. arti. ad 2 dicit q operari nullo modo cõuenit accidenti nec pprie alicui parti nec alicui forme nõ subsistẽti. et q magis pprie dicit q homo intendit per animã q̃z q anima intendit. Ex quo sequitur q accidens non habet inclinationẽ ad ppriã operationem: cum ppriam operationẽ non habeat. sed eius subiectũ habet inclinationẽ ad opationem ratione illius. Sic igitur patet q albedo non habet in se pprie rationẽ vestigij nec aliquod accidens formaliẽ sz forte effectiue. sicut dicit scũs Tho. p° sen. dis. 3. q. 2. arti. 3°. Dicit enim q sm quodlibet accidẽs additẽ aliqd esse ipsi substantie. et sm illud esse est aliq modo cõsiderare vestigiũ. vñ quod priuat illud accñs priuat ptes vestigij. s. modum spẽm et ordinẽ q̃tũ ad illud esse. hec ille. ¶ Ad 2m dico q accidẽs non pprie habet operationẽ. ut dictũ est. nec habet virtutẽ sed est virtus substãtie. nec ẽ pprie essentia nisi in ordine ad substantiã. quia eẽntia dicitẽ qd est subiectũ eẽndi esse autẽ non pprie cõuenit nisi subsistenti. ut dictũ est q autẽ accidẽs nec pprie sit essentia nec pprie habeat eẽntiã ostedit scũs Tho. in tractatu de eẽntia et ente. ¶ Ad 3m dicitur eodẽ modo q accidentia nõ proprie sunt bona sicut nec pprie essentia sũt. sicut dicitẽ pma pte. q. 5. arti. 5°. ad 2m. et. q. 6. arti. 4°. ad 3m. et de veritate. q. 10. arti. 5°. sed ipsa accidentia et alie forme non subsistentes sũt quo uel quib⁹ aliquid est bonũ vnũ et verũ. ¶ Ad 4m dico q implicat multa falsa. Primũ ẽ q potẽtia naturalis nõ sit aliud a forma substãtiali. huius enĩ oppositũ pbat scũs Tho. pma pte. q. 77. arti. p°. et. q. 54. arti. 3°. et infinitis alijs locis. Illud autem dictũ qd arguẽs imponit cõmentatori. non est dictũ eius sed Alexandri. ut patet 7° physicor cõmẽto. 20. Cõmentator enĩ recitat Alexandrũ dixisse illud. Et dicit cõmentator q ideo dixit Alexander q naturalis potentia non est qualitas vniuersaliter. quia. s. nõ est qualitas alterabilis id est amissibilis p alterationẽ. Quod autẽ dicit de veritate conceditẽ. sed ex hoc non habetur q accidens sit proprie vnum. Aliud falsum quod imponit sancto Tho. scz q illa penes que attenditur vestigium generaliter sint accidentia. Hoc enim sanctus Thomas non intendit cum ipse per [illegible] q mod⁹ qui est pars vestigij non solũ attendẽ penes accidẽtalia sed etiam penes substantialia [illegible] penes eẽ substantiale. sm q patet de veritate. q. [illegible] 6°. ad 5m. Et pma parte. q. 45. arti. 7°. vbi dicit modũ qui ẽ pars vestigij attendi penes hoc q substantia [illegible] ata in suo esse subsistit. Dico igitur q vestigium non solum attendiẽ penes accidentalia: sed etiã penes substantialia licz possit attendi penes accidẽtalia. sm enĩ albedinem homo habet aliquod esse et aliquam spem accidẽtalem et aliquem ordinem. sed iterũ penes suã formam substantialem habet aliquod esse substãtiale. et ipsa est quedã forma et habet penes eam aliquẽ ordinem. Et sic patet in quibus proprie sit vestigium aut trinitatis imago. ¶ Ad argumenta facta in pede questionis satis patet solutio per pdicta. Primũ enĩ argumentum probat q in creaturis non est adequata et simpliciter perfecta imago trinitatis. quod cõceditur. sed non probat qn in creaturis sit imago perfecta in genere signi et effectus suã designantis cãm. solum enĩ dei filius est patris imago perfecta. ¶ Ad aliud dicendũ sicut pus q causalitas respectu creaturarum pertinet ad pcessiones personarum inq̃tũ includunt essentialia attributa. ut dictum fuit. vestigium autem attenditur in creaturis prout representat psonas q̃tũ ad illa appropriata: scz sciam volũtatem. Vñ sm sanctum Tho. p° sen. in presenti dis. quia illa tria inuenta in creaturis plus deficiũt a representatione distinctiõis personarũ q̃z essentialiũ attributorum. ideo magis pprie dicitur vestigium diuine trinitatis q̃z vestigium diuine essentie. etc. Et de hoc dicta sufficiant.

Ertio circa tertiã

distinctionẽ queritẽ. Vtrũ illa penes q̃ attenditẽ vestigiũ uel imago trinitatis realiẽ distinguãtẽ a reb⁹ in q̃b⁹ sũt. Et arguitẽ q nõ. Nã vestigium attenditẽ penes ista tria vnũ verũ bonũ. sed ista non sũt alia a rebus in quib⁹ sunt: cum quelibet res essentialiter sit vera vna et bona. igitur etc. similiter imago attẽditẽ penes mẽoriã itelligẽtiã volũtatẽ. sz potentie aĩe nõ videtẽ esse aliud q̃z aĩa. igitẽ etc. In oppositũ arguitẽ sic. Nã ptes vestigij et imaginis sũt plures [illegible] sed illud in q̃ inuenitẽ vestigiũ uel imago est vnũ [illegible] vnũ autẽ nõ ẽ multa. g sequitẽ q tam pars vestigij q̃ imaginis sũt aliud uel alia ab illis in quib⁹ inueniunt. In hac q̃ne erũt duo articuli iuxta mẽtẽm argumentor. In pmo videbitẽ an ptes vestigij sint distincte [illegible] rem a re in qua vestigiũ trinitatis inuenitẽ. In 2° [illegible] de partib⁹ imaginis pscrutabitẽ cõsequẽt. ¶ Quantum ad pmũ articulũ sit pma [illegible] q ptes vestigij q̃s [illegible] signãtẽ ad tria generalr reducuntẽ. Istã [illegible] declarat scũs Tho. pmis distinctionis q. 2. arti. 2°. vbi sic ait. Vestigiũ inuenitẽ i creatura inq̃tũ imitatẽ diuinã pfectionẽ. pfectio autẽ creature nõ statim habetẽ i pncipio [illegible] ipfecta sũt. ut patet i mã et forma: quor neutrũ [illegible]

habet esse perfectum. sed in coniunctione creature ad finem ... autem ... coniunguntur sine medio ... creature ... principium medium et finis. secundum que tria ponebat Pythagoras perfectionem cuiuslibet creature et secundum etiam rationem bonorum trium representatur in creaturis distinctio diuinarum personarum in ... persona sed spiritus sanctus est in ... per ... contingit autem inter duo extrema esse plura media. et ideo contingit etiam quod medium principium et finis diuersimode possunt assignari. secundum quod ex his. scilicet principio et fine et multis medijs quedam possunt accipi ut principia. quedam ut media et quedam ut finis diuersimode combinando. et ideo contingit quod a diuersis partes vestigij sunt diuersimode assignate. verbi gratia. Primum quod pertinet ad perfectionem rei sunt principia ipsius rei. vltima autem rei perfectio est secundum operationem suam ad alias res non tantum prout in se perfecta est. Inter hec autem sunt multa media. est enim dispositio principiorum sine inclinatio ad esse principiati et etiam limitatio principiorum sub forma principiati. et est virtus et operatio et multa huiusmodi. Potest ergo assignari vestigium ut pro principio sumatur illud solum quod est primum. scilicet ipsa substantia principiorum et pro medio illud quod est immediate sequens. scilicet dispositio siue inclinatio ad esse principiati. et pro fine totum illud quod sequitur. et secundum hoc sumitur illud Sap. xj. numerus pondus mensura. quia numerus pertinet ad pluralitatem principiorum. pondus ad inclinationem principiorum in esse principiati. mensura ad terminationem principiorum sub esse principiati terminato. ita quod in ista terminatione sumatur et terminatio in esse et in operari et in omnibus alijs. Item potest aliter sumi ut pro principio sumatur ipsa natura principiorum et inclinatio et quicquid aliud ad principia pertinet. et pro medio sumatur ipsa forma principiati. et pro vltimo sumatur comparatio ipsius rei ad ea que sunt extra rem. et sic sumitur illa Aug. li. 83. questionum. quod constat quod discernitur quod congruit. Constat enim res per ipsa sua principia. discernitur per formam. congruit per comparationem ad obiectum et quasi similiter sumuntur ista: modus species ordo. ita quod modus pertineat ad principia terminata sub esse principiati. species ad formam. ordo ad comparationem ad alterum. nisi quod ista sunt abstracta et prima sunt concreta. et quasi similiter accipiuntur ista: vnum verum bonum. ut vnitas rei pertineat ad sui determinationem prout ex principijs constituta est. et veritas secundum quod habet formam. et bonum secundum quod ordinatur ad finem. Item etiam potest sumi pro principio tota res secundum quod est perfecta per formam. et pro medio virtus et pro fine operatio. et sic sumitur illa diuisio Dionysij. Essentia virtus operatio. Et sic patet quod secundum quod perfectio rei potest intelligi terminari ad diuersa et secundum quod ... vel pauca includere inuenitur diuersitas vestigij in omnibus secundum vnam tamen rationem communem principiati et medij et finis assignatam. ... sequitur manifeste. scilicet quod partes vestigij secundum quamcunque assignationem reducuntur ad terminum ... principium medium et finem. ... est quod partes vestigij assignati per illa tria vnum bonum verum differunt ab eo in quo tale vestigium reperitur. Ista quod probatur quod in omni re proprie creata differt bonitas ab eo cuius est. et similiter veritas secundum rem. veritas autem differt a tali re secundum rationem. igitur ille tres partes vestigij differunt a re in qua repiuntur. Assumptum huius rationis probatur quo ad tres eius partes. et primo quo ad primam. scilicet quod in omni re que proprie dicitur creatura differat realiter bonitas et bonum. Hanc enim probat sanctus Tho. de veritate per tres doctores. scilicet Augustinum Boetium et auctorem libri de causis: qui omnes in hac conclusione conueniunt quod scilicet nihil citra primum est bonum per essentiam. rationem autem Aug. ad ponendum quod solus deus est bonus per essentiam. alia vero sunt bona per participationem talis est: Nam nihil dicitur bonum simpliciter et absolute nisi perficiatur in se et debito modo se habeat ad omnia que sunt extra illud. ad hoc autem requiruntur in creatis essentie principia et accidentia superaddita. quia operationes quibus vnum alteri coniungitur progrediuntur ab essentia mediantibus virtutibus essentie superadditis. vnde nullum creatum bonitatem absolute obtinet nisi secundum complementum et secundum substantialia et accidentalia principia. quicquid perfectionis creatura habet ex essentialibus principijs et accidentalibus simul iunctis. hoc totum deus habet per vnum suum esse simplex cuiusmodi essentia est sapientia iusticia fortitudo et omnia que sunt essentie superaddita. et ideo ipsa absoluta bonitas in deo est idem quod essentia eius. in nobis autem consideratur secundum ea que superadduntur essentie et pro tanto bonitas completa vel absoluta augetur et augmentatur. et totaliter aufertur non autem in deo. licet in nobis etiam bonitas substantialis que attenditur secundum esse substantiale semper manet, sed secundum illud esse res dicitur ens simpliciter et bona secundum quid. ecce ista ratio est Augustini secundum quod dicit in forma sanctus Tho. Sed auctor libri de causis assignat aliam rationem: Bonitas enim essentialis non attenditur secundum absolutam considerationem nature. sed secundum esse ipsius. humanitas enim non habet rationem boni uel bonitatis nisi inquantum esse habet. Ipsa autem diuina natura uel essentia est suum esse natura vero uel essentia creature non est suum esse: sed est esse participans ab alio. et sic in deo est esse purum quia ipse deus est suum esse subsistens. In creatura autem est esse participatum uel receptum. vnde posito quod bonitas absoluta diceretur de re creata secundum suum esse substantiale. nihilominus adhuc haberet bonitatem participatam sicut et esse participatum. deus autem est bonitas per essentiam inquantum eius essentia est suum esse. ecce rationem auctoris libri de causis secundum quod ponit sanctus Thomas. Boetius vero in libro de ebdomadibus assignat aliam rationem: Bonitas enim habet rationem cause finalis. deus autem habet rationem cause finalis cum sit omnium vltimus finis sicut et principium. Ex quo oportet quod nihil habeat rationem finis nisi secundum ordinem ad causam primam. quia secunda causa non influit in causatum nisi supposito influxu prime cause. vnde et bonum quod habet rationem finis non potest dici de creatura nisi presupposito ordine creature ad creatorem. Dato igitur quod creatura esset suum esse sicut et deus. adhuc tamen esse creature non haberet rationem boni nisi presupposito ordine ad creatorem. et pro tanto diceretur bona per participationem et non absolute in eo quod est. sed esse diuinum quod habet rationem boni non presupposito aliquo alio. habet

rationē boni per seipsum. hec sunt verba sci Thome ut supra. Eādē quoqʒ ponit sniam pma pte. q. 6. arti 6°. Et p° contra gentiles ca. 38. et 39. Ex quibus patet prima pars 9nis. s. q in omni re pprie creata differt bonitas eius ab ipsa re que pprie dicitur bona. ¶ 2^am^ vo partem eiusdem 9nis. s. q nulla res pprie creata sit vera formaliter proprie per suam essentiā pbatur per sanctū Thomā in de veritate. q. i. arti. 4°. Ueritas inquit pprie inuenitur in intellectu diuino uel humano. sicut sanitas in animali. In alijs aūt rebus inuenitur veritas per relationē ad itellectū. sicut et sanitas dicitur de quibusdā alijs inqʒtū sunt effectiua uel conseruatiua sanitatis animalis. Est ḡ in intellectu diuino veritas proprie et pmo. in intellectu autem humano proprie sʒ secūdario. in reb⁹ aūt improprie et secundario. quia non nisi in respectu ad alterā duarū veritatū. hec ille. Et subdit: Ueritas intellectus diuini est vna tm̄ a qua in intellectu humano deriuantur plures veritates. sicut ab vna facie hominis resultant plures similitudines in speculo. sicut dicit glosa sup illud. Diminute sunt veritates. etc. veritates aute que in rebus sunt plures sunt sicut et eorū entitates. veritas autē q̄ dicit de reb⁹ in cōparatiōe ad intellectū humanū est reb⁹ quodāmō accidens. quia posito q intellectus human⁹ non eēt nec esse posset. adhuc res ī sua essentia permanerēt sed veritas que dicitur de eis in cōparatione ad intellectū diuinū eas inseparabiliter comitatur cū nō possint subsistere nisi p itellectū diuinū eas inesse producentem. per pri⁹ etiam inest veritas rei per comparationē ad intellectū diuinū q̄ʒ ad humanū: cū ad intellectū diuinū comparet quasi ad causam. ad humanū autem quodāmodo quasi ad effectū inqʒtum a rebus scientiam accipit. sic ergo res aliqua principalius dicitur vera a veritate uel ordine ad veritatem intellect⁹ diuini q̄ʒ humani. Si ergo veritas accipiatur proprie dicta fm quā omnia principaliter sunt vera. sic omnia sunt vera vna veritate diuini intellectus. et sic loquit Anselmus libro suo de veritate. Si autem accipiatur veritas proprie dicta fm quā res secundario dicuntur vere. sic sunt plurium veroꝝ plures veritates. et etiam vnius rei plures veritates in animabus diuersis. Si autem accipiatur ver tas improprie dicta fm quā omnia dicūtur vera. sic sunt plurium verorū plures veritates: sʒ vni⁹ rei tm̄ vna veritas. Denominant aūt res vere a veritate que est in itellectu diuino uel humano sicut denominatur cibus sanus a sanitate que est in animali et non sicut a forma inherente. sed a veritate que est in ipsa re que nihil aliud est q̄ʒ entitas intellectui adequata uel intellectum sibi adequans sicut a forma inherēte. sicut denominatur cibus sanus a qualitate sua a qua dicitur sanus. hec ille in forma. Ex quib⁹ patet quomodo cuiuslibet creature est triplex veritas uel esse potest. 2°. quomodo veritas pprie dicta qua res dicitur vera non est in ipsa re extra intellectum sed in intellectu. 3°. q aliqua veritas est accīs et aliqua non. Sciendum enim q fm q ponit idem doctor ibidem in respōsione ad primū in oppositū. et similiter eadē q. arti. p°. Ueritas proprie dicta que est in intellectu est quedam adequatio et cōuenientia intellectus ad rem. vñ fm q ponit arti. 2° eiusdē questiōis. fm adequationem ad intellectum diuinū res dicitur vera inqʒtum replet hoc ad quod est ordinata per intellectū diuinū. fm adequationem aūt ad intellectū humanū res dicitur vera inqʒtum nata est de se formare veram estimationem. Sciendum etiam q illa veritas que est in intellectu humano non est solus respect⁹ adequationis. sed forma intellectus sub tali respectu. Sciendū etiam q adequatio que est in intellectu humano videtur esse quedam relatio realis terminata ad rem que adequatur conceptioni intellectus. ex parte rei autem ē relatio rationis. et hoc intelligo si cognitio quā intellect⁹ habet de re quā comitatur veritas sit accepta a re et causata ab eo. tunc enim cognitio illa dependet a re. et ideo 9niter relatio erit realis. sed si cognitio intellectus nō causet a re sed precedat eā cuiusmodi est cognitio artificis de domo fingenda. tūc relatio ex parte itellect⁹ nō erit realis sed ex parte rei. si aūt loquamur de veritate que est ī intellectu diuino. dico q illa adequatio est diuina essentia fm esse tamē superaddit respectum rationis ad rem que dicitur vera. nec ē nisi vna adequatio intellectus diuini ad omnes res. ut ponit sanct⁹ Thomas ibidem arti. 4° ad 7^m^ in oppositū: tamen ex parte rerum sunt multe adequationes uel conformitates: quia nō omnia eodem modo sibi adequantur. et forte relatio rerum actu existentiū ad intellectum diuinū est relatio realis. non tamen relatio rerum nō existentiū. Ueritas etiam improprie dicta licʒ sit ipsa rei entitas. tamen in sua ratiōe dicit entitatē rei et superaddit ad intellectum habitudinem. ut ponit sanctus Tho. eadem q. arti. 8°. vbi dicit sic. Ueritas dicta de lapide claudit in sui ratione entitatem lapidis et superadd. habitudinem ad intellectū: qui causat etiam ex parte rei cum habeat aliquid fm quod referri possit. sʒ veritas dicta de cecitate non includit in seipsa priuationem que est cecitas. sed solūmodo habitudine cecitatis ad intellectū. et forte mens eius est q ipsa rei entitas cum relatione ad intellectum dicatur veritas uel solum ipsa entitas rei substans tali relationi adequationis. Sic igitur patet 2^a^ pars 9nis quā ponit similiter prima pte. q. 16. arti. p°. 3. 6. et. 8°. Item p° sen. dis. 8. q. i. arti. 2°. Item dis. 19. q. 5. arti. p°. Itē contra gentiles libro p° ca°. 60. et multis alijs locis. Hec probatur 9 quo ad 3^am^ partem. s. q veritas rei nō addat positiuū ad essentiam rei. hanc enim ponit sanctus Thomas pma pte. q. xj. arti. p°. Si enim res per aliquid superadditum esset vna cum illud iterum esset vnum. si uerū erit vnum per aliquid additum et sic abire in infinitū vñ standum ē in primo. sic ḡ dicendū est q vnū qd 9uertitur cum ente non addit rem aliquā supra ens. sed vnum quod est principium numeri addit aliquid ad genus [illegible] hec ille. Et si dicatur q ista ratio nō valet. aut si [illegible]

eodēmodo pbabit̄ q quelibet res sit bona p eētiā et non per aliquid additū quia si sic bonū per aliquid additum queratur de illo addito bonū et sic ut erit p cessus in infinitum uel standum fuit in pmo. ¶ Ad hanc obiectionem respōdet sanctus Thomas pma pte.q.6.arti.3°.dicens q non est simile. quia vnū nō importat rationem perfectionis sicut bonum: sed indiuisiōis tm̄: qd̄ vnicuiq3 rei competit fm essentiam suam. simplicium enim essentie indiuise sunt actu et potentia. compositorū autem essentie sunt indiuise fm actum. et ideo oportet q quelibet res sit vna fm essentiam non autem bona ut ostensum est. hec ille. Eandem ponit solutionem de veritate.q.2i.arti.5°. ad 7m vbi ait. Unum qd̄ conuertitur cum ente dicitur fm rationem negationis quā addit super ens. bonum aūt non addit negationē super ens. sed eius ratio in positiōe ɔsistit. et ideo non est simile. Principalē autem ɔ̄nem pro ista parte. s. q vnum nihil addit supra ens ponit de potentia dei.q.9.arti.7°. Item pmo sen.dis.24.q.i.arti.p̄.et 3°. Item de veritate.q.i.arti p̄. Et sic pbata est ɔ̄ quo ad tres sui partes principales. ¶ 3a ɔ̄ est. q bonitas et veritas rei create distinguūtur realiter. et bonum et verū et vnum distinguūtur ratione. Patet prima pars ɔ̄nis ex predictis. nā veritas rei proprie dicta est in intellectu diuino uel humano. bonitas autem rei est formaliter in re ipsa. ut patet 6° metaphisice. Sz secunda pars ɔ̄nis probatur per sanctū Thomā de veritate.q.i.arti.p̄. vbi dicit q hoc nomen bonum exprimit couenientiā entis ad appetitum. hoc aūt nomē verū couenientiam ad intellectum. Et.q.2i.arti.p̄.dicit. Cum ens sit id quod pmo cadit in conceptione intellectus. oportet q omne aliud nomen sit enti synonimū: qd̄ de bono et vero dici nō potest: cum non nugatorie dicat̄ ens bonū. uel addit ad min9 aliquid fm rationē. et sic oportet q bonum et verū cum non ɔtrahant ens addant super ens aliquid qd̄ sit rationis tm̄. illud autem qd̄ est rationis tm̄. non potest esse nisi negatio uel relatio. sic ergo supra ens addit vnum negationē: dicitur enim vnum quasi ens indiuisum. sed verū et bonum positiue dicuntur. vñ non possunt addere nisi relationem rationis. illa autem relatio fm phm 5° metaphisice dicitur esse rationis tm̄. fm quā dicitur referri illud quod non dependet ad id ad quod refertur. sed econuerso cum ipsa relatio sit quedā dependentia sicut patet in scientia et scibili. scientia enim depēdet a scibili. sed non econtra. vñ relatio qua scientia refertur ad scibile ē realis. relatio xo qua scibile refertur ad scientiam est rationis tm̄. dicitur enim scibile relatiuū fm phm. non quia ipsū referatur. sed quia aliud refertur ad ipsum. et ita est in omnibus aliis que se habent ut mensura et mensuratū uel perfectum et perfectibile. oportet igitur q verum et bonū super intellectum entis addant respectum perfectiui. In quolibet autem ente est duo considerare. s. rationē speciei et esse ipsum quo aliquid in specie illa subsistit. et sic aliquod ens potest esse perfectiū dupliciter. Uno fm rationem speciei tm̄. et sic ab ente perficitur intellectus qui recipit rationē entis. nec tamen ens est in eo fm esse naturale. et ideo hunc modum perficiendi addit verū supra ens. verū enim est in mente. ut phs dicit 6° metaphisice. et vnūquodq3 ens intantū dicit verū inq̄tum conformatū est uel conformabile intellectui. et ideo omnes recte diffinientes verum ponunt in eius intellectum. Alio modo ens ē perfectiuū alteri9. non solum fm rationem speciei: sed etiam fm esse quod habet in rerū natura. et per hunc modū est perfectiuū bonū. bonū enī in rebus est. ut phs dicit 6° metaphisice. Inq̄tum autem vnū ens ē perfectiuū alterius fm suū esse et consūmatiuū habet rationē finis respectu illius qd̄ ab eo perficit̄. et inde est q omnes recte diffinientes bonū: ponunt in ratione eius aliquid quod pertinet ad habitudinē finis vñ phs dicit q bonū optime diffinierūt dicentes. q bonum est quod omnia appetūt. sic ergo pmo et pncipaliter dicitur bonū ens perfectiuū alterius p modum finis. Sed 2° dicitur bonum quod est ductiuum ad finem. pro ut vtile dicitur bonum uel quod natum est consequi finem. sicut et sanum dicitur non solū habens sanitatem: sed perficiens et conseruans eam. hec ille. Et arti.3° eiusdem ɔ̄nis dicit. Cum verum sit perfectiuū alicuius fm rationem speciei. bonum autem non solū fm rationem speciei. sed etiam fm esse qd̄ habet in re. et ita plura includit in se rō boni q̄ ratio veri. et se habet quodāmodo per additionem ad illam. et sic bonum presupponit verū. verum autem presupponit vnū. cum ratio veri ex apprehēsione intellectus perficiatur. vnumquodq3 aūt est intelligibile inq̄tum est vnū. qui enim non intelligit vnum nihil intelligit. ut dicitur 4° metaphisice. hec ille. Sciendū tamen q prima pte.q.5.arti.p̄.dicit q ratio boni ī hoc cōsistit q aliquid sit appetibile. ¶ 4a ɔ̄ principalis est ista. q modus species et ordo penes que attenditur alia assignatio vestigij nō sunt idem inter se nec cum illo cuius sunt. Ista ɔ̄ ponitur a sancto Tho. de veritate.q.2i.arti.6° vbi ostendit quomodo illa se habent ad rationem boni. sic ergo dicit Ratio boni respectū implicat. nō quia ipsum nomē boni significet ipsum respectum solum. sed quia sig̃t illud ad quod sequitur respectus cum ipso respectu respectus aūt importatus in nomine boni ē habitudo perfectiui fm qd̄ natum est aliquid perficere. nō solum fm rationem speciei sed etiā fm esse. hoc enī modo finis perficit ea que sunt ad finē. Hoc autē dicit sanctus Tho. s. q bonū perficit non solū fm rōnē speciei: sed etiam fm esse. q2 fm eum eadē.q.arti.p̄. Aliqd perficit aliud quandoq3 fm rationem speciei et non fm esse naturale illius. res enim isto modo pficiunt intellectum. et hunc modum perficiendi addit verū supra ens. sed bonum addit rationē perfectiui fm vtrūq3 tunc rōcinando vbi supra. Cum aūt creature nō sint suū esse. oportet q habeāt esse eis insertum. et per hoc esse earum est finitū et terminatū per mēsuram eius in quo recipitur. sic ḡ int̄ ista tria que Aug9 ponit vltimū. s. ordo ē respect9 quē nomē boni importat. sed alia duo sc3 species et modus causant

illū respectū. spēs eni pertinet ad ipsam rōnē speciei
que quidē fm q in aliquo habet esse recipiē fm ali/
quē modū determinatū cū omne qd ē in aliquo sit in
eo per modum recipientis. ita igitur vnūquodqz bo/
num increatum est perfectissimū fm rationē speciei τ
esse simul habet modū speciem τ ordinē. spēm quidē
q̄ntum ad rationē ipsam. modum autē q̄ntum ad esse
ordinē autē q̄ntū ad ipsam habitudinē pfecti. hec ille
in forma. Ex quibus patet q modus species τ ordo
realiter distinguūtur cum ordo qui est respectus nō
sit ipsum esse qd importat modus cum quadā termi/
natione que etiam est relatio uel negatio nec sit ipsa
rei species. In creatis eni esse differt ab eo quod est
essentia. τ absolutum differt a relatione. τ indiuiduū
addit supra spēm. vñ sequiē q illa tria distinguūē ab
eo cuiusmodi sunt saltē mod⁹ τ ordo. cū res nō sit sua
relatio nec suū esse. de specie autem dico q cū ipsa
sit bona aliquod bonū est cuius species nō distingui/
tur ab eo. s. ipsamet natura cui attribuitur esse spēm
uel si species capiatur pro forma in tali bono. licz mo
dus τ ordo ab eo distinguantur. non tamen forma q̄
est tale bonū. sed quia absolute bonū est quod subsi/
stit in esse suo perfectū per essentialia τ accidētalia.
τ omne tale est suppositū τ signtum in rebus compo/
sitis τ materialibus quod differt a sua natura τ for/
ma. τ forte etiam in creaturis spūalibus. Ideo dico
q illa tria realiter differunt ab illo cuius sunt qd di/
citur absolute bonū. τ non solum fm quid. Eandem
ɔ̄nem tenet sanct⁹ Thomas pria pte. q. 5. arti. 5°. di/
cens. q modus importat cōmensurationē pncipio/
rum efficientiū seu materialiū ipsius rei ad rē ipsam
species autem dicit ipsam formā rei. ordo autem di/
cit inclinationē in finem. Ista autem tria sunt de ra/
tione boni creati. non autē de ratione boni increati.
fm q ipse dicit. q. 6. arti. p. in respōsione ad pmū. Di/
cit eni q mod⁹ spēs τ ordo nō sunt in deo nisi sicut in
causa. ad ipsum eni spectat alijs imponere spēm mo
dū τ ordinē. τ ista expositio illoꝝ triū videtur q̄ntum
ad primū differre ab alia supradicta. Ibi eni dicitur
modus ipsum esse rei limitatū uel limitatio ipsi⁹ esse
hic aūt dicitur modus cōmensuratio principioꝝ ad
rem principiatā. Similiter videtur esse differentia
q̄ntum ad 3m. ibidē eni dicitur. ordo respect⁹ perfecti
hic autē inclinatio in finem. sz quo ad secūdā ptē ve/
stigij nō est differentia inter illā expositionē τ istam.
pmo autem sen. dicit. q ordo signt compatione ad al/
terū. modus aūt determinationē principioꝝ sub eē
principiati. spēs autē ipsā formā. sz fm qualibz ista/
rū expositionū tres ptes vestigij ad inicē distinguūē
q2 due dicunt respectū uel rem sub respectu. s. mo/
dus τ ordo. Alia vo dicit absolutū. τ sic fm vtrūqz ɔ̄
remanet in sua veritate. ¶ 5a ɔ̄ est. q substātia virt⁹
τ opatio penes q̄ attendiē alia assignatio vestigij ab in/
uicē realiter distinguūē τ duo eoꝝ distinguūtur ab
eo cui⁹ sūt. Q enim in omni creato distinguat virt⁹
a substātia rei. pbat scūs Tho. pma pte. q. 54. arti. 3°
vbi sic ait. Nec in angelo nec in aliqua creatura vir/
tus uel potentia operatiua est idem qd sua essentia. qd

sic patet. Cum enim potentia dicatur ad actū. opor/
tet q fm diuersitatē actuū sit diuersitas potentiarū
ppter quod dicitur q pprius actus correspōdet p/
prie potentie. in omni creato differt essentia a suo eē
τ comparatur ad ipsū sicut potentia ad actum. ut pa
tet ex supradictis. actus aūt ad quē cōparatur potē/
tia operatiua est opatio. In angelo aūt non ē idē in/
telligere τ esse nec aliqua alia opatio aut in angelo aut
in aliq creato est idē qd essentia ei⁹. ergo essentia an/
geli non ē ei⁹ potentia intellectiua nec alicui⁹ creati
essentia est eius potentia opatiua. hec ille. Ex quibus
patet q in nulla creatura sunt idē substantia eius τ
virtus eius. Q aūt i nullo creato sint idē substantia
τ operatio eius. probat sanctus Thomas eadem q.
arti. p. vbi sic dicit. Nec angeli nec alterius creatu/
re sua actio est eius substantia. actio enim est proprie
actualitas substantie uel essentie. Impossibile ē aūt
q aliquid qd nō est act⁹ purus sed habet aliquid de
potētia admixtū sit sua actualitas. q2 actualitas po
tentialitati repugnat. sol⁹ autē deus est actus purus
vñ i solo deo sua substātia est suū eē τ suū agere. hec
ille. Hoc idē aūt probat ibidem in speciali de opera/
tione angeli que ē intelligere. vbi sic arguit. Si intelli
gere angeli esset sua substantia oporteret q intelli/
gere āgeli esset subsistens. intelligere aūt subsistens
nō potest esse nisi vnū. sicut nec aliquod abstractum
subsistens. vñ substantia vni⁹ angeli nō distingueret
neqz a substantia dei que ē ipsum intelligere subsistens
neqz a substātia alterius āgeli. si eni angelus eēt suū
intelligere non possent esse gradus in intelligēdo p/
fectius τ minus perfecte cū hoc contingat ppter di
uersam pticipationē ipsi⁹ intelligere. hec ille. Ex qui
bus patet. q in nulla creatura sunt idē realiter ope/
ratio τ substātia eiusdē rei. Q aūt opatio distingua/
tur a potentia. patet manifeste. q2 actus differt a po
tentia que ē ad illū actū. operatio autē est actus vir/
tutis τ potentie. igitur. Ex quibus omnib⁹ patet. ista
tria vestigiū integrantia ab inuicē realiter distingui.
q aūt distinguanē ab eo in quo sūt. s. a re subsistente
in q̄ inueniunē. patet de potentia τ opatione. substan
tia autē quandoqz dicit suppositū quādoqz naturā
uel quidditatē. τ ideo vno mō substātia rei nō distin/
guiē ab eo cui⁹ est. quādoqz aūt distinguitur τ hoc in
illis in quib⁹ qd qd est nō ē illud cui⁹ ē. ut p3 7° me^e.

Sed contra ista arguit Aureolus probando

contra 2am ɔ̄nē. pbādo q veritas bonitas τ bo[illegible]
distinguūē ab eo in q̄ sunt. Et p̄ arguit sic. Quelibet
res et q̄ causata ē hz illa tria i quib⁹ [illegible] vestigiū τ
idō si qdlibet istoꝝ est res distincta. pcediē in infinitū q2
qdlibet habebit illa tria in se. ¶ 2° q2 absqz contradicti/
one de⁹ pōt substantiā oi accidente spoliare. τ tamen
stet q adhuc remanet creatura sequiē q ca[illegible]
stigiū trinitatis. ¶ 3° q2 quelibet substantia p essentiā
suā ē vna τ p essentiā suā intelligiē. τ idō p essentiā suā
est vera τ spēm habet. per eēntiā suam etiam est [illegible]
gibilis τ ordinata ad aliquid. τ ideo bona τ ordinem
tenēs. ¶ 4° sic. specialiter q bonitas rei nō sit aliud

ab entitate rei. Si eni bonitas ē alia res ab entitate
uel absoluta uel respectiua tunc intellect⁹ intelligit
uel cōcipit entitatē. pro ut dicit̄ eē quoddā bonū cū
ut sic sit cōplacens ⁊ amabilis diuine volūtati que in
omni ente complacet. ut sic etiam est ens cum ens ⁊
bonum conuertantur ſm supposita. relinquit̄ ergo
ꝙ talis res est bona sine bonitate ut distinguit̄ ab ea/
dē. Idē etiā habetur si ponātur distingui ratione ab
intellectu fabricata. quoniā tunc voluntas amabit
rationē illius sine bonitate. est enim verū quoddam
amabile ꝑ se intellectui. ¶ 5° probatur spāliter ꝙ ve/
ritas nō distinguat̄ ab entitate rei. aut eni distingui/
tur realiter. aut solū ratione. si realiter. Contra. quia
si veritas sit res absoluta distincta a sua [illegible] ali/
quid erit verū sine veritate. constat eni ꝙ intellect⁹
rem entitatis distinguit cōtra rem veritatis. ⁊ sic en/
titatē cōcipit ut quodā distinctū a veritate. Oē aūt
quod distincte concipit̄ verū ē. ergo entitas ē vera sine
veritate ut distingui. t̄ ab ea. Si detur ꝙ distinguūt̄
rōne. idem sequitur. quoniā intellectus distinguēdo
rationē veritatis a rōne entitatis intelliget rationē
entitatis sine veritate. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ ꝯnē arguit. ꝓban
do ꝙ bonitas nullo mō distinguat̄ a veritate. etiam
ſm rationē. q2 tunc intellectus intelligit bonitatem
absq3 veritate. ⁊ cum intelligibile sit verū. ⁊ oē ama/
bile sit bonū. bonitas erit vera absq3 veritate. q2 in/
tellectus intelliget bonitatē ut distinguit̄ a veritate
⁊ similit̄ veritas erit bona sine bonitate. quia volun/
tas amabit rationē veritatis. ut distinguit̄ a bonita/
te. ⁊ sic patet ꝙ ista non possunt distingui nec ſm rē
nec ſm rationē. ¶ 2° sic. Illa q̄ sic se hūt ꝙ vnūquodq3
eorū inest omni rei ⁊ omni rōni ꝑ se ⁊ precise sumpte
non differunt re aut ratione int̄ se nec a quacūq3 re
aut rōne. Nā si differunt non oīs ratio ꝓcise sumpta
habebit illā. s3 de omni re ꝓcise sumpta verū ē ꝙ est
aliqd ⁊ ꝙ ē aliquod verū. ⁊ ꝙ est aliqd bonū ⁊ aliqd
vnū. iuxta illud cōmētatoris 4° metaphisice dicen/
tis. ꝙ hoc nomē eē ⁊ vnū sigt̄ imediate qd est i vno/
quoq3 ꝓdicamētoꝝ. ergo verū bonum ens ⁊ vnum nul/
lam distinctionē habēt int̄ se. nec realē nec formalē
nec ſm rōnē. ¶ 3° arguit̄ spālit̄. ꝙ veꝝ ⁊ bonū nō di/
stinguāt̄ ratione cōparante rē ad intellectū uel vo/
luntatē. tum quia bonū ⁊ malū sunt in rebus circum/
scripto omni actu intellectus. ut dicit ph̄us 6° meta/
phisice. tum q2 bonū ⁊ ꝑfectū idem sunt. res autē sūt
ꝑfecte circūscripto omni actu intellect⁹. tum q2 bo/
nū ē qd amat̄ ⁊ appetit̄. terra aūt appetit cētrū tāq3
sibi bonū circūscripto actu intellect⁹. tū quia verū ē
manifestatiuū intellect⁹. ergo [illegible] ꝓcedit oēm actū in/
tellectus. ¶ 2° arguit̄ ꝯ aliud dictū in eadē ꝯne. s. ꝙ
rō conuenit rō appetibilis. Primo sic. [illegible] ponitur
boni esse obiectū voluntatis sicut color visus. tunc sic
Illa rō q̄ cōuenit alicui in secūdo mō dicēdi ꝑ se ⁊ nō
in pmo nō ē rō intranea formalis illius. Patet. q2 illud
qd ē rō formalis intranea alicui⁹ ē in pmo mō. cū sit
de ꝑ se intellectu ei⁹ ⁊ cadit in diffinitiōe ei⁹. illa autē
rō q̄ in secūdo mō nō ē de ꝑ se intellectu. imo i diffi/
nitione talis rōnis cadit res cui⁹ est ratio. ut patet ꝑ

posterioꝝ. s3 rō appetibilis bono ꝯuenit 2° mō dicēdi
di ꝑ se ⁊ nō ꝑ mō. q2 ſm ph̄m 2° de aīa rō denominās
obiectū ſm respectū ad potētiā ⁊ ad actū potētie. ut
visibile colorē cōuenit in secūdo mō. ⁊ nō in pmo. vn̄
cōmētatoꝛ in cōmēto. [illegible] dicit. ꝙ dicere ꝙ coloꝛ est
ꝑ se visibile est dicere ꝑ se nō ſm pmā intētionē. de q̄
dicit̄ illud qd est eētialiter. ⁊ est mod⁹ in quo ꝓdicat̄
ē ibi substātia subiecti ⁊ ſm intentionē 2ᵃᵐ ⁊ est illud
in quo subiectū ē in diffinitiōe ꝓdicati. coloꝛ enim est
ut res visibilis sit. igit̄ appetibile nō est formalis ⁊ in/
tranea ratio boni. ¶ 2° ad idē. Obiectū ꝓcedit actū
potētie ⁊ relationē ꝯsequentē actum. sed bonum est
obiectū voluntatis. ergo ꝓcedit actū ⁊ illud qd sequitur
actū. s. respectū appetibilis. s. eē appetibile. nam bo/
nū nō dicit ordinē ad voluntatē nisi q2 voluntas ad
bonū dicit̄. ut patet 5° metaphisice. ergo ordo quem
dicit bonū ad voluntatē. s. esse appetibile consequit̄
rationē boni. ⁊ ꝑ ꝯns nō est de per se intellectu ei⁹ cū
[illegible] ex relatione que est potentie ad obiectum
mediāte actu. ¶ 3° ad idē. Illud qd resoluit̄ ut i cām
⁊ rōnē sui. nō est de ꝑ se intellectu ei⁹ in qd resoluitur
hoc patet ex quo resoluit̄ in illud ut in cām ⁊ rōnem
sui est illo posterius. Vn̄ cōmentatoꝛ vbi supra dicit.
ꝙ ꝓ tanto visibile nō est de eētiali itellectu coloris
q2 coloꝛ est cā ut res sit visibilis. iō eni res ē visibilis
q2 coloꝛ ⁊ nō ecōtra. s3 eē appetibile resoluit ut i cām
⁊ rōnē sui i bonū. nō eni ideo aliqd est bonū q2 appe/
tibile. s3 ideo appetibile q2 bonū uel apparens bonū
ut pat3 ꝑ ph̄m 3° ethicoꝝ. et 8. ethicoꝝ resoluit distin/
ctionē amicitie ad amabilia. amabilia vō resoluit in
bonū honesti delectabilis ⁊ vtilis. ergo appetibile nō est
formalis ⁊ intranea rō boni. ¶ 4° ad idē. Nullus re/
spectus dicit ꝑfectionē simpliciter. sed bonū dicit ꝑ/
fectionē simpliciter. ſm Ansel. monol. ca° 5°. igit̄ bo/
nū dicit respectū. Iste sunt rōnes Guidonis de car/
melo in quolibet. ¶ 5° arguit sic Aureol⁹ 2° sen. dis.
34. qm̄ rō boni est rō absoluta. alias de⁹ non esset ad
se bon⁹. ergo sequit̄ ꝙ rō boni nō ē ratio appetibilis
cum importet respectū. ¶ 6° ad idē arguit Aureol⁹
⁊ in hac rōne ꝓncipaliter se fundat. Rō boni est mo/
tiua appetit⁹. rō aūt appetibilis est rō respectiua. re/
latio aūt non mouet appetitū. vn̄ ratio appetibilis ē
in 2° mō dicendi ꝑ se non in pmo modo. ut verbi grā
visibilitas non est rō obiectiua potētie visiue. s3 colo/
ritas. ut dicit Ar. in 2° de aīa. ꝙ coloꝛ est visibilis in
2° mō dicendi ꝑ se. ⁊ ideo si sic diffinitur coloꝛ. dicēdo
coloꝛ est visibilis diffinit̄ a posterioꝛi. sic in ꝓposito.
¶ Ulteri⁹ arguit Guido ꝓdict⁹ ꝯ aliud dictū in eadē
ꝯne. s. ꝙ bonum habet rationē finis. Primo sic. Po/
sterius non est de per se primo intellectu prioris nec
per ꝯns eius formalis ⁊ intranea ratio. sed ratio bo/
ni est prioꝛ ratione finis. quia ratio boni imediatius
consequitur rationē entis q̄ ratio finis. bonū enim
conuertitur cum ente ⁊ equaliter dicitur enti. ut pa/
tet primo ethicorum. ens autem ⁊ finis non conuer/
tuntur. Unde ſm Auicēnā bonū ⁊ vnū sunt de pri/
mis ꝯsequētib⁹ entis. ergo finis nō est intranea ratio
boni. ¶ Secundo ad idem. Illud quod predicatur

de aliq̃bus plurib⁹ p̃mo ⁊ p̄ se. nullū illoꝝ ē de intel‑lectu primo ⁊ per se illius quod taliter predicatur. Patet ista. q2 tale predicatū cōparatur ad illa plura ut superi⁹ ad inferiora. inferius aūt non est de ꝑ se in‑tellectu superioris. imo ecōuerso. sed bonū p̃mo ⁊ ꝑ se predicat̃ de fine ⁊ de his que sunt ad finē. ⁊ de cā agente formali ⁊ materiali ⁊ finali. vn̄ sicut q̄libet istorū est ens sic ⁊ bonū. ergo finis nō est de primo ⁊ ꝑ se intellectu. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec formalis intranea rō boni vnde ph̄s p̃mo ethicoꝝ. cū describit bonū ꝑ hoc ꝙ ē finis. s. ꝙ sui gratia est eligibile. videt̃ ꝙ bonū nō di‑cit̃ solū de fine. ſ3 etiam de alijs subdit: ⁊ factiuū aut ꝯseruatiuū boꝝ ⁊ ad q̄d sequūt̃ talia ⁊ ꝓhibitiua cō‑trarioꝝ ⁊ corruptiua. quasi velit dicere ꝙ bonū non solū dicit̃ de fine. ſ3 etiā de oībus q̄ sunt ad finē.

Ad primum contra 2^m ꝯnē nega‑tur a^a. Nō eni oportet ꝙ in quolibet repiat̃ vestigiū trinitatis nisi ī rebus subsistentib⁹. ut prius dicebat̃. ⁊ istā respōsio‑nē dat scūs Tho. ad illud argumētū p̄ma pte. q. 45. arti. 7°. ad 2^m. Et p̄ sen. dis. 3. q. 2^a. arti. ❡ Ad 2^m dico ꝙ ſm scm̄ Tho. de veritate. q. 21. arti. 6°. cum in istis trib⁹ rō boni cōsistat mō spē ⁊ ordine nō potuit a deo fieri ꝙ aliqd esset bonū nō habēs modū speciē ⁊ ordinē. sicut ab eo fieri nō potuit ꝙ esset aliquis ho‑mo qui nō esset rōnalis. hec ille. Et ideo nego maio‑rē. s. ꝙ deus pōt oēm substātiā spoliare quocūqꝫ ac‑cidēte p̄sertim respectiuo. vn̄ nō pōt facere ꝙ eēt la‑pis quin realiter dependeret a deo. ⁊ illa dependen‑tia esset accn̄s lapidis. Eodē mō dico ꝙ ordo qui est accn̄s ꝯsequit̃ necessario creaturā ipsa posita in esse uel si cōcedat̃ ꝙ aliqua substantia esset quolibet ac‑cidēte spoliata. adhuc haberet modū spēm ⁊ ordinē. nā mod⁹ ⁊ species substātie nō necessario sunt accn̄a ordo autem esset respectus habitualis nō actualis. nā sanctus Thomas ponit tales respectus habitua‑les. ut p3 de veritate. q. 4. arti. 5°. ad p̄mū. ❡ Ad 3^m negat̃ ꝙ quelib3 creatura sit vna formaliter ⁊ pro‑prie ꝑ suam essentiā. nec valet probatio. nam tā an̄s q̃ ꝯn̄s falsa sunt. nec eni res ꝑ essentiam est intelligi‑bilis formaliter. ſ3 ꝑ respectū intelligentis. nec ꝑ eēn‑tiam est vna formaliter. ſ3 per respectum ad intelle‑ctū. cōcedi tamen potest ꝙ ꝑ essentiam est vna ⁊ in‑telligibilis si li per dicat p̄mū quo aliquid est vnū ul intelligibile. hoc enim est essentia que fundat dictos respectus qui sūt proximū ⁊ vltimatū quo aliquid ē formaliter vnū uel intelligibile. Uel aliter alijs ver‑bis. si li ꝑ dicat causam efficientē aut fundamentum intelligibilitatis ꝯcedit̃ ꝙ res est vna ⁊ intelligibilis per suam essentiam. Si autem li ꝑ dicat causam for‑malem sic illud negatur ⁊ est simile sicut si diceretur Sortes per generationē actiuam ē pater. hoc enim est verū si li ꝑ dicat causam fundantē paternitatem que potest dici causa efficiens quare sortes est pater Si autem li ꝑ dicat causam formalem. falsum est ꝙ sortes ꝑ generare sit pater sed potius per paternita‑tem. Ita in proposito essentia lapidis ē fundamentū intelligibilitatis ⁊ vnitatis. sed lapis non dicitur for‑maliter intelligibilis per eēntiā. ſ3 ꝑ intelligibilitatem que dicit essentiam cum habitudine ad intellectum. Similiter est in isto exemplo. si queratur eni de ho‑mine an sit risibilis ꝑ essentiam suam. dicitur ꝙ est ri‑sibilis per essentiā tanq̃ per illud quod causat risibi‑litatem. non autem est risibilis ꝑ essentiā suam sicut per illud quo formaliter est risibilis. sed per risibilita‑tem. Similiter negatur ꝙ quelibet creatura sit bo‑na per essentiā nec enim essentia creature ut prescin‑dit ab omni esse tam simpliciter q̃ ſm quid. tam sub‑stantiali q̃ accidentali. tam in se q̃ in alio. puta in in‑tellectu uel in suo simili est diligibilis. ut eni dicit san‑ctus Thomas p̄ma pte. q. 5. arti. 2°. ad 4^m. Nihil ap‑petitur ab aliquo nisi ꝑ ordinem ad esse. vn̄ in omni‑bus appetitur quoddā esse. esse autē non est ipsa rei essentia. Ex quibus patet ꝙ eēntia rei ut prescindit ab eē nō habet rationē appetibilis nec boni nec dili‑gibilis. falsum etiam ibide assumit̃. s. ꝙ res per essen‑tiam sit ordinata ad aliquid. nam nihil ē ordinatū for‑maliter vltimate nisi ꝑ ordinem qui dicit respectum ❡ Ad 4^m dicitur similiter. nam si essentia uel entitas rei prescindatur a bonitate. tūc prescinditur ab esse substantiali in quo maxime cōsistit ratio substātialis bonitatis. ut dicitur de veritate. q. 21. arti. 5°. ad 5^m. Et ad p̄mū dicit sic. Bonitas que attēditur ſm esse substantiale non est ipsa rei essentia. sed esse partici‑patū. ⁊ hoc etiam presupposito ordine ad primū esse per se subsistens. entitas autē sic precisa ab esse nō habet rōnē diligibilis a creatore aut a creatura. de⁹ enim diligit eēntias rerū volēdo eis esse. ut dicitur p̄ma pte. q. 20. arti. 2°. et sic magistrum diligit̃ a deo ha‑bet ordinem ad esse. vn̄ essentias possibiles non fa‑ctas nec futuras deus non diligit. Sciendū tamē ꝙ illa probatio qua sic arguitur. essentia rei ut abstra‑hit ab omni esse uel ab omni distincto a se quocūqꝫ ē a deo dilecta ⁊ deus in ea complacet. ergo ut sic est bona. Talis siquidē ꝯn̄a non valet. q2 sicut dicit san‑ctus Thomas p̄ma pte. q. 23. arti. 4°. in nobis volū‑tas diligendo rem non causat bonum in re. ſ3 ex bo‑no preexistente incitamur ad diligendū. in deo autē est econuerso. Nam volūtas eius qua vult bonum alicui diligendo ē causa ꝙ illud bonū ab ea pre alijs habeatur. hec ille. Ex quo patet ꝙ amor q̄ de⁹ amat creata non infert ea esse bona quia ille amor nō cau‑satur ex bono preexistente. sed est causa ꝙ res sit bo‑na. non ergo sequitur: entitas rei pro ut distinguitur ab omni alio diligitur a deo. ergo ut sic est bona. sed sequitur ꝙ ē uel erit bona. ſ3 cum probat̃ ꝙ entitas sic precisa sit bona. quia ut sic est ens ⁊c̄. dico ꝙ ens in actu conuertitur cum bono. ut dicitur p̄ma pte. q. 5. arti. 3°. Essentia autē precisa a bonitate [illegible] ab omni esse ⁊ ordine ad esse. ⁊ cōsequenter ab omni actualitate cum esse sit actualitas omnis forme uel nature. ut dicitur p̄ma parte. q. 3. arti. 3°. et per [illegible] essentia talis non proprie est ens saltem nō ens actu nec [illegible] bona. ⁊ ꝙ nō sit ꝓprie ens patet. q2 ens ꝓ‑prie dī ens actu. ut dī p̄ma pte q. 5^a [illegible] ꝙ eēntia p̄cisa a bonitate p̄scindit ab ente ꝙ [illegible]

cū bono. similiter nec valet probatio q̄ arguēs nitit̄ probare q̄ essentia rei nō distinguit̄ rōne a bonitate uel q̄ bonū et ens nō distinguunt̄ a rōne. dico eni q̄ rō non ut precindit ab esse rei quocūq̄ non includit rōne amabilis. si aūt capiat̄ in or dine ad aliqd eē ut pōt habere rōnē boni. sed tūc non precindit a bonitate. Similit̄ ꝯña quā facit arguens nulla ē. nō eni sequit̄. volūtas amat entitatē rei sine bonitate. uel voluntas amat rationē entitatis sine ratione boni tatis. ḡ sequit̄ q̄ entitas uel ratio entitatis est bona sine bonitate. sed solū sequitur q̄ illa ratio amatur et alia non amatur. sicut nec sequitur voluntas amat asinū ut distinguit̄ ab amore. ergo amat asinū sine amore. uel ḡ asinus ē amat⁹ sine amore. nec sequitur voluntas vult rosam ut distinguit̄ a volūtate. ergo rosa est volita sine voluntate. sed ē fallacia ꝯñtis a pluribus causis veritatis ad vnā illarū. ¶ Ad 5ᵐ dicit̄ q̄ entitas rei distinguit̄ realiter a veritate ꝓpter dicta qua res dicit̄ vera proprie. et ad ꝓbationē q̄ non realiter. Dico q̄ intellectus concipit rōnē lapidis nō cōcipiendo eius veritatē. tamē qñcūq̄ illa rō cōcipit̄ sp est vera imo pri⁹ ē vera q̄ intelligat̄. nam cognitio ē effect⁹ veritatis. ut dicitur de veritate. q. j. arti. p̄. vñ argumentū illud soluit scūs Tho. de veritate. q. j. arti. p̄. ad 3ᵐ vbi sic dicit. Aliqd intelligi sine alio potest accipi dupliciter. Uno mō ita q̄ aliqd intelligat̄ altero nō intellecto et sic ea que rōne differunt ita se habent q̄ vnū sine altero intelligi potest. Alio modo pōt accipi aliquid intelligi sine alio q̄d intelligit̄ eo non existente. et sic ens non potest intelligi. q̄ ens non pōt intelligi sine eo q̄ cōcordet uel equetur intellectui. sed tamē nō oportet q̄ quicūq̄ intelligit rationē entis itelligat rōnē veri. sicut nec quicūq̄ intelligit ens intelligit intellectū agentē. et tamē sine intellectu agente homo nihil pōt intelligere. hec ille. Idē ponit. q. xj. arti. p̄. ad 2ᵐ in oppositū. dicit eni q̄ dupliciter pōt aliqd itelligi sine alio. Uno mō p modū enūciandi. vt .s. vnū intelligitur esse sine alio. et sic ens nō pōt aliqd intelligi sine bono. ut .s. intellectus intelligat aliqd esse ens et nō esse bonū. Alio mō potest intelligi aliquid sine alio per modū diffiniēdi. ut .s. intelligatur vnū nō intellecto alio. sicut aīal intelligit̄ sine hoīe et alijs speciebus. et sic ens pōt itelligi sine bono. hec ille. Ex q̄ patet ad argumentū istud. quātūcūq̄ eni intellectus distinguat et distincte intelligat entitatē nō intellecta veritate ei⁹. nō sequitur q̄ sit sine veritate. sed q̄ res que est vera intelligit̄ nō itellecta eius veritate. ¶ Ad p̄mū ꝯ 3ᵃᵐ ꝯnē dicitur sicut ad precedentia. nō eni concludit q̄ bonitas sit vera sine veritate. sed q̄ bonitas sit vera nō intellecta ei⁹ veritate. cū eni intellectus distinguit bonitatē a veritate. nō facit q̄ bonitas sit sine veritate. s3 solū q̄ veritas non est de intellectu bonitatis. hec eni intellectio vnius sine alio nō est p modū enūciādi s3 diffiniendi. nec diuidit duo q̄tū ad coexistentiā. s3 solū quo ad diffinitiuā conclusionē. Eodē mō idem argumentū nō cōcludit q̄ veritas sit bona sine bonitate. sed q̄ veritas intelligitur nō intellecta ei⁹ bonitate. si eni intellect⁹ intelligat veritatē p̄cise diffiniendo eā. tunc ipse nō intelligit eā ut amabilē aut ut bonam. imo si veritas nō aliud haberet q̄ q̄d p q̄ ipsa cōcipit intellect⁹. ipsa veritas nullo mō eēt bona nec amabilis. s3 q̄ nō obstante q̄ itellect⁹ ipsam abstrahat dicto mō stat q̄ illi veritati multa insunt. licz nō intelligāt̄ p tūc. sicut esse i intellectu uel aliud q̄dcūq̄ eē. iō intellect⁹ abstrahens non aufert ab ea suā bonitatē. s3 p tūc non habet oculū ad bonitatē. S3 forte dicet aliquis cū oīs creatura sit bona. aut est bona bonitate q̄ est ipsamet res. aut bonitate distincta. Si p̄mū. ḡ 2ᵃ ꝯ 3ᵃ videnf̄ false. si 2ᵐ cū illa bonitas sit creatura. iterū querit̄ qua bonitate ē bona. et tunc uel erit ꝓcessus in infinitū in bonitatibus uel erit standū in aliqua creatura q̄ sit sua bonitas. Ad illud r̄ndet scūs Tho. de veritate. q. xj. arti. 4ᵒ ad 4ᵐ. dicit eni q̄ aliqd dicit̄ ens multipliciter. Primo mō aliqd dicit̄ ens q̄ i se subsistit. secūdo mō q̄ est principiū subsistendi ut forma. 3ᵒ q̄ est dispositio subsistētis ut cecitas. et iō cū dicimus eēntia est ens si ꝓcedat̄ sic ḡ est aliq̄ mō ens et tunc uel se uel alio. et sic ꝓcessus nō sequit̄. q̄ nō dicebat̄ hoc mō ens sic aliqd in esse suo subsistens est ens. s3 sicut q̄ aliqd est vñ nō oportet querere ipsi eēntie aliqd quo sit sicut aliqd alterū est p eēntiā. similit̄ cū dr̄ bonitas est bona. nō hoc mō dr̄ bona q̄si in bonitate subsistens. sed hoc mō q̄ bonū dicim⁹ illud quo aliqd est bonū. et sic nō oportet etiā inq̄rere vtrū bonitas sit bona se bonitate uel alia. s3 vtrū ipsa bonitate sit aliqd bonum q̄d sit alterū ab ipsa bonitate sicut i creaturis. uel q̄d sit idē cū ipsa bonitate. sic ē i deo. hec ille. Idē ponit arti. 5ᵒ ad 8ᵐ. dicit eni q̄ h̄ mō bonitas rei dicit̄ bona sicut esse rei dicit̄ ens. nō q̄ eius sit aliq̄d esse. s3 q̄ p hoc esse res esse dicit̄. vñ sicut nō sequitur q̄ ipsa substātia rei nō dicat̄ eē p aliq̄d eē q̄d ipsa nō sit q̄ eē nō dicit̄ ens p aliq̄d esse aliud ab ipso. ita nō seq̄t̄ de bonitate. hec ille. Eandem quoq̄ responsionem ponit in sūma p̄ma pte. q. 5. arti. 5ᵒ ad 2ᵐ. Dices forte q̄ ex hoc q̄ aliqua creatura est bona. et non p aliquid aliud a se. dico q̄ cum dicim⁹ q̄ nulla creatura est bonitas sua intelligitur de reb⁹ subsistentibus et cōpletū esse in natura habentibus que sole ꝓprie dicuntur creari uel esse creature. ut supra dictum fuit. Et hunc sensum se habere aperit sanctus Tho de veritate. q. j. arti. p̄. ad 4ᵐ. vbi sic dicit. Cum dicit̄ nulla res est sua veritas intelligit̄ de reb⁹ q̄ habent esse completū in natura. sicut etiam cum dicitur nulla res est suū esse. et tamen esse rei est quedā res creata. et eodē mō veritas rei aliquid creatū est hec ille. Eodē mō potest dici de bono et de bonitate. ¶ Ad secundū contra tertiā ꝯnem negatur hōr. licz q̄ ratio veri insit per se omni rationi per se precise sumpte. sumendo li per se p̄mo modo. licz insit cuilibet rationi per se 2ᵒ. nulla enim ratio formaliter est vera nisi per adequationē ad rem cuius est. nec aliqua res est vera nisi per adequationē ad intellectū Illa aūt adequatio addit ad illud cuius ē respectū

rationis.ꝛ si ꝑ impossibile illā rōnē nulla consequeret adequatio.ita ꝙ nec adequaret rē sibi nec adequaret rei actu uel habitu illa rō non esset vera. Item si res nec actu nec habitu adequaret intellectui nō esset vera. vnde scūs Tho. de veritate. q. j. arti. 2°. Si nullus eēt intellectus diuinus uel humanus rebus ꝑ impossibilē ypothesim nullo mō rō veritatis maneret in rebus. hec ille. De bonitate etiā dictū est nunc. ꝛ nūc dicit̄ ſm scm̄ Tho. de veritate. q. 2j. arti. 2. ad 4m. ꝙ bonitas non cōsequit̄ rōnē speciei nisi ſm esse qd̄ habet in re aliqua. ꝛ ideo rō boni non cōpetit linee uel numero ſm ꝙ cadunt in cōsideratione mathematici. q̄uis linea ꝛ numerus bona sint. hec ille. Ex quo patet ꝙ arguens falsū assumit. s. ꝙ bonitas insit oī rei ꝛ oī rationi ꝑ se ꝛ precise sumpte. ¶ Ad 3m contra eandē ↄ̄nē dico. ꝙ male capit opinionē ↄ̄ quā arguit. cū eni dicit scūs Tho. ꝙ verū ꝛ bonū distinguūt̄ ꝑ intellectū. ꝛc. non intelligit ꝙ intellectus creatus det rei ꝙ sit bona uł vera Et ad istā mentē arguit iste cōtra eum in primis tribus ꝓbatiōibus q̄ bn̄ probant ꝙ res nō habet ab intellectu ꝙ sit bona. ꝛ hoc vtiq̄ verū est nec sanctus Tho. oppositū dicit. sed solū vult ꝙ in rōne boni ꝛ in rōne veri importat̄ respectus rōnis nō quidē tāq̄ aliquid intraneū bono. aut aliqd requisitum ad hoc ꝙ res sit bona. tunc eni arguemnta bene cōcludūt sed tāq̄ aliquid requisitū ad intelligendū rē ut bona est. multa eni nomina sunt huiꝰ ꝙ. s. in suo ↄceptu dicunt aliqd̄ ens rōnis puta negationē uł respectū rōnis. Cuiꝰ rō ē. qꝛ illā negationē uł relationē dicūt non in recto nec ut qd intraneū rei quā ꝑ̄ncipaliter signt̄. sed signt̄ pricipaliter ꝛ in recto aliquid extra aiam que fundat talia entia rōnis inq̄tum huiꝰ. talia aūt fundata signt̄ in obliquo. ꝛ ut quid ↄsequēs ad principale sigtum ac requisitū ad intelligēdū rem ut talis ē. Cū aūt dicit in tertia ꝓbatione ꝙ verū ē manifestatiuū intellectus verū est ꝛ ↄcedo cū sancto Tho. de veritate. q. j. arti. 4°. ꝙ veritas rei ꝑ̄cedit actū intellectus humani. qꝛ nō dicit̄ vera principaliter ꝑ respectū ad intellectū creatū. sed tamē actus intellectus increati ꝛ eiꝰ verbū necessario ꝑ̄cedit veritatē rei. Ex hoc eni dicit̄ vera creatura qꝛ implet uel equat̄ diuine cōceptioni ſm modū sibi prefixū. sed loquēdo de intellectu creato cognitio itellectus non est cā veritatis rei. sed est talis ordo ꝙ veritas ꝑ̄ est in intellectu diuino. 2° i rebus ab eo exēplatis. 3° in intellectu qui cōcordat rei habendo similitudinem eius. 4°. sequit̄ cognitio que est effectus veritatis. s. illius cōcordie inter itellectū informatū spē rei ꝛ ipsam rē. ut patet de veritate. q. j. arti. ꝑ̄. ¶ Ad ꝑ̄mū eoꝝ q̄ secūdo loco ↄ̄ 3am ↄ̄nem inducta sūt. dr̄ ꝙ obiectū voluntatis nō habet nomē impositū nisi ꝙ sigt̄ ens i ordine ad volūtatē. vnde nō est sile de colore respectu visus. ꝛ de bono respectu voluntatis. sed ita in se habet bonū respectu volūtatis. sicut visibile respectu visus. obiectū eni visus habet ꝓpriū qd qd est preter illam rōnem q̄ cōpetit ei i secūdo mō ꝑ̄settatis ex relatione ad visum. ꝛ h̄ est color. sed nō sic obiectū volūtatis aut appetitꝰ. ꝛ ideo negat̄ ꝙ ista sit in secūdo mō ꝑ se bonum est appetibile quin potiꝰ ē in ꝑ̄ bonū eni nō dic rē ꝙ ad eam [illegible] est obiectū voluntatis. sed [illegible] rōne q̄ [illegible] le obiectū ex respectu ad voluntatē uel appetitum sicut visibile se habet ad obiectū visus. ¶ Ad 2m similiter dico ꝙ bonū nō dicit [illegible] obiecti voluntatis in se sed in ordine ad actū voluntatis sicut visibile respectu obiecti visus. vnde istud argumentum soluit̄ sicut precedens. [illegible] eni ꝙ bonū se habeat ad appetitū ut color respectu visus. ¶ Ad 3m dicitur ꝙ appetibile nō resoluit̄ in bonū ut in causā talem quā ē est subiectū respectu passiōis ut color respectu visibilis. sed in causam q̄ est forma ꝛ quidditas. sicut si dicerē quare h̄ est homo quia est aial rationale. ꝛc. talis autē causa ꝛ effectus non se habent prius natura ꝛ posterius. sed ut notius ꝛ minus notum. ¶ Ad 4m dico ꝙ argumētū ꝓcederet si bonū nullū absolutū diceret sed purū respectū. talia eni nō dicunt ꝑfectionē simpliciter. sed nō sic est in ꝓposito. nam ſm ꝙ dicit scūs Tho. de veritate. q. 2j. arti 6°. rō boni respectū implicat nō qꝛ ipsum nomē boni significet ipsū respectū solū. sꝫ qꝛ sigt̄ illud ad qd̄ sequit̄ respectus cū ipso respectu. hec ille. Scd̄m eni ꝙ dicit ibidē aliqd̄ nomē pōt respectū iportare dupliciter. Uno mō sic ꝙ nomē iponat̄ ad significādū respectū solū. sicut h̄ nomen pater uel filius uel paternitas ipsa. Quedā v̄o nomina dicūt̄ importare respectū qꝛ significant rē alicuiꝰ generis quā comitatur respectus q̄uis nomē non sit ipositū ad significandū respectū solū. sicut hoc nomē scia est ipositū ad significandū qualitatē quā sequit̄ respectus. non aūt ad significandū respectū ipsum. hec ille. ¶ Ad 5m negat̄ aña nec valet ꝓbatio. isto mō eni deꝰ dicit̄ bonus ad se quo iustus. cōstat aūt ꝙ iustus respectū iportat nō tm̄ vnius ꝑsone ab altera distinctiuū. sed respectū debiti uel aliū respectū rōnis cōem trinitati ꝛ illo mō Augꝰ q̄n̄q̄ dicit talia i diuinis dici ad se qꝛ scꝫ nō illo mō dicunt̄ q̄ pater uel filiꝰ. Uel potest optime responderi ſm ꝑ̄fatam distinctionē in ꝑ̄cedenti solutione. s. ꝙ talia non sunt relatiua ſm eē sꝫ ſm dici. ¶ Ad 6m dicit̄ ꝙ rō relatiua nō mouet accipiendo relatiuū ꝑ̄ mō. sꝫ negat̄ secūdo mō sumēdo relatiuū uel rōnē relatiuā. cetera v̄o que in eodem argumēto tangunt̄ soluta sūt in solutione ꝑ̄mibus ordinis. nā bonū nō sic dicit obiectū volūtatis sicut color respectu visus sꝫ simul implicat absolutū nomen voluntatis cū habitudine ad appetitū uel volūtatē. vn̄ nō dicit solū respectū appetibilitatis. sed dicit aliqd̄ absolutū sub dicto respectu qd̄ quidem absolutū forte explicat̄ ꝑ h̄ ꝙ dico ꝑfectū. vn̄ nec appetibile dicit totū qd̄ est de rōne boni sꝫ ꝑ̄tē. ꝛ ideo nec ita se habet bonū respectu appetitꝰ sicut color respectu visus. nec totaliter eodē mō sicut visibile respectu visus. qꝛ ꝑ̄mū dicit pure absolutū. secundū pure respectiuū. sed sic se habet sicut se haberet ad visū hoc qd̄ dico color visibilis uel aliqd illa duo importans. ¶ Ad ꝑ̄mū illoꝝ q̄ 3° loco ↄ̄ cadē ↄ̄nē in

[illegible] Et dicitur φ hec est falsa. nec probatio valet. Dico enim φ omne ens appetibile dicitur aliqualiter pōt [illegible] est terminus motus appetitiui qd̄ ut [illegible] dicit scūs Tho. pma pte. q. 5. arti. 6°. Boni [illegible] aliquid est [illegible] est appetibile τ terminus motus appetitus. cuius quidē motus terminatio cōsiderari pōt ex cōsideratiōe motus naturalis corporis. terminatur [illegible] motus corporis naturalis simpliciter quidē ad vltimū fm quid aūt ad mediū p qd̄ itur ad vltimū terminat mo- tum. τ dicitur aliquis terminus motus in quātū aliquā ptē motus terminat. Illud aūt qd̄ est vltimus terminus mo- tus potest accipi dupliciter. s. ut res ipsa in quā tendit [illegible] locus uel forma q̄ acquirit in motu uel quies [illegible] illa. Sic ergo in motu appetitus terminus fm quid ut mediū p qd̄ tenditur in aliud vocatur vtile. illud aūt quod appetitur ut vltimū terminās totaliter motū ap- petitus sicut quedā res in quā p se appetitus tendit vocatur honestū. qz honestū dicitur qd̄ per se deside ratur. illud aūt qd̄ terminat motū appetitus ut quies in re desiderata ē delectatio. hec ille. ❡ Ad 2^m negat hoc. non enim bonū pdicat pmo τ per se de fine τ de his q̄ sūt ad finē. sed principaliter de fine τ de alijs ex or- dine quē habēt ad finē. uel sūt quodāmodo finis mo- do supra posito. vñ scūs Tho. vbi s̄ ad 3^m. dicit φ bo- num nō diuiditur in honestū vtile τ delectabile sicut vniuoce equaliter de eis pdicatū sed sicut analogū qd̄ pdicatur fm prius τ posterius. p prius enim pdicatur de honesto. secundario de delectabili. 3° de vtili. hec ille. Ex quibus patet φ bonū nō dicitur eque de fine pmo τ de his que sūt ad finē. sicut nec quodlibet illoꝝ eque principaliter terminat motum appetitus. nec equaliter. sed vnum dicitur finis simpliciter aliud fi- nis fm quid. Et in hoc primus articulus terminat. τc̄.

Quantū ad secundum articulum sit prima ꝯ φ potētie anime nō sūt ipsa essentia anime. Istā ꝯnē pbat scūs Tho. pma parte. q. 77. arti. p°. vbi sic dicit. Impossibile est dicere φ essentia anime sit eius poten- tia. licz quidā hoc posuerunt. Et hoc quidē dupliciter ostendit quo ad presens. Primo quia cū potentia τ actus diuidant ens τ quodlibet genus entis. oportet φ ad idem genus referatur potētia τ actus. τ ideo si actus non est in genere substantie nec potētia. operatio aūt anime non est in genere substantie sed in solo deo cuius operatio est eius substantia. vñ potentia dei q̄ est principiū operationis ē ipsa dei essentia qd̄ nō pōt esse verū in anima nec in aliqua creatura. ecce primā rationem eius ibidem. ❡ Sed cōtra istam rationē in- statur per multos dicentes eam non procedere. dicit enim Scotus in 2° sen. φ 2ª est distinguenda. potentia enim τ actus multipliciter accipiuntur. Nam accipien do potentiā p potentia actiua uel passiua put potē- tia dicitur principiū transmutandi aliud uel transmu tandi ab alio. nō oportet φ talis potentia τ suus actus reducantur ad idem genus. nec sic accipiendo poten tiam potentia τ actus diuidunt oē genus entis. Alio modo accipit potentia pro potentia obiectiua. ut illud dicatur esse in potentia quod est obiectū potētie pro- ductiue. τ illud dicatur esse in actu quod in esse ē po- situm. actus aūt τ potētia isto modo accepta diuidūt omne genus entis. imo talis potentia est idē numero cum suo actu. idem enim numero est albū in potentia τ post album in actu. τ ideo si argumētum illud valeat probabit φ quot sunt actus intelligendi aut volendi in aīa tot sunt in ea potētie realiter distincte. ❡ 2° po- test instari cōtra illā rationē. quia substantia est in po- tentia ad quātitatē. imo substantia nude considerata se habet ad accidentia ut potentia ad actum. τ tamē non sunt eiusdem generis. ❡ 3° quia superficies ē po- tentia respectu colorū que tamen nō est eiusdem ge- neris cum colore: cum vnū pertineat ad genus quā- titatis puta superficies. τ aliud ad genus qualitatis pu ta color. ❡ 4° qz in ppposito posito φ potentie anime sint accidentia anime. oportet φ anima se habeat re- spectu illarum ut potentia ad actum. sicut omne sub- iectum respectu sui accidētis. querit ergo de illa po- tentia qua anima est in potentia respectu talium acci dentiū an sit ipsa essentia anime. τ tunc habemus φ nō oportet semper actum τ potentiam reduci ad idē ge- nus: cum essentia anime sit substantia. τ illa potentia sit accñs. si illa potētia sit accidens pcedit in infinitū. quia iterum essentia anime erit in potentia ad talem potētiā. τ querit ut pus. ❡ Ad pmū dicit φ distinctio de potentia obiectiua. τc̄ non valet. sed ē pura fictio. non enim Ar. qui totiens dicit oē genus entis diuidi p potētiā τ actum fecit vnq̄z implicite uel explicite de tali potentia obiectiua mētionē. Nono enim metaphy sice cum proposuit actum τ potētiā esse differentias entis. statim diuidit potentiā per passiuā τ actiuam. τ agit de vtraqz. τ actum etiā diuidit in primū et 2^m. et de omnibus istis tractat in toto. 9°. Omne siquidem ens uel est actus purus ut deus. uel potētia pura ut materia prima. uel cōpositum ex actu τ potētia. actu quidem qui est forma. τ potentia q̄ est materia. ut res sensibiles. uel ex esse τ essentia: quoꝝ vnum se habet quodāmodo ut materia. aliud quasi forma. ut substā tie separate. τ sicut eē est actus essentie. ita operatio est actus potentie actiue. In omnibus aūt istis cōbinatio- nibus semper actus τ potētia ad idē genus reducūt. presertim potētia actiua τ passiua. de qua in 9°. facit Ar. mentionē fm mentem phi τ sui cōmētatoris. Si enim de alia potētia voluisset illā ppositionē intellige- re. vtiqz debuit ipse uel cōmētator mentionē facere qd̄ tñ non fecit. Qz etiā arguēs dicit aliquē actum eē idē nūero cū sua potētia repugnat Aristoteli. p° de aīa. pte 6ª. vbi dicit φ potentia τ endelechia nō parū di- stant. vbi cōmētator cōmēto 6°. dicit. Potētia τ actus sunt differētie q̄ contingūt oībus pdicamētis. τ sunt valde opposite. hec ille. Ex quo patet φ actus τ po- tentia que diuidūt omne pdicatū nō sūt idē numero. sic φ illa potentia quiqz sit actus. cū cōmētator dicat talia eē differētias valde oppositas. Nono etiā me- taphysice. cōmento 2°. dicit cōmētator φ hoc nomē po- tentia non dicitur nisi de potentia actiua uel passiua. uel de potētia trāssūptiue dicta qlis ē i mathemati- cis. uel potentia fm similitudinem fm quam falsum

quod non necessario est falsum dicitur possibile. uel id quod non est verū sed potest eē verū. Et idē ponit 5° metaphisice cōmento. 17°. Patet ergo q instantia illa nulla ē. nā ōis potētia ꝓprie dicta ē actiua uł passiua siue ꝓductiua uel receptiua. ¶ Ad secūdā instantiā dicit q materia prima est in potentia respectu forme substantialis de per se. substantia vero cōposita ex materia & forma ē subiectum quātitatis & in potentia ad quātitatem non de per se. sic q sit sm se totū uel sm partem scz materiā ordinata ad actum qui ē accidēs & ideo nō oportet q talis potentia sit eiusdem generis cū tali actu. mō illa ꝓpositio: act⁹ & potētia ad idē genus reducunt̄. intelligit̄ de potentia q̄ ꝓprie & de per se ordinat̄ ad illum actum. sicut potentia calefactiua ad calefaciendū. & potentia intellectiua ad intelligendū. Potest etiā dici sm aliquos q in substantia est alia potentia ad qualitatē & alia ad quantitatē. & sic de aliis p̄dicamētis. & tales potētie respectu accidentiū nō sūt ipsa substantia puta mā prima uel cōpositū sed accidens illius. vñ cōmētator 5°. physicoꝝ cōmento 9°. Potentia inqt ad vnūquodqꝫ p̄dicamētum est in illo genere p̄dicamēti qḋ ē actu. & similiter via de potentia ad actū &c. vbi patet q loquit̄ de potentia susceptiua motus q̄ ē via ad rem p̄dicamenti. vñ ibidē sic ait. Potentia ad subam ē quodāmodo in p̄dicamēto sube. & siliter via ad generationē sube. similiter potētia ad quātū & alia p̄dicamēta. iō visū est illud esse qḋ est inter potentiā & actū in illo genere sit sub illo genere. qm̄ esse mediū inter potētiā & actum q̄ sūt in illo genere necesse est de genere actus qui est complementū. sed differūt sm magis & min⁹. hec cōmētator. Et si vlteri⁹ dicat̄. tales potētie sūt accidētia sube igit̄ suba est in potentia ad illa. ergo est eiusdem generis cū illis &c. Dicit̄ q suba composita est de p se in potentia ad actū qui est esse. sed consecutiue ad hȝ accidentia. sufficit ergo q illa potentia sit eiusdē generis cū actu quē p̄mo & de p se respicit. licz nō sit vnius generis cū actu quē cōsecutiue & p accn̄s respicit. ¶ Ad tertiā dicit̄ q superficies nō est potentia ꝓpria & per se respectu coloris. sed diaphonū in superficie. uel aliqd hȝ. talis aūt potentia respectu coloris actualis est in genere qualitatis. Et si querat̄ de tali potentia cū sit accn̄s & actus sube per quā potentiā suba est in potētia ad hȝ accn̄s. Dico q hȝ accn̄s non habet potentiā ꝓpriā sibi. sed illa eadē potentia que ordinat̄ de per se p̄mo ad esse subale ordinatur ad hȝ inchoationes per accn̄s & secundario. ¶ Ad quartā dicit̄ q aīa se habet ad suū esse quasi potentia receptiua. non dico passiua ad suū actū. & hoc de p se p̄mo. ad hȝ aūt potentias se habet ut potentia ad actū secūdariū & quē per accn̄s respicit. & iō licz eētia aīe & suū esse ad idē genus reducant̄. non tñ oportet q eius essentia & sue ꝓprie passiones ad idem genus reducant̄. Illa ergo 1ª principalis rōnis sic intellecta: ōis potentia p̄mo & p se respiciens aliquē actum reducitur ad idē genus cum tali actu. nullā habet instātiā. Et tunc subsumat̄: sed potētie aīe p̄mo & per se respiciūt actū de genere qlitatis. igitur &c. Et sic patet prima ratio principalis in suo robore perseuerās. ¶ 2ª ratio principalis ad eūdem finem est hec quā ponit [illegible]. Anima mea [illegible] essentiā suā est act⁹. si ergo ipsa essentia aīe esset [illegible] operationis principiū semp hns aīam actu haberet opationē vite sicut semp hns aīam est actu viui. non enī inq̄tū est forma est actus ordinatus ad vteriorē actū sed est vltim⁹ termin⁹ generationis. vñ [illegible] sit in potētia ad hūc aut ad aliū actum. hoc non [illegible] ei sm essentiā suā inq̄tū ē forma sed sm suā potētiam. & sic aīa sm q subest sue potentie dicit̄ act⁹ primus ordinat⁹ ad 2ᵐ actū. Inuenit̄ aūt habens animā non semp esse in actu operum vite. & in diffinitione [illegible] dicit̄ q est actus corporis potentia vitā habentis. que tñ potentia non abiicit aīam. Relinquit̄ ergo q essentia aīe nō est eius potentia. nihil enim est in potentia sm actū inq̄tū actus est. hec ille. ¶ Sed cōtra hāc rōnē sunt multe instantie. Prima est sm Scotū quia codē modo arguet̄ de potentia quā tu ponis esse qualitatem distinctā ab aīa sicut tu arguis de aīa. Sicut enī tu arguis q qr aīa sm essentiā suā ē forma & actus. & iō si ipsa sit īmediatū opationis p̄ncipiū semp esset in actu operū vite. ita ego arguā de illa qualitate. eqꝫ enī illa est quedā forma & actus quidā si ipsa sit īmediatū principiū opationis semp hns illam erit in actu operū vite puta intelligendi & volendi. nec tua rō ē euidentior q̄ ista. ¶ 2ª instātia est. quia similitudo posita inter aīam ꝓut est p̄ncipiū viuendi & eam ꝓut est p̄ncipiū operū vite nō valet. qr aīa est p̄ncipiū viuendi in genere cause formalis. sed est p̄ncipiū operū vite in genere cause efficientis. & iō nō sequitur: aīa est īmediatū p̄ncipiū operū vite. igit̄ hns animā semper talia operat̄. sicut ex alia pte sequit̄: aīa est īmediatū p̄ncipiū viuendi. igit̄ habens aīam sp viuit in actu. qr causa formalis semp est simul cū suo effectu formali. nō aūt causa efficiēs ꝓsertim causa efficiēs partialis quomodo se habet aīa respectu operū vite. nam p̄ter aīam requirit̄ ad intelligendū uel cognoscēdū obiectum & spēs intelligibilis & organa uel hȝ. ¶ 3ª [illegible] ri. Nam falsū videt̄ qn per vnū & idem. s. p essentiam suā que est forma aīa sit actus corporis. & sit in potentia ad actū vlteriorem. nā tu ponis aīam sm essentiā suā esse subiectū dictarū qualitatū. & per ꝯns in potentia ad illas. Item essentia aīe se habet ad suū eē sicut potentia ad actū. Patet ergo q nō est incōueniens aīam p idem ex parte rei esse actū vni⁹ & in potētia respectu alterius. ¶ Ad primā instantiā dicit̄ q nō ita pōt argui de potentia aīe si sit accn̄s aīe sicut si esset essentia a.e. Cuius ratio est quia alius actus est essentia aīe & alius actus hȝ potentia quā dico qualitatem. aīa enī est actus dans esse simpliciter. & est vltimus terminus generationis hominis. & ideo talis actus nō potest [illegible] se esse ratio q homo sit in potentia expectante vlteriorem actum. sm enim cōmentatorē 9°. metaphisice cōmento [illegible]. nihil est in potentia sm illud quo est actu nec per formam que est simpliciter in actu. sed potentia illa quam dicimus qualitatem est actus nō dans esse simpliciter [illegible] aut toti composito nec est terminus alicuius productionis substantialis [illegible]

[illegible] de per se. sed consequit̃ ad ꝓductionē aie
sicut passio consequit̃ ꝓductionē ꝓprii subiecti. ⁊ iō
[illegible] ꝙ homo sit in potentia ad opa vite. talis eni
act⁹ reddat aiam potētialiorē ꝙ̃ sit p suā eēntiā. lz eni
sit actus aie ꝓut aspicit actum primū. tn̄ in ordine ad
actus secūdos reddit ei potentialē ¶ Ad secūdā in
stantiā dicitur ꝙ licz aia sit alio modo ⁊ in alio genere
cause principiū viuendi ⁊ principiū operū vite. tamē
hoc est generale vtriqꝫ principio ꝙ nullū eoꝝ ē in po
tentia ad actū suū ꝑfectum imanentē. si det per idē eē
actu simpliciter ⁊ actum 2m uel secūdariū. ⁊ fm se sit
sufficienter in actu ad creādū eē ⁊ opari eēia sicut
eadem forma substantialis dat igni esse simpliciter ⁊
formā leuitatis. iō nūqꝫ ignis habet esse simpliciter p
formā suā qn habeat illū actū qui est leuitas imanēs.
[illegible] ⁊ in ꝓposito patet manifestius quia aia non solū
[illegible] opus intelligendi imo illū actum respicit. si ḡ p
idem imediate daret esse per modū forme ⁊ intellige
re per modū efficiētis. sicut semper dat viuere semp
daret intelligere. Illud aūt qđ addit̃ ꝙ aia ē efficiēs
solum partiale respectu intellect⁹ uel volitionis. non
valet. Dico eni ꝙ actus intelligendi imediate causat̃
ab aia sub potentia existente. ꝙ aūt requirat̃ obiectū
aliud ab aia. hoc ideo est. qꝛ obiectū reducit aiam sub
potentia ad actū primū. quo habito aia sub potentia
exit in actum 2m. sed quia si essentia aie non haberet
talem potentiā adiūctā nō posset per obiectū exteri⁹
ampli⁹ actuari. ideo si essentia aie esset imediatū ope
ratiōis pn̄m cū in nullo actuaret̃ p obiecta exteriora:
nec indigeret aliquo passo exteriori. semp esset ī actu
operū vite uel nūqꝫ. ⁊ presertim loquēdo de opibus
que naturaliter ⁊ nō libere fiūt. ¶ Ad tertiā instantiā
dicit̃ ꝙ aia aliter dicit̃ in potentia ad suas potentias
⁊ aliter ad actus secūdos uel opationes vite. ad opa
siquidē vite est ꝓprie in potētia passiua. qꝛ pōt trāsiri
ad illa ⁊ esse sub illis ⁊ sub priuatiōe illoꝝ. sed ad suas
potentias nō se habet in potentia nisi receptiua. ⁊ nō
passiua ꝓprie loquēdo sic ꝙ nūqꝫ pōt esse sub talium
potētiaꝝ priuatiōe cū sint eius nāles ꝓprietates. Et
eodem modo dicit̃ de essentia aie respectu sui eē. nō
eni ꝓprie est in potentia respectu eius. accipiēdo eni
ꝓprie potentiā passiuā illā est respectu oppositoꝝ.
nō oportet aūt hoc dicere de potentia receptiua. ⁊ iō
essentia se habet ad ens in potentia receptiua que nō
dicitur ꝓprie potentia passiua sicut dictū est de potē
tiis anime. Dico igitur ꝙ non est inconueniens eandē
essentiā anime esse actum respectu vnius ⁊ dare illi
esse simpliciter. ⁊ cum hoc se habere ad aliud ut potē
tiam receptiuā. secus de potentia ꝓprie passiua cu
iusmodi sunt potentie anime que sunt passiue passio
ne spirituali tali modo ꝙ trāsmutat̃ de actu in ei ꝑi
uationem. ⁊ ideo licz essentia anime non se habeat ut
potentia ad operatiōes vite. tamen se habet ut potē
tia ad suas ꝓprias passiones quas potentias anime
dicimus. ⁊ ad suū esse. Patet igitur ꝙ ille instātie nō
impediunt predicte sufficientiā rationis ¶ 3ª rō prin
cipalis est hec. Impossibile ē ꝙ actus substantie crea
te sua essentia sit sua potentia operatiua. manifestū ē

eni ꝙ diuersi actus diuersoꝝ sunt. semp ṽo actus ꝓ
portionatur ei cu⁹ ē act⁹. sicut aūt ipsū eē est actuali
tas quidē essentie. ita operari est actualitas operati
ue potentie seu virtutis. fm hoc eni vtrūqꝫ eoꝝ ē in
actu. essentia quidē fm esse. potentia ṽo fm operari.
vñ cum in nulla creatura suū operari sit suū esse. sed
hoc sit ꝓpriū solius dei. sequitur ꝙ nullius creature
operatiua potentia sit eius essentia. sed hoc soli⁹ dei
propriū est ut sua essentia sit sua potētia. Hanc rōnē
ponit scūs Tho. de spūalibus creaturis. q. xj. que est
vltima illius libri. ¶ Sed ad hanc rōnē fit instātia di
cendo ꝙ similitudo nulla est quā doctor facit. qꝛ alio
mō esse ē actualitas eēntie ꝙ̃ opari sit actualitas po
tentie. quia esse est actus essentie sicut forma dicitur
actus eius. sed operari est actualitas potētie sicut ef
fectus efficientis uel actio eius dicit̃ actus eius. mo
do maior distinctio est inter causam efficientē ⁊ eius
actionem. ꝙ̃ inter formam ⁊ eius effectum formalē.
non ḡ oportet ꝙ si isti duo actus sunt distincti ꝙ ratio
illa quoꝝ sūt effectus distinguantur in creatis. ¶ Ad
hanc instantiā dicit̃ ꝙ non impedit rationē. quia licz
alio modo esse respiciat essentiā ꝙ̃ operari potentiā:
hoc est in alio genere principij uel cause. tamen hoc ē
eis cōmune. quia in creaturis sicut esse simpliciter nō
est actus ad quem ordinatur potentia: ita nec opari ē
act⁹ ad quē ordinat̃ eēntia. sed essentia ad esse ⁊ potē
tia ad operari. cum ḡ creatura per suam essentiā non
habeat ꝙ ordinet̃ expectando ad aliud actum ꝙ̃ eē
quia per illud quo est in actu simpliciter. non est in po
tentia expectatiua. oportet dare ꝑter essentiā q̄ actu
est simpliciter. aliud quo ordinet̃ ad actū expectatū q
est operari. vbi ḡ esse distinguit̃ ab operari sicut act⁹
semper preexistens ab actu expectato. oportet dare aliud
principiū quo ordinetur ad hoc. ⁊ aliud quo ordinet̃
ad illud. ¶ 4ª rō quā etiā facit vbi statim dixi talis ē:
Impossibile inquit est ꝙ aia sit sue potētie ꝓpter tria
Primo quia essentia est vna. in potentia aūt oportet
ponere multitudinē ꝓpter diuersitatem actuū ⁊ ob
iectorum. oportet enim potentias fm actum diuersi
ficari. cum potentia ad actum dicatur. 2º idem ap
paret ex potentiarum differentia: quarum quedam
sunt quarundam partium corporis actus ut omnes
potentie sensitiue ⁊ nutritiue partis. Quedam ṽo po
tentie non sunt actus partium corporis ut intellect⁹
⁊ voluntas. quod esse non posset si potentie non
essent aliud ꝙ̃ eius essentia. nō eni potest dici ꝙ vnū
⁊ idem possit esse actus corporis ⁊ sepatum a corpore
nisi fm diuersa. 3º apparet idem ex ordine potentia
rum anime ⁊ habitudine illarum ad inuicem. inuenit̃
enim ꝙ vna aliam mouet: sicut sensus irascibilem ⁊
concupiscibilem. ⁊ intellectus voluntatem. qđ eē nō
posset si omnes potētie essent ipsa essentia anime. qꝛ
idem fm idem nō mouet seipsum. ut probat phs. Re
linquitur ergo ꝙ potentie anime non sunt ipsa essen
tia. hec ille. ¶ Sed contra hanc rationē multe fiūt in
stantie. Prima quidē cōtra primū motiuū ibi tactū.
diceretur enim ꝙ eadem potentia est potētia cōtra
rioꝝ. tam passiua ut superficies albi ⁊ nigri: ꝙ̃ actiua

⁊ hoc siue rationalis que potest i opposita siue actiua naturalis vniuersalis. siue actiua naturalis particularis ẜm diuersitatem recipientiū. ut calor aliqua indurat ⁊ alia liquefacit. ⁊ eadem est potentia sensitiua contrariorū. nec differunt re opinatiuū ⁊ intellectiuū nec posse sanari ⁊ infirmari. cum cōtrarietas nata sit fieri circa idem. distinctio autem potētiarum de qua loquitur phūs debet intelligi ẜm rationē nō ẜm rem. Uel diceretur etiam ꝙ actus ꝙuis differant genere possunt esse ab vno principio quodam ordine siue sit actiuū siue passiuū. ⁊ sicut tu dicis essentiā aīe vnam esse principium productiuū ⁊ receptiuū multarū potentiarum anime, licȝ quodam ordine. sic dicā a simili ꝙ est principium multarum operationū eodem ordine. ¶ 2ª instantia est quia ad 2ᵐ motiuū diceref ꝙ ideo dicuntur alique potentie sepate a corpore ⁊ alie coniūcte. quia anima aliquas operationes potest nō coexigendo organū corporeum. ⁊ aliqua non potest nisi per organum corporeū. non tamen ex hoc habeť ꝙ illud quo anima potest hanc operationem uel aliā sit accidens distinctum ab anima. ¶ 3ª instantia est q: diceref ad 3ᵐ motiuū ibi tactū ꝙ cū actio sit a potentia actiua. ⁊ passio a potentia passiua. non est maiꝰ inconueniens idem esse principiū actionis ⁊ passionis. uel idem mouere seipsum. ꝙ idem eē principium potentie actiue ⁊ principium potētie passiue subiectiuū imo minus. quia si idem non potest eē in actu ⁊ potentia instrumentaliter. multo minus principaliter. subiectum autem est principiū agens ⁊ patiens. vñ si aīa potest eē subiectū potentie actiue et passiue. pari ratione potest per se agere ⁊ pati imediate sicut mediate. licȝ agat per vnā potentiā instrumentaliter. ⁊ patiatur per aliam imediate. tamē agit principalif ⁊ patitur per suam eēntiam. ¶ Ad primam instantiā dicif ꝙ neutra solutionū ibidem positarū sufficit. non quidem prima. quia licȝ distinctio ẜm rationē non sit causa effectiua distinctiōis realis actuū uel obiectorum uel potentiarum anime. tamē distinctio rationis per modum finis uel forme potest eē principiū distinctionis realis potentiarum. ex quo enim potentie ẜm suā eēntiā ordinātur ad obiecta ut differētia ẜm rationē ita ꝙ vna potentia nullo modo ordinatur ad obiectū sub tali ratione sub qua alia potentia ordinaf ad suū obiectum. oportet ꝙ tales potentie distinguanť genere uel specie. ⁊ per consequens numero. ⁊ ideo falsa est glo. q̄ datur ad dicta Arestotilis imponens sibi ꝙ asserit potentias tales sola ratione distingui. nec tamē oportet ꝙ oīs diuersitas rationis in obiecto diuersificet actū uel potentiā anime. sed solum rationes ille obiectoꝝ quas potentie primo ⁊ p se respiciunt. Et ideo instantie facte nihil valent. nam potentia passiua non respicit aliquod contrariorum sub ratione propria sed cōe cuilibet contrariorum. nec potētia actiua rationalis uel naturalis vniuersalis uel particularis que diuersos effectus ẜm diuersitatem passiuoꝝ inducit. nulla siquidē istarum respicit plura. sed omnia sub vna cōi ratione obiecti quod primo ⁊ per se respicit. ut patet per singula discurrēti. sola siquidē obiectoꝝ diuersitas potētias diuersificat a q̄ potētia recipit specificā distinctionem. 2ª similiter responsio ibidem data non valet. quia anima non recipit speciem a suis potētiis sicut potentie ab obiectis. et ideo non oportet ꝙ ab eadem potentia anime procedant diuerse operationes. cum proximū principium operationis speciē recipiat ab obiecto modo pdicto. ⁊ in 2ª ōne explicato. ¶ Ad secundā instantiā dicitur ꝙ illa responsio ibidē data non valet. quia Ar. dicit intellectum nullo modo esse materie immixtum. nec esse actum corporis. cū ergo eēntia anime sit actus corporis ipsa nō pōt dici intellectus ad mentem phi. ¶ Ad tertiā dicitur ꝙ responsio ibidem data nulla est. nō enī est inconueniēs idem eē principium potentie actiue ⁊ potentie passiue. sicut eēt inconueniens idem eē proximū principiū actionis ⁊ passionis. proximū enim principiū agendi non potest eē eiusdem speciei cum proximo principio patiendi. alias idem esset in potentia ad se. Similiter agens ⁊ patiens sunt dissimilia in principio. Illud aūt quod additur de instrumento. nihil est ad ꝑpositum. nam potentie anime non sūt ꝑprie in potentia uel in actu sed anima per eas. nec agunt nec patiuntur sed anima per eas. non sunt enim talia instrumenta q̄ habeant aliam actionem a principali agente uel que recipiant motum a principali agente ⁊ postea agāt. sed sunt instrumenta coniūctissima. imo ratio agendi uel patiendi. ⁊ ideo non sequitur ꝙ anima principalif ẜm suā essentiā agat ⁊ patiatur proxime. ⁊ agat ⁊ patiaf instrumentaliter per potētias. sed sequitur ꝙ anima agit ⁊ patitur principalif ẜm diuersa instrumenta. arguens enim imaginatur animā prius agere principaliter per eēntiā. ⁊ post instrumentaliter per potentias que imaginatio a nostra procul repellitur ratiōe. quicquid enim anima agit per potentias agit ꝑncipaliter licȝ agat per instrumenta coniūctissima. ⁊ sic patet ꝙ illa ratio principalis in sua efficacia pseuerat. ¶ 5ª rō principalis est ista. Omne agens qḋ agit per eēntiā est agens primū. ut Auicēna dicit. Cuius ratio est q: omne 2ᵐ agens agit inq̄tum participat aliquid. ⁊ ita agit per aliquid additum eēntie sue. sed anima non ē agens primū. ergo non est agens per eēntiā suā. sed ipsa agit per suam potentiā. ergo sua potentia nō est sua eēntia. Istam rationem ponit p̄ sen. dis. presenti. ¶ Sed ad hanc rōnē fit instātia. Dicif enī ꝙ aliquod agens agere per eēntiā contingit tripliciter. Primo modo quia essentia sua est actio qua formaliter agit. Alioᵒ q: ex eēntia sua habet ꝙ agat ⁊ ab aliō extrinseco hoc conferente. Tertio modo quia eēntia sua est ratio ⁊ proximū principium agendi. modo quo aliquod agens creatum agat per essentiam. primo uel 2ᵒ modo negatur ꝙ omne agens creatum agit distincta actione realiter a sua essentia. similiter omne creatū agens habet a primo agente effectiue suam actiuitatē. sed 3ᵒ modo sumendo agere per eēntiam conceditur aliquod agens creatum agere per eēntiā. Sed contra istam responsionē arguitur sic. Nullius eēntie create suū eē est suū agere per se. ergo nulliꝰ eēntie create sua eēntia ē sua potētia actiua. ꝑbaf ōña q: esse

sa qua res habet esse simpliciter nõ ordinatur ad vl/
teriorem actum ꝗ̃ sit suũ esse. quia tunc per idem res
haberet esse simpliciter actu. ⁊ per illud idem esset in
potẽtia ad actum vlteriorem. vbi ergo agere differt
ab eẽ oportet ꝙ aliud sit illud per quod res habet sim
pliciter esse ⁊ aliud sit illud per quod ordinaꝛ̃ ad age/
re. sed illud 2ᵐ vocamus potentiã. igitur in oĩ agente
creato potentia differt ab essentia. nec aliquod tale
agit per essentiã 2ᵒ modo nisi ageret p essentiã primo
modo. ¶ 2ᵃ p̄bus articuli est ista. ꝙ voluntas ⁊ intel/
lectus in anima rationali sũt due potẽtie realiter di/
stincte. Hanc ꝯ̃nem probat sanctus Tho. de verita/
te. q. 22. artĩ. 10. Voluntas inquit ⁊ intellectus sũt di/
uerse potẽtie ⁊ ad diuersa genera potentiarũ anime
pertinẽt. Ad cuius euidentiam sciendum ꝙ cum di/
stinctio potẽtiarũ anime attendaꝛ̃ penes actus ⁊ ob/
iecta. nõ quelibet obiectoꝝ differẽtia ostendit diuer/
sitatẽ potentiaꝝ. sed differentia obiectoꝝ inq̃tũ ob/
iecta sunt. non aũt aliqua accidentalis differẽtia que
dico accidat obiecto inq̃tum obiectum est. sensibili
enim inq̃tum sensibile est accidit eẽ animatũ uel in/
animatũ ꝗ̃uis ipsis rebus que sentiũꝛ̃ he differentie
sint essentiales. ⁊ iõ penes has differentias nõ diuer/
sificanꝛ̃ potentie sensitiue sed penes visibile ⁊ penes
audibile ⁊ tangibile que sunt differentie sensibilis in/
q̃tum est sensibile siue per esse sensibile per mediũ ⁊
sine medio. ⁊ quando quidẽ differẽtie essentiales ob/
iectorum inq̃tum obiecta sunt sumunꝛ̃ ut diuidẽtes
per se aliquod speciale obiectum anime. ex hoc diuer
sificantur potentie. sed non genera potẽtiaꝝ siue sen
sibile nominat nõ obiectum aĩe simpliciter sed quod/
dam obiectũ quod predictis differentijs diuiditur p
se. vñ visus audit⁹ ⁊ tactus sunt diuerse potẽtie spe/
ciales ad idem genus potentiaꝝ anime pertinentes
scꝫ ad sensum. sed quando differẽtie accepte diuidũt
ipsum obiectum coĩter acceptũ. tunc ex tali differen/
tia innotescũt diuersa genera potentiaꝝ anime. diciꝛ̃
autẽ aliquid esse obiectum anime ſm ꝙ habet aliquã
habitudinem ad animã. vbi ergo inuenimus diuersas
rationes habitudinis ad animã ibi inuenim⁹ per se dif/
ferentiã obiecti anime demonstrantẽ diuersũ genus
potentiaꝝ anime. res aũt ad animã inuenitur dupli/
cem habitudinem habere. vnã ſm ꝙ ipsa res ẽ in aĩa
per modum anime ⁊ nõ per modum sui. Aliam ſm ꝙ
anima cõparatur ad rem in suo esse existẽtẽ. ⁊ sic ob/
iectum anime est aliquid dupliciter. Uno modo inq̃/
tum natum est esse in anima non ſm esse propriũ sed
ſm modum anime id est spiritualiter. ⁊ hec ẽ ratio co/
gnoscibilis inq̃tũ est cognoscibile. Alio modo ẽ aliqd
obiectum anime ſm ꝙ ad ipsũ anima inclinatur ⁊ or/
dinatur ſm modũ ipsius rei in seipsa existentis. ⁊ hec
est ratio appetibilis inq̃tum est appetibile. ⁊ iõ cogno
scitiuũ ⁊ appetitiuũ in anima cõstituũt diuersa genera
potentiarũ anime. vñ cum intellectus sub cognitiuo
comprehendatur ⁊ voluntas sub appetitiuo oportet
voluntatem ⁊ intellectum esse potentias genere di/
uersas. hec ille in forma. Ex quibus manifeste patet
vnde originatur distinctio potentiaꝝ: quia. s. ex acti/
bus ad diuersa obiecta terminatis tali diuersitate q̃
diuidat obiectum anime in cõmuni. uꝉ aliqd̃ gen⁹ ob/
iecti anime. Item in scripto sup 2ᵒ de anima ostendẽs
quomodo sũt q̃nq̃ genera potẽtiaꝝ anime sic ait. Cũ
omnis potentia dicatur ad actũ ꝓpriũ: potentia ope/
ratiua dicitur ad actum qui est operatio. potẽtie aũt
anime sunt operatiue. talis est enim potentia forme.
vñ necesse est ſm diuersas operationes anime accipi
diuersitatem potentiaꝝ. operatio aũt anime est ope/
ratio rei viuentis. cum igitur vnicuiq̃ propria opatio
insit ſm ꝙ habet esse. eo ꝙ vnũquodq̃ operatur in/
q̃tũ est ens. ideo oportet operationes anime conside
rare ſm esse quod inuenitur in viuentibus. hꝰ aũt vi/
uentia inferiora quoꝝ actus est anima habẽt duplex
esse. vnũ quidem materiale in quo coĩcant cum alijs
rebus materialibus. aliud imateriale in quo coĩcant
cũ substãtijs supiorib⁹ aliq̃liter. Est aũt differẽtia inꝛ̃
vtrũq̃ esse. quia ſm esse materiale quod est per ma/
teriam contractũ vnaqueq̃ res est hoc solum qd̃ est
sicut hic lapis non est aliud ꝗ̃ hic lapis. Scd̃m ꝟo eẽ
imateriale quod est amplum ⁊ quodãmodo infinitũ
inq̃tum non est per materiã terminatum res nõ solũ
est illud quod ẽ. sed ẽ etiã quodãmodo alia. vñ in sub/
stantijs superioribus imaterialibus quodãmodo sũt
omnia. sicut in vniuersalibus causis. Hꝰ autẽ eẽ ima
teriale habet duos gradus in istis inferioribus. Nam
quoddã est penit⁹ imateriale. s. esse intelligibile. in in/
tellectu enĩ res habent esse sine materia ⁊ sine condi/
tionibus materie indiuiduantib⁹ ⁊ etiam absq̃ orga/
no corpali. Esse autẽ sensibile est mediũ inter vtrũq̃
nam in sensu res habet esse sine materia. non tamen
absq̃ conditionib⁹ materie indiuiduãtib⁹ neq̃ absq̃
organo corpali. est enim sensus particulariũ: intelle/
ctus ꝟo vniuersalium. Et q̃tum ad hoc duplex esse
ostendit p̄hus 3ᵒ de aĩa ꝙ anima est quodãmodo om/
nia. Operationes igitur que competunt viuenti ſm
esse materiale sũt operationes que attribuũtur ani/
me vegetabili. que tamẽ licꝫ ad idem ordinenꝛ̃ ad qd̃
ordinantur actiones in rebus inanimatis. s. ad conse/
quendum esse ⁊ conseruandum. tamen in viuentib⁹
hoc fit per altiorem ⁊ nobiliorem modum. corpa enĩ
inanimata generantur ⁊ conseruantur in esse a prin/
cipio motiuo extrinseco. animata ꝟo generanꝛ̃ a p̄n/
cipio intrinseco qd̃ est in semine. conseruanꝛ̃ ꝟo a p̄n/
cipio nutritiuo intrinseco. hoc enĩ videtur esse ꝓpriũ
viuentiũ quod operenꝛ̃ tanq̃ ex seipsis mota. opera/
tiones ꝟo que attribuũtur rebus viuentibus ſm esse
penitus imateriale pertinent ad partem anime intel
lectiuã. que ꝟo attribuũtur eis ſm esse mediũ ꝑtinẽt
ad partem anime sensitiuã. ⁊ ſm hoc triplex eẽ distin/
guitur coĩter triplex anima. s. sensibilis vegetabilis. ⁊
rationalis. Sed q2 omne eẽ ẽ ſm aliquã formã. opor/
tet ꝙ esse sensibile sit ſm formã sensibilẽ. ⁊ esse intelli
gibile ſm formã intelligibilẽ. ex vnaquaq̃ aũt forma
sequiꝛ̃ aliqua inclinatio. ⁊ ex inclinatiõe opatio. sicut
ex forma naturali ignis sequiꝛ̃ inclinatio ad locũ sur/
sum ſm quam ignis diciꝛ̃ leuis. ⁊ ex hac inclinatione
sequiꝛ̃ opatio. s. motus qui ẽ sursũ ad formã. igiꝛ̃ tam

sensibilē q̄ intelligibilē sequit̄ quedā inclinatio que dicitur appetit⁹ sensibilis uel intellectualis. sicut inclinatio sequēs formā naturalē dicitur appetitus naturalis. ex appetitu aūt sequit̄ opatio que est motus localis. Hec igitur ē ratio quare oportet eē qnq̄ genera potētiaꝝ anime. hec ille. Ex quib⁹ apparet quō potētie anime diuersificant̄ ſm opationes rei viuentis. Operatio aūt rei viuentis in istis materialib⁹ cōsequitur uel eē penitus imateriale. uel eē penit⁹ materiale. uel eē medio modo se hñs. Ad opationes aūt ꝯsequētes primū esse ordinant̄ potētie partis intellectiue. ad opationes ꝯsequētes 2ᵐ eē ordinantur potentie vegetatiue partis. ad opatiōes aūt consequētes 3ᵐ esse ordinantur potentie sensitiue partis. Sed quia quodlibet esse supdictū sequit̄ duplex operatio. nam quedā opatio sequit̄ imediate formam dantem esse. quedam vo consequit̄ inclinationē causatā ex forma que dat esse. ideo in parte intellectiua ē duplex potentiarū genus. et similiter in parte sensitiua nam potentia que ordinatur ad opationē consequētem imediate formā intelligibilem uel sensibilē dicit̄ apprehensiua. potentia vo q̄ ordinat̄ ad opationē cōsequentē formā intelligibilē uel sensibilem mediāte inclinatione causata ex forma dicit̄ appetitiua. potētia vo que ordinat̄ ad opationē sequentē inclinationem causatā a forma naturali ꝓut dat esse materiale dicitur ſm locum motiua. sed quia appetitiua tam partis sensitiue q̄ partis intellectiue noīe coī dicitur appetitus. ideo dicunt̄ qnq̄ genera potētiaꝝ anime. Item pma parte. q. 78. arti. p̄. sic ait. Genera potentiarū anime distinguūt̄ ſm obiecta. quanto eni potētia est altior tanto respicit vniuersalius obiectū. Obiectum aūt opationis anime in triplici ordine pōt considerari. actus eni potentie obiectū est solū corp⁹ aīe vnitū. et hoc genus potētiaꝝ aīe dicit̄ vegetatiuū. nō eni potentia vegetatiua agit nisi i corp⁹ cui aīa vnit̄. est aūt aliud genus potentiaꝝ anime qd̄ respicit vniuersalius obiectū: sez omne corpus sensibile. et nō solum corpus aīe vnitū. est aūt alterū genus potētiarū aīe quod respicit adhuc vniuersali⁹ obiectū. s. non solum corpus sensibile sed vniuersaliter omne ens. Ex quo patet q̄ ista duo secūda genera potētiaꝝ aīe hñt operationē non solum respectu rei coniūcte sed etiā respectu rei extrinsece. cū aūt oporteat operans aliq̄ modo coniūgi suo obiecto circa quod opatur. necessario est rem extrinsecā que est obiectū opatiōis aīe ſm duplicem rationē ad aīam cōparari. Uno modo ſm q̄ nata est coniūgi anime et in anima eē per suam similitudinē. et q̄tum ad hoc sūt duo genera potētiarum anime. s. sensitiuū respectu obiecti min⁹ cois qd̄ est corpus sensibile. et intellectiuū respectu obiecti cōmunissimi qd̄ ē ens vl'e. Alio vo mō ſm q̄ ipsa inclinatur aīa et tendit in rē exteriorē. et ſm hāc compatiōnem etiā sūt duo genera potētiaꝝ anime. vnū quidē s. appetitiuū ſm q̄ aīa compat̄ ad rem extrinsecā ut ad finē qui est pmū in intentiōe. Aliud vo motiuū ſm locū ꝓut aīa compat̄ ad rem exteriorē sicut ad terminum operatiōis et motus. ad consequēdū eni aliquod desideratū et intentū omne animal mouetur. hec ille. Ex quibus patet vnde consurgit distinctio potentiaꝝ aīe ſm gen⁹. s. ſm obiecta. et sic habet̄ q̄ voluntas i aīa nostra ē alia potentia ab intellectu. non solū alia specifice imo ſm gen⁹. ¶ 3ᵘˢ ꝯ est q̄ memoria in parte intellectiua nō est potētia distincta ab intellectu. Istā ꝯnē ponit scūs Tho. de veritate. q. 10. arti. 3ᵒ. dicens. Memoria nō pōt esse in mente alia potentia preter intelligentiā. qd̄ sic patet. Potētie eni non diuersificantur ex diuersitate obiectorū ex his que accidūt obiectis ſm q̄ sūt taliū potentiarū obiecta. vñ calidū et frigidū que colorato accidūt inq̄tum hō non diuersificant potentiā visiuā. eiusdē eni visiue potētie ē videre coloratū calidū et frigidum dulce et amarum. Q̄uis aūt mens siue intellect⁹ aliquo mō possit cogitare pteritū. tñ cū indifferent̄ se habeat ad cogitāda presentia pterita et futura. differētia pñtis et preteriti est accidētalis intelligibili inq̄tū hō. vñ q̄uis in mēte possit eē aliquo mō memoria. non tñ pōt eē ut potētia quedā p se distincta ab alijs: p modū quo phi de distinctiōe potētiaꝝ loquūtur. sz hoc modo solū potest inueniri memoria in parte aīe sensitiua que fertur ad psens inq̄tū psens est. vñ si debeat ferri in pteritum requiritur alia virtus altior q̄ sensus. nihilominus tñ et si memoria non sit potentia distincta ab intelligētia ꝓut intelligentia sumit̄ p potentia. hñ inuenit̄ etiā triplicitas i aīa etiā ꝯsiderādo ipsas potētias ſm q̄ vna potētia que ē intellectus habet habitudinē ad diuersa. s. ad tenendū habitualiter noticiam alicuius. et ad ꝯsiderādū illud actualiter. sicut etiā Aug⁹ distinguit rationē superiorem ab inferiori ſm habitudinem ad diuersa. hec ille. Ex quo patet q̄ eadem potentia dicitur in parte intellectiua memoria et intelligentia ſm habitudinem ad diuersa. ſm enum q̄ illa potentia habet habitudinem ad tenendum habitualem noticiam aut speciem alicuius obiecti dicitur memoria. ſm vo q̄ habet habitudinem ad actualiter considerandum de obiecto dicitur intellectus. Item prima parte. q. 79. arti. 7ᵒ. Potentie inquit anime distinguūtur ſm diuersas rationes obiectorum eo q̄ ratio cuiuslibet potentie consistit in ordine ad illud ad qd̄ dicitur qd̄ est ei⁹ obiectū ſm cōmunē rationē obiecti. nō diuersificabitur potentia illa ſm diuersitatem particulariū differentiarū: sicut potentia visiua que respicit suum obiectū ſm rationē colorati non diuersificat̄ p diuersitatem albi et nigri. Intellectus aūt respicit suū obiectum ſm cōmunē rationem entis. eo q̄ intellect⁹ possibilis est quo omnia fieri. vñ ſm nullam differentiā entium diuersificabitur differentia intellectus possibilis. diuersificabitur tamen potentia intellect⁹ agentis et intellectus possibilis. quia respectu eiusdem obiecti aliud principium oportet esse potentiam actiuā que facit obiectum esse in actu. et aliud potentiā passiuā que mouet̄ ab obiecto in actu existente. et sic potentia actiua compat̄ ad suū obiectum. ut ens i actu ad ens in potentia. potentia autē passiua compat̄ ad suū obiectū econuerso. ut ens i potētia ad ens in actu. sic nulla alia differētia potentiaꝝ in intellectu eē po

tellectū possibilē ⁊ agentē. vñ patet ꝙ memoria non
pōt eē alia potētia ab intellectu possibili. ad ratonē
eni potentie passiue ptinet cōseruare sicut ⁊ recipere
hec ille. Idē ponit ꝑ sen. dis. presenti. q. 4. arti. ꝑ. vbi
sic ait. Omnis proprietas cōsequēs eēntiā anime ſm
suā naturā vocat̄ hic potentia anime siue sit ad ope-
randum siue non. cū igit̄ natura anime sit receptiua
in quantum habet aliquid de possibilitate eo ꝙ omne ha-
bens eē ab alio est potentiale. ut ꝓbat Auicenna. ⁊
non sit expressa organo corporali cum habeat opera-
tionē absolutam a corpore in intelligere. sequit̄ ipsā
quedam proprietas ut īpressa retineat. vñ 3° de aīa
dicit̄ ꝙ aīa est locus specieꝝ nō tota sed intellectus.
ista ꝗ virtus recipiēdi dicit̄ hic potentia memorie. hec
ille. verūtamē ibidem ponit ista tria: memoriā intelli-
gentiā voluntatē eē tres potētias. sed hoc dicebat
sequendo magistri opinionē in illa parte. nam ꝙ post
tum tenuit post in sūma cū ex ꝓprijs loquebat̄. ¶ 4ª
ꝯ ꝙ mens ꝓut in ea est imago trinitatis nō est idē qḋ
anima. nec qḋ memoria aut intelligentia uel volūtas
Ista ꝯ patet. quia mens isto mō dicta noīat quoddā
potentiale continēs sub se multas potentias pticula-
res. qḋ patet per scm̄ doctorē de veritate. q. 10. arti. ꝑ
ad 7m vbi sic ait. Sicut pars anime sensitiua non in-
telligit̄ eē vna quidē potentia preter omnes parti-
culares potentias que sub ipsa cōprehendūt̄. sed est
quasi quoddā totū potētiale cōprehendēs oēs illas
potentias quasi partes: ita etiā mens nō est vna qui-
dem potētia preter memoriā intelligentiā volūtatē:
sed est quoddā totū potentiale cōprehendēs hec tria
sicut etiā videmus ꝙ sub potentia faciendi domū cō
prehēditur potētia dolandi parietes lapides. ⁊ sic de
alijs. hec ille. Ex quo patet ꝙ mens nostra nō est ea-
dem alicui particulari potentie anime: qḋ est secūda
pars ꝯnis. Prima vō pars ꝯnis. s. ꝙ mens isto modo
dicta non sit id ipsum qḋ aīa. patet ꝑ eundem ibidem
ad 8m. Mens inquit non compat̄ ad intelligentiā ⁊
voluntatē sicut subiectū. sed magis sicut totū ad par-
tes. Et in ꝑncipali responsiōe dicit sic. Mens ꝓut in
ea est imago nominat potentiā anime ⁊ non essentiā.
uel si nominat essentiā hoc non est nisi inꝗtum ab ea
effluit talis potentia. Et ibidē ad primū dicit ꝙ Aug°
accipit mentē ſm ꝙ signat aīe essentiā simul cū tali po-
tentia. Ex quo patet ꝙ ſm eū ibidem mens dicit vnū
totū potentiale respectu memorie intelligentie ⁊ vo-
luntatis. uel dicit essentiā aīe cū illa general. potētia
uel toto potentiali predicto. ⁊ huic consonat qḋ dicit
ꝑ sen. dis. 3. q. 4. arti. ꝑ. Mens inquit multipliciter dicit̄
ſm quosdam. qnq; eni dicit̄ ipsa natura intellectiua.
sicut Dionysi° vocat angelos diuinas mentes. qnq;
dicit̄ intellectus examinans res ſm ꝙ mens dicit̄ a
metior metiris. ⁊ iuxta hoc etiā sumit̄ ꝙ dicit̄ mens
eē superior pars aīe. s. intelligentia. qnq; dicit̄ pro
memoria a reminiscendo dicta. ⁊ dicūt ꝙ ita sumitur
hic. vñ dicūt ꝙ mens hic sumit̄ pro habitu memorie
noticia ꝑ habitu intelligētie. amor pro habitu volun-
tatis. Sed ista opinio non ꝓcedit ſm opinionē ma-
gistri. ⁊ nimis extorta ē. ideo dicit̄ aliter ꝙ mens hic

sumitur pro ipsa superiori parte anime que est subie-
ctum predicte imaginis. ⁊ noticia est habitus memo-
rie. ⁊ amor est habitus voluntatis. ⁊ ita hec assignatio
sumitur ſm essentiā ⁊ habitus substantiales. hec ille.
Quicquid sit de verbis. tamen cū dicit hanc assigna-
tionem imaginis penes mentem amorem ⁊ noticiam
accipit mentem pro superiori parte anime. uel ꝓ eēn-
tia sub tali parte anime que dicit aliud ab essentia aīe
licꝫ videatur dicere ꝙ mens accipit̄ pro essentia ani-
me. ⁊ amor ⁊ noticia pro habitibus eius. Sed conside-
randum est ꝙ ipse superius dixit vocando mentē su-
periorem partem anime. constat autem ꝙ ſm eū po-
tentia anime est subiectum habitus non autem eēn-
tia. ⁊ sic patet quid est mens in proposito. ¶ 5ª ꝯ est ꝙ
partes imaginis create distinguūtur ab illo ī quo sūt
quelibet uel aliqua illarum. Istam ꝯnē intendit scūs
Thomas pma parte. q. 93. arti. 7°. vbi sic ait. Ad ima-
ginem rationis pertinet aliqualis representatio spe-
ciei. si ergo imago trinitatis diuine debet accipi in ani-
ma. oportet ꝙ ſm illud principaliter attendat̄ qḋ ma-
xime accedit ꝓut est possibile ad representandū spe-
ciem diuinarū personarū. distinguūtur autē diuine
persone ſm ꝓcessionē verbi a dicente ꝓcessionē ⁊ amoris cō
nectentis vtrūq;. verbū aūt in aīa nostra sine actuali
cognitione eē non potest. ut dicit Aug° 14°. de tri-
nitate. ⁊ ideo primo ⁊ principaliter attenditur imago
trinitatis in mente ſm actus. ꝓut scꝫ ex noticia quā
habemus cogitando interius verbum formamus. ⁊
ex hoc in amorē prorūpim°. sed quia principia actuū
sunt habitus ⁊ potentie. vnūquodq; aūt virtualiter
est in suo ꝑncipio secūdario ⁊ ex diti imago trinitatis
potest attendi in anima ſm potentias. ⁊ precipue ſm
habitus ꝓut scꝫ in eis actus virtualiter existunt. hec
ille. Item. q. 79. arti. 7°. ad pmū sic ait. Quis in 3ª dis.
primi sen. dicatur ꝙ memoria intelligentia voluntas
sunt tres vires. tñ hoc non est ſm intentionem Aug.
qui expresse dicit 14°. de trinita. ꝙ si accipiat̄ memo-
ria intelligentia ⁊ voluntas ſm ꝙ semper presto sunt
anime siue cogitentur siue non cogitentur ad solam
memoriā pertinere videntur. Intelligentiam autem
nunc dico qua interius cogitantes ⁊ eam volunta-
tem siue amorem siue dilectionem que istam prolem
parentemq; coniūgit. Ex quo patet ꝙ illa tria nō ac-
cipit Aug° pro tribus potentijs sed memoriam acci-
pit pro habituali anime retentione. intelligētiam aūt
pro actu intellectus. voluntatem autem pro actu vo-
luntatis. hec ille. Patet igitur cum ſm eum potentie
anime distinguantur ab anima. ⁊ actus ⁊ habitus po-
tentiarum distinguātur similiter ab anima ꝙ partes
imaginis siue dicant actus siue habitus siue potētias
realiter ab anima distinguūtur. Item de veritate. q.
10. arti. 3°. dicit ꝙ imago trinitatis in mēte dupliciter
assignat̄. pmo. s. qntū ad ista tria mēs noticia amor. 2°
qntū ad illa mēoria intelligētia ⁊ volūtas. ⁊ ostēdit ibi
quomodo partes 2e imaginis differunt ab anima. nā
ſm eum ibidem memoria dicit habitualem noticiam.
intelligētia vō actualem cognitionem ex illa noticia
procedentē. volūtas vō actualem motū voluntatis

et cognitiõe procedentem. Dicit etiã ibi q̃ ptes p̃me imaginis que scʒ attẽditur ſm mentẽ noticiã ⁊ amorem dicũt res distinctas ab aĩa. nam ſm eũ mens nominat potẽtiã. s. generalem. ut s̃ expositũ est. noticia ũo ⁊ amor habitus in ea existentes. Ex quibus patet similiter ꝯ̃ tota. Uerũtñ p̃ sen. videtur oppositũ istoꝝ aliqualiter resonare. sed talia dicebat sustinẽdo opinionem magistri.

Sed contra dictas ꝯ̃nes arguitur a multis. Cõtra p̃mam arguit Scotus sic. Ponenda est paucitas vbi non occurrit plura ponendi necessitas. ponendũ est etiã quod nobilitat naturã aĩe vbi nõ occurrit impossibilitas. sed nõ est necessitas ponẽdi aĩam per aliqua accidentia supaddita esse p̃ncipiũ suoꝝ actuũ. ut patet soluendo argumenta in cõtrariũ. g̃ ponẽdũ est q̃ per essentiã suã sit principiũ suoꝝ actuũ. Q̃ aũt hec sit nobilitas in anima patet. quia si esset imperfectionis imediate opari ad actũ. tunc hoc nõ esset cõcedendũ deo. g̃ ẽ imperfectionis. si ergo hoc sit possibile anime ut patet soluendo argumenta in oppositũ. hoc debet concedi essentie aĩe quia ipsam nobilitat. Item nobilitatis est q̃ ordinatũ ad finẽ imediatius attingat finem. sʒ si aĩa opaꝛ p essentiã imediatius attinget finẽ suũ q̃ si opeꝛ per aliquod aliud accidens supadditũ. g̃ ponere aĩam per eẽntiã suam operari nobilitat illã. ¶ Itẽ nõ est ꝓpria perfectio alicuius quod nõ recipitur in eo sed in alio in quo põt recipi si non esset ei⁹. sʒ si intellectus esset accidens additũ essentie aĩe in eo recipereꝛ vnio dei licʒ separeꝛ ab essentia aĩe. ⁊ sic illud accidens esset btm̃ p se. ⁊ anima nõ nisi p accidẽs sicut lignũ dicitur albũ p accidens. quia superficies ẽ in q̃ p̃mo recipiꝛ albedo. vñ si intellect⁹ esset accidẽs non magis beatitudo esset perfectio aĩe q̃ albedo sit pfectio ligni. ¶ Itẽ 3°. aliquis actus p̃m⁹ inferior anima põt esse ĩmediatũ p̃ncipiũ operationis. igitur hoc non repugnat anime que ẽ actus pfectior. añs patet in accidentibus. p̃mo quia si nullũ accidens seu null⁹ actus accidentalis eẽt p̃ncipiũ imediatum operandi. erit ꝓcessus in infinitũ. 2° hoc patet in substantijs inferioribus necesse est eni subam imediate generari a suba siue i gñatiõe vniuoca siue equiuoca. qđ ꝓbaꝛ quia necessario forma generantis est eque pfecta uł perfectior q̃ forma geniti. sed impossibile est formã accidentalẽ quãcũq; esse perfectiorẽ forma substantiali. g̃ forma subalis erit imediate p̃ncipiũ generãdi. si dicas q̃ forma accidentalis non est p̃ncipale agẽs g̃ aliqua efficientia datur supiori agenti. s. substantie. Item vbi p̃ncipale agens non habere põt instrumentum p quod attingat passũ ibi imediate attingit terminũ ꝓductũ. sed in generatiõe subale instrumentũ non põt attingere passũ. ꝓbatur. quia quicqd supponitur ab actu primo incõtũ est actus p̃mus supponiꝛ ab actu 2°. sed forma accidentalis necessario p̃suppo nit in mã formã subalem. g̃ actio forme accidentalis necessario p̃supponit in materia formã substantialẽ. igiꝛ tunc non vtiꝛ eo. s. instrumento. igitur imediate. hec sũt argumẽta ei⁹ 2° sen. ¶ 4° loco arguit Aureolus i suo q̃libet. q. 6. Nulla q̃litas nec aliqđ accñs est potẽtia pura ab oĩ actualitate denudata. sed intellectus possibilis ẽ h̃mõi. igiꝛ intellect⁹ possibilis non ẽ q̃litas nec accñs. a⁹ manifesta ẽ. sʒ minorẽ ꝓbat dupliciter. Primo sic. Si intellectus possibilis sit aliq̃ entitas actualis uel in actu quero igiꝛ an intelligat se per eẽntiã suã sic q̃ sua realitas sit sua intellectio aut intelligat se recipiẽdo intellectionẽ sui a seipso sicut recipit a ceteris obiect⁹. Nõ põt dici 2°. q2 illud qđ p eẽntiã suã ẽ intellectio. ĩpossibile ẽ q̃ sit susceptiuũ alterius intellectiõis. q2 recipiẽs nõ põt esse de nã specifica aut gñis ꝓpinqui rei recepte sicut pʒ q̃ nulla figura pot esse p̃ncipiũ recipiẽdi alias figuras. nec albedo alios colores. cũ igiꝛ intellect⁹ possibilis sit illud q̃ aĩa recipit oẽm intellectionẽ. ĩpossibile ẽ q̃ sic intellectus sit eẽntialiꝛ intellectio. igiꝛ nullo mõ intelliget se sua aliq̃ realitas i actu puta q̃litas. qđ ẽ absurdũ dicere. 2° probaꝛ eadẽ h⁹. Illud q̃ recipiẽs p se p̃mo recipit. necio ẽ in sua nã denudatũ a nã specifica aut gñis ꝓpinqui rei recepte sic q̃ nec ẽ eiusdẽ spẽi nec eiusdẽ gñis ꝓpinqui cũ illo qđ recipiꝛ. ⁊ h̃ patet siue receptio sit realis siue intẽtionalis. vñ capio istã maximã uel ꝓpositionem de receptiõe intẽtionali sic. Nulla realitas in actu põt eẽ rõ recipiẽdi spẽm uel similitudinẽ alicui⁹ qđ sit eiusdẽ spẽi uel gñis ꝓpinqui. imo oportet q̃ illa realitas sit in illo genere uel spẽ illa potẽtialiter nõ in actu. non eni illud q̃ ocul⁹ recipit spẽm coloris ẽ aliqs color. sʒ diaphoneitas. nec illud q̃ auris recipit sonũ ẽ fractio aeris. sʒ poti⁹ aer frangibilis. ⁊ rõ hui⁹ est. quia oportet illud q̃ recipiẽs recipit eẽ potẽtiale. ⁊ receptiuum eẽ actuale. vnũ aũt idiuiduũ infra eandẽ spẽm nõ se habet ad aliud ut potẽtiale. nec etiã vna spẽs ad aliã infra idẽ gen⁹ cũ sint ꝯ̃rie. sed cõstat q̃ aĩa recipit per intellectũ possibilem omnem entitatem existentẽ in actu. receptiõe dico non reali sed intẽtionali. ergo non potest eẽ in actu eiusdem generis ꝓpinqui aut eiusdẽ speciei cum aliquo ente actuali. oportet igitur vnum dare de duobus: scʒ q̃ intellectus possibilis differat genere ⁊ specie ab omni alio. quod est erroneum. uel q̃ in se non sit alicuius speciei in actu. ⁊ per ꝯ̃ñs erit pure potentialis. Et sic patet h⁹ sumpta. sequitur ergo q̃ intellectus possibilis non sit aliqua forma accidentalis. ¶ 5° arguit sic ſm mentem Aristotelis. Intellectus agens semper intelligit ⁊ continet in virtute omnes formas intelligibiles. sed nulla qualitas est h̃mõi. nec est probabile philosophũ hoc sensisse. dicit etiam ph̃us q̃ intellectus agens est substantia actu ens. ⁊ q̃ est perfectio intellectus possibilis. sed hoc non potest dici de aliqua qualitate aut de quocunq; accidente. igitur intellectus agens non est accidens distinctũ ab aĩa nostra. ¶ 6° arguit sic Okam. Omne quod ſm sui mutationem est susceptibile contrariorum est substantia. sed intellect⁹ possibilis ⁊ voluntas ſm sui mutationem sunt susceptibiles contrarioꝝ. g̃ quodlibet eoꝝ est suba. a⁹ patet p ph̃m in predicamentis ca° de suba. h⁹ patet. nam intellectus ẽ susceptiu⁹ cõtrariarũ opinionũ successiue ſm sui mutationẽ. similiꝛ voluntas ſm sui mutationẽ ẽ susceptiua

ns a virtutis [illegible] z contrariarum volitionum. igitur.
¶ 7º arguit sic Adam. q. 15. pmi. Aia intellectiua siue
mens fm Aug. eo est imago dei quo capax eius est
sed per naturā suā ē capax. quia oi circūscripto a na
tura aie. adhuc ipsa ē capax dei. i. cognitionis z frui
tionis dei. ḡ oi alio circūscripto est in aia imago dei
z diiter potentie. ¶ 8º arguit. Frustra fit per plura
quod eque faciliter potest saluari p pauciora. sz sine
omni tali distinctiōe reali preuia ipsis actib' mō quo
exposuit actor libri de spū z aia faciliime potuerunt
saluari alia. ppter que alii ponūt potētias aie distin
gui realiter sub aia. dicit eni sic. Aia ē spūs rationa/
lis z itellectualis bone maleqꝫ volūtatis capax. atqꝫ
fm suū officiū operis varijs nūcupat nominib'. Di/
citur nāqꝫ anima dum vegetat. spirit' dum contem/
platur. sensus dū sentit. anim' dum sapit. mens dum
intelligit. ratio dum discernit. dum recordat memo/
ria. dum vult volūtas. Ista tamē non differūt i sub/
stantia queadmodū in nominib'. qm̄ ista quasi vna ē
anima. ¶ 9º. qz omni alio circūscripto a natura intel/
lectuali hac. s. ab ipsa anima. ipsa nata est intelligere
igitur ipsa est intellect'. ex hoc eni qꝫ talis natura na
ta est intelligere: ipsa dicit intellect'. similiter hec na
tura omni alio circūscripto nata est velle. igit hec na
tura est voluntas. quia ex hoc solo qꝫ talis natura na
ta est velle: uel est potens velle ipsa dicit voluntas.
z ex hoc sequit qꝫ nec voluntas nec intellectus sunt
aliud ab essentia anime nec ab inuicē. quia hoc natū
intelligere est natū velle. ergo intellectus est volun
tas. z hoc non solum inquit dicerem de intellectu z
voluntate. sz in omni sensu in hoīe. Cui osentit actor
libri de spū z animā dicens. sensus vo vnus est i aia.
z cum non sit nisi vnus. verūtamē ppter varia exer/
citia varie nūcupatur. dicit nāqꝫ sensus imaginatio
rō intellect' intelligētia z hec oia i anima nihil aliud
sunt qꝫ ipsa anima. ¶ 10. arguūt sic alij. Eadē sūt pn/
cipia essendi z operandi etiā imediata loquendo de
esse sup qd imediate fundat opari. sicut ignis p illud
quo est calidus imediate calefacit. s. calore. licz non
eodē sit ignis. nam calefacere non est opus ignis ut
ignis est. sed ut calid' ē. vn̄ calidū calefacit nō ignis
ergo eodē quid est animatū z habet opera vite. sed ē
aiatū imediate p aiam. ergo z operatur p aiam ime/
diate opa vite. s. vegetare sentire z intelligere. ¶ 11º.
quia actus z potentia sunt in eodē genere. sed actus
potētie generatiue z aliarū potentiarū ptis vegeta/
tiue vident esse substantie z terminari ad substantiā
ḡ dicte potētie vere sūt substantie. ¶ Confirmat. qz
formalis termin' pductionis nō pōt esse pfectior pn
cipio imediate pductiuo. sz formalis termin' actuū
ptis vegetatiue est dignior oi accidente. igit pncipiū
imediatū taliū actuū nō est accn̄s. sed dignius acci/
dente. ¶ 12º. qz si potentie aie sint accidentia ab aia di
stincta. ipsa fluūt ab eēntia aie fm aduersarium. aut
igit aia est imediatū principiū pductiuū taliū poten/
tiarū aut nō. sz mediate aliq accn̄te est pncipiū illarū.
Si 2º. mō ē pcessus in infinitū. si pº mō. tūc rōne eadē
pōt poni qꝫ essentia anime ē imediate pncipiū suorū
actuū z nō mediāte qcūqꝫ ab ea distincto. ¶ 13º. quia
nā ē pncipiū mot' z quietis ei' in qō ē p z p se. z nō per
accn̄s. ut dicit 2º. phisycoꝝ. sz nā pncipaliter dr for/
ma. ibidē. igit aia est pncipiū suorū actuū imediatū.
qz si mediāte aliquo accn̄te iā non est pncipiū per se
sz p aliud accn̄s. ¶ Cōtra 2am pnē arguit sic fm Sco
tū vbi s. Possibile inqt ē vnū oio indistinctū re z rō/
ne esse pncipiū actuū distinctorū. non enim requirit
distinctio realis in pncipio respectu diuersoꝝ actuū
ut pz de pncipio equoco respectu actuū equiuocoꝝ
nec etiā requirit aliq distinctio rōnis. qz licz nos pos/
sum' cōsiderare pncipiū diuersimode. z ipsū cōpare
ad diuersos act' z ad diuersa obiecta. tn̄ ppter talē
osiderationē rōnū nulla causalitas attribuit pncipio
z iō pncipiū ut effectiuū diuersoꝝ actuū nō exigit di
uersitatē rei nec rationis. ut pz de sole qui de se eo qꝫ
illūitat' ē ad plures effect' pōt esse causa illoꝝ sine
aliqua distinctiōe rei uel rōnis. z ita essentia aie sine
aliq distinctione rei uel rōnis pōt esse imediatū pnci/
piū intelligendi z volendi. nō oꝫ ḡ ponere voluntatē
z intellectū realit inter se distingui aut eē potentias
diuersas ¶ 2º. arguit Aureol' vbi s. pbādo qꝫ mens
phi z sui cōmentatoris fuit qꝫ intellect' z volūtas nō
differūt realit. sed fm diuersas denominatiōes. Nā
cōmentator 3º. de aia cōmento. 49º. dicit. qꝫ cū desi/
deratū mouet intellectū. tūc desiderabit intellect' z
cū desiderauerit tūc mouebit hō. s. virtute deside ra
tiua. s. intellect'. z sequit qꝫ intellect' qn̄ cōprehēdit
aliqd desiderabit z mouebit. z necesse ē qꝫ ipse intel/
ctūs sit mouēs ut ē desiderās. nō fm qꝫ est cōprehen
dens. nec fm qꝫ est desiderū est alia virt' ab intelle/
ctu desideratiuo. Phus etiā 6º. ethicoꝝ et 3º. vbi lo/
quit de electione indifferenter ait qꝫ est appetit' in/
tellectus. uel intellect' appetitiuus. Et 3º. de anima
cōmento. 49. dicit. Si enim duo. s. appetitus z intel
lectus mouebunt fm cōmunē aliquā vtiqꝫ speciem
mouebunt. Vn̄ phs z cōmentator expresse vidētur
dicere qꝫ eadem est virtus fm rem que desiderat z
cōprehendit qꝫuis differat fm diuersas denomina/
tiones. ¶ 3º. arguit sic Adam. uel argui pōt ex dictis
eius. Omnis actus voluntatis est quedam cognitio
uel intellectio. ergo omnis voluntas est intellectus.
tenet oñ̄a. quia si voluntas esset alia potentia ab in/
tellectu fm rem. tunc posset voluntas elicere actum
qui non esset cognitio. antecedens autem ipse pro/
bat multipliciter. Primo sic. quia si aliqua volitio non
esset cognitio: de' posset destruere visionē dei con/
seruādo fruitionem. z ita amaretur incognitū quod
est incōueniēs. z patet falsitas istius per Augustinū
9º. de trinitate caº. 4º. Et magistꝝ. 3. dis. pmi. Mens
inquit amare seipsam non potest nisi etiam nouerit
se. nam quomodo amat quod nescit? Et i fine illi' ca
pituli dicit. qꝫ si mens non nouit non amat se. Et ali/
bi. Inuisa diligere possumus: incognita autem ne/
quaqꝫ. patet oñ̄a. quia si essent absoluta realiter di/
stincta deus potest facere vnum sine reliquo. ¶ 2º.
probatur idem antecedens. quia tunc voluntas eēt
ceca. quia nihil cognosceret p actū suū de obiecto.

¶ 3° qr tunc posset aliquis esse beatus. et tamen non videret nec cognosceret deum. ¶ 4° qr impossibile est simpliciter incognitũ placere volũtati. sed posito solo actu amandi qcũqz alio circũscripto placet obiectum dilectũ. ¶ 5° qr actus fidei non posset esse sine actu volendi. cõñs est falsum. qr nullus credit nisi volens. sm Augm super Joh. omel. 97. Intrare ecclesiam potest aliquis nolens: sed credere nõ nisi volẽs. ¶ 6° qr tunc voluntas posset in oppositũ cuiuslibet dictaminis sine noticia. et ita ferri in incognitum ¶ 7° qr omnis experientia alicuius obiecti ẽ quedã cognitio eiusdem. sed omnis actus appetitiuus est quedã experientia sui obiecti. i. quo anima expitur tale obiectũ. quia omnis actus vitalis est quedã experientia. aliter non plus video qz esset actus vitalis anime q̃ʒ species preuia omni actu si ponatur. vel habitus infusus vel color sui obiecti. sed omnis cognitio et volitio est actus vitalis. ergo. ¶ 8°. Nõ magis incõueniens est omnẽ volitionem ponere cognitionem quãdã. licz non omnis cognitio sit actus appetendi q̃ʒ qz omnis assensus sit apprehensio quedã licz non omnis apprehẽsio sit assensus vel dissensus sed illud non est incõueniens. igitur nec primũ. ¶ 9° quia vna operatio est vltimus finis hominis et nulla nisi cognitio et dilectio. igitur etc. probatur hor. quia si sit cognitio que non est dilectio. deus potest illã conseruare sine dilectione. et tunc homo posset esse beatus qui deum non diligeret. nec potest esse dilectio que non sit cognitio. quia tunc in patria cum beatitudine hominis staret qz deus oio esset incognitus. quod est falsum. ¶ 10. qr Aug° 12° de trinitate dicit qz amor dei est sapientia. et quasi idem totaliter habetur ench. ca° 64. Nunquid dicturi sumus voluntatẽ nostram quando recta est nescire quid agit. porro si sic inest ei sua quidẽ scientia. an vo audiend° est quispiã dicens charitatẽ nescire quid agat cum non agit pperam. Et ca° 65° Amor vnu° meminit atqz intelligit quid appetere debeat aut quid vitare. ¶ 11° quia Gregorius in omel. super illud Joh. Quecũqz audiui a patre meo nota feci vobis. dicit. Dum audita seruaui et amaui. iam noui. quia amor ipse noticia est. ecce motiua eius ad probandum minorem superius assumptam. s. qz ois volitio est cognitio. et cõñter omnis potentia volitiua est cognitiua. et sic volũtas est intellectus sm rem. ¶ 4° principalit̃ arguit ipse in alia questiõe. Si enĩ intellectus et voluntas distinguitur. aut hec est distinctio rationis solũ et hoc non potest dici. quia talis distinctio causaretur p actum. sed actus et voluntas precedunt omnẽ actum intellectus aut voluntatis: aut illa distinctio esset ex natura rei. et hoc non. quia aut illa diuersitas esset ponenda propter diuersitatem actuum aut propter diuersitatem modorũ principiãdi. non propter primũ. quia tunc tot essent potẽtie intellectiue: quot essent actus intelligendi sm speciem distincti. quod nõ est verum. nec propter 2m. quia principiare libere et necessario respectu diuersorũ non opponuntur. ut patet de bonitate dei qui necessario vult se. et alia contingenter. pater etiam necessario producit filiũ. et spiritũ sanctũ libere. Similiter voluntas nostra quosdã act° materie naturaliter principiat. et quosdã libere ¶ 5° principaliter arguit sic. Nam Aug° de trinitate libro. 10. dicit. et allegat magistrũ in p̃senti distinctiõe. Hec tria. s. memoria intelligẽtia volũtas. nõ sũt tres vite: sed vna vita. nec tres mentes: sʒ vna mens. vna essentia. memoria vo dicitur ad aliquid. vita vo dicitur ad seipsam et mens et essentia. ¶ 6° arguit. Nam deus habet potentiam gubernatiuam reparatiuam predestinatiuã que nullo modo distinguitur in eo. sed eadem oio dei essentia vel voluntas varie nominatur a variis eius effectibus. sm magistrũ sepe libro primo. Sʒ similiter per omnia dici potest de intellectu et voluntate et alijs potentijs respectu anime. igitur non apparet quare ponẽda sit talis distinctio realis. hec sunt argumenta Ade. ¶ 7° arguit sic ab aliis. Omnis virtus separata ab organo corporali ẽ actu et per suam essentiam intellectus. quia talis separatio est causa intellectualitatis. vnde ut quidam dicunt si calor esset subsistens actu et aptitudine esset intellectus. sed voluntas est huiusmodi. igitur voluntas ẽ intellectus. ¶ 8° quia appetitus naturalis non differt a natura quã consequit sicut appetit° materie a materia nec appetitus grauis a grauitate. ergo a simili nec appetitus animalis a potentia sensitiua quam sequitur nec rationalis ab intellectu etc. ¶ 9° Si voluntas esset alia potentia ab intellectu sequeretur qz esset imperfectior intellectu et perfectior eo. sed cõñs est falsum. quia tunc esset perfectior seipsa. probatur cõña. quia illud ẽ altero perfectius simpliciter qd̃ habet perfectionem simpliciter q̃ aliud caret. sʒ si intellectus et voluntas distinguũtur ratione absoluta quodlibet tale habet perfectionem simplicit̃ q̃ aliud caret. et quã meli° est hr̃e q̃z non habere. qz intellectus sic est intellectus qz nullo modo ad eius naturã intrinsece ptinet volũtas et ecõtra. et tñ q̃dlibet horũ importat perfectionẽ simpliciter. ¶ 10. Ille potentie non differũt re absoluta quarũ obiecta nõ differunt re absoluta: sed tñ ratione. sed obiectũ intellectus est ens. obiectũ autem voluntatis est bonum et conuertuntur realiter et sm omnẽ rationem realẽ. nec facit ad propositum diuersitas facta per intellectũ q̃ non sufficit ad diuersificãdũ obiectũ ut sit sufficiẽs et reale distinctiuũ duarũ potentiarũ realit̃ distinctarũ. ¶ 11° Potentia que est p essentiã libera est per essentiã rõnalis. et p cõñs est intellectus. sed volũtas est huiusmodi. igit̃. a° pbatur. qr rõ est de essentia libertatis. vbi enĩ est liberũ. et rationale. vñ in quib° nõ est cognitio sicut in plãtis aut nõ intellectiua cognitio sicut in brutis nõ est libertas licz voluntario pticipẽt qr mouẽt se p cognitionẽ. vbi etiã est intellect° puta in hoie potentie q̃ nõ obediũt rõni qr nihil pticipant de rõne nihil pticipant de libertate ut vegetatiue in hoie que aũt obediũt principatu dispotico i. seruili nõ politico q solus est liberorũ nõ sũt libere ut potentie sensitiue apphẽsiue. q̃ aũt obediũt rõni principatu politico ut appetit° sensitiui sũt solũ libere sic rõnalis ?

participationē. Sicut ergo potentie nullo mō libere
nullo modo sunt rationales: ⁊ libere participatione
sunt rationales participatione: sic libere per essen/
tiam sūt rationales per essentiam. sicut enim se ha/
bet maxime ad maxime ⁊ magis ad magis ⁊ simplicitē
ad simpliciter. sic maxime ad maxime. ⁊ sic patet aᵒʳ
sed bᵒʳ probatur. qꝛ illud est simpliciter respectu cuiꝰ
alia dicuntur talia que sunt talia per participationē
sicut ignis respectu ignitorū. sed alie potentie ⁊ actꝰ
earum sunt liberi ⁊ non nisi inq̄ztum mouenť aut im/
perantur a voluntate siue ab actibus elicitis a volū
tate. Preterea absurdū videť dicere ꝙ nō sit magis
liberū velle q̄ꝫ currere. cū in cursu possit homo cogi
non autem in volendo currere. tamen est liberū ptī/
cipatione. Item quicquid non est liberum per essen/
tiam non repugnat sue essentie cogi. sꝫ cōtra naturā
voluntatis. igitur ⁊c. ⁊ sic patet tam aᵒʳ q̄ꝫ bᵒʳ. sequiť
ergo ꝯ ꝙ volūtas ē rationalis ⁊ cognitiua. et ꝯñter
nō distinguūť re absoluta. ¶ 12ᵒ arguiť sic. Quecūqꝫ
forme differunt re absoluta deus pōt illas ab inuicē
separare. sed deus nō pōt separe volūtatē ab intel/
lectu. igitur non differūt re absoluta. aᵒʳ patet. quia
non propter aliud non potest facere materiam sine
forma. quia esset actu pura potētia sine actu. ⁊ vnū
relatiuū fm esse nō potest esse sine alio. sed relatiuū
fm dici deus bene pōt facere sine correlatiuo. quia
sua essentia ⁊ suū esse differūt re absoluta a suo cor/
relatiuo. ⁊ ideo non est cōtradictio ipsum habere eē
⁊ essentiā sine correlatiuo. sicut scientiā sine actua/
li existentia scibilis. ⁊ sic patet aᵒʳ. sed bᵒʳ ꝓbatur qꝛ
deus nō potest separare diffinitionē a diffinito. sed
diffinitio voluntatis est ꝙ est appetitus rationalis:
ut dicitur 3ᵒ de anima. quia voluntas in ratione est.
si autē esset sine rōne tunc esset irrationalis. ⁊ sic ra/
tionale esset irrationale. quod est ꝯtradictio. Prete/
rea voluntas est potentia volendi ⁊ eiꝰ est posse vel/
le. si autē esset separata ab ītellectu non posset vel/
le. quia inuisa diligere possumus. incognita autē ne/
quaq̄ꝫ. ⁊ sic esset voluntas ⁊ non voluntas. i. potens
velle ⁊ nō potens velle. ⁊ sic patet bᵒʳ. sequitur ergo
ꝯ ꝙ voluntas non differt ab intellectu re absoluta.
¶ 13ᵒ Omnis potentia que delectať est appetiꝰ. sed
intellectus ⁊ omnis potētia appetitiua delectatur.
igitur intellectꝰ est appetitus. aᵒʳ probať. quia dele/
ctatio ⁊ tristicia sūt circa idem subiectiue. licꝫ nō cir/
ca idem obiectiue. qꝛ delectatio est circa presens ob/
iectū. tristicia circa p̄sens malū. sicut econtra. deside/
riū ⁊ timor sunt respectu futuri boni ⁊ mali. sed tristi/
cia ⁊ timor sunt subiectiue in appetitu. igiť desideriū
⁊ delectatio. ⁊ sic patet aᵒʳ. sed bᵒʳ probatur. tum pri/
mo quia delectatio ē de perceptione boni cōuenien/
tis naturaliter. tum 2ᵒ quia delectari est propriū co/
gnoscentiū. ergo delectatio inest fm illā potētiā fm
quā inest cognitio. tum 3ᵒ quia signū generati habitꝰ
oportet accipere in opere delectationē. sed in poten/
tia cognitiua sunt habitus. igitur ⁊c. ¶ 14ᵒ Sicut se
habet appetitus sensitiuus ad sensum. sic appetitus
intellectiuus ad intellectū. sed appetitus sensitiuus
non differt a sensu. igitur nec voluntas ab intellectu
bᵒʳ probatur. quia quot sunt potētie sensitiue cogni/
tiue: tot sunt appetitiue. qđ patet. tum quia in natu/
ralibus diuersificatur appetitus fm diuersitatē ge/
neris ⁊ speciei. igitur cum potentie sensitiue differāt
genere uel specie. fm earū diuersitatem diuersificā/
tur appetitus. 2ᵒ quia leso tactu ⁊ alijs sensibꝰ sequi/
tur tristicia sine alia sensatione. 3ᵒ quia appetiꝰ sen/
sitiuus non differt subiecto a sensu. sed omnes potē/
tie sensitiue differunt subiecto. igitur tot sunt appe/
titiue quot sensitiue. ⁊ ꝯñter appetitus sensitiuꝰ non
differt a sensu. ¶ 15ᵒ arguit Hybernicꝰ. Thomas in/
quit tenet ꝙ intellectus est potentia altissima in aīa.
quero igitur an intelligit per potentiā altissimā po/
tentiam nobilissimā aut potentiam priorē fm ordi/
nem sicut magis apparet ex dictis suis. Si potentiā
nobilissimā. cōtradicit sibiipsi. quia statim patet ī re/
sponsione quoꝝ duorum intellectus ē altior fm ori/
ginē. ⁊ voluntas fm perfectionem. ⁊ similis ordo est
in actibus ⁊ habitibꝰ. hec Thomas in scripto. Si vͦo
per potentiam altissimā non intelligit nobilissimam
seu perfectissimā. tunc illud quod ipse accipit ꝓ p̄n/
cipio per se noto. est falsum. s. ꝙ optima operatio sit
altissime potentie. s. intellectus. hoc enim capit ī po/
sitione. qđ tamen falsum est nisi per potentiā altissi/
mam intelligat nobilissimā. qꝛ potētie nobilissime est
opus nobilissimū. ut vult phus. 10. ethicoꝝ. ¶ Cōtra
3ᵃᵐ ꝯnem arguit Aureolus ꝓbando ꝯtra vnū ibidē
dictū. ꝙ memoria que est pars imaginis nō dicit in/
tellectū habitualiter retinētē noticiā obiecti qđ etiā
in 5ᵃ ꝯne expressius dictum est. Arguiť igiť p̄mo sic.
Memoria dicit pfectionē simpliciter ita ut sit meliꝰ
in vnoquoqꝫ esse memorē q̄ꝫ imemorē. Ergo est cōmu/
nis tribus. nam pater est memoria: filius est memo/
ria. sūma enim sapientia sui memor esse nequaq̄ꝫ ne/
gari potest. ut dicit Ansel. monol. caᵒ   . vbi probat
ꝙ eque cōis est tribus memoria sicut sapiētia ⁊ que/
libet perfectio simpliciť. sꝫ cōstat ꝙ illud duplex p̄n/
cipiū. s. intellectus cum obiecto habitualiter retēto
ut actiuū est nō est perfectio simpliciter. Illud nāqꝫ
nō est aliud q̄ꝫ potētia dictiua ⁊ generatiua. de q̄ cō/
stat ꝙ non dicit perfectionē simpliciter. alias filiꝰ ⁊
spiritus sanctus cum careant potētia generatiua ⁊
dictiua ⁊ illo duplici principio actiuo non essent pfe/
cti simpliciter. ergo illud duplex principiū nō potest
poni memoria cum memoria sit ī filio. ¶ 2ᵒ quia me/
moria ⁊ actus eius qui est memorari sunt cōmunes
tribus personis. ut dicit Augustinus. 15. de trinitate
Et Ansel. vbi supra. vn̄ dicūt ꝙ sicut pať est memo/
ria ⁊ meminit sibi. ita filius est memoria ⁊ meminit si/
bi. Absit eni ut pater meminerit filio. ut dicitur ibi/
dē. sed constat ꝙ in filio non est illud duplex princi/
pium. ut ꝓbatū est: nec filiꝰ dicit aut producit illo. ꝗ
illud nō ē memoria nec memorari ē dicere aut ꝓdu/
cere ꝑ illud. ¶ 3ᵒ qꝛ illud non est formaliť memoria q̄
aliqs carens non est insipiens. nullus quidem potest

carere memoria nisi insipiens sit. quomodo enim sapiens est qui nihil meminit uel sui nō meminit: ut dicit Aug⁹. 15°. de trinitate. quasi dicat ꝙ nullo modo est sapiens sine memoria. sed carens illo duplici principio uel est insipiens uel minus sapiens. ut patet de filio qui caret illo: qui tamen non est minus sapiens patre. et adhuc patet in patre qui non est sapiens per illud duplex principiū. sed per essentialē intellectionem infinitam. imo si per illud principiū esset aliquo modo sapiēs haberet aliquem modum sapiētie quē non haberent alie persone. ergo nullo modo dicendum est ꝙ in illis duobus consistat memoria. ¶ 4°. quia si illa duo simul sumpta sint memoria fecūda: aut de ratione eorū est actiuitas aut fecunditas aut nullo modo solum intellectus et obiectum uel noticia obiecti habitudinalis sūt memoria absq₃ accidēte. Si primo modo tunc ratio memorie non est cois tribus. cū actiuitas nō sit cōmunis tribus. hoc autē est contra dicta sanctorum. Si vero secūdo modo tūc est expressa contradictio. nam de ratione fecunditatis est actiuitas. ¶ 5°. quia uel talis intellectus qui est de ratione memorie erit intellectiuus et receptiuus. et talis non potest poni in deo. cum nulla ratio imperfectionē importans formaliter sit in deo. aut ille intellectus erit ipsamet actualis intellectio trasiēs super obiectum. et sic memoria non erit aliquod principiū. sed intellectio actualis. relinquitur ergo ꝙ illud poni non potest. ¶ Contra 5^am^ opinionem arguitur sm eum probando ꝙ partes imaginis. s. noticia et amor uel intellectus et voluntas nō dicant actū nec habitū nec potentiam. Arguit igitur primo qr dicit Aug⁹. 9°. de trinitate ca°. 4°. ꝙ amor et cognitio que sūt ptes imaginis non insunt menti tāq₃ subiecto: sicut color aut figura. sed substātialr sicut ipsa mens. Et ibidē dicit ꝙ scientia est substātia. et amor est substātia. sed constat ꝙ si accipiantur pro potentijs uel habitibus aut actibus non sunt substātie sm se. imo sunt i subiecto sicut color in corpore. ergo noticia et amor non sūt actus uel potentie sm mentem Aug⁹. prout sunt ptes imaginis. ¶ 2°. si illa que sunt vna substantia et tota mentis substantia solum a se relatiue distincta. non possunt poni actus anime cum illi sint qualitates. sed nec potentie presertim sm eos qui ponunt eas esse accidentia. ergo ut videtur non sunt potentie nec habitus aut act⁹. ¶ 3°. sic ibidē dicit Aug⁹ ꝙ illa tria amor et noticia et mens aut sunt tres partes equales quib⁹ vnū totum completur. et hoc dicit esse impossibile. qr cum mens se totam nouit ipsa eius noticia est ipsa p totū et cum perfecte se amat ipse amor est ipsa p totū aut ponuntur hec tria vnū totum p modū cōmixtionis. sicut vna potio cōmiscetur ex aqua vino et melle sed hoc non potest esse quia illa tria non sunt vnius substātie. Quo modo aūt mens amor noticia nō sūt eiusdem substātie non video dicit Aug⁹. et concludit ꝙ sic sunt vnius substātie illa tria sicut si ex vno et ex eodem auro tres circulos similes faciamus. et p oñs videtur esse sua intentio ꝙ amor mens et noticia sūt quasi vna substātia triplicata. s. triplex substantia. cōstat autem ꝙ nec actus nec potentia anime sunt aliquid tale. igitur ut prius. ¶ 4°. Nam Aug⁹. 14. de trinitate exponens imaginem memorie intelligentie et voluntatis ꝙ quando non foris uenit accepit memoria qd teneret. nec foris inuenit qd aspiceret intellectus sicut corporis oculus nec illa duo velut formā corporis et eam que inde facta est in acie cogitātis voluntas foris iunxit aliam. tunc triplicem facit animā per suā presentiam retenta cōspecta dilecta. hec ille. Ex quo patet ꝙ memoria intelligētia et voluntas prout cōstituūt imaginem sic se habent ꝙ intelligentia est illud qd cōspicitur et amor illud qd amatur. dicit enī ꝙ triplicem facit prout retenta est cōspecta dilecta. Sequitur.

Ad primum contra primā opinionē negatur hᵒ. quia necesse est ponere animā et suas potentias esse plures res et distinctas. nec responsiones quas arguens dat ad rationes huius opinionis valēt. ut patuit patet. Similiter dico ꝙ illa nobilitas quā vult attribuere aie nulli creature subsistēti potest cōpetere ut superius ostensum fuit. s. ꝙ vbi esse nō est operari nec essentia rei est ipsa virtus uel potentia rei. nec visio ad illā rationē valuit ut superius est deductū. ¶ Ad 2^m^ negatur hᵒ. dico enim ꝙ visio beatifica recipitur subiectiue in essentia anime per potentiā. nec posset recipi in accidente separato. anima enim est principale subiectū suorū actuū. licet potentie anime sint eis ratio subijciendi actibus secūdis. Unde sanct⁹ Thomas prima 2^e^. q. 56. arti. p°. ad 2^m^. Unum accidēs dicitur esse in alio sicut in subiecto. non quia accidens per se possit sustentare aliud. sed quia vnum accidens inheret substātie mediāte alio accidēte. ut color corpori mediante superficie. vnde superficies dicitur esse subiectum coloris et eodē modo potentie anime dicuntur esse subiectum virtutis. hec ille. Et 3°. sen. dis. 33. q. 2. arti. 4°. questiuncula prima. Substātia que est subiectum omniū accidentiū recipit quedā accidētia mediantibus alijs et quedā causantur ex principijs substantie mediantibus alijs accidētibus. sicut colorem recipit mediāte superficie. et ex principijs corporis mixti causatur sapor mediāte calido et frigido. Unde subiectum alicuius accidentis potest dupliciter assignari vno modo substātia que est primū fundamentū accidentiū. et sic habitus virtutū non sunt in potentijs sicut in subiecto. sed magis in ipsa anima uel coniūcto. Alio modo dicitur accidens quo mediāte alterū inest substātie esse subiectū illi⁹ sicut superficies coloris. et hoc modo habitus virtutū dicuntur esse in potentijs sicut in subiecto. quia habit⁹ ordināntur ad actus. actus autem egrediuntur ab essentia mediāte potentia. hec ille. Ex quibus patet ꝙ substātia est primū subiectū accidentiū. nec accidens dicitur proprie subiectū accidentis ꝙ subijciatur. sed quia est ratio subijciendi sm cōem cursum nature quicquid sit de miraculis in sacramentis. Dicitur ergo ad argumētū ꝙ visio beatifica proprie

recipit in essentia aie licz potentia intellectiua sit ipsi anime [illegible] accidenti.
Dicitur similiter vlterius q visio beatifica nō pōt recipi in accñte separato. puta intellectiua potentia. tū quia illud accñs est inseparabile ab anima. tum quia dato p impo. [illegible] q illud acc[illegible] q est visio esset in intellectu separato adhuc nec [illegible] esset btifica nec illud acc[illegible] beatū. quia btificari non pōt nisi natura viua rationalis. z que nata est cstituere suppositū. z hre amicitiam cū deo: que omnia tali accidenti deficerent. nō ergo ē sile de albedine respectu suꝑficiei z ligni: z de visione dei respectu intellectus possibilis z aie rōnalis: cū suꝑficies possit a ligno separi z albedine pro tunc informata alba formaliter dici z denominari.

¶ Ad 3m negatur oña nisi añs intelligatur de actu pmo qui dat esse simpliciter. cuius causa superius dicta est. quia actus quo aliquid habet esse simpliciter nō pōt esse sm se ratio q aliqd sit in potentia ad vlteriorem actum realiter distinctū ab actu primo. z amissibilē ac deperdibilē. z oñter nec talis actus potest esse ratio seu proximū principiū talis actus secūdi. Secus est de actu pmo qui non dat alicui eē simpliciter. nec natus ē dare. cuiusmodi sunt accidētia. Et sic patet q prima ꝓbatio antecedentis que ꝓcedit de actu pmo accidentali non valet ad oñam inferendā. vbi etiam dico q esse ꝓxim[illegible] operationis pncipiā non ē perfectio simpliciter. vbi tale principiū solū se habet ut q agens agit. z nō vllo modo ut quod agit. Isto modo autē se habet accidens in omni actione. forma autē substantialis licz non sit proximū operationis principiū signāter aia tamē ipsa se habet ut qd agit. z ideo dignius se habet q̄ si eēt ꝓximū principiū operationis. Alie aūt forme substantiales licz nō sint qd agit quia nō subsistunt. tñ sunt principia actionū nō ꝓxima. sed principalia. 2a similiter ꝓbatio antecedentis que procedit de formis substantialibus inferioribus ad aiam nō valet sed peccat per fallaciā oñtis a pluribus causis veritatis arguēdo ad vnā illarū. ¶ Arguit eni sic. Substantia imediate generatur a substantia. ergo substantia est imediatū principiū generationis. vbi constat añs hre duas causas veritatis. Substantiā eni imediate generari a substantia potest dupliciter cōtingere. s. quia substantia i tali generatiōe se habet ut mediatū principiū quo. aut. s. quia se habet ut imediatū principiū qd. illud autem añs nō cōceditur in primo sensu sed in secundo. z quia arguēs infert primū sensum. aliter nihil dicit cōtra nos. ideo fallitur modo ꝓdicto cōcedit[illegible] eni sibi in generatione substantie puta ignis imediatū principiū ut q est calor sed imediatū principiū qd agit est substantia puta ignis. non enim calor ignit [illegible] sed ignis calefacit. Qd enim generans est compositū 7o metaphisice. sicut z qd genitū. forma eni non ꝓducit cōpositū. sed suppositū per formā z hoc loquendo i actionibus transeūtibus in materiā exteriorē. Ad illud quod arguit cōtra responsionē ibi datam de agente instrumentali. dico q oña qui ibi facit non valet non enim [illegible] tur accidens est agens instrumentale uel instrumentum aīe aut substantie. ergo substantia habet aliam efficaciam uel actionem quā nō agit mediante accidente. fallit eni oña. dum loquimur de instrumento coniuncto principali agenti. sic q illud instrumentū nullam actionē habet ꝓpriē. sed agēs principale habet actionē per illud. tunc eni non oportet quod alia actio attribuatur principali agenti z alia instrumēto sed oportet q instrumentū sit principiū q z substantia sit principiū qd. z ideo improprie dicitur q accñs sit agens instrumentale. sed est instrumentū agentis. Ad aliud 3 eandē responsionē. dico ad minorē q est multiplex. z ideo oña peccat per fallaciam oñtis. ut prius. accidens eni uel instrumētū accidentale attingere terminū generis specialis potest dupliciter intelligi. Primo q attingat p modū generātis ul agētis seu principiū quod z isto modo non conceditur. 2o modo q otingat illo modo quo principiū quo ꝓductionis instrumentale dicitur attingere terminū ꝓductionis. z isto modo in generatione ignis calor attingit ignem genitū quia est principiū quo instrumētale illius generatiōis z forma ignis principiū quo pncipale. z ignis est pncipiū qd producit z generat. probatio autem qua arguens istam minorem ꝓbat. non aliud cōcludit nisi q actio accñtis presupponit i materia formā substantialē. ad qd dicitur q ocesso hoc q. s. calor haberet propriam actionē in generatione ignis. non tamen sequitur q sit dare aliqd signum uel instans nature in quo prius sit substātialis forma ignis in materia q̄ calor ageret i tali passo. quia licz actio caloris ut accñs est. uel ut est calor presupponit i materia esse formam substantialē. tñ caloris actio ut est instrumentū substantie attingit formā substantialē. Dico 2o q calor nullam habet actionē. sed ignis p calorem. z ideo imaginatio fundatur in falso. z ideo dr q licz calor nō sit in materia qn psupponat ibi formā substantialem. tamen non oportet q actio caloris in materiā psupponat in materia actionē substātie: uel presupponit in materia inductionē forme substātialis. nullā eni habet actionē. sed ignis agēs p calorē inducit i materiā duplicē formā. s. substantialē z accidentalē. quā autē prius inducat nō ē ad ꝓpositū nisi q dicendū videtur q cum prioritas nature sit prioritas quodāmodo causalitatis. ideo dicitur q in genere cause materialis accidentia disponentia materiam prius sunt in materia q̄ forma substantialis. sz in genere cause finalis z formalis est econtra. ut ponit sanctus Tho. p sen. dis. .q. arti. ¶ Ad pmū qd est Aureoli negatur minor. Non eni intellectus possibilis est potentia pura in genere entiū. sed solum in genere itelligibiliū. ita q licz sit aliqua entitas i actu non tamen est actu intelligibilis. sz in potentia ad oia intelligibilia recipienda. Unde sanctus doctor de veritate. q. 8a sic dicit. Nihil prohibet aliquid esse actu vnum z in potentia alterum. sicut corpus diaphonum est actu quidem corpus. sed potentia tñ coloratum. Et similiter est possibile aliquid esse actu ens quod in genere intelligibilium est potentia tm: sicut eni est gradus actus potentie in entibus q aliquid

est potentia tm̄.ut materia pma.aliquid actu tm̄.ut deus.aliquid actu ⁊ potentia ut omnia intermedia. sic est in genere intelligibiliū aliquid ut actu tm̄.s3 essentia diuina.aliqd ut potentia tm̄.s.intellect⁹ possibilis qui hoc modo habet se in genere intelligibiliū sicut materia pma in ordine sensibiliū.sicut dicit cōmentator 3º de aīa.oēs aūt substantie angelice sunt medie habentes aliquid de potentia ⁊ aliqd de actu non solū in genere entiū.s3 etiā i ordine itelligibiliū hec ille. Ex quo patet quō intellect⁹ lic3 sit pura potentia in genere intelligibiliū.nō tamen i ordine entiū. Tunc ad primā pbationē minoris negate dicit꜊ q intellectus possibilis intelligit intellectione q̄ non est eēntia ipsius.sed est qualitas inherēs intellectui modo superius exposito.nec tamē sequit꜊ q idē moueatur a se ſm idem.nam intellectus ppie non mouetur.s3 aīa mouetur ⁊ mouet se ſm diuersa.ſm eni q est facta in actu p speciem intelligibilem mouet se causando itellectionē.ſm aūt q est sub itellectu possibili.iam non est potētialis ⁊ moueri possibilis.⁊ ſm illum moueꝰ.non eni imaginandū est q intellectus possibilis posito q nunq̄ aliud a se intellexisset nec actus alterius obiecti spēm itelligibilē recepisset sit sufficiens principiū quo imediate aīa causat intellectionē sui.⁊ illud quo imediate recipit.dico q hoc ē impossibile.q2 tūc aīa ſm idem se moueret.⁊ ſm idē moueretꝰ.sed est sic imaginandū sicut ponit sanctus Thomas de veritate vbi supra. Sicut inquit materia pma nō potest agere aliquā actionē nisi perficiatur p formā ⁊ tunc illa actio est magis emanatio forme q̄ ipsius materie.res aūt existētes actu pnt agere actiones ſm q sunt in actu.ita noster intellectus possibilis nihil pōt intelligere anq̄ pficiat꜊ forma intelligibili in actu. tūc eni rem cuius est illa forma intelligit.nec pōt se intelligere nisi p formā intelligibilem in se actu existentē. Intellectus ṽo angeli quia habet essentiā suam que est ut actus in genere intelligibiliū sibi presentē pōt intelligere illud qđ est intelligibile apud ipsum.s.essentiā suam nō per aliquā similitudinē.sed per seipsam.hec ille. Patet igit꜊ q nō est incōueniens intellectū possibilē causare in seipso aliquā intellectionē uł potius aīam intelligētē.nam intellectus in sua essentia cōsideratus est rō recipiēdi intellectionē sui uel alteri⁹.sed ut est fact⁹ i actu p spēm intelligibilē est rō causandi dictā intellectionē est eni talis ordo q aīa facta in actu p aliquā speciē alicui⁹ qdditatis materialis pmo directe intelligit illam quidditatē puta lapidē: deinde reflectit꜊ super actū suū.deinde sup spēm intelligibilē ⁊ sup intellectū possibilē tāq̄ supra principia illi⁹ actus. ⁊ prima forma est ratio intelligendi oīa ista.s.species lapidis. Ad 2am pbationem dicte minoris superius negate negat꜊ hoc.non eni intellectus possibilis est ratio recipiendi oēm entitatē.nā intellectus possibilis nō ē in potentia naturali nisi ad formas materialiū quidditatū que virtute intellectus agentis a fantasmatib⁹ abstrahunt꜊.ut dicit sanctus Tho.3º sen.dis.14.q.i. arti.3º questiuncula pma. Sicut ingt mā ē in potentia naturali tm̄ ad illas que p agens naturale [illegible] possunt q̄uis aliq̄ alia ex materia facere possit [illegible] intellectus possibilis est in potentia naturali [illegible] que p lumen intellectus agentis cognosci [illegible] Itē 3º ɔtra gentiles.ca. 4 q potentia passiua [illegible] solū est in potentia in que pōt ppriū eius actiuū [illegible] potētie passiue correspōdet actiua in nā. alias potentia passiua eēt frustra cū nō possit reduci in actū [illegible] p actiuū. vn̄ videmus q visus nō est susceptiuus [illegible] colorꝫ qui illuminant꜊ p lucē.intellect⁹ aūt possibilis cū sit quedam virtus quodāmodo passiua habet ppriū agēs sibi correspōdēs in nā s. intellectū agentem qui ita se habet ad intellectū possibilē sicut se habet lux ad visum.non est igitur intellect⁹ possibilis in potētia nisi ad eā intelligibilia que facta sunt per intellectū agentē. [illegible] 3º de aīa describēs vtrūq intellectū dicit q intellectus possibilis est quo est oīa fieri.agens ṽo quo est oīa facere ut ad eadem obiecta referat꜊ vtrusq potentia hui⁹ actiua illi⁹ passiua.hec sanct⁹ Tho. Pōt etiā lic3 nō ita ſm mētē sci Tho.negari aɑ de receptiōe rei ſm suā similitudinē q̄q̄d sit de receptione reali. Intellectus eni angelicus habet de facto similitudines omniū intellectuū creatorū qui tamē sunt eiusdē generis primi.cū eo lic3 nō posset recipere aliud intellectū in esse reali.⁊ similiter intellect⁹ possibilis aīe nr̄e posset recipe speciē alteri⁹ intellect⁹ possibilis si sibi iprimat꜊ a deo sic est i aīa sepata. Cui⁹ rō est q2 similitudo rei ⁊ res ipsa nō sunt vni⁹ generis primi.cū vnum q̄q3 sit subā ⁊ aliud sp accn̄s.lic3 igit recipiēs aliud realit꜊ nō possit eē eiusdē spēi aut eiusdē generis primi cū illo qđ recipit꜊.tn̄ pōt recipe similitudinē illi⁹ qđ ē eiusdē generis primi. S3 cōtra hoc replicat arguens q2 dicit q eque ipossibile ē de receptiōe similitudinis rei sic de receptione ipsi⁹ rei.⁊ hoc dicit apparere in oib⁹ iductiue.cui⁹ rōnē ponit.quia spēs uel similitudo obiecti est ppinquissima ipsi obo imo nō ē nisi forma ipsi⁹ mō diminuto.⁊ ideo dicit phs 2º de aīa q sensus recipit spēs rerū sine mā.i.rerū similitudines sine illarū realitate.⁊ ideo si recipiens rem est potētiale in toto gn̄e ppinquo ⁊ in tota specie illius rei.sic recipiēs similitudinē rei oportet eē pure potentiale. vn̄ videm⁹ q sic diaphoneitas est ratio recipiēdi extremitatē lucis in pspicuo qui est color.ita est ratio recipiēdi similitudinē ⁊ spēm coloris ⁊ sic est potentiale respectu similitudinis sicut respectu colorꝫ q̄re proposita non ē [illegible] neganda de receptione similitudinis que est intentionalis q̄ de receptione reali. ¶ Ad hoc dr̄ negando assumptū nec inductio sua aut pbatio valet.lic3 eni species intelligibilis sit ipsi obiecto cuius est spēs ppinquissima in repsentando nō tn̄ in modo essendi vn̄ forme ɔtrarie in esse reali nō se cōpatiunt꜊ sicut in esse intentionali.nec quidditas lapidis se habet ad animā rationalem ut actus ad potentiam.sicut species lapidis se habet.similitudo siquidem rei potest se habere ad intellectum uel animam ut actus ad potentiam. ⁊ tamen res cuius est similitudo non sic se habet ad intellectum uel animam. Dico igitur q

intellectꝰ possibilis pōt recipe similitudinē alicuiꝰ qđ
est eiusdē generis ꝓximi cū eo. non tamen illam rem
q̄ ē potentialis ad aliā similitudinē: nō tamē ad illam
re. Ex quo patet ꝙ nec illa replica nec ꝓbatio i pri-
cipio argumento facta ꝓ minore negata valet. licʒ
enim infra eandē spēm vnū indiuiduū nō sit poten-
tiale uel receptiuū. nec infra idem genꝰ ꝓximi vna
spēs potentialis ad aliā. tn̄ aliq res ē potentialis re-
spectu similitudinaris rei que est eiusdē generis uel
speciei. Sʒ ad huc replicat presertim ɔtra hoc ꝙ dr̄
ꝙ itellectꝰ possibilis qui ē aliqđ actu i genē nō aūt in
genē intelligibiliū. tū pmo quia hoc esset dicere vnū
qđ ē coē omni preparato ꝛ recipiēti ꝙ. s. nullam ha-
beat naturā. nec ē aliquid actu eorū que recipit in se
tamē est aliquid actu. cum igr̄ phūs intelligat aliqđ
ꝓpriū intellectui possibili. manifestū est ꝙ loquitur
de ipso in se scʒ ꝙ nō est aliqua natura i actu aut ali-
quid de numero entiū actualiū. ¶ 2° qꝛ si intellectꝰ
possibilis esset in sua substantia aliquid actuale. ille
actus posset dici forma: uel materialis uel imateria-
lis seu intelligibilis. Posset etiā dici quedā intentio
intellecta in potencia uel in actu. sed cōmentator 3°
de aīa cōmento. 18° dicit ꝙ intellectꝰ materialis nul-
lam habet naturā ꝛ essentiā que constituant̄ ſm ꝙ ē
materialis nisi natura possibilitatis. cū denudet̄ ab
omnibꝰ formis materialibus ꝛ intelligibilibꝰ. ꝛ p ɔn̄s
nec formā habet materialē nec intelligibilē. Dicit cō-
mēto. 27°. ꝙ in intellectu mālī nō est aliqua forma-
rū intellectarū nec actu nec potentia. cōstat aūt ꝙ si
haberet aliquā naturā actualē ꝙ illa esset intellecta
in potentia. oīs enī actus p se intelligibilis est. igr̄ in
essentia sua non est aliquid actuale. ¶ 3° qꝛ si ita eēt
nulla esset differentia q̄tum ad hoc inter virtutem
sensitiuā ꝛ itellectiuā. Sicut enī virtus sensitiua ni-
hil est eoꝝ que recipit. sed est in potētia ad postremā
perfectionē. in se tamen est aliquid in actu ꝛ pma p-
fectio. sic intellectus possibilis eēt in potentia respe-
ctu postreme pfectionis. in se tamen esset aliquid in
actu. Sʒ hāc imaginationē reprobat ex itentiōe cō-
mentator 3° de aīa cōmēto. 27°. cuius verba sūt hec
Uoco potētiā ꝓpinquam actui dispositionē mediā
inter potentiā remotā ꝛ pfectionē postremā. ꝛ ſm h̄
in intellectu materiali nō est aliqua formarū intelle-
ctarū in actu nec in potentia ꝓpinqua actui ꝛ hoc ē
ut nō sit in eo intentio que sit in potentia intellecta. ꝛ
hoc est ꝓpriū sol. intellectui. perfectio enī prima sen-
sibilitatis est aliqđ in actu in respectu potentie remo-
te ꝛ aliquid in potentia respectu postreme perfectio-
nis. ꝛ ideo assimilatur Ar. primā perfectionē sensus
geometre quādo non vtitur geometria. Scimꝰ enī
certe ꝙ habemus sensibilē virtutē existente in actu
licʒ non sentiamus hoc uie. Unde manifeste negat itel-
lectū possibile hēe aliquā actualē naturā. nāc enim
esset sicut pma pfectio sensibilitatis q̄ est aliquid in
actu in se q̄uis sit in potentia respectu perfectionis
postreme. cū igr̄ i hoc differentia inter itellectū
possibile ꝛ virtute sensitiuā. manifestū est ꝙ ſm ipsū
intellectꝰ possibilis nō ē aliqđ i actu i se. ¶ 4° qꝛ si in-
tellectꝰ possibilis esset aliqua natura actualis phūs
ꝛ cōmentator valde male diffinuissent intellectū pos-
sibilē. qꝛ eorū diffinitio non explicaret quidditatem
eius sʒ ꝓpriū accn̄s. s. preparationē ꝛ potentiā. cum
dicunt diffiniēdo ꝙ intellectꝰ possibilis nec vnā ha-
bet naturā. sed hanc tm̄ ꝙ possibilis sit vocatus. ꝛ tn̄
cōmētator dicit ꝙ hec ē diffinitio itellectꝰ mālis. ma-
nifestū est ꝙ hec ē q̄ddītas substantie eiꝰ ꝛ nō prepa-
rationis seu aptitudinis q̄ ē in eo. vn̄ si haberet actū
in se oportuisset diffinire p aliqđ exprimens illū actū
alioquin non bn̄ fuisset notificata natura eiꝰ. ¶ 5° qꝛ
male cōparasset h̄ genꝰ entis materie dicēs ipsū eē
quartū genꝰ entis. 3° de aīa cōmēto. 18°. vbi dicit ꝙ
sicut esse sensibile diuiditur in formam ꝛ materiā. sic
esse intelligibile oportet diuidi in cōsimilia his duo-
bus. s. in aliqđ simile forme: ꝛ i aliquid simile materie
¶ 6° qꝛ male assignasset differentiā in eodē cōmēto
inter materiā istam ꝛ materiā primā. debuisset enim
dixisse ꝙ hec materia est aliqđ actu. pma xo nō. ꝛ tn̄
cū multas differētias assignasset nūq̄ tangit istā qn
potius supponens ꝙ nec illa nec ista materia sunt in
actu sed in pura potentia dicit ꝙ differunt. qꝛ ista ē
i potentia ad formas simplices ꝛ particulares. pma
autem materia ad formas vniuersales. ¶ Ad pmū
istorum dicitur ꝙ Ar. non ponit aliquid proprium
itellectui possibili in ordine ad spēs intelligibiles uel
intelligibilia. q̄ȝ diaphono i ordine ad spēs colorū: ꝛ
oculo in ordine ad spēs visibiliū. nā qōlibet horū est
aliqđ actu in se licʒ sit in potentia ad alia. verūtamē
alr̄ recipiunt̄ intelligibilia in intellectu possibili q̄ȝ in
diaphono uel i oculo spēs coloꝝ. qꝛ in intellectu ima-
terialiter oīo. nō aūt in sensu uel in medio. Itē qꝛ in-
tellectus possibilis conseruat species impressas. nō
aūt diaphonū nec oculus. similiter hoc est ꝓpriū in-
tellectui possibili inter alios itellectus puta celestes
ꝙ intellectus possibilis est similis tabule rase in qua
nihil depictū est. intellectus autē substantiarū sepa-
ratarū sunt pleni formis: ꝛ sūt similes speculis i qui-
bus rōnes rerū naturaliter refulgent. ut ostēdit san-
ctus Thomas de veritate. q. 8. arti. 9°. ¶ Ad 2ᵐ dici-
tur ꝙ cōmentator nō aliud vult nisi ꝙ intellectꝰ pos-
sibilis nō habet in natura sua aliquā formā intelligi-
bilem in actu nec aliquā formā materialē. ꝛ hoc con-
ceditur. qꝛ nec ipse est materialis nec forma intelli-
gibilis in actu. Cū etiā dicit ꝙ i eo nō est aliqua intē-
tio intellecta in actu uel in potentia. intendit ꝙ intel-
lectus possibilis non est forma intellecta in potentia mediá
~~maxima~~ eo modo q̄ forme intelligibiles in intellectu
possibili reseruate de quibꝰ actu nō considerat dicū-
tur intelligere in potentia ꝛ quasi habitualiter. tales
enī forme sūt in genere intelligibiliū medie inter pu-
rā potētiā ꝛ actū cōpletū. cuiusmodi nō ē intellectꝰ
possibilis: imo quasi pura potentia in illo genere. vn̄
si nunq̄ȝ in intellectu possibili describeretur aliqua
species ab ipso distincta. nūq̄ȝ in eternum intellectꝰ
possibilis posset intelligi a seipso uel potiꝰ ab anima
in qua est. sed posita quacunq̄ȝ specie intelligibili in
eo illa sufficit ad hoc ꝙ exeat in opus intelligendi.

¶ Ad 3m dicit q differentia e inter sensu z itellectu possibile. qz cum obiecta sensus sint de se in actu no aut obiecta intellectus possibilis. sed fiat p itellectu agete. io virt9 sensitiua sp e in potetia prima ad sentiendu. qz imediate pot moueri a sensibili exteriori. Intellect9 aut possibilis est in potetia remota. qz nihil pot illu imediate imutare nisi pri9 fuerit factu intelligibile in actu p intellectu agente. z hac differentia intedebat Ar. z comentator nisi errauerit exponedo Aristotele. Un Ar. 2o de aia in illa pte: sensitiui aut pma mutatio zc. dicit q sicut in scia e duplex potentia. ita z in sensu. z similit duplex act9. Na ille q no hz potentia sensitiua sz nat9 est habere dicit habere sensu in potetia. cuiusmodi e seme ex quo generat aial. sz qd hz sensitiua potentia sz nondu sentit i actu. dr etia hre sensum in potetia uel esse sentiens i potetia. sicut ille q hz oculos clausos. z vna istaz potentiaz dr remota. alia prima. Intellect9 aut humanus anteq recipiat spem intelligibile assimilat prime potetie sz du hz sciam z no actu cosiderat dicit ee in potetia cosili secude potetie pdicte. vn qn ho nascit [illegible] sensitiue potetie [illegible] i potetia prima z intellect9 i potentia remota. qz generas reducit eu ad illa potetia prima ad sentiedu. no aut in potetia prima ad intelligendu. sz poti9 doctor uel magister z ad huc sensum virt9 sensitiua est magis in actu q intellect9 possibilis. ¶ Ad 4m dicit q Ar. innuit itellectu possibile esse queda actu in hoc q vocat eum virtute. dicit eni q necesse e in aia ee has duas virtutes. s. agente z possibile. Ipse etia cometator 3o de aia cometo 4o sic ait. Utru aut intellect9 malis habeat forma ppria diuersa in ee a formis malib9: adhuc no declarat ex h sermoe. ppositio enim dices q recipies debet ee denudatu a na recepti. intelligit a na spei recepti illi9 no a na sui generis maxime remoti z maxime ei9 qd dictu est p equocatione. z io dicimus q in sensu tact9 inuenit mediu int ria que comprehedit. Sria eni alia sut in spe a medijs z cu talis est dispositio intellect9 malis. s. q est vnu genus entiu z qz potetia est abstracta non hz forma male. manifestu e ipsu no ee passiuu cu passiua trasmutabilia sint sicut forme males z qz est simplex ut dicit Ar. z separabilis. z sic intelligit na itellect9 malis. hec cometator. Ex q patet q licz intellect9 possibilis seu materialis sit potetia pura in genere intelligibiliu. tame e vnu entiu. z similit licz no habeat i sui na aliqua forma materialiu qs solu recipit uel earu spes. tn e qda forma imalis. Ibide etia cometator vocat eum virtute. vn sic loquit. Necesse e ponere i aia ronali has differetias. s. virtute actiois z virtute passiois. z dicit [illegible] pars e. est igenerabilis z incorruptibilis ut post appebit. sz h incipit notificare substantia hui9 virtutis passiue. hec cometator. Ex quo pz q iplicite dat sibi aliqd de actu i gene entiu ¶ Ad 5m dr q comentator expresse comento. 5o dicit intellectu possibile esse aliqd in actu. vn vba sua sunt ista. Propositio aut dicens q recipiens nihil debet hre i actu ex eo qd recipit. no dr simplicit. sz cu coditioe

scz q no est necesse ut recipiens non sit aliqd in actu oio. sz no sit in actu aliquid ex eo qd recipit [illegible] primus. imo debeo scire q respect9 intellect9 agentis ad istu intellectu e sicut respect9 lucis ad diaphonu z respect9 formaru [illegible] materialiu ad [illegible] z respect9 colori ad diaphonu [illegible]. Oia aut ista ponit ad dissoluendu [illegible] qone qui sub hac forma proponit. s. qd e qui intellect9 materialis est aliqd ens z no est aliq formaru materialiu nec ma [illegible]. Opinadu est eni illu esse 4m genus esse. queadmodu eni esse sensibile diuidi i in materia z forma. sic intelligibile ee oportet diuidi in [illegible] his duob9 [illegible] esse [illegible] forme z aliqd ee [illegible] materie. hec ille. Patet ergo ex supposito qstiois z ex solutoe. q comentator intelligit intellectum possibilem esse aliquid in actu in genere entiu licz puram potentia in genere intelligibiliu. ¶ Ad 6m patet p ide. licz eni comentator coparet intellectu possibile materie. no tn q ad oia. licz eni intellect9 se habeat ut materia in genere intelligibiliu: no tn in genere. Omnib9 istis concordat scus Tho. de veritate. q. zz. artic. p. ad [illegible]. vbi sic dicit. In appetitiuis potetijs no [illegible] veru q potetia denudetur totaliter a spe sui obiecti hoc eni fallit in illis potetijs que hnt obiectu vniuersale sicut intellect9 cuius obiectu est quidditas cu tn habeat quidditate. oportet tn q sit denudat9 ab alijs formis qs recipit. hec ille. Ex quib9 patet q no oportet intellectu possibile ee denudatu nisi a na formaru materialiu q sole recipiut in itellectu possibili na intellect9 ages non facit alias formas intelligibiles in actu nisi eoz quoz hz fantasmata. z io cu Ar. dicit intellectu possibile ante intelligere nihil ee eoz q sunt. loquitur ptra antiquos ponetes [illegible] intellectiua coponi ex rebus sensibilibus. ut oia intelligeret. terra. s. terra: ignem igne. vn ipse ponit totu oppositu. s. q se no est de na alicuius sensibiliu. sed in potentia ad oes formas sensibiles. de formis aut separatis no oportet facere instatia. qz intellect9 possibilis no e in potetia nali ad illas. no eni pl9 se extedit ei9 potetia passiua q ei9 potetia actiua q est intellect9 ages. sz ille forme no intelligut a nobis in se sz in alio ut alias fuit prolixius declaratum. Si aut queratur none intellectus possibilis vnius hominis posset recipere spem intelligibile intellect9 possibilis alterius hominis si deus infunderet ei. dicendu videt q si illa species esset adequata [illegible] intellectus possibilis tunc eet dubiu. Si tn representaret intellectu adequate aut no adequate sed simul cum alijs [illegible] species influxe a diuino lumine tam in angelis q in substantijs separatis no solu representat accntia [illegible] subiectu [illegible] z multa que sunt in subiecto [illegible] quando omnia que sunt in subiecto sic q [illegible] non solum representat subiectu imo omnia que [illegible] in tali subiecto. tunc non est [illegible] q [illegible] intellect9 recipiat spem alteri9 itellect9. sz i itellectu [illegible] bilu hoc no pot fieri [illegible] nec in isto statu. Et si [illegible] [illegible] ad dicendum ad illud argumentu 4m [illegible] [illegible] z replicas supradictas. ¶ Ad 5m [illegible]

citur p̄mo. q̄ non est mens Ari. q̄ intellectus agens se intelligat. sed hoc dicit de intellectu in actu s̄m q̄ ponit scūs Tho. p̄ma pte. q. 79. artu. 4. ad 2m vbi dicit q̄ illa verba phūs non dicit de intellectu agente: sed de intellectu in actu. vn̄ de illo p̄miserat. Idē est aūs s̄m actum scientia rei scite. uel si intelligatur de agente hoc dicit̄ ideo quia nō est ex pte intellectus agentis hoc q̄ quādoq̄ intelligim⁹ z quādoq̄ nō intelligim⁹. sed ex pte intellectus q̄ est in potentia. hec ille. Similiter de sp̄ualibus creaturis. q. 10. ad 3m dicit sic. Illud verbū nō dicit Ari. de intellectu agente sed de intellectu in actu. p̄mo eni locutus ē de intellectu possibili. z postea de intellectu agente. z tandē incipit loqui de intellectu in actu vbi dicit. Idem est s̄m actū scientia rei scite uel res scita. z ibi distinguit intellectū in actu ab intellectu possibili tripliciť. Primo quidē q̄z intellectus in potentia nō est intellect⁹ in potētia. sed intellectus in actu. siue scientia i actu est res intellecta uel scita in actu. z ita etiā circa sensum determinat q̄ sensus in potentia z sensibile i potentia sunt diuersa. ¶ 2° cōparat intellectum in potētia ad intellectū in actu. quia intellectus in potentia est prior in vno z eodem s̄m tempus q̄z intellect⁹ in actu. prius eni tempore aliquis intellectus ē in potentia q̄z in actu sed naturaliter p̄us est act⁹ q̄z potētia. z simpliciter loquendo etiā prius tēpore oportet ponere aliquē intellectū in actu q̄z intellectū in potentia qui reducit̄ in actu p aliquē intellectū in actu z hoc est qd̄ subdit: Qui vo s̄m potētiā prior tempore in vno z eodē. zc̄. z ista cōparatione inter actum z potentiā vtitur i 9° metaphisice. z multis alijs locis. 3° ostendit differentiā q̄ztum ad hoc q̄ intellectus in potentia siue possibilis. quandoq̄ inuenitur intelligens quandoq̄ autem non intelligens. sed hoc non potest dici de intellectu in actu. sicut z potentia visiua quandoq̄ videt quandoq̄ non videt. sed visus in actu est in ipso videre in actu z hoc est qd̄ dicit. sed non aliquādo quide intelligit z aliqn̄ nō. z postmodū subdit. Separatū aūt hoc solum quod vere ē. qd̄ non potest intelligi de intellectu agente nec de intellectu possibili cū vtrūq̄ supra dixerit separatū. sed oportet q̄ intelligatur de omni eo qd̄ requiritur ad intellectū i actu. i. de tota pte itellectiua. vn̄ z subdit Et hoc solū imortale z ppetuum est. qd̄ si exponit̄ de intellectu agente. sequit̄ q̄ intellectus possibilis sit corruptibilis. ut Alexander intellexit. sed hoc ē ɔtra ea que Ari. superius de intellectu possibili dixerat. hec sanctus Thomas. Qui solutionē latius pertractat z planius 2° ɔtra gentiles ca° 77. Illud est primū dictū huius responsionis ad primū motiuū tactū ibidem. Dicitur 2° pro 2° motiuo q̄ licz esset inconueniens q̄ aliqua qualitas sic virtualiter contineret omnes formas intelligibiles. scz q̄ in passo disposito posset se sola inducere omnes formas intelligibiles. non tamen est inconueniens q̄ aliqua qualitas isto modo contineat omnes formas a nobis naturaliter intelligibiles quo lumen continet in virtute omnes colores faciendo eos de potentia visibilibus actu visibiles. Unde scūs Thomas 2° ɔtra gentiles ca° 76 Exemplū inquit de intellectu agente z possibili eēt oio simile si oculus simul cum hoc quod est diaphanus z susceptiu⁹ colorū haberet tātū de luce q̄ posset colores facere visibiles i actu. sicut quedā aīalia dicuntur sui oculi luce sufficiēter illuminare sibi obiecta propter qd̄ in nocte vident magis. in die vero minus. sunt enim debiliū oculorū. quia a parua luce mouentur. a multa aūt cōfunduntur. Cui est etiā simile in intellectu nostro qui ad ea que sunt manifestissima se habet sicut oculus noctue ad solem. vnde paruū lumen intelligibile quod nobis est cōnaturale sufficit ad faciendū actionē intellect⁹ agentis. hec ille. Item 3° de anima et 1° ca° Quoniā autē sicut in omni natura. sic dicit. Cōsiderandū inquit est quō intellect⁹ possibilis sit i potētia ad itelligibilia z quō intellectiua sint i potētia itellect⁹ agētis. ē eni itellect⁹ possibilis in potentia ad intelligibilia sicut indeterminatū ad determinata. nam intellect⁹ possibilis nō habet determinate naturā alicuius rerū sensibiliū. vnūqd̄q̄ autem intelligibile est aliqua determinata natura alicuius spēi. vn̄ supra dicit phūs. q̄ intellectus possibilis comparatur ad intelligibilia sicut tabula ad determinatas picturas. q̄ztum ad hoc aūt si intellect⁹ agens haberet in se determinationē oīuz intelligibiliū non indigeret intellectus possibilis fantasmatibus. sed per solum intellectū agētē reduceretur in actum omniū intelligibiliū. z sic nō cōparetur ad intelligibilia ut faciens ad factū. ut dicit phūs hic. sed ut existens ipsa itelligibilia. comparat̄ igitur ut actus respectu intelligibiliū inq̄ztum est quedam virtus imaterialis actiua potens alia similia sibi facere. s. imaterialia. z per hunc modū illa que sunt intelligibilia in potentia fiunt intelligibilia in actu per intellectū agentem. Sic enim z lumen facit colores in actu nō q̄ ipsum habeat i se determinationē oīuz colorū. hꝰ aūt virtus actiua est quedā pticipatio luminis intellectualis a substantijs separatis. z ideo dicit phūs q̄ est sicut habitus ut lumē. hec ille. Et hoc p 2° motiuo illius argumenti. ¶ Dico 3° q̄ s̄m sanctū Thomā p̄ma pte. q. 79. sensus aliquando accipit̄ p potētia sensitiua. aliquādo vo p ipsa anima sensitiua. denominat̄ eni ipsa anima sensitiua noīe sue p̄ncipalis potentie que est sensus. z similiter aīa intellectiua quādoq̄ nominatur nomine intellectus quasi a sua virtute p̄ncipaliori. sicut dr̄ 3° de anima. z p̄o q̄ intellectus est substantia quedā. hec ille. Ex quo patet ad quem sensum phūs sit locutus. Et ista sint dicta pro hoc principali. ¶ Ad 6m dicitur q̄ hor est falsa nō enim intellectus aut voluntas ppie mutatur. sz anima s̄m intellectū z voluntatē. sicut enim nullum accn̄s ppie subiectū ē isto modo q̄ subijciatur: sed si dicatur subiectum hoc est quia est ratio alicui q̄ subijciatur z est illud quo aliqua substantia efficitur propriū subiectum alterius accidentis. sic nec aliqd̄ accidens ppie mutatur. sed bene pōt esse ratio q̄ aliquid mutetur. Et si ex hoc dicatur accn̄s mutari hoc ē improprie dictū. nec tunc illo modo mutatiōis

loquendo esset vera a^or sumpta ex dictis phi. s. q oe illud qd fm sui mutatione. zc. ¶ Ad 7^m dr q aia e capax dei fm natura suam sicut fm primu principium capiedi deu. z sicut qd capit deu. sed aia no e capax dei fm natura suam. sicut fm primu pncipiu capie di. s fm potentias que sunt prima principia actuu quibus attingit deus per modu obiecti. ¶ Ad 8^m negatur b^ns. nec dictu illius actoris de spu z aia tenendu est. vn sanctus Thomas de spualibus creaturis vbi supra ad 2^m sic ait. Liber de spu z aia apocryph^s est cu eius actor ignoret. etiam sut ibi multa impropprie ul' falsse dicta. q2 ille qui librum coposuit non intellexit dicta sanctoz a quib^s accipere conatus fuit si tame sustineri debeat. Sciendu q est triplex totu sc3 vniversale qd adest cuilibet pti fm tota sua essentia z virtute. vn pprie predicatur de suis partib^s. ut cu dicit q homo est aial. Aliud vo est totu integrale qd no adest al. cui sue pti fm tota sua essentiam neq fm tota suam virtute. z io nullo mo pdicat de pte. ut dicatur paries est domus. 3^m est totu potentiale qd est mediu inter hec duo. adest eni sue pti fm tota sua essentia. sed no fm tota suam virtute. vn medio mo se habet in predicando. pdicatur enim quandoq de partibus: sed non proprie. z hoc modo quandoq dicitur q aia est sue potentie. uel ecotra. hec ille. ¶ Ad 9^m dicitur pmo q impossib. le est potentias aie circuscribi ab aia etiam p intellectu pprie loquedo intelligendo aiam esse sine illis. Un sanctus Tho. de spiritualibus creaturis vbi supra ad 7^m. q lic3 itellect^s possit intelligere essentia aie. non intelligendo potetia eius. no tame pot intelligere q aia sit sine potentijs. vn ibide sic ait. Duplex est opatio intellect^s sicut dicit 3° de aia. vna qua intelligit qd qd est. z tali operatione intellectus potest intelligere esse rei sine pprio z sine accnte. cum neutru eoru ingrediat essentiam rei. Alia est operatio intellect^s coponentis z diuidentis. z sic pot substantia intelligi sine accidetali predicato etia si fm rem sit inseparabile. sicut pot intelligi coruus ee albus. no eni est ibi repugnatia intellectuu cu oppositu predicati no dependeat ex pncipijs speciei que sigt nomine posito in subiecto. hac vo operatioe no pot intelligi substantia sine pprio. non eni pot intelligi q ho no sit risibilis. uel q triangulus non habet tres angulos. zc. hic enim est repugnatia intellectuu q2 oppositu predicati depedet ex natura subiecti. sic igit pot intelligi pma operatione intellectus essentia aie sine potentijs. ut. s. intelligat qd est absq potetijs. no aute secunda opatione. ut. s. intelligat no habere potentias. hec ille. Ex quo patet q no pot intelligi essentia aie esse sine talib^s accidentibus pprijs. z multo minus ecotra. cu i diffinitione passionis ponat subiectu. Ex quo vlterius infertur q no est factibile q aia sepetur a suis accidetib^s pprijs. no eni oportet q omnia distincta realiter ab inuice etia absoluta possint ab inuice realiter separari. uel vnu destrui alio remanente. uel separatum coseruari. nec vbi vnu e de ratioe alterius. nec vnu ex pncipijs ostituet. b^s reliquu naturali osequetia resul tat ipsis positis extra sua causam efficiente. nec vnu est alteri ro existendi. pter defectu pma dif... non pot esse sine di^s inextb^s. pter defectu secunda subiectu no pot ee sine ppria passioe nec ecotra. pter defectu tertiu ecntia no pot existere sine ec... ecotra. nec materia sine forma. lic3 econtra. Dicitur z^o. q posito p impossibile q aia esset omni accidente spoliata ipsa esset nata intelligere z velle. s3 no posset intelligere neq velle loquendo de potentia reali que est prima pncipiu agedi uel patiendi. secus si loquamur de potentia logica uel absolute sumpta q non est nisi non repugnantia terminoru. lic3 mo ex tali ypotesi facta aia posset intelligere. sicut ferrum ascendere in celu. uel aq calefacere. q2 predicatu no repugnat subiecto z aq est capax potetie calefactiue. s. caloris: z ferru leuitatis. Sic etia talis natura aie diceret potens intelligere uel velle. q2 no repugnat eam habere pncipiu intelligendi aut volendi lic3 illud no habeat. z ideo nec diceret potens nisi remote no pxime. ex tali aut posse natura no dicit intellectus aut voluntas. s3 solu illud dicit intellectus qd est prima intelligendi pncipiu. z voluntas quod est primu pncipiu volendi. ¶ Ad 10^m dicitur q esse sup qd fundat agere no est esse simpliciter sed ee fm quid vbi agere est accns z non substantia. dicit igit q operari opera viuentis uel aiati non fundat immediate sup viuere uel super esse rei viue substantiale s3 sup esse virtuale qd dat potetia ons forma vite. s. aiam. z ideo argumentu supponit falsu. s. q operari viuentis fundet imediate sup esse substatiale rei viuetis. ¶ Ad 11^m dr q act^s potetie vegetatiue e accns imo actus cuiuslibet potetie create opatiue e accns lic3 aut terminus formalis generationis qui est act^s potetie vegetatiue. uel pot^s actus aie p tale potentia vegetatiua. sit forma substantialis. no tame oportet q dicta potentia sit substantia. quia non oportet proximu pncipiu operationis esse eiusdem generis cu termino pducto nec eque perfectu uel pfectius. sicut oportet dictu pncipiu esse eiusde generis cum tali actione. sufficit eni qd ipsum pncipiu qd agit uel pncipiu quo agit esse eque perfectu uel perfectius termino pductiois. modo potetia vegetatiua no est generas nec ipsu pncipiu generatiois. sed primu: z ideo no oportet q sit eque pfectu sicut est terminus pductionis. ¶ Ad cofirmatione negatur a^or. ut patet per solutione precedente. ¶ Ad 12^m dico q potetie aie fluut ab aia. z aia est illaru pncipiu no mediante alia potentia uel virtute distincta ab essentia anime. z causa est. quia fm q dicit sanct^s Thomas pma pte. q. 77. arti. 6° ad 3^m. Emanatio ppriou accidentiu a subiecto non est per aliqua transmutatione. sed p nale osequetia sicut ex vno naturalr aliud resultat. ut ex luce color. hec ille. In illis aute vbi procedatur de potentia ad actu p transmutatione oportet actu z potentia esse eiusde generis. non aute vbi non est talis pcessus. z ideo non oportet q si potentia fluat imediate a substantia q simili ratione operatio que est cu transmutatioe imediate posset p...

dere a substantia signanter. quia potentie anime ideo dicuntur fluere ab anima uel produci aut causari ab ea. quia eadem productio que terminatur ad esse anime primo terminatur ad esse potentiarum secundario. proprie siquidem producuntur a producente animam potius quam ab anima. sicut quelibet propria passio producitur a producente subiectum. sed ideo dicitur passio fluere a subiecto quia illa actio prius natura terminatur ad subiectum quam ad propriam passionem. ¶ Ad 13m dicitur quod natura dicitur principium motus et quietis primum. sed non primum. nec sequitur: accidens est principium primum: et natura est principium primum. igitur natura est principium per illud accidens: quia licet principale agens agat per illud accidens et per formam substantialem ita quod accidens sit aliqualiter ratio agendi tali agenti. tamen accidens non est ratio forme substantiali quod sit principium quo. sed quelibet tam forma substantialis quam accidentalis est principium quo in suo ordine. nec forma substantialis mendicat ab accidentali quod sit principium primum actionis. immo potius accidens. ideo est proximum principium actionis quia est instrumentum substantie. sic igitur natura licet non sit proximum principium actionis uel motus. non tamen sequitur quod sit principium per accidens. ¶ Ad primum contra 2am conclusionem dicitur quod licet idem principium indistinctum re et ratione sit plurium principium et diversorum actuum uel effectuum ante tale principium non recipit speciem et rationem ab aliquo talium actuum uel effectuum. sed ab aliquo communi in quo illa particularia communicant: seu illi particulares effectus et actiones. tamen impossibile est quod aliquod principium omnino indistinctum extendat se ad plures actiones diversarum rationum et ex opposito distinctarum a quarum una recipit speciem et rationem. sicut potentia calefactiua quia sumit speciem ab actione que est calefactio inquantum huiusmodi non potest eadem potentia omnino indistincta manens esse principium infrigidationis. Sic autem est in proposito. quia voluntas recipit speciem ab actu volendi que distinguitur ex opposito contra actum intelligendi in genere operum vite non solum specie. immo secundum genus. principia enim operum vitalium cuiusmodi sunt intellectus et voluntas sumunt speciem a talibus actibus et differenter distinguuntur ratione. distinguuntur etiam realiter. quia distincta genere distinguuntur numero. sic autem est de his principiis in creaturis secundum Aristotelem 2o de anima numerantem 5 genera potentiarum anime ut prius dicebatur. Nec valet si dicatur quod idem est principium omnium operum vite et illud non recipit speciem ab aliqua specie operum vite. sed ab hoc communi opus vite. Illud inquam non valet quia hoc dato non apparet quomodo saluantur dicta philosophorum distinguentium inter intellectum possibilem et agentem. inter sensum et intellectum. dicentium etiam quod voluntas mouet intellectum. et quod voluntas est rationalis per participationem. non apparet etiam quare non omne intelligere esset velle. et econtra. ¶ Ad 2m negatur antecedens. nec etiam illa est mens philosophi nec commentatoris cum quilibet eorum expresse dicat intellectum et desiderium esse duas virtutes. verba enim commentatoris 3o de anima commento. 48o super illo verbo Aristotelis ibidem. hec igitur duo. scilicet desiderium et intellectus sunt mouentia de loco ad locum. Hec inquit igitur dominatur in isto motu et appropriatur ei. non tamen cognitio cum multotiens moueamur a desiderio et intellectus iudicat nos debere moueri. nec etiam quod dominatur in illo motu est desiderium quod multi homines desiderant. sed non consequitur desiderium sed intellectum. et cum declarauit Aristoteles quod motus localis impossibilis est attribui alteri istarum virtutum singulariter apparet quod vtraque illarum habet introitum in mouendo. motus enim non fit sine desiderio: neque sine intellectu aut imaginatione. apparet igitur quod agens motum est duo. scilicet intellectus et desiderium. aut imaginatio que similis est intellectui. hec ille. Ex quo patet quomodo potest esse duas virtutes. presertim cum dicit in fine quod aliquando mouetur animal a desiderio et imagine et non intellectu. Istud enim demonstrauit desiderium ab intellectu realiter distingui ex quo quandoque desiderium mouet intellectu non mouente sed imaginatione vicem eius supplente. Illa autem verba commentatoris que arguens recitat de commento. 49. male sunt intellecta. cum enim dicit commentator quod virtus rationalis est desideratiua. et huiusmodi. non intendit quod eadem potentia in numero sit intellectus et appetitus uel desiderium cum in illo commento et precedenti et multis alijs dicat quod sunt due virtutes. sed loquitur de intellectu eo modo quo nos loquimur de mente. nec hoc nec illud enim dicit aliquam potentiam particularem. sed dicit quoddam totum potentiale comprehendens omnes potentias intellectiue partis. siue sint apprehensiue siue appetitiue. illo modo autem capiendo intellectum. dicit commentator quod ille desiderat et intelligit sicut posset dici de mente. Ad illud dictum philosophi 6o ethicorum cum dicit philosophus quod electio est appetitus intellectiuus. etc. dicitur quod philosophus non intendit per hoc quod dicit. electio est appetitus intellectiuus nisi quod electio est actus appetitus tendentis in aliquid secundum ordinem rationis uel est actus intellectus moti ab appetitu. Unde sanctus Thomas de veritate. q. 22. art. 15o dicit. Electio habet in se aliquid rationis et aliquid voluntatis. vtrum autem proprie sit actus voluntatis uel rationis. philosophus videtur relinquere sub dubio. 6o. ethicorum. vbi dicit. Quod electio uel est appetitus intellectiuus. id est appetitus in ordine ad intellectum. uel intellectus appetitiui. id est intellectus in ordine ad appetitum. Primum autem est verius. scilicet quod sit actus voluntatis in ordine ad rationem. hec ille. Ex quo patet quomodo intelligatur verbum illud philosophi. ad aliud dictum eius 3o de anima parte. 49. vbi ait. Si enim duo. scilicet intellectus et appetitus mouent. etc. dicendum quod Aristoteles intendit quod intellectus et appetitus secundum aliquam communem speciem mouent hoc est intellectus et appetitus secundum quod sunt respectu eiusdem obiecti mouent animal de loco ad locum. inquantum. scilicet idem quod est dictatum per intellectum est affectatum per voluntatem. dicit enim quod hec duo mouentia non mouent nisi secundum quod reducuntur ad vnum mouens. scilicet ad obiectum appetibile quod

mouet intellectũ ⁊ appetitũ. ⁊ leius virtute ista duo mouent animal. non autem intendit Ar. ꝙ intellectus ⁊ appetitus sint vnius speciei uel vna res ĩ numero. imo Ar. 9° metaphisice pte. 5. dicit voluntatẽ esse aliud principium ab intellectu. vñ ostendens qd determinat potentiam rationalem ad alterum contrariorũ cum illa sit indifferẽter ad opposita dicit ꝙ aliquid ẽ verus dominus. s. appetitus uel volũtas. ait eni sic. Potentie vero que nõ habẽt rationẽ qñq3 appropinquãtur fm ꝙ est possibile de actiuo ⁊ passiuo. necesse est ut quedam agant ⁊ quedam patiant. alia vo non est necesse. s. potentias rationales. vnaqueq3 enim illarum. s. que nõ habent rationem agit alterum tm̃ contrariorũ. que autem sunt cum ratione agunt cõtraria. agunt ergo contraria insimul qd̃ est impossibilẽ. ergo necesse est ut dominus verus sit aliud. ⁊ dico quoniam hic est appetitus aut volũtas hec sunt verba Ari. nulla expositione addita preter expositionem cõmentatoris. vñ cõmentator ibidem ait. Cum illa que possunt aliquã actionẽ fuerint rationabilia potentie eorum agentes erunt coniuncte cum ratione. ⁊ intendit Ari. ꝙ ratio est primus motor in eis. ⁊ post subdit. Potentie vo que sunt sine ratione quando agens appropinquat acto ⁊ nõ est illic aliquod impediens extrinsecũ necesse ut agẽs agat ⁊ patiens patiatur. Alie vo potentie que sunt cũ ratione non est necesse quando appropinquant suas actiones ut agant. quoniã potentie que sunt cũ ratione agunt contraria: Scia enim est contrariorũ. ⁊ si agit duo contraria per se primo. continget ex hoc ꝙ agat duo contraria insimul quod est impossibile. ergo necesse est ut in istis sit principiũ prius potẽtijs mouentibus que sit causa in hoc ꝙ agunt alterũ cõtrariorũ quandoq3 ⁊ quandoq3 alteru. ⁊ vniuersaliter necesse est ut aliquid sit quod faciat magis agere alterum contrariorũ q̃3 alterum. ⁊ hoc est verum principiũ. ⁊ hoc quod facit magis agere alterũ contrariorũ est appetitus ⁊ voluntas que est ab intellectu. hec ille. Ex quo patet quomodo cõmentator numerat rationem inter potentias rationales ⁊ cũ hic dicit voluntatem esse aliud principiũ ⁊ prius potentijs rationalibus ⁊ rõaliter distingui. presertim aũt mirandum est quomodo iste tantã falsitatem impudenter conatur cõmentatori imponere. cum cõmẽtator expsse ponat. qnq3 virtutes anime distinctas ab inuicem ⁊ ab anima sicut accidens a subiecto. quod patet. Nam primo de anima cõmento. 87. dicit sic. Anima habet qnq3 actiones aut passiones diuersas genere. quarum vna est scire ⁊ estimare. secunda sentire. tertia desiderare ⁊ velle. quarta moueri in loco. quinta augeri ⁊ minui ⁊ nutriri. ideo queritur vtrũ quelibet istarum actionũ diuersarum in genere sint totius anime. ita ꝙ per eandem naturam intelligit ⁊ sentit. ⁊ mouetur in loco ⁊ desiderat ⁊ nutritur ⁊ vniuersaliter agit ⁊ patitur vnoquoq3 eorum nisi p virtutes diuersas ⁊ membra diuersa. ⁊ membra eius conuenientia cõmunia. hec igitur opinio Ari. Nõ igitur opinatur ꝙ faciat diuersas actiones ⁊ vnica membra tm̃. neq3 per vnicas virtutes ⁊ diuersa membra. s. cum hoc qd̃ agit cum membris cõuenientibus quoniam si sic nõ intelligeretur. esset idem cum sermone platonis. hec ille. Ex quo habetur ꝙ virtutes anime sunt diuerse ad inuicem. Item cõmento. 90. sic dicit. Debet dubitare homo de partibus anime cum fuerit opinatus habere eam partes fm hunc modum. s. ut sit dissimilis vno mõ. ⁊ vnita alio modo. Et laboret. Et debes scire ꝙ ista duo nõ sequuntur nisi h. quia nõ determinatur vtrum sit vna fm subiectum ⁊ plura fm virtutes. ita ꝙ diuisio anime in suas partes sit sicut poma in odorem colorem ⁊ saporem. Aut est vna propter vnam materiã cõmunẽ. ⁊ plura quia ista natura habet duas virtutes. ita ꝙ diuisio anime i suas partes sit sicut diuisio generis i suas species. quoniã fm hunc modũ contingũt duo predicta. cum eni posuerimus eam vnicam fm subiectum tm̃ nõ continget h. subiectũ eni partiũ eius erit vnum tm̃. ⁊ quedã eorum erunt subiectũ quorundam. hec ille. Et cõmento. 91. dicit. Necesse est ut anima sit in toto aiali vna substãtia ⁊ plura fm virtutes. ita ꝙ quedam partiũ sit subiectum quorũdam. s. ꝙ nutritiua sit subiectum sensibilis ⁊ tangibilis sit subiectum aliorũ sensuum. ⁊ similiter quedam quorũdam ut post declarabitur. hec ille. Ex quibus patet ꝙ virtutes seu potẽtie q̃s vocat partes anime sunt ab inuicem realiter distincte. diuisio enim anime in suas partes est uel sicut diuisio subiecti in accidentia. sicut exemplificauit de diuisione pomi in odorẽ colorem ⁊ saporem. aut sicut diuisio generis in suas species. sicut ex dictis in commento. 90. in vtraq3 autem istarum diuisionum diuidentia realiter ab inuicem distinguũtur. sc3 tam diuersa accidentia vnius subiecti. q̃3 diuerse species vnius generis. S3 ut per verba finalia eiusdem cõmenti apparet. ⁊ ex cõmento. 91. mens sua est ꝙ anima non se habet ad suas virtutes. ut genus ad species: loquendo de anima vnius animati solum. sed potius sicut subiectum ad multa accidentia. In vtroq3 etiam cõmento dicit vnam virtutẽ esse subiectũ alterius. qd̃ nullo modo posset esse nisi essent realr̃ distincte. Et sic patet ꝙ cõmentator est pro nostra opinione. ¶ Ad 3m argumentũ qd̃ est Ade. negatur 2a. ad primã probationẽ dicitur ꝙ deus posset fruitionẽ voluntatis conseruare sine actu intellectus presente. non tamen posset facere ꝙ voluntas velet ⁊ intellectus nec tunc nec prius intellexisset. q2 de ratione actus voluntatis est ꝙ feratur in bonum intellectum. nõ ergo sequitur: actus voluntatis: nulla cognitio intellectus est. ergo amatur incognitum sed sequitur solũ ꝙ amatur aliquid qd̃ pro tunc non cognoscitur sed prius cognoscebatur. potest etiam dici ꝙ lic3 actus intellectus ⁊ voluntatis sint realr̃ distincti. tamen vnus includitur in ratione alterius. ⁊ ideo nõ possunt separari fm rem. Volitio enim est appetitus boni intellecti. cum ergo desinit esse intellectio desinit tale bonum intelligi: ac per hoc a vo-

luntate appeti. ¶ Ad secundam probationem dicitur ꝙ voluntas non est ceca nec videns. quia nõ ē apta videre. sufficit enim ꝙ ide sit subiectum quod videt ꝙ quod vult. s. anima cui principaliter attribuitur intelligere ꝛ velle. ꝛ non alicui potentie. si enim voluntas esset quasi suppositum volens. bene esset inconueniens ꝙ non intelligeret. sicut si visus esset vna anima inconueniens esset illam nõ habere gustum. ꝛ si oculus esset animal inconueniens esset ꝙ non haberet os. sed quia sunt instrumenta animalis ꝛ nõ animalia non oportet eandē virtutem videre ꝛ gustare ꝛ olfacere. ita in proposito. ¶ Ad 3am probationem negatur ɔña. quia supponit duo falsa. primū ꝙ fruitio sit essentialiť beatitudo. 2m ꝙ illa remanēs fruitio seu in eē fruitionis aut delectatiõis uel dilectionis posset separari ab oī cognitiõe. qđ forte falsū ē. ¶ Ad 4am dicitur ꝙ hoc implicat impossibile ꝛ ideo infert quodlibet. cum enim dicitur posito solo actu amandi quocūꝗ alio circūscripto implicatur contradictio. scꝫ ꝙ actus amandi ꝛ omnis circūscribiť. ꝛ ideo ex illo impossibili bene sequitur ꝙ obiectū placeat imo ꝙ homo sit asinus. ¶ Ad 5am dicitur sicut ad primam ꝛ 3am ¶ Ad 6am dicitur ꝙ ɔña nulla est: voluntas potest in oppositum cuiuslibet dictaminis. ergo potest ferri ī incognitū. potest enim in oppositū cuiuslibet dictaminis in sensu diuiso. hoc ē. nõ est aliquod dictamen circa ea que sunt ad finem quin voluntas possit ī oppositum. non tamē est possibile ꝙ velit in oppositum cuiuslibet dictaminis. hoc ē. ꝙ habeat velle nulli dictamini conforme. ꝛ iste est sensus compositus. in primo sensu negatur ɔña. ꝛ conceditur aňs. ¶ Ad 7am negatur hoc. non enim actus volendi aut vegetandi ē experientia sui obiecti. ꝛ tamen actus potentie vegetatiue est vitalis. negatur ergo ɔña: iste actus non est experientia. ergo non plus est vitalis ꝙ͞ꝫ habitus uel species. fallitur enim arguens nomine actus vitalis. actus enim ille dicitur vitalis qui est actus viuentis inq̃tum hꝫ. viuens autem dicitur quod a se mouetur. Unde sanctus Thomas prima pte. q. 18. arti p̊. Uiuentia dicuntur quecūꝗ se agunt ad motū uel operationem aliquā. ea vero in quorum natura non est ut se agant ad aliquē motū uel operationem: viuentia dici nõ possunt nisi per aliquā similitudinem. ꝛ ideo fm ꝙ ipse ponit arti. 2o eiusdem questionis ad 2m argumentum. opera vite dicuntur quorum principia sunt in operantibus ut seipsos inducant in tales operationes. Nec valet si fiat instantia de motu naturali ipsi9 grauis que est a principio intrinseco scꝫ grauitate. nec tamen ille motus dicitur actus vitalis. nam fm ꝙ ponit sanctus Thomas de veritate. q. 24. arti p̊. Eorum quorum principium motus in ipsis est: quedam talia sunt ꝙ ipsa seipsa mouent sicut animalia. quedam autem que nõ mouēt seipsā ꝙ͞ꝫuis in seipsis aliquod principium motus habeant sicut grauia ꝛ leuia. non enim ipsa seipsa mouēt cum non possunt distingui in duas partes quarum vna sit mouēs ꝛ alia mota: sicut ī animatis inueniť. ꝙ͞ꝫuis motus eorum sequatur aliquod principium in ipsis: scꝫ formam quā quia a generante habent dicuntur a generante moueri. fm phm 8o phisycorum. sed a remouente prohibens per accidens. ꝛ ideo talia mouentur seipsis. sed non a seipsis. quia non sūt sibiipsis causa agendi uel mouendi. sed per illud quod ab altero receperunt diriguntur ad agendū uel mouendum. hec ille. Et 5o metaphisice. ca.o de potentia dicit sic. Natura fm ꝙ est pͥncipiū motus in eo in quo est non comprehenditur sub potentia actiua sed magis sub passiua. grauitas enim non est principium ut moueat. sed magis ut moueatur. hec ille. Ex quo patet ꝙ motus naturalis grauis non dicitur actus vitalis nec opus vite. quia licꝫ principiū illius mot9 sit in graui. non tamen sic ut se inducat ad talem motū: sed potius ut moueatur a generāte uel remouente prohibens. Patet igitur ꝙ ad hoc ꝙ actus dicať vitalis non requiritur ꝙ ipsa sit cognitio uel experientia. ¶ Ad 8am dicitur ꝙ quicquid sit de minore aor est falsa. quia tam assensus ꝙ͞ꝫ apprehensio pertinēt ad intellectum. nõ sic cognitio aut volitio. sed ad diuersas potentias. ¶ Ad 9am negatur hoc. ꝛ ad probationem dicitur ꝙ beatitudo essentialiter est cognitio ꝛ non fruitio. ꝛ si per impossibile aliqs videret deum ꝛ velle nullum haberet. ipse esset btūs licꝫ nõ perfecte quo ad illa que extrinsece beatitudinē perficiūt ꝛ decorāt. ¶ Ad 10am dicitur ꝙ omnes locutiões sūt intelligende per cõcomitantiā ꝛ nõ ꝙ sit predicatio per essentiam ut sit sensus. amor est noticia. i. non est sine noticia. uel ꝙ in talibus locutionibus abstracta ponantur pro concretis ut sit sensus. amor ē noticia id est amās ē cognoscēs. ¶ Ad 11am per idē. Ex quibus patet ꝙ hec superius negata adhuc nõ sufficienter probatur. ¶ Ad 4m principale dicitur ꝙ intellectus ꝛ voluntas distinguūtur realiter. Et cum queritur. an hoc sit. ꝛc. Dico ꝙ hoc est propter diuersitatem obiectorum intellectus ꝛ voluntatis non materialibus sed formalibus que primo ꝛ per se respiciūt scꝫ bonum ꝛ verū ꝛ ens ut fuit dictum in probatione secunde conclusionis. Si etiam dicatur ꝙ dicte potentie distinguantur propter diuersitatem actuū nõ oportet ꝙ tot sint potentie in anima q̊t sunt act9 specie distincti in ea. non enī quecūꝗ actuū diuersitas dicit potentiam. sed solum diuersitas actus que non potest reduci ad vnitatē generis uel speciei sub hoc cõmuni opus vite. sic autem est de actu qui est cognitio ꝛ de actu qui est appetitio uel volitio. quia illi continentur sub diuersis generibus operum vite ut supra deductū est. ¶ Ad 5m respõdet sanct9 Thomas ī de veritate. q. 10. arti. p̊. ad 5m. dicēs. ꝙ illa tria dicuntur vna essentia inq̃tum ab vna essentia procedunt. vna vita inq̃tum ad vnum genus vite pertinent. vna mens inq̃tum sub vna mēte cõprehenduntur. sicut partes sub toto: sicut visus ꝛ auditus cõprehenduntur sub parte anime sensitiua. hec ille.

¶ Ad 6m dicitur q similitudo parum valet. non enim oportet omnia illa que sunt idem in deo esse idem in creaturis. alias non oporteret distinguere sapientiam iusticiam cognitionem et essentiam in creatis sicut nec in deo. non enim creature attingunt ad diuinam simplicitatem que tanta est q illud quod habet est illud quod habetur loquendo de absolute dictis. ideo deus qui habet sapientiam est sapientia quam habet. non sic in rebus creatis. ¶ Ad 7m dicitur q non oportet omne immateriale esse intellectiuum tanq potens intelligere sed bene conceditur q immaterialitas est causa uel circumloquitur causam q aliquid sit intellectuale. Aliquid autem potest dici intellectuale multipliciter. primo quia est natum intelligere sicut substantia immaterialis. 2o modo. quia est principium uel potentia ad intelligendum sicut intellectus. 3o quia est ipsum intelligere ut opus intelligendi. 4o quia necessario preuium ad talem actum sicut species uel habitus uel est intelligibile in actu. 5o quia est consecutiuum ad virtutem intellectiuam. et isto modo voluntas dicitur esse quid intellectuale non tamen quid intellectiuum. Et si queratur quid plus requiritur ad hoc q aliquid sit intellectiuum vltra immaterialitatem. dicitur q virtus intellectiua non solum dicit virtutem immaterialem. sed dicit virtutem que sit immaterialiter forme non solum sue sed alterius conceptiua uel receptiua loquendo in creaturis. hanc enim causam assignat sanctus Thomas prima parte q. 14. arti. p. et quia voluntas licet sit immaterialis. non tamen est susceptiua uel conceptiua speciei obiecti ideo non est intellectiua. Intellectus enim se habet ut femina. voluntas vero ut vehiculum portans cognitum. Et si dicatur q sanctus Thomas ibidem ponit q ex immaterialitate nature prouenit q natura sit susceptiua formarum aliarum a se. dicitur q loquitur de natura subsistente. ex hoc enim q aliqua natura naturaliter subsistit immaterialiter habet virtutem suscipiendi speciem obiectorum aliorum a se. modo nec voluntas nec intellectus creatus subsistunt. et ideo non intendit q intellectus ex hoc habeat q sit materialiter susceptiuus quia est immaterialis. sed hoc dicit de substantia intellectuali. intellectus enim proprie non suscipit. sed substantia per intellectum speciem obiecti. Et si queratur cur plus suscipit per hanc qualitatem quam dicimus intellectum. q per illam quam dicimus voluntatem. dicitur q non est alia causa nisi quia hec qualitas est talis et alia non. sicut si queratur. vnde est q hec forma sit anima. et non illa. uel cur isti nature conueniat talis diffinitio et non alteri nature. non enim est diffinitio demonstrabilis de diffinito. nec differentia essentialis de sua specie a priori. sed est immediata illi. nec hic habet locum questio propter quid. ¶ Ad 8m dicitur q appetere est actus perfectior in cognoscibilibus q in pure naturalibus. plura enim requiruntur ad principiandum actum perfectiorem q minus perfectum. vnde et si in naturalibus sola naturalis forma sufficiat. in cognoscibilibus tamen oportet dare specialem potentiam appetitiuam. nec est simile de appetitu materie. quia cum sit potentia pura nihil potest in ea esse distinctum nec appetitus nec appetere. De graui autem dicendum est q ipsa grauitas que est appetitus distinguitur re a forma substantiali grauis quam sequitur in essendo et ab intelligentia dirigente quam sequitur in tendendo ad centrum. quia natura agit propter finem et opus nature est opus intelligibile. sed a forma differt essentialiter non subiecto. ab intelligentia autem differt essentia supposito. similiter appetitus animalis differt re a forma animalis et a potentia cognitiua quam consequitur. Ista solutio in forma est Petri de palude. que probabilis est et vera nisi forte intelligat appetere in naturalibus non cognoscibilibus esse actum elicitum. hoc enim falsum est. Potest etiam dici q non est simile de appetitu naturali et de appetitu animali uel rationali secundum q ponit sanctus Thomas de veritate. q. 22. arti 3. ad 3m. Quis bonum inquit appetatur tam per appetitum naturalem q per appetitum animalem. tamen per naturalem appetitum non appetit aliquid ex se bonum. sicut per appetitum animalem. et ideo ad appetendum bonum appetitu animali exigitur potentia que non requiritur ad appetendum per appetitum naturalem. et preterea bonum quod intendit appetitus est determinatum ad vniforme. non autem est ita de bono quod appetitur per appetitum animalem. et potest simile induci de virtute motiua. sicut enim animalia mouentur ex se: ita et appetunt ex se. et propter hoc sicut vis motiua est specialis potentia in anima. ita et vis appetitiua. hec ille. Secundum enim q idem ponit ibidem in responsione principali. cum potentie anime ordinentur ad opera que sunt propria animatorum. secundum hoc aliqua operatio habet q ad eam specialis potentia anime deputetur. quia ipsa est propria operatio animati. et quia licet mouere et appetere sit commune animatis et inanimatis secundum vnum modum. tamen quodlibet eorum secundum alium modum est proprium animatorum que mouentur ex se et appetunt ex se. ideo appetitus animalis uel rationalis est potentia distincta a forma substantiali animalis. et similiter potentia motiua licet non sit appetitus naturalis. ¶ Ad 9m dicitur q perfectio simpliciter potest duobus modis accipi. vno modo accipiendo simpliciter pro vniuersaliter ut dicatur perfectio simpliciter que includit omnem perfectionem. et excludit omnem imperfectionem. et ista est in solo deo. vnde habens istam est simpliciter perfectus omnia non habere te. et carens illa est simpliciter imperfectus. et talem perfectionem simpliciter non dicunt intelligere et velle creatum. Alio modo dicitur perfectio simpliciter que perfectionem includit sed non excludit imperfectionem nec includit. sicut sunt velle et intelligere si simpliciter accipiantur. propter quod indifferenter sunt in deo quia imperfectionem non includunt. et in creatura quia imperfectio-

nem non excludunt. ꝛ habere talem perfectionē ut
sic melius est q̃ carere. si autem vnum habeat vnā
ꝛ aliud aliam tunc habens meliorem simpliciter per/
fectius est carente ea. habens vero minus bonam
est perfectius ſm quid carente illa. ꝛ nihilominus est
imperfectius simpliciter. sicut hic de intellectu ꝛ vo
luntate. vñ quia intelligere est nobilius q̃ velle in/
tellectus est nobilior q̃ voluntas. vñ melius est ha/
bere volitionem q̃ nō habere. vbi autem haberetur
intellectus sine voluntate esset nobilius. vñ intelle/
ctus est simpliciter nobilior voluntate licz careat no
bilitate quā illa habet ꝛ que est perfectio simpliciter
quia habet aliam meliorem. hec etiā est solutio dicti
doctoris Petri de palude. ¶ Ad 10m dicitur ꝙ aor ē
simpliciter falsa. vñ sanct9 Thomas de veritate. q.
22. arti. 10. ad p̄mū. vbi soluit istud argumentū i suo
simili. vñ argumentum qđ ibidem facit tale est. Po/
tentie diuersificantur ſm obiecta. obiectum autem
intellectus ē verum: voluntatis vero bonum. cum
ergo verum ꝛ bonum sint idem supposito ꝛ differāt
ratione. videtur ꝙ intellectus ꝛ voluntas sint idem
re sed differant ratione. ecce argumentum suū. Et
soluit dicendū inquit ꝙ distinctio potentiarum non
ostenditur ex obiectis scđm rem consideratis: sed
ſm rationem. quia ipse rationes obiectorum specifi
cant ipsas operationes potentiarū. ꝛ ideo vbi est di/
uersa ratio obiecti ibi inuenimus diuersam poten/
tiam. q̃uis sit eadem res que subest vtriqꝫ rationi. si/
cut est de bono ꝛ vero. ꝛ hoc etiam patet in reb9 ma/
terialibus. nam aer patitur ab igne inq̃tum est cali/
dus ſm ꝙ est in potentia aer calidus. inq̃tum vero
ignis est lucidus patitur ab eo ſm ꝙ ipse est diapho/
nus. nec ē eadē potētia in aere ſm quā dicit̄ diapho/
nus ꝛ ſm quā dicitur potētia calidus q̃uis sit idem
ignis qui in vtrāqꝫ potentiam agit. hec sanct9 Tho/
mas. ¶ Ad xjm dicit Petrus de palude. Si eñi aor
intelligatur de potētia libera per essentiam sic ꝙ in
ipsa eēntia sua includit totum liberum arbitriū. ve/
ra est. talis enim potentia est rationalis per essentiā
ꝛ volitiua. quia liberū arbitrium est facultas ratio/
nis ꝛ voluntatis includens illa duo. sed in hoc sensu
negatur hor. s. ꝙ isto modo voluntas sit libera p eēn/
tiam. Si autem aor intelligatur de potentia sic libe/
ra per essentiam ꝙ tamen eius essentia non est totū
liberum arbitriū. i. totū qđ requirit liberū arbitrium
uel totum quod est de ratione liberi arbitrij. sed so/
lum est pars libertatis. tunc aor est falsa. talem enim
potentiam non oportet esse rationalem per essentiā
sed sufficit ꝙ uel sit rationalis uel imediate illi con/
iuncta. ꝛ ad hunc sensum hor est vera. quia voluntas
illo modo est libera per essentiam. Ista responsio bo
na est. quia ibi videtur sentire ꝙ liberū arbitriū con/
tinet intellectum ꝛ voluntatem quasi partes ꝛ ꝙ li/
berum arbitrium nec est solum ratio nec solum intel
lectus sed vtrūqꝫ. hoc autem falsum est ꝛ cōtra opi/
nionē sancti Thome. ut patet expresse de veritate
q. 24. vbi. arti. 5o. ondit ꝙ liberum arbitriū non con/
tinet sub se multas potentias. neqꝫ per modū totius
vniuersalis. neqꝫ p modū totius integralis. ꝛ arti. 6o.
ostendit liberum arbitrium non esse aliam potentiā
a voluntate. Hoc idem ponit p̄ma pte. q. 83. arti. 4o.
et 2o. sen. dis. 24. q. 1. arti. 2o et 3o. in solutione ad 4m.
Dicit̄ ergo ꝙ aor ē simpliciter falsa. nec eius proba/
tio valet. vñ ad primā probationem maioris. que ibi
innuit̄ cum. s. dicitur ꝙ ratio ē de essentia libertatis:
sed non pars. Vñ sanctus Thomas prima 2e. q. 17.
arti. p̄. ad 2m sic ait. Radix libertatis ē voluntas si/
cut subiectum. sz sicut causa ē ratio ex hoc ꝙ volun/
tas potest libere ad diuersa ferri. quia rō potest ha/
bere diuersas cōceptiones boni. ꝛ ideo phi diffinie/
runt liberum arbitrium: ꝙ est liberum de ratione iu/
diciū. quasi ratio sit causa libertatis. hec ille. Et de
veritate vbi supra dicit. liberum arbitrium est potē/
tia qua homo potest libere iudicare. qđ autem dicit̄
esse principium actus alicu9 fiendi. nō oportet ꝙ sit
principium illius actus simpliciter. sed principaliter
signatur esse principiū illius modi. sicut grāmatica per
hoc ꝙ dicitur esse scientia recte loquendi. non dici/
tur ꝙ sit principium locutionis simpliciter. qz etiam
sine grāmatica potest homo loqui. sz ꝙ sit principiū
rectitudinis in locutione. ita ꝛ potētia qua libere iu/
dicamus non intelligitur qua iudicamus simpliciter
ꝙ est rationis sed que facit libertatem in iudicando
qđ est voluntatis. vñ arbitrium liberum est ipsa vo/
luntas non absolute: sed in ordine ad aliquē actum
ei9 qui est eligere. Et ad primū dicit. liberū arbitriū
nominat voluntatem non absolute. sed in ordine ad
rationem. ꝛ inde est ꝙ ad signdum voluntas ꝛ ratio
in diffinitione liberi arbitrij oblique ponunt̄. hec ille
Ex quo patet ad illam primam probationē. dicitur
enim ꝙ ratio sic ptinet ad libertatē. s. sicut p̄ma ori/
go liberi arbitrij. ut etiā ponit sanctus Thomas ibi/
dem ad 4m. non tamē sicut aliquid de essentia liberi
arbitrij qđ nō est aliud q̃ potentia electiua. s. volun/
tas ut electiua. 2a etiam probatio que ibidē innuitur
ad probandum maiorem per illam regulā: sic sim/
pliciter ad simpliciter. ꝛc. non valet. talis enim mo/
dus arguēdi fallit vbi est alia habitudo inter maxi/
mum vnius ordinis ꝛ maximū alterius ordinis q̃ sit
inter minimū alterius uel q̃ medij ad mediū. nō se/
quitur: Minimū accidens est minimū ens: ꝛ maius
accidens uel perfectius accidens est perfectius ens
ergo perfectissimū accidens est perfectissimū ens.
Et causa est quia signata tota latitudine entiū ab vna
parte. ꝛ tota latitudine accidentiū ab alia parte. cla
rum est ꝙ aliter se habet extremū ad extremū q̃ mi
nimū ad minimū. sic in proposito signetur tota lati/
tudo rationalitatis ꝛ tota latitudo libertatis extre/
mū vnius latitudinis est sūma libertas. extremū al/
terius sūma rationalitas uel rationale per essentiā

τ liberum per essentiam. modo licз rõnale sit liberũ τ magis rationale magis liberũ. non sequit̃ ꝙ essentia libertatis sit essentia rationalitatis. quia prius cõparabant̃ concretũ ad concretũ τ posterius abstractum ad abstractum. sicut nec sequit̃: calidũ ꝑ participationem est igneũ per participationẽ. τ magis calidũ magis igneũ. ergo igneũ per essentiam est calidũ per essentiam. uel ergo calor est igne⁹. τ infinita alia exempla possunt dari in quibus ille modus arguendi non valet. ¶ Ad 12ᵐ dicit Petrus de palude ꝙ non solum purã potentiã τ relationem non potest deus ab actu τ a termino opposito separare. sed nec quodcunq̧ absolutum a sua proprietate absoluta uel relatiua quãdo sic se habent ꝙ subiectum scd̃m esse actu est causa necessaria et totalis sue proprie passionis. quia contradictio est esse causam in actu τ non esse effectum. ꝓpter hoc enim non potest deus separare similitudinẽ a duobus albis. quia esse causam ut causa est sine effectu est contradictio. vnde non potest facere lineam que nõ sit recta uel curua: q̃uis rectitudo τ curuitas differãt re absoluta a linea sicut quedã species qualitatis. quia cõtradictio est ꝙ linea sit cuius medium non exeat ab extremis: nec corpus finitũ sine figura: nec creaturã sine relatione ad creatorem. quia ipsam dependere ẽ eius relatio formaliter. Sic autem ẽ in proposito. nõ quidem de potentia volitiua. sed de actu volendi. quia de voluntate cum eius esse uel essentiam nõ necessario per se consequatur respectus ad intellectum deus potest vnũ facere sine alio nec separabit̃ diffinitio a diffinito. quia voluntas est appetitus rationalis in aptitudine non in actu sicut quãtitas est mẽsura substantie quã tamẽ deus separare põt. potentia eñi volendi est qua quis vult nisi impediatur. separato autem intellectu impediretur ne posset voluntas velle. quia eius obiectũ est bonum cognitum. vnde non potest velle quod non est volibile. velle autem inq̃tum velle est dicit respectum ad intellectum. vñ sicut esse creaturã sine respectu ad creatorem est cõtradictio. sic τ hic: magis q̃ visionem sine colore quia esse visionem non visi bene implicat contradictionẽ dum tamen color haberet esse visiuũ. ecce respõsionem dicti doctoris qui iudicio meo nihil dicit inconueniens nisi forte in hoc ꝙ ponit volũtatẽ posse existere sine intellectu. quod non videtur verum. quia licз non sit apparẽs connexio inter illa duo accidentia si comparentur ad inuicem. tamẽ propter tertiũ sunt connexa. s. propter proprium subiectum animã videlicз cuius sunt passiones proprie sine qua nullũ eorum esse potest nec ipsa sine quolibet illorũ. τ ideo posita voluntate ponitur anima rationalis. qua posita ponitur intellectus. ¶ Ad 13ᵐ dicit doctor ꝙ aᵒʳ est vera de delectatione proprie dicta loquendo. sз tunc bᵒʳ est falsa. Prima autẽ probatio procedit de delectatione large dicta que est cõnaturalitas τ facilitas τ ꝓmptitudo. 2ᵃ vero probatio non concludit sicut propriũ est homini esse risibilem. non ſm illud tamen ꝙ est homo. i. ſm rationẽ. sed forte ſm os aut aliquid tale. Et ad illud quod dicit̃ de habitu dicendum est ꝙ est delectatio large dicta. uel quia sicut appetitus querit bonum appetentis pro omnibus potentiis futurum: sic delectatur pro presenti bono omnis potentie. vnde in opere est delectatio. et opere non in potentia operante scd̃m se. sed in potentia ei naturaliter coniuncta. ¶ Ad 14ᵐ dicit ꝙ 1ᵃ est falsa. Et ad primam probationem dicit ꝙ in naturalibus verum est sicut appetitus grauium τ leuium differt genere. τ leuitas ignis τ aeris specie. τ grauitas aque τ terre. quia sunt per se ad diuersa loca. sз non sic est de sensu. quia non quemlibet sensum sequitur appetitus. quia nullum exteriorem nec nullum interiorem nec solum estimatiuam que sola dicit aliquid de fugibili τ prosequibili. Ad 2ᵃᵐ probationem dicit ꝙ in eodem instanti in quo sensus exterior immutatur potest immutari sensus cõmunis τ estimatiua ad iudicandum bonum uel malum. τ statim in appetitu sequitur delectatio uel tristicia. Ad tertiam dicitur ꝙ appetitus non distat subiecto a sensu quẽ sequitur. sed differt essentia ut supra dictum est. τ si estimatiua est vna non potest esse eadem cum irascibili τ concupiscibili que differunt re sicut τ obiecta. quia aliquid est arduum qd̃ non est delectabile sensu. ut pugnare τ cum vulneribus vincere. hec ille. ¶ Ad 15ᵐ dicitur ꝙ mens sancti Thome est vbicunq̧ loquitur de hac materia que in argumento tangitur ꝙ intellectus est simpliciter τ absolute altior voluntate ſm perfectionem τ nobilitatem sicut alias in 2ᵃ distinctione fuit allegatum: cum ipse dicit p̃ sen. dis. i. q. i. arti. ꝑ. ad primũ. ꝙ intellectus est altior ſm originem τ voluntas ſm perfectionem. Sciendum ꝙ aliquam potentiam esse altiorem ſm perfectionem potest dupliciter intelligi. Primo modo in se τ absolute. τ sic intellectus est altior τ perfectior voluntate. 2ᵒ modo quia vna illarum perficit aliam in suis actibus. τ sic voluntas est perfectior intellectu quia delectatio que pertinet ad volũtatem perficit operationem intellect⁹ puta contemplationem veritatis. Et sic patet ꝙ in dictis eius nulla est contradictio realiter. sed solum apparens. ¶ Ad primũ contra 3ᵃᵐ ꝯnem dicitur quidem ꝙ memoria de sui ratione non dicit actiuitatem. sed tentionem obiecti in esse intelligibili. τ non conceditur ꝙ dicit perfectionem simpliciter. τ est cõmunis tribus personis. Dico tamen ꝙ ad memoriã consequit̃ actiuitas quã includit intellectus. τ licз intellectus sit in filio. non potest tamen filius producere verbum aut notitiam generationem. quia habet relationem oppositam relationi que consequitur producens verbum terminatam ad verbum. nulla autem relatio potest ibi generari cuius causa latius explicabitur deo duce. ¶ Ad

.exeat ut

2m patet per idem. non enim de ratione memorie est
actiuitas licz eam consequatur vbi est memoria non
sub relatione opposita dicenti verbum. ¶ Ad 3m ne/
gatur hoc. filius enim habet intellectum cum obiecto
sibi presente in esse intelligibili. licz in diuinis non ad/
mittatur ratio habitus. et ideo non vniuoce dicitur me/
moria in nobis et in deo. cum in nobis memoria dicat
intellectum habitualem notitia obiecti. ¶ Ad 4m di/
citur secundum predicta q de ratione memorie non est acti/
uitas aut fecunditas. Illud autem quod hoc loco ad/
ditur de intellectu passiuo nō valet. licz enim in deo
non sit intellectus qui patiatur ab obiecto. est tamen
ibi intellectus coniunctus obiecto sine passiōe uel trās/
mutatiōe. qui quidē intellectus respectu itellectiōis
non habet proprie rationem elicitiui aut ratione poten/
tie aut habitus. sed est purum intelligere subsistens.
licz secundum rationem intelligendi concipiamus ibi intelle
ctum et intellectionē diuersimode. Intellectū quidē
ut illud quo deus formaliter est potēs itelligere. In/
tellectionem vero ut illud quo formaliter actualiter in/
telligit. et hoc alias prolixius explicabitur. ¶ Ad pmū
contra quintam conclusione respondetur q Aug. per
illa verba vult q amor et noticia si accipiantur pro po/
tentijs non sunt talia accidentia anime qualia sūt co/
lor et figura respectu corporis. nam ille potentie sunt
vires naturales anime et non accidentia colā uel per
accidens sed per se. color autē et figura accidunt cor/
pori per accidens et sunt sepabilia. nec consequūt spe/
ciem corporis. nec sunt illius proprie passiones. sicut
potentie anime sunt accidentia per se propria anime
si autem loquatur de noticia et amore secundum q sunt actus
sic etiam nec sunt talia accidentia qualia color et figu
ra. quia illi actus semper sunt in anima ut in radice a
qua profluit proximum principium illorum actuum.
non autem sic est de colore aut figura respectu cor/
poris inquantum huiusmodi. Cū aūt dicit Aug. q amor est sub/
stantia etc. dico q illa verba et similia exponuntur eo
modo quo magister exponit illa verba Augustini di/
centis: q memoria intelligentia voluntas sunt vna
vita etc. quia scz sunt naturales proprietates vnius
anime que est vita etc. Potest etiam dici aliter secundum q
sanctus Thomas dicit prima parte. q. 77. arti. p. ad
primū. Dicit enim ibidem q Aug. loquitur de mente
noticia et amore secundum q anima cognoscit se et amat se.
sic enim noticia et amor ut ferūtur ad ipsam ut cogni/
tam et amatam substantialiter uel essentialiter sūt in
ipsa essentia anime. quia ipsa substantia uel essentia
anime cognoscitur et amatur. hec ille. Et dicit q eo/
dem modo debet intelligi cum dicit Aug. q amor et
noticia sunt vna vita et vna mens. intendit enim q il/
la tria sunt vna mens vna vita vna anima inquantum
habent pro obiecto animam que est vna vita essentia
et anima. vnde sanctus Thomas in questionibus de
anima. q. 12. dicit q forte isto ad hūc sensū dicit Aug.
q sunt vna essentia vna vita. quia noticia in actu est
quodāmodo ipsum cognitū. et amor in actu ē quodā/
modo ipsum amatum. Dicit etiam ibidē q similis mo
dus loquendi est cum dicitur q noticia et amor sunt
vna vita. ac si diceretur q calidum et siccum et leue
sunt vnus ignis. per quod intendebat ut videtur q
non aliter ista tria dicuntur vna vita vna essentia:
nisi quia oriuntur ab eadem vita et ab eadem essentia
uel quia habent idem obiectum scz animam que est
vita essentia. et est predicatio non per essentiam sed
per causam uel totius potestatiui de suis partibus. to/
tum enim potestatiuū est qd habet multas potentias
et predicatur de qualibet illarum in concreto proprie
non autem in abstracto proprie nisi ut sumitur pro con
creto. dicimus enim proprie q anima est intellectiua
volitiua. sed improprie dicitur q anima sit intellectus
aut voluntas nisi abstractum sumatur pro concreto
¶ Ad 2m patet per idē. quia Augustinus dicit illa tria
esse mentis substantiam. uel quia sūt naturales pro/
prietates substantie anime. iuxta primā viam tactam
in argumento precedenti. aut quia accipit ibi abstra/
ctum pro concreto. sicut si diceretur q calor siccitas
leuitas sunt vnus ignis iuxta secundam viam. aut
quia noticia in actu est ipsum cognitum in actu iuxta
tertiam viam. ibi enī loquitur de mēte noticia et amo/
re ut habent aiam pro obiecto. ¶ Ad 3m dico q Aug.
dicit illa tria esse partes vnius totius eo modo quo
potentie anime dicuntur esse partes. et inquantum ani/
ma est quoddam totum potentiale respectu illarum.
dicuntur autem esse vnius potentie modo supra ex/
posito. ¶ Ad 4m dico q Aug. loquitur ibidē de ani/
ma prout cognoscit et amat se. ut dicit sanctus Tho/
mas. et ideo dicit Aug. q amor et noticia sunt anima
conspecta et dilecta eo modo loquendi quo cogni/
tio dicitur cognitum et dilectio dilectum: qui modus
est satis improprius. ¶ Ad argumentū in pede que/
stionis patet responsio per predicta.

Circa distinctionē quartam queritur. Utrum ista sit con/
cedenda: deus genuit deum. Et ar/
guitur q non. quia terminus in subiecto
positus non restringitur p ter/
minum positum in predicato ratione significationis
sed solum ratiōe temporis consigni. sed cum dico: de
creat. hoc nomen deus supponit pro essentia. ergo
cum dicitur: deus generat deum. non potest iste ter/
minus deus ratione predicati notionalis supponere
pro persona sed supponet pro essentia. sic autem sup/
ponendo est falsa. cum essentia nō generet. ergo etc.
In oppositum arguitur sic. Habēs deitatem genuit
habentē deitatē. ergo deus genuit deum. cōsequentia tenet
ab equipollenti ad equipollēs. aūs patet. quia pater ha
bens deitatē genuit filium habētem deitatē. In hac
qstiōe erūt tres articuli. In pmo enī videbit de signo
huius nois deus. In 2o de veritate huius: deus non

genuit deū. In 3° de veritate huius: de° genuit deū
¶ Quantum ad primū sit prima ꝯ ꝙ omne nomen cuiuscunqꝫ sit predicamēti significat substantiam cū qualitate. Hanc ponit sanctus Thomas p̄ sen. dis. 22. q. 1. arti. p̄. ad 3m. Cum inquit dicitur ꝙ nomē significat substantiam cum qualitate. non intelligitur qualitas ꝛ substātia proprie ſm ꝙ accipit logicus predicamēta distinguens. sed grāmaticus accipit substantiam quantum ad modum significandi. ꝛ similiter qualitatē. ꝛ ideo quia illud quod significatur per nomē significatur ut aliquid subsistens ſm ꝙ de eo potest aliqd predicari quāuis ſm rem non sit subsistēs. sicut albedo dicitur ꝙ sig̅t substantiam ad differentiam verbi quod non significat aliquid ut subsistēs. ꝛ quia in quolibet nomine est considerare illud a quo nomen imponitur qđ est quasi principium cognoscendi. adeo quantum ad hoc habet modum qualitatis ſm ꝙ qualitas uel forma est principiū cognoscendi rem. vn̄ ſm ph̄m 5° metaphisice. forma substantialis dicitur qualitas. nec refert quantum ad significationem nominis vtrū principium innotescēdi sit idem re cum eo quod nomine significatur. ut in abstractis. uel diuersum. ut in hoc nomine homo. hec ille. ¶ 2ª conclusio est. ꝙ nullū nomē de predicamēto accidentis significat substantiā ꝓut eam accipit logicus uel prim° ph̄us. nisi forte ex ꝯn̄ti Hanc ponit sanctus Thomas super 5° metaphisice ca° de ente. vbi sic dicit. Non est inquit verū quod dicit Auicenna ꝙ predicata que sunt in generibus accidentis principaliter significent substātiā ꝛ posterius accidens. sicut hoc ꝙ dico album uel musicum. nam album ut in predicamentis dicitur solam qualitatem significat. consignificat autem hoc nomem album subiectum ex ꝯn̄ti inquantum significat albedinē per modum accidētis. vnde oportet ꝙ ex ꝯn̄ti includat in sui ratione subiectum. nam accidentis esse est inesse. albedo enim ꝛ si significat accidēs non tamen per modum accidentis sed per modum substātie. vn̄ nullo modo consignificat substantiam. si autem principaliter significaret subiectum. tunc predicata accidentalia non ponerentur a philosopho sub ente ſm se sed sub ente ſm accidens. nam hoc solum quod est homo album est ens ſm accidens. hec ille. Idem ponit 3° sen. dis. 7. q. 1. arti. p̄. ad 5m. Illud inquit quod est per se suppositum hominis non est pars significationis huius nominis album. album enim solam qualitatem significat. cum omne nomen significet vnū. ex albedine autem ꝛ subiecto non fit vnū simpliciter. vn̄ hoc nomen album copulat suū subiectum quasi extrinsecū. hec ille. Idē ponit de potētia dei. q. 9. arti. 4°. vbi sic ait. Cum propria ratio nominis sit quam significat nomē. illud cui attribuitur nomen si sit recte sumptū sub re significata per nomen. sicut determinatū sub indeterminato dicitur supponi per nomē. si autē non sit recte sumptum sub re nominis dicitur copulari p nomen. sicut hoc nomen animal significat substantiā animatam sensibilem. ꝛ albū significat colorem disgregatiuū visus. homo ḡo recte sumitur sub ratione animalis sicut determinatum sub indeterminato. est enim hō substantia aīata sensibilis tali aīa. s. rationali. albo ḡo qđ ē extra essentiā ei° non directe sumitur hō supponitur noīe aīalis. copulatur ḡo noīe albi. ¶ 3ª ꝯ ꝙ oē nomē supponit ꝓ substantia ꝛ proprie significat qualitatem loquēdo ut grāmatice loquitur de substantia ꝛ qualitate. Hanc ponit scūs Tho. 3° sen. dis. 6. q. 1. arti. 3°. In quolibet enim noīe ē duo considerare. s. illud a quo imponitur nomē: qđ dicitur qualitas nominis. ꝛ illud cui imponitur. qđ est substātia nominis. nomē aūt ꝓprie loquendo dicitur significare formā siue qualitate a qua imponitur. dicitur aūt supponere ꝓ eo cui imponitur. hec ille. Ex quo patet ꝙ nomen licꝫ significet substātiā cū qualitate. ꝓprie tamē sig̅t qualitatē hoc est formā a qua nomē imponitur. supponit ḡo ꝓ substantia hoc est ꝓ re cui imponitur tale nomē. illa aūt due quandoqꝫ sunt idem ut patet in abstractis. ꝛ tunc nomen pro eo supponit qđ significat. quandoqꝫ aūt sunt diuersa ut patet in concretis significantib° res materiales. ut pote lapis. ꝛ tūc res ꝓ alio supponit quam significet. lapis enim sig̅t naturā lapidis. supponit ḡo ꝓ eo quod in tali natura subsistit. ¶ 4ª ꝯ est ꝙ sig̅tū nominis est duplex formale ꝛ māle. Hāc distinctionem ponit scūs Tho. de potentia dei vbi s̄. Sciēdū inquit ꝙ aliquid significatur dupliciter. vno mō formaliter. alio modo materialiter. Formaliter quidem significatur per nomen illud ad qđ significandū nomē ē principaliter impositum qđ est ratio nominis. sicut hoc nomen hō sig̅t aliquid cōpositū ex corpore ꝛ aīa rationali. Materialiter ḡo significatur per nomē illud in quo talis ratio saluatur sicut hoc nomē homo significat aliquid habens cerebrū ꝛ cor. hec ille in forma. Ex quib° patet ꝙ loquēdo de significato materiali nomē quandoqꝫ aliqd sig̅t qđ non sig̅t de significato formali. ¶ 5ª ꝯ est ꝙ hoc nomē de° ꝛ quodlibet aliud concretū substantiale sig̅t distincte quidditatē uel essentiā. indistincte aūt supposita illius nature. Hāc ponit scūs Tho. p̄ sen. dis. 4. q. 1. arti. 2°. vbi sic dicit. Quidā dixerūt ꝙ hoc nomen deus sig̅t essentiā ꝛ supponit essentiā quantū est de se; ꝓpter indifferentiā eēntie ꝛ ꝑsone in diuinis ex adiuncto notionali trahitur ad supponendū ꝓ ꝑsona. Alij dicunt ꝙ hoc nomen de° sig̅t eēntiā ꝛ supponit quantū est de se ꝑsonam tm̄ indistincte. vn̄ pōt supponere vnam tm̄ uel plures. vnā ut cum dicit: deus generat. plures ut cū dicit: deus est trinitas. ꝛ hec opinio verior est: quia enim ut dicitur in libro de causis oē nomen deficit a significatione diuini eē ꝓpter hoc ꝙ nullū nomē simul significat aliquid ꝑfectū ꝛ simplex. cum abstracta non significent ens per se subsistens. ꝛ concreta significent ens compositum inherens tamen abstracta ꝛ concreta... illud ex quo imperfectio... vtimur vtrisqꝫ noībus in diuinis sed abstractis ꝓpter simplicitatē. concretis ꝓpter ꝑfectionē. vn̄ hoc nomē deus significat ꝑ modū ꝑfecti ꝛ subsistentis ꝑ se sicut hoc nomen homo. vn̄ sicut homo non imponitur ad significandū tm̄ essentiam sed etiā suppositū indistincte...

predicantur de individuo. ita ⁊ hoc nomen deus. ⁊ ideo de se habet ꝙ potest supponere pro persona. ⁊ non habet ꝙ supponat pro essentia ex modo significandi nominis sed tm̄ ratione diuine simplicitatis in qua idem est re eēntia ⁊ suppositum. hec ille. Ex quibus patet quomodo hoc nomen deus significat tam essentiam q̄ personas. Nec est contra illa que dicta sunt in 3ª conclusione. ibi enim loquimur de significato formali. ⁊ illo modo diceretur ꝙ hoc nomen deus solum significat essentiam lʒ supponat pro personis in hac autem conclusiōe loquitur sanctus Thomas generaliter de significato nominis siue sit formale siue materiale. ⁊ ideo dicit talia nomina significare simul naturam ⁊ suppositum qualitatem ⁊ substantiam iuxta intellectum prime conclusionis. ¶ Sʒ contra ista arguit Aureolus probando ꝙ concreta nō solum significent distincte ⁊ in actu naturam uel formā que dicitur qualitas. ⁊ pmo sic. Quandocunqȝ aliqđ nomen significat rem aliquam. illa pluraficata nomē dicitur plurificari ⁊ in plurali. ⁊ illa nō plurificata nomen solum dicitur singulariter. sʒ plurificata forma dum tamen maneat idem habens non dicitur nomē plurificari ut patet. quia in vno sciēte possunt eē due uel tres scientie. ⁊ tamen non dicerentur duo sciētes sed vnº sciens. ⁊ in aere ſm aliquos sunt plura lumina. ⁊ tamen non sunt plura illuminata sed vnus aer illuminatus. similiter si essent duo homines habētes eandem numero scientiam. non est dubium ꝙ essent duo scientes ⁊ tamen vna scientia. ergo sciens nō significat scientiam nec aliquod concretum formaret. ¶ 2º arguit sic. Si scientia significaret scientem uel econtra. hec propositio esset vera: scientia est sciens ⁊ sciens est sua sciētia. quod nullus dicit. ergo patet ꝙ concretum non significat solam formam principalē. ¶ 3º sic. Phūs dicit 6º metaphisice ꝙ simū significat hoc in hoc. Et 7º metaphisice dicit ꝙ nugatio ē dicere: nasus simus ⁊ ꝙ in simo reperitur nasus. ergo concretum significat subiectum. ¶ Ad primū istorum dicitur ꝙ aºr est vera de nominibus substantiuis. scḋm Tho. eni prima parte. q. 39. arti. 3º dicit ꝙ singularitas ⁊ pluralitas nominis substantiui attendit̄ ſm formam significatam per nomen. Cuius rationem assignat quia talia significant per modum substātie. substantia autē sicut per se habet esse ita per se habet pluralitatem ⁊ vnitatem siue multitudinem. accidentia autem sicut habent esse in subiecto ita ex subiecto recipiunt vnitatem uel multitudinē. ⁊ ideo quia nomina adiectiua significant per modum accidentis inde est ꝙ in eis attenditur singularitas uel pluralitas ſm supposita. hec ille. Idē ponit pº sen. dis. 29. q. i. arti. 4º Et 3º sen. dis. i. q. 2. arti. 4º et 5º. Vñ arti. 4º in responsione ad 6m sic ait. Cum termini substantiui significēt uel consignificentur pluraliter ex vnitate uel pluralitate forme sigte si tres persone vnam naturā assumpsissent dicerentur vnus homo sicut propter diuinā naturam dicuntur vnus deus. ⁊ sicut dicitur: sola trinitas est vnus solus verus deus ſm Augm. ita posset dici: iste solus homo est pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctº ⁊ tunc iste terminº homo supponeret rem nature humane siue distincte trium personarum. sicut iste terminus deus supponit in dicta locutione rem nature diuine indistincte. ⁊ hec est suppositio sua naturalis ⁊ quasi termini cōmunis respectu trium personaꝝ. suppositio autem qua supponit pro patre uel filio est accidentalis ⁊ quasi termini discreti. hec ille in forma. Arti. vº 5º ad 2m dicit ꝙ si filius assumeret duas naturas ſm vnam quarum diceretur petrus ⁊ ſm aliā iohannes. tunc petrus ⁊ iohannes nō essent duo supposita sed vnum. ⁊ hec esset vera: iohannes est petrº ⁊ iohannes. ⁊ cum petrus ⁊ iohannes non essent vnº homo sed duo homines: singularitas ⁊ pluralitas termini substantiui attenditur ſm vnitatem ⁊ pluralitatem nature sigte per terminū. ⁊ non ſm vnitatem uel pluralitatem suppositorum. Q̄uis enim pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctº sint tria supposita. tamen ꝓpter vnitatem diuine nature quam significat hoc nomen deº dicuntur vnus deus. ita econtra q̄uis iohānes ⁊ petrus essent vnum suppositum. tamen ꝓpter pluralitatem naturarū assumptarū dicerētur duo iohānes. sed diuersitas naturarū manēte vnitate suppositi nō impediret qn de se inuicem predicarentur. quia identitas suppositi sufficit ad veritatem predicationis. hec ille in forma. Q̄uis autē tertia parte. q. 3. arti. 7º dicat ꝙ nullum nomen ab aliqua forma impositū dicitur pluraliter nisi propter pluralitatem suppositoꝝ. Homo enim inquit qui est duobus vestimentis indutus non dicitur duo vestiti sed vnus vestitus duobº vestimentis. ⁊ qui habet duas qualitates dicitur singulariter aliqualis ꝓpter duas q̄litates. Q̄uis inquā ita teneat. tamen ibi ⁊ vbicūqȝ tenet ꝙ nullū substantiuū semper recipit vnitatem a forma quā significat: videtur potius loqui de adiectiuis q̄ꝫ de substātiuis. Tunc ad formam argumenti dicit̄ ꝙ aºr est falsa de nominibus adiectiuis. ad quorum plurificationē requiritur ⁊ sufficit pluralitas suppositorum ⁊ non forme significate. secus ē de terminis substātiuis. ¶ Ad 2m negatur ꝯña. licʒ enim sciens significet scientiam nō tamē supponit pro ea. ⁊ ideo nō potest de illa predicari. sicut nec homo predicatur de humanitate. licʒ eam significet. nam ad veritatē predicationis nō sufficit veritas significationis ex parte forme significate. nisi cum hoc modus significandi esset oīo idem. qđ non est hic. quia licʒ album ⁊ albedo idem significēt tamen album copulat subiectum. significat enī albedinē i cōcretiōe ad illud ⁊ subiectū dicit in recto. ⁊ iō supponit ꝓ illo ⁊ nō ꝓ albedine. albedo aūt sigt eādē formā sine tali concretione sed p modū substantie. ut dictū fuit s̄. ⁊ iō albū non ꝑdicatur de albedine. nec econtra. ¶ Ad 3m dico ꝙ ſm scm̄ Tho. de veritate. q. 10. arti. 4º forme sūt duplices: q̄dā sunt q̄ nullā mām

sibi determinā: ut linea superficies. quedam autem determinant sibi materiam specialem: ut simum. tūc dico ꝙ nullum concretum uel abstractum accidētale de significato principali significat subiectū sed formam. ut dictum fuit. verūtamē quedam illorum dāt intelligere suum subiectum ex consequēti. ⁊ hoc uel sub ratione confusa: ut omnia concreta accidentalia quia significant formā in concreto et ut adiacentem alteri, uel sub ratione determinata. ut illa que significant formam determinantē sibi materiam. sicut simitas uel simum. Et sic patet ad argumenta.

Quantū ad secundum articulum sit hec conclusio ꝙ ista est falsa: deus nō generat deum. Istam conclusionem tenet sanctus Thomas prima parte. q. 39. arti. 4.° ad 3^m. vbi sic ait. Aliter se habet hoc nomen deus ad supponendum pro persona. ⁊ aliter hoc nomen homo. Quia eni natura significata per hoc nomen homo scꝫ humanitas realiter diuiditur in diuersis suppositis per se supponit pro persona. etiā si nihil addatur quod determinet ipsum ad personam que ē suppositum distinctū siue cōmunitas humane nature non est fm rem sed solum considerationem. vnde iste terminus homo non supponit pro natura cōmuni nisi propter exigentiam alicuius additi. ut dicitur: homo est species. sed forma significata per hoc nomen deus scꝫ essentia diuina est vna ⁊ cōmunis fm rem. vñ per se supponit pro natura cōmuni sed ex adiuncto terminatur eius suppositio ad personam. vñ cum dicitur: deus non generat. nihil additur quod determinet hoc nomen ad personam filij. vnde datur intelligi ꝙ generatio repugnet diuine nature. sed si addiť aliquod pertinens ad personam filij vera esset locutio. ut si dicatur: deus genitus non generat. vñ etiam non sequitur: est deus generans. et est deus non generans. nisi ponatur aliquid pertinens ad personas: utputa si dicamus: pater est deus generans. ⁊ filius est deus non generans. hec ille. Et intendit ut mihi videtur ꝙ in illa propositione: deus non generat. li deus stat pro essentia ⁊ nō pro aliqua persona determinate ⁊ distincte. verūtamen non negat qn stet pro re diuine nature. dicit enim 3° sen. vbi sup allegatum est ꝙ naturalis suppositio hui⁹ termini de⁹ est quando supponit rem nature diuine indistincte. res autē diuine nature est suppositum nature diuine. ut patebit in sequenti questione. Ex quo patet ꝙ hoc nomē de⁹ siue supponat determinate ꝓ patre uel filio siue nō semper supponit rem nature diuine. In dicta ĝ ppositione stat pro essentia ⁊ pro re nature diuine indistincte. cum non trahatur ad standum determinate pro hac aut illa persona i speciali. ⁊ ideo quia negatio sequens tantū valet respectu h⁹ termini deus stantis pro essentia diuina uel indistincte pro re nature diuine quantum si precederet. cum hic terminus de⁹ quo ad hoc habeat vicem termini singularis. ut ipse dicit

p° sen. dis. 4. q. i. arti. 2.° ad 3^m. ideo illa negatio negat actum generandi non solum a diuina essentia sed a re diuine nature inqātum hō. Ex quo sequi ꝙ nulla res habens naturam diuinam potest generare. cum enim negatur ab aliquo inqātum tale remouet[ur] ab omni tali. uno [illegible] repugnat. ⁊ quia hoc est falsum ideo ista propositio. deus nō generat. ē falsa. sicut ista res diuine nature inqātum hō non generat. Vñ sanct⁹ Tho. p° sen. vbi dicit. hic terminus deus in hoc conuenit cū terminis cōmunibus ꝙ predicatur de pluribus suppositis. sed in hoc conuenit cum discretis ꝙ non predicatur in plurali quātūcūqꝫ supposita sint multa. non enim pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus sunt dij sed vnus de⁹. ⁊ ideo dicit ꝙ ex hoc habet ꝙ affirmatio ⁊ negatio circa illam sunt contradictorie. vñ fm sctū Tho. ibidem ita contradicunt ad inuicem iste: deus generat. ⁊ de⁹ non ē deus. sicut iste: sortes currit ⁊ sortes non currit. ¶ Sed contra predicta arguit Aureolus in presenti distinctione. Primo sic. Illa propositio est vera cui⁹ equipollens est vera. sꝫ fm te iste due equipollent: deus nō generat. ⁊ essentia non generat. ꝓ eo ꝙ deus non supponit ibi pro persona fm te sed ꝓ essentia. hec autem est vera: essentia non generat. ergo ista est vera: deus non generat. ¶ 2° sic. Predicatum affirmatum ⁊ negatum reducuntur ad idē genus fm Aug^m 5° de trinitate. ait enim ꝙ non homo non aliud genus predicamenti annūciat quā homo. sed tm̄ illud negat. sed generare est aliquid pertinens ad personā ergo ⁊ non generare. ⁊ per ɔñs determinabit deū ut stet pro persona dicendo: deus non generat. ¶ 3° sic. Deus non generat ⁊ omnis deus generat sūt contradictorie. ⁊ per ɔñs affirmatio ⁊ negatio de eodē. sed dicendo: omnis deus generat supponit pro persona. ergo dicendo: deus nō generat stabit similiter ꝓ persona. ¶ 4° sic. Dicendo deus nō generat. aut li deus supponit pro diuina essentia. ⁊ tunc est propositio verissima. aut supponit pro determinata persona. puta pro filio. ⁊ tūc etiam erit vera. aut supponit determinate pro aliqua persona indeterminata. ⁊ tunc etiam erit vera. nam indefinita verificatur pro vna singulari. ergo pro quocūqꝫ supponat propositio erit vera. ¶ 5° quia non est verū ꝙ cuicunqꝫ nature attribuitur negatio alicuius predicati denotetur repugnantia predicati ad naturam. dicendo enim homo nō est albus non denotatur ꝙ albedo repugnet homini. ergo nec denotatur ꝙ generatio repugnet diuine nature dicendo: deus non generat. uel essentia non generat. ergo falsum est quod tu assignas pro causa negationis. ¶ Ad pmū istorū negatur h^{or}. nō eni iste equipollēt fm sctm Tho. deus nō generat. ⁊ ista essentia diuina non generat. qꝛ licꝫ in pma li deus stet ꝓ essentia sicut i 2^a. tn̄ in 2^a stat ꝓ essentia ꝑ se nullo habito respectu ad rem nature diuine que illa natura subsistit. ⁊ ideo solum negat actus generādi ab essentia ⁊ non a supposito uel re illius nature ac per hoc est vera. sed in prima

li deus stat pro essentia habito respectu ad supposi-ta sed indeterminate et indistincte. et hoc quia significat essentiam concretiue. talia autem nomina significant aliquid sub-sistens quantum est ex parte modi significandi. ut dictum est in primo articulo. Subsistens autem in diuina natura est suppositum et res nature diuine. et ideo cum ne-gatur actus generandi a deo: negatur non solum ab essentia diuina sed a re nature diuine. et eius supposito et est talis nature. et ideo est falsa quia generatio non negatur a supposito diuine nature. quia est diuine na-ture. quia sic non conueniret patri. non ergo equipol-lent dicte due propositiones. sed iste potius equipol-lent: deus non generat. et nihil quod subsistit in diuina natura generat. quarum quelibet est falsa. ¶ Ad 2m conceditur antecedens. sed secundum non bene subsumitur. debebat enim subsumi ꝙ generare pertinet ad tale genus uel tale. et concludi ꝙ non generare pertinet ad illud idem. et ar-guens subsumit ꝙ generare est quid personale. et con-cludit ꝙ ideo non generare erit quid personale. et ideo consequentia nulla est. non generare enim non est personale cum eque conueniat essentie sicut persone. imo non conue-nit essentie ratione persone. et ideo argumentum non valet. nec concluditur ꝙ li non generare determinet hoc nomen deus ad standum pro aliqua persona determi-nata: presertim ꝙ illa negatio tenetur ibidem negan-ter. et tantundem valet ac si diceretur. non deus generat. vbi patet ꝙ non restringitur li deus ad standum pro aliqua persona determinata. quia ad illum sensum ne-garet solum sanctus Tho. ꝙ li deus stet pro persona in hac: deus non genuit. ¶ Ad 3m conceditur conclusio. scilicet ꝙ in ista deus non generat li deus stat non solum pro essentia sed pro quocumque diuino subsistente siue sit essentia siue persona. cum enim dicit sanctus Tho. ꝙ in ea nihil po-nitur quod determinet li deus ad standum pro persona filij. non intendit ꝙ in illa propositione stet pro vlla per-sona. sed solum vult ꝙ non stat distincte et in speciali pro aliqua persona determinata. sed pro natura diui-na et pro re nature diuine ut dictum fuit. hoc nomen enim deus de sua naturali suppositione stat pro natura diuina: ut in habente uel pro subsistente in ea. subiectum igitur dicte propositionis supponit indistincte pro re diuine nature. et quia negatio intelligitur precedere totum negans. cum in singularibus non referat ne-gationem preponere uel postponere. ideo per eam de-signatur generationem nullo modo conuenire rei subsi-stenti in natura diuina. ¶ Ad 4m patet per dicta. In illa enim propositione subiectum stat non solum pro essentia. nec restringitur ad aliquam personam in spe-ciali sed indistincte pro quolibet in diuina natura sub-sistente. Et cum dicitur ꝙ tunc est vera quia indefini-ta etc. dicitur ꝙ illa propositio tantum valet ac si esset vni-uersalis negatiua. idem enim est dicere. sortes non cur-rit et nihil quod est sortes currit. sic in proposito: deus non generat. et nihil quod est deus generat. ¶ Ad 5m dicitur ꝙ quandocumque nomen nature supponit pro ipsa na-tura uel pro re talis nature inquantum huiusmodi. et non pro ali-quo supposito determinato illius nature. tunc quic-quid negatur ab illo intelligitur negari a re nature inquantum res talis nature est ac per hoc sibi repugna-re. quod enim ab aliquo remouetur inquantum tale est ei repugnat. cum enim dicitur: homo non est albus si li homo staret ibi pro natura humana precise uel pro sub-sistente in tali natura in communi non pro isto uel illo. tunc idem esset dicere: homo non est albus. et dicere homo inquantum huiusmodi non est albus. sic autem est in propo-sito. Potest etiam aliter dici concedendo antecedens et negan-do consequentiam. nam licet de forma illa consequentia non valeat: deus non generat. ergo deo repugnat generatio. tamen va-let in ista materia. nam in diuinis ad intra quicquid non conuenit repugnat. quia quicquid potest ibi esse iam ibi est. ergo quicquid ibi non est non potest ibi esse sed repugnat. generatio autem diuine persone est ad in-tra. quapropter consequentia valuit in ista materia et si non in alia.

Quantum ad tertium articulum sit ista conclusio ꝙ hec est vera: deus genuit deum. et non solum vera imo propria. Hanc declarat sanctus Thomas prima parte. q. 39. art. 4. vbi ait. Quidam dixerunt ꝙ hoc nomen deus et simi-lia proprie secundum suam naturam supponunt pro essen-tia sed ex adiuncto notionali trahuntur ad supponendum pro persona. et hec opinio processisse videtur ex con-sideratione diuine simplicitatis que requirit ꝙ in deo idem sit habens et quod habetur. et sic habens deitatem quod significat hoc nomen deus est idem quod dei-tas. sed in proprietatibus locutionum non tantum atten-denda est pars significata per nomen. sed etiam modus si-gnificandi. et ideo quia hoc nomen deus designat di-uinam essentiam ut in habente ipsam. sicut hoc nomen homo humanitatem in supposito. Alij melius dixerunt ꝙ scilicet hoc nomen deus ex modo significandi habet ut pro-prie possit supponere pro persona sicut et hoc nomen homo. quandoque igitur hoc nomen deus supponit pro essentia. ut cum dicitur: deus creat. quia hoc predica-tum conuenit subiecto ratione forme significate que est dei-tas. quandoque vero supponit personam uel vnam tantum: ut cum dicitur deus generat. uel duas: ut cum dicitur deus spirat. uel tres: ut cum dicitur. Regi seculorum immortali inuisibili deo. j. Thimot. j. vlt. hec ille. Vult ergo dicere ꝙ in ista: deus generat deum. subiectum supponit determinate pro persona patris secluden-do essentiam ratione additi personalis. et quia sic sup-ponendo propositio est vera et propria. sequitur ꝙ pro-prie loquendo illa sit vera. Eandem conclusionem tenet Petrus sen. dis. 4. q. 1. art. 2. ¶ Sed hanc conclusionem dicit Aureolus deficere in sua probatione tripliciter. Primo quidem in hoc ꝙ dicit ꝙ hoc nomen deus non supponit pro persona cum dicitur. deus creat: actiones namque sunt suppositorum. sed creare est agere. ergo cum dicitur deus creat stat ibi li deus pro suppositis et personis. 2o ad idem

non magis abstrahit creatio q̃ abstrahat intellectio beatorum. sed probatum inquit est q intentio beatorum non potest precise terminari ad essentiã tã q̃ ad illud qd videt sine necessario terminat ad personã p eo q est res habens propriã veritatem. essentia vero non habet. ergo multo min⁹ creatio poterit precise pfluere ab essentia. sz fluet de necessitate a trib⁹ psonis q̃uis per rationem formalem. Deficit iterum sm eum dicta probatio in eo q ait hoc nomen deus supponere pro tribus personis cum dicitur: Regi seculorum zc̃ illi enim soli debetur honor qui creat. sed iste est deus prout subsistit in tribus personis. ergo de⁹ qui creat supponit pro tribus z non pro natura tm̃. cuius oppositũ tu pmo loco dixisti. ita q 2^m dictum videtur primo repugnare. 3° deficit inquit dicta probatio in hoc q dicit deum nunc supponere pro essentia nunc pro persona. semper enim supponit pro persona. si enim aliquando non supponeret pro persona. sed tm̃ pro natura. hoc esset maxime quando de deo predicaretur essentia uel aliquod essentiale: sed etiam tunc supponit pro persona. dicendo enim deus est essentia. uel deus creat. aut intelligit. uel similia. sensus est q habens deitatem est essentia diuina. z q persone que sunt deus sunt ipsamet essentialia. ergo deus sp supponit pro persona uel personis. Et si dicat q nõ: cum dicitur tres persone sunt vnus deus non sunt vna persona sed tm̃ vna essentia. Dicendũ inquit q tunc etiam supponit nõ tm̃ pro diuinitate. imo pro habente diuinitatem. Est enim sensus: tres persone sũt vnus deus id est vnum sunt in habendo diuinitatem licz sint tres habentes. nec est idem sensus: tres persone sunt vna deitas. z tres persone sunt vnus deus ibi enim predicatur absolute diuinitas. hic autem habens diuinitatem. ¶ Ad ea que primo inducit respondetur q false imponit sancto Thome q ipse dixerit in ista: deus creat: subiectum supponere pro essentia. ita q nullo modo pro psona. sanctus Thomas enim p sen. dis. q. i. arti. p. ponit q actus creandi cõuenit diuine nature z eius suppositis. non enim oportebat arguentem laborare ad probandum q creatio nõ potest precise terminari ad essentiam sine personis. cum sanctus Thomas prima parte. q. 45. arti. 7° ad 3^m. dicat z gratis concedat q creare est cõe toti trinitati. z sic patet solutio ad 2^m. Ad illud quod 2° loco proponit vbi vult probare contradictionem in dictis sancti Thome. dicendum iuxta premissa q in ista: de⁹ creat subiectum stat pro essentia z pro re habente diuinitatẽ. z hoc distincte. sed p personis stat indistincte. imo pro tota trinitate. z ideo non est contradictio dicere q in hac: deus creat. subiectum supponit distincte p personis. z dicere q in hac: regi seculorum zc̃. li deo stat pro tribus psonis. Ad illud quod 3° proponit dicitur similiter q procedit ex malo intellectu dictorũ sancti Thome. nõ enim intendit sanctus Thomas q hoc nomen deus quandoq̃ supponat pro essentia q̃n supponat pro persona ibidẽ distincte uel indistincte.

sed ad hũc sensum dicit q aliquando supponit [illegible] persona aliquando pro essentia. quia scz quandoq̃ supponit distincte pro isto z non pro illo quandoq̃ [illegible] tra. quandoq̃ vero supponit pro persona sic q non pro essentia. ut cum dicitur: deus generat. nunq̃ tamen stat pro essentia q̃n implicite uel explicite stet p persona. z q ista sit mens sancti Thome patet. Nã si quando staret pro essentia. z nõ pro persona maxime videretur esse in ista: pater z filius sũt vnus deus. uel in ista: trinitas est vnus deus. sed tamen sm mentem sancti Thome in vtraq̃ istarũ li deus stat implicite pro personis. quod patet. Nã pma parte. q. 36. arti. 4° dicit idem esse iudicium de ista: pater z filius sunt vn⁹ de⁹ z pater z filius sunt vnum principium spiritus sancti. Sicut enĩ pater z filius sunt vnus deus propter vnitatem forme signate per hoc nomen deus. ita sunt vnũ principium spiritus sancti propter vnitatem proprietatis iportate i noie principij. z tñ eodẽ arti. [illegible] ca. s. respondendo ad 4^m et 5^m dicit q in 2ª propositione li principium supponit confuse pro duab⁹ personis indistincte. ergo eodẽ modo haberet dicere de prima propositione. scz pater z filius sunt vnus deus q li deus supponit pro duabus personis indistincte z habet suppositionem confusam. Item 3° sen. dis. q. 2. arti. 4° in responsiõe ad 6^m. dicit q i ista: trinitas ẽ vnus solus verus deus. li deus supponit rem nature diuine indistincte. Rem autẽ nature vocat suppositum eodem libro 3° dis. 6. q. i. arti. p. Cum igitur i istis propositionibus que dicte sunt: scz trinitas est vnus solus verus deus. z pater z filius sunt vnus deus. li deus supponit pro essentia z pro re illius nature. sequitur q sm eum nunq̃ supponit pro essentia q̃n implicite uel explicite supponat p persona. cuius oppositum maxime videretur sensisse in dictis propositionibus quod tamen non fecit. ¶ Ad argumentũ in pe de q̃onis factum dicitur q licz hoc nomẽ deus significet essentiam. tamen q̃tum est de se supponit p habente essentiam z rem nature. etiam non [illegible] personis q̃s fides dicit. vñ potest supponere pro persona etiam si ab alio non restringatur. z quia supponit personam indistincte. ideo potest stare pro persona in locutione pro qua reddit propositionẽ verã. vñ in hac locutione: deus generat. deum in subiecto stat pro patre. in apposito pro filio. Istam solutionem ponit sanctus Thomas p sen. [illegible] ad 2^m. [illegible] ma autem scz pma parte. q. 39. arti. 4° ad 2^m. dicit q ista ratio solum procedit contra illos qui dicebant q hoc nomen deus non habet naturalem suppositionem pro persona. nos autem qui oppositum ponimus [illegible] oportet ponere quid restringat eum ad standum pro persona. Et hec de questione pdicta.

Ecũdo queritur [illegible] xta eandem distinctionẽ. Vtrum [illegible] uinis abstractũ predicetur de co[illegible]

creta ut pote. Utrum deus sit deitas sua uel sua essentia
Et arguitur q nõ. Quia nihil est in seipso. sed deitas
est in deo. ergo deitas nõ est deus. Et similiter nec alr
quod cõcretum predicatur ibidem de suo abstracto
uel econtra. In oppositum arguitur sic. Abstractum
et concretum differunt sicut habens et illud quod ha
betur. Et iterum sicut quod est et quo est. sed talia in
diuinis non differunt. dicit enim Aug. xi. de trinita.
q ideo diuina natura est simplex et nõ est aliud habẽs
et aliud quod habetur sicut in ceteris. Et Boetius in
libro de ebdo. dicit q in solo deo non differt quod
est et quo est. In hac questione erunt duo articuli. In
primo videbitur quomodo tam in deo q̃ in creaturis
se habet abstractum et cõcretum. uel natura et natu
re suppositum. In 2° mouebunť dubitationes. ¶ Quantũ
ad primũ articulũ sciẽdũ q ista q̃stio potest poni sub
multiplici forma. Prima est: an abstractum et concre
tum de se inuicem predicentur. 2ª est: an suppositum
et natura sint idem. 3ª est: an quod quid est sit idem cũ
eo cuius est. Et q̃tum ad utramq̃ formam ponã 3ª cões.
¶ Prima cõ est q in creaturis abstractum et cõcretũ
predicantur de se inuicem in formis generalibus. nõ
autem sic in formis specialibus. Hanc ponit sctũs Tho.
de ueritate. q. 21. arti. 4°. ad 4um. vbi ait. Aliter est in
formis generalibus et aliter in formis specialibus. in
formis enim specialibus non recipitur predicatio cõ
creti de abstracto: ut dicatur q albedo ẽ alba. uel ca
lor est calidus. ut patet etiam per Dionysiũ ca°. 2°. de
diuinis nominibus. Sed i formis generalibus hõ p̃di
catio recipitur: dicimus enim q essentia est ens. et bo
nitas est bona. et unitas est una. Cuius ratio ẽ. q2 qd
primo cadit in apprehensione est ens. vñ oportet q
cuiq3 apprehenso per intellectũ intellectus attribuat
hoc quod est ens. et ideo cum apprehendit essentiam
alicuius dicit illam esse ens. et similiter unãquãq3 for
mam generalem uel specialem. ut bonitas est ens. al
bedo est ens. et sic de alijs. et quia quedam sũt que con
comitanť inseparabiliter rationẽ entis. ut unum bonũ
et hm̃. oportet q de quolibet apprehenso predicenť ea
dem ratione qua ens. vñ dicim° q essentia est una et
bona. Et similiter dicimus q unitas est una et bona. et
ita de bonitate et albedine. et ita de qualibet forma ge
nerali uel speciali. sed album quia est speciale nõ con
comitatur inseparabiliter rationẽ entis. vñ põt appre
hendi forma albedinis sine hoc q attribuatur ei esse
albũ. vñ nõ cogimur dicere q albedo ẽ alba. hec ille
in forma. Consimiliter dicit 2° sen. dis. 27. q. 1. arti. 2°.
in responsione ad p̃mũ. vbi ponit distinctionẽ de no
minibus exprimentibus formas generales et specia
les. ¶ 2ª cõ est q i rebus materialibus differt fm rem
natura et suppositũ nature. Sed anteq̃ veniã ad p
bationem cõnis premittã quid nominis suppositi et na
ture. Quid nois suppositi ostẽdit sctũs Tho. 3° sen. dis
6. q. 1. arti. p°. questiuncula prima. vbi sic ait. Cũ oẽ ingt
particulare habeat respectũ ad cõmunẽ naturã et ad
proprietates potest fm utrãq3 nominari. tam p nomen
prime intentionis q̃ per nomen secũde intentionis. s
cum nomen res nature est nomen prime impositiõis
significãs pticulare p respectũ ad nãm cõmunẽ. hoc
vero nomen suppositum est nomẽ 2e intentionis signi
ficans ipsam habitudinem particularis ad naturam
cõmunem inq̃tum subsistit i ea. particulare vero inq̃
tum exceditur ab ea. Sed quia accidentia cõsequunť
naturam. ideo omne nomen significans particulare
fm respectum ad proprietates. cõsignificat etiam ipsum p
respectum ad naturam cõmunẽ. Hoc autem potest
fieri dupliciter. uel per nomen prime impositionis. et
sic est ypostasis cõmuniter ab omnibus substãtijs. uel
per nomen 2e impositiõis. et sic est indiuiduũ inq̃tum
est indiuisum in se. singulare vero inq̃tum est diuisum
ab alijs. vnde singulare idem est qd diuisum. Est aũt
alia differẽtia attendenda inter ista. quia quedã istorum
rum cõmuniter significãt particulare in quolibet ge
nere. sicut particulare indiuiduũ singulare. quedam
vero particulare tñ in genere substãtie. sicut res natu
re suppositũ psona ypostasis. Quia vero ratio substã
tie est q per se subsistat. inde est q nullũ istorum dicitur
nisi de re cõpleta et subsistenti per se. vñ non dicunť
neq3 de parte neq3 de accidẽte de quib° alia dici pos
sunt que in omnibus generibus inueniũtur. q̃uis eni
hec albedo uel manus dicatur idiuiduũ uel singula
re. non tamen potest dici ypostasis uel suppositũ aut
res nature. hec ille. Item eodẽ arti. q. 2. ad 2um arm. di
cit q suppositum non importat suppositionẽ indigtie
uel potentialitatis. alias psone non dicerenť suppositi
ta diuine nature: sed solum suppositionẽ q̃tum ad
cõitatem inq̃tum natura cõmunis excedit i predica
tione suppositũ actu uel potentia. hec ille. Idem po
nit p̃ma pte. q. 29. arti. p°. et 2°. et. q. 39. arti. p°. et p° sen.
dis. 23. q. 1. arti. p°. Itẽ de potẽtia dei. q. 9. arti. p°. Ex q
bus omnibus habetur q indiuiduũ substantie habet
q̃nq3 quattuor noia. dicitur enĩ suppositũ res nature
subsistentia ypostasis. indiuiduũ enim substãtie fm q
per se existit et non in alio. dicitur subsistẽtia. Illa enĩ
dicim° subsistere que non in alio sed in seipsis existũt.
fm vero q supponiť alicui nature sic diciť res nature
sicut homo dicitur res nature humane. fm vero q sub
ijcitur accidentib° dicitur ypostasis uel substãtia. sup
positum autem dicitur fm q ponitur sub natura cõi
sicut particulare sub specie uel genere. Sic igitur pa
tet quid est suppositum. i. indiuiduũ substantie subsi
stens in genere substantie et in completa specie. nõ enĩ
omne indiuiduũ substantie dicitur suppositum. nam
neq3 anima nec aliqua pars substantie dicitur suppo
situm. quia quodlibet illorum habet naturam unibi
litatis uel nõ est in completa specie. nec etiã talia di
cuntur ypostases uel subsistẽtie uel hm̃. ut patet p̃ma
parte. q. 29. arti. p°. ad 5m. Et. q. 75. arti. 2°. vbi habeť
q anima nõ est quid completum in specie. Quid aũt
significetur nomine nature ostẽdit sanctus Thomas
3. parte. q. 2. arti. p°. Sciendum inquit q nomẽ natu
re a nascendo dictũ est uel sumptum. vnde primo im
positũ est hoc nomẽ ad significandũ generationẽ vi
uentiũ: que natiuitas uel pullulatio diciť. ut dicatur
natura quasi na c tura. deinde translatum est nomẽ
nature ad significandum principiũ hm̃ generationis.

et quia principium generationis in rebus viuentib⁹ est intrinsecum. vlterius deriuatum est nomen nature ad significandum quodlibet principium intrinsecum mot⁹: fm ꝙ phs dicit 2° physicoꝝ ꝙ natura est principium motus in eo in quo est per se et non per accidens. hoc autem principium uel est forma uel materia. vnde natura quandoqꝫ dicitur forma quandoqꝫ vero materia et quia finis generationis naturalis in eo qd generatur est essentia speciei. vocatur etiã natura. et hoc modo Boetius naturam diffinit in libro de duab⁹ naturis dicens: Natura est vnamquãqꝫ rem informans specifica differentia que scꝫ complet diffinitionẽ speciei Sic ergo nũc loquitur de natura fm ꝙ significat essentiam uel qd quid est siue quidditatem speciei. hec ille Eandem ponit distinctionem prima pte. q. 29. arti. p°. ad 4m. Et 3° sen. dis. 5. q. 1. arti. 2°. Et similit 2° sen. dis. 37. q. 1. arti. p°. et multis alijs locis. Istis premissis probatur p° accipiendo nãm vltimo mõ. scꝫ ꝙ in reb⁹ materialibus natura et suppositũ fm rem differãt. Ipse enim scũs Tho. pma parte. q. 3. arti. 3° sic eam pbat dicens. Sciẽdum ꝙ in rebus compositis ex materia et forma necesse ẽ ꝙ differat natura uel essentia et suppositum. quia essentia uel natura comprehendit in se tñ illa que cadunt in diffinitione speciei. sicut humanitas cõprehendit in se ea que cadũt in diffinitiõe hominis: his enim homo est homo. et hoc signt humanitas scꝫ quo homo est homo. sed materia indiuidualis cũ omnibus accidentibus indiuiduantibus ipsam nõ cadunt in diffinitione speciei. non enim in diffinitiõe hominis cadunt he carnes et hec ossa. aut albedo uel nigredo. uel aliquid hꝫ. vñ he carnes et hec ossa et accidentia designantia hanc materiã non includuntur in humanitate. et tamen in eo qui est homo includũtur. vñ illud quod est homo habet i se aliquid quod nõ habet humanitas. et propter hoc nõ totaliter est idem homo et humanitas. sed humanitas significatur ut pars formalis hominis. quia principia diffiniẽtia habẽt se formaliter respectu materie indiuiduantis. hec ille. Idẽ ponit p° sen. dis. 24. q. 1. arti. p°. In cõpositis inquit ex materia et forma essentia non dicit formam tñ sed tñ compositum. et hoc dicitur quidditas uel natura rei. et ideo dicit Boetius in cõmento predicamentorum ꝙ vsia signt compositũ ex materia et forma. non tamẽ ex hac materia determinata determinatis accidentib⁹ substante in qua indiuiduatur forma. quia hꝫ compositum dicit hoc nomẽ sortes. hec autẽ materia determinata est sicut recipiens illam naturam cõmunem. et ideo natura uel essentia dupliciter signatur: scꝫ ut pars quando natura cõmunis sumitur cum precisione cuiuslibet ad naturam pertinentis cõmunẽ. sic eni materia determinata superueniens in compositione singularis demõstrati sicut hoc nomen humanitas. et sic nõ predicatur. nec est genus nec species. sed ea formaliter denominatur homo. aliq̃n autem signatur ut totum fm ꝙ ea que ad naturã cõmunẽ non pertinẽt sine precisione intelliguntur in potentia materia determinata in natura cõmuni. et sic significatur hoc nomine hõ. hec ille Item de potentia dei. q. 9. arti. p°. demonstrauit istam

cõnem in hũc modum. phus inquit in 5° metaphisice dicit substantiã dupliciter dici. Dicitur eni vno mõ substantia ipsum subiectum vltimum quod non predicatur de alio. et hoc est particulare in genere substantie. Alio modo dicitur substantia natura [illegible] huius autẽ distinctionis est ratio. quia inueniunt plura supposita in vna natura cõuenire. sicut plures homines in vna natura hominis. vñ oportuit distingui id quod est vnũ ab alio quod multiplicatur. natura enim e qua significat diffinitio i[n]dicans quid e res. vñ ipsa natura cõmunis essentia uel quidditas dicitur. quicquid ergo est in re ad naturã cõmunẽ sub significatiõe continetur. non aũt quicquid est in substantia particulari est hũi. si eni quicqd est in substantia particulari ad naturam cõmunẽ pertineret. non posset esse distinctio inter substantias particulares eiusdem nature. hoc autem quod e in substantia particulari preter naturã cõmunem e materia indiuidualis q̃ e singularitatis principium et per ons accidentia indiuidualia que materiam [illegible] determinant. comparatur igitur essentia ad substantiam particularẽ ut pars formalis ipsius. ut humanitas ad sortem. et ideo in rebus ex materia et forma compositis essentia nõ est oĩo idem quod suppositum. vñ nõ predicatur de supposito. nõ enim dicitur ꝙ sortes sit sua humanitas. hec ille. Et post pauca. Essentia inquit in substantijs materialibus non est idem cũ eis fm rem neqꝫ penitus diuersum: cũ se habeat ut pars formalis. hec ille. Item in tractatu quem fecit de esse et essentia sic ait. Cum humanitas in suo intellectu includat tñ ea ex quibus homo habet ꝙ est homo. patet ꝙ a significatiõe eius excluditur uel precidit materia designata. et quia pars non predicatur de toto inde ẽ ꝙ humanitas nec de homine nec de sorte predicatur. vñ dicit Auicẽna. Quidditas compositi non est ipsum compositum cuius est quidditas. quamuis etiã ipsa quidditas sit compositũ. sicut humanitas licꝫ sit cõposita non est homo. immo oportet ꝙ sit recepta in aliquo quod est materia designata. hec ille. Secũdo p° est ꝙ in substantijs materialibus differt qd quid est et illud cuius est. Istam ponit scũs Tho. super 7° metaphisice in illo ca°: Dubitauit aũt merito. vbi dicit Aristoteles hec verba. Qd quid erat eẽ et vnũquodqꝫ in quibusdam quidẽ idẽ est ut in primis substãtijs. ut curuitas et curuitati esse idem si prima est. Dico aut primam que nõ dicitur per aliud in alio esse et subiecto ut materia quecũqꝫ vero ut materia aut recepta cum materia nõ idem neqꝫ fm accidens vnum. ut socrates et [illegible] Super quibus verbis dicit sanctus Tho. in lectio[ne] super metaphisicã. Attendẽdum inquit est ꝙ [illegible] sententia quam sup posuerat scꝫ ꝙ qd quid erat esse [et] vnoquoqꝫ cuius est. due hic excipit scꝫ illa que dicuntur per accidens. et substantias materiales. cum superius [non] exceperit nisi illa que dicuntur per accidens. excipit autem non solum illa excludit sed etiam substantias materiales. sicut eni s dictũ ẽ qd quid erat esse [illegible] signt diffinitio. diffinitio aũt nõ assignatur indiuiduis [sed] specieb⁹. et iõ mã indiuidualis q̃ e principium indiuiduationis [illegible] preter qd quid erat esse. impossibile aũt est [illegible] natura

esse speciem nisi in hoc indiuiduo. vnde oportet quod quelibet res nature si habeat materiam que est pars speciei quod est pertinens ad quod quid est quod etiam habeat indiuidualem quod non pertinet ad quod quid est. vnde nulla res nature si materiam habeat est ipsum quod quid est. sed est habens illud. sicut sortes non est humanitas: sed humanitatem habens. si autem esset possibile esse hominem compositum ex corpore et anima quod non esset hic homo compositus ex hoc corpore et ex hac anima: tunc homo esset suum quod quid erat esse quamuis haberet materiam. licet autem homo non sit preter singularia in rerum natura: est tamen in ratione quod pertinet ad logicam consideratione. et ideo superius ubi logice considerauit de quod quid erat esse non excludit substantias materiales quin in illis esset idem quod quid est cum eo cuius est. homo enim communis est idem cum suo quod quid est logice loquendo. nunc autem postquam iam descendit ad principia naturalia que sunt materia et forma ostendit quomodo diuersimode comparantur ad vniuersale et particulare quod subsistit in natura. excipit hoc ab eo quod supra dixerat idem esse quod quid est cum vnoquoque cuius est. substantias materiales in rerum natura existentes. hec ille. Item in questione ca. Utrum autem idem etc. sic dicit sanctus Tho. in fine. Sciendum inquit quod quod quid erat esse est illud quod significat diffinitio: vnde cum diffinitio predicetur de diffinito oportet quod quid est predicari de diffinito. non est igitur quod quid est esse hominis humanitas que de homine non predicatur. sed animal rationale mortale. humanitas enim non videtur querenti quid est homo: sed animal rationale mortale. sed tamen humanitas accipitur ut principium formale eius quod est quod quid erat esse. sic et animalitas accipitur ut principium generis et non ut genus. et rationabilitas ut principium differentie. non autem ut differentia. humanitas autem pro tanto non omnino est idem cum homine. quia importat principia essentialia hominis cum precisione omnium accidentium: est enim humanitas qua homo est homo. nullum autem hominis accidentium est quo homo est homo. vnde omnia accidentia hominis excluduntur a significatione humanitatis. hoc ipsum autem quod est homo est quod habet principia essentialia cui possunt accidentia inesse. vnde licet in significatione hominis non excludantur accidentia hominis. non tamen homo significatur ut aliquid separatum ab accidentibus. et ideo homo significatur ut totum: et humanitas significatur ut pars. si autem est aliqua res in qua non sit aliquod accidens ibi necesse est quod nihil differat abstractum a concreto ut maxime patet in deo. hec ille. Si autem dicatur quod istud dictum 2m contradicit primo. Primo enim dixerat quod in rebus materialibus quod quid est differt ab eo cuius est. hic autem dicit quod predicatur de illo: que videntur repugnare. Dicendum quod primo loquebatur de quod quid est prout sumitur cum precisione omnium extraneorum. hic autem loquitur de quod quid est sumpto sine precisione et sine inclusione actuali licet cum implicita. vnde sanctus Tho. in tractatu de esse et essentia sic ait. Essentia hominis significat hoc nomen homo et hoc nomen humanitas sed diuersimode. quia hoc nomen homo significat eam ut totum inquantum scilicet non precindit designationem materie sed implicite continet eam et indistincte sicut genus continet differentiam. et ideo hoc nomen homo predicatur de indiuiduis. sed hoc nomen humanitas significat eam ut partem. quia non continet in significatione sua nisi illud quod est hominis inquantum est homo. et prescindit omnem designationem. vnde de indiuiduis non predicatur. et propter hoc etiam nomen essentie quandoque inuenitur predicatum de re. dicimus enim sortem esse quandam essentiam et quandoque negatum: sicut dicimus quod essentia sortis non est sortes. hec ille. ¶ 4a conclusio est quod in substantiis spiritualibus creatis cuiusmodi sunt angeli. abstractum non predicatur de concreto: nec suppositum est omnino idem secundum rem quod sua essentia uel natura. Hanc ponit sanctus Tho. in quolibet 2o q. 2 arti. 2o ad primum vbi dicit sic. Non solum in compositis ex materia et forma inuenitur aliquod accidens preter essentiam speciei. sed etiam in substantiis spiritualibus que non componuntur ex materia et forma. et ideo in vtrisque suppositum est omnino idem quod natura: hoc tamen est aliter et aliter in vtrisque. dupliciter enim aliquid accipitur ut accidens preter rationem speciei. vno modo quia non cadit in diffinitione significante essentiam rei. sed tamen est designatiuum uel determinatiuum alicuius essentialium principiorum. sicut rationale accidit animali utpote preter diffinitionem eius existens. et tamen est determinatiuum essentie animalis vnde fit essentiale homini et de ratione eius existens. alio modo accidit alicui aliquid. quia nec in eius diffinitione ponitur. nec est determinatiuum alicuius essentialium principiorum sicut albedo accidit homini. His igitur que sunt composita ex materia et forma accidit aliquid preter rationem speciei existens vtroque modo. cum enim de ratione humane speciei sit quod componatur ex anima et corpore determinatio corporis et anime est preter rationem speciei. et accidit homini inquantum est homo quod componatur et quod sit ex hac anima et hoc corpore. sed hoc conuenit per se huic homini de cuius ratione esset si diffiniretur quod esset ex hac anima et hoc corpore: sicut de ratione hominis communis est quod sit ex anima et corpore. Accidunt etiam compositis ex materia et forma preter rationem speciei multa alia que non sunt determinatiua essentialium principiorum. Substantiis vero immaterialibus creatis accidunt quedam preter rationem speciei que non sunt determinatiua essentialium principiorum. quia ipsum esse angeli est preter eius essentiam seu naturam. et alia quedam ei accidunt que omnia pertinent ad suppositum: non autem ad naturam. non tamen accidit eis aliquid determinatiuum esse speciei. quia ipsa natura speciei non indiuiduatur per materiam sed per seipsam ex hoc quod talis forma non est nata recipi in aliqua materia. vnde per seipsam est multiplicabilis non predicabilis de pluribus. sed quia non est suum esse accidit ei aliquid preter rationem speciei scilicet ipsum esse et alia que accidunt supposito et non nature. propter quod suppositum non est in eis omnino idem quod natura. hec ille. ¶ 5a conclusio est quod in solo deo non differt suppositum et natura abstractum et concretum. Istam ponit sanctus Tho. eodem quolibet et eodem arti. dicens. Cuicumque potest accidere aliquid quod non sit de ratione nature sue. in eo differt res et quod quid est siue suppositum et natura. Nam in significatione nature solum includitur illud quod est de ratione speciei. suppositum autem non solum habet ea que ad rationem speciei pertinent. sed etiam alia que ei accidunt et ideo suppositum signatur ut totum. natura autem seu quidditas ut pars formalis. In solo autem deo non inuenitur aliquod

accñs preter eius essentiam qr suũ eẽ est sua eẽntia ꝛ ideo in deo idẽ est suppositũ ꝛ natura. hec ille. Itẽ in 3ª pte. q. 2. arti. 2º. in rebus inquit subsistentibꝰ in quibꝰ aliqd ↄtingit inueniri quod non ptinet ad rationem speciei scꝫ accñs ꝛ pncipia indiuiduantia. in talibꝰ ∫m rẽ differt suppositũ ꝛ natura nõ qũasi aliqua oĩo sepata. sed qr in supposito includit nã speciei ꝛ superadditur quedã alia q̃ sunt pret rationem speciei. vnde suppositũ significat ut totũ hñs naturam sicut ptẽ formalẽ ꝛ pfectiuã suam. ꝛ ꝓpter hoc in talibꝰ non pdicat nã de supposito. non eni dicimꝰ φ hic homo sit sua humanitas. si qua ꝟo res est in q̃ nihil ẽ oĩo preter rõnem speciei uel nature sue sicut est in deo. ibi nõ ẽ aliud ∫m rem suppositũ ꝛ natura sed solũ ∫m rõnem intelligendi. qr nã dicit ∫m φ est essentia q̃dam. eadẽ ꝟo dicit suppositũ ∫m φ ẽ subsistens. hec ille. Itẽ pma pte. q. 4o. arti. 3. ad primũ dicit. Cõsiderandũ inquit ẽ φ preter diuinã simplicitatẽ cõsideratur duplex realis idẽptitas in diuinis eorũ que differũt in creatis. cũ eni diuina simplicitas excludat cõpositionẽ forme ꝛ materie sequit φ in diuinis idẽ est abstractũ ꝛ cõcretũ ut diuinitas ꝛ deus. qr ꝟo diuina simplicitas excludit cõpositionẽ subiecti ꝛ accñtis. sequit φ quicquid attribuit deo est eius eẽntia: ꝛ ꝓpter h̃ sapia ꝛ virtus sũt idem in deo. qr ambo sũt diuina essentia. hec ille. Et in hoc primꝰ articulus terminatur ꝛc.

Quantũ ad secundum articulum mouenda sũt dubia 3 conclusiones. Cõtra 2ᵃᵐ arguit Heraldus de carmelo in sũma sua sic. Spẽs de gñe sube predicat in pmo mõ dicendi p se de indiuiduo ut hõ de h̃ hoĩe. qđ non esset si indiuiduũ includeret accidentia. suba eni non pdicat de accidẽte etiã sũpto ↄcretiue in pmo mõ dicẽdi p se. ḡ hic homo nõ includit in sua significatione accñã. ℂ 2º. dicit istũ modũ dicẽdi eẽ insufficiẽtẽ. qr licꝫ 3 quoq̃ mõ declaret φ hic homo nõ est humanitas ↄsiderata in specie: non tñ declarat q̃re hic homo non est hec humanitas. qr hec humanitas nõ minꝰ videt includere hãc materiã ꝛ has characteres q̃ꝫ h̃ homo. ꝛ tñ h̃ eet necessariũ declarare. qr cõclusio ꝓbanda non ẽ de habitudine alicuiꝰ cois ad indiuiduũ. sꝫ de habitudine indiuidui uel singularis cõcreti ad suũ abstractũ. deus eni est substãtia singularis ꝛ simili sua essentia uel qdditas. ℂ 3º. ↄtra eandẽ arguit Aureolus. Diffinitio eni includit i se pdicatã essentialia q̃ predicat in pmo mõ p se. ut dicit phs. 7º. metaphisice. sꝫ abstracto repugnat pdicari p se pmo modo. non eni ẽ ista p se sortes ẽ humanitas: ul' sortes ẽ rõnabilitas aut aĩalitas. ḡ abstractũ sub rõne q̃ abstractũ non importat principia diffiniẽtia. cuiꝰ oppositũ 3 ponit. ℂ 4º. arguit sic. Principia diffiniẽtia rñdent ad questionẽ factã p qd de diffinito. sunt eni partes qđ quid ẽ ut dicit 7º. metaphisice. sed nomen abstractũ non rñdetur ad interrogationẽ factã per quid. Interrogato enim qd est sortes: nõ rñdet aĩalitas. ḡ idẽ qđ prius. ℂ 5º. ad idem. Diffinitio ꝛ diffinitũ idẽ important. 7º. metaphisice. sed concretũ est quoddã diffinitũ ꝛ non abstractũ. non ḡ pncipia diffiniẽtia important p abstractũ puta p humanitatẽ. sed magis p hoiem ꝛ alia ↄcreta. ℂ 6º. Nullũ ens per accñs habet diffinitionẽ. sed homo in ↄcreto dictus includit accñs includit implicite aut explicite cuiꝰ oppositũ ponit 3. ℂ 7º. Diffinitio ꝛ diffinitũ idem significant. diffinitio nullũ accñs includit ut patet. 7º metaphisice. nõ ḡ ↄcretũ includit aliqđ accidẽs. ℂ 8º. Item ↄceptũ specificũ nõ claudit aliqđ accñs indiuiduale. sed homo iportat ↄceptũ specificũ. nõ igit hõ homo ad humanitatẽ addit accñs indiuiduale. ℂ 9º. Si ↄcretũ puta homo uel sortes addit accñã ad abstractũ. aut includit illa intrinsece tanq̃ ingrediẽtia eius cõstitutionẽ. aut includit illa extrinsece tanq̃ ↄnotata. Si deꝫ primũ. tũc homo ul' sortes erit ens per accñs in nullo pdicamẽto existẽs. si deꝫ 2ᵐ. tũc illa ↄnotatio nõ ipediet predicationẽ hũanitatis de hoĩe nec de sorte. qđ patet. tũ qr voluntas ꝛ intellectus in diuinis alia ꝛ alia cõnotãt ut dicit magister. deꝰ eni intelligit mala q̃ tñ non vult. ꝛ tñ intellectꝰ diuinꝰ ẽ volũtas diuina. Sic a simili. si homo ꝛ humanitas nõ differũt in eẽntiali sigto. sꝫ qr hõ accñã cõnotat nõ ex hoc tolleret mutua pdicatio. tũ qr pdicatio non ipedit p aliqd nõ faciẽs diuersitatẽ inter subiectũ ꝛ predicatũ sub illa rõne qua vnũ enũciat de alio. sed cõnotatũ si nõ igrediat intrinsece rationem hominis non tollit idemptitatem. nec facit diuersitatem hoĩs ad humanitatem: nec ecõtra. igit nõ apparet ex hoc quin de se inuicẽ possint mutuo predicari. ℂ 10. Si homo nõ predicat de humanitate aut ecõtra. h̃ erit quia humanitas nõ dicit totum hominem. sꝫ homo addit aliqd ad ipsam. hoc autẽ impedire non põt ꝓ eo φ nihil addit. nã substantiam non addit nec accñs. quia si accñs tunc diceret ens per accñs ꝛ nõ esset p se in pdicamento. Si aũt substantiam. tũc in homine essent due specifice nature puta humanitas. ꝛ illa quã adderet homo. relinquitur igit φ nihil addit: ꝛ per ↄñs φ humanitas vere pdicetur de hoĩe. ℂ 11º. arguit sic. 3º. sen. Nã humanitas in christo habet oĩa accñã que haberet si deponeretur: ꝛ tñ deposita esset suppositũ. assũpta ꝟo nõ est suppositũ. vnde ∫m istũ modũ dicendi non apparet φ verbũ assũpserit tñ naturã si natura dicit rõnẽ specificã sine accidẽtibꝰ. Si dicat φ nõ assũpsit naturam cũ esse actualis existẽtie. h̃ nõ valet. nam eẽ existentie indifferens est ad pseitatem ꝛ nõ pseitatem. nã esse existentie ꝛ eẽntia idem sunt ∫m rem: ꝛ ideo sicut eẽntia quedã est in alio: ꝛ quedã p se ita ꝛ existentia. vnde substãtia existit p se. accñs vero habet esse in alio. nõ igitur eẽ existentie est illud qđ facit rem habere pseitatem tertij modi. aliogn omne habẽs eẽ haberet eẽ per se ꝛ vltra. igit suppositum non addit vltra eẽntiam eẽ existentie. quia h̃ ponitur tũ dicit ens solitariũ habens pseitatem tertij modi. ℂ 12º. arguit idem. Nam si suppositũ sic adderet ad naturam. tunc illud esset ens per accñs: ꝛ per ↄñs non esset pma substãtia nec eẽt in genere substantie

de necessitate de eo. vñ illa non esset per se sortes est animal rõnale mortale. sicut nec illa: sortes alb⁹ est animal rõnale. ¶ Cõtra 3ᵃᵐ õnem arguit sic Heraldus de carmelo vbi s̃. primo. quia ista opinio cõuenie de carmelo vbi s̃. primo. quia ista opinio cõuenie allegat p̃hm. 7ᵒ metaphisice. Non enim est mens eius q̃ ea que in se habẽt aliqđ accñs nõ sint idẽ cum sua quidditate. sʒ est intẽtio eius q̃ dicta per se sint idẽ sua quidditate ut manifeste patet in substantiis. vñ dicit ibidem. q̃ singulare non videt̃ eẽ aliud a sui substantia. et qđ quid erat eẽ dicitur de singulari substantia. Et infra dicit q̃ nihil prohibet esse q̃dã statim quid erat esse si q̃de substantia erat quid erat esse. In dictis ṽo fm accñs non est idem. sed dicta fm accidẽs vocat aggregata ex subiecto et accñte q̃ in. 5ᵒ dixerat eẽ entia per accñs: et vnũ per accñs. non aũt substãtias que in se habent aliquod accñs. ipse enim sunt per se entia si accipiantur seorsũ ab intellectu sine accñte. cum ṽo fingitur et accipit̃ aggregatum ex subiecto et accñte tunc solum est ens per accñs et dictum per accñs, put p̃hus loquitur ibidem. et q̃ hec sit intentio p̃hi patet ex textu expresse et ex cõmentatore et oĩb⁹ expositorib⁹. ¶ 2ᵒ arguit Scotus in questionib⁹ sup 7ᵐ metaphisice vbi intendit pbare: q̃ in oĩbus habẽtibus simpliciter quod quid est idem ẽ qđ quid ẽ cum eo cuius ẽ. Arguit igit̃ sic. q̃ si quod quid ẽ eẽt aliud ab eo cuius est tunc nõ esset verum qđ dicit p̃hs sʒ q̃ singulum nõ est aliud a sui sub̃a. hoc eñi dicit p̃hs 7ᵒ metaphisice. ¶ 3ᵒ arguit. quia si sic tunc nihil esset formaliter scitũ uel ens. oñs est falsum. tenet oñia. q̃ vnũquodq̃ est scitum uel ens per intrinsecũ sibi: et h̃ est qđ quid est. ¶ 4ᵒ arguit. quia si sic idẽ esset seipsũ et non esset, pbatio. q̃ bonũ est bonũ per naturam boni. sed si natura uel qđ quid est boni sit sepatum iã nõ est bonum. ¶ 5ᵒ arguit. q̃ si sic esset p̃cessus in infinitũ. q̃ querit̃ de illo sepato qđ quid est vtrũ habeat qđ q̃d est uel non. et tenet argumẽtũ si ponat̃ alia res. Istas autẽ quattuor rõnes dicit esse p̃hi. ¶ 6ᵒ arguit. quia veritas in itellectu cõponẽte causat̃ ex veritate in re et idẽptitate. et prior ẽ naturaliter illa idẽptitas q̃ ista veritas. si ergo hec est vera homo ẽ homo prior ẽ idẽptitas in re: sʒ idem significat homo et quod q̃d ẽ suũ. ergo homo et suũ quod quid est idẽ sũt. ¶ Cõtra 4ᵃᵐ õnem arguit sic Aureolus p̃ sen. pbãdo q̃ suppositum non plus includat esse in substãtiis immaterialib⁹ aut aliis q̃ natura. nec cõcretũ plus q̃ abstractum. primo sic. Illud quod põt recipi sub non esse non includit in sui rõne esse. sed cõcretum cõe uel singulare est h̃mõi. formãs enim hãc ppositionẽ: homo nõ est. attribuit cõcreto non eẽ. et similiter formãs istam: h̃ angelus nõ est. ẽ falsum q̃ suppositũ angelicum includat eẽ plus q̃ natura specifica. ¶ 2ᵒ sic. Illud qđ est indifferens ad esse et non esse nõ includit esse. sʒ possumus loqui et disputare de rosa et aliis cõcretis et similiter de quolibet supposito angelico vel materiali inquirendo vtrum sint et per dicẽs sub indifferẽtia ad esse et non esse. ergo nec concretum nec suppositum angelicũ aut materiale claudit in suo conceptu esse.

Ad primum contra 2ᵃᵐ õnem dicit̃ cõcedendo maiorẽ. sʒ h⁹ negatur. cuius cã est. q̃a natura designata cũ precisione et exclusione accñtium quomodo significat̃ p hoc nomẽ humanitas non ẽ gen⁹ nec species vñ scũs Tho. in tractatu de eẽ et essentia sic ait. Impossibile ẽ q̃ rõ vlis scʒ generis uel speciei cõueniat eẽntie fm q̃ per modũ ptis significat̃: ut noĩe humanitatis uel aĩalitatis. et iõ dicit Auicẽna q̃ rõnalitas non est dĩa: sed differẽtie pncipium. et eadẽ rõne humanitas nõ est species. nec aĩalitas genus. similiter etiam nõ potest dici q̃ ratio generis uel speciei cõueniat essentie fm q̃ est res quedã existẽs extra singularia ut platonici ponebãt. q̃ sic genus et species nõ predicarent̃ de indiuiduo. non eñi põt dici q̃ sortes sit hoc qđ ab eo separatũ est. nec iterũ illud sepatum pficeret ad cognitionem singularis h̃mõi. et ideo relinquitur q̃ rõ generis uel speciei cõueniat eẽntie fm q̃ significat̃ per modũ totius. ut noĩe hominis uel aĩalis, put implicite et indistincte cõtinet totum qđ ẽ in indiuiduo. hec ille. Ex quo patet q̃ licʒ indiuiduũ mãle puta sortes includat accñã. nihilomin⁹ tamẽ species de illo predicatur. q̃ species includit similiter accñã iplicite. fm eñi q̃ dicit scũs Tho. 9. q̃libet. q. 2. arti. p̃. ad p̃mũ. Homo dicit h̃ñs humanitatem uel subsistẽs in humanitate sine precisione quorumcunq̃ aliorũ superuenientiũ essentialib⁹ principiis speciei. quia p hoc q̃ dico habẽs humanitatem non prescindit̃ quin habeat colorem et quãtitatem et alia h̃mõi. hec ille. Hoc aũt est implicite et potẽtialiter accñã continere. et est similis modus continendi quo genus cõtinet implicite differentias que sibi quodãmodo accidunt. vnde scũs Tho. in tractatu s̃. nominato dicit. Sicut illud quod ẽ genus, put predicabat̃ de specie implicabat in sua significatiõe q̃uis indefinite totum qđ determinate ẽ in specie ita etiã illud quod ẽ species fm q̃ predicat̃ de indiuiduo oportet q̃ significet totum illud qđ est eẽntialiter in indiuiduo scʒ indistincte. et h̃ modo essentia speciei significatur noĩe hominis. vnde homo de sorte p̃dicatur. hec ille. ¶ Ad 2ᵐ dicitur q̃ hic modus non est insufficiẽs. nec solum declarat quõ se habẽt hic homo et humanitas. imo quomodo se habẽt hic homo et hec humanitas. si dicta scĩ Tho. per longum videãtur. declarat enim quomodo sortes ẽ nõ hũanitas. et similiter patet ex dictis ei⁹ q̃ sortes nõ est hec humanitas sua. q̃ eñi hec fuerit mens scĩ Tho. patet. quia fm eum aliud requirit̃ ad hoc q̃ humanitas sit hec et indiuidua. et aliud ad h̃ q̃ aliquid sit suppositũ quomodo sortes ẽ suppositum. vñ quolibet. 9. vbi s̃. dicit. ipsam naturam humanam in christo nihil phibet dicere eẽ quoddã indiuiduũ aut singulare uel particulare. et similiter quelibet pars humane nature ut manus pedes et ossa quorũ quodlibet est quoddam indiuiduũ nõ tamen q̃ de toto p̃dicetur. quia nullum eorũ est indiuiduũ per se subsistẽs. Ibidẽ etiam dicit q̃ humana natura licʒ sit hec et indiuidua: nõ tamen ẽ suppositum. quia non subsistit sʒ est in alio. dico ẽ q̃ cum sortes habeat humanitatem

indiuiduatam. ⁊ ulterius aliqua alia que nec sunt de ratione humanitatis. nec faciunt ad indiuiduationē eius ꝙ sortes nō est hec illa humanitas sicut nec humanitas cōmunis. hec enim humanitas ē indiuiduū: non tamē est suppositum: quia non dicit totum quod est in sorte. licȝ Michaelis natura sit hec ⁊ indiuidua per seipsam: non tamen est hic Michael. imo differt aliqualiter ut prius quarta ꝯ declarauit. ℭ Ad 3^m dicitur ꝙ principia diffinientia possūt dupliciter significari uel per modū partis. uel per modū totius. pmo significata nō pdicanī de hūte qd significatꝰ p modū totiꝰ ⁊ illo mō pdicata essentialia ul' pncipia diffinētia importanī p nomē abstractū cuiusmodi est humanitas. possunt nihilominꝰ significari in cōcreto per modum totius sicut p hoc nomen homo ⁊ isto mō predicātur de sorte. ⁊ hoc superiꝰ extitit declaratū. ℭ Ad 4^m et ad 5^m patet solutio per idem. conceditur enim ad 4^m ꝙ pncipia diffinientia rūdenī ad questionē factam per quid cū designātur p modum totiꝰ non designata per modū partis. ℭ Et ad 5^m dicit ꝙ licȝ abstractū non diffiniaī. hoc non concludit quin idem importeī per diffinitionem quod per abstractū. sed aliter ⁊ aliter sicut a simili: humanitas nō dicitur species sȝ homo. Quomodo aūt hūanitas sit pars formalis indiuidui ostendit scūs Tho. dicens in prefato tractatu. Quia inquit designatio speciei respectu generis est per formam. designatio aūt indiuidui respectu speciei est per materiam: ideo oportet ut illud unde nomē generis sumitur cum precisione forme determinate speciem perficiētis significet partem materialem totius: sicut corpus est pars materialis hominis. nomen aūt significans illud unde natura sumiī speciei cum precisione materie designate significat partem formalē: ⁊ ideo humanitas sigtur ut forma quedam addita partibꝰ essentialibus scȝ forme ⁊ materie. sicut forma domus superadditur partibus eius integralibus: sed magis est forma que est totū scilicȝ formam complectens ⁊ materiam. tñ cum precisiōe eorū per que materia nata est designari. hec ille. Et quia inquit ibidem: pars nō predicatur de toto. inde est ꝙ humanitas nec de homine nec de sorte pdicaī sicut enim ipse ibidem ponit: sicut res cōstituta ex aliquibus non recipit predicationem earum rerum ex quibus constituitur: ita nec intellectus recipit predicationem eorum intellectuū ex quibus constituitur. Ipso enī attestāte 2º quolibet. q. 2. arti. Si natura dicitur constituere suppositum etiam in cōpositis ex materia ⁊ forma. non ideo diciī ꝙ natura sit una res: ⁊ suppositum sit alia res. hoc enī esset fm opinionem ponētum ꝙ natura speciei sit forma tm̄ que cōstituit suppositum sicut totum. sed quia fm modum significandi natura sigtur ut pars. suppositum vero sicut totum. natura ut constituens. suppositū ut constitutum. hec ille. Ex quo manifeste patet ꝙ non fuit mens eiꝰ ꝙ suppositū puta sortes uel homo sit quoddam totū integrale uel essentiale intrinsece compositum ex humanitate sicut ex una parte integrali uel essentiali ⁊ ex accidentibus designantibus materiā sicut ex alia parte sui integrali uel essentiali [illegible] tñ ꝙ ipsamet res que est humanitas ut non [illegible] sed precisa ab omni quod est de ratione eius est [illegible] positum uel sortes ut est sigta ⁊ subsistens. [illegible] illa res modo opposito significaī in abstracto ⁊ [illegible] creto preserium suppositaliut nomine sortis. io [illegible] illorum alterius predicationem nō recipit. quia sortes significat illam naturā cum multorum [illegible] inclusiōe. humanitas autem cum eorum precisione. ⁊ hunc sensum innuit ipse in pfato quolibet. q. 2. ar. [illegible] ad pmū. Aliquando inquit ex his que simul iunguntur relinquitur aliqua res tertia sicut ex anima ⁊ corpore cōstituitur humanitas qua homo est homo. unde homo componitur ex anima ⁊ carne. aliqñ autem ex his que simul iunguntur non resultat aliqua tertia res. sed resultat quedam ratio composita sicut ratio hominis albi resoluitur in rationem hominis ⁊ in rationem albi. ⁊ in talibus aliquid componitur ex se ipso ⁊ ex alio sicut album componitur ex eo quod est album ⁊ ex albedine. hec ille. Ita in proposito suppositum puta sortes dicitur componi ex natura humana ⁊ ex accidentibus non ꝙ sit tertia res ex substantia ⁊ accidente resultans. sed quia in sua significatione includit naturam ⁊ accidētia illam determinātia ⁊ ita sortes est vera substantia accidentibus coniuncta utrūqꝫ in sua significatione includens. ⁊ ideo differt ab humanitate. quia icludit aliam rem ab ea nō tanqꝫ partem intrinsecam: sed tanqꝫ determinatiuā suarum essentialium partium puta materie ⁊ consequenter forme. Istam patet esse mentem Auicenne 5º metaphisice caº pº. Humanitas inquit non est humanitas alicuius nisi propter accñā que sunt in ipsa quoniam nunqꝫ inuenitur sine accidentibus ⁊ tunc non accipitur fm hoc quod est humanitas tm̄. postqꝫ autem humanitas platonis non ē sua nisi propter accidentia. tunc hec accidentia habent actiones in indiuiduo platonis eo ꝙ ipsum compositum ē ex humanitate ⁊ accidentibus que comitantur tanqꝫ partes eius. hec ille. Item caº 2º. ostendens differentiam inter uniuersale ⁊ totum. sic ait. Natura totius nō fiet pars suarum partium ullo modo. Natura vero uniuersalis pars est nature suorum particularium. quoniam he partes aut sunt species que constituuntur a natura duum uniuersalium scilicȝ generis ⁊ differētie. aut sunt indiuidua que constituuntur ex natura omnium uniuersalium ⁊ ex natura accidentium [illegible] vestiunt ea cum materia. hec Auicenna. Ista [illegible] intelligo modo predicto scilicȝ ꝙ sortes componitur ex humanitate ⁊ accidentibus non quasi tertium [illegible] illis intrinsece constitutum. sed illo modo quo [illegible] componitur ex se ⁊ ex alio. ℭ Ad 6^m dicit ꝙ [illegible] tes nec homo est ens p accns. ens enī p accns [illegible] diffiniī nec intrat predicamētū dicit illud qd [illegible] sece constituitur ex duobus quorum unū accns [illegible] ter: uel ambo alicui tertio ut cōpositum ex [illegible] anima uel compositum ex grāmatica ⁊ logica. [illegible] non dicitur ens per accidens illud quod in sua significatiōe includit duas naturas uel aliqua [illegible]

ram vni⁹ accidit alteri. Primo mō sortes non inclu‑
dit accidentia. nec similiter homo. sed 2º modo. vnde
sicut christus non dicit ens per accidens ⁊ tamen in‑
cludit in sua significatiōe naturam diuinam ⁊ huma‑
nam sm̄ sanctos: cuius causa est. q: non includit eas
velut partes sui. ita nec hic homo dicit ens per acci‑
dens licȝ includat accidentia tanꝗ̄ designantia sui
partes essentiales. vnde cōmentator 7º metaphisice
cōmento. 41. Non est remotum ut aliquid in predi‑
camento qualitatis accipiatur in diffinitione eius
quod est in predicamento substantie. ¶ Ad 7ᵐ dicit̄
ꝙ diffinitio ⁊ diffinitum idem significant explicite ⁊
in actu. sed nihil obstat diffinitum aliquid significare
implicite quod sua diffinitio nec implicite nec expli‑
cite significat. sed abstractum bene significat omni‑
no idem quod diffinitio concreti. vnde scūs Tho. su‑
per illud Boetij de ebdo. Diuersum ē esse ⁊ qd̄ est. sic
ait. Considerandum inquit ꝙ ⁊c̄. quodlibet abstra‑
ctum hoc habet veritatem ꝙ non habet in se aliquid
extraneum quod scilicȝ sit preter essentiam suam. si‑
cut humanitas ⁊ albedo ⁊ quecunqȝ hoc modo dicū‑
tur. Cuius ratio est: quia humanitas ut quo aliquid
est homo: ⁊ albedo ut quo aliquid est album. non est
autem homo per aliquid formaliter loquendo nisi p
illud quod ad rationem hominis pertinet. ⁊ similiter
non est aliquid album formaliter loquendo nisi per
illud quod pertinet ad rationē albi. ⁊ ideo hm̄ abstra‑
cta nihil alienum in se habere possunt. Aliter autem
se habet in his que significantur in concreto. nam ho‑
mo sigt̄ur ut quod habet humanitatem. ⁊ album ut
quod habet albedinem. ex hoc autem ꝙ homo habet
humanitatem ⁊ album habet albedinem. non prohi‑
bentur habere aliquid aliud quod non pertinet ad
rationem horum nisi solum ꝙ est oppositū his. ⁊ ideo
homo et album possunt aliud habere ꝗ̄ humanita‑
tem uel albedinem. ⁊ hec ē ratio quare albedo ⁊ hu‑
manitas significantur per modum partis ⁊ non pre‑
dicantur de concretis sicut nec aliqua pars de suo
toto. hec ille. Ex quibus patet ꝙ concreta implicite
significant aliquid qd̄ non significat diffinitio inꝗ̄tū
scilicȝ significant diffinitionem sine alicuius extranei
precisione non oppositi. hoc enim est significare ī po‑
tētia ⁊ implicite. ¶ Ad 8ᵐ dicitur eodem modo sicut
ad 7ᵐ. ¶ Ad 9ᵐ dr̄ ꝙ sortes īportat de p̄ncipali signi‑
ficato nō solum ea que sunt de ratione hominis. imo
ea per que est hic homo que sunt extra rationem ho‑
minis ⁊ accidentia tali essentie uel nature. vnde scūs
Tho. in tractatu de esse ⁊ essentia sic ait. Sciendum
ꝙ materia non quolibet modo accepta est indiui‑
duationis principium. sed solum materia signata. ⁊
dico materia signata que sub determinatis dimen‑
sionib⁹ consideratur. hec autem materia in diffinitio‑
ne hominis inꝗ̄tum est homo non ponitur: sed pone‑
retur in diffinitione sortis si sortes diffinitionem ha‑
beret. In diffinitione autem hominis nō ponit̄ mā si‑
gnata. non enim in diffinitione hominis ponitur hoc
os ⁊ hec caro. sed os ⁊ caro absolute que sunt mate‑
ria hominis non signata. Sic ergo patet ꝙ essen‑
tia hominis ⁊ essentia sortis non differunt nisi penes
sigtum ⁊ nō sigtum. hec ille. Idem ponit 2º quolibet
q. 2. arti. 2º. vbi supra recitatum fuit. scilicet ꝙ sicut
rationale accidit animali. sed essentiale est homini: sic
determinatio corporis ⁊ anime accidit homini: ⁊ est
preter rationem eius. sed conuenit per se huic homi‑
ni de cuius ratione esset si diffiniretur ꝙ esset ex hac
materia ⁊ hoc corpore. Iterū p̄ sen. dis. 34. q. 1. arti. p̄.
dicit ꝙ in creatis aliud est esse ꝗ̄ ipostasis uel sup‑
positum. quia addit supra naturam determinationē
materie: uel aliquid quod loco materie se habet per
quod natura inducitur ⁊ determinetur ad hoc sin‑
gulare. hec ille. Ex quibus patet ꝙ cōcretum singu‑
lare puta sortes in sua principali significatione inclu‑
dit accidentia. cōcretum autem cōmune puta homo
includit illa implicite modo predicto: ⁊ non in actu si‑
cut suppositum indiuiduale. nec tamen sequitur ꝙ
sit ens per accidens. quia non includit ea ut intrinse‑
ca sue nature: sed ut determinatiua suarum partiū
essentialium ita ꝙ significat ea quasi connotādo in‑
ꝗ̄tum suppositum pro materia subiecta ⁊ preter hoc
significat accidentia: ⁊ significat subiectum in recto
⁊ accidentia in obliquo. sortes enim dicit naturam
designatam talibus indiuidualibus in eis subsisten‑
tem. Nec valent argumēta contra hoc per arguen‑
tem inducta. Non quidem primū. quia non est simile
de diuina volūtate ⁊ intellectu. quia quicquid sit de
cōnotatione illorum. tamē in proposito est talis mo‑
dus ɔnotādi: ꝙ suppositū materiale inꝗ̄tum hm̄ exi‑
git aliquā rem ad sui existētiam quam non exigit na‑
tura. secus autem est de intellectu ⁊ voluntate in di‑
uinis. Nec similiter valet 2ᵐ. quia hoc falsū ē. accidē‑
tia enim faciunt diuersitatem inter suppositum ⁊ na‑
turam. quia licȝ non plus sint partes hui⁹ ꝗ̄ illius: ta‑
men illa excluduntur a significatiōe nature: ⁊ inclu‑
duntur in significatiōe suppositi. ⁊ propter istum di‑
uersum: imo oppositum modum significādi non ad‑
mittitur predicatio mutua suppositi ⁊ nature. ¶ Ad
xᵐ dicitur ꝙ causa quare homo non predicatur de
humanitate nec econtra sepe dicta ē. quia scilicȝ hu‑
manitas significat opposito modo illud quod signifi‑
cat homo. humanitas quidem per modum partis. hō
autem p modum totius. hūanitas cū p̄cisione actiᵐ
ipsi nature. homo autē sine precisione. imo cū inclusi‑
one aptitudinali ul' implicita. ita ꝙ licȝ inclusio uel p̄‑
cisio non sit de ratione alicuius illorum: tamē sequit̄
modum quo significatur hoc uel illud ut superi⁹ dif‑
fuse declaratur. Dicitur ergo ad formam argumenti
ꝙ homo addit ad humanitatem accidentia non qui‑
dem actu uel explicite. sed potentialiter ⁊ implicite
tali modo qui impedit predicationē vni⁹ de alio ⁊ nō
inducit ens per accidens in abstracto uel concreto.
¶ Ad xiᵐ dicitur ꝙ argumentum procedit ex falso
intellectu. nam licȝ scūs Tho. dicat ꝙ in materia lib⁹
suppositum addit supra naturam accidentia: non tā
dicit ꝙ solum hoc addat. sm̄ enim ꝙ ipse dicit prima

parte.q.29.arti.2º suppositum semper subsistit. Ista enim quattuor suppositum res nature subsistentia ypostasis idem sunt ſm rem licȝ differāt ratione. Dicit enim sic ſm phm. 5º metaphisice. Substantia dicitur dupliciter. Uno modo dicitur substātia ipsa quiditas rei quam significat diffinitio. ſm ꝙ dicimus ꝙ diffinitio significat substantiā rei. quā quidē substantiam greci vsiam vocant quam nos essentiam dicere possumus. Alio modo dicitur substantia subiectū uel suppositum quod subsistit in genere substantie. ⁊ hoc quidē cōmuniter accipiēdo nominari potest nomine significāte intētionem. ⁊ sic dicitur suppositū. nominatur etiam tribus nominibus rez: que sūt res nature subsistentia ⁊ ypostasis. sed ſm triplicē ↄsiderationem substātie sic dicte. ſm enim ꝙ per se existit ⁊ non in alio vocatur subsistentia. illa enim subsistere dicimus que non in alio sed in seipsis existunt. ſm vo ꝙ supponitur alicui nature cōmuni sic dicitur res nature: sicut homo est res nature humane. ſm vero ꝙ supponitur accidentibus dicitur ypostasis ul' substātia. hec ille. Et articulo precedenti scilicȝ primo in responsione ad 5m sic ait. Anima est pars humane speciei: ⁊ ideo licȝ sit separata. quia tamē retinet naturā vnibilitatis non potest dici substantia indiuidua que est ypostasis. uel substantia prima sicut nec man9 nec quecūqȝ alia pars hominis. hec ille. Ex quibus patet ꝙ ſm mentem eius suppositum in rebus materialibus addit accidentia supra naturam. sed generaliter de ratione suppositi est ꝙ subsistat. ⁊ ꝙ sit non vnibile alteri per modum partis. ⁊ ideo licȝ humana natura in christo habeat omnia illa accidentia indiuiduantia que addit suppositum supra naturam in materialibus. non tamē hec omnia que addit ratio suppositi super rationem essentie uel nature. ipsa enim nec subsistit nec est inunibilis alteri ut pars formalis. vnde sanct9 Tho. 3a. pte. q. 2. arti. 3º ad 2m sic ait. Ypostasis significat substantiam particularem non quocunqȝ modo. sed prout est in suo cōplemento. ſm vero ꝙ venit in vnionem alicuius magis completi non dicitur ypostasis sicut manus uel pes: ⁊ similiter natura humana in christo q̄uis sit substantia particularis. quia tamē venit in vnionem cuiusdam completi scȝ totius christi prout est deus ⁊ homo non potest dici ypostasis uel suppositum. sed illud completum ad quod concurrit dicitur esse ypostasis uel suppositum. hec ille. ¶ Sed arguitur contra istam responsionē primo quia videtur innuere ꝙ de ratione suppositi sit non esse in alio: ⁊ non esse vnibile. ⁊ sic nemo erit de ratione suppositi . . . videtur . . . apud multos. tum quia formalis ratio entis positiui non debet esse negatio. sed suppositum dicitur positiue sicut ⁊ natura. tum 2º quia suppositum non est minus ens q̄ natura. igitur non plus includit negationem. tum 3º q2 natura non dicitur distingui a supposito per esse in alio. igitur nec suppositum a natura per non esse in alio. tum 4º quia nullum suppositum creatum videtur plus constitui per relationem negatiuam q̄ per positiuam cum vtrūqȝ sit proprium supposito . . . no. tum 5º quia negatio nulli repugnat nisi cui cōuenit opposita affirmatio formaliter uel virtualiter. sed natura non habet aliam affirmationem vltra suppositā. igitur nulla negatio ei repugnat plus q̄ supposito. tum 6º quia sequitur ꝙ conceptus habentis ⁊ eius quod est ⁊ totius ac complementi ⁊ prime substantie esset formaliter negatiuus. tum 7º quia cum significatum pronominis quod est substantia ſm suum formale esset negatio: ⁊ ita negatio esset ratio demonstrandi rem per pronomina ego tu ille. tum 8º quia negatio illa quam dicis sequitur ad rationem suppositi. ideo enim non vnitur alteri. quia habet esse in se: ⁊ sic videtur ꝙ rō suppositi nullo mō includat negationem. ¶ 2º arguitur contra dictam solutionem quia videtur innuere ꝙ essentie de ratione suppositi subsistere enim est esse. sed hoc oīs videtur falsum. tum propter rationes factas in argumento p̄o reprobādo responsionem ibi datam. ¶ 3º arguitur contra eam q2 videtur innuere ꝙ natura humana in christo non habeat aliud esse q̄ esse diuine eēntie: ⁊ ideo nō est suppositū. Istud autē videtur falsum multipliciter. tum primo: quia tunc dei filius non assumpsisset totam realitatē hominis: scilicȝ esse creatum nature humane. tum 2º quia hoc est subtrahere a christo potiorem perfectionem essentialem hominis. scilicȝ eē actualis existentie. tum 3º quia prius natura humana natura fuit perfecta omnibus suis perfectionib9 tam essentialibus q̄ accidentalib9 inter quas est ipsū esse q̄ fuerit assumpta a verbo. tum 4º quia natura accidentalis semper habet proprium esse non solum quando per se est ut in sacramento altaris. imo q̄n est in alio. igitur natura substantialis cum sit perfectior. tum 5º quia quantitas per idem formaliter existit in sacramēto altaris p quod existebat quādo erat in suba panis. ergo econtra natura humana per idem existit in christo per quod existeret si esset per se non vnita. ¶ Ad primū dicitur ꝙ negationem eē de ratione suppositi potest dupliciter intelligi. Uno mō ꝙ sit quid intrinsecum supposito tanq̄ pars ei9. Alio modo quia importatur per nomen eius tanq̄ circumloquens differētiam indiuiduorum substantie ad indiuidua accidētis cum propriam differentiam ignoremus. Primo modo procedunt argumenta. sed solutio non 1º sed 2º modo intelligitur. nec hoc est inconueniens plus q̄ hoc scȝ ꝙ 2a intentio ponitur in diffinitione per se que dicit nomen rei. vn sctūs Tho. pma parte. q. 29. arti. pº. ad 3m sic ait. Differentie substantiales non sunt nobis note. uel etiam nominate non sunt: ⁊ ideo oportet interdum vti differentiis accidentalibus loco substantialium. puta si quis diceret: ignis est corpus simplex calidum ⁊ siccum. accidentia enim propria sunt effectus formarum substātialium ⁊ manifestant eas. ⁊ similiter nomina intentionum possunt accipi ad diffiniendum res ſm ꝙ accipiuntur pro aliquib9 nominibus rerum que sunt imposita. ⁊ sic hoc nomē indiuiduū ponitur in diffinitione

ne per se ad designandū modū subsistendi qui cōpetit substātijs pecularib⁹. hec ille. Sicut autē ipse dicit de nominib⁹ intentionum. sic in proposito dicendū videtur de nominibus negationū. ¶ Ad 2ᵐ ulterius dicitur ꝙ non plus eē est de ratione suppositi ꝙ̄ nature. unde scūs Tho. quolibet. 2°. q. 2. arti. 2°. sic arguit. Esse sicut non ponitur in diffinitione nature ita non poneret̄ in diffinitione suppositi. uel singularis si suppositum uel singulare diffiniret̄. ergo suppositum per esse nō differt a natura. ecce suū argumentum. Et ibidem ad 2ᵐ. dicendum inquit ꝙ nō omne quod accidit alicui preter rationem speciei est determinatiuum essentie ipsius: ut oporteat illud poni in ratione eius sicut dictum est. ꝛ ideo licꝫ ipsum eē non sit de ratione suppositi. quia tamen pertinet ad suppositum ꝛ non est de ratiōe nature. manifestum ē ꝙ suppositum ꝛ natura non sunt idem in illis in quibus res non sunt suum esse. hec ille. Ex quibus apparet ꝙ argumentum non procedit contra 3nem. Si autem queratur quomodo suppositum differt a natura in talibus ubi nihil accidit preter rationem essentie nisi ipsum esse. In talib⁹ enim idem videtur significare suppositum ꝛ natura abstractum ꝛ concretū. ex quo suppositum nō aliud significat ꝙ̄ natura. nec abstractum dicit aliud ꝙ̄ concretum. Respondetur ꝙ pro tanto suppositum differt a natura in talibus. quia abstractum excludit a sui significatione omne quod non est de ratione specifica. concretum autem illud includit non actu sed potentia. non explicite sꝫ implicite. unum enim illorum significatur ut habēs ꝛ aliud ut habitum: unum per modum partis. aliud per modum totius. Et si dicatur ꝙ ille diuersus modus significandi est in diuinis inter intellectum ꝛ intelligens inter vitam ꝛ viuens deum ꝛ deitatem. ubi tamē non est differentia realis inter naturam ꝛ suppositum: concretum ꝛ abstractum. Respondeo ꝙ in diuinis diuersitas modi significādi taliū. s. abstracti ꝛ concreti non sumitur penes diuersas rationes siue res sicut in creatis ubi concretum dat formam materie concretam. i. compactam ꝛ unitam. unde talia in diuinis ipropie dicuntur sicut alias extitit declaratum. ¶ Ad 3ᵐ dicitur ꝙ licꝫ ista materia in casu illo pertineat ad tertiū sentētiarū. tamen pro nūc dicit̄ ꝙ natura humana in christo non habet aliquod esse existentie creatum: sed existit per diuinum esse. hoc enim expresse ponit scūs Tho. 3°. sen. dis. 6. q. 2. arti. 2°. ubi sic dicit. Impossibile est ꝙ aliquid unum habeat duo esse substantialia. quia unum fundatur super ens. unde si sint plura eē ſm que aliquid dicitur ens simpliciter. impossibile est ꝙ dicatur unum. sed non est inconueniens ꝙ esse unius rei subsistētis habeat respectū ad multa sic esse petri est unū habens respectū ad diuersa principia constituētia ipsum. ꝛ similiter suo modo esse christi habet duos respect⁹ unum ad naturam diuinam. alium ad humanam. Item. 3. parte. q. 17. arti. 2°. expresse ponit hoc idem ꝙ scilicꝫ humanitas non habet aliud esse existentie in christo ꝙ̄ esse quo diuina eēntia formaliter existit. Item. 9. quolibet. q. 2. arti. 2°. sic ait. Esse proprie ꝛ vere non attribuitur nisi rei subsistenti. huic autem attribuitur duplex esse. unum scilicꝫ esse quod resultat ex his ex quibus eius unitas integratur: quod est esse substantiale. Aliud est esse supposito attributum preter ea que integrant ipsum: quod ē esse superadditum scilicꝫ accidentale: ut esse album attribuitur sorti cum dicitur: sortes est albus. quia ergo in christo ponimus tm̄ unam rem subsistentem ad cuius integritatem concurrit etiā ipsa humanitas. quia unū suppositum est utriusꝙ nature. ideo oportet dicere ꝙ esse substantiale quod proprie attribuitur supposito est tm̄ unum. habet autem unitatem ex ipso supposito ꝛ non ex materijs. Si tamen ponatur diuinitas ab humanitate separari: tunc humanitas suum esse habebit aliud ab esse diuino. non enim impediebat quin proximum esse haberet nisi hoc ꝙ non erat per se subsistens. sicut si archa esset quoddam indiuiduum naturale ipsa tota non haberet nisi unum esse quelibet tamen partium ab archa separata propriū esse habebit. Et sic patet ꝙ in christo est unum esse: substantiale ſm qđ esse proprie est suppositi ꝙ̄uis sit multiplex eē accidētale. hec ille. ¶ Tunc ad obiecta in oppositum dicitur. ad primum quidem ꝙ christus assumpsit omnia que pertinēt ad rationem hominis non autem eē creatum quale habet petrus. sicut nec assumpsit suppositum humanum quale est petr⁹. sꝫ ipse suppositum humanum. ꝛ cōmunicat suum esse humanitati. ¶ Ad 2ᵐ dicitur ꝙ non plus subtrahitur aliqua perfectio hominis ipsi christo ex hoc ꝙ nō assumpsit esse creatum: ꝙ̄ ex hoc ꝙ non assumpsit suppositum creatum. nec ex hoc sua humanitas est imperfectior ꝙ̄ humanitas petri. quia licꝫ non habeat esse proprium. tamen habet esse perfectius ꝙ̄ si supponeretur in proprio supposito. ¶ Ad 3ᵐ dicitur ꝙ humanitas christi prius ordine nature fuit perfecta omni perfectione componibili cum assumptione ꝙ̄ fuerit assūpta. sed sicut suppositū non est assumptibile ita nec natura sub proprio esse actualis existentie substantiali. unde scūs Tho. 3°. sen. dis. 6. q. 1. arti. 2°. dicit ꝙ illud quod habet esse completum in quo subsistit nō pōt alteri uniri nisi trib⁹ modis scꝫ ꝑ modū accidentis sicut tunica hoi. uel ꝑ modum aggregationis ut lapis lapidi. uel aliquo accidēte sicut homo unitur deo per amorē. ¶ Ad 4ᵐ dicitur ꝙ similitudo non valet. nam esse substantiale non plurificatur in eodem supposito sicut esse accidentale. ꝛ ideo licꝫ sit aliud esse albedinis ꝙ̄ suppositi in quo est. non tamen nature constituentis suppositum ꝛ ipsi⁹ suppositi. unde scūs Tho. 3. parte. q. 17. arti. 2°. Si aliq̄ inquit forma uel natura est que non pertineat ad eē personale yypostasis subsistentis: illud esse non dicit̄ esse illius persone simpliciter: sed ſm quid: sicut esse album est esse sortis non inq̄tum sortes ē: sed inq̄tū

albus est. ⁊ hꝫ esse nihil prohibet multiplicari in vna ypostasi uel persona. Aliud est enim esse quo sortes est. ⁊ aliud quo sortes est musicus. sed illud esse quod pertinet ad ipsam ypostasim uł personam impossibile est in vna ypostasi uel persona multiplicari. quia impossibile est ut vnius rei sit nisi vnicum esse. si igit̃ humana natura adueniret filio dei nõ ypostatice uel personaliter. sed accidẽtalit̃ sicut quidam posuerunt oporteret in christo ponere duo esse. vnum quidem sm ꝙ est de⁹. aliud sm ꝙ est homo. sicut sortis ponitur aliud esse sm ꝙ est homo. ⁊ aliud sm ꝙ est albus. quia esse album non pertinet ad ipsum esse personale sortis. Esse autem capitatum: ⁊ esse corporeum: ⁊ esse animatum. totum pertinet ad vnam personam sortis. ⁊ ideo ex omnibus istis non fit nisi vnum esse in sorte. ⁊ si contingeret ꝙ post constitutionem persone sortis adueniret sorti manus uel pes uel oculus sicut accidit in ceco nato: ex his non accresceret sorti aliud esse. sed solum relatio quedam ad hꝫ esse. q₂ scilicet diceretur esse non solum sm illa que habebat prius. sed etiam sm ea que postmodum sibi aduenirunt. cum igitur natura humana coniũgatur filio dei ypostatice ⁊ non accidentaliter. cõs est ꝙ sm humanam naturam non adueniat sibi nouum esse: sed solum noua habitudo esse personalis preexistentis ad naturam humanam: ut scilicꝫ illa persona iam dicatur subsistere nõ solum sm naturam diuinam sꝫ etiã humanam. hec ille. ℭ Ad 5ᵐ patet eodem modo sicut ad 4ᵐ. ⁊ sic patet ꝙ instantie contra solutionem argumenti .xj. non procedunt. ℭ Ad 12ᵐ principale dicitur sicut dictum est ad 6ᵐ. sortes enim est substantia p̃ma ⁊ ens sm se ⁊ non per accidens: licꝫ in sui significatione includat aliqua que accidunt nature sm materiam sigtam. cuius causa est assignata superius. q₂ talia accidentia puta signationem materie non significat principaliter ⁊ in recto: nec tanq̃ pertinẽtia ad sui naturam: sed tanq̃ pertinẽtia ad sui indiuiduationem. nec etiam prima substãtia dicitur maxime substantia: prout substantia opponitur accidenti: sed prout substantia dicit suppositum substans accidẽtibus. imo omnibus substantijs secundis substans ut etiã dicit sctũs Tho. 3ᵃ parte. q. 2. arti. 3ᵒ ad 3ᵐ. In rebus creatis res aliqua singularis non ponitur in genere uel specie ratione eius quod pertinet ad indiuiduationem. sed ratione nature que sm formam determinatur. Sciẽdũ etiam ꝙ accidentia sunt duplicia. quedam que nihil faciunt ad constitutionem esse suppositalis. uel saltem sunt posteriora ordine nature cuiusmodi est albedo ⁊ etiam risibilitas respectu sortis. Alia sunt que faciunt ad eẽ suppositale. imo habent aliquam causalitatem saltem in genere cause materialis respectu talis esse inq̃tum disponunt materiam ⁊ reddunt eam materiam propriam huic forme cuiusmodi sunt dimensiones que signant materiam ⁊ diuidunt eam: ⁊ eam reddunt aptam ad recipiendum formam cum suis dispositionib⁹. si enim materia non esset extensa per quantitatẽ ipsa non esset habilis ad recipiendum formam: nec ad indiuiduandum illud. ergo quod includit accidentia primo modo dicta dicitur ens per accidens. non autem illud quod includit accidentia 2ᵒ modo dicta. ⁊ talia accidentia consignificat hoc nomen sortes. vnde sanctus Tho. 3ᵃ parte. q. 17. arti. p̃. dicit hoc nomen homo importat habentem humanitatem indistincte sicut hoc nomen deus indistincte importat habentem deitatem. hoc tamen nomen petrus uel ihesus importat distincte habẽtem humanitatem scilicꝫ sub determinatis indiuidualibus proprietatibus sicut hoc nomẽ filius dei importat habentem diuinitatem sub determinata proprietate personali. hec ille. Et ista responsio est alia ab illa que posita fuit in responsione ad 6ᵐ. ℭ Ad primum contra tertiam ꝯnem dicitur ꝙ licꝫ Ar. 7ᵒ metaphisice particula decima ⁊ 2ʲᵃ. ⁊ commentator ibidem dicat ꝙ prime substantie sunt idem cum suis quidditatibus. tamẽ Ar. eodem libro particula 4j. dicit ꝙ ea que habent formam in materia ⁊ ista q̃ sunt essentialia per accidens non sunt idem cum sua quidditate: vnde verba Ar. sunt ista. Omnia autem que sunt in materia aut sunt congregata ex materia non sunt idem ꝙ eorum essentia. Item cõmentator 3ᵒ de anima cõmento. 9. sic ait. quia inquit hoc indiuiduum est aliquid. ⁊ intentio ⁊ forma per quam hoc indiuiduũ est ens. s. quidditas ⁊ forma eius est aliud. verbi grã ꝙ hec aqua est aliquid. ⁊ intentio ⁊ forma per quam hec aqua est ens aliud est ab aqua. ⁊ hoc accidit similiter i multis rebus scilicꝫ omnibus compositis ex materia ⁊ forma. sed non in omnibus entibus ad excipiẽdũ res abstractas ⁊ vniuersaliter res simplices non compositas: ⁊ causã propter quam he due intentiones non inueniuntur in omnibus entibus est ꝙ quidditas ⁊ essentia in rebus simplicibus est idẽ. hec ille. Item cõmento. 5ᵒ Iam inquit determinatum est in p̃ma phia ꝙ nulla forma liberata est a potentia simpliciter nisi prima forma que nihil intelligit extra se. sed essentia eius est quidditas eius. Alie autẽ diuersificantur in eẽntia ⁊ quidditate [illegible] modo. hec ille. Illud simpliciter dicit. 8ᵒ metaphisice commento. 16. vbi dicit. Omnia que carent materia intelligibili ⁊ sensibili: vnumquodq₃ ẽ idem cum illo quod dat suum esse scilicꝫ ꝙ quidditas ⁊ essentia sunt idem in eis. ⁊ subdit. Et ideo illa que non habent materiam non habent aliam causam a se in hoc ꝙ sunt vnum. ⁊ in hoc ꝙ sunt ens. econtrario eis que sunt in materijs. per formas enim fiunt composita ex materia ⁊ forma vnũ ⁊ ens. hec ille. Item 12ᵒ metaphisice cõmẽto. 49. sic ait. Q₃ e ꝑ p̃mã eẽntiam nõ hꝫ materiam. q₂ ẽ ꝑfectio. q₂ p̃ma eentia q̃ significat eẽ rei oportet ut non habeat materiam quoniam si haberet materiam haberet aliam essentiam. ⁊ sic in infinitum. hec ille. Ex quibus apparet ꝙ non solum in rebus mate

raliter imo in quolibet citra primam formā que est
differt res ⁊ quidditas eius aliquo modo. Di-
cens autem Ar. ⁊ commentatoris in oppositum nō cō-
cludunt aliud nisi ꝙ in dictis sm̄ se quidditas non est
alia res ab illo cuius est. quod conceditur ad illū in-
tellectū qui explicatur in solutione hui9 argumenti.
ideo nō dicimus qd̄ quid est differre ab eo cuius est
in ceteris citra primū. q2 qd̄ qd est i quolibet taliū nō
dicit totum quod est in re cuius est. non quia suppo-
situm sed alia res totaliter a suo qd̄ quid ē. ¶ Ad 2m
dicitur eodem modo. sicut enim dicit sanctus Tho.
in questionibus de verbo. q. .ad. . qd̄ quid ē nō
est aliud ab eo cuius est inquantum ad ea que per se in-
sunt. sed non oportet ꝙ sit omnino idem. ⁊ hoc si ali-
qua sint ibi per accidēs. ¶ Ad 3m negatur oña. Res
enim scitur cognitis illis que per se insunt ei. et quo
ad talia non ponimus differre qd̄ qd ē ab eo cui9 est
in dictis sm̄ se. ¶ Ad 4m negatur oña. lz enim qd̄ qd
est differat ab eo cuius est modo predicto nō tamen
predicatio vnius de altero in concreto. ut sortes est
animal rationale ⁊ mortale: sequit̄ tamen ꝙ res non
est omnino eadem illi quod de ipsa dicit̄ in quid et p
se. Iste modus distinctionis est modicus ⁊ non talis
qualis est inter sortem ⁊ animā suam sed qualis ē in-
ter sortem ⁊ sortem album. talis enim distinctio non
habet extra distincta realiter ꝓprie sed est int̄ ean-
dem rem fictam dupliciter scilz cum ꝑcisione et si-
ne precisiōe. imo cum inclusiōe accidentiū ab ea rea-
liter distinctorum non intrantiū eius realitatē. ¶ Ad
5m negatur oña qd̄ quid est enī nō habet qd̄ quid est
nec essentiam quia non includit aliquid extrinsecum
⁊ significat̄ per modum partis ⁊ eius quo aliquid est
⁊ ideo talia nō differunt a suo qd̄ quid est. ⁊ hoc fuit
latius declaratum in solutione 7a contra 2am ōnem.
¶ Ad 6m dicitur ꝙ cōcludit solum ꝙ ipsum qd̄ qd est
est idem ei cui9 est quo ad ea que per se insūt rei. non
autem ꝙ nullo modo differant quo ad extrinsece cō-
notata. nec ꝙ res nō includat aliquid preter suū qd̄
quid est. nec ꝙ nomen suppositi non includat aliam
rem ꝙ̄ nomen nature. ¶ Ad argumenta contra 4am
ōnem dictum est in solutiōe. xj. dico enim ꝙ nec sup-
positum materiale nec imateriale creatum includit
esse in sui ratiōe explicite sed implicite inquantum signi-
ficat̄ ut habens ⁊ ut totū. esse aūt habetur a supposi-
to creato ⁊ non est ipsum suppositū creatum. nec ei9
natura. Argumenta autem ista procedūt ac si suppo-
situm explicite includat esse. Ex istis aūt patet quid
dicendū ad questionē ⁊ argumenta eius ⁊c̄.

**Irca quintā distin-
ctionem queritur. Utrū diuina es-
sentia sit formalis terminus diuine
generationis.** Et arguit̄ ꝙ non. sic.
Si diuina essentia eēt terminus ge-
nerationis hoc non esset nisi quia esset accepta per
generationē. sed filius non accipit essentiā. ergo es-
sentia non est terminus diuine generationis. ꝓbatio
medie. accipere enī cum non cōueniat tribus ꝑsonis
est actus notionalis. sed nullus actus notionalis ter-
minatur ad essentiam. sicut patet ꝙ pater non gene-
rat essentiam. ergo nullus fili9 accipit essentiam. In
oppositum arguitur sic. Illud in quod est generatio
est terminus generationis. sed Hilarius dicit ꝙ na-
tiuitas vnigeniti i naturā ingenitā subsistit. ergo na-
tura uel essentia est terminus generationis. In hac
questiōe erunt duo articuli. In quorū primo ponen-
tur ōnes. In 2o mouebūtur obiectiones. ¶ Quātū ad
primum sit ōma ō ꝙ diuina generatio terminat̄ ad
essentiā ⁊ ad personā. probat̄ sic. Nam sm̄ sanctum
Tho. p̄. sen. dis. 5. art. p. 3e qōnis. Terminus genera-
tionis in creatis potest dupliciter accipi sicut ⁊ prin-
cipium. dicit̄ enim principium generationis ipsū ge-
nerans. ⁊ huic ꝓncipio correspōdet sicut termin9 ip-
sum genitū. Dicit̄ etiam principium generationis a
quo incipit generatio. ⁊ hoc modo ꝓncipiū uel initiū
generationis dicit̄ priuatio forme inducende ⁊ hu-
ic ꝓncipio terminus oppositus est forma per genera-
tionē inducta. sicut in dealbatiōe terminus a quo est
nigredo. ⁊ terminus ad qd̄ est albedo. ⁊ sic in diuinis
generationis terminus ꝙuis non sit ibi actio uł mu-
tatio potest dupliciter accipi scilz ipsum genitum ⁊
sic est fili9 uel essentia accepta a filio per generatio-
nem. Quod autē ista duo termini sint in diuinis probat̄
sic. Generatio inuenit̄ in diuinis sm̄ illud qd̄ ē ꝑfe-
ctionis in ipsa. sed tota perfectio generationis est ex
termino ad quē. ergo in generatione diuina est ṫmi-
nus ad quem. sed non videt̄ alius ꝙ̄ essentia loquē-
do de formali termino. nec alius ꝙ̄ persona loquen-
do de totali genito. ergo generatio diuina habet il-
los duos terminos. ¶ 2a ō est ꝙ generatio diña non
habet terminū a quo. probatur sic. tum quia illa ge-
neratio non incipit ex non esse. tum quia generatio ⁊
quilibet motus totam imperfectionē habet a termi-
no a quo qd̄ est priuatio. uel contrariū includēs pri-
uationem. ⁊ quia diuina generatio nullam patit̄ ad-
mixtionem priuationis. ideo licz habeat terminū ad
quem a quo est tota perfectio generatiōis. nō tamē
habet terminū a quo. Istam ōnem cum ꝓbationib9
ponit sanctus Tho. vbi s. ad primū. ¶ 3a ō est ꝙ diña
essentia non est genita per se nec p accidens. ꝓbat̄ ō
per eundē ad 2m ibidem sic. quia scilz in diuinis ea-
dem essentia est in genito ⁊ generante penitus indi-
uisa. ergo non generat̄ etiam per accidēs. tenet oña
quia constat ꝙ non per se cum etiam in creaturis nō
per se generetur. non enim generat̄ per se homo. sz
hic homo. Quod etiam nec per accidēs. probatur. quia
causa ꝙ in generatis creatis natura generet̄ p acci-
dens quando suppositum per se generatur est hec.
quia scilz essentia diuidit̄. nec habet idem esse i ge-
nerante ⁊ genito. nec est eadē numero sed alia ⁊ alia
hoc āt non est i deo. igit̄ ⁊c̄. ¶ 4a ō est ꝙ diña eēntia
nō se hz in diña gñatiōe ꝓprie loquēdo sicut mā uel

subiectũ licet habeat vnã de cõditionibus materie. Probatur pro prima parte. nã propria et cõpleta ratio subiecti uel materie includit imperfectionẽ cum se habeat per modum potentialis et perfectibilis per actum superuenientẽ. ergo non cõuenit diuine essentie. tenet cõña. et añs probatur ex diffinitione materie uel subiecti. 8° metaphisice. Sed pro secũda parte probatur sic . Nam conditio materie est manet in re et tota generatione. et per eam res subsistit precipue res artificiata que est in genere substantie preter suam materiam. ut dicit cõmentator 2° de anima. sed hoc cõuenit diuine essentie. igitur ipsa habet vnam de conditionibus materie. Istam cõclusionem cum probatione ponit sanctus Tho. in hac distinctione. q. 2. arti. . Ex qua infert cum dicitur. filius est genitus de essentia patris. li de dicit principium generatiõis cõmunicatum genito a generante. quod quidem accedit ad similitudinẽ principij materialis. Cum autẽ dicit: filius est genitus de patre. li de dicit principiũ producens consubstãtiale. Ista tamen negatur: filius est genitus de substantia filij uel de substãtia spiritus sancti. quia in ista propositione: filius est genitus de substantia patris. notatur consubstãtialitas et ordo ad principium: qui non saluatur in alijs duabus propositionibus. hec sunt verba ipsius ibidem. Sciendum tamẽ prima parte. q. 41. arti. 2° dicit in illa: filius est genitus de substantia patris. li de dicit habitudinem principij consubstãtialis formalis. nam in illis in quibus forme sunt subsistentes possumus dicere angelus ẽ de natura intellectuali. et per hunc modum dicimus filius est genitus de substantia patris filio per generationẽ cõmunicata que in eo subsistit. importatur etiã distinctio ut dicit in scripto. Et in hoc primus articulus terminatur.

Quantũ ad secundum articulum arguitur cõtra cõclusiones. Et quidem contra primã arguit Aureolus multipliciter. Primo sic. Ratio formalis termini in hoc cõsistit capit quod sit et sua realitas accipit realiter sit per productionẽ. sicut ratio subiecti in hoc consistit capit realitatem illam. nam hoc patet in omni productione. nam si albedo non caperet entitatẽ per dealbationem. non esset formalis terminus dealbatiõis. nec forma ignis ignitionis. et sic de omni formali termino. sed constat essentia per generationem non capit esse. nec realiter sit. tum quia ista realitas iam est vere in patre. factum autẽ facere nihil ẽ facere. et multo minus illud quod est iterũ facere nihil est facere. ens igitur generari nõ potest. ut patet . phisicorũ. quia sequeretur contradictio scilicet eadẽ res haberet ex se eẽ et deinde ab alio. et capiat esse et non capiat esse et multa similia. ergo impossibile est essentia sit formalis terminus. ¶ 2° sic. Nec est differentia inter agere et relationẽ formalis terminus actionis et productionis capit esse et suam realitatem ex vi productionis. terminus autẽ relationis nõ oritur ex ipsa sed magis ecõtra. et hanc differentiam assignat Simplicius sup predicamenta. sed constat generatio in diuinis ẽ vera productio. ergo formalis terminus eius non potest esse illud non capit suam realitatem ex virtute productionis cuius est terminus. ¶ 3° sic. Formalis terminus cuiuscũ productionis est illud quo formaliter totũ compositũ capit esse et habet producatur. sicut enim formale principiũ actionis est illud quo agens agit. sic eius formalis terminus est illud quo actum agitur. sed propter vnumquodq tale et illud magis. ergo formalis terminus magis capit sit ex vi productionis ipsum productum. Constat autem essentia ex vi generationis nõ capit entitatem suã. igitur idem quod prius. ¶ 4° sic. Nã cõmentator dicit 7° metaphisice. cõmento 31. quia substantia forme nõ habet esse nisi per formam ideo actio agentis non dependet a subiecto nisi in dependet a forma. et illud est quod generat formã imo non generat subiectũ nisi quia generat formam Ex quo patet formalis terminus generatiõis est illud quod capit esse ex vi generatiõis. quo subiectum aut totum cõpositum non accipit esse nisi rõne forme. sed constat realitas diuine essentie non capit intrinsece ex vi diuine generationis sit nõ est terminus formalis. ¶ 5°. Illud quod alteri cõmunicatur in alio preexistens non est formalis terminus generationis. sicut patet. Nam raritas que fit in aqua et remanet in igne genito ex aqua. non dicitur generari. nec est formalis terminus generationis. et idem est in alijs formis symbolicis. vnde quãtitas est ingenerabilis et incorruptibilis secundum cõmentatorẽ tractatu de substantia orbis. Et idem dicit . celi et mundi. dimensiones simpliciter non generãtur pro eo manent eedem in genito que preexistebãt in corrupto. sed constat essentia vere existens in patre cõmunicatur filio. ergo non habet rationem formalis generationis termini. ¶ 6°. Constat filius in diuinis vere oritur et accipit sit. illud ergo quo formaliter accipit est formalis terminus generationis. sed nõ accipit suam realitatem ex vi essentie cum essentia suam realitatem non accipiat sed ex vi proprietatis. ergo essentia non ẽ formalis terminus generatiõis. ¶ 7°. Dicit phûs 2° physicorũ. generatio est via in formã vbi dicit cõmentator cõmento. 14°. generatio est via ad hoc forma fiat. sed constat diuinitas non capit entitatẽ nec fit realitas per generationẽ. ergo non est formalis terminus. ¶ 8°. Illud cuius realitas esse non accipit nec in se fit sed alteri infit non est formalis terminus generationis. sicut patet de anima que vnitur partibus alimenti conuersis in carnẽ non enim dicitur anima formalis terminus nutritionis per nutritionẽ non fit sed vnitur et quasi infit partibus alimẽti. sed essentia in sui realitate non fit nec esse capit quamuis vniatur relationi in filio. ergo nõ erit formalis terminus generationis. et potest poni exemplũ ad 5 de turture. de qua dicitur euulsis oculis iterũ generantur

nec pp̄ter hoc anima ei⁹ est formalis terminus gene/
rationis oculoꝝ pro eo ꝙ preexistit in toto corpore.
similiter ergo quia essentia preexistit in patre [illegible]
cōmunicetur filio ꝛ vniatur ꝓprietati eius nihilomi/
nus dici non potest formalis terminus generationis
¶ 9⁹. Non est dubiū ꝙ in cōmuni resurrectione re/
vnietur anima corpori: nec tamen ꝓpter hoc dicet̄
anima formalis terminus illi⁹ actionis. nec resurre/
ctio generatio dici debet ꝓ eo ꝙ anima preexistit. nec
accipit esse per resurrectionē. sed ꝯstat ꝙ diuina eē̄n/
tia preexistit in patre. nec accipit esse per generationē.
ergo non potest dici formalis terminus generatiōis
[illegible] et vi generationis vniat̄ ipsi filiationi. ¶ 10⁹ sic.
Productio realis est aliquid reale siue realis habitu/
do inter formale principiū ꝛ terminū formalē. vñ
producens habet realem habitudinē ad terminū for/
malem ꝓductionis cum ipsa ꝓductio sit realis habi/
tudo egrediens a producente ꝛ terminata ad ipsam
ꝓductam tanꝗ̄ ad quod ꝛ formalē terminum tanꝗ̄
ad quo. sed constat ꝙ inter patrē ꝛ essentiā que ē in
filio non est habitudo realis. sicut expresse dicit ma/
gister in lrā. ꝛ patet etiam ꝙ necessario distingueret̄
realiter ab ea. cum realis habitudo originis non pos/
sit esse nisi inter distincta realiter. ergo impossibile est
ꝙ eē̄ntia diuina in filio attingat̄ a generante tanꝗ̄
terminus formalis. ¶ 11⁹. Formali ablato alicui⁹ au/
fertur ꝛ ipsum. forma enim est que dat nomen ꝛ dif/
finitionē. ut dicit phūs 2⁹ physicoꝝ. sed ratio forma/
lis termini non cōpetit diuine essentie. patet. nā ter/
minus inquantum terminus relatiue dicit̄ ad alium ter/
minum. puta terminus ad quem ad terminū a quo.
sed diuina generatio nō habet terminū a quo. ergo
nec remanet ibi ratio termini ad quē. ¶ 12⁹ sic. Si ali/
quid sit ī filio per modū formalis termini passiue ge/
nerationis. aut illud est essentia aut filiatio aut per/
sona filij tota. sed non potest dici ꝙ illud sit eē̄ntia ne
cogamur fateri ꝙ realitas essentie accidit ꝙ sit ve/
ra res. s̄m hoc enim oporteret ꝙ realitas hui⁹ essen/
tie esset alia a realitate essentie paterne de qua con/
stat ꝙ habet esse a seipsa. Nec potest dici ꝙ sit filia/
tio. quia penitus eadem res sunt generatio passiua ꝛ
filiatio ꝛ per cōsequens idem esset formalis termin⁹
sui ipsius. ꝛ seipso ꝓduceretur. quod est falsum. Nec
potest poni ꝙ sit tota persona filij quia illa constitui/
tur formaliter per generationē. nullum autē forma/
liter constitutū origine ꝛ principiatione attingit̄ ge/
neratione alioquin idem principiaret se cum sit qua/
si pars illius constituti. Et iterū si generatio passiua
haberet pro termino originato totam personam aut
haberet ratiōe essentie aut ratiōe filiationis. Primū
non potest poni ut ꝓbatum est. Nec 2⁹ etiam. ut p/
batum fuit. Nec ratiōe formalitatis quasi esset ori/
g[illegible] realitatis quia origo necessario est aliud ab
originato. Nec potest esse pars formalis illius. ergo
nullus terminus potest poni qui originet̄ generatio/
ne passiua in filio. ut videtur. ¶ 13⁹ sic. Jua gñatio nō
potest habere aliquē formalē terminum qui origina/
tur formaliter qui existit in aliquo vbi nihil acquirit̄
nisi p̄existens uel quin sit idem realiter cum illa gene
ratione passiua. sed in filio non est nisi essentia q̄ erat
p̄existens de qua constat ꝙ non potest esse formalit̄
originata. quia nullā realitatē capit per generatio/
nem. ꝛ iteꝝ est ibi filiatio que non est aliud reale a ge/
neratiōe passiua ꝛ psona que non est aliud ab vtroqꝫ
ergo non est aliquis terminus formalis in filio. ut vi/
detur. ¶ 14⁹. Generatio est via in esse ut phūs dicit 4⁹
metaphisice. ꝛ cōmentator ibidem. et p̄. celi ꝛ mundi.
sed in filio non est aliquid ad quod possit esse via pas/
siua nisi passiua generatio. non eni filiatio. q: est idem
cum ea. nec essentia quia p̄existebat. nec psona quia
distingueretur realiter ab ea. via enim est a termino
in terminū ꝛ tunc persona esset via in seipsam cū ge/
neratio sit aliquid ei⁹. Et iterū. Persona constituitur
formaliter generatiōe. vñ ꝯstat ꝙ non sit ab ea p̄n/
cipiatiue nec origine. ergo impossibile est ꝙ sit aliqs
formalis termin⁹ acquisitus in filio ita ꝙ sit via pas/
siua gñatiōi. ¶ 15⁹ sic. Ubi nihil acquirit̄ nisi ipsamet
passiua gñatio ibi est passiua generatio absqꝫ forma/
li termino. quia si detur formalis terminus necessa/
rio acquiret̄ aliud ꝗ̄ ipsa passiua generatio. puta for
malis terminus. sed in filio non acquirit̄ nisi filiatio:
que idem est ꝙ passiua generatio. ergo in filio ē pas/
siua generatio absqꝫ formali termino. ¶ 16⁹ sic. Illud
non potest negari verbo diuino quod est pfectionis
ꝛ conceditur verbo nostro. sed in verbo mentis nostre
non est aliquis formalis terminus acquisitus p for/
mationē passiuā ipsi⁹. s3 imediate ex formare sequit̄
formari. qđ apparet si accipiatur rosa apparens. ex
apparitione enim eius formali que est in mente act⁹
intelligendi oritur apparitio obiectiua rose: qua qui/
dem apparitione nihil fit circa rosam nisi esset appa/
rens uel nisi ꝙ capiat esse apparens formaliter p ip/
sam apparitionē passiuam non autē effectiue aut p̄n/
cipiatiue. ꝛ sic resultat vnum ꝓductum constitutum
ex ipsa passiua ꝓductione que est apparitio obiecti/
ua ꝛ ex ipsa realitate indistincta apparitione quod
quidem constitutū est rosa simpliciter quā intellect⁹
intuetur. vñ non ꝓducitur aliqua res sed res et ap/
paritio constituūt vnum simplex esse apparēs quod
in esse apparenti ꝓductū est passiua apparitiōe for/
maliter nō originalit̄ aut p̄ncipiatiue. ergo multo for
tius in verbo diuino a dicere ꝛ gñare paterno infert̄
dici ꝛ generari filij. sed ex ipso generari vna cum di/
uina essentia resultabit vnus gñatus ꝛ product⁹ for/
maliter ꝛ non p modū termini originati. ¶ 17⁹ sic. De
ratione passionis non est plus nisi ꝙ sit effectus illa/
tioqꝫ actionis. ergo in filio infertur generari a gene/
rare paterno. ꝛ sic totus fili⁹ dicet̄ generatus gene/
ratione passiue illata a p̄re absqꝫ h̄ ꝙ aliqd aliud req/
rat̄. Ex istis ꝯcludit Aureolus ꝙ inconcusse tenēdū
est ꝙ fili⁹ verissime gñatur tanꝗ̄ ꝯstitut⁹ ex gñatiōe
passiua ꝛ eē̄ntia. nō āt ꝙ eē̄ntia acqrat̄ p gñationem
passiuā aut filiatio aut psona aut ali⁹ formalis termi/
nus. ꝛ in h̄ decipiunt̄ omnes opinantes qui querunt

ibi aliquid formale.non enim est aliud aliquid nisi ip-
samet filiatio siue passiua generatio que infert a ge-
neratione quasi actiua patris.hec ille in forma. ¶ 18
arguit sic Ocham psenti distinctiōe. Sicut de rōne
termini totalis alicuius productionis est non habere
esse totale nisi per productionem.ita de ratione ter-
mini formalis est non habere esse formale nisi p pro-
ductionem.hoc probatur quia ,ppterea materia nec
est totalis nec formalis terminus ,pductiōis cuiuscūq
quia non habet esse per productionē. ¶ Confirmat.
quia si anima intellectiua esset primo creata et po-
stea crearetur materia sub ea non diceretur q ani-
ma esset terminus illius productionis z tamen cape-
ret esse in materia per ,pductionem. vn dicit q for-
malis terminus ,pductionis est illud quod capit esse
simpliciter per illam ,pductionem.z ideo quādo for-
malis terminus est aliquid ipsius termini totalis ca-
piens simpliciter esse per illam ,pductionē.quia ter-
minus formalis sic capit esse.ideo terminus totalis
capit esse simpliciter per illam ,pductionem. Ex quo
sequitur ut dicit q non ideo dicit aliquis terminus
formalis quia forma est. Nam si deus crearet ipsam
met materiam per se existentem.ipsa esset terminus
formalis z tamē non esset forma.similiter si de9 crea-
ret materiam sub forma pexistente.forma non esset
terminus formalis sed materia.z ideo terminus for-
malis ut hoc nomine cōmuniter vtuntur loquentes
non est cōcretum voce z significatione huius termi-
ni forma sed dicit illud quod pmo z fm se totum ha-
bet esse tale per ,pductionem.cum igit essentia dina
non capiat esse qualecūq per generationē.sequitur
q non est formalis terminus generationis. ¶ 19 ar-
guit Gregori9 de arimino contra distinctionē factā
in ōne de duplici termino generationis. Ubicunq
est terminus formalis alius a termino per se genito.
ibi terminus formalis est pars p se termini z i illo in-
clusus.in simplicissimo at nulla pars est. ¶ 20. Quia
si aliqua res simplex crearet a deo non assignaretur
terminus formalis distinctus a termino per se qui p
se creatur.hoc autem non esset ,ppter aliud nisi rōne
simplicitatis.ergo multo fortius sic dicendū est in p-
posito. ¶ Confirmat. Quia illud est formalis termi-
nus quo actu productum est tale. constat autem q
simplex nullo alio est tale sed seipso.tam eni non esset
simplex. ¶ 21 arguit Durād9 ,pbando q essentia nō
sit formalis terminus generationis sed potius relatio.
dis. 7a.sic Scdm phm p.physicorū.principiū z prnci-
piatum sunt multa z non vnū.et quo accipit q prin-
cipium z principiatū realiter differūt.sed principiū z
principiatū non solū sunt illud quod producit z illud
quod ,pducitur.sed pus z verius dicit principium il-
lud quo ,pducens producit q̄ suppositū quod ,pdu-
cit.z ,pportionabiliter verius est pncipiatū corrospon-
dens pducto pncipio illud quo ,pductio terminat q̄
suppositū quod ,pductionē terminat.ergo pncipium
quo ,pducens ,pducit necessario distinguit a tmino
quo ,pductū ,pductionē terminat etiā fm suppositū

vbi ,pductio sp constituit nouū suppositū sed ,pro-
ductio in diuinis cōstituit suppositū.essentia autē
diuina a nullo qōlibet i diuinis distinguit fm suppo-
sitū.ergo essentia diuina non potest esse pnci-
quo uel termin9 alicuius diuine ,pductionis a...
prium ,pbat.scilicet q pus z verius est pncipiū...
,pducens ,pducit zc.tum quia ,ppter vnūquodq...
le z illud magis.sed ,pducens dicit pncipium ,pdu-
cti rōne forme per quam ipsum ,pducit.z nō econ-
tum quia principiū quo se toto est pncipiū.sed sup-
positū nō est principiū se toto sed solū rōne pnci-
q̄ pncipiat.tū q quantitas abstracta a supposito ag...
ut patet in sacrameto.sed suppositū nullo modo pō
agere nisi haberet qualitatē uel formā qua ageret z
sicut arguit de principio quo.ita arguit de termino
quo ,pductum terminat generationē. videt ergo q
sola relatio sit formalis terminus gnationis. ¶ 22.
Illud quod in filio est solū ,pductum est illud quo ,p-
ductio filij terminat.sed in filio nihil est productum
nisi sola relatio filiationis nō essentia que nullo mo-
do est ,pducta.ex his autē duobus constituitur per-
sona filii.ergo sola relatio est terminus ,pductionis.
¶ 23 sic. Producens z ,pductum necessario distin-
guuntur.nihil eni est īpossibilius q̄ q aliquid produ-
cat seipsum.ut dicit Aug9 p. de trinitate.sed produ-
cens totaliter est ,pducens rōne principij quo ,pdu-
cit.z ,pductum totaliter est ,pductum rōne termini
,pductio terminat.quia his exclusis.z posito q̄cūq
alio excludit ratio totaliter ,pducentis z producti.z
his habitis statim habetur ratio ,pducentis z produ-
cti.ergo oportet q producens z ,pductum realiter
distinguant q̄tum ad principiū ,pductionis z termi-
num.sed essentia nō distinguit realiter ab aliquo q̄
sit in diuinis.ergo ipsa non est principiū alicuius p-
ductionis aut terminus. ¶ Contra 3am ōnem arguit
Petrus Jo.multipliciter.primo sic. Quęcunq aliqua
sunt vnū z idem realiter omnimodo si vnū capit esse
z reliquū.sed essentia diuina z filius sunt vnū z idē
realiter.z filius accipit esse per generationē.ergo et
essentia ,put est in filio accipit esse.z per consequens
generat.similiter ,put est in patre est eadē res cū pa-
tre z per consequēs generabit. ¶ 2o sic. Generatio
realis egredit a re z terminat ad rem.sed generatio
in diuinis realis est z egreditur a patre z terminatur
ad filium.in patre autem nulla alia res est nisi essen-
tia.nec in filio etiā.ergo generatio egredit a re ēēn-
tie ut in patre z terminat ad rem essentie ut i filio et
per consequens generat ut est in patre z generat ut
est in filio. ¶ 3o. Licz eadem persona non possit eē ge-
nerans z genita:eadem tamē essentia potest.alioq
pater z filius non possent esse idem ēēntialiter sicut
nec psonaliter.sed nulla alia causa assignatur quare
essentia non generet z generet nisi quatenus eadē
essentia conseruet.qd esse non posset si eadē gnera-
z generet.ergo cū possit eadē res ēēntialiter ,pducere
z produci q̄uis non eadē res personaliter.nō appa-
ret cur non generetur ut est in filio z generet ut i ...

patre. ¶ Cõfirmatur ex hoc qđ Aug⁹ dicit q̄ nulla [illegible] pro persona. Nam [illegible] pronomẽ reciproci refert [illegible] res possit generare eandem rem. vñ nullum incõue [illegible] replicet̃ uel tripli[illegible] [illegible] alia persona. ¶ [illegible] eẽntia gñans nec fi[illegible] [illegible] genita et pr̃ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gignitur. imo [illegible] diuinitas ut gñat. [illegible] 5° [illegible] diuitas ut gñat. [illegible] Non ẽ tutũ nec securũ q̄ a [illegible] sententia deuiet. [illegible] oẽs sci [illegible]. Nã Aug⁹ de fide ad Petrũ ait q̄ pater genuit id qđ est. Et 7° de trinitate dicit q̄ fili⁹ est eẽntia de eẽntia. Et de fide ad Petrũ dicit q̄ diuinitas christi nata est de nã patris. Et. 15. de trinitate dicit q̄ filius est sub̃a de sub̃a. Hilari⁹ quoq̃ dicit q̄ quicquid filius hȝ natũ est. ꝛ breuiẽ oẽs sci cõcedere [illegible] videt̃. ergo non est securũ hanc ꝓpositionẽ negare. ¶ 6°. Nã tante auctoritatis videt̃ Ricardus de scõ Uictore sicut mgr̃ sententiaꝝ. sȝ Ricardus dicit 6° de trinitate. q̄ nihil aliud est patris psona q̄̃ sub̃a ingenita. ꝛ nihil aliud psona filij q̄̃ sub̃a genita. Et subdit ꝯ mgr̃m sententiarũ ꝛ discipulos eius q̄ multi tẽporibus nostris surrexerũt q nõ audent hoc dicere qn potiꝰ ꝛ multo periculosius ꝯ sanctoꝝ patrũ auctoritatẽ. ꝛ tot attestationes paternarũ traditionũ audẽt negare. Ad hoc aũt q̄ dicimus auctoritates multas et [illegible] deferẽtes ad certamen ꝓcedũt. sȝ dicũt. si filij sub̃a est genita patris quõ erit vtriusq̃ vna eadẽq̃ sub̃a? ꝓfecto aliũ est in nã diuina aliũ in hũana. In humana nãq̃ si sub̃a alicui⁹ sit genita. alicui⁹ vero igenita. absq̃ oĩ ꝯdictiõe ꝯsequens erit ut alia sit sub̃a. In diuina vero nã vnius sub̃a est ingenita ꝛ alteri⁹ genita. nec tamẽ ꝯsequẽs ẽ ut sit alia ꝛ alia sub̃a sed alia ꝛ alia psona. hoc Ricardus. ergo videt̃ q̄ auctoritas mgr̃i nõ ẽ sequẽda in hac pte negãdo hãc ꝓpositionẽ. hec sũt argumẽta Petri Jo. ¶ 7° arguit̃ sic ab alijs. Oĩs fili⁹ genitus fuit uel ẽ genitus. eẽntia diuĩa ẽ filius. ergo eẽntia diuĩa est genita. ꝓmisse sunt vere ꝛ forma argumentãdi pfecta. ergo ꝯ vera. ¶ 8° sic p syllogismũ expositoriũ. hic filius gñatur. hoc filius est eẽntia diuĩa. ergo essentia diuĩa gñatur. ¶ 9°. Essentia diuĩa ẽ filius genit⁹. ergo essentia diuĩa ẽ genita. aña est notũ. Ipsa eni eẽntia ut dic̃ cõciliũ est filius q gñatur ac p hoc ipsa ẽ filius genitus. sed tenet ꝯña. q2 fm phm 2° periarmenias. ex his q̄ coniunctim de aliq̃ pdicant̃ licet inferre de illo subiecto diuisim quãlibet ptẽ illi⁹ pdicati ꝯiuncti qñ nulla illarũ est distrahẽs aut diminuens aliã. sequit̃ eni: sortes [illegible] ergo sortes est albus [illegible] est hõ. licȝ non sequat̃ sortes est hõ mortuus ergo sortes est hõ q2 mortuus tollit rationẽ hois. neutra vero huius pre dicati filius genitus uel filius oriens aut nascẽs distrabit aut diminuit aliã. 2° ꝓbat̃ eadem ꝯña. [illegible] [illegible] nascens [illegible] demonstrato filio. Et vltra p locũ ab inferiori ad superi⁹ affirmatiue a pte pdicati. ergo essentia est nascens uel oriens. ꝛ tũc vltra. igit̃ eẽntia nascitur uel orit̃. q2 de q̃cunq̃ pdicat̃ participiũ verbi pdicatur ꝛ verbũ ꝛ ecõuerso. nec hȝ instantiã. ¶ 10. Essentia ẽ filius patris. ergo essentia ẽ genita. tenet ꝯña. q2 eo fili⁹ quo genitus fuit. 5° metaphisice. Et Aug⁹ 5° de trinitate. Ideo quippe filius q2 genitus. ꝛ q2 fili⁹ vtiq̃ genitus. sicut autẽ filius ad patrẽ ita genitus ad genitorẽ refert̃. si ergo essentia est filius patris: pr̃ erit pater essentie ꝛ p cõsequẽs genuit eã. aña ꝓbat̃. Nam hec est vera filius patris est eẽntia. que conuertit̃ in hanc essentia est filius patris. ¶ xi°. Nascens ẽ eẽntia diuina. ergo diuina essentia est nascens. aña est certũ ꝛ tenet ꝯña per cõuersionem indefinite. Et põt etiã probari quia si illa non sequit̃ sumat̃ sua opposita. s. hec: nulla essentia diuina est nascens. sed hec ꝯuertitur simpliciter in istã: nullũ nascens est essentia diuina que repugnat añcedenti. ¶ 12° sic. Cõstat q̄ aliqua res generat̃ a patre. sumat̃ ergo illa. ꝛ queratur an hec res sit essentia aut nõ. nõ potest dici q̄ non. q2 cũ filius sit illa res que generat̃ filius nõ esset essentia. qđ est falsum. ut patet per conciliũ: Damnamus. vbi dicit̃ q̄ quelibet triũ personarũ est illa res videlicȝ substãtia essentia seu diuina natura. relinquitur ergo q̄ illa res que generat̃ sit ipsa diuĩa essentia. ꝛ cõsequenter essentia diuina generat̃ a patre. ¶ Cõtra 4.am ꝯnẽ arguit Durandus. ꝓmo sic. Illud qđ fm modum nostrũ intelligendi ꝓexistit filio ꝓducendo ꝛ inexistit iam ꝓducto se habet ad filium ut de quo est filius. hoc patet. quia hec est cõditio materie que non ptinet ad aliquã perfectionẽ. sed substantia patris fm nostrũ modũ intelligendi ꝓexistit filio gñando ꝛ iexistit genito. igit̃ ꝛc. ¶ 2° sic. Quãdocũq̃ aliquid cõstituit̃ ex pluribus oportet q̄ vnũ illorum se habeat fm rationẽ materie ꝛ pfectibilis ꝛ alterũ fm rationẽ quasi actus pficientis. sed filius constituitur ex essentia ꝛ ꝓprietate relatiua. ergo oportet q̄ alterum istorũ se habeat in rõne quasi materie. ꝛ alterũ quasi in rõne actus. inter hec aũt essentia magis videt̃ se habere in rõne materie q̄̃ relatio. quia intelligit̃ quasi substare relationi ꝛ nõ ecõuerso. qđ aũt habet rõnem materie est illud de quo est gñatio. ¶ 3° sic Illud est subiectũ uel quasi mã in generatiõe quod recipit in se formã geniti. sed essentia diuina recipit in se formã per quã cõstituit̃ genitũ scȝ ꝓprietatem relatiuã. ergo ipsa est quasi subiectũ ꝛ materia de q̄ est generatio. Sũt tamen alique conditiones materie que nullo modo ꝯueniunt diuine essentie. nec sũt in generatiõe diuina querẽde quia pertinẽt ad imperfectionem que omnino relegat̃ a diuinis. utpote q̄ ipsa est pura potẽtia. ꝛ fit actu p aliquã formã absolutã sibi aduenientẽ. Itẽ q̄ trãsmutat̃ de ꝓuatiõe in formã. ꝛ q̄ acqrẽdo vnã formã pdit aliã. ¶ 4° arguit sic Henricus. Illud de q̄ gignit̃ genitũ gñatur subiectiue ꝛ ẽ subiectũ gñatiõis. dicit eni phs 5° physicoꝝ q̄ torax dicitur sanari. et 7° metaphisice. dicit q̄ cõpositũ fit p se. mã aũt ꝛ forma per accidẽs generat̃. Sed Aug⁹ de fide ad Petrũ ait q̄ pr̃ de natura sua

generat filiū. Et ↄ̄ Maximū lib° 2° ait. Nō vere dei filiū cogitatis si de suba patris eū natū esse negatis. Et in pluribꝰ locis testat̄ ꝙ filius non est genitus de nihilo aut de nulla suba ſ₃ de suba patris. ǧ videtur ꝙ suba seu essentia generet̄ mālit̄ ⁊ subiectiue. Qđ ↄfirmat̄ q₂ hec ꝑpositio de dicit habitudinē cāe materialis. Et si dicat̄ sicut dicit mgr̄ in lrā h̄ debere sic exponi. filiꝰ est de suba patris id est de patre q̄ est eadē cū ipso suba. h̄ aūt nō videt̄ ire ad mentē Augꝰ. ut apparet ex argumētatiōe quā facit di. Aut de nihilo aut de aliq̄ suba natus ē libro 3° ↄ̄ Maximū. nam si de in ꝑposito nō pōt dicere circūstantiā ꝑncipij ꝑducti. q₂ si sic tūc idē esset ac si diceret̄ aut est a nullo aut ab aliq̄ suba. ⁊ ↄstat ꝙ Maximꝰ ↄcessisset ꝙ ab aliq̄ suba ⁊ a suba patris uel q̄ pater ē filius natus ē. sed ex hoc non habebit Augꝰ intentū. s. ꝙ filius esset homousion patris ⁊ eiusdem cū ipso sube. sicut nec creatura q̄ tn̄ a dei suba uel a deo suba ꝑducta ē. ǧ oportet ꝙ si de dicat circūstātiā cause mālis ⁊ ꝑncipij subiectiui. ⁊ tūc optime ꝑcedit rō. nā aut filiꝰ ē de nullo aut de nō aliq̄ mālit̄ uel q̄si māliter aut de aliq̄ suba. ſ₃ nō de nullo ut cōcedebat Maximꝰ. ǧ de aliqua suba. ⁊ non pōt inueniri de aliq̄ alia. ǧ de suba patris. ¶ Cōfirmat̄ ex verbis eiꝰ ibidē habitis in littera Uos inq̄t Augꝰ nec filiū de patris suba genitū vultis ⁊ tn̄ eum nec ex nihilo nec ex aliq̄ mā sed ex patre esse ↄceditis. nec videtis q̄ necesse sit ut q non est ex aliq̄ nec ex aliq̄ re alia sed ex deo nisi ex dei suba esse nō possit. si ǧ Augꝰ cū ↄcludit ꝙ filiꝰ est de suba p̄ris nō intelligat nisi ꝙ filius ē de patre suba nō cōcludit intentū nec aliq̄d ↄ̄ illos cū hoc ipsi ↄcederēt. ut pat₃ in verbis allegatis. ¶ 5° sic. Illud videt̄ h̄re rōnē q̄si materie qđ remanet idē i tota trāsmutatiōe. ſ₃ eēntia dina manet eadē sub vtroq₃ termino ḡnationis. Est eni eadē in patre ḡnante ⁊ in filio genito. ǧ ipsa ē mā uel subiectū ḡnationis. ¶ 6° Oī potentie actiue corrēspōdet potētia passiua. ſ₃ ↄstat ꝙ in patre ē potentia actiua qua ḡnat. ſ₃ illa nō pōt esse nisi essentia. restat ǧ ꝙ essentia sit q̄si passiua ⁊ mālis ⁊ q̄si subiectū. ¶ 7° Cōstat ꝙ filius nō creat̄ in dinis. ſ₃ ipse crearetur nisi generaret̄ ex eēntia tanq̄ ex mā. omne enim qđ fit ex nihilo siue ex nulla mā dr̄ creari. ǧ necē ē ꝙ filius ḡnetur ex dina essētia q̄si ex mā. ¶ 8° Si ignis ḡnaret aliū ignē de pte sue sube ignis ḡnans se h̄ret in genito q̄si mā ſm ptē sui. ſ₃ idē est si ḡnaret de tota sua suba. ǧ deus q de tota sua suba ḡnat filiū videt̄ ſm totā suā subam habere rōnem materie respectu filij. ¶ 9° Si ignis ḡnaret aliū ignem de mā sua sicut de mā aliena facit. nō est dubiū ꝙ sua mā se haberet mō passiuo. ⁊ similit̄ si pater celestis ḡnaret filium de aliena suba sicut nūc ḡnat de sua suba nō est dubiū ꝙ illa aliena suba se haberet ꝑ modū materie ⁊ subiecti. ſ₃ rōni materie accidit ꝙ sit aliena uel ꝑpria. ǧ videt̄ ꝙ pater generet filium de suba sua q̄si de mā. ¶ 10. In qcunq₃ ē subiectiue passiua ḡnatio siue generari filij. ipsū est subiectū ḡnationis filij. ſ₃ ḡnari filij ē subiectiue in eēntia. qđ ꝑbat̄. nā filiatio est prior origine ipso filio. sicut forma in cōposito prior est ipso

cōposito. in illo ǧ priori ↄstat ꝙ filiatio nō est [illegible] sistens ſ₃ est in eēntia tanq̄ in fundamēto [illegible] h̄ec sit relationē esse aliq̄ [illegible] absoluto in quo [illegible] dicit̄ ut pōt haberi ab Augꝰ 7° de trinitate sed [illegible] ꝙ filiatio nō fundat̄ in eēntia nisi mediāte [illegible] ḡnatione q̄ nō est nō fundādū sicut nec paternitas [illegible] dat̄ in essentia nisi mediāte ḡnatione actiua ǧ [illegible] priori passiua ḡnatio est in eēntia nō est āt in ea tanq̄ in supposito genito aut eo q̄ natū est eā esse genitum ǧ est in ea tanq̄ in generabili qđ est ḡnationis subiectū. ¶ 11° Illud qđ per se ingredit̄ entitatē [illegible] ti ⁊ nō accipit nec accepit esse ꝑ ḡnationē [illegible] fuit subiectū ḡnationis illius. ſ₃ dina eēntia ꝑ se ē de ↄstitutione ⁊ entitate filij q est terminꝰ ꝑ se generationis nō accipit esse ꝑ ḡnationē illā. ǧ ipsa est subiectum ḡnationis filij. aꝰ ꝑbat̄. q̄n ad ↄstitutionē termini ꝑ se ḡnatur nō videt̄ ↄcurrere ꝑ se nisi subiectū [illegible] ḡnatur ⁊ formalis terminꝰ ad quē ḡnatio terminat̄ formalis āt terminꝰ accipit esse ꝑ ḡnationē cū an̄ nō fuerit ǧ qđ ꝑexistit ē subiectū ḡnationis. ¶ 12° argui sic. Si dina eēntia nō eēt subiectū ḡnationis filij [illegible] tur ꝙ ḡnatio filij nō differret a creatiōe. ↄn̄s est falsū ⁊ erroneū. tenet ↄn̄a. q̄n ḡnatio nō differt a creatiōe nisi ꝑ h̄re subiectū uel nō h̄re. mō si eēntia dina nō sit subiectū ḡnationis filij. illa ḡnatio nullū habebit subiectum ac ꝑ hoc non differt a creatione.

Ad primum contra [illegible] est de rōne formalis t̄mini ḡnatiōis aut ꝑductiōis ꝙ capiat eē uel ꝑ ꝑductionē illā cuius ē terminꝰ capiat ꝙ sit realit̄. ꝑro q̄ sciēdū ꝙ ſm scm̄ Tho. de potētia dei. q. 2. arti. ꝑ. nā dina a formis mālibus in duobus differt. ꝑrimo qdē ꝑ h̄ ꝙ forme māles nō sūt subsistentes. vn̄ hūanitas in hoīe nō ē idē ꝙ hō q subsistit. dinitas āt idē est qđ deꝰ. vn̄ ipsa nā dina ē subsistens. Aliud ē ꝙ nulla forma uel nā creata ē suū esse ſ₃ ipsum esse dei ē eiꝰ nā ⁊ q̄dditas ⁊ inde ē ꝙ ꝑprium nomen eiꝰ est q est. ut p₃ Exo. 3°. q₂ sic denoiat̄ q̄si ꝑ ꝑpria forma sua. forma igit̄ in istis inferioribus [illegible] nō subsistit o₃ ꝙ i eo cui coicat̄ sit aliqd ꝑ quod forma uel nā subsistentiā recipiat. ⁊ hec est mā q̄ subsistit formis mālibꝰ ⁊ naturis. q₂ vō mā uel forma nō est [illegible] esse sed h₃ esse ꝑ h̄ ꝙ in alio suscepit̄. inde est ꝙ [illegible] in diuersis ē de necessitate h₃ diuersū esse. vn̄ hūanitas nō est vna i sorte ⁊ i platone ſm esse q̄uis sit vna ſm ꝑpriā rōnē. In coicatiōe vō qua dina nā [illegible] q₂ ipsa ē ꝑ se subsistēs nō reqrit̄ aliqd māle ꝑ qđ [illegible] stentiā recipiat. vn̄ non recipit̄ in aliq̄ q̄si in mā [illegible] genitus inueniat̄ ex mā ⁊ forma cōpositus ⁊ q̄ [illegible] ipsa essentia est suū esse non accipit esse ꝑ suppositū in q̄ est. vn̄ ꝑ vnum ⁊ idē esse ē in coicante ⁊ in [illegible] coicat̄ ⁊ manet eadē ſm numeꝝ in vtroq₃ hec [illegible] forma. Ex qbꝰ accipio tria. ꝑrimū est ꝙ nō est de rōne forme q̄ coicat̄ ꝑ ꝑductionē aliquā ꝙ capiat esse ꝑ illā ꝑductionē ⁊ [illegible] forma [illegible] eē. 2ᵐ ē ꝙ i forma nō subsistētibꝰ ⁊ q̄ nō [illegible] reqrit̄. s. ꝙ capiat eē ꝑ ꝑductionē ꝑ quā coicat̄ [illegible] est ꝙ de rōne formalis termini aliciꝰ ꝑductiōis est

q̄ p illā ꝓductionē coīcet̄ ꝓducto ⁊ ꝙ ꝓductū ca-
[illegible] p illā. vn̄ scūs Tho. ibidē dicit. Nā cuiuslī
[illegible] coīcet q̄tū est possibile. vn̄ vnū-
[illegible] ⁊ ꝙ [illegible] actu agere ꝯ nihil aliud est q̄
quodāmō [illegible] fm ꝙ ē actu. agere [illegible] nihil aliud est q̄
coīcare illud p q̄d agens ē in actu fm ꝙ ē possibile.
[illegible] Ex q̄ patet ꝙ illud p q̄d agens ē in actu coī-
[illegible] illud aūt coīcat q̄d acto-
cat̄ ꝓducto p [illegible] actionē [illegible] ad rōnem t̄mini
[illegible] ⁊ coīcationē. vn̄ [illegible] ꝓducti a [illegible] ꝓ-
forma [illegible] ꝙ coīcet̄ ⁊ ꝙ p illā ꝓducti [illegible]
[illegible] Ex q̄bus oīb⁹ patet solutio ad oīa argumen-
ta [illegible] oīa ꝓ maiori pte fundant̄ in hac ꝓ-
positione. s. ꝙ de rōne formalis t̄mini ē in quacunq̄
ꝓductione ꝙ capiat esse p illā. nō cōstat p p̄dicta q̄
[illegible] nisi q̄n forma q̄ coīcat̄ ⁊ p ꝓductionē
[illegible] nō est suū esse nec subsistit. in forma autē q̄
est [illegible] esse secus ē. hō aūt est essentia diuina ⁊ p illam
distinctionē oīa eī⁹ argumēta soluūt̄. ¶ Uñ ad p̄u-
mū dr̄ ꝙ a⁹ est falsa q̄uis ꝓpositionē assumit sepe
[illegible] ¶ Ad 2ᵐ patz. Illa eni oīa intē ꝓductionē et
[illegible] q̄uis dat [illegible] h̄z verū de ꝓductiōe
forme nō subsistētis ⁊ q̄ nō est suū esse. non aūt in di-
uinis ut dictū est. Uerūtn̄ etiā ibi ꝓductio nō est aliud
q̄ relatio. nec differūt nisi fm modum intelligendi.
¶ Ad 3ᵐ ɔcedit̄ a⁹. s̄z ad minorē dr̄ ꝙ illa maxima:
ꝓpter vnūquodq̄ tē pōt exponi tripliciter. ⁊ in nul-
lo sensu facit ad ꝓpositū. Primo eni exponitur fm
scm̄ Tho. de veritate. q. 10. arti. ad 3ᵐ. vbi dicit ꝙ
nō tenet in causis equocis q̄ nō recipiunt eandē de-
nominationē. sicut albedo facit albū q̄uis illa non
sit alba s̄z est q̄ aliq̄d est albū fm aūt istā expositionē
diceret̄ in ꝓposito ꝙ formalis termin⁹ ꝓductiōis ⁊
ipsū ꝓductū totale nō se haberēt sicut cā ⁊ effectus
vniuoci. nec ɔueniūt in noīe. ⁊ iō non oꝫ ꝙ si fili⁹ ra-
tione eēntie quā accipit dr̄ capere esse uł ꝓduci. ꝙ
simili̇ ipse formalis t̄minus dicat̄ esse cape uel ꝓ-
duci. Et huic expositiōi ɔsona ē alioꝝ expositio di-
centiū ꝙ int̄ illa q̄ reqrūt̄ ad veritatē dicte maxime
est h̄ ꝙ. s. illud ꝓpter q̄d aliud dr̄ tale etiā ipsū sit ta-
le. verbi grā. si ꝯ est nota ꝓpter p̄ncipiū ad h̄ ut con-
cludat̄ ꝙ p̄ncipiū est magis notū necē est ꝙ p̄ncipiū
sit notū alioq̄n nō ɔcluderet̄. ut patet. nam q̄uis sit
scita ꝓpter p̄ncipiū q̄ tn̄ p̄ncipiū non est scitū. q̄ s̄
aliq̄n formalis termin⁹ nō accipit esse p ꝓductionē
nō seq̄t̄ ꝙ accipiat magis esse. 2° exponit̄ sic dicta
maxima fm scm̄ Tho. p̄ma pte. q. 87. arti. 2° ad 3ᵐ.
dicit eni ꝙ h̄z verū solū in his q̄ sunt eiusdē ordinis
puta in vno genere. puta si dicat̄ ꝙ sanitas est desi-
derabilis ꝓpter vitā: sequit̄ ꝙ vita sit magis deside-
rabilis. si autē accipiant̄ ea q̄ sunt diuersoꝝ ordinū
non h̄z veritatē. ut si dicat̄ ꝙ sanitas ē desiderabi-
lis ꝓpter medicinā. non iō seq̄t̄ ꝙ medicina sit ma-
gis desiderabilis. q̄ sanitas ē in ordine finiū. medi-
cina aūt in ordine causaꝝ efficientiū. h̄ sunt verba
eī⁹. Ad ꝓpositū diceret̄ ꝙ formalis terminus ꝓdu-
ctionis ⁊ ipsū suppositū p se ꝓductū nō sūt eiusdem
ordinis sicut nec forma nec format [illegible] uel ꝓducibile
p se ⁊ ꝓducibile p accidēs sicut eni scūs Tho. pro-
bat p̄ma parte. q. 65. arti. 4°. et. q. 45. arti. 4. p Ar.

7° metaphisice. Illud q̄d ꝓprie fit est cōpositū. for-
me aūt rerū corpaliū h̄ñt q̄dē ꝙ aliq̄n sint ⁊ aliq̄n
nō sint absq̄ h̄ ꝙ ipse generent̄ uel corrūpant̄. sed
cōpositis generatis aut corruptis. q̄ forme non ha-
bēt esse s̄z cōposita p eas. sic eni alicui cōpetit fieri si-
cut ⁊ esse. hec ille. Ex q̄ patet ꝙ forma nō p se fit sed
p accidēs. supposito āt p se. In diuinis aūt nā uel eēn-
tia nec p se nec p accidens fit aut ꝓducit̄ q̄ de rōne
eius est esse ac p h̄ non pōt intelligi ut in potētia ad
eē q̄d ē termin⁹ ꝓductiōis. 3° exponit̄ dicta maxima
fm scm̄ Tho. p̄. sen. dist. 12. q. 1. arti. 2° ad 2ᵐ. dicit eni
ꝙ dicta regula h̄z verū q̄n illud q̄d conuenit alicui
ꝓpter aliud ē dicersū in vtroq̄ ⁊ p̄cipue q̄n vnū ē
cā alteri⁹ cē naturali ordine cāe. tūc eni causalitas sua
extēdit̄ respectu toti⁹ spēi ⁊ nō respcū vni⁹ indiuidui:
ut d̄ Auicēna. sīc calor ē magi ligne q̄ i corpe mi-
xto. h̄ ille. Iuxta quā expositionē diceret̄ i ꝓposito
ꝙ eē q̄d cōpetit cōposito ꝓpter formā nō ē aliud ab
eē forme. q̄ sīc dicit scūs Tho. 3° sen. dis. 6. q. 2. arti.
2°. ⁊ p̄ma pte. q. 45. arti. 4°. esse ē subsistentis tan̄q̄
eī⁹ q̄d ē. h̄z sit nāe uel forme tan̄q̄ eius quo est. vn̄
nunc nā rei nec ptes eī⁹ dicunt̄ ꝓprie esse accipien-
do esse ꝓ actu entis. Et post pauca dicit ꝙ essentia
petri nō est nisi vnū h̄z tā respectū ad diuersa p̄nci-
pia ipsū petrū ɔstituēna. Patet ḡ ꝙ q̄ esse uel etiā
capere esse nō est aliud in diuinis in supposito produ-
cto q̄ in dīna essentia q̄ non accipit esse uel saltē nō
alia ꝓductiōe q̄ suppositū. iō non oꝫ ꝙ magis ꝓdu-
cat̄ uel capiat esse q̄ diuinū suppositū. quare dicta
regula i ꝓposito nihil iuuat. ¶ Ad 4ᵐ dicēdū ꝙ illa
verba cōmentatoris. s. agens nō generat formā nō
ita sunt intelligēda ꝙ agens gñet formā p̄ncipalı⁹
q̄ cōpositū uel suppositū forme. s̄z h̄ iō dicit ꝙ for-
ma est rō fiendi. sibi cōposito. et h̄ enim cōpositū dr̄
fieri. q̄ mā reducit̄ de potētia in actū forme. uel q̄
accipit formā sibi coīcatā ab agente ⁊ nō q̄ accipit
materiā. Isto nāq̄ mō exponit scūs Tho. illā ꝓpo-
sitionem libri de causis. s. p̄ma rerū creatarū ē esse.
dicit eni sic p̄ma pte. q. 45. arti. 4° ad p̄ꝰ. ꝙ in illa
ꝓpositiōe li esse non iportat subiectū creatiōis sed
importat ꝓpriā rōnē obiecti creatiōis. nā ex eo ali-
q̄d dr̄ creatū q̄ ē ens nō ex h̄ q̄ est h̄ ens cū creatio
sit emanatio toti⁹ esse ab ente vl̄i. ⁊ ē similis modus
loq̄ndi ac si diceret̄ ꝙ p̄mū visibile ē color q̄uis
illud q̄d ꝓprie videt̄ sit coloratū. hec ille. Ita in pro-
posito cū dr̄ ꝙ agēs ꝓducit cōpositū et ꝓducit for-
mā. sensus ē ꝙ iō agēs ꝓducit cōpositum q̄ coīcat
formā uel q̄ ꝓducit habēs formā nō ꝙ forma pro-
prie ꝓducat̄. ¶ Ad 5ᵐ negat̄ aīs si illud q̄d coīcat̄
p̄existat in gñante uel coīcante illud si aūt p̄existat
in subiecto ꝓductionis. s. in mā ipsius ꝓducti cōce-
do ꝙ illud non erit formalis terminus ꝓductionis.
Et causa est. quia si illud p̄existat in subiecto produ-
ctiōis uel trāsitionis tūc illud nō coīcat̄ ꝓducto vir-
tute illi⁹ ꝓductiōis. secus si illud p̄existat in ꝓducen-
te. tūc eni ꝓducens pōt illud coīcare ꝓducto. ⁊ h̄ꝰ
exemplū est de aīa itellectiua quā hō cibū digerēs
coīcat materie cibi digesti ⁊ carni nouiter generate.

verūtñ istud argumentū soluit̄ p primā distinctionē q̄ ꝓcedit de formis q̄ nō sūt suū esse. cuiusmodi ē raritas uel quātitas de q̄ aduersari⁹ arguit. ❡ Ad 6m negat̄ bor. totā eni realitatē quā hꝫ filius accipit ex vi eēntie ut a formali rōne ꝛ nō ex vi ꝓprietatis. nā licꝫ ꝓprietas filij. s. filiatio sit vera res ꝛ relatio realis. tñ ipsa nō hꝫ ꝙ sit res realis ex rōne relatiōis sꝫ ex ipso esse qđ hꝫ in suo fundamēto. s. diua essentia. sicut eni dicit scūs Tho. p̄. sen. dis. 26. q. 2. arti. p̄. relatio ſm suā rōnem hꝫ ꝙ ad aliud referat: sed nō hꝫ ꝙ ponat aliqd in eo de q̄ dicit̄. sicut oēs alie forme absolute ex ipsa sua rōne habēt ꝙ aliqd ponāt in eo de quo dicunt̄. ꝛ iō inueniunt̄ alique relationes nihil ponētes in eo de q̄ dicunt̄. relatio tñ tunc dr̄ realis qñ hꝫ aliquid in re sup̄ qđ eius esse fundat̄. sicut eq̄litas sup̄ quantitatē. ꝛ ita relationes distinguentes ꝑsonas habēt fundamentū in re. s. ipsam nām q̄ coicat̄ ꝛ coicationē nāe. hec ille. Patꝫ ḡ ꝙ formalis ꝛ p̄ma rō p̄ncipalisq̧ est ipsa diua essentia ꝓprietati ꝙ sit res ꝛ ꝙ habeat realitatē. ꝛ sñter bor rōnis ē falsa. nec valet ꝓbatio eius cū fundet̄ in illa falsa ꝯña p̄us negata. s. essentia non accipit esse nec realitatē p ꝓductionē. ḡ filius nō accipit suā realitatē p illā. Jlla eni in solutiōe p̄mi argumēti ꝯñensa ē penitus nō valere. ❡ Ad 7m dicit̄ sicut ad p̄mū ꝛ 4m. forma eni non ꝓprie fit. ut habet̄ 7o metaphisice. sꝫ tñ cōpositū fit ꝓpter formā ꝛ non ꝓpter mām. similit̄ argumentū non est ad ꝓpositū. q̄ cōmentator loquit̄ de formis q̄ non sunt suū esse. de q̄bus non loq̄mur in p̄senti. ❡ Ad 8m negat̄ aor. ꝛ exemplū adductum in ꝓbatiōne ē ad oppositū. ꝯstat eni ꝙ in nutritione corrumpit̄ cibus ḡ aliqd generat̄ ex eo. ꝛ ꝯstat ꝙ illud est aliq̄ pars nutriti. ut caro uel hꝫ. quero igitur que forma subalis sit terminus hui⁹ gñationis. ꝛ nō pōt dari alia nisi aīa intellectiua p̄cedens. nisi vellemus ponere alias formas subales in carne hūana p̄ter intellectiuā: qđ nō ponim⁹. Jllud ḡ exemplū destruit argumentū ꝛ astruit nostrū ꝓpositū. sciłꝫ ꝙ formalis terminus ꝓductionis nō necessario capit esse p illā. ❡ Ad 9m negat̄ bor imo aīa erit formalis termin⁹ resurrectiōis. vñ istud argumētū ꝛ p̄cedēs destruit seipsū. cū exēpla sint ad oppositū. ꝛ cū dicit̄ ꝙ resurrectio nō ē gñatio. dico ꝙ verū ē q̄ generatio iꝑortat ꝙ genitū nō p̄fuerit gñationi. mō illud qđ resurget prius fuit. ꝛ iterū q̄ illa resurrectio non erit termin⁹ alicui⁹ alteratiōis p̄cedētis ordinate ad susceptionē forme in forma. ꝛ multa alia dissimilia possēt reꝑiri. verūtñ siue resurrectio sit gñatio ut multi ꝯcedūt. siue non ut dictū ē. tñ cā quā argumētū assignat q̄re resurrectio nō est gñatio nulla ē. dicit eni ꝙ resurrectio non est generatio q̄ aīa p̄fuit. hō eni non ē vera cā. q̄ si hoīs aīa crearet̄ ante māe creationē ꝛ corporis formationē ꝛ postea ifunderet̄ corpori disposito: hō resultans diceret̄ in illa vnione ꝓduci ꝛ tñ aīa p̄fuisset. sufficit eni ꝙ hō non p̄fuisset qui vere ꝛ p se dr̄ in illa vnione corporis et anime ꝓduci ꝛ non eius pars nisi p accidens. ❡ Ad 10. dr̄ ꝙ vbi ē exitus de potētia in actū tunc productio forte ē media ſm rē inter formalē terminū [illegible] talis exitus de potētia in actū ſm diuersitatē [illegible] mera coicatio forme [illegible] q̄ ē actus [illegible] [illegible] ꝓducente ꝛ ꝓducto [illegible] non oꝫ. [illegible] ductio non pōt reali[illegible] a termino [illegible] [illegible] intelligēdi. vñ scūs Tho. p̄. sen. d. 4. q. [illegible] p̄ ad 4m dicit. [illegible] nō est aliqd realiter medium inter patrē ꝛ filiū cū gñatio passiue accepta ſm rem ipsa filiatio q̄ est ꝓprietas filij ꝛ ē in filio. Et actiue accepta ē ipsa paternitas q̄ est in patre ꝛ ipse [illegible] [illegible] ꝓprietatē p modū act⁹. ꝛ sua significatio fundat̄ sup̄ rē in acceptiōe vni⁹ ab alio. hec ille. ❡ Ad 11m negat̄ bor ꝛ eius ꝓbatio. non eni de rōne formalis termini ꝓductionis passiue dicte ē ꝙ sibi correspōdeat terminus a q̄. nisi q̄n ꝓductio passiua ē exitus de potētia in actū ꝛ q̄n p eā coicat̄ forma que est suū esse. sꝫ rō formalis termini [illegible] ꝙ [illegible] ꝓductū assimilet̄ ꝓducenti ꝛ coicet̄ sibi a ꝓducente. ❡ Ad 12m dr̄ ꝙ formalis termin⁹ gñationis ē diuina eēntia. sꝫ terminus totalis est ipse filius. Et ad improbationē p̄mi dico ꝙ fundat̄ in falso. s. ꝙ terminus formalis necessario capiat esse et realitatē per ꝓductionē. Ad improbationē secūdi similit̄ dico ꝙ fundat̄ in falso. s. ꝙ passiua gñatio ꝯstituat filiū [illegible] eni falsum ē cū nulla origo ꝑsonā ꝯstituat in diuinis ut alias videbit̄. Aliud etiā falsum ibi supponit sciꝫ istud: gñatio passiua ē fili⁹ uel filiatio. ḡ nō terminatur ad filiū. Jsta eni ꝯña nō valet. nā licꝫ sit idemptitas realis inter gñationē ꝛ genitū in diuinis. tamen differūt rōne fundata sup̄ ꝟitatē rei: ex q̄ ꝯsequit̄ ꝙ ibi pōt aliqd significari p modū vie ꝛ aliqd p modū termini. Aliud falsum ibidē multiplicat̄ sciꝫ ꝙ origo passiua necessario distinguit̄ ab originato. Ex quo infert ꝙ nec filius nec filiatio capit esse per originem. que ambo falsa sunt. dico eni ꝙ non oꝫ originē distingui ab originato nisi vbi origo nō subsistit nec est suū esse. tūc eni origo est accidens originati. sed vbi origo est suū esse subsistens ipsa est illud quod originat̄ ſm rē. ❡ Ad 13m dico ꝙ fundat̄ in illo falso semper dicto. s. ꝙ formalis termin⁹ necessario originat̄. cuius falsitas patet. q̄ in corruptione hoīs sua forma nō desinit esse: q̄re nec oꝫ ꝙ in eius gñatione incipiat esse. Jmplicat etiam aliud falsum. s. ꝙ gñatio realit̄ distinguat̄ a generato vbicūq̧. uel origo ab originato. ❡ Ad 14m negat̄ bor. dico eni ꝙ gñatio passiua se hꝫ p modū vie ad eēntiā diuinā ꝛ ad ꝑsonam. nec ꝓbationes obstāt. non q̄dē p̄ma: q̄ [illegible] [illegible] terminū p̄existere vie metaphorice [illegible] qui dicimus ꝓductionē. ut sepe dictū fuit. [illegible] valet ꝓbatio qua ꝓbat̄ gñationē nō posse [illegible] in ꝑsonā. licꝫ eni gñatio sit ꝑsona ꝛ gñatio [illegible] ꝑsonā. nō sequit̄. ḡ ꝑsona est via i ꝑsonā. sꝫ [illegible] cia accidētis. falsum etiā assumit̄ ibidē. s. ꝙ [illegible] filij ꝯstituat̄ per originē. Jtem ꝙ oīs via necessario sit a termino in terminū realit̄ distinctos. hoc eni nō oꝫ nisi loquēdo de via pedū sed loquēdo de via [illegible] non ē nisi acceptio forme q̄ ꝓ tanto dr̄ via q̄ [illegible]

ponit accepto babitem. ꝑus eni fm modū intelli
gendi filʾ accipit eēntiā ꝙ subsistat in ea uel cōti
neatur ex ea. ⁊ adhūc semꝑ gnātio dicit via. ℂ Ad
[illegible] dicit ꝙ bʾ falsa ē. p passiuā eni generationē fi
liʾ dicit ꝙ ꝓ habet. iuxta illud Daui. Nobis fi
lius accepta oia ꝙ babet. iuxta illud [illegible] nascēdo ac
[illegible] gnatū. qd̄ gloriat mgr̄ scʒ nisi eē nascēdo ac
cipit. dico tn̄ ꝙ gnātio passiua nō distinguit realr̄ ab
eo qd̄ accipit per eā fm rem si rōne. ⁊ ideo oportet
nō solū assignare ꝓductionē: imo ēntiā distinctā
ab ea saltē rōne. cū ille sit de rōne ꝓductiōis. ℂ Ad
16ᵐ dico ꝙ falso nitit fūdamēto scʒ ꝙ verbū men
tis dico ꝙ falso nitit fūdamēto scʒ ꝙ verbū in anima
ne nostre non sit aliqd substantie existens in anima
sed sit ipsa res itellecta posita in esse apparenti. hu
ius eni falsitas alias ostendet. ℂ Ad 17ᵐ dicit ꝙ in
diuinis non ē ꝓpe passio ꝑncipalis quā sic diffinit
vnde scūs Tho. pma pte. q. 41. arti. p. ad 3ᵐ. passio
[illegible] dicit motū ꝓut est in mobili ab alio ⁊ iō nō est
in diuinis nisi grāmatice loquēdo qntū ad modū si
gnificādi. sicut patri attribuimʾ generare filio autē
gnāri. actio autē fm pmā nois institutionē importat
originē motus. sicut eni motus fm ꝙ incipit ab ali
quo ⁊ terminat in illud qd̄ mouet est actio. sic autē
non ē in diuinis ⁊ sic infert ex se passionē. sed i diui
nis dr̄ actio eadē origenis fm ꝙ ab aliq ꝑncipio pro
cedit in aliud qd̄ ē a ꝑncipio. q quidē babitudo ē ipsa
relatio uel notio. qꝛ tamen de diuinis. in talibus re
bus loqui nō possumʾ nisi fm modū rerū sensibiliū
a quibʾ cognitionē accipimʾ: ⁊ i quibʾ actiōes ⁊ pas
siones intātū motū īportāt aliud sūt a relationibʾ
q ex actionibʾ ⁊ passionibʾ ꝯsequūtur: oportuit seor
sum significari babitudines ꝑsonarū p modū actus
⁊ seorsum p modum relationis. ⁊ sic patet ꝙ sūt idē
fm rem. sed differūt fm modū significandi. hec ille
in forma. ℂ Ad 18ᵐ negat aᵃ. nō eni verū est ꝙ sic
de rōne termini totalis ē cape totalr̄ esse p ꝓducti
onē. ꝙ similr̄ de rōne termini formalis sit cape esse
formale p ꝓductionē ut patet ex dictis. nec valet
ꝓbatio p exēplū de mā. qm̄ illa nō est rō qre mā nō
est formalis terminʾ aut totalis actus productiōis
scʒ ꝙ nō capit eē p ꝓductionē. sed cā est: qꝛ non coi
cat ab agente ipsi ꝓducto. sed solū a forma loquē
do de agēte nāli. loquēdo vo de pma rerū creati
one a deo q mā creabat adhuc ipsa nō dicebat for
malis terminʾ. qꝛ ipsa nō potest i esse ꝓdire nisi sub
forma. nec babet ordinē ad eē actu in qd̄ tendit ois
ꝓductio nisi mediante forma. ℂ Ad ꝯfirmationem
dicit ꝙ in illo casu scʒ si mā crearet sub aia intelle
ctiua preexistēte aia eēt formalis terminʾ creatiōis
materie inqntū eēt formalis terminʾ ꝓductiōis cō
positi resultātis ex aia antiq ⁊ mā noua. nō eni eēnt
ibi ꝓductiones: qrū vna terminaret ad materiā so
lū. ⁊ alia ad cōpositū sed eadē eēt. nā mā nō babet
vnde possit ꝓpriam ꝓductionē passiuā terminare:
si crearet illud cōpositū rōne vniʾ ptis scʒ materie
illa aūt mā potiʾ ꝯcrearet ꝙ crearet. ℂ Ad 19ᵐ ne
gat aᵃ vbi terminʾ formalis sola rōne distinguitur
a termino totali. nec eni formalis terminʾ nō est ps
fm rem cū sit totū ꝓductum. nec etiā ps fm rōnem
vbi formalis terminʾ fm suā rōnē est actʾ purus ⁊
subsistens nō mēdicās eē a supposito. ℂ Ad 20ᵐ ne
gat aᵃ. dico eni ꝙ in ꝓductiōe angeli assignat ter
minʾ formalis ipsa natura angeli ⁊ terminʾ totalis
ipsū suppositū. posito etiā ꝙ sola rōne distinguerēt
tur. Omnis eni ꝓductio terminat ad qd̄ est. ℂ Ad
confirmationē dico ꝙ in simplicissimo puta deo di
stinguit rōne ⁊ modo significādi qd̄ ē ⁊ q est ut deʾ
⁊ deitas pater ⁊ paternitas licʒ abstractū ⁊ ꝯcretū
nullatenʾ realr̄ distinguat. ℂ Ad 21ᵐ dicit ꝙ ꝑnci
piū ⁊ ꝑncipiatū realr̄ distinguūt loquēdo de ꝑnci
pio qd̄. ⁊ de ꝑncipiato qd̄. sed loquēdo de ꝑncipio q
⁊ ꝑncipiato q nō oportet ꝙ distinguant. Hāc solu
tionē ponit scūs Tho. pma pte. q. 41. arti. 5. ad pri
mū vbi sic ait. Agens distinguit a facto: ⁊ generās
a generato. sʒ illud quo generās generat ē cōe ge
nerato ⁊ gnānti ⁊ tāto pfectiʾ quāto pfectior fuerit
gnātio. vn̄ cū in diuinis sit pfectissima generatio il
lud quo generās generat ē cōe gnāto ⁊ gnānti idē
numero nō solū specie sicut in rebʾ creatis. p hoc ergo
ꝙ dicimʾ diuina eēntia est q generans generat. nō
sequitur ꝙ essentia distinguat sicut seqret si dice
ret ꝙ essentia diuina generat. hec ille. Eandē po
nit solutionem de potentia dei. q. 2. arti. 2. ad 3ᵐ.
Ex q patet ꝙ nō oportet illud q ꝓducēs ꝓducit di
stingui realiter a forma q ꝓductum gnātionē ter
minat. nec ꝑncipiū quo generās generat distingui
a formali termino generationis. nec ꝓbatiōes va
lent ibidē facte. cū solū ꝓbent ꝑncipiū quo eē veriʾ
ꝑncipium ꝙ ꝑncipium qd̄. tn̄ dico ꝙ ille nō ꝓbant
ꝙ terminʾ formalis sit veriʾ ꝑncipiatum ꝙ supposi
tum ꝓductū. nā qꝛ formalis terminʾ accipit eē per
ꝓductionē. cuiusmodi nō est in diuinis: nec semp in
creaturis ut patet in nutritione. itē in resurrectione
Et similr̄ patet ꝙ argumētū tenet in formis q nō
sunt suū esse. tales eni non coicant nisi fm aliud eē
ut prius dicebat. ℂ Ad 22ᵐ negat aᵃ. nō eni est de
rōne termini formalis ꝙ ꝓducat ut ibidē false sup
ponit. dico eni ꝙ filiatio nō ꝓpe ꝓducit. sed filiʾ
cū relatio inqntū hʾ nō sit terminʾ ꝓductionis ut dr̄
5. phi. ⁊ 11. metaph. sic. ℂ Ad 23ᵐ dicit sic ad 21ᵐ
licʒ eni ꝓducēs distinguat a ꝓducto tn̄ illud q ꝓdu
cēs ꝓducit nō oʒ distingui a ꝓducto. sic licʒ ꝓducēs
nō ꝓducat nisi rōne ꝑncipii q ut pat rōne eēntie. nō
tn̄ oʒ ꝙ eēntia ꝓducat si pat ꝓducit. Et similr̄ si pat
est ꝑncipiū rōne essentie non oportet ꝙ sicut pater di
stinguat a filio ꝙ eēntia distinguat a filio. ⁊ in ꝓpo
sito filiʾ ꝓducit ⁊ gnātur rōne eēntie quā accipit. nō
tn̄ oʒ essentiā distingui a patre si filiʾ distinguit a pre
sed sufficit ꝙ aliū modū eēndi respectiuū babeat in
ꝓducēte ꝑncipiū q ꝙ babeat i ꝓducto terminʾ for
malis. Sic autē ē in ꝓposito. nā eēntia est in pre sub
paternitate. ⁊ i filio sub filiatiōe q sūt relationes re
aliter distincte ⁊ distincti modi reales. scʒ a se ab alio.
ℂ Ad pmū ꝯ 3ᵐ rōnē negat aᵃ. sufficit eni ꝙ illa di
stinguant rōne ꝙntū vnū accidat eē p ꝓductionē ⁊ nō
aliud. Sed scīēdū ꝙ distinctio rōnis multos hʒ gdʾ
nec quicūqꝫ sufficit ad hoc ꝙ ꝑdicata ꝯdictoria pure

realia de taliꝰ distinctis verificenẽ. sȝ tñ distinctio rõnis in tali gradu q̃ sȝ distinctio rõnis fũdaẽ in distinctione reali. isto mõ ꝙ taliꝰ distincta rõne ul' ẽm rõnẽ sic se hñt i re ꝙ vnũ ẽ cõe ẽm rẽ ⁊ idẽ pluribꝰ oppositis ⁊ distictis. reliquũ aũt nõ ẽ cõe sȝ condistinctũ [illegible] sub illo coi ɔtẽns tale inq̃ distinctio rõnis [illegible] ꝙ predicata realia ɔdictoria de extremis illiꝰ distinctiõis verificẽẽ pserti q̃ cõpetũt extremis inq̃tũ distinguũẽ. hꝫ aũt sũt ista ꝑdicata generari nõ gñari. capere eẽ ⁊ nõ cape. ꝑduci ⁊ nõ ꝑduci. nã taliũ ꝑdicatoꝝ vnũ ɔuenit vni extremo distinctiõis ẽm rõnẽ q̃tũ ad hoc in q̃ distinguiẽ ab alio extremo inq̃tũ. s. psona se hꝫ ut qd distinctũ. ⁊ eẽntia ut cõe qd. ꝑduci aũt ɔuenit distīcto ⁊ pticulari. non aũt coi ⁊ indistincto. ¶ Ad 2m dr̃ ꝙ gñatio diuina terminaẽ in filio ad rẽ: verũtñ in filio ẽ res q̃ terminat gñationẽ p modũ formalis termini ⁊ illa ẽ eẽntia. filiꝰ etiã est res q̃ terminat gñationẽ p modũ geniti. nec tñ oꝫ ꝙ si filiꝰ gñeẽ: ⁊ filiꝰ ẽ res diuine nature ꝙ iõ diuina nã gñeẽ. sȝ ẽ fallacia accñtis sic arguendo: res q̃ est filiꝰ gñaẽ: ⁊ illa res ẽ diuina eẽntia igiẽ nã diuina gñaẽ. ¶ Ad 3m dr̃ ꝙ sicẽ nulla psona simul eadẽ gñatiõe gñat ⁊ gñaẽ. ita nulla eẽntia gñat ⁊ gñaẽ eadẽ gñatiõe. nec valet ꝑbatio: prĩ ⁊ filiꝰ sũt idẽ eẽntia [illegible] eadẽ eẽntia gñat ⁊ gñaẽ. nã nõ oẽ qđ est pat gñat. nec oẽ qđ ẽ filiꝰ gñaẽ. ¶ Ad ɔfirmationẽ dr̃ ꝙ dictũ Augꝰ. nõ solũ itelligiẽ de eadẽ psona imo de eadẽ essentia. nec li se solũ refert psonã ẽm rẽ. sed ẽm modũ significãdi. stat eni li se ꝑ supposito locutionis: quõ eẽntia põt dici suppositũ. ¶ Ad 4m negaẽ aꝰ. nõ eni paẽ est eẽntia gñans sȝ eẽntia sub patnitate. nec ẽ simile de sapia ⁊ de eẽntia. licȝ improprie dicaẽ sapia gñans. ⁊ magis iproprie eẽntia ul' suba aut nã gñata. vñ scũs Tho. p sen. dis. 5. q. j. arti. 2o sic ait. Gñare ꝑpe ɔuenit supposito inq̃tũ distictũ. ⁊ iõ q̃ñto magis nomen appropinquat ad suppositũ distinctũ. tãto verius põt de ipso ꝑdicari actꝰ gñandi. vñ hec ẽ ꝑpriissima paẽ gñat. q2 iponiẽ nomẽ pris a ꝑpetate distĩcte. Et similr põt dici psona gñat q2 nomẽ psone iponiẽ a coi ꝑpetate q̃ dr̃ psonalitas. ⁊ ɔñter minꝰ ꝑpe dr̃ deꝰ gñat. q2 q̃uis claudat in se suppositũ: nõ tñ suppositũ distictũ nec imponiẽ nomẽ a ꝑpetate distĩcte. sed ab eẽntia coi. in noibꝰ etiã abstractis ẽ ordo. q2 q̃dã dicũt ordinẽ ad actũ sicẽ virtꝰ bonitas lux nã ⁊ habitꝰ. ⁊ q2 actꝰ sunt suppositoꝝ. iõ in istis inueniẽ dictũ: sapia gñat uel nã gñat. [illegible] locutiones nõ sũt extẽdede. sȝ sũt pie [illegible]. Quedã vero noia sũt q̃ nõ dicũt ordinem ad opationẽ [illegible] imponunẽ ẽm rõnẽ noïs ab actu substãdi sicẽ suba: vñ hꝫ nomẽ suba adhuc accedit ad rõnẽ suppositi. sȝ hꝫ nomẽ eẽntia oĩo remoueẽ a rõne suppositi. ⁊ iõ minime põt dici ꝙ eẽntia gñet. si tñ inuenireẽ eẽt exponẽda: eẽntia gñat. i. paẽ q ẽ eẽntia hꝫ ille. ¶ Ad 5m diciẽ. ꝙ aꝰ ẽ auctoritas mgr̃i sniarũ in hac pte auctoritate cuiuscũq3 sci qm̃ ɔfirmata ẽ p ecclesiã. sci tñ intellexerũt ꝙ eẽntia dr̃ gñata hꝫ ẽ coicata. cũ eni ait Augꝰ. Essentia de eẽntia lumen de luie ars de arte. sp subdit. Et ambo vnũ lumen vna eẽntia vna ars. ut notet coicationẽ [illegible] ture. nõ aũt gñationẽ. ¶ Ad 6m patet per idẽ. ¶ Ad 7m diciẽ ꝙ illud sophisma peccat p fallaciã accñtis vñ scũs Tho. de potẽtia dei. q. 8. arti. 2o ad 6m sic [illegible] hꝫ sophisma eẽntia diuina ẽ paternitas [illegible] est eẽntia diuina. ꝗ filiatio ẽ paternitas. diciẽ in tali [illegible] incidere fallaciã accñtis. Cuiꝰ rõnẽ [illegible] licȝ in deo nullũ sit accñs: ẽ tñ ibi quedã [illegible] accñtis inq̃tũ ea q̃ de inuicẽ predicantur ẽm [illegible] sũt vnũ subiecto ⁊ differũt rõne. vñ [illegible] ꝙ cũ [illegible] ꝑdiceẽ q̃si p accñs de eẽntia cũ ex tali idẽptitate [illegible] rẽ psone ⁊ eẽntie infert ea q̃ dicunẽ de vno dici de alio cõmittiẽ fallacia accñtis. Et idẽ ponit [illegible] te. q. 3. arti. 6o ad 3m vbi dicit ꝙ sic arguẽdo deꝰ [illegible] ingenitꝰ. filiꝰ ẽ deꝰ. ꝗ filiꝰ ẽ igenitꝰ. cõmittiẽ fallacia figure dictionis ⁊ fallacia accñtis. cui ɔcordat Cathon in ꝑposito dicẽs. ꝙ in argumẽto qđ habeẽ p manibꝰ est duplex fallacia. s. figure dictiõis p eo ꝙ in maiore ⁊ minore nõ est idẽ modus ꝑdicatiõis. nã in maiore cũ dr̃ ois [illegible] fuit genitꝰ uel gñabaẽ ꝑdicatio formalis cũ oẽ verbũ prediceẽ formalr ⁊ nõ solũ per idẽptitatẽ. in minore vero cũ dr̃: eẽntia diuina est filiꝰ: ẽ ꝑdicatio p idẽptitatẽ tm̃ ⁊ iõ nõ valet discursus. Est etiã fallacia accñtis. q2 filiatio inq̃tum ꝑdicaẽ de eẽntia p idẽptitatẽ accidit ꝙ gñeẽ. ⁊ ideo nõ est mediũ sufficiẽs ad ɔcludẽdũ gñari de eẽntia diuina. ¶ Sȝ ɔ hãc rñsionẽ arguit Gregꝰ. ꝑo pmã q2 aliꝰ ⁊ aliꝰ modus predicãdi in vtraq3 pmissa nisi aliud interueniat nõ cõmittit fallaciã figure dictionis. qđ patet. q2 alias hꝫ eẽt fallacia figure dictionis: omne animal est sensibile. ois hõ ẽ animal. ꝗ ois homo ẽ sensibilis. q2 in maiori ẽ ꝑdicatio secũdi modi dicẽdi p se ⁊ i minore ẽ ꝑdicatio pmi modi. ⁊ gñalr̃ q̃ñcũq3 ꝑpa passio supioris ꝑdicareẽ de p se iferiori p ipsũ superiꝰ tanq3 p mediũ: eẽt fallacia figure dictiõis. Itẽ q̃ñcũq3 aliq̃ passio pdicareẽ de subiecto aliquo p diffinitionẽ subiecti. eẽt fallacia figure dictionis. q2 aliꝰ modus ꝑdicãdi est qñ passio ꝑdicatur de diffinitiõe subiecti ab illo q̃ diffinitio subiecti predicaẽ de subiecto. ⁊ sic in multis demõstrationibꝰ eẽt fallacia: qđ non ẽ dicendũ. Item hic eẽt fallacia. oẽ animal ẽ albũ. ois homo ẽ animal. ꝗ ois homo ẽ albus. cũ ꝑdicatio maioris sit p accñs. ⁊ ꝑdicatio minoris p se. ⁊ sic pma rñsio nõ valet. ¶ Contra 2am rñsionẽ arguit sic. pmo. qm̃ ẽm eã in multis optimis syllogismis eẽt fallacia accñtis. [illegible] vltimo nunc assig̃to. nã aiali inq̃tũ ꝑdicaẽ de hoc accidit ꝙ sit albũ multo magis q̃ patri accidit [illegible] re inq̃tũ de eo ꝑdicaẽ essentia. 2o q2 ẽm istã [illegible] nem accipiẽ accidẽs nõ ꝑ eo qđ realiẽ adest [illegible] nec ꝑ eo qđ accidẽtaliẽ ꝑdicaẽ. sȝ gñaliẽ p oi extraneo a rõne subiecti. ⁊ sic gñare ẽ accñs prĩ. ⁊ sequiẽ ꝙ in multis demõstrationibꝰ esset talis fallacia sicẽ patet in ipugnatiõe pme solutiõis. ¶ Ad pmũ ɔ pmã solutionẽ rñdeẽ ꝙ nõ queciũq3 variatio modi ꝑdicandi infert fallaciã figure dictionis. sed tñ [illegible] modus ꝑdicandi q̃ vnũ ꝑdicatũ mutaẽ in aliud [illegible] ad aliquid in aliquid. uel ecõuerso. infert fallaciã fi

gare dicendo eo potissimū qñ predicatū quod ꝑdicatur de terminis alicuiꝰ predicamēti ꝛ in q̄ntū hō. ꝯcluditur de terminis alterius ꝑdicamēti. ꝓpter hoc q ꝑdicari de terminis ꝑmi ꝑdicamēti in q̄ntum hoc ꝙ ꝑdicanī de terminis ꝑmi ꝑdicamēti in q̄ntum habet talē modū predicādi uel ecōtra: sicut cū dicitur: gñari ꝑdicaī de filio ex ē relatiuū. ꝛ iō inferī ꝙ gñari ꝑdicetī de eēntia. q2 filiꝰ de eēntia ꝑdicatur uel ecōtra sic in ꝓposito. dico ḡ ꝙ ꝑdicatio ꝑmi ꝛ secūdi modi nō est talis variatio q̄ causet fallaciā figure dictionis sic ꝙ repugnat ei ꝑdicari de aliis qbꝰ non cōuenit in 2° mō. sic in ꝓposito aliq̄ predicata ꝯuenīūt relatiuis in q̄ntū hō. s. q2 sūt distincta in diuinis. q̄bus repugnat ꝑdicari de non distinctis ac ꝑ h̄ de nō relatiuis large capiēdo relatiuū ꝓ supposito in diuinis.

Ad 2m de passione dico ꝙ illa variatio modi ꝑdicandi nō variat veritatē ꝓpositionis sic in ꝓposito vbi actus notionales ꝑdicanī de relatiuis solū. non autē de aliis nisi implicite uel explicite dicant relationē ꝛ supponāt ꝓ eo. cuiusmodi sūt ꝑsona pat deꝰ. vñ scūs Tho. ꝑ sen. dis. 5. q. i. arti. 2° ad 2m. Relatiuū in diuinis dicī multipliciter. ꝓpria sime enī relatiuū est quod fm nomē suum ad aliud referī ut pater. Aliud ē relatiuū qd cōsequī uel causat relationē. sicut gñatio ꝛ gñare. Aliud ē qd implicite claudit in se relationē sicut trinitas ꝑsonas distinctas relatione. ꝛ hoc nomen ꝑsona includit relationē distinguētē. Aliud pōt dici relatiuū in q̄ntū ꝓ relatiuo ponī sicut deꝰ ꝛ eēntia noīa abstracta: cuius rō est dicta. hec ille.

Ad 3m dico ꝙ ꝑdicatio ꝑ se ꝛ ꝑ acciñs non causat fallaciā figure dictionis. sed forte fallaciā accidentis. q̄cūq3 enī aliq̄ duo de se inuicē accidētaliter ꝑdicanī si aliqd predicatū cōueniat vni illoꝝ in q̄ntum distinguī ab alio. ꝛ illud ꝑdicatū ꝯcludaī in esse alteri. cōmittī fallacia accidentis sicut in ꝓposito eēntia ꝛ filiꝰ accidētaliter quodāmodo de se inuicē ꝑdicanī. si ḡ gñari qd ꝯuenit filio in q̄ntū est suppositū distinctū ꝯcludaī ꝑdicari de eēntia q2 predicaī de filio. cōmittī dicta fallacia. nō enī oportet ea q̄ ꝯueniūt filio fm modū q̄ dī ab eēntia. ꝑdicari de eēntia: licz filiꝰ ꝛ essentia de se inuicem predicētur. ꝛ de h̄ ampliꝰ dictū est dis. 2a. ꝑ hoc patet ad argumēta ꝯ 2am rñsionē.

Ad 8m patet ꝑ idē. q2 cōmittī fallacia accidētis.

Ad 9m dicēdum ꝙ ista ꝯña non valet: eēntia ē filiꝰ gñatus. ḡ eēntia ē gñata sicut nec ista: eēntia est res generās. ḡ eēntia ē generans. cuiꝰ causa ē fm scm Tho. ꝑ sen. dis. 5. q. i. arti. ꝑ ad 4m. q2 forma adiectiui nō circa idē ponit in añcedēte ꝛ ꝯñte. sed in añte ponit circa ꝑsonā. in ꝯñte ꝟo circa eēntiā. Et ad ꝓbationē ꝯñtie dicī ꝙ phs ad efficaciā illiꝰ ꝯñe non solū ponit illā ꝯditionem q̄ dicta est in arguendo. s3 etiā quādā aliam. s. si fm se ꝑdicetur ꝛ non fm accidēs simpliciter: ꝛ non tm̄ cum addito aliq̄ uł determinatiōe quodlibet illoꝝ predicetur de tali subiecto. nūc aūt nō sic est in ꝓposito. q2 li generatum nō ꝑdicatur fm se si ꝑticulariī ꝛ adiectiue tm̄ sumaī sicut oportet si 2a ꝯña valere debet. s. eēntia ē gñata: ḡ gñabatur. Ad aliā ꝓbationē dicte ꝯñe [illegible] ꝯña ꝛ negaī 2a. Ad ꝓbationē dico ꝙ illa 2a tūc tm̄ habet veritatē vniuersaliter qñ illud superiꝰ predicaī vniuersaliī de illo inferiori: ꝛ de oī de quo inferiꝰ illud predicaī. ita ꝙ non solū predicaī de illo inferiori distributo ꝓ oībꝰ suis ꝑ se. sed etiā ꝓ omnibꝰ de quibꝰ ipsū dicī. sic ꝙ talis ꝓpositio possit eē maior in sillogismo ꝑfecte regulato ꝑ dici de oī. nūc aūt in ꝓposito li gñatū nō est talē superiꝰ ad h̄ gñatū. Nam hec est falsa. omne qd est h̄ gñatum ē gñatū. iō dicta ꝯña nō valet. Patet ḡ ꝙ ꝯña breuiter a ꝑdicato coniūcto ad ꝑtes eius non valet nisi quelibet pars ꝑdicati ꝑdicetī de oī illo de q̄ ꝑdicatur ꝯiūctū. similiī ꝯña ab inferiori ad superiꝰ non valet nisi superiꝰ predicetur de q̄cūq3 de q̄ predicaī inferiꝰ. nullū autem ꝑdictoꝝ est in ꝓposito verū.

Ad 10m dicī ꝙ scūs Tho. rñdet in simili ꝓposito ꝑ sen. vbi s. ad 3m vbi sic arguit: eēntia est paī. ḡ eēntia ē paī filij. sed relatiua dicūtur ad ꝯuertentiā. ḡ filiꝰ erit filiꝰ eēntie. ꝛ sic eēntia gñat. ecce argumētū. Et rñdet dicēdū igr̄ ꝙ cū dicī: eēntia est paī. est duplex locutio ex eo ꝙ li paī pōt teneri ēēntia adiectiue ut ponat formam suam circa eēntiam ꝛ sic est falsa. q2 ꝓprietates nō determinant eēntiā. uel pōt sumi substātiue ꝛ tūc paī supponit in ꝑdicato ꝓ ꝑsona patris ꝛ sic ē vera. nec oportet ꝙ fiat h̄ mō ꝯuersio. ḡ filiꝰ est filiꝰ eēntie. sed filiꝰ ē filiꝰ patris q est eēntia. hec ille. Ita in ꝓposito dico ꝙ ꝯcessa ista: eēntia ē filiꝰ patris. nō sequī ḡ paī est paī eēntie sed sequī ꝙ est paī filii cui ē essentia: nec sequī essentia ē filiꝰ patris. ḡ est gñata: nisi li filiꝰ staret adiectiue. ꝛ ad hūc sensum negaī ꝙ eēntia sit filiꝰ pris eēntia nō opponī relatiue pri. hoc enī sig̃t nomē filij tenentis adiectiue. Pro intellectu huiꝰ ꝛ ꝑcedentis solutiōis notādū ꝙ scūs Tho. 3° sen. di. 5. in expositione lrē sic ait. Differētia ē inī noīa substantiua ꝛ adiectiua. substantiua enī sig̃t non tm̄ formā sed suppositū forme: vñ possūt predicari rōne vtriusq3. ꝛ qñ ꝑdicanī rōne suppositi dicī ꝑdicatio ꝑ idēptitatē. qñ ꝟo rōne forme dicī ꝑ denoīationē seu ꝑ informationem: ꝛ hec ē magis ꝓpria ꝑdicatio. q2 termini in ꝑdicato tenenī formaliī. adiectiua aūt sig̃nt tm̄ formā: ꝛ ideo nō possūt ꝑdicari nisi ꝑ informationē. vñ hec ē falsa eēntia est gñans: q̄uis hec sit vera: eēntia ē paī hec scūs Tho. Ex quibꝰ patet q̄ predicatio sit idēptica ꝛ que formalis.

Ad 11m dicī ꝙ illa cōuersio nō valet. q2 nascēs in añcedēte stat substantiue aliī eēt incongrua ꝛ in ꝯñte stat adiectiue ꝛ non stat vniformiter: sed debet conuerti sic. nascens est essentia ḡ essentia ē filiꝰ nascēs uel aliqd nascens aut hō. addēdo in ꝯñte aliqd quod prohibeat ne adiectiuū ponat formā suā circa eēntiam.

Ad 12m dicī ꝙ in diuinis gñatur aliq̄ res: ꝛ cōcedī ꝙ illa res q̄ generaī est essentia. nec tamē sequī: ḡ eēntia gñaī. nec sequī res que est eēntia gñatur sumēdo rē pro relatiuo ḡ eēntia gñatur sicut nō sequī. res q̄ est eēntia distinguī realiī a filio ḡ eēntia distinguī realiter a filio. ꝛ q2 ē semper stat pro re coī ꝛ nō pro persona. hoc autē qd dico res q̄ est essentia pōt stare ꝓ absoluto ꝛ pro relatiuo. ꝛ ideo nō quicqd predicatur de vno ꝑdicatur de alio.

Ad ꝑmū ꯋtra 4am rōnem dico ꙩ nō aliud concludit nisi ꝙ essentia est illud de quo est filiꝰ. non

tamen sequitur q essentia se habeat in gñatione filij quasi materia uel subiectum. sed q habet vnam de conditionib⁹ nature. non tñ totũ qđ ẽ de ratione materie scʒ potẽtialitatẽ τ actualitatẽ. Põt etiã dici q illud de quo ẽ aliqđ nõ oportet q sit ill⁹ materia. nec q̃si materia. imo põt eẽ ill⁹ forma specifica. sicut cum dicim⁹ angelus ẽ de nã intellectuali ut dictũ fuit in pbanõe 4ᵉ ptis. qđ patet expressius. q si aia pducta esset ante corpus τ postea infũderet corpori ille homo q sic pduceret non esset de anima sicut de materia. τ constat q aia preesset pductioni τ inexisteret homini producto. ergo uel falsũ est q oẽ preexistens pductioni τ inexistens pducto sit illud de q̃ est pductũ ut sumit in maiore hui⁹ argumẽti. uel falsũ est q omne illud de quo ẽ pductũ sit ei⁹ materia uel quasi mã licʒ cõueniat cũ materia in vna cõditione. ¶ Ad 2ᵐ dicit q maior ẽ falsa. nisi q̃n talia ostituentia sic se habent q non quodlibet est totũ ostitutũ sed ps eius uel principaliter importans ptem sicut gen⁹ τ differentia in reb⁹ cõpositis. mõ in diuinis eẽntia ẽ ipsa psona diuina τ relatio similiter. Non valet similit maior nisi vbi talia cõstituentia nõ sũt idẽ re. tãc enim oportet vnũ esse potentiale respectu alteri⁹. in diuinis aũt non differt qđ est τ esse. τ ideo nihil potest habere ratonẽ potẽtie. ¶ Ad 3ᵐ pᵒ idem. dico eni pmo q essentia nõ recipit aliqđ ꝑm rem in diuinis cum sit pur⁹ actus licʒ preexistat ꝑm modũ intelligẽdi relationib⁹. Dico 2ᵒ q nõ oportet q recipiẽs aliud sit potentiale uel materiale nisi acqrat aliqđ eẽ p illud. cuiusmodi nõ est in diuinis imo relationes sũt p eẽntiã diuine eẽntie: τ habẽt esse p eã. nõ aũt ecõtra. τ ideo posito q essentia reciperet relationes. non sequit q se haberet respectu earũ ut potẽtiale subiectũ. ¶ Ad 4ᵐ negat aᵃ. non eni oportet q illud de quo aliqđ pducit uel est sit subiectũ gñationis aut pductionis eius. τ de h dat exẽplũ ab aliquib⁹ si eni forma preexisteret τ sub illa crearet materia: cõpositũ resultãs produceretur de illa forma: τ tamẽ non eẽt subiectũ gñationis illius. Illud concordat illi quod dicit scũs Tho. pma pte ut allegatũ fuit in 4ᵃ pte q Michael põt dici eẽ de natura intellectuali τ ꝯsequenter fieri de illa. nõ oportet q̃ li de semp dicere circũstantiam materie uel subiecti. Ex quo patet ad illã ꝯfirmationẽ q̃ ibi fiebat. Ad replicã q̃ ibi ponit dico q sancti dicentes filiũ esse natũ de substantia pris designant ꝯsubstantialitatẽ pncipij pductiui. vñ simul li de importat ꝯsubstãtialitatẽ τ distinctionẽ int illud de q̃ ẽ τ illud quod de eo ẽ. hinc ẽ q non dicim⁹ domũ eẽ de edificatore: nec creaturã de deo. q non ẽ ꝯsubstantialitas domus ad edificatorem. nec dei ad creaturam nec ecõtra. similiter vbi nulla est distinctio non dicim⁹ hoc de h ꝓpie loquẽdo. vnde nõ dicim⁹ ferrũ eẽ de ferro. sed bñ dicim⁹ cultellũ eẽ de ferro: q inter cultellũ τ ferrũ ẽ distinctio sicut inter principiũ intrinsecũ τ pncipiatũ. sensus ẽ q̃ fili⁹ ẽ natus de substantia patris. i. ẽ natus a patre q est eadẽ substantia cum ipse τ ei⁹ pncipiũ. nõ dicim⁹ aũt q filiꝰ ẽ de essentia q essentia nõ est pncipiũ ei⁹ nec ab ipso distincta

nec dicim⁹ q filius ẽ de substantia spũs sancti aut q pater ẽ de eẽntia filij. q licʒ int eos sit cõsubstantialitas τ psonalis distinctio. non tñ scus spũs ẽ pncipiatum⁹. filius est de essentia: dicim⁹ tamẽ q fili⁹ est de essentia patris q̃n in eo qđ dr pris notat distinctio τ pncipiatio. in eo vo q essentia. denotat cõsubstantialitas. τ debet exponi per hãc. filiꝰ ẽ a patre cum q est vna eẽntia τ substãtia. Quod vo ꝯtra hoc inducitur ex argumẽtatiõe Augꝰ. non tollit qđ dictũ est. q Augꝰ accipit ibi eẽ de nihilo cõmõ quo creatura dicit eẽ de nihilo scʒ q nõ est ex aliquo preexistẽte creatura facta ẽ aliqđ preexistens. τ p oppositum accidit eẽ dico de aliq̃ substãtia coiter tam pꝫ eẽ de aliquã substantia preexistente non producta per talem productionem. q̃ pꝫ esse uel fieri aliquã substantiam aliter i alio existentẽ improductã. h aũt modo filius non est de nihilo sed de aliq̃ substãtia τ non ẽ de aliq̃ substãtia q̃ pris. q̃ est de ei⁹ eẽntia. i. ẽ substãtia q̃ est pris. τ sic pcedat argumẽtatio. τ ꝯcludat ꝓpositũ. Q̃uia aũt Marim⁹ ꝯcederet filiũ eẽ ex pre nõ ꝯcedebat ipsum eẽ vnã substantiã cũ patre. qđ Augꝰ ex datis pbat ꝯtra eũ. quia ipse nõ ẽ de nihilo ut creatura. τ p ꝯsequẽs oportet q de aliq̃ uel sit aliq̃ substãtia preexistens. τ non apparet nisi substãtia patris q̃ est suba patris ac p hoc ẽ ex patre q est suba que ẽ filius τ ecõtra. τ ista rõ ẽ Greg. de arimino qui nõ multũ deuiat a scõ Tho. Unde scũs Tho. p̄ sen. de pꝫ. z. arti. pꝫ hec ꝓpositio de ꝓpie sigt pncipiũ τ cõsubstantialitatẽ. hec aũt ꝓpositio ex ordinem pncipij designat. vñ quicqđ dicit eẽ de aliq̃ ẽ ex illo. sed nõ ecõtrario. sicut dicit dis. 36. vñ hec ꝓpositio ex q̃q denotat ordinẽ tẽporis ut ex mane fit dies. q̃q ordinem pncipij a gentio sicut artificiata sunt ex artifice. q̃q principiũ mãle ut cultellus est ex ferro. sed de cũ denotet ꝯsubalitatem semp nõtat pncipiũ uel mãle uel agens ꝯsubstantiale: sicut dicim⁹ q homo filiꝰ gñat de patre suo. cum sit generatio p decisionẽ substãtie τ ꝑm istum modũ filius de patre dicitur. τ de eẽntia patris: tamen de patre sicut de gñante τ de essentia sicut de generatiõis pncipio coicato. vnde τ accedit ad similitudinem pmi modi si a materia remoueatur totũ quod imperfectionis τ remaneat hec sola de conditionib⁹ materie q ẽ manẽs in re τ per eam res substãt τ pcipue res artificiata q̃ est in genere substantie ꝓpter suam materiam τ non propter suam formã ut dicit cõmentator libro de anima. quia ergo de dicit consubstantialitatem τ ordinẽ ad principium. τ consubstantialitas respicit personam gñantem. ideo non dicimus q filius sit de essentia: sed q sit de essentia patris. τ ideo nõ oportet eẽ distinctionẽ filij ab essentia. ¶ Ad 5ᵐ dico q si aᵃ intelligat de terminis productionis que sũt forma τ eius priuatio. aᵃ est vera. sed bᵃ ẽ falsa cum diuina essentia nunq̃ fuerit sub priuatione filij. nec pbatio vadit ad h propositum. si autem termini productionis intelligant principium productiuũ τ ipsum productũ. aᵃ est falsa. ¶ Ad 6ᵐ dr q ꝑm scũ Tho. de potẽtia dei. q. z. arti. p ad pꝫ

nil. Potentia que in deo ponit᷑ nec ꝓprie actiua est nec passiua cũ in ipso nec sit ꝑdicamentum actionis nec passionis. sed sua actio est sua substãtia. sed ẽ ibi nec passionis. sed sua actio est sua substãtia. sed ẽ ibi potentia per modum potentie actiue significata. nec tamen oportet ꝙ filius sit actus uel factus: sicut nec oportet ꝙ ibi sit ꝓprie actio uel passio. hec ille. Dico tamẽ ꝙ in diuinis ẽ potẽtia qua aliquis puta pat᷑ generat. ⁊ ẽ ibi potẽtia qua aliꝰ puta filius generat᷑. eadem tamẽ est potẽtia que est in patre ut generet ⁊ in filio ut generet᷑ ſm ꝙ ponit sctũs Tho. ꝑ sen. dis. 7. q. vltima arti. ꝑ. ¶ Ad 7ᵐ dicit᷑ ꝙ licȝ filius dei non ꝓcreatur de aliqua materia: non tamẽ ꝓducit᷑ de nihilo. vñ sctũs Tho. ꝑ sen. dis. 5. q. 2. arti. 2ᵒ ad ꝑmũ sic ex. Quis filius non sit de materia: tamẽ non sequit᷑ ꝙ non de aliquo. quia ẽ de substãtia patris. quo etiã remoto adhuc nõ sequeret᷑ ꝙ esset ex nihilo ut dictũ est. quia pater nõ est de aliquo ⁊ tamẽ nõ est ex nihilo. hec ille. Pro cuius intellectu sciẽdum ꝙ ſm eundem in principali rñsione differt dicere aliqd non eẽ ex aliquo. ⁊ aliqd esse ex nihilo. cũ enim dicit᷑ aliquid non esse ex aliquo sicut ex materia. nihil ponit᷑ ⁊ hoc ꝯuenit filio dei. cũ autem dicit᷑ aliqd esse ex nihilo remanet ordo affirmatus ad nihil. sȝ aliquid habet ordinem ad nihil dupliciter. scȝ ordinem tẽporis ⁊ ordinẽ nature. ordinẽ temporis eo ꝙ prius fuit nõ ens ⁊ postea ens. ⁊ hoc nulli eterno cõuenit. ordinem nature qñ aliqd habet eẽ dependens ab alio. hoc enĩ ex parte sui nõ habet non eẽ. cũ totum esse suum ad alterum dependeat: ⁊ quod est alicui ex seipso naturaliter ꝑcedit illud qđ est ei ab altero. ⁊ ideo supposito ꝙ celum sit ab eterno. adhuc tamen est verũ dicere ꝙ fuerit ex nihilo sicut ꝓbat Auicenna. Neutro aũt modo filius habet ordinẽ ad nihil. non enĩ habet ordinẽ temporis. qꝛ est eternus. nec ordinẽ nature qꝛ suũ esse est absolutũ non dependẽs ab alio. Quis enĩ filius totum eẽ suum habeat a patre: tñ esse suũ non est dependens. qꝛ accipit a patre idẽ numero esse qđ habet pater: sicut eẽ creature q̄ in nihilũ caderet nisi eẽ suum sustineret᷑ ab aliquo. ⁊ ideo filiꝰ nõ habet eẽ dependẽs. neq̃ ex nihilo qđ necessario sequeretur si aliud esse in numero reciperet a patre. hec ille. Ex quibus patet ꝙ licȝ filiꝰ non fiat de aliquo qđ se habeat ut materia: non tñ creat᷑. tũ quia non ꝓducit᷑ ex nihilo. tum qꝛ ꝓducit᷑ de subã patris. illud aũt ꝓprie creatur qđ ꝓducitur de nullo altero uel vtroq̃ modorum ꝓductorũ quod scȝ prius fuit ſm tempus nõ ens q̄ ens. uel prius ordine nature. quia scȝ ex se non habet eẽ. imo suum esse dependet ad aliud. ⁊ ideo priꝰ natura ẽ non ens q̄ ens. ¶ Ad 8ᵐ dicit᷑ ꝙ siue ignis generet aliũ ignem de parte sue substãtie siue de tota subã dũmodo nulla alia entitas eẽt in igne gñato realiter distincta ab illa substãtia que dat᷑ ei a gñante. sicut in filio nõ est alia entitas ab essentia illa suba non eẽt materia ignis: sed eẽt ipse ignis sic in ꝓposito. ¶ Ad 9ᵐ dicit᷑ ꝙ non sic eẽt in illo casu de igne generante ignẽ de materia ꝓpria. ⁊ de p̃re gñante filiũ de sua subã. nã tũc illud qđ generans daret gñato nõ esset ipsum gñatum: sed ps eius actuabilis p formã. secus ẽ in ꝓposito vbi substantia patris non est pars filij. sed totus filiꝰ. ¶ Ad 10ᵐ dicit᷑ ꝑmo ꝙ nec filiatio nec passiua gñatio est prior filio prioritate originis: aut quacũq̃ alia prioritate extra intellectũ. 2ᵒ dicit᷑ ꝙ licȝ filiatio uel generatio passiua ſm modũ nostrũ intelligẽdi precedãt personam filij. nõ tamẽ oportet ꝙ in aliquo signo uel priori intelligat᷑ filiatio uł passiua generatio eẽ subiectiue in eẽntia diuina ⁊ non in filio. filiatio enim nõ ut relatio: sed ut forma ꝯstitutiua ꝑsone ⁊ generatio passiua ut via se habẽs ad filiũ preintelligunt᷑ ꝑsone cõstitute ut alias dicet᷑. ut aũt preintelligũtur non oportet eas intelligi ut inherentes. sed si intelligãtur ut existẽtes in essentia nõ intelligũtur in ea esse ut in subiecto. sicut enim dicit sctũs Tho. ꝑ sen. dis. 23. q. 1. arti. 3ᵒ ad 4ᵐ. Comparatio terrenorum ad diuina ſm Dil. nulla est. vnde nullus illorum modorum quos ꝓhus enumerat sufficit ad explicandũ quõ in diuinis aliquid in aliquo esse dicat᷑ precipue modus q̄ ꝓprietates in essentia eẽ dicũtur quia non inuenit᷑ in creaturis aliqua diuersoꝝ generum in idẽptitate rei ꝯuenire sicut relatio ⁊ substãtia in diuinis cõueniũt in eẽntia rõne cuius vnum in altero eẽ dicitur scȝ paternitas in essentia sicut in preexistente ſm intellectũ. hec ille. ¶ Ad 11ᵐ negat᷑ aᵒʳ ut dictum ẽ in rñsione 4ᵉ. si enim anima preexistẽs cum corpore nouiter creato cõstitueret hominem illa anima per se igrederet᷑ ꝯstitutionem hominis. nec caperet esse per gñationem illius ⁊ tamẽ non eẽt subiectũ talis ꝓductionis. ¶ Ad 12ᵐ negat᷑ ꝯñia. nec valet ꝓbatio. non enĩ illa ẽ differentia int᷑ generationẽ ⁊ creationẽ. sed plures alie presertim illa q̄ dicta ẽ in solutiõe septimi. verũtamẽ falsũ supponit᷑ ꝙ creatio nõ habeat subiectũ. hoc enĩ falsum est cũ creatio sit accidens ut alias patebit. angelus etiã creatur ⁊ nõ de subiecto fit. nõ ergo põt verificari ꝙ creatio sit productio sine subiecto sui uel sine subiecto quod sit ꝑfecti. ¶ Ad argumẽtum ꝑncipale dicit᷑ ꝙ q̄uis accipere sit actus notionalis. põt tñ terminari ad essentiam. ſm enim sctũ Tho. ꝑ sen. dis. 5. q. 3. arti. ꝑmo ad 3ᵐ. In diuina generatiõe sicut ⁊ in q̄libet alia est tria ꝯsiderare scȝ gñantẽ gñatum ⁊ naturam coicatam ꝑ gñationem. possunt ergo verba notionalia designare ꝯparationem gñantis ad genitum sicut est generare uel gñantis ad essentiam sicut ẽ dare. uł geniti ad essentiam. sicut est accipere. uel geniti ad gñantẽ sicut est nasci. Sciendum igitur ꝙ cum verbũ notionale significet actũ ꝑsone ut distincta est oportet ꝙ semper egrediatur a persona distincta. ⁊ ideo nullũ tale verbum exit ab essentia: ut dicatur essentia generare uel dare notionaliter uel accipere uel nasci. Uerba autẽ que comparationem designant gñantis ad essentiam uel geniti ad eẽntiam terminantur ad essentiam. quia ex illa parte nõ sunt distincta. ⁊ hõ verba sunt accipere dare. Sed verba que designãt comparationẽ geniti ad gñantem: uel econtra sunt distinctiua ex vtraq̃ pte: ⁊ ideo ex neutra pte potest eis adiungi essentia. quia nec essentia generat filium nec pater generat essentiã: qđ patet ex significatiõe

verbo ꝛc. q: generās inq̄tū gn̄ās distinguit a gn̄ato ꝛ econuerso. sꝫ dans distinguit ab eo cui dat: sed nō ab eo qd̄ dat. similit accipiens distinguit ab eo a quo accipit. sed non necessario ab eo qd̄ accipit. aliquis enim seipsum accipere potest sicut seruus manumissus. hec ille. Et ista de q̄stione p̄nti dicta sufficiant.

Circa sextam distinctionem queritur. Utrū pater genuerit filium natura. Et arguit ꝙ nō. Natura enim ꝛ essentia idē sunt s: metaphisice. sed pater nō genuit filium essentia. nec ista cōced. igitur nec debet cōcedi ꝙ genuerit filiū natura. In oppositū arguitur Uerbū in diuinis est vere filius. sed de ratione filij ē ꝙ producatur modo nature ꝛ per naturalem generationem. igitur filius ꝑducitur natura. In ista questione erunt duo articuli. in primo ponentur ꝯnes. in 2: mouebunt obiectiōes. ¶ Quātum ad p̄mū ponitur ista ꝯ ꝙ essentia diuina est principium quo omnium actuum diuinorū. Probatur sic. Quicūq3 actus cōuenit diuine persone. aut cōuenit ei ratione sue eēntie. aut ratiōe sue proprietatis. si rōne essentie tanq3 illi⁹ cuius virtute agit tali actu. habet propositum. si ratione proprietatis aut hoc est inq̄ntum illa proprietas est quid absolutum aut quid relatiuum. Nō 2m quia relatio ut relatio non ē principium agendi: nec ratio alicui agēti: nec terminus. Si ut est quid absolutum. cum omne tale sit diuina essentia uel fundet in ea. sequitur propositum scꝫ ꝙ omnis actus cōueniens diuino supposito conuenit ei ratione essentie tanq3 principij quo suppositum agit. Ista ꝯ est sancti Tho. p̄ sen. dis. 5. q. i arti. p̄. et dis. 6. q. i. arti. 3. ¶ 2a ꝯ ē ꝙ essentia sub ratione essentie nō est principium alicuius actus secūdi qui est operatio. sed solum respectu primi actus qui est esse. ꝑbatur. Illud quod non conuenit omni tali non conuenit ei in eo ꝙ tale. sed essentie non conuenit aliquis actus generaliter scꝫ omni essentie nisi esse. igitur nullius actus ipsa ē principium in eo ꝙ essentia nisi ipsius eē solum. Ista ꝯ ē eiusdem ibidem scꝫ dis. 6. q. i. arti. 3°. et dis. 7. q. i. arti. p̄. ad 2m. ibi enim dicit ꝙ essentia se ipsa dat eē habēti ꝛ ille est quasi actus primus. nec ille actus egredit ab essentia mediante potentia. egredit tamen alius actus ab essentia qui est actus non solum essentie: sꝫ habentis essentiam. est enim essentie sicut principij. ꝛ est habentis essentiam sicut agentis. ꝛ ille est act⁹ secūdus qui dicit operatio ꝛ inter essentiam ꝛ illū actū cadit potētia materie differens ab vtroq3 in creatis realit. sed in deo tm̄ ratione. hec ille. ¶ 3a ꝯ ꝙ essentia diuina est principiū actus gn̄ationis sub ratione qua essentia est natura. ꝑbatur sic. nam cū in essentia sint diuersa attributa que realiter sunt vnum licꝫ distinguant ratione tamē actus refertur ad essentiā s̄m illud attributum quod exigit cōditio actus. sicut intelligere est a diuina essentia inq̄ntum ipsa est intellectus. ꝛ res volite que possunt esse ꝛ non esse producuntur ab essentia inq̄ntum ipsa est voluntas. sed de ratione generationis est ꝙ producatur generatū in similitudinē gn̄antis ꝛ h⁹ ꝑductiōis p̄ncipiū [illegible] ad naturam que est vis ex similibus similia procreans. essentia igitur sub ratione nature est principium actus generandi. ꝛ ideo dicitur ꝙ pater natura genuit filium. Ista est ꝯ scī Tho. p̄ sen. dis. 6. q. i. arti. p̄. Ite de potentia dei. q. 2. arti. 3. arguit ꝙ nec gn̄ationis filij nec ꝑcessionis spūs sancti voluntas est principium sed natura. Q enī voluntas inq̄ntum h⁹ non sit principium taliū actuū argu. sic. Uolūtas inq̄ntum voluntas est cum sit libera ad vtrūlibet se habet potest enim agere ꝛ non agere: sic uel sic facere: velle ꝛ nō velle. ꝛ si respectu alicuius voluntas sit determinata. hoc non est inq̄ntum voluntas. sed ex inclinatione naturali quam habet ad aliquid sicut ad finem vltimum quem nō potest nō velle. sicut volūtas humana non potest nolle beatitudinem: nec velle miseriā. Ex quo patet ꝙ omne illud cuius voluntas est principium quātum in se est possibile: ē esse uel nō esse. ꝛ esse tale uel tale: ꝛ eē tūc uel nūc. omne autem quod sic se habet creatum est. nam in eo qd̄ est increatum non est potestas ad esse uel non esse: sed per se est necesse esse: ut probat Auicenna. si igitur ponatur fili⁹ volūtate gn̄atus sequitur necessario ipsum esse creaturā: ꝛ eo modo potest argui de spiritu sancto. Sed ꝙ dictorum actuum natura sit principiū arguitur sic ab eodem ibidem. Natura inquit ad vnum determinata est. ꝛ s̄m hoc ex hoc ꝙ filius est a patre gn̄atus natura. oportet ꝙ ipse nō possit esse nō gn̄atus. ꝛ ꝙ non possit esse alio modo q3 est. aut patri non cōsubstantialis uel inequalis. cum illud quod naturaliter ꝑcedit ꝑcedat in similitudinem eius a quo procedit ꝛ hoc ē quod dicit Hil. in libro de synodis. Omnib⁹ creaturis substātiam dei volūtas attulit. sꝫ filio naturam dedit perfecta natiuitas: ꝛ ideo talia sūt cuncta creata: qualia deus esse voluit. filius aūt talis ē qualis est de⁹. sicut aūt dictum ē volūtas licꝫ respectu aliquorū ad vtrūq3 se habeat. tamen respectu finis vltimi naturalem iclinationem habet. ꝛ similiter intellectus respectu p̄ncipiorum naturalem quēdā modum habet. principium aūt diuine cognitionis ē ipse deus qui etiam ē finis sue volūtatis. vnde illud quod procedit in deo per actū intellectus cognoscentis seipsum naturaliter ꝑcedit. ꝛ similiter quod procedit p actum voluntatis diligentis seipsum. ꝛ propter hoc cum filius ꝑcedat per actum diuini intellectus inq̄ntum pater cognoscit seipsum. ꝛ spirit⁹ sanct⁹ per actum volūtatis inq̄ntum pater diligit [illegible] ꝙ tam filius q3 spūs sanctus naturaliter procedunt ꝛ ex hoc vlterius ꝙ sint consubstantiales ꝛ coequales ꝛ coeterni patri ꝛ sibi inuicem. hec ille in forma. Eandem ꝯnem cum probationibus tenet [illegible] te. q. 4. arti. 3. et qua ꝯne cum ꝑbationibus [illegible] ꝙ spiritus sanctus non plus producatur voluntate inq̄ntum voluntas est q3 filius. 2: ꝙ filius producitur intellectu ut natura ē. 3: ꝙ spūs sanctus producitur voluntate hoc ē per actū volūtatis ut voluntas [illegible] tura quidem ad vnum determinata. vñ in de potentia

ra dei.q.x².arti.z².ad 4^m dicit φ sicut filius natura/
liter procedit a patre ut verbum.ita spiritus sanctus
naturaliter procedit ab eo ut amor.fm enim φ ponit
sanct⁹ Tho.p̄ sen.d.1.6.q.1.arti.z°. Uolũtas diuina
non se habet ad spiritum sanctum sicut principium
ad principiatum sed sicut principium ad id quod est
sibi ratio principiandi.ꝛ similiter se habet intellectus
ad verbum. voluntas inquit potest comparari ad
aliquid dupliciter. aut sicut potentia ad obiectum:
aut sicut principium. Si comparetur voluntas ad
aliquid ut obiectum:tunc omne volitum a deo po/
test dici esse voluntate eius:ꝛ sic potest dici pater eẽ
deus sua voluntate. vult enim se esse deum.ꝛ simili/
ter potest concedi φ pater genuerit filiũ voluntate.
Si autem voluntas comparetur ad aliquid ut prin/
cipium.hoc potest eẽ dupliciter.quia aut illud ad q̄d
comparatur dicit rationẽ principiandi.aut dicit ipsũ
principiatum. Si primo modo si comparatur volun/
tas ad processionem spiritus sancti qui procedit ut
amor:ꝛ quo amore voluntas principiata producit.s.
creaturas.ꝛ fm hũc modum etiam intellectus se ha/
bet in deo ad generationem filij qui procedit ut ars
ꝛ verbum. Si z°.modo tunc principiatum procedit a
voluntate fm conditionẽ voluntatis. voluntas aũt
quãtum est in se est libera vnde principiata volunta/
tis sunt tñ ea que possunt esse uel non esse.ꝛ hoc mo/
do constat φ voluntas diuina comparatur ad crea/
tionem rerum:ꝛ non ad generationẽ filij.hec ille. Ex
quibus videtur velle φ essentia diuina est p̄ncipium
generationis ꝛ spirationis ꝛ creationis ꝛ omnium di/
uinorum actuum:sed non sub nuda ratione essentie:
quinĩmo essentia diuina ut induit rationem intelle/
ctus aut memorie est principium generationis verbi
ut verbum.licz filij ut ẽ filius p̄ncipium generatiõis
sit essentia ut induit rationem nature. vlterius eẽn/
tia ut induit rationem voluntatis naturalis est prin/
cipium spirandi spũs sancti.sed ut induit rationẽ vo/
luntatis libere indifferenter ad opposita sic est prin/
cipium creaturarũ.ꝛ ex hoc soluuntur multe cõtra/
dictiones que vidẽtur in dictis sancti Tho. ¶ 4ª ꝯ ẽ
φ licz spũs sanctus ꝑcedat naturaliter a patre: non
tamẽ procedit ab eo per modum nature sed p modũ
voluntatis. Prima pars ꝯnis probata est ĩ precedẽ/
ti ꝯne. Sed z^m probat sic scũs Tho. de potentia dei
q.x.arti.z°. Conuenient inquit dixerunt qui posue/
runt vnam istarum processionum esse per modũ na/
ture ꝛ intellectus. aliam p modum voluntatis q̃tũ
ad hoc φ processio que est fm naturam uł intellectũ
non preexigit aliam processionem.processio aũt que
est per modum voluntatis aliam processionem pre/
exigit. Nam amor alicuius rei non potest a volunta/
te procedere nisi preintelligatur ꝑcessisse ab intelle/
ctu verbum conceptum. bonum enim intellectũ est
obiectum voluntatis. hec ille. Item ibidem ad .xj^m.
ꝑcessio que est per modum voluntatis distinguitur
tripliciter ab ea que est per modum nature. Primo
quia sicut proce[illegible] ẽ per modum nature nõ pre/
exigit aliam ꝑcessionem intellectus. processio autẽ
que est p modum volũtatis de necessitate preexigit
aliam ꝑcessionem q̃ est per modum intellectus. z°qz
sicut natura producit aliquid in similitudinem sui ita
ꝛ intellectus tam intra q̃3 extra. Intra quidem sicut
verbũ est similitudo rei intellecte:ꝛ intellectus intel/
ligẽtis seipsum. Extra autem sicut forma intellecta
inducitur in artificiatum. volũtas autem nõ produ/
cit suam similitudinem intus nec extra. Intus quidẽ
non.quia amor qui est intranea ꝑcessio volũtatis nõ
est aliqua similitudo volũtatis uł voliti: sed quedam
impressio relicta in voluto:aut quedam vnio vni⁹ ad
alterum. Extra autẽ non.quia voluntas imprimit in
artificiatum formam intellectam prius q̃3 volitã fm
ordinem rationis. vnde principaliter ẽ similitudo in/
tellectus ꝛ secundario voluntatis. 3° quia processio
nec est tñ ab vno sicut ab agente si sit perfectũ agẽs
nec obstat φ in animalibus idem generatur a duob⁹
scz ex patre ꝛ matre.nam solus pater est agẽs in ge/
neratione.mater vero est patiens.similiter autem ꝑ/
cessio intellectus est ab vno solo.sed amicitia que est
amor mutuus ꝑcedit a duobus ad inuicem se aman/
tibus.hec ille. Sed dicetur forte.quomodo stant si/
mul ista duo φ spiritus sanctus naturaliter ꝑducat᷑
non tamen per modum nature.⁹ Rñdet scũs Tho.
ibidem ad 4^m dicẽs. Spũs scũs naturaliter proce/
dit a patre ut amor:nec tamẽ spiritus sanctus proce/
dit p modũ nature.hoc eñi dicit᷑ in diuinis procede/
re p modum nature quod ꝑcedit sicut ea que in cre/
aturis a natura ꝑducũtur ꝛ non a volũtate.sic ergo
differt naturaliter ꝑduci:ꝛ ꝑduci per modũ nature.
dr̄ aũt ꝑduci naturalr̄ ꝑpť naturalẽ habitudinẽ quã
habet ad suũ p̄ncipiũ.p modũ vero nature ꝑduci dr̄
quod ꝑducit᷑ ab aliq̄ principio sicut natura ꝑducit.
hec ille in forma. ¶ 5ª ꝯ est φ licz spũs sanct⁹ ꝑcedat
naturaliter:cũ hoc tñ libere ꝑcedit a patre. vñ scũs
Tho. dicit ibidẽ ad 5^m. Naturalis inquit necessitas
fm quã voluntas aliqd ex necessitate velle dicit᷑ ut
felicitatẽ.libertati volũtatis non repugnat ut docet
Aug⁹.5.de ciuitate dei. Libertas eñi voluntatis co/
actioni uel violẽtie opponitur.non aũt est violentia
uel coactio in hoc φ aliqd mouetur fm ordinem sue
nature.sed magis in hoc φ naturalis motus impedi/
tur sicut cũ impeditur graue ne descendat ad mediũ
vnde voluntas libere appetit felicitatẽ:licz necessa/
rio appetat illam.sic etiã ꝛ de⁹ sua voluntate libere
amat seipsũ licz de necessitate amet seipsũ: ꝛ neces/
sariũ est φ tantũ amet se quãtum bonus est sicut tã/
tum intelligit se quantũ est.libere igitur spũs sanct⁹
ꝑcedit a patre.non tñ possibiliter sed ex necessitate:
nec possibile fuit ipsũ ꝑcedere minorem p̄re.sed ne/
cessariũ fuit illũ patri esse equalem:sicut ꝛ filiũ qui ẽ
verbũ patris.hec ille. ¶ 6ª ꝯ φ licz respectu g̃natiõis
filij deus habuerit voluntatem cõcomitãtẽ: non tñ
accedentẽ nec añcedentem duratiõe uel intellectu.
Istam ꝯnem ꝑbat scũs Tho. de potẽtia dei.q.z.ar/
ti.z°.ad z^m. dicit eñi sic. Respectu nulli⁹ rei ẽ deo vo/
lũtas accedẽs.quia quicqd aliqñ vult ab eterno vo/
luit. cõcomitans vo est respectu omnium bonorum

que sunt tam in illo q̃ in creaturis. Uult enim se esse & creaturā esse. sed p̄cedēs uel antecedēs tpe quidē non ē nisi respectu creaturarū que ab eterno nō sūt. precedēs vero intellectu est respectu actuū eternorum qui signtur ad creaturas terminari sicut dispositio predecessio & hm̄ȯi. generatio ṽo filij nec ē creata nec ad creaturas terminari signtur. vnde respectu ei⁹ non est voluntas precedens: nec tempore nec intellectu. sed solum volūtas cōcomitās. hec ille. Et in h terminatus p̄mus articulus sit.

Quantū ad secundum

articulū arguitur contra ꝯnes. Et p̄mo cōtra p̄mas tres arguit Gregori⁹ ꝓbando ꝙ diuina eēntia nullo modo debet poni p̄ncipium quo gñandi aut spirādi: cuius oppositū ꝯnes ille videntur sonare. Arguit igitur primo sic. Omne principium gñandi est realiter distinctum a gñatione uel a genito. sed essentia diuina nō est realiter distincta a generatione diuina nec a genito deo. igitur nō est principium gñandi genitum deū. Ma⁹ patet. sed Mi⁹ probatur. quia omne principium distinguit̃ ab eo cuius est p̄ncipium. omne etiam principium gñandi est principium generationis uel geniti. Dicetur forte ꝙ principium qḋ vtiq3 distinguitur a p̄ncipiato. non aūt p̄ncipium quo. Contra si hoc eēt verum: non magis p̄ncipiū quo eēt p̄ncipiū p̄ncipiati q̃ ecōtra. verbi grā. in ꝓposito nō magis eēntia diuina ē principiū quo generationis uel geniti q̃ ecōtra. genitū uel generatio esset principium eius. similiter eēntia ita eēt principiū essentie sicut geniti ex quo tale p̄ncipium a principiato non distinguit̃: sed ē ipsum. hoc autē nullus diceret nisi abuteret̃ vocabulis. Cōfirmat̃ quia principium inq̃tum principium ē principium alteri⁹ & non sui: ut patet p̄ physico⁊. ideo dicit̃ ibidem. ꝙ si tm̄ vnū est principium nō est. uel ergo p̄ncipium quo non ē principiū. uel ē distinctum ab eo cuius est principium. ¶ 2°. Nā si natura diuina uel eēntia eēt p̄ncipiū gñatiōis uel filij essentia diceret̃ relatiue principium ad illū uel illam. ꝯñs est falsum. tenet ꝯña. q2 principiū inq̃tum p̄ncipium est ad aliud. sed falsitas ꝯñtis patet. quia nullum nomē notionale predicatur de essentia ut ponit magister dis. 27. Et ꝓbatur auctoritate Damas. li. 3° ca° 6°. vnde talia nomina solum de ypostasib⁹ predicātur: ut patet ibidem. cōstat aūt p̄ncipium eē nomē notionis ꝭm omnes. & infra habetur dis. 29. ¶ Ad hanc rōnem dicitur ꝙ vbi principiū non distinguitur a ꝓducto inter illa non ē realis relatio. vbi vero distinguitur relatio est realis. lic3 autem in creaturis semꝑ principiū quo sit realiter distinctū a producto: & per ꝯsequēs realiter referātur ad inuicem. in diuinis tñ nō est realis distinctio inter illa. vñ nec realis relatio sed tm̄ rationis. Hec aūt responsio nulla est. Primo: q2 dicit incōpossibilia sicz. lic3 aliqd esse p̄ncipiū alicui⁹ & non distingui ab alio sicut supra manifeste patet ex intētione phi p̄ physico⁊ & cōmētatoris ibidem cōmento. 8°. dicētis. ꝙ p̄ncipiū exigit pluralitatem & per ꝯñs distinctionē int̃ se & principiatum. 2°. quia si non exigitur realis distinctio quid ꝓhiberet relationē: ut relatio ē: esse p̄ncipiū q̃ gñatiōis ut actio uel productio: & tamen esse indistinctam realiter ab ea. & tamē hoc tu negas. Qr enī dicit rōnē relationē nisi rationis. nihil est. nam quod extra aīam est principium: & non ꝭm rationē tm̄. realiter & nō ꝭm rōnem est ad aliqd. si ḡ essentia non realiter refertur nec realiter erit p̄ncipium. ¶ 3°. principaliter. q2 pater seipso primo ꝓducit. ergo non ē aliqḋ principiū quo distinctū a principio qḋ producit. tenet ꝯña. q2 [illegible] aliud principiū quo producens producit. & aliud p̄ncipium producēs. iam non seipso p̄mo producer3 [illegible] alio p̄ncipio. aña ꝓbat̃. si enī non ꝓduceret seipso p̄mo cum per se ꝓducat ꝓduceret p̄mo ꝑ aliqd [illegible] aliquid quod est sibi extrinsece & hoc dici non pōt q2 nihil tale locum habeat i deo aut ꝑ aliqd qḋ est intrinsece. & nec hoc. q2 omne quod ꝓducit primo ꝑ aliquid intrinsecū sibi & non seipso. includit in se aliqd entitatem vltra id per qḋ dicit̃ p̄mo ꝓducere & per hoc ad minus duas entitates includit. hoc autē est impossibile de p̄ncipio qḋ generat deū. ¶ 4°. Si pater aliquo alio a se gñaret tanq̃ principio quo: puta ipsa essentia uel natura. tūc illud eēt aliquo modo causa patris. hoc autē ē expresse ꝯtra sanctos. ꝯña probatur. q2 omne qḋ agit ꝑ aliqd aliquo modo h3 eē ultra le esse per illud. vnde nisi ignis esset calidus ꝑ calorē seu informaret̃ per calorem non plus calefaceret q̃ infrigidaret per frigiditatē aque. vnde i quibuscūq3 talia principia quo & quod distinguūtur principium quo est forma cōstituens uel perficiēs ipsum p̄ncipiū qḋ. ¶ 5°. principalit̃. Si aliqua forma simplex substantialis uel accidentalis per se separata diuina virtute aut naturaliter existens ageret. ipsa seipsa p̄mo ageretur & non aliquo alio p̄ncipio quo. ergo sic est i primo producēte quod ē deus. añs notū est. sed ꝯña ꝓbatur quia precipua causa veritatis añtis est simplicitas. qḋ patet. quia posito ꝙ agēs sit quid compositum statim assignatur principium quo aliud a principio qḋ. posito aūt ꝙ sit simplex nō ē talis distinctio p̄ncipij. sūma ṽo simplicitas est in p̄mo ꝓducente. ergo in eo nō erit talis distinctio p̄ncipiorum. Et si dicatur ꝙ non obstante sūma simplicitate ꝑsone adhuc eēntia & similiter ꝓprietas aliq̄ mō distinguūtur a ꝑsona saltem ꝭm rationem. & per cōsequens ꝑsona pōt esse p̄ncipium quod & eēntia uel ꝓprietas quo. Istud nō valet. quia distinctio rōnis ut̃ ꝯceptus nihil valet ad ꝓpositum. nec enī conceptus aut ratio ē principium quo nec qḋ generādi filium. sed res extra: in qua cū nulla penitus sit distinctio non pōt ibi talis principiorum distinctio assignari. Confirmatur. quia eadem ratione in forma simplici creata posset assignari p̄ncipium aliud a p̄ncipio quod: quod tamē nullus dicit. ¶ Contra 4am ꝯnem arguit Aureolus ꝓbando ꝙ emanare ab vno non plus pertineat ad modum nature q̃ voluntatis. nec emanare a duobus plus pertineat ad modū voluntatis q̃ nature. Primo quia medio visus est a duob⁹. s. colore & luce. sed nullus dicit ꝙ modo visio sit voluntaria. ergo a duobus emanare non est emanare ꝑ modū voluntatis. ¶ 2°. sic Intellectio

producitur in nobis a duobus scilicz ab intellectu et
a fantasmate. ergo pduci ab vno nõ constituit ratioñe na-
turalis pductionis. ¶ Confirmaẽ. quia si ratio natura-
lis pductionis consisteret in pduci ab vno. nec filius in
humanis pduceretur modo nature cum producatur a
duob᷒ scilic; patre ⁊ matre. ⁊ breuiẽ sũt multe actio-
nes nãles in quibus cõcãnt plura agentia ut agens
vniuersale ⁊ agens pticulare ⁊ forma substantialis et
qualitates actiue ⁊ passiue. nichil igiẽ est dictu ꝙ mod᷒
naturalis pductionis cõsistat in pduci ab vno. ¶ 3º
arguit sic. quia concursus duorũ agentiũ ad idẽ
pducendũ quãdocũqꝫ sit vniformis non diciẽ volũ-
tarius nisi vniformitas hõ sit ex cõcordia ⁊ pcedat a
libera volũtate vtriusqꝫ. alioquin si casualiter ul ex ne-
cessitate eueniat talis cõcursus vniformis nũqꝫ vo-
luntarius appellaẽ. sꝫ iste cõcursus est ex necessitate
ergo talis concursus nõ dabit spiritui sancto ꝙ proce-
dat per modũ voluntatis. ¶ 4º. Procedere a duo-
bus pncipiis vniformiter non dicit modũ pcedẽtis
voluntatis nisi similitudinarie quandã similitudine ex-
trinseca in qua nõ consistit rõ pcedentis voluntatis. sꝫ
sm veritatem spũs scũs pcedit per modũ voluntatis
ergo pcessus a duobus pncipiis vniformiter se haben-
tib᷒ nõ dat spiritui scõ ꝙ pcedat p modũ volũtatis.
¶ 5º. Si ex tali similitudine spũs scũs diceẽ pcedere
per modũ voluntatis oꝫ ꝙ in agẽtibus voluntariis
⁊ creatis modus similis reperiaẽ. sꝫ nunqꝫ in agenti-
bus voluntariis creatis hoc reperiẽ ꝙ eadẽ actione
⁊ eadẽ potentia ⁊ eadẽ virtute ab vna cõicata alteri
agãt ad eundẽ effectũ sicut est in diuinis. ergo talis con-
cursus cui similis nõ reperiẽ in creaturis q̃ ad agen-
tia voluntaria nõ facit ꝙ spũs scũs pcedat p modũ
voluntatis. ¶ 6º. Pater pducit filiũ p modũ nature
⁊ spiritũ sanctũ per modũ voluntatis. ⁊ si p impossibile
poneretur ꝙ non pcederet a filio adhuc cõplete pce-
deret a patre. sed hoc nõ esset si cõcursus duoꝝ agẽ-
tium daret tali pductioni rõnẽ voluntarii. igiẽ illud
poni non põt. ¶ 7º. Si pter talẽ cõcursum duorum
vniformiẽ pducẽtium spũs scũs diceretur pduci per
modũ voluntatis uel liberalitatis tũc diceretur mag᷒
pduci per modũ voluntatis q̃ simia uel pictura uel
pigmeus sit homo pter aliquantulã exteriorem si-
militudinẽ ⁊ apparentiã absqꝫ existẽtia intrinsece et
pprie rõnis. sed oẽs sci clamãt ꝙ spũs scũs proprie
donũ est ⁊ eque pprie sicut filius est verbũ. ergo nõ est
tutũ dicere ꝙ pter hãc extrinsecas similitudines spi-
ritus scũs diceretur pcedere p modũ voluntatis uel li-
beralitatis uel doni. vñ cũ talis cõcursus pducẽtiũ
nõ det rõnẽ pcedentis voluntatis nec liberalitatis dona-
tionis sꝫ tñ accidẽtalẽ similitudinẽ. nullo mõ tenen-
dũ est ꝙ sufficiat hoc ad hoc ꝙ vere pprie spũs sanct᷒
pcedat p modũ voluntatis. ¶ 8º. Infra intellectua-
lem naturam pductio odii ul timoris uel spei ⁊ sic de aliis
actib᷒ volũtatis est secũdaria ⁊ sequiẽ apprehensionẽ
intellectualẽ sicut ⁊ amoris pductio. ergo si esse pro-
ductione secundaria infra intellectuale naturã dat
spũi scõ ꝙ pcedat per modum amoris uel volunta-
tis pariter sibi dabit ꝙ procedat per modũ odii ⁊ ti-
moris. hoc aũt nullus dicit. ergo hoc nõ sufficit. ¶ 9º cõ-
tra eandẽ cõnem arguit Scotus probãdo ꝙ spiritus
sanctus nõ pducaẽ nãliter a patre ⁊ filio. Volũtas
diuina est principiũ producẽdi spiritũ sanctũ. sꝫ volũ-
tas diuina non est principiũ nãliter pductiuũ. igitur
spiritus sanctus nõ produciẽ nãliter. aᵃ pbatur sic.
Quecũqꝫ voluntas pfecta habẽs obiectũ diligibile
sibi psentatũ est principiũ producẽdi amorẽ adeqtũ
sibi ⁊ obiecto id est amorẽ tantũ quantũ põt habere
respectu talis obiecti. igiẽ voluntas diuina habens
essentiã diuinã sũme sibi psentatã ⁊ diligibilem ẽ ob-
iectum producendi amorẽ adequatũ sibi ⁊ illi obie-
cto. cũ aũt tam ipsa q̃ essentia sit infinita. amor ade-
quatus ei necessario est infinitus. ⁊ per cõsequẽs vo-
luntas diuina est principiũ producendi amorẽ infini-
tum. ⁊ vltra cũ amor ifinitus sit deus ⁊ p se subsistẽs
⁊ productum necessario sit distinctũ a pducente. cũ
nihil producit se. sequiẽ ꝙ ille amor sit persona subsi-
stens distincta a producẽte. talis aũt psona est spũs
sanctus. igiẽ voluntas diña est principiũ spũs sancti
⁊ sic patet aᵃ. sed bᵃ pbatur. qꝛ volũtas ẽ pncipium
productiuũ libere. ergo non nãliter. tenet cõña. qꝛ opposi-
ti modi opandi uel pncipiandi impossibile ẽ ꝙ cõpetãt
eidẽ pncipio pductiuo. tales aũt sũt modi principi-
andi libere ⁊ nãliter: qui pmo distinguũt potentiam
actiuã. ut patet 2º physicorũ. aña pbaẽ. qꝛ volũtas
ẽ pncipiũ libere pductiuũ creaturarũ. igiẽ ⁊ spũs sci.
patet cõña p idẽ principiũ. qꝛ oppositi mod. principiã-
di nõ possunt eidem pductiuo principio conuenire.
¶ Contra 3ᵃᵐ cõnem arguit Gregori᷒ pbãdo ꝙ spũs
sanctus non pcedat libere. Arguit eñi sic. Nullum
principium actiuũ diciẽ liberũ respectu alicuius nisi
illud ⁊ suũ oppositũ sit in eius potestate. ac per hoc il-
lud tñ pducitur ab aliquo principio libere quod pdu-
citur ab illo contingenter ⁊ non necessario. sed spirit᷒
scũs nõ pduciẽ contingenter a patre ⁊ filio. imo ne-
cessario. ergo non pcedit ab eis libere. bᵃ manifesta est
ex fide. aᵃ pbatur pmo. qꝛ distinctio principii pdu-
ctiui naturalis a libero inquãtũ hõ non attenditur sm
entitates eorũ in se ⁊ absolute ut tales entitates sũt
quoniã sm entitatẽ aliquãdo vnũ principiũ natura-
le magis cõuenit cũ vno principio libero. verbi gra-
tia principiũ quo nãliter pducitur filius dei cũ prin-
cipio a quo libere pducuntur creature q̃ duo libera
principia inter se ut volũtas dei ⁊ voluntas nostra:
quarũ vtraqꝫ est principiũ liberũ sed inequalĩ sũt acti-
ua ⁊ principiũ actuũ. vtrũqꝫ diciẽ tale cõnotando
aliquo modo actũ. ut patet in diffinitiõibus expmẽ-
tibus quid nois horum terminorũ principium liberũ
⁊ principiũ naturale. Ista ergo diuersitas uel sumiẽ
sm diuersitatẽ actuũ quoꝝ sunt principia. uel sm di-
uersum modũ eliciendi uel principiandi suos actus.
non primo modo. Nã duo principia actiua vnũ nãle
⁊ aliud liberũ possunt similẽ actũ sm speciem esse
pncipia. sicut deus libere põt pducere calorẽ eiusdẽ
speciei cũ calore quẽ ignis pducit nãliter. ergo hec
diuersitas sumiẽ sm diuersos modos pncipiãdi. siue
qꝛ aliter ⁊ aliẽ principiãt suos actus. non ãt apparet

quid sit illa diuersitas nisi qr hoc necessario pncipiat illud autē non necessario sed contingenter. seu quia hoc habet in sua potestate actum suum. illud vo non ¶ Confirmatur ista pbatio maioris pmo. qr Ar. 9. metaphisice. dās differentiā inē potētias actiuas rōnales et irrationales ait. Tales qdē potētias. s. irrationales neceē est qñ ut possint actiuū et passiuū appropinquat hoc quidē facere illud vo pati. Illas vo. s. rationales non necesse supple hoc facere et illud pati. sed cōstat per oēm ocessionē qr ibi phs p potentias irrationales intelligit eas quas coiter vocamus actiuas nāles. Fm enim doctores illa diuisio est eadem cū illa quā ponit phs 2° physicorū. de causis agentibus fm ppositū et non fm ppositū quas post vocat itellectū et nām. vñ per ista tria non fm ppositum a natura et potentia irrationalis. Ar. ibidem intelligit fm illud pncipiū qd coiter dicimus nām. ergo fm phm principium actiuū nāle dicit illud quod necessario agit dū est in dispositiōe in qua pōt agere. et p cōsequens liberū ex opposito consideratū est illud qd nō necessario agit sed pōt agere et nō agere. ¶ Confirmatur 2° p [illegible] 3° de libero arbitrio ca. [illegible] vbi ponit sic Nō est nobis liberū qd in potestate non habemus. liberū aūt est qd in potestate habem⁹. Ex quo patet qr fm ipsum omne qd est nobis liberū est in potestate nr̃a. Illud aūt dicit solū esse in potestate nostra qd possumus facere et nō facere. vñ phs 3° ethicorū dicit. In qbus est in nobis id est in potestate nostra opari et non opari supple ē in nobis. et in qbus non etiā id ē in qbus ē in nobis nō opari etiā opari ē in nobis. g illud solū est in nobis liberū qd et eius oppositū possumus ¶ Confirmatur 3° p Damascenū libro 2° ca. 27°. dicētē. Eoꝝ inquit q fiūt hec quidē sunt in nobis. hec aūt nō sunt in nobis. In nobis quidē sunt q nos sumus liberi arbitrando facere et nō facere. hec eni oia q per nos volūtarie agunt. nō eni voluntarie diceret agi actu nō existēte in nobis. hec ille. Ex qbus patz qr ea tm̄ voluntarie agere dicimur q fiūt in nobis et q facere et nō facere possumus. ¶ Contra 6am arguit Scotus pbādo qr pr̄ pus voluit gignere filiū q genuerit eū. nō solū pōritate fm itellectū. imo pus origine. qr pater in pmo sigto originis intelligit formalit. et tunc etiā pōt habere actū volendi formalit. in alio tamen sigto originis gignit filiū. nec tm̄ vult illā gignitionem volitione sequēte illā gignitionē s3 volitione habita in pmo sigto originis qua pater formalit vult psupponēdo aliquo mō intellectionē q pater intelligit nō aūt gignitionē verbi. Qz eni pater prior sit filio i aliq sigto originis pbat ipse et sui sequaces dupliciter. Primo sic. Omne pducēs est pus suo pducto. g pater est prior filio. oña patet. qr pater pducit filiū. añs probat dupliciter. Primo per Augm de imortalitate aie. ca. 3°. dı. Nulla res se facit aut gignit alioquin erat añq erat. qd si falsū est: est verū illud. Ista autē oña nulla esset nisi verū sit qr oē faciēs ul gignēs sit añq sit illud qd ab eo gignit. et eadē rōne oē pducens etc. 2° idē pbat per phm 12° metaphisice. vbi cās agentes et mouentes dicit differre a formalibus in hoc qr ipse pcedunt res quarū sunt cause. formales aūt res pcedunt [illegible]. Et cōmentator [illegible] cōmento 16. Causa [illegible] agens [illegible] forma [illegible] et mouens pcedit [illegible] qd agit et mouetur ad eo. formalis aūt et mālis est cum gñatione. Et ifra exponēs exemplū phi ait qr sanitas non pcedit hoiem sanum cū sanitas in sano est qsi forma. sanans autē necesse est ut pcedat sanitatē. Necesse est etiā fm cōmentatore agens pcedere actū ab eo. et pducens pductū. ¶ 2° sic. Oē pducens prius intelligi [illegible] pductum agere eni et pducere psupponunt esse. g si pater prius intelligit gñationi. et per osequens filio. et ambo prius telligunt spirationi. Ex quo sequit qr pater erit prior filio. et filius spiritui sancto. ¶ Cōfirmatur qr habitudo nature ad suppositū prior ē habitudine eius ad actū 2°. patet per idē. qr scilicz agere supponit esse. et habitudo nature ad suppositū ptinet ad esse. g si natura diuina pus h3 esse in supposito paterno q sit principium pductionis sui. et per osequēs pater prius est q generet. et p osequens est filio prior. Hoc aūt pbato apparet qr cū pater nihil expectet a filio: pater illo priori quo pcedit filiū est psona pfecta cum omnib⁹ eētialibus nō habētibus respectū ad extra et cū principio et fecunditate pfecta qua pōt gignere filium et spirare spiritū sanctū. et sic pōt et vult gñare filium et spirare spiritū sanctum. Ex quo sequit qr pus voluit generare filium q genuerit eum.

Ad primum contra tres ōnes dici qr ratio ibidem data bona est. Et ad primā improbationē illi⁹ negat oña. licz eni diuina natura quā dicimus principium quo generationis filij non distinguat realiter a filio aut a generatione filij. non tamen sequit qr illa non plus sit principiū filij q sui. qr natura diuina differt rōne tam a gñatione q a filio non autē a seipsa ipsa enim se habet ad patrē ut forma eius inq̄tū est de⁹. non aūt filius. sed ut suppositū pductū a patre. et iō diuina natura est quo pater pducit filiū et est principium filij non autem est principium quo essentie uel nature. ¶ Ad confirmationē dicit qr principium inq̄tum hmōi est principium alterius a producente. non autem oportet qr principium quo sit principiū alterius a se realiter distinctu sed alterius fm rationē sic autem est in ppositio. quia filius est alter et alius a patre producente. non autē a principio quo scilicet natura diuina nisi fm rationem. ¶ Ad 2m respondet sicut ibidem respondebat. et ad primā improbationem negat assumptū scilicz ista esse incōpossibilia. a est principium h et tamen nō realiter distinguit. a. h loquēdo de principio quo. Et ad cōmentatorē et phm dico qr sufficit ad saluandū intentum eorū qr vbicūq est principium ibi oportet esse realem distinctionem nō quidem inter principiū quo et principium quod est de principio sed inter principiū qd et ipsū pductum uel principiatū qr principiū quo nunq̄ ē sine principiato. Ad 2m improbationē dico qr non iō negam⁹ paternitatē esse pncipium gñationis actiue. qr est idē realiter cū illa gñatione. s3 qr se habet ad patrē ut forma

individualis que nunq̄ est principium quo sed poti natura cōmunicata ipsi genito ut alias dicetur. ¶ Ad 3ᵐ improbationē dicit̄ q̄ licet nā sit principium [illegible] generationis [illegible] ex aīam [illegible] negociatione intellect⁹ [illegible] q̄ habeat realē relationē ad aliud cuius est [illegible] q̄ relatio inter aliqua sit realis [illegible] q̄ quodlibet extremū sit res ex aīam [illegible] extrema sint realiter distincta. alias relatio q̄ sortes [illegible] qd̄ phi negant. sicut nec [illegible] sortes [illegible] ex aīam. igitur hz [illegible] Ita similiter nec valet [illegible] ad [illegible] ex aīam. [illegible] est principiū ex aīam q̄ est ad aliud ex aīam: uel relatiuū ex aīam aut intellectū. q̄ principium non [illegible] relationē realem actualē semp in eo quod [illegible] principiū respectu illius cuius est principium sz so[illegible] principiū qd̄ in ordine ad principiatū eiusdē [illegible] ut alias dicet. Et si dicat̄ q̄ principiū est rela[illegible] nec potest cōcipi ad se nec absolute. Dicit̄ q̄ ali[illegible] concipi relatiue cōtingit dupliciter. Primo mō ut li relatiue determinet modū cōcipiendi. 2° mō ut li relatiue determinet obiectū quod concipitur. Sunt ergo aliqua que nunq̄ possunt cōcipi nisi relatiue p̄mo mō que tn̄ possunt nō ꝯcipi relatiue 2° mō cuius modi est hoc quod dico principiū nā nunq̄ aliqd cōci[illegible] pit̄ ut principiū nisi p actū intellectus cōparantis il[illegible] lud ad aliqd. sz tn̄ non q̄cunq̄ aliquid ꝯcipit̄ ut prin[illegible] cipiū oz concipere i eo relationē esse ad aliqd. Dico q̄ non oz omne principiū quod est ex intellectū ha[illegible] bere relationē ex intellectū uel esse ad aliquid. tamē principiū est quid relatiuū. q̄ non pōt ꝯcipi nisi rela[illegible] tiue hoc est nisi actu collatiuo duorū ad inuicē. et talia sunt multa relatiua dicta de deo ex tempore. ut dn̄s creator que dicunt̄ importare in deo relationem ra[illegible] tionis tn̄. ꝛ tn̄ ꝯueniunt deo nullo intellectu ꝯsiderā[illegible] te. non eni dicunt̄ relatiua sm rōnē q̄ significēt p̄n[illegible] cipaliter relationē ꝯsequentē opus intellectus. sz q̄ habēt esse absolutum licz nō possint ꝯcipi ut talia nisi relatiue mō p̄dicto. relatiua sm rōnē 2° modo dicta dicunt absolutū relatiue ꝛ non aliquā relationē i re: nec in rōne de p̄ncipali significato sed quo ad modū significandi. Relatiuū eni sm rōnē dr̄ aliqd dupliciter. Primo mō q̄ principaliē dicit relationē quā in[illegible] tellectus adinuenit ꝛ attribuit rei ut intelligit̄. sic est hoc quod dico genus species predicabile vniuersale. ꝛ talia relatiua nō ꝯueniunt rebus nullo itellectu con[illegible] siderante imo solū ꝯueniūt rebus dū intelliguntur. aīal eni nō est genus nisi dū intelligit̄. Alia sunt rela[illegible] tiua sm rōnē q̄ non dicūt p̄ncipalē relationē quā in[illegible] tellectus attribuat rei sz dicūt aliqd absolutum in re p̄ncipaliē [illegible] aliud ac si esset relatiuum. q̄ talia [illegible] ꝯceptū relatiuū q̄ cōcipitur res absoluta. ppter hoc q̄ sicut intelligimus significamus. talia [illegible] absoluta in re intellectus cōcipit collatiue et in ordine ad aliud ita q̄ relatio nō est nisi in mō cōci[illegible] piendi sicut hoc [illegible] dico dn̄s creator ꝛ hō. q̄ intellect⁹ [illegible] nisi ꝯ [illegible] ipsum ut [illegible] creature ad ipsū. [illegible] re[illegible] [illegible] talia relatiua ꝯueniūt rebus nullo intel[illegible]

lectu cōsiderante. ¶ Ad 3ᵐ p̄ncipale negat̄ aīs s. q̄ p̄r seipso p̄mo p̄ducat hoc est quelibet quod est p̄r nō eni p̄ducit relatione nec p̄ductiōe tanq̄ virtute p̄ductiua uel p̄ncipio quo sed aliquo qd̄ est ipse. s. nā diuina. Et ad primā improbationē dico q̄ p̄r p̄ducit aliquo sui intrinseco sibi. nec sequit̄ q̄ includat aliā entitatē p̄ter illā entitatē qua dr̄ p̄mo p̄ducere aliā inquā sm rem licz aliam sm rōnē. sed ē fallacia ꝯñtis a pluribus causis veritatis ad vnā. Ista eni proposi[illegible] tio. pater p̄ducit aliquo sibi intrinseco ꝛ nō seipso p̄[illegible] mo. hz duplicē sensum. Primus est q̄ pater p̄ducit aliqua pte sue entitatis ꝛ nō tota entitate sua. Alius est q̄ pater p̄ducit aliud qd̄ est ipse ꝛ non quolibet qd̄ est ipse. primus sensus ē falsus. secūdus ē verus. in p̄mo sensu valet ꝯñā sz non in 2°. ¶ Ad 4ᵐ negatur p̄ma ꝯñā ibi facta loquēdo de p̄ncipio quo indistincto sm rem a principio qd̄. Ad p̄bationē ꝯñe dicit̄ q̄ licz p̄r habeat esse tale uel tale imo esse simpliciter p diuinā essentiā. ea eni est deus sciens oīpotens volens po[illegible] tens generare. ea inquā formaliter nō efficit. non tn̄ sequit̄ q̄ diuina essentia sit causa p̄ris sz q̄ est for[illegible] ma eius cōstitutiua in esse dei nō in esse simpliciter. ꝛ hoc nō negant sancti. q̄nimo Aug⁹ ꝯcedit sepe q̄ nō eo filius est verbū quo sapientia uel deus ꝛ q̄ deita[illegible] te deus est. forma aūt non semp distinguit̄ ab eo cu[illegible] ius est forma sm rem. ut docet sanctus Tho. prima pte. q. 39. arti. 2° ad 5ᵐ. Causa efficiēs inquit ꝛ mate[illegible] rialis in omnibus distinguūt̄ ab his quorū sūt cause. nihil eni est sua materia. nec aliquid est suū principiū actiuū. aliqd tamē est sua forma. ut patet in omnib⁹ rebus īmaterialibus. ꝛ iō per hoc qd̄ dicimus tres p̄[illegible] sonas vnius essentie signādo essentiam in habitudine forme. non aliud ostendit̄ essentia q̄ p̄sona. Ibidem dicit etiā ad 2ᵐ q̄ diuina essentia significatur ut forma respectu p̄sone. ꝛ iō ꝯuenienē dr̄ essentia p̄sona non tn̄ p̄sona essentie nisi aliud addat̄ ad designationem eēntie dicēdo p̄r est p̄sona diuine eēntie. hec ille. Cui ꝯcordat Linconiensis sup illud 2ⁱ p̄o⁹. ca° 2°. Cau[illegible] sa aut ē eadē rei aut alia. Qd̄ aūt dictū est i hac ostē[illegible] siōe q̄ causa aut est eadē rei aut alia. sic ē intelligen[illegible] dum. Causa eadē rei est eius causa formalis q̄ for[illegible] ma totū verū esse rei in se habet. ꝛ si sit forma que nō egeat mā ipsa est vere res ipsa. ꝛ forma que eget mā si posset subsistere absq̄ mā esset verius res ipsa q̄ sit res mā̄ta. sicut si figura statue posset esse sine mā esset ipsa figura verius ꝛ nobilius statua q̄ sit statua materiata. causa ergo formalis ꝛ diffinitio sumpta a causa formali hac rōne dicit̄ eadem rei. finalis vero ꝛ efficiens extra rem sūt. materialis hō licz sit de in[illegible] tegritate rei non tamen est de puritate essentie sz est assumpta propter necessitatem. quia ut forma sit ne[illegible] cesse est mām talē esse. ꝛ hac rōne he tres cause ꝛ dif[illegible] finitiones ab his sumpte dicunt̄ alie a re. ¶ Ad 5ᵐ dr̄ q̄ responsio ibi data est bona hoc addito q̄ calor se[illegible] paratus seipso primo ageret quia in eo nō esset assi[illegible] gnare plura differentia sm rationem quorum vnū esset sibi ratio agendi et non aliud. nec eēt in eo que[illegible] cunq̄ entitas que non esset ei ratio agendi. secus est

efficit

in diuina persona in qua licz non sint diuerse realita-
tes. tamen in ea est entitas absoluta qua producit. et
est in ea entitas relatiua que non potest esse ratio agendi.
¶ Ad confirmationem patet quod non est simile. In nul-
la enim forma creata quantumcunque simplici distinguo si-
cut in persona diuina scilicet quod absolutum et relatiuum sint
idem secundum rem. ¶ Ad primum contra 4am conclusionem dicitur
quod quicquid sit de antecedente tamen argumentum non est
ad propositum quia color et lux concurrunt ad motionem
visus vice vnius perfectiui mouentis visum. sanctus Tho.
autem non negat quin multa agentia vel mouentia im-
perfecta naturalia possunt ad vnum motum concurrere in
ratione vnius perfectiui mouentis. ut patet in probatione
conclusionis. ¶ Ad 2m negatur antecedens. Intelligere enim non produ-
citur a fantasmate sed ab intellectu possibili actuato
per speciem a fantasmatibus abstractam. vnde antequam intel-
lectus possibilis intelligat: precedit actio intellectus
agentis a fantasmate. ut ostendit sanctus Tho. 2o contra
gentiles. cap. 76. et deinde fantasmata facta in actu
per lumen intellectus agentis agunt in intellectum pos-
sibilem et recipit species intelligibilis in eo. ut dicit
ibidem. et similiter de veritate. q. 10. arti. 6o. ad 7m et 8m
deinde intellectus possibilis factus in actu per alias
species producit intellectionem. ut dicit primo contra genti-
les. cap. 53. ¶ Ad confirmationem dico quod male capit
sanctum Tho. non enim dicit quod ratio naturalis produ-
ctionis consistat in hoc quod est procedere ab vno. sed dicit
quod ille est modus operandi nature. et diffuse patet in pro-
batione 4e conclusionis vbi ostenditur quod aliud est procede-
re naturaliter. aliud procedere per modum nature. Il-
lud autem quod addit de productione hominis a patre
et matre solutum est per ipsum superius. quia ut dicit solus
pater in tali generatione se habet ut agens. mater autem ut
patiens. ¶ Ad illud quod addit de agente generali et par-
ticulari. dico quod licz concurrant ad eandem actionem non
tamen eodem immediationis modo. Nam sicut dicitur
3o contra gentiles cap. 70. et prima parte. q. 36. arti. 3o.
In quolibet agente et in qualibet actione est duo con-
siderare. scilicet suppositum agens et virtutem qua agit. sicut
ignis calefacit per calorem. virtus autem agentis inferio-
ris est principium agendi inquantum superius agens dat vir-
tutem ipsam inferiori agenti per quam agit vel conseruat
eam aut applicat eam ad agendum. sicut artifex appli-
cat instrumentum ad proprium effectum. cui tamen non
dat formam per quam agit instrumentum. nec eam conseruat
sed dat ei solum motum. oportet igitur quod actio inferioris agentis
non solum sit ab eo per propriam virtutem sed per virtutem omnium
inferiorum agentium. agit enim in virtute omnium. et sicut agens
infimum inuenitur immediatum actiuum. ita virtus primi agen-
tis inuenitur immediata ad producendum effectum. nam virtus
infimi agentis non habet quod producat hunc effectum ex se sed
ex virtute superioris agentis et virtus illius ex vir-
tute superioris primi. et sic virtus supremi agentis inue-
nitur ex se productiua effectus. sicut patet in principijs
demonstrationum quorum primum est immediatum. sicut enim
non est inconueniens quod vna actio producatur ex aliquo
agente et eius virtute. ita non est inconueniens quod produ-
catur idem effectus ab inferiori agente et ideo ab vtroque im-

mediate licz alio et alio modo. hec ille. Et intendit ut vi-
detur quod licz illa duo agentia scilicet superius et inferius con-
currant ad eundem effectum. tamen ille est immediate a supe-
riori agente considerando virtutem qua ille effectus vel acto
producitur. non tamen immediate considerando suppositum pro-
cedens. est autem ab inferiori agente immediate et principaliter con-
siderando suppositum producens non autem virtutem pro-
ductiuam. non igitur est ab illis duobus similitudo media-
tionis sed aliter est in illis que producuntur a voluntate. a
duobus enim producentibus voluntarie potest idem eque
immediate procedere et a quolibet perfecte. vnde sanctus Tho.
primo sen. dis. 10. q. 1. arti. 5. ad primum sic ait. processio in-
tellectus et nature habent quandam similitudinem per quam
distinguuntur a procedente per modum voluntatis. potest enim
aliquid procedere ab vno vel pluribus. quod autem pro-
cedit modo nature procedit ut ab vno si illud sit per-
fectum. et similiter quod procedit per modum intellectus
non enim plures homines habent vnam conceptionem
in numero et ita filio qui est tantum ab vno scilicet a patre at-
tribuitur vterque modus. procedit enim per modum nature
ut filius. et per modum intellectus ut verbum. sed volun-
tas intendit in aliud. et potest esse reciprocatio ut ex duo-
bus vna voluntas procedat conformis que est vnio vtriusque
et ideo procedere per modum voluntatis conuenit spiritui
sancto qui procedit ex duobus vniens eos inquantum
sunt persone distincte. hec ille. Ex quibus patet quod illud quod
procedit per modum voluntatis potest esse eque immediate
a duobus. non sic de illis qui procedunt per modum na-
ture. ¶ Ad illud quod vlterius addit de qualitatibus
actiuis dico quod ille non agunt sed sunt virtutes et in-
strumenta quibus supposita agunt. nos autem solum nega-
mus quod eadem actio in natura sit a duobus tanquam agen-
tibus perfectis et eodem modo immediatis. Illud concedi-
mus de actu voluntatis. amor enim procedit a duobus
eque perfecte et immediate presertim amicitia que importat
reamationem. similiter amor procedit a voluntate et a
noticia intellectus et perfecte ab vtroque et tamen in virtute
vnius agentis. ¶ Ad 3m dicitur quod concursus duorum
suppositorum ad actum spirandi licz sit necessarius est
tamen voluntarius et liberrimus. ut supra dictum est. talis
autem libertas sufficit ad rationem voluntarij. ¶ Ad 4m
negatur antecedens. Nam modus nature est quod est determina-
ta ad vnum. ut habetur 2o de anima. ita quod vnus effe-
ctus est ab vna causa. et vna causa habet vnicum prin-
cipalem effectum re vel ratione. quod enim habeat plu-
res hoc erit propter diuersitatem suscipientium. similiter
quod vnus effectus a pluribus procedat hoc est inquantum
plura gerunt vnius agentis vicem et non inquantum pa-
res. ¶ Ad 5m dicitur quod non dicimus quod in agentibus
voluntarijs idem effectus numero eadem actione
ab vnica potentia elicitus conueniat pluribus. sed
dicimus quod in eis reperitur aliquis effectus qui de sua
ratione exigit pluralitatem suppositorum agentium vni-
formiter scilicet amicitia. nam amor vnius solius non
habet rationem amicitie nisi sit reamatio ex parte ob-
iecti amati. ut alias dicetur. ¶ Ad 6m dicitur quod si spi-
ritus sanctus a solo patre procederet non haberet ra-
tionem amoris amicitie ad filium nisi filius aliud spiraret

sanctū spiraret ꝛ ita vterqꝫ esset iperfect⁹. ¶ Ad 7ᵐ
negatur añs pro illa conditionali. ꝛ cum ꝓbat ꝙ ta/
lis concursus ꝛc. dico ꝙ concursus ille non est de ra/
tione voluntatis perfectissime que est amor amicitie.
¶ Ad 8ᵐ dr̄ ꝙ esse ꝓductionē secundariā īfra nām
intellectualē non dat spiritui sācto rōnem amoris sꝫ
rōnem voluntarij. sed esse pfectissimā ꝓductionem
secundariā ꝛ a duobus vniformit̄ ꝛ cōcorditer pro/
cedentibus dat sibi amorē rōnis amicitie ꝛ non odij.
quia odium non habet vnire. nec est de rōne ei⁹ vni/
formis concursus coodientis. sicut de rōne amicitie
est habere reamantē. ¶ Ad 9ᵐ negat̄ hᵐ quicqd sit
de maiore. et enim dictū fuit in ꝓbatione ꝯtē ꝯnis
ꝛ tertie. volūtas aliquos actus ꝓducit nāliter ꝛ ali/
quos libere cōtingenter. Nec isti duo modi ꝓducē/
di scilicꝫ nāliter ꝛ libere repugnant eidem principio
ꝓductiuo respectu diuersorū. quod patet. Nā deus
pater est principiū liberū productiuū creaturarum.
ꝛ nāliter productiuum ad intra. Et cum probat ꝙ isti
modi pncipiandi distinguūt potentias 2ᵒ phi. sicorū.
dico ꝙ liberū potest dupliciter in ꝓposito accipi. cū
dicimus enī producere libere vel aliquod pncipium
libere productiuū. Primo modo prout opponit̄ co/
actiōi vel violentie dūtaxat. ꝛ isto modo non accipi/
tur in diuisione potentie. quia eidem potentie pos/
sunt conuenire respectu vnius ꝛ eiusdem. ut superi/
us dicebatur. producere enim libere isto modo non
est aliud ꝙ̄ ꝓducere voluntarie ꝛ cōplacenter. Alio
modo accipit̄ liberum ꝓut opponit̄ determinationi
ꝛ necessitati. ꝛ isto modo accipit̄ in predicta diuisio/
ne potentiarū cum dicimus aliqua agentia esse na/
turaliter actiua ꝛ alia libere. Illud enim dicit̄ agēs
naturale quod positis omnibus requisitis ad agen/
dum ꝛ nullo existente impedimento quin ipsum pos/
sit agere necessario agit. nec est in eius potestate nō
agere. agens vō illud dicitur liberum quod eodem
modo omnibus positis ita ut possit agere non neces/
sario agit. sed in potestate eius est ut agat ꝛ nō agat.
verūtamen sanctus Tho. aliter describit ista agētia
naturaliter ꝛ libere. sed in idem redit. et liberum isto
modo distinguit̄ contra naturale. talis autem distin/
ctio potentiarum scilicꝫ naturaliter agentium ꝛ libe/
re agentium nō est diuisio per oppositas res aut di/
uersas sed per oppositas rationes. ut dictum est. qꝛ
non cōueniunt eidem potentie respectu eiusdem ꝓ/
ductionis. ¶ Ad argumentum contra 5ᵃᵐ ꝯnem di/
citur negando maiorē ad sensum ꝯnis. nam ꝯ intelli/
gitur ut spiritus sanctus ꝓducatur libere primo mo/
do distinctiōis facte respondendo ad 3ᵐ contra 4ᵃᵐ
ꝯnem non autē 2ᵒ modo. Rationes autem per quas
probat̄ illa maior bene probāt ꝙ spiritus sanctus nō
ꝓducatur libere prout opponit̄ productioni sꝫ hoc
non negamus. sed non probāt quin spiritus sanctus
producat̄ libere ꝓut opponit̄ ꝓductioni coacte vel
violente non cōplacentis. ꝛ ideo omnia illa soluunt̄
per distinctionē statim factam. ¶ Ad primum cōtra
6ᵃᵐ ꝯnem dicit̄ ꝙ procedit ex falso fundamento scꝫ
ꝙ pater sit ali[illegible] modo extra intellectum ex natura
rei prior filio. vñ sanctus Tho. hoc expresse negat ꝑ/
ma pte. q. 42. arti. 2ᵒ ad 2ᵐ. vbi sic ait. In reb⁹ crea/
tis etiam cū illud quod est a principio est suo pncipio
coeuū ꝓm durationem. tamē pncipium est prius ꝓm
naturam ꝛ intellectum. si cōsideratur illud quod est
principium. sed si considerātur ille relationes cause
ꝛ causati ꝛ pncipij ꝛ principiati: manifestum est ꝙ re/
latiua sunt simul natura ꝛ intellectu inq̄tum vnum
est de diffinitiōe alterius. sed in diuinis ipse relatio/
nes sunt subsistentes persone in vna natura. vñ neqꝫ
ex parte relationū neqꝫ ex parte nature vna ꝑsona
potest esse prior alia. neqꝫ ꝓm naturam neqꝫ ꝓm intel/
lectum. hec ille. Ecce patet ꝙ negat inter personas
prioritatē ꝓm intellectum. ꝛ multo plus prioritatem
ex nā rei negaret. Tūc ad primā ꝓbationē illius dici/
tur negando añs. s. ꝙ omne ꝓducēs sit ꝑus
ꝓducto vbi ꝓducens non est aliud a relatiōe quā hꝫ
ad ꝓductum. similiter ꝓductū non est quid absolu/
tum distinctum a relatione eius ad producentem. si/
cut est in diuinis. Et cum primo probat̄ dictum añs
auctoritate Augu. ꝛc. dicitur ꝙ Aug⁹ non intēdit ꝙ
omne producens uel faciens sit ante suū ꝓductum
tempore uel duratione. nec ꝙ sit prius eo aliā prio/
ritate nisi solūmodo de producente aliud de nō esse
ad esse. tale enim est prius natura et causalitate suo
producto cū esse producti a tali producente depen/
deat. si autem aliquid gignat se uel faciat se. hoc non
potest intelligi per cōmunicationē eiusdem nature
alteri supposito. sicut est in diuinis vbi producēs cō/
municat ꝓducto eandem essentiā ꝛ esse. qꝛ cōicatio
non fit eiusdem a se. oportet ergo ꝙ talis gignitio sic
intelligatur ꝙ idem a seipso prius non ens exeat in
esse ꝛ sic conducat se de potētia in actum. de nō esse
i esse. ꝛ hoc sufficit pro auctoritate Augustini. Ad au/
ctoritatem Ar. dicitur eodem modo ꝙ intelligit de
causa efficiente que semꝑ essentialiter distinguitur a
suo effectu. nos autem nō dicimus patrem esse cau/
sam filij sed principium. ꝓpter duo que ponit sanctus
Tho. ꝑ. sen. dis. 29. q. i. arti. ꝑ. Primum est ꝙ omnis
causa uel est extra essentiā rei sicut efficiens ꝛ finis.
uel pars essentie. sicut materia ꝛ forma. 2ᵐ est ꝙ om/
nis causa habet ordinem principij ad esse sui causati
quod per ipsam cōstituitur. pater autem non habet
aliquem ordinē ad esse filij sicut ad esse suū cū vnum
ꝛ idem sit vtriusqꝫ esse. Ad 2ᵃᵐ probationem suppo/
sita preneganti dicitur ꝙ illud argumentū solum con/
cludit si quid cōcludat ꝙ pater cēt prior filio ꝓm mo/
dum nostrū intelligendi. quia non possumus intelli/
gere relationem originis nisi ꝑintelligendo originē.
nec possumus intelligere originem nisi ꝑintelligēdo
suppositum a quo profluit generatio. talem autē or/
dinem in nostro intellectu concedit sanctus Tho. ꝑ.
sen. dis. 27. q. i. arti. 2ᵒ. Et prima parte. q. 40. arti. 4ᵒ.
Et de potentia dei. q.   arti.   . Sꝫ tunc videt̄ esse
ꝯdictio in dictis suis. ipse enim negat int̄ patrē ꝛ filiū
prioritatē ꝛ tñ ꝯcedit ꝙ prius intelligit̄ natiuitas seu
passiua ꝑnatio ꝙ̄ filius uel filiatio. Itē ꝑus intelligit̄ sup/
positū paternū ꝙ̄ ꝑnatio actiua uel passiua. ꝛ sic pat̄

ꝑintelligit filio. dicit ad hoc ꝙ nulla est contradictio in dictis eius. Sciendum enim ꝙ pater potest itelligi uel cōsiderari a nobis in via dupliciter. Uno modo sub ratiōe propria sue ꝑsonalitatis scilicet ut pater est. ⁊ isto modo nec natura nec intellectu est prior filio. nec potest prius intelligi filio plus ꝙ̄ econuerso cum sint correlatiua ad inuicē. Potest autē alio modo considerari in cōmuni ut est quoddam suppositū diuinū ⁊ persona ꝑfecta ⁊ sic ꝑintelligitur filio sic ꝙ non possumus intelligere filiū sub ꝑpria ratione nisi concipiendo filiationē. nec filiationē nisi ꝑconcipiendo generationē cum filiatio sit relatio in origine fundata. nec possimus intelligere generationē nisi preintelligamus suppositū a quo fluit. illud aūt est pater ¶ Ad ꝯfirmationē factā superius dico ꝙ vbi natura distinguit a supposito ⁊ ab actione suppositi conceditur ꝙ prior est habitudo nature ad suppositū habitudine eius ad actū 2ᵐ. sed vbi idē est realiter natura ⁊ suppositū nature ⁊ actio suppositi ⁊ relatio ī actione fundata. non est ibi prioritas nisi in nostro mō concipiendi. s. ꝙ inter talia nō est prioritas quo ad esse. sȝ quo ad intelligi modo q̄ dictū est. talit aūt est in diuinis. Sed restat dubiū. ex q̄ eni ꝑm nostrū modum intelligēdi oȝ ꝑintelligere suppositū gn̄ans ipsi gn̄ationi tunc oȝ ꝑintelligere ipsū velle gn̄are an̄ꝙ̄ generet. qꝛ qn̄cūꝙ in q̄cunꝙ mensura intelligat pater dȝ intelligi volens gn̄are sī gn̄atio ꝑintelligit filio oȝ ꝙ ꝑintelligat velle gn̄are anteꝙ̄ intelligatur generare. Dicitur ꝑmo ꝙ ex nā rei nullū est signū aut instans in q̄ pater prius velit gn̄are ꝙ̄ generet uel in q̄ sit por filio. 2ᵒ dicit ꝙ nec pater ē prior filio ꝑm intellectum isto mō ꝙ in se habeat aliqd vnde ꝑus nā debeat intelligi ꝙ̄ filius. nec habet in se vnde prius debeat intelligi volens gn̄are ꝙ̄ generet. 3ᵒ dicit ꝙ ex pte intellectus nostri ē ꝙ oporteat nos ꝑconcipere generationē ꝙ̄ relationē. aut suppositū a q̄ ꝑfluit gn̄atio ꝑintelligere ipsi gn̄ationi ⁊ non ex pte rei. 4ᵒ dicitur ꝙ licȝ ꝑintelligamus suppositū ipsi gn̄ationi non tñ oȝ ꝑintelligere illud suppositū actu velle an̄ꝙ̄ intelligamus gn̄ationē ab ipso profluere. 5ᵒ dico ꝙ licȝ ꝑintelligeremus volitionē gn̄atiōis ipsi gn̄ationi posite iu actu. tñ res non hȝ ꝙ ita debeat intelligi sȝ hoc esset ex iperfectione nostri intellectus qui diuina neqt capere nisi ꝑ similitudinē terrenorū. Et iō dicit scūs Tho. ut ponit 6ᵃ ꝯ. ꝙ respectu gn̄ationis filij non est in deo voluntas an̄cedens intellectū. s. ꝙ intellectū nostrū oporteat ꝑintelligere deū velle gn̄are an̄ꝙ̄ intelligat deū gn̄are. ¶ Nūc ad rōnes factas ī pede qōnis dr̄. Ad p̄mā quidē ꝙ licȝ nā ⁊ eēntia in vno significationis mō idē sint non tñ in alijs. sicut patet 5ᵒ metaphisice. nā enim addit ad essentiā rōnē ꝑductiui. ⁊ ꝑpter h̄ non pōt ꝯcedi ꝙ ꝑductio filij sit eēntialis ꝙ̄uis ꝯcedat ꝙ est nālis. Istā rńsionē in forma ponit Aureolᵘˢ. ⁊ eādē ponit ꝯnialit scūs Tho. pᵃ pte. q. arti. ⁊ p̄. sen. dis. q. arti. Et hec de qōne sufficiant.

Irca septimam distinctionem queritur. Utrum in patre sit aliqua potentia respectu actus generationis eterne. Et arguitur ꝙ non: Quia potentia uel est actiua uel passiua sed neutra illarum in ꝑposito pōt competere. potētia enī passiua in deo nō est. potentia vō actiua nō pōt cōpetere vni ꝑsone respectu alterius. cum persone diuine nō sint facte. ergo in diuinis nō est potētia ad actū gn̄andi nec ad aliū actū notionalē. In oppositum arguit sic. Nam dicit Augᵘˢ contra Maximinū Si deus pater nō potuit gn̄are filiū vbi est omnipotentia dei patris? ergo sequit ꝙ pater habet potentiā respectu actus quo gn̄at filiū. In hac qōne erūt duo articuli. In primo ponent ꝯnes. In 2ᵒ mouebuntur dubitationes. ¶ Quātum ad p̄mū sit p̄ma ꝯ ꝙ generans in diuinis habet potentiā gn̄andi ⁊ spirans potentiā spirandi. Istam ꝑbat Tho. p̄ma parte. q. 41. arti. 4ᵒ. Sicut inquit in diuinis ponunt actᵘˢ notionales ita necesse est ibi ponere potentiā respectu hōꝝ actuū. cū potentia nihil aliud significet ꝙ̄ principium alicuius actᵘˢ. vnde cū patrē intelligam ut principiū generationis. ⁊ patrem ⁊ filiū ut principiū spirationis. necesse est ꝙ patri attribuamus potentiam generandi ⁊ patri ⁊ filio potētiā spirandi. quia potētia generandi sigt illud quo generans generat. omne autem generans generat aliquo. vñ in omni generante oportet ponere potentiā generādi. ⁊ in omni spirante potentiā spirādi. hec ille. In de potentia dei. q. 2. arti. p̄. Quia inquit de diuinis loquimur ꝑm modū nostrum quā intellectus capit ex rebus inferioribus ex quibus scientiā sumit. ideo sicut in rebus inferioribus cuicunꝙ attribuit actio attribuit aliqd actionis principiū quod potentia nominat. ita et in diuinis ꝙ̄uis in deo non sit potētie differētia et actionis. sicut est in rebus creatis. ⁊ propter hoc generatione in deo posita que per modū actionis significat oportet ibi cōcedere potentiā generādi uel potentiā generatiuā. hec ille. Item p̄. sen. dis. 7. q. 1. arti. p̄. In creaturis inquit ꝑducit aliquid per potentiam naturalem ⁊ hoc ꝑducit in similitudinē nature ipsiᵘˢ ꝑducētis. sicut cum homo generat hominē. ꝑducitur etiā aliquid per potentiā rationalē. ⁊ hoc ꝑducitur in similitudinē ꝑducentis non ꝙ̄tum ad speciē nature. sed in rōne existentē. cū omne agēs agat sibi simile aliquo mō. sicut domus ꝑducitur ab artifice et recipit similitudinē speciei quā artifex habet in mente. ꝑm hos duos modos aliquid ꝑducitur a deo. procedit enim aliquid a deo in similitudinē nature recipiens totam naturā non eande specie tñ sed numero ⁊ sic procedit a patre per actū generationis filius. vñ in deo est potentia ad generandū similis potentie naturali ꝑducenti. ꝑcedit etiā aliquid a deo in similitudinem idee existentis in mente diuina qō nō ꝯmunicat naturam diuinam sicut creature. vñ potentia producendi creaturas est potentia rationalis in deo. ⁊ ꝑm istam potentiam attendit omnipotētia dei. potentia enim diuina que procedit per potentiā naturalē nō ē aliquid cōnumeratū omnibus. vñ potentia gn̄andi nō ꝯtinet sub oī potētia sicut potētia creādi ...

C 2' 3 est q potētia gñandi dicit pncipalr̄ z i recto
[illegible] nam hanc pbat scūs Tho. pma parte. q. 41.
[illegible] Quidā inquit dixerūt q potentia
[illegible] relationē in diuinis. sz hoc esse non pōt.
[illegible] ppe dr̄ potentia in quocunq agente q agēs
[illegible] actione pro-
[illegible] pducens aliqd per suā actione pro-
[illegible] ad formā qua agit. sicut homo
genit' est similis homini generāti in nā humana cu'
[illegible] pater pōt gñare hoīem. Illud q ē potētia ge-
[illegible] in aliquo generāte in quo gñatū assimilaī
gñanti. Filius aūt dei assimilaī patri gñanti in nā
diuina. vñ nā diuina in patre est potentia generādi
[illegible] vñ z Hilarius dicit. 5° de trinitate. Natiui-
tas dei non pōt eā ex qua pfecta est nō tenere nām
[illegible] enī aliud q̄ deus subsistit qd nō aliunde q̄ de
deo subsistit. Sic igit̄ dicendū est q potētia gñandi
pncipaliter sigt̄ diuinā nām. ut magister dicit in 7°
di. pmi sen. non aūt relationē tm̄ nec etiā in q̄ntū est
idē relationi ut significet ex equo vtrūq. licz enim
paternitas significet ut forma patris. est enī pprie-
tas psonalis se habens ad personā patris ut forma
indiuidualis ad aliqd indiuiduū creatū. forma autē
indiuidualis in rebus creatis ɔstituit psonā generā-
tem. nō aūt est q gñans generat. alioquin sortes ge-
neraret sortem. vñ nec paternitas pōt intelligi ut q
pater generet sz ɔstituēs personā patris generātis
aliogn pr̄ gñaret patrē. sz illud quo pr̄ gñat est natu-
ra diuina i qua sibi filius similat. z fm h dicit Dama-
scenus q gñatio ē opus nature nō sicut generantis
sz sicut q gñans gñat. z iō potētia gñandi sigt̄ i recto
diuinā nām. hec ille. Idē ponit de potētia dei. q. 2°
arti. 2°. z p. sen. vbi sup. arti. 2°. C 3° ɔ est q potentia
gñandi dicit relationē puta paternitatē in obliquo
Istā ɔnē pbat scūs Tho. de potētia dei. q. 2°. arti.
2°. Quidā ingt dixerūt q potētia gñandi sigt̄ tm̄ es-
sentiā. sz illud ɔueniēs non videt. actio enī que fuit
virtute nature cois p aliquod sub nā coi cōtētū ali-
quē modū accipit ex ppriis pncipiis. sicut actio que
debet nature aīalis fit in hoīe fm q cōpetit speciei
humane. vñ z hō pfectius hz actum virtutis imagina-
tiue q̄ alia aīalia fm q cōpetit eius rōnabilitati. si-
milr̄ etiā actio hoīs inuenit in hoc z in illo hoīe fm
q cōpetit pncipiis indiuidualibus huius uel illi'. ex
q ɔtingit q vnus hō clari' alio itelligit. z iō dicendū
q si nā diuina q est cois sit pncipiū alicuius opera-
tionis q solū patri cōpetit oz q sit pncipiū fm q cō-
petit pprietati psonali patris. z ppter h in rōne po-
tentie includit quodāmodo paternitas q̄ntum ad il-
lud qd est gñationis pncipiū. z ppter h cū aliis dicē-
dum est q potentia gñandi simul essentiā z notionē
sigt̄. hec ille. Et ibidē ad 5m. in qualibet gñatione pn-
cipiū generans pncipaliter nō est aliqua forma idi-
uidualis sed forma que ptinet ad nām speciei. et iō
non oz q gñatum assimilet gñanti q ad cōditiones
indiuiduales sed q̄ntū ad nām speciei. paternitas āt
non est in patre per modū forme speciei sicut huma-
nitas in hoīe. sic enī in eo est diuina nā. sz est in eo ut
ita dicā ut pncipiū indiuiduale. est enī pprietas pso-
nalis z iō non oz q sit pncipium gñationis pncipali-
ter sed quodāmodo z cointellectū rōne sup̄ dicta.
Item prima parte vbi s. potentia generandi signi-
ficat in recto diuinā nām sz in obliquo relationem.
Itē p. sen. vbi s. arti. 2°. quidā dixerunt q potentia
gñandi simplicit̄ est ad aliqd non tm̄ ex pte actus sz
etiā ex pte ipsius potētie. potētia enī dicit relationē
principii. sz h nihil est. q2 potentia nō est relatiuū fm
suū esse sz solū fm dici. imo potentia fm illud qd est
sigt̄ etiā illud qd est principiū z non tm̄ relationē pn-
cipii. sic enī querimus de potētia gñandi. principiū
aūt cuiuslibet opationis ut sup̄ dictū est: est diuina
eēntia sz ab eēntia diuina egredit aliqs actus fm q
est sapiētia z aliqs fm q est bonitas. z sic de aliis at-
tributis. similr̄ dico q cū paternitas sit ipsa eēntia
diuina essentia fm q paternitas est principium hu-
ius act' q est gñare nō sicut agēs sz sicut illud q agi-
tur. vñ principiū gñationis est eēntiale sub rōne re-
latōis. vñ est q̄si mediū int̄ essentiale z psonale. ex
parte enī illa qua potentia q est mediū inter eēntiā
z opationē radicat in essentia est qd absolutū. ex p-
te aūt qua ɔiungunt opationi est relatiuū. Et ibidē
ad 3m. Natura cois in vnoquoq opatur fm ɔditio-
nem ipsius. vñ aīa sensibilis hz in diuersis aīalibus
diuersas opationes z in diuersis organis sentiendi
z hoc est iō. q2 nā cois determinat z contrahit i vno-
quoq fm pprietates inuentas in illo. diuina autē
nā nō cōtrahit nec determinat fm pprietates sup-
positoz. cū natura diuina in patre sit pprietas pris
z in filio pprietas filii. ideo aūt nō contrahit quia p-
prietas nō ē aliud ab ipsa ut adueniat sibi q̄si dispo-
sitio cōtrahens. ideo etiā nō determinat nec distin-
guit. q2 relatio nō distinguit fm illud qd est. z fm h
tm̄ cōparat ad essentiā cū qua est idē re. sed fm q
ad alterū est. z sic respicit personā z distinguit eam.
z iō essentia in patre est principiū opationis fm pro-
prietatē patris. z in filio fm pprietatē filii. vñ eius-
dem opationis principiū est natura cois z forma p-
pria ipsius patris. z iō potentia gñandi medium est
inter absolutū z relatiuū. z h voluerūt quidā dicē-
tes potentiā gñandi esse qd absolutū si cōsideretur
potētia remota z indisposita. z ad aliqd si considere-
tur potētia disposita q̄uis improprie sint locuti. quia
pprietas nō disponit essentiā sed suppositū. hec ille.
Sciendum tm̄ q in sūma videt corrigere qd dixe-
rat in scripto. in scripto enī dicit ut statim allegatū
est q principiū quo pater generat est essentia diuina
ut est paternitas. dicit etiam q eiusdem operatiōis
principiū est essentia diuina z paternitas. h' autem
oppositum dicit in sūma ponēdo q nec paternitas
est principiū gñationis nec essentia ut est idē pater-
nitati. z q essentia z paternitas nō sunt ex equo pn-
cipiū gñandi licz de intellectu talis pncipii ul' potē-
tie sit essentia in recto z relatio in obliq. potētia enī
generādi est essentia patris. z sicut hoc quod dico
essentia patris duo includit scz essentiā z paterni-
tatem. ita hoc quod dico potētia gñandi. Et in hoc
terminatur primus articulus.

Quantū ad secundū arguit Aureolus cōtra primā pōnē multipliciť. Primo sic. Ubi pductiões non sunt elicite vanū est querere potentiā pductiuam aut pncipiū pducendi. sꝫ in diuinis generare ꝛ spirare nō sunt pductiones elicite. pater enī nihil habet elicitū aut capiens entitatem ꝛ potissime illud ꝗ formaliť ɔstituiť in esse suppositi non pōt esse aliunde alias nō esset suppositū inproductū. ğ vanū est querere potentiā pductiuā uel principiū pducēdi respectu istarū pductionum. ¶ 2° sic. Posse esse patrē non est posse potentie pductiue sed ē posse connexionis necessarie eo mō quo homo pōt esse aial. uel diameter pōt non cōmensurari coste. si enī posse esse patrē caderet sub aliqua potentia pductiua pater necessario pduceret in esse patris in diuinis qd̄ est erroneū. sed nō est alia potentia qua pater potest esse pater ꝛ qua pōt generare. Idē enī est actus cū actu. generare enī ꝛ paternitas sunt eadem res. ğ eadē erit potentia qua pater pōt generare. ꝛ qua pater pōt esse actu pater. Et patet in oībus ꝙ eadē est potentia qua qs pōt generare ꝛ pōt se facere patrem. Magister etiā dicit ꝙ simile est inť duas potentias ꝛ ipotentias. pater pōt esse pater. filius non pōt esse pateř. pater pōt generare. filius non potest generare. Hoc aūt non esset simile nisi oīo idē esset patrem posse esse patrē. ꝛ patrē posse generare. ğ impossibile ē ꝙ potentia generādi sit potentia productiua nisi esset potentia pductiua respectu hui° qd̄ est esse patrē in diuinis. qd̄ est erroneū. ¶ 3°. Si potentia generādi sit principiū pductiuū. ꝛ aliqua potētia elicitiua. aliqua pfectio simpliciť est in patre ꝗ non est in filio. potētia enim pductiua creature importat pfectionē. ꝛ multo plus potentia pductiua dei ꝛ creatoris. hec aūt potentia generatiua nō pōt poni in filio. ꝛ ita aliqua pfectio simpliciť erit in pře que non erit in filio. ꝛ sequiť ꝙ filius non erit simpliciter pfectus. hoc aūt erroneū est. igiť non pōt poni ꝙ potentia generādi dicat aliquod pductiuū principiū. Nec valet inquit si dicať ꝙ pari rōne generari dicit perfectionē simpliciť. non valet inquā. quia pductiones non dicunt perfectionem simpliciter. posse autem pducere dicit. ut patet. qꝛ posse creare pertinet ad omnipotentiā ꝛ est pfectio simpliciť. creare aūt non. alias cū pater ab eterno nō crearet nō fuisset simpliciť pfectus. quare aūt potentie dicant pfectiones. actus vō non. satis patet. act° enī sunt transeuntes. potentie vō imanentes. propter hoc non iō pfectū est aliquid qꝛ generat sibi simile sꝫ cum pōt sibi simile generare. ſm phm 4° metheo°. Nec valet similiter si dicať ꝙ potentia generatiua terminať ad relationē. ꝛ iō non est pfectio simpliciť. potentia aūt creatiua terminať ad absolutū. hoc nimirū nō valet. qꝛ nec essentie creaturarū sunt pfectiones simpliciť ꝛ tamen potentia creatiua terminať ad eas. ɔstat aūt ꝙ res filiationis melior ē omni re creata: Iuxta illud ad Ephe. 3°. Ex diuina paternitate deriuať omnis paternitas in celo ꝛ in terra. ꝛ pari rōne omnis filiatio deriuať ex filiatione diuina. ꝛ [illegible] quin filius deriuet non [illegible] pductiuā quocunq; creato. ꝛ ꝙ generare sit [illegible] pductio ꝙ̄ creatio nō apparet. ğ si potentia creatiua sit perfectio simpliciť. quin multo esset pfectior si tamen esset possibilis potentia respectu generationis. non pōt autē dici ꝙ sit in filio aut respectu [illegible] filij. aut respectu spūs sctī. aut respectu [illegible] tris. aut respectu [illegible] poni non pōt ꝙ potentia generatiua sit pncipiū pductiuū. ¶ 4° sic. [illegible] negatio non est negatio potentie ipsum non est [illegible] maliter potētia. negatio enī est negatio [illegible] quod est formaliť potentia. sed Aug° docet expsse ꝙ negatio generatiue potētie non est negatio alicui° potentie sed possibilitatis terminorū tantūmodo. Ex enī Aug° contra Maximū libro 3° ca° 13° ꝙ [illegible] genuit nō quia non potuit sed quia nō oportuit. Qd̄ exponit magister dicēs ꝙ nō potuit est dictū [illegible] la impotentia seu negatio potetie fuit. [illegible] negareť aliqua potentia filio quam habet pater ꝛ ita esset potentior pater ꝛ plures potentias habens cuius oppositū Aug° dicit ꝛ fides. ğ potētia generandi nō est aliť potentia ꝙ̄ potentia cōmensurandi diametrū coste que non est pductiua sꝫ notat connexionē terminorū. ¶ 5° sic. In ente formaliť necessario non pōt poni aliqua potentia medians inť ipsum ꝛ suū formale nisi potētia que dicit possibilitatem simul ꝛ cōnexionē terminorū uel necessitatem terminorū. si enī ponereť potentia pductiua inter ipsum ꝛ suū formale sequereť ꝙ ipsum produceret suū formale qd̄ est oīo impossibile. sed res importata per generare ꝛ paternitatē est formalis in supposito patris ita ꝙ per illā rem est suppositū reale. ergo potentia generādi medians inter patrē ꝛ generare nō erit potentia pductiua sed pura necessitas ꝛ actualitas terminorū. sicut homo habet potentiā ꝙ sit aial. de qua patet ꝙ nō est pductiua. ¶ 6° [illegible] dicit 5° metaphisice. ꝙ negatio alicuius ppzietatis debite generi aut alicui speciei diciť priuatio in cōtento infra genus uel speciē. vñ talpa diciť priuari visu. qꝛ genus aialis habet visum. Ex quo patet ꝙ cū priuatio potētie sit ipotentia illud potest dici impotens qd̄ caret potentia debita generi [illegible] ꝙ filius caret potentia generādi. ğ si in patre potentia pductiua filius carebit potentia [illegible] dem rōnis. ꝛ per ɔsequēs poterit dici ipotens [illegible] in eo impotentia. qd̄ magister ꝛ Aug° ꝛ fides negat. ¶ 7°. Cuius oppositū non est ipotentia sed ipossibilitas ipsū nō ē potētia pductiua sed [illegible] terminorū. sicut patet ꝙ diametrū nō posse cōmensurare costā non est impotentia sed [illegible] magister dicit expsse ꝙ filiū non posse [illegible] est impotentia sed est oportere ita esse [illegible] pprietate natiuitatis filius est qua oportet [illegible] patrem. ergo potētia generandi non est [illegible] pductiuū. ¶ 8°. Quia magister in [illegible] ita etiā equiparat istas duas ppositiones pater non habet potentiā qua possit esse filius. [illegible]

tentiā qua possit esse pater. sed cōstat φ impotētia q̄ pater non pōt esse filius non est carere alicui⁹ poten/ne. patet inductiue. sed pura ipossibilitas aut repugnantia terminorum. ḡ nec ipotentia qua filius non pōt esse pater. hec aūt eadē ē cū illa q̄ non pōt generare. ḡ non posse gn̄are nō est negatio potentie pducti/ue. ¶ 9°. Potētia pductiua nō recipit itra se actū. sz actus egredit̄ ab ea. sed gn̄are non egredit̄ a pre. imo est ipse pater ꝛ in patre. ḡ potentia quam habet pater ad gn̄are non est pductiua. imo magis ꝯceptiua. nihil enī aliud format patrem posse generare q̄ patrē posse esse patrē. cū pater sit ipsūmet gn̄are. quod non ptinet ad potentiā pductiuā. ¶ 10. sic. Per gn̄are in diuinis ipossibile ē φ pducat̄ aliqd distinctum a generāte nisi in solo gn̄are ꝛ sibi opposito. cum modi est generari. pater enī ꝛ filius sunt idē in oībus pter gn̄are ꝛ gn̄ari. sz tale gn̄are ipossibile est φ habeat respectu ad potentiā pductiuā. si enī haberet nulla esset idē pductum cū pducente ꝛ ita pductum haberet potentiam gn̄andi ꝛ posset generare. ꝛ sic in infinitū. ḡ generare non habet respectu sui potentiā pductiuam. Si dicat̄ φ potentia gn̄andi non coīcatur genito. tunc habet̄ ppositum φ potētia generandi nō est aliud q̄ ipsūmet gn̄ari ꝛ actus generandi. si enim sit aliud iam nō differt in solo generare ꝛ generari. imo cum hoc in potētia generādi que ponit̄ aliud. ¶ xi°. Si potentia generandi sit aliqd formale principiū quo pater eligat generare. aut illud est paternitas. aut essentia. aut tota psona vtrunq̄ includens. sed nō potest dici paternitas. gn̄are nā q̄ ꝛ paternitas sunt eadē res solū distincta nominalit̄. ut magister dicit infra. ꝛ oēs cōcedant. Idē aūt non potest poni principiū pducendi respectu sui ipsi⁹ nec potest poni tota psona. quia tunc gn̄are egrederetur a psona ꝛ esset aliud realit̄ ab ea. Nec potest poni φ essentia. p eandē rōnem. nā ab ea egredere(t̄) res generationis. ꝛ per cōsequens esset aliud cū nihil egrediatur realiter a se. ḡ impossibile est poni φ pater importet aliquod pncipiū pductiuū respectu ipsius generare. ¶ 12°. Nā phs dicit exp̄sse 12° metaphisice. φ q̄uis videat̄ φ omne agēs habeat potentiā q̄ possit agere: tn̄ nō sic ē. qd exponēs cōmētator cōmēto. 30. dic̄. Impossibile ē φ ois motor ꝛ agēs hēat potentiā agendi ꝛ mouēdi. oē enī eternū est actio pura. ꝛ omne quod est actio pura nō habet potentiā. sed constat φ deus pater est pducens eternus ꝛ est actio pura in pducendo. ergo non oportet φ habeat potentiam pductiuam. ¶ 13° sic. Si gn̄are pfluit ab aliqua potentia pductiua uel elicitiua pater esset quoddam possibile pducēdi. q̄ eius generare faceret ipsum esse patrem. ꝛ iterū pater ageret in se causando in se generationē ꝛ spirationē. ꝛ multa impossibilia que sequuntur. non igit̄ potest poni generare pfluere ab aliqua potentia tanq̄ a pncipio pductiuo. ¶ 14°. cū si potentia gn̄andi sit pductiua. aut dicit essentiā [illegible] ꝛ hoc esse nō potest. quia terminus pductus non est essentia sed pprietas gn̄ationis. aut dicit relationem [illegible] ꝛ esse non potest. φ in nullo genere [illegible]

re oppositionis vnū oppositum est formalis ratio pducendi aliud. ut patet φ nigredo nō pducit albedinem. nec raritas densitatē. ut dicit phs p° physicorū. Cōstat autē φ paternitas ꝛ filiatio relatiue opponūtur. nec pōt poni simul vtrūq̄. quia cum pductio sit simplex oportet esse vnū formale pncipiū simplex. ergo potētia pductiua nō potest poni in patre respectu generationis. ¶ Contra 2ᵐ ꝯnem arguūt multi utpote Bonauētura ꝛ Varro. pbādo φ paternitas sit ratio generādi ipsi patri. ꝛ p consequēs potētia pductiua. Arguūt igitur pmo sic. Illud quod est principium essendi est principiū operādi. vnū quodq̄ enī agit eo quo formalit̄ est. actus nāq̄ secūdus procedit ex actu pmo. ut patet 2° de anima. sed paternitas est principiū formale quo pater est pater. igit̄ est sibi principiū formale gn̄andi. ¶ 2° sic. Sicut se hz eēntialis opatio ad essentiā sic se videt̄ habere psonalis pductio ad personā. sed essentia est formalis rō producendi creaturā ꝛ intelligendi ꝛ oīs opationis eēntialis. ḡ videt̄ φ pprietas psonalis que est eēntia sit sibi ratio gn̄andi. cū gn̄atio sit actus psonalis. ¶ 3°. In tantū repugnat relationi esse principiū essendi ꝛ cōstituēdi suppositū quātū sibi repugnat esse principiū opandi ꝛ eliciēdi actū. sicut enī relatio non est formalis terminus aut principiū actionis sic nec est principiū agendi aut constitutiuū suppositi. sed relatiōi diuine cōmunicat̄ φ sit pncipiū eēndi ꝛ ꝯstituēdi suppositū. ḡ sibi coicat̄ φ sit pncipiū generādi. ¶ Cōfirmat̄. quia iperfectiōis esset si posset dare actū pmū ꝛ non actū 2ᵐ. ¶ 4°. Generatio non solū habet assimilare genitū generāti. imo distinguere. idē enim nō generat se. eo ergo pat̄ generat filiū quo distinguit eū a se. sed pater distinguit filiū a se per paternitatē formaliter. ergo generat per paternitatē. ꝛ per cōsequens est ratio pducendi. ¶ 5°. Productiōes distincte specie reducunt̄ ad principia distincta specie. sed generare ꝛ spirare est alterius rōnis. in patre autem paternitas ꝛ spiratio actiua alterius rōnis sunt. eēntia vero vnius rōnis. ergo pncipiū generandi erit paternitas ꝛ spirandi spiratio actiua. ¶ 6°. Nulla ppria opatio inest alicui nisi per ppriam rōnem. sed gn̄are est ppium patri. ergo non inest sibi per essentiā que est cōmunis tribus sed per paternitatē. ¶ 7°. Eo pater generat quo est pater. dicit enī Aug⁹ φ eo est filius quo est genitus. a simili eo est pater quo ē generans. sed cōstat φ ē pater paternitate. ergo generat paternitate. ¶ Henric⁹ etiā arguit ꝯtra eandē ꝯnē. pmo sic. Quādocunq̄ aliquid est formalis ratio alicuius actionis debet̄ sibi illa actio etiā si sit sepatum vt albedo sepata a subiecto disgregat: ꝛ humiditas humectat. ut patet in speciebus sacramētalib⁹. sed essentie diuine sepate a paternitate nō cōpetit generare. non enī est verū φ essentia generet sz pater generat. ergo eēntia nō est formalis ratio uel principiū generādi nisi put determinat̄ per paternitatē. ¶ 2° arguit sic. Quādocunq̄ aliquid continet plura imediate ꝛ sine ordine non pōt ratio assignari quare primo pducit vnū q̄ aliud. sed eēntia diuina est pmit⁹

ratio ꝓducendi respectu generare ꝙ respectu spirationis. ergo oportet ꝙ per aliquid ordinetur et determinetur ad illud. sed non pōt poni aliud ordināns nisi paternitas. ergo ut prius. ¶ 3°. Unū inḡtū vnum semp est aptū natū facere vnū. sed essentia est pncipiū plurū ꝓductionū puta generatōis ꝛ spiratōis igitur nō inḡtū vnū. ꝛ ita oportet ut per paternitatē determinet̃. ¶ 4°. quia nullū indeterminatū potest in plura nisi prius determinet̃. ut patet. calor eni ꝙ est indeterminatus ad actū primū qui est facere calidū. ꝛ ad actū secundū qui est calefacere aliud. oportet ꝙ ꝓdetermine̋t: ad primū quidē per respectū ad subiectum. ad secundū vo per respectū ad actū uel passū. sed cōstat ꝙ essentia est indeterminata ut sit pncipiū spirādi ꝛ generādi. ergo necesse est ut determinet̃ ad generare per paternitatē. ¶ Scotus quoqꝫ arguit contra illam ꝯnē. Producēs quod determinat̃ ex se ad certū numerū ꝓductionū ꝓducit per principia alterius rōnis. si eni per principia eiusdē rōnis ꝗtū esset ex se ꝓduceret infinita. nec determinaretur ad certū numerū. sicut ꝙ homo in generādo non determinat se ad certā multitudinē filiorū. nec sol ad certam multitudinē radiorū. nec scriptor ad certum numerū syllabarū eiusdē rōnis. sed constat ꝙ pater determinat̃ ad certū numerū ꝓductionū. puta ad generare ꝛ spirare. ergo ꝓducit per pncipia alteri⁹ rationis. utpote qꝛ generat per memoriā. ꝛ spirat ꝑ voluntatē. ¶ 2°. Productiones alteri⁹ rōnis exigunt ꝓducens ꝛ rōnem ꝓducendi alterius rōnis. sicut enim ꝓducens oriꝫ a ꝓducente per rōnem ꝓducendi. sic diuersitas rōnis in ꝓductiōibus debet reduci ad diuersitatē ꝓductiue rōnis. sed spirare ꝛ generare sūt alterius rōnis. ergo pncipia ꝓductiua erūt alterius rōnis. cōstat autē ꝙ essentia est vnius rōnis. ergo ꝑut induit rōnem memorie erit ratio ꝓducendi verbū. ꝛ prout induit rationē voluntatis erit rō ꝓducendi spiritū sanctū. ¶ 3°. Sicut in nobis est. ita excellentiori modo est i deo. sed essentia anime sub rōne qua memoria ꝓducit verbū. sub rōne vero qua volūtas ꝓducit amorē in nobis. ergo in deo essentia diuina sub rōne qua memoria est principiū elicitiuū verbi. sub rōne vo voluntatis spūs sancti. ¶ 4°. Aug⁹ frequenter dicit. ꝛ Anselmus cōcordat ꝙ filius procedit de memoria patris. sed hoc nō esset nisi quatenus est rō ꝓducendi ut induit rōnem memorie. igit̃. ¶ Durandus etiā arguit cōtra eandē ꝯnem. Formalia principia ꝓductionis debēt correspōdere formalibus terminis. sed in filio est essentia ut cōmunicata. relatio vo ꝑut ꝓducta. essentia eni non pōt poni terminus ꝓductionis. qꝛ terminus nō solū debet esse coicatus imo ꝓductus. ergo cū essentia per modū termini cōmunicatur ꝛ ꝓprietas ꝑ modū termini ꝓducti sint in filio. necesse ē ut in patre essentia ꝛ ꝓprietas sint correspōdenter principiū generādi. ¶ 2°. Quandocūqꝫ in aliqua generatiōe ꝯcurrūt vna cōmunicatio eiusdem nature in numero. ꝛ vna ꝓductio alicuius alterius. necesse est in ꝓductiuo pncipio aliqd poni quod sit principiū coicationis. ꝛ aliud qđ sit formale principiū ꝓductionis. Cuius rō est. qꝛ oportet formale principiū ꝓductionis ꝛ terminū formale [illegible] terminū autē cōmunicationis ꝛ principiū nō oportet [illegible]. sed in ꝓductione filij est vna coicatio essentie ꝛ [illegible] relationis. ergo necesse est essentiā esse [illegible] coicationis. ꝓprietate vo principiū ꝓductionis. ¶ [illegible] Emanationes debet reduci in talia pncipia [illegible] positis stati apparet status in emanationibus [illegible] essentia ponit̃ principiū nō apparet status i emanatiōibus uel ꝓductionibus. qua rōne eni est principium [illegible] emanationū pōt esse principiū plurium [illegible] terminet̃ ꝑ paternitate ꝛ spirabilitate. posito in principio essentia ꝛ ꝓprietate statim apparet certus numerus ꝓductionū. ergo hec duo cōcurrunt in rationem pncipij ꝓductiui. ¶ 4°. [illegible] potest negare quin essentia hic cōcurrat. alias nō coicaret̃ nec [illegible] negare quin ꝓprietas cōcurrat cum vere in [illegible] latio sit ꝓducta. igit̃ ut prius.

Ad primum contra primam [illegible] negat [illegible] non solū necesse est querere potentiā elicitiuā respectu ꝓductionis. imo respectu ꝓducti. licꝫ ergo vanū sit querere potentiā ꝓductiuā generatiōis [illegible] illā realiter eliciat. tamē necessariū ē querere potētiam in patre que filiū realiter ꝓducat. vn̄ sanctus Tho. pma parte. q. 41. arti. 4° dicit respondendo ad 3ᵐ. Potentia inquit sigt principiū. principiū autē distinctionē importat ab eo cuius est pncipiū. Consideraꝫ autē duplex distinctio in his que dicunt̃ de deo vna ſm rē. alia ſm rōnem tm̄. ſm rem quidem deus distinguit̃ per essentiā a rebus quarū est principium per creationē. sicut vna ꝑsona distinguit̃ ab alia cui⁹ est principiū ſm actū notionalē. sed actio ab agēte nō distinguit̃ in deo nisi ſm rōnem tm̄. alias actio eēt accidens i deo. ꝛ ideo respectu illarū actionū ſm quas alique res ꝓcedunt distincte a deo uel eēntialr̃ uel ꝑsonaliter pōt deo attribui potentia ſm ꝓpriā rōnē pncipij. ꝛ ideo sicut ponimus potentiā creādi in deo ita possumus ponere potentiā generādi uel spirandi. sꝫ intelligere ꝛ velle nō sunt actus tales qui designent ꝓcessionē alicuius rei a deo distincte uel eēntialiter uel ꝑsonaliter. vn̄ respectu horum actuū nō potest saluari ratio potētie in deo nisi ſm modū intelligendi ꝛ significādi tm̄ ꝑut diuersimode [illegible] in deo intellectus ꝛ intelligere. cū ipsum tamē [illegible] gere dei sit eius essentia nō habēs principiū [illegible]. Item. q. 25. arti. p̄. ad 3ᵐ sic ait. Potētia in reb⁹ creatis non solū est principiū actionis sed effectus [illegible] tur in deo saluat̃ ratio potētie ꝗtū ad hoc ꝙ [illegible] cipiū effectus non autē ꝗtū ad hoc ꝙ est [illegible] actionis que est diuina essentia nisi forte ſm modū intelligendi. hec ille. Idē dico ꝛ ipse dicit vbi [illegible] tia generādi ſm ꝙ est ꝓducti nō autē ſm ꝙ est [illegible] pij ꝓductionis nisi ſm modū intelligēdi. [illegible] gentes libro 3° ca° 10. Quia inquit [illegible] [illegible] cū diuina actio nō sit aliud ꝙ [illegible] manifestū est ꝙ potentia nō dicit̃ in deo [illegible] pij actionis sꝫ sicut pncipiū facti. hec ille. [illegible]

ea dicit ꝙ respectu actus intelligēdi aut volēdi non est in deo ꝓprie potētia.nec intellectus ꝛ volūtas in eo sunt ꝓprie loquēdo potētie ſʒ sunt in eo ut actio/nes sunt.ꝓprie loquēdo potētie ſʒ sunt in eo ut actio/nes. Idem ponit p.sen.dis.42.q.i.arti.p.ad 4^m.vbi ait. Deus nō agit operatione media que sit aliud a sua sub.Deus nō agit opatione media que sit aliud a sua substātia uel eentia.sed suū esse est suū opari.ꝛ suum esse e sua eentia ꝛ potētia.nihilominus tamē sua es/sentia signatur ut principiū essendi.ꝛ eadē rōne sua po/tentia pōt significari ut principiū operandi ꝛ ꝑter h ut principiū operati.hec ille. Idē ponit de potentia dei q.z.arti.p.ut allegatū fuit in pma ꝯne. Itē 4° quo/libet.q.z.arti.p. Ex quibus oībus dico ꝙ potētia ge/nerandi in patre nō ē ꝓductiua gñationis actōis ille sed filii geniti ꝛ est principium quo gñatio actio attin/git genitū.ꝛ ideo dicit̄ potētia generandi aliter tamen ꝙ̄ in creatis vbi potētia gñantis dicit̄ potentia gene/randi.quia per illā generans elicit actuā gñationē. ꝛ cū hoc genitū. In diuinis autē gñans ꝑ potentiam generatiuā ꝓducit genitū non tamē generationem licʒ ibidē illa potentia sit ratio ipsi gñationi ꝙ habe/at talē terminū. Quia ꝟo diuina intelligimus ꝑ crea/turas.ꝛ sicut intelligimus ita nominamus.ideo alio actu intelligimus essentiā ut est potentia.alio ut est actio.ꝛ similiter alio nomine noīamus eā.ꝛ qꝛ i crea/turis potentia est principiū actionis.ideo dicit̄ ꝙ in diuinis potentia est principiū actionis ſm rōnem uel modū intelligendi.quod nō est aliud dicere nisi ꝙ si/mili modo cōcipimus talia diuina sicut si realit̄ vnū principiaret aliud.quia cōcipimus ea ſm modū quo cōcipimus creata vbi potētia ab actu distinguit̄ ſm rem.ꝛ est principiū realit̄ actionis. Iste autē modus intelligēdi non ē vanus.quia quelibet illarū conce/ptionū habet fundamentū in re ꝙ̄tū ad illud qđ re/ꝑsentat.non autē ꝙ̄tum ad omnē modū reꝑsentādi. ¶ Ad z^m dicit̄ ꝙ paternitas pōt dupliciter accipi.s. ut est relatio.ꝛ ut est forma cōstitutiua suppositi pa/terni quod habet inꝙ̄tū est eadē diuine nature. Hāc distinctionē ponit sanct⁹ Tho.pma parte.q.40.ar/ti.4°. Et p.sen.dis.z7.q.i.arti.z°. Et de potētia dei q.8.arti.3°. Tunc vlterius dico ꝙ capiēdo paterni/tatē pmo modo cōcedo ꝙ eadē est potētia qua pat̄ in diuinis pōt generare ꝛ qua potest esse pater.quia ſm illū modū capiendi paternitatē ipsa consequitur ſm modū intelligendi ad generationē actionē.ꝛ illa fundat̄.ut dicit sanct⁹ doctor in locis allegatis.ꝛ iō eadē potentia qua pater potest gñare potest esse pa/ter cū ipsum esse patrē illo modo cōsequat̄ ad ipsum generare ꝛ supponat generare.capiēdo autē pater/nitatē ut est cōstitutiua suppositi dico ꝙ ipsa ꝑcedit generare ſm sanctū Tho.vbi prius.imo cointelligi/tur ut dictū fuit in rōne principij generādi.ꝛ tūc ne/gat̄ ꝙ eadē potentia pater possit esse pater qua pōt generare.nā respectu gñationis quia signatur ut actio potest significari aliqđ in diuinis se habens ut elicitiuū non autē respectu paternitatis sic cōsiderate.ꝛ nec habet per modū actionis.nec per modū relationis cō/[illegible] ꝑ modū ꝓducti sed ꝑ modum forme cōstitutiue suppositi ꝓducentis totaliter im/producti.ꝛ iō ꝓbatio adducta nō valet cum dicitur paternitas ꝛ gñare sunt eadē res.igit̄ potētia respe/ctu vni⁹ erit potētia respectu alterius.nec enī h nec illud est elicitū realit̄.sed tñ sicut dictū est respcū vni/us oʒ signi aliquid per modū potentie nō autem ꝑ re/spectū alterius. Ad illud qđ arguens addit de dicto magistri dico ꝙ similitudo inter illas duas.s.pat̄ pōt generare.filius nō potest gñare.pater potest esse pr̄. filius non pōt esse pater:attendit̄ ꝓut pater dicitur a paternitate cōsiderata ut est relatio non autem ut est cōstitutiua.ꝛ illo mō ꝯcedo ꝙ idē esset patrē pos/se gñare ꝛ posse esse patrē.ꝛ eadē potentia cadit uel non cadit supra vtrūqꝫ. ¶ Ad 3^m negat̄ ꝯña.vñ sicut dicit scūs Tho.pma parte.q.41.arti.5.ad 3^m.cū dr̄: potētia gñandi eēntia signatur in recto:relatio in obli/quo.sicut si dicerē essentia patris.vñ ꝙ̄tū ad eēntiā que signatur in recto potentia gñandi est coīs trib⁹ ꝑso/nis sed ꝙ̄tū ad notionē que coicat̄ ꝓpria est persone patris.hec ille. Ex quo patʒ ꝙ potentia gñandi q̄ ad essentiā quā includit est in tribus ꝑsonis.ꝛ quo ad h dicit ꝑfectionē simplicit̄ sed quo ad notionē est in so/lo patre.ꝛ quo ad hoc nō dicit ꝑfectionē simpliciter relatio enī inꝙ̄tum hʒ non dicit ꝑfectionē cū inꝙ̄tū hʒ nihil ponat in eo cui attribuit̄.iō non sequit̄ ꝙ ha/beat pater aliquā perfectionē simplicit̄ quā alie per/sone non habent sed ꝙ hʒ ꝑfectionē cū alia relatione ꝙ̄ alie ꝑsone.vñ sanctus Tho.q.z.huius dis.arti.z° ad vltimū.soluit hoc argumentū in suo simili.arguit enī sic. Posse gñare est aliqua dignitas patris.alias non esset ꝓprietas ꝑsonalis.sed nulla dignitas est in patre que nō sit in filio cum sint omnino equales in dignitate.igit̄ fili⁹ pōt omnino gñare.ecce argumē/tum suū. Et respōdet.dignitas inquit est de absolu/te dictis.ꝛ ideo eadē est dignitas patris ꝛ filij nume/ro.sicut eadē essentia.vñ sicut paternitas in patre ē essentia.ꝛ eadē essentia in filio est nō paternitas ſʒ fi/liatio.ita eadē dignitas numero que in patre ē pater/nitas.in filio est filiatio.hec ille. Consimile dicit pma parte.q.42.arti.6.ad 3^m. Sicut inquit eadē eēntia que in patre est paternitas in filio est filiatio.ita eadē potentia est qua pr̄ gñat ꝛ qua filius gñatur.vñ veꝝ est:quicqđ potest pater pōt filius.nō tamē ex hoc se/quit̄ ꝙ filius possit generare.quia mutat̄ quid in ad aliqđ.nam gñatio signat relationē in diuinis.habet er/go eandē omnipotētiā quā pater habet ſʒ cū alia re/latiōe quia pater habet eā ut dans ꝛ hoc signatur cū dr̄ ꝙ potest gñare.filius autē habet eā ut accipiēs.et h signatur cum dicit̄ ꝙ pōt generari.hec ille. Eandē po/nit solutionem de potētia dei.q.z.arti.5°.vbi dicit ꝙ eandē potentiā quā habet pater habet filius sed ta/men ſm vnū respectū cōuenit patri ꝛ ſm alium filio Idem dicit de actiōe. Idē ego dico de ꝑfectiōe sim/plicit̄.vñ si sic arguit̄. Omnē ꝑfectionē quā hʒ pater hʒ filius.sed ꝑfectionē potentie gñatiue habet pater igit̄ illā habʒ fili⁹.mutat̄ qđ in ad aliqđ.ꝛ iō est falla/cia figure dictiōis.potētia enī gñandi dicit absolutū cū relatiōe. ¶ Ad 4^m negat̄ modus arguendi.quia peccat ꝑ fallaciā figure dictiōis.ut ꝑius dictum est.

cum eni dicit sic. Illud cuius negatio nō est negatio potētie rc. subiectū dicit qd. r si addat signum distributiuū erit de pdicamēto sube. dicēdo sic. Nihil cui⁹ negatio nō est negatio potētie est potentia. cum vero subsumit. sed potentie gn̄andi negatio nō est negatio potētie. iam sumit vnū qd dicit ad aliqd scʒ potentia generandi. ut prius dictū est. r iō mutat qd in ad aliquid. vt eni ponit sanctus Tho. p. sen. dis. 7. q. z. ar ti. p. ad z^m. potentia gn̄andi dicit essentiā cū paternitate. Sciendū etiā q potentia gn̄andi nō negat a filio qntū ad illud qd dicit potentiā. sed qntū ad relationē paternitatis quā dicit in obliquo potētia generandi. Et ideo pōt aliter dici ad argumentū dicēdo q si neget potentia gn̄andi a filio qntū ad illud quod dicit in recto vtiqʒ ab ipso negaret aliqua potentia. si aūt neget ab eo qntum ad illud q potentia gn̄andi dicit in obliquo nō negat ab eo potentia sed modus habendi potentiā. ¶ Ad 5^m dico pmo q sicut fuit dictū in solutione pmi nos non ponimus aliqd pncipiū elicitiuū dīne gn̄ationis actiue fm rem sed solū filij q est terminus gn̄ationis. z° dico q argumentū falsū supponit. s. q pater cōstituat in esse psonali p gn̄are. ut post qnqʒ ostendet. sed per paternitatē nō ut ē relatio sed ut est forma quedā eadē dīne essentie. Nec valet ista cn̄a: paternitas r generare sunt eadē res ergo si ponimus aliqd principiū respectu gn̄ationis fm modū intelligendi. ita r respectu paternitatis. et est cōstitutiua. cui⁹ rō est dicta in solutiōe z^a. ¶ Ad 6^m dicit q totus pcessus fundat in ista falsa cn̄a: Fili⁹ caret potētia gn̄andi. r pater habet potētiā generādi. igit filius caret aliqua potētia conueniente in altero supposito eiusdē generis uel speciei aut eiusdē rōnis. argumentū eni est paralogismus figure dictiōis. quia mutat qd in ad aliquid. qz sub hoc qd dico aliqua potentia. subsumit potētia gn̄andi. ¶ Ad 7^m dicit sicut ad pcedēs. cū enim sic arguit. Illud cuius oppositū nō est in potētia rc. sʒ potentia gn̄andi est illud cuius oppositū rc. est expssa fallacia figure dictionis. Ad dictū magistri dicit q ipse intēdit q cum dicit: fili⁹ nō potest gn̄are. nō negat potentia aliqua a filio sed negat ab eo modus habendi potentiā scilicet cū tali relatione. Similit cū dicit q filiū nō posse generare nō est impotentia sʒ nō oportere rc. intendit q iō negat potentia gn̄andi a filio. qz potentia gn̄andi i sua rōne includit relationē oppositā relationi filij. r ideo nō potest attribui filio. nec hoc tamē sonat in ipotentiam filij. qz omne illud qd est ptinens ad rōnē potentie simpliciter in hoc qd dico potentia gn̄andi. totum illud cōuenit filio. non aūt modus habendi illā potētiam qd vlterius dicit potētia gn̄andi pter potentiā diuinā. ¶ Ad 8^m dicit q cū dicit: filius non pōt esse pater: non negat ab eo aliqua potētia. nec cū dicit: filius nō potest gn̄are. cū quo tamen stat q potentia gn̄andi est potentia pductiua. imo si arguit sic. qcqd est potētia pductiua ipsum negare ab aliquo est negare ab eo aliquā potentiā pductiuā. sed potētia generādi est potentia pductiua. igit rc. In omni tali pcessu est fallacia s̄ dicta. ¶ Ad 9^m dicit q licʒ gn̄are non realiter egrediat a patre tamen fm modū significandi intelligit ut pfluens a supposito paterno [illegible] fm sanctū Tho. pma parte q. 40. arti. z°. [illegible] diuinis actiue signata significat ut pcedens a persona subsistente. [illegible] supponit eā. sed [illegible] passiue [illegible] ut natiuitas signat ut via ad psonā subsistentē. [illegible] ponit de potētia dei. q. 8. arti. 3°. Item p. sen. dis. 27. q. 1. arti. z°. Sciendum tamē q a^r huius argumenti falsa est. Nā omnis opatio imanens est pfectio operantis r non egredit extra. ut dicit 9° metaphisice. generatio aūt filij dei attendit fm opationē intelligibilē. r ideo licʒ pater realiter eliceret tale gn̄ationē adhuc ipsa maneret in patre. nō tamē dicimus eā realiter elicitā. r hoc patet in opatione qua intellectus creatus format verbū. ¶ Ad 10. dicit sicut ad pmū. Non eni ponimus in diuinis aliqd principiū pductiuū realiter [illegible] actiue gn̄ationis nisi fm modū nostri intelligendi. ut prius fuit expositū. sed quia nō solum est in diuinis generatio actiua. imo etiā est ibi suppositum per illā pductionē. iō oportet assignare aliquid quo pater generet filiū non solū formaliter scʒ gn̄ationē actiuā qua pater formalit dicit generans. imo aliquid quo generet tanqʒ pncipio r virtute generatiua. sicut ponit magister in psenti dis. et Hilarius et Damascenus. ut recitat sanctus Tho. de potētia dei q. z. arti. z°. Cum autē infert arguens: pater r fili⁹ nō differunt nisi in generare r generari solū. igit si pat habet potentiā pductiuā uel potentiā generādi illā habet filius. negat cn̄a. quia lʒ pater r filius nō differāt per alia fm rem qʒ penes gn̄are r generari. nō sequit quin differāt penes paternitatē r filiationem penes posse generare r posse gigni. quia generatio actiua est relatio quā nominam⁹ paternitatē que includit in rōne potentie gn̄atiue. r ideo sicut generare nō cōuenit filio licʒ cōueniat patri. ita dico de potentia generādi que includit dictam notionē. ¶ Ad xj^m dicendū est sicut ad primū. Semp eni iste arguit ac si poneremus q gn̄are realiter egrediat a supposito paterno. igit nihil contra nos. ¶ Ad iz^m dicitur q si illud argumentū concludat vtiqʒ cōcluderet q in deo nulla omnino est potētia nec ad extra pductiua. r sic nec de⁹ est omnipotēs: qd est erroneū. Dico ad dictū cōmentatoris r phi q ipsi solū negant a primo principio potentiā passiuā qua scilicʒ possit transiri uel aliquid recipere. negāt etiā ab ipso potentiam actiuā exeuntē de ocio in actū z^m. sed q non [illegible] in eo sit potētia actiua semp piuncta opationi nō negant cum ponant primū motorē infinitū in virtute. sicut enim dicit sanctus Tho. pma parte q. 4 [illegible] p. Quanto deus est actus purus vniuersaliter [illegible] tanto potissime rationē pncipij actiui sibi cōpetit [illegible] lo modo potentia passiua. et potētia actiua fundat in actu. non autē passiua. ¶ Ad 13^m dicit sicut ad primū q generare nō pfluit ab aliqua potentia [illegible] ua fm rem sed solū fm modum intelligendi r si contra hoc pcedat argumentū. negat cn̄a. ergo pater est quoddam possibile pduci etiam fm rationē [illegible] pbatur. quia generare facit ipsū eē patrem [illegible]

ter dicat a paternitate ut est cōstitutiua suppositi ita ter dicaẗ a paternitate ut est cōstitutiua suppositi [illegible] negaẗ illud assumptū. quia ꝙ pater nō est ypostasim. [illegible] pater ꝑus ē pater q̄ generet. si vo pater no[illegible] nō pater ꝑus ē pater q̄ generet. si vo pater nomī a paternitate ut est relatio sic dicitur ꝙ iō qz generet a paternitate ut est relatio sic diciẗ ꝙ iō qz generat est pater. cū relatio in actiōe fūdeẗ. sꝫ tūc pater nō dicit ypostasim sed relationē. ⁊ ideo nullo mō probaẗ quia pater in esse ypostasis ꝑducitur etiā fm rationem ibi esse relatio. Ad alia que ibi inferuntur ꝙ pater ageret in se generationem ⁊c̄. si intelligatur ꝙ pater ageret in se generationem ⁊c̄. si intelligatur ꝙ [illegible] agat. ꝯ ia negatur si itelligatur ꝙ q̄tum ad [illegible] modum intelligēdi. pater intelligiẗ ꝑ modum [illegible] intelligentis qui ꝑ suā intellectionē ab eo ꝑ[illegible] ꝑducat vbū. concedit. tales eni actiōes imanentes nō trāseunt in materiā exteriorē. ¶ Ad 4m diciẗ ꝙ potentia generādi dicit ꝑ̄ncipaliter in recto diuinā essentiā ⁊ in obliquo relationē. ⁊ ideo nō dicit vtrūq3 ex equo. Et ad improbationē ꝙ nō dicat eē[illegible] natā ⁊c̄. diciẗ ꝙ licꝫ ꝑductum sit relatio subsistēs tn̄ formalis terminus illius ꝑductionis non est relatio sed diuina essentia. ⁊ hoc sufficit. cum etiā diciẗ ꝙ relatio nō est ratio ꝑducendi suū oppositū. conceditur ⁊ ideo diciẗ ꝙ paternitas ut est relatio non includiẗ in rōne potentie generandi sed ut est forma constitutiua. cum etiā diciẗ ꝙ vna ꝑductio simplex ⁊c̄. diciẗ ꝙ ꝑductio simplex requirit vnū formale principiū: quod est principaliter elicitiuū: sꝫ alia possunt ocurrere ut modi talis ꝑ̄ncipij. cuiusmodi est i ꝓposito de paternitate que est modus potētie ⁊ includiẗ in rōne potentie generādi ut est modus. ¶ Ad argumēta cōtra 2am ꝯ̄nē diciẗ. Et ꝑ̄mo ad illa que primo loco inducunẗ diciẗ. ad primū quidem negaẗ hoc intellecta ad sensum in quo debet cōcedi aor. non eni paternitas est ipsi patri principiū essendi uel principium quo pater est. sed potius essentia diuina. nā licꝫ tā eēntia diuina q̄ paternitas significeẗ ut forma patris: tamē essentia significaẗ ut forma specifica cuiuslibet ꝑsone. relatio autē ut forma indiuidualis. forma autem specifica est principiū tam essendi q̄ generādi. ut dicit sanctus Tho. de potentia dei. q. 2. arti. 2o. ad 5m. Dicendū inquit ꝙ in qualibet generatiōe ꝑ̄ncipium generatiōis ꝑ̄ncipaliter non est aliqua forma indiuidualis sed forma que ꝑtinet ad naturā speciei. Item nō oꝫ ꝙ genitū assimileẗ generanti q̄tum ad conditiones indiuiduales sed q̄tum ad naturā speciei. paternitas autē nō est in patre ꝑ modū forme speciei. sicut humanitas in hoīe. sic enim in eo est diuina natura sed in eo est [illegible] sicut principiū indiuiduale. est eni ꝓprietas ꝑsonalis. ⁊ iō non oportet ꝙ sit ꝑ̄ncipiū generatiōis ꝑ̄ncipaliẗ sed quodāmodo cointellectū aliter sequereẗ ꝙ pater ꝑ generationē non solū diuinitatē comunicaret sꝫ etiā paternitatē. hec ille. ¶ Ad 2m diciẗ ꝙ aor est falsa si similitudo quo ad omnia intelligaẗ. si eni pater sua opatione personali coīcaret illud quod est sibi ꝓprium scilicꝫ suā relationē. sicut tota trinitas cōmunicat aliquid extra ꝑfectiones cōmunes essentiales sua opatione essentiali. tunc similitudo esset bona. ⁊ sic oporteret ꝙ sicut essentia est principiū ꝑducendi creaturas: ꝙ ꝓprietas ꝑsonalis esset principiū ꝑducendi personā. non sic autē est in ꝓposito ut dictū est. ideo similitudo nō valet. cōceditur tamē ꝙ principiū opationis non dicit solā essentiam imo dicit ꝓprietatem licꝫ minus ꝑ̄ncipaliẗ et in obliquo. ¶ Ad 3m negaẗ aor si loquamur in diuinis. nā relationi diuine cōuenit ꝙ cōstituat inq̄tum se habꝫ ibi per modū forme indiuidualis. ⁊ ex illa ratione repugnat sibi ꝙ sit principiū principale generatiōis uł ꝑductionis. ⁊ sic patet ꝙ plus repugnat sibi esse ꝑ̄ncipiū eliciendi actū q̄ principiū constituendi. uel saltē dato ꝙ tātū repugnaret sibi vnū quātū aliud tamen ex quo habet vim cōstituendi in esse cōmunicabili nō potest habere vim ꝑ̄ncipiandi ꝑductionē aut ꝑductum. ¶ Ad confirmationē dico ꝙ impfectiōis esset si paternitas daret patri actū primū ꝑ modum forme specifice ⁊ non actū secundū. sed nullū est incōueniens si det sibi actū primū per modū forme indiuidualis non actū secundū. hoc eni non ē dare esse simpliciẗ sed ipsum specificare. uel ut ita dicā indiuiduare. sicut eni dicit sanctus Tho. de potentia dei. q. 8. arti. 2o. ad 7m. In diuinis nō est esse nisi qđ dat essentia. sicut nec intelligere nisi intellectus. ¶ Ad 4m negaẗ ꝯ̄ña que fit ibi: generatio distinguit genitum a generāte. ergo illud quod est ꝑ̄ncipiū generationis est principiū distinctionis. ꝯ̄ñs est falsum. quia fm ꝙ dicit sanctus Tho. ꝑ̄ma parte. q. 41. arti. 5o ad primū. Illud quo generās generat est cōmune genito ⁊ generāti. ⁊ tanto pfectius quāto pfectior fuerit gn̄atio. añs autē est verū. nā generatio dicit relationē originis iter generās ⁊ genitū ⁊ semꝑ importat distinctionem illorū. nō valet ergo ꝯ̄ña facta si loquamur vniformiter de ꝑ̄ncipio distinctiuo ⁊ de ꝑductiuo scilicꝫ ꝙ oporteat idē esse formale ꝑductiuū ⁊ formale distinctiuū. sed conceditur ꝙ illud qđ est formale productiuū siue illud quo pater formaliter ꝑducit sicut ꝑ̄ncipio quo nō sicut generatiōe ē illud quo elicit distinctiuū formale quia illud distinctiuū scilicꝫ relatio cōsequiẗ fm modū intelligendi ad ꝑductionē. sic ergo principiū generādi non est formale principiū distinguendi sed eius illatiuū id est ē illud quo inferẗ distinctiuū. ¶ Ad 5m pōt dici ꝙ sicut ille ꝑductiones scilicꝫ generatio actiua ⁊ spiratio actiua distinguūtur rōne ⁊ sunt alterius ⁊ alterius rōnis. tamē sunt idē realiẗ. cū quelibet earū sit in patre. ita sufficit ꝙ principium ꝑductiuū vnius sit idem fm rē cū ꝑ̄ncipio ꝑductiuo alterius licꝫ sint alterius rōnis. nā cum filius ꝓcedat ut verbū: spiritus sanctus ut amor. ꝑ̄ncipiū ꝑductionis vnius erit essentia sub rōne intellectus. ⁊ ipsa essentia sub rōne voluntatis est principiū alterius. istud eni sufficit ad distinctionē ꝑductionū actiuarū que in diuinis non distinguūtur fm rē. sed loquēdo de ꝑductionibus passiuis dico ꝙ ad hoc ꝙ distinguanẗ fm rōnem uel quasi fm speciē sufficit illud quod dictum est. sed ad hoc ꝙ realiter distinguanẗ non oportet ꝙ principia illarū realiter distinguanẗ sed sufficit ordo originis inter illas. qz scilicꝫ processio spūs sancti est quodammodo a ꝓcessione filij inq̄tum spiritus sanctus est a filio. ⁊ de hoc plus diceẗ alias. vn̄ sanctus Tho

de potẽtia dei.q.10.arti.2°. Solus inqt ordo ꝓcessionũ qui attendit̃ ſm originẽ ꝓcessiões multiplicat in diuis.ſimilit̃ distinctiuũ illarũ ſm ſpẽm uel q̃ſi ſpẽm est distinctio terminoꝝ illarũ ꝓcessionũ. vñ ibidẽ ad 2m ꝓcessiones in diuis sunt differẽtes q̃ſi ſm ſpeciẽ ꝓpter diuersam ꝓprietatẽ personalẽ l3 in ꝓcedentib' sit vna nã cois.hec ille.-Patet igit̃ quõ distinguũtur ꝓductiões actiue ꝛ passiue in diuis.❡ Ad 6m respondet ſcũs Tho.de potẽtia dei.q.2.arti.2.ad 5m.q̃ solutio recitata ẽ soluẽdo ad pmũ.arguit eni ſic.Proprie actiõis ẽ ꝓpria forma nõ cois.ſed gñare ẽ ꝓpre opatio patris ut pater ẽ.g̃ eius principium est paternitas que ẽ ꝓpria forma patris.Et rñdet ut s̃ fuit recitatũ.l3 eni illa opatio ſit ꝓpria patris.non o3 q illi' pncipiũ ſit principalit̃ forma quaſi indiuidualis patris ſ3 forma ei' quaſi ſpecifica cointellecta tñ illa forma ꝓpria.q2 ut ſepe dictũ est opatio facta virtute nature cois per aliquid ſub illa otentũ aliquẽ modũ ꝓpriũ accipit ex pncipiis ei' ꝛ ita efficit̃ ꝓpria lic3 pncipalit̃ fiat virtute nature cois.❡ Ad 7m dr̃ negãdo añs niſi loquẽdo de q̃ formali ꝛ nõ elicitiuo.ocedit̃ eni q eadem ꝓprietate pat̃ dr̃ formalit̃ pater ꝛ formalit̃ generãs ꝛ ita eadẽ notiõe verbũ est filius ꝛ genitus.q2 illa ꝓprietas ſignificat̃ ut actio cũ dr̃ gñatio.ꝛ ut relatio cũ dr̃ paternitas.ſed ſi loquamur de q̃ elicitiuo ad hũc ſensum q illo pat̃ elicit gñationẽ q̃ formaliter est pat̃.falſũ est.ſicut ꝛ falſũ est q illo fili' ſit formalit̃ filius q̃ uel cuius virtute est ꝓductus uel genit'.patet g̃ q cũ dr̃ eo est pater q̃ gñat.ſi li eo ꝛ li q̃ teneãtur vniformit̃.ſ.formaliter.vera est ꝓpoſitio.ſi aũt li eo teneat̃ formalit̃ ꝛ li q̃ elicitiue falſa ẽ.❡ Ad pmũ illorũ que 2° loco ſunt inducta dicit̃.ad pmũ quidẽ q añs vera est ſi illud tale ſit abſolute formalis rõ talis ſed ad illũ ſensum nõ dicimus q eſſentia diua ſit formalis rõ talis actionis abſolute ſ3 poti' ut est ſub tali ꝓprietate.est g̃ falſa añs ſi intelligat̃ de illo qđ ẽ formalis rõ pncipalis ſ3 nõ totalis cuiuſmodi ẽ in ꝓpoſito.nã potẽtia gñandi dicit eſſentiã ſimul ꝛ notionem l3 non ex equo.❡ Ad 2m dr̃ q nõ ocludit aliud niſi q eſſentia abſolute ſũpta nõ est pncipiũ uel potẽtia generandi ſ3 eẽntia ſub tali relatiõe.❡ Ad 3m dr̃ q̃ uidẽ.lic3 modus loquẽdi ſit iproprius.ſ.cũ dicit̃ q nã determinat̃.ſola eni ſuppoſita in diuis determinant̃.ſed nã nõ determinat̃ per relationes l3 actio q̃ fit virtute eſſentie modificet̃ ſm q ꝓfluit ab alio ꝛ alio ſuppoſito nature diue:que quidẽ ſuppoſita quaſi ſpecie differunt.ſm q ponit ſcũs doctor de potẽtia dei.q.10.arti.2° ad 12m l3 eni in diuinis nõ ꝓprie dicat̃ genus uel ſpecies uel vniuerſale ꝛ pticulare.tñ ut de diuis ſm quandã ſimilitudinẽ creaturarũ loquamur pr̃ ꝛ fili' ꝛ ſpũs ſcũs distinguunt̃ ſicut plura indiuidua vnius ſpeciei.ut etiã Damaſcen' dicit.Sed attendendũ q in aliquo indiuiduo in genere ſub̃e poſſum' ſpeciem dupliciť oſiderare.Uno mõ ſpeciem ipſius ypoſtaſis Alio modo ſpeciem proprietatis indiuidualis.dato eni q ſortes ſit albus ꝛ plato niger ꝛ poſito q albedo ꝛ nigredo ſint ꝓprietates indiuiduãtes ſortem ꝛ platonem.verũ erit dicere q ſortes ꝛ plato vnũ ſunt ſpecie ſub qua ſpecie ypoſtaſes continent̃.conueniũt eni in humanitate [illegible] ſm ſpẽm [illegible] ꝛ.s.albedo eni ꝛ nigredo ſpecie differunt.[illegible] in patre ꝛ filio.conſiderant̃ eni ut vnã ſpecie [illegible] ſe ypoſtaſes ſunt ſuppoſita in q̃bus conueniunt in vna diuinitate ſed ſm ſpeciẽ ꝓprietatis pſonalis [illegible] inueniũt differre paternitas eni ꝛ filiatio ſunt relationes ſm ſpeciẽ diuerſe.❡ Ad 4m patet per [illegible] dicta eni q relatio est de rõne potẽtie gñandi.ſicut modus pncipij nõ ſicut pncipiũ principale.ſ3 tale pncipiũ est eſſentia que põt eſſe principiũ multarũ operationũ ſm q habet eſſe ſub tali relatione uel [illegible] li.que quidẽ relationes ſunt modi habendi eſſentiã.❡ Ad ea que 3° inducta ſunt dicit̃.Ad pmũ quidem dicit̃ q ſolũ ꝓbat q diuina eſſentia abſolute et ſub tali rõne ſumpta non est principiũ pluriũ ꝓductionũ alterius rõnis.ſ.gñationis ꝛ ſpirationis [illegible] ita q ex rõne eſſentie determinet̃ ad duas ꝓductiones ꝛ nõ plures.ſ3 ſm ſcm̃ Tho.p̊.ſen.diſ.6.q.1.arti.3°.Eſſentia diua est pncipiũ omniũ actuũ diuinoꝝ. lic3 eſſentia ſub rõne eẽntie nõ dicat pncipium actus qui est opatio ſ3 qui est eſſe.ſed cũ in eẽntia ſit conſiderare diuerſa attributa que ſunt realit̃ vnũ in ipſa tñ rõne distincta.actus refert̃ ad eſſentiam ſm illud attributũ quod exigit actus cõditio.ſicut intelligere est ab eſſentia inq̃tum ipſa ẽ intellect'.ꝛ res volite q̃ poſſunt eſſe ꝛ nõ eſſe ꝓducunt̃ ab eſſentia inq̃tũ ipſa est voluntas.hec ille.Ex q̃bus patet q eſſentia est principiũ actus gñandi ꝛ ſpirãdi nõ quidẽ ſub rõne qua eẽntia.ſ3 cum gñatio in diuinis attendat̃ ſm ꝓceſſionẽ intelligibilẽ verbi a dicente.ꝛ ſpiratio attendatur ſm ꝓceſſionẽ amoris a diligẽte.o3 q eſſentia ſub rõne qua est intellectus ſit principiũ generatiõis verbi.lic3 ſub rõne qua est nã diuina ſit principiũ generandi filiũ dei.ſ3 ſub rõne qua volũtas ſit [illegible] ſpirationis.verũtñ q2 in deo intellect' ꝛ volũtas ſola rõne differũt.illa distinctio int̃ intellectũ ꝛ voluntatẽ nõ ſufficeret ad hoc q gñatio ꝛ ſpiratio eẽnt ꝓductiones uel ꝓceſſiones realit̃ distincte.q2 [illegible] dem p̊.ſen.diſ.13.q.1.arti.2°.q2 volũtas ꝛ nã [illegible] ſola rõne distinguũt̃ talis eoꝝ distinctio [illegible] realis eẽ non põt rõ q2 pncipiũ [illegible] us pncipiato. Et [illegible] ꝓbat q [illegible] tus ſci non põt distingui a ꝓceſſione [illegible] est ꝓceſſio nature.alia est ꝓceſſio voluntatis [illegible] poſito lic3 dicam' q eẽntia ut est memoria [illegible] lectus est pncipiũ gñationis verbi [illegible] est pncipiũ amoris [illegible] hoc nõ [illegible] iſte ꝓductiones actiue realit̃ distinguunt̃ [illegible] ſm rem lic3 rõne distinguant̃ [illegible] cũ ſint in eodẽ ſuppoſito patris [illegible] paſſiue.puta natiuitas et ꝓceſſio ſpũs [illegible] distinguunt̃.ſ.potentia gñandi ꝛ potentia [illegible] ut illa ponant̃ eſſentia ut intellectus ꝛ [illegible] luntas [illegible] paternitas ꝛ ſpiratio actiua [illegible] ſub paternitate ꝛ volũtas ſub relatiõe ſpirationis [illegible] l3 paternitas ꝛ ſpiratio ſint due relationes tamẽ [illegible] due res.ſ3 earũ realis distinctio attendat̃ [illegible]

bent ad inuicem ordinem originis ⁊ vna est ab vno ⁊ alia a duob⁹ [illegible]. ℂ Ad 2m patet [illegible] p idem. concedit eni q principia [illegible] pductionu sunt alte/ rius rōnis [illegible] pducto. [illegible] diuersitas rōnis in princi/ pio non sufficeret ad diuersificandu pductiões aut [illegible] sm rem nec etiā sufficit dicere q eēntia [illegible] intellectus est pncipiu vnius pductionis. ⁊ ut est voluntas alteri⁹. nisi etiā in rōne talis principij re/ latio includat. alias nō apparet cur nō conuenirent [illegible] pductiones spūi sancto sicut patri. ℂ Ad 3m cōce [illegible] totu. pter h q opinio ista diminute loquit. quia dicit solu absolutu esse pncipiu totale pductionis p/ sone. relationē totaliter excludēdo. qd nō bn dictu est. q2 tunc potentia gñandi est quid cōe toti trinitati imo nō apparet cur non cōueniret diue essentie ex q dicit purum quid ⁊ nō ad aliquid. ℂ Ad 4m ɔcedit q essentia ut induit rōnē memorie uel itellectus est pncipiu gñandi verbu pncipale s3 nō totale. imo de rōne talis potentie ē essentia tali rōne induta sub ta/ li relatione q est paternitas. ⁊ simili essentia ut iduit rōnē voluntatis est pncipiu spirandi amorē loquen/ do de volūtate nō ut libera libertate [illegible] sed ut natura quedā [illegible] rō spirandi amorem [illegible] ⁊ [illegible] ē principale principiu spirandi cointelle/ cta relatione cōi patri ⁊ filio. sicut de potētia gñandi dictu fuit sepe. Et sic patet q ista opinio ē insufficiēs lic3 aliqua vera dicat. ℂ Sed ɔtra rñsiones istas ar/ guit Guido de carmelo. 6o quolibet. q. 6. probando q essentia nō sit pncipiu gñandi verbu sub rōne itel/ lectus uel alterius attributi. Arguit enim sic. Si rō principiandi verbu eēt sub ppria rōne in diuinis da/ to p impossibile q nulla esset possibilis creatura. hoc eni dato adhuc ibi eēt ppria emanatio verbi. ex pos/ sibilitate eni creature non ɔfert fecūditas diue per/ fectioni. imo magis e cōuerso. pter oīmodā pfectio/ nem diuinā ē possibilitas creaturarum. ⁊ ita si nulla esset possibilis creatura esset infinita dei eēntia fecū da ad pductionē ad intra. igit ibi esset propria ratio emanatiōis verbi. sed si nulla eēt possibilis creatura nulla esset distincta ⁊ ppria rō attributalis. igit pro/ pria rō attributalis nō est pncipiu pducendi verbu diuinu. ℂ 2o [illegible] agente nō p instrumentu pductiōis pncipiu non ē [illegible] ordinis ac minoris [illegible] q terminus pductionis patet. q2 tunc pductu con/ cerneret virtutē pducentis. qd est impossibile. dico aūt in generāte non p instrumentu. q2 q agens agat [illegible] nō sic pfecto sicut terminus. [illegible] ex iper/ fectione agētis uel medii [illegible] eēntia est termi/ nus in pductione verbi q essentia cu sit pmus actus dans esse simpliciter [illegible] attributaliu [illegible] ⁊ pōr i diuinis. cōparat ad attributa ut pma pfe/ ctio ad secūdas ⁊ quasi [illegible] ut dicit Aug. 15o. de trinitate ca. [illegible] ipsa ⁊ nō aliqd attributum est in patre non pducente per instrumentu principium pductionis verbi. ℂ 3o. Illud quod est in effectu per se [illegible] nō videt reduci ad illud qd est in cā non [illegible] ad effectu. s3 distinctio produ/ cenci ē in deo sm [illegible] nō p cōpatione ad effectus s. creaturas. distincte āt rōnes attributales ⁊ sm ea3 distinctionē nō sunt in deo s3 sumunt p cōpationē ad creaturas. g distinctio emanationu nō de3 reduci ad distinctas rōnes attributales pncipaliter. ℂ 4o. Qualē ordinē habēt aliq sm rē vbi sūt distincta sm rē. talem habēt sm rōnē vbi sūt distincta sm rōnē. s3 vbi itelle/ ctus sm rē differt a nā nō est pncipiu in vtute nature nisi 2a act⁹ ⁊ pfectiōis accidētalis. igit vbi differt sm rōnē intellect⁹ a nā nō erit in virtute nature pncipiu nisi 2i actus ⁊ pfectiōis 2e distincte a nā sm rōnē. vn videm⁹ q aialia nō gñant p aliud nisi p nām. nec va/ let si dicat p potentiā gñatiuā. q2 sm aliquos poten/ tia gñatiua non ē nisi nā. uel si sit aliud a nā est instrm nature. de⁹ āt nō pducit ad intra p instrm. ℂ 5o Di/ stinctio attributo2 est p actu rōnis ⁊ itellect⁹. s3 nul/ lu intelligere pcedit pductionē verbi. igit illud qd causat ab actu intellect⁹. sicut sūt distincte rōnes at/ tributo2u nō erit pncipiu sub tali distincta rōne ema/ natiōis verbi. ℂ Ad pmu isto2 ɔcedit aor ⁊ bor pntic. ⁊ iō argumentu nō plus infert nisi q attributu ut est distinctu ab eēntia non est pncipiu pducendi verbu ita q distinctio illa aliqd faciat ad rōnē pncipij. ul sit qcūqz mō reqsita ad pncipiādu. s3 nō ɔcludit q illud cui itellect⁹ attribuit rōnē attributi ⁊ distinguit illud ab eēntia nō sit pncipiu pducēdi verbu. lic3 eni nul/ la creatura eēt possibilis adhuc eēt intellect⁹ in deo lic3 forte nō esset distinct⁹ a diua eēntia. ℂ Ad 2m di/ co q itellect⁹ ut distinguit ab eēntia diua nō habet q sit pncipiu pducendi verbu qd sit eēntia diuina s3 solu pducendi verbu. s3 q intellect⁹ sit pncipiu pro/ ducendi verbu qd sit de⁹ uel qd sit pncipiu produ/ ctionis cui⁹ termin⁹ est eēntia. h habet ut est itellect⁹ diuinus idē essentie diue. argumentu g bn cōcludit q itellectus ut pscindit ab essentia nō est pncipiu pro/ ductiōis terminate ad essentiā diuinā. vn sicut per/ sona pducta p gñationē est filius ⁊ verbu ⁊ deus. ita principiu pducendi est nā ⁊ intellectus ⁊ diuitas. ita q singule rōnes in pducto correspondēt simul rōni/ bus in principio pducēte que tn dicūt pncipiu actio/ nis sicut nā ⁊ intellectus. uel formā specificā pducē/ tis ut diuinitas. ℂ Ad 3m dico q supponit duo falsa. pmu est q pductiones actiue sint distincte a na/ tura ex nā rei. imo realiter. 2m est qd supponit q nos [illegible] q distinctio attributo2 aliqd faciat ad p/ ducēdu vbu. ℂ Ad 4m dico q bn ɔcludit q intellect⁹ ex h q intellectus nō h3 q sit principiu gñandi aliqd habens nām diuinā sed solu actus intelligendi ⁊ gi/ gnendi verbu. sed nō pbat quin nā diuina ut ē intel/ lectus sit principiu gignendi verbu lic3 nō ut intelle/ ctus est habeat q sit pncipiu gignendi deu s3 ut est diuinitas uel nā diuina. ⁊ hoc est qd nos dicim⁹. Cū eni addit q aial p essentiā ⁊ non per potentiā gñat aial nisi instrumentalit. dicit q veru est. ⁊ iō cōcedo q pr sm diuinitatē siue nām diuinā gignit deu cu hoc tn stat q sicut aial puta homo per intellectu gi/ gnit verbu ⁊ non per essentiā uel nām pater virtute intellectus inqtu h3 pducit verbu. vn principiu ge/ nerādi filiu ē nā inqtu h3. sed q ille filiu sit verbu. h

est quia natura est intellectus. potētia ergo generā/
di filiū est essentia diuina ut nā. ꝑncipal͛ simili͛ gn̄andi
verbū est essentia ut intellectus. ¶ Ad 5ᵐ d͛ sicut ad
primā scilicet ꝙ nihil quod causat͛ ab actu intellectus
est ꝑncipiū ꝓducendi verbū diuinū. τ iō hic cōcluditur
ꝙ distinctio illa quā itellect⁹ facit int͛ attributa ul͛ in/
tentio attributi ut est attributū nihil faciūt ad rōnem
ꝑncipij ꝓductiui ad intra. sed nō ꝓbat͛ quin illud cui
intellectus attribuit rōnē attributi. utpote intellect⁹
uel illud quod rō distinguit ab essentia diuina sit prin/
cipiū ꝓducendi verbū. tale enī est in deo ab eterno.
τ posito ꝙ nulla eēt possibilis distinctio rōnis. ¶ Ad
ea vero que 4° loco inducta sunt dicit͛. ad ꝑmū qdem
dicit͛ ꝙ terminus formalis ꝓductionis verbi ē essen/
tia τ non relatio signata in abstracto scilicet paternitas.
Dicit͛ vlterius ꝙ in illa gn̄atione nō est aliqs termin⁹
formalis ꝓductus. τ iō distinctio ibidē facta de t͛mi/
no coīcato τ de termino ꝓducto nulla ē si loquamur
de formali termino. Dicit͛ vlterius ꝙ terminus ꝓdu/
ctus est ipsū suppositū. falsa ē ergo imaginatio fun/
data. sicut hoc. ꝙ sicut in filio est aliquis termin⁹ for/
malis ꝓductus. τ aliqs terminus formalis coīcatus
ita in patre sit ꝑncipiū coīcandi. τ aliud ꝑncipium ꝓ/
ducendi. ¶ Ad 2ᵐ dicit͛ negando maiorē. nec valet
ꝓbatio cū falsum assumat scilicet ꝙ in omni ꝓductio/
ne formale principiū ꝓductiōis distinguat͛ a formali
termino illius. ut patuit in alia qōne. falsum etiā sup/
ponit͛ in minori scilicet ꝙ in filio sit aliquid coīcatum:
τ aliquid ꝓductū distinctū realiter ab illo qđ coīcat͛
Iste quidē doctor errat non modicū ponēdo ꝙ rela/
tio diuina s͛m rem ab eēntia distinguat͛. ¶ Ad 3ᵐ ne/
gat͛ hoc. dico enī ꝙ ponens essentiā diuinā esse prin/
cipium actuū notionaliū pōt assignare rōnē cur i di/
uinis nō sunt plures emanationes ꝙ̄ due. qr scilicet
essentia est principiū taliū actuū sub rōne intellectus
aut memorie τ sub rōne voluntatis τ nō absolute sub
rōne qua essentia. Constat aūt ꝙ in nā intellectuali
ꝓcessio imanens non attendit͛ nisi s͛m actionē intel/
lectus uel voluntatis. τ iō cum in diuinis sit solū ꝓ/
cessio que inuenit͛ in natura intellectuali solum sunt
ibi due ꝓductiones s͛m speciē distincte. cur autē nul
la eaꝝ pōt multiplicari s͛m numerum. dicetur in alia
qōne. ¶ Ad 4ᵐ dicit͛ ꝙ essentia diuina est ꝑncipale
principiū quo pater generat. paternitas aūt est prin/
cipiū non ita principale sed. s. cointellectū. nec valet
rō: filiatio est in filio vere ꝓducto. igit͛ paternitas est
in patre vere ꝓducens uel ꝓductiua. tum quia ɔn̄a
nō valet. qr relatio licet possit ꝓduci saltē cōsecutiue
ad ꝓductionē ypostasis. non tn̄ habet rōnē ꝓductiui
licet possit esse modus agentis uel modus ꝑncipij ꝓ/
ductiui cuiusmodi est in ꝓposito. tū quia filiatio non
ꝓprie ꝓducit͛ sed filius. Et sic patet ꝙ rōnes contra
ɔ̊nes facte non ꝓcedunt. ¶ Ad rōnem factā in pede
questionis dicit͛ ꝙ potentia gn̄andi non dicit͛ ꝓprie
actiua nec passiua sed ꝓductiua. nā ꝑsone diue non
sunt facte sed ꝓducte. Et hanc responsionē in sentē/
tia dat scūs Tho. prima parte. q. 41. arti. 4. Item de
potentia dei. q. [illegible] arti. ꝑ. [illegible] ꝙ potentia gn̄andi nec
est actiua nec passiua licet per modū potentie actiue
significet͛. Item ꝑ. sen. dis. 7. q. 1. arti. ꝑ. dicit ꝙ pote/
tia dei non est actiua nec passiua sed ꝓductiua. Et h͛
de questione dicta sufficiant.

Secūdo queritur in/
xta eandē distinctionē. Utrū in di/
uinis possint esse plures filij. Et ar/
guit͛ ꝙ sic. Deus pater est potentior
ad gn̄andū ꝙ̄ pater creatus. s3 vn⁹
homo pōt gn̄are plures filios. ergo τ deus sequitur cum
potētia patris vno filio generato nō determinatur. In
oppositū arguit͛. In diuinis non differt esse τ posse. si
igit͛ in diuinis possunt esse plures filij. iā de facto es/
sent ibi plures. τ ita essent plures ꝑsone in diuinis ꝙ̄
tres. In hac qōne erunt duo articuli. In quorum p/
mo ponent͛ alique ɔ̊nes. 2° mouebunt͛ dubitationes.
¶ Quantum ad ꝑmū sit hec ꝑma ɔ̊ ꝙ in diuinis nō pos/
sunt esse plures filij. ꝓbatur. tum quia quicqd potest
esse necesse esse actu est necesse esse. tum quia quicqd
potest esse deus est actu deus τc. Nec est de ista ɔ̊ne
aliqua dubitatio apud catholicos. oēs enī concordit͛
ponunt ꝙ in diuinis nō possunt esse plures filij. nec
plures patres. nec plures spiritus sancti. licet dubiū
sit vn̄ orit͛ repugnantia ꝙ aliqua relatio puta filia/
tio aut paternitas s͛m numerū plurificari non potest
¶ 2ª ɔ̊ ꝙ s͛m mentē sancti Tho. hui⁹ impossibilitas
resoluit͛ in diuinā imaterialitatē ut in causam. Hāc
enī ɔ̊nem ponit ipse prima parte. q. 41. arti. 6°. vbi po/
nit quattuor rōnes. Quarū prima est talis. Plures
inquit filiationes in diuinis esse non possent nisi s͛m
materialē eorū distinctionē. forme enī vnius speciei
nō multiplicant͛ s͛m numerū nisi s͛m materiā que in di/
uinis nō est. vn̄ in diuinis nō potest esse nisi tn̄ vna fi/
liatio subsistens. sicut albedo subsistens non posset
esse nisi vna. Item ꝑ. sen. dis. 7. q. 2. arti. 2°. assignat
eandem rationē. Impossibile inquit est ꝙ filiatio in
diuinis multiplicet͛ s͛m numerū. quia talis multipli/
catio esset materialis. vn̄ i deo nō potest esse nisi vna
filiatio. τ vna filiatione nō constituit͛ nisi vnus filius.
τ ita in diuinis nō possunt esse plures filij nec plures
patres. Itē de potētia dei. q. 9. arti. 9. ad ꝑmū sic ait
Nihil vnum s͛m speciem existens s͛m numerū potest
multiplicari nisi rōne materie. τ hac rōne in diuinis
potest esse nisi vna essentia τ filiatio quia diuina es/
tia est imaterialis omnino. si autem eent plures [illegible]
in diuinis. oporteret etiam esse plures [illegible]
ita oporteret eas s͛m materiā subiectam multiplicari
[illegible] imaterialitati non cōuenit [illegible] ¶ 3ª
ɔ̊ est ꝙ etiā s͛m mentē sancti doctoris [illegible]
resoluit͛ ut in cām [illegible] ꝑfectionē diuinā tam ex parte
ꝓcedentiū ꝙ̄ ex parte ꝓcedentū. Unde [illegible]
ponit 2° loco talē rōnē dicēs. 2ª inquit [illegible]
ex pte ꝓcessionum qr deus intelligit oīa τ [illegible]
simplici actu. ideo nō pōt eē nisi vna ꝑsona [illegible]
per modū verbi que est filius τ vna [illegible] per modū [illegible]
ria qui est spūs sanct⁹ [illegible] 3ª rāo [illegible]
ponit talis est. Ex hoc inquit est perfect[illegible]

ta diuina filiatio in eo cõtinet̃ ex quo est ꝙ est tm̃ vnꝰ
fili. Similiter idẽ dicendũ est de spũ sancto. hec ille.
fiatꝰ. Similiter idẽ dicendũ est de spũ sancto. hec ille.
Hic vltimã rationem similiter ponit p̃mo sen. vbi s̃.
hoc ipsũ inquit pertinet ad perfectionem filii. q nihil
de filiatiõe ẽ extra ipsã in diuinis. vñ est perfecte fi-
lius. Patet ergo quomõ ex diuina pfectione procedi-
tur impossibilitas plurificatiõis relationũ vniꝰ rõnis
sm̃ numerũ. qz eni deus perfectissime intelligendo
vnico actu simplicissimo oĩa itelligit. vnico aũt actu
intellectus nõ ꝓducit nisi vnicũ verbũ. ⁊ similiter qz
filius in diuinis ẽ perfectissime filius: ideo nõ se hz ut
participans filiatioñẽ. imo est ipsa quidditas filiatio-
nis diuine subsistens. ex quo sequit̃ ꝙ nihil de diuina
filiatiõe põt esse extra illã. si enim aliqd de diuina fi-
liatione esset extra illã. iam posset imaginari pfectior fi-
liatio scz vna que cõtinet pfectionẽ p̃me filiationis ⁊
secũde. ¶ 4ª ꝯ est ꝙ etiã sm̃ mẽtem sci Tho. hꝰ ipos-
sibilitas resoluit̃ in modũ naturalis ꝓcessionis ut in
causam. Nã ipse p̃ma pte vbi s̃. 4º loco assigñt talem
rõnem. Persone inquit ꝓcedũt naturaliter: ⁊ nã de-
terminatur ad vnũ. Item de potẽtia dei vbi s̃. sic di-
cit. Filius dicit̃ aliqs ex hoc ꝙ naturalit̃ ꝓcedit. nã aũt
ad vnũ se habet determinate nisi p accñs ex aliq̃ ma-
teriali plura ꝓueniant ꝓpter materie diuisionẽ. ⁊ iõ
quia ibi ẽ oĩo imaterialis nã. oportet filiũ vnum esse
tm̃. hec ille. Item. q. z. arti. 4º. Põt inquit aliq̃ speci-
alis ratio assignari quare pater tm̃ vnum filiũ gigne-
re possit. natura enim ad vnum determinatur. vnde
cum pater natura generaret filium non potest eẽ ni-
si vnus filiꝰ a patre genitus. Nec põt dici ꝙ sũt plu-
res numero in eadẽ specie existentes sicut apud nos
accidit cũ non sit ibi materia que est principium di-
stinctionis sm̃ numerũ in eadem specie. hec ille. ¶ 5ª
conclusio est ꝙ etiã hꝰ impossibilitas sm̃ mentẽ dicti
doctoris resoluitur ut in causam i modum quo diui-
ne persone cõstituunt̃. ⁊ ab inuicem personaliter di-
stinguuntur. vnde in de potentia dei. q. z. arti. p̃. ad
10m sic ait. Qꝫ eni in diuinis inquit alius filius eẽ nõ
potest. ꝯcludit quia ipsa filiatio ẽ ꝓprietas persona-
lis ipsius ⁊ hoc quo ut ita dicam indiuiduatur. cuilibet
autẽ indiuiduo p̃ncipia indiuiduãtia propria sũt si-
bi soli. alias sequeret̃ ꝙ persona uel indiuiduũ esset
cõicabile ratiõe. hec ille. Et ad 3m ibidem sic ait. Ipsa
relatio filiationis in filio tenet locũ omnium princi-
piorum indiuiduantium in rebus creatis propter qđ
dicitur proprietas personalis. ipsa autem natura di-
uina tenet locum nature speciei. Item eadẽ. q. arti.
4º. Non est inquit in diuinis aliquid quo filius distin-
guatur ab aliis personis nisi sola relatio filiationis q̃
est eius proprietas personalis: ⁊ qua filius nõ solum
est filius sed est hoc suppositum uel persona hec. Im-
possibile est autem illud quo aliquod suppositum est
hoc in pluribus inueniri. quia sic ipsum suppositũ eẽt
cõmunicabile: qđ est contra rationem suppositi indi-
uidui ⁊ psone. vnde nullo modo potest esse alius fi-
liꝰ in diuinis q̃ vnus. non enim potest dici ꝙ vna filia-
tio constituat hunc filium. ⁊ alia alium. quia cum fili-
ationes ratione nõ differant oporteret ꝙ si materia
uel quocunqꝫ supposito distinguerentur ꝙ esset i di-
uinis materia aut aliud distinguẽs q̃ relatio. Item
q. 9. arti. 9º ad p̃mũ. Illud inquit per quod aliquid in-
diuiduatur ⁊ efficitur incõmunicabile. impossibile ẽ
pluribus esse cõmune. illud enim per quod sortes est
hoc aliquid. non potest itelligi pluribus inesse. vnde
si filiatio in diuinis pluribus cõueniret non esset fili-
atio constituens incõmunicabilem filij personam: ⁊
ita oporteret ꝙ filius indiuidua persona cõstituere-
tur per aliquid absolutum quod vnitati diuine eẽn-
tie non conuenit. hec ille. Et in hoc primus articu-
lus terminatur.

Quantũ ad secundum articulum mouenda
sunt dubia quorundam contra istam positionem. Et
quidem contra zam ꝯnem arguit Aureolus proban-
do illam eẽ multipliciter defectiuam. Primo inquit
iste modus deficit. quia dicit omnem plurificationẽ
sm̃ numerum fieri propter materiam quantam acci-
piendo materiam pro parte compositi essentiali exi-
stente in potẽtia. Illud enim quod potest concipi cõ-
ceptu vniuersali non est p̃ncipium indiuiduationis.
sed materia potest intelligi conceptu vniuersali etiã
materia quãta. In conceptu enim hominis intelligi-
tur corpus organicum quod includit materiam quã-
tam. ergo materia quãta non ẽ causa indiuiduatiõis
⁊ per ꝯñs nec plurificationis. ¶ zº sic. Ablata causa
aufertur effectꝰ ⁊ maxime si sit causa precisa. sz nulla
materia existente adhuc ipse anime separate nume-
raliter distinguũtur. nõ ergo esset causa numeratio-
nis animarum materia quãta. Et si dicatur ꝙ rema-
net habitudo ad corpa. nõ valet. nunqꝫ enim effectꝰ
inest alicui propt̃ habitudinem ad cãm: alioquin nix
eẽt alba ꝓpter solam habitudinem ad albedinẽ esto
ꝙ non participaret eã in actu. ⁊ similiter lignũ esset
calidũ propter solam habitudinẽ ad calorem. sed cõ-
stat ꝙ anime separate sunt i actu indiuidue ⁊ nume-
raliter distincte. ergo causa indiuiduatiõis nõ est so-
la habitudo ad materias distinctas. ¶ 3º sic. Phus
dicit. 4º metaphisice. ꝙ idem est dicere aliqs homo ⁊
vnus homo ⁊ iste homo. sed cõstat ꝙ non ẽ homo per
materiam quantã. ergo nec iste homo. ¶ 4º sic. Ce-
li distiguũtur numero sm̃ cõmẽtatorẽ p̃mi celi ⁊ mũ-
di. sed celi nõ habẽt materiã. ut idem ponit ibidẽ. Et
non ẽ dubium ꝙ phus fuit illius sñie. ergo nõ omnis
numeralis distinctio est p materiã quãtitati subiectã
nec illa fuit mens phi: sed q̃ fuerit mens phi dicit ar-
guens in ꝓposito alio. s. dis. 3ª. p̃mi. ꝙ cum Ar. dicit
ꝙ forma abstracta a mã vltima abstractione nõ põt
plurificari. iz º metaphisice. per formam intelligit rõ-
nem specificã ⁊ nãm. mã aũt accipit ibidẽ nõ ꝑ parte
cõpositi. sed ꝓ q̃cũqꝫ addito ad specificã rõnẽ. ⁊ põt
distigui qntꝰ modus talis materie. addit̃ eni ꝯceptui
specifico qñqꝫ sitꝰ ⁊ quãtitas cuiusmodi sitꝰ ẽ passio ⁊
sic ꝯsurgit ꝯceptꝰ indiuidui sigñi dicẽdo hic hõ uel ille
hõ. Aliqñ vo addit̃ mltitudo accñtiũ ꝓprioꝝ ⁊ sic cõ-
surgit ꝯceptꝰ idiuidui sic̃ totiꝰ de q̃ loqt̃ phs. 7º meta-
phisice. ut dũ ꝯcipit̃ sortes cũ sua ꝓpa figura ⁊ colore

z ceteris accñtib⁹ q̄ appellāť ptes materie nō forme z metaphysice.q̄ sic nō sūt de cōceptu specifico. Aliqñ autē addiť pticularitas incerta absq; oi significatiōe z determinatiōe: z sic ɔsurgit cōceptus indiuidui vagi. ut cum cōcipiť quidā homo uel quidam angelus. Aliqñ aūt addiť pticularitas certa z determinata. nō tamen situs seu quantitas uel figūa z tunc consurgit conceptus indiuidui abstracti qualis est Gabriel uel Michael: qđ non est indiuiduū signatum uł demonstrabile cōcipiendo hūc angelū uel illum. qz tunc necessario situareť huc uel illuc. angelus aūt non pōt esse subiectum situs. Aliqñ aūt addiť ad conceptum specificū aliquod accñs cōe omnibus indiuiduis: sed ꝓprium speciei: ut cū dicitur homo risibilis: aut aliqđ h⁹. Potest etiā addi sibi accidēs intētionale ut si concipiať homo inq̄tū species: uel ut pdicabilis de plurib⁹. Scdm h̄ ergo de homine pñt esse sex concept⁹. Prim⁹ quidem indiuidui sigñi: ut cum cōcipim⁹ hunc hominē. Secūdus vero indiuidui simul toti⁹: ut cum cōcipim⁹ hūc hominē cū talibus carnibus z ossibus. Tertius vero indiuidui vagi: ut dum cōcipim⁹ quēdam hominē. Quart⁹ vo indiuidui abstracti a situ et omnib⁹ accñtibus: ut cum cōcipimus sorte ꝑm suam realitatem que subijciť omnib⁹ accidentib⁹. illa nāq; est ꝓpria non cois. Quintus aūt congregati ex rōne specifica z accñtibus eius: ut dum cōcipim⁹ hominē cum figuris z qualitatib⁹ sibi debitis in coi: aut dum ɔcipitur homo inq̄tum est species. Sextus ē abstractissim⁹ qui ē conceptus forme simplicis z quidditatiuus: ut dum cōcipim⁹ hominem simpliciť abstrahendo ab istis omnib⁹. z forma taliter abstracta si eēt in re ꝑm illam denudatiōnē quā habet in intellectu cōcipiēte illo sexto mō plurificari nō posset. sic ḡ intelligēdū est q̄ forma abstracta a materia plurificari nō potest. z ꝓpositio sic intellecta ē per se nota. non aūt intelligēdo abstractionem a materia que est pars cōpositi. ¶ 2⁹ dicit illā positionē deficere in h̄ q̄ ait ex h̄ filiationem nō posse plurificari in deo sc; ex imaterialitate. ꝑm h̄ enim non plus repugnābit filio in diuinis plurificari q̄ Michaeli uel cuilibet angelo qui ꝑm te plurificari nō potest. quia est forma abstracta. s; hoc est absonum. qñ in angelis saltem est ratio generis z speciei q̄uis non sit nisi vnum indiuiduum in vna specie ꝑm te. constat aūt q̄ a filiatione nō potest abstrahi cōceptus specific⁹ aut generis. qz non ē genus aut species in diuinis. ergo rō illa nō est causa illius implurificabilitat; quā habet filiatio. ¶ 2⁹ quia effectus ꝓprius debet reduci in causam ꝓpriam. sed non plurificari ꝓpriū est filio z spiritui scō tali modo qđ nō cōpetit alicui creato. nulla nāq; creatura sic ē multiplicabilis sicut diuine relationes. ḡ non debet assigri ꝓ causa abstractio que cois est creaturis. ¶ 3⁹ loco dicit istam positionē deficere. qñ dici posset q̄ h⁹ filiationes non essent in eodē subiecto. nō eñi eēntia est subiectū ꝓprietatū s; supposita. ergo quot erūt filij tot erūt subiecta z sic filiationes distingui poterunt penes illa. ¶ 2⁹ quia plures paternitates sunt in eodē sorte ad plures filios z plures similitudines i eodem albo ad plura coalba. sed iste sūt eiusdem [illegible] ɔis z solo numero differētes. igit ex hac ratione non tolliť q̄n plures filiationes poni possint in deo. ¶ 3⁹ Tales filiationes plures eēnt inter alios z alios terminos z ita haberent quo distinguerenť. ad quesito q̄ non per subiecta. ergo non apparet q̄ [illegible] sufficiat. ¶ Pro h̄ arguit Scotus. 5⁹ metaphysice ꝓbādo q̄ multa accidentia vni⁹ speciei possunt esse in eodem subiecto. Primo principaliter. quia in eadē pte diaphoni sūt plura lumina creata ex diuersis luminosis. Si dicať q̄ nō sunt plura lumina sed ex his fit vnum. Contra ibi sunt diuersa agentia sc; plura luminosa. ergo plures actiōes z plures effect⁹. ¶ 2⁹ quia plures species eiusdem rationis sunt in oculo z in fantasia. Diceť q̄ nō sūt i eadem pte oculi. Contra viso vno albo si in eodem situ poneť aliud album essent due species albedinis i eadē parte oculi. Nec valet si dicať q̄ non erūt [illegible] species s; precedens augeť. hoc inquam nō valet. quia si pmo [illegible] intensū: z post albū remissum. si species illius albi remissi augeat precedentem. tūc species rep̄sentās album remissū erit intensior q̄ species rep̄sentans albū intensū. qđ est ɔtra sensum. Item accñs intentionale abstrahit a situ z dimēsione ꝑm se z ab actione cōpellenti siue ɔtraria. sed ex talib⁹ videtur causari repugnātia duoꝝ in eodē subiecto. ¶ 3⁹ pncipaliter. quia idem pater numero habet plures filiationes. cū relatio numereť numeratiōe termini. Si dicať q̄ ē eadem paternitas q̄ refertur ad plures filios. Contra quia tunc corrupto vno filio maneret illa eadē relatio i numero q̄ referebať. ergo maneret termin⁹: qđ est cōtra positionē. uł maneret relatio destructo termino. uel eadē relatio maneret z nō maneret. Item eadem rōne paternitas sortis z platonis possent terminari ad eundem filium ita q̄ haberent eundem filiū. probať. quia ꝑm te qz eadem paternitas numero terminatur ad diuersos filios. igitur a simili eadem filiatio terminari pōt ad plures patres. ¶ 4⁹ principaliter. idem subiectum in numero est in potentia ad plures albedines succedentes diuersis temporibus ergo habet simul diuersas potentias ad illas albedines. Si dicať q̄ est eadem potentia in numero. Cōtra. quia tunc cum vna albedo corrumperetur alia non corrupta. similiter potentia. z tūc idem numero manet z non manet. ¶ Pro hoc etiam arguit Adam in 2⁹ multipliciter. Primo quia duo lumina simul extenduntur in medio. cuius probatio est. quia [illegible] vna candela [illegible] in domo de nocte [illegible] remissius q̄ si plures de illa ponantur z vna de [illegible] subtracta postq̄ posite fuerunt patet [illegible] lumen remittitur. z cum candela apponitur [illegible] sint in omnibus similes non corrūpit [illegible] nec pōnis candele. nec etiā ipsius subtractio [illegible] luminis uel eius luminū corruptio. Item [illegible] ista luminaria in diuersis partib⁹ domus si ponatur obstaculū in medio domus quelibet candela habet vmbram suam ex opposito talis obstaculi [illegible] tamē alia cādela ibidem illuminabit. z [illegible]

patet in tali casu ꝙ lumē est ī loco cuiuslibet istarum [illegible] in illa pte dom [illegible] cuius cām [illegible] bonū [illegible] ab aliqua uel aliq [illegible] can ta [illegible] ibi ꝓduci per ob [illegible] rema [illegible] ubi lumina om [illegible] ergo [illegible] cōcurrunt in agendo [illegible] creata [illegible]. Item sol p acces [illegible] plus de lumi [illegible] candela facit plus de lumi [illegible] parte ad quā sic [illegible] accedat [illegible] prius fuerat [illegible] hoc non facit corrūpendo totū lumen ꝑcedēs. nec [illegible] ꝓductione noui luminis. ḡ sūt ibi plura lumina. [illegible] qua ratione duo lumina simul coextendūtur i me dio pari ratione ⁊ duo calores i calefaciendo. ⁊ sic de [illegible]. ¶ 2° [illegible] simul pōt homo intelligere sorté ⁊ plato nem ⁊ nō vnica intellectione [illegible] ⁊ distin cte naturalit̄ ante cōpositionē ⁊ diuisionem. igit̄ du [illegible] patet. et homo pōt habere de ipsis ta les noticias simul ꝙ sciat uel credat sorté distingui a platone virtute taliū simplicium noticiarū. ¶ 3° quia noticia sensitiua nō est vniuersalis. igit̄ tm̄ vni⁹ rep sentatiua. igit̄ qn̄ videt̄ duo alba sūt in potentia vi siua simul due visiones. ⁊ hoc aliūde patet. quia licꝫ ponatur aliqđ obstaculū inter oculū ⁊ vnū illorū: nō ppt̄ hoc desinit aliud videre. ¶ 4° Quia recipio ali quem hoiem diligentem duos hoies duob⁹ actibus diligendi. ex istis duob⁹ actibus generant̄ duo habi tus inclinātes ad dilectionem huius ⁊ istius. ⁊ ꝙ sint duo patet. qꝛ potest perdere inclinationē ad diligen dum vnū istorū stante inclinatione diligendi alterū. ergo qn̄ inclinat̄ ad distincte diligendū vtrūqꝫ habet distinctos habitus. ¶ 5° Quia vn⁹ oculus potest vi dere aliū sibi similē. sed h̄ fieri non pōt nisi simul i me dio eēt species vtriusqꝫ oculi. eodē modo qn̄ oēs pa rietes dom⁹ sunt vniformiter albi. uel quilibet eorū causabit in medio speciem sui ⁊ tūc multa indiuidua vni⁹ speciei simul erūt. uł nullus. ⁊ hoc nō. quia ocu lus in medio positus pōt naturaliter videre quēcūqꝫ istoꝝ ⁊ hoc non fit naturaliter sine specie rei visibilis recepta ī oculis: ⁊ sic pari rōne causant̄ ibi species in aere int̄posito. ¶ 6° Quia ī speculo posito in tali me dio patet per experientiā ꝙ quilibet istoꝝ parietum essentialit̄ repsentat̄. igit̄. ¶ 7° Quia lumen reflexū ſm numerum est aliud a lumine incidēte. qꝛ hō qn̄qꝫ pōt inspicere solē p lineā reflexā a speculo qn̄qꝫ non potest p lineas incidētes [illegible] lumē incidēs ⁊ lumē reflexum sūt diuersa lumina quia aliter eque fortit̄ immutarēt hominē ad videndū solem. qđ patet eē fal sum cū vnū sit bene tolerabile: ⁊ aliud intolerabile [illegible]. ¶ Confirmat̄. quia in casu interponi pōt obstaculū inter solē ⁊ oculum: ⁊ tamen nō interpont̄ inter solem ⁊ speculū. ⁊ per [illegible] non videbit̄ sol p [illegible] per reflexū: ⁊ tamē illa duo lu mina [illegible] diuersarū specierum. ¶ Confirmatur [illegible] lumē reflexū est [illegible] ut [illegible] sunt distin [illegible] cōcurrūt. [illegible] cō [illegible] ꝙ nulla ē repugnātia multa accidentia eiusdē speciei eē simul in eodē subiecto adequato. ¶ Hugo de castro similiter arguit: ꝙ sub vna specie possūt eē plura indiuidua non distincta per materiā: necꝫ per subiectū. quia angelus pōt modo hr̄e intellectionem de lapide. ⁊ hac intellectione desistēte potest iterum habere intellectionem de eodē lapide. iste due intel lectiones sūt eiusdē rationis ut patet. quia obiectum est eiusdē rationis: nec distinguūtur per materiā nec per subiectū nec p obiectū ut patet. ergo aliqua solo numero distinguūtur que nō distinguūtur nec p ma teriā nec subiectū nec per quātitatē. ⁊ p ɔn̄s oportet ꝙ seipsis formaliter ⁊ intrinsece distinguātur. ¶ Di cetur forte ꝙ iste due intellectiones differūt ex tpe cōnotato scꝫ ex eo ꝙ sibi succedūt in coexistentia ad aliam ⁊ aliam partem temporis. sed ex hoc videt̄ ha beri ꝓpositū scꝫ ꝙ saltem in quadam successione in separatis a materia possūt esse plura sub eadem spe cie distincta solo numero differentia ⁊ p ɔsequēs cū coexistentie eoꝝ non repugnēt nec opponātur int̄ se possunt simul manere ⁊ esse deo ɔseruante. ¶ 4° lo co dicit Aureolus istam positionē deficere. quia ex presse est contra tres articulos parisius excoicatos. Primū quidem qui dicit ꝙ quia intelligentie nō ha bēt materiam. et hoc de⁹ non posset plures eiusdem speciei facere. error. 2^m vero qui dicit ꝙ deus nō po test multiplicare induidua sub vna specie sine mate ria. error. 3^m vero qui ait ꝙ forme non recipiant di uisionē nisi p materiam. error. nisi itelligatur de for mis eductis de potentia materie. hec ille. ¶ Contra omnes istas ꝑnes ⁊ signter ɔtra p̄mam potest argui probādo ꝙ in diuinis possint esse plures filij. Argui tur enim sic. Omni potētie ꝓductiue corrńdet aliqđ ꝓductibile. sed in filio est potentia generatiua ut di cit Aug⁹. s. ꝙ filius non genuit: non quia nō potuit. sꝫ quia non oportuit. Et iterū argumētū Henrici est ꝙ pater eēt potētior filio: si fili⁹ nō potest generare. er go videt̄ ꝙ potētie generatiue existenti ī filio corre spondeat aliquod generabile. ⁊ p ɔsequēs alius fili⁹ ¶ 2° sic. In omni perfecta intellectiōe debet emana re verbum. sed filius ⁊ spūs sanctus eque perfecte intelligūt sicut pater. ergo filius intelligendo produ cet verbū. ⁊ p ɔsequens erunt ibi plures filij ⁊ plura verba ī diuinis. ¶ 3° Ex infinita bonitate patris pro cedit ꝙ coīcet seipsū filiū ꝓducendo. sed eque bon⁹ est fili⁹ sic pat̄. ḡ videt̄ ꝙ coīcet se ꝓducēdo filium et filit̄ spm̄ scm̄ aliā psonā ꝓducēdo. ¶ 4° nō ppt̄ aliud videt̄ ꝙ nō sint ples filij ī diuinis nisi qten⁹ distingui nō possēt. sꝫ h̄ nō impedit. qꝛ si eēnt plures adhuc distin guerent̄. semp enī ꝑcedēs distingueret̄ a subsequēte p coopposità relationē originis puta p gn̄are ⁊ gn̄ari Ulteri⁹ etiā distigueret̄ a p̄mo pr̄e. qꝛ eēt tm̄mō geni tus. pr̄ vo p̄m⁹ tm̄mō gn̄ans. medij aūt eēnt gn̄antes ⁊ geniti. ḡ nō apparet q̄re nō pn̄t esse plures filij in di uinis. ¶ 5° Quia posse gn̄are est aliq̄ dignitas patris imo etiā genuisse filiū deum ē dignitas. sed dignitas omnis est filio dei attribuenda. ḡ ipse pōt gn̄are. imo gn̄at filiū sibi eq̄lem. ¶ 6° phus dicit 4° metheororū ꝙ perfectum ē vnūquodqꝫ qđ pōt sibi simile gn̄are.

Sed constat q filius ē sūme perfectus. ergo potest sibi simile generare. ¶ 7º cū deus sit infinitus simpliciter debet habere omnē modum infinitatis. sed infinitas numeralis ē quidā modus infinitatis sicut & infinitas perfectionis. ḡ sicut in deo est infinitas perfectionis ita debet esse i eo infinitas numeralis & sic in eo erūt infiniti filij.

Ad primum contra secūdam ōnem dicitur q arguens false imponit sancto doctori ipsū sensisse omnē plurificationem indiuiduorum vni⁹ speciei fieri immediate per materiam quātitati subiectā. hoc enim scūs Tho. nunq̄ sensit. cum ipse ponat 2º contra gentiles ca. 75. q species intelligibiles indiuiduantur per subiectum qd est intellectus possibilis. sicut & omnes alie forme. Ibidem etiā vult q scientia indiuiduaẗ p subiectum. & ideo sciētia magistri & discipuli nō sunt eadem numero: sed diuerse. Ex quo patet q cū dicit formas vnius speciei nō distingui numero nisi p materiam. large accipit materiā p oī subiecto uel susceptiuo & non solū p materia quātitati subiecta. verūtamen dico q mens eius fuit q forma substantialis non plurificatur imediate fm numerū infra eādem speciem nisi per materiā quātitati subiectā nō qualibet sed sigtam. vnde i de veritate. q. 2. arti. 6º ad primum dicit. Tam materia inquit intelligibilis que scʒ cōsideraẗ in natura cōcipi q̄ materia sensibilis scʒ naturalis dupliciter accipiū scilicʒ ut signata & ut nō signata. & dico sigtam fm q consideraẗ cum determinatione harū dimēsionum uel illarū. non sigtam aūt fm q consideratur sine determinatione dimensionū Scōm hoc ergo sciendū est q materia sigta est principium indiuiduationis a qua abstrahit omnis intellectus fm q dicitur abstrahere ab hic & nūc. hec ille. vnde ad istud dubiū q̄si i forma videẗ soluere in tractatu de pncipio indiuiduatiōis q icipit. Qm̄ due sūt potentie. ait eni sic in fine illi⁹ postq̄ dixerat q & materia & quantitas sunt pncipia indiuiduationis. Pōt inquit hic obijci q materia coīs est de natura sua sicut forma cum possit vna sub plurib⁹ esse. vnde hec cōmunitas sua videtur ipedire eā ne sit pncipiū indiuiduatiōis. Sed sciendū q inpossibile est formā vniri materie quin sit particularis & quin seqtur quātitas determinata: per quem modum mā non ē vltra cōmunicabilis alicui alteri forme. q2 hec quātitas cum aliqua forma reperiri nō potest cū eadē determinatione: ideo materia nō est coīcabilis fm eandem rationem sicut forma. Rō eni materie sub forma aliq est alia a rōne sua sub alia forma. quia ratio sua certificatur per determinationem quātitatis que diuersa rat. ōe & diuersa reqriẗ ad alias & alias formas. essentia tn̄ materie non diuersificaẗ sub diuersis formis sicut sua ratio. Ratio eni materie non ē vna & coīs sicut sua essentia. sed diuersa ratio est. & ideo coītas materie fm essentiā tn̄ & non fm eandem rōnem nō impedit eque esse pncipiū indiuiduationis. hec ille. Ex q̄bus patet q materia que ē pncipiū indiuiduatiōis & distinctionis fm numerū infra eandē speciē nō pōt concipi cōceptu coī sicut arguens supponit. & ad probationem q̄ ibi adducit [illegible] in ratione hōis includitur corpus organicū &c. Diciẗ q materia sigta sic cōcipitur fm q ē in se nunq̄ pōt cōcipi coi p[illegible]s q̄ forma potest tamē concipi cōceptu coi non explicāte ipsam fm q in se est sed in habitudine quadam generali ad formā aliquā. & nō solū contingit ista deceptio in hoc de q̄ loquimur. imo in multis alijs & presertim de formis a materia separatis. fm eni q ait scūs Tho. pma pte. q. 13. arti. 9º Forme que non indiuiduantur per aliquod suppositum sʒ p seipsas. quia scʒ sunt forme subsistentes. si intelligantur fm q sunt in seipsis non possunt coīcari nec re nec ratione: sed forte fm similitudinem tm̄. sicut dictū est de indiuiduis. aliqn̄ enim metaphorice pōt dici Achilles fm q aliqd participat de pprietatibus Achillis. sed quia formas simplices subsistētes nō possum⁹ intelligere fm q sunt. sʒ intelligimus eas per modū rerum compositarum habentiū formas in materijs: ideo iponim⁹ eis nomina cōcreta sigñtia naturam in aliquo supposito & sic sūt coīcabiles fm rōnem. Forma enim in supposito singulari existēs per quod indiuiduatur coīs est fm rem ut humanitas. uel fm rōnem ut natura solis. hec ille. Ubi intendit q nihil quod ex se indiuiduum ē & incoīcabile. si intelligaẗ fm q in se est intelligiẗ vniuersaliter: imo omne nomen impositum ad signdum aliqd tale fm q in se incoīcabile est re & ratione sicut nomē sortis ut sortes ē: sic in proposito. quia materia sigta certis dimēsionibus incōmunicabilis ē. Ulteri⁹ nec ipsa pōt intelligi cōceptu cōmuni: nec significari nomine cōmuni si intelligaẗ uel significeẗ ut in se est. quia materiam fm se nō cognoscim⁹ sed in habitudine ad actum uel formā. ideo improprie ipsam intelligimus & significam⁹ nomine cōmuni: puta hoc qd dico corpus organicū quod dat intelligere subiectum forme taliter figuratum. & habens membra cōuenientia ad exercendum opera vite. hoc enim non est intelligere materiam sigtam ut in se est hec. sʒ in quadam generali habitudine ad formam: & hoc sufficit pro responsione pmi. quia h⁹ est falsa. Ad intellectū vero maioris. ¶ Ad 2m dicit q pcedit ex falso intellectu ac si scūs Tho. ponat q materia sit formale distinctiuum formarū vni⁹ speciei uel habitudo aliqua seu relatio ad materiam. hoc enim scūs Tho. non intelligit [illegible] lum q materia est vnum de necessario requisitis ad [illegible] indiuiduationem formarum & distinctionem eorum fm numerum loquendo de formis receptibilibus in materia. formale vero indiuiduatiuum & distinctiuum formarum vnius speciei est [illegible] [illegible] ad diuersa susceptiua quam cōm[illegible] credo [illegible] acquisitam i materia & q [illegible] eius patet ex illis que ponit 2º contra gentiles [illegible] Quecūq inquit oportet eē simul proportionata & coaptata simul recipiunt multitudinem [illegible] tem vnūquodq ex sua causa sugit esse [illegible] deat ab altero vnitas uel multiplicatio [illegible] illo depēdet aliqn ex alia cā intrinseca. Forma [illegible] & mām sp oʒ ad inuicē esse pportionata [illegible]

liter coaptata. quia proprius act⁹ in propria materia fit. vnde semper oportet q materia τ forma consequantur se inuicem in multitudine τ vnitate. si igitur esse forme dependeat a materia. multiplicatio ipsi⁹ a materia dependet: τ similiter vnitas. sin autem. erit quidem necessarium multiplicari formam fm multiplicationem materie. i. simul cum materia in proportione ipsius. non autem ita q dependeat vnitas vel multitudo ipsius forme a materia. ostensum est autem q anima humana est forma fm suum esse a materia non dependens. Unde sequitur q multiplicantur quidem anime fm q multiplicantur corpora. non tamen multiplicatio corporum erit causa multiplicationis animarum. τ ideo non oportet q destructis corporibus cesset pluralitas animarum. hec ille. Istud autem declarat amplius primo sen. dis. 8. q. 5. arti. 2. ad. 6ᵐ. In anima inquit non est aliqd quo ipsa indiuiduetur. τ hoc intellexerunt qui negauerunt eam esse hoc aliquid. τ non q non habeat esse per se absolutum. τ dico q non indiuiduatur nisi ex corpore. vnde impossibilis est error ponentium animas pri⁹ creatas τ post incorporatas. quia non efficiuntur plures nisi fm q infunduntur pluribus corporibus. sed quamuis indiuiduatio animarum dependeat a corpore quantum ad suum principium. non tamen quantum ad suum finem. ita q scilicet cessantibus corporibus cesset indiuiduatio animarum. Cuius ratio est. quia cum omnis perfectio infundatur materie fm suam capacitatem natura anime infunditur diuersis corporibus non fm eandem nobilitatem τ puritatem. vnde in vnoquoque corpore habebit esse terminatum fm mensuram corporis. hoc autem esse terminatum quamuis acquiratur anime in corpore. nec tamen ex corpore nec per dependentiam ad corpus. vnde remotis corporibus adhuc remanebit vnicuique anime esse suum terminatum fm affectiones uel dispositiones que consecute sunt eam prout fuit perfectio talis corporis. τ hec est solutio Auicen. τ potest manifestari per exemplum sensibile. Si enim aliquid vnum non retinens figuram distinguatur per diuersa vasa sicut aqua. quando vasa remouebuntur non manebunt proprie figure distincte. sed remanebit vna tantum aqua: τ ita est de formis materialibus que non retinent esse per se. si autem sit aliquid recipiens figuram quod distinguatur fm diuersas figuras: uel diuersa instrumenta. etiam remotis illis remanebit distinctio figurarum. ut patet in cera. τ ita est de anima que retinet esse suum post corporis destructionem q manet in ipsa esse indiuiduatum τ distinctum. hec ille in forma. Et 2⁰ contra gentiles vbi s. Multitudo animarum a corporibus separatarum consequitur quidem diuersitatem formarum fm substantiam. quia alia est substantia huius anime τ alia illi⁹. non tamen ista diuersitas procedit ex diuersitate principiorum essentialium ipsius anime nec est fm diuersam rationem anime. sed est fm diuersam commensurationem animarum ad corpora hec enim anima est commensurata huic corpori. τ illa alteri τ non [illegible] hu⁹ autem commensurationes remanent in animabus etiam pereuntibus corporib⁹

sicut τ ipse substantie earum manent quasi a corporibus fm esse non dependentes. sunt enim anime fm suas substantias forme corporum. alias accidentaliter corporibus vnirentur. τ sic ex anima τ corpore non fieret vnum per se: sed vnum per accidens. Inquantum autem forme sunt. oportet eas esse corporibus commensuratas. vnde patet q ipse diuerse commensurationes manent in animabus separatis: τ per consequens pluralitas. hec ille. Ex quibus omnibus patet q formale distinctiuum anime ab anima in eadem specie τ formale indiuiduatiuum est commensuratio eius ad tale corpus ita q illa commensuratio dicit mihi esse τ actualitatem qua anima formaliter est tali corpori coaptata: τ illud est quo anima formaliter indiuiduatur τ illud non indiuiduatur vlterius per aliquid aliud. sed est ratio indiuiduandi formam. corpus autem uel materia non indiuiduat animam formaliter: sed potius tanquam subiectum necessario requisitum ad hoc q anima recipiat indiuiduationem. non autem ad hoc q sit indiuidua. ¶ Ad 3ᵐ dicitur q idem est dicere vn⁹ homo τ aliquis homo. τ iste homo. ad hunc sensum q illa tria dicuntur de eadem re τ se consequuntur quantum ad existentiam τ quantum ad generationem τ corruptionem. sed non est idem dicere homo τ iste homo sic q per idem formaliter sortes sit homo τ iste homo. vnde sanctus Tho. prima parte. q. xi. arti. 3⁰ dicit. Per aliud sortes est homo. τ per aliud iste homo. illud enim vnde sortes est homo potest multis conuenire. sed illud vnde est hic homo: non potest conuenire nisi vni tantum. hec ille. Per quid autem sortes sit hic homo ostendit ipse in multis locis manifestando quid sit principium indiuiduationis. vnde 3ª parte. q. 77. arti. 2⁰ dicit. De ratione indiuidui est q non possit esse in pluribus. quod quidem dupliciter contingit. Uno modo quia non est natum esse in aliquo. τ hoc modo forme immateriales separate per se subsistentes sunt etiam per seipsas indiuiduate. Alio modo ex eo q forma substantialis uel accidentalis est quidem nata in aliquo esse: non tamen in plurib⁹ sicut hec albedo que est in hoc corpore. Quantum ad primum: materia est principium indiuiduationis omnibus formis inherentibus. quia cum huiusmodi forme quantum est de se nate sint esse in aliquo sicut in subiecto ex quo aliqua earum recipitur in materia que non est in alio nec ipsa forma sic existens potest in alio esse. Quantum autem ad 2ᵐ dicendum est q principium indiuiduationis est quantitas dimensiua. ex hoc enim aliquid natum est esse in vno solo q illud est in se indiuisum. τ ab omnib⁹ alijs diuisum. Diuisio autem accidit substantie ratione quantitatis ut dicitur primo physicorum. τ ideo quantitas dimensiua est quoddam indiuiduationis principium formis inquantum. s. diuerse forme numero sunt in diuersis partib⁹ materie. vnde ipsa quantitas dimensiua fm se habet quandam diuisionem ita q possum⁹ imaginari plures lineas eiusdem speciei differentes positione que cadit in ratione quantitatis huiusmodi. conuenit enim dimensioni q sit quantitas positionem habens. hec ille. Idem ponit 4⁰ sen. dis. 12. q. 1. arti. primo. questiuncula 3ª ad 3ᵐ. vbi sic ait. Duo sunt de ratione indiuidui. scilicet q sit ens actu in se uel in alio. τ q sit diuisum ab alijs que sunt uel esse possunt in eadem specie

in se indiuisum existens. et ideo primum indiuiduationis principium est materia qua acquiritur esse in actu cuilibet tali forme siue substantiali siue accidentali. et secundarium principium indiuiduationis est dimensio. quia ex ipsa habet materia quod indiuiduetur. vnde in carentibus dimensione impossibile est esse aliam diuisionem nisi per formam que facit diuersitatem speciei. et propter hoc in angelis sunt tot species quot indiuidua. quia cum sint forme subsistentes ex seipsis habent esse in actu et distinctionem. et ideo non indigent ad sui indiuiduationem neque materia neque dimensione. Si autem quantitas siue materia haberet esse in actu per se haberet indiuiduationem. quia per se haberet illam diuisionem secundum quam diuiditur materia et sic vna pars differret ab alia non specie sed numero secundum ordinem qui attenditur in situ partium. et similiter vna linea differret ab alia numero dum tamen acciperentur in diuerso situ. hec ille. Ex quibus patet quod aliud est illud quo sortes est hic homo uel indiuiduum. et aliud illud per quod est homo. vnde Ar. in illo loco non intendebat quin per aliud sortes sit iste homo quam vnus homo uel aliquis homo uel ens homo. ita quod indiuiduatio nihil addat ad vnitatem uel entitatem: sed econtra intendit quod vnitas rei uel eius entitas nihil addunt ad indiuiduum singulare licet econtra aliud sit principium indiuiduationis quam entitatis uel vnitatis rei quidditas enim hominis est ens et vna non per aliud additum. sed ad hoc quod indiuiduetur requiritur aliquid extra quidditatem. ¶ Ad 4m diceret sanctus Tho. quod in celo est materia licet sit alterius rationis quam materia horum inferiorum. hoc enim ipse ponit expresse prima parte q. 66. arti. 2. vbi etiam negat dictum Auerrois. Item in scripto sup. 8. physicorum in 1. ca. De aute necesse est impartibile etc. Auerrois inquit dicit corpus celeste non esse compositum ex materia et forma quasi potentia et actu. sed dicit ipsum esse ut actu existentem. Et formam eius dicit animam ipsius. ita tamen quod non constituatur in esse per formam sed solum in moueri: et sic dicit in eo non esse potentiam ad non esse. sed solum ad esse sicut dicit phus. 12. metaphisice. et hoc veritati repugnat et intentioni Ar. Ueritati quidem multipliciter. Primo quia dicit corpus celeste non esse compositum ex materia et forma: hoc enim omnino est impossibile. manifestum est enim corpus celeste esse aliquid actu alioquin non moueretur quod enim est in potentia tantum non est subiectum motus ut in 5. habitum est. oportet autem omne quod est actu uel esse formam subsistentem sicut sunt forme separate uel habere formam in alio quod quidem se habet ad formam sicut materia et sicut potentia ad actum. non autem potest dici quod corpus celeste sit forma subsistens. quia sic esset intellectum in actu non cadens sub sensu nec sub qualitate. relinquitur ergo quod est compositum ex materia et forma et potentia et actu et sic est in ipso quodammodo potentia ad esse. hec ille. Et idem ponit 2. sen. dis. 12. q. prima arti. p. et in multis alijs locis. et ita fuit mens phi ut patet legenti dicta ipsius. Nam Ar. 12. metaphisice. particula. x. secundum signationem cometatoris sic ait in principio. Et omnia que trasmutantur habent materiam: sed diuersam. omnia igitur eterna que sunt non generabilia: et mouentur secundum translationem habent materiam non generatam sed ex vbi ad vbi. hec ille. Super quo verbo dicit commentator. Et si omnia que trasmutantur habent materiam sicut diximus. sed nature materiarum diuersificantur secundum modos nature transmutationis. materia autem generabilium est in potentia. transl[illegible] materia in actu cum translatum sit aliquid actu. et ideo cum illud quod est translatum non fuerit generabile nec corruptibile non habebit materiam quam habet generabile et corruptibile: et est illa que est in potentia. omnia enim eterna que non sunt generabilia si mouentur motu secundum translationem habent materiam. sed non materiam generabilium sed materiam eorum que mouentur de vbi ad vbi. et ex hoc videtur corpus celeste non habere potentiam diuisibilem secundum diuisionem corporis scilicet formam materialem. nam si ita esset: esset in eo materia que est in potentia. et iam declaratum est quod nullum eternum habet potentiam ut corrumpatur in 2. celi et mundi. Auicenna autem errauit in hoc quod dicit quod materia que est in potentia existit in omnibus corporibus. hec ille commentator in forma. Ex quo patet quod solum negat in celo materiam que sit in potentia ad formam quam non habet. sed solum ad vbi: licet forte alibi dicat oppositum. Cum autem arguens dicit quod mens phi ponentis illam propositionem scilicet: omnis forma abstracta a materia est implurificabilis secundum numerum: fuit loqui de abstractione a materia non prout materia est pars compositi. sed prout generaliter materia nominat omne additum nature specifice. Mirum est vnde venit ista mirabilis glosa textum destruens. quod apparet. nam commentator. 12. metaphisice. commento. 49. sic ait. Quod est vnum in specie et plura in numero habet materiam. sed declaratum est quod principium celi non habet materiam: hec sunt verba eius. Ex quo patet quod illa materia est causa plurificabilitatis indiuiduorum eiusdem speciei secundum mentem commentatoris et Ar. quam probauerunt nullo modo esse in primo motore uel in principio celi. In tota vero serie libri metaphisice nusquam reperitur quod phus aut commentator probent in primo principio non esse materiam nisi loquendo de materia per quam aliquid est in potentia ad esse uel non esse: aut ad vbi uel ad formam. et ideo si talis distinctio de materia sit de mente Ar. cum ipse nusquam probet materiam talibus modis acceptam non esse in primo principio. non sufficienter probat primum principium non plurificari secundum numerum. vnde particula [illegible] metaphisice vbi probat materiam non esse in primo principio loquitur in hec verba. Quoniam inquit quod est in potentia possibile est ut non sit ens necesse [illegible] est ut tale principium sit substantia que est actu. et eciam ut iste substantie sint entitates extra materiam cum necesse sit ut sint eterne hec Ar. vbi commentator recitat et approbat commentum Alexandri [illegible] eodem loco dicentis. Si primum principium [illegible] potentia substantia possibile est ut non sit [illegible] pliciter. id est quod corrumpatur i aliqua hora hoc [illegible] de determinatum est in naturalibus quod de [illegible] miscetur potentia est generabile et corruptibile. et si [illegible]

poteñia motor in loco. possibile ē ut nō moueat. Un/
de necesse est ut iste motor nō admisceatur potentia
in substantia neq3 in aliquo modo: & poten/
cio neq3 in substantia neq3 in aliquo modo: & poten
tie. & hoc intendebat Ar. cum dicit. Necesse est igit
ut talis substantia sit actio. quia causa potentie in re/
bus in quib⁹ est potētia ē materia: ut dictum ē in na/
turalibus. & quia iste substantie sunt mouentes sine
aliqua potentia. necesse est ut sint sine omni materia
cum necesse ē ut sint eterne. omne enim eternum est
actio pura: & omne quod est actio pura nō habet po/
tentiam. hec cōmentator. Ex quo patet quam mate/
riam negat in p̄mo motore & in substantijs separatis
non enim p materiam intelligit omnē rationem acci/
dentalem quidditati. quia cum mouere celū sit quid
accidentale rationi quidditatiue substantie separate
iam talis substantia nō careret materia. cuius oppo/
situm intendit probare. sed potius per materiā intel/
ligit illud de quo in naturalibus locutus est. ut patet
per expositionē cōmenti. tum quia licz Ar. in. 12° me/
taphisice distinguat de duplici materia scz de mate/
ria generabili: & de materia q̄ est potētia ad vbi. pre/
sertim p̄ticula decima ut s. extitit allegatū. verūtn̄
nunq̄ in toto illo libro fit mentio de tali acceptione
materie quā iste imponit Ar. Et ergo videtur q̄ sua
glosa potius dicenda est fictio q̄ expositio salua pa/
ce. Et ex abūdanti q̄ p̄hus loquitur de materia sub/
iecta quātitati. pz. nā 3° metaphisice. particula. xi. f̄m
signationem cōmentatoris Ar. dicit ita. Omne diuisi/
bile diuiditur aut f̄m quantitatem: aut f̄m formam.
Et qđ diuiditur f̄m quantitatem est ante illud quod
diuiditur f̄m formā. & genera diuidūtur f̄m formam
& forma diuiditur f̄m quantitatē. erit igit̄ vnum pre/
dicabile postremū magis vnū q̄ aliud. homo enī nō
est gen⁹ cuilibet hoi vnū. hec Ar. vbi Auerrois. com/
mento. xi° dicit in principio cōmenti q̄ Ar. ibi inqrit
an species specialissima magis sit dicenda esse prin/
cipium q̄ genus. Et arguit Ar. q̄ species magis de/
beat dici p̄ncipium. vnde verba cōmentatoris sunt
hec. Illud qđ diuidit̄ f̄m formā & ē primū genus: di/
uidit̄ in aliqd quod est vnum f̄m formā. & vnum f̄m
formam p̄uenit diuisio in eo ad vnum f̄m quātitatē
& ideo illud quod ē diuisibile f̄m quantitatē est magis
vnū q̄ illud quod est diuisibile f̄m formā. & cum ita
sit illud quod ē minoris diuersitatis est propinquius
nature vni⁹ quod est causa multitudinis. quod ē igit̄
minoris diuersitatis est prius illo quod est pluris di/
uersitatis species igit̄ vltima ē prior omnib⁹ supe/
rioribus. verbi gratia homo qui diuidit̄ in homines
indiuiduos nō in species. hec cōmentator. Item. 7°
metaphisice cōmento. 35. dicit sic. Omnia diuidunt̄
in suas partes f̄m quantitatem diuisione rerū per su/
as materias & diuisione speciei in indiuidua. hec ille.
Ex quo clare patet q̄ diuisio speciei in indiuidua est
per quantitatem & materiam f̄m cōmentatorem. Et
[illegible] p̄hū q̄ cōmentatoris patet mani/
feste q̄ omnis diuisio uel distinctio est aut per quan/
titatem aut per formam & q̄ distinctio per formā cō/
[illegible] genera & cōstituit diuersas species. diui/
sio per quātitatē conuenit speciei: & constituit multa
indiuidua. Ex quo vlterius apparet q̄ diuisio for/
me substantialis in multa indiuidua non sit nisi p ma/
teriam quātitati subiectā. quātitas enī non recipitur
in substantia q̄ caret materia. Preterea ꝯ glo. isti⁹ sic
dicentem de materia arguo presertim ꝯ 3ᵐ membrū
sue distinctiōis vbi ponit q̄ natura specifica sube se/
parate puta Gabrielis aut Michaelis indiuiduat̄ p
materiā quā dicit nō esse alterā partē cōpositi. sz po/
tius particularitatē certam & determinatā sine situ &
quantitate aut sigtione. Quero enim quid intelligit
arguens p talē particularitatem. Aut enim intelligit
quidditatē puram: aut aliquod accidens reale illius
quidditatis distinctum ab ea realiter. aut aliquid di/
stinctū a quidditate f̄m rationem: sed idem illi f̄m rē
aut aliquā negationē ꝯsequētē illā qdditatē. Nō po/
test dare p̄mā viā. q2 qdditas accidit sibiipsi. nec pōt
dici mā suiipsi⁹. & iterū si particularitas dicat qddita/
tem tn̄. quot erūt tales p̄ticularitates tot erūt qddi/
tates. & oīa que differūt tali p̄ticularitate differunt
quidditate specifica: & tūc habet̄ propositū q̄ nunq̄
sub eadem materia specifica erunt plura indiuidua
inseparata a materia. quia omnia talia differunt f̄m
suā quidditatem tāq̄ formali distinctiuo. Nec simi/
liter potest dare secūdam viā. quia omne accidens
preter quātitatem indiuiduatur per subiectum. imo
nunq̄ indiuiduat suum subiectum: sed prius natura
subiectum est indiuiduatum q̄ tale accidēs in eo re/
cipiatur. nec aliquod tale accidens habet plus rati/
onem idiuiduatiui q̄ natura specifica Gabrielis cū
nullam dicat maiorem incōmunicabilitatem aut in/
distinctionem q̄ forma Gabrielis. Nec potest da/
re tertiam viam. tum quia in primo principio per il/
lum modum erit materia. quia primum principium
habet in se multa que distinguuntur a sua quiddita/
te f̄m rationem licz sint eadem illi f̄m rem f̄m mentē
cōmētatoris. 12° metaphisice. cōmento. 39. tum quia
illud indiuiduatiuū quod taliter accidit quidditati ul'
est quid relatiuū siue relatio & tunc talis natura non
poterit indiuiduari nisi ponat̄ eius correlatiuum si/
cut est in diuinis personis. uel est quid absolutū & tūc
uel est eiusdem rationis cum alio absoluto quod est
indiuiduatiuū alteri⁹ angeli eiusdem speciei aut al/
terius. Si primo mō tunc illud nullo modo potest eē
ratio indiuiduandi naturam specificam plus q̄ ecō/
tra cum vtrunq3 sit pluribus coīcabile. Si 2° modo
tunc talis natura nō est specifica. imo potius genus
cum ipsa diuidatur essentialiter in plura diuersarū
rationum scilicz in diuersas formas absolutas alte/
rius rationis. Nec potest dare quartam viam. tum
quia in primo principio erit materia f̄m illum modū
nam diuinam quidditatem consequuntur multe ne/
gationes. utpote incorruptibilitas infinitas insupa/
bilitas. tum quia talis negatio si consequitur quiddi/
tatem erit vniformis in oibus indiuiduis & sic nō erit
ratio incoīcabilitatis cū ipsa cōmunicet̄. Si aūt cō/
seqt̄ aliqđ accidens qdditati non pōt indiuiduare qd/
ditatē q2 p̄us nā qdditas erit iduidua q̄ suū accn̄s.

et consequenter prius quam illa negatio. et sic patet quod non apparet modus intelligendi materiam que individuat substantias separatas. ¶ Ad argumenta 2° loco inducta dicitur. Ad primum quod consequentia ibidem facta nulla est. nam non solum assignat sanctus Tho. causam implurificabilitatis filiationis divine: carentiam materie que causa communis est etiam creatis. sed multas alias assignat: ut patet in probationibus. imo est fallacia consequentis. Arguit enim sic latenter. Quod est causa cur Michael est implurificabilis est causa cur filius dei est implurificabilis. ergo quod non est causa implurificabilitatis Michaelis non est causa implurificabilitatis filij dei. ergo enim assignat aliquam causam communem implurificabilitatis angeli et verbi: non ideo negat aliam esse causam implurificabilitatis verbi quam angeli. sic in proposito sanctus Tho. ex similitudine creaturarum ducit nos ad aliqualiter percipiendum cur filius dei sit implurificabilis: non tamen negat aliam causam illius implurificabilitatis esse quamvis eam non ponat. et ideo non illud sequitur quod arguens infert quod non plus repugnet filio dei plurificabilitas quam angelo licet vterque sit forma quedam abstracta. tamen maior abstractio in filio quam in Gabriele. vbi est quedam concretio esse cum essentia. esse enim Gabrielis non subsistit: et ideo quia in angelo differt quidditas et esse. potest ab ipso abstrahi conceptus vlis specificus uel genericus. quia vero in filio dei non differt esse et quod est. ideo in divinis non est vniversale vllo modo. verumtamen quia tam filiatio divina quam natura Gabrielis subsistunt: ideo nullum eorum potest solo numero plurificari. ¶ Ad 2m patet per idem Jam enim de facto sanctus Tho. assignat multas speciales rationes implurificabilitatis divine filiationis presertim illam. quia filiatio in divinis est proprietas personalis: et tenens locum principij individuationis quod tamen non invenitur in creatis scilicet quod relatio constituat personam et distinguat eam ab alijs personis eiusdem nature. Sciendum tamen quod licet filiatio teneat principij vicem individuantis. tamen secundum quod dicit sanctus Tho. primo sen. dis. 7. q. i. arti. 2° ad 3m. in hoc est differentia. quia in creaturis natura communis in vnoquoque determinatur et contrahitur secundum proprietates in illo inventas. divina autem natura non contrahitur neque determinatur per proprietates suppositorum: tamen natura divina in patre est proprietas patris. et in filio est proprietas filij. ideo autem non contrahitur. quia proprietas non est aliud a divina essentia ut adveniat sibi quasi dispositio contrahens. ideo etiam non determinatur nec distinguitur. quia relatio non distinguit secundum illud quod est. et secundum illud tamen comparatur ad essentiam que est idem rei: sed secundum quod ad alterum est et sic respicit personam et distinguit eam. hec ille. Aliam differentiam assignat de potentia dei. q. 9. arti. 5° ad. i3m. dicit enim quod in creaturis principia individuantia duo habent. Quorum vnum est quod sunt principium subsistendi. natura enim communis de se non subsistit nisi in singularibus Aliud est quod principia individuantia supposita nature communis ad invicem distinguuntur. In divinis autem proprietates personales hoc solum habent quod supposita divine nature ab invicem distinguunt. non autem sunt principia subsistendi divine essentie. ipsa enim divina essentia

est secundum se subsistens. hec ille. Ex quibus patet [illegible] ponit sanctus Tho. in divinis quam in creatis. si tamen [illegible] dicatur individuum in divinis. non enim [illegible] deo secundum quod principium eius est materia. sed [illegible] importat incommunicabilitatem. ut idem dicit prima parte q. 29. arti. 3° ad 3. ¶ Ad ea que 3° loco inducit arguens [illegible] non sufficeret ad causandum distinctionem [illegible] uel alterius forme nisi essent supposita materialia [illegible] distincta esse habentia. alias divina essentia [illegible] et filio numeraliter distinguerentur. et spiratio [illegible] et filio. oportet etiam quod ipsa supposita filiationis [illegible] prius distincta per aliquid absolutum: et sic quod non [illegible] divina simplicitas ut in 5a conclusione recitatum est. [illegible] consequentia est. quia si filiatio reciperetur in multis suppositis ipsa non posset esse ratio constitutiva. nec habere vicem differentie individualis. Huic solutioni conformiter loquitur Egidius 2° quolibet. q. 8a dicens quod non est [illegible] ut scilicet sicut in rebus materialibus plurificantur individua in eadem specie. quia recipitur eadem forma in diversis partibus materie: ita in immaterialibus sit multiplicatio. quia eadem forma recipitur in diversis suppositis. Non est inquit simile de supposito et materia nam materia restringit formam. si enim forma de se non multiplicatur nisi restricta per esse quia materia restringit eam poterit multiplicari per materiam. suppositum autem non restringit ipsam nisi quatenus habet materiam sui partem. sed si sit suppositum immateriale habebit perfectionem et totale esse secundum exigentiam sue forme. videtur enim implicare contradictionem quod forma specifica multiplicetur secundum se. hec ille in forma. Ad istam etiam solutionem instantiam Bernardus de ganaco in impugnationibus henrici quolibet 2° q. 8a. vbi dicit quod aliter se habet forma immaterialis ad suppositum. et aliter forma materialis ad materiam quia forma immaterialis sic est in suo supposito quod est tota essentia. sed forma materialis distinguitur realiter et essentialiter a materia. Si enim arguens solvendo ad argumentum sancti Tho. intendat quod adversarius diceret filiationem sic esse in multis suppositis. uel subiectis sicut accidens in subiecto. uel sic quod non sit illud in quo est. patet manifeste nullitas solutionis. quia illa poneret compositionem in divinis ponendo in eodem supposito [illegible] realiter distincta scilicet relationem [illegible] si autem ponat filiationem esse in multis. et tamen ipsam esse suppositum in quo est. [illegible] rationem distinctionis secundum numerum non valet. quia [illegible] nature specifica [illegible] distinguitur suis naturis specificis. non solum [illegible] realiter [illegible] distinguuntur sua essentia: distinguitur [illegible] non conceditur [illegible] essentia ita quod essentia sit quo distinguitur [illegible] formale distinctivum personarum. Contra etiam illam [illegible]

[illegible] que pertinendo diceret naturā specificā om
[illegible] materialem pluraficari sm indiuidua per sup
[illegible] materialem plurificari fm indiuidua per sup/
posita uel rationē suppositi cuī talis natura nō ha/
bet a se sed ab agēte. Arguit fm Bernardū de San/
[illegible] plura sup/
[illegible] vnū. tū quia illud in quo cōueniunt plura sup/
posita nō est ratio distinctionis eorū. quia illud quod
[illegible] vnū ab alio sic est in vno eorū qd nō est in
alio sicut partes in duobus quātis que distinguūtur a
[illegible] situ numeraliē. & p cōsequēs terminis suis distin/
cta. In duobus eni quātis sunt necessario duo situs
et duo termini distincti. puta in duobus corporibus
due superficies. sed ratio suppositi ita est i vno suppo/
sito sicut in alio. igitur nō est causa i diuinis supposito/
rum eadē specie. tum 2°. qz cōe non contrahitur nisi p
aliqd cōtrahens. sed rō suppositi est cois duob' sup/
positis. ergo non contrahitur ad aliqd eorū nisi p aliqd
cōtrahens. hoc autē oportet esse aliqd diuidens ra/
tionē suppositi uel speciei qd erit causa suppositorū
in eadē specie & nō ipsa rō suppositi. tū 3°. qz nihil ē ra/
tio distinctionis aliquorū nisi rōne alicui' oppositio/
nis. cū oppositio etiā supposita diuina distinguat ut
oppositio relatiua. & iō i rebus materialib' possūt es/
se plura indiuidua in vna specie rōne quātitatis di/
[illegible] materiā que semp est in oppositis finibus. ut
diuisa est. due eni quātitates per naturā nō possunt
esse in eodē situ. vn̄ hic & ibi sunt differētie situs. & si/
militer ante & retro. & sic de aliis. sed i oppositis īma/
terialibus si eēnt vnius speciei nō esset aliqua oppo/
sitio [illegible] cōtradictiōis. qz scilicet vnū nō est aliud
hoc autē nō potest esse pncipiū distinctiōis supposi/
torū. [illegible] supponit supposita esse quorū vnū nō est ali/
ud. ergo cū nulla alia oppositio sit inter illa. nec etiā
fm rōnē suppositi nisi ɔtradictiōis. qz vnū suppositū
nō est aliud. non pnt esse supposita plura sub tali spē.
nec possunt distingui p rationem suppositi. tum 4°.
quia dicere q̄ hoc suppositū est hoc & nō illud. nō est
pprie ɔtradictio. qz ɔtradictio est pprie respcū vni'
& eiusdē nō autē respectu diuersorū. vn̄ esse & nō eē
respectu vnius suppositi cōtradicūt. & nō esse hoc et
nō esse illud: sed solū disparant. vn̄ ista duo sunt simul:
hoc suppositū est hoc. & hoc suppositū nō est illud. cō/
tradictoria autem nunq̄ sunt simul. ergo inter duo
supposita vnius speciei non potest esse vera opposi/
tio cōtradictiōis. & p cōsequēs nihil est p qd supposi/
ta abstrahētia a positiōe & situ possint differre nisi po/
nant differre p relationes originis sicut in diuinis p/
sonis. ¶ Ad 2m dicitur q̄ assumit falsa multa scilicet q̄
idē homo habeat in se multas paternitates fm mul/
tos filios. uel idem albū habeat plures similitudines
ad alia coalba. vn̄ sanctus Tho. tertia pte. q. 39. arti.
5° sic ait. Unitas relationis uel eius pluralitas nō at/
tenditur fm terminos sed fm causā uel subiectū. si eni
fm terminos attēderetur oporteret q̄ quilibet homo
haberet in se duas filiationes. vnā scilicet qua refertur
ad patrē. & aliam qua refertur ad matrē. sed recte cō/
[illegible] eadem relatione vtrūque re/
[illegible] ad suā matrē pp̄ter vnitatem
[illegible] Eadē enim natiuitate homo nascitur de patre &
matre. vn̄ eadē relatione ad vtrūq̄ refertur. & eadem
rōne de magistro qui docet multos discipulos eadē
doctrina. & de dn̄o qui gubernat multos subiectos
eadē potestate. Si vo sint diuerse cāe specie diffe/
rentes: ex cōsequēti videntur relationes specie differ/
re. vnde nihil phibet plures tales relationes eidem
inesse. sicut si aliquis est aliquorū magister in grāma/
tica. & aliorum in logica. alia est ratio magisterij vtri/
usque. & ideo diuersis relatiōib' vnus & idē homo po/
test esse magister uel diuersorū uel eorundē fm do/
ctrinas diuersas. cōtingit autē quādoq̄ q̄ aliqs ha/
bet relationē ad plures fm diuersas causas eiusdem
speciei. sicut cū aliquis pōt esse pater diuersorū filio/
rum fm diuersos generatiōis actus. vn̄ paternitas
nō potest specie differre cū actus generationum sint
idē. & qz plures forme vnius speciei nō possunt simul
inesse eidē subiecto. nō ē possibile q̄ sint plures pa/
ternitates in eo qui est pater plurimorū filiorū genera/
tione naturali. secus de illo qui est pater vnius gña/
tione naturali & alterius p adoptionē. hec ille in for/
ma. Et statim i responsione ad 3m dicit. Sicut cōtin/
git q̄ in vno extremorū relatio sit quoddā ens. i alio
autē nō sit ens sed ratio tm̄. sicut dicit phs 5° meta/
phisice de sciētia & scibili. ita etiā cōtingit q̄ ex parte
vni' extremi est vna relatio. ex parte autem alteri/
us extremi sunt multe relationes. sicut in hominib'
ex parte parentū inuenitur duplex relatio. vna pater/
nitatis. alia maternitatis que sunt differētes pp̄ter
hoc q̄ alia ratione pater & alia ratione mater est pn/
cipium generationis. ex parte autē prolis est vna so/
lum filiatio fm rem sed duplex fm rationē inq̄tum
correspondet vtrique relationi parentū fm duos re/
spectus intellectos. hec ille. Idem dicit 3° sen. dist. 8.
q. 1. arti. 5°. Itē quolibet. 8. q. 1. arti. p̄. Ex quib' patet
falsitas eorū que arguēs assumit scilicet q̄ in eodem
patre sint multe paternitates. & q̄ in eodē albo sint
multe similitudines. ¶ Ad 3m dicitur q̄ illa fuga nō va/
let. nō enim possent in diuinis esse plures filiatiōes
inter diuersos terminos si quelibet filiatio subsiste/
ret & esset vera & naturalis filiatio. duas eni filiatio/
nes vnius rōnis subsistere implicat cōtradictionem
quia essent vnius rōnis & nō essent vnius rōnis. ut s̄
deductū fuit. si autē ille filiationes nō subsistant fa/
ciunt cōpositionē cum illo in quo sunt si sint reales.
qd diuine simplicitati derogat. & sic patet q̄ nec in/
ter eosdē nec inter diuersos terminos possunt esse in
diuinis multe filiationes nāles. ¶ Ad argumentum
Scoti negatur añs. dicitur eni q̄ i nulla parte medij co/
extenduntur plura lumina simul in eodē subiecto ade/
quato. Et ad pbationes dicitur q̄ licet ibi sint plura
agētia tamē concurrūt in vice vnius perfecti agen/
tis. sicut plures homines ad vnū tractū nauis. et iō
non est incōueniens si sit ibi vnica actio ex pte passi:
licet habeat habitudinē ad plura a quibus erit. ¶ Ad
2m dicitur eodē modo q̄ plures species eiusdē ratiōis
non coextenduntur in eadē adequata pte organi. Et
ad pbationē dico q̄ ille casus non est per naturam
possibilis. sed illo posito per miraculū scilicet q̄ duo

oua omnino similia poneret deus in eodem situ tūc alterum illorū moueret visum tm̄modo sicut deus vellet uel ambo crearēt vnicā speciem in oculo intē/siorem tamē q̄ si tm̄ ab altero crearet. Et similiter si vnū album prius creasset in oculo suā speciem ꝛ po/stea albū aliud omnino simile p̄mo poneret a deo in eodem situ cū primo tunc species a p̄mo creata intē/deret per secundū obiectū. Nec valet iprobatio. di/co enim ꝙ nō esset incōueniēs si albū intēsum simul cum remisso causant intēsiorē speciem q̄ album in/tensum se solo causasset. sicut esset in ꝓposito vbi p̄/mo per speciē remissam videret intense album ꝛ po/stea per speciem intensiorē videret non solū intense album imo remisse albū. credo tamē ꝙ si illa alba es/sent omnino similia in ceteris p̄ter intensionem ꝛ re/missionē. puta in situ in figura ꝛ h°. ꝙ per illā speciē non possent distinctiue cognosci illa duo alba ꝑ sen/sum. vnde extra illū casum nunq̄ duo iduidua vni/us speciei sensibilia habēt species vnius rōnis in eo/dē organo. qꝛ licꝫ duo oua q̄tūcunq̄ similia causēt species albedinis duas in oculo. tn̄ quia illa sunt ī di/uerso situ species illorū non solū rep̄sentāt illa inq̄/tum sunt alba. imo rep̄sentant figurā ꝛ sitū ꝛ h° mul/ta. nō enim imaginandū est ꝙ in oculo alia sit species coloris. ꝛ alia species quātitatis ꝛ h° sed eadē speci/es omnia talia rep̄sentat. ꝛ ideo nunq̄ duorū indiui/duorū vnius speciei species in organis sensuū sunt vnius rationis. Cum etiā addit arguens ꝙ h° acci/dentia abstrahunt ꝛ sic negat gnimo species in orga/nis sensuū sunt extēse per accidēs ꝛ situate ꝛ rep̄sē/tant situm ꝛ alia accidētia rei. Similiter dico ꝙ non omnis repugnātia duorum accidentiū in eodē sub/iecto venit ex actione contraria. aut propter situs ꝛ cōpo^rem^. Sꝫ sicut dicit sanctus Tho. de veritate. q. 8 arti. 14°. forme vnius generis respiciunt vnam po/tentiā ꝛ ideo nō possunt simul esse in eodem subiecto in actu ꝑfecto. oporteret eni eandem potentiā ad di/uersos act⁹ terminari. quod est īpossibile. sicut ꝛ vnā lineā ex vna parte terminari ad diuersa pūcta. ꝛ ra/tio concludit ꝙ plures species intelligibiles nō pos/sunt esse simul in eodē intellectu in actu perfecto sed bene in habitu. Et similiter quia forme vnius gene/ris simul esse possunt in actu medio inter potentiam ꝛ actum cōpletum. ideo cōcedit ibidē ad 8^m ꝙ speci/es albi ꝛ nigri possunt simul esse in medio. qꝛ nō sunt in eo nisi in fine ꝛ sicut in medio deferēte. ¶ Ad 3^m di/cit ꝙ idem pater non habet ad multos filios nisi vni/cam relationē realem. Nec valet p̄ma ꝓbatio. qꝛ re/latio realis nō numerat ad solā numerationē termi/ni. alias tot similitudines essent ī duo albo quot sunt coalba in mūdo. Et ad h⁹ improbationē dicit ꝙ de/structo termino de per se nō remanet eadem relatio in numero. sed nō destructo termino per accidēs. iō quia paternitatis p̄dicte terminus de per accidēs ē hic fili⁹. nō oportet paternitatē corrumpi uel cessa/re cessante illo filio. nā per se terminus illius relatio/nis paterne est filius ab eo genitus inq̄tū h°. nō au/tem inq̄tū hic ul' ille. ꝛ ideo remanēte aliquo filio ab eo genito semꝑ remanet eadē paternitas. dū tamen non fiat interpolatio temporis. qd̄ dico. quia si aliquis pa/ter habet hodie filium vnicū ꝛ ille moriat ꝛ anteq̄ ha/beat filium aliū intercidat tēpus cessauit p̄ma pater/nitas ꝛ cōsurgit alia paternitas adueniēte nouo filio. Nec itez valet alia improbatio. quia nō est simile de duabus paternitatib⁹ respectu vnius filij ꝛ duobus filijs respectu vnius paternitatis. quia vnus filius nō potest capere esse a duob⁹ patribus sicut duo fi/lij ab eodē patre. cōcedo tamē ꝙ duabus relatiōib⁹ existentibus in patre ꝛ matre correspōdet vnica filia/tio ī filio. ut s̄ dictū est. ¶ Ad 4^m dicit ꝙ potentia sub/iecti eadē est ad omnes formas non solū vnius spe: imo vnius generis. Et ad h° iprobationē dico ꝙ cor/rupta albedine non corrūpit potentia ad illā. vnde sanctus Tho p̄ma pte. q. 104. art. 4° ad 4^m dic sic. Forme ꝛ accidētia nō sunt entia cōpleta cū non sub/sistant. sed quodlibet eorū est aliquid entis. sic eni ac/cidens dicit ens quia eo aliqd est: ꝛ tamē eo mō quo accidentia sūt nō in nihilū redigunt. nō quia aliqua pars eorū remaneat sed quia remanēt in potētia ma/terie uel subiecti. hec ille. Ex quo patet ꝙ cū albedo semꝑ remaneat in potētia materie ul' subiecti ꝙ po/tentia ad eā non cessat esse. ¶ Ad p̄mū Ade negat aīs. Et ad ꝓbationem primā dico ꝙ ex pluralitate candelarū sequit lumen intensius in medio nō autē pluralitas luminū. quia intensio non fit ex additione luminis ad lumen sed ex eductione subiecti de potē/tia uel actu imꝑfecto ad actum perfectū. Secunda similiter ꝓbatio cōcludit ꝙ illa pars medij q̄ ab vno solo lucido illuminat ꝛ que est vmbrosa habet lumē remissius. ꝛ alie ptes habēt lumen intensius sed non ꝙ ibi sint pauciora lumina ꝛ ibi plura. Tertia similit ꝓbat ꝙ lucidū accedens ad illuminabile intendit lu/men nō tamē ꝙ causet ibi aliqd̄ aliud lumē cū p̄mo. ¶ Ad 2^m dico ꝙ supponit duo falsa. ꝓrimū est ꝙ in/tellectus possibilis intelligat directe singulare ut hoc uel illud. hoc eni conuenit virtuti cognitiue que [illegible] cit itellectus passiu⁹. Secūda est ꝙ dato illo suppo/sito credit arguēs ꝙ dum intelligit sortes distinctus a platone hoc fiat duobus actibus. Cuius falsitatem ostēdit sanctus Tho. p̄ma parte. q. 85. art. 4° ad 4^m Dicendū inquit ꝙ quādo intellectus intelligit diffe/rentiā uel cōparationē vnius ad alterum cognoscit vtrūq̄ differentiū uel cōparatorū sub ratiōe [illegible] cōparationis uel differētie. sicut cognoscit ptes sub ratiōe totius. hec ille. Ibidē etiā ponit ꝙ quādo in/tellectus pōt intelligere multa sub vna specie potest simul plura intelligere. quādo vo intellectus ꝑ di/uersas species itelligit nō simul multa intelligit. Ex quo patet ꝙ ille qui intelligit sortē ꝛ platonem ut di/stinctos nō intelligit eos ꝑ diuersas species intelligi/biles. nec ꝑ diuersas operationes sed per vnā cui [illegible] iectū principale est distinctio sortis a platone uel cō/paratio eorū ad inuicē. 2° deficit. quia dato ꝙ diuer/sis actibus intelligerent tamē illi actus nō essent vni/us rōnis. dico eni ꝙ licꝫ actus q̄ cognoscit sortes ut hō est ꝛ act⁹ q̄ cognoscit plato ut hō est sint vni [illegible]

titia. quia illorũ obiectũ est vnũ scilicet homo in cõtũ tiis. quia illorũ obiectũ est vnũ scilicet homo in cõtũ tamẽ actus quo cognoscit̃ sortes ut sortes. ⁊ plato ut plato est sunt diuersarũ rationũ. nam obiectum est alterius rationis. si eni sortes diffiniat̃ ut sortes ẽ alia ratio dabit̃ q̃ de platone ut plato est. obiectum autẽ formale diuersificatũ actũ diuersificat fm rationẽ. ¶ Ad 3ᵐ dico q̃ visus potest multa videre ut vnũ sunt in quodã toto integrali uel collectiuo ⁊ tunc informabit̃ vnica specie simplici uel forte composita ex multis vnius quoquo mõ. ⁊ non erit ibi nisi vnic⁹ actus. ⁊ idem dico de intellectu. vñ sanct⁹ Tho. prima parte. q. 85. ar. 4. ad 2ᵐ dicit. Partes possunt intelligi dupliciter. Uno modo sub quadã confusiõe prout sunt in toto que cognoscunt̃ per vnã formam totius corporis ⁊ sic simul cognoscunt̃. Alio mõ cognitione distincta q̃ quelibet cognoscat̃ per suã speciẽ. et sic non simul intelligunt̃. hec ille. Dico ergo q̃ quando videt̃ multitudo alborũ. illa visio ẽ vnica in vno oculo per vnã speciẽ totius multitudinis. ⁊ si ponat̃ obstaculũ in medio tunc pma species que totã multitudinẽ repñtabat deficit ⁊ causat̃ alia noua species que solum partẽ illius multitudinis representat. nec vnq̃ sunt ibi due visiones. Et cum dicit̃ q̃ illa visio nõ est vniuersalis. dico q̃ nõ oportet q̃ sit vniuersalis. quia non repñtat multa ut sunt vnũ fm rõnem sed ut sunt partes vnius totius integralis. ⁊ hoc non sufficit ad rationẽ vniuersalis. ¶ Ad 4ᵐ dico q̃ act⁹ uel habit⁹ quo diligit̃ sortes ut sortes ẽ: est alteri⁹ speciei ab actu uel habitu quo diligit̃ plato ut plato est. ¶ Ad 5ᵐ dicit̃ q̃ species huius oculi ut hic oculus ẽ: puta oculus talis filie coloris magnitudinis situs et h⁹ totus ⁊ tante distãs alterius rõnis est a specie uel similitudine alterius oculi ut ille oculus est. ⁊ ideo tales species nihil phibet esse in eodẽ subiecto in fieri ⁊ in actu incõpleto. Eodẽ modo dico de specieb⁹ parietũ domus alborum uel alterius vnici coloris. nam illa species nõ solum repñtat colorem parietis. qa si sic ille multe species essent vnius rõnis. ¶ Ad 6ᵐ patet per idem. ¶ Ad 7ᵐ dico q̃ species solis causata in oculo per speciem reflexam a speculo est multũ alterius speciei q̃ species solis creata in oculo per lineam incidentẽ. Cuius causa est. quia pma non solũ repñtat solem imo speculũ ⁊ multa alia. secũda vero nõ nisi solẽ ⁊ alia accidentia visu sensibilia in sole. Et per hoc patet ad pmã confirmationẽ. Ad secũdam vero dicit̃ q̃ lumẽ incidens ⁊ reflexum nõ sunt diuersa lumina. sicut species solis incidens in speculum et reflexa a speculo in oculũ sunt distincte sed idẽ radius habet rationẽ incidentis ⁊ reflexi per respectum ad diuersas causas ut enim causat̃ a sole directe dicitur incidens. ut autẽ intendit̃ ab obstaculo luminis quod dicit̃ lumen reflectere dicit̃ reflexus. Et consimiliter dico de calore incidente ⁊ reflexo a pariete versus manũ. vnde idẽ calor est in numero qui prime causabat̃ ab igne in aere ⁊ postea de lapide calefacto intendit̃. vnde ille calor ut causat̃ ab igne dicitur rectus. ut autẽ a lapide intendit̃ dicit̃ reflexus. Et cum dicit̃ q̃ lumen solis incidens est intolerabile. ⁊ reflexum est diu tolerabile. dicit̃ q̃ eque intolerabile est vnũ sicut aliud in illo puncto in quo incipit reflexio. q2 ibi est sũma intensio luminis. similit̃ eque tolerabile est vnũ sicut aliud in alijs punctis. vñ idẽ ẽ lumen: sed in vno pũcto est intolerabile. puta si lumen pcedens directe a sole ad oculum reflectat̃ ab oculo. Quod autẽ addit̃ de obstaculo. dico q̃ argumentũ probat q̃ aliquod lumen est reflexũ ad aliqd in quod nõ incidit scilicet in oculũ. sed cum hoc stat q̃ illud met lumen est incidẽs ⁊ reflexũ respectu alteri⁹ scilicet speculi. quia incidit in parietẽ ⁊ reflectit̃ a speculo. Reflectere enim non est aliud q̃ lumen ab alio causatũ itẽdere. vnde ex hoc q̃ sol illuminat speculum: speculũ intendit lumẽ a sole causatũ extra speculum. sicut lapis intendit calorẽ. vñ sanctus Tho. 2° sen. dis. 13. arti. 3° ad 5ᵐ. et prima parte. q. 67. arti. 2° ad 3ᵐ dicit q̃ reflexio reuerberatio secatio nõ attribuũt̃ lumini nisi metaphorice. ⁊ omnia possent attribui colori. ¶ Ad argumentũ aliorũ scilicet Hugonis de castro respõdetur negãdo quod assumit. ⁊ ad pbationẽ de intellectiõib⁹ angeli. ⁊c. dicit̃ q̃ supponit falsum scilicet q̃ forme quarũ vna non est sed fuit ⁊ alia est. habeãt realem distinctionẽ ad inuicẽ. entis eni ad non ens nulla est habitudo realis. ⁊ ideo cum potentia nostra intelligat q̃ nulle forme vni⁹ speciei sunt realiter differẽtes numero nisi per subiectũ ex quo uel in quo actu uel potentia. nõ arguit ɔtra nos. Et cũ tunc infert q̃ si ille due intellectiões vni⁹ speciei respicientes vnum subiectũ possunt esse successiue. ergo per potentiã dei possunt esse simul. negatur ɔña. quia implicat̃ cõtradictio in ɔñte. quia tales essent distincte sine distinctiuo ⁊ sic essẽt distincte ⁊ nõ essent distincte. non eni distinguerent̃ per suas eẽntias. nec per sua subiecta. nec per aliud scilicet per coexistentiã ad diuersas duratiões. ¶ Ad ea que quarto loco inducunt̃ respõdetur q̃ ista positio nõ est cõtra quẽcunq̃ articulũ uel potius nulli articulo cõdẽnato parisius cedit vllatenus in fauorẽ. nã pmus articulus qui allegat̃ debet sic intelligi q̃ error ẽ dicere q̃ quia intelligentie nõ habent materiã scilicet ex qua. ideo deus nõ potest facere plures intelligentias vnius speciei. non est autẽ error imo veritas dicere q̃ quia intelligẽtie non habent materiã in qua nec ex qua. nec aliquid loco materie scilicet subiectũ actu. nec potentia. ideo ĩpossibile est plures illarum esse vnius speciei. forme eni plures in actu que non habẽt materiã nullo mõ. s. i qua nec ex qua. nec actu nec potentia. sũt specie uel genere diuerse. Secũd⁹ articulus sic intelligit̃ q̃ scilicet error est dicere q̃ deus non possit multiplicare indiuidua sub vna specie sine materia ex qua. quia anime intellectiue sũt plures ⁊ tamẽ non habẽt materiã ex qua. Similit̃ est error q̃ deus non possit multiplicare id est facere esse multas formas vnius speciei sine materia in qua in actu. Item error est q̃ materia que est pars cõpositi requirat̃ ad hoc q̃ forme vnius speciei sint actu multe. ut patet de cogitatiõibus animarũ separatarũ. et de speciebus intelligibilibus in eis. sed non est error

imo veritas ꝙ impossibile est formas vnius spẽi esse plures in actu quin tales forme habeant materiam aut aliquid loco materie in qua uel in actu uel in potentia. Tertius deniq̃ articulus sic intelligẽdus est ꝙ erroneũ est dicere ꝙ forme nõ educte de potentia materie non recipiũt diuisionẽ nisi per materiã substantialẽ ex qua uel materiã in qua in actu habitam. sed veritas nullatenus errori obnoxia est: ꝙ forme vnius speciei nullatenus recipiũt distinctionẽ numeralem nisi per subiectũ aut materiã ex qua uel ĩ qua quã habent actu uel in potẽtia quasi scilicet tales forme cõmensurate sunt. ⁊ naturaliter coaptate diuersis materijs quas possunt informare licet actu nõ informent. vñ breuiter ut apparet illi articuli videtur positi contra auerroistas. ⁊ cõtra quandã opinionẽ ponentẽ ꝙ ad hoc ꝙ forme vni⁹ speciei sint actu plures ⁊ distincte numero requirit ꝙ habeãt actualiter materiã ex qua. sicut posuit opinio tenens animã intellectiuã cõponi ex materia ⁊ forma. ut recitat sanctus Tho. sepe. quia aliter nõ posset indiuiduari. ut dicebat. uel requirit ſm auerroistas ꝙ actu habeãt materiã in qua scilicet quã informent. ⁊ vtrũq̃ istorũ falsum est. ⁊ in articulis illis cõdemnatũ. nam forme nõ educte de potentia materie uel subiecti possũt esse actu plures ⁊ tamẽ non habẽt actu vllã materiã nec in qua nec ex qua scilicet dũ sunt a corporib⁹ exute. sed quia forme educte de potentia materie nõ sunt separabiles ab omni subiecto remanẽte illarũ indiuiduatione p̃ter quantitatẽ. ideo dicit articulus ꝙ forme tales si sint vnius speciei nõ recipiũt diuisionem: nisi per materiã scilicet in qua sunt actu accipiẽdo materiã pro omni subiecto. Et sic patet quid sit dicẽdum ad articulos. Hec tamẽ sine assertiõe temeraria sint dicta. ¶ Ad primũ contra sequẽtes õnes dicit ꝙ potentia generãdi potest sumi tripliciter. ſm ꝙ ponit sanctus Tho. de potentia dei. q. 2. arti. 4°. ad 15m. Uno modo put est gerundiuũ verbi actiui. ⁊ sic ille habet potentiã generãdi qui habet potentiã ad hoc ut generet. Alio modo put est gerundiuũ verbi passiui. ⁊ sic ille habet potentiã generãdi qui habet potentiam ad hoc ut generet. Tertio modo put est gerundiuũ verbi impsonalis. ⁊ sic ille dicit habere potentiã generandi qui habet illam potentiã qua ab aliquo generat. potentia generãdi p̃mo modo non cõuenit filio sed bene sumpta secũdo ⁊ tertio modis. Eandem ponit distinctionẽ p°. sen. dis. 7. q. 2. arti. p°. Et addit ibi ad 2m respõdendo ꝙ potẽtia gñandi p̃mo mõ exponendo dicit essentiã cũ paternitate. sed alijs modis dicit essentiã ⁊ non paternitatẽ. Patet igitur ꝙ h⁹ argumẽti est falsa que ponit ꝙ in filio est potẽtia generandi pductiua. tũc eni esset in eo potẽtia generãdi p̃mo mõ dicta scilicet eẽntia cũ paternitate. Et ad pbationẽ ex dicto Aug°. dico ꝙ cõcesso ꝙ filius habeat omnẽ potentiã quã pater habet. nõ tamẽ sequitur ꝙ habeat potentiã generãdi. sed ẽ fallacia figure dictionis. Et similiter ad dictũ Henrici uel eius argumẽtum dicit ꝙ ista õña nõ valet: pater põt gñare ⁊ filius non põt generare. igitur pater est potẽtior filio. uel igitur habet aliquã potentiam quã non habet filius [illegible] causa est quia arguit de ad aliquid ad [illegible] ⁊ a negatione potentie sub tali modo ad negationem [illegible] simpliciter. cum eni dicit potentia generãdi uel posse generare. nõ importat absolute potentia [illegible] respectu ut alias dictũ fuit. ¶ [illegible] argumentũ supponit falsum uel modus arguendi non valet. si eni intelligat ꝙ filius habeat aliquã intellectionẽ qua intelligit ab illa qua pater intelligit [illegible] supponit. si aute hoc nõ supponit sed potius cõcesso ꝙ in diuinis nõ sit nisi vnica intellectio. ⁊ tunc arguitur sic. In omni intellectiõe pfecta pcedit aliqd verbum. sed filius habet intellectionẽ pfectã [illegible] sicut pater. ergo sicut pater ex hoc qd intelligit pducit verbũ. ita filius ex hoc qd intelligit [illegible] verbum. ⁊ tunc dico ꝙ modus arguendi non valet. dato eni ꝙ in omni pfecta intellectione emanet verbũ non tamẽ a quocunq̃ intelligẽte p illã intellectionẽ pfecte sed solũ ab illo qui per illã intelligit ⁊ habet relationẽ dicentis. hoc autẽ soli patri cõuenit in diuinis. Et si queratur cur nõ conuenit talis relatio filio dico ꝙ illa relatio dicẽtis quã pater habet nõ põt filio cõuenire eadẽ numero. quia opposita relatio sibi cõuenit scilicet relatio dicti ⁊ verbi. nec alia ſm numerum quia non põt ibidem talis relatio plurificari. Similiter nec spũi sancto potest conuenire relatio dicẽtis alia ĩ numero ab illa quã pater habet. eadẽ rõne. nec eadem relatio in numero. quia spũs sanctus pcedit a verbo. non autẽ põt habere relationẽ dicẽtis eandẽ quã habet pater nisi pduceret verbũ patris ⁊ sic pductorẽ suũ pduceret. De hac solutiõe loquitur sanct⁹ Tho. 4°. cõtra gentiles. ca°. 13°. verbũ inquit dei est deus. sed non est alius deus a deo cuius est verbum sed vnus omnino hoc solo ab eo distinctũ ꝙ ab eo est ut verbũ pcedens. sicut autẽ verbũ nõ est ali⁹ deus ita nec est alius intellectus nec aliud intelligere. vñ nec ad vbũ patris ⁊ filij necessario sequitur ꝙ sit verbum sui ipsius sed ꝙ verbũ seipsũ intelligit [illegible] in hoc solo verbũ a dicente distinguitur ꝙ est ab ipso. omnia ergo alia cõiter attribuẽda sunt deo dicenti qui est pater. ⁊ verbo qd est filius pter hoc ꝙ verbũ est de⁹. sed hoc solũ ut ab eo sit verbũ attribuendũ est pprie patri. ⁊ hoc quod est esse a deo dicente attribuendũ est pprie filio. Ex quo etiã patet ꝙ filius non est [illegible] tens ⁊ si generare nõ possit filiũ. nam eadẽ potentia patris ⁊ filij sicut ⁊ eadẽ diuinitas. [illegible] generatio [illegible] uinis sit intelligibilis verbi cõceptio [illegible] us intelligit seipsum oportet ꝙ potentia ad [illegible] in deo sit sicut potentia ad intelligendũ seipsum [illegible] telligere seipsũ in deo sit vnũ [illegible] intelligendi [illegible] que nõ est aliud [illegible] vni [illegible] eadẽ ergo potentia est ꝙ pater generet ꝙ filius generet. nullã ergo potentiã habet pater qui nõ habeat filius. sed pater h3 ad generare [illegible] ratiuã potentiã filius autẽ ad [illegible] differt hec [illegible] Eodẽ modo sed breuius [illegible] ma scilicet p̃ma parte. q. 34. arti. 2. ad 4m. [illegible] uit ad istud argumentũ dicẽs. Eo mõ inquit conue-

[illegible] filio quo sit intelligēs quo cōuenit ei esse deū. est
[illegible] filius deus genitus non aūt deus generans. vñ
est quidē itelligēs nō ut ꝓducēs verbū sed ut verbū
ꝓcedens. ꝑut in deo ſm rem nō differt verbū ab in/
tellectu diuino sed relatiōe distinguit̄ a pncipio ver/
bi[illegible]. Ex quibus oībus habet̄ snīa solutionis su/
perius posite. ¶ Ad 3ᵐ respōdet sanctus Tho. prima
pte. q. 30. arti. 2ᵒ ad 4ᵐ. vbi facta dicta rōne sic respō
det. Illa inquit ratio ꝓcederet si spūs sanctus aliam
numero bonitatē haberet a bonitate patris. oporte/
ret eni ꝙ sicut pater ꝑ suā bonitatē ꝓducit personā
diuinā ꝙ ita ⁊ spūs sanctus. sed vna ⁊ eadē bonitas
est patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti. nec est distinctio nisi per
relationes ꝑsonarū. vñ bonitas cōuenit spūi sancto
quasi habita ab alio. patri autē sicut a quo coīcat̄ al/
teri. oppositio autē relationis nō ꝑmittit ut cum rela
tione spūs sancti sit relatio principij respectu diuine
ꝑsone. q2 ipse ꝓcedit ab alijs ꝑsonis que in deo esse
possunt. hec ille. Et intendit ꝙ spūs sanctus non pōt
esse principiū sui. nec patris aut filij. q2 habet relatio/
nem oppositā relationi spirantis ⁊ que cōuenit patri
⁊ filio ⁊ relationem ꝓducti ab eis. ⁊ ita non pōt habe/
re relationē ꝓducentis respectu eorū. similit̄ nec re/
spectu sui. cōstat. nec respectu alterius ꝑsone que sit
quarta in diuinis. quia nō habet aliā bonitatē uł di/
lectionē in numero a dilectione uł bonitate patris et
filij. vnica autē dilectiōe ꝓcedit vnicus amor spira/
tus. patet ergo ꝙ quia pater habet infinitā bonitatē
tali modo scilicz ut a quo cōmunicat̄ alijs ꝑ actionē
intellectus ⁊ voluntatis. ideo intelligēdo gignit ver/
bum ⁊ diligēdo spirat amorē. quia vo filius habet in/
finitā bonitatē ut a quo cōicat̄ alteri per actionē vo/
luntatis non per actionē intellectus. ideo non gignit
verbū sed tm̄ spirat amorē. quia vo spiritus sanctus
habet eandē bonitatē non ut a quo cōmunicat̄ alte/
ri sed sicut habita ab alijs. ideo licz intelligat ⁊ diligat
nullā personā ꝓducit. ¶ Ad 4ᵐ dicit̄ ꝙ hᵒʳ est falsa.
si enim essent in diuinis plures filij oporteret ibi eē plu
res filiationes ⁊ cōsequenter ille nō essent subsisten/
tes ac ꝑ hoc in deo esset cōpositio. ¶ Ad 5ᵐ dicitur ꝙ
argumentū peccat ſm fallaciā figure dictiōis. ut se/
pe dictū est. cum eni sic argu[illegible]: Omnis dignitas di/
uina est in qualibet ꝑsona. sed generare est aliqua di/
gnitas diuina. ergo generare est in qualibet ꝑsona.
q2 ibi mutat̄ quid in ad aliquid. q2 gn̄are dicit actio/
ne diuinā cum relatione paternitatis. Similr̄ habet̄
pma pte. q. 42. arti. 4. ad 2ᵐ. ¶ Ad 6ᵐ dico ꝙ posse
gn̄are sibi simile est ꝑfectio quedā [illegible] ad potenti
am quā importat. non aūt [illegible] ad relationem quam
includit ⁊ quo ad pmū cōuenit filio non autem quo ad
2ᵐ. ¶ Ad 7ᵐ dicit̄ ꝙ infinitas numeralis nullam di/
cit perfectionē cū [illegible] ex parte materie ⁊ dicat
quid potentiale. ideo non est attribuēda deo nume
ralis [illegible] sicut ꝑfectionalis. ¶ Ad argumētum
factū in pede q̄onis rñdet̄ ꝙ nō ē simile de pr̄e nali ⁊
de patre deo. [illegible] opposita paternitati alteri
[illegible] nō āt filiatio diuina cū nō possit hr̄e aliqd di/
stinctiuū aliud [illegible]. Et hec de q̄[illegible]

Circa octauā distin/
ctionē pmo querit̄. Utrum aliqua
creatura subsistēs sit suū esse ex n̄re
Et arguit̄ ꝙ nō. nā doctores antiq
negāt illud cōcorditer. igit̄ illud est
simpliciter negandū. tenet ꝯña per locū ab auctori/
tate. assumptū ꝓbat̄. nā phs 2ᵒ posteriorꝝ dicit ꝙ eē
non est suba rei. Et Auicēna 5ᵒ sue metaphisice. caᵒ
pᵒ. et pᵒ. physicorū. c. vltimo. ⁊ vbiqz est istius snīe ꝙ
esse accidit enti in oī alio pterqz in necesse esse. Huic
ꝯcordat Algaçel in sua logica vbi multiplicit̄ probat
ꝙ esse nostrū sit accidēs. Huic ꝯsonat Hilariᵒ 6ᵒ de
trinitate. dicēs ꝙ esse in deo nō est accidēs sicut in oī
creato. Huic ꝯsentit Boetiᵒ de ebdo. dicēs: Diuer/
sum est esse ⁊ quod est. ipsum vo esse nondū est. at vo
qd̄ est accepta forma essendi est atqz subsistit. ⁊ sic pa
tet ꝙ oēs antiqui sūt huiᵒ snīe. In oppositū arguit q2
qñcunqz aliqua sunt realit̄ distincta vnū pōt ꝑ diuā
potentiā ab alio separi. sz esse nō pōt separi ab essen/
tia. alias si separet̄ esse esset sine essentia ⁊ eēntia eēt
sine esse. g̊ non distinguūtur realiter. In hac q̄stione
erūt duo articuli. In pmo quorū ponent̄ ꝯnes. in 2ᵒ
vo aduersariorꝝ obiectiones. ¶ Quātū ad pmū ponit̄
talis ꝯ. Nulla creatura subsistens est suū esse q actu
existit in rerū nā. Istā ꝯnem ꝓbat scūs Tho. 2ᵒ ꝯtra
gentiles. caᵒ 51. multis medijs: quorū vnum est tale.
Suba vniuscuiᵒqz ē ei ꝑ se ⁊ nō ꝑ aliud. vñ eē lucidū
actu nō est de suba aeris q2 est ei ꝑ aliud. sz cuiuslibz
rei create esse est ei ꝑ aliud. nā alias non esset creatū
nullius igit̄ sube create suū esse est sua essentia. hec
ille. Consimilit̄ arguit Albertus pᵒ. de causis. cōmen/
to uel caᵒ. 8. Omne qd̄ ex alio est aliud hz esse ⁊ hᵒ qd̄
est. ꝙ eni aīal sit aīal uel hō sit hō. qd̄ est ꝑ certo non
hz ex alio. hinc enim equalit̄ est hoīe existente ⁊ hoīe
nō existēte ſm actū. Qd̄ aūt eē habeat in effectu. ex
se nō est sibi sz potiᵒ ex pmo esse ex q̊ fluit esse i omne
qd̄ est in effectu. Hᵒ igit̄ qd̄ est ab alio hz esse ⁊ illud qd̄
est. ⁊ sic esse hᵒ mō accidit ei qd̄ ab alio sibi est. ⁊ ideo in
ipso q̄ri pōt an est an nō est. ⁊ est qd̄ determinabilis ꝑ
cām eius qd̄ est esse. In pmo aūt pncipio ꝓpter hoc
qd̄ esse nō hz ab alio esse ꝑ se est ⁊ qd̄ an est nullā locū
hz. Et si querat̄ hᵒ erit ſm solā distinctionē ⁊ determi
nari nō pōt. hoc eni qd̄ ipsum est ⁊ esse suū vnum est.
Hoc āt alio mō ꝓbat̄. Oīs eni negatiua ante se ha/
bet affirmatiuā q̄ est cā negatiōis. ut cū dico hō non
est asinᵒ. cā huius est. q2 homo est hō. hō aūt ⁊ asinus
oppositis differētijs statuūt̄. opposita aūt mutuo se
expellūt ab eodē subiecto. cū g̊ dico homo est homo
ꝓpter hoc verū est. q2 ibi dicit̄ illud qd̄ est de eo qd̄ ē
⁊ sic est id qd̄ est nō ꝑ aliqd aliud qd̄ influat sup ipsū.
patz g̊ qd̄ omne qd̄ ē id qd̄ est hz a seipso. esse aūt suū
in effectu si ex nihilo ē a seipso habere non pōt. si eni
a seipso haberet cū sit ex nihilo in nihilo nō eēt in po/
tentia ad esse. hō eni nō est in potētia illud qd̄ est. et si
esse a se haberet oporteret ꝙ hō existens in potentia
haberet esse in effectu. sequit̄ g̊ ꝙ homo existens in
potentia hr̄et esse in effectu. ⁊ sic idem esset i effectu

⁊ non esset in effectu. ab alio ergo habet esse. a seipso aũt ꝙ sit hoc qđ est. ⁊ ꝑ ꝯsequēs esse nō est hoc quod est. Et hoc est qđ dicit Boeti⁹ i lib° de ebdo. Qđ est habere aliqđ pōt p̃ter illud qđ ipsum est. esse ṽo nihil habet admixtũ. in p̃mo aũt p̃ncipio sic esse nō pōt eo ꝙ nihil ante ipsũ est negatiue uel p̃uatiue uel potentialiter. ꝓpter qđ oꝫ ꝙ esse suũ radicatũ sit in seipso ⁊ sit sibi idē esse ⁊ quod ē. Et iterũ dicit Boeti⁹ ⁊ multi dicũt q̃uis non intelligãt ꝙ in oī eo qđ est citra p̃mũ aliud est eē ⁊ quod ē. siue aliud ē quod ē ⁊ quo ē. in p̃mo aũt penitus idē esse hoc habet qđ est fons ois eē ⁊ ꝙ omne eē sit ab illo. esse eni qđ ē actus ⁊ quod est in aliud reducit̃ q̃ illud qđ est a quo fluit. nec aliud ē in quod reduci possit nisi in id cui idē ē esse ⁊ quod ē. Et ꝑ hoc patet ꝙ habet verã rationē p̃ncipij qm̃ ipsũ nō reducit̃ in aliũ ⁊ oia ƀm eē reducũt̃ in ipsũ. hec ille. Dicet̃ forte ꝙ ista rō nō ꝯcludit. q̃ supponit falsum in maiori. s. ꝙ eēntia rei insit ei ꝑ se hoc ē sine alia causa efficiēte. hoc eni negat̃. q̃ sicut hō habet a cã efficiente ꝙ existat uel ꝙ sit in actu. ita a cã habet ꝙ sit homo ⁊ nō ꝑ se. hoc ē sine alia cã. vñ sicut ante mundi creationē homo nō existebat. ita nec erat homo. ⁊ ista erat falsa. homo ē homo. sꝫ qui sic dicit non aduertit quod dicit Ar. p̃. posterioꝝ. ca° 6° ƀm signationem Linconiēsis. Sciētia inquit demōstratiua est ex necessarijs p̃ncipijs. quod eni scit̃ non pōt se aliter habere. que aũt ꝑ se sunt necessario insunt rebus. hec eni in eo qđ quid est. qbusdã autē alia insunt in eo qđ qd est p̃dicantibus de ipsis. Et ca° 7°. Manifestũ ē autē ⁊ si sint ꝓpositiones vniuersales ex qbus syllogism⁹ ꝙ necesse esse ꝑpetuã h⁹ demōstrationis ⁊ simplicit̃ ut est dicere demōstrationem. non g̃ est demōstratio corruptibiliũ nec sciētia simplicit̃. hec ille. vbi Linconiensis 6° cōmento. Demonstrauit nobis inquit Ar. in h̃ ca° 6° ꝯnem huius scie scilicꝫ hanc. Demonstratio est syllogismus ex ꝑ se inherētibus. ⁊ hec ꝯ sequit̃ ex hac ꝯne huius scie ostensa supius in 4° ca° hac. s. Demōstratio ē syllogism⁹ ex necessarijs. ⁊ ostendit̃ h̃ 6ª ꝯ h̃ mō. Ois demōstratio ē syllogism⁹ ex necessarijs oia ⁊ sola ꝑ se inherētia sunt necessaria. g̃ ois demonstratio est syllogismus ex ꝑ se inherētibus. ⁊ cōmento 7° sic ait. Nona ꝯ est ista. Necesse ē ꝯnem demōstrationis simpliciter eē ꝑpetuã. hec aũt sequit̃ ex 7ª huius libri. Explanatũ est eni supius ꝙ demōstratio est syllogismus ex vniuersalibus. sꝫ omne vniuersale ē ꝑpetuũ. necesse est igit̃ demonstrationē esse syllogismũ ex ꝑpetuis. hec ille. Ex qbus patet ꝙ ois ꝓpositio de p̃mo mō dicēdi ꝑ se ⁊ de 2° ē necessaria ⁊ ꝑpetue veritatis. cũ g̃ qdditas rose ꝯueniat rose in p̃mo mō dicēdi ꝑ se. seqt̃ ꝙ necessario ꝯuenit ei. Qꝫ etiam qdditas rose nō ꝯueniat ipsi rose ꝑ aliquã cãm agētē extrinsecã ita ꝙ aliq̃ cã efficiēs sit cã ꝙ rosa sit rosa: ostendit Linconiēsis. vñ p̃. poꝝ. cōmento 4° vbi distinguit modos ꝑseitatis. dicit. Hoc ipsũ qđ dico ꝑ se. cãm cōparticipem excludit. ⁊ aliqbus interpositis subdit. Est aũt ꝑ se alterũ de altero. ⁊ dr̃ per se alterũ de altero cũ qdditas vnius essentialit̃ ⁊ nō per accidens a qdditate alteri⁹ egredit̃. illud aũt cuius qdditas eēntialit̃ ⁊ nō per accidēs a qdditate alterius egredit̃ ecā sua habet ab eo a q̃ egredit̃. sicut a sua cã efficiente uel materiali uel formali uel [illegible] illud aũt a que habetur eē necesse ē ut recipiat̃ in diffinitiōe q̃ dicit quid est illud qđ est esse. Per sequẽs dr̃ ⁊ ē alterũ de altero cũ vnũ recipit reliquũ in sua diffinitiōe. Et cōmento [illegible] dicit Septima h⁹ libri ꝯ ē ista. Primũ inest medio. et mediũ inest tertio ꝓpter ipsũ. ⁊ seqt̃ imediate ex ista. Demōstratio ē syllogismus ex ꝑ se inherētibus. Intelligit̃ aũt h⁹ 7ª ꝯnis est sic. Maior extremitas syllogismi demōstratiui inest medio et medi⁹ minori extremitati. ita ꝙ in vtraq̃ ꝓpositiōe subiectũ est p̃cisa cã p̃dicati uel ecōuerso. ⁊ intelligo per cãm p̃cisam q̃ nō est diminuta. sic figura est cã diminuta habētis angulos equales duobus rectis. nec ē habens in se cōditionē que nō sit cã. sicut ysosceles habet in se conditionē que nō est cã respectu habētis tria ãgulos [illegible]. ⁊ hanc p̃cisionē cause notat h̃ ꝓnomen ipsũ. cum dicit̃. Primũ inest medio ꝓpter ipsũ. et h̃ ꝓnomē ipsũ refert̃ ad hanc dictionē p̃mũ. cũ dicit̃. p̃mũ est causa medij. ⁊ ad hanc dictionē mediũ. cũ dicit̃. Medium est cã p̃mi. ⁊ similit̃ cũ dicit̃. mediũ est in tertio ꝓpter ipsũ. hec ille. Sꝫ ad ista dicet̃ dupliciter. Primo ꝙ tales ꝓpositiones de p̃mo uel 2° mō dicendi per se nō sunt necessarie nisi sub [illegible] utpote ista ē necessaria: hō est aial. ad hũc sensum ꝙ si hō est hō est aial nō aũt absolute. 2° dicet̃ ꝙ cũ dicit Linconiensis ꝙ in ꝓpositiōibus de ꝑ se p̃dicatum est p̃cisa cã subiecti uel ecōtra ipse loqt̃ de cã formali non aũt de cã efficiēte licꝫ eni hō seipso formalit̃ sit aial. nō tñ seipso efficient̃ imo ad hoc ꝙ hō sit aial requirit̃ cã efficiens. sicut ad h̃ ꝙ hō existat reqrit̃ ꝓducens. Sed ꝯ p̃mã solutionē sic. Nã si sic nō plus eēt necessaria hec: duo ⁊ tria sunt qnq̃. uel ista: septē ⁊ tria sunt decē. q̃ ista: terra est. uel ista: celũ est. nec vna earũ plus incōmutabilit̃ vera q̃ alia. ⁊ sic de alijs ꝓpositiōibus q̃ sunt principia scientiarũ. ⁊ q̃ sunt ꝑ se p̃mo mō. sꝫ ꝯñs est ꝯ mentē Aug. 2° de libero arbitrio. vbi sic dicit. Quicquid corporis sensu [illegible] est h̃ celũ ⁊ terra hec [illegible] eis alia corpora sentio q̃diu futura sunt nescio. [illegible] aũt ⁊ tria decē sunt. ⁊ nō solum nunc sꝫ etiã [illegible] neq̃ vllo mō aliqñ septem ⁊ tria nō fuerũt decē. aut aliqñ septē ⁊ tria nō erũt decē. hanc g̃ [illegible] nãm dixi mihi ⁊ cuilibet rōcinanti esse cōem. Et post positis multis veritatib⁹ circa numeros subdit. Hoc g̃ qđ ꝑ oēs numeros esse imobile firmũ incorruptũ [illegible] ꝯspicimus. nō eni vllo sensu corporis oēs numeros attingit innumerabiles eni sunt. vñ g̃ nouimus ꝑ oēs hoc esse aut cōtra fantasiã uel fantasmate tam certa veritas numeri ꝑ [illegible] tam fideliter [illegible] interiori luce ꝯspicit̃. Et post enumerat multas alias ꝓpositiōes quas dicit incōmutabiliter esse veras [illegible] puta. Studendũ est [illegible] iuste viuendũ est. [illegible] [illegible] melioribus esse subdenda. [illegible] [illegible] ꝓpria quibusq̃ partibus tribuenda [illegible] meli⁹ corruptibili eternũ tēporali imobile [illegible] incorruptio ē diligenda corruptio fugienda [illegible] dit. Jã h⁹ plura nō querã: satis eni e [illegible]

gulas. ꝛ quedã lumina virtutum ꝛ vera ꝛ incõmu
tabilia siue singula siue oĩa ↄueniũt ad ↄtemplandũ
cũ qui hoc valent sua q̃sq; rõne ac mente ↄ̃spicere pa
ter meũ vides certissimũq; esse concedis. Et post.
Q̃ ĝ vere atq; incõmutabiles sunt regule numero
rũ quorũ rõnẽ atq; veritatẽ incõmutabiliter atq; cõ
muniter oĩbus eã cernẽtibꝰ p̃sto esse dixisti tam sunt
vere atq; incõmutabiles regule sapiẽtie de quibus
paucas nũc sigillati interrogatus respõdisti eẽ veras
atq; manifestissimas. hec Augꝰ. Ex q̃bus patet q̃ ta
les ꝓpositiones formate de numeris incõmutabili
ac eternaliter sunt vere. dicit enĩ Augꝰ in eodẽ libro
Nihil magis eternũ q̃ ratio circuli: ꝛ duo ꝛ tria esse
quinq;. Nec põt dici q̃ intẽdat talia esse necessario
ex suppositiõe uel cõditionaliter. puta posita cõstan
tia subiecti taliũ ꝓpositionũ. nam tũc eque esset ne
cessaria ista: sortes existit. dicã enim q̃ est necessaria
sub ↄditiõe. s. q2 si sortes ẽ: sortes existit. uel hꝫ: qđ ri
diculũ est. similit̃ sequit̃ q̃ verba Augi. sũt plus fal
sitatis q̃ veritatis. q̃libet enĩ harũ quãq; fuisset falsa
simpliciter: septẽ ꝛ tria sunt decẽ. licz ista conditionalis
semp fuerit vera. si septẽ ꝛ tria sunt: septẽ ꝛ tria sunt
decẽ. similit̃ cõstat q̃ non oĩs specifica rõ numeri est
posita in actuali existẽtia. sit ĝ illa rõ centenarij. Tũc
arguo. ista ꝓpositio: centũ sũt decẽ denarij nõ est ꝓ
prie vera nisi cẽtenarius actu existat ƀm rñsionẽ istã.
ſ3 centenarius ex supposito nõ existit. ĝ illa nõ est ve
ra. quod est ↄ̃ illud qđ dicit Augꝰ. scilicz q̃ non aliqñ
sit ꝛ aliqñ non: sed semp centũ sunt decẽ decies. patz
igit̃ q̃ illa rñsio non est nisi fuga. ꝛ iõ dico q̃ hõ semp
est homo. ꝛ ista est imutabiliter vera. homo est aĩal ra
tionale. ꝛ eius veritas eternalit̃ est in diuino intellectu
ƀm q̃ ponit sanctus Tho. p̃ma parte. q. 10. arti. 3º. ad
3m. Et de veritate. q. 1. arti. 5º ad 7m. Cui ↄcordat Al
bertus in postp̃dicamentis. 9. caº. sic di. Scđm inquit
Auicennã ꝛ Algaçelẽ ꝛ Alfam ꝛ veritatẽ qñ predi
catũ concipit̃ in rõne subiecti talis ꝓpositio vera est
siue re existente siue re non existente. siue enĩ hõ sit ꝛ
aĩal: siue hõ nõ sit nec aĩal. semp ista est vera: homo ẽ
aĩal. ꝛ aĩal est viuũ. ꝛ viuũ est sub̃a ĝ homo est substã
tia. Sed si vlterius inferat̃ sub̃a est ens. ĝ homo est
ens. dicũt q̃ non sequit̃. q2 ens uel enunciatum esse
accidit hoĩ ꝛ aĩali ꝛ non p se clauditur in intellectu eoꝝ
Cum enĩ dicit̃ hõ est aĩal sufficit ad veritatem ꝓposi
tionis sub̃alis ordinatio p̃dicati ad subiectũ. cum at
addit̃ aĩal est ens. q2 ens non est de rõne aĩalis uel ho
minis non est ibi ordo sub̃alis vnius ad alterũ. ꝛ iõ si
homo est ens uel aĩal est ens oꝫ q̃ sint ens actu. ꝛ hec
est cõtra ypothesim possumus enĩ q̃ non sit hõ. ordi
nabilitas aũt rerũ in p̃dicatũ ꝛ subiectũ ↄuenit rebꝰ
existentibus ꝛ non existentibus dũ non sint incõpossibiles
ad existendũ. ꝛ iõ ante mundũ hec ꝓpositio fuit ve
ra in ipsa rerũ ordinabilitate. Et si querat̃ in quo fuit
illa rerũ ordinabilitas cũ non erãt res. dicendum q̃
fuit in ipsis rerum rõnibus si autẽ de illis rõnibus vl
terius querat̃ [illegible] dicendũ q̃ fuerũt in sapiẽtia creãtis
[illegible] ordinantis. Si aũt vlterius inferat̃ q̃ in sapientia
[illegible] intellectus fuerunt ut vnũ ꝛ nõ [illegible] ordinata vnũ
ad alterũ. dicendũ q̃ res in sapientia p̃me cause du
pliciter considerant̃ scilicz ut res considerate ꝛ ꝓdu
cende. uel ut intellectus quo intelligunt̃. ꝛ p̃mo mõ
q̃dẽ sunt possibiles ad pluralitatẽ ꝛ ordinẽ nõ quidẽ
in actu ordinãtis sed q2 est de ordinabilibus. ꝛ h̃ mõ
possibile ẽ veritatẽ eẽ de ipsis ꝛ sunt enũciabiles ad
veritatẽ q̃uis nunq̃ fiat enunciatio ꝛ sic enũciabile
ad rem reducẽt. ꝛ similiter ꝓpositio põt esse ab eter
no ꝛ tamẽ vnũ solũ ẽ actu ab eterno. Et si queratur
vtrum tale sit creatũ uel increatũ. dicendũ q̃ crea
bile ꝛ non creatũ ƀm rerum ordinẽ. ꝛ hoc q̃uis sit in
creatore. rõne tamẽ differt a creatore. q2 creator nõ
est creabilis nec creatus. Si autẽ que sunt in intelle
ctu creantis accipiant̃ ut intellectus. cũ creator non
intelligat nisi seipso. tunc verũ est q̃ res in creatore
sunt per modũ creatoris. et nec sunt vnum nec mul
ta. nec ordinata nec iordinata. sed sũt idẽ qđ ipse. Et
hec est doctrina Auicẽne que cõcordat cũ Porphi
rio dicente q̃ nulla specie aĩalis exñte potest itelligi
substãtia aĩata sensibilis. ꝛ constat q̃ nõ loquitur de
intellectu intelligẽtis. q2 sic nihil diceret. q2 si nulla
species aĩalis est nihil erit intelligẽs. sed loquitur de
intellectu intelligibilis. quia ƀm nature ordinẽ nulla
specie aĩalis existente adhuc q̃tum est in se manet in
tellectualiter substantia animata sensibilis. hec ille.
Item Augꝰ 4º sup Genesim. ad litteram. ca. 3º. di
cit. Facilius celũ ꝛ terra transire possunt que ƀm nu
merũ senariũ fabricata sunt: q̃ effici possit ut senariꝰ
numerus suis partibus nõ compleat̃: quã ob rẽ non
possumus dicere. ꝓpterea numerũ senariũ perfectũ
esse: quia sex diebus perfecit deus opa sua. sed pro
pterea deũ sexto die p̃fecisse opera sua. quia senari
us numerꝰ est p̃fectus. itaq; ꝛ si ista nõ essent p̃fectꝰ
ille esset. nisi autẽ ille p̃fectus esset ista ƀm eũ p̃fecta
non fierẽt. hec ille. Super quo dicit sanctus Tho. in
quolibet. Non est intentio Augi. dicere q̃ si celum ꝛ
terra transeant ꝛ cetere creature q̃ senarius mane
at ƀm aliquod esse creatũ. sed quia si omnes creatu
re ab esse deficiant remanebit adhuc natura senarij
prout abstrahit a quolibet esse huius q̃ ei perfectio
cõpetat. sicut ꝛ natura hũana manebit talis q̃ ei cõ
petet rationalitas. Et nota totũ illum articulum q̃a
multa pulchra ponit ad ꝓpositũ istud. Sic ergo pꝫ
q̃ prima respõsio non est nisi fuga que ponebat q̃ tã
cõtingens est ista: rosa est rosa. sicut ista: rosa existit.
ꝛ ꝓcedit hoc. quia non discernit̃ de li est prout est 2m
adiacens ꝛ prout est 3m adiacens. primo modo enim
significat actualẽ existentiã subiecti non aũt secũdo
modo sed solũ veritatẽ subiecti ꝛ p̃dicati. quod ma
nifeste patet. nam aliquãdo aliqua copula ẽ vera af
firmatiua de inesse in qua idẽ p̃dicatur de seipso: et
tamẽ subiectũ non est in rerũ natura existẽs. imo nec
aliquid. quod ꝓbat̃. quia ista est vera: negatio est ne
gatio: priuatio est priuatio: non ens est nõ ens. quod
patet. nam plus videret̃ ista neganda: cecitas ẽ ens.
q̃ ista cecitas est cecitas. sed prima conceditur 4º me
taphisice. 2a particula. vbi Ar. dicit. Quedam dicũ
tur entia quia sunt substãtie. ꝛ quedã q2 sũt passiões

ꝛ quedam accidētia. ꝛ quedā sunt vie ad substantiā: aut ad relationē. aut qꝛ sunt nō ens. aut quia negant aliqđ accidentiū aut substantiā. vbi cōmentatoꝛ cōmento 2°. Illud etiā qđ est priuatio entis dicit̄ ens. ꝛ post pauca. Dicit̄ etiā ens illud qđ existit in suba. ꝛ hⁱ ē cōmune ceteris p̄dicamentis. ꝛ quēadmodū ens dī de oībus istis. ita etiā dicit̄ de affirmatōe ꝛ negatiōe qꝛ hⁱ nomen esse dī de p̄mis intellectibus ꝛ secundis q̄ sunt res logice. hec ille. Patet ergo ꝙ de illo qđ nō ē aliqd in rerū nā aliqd p̄dicat̄. s. ens. ḡ multo plꝰ idē p̄dicat̄ de seipso siue sit existens siue nō. vn̄ 7° metaphisice. particula 59. dicit Ar. ꝙ querere quare homo est hō. nihil ē querere. vbi cōmentatoꝛ. Querere p̄ quare in vna re est ipossibile. verbi gratia ut aliqs querat quare hō est hō. nisi aliqs dicat: qm̄ oīa sunt simplicia. qm̄ quodlibet eoꝝ est vnū p̄ se. ꝛ vnum nō diuidit̄ in p̄dicatū ꝛ subiectū. ꝛ sic interrogat̄ de eis p̄ quare cū essentia vnitatis est indiuisibilis. vn̄ Ar. ibi dicit. Sermo de istis rebus est vnus ꝛ cā in oībus est vna quare hō est hō ꝛ musicus musicus. nisi aliqs dicat ꝙ esse vnū ex se nō diuidit̄ ꝛ hⁱ est eēntia vnius sed hⁱ cōe est ꝛ dī de oībus. hec ille. Ex qbus pꝫ ꝙ fm eū nō est alia cā quare hō est hō nisi ista rō cois: quia subiectū ꝛ p̄dicatū sunt indiuisa. ꝛ subiectū est vnū ꝛ idē p̄dicato. 2ª similit̄ rnsio que dabat̄ nulla ē. quod pꝫ. nā si Linconiēsis intēdat ꝙ in talibꝰ ꝓpositionibus p̄ se p̄mo cuiusmodi ē ista: hō est aīal rōnale mortale. p̄dicatū sit p̄cisa cā formalis subiecti. nō tamē sit p̄cisa cā ꝙ insit subiecto: sꝫ reqrit̄ cā extrinseca ad hⁱ ꝙ p̄dicatū subiecto conueniat. sequit̄ ꝙ illa cā faciat aliqd [illegible] ꝙ tale [illegible] ꝛ nō sit eiꝰ effectꝰ. Illa cā eni nihil faciēte adhuc p̄dicatum cōueniret subiecto. qꝛ siue subiectū sit siue non sit non minꝰ ē id qđ est: ut rosa ē rosa. ḡ nulla cā facit qđ qditas rose cōueniat rose. ostensū est eni s̄ tales ꝓpositiōes eternalit̄ eē necessarias. qꝛ earū veritas cōsurgit positis diuinis ideis. posita eni idea hōis in deo statim rō hōis est eadē rō hōis. ꝛ sic stati homo ē homo. similit̄ posita illa idea hōis: stati rō aīalis includit̄ in rōne hominis. ꝛ sic homo est animal. ꝛ sic de ceteris. Imo si aliqua causa faciat ꝙ homo sit aīal illa faciet ꝙ idea hominis includit rationē animalis. quod non potest fieri a deo nec a creatura. Et [illegible] se homo est animal ꝙ per nullā causam extrinsecam efficientē homo est aīal. Ad veritatē eni eius sufficit ꝙ p̄dicatū sit de rōne subiecti. hoc aūt est incōmutabiliter verū ꝛ ineffectibiliter nisi fingamꝰ ꝙ idee sint effectibiles ab aliq̊ efficiente. ¶ 2ª ratio sci Tho. vbi s̄. talis est. Impossibile est ꝙ sit duplex esse omnino infinitū. esse eni quod ē omnino infinitū omnē perfectionē essendi comp̄hendit. ꝛ sic si duobus talibꝰ adesset infinitas non inueniret̄ quo vnū ab altero differret. esse autē subsistens opoꝛtet esse infinitū. quia non terminat̄ aliquo recipiente. impossibile est igit̄ dari aliquod esse subsistens preter primū. hec ille in forma. Sed instatur forte contra hanc rōnem quia non apparet magis euidentia in illa ꝓpositione: esse subsistens opoꝛtet esse infinitū. accipiendo esse subsistens pro esse quod non recipit̄ in aliquo [illegible] se. sicut argumentū procedit. si enim accipiat̄ [illegible] subsistēs pro esse nullo mō cōtracto ad spec[illegible] dum essendi. vera est dicta ꝓpositio. sed [illegible] qui poneret angelum esse suum esse licꝫ poneret esse angeli subsistere primo modo non tamen poneret [illegible] secundo modo subsistere. ꝛ sic argumentum nihil penitus valere videtur. Ad hoc dicit̄ ꝙ instantia [illegible] est. quia si ponat̄ aliquod esse subsistere primo modo opoꝛtet ꝙ subsistat secūdo modo. quod sic patꝫ. [illegible] lus enim actus qui inq̄ꝫtum talis non habet formales differētias per quas diuidatur potest diuidi nisi per susceptiuū eius quod habet [illegible] quan[illegible] litatem. patet 3° metaphisice. particula. xi. vbi ponit Ar. omne diuisibile diuidi uel per formam [illegible] quantitatem. sed esse inq̄ꝫtum hꝰ non potest habere quācunqꝫ differentiā. formale ergo non potest diuidi nisi per susceptiua. que si fuerint vniꝰ ratiōis. esse plurificatur solo numero. si fuerint alterius ꝛ alterius rationis diuidetur in plura esse alterius rationis. sed si esse aliquod subsisteret sic ꝙ nihil ibi reciperetur non haberet aliquod formale distinctiuū nec materiale. ꝛ sic nullo modo potest diuidi. ꝛ per ꝯsequēs nullo modo contrahi. omnis enim cōtractio alicuius cōmunis quodāmodo ipsum diuidit in multa. nec potest intelligi contractio sine diuisione. si autem nullo modo esset contractum esset subsistens secūdo modo ꝛ penitus infinitum. Qꝛ autem esse non possit habere formales differētias patet. quia nec ens potest illas habere. ut patet 3° metaphisice. particula [illegible] ergo multo minꝰ potest illas habere esse. cum concretum magis sit diuisibile q̄ꝫ abstractum. sicut homo q̄ꝫ humanitas. quia minorem puritatem ꝛ eleuationem importat ab omni quod ē extra rationem suā. cuiusmodi est differentia. Ex quo patet instantiā aliquorum nullā esse. dicunt enim ꝙ si non potest dari nisi vnū esse subsistēs primo modo. pari rōne nec pōt nisi vna angeleitas subsistens. pꝫ eni ꝙ nō est simile hinc inde. quia natura angelica dicit genus diuisibile formalibus differentijs. non sic esse ut predictum est superius. Sciendum tamen ꝙ nec angeleitas separata ut dicit naturā generis angelici posset eē [illegible] ca. ut ondet̄ in 4ª rōne huius dnis. ¶ 3ª rō [illegible] doctoris ibidē talis ē. Si sit aliqđ esse subsistens [illegible] nihil ei cōpetit nisi ꝙ est entis inq̄ꝫtum ens. quod [illegible] dicit̄ de aliquo nō inq̄ꝫtum hꝰ non cōueniet ei [illegible] accidens rōne subiecti. vn̄ si separetur a subiecto nullo mō ei cōpetit. esse aūt creatū ab alio non competit enti inq̄ꝫtum est ens. alias omne ens eēt ab [illegible] tum. ꝛ sic oporteret in infinitū ꝓcedere in causis quod est impossibile. [illegible] igit̄ esse quod ē subsistens [illegible] sit nō creatū. nullū igit̄ ens creatū ē suū eē. hec ille in forma. Sed ad hanc rōnē videt̄ posse instari. videtur eni fundari sup hoc ꝙ rei subsistentis nihil [illegible] per accidēs. imo ꝙ illud qđ in nullo recipit̄ nihil habeat nisi qđ inest ei per se ꝛ fm qđ ipsum. Constat autē illud fundamentū eē erroneū. [illegible] separata haberet aliquod accīns p̄ accīns. imo [illegible]

nulla subs[illegible]tia haberet in se aliquid pter illa que cō/ uenirent sibi per se. quod est erroneū manifeste. Ad hoc dicitur ꝙ instantia nulla ē. Sanctus doctor enim arguit de abstractis non de cōcretis. maxima aūt il/ la verā habet de abstractis. vnde si humanitas esset separata nō conueniret illi aliquod ꝑ accidens inherēs q̄ sic patet. Omne eñi abstractum formale [illegible] p̄n/ cipiū formale quo solo ꝛ quo toto aliqd est tale qua/ liter significatur per concretū illius ut albedo quo aliquid est albū. ideo enim dicit̄ abstractū: quia ab aliis que per accñs conueniūt extra tractū ē ꝛ separatum. ita ꝙ nullū tale ratione [illegible] obiecti aut receptiui alicuius al/ terius nature. sed ꝓ cōueniūt suo concreto: quod ideo dicitur ɔcretum: quia cum aliis conuēctū est ꝑm rem uel rationem. cū igitur esse sit tale abstractū: imo ab/ stractissimū inter omnia. ipsum dicit precisū forma/ le entis inq̄tum ens scʒ illud quo solo formaliter: ꝛ quo toto ē. hec eñi duo dicit omne abstractū. tali aūt formali separato ab omni susceptiuo cū nihil sibi ac/ cideret. nec eñi ipsum accideret alteri: nec subiicere/ tur alicui accñti: nec ipsum cū alio eēnt in aliquo ter/ tio. nullo modo potest aliquid dici de illo nisi ꝙ esset entis inq̄tū ens scʒ qđ pertinet ad perfectionē eēndi ꝛ sic cū dependere ab alio nō sit entis inq̄tū hꝰ. imo potius dicit imperfectionem essendi. sequit̄ ꝙ tale esse non esset ab alio ꝛ per cōsequens non esset esse creatum. Forte adhuc dicetur ꝙ argumentū nō ꝓ/ cedit. quia diuinū esse perfecte subsistit. ꝛ tamen ad/ huc de illo esse multa dicuntur que non conueniunt enti inq̄tū ens. illud enim esse est deꝰ ꝛ sapientia ꝛ iu/ stitia. ꝛ est idem relat[illegible] ꝛ substantie. ꝛ est infinitum independens ꝛc̄. igit̄ a simili posito ꝙ esse angeli eēt ipse angelus subsistens nullo modo receptus. adhuc posset dici ꝙ esset quid ꝓductum ab alio: quid intel/ ligens ꝛ multa alia que non conuenirent ei inq̄tum esset ens. Ad quod dicitur ꝙ instantia nulla est. quia vtiq̧ verum. quia diuino esse quia subsistit nihil re/ aliter accidit: nec vllum accidens aut aliqd alterius speciei a deo in se habet: imo quicquid est i eo ē ipsū. nec est possibile ꝙ aliquid sibi realiter accidat ꝓpter rationem superius dictam. ꝛ a simili si esse angeli eēt subsistens non accideret sibi relatio dependentie ad causam a se distinctam eēntialiter: imo quicquid eēt in angelo eēt angelus. ꝛ consequenter equaret diui/ nam independētiā ꝛ simplicitatem quapropter non eēt creatura. ɔced[illegible] ꝙ subsistēna nō tollat ab al[illegible] [illegible] multa sibi conueniāt alteriꝰ rōnis loquēdo de ratiōe [illegible] que sunt vnū re nō intelligat [illegible] ʒ oia q̄ sibi conuenirent isto modo cōuenirēt ei per se ꝙ nullum [illegible] aliud ab eo nec alteriꝰ speciei ab eo. cū hoc tamen dico ꝙ ipsi esse subsistenti nulla perfectio ad eē pertinens deficere posset quā unicuiq̧ esset distin/ cta ab esse ꝑm rationem. vnde scūs Tho. p̄ma parte q. 4. art. 2ᵒ Deus inquit est ipsum eē per se subsistēs ex quo oportet ꝙ totam perfectionem essendi cont/ neat. [illegible] manifestum est enim ꝙ si aliquid calidum non habeat totam perfectionem caloris. hoc ideo est quia calor nō participatur ꝑm perfectam rationem. sed si calor esset per se subsistēs non posset ei aliquid deesse de virtute caloris. vnde cum deus sit ipsum esse subsistens. nihil de perfectione essendi potest ei deesse. omnium autē perfectiones pertinent ad per/ fectionem essendi. ꝑm hoc enim aliqua perfecta sūt ꝙ aliquo modo se habent. vnde sequitur ꝙ nullius rei perfectio deo desit. hec ille. Et primo contra gen/ tiles caᵒ 28. Omnis nobilitas cuiuscunq̧ rei est sibi ꝑm suum esse. sic ergo ꝑm modum quo res habet esse est suus modus in nobilitate. nam res ꝑm ꝙ suum eē contrahitur ad aliquem specialem modum nobilita/ tis maiorem uel minorē. dicitur eē ꝑm hoc magis uel minꝰ nobilis. i. si aliquid est cui perfectissime conue/ nit virtus essendi. ei nulla virtus nobilitatis deesse potest que alicui rei conueniat. sed rei que est suum esse competit esse ꝑm totam eēndi potestatem. sicut si esset aliqua albedo separata. nihil ei deesse posset de virtute albedinis. nam alicui subiecto aliquid de virtute albedinis deesse potest ex defectu recipien/ tis albedinem qđ eam ꝑm suum modū recipit. ꝛ for/ tasse non ꝑm totum posse albedinis. deus igitur qui est suum esse ut probatum est habet eam ꝑm totā no/ bilitatem ipsius esse. non potest carere aliqua nobili/ tate que alicui rei conueniat. sicut autem omnis no/ bilitas ꝛ perfectio inest rei ꝑm ꝙ est: ita omnis defe/ ctus inest ei ꝑm ꝙ aliqualiter non est. deus autem si/ cut habet esse totaliter. ita ab eo totaliter abest non esse. quia per modum per quem aliquid habet eē de/ ficit a non esse. a deo ergo omnis defectus absistit. Ista vero que tm̄ sunt non sunt imperfecta propter imperfectionem ipsius esse absoluti. sed quia nō ha/ bent esse ꝑm totum suum posse: sed participant esse. ꝑm quendam modum particularem ꝛ imperfectum. hec scūs Tho. Ex quo patet quomodo intelligenda est maxima illa in qua fundatur argumētum. debet enim sic intelligi ꝙ nulli abstracto vltimata abstra/ ctione conuenit aliquid alterius rationis scilicʒ ꝙ si/ bi realiter accidat: uel sit alterius speciei. sed omne tale abstractum habet omnem perfectionem natu/ re sue debitam licʒ sit alterius rationis: ꝛ nullam im/ perfectionem prouenientem ex defectu alicuius perfectionis pertinentis ad suam naturam. cum igi/ tur omnis perfectio attendatur ꝑm aliquod esse: ꝛ quelibet imperfectio penes aliquod non esse. sequi/ tur ꝙ ipsi esse subsistenti nihil accideret realiter. ac ꝓ hoc a nullo depēderet nec esset vllo modo imperfe/ ctū ʒ oīsarū ꝛ vsq̧ q̧ pfectū. ¶ 4ᵒ rō scī Tho. vbi s. Natura cōis si sepata intelligat̄ nō pōt eē nisi vna q̄uis hñtes illā nām plures possint inueniri. si eñi nā animalis per se separata subsisteret nō haberet ea q̄ sunt hominis uel que sunt bouis. iam enim non esset aial tm̄. sed homo uel bos. remotis autem differen/ tiis cōstitutiuis specierum remanet natura generis indiuisa. quia eedem differentie que sunt ɔstitutiue specierum sunt diuisiue generis. sic igitur si ꝓ ipsum quod est esse sit cōmune sicut genus. esse separatum

per se subsistens non potest esse nisi vnū. si vero non diuidatur p differētias sicut genus. sȝ per hoc quod est huius uel illius. ideo magis ē verū ꝙ non pōt esse p se existens nisi vnū. relinquit̃ ḡ ꝙ cum deus sit eē subsistens nihil aliud pter ipsū est suū eē. hec ille. Sȝ forte ɔtra illam rōnem instatur. quia ratio videt̃ non valere. dicetur enim ꝙ si maioꝛ ꝓpositio intelligatur de separatiōe nature ab omni distincto ab ea ſm rationem. tūc vera est. sed ad hunc sensū non ponit aduersarius esse angeli quod dicit foꝛe ipsū angelū existere separatū ab omni distincto ſm ratione ab ipso. sȝ solū dicit illud separatū ab omni susceptiuo distincto ſm rem a tali esse. Si aūt maioꝛ intelligat̃ de separatione nature ab omni distincto ſm rem a tali nā tūc maioꝛ falsa ē. nā natura generis nō differt realiter a forma quā dicit differētia: ut patet. 7° metaphisice ꝑticula. 43. sed sola rōne. dato ergo ꝙ aliqua nā generis eēt separata ab omni re ab ea distīcta. adhuc ipsa haberet differētias p quas posset diuidi. ⁊ p ɔn̄s potest intelligi natura generis plurificata ⁊ subsistēs sicut natura aliqua subsistit. ⁊ tamē est plurificata in multas species: ⁊ sic videtur ꝙ ratio nihil cōcludat. Ad hoc dicitur ꝙ instātia nō valet. qđ patet. nam licȝ natura generis ⁊ natura differentie non sint forme totaliter diuerse tn̄ aliquā diuersitatem realē supponūt ⁊ requirunt in eo in quo sūt ita ꝙ genus sumitur a materia nō vltimate p actum terminata. sed quoddam eē vlteri⁹ specificabile habēte. Drīa aūt sumit̃ ab vltimo cōplemēto forme ⁊ hoc in reb⁹ materialibus: sicut hoc gen⁹ corpus aīatum sumitur a materia substracta huic perfectiōi indeterminate scȝ habere vitam. hec differentia vo sensibile sumitur ex perfectione supaddita ⁊ sic de alijs. In reb⁹ etiam īmaterialib⁹ ſm ꝙ ponit scūs Tho. 2° q̄libet. q. 4. arti. p̄. ad 3m. Genus sumit̃ ex ipsa natura substantie. sed differētia sumitur ex ꝓportione illi⁹ substātie ad actū qui est esse. patet ḡ ꝙ genus ⁊ differentia semp sumunt̃ uel a diuersis realitatib⁹ inuentis in re aut ex eadem realitate ad se ⁊ ad actum cui⁹ susceptibilis est cōparata. ⁊ ɔsequenter semp supponūt diuersitatem realem in re scȝ uel materie uel forme uel essentie ⁊ esse. si igitur poneret̃ quidditas generis ab omni qđ realiter distinguit̃ ab ea separari ibi non pōt inueniri rō differētiarū quarūcūq̄ p quas natura generis secaretur in multa. animalitas enim separata sic ꝙ nullo modo sit in alio sicut i subiecto. nec sicut pars formalis in toto non haberet rōnalitatē. quia si habet rationalitatē. ergo ē coniūcta corpori organico ſm exigētiam anime rationalis: ⁊ ē coniūcta multis accidentibus ab ea distinctis puta ɔsequēt. h⁹ essentialiter speciem humanam. ⁊ ē coniūcta ipsi esse humano per qđ terminat̃ sua potētialitas ⁊ multis alijs que requirit rōnalitas que tn̄ nō reqrebat aīalitas. ex quo sequit̃ ꝙ aīalitas qñcūq̄ coniūgitur rōnalitati venit in cōpositionē in multis alijs rebus: ac per hoc se habet ut pars ⁊ ɔsequēter non subsistit. quod ē cōtra suppositū. Et sicut ꝓbatum ē ꝙ aīalitas separata nō habet differentiam rōnalitatis: ita nec irrōnalitatis. ac per hoc nullam differentiam habet [illegible]. Patet ergo finaliter quo modo ꝓpositio [illegible] intellecta nullā habet [illegible]tantiam. Et qđ [illegible] tura angelicitatis. [illegible] ꝙ si natura [illegible] generis [illegible] sisteret sic ꝙ nullo modo eēt pars alicuius suppositi [illegible] cui oporteret [illegible] ipsa esset suum eē. tūc pro certo ipsa nullo modo haberet differētias ⁊ consequenter non potest esse nisi vna. licȝ ergo ipsa subsistat per carentiam subiecti. non tamē per carentiam suppositi [illegible] etiam distincto realiter ab ea. ⁊ ideo quia nō subsistit plurificari potest. ¶ 5a ratio eiusdem doctoris [illegible] talis est. Si esse sit subsistēs nihil preter ipsum eē adiungit̃. quia etiā quod eē esse non ē subsistens quod [illegible] est existenti preter eius esse. est quidem existens [illegible]tum. non autem ē vnū cum esse nisi per accidens. [illegible] ꝗtum ē vnum subiectum habens esse ⁊ aliud quod est preter esse. sicut patet ꝙ sorti preter suū esse substantiale inest album. quod quidem diuersū est ab eius esse substantiali. nō enim idē est esse sortem ⁊ eē album nisi per accidēs. si igitur non sit in aliquo subiecto nō remanebit aliquis modus quo possit ei vniri aliud qđ est preter eē. esse aūt inꝗtum esse non potest esse diuersū. potest autē diuersificari per aliquod quod est preter esse. sicut esse lapidis est aliud ab eē hominis. illud igitur quod ē subsistens non pōt eē nisi vnū tm̄. ostensum est aūt inquit doctoꝛ ꝙ deus est suum esse subsistēs. nihil igitur aliud preter deum potest eē suū esse. opoꝛtet igitur ꝙ in omni substantia que est preter ipsum esse aliud ipsam substantiā ⁊ esse eius. hec ille. Sed foꝛte dicetur ad hanc rationem ꝙ non concludit. quia si eē separet̃ ab oī distincto ſm rōnem ab eo. tūc nihil ei addit̃: sed nō opoꝛtet si esset subsistens isto modo ꝙ non sit in aliq̊ realiter susceptiuū ipsi⁹ eē ꝙ tale eē nullam patiat̃ additionē. ⁊ negaret̃ ꝙ esse lapidis nihil habeat adiūctū: imo sicut lapis subijcitur accidētib⁹ ita eius eē. ¶ Ad h̄ dicitur ꝙ responsio nulla est. quia expresse ɔtradicit Boetio in de ebdomadib⁹ edomade. 3a. vbi dicit ꝙ licȝ illud quod ē aliquid possit habere adiūctū. tn̄ ipsum esse nihil adiunctum habere potest: sicut qđ est calidum potest habere aliqd ex̃neum preterq̄ȝ calidum ut albedinem. sed ipse caloꝛ nihil pōt habere preter calorē. super quo dicit scūs Tho. exponens dictū libellū. Considerandum inqt est ꝙ circa quodlibet abstractū hoc habet veritatem ꝙ non habet in se ex̃neum aliqd [illegible] preter essentiā suā. sic humanitas ⁊ albedo ⁊ q̄cūq̄ h̄ modo dicunt̃. cui⁹ rō ē. q2 humanitas significat̃ ut q̊ aliqd ē homo. ⁊ albedo ut quo aliqd est albū. non aūt est homo per aliquid formaliter loquendo nisi per illud qđ ad rationem hoīs pertinet. ⁊ similr non est aliquid album formalr̃ loquēdo nisi per illud qđ ptinet ad ratonē albi. ⁊ iō hm̄ abstracta nihil alienū in se habere possunt. aliter aūt se habet in his que signant in concreto. nā homo significat̃ ut qđ h̄ humanitatē. ex [illegible] aūt ꝙ homo habet humanitatem nō prohibet habere aliqd aliud qđ nō ptinet ad rōnē ipsi⁹ [illegible] qđ ē oppositū illi. ⁊ iō hō ⁊ albū potest aliud [illegible] bedinem ⁊ humanitatē. hec ille. ⁊ [illegible] aliud quod

[illegible] dicit scz que illud quod significatur per abstractum est [illegible] causa essendi tale quale significatur per concretum. [illegible] causa vero dicitur secundum Lincolniensem [illegible] que est completa non diminuta neque superflua: ut puta [illegible] est illud quod solo et quo toto aliquid est album. al[illegible] est illud [illegible] et quodlibet sui est principium quo [illegible] est album [illegible] aliud requiritur preter ipsam ad [illegible] albefaciendum sic in proposito esse cum sit abstractum [illegible] nisi illud quo aliquid actu est. cum autem nihil [illegible] realiter ab esse sit aliud quam ens formaliter est [illegible] esse non habet in se nisi esse. si ergo tale esse subsistat [illegible] quod nec sit receptum in aliquo. nec se habeat respectu ali[illegible] partis. nihil esset in tali esse preter esse. et per [illegible] non posset per aliquid diversificari. quia nec per di[illegible]stinctiva formalia. nec per aliquod susceptivum illius ut [illegible] dictum fuit. ¶ 6a ratio trahi potest ex verbis eius [illegible] sen. dis. 8. q. 4. arti. 2. Quecunque aliqua duo sunt idem realiter oppositum unius non predicatur de altero ut patet [illegible] quod diffinitio et diffinitum sunt idem secundum rem. non [illegible] de opposito diffiniti. si ergo essentia et esse existentie sunt idem: tunc non esse existentie nunquam poterit predicari de essentia. quod patet esse falsum. quia nulla rosa existente hec est vera: essentia rose non existit nec est. vel essentia rose est non existens. ergo cum non esse vere predicetur de essentia rose. non est idem in rosa et eius esse existentie. Potest etiam ista ratio poni sub aliis verbis alia forma scz. Illud quod non est de intellectu essentie: imo est tale quod essentia potest vere intelligi sub opposito illius non est idem realiter cum ipsa essentia. sed esse existentie non est de intellectu essentie create. imo essentia cuiuslibet creature potest intelligi sub non esse. ergo nulla creata essentia est realiter idem quod suum esse. ¶ Ad hanc rationem respondet Godofredus in quolibetis dicens. quod accipiendo essentiam et esse uniformiter et utrunque in actu: vel utrunque in potentia non potest essentia intelligi sub non esse vere. quia esse in actu non potest esse sub opposito eius quod est in actu. nec esse in potentia sub opposito eius quod est in potentia. sed verum est quod essentia potest intelligi non esse. quia essentia in potentia potest intelligi non esse in actu. et similiter esse in potentia potest intelligi sub non esse in actu. unde tot sunt esse quot sunt essentie. Sed ista responsio non valet propter duo [illegible] est. quia contradictio implicatur in distinctione quam facit. quia dicere quod esse actualis existentie quandoque [illegible] actu quandoque sit in potentia est dicere quod sit et non sit. [illegible] ratione [illegible] actualis existentie est actualitas essendi [illegible] ens dividatur in actum et potentiam. tamen existere actu non dividitur in actum et potentiam. quia tenet [illegible] cum altero membro divisionis scz cum actu. unde sicut [illegible] est dicere quod animal dividatur in rationale et irrationale et postea quod rationale adhuc dividatur in rationale et irrationale. ita inconveniens est dicere quod ens dividatur in actum et potentiam. et iterum postea dividatur actus in actum et potentiam [illegible] potentia in potentiam et actum sicut [illegible] [illegible] talis divisio procedat in infinitum ut patet manifeste [illegible] sequitur etiam quod quodlibet [illegible] ambo [illegible] et ampliationes [illegible] [illegible] sui. quia ens actu dividitur in tot [illegible] [illegible] sicut inconveniens est ponere quod rationale sit equalis amplitudinis cum animali: sic inconveniens est ponere quod actus et potentia sint equalis amplitudinis cum ente simpliciter dicto. quod esset si actus divideretur in actum in actu et in actum in potentia. et ideo cum existere dicat actum essendi non debet dici quod dividatur in existere in actu: et in existere in potentia. quia existere nullo modo dicitur nisi de eo quod est actu. essentia autem dicitur de illo quod actu non est. et ideo patet quod non sunt idem essentia et existere: nec esse in actu et essentia. ¶ 2o deficit solutio quia certum est quod intellectus vere potest intelligere essentiam sub non esse. unde vere intelligo modo rosam non esse sed esse existentie non possum intelligere sub non esse. quia sicut non possum intelligere quidditatem lapidis sub negatione talis quidditatis. sic nec esse existentie sub non esse existentie. ergo cum possim intelligere rosam sub non esse existentie. planum videtur quod essentia rose non est suum esse. Nec valet si dicatur: quod esse existentie in potentia potest intelligi non esse. sicut rosa in potentia intelligitur non esse. non valet inquam. quia tale esse ut dictum est non est aliud quam actualitas essendi. actualitas autem non est in potentia ad esse: vel ad actualitatem essendi. unde non dicitur proprie quod forma sit in potentia ad formam. sed quod aliquid aliud scilicet materia est in potentia ad formam. ergo multo minus existere quod est actualitas forme vel compositi est in potentia ad seipsum. non enim est intelligibile quod rosa sit in potentia ad rosam. unde ex hoc posset fieri novum argumentum pro conclusione. quia essentia est in potentia ad esse existentie actualis. sed esse existentie non est in potentia ad esse existentie actualis. ergo essentia non est realiter ipsum existere: vel esse in actu. Forte dicetur eo modo quo dicit Aureolus scilicet quod non est verum quin aliqua sint idem realiter. et tamen oppositum unius predicatur de altero. dum tamen conceptibiliter distinguantur: conceptu quidem possibili ad esse et ab esse. sic autem est de re concepta per modum fluxus et alicuius operationis quod est concipere rem ut extra existentem in rerum natura. ille quidem conceptus non semper concomitatur rem conceptam modo quietis. res quidem que nihil sunt possunt concipi modo quietis: ut patet de luce et calore. cum autem nihil sunt non potest eis attribui conceptus alicuius et operationis puta lucere et calere. lux nempe non lucet cum nihil est et tamen conceptibilis est per modum lucis. nec tamen per existentiam lucis aliquid additur luci ex parte rei. quinimo tota eius realitas facta est. qua quidem realitate posita in rerum natura possunt de ipsa duo conceptus formari. unus quidem per modum habitus et quasi oc[illegible]. alius vero per modum actus et operationis fluentis. Istorum autem conceptuum primus remanet tota re destructa et annihilata simpliciter. Secundus autem non remanet non quia quilibet dicat totam rem. sed quia secundus dicit eam modo perfecto et ultimato cui repugnat omnis diminutio. quia re annihilata non est nisi diminute puta in intellectu. ideo necesse est ut sibi repugnet attributio conceptus fluentis. hec est sua responsio in forma. ¶ Contra istam solutionem arguitur. ponit enim quod aliqua sunt idem

realiter solis conceptibus distincta quorũ vnius oppositum p̃dicat̃ de alio uł predicari potest. Ponit 2ᵒ ꝙ de eadem re oĩo qñqȝ potest formari solũ vnicᵘ cõceptus. qñqȝ vero duo nullo addito uel remoto ipsi rei. ¶ Contra p̃mũ arguitur sic. Quantũ repugnant albedo ⁊ nigredo tantũ uel plus repugnant eẽ existẽtie ⁊ non eẽ existentie. quia duo p̃ma opponũtur cõtrarie: duo vltima cõtradictorie. ⁊ sumitur vtrũqȝ in abstracto. Sed per nullam potentiam fieri potest ꝙ illud quod ẽ albedo fiat nigredo idem manens quod prius. ergo p̃ nullam potẽtiam fieri potest ꝙ illud qꝺ est modo eẽ actualis existẽtie. qñqȝ fiat nõ eẽ actualis existentie idẽ manens. Sed si p̃mũ dictũ huiᵘ responsionis sit verũ scȝ ꝙ aliqua modo sũt idem realiter. ⁊ tamẽ qñqȝ vniᵘ oppositum p̃dicat̃ de altero loquendo de oppositis abstractis sũma abstractione: ⁊ non sumptis in cõcreto. sequitur ꝙ illud quod modo est esse existentie. qñqȝ fiet non eẽ existẽtie uel ecõtra ergo sequit̃ ꝙ illud dictũ est falsũ. ꝓbat̃ vltima ꝯña. qꝛ esse existẽtie qñqȝ p̃dicat̃ de essentia. ⁊ qñqȝ de eadem eẽntia p̃dicat̃ oppositum ipsiᵘ actualis existẽtie sequit̃ ꝙ eẽntia illa p̃us fuit eẽ existẽtie: ⁊ postea fuit non eẽ existentie. vñ ꝓ certo tãtũ incõueniẽs est ponendo eẽntiam nõ realiter distingui ab eẽ ꝙ de eẽntia qñqȝ predicet̃ oppositio existentie sic̃ ꝙ de nigredine qñqȝ predicet̃ albedo. ¶ Cõtra 2ᵐ dictũ arguit̃ sic. aut intelligis ꝙ dum rosa non existit actu põt intelligi quidditas rose: nõ tñ existentia rose ⁊ hoc quo ad p̃mã operationẽ intellectus. aut intelligis ꝙ tunc licȝ possit vere intelligi ꝙ rosa est rosa. non tñ ꝙ rosa existit: ⁊ hoc q̃ ad 2ᵃᵐ operationẽ intellectus. Si intẽdat p̃mũ dicere. false dicit. qꝛ eque est in ptãte mea cõcipere existentiam rose sicut eiᵘ quidditatẽ. alias si non existente rosa non possem cõcipere existentiam rose. tũc eẽm certᵘ qñ rosa existeret ⁊ qñ non. ⁊ ita de quacũqȝ re mũdi. qꝺ est absurdũ. Si ṽo intendat dicere iux̃ alium sensũ. verum dicit sȝ contra se. Queritur eni cur non ẽ ista vera: rosa existit. sicut ista: rosa est rosa. aut h̃ est ꝙ ad h̃ ꝙ rosa existit non sufficit quidditas rose: sed oportet aliud addere q̃ formaliter existat. ⁊ si sic dicat habet̃ ꝓpositũ nostrũ. aut h̃ est iõ. qꝛ rosa est nũc non eẽ. ⁊ qñqȝ erit eẽ existentie nullo addito. ⁊ si sic dicat habeo ꝙ vnũ ꝯdictoriorꝫ sumptum in vltima abstractiõe mutat̃ ĩ aliud qꝺ est in intelligibile. ⁊ cõtra pħm p̃ physicorũ. particula. 5ȷᵃ. vbi commentator. Cõtrarium non mutat̃ in formã contrarij. Frigus eni non recipit caliditatẽ: nec alterat̃ in eam ¶ 7ᵃ ratio põt haberi ex dictis sci Tho. 2ᵒ quolibet. q 2. arti. p̃. ⁊ est talis. Illud non participat aliqd qꝺ habet totum illud. quia h̃ est ꝯ vocabulũ ⁊ rõnem participandi. vñ quia deus habet totũ esse non pticipat illud. ğ quod habet totũ esse ſm totã rõnẽ suam ⁊ ſm totũ suũ modũ essendi non pticipat eẽ. vnde non dicimᵘ ꝙ angelᵘ participet eẽntiam suã. qꝛ nõ hȝ eẽntiam ſm ptem: sed ſm totum. sed oĩs creatura pticipat esse. vnde hoc eẽ quod angelus habet participatum ẽ. ⁊ tamẽ essentia non ẽ participata ut ostẽsum ẽ ğ non sunt idem esse ⁊ essentia. Sed ad hãc rationem

respondet̃ dupliciť. Primo ſm Henricũ in quolibet [illegible] Dicit eni ꝙ [illegible] participare a deo [illegible] ipsũ eẽ per [illegible] potest [illegible] dupliciter. Primo intelligẽdo eẽntiã creature ut aliqd [illegible] abstractum ⁊ ipsũ esse quo participat ut aliquid in illo receptum tanq̃ formã quandã essendi qua dicit̃ esse ad modum quo corpus dicitur album recepta in se forma albedinis ita ꝙ quelibet eẽntia creata se habet ad deum qui est esse per essentiã sicut aer ad solẽ [illegible] ⁊ ista imaginatio inquit ẽ fantastica. ⁊ ſm [illegible] procedit argumẽtũ. 2ᵘˢ vero modus intelligẽdi creaturam participare eẽ est. ꝙ intelligamᵘ ipsam eẽntiam creature ut aliqd abstractũ p̃ intellectum indifferens ad esse ⁊ non esse qꝺ de se est quoddã non ens. habens tñ formalẽ ideam in deo per quã in deo est ens quoddã anteqũ fiat in ꝓpria natura. ⁊ tũc fit ens in actu quando deᵘ ipsam facit ad similitudinẽ sue idee formalis ⁊ ex hoc dicit̃ pticipare esse. quia eius similitudo expressa in effectu ab illo esse ponit̃ quod ẽ deus. quandem similitudo cadit in ipsa essentia rei. qꝛ ipsa essentia inq̃tũ est effectᵘ dei est q̃dam similitudo eẽ dei: isto modo intelligẽda ẽ participatio eẽ. ğ ſm istã rñsionem. aᵒʳ est vera p̃mo modo. sed falsa 2ᵒ modo. sed hᵒʳ negat̃ ad p̃mũ sensum: ⁊ cõcedit̃ in 2ᵒ. Dicetur 2ᵒ ſm viam Aureoli q sic respondit in forma. dicẽdum inquit ꝙ eẽntia non participat eẽ realiter. sed tñ cõceptibiliter inq̃tum cõceptus eẽ non ꝯcomitat̃ eẽntiam in rebus creabilibᵘ ⁊ que possũt annihilari. illis nanqȝ annihilatis ⁊ si remaneat conceptus essentie formabilis in mente. attribui tamẽ non põt ei conceptus operatiõis ⁊ esse. ꝓpter quod talia dicunt̃ participare eẽ. qꝛ habẽt aliũde suã realitatẽ q̃ habita attribui tñ nõ põt eis predictus cõceptus. essentiã autẽ non dicuntur participare quia concipi possunt p̃ modũ quietis ⁊ forme. etiã dũ sũt nihil. vñ nõ hñt ab alio ꝙ ꝯcipiant̃ p̃ modũ eẽntie. hñt tñ ab alio ꝙ circa ipsa ꝯcipiat̃ ꝯceptᵘ fluxᵘ ⁊ eẽ. hec ille. ¶ Sȝ neutra istarũ rñsionũ valet: arguo ꝯ p̃mũ rñdentẽ. Esse creature ſm ipsũ dr̃ pticipatũ. qꝛ ẽ q̃dã similitudo diui eẽ. ⁊ q̃dã effectᵘ illiᵘ ⁊ eẽntia dr̃ pticipare eẽ. qꝛ ẽ indifferẽs ad eẽ ⁊ non eẽ. tũc sic. Esse actualis existẽtie nõ ẽ indifferẽs ad eẽ actualis existẽtie: ⁊ ad nõ eẽ actualis existẽtie. sed eẽntia ſm eũ ẽ indifferẽs ad illa. ğ eẽntia creature nõ ẽ realiť ipsũ suũ eẽ actualĩ existẽtie. tenet ꝯña de se. aᵒʳ ꝓbata fuit ĩ p̃cedẽtibᵘ. qꝛ sic albedo nõ ẽ realiť indifferẽs ⁊ ĩ potẽtia ad seipsam ⁊ ad suũ oppositũ. sic nec eẽ existẽtie ẽ indifferẽs aut ĩ potẽtia ad eẽ ⁊ suũ oppositũ. ¶ 2ᵒ qꝛ si ex h̃ eẽntia dr̃ pticipare eẽ q̃ ẽ q̃dã similitudo diui eẽ. a simili eẽ creature pticipat esse cũ sit similitudo q̃dã diuini eẽ. ꝯñs ẽ falsũ ⁊ [illegible] Boetiũ in de ebdomadibᵘ. vbi 2ᵃ ebdomade dicit̃. Qꝺ ẽ pticipare aliq põt. sȝ ipsũ eẽ nullo mõ aliq participat. ¶ 3ᵒ ista distinctio ẽ expresse ꝯ mẽtẽ Boetij quia de [illegible] ebdomade p̃ma sic dicit. Qꝺ ẽ accepta forma essendi ẽ atqȝ cõsistit. ex q̃ p3 ꝙ ille primus modus [illegible] [illegible] pticipationẽ nõ ẽ fantasticᵘ. imo verᵘ [illegible] tẽ ⁊ ṽba Boetij eẽntia accipiat formã essendi a deo sicut aer lumẽ a sole. p̃ formam autem essendi [illegible]

[illegible] actualis existentie quo aliqd dicit esse. Ju[illegible] ebdomadis. Omne quod ē participat [illegible]. Et ebdomade secūda dicit. Fit aūt [illegible] participatio cum aliqd iam est. est autē aliquid cum [illegible] suscepit. 4° ad [illegible] solutionem nō plus [illegible] creatura participat [illegible] deus [illegible] ē falsum tenet [illegible] essentia creature est esse non receptū sicut [illegible] deus est eē non receptum. tūc cum esse [illegible] parti[illegible] ut dicit in 2ª ebdomade. [illegible] illud qd accipit formam essendi sequit essentiam creature nō plus participare [illegible] modo uel aliquid q̄ essentiam diuinam. 5° sequitur q̄ sicut deus nulli substat acci/dentia [illegible] creatura tenet [illegible] ut dicit Boeti° ebdomode 3ª. Illud quod est habere aliqd preterq̄ ipsum quod est [illegible] nihil preter se [illegible] mixtum. 6° sequit q̄ nō plus eēt de° simplex q̄ cre/atura. tenet oña. quia fm Boetiū ibidem ebdomade 7ª. Omne simplex eē suum τ illud qd est vnū habet. omni autem composito aliud est esse aliud ipsū quod est. Ex quo patet q̄ si eēntia creature sit suum eē q̄ uel ipsa est simplex sicut deus: uel de° ita cōposit° sic creatura. ¶ Contra 2am solutionem arguit per Boe/tiū ibidē. ebdomade pma. dicentē. Diuersum est esse τ illud quod ē. q̄ si dicatur illā diuersitatem debere intelligi cōceptibiliter uel fm intentionem sicut dicti doctores exponūt. non valet expositio. nam otradi/cit expresse illi quod sequit in eadē ebdomade scilicz Qd ē accepta forma eēndi ē atq̄ subsistit. Et illi qd dicitur in 2ª ebdomade scz. Fit autē participatio cū iam aliquid est. est aūt cū iam esse suscepit. Ex quib° verbis scilicet suscipere esse: τ accipere formā eēndi patet inter qd est τ esse oportere intelligi aliqlē diffe/rentiam ex parte rei. Ista etiā expositio otradicit cō/mētatori sup Boetiū dicēti. q̄ creatura alio est τ alio aliquid ē. τ si non ex diuersis subsistētib° cōstat ipsum ocretum atq̄ compositū est. in quo exprimit q̄ illud quo creatura existit: τ illud quo ē: est illud qd est. licz non sint duo subsistentia tū adinuicē faciūt cōpositi/onem [illegible] realiter distincta quod etiā aperit Boeti° ebdomade 5ª. dicēs. Omne qd est subsistēs participat eo qd ē esse non ut aliquid sit: sed ut eo sit. alio vo participat ut aliquid sit. Ex quibus patet q̄ omnes iste glose [illegible] qd etiā Aureolus ipsa ve/ritate coactus cōcedit in hoc q̄ dicit Boetium forte [illegible] nulli etiā debet eē dubiū hui° [illegible] cū ipse dicat 2° posterior. ca° 2° [illegible] Lincomeii. Illud aūt quod est quid ē homo [illegible] aliud est. τ per demōstrationem [illegible] esse demōstrare omne quia est nisi [illegible] non ē substātia [illegible]. Cōmētator [illegible] de anima cōmento [illegible] Nulla forma li/bera ē a potentia simpliciter [illegible] forma. q[illegible] [illegible] forma [illegible] quidditas eius [illegible] forme [illegible] quidditate quoquo [illegible] quidditatē illud quod ē. τ peēn/tiam illud quo ē. Et hec sufficiāt de prima ōne. ¶ 2ª [illegible] eē creature nō [illegible] ad illud [illegible] quidditatem crea/ture omnino cōsimiliter sic forma substātialis ad ma/teriam. pbatur ista ō p sanctū doctorem. 2° otra gē/tiles ca° 53° Non ē aūt ingt eiusdē rōnis cōpositio ex materia τ forma τ ex substātia τ esse: q̄uis vtraq̄ sit cōpositio ex actu τ potētia. Primo quidem. quia ma/teria non ē ipsa substantia rei. nam sequeret oēs for/mas eē accidētia sicut antiqui naturales opinabant sed materia ē pars substātie. 2°. quia ipsū esse non est propri° actus materie sed substātie toti°. eius enim ē actus ipsum eē de quo dicere possum° q̄ sit. eē autē non dicit de materia: sed de toto. vñ materia nō pōt dici qd ē. sed ipsa suba ē id quod ē. 3°. quia nec forma est ipsū eē sed se habēt fm ordinē. cōparat eni forma ad ipsū eē sicut lux ad lucem. uel sicut albedo ad al/bum eē. Deinde etiam ad ipsam formam cōparatur esse ut actus. per hoc enim in compositis ex materia τ forma forma dicitur esse principium essendi. quia est cōplementum substantie cuius actus est ipsum eē sicut diaphonū est aeri principium lucēdi. quia facit eum proprium subiectum luminis. vnde in composi/tis ex materia τ forma nec materia nec forma potest dici ipsum quod est. nec etiam ipsum quo est: sz quod est essendi principium. ipsa autem substantia est ipsū quod est. τ ipsum esse est quo substātia denoīat ens. In substantijs autem intellectualibus que non sunt ex materia τ forma composite sed in eis ipsa forma est substantia subsistens. forma est quod ē. ipsum au/tem esse est actus quo est: τ ppter hoc in eis est vnica tm̄ compositio actus τ potentie que scz est ex substā/tia τ esse: q̄ a quibusdam dicitur: ex quo ē τ esse: ul ex quo est τ quod est. In substantijs autem cōpositis ex materia τ forma est duplex cōpositio actus τ poten/tie. Prima quidem ipsius substantie que cōponitur ex materia τ forma. 2ª vo ex ipsa substantia iam cō/posita τ esse: que etiam potest dici ex quod est τ eē: ul ex quod ē τ quo est. Sic igitur patet q̄ cōpositio act° τ potentie est in plus q̄ compositio materie τ forme. vnde materia τ forma diuidūt substantiam materia/lem. potētia autem τ actus diuidunt ens cōmune. τ propter hoc quecunq̄ consequūtur potentiā τ actū inq̄tum hō sunt cōmunia substantialibus materiali/bus τ imaterialibus creatis: sicut recipere τ recipi p/ficere τ perfici. quibuscūq̄ vero sunt ppria materie τ forme inq̄tum hō sicut sunt generari τ corrumpi τ alia hō. hec sunt ppria subaliū mālīū τ nullo mō oue/niūt substātijs imālib° creatis. hec scūs Tho. ibidem. Sciēdū tū q̄ p̄ sen. 8. dis. 5. q. 2ª arti. ponit eādē ōnē sed videt in aliquibus dissentire ab hō qd dictū est. ait eni sic. Differt āt qd ē τ mā. q2 qd ē dicit ipsū suppositum hñs esse. materia aūt nō habet esse: sed cōpositū ex materia τ forma. vnde mā non ē qd est: sed cōposi/tum. vnde in oibus illis in quib° est cōpositio forme τ materie. ē etiā cōpositio ex qd ē τ q ē. In cōpositis āt ex mā τ forma q̄ est pōt dici tripliciter. pōt eni dici q̄ est ipsa forma ptis q̄ dat eē materie. pōt etiā dici q̄ ē ipse act° essendi. s. esse. sicut illud q̄ currit ē act° currendi. pōt etiā dici q̄ est ipsa natura q̄ relinquit ex otunctio/ne forme cū mā ut humanitas. pcipue fm ponentes

ꝙ forma que ē totum q̄ dicit̃ quidditas nō est forma partis: de quibus ē Auicēna. hec ille. In quo loco dicit ꝙ eēntia ⁊ forma quodlibet illoꝝ potest dici quo est. In 2° aūt cōtra gētiles ut recitatum ē dicit oppositum. Itē ħ dicit ꝙ suppositum est quod est. In 2° autē cōtra gentiles dicit ꝙ essentia ē ipsum quod est sed dico ꝙ hoc non ē cōtradictio nisi ſm apparentiā nam cū dicit 2° cōtra gentiles. ꝙ solū esse est illud q̄ est. intelligit de q̄ est formaliter. nō aūt de quo ē causaliter q̄si effectiue. Unde ipsū esse ē illud quo aliq̄d est formaliter ⁊ ultimate sicut actu essendi: sed ꝑ formam uel eēntiam aliq̄d est non illo ꝓprie: sed q̄si per illud quod ē principium ipsi⁹ esse. res ergo ē solo esse sicut actu essendi. sed res ē sua forma sicut illo quod dat eē. Similiter nulla ē cōtradictio quo ad aliquid de li quod est. cū enim dicit ꝙ suppositum est ipsum quod ē. loquitur de illo qꝺ ꝓprijssime ē: quo mō eentia differēs a supposito ⁊ non subsistens non pōt dici esse. ⁊ ideo ꝑmo sen. quo ad ħ ꝓprie locutus ē. ſ3 cū alibi dicit ꝙ essentia est illud quod ē. nō loquitur ita ꝓprie. sꝫ subsistentiam dicat eēntiam rei. ⁊ causa ē. quia ipsum quod ē ꝓprie suppositum dicit illud qꝺ sic est qꝺ ē ꝙ nullo modo est quo aliud est. est eni ultimatū in tali ordine actuū ⁊ actuabiliū incipiendo ab actib⁹. nā qꝺ est sic est actuatum ꝙ non actuat. taliter aūt accipiendo quod ē constat ꝙ solum suppositum qꝺ non est in alio dicit̃ ipsum qꝺ est ⁊ non eēntia. nam eēntia est forma suppositi: ⁊ ideo non ē ultimū quod est: sed se habet ut quod respectu forme ptis ⁊ respectu act⁹ essendi. sed ulteri⁹ se habet ut quo respectu suppositi. non ergo dicitur ita ꝓprie quod ē sicut suppositū. nec ita ꝓprie quo est sicut actus essendi. de hoc dicit̃ 3ª parte. q. 17. arti. 2°. ¶ 3ª conclusio est ꝙ esse existentie non se habet oīo similiter ad subām uel essentiam creature sicut accidens ad subiectū accipiēdo accn̄s ꝓprie pro quidditate accn̄tali reposita in aliquo nouem generū accidentis. ꝓbatur ꝯ per dicta sci Tho. de potentia dei. q. 5. arti. 4°. ad 3ᵐ. quod argumentū fuerat tale. Nihil quod ē per accidens ē infinitum: ſ3 esse cuiuslibet creature ē per accidens ut Auicenna dicit. vn̄ ⁊ Hil. i li. de trini. deū a creatura distinguēs dicit. Esse non ē accidēs deo. ergo nulla creatura in infinitū durabit. ecce argumētū. Et respōdet dicendum ꝙ esse non dicit̃ accn̄s q̄si sit in genere accn̄tis loquēdo de esse substātie. est enim actus eēntie sed ꝑ quādam similitudinē. quia nō est pars essentie sicut nec accidēs. si tamē esset in genere accidētis nihil ꝓhiberet quin in infinitū duraret. per se eni accidētia ex necessitate suis subiectis insunt. vnde ⁊ nihil prohibet ea in perpetuū esse. sed accidētia que per accidens insunt nullo modo in perpetuū durant ſm naturam. hoc aūt esse non pōt ipsum esse substantiale cū sit act⁹ essentie. hec ille. Idem ponit ꝑ sen. dis. 8. in expositione lr̄e vbi sic arguit. ꝯtra illud Hil. Esse nō est accidens deo. Contra dicit scūs Tho. videtur ꝙ nec alicui creature cū nihil sit essentiali⁹ rei q̄ suum eē. Et tūc rñdet. dicēdū inquit ꝙ accidēs dicit̃ illud quod nō est de intellectu alicuius sicut rationale dicit̃

alicui accidere. ⁊ ita cuilibet quidditati creature accidit eē. quia non est de intellectu ipsius quidditatis. potest enim intelligi humanitas. ⁊ tamē [illegible] homo habeat eē. hec ille. Idem ponit 2° [illegible] 2. arti. ꝑ. de [illegible] Tho. sup. 4. metaphysice [illegible]. Esse rei q̄uis sit aliud ab eius essentia nō tamen est intelligendū ꝙ sit aliquid superadditum ad modū accn̄tis. sed q̄si cōstituit̃ ꝑ principia essentie. ⁊ ideo hoc nomē ens qꝺ iponit̃ ab ipso esse signat idē cū ipso nomine quod ponit̃ ab eēntia. In h aūt Auicēna aliter sensit. dicit eni ꝙ vnū ⁊ ens nō significāt subām rei ſ3 significāt aliquid additū. ⁊ de ente q̄dē ħ dicebat. qꝛ in [illegible] eē ab alio. aliud ē eē. aliud est res ipsa ⁊ subā et eēntia ei⁹. h āt nomē ens significat ipsū eē. significat igit̃ ut videt̃ aliq̄d additū eēntie. ſ3 in ħ nō recte dixit hec ille. ¶ 4ª ꝯ est ꝙ eē creature q̄ formaliter actuatū est de⁹ nec ē ꝓprie creatura nec ē ꝓprie ens ueloq̄ [illegible] ꝓbat̃ ꝯ. ꝙ eni de⁹ nō sit eē creature q̄ formalit̃ est ꝓbat multipliciter scūs Tho. ꝑ ꝯ gētiles. ca. 26. et ꝑ sen. dis. 8. q. i. arti. 2°. et ꝑma pte. q.   . arti.   . Et motiua ei⁹ sūt multa: ꝓsertim quia nulli⁹ creature eē fuit ab eterno. tū etiā qꝛ de⁹ nō vnit̃ rebus. nihil aūt est vicinius reb⁹ q̄ suū eē. tū qꝛ esse rei finit̃ ſm capacitatē recipientis. de⁹ aūt ē infinitus. 2ª pars ꝯnis. s. ꝙ eē nō sit ꝓprie creatura. ꝓbatur. nā sicut dicit scūs Tho. pte ꝑma. q. 45. arti. 4°. Creari est fieri. fieri autē ordinatur ad esse rei. vnde illis ꝓprie ꝯuenit fieri ⁊ creari quib⁹ cōuenit eē. qꝺ quidē ꝓprie cōuenit subsistētib⁹ siue sint simplicia sicut sube sepate siue sint cōposita sicut sūt sube mātes. Illi aūt ꝓprie cōuenit eē qꝺ hꝫ eē ⁊ hoc ē subsistens in suo esse. forme aūt ⁊ accn̄tia ⁊ hꝰ nō dicūtur eē q̄si ipsa sint. sed qꝛ eis est aliq̄d. sicut albedo ea ratione dicit̃ ens. quia ea subiectū est albū. vn̄ ſm p̄hm accn̄s magis ꝓprie dicit̃ entis q̄ ens. sic igit̃ accn̄a ⁊ forme ⁊ hꝰ que nō subsistunt magis sunt coexistētes q̄ entia. ita debent dici magis ꝯcreata q̄ creata. ꝓprie vero creata sūt subsistētia. hec ille. Ex quo pꝫ ꝙ cū ſm eū eē ꝗ creatura formalit̃ est nō subsistat. ꝙ ipsū non creat̃ ꝓprie. ſ3 ꝯcreat̃. ⁊ ꝯñter nō ē ꝓprie creatura ſ3 ꝯcreatū q̄d. Itē ibidē in solutione ad ꝑmū sic ait cū dicit̃. ꝑma rerū creatarū est eē. h eē nō iportabat subiectū creationis uel subiectū creati. sed iportat ꝓpriā rōnē obiecti creationis. nā ex eo dicit̃ aliq̄d creatū qꝺ est ens. nō aūt ex eo qꝺ ē h ens cū creatio sit emanatio toti⁹ eē ab ente vli. Et ē similis mod⁹ loquēdi. ac si diceret̃ ꝙ ꝑmū visibile ē color q̄uis illud qꝺ ꝓprie videt̃ sit coloratū. hec ille. Ex quo patet ꝙ ſm eū eē non ꝓprie dicit̃ ens. sed dicit̃ quo aliquid est. nec ꝓprie dicit̃ res creata sed ꝯcreata uel [illegible] creationis. Ex q̄ patet tota ꝯ. Eandē ꝓbatione ponit ꝑ sen. dis.   . q.   . arti.   . Itē ꝑ⁹ pte. q. 90. arti. 2° [illegible] dic ꝙ sola subsistētia ꝓprie sūt ⁊ ꝓprie fiūt. ¶ 5ª ꝯ est ꝙ aliq̄d eē est ipsa eēntia creature. aliq̄d uero eē est actus alter⁹ eius: ⁊ aliqꝺ eē nō ē h nec illud. Pria ꝯ ꝓbatur ex dictis sci Tho. ꝑ sen. dis. 33. q. i. arti. ꝑ ad ꝑmū vbi ponit sequētia verba. Sciendum inquit ꝙ esse dicit̃ tripliciter. Uno mō dicit̃ esse ipsa q̄dditas uel natura [illegible] qꝺ dicit̃ ꝙ diffinitio est oratio significās quid est esse

re. [illegible] aut signat quidditatem rei. Alio modo di/citur esse ipse actus essentie. sicut viuere quod est esse vi/uentibus est anime actus. non quidem actus secundus qui est operatio. sed actus primus. 3° modo dicitur esse quod signat veritatem compositionis in propositionibus secundum quod est di/citur copula. et secundum hoc est in intellectu componente et diui/dente quantum ad sui complementum. sed fundatur in esse rei quod est actus essentie. hec ille. Eandem ponit distinctio/nem 3° sen. dis. 6. q. 2. arti. 2°. Primum enim et 3m mem/brum ponit in corpore articuli. sed 2m membrum distincti/onis ponit in responsione ad 4m argumentum. et quod distincti/one patet pro qualibet sui parte. Prima quidem ex prima parte distinctionis. 2a ex secunda. 3a vero ex ter/tia. Eandem distinctionem ponit in multis alijs locis pre/sertim quantum ad 2m et 3m membrum. utpote 3a parte. q. 17. arti. 2° et quolibet. 2. q. 2. arti. 2°. ubi sic dicit. Esse dicitur dupliciter ut patet per philosophum. 5° metaphisice. Et in quadam glosa Orige. super principium Jo. Uno modo secundum quod est copula verbalis signans compositionem cuiuslibet enunciationis quam anima format. unde hoc esse non est aliquid in rerum natura: sed tantum in actu anime com/ponentis et diuidentis et sic esse attribuitur omni ei de quo propositio formari potest siue sit ens siue priuatio. dicimus enim cecitatem esse. aliud dicitur esse actus en/tis inquantum est ens. i. quo denominatur aliquid ens actu in rerum natura: et sic esse non attribuitur nisi rebus ipsis que in decem genera diuiduntur. hec sanctus Tho. Tale autem esse 2° dictum ut ponit Egidius primo quolibet. q. 7a. nihil aliud est quam quedam actualitas impressa omni/bus entibus a primo ente. nulla enim essentia creature est tante actualitatis quod possit actu existere nisi ei im/primatur actualitas quedam a primo ente: et illa actua/litas impressa vocatur esse. sicut ergo res corporales alie a quantitate non sunt actu de se extense. sed sunt in potentia ut extendantur per quantitatem. sic omnes alie nature a primo ente de se non existunt actu. sed sunt in potentia ad esse. hec Egidius. Cui concordat sanctus Tho. prima parte. q. 3. arti. 4°. dicens. quod esse est actu/alitas omnis forme uel nature. non enim bonitas uel hu/manitas significatur in actu nisi prout significamus eam esse. opor/tet igitur quod esse comparetur ad essentiam sicut actus ad potentiam. hec sanctus Tho. Et in hoc primus arti/culus terminatur.

Quantum ad secundum articulum moventur dubitationes. vii contra primam conclusionem arguitur a mul/tis ponentibus Henrico Godofredo Gerardo de car/melo et Aureolo. unde Henricus primo quolibet. q. 7a. arguit sic primo. Quoniam si nihil in creaturis haberet esse per essentiam suam. sed per rem additam sue essentie nihil in creaturis esset ens per se. ¶ 2°. Quoniam si illud esse sit res addita super essentiam creature cum non sit dare quod sit deus [illegible] res increata. [illegible] esset res creata. res autem que/libet creata de se habet non esse. sed si habet esse hoc est participatum et acquisitum. si ergo esse participatum et acqui/situm [illegible] aliud re ab eo cui acquiritur. et a quo parti/cipatur [illegible] esse illius rei addite [illegible] essentie creature per quam habuit esse. quero [illegible] utrum sit aliud re ab eo cui/us rei cui acquiritur. et tunc aut erit procedere in infinitum aut status erit in aliqua essentia cui acquiritur esse quod nul/lo modo est aliud re ab illa essentia cui acquiritur: et qua ratione statur in vna essentia et natura creata eadem ratione in qua/libet natura. ¶ 3°. Quoniam illud esse quod ponitur esse re aliud ab essentia que ipsum participat: quero aut est substantia aut accidens. medium enim non est ponere nisi in creatore qui neque est substantia neque accidens predicamenti alicuius. Et in libro alph. de diuisione scientiarum dicitur. quod omne quod est aut est substantia aut accidens aut creator substantie aut accidentis. Si dicas quod sit accidens sequitur quod substantia habet esse per suum accidens. et ita non per se et primo. Sed accidens illud per quod habet esse magis est ens per se et primo. quod est contra philosophiam et omnem rationem. esto etiam quod sit accidens dic in quo predicamento accidentis est: quod si attentes nouem genera accidentium non sufficiunt tibi. Si dicas quod sit substantia aut ergo substantia materia aut forma aut compositum et habe/bit tunc materia materiam. aut forma habebit esse per ma/teriam: aut compositum erit materia alia a qua habet esse que omnia sunt absurda. Si dicas compositum. hoc non potest esse. quia omnis talis substantia est per se subsistens. Si dicas quod forma. quero ibi vis esse. aut ergo substantialis aut acci/dentalis. si accidentalis per illam non habet esse substantia ut dictum est. si substantialis aut est per se subsistens et tunc est essentia quedam. et intelligentia que habet esse per suam essentiam a se indifferentem. Si vero sit alteri inhe/rens et informans tunc ipsa est essentia rei vel pars essen/tie que in ipsa creatur et sic omnibus modis oportebit da/re quod quelibet res habet esse per suam essentiam ut esse non sit res aliqua addita essentie. hec ille in forma.

¶ 4°. arguit Guido uel Gerardus de carmelo. 5° quo/libet. q. 9. sic. Illa sunt idem realiter que eadem generatione generantur primo et corrumpuntur. sed non minus vna ge/neratione generatur ex ratione homo et hoc quam hoc et hic homo. igi/tur et cetera. hoc probatur tripliciter. Primo nam per se termi/nus generationis est natura. 2° physicorum. et. 2° de anima. et per se terminus generationis est esse actu compositi. 7° metaphisice nam quod redditur ratio quare compositum sit et non ps. quare eius est esse igitur eadem ratione generatur natura hominis et esse illius. 2°. quare sic generationis vnius est vnus per se terminus quo. sic est vnus per se terminus quod. sed terminus generationis quod est forma que seipsa et nullo alio dat esse. ergo per se terminus generationis quod est compositum ex mate/ria et forma et nullo alio formaliter existens sicut ha/bens esse. 3° quia philosophus. 8° metaphisice. dicit quod gene/ratum est vnum quia generans transfert illud quod erat in potentia ad actum ita quod ut commentator dicit ibidem: translatio non largitur multitudinem. sed per/fectionem eo quod eadem realitas que erat in potentia est per translationem in actu. modo certum est quod re/alitas que erat in potentia nihil dicit nisi materiam cum forma possibili. igitur cum est actu non dicit nisi materiam cum actu perficiente et ita ipsum ge/neratum non dicet aliud esse formaliter quam materi/am et formam que pertinent ad essentiam. Unde phi/losophus ponens principia intrinseca producti in es/se nunquam posuit nisi materiam et formam. primo phy/sicorum p. de generatione. 7° et. 8. metaphisice. et. 12°.

constat aūt q̄ si eē esset actus distinctus a materia ꝛ forma vnitis in re creata ꝛ facta: inuestigasset vltra materiā ꝛ formā. 3ᵐ principiū gn̄ati: qd̄ nō fecit. preser. in cū omnis ꝓcessus terminef ad esse existentie. ¶ 5ᵒ arguit sic. Substātia naturalr̄ prior est omni accidente absoluto: qd̄ patet. quia causa est prior suo effectu. sed existētia subiecti ē causa existentie accidētis cui inest. vnde est ens: quia entis. 7ᵒ metaphisice. quia h̄ esse in esse alterius. vbi cōmentator dicit. Indiuiduum substantie prius est indiuiduo accn̄tis eo q̄ nihil inest alicui ut subiecto nisi illud qd̄ subijcit habeat esse. ¶ Cōfirmaf̄ sm̄ sen̄ Tho. qui nō ponit nisi vnam formā in cōposito. quia in generatione forma substantialis imediate vnif̄ materie prime. ita q̄ oīa accn̄a absoluta sequūtur naturaliter substantiā generatā. ꝛ ita in illo priori est substantia actu ante omne accidens absolutū. igitur esse qd̄ habet substantia generata actu ante omne accn̄s absolutū est substātia. quia substantie absolute non est accidēs ꝑncipiū aut ratio ꝑma essendi. ꝑ physicoꝝ. sed non ē sola materia nec sola forma. quia sola forma non ē totū esse cōpositi. igitur ē substantia cōposita. Et similiter pōt argui de substātia simplici. quia eo primo existit quo primo ē actu. quia eē est illud quo aliquid est actu. s3 natura rei simplicis est essentialiter actus. igitur simpliciter sua natura ꝛ nullo alio superaddito existit. ¶ 6ᵒ arguit: Non min⁹ perficit act⁹ substantialis in esse actu q̄ꝫ accn̄talis. cum actus substantialis det esse simpliciter. sed actus accidentalis dat seipso ꝛ nullo alio eē accn̄tale ut albedo dat seipsa esse album actu dum actu perficit. nec requiritur aliud esse preter naturā albedinis ꝛ subiecti susceptiui. igitur act⁹ substantialis qui ē forma dū seipsa actu perficit materiam dat esse actu: puta forma ignis actu perficiens materiā dat esse actu in esse existentie ignis. nec requirif̄ aliud eē preter materiam ꝛ formam actu vnitam. ¶ 7ᵒ arguit ut dicit ex principijs sancti Tho. qui ꝓbat q̄ in cōposito non ē nisi vna forma. Quia quod aduenit alicui post completam eēntiam est necessario accidēs. quia aduenit habenti formam ꝛ actum. igitur si esse differat ab eēntia aduenit enti habenti formā ꝛ actum ꝛ per cōsequens eē est accidēs: ꝛ sic substantia nō est actu ꝑ se: sed per accidens. ¶ 8ᵒ per eadem ꝑncipia. nam scūs Tho. alia forma arguit in dicto ꝓposito. quia ꝑma substantia non esset vnum per se. qꝛ includeret plures actus. sed si per rem additam prima substantia esset existens ipsa includeret plures actus: ꝛ ita ꝑma suba non esset vnū per se. ¶ 9ᵒ quia sm̄ eū h̄ homo ꝛ hō non esset idem. quia hic hō dicit naturam cū essentia. homo autem solum dicit naturam. ꝛ ita hic homo comparef̄ ad hominem ut totum reale ad suam partem. ꝛ est contra phm̄. 7ᵒ metaphisice ꝛ pluribus locis. ¶ xᵒ arguit. quia sicut substātia est vna per se: ne sit processus in infinitū. sic videtur per se existere: quia queram aut per se existit aut per aliud: ꝛ sic de illo in infinitum. Nec valet si dicatur q̄ esse non ē quod existit: sed quo existit. tum quia sic posset impediri ratio cōmētatoris. quia vnitas non ē vna: sed esset quo aliquid est vnum. ꝛ tamen [illegible] la cōceditur procedere. igitur ꝛ [illegible] quia nō [illegible] bium de vnitate q̄ꝫ de esse. tum quia transcendentia ratione sue cōmunitatis de quibus predicatur in concreto predicantur in abstracto. nam vnitas est vnū ꝛ qd̄ est ens est essentia. tum 3ᵒ quia non [illegible] transcendentibus existere q̄ꝫ vnum quia sicut omne ens est vnum ita omne ens existit. ꝛ sicut essens potentialia est existens in potentia. Et hoc videtur [illegible] quo sm̄ phm̄. xᵒ metaphisice. Transcendentia [illegible] cum ente non aliud predicant q̄ꝫ substantiam ꝛ naturā eius de quo dicuntur. ꝛ ratio est. quia [illegible] aliqua i creaturis sūt idem realiter: de quo predicatur vnum per realem idēptitatē predicatur [illegible] sed transcendētia sunt idem realiter. igitur cum existentia sit transcendens sicut est res uel natura. cum natura nō differat ab eo cuius est. sequif̄ q̄ existere nō differt ab eo cui⁹ ē. ¶ xjᵒ arguit. Resolutio restat in ea ex qb⁹ consistit ipsa res. sed res existens non resoluitur nisi per resolutionem ꝑncipiorum pertinentium ad naturam ꝛ quidditatē eius: ut corruptio sortis qua fit non existens non cōsistit nisi in separatione anime a corpore. igitur non alio sortes existit nisi per anime ꝛ corporis vnionem. vnde ad existentiam rei non plus requiritur nisi realis entitas eēntalis actualitatis. quare enim essentia rose non existit. quia nō est realis entitas sm̄ propriam essentiam ꝛ naturam sed est solum in potentia suarum causarum ideo non est realis essentia nisi in potentia: ita q̄ rosa eo modo quo est sm̄ esse essentie est sm̄ esse existentie. vnde sicut rosa est essentia ꝛ res non actu sed in potentia: ita existit in potentia ꝛ non in actu. quia tamen existētia magis concernit actum q̄ꝫ essentia. ideo sm̄ ratonē magis verificaf̄ eēntia de non ente actu q̄ꝫ existere. ¶ 12ᵒ arguit Godofredus in quolibet. Abstractum enim ꝛ concretum solum grāmaticaliter distinguūf̄ sed esse ꝛ essentia distinguūtur sicut abstractū ꝛ concretum. essentia nāqꝫ est nomen abstractum ab esse sicut humanitas ab homine. ergo videtur q̄ solū grāmaticaliter distinguāf̄. ¶ 13ᵒ arguit q̄ Aug⁹. dicit [illegible] de trinitate q̄ sicut ab eo quod est sapere dicta est sapientia ita ab eo qd̄ est esse dicta est essentia. sed sapere ꝛ sapientia solū grāmaticaliter distinguūtur sicut cursus ꝛ currere. lux ac lucere. igitur esse ꝛ essentia solū differūt grāmaticalr̄. ¶ 14ᵒ arguit. Que [illegible] sicut nomen ꝛ verbū solum differūt grāmaticalr̄ sed esse ꝛ essentia se habēt sicut nomen ꝛ verbum [illegible] sic calor et calere cursus ꝛ currere. igitur ¶ 15ᵒ Sicut se habet vita ad viuere: sic se habet essentia ad esse. viuere nāqꝫ viuētibus est esse sm̄ phm̄ 2ᵒ de anima sed vita ꝛ viuere solū differunt sicut nomen ꝛ verbū ergo hoc modo differunt essentia ꝛ esse. ¶ [illegible] arguit. Si essentia ꝛ esse cōponunt sicut actus ꝛ potentia: aut essentia est in potentia simpliciter aut sm̄ quid. si in potentia simpliciter. sequitur q̄ [illegible] ꝛ esse forma substantialis. si vero sit in potentia sm̄ quid [illegible] tūc erit in actu simpliciter: ꝛ ꝑ cōsequēs erit in actu [illegible] pliciter siue eē qd̄ ē impossibile. q̄ꝫ eēntia ꝛ [illegible]

potentiis creatis. ¶ 17° arguit sic. Omne esse est a forma. aut ergo est ipsamet forma aut aliquid effectum a forma. aut ergo est ipsamet forma habetur propositum. quia forma est pars essentie. si vero sit aliquid derelictum a forma. tunc effectus cause formalis est effectus cause efficientis. quod ... cum hec sit differentia inter causalitatem efficientis ... et forme quod effectus formalis est ipsamet forma. ergo non potest poni quod esse sit aliud ab essentia. ¶ 18° Si esse differat ab essentia tamquam res alia. aut est creatura aut creatrix essentia. sicut dicit Boetius in libro de ortu scientiarum. sed constat quod essentia non est creatrix essentia. ergo creatura. queritur ergo de illa utrum sit aliqua essentia vel nulla. si aliqua habetur propositum quod esse et essentia sunt idem in creatura. si vero nulla. penitus nihil est. quod enim nulla essentia est penitus nihil est secundum Augustinum. ergo non possunt distingui realiter esse et essentia. ¶ 19° Manente eadem causa manet idem effectus. et si est eadem ratio debet idem poni. sed omnes rationes quibus probatur quod esse differat ab essentia probant quod esse differat ab essentia ut patet per illam que est de indifferentia. neque enim indifferens est esse ab essentia et non essentia sicut essentia cum sit creatura. et per illam de participatione. quia esse ita participat sicut essentia cum utrumque sit quedam similitudo dei. et per illam de reductione in nihil. quia esse ita potest redire in nihil sicut essentia. et sic de omnibus aliis rationibus. ergo cum constet quod esse non differt realiter ab esse non oportet dicere propter illas rationes quod essentia differat ab essentia realiter. ¶ 20 arguitur. Quecumque sunt aliqua distincta realiter unum potest per divinam potentiam ab alio separari. sed essentia non potest separari ab esse. alias si separaretur essentia esset sine esse et esse absque essentia quod implicat contradictionem. igitur illud non potest poni. ¶ 21° arguit sic Aureolus. Nulla res est alia ab eo quo formaliter est extra nihil. quia dato opposito sequitur quod inquantum alia est extra nihil. et inquantum alia non est extra nihil. non enim est alia inquantum nihil imo si aliquid est extra nihil non est extra nihil inquantum alia. alioquin non per illam erit extra nihil. sed constat quod essentia est extra nihil per esse actualis existentie. nihil enim aliud accipimus hic per actualem existentiam nisi positionem in rerum natura quod est poni extra nihil. omnis autem essentia ponitur extra nihil per positionem extra nihil formaliter. ergo positio extra nihil erit actualis. et per consequens essentia ponitur extra nihil per actualem existentiam. necesse est igitur quod positio extra nihil sive actualis existentia non sit alia res ab illa que ponitur extra nihil et existit per eam. Nec valet inquantum si dicatur quod essentia est quedam alia res que formaliter est extra nihil per esse subiective autem est extra nihil seipsa. nec oportet quod sit una res. sicut subiectum et illud cui subiicitur non sunt una res. Illud inquam non valet. quia esse quod perficit essentiam tamquam subiectum et ponit eam extra nihil. subiective quidem ex parte ... formaliter autem ex parte sui ... inquam esse aut perficit nihil tamquam subiectum proprium et trahit nihil extra nihil aut ipsam essentiam que est extra nihil. sed primum dari non potest alioquin nihil esset subiectum et nihil traheretur ad esse. quod est impossibile. si autem detur 2m habetur propositum quod idem abstractum est res posita extra nihil seipsa. et per consequens illa eadem res lapidis non per esse additum sed seipsa formaliter est extra nihil. ¶ 22° arguit sic. Nulla res est alia ab ea qua ponitur in rerum natura. si enim sunt due res: illa res que ponitur in rerum natura ponitur subiicitur vel est res posita in rerum natura seipsa aut per aliam cui subiicitur. si seipsa habetur propositum. si per aliam cui subiicitur aut illa imprimit aliam realitatem ei quod subiicitur a propria realitate sua. aut communicat sibi eandem. non potest dici quod aliam sibi imprimat. quia tunc se haberet per modum agentis et non per modum forme. et iterum illa realitas impressa suscipienti recipiet recipiens tamquam subiectum. et queritur utrum subiectum et realitas impressa erunt eadem res. et si sic standum erat in primo. si non. tunc proceditur in infinitum. non potest ergo poni quod aliam realitatem imprimat. relinquitur ergo quod communicet sibi propriam suam realitatem et suam propriam positionem in rerum natura. et per consequens non est ibi nisi unum positum in rerum natura cum subiectum seipso non sit positum sed per illud cui subiicitur aliud. nec per illud cui subiicitur aliquid sit positum nisi illud quod est id. propositum. propositio ergo per se nota est quod nulla res est alia ab ea qua ponitur in rerum natura extra nihil. sed lapis est extra nihil in rerum natura per suum esse. ergo lapis non est alia res a suo esse. ¶ 23° sic. Nulla perfectio ponit suum perfectibile vel susceptibile in rerum natura. nulla namque perfectio dat suo susceptibili quod possit subiici et perfici. sed supponendo quod possit subiici et perfici et recipere perfectionem perficit illud in actu. de ratione autem eius quod possit subiici et perfici et deferre est quod sit extra nihil positum in rerum natura. nihil enim non potest subiici nec perfici nec deferre. et similiter nec positum extra nihil in rerum natura potest deferre aut sustentare nisi rem. et perfici nisi per rem. sed constat quod esse ponit essentiam extra nihil in rerum natura. ergo impossibile est quod respiciat ipsam ut suum perfectibile ita quod sit alia res. sicut perfectio et perfectibile reale. Nec valet si dicatur quod per istam rationem materia non differt a forma realiter. eo quod materia ponitur extra nihil per formam. nec est in rerum natura nisi per formam. alias esset precisa res et actualis. cuius oppositum declaratum est in tractatu de principiis physicis. Siquidem hoc non valet. non enim est verum quando materia sit extra nihil seipsa. et quando sit posita extra in rerum natura seipsa. quod patet quia eius entitas est quod est purum perfectibile et actuabile et purum terminabile carens omni perfectione et termino et actu. nec tamen propter hoc est nihil. cum nihil nec sit perfectibile nec terminabile nec actuabile. unde materia non est actu sed actuabilis per actum. nec perfecta sed perfectibilis per perfectionem. nec terminata sed terminabilis per formam que est perfectio et terminus et actus. sic igitur per formam non ponitur extra nihil cum per formam non sit purum perfectibile imo actu perficiatur. est tamen extra nihil per hoc quod est purum perfectibile. et per hoc est aliquid in rerum natura. et per consequens ratio concludit quod lapis est in rerum natura positus et existens penitus extra nihil non per aliquid additum. et per consequens superflue ponitur aliud esse distinctum. Nec valet etiam si dicatur quod eodem modo essentia est quoddam potentiale. et ita non potest poni per se in rerum natura sicut nec materia. Hoc siquidem non valet. sufficit enim quod tota realitas cum sua materia et forma actualis sit posita extra in rerum natura et extra nihil seipsa. tunc enim erit actualis quidditative inquantum materia est actuata. lapis etiam erit actualis quia omnino extra nihil est positus in rerum natura. et sic esset penitus actualis et in nullo potentialis. nec apparet quid habeat lapis amplius expectare ex quo est seipso positus in rerum natura. ¶ 24° sic.

Nulla res differt a sua realitate. si eni͂ differt. iã alia realitas. ꝛ ꝑ ɔ͂ñs non sua. sed esse est realitas essentie. nõ eni esse est nihileitas essentie sicut patet. q̄ð nõ est lapidis est nihileitas lapidis. lapis eni͂ q̄ñ non est nihil est ipsum esse. igit̃ aliqd aut aliq̃ realitas est ipsũ esse. g̃ esse lapidis est sua realitas. ꝛ sic de oi esse ꝛ oi essentia. g̃ impossibile est ꝙ esse sit alia res ab eẽntia. Et si dicat̃ ꝙ res sumit̃ dupliciter. vno modo ꝓ re essentiali. ꝛ sic nõ est verum ꝙ esse lapidis sit sua realitas. alio mõ ꝓ realitate actuali. ꝛ sic est verũ. vñ in lapide actualiter ex̄ñte sunt due realitates. vna quidem eẽntialis puta lapideitas. ꝛ alia actualis puta eẽ. Si quidẽ hoc nõ valet. q̄ñ realitas essentialis lapidis habet ꝙ sit realitas ex ipso esse aut seipsa ꝛ sine esse. sed habet sine esse ꝙ sit realitas extra i rerũ natura g̃ res sine eẽ põt eẽ in rerũ natura ꝛ extra nihil q̄ð est cõtradictio. si v̄o habet ꝙ sit realitas nõ a se sed ꝑ esse. aut esse imp̄mit illã realitatem. ꝛ sic erit efficiens ꝛ imprimens q̄ð est impossibile. aut nõ imp̄mit suã realitatẽ sed eandẽ coicat. ꝛ tũc habet̃ ꝓpositũ ꝙ esse est realitas essentie indifferens ab ea. ¶ 25ᵒ. arguit sic. Nulla res differt a sua actualitate q̄ ẽ ex̄ nihil. nõ loquor de actualitate q̄ est termin⁹ ꝛ ꝑfectio ꝛ cõplementũ: qualem actualitatẽ importat forma respectu materie. non eni ponit eã extra nihil. ut s̄ dictũ est. sed ponit eam in esse terminato ꝛ ꝑfecto. q̄ñ ante erat ꝑfectibile purũ ꝛ purũ indistinguibile. sed constat ꝙ esse est actualitas nõ 2ᵒ modo videlꝫ tãq̄ termin⁹ ꝛ motus ꝛ cõplementũ. sed tanq̄ ponens extra nihil ꝛ in rerũ natura. eẽntia eni q̄ñ actu nõ est nihil est ꝛ in rerũ nã nõ est. g̃ impossibile est eã eẽ sit talis actualitas ꝙ differat ab essentia. Et confirmat̃ q̄ñ quelibet essentia est quedã actualitas. lapideitas eni ẽ quedã actualitas. vñ non oportet dum ponit̃ in esse ꝙ addat̃ sibi aliqua actualitas. ¶ 26ᵒ. arguit sic. Affirmatio rei nihil addit ad rem affirmatã. sicut nec negatio tollit aliquid nisi rem quã negat patet eni ꝙ nõ homo negat solũ hominẽ ꝛ affirmatio hoĩs nihil aliud ponit sꝫ illud affirmat. si eni poneret̃ aliud iam nõ esset affirmatio p̄cedentis sed appositio ante negati. sed positio lapidis in rerũ natura nõ est aliud q̄ affirmatio realitatis lapidis. q̄ð patet ex hoc ꝙ q̄ñ negat̃ lapis poni in rerũ natura. negat̃ lapis ꝛ realitas illius. vñ nihil est dictu lapidem esse q̄ lapidem realitatem habere g̃ poni lapidem in rerũ nã non est alicui⁹ noue rei additio sed eiusdẽ rei affirmatio. Et si dicat̃ vlteri⁹ ꝙ affirmatio ꝛ negatio respiciũt lapidẽ ꝛ modũ substracti nõ valet. affirmatio eni nõ respicit rem ꝑ modũ substracti. sed ẽ ipsamet res. homo eni ꝛ nõ homo opponũt̃ sicut affirmatio ꝛ negatio. ꝛ eodem modo opponũt̃ res ꝛ non. ¶ 27ᵒ. arguit sic. Illa sũt penit⁹ idem quib⁹ opponit̃ penitus eadem negatio. sed nihil opponit̃ directe realitati essentie ꝛ realitati esse. ꝑ nato eni esse lapidis ẽ lapidem simpliciter nihil esse ꝛ nullã realitatẽ habere nec essentialem nec actualẽ nec aliã g̃ manifeste apparet ꝙ nulla realitas erat in lapide nisi esse. ꝛ ꝑ ɔ͂ñs realiter idem sunt in eo essentia ꝛ esse. Et si dicat̃ ꝙ duplex ẽ nihil. vnũ q̄ð opponit̃ realitati eẽntie. aliud q̄ð opponit̃ realitati eẽ. si sic. dicat̃ distinguẽti de nihilo [illegible] [illegible] quã [illegible] ꝙ in nihilo distinctio nõ cadit. ¶ 28ᵒ arguit sic. Conceptus entis applicat⁹ ad lapidem non addit sibi [illegible] ut s̄ fuit ꝓbatũ. ꝛ patet. quia si adderet [illegible] quasi existens extra cõceptũ entis. sed cõcept⁹ entis ꝛ conceptus esse est vn⁹ ꝛ idem. nisi ꝙ ens cõcipit per modũ status ꝛ quietis. esse v̄o ꝑ modũ [illegible] fieri ꝛ egressus. g̃ esse additũ lapidi ꝛ sibi applicatũ penitus nullã rem addit. ¶ 29ᵒ arguit sic. Quandocũq̄ aliqd diuidit̃ ꝑ duas differentias si vna totaliter destruit diuisũ reliqua nihil addit ad diuisũ nec s̄m rem nec s̄m ratonẽ. sed tñ affirmat ipsũ. Vbi gratia homo diuidit̃ ꝑ verũ ꝛ pictũ. pictũ aũt totaliter tollit hominẽ sequit̃ eni homo est pictus g̃ nõ est homo. ꝛ ideo verũ nihil addit ad hominẽ homo eni ver⁹ nõ est nisi homo nec s̄m rem nec s̄m ratonẽ. sed cõstat ꝙ ens diuidit̃ ꝑ ens actu existens ꝛ ꝑ ens in potentia. ꝛ altera differentiaꝝ puta potẽtia totaliter destruit ens. sequit̃ eni est lapis in potẽtia g̃ nõ est lapis. g̃ altera differentia puta actualitas ꝛ existere nihil addit ad ens nec s̄m rem nec s̄m rõnẽ. ¶ Confirmat̃ q̄ si lapis concipit̃ ut non positus in esse. statim cõcipit̃ ut nihil ita ꝙ destruit̃ tota realitas lapidis. g̃ q̄ñ cõcipit̃ ut positus i effectu nihil addet̃ nec s̄m rem nec s̄m rõnẽ. vñ q̄ñ nõ positio lapidis est pura negatio lapidis. sequit̃ ꝙ positio lapidis est pura affirmatio ei⁹ ꝛ pura veritas. ꝛ ꝑ ɔ͂ñs nihil addit. ¶ 30. arguit sic. Iste due equipollent lapis ẽ ens nũc ꝛ in actu. sed ens nõ addit rem nec rationẽ ad lapideitatẽ nec ecõuerso. sed est eadẽ rõ implicita ꝛ explicita. explicita quidẽ ꝑ lapidem. ꝛ implicita in ente. g̃ dicẽdo lapis est ens nõ addit̃ res nec ratio q̄ predicet̃ de lapide. ¶ 31ᵒ. arguit. Ita se habet eẽ ad eẽntiã sicut se habet concept⁹ alicui⁹ rei sign̄ificat⁹ verbaliter ad cõceptũ eiusdẽ rei significatũ noialẽ ꝛ ecõtra. esse eni ꝛ ens ꝛ eẽntia se hñt sicut cursus currere ꝛ currens. ꝛ sicut flos florido ꝛ florere. sed eadẽ res ꝛ ratio ꝛ intẽtio claudit̃ in cõceptu importato ꝑ nomẽ ꝛ in cõceptu importato ꝑ verbũ. nec ibi duo cõcept⁹ aliquo modo differunt rõne sꝫ vñ in modo cõcipiendi ullã rem ꝛ rõnẽ. ꝛ h̄ est q̄ð dicit cõmẽtator 5ᵒ phisicor cõmento 9ᵒ. ait eni ꝙ ꝓpter famositatem istius diuisionis. s. quõ oẽs intentiões diuidũt̃ in habit⁹ quiescentes ꝛ mobiles oẽs gentes in hoc cõuenerũt ꝙ posuerũt nominatiõnũ p̄ncipiũ nomen ꝛ verbũ. ꝛ posuerunt cuilibet forme quiescẽti nomẽ: ꝛ verbũ cuilibet forme mobili. ꝛ posuerũt ptes indeclinabiles ad [illegible] nem inter illa duo. hec cõmẽtator. vñ patet ꝙ eadẽ ratio põt concipi modo quiescentis. ꝛ talis concept⁹ exp̄mit̃ ꝑ nomẽ ꝛ modo fieri ꝛ egressus. ꝛ talis cõceptus ꝑ verbũ. g̃ esse ꝛ essentia non differũt penes rem aut rationẽ addit̃. Nec valet si dicat̃ ꝙ hoc habet verũ de esse essentie ꝛ nõ de esse existẽtie. nõ valet [illegible] q̄ hic loquimur de eẽ q̄ð ꝑdicat̃ in ista ꝓpositione [illegible] est. constat eni ꝙ attribuit rose ꝛ enũciat de ea cõcept⁹ entis in actu. vñ sensus ẽ ꝙ rosa ẽ extra [illegible] cõcept⁹ entis actualiter sibi cõpetit. ꝛ ꝑ ɔ͂ñs licet [illegible] cõceptũ entis. ꝛ importat ipsũ ꝑ modũ verbalẽ [illegible]

cōsideratio facta ꝙ non addit rem nec rationē aut intentionem aliquā sed dicit conceptū entis alio mō. ¶ 32° arguitur sm cōmētatorē 4° metaphisice. cōmēto 3°. Auicenna fuit in hoc decept⁹ q2 credebat ꝙ ens significaret aliqd additū essentie rei. vñ verba cōmentatoris sūt hec. Auicēna dixit ꝙ ens ⁊ vnū signt intentionē additā in essentie rei. nō eñi opinaꝫ ꝙ res ē ens per se sed p dispositionē additā ei ut dicim⁹ aliquid eē album. vnū [illegible] ⁊ ens apud ipsū signt accñs in re. ⁊ [illegible] dicim⁹ impo[illegible] huic opinioni in aliis locis. ⁊ post contingeret ei h̄. s. ꝙ aut illud accñs est ens ⁊ vnū per aliud additū aut p se. si per aliud additū ꝑcediꝫ in infinitū. si per se. ğ concessum est aliqd esse vnū ⁊ ens p se. sed deceperūt eū duo. s. q2 opinabaꝫ ꝙ vnū qḋ est pncipiū quãtitatis est vnū qḋ est synonimū enti. ⁊ q2 hoc vnū numeraꝫ in accidentib⁹ estimauit ꝙ vnū qḋ signt oia predicamenta est accñs. ⁊ etiā fuit decept⁹ q2 ignorauit differētiā inter hoc nomē ens qḋ signt gen⁹ ⁊ qḋ signt verū. qḋ eñi signt gen⁹ est accñs. ⁊ qḋ signt verum signt vnūquodqꝫ decē ꝑdicamentoꝝ multiplicit hec ille. Item 4° metaphisice. cōmēto 3°. dicit cōmētator. Auicēna multū peccauit in hoc ꝙ estimauit ꝙ vnū ⁊ ens signt dispositiōes additas essentie. ⁊ mirū de isto hoie quō errauit tali errore. Et post subdit. Iō dicim⁹ ꝙ substãtia cuiuslibet vni⁹ est esse ei⁹. ⁊ iō dicimus ꝙ suba cuiuslibet vni⁹ p quā est vnū ē suū esse p quod est ens. hec cōmentator. Ex quib⁹ videꝫ ꝙ opinio ista est ꝯ cōmentatorē ⁊ ꝯ Aristotelē. ¶ 33° arguit sic Varro. Si esse differat ab eēntia realiter tūc questio an est esset questio ponēs in nūeꝝ sicut q̄stio q2 est ⁊ ꝓpter quid. [illegible] est falsū ⁊ ꝯ Ari. 2° posteꝝ ca° p°. tenet ꝯña. q2 si esse differat ab essentia. tūc cū queriꝫ an rosa sit iportabaꝫ an eē ꝯueniat rose sicut alia res a rosa. q̄stio eñi an est habet ꝓ subiecto essentiā ⁊ pro ꝑdicato esse. ¶ 34° arguit idē sic. q2 Linconiensis dicit super illo verbo Aristotelis ꝙ esse ⁊ essentia nec in deo nec in pma cā ponūt in nūeꝝ. ¶ 35° arguit. q2 si eē differat ab essentia realiter tūc pus crearet eēntia q̄3 eē. Aug⁹ eñi dicit 7° sup Gen. ꝙ pus creaꝫ mã q̄3 forma q2 potentialis ē. ¶ 36° arguit ꝙ creatura sm illud qḋ est est termin⁹ creatiōis ⁊ p ꝯñs quicqd est in ea est aliqs actus ⁊ aliqḋ esse. ğ relinquiꝫ ꝙ esse non differt realiter ab essentia. ¶ 37° arguiꝫ sic ab aliis. Creatio terminaꝫ ad esse. sed p creationē nihil acquiriꝫ nisi respect⁹ ad efficiēs. tota eñi realitas q̄ fit ab eterno ut exemplata. ⁊ p ꝯñs habuit esse essentie. ğ esse existentie nihil addit ad essentiā nisi esse ꝑductū ⁊ respectū ad ꝑducens. ¶ 38°. Existere non est aliud q̄3 extra sistere. extra scilicet suas causas. sed poni extra virtutem cause efficientis ⁊ vlr poni extra cām dicit respectū ad cām extra quā est. ğ esse dicit formaliter respectū ad cām. ¶ 39°. Quandocūqꝫ aliqd vnū ⁊ idem transferꝫ de potētia in actū nihil acquirit absolutū [illegible] quia nō esset idē numero sed res q̄ pus fuit possibilis eadē numero poniꝫ in effectu. lapis eñi qui prius non erat postmodū est idem numero. ğ esse nō ē accidens aliqd absolutū. sed tm̄ modo respect⁹ ad transferens de po[illegible] in actū. ¶ 40 [illegible] dicit 9° metaphisice. q nomen act⁹ transsūptū est ab actione. vñ poni i esse ⁊ poni de facto idē eē videꝫ. sꝫ poni in actu uel in acto esse ⁊ pfecto nō dicit nisi respectū ad ꝑducens ⁊ agens ⁊ faciens. ğ esse existentie solū addit ad essentiā respectū ad agens. ⁊c̄.

Ad ista argumenta dicit. Ad primū quādo ꝙ li per se pōt excludere p aliud tanq̄3 subiectū uel receptiuū. ⁊ tūc conceditꝫ ꝙ aliqḋ creatū est ens p se sicut suba q̄ non est ens p aliud susceptiuū. ⁊ iō dicit ens p se. Linconiensis ꝑ posterioꝝ ca° 4° dicit. Diciꝫ aūt p se eē qḋ p efficientē cām non est. sic sola pma causa p se est. Diciꝫ 2° p se esse qḋ p cām mãlē non est. ⁊ sic dicunꝫ intelligentie p se entes uel per se stantes. Diciꝫ etiam p se esse qḋ per subiectū non est. ⁊ sic dicitur oīs substãtia ⁊ sola p se esse. hec ille. Alio° li p se pōt excludere per aliud tanq̄3 formale. ⁊ sic nec essentia sub[illegible] nec accidētis essentia est ens p se sed p aliud [illegible] s. p esse ⁊ hoc loquendo de li ens prout est pa[illegible] ⁊ signt tantū quãtū hoc qḋ dico existēs. Isto modo eñi quelibet essentia creata est ens p aliud ⁊ non p se. put li p se excludit formale ⁊ nō solū susceptiuū illi⁹ qḋ ē. ¶ Ad 2m diciꝫ ꝙ esse creature ut ꝑus dictū fuit in ꝑ articulo nō subsistit. ⁊ ideo nec illi debeꝫ ꝓprie eē nec fieri nec creari. ac p h̄ nec diciꝫ ꝓprie creatura sꝫ qd concreatū. tale aūt nō oportet ꝙ participet aliud eē distinctū a se. aut ꝙ acquirat esse. si eñi tale qd dicaꝫ esse h̄ est alio mō q̄3 eēntia sit. vñ sm scm̄ Tho. de veritate. q. 21. arti. 4°. ad 4m. Tripliciꝫ dicitur aliquid ens. Pmo mō diciꝫ aliqd eē q2 in se subsistit. 2° mō q2 est pncipiū subsistēdi ut forma. 3° mō q2 est dispositio subsistētis ut cecitas. ⁊ iō cū dicim⁹: esse est ens si ꝑcedaꝫ sic. igitur est aliquo ens uel se uel alio. ꝑcessus non sequiꝫ. q2 nō dicebaꝫ hoc mō ens sicut aliqd in suo esse subsistēs est ens. sed sicut quo aliqd est. vñ non oporteꝫ querere ipsi esse aliquid quo sit. sed vtrū ipso eē aliqd sit qḋ sit idē ei uł distinctū ab eo. hec ille i forma. Ex qb⁹ patet ꝙ nō seqꝫ: eēntia creata pticipat esse. ğ a simili esse creatū pticipat eē. nec sequiꝫ eēntia creata ē p aliud a se. igiꝫ esse creatū ē p aliud a se. Nec valet si dicaꝫ: esse creatū est extra nihil. igiꝫ ē ꝓprie ens. quia extra nihil nō solū ē qḋ est. imo etiā dispositiōes entis: que nō dicunꝫ ꝓprie ⁊ formaliꝫ entia sꝫ entis. ⁊ in h̄ differūt a penit⁹ nihilo. ¶ Ad 3m negaꝫ diuisio q̄ ibi fit. illa eñi diuisio entis in subam ⁊ accñs est diuisio entis ꝓut dicit essentiā ⁊ nō ꝓut dicit actū existendi sm ꝙ ponit scūs Tho. 2° quolibet. q. 2. arti. p°. ⁊ iō licꝫ oīs eēntia sit suba uel accñs. non tm̄ oē qḋ ē aliquid entis ē suba uel accñs nisi reductiue. esse eñi sube reduciꝫ ad gen⁹ sube. ⁊ eē qualitatis ad genus qualitatis. sicut eñi pūct⁹ reduciꝫ ad gen⁹ quãtitatis tanq̄3 pncipiū eoꝝ q̄ sūt i illo genere uel vna illi⁹ species. ita eē sube reduciꝫ ad gen⁹ sube q̄si formale oīū q̄ sūt in illo. act⁹ eñi ⁊ potētia ad idem gen⁹ reduciꝫ. Isto modo ğ concesso ꝙ esse sube sit de genere sube. nō sequiꝫ ꝙ sit mã uel forma uel ꝯpositū. nec ꝙ tres sube sint in cōposito sed due. ⁊ actualitas cōpositi q̄ reduciꝫ ad idē gen⁹. eē eñi lapidis nō ē i genere sube

sicut essentia p se cōtenta sub genere.nec sicut pars essentie.iō nec est cōpositū subale.nec pars ei⁹.sz qꝛ est act⁹ cōpositi ꝛ suarū partiū.dico tñ ꝙ esse sube posset dici accñs iuxta aliū modū loquendi.ut prius in p articulo dicebaꝛ.s.ꝙ oē qd est pter rōnē alicui⁹ dicitur ei accidere.ꝛ de tali accñte loquēdo nō oportet ꝙ supponat sibi subiectū existere nec est incōueniens ꝙ suba sit p illud ꝛ existat:aut ꝙ sit actuali⁹. Similiꝛ non sequiꝛ ꝙ suba q̄ habet esse per illud accñs sit ens per accñs eo mō q̄ Aristoteles loquiꝛ de ente p accñs s.ꝙ includit res diuersorū generū.nec sequiꝛ ꝙ tale accñs sit ens per se pmo.nō eni pprie ē qd ē sed q̄ est. ¶ Ad 4^m dicitur ꝙ b^or est vera loquendo de illis q̄ generant vnica gnātiōe:sic ꝙ quodlibet illorū est quod gnātur.ꝛ iō conced.ꝛ ꝙ hō ꝛ existens hō ꝛ vn⁹ hō idē sūt realiꝛ.qꝛ vnica gnātiōe generāꝛ illo mō. Si autē a^or intelligatur de gnātis quorū vnū se hz ut qd aliud ut quo uel ambo ut quo.nō est vera.qd patet qꝛ lapis ꝛ partes ei⁹ essentiales vnica gnātiōe gnānꝛ.ꝛ tñ lapis nō ē sua ps essentialis.ꝛ iō qꝛ b^or ad sensū istū negatū ē vera.ꝛ ad sensū quo cōcessū est argumētū nō valet.vñ pma pbatio minoris falsū assumit dicendo ꝙ per se termin⁹ gnātiōis est esse cōpositi si loquaꝛ de termino qd.esse eni nō est termin⁹ gnātiōis. 2ª similiꝛ pbatio deficit supponendo ꝙ sola forma sit termin⁹ generatiōis cōpositi ut q̄.ꝛ ee teneat se a pte termini ut qd.h̄ eni falsū est.cū esse min⁹ subsistat q̄ȝ forma.ꝛ oñter min⁹ habeat rōnē generati q̄ȝ forma.imo poti⁹ est termin⁹ q̄ q̄ȝ forma. 3ª deniqȝ probatio deficit.licz eni realitas q̄ actualiter gnātur non dicat intrinsece nisi mām ꝛ formā actuātē.tñ illa realitas nūq̄ȝ terminaret gnātionē nisi ut substracta actui q est esse.ita ꝙ esse est tali realitati rō terminādi gnātionē.nec tamē est ps illi⁹ nec intrinsecū illi.sed act⁹ ei⁹.ḡ sūt ibi duo termini q̄.vnus est forma.ali⁹ est esse.forma est terminus quo inq̄tū ē pncipiū terminādi pductionē.sz eē ē termin⁹ q̄ tāq̄ȝ formalis terminatio fluens a forma. Illud aūt qd addit arguēs de negligētia Aristotelis ꝛc̄.Dico ꝙ Ar.inuestigauit pncipia intrinseca substantie cōposite.s.mām ꝛ formā.esse aūt nō est pncipium intrinsecū sube.imo ē totaliter extra quidditatē eius ꝛ cuiuslibet sube create cū sit participatio essentie increate.iō ista inq̄sitio non spectat ad tractatū de rerū quidditate uel de pncipijs rerū uel sube cōposite.sed in multis locis dicit Ar.ꝙ gnātio terminaꝛ ad eē.sic 5⁹ physicorū.et p de gnātiōe. Utrū aūt esse distinguaꝛ ab eo qd est ꝛ subsistat: habeꝛ partim ab eo 2°.posteriorū vbi s̄ allegatū est.ꝛ partim a suis discipulis.puta Auicen.Alph.Algaçele.Boetio.Actore de causis.ꝛ a sanctis doctorib⁹. ¶ Ad 5^m dicitur ꝙ esse non est accñs loquendo de esse subali illo mō q̄ res collocata in alio pñto q̄ȝ sube dicitur accñs.sz pōt dici accñs modo superi⁹ expresso.qꝛ ē extra rōnē essentie create.ꝛ pticipatio essentie increate.tale ḡ esse licz non sit accidens ad mentē arguētis.nō tñ est suba sed substātiale quid.ꝛ iō non oportet ꝙ sit mā uel forma uel cōpositū.s.sed act⁹ sube subsistētis ꝛ quedā p me forme. Qd aūt addiꝛ de suba simpliciter.dicitur ꝙ ipsa est seipsa in

actu non tāq̄ȝ ipsa sit actualitas eēndi sed potest esse tota ē forma.ꝛ p [illegible] essentia ei⁹ s̄m quod est pncipiū essendi non sic de sub a cōposita cui tota ps ē pncipiū essendi. ¶ Ad 6^m negaꝛ b^or.nec enim accñs ē ipsūmet accñs.sicut nec eē lapidis est lapis. Sed nec eē qd dat accñs ipsi subiecto [illegible] vñ s̄m ꝙ ostēdit sctūs Tho in tractatu de esse ꝛ essentia. Illud inqt cui aduenit accñs ē ens in se completū subsistēs in suo esse.qd quidē esse naturaliter pcedit accidens qd superuenit.ꝛ iō accñs superueniēs ex coniunctione sui cū eo cui superuenit non causat illud esse in quo res subsistit p qd res ē ens per se.sed causat quoddā esse 2^m sine quo res subsistēs intelligi pōt esse sicut primū pōt intelligi sine 2°.hec ille. Et si dicaꝛ ꝙ qua ratione forma accñalis imprimit subiecto suo tale eē distinctū ab vtroqȝ.sic illud esse imprimet aliud esse ꝛ talia [illegible] tatem.ꝛ illa aliā.ꝛ sic in infinitū. Dicitur ꝙ nō sequitur nō eni forma sic dat esse quasi ponat inter se ꝛ subiectū vnā tertiā entitatē.sic cui argumentū pcederet. sed isto mō forma ē pncipiū eēndi.qꝛ ex coniunctione sui ad subiectū resultat esse subiecti p formā sic ter [illegible] ma accidentalis uel esse toti⁹ cōpositi [illegible] ꝙ esse qd dat forma nō ē i subiecto p illū modū quo accidens ē in subiecto.uel forma in mā.sed illo mō quo act⁹ ē in potentia.act⁹ eni abstrahit a forma ꝛ potentia a subiecto uel mā.ꝛ iō qꝛ subiectū sub forma est potētiale ad esse.qꝛ forma quelibet ideo dicitur eē pncipiū essendi.qꝛ cōstituit ppriū susceptiuū actus qui ē eē. esse aūt qꝛ est actualissimū in genere actus primi nō cōstituit aliud potētiale sicut forma faciebat.nō ḡ oportet ꝙ si ex vnione forme ad subiectū resultat eē ꝙ iterū ex esse ꝛ ex illo in quo ē resultet aliud.qꝛ dum aliqd ē sub esse iam ē in termino actus primi quod non erat dū fuit sub forma.nō eni restat potentia ad actū pmū sz solū ad 2^m qui ē opatio.instantia ḡ pcedit ex falso intellectu.qꝛ imaginaꝛ ꝙ eē causeꝛ ab ipsa forma sicut ab agente.qd non ē verū.sed illo mō q̄ ppria potētia dicitur esse cā actus quē suscipit.sic loquimur de forma subsistēte ut est aīa rōnalis uel angel⁹.aut sicut illud qd complet rōnē potentie pprie uel ppri susceptiui act⁹ alicui⁹ dicitur eē illi⁹ causa.ꝛ isto modo accñs ꝛ forma subalis non subsistēs dicitur causare eē constat aūt ꝙ nō sequiꝛ si forma isto mō causat ee qd iterū istud esse causet aliud esse.quia esse nec ē potentia nec ostitutiuū potētie ad vlteriorē actū primū sed est termin⁹ totalis potentie ad actū pmū ꝛ quedā inchoatio secundi actus.vñ sanct⁹ Tho p̄ [illegible] 4.arti.2°.ex dictis Auicenne [illegible] Omne quod est in genere habet quidditatē differentē ab esse sicut hō. humanitati eni ex eo qd est humanitas nō debeꝛ esse in actu pōt eni cogitari humanitas ꝛ [illegible] sit hō. Et rō huius ē.qꝛ oē qd pdicaꝛ de his q̄ sunt in genere pdicat qdditatē.cū genus ꝛ spēs pdicent in eo qd quid.sit aūt qdditati non debeꝛ esse nisi p hoc quod [illegible] p ta in illo uel i illo.ꝛ iō qdditas gnis uel spēi non [illegible] catur s̄m vnā eē oībus i; s[illegible] s̄m vnam cōem [illegible] neni.vñ ostat ꝙ eē ei⁹ nō ē sua qdditas.hec ille. [illegible] habetur ꝙ cum forma accidētalis ponatur in gene

[illegible] nō est suū esse plus q̄ suba posita in genere [illegible] esse. Qd̄ etiam clarius dicit 4° sen. dis. 12. q. 1. [illegible] p̄ [illegible]cula 3ª. in responsiōe ad 5ᵐ vbi dicit q̄ in [illegible] separatis in sacramēto eucharistie differt esse [illegible] est ibi cōpositio ex q̄d est quo est. sicut i an[illegible]. Nec valet si q̄s dicat q̄ [illegible] esse [illegible] acci[illegible]. [illegible] Tho. p̄ sen[illegible] [illegible] sibi adiungi [illegible] dicit q̄ [illegible] quodlibet accn̄s add[illegible] ali[illegible] q. [illegible] arti. p̄. dicit q̄ rela[illegible] quod esse ipsi sube. Et dis. 20. q. 1. arti. p̄. dicit q̄ rela[illegible] q̄ habet eē in creatura habet aliud eē q̄ sit esse sui [illegible]. vn̄ est aliud a suo subiecto. ⁊ sic ponit de rela[illegible]tione ita habet ponere de alijs accn̄tib⁹. vn̄ 4° cōtra [illegible] ca. 14°. dicit. In nobis inq̄t relatiōes habēt [illegible] dependens. q̄z earum eē est aliud ab essentia sui subiecti. vn̄ hn̄t ꝓpriū modū essendi s̄m ꝓpriā rōnē. sicut ⁊ in alijs accn̄tib⁹ cōtingit. q̄z eni oīa accn̄a sunt forme quedā sube [illegible] ⁊ a p̄ncipijs sube causa[illegible] oportet q̄ eaꝝ esse sit [illegible] sup esse sube ⁊ ab [illegible] dependēs. ⁊ tanto vniuscuiusq̄ eoꝝ eē ē p̄us ul posteri⁹ quāto forma accn̄talis s̄m ꝓpriā rōnē fuerit ꝓpinquior sube. Eandē ponit sniam 3ª. pte. q. 17. arti 2°. vbi sic ait. Est aūt ɔsiderandū q̄ si aliq̄ forma uel nā sit q̄ non ptineat ad esse psonale substātie uel ypo[illegible]stasis subsistētis. illud eē nō dicit̄ esse ei⁹ p se simpliciť sed s̄m quid. sicut esse albū est esse sortis nō inq̄ztū est sortes sed inq̄ztū est alb⁹. ⁊ hꝯ esse nihil ꝓhibet multi[illegible]plicari in vna ypostasi uel psona. aliud eni est eē quo sortes est alb⁹ ⁊ q̄ sortes est music⁹. sed illud esse quod ptinet ad ipsam ypostasim uel psonā s̄m se. [illegible] est in vna ypostasi uel psona multiplicari. aliud eni esse ponit̄ in sorte s̄m q̄ est albus ⁊ aliud s̄m q̄ est hō. q̄z esse albū nō ptinet ad esse psonale sortis. esse autē capitatū ⁊ esse corporeū ⁊ esse aiatū totum ptinet ad vnā psonā sortis. ⁊ iō ex oīb⁹ his nō fit nisi esse sortis. ⁊ si contingeret q̄ p⁹ cōstitutionē psone sortis adue[illegible]niret sorti man⁹ uel pes uel ocul⁹ sicut accidit in ceco nato. ex his nō accresceret sorti aliud esse. sed solū re[illegible]latio quedā ad illud eē. q̄z diceret̄ esse nō solū s̄m illa q̄ p̄us habebat. s̄z etiā s̄m ea q̄ postmodū sibi aduene[illegible]rūt. hec ille. Patet igit̄ ex p̄dictis q̄ quodlibet accn̄s habet aliud eē ab eē sui subiecti. 2° q̄ illud eē differt ab ipso accn̄te. Ex quib⁹ 3° sequit̄ q̄ act⁹ accidētalis dat subiecto suo esse distinctū a seipso accn̄te. utpote albedo non solū actuat subiectū. imo dat sibi quoddā esse qd̄ nec est albedo. nec est subale sube ⁊ sic patet q̄ [illegible] dicti argumēti falsa ē. ¶ Ad 7ᵐ dicit̄ q̄ eē subale pōt dici accn̄s sube cōplete modo superi⁹ dicto. q̄z [illegible] nec ē ei⁹ essentia nec ps essentie nec de rōne eēntie. non aūt q̄ sit accn̄s id est forma accidētalis. cum licz adueniat post essentiā cōpletā. non tn̄ post esse cōple[illegible]tum. sec⁹ aūt est de suba formali. q̄z si adueniat essen[illegible]tie cōplete p aliam formā subalem iā p̄or est. necessario [illegible] adueniat esse cōpleto. q̄z oīs forma subalis dat eē subale cōpletū in aliq̄ specie sicut quelibet vnitas cō[illegible] nouā speciē numeri [illegible] metaphisice. talis ergo formalis adueniens post essentiā completā ⁊ eē cō[illegible]pletum necessario est forma accn̄talis. nec posset da[illegible]re eē subalē [illegible] vnū [illegible] subale q̄ existit.

Et sic patet q̄ nō est sil'e de forma subali supuenienti essentie complete. verūtn̄ cū dicim⁹ q̄ esse supueniat essentie cōplete. intelligendū q̄ supuenit eēntie com[illegible]plete q̄ztū ad suā rōnē specificā. non tn̄ supuenit eēn[illegible]tie complete q̄ztum ad suū ꝓpriū modū essendi. quia anteq̄ȝ veniat esse nullū p̄cedit cōplementū in actu i rerū nā. ⁊ in hoc differt esse a forma accn̄ali q̄ suppo[illegible]nit vtrūq̄ȝ cōplementū essentie cui aduenit. ¶ Ad 8ᵐ dico similiť q̄ similitudo ibidē facta nō valet. plures eni forme si eēnt in composito necio dicerent plures actus nullo modo se p̄ficiētes. ⁊ iō illud cōpositū nul[illegible]lo modo esset vnū q̄z nō posset assignari illud q̄ fierēt vnū. q̄z nec seipsis cū q̄libet forma alteri⁹ rōnis con[illegible]stituat aliā spēm. nec p corpus q̄z mā non cōtinet for[illegible]mam sed cōtinet̄. nec vnit sed vnit̄. ut deducit Ar. 8° de aīa. pticula. 88. et 2°. metaphisice. pticula. 53. sed si ponam⁹ in sorte vnā formā subalem. ⁊ p̄ter hāc po[illegible]namus ibidē aliū actū q̄ est eē. tales actus se inuicē p̄fi[illegible]ciūt. imo vnus ē actualitas alteri⁹. ⁊ alter compatur ad aliū ut potētia ad actū. s. forma ad ipsū eē. Sic eni dicit scūs Tho. p̄ma pte. q. 3. arti. 4°. Esse est actuali[illegible]tas oīs forme uel nature. nō eni bonitas uel humani[illegible]tas sigt̄ur in actu nisi ꝓut significam⁹ eā esse. hec ille Non eni ē incōueniēs illud in q̄ tales duo act⁹ sūt eē simpliciť vnū. cū act⁹ ⁊ potētia sint vnū. ut dicit Ar. 2° de aīa. pticula 7. Uerūtn̄ est alia dissimilitudo i ꝓ[illegible]posito. q̄z si plures forme eēnt in cōposito s̄m taliter opinātes oēs sūt de quidditate illius cōpositi. ⁊ iō ar[illegible]gumētū sci Tho. bonū ē cōtra eos. ex h̄ eni sequit̄ q̄ illud nō ē vere vnū. s̄z scūs Tho. nō ponit q̄ eē ⁊ for[illegible]ma subalis sint duo actus ɔstituētes q̄dditatē cōpo[illegible]siti. imo dicit q̄ eē accidit illi q̄dditati. Dicit etiā 2° q̄li[illegible]bet. q. 2. arti. p̄. ad p̄mū. q̄ ex eē ⁊ eēntia non resultat aliq̄ tertia res. sicut dicebāt illi q̄ ponūt pluralitatem formarū in cōposito. ¶ Ad 9ᵐ dicit̄ q̄ quicq̄d impor[illegible]tat̄ p nomē sortis explicite: importat̄ noīe hoīs impli[illegible]cite. ⁊ iō hic hō nō se hȝ ad hoiem ut totū reale ad suā ptē. ⁊ illo mō sorte se hȝ ad hūanitatē. ut alias dictū est. ¶ Ad 10ᵐ dico q̄ responsio ibidē posita bona est. nec p̄ma illi⁹ improbatio valet. quia ratio vni⁹ ē ne[illegible]gatiua. rō vo entis est positiua. vn̄ vnitas non addit sup eēntiā nisi negationē diuisiōis. ens vo dicit actū existendi qui nō ita consequit̄ necio eēntiā creatam sicut negatio indiuisiōis. Ista respōsio ē sci Tho. p̄ma parte. q. 6. arti. 3°. Et iō ratio cōmētatoris hn̄ ɔcludit q̄ vnū non dicit aliq̄d distinctū a re q̄ dicit̄ vna. sed nō ꝓbat q̄ ens pticipialiter sūptū dicat aliud ab illo qd̄ existit. vn̄ dicens q̄ lapis est vnus p entitatē sup[illegible]additā. nō pōt negare q̄n illud sit indiuisū. sed dicēs q̄ lapis non existit p suā eēntiā sed p esse distinctū a sua eēntia. vtiq̄ȝ dicet q̄ illud eē quo lapis est nō ē quod existit. sicut nec albedo est illud qd̄ albat̄. verūtn̄ di[illegible]co q̄ sumendo ens noīaliter ꝓut dicit eēntiā decem p̄dicamētoꝝ. ita hn̄ cōcludit rō cōmentatoris de ente sicut de vno q̄ nullū eoꝝ dicat rem supadditā eēntie illi⁹ de q̄ dicit̄. 2ª similiť improbatio dicte respōsio[illegible]nis non ꝓcedit. q̄z ens sūptū pticipialiť qd̄ cōuertitur cū h̄ qd̄ dico existēs. nō sic ē trāscēdēs q̄ sit eēntialiť

superius ad decē ꝑdicamēta. q₂ accidit cuilibet ꝑdicamento ꝙ sit ens illo mō. sed ens noialiter sumptū est illo modo trāscendēs ⁊ eēntialiter superi⁹ ad decem ꝑdicamēta. s. ad oē qḋ ꝑ se reponit̄ in ꝑdicamēto. ⁊ ad oē qḋ ē in ꝑdicamēto reductiue quocūq₃ mō. ⁊ iō de quocūq₃ ꝑdicat̄ ei⁹ cōcretū. s. ens ꝑdicat̄ esse ei⁹ abstractū. ¶ 3ᵃ deniq₃ improbatio nulla ē. q₂ sicut dictū est. existens nō est eēntialit̄ trāscendēs. sed ideo dicit̄ transcendens q₂ ꝑdicat̄ de reb⁹ diuersoꝝ generꝝ licȝ cōtingenter. talia aūt taliter transcēdentia nō couertunt̄ cū ente noialiter sūpto. ⁊ iō licȝ ens nō ꝑdicet de aliq̄ nisi eēntiā illius de q̄ dicit̄: secus ē de hͦ transcendente ens ꝑticipialiter sūpto. verūtñ ɔcesso ꝙ esse q̄ sub̄a est sit ens ul' existēs illo modo. dictū ē in solutione secūdi argumēti. Si tūc vlteri⁹ arguat̄: aut illud eē est existens seipso uel ꝑ aliud esse. dicit̄ ꝙ nō valet diuisio nisi in illo qḋ sic dicit̄ ens ꝙ est in suo eē subsistens. nō aūt i illo qḋ iō dicit̄ ens q₂ ē dispositio existētis. tale eni nec ē seipso nec alio. sȝ illo aliqd ē qḋ ē idē illi ut in deo. uel aliud ut in creatura. ¶ Ad xjᵐ dicit̄ ꝙ bene concludit ꝙ esse nō est ꝑncipiū intrinsecū hominis uel humanitatis aut sortis. sed vlterior deductio non valet. igit̄ sortes non existit ꝑ aliud a sua mā̄ uel forma. dictū ē eni ꝑus in ꝓbatiōe 2ᵉ ɔ̄nis quō cōpositū ex mā̄ ⁊ forma existit ꝑ formā sicut principium eēndi. ⁊ existit suo esse sicut sua actualitate existētie. vñ accipiēdo existens ꝓ illo qḋ denoīat̄ ab existētia: tūc ipsū non includit intrinsece nisi mām̄ ⁊ formā. Dico tñ ꝙ si accipiat̄ existens ꝓ illo qḋ includit existentiā ⁊ subiectū existētie: ipsum icludit aliqd intrinsece ꝑter mām̄ ⁊ formā. s. esse. Patet igit̄ ꝙ vlteri⁹ nō valet illatio qua infert̄ ꝙ ad existētiā nihil requirit̄ nisi ꝑncipia ei⁹ intrinseca. hoc eni falsū est. nullū eni ꝑncipiū sortis ē existētia sortis. sȝ bñ ɔced. t̄ ꝙ ad causandū existētiā sortis sufficiūt ei⁹ ꝑncipia intrinseca. loquēdo de cā formali ⁊ non de efficiente. Illud aūt quod ibi addit̄ ꝙ existētia q̄nq₃ ē in potētia q̄nq₃ in actu. superi⁹ ē multipliciť iꝓbatū. hͦ eni adeo ē absurdū. sicut si diceret̄ ꝙ albedo q̄nq₃ ē alba q̄nq₃ nigra. ¶ Ad 12ᵐ dicit̄ ꝙ aᵒʳ habet multas insolubiles instātias. Nam albū ⁊ albedo se hñt ut abstractū ⁊ cōcretū q̄ tñ realit̄ necdū grāmaticaliter distinguūt̄. non eni sine causa vnū noīat̄ abstractū aliud concretū. abstractū dicit̄ illud solū quo solo ⁊ toto aliqd dicit̄ tale. concretum aūt dicit̄ q₂ habet illud cū alijs coniūctū ⁊ cōmassatū ut alias ē dictū. Nec valet instare i diuinis. q₂ ibi nec abstractū nec concretū [illegible] ꝓprie ꝑdicat̄ [illegible] ut dicit actor de causis. ¶ Ad 13ᵐ dico ꝙ hᵒʳ est falsa. q₂ sapere non ē sapia sed esse sapiētē. nec cursus est currere sed esse currentē. nec lux ē lucere sed esse lucētē vñ talia dicūt quedā eē accñalia causata a formis in subiecto illaꝝ. ¶ Ad 14ᵐ negat̄ aᵒʳ. verbū eni nō dicit formā sigtā ꝑ nomē. sȝ poti⁹ dicit actionē uel passionē s̄m formā sigtā ꝑ nomen. ⁊ hoc in verbis actiuis ⁊ passiuis. ut calefacio calefio. Si aūt sint verba neutra sufficit ꝙ significēt actū ꝑuū forme sigte ꝑ nomē uel ipsum suppoⁿ esse s̄m talem formā. Patet eni ꝙ curro resoluit̄ in hoc qḋ dico sū currēs. nō igit̄ curro

dicit solū cursū sed eē creatum in subiecto [illegible] q̄ dicit̄ [illegible]. ¶ Ad 15ᵐ negat̄ [illegible] eēntia rei viuentis. sed viuere dicit actū [illegible] ¶ Ad 16ᵐ dicit̄ ꝙ positio nr̄a non tenet ꝙ aliqua creatura ꝑ se vna ꝑ se cōponit̄ ex essentia [illegible] qualibet creatura per se in genere existēte sit talis compositio. vñ scūs Tho. quolibet 2ᵒ. q. 2. arti. [illegible] dicit sic. Aliqn̄ ex his que simul iunguntur [illegible] aliq̄ tertia res. sicut ex aīa ⁊ corpe [illegible] q̄ est hō. vñ hō cōponit̄ ex aīa ⁊ carne. aliqn̄ aūt ex his q̄ simul iungūt̄ non resultat aliq̄ tertia res. sed resultat quedā rō cōposita. sicut rō hoīs albi resoluit̄ in rationē hoīs ⁊ in rōnē albi. ⁊ in talib⁹ aliquid cōponitur ex se ⁊ ex alio. sicut albū cōponit̄ ex eo qḋ est [illegible] ex albedine. hec ille. Et intēdit ut patet i argumēto ꝓ cui⁹ solutiōe illa dixerat. ꝙ ex eēntia āgeli ⁊ ex eē illi⁹ non resultat res tertia. hoc ḡ supposito dico ꝙ i qualibet creatura ē cōpositio eē ⁊ essentie. ⁊ si tolleretur impropꝛietas loquēdi: concedit̄ ꝙ oīs creatura ē cōposita ex esse ⁊ eēntia. sicut eni dicit scūs Tho. tertia pte. q. 2. arti. 4ᵒ. ad 2ᵐ. Omne illud i q̄ duo cōueniūt pōt dici compositū ex illis. ⁊ cū querit̄: an eēntia creature sit in potētia simpliciter distinguo. Aliquid eni eē in potētia simpliciter dupliciť pōt intelligi. Primo mō ꝙ tale qḋ dicit̄ esse in potentia simpliciť nullo mō est actus nec actuans aliud. sȝ purū actuabile. 2ᵒ mō q₂ illud tale non seipso sufficit ad hͦ ꝙ simpliciter sit in actu nisi aliud adderet̄ ei. sed ē in potentia ad aliud q̄ sit in actu formalit̄. licȝ ipsū diū ē per illud in actu possit aliud actuare ⁊ sit quid actuabile. tunc dico ꝙ eēntia est in potentia simpliciter 2ᵒ modo non aūt primo modo. sed solū mā̄ ꝑma ē illo modo simpliciter in potentia. ⁊ tūc negat̄ ɔ̄ña: Essentia creature ē in potentia simpliciť. ergo est mā̄. Et similiter ista ē in potētia s̄m quid. igit̄ ē simpliciter in actu seipsa. patet enim ꝙ iste ɔ̄ñe non valent ꝓpter multiplicem acceptionem eius qḋ ē in potentia simpliciter ⁊ in potētia s̄m quid ⁊ in actu simpliciter ⁊ in actu s̄m quid. sicut eni [illegible] ctum est de hͦ ꝙ dico in potētia simpliciter [illegible] stingui de hoc ꝙ dico ens in actu simpliciter [illegible] qḋ est in potentia 2ᵒ mō nihil ꝓhibet esse actū [illegible] mām. Aliter tñ posset dici ꝙ aliqd eē in potentia [illegible] citer pōt dupliciter contingere. s. q₂ potest [illegible] actu ⁊ potentia in genere entis qḋ [illegible] in decē ꝑdicamēta. uel de actu ⁊ potētia in genere entis qḋ [illegible] actū existēdi. ꝑ mō oīs eēntia creata ē mā ꝑma. ⁊ tūc ɔ̄ña nulla ē. nā eēntia lapidis licȝ sit in potētia simpliciter 2ᵒ modo nō tñ ꝑmo mō. sed mā̄ ꝑma [illegible] ¶ Ad 17ᵐ dicit̄ ꝙ [illegible] forma [illegible] modū effecti [illegible] sed ꝑ modū [illegible] esse ꝑncipiū ipsius esse [illegible] ꝓpter [illegible] ꝑus esset [illegible] generet illud eē [illegible] q₂ nō est nisi ꝑ esse. dicit̄ tñ forma facere eē [illegible] quo mō loquendi vtit̄ scūs Tho. ꝑma pte. q. 7. art. [illegible] vbi dicit ꝙ forma subsistens [illegible] ma aut acc[illegible] facit ēē esse tale [illegible] ꝙ dicit [illegible] ad 5ᵐ ostēdendo quō [illegible] actū non inquam ꝑ aliquā tra[illegible]

[illegible] cõsequẽtiã. sic ex vno nãliter resultat aliud. ut [illegible]. Unde dico q forma nõ dr [illegible] [illegible] pprie fit nec creatur [illegible] ut dictũ est supius in pbati [illegible] scũs Tho. 2º 9 gẽtiles. ca. [illegible] formalis ẽ ipsa forma [illegible] nec [illegible] pbatur. ¶ Ad 8m dicẽdũ ẽ [illegible] [illegible] creature nec ẽ creator nec pprie [illegible] concreatũ. z tale non ẽ pprie ens sz [illegible] nec [illegible] q fit nihil. Et ad argumẽtũ [illegible] aliud quod nec ẽ res nec aliqd. tale [illegible] non ẽ eẽ existẽtie. Aliter põt dici q [illegible] sed non [illegible] tale aũt nihil pbibet esse [illegible]. Hic respõsione ponit scũs Tho. de veritate. q. [illegible] arti. 4. ad 4m. [illegible] nihil creatũ ẽ [illegible] de essentia in genere [illegible] pprie [illegible] nulla eni talis essentia põt esse [illegible] [illegible] ut pbat scũs Tho. 2º 9 gentiles ca. [illegible] dicẽs: Ipsũ esse cõpetit pmo agẽti sm pprũ nam. esse eni dei est ei9 suba ut sup ostensũ est. qd aũt competit alicui sm pprũ nãm non cõuenit alijs nisi p modum participatiõis. sicut calor alijs corporib9 ab igne. ipsũ igit esse competit alijs a pmo agente p quandã pticipationẽ. qd aũt competit alicui p participationẽ non est suba eius. impossibile est igit q suba alteri9 entis pter agens pmũ sit ipsũ esse. hec ille. Ex quo p3 q qr esse est ipsa dei eẽntia. nulli create essentie põt coicari q sit esse nec q sit diuina nã. sed solũ q participet esse. ¶ Ad 19m negat b9. nulla eni rõ supius facta ad [illegible] nulla eẽntia creature [illegible] pbat distinctionẽ inter esse z esse. nec valet qd iste fingit. falsum eni est z absonũ q esse sit indifferens ad esse z ad suũ oppositũ. falsum etiam est q actualitas pticipet actualitatẽ uel esse participet esse. sicut absonũ est q forma participet formã. uel albedo albedinẽ. aut idẽ [illegible] dicat q subiectũ participat formã. mauime quia sm q pbatũ ẽ in prima 9ne. si esse sit subsistẽs in nullo receptũ non põt esse participatũ nec finitũ nec multiplicatũ. imo eẽt illimitatũ oẽm pfectionẽ eẽndi cõtinens. z sic nõ remanet etiã volentib9 fingere aliquis modus participandi. Nec valet 9ña: eẽ lapidis est creatura [illegible] ẽ indifferens ad esse z non esse z participat esse. Ista inquã 9ña non valet nisi aliquis loquat pprie de creatura sz que est subiectum creationis. si enim loquatur de creatura generaliter prout extendit se tam ad illud quod creatur [illegible] ad illud qd est ratio creationis z formalis termin9. tũc 9ña nulla est sed aña ẽ verũ. In pmo aute sensu est falsum. qr esse creature nõ pprie fit nec creatur. sed ẽ formalis termin9 creationis. z ideo potius dr concreari [illegible] creari z potius concreatũ [illegible] creatũ. nec pprie corrũpit aut [illegible] in nihil sed essentia creature acquirendo uel [illegible] esse fit z corrũpit sicut eni dicit [illegible] 3º meta. [illegible] particula. 17a. Puncta z linee z supficies non generant nec corrũpunt. nec sunt talia ut q [illegible] [illegible]. Et sic ponit de oi forma [illegible] [illegible] 7º metaphisice. particula. 26. [illegible] q nec spera fit nec cuprũ sed compositũ. Ex q põt colligi q nihil non subsistens pprie fit aut corrũpitur aut desinit esse uel incipit esse. cũ g esse creature minime subsistat. non ppe creatur aut annihilatur aut ẽ aut nõ ẽ. aut incipit z desinit. sed oia talia dicuntur de illo quod est per illud esse: z non de ipso esse. ¶ Ad 20m dicit q lz a9 a multis multiplicit glosetur tñ in pposito dico q solũ habet verũ in illis distinctis realiter quoz vnũ nõ dependet ab alio essentialiter. nec essentialiter seqtur ad aliud. sed in alijs nõ tenet exemplũ pter defectũ pmi. qr totũ essentialit dependet a partib9 suis z mã a forma z esse ab essentia. ideo nec totũ sine parte. nec mã sine forma. nec esse sine essentia. nec essentia sine esse põt existere. qr esse dependet ab essentia sicut a sustentãte illud. essentia vo dependet ab esse sicut perfectibile a sua perfectione. a simili rõne z pter cõsimilẽ defectũ relatio nõ põt inesse sine sui fundamento z terminis: a quibus essentialit dependet. z pter defectũ secũdi. qr ppa passio nãliter sequitur ex pprijs pncipijs essentialib9 subiecti. z relatio ex fundamento z termino. iõ posito subiecto necessario ponit passio. z positis duob9 albis necessario similitudo resultat. secus de relationibus qs quidã dicũt extrinsec9 aduenietes. ¶ Ad 21m dr pmo q esse z essentia non ppe dicũt due res aut duo entia. Scdm eni q dicit scũs Tho. p sen. dis. 25. q. i. arti. 4. z allegat Auicenã: hoc nomẽ res z h nomẽ ens differũt: sm q est duo 9siderare in re scz qditatẽ z rõnẽ eius z esse illius. z a quidditate sumitur hoc nomẽ res. sed hoc nomẽ ens sumit ab eẽ rei. hec ille sentẽtialit. Sciendũ etiã sicut sup tactũ est q ens põt dupliciter sumi scz sm q sigt essentiã rei. z sic diuidit in decẽ pñta. uel sm q sigt actũ essendi. Ex qb9 p3 q esse actualis existentie non ẽ pars pprie loquẽdo cum non sit aliq qdditas z 9sequẽter nõ ẽ alia res ab essentia creature. Itẽ seqtur q nõ ẽ pprie ens sm q ens sigt actũ essendi. cũ non sit qd existit. nec est ens pprie sm q ens sigt essentiam. dicit tñ entis uel rei. z ideo non ppe dr aliud ens ab essentia: nisi dicat ens esse illud qd existit in suo esse. uel ẽ pncipium essendi. uel est dispositio entis ut supdictũ fuit in solutiõe secundi. sz pprie loquẽdo nõ est aliud ens. psertim put ens dicit actũ existendi z est substãtiuũ. qr eni forma uel actus importat9 p li ens non plurificat in essentia z esse ita q p aliud esse formaliter sit ipsa essentia z p aliud ipsũ esse. iõ non dr pprie q sint duo entia. sicut nec albũ nec albedo pprie sũt duo alba. quia nomẽ substantiuũ ad hoc q dicat pluraliter reqrit plurificationẽ forme significate. z nomẽ adiectiuũ requirit plificationẽ suppositoz ut dictũ ẽ alias. z iõ eẽ z eẽntia non sũt duo existẽtia: siue li existens sit substãtiuũ siue adiectiuũ. Dicitur 2º q 9cesso licz abusiue q eẽ z eẽntia sint due res uel duo entia put li ens dicit illud qd ponit in pñto. negat a9 argumẽti facti. Dico enim q isto mõ loquẽdi essentia ẽ alia res ab illo quo formalit ponitur in rerũ nã z extra nihil. Dico eni q essentia est extra nihil formaliter p esse prout li nihil opponit enti qd dicit actũ existendi. sed tamẽ cũ hoc concedo q essentia seipsa ẽ ex nihil: qd opponit enti

quod dicit essentiã alicuius p̄miti. Et si ꝓbatur ꝙ immo essentia seipsa sit formaliter extra nihil etiã p̄mo mõ. tunc ꝓbatio nõ valet. non enĩ sequit̃: essentia lapidis est alia ab eo q̃ formaliter est extra nihil illo mõ. ergo in q̃tũ alia ẽ ex̃ nihil. lꝫ bene sequitur. ergo inq̃tũ alia non est extra nihil. ⁊ ita nõ seqtur ꝯtradictio. Et cũ ꝓbat̃ illa ꝯñа negata. quia inq̃tũ alia nõ ẽ nihil. distinguo añs Dico enĩ ꝙ essentia inq̃tũ alia ab esse q̃diu ẽ sub esse est aliqd denoĩatiue ⁊ subiectiue. sꝫ nõ ẽ aliqd formaliter immo ẽ nihil isto modo scꝫ nõ existẽs. sed nõ ẽ nihil p̄mo mõ. id ẽ nõ essentia. ⁊ sic distinguit̃ de nihilo nõ ĩ se sed ƒm distinctionẽ sui oppositi scꝫ entis: quotiens enim dr̃ vnum oppositoꝝ totiens dr̃ reliquũ. ꝑ topicoꝝ. ita põt distingui de alietate. essentia enĩ p̄cisa ab esse ẽ alia ab eẽ alietate essentie sꝫ nõ alietate existendi actualiter ita ꝙ sit aliud existens. Ad replicam cõtra solutionẽ ibi datã dico ꝙ esse pficit ⁊ trahit extra nihil aliud ⁊ nõ nihil scꝫ essentiã. essentia enĩ p̄cisa ab esse licꝫ nihil sit actu in gñe existẽtiũ. est tñ ens ⁊ aliqd in genere essentialiũ. hoc ẽ non ẽ ens ꝓut dicit actum existendi. sed ẽ ens ꝓut dicit essentiã alicꝰ p̄miti. sed tñ q̃diu essentia ẽ sub esse ipsa ẽ aliqd vtroq; mõ. ⁊ ideo ꝯña vltima nõ valet q̃ dr̃: eẽ pficit essentiã q̃ ẽ ex̃ nihil ergo eẽntia seipsa ẽ ex̃ nihil illo mõ. sic nec ista: albedo pficit lignũ qđ ẽ albũ. ergo lignũ seipso ẽ albũ. sic ĩ ꝓposito. eẽntia enĩ q̃diu ẽ sub eẽ seipsa ẽ formalit̃ ens ⁊ aliqd in gñe entis p̄mitalis. ⁊ ita etiã esset posito ꝙ nõ eẽt sub esse actualis existẽtie. sꝫ loquẽdo de ente ꝓut dicit existentiã. ⁊ de li aliqd ꝓut ꝯuertit̃ cũ ente illo mõ dicto. ⁊ li nihil ut opponit̃ enti. tunc dico ꝙ essentia inq̃tũ alia ab esse q̃diu ẽ sub eẽ nõ seipsa formaliter est ens nec aliqd. sed tñ denoĩatiue ⁊ subiectiue ẽ ens ⁊ aliqd. sicut lignũ q̃diu stat sub albedine si queratur an inq̃tũ aliud ab albedine sit albũ. dicet̃ ꝙ sic denominatiue sed nõ formaliter ⁊ intrinsece. sed albũ formaliter ⁊ intrinsece ẽ compositũ ex ligno ⁊ albedine. siliter existens formaliter ⁊ intrinsece ẽ compositũ ex esse ⁊ essentia. sed existens denoĩatiue dr̃ essentia ut p̄scindit ab esse sicut subiectũ p̄scindit ab actu. patꝫ ergo ꝙ non seqtur: esse pficit aliqd. igit̃ illud aliqd seipso ẽ ens ⁊ aliqd intrinsece ⁊ formalit̃. ¶ Ad 22m negatur aᵒʳ. nec ꝓbatio valet. qꝛ cũ querit̃ an essentia posita ĩ reꝝ nã ꝓut subijcit̃ illi quo ⁊c̃. sit res posita seipsa in reꝝ nã. uel ꝑ aliã cui subijciatur. dico ꝙ essentia que subijcit̃ ponit̃ seipsa in reꝝ nã ꝓut res dicit qdditatẽ. si aũt dicat actũ. dico ꝙ essentia sic subiecta ponit̃ in reꝝ nã ꝑ esse cui subest. Et cũ ꝓbat̃ ꝙ nõ. qꝛ aut esse imprimit aliã realitatẽ ⁊c̃. dico ꝙ eẽ ẽ realitas. id est actualitas eẽntie si realitas dicit ratitudinẽ actualit̃ existẽdi. ⁊ ideo distinctio arguentis nulla ẽ. nec enim esse imp̄mit ipsi eẽntie aliquã realitatẽ. nec coicat ei suã. sed ẽ actꝰ ⁊ realitas eẽntie. eẽ enĩ nõ debet cõcipi ꝑ modũ alicuiꝰ hñtis realitatẽ uel esse. nec ꝑ modũ principij essendi. uel entis sed ꝑ modum [illegible] actꝰ entis inq̃tũ ens. Cõcesso tñ ad bonũ intellectũ ꝙ esse coicat essentie realitatẽ. cum vlteriꝰ infert̃ ꝙ tũc si eẽ coicat essentie suã ꝓpriã realitatẽ tũc nõ ponitur ĩ reꝝ nã nisi vnũ ⁊c̃. Dico ut p̄us ꝙ eẽ ⁊ essentia nõ sic ponũt̃ in reꝝ nã q̃si duo q̃ꝝ q̃dlibet sit ꝓpe qđ est uel qđ existit. sꝫ tanq̃ duo quoꝝ vnũ ẽ [illegible] quo ẽ. vnde argumẽtũ [illegible] ꝓpe loquẽdo duo existẽtia nec due res ꝓut res [illegible] due res ⁊ duo posita in reꝝ nã. Nec valet [illegible] mõ posita [illegible] ⁊ aliud [illegible] Dico enĩ ꝙ [illegible] in reꝝ nã [illegible] forma [illegible] materie. ¶ Ad [illegible] ꝙ pfectio p̄supponit suũ pfectibile posse subijci ⁊ pficiẽ recipe tñ bene stat [illegible] opponitur enti qđ dicit qdditatẽ aut essentiã p̄mitalẽ. tale [illegible] re pfect [illegible] actu trahit extra nihil. Et ad [illegible] qđ replicatur de mã p̄ma. dicit̃ ut p̄us ꝙ mã ẽ extra nihil seipsa illo mõ q̃ dictũ est de eẽntia. ⁊ illo modo ẽ uel nõ est [illegible] sicut de essentia dicebat̃. Et [illegible] de mã p̄ma ⁊ de eẽntia creature. [illegible] non ẽ ꝑ oĩa siliẽ ut patuit in 2ᵃ q̃ne. tñ sufficit silitudo q̃ ad hoc ꝙ sic mã non ponit̃ ex̃ nihileitatem existẽtie nisi ꝑ formã ita nec aliq̃ creatura subsistens uel q̃ est qdditas aut ps qdditatis create ponit̃ extra nihil existentie nisi ꝑ actualitatẽ sibi impssam ab actualitate subsistente scꝫ a deo. ⁊ hoc hꝫ expectare lapis antequã actualiter existat lꝫ forma lapidis sit actus ⁊ pfectio materie in gñe entis qđ dicit eẽntiã. non tñ ẽ actꝰ sufficiens ad hoc ꝙ lapis existat nisi aliud superueniat. eẽ enĩ est actꝰ p̄mꝰ in via resolutiõis essentialis. sꝫ ẽ actꝰ vltimꝰ in via cõpositiõis ut fuit tactũ in 2ᵃ q̃ne. ¶ Ad 24m negat̃ aᵒʳ si realitas dicat ratitudinẽ existẽdi. cõcedit̃ tñ si dicat qdditatẽ ƒm ꝙ ꝓprie sumit̃ ut dictũ fuit. ⁊ cũ ꝓbat̃ [illegible] tur. ⁊c̃. Et ad replicã cõtra distinctionẽ dr̃ ꝙ essentia lapidis seipsa hꝫ ꝙ sit realitas 2ᵒ mõ. sed tñ ex hoc nõ seqtur ꝙ sit realitas actu lꝫ sp sit realitas in rerũ nã illo mõ capiendo rẽ ⁊ realitate. nec seq̃t̃ ꝙ res sine eẽ possit esse. sꝫ solũ seq̃t̃ ꝙ eẽntia lapidis siue existẽtia est realitas illo mõ. si [illegible] realitas lapidis [illegible] mat̃ q̃ satis ẽ impropriꝰ. tũc eẽ lapidis nõ est realitas nec a se nec ab alio. qꝛ nõ est illo mõ realitas scꝫ ratitudo uel actualitas existẽdi [illegible] realitas. [illegible] ¶ [illegible] aᵒʳ. nec valet [illegible] probatio. dictum [illegible] actualitas qua aliquid ponitur extra nihil in rerum natura accipiendo rem [illegible] nõ ẽ ipsa res [illegible] de actualitate materie ⁊ de actualitate [illegible] esse [illegible] a potentia. [illegible] rum [illegible] essentia sit quedam [illegible] existẽtiũ. quicquid sit de genere entis [illegible] ad actualitatẽ [illegible] essentia creata est in potentia [illegible]

[illegible] ꝓbat Auicēna. ex hoc ꝙ habet actū existendi [illegible] in potētia ad [illegible]. ¶ Ad 26ᵐ [illegible] modo nihil est in potētia [illegible] existere ho[illegible] affirmatio [illegible] nō est [illegible] existere ho[illegible] sed ē essentia hoīs. qđ ex hoc patet [illegible] ho[illegible] nō semper [illegible] oppo[illegible] affirmatio ⁊ negatio. [illegible] ad ꝓbationem [illegible] dicit ꝙ positio lapidis in rerū natura nō dicit [illegible] lapidis affirmatiōem sed supaddit actū [illegible] affirmationis. ⁊ iō cū negat̄ lapis poni in rerū natura [illegible] negat̄ lapis. imo actualitas lapidis ⁊ actua/litas affirmationis. siliter falsū est ꝙ lapidē esse uel existere ⁊ lapidē habere realitatē. idem sint sumēdo realitatē ꝓ qdditate. sumēdo aūt realitatē ꝓ actua/litate. verū [illegible] tūc negat̄ [illegible] ꝙ realitas lapidis [illegible] essentia aut affirmatio lapidis. ¶ Ad 27ᵐ dicit̄ ꝙ hᵒʳ est falsa. qꝛ realitati hoc est essentie lapidis oppo/nit̄ negatio quedā in genere entis qđ dicit essentiā [illegible] realitati [illegible] lapidis id ē actua/litati q̄ ē esse lapidis directe opponit̄ negatio in gn̄e existētis. ɔstat aūt p̄mā negationē ⁊ 2ᵃᵐ nō esse ean/dem negationē. cū 2ᵃ cōueniat qn̄qꝫ essentie lapidis p̄ma aūt nullo mō sibi possit ɔuenire. Et cū dr̄ ꝙ di/stinctio ista de negatiōe uel nihilo nō valet. dicit̄ ꝙ lꝫ [illegible] tamē et eius inaduertētia adeo deceptus est ꝙ p illā oīa sua argumenta soluunt̄. nō [illegible] distinguēs de nihilo q̄ꝫ de nō ente. sꝫ cōstat ꝙ phs. 5ᵒ phī̄ particula. .et. .metaphisice particula. .distinguit de multiplici non ente. q̄re non est incōueniēs distinguere de nihilo ꝓut negat existentiā. ¶ Ad 28ᵐ dicit̄ ꝙ cōceptus entis qđ dicit̄ essentiā nihil addit ad illud de quo p̄dicat̄. sed cōce/ptus entis qđ dicit existētiā aliquid supaddit. ⁊ iō ad ꝓbationem an̄tis in sensu quem nego. dicitur ꝙ la/pis prout p̄scindit ab essentia est nihil modo superius exposito. ¶ Ad 29ᵐ dicit̄ ꝙ lapis in potentia pōt di/ci dupliciter. Primo mō ꝓut potentia respicit actū q est esse. ut illud dicat̄ lapis in potentia qđ non habet existere. sed est in potētia ad existere. 2ᵒ mō ꝓut po/tentia respicit actū qui est forma. ut illud dicat̄ lapis in potentia qđ nō habet formā substantialē lapidis sꝫ potest habere. ⁊ ita pōt generaliter distingui de ente in potentia scꝫ de ente in potētia in genere essentiaꝝ uel de esse in potentia in genere existentiarū [illegible] qđ [illegible] est de potētia i genere entis qđ dicit essentiā uel in genere entis qđ dicit existentiā. tūc dico ꝙ ens in potentia in genere essentiaꝝ destruit ens totaliter. sed ens in potentia in genere existentiarū nō destruit ens. rosa eni lꝫ nō existat adhuc est rosa. ⁊ ens in po/tentia in genere existetie adhuc est ens ⁊ essentia q̄/dam. negat̄ ergo ꝙ ens in potētia isto mō quo dictū ē totalit̄ destruat ens. ⁊ iō act⁹ [illegible] in potētie [illegible] addit ad [illegible] cōuenit. ¶ Ad [illegible] dico ꝙ lapis cōcept⁹ ut nō posit⁹ in esse cōcipit̄ ut nihil in gn̄e existētie. nō tn̄ ut nihil in gn̄e essentie. ¶ Ad 30ᵐ [illegible] ꝙ cū dicim⁹ lapis ē ens. [illegible] ens pōt dicē actū ex/istentie uel essentiā p̄dicamētale uel cōpositionē [illegible] ꝓpositionis. si p̄mo mō sumat̄. tūc dico ꝙ ens [illegible] ad lapidē [illegible] ad ꝓpositū. ¶ Ad [illegible] enim ꝙ [illegible] nō [illegible] qđ

nomē v̄bale. ut amor ⁊ amare. cursus ⁊ currere. cur/rere eni dicit eē cursus i subiecto siue participationē cursus i subiecto. ⁊ nō dicit directe ipsū cursum. silit̄ lucere dicit eē qđ subiectū hꝫ a forma q̄ dr̄ lux. noīa aūt v̄balia. ut cursus ⁊ hꝫ dicunt p̄ncipalit̄ ipsas for/mas ⁊ non esse qđ fluit ab eis. De v̄bis cōmētatoris sciēdū ꝙ ipse vocat formā mobilē esse fluēs a forma Formā quiescētē vocat illud qđ ē p̄ncipiū talis esse. ¶ Ad 32ᵐ rn̄sum est in ꝯne 3ᵃ. Auicēna eni alit̄ pone/bat distinctionē int̄ esse ⁊ essentiam q̄ꝫ ponat sanctus Tho. ut ibidē patuit ex v̄bis ei⁹. eē eni nō distinguit̄ ab essentia q̄si accidēs a subiecto. uel q̄si aliqd totalit̄ extraneū a qdditate rei. sꝫ sicut aliqd [illegible] a essen/tie cōstitutū. nō qdē illo ɔstitutionis mō quo totū cō/stituit̄ ex ptibus. sꝫ illo mō q̄ effect⁹ formalit̄ ɔstituit̄ p formā tāq̄ꝫ naturalis forme seq̄la: sicut eē hominē ex humanitate. esse albū ex albedine. ¶ Ad 33ᵐ dico ꝙ ɔn̄a nō valet. qꝛ esse ꝓprie loquēdo nō ē aliud ens nec alia res ab essentia. ⁊ iō q̄stio an est nō ponit i nu/merū rerū ꝓprie loquēdo. sicut alie q̄stiones scꝫ qꝛ ē ꝓpt̄ qd est. ⁊ qd est. ¶ Ad 34ᵐ dico ꝙ Linconiēsis so/lū intēdit ꝙ esse dictū de p̄ma cā uel de creatura nō ponit multiplicitatē essentiarū nec reꝝ ꝓprie loquē/do i illo de q̄ dicit̄. cū hō tn̄ stat ꝙ essentia creature sit aliud a suo esse. ¶ Ad 35ᵐ dicendū ꝙ Aug⁹ nō inten/dit ꝙ p̄ma materia ꝓprie creet̄. ⁊ ɔn̄ter nec pri⁹ nec posterius creat̄ q̄ꝫ forma. sꝫ intendit loq de mā ꝓut subie/ctum accidētiū dicit̄ mā. tale eni prius nā ꝓducit̄ q̄ꝫ sua accidētia sibi insint. ⁊ hō qꝛ pri⁹ nā ē potētia respe/ctu act⁹ accidētalis q̄ꝫ act⁹ accidētalis. sꝫ hō nō est ad ꝓpositū. qꝛ eē nō se hꝫ ad essentiā ut accidēs ad sub/iectū. ⁊ iō nō oꝫ ꝙ essentia pri⁹ creet̄ q̄ꝫ esse. sed eadē creatiōe ꝓducit̄ essentia ⁊ acqrit esse. ¶ Ad 36ᵐ di/cēdū ꝙ creatura seipsa p̄mo ⁊ nō rōne alicui⁹ ptis so/lū ē termin⁹ creatiōis ut qđ terminat. ⁊ iō nō oꝫ ꝙ q̄/libet ps ei⁹ sit actualitas qdā. sꝫ sufficit ꝙ essentia q̄ p̄mo ⁊ p se creat̄ sit actus mō exposito nō aūt actua/litas sed esse creature qđ ē ei⁹ actualitas ē formalis t̄min⁹ creatiōis. ¶ Ad 37ᵐ negat̄ hᵒʳ. ꝑ creationē eni nūq̄ꝫ acqreret̄ respect⁹ ad agēs. nisi acqreret̄ eē in q̄ fūdat̄ talis respect⁹. Et ad ꝓbationē dico ꝙ accipiē/do realitatē ꝓ actualitate negat̄ ꝙ tota realitas p̄/cesserit ab eterno uel p̄fuerit ab eterno ex̄ deū. silit̄ accipiēdo realitatē ꝓ qdditate negat̄ ꝙ illa p̄fuerit ab eterno extra deum. sed ɔcedit̄ ꝙ tam essentiā q̄ꝫ ipsū eius esse deus eternalit̄ intellexit. ac p hoc qđli/bet eoꝝ fuit in deo eternalit̄ ut intellectū i intelligē/te. ex quo ꝓuenit ꝙ eternaliter rosa est rosa. rosa est essentia. sed nō eternalit̄ fuit nec eternalit̄ existebat. ¶ Ad 38ᵐ dicit̄ ꝙ lꝫ forte sm̄ etymologiā vocabuli existere sit extra suas causas sistere. in se tamē deus existit qui nullā habet causam. sꝫ quicquid sit de hoc tamen argumentū nō plus concludit nisi ꝙ effectus posit⁹ ex̄ suas cās acqrit respectū ad eas. sꝫ nō ꝓbat ꝙ solū respectū acquirat. imo videt̄ implicari ɔtra/dictio in dictis istoꝝ ut ꝓbat vnus alius doctor. Isti enim ponūt ꝙ esse ⁊ essentia sūt penitus eadem res sed differunt sola intentione. ⁊ cum hoc dicūt ꝙ res essentie fuit ab eterno: esse vero rerum non fuit ab

eterno. siquidē hoc est expressa cōtradictio. quia res eterna et res nō eterna nō sunt eadem res sicut dicit cōmētator. io. metaphisice cōmēto. 26°. et sine eo patet q̄ est expressa cōtradictio. res enim eterna est ab eterno. res vero non eterna non est ab eterno. si igit̄ ē eadem res. idē erit et non erit. et iterū idem erit prius se et multa alia incōuenientia. ¶ Ad 39m dico q̄ aos implicat contradictionē. q2 si transferrē de potentia in actū saltim acquirit actū. nisi dicat̄ q̄ potētia efficit̄ actus et conuertit̄ in actū. verūtā cōcedo q̄ illud idē quod prius fuit in potentia. postea illud idem numero est in actu. et sic est in ꝓposito. nā essentia creature prius fuit in potentia ad esse. et illa eadem acquirit esse. vnde argumētū imaginat̄ q̄ quicqd est in creatura transferat̄ de potentia in actū: qd̄ ē inintelligibile nisi actus trāsferat̄ de potentia in actum. ¶ Ad 40m dicit̄ negando minorē. essentiā eni poni in actu non dicit essentiam et solū respectū ad agēs: sed etiā dicit actū q est rō q̄ essentia fundet illū respectū. vñ ꝟm q̄ ponit sanctus Tho. in tractatu de quattuor oppositionibus

Terum circa octauā

distinctionē querit̄. Utrū deus sit in genere. et arguit̄ q̄ non. quia genus ē prius eo qd̄ in genere continet̄. sed nihil est prius deo ꝟm rē nec ꝟm intellectum. ergo deus non est in aliquo genere. In oppositū arguit̄ sic. Unūquodqꝫ mensurat̄ p aliqd sui generis sicut longitudines p longitudinē. numeri p numerū. sed deus est mensura oīuꝫ substātiarū. ut patet p cōmētatorē. io. metaphisice. ergo deus est in genere substātie. In hac qōne erūt duo articuli. in quorū p̄mo ponā ꝯnes. in secūdo mouebūt̄ obiectiōes. ¶ Quātū ad primū sit prima ꝯ q̄ lꝫ nō omne qd̄ est in genere sit cōpositū ex materia et forma. omne tamen quod habet genus et drīam est ad aliquē gradū entiū terminatū. Istā ꝯnem ponit sanctus Tho. 2° ꝯ gentiles ca°. 95° dicēs. Scire oportet q̄ diuerse rerꝫ species gradatim naturā entis possidēt. statim enim in prima diuisione entis inuenit̄ hoc quidem pfectum scꝫ ens p se et ens in actu. aliud vero impfectū scꝫ ens in alio et ens in potentia. et eodē mō discurrēti p singula apparet vnā spēm sup aliā aliquē gradū perfectionis adiicere sic aīalia ꝓgressiua sup aīalia imobilia. i coloribus etiā vna spēs pfectior inuenit̄ ꝟm q̄ ē albedini ꝓpinquior. ꝓpter qd̄ Ar. in. 8° metaphisice dicit q̄ rerū diffinitiones sūt sic numerus in q̄ vnitas addita uel subtracta spēm numeri variat. ꝓpter quē modū in diffinitionibus si vna drīa subtrahat̄ uel addat̄ diuersa spēs inuenit̄. rō ḡ determinate spēi cōsistit in hoc q̄ natura cōis in determinato gradu entis collocat̄. et q2 in rebus ex materia et forma cōpositis forma est qsi terminus. illud autē qd̄ terminat̄ p eā est materia uel materiale. oportet q̄ rō generis sumatur ex materiali. drīa vero specifica ex formali. et iō ex drīa et genere fit vnū sicut ex materia et forma. et sic vna et eadem ē natura que ex materia et forma constituit̄. ita drīa nō addit quādā nām extraneā ad genus uel super genus. et hec est quedā determinatio nature generis. ut si genus accipiat̄: aīal pedes habens. drīa eius ē: aīal duos pedes habēs. quā quidē drīam nihil extraneū sup genus addere manifestū est. vñ patet q̄ accidit generi et differētie q̄ determinatio quā differētia importat ex alio pncipio causet̄ q̄s natura generis ex hoc q̄ natura quā significat diffinitio ex materia et forma est cōposita sicut ex terminato et terminante. si igit̄ sit aliq̄ natura simplex ipsa quidem per seipsam erit terminata. nec oportebit q̄ habeat duas partes quarum vna sit terminās et alia terminata. ex ipsa igit̄ substantia rōnalis nature sumet̄ rō generis. ex terminatione aūt ꝟm q̄ est in tali gradu entiū sumet̄ eius differētia specifica. Ex quo etiā patet q̄ si aliqua natura nō sit terminata sed infinita i se. nō est in ea accipere neqꝫ genus neqꝫ spēm. hec ille. Eandē ponit ꝯnem prima parte. q. 50. arti. 2° ad ꝯmū. Differētia inqt est q̄ ꝯstituit spēm. vnūqdqꝫ aūt cōstituit̄ in specie ꝟm q̄ terminat̄ ad aliquē gradū spālem in entibus. q2 spēs rerū sunt sicut numeri qui differunt p additionē et subtractionē vnitatis. ut dicit̄. 8. metaphisice. In rebus aūt materialibus aliud est qd̄ determinat ad spālē gradū scꝫ forma: et aliud qd̄ determinat̄ scꝫ materia. vñ ab alio sumit̄ genus et ab alio sumit̄ differētia. sed in rebus imaterialibus nō est aliud determinās et determinatū. sed vnaqꝫ earū ꝟm seipsam tenet determinatū gradū in entibus et iō genus et differētia in eis non accipiunt̄ ꝟm aliud et aliud. sed ꝟm vnū et idē. qd̄ tñ differt ꝟm consideratione nostrā inqꝫtū intellectus noster considerat illā rē ut indeterminatā. uel ut indeterminate accipit̄ in eis rō generis. inqꝫtū vero cōsiderat̄ ut determinata accipit̄ rō differētie in eis. hec ille. ¶ 2a ꝯ q̄ in oīre q̄ ꝓprie reponit̄ in gñe pdicali differt quidditas a suo esse. Istā ꝯnē ꝓbat sanctus Tho. p̄ma pte. q. 3. arti. 5° vbi sic dicit. Omnia q̄ sūt in genere vno cōicant in quidditate uel essentia generis qd̄ pdicat̄ de eis in eo qd̄ quid. differūt aūt ꝟm esse. nō eni est idē esse hois et equi nec huius hois et illius hois. et sic oportet q̄ quecūqꝫ sūt in genere differāt in eis esse et qd̄ ē scꝫ essentia. hec ille. Itē p° ꝯ gentiles ca°. 25° sic dicit. Quicqd est in genere ꝟm esse differt ab aliis que sūt in eodem genere. alias genus de pluribus nō pdicaret̄. oportet aūt oīa q̄ sūt in eodē gñe i qdditate generis ꝯuenire q2 de omnibus in eo qd̄ qd est pdicat̄. esse igit̄ cuiuslibet in genere existentis est pter eius quidditatē. hec ille. Item de potentia dei. q. 7. arti. 3° Nihil inqꝫ

ponitur in gñe ſm ſuũ eſſe ſed rõne ſue quidditatis. qõ ex hoc p3 qꝛ eẽ vnius cuiuſqꝫ ẽ ei ꝓpriũ ⁊ diſtinctũ ab eẽ alteri⁹. ſ3 rõ ſubſe põt eẽ cois. ꝓpter hoc etiam pñs dicit ꝙ ens nõ põt eẽ gen⁹. ⁊ ideo illud qõ ẽ ſuũ eẽ non eſt in genere. Item pmo ſen. di. 8. q. 4. arti. 2⁹ ponit eandẽ rõnẽ. Oẽ inqt qõ ẽ in genere h3 qddi tatem differentẽ ab eẽ ſicut ho. humanitati em ex hoc ꝙ eſt humanitas nõ debet eſſe in actu. põt eni cogi tari humanitas. ⁊ tamẽ ignorari an aliquis ſit homo. ⁊ rõ hui⁹ eſt qꝛ oẽ qõ predicat de his que ſunt in gene re predicat quidditatẽ. cũ genus ⁊ ſpẽs pdicent i eo qd. q̃ditati aũt quidditati nõ debet eẽ niſi p hoc ꝙ ſuſ cepta eſt in iſto uel in illo. ⁊ iõ quidditas generis uel ſpẽi nõ coicat ſm vnum eẽ oĩbus. ſ3 ſolũ ſm vnã ra tionẽ cõem. vñ cõſtat ꝙ eẽ eius nõ eſt ſua quidditas hec ille. ¶ 3ª ꝯ eſt. ꝙ oẽ qõ ꝓprie eſt in genere h3 actũ admixtũ potentie. Iſtam ꝯnẽ ponit ſcũs Tho. pma pte. q. 3. arti. 5. Spẽs inqt cõſtituit ex genere ⁊ diffe rentia. differentia aũt cõſtituẽs ſpẽm ſe habet ad il lud vnde ſumit gen⁹ ſicut actus ad potẽtiã. aial eni ſumit a natura ſenſitiua p modũ cõcretionis. h enim dicit aial qõ habet nãm ſenſitiuã. rõnale vero ſumit a nã intellectiua. qꝛ rõnale eſt qõ habet naturã intelle ctiuã. Intellectiuũ aũt cõparat ad ſenſitiuũ ſic act⁹ ad potentiã. ⁊ ſimiliter manifeſtũ eſt in alijs. hec ille. Ex qb⁹ patet ꝙ cũ oĩs ſpẽs habeat gen⁹ ⁊ differẽtiã i ea eſt aliqd q̃ſi potẽtiale. ⁊ aliud q̃ſi actuale. ⁊ ꝯñter omne qõ ponit in gñe ꝓprie. ut ſpẽs aut p ſe indiui duũ generis h3 actũ potentie admixtũ. Vñ idẽ do ctor 2º ſen. diſ. 3. arti. 5. pme q̃onis ſic dicit. Oẽ illud qõ habet eẽ aliud a ſua quidditate. oportet ꝙ ſit i ge nere ſm Auicen. ⁊ ita oportet ꝙ oẽs angeli ponant i predicamẽto ſubſtantie. hec eni eſt rõ ſubſtantie ꝓut eſt predicamẽtũ ſm Auicen. ut ſit res quidditate ha bens cui debeat eſſe p ſe. non in alio. ſ. ꝙ ſit aliud ab ipſa quidditate. ⁊ ideo ex ipſa poſſibilitate qdditatis trahit rõ generis. ex cõplemẽto aũt quidditatis tra hit rõ differentie ſm ꝙ appropinquat ad eẽ in actu. ſ3 hoc differenẽ cõtingit in ſubſtantijs cõpoſitis ⁊ ſim plicib⁹. qꝛ in cõpoſitis poſſibilitas eſt ex pte materie. ſ3 cõplemẽtũ ex pte forme: ⁊ iõ ex pte materie ſumit gen⁹ ⁊ ex pte forme differentia. nõ aũt ita ꝙ materia ſit genus aut differentia forma. cũ vtrũqꝫ ſit pars. ⁊ neutrũ pdicat. ſ3 qꝛ mã eſt mã toti⁹ nõ ſolũ forme ⁊ forma pfectio toti nõ ſolũ materie. ideo totũ põt de ſignari ex mã ⁊ ex forma. ⁊ ex vtroqꝫ. nomẽ aũt deſi gnãs totũ ex mã eſt nomẽ generis. ⁊ nomẽ deſignãs totũ ex forma eſt nomẽ differentie. ⁊ nomẽ deſignãs totũ ex vtroqꝫ eſt nomẽ ſpẽi. ⁊ hoc p3 ſi conſideretur quõ corp⁹ ẽ genus aiati corporis. ⁊ aiatũ ẽ differen tia. ſpẽi eni inuenit genus ſumptũ ab eo qõ ẽ materia le. ⁊ differentia ab eo quod eſt formale. ⁊ idem eſt ꝙ differentia determinat genus ſicut forma mãm. In ſimplicib⁹ aũt naturis non ſumitur genus ⁊ differentia ab aliquib⁹ ptib⁹ eo ꝙ cõplemẽtũ in eis ⁊ poſſibilitas non fundat ſuper diuerſas ptes quidditatis. ſ3 ſup eã ſimpliciter quod quide h̃t ꝑ ſui qdditate ſm ꝙ de ſe non habet eẽ ⁊ cõplemẽtũ. ꝓut eſt quedã ſimilitu do diuini eẽ. ſ3 hoc quod appropinquat magis ⁊ mi nus ad participãdũ diuinũ eẽ. ⁊ ideo qt ſũt grad⁹ cõ plementi tot ſunt differentie ſpecifice. hec ille. Item de potentia dei. q. 7. arti. 3º Cũ ius materia nõ ſit ge nus. nec forma ſit differẽtia. tñ rõ generis ſumit ex materia. rõ differẽtie ſumit a forma. ſicut patet ꝙ i homine natura ſenſibilis ex qua ſumit rõ aialis ẽ ma terialis reſpectu rõnis ex qua ſumit rõnale. nã ani mal eſt qõ habet materiã ſenſitiuã. rõnale aũt quod habet rationẽ. vñ in omni eo qõ ẽ in genere oportet eẽ cõpoſitionẽ materie ⁊ forme. uel actus ⁊ potẽtie. Itẽ de ſpiritualibus creaturis. q. 5. ad 24ᵐ. In reb⁹ inquit cõpoſitis ex materia ⁊ forma. gen⁹ ſumitur a materia ⁊ differentia a forma. ita tñ ꝙ p mãm nõ in telligat materia pma. ſ3 quoddã eẽ imperfectũ ⁊ ma teriale reſpectu eẽ ſpecifici qõ p formã recipit. ſicut eẽ animalis eſt imperfectum ⁊ materiale reſpectu eſſe hominis. tamen illud duplex eẽ nõ eſt ſm aliã ⁊ aliã formã. ſ3 ſm vnam formã que homini dat nõ ſolum hoc qõ eſt eẽ aial. ſ3 etiam hoc qõ eſt eẽ hominẽ. ani ma autẽ alteri⁹ animalis dat ei ſolũ eſſe aial. vñ aial cõe nõ eſt vnũ re. ſ3 tñ rõne. quia non ab vna ⁊ eadẽ forma homo eſt aial ⁊ aſinus. ſubſtracta igit materia a ſpũalibus ſubſtantijs remanebit ibi genus ⁊ diffe rentia nõ ſm materiã ⁊ formã. ſ3 ſm ꝙ conſideratur in natura ſpũali tam illud qõ eſt cõe ſibi ⁊ iperfectio ribus ſubſtantijs q̃3 etiam illud qõ eſt cõe ſibi ꝓpriũ. hec ille. ¶ 4ª ꝯ ẽ ꝙ deus nõ ẽ ꝓprie i aliq̃ gñe ⁊ dico ꝓprie i gñe. ſic. ſ. ſpẽs uel indiuiduũ. Iſta ꝯ ſeqt ex pdi ctis. ſi eni oẽ qõ eſt in genere. oportet eẽ finitũ ⁊ ter minatũ ad aliquẽ certũ gradũ in entib⁹ iuxta pmam ꝯnem. ⁊ vlterius oportet ꝙ ei⁹ eẽ ſit aliud a ſua qddi tate iuxta 2ᵃᵐ. ruſus oportet illud eſſe partim actu ptim i potẽtia cũ deus ſit oĩo illimitatus. ⁊ ſit ſuũ eẽ ⁊ ſit act⁹ pur⁹. ſeqt ꝙ de⁹ nõ ſit ꝓprie in gñe. Et iſtas ꝓbatiões ponit ad iſtã ꝯnẽ ſcũs Tho. locis prealle gatis. ¶ 2º probat eadẽ ꝯ ſm eũ p̃ ꝯtra genti. ca⁹ 25º Omne inquit quod eſt in genere habet aliqd in ſe p qõ natura generis deſignatur ⁊ determinat ad ſpecie. nihil enim eſt in genere qõ non ſit in aliqua eius ſpe cie. hoc autẽ in deo eſt ipoſſibile. ipoſſibile ẽ igit deũ eẽ in aliquo gñe. Minorẽ hui⁹ argumẽti ꝓbat ca⁹ 24º multipliciter. Tum pmo qꝛ impoſſibile eſt aliqd eẽ in actu. niſi in omnib⁹ exiſtentibus quib⁹ eſſe illius ſubale deſignatur. nõ eni põt eſſe aial i actu qn ſit aial rõnale uel irrationale. vñ ſm h etiã platonici ponẽ tes ideas. non poſuerunt ideas generũ p ſe exiſten tes q̃ deſignantur ad eẽ ſpẽi p differentias eſſentiales. ſed poſuerunt ideas p ſe exiſtentes ſolarũ ſpecierꝫ que ad ſui deſignationẽ non indigent eſſentialibus differentijs. ſi igitur diuinũ eſſe p aliquid ſupadditũ deſignetur deſignatione eſſentiali. ipſũ eſſe nõ erit in actu niſi illo ſuperaddito exiſtente. ſed ipſum eſſe diuinũ eſt ſua ſubſtantia. ergo ſubſtantia diuina non poteſt eſſe in actu niſi aliquo ſupueniẽte. ex q̃ poteſt concludi ꝙ non ſit per ſe neceſſe eſſe. cuius ꝯtrariũ ſuperius dicit ſe probaſſe. Tum 2º quia illud qõ ad dit alicui ad deſigñtionẽ illi⁹ deſignatiõe eẽntiali. nõ

cõstituit rõnem ei⁹ sz solũ esse in actu. rõnale eni͂ additũ aiali acquirit aiali esse in actu. nõ aũt constituit rõnem aialis inq̃tũ aial est. nam differentia non intrat diffinitionẽ generis. sz si in deo addat̃ aliqd de significatiõe eẽntiali ipsũ designs. oportet ꝙ illud cõstituat ei cui addit̃ rõnem ꝓprie qdditatis ei⁹ seu nature. nã qͦd sic addit̃ acquirit esse in actu ipsi rei. hoc aũt. s. esse in actu est ipsa diuina essentia. ut sup̃ dicit se oñdisse. ğ ifert ꝙ sup̃ diuinũ esse nihil põt addi qͦd designet ipsũ designatione essentiali. ❧ Tum 3ͦ. q2 oẽ illud ꝑ qͦd res ꝯsequit̃ esse ĩ actu ⁊ ẽ intrinsecũ rei. uł est tota essentia. uł pars essentie. qͦd aũt desigt̃ aliqd designatione essentiali facit rem esse in actu ⁊ est intrinsecũ rei designate. alias ꝑ illud nõ posset desigri substantialiter. ğ oportet ꝙ sit uel ipsa essentia rei uł pars essentie. sz si aliqd addat̃ ad esse diuinũ hoc nõ põt esse tota essentia dei. q2 iam oñsum est ꝙ eẽ dei nõ ẽ aliud ab ei⁹ eẽntia. relinquit̃ ğ ꝙ sit pars eẽntie ⁊ sic de⁹ erit cõpositus ex ꝑtib⁹ essentialib⁹. cui⁹ contrarũ dicit supi⁹ se monstrasse. ❧ Tum 4ͦ. q2 oẽ illud qͦd indiget aliq̃ supadditio ad hoc ꝙ possit esse in potentia respectu ei⁹. sz diuina substantia nõ est aliquo mõ in potentia. ut sup̃ dicit se monstrasse. sz sua substantia est suũ esse. igit̃ esse suũ nõ potest desigri designatione substãtiali ꝑ aliquid sibi supadditũ. Ecce q̃ttuor ꝓbationes ꝙ diuina essentia nõ põt habere differentiã suꝯstitutiuã. ac ꝑ hoc nec est in gñe sicut species. ❧ 3ͦ. ꝓbat̃ eadem ꝯ ꝑ eũ ibidẽ caͦ. 25ͦ. Unũquodq; collocat̃ in genere rõne sue quidditatis. genus eni͂ ꝑdicat̃ in qd est. sz quidditas dei est ipsum esse ei⁹ f̃m qͦd nõ collocat̃ aliqd ĩ genere. q2 sic ens erit gen⁹ qͦd sigt̃ ipsum esse. relinquit̃ ğ ꝙ deus nõ sit in genere. Qꝫ autẽ ens nõ possit esse genus. ꝓbat̃ ꝑ ph̃m in hunc modũ. Si ens eẽt gen⁹ oporteret aliquã differentiã iueniri ꝑ quã traheret̃ ad spẽm. nulla aũt differentia ꝑticipat genus. ita. s. ꝙ genus sit in rõne differentie. q2 sic genus poneret̃ bis in diffinitione spẽi sz oportet differentiã esse preter illud qͦd intelligitur in rõne generis. nihil aũt põt esse preter illud qͦd intelligitur ꝑ ens si ens sit de intellectu eoꝝ de quib⁹ predicat̃. ⁊ sic per nullã differentiã ꝯtrahi põt. relinquitur ergo ꝙ ens nõ sit genus. vñ ex hoc de necessitate concludit̃ ꝙ de⁹ non sit in genere. Ex q̃ etiã p3 ꝙ de⁹ diffiniri nõ põt. q2 omnis diffinitio est ex genere ⁊ differentijs. p3 etiã ꝙ non põt demonstratio de ipso fieri. nisi ꝑ effectũ. q2 principiũ demõstrationis est diffinitio ei⁹ de quo fit demõstratio. hec ille. Eandẽ. s. vltimã rõnẽ ponit prima ꝑte. q. 3ª. arti. 5ͦ. vbi sic ait. Cũ esse dei sit ei⁹ essentia. si de⁹ esset in aliquo genere oporteret ꝙ ens esset gen⁹ illius. nã genus sigt̃ substantiã rei cũ ꝑdicet̃ in eo qͦd qd. oñdit aũt ph̃us 3ͦ. metaphisice. ꝙ ens nõ põt esse genus alicuius. oẽ eni͂ gen⁹ habet differentias que nõ participãt essentiam generis. nulla aũt differentia põt inueniri que erit extra ens. q2 non ens nõ põt esse differentia. vñ relinquit̃ ꝙ de⁹ non sit in genere. hec ille. ❧ 5ª ꝯ ẽ ꝙ deus non est in genere reductiue. Hanc ꝯnem ꝓbat sanct⁹ Tho. ꝑma ꝑte vbi supra. Aliqd inquit est ĩ genere dupliciť. vno mõ simpliciter ⁊ ꝓprie sicut species ⁊ que sub eis continent̃. alio modo ꝑ reductionem. sicut ꝑncipia ⁊ priuationes. sicut punctũ ⁊ vnitas reducunt̃ ad genus quãtitatis. cecitas aũt ⁊ priuatio quelibet reducit̃ ad genus sui habitus. neutro aũt modo deus est in genere. Qꝫ eni͂ deus nõ possit esse species alicuius generis. tripliciter ostendi põt. hec ille. Et ostensa triplici rõne quarũ sñia superi recitata est. subdit. Qꝫ aũt deus non sit in genere ꝑ reductionẽ ut ꝑncipiũ. manifestũ est ex eo ꝙ ꝑncipiũ qͦd reducit̃ in aliquod gen⁹ non se extẽdit vltra illud genus. sicut punctũ nõ est principiũ nisi quantitatis continue. ⁊ vnitas quãtitatis discrete. de⁹ aũt ẽ ꝑncipiũ toti⁹ esse. vñ non cõtinet̃ in aliquo genere sicut principiũ. hec ille. Sciendũ tñ ꝙ oppositũ huius dum fuit iuuenis tenuit in scripto ꝯ sen. dis. 8. vbi q. 4. arti 2ͦ. ad 3ᵐ sic ait. Non oportet ꝙ deus sit in genere substantie sicut contentũ. sed solũ sicut ꝑncipiũ habens in se omnẽ perfectionẽ generis. sicut vnitas in numeris. hec ille. Item de potẽtia dei. q. 7. arti. 3ͦ ad 7ᵐ. Lic3 inqt deus nõ ꝑtineat ad gen⁹ substantie quasi in genere cõtentũ sicut spẽs uel indiuiduũ sub genere cõtinet̃. põt tñ dici ꝙ sit in genere substantie ꝑ reductionẽ sicut ꝑncipiũ ⁊ sicut punct⁹ est ꝑncipiũ quãtitatis cõtinue ⁊ vnitas in genere numeri. hec ille. Sed tenẽdũ est quod vltimo dixit in sũma. Et in hoc prim⁹ articulus terminatur.

Quantũ ad secũdũ articulũ mouent̃ dubitatiões ꝯtra ꝯnes supra positas. Et quidẽ ꝯ primã arguit ꝑmus doctor. s. Scotus ⁊ qdã alij ꝓbare volẽtes ꝙ ois res que ꝑ se ponit̃ in genere est intrinsece cõposita ex aliquo mãli ⁊ aliquo potentiali. cui⁹ oppositũ ponit̃ ꝑma pars illi⁹ ꝯnis. Arguũt igit̃ ꝑ. Nam cõmentator dicit 12ͦ. metaphisice cõmẽto. 10. Ois q̃ trãsmutant̃ hñt materiã. sz nature materiarũ diuersant̃ f̃m modos nature transmutationis. cũ ergo sint modi trãsmutatiõis diuersorũ generũ. sequit̃ ꝙ sint mãe etiã diuersoꝝ generꝝ ꝓprie illis. cõstat etiã ꝙ diuersi sũt actus formarũ diuersoꝝ generum. ergo quodlibet ens cõpositũ ẽ ex proprio actu ⁊ ꝓpria potẽtia illius generis. ❧ 2ͦ. quia eodem libro cõmento 14ͦ. dicit ꝙ q̃uis materia ꝑma sit vna. tamen multa est in potentia ⁊ habilitate. ⁊ qͦlibet ens cum materia cõ habet materiã ꝓpriam. ⁊ subdit. Non eni͂ quodlibet ens fit ex qualibet potentia. sz vnũqͦdq; entiũ fit ex eo qͦd ẽ in potẽtia illud qͦd fit. i. ex ꝓpria potẽtia. ita ꝙ numerus potẽtiarũ est sicut numer⁹ specierũ generabiliũ ⁊ dicit ꝯ Aristo. q2 opinat̃ ꝙ prima materia est vna f̃m subiectũ. ⁊ multa f̃m habilitatẽ. hec cõmentator. Ex q̃ auctoritate p3 ꝙ q̃libet spẽs entiũ generabiliũ h3 vltra cõem mãm ꝓpriã mãm ⁊ potentiã ex q̃ fiũt ⁊ sunt tot tales potentie ꝓprie q̃t sunt spẽs generabiliũ entiũ. ❧ 3ͦ. q2 eodẽ libro cõmẽto 28ͦ. vult soluere questionẽ motã in 3ͦ. Ari. s. ꝑncipia omniũ ꝑdicamentoꝝ sint eadẽ uel diuersa. dicit cõmentator cõmentoꝝ ꝙ omniũ ꝑncipia sũt eadẽ f̃m ꝓportionẽ. non autẽ f̃m numerũ. vñ cõmentator ait. In vno quoqꝫ

[illegible] accñtiũ iueniũt pncipia quoꝝ ꝓportio [illegible] est sicut [illegible] substãtie ad substã [illegible] nõ ꝙ habeat [illegible] eandẽ nãm. ⁊ segͥ. Et dicere ꝙ pncipia sũt eadẽ ꝓportionaliter est ut dicere ꝙ ma⁊ [illegible] sunt principia decẽ pñtoꝝ. [illegible] differunt ab eis que sũt cuiuslibet pdicamenti ⁊ [illegible] differũt ab aliis. hec cõmentator. ℂ 4°. q̄ [illegible] metaphisice dicit. Nulla cathegoria est q̄ nõ hꝫ exitũ de potentia sua ⁊ suũ effectũ. vult ꝰ ꝙ in q̃libet pñto sit ꝓpria potentia ⁊ ꝓpriꝰ actꝰ. ℂ 5°. arguit rõnibꝰ. Ois res diffi[illegible] cõposita ex [illegible] intrinsecis. sed ois res p se exñs in gñe est diffinibilis. igit ⁊c. aᵒʳ pꝫ p [illegible] 7° metaphisice [illegible] Qm̃ ois diffinitio rõ est ⁊ ois rõ hꝫ ptes. ut aũt rõ ad rem. ⁊ ps rõnis ad ptem rei simĩliter se hꝫ. vbi pꝫ ꝙ phus vult ꝙ sicut tota diffinitio totã rẽ sigͭ. sic pars diffinitiõis sigͭ ptẽ rei. ⁊ per ɔñs oẽ diffinibile hꝫ ptẽ. ℂ Confirmat. q̄ cõmẽtator cõmento. 33. dicit. Queãdmodũ inqͭ diffinitio declarat qdditatẽ rei. ita ps diffinitionis declarat ptẽ qdditatis rei. ℂ Cõfirmat ulteriꝰ. q̄ phs eodem libro dicit. ꝙ si neqꝫ vna substãtia est ex substantiis. in potẽtia esset suba oĩo. q̃re neqꝫ rõ vtiqꝫ eẽt neqꝫ vniꝰ substantie. ecce ꝙ phs infert ꝙ si ois substantia erit simplex nulliꝰ substantie esset diffinitio. q̄ ɔñia super hoc fundat ꝙ oẽ diffinibile est cõpositũ. vñ cõmentator ibidem cõmento. 50. aͭ. ꝙ oẽs estimauerunt ꝙ substantie sint cõposite ex hoc ꝙ cõcedunt ꝙ diffinitiones sigͭ cõpositũ. pꝫ igit aᵒʳ predicte rõnis. Sed hᵒʳ ꝓbat. q̄ ut pꝫ ex eodem 7°. ad diffinitionem sufficit genus ⁊ differentia. cũ ꝰ omnis species habeat genus ⁊ differentias. sequit ꝙ quelibet sit diffinibilis. Nec obstat ut dicũt si quis dicat ꝙ accñia diffiniunt p additamẽta. q̄ hoc nõ est q̄ sint simplicia. sꝫ ꝓpter eoꝝ realem dependentiã essentialẽ ad subiectũ ꝓpter quã diffiniunt p subiectũ. ⁊ etiã q̄ eoꝝ differẽtie nõ sunt nobis note. qm̃ si essent nobis note ita diffinirent sine addito sicut substãtie. ℂ 6°. ꝙ si hoc non esset. hoc maxime videret verũ de accidentibꝰ q̄ vident esse forme simplices. sꝫ hoc falsum est. q̄ patet Tum p°. q̄ o [illegible] mutatio p se vna ẽ ad terminũ per se vnũ. sed dealbatio est p se vna mutatio ut patet. ꝰ est ad terminũ p se vnũ. [illegible] terminꝰ nõ ẽ aliq̃ forma simplex. q̄ [illegible] nõ [illegible] nisi per accñs. ut patet ex 5° metaphisice ꝰ est compositũ per se de genere accñtis. ⁊ sic pt argui de q̃libet alia forma accidentali. Tum 2°. q̄ simplicitas est pfectio simplicit̃ ſm oẽs. ꝰ quãto [illegible] ens est simplici' tanto est simpliciter pfectius. ⁊ per ɔñs si accñs nõ esset cõpositũ sed penitus simplex [illegible] esset simpliciter pfectiꝰ substãtia cõposita q̄ est falsum. Tum 3°. quidem est susceptiuũ motus ⁊ terminu motꝰ. sed dealbationis superficies non est pmũ susceptiuũ cũ sit actus ⁊ forma. [illegible] actꝰ entis in [illegible] ꝙ est in potentia. [illegible] oportet [illegible] potentia. sꝫ po[illegible] de genere [illegible] [illegible] cõmentator [illegible] cõmẽto. 9. i fine. [illegible] ℂ [illegible] entia [illegible] sumunt a diuersis reali[illegible]

tatibꝰ illiꝰ q̄ est in tali genere ⁊ hꝫ talem differentiã q̄ pꝫ. tum auctoritate Arl. 8°. metaphisice dicentis. Oportet rõnẽ. i. diffinitionẽ esse orationem longã q̄ sigͭ aliqd de aliq̃. ita ꝙ oportet illud esse mãm. illud ꝟo formã. Tum 2°. q̄ si illa realitas a qua accipit genus esset vere tota qdditas rei. solum genus cõplete diffiniret. similiter genus ⁊ differentia nõ differrent quia rõ ex eis cõposita nõ indicaret p idem diffinito. vnaqueqꝫ eñi rõ ẽ semel ipsa. ⁊ ideo illa rõ q̄ exprimeret eam bis nõ indicaret p idẽ quidditati illiꝰ rei. Tũ 4°. q̄ realitas a qua sumit genꝰ est pncipiũ realis cõuenientie cũ specie illa. ⁊ realitas a qua sumit differentia est reale pncipiũ discõuenientie ⁊ differentie. sꝫ nõ est possibile eandẽ realitatẽ esse pncipiũ realis cõuenientie ⁊ realis dr̃ie aliquoꝝ ad inuicẽ. ꝰ alia ẽ realitas a qua sumit genus. ⁊ alia a qua sumit differentia. Tum 5°. q̄ si nõ essent due tales realitates in diffinitiõe. semp cõmitteret nugatio. q̄ idẽ diceret realiter per genꝰ ⁊ differentiã. Nec valet si dicat ꝙ differunt penes modos siue rõnes cõsiderandi. s. rõ determinabilis ⁊ determinatiui. hoc inquã nõ valet. q̄ tunc est nugatio qñ positis diffinitiõibꝰ p rebꝰ idẽ bis dr̃. pmo periarmenias. sꝫ positis rõnibꝰ generis ⁊ differentie idẽ bis diceretur. Cõfirmat ꝙ ſm Ar. p periarmenias hic est nugatio: pedes habẽs bipes. ⁊ tñ est alia rõ cõcipiendi. Tum 6°. q̄ dato ꝙ intellectꝰ nũqꝫ cõsideraret. tñ nã generis ex nã rei erit contrahibilis. ⁊ differentia esset ɔtrahens ⁊ hꝫ ſm eãdem ɔtractionẽ numero respectu eiusdem ⁊ ſm idem. q̄ ſm ꝓpriũ ɔceptũ. ꝰ pter itellectũ distinguunt. Tũ 7°. q̄ ɔcipiẽdo genꝰ. aut ɔcipit aliqd rei i spẽ. aut nihil. ⁊ siliter de dr̃ia. si nihil. ꝰ sũt ɔceptꝰ ficticij. si aliqd. aut idẽ. aut aliud i re. Si 2°. hẽt ꝓpositũ. Si dẽt ꝙ eadẽ realitas ɔcipit q̄ nata est formare distinctos cõceptꝰ s. gñis ⁊ differentie. Cõtra. q̄ vnaq̄qꝫ res nata ẽ formare vnũ ɔceptũ sibi adeq̃tũ. alias nõ esset vnũ cognoscibile. q̄ nec vnico actu sꝫ illũ formando videt imutare itellectũ q̃tũ i se possibilis est imutare. Tũ 8°. q̄ licꝫ forte aliq̄ res posset imutare itellectũ ad diuersos ɔceptꝰ. tñ hꝫ nõ videt ẽẽ possibile. vbi obiectiue nata est res facere diuersos ɔceptꝰ ⁊ habitꝰ i intellectu ita diuersos ac si eẽnt diuersaꝝ rerũ. sꝫ sic ẽ de gñe ⁊ dr̃ia. ut pꝫ de geomeria ⁊ pspectiua. Tũ 9°. q̄ obiecta pcedũt actꝰ. ꝰ distinctio obiectoꝝ nõ ẽ p actꝰ igit cũ genꝰ ⁊ differẽtia ɔceptibilit distinguãt. illa distinctio supponit distinctionẽ poẽ i obiectis ɔceptis Tũ 10. q̄ ex nã rei accipiẽdo ɔceptũ obiectiue ut possibile ɔcipi absqꝫ actuali ɔceptiõe. aut est idẽ ɔceptꝰ gñis ⁊ dr̃ie aut nõ. si nõ. hẽt ꝓpositũ. si sic. aut ẽ idẽ ɔceptui vniꝰ dr̃ie tñ ⁊ tũc nõ pdicabit nisi de vna spẽ aut cuiuslibet dr̃ie. ⁊ tũc uel tot erũt ɔceptꝰ gñis q̄t differentiaꝝ. uel si tñ vnꝰ ɔceptꝰ gñis. ɔceptꝰ differẽtiaꝝ erũt oĩo idẽ illi ɔceptui. ac p hꝫ int se erũt idẽ oĩo Tũ 11°. q̄ tũc due visiones itellectuales nõ possent esse respectu gñis ⁊ differẽtie. ꝓbat q̄ visio nõ ẽ nisi obiecti pmi realit̃ exñtis ⁊ pncipalit̃. Ex q̄ sequit ꝙ itellectꝰ diuinꝰ nõ cogñsceret illa ut distĩcta obiectiua nisi ponat in ea cognitio abstractiua ⁊ tũc impfecta.

Tum 12º qꝛ cõceptus generis ⁊ differentie sūt ꝓ di/
uersi in nullo qdditatiue cõuenietes. alias differētia
iterū differret ꝑ aliā differētiā. Tū 13º qꝛ aliqd qddi/
tatiue includit in gn̄e qđ non includit in differentia.
qꝛ genꝰ ꝓximū. puta aïal icludit oēs differentias su/
periores. sꝫ differētia ꝓxima puta rōnale nō icludit
differētias ꝑcedētes qdditatiue ⁊ formalit̄. alias i ol
diffinitione cõposita ex genere ꝓximo ⁊ differentia
ꝓxima uł vltima eēt nugatio. Tū 14º qꝛ si int̄ real/
itatē gn̄is ⁊ realitatē differētie nō erit distictio ex nā
rei añ ꝯsiderationē intellectꝰ. tūc vbicūq̄ realit̄ iclu/
deret̄ ꝯceptꝰ gn̄is icluderet̄ ꝯceptꝰ dr̄ie. ⁊ tunc asinꝰ
icluderet rōnale [illegible] argu/
mēti est verū. s. q̄ genꝰ ⁊ differētia sumūt̄ a diuer
sis realitatibꝰ. ⁊ ꝯñter q̄ oīs species ꝯtenta sub gn̄e
includit plures realitates intrinsecas. ❡ Contra 2am
ptē dicte ꝯnis arguit Gregoriꝰ de arimino. qꝛ dicere
q̄ oīs res ꝯtēta in gn̄e sit terminata ⁊ finita in entita/
te ⁊ ꝑfectione est ad placitū dictū ⁊ sine ratiõe. q̄uis
enī instantia dari nō possit nisi in ꝓposito. qꝛ solū deꝰ
est infinitꝰ ſm ꝑfectionē. ipsa tn̄ nō habet necessariā
apparentiā veritatis. qꝛ quod non tollit a re illud ꝓ/
pter qđ ponit̄ in aliq̄ predicamento nō ipedit illā esse
in aliq̄ ꝑdicamento. infinitas aūt ꝑfectionis nō tollit
a re qn̄ ipsa sit ens per se ⁊ ꝑ ꝯñs qn̄ ipsa sit substantia
imo tali rei maxime cõuenit esse ꝑ se ens ⁊ non alio.
Et si dicat̄ q̄ cõmentatoꝛ dicit 2º metaphisice cõmē/
to. 33º Genus differt a mā qꝛ mā dicit potentiā purā
genꝰ aūt dicit formā mediā inter potētiā ⁊ actū. actꝰ
aūt receptus a potentia cõtrahit̄ ad determinatam
ꝑfectionē. Nō valet hoc sigdē. Tum ꝓ qꝛ illud ē ꝯ te
qui nō ponis plures formas substantiales in eodem.
⁊ ꝑ ꝯñs fingere nō potes q̄ sit illa forma mediā int̄ po
tentiā ⁊ actū. Tum 2º qꝛ si eēnt plures forme adhuc
genus totū sig̃ret ⁊ nō tm̄ ptē. ⁊ ꝑ ꝯñs ita sig̃t vltimā
sicut mediā. Tum 3º qꝛ in substātijs creatis abstractꝭ
⁊ in qualitatibꝰ q̄ oēs sunt in ꝑdicamentis ſm te. ipos
sibile est assignare talem formā mediā. Tum 4º qꝛ il
lud dictū nō inducit̄ ad mentē cõmentatoris. vñ cõ/
mentatoꝛ nō dicit q̄ genꝰ significet formā mediā. sꝫ
dicit q̄ genꝰ est forma vniuersalis. ⁊ post dicit q̄ est
vnū in forma media inter potentiā ⁊ actū. nec aliud
intendit nisi q̄ genꝰ qđ iđ dicit̄ forma qꝛ est pars diffi
nitionis. ⁊ quelibet pars diffinitionis dicit̄ forma 2º
phisicoꝝ. aut quia ipsum est predicabile de alio. ⁊ pre
dicabile uel predicatū respectu subiecti dicit simili/
tudinē forme. Vñ frequent̄ cõmentatoꝛ vocat pre/
dicatū dispositionē ⁊ subiectū dispositū. ut pꝫ 12º me/
taphisice. dicitur ꝟo forma media inter potentiam ⁊
actū. qꝛ genꝰ sig̃t totā rem. ⁊ ꝑ ꝯñs magis distincte q̄
nomē significās ꝑcise mām rei q̄ nō est res nisi i potē/
tia pura. ⁊ qꝛ ipsū sig̃t rem vniuersaliꝰ q̄ spēs uel dif/
ferentia. ⁊ ꝑ ꝯñs minꝰ distincte ⁊ in actu. ideo dicitur
mediū inter potentiā ⁊ actū. ⁊ hoc magis pōt haberi
ab eodē 8º metaphisice cõmēto 6º. Et siliter 7º libro
cõmēto 43º. Et sic pꝫ q̄ defensio illa nō valet. ❡ Si/
militer ꝯ eandē ptē ꝯnis arguit Aureolꝰ. qꝛ predica/
mētū sube videt̄ sumi a ꝑ se eē. Utrū aūt illud qđ est

ꝑ se sit limitatū aut illimitatū videt̄ accidere [illegible]
dicit 6º topi. q̄ si linea eet infinita [illegible]
[illegible] nō lineꝫ [illegible] Auicen. 2º metaph [illegible]
2º dicit q̄ [illegible] imaginat̄ corpꝰ infinitū non [illegible]
nō corpꝰ. Et similiter videt̄ q̄ q̄ imaginat̄ substantiā
infinitā. nō imaginat̄ nō substantiā. igit̄ illimitatio ⁊
indeterminatio nō tollit qn̄ aliqd sit in gn̄e ❡ Contra
2am ꝯnē arguit Aureolꝰ. ꝓmo. qꝛ si illa sit vera [illegible]
la creatura erit in predicamento. cū in creatura esse
non differat ab essentia. sic̄ nec in creatore. ❡ 2º q̄
assignat nō causā ꝓ causa. esto enī q̄ [illegible] habe/
at plures ꝯceptꝰ vnū cõem ⁊ aliū specifice determi/
nantē. nō apparet cur nō sit in genere [illegible]
nō differat a quidditate. ❡ 3º quia [illegible]
ab esse [illegible] res q̄ [illegible] i ꝑdicamēto. [illegible]
⁊ de necessitate adhuc remanerēt i ꝑdicamēto [illegible]
de celo ⁊ intelligētijs ſm phos. ❡ 4º arguit Grego
riꝰ. qꝛ esto q̄ esse creature differret ab essentia ꝯstat
tn̄ q̄ ipsa essentia rei nō est cõposita ex esse ⁊ essentia
alias in vna re essent infinite essentie uel infinita eē.
uel dabit̄ essentia non cõposita ex esse ⁊ eēntia. sꝫ ſm
te eēntia est de ꝑ se ⁊ directe in ꝑdicamento ⁊ ꝑ suam
qdditatē ⁊ essentiā reponit̄ res in predicamento ⁊ in
gn̄e ⁊ in specie. ipsum aūt esse in gn̄e est ꝑ reductionē
ſm te. g̃ nō oē qđ est ꝑ se i ꝑdicamēto ē cõpositū ex eē
⁊ essentia. ❡ 5º arguit sic. qꝛ ſm te accn̄a non habent
ꝓpriū esse aliud ab esse substantie. ⁊ tn̄ accn̄a sūt ꝑ se
in predicamento. nec pōt dici q̄ cõpositū ex essentia
q̄ est accn̄s ⁊ esse sit in predicamēto. qꝛ ut dictū ē ac/
cidens nō hꝫ ꝓpriū eē sed existit ꝑ esse substantie ut
dicis. sꝫ tale esse nō est i gn̄e accn̄tis. sꝫ ꝑ reductionē
est in genere substantie. ⁊ ꝑ ꝯñs cõpositū uel aggre/
gatū ex ipso ⁊ ex accn̄te non est per se in gn̄e accn̄tis
❡ Contra 3am ꝯnem arguit Aureolꝰ. Rōing̃t gn̄is ⁊
differentie accipit̄ ab intrinseco cū sint de conceptu
qdditatiuo ⁊ absoluto cuiuslibet rei. siue g̃ res habe/
at aliqd supiꝰ ⁊ actualiꝰ. siue nō. adhuc rō gn̄is sumi
pōt ex itrinseco sui. ⁊ ꝑ ꝯñs genꝰ nō sumit̄ ab aliq̄ po
tentiali i cõparatiõe ad aliqd supiꝰ se. ❡ 2º arguit Gre
goriꝰ q̄ ista ꝯ. s. q̄ illud a q̄ sumit̄ dr̄ia se hꝫ ad illud
a q̄ sumit̄ genꝰ ut actꝰ ad potentiā ꝯtradicit [illegible]
ctis sci Tho. qm̄ ipse vult q̄ in hoīe ⁊ in q̄libet [illegible]
stantia cõposita sit tm̄ vna forma substantialis [illegible]
eandem formā sit hō intellectuꝰ ⁊ sensitiuꝰ [illegible]
sensitiuū i hoīe nō est i potentia ad intellectiuū [illegible]
sensitiuā ad sensitiuā ⁊ intellectiuā ad intellect[illegible]
hic autē expresse dicit oppositū. Item [illegible]
scripto dicit q̄ genꝰ dicit totā eēntiā rei ⁊ nō tm̄ for/
mā. ⁊ eadē rõne nec tm̄ mām. ❡ Contra 4am ꝯnē ar/
guit multipliciter Gregoriꝰ. ꝓ sic. Oē qđ vere [illegible]
qd de ꝓnoīe demōstrante rē aliquā ⁊ eciā de ꝓnoīe
demōstrante rem aliā specifice distincta a [illegible]
[illegible] ꝑdicat̄ de q̄libet est genꝰ illi rei ⁊ [illegible]
nere illo. ⁊ ꝑ ꝯñs in predicamēto [illegible]
hoc nomē spūs vere predicat̄ [illegible] de ꝓnoīe demō
strāte rē illā quā vocamꝰ de [illegible] de ꝓnoīe demō
strante aliquā rē specie distinctā ab illa ⁊ nō [illegible]
mō ꝑdicat̄ de oībus. g̃ ipsum est gen[illegible]

res huiusgeneris. et per ons de predicameto substatie
[illegible] predicamenti genus est hoc coe spiritus [illegible]
positio nota e p diffinitione generis. [illegible]
[illegible] gen⁹. Gen⁹ eni diffinitur q predicat de plu
ribus differetib⁹ specie in eo quod qd est siue in quid
[illegible] sicut famuli in
[illegible] q no pdicat de oibus. pter ens qd
[illegible] pdicat de quolibet nec t eist gen⁹. p3
[illegible] inducendo. ex eni aial pdicat in qd
de pnoie demostrante re q est ho. et de pnoie demo
strante re q est leo. et sic de plurib⁹. io aial e gen⁹ [illegible]
[illegible] dicit esse in gne aialis. et i pdicameto sub
statie cui⁹ pdicameti e gen⁹ subalternu aial. Simili
q color pdicat in qd de pnoie demostrante illa rem
q e albedo. ac etia alia re q e nigredo. et sic de plurib⁹
distinctis fm spem: supposito gra exepli tales quali/
tates spe distingui. ideo dr gen⁹ illaru reru. et ille di/
cunt esse i illo genere et i pdicameto qlitatis. cui⁹ ipsu
est gen⁹ subalternu. Et sic in oib⁹ pateret simili dis/
curreti. Et si qs instaret in pposito. Eade rone pote
rit qualibet alia re negari ee in aliq gne. et dici q nul/
lus angel⁹ est in pdicameto substatie. nec aliqs color
in predicamento qlitatis. nec vnq poterit pbari op
positu eo q illa sit ppria ro generis. et illo mo tm res
ppriissime dicunt esse in genere. h⁹ pbat. na ostat q
hoc nomen spus vere dr de deo. Un Joh. 4⁰. de⁹ ipse/
met dixit. De⁹ spus e. et p ons de pnoie demostrate
rem illa p q i ppositioe ista supponit h nome de⁹. pdi
cat vere h pdicatu spus dicendo hoc est spus. costat
aut q etia in qd. vn interroganti qd est h bn rndebitur
spus. no aut si interrogetur [illegible] vel fm aliqd aliud
pdicamentu. Item ostat fm scripturas et fm omnes
q h nomen spus pdicat de pnoie demostrate alia re
qua vocam⁹ michaele. et sic de multis. et costat etiam
p simile rone q pdicat i qd. Ite no sic pdicat de oib⁹
na demostrato leone no vere dr h est spiritus [illegible] hoc
coe spiritus est genus vere et pprie ad illa rem q di/
cit de⁹. hoc aut gen⁹ nulli⁹ alteri⁹ pdicameti [illegible] pot
dici esse. imo nec vere nisi pdicameti substatie [illegible]
Forte dicet q h nome spus licz pdicet de deo et an/
gelo. no tn dicit de eis fm vna rone. et ideo no e ge
nus. [illegible] ad placitu et sine rone. [illegible] aut intelligit
q non dr de eis fm vna rone specialissima. et hoc ve/
ru est. [illegible] no ipedit qn sit genus licz ipediat ipsu esse
spem specialissima. aut intelligit de rone gnali. et hoc
falsu est. na fm vna ronem generale huic noi coner/
tibile vniuersaliter dr de deo et creatura spuali. siue
[illegible] spus suba incorporea et imalis. siue alia
[illegible] deo q angelis [illegible]
[illegible]. Et si h pteruiendo negat. [illegible] negari pote/
rit substatia dici fm vna ronem de corporea et incor/
porea. imo ut videt multo magis. et sic [illegible] poterit
negari angel⁹ esse in pdicamento substatie. [illegible]
[illegible] 2⁰ principaliter [illegible] arguit sic. Pa
ter [illegible] creator principiu et plura simula sut pdicabilia
ad aliqd p se relatiua ac p h⁹ de pdicamento rela
tionis [illegible] pprie dicunt de deo [illegible] de deo pprie dicut
[illegible] q vere et pprie sunt i pdicamento. pma pz
ptis patet. quonia eis oueniunt oia q dicunt a scis
et phis requi ad h q aliq pdicabilia sint p se ad aliqd.
2ª etia pars nulli catholico dubia esse pot. verissime
quide ac ppriissime ac p⁰ et pncipaliter de⁹ est fili⁹ et pat.
vn Damascen⁹ libro p⁰. Sciendu inqt q no ex nobis
translatu est ad beata diuinitate paternitatis et filia/
tionis ac pcessiois nomen. econtrario aut nobis inde e tra
ditu. ut ait diuinus aplus. Flecto genua mea ad pa
tre ex q ois paternitas in celo et i terra noiat. Et scri/
bit ad Ephe. 3⁰. Creator etia pprie de solo deo dicit.
similiter pncipiu verissime est de⁹. Cofirmat hoc per
Aug^m. 5. de trinitate. vbi p⁰q distinxit pdicatioes ta
affirmatiuas q negatiuas pprias singulis pdicame
tis ocludit in fine q fili⁹ no [illegible] fili⁹ genit⁹ et no genit⁹
siue ingenitus dicunt relatiue. et sut i pdicameto rela/
tionis. vn ait. Sicut eni genitus no ad seipsum dicit
sz q ex genitore sit ostendit. ita cu dicit ingenit⁹ non
ad seipsu dr. sz q ex genitore non sit ondit. In eode
tn pdicamento qd relatiuu vocat vtruq sigt vera/
citer. Et ante imediate dixit. No recedit a relatiuo
pdicameto cu dicit igenit⁹. Et si quis velit dicere q
pdicta noia relatiua no sut pprie de pdicamento re/
lationis. pot etia si placet plura alia relatiua et queli/
bet ad placitu excipe a pdicto predicamento. ex hoc
aut q pdicti termini sut p se de pdicamento relatio/
nis. si rem qua sigt pater et fili⁹ et h⁹ in creaturis poni/
mus i pdicamento relationis. necesse e eade rone re
etia qua signt in deo collocare i pdicamento relatio/
nis. Idem pz de pdicamento actiois. s. q de deo ve/
re ac pprie pdicat. quinimo ut dicit Aug⁹ 5⁰. de trinita/
te. Qd ad faciedu attinet fortassis de solo deo rectis
sime dicit. Solus eni de⁹ facit et no fit neq patit qtu
ad ei⁹ ptinet substantia q deus est. Un Aug⁹ certissi/
me fuit h⁹ opinionis. s. q aliq pdicameta vere dicut
de deo. qd pz i pdicto libro ex hoc q ipse singula pdi
cameta distingues et pprias eoru pdicatioes deter/
minans ocludit ca⁰ 8⁰. queda de deo dici fm subam
qda vo ad aliqd et fm relatione. et hoc taq verissimo
fundameto vtit postmodu in toto libro de trinitate.
Et q pprie talia pdicameta de ipso dicat euidet in/
sup apparet. na i eode ca⁰ ait alia predicameta qda
dici de deo. sz no pprie videlicz. sit⁹ habit⁹ tempus et
vbi. vn ait. Situs vo et habit⁹ et loca et tpa no pprie sz
traslatiue dicunt de deo: et preterea remouet ab eo
predicamentu passionis. ut prime allegatu e. remo/
uet etia a deo predicamenta qlitatis et quatitatis co
tinue eo q illa dicunt ad se. et quecuq dicunt ad se
fm substatia dicunt de deo. vn miru est q ipse sic di
ligenter distinxerit predicamenta et queda remoue/
rit a deo queda aut pprie et solu dixerit ei couenire:
alia vo fm substatia relatione et actione dixerit ei co
uenire. nisi voluerit illa tria predicamenta vere et p/
prie de deo dici. ¶ 3⁰. pncipaliter arguit auctoritate
Arl. na phs 12⁰ metaphisice i pncipio voles loqui de
suba abstracta. et pncipalr de pma q de⁹ est. inueniens
distinctione entis i substatia et alia pdicameta sepe ab
eo posita dicit substantia esse pncipaliore pte entis.
Ait enim sic. Etenim si ut totu quodda esse substatia e

prima pars. et sic quod dixit. et ita primum substantia deinde qualitas aut quantitas. quod exponens comentator comento 2° dicit. Et intendebat Aristoteles quod ens aut demonstrat unum genus et unam naturam aut genera diversa. et quodcumque sit manifestum est quod substantia est prior pars entis. et statim philosophus per hoc probat quod dixit. tum quia alia non dicuntur simpliciter entia: sed talia entia. tum quia nullum aliorum est separabile. Et comentator comento 3°. Nullum inquit aliorum invenitur simpliciter in se substantia. verbi gratia quia qualitas non dicitur ens simpliciter neque motus. sed dicitur esse qualitas et dicitur esse motus. ens igitur principaliter et simpliciter est substantia. et subdit. Et cum dixit quod substantia dicitur ens simpliciter et alia predicamenta secundum comparationem dedit causam in hoc. et dixit. Et etiam nullum aliorum est abstractum et causa in hoc est quod substantia est constans ens per se et alia sunt in substantia. Ex quibus patet quod philosophus et comentator in hac parte utuntur hoc termino substantia secundum quod est predicamentum distinctum contra alia predicamenta et pro rebus que sunt in tali predicamento. sed statim post substantiam dividit in sensibilem et in insensibilem: et generabilem et corruptibilem et eternam. et post considerationem de substantia sensibili probat esse substantiam insensibilem abstractam et imobilem. et deinde inquit. An hec sit una tantum uel plures. et terminat quod plures. inter quas est una prima que est nobilissima et finis et perfectio aliarum et totius universi quam nos deum appellamus. Ex quibus evidenter concluditur quod secundum mentem philosophi et comentatoris deus est substantia vere de predicamento substantie. ¶ 4° principaliter arguit contra unam rationem factam pro parte negativa. scilicet quod si deus esset in genere quod ens esset genus illius. quia scilicet esse dei est eius essentia. et sic ens significaret essentiam dei. hoc inquit non valet. quia si ens ideo esset genus dei. quia significaret eius essentiam sequitur quod iam de facto ens sit genus si ratio valeat. quia ens de facto significat essentiam cuiuslibet immediate. ut dicit philosophus 4° metaphysice. et comentator ibidem comento 8°. Et 5° metaphysice vult philosophus quod ens significat illa que significant dictiones predicamentorum. et confitetur secundum sententiam Thome. et secundum veritatem quod predicamenta significant essentias aliquarum rerum. cum hoc tamen quod ens significat essentias rerum. stat et verum est quod ipsum non est genus. sive quia significat omnia et predicatur de quolibet. sive quia non significat omnia secundum unum conceptum. ¶ 5° arguit ad motivum superius tactum. scilicet quod omnia que sunt in genere comunicant [esse] essentia generis non autem in ~~genere~~. hoc enim non videtur valere. quia nulla res extra animam est comunis multis substantijs individuis. nec aliqua res de mundo est universalis aut comunis pluribus substantijs. sed omnis essentia est singularis sicut et quodlibet esse est singulare. et sic illa ratio nihil concludit. Sequitur ad primum.

Ad primum contra primam ratio dicitur quod non est ad propositum. nam comentator non intendit ibidem dicere quod materie diversificentur secundum diversitatem translationum in rebus generabilibus sic quod alia sit materia generationis alia alterationis alia augmenti. uel etiam materia huius alterationis sit alia a materia alterius alterationis secundum speciem ut arguens exponit. sed solum intendit quod translatio rerum ingenerabilium et incorruptibilium quales sunt corpora celestia habet aliam materiam propriam a materia translationis rerum generabilium et corruptibilium. et hoc patet per verba que immediate adducit post. dicit enim sic. Materia enim generabilium est in potentia translatorum autem est in actu. cum translatum sit aliquid actu. et ideo quod est translatum [...] fuerit non generabile uel corruptibile. non habebit materiam quam habet generabile et corruptibile. et est in potentia hec comentator. Ex quo patet quod in illo passu comentator [...] assignat differentiam inter materiam corruptibilium et materiam corporum [...] quod dicat in alijs locis. veritati [...] diversitate translationis secundum genus sit alia materia secundum genus utputa quod subiectum motus localis sit aliud a subiecto alterationis. ex hoc non habetur quod forma penes quam attenditur huiusmodi mutatio sit composita ex materia et alio actu. [...] diverse forme secundum genus que sunt inductibiles per motum ad mutationem habent subiecta distincta secundum genus [...] de formis separatis. ille enim non habent materiam in qua nec [...] tamen sunt multe unius generis. quia coicant in una intentione possibilitatis recipiendi actum existendi sine materia et quantitate. Unde sanctus Thomas 2° sententiarum distinctione 3. q. 1. arti. 5° arguit sic. Quecumque sunt unius generis coicant in una potentia generis. 10° metaphysice. sed angeli non coicant in una potentia. quia sunt immateriales. ergo videtur quod non sunt unius generis. Et respondet. dicendum inquit quod non oportet quod que sunt unius generis conveniant nisi in una intentione potentie que est possibilitas recipiendi esse a deo in qua subsistant sine materia et quantitate. ¶ Ad 2m consimiliter dicitur quod non accipitur secundum mentem comentatoris. nam comentator per materiam propriam et habilitatem propriam non intelligit aliquam materiam distinctam a materia que est substantia. sed intelligit per materiam comunem [...] cuiuslibet que est per se essentia materie prime per materiam propinquam intelligit ipsam essentiam eandem materie dispositam per convenientes dispositiones ad aliquam formam quedam dispositiones sunt forme accidentales. per potentiam autem et habilitatem materie intelligit uel inchoationem forme resultantem ex dispositionibus accidentalibus que reddunt materiam propriam susceptivam forme et sunt ratio subiectandi [...] forme uel tali aut forte per hoc intelligit materiam [...] tali inchoatione forme. sic autem sumpta materia [...] alterius speciei entium generabilium est alia et alia materia [...] alia materia propinqua. materia aliter disposita requiritur ad generationem sanitatis quam ad generationem carnis uel ossis uel lapidis et sic de alijs. et quod sic accipiat materiam propriam. et quod hec est eius intentio demonstrat verba que nullo interposito sequuntur ea que arguens allegat. [...] dicto quod materia est multa secundum habilitates. ait immediate. prima enim habet habilitates ad recipiendum primas [...] scilicet formas quattuor elementorum. et 2° habet potentiam consimilium [...] mediantibus formis quattuor elementorum [...] cat corpora consimilium partium mixta homogenea ad que materia disponitur mediantibus formis elementorum [...] diate. Iste potentie diversantur secundum quod diversantur [...] ones quattuor elementorum [...] generabilium. hec ille. Ex quibus patet quod secundum [...] dispositionem materie resultat alia et alia habilitas et inchoatio forme. quicumque autem materia sic est disposita quod [...] co motore potest ex ea generari caro [...] inchoatio carnis et sic de alijs. Illud [...] potentia in aliquid quod potest fieri ex unico motore. ut ex [...]

[illegible] plurib⁹ motoribus ... [illegible] uniuersaliter aliqd nõ dicit eē in eo i potentia ut patet ... talẽ potentiã p̃mã intelligo in ... metaphisice. Ut sanct⁹ Tho. 2° sen. dis. 14. q. 1 ... [illegible] actus ... dicit q̃ habilitas materie ad recipiendũ actũ ... [illegible] dicit appetitus materie et inchoatio forme. [illegible] habilitas que dr̃ inchoatio forme ẽ aliquid potentiale de genere forme inducende. Huic videtur cõsentire sanct⁹ Thomas p̃ sen. dis. 17. q. 2. vbi dicit. Per actionem calidi efficitur de non calido calidũ non q̃ po[tentia] [illegible] aliqs calor. sed quia calor qui est in potentia educitur in actũ. [illegible] similiter aliquid efficitur ma[gis] calidũ p actionẽ calidi inq̃ntum educit calor qui [illegible] actus imperfect⁹ in maiorẽ pfectionẽ. qualitates enĩ naturales educunt̃ de potẽtia materie quarũ inchoationes quasdã de⁹ indidit materie in ope creationis. [illegible] ideo q̃ in actũ pducunt est exitus de iperfecto ad pfect. [illegible] hec ille. Ex quib⁹ p3 quõ fm eũ aliq̃ qualitates sũt incboate in mã in ope creationis. [illegible] intendit loq̃ de qualitatib⁹ primis. puta caliditate frigiditate. Iste enĩ sunt incboate in oĩ mã generabiliũ [illegible] qualitates 2ᵉ puta sapor odor color. nõ sunt sic icboate ab initio. s3 tales inchoatiões resultãt ex alia [illegible] mixtione p̃mar̃ qualitatũ. illa g̃ inchoatio forme est aliqd de genere forme inducẽde. imo est tota eẽntia forme inducẽde in potentia [illegible] in esse incõpleto. ❡ Ad 3ᵐ dr̃ q̃ verũ est q̃ oẽ p̃dicamentũ h3 talia ppria p̃ncipia. nõ tñ o3 illa sp esse res eiusdẽ generis cũ p̃ncipiato. lic3 sint ppria p̃ncipia illius generis. aliqd enĩ est vni⁹ generis [illegible] tñ ẽ mã [illegible] p̃ncipiũ mãle alteri⁹ gñis sic aliqd qd̃ ẽ vni⁹ gñis est ppriũ mouẽs alteri⁹ gñis igitur non oportet in q̃libet genere dare ppriũ mouens illi⁹ qd̃ sit res illi⁹ generis. [illegible] tñ sicut p̃us dicit oportet dare in q̃libet genere ista tria p̃ncipia ppria sc3 formã p̃uationẽ [illegible] subiectũ ul' mãm. ita imediate dicit q̃ oportet dare ppriũ mouẽs. [illegible] exẽplificat statim. vñ mouens in genere sanitatis ẽ medicina i mẽte artificis [illegible] in factione dom⁹ ars edificatiua. [illegible] tñ nõ in quolibet genere ppriũ mouens ẽ res illi⁹ generis verbi grã in genere quãtitatis cũ quãtitas nõ sit forma actiua fm cõmentatorẽ. [illegible] sic i multis alijs. [illegible] similiter est de p̃ncipio materiali. nam esse ppriã materiã alicui⁹ generis. [illegible] eẽ mouens ppriũ alicuius generis nõ est aliud q̃ eẽ mouẽs aptũ natũ inducere determinate formã illi⁹ generis. cũ hoc tñ q̃ materia talis sit res alterius generis [illegible] similiter mouens. cõcedo tñ q̃ lic3 nulla forma accidẽtalis habeat materiã uel aliqd potẽtiale eiusdẽ generis. ex quo tã[illegible] ex intrinseco sibi cõponit̃. sicut q̃rit arguens. non tñ nego q̃n oĩs actus [illegible] forma recepti[illegible] ilis i subiecto habeat ppriũ potẽtiale in illo subiecto. verbi grã. albedo non est intrinsece cõposita ex actu [illegible] potentia. tñ [illegible] mã reciperet actũ qui est albedo [illegible] haberet [illegible] aliqd potentiale de genere albedinis [illegible] ppriũ susceptibile albedinis. actus enĩ [illegible] potẽtia [illegible] semp sunt in eodẽ genere ut alias dictum est. Et i ponit cõmẽtator 3° physicor̃ cõmento 9° dicens. Potentia ad vnũ qd̃q3 p̃dicamẽtũ est in illo genere

p̃dicamẽti qd̃ est actu. [illegible] similiter via de potentia ad actũ. s. potẽtia ad substãtiã est q̃ dãmõ in p̃dicamẽto substantie. [illegible] similiter via ad generationẽ substantie. similit̃ ad quãtitatẽ [illegible] ad alia p̃dicamẽta. iõ visũ ẽ q̃ illud esse qd̃ est int̃ potẽtiã [illegible] actũ i illo genere sit sub illo genere. q̃ñ esse mediũ int̃ potentiã [illegible] actũ q̃ sunt in illo genere ẽ de genere act⁹ q̃ est cõplemẽtũ. s3 differũt fm magis [illegible] min⁹. hec cõmentator. vbi vult q̃ potentia ad rẽ illi⁹ p̃dicamẽti ẽ de gñe illi⁹ p̃dicamẽti act⁹ enĩ [illegible] potẽtia sunt in eodẽ genere. [illegible] h̃ est verũ siue accipiat̃ potẽtia p forma q̃ nõ ẽ actu calor uel hõ. [illegible] põt esse calor quã dicim⁹ ichoationẽ forme. siue accipiat̃ potentia p materia exñte sub tali inchoatione p̃dicta ipsi⁹ forme q̃ nõ est in actu in mã nec in eẽ cõpleto s3 imperfecto. [illegible] illud idẽ in numero erit q̃ñq3 forma in actu fm q̃ ponit cõmentator 12° metaphisice cõmẽto. 19. vbi sic dicit. Generans igit̃ aĩal nõ est dicere q̃ ponit aĩam ĩ mã. s3 q̃ extrahit illud qd̃ ẽ aĩa i potẽtia ad esse aĩam in actu. [illegible] hoc idẽ dicit ibidẽ de formis accidentalib⁹. Intentio inq̃t Ari. ẽ q̃ cõueniens sit a cõueniẽte. q2 cõueniẽs extrahit formã cõuenientis ex potentia in actũ [illegible] nõ est a [illegible] q2 adducit i illã mãm aliqd extrinsecũ. nec agit formã sibi cõuenientis [illegible] sic ẽ in h̃ de suba sicut i accidẽtib⁹. calidũ enĩ nõ iducit calorẽ extrinsecũ. s3 facit calidũ potẽtia eẽ calidũ in actu. [illegible] sic ẽ de magnitudine. Et i fine cõmẽti dicit. Oẽs pportiones [illegible] forme sũt in potẽtia i mã p̃ma [illegible] in actu in p̃mo motore. Ex q̃ p3 manifeste qd̃ p̃us dictũ fuit. s. q̃ forme ad q̃s mã trãsmutat̃ sũt in potentia in mã ita q̃ est in mã aliqd̃ potẽtiale qd̃ p̃us est aĩa uel albedo in potentia. [illegible] p⁹ est aĩa uel albedo i actu. sp enĩ actus [illegible] potentia si loquamur de potẽtia passiua nãli. mã enĩ sub inchoatiõe caloris ptinet ad genus caloris. imo illa inchoatio caloris nõ differt a calore. nisi fm magis [illegible] min⁹. ut dictũ est p̃us. vñ tã mã sub inchoatione q̃ ipsa inchoatio dicit̃ potentia ad calorẽ. s3 diuersimode. q2 mã sub inchoatione caloris ẽ susceptiua caloris in actu. [illegible] iõ dr̃ esse potẽtia passiua ad calorem [illegible] habere potentiam ad calorem sed illa inchoatio est potentia ad calorem. quia est calor in potentia. illa enim inchoatio est potẽtia materie [illegible] ei⁹ appetit⁹. Sz [illegible] hoc instantiã facit Gregori⁹ [illegible] dictã maximã. s. q̃ potentia susceptiua ẽ eiusdẽ generis cũ actu ad quẽ ordinat̃. adducit enĩ dictũ cõmentatoris 12° metaphisice. cõmento. 22°. dicentis. Principia coloris fm formã [illegible] p̃uationẽ sũt album [illegible] nigrũ. fm aũt mãm recipiẽtẽ est supficies q̃ est in potentia oẽs colores. [illegible] p̃ncipia noctis [illegible] diei fm formã [illegible] priuationẽ sũt lux [illegible] obscuritas. [illegible] fm materiã recipientẽ est aer q̃ est potentia luminosus. hec cõmẽtator. vbi p3 q̃ fm cõmẽtatorẽ supficies ẽ mã coloris. [illegible] tñ ẽ alteri⁹ generis a colore. [illegible] eodẽ mõ p3 de aere q̃ est mã lucis. [illegible] tñ nõ ẽ i eodẽ genere cũ luce. Instãtia inq̃ã ista nõ valet. q2 lic3 supficies sit subiectum colorũ. [illegible] sit oĩs color in potẽtia. nõ tñ supficies nude cõsiderata ẽ ppriũ susceptiuũ colorũ. s3 ad hoc q̃ fiat eorum ppria mã uel subiectũ requirit̃ aliqd de genere qualitatis qd̃ dicit̃ potẽtia ppria respectu oĩu3

colo2 ꝛ inchoatio oīs coloris. Et idem dico de aere Et si videtur q̄ rati cū illud potētiale sit de gñe q̄titatis requirit videri aliud potētiale in subiecto suo. ꝛ sic i infinitū. Ad hoc dī q̄ talia potentialia nō ꝑducūt ꝑpria ꝑductiōe nec ꝑ trāsmutatione q̄ ꝑ se terminent ad talia. ꝛ iō nō requirūt ꝑpriā potentiā. s3 sic eadē ꝑductiōe ꝑducitur q̄ suū subiectū. ita eadē potentia suscipiūt subiecta illo2 potētialiū ꝛ secūdario dicta potētialia. vñ eadē ꝑductiōe ꝑducitur suba cōposita ꝛ quātitas ꝛ eadē ꝑductiōe ꝑducitur superficies ꝛ potētiale ad colores ut alias dictū fuit. iō quātitas ꝛ talia potētialia nō requirūt i subiecto suo aliqd potētiale eiusdē generis. q2 nō hñt ꝑpriā potentiā q̄ ꝑ se ꝑ ad talia ordinet. sec⁹ est de formis educibilib⁹ ꝑ trāsmutationē Et illa q̄ dixi de quātitate intelligo de iterminata. q2 illa nō ꝑrequirit aliā potentiā. sec⁹ est de quantitate terminata q2 se habet ad aliā ut act⁹ ad potentiā. patet igitur ex ꝑdictis q̄ licet nulla forma inherēs sit cōposita intrinsece ex actu ꝛ potentia. tñ in quolibet gñe accentis est reperire ꝑpriū actū ꝛ ꝑpriā potentiā susceptiuā. ¶ Ad 4ᵐ dī eodē mō q̄ oē predicamentū habet suū ꝑpriū susceptibile potētiale ꝛ suū ꝑpriū actū. nō tñ vult Auicen. q̄ oīs forma posita i predicamento sit cōposita intrinsece ex duobus. s. ex aliquo actuali ꝛ ex aliq̄ potētiali. q2 illud potentiale qd̄ ponim⁹ respectu colo2 nō est pars coloris: imo colo2 in potētia. ꝛ ꝑ actionē agentis fit colo2 i actu. ut dictū fuit. ¶ Ad 5ᵐ negatur aⁿˢ. s. q̄ oē diffinibile sit cōpositū si intelligatur vniuersaliū de qualibet diffinitiōe. sed tñ pōt cōcedi loquendo de diffinitiōe simpliciter ꝑprie dicta. ad quē sensū phūs tunc vbi allegatur loquebatur. Unū fm q̄ ponit Auicēna. ꝛ recitat sanct⁹ Tho. i tractatu de esse ꝛ essentia. differentiā simplicē non hñt nisi species quarū essentie sunt cōposite ex mā ꝛ forma. ꝛ p oñs nec ꝑprie diffinitionē. de q̄ phūs loquitur vbi allegatur. sed tūc in eodem sensu hⁿ est falsa ut p3 7ᵒ metaphysice. nā ut ibi habetur accña diffiniunt nō ꝑ additamenta ꝛ nō diffinitiōe simpliciter ꝑprie dicta. Et ad ꝑbationē dī q̄ nō quelibet differentia cū genere sufficit ad diffinitionē ꝑprie dictā. s3 requiritur differentia essentialis exprimens determinatā partē essentialem rei ꝛ cōuertibilis cū diffinito. talem aūt differentiā non hñt accña. Ad illud aūt qd̄ ꝯ hoc adducitur. s. q̄ iō diffiniunt ꝑ extrinseca. q2 depēdēt a subiecto ꝛ nō q2 sint simplicia. ꝛc. dico q̄ ipsa sic dependent a subiecto q̄ differentia accñtiū sumitur non ab aliq̄ pte essentiali accentis. s3 ex ipsa cōparatiōe accentis ad subiectū. ita q̄ subiectū tenet in diffinitione illo2 locū differentie si diffiniantur i abstracto. ut dicendo simitas est nasi curuitas. uel locū generis si diffiniatur in cōcreto ut dicendo. sim⁹ est nasus curuus. ut ponit s. ūs Tho. in tractatu de esse ꝛ essentia. vbi sic ait Quia accña nō cōponūtur ex mā ꝛ forma. iō nō pōt in eis gen⁹ sumi a mā. ꝛ differentia a forma sicut i substantiis cōpositis s3 o3 ut ꝑmū sumatur gen⁹ ex ipso mō essendi fm q̄ ens diuersimode fm prius ꝛ posteri⁹ de decē generib⁹ ꝑdicatur sicut dī quātitas ex eo q̄ est mensura substātie. ꝛ q̄litas fm q̄ est dispositio substantie fm

phm. 7ᵒ ꝛ 12ᵒ metaphysice. differentie aūt eo2 sumunt ex diuersitate ꝑncipio2 ex qb⁹ causantur. [illegible] ꝑpria ꝑncipia subiecti causantur [illegible] ponitur i eo2 diffinitiōe loco differentie si [illegible] sumantur fm q̄ sūt ꝑpie in gñe. sic dī q̄ simitas est nasi curuitas. s3 eē cōuerso erit si eo2 diffinitio [illegible] fm q̄ dicunt ꝯcretiue sic enī subiectū i eo2 diffinitione poneretur ad gen⁹. q2 tūc diffiniuntur p modū substantiarū cōpositarū in quib⁹ rō generis sumitur a mā sicut dicim⁹ q̄ simū est nasus curuus. Similiter etiā cū vnū accñs sit ꝑncipiū alteri⁹ accentis sicut ꝑncipiū relationis est actio ꝛ passio ꝛ quātitas. ꝛ iō fm hoc pōs diuidit relationē 5ᵒ metaphysice. s3 q2 ꝑpria ꝑncipia accentiū nō sp sūt manifesta iō q̄nqz sumim⁹ differentias accentiū ex eo2 effectib⁹ sicut dgregatiuū ꝛ disgregatiuū dicuntur differentie colo2 q̄ causant ex abundātia uel paucitate lucis ex q̄ diuerse species coloris causantur [illegible] le in forma. Et quib⁹ p3 solutio ad aliud q̄d arguens adducit de differentiis accentiū q̄ [illegible]

Dicit enī q̄ lics essent nobis note tñ nō sumerent ex pnb⁹ intrinsecis ipsi forme accentalis sed ut [illegible]

¶ Ad 6ᵐ soluit Gregori⁹ hñ forme ingt accidentales sūt simplices. ꝛ cū ꝑbatur q̄ non. q2 oīs mutatio [illegible] vna ꝛc. dicendū q̄ termin⁹ mutatiōis pōt accipi dupliciter. Uno⁹ ꝑ termino formali ad quē transmutatur subiectū. sicut dicim⁹ q̄ subiectū qn̄ dealbatur mutatur ad albedinē ꝛ mā ad formā i generatiōe substantiali. Alio⁹ pōt accipi cōiūs min⁹ ꝑprie ꝑ cōposito ex subiecto ꝛ termino formali. sic cōpositū [illegible] pōt dici termin⁹ trāsmutatiōis substantialis. ꝛ tūc dicendū q̄ sic sumēdo i ꝑ sensu terminū. aⁿˢ est vera. in 2ᵒ sensu falsa est. q2 nullius mutatiōis substantialis termin⁹ sic sūpt⁹ est qd vnū ꝑ se. cui⁹ causā assignat sctūs Tho. i tractatu ꝑallegato. q2 sicut forma substantialis nō h3 ꝑ se esse absolutū sine eo cui aduenit. ita nec illud cui aduenit. s. mā. s3 ex ꝯiūctione vtriusqz relinquitur illud esse i q̄ res ꝑ se subsistit. ꝛ ex eis efficitur vnū ꝑ se. ꝑpter qd̄ ex ꝯiūctiōe relinquitur essentia q̄dā. vñ forma q̄uis i se ꝯsiderata nō habeat cōpletā rōnem essentie. tñ est ps essentie cōplete. s3 illud cui aduenit accñs est ens i se cōpletū subsistens i suo esse qd̄ q̄dē esse naliter ꝑcedit accñs qd̄ supuenit. ꝛ iō accñs superueniēs ex ꝯiūctiōe sui cū eo cui supuenit nō causat illud esse in q̄ res subsistit p qd̄ res est ens p se. sed causat quoddā esse 2ᵐ sine q̄ res subsistens intelligi pōt esse sicut ꝑmū intelligi pōt sine 2ᵒ vñ ex accñte ꝛ subiecto nō efficitur vnū ꝑ se s3 vnū ꝑ accñs. ꝛ ideo ex eo2 ꝯiūctiōe nō resultat eētia q̄dā sicut ex ꝯiūctiōe forme ad māᵐ. ꝑpter qd̄ accñs neqz h3 rōnem cōplete essentie nec est ps essentie cōplete. s3 sicut est [illegible] qd. ita est essentia fm qd. hec ille. ¶ Ad 2ᵐ ꝑbatōe dī q̄ nō o3 illud q̄ est intrinsece simplici⁹ esse ꝑfecti⁹ nisi loq̄mur de re simplici [illegible] boīs ex ꝑfectiōe boīe. Un̄ sctūs Tho. [illegible] 7ᵃ ad 2ᵐ sic ait. Apud nos cōposita [illegible] plurib⁹. q2 ꝑfectio bonitatis creature nō inuenitur i vno s3 in multis. s3 ꝑfectio diuine bonitatis inenitur in vno simplici. hec ille. Sciendū enī q̄ fm q̄ [illegible]

grad[illegible] pfectiõe rez. [illegible] de [illegible] q. 8. arti. 4 ad [illegible]. Sicut dic [illegible] medi. in reb[illegible] inuenit multiplex grad[illegible] pfectiõis [illegible] pfect[illegible] grad[illegible] ẽ ut aliqd habeat bonitatẽ suã sine motu τ sine adiutorio alteri[illegible]. sicut ẽ pfectissima sanitas i eo q[illegible] ẽ sanus sine auxilio medicine. τ iste grad[illegible] est diuine pfectiõis. Secūd[illegible] grad[illegible] est ei qð põt ɔsequi pfecta bonitatẽ cũ modico auxilio τ paruo motu. sicut ei[illegible] sanitatẽ cũ modico exercitio. Terti[illegible] grad[illegible] est ei qð acq[illegible] pfectã bonitatẽ cũ multis mot[illegible]. sicut q acq̃rit sanitatẽ cũ multis exercitijs. Quart[illegible] grad[illegible] est ei qð nũq̃ põt acq̃rere bonitatẽ. s[illegible] acq̃rit aliqd de bonitate ex mot[illegible]. Quint[illegible] grad[illegible] est ei qð nõ põt acq̃rere aliquid de bonitate. nec h[illegible] aliquẽ motũ ad hoc sicut est grad[illegible] in sanitate qui nũq̃ põt sanari. v[illegible] nullã medicinã accipit. hec ille. Idem ponit [illegible] pte q. 77. arti. 2. Ex q̃ p3 [illegible] creatura simplicior sic ad equalẽ pfectionẽ se extendat sicut creatura cõposita. sic erit ppt̃ simplicitatẽ. tñ si creatura cõposita habeat plures τ nobiliores opationes q̃3 creatura simplex eo facto erit pfectior simplici. sic aũt est de forma accidentali τ de suba cõposita. iõ accidẽs lic3 sit simplici[illegible] tali suba. nõ tñ pfecti[illegible]. imo multo ignobilius. ❡ Ad illud qð addit in 3ª pbatione. dico q[illegible] bñ cõcludit q[illegible] supficies nuda nõ sit ppriũ susceptiuũ dealbationis nisi inq̃ʒtum efficit̃ ppriũ susceptiuũ coloris p aliqd potentiale de gñe coloris. ut p[illegible]us dictũ ẽ. ex q̃ tñ nõ sequit̃ q[illegible] aliqua q̃litas puta color sit intrinsece cõposit[illegible] ex illo potẽtiali τ ex actuali. ut dictum fuit sup ad 4m. ❡ S3 ɔ hoc τ ɔ predicta arguit Gregori[illegible]. q2 si ponãt̃ tales potẽtialitates i mã q̃ põt alterari. aut cuiuslibet spẽi erit ppriũ potentiale aut idẽ potentiale esset diuersarũ specierũ. verbi grã. idem potẽtiale albedinis τ nigredinis τ eodẽ mõ quarũlibet qualitatũ inter q̃s est p se transmutatio. Primũ inq̃t dici nõ põt ppter duo. pmũ est q2 cũ sit trãsmutatio inter formas cõtrarias. τ in qualibet transmutatiõe sit idẽ subiectũ numero deferens vtrũq3 terminũ transmutationis. ut habet̃ ex pͦ phisycoꝝ. seq̃t̃ q[illegible] tale potẽtiale ppriũ nõ erit subiectũ imediatũ illius trãsmutatiõis. cui[illegible] oppositũ tu dixisti. tenet ɔña q2 fm te idẽ ẽ subiectũ mot[illegible] τ termini mot[illegible]. s3 fm te termin[illegible] mot[illegible] est ipsa forma actualis q̃ inducit̃. sed illius subiectũ non est illud potentiale qð est subiectũ actualis forme q̃ [illegible]. 2m est. q2 aut iste potentialitates [illegible] sunt eternalit̃ i mã eo q̃ ẽ suba. aut aliq̃ de nouo fiunt in ea si eternalit̃. seq̃t̃ q[illegible] i q̃libet mã poterit induci q̃libet forma a pprio motore nullo alio motore interueniẽte. s3 mãm aliq̃ mõ transmutãte. τ [illegible] agẽs albedinẽ poterit [illegible] causare albedinẽ. [illegible] in aceto generari [illegible] a pprio agente [illegible] q̃libet fieri ex quolibet. qð ẽ manifeste fal[illegible] tenet ɔña q2 [illegible] existẽ in [illegible] potentia τ dispõne ad formam. nulla causa est q̃re ppriũ agens nõ possit illã inducere. ut [illegible] côme[illegible] 9 metaphisice cõmẽ[illegible] differentiã inter mãm ppinquã τ remotã [illegible]. Materia remota nõ est i potentia ad il

lud cui[illegible] est mã. q2 indiget in hoc ut exeat in actũ alio motore ab eo qð generat illud qð est in potentia. Vbi grã. qm̃ terra nõ est idolũ i potentia. s3 est cuprũ i potentia. qm̃ cũ transmutat̃ a corpore celesti erit cuprũ τ tũc cuprũ erit idolũ i potẽtia. q2 est illud qð ab vno motore fit idolũ sc3 a faciẽte idola. Et intẽdit Ar. h̃ declarare q[illegible] mã q̃ põt simpliciter nõ indiget i hoc q[illegible] exeat in actũ nisi ab vno motore. mã aũt q̃ dicit̃ non posse simpliciter s3 p potentiã remotã. exit in actũ p plures motores. p mãm aũt τ potentiã simplicit̃ itelligit mãm siue potentiã ppinquã. sicut infra in eodẽ cõmento patet vbi a[illegible]. Illud qð est i potentia simpliciter est illud qð est in mã simpliciter. τ hec est mã ppinqua. Remota aũt nõ dr̃ mã simplicit̃ neq3 i potẽtia simpliciter. hec cõmentator. Scðm aũt r̃nsionẽ sequit̃ q[illegible] quelibet mã erit in potentia ppinq̃ ad talẽ formã cũ habeat ppriã potẽtiã τ habilitatẽ cuiuslibet. si vo dicat̃ q[illegible] tales potẽtie nõ sp sũt i mã s3 aliq̃ de nouo fiunt in ipsa. sequit̃ fm te q[illegible] in mã sit alia potentia ppria p[illegible]uia illi potentie p quã transmutat̃ ad ipsam τ recipit eã eiusdẽ generisq3 cũ ea τ sic i infinitũ. uel si nõ s3 imediate p se recipit illã τ trãsmutatur ad ipsam. falsa sunt fundamẽta tua τ supflue ponũt̃ tales potẽtialitates in mã. sic g̃ p3 q[illegible] nõ põt dici pmũ mẽbrũ dicte diuisionis. 2m videlic3 ɔ̃riaꝝ formaꝝ sit idẽ potentiale ppriũ nõ potes tu dicere. q2 tũc numerus taliũ potentiarũ nõ esset fm numeꝝ specieꝝ entiũ generabiliũ. ut dicis. Itẽ q2 tunc esset eadẽ potentia ppinqua ɔtrariaꝝ formaꝝ. τ p ɔ̃s in [illegible] τ q̃ncũq3 põt induci vna forma cõtrariarũ posset indifferent̃ induci reliq̃. qð ad sensum p3 esse falsũ. Item illud ppriũ potentiale vbi grã albedinis aut est i aliquo subiecto aut nõ. si nõ. g̃ est suba. τ ɔ̃ñs ppriũ susceptibile accñtis est suba. si aũt in aliq̃ ut in subiecto g̃ est actus τ dispositio illius in q̃ est subiectiue. τ si sic etiã illud potentiale nõ esset receptiuũ alicu[illegible] actus oportebit etiã q[illegible] habeat aliud potentiale susceptiuũ pprij generis in q̃ sit subiectiue τ illud aliud. τ sic in ifinitũ. aut ɔcedit̃ q[illegible] ois act[illegible] iformat imediate potẽtiale alterius generis. ❡ Ad ista dicitur diuidendo 2m membrũ dicte diuisionis. s. q[illegible] forme ɔtrarie hñt idẽ potentiale τ susceptiuũ qð est eiusdẽ generis cũ eis. Vñ i scðs Tho. de veritate. q. 8. arti. 14. Sciẽdũ inq̃t q[illegible] formarũ quedã sũt vni[illegible] generis. τ q̃dã diuersoꝝ geneꝝ. forme q̃dẽ q̃ sunt diuersoꝝ geneꝝ diuersas potẽtias respiciũt cũ vnitas generis ex vnitate materie uel potẽtie pcedat fm phm. vñ possibile est vnũ subiectũ simul pfici formis diuersoꝝ generũ. q2 tunc vna potẽtia nõ determinabit̃ ad diuersos act[illegible] sed diuerse. sicut si aliqð corp[illegible] simul est albũ τ dulce albedo inest ei fm q[illegible] pticipat de nã diaphoni. dulcedo aũt fm nãm humidi. forme vo que sunt vni[illegible] generis vnam potentiam respiciũt siue sint ɔtrarie. ut albedo nigredo. siue nõ ut triangul[illegible] τ quadratũ. hec ille. Tunc ad primã hui[illegible] ptis iprobationẽ dico q[illegible] cõmentator i 2° metaphisice cũ dicit q[illegible] numer[illegible] potentiarũ materie est fm numerũ specierũ. large accipit spẽm p gñe primo. Ad 2am pbationẽ concedit̃ ɔña

accipiendo potentiã ꝓpinquã. nec ipse arguens ac/
cepit p illa potẽtia q̃ vnico motore põt reduci i actũ
Patet eni ꝙ subiectũ qḋ substat vni ɔtrariorũ põt p
vnicũ motorẽ. s. p agens ɔtrariũ reduci i actũ forme
opposite. ut videt̃ ꝙ ignis reducit aliqd de frigidita/
te in caliditatẽ. Et cũ infert arguens ꝙ tunc q̃cũqꝫ
ꝛ in quocũqꝫ subiecto põt iduci calor põt iduci frig⁹.
ɔcedit̃ ꝙ in q̃cũqꝫ p se susceptiuo. ſꝫ negat̃ ꝙ q̃cũqꝫ
qꝛ licꝫ forme ɔtrarie habeãt idẽ susceptiuũ. tñ alterũ
nõ cõpatit̃ aliqd qḋ alteri ãnexũ est ul' nõ repugnãs.
ꝛ ideo illud oportet auferri. non tñ nouã potentiã in/
duci. sicut licꝫ idem sit subiectũ caloris ꝛ frigoris. tñ
subiectũ hñs frigus nõ põt recipere calorẽ nisi frigo/
re amoto ꝛ aliquibus que sequũt̃ frigus. Ad 3^am im/
probationẽ dico ꝙ potentiale respectu caloꝶ est in
subiecto. nec valet pma ɔña ibi facta. q̃ est actus ꝛ nõ
põt recipe. dico eni ꝙ est act⁹ in latitudine entis ꝛ ac/
cidentis. nõ tñ in genere existẽtiũ. Similit̃ non dico ꝙ
illud potẽtiale recipiat q̃litates. ſꝫ efficit̃ qualitas in
actu existẽtũ de qualitate potentiali. similiter nec va/
let 2ª ɔña. dico eni ꝙ illud potentiale nõ requirit in
subiecto aliud potentiale eiusdẽ generis cũ eo. ꝛ cã
est qꝛ ut ṗus dicebat̃ nulla trãsmutatio terminat̃ de
p se ad talia potẽtialia ꝛ tales ichoatiões. ſꝫ emanãt
a suo subiecto sine trãsmutatiõe q̃dã nãli ɔsequẽtia.
utpote q̃cũqꝫ miscibilia talit̃ sũt ꝓportionata. p trã/
mutationẽ talẽ acquirit̃ nouũ mixtũ. ꝛ i eodẽ instãti
fluũt talia ab ipso subiecto. sec⁹ est de formis q̃ acqui
runt̃ p trãsmutationẽ p se ṗ terminatã ad eas. tales
eni sunt act⁹ alicui⁹ generis. ꝛ ɔñter oportet ꝙ habe/
ant potentiã eiusdẽ generis. nõ aũt potentia alicui⁹
generis requirit vlteri⁹ aliã potentiã. qꝛ nõ hꝫ ꝓpriã
potentiã p se respicientẽ talẽ potentialitatẽ. ſꝫ subie/
ctũ aliqḋ qḋ ṗ ꝛ p se respicit actũ substantialẽ ul' acci
dentalẽ. secũdario respicit talia potentialia. ꝛ ideo ẽ
ibi duplex similitudo. scꝫ ꝛ qꝛ talia nõ sũt act⁹ alicui⁹
generis. ꝛ qꝛ nõ hñt ꝓpriũ p se susceptibile. aer eni q
p se est in potentia ad esse substantiale [illegible] ad ꝓpriũ
actũ. secũdario est in potentia ad talia potentialia q̃
dicta sunt quib⁹ mediãtib⁹ recipit act⁹. ¶ Ad 7^m ṗn/
cipale negat̃ añs. s. ꝙ gen⁹ ꝛ differẽtia sp sumãt̃ a di/
uersis realitatib⁹ in nã speciei cui⁹ sũt gen⁹ ꝛ differẽ/
tia. Et ad pmã ꝓbationẽ dicit̃ ꝙ Ari. vbi allegat̃ lo/
quit̃ solũ de diffinitione ꝛ quidditate substãtiaꝶ sen/
sibiliũ. ut pꝫ. qꝛ 7° metaphisice dicit ꝙ in simplicib⁹ ẽ
alter mod⁹ questiõis vbi inuit ea q̃ dixit sup⁹ de q̃d/
ditatib⁹ reꝶ ꝛ diffinitiõ. h⁹ intellexisse de diffinitiõe
sensibiliũ quidditatũ. põt etiã dici ꝙ Ari. vocat ma/
teriã oẽ potentiale. ꝛ formã oẽ actuale. in q̃libet aũt
qḋ in genere ponit̃ est illa duo inuenire. licꝫ non di/
stincta realiter. Ad 2^am ꝓbationẽ dicitur ꝙ ɔña non
valet. Nã ad diffiniendũ nõ sufficit q̃lit̃cũqꝫ sigre
totã essentiam diffiniti. ſꝫ oportet sigre explicite oĩa
ṗncipia intrinseca diffiniti. Un̄ ṗ phꝫicoꝶ dr̃. ꝙ dif/
finitio diuidit in singula. gen⁹ aũt si significet totam
essentiã cõpositã nõ tñ exprimit quãlibet ei⁹ ptẽ essen
tialem. Ad 3^am ꝓbationẽ negat̃ ɔña. quã īfert̃ quia
tunc gen⁹ ꝛ differẽtia nõ differrent. qꝛ non significa/
rent p idẽ q̃dditati illi⁹ rei. cũ idem repetitũ nõ sit idẽ
sibi ṗ. Ista inquã ꝓbatio ɔñe nõ valet. non eni est
repetitio eiusdẽ rei eodẽ modo. nã licꝫ gen⁹ sig[illegible]
cet totã qḋ sigt diffinitio nõ tñ eodẽ modo quia ge/
nus non dicit ptes nisi implicite. diffinitio h̃o explicite
ꝛ distincte. Item gen⁹ nõ solũ dicit illã q̃dditate quã
sigt diffinitio sed plures alias. Item gen⁹ nõ ṗdicat̃
cõuertibiliter de diffinito. diffinitio vo illo mõ ṗdica/
t̃. Sic ẽ pꝫ ꝙ aliter dicit rem gen⁹ aliter diffinitio
Et similit̃ differentia aliter q̃ gen⁹. qꝛ explicat ptẽ essẽ
tialẽ quã gen⁹ nõ explicat. ꝛ ĩo nõ est ibi talis repeti/
tio. Ad 4^am ꝓbationẽ dicit̃ ꝙ eadẽ realitas põt esse
ṗncipiũ realis distinctiõis ꝛ cõuenientie fm rõnem.
ɔstat eni ꝙ cõuenientia fm rõnem non opponit̃ di/
stinctiõi reali. nec ɔueniẽtia gn̄ica distinctiõi specifi/
ce. sic aũt est de illa realitate a qua sumit̃ differentia
Un̄ scũs Tho. in tractatu de esse ꝛ essentia ondens
qualis sit vnitas generis sic ait. Q[illegible] gen⁹ signi/
ficet totã eẽntiã speciei. non tñ oportet ut diuersarũ
specieꝶ quarũ est idẽ genus sit vna essentia. qꝛ vni/
tas generis ex ipsa ideterminatiõe uel indifferentia
ꝓcedit. nõ aũt fm illud qḋ significat̃ per gen⁹ sit vna
nã numero in diuersis spẽb⁹ cui superueniat alia res q̃
sit differentia determinans ipsũ sicut forma deter/
minat mãm q̃ est vna numero. ſꝫ qꝛ gen⁹ sigt aliquã
formã. nõ tñ determinate hanc uel illã. quã determi/
nate differentia exṗmit q̃ nõ est alia q̃ illa q̃ indeter
minate significabat̃ p genus. ꝛ ideo dicit cõmẽtator
in 12° metaphisice. ꝙ mã pma dr̃ vna p remotionem
oĩuꝫ formaꝶ. ſꝫ gen⁹ dicit̃ vnũ p cõitatẽ forme sigte.
vñ patet ꝙ p additionẽ differẽtie ablata illa idete/
minatione q̃ erat causa vnitatis. species remanent p
essentiã diuerse. hec ille. Ex q̃ pꝫ ꝙ nã generis nõ di/
cit̃ vna realiter i diuersis spẽb⁹ nec ipse diuerse spes
ɔueniũt i aliq̃ q̃dditate q̃ sit realit̃ vna ꝛ cõis eis. sed
solũ dr̃ vna ꝓpter indeterminationẽ uel indeterminatã
rõnẽ q̃ fundat intẽtionẽ gñis. ¶ Sꝫ ɔtra hãc solutionẽ
arguit̃. qꝛ ꝓcedit ul' inuit ꝙ vnitas gn̄ica ul' specifi/
ca uel alteri⁹ cuiuscũqꝫ vlis nõ sit extra intellectũ i
actu. hoc aũt videt̃ falsũ ꝓpter multa. Tũ qꝛ vlẽ est
ꝓpriũ obiectũ intellect⁹. q̃ ṗcedit potentiã ex 2° de
aĩa. Nec valet si dicat̃ ꝙ vniuersalitas nõ est obie/
ctũ. ſꝫ qḋ q̃d est. vniuersalitas aũt est eodẽ obiecti
uel mod⁹ necessari⁹. non mod⁹ cognit⁹ [illegible]
tat̃ obiecti. h̃ inquã nõ valet. qꝛ aut ille mod⁹ e fact⁹
ab itellectu. aut non. si nõ habet̃ ꝓpositũ si sic [illegible]
necessari⁹ in obiecto. qꝛ ṗus fuit obiectũ [illegible]
ne illo mõ causato p itẽtionẽ obiecti. Similiter obiectũ
inq̃tũ est p̃ti [illegible]
lo mõ uel sub opposito. qꝛ ut est obiectũ determinat
sibi aliquẽ modũ. ¶ Cõfirmat̃ in alio ꝓposito. qꝛ vni/
actionis sensus est vnũ obiectũ fm aliquã vnitatem
realẽ ſꝫ nõ numeralẽ. [illegible] alia vnitas q̃ nume/
ralis. ꝓbat̃ a̅ⁱ. qꝛ potentia [illegible]
det [illegible] hac vnitate vnũ cogno[illegible]
ctũ a q̃libet qḋ nõ ẽ hac vnitate vnũ [illegible]
gnoscit obiectũ inq̃tũ est distinctũ a q̃libet [illegible]
vnũ illa vnitate numerali. qḋ pꝫ. qꝛ [illegible]

[illegible] hunc radiū solis differre numeraliť ab alio si [illegible] diuersitas loci [illegible] ponerenť duo [illegible] in albedine [illegible] cognosceret alterū [illegible] vnitate numerali [illegible] vnū [illegible] alio. ¶ 2º arguiť sic. Si nulla vnitas generis est an [illegible] intellectus [illegible] nec vnitas specifica. [illegible] tūc sequiť ꝙ nulla generatio erit [illegible] sine [illegible] intellect⁹. Nec valet si dicať ꝙ generās [illegible] genitū nō hūt aliquā vnitatē realē. sed silitudinē. ¶ Cōtra hoc arguiť. qꝛ primū fundamentū realis silitudinis est vnitas. 5º meth. nō āt generās nec genitū. ģ cōe vtriusqꝫ. ¶ 3º arguiť sic. Si nulla vnitas sit in re nisi numeralis. seqť ꝙ ois differentia eēt numeralis tm̄. ɔñs ē falsū. pbať ɔña. qꝛ oē diuersum eadē vnitate est diuersū ab alio q̄ i se ē vnū. 2º pbať ɔña. qꝛ vnū ꝛ multa idē ꝛ diuersum opponūť 4º metaphisice. quotiēs aūt dr̄ vnum oppositorū dr̄ ꝛ reliquū. ex 2º topi. ģ cuilibꝫ diuersitati corrñdeť sua vnitas ppria. 3º pbať. qꝛ cuiuslibet diuersitatis vtriusqꝫ [illegible] vnū [illegible] vnū [illegible] videť esse diuersū a reliq̄ extremo. ita ꝙ vnitas per se vni⁹ extremi videť eē rō diuersitatis alteri⁹ extremi sequiť etiā ꝙ oīa differētia realiť differrēt eque realiter. ꝛ tūc nō esset in re aliqd q̄re intellect⁹ abstrahit magis vnū ɔceptū ab illo albo ꝛ isto albo. q̄ ab albo ꝛ nigro. Probať ɔña. s. ꝙ oia differrēt eque realiter qꝛ ex q̄ ois differentia realis est tm̄ numeralis. differētia numeralis erit pcisa causa differētie realis. sed q̄cūqꝫ eq̄ pticipāt cām precisā alicui⁹ effect⁹. eq̄liť pncipāt illū. s. differre nūero. seqť 3º ꝙ differētia gñe ꝛ specie essent tm̄ differentia rōne. ꝛ ita fm̄ qd. differētia āt numeraliť. realiť. simpliciť ģ sic arguēdo: ista differūt spē ģ numero: esset fallacia fm̄ qd ad simpliciť. ¶ 4º arguiť. qꝛ indiuidua eiusdem spēi ꝛ species eiusdē gnis vniuocanť. ģ hñt eādē rōne sube. i. eentie. non aūt eādē numero. qꝛ iā nō differrēt numero nō factā ab intellectu. qꝛ iā nō eēt eentie. i. eentialis sed intētionalis. ¶ 5º arguiť. Subiectū scie in q̄tum subiectū [illegible] intellectionē [illegible] vle. qꝛ ut sic est [illegible] passionē adeq̄tā. ꝛ ut sic ē [illegible] ꝛ ut sic ē diffinibile. ¶ Cōfirmať. qꝛ si obiectū in q̄tū obiectū nō eēt vle an actū intellectus. nō posset ab intellectu cōparari ad plura extra. ¶ 6. Si vle in q̄tū hō nō eet nisi p actū intellect⁹. tūc vle in q̄tū hō [illegible] ens rōnis fm̄ terū uel q̄tē. ɔñs est falsū. [illegible] ens factū ab intellectu pdicareť in qd de reb⁹ [illegible] de intentioni [illegible] tūc nulla passio realis hr̄et subiectū adeq̄tū nisi ens rōnis. [illegible] qꝛ tūc indiuiduū ꝛ sua spēs nō haberent [illegible] vniuocū [illegible] ens reale aliud ens rōnis [illegible] tunc sciendo [illegible] de vlib⁹ [illegible] de [illegible] nec mutareť opinio [illegible] de vera in falsā ppter mutationē [illegible] nec [illegible] nec act⁹ intellect⁹ [illegible] ¶ [illegible] arguiť. Aut vle est [illegible] ab intellectu ꝛ ptim a re uel in re. Non pōt dici pmū ppter illa quinqꝫ incōuenientia q̄ dicta sūt. nec pōt dari 2m ppter alia sex incōueniētia. quoꝝ pmū est ꝙ oē vniuersale erit ens p accñs. pbať ɔña. qꝛ aggregat i se res diuersaꝝ naturarū. Confirmať. qꝛ sube ꝛ accñs simul causant ens p accñs cū tñ vtrūqꝫ sit reale. ģ multo magis ens rōnis cū ente reali. 2m ē ꝙ nullū vniuersale haberet diffinitionē. qꝛ nullū ptim a re ptim ab intellectu habet vnā diffinitionē. qꝛ ex 7º metaphisice oportet diffinitū esse vnū. ꝛ diffinitionē esse vnā. nō quocūqꝫ sꝫ quidditatiue. 3m est ꝙ nullū vniuersale haberet passionē adeq̄tā. 4m est ꝙ nullū vniuersale esset intelligibile vnico actu. 5m est ꝙ nullū vniuersale eēt i vno genere pdicamētali. 6m est ꝙ nullū vniuersale pdicareť vniuoce. cū rō ei⁹ essentialis nō sit vna sꝫ ptim a re ꝛ ptim ab itellectu. ¶ 8º arguiť. qꝛ ppria rō ul' descriptio vniuersalis fm̄ qd̄ distinguiť a singularib⁹ ꝛ a pdicabili est qd̄ est natū aptū esse in pluribus p Porphiriū ꝛ phm̄ p periarmenias. sed circūscripto quocūqꝫ actu intellect⁹ res de se nata est esse in pluribus qꝛ si nō. aptitudo sibi repugnaret nec sibi cōferri posset saltem ab intellectu. qꝛ tūc posset dare sorti talē aptitudinē. ¶ 9º Uniuersale est extra aiam i potētia uel in actu. si in actu habeť ppositū. si in potētia q̄riť quō intellectus reducit hanc potentiā i actū. aut qꝛ facit vniuersale esse actu in multis. ꝛ tūc quodāmō nullo intelligēte nā specifica est actu in plurib⁹ indiuiduis. aut qꝛ facit eā in actu dici de plurib⁹. ꝛ tunc qd ad ppositū cū hꝫ nō sit ppria rō vniuersalis in q̄tū vniuersale. sꝫ in q̄tū est pdicabile. qꝛ aliud est esse in aliud est esse de. ¶ 10. Relatio mensure est realis. 5º metaphisice. sꝫ ista fundať i aliq̄ vniuersali. pbať. qꝛ oportet esse aliqd vnā mensurā aliarū spēꝝ. nō autē illud est indiuiduū aut vnū i numero. ut vna albedo mēsurās oēs colores. igiť erit vnū spē aut gñe. ¶ 11º Aliq̄ realis opatio pꝛ adeq̄te inest vli. ut pꝫ. nā itelligere aut pꝰ inest hoi aut nō. Si dicať ꝙ nō inest hoi ut spēs. sꝫ ut est indiuiduis. Contra. aut inest vli fm̄ se. ꝛ tūc hēť ppositū. aut rōne indiuiduoꝝ. ꝛ tūc pꝰ inest eis ɔtra phm̄ p posterioꝝ. de hr̄e tres respectu triāguli. ¶ 12º Oppositio realis habet extrema realia. sꝫ cōtrarietas ē realis oppositio. ꝛ non hꝫ extrema aliqua duo singularia. ut patet. nec aliq̄d ens rōnis. ģ quiditatē realē vlem. aut duo vlia realia. ¶ 13º Secunde sube sūt in pñto sube ꝛ sūt quedā vlia. ģ cū i pñto substantie nō ponať aliqd factū ab intellectu. seqť ꝙ vle est extra intellectū. nō depēdēs ab opatiōe intellect⁹. ¶ 14º Quod qd est. est vera res. qꝛ pncipiū est cā rei 7º metaphisice. sed qd̄ qd est. est vle qꝛ est diffinibile. igiť. ¶ 15º qꝛ mā ꝛ forma ptinēt ad qdditatē rei diffinibilis fm̄ Arl. 7º metaphisice. sꝫ nō mā aut forma singularis. nec aliqd qd̄ sit ens rōnis. igiť materia vlis erit forma vlis. ¶ 16º In pñto sube est ordo fm̄ sub ꝛ sup. sꝫ extrema illi⁹ ordinis nō sūt aliq̄ indiuidua nec aliq̄ entia rōnis. ģ in pdicamēto sube sunt vlia realia. ¶ 17º In pñto sube agitur de pprietatib⁹ eoꝝ q̄ sunt in pñto illo. sꝫ ibi nō agiť de pprietatibus indiuiduoꝝ nec de pprietatib⁹ entiū rōnis. igitur de

ꝓprietatib⁹ vniuersaliũ realiũ. ¶ 18⁹. Predicamenta diuidunt̃ ſ3 non penes diſtinctionẽ indiuiduoꝝ nec penes diſtinctionẽ entiũ rõnis. ergo penes diſtinctionẽ vniuersaliũ realiũ. Q2 eni p̃dicamẽta nõ diſtinguant̃ penes diſtinctionẽ indiuiduoꝝ. p3. q2 tũc tot eẽnt p̃dicamẽta quot indiuidua. Q2 etiã p̃dicamẽta nõ diſtinguant̃ penes diſtinctionẽ entiũ rõnis. patet q2 talia nõ sunt in p̃ito. ¶ 19⁹. Predicamẽta hñt vnitatẽ realẽ. ſ3 nõ hñt vnitatẽ numeralẽ. igit̃ ſpecificã uel genericã. h⁹ nota ẽ de ſe. a⁹ ꝓbat̃. q2 ſi p̃dicamẽta nõ hñt niſi vnitatẽ rõnis. ĝ ſolũ differũt ſm rõnem tenet ↄña iſta. q2 p idẽ eſt aliqd in ſe vnũ ⁊ ab alijs diſtinctũ. ¶ 20. q2 qcqd eſt p intellectũ eſt pura intẽtio ⁊ accñs intentionale. ſ3 nõ oẽ vl̃e ẽ h⁹. alias nullum vniuersale eẽt in gñe ſubſtantie nec in illo p̃dicamẽto ſupi⁹ p̃dicaret̃ in quid de inferiorib⁹. ĝ aliqd vl̃e ẽ ſine opere intellect⁹. ¶ 21⁹. Sciẽtia habitualis habet obiectũ reale in actu. ſ3 nõ h3 ens rõnis nec aliquod indiuiduũ ꝓ obiecto. ĝ h3 aliqd vniuersale reale pro obiecto. qd ẽ ſine cõſideratione intellectus. q2 iã ponit̃ q ſit habitualis ⁊ nõ actualis. Ex iſtis oib⁹ apparet. q extra aiam eſt aliqd vniuersale reale. ⁊ ↄ̃ter vnitas gñis eſt realis. cui⁹ oppoſitũ in ſolutione p̃dicta dicebat̃. ¶ Ad iſta dicendo p̃mitto vnũ qd ponit ſanctus Tho. 7⁹ phyſicoꝝ ſup ꝑticula 31ª. ſm ſignationẽ cõmẽtatoris ⁊ eſt ſñia Ari. Gen⁹ inquit non eſt aliqd vnũ ſimpliciter. ſpẽs aũt eſt aliqd vnũ ſimpliciter. ⁊ hoc ſequit̃ ex rõne p̃cedẽti: qua oñſum eſt q ea q̃ ſunt vni⁹ generis nõ ſunt cõꝑabilia. q̃ vo ſũt vnius ſpẽi ſunt cõparabilia. cũ tñ ſupradictũ ſit q eadẽ nã cõꝑabilis eſt. ex eo qdẽ videt̃ q gen⁹ nõ ſit vere vna nã. ſ3 ſpẽs ſit vna nã. ⁊ rõ hui⁹ eſt. q2 ſpẽs ſumit̃ a forma vltima q̃ ſimplicit̃ ẽ vna nã rerũ. gen⁹ aũt nõ ſumit̃ ab aliq̃ forma q̃ ſit vna in rerũ nã. ſ3 ſm rõnẽ tm̃. nõ eni ẽ aliq̃ forma ex q̃ hõ ſit aial. p̃ter illã ex q̃ hõ ẽ homo. oẽs igit̃ hoies q ſunt vni⁹ ſpẽi cõueniunt i forma q̃ cõſtituit hominẽ ⁊ ſpẽm hoĩs. q2 q̃libet h3 aiam rõnalẽ. ſ3 nõ eſt in boue ⁊ equo aliq̃ aia cõis q̃ conſtituat aial: p̃ter illã q̃ cõſtituit bouẽ ⁊ equũ aut aſinũ. q ſi eẽt gen⁹ eẽt vnũ ⁊ cõꝑabile ſicut ⁊ ſpẽs. ſ3 i ſola cõſideratiõe accipit̃ forma generis ꝑ abſtractionem intellect⁹ a differẽtijs. ſic igit̃ ſpẽs ẽ vnũ qd a forma vna in rerũ nã exñte. gen⁹ aũt nõ eſt vnũ. q2 ſm diuerſas formas in reꝝ nã exiſtentes diuerſe ſpẽs p̃dicationẽ rei ſuſcipiũt. ⁊ ſic cũ logic⁹ ↄſideret rõnes genus eſt vnũ logice. ſ3 nõ phyſice. hec ille. Ex quibus manifeſte ſequit̃ q gen⁹ uel nomẽ generis non dicit aliquã nãm vnã in oibus ſpẽb⁹ vnitate extra animã exiſtente. ſ3 tota vnitas ei⁹ cõſiſtit in intentiõe ꝑ intellectũ facta. oia eni de quib⁹ predicat̃ gen⁹ ſunt indiuiſa i illa intẽtiõe. nõ ãt i aliq̃ nã extra itellectũ. Premitto 2⁹ vnũ quod ponit ſcũs Tho. exponendo Ari. 10 metaphyſice ꝑticula p̃ma. Quedã inq̃t dicũt̃ vnũ nõ ꝓpter motũ vnũ ſ3 ꝓpter rõnem vnã. hẽ aũt ſũt quoꝝ eſt intelligẽtia vna que vna apprehẽſione apprehendunt̃ ab aia. ⁊ dicunt̃ vna apprehenſione apprehendi talia quoꝝ eſt vna apprehẽſio indiuiſibilis. qd quidẽ dupliciter cõtingit. aut q2 apprehenſio indiuiſibilis eſt ei⁹ qd eſt vnũ numero. aut ei⁹ qd eſt vnũ ſpẽ. numero quidẽ ẽ indiuiſibile ipſũ ſingulare qd nõ põt p̃dicari de multis. ſpẽ aũt indiuiſibile qd eſt vnũ ſm ſciam ⁊ notitiã. nõ eni in diuerſis ſingularibus ẽ aliqua nã vna numero q̃ poſſit dici ſpẽs. ſ3 intellect⁹ apprehẽdit ut vnũ illud in q̃ oia inferiora cõueniũt. ⁊ ſic in apprehẽſione intellect⁹ ſpẽs ſit indiuiſa [illegible] realit̃ eſt diuerſa i diuerſis indiuiduis. hec ille. Patet ĝ q ſm mente ſci Tho. nec gen⁹ nec ſpẽs [illegible] nã in vnã numero exiſtẽtẽ in diuerſis ſuppoſitis. verũtñ ſpẽs h3 maiorẽ vnitatẽ uel plus appropinquat ad vnitatẽ realẽ extra aiam q̃3 gen⁹. q2 nomẽ ſpẽi dicit aliquã formã q̃ in ſe ⁊ ex ſe indiuiſibilis [illegible] ſit diuerſificata nõ ꝓuenit ex aliq̃ illi⁹ forme realiter ſ3 ſolũ ex ꝑte materie quantitati ſubiecte uel ex ꝑte diuerſoꝝ recipientiũ. ⁊ iõ q2 vnũ eſt idẽ qd indiuiſũ forma ſignata ꝑ nomẽ ſpẽi dr̃ i ſe vna. q2 de ſe indiuiſa ⁊ vltimate determinata formalit̃ ⁊ idiuiſibilis formaliter. ħ eſt ꝑ differentias formales. nomẽ aũt gñis dicit formã indeterminatã ⁊ in ſe hñtẽ vnde plurificet̃ realit̃. nec eni talis nã ſolum plurificat̃ ꝑ extrinſeca imo ꝑ intrinſeca uel eadẽ ſibi. ſ. ꝑ differẽtias formales. nõ ĝ h3 de ſe indiuiſionẽ extra aiam ac ꝑ hoc nec aliquã vnitatẽ. ſic ĝ nã ſpecifica dr̃ vna ex ſe. ſed diuerſa ꝓpter recipiẽtia. nã vo generis ex̃ aiam nõ h3 vnitatem ex ſe nec ex receptiuis. ⁊ iõ ſpecies extra aiam plus appropinquat ad vnitatẽ q̃3 gen⁹. q2 ip̃a nõ portat ſecũ diſtictiua. ſ3 gen⁹ hoc facit. ¶ Tũc ad p̃mũ iſtoꝝ dr̃. q rñſio ibidẽ poſita bona eſt. Ad replicã dr̃ q vniuerſalitas eſt cõditio fabricata ꝑ intellectũ. nec valet ↄña ibi facta qua infert̃. ĝ ille mod⁹ nõ ẽ neceſſari⁹ ⁊c̃. Dico eni q talis ↄditio neceſſario ſequit̃ actũ intellect⁹. ſicut iſta ↄditio: eẽ itellectũ: eſſe abſtractũ. lic3 eni obiectũ intellect⁹ p̃fuerit ſine illa ↄditiõe. tñ eo facto q̃ obiectũ attingit̃ ꝑ itellectũ noſtrũ iſurgit relatio v̄l ratio abſtracti. ¶ Ad aliud etiã qd ibi addit̃. dico q obiectũ intellect⁹ añ actũ intellect⁹ nõ h3 modũ vniuerſalitatis nec ꝓprie loquendo ſub oppoſito mõ. q2 eẽ vl̃e i intellectu ⁊ eẽ ſingulare in re. nõ ſũt oppoſiti modi cũ ſĩt ↄueniũt eidẽ nature intellecte. nã eni ſpecifica añ intellectionẽ ẽ ſingularis ꝓut ↄſiderat̃ i ſingulari extra aiam. ꝓut a[illegible] cõſiderat̃ in ſe nec ẽ vl̃is nec ſingularis. ⁊ [illegible] ſpecifica ẽ obiectũ itellect⁹ i ſe ↄſiderata. ⁊ nõ ut i [illegible] [illegible] ipſa ut ſic neq3 ẽ vl̃is neq3 ꝑticularis. [illegible] obiectũ terminãs actũ. ſ3 [illegible] ẽ mouens [illegible] poſſibile ẽ vl̃is i intellectu. [illegible] ſe nec eſt vl̃is nec ꝑticularis. [illegible] verũ ẽ q obiectũ itellect⁹ [illegible] obiectũ ẽ vl̃e [illegible] ſ3 [illegible] nõ [illegible] actu nõ ẽ vl̃e niſi i potẽtia. [illegible] declaratiõe dicit ſcũs Tho. i tractatu [illegible] Na [illegible] uel ẽentia dupliciter põt ↄſiderari [illegible] rõne ꝓpria: ⁊ hec ẽ abſoluta ↄſideratio [illegible] nihil eſt verũ de ea niſi quod ↄuenit [illegible] qcqd alioꝝ attribuat̃ ſibi falſa eſt attributio [illegible] homini eo q hõ eſt ↄuenit rõnale ⁊ aial ⁊ alia q̃ in diffinitione ei⁹ cadũt. album vo ⁊ nigrũ ⁊ qcqd hõ eſt quod nõ eſt de rõne humanitatis nõ cõuenit hoi. eo q hõ

mo. vñ si q̄ratur vtrū ista nā sic cōsiderata possit dici vna uel plures. neutrā concedendū est. qz vtrūqȝ ē extra intellectū humanitatis. et vtrūqȝ pōt sibi accidere. si enim pluralitas eēt de eius intellectu nūq̄ posset eē vna cū tñ vna sit fm q̄ est i sorte. siliter si vnitas esset de rōne eius tūc eēt vna et eadē i sorte et in platone. nec posset i plurib⁹ plurificari. Alio⁰ ɔsideratur fm esse qd̄ hēt uel i isto. et sic de ipsa aliqd p̄dicat̄ p accn̄s rōne eius in q̄ est. sicut dr̄ q̄ hō ē alb⁹ qz sortes est alb⁹ q̄uis hōc nō ɔueniat hoi in eo q̄ est hō. hec etiā nā hz duplex eē vnū i singularib⁹ et aliud i aīa. et fm vtrūqȝ ɔsequūt̄ dictā nām accn̄tia. et i singularib⁹ hz multiplex eē fm multiplicitate singularū et diuersitatē. et tñ ipsi nature fm p̄mā suā cōsideratonē. s. absolutā nullū istoȝ esse debet. falsū eni est dicere q̄ nā hoīs inq̄ntū ē hō habeat eē in h̄ singulari. qz si eē in h̄ singulari ɔueniret hoi inq̄ntū ē hō. nūq̄ȝ esset in alio. sȝ verū est dicere q̄ hō nō inq̄ntū est hō hȝ q̄ sit i hoc singulari uel i illo aut in aīa. Patet ḡ q̄ nā hoīs absolute ɔsiderata abstrahit a q̄libet esse. ita tñ q̄ nō fiat alicui⁹ eoȝ. et hec nā sic ɔsiderata est q̄ p̄dicat̄ de oīb⁹ indiuiduis. nō tñ pōt dici q̄ rō vl̄is cōueniat nature sic accepte. qz de rōne vl̄is est coītas et vnitas. nature aūt hūane neutrū illoȝ ɔuenit fm absolutā ɔsideratione. si eni coītas eēt de intellectu hoīs. tūc i q̄cūqȝ iueniret̄ humanitas iueniret̄ vl̄itas et coītas. sȝ hoc est falsum. qz in sorte non inuenit̄ aliq̄ coītas. sȝ q̄cq̄d est in eo est indiuiduatū. Siliter etiā nō pōt dici q̄ rō generis ul̄ sp̄ei ɔueniat et accidat nature humane fm esse qd̄ hȝ i singularib⁹ uel indiuiduis. qz non inuenit̄ nā humana in indiuiduis fm vnitatē ut sit vnū q̄d oīb⁹ ɔueniens qd̄ rō vniuersalis exigit. relinquit̄ ḡ q̄ rō sp̄ei accidat nature hūane fm illud eē qd̄ hȝ i intellectu. ipsa eni nā hūana hȝ eē i itellectu abstractū ab oīb⁹ iduiduātib⁹ et iō hȝ rōnē vniformē ad oīa indiuidua que sūt extra aīam. put equaliter est silitudo oīuȝ et ducens i oīuȝ cognitionē inq̄ntū sunt homines. et ex hoc q̄ talē relationē hȝ ad oīa indiuidua intellect⁹ adinuenit rōnē sp̄ei et attribuit sibi. vñ dicit cōmentator i p̄ de aīa q̄ intellect⁹ agens facit vniuersalitatē in reb⁹. et q̄uis hec nā intellecta habeat rōnē vniuersalē fm q̄ comparat̄ ad res extra animā. qz est vna silitudo oīuȝ. tñ fm q̄ hȝ eē in h̄ intellectu uel i illo ē q̄dā sp̄ēs itellecta particularis. et iō pȝ defect⁹ cōmetatoris 3⁰ de aīa q̄ voluit ex vl̄itate forme intellecte vnitatem intellect⁹ in hominib⁹ omnib⁹ ɔcludere qz nō est vniuersalitas illi⁹ forme fm esse qd̄ hȝ in intellectu. sȝ fm q̄ refert̄ ad res extra ut similitudo reȝ. sicut etiā si esset vna statua corporalis rep̄sentās multos hoīes. constat q̄ illa imago haberet eē singulare. et p̄priū fm q̄ eēt in hac materia. sȝ haberet rōnē coītatis fm q̄ esset cōe rep̄sentatiuū pluriū. et qz nature humane fm suā absolutā ɔsiderationē ɔuenit q̄ p̄dicet̄ de sorte. et rō sp̄ei nō ɔuenit sibi fm suā absolutā ɔsiderationē. sȝ est de accn̄tib⁹ q̄ ɔsequūt̄ eā fm esse qd̄ hȝ in intellectu. iō nomē sp̄ei nō p̄dicat̄ de sorte ut dicat̄ sortes est sp̄ēs qd̄ de necessitate accideret [illegible] [illegible] fm eē qd̄ hȝ in sorte. ul̄ fm [illegible]

sȝ inq̄ntū est hō. q̄cq̄d eni ɔuenit homini inq̄ntū est hō p̄dicat̄ de sorte. et tñ p̄dicari cōuenit generi p se cū in ei⁹ diffinitione ponat̄. p̄dicatio eni est quoddā quod cōplet̄ p actū intellect⁹ cōponētis et diuidētis. habēs fundamentū in re ipsa vnitatē eoȝ quoȝ vnū de altero dicit̄. vñ rō p̄dicabilitatis pōt claudi i rōne hui⁹ intentionis gen⁹ que siliter p act⁹ intellect⁹ complet̄ tñ illud cui intellect⁹ nomē p̄dicabilitatis attribuit cōponens vnū cū altero nō est ipsa intentio generis. sȝ poti⁹ illud cui intellectus intētionē generis attribuit qd̄ signat̄ hoc noīe aīal. sic ḡ patet qualiter eēntia uel nā se habet ad rōnē sp̄ei. qz rō sp̄ei non est de illis que ɔueniunt ei fm absolutā ɔsiderationē neqȝ est de accidentib⁹ que eā ɔsequūt̄ fm esse qd̄ hȝ extra animā ut est albedo et nigredo. sȝ ē de accn̄tib⁹ que ɔsequūt̄ eā fm eē qd̄ hȝ in intellectu. et p hunc modū ɔuenit sibi rō generis ul̄ differētie. hec ille. Ista ē clare mens Auicen. 5⁰ sue metaphisice. ca⁰ 2⁰ vbi sic ait. Nō ē āt possibile ut qui sane mētis est itelligat q̄ vnā et eandē humanitatē vestiant accn̄a sortis et ipsam eandē vestiant accn̄a platonis. Manifestū est ḡ nō eē possibile ut vna natura habeat eē in his sensibilib⁹. ita ut actu sit vniuersalis. i. ut ipsa vna cōmunis sit oībus. vniuersalitas eni nō accidit alicui nature nisi cū ceciderit in formatiōe intelligibili. qd̄ igit̄ intelligit̄ de hoīe est illud qd̄ est vl̄e. ei⁹ aūt vniuersalitas non est ex hoc qd̄ est in aīa. sȝ ex h̄ q̄ cōpat̄ ad multa signata habentia esse uel opinata. eoȝ eni iudiciū q̄ntū ad ipsū idem est. hec igit̄ forma fm hoc qd̄ est in aīa ē aliqua formarū aīe et singularis. et fm hoc q̄ in ea multa cōueniunt est vl̄is. hec ille. Et post. cū ḡ dicim⁹ q̄ natura vl̄is hȝ eē in his sensibilib⁹ nō intelligim⁹ ex h̄ q̄ est vniuersalis. s. fm modū vniuersalitatis. sȝ intelligimus q̄ nā cui accidit vniuersalitas hȝ eē i istis signatis vniuersalitas aūt de qua agim⁹ nō est nisi in aīa. hec ille. Et ca⁰ p̄ sic ait. Sicut aīal in eē hȝ plures modos sic et in intellectu. in intellectu etenī forma aīalis est abstracta. et h̄ modo ipsū dicit̄ forma intelligibilis. in intellectu eni forma aīalis talis est q̄ in intellectu cōuenit ex vna et eadem dispositione multis particularibus. q̄ ppter vna forma apud intellectū erit relata ad multitudinē. et fm hūc respectū est vl̄is. qz ipsū est vna intentio in intellectu. cui⁹ cōpatio non variat̄ ad qd̄cūqȝ acceperis aīaliū. hec aūt forma q̄uis respectu indiuiduoȝ sit vl̄is. tñ respectu aīe singularis in qua ip̄mit̄ est indiuidua. ipsa eni ē vna ex formis q̄ sunt in intellectu. et qz aīe singule sūt multe numero. tunc eo mō quo sunt perticulares habebunt ipse aliud intellectū vl̄e. hec Auicen. Ex quib⁹ pȝ quō nā eēt in anima et ante actū intellect⁹ agentis abstrahentis eā nō hȝ modū vniuersalitatis. sȝ modum singularitatis si ɔsideret̄ ut in singulari. si eni ɔsideret̄ absolute neuter mod⁹ ɔuenit sibi. Sȝ forte dices q̄ nā fm esse qd̄ hȝ in intellectu nō est nisi vna sp̄ēs intelligibilis. et sic videt̄ q̄ tu ponas solas sp̄ēs intelligibiles esse vl̄ia. quod est falsum. Dicit̄ q̄ cū dicit̄: natura fm qd̄ est in intellectu. li fm q̄ pōt dicere illud qd̄ ē formaliter in intellectu. uel illud qd̄ ē obiectiue i intellectu. uel

illud q̄ obiectū est obiectiue i intellectu. si denotet il/
lud qd̄ est formaliter i intellectu. dico q illud ē spēs
intelligibilis. si denotet illud qd̄ est obiectiue in intel/
lectu. illud ē nā humana extra aiam. si denotet illud
q̄ nā humana est obiectiue in intellectu. iterū illud ē
spēs intelligibilis. qz eni spēs hoīs est formalr̄ i intel/
lectu. ideo hō est obiectiue in intellectu. cū igit̄ dr̄: hō
fm q est in intellectu ē spēs itelligibilis. sensus ver⁹
est q illud q̄ est hō obiectiue in intellectu est spēs in/
telligibilis q̄ talis ē efficacie q ipsa est vlis formalr̄
ꝛ facit q res extra aiam quā ponit obiectiue in intel
lectu denoīet̄ vl'e. Jāco scd̄s Tho. 2° sen. dis. 3. q 3.
arti. p̄. ad 2m. distinguit triplex vniuersale. Dico inqt
q triplex est vl'e. quoddā qd̄ est in re. s. nā ipsa q̄ est in
pticularib⁹ q̄uis in eis nō sit fm rōnē vl'itatis i actu.
est etiā quoddā vl'e qd̄ est a re acceptū p abstractio/
nē. ꝛ hoc quidē posteri⁹ est. ꝛ hoc mō forme angelorū
nō sunt vniuersales. Est etiā vl'e ante rem qd̄ est pri⁹
re ipsa. sicut forma dom⁹ i mēte edificatoris. ꝛ p hūc
modū sūt tales forme rerū in mēte angelica existes.
nō ita q sint opatiue. sed qz sunt sil'es opatiuis. sic ali/
quis speculatiue sciam opatiuā hz. hec ille. Ex q̄ ap/
paret q ipsa spēs intelligibilis est quoddā vniuersa/
le. ꝛ ipsa nā extra aiam dr̄ vniuersalis. sz diuersimo/
de ut apparet. qz vnū istorū vniuersaliū ē in re ꝛ p̄di/
cat̄ de re. aliud nō. ¶ Ad 2m argumētū dicit̄ q gene/
rans ꝛ genitū ɔueniunt in forma ꝛ nā specifica que ē
vna in aptitudine uel in potentia nō aūt i actu extra
intellectū. ꝛ talis vnitas nature sufficit ad fundandū
similitudinē. ¶ Ad 3m dr̄ q nulla vnitas est actu ex̄
itellectū nisi nūeralis. Et tūc ad p̄mā ɔñam ibi factā
dr̄ q cū rō spēi aut gn̄is nō ɔueniat nature fm eē qd̄
hz extra aiam. sicut dicim⁹ q spēs inq̄tū hō nō est ex̄
aiam ita sicut diuersitas speciez aut generū in actu
[illegible] de potētia uel de aptitudine. Similiter dico
ad 2am ɔñam q nō oia q̄ realiter differunt eque rea/
liter differūt. qz licz sola diuersitas nūeralis sit actu
extra aiam realis. tn̄ aliq̄ diuersitas numeralis hz si/
bi ɔiunctā diuersitatē specificā uel genericā in apti/
tudine ꝛ potentia propinqua. qz. s. extrema illius di/
stinctiōis numeralis p intellectū pn̄t statui ut due di/
stincte species ul' genera. Similr̄ ad 3am ɔñam dicit̄
q nihil valet. qz licz distinctio specifica cōpleat̄ mō
p̄dicto p intellectū. tn̄ ei⁹ extrema semp sūt distincta
realiter numero. Ista eni distinctio nō fit isto mō per
intellectū. q intellect⁹ faciat ei⁹ extrema uel distin/
guat ea. sz qz dat ei⁹ extremis aliquā denoīationem.
hō eni ꝛ asin⁹ an̄ actū intellect⁹ sunt distincti realr̄. sz
qz nullū extremū illi⁹ distinctionis ante actū intelle/
ct⁹ denoīat̄ spēs. iō ante actū intellect⁹ nō dicit̄ illa di/
stinctio actu specifica. qz nō est actu inter duas spēs.
Hoc etiam nō multū discordat a Scoto. Ipse eni 2°
sen. dis. 3. q. 1. sic ait. Ul'e actu est illud qd̄ hz aliquam
indifferentē vnitatē fm quā ipsū idē est in potētia p/
xima ut dicat̄ de q̄libet supposito. qz fm phm p̄ po/
sterioꝝ. Uniuersale est qd̄ ē vnū in multis. nihil eni
fm quācūqz vnitatē in re est tale q fm illā vnitatem
p̄cisam sit in potentia pxima ad q̄libet suppositum:
ut dicat̄ de quolibet supposito p̄dicatiōe dicente h̄ ē
h̄. qz licz alicui [illegible] in re nō repugnet [illegible]
alia singularitate ab alia [illegible] non [illegible]
dici de quolibet inferiori q q̄libet est ipsū hoc [illegible]
solū potentiale de obiecto eodē numero [illegible]
rato ab intellectu qd̄ quidē ut intellectū habet vnita/
tē etiā numeralē obiecti. fm quā ipsum idē est p̄dica/
bile de oi singulari. dicendo hoc est hoc. [illegible]
[illegible] qd̄ nō est de se hoc. [illegible]
sz tale nō est vl'e in actu. qz deficit illa indifferentia fm
quā cōpletiue vl'e est vl'e. fm quā. s. ipsum [illegible]
[illegible] ē p̄dicabile de q̄libet [illegible] ita q q̄li/
bet sit ipsū. hec ille. ¶ Ad 4m dicit̄ q [illegible] spe/
cies indiuiduoꝝ hn̄t eandē rōnē essentie extra aiam
in aptitudine. in intellectu actu. siue illa nā dicat̄ for/
ma uel spēs intelligibilis. siue dicat̄ nā obiectiue ex/
istens i intellectu ꝛ nō formalr̄. ¶ Ad 5m dicit̄ q ob/
iectū scie nō oz q sit vl'e formaliter q formaliter sit
vnū ꝛ sit in multis aliquo mō. ꝛ tale vl'e est spēs intel
ligibilis uel idea diuina. sz sufficit q sit [illegible]
potētia ul' aptitudine ꝛ fundamētalr̄. sic nā q̄ obijcit̄
intellectiōi ꝛ talis nā dr̄ vlis denoīatiue uel obiecti/
ue. ¶ Ad ɔfirmationē negat̄ ɔñā. licz eni nā an̄ actū
intellect⁹ nō sit vlis in actu. tn̄ est vlis in aptitudine. ꝛ
ideo pōt obijci ut vna. ꝛ cū realiter sit in multis. intel/
lect⁹ faciens eam vnā cōparabit eam ad ea in quib⁹
est. q eni non possit cōpari ad multa. non est qz nō sit
in multis indiuiduis. sed qz non est vna in omnib⁹. ꝛ h̄
dat sibi intellect⁹ agēs effectiue: intellect⁹ possibilis
mālīter: species intelligibilis formaliter. ¶ Ad 6m di/
co q sicut alias dicebat̄. vl'e pōt sumi dupliciē. p̄mo
mō p nā ipsa in rerum nā que est obiectiue in intelle/
ctu cui itellect⁹ attribuit relationē coītatis ꝛ vniuer/
salitatis. 2° modo p cōposito ex nā cum tali respectu
sicut albū pōt sumi p subiecto albedinis uel p cōposi
to ex albedine ꝛ ex subiecto suo. tūc dico q vl'e p̄ mō
nō est ens rōnis sz vl'e 2° mō est ens rōnis [illegible]
respectū coītatis. vl'e aūt p̄ mō solū p̄dicat̄ de infe/
riorib⁹ essentialiter ꝛ vniuocat̄ eis ꝛ est subiectū ade/
quatū passiōis ꝛ est subiectū scie ꝛ est necessariū mō
alias exposito. Et si dicat̄ ex q̄ vl'e p̄ mō nō est ens ra
tionis. igit̄ intellect⁹ nihil facit ad eius vniuersalitatē
ꝛ sic illa nā est vlis extra aiam. Ad illud negat̄ [illegible]
ɔñā. licz eni vl'e illo mō sit ens reale nec intellect⁹ ali/
quid faciat ad eius entitatē. facit tn̄ q denoīet̄ vni/
uersale. nam talis nā ɔsequit̄ relationē vniuersalita/
tis p opatiōnē intellect⁹. ¶ Ad 7m dico q vl'e [illegible]
subiectū vl'itatis [illegible] intellect⁹. vl'e aūt 2° mō
[illegible] argumēti
[illegible] ¶ Ad 8m [illegible]
[illegible] intellect⁹ nā sit apta eē in plurib⁹ [illegible]
vna nisi p intellectum. nō solū aūt est de rōne vl'is q
sit aptum esse in pluribus [illegible] q sit [illegible]
aptū esse in pluribus. ¶ Ad 9m dicit̄ q vl'e [illegible]
actu per ɔsiderationē intellect⁹. sed [illegible]
[illegible] non est [illegible] potentia. Tūc qrit quō in/
[illegible] potētia reduct̄ i actū. dico q [illegible]
disp̄te in indiuiduis vnitatē ꝛ relationē [illegible]

[illegible] non q faciat eā esse in multis q̄ prius erat. nec [illegible] q̄ prius dicebat. ¶ Ad 10m [illegible] relatio mensure fundat in nā vli in aptitudine [illegible] talis relatio [illegible] in potētia. verūtā [illegible] talis relatio sit rea [illegible] ¶ Ad 11m dico q nulla operatio [illegible] vli [illegible] operat. sed bene cōuenit [illegible] operatio nature [illegible] q̄ operat. [illegible] mō [illegible] acta uel aptitudine [illegible] q̄ subiecto [illegible] est quid reale. ¶ Ad 12m dicit q extrema cō[illegible] [illegible] sūt res singulares [illegible] opponūt. sed na/[illegible] vles mō [illegible] sūt extrema [illegible] rōnes fun/[illegible] operationē. [illegible] illud argumentū [illegible] q aliqd vle est reale. qd̄ cōcedit [illegible] ad [illegible] subiectū [illegible] non aūt [illegible] ad [illegible] vlitatē uel [illegible] ¶ Ad 13m dico q vlia sūt in predi[illegible] cameto subē [illegible] ad illud qd̄ est vle. non aūt [illegible] ad illud q est vle [illegible] talis relatio non ē qd reale nec inest [illegible] dicam q illud cui attribuit est [illegible] subiectū. ¶ Ad 14m dico q qd̄ qd est ē vle in potē/[illegible] uel aptitudine preter considerationē intellect9. nō aūt in actu nisi p intellectū agentē. ¶ Ad 15m dico q ad quidditatē spēi pertinet materia vlis z forma vlis in aptitudine uel potentia: hoc ē mā z forma ut consi/derant inpmixta conditionib9 indiuiduantib9. ¶ Ad 16m. q in predicameto subē est ordo nō inter idiuidua que sūt h aliqd. sed inter nās indiuiduoꝝ que sūt vles aptitudine z in potentia. verūtā ille ordo est p intelle/ctū adinuent9 sicut z p̄dicatio z supiozitas. nam extra itellectū non est ordo realis int aial z hoīem. ordo eni realis non ē eiusdē ad se. z ideo ordo p̄dicabiliū in p̄di cameto ē ſm rōnē. licz qd̄libet extremū sit res. ¶ Ad 17m ɔcedit q in p̄dicamento subē agit de ꝓprietatib9 consequētib9 res vles id est naturas que sūt subiecta vlitatis: actu quidē subiecta p intellectū. aptitudine ho pter intellectū. ¶ Ad 18m dico q p̄dicaméta distin guit non solū penes distinctionē indiuiduoꝝ. imo pe nes distinctionē naturarū vniuersaliū in aptitudine q̄ nature non sūt indiuidua sed forme uel nature indi/uiduoꝝ. Similiter non oportet q p̄dicamenta distin/guant p realē distinctionē nārū semp. sz penes diuer sum modū p̄dicādi. ſm q ponit scūs Tho. sup 5o me/taphisice. ca9 de ente. vbi sic ait. Sciendū īngt q p̄di/catū ad subiectū tripliciē se pōt habere. Nā vno mō p̄dicatū est illud qd̄ ē subiectū: ut cū dicit hō est aial. [illegible] ē illud qd̄ est aial. z h p̄dicatū dicit [illegible] sub/stātiā p̄mi subiecti qd̄ ē suba pticularis de q̄ oia p̄dīt. 2o mō ut sumat predicatū ab eo qd̄ inest subiecto. qd̄ qdē uel inest ei de se uel absolute cōsequēs mām. z sic [illegible] uel ut cōsequēs formā. z sic ē q̄litas. uel inest ei non absolute sz in respectu ad aliud. z sic est ad aliqd. 3o mō ut p̄dicatū sumat ab eo qd̄ ē ex subiectū. qd̄ ɔtingit dupliciē. Uno mō ut sit oīo ex subiectū. qd̄ [illegible] mēsura subiecti p̄dicat p modū habit9. ut [illegible] calceat9 uel vestit9. si aūt sit mēsura ei9. cū mensura sit uel temp9 uel locus sumet p̄dica/tum uel ex tpe. z sic erit qn uel ex loco. z sic erit vbi. non ɔsiderato ordine partiū in loco. q̄ cōsiderato erit [illegible]. [illegible] mō [illegible] a quo sumit p̄dicatū ſm aliqd

sit i subiecto de q̄ p̄dicat. z si quidē ſm sui p̄ncipiū. sic p̄dicabit ut agere. nā actiōis p̄ncipiū est in subiecto. si aūt ſm terminū. sic p̄dicabit ut passio. nā passio i sub/iectū patiēs terminat. vn̄ patet q tot modis dicitur ens quot modis fit p̄dicatio. hec ille. Ex q̄ patet quō p̄dicaméta distinguūt penes diuersū modū p̄dicādi. nec oportet q quecūq ptinēt ad diuersa p̄ita dicāt diuersas res. sicut ipse testat 11o. metaphisice. ca9 de motu. vbi sic dicit mouendo dubiū. Si actio inquit z passio sūt idē ſm subam: videt q nō sint diuersa p̄ita Et respōdet. Sed sciendū q p̄ita diuersificant ſm diuersos modos p̄ndi. vn̄ licz idē sint. qz tn̄ diuersimo de de diuersis p̄dicāt. iō ad diuersa p̄ita ptinēt. loc9 eni ſm q p̄dicat de locante ptinet ad genus quātita/tis. ſm aūt q p̄dicat denoīatiue de locato constituit p̄itū vbi. Siliē mot9 ſm q p̄dicat de subiecto in q̄ est constituit p̄itū passiōis. ſm aūt q p̄dicat de eo a q̄ est ɔstituit p̄itū actiōis. hec ille. Idem ponit. s. duo q̄ re/citata sunt tā de 5o. metaphisice. q̄ de 11o. 3o. phisicoꝝ ca9 de actione. Ex qbus bn̄ intellectis infero q p̄ita non sic distinguūt ab inuicem q quodlibet p̄dicamētū dicat vnā nām vlem cōem ex nām oib9 contētis sub tali p̄ito. z distinctā realiē a nā vli quā dicit aliud p̄di camentū sicut argumētū illud false imaginat. sz isto modo dicunt p̄ita q oia q̄ sūt in vno p̄ito hn̄t eundē modū p̄ndi de subiecto p̄mo. ita q ordo predicati ad subiectū semp est consimilis. oia aūt que sūt alterius predicamēti habent aliū modū predicandi de primo subiecto. vnitas igitur modi predicandi facit vnitatē predicamenti. z diuersitas diuersitatem. z nō vnitas nec diuersitas cōmuniū naturaꝝ. nō eni est quecūq natura cōmunis omnibus que sunt in predicamento substātie. sicut docet Ar. 10o. metaphisice. in fine. vbi scūs Tho. dicit. Corruptibile z incorruptibile non cō/municant in aliquo genere. z hoc rationabiliter acci/dit. nam corruptibilium z incorruptibiliū nō pōt esse mā vna. gen9 aūt phisice loquēdo a mā sumit. vn̄ ut ē dictū est. oportet q ea que non coīcāt in mā sint di/uersa genere. loquendo aūt logice nihil prohibet qn conueniāt in genere inq̄tū cōueniūt in vna coi rōne subē uel q̄litatis uel hmōi. hec ille. Ex q̄ z multis superi9 dictis pz q ad vnitatē gnīs logici cuiusmodi est p̄itū subē sufficit vnitas rōnis facta p intellectū. z vnitas modi p̄ndi facta p intellectū. ¶ Ad 19m dico ut p̄us q p̄ita non oportet habere vnitatē realē. sic q oia con tenta sub aliquo p̄ito cōueniāt in aliqua nā q̄ sit vna in oībus realiter z extra intellectum. sed sufficit q ha beāt vnū modū p̄ndi de suba p̄ma. p̄dicamētū eni nō est aliqd extra aīam inq̄tū p̄dicabile. sz ē coordinatio p̄dicabiliū ſm sub z supra essentialiter ordinatoꝝ ab indiuiduis vsq ad generalissimū habētiū eundē mo/dū p̄ndi. ille aūt ordo cū nō habeat extrema realiē di/stincta est ordo inuent9 ab intellectu cōparante idē ad seipsū aliter z aliter itellectū uel i generali uel in spe/ciali. Nec valet ɔn̄a: p̄itū non hz realē vnitatē modo p̄dicto. s. quo ad oia contēta sub genere sed solū vni/tatē rōnis. g̃ predicaméta nō distinguūt nisi ſm rōnē. sicut nō sequit: suba z q̄litas nō hn̄t ad inuicē vnitatē

nec qualitas ꝛ relatio habent ad inuicē vnitatē nisi ſm rōnē. ḡ iſta duo non diſtinguūt̄ realiter ab illis duob⁹ patet ꝙ ɔ̄ña nulla eſt. Similiter ſi dicat̄. p̄dicamētū ſube inq̄tū p̄dicamentū nō eſt quid ex̄ aiam. nec p̄dicamentū q̄litatis inq̄tū p̄dicamentū. ḡ ens reale nō diuidit̄ in decē p̄dicamēta cū talia non ſint res. Dico ꝙ cū dicim⁹ ens diuidit̄ in decē p̄dicamēta. ſenſus ē ꝙ diuidit̄ in decē genera quoꝝ quodlibet eſt gnāliſſimū in aliquo p̄dicamēto. nō ꝙ diuiſio fiat i illas intētiones quas intellect⁹ attribuit reb⁹. ſed in illas naturas quib⁹ attribuit intentionē gn̄is. ſ. in nām ſube cui intellect⁹ attribuit intētionē gn̄is. ꝛ in nām quātitatis ꝛc̄. natura aūt ſube non ē vna ex̄ intellectū. non ḡ illa diuiſio fit in aliquas nās realit̄ vl̄es in actu extra aīas. ſed in decē nās vl̄es in potētia. ¶ Ad. 2ᵐ dicit̄ ꝙ vl̄e pōt conſiderari q̄tū ad illū reſpectū rōnis q ſe habet ut formale in diffinitiōe vl̄is. ſ. habitudo vnius ad multa. ꝛ ille non eſt ſuba ſed ens rōnis. Alio modo q̄tū ad ſuū m̄āle. ſ. ſubiectū remotū dicti reſpect⁹. ꝛ quo ad illud vl̄ia de p̄dicamēto ſube ſūt quedā ſube. vl̄e q̄ ad p̄mū fit ab intellectu nō quo ad 2ᵐ. vn̄ dicit̄ ꝙ oē qd̄ fit ab intellectu eſt accn̄s. ſed vl̄e nō fit ab intellectu niſi quo ad formale. ¶ Ad 3ᵐ dicit̄ ꝙ ſcia habitualis habet ꝓ obiecto nām extra aīam q̄ eſt vl̄is i potētia uel aptitudine ſed eſt indiuiduata in actu. uel forte nullū eſſe habet ex̄ aiam in ſe. nō tn̄ habet ꝓ obiecto compoſitū ex nā ꝛ indiuidualitate q̄ eſt formalit̄ ſingulare indiuiduū. Et ſic patet ex dictis ꝙ nō oportet ꝓpter rōnes factas ponere vl̄ia extra aīam i actu ante op⁹ intellect⁹. ut dictū fuit in ſolutione 4ᵉ ꝓbationis ān̄tis ſeptimi argumēti p̄ncipalis ɔ̄ p̄mā partē p̄me q̄ōnis. ¶ Ad qn̄tā ꝓbationē eiuſdem ān̄tis negat̄ ɔ̄ña. licꝫ enī gen⁹ ꝛ differentia dicant eandē rē: tn̄ ſub alia rōne. qꝛ gen⁹ dicit rem indeterminate. differētia ṽo dicit rem determinate ꝛ explicite. ꝛ iō nulla ē nugatio. qꝛ non repetit̄ eadē rō. vn̄ ſi diffiniat̄ genus ꝛ differentia nūq̄ eadē rō repetet̄. ꝛ ſic nō dicit̄ idem bis. ſ. idem cōcept⁹. Confirmatio ſimilit̄ non valet. qꝛ cum dicit̄: pedes bn̄s bipes. concept⁹ pedis repetit̄. non ſic in ꝓpoſito. ¶ Sed ɔ̄ pōt inſtari ſm Aureolum qꝛ ſi gen⁹ ꝛ differētia nō differūt realit̄ ſed acciperēt̄ p intellectū conſiderātē rem ut determinatā ꝛ ut indeterminatā. ſequit̄ ꝙ nūq̄ in reb⁹ m̄alib⁹ ſimul eēt genus ꝛ differētia apud eundē intelligentē. qn̄ enim aliqs intellect⁹ itelligit eam ut ideterminatā. ꝛ ita qn̄ intelligit aliqd ſub rōne gn̄is non poterit ei copulare intellectū differētie. nec ecōuerſo. qd̄ patet eē falſū. ¶ 2º qꝛ ꝓpter conſiderationē nr̄am nō attribuūt̄ rebus m̄alib⁹ aut im̄alib⁹ p̄dicata accn̄alia. nā ſi ɔſidero angelū ut bonū nō ꝓpt̄ h̄ ē bonus. aut ut malū nō ꝓpter h̄ ē mal⁹. uel ut ſcientē q̄ vētura ſūt vſq̄ ad mille annos. nō ꝓpter h̄ ipſe ſcit. Similit̄ eſt de reb⁹ m̄alib⁹ ſi enī cōſiderē coruū uel ethiopē ut nitentē intenſo colore albedinis: nō ꝓpter h̄ ſūt tales. ſi ḡ conſideratio nr̄a nō pōt attribuere p̄dicata accn̄alia rei. multo min⁹ nec eēntialia. cui⁹ modi ſūt gen⁹ ꝛ differētia. ¶ Ad p̄mū dico ꝙ ꝓcedit ex falſo intellectu. ac ſi gen⁹ diceret rem cū indetminatiōe. ꝛ differētia diceret rē cum determinatiōe: ſic ꝙ determinatio ꝛ indetermin[illegible] eēnt de p̄ncipali intellectu ꝛ ſignificato gn̄is ꝛ differ[illegible] Iſte enī intellect⁹ falſus ē. [illegible] quā dic̄ gen⁹ ſit realit̄ ex̄ aiam indetminata. ꝛ res quā dicit differentia ſit realit̄ detminata. [illegible] ſtinctionē rea[illegible] int̄ rem gn̄is ꝛ rem differētie [illegible] ſenſus ꝙ concept⁹ gn̄is dicit rem indetminate. differentia ṽo detminate. ita ꝙ detminatio ꝛ indetminatio nec ſūt modi rei ex̄ aiam. nec ſūt p̄ncipaliter de rōne gn̄is aut differētie. ſꝫ ſūt modi rōnis aut conceptus gn̄is ꝛ differētie. tales aūt modi ɔcipiēdi [illegible] rem ſūt cōpoſſibiles in intellectu. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſimiliter ꝓcedit ex falſo intellectu: ac ſi intellect⁹ nr̄ poneret in re nām importatā p gen⁹ aut differentiā. nos enī nō intelligim⁹ aliud niſi ꝙ dū itellect⁹ nr̄ ɔcipit rē indetminate attribuit ſibi intentionē gn̄is non ꝙ det ei nām illā cui attribuit talē intētionē. ꝛ ſimilit̄ de differētia. gen⁹ enī ꝛ differētia q̄tū ad m̄ale ꝛ fūdamētum nō ſūt p itellectū. licꝫ illud p qd̄ formaliter nā dicitur gen⁹ ſit factū p intellectū. ſicut aial eſt in re licꝫ relatio coītatis ei⁹ ad multa ſit p intellectū comparantē rem quā concipit ad illa in quib⁹ eſt. ¶ Ad ſextā ꝓbationē p̄dicti ān̄tis dico ꝙ ſolum ꝓbat gen⁹ ꝛ differentiā diſtingui ſm rōnē. cōtrahere enī ꝛ cōtrahi non ſūt talia p̄dicata q̄ inferāt realē diſtinctionē int̄ illa q̄bus cōueniūt. nam nō p̄dicāt rem ſimplicit̄ ſꝫ rem ſic ſignificatā uel cōceptā. ꝛ cōueniūt rei ut ē ſub intentiōe coītatis uel p̄ticularitatis. nō pōt enī contrahi niſi cōe. ꝛ ideo nulla coītas ē in actu in reb⁹ ān̄ ɔſiderationē itellect⁹ poſſibilis. uł poti⁹ ān̄ abſtractionē intellect⁹ agētis. ſic nec vlla ɔ̄hibilitas ē in actu. ſꝫ tūc p̄mo nā fit ɔ̄hibilis cū fit actu cōis. ¶ Ad ſeptimā ꝓbationē dr̄ ꝙ ɔcipiēdo gen⁹ ɔcipit̄ aliqd in re. imo ipſa nā ſpecifica. ꝛ eadē res cōcipit̄ dū concipit̄ differētia. q̄ quidē res licꝫ ſit vnū cogſcibile. nō tn̄ oportet ꝙ ſit nata facere vnum ſimplicē ɔceptū pfecte explicātē illud in q̄ ɔuenit cū āgelis. ꝛ illud in q̄ differt ab āgelis. ſꝫ facit vnū cōpoſitū ex multis: p q̄s idē realit̄ illo duplici mō explicat̄. ꝛ talis cōcept⁹ ē rōe rei. pōt tn̄ illa res multos cōcept⁹ alios facere q̄ꝝ q̄libet imp̄fecte explicat rem: q nō ſūt ita cōpoſiti. Si aūt qrit̄ ad qd intellectus nr̄ format p̄us ɔceptū gn̄is q̄ differētie. q̄re nō p̄ formāt cōceptū differētie q determinate iportat nām ſpēi. dicit̄ ꝙ h̄ iō eſt ꝓpt̄ potētialitatē itellect⁹ nr̄i q̄ ꝓcedit a actu ſuis de potētia i actū. ꝛ iō p̄us ɔcipit ɔfuſe qd̄ ē ɔcipe potētialit̄ q̄ ɔcipiat detminate qd̄ ē ɔcipe i actu [illegible] p̄mo [illegible] concep[illegible] gen[illegible] ¶ Ad octauā ꝓbationē eiuſdē ān̄tis negat̄ [illegible] concept⁹ generis ꝛ cōcept⁹ differentie [illegible] ſicut concept⁹ diuerſaꝝ rerū [illegible] liter importat̄. non aūt per [illegible] determinatio alteri⁹. ꝛ ē in potētia in alio [illegible] differētie reſpectū ɔcept⁹ gn̄is. [illegible] ꝙ i eadē re fūdent̄ duo ɔcept⁹ imp̄fecti [illegible] a diuerſis reb⁹ [illegible] qꝛ ſicut in duab⁹ rebus [illegible] concept⁹ entis ꝛ albedinis [illegible] in eadē. non [illegible] res [illegible] fūdat concept⁹ oppoſitos ſicut [illegible] pn̄t fūdare differētias oppoſitas. ſicut [illegible]

[illegible] nõ ꝙ est inconueniẽs eandem rem fũdare di [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nõ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vnã impfectum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rem quã alr [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ℂ Ad nonã ꝓbatione dicitur ꝙ [illegible] [illegible] procedat a [illegible] non [illegible] oportet ꝙ oes ra [illegible] [illegible] aliquid [illegible] precedant actu inter [illegible] [illegible] actum intellect [illegible] ꝙ res sit apta fũda [illegible] [illegible] rõnes quas intellect⁹ format [illegible] actũ [illegible] vna res concepta ꝑ illos diuersimode licʒ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nõ oportet ꝙ il [illegible] cõceptibiliter distinguũt sint ante actũ intelle [illegible] non enim ideo dicuntur conceptibi [illegible] distincta. quasi sint diuersa obiecta ante actũ in [illegible] sed [illegible] eadẽ res [illegible] diuersimode obiicitur [illegible] [illegible] vnico simplici actu at [illegible] talem [illegible] ut talẽ [illegible] ut aial [illegible] ut rõnale. [illegible] [illegible] verbis phi. obiectũ in actu non ꝑcedit actum potentie. sed obiectũ in potentia ꝑcedit actũ potẽtie. [illegible] genus [illegible] differentia [illegible] talia sũt [illegible] obiecta intellect⁹ in potentia ante actũ intelle ctus. sed per actum intellectus sũt diuersa obiecta in [illegible]. ℂ Ad decimã probationẽ dicẽ ꝙ ante actum intellectus conceptus obiectalis generis ꝛ differẽtie hoc est res conceptibilis ut genus. uel ꝑ conceptũ ge neralem ꝛ differentialem est eadẽ penit⁹. ꝛ dico ꝙ cõ cept⁹ generis illo modo dict⁹ est idem cuilibet conce ptui differentiali non vni tñ. quia concept⁹ generis illo modo non est vnus ante actum intellectus nisi in potentia. sed est diuisus ꝭm diuersitatẽ differentiarũ ꝛ ideo q̃tum ad illud qđ de eo est in tali specie est idẽ cum differentia talis speciei solũ. ꝛ q̃tum ad illud qđ de illo est in alia specie est idem cũ differẽtia illi⁹ spẽi. ꝛ sic de alijs. Et cũ infert. ergo tot genera quot diffe rentie. dico ꝙ si loquaris de illa re cui attribuit inten tio generis aut differentie. conceditur ꝙ ante actũ in tellectus tot sũt nature quibus põt attribui intentio generis quot sũt ille quib⁹ põt attribui itẽtio differẽ tie. [illegible] nec [illegible] nec ille sunt genera aut differẽtie i actu. sʒ sũt mãlia gnĩs aut differẽtie. Si vo loqueris de il [illegible] [illegible] sub tali intentiõe uel tali negatur [illegible]: q2 [illegible] accipiendo gen⁹ ꝛ differẽtiã non ꝑcedũt actũ intellect⁹. sed sũt obiectiue i aia tanq̃ distincta obie cta. conceditur ꝙ tot sũt gnã quot differẽtie loquẽdo de ipsis [illegible] [illegible] ut sũt gnã uel differẽtie in po tentia. non aũt loquendo de ipsis ut actu fundant in tentionẽ generis aut differẽtie. q2 ante actũ intellect⁹ multe sũt animalitates ꝛ nãe quib⁹ põt attribui intẽ tio generis. ꝛ ideo multa gnã in potẽtia. sʒ ꝑ actũ itel lectus considerãtis aial ut aial [illegible] nã [illegible] oĩa aialia [illegible] [illegible] attribuit intentio gnĩs. ꝛ iõ tãtũ [illegible] vnũ gen⁹ in actu sed differẽtie sũt actu multe. ℂ Ad vndecimã probationẽ dico ꝙ genus ꝛ differẽ tia [illegible] extra animam [illegible] dicitur genus ꝛ differen tia [illegible] potentia ꝛ sũt idẽ realiter. ꝛ de illis põt intellect⁹ cre [illegible] habere duas visiones [illegible] vna est [illegible] [illegible] determinata. ꝛ loquor de visiõe ut dicit [illegible] [illegible] [illegible] adequatã. ẽ eni

in intellectu aliqua species repñsentãs adequate aial ut aial. ꝛ ꝑ illã videtur essentia aialis. alia est repñsen tans rationale ut rõnale adequate. ꝛ per illã videtur differẽtia id est natura cui attribuit intentio differẽ tie. intentio eni illa nõ cognoscit nisi reflexe ut alias dictũ est. Ad illud aũt qđ addit de deo dico ꝙ de⁹ co gnoscit ꝛ videt aial ꝛ videt rationale vnica visione. Et cum arguens dicit ꝙ visio est obiectũ ꝑmi realit existentis ꝛc̃. dico ꝙ aial est in re ꝛ rõnale est in re sine opere intellectus. ꝛ aial est obiectũ primũ ꝛ ꝑncipale visionis cõfuse facte ꝑ speciẽ aialis ut aial. nõ eni dñ concipio animal aut aliud gen⁹: concipio aliqd factũ ꝑ intellectũ principaliter. uel aliquid cõpositũ ex re ꝛ ente rõnis ut arguens forte credit. sed cõcipio merã rem sed impfecte: q2 per spẽm repñsentantẽ rem imp fecte. est eni grad⁹ visiõis multiplex. ℂ Ad duodeci mã ꝓbationẽ dico ꝙ cõcept⁹ gnĩs ꝛ differẽtie sumẽ do conceptũ illo mõ nõ sũt ꝑmo mõ diuersi extra aiam q2 extra aiam sũt vna res sed in aia hñt distinctas ra tiones quarũ vna non includit aliã sicut partẽ eẽntie sue. vñ scũs Tho. in tractatu de esse ꝛ eẽntia: Sicut inqt dicit Auicen. gen⁹ cointelligit in differẽtia nõ si cut pars eẽntie sed solũ sicut ens extra eẽntiã. sicut ꝛ subiectũ ẽ de intellectu passionũ. vñ etiã gen⁹ nõ ꝑdi cat de differẽtia ꝑ se loquẽdo. ut dicit phs in 3° meta phisice. et 4° topicoꝝ. nisi forte sicut subiectũ ꝑdicat de passione. hec ille. Ex quo patet quõ itelligi debet diuersitas int cõceptũ gnĩs ꝛ differẽtie. q2 s. differẽ tia nõ ẽ de rõne gnĩs. nec gen⁹ ꝑ se ꝑdicat de differẽ tia nisi mõ ꝑdicto. ꝛ sic vocat ꝑmo diuersum trãseat. verũtñ improprie dictũ ẽ. ℂ Ad tertiãdecimã ꝓba tionẽ dr ꝙ si ꝑ qdditatiue includi intelligat includi in rõne qdditatiua. cõcedit ꝙ gen⁹ aliqd includat qddi tatiue qđ nõ includit differẽtia. sʒ ex hoc nõ habet ꝙ differẽtia ex nã rei distinguat a genere: alias spẽs di stingueret realit a genere suo. s. hõ ab aiali. q2 inclu dit differentiã quã nõ includit aial qdditatiue illo mõ Si aũt ꝑ includi qdditatiue intelligat includi in qddi tate extra aiam. tũc negat añs. nec valet ꝓbatio. so lum eni causat nugatio qñ idẽ sub eadẽ rõne bis dici tur. nõ sic aũt gen⁹ ꝛ differẽtia dicũt idẽ. ℂ Ad quar tãdecimã ꝓbationẽ dr ꝙ cñña nulla est. sicut eni non sequit hõ ꝛ sortes sũt idẽ realit extra aiam. ergo vbicũq; ẽ hõ realit ẽ sortes realit. ita nec sequit nã aialis ꝛ nã rõnalis. s. nã gnĩs ꝛ nã differẽtie sũt idẽ realit. nec vl lo mõ distinguũt ex aiam. ergo vbicũq; ẽ nã gnĩs ibi ẽ nã differẽtie. sʒ ẽ sophisma dictis a nõ distributo ad distri butũ. ac si sic argueret: aial est hõ. ergo vbicũq; includit aial includit hõ. Sic ergo pʒ ꝙ ꝓbatiões facte pro añte septimi argumẽti nõ valẽt. Omnes iste solutiões sũt de mente Auicẽne 5° metaphisice ca°. 5°. vbi loquẽs de differẽtia generis ꝛ differẽtie. sic ait: Quis hic sit aliq̃ multitudo sine dubio nõ tñ est multitudo que est partiũ sed multitudo que est rei ꝭm ꝙ est terminata ꝛ non terminata. res enim terminata in se potest con siderari ꝭm hoc ꝙ est non terminata q̃tum ad intelle ctum. erit ergo hic alietas ꝭm intellectum. cũ aũt fit terminata non fit altera nisi ꝭm respectũ ꝑdictũ ꝙ est

sm intellectũ tñ. determinatio eni nõ alterat sed certificat. sic ḡ intellige vnitionẽ q̄ ẽ ex genere ⁊ differẽtia. hec ille. Ibidem etiã dicit q̄ gen⁹ se habet ad differentiã ut potentia ad actũ. nõ tñ est illa potẽtia sm esse extra sed in intellectu. ¶ Ad p̄mũ cõtra secundã p̄tẽ p̄me ɔ̄nis negaṫ añs. nõ eni est dictũ sine ratione q̄ oẽ q̄d est in genere sit finitũ entitatiue. imo valde rõnabiliṫ dictũ. Tũ q2 oẽ q̄d est in gñe ẽ diffinibile. ac per h̄ finibile p differentiã ad certũ gradũ entium. q2 diffinitio diciṫ terminus. ut habet 5° metaphisice p̄ticula. 22. vbi cõmẽtator. Finis inquit diciṫ de q̄ditate in subã rei. ⁊ de sermone qui sig̃t subam vniuscuiusq3 rei. diffinitio eni est finis in cognitiõe ⁊ eẽ rei. quod eni est finis in cognitiõe est finis in esse. hec cõmẽtator. Tum etiã q2 nihil ɔ̄tentũ sub genere põt habere nobilitates oĩu3 generũ. de⁹ aũt habet nobilitates oĩu3 generũ. ut dicit cõmentator 5° metaphisice cõmento 21°. Et ad probationem añtis dico q̄ arguens falliṫ de ĩfinitate. nos eni loquimur de infinitate extra gen⁹. argumenta aũt sua p̄cedũt de infinitate in aliqua specie: ut de linea infinita. Dico eni q̄ prima infinitas qua. s. aliq̄d nullo modo in entitate finitũ est tollit ne aliq̄d sit in genere. non aũt 2ª infinitas. Et cũ diciṫ q̄ infinitas imp̄fectiõis non tollit q̄n aliquid sit ens p se. concedo. sed nego vlteriorẽ ɔ̄nam. ḡ tale est in genere sube. Ad h̄ eni q̄ aliq̄d sit in genere sube requiriṫ q̄ sic sit ens p se q̄ sit essentia distincta a suo eẽ nata habere esse in se. ut dicit Auicẽna. ⁊ recitat scũs Thomas p̄ sen. dis. 8. q. 4. arti. 2°. ad 2ᵐ. et prima p̄te q. 3. arti. 6°. ad p̄mũ. Deus nõ ẽ illo modo ens p se. Improbatio aũt solutiõis ad ĩlud argumentũ nõ valet. Non quidẽ p̄ma. non ẽ eni ɔ̄ scm̄ Tho. q̄ gen⁹ dicat formã mediã inter potentiã ⁊ actũ. q2 lic3 ipse nõ ponat plures formas subales i cõposito. ponit tñ ibi formam mediã: ad hũc sensũ q̄ nã cui attribuiṫ intentio generis sig̃tur indeterminate. ⁊ põt vlteri⁹ magis explicite ⁊ determinate desig̃ri p nomen speciei. sicut natura quã dicim⁹ animal uel animalitatẽ sig̃tur indeterminate. nomẽ eni aialis ut aial est sig̃t quandã formam ex q̄ põt p̄uenire sensus ⁊ mot⁹ quecũq3 sit illa forma. siue sit hñs aiam sensitiuã tñ. siue aiam que sit sensitiua ⁊ rõnalis. nã aũt cui attribuiṫ intẽtio speciei puta hõ uel humanitas sig̃tur determinate cũ specificatiõe p̄p̄ie forme q̄ nõ põt vlteri⁹ specificari nisi ut indiuidua. Et hũc intellectũ ostẽdit se habere sanct⁹ Tho. in multis locis presertim in tractatu p̄allegato vbi sic dicit. Essentia gnĩs ⁊ eẽntia spẽi differunt penes sig̃tũ ⁊ nõ sig̃tũ. desig̃tio eni respectu gnĩs est per differentiã cõstitutiuã q̄ ex forma rei sumiṫ. hec autẽ determinatio uel desig̃tio q̄ est in specie respectu generis nõ est aliq̄d existẽs in essentia spẽi q̄d nullo mõ sit in eẽntia gnĩs. imo quicq̄d est in specie est i genere ut non determinatũ. hoc aũt quõ cõtingat põt videri si inspiciaṫ quõ se habet gen⁹ ad hoiem. si eni aial nominaret tñ quandã rem q̄ habet p̄fectionẽ ut possit sentire ⁊ moueri p p̄ncipiũ in ipso existens cũ p̄cisione alteri⁹ p̄fectiõis: tũc quecũq3 alia p̄fectio vlterior adueniret haberet se ad aial per modũ p̄ptis. ⁊ nõ sicut

implicite contẽta in rõne aialis. ⁊ sic aial nõ eẽt [illegible] sed est gen⁹ sm q̄ sig̃t rem quandã ex cui⁹ [illegible] p̄uenire sensus ⁊ mot⁹ quecũq3 sit [illegible] forma [illegible] aia sensibilis tñ. siue sit aia sensibilis ⁊ rõnalis [illegible] sic ḡ gen⁹ sig̃t indeterminate totũ illud q̄d est [illegible] non eni sig̃t tñ mãm [illegible] etiã differentia sig̃t [illegible] ⁊ nõ tñ formã. ⁊ etiã diffinitio sig̃t totũ. ⁊ etiã sp̄es [illegible] s3 tñ diuersimode. q2 genus sig̃t totũ ut quedã denominatio determinãs illud q̄d est mãle in re sine determinatiõe p̄p̄ie forme. vñ gen⁹ sumiṫ ex mã [illegible] sit mã ut patet q̄ corp⁹ diciṫ ex h̄ q̄ habet [illegible] tiõnẽ ut possint in eo desig̃ri tres dimensiões [illegible] dem ẽ mãliter se hñs ad vlteriorẽ p̄fectionẽ. differentia ṽo ecõuerso est sicut quedã denoĩatio sũpta a forma determinata p̄ter h̄ q̄ in p̄mo intellectu ei⁹ sit mã deťminata. ut patet cũ diciṫ: aĩatũ. s. q̄d habet aiam. nõ eni determinaṫ q̄d sit vtrũ corpus uel aliud. vnde dicit Auicen. q̄ gen⁹ nõ intelligiṫ in differentia ut p̄ eẽntie ei⁹. sed solũ ut ens extra eẽntiã. sicut etiã subiectũ ẽ de intellectu passionũ. ⁊ iõ etiã gen⁹ non p̄dicaṫ p se de differẽtia. ut dicit ph̄us 3° metaphisice. et 4° topicoꝝ. nisi forte sicut subiectũ p̄dicaṫ de passione. sed diffinitio uel spẽs cõp̄rehẽdũt vtrũq3. s. deťminatã mãm quã desig̃t nomẽ gnĩs. ⁊ determinatã formam quã dicit nomẽ differẽtie. Et ex h̄ patet rõ quare genus ⁊ differẽtia ⁊ spẽs se hñt p̄portionaliter ad mãm ⁊ formã ⁊ cõpositũ in nã. q̄uis nõ sint idem q̄d illa. q̄ neq3 gen⁹ est mã sed a mã sumptũ ut sig̃ns totũ. neq3 differentia forma sed a forma sũpta ut sig̃ns totũ. vñ dicim⁹ hoiem eẽ aial rõnale. ⁊ nõ ex animali ⁊ rõnali sicut dicim⁹ eũ eẽ ex aia ⁊ corpe. ex aia eni ⁊ corpe diciṫ eẽ homo sicut ex duab⁹ rebus quedã res tertia cõstituta que neutra illaꝝ est. homo eni neq3 ẽ aia neq3 corpus. sed si hõ ex aiali ⁊ rationali aliq̃ mõ esse dicaṫ nõ erit sicut res tertia ex duab⁹ reb⁹. sed sicut intellectus terti⁹ ex duob⁹ intellectib⁹. intellect⁹ eni aialis est sine determinatiõe sp̄ãlis forme exp̄mẽs nãm rei ab eo q̄d ẽ mãle respectu vltime p̄fectiõis. intellect⁹ aũt hõ differẽtie rationalis ɔ̄sistit in determinatione forme sp̄ãlis. ex q̄bus duob⁹ intellectib⁹ constituitur intellectus spẽi uel diffinitiõis. hec ille. Ex q̄bus patet q̄ gen⁹ iõ diciṫ eẽ forma media int̄ potẽtiã ⁊ actũ. [illegible] nõ ẽ sola mã. nec dicit nãm exp̄mendo [illegible] p̄p̄iã formã. sed dicit nãm cũ aliq̃ p̄fectiõe [illegible] explicabili ⁊ determinabili [illegible] intellect⁹ [illegible] intellecte attribuit intẽtionẽ gnĩs [illegible] vlteri⁹ deťminabili p ɔ̄ceptũ differẽtie [illegible] tas sic intellecta [illegible] forme medie int̄ potẽtiã ad actũ. Et sic patet q̄ illa p̄ma improbatio nõ valet [illegible] mentẽ sci Tho. ¶ 2ª [illegible] impugnatio [illegible] so fũdamento p̄cedat. imo ex duplici [illegible] p̄mo q2 loquiṫ de forma q̄ ẽ pars cõpositi. nos aũt [illegible] quimur de forma toti⁹. qua [illegible] q̄d est [illegible] ph̄s 7° ⁊ 5° metaphisice. [illegible] p̄ma [illegible] in spẽ diuersas formas sm rẽ [illegible] dia illa vltima. ¶ 3ª [illegible] forma p̄tis nos aũt de forma totius [illegible] aliq̄d cõpositũ ex multis formis. tñ nomen [illegible]

bus significat formã lucis ultimã. z nomen generis lucis sigt formã lucis medij inter potẽtiã z actũ pu ta quãtitas sensibilis. ℭ 4ª nihilominꝰ non impugnat nos: licet ꝓ nobis q̃ nullũ aliud sentiãt damꝰ dictis cõ mentatoris q̃ arguens det. nisi ꝙ ipse ponit sola scri pta uel voces aut conceptꝰ esse genera uel vlia. nos aũt dicimꝰ ꝙ nulla scriptura nulla vox est ꝓprie aliqd uel respectu subaꝝ. sꝫ dicimꝰ ꝙ ɔceptꝰ naturã sũt vlia quedã. s. posteriora indiuiduis. nature aũt quaꝝ con ceptꝰ sũt similitudines dicũt vlia in re ut superiꝰ dictũ est. Errat etiã arguẽs ponẽs sola signa esse subiectũ uel pdicatũ. ℭ Ad argumentũ Aureoli ɔ eandẽ pñ ꝑnis dicit ꝙ ꝑ ꝑñtis subẽ non limitã a quocũqꝫ p se eẽ sed a tali p se esse qd̃ differt ab eo qd̃ p se est. Dicit zº ꝙ infinitas infra aliquã speciẽ limitata nõ ponit rem extra genꝰ. sicut si aliq̃ quãtitas esset infinita adhuc esset in genere quãtitatis. qꝛ adhuc eẽt limitata q̃tũ ad certũ genꝰ. qꝛ nõ haberet nobilitates oĩuꝫ generꝫ nec esset suũ eẽ imo erit diffinibilis q̃ ad eẽntiã suã. sꝫ infinitas omnimoda ponit rẽ extra genꝰ. ita ꝙ sicut ens inq̃tum hꝫ nõ est in genere ꝓpter suã transcenden tiam: ita nec deus. vniuersalior enim est deus ut ita dicam in pfectiõe z actualitate q̃ ens in pdicabilita te. ℭ Ad pmũ ɔ secũdã ɔnẽ negat ɔña eiꝰ causa alias dicta est. nulla eni creatura est suũ eẽ. ℭ Ad zm dici tur ꝙ impossibile est deũ habere ɔceptũ specificum uel aliquẽ cõceptũ vlem sibi z alteri. qꝛ nihil põt vni uoce dici de deo z creatura. quidditas eni que est suũ esse nõ põt esse vllo mõ vlis multis spebꝰ. qꝛ si ipsa est suũ esse: ad multiplicitatẽ esse multiplicat rõ quiddi tatis. sicut ḡ impossibile ẽ duas spẽs habere idem eẽ: ita impossibile ẽ eas habere eandẽ rõnẽ quidditatis. deꝰ aũt fm suã quidditatẽ est esse subsistẽs. vñ nullo modo põt habere aliqd cõe alteri spẽi. ℭ Ad 3m dicit ꝙ licꝫ celum si esset eternũ adhuc esset in genere. tñ si celũ erit suũ esse nullo modo erit in genere. nõ eni di cimus ꝙ ois res q̃ est in pñto qñqꝫ non sit uel ꝙ possit perdere esse. sed ꝙ esse non est sua quidditas. species eni pticipant eandẽ rationem gñis sub quo sũt. nulla aũt species põt participare aliquã rõnẽ gñis uel spẽi nec nois equaliter cũ deo. Jn oibus eni vniuocis cõ munis est rõ nois vtriqꝫ eoꝝ de quibꝰ nomen vniuo ce pdicat. z sic q̃tũ ad illiꝰ nois rõnẽ vniuocata sunt equalia q̃uis fm esse vnum altero possit esse pꝰus uel posteriꝰ. sicut in rõne numeri oẽs numeri sũt equales q̃uis fm nãm rei vnꝰ alio sit pꝛoꝛ. creatura aũt quan tucũqꝫ vniret deũ non põt attingere ad hoc ut eadẽ rõne aliqd sibi cõueniat qua cõuenit deo. illa eni que fm eandẽ rõnẽ sunt in diuersis sunt eis coia fm rõnẽ substantie uel quidditatis. sꝫ fm esse sũt distincta. qc quid aũt est in deo hoc est suũ ꝓpriũ esse. sicut eẽntia in deo idem est qd̃ esse. ita scientia idem est ꝙ scientẽ esse. vñ cum esse qd̃ est ꝓpriũ vni rei non possit alteri coicari impossibile est ut creatura pertingat ad ean dem rõnẽ habendi aliquid qd̃ habet deus. sicut z im possibile est ꝙ ad idem esse perueniat. similiter etiam z nobis esset. si enim in petro non differrent homo z humanũ esse. impossibile erit ꝙ homo vniuoce dicere tur de petro z paulo quibꝰ est diuersum esse. hec ille. Et si dicat ꝙ eodem modo ꝓbabit ꝙ nũq̃ due spe cies ɔueniãt in rõne generis. quia res differẽtie spe cifice est ipsa qdditas generis. ḡ cũ alteri speciei non coicet differentia alteriꝰ. nec ei coicabit rõ generis. Dicitur ꝙ nõ est simile nec ad ꝓpositũ. qꝛ scũs Tho. intendit ꝙ esse diuinũ non solũ est idem realiter eẽn tie uel quidditati. imo est idem rõne q̃tũ est ex parte rei. ita ꝙ si haberet ꝓpria rõ essentie diuine in ea po neret esse. z ita de sapia z qualibet diuina pfectione. ꝙ eni nos distincte concipiamꝰ sapiam diuinã z seoꝛ sum suũ esse. cõtingit quia non cõcipimꝰ sapiam diui nam ut in se est. si ḡ differentia isto modo erit idem re aliter quidditati generis. sicut differẽtia vnꝰ speciei non est cõis illi z alteri speciei. ita nec nã generis. Si militer licꝫ genꝰ z differentia dicant eandem nãm. tñ requirũt realem diuersitatem in re z attribuũt. s. ma terie z forme. uel esse z essentie. ℭ Ad 4m dico ꝙ ꝓ cedit ex falso intellectu ac si scũs Thomas ponat ꝙ omne ꝙ est in predicamento sit cõpositũ ex esse z eẽn tia sicut ex ptibꝰ eiꝰ. hoc aũt falsum est. sed intendit ꝙ oẽ qd̃ est in predicamẽto p se z directe est aliud a suo esse. ℭ Ad 5m dico pmo ꝙ falsũ imponit scõ Tho. qꝛ fm eum aliud est esse substãtie aliud est esse accidẽtis imo quot sũt ibi accidentia tot sũt ibi esse. licꝫ tale eẽ sit subiecti ut quod est. z accidentis ut pncipij essendi Dico zº ꝙ supponit falsũ ꝙ nos dicamꝰ solum cõpo situm ex esse z essentia tã q̃ ex partibꝰ esse in genere. non eni scũs Tho. ponit hoc. Si eni aliq̃s dicat ꝙ oẽ qd̃ est in genere est compositũ ex esse z quod est. talis cõpositio non est intelligenda sic ꝙ illud qd̃ dicit tali mõ cõpositũ sit aliqd tertiũ resultans ex duobꝰ. sꝫ po tius accipit compositũ ꝓ illo in quo multa cõueniũt. s. ipsũ z aliquid aliud. ita ꝙ potiꝰ est compositio cũ his q̃ ex his. ℭ Ad pmũ contra tertiã ɔnem dicit ꝙ scũs Tho. nõ ponit ꝙ genꝰ sumat per cõpationẽ ad ali quid extrinsecũ. imo ab ipsa natura rei. z ab illo qd̃ ẽ potentiale in re. non quidem ut illud potentiale com paret ad aliquid extrinsecũ. imo aliquid extrinsecum rei quod se habet ut actuale respectu illius a quo su mitur genus. sicut hoc ꝙ dico habẽs animã sensitiuã est potẽtiale fm rationẽ respectu huiꝰ qd̃ dico habẽs animã rationalem. ut superiꝰ ꝓlixius est deductũ in ꝓbatione dicte ɔnis. verũtñ in talibus simplicibꝰ nõ est inconueniens ꝙ genus z differentia sumant per cõpationẽ ad extrinsecũ qdditati dũ tñ dicãt pnci paliꝰ aliqd intrinsecũ. vñ scũs Tho. q̃libet zº q. 3. arti zº. ad 3m sic dicit. Jpsa suba angeli quodãmõ se hꝫ ad eiꝰ eẽ sicut mã ad formã. mã aũt si eiꝰ diffiniret eẽn tia haberet ꝓ differẽtia ipsũ suũ ordinẽ ad formã z ꝓ genere ipsam suã subam. z similr i angelis ex ipsa nã sube eoꝝ accipit genꝰ. ex ꝓportiõe vo huiꝰ sube ad eẽ accipit differẽtia specifica. vñ fm hoc angeli differũt spẽ fm ꝙ in suba vniꝰ est plus uel minus de potẽtia q̃ in suba alteriꝰ. ℭ Ad zm dicit ꝙ licꝫ p eandẽ formã homo sit intellectiuꝰ z sensitiuꝰ. tñ cũ hoc stat ꝙ h qd̃ dico sensitiuũ est potentiale ad itellectiuũ. z nõ eɔ. qꝛ cũ intelligit aliquid ut sensitiuũ. nõ exprimit vltimate

sua propria forma an.s.sit aia sensitiua tm̄.uel anima sensitiua rōnalis uel hꝫ.cū aūt dicit̄ intellectiuū.iam ultimate exprimit̄ forma sua.ꝛ ideo pmū indeterminatū ꝛ contrahibile erit determinabile p 2m.ac p hoc in potētia ad illud nō ſm rem ſꝫ ꝙtum ad intelligi.vn̄ istud argumētū ꝓcedit ex falso intellectu arguendo de actu ꝛ potētia ꝙtū ad eē.vbi scūs Tho.intelligit ꝙtū ad intellectionē.¶ Ad pmū cōtra quartā ꝯnem respondet̄ sicut ibidē respondebat̄ ꝙ aor argumenti est falsa.nisi addat̄ ꝙ tale p̄dicatū dicat̄ vniuoce de illis plurib⁹.ꝛ si addat̄.negat bor.Et cū ꝓbat̄ ꝙ eadē rō spūs gnālis licꝫ nō spālis cōuenit deo ꝛ creature.dico ꝙ ad vniuocationē nō sufficit ꝙ eadē rō conueniat plurib⁹ nisi illa plura sint equalia in illa rōne.modo data quacūqꝫ rōne in q̄ cōueniant de⁹ ꝛ creatura nūꝙ̄ equabūt̄ in illa ut dictū est.tū q2 illa rō diminute representabit rem nois que est in deo.sed cōplete representabit rem nois in creatura.tū quia de rōne cuiuslibet diuine pfectiōis est esse.nō aūt in creatura ꝛ iō nunꝙ̄ cōueniūt in aliq̄ ratione pfectionis equaliter.ꝛ multa alia que alias sūt deducta.¶ Ad 2m dico ꝙ talia noia relatiua cū p̄dicant̄ de deo non sūt in p̄dicamēto relatiōis.q2 relatio ut ē p̄dicamētū ē accidēs qđ ꝯstat lōge factū a deo.Qualiter aūt alia predicamenta a suba remaneāt in diuinis ostēdit sanct⁹ Tho.p̄ sen.dis.8.q.4.arti.3o vbi sic ait.Quicqd pfectiōis iuētū ē i creaturis de deo p̄dicat̄.ut dic̄ Dionysius.sicut etiā in oib⁹ alijs causis ꝛ causatis.vn̄ oportet oēm impfectionē remouere ab eo qđ in diuā predicationē venit. In vnoqꝫ aūt nouē p̄dicamētoꝝ ē duo iuenire.s.rōnē accn̄tis ꝛ rōnē ꝓpriā illi⁹ gnīs.ut quātitatis qualitatis.rō aūt accn̄tis impfectionē cōtinet.q2 esse accn̄tis est inesse ꝛ dependere ꝛ cōpositionē facere cū subiecto per ꝯn̄s.vn̄ ſm rōnē accn̄tis nihil pōt de deo p̄dicari.si aūt cōsiderem⁹ ꝓpriā rationem cuiuslibet gnīs:quodlibet alioꝝ p̄ter ad aliquid impfectionē importat.quātitas eni ꝓpriā rōnē habet p compositionē ad subiectū.est eni quātitas mēsura substantie.qualitas dispositio substantie.ꝛ sic patet i oibus alijs.vn̄ eadem rōne remouent̄ a diua p̄dicatione ſm rōnē generis sicut remouebant̄ ſm rationē accn̄tis.si aūt considerem⁹ species ipsoꝝ.tūc alique ſm differentias cōpletiuas importāt quid pfectiōis.ut scia virtus ꝛ hꝫ.ꝛ iō ista p̄dicant̄ de deo ſm ꝓpriā rationē speciei ꝛ non ſm ꝓpriā rationē generis.relatio aūt non importat aliquā dependētiā ad subiectū.imo refert̄ ad aliud extremū.ideo etiā ſm rationē generis in diuinis īuenit̄.ꝛ ꝓpter h̄ etiā tm̄ remanēt in diuis duo modi p̄dicandi.ſm subam ꝛ relationē.non eni spēi ꝯtente in genere debet̄ aliqs mod⁹ p̄dicandi ſꝫ ipsi generi.hec ille.Quō aūt intelligat aliq̄ in diuis remanere ſm rōnē gnīs uel spēi ostendit dis.19.q.4.arti 2o.ad 4m.vbi sic ait.In creaturis quedā īue[illegible] q̄ tā ſm rōnē gnīs ꝙ̄ rōnē speciei dicūt aliqd pfectionis.vn̄ attribuūt deo vtrūqꝫ ſm ꝓpriā rationē.ut patet in cognitiōe ꝛ scia.ꝛ hec quidē in creaturis se hn̄t sicut gen⁹ ꝛ spēs.tn̄ in diuis nō sic se hn̄t.quia vnū ſm rem nihil addit ad alterū sed solū ſm rationē.hec ille.

In illo eni articulo ostendit q̄druplici rōne ꝙ in di[illegible] nullo modo est totū vl'e.v[illegible] vl'e ꝛ pticulare.Et[illegible] pōt quadrupliciter assignari.Primo q2 ſm Auicen.vbicūqꝫ est gen⁹ ꝛ spēs oportet esse [illegible] differentiā [illegible] ut [illegible] ꝛ [illegible] diuis nō cōpetit [illegible] essentia vl'a nō est eadē nūero in suis inferiorib⁹ ſꝫ ſm rōnē tm̄.essentia aūt diuina est eadē nūero [illegible] p̄sonis.3o q2 vl'e [illegible] [illegible] in actu sicut i genere qđ [illegible] habet plures spēs.in potentia sicut in aliqb⁹ speciēb⁹ quaꝝ formam ꝙtū est de se possibile est [illegible] cū ois forma pse sit coīcabilis.sed ꝙ iueniat̄ tm̄ in vno est ex pte materie debite illi spēi q̄ tota adunat̄ in vno indiuiduo.ut patet in sole q constat ex tota sua mā.ꝛ illa pluralitas est ſm numeꝝ q simpliciter est numer⁹ fūdat⁹ in substantiali diffinitiōe.tres aūt psone non numerāt̄ tali numero.ut dictū est.ꝛ iō essentia nō habet rōnē vl's.4o q2 pticulare sp se habet ex additiōe ad vl'e.in diuinis aūt ꝓpter sūmā simplicitatē nō ē possibilis additio.ꝛ iō nec vl'e nec pticulare.hec ille.Ex quo patet ꝙ nihil qđ predicet̄ de deo predicat̄ de ipso ut genus uel ut species uel ut vl'e.sicut cū dicit̄:ista persona est deus:ista psona est sciens:ista psona est pater.nec eni li pater nec li de⁹ nec li sciens predicat̄ de ista psona diuina sicut vl'e de pticulari.aut sicut gen⁹ uel spēs.cū aūt dicit̄ aliqd remanere in diuinis ſm rōnē gnīs.sensus est ꝙ illa q̄ in creaturis dicūt̄ genera uel spēs remanēt in diuinis ſm ꝓpriā rōnē.sicut cognitio que in creatis est genus remanet in diuinis ſm propriam rationem cognitionis.non tamen remanet ibi ut genus.¶ Ad cōfirmationem patet per predicta.Aug⁹ eni nūꝙ̄ vult ꝙ noia relatiua ut dicūt̄ de deo sūt de p̄dicamento ad aliqd.ſꝫ intēdit ꝙ illa q̄ in creatis verissime ptinent ad illud p̄dicamentū recipiūt̄ in diuinis deposita intentiōe vl'itatis uel pticularitatis.Nec ē sic in creaturis.ut patet p ꙗttuor rōnes iam factas i p̄cedenti solutiōe.¶ Ad illud qđ addit̄ de p̄dicamento actiōis:Respōdet scūs Tho.p̄ sen.dis.8.q.4.arti.3o ad 3m.Actio [illegible] ſm ꝙ est p̄dicamentū dicit aliqd fluens ab agente ꝛ cū motu.ſꝫ in deo nō est aliqd medium ſm rem inter ipsū ꝛ opus suū.ꝛ iō non dicit̄ agere actiōe q̄ est p̄dicamētū ſꝫ actio sua ē sua suba.[illegible] ¶ Ad illud qđ addit̄ Aug⁹ [illegible] falsum est ſm ꝙ ostendit magister in presenti distinctione.sed verba ei⁹ intelligenda sūt ad mentē ei⁹ [illegible] suba ꝛ relatio ꝛ actio ꝓprie cōueniūt deo [illegible] hn̄t rōnē gnīs ꝛ vl'is.tn̄ in diuinis [illegible] nūt.quia substātia nō est genus nisi vbi eius [illegible] fert ab ea.nec relatio est genus nisi vbi est accidens.nec actio nisi vbi est fundata in motu uel mutatione.verūtamen actio non accipitur in diuinis ſm eandē diffinitionē ſm quā in creatis ita nec proprie remanet ibi sicut suba ꝛ relatio.vn̄ [illegible] duo p̄dicamenta remanere in diuinis.s.[illegible] ꝛ relationē nō aūt alia p̄nta.qđ sic intelligendū [illegible] Tho.prima pte.q.28.arti.2o ad pmū.[illegible] non predicat̄ in diuis ſm modū sube ut [illegible]

de quo dicit̃: sed ut ad alterũ se habens. ⁊ ꝑpter hoc
[illegible] duo tñ [illegible] predicamenta in diuinis. quia
[illegible] ꝑdicamenta important habitudinẽ ad aliud de q̃
[illegible] tã ꝭm suũ esse q̃ꝫ ꝭm rõnẽ ꝓprij generis. nihil
[illegible] est in deo põt habere habitudinẽ ad illud in q̃
[illegible] de q̃ dicit̃ nisi habitudinẽ [illegible] ꝑpter su
[illegible] simplicitatẽ. hec ille. Ex quo patet q̄ ꝑdica
[illegible] dicit̃ remanere in diuinis nõ q̃ ad veritatẽ uel
[illegible] ritatẽ. aut quo ad intẽtionẽ gñis aut speĩ. ſꝫ so
[illegible] q̃ ad modũ ꝑdicãdi. s. q2 aliq̃ dicũt̃ de deo eo mõ
[illegible] q̃ sũt in predicamẽto sube dicũt̃ de illis de q̃b᷒
predicãt̃. utpote q2 dicũt eẽntiã subiecti. ⁊ aliq̃ dicũt̃
de deo eo mõ q̃ illa q̃ sũt ĩ ꝑdicamẽto relatõis dicũt̃
de aliq̃. s. ut signtia habitudinẽ subiecti ad aliqd. nõ ãt
predicãt̃ aliqd de deo illo mõ q̃ illa q̃ sũt in aliis ꝑdica
mentis ꝑdicãt̃ de suba pma utpote signdo mensurã sub
[illegible] uel dispositionẽ subiecti aut aliqd fluens a subie
cto cũ motu. ⁊ iõ ĩ diuinis solũ remanẽt illi duo modi
predicãdi. nõ tñ illa q̃ predicãt̃ in diuis sũt in predica/
mẽto. ſꝫ bñ cũ dicunt̃ de creatis. nõ eñi sufficit ad hoc
q̄ aliqd sit ĩ tali predicamẽto q̄ habeat similẽ modũ
predicãdi cũ illis q̃ sũt in tali predicamẽto. ſꝫ requirit̃
aliud ut dictũ ẽ. ¶ Ad 3ᵐ qd̃ sumit̃ ex auctoritate Ar̃.
[illegible] Ar̃. inuestigando nãm pmi pncipij ꝑus di
stinguat ens ĩ decẽ ꝑdicamẽta. ⁊ p᷒ distinguat subam
ĩsensibilẽ ⁊ nõ sensibilẽ. ⁊ ponat pmũ pncipiũ eẽ sub/
stantiã insensibilẽ. nõ habet̃ ex hõ q̄ ipse ponat deũ eẽ
in ꝑdicamẽto sube. suba eñi ꝓut gnãlit̃ diuidit̃ ĩ sub/
stãtiã sensibilẽ ⁊ insensibilẽ nõ ꝯstituit ꝑdicamẽtũ. nec
habet rõnẽ vniuocã oib᷒ q̃ cadũt sub altero mẽbro di
[illegible] imo ẽ analogũ sicut ⁊ oĩa noĩa q̃ coĩa sũt deo ⁊
creature. verũtñ Ar̃. ad inuestigãdũ rẽ q̃ nõ ẽ in predi
camẽto nõ incõueniẽt̃ diuidit pñta. hoc eñi facit ad
faciliorẽ modũ ꝑueniẽdi a sensibilib᷒ ad insensibilia ⁊
a reb᷒ q̃ sũt in genere ad illud qd̃ ẽ extra gen᷒. ⁊ oium
nobilitates pñtoꝝ comprehendit. vñ cõmentator. 12ᵒ
metaphisice cõmẽto. 51ᵒ. ostẽdit sciam dei nõ eẽ vni᷒ra
tõis cũ scia nr̃a nec esse vlem nec pticularẽ. Sic eni
ait. Hoc nomẽ scia equiuoce dicit̃ de suba pma ⁊ nr̃a
sua eñi scia est cã entis. ens aũt ẽ cã nr̃e scie. scia igit̃
ei᷒ nõ dicit̃ vl̃is [illegible] neq3 pticularis neq3 coꝝ q̃ sũt in
actu uel in potẽtia. si eñi esset scia vl̃is nccẽ esset scia ĩ
potentia. ⁊ nulla potentia est in scia ei᷒. ⁊ nihil est ma/
gis manifestũ q̄ scia ei᷒ nõ est particularis. [illegible] igit̃
[illegible] nõ disponit̃ p sciam que est in nobis neq3 p [illegible]
[illegible] est ei opposita sicut non disponit̃ [illegible] ad qd̃
[illegible] natã habere alterã. hec ille. Ex q̃ pꝫ q̄ scia dei
[illegible] nr̃a nõ sũt in eodẽ genere imo sũt equiuoca ꝭm
[illegible] habet locũ vl̃e aut pticulare. ¶ Ad 4ᵐ di
[illegible] facta ꝯ rõnẽ sci Tho. nulla est. nõ eñi
[illegible] q̄ ens significet illo modo eẽntias rerũ q̃ sũt
[illegible] sicut essentiã dei. nã ens formalr̃ significando
[illegible] aũt creature essentia ẽ [illegible] eẽ nec eẽ ẽ
de rõne ei᷒. diuina aũt essentia est subsistens. ⁊ si diffi
[illegible] poneret̃ in ei᷒ diffinitõe. Patet igit̃ q̄ ens
[illegible] de formali [illegible] eẽntiã creature ſꝫ [illegible] ei᷒.
[illegible] essentias non [illegible] est de signo se/
[illegible] eñi albũ signt pncipalr̃ albedinem. ⁊ ex
ꝯñti subiectũ albedinis. ita ens pncipalr̃ signt esse ⁊ se/
cũdario illud qd̃ habet esse seu subiectũ essendi. ⁊ hoc
intelligo de ente participialiter sũpto. si aũt ens su/
mat̃ noĩaliter adhuc nõ cõuenit ita quidditatiue cre/
ature sicut deo. nã ens illo modo significat essentiã ſꝫ
est impositũ ab esse. ita q̄ esse est ratio a qua est impo/
sitũ nomẽ. sed essentia est illud ad qd̃ signdũ imponit̃.
⁊ quia in creatura esse est aliud ab essentia. iõ non est
eadem ratio a qua ⁊ ad quã. ſꝫ quia in deo ideo sp̃ res
nois formali᷒ ꝯuenit deo q̃ꝫ creature. quia quicqd di
cit nomen siue sit rõ a qua siue ratio ad quã totũ com
petit deo qdditatiue nõ aũt creature. ⁊ ideo si aliqd̃
nomẽ dicat̃ de deo ꝭm subam ⁊ quidditatiue. maxi/
me videt̃ de ente. non sic de aliquo alio noĩe. quia oĩa
alia dicũt essentiã limitatã ad certũ modũ eẽndi. uel
addũt aliquid ad esse. cũ tñ deus sit esse. de cui᷒ rõne
est ut nulla sibi fiat additio. patet igit̃ q̄ deus nõ põt
habere aliud gen᷒ q̃ꝫ ens. quia nihil aliud esse sine ad/
dito. secus in creaturis. quia nulli᷒ creature ens dicit
solam eẽntiã imo dicit aliquid q̃ꝫtũ ad rationẽ a qua:
qd̃ non ptinet ad essentiã creature. ⁊ ideo nõ oportet
q̄ si creatura habet gen᷒ q̄ illud sit ens. quia nõ pre/
dicat̃ pfecte de ipsa in quid. ⁊ multa sũt alia q̃ de ipsa
ꝓprie dicunt̃ in quid. s. genera generalissima. ⁊ spẽs
subalterne ⁊ specialissime. Et si dicat̃ cõtra hoc. quia
cũ ens dicat aliquid pter essentiã creature ⁊ ens iclu
datur in omni alia rõne. sequit̃ q̄ nulla alia rõ cõue/
nit creature pure qdditatiue. Respõdet̃ q̄ ens iclu/
ditur in omni alia rõne q̃ꝫtũ ad illud a quo imponit̃. s.
esse. ¶ Ad 5ᵐ dicit̃ primo q̄ illud argumentum ẽ bti
Anselmi monol. 27ᵒ. sic arguentis. Cũ omnis substã/
tia tractet̃ aut esse vl̃is que plurib᷒ substantijs essen
tialiter cois est: ut hoiem esse cõe est omnib᷒ hoibus.
aut esse indiuidua que vniuersalẽ cõem essentiã cum
alijs habet quẽadmodũ singuli hoies cõe hñt cum sin
gulis ut hoies sint. quomodo gs sũmã nãm in aliarũ
subaꝝ tractatu contineri intelligit que nec in plures
subas se diuidit nec cũ aliqua alia p essentialem coi/
cationem se colligit: hec ille. quasi dicat nullo mõ. vñ
in hoc ꝯsistit ratio ei᷒: Omnis suba que ẽ in genere ẽ
vl̃is uel indiuidua. sed sũma nã nõ est vl̃is. q2 nõ mul
tiplicat̃ ĩ plurib᷒. nec indiuidua cũ nõ ꝯueniat eẽntia/
liter cũ alia natura. igit̃. patet g̃ rationẽ illam esse bo/
nam. Et cũ dicit̃ q̄ nulla res extra aĩam est vl̃is. ne/
gatur istud. vñ cõmẽtator p̊ celi. cõmento 91. In diffi
nitione vl̃is dicit̃ q̄ sit natũ dici de plurib᷒. forma eñi
est subiectum vniuersalitatis. formam enim orbitatis
possibile est inueniri in diuersis materijs. ⁊ sic ẽ in om
nibus que componũtur ex materia ⁊ forma. hec ille.
Dico enim iuxta premissa q̄ illud cui attribuitur vni/
uersalitas est extra animam. sed tamen illa que sunt
extra animam non sufficiũt ad hoc q̄ natura aliqua
sit vniuersalis. ad hoc enim q̄ aliquid uel aliqua na/
tura dicatur [illegible] vniuersalis requiritur q̄ ipsa vna
existens sit apta esse in multis. Ista autem duo nõ cõ
ueniunt alicui nature positis solis rebus extra intel/
lectũ. nã nulla natura extra intellectũ ꝭm eẽ qd̃ ha/
bet extra animã apta nata est esse in multis. q2 extra

animā habet eē indiuiduatū in suis singularib⁹. ꝛ licȝ sit in multis non tñ ſm idē esse. nec est vna in eis. alia est eni humanitas sortis alia platonis extra aīam. ad hoc ĝ ꝙ sit vniuersalis oportet ꝙ vna sit ꝛ habeat eē in quo sint indiuisa oīa indiuidua possibilia uel imaginabilia ꝛ sint vnū in illa. hoc aūt fieret si ꝑscindanẽ ab ea oīa illa que ipsam diuidāt in indiuiduis ꝛ cōtrahunt ad hoc indiuiduū uel illud. ꝛ ipsam coīcabilē reddunt. nā hoc facto ipsa sic depurata posset eē in aliq̄ indiuiduo. ꝛ qua rōne in vno eadē rōne in multis. hoc etiā facto ipsa se haberet ut aliquid ꝑticipabile a multis. sicut idea platonica. ad hoc aūt faciendū requirit̄ ītellect⁹ agēs qui talis nature spēm abstrahat ꝛ eā in intellectu possibili ꝯsigillet. tūc eni natura que extra aīam est indiuiduata ꝛ cōtracta ꝛ incoīcabilis in intellectu habet eē abstractū ꝛ coīcabile per suā similitudinem ibi existens. imago eni rei est quodāmodo ipsa res cui⁹ ē imago. ut ponit sctūs Tho. de veritate. q. 4 arti. 8°. Similitudo inq̄t rei ē quodāmodo res ipsa. p modū illū quo dicit̄ ꝙ aīa est quodāmodo oīa. Et 4° cōtra gentiles. caᵘ. 5°. dicit ꝙ intellectū in intelligēte ē intentio intellecta ꝛ verbū. Similiter ꝑ quolibet. q. z. arti. z°. ponit ꝙ species intelligibilis ē quodāmodo quidditas ꝛ natura rei ſm eē intelligibile. ꝛ nō ſm eē naturale ſm ꝙ ē in rebus. Dico ĝ ꝙ natura hoīs ē per suā similitudinē in intellectu. ꝛ ꝙ natura hoīs in intellectu est quedā forma abstracta ꝛ similitudo oīuȝ hominū participata ab oībus. ꝛ ē in multis sicut participatū ī participantib⁹. ꝛ ibi ē vniuersalis: quia vna in multis. illa eni q̄ attribuunt̄ dicte speciei ꝑnt attribui nature humane in esse intellecto. Et si querat̄ an humanitas q̄ ē in platone sit vniuersalis. uel illa q̄ est in sorte. uel aggregatū ex oīb⁹ illis. Dico ꝙ humanitas que ē in quolibet ē vlīs. nec tñ sunt multe humanitates vlēs. nā humanitas q̄ est in sorte ē vlīs ſm ꝙ ē in intellectu. nō ſm esse qd̄ habet in re. ut aūt ē ī intellectu nō differt ab humanitate platōis. imo ibi sūt vna hūanitas. ibi eni sūt vna spēs intelligibilis. Et si vlterius querat̄ quō humanitas extra aiam. uel hō poti⁹ ꝑdicat̄ de multis indiuiduis. Dico ꝙ ꝑdicari cōplet̄ p intellectū. eteni dū intellect⁹ rem quā cōcipit uel attribuit sorti tūc ꝑdicat eam de sorte. ꝛ ita de platone. ꝑdicare eni est attribuere aliq̄d alicui p notā compositiōis uel diuisionis. ꝛ ꝑdicari ē attribui alteri illo mō. res ĝ extra aiam ꝑdicat̄ de multis. qꝛ intellect⁹ rem ꝛ nām quā intelligit attribuit multis nō ꝙ vnā rē ex aiam attribuat multis. sed qꝛ enunciat nām humanā uel hominē de sorte. ꝛ enūciat hoiem de platone. ꝛ sic de alijs. Illud aūt qd̄ enūciat de sorte est aliud ab illo qd̄ enūciat de platone extra intellectū. sed sūt idē in intellectu. res ĝ predicat̄ de re. sed illud qd̄ ꝑdicat̄ de multis est in eis diuisū ꝛ in intellectu vnū. ¶ Ad argumentū in pede questionis patet p superius dicta.

Uerum circa octauam

distinctionē querit̄. Utrū aliq̄ creatura sit immutabilis. Et arguit̄ ꝙ sic. Illud est immutabile qd̄ nō potest esse subiectū motus aut mutatiōis. sed aliq̄ creatura [illegible] puta creatio q̄ nō est subiecta mot[illegible] aut mutationis nec etiā termin⁹. ut patet [illegible] physicorum [illegible] ꝙ motus nō ē motus. nec mutationis [illegible] aliq̄ creatura q̄ mutari nō pōt. In oppositū [illegible] aūt eni [illegible] ad [illegible] ꝙ solus de⁹ habet immortalitate. sed [illegible] mutatio est aliqua [illegible] solus de⁹ habet immutabilitatē. ¶ In hac questione est vnic⁹ articul⁹. p quo sit ꝑma ꝯ. ꝙ oīs creatura ē mutabilis p potētiā que est in alio ab ea. ꝓbat̄ sic. Oēs creature anteq̄ eēnt nō erāt possibiles p potētiā aliquā creatā cū nihil creatū sit eternū. sed per solā diuinā potentiā inq̄tū diuina virtus poterat eas ꝑducere. sicut aūt ex voluntate dei depēdet ꝙ res in eē ꝑduxit. ita ex volūtate eius depēdet ꝙ res in eē conseruat. non eni aliter res in esse cōseruat q̄ semp eis esse dando. vn̄ si suam actionē eis subtraheret oīa ad nihilū redigerent̄. ut patet per Aug⁹. 5°. sup Gen. ad litterā. sicut igit̄ anteq̄ res eēnt. in potētia creatoris fuit ut res essent. sic ī potētia eius ē ut nō sint. sic igit̄ p potentiā que ē in alio. s. deo sūt mutabiles inq̄tum ab ipso ex nihilo potuerūt ꝑduci in esse ꝛ de esse ꝑnt reduci in non esse. Istā ꝯne in forma cū ꝓbatiōe etiā in forma ponit scūs doctor ꝑma pte. q. z. arti. z°. Eandem ꝯnē ponit ꝑ sen. dis. 8. q. 3. arti. z°. et ꝓbat eā sic. Motus quocūq̄ modo dicat̄ sequit̄ potētiā. cū igit̄ oīs creatura habeat aliq̄d de potētia. qꝛ solus de⁹ est act⁹ purus. oportet oēs creaturas esse mutabiles ꝛ solum deū īmutabilem esse. est autē considerare duplicem possibilitatē in creatura. vnā ſm illud qd̄ creatura habet. alterā ſm illud qd̄ nata ē habere. ꝑma cōsequit̄ creaturā ſm ꝙ habet esse ab alio. oē eni quod esse suū habet ab alio nō est p se necesse eē [illegible] probat Auicenna. vn̄ q̄tū ē ī se ē possibile. ꝛ illa pos[illegible] dicit dependentiā ad illud a quo ē. Et hec possibilitas ē duplex. Quedā ſm dependētiā totius esse ad illud a q̄ est res ſm totū esse. ꝛ hoc est deus. ꝛ hanc dependentiā siue possibilitatē cōsequit̄ mutabilitas quedā [illegible] vertibilitas in nihil ſm Damas. Et post pauca [illegible] Est etiā quedā depēdētia siue possibilitas re[illegible] sui esse. s. formā ꝑsupposita materia uel eo qd̄ [illegible] eo materie. ꝛ hanc possibilitatē sequit̄ mutatio [illegible] bilitatis ex eo ꝙ illud qd̄ hȝ ab alio pōt amittere [illegible] est ī se nisi forte impediat̄ ex immutabilitate [illegible] luntatis. ꝛ hoc modo sci in gloria sūt immutabiles ī esse glorie. z° aūt possibilitas cōsequit̄ creatura [illegible] est pfecta simpliciter. ſm hoc eni [illegible] receptionē. vn̄ ſm hoc etiā dicit̄ oīs creatura [illegible] bilis accipiendo large mutationē ſm [illegible] dicit̄ pati quoddā ꝛ moueri. sicut dicit [illegible] intelligere quoddā pati eē hec [illegible] creatura ē mutabilis p potētiā dei. Eādē [illegible] de veritate. q. 5. arti. z°. ad 6ᵐ. Lūc [illegible] inq̄t que deus esse ꝑduxit pōt eni reducere in nō esse. cū ad hoc [illegible] creature subsistat oportet ꝙ semper [illegible] deus [illegible] tur. ut Aug⁹ dicit sup Gen. ad litterā. non [illegible] dom⁹ fit ab artifice. [illegible] sole. vn̄ ex hoc ipso ꝙ nō ꝑberet eē creature [illegible]

tum ante est cõstitutũ. in nihilũ creatura redigeretur. hec ille. Eandẽ õnẽ tenet de potẽtia dei. q. 5. arti. 3. et 4. In pͥmo eni articulo ꝓbat auctoritatib⁹ apli et Aug. Greg. et libri de causis. item multis rõnib⁹ ꝙ natura opatione cessante: oẽs res eodẽ momento in nihilũ deciderent. In 2ᵒ ꝙ cõtradictionẽ iplicat deũ aliqd posse ꝓducere qḋ eius cõseruatione non egeret. In 3ᵒ ꝙ nõ est ipossibile imo possibile deũ reducere oẽs creaturas ad nõ esse. Idem ponit 3ᵒ ꝯtra gentiles ca⁹ 64ᵒ. Item libro 2ᵒ ca⁹ 39ᵒ. ¶ 2ᵃ ꝑs est ꝙ nõ ois creatura est mutabilis in nõ esse ꝑ potentiã que sit in ea. Probat sic istã õnem sctũs doctor pͥma pte. q. 9. arti. 2ᵒ. In aliquib⁹ creaturis illud qḋ est in eis potentiale nõ põt stare cũ nõ esse illarũ creaturarũ. igĩ i eis nõ est potentia ad nõ esse. tenet ꝯña. q: in corporib⁹ inferiorib⁹ est mutabilitas etiã fm esse substantiale. quia mã eorũ põt esse cũ priuatione forme substãtialis illorũ. et etiã ꝗ̃tũ ad esse accidentale si subiectum cõpatiaĩ secũ priuationẽ accñtis. sicut hoc subiectũ hõ cõpatiĩ nõ albũ: et iõ põt mutari de albo in non albũ. Si ṽo sit tale accñs qḋ ꝯsequaĩ pͥncipia essentialia subiecti. ꝑuatio illi⁹ accñtis nõ põt stare cũ subiecto. vñ subiectũ non põt mutari fm accñs illud. sicut nix nõ põt fieri nigra. hec ille. Ex quib⁹ vult concludere ꝙ causa mutabilitatis fm esse in quolibet taliũ mutabili est. q: illud qḋ est potẽtiale in illa põt stare cũ opposito illi⁹ qḋ est actuale in ea. s. ꝑ qḋ est in actu. sicut exemplificauit tã de mutabili fm esse substãtiale. ꝗ̃ȝ de mutabili fm esse accñale. ẽ per oppositũ si in aliq̃ effectu ei⁹ esse potentiale nõ põt stare cũ opposito illius ꝑ qḋ est in actu. tale nõ habet potẽtiã in se q̃ possit mutari fm esse substãtiale. et sic patet ꝯña fm eũ. sed añs ꝓbat pͥ de corpore celesti. In corporib⁹ inqt celestibus materia nõ cõpatiĩ secũ ꝑuationẽ forme. q: forma ꝑficit totã capacitatẽ materie et potentialitatẽ. et ideo nõ sunt mutabilia fm esse substantiale. sȝ fm eẽ locale. q: subiectũ cõpatiĩ secũ ꝑuationẽ hui⁹ uel illi⁹ loci. hec ille. 2ᵒ ꝓbat ĩ idẽ de angelis. Substãtie inquit icorporee q: sunt ipse essentie subsistentes. que tñ se hñt ad esse ipsarũ sicut potẽtia ad actũ. non cõpatiunĩ secũ ꝑuationẽ hui⁹ act⁹. q: esse ꝯseqĩ formã et nihil corrũpiĩ nisi ꝑ hoc ꝙ amittit formã. vñ ipsa forma nõ est potentia ad nõ esse. et ideo hmõi substãtie sunt imutabiles et inuariabiles fm eẽ. Et hoc est qḋ dicit Dionisi⁹ 4ᵒ. ca⁹ de diuinis noĩb⁹ ꝙ substãtie intellectuales create sunt mude a generatione et ab oĩ variatione sicut incorporales et imateriales. hec ille ibi forma. Eandẽ õnẽ tenet pͥma pte. q. 50. arti. 5ᵒ. vbi sic ait. Impossibile est ꝙ suba angeli sit corruptibilis. qḋ eni ꝯuenit alicui fm se nũq̃ põt ab eo separari. ab eo eni cui ꝯuenit ꝑ aliud põt separi separato eo fm qḋ ei ꝯueniebat. rotũditas eni a circulo separari nõ põt q: ꝯuenit ei fm seipsum. sȝ ereus circulus põt amittere rotũditatẽ ꝑ hoc ꝙ figura circularis sepaĩ ab ere. eẽ aũt ꝑ se ꝯpetit forme. vnũqḋqȝ eni est ens actu fm qḋ hȝ formã. mã ṽo ẽ actu ens ꝑ formã. cõpositũ igĩ ex mã et forma desinit esse actu ꝑ hoc ꝙ forma separaĩ a mã. sȝ si ipsa forma subsistat in suo esse sicut est in angelis. non põt amittere esse. hec ille. Eandẽ õnem tenet 2ᵒ ꝯ gentiles ca⁹ 55ᵒ vbi ꝓbat multis rõnib⁹ ꝙ ois suba itellectualis ẽ incorruptibilis. Et mediũ pͥme rõnis ẽ ꝙ vbi nõ ẽ cõpositio forme cũ materia nõ põt eẽ sepatio forme a materia ꝑ quã sepationẽ solũ fit corruptio. manente eni forma manet esse. Mediũ ṽo 2ᵉ rõnis. q: suba q̃ est forma non põt ꝑuari esse sicut nec circulus rotunditate. Mediũ ṽo 3ᵉ. ꝙ in oĩ corruptione remoto actu remanet potentia. si igĩ in angelis ita esset. tũc eẽntia q̃ est potentia remaneret ꝑdito esse qḋ est actus et sic essentia esset post ei⁹ corruptionẽ. Medium ṽo 4ᵉ rõnis est. quia vbicunqȝ est compositio potentie et actus illud qḋ tenet locũ potentie seu pͥmi subiecti ẽ incorruptibile. sȝ in angelis illud qḋ tenet locũ potẽtie est ipsa essentia cõpleta q̃ sic ẽ ꝓpͥũ susceptiuũ et potentia appropͥata ad esse ꝙ nullo modo ad oppositũ. sicut qḋ ẽ potẽtia apropͥata ad frig⁹. nullo mõ est potentia ad calorẽ. Mediũ ṽo 5ᵉ rationis est. q: solũ corpus ꝓpͥe corrũpiĩ. q: solũ ꝓpͥe mouetur. Mediũ vero 6ᵉ rõnis est. q: substantia intellectualis non ꝓpͥe põt pati nec recipe nisi intellectualiter. Mediũ aũt 7ᵉ rõnis est. q: intellect⁹ nõ põt corrũpi ꝓpͥa corruptiõe sic nec sensus. nec ad corruptionẽ subiecti sui sic corrũpiĩ sensus. nec ꝓpter excellentiã sui obiecti. Mediũ 8ᵉ rõnis est. q: sicut intelligibile inq̃tũ hmõi est incorruptibile. ita intellect⁹ inq̃tum hmõi cũ ꝑfectio et ꝑfectibile sint vni⁹ generis. Mediũ ṽo 9ᵉ rõnis est. q: esse substãtie itellectualis est supra tẽpus. et per ꝯñs nõ subiacet corruptiõi. Medium ṽo decime rõnis est. q: ipossibile est nãle desideriũ eẽ in angelis. cum igĩ oẽs substantie intellectuales naturali desiderio appetant esse ꝑpetuũ. ipossibile ẽ ꝙ eẽ deficiant. Mediũ ṽo vltime rõnis est tale. q̃cũqȝ inquit incipiũt esse et desiderant ꝑ eandẽ potentiã hñt vtrũqȝ. eadẽ eni potentia est ad esse et nõ esse. sȝ sube intellectuales non potuerũt incipe esse nisi ꝑ potẽtiã pͥmi agentis. non eni sunt ex mã q̃ potuerit ꝑfuisse. igĩ nec est aliq̃ potentia ad non esse eorũ nisi in pͥmo agẽte fm ꝙ põt eis nõ ifluere. hec ille. Eãdẽ õnẽ tenet eodẽ lib⁹ ca⁹ 30ᵒ ait eni sic. Licȝ oia ex dei volũtate dependeant sicut ex pͥma causa q̃ opando necessitatẽ nõ hȝ nisi ex sui ꝓpositi suppositiõe. nõ tñ ꝓpter hoc absoluta necessitas a reb⁹ excludiĩ ut sit necessariũ nos fateri oia ꝯtingẽtia eẽ. qḋ posset alicui videri ex hoc ꝙ a causa sua nõ de necessitate absoluta fluxerũt cũ soleat in rebus esse cõtingens effect⁹ q nõ ex causa sua de necessitate ꝓcedit. sũt eni q̃dã i reb⁹ creatis que simpliciter et absolute necesse est esse in quib⁹ non est potentialitas ad nõ esse. q̃dã aũt res sic sunt a deo in esse ꝓducte. ut eaꝝ nã sit in potẽtia ad nõ eẽ. qḋ qdẽ ꝯtingit ex hoc ꝙ mã est in eis in potẽtia ad aliã formã. Ille igĩ res in quib⁹ nõ ẽ mã. uel si est non est possibilis ad aliã formã. non hñt potentiã ad non esse. eas igĩ absolute et simpliciter necesse ẽ esse. Si aũt dicaĩ ꝙ ea q̃ sũt ex nihilo ꝗ̃tũ est de se i nihilũ tendunt. et sic omnib⁹ creaturis inest potẽtia ad nõ esse. manifestũ est hoc nõ sequi. dicũĩ eni res create

eodē modo in nihilū tendere ꝗ̄ sūt ex nihilo. qḋ quidē
nō est nisi ſm potentiā agentis. sic igit̄ in reb⁹ creatis
non inest potentia ad non esse. ſ3 creatori inest poten
tia ut eis det esse uel desinat eis esse influere. cū non
ex necessitate nature agat ad rerū ꝓductionē: ſ3 ex
voluntate. hec ille in forma. Et p⁹ pauca subdit. Sci
endū inqt est itaq3 ꝙ si rerū creatarū vniuersitas cō
sideret̄ ꝓut sūt a p̄ p̄ncipio īueniūt̄ dependere ex vo
luntate non ex necessitate p̄ncipij nisi ex necessitate
suppositiōis sic dictū est. Si v̄o cōparent̄ ad p̄ncipia
p̄ma ꝛ ꝓxima īueniunt̄ hr̄e necessitatē absolutā. ni
hil enī ꝓhibet aliq̄ p̄ncipia ex necessitate ꝓduci. qb⁹
tn̄ positis de necessitate seq̄t̄ talis effect⁹. sicut mors
aīalis ꝛ h3 necessitatē absolutā h3 ꝑp̄t̄ h̄ ꝙ ex ꝯriis
est cōpositū. q̄uis ipsū ex cōtrariis cōponi nō fuisset
necessariū absolute. similit̄ aūt ꝙ tales nature rez̄ a
deo ꝓducerent̄ volūtariū fuit ꝙ eis sic statutis aliqḋ
proueniat ul̄ existat. absolutā necessitatē h3. hec ille.
Et paulo ante dicit. Esse aūt necesse simpliciter non
repugnat ad rōnē eē creati. nihil enī ꝓhibet eē neces
se qḋ tn̄ sue necessitatis cām h3. sicut ꝯ̄nes demōstra
tionū. nihil igit̄ ꝓhibet quasdam res sic eē ꝓductas a
deo. ut tn̄ eas eē sit necesse simpliciter. imo hoc diui
ne ꝑfectioni attestat̄. hec ille. Eandē ꝯ̄nē sentētiali
ter tenet de veritate. q. 5. arti. 2° ad 6m vbi sic ait. Ge
neratio ꝛ corruptio p̄nt accipi dupliciter. Uno mō ſm
ꝙ generatio ꝛ corruptio sūt ex ente ꝯtrario ꝛ in ens
ꝯtrariū. ꝛ hoc mō potentia ad ḡnationē ꝛ corruptio
nē inest alicui ſm ꝙ ei⁹ nā est in potentia ad ꝯtrarias
formas. ꝛ hoc mō corpora celestia ꝛ sub̄e spirituales
neq3 ad generationē neq3 ad corruptionē potētiā ha
bent. Alio⁹ hec coīter dicunt̄ ꝓ q̄libet exitu rerū ī eē
ꝛ ꝓ q̄libet trāsitu in nō eē. ꝛ sic etiā creatio ꝑ quā ali
quid ex nihilo ad eē deducit̄ generatio dr̄. ꝛ ipsa rei
ānihilatio dicit̄ corruptio. dr̄ aūt aliqḋ habere potē
tiā ad generationē ꝑ hunc modū ꝑ hoc ꝙ est potētia
in agēte ad ꝓductionē ipsi⁹. ꝛ silr̄ dr̄ aliqḋ habere
potentiā ad corruptionē. q2 in agente est potētia ut
deducat illud in nō eē. ꝛ ſm hoc oīs creatura h3 potē
tiā ad corruptionē. hec ille. Ex q̄ patet ꝙ aliqḋ isto 2°
mō dr̄ posse corrūpi. q2 potentia est in agēte qua pōt
duci in nō eē. non ex hoc ꝙ potētia talis ꝓprie sit ī il
lo. Eandē ꝯ̄nē expressius ponit de potentia dei. q. 5.
arti. 3° vbi dicit ꝙ cōmentator ponit xi° metaphisice
cōmento. ꝛ in libro de sub̄a orbis ꝙ quedam res
create sunt in quaz̄ nā nō est possibilitas ad non esse
q2 qḋ in sua nā h3 possibilitatē ad non eē. non pōt ab
extrinseco acquirere sempiternitatē. s. sempiternam
nām. ꝛ hec qdē positio videtur rōnabilior. potētia enī
ad eē ꝛ nō eē non ꝯuenit alicui nisi rōne materie q̄ est
pura potētia. mā etiā cū nō possit eē sine forma non
pōt eē in potentia ad nō eē. nisi quaten⁹ ex̄ns sub vna
forma est in potentia ad aliā formā. Dupliciter igit̄ pōt
ꝯtingere ꝙ in nā alicui⁹ rei nō sit potentia ad non eē.
vno quidē mō ꝑ h̄ ꝙ res illa est forma tm̄ subsistens
in eē suo sicut sub̄e incorporee q̄ sūt penit⁹ imāles. si
enī forma ex h̄ ꝙ inest materie est p̄ncipiū essendi in
reb⁹. nō ē nisi ꝑ sepationē forme a mā vbi ipsa forma

in eē suo subsistit nullo mō eē potentia sicut nec pōt a
seipso separi. Alio mō ꝑ hoc ꝙ in mā nō sit potentia ad
aliā formā. ſ3 tota materie possibilitas ad vnā formā
terminet̄ sicut est in corporib⁹ celestib⁹ in quib⁹ nō est
formaz̄ ꝯtrarietas. Ille igit̄ sole res in sua nā possibi
litatē hn̄t ad nō eē. in quib⁹ ē mā ꝯtrarietati subiecta.
alijs v̄o rebus ſm suā nām cōpetit necessitas essendi
possibilitate nō essendi ab eaz̄ nā sublata. nec tn̄ ꝑ hoc
remouet̄ qn necessitas essendi sit eis a deo. q2 vnius ne
cessarij est alteri⁹ esse pōt. ut dr̄ 8 me⁴. Ipsi enim
create cui cōpetit sempiternitas cā est de⁹. hec ille. Et
sic p3 ꝯ̄ ſm eū. Sciēdū tn̄ ꝙ ista ꝯ̄. s. aliqua creatura
simpliciter ꝛ absolute neē est eē. pōt male sentiri [illegible]
ī cordib⁹ aliquoz̄ licz scūs Tho. bonū ꝛ catholicū sen
sum ī ea habuerit. ipsi tn̄ nō assentio ꝛ ex eā senten
tia sci doctoris firmit̄ teneo quā 2ª ꝯ̄ expresse decla
rat. nō enī aliud intēdit nisi ꝙ aliq̄ creatura nō ē mu
tabilis ꝑ potentiā que sit in ea. ¶ 3ª ꝯ̄ est ista ꝙ nulla
creatura h3 in se potentiā ꝑ quā possit cedere in nihil
ꝓbat̄ sic ſm scm̄ doctorē de potētia dei vbi supra.
Oīs res creata aut ē forma subsistens aut cōposita
ex mā ꝛ forma. si sit forma subsistēs. iā declaratū est
ꝙ nō h3 potētiā ad h̄ ꝙ cedat in nihilū. Si sit cōposita
ex mā ꝛ forma. aut sua materia est ī potētia ad aliam
formā aut nō. Si 2° mō sic ē corp⁹ celeste. dictū ē nc̄
ꝙ nō h3 potētiā ad non eē. Si p̄ mō. tūc licz talis res
hēat potētiā ad nō eē. nō tn̄ ad h̄ ꝙ cedat ī nihilū. qḋ
sic p3 ſm eūdē ibidē. In illis inqt reb⁹ ī qb⁹ ē possibili
tas ad non eē mā ꝑmanet. Forme v̄o sic ex potentia
māe educūt̄ in actū in rerū ḡnatiōe. ita in corruptiōe
de actu reducūt̄ in hoc ꝙ sint in potentia. Un̄ relin
quit̄ ꝙ in tota nā creata nō ē aliq̄ potentia ꝑ quā ali
quid sit possibile cedere ī nihilū. hec ille ī forma. Ean
dē ꝯ̄nē tenet p̄ma pte. q. 104. arti. 4. vbi sic ait. Crea
ture uel sūt imāles ꝛ sic ī eis nō est potētia ad nō eē
uel sunt māles ꝛ sic saltē sp̄ remanēt ſm māam q̄ incor
ruptibilis est. utpote subiectū ḡnatiōis ꝛ cor̄nis. hec ille.
Et si arguat̄ de accn̄tib⁹ q̄ nō hn̄t māam ptē sui ꝛ tamē
q̄nq3 desināt eē. ꝛ sic videnī ānihilari. rn̄det ibidē ad
3m ꝙ forme ꝛ accn̄ia nō sūt entia cōpleta cū nō subsi
stāt. q2 q̄libet eoz̄ est aliqḋ entis. sic enī eīs dr̄ q̄ eo
aliqḋ ē. ꝛ tn̄ eo mō q̄ sūt nō oīo ī nihilū redigūt̄ non q̄
aliq̄ ps eoz̄ remanet. ſ3 tn̄ remanēt ī potentia materie
uel subiecti. hec ille. Idē dicit de potētia dei q. 5. arti.
4° ad 9m. Et si obiciat̄ de grā ꝛ charitate q̄ desinūt
eē. ꝛ tn̄ nec carū remanet aliq̄ pars nec remanent
ī potentia materie ul̄ subiecti de q̄ possint educi. Re
spōdet ipse in de virtutib⁹. q. de charitate q̄ est 2ª [illegible]
[illegible] arti. 12° ad 21m. ait enī sic. Charitas ꝓprie [illegible]
quādo nō corrūpit̄ ſ3 subiectū desinit participare cha
ritatē. vn̄ nō ꝓprie dr̄ ꝙ charitas corrūpat̄ ī aliqḋ ul̄
in nihilū. hec ille. ¶ 4ª ꝯ̄ est hec. ꝙ oīs creatura [illegible]
stens est mutabilis ſm eē accn̄tale ꝑ potentiā [illegible]
ꝓbat̄ ꝯ̄. q̄ntū ad oīa corporalia [illegible]
[illegible]. p3 etiā de substantiis incorporeis [illegible]
tiā ad hoc ꝙ mutet̄ ſm locū ꝛ ſm [illegible]
scūs Tho. p̄ma parte. q. 9. arti. 2° [illegible]
vbi s. ¶ Sz ꝯ̄ 2m ꝯ̄nē arguit [illegible]

[illegible] multipliciter. Primo sic. Quod in se est impos[illegible] potentie e possibile. alioquin impossibile [illegible] potentie. sed si sube abstracte non sunt possibiles [illegible] se sequitur q sint impossibiles non ee in se. ergo [illegible] non possibile et impossibile non sunt substantie ab[illegible] potentia possibiles non esse. et per [illegible] potentiam erunt possibiles non esse. et per [illegible] non possunt. quod repugnat fidei veritati. [illegible] Et confirmatur quia commentator super [illegible] celi et mundi [illegible] 124. q [illegible] et ab [illegible] per se notum impossibi[illegible] in se esse impossibile sm extrinsecam. ❧ 2o sic. Quod ptam [illegible] claudit sm se et absolute sub aliqua differen[illegible] dividentium illud sub quo continetur sicut homo continetur [illegible] rationali et omnes species animalis continentur sub rationa[illegible] et irrationali. Sed Auicen. dicit primo metaphisice. q ens [illegible] in necesse esse et possibile. constat autem q substan[illegible] non continentur sub necesse esse. tamen quia ipse pro[illegible] separate non continentur sub necesse esse. tamen quia demon[illegible] q non est nisi unum necesse esse. tum quia demon[illegible] strat ibidem q necesse esse non habet causam sui esse sicut habent [illegible] substantie separate. tum quia quod est necesse esse in se. per [illegible] potentiam mutari. potest quia enim sorte sedente neces[illegible] sarium est sorte sedere. deus non potest oppositum facere. et [illegible] sic est de omni necessario. tamen quia deus vnum contradictorum in aliud mutare non potest. necessarium autem et possibile non esse sunt contradictoria. facit autem deus intelligentias abstractas non esse. et ita non erunt necesse esse. ergo substan[illegible] tie abstracte in se et absolute considerate continentur sub possibili esse et non esse. ❧ 3o sic. Hec est diffinitio possibi[illegible] lis quam ponit Algazel. q possibile est illud quod cum aliquo habet esse et eo non existente non habet esse. Ex quo colligitur q ratio diffinitiua possibilis abstrahit ab esse et non esse. nec determinat sibi esse. que omnia competunt substantiis separatis sm se et absolute consideratis. unde potest sic argui. Quod inest alicui sm suam diffinitiuam rationem etiam omni alio circumscripto inest. igitur sm se et absolute. sed posse esse et non esse inest substantiis intellectualibus abstractis sm quiddita[illegible] tiuam rationem que est indifferens ad esse et non esse. ergo possibilitas inest eis ex se et non per respectum ad potentiam agentis primi. ❧ 4o sic. Sicut est de aliis necessariis sic est de esse necessario. sed alie proprietates necessarie per diuinam potentiam tolli non possunt. non enim potest triangulus amittere tres angulos nec diameter fieri commensurabilis per diuinam potentiam. constat autem q esse substantiarum abstractarum tolli potest et annihilari. non sunt necesse in essendo immo possibiles esse et non esse [illegible] est ex se. ❧ 5o sic. Sicut [illegible] habet possibile complexum ad esse positum. sic possibi[illegible] le incomplexum ad simplicem entitatem. possibile enim et impos[illegible] sibile sunt conditiones alicuius complexi. ut sorte currere est possibile. et incomplexum. sortes enim est quoddam possibile. Et confirmatur per hoc q necessarium non solum consistit in complexione. ut hominem esse animal est necessarium. immo in incomplexo. deus enim est quoddam necessarium incomplexum. constat autem q possibile complexum dicitur absolute et in se non per respectum ad aliquid agens. non enim est possibile sorte currere propter potentiam cadentem super cursum. sed quia in se possi[illegible] bile. ergo possibile incomplexum et sic omnis creatura non [illegible] esse possibilis propter diuinam potentiam possibile cade[illegible] [illegible] sm se et absolute. et ita substantie abstracte in se considerate sunt possibiles non esse. ❧ 6o sic.

De quacumque re simplici possunt formari duo conceptus habentes connexionem contingentem non necessariam illud ta[illegible] le dicitur contingens in ordine ad illam complexionem. per oppositum enim si formentur concept⁹ quorum complexio est necessa[illegible] ria. illud est necessarium. ut patet. q quia de sorte formatur conceptus animalis et substantie. conceptus autem animalis et substantie necessario conuertuntur. et ideo sortem est necesse esse in ordine ad hominem et animal. Ista quia per necessaria est sortes est homo. et sortes est animal. sed constat q cum conceptus entis et uerum sortem fuerunt. sunt [illegible] operationis et actus quod est concept⁹ entis. inter istos autem duos conceptus non est connexio necessaria. immo contingens. essentia enim cuiuslibet creature contingenter respicit esse et non esse. ergo nihil est dictu quod omnes creature et substantie separate in seipsis sunt possibiles esse et non esse ac defectibiles. ❧ 7o sic. Quod inest alicui ex conditione sue nature inest sibi absolute nec per comparationem ad aliquod agens sed Aug⁹ dicit de fide ad Petrum capitulo. q naturas a deo factas ad defectum ducit natura originis. Et in libro de vera religione ait. q creature mutabiles sunt quia non summe sunt. et determinat q omne quod incipit finitur sm naturam. ergo absolute et sm se substantie abstracte sunt defectibiles et possibiles non esse. ❧ 8o sic. Aut substantie abstracte a deo manutenentur. quia sunt defectibiles in se. aut quia non sunt defectibiles in se. Non potest dici 2m. quod enim non est defectibile in se non indiget manutenente cum possit permanere per se. ergo necesse est q detur primum. s. q sint defectibiles in seipsis. et per consequens possibiles non esse. sic ergo impossibile est ponere q substantie separate sint necessarie aut immutabiles in esse substantiali quantum est ex se. et q sint solum mutabiles per potentiam dei agentis. nisi hec esset natura earum intrinsece deus ipsas annihilare non posset. [illegible] necesse est q natura earum non det eis q sint [illegible] sed q sint aliquando et aliquando non sm voluntatem dei producentis. ita q voluntas non dat q sint possibiles. sed quia natura earum est talis. ut docet philosophus primo celi et mundi. hec sunt argumenta cum forma

Pro quorum solutione premitto q possibile et impossibile dicitur tripliciter. Uno sm aliquam potentiam actiuam uel passiuam sic dicitur hominem possibile ambulare sm potentiam gressiuam. volare vero impossibile. Alio⁹ non sm aliquam potentiam sed sm seipsum sicut dicim⁹ possibile illud quod non est impossibile esse. et illud dicimus impossibile quod necesse est non esse. 3o dicitur possibile sm potentiam mathematicam que est in geometricis, put dicitur linea potentia commensurabilis. quia quadratum ei⁹ est commensurabile. hoc autem possibile pretermisso. circa alia duo considerandum est q impossibile quod dicitur sm nullam potentiam sed sm se primum dicitur ratione discoherentie terminorum. omnis autem terminorum discoherentia est ratione alicuius oppositionis. In omni autem oppositione includitur affirmatio et negatio. ut probatur. io. metaphisice. Unde in omni tali impossibili causatur affirmationem et negationem esse simul. hoc autem nullius actiue potentie est q actio potentie actiue semper terminatur ad esse. et si enim aliquid fit per actionem non esse. ut in corruptione patet. tamen hoc non est nisi inquantum esse vnius non compatitur esse alterius. sicut esse calidi non compatitur esse frigidi. et ideo calor ex principali intentione generat calidum sed si corrumpat frigidum hoc est ex consequenti. hoc autem q est affirmationem

τ negationē esse simul rōnē entis habere nō pōt. nec etiā nō entis. q2 esse tollit nō esse. τ nō esse tollit esse. Unde nec pncipaliter nec ex ↄñti pōt esse terminus alicu⁹ potentie actiue. Jmpossibile vo qd̄ dicit̄ fm aliquā potētiā pōt dupliciter attendi. Uno mō ꝑpt̄ defectū potentie ex seipsa. q2 videlicz ad illū effectū nō pōt se extendē. utpote qñ nō pōt agēs nāle transire aliquam materiam. Alio mō ꝑpter aliquod extrinsecū utpote cū potentia alicu⁹ impedit̄ uel ligatur. Sic ergo aliqd dicitur ipossibile fieri tripliciter. Uno mō ꝑpter defectū pōtentie actiue siue i transmutando materiā siue in quocūqꝫ alio. Alio mō ꝑpt̄ aliqd̄ resistens uel impediens. 3° mō ꝑpter h̄ ꝙ illud qd̄ dicit̄ ipossibile fieri non pōt esse termin⁹ actiōis. Jsta distinctio in forma ē sci doctoris de potētia dei. q. i. arti. 3°. Jtem. q. 3. arti. 14°. Eandem ponit quo ad duo pma mēbra pma pte. q. 25. arti. 3°. Dicit enim ꝙ aliqd dr̄ possibile dupliciter. Uno° p respectū ad aliquā potētiā. 2° mō aliqd dicit̄ possibile absolute ex habitudine terminoꝝ. q2 pdicatū non repugnat subiecto. τ dicit ꝙ eodē mō ē duplex impossibile oppositum duplici possibili. Jdem ponit. q. 46. arti. p̄. ad pmū. Jtē p̄ sen. dis. 42. arti. 3°. 2° premitto ꝙ iudiciū de possibili τ impossibili pōt dupliciter considerari. vno mō ex parte iudicantiū. alio° ex parte eius de q̄ iudicat̄. Quātū ad primū sciēdū ꝙ si sūt due sciētie quaꝝ vna considerat causas altiores. τ alia min⁹ altas. iudiciū in vtraqꝫ nō eodē mō sumet̄ sed fm causas quas vtraqꝫ ↄsiderat ut patet in medico τ astrologo: quoꝝ astrologus ↄsiderat causas supmas. medicus autē causas ꝑximas. vnde medic⁹ dabit iudiciū de sanitate uel morte infirmi fm causas ꝑximas id est fm virtutē nature. astrolog⁹ aūt fm causas remotas. s. fm ꝑportionē sideꝝ. Eodē mō ē in ꝑposito Est eni duplex sapientia scilicz mūdana q̄ dicit̄ philosophia que cōsiderat causas iferiores. s. creatas τ fm eas iudicat. τ diuina q̄ dicit̄ theologia q̄ considerat causas supiores. i. diuinas fm q̄s iudicat. Dicūt aūt cause supiores diuina attributa. ut sapia: bonitas: volūtas diuina τ h̄. tūc sic loquēdo de possibili τ ipossibili p respectū ad aliquā potētiā. aliqs effect⁹ possibilis uel impossibilis iudicat̄ a theologo fm causas supiores. fm aūt iudiciū philosophi dicit̄ possibilis uel impossibilis fm causas inferiores. si aūt consideretur istud iudiciū q̄tū ad naturā eius de quo iudicat̄. sic patet ꝙ effectus debēt iudicari possibiles uel impossibiles fm causas ꝑximas τ determinatas quas precipue effectus imitant̄. τ ideo fm eas pcipue iudicium de effectibus sumitur. quod patet per simile de potētia passiua. nā materia non dicit̄ ꝑprie loquēdo in potētia ad aliquid: q̄ ē remota sicut terra ad cyphū. sed q̄ est ꝑpinqua vno motore potēs extre i actū. ut p3 p phm. 9° metaphisice: sic aurū ē potentia cyphus sola arte educēte in actū. τ similiter effectus inq̄tū est ex sui natura nō nisi a ꝑpinquis causis possibiles uel ipossibiles dicūt̄. Jstā distinctionē in forma ponit scūs Tho. de potētia dei. q. i. arti. 4°. τ p̄ sen. dis. 42. arti. 3°. 3° pmitto ꝙ necessitas multiplicit̄ dicit̄. necesse eni est qd̄ nō pōt nō esse. q̄ [illegible] ↄuenit alicui vno mō ex pncipio intrinseco [illegible] materiali. sicut dicim⁹ ꝙ omne cōpositū ex cōtrariis necesse ē corrūpi. siue formali sicut dicim⁹ ꝙ necessariū est triangulū habere tres angulos equos duobus rectis. τ hec necessitas est naturalis τ absoluta. Alio° cōuenit alicui qd̄ nō possit nō ee ex aliq̄ extrinseco uel fine uel agente. Fine quidē sicut cū aliquis [illegible] hoc nō pōt consequi aliquē finē ut cibus dicit̄ necessari⁹ ad vitā. τ equus ad iter. τ hec vocat̄ necessitas finis que interdū etiā dicit̄ vtilitas. ex agēte aūt hoc alicui cōuenit sicut cū aliquis cogitur ex aliquo agēte ita ꝙ non possit ↄtrariū agere. τ hec vocatur necessitas coactiōis. Hanc distinctionem ponit scūs doc. pma pte. q. 82. arti. p̄. Jtem p̄ sen. dis. 6. q. i. arti. p̄. Jtē sen. 2° dis. 29. q. i. arti. p̄. Jtē 4° sen. dis. 7. q. i. arti. p̄ questiuncula. 2ª. Jtē de veritate. q. 22. arti. 5°. et. q. 23. arti. 4°. ad primū. Jtē ↄ gētiles. li° 2°. ca° 29°. 4° pmitto ꝙ necessariū absolute dicit̄ aliqd dupliciter. Uno° q2 ē necessariū p illud qd̄ in essentia sua est siue illud sit ipsa essentia sicut in simplicib⁹ siue illud sit materia uel forma. τ isto mō accipit scūs doctor necessariū absolute τ simplicit̄ p̄ sen. dis. 6. q. i. arti. p̄. vbi dat dictā descriptionē necessarij absolute. Jtem 2° sen. dis. 29. q. i. arti. p̄. vbi dicit ꝙ necessitas absoluta ē illa que ē ex priorib⁹ causis ut ex materiali uel formali. Jtē 2° ↄtra gētiles. ca° 29°. Jtem pma pte. q. 82. arti. p̄. Alio° dicit̄ aliqd necessariū absolute τ simplicit̄ ꝑpter habitudinē ad inuicē terminoꝝ q̄ in aliq̄ ꝑpositiōe ponūtur sicut hoiem esse aial. τ oē totū est mai⁹ sua pte. τ isto mō accipit necessariū scūs doctor de veritate. q. 23. arti. 4°. ad pmū. τ pma parte. q. 19. arti. 3° vbi ait. Necessariū absolute iudicat̄ ex habitudine terminoꝝ. utpote q2 pdicatū est in diffinitiōe subiecti. sicut necessariū est hoiem eē aial. uel q2 subiectū ē de rōne pdicati. sic h̄ ē necessariū: numerū eē parē uel imparē. hec ille. Ex quib⁹ distinctionib⁹ videtur sequi p̄ ꝙ substantiā sepatā nō eē ē vno modo possibile. τ alio mō nō. est inquā possibile 2° mō pme dis. q2 s. nō implicat ↄtradictione. Jtē ē possibile fm iudiciū theologi q2 s. p potentiā cause supioris [illegible] dictū in 2° dis. nō ē aūt possibile 2° mō 2ᵉ. dis. q̄tū ad naturā sub[illegible] ita ꝙ [illegible] natura sit potētia ad nō eē nō etiā possibile fm iudiciū philosophi q iudicat fm causas inferiores. τ isto mō locut⁹ ē scūs doctor ↄtra gentiles τ in multis aliis locis. 2° sequitur ꝙ [illegible] sepatā nō esse ē impossibile vno modo. τ alio mō non. nō est inquā impossibile quasi cōtradictionem implicans. nec p respectū ad potētiā fm quā iudicat theolog⁹. s3 est impossibile fm naturam τ fm iudiciū philosophi [illegible] quitur ꝙ sb̄am sepatā esse est necessariū absolute τ simpliciter vno mō τ non alio mō. Est inquā necessariū p̄ mō 4ᵉ dis. sed non 2° mō eiusdem [illegible] [illegible] necessariū isto mō quia. s. angelus [illegible] [illegible] que est ꝑpria potentia τ [illegible] [illegible] ita ꝙ ea posita ponitur esse. [illegible] [illegible] sb̄a sepata ē uel actu [illegible] non ē tale [illegible] at necessariā habitudinē t̄minoꝝ ita ꝙ [illegible]

[illegible] non est illo mō necessariū quod est [illegible] necessariū [illegible] uel triangulū [illegible]. 4° sequit̄ q̄ ista ppositio [illegible] separata ba[illegible] simpliciter [illegible] necesse esse. vno m° est here[illegible] [illegible] est vera ꝛ catholica. sed [illegible] sensus quem [illegible] est vera ē magis physic° q̄ȝ theologic°. ideo theologi nō libenter eam recipiūt. q2 sensū posset er[illegible] [illegible] generare. sed [illegible] quod scūs doctor sensum [illegible] habuit i positiōe eius ɔtra gentiles dispu[illegible] [illegible] mō necessariū accipiāt quo ipse vtitur. Tunc ad primā istoꝝ argumentoꝝ [illegible] dicitur [illegible] mō [illegible]. potest eni habere istā sensum q̄ illud qd̄ est impossibile in se h̄ est ex [illegible] terminoꝝ nulli est possibile. ꝛ sic conceditur a^or. sed b^or [illegible] ad istū sensū negat̄. potest autē ha[illegible] [illegible] sensū [illegible] q̄ illud qd̄ est impossibile in se h̄ est [illegible] causas primas ꝛ inferiores nulli ē possibile. ꝛ sic ē a^or falsa ꝛ b^or vera ut p3 p 2^m correla[illegible]. ℂ Ad confirmationē dicitur eodē mō. ℂ Ad 2^m dicit̄ q̄ sube separate sūt necessarie eo mō quo dictū ē in 3° ꝛ 4° correlarijs. Et ad primā pbationē in oppo[illegible] sitū dicit̄ fm scm̄ Tho. de potētia dei. q. 5. arti. 3°. q̄ Auicēna fuit illius opiniōis. sed opinio cōmētatoris [illegible] metaphisice cōmento. [illegible] ē in oppositū. ꝛ videtur esse rōnabilior scō doctori. ideo dicit̄ q̄ licȝ nō sit nisi vnū necesse esse qd̄ habet necessitatem a se. tn̄ non est incōueniēs esse alia que habent necessitatem essendi ab alio ut dictū fuit in 2^a ɔne. Ad secundam pbationē dicit̄ q̄ Auicēna h̄ non demonstrauit nisi ad sensum q̄ dictus est si aliquid tn̄ demonstret. Ad tertiā dicit̄ q̄ illud qd̄ est necessariū 2° mō vltime distinctionis nullo mō pōt mutari etiam a deo. sed si sit necessariū p̄mo mō solū. nō est incōueniēs ut p3 per primam ɔnē. Ad quartā dicit̄ q̄ necesse esse ꝛ possibile nō esse. vno mō ɔtradicūt. ꝛ alio mō non. capiendo eni necesse esse 2° mō distinctiōis vltime. tūc contradicit huic qd̄ est possibile nō esse. sed capiendo necesse esse p̄ mō illius distinctionis. uel secūdo mō penultime distinctionis nō ɔtradicūt semp ut p p̄dictas distinctiōes p3. ℂ Ad 3^m argumētū p̄ncipale dicitur dupliciter. p̄ q̄ Algaçel fuit insecutor Auicēne ut p3 p dn̄m Albertū in multis locis ꝛ ipsi eius libri testant̄ [illegible] Algaçelis. ꝛ ideo dicitur q̄ [illegible] fuit illius opinio[illegible] [illegible] cuius opposita est verisimilior ut dicit scūs doctor. Aliter dicit̄ q̄ argumētū solū pbat q̄ suba separata ē de se possibilis esse. ꝛ h̄ ɔcedit̄. Scūs Tho. eni cōcedit vbiq3 q̄ oīs creatura q2 habet esse a deo est potētialis ad [illegible] nec est [illegible] esse. sed illud qd̄ est in potentia ad esse non oportet q̄ sit in potentia ad non [illegible] [illegible] non repugnat necesse esse loquendo de necessario absolutissime dicto de quo pcedūt rōnes Auicēne. ꝛ est necessariū logicū oppo[illegible] [illegible] unde necessariū absolute lo[illegible] [illegible] cui repugnat ex terminis non esse sed necciu3 metaphisicū ē qd̄ nō habet in se potentiā ad nō esse. [illegible] q̄ [illegible] possibile logicum. qd̄ s. [illegible] doctor [illegible] simpliciter. ℂ Ad 4^m di[illegible] [illegible] est [illegible] de quibus arguens loquit̄. ut p3 in vltima distinctione. q2 talia cōplexa sunt necessaria simplicit̄ ꝛ absolute logice loquendo non solum metaphisice. sed suba separata solūmodo ē necesse esse absolute methaphisice. ℂ Ad 5^m dicit̄ q̄ fundamentū illius argumēti expresse est ɔtra phm̄ 5° metaphisice cōmēto. [illegible] vbi ponit distinctionē p̄mā quā arguēs nitit̄ destruere. ꝛ iō p̄terea b^or est falsa. q2 mūdū esse fuit possibile p potētiam dei ante mundi creationē. licȝ mundū esse sit cōplexum. Item a^or illius argumēti nullā habet apparentiam. secus eni est de cōplexo qd̄ non est directe terminus actiōis alicui° potentie. ꝛ secus ē de incōplexo. ℂ Ad 6^m dicit̄ q̄ solū pbat q̄ suba sepata nō habeat necesse esse 2° mō vltime distinctiōis. ꝛ h̄ concedit̄. si eni intendat excludere aliā necessitatē. negatur a^or argumenti. ℂ Ad 7^m cōcedit̄ a^or. sed ad minorem dicit̄ q̄ Aug° intelligit q̄ q2 creature nā est ex nihilo potest redigi in nihilū. vtrūq3 tamē ē per potētiam creatoris ꝛ non creature ut dictū est in 2^a ɔne. sed intelligit q̄ nā creature cuiuslibet habet potētiā ad nō esse. Eodē modo dicit̄ ad secūdā auctoritatē. ℂ Ad 8^m dicit̄ q̄ sube separate manutenent̄ a deo ꝛ indigent manutenentia licȝ sint indefectibiles in se h̄ est p potentiā intrinsecā. Et cū dicit̄. quia qd̄ non est defectibile in se ꝛc̄. Dico q̄ aliquid esse indefectibile in se dicit̄ dupliciter. Uno mō quia ipsū deficere implicat contradictionē. sicut de° ē isto mō idefectibilis ꝛ tale nō idiget manutenēte. Alio mō q2 in se no habet p̄ncipiū deficiendi licȝ ab extra sit causa potens ipsū facere deficere. ꝛ isto mō sube sepate sunt indefectibiles. sed taliter indefectibile indiget alio cōseruante non formaliter sed effectiue. Et hui° causa est quia indefectibile p̄ mō est pprie ꝛ p̄ncipalissime indefectibile. ꝛ ideo oportet q̄ oē indeficiens sit indeficiens p participationē ꝛ actionē ei°. Sicut igit̄ cessante actione cause efficiētis q̄ agit p motū in ipso instanti cessat fieri rerū generatarū. ita cessante actiōe agentis incorporei cessat ipsū esse rerū ab eo creatarum. sicut ait scūs doc. de potentia dei. q. 5. arti. p̄. ꝛ sic patet qd dicendū ad argumēta. ℂ Nūc restat dicere ad rōnē factam in pede qōnis. cum eni dicitur: Illud est ꝛc̄. Dicendū q̄ fm scm̄ Tho. p̄ma parte. q. 9. arti. 2°. ad 3^m. forme dicunt̄ inuariabiles. quia non pnt̄ esse subiectū variationis. subijciunt̄ tn̄ variationi inq̄stū subiectū fm eas variat̄. Unde p3 q̄ fm q̄ sūt sic variant̄. non eni dicunt̄ entia q̄si sint subiectū essendi. sed quia eis est aliqd. hec ille in forma. Et eodem mō de motu ꝛ mutatione. Et de ista questione hec dicta sufficiant.

Terū circa octauam

distinctionē queritur: Utrū attributorū pluralitas diuine simplicitati repugnet. Et arguitur q̄ sic. Illud eni quod est summe vnū maxime a pluralitate remouet̄. albius eni fm phm̄ ē qd̄ est magis [illegible]. sed diuina essentia ē summe vna. quia est p̄ncipiū toti° vnitatis. ḡ in ea nulla pluralitas cadere

pōt. In oppositū arguitur. Omne qđ simpliciter melius est esse q̄ nō esse deo est attribuendū. sed sapientiā et bonitatē et hm̄oi simpliciter melius est esse q̄ nō esse. ergo sunt in deo. In ista q̄one erūt duo articuli. in p̄mo ponent̄ c̄nes. in 2° mouebunt̄ aduersarioꝝ obiectiōes. ¶ Quātū ad primū articulū ante c̄nes p̄mitto p̄mo q̄ p attributū nō itelligo solū vocē uel conceptū quē intellect⁹ deo solū attribuat componēdo uel diuidendo. q̄r talia attributa de quib⁹ loquimur in deo eternalit̄ existunt. vox autē uel ɔceptus ex tp̄e sunt. Item quia attributa diuina nō distinguūtur essentialit̄. voces autē et concept⁹ distinguūtur essentialit̄ si sint plures. s3 p attributa intelligit scđs doctor significata taliū nominū vocū uel ɔceptuū. q̄ noia de deo dicūt̄. quorū nominū significata meli⁹ est reperiri in aliquo q̄z sua opposita. exemplū hui⁹ est sapientia. significatū enim hui⁹ repitur in deo. q̄r de⁹ est sapiens. Itē vbicūq̄z et in quocūq̄z melius est inesse sapiētiā q̄z insipiētiā uel q̄z non eē ibi sapientiā. et iō sapia est attributū diuinū. Et similit̄ bonitas iusticia intellect⁹ volūtas scia et hm̄oi. Et dicūtur attributa q̄r siḡta taliū nominū se hn̄t ad diuinā essentiā p modū intelligēdi. sicut pfectiones secundarie p̄dicate de ipsa. Unde cōmentator vocat talia dispositiōes. xi° metaphisice. cōmēto. 39°. q̄r intellect⁹ talia attribuit deo sicut p̄dicatū subiecto. nec oportet talia esse coia deo et creaturis sm̄ mentē sancti Tho. q̄r eternitas imensitas et hm̄oi sm̄ eū sūt attributa. et tn̄ nō ɔueniunt ꝓprie creaturis. Q̄ aūt scđs doctor isto mō capiat attributa p3. tū q̄r p̄ ɔtra gentiles. ca° 31° dicit. Sic eni inquit oēs pfectiōes in reb⁹ alijs inuentas deo attribui dicimus. sicut effectus in suis causis equocis inueniūt̄. Et post pauca iterū dicit. Diuꝫ pfectiōes q̄ reb⁹ alijs sm̄ diuersas formas ɔueniūt deo sm̄ vnā virtutē eius attribui est necesse hec ille. Ex quo p3 q̄ p attributa non intelligit noia nec cōcept⁹ intellect⁹. sed pfectiōes p̄dictas. Idē dicit de potētia dei. q. 7. arti. 5°. tū quia p̄ sen. dis. 2. q. 1. arti. 2° querit. Utrū in diuina essentia sit pluralitas attributoꝝ. Et eandē q̄onē mouet p̄ma pte. q. 3. arti. 2° sub hac forma. Utrū in deo sint pfectiōes diuꝫ rerū. Ex quo p3 q̄ idē intendebat p attributa et pfectiones rerū. et p̄ cōtra gētiles. ca° 31° mouet eā sub hac forma: Utrū diuina pfectio plurib⁹ noib⁹ siḡta diuine simplicitati repugnet. Istis p̄missis ponit̄ p̄ma c̄ q̄ sapientia bonitas et oīa hm̄oi attributa sūt oio vnum re in deo et nullaten⁹ extra intellectū distincta. ꝓbat̄ sic ista c̄ auctoritate cōmentatoris in. xi° metaphisice cōmēto. 39°. vbi loquēs de deo dicit. Est igit̄ vn⁹ de⁹ sapiēs. et ɔtigit loquētib⁹ i lege mauroꝝ ponētib⁹ has dispositiōes additas essentie ut sit vn⁹ p vnā dispositionē additā essentie et dispositiōib⁹. et illi cōpositioni dubitat̄ accidere cōpositio. et oē compositū est nouū nisi dicant aliq̄ componi per se. et si aliqua essent que cōponerent̄ p se tūc exirent de potētia in actū p se. et mouerent̄ sine motore p se. hec cōmentator. Ex quo p3 sm̄ eum attributa nō distingui realit̄. et statim post ostendit in deo talia attributa non distingui nisi in intellectu seu p intellectū. et sic intelligendū est cū dicimus ipsum esse vnū et habentē vitā. s. idem subiectum et duo sm̄ modū. non q̄r siḡt idem omnib⁹ modis sicut siḡnt noia synonima. neq̄z siḡnt noia sicut [illegible] et [illegible] quia [illegible] significet aliud q̄ siḡt [illegible] materia. Uita eni siḡt aliqđ non in subiecto. [illegible] siḡt aliquid in subiecto. s. formā in materia et habentē subiecto. Hec igit̄ sunt dispositiones significationū nominū in eis q̄ sunt forma in materia. in eis que sunt forma non in materia dispositio et dispositū reducit̄ ad vnū i esse. et duo consideratione. Ista eni [illegible] fuerit accepta sm̄ q̄ est posita et fuerit disposita aliqua dispositiōe. tūc dispositio et dispositū vnū erunt in [illegible] catione et duo in intentione. q̄r p̄dicatū differt a subiecto. sed tn̄ non sicut p̄dicatū differt a subiecto in ꝓpositionibus cathegoricis [illegible]. dispositio eni et dispositū idē est sicut in reb⁹ abstractis. s3 in potentia duo quādo intellect⁹ diuiserit alterū ab altero. [illegible] est [illegible] componit̄ q̄uis non diuidant̄ i esse sicut diuidit materiā a forma a cōposito ex materia et forma. hec igit̄ est dispositio intellect⁹ in rebus cōpositis ex materia et forma cū disponit compositū p formā. aut cū disponit habentē formā p formā. Intelligit enim vtraq̄z adunata aliquo mō. verbi gratia. q̄r cū disponit hominē p rōnabilitatē intelligit q̄ rōnabilitas et subiectum rōnabilitatis sūt idē in adunatione. et intelligit q̄ deferens in eis aliud est a delato. qn̄ aūt fuerit considerata dispositio et dispositū in eis q̄ sunt in materia tunc reducunt̄ ad vnam intentionē omnib⁹ modis. et nullus mod⁹ erit quo distinguat̄ p̄dicatū a subiecto et dispositū extra intellectū. s. in essentia rei. sed cum intellectus cōponit aliquā ꝓpositionē ex dispositiōe et disposito in talib⁹ rebus tunc intellexit ex eis noia synonima ita q̄ ꝓpositio sit sm̄ nomen non sm̄ intentionē. sed intelligit ea differentia sm̄ assimilationē [illegible] q̄ intellect⁹ accipit duo que ꝓpositio [illegible] sicut ꝓpositio p̄dicati ad subiectum [illegible] ꝓpositione aliquā et nullā differentiā intelligit [illegible] inter ea oio nisi sm̄ acceptionē. s. quia idē accipit [illegible] dispositū et dispositionē. Intellect⁹ eni pōt intelligere idem his duob⁹ modis sm̄ similitudinē ad ꝓpositionē cathegoricā in reb⁹ compositis sicut intelligit [illegible] sm̄ similitudinem. et si intellect⁹ non acciperet [illegible] istis dispositionem et dispositū non posset [illegible] naturas eoꝝ neq̄z declarare eas. et est inter ea [illegible] differentia que differūt in intellectu [illegible] ferunt in intellectu tn̄. multiplicitas [illegible] in deo non est nisi in intellectu differētia nō in esse. hec cōmentator in forma. Ex quo patet quō sm̄ eū vita sapientia non differūt a deo de quo p̄dicant̄ nisi in intellectu et nullus est alius mod⁹ quo differant ex intellectu. Item Auicenna 8° li° metaphisice sue ca° [illegible] Cum igit̄ intellexit ꝓprietates [illegible] sm̄ hunc modū pfecto nō inuenimus de eis aliqua que faciant debere esse in ei⁹ essentia [illegible] nec [illegible] mō. Item Algazel in sua metaphisica [illegible] ca° [illegible] ait: In ipso necesse eē nullo modo [illegible] simplex absolutoꝝ. oportet tn̄ oio [illegible] necesse esse [illegible]

cub⁹ designatib⁹. 7 necesse est distinguere designa-
tores quidam eũt plur[alit]ate in ipsũ ab his q̃ nõ indu-
cunt pluralitate sic q̃ nõ attribuant ei nisi hec sole que
cũ plur[alit]ate faciũt multitudinẽ. hec ille. ¶ Ex q̃b⁹ clare patz
q̃ tam Auerrois q̃ Auicenne q̃ Algazelis intentio
fuit q̃ in p̃ principio nulla est multitudo absolute. s; ex
intellectu. licz intellect⁹ ipsũ concipiat diuersis cõce-
ptionib⁹ ac p̃ õns designet ipsũ diuersis noĩbus. Ista
eadẽ 5 ẽ de mẽte magistri. ut p3 p̃ sen. dis. 8. qui vin-
cat ... Deus aũt esse ne simplicitas tanta ẽ q̃ nõ
... aliqd q̃d nõ sit ipsa. sed idẽ est habẽs 7 qd ha-
bet. Ex quo p3 q̃ ista attributa q̃ Auerrois vocat di-
spositiões. 7 Auicẽna proprietates. 7 Algazel designa-
tiones non differũt nec sũt multa quedã nec plura ac-
cidentalit in deo. sed solũ in nr̃o intellectu. ¶ z⁹ 5 est
q̃ diuina attributa distinguũt rõne. Ut aũt intelligã-
tur 5. p̃mitto qd nois rõnis. Sciendũ eni q̃ fm Lin-
conien p̃ posterioz ca⁹ z⁹. Aristoteles vocat diffini-
tionẽ multis noĩb⁹. Dicit eni apud eũ tam syllogism⁹
q̃ diffinitio ratio eo q̃ rõ prius dicta est virt⁹ cadẽdi
sup occulta. hec autẽ virtus discurrit in cognitionẽ
occulti sup aliqd notũ p qd venit in noticiã ignoti. ea
aũt sup q̃ discurrit sũt syllogism⁹ 7 diffinitio p quoz
alterũ venit in noticiã cõpleti ignoti 7 p reliquũ in no-
ticiam incõpleti. Hec igit duo q̃ sunt quasi via sup
que currit rõ dicta fm prius: vocat noie rõnis. fm
posteri⁹. Dicit etiã diffinitio termin⁹ eo q̃ diffinitio
exprimit totã rem ita q̃ nihil min⁹ aut nihil amplius.
qd aũt min⁹ ẽ re nõ attingit terminos rei. 7 qd ampli-
us est re excedit terminos rei. sed qd p̃cise cõmensu-
ratur rei adequate dr̃ diffinitio. Silr̃ dicit diffini-
tio. q2 statuit fines rei: vltra quos non extẽditur res
nec citra quos sistit. Silr̃ vocat hac appellatione
qd quid ẽ eo q̃ explicat de quouis qd sit ipsũ. diffini-
tio aũt formalis õndit qd erat esse eo q̃ forma ẽ vera
essentia ipsi⁹ rei 7 dat esse proprie. mã autẽ dat p̃prie
potentiã essendi. hec ille. Idẽ ponit scũs Tho. p̃ con-
tra gentiles. ca⁹ 53⁹ vbi dicit: Intellectus p spẽm rei
format⁹ intelligẽdo format in seipso quandã intenti-
onẽ rei intellecte quã sigt diffinitio. Item p̃ sen. dis.
z. q. i. arti. 3⁹. Rõ inquit put hic sumit nihil aliud ẽ q̃
illud qd intellectus apprehẽdit de significatione ali-
cui⁹ nois 7 in his que hñt diffinitionẽ est ipsa rei diffi-
nitio sicut p̃hus dicit 4⁹ metaphisice. Ratio quã sigt
nomẽ est diffinitio. S; quedã dicunt habere rõnem
sic dictã que non diffiniunt sicut quantitas qualitas
7 hõi que nõ diffiniunt. quia sunt genera generalissi-
ma. 7 tñ ratio qualitatis ẽ illud qd sigt noie quali-
tatis. 7 hoc ẽ illud vnde qualitas habet q̃ sit qualitas.
Unde nõ refert vtrũ illa que dicantur habere rõnẽ
habeant diffinitionem aut non. Et sic patet q̃ rõ sa-
pientie que de deo dicit est illud qd concipitur de
significatione huius nois sapientia q̃uis sapientia di-
uina nõ possit diffiniri. nec tñ hoc nomẽ rõ sigt ipsam
conceptionẽ. quia hoc sigtur p nomen sapientie vel
p aliud nomen. re. hec ille. Idẽ ponit p̃ma pte. q. 27.
arti. 5. Quicunq3 intelligit ex hoc ipso qd intelligit i
eo procedit aliquid intra ipsum qd est conceptio rei
intellecte ex eius noticia procedens. quam quidem
conceptionem vox significat. 7 dicitur verbum cor-
dis sigtum verbo vocis. Istis suppositis 7 preintel-
lectis, pbatur ista conclusio sic. In creaturis a quib⁹
cognitionem accipim⁹. ista attributa sub diuersis cõ-
ceptiõib⁹ 7 rationibus a viatore cognoscũt ita q̃ nõ
nisi sub illis diuersis conceptionib⁹ 7 rõnibus possũt
cognosci. nec illa attributa prout sũt in deo põt via-
tor cognoscere nisi in illis 7 p illas creaturarum rati-
ones 7 cõceptiões. ergo diuina attributa distinguũ-
tur ratiõe. tenet õña. q2 ad hoc q̃ aliqua distinguan-
tur rõne 7 mereantur dicisse distincta. sufficit q̃ eadẽ
res diuersis conceptib⁹ cognoscat nõ solũ numero
sed etiam formaliter differentib⁹. qd patet. q2 nomi-
na substantiua plurificantur fm pluralitatẽ forme p
nomen significate ut dictum est alias. Unde sicut ex
vnitate rõnis aliquid dicitur vnũ rõne. imo aliqua
quantũcunq3 realiter multa. si tamen conueniant in
vna rõne dicũtur vnũ rõne. ita ex diuersitate ratio-
nũ quibus vna res potest concipi dicit aliquid q̃tũ-
cunq3 sit vnũ realiter esse multa fm rõnem. 7 illa res
concepta sub vna rõne differt rõne a seipsa cõcepta
sub alia rõne. 7 sic patet õña. a⁹ⁿ 7 b⁹ⁿ manifeste sunt.
Quantum enim ad maiorẽ patet q̃ alia ẽ ratio qua con-
cipimus bonitatẽ. 7 alia qua concipim⁹ sapientiã. qd
contingit ex hoc q̃ intellect⁹ noster istas pfectiones
reperit in creaturis dispersas 7 realiter distinctas
ex q̃ õsurgit q̃ quãdo vna istarũ pfectionũ assimilat
sibi nostrũ intellectũ causando in eo sui speciem. alia
non assimilat eum sibi sed sunt diuerse assilationes 7
species 7 conceptiões. Istã eni causam assigt sanct⁹
Tho. p̃ sen. dis. z. q. i. arti. z⁹ 7 de potentia dei. q. 7. p
totum. b⁹ⁿ aũt b⁹ argumenti pbat. q2 deus p statu
vie non põt cognosci in se hoc est p ppriam speciem
7 adequatã. sic pbat scũs doctor p̃ma pte. q. iz. arti.
z⁹ trib⁹ rõnibus. quarũ vna est. quia diuina essentia
est qd incircũscriptum continens in se supeminẽter
quicqd põt sigñri uel intelligi ab intellectu creato. 7 h̃
nullo mõ p aliquã speciem creatã rep̃sentari potest
hec ille. Et sic arguit q̃ nulla spẽs ad h̃ sufficit. ita di-
cit etiam p̃ sen. dis. z. q. i. arti. p̃. q̃ nulla õceptio intel-
lect⁹ creati rep̃sentat totam pfectionẽ diuine essen-
tie etiã si ille intellectus videret deum. deus g̃ in via
q2 non videtur p speciem adequatã nec p essentiam
suam tenentẽ locũ speciei adequate cognoscit p spe-
cies creaturarũ 7 in õceptionib⁹ 7 rõnibus creatura-
rũ ut dictũ fuit in illa q̃one: Utrũ deũ esse sit p se no-
tum. Ex quo potest formari talis z⁹ rõ pro 5ne. Quã-
cũq3 aliqua res supat omnẽ õceptionẽ nostri intelle-
ctus necessariũ est de illa re haberi diuersas conce-
ptiones. sed pfectio diuina excedit nostrũ intellectũ
habet eni in se vnitissime omnẽ pfectionẽ coĩcatam
oĩbus creaturis. oẽs aũt pfectiones intellect⁹ nr̃ cõ-
cipere non potest vnica conceptione. ergo necesse ẽ
q̃ ppter sui impfectionẽ 7 excessum perfectiõis ex-
istentis in deo formet diuersas cõceptiones. ex quo
sequitur q̃ de⁹ per illas distinguatur q̃si distinctim
tangatur. 3⁹ sic. Conceptus intellectus rep̃sentat rẽ

de qua formatur. sed impossibile est q̄ vna cõceptio intellectus creati rep̄n̄tet totã p̄fectionẽ diuine essentie. ḡ ɔceptiões formatas de diua p̄fectiõe necesse ẽ esse plures, p̄pter excessũ diuine p̄fectionis ⁊ defectum intellect⁹ nr̄i. ¶ 4° sic. Sicut se habet quelibet creatura ad recipiendũ similitudinẽ diue p̄fectionis f̄m eẽ reale. sic se habet intellect⁹ ad recipiẽdũ illius sil'itudinẽ f̄m esse intẽtionale. sed p̄p̄ finitatẽ ⁊ limitationẽ creature ẽ q̄ p̄fectiões q̄ sunt in deo vnũ f̄m esse ⁊ f̄m rem. recipiunt̄ i creaturis sparsim ⁊ diuisim nec p̄nt i creatura eẽ adeo vnite sicut in deo. ḡ ita est q̄ nec diua p̄fectio poterit imp̄mi nostro intellectui f̄m esse intẽtionale. s. q̄tũ ad speciẽ q̄ rep̄sentet totã diuinã p̄fectionẽ. uel q̄tũ ad cõceptionẽ etiã quã intellect⁹ format mediante illa specie. Imo sic̄ p̄fectiones q̄ i deo sũt vnitissime sũt plures ⁊ diuise i creatura. ita lʒ de⁹ se vnico v̄bo plene ɔcipiat. null⁹ tñ creatus intellect⁹ vnica ɔceptiõe creata oẽm p̄fectionẽ põt ɔcipe. tũc enĩ illa creata ɔceptio eẽt vnius rõnis cũ diua essentia. vnde 3° ɔ̄ gẽtiles. ca° 49°. dicit scũs docto: q̄ sil'itudo spẽi intelligibilis p̄ quã aliqd intelligit̄ f̄m suã subam. s. p̄fecte. oportet q̄ sit eiusdẽ speciei uel magis species ei⁹ sicut forma dom⁹ q̄ ẽ i mẽte artificis est eiusdẽ speciei cũ forma dom⁹ q̄ ẽ i mã. uel potius species ei⁹. hec ille. Idẽ ponit de potẽtia dei. q. 7. arti. 6°. ait enĩ loquẽs de rõnib⁹ attributo⁊. Oẽs inquit iste multe rõnes ⁊ diuerse habẽt aliqd rñdens in ipso deo cuius oẽs iste ɔceptiões intellect⁹ sũt silitudines. cõstat enĩ q̄ vni⁹ forme nõ põt esse nisi vnica silitudo f̄m speciẽ q̄ sit eiusdẽ rõnis cũ ea. p̄nt tñ eẽ diuerse silitudines imp̄fecte. qua⁊ quelibet a forme rep̄sẽtatiõe deficiat. hec ille. Et articulo p̄cedẽti. s. 5̄ dicit. Si aũt inquit hʒ species intelligibilis nr̄i intellectus diuinã essentiã adequaret in assĩlando ipsam cõprehenderet ⁊ ipsa ɔceptio intellectus eẽt p̄fecta dei ratio. sicut aial gressibile bipes ẽ p̄fecta rõ hoĩs hec ille. Itẽ 4° sen. dis. 49. q. 2. arti. p̄. dicit q̄ ad hoc q̄ visus videat albedinẽ oportet q̄ in eo recipiat̄ silitudo albedinis f̄m rõnẽ sue speciei q̄uis nõ f̄m eũdẽ modum essẽdi. q: alteri⁹ modi esse habet forma i sensu ⁊ in re ex̄ aiam. ⁊ siliter ad h̄ q̄ intellect⁹ intelligat aliquã q̄dditatẽ oportet q̄ fiat i eo silitudo eiusdem rõnis f̄m speciẽ q̄uis forte nõ sit idem mod⁹ existẽdi vtrobiq̄. hec ille. Ex qb⁹ pʒ q̄ si intellectus nr̄ totam dei p̄fectionẽ capet ul' ɔcipet oporteret q̄ spẽs intelligibilis q̄ eẽt p̄ncipiũ illius intellectiõis. uel ɔceptio quã ex illa intellectiõe haberet esset eiusdẽ rõnis cũ diua essentia: q̄d ẽ erroneũ i viatore. ¶ 3° ɔ̄ ẽ q̄ nõ solũ attributa sũt in deo sed etiã rõnes attributorum. Probat̄ sic ista ɔ̄. In ipsa re q̄ de⁹ ẽ ẽ aliqd correspõdẽs rõnib⁹ ⁊ ɔceptiõib⁹ attributo⁊. ḡ ille rõnes sũt in deo. tenet ɔ̄ña. q: isto mõ rõ sapie d̄r esse in aliq̄ re ex̄ aiam non q: sit in ea subiectiue sicut accñs i subiecto illo mõ enĩ sunt in intellectu. sʒ q: in re ẽ aliqd q̄d respondet illi rõni p̄ silitudinem faciens eius veritatẽ ⁊ iõ tales rõnes dicũt̄ eẽ subiectiue in intellectu sʒ in re sic̄ in fũdamẽto sue veritatis. ex h̄ enĩ res d̄r fũdamentũ rõnis q̄ est in intellectu. q: ɔformat̄ illi rõni ⁊

est talis in essendo q̄lis illa in rep̄sentando. añs p̄bat̄ q: rõnes illo⁊ attributo⁊ sunt silitudines p̄fectionũ repertarũ in creaturis. Unde sicut res create p̄ suas p̄fectiões aliq̄lr lʒ deficiẽt' deo assĩlant̄. ita ⁊ intellect⁹ nr̄ ha⁊ p̄fectionũ speciebus informat̄ sicut dr̄ i de potentia dei. q. 7. arti. 5°. Et articulo enĩ sequẽti dr̄ q̄ conceptiones hʒ p̄fectionum in creatis inuenta⁊ sunt silitudines imp̄fecte diuine essentie ⁊ nõ eiusdẽ rõnis cũ ipsa. ⁊ iõ nihil p̄hibet qn̄ ipsa vna eadẽ oĩb⁹ p̄dictis ɔceptionib⁹ rñdeat q̄si p̄ eas imp̄fecte rep̄sentata. ⁊ sic oẽs iste rõnes sunt in intellectu nostro sicut in subiecto sed in deo sunt ut in radice verificãte has conceptiones. nam non essent vere conceptiões intellectus quas habet de re aliqua nisi p̄ viam similitudinis illis ɔceptib⁹ res illa rñderet. hec ille ibidem. Istã ɔ̄nẽ ponit p̄ sen. vbi sup̄. ⁊ de potẽtia dei vbi dictum est. ¶ 4° ɔ̄ est q̄ istarũ rationũ pluralitatis causa est dei plena p̄fectio ⁊ nostri intellectus limitatio. Istam ɔ̄nem ponit p̄ sen. vbi s̄. s. dis. 2. q. i. arti. 3°. ⁊ p̄bat eandem ibidem. Et p̄ q̄ hec multiplicitas p̄oueniat ex parte dei non quidem sic q̄ i deo sit quecũq̄ pluralitas rei nisi personarũ. sed quia res que deus est superat nostrũ intellectum. Intellectus enim noster non potest vna conceptione diuersos modos p̄fectionis accipere. tum quia ex creaturis cognitionẽ accipit in quib⁹ sũt diuersi modi p̄fectionũ f̄m diuersas formas. tum quia hoc quod est in deo vnũ ⁊ simplex plurificat̄ in intellectu nostro etiã si imediate a deo reciperet sicut multiplicat̄ processio bonitatis i alijs creaturis. vnde cũ de⁹ f̄m vnã ⁊ eandẽ rẽ sit oĩbus modis p̄fect⁹. vna ɔceptiõe nõ põt integre app̄hendere p̄fectionem ei⁹ ⁊ p̄ ɔ̄ñs nec noiare. ⁊ iõ oportet q̄ diuersas conceptiones habeat de eo: que sunt diuerse rõnes ⁊ diuersa noia imponat signãtia rõnes illas. Unde nomina illa nõ sũt synonima inq̄tũ signã rationes diuersas. si autem intellectus noster deũ p̄ se videret illi rei posset imponere nomen vnũ. quod erit in patria. ⁊ ideo dicitur Zacharie xiiii°. In die illa erit dominus vnum ⁊ nomen eius vnum. illud autem nomen eius vnum non significaret tñ sapientiam aut bonitatem. sed significata omniũ [illegible] includeret si tamẽ intellectus videns deum per essentiam imponeret nomen rei quam videret mediante conceptione quã habet. oporteret adhuc q̄ imponeret plura noia. quia impossibile est q̄ cõceptio intellect⁹ creati rep̄sentet totã p̄fectionẽ diue essentie [illegible] diuina re visa diuersas cõceptiones formaret ⁊ diuersa nomina imponeret. sicut [illegible] q̄ angeli laudant deum quidam ut bonitatem. quidam [illegible] iestatem ⁊ sic de alijs in signũ q̄ non videre [illegible] sione comp̄hendere. sed ɔceptio perfecte rep̄sentãs [illegible] eum est verbũ increatum. ⁊ ideo est vnũ tñ. [illegible] tur patet q̄ pluralitas rationũ p̄uenit ex hoc q̄ de⁹ intellectum nostrum excedit. q̄ autem excedat intellectum nostrũ ẽ ex parte ipsius dei p̄pter plenitudinem p̄fectionis eius ⁊ ex parte intellectus nostri [illegible] etiã ex p̄te ipsi⁹ dei inq̄tũ p̄pter sui p̄fectionẽ [illegible] rat vnãquãq̄ cõceptionẽ intellect⁹ [illegible]

ma. Et de potētia dei.q. 7.arti.6°.dicit. Diuersitatis
ergo uel multiplicitatis rōnū et nominū ēā est ex parte
nostri intellect⁹ nī: qui nō pōt pertingere ad illā dei eēntiā vi
dendā fm q in se ē.sed videt eā p multas similitudines
eius deficientes in creaturis q̄si in speculo resultantes.
vñ si ipsam eēntiā videret nō indigeret plurib⁹ noib⁹
nec indigeret pluribus cōceptiōibus.et ppē hoc verbū
dei qd est pfecta conceptio ipsius nō ē nisi vnū.et ppē
hoc dī Zacharie xiiij. In illa die erit dñs vnus ⁊ nomē eius vnū quando ipsa dei
eēntia videbit ⁊ non colliget dei perfectio ex crea
turis.hec ille. Idem ponit prima pte.q.13.arti.4°. Itē
contra gētiles lib° p.ca° 31°. ¶ 5° 3 est q fm doctrinam
sc̄i doctoris multe formalitates sunt in deo fm vnū
sensū.et fm aliū nō est nisi vna formalitas in deo.scilʒ
eum doctor exponēdo illud Hilarij 6°. de trini.alle
gatū a magistro in vltimo ca°. hui⁹ distinctiōis.s.nec
pse q spūs est ex disparib⁹ formalis est.sic ait. Deus
dicit spūs essentialiter.vñ formalitas siue quidditas
sua nō est ex aliquibus disparibus:id est dissimiliter
se habentibus ad formalitatem.sicut humanitas ex
anima ⁊ corpe p quā homo formalis ē.hec ille. Ex q̄
patet q fm eū idē ē formalitas quod quidditas. Cū
igitur ad vnū sensū in deo sint multe quidditates fm
eum ⁊ ad aliū nō.sequit q idem dicendum est de for
malitatib⁹ q vno mō sūt plures dicēde in deo ⁊ alio
mō non. Assumptū patet.qz p sen.dis.25.q.i.arti.4°.
ad 2ᵐ argumētū.dicit q per quidditatē pōt intelligi
nā absoluta.⁊ sic in diuinis non est nisi vna qdditas.
pōt etiā itelligi p qdditatē ratio uel intētio cuiuscūq
sube uel accñtis uel relatiōis.⁊ sic q̄uis in diuinis sit
vna qdditas absoluta.tñ sūt plures rōnes relationū
realiū.⁊ ita plures qdditates quodāmō: q̄uis hoc nō
ppie possit cōcedi.qz qdditas essentia ⁊ diffinitio est
simpliciter tñ subaꝝ.put pbat phūs 7° metaphisice
hec ille. Ex quo patet q qdditas potest accipi inter
dum p rōne alicuius.⁊ q vbicūq sūt plures ratiōes
sūt plures qdditates illo mō. Hoc idē dic̄ de veritate
q.3.arti.2°. Ex hoc inqt sc̄us doctor q intellect⁹ q est
factus in actu p speciē: operari pōt formādo qddita
tes rerū.⁊ cōponendo ⁊ diuidēdo. vñ ipsa quidditas
formata in intellectu est quoddā operatū ipsius.p qd
tñ intellect⁹ venit in cognitionē rei exterioris.⁊ sic est
2ᵐ q intelligit.hec ille. Ex q̄ patet q conceptio ⁊ rō ⁊
verbū operatū ab intellectu fm eū dicit qdditas. Cū
igit attributa habeant diuersas rōnes.sequit q hnt
diuersas qdditates.⁊ p̄ter diuersas formalitates.
he tñ formalitates sunt in intellectu nr̄o subiectiue.
sed in deo sicut in fūdamēto ⁊ radice sue veritatis.in
intellectu nr̄o sūt actualiter distincte.⁊ actualit plu
rales: i deo sūt vnū ⁊ indistincte tā in actu q̄ in potē
tia reali.seu actualit plures ⁊ distincte in intellectu.s;
virtualit sūt plures i obiecto.⁊ idē ē dūmodo caueat
error. Ex q̄bus oib⁹ pz q istaꝝ rōnū uel formalitatū
pluralitas in nullo p̄iudicat diuine simplicitati. Itē q
attributoꝝ multitudo fm rōnē in nullo etiam ei dero
gat.qz oia sunt vnū in deo.licz rō vni⁹ nō sit ratio uel
formalitas alterius. Et in hoc primus terminatur ar
ticulus.

Quantū ad secundū articulum con
tra predicta rōnē
q scʒ attributa diuina distinguantur plus q̄ per intel
lectum ex natura rei: arguitur fm Scotum ⁊ sequa
ces suos.16.medijs. ¶ Primum est tale. Nullum ens
reale necessario presupponit aliquid quod sit factum
ab intellectu.ens enī reale pōt esse circūscripto omni
opere intellectus.sed persone diuine sunt realissime
⁊ p̄supponūt distinctionē itellect⁹ ⁊ volūtatis.alioqn
nō magis spūs scūs pduceret p modū volūtatis q̄
fili⁹.nec ecōuerso.g intellect⁹ ⁊ voluntas distinguūt
oi alio circūscripto. ¶ 2ᵐ est tale. Productiuū eiusdē
rationis non determinat ad certā pluralitatē.q rōne
enī pduceret duo possent pduci infinita.s; dina eēn
tia ē pncipiū pductiuū determinatū ad certā plura
litatē: puta ad psonā filij ⁊ psonā spūs sci.g necē est q
sit existēs alteri⁹ rōnis put ē pncipiū pductiuū h⁹ uel
illi⁹.est aūt pncipiū pductiuū ex nā rei.igit eēntia ex
natura rei ē alteri⁹ ⁊ alteri⁹ rōnis.⁊ p ɔñs est in ea di
stinctio rōnū p̄ter oēm actū itellect⁹. ¶ 3ᵐ ē tale. Cir
cūscripto oi actu intellect⁹ de⁹ ē verissime btūs.nul
lus enī intellect⁹ facit eū btm̄ p actū suū.s; constat q
de⁹ ē btūs p intelligere ⁊ velle.g intelligere ⁊ velle in
deo sūt ex nā rei. ¶ 4ᵐ ē. Circūscripto oi actu intelle
ctus de⁹ habet oēm pfectionē simplicit.alias de⁹ nō
eēt pfect⁹ nisi intelligeret a nobis.qd falsū est tūc enī
de⁹ nō eēt illud q̄ mai⁹ excogitari non pōt.qz mai⁹ est
qd est pfectū ex nā rei ⁊ in existētia.q̄ quod est perfe
ctum solum in intellectu.sed oēs perfectiōes simpli
citer nō possūt poni in deo qn aliqualiter distinguāt.
si enī nō distinguerent sed essent id ipsū qd diuinitas
oi modo.tūc non esset nisi vna pfectio simpliciter: ut
pote diuinitas. Et iteꝝ nulla esset pfectio i creaturis
formaliter cū in ipsis nō existat diuinitas formaliter.
⁊ adhuc actus ⁊ forma distinguit ⁊ sepat 7° metaphi
sice.⁊ per ɔñs si iusticia ē actualiter ⁊ formaliter i deo
actu distinguitur a sapia.⁊ sic de alijs. Et iterū: si ex
nā rei sūt in deo h⁹ pfectiōes.erūt ibi diffinitiōes eaꝝ
diffinitio enī est terminus. vnde habet finire ⁊ distin
guere.erūt g ibi diffinitiue. Et iteꝝ: cū ens ⁊ vnū con
uertant: si ibi est qdditatiua ratio sapientie est ibi qd
ditatiua vnitas per quam sapientia sic est sapiētia q
nō est iusticia.nec ecōuerso.equinitas ē tm̄ equinitas
fm Auicennā.⁊ eodem modo sapientia est tm̄ sapien
tia. Relinquitur ergo q h⁹ perfectiones distinguāt
in deo ex natura rei. ¶ 5ᵐ est. Illa que intelligunt di
stincte intellectu intuitiuo hnt distinctionē ex nā rei.
in hoc enī differt intuitiua noticia ab abstractiua: q in
tuitiua cōcernit existentiā ⁊ actualitatē rei.s; diuine
pfectiōes intellectu intuitiuo distincte concipiunt.qd
patet.qz de⁹ ituet suā bonitatē ⁊ suā veritatē ⁊ alias
pfectiōes.beati etiā amant bonitatem diuinā.nō aūt
amāt nisi qd intuent. Relinquit g q iste perfectiōes
distinguant in deo ex natura rei. ¶ 6ᵐ est q in quo
cunq signo cōtradictoria verificant de aliq oportet
q ibi sit aliq multitudo.alias ɔdictoria verificarēt de
eodē penit⁹.qd eē nō pōt.s; circūscripto oi actu intel
lect⁹ memoria ⁊ volūtas se hnt sic q de ipsis verificāt

predicata [illegible] ergo distinguunt in deo ex nã rei an oẽm actũ intellect⁹. 6ᵘˢ patet q² memoria est pnci piũ gignẽdi verbũ. nõ aũt voluntas. ¶ 7ᵐ est. Licz dif finitio sit opus intellect⁹ tñ indicat quid ẽ esse rei fm pħm 6°. topicoꝝ. sed pfectiões diuine habẽt distinctas diffinitiões. diffiniẽs eni sapiam nõ poneret in ei⁹ dif finitiõe ratiõnẽ bonitatis uel iusticie. ğ iste pfectiones hñt in deo distincta eẽ qdditatiua. ¶ 8ᵐ ẽ. Conceptus attributales nõ sũt vani nec falsi nec ficticij nec sup flui. sed si non eẽnt in deo ex nã rei distincta attributa cõcept⁹ isti eẽnt vani. q² cõcipiendo sapiam conciper̃ qcqd est in deo ex nã rei. ⁊ tũc vanũ eẽt querere alia circa deũ. ex q̃ sub cõceptu sapie oĩa habita sũt q̃ ex nã rei reperiũt in deo. eẽnt etiã falsi ⁊ ficticij. q² attri buẽdo aliqd ei i q̃ nõ ẽ. fals⁹ ⁊ ficticı⁹ fit intellect⁹. ğ de necessitate istis ɔceptib⁹ correspondent aliq̃ aliq̃ mõ in deo distincta. ¶ 9ᵐ ẽ. Ubicũq₃ põt obseruari ordo demõstratiu⁹ pbatiu⁹ ⁊ illatiu⁹. ⁊ silr̃ ordo eq̃litatis ibi vider̃ eẽ distinctio ex nã rei. q² nihil pbat uł infert se. nec aliqd est equale sibi. ʒ Aug⁹ 8° de trinitate in fert ex veritate in q̃ pr̃ ⁊ fili⁹ sũt eq̃les: magnitudinis eq̃litatẽ. Ex q̃ duo innuũr̃. Primũ qdẽ q fm pfecti ones attributales põt eẽ eq̃litas. 2ᵐ est q inter illas ẽ ordo illatiu⁹ ⁊ pbatiu⁹. ğ distinguũr̃ ex nã rei ⁊ non p opatiõnẽ intellect⁹. ¶ 10ᵐ ẽ q circũscripto oĩ actu in tellect⁹ diuinitas est pelagus sũbe infinite sicut dicit Damas. lib° p°. ʒ nõ põt eẽ pelag⁹ nisi ibi sit aliq̃ multi tudo. ğ circũscripto oĩ intellectu ibi ẽ pfectionũ mul titudo. ¶ 11ᵐ ẽ. Illud qd̃ fili⁹ nascẽdo accepit a patre videt̃ eẽ i deo ex nã rei. sed Hilari⁹ dic. 12°. de trini. q fili⁹ [illegible] eternaꝝ pprietatũ nat⁹ ẽ i qb⁹ pr̃ subsi stit. ğ hm̃ pprietates sũt in deo. ¶ 12ᵐ ẽ. Aug⁹ dicit 15° de trini. q oẽs pfectiões i deo mutuo sũt eq̃les. ʒ cõ stat ibi q nulla eẽt eq̃litas nisi eẽnt in deo distincte ex nã rei. ğ. ¶ 13ᵐ ẽ. Possibilitas pluriũ rõnũ fabricataꝝ ab intellectu in vnitate ⁊ simplicitate diuine essentie nõ pbat q trinitas psonaꝝ stet cũ eadẽ simplicitate. null⁹ eni momẽti eẽt pbatio q̃ inferretur p hũc mo dũ: plures cõcept⁹ pñt stare cũ vna simplici re. ğ plu res pñt stare. Sʒ Aug⁹ ɔ̃ Maximũ pbat q trinitas psonaꝝ põt stare cũ simplicitate diuina sine cõpositiõe ⁊ ptialitate. ex h̃ q multe pfectiões eẽntiales possũt stare cũ eadẽ. Ait eni sic lib° 3°. ca°. 10°. alloquẽs Ma ximũ. Cũ dixisti vnũ deũ patrẽ ⁊ illũ mgs virtutẽ eẽ ingenitã simplicẽ. ⁊ tñ in hac virtute simplice multa videris. cõmemorare. cũ dicis: de⁹ deũ genuit. bon⁹ bonũ. sapiẽs sapientẽ. nũqd ğ bonitas ⁊ sapia ⁊ potẽ tia ptes sũt vni⁹ virtutis quã simplicem eẽ dixisti? Et tunc infert. Si ğ in vna psona pr̃is illa inuenis q̃ plura videnr̃ ⁊ ptes nõ inuenis. q² vna virt⁹ ẽ simplex: quã to magis pr̃ ⁊ fili⁹ ⁊ spũs scũs vn⁹ ẽ de⁹ ppr̃ indiuisã vnitatẽ: hec Aug⁹. vñ p₃ q ridiculose arguit si boni tas ⁊ sapia distinguũr̃ p actũ intellect⁹. ğ ex nã rei ha bent distinctionẽ. ¶ 14ᵐ ẽ. Illud qd̃ tollit pcessũ do ctoꝝ ⁊ verba coꝝ nõ videt̃ eẽ veꝝ. ʒ doctores anti quissimi cõsueuerũt dicere q hec ppositiõ: veritas ẽ bonitas. verificar̃ in deo nõ formalr̃ sed idẽptice. im pleu erũt etiã multas mẽbranas de attributis ⁊ habi

tudine quã hñt inr̃ se: q̃ oĩa viderenr̃ vana [illegible] re põderet eis in deo [illegible] ergo ut videtur distinguũtur ex natura [illegible] [illegible] sapientia [illegible] formari duo concept⁹ sicut [illegible] sapientia ⁊ essentia non sũt [illegible] eadem ex na ra rei. ¶ 15ᵐ est. Si attributa distinguunr̃ p opatio nem intellect⁹. aut hoc eẽt ab intellectu diuino. aut ab intellectu creato. Primũ non põt dari. tũ quia cũ intelligere sit vnũ attributũ [illegible] distinguitur. si enim p aliud intelligere: pcedet in infinitum [illegible] ex natura rei pari ratione sunt ibi oĩa alia attributa. tũ quia omnis actus psup ponit potentiã. intelligere igitur nõ potest distingue re intellectum. ⁊ sic intellectus est ibi ex natura rei. ⁊ pari ratione alia attributa. Nec potest dari 2ᵐ. tũ quia nullus respectus ratiõis siue sit ad intra siue sit ad extra potest eẽ perfectio simpliciter. cum respectus ratio nis sit ens diminutũ. tũ quia non potest esse formalr̃ infinitum. ⁊ multa alia sequũr̃ impossibilia. ¶ Cõtra secundã ɔ̃nem arguit q attributa diuina distinguanr̃ nec sint eadem res. Attributa p se distinguũr̃ ratiõe. ergo non sũt eadem res. tenet ɔ̃ña. quia nulla res di stinguitur a se fm rationẽ. ergo quecũq₃ distinguũr̃ fm rationẽ non sunt eadem res. Assumptũ cum pba tione huius ɔ̃ñe q nulla res distinguatur a se p ratio nem [illegible] rationẽ. imo generaliter omnis distinctio sit inter ex trema distincta pbat Greg⁹ de arimino in hac distin ctione. sex medijs. ¶ Primũ est istud. Si aliqua res distingueret̃ ratione uel fm rationem a seipsa. aliqua ratio esset eius que non esset ei⁹. ɔ̃ñs est impossibile. sed declarar̃ ɔ̃ña. quia omne quo aliqd distinguit ab aliquo [illegible] a quo [illegible] ratione ab aliquo [illegible] uel eius que nõ erat illius a quo [illegible] guitur a seipso illa ratio erit ei⁹ ⁊ non erat ei⁹ [illegible] illa rõne qua distinguit̃ a seipso [illegible] ratio est eius. ⁊ hec etiã erit vera: hec ratio nõ erat eius eadem penitus demonstrato p subiectũ ⁊ predicatũ [illegible] sunt cõtradictoria. ⁊ sic patet [illegible] sibilitas ɔ̃ñtis. ¶ 2ᵐ est tale. Qd̃ distinguit̃ [illegible] stinguit̃ oportet esse distincta. ⁊ hoc [illegible] est in omnibus. quia omne distinctũ a distincto [illegible] stinctũ si ergo aliqua res distinguatur a seipsa [illegible] tercunq₃ distinguitur ipsa est aliqua distincta [illegible] tunc sit quod distinguitur ⁊ a quo distinguit̃ [illegible] aliqua distincta ipsa est aliqua plura. ⁊ non [illegible] alioqn aliqua distincta eẽnt precise vnum. ⁊ per [illegible] nõ essent distincta. q² de rõne vni⁹ est [illegible] ergo si aliq̃ res distinguit̃ rõne a seipsa [illegible] plura. sed h̃ ẽ impossibile. q² aut eẽt plures res aut plura [illegible] ra entia rõnis. nõ plures res [illegible] tollit̃ ois [illegible] stinguereñ a seipsa. ⁊ nõ ratione [illegible] plura entia rõnis. q² ens reale nõ ẽ [illegible]

qua entia rónis.nec etiã p intellectũ ens reale potest [illegible] ens rónis aut fieri ens rónis. Item cũ [illegible] sola distinguant q̃ sũt plura.et sola entia rónis sint [illegible] p [illegible] sola entia rónis erũt distincta.et p oñs [illegible]. Et si dicat q nõ est plura entia rónis nec plures res realit̃ sz plures res fm rónē et nõ realit̃. Cõtra aut intelligit q est plures res fm rónē et non realiter [illegible] operationē aie nõ sũt plures res sed p operationē aie sũt plures res. aut q nõ sũt plures sed indiuisa [illegible] nõ põt eē.q intellect⁹ nõ põt [illegible] plures. [illegible] vnã rem in plures res. Si 2ᵐ dicat [illegible] [illegible] valet: q̃ñ indicat pluralitatē vbi nõ ē iudicat fal [illegible] et p oñs false ponit talis distinctio vni⁹ rei a se ipsa. Forte dicet aliter.s. q est plura entia rónis non [illegible] formalit̃ sed obiectiue.i.nõ plures rõnes ita q ipsa res sit hec ratio et alia nec alio plures res seu realiter sed tñ in eē obiectiuo.s.q est obiectũ pluriũ rationũ et cõceptionũ.et fm q est obiectũ vnius est aliud a se ipsa fm q est obiectũ alteri⁹. Contra.aut intelligis q est plura obiectiue i.plura obiecta sic q obiectũ vni⁹ concept⁹ nõ est obiectũ alteri⁹. Aut ē plura obiectiue id est est obiectũ pluriũ 9ceptionũ.nõ tñ est aliud obiectũ vni⁹ cõcept⁹ ab obiecto alteri⁹ sed idē. Si pmo modo.aut ipsa res est pcise obiectũ cõcept⁹.et tũc cũ res sit vna tñmodo non erũt plura obiecta. Aut non ipsa res pcise est obiectũ sed aliqd aliud factũ in ipsa ab itellectu quicqd sit illud.simul cũ ipsa re ē obiectũ. et quodcũq3 hor duor dicat cũ solũ sint plura in eē obiectiuo p responsionē.sequit̃ q ipsa res pcise non distinguit̃ a seipsa. sed tñmõ illa entia facta per intellectum circa rem uel aggregata ex illis distinguunt̃. Si 2ᵒ modo dicat.tũc nõ est aliqua pluralitas nisi in conceptiõib⁹ uel rõnib⁹.et p oñs illi soli distinguunt̃ et non res ipsa. ¶ 3ᵐ ē tale. Nullis rõnib⁹ res ipsa fit nõ ipsa. g nullis rõnib⁹ ipsa res fit distincta a seipsa.cũ igitur [illegible] rõnib⁹ non fit distincta a seipsa.p rõnes etiã nõ ē distincta a seipsa.añs patet.et vtraq3 oña pbat̃.quia sequit̃: hec res ē distincta a seipsa.g alia a seipsa.et vltra.igit̃ ipsa nõ est ipsa. Sed dices ad añs q vex ē intelligendo sic q nullis rõnib⁹ res ipsa fit non ipsa fm rem.ut sortes nõ fit p rationē nõ sortes realiter.sz nõ est inconueniēs q p rõnē res aliqua fiat non ipsa fm rationē. vñ res fm vnã rationē ē nõ ipsa fm aliã. Cõtra cũ dicis res fm rationē.aut sumis rem et rõnē sit [illegible] totũ dicis nõ esse ipsam fm aliã rõnē [illegible] aggregatũ ex ipsa et alia rõne [illegible] intelligi possit [illegible] sensus vex est qd dicit̃ pter [illegible] rõnũ [illegible] sed sic non est responsio ad [illegible] q nec [illegible] hoc indicat̃. Aut sumis rem ipsam [illegible] fm se que illis rõnib⁹ consideret̃.et tũc ē sensus q res osiderata vna rõne est nõ ipsamet considerata [illegible] ratione.qui sensus est ex toto falsus:cũ eadē res [illegible] consideratiõib⁹ et rationib⁹ possit concipi et [illegible] in proposito. ¶ 4ᵐ est tale.quia cũ dicis q vna res distinguit̃ rõne a seipsa.aut intelligis distinguit ratione i.a rõne tanq̃ a agente distinguente.sicut [illegible] intellect⁹ distinguit aliq̃ ab inuicē. et B mõ impossibile est aliquã rem p intellectũ uel ab intellectu nõ solũ realiter sed obiectiue distingui a seipsa.q̃uis intellect⁹ vnã rem possit distinguere ab alia.et vnam in seipsa distinguere.s.vnã ei⁹ partē ab alia.et vnam medietatē contineri ab alia.et mãm a forma.et omnis res q̃ sic in se vere p intellectũ distinguit̃ vere in se ē cõposita.nulla tñ p intellectũ a seipsa distinguit̃ siue sit simplex siue composita sic q ipsa tota sit qd distinguit̃.et ipsa tota sit a quo distinguit̃. Aut intelligit̃ distingui rõne.i.p rationē tanq̃ p formale distinctiuũ.et B põt itelligi dupliciter. Uno modo tanq̃ p distinctiuũ intrinsecũ:sicut vna res p suã formã intrinsecã distinguit̃ ab alia.uel p aliquã ei⁹ partem intrinsecã.et hoc mõ etiã est impossibile aliquã rem fm se distingui ratione a seipsa:cũ ratio non sit intrinseca rei. Alio mõ põt itelligi distingui rõne tanq̃ distinctiuo extrinseco sicut dicun⁹ subam istam distingui ab alia suo acc. te uel q̃litate.et B modo etiã impossibile ē vnã rem distingui a seipsa rõne.q quecũq3 distinguunt̃ sic p extrinseca distinctiua necesse ē distingui eēntialiter siue seipsis pmo mõ siue aliq̃ sui.sic q nõ pcise p illa extrinseca distinguunt̃.hoc patet:q̃ñ si in vna suba sũt plures q̃litates.non ex B ipsa distinguit̃ q̃litate uel q̃litatib⁹ a seipsa.q̃ñ q̃litas distinctiua non ē cõis illi qd distinguit̃.et illi a q̃ distinguit̃.sed alteri tñ ppria.sed vtiq3 vna suba distinguit̃ p suã q̃litatē ab alia suba quadã et hec q̃ distinguit̃ est eēntialiter alia suba ab alia a q̃ distinguit̃.si g res aliq̃ distinguit̃ rõne ab aliqua re.B mõ necesse ē eas eē distinctas res.et p oñs impossibile ē vnã rē a seipsa rõne distingui. ¶ 5ᵐ ē tale. Nulla res distinguit̃ a seipsa aliq̃ mõ pp̃ causationē q̃rũcũq3 rõnũ i ipsa uel circa ipsam g nulla res distinguit̃ a seipsa aliq̃ mõ pp̃ q̃scũq3 cõceptiões uel rõnes p intellectũ formatas de ipsa.tenet oña p locũ a maiori ad min⁹.magis eni videret̃ q res diuerse facte in aliqua vna re et diuerse actiões reales deberēt facere rē illã aliq̃ mõ differre a seipsa q̃ osiderationes aie.tũ q tales res facte in illa.q̃ sũt subiectiue i illa.rõnes aũt nõ sũt subiectiue in re sz in aia.tũ quia realis actio magis ē apta trãsmutare et diuidere rē q̃ osideratio nr̃a.vñ pp̃ nr̃m affirmare uel negare res nõ mutat̃.añs patet.q si sit aliq̃ suba hñs in se plures qualitates distinctas q̃uis ille q̃litates distinguant̃ int̃ se et aggregata sint:ipsa tñ fm se pcisa a q̃litatib⁹ nõ distinguit̃ a se.q nec realit̃ cũ sit vna res nũero idiuisa q̃ ē vtrisq3 subiectũ.nec rõne tñ.tũ q ille q̃litates nõ sũt rõnes sed res.et p oñs distingui p illas nõ ē distingui p rõnes. Insup oĩno nihil p rõne distinguit̃ ab aliq̃ reali.sic nec p rē distinguit̃ rõne ab aliq̃.tũ q distinctio rõnis nõ est pter opationē aie.sz tales q̃litates sũt i illa suba pter opationē aie:esto q nũq̃ osideret̃.g p illas nõ distinguit̃ rõne a seipsa.et p oñs nullo mõ. Itē q esto q vna res videat̃ plib⁹ visiõib⁹ lz visiões ille ab iuicē sint distincte.ipsa tñ nõ distinguit̃ visiõe a seipsa.ita etiã dato q vna res 9cipiat̃ plib⁹ rõnib⁹.ipsa nõ distinguit̃ rõne a seipsa.sz ille rõnes tñ mutuo distinguunt̃. ¶ 6ᵐ ē tale. Nullũ ens rõnis distinguit̃ re uel fm rem.uel p rem a seipso.g nulla res distinguit̃ ente rationis uel rõne seu p rõnē a seipsa.tenet oña satis apparenter.

quia nō min⁹ res est ipsa q̄ ens rōnis ē ipsū. nec illud sibi ē magis idē q̄ illa sibi. ⁊ sicut eē idem uel diuersū re est ppriū rei ⁊ enti reali. sic esse idē uel diuersū ratione ppriū est enti rōnis. quare sicut se h̄z distingui re ad ens rōnis. sic distingui ratione ad ens reale. Ex quib⁹ oibus videt̄ q̄ nulla res ex̄ aiam distinguit̄ ratiōe a seipsa. imo quecūq̄ distinguūt̄ rōne nō sūt eadem res. cū igit̄ perfectio attributalis sit vera res ex̄ aiam ⁊ nō rō nec ratione includēs: cū nō sint diuerse res ex̄ aiam: iusticia diuina ⁊ sapia. ⁊ sic de alijs attributis. sequit̄ q̄ nullo mō distinguūt̄ rōne cū sint eadem res. ¶ Cōtra eandē ɔ̄nē arguit Aureol⁹. 3ª q. hui⁹ distinctiōis multiplicit̄. ⁊ p̄mo sic. Illa que nullā rationem absolutā uel respectiuā determinatā inportant p̄ncipaliter ⁊ in recto. sed tm̄ conceptū indeterminatū cū connotato determinato nō dicūt diuersas rōnes. sed attributa ut iusticia sapia intellect⁹ volūtas eternitas imēsitas sūt h̄mōi. ḡ nō dicūt diuersas rōnes. nec ɔ̄nter distinguūt̄ ratiōe. ɔ̄ña ē bona. ⁊ aᵃ manifesta ē sed hᵉʳ pbat̄ multiplicit̄. Primo sic. Nā itellect⁹ voluntas sapia ⁊ h̄mōi in recto ⁊ p̄ncipaliter nō dicūt in se conceptum entis q̄ est denudat⁹ ab oī rōne determinata: licȝ in obliquo dicāt aliqḋ determinatū cōnotatū ut patet. nam intellect⁹ importat illud cui res sūt presentes in esse obiectiuo. similiter volūtas illud qḋ in aliud inclinat̄ post apprehēsionē intellectiuā. iusticia u᷑o illud quo q̄s reddit vnicuiq̄ qḋ suū est. ⁊ sic de ceteris. constat aūt q̄ in omnibus istis cōceptibus nihil est determinatū p̄ncipaliter sed solū cōnotatiue. cum eni ɔcipio hoc qḋ dico illud q̄ quis reddit vnicuiq̄ ⁊c̄ li illud q̄ nō est aliq̄d determinatū sed pōt cōpetere cuilibet rei ⁊ rōni. eodē modo pōt iduci de ceteris attributis. 2º pbat̄ eadem hᵉʳ sic. Illud qḋ cū omni re ⁊ rōne coincidere pōt non importat determinate aliquā rē aut rōnē. tale eni importat directe conceptū entis abstrahentē ab oī re ⁊ rōne determinata. sed cōstat q̄ concept⁹ attributales sūt h̄mōi. ut patet de sapia que cū sit illud q̄ verū ponit̄ in esse conspicuo ⁊ pspecto ⁊ obiectiue formato. si hoc fiat p qualitatē sicut i nobis. illa qualitas erit sapia. Si u᷑o p essentiā sit in deo illa erit sapiētia. ⁊ generaliter quecūq̄ res h̄ faceret illa erit sapia. imo etiā digit⁹. ⁊ ita de alijs attributis. Et si dicat̄ q̄ coincidit in omnē rōnē aliquo addito. nō valet q̄ꝫ qualitas q̄ est sapia nr̄a p suā pprīā rōnē q̄ est talis res accn̄alis. ⁊ talis q̄litas ponit res in esse formato. ⁊ similiter diuinitas p pprīā rōnē diuinitatis ⁊ nō p aliā rationē mediam hoc facit. ⁊ ita sapia coincidit in plures rationes nullo addito. ¶ 3º ad eandem minorē arguit sic. Si aliqua rō cois importet̄ p attributū pticipata ab oībus quibus cōpetit illud attributū. aut erit cois q̄dditatiue sicut aīal oī aīali. aut erit cois q̄si accn̄alit̄. Sed nō pōt dici p̄mū. tū q̄ꝫ deo ⁊ creature aliq̄d esset cōe q̄dditatiue importās determinatā rationē. ⁊ tūc illa determinata ratio haberet rōnē supioris ⁊ vl̄is ⁊ p̄dicabilis in quid de plurib⁹ alteri⁹ rōnis. ⁊ tunc non appareret cur non esset genus. tū quia a sapientia creata ⁊ increata abstraheret̄ vna cois rō predicabilis i quid. ⁊ esset aliquod cōe vniuocū sapientie create ⁊

increate ⁊c̄. [illegible] a sapientia creata abstraherent̄ due rationes quidditatiue quarū vna nō contineret̄ sub alia [illegible] ratio sapientie cois [illegible] stat enim q̄ ratio sapientie nō predicat̄ [illegible] de ratione qualitatis [illegible] sapientia creata continebit̄ sub duabus quidditatiuis rōnib⁹. qḋ est contra [illegible] in predicamentis [illegible] q̄ diuersorum generū [illegible] diuerse sunt species ⁊ differentie. ⁊ idem est de omni p̄dicato quidditatiuo. Nec pōt poni 3ᵐ. tunc eni sequeret̄ q̄ qualitas que est in aīa nō esset formaliter sapientia sed p quādam rationē additā si sapientia in coī diceret [illegible] rationē accidentalem participatā ab oībus sapiētis quod non est verū. Relinquitur ergo q̄ sapiētia non dicat aliquā rōnē determinatā. ⁊ idem patet de [illegible] attributis. ¶ 4º ad idem arguit sic. Si attributa dicerent ⁊c̄. pari rōne verū bonū vnū ⁊ alia transcendentia dicerent aliquā vnā rōnē cum ista sint de attributis. sed constat q̄ nō dicūt. si eni verū diceret aliquā ⁊c̄. illa esset vna ⁊ bona ⁊ vera. ⁊ sic pcederet̄ in infinitum. vn̄ cū ois ratio determinata includat istud. impossibile est q̄ ipsa importaret vnā determinatā rationē. ¶ 5º ad idem sic. Unūquodq̄ cognoscit̄ ex sua pprīa diffinitiōe. sed cōstat q̄ in diffinitione attributi cuiuslibet nihil determinatū exprimit̄ p̄ncipalit̄ ⁊ in recto sed solū cōnotatiue ⁊ in obliquo. si eni diffiniat̄ sapientia dicet̄ q̄ est illud quo res obiectiue luceret. hoc aūt in recto illud quo. ⁊ h̄ nihil determinatum dicit. in obliquo aūt ponit̄ relucentia rerū obiectiua. ⁊ ita de iusticia ⁊ ceteris. ḡ nullū attributū dicit p̄ncipaliter ⁊c̄. ¶ 6º ad idem sic. Impossibile est plures rationes disparatas de eodem p̄dicari quidditatiue. sequeretur eni q̄ de eodem possent formari plures q̄dditates. sed oēs pfectiōes p̄dicantur in quid de deo. dicit eni Anselm⁹ monol. 16º. q̄ si querat̄ de ipsa sūma natura videlicȝ de diuinitate quid sit. nihil veri⁹ respondetur q̄ iusticia [illegible] sūma natura non [illegible] habet iusticiā sed qḋ existit iusticia [illegible] iusticie ratā esse conspicit̄ hoc de omnib⁹ que [illegible] de ipsa sūma natura dicunt̄ intellectus p rationem [illegible] constringit̄. quicq̄d eni de illa dicat̄ nō qualis uel quanta sit. sed magis quid sit demonstrat̄. [illegible] sūma essentia sūma vita sūma magnitudo sūma pulchritudo ⁊ multa alia que ibi ponit Anselm⁹ [illegible] perfectiones non dicunt determinatas rationes. ¶ 7º ad idem arguit. Si sapientia in coī dicit vnā aliquam rationem determinatā que sit cois deo ⁊ creature [illegible] illa est absoluta aut respectiua. Nō 2ᵐ. quia aut poneret respectū realem. ⁊ tūc essent multe relationes [illegible] cum tamē non ponantur alique reales in deo [illegible] proprietates personales. aut dicerent respectum rationis quod esse non potest. tum quia respectus rationis nō est perfectio simpliciter cum [illegible] tum. tum quia h̄mōi respectus fiunt ab intellectu [illegible] deus non esset perfectus nisi aliquis intellectus [illegible] [illegible] in eo istos respectus rationis. Nec [illegible] [illegible] q̄ sint absolute h̄ rationes. quia tunc [illegible] esset beatus nisi per talem rationem nec [illegible]

[illegible] essentiā cui⁹ oppositū clamat veritas fidei ꝛ [illegible] ꝯcept⁹ attributales non importāt aliqui de [illegible] rōnē ꝛ sic p[illegible] ꝓbāda. Ista aūt septē ar[illegible] facit [illegible] non ꝯ solū scōm doctorē sed [illegible] cōtra eū ꝯtra Scotū Henricū Duran[illegible] Godofredū ꝛ oēs alios qui ponūt hꝰ attributa [illegible] rationes determinatas importare. ꝛ in hoc dicit oēs [illegible]. ❡ Sed 2° loco specialiter arguit contra posi[illegible] sci doctoris sic. Tanta ē infinitas realis diuine [illegible] quanta ē infinitas fm rōnē diuine pfectionis. [illegible] est deus fm rem sicut fm rōnē. sed non obstāte reali illimitatiōe dei tota res diuinitatis concipit̄ vno cōceptu. nec particulāt̄ cōceptiōes de realitate infinite diuitatis. ḡ nō obstante illimitatione diuine pfectiōis tota poterit cōcipi vna cōceptione. Et si dicat̄ ꝙ bti licꝫ totā rem diuinitatis cōcipiāt nō tñ totaliter. vñ non adequāt totā rem diuitatis sꝫ qd hoc ē. ver̄ nihilomin⁹ nō formāt nec diuidūt aut di[illegible]stinguūt diuinā realitatē sꝫ totā attingūt ꝗuis dimi[illegible]nute. Et eodē modo dicendū videt̄ ꝙ attingūt totā pfectionē nec [illegible] nec distinguāt fm diuersas cōceptiones. ❡ 3° sic. Manente eadē cā manet idem effect⁹ rōne. sed qōlibet attributū est infinitū forma[illegible]liter. sapie eni diuine non est numer⁹ fm ꝓphetā. nec mīe dei est finis aliquis. ꝛ sic de pfectionib⁹ alijs. ḡ si illimitatio diuina ꝛ limitatio intellect⁹ sūt cā ꝙ de di[illegible]uina pfectiōe formenẗ multe cōceptiōes. etiā forma[illegible]bunt de diuina sapia ꝛ alijs attributis. Et cōfirmat̄: qꝛ quelibet ps infiniti sit infinita qōlibet attributū po[illegible]terit dici plura. ꝛ sic in infinitū. ❡ 4° sic. Si ex limita[illegible]tiōe intellectus sequeret̄ attributoꝝ distinctio quāto itellect⁹ eēt finitior ꝛ magis limitat⁹ tāto ꝯcipet plu[illegible]res pfectiōes ꝛ formaret plures concept⁹ attributa[illegible]les in deo. multiplicata eni cā multiplicat̄ effect⁹. sed angel⁹ inferioris hierarchie habet itellectū magis di[illegible]minutū ꝗꝫ angel⁹ supior ꝛ hō ꝗꝫ angel⁹ ꝛ rustic⁹ magis ꝗꝫ magister in theologia. ḡ rustic⁹ plures cōcept⁹ for[illegible]mabit ꝗꝫ doctor [illegible]. ꝛ hō ꝗꝫ angel⁹. ꝛ angel⁹ infe[illegible]rior ꝗꝫ supremi⁹ ꝛ oīa q̄ sunt absona. ꝛ ꝯ illud qō expe[illegible]rimur. ❡ 5° sic. Qñcūqꝫ est cōceptuū multitudo. ꝓpt [illegible] concipiētis oēs illi concept⁹ sunt eiusdē rōnis ut patet de videntib⁹ albedinē clari⁹ ꝛ min⁹ clare. vi[illegible]siones eni eoꝝ sūt eiusdē rōnis. vñ conceptiōes bea[illegible]torū q̄s fm gradū maiorē ꝛ minorē hñt de deo eiusdē rōnis sunt. sꝫ concept⁹ attributales [illegible] alteri⁹ rōnis [illegible]. ḡ distinctio [illegible] ex limitatiōe itellect⁹. ❡ 6° sic. Illud qō est sūme vnū diuidi nō pōt. sꝫ diuina pfe[illegible]ctio est sūme vna. ḡ diuidi ꝛ limitari non pōt. ḡ non sūt conceptiones limitate ꝯceptus attributales. Et si di[illegible]catur ꝙ intellect⁹ pōt diuidere ea q̄ sūt adunata in re fm cōmentatorē 12° metaphisice. cōmēto 3°. dicen[illegible]tem ꝙ intellectus pōt quidē formare diuersos con[illegible]cept⁹ de eadē pfectiōe nō tñ illā rē diuidēdo aut illā pfectionē sic ꝙ aliqd affirmat ꝛ aliqd relinquat. imo p quālibet ꝯceptione claudit totā pfectionē ꝛ totā re[illegible] [illegible]. ❡ Sꝫ qꝛ [illegible] ponit alia argumē[illegible]ta q̄ videnẗ contra positionē [illegible]. Ea ꝓpter arguit 7° sic. Qñcūqꝫ aliq concept⁹ sic se hñt ꝙ vn⁹ addit ad

alterū necesse est illud qō concipit̄ p pmū ꝛ illud qō concipit̄ p 2ᵐ fundare penit⁹ eandē vnitatē non solū rei sed rōnis. imo nec posse pmū a 2° conceptibilit̄ se[illegible]parari. qꝛ si det̄ oppositū pdicati seqt̄ oppositū sub[illegible]iecti. si eni illud qō p pmū ꝯcipiebat̄ hꝫ ꝓpriā vnitatē ꝛ pōt seorsū itelligi 2ᵐ addet sibi qō ē oppositū illi⁹ qō ponebat̄. sed si aliqs concipit eentiā diuinā ꝛ p⁹ con[illegible]cipit sapiam ul' aliud attributū. nihil addit ad illud qō pus concepit. qꝛ si sic aut addit rem aut solā formali[illegible]tatē inexistentē ex nā rei aut rōnē fabricatā p intelle[illegible]ctū. sed constat ꝙ nō addit rē aliā. alias eēt res addi[illegible]ta ꝛ ponēs in numerū qō est falsū. constat etiā ꝙ non addit aliā formalitatē sine realitate. qꝛ tūc sapiēs di[illegible]uin⁹ non est sapiēs realis sed formalis tm̄. p sapientiā eni cū nō sit nisi formalitas non ē de⁹ sapiens. constat aūt ꝙ nō addit solā rōnē. qꝛ tūc tpis nō eēt nisi sapiēs fm rōnē qō est error. Ex quo igit̄ cōcipiēs sapiam nō addit solā rōnē ad conceptū essentie. nec solā forma[illegible]litatē nec addit realitatē. necesse ē dicere ꝙ nihil ad[illegible]dit. ḡ concipiēdo eentiā concipiebat̄ sapia ꝛ bonitas ꝛ hꝫ. imo cōcepto vno attributo concipiūt̄ oīa p ean[illegible]dem rōnē factā. ❡ 8° sic qdē. Qñcūqꝫ aliq̄ sūt talia ꝙ sub ꝓprijs rōnib⁹ sūt res mere absqꝫ imixtione rōnis aut concept⁹. si illa nō ponūt in numerū non pōt vnū illoꝝ per intellectū ab alio separi. da eni oppositū ꝙ rō vni⁹ a rōne alteri⁹ sepet̄ ꝛ distinguat̄. sequit̄ etiā ꝙ realitas poterit a realitate separi. ꝛ habebit ꝓpriā distinctionē ꝛ vnitatē. ꝛ p ꝯñs ille res ad inuicē ponēt in numerū ꝛ faciēt dualitatē. Si eni das ꝙ rationes illoꝝ ponūt i numerū ꝛ possit vna ab alia p intellectū separi. res ꝟo nō ponāt in numerū. sequit̄ ꝙ talia sub illis rōnib⁹ nō erāt res mere. sed res cū admixtiōe ali[illegible]cui⁹ qō distinguit̄ remanēte re penit⁹ indistincta. sꝫ sa[illegible]pientia inꝙtū sapia ꝛ sub ꝓpria rōne sapientie est ve[illegible]rissima res absqꝫ admixtiōe rōnis uel cōcept⁹. ꝛ iusti[illegible]cia eodē modo. ḡ ut sic nō ponūt i numerū. nec inꝙ tā diuina sūt pñt p intellectū pscindi. ❡ 9° sic. Sicut de⁹ uel diuina essentia ē vnū aliqd realit̄. ita est vnū aliqd cōceptibilit̄. sed nihil in quo sūt plures cōcept⁹ ē vnū conceptibiliter nisi illi concept⁹ habeant inē se aliquā vnionē. ḡ necesse ē ꝙ concept⁹ existētes in deo no so[illegible]lum inꝙtū sūt res. imo inꝙtū sūt ꝯcept⁹ habeāt inter se vnionē ꝛ cōnexionē. aliogn nō erit vnū ꝯceptibile nec vnū formale obiectū intellect⁹. ❡ 10. sic. Illa que sūt oīo vnū i ꝯsideratiōe nō distinguūt̄ rōne. sꝫ Ansel[illegible]mus dicit monol. 17° ꝙ oīa que dicunt̄ de sūma subā dicūt̄ de ea vno mō ꝛ vna ꝯsideratiōe. nō eni fm aliū modū aut fm aliā considerationē dicūt̄ de ea iusticia aut sapientia. ꝛ sic de alijs. igit̄. ❡ 11° sic. Nō ē pfecti⁹ iusticia illa q̄litas creata q̄ est in mēte iusti ꝗꝫ diuinitas. aliogn pfectiōes simplicit̄ inferiori mō ꝛ pfectiori at[illegible]tribueret̄ creaturis ꝗꝫ deo. Silit̄ aūt nec q̄litas exñs i mēte sapiētis ē pfecti⁹ sapia. ꝛ sic de alijs. sed cōstat ꝙ qualitas iusticia est iusticia per suā ꝓpriam rōnē. ꝛ similiter habitus sapientis est per ꝓpriā rationem sa[illegible]piētia. ḡ diuinitas per ꝓpriā rōnē erit sapia ꝛ iusticia ꝛ sic de pfectiōib⁹ vniuersis. ex q̄ seqt̄ ꝙ oīa attributa dicūt vnicā rōnē diuinitatis. ❡ 12° sic. Sicut de⁹ est

quo maiꝰ excogitari non pōt in qualibet ꝑfectiōe. sic ꝛ rō diuinitatis debet esse sūma in oī ꝑfectione. aut igit̄ se habet ad omnē perfectionē ꝑ modū substracti. aut ꝑ modū cuiusdā ꝯstituti ex eis. aut ꝑ modū inferioris determinantis oēs perfectiōes aliq̄ addito. aut ꝑ modum determinātis eas nullo penitꝰ addito. sed quia oēs pn̄t explicari per ipsam diuinitatē in ipsam coincidendo. Non pōt aūt dari p̄mū. qꝛ tūc nō esset perfectissima intrinsece sed per modū substractiꝛ denominatiue. ꝛ ꝑ ꝯn̄s non eēt illud quo maiꝰ cogitari nō potest in oī perfectiōe. maiꝰ enī esset si haberet oēm ꝑfectionē intrinsece ꝛ q̄dditatiue. Sed nec 2m dari pōt. tum qꝛ perfectiōes importāt conceptū confusiōis oī determinata ratione carētes. ꝛ ita nihil pn̄t ꝯstituere. tū qꝛ repugnat diue ꝑfectiōi ꝙ constituat̄ ex omnibꝰ ꝑfectiōibꝰ tanq̄ totū ex partibꝰ. tū quia perfectiōes dato ꝙ dicerēt determinatas ratiōes amitterēt terminos suos q̄ deberēt aliquid cōstituere. uel ex eis aliquid vna [illegible]. Nec pōt dari 3m. qꝛ diuinitas cōstitueret̄ ex oībꝰ perfectiōibꝰ in aliq̄ addito. esset enim ibi cōpositio ex indeterminato ꝛ determinabili. ꝛ nullū eoꝝ eēt illud q̊ maiꝰ excogitari nō potest fm ipsam rationem. qꝛ ꝓpria ratio eēt ex oēm ꝑfectionē tanq̄ quid additū ꝛ determinās. Relinquit̄ ergo ꝙ 4m oīo sit verū. s. ꝙ diuinitas sic specificet oēm ꝑfectionē simpliciter ꝙ ꝑ ꝓpriā rōnē sit quedā sūma sapia ꝛ quedam iusticia. ꝛ sic de alijs vniuersis. ¶ 13° arguit Aureolus adhuc dis. 45. ꝓbando ꝙ nullū attributū distinguat̄ q̊cūq̄ modo a diuinitate aut inter se. sic. Si ꝑfectiones hꝫ ponerent intrinsece distinctionem aliquam rationum absolutarum quocunq̄ modo uel ꝑ intellectū fabricataꝝ. ita ut dum concipit̄ diuina volūtas concipet̄ aliq̄ rō absoluta alia a rōne diuinitatis. oporteret dare vnū de tribꝰ. s. aut ꝙ rō diuinitatis se haberet ad alias ut quedā rō disꝑata. aut quedā rō ex illis rationibꝰ integrata. aut quedā rō illis substracta. sed non pōt dari p̄mū ꝙ. s. rō diuinitatis cōcipi debeat ut aliquid disperatū a rōne volūtatis aut bonitatis ꝛ iusticie. ꝛ sic de alijs. qꝛ fm hoc seq̄ret̄ ꝙ hec ꝓpositio non eēt vera: deus inq̄tū deꝰ ē sapiēs uel volitiuus. qꝛ non eēt sapiens ex hoc ipso ꝙ ē deꝰ. qꝛ non ꝑ rationē diuinitatis sed per aliā additā. ꝛ iteꝝ vna rō disperata non p̄dicat̄ de alia in abstracto sed tm̄ denominatiue. vn̄ non pōt dici ꝙ diuinitas eēt sapiētia uel volūtas. sed solū denoīatiue diuinitas ē sapiēs aut volens. Nec pōt dari 2m. qꝛ tūc rō diuinitatis non eēt simplicissima rō ꝛ indiuisibilis cū integraret̄ ex oībꝰ hꝫ rōnibꝰ. imo nec haberet vnitatē coītatis. qꝛ quantitas continua in deo non ē. nec vnitatē simplicitatis qꝛ illa omnē pluralitatem excludit ꝛ actu ꝛ potentia. nec compositionis. nam talis vnitas exigit ꝙ vnū sit actus ꝛ aliud potētia: que oīo repugnāt diuinis ꝑfectionibus. Nec potest dari 3m. s. ꝙ ratio diuinitatis debeat concipi substracta alijs rationibus. tunc enī eēt imperfectior omnibꝰ ꝛ perficeret̄ per omnes ꝛ concipere t̄ quasi materialis. vn̄ cū concipi non possit ut ratio disꝑata nec ut integra. nec ut alijs substracta: necesse est ꝙ concipiat̄ ut idemptificata intrinsece ꝛ indiuisibiliter cuilibet perfectiōi. ergo hꝫ perfectiōes [illegible] distinguunt̄ penes [illegible] rationes sed tm̄ [illegible] sece penes cōnotata. ¶ 14° sic. Idē ē iudiciū de vna perfectiōe ꝙ [illegible] [illegible] vna perfectio [illegible] ꝙ non addit rationē intrinsecā ad rōnē diuinitatis. imo est simpliciter [illegible] [illegible] tas q̄ est in volūtate. constat aūt ꝙ ad ratiōnē [illegible] secam illiꝰ q̄litatis q̄ dicit̄ volitio rō volitiōis nihil addit intrinsece q̄uis addat extrinsece trāsitū sup volitum. vn̄ cū illa qualitas resolui nō possit in duas rationes [illegible] [illegible] feste patet ꝙ non erūt due rōnes in diuinitate quarū vna sit q̄dditas volitiōis alia q̄dditas diuinitatis. imo erit vna simplicissima rō intrinsece. quia diuinitas ipsa erit quedam volitio multo intimius ꝛ simplicius q̄ q̄litas illa que ē in mente volentis. alioqn̄ ꝑfectiones simpliciter magis erūt extrinsece diuinitati q̄ creaturis. ꝛ qd̄ dictū est de volitiōe pōt ꝓbari de rōne iusticie comparando eam ad q̄litatē q̄ est in mente iusti. ꝛ sic de alijs. ergo oēs ꝑfectiōes simplicit̄ coincidūt itrinsece i rōnē diuinitatis. nec pn̄t ab intellectu vere app̄hēdi ut alie rōnes a ratione diuinitatis. sꝫ ꝑ modū eiusdē rōnis debet intelligi. ꝛ tn̄ penes extrinseca dicit̄ plures ꝛ plura noīa sortiri. ¶ 15° sic. Si voluntas distingueret̄ ratione absoluta a rōne diuinitatis. uel ista distinctio eēt in ipsis ex opere intellectꝰ. uel ex natura rei [illegible] omni ope intellectus. Sed manifestū est [illegible] non pōt [illegible] in aliquo cōposito [illegible] imediate acquiri distinctio nullo mō absoluto acqui[illegible] sicut videmꝰ ꝙ lignū diuidi pōt uel realiter uel ꝑ intellectū in duas ptes. [illegible] ꝙ intellectꝰ imediate ponat distinctionē [illegible] substernit aliqd ꝛ fabricat aliqd substractū [illegible] ctioni. fm h̄ ergo intellectꝰ non poterit ꝑfectiōes [illegible] nitate distinguere imediate fabricādo distinctionem nisi q̄tenꝰ fabricat rōnes substractas [illegible] ꝑ ꝯn̄s sine ope intellectꝰ non solū nō erit [illegible] hꝫ ꝑfectionū uel ꝑfectionaliū rationū. imo nec [illegible] [illegible] rōnes ꝑfectionales sūt [illegible] nec iustꝰ nec sapiēs sine ope intellectus [illegible] Confirmatur [illegible] [illegible] nec etiā [illegible] ꝙ intellig [illegible] [illegible] ꝙ sit intrinsece ꝛ in recto diceret rationē [illegible] natam ꝛ absolutā. impossibile eēt [illegible] ista distinctione. vn̄ patet ꝙ nihil est [illegible] nes istas importare determinatas rōnes [illegible] solute ꝛ eas eē i deo seclusa distinctiōe [illegible] ponit circa eas ꝯsideratio intellectꝰ [illegible] sup illas imediate addere distinctionē [illegible] eas nisi eēnt [illegible] ptes in potentia [illegible] Nec etiā pōt dari 2m. s. ꝙ distinctio hꝫ rōnū [illegible] tarū sit in deo sine opere intellectꝰ

[illegible] se totis. cũ formalitas ꝛ quidditas ꝛ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est. ¶ Confirmat. q̄ [illegible] [illegible] rones [illegible] totaliter [illegible] vna ab alia concipiendo totã vnã rem distincte alia nõ cognoscendo. ꝛ si talis distinctio eẽt in re. meuitabiliter [illegible] se totis [illegible] rei ꝛ p̄ ons totaliter ꝛ simpliciꝰ. qd̃ nullo mõ stare põt. Relinquit̃ ḡ [illegible] pfectiões non habeãt rõnes intrinsecas absolu [illegible] existẽtes in deo p se ꝛ ex nã rei. ꝛ p̄ ons nec aliq̄ mõ sunt rõnes distincte intrinsece sed vna simplex rõ diuinitatis. ¶ 16° arguit̃ sic. Qñcũq3 aliqd̃ p̄dicatũ dicit̃ de aliq̊ subiecto cũ reduplicatiõe subiecti. necesse est q̄ predicatũ includat̃ intrinsece ꝛ in recto ĩ ratiõe subiecti. ꝛ pp̄ter h̄ ista ẽ vera: hõ inq̄tũ hõ est aĩal. q2 aĩal intrinsece includit̃ in rõne hoīs ꝛ eiꝰ qdditate. reduplicatio nãq3 denotat p̄dicatũ in esse subiecto non p aliqd aliud sed p p̄priã rõnẽ. sed Augꝰ dicit sapientiã in diuinis p̄dicari de eẽntia cũ reduplicatiõe eẽntie. 7° de trinitate. ca°. 5°. ait enĩ sic. Essentia eo q̄ est eẽntia est sapia. constat aũt q̄ ista duo equipollent. s. eo q̄ ꝛ inq̄tũ. verba aũt eiꝰ dicuntur q̄ nõ eo verbũ q̄ sapia. q2 verbũ nõ ad se dicit̃. sapia ꝟo eo q̄ eẽntia. Et subdit rõnẽ. q2 lic3 verbũ sit sapia. non tñ eo verbũ q̄ sapia. q2 verbũ relatiue. sapia ꝟo eẽntialiter intelligit̃. ḡ necio rõ diuine sapie includit̃ intrinsece in rõne eẽntie. uel ista nõ ẽ vera: sapia eo q̄ essentia. cõstat aũt q̄ nõ includit̃ in rõne essentie p modũ partis. cũ ratio diuinitatis sit simplicissima. ḡ necesse q̄ totaliter icludat̃ in ea intrinsece ꝛ in recto. q̄uis extrinsece distinguat̃ in connotato. ¶ 17° arguit sic. ph̄s dicit 4°. metaphisice q̄ rõ quã sig̃t nomen est diffinitio. sed Augꝰ dicit 6°. de trini. ca°. 4°. q̄ iusticia sapia ꝛ sic de alijs pfectionibꝰ subam sig̃t. Et similiꝰ libꝰ. 7°. ca°. 5°. dicit q̄ cũ dicit̃ sapia aut iusticia: in oībꝰ istis eẽntia ostenditur ꝛ demonstrat̃. ḡ rõ eẽntie ꝛ eiꝰ diffinitio per ista noĩa imediate significabit̃ f̄m Augm̃. cõstat aũt q̄ nõ [illegible] [illegible] [illegible] ¶ 18° arguit [illegible] Augꝰ 6° de trini ca° [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abstracto [illegible] [illegible] [illegible] abstractũ sig̃t suã rõnẽ [illegible] [illegible] [illegible] p̄dicat̃ de hũanitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abstracto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non põt

nisi p identitatẽ. ḡ relinq̄t̃ q̄ rõnes oĩum pfectionũ non sint aliud intrinsece ꝛ ĩ recto q̄ ipsa rõ diuinitatis f̄m Augm̃. ¶ 19° arguit sic. Qñcũq3 aliqd est h̄ ul' illud eẽntialiter. oportet q̄ sit ipsũ qdditatiue ac formaliꝰ ꝛ diffinitiue. alias diffinitio exp̄mens eẽntiã non exprimeret qdditatẽ. cuiꝰ oppositũ dicit ph̄us 7°. metaphisice. Sed Augꝰ ait libro de cognitiõe vere vite. q̄ rõ veraciꝰ p̄bat deum esse vitã sapiam ꝛ veritatẽ ꝛ iusticiã ꝛ eternitatẽ eẽntialiter. ḡ veraciꝰ p̄bat deum eẽ oĩa ista qdditatiue ꝛ formaliter ac diffinitiue. ꝛ p̄ ons intrinsece ꝛ in recto non est ibi alia qdditas nec rõ diffinibilis aut formalitas nisi diuinitas ipsa. Et si dicat̃ q̄ Augꝰ intelligit q̄ ẽ oĩa illa eẽntialiter. q2 realiꝰ. nõ valet quidẽ. q2 qdditas ꝛ essentia idem sũt. ꝛ per ons aduerbia descẽdentia inde idẽ significabũt. est igiꝰ diuinitas oĩa ista essentialiter ꝛ qdditatiue. ¶ 20. arguit sic. Impossibile est q̄ aliqd p̄dicet̃ subaliꝰ nisi significet subam. aut essentialiꝰ nisi significet eẽntiã rei. aut accñaliꝰ nisi significet accñs illiꝰ rei. Sed Boetiꝰ dic̃ in libro de trini. veritatẽ subaliꝰ p̄dicari de bonitate ꝛ iusticia ac de ceteris oībꝰ. Et in fine libri concludit q̄ bonitas iusticia veritas oĩpotẽtia suba ĩmutabilitas virtꝰ sapia ꝛ quicq̄d excogitari põt subaliꝰ de diuinitate dicit̃. Et concludit interrogando: hec si recte ꝛ ex fide se hñt ut me instruas peto. quasi dicere velit q̄ ista oportet tenere ex fide. ḡ de mente ipsiꝰ fuit q̄ oẽs iste pfectiões significẽt subam ꝛ essentiã. ꝛ non solũ realitatem ipsiꝰ. imo ꝛ qdditatẽ: cũ non differat realitas a qdditate. ¶ 21° arguit sic. Illa noĩa q̄ ne tollãt diuinã simplicitatẽ ꝛ cõpositionẽ ponãt in ea. o3 q̄ ostendãt circa ipsam qd nõ qd est. aut aliqd eoꝝ q̄ ɔ̃sequũt̃ nãm uel opationẽ. talia quidẽ nõ addũt ad diuinitatẽ intrinsecã rõnẽ s3 tñ extrinsece cõnotata. s. qd nõ est. aut habitudinẽ quãdã ꝛ similia. S3 Damas. dicit libꝰ p̊. ca°. 12°. q̄ si deũ dixerimꝰ increabilẽ sine p̄ncipio incorporeũ imortalẽ eternũ bonũ ꝛ silia. ꝛ subales differentias dixerimꝰ. ꝛ tot cõnexus. nõ simplex erit s3 cõpositus. qd̃ vltime impietatis est. Et ex h̄ subdit q̄ o3 nõ singulũ eoꝝ sig̃re f̄m subam s3 quid nõ ẽ ostẽdere: ut incorruptibilẽ incorporeũ inuisibilẽ. sig̃tur q̄ nõ incepit non corrũpit̃ nõ videt̃. aut ostẽdere habitudinẽ quãdã: ut dñs creator. aut ostẽdere aliqd eoꝝ q̄ assequũt̃ nãm ꝛ opationẽ: sicut bonꝰ ꝛ iustus ꝛ scũs. ḡ de mẽte eius fuit q̄ ista noĩa nõ ponũt circa diuinitatẽ aliquã multiplicẽ rõnẽ. s3 sig̃t eãdẽ rõnẽ diuinitat[is] addẽdo uel apponẽdo quãdã extrinsecã cõnotationẽ. Et ẽ notandũ q̄ ait ista noĩa nõ sig̃re subales differẽtias nec f̄m subam. p h̄ innuens q̄ nõ sig̃nt res qdditatiuas additas diuinitati. ¶ 22°. arguit sic. Illud qd̃ ɔgrue respondet̃ ad interrogationẽ factã p qd de aliquo ẽ de qdditate ꝛ formali rõne eiꝰ. pp̄t h̄ enĩ ph̄s p̊ topicoꝝ p̄bat q̄ genꝰ ꝛ diffinitio ꝛ spẽs p̄dicant̃ in qd p eo q̄ respondẽt̃ ad interrogationẽ factã p qd. Et siliter porphiriꝰ idem dicit. S3 Ansel. monol. 16°. determinat q̄ si q̄rat̃ qd sit ipsa sũma nã. non p̄prie dr̃ q̄ habeat iusticiã s3 existit iusticia. ideo cum dicitur iusta p̄prie intelligit̃ existens iusticia ꝛ rõ conseq̄t̃. ut nõ dicat̃ q̄lis sit sed quid sit. Et subdit. Quicq̄d igiꝰ de illa dicatur:

ꝛ loquit̃ de diuinitate nõ qualis uel quãta. sed mag' quid sit demonstrat̃. hec Anselm⁹. Ex quib⁹ patet ꝙ ad interrogationẽ factã ꝑ quid de ipsa diuinitate ſm eũ vere respondet̃ ꝙ est quedã iusticia ꝛ quedã bonitas ꝛ quedã vita. ergo de mente ei⁹ est ꝙ oĩa ista essent de quidditate diuinitatis. cõstat aũt ꝙ diuinitas dei est simplicissima ꝛ vnitissima. ꝛ ꝑ cõñs oĩa attributa sũt vna rõ qdditatiua diuinitatis nihil addentia intrinsece sed tñ extrinsece. ¶ 23⁹ arguit sic. Nã idem ca. 17⁹ statim mouet q̃stionẽ: quõ si illa sũma nã fuerit tot bona. nõ erit cõposita ex plurib⁹ bonis? Et subdit respõdendo ꝙ nõ est plura bona sed vnũ bonũ plurib⁹ nominib⁹ sigtũ. Et subdit ꝙ cũ nullo mõ illa nã sit cõposita ꝛ tñ omnimode tot illa bona sit. necesse est ut oĩa illa non plura sed vnũ sint. ꝛ quodlibet eoꝝ idẽ est qđ oĩa siue simul siue singula. vñ cũ dicit̃: iusticia uel eentia. idem sigt vna qđ alia uel singula ꝛ oĩa. Et subdit ꝙ quicqd essentialiter dicit̃ de sũma sub̃a. vno modo ꝛ vna consideratiõe dicit̃. Et infra: illa sũma essentia nullo mõ sic est aliqd: ut illud idem ſm aliũ modũ uel aliã cõsiderationẽ sit. qꝛ quicqd aliquo modo ẽ essentialiter hoc totũ est qđ ipsa est. nihil igit̃ de ea vere dicitur in eo ꝙ qualis uel quanta. sed in eo qđ quid ẽ totum accipit̃. hec Anselm⁹. Sed cõstat ꝙ ista vera nõ essent si pfectiões attributales impoꝛtarent aliq̃s rationes alias a rõne diuinitatis. siue rões ille qdditatiue essent ꝑ opationẽ tñ siue ex nã rei inessent. igit̃ oẽs diuine pfectiones coincidũt in eandẽ rem ꝛ rõnẽ diuinitatis. ¶ 24⁹ arguit sic. Nam magister in p̄. dis. 8. exponens illud Augl. qui dixit eũdẽ deũ multipliciter dici: ait ꝙ hoc nõ dicit ꝑpter diuersitatẽ accidẽtiũ uel partiũ. sed ꝑpter multiplicitatẽ ꝛ diuersitatẽ noĩuꝫ que de deo dicũt̃: q̃ licꝫ multiplicia sint. vnũ tñ signt. s. nãm diuinã. hec magister. Sed hoc non esset verũ si impoꝛtarẽt plures rões intrinsece siue ꝑ considerationẽ intellect⁹ siue ex nã rei. tũc eni nõ significarent nãm diuinã siue diuinitatẽ ipsam. sed aliã rõnẽ ꝛ aliã qdditatem. cũ rõ quã sigt nomen sit sua diffinitio ergo manifeste patet ꝙ ſm eũ oĩa attributa significarẽt vnã simplicem rõnẽ diuinitatis siue nãe diuine intrinsece ꝛ in recto. ¶ 25⁹ arguit sic. Nã magister h̃ dicit expresse dis. 45. ita ut nõ indigeat expositiõe. Cũ eni ꝙ cũ dicit̃: de⁹ scit ꝛ de⁹ vult. essentia diuina p̄dicatur ꝛ de⁹ esse nũciat̃. cũ aũt addit̃ oĩa uel aliqd aut aliqua: eẽntia quidẽ diuina p̄dicat̃ nõ simplicit̃ ꝛ absolute. sꝫ ita ut scie q̃ ipsa est oĩa subiecta esse monstrent̃. ꝛ voluntati q̃ ipsa eadẽ ẽ aliqd uel aliq̃ subiecta eẽ dicat̃. ut talis sensus fiat: deus scit oĩa. i. de⁹ est cui⁹ scie q̃ ipse ẽ oĩa sũt subiecta. hec ille. vbi exp̃sse patet ꝙ mgr̃ fuit hui⁹ intentionis. ¶ 26⁹ arguit sic. Si bonitas ꝛ sapiã distinguũt̃ rõne ꝛ sũt idẽ realiter in deo. h̃ dicit̃ ꝑ tanto: qꝛ de eadẽ re q̃ est bonitas habent̃ diuerse rões in intellectu nr̃o. sed ꝑpter h̃ nõ opoꝛtet illã distinctionem ponere. igit̃. h⁹ patet. qꝛ si ꝑpt̃ h̃ de eadẽ re habent̃ distincte rões in intellectu diceret̃ talis res distingui a seipsa. tũc pariformit̃ diuin⁹ intellect⁹ diceretur distinct⁹ a seipso ſm rõnẽ ꝑpter h̃ ꝙ alia rõ habet̃ de ipso dũ ꝯsiderat̃ ut intelligit deũ. ꝛ alia dũ intelligit creaturas. cõñs est falsũ ut patet [illegible] parte [illegible] 12. 8⁹. [illegible] Q[illegible] ẽ intellect⁹ in [illegible] ſm ꝙ deus intel[illegible] [illegible] alia [illegible] [illegible] intelligendũ non [illegible] intellect⁹ ſm rõnẽ ¶ [illegible] [illegible] Si diuina attributa distingu[illegible] h̃ videret̃ ꝑpter auctoꝛitatẽ cõmentatoꝛis 12. me[illegible] phisice. cõmento. 38⁹. dicentẽ. In his q̃ sũt forma [illegible] in mã dispositio uel dispositum reducunt̃ ad vnũ in esse ꝛ duo in ꝯsideratiõe. sũt ergo vna res ꝛ due cõposita rõne uel ꝯsideratiõe. Et ibidẽ subdit. Intellect⁹ eni nat⁹ est diuidere adunata in esse in ea ex quib⁹ cõponit̃. Et in fine cõmenti dicit ꝙ magna est differentia inter ea q̃ differũt in intellectu ꝛ in esse. ꝛ q̃ differunt intellectu tñ. Et subdit. Multe pfectiões ergo in deo [illegible] ẽ nisi intellectu differentia nõ in esse. videret̃ [illegible] ex hoc ꝙ cõmentatoꝛ sensisset tales pfectiões esse idem realiter in deo. sꝫ distingui ſm rõnem. sed h̃ nõ debet mouere ad ponendũ distinctionẽ talẽ. qꝛ cõ[illegible] in p̄ma auctoꝛitate allegata accipit dispositionem ꝛ dispositum ꝑ subiecto ꝛ p̄dicato ꝑpositiõis q̃ sũt termini ꝛ nõ res extra. vñ dicit ibidẽ. Cũ intellect⁹ cõponit aliquã ꝑpositionẽ ex dispositiõe ꝛ disposito in talibus reb⁹ ꝛc̃. constat aũt ꝙ intellect⁹ non cõponit ꝑpositionẽ nisi ex terminis ꝛ nõ ex reb⁹ ex̃. Et antea dicit ibidẽ. Qñ fuerit dispositio considerata ꝛ dispositũ in eis q̃ nõ sũt in mã tũc reducũt̃ ad vnã [illegible] oĩb⁹ modis. ꝛ nu[illegible] erit modus q̃ distinguat̃ p̄dicatũ a subiecto ꝛ disposito. ecce ꝙ ꝑ eodẽ ponit subiectũ ꝛ dispositũ. ꝛ p̄dicatũ vocat dispositionẽ. Et in spāli loquit̃ de ꝑpositiõe in q̃ de deo p̄dicat̃ termin⁹ concretus. verbi grã: deus ẽ viu⁹. de⁹ ẽ sapiẽs. ꝛ est intentio ei⁹ ꝙ in hĩ ꝑpositiõib⁹ subiectũ ꝛ p̄dicatũ supponunt ꝑ oĩo eodẽ ex pte rei sub alia tñ ꝛ alia rõne [illegible] ꝙ p̄dicatũ ꝛ subiectũ differunt rõne. ꝛ sũt noĩa synonima. ꝛ qꝛ supponũt ꝑ eodẽ a pte rei. dicit ꝙ reducũt̃ ad vnũ in eẽ. Est ergo mens ei⁹ ꝙ vna res habet duo noĩa. s. subiectũ ꝛ p̄dicatũ. ꝛ duos concept⁹ differẽtes. sed nõ intendit ꝙ res differat a se ipsa rõne. sꝫ solũ vna rõ ab alia rõne. Similit̃ cũ dicit ꝙ intellect⁹ ẽ nat⁹ diuidere ꝛc̃. nõ intendit ꝙ rẽ oĩo simplicẽ intellect⁹ sit nat⁹ diuidere. sꝫ intendit ꝙ intellect⁹ ẽ nat⁹ diuidere [illegible] sim intelligere. uel diuisa eẽ cognoscere. ꝛ [illegible] q̃ sũt coniũcta uel adunata in re sicut mã ꝛ forma. ꝙ hec sit eius intentio. patet. nã ibidẽ dicit. Intellectus eni nat⁹ ẽ diuidere adunata in esse in ea ex quib⁹ cõponit̃: q̃uis nõ diuidat̃ in esse sicut diuidit mãm a foꝛma ꝛ foꝛmã a cõposito ex mã ꝛ forma. ¶ Ulterius ar[illegible] guit̃. Si diuina attributa distinguũt̃ rõne. aut h̃ erit ꝑ intellectũ compantẽ diuinã pfectionẽ ad creaturã [illegible] aut ꝑ intellectũ compantẽ eã ad intra. sꝫ neutra pars rõnabilit̃ dari põt. Q eni nõ p̄ma p[illegible] ꝓbat̃ ſm [illegible] rõne [illegible] ꝛ alios nouẽ vns. ¶ P̄ma talis ẽ. De⁹ ab eterno [illegible] sub rõne circũscripta oĩ creatura intellexit eẽntiã suã sub rõne veri. ꝛ voluit sub rõne boni. sꝫ rõ veri ꝛ boni ꝛ [illegible] sũt rões attributales. ergo videt̃ ꝙ in deo distinguãt̃ ꝑ cõpationẽ ad intra circũscripta oĩ cõpatiõe ad creaturam. ¶ 2⁹ talis est. Dato ꝙ nõ esset possibilis creatura. adhuc verbũ in diuinis emanaret ꝑ modũ [illegible]

[illegible] ⁊ spūs scūs ꝑ modū volūtatis. sed hoc nō eēt
[illegible] voluntas ⁊ intellect⁹ distinguerent̄ [illegible]
[illegible] verbū ꝑ modū volūtatis sicut ꝑ modū in
[illegible] voluntas ⁊ intellect⁹ di
stinguūt̄ in deo ꝑ cōparationē ad intra. ⁊ non ꝑ com
parationē ad creaturas. ❡ 3ª talis est. Ubicunq̄ ē re
perire maiorē differentiā ⁊ minorē. ibi videt̄ ꝙ minor
[illegible] ꝑsona
rum q̄ maior est q̄ȝ distinctio attributoꝝ ꝫm rōne. igit̄
ista reducit̄ ad illā. imo si ꝑma pōt eē in deo sine cōpa
ratiōe ad creaturā. similiter et 2ª. ❡ 4ª talis ē. Si at
tributa distinguerent̄ per cōparationē ad pluralitatē
[illegible] eoꝝ in creaturis repertā. [illegible] nō diceret̄ bonus
aut sapiēs ⁊ sic de alijs perfectiōib⁹ ꝫm rōnē forma
lem sed ꝫm causalitatē effectiuā. utpote q̄r ista diffun
dit in creaturis. sed h̄ est impossibile. q̄r ꝫm h̄ nō maḡ
diceret̄ q̄ȝ lapis: cū eque creauit lapidē sicut bonita
tem creature. ğ attributa non vident̄ distingui ꝑ cō
parationē ad creaturas sed ꝑ cōparationē ad intra.
❡ 5ª talis ē. Fundamēta emanationū nō distinguūt̄
ꝑ cōparationē ad creaturas. sed intelligere est fun
damentū ipsi⁹ differentie. ⁊ amare ē fūdamentū spi
ratiōis actiue quib⁹ emanāt diuine ꝑsone. ğ distinctio
amoris ⁊ intellectiōis attendit̄ penes intra ⁊ non per
cōparationē ad creaturas. ❡ 6ª. Si distinctio istaꝝ ra
tionū non posset assumi nisi ex reali distinctiōe ipsarū
reperta in creaturis. tūc illa q̄ nō distinguūt̄ realiter
in creaturis nō possent distingui rōne in deo. sȝ verū
⁊ bonū in creaturis non distinguūt̄ ꝫm rem sed tm̄ ra
tione. non ğ distinguerent̄ in deo ꝫm rōnē qḋ ē falsū
cū sint attributa. ⁊ ꝑ ꝯñs falsum est ꝙ distinguāt̄ per
cōparationē ad extra. ❡ 7ª est talis. Impfectū actū
habet a perfecto ⁊ non ecōtra. sed rōnes attributales
ꝓut sūt in deo ꝑfecte sunt. perfectior eni est sapiētia
dei q̄ȝ quecunq̄ȝ creata sapientia. ergo distinctio per
fectionū h̄ꝫ ꝓut est in creatura sumit ortum a distin
ctiōe ꝫm rōnē que ē in deo ⁊ nō ecōtra. ❡ 8ª talis est.
Causa ꝑcedit effectū. sed h̄ꝫ ꝑfectiōes ꝓut sūt in deo
sunt cause earundē ꝓut sunt in creaturis. ğ distinctio
[illegible] in deo ꝑcedit [illegible] ꝓut in creaturis
[illegible] ❡ 9ª [illegible] potest
[illegible] potentia in [illegible]
[illegible]
[illegible] sub rōne [illegible]
[illegible] ipsa ē in potētia ad plu
[illegible] attributoꝝ. ğ intellect⁹ diuin⁹ negociādo cir
[illegible] appreben[illegible] in potētia
[illegible] ad actū reducere multitudinē attributa
[illegible]. Sic ğ patet ꝙ nō pōt dari ꝑma pars diuisio
[illegible]. Sed [illegible] 2ª pars [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] rem ⁊ [illegible]
[illegible] ꝫm rōnē [illegible] differentia
[illegible] ꝫm rem [illegible] ꝫm
[illegible] ꝓpter qḋ [illegible]
[illegible] reali [illegible]
[illegible] nisi ꝑ
[illegible] ꝙ [illegible] ⁊ lapis ⁊

cetera attributa īueniūt̄ in creatura distincta ꝫm rē.
in deo ṽo ꝫm solā rōnē. ğ distinctio eoꝝ ꝫm rōnē sumi
debet in eo a reali distinctiōe eorūdē repta ī creatis.
❡ 2ᵐ est tale. q̄r talis est distinctio int̄ attributa in deo
qualis est inter dispositionē ⁊ dispositū in eo. h̄nt eni
se attributa ad deū ꝑ modū cuiusdā dispositiōis. quia
videt̄ disponi diuinitas ꝑ sapiam iusticiā bonitatē. sed
cōmentator dicit 12°. metaphisice. cōmēto. 38°. ꝙ cū
intellect⁹ intelligit dispositionē ⁊ dispositū in deo. nō
intelligit ex eis noīa synonima ita ꝙ propositio sit ꝫm
nomē nō ꝫm intentionē. sȝ intelligit ea eē differentia
ꝫm assimilationē sicut intelligit multa ꝫm silitudinē.
si eni intellect⁹ nō accepisset dispositionē ⁊ dispositū
in reb⁹ cōpositis. non pōt intelligere nās eoꝝ nec de
clarare eas. ğ ex dictis cōmentatoris videt̄ ꝙ distin
ctio attributoꝝ accipiat̄ ꝑ itellectū ꝑ cōparationē ad
res materiales in qb⁹ ꝫm rem distinguūt̄. ❡ 3ᵐ est tale
ꝙ illud qḋ ꝫm se ē vnū simplicit̄ si cōsideret̄ tm̄ ꝫm se:
ita hȝ ꝯsiderari ꝫm vnā rōnē simplicissimā sicut hȝ eē
vnū simplicissimū. rō eni rei adequat̄. rō quidē albe
dinis nō excedit albedinē. nec ecōuerso. sȝ deus ē ꝫm
se simplicissim⁹ ⁊ in eē. ğ habet cōsiderari ꝫm vnā sim
plicissimā rōnē. ⁊ ꝑ ꝯñs si habet cōsiderari ꝫm plures
rōnes erit ꝑ cōparationē ad extra. ❡ 4ᵐ est tale. Sic
videt̄ eē de distinctiōe attributoꝝ in deo sicut est de
pluralitate alioꝝ q̄ differūt ꝫm rōnē in eo. sȝ plurali
tas ideaꝝ in deo sumit̄ ꝑ cōparationē ad ex̄. q̄r distin
guūt̄ ꝫm formas ⁊ nās repñtatas. ğ distinctio attri
butoꝝ accipiet̄ ꝑ cōparationē ad creaturas. ❡ 5ᵐ est
tale. Sic distinguūt̄ attributa in deo sicut itellect⁹ ē
apt⁹ nat⁹ distinctionē ponere. sȝ intellect⁹ non ē apt⁹
nat⁹ ponere distinctionē ꝫm rōnē in eo qḋ ē idē ꝫm rē
nisi ex aliqb⁹ q̄ sunt plura ꝫm rem. sicut pȝ ꝙ rationē
gnīs ⁊ differētie accipit ex diuersis ꝫm rē. utpote ex
apparētib⁹ uel operationib⁹. eadē eni albedo concipit̄
sub rōne coloris ex motiōe visus ⁊ sub rōne albedinis
ex h̄ ꝙ est disgregare visū. ⁊ simil̄r rōnale ⁊ aīal diffe
runt in hoīe ꝑ ratiocinari ⁊ sentire. igit̄ intellectus di
stinctionē attributoꝝ nō cōcipit in deo nisi ꝑ cōpa
tionē ad aliq̄ realiter distincta. ❡ 6ᵐ ē tale. Ubicūq̄ȝ ē
pluralitas ꝫm rōnē ibi requirūt̄ tria. pmū est res cir
ca quā est talis pluralitas tanq̄ȝ fūdamētū oīuȝ rōnū
ne intellect⁹ sit van⁹. 2ᵐ est aliq̄ diuersitas ad quam
illud vnū compet̄. q̄r rō vni⁹ ꝫm ꝙ cōsiderat̄ in se nō
ē nisi vna. 3ᵐ ṽo est apprehēsio intellect⁹ reducentis
in actū circa ipsam rem h̄ꝫ rōnes. q̄s quidē impossibi
le est ut reducat nisi ꝓpter diuersitatē alibi repertā.
⁊ hoc patet. tū q̄r cōmentator 12°. metaphisice. cōmē
to. 38°. dicit expsse ꝙ si intellect⁹ nō accepisset dispo
sitionē ⁊ dispositū vbi realit̄ distinguūt̄ non posset in
telligere nec declarare nās eaꝝ. tū q̄r oportet ꝙ a re
ortum habeat ꝙ aliq̄ res ꝫm diuersas rōnes obiecti
uas obijciat̄ intellectui ⁊ alia nō obijciat̄. cū ṽo h̄ non
habeat ex se res simplicissima oportet ꝙ h̄ habeat q̄a
cōpabilis ē ad plura. alia ṽo nō est. tū q̄r sicut se hȝ
ens rōnis ad ens reale. sic se hȝ pluralitas rationis ad
pluralitatē realē. ꝯstat aūt ꝙ ens rōnis habet ortū ab
ente reali. ⁊ ꝑ ꝯñs pluralitas rationis habet ortum a

[illegible] reali. sed o[illegible] q in deo e [illegible] [illegible] [illegible] q̃ est oio vnu [illegible] idem no aut est [illegible] z^m. s. pluralitas realis. g intellect⁹ in accipiédo distinctioné attributoꝝ oportet q recurrat ad pluralitaté eoꝝ realem existenté in creatis. ¶ 7^m est tale. Intellect⁹ in accipiédo hʒ se passiue. aut igit̃ reducitur ad plures conceptiones a re vna simplicissima. aut a plurib⁹ rebus correspondentib⁹ illis plurib⁹ conceptiõib⁹ alibi q̃ʒ in illa re simplici. aut ab ipsomet intellectu. Sed nõ põt dici q a seipso cũ sit passiua. ꝛ idem nõ reducat se de potentia in actũ. nec reduci põt ab illa simplicissima. nã ab vno inq̃ʒtũ vnũ non ꝓuenit nisi vnũ. g relinqt̃ q reducat̃ ex distinctiõe reali alibi. ꝛ ꝑ ɔñs distinctioné attributoꝝ fm rõné accipit intellect⁹ inde ex reali distinctiõe eoꝝdé repta in creatura. ¶ 8^m est tale. Omnis distinctio rõnis aut consequit̃ intellectũ simpliciter apprehendété. aut intellectũ cõponenté ꝛ diuidenté. sed ois distinctio rõnis in itellectu apprehédente simplicia ortũ habet a reali distinctiõe medioꝝ puta spéꝝ uel saltẽ actus intelligendi. Similiter ois distinctio rõnis in intellectu componente ꝛ diuidéte ortũ habet ex h̃ q pdicatũ nõ cõuenit subiecto inq̃ʒtũ hõ. certũ est aũt q semp conuenit ꝑpter distinctioné realem eoꝝndé. vñ sapia inq̃ʒtũ diuina est iusticia. in gnãli aũt nõ. eo q̃ alicubi realiter distinguũt. g ois distinctio rõnis ortũ habet a distinctiõe reali. ꝛ ꝑ ɔñs ex pluralitate attributoꝝ reperta fm rem in creaturis sequit̃ eoꝝdé distinctio fm rõné in deo. ¶ 9^m est. Distinctio rõnis nisi sit vana ꝛ falsa oportet q habeat fũdamentũ in re. licʒ sit ab intellectu cõpletiue. sed distinctio attributoꝝ est fm rationé. nec habet in dina essentia sufficiens fũdametũ. qd patet ex hoc q ipsa nullo modo est plures nec actu nec formaliter sicut claret. nec potẽtia seu virtualiter. si eni nihil pter deũ eét nec esse posset: attributa nec eént plura virtualit̃ ꝑ eo eni dicũt̃ virtualiter contineri in deo. q: in creaturis diffundũt̃ ꝛ participant̃ distincta realiter. ex h̃ eni dicim⁹ q de⁹ continet vnitiue virtualiter ac eminenter pfectiões reptas in creatis. ꝛ ita si nõ eént saltem possibiles creature nulla esset in deo continẽtia virtualis. g relinquit̃ q differẽtia attributoꝝ fm rationé non esset sufficiés fundamentũ in deo nisi comparet̃ ad creaturas. ¶ 10^m est tale. Nihil impfectioné includés est absolute in diuinis. sed solũ i compatiõe ad creaturas. sicut pʒ de diuina essentia que hʒ rõné idee q̃ dicit quid limitatũ. ꝛ ꝑ ɔñs quodãmõ imperfectũ ex habitudine ad creaturas. sʒ distinctio attributoꝝ quandã impfectioné includit. q: quãdã limitationem diuine pfectiõis q̃ i se illimitata é. d. stinctio etiã per absoluta videt̃ importare imperfectioné. non sic aũt distinctio p relatiões. q: relatio non dicit pfectionem nec impfectioné. g distinctio attributoꝝ nõ accipiet̃ in deo nisi per respectũ ad creaturas. sic g patet q neutra ps pfate diuisiõis dari põt. ꝛc. Seqt̃ rnsio ad arguméta ista facta ante oppositũ ꝛ p⁹ oppositũ.

Ad argumenta cõtra pmã õné dicit̃. Ad pmã qdé negat̃ h^{ta}. distinctio eni psonaꝝ diuaꝝ non psupponit distinctioné itellect⁹ ꝛ volũtatis in deo licʒ [illegible] ꝑducat̃ per modũ intellect⁹ [illegible] sanctus sed pcẽ per modũ voluntatis añ oém actũ intellect⁹ negociantis circa distinctioné attributoꝝ diuoꝝ. nõ sequit̃ ex h̃ q intellect⁹ ꝛ voluntas distinguant̃ in deo añ oém actũ intellect⁹. sed sufficit q añ oém actũ intellect⁹ sit intellect⁹ in deo ꝛ sit voluntas in deo realit̃ ꝛ formaliter seu in actu ꝛ res q̃ est intellectus ꝛ volũtas. s. dina eẽntia non ex h̃ q intellect⁹ sit volũtas. nec ex h̃ q volũtas sit intellect⁹. h̃ solo enim posito aliqd cõuenit ei ut ipsa est intellect⁹ qd nõ conuenit ei ut é volũtas s. eé pncipiũ [illegible] verbi. h̃ aũt nõ infert distinctioné aliquã actualé in dina eẽntia sʒ solũ est signũ [illegible] ad aliqué modũ pfectiõis ꝛ cõtinẽtie supereminẽtis perfectionũ in creaturis distinctaꝝ. q: nõ solũ hʒ in se modũ pfectiõis q cõpetit intelligenti ut intelligés é. imo modũ pfectionis q cõpetit volũtati ut volens é. cõcedit̃ tñ q istud bñ infert q in diuina eẽntia añ oém actũ intellect⁹ est inchoata distinctio rõnis attributoꝝ. sic linea inchoatur in pũcto ꝛ relatio in fũdamẽto. ꝛ signũ in signato. ¶ Ad z^m dicit̃ q aliqd ꝑductiuũ esse eiusdé rõnis potest dupliciť intelligi. Primo mõ q: é limitatũ ad certũ modũ perfectiõis specifice. ita q est talit̃ perfectũ ꝛ nõ alio mõ. utputa si aliqd ꝑductiuũ eét intellect⁹ ꝛ nõ volũtas aut ecõtra. z^o mõ q: licʒ nõ sit limitatũ ad aliquã spẽm pfectiõis. imo sit penit⁹ illimitatũ ad omnem modũ ꝛ gen⁹ ꝛ specié pfectiõis. tñ non hʒ aliquã pluralitaté aut diuersitaté rõnũ pfectionaliũ in actu ꝛ sic remanet vnũ ꝛ indiuisũ ꝛ idé in perfectiõe ꝛ rõne pfectiõis. Tũc dico q añ oém actũ itellect⁹ eẽntia diuina é vni⁹ rõnis z^o mõ nõ aũt pmo mõ. Dico vlteri⁹ q ꝑductiuũ vni⁹ rõnis z^o mõ cuiusmodi é eẽntia diuina põt esse determinatũ ad certã pluralitaté [illegible] [illegible] s. intellect⁹ ꝛ volũtatis. Nec valet ꝓbatio [illegible] ꝓcedit de ꝑductiuo vni⁹ rõnis pmo mõ. ¶ Ad 3^m dicit̃ q nõ concludit nisi q añ oém distinctioné factã [illegible] intellectũ de⁹ est [illegible] ꝛ intelligés ꝛ volés. sʒ h̃ cõcesso nõ seqt̃ q intelligere ꝛ velle differãt in deo. ¶ Ad 4^m negat̃ h^{ta}. dico q bene stat simul q ois pfectionis mod⁹ sit in deo ꝛ q diuine perfectiões nullo mõ differant in deo. sʒ sint oio idipsũ qd diuinitas. Nec valet pma improbatio h⁹. Dico eni q in deo non é nisi vna pfectio illimitata ꝛ extra gen⁹. nec é in mũdo nisi vna perfectio simpliciť vocãdo perfectioné [illegible] actũ cui null⁹ modus pfectiõis deest. nec aliq̃ [illegible] [illegible] adest. ꝛ illa est dina eẽntia. sũt tñ multe pfectiões simpliciť in creatis ad aliũ sensũ vocãdo. s. pfectioné simpliciť actũ q fm suã rõné nullã includit impfectionem licʒ inq̃ʒtũ hõ nõ icludat oém perfectioné. ita q [illegible] talis act⁹ fm suã rõné melior est oi actu q habet rõné oppositã. ꝛ isto mõ esse intelligété dicit pfectioné simpliciter. q: meli⁹ est eé intelligenté q̃ eé nõ intelligenté [illegible] tem. Similiter nec valet z^a improbatio [illegible] [illegible] cedit̃ eni q in creaturis nõ é aliq̃ perfectio simpliciť [illegible] pmo mõ. sed rõ nõ ꝓbat q̃ pfectio simpliciť z^o mõ [illegible] in creatura. Similit̃ [illegible] 3^a improbatio [illegible] actus limitat⁹ ad genus uel spẽm potest [illegible]

[illegible] ab oī actu qͣ fm suā rōnē non est alteri⁹ speciei [illegible] sapia q̄ est in genere a iusticia q̄ est in genere. nō [illegible] oportet q̄ [illegible] verū de actu [illegible] intellec[illegible] nō [illegible] diuina volūtate. q̄ [illegible] intellect⁹ nō [illegible] intellect⁹ imo ē volūtas [illegible] sapia z iusticia z sic de ceteris. Et ista solutio [illegible] cū eo q̄ dic̄ scūs Tho. de potentia dei q. [illegible] arti. [illegible] ad [illegible] vbi dic̄ sic. Nulla subā q̄ est in genere pōt eē re[illegible] [illegible] q̄ est [illegible] ad vnū gen⁹. [illegible] ab [illegible] genere. sed eentia diuina nō est in genere [illegible] sed ē supra oē gen⁹ cōprehendens in se oīuz generū pfe[illegible] [illegible] q̄ est relatiuis in ea in[illegible] [illegible]. Jta dico i ppōito de actu extra gen⁹ sicut ipse dicit de subā extra gen⁹. Simili[illegible] cassa ē 4ᵃ iprobatio. fūdat̄ eni in ista 9nā falsa: in deo sūt dicte pfectiōes. ḡ sūt ibi diffinitiōes eaꝝ. ad hūc sensū q̄ sa pietia q̄ ē i deo sit diffinibilis. fm eni q̄ dic̄ scūs Tho. de potētia dei. q. 7. arti. 5º. dic̄ Dionysi⁹ z. ca⁹ de diui. noīb⁹ q̄ diuinitas oīa simplicit̄ z incircūfinite in seipsa [illegible] pacipit. z iō ex diuersis cōuenient̄ laudat̄ z noīat̄. z similiter dicit q̄ pfectiōes q̄ in creaturis sūt fm diuersas formas deo attribuūt̄ fm ei⁹ simplicem eentiā. Jncircūfinite dicit ad ostendēdū q̄ nulla pfe ctio in creaturis inuēta diuā essentiā cōphēdit. ut sic intellect⁹ sub rōne illi⁹ pfectiōis in seipso deū diffi nīat. hec ille. Similit̄ pma pte. q. 13. arti. 5º. dicit sic. Cū aliqd nomē ad pfectionē ptinēs dicit̄ de creatura si gnificat illā pfectionē ut distinctā fm rōnē diffinitio nis ab alijs. puta cū hoc nomē sapiēs de hoie dicit̄. si gnificam⁹ aliquā pfectionē distinctā ab essentia hoīs z a potētia z ab eē ipsi⁹. z ab oīb⁹ hō̄. sed cū hͦ nomē de deo dicimus nō intendim⁹ sigre aliqd distinctū ab essentia uel potētia uel eē ipsi⁹. z sic cū hoc nomen sa piens de hoie dicit̄ quodāmō circūscribit z cōprehē dit rem sigtā. nō aūt cū dicit̄ de deo. sed relinqt rem sigtā ut incōphensam z excedētē nōis significatio nem. hec ille. Ex quib⁹ oīb⁹ patet q̄ intellect⁹ uel vo[illegible] [illegible] in creaturis [illegible] z p nomē [illegible] nō tñ cū dr de deo. nec [illegible] nomē volūtas nec rō uel diffinitio quā sigt diuinā volūta tem [illegible] sed relinqt eā incōprehensam z indiffinitam licz illa diffinitio sit similitudo quedā diuine volūtatis deficiens tñ z inadequata. Ultima deniq̄ improba tio nulla ē. licz enī in deo sit rō sapie z rō intellect⁹ z ē. non tñ oportet q̄ q̄libet rō ibi habeat talem vnitatē q̄ [illegible] ab alijs rōnib⁹ añ opus intel lect⁹ [illegible] q̄ tales rōnes nō sūt subiectiue in deo. sed in intellectu creato licz sint in deo ut in exēplari quodā [illegible] z fūdamētaliter [illegible] rōnes sūt ibi [illegible] intellect⁹ fūdamētalit̄ ita tales vni tates z distinctiōes [illegible] fūdamētalit̄. s. distinctio ra [illegible] actu aut in itellectu distinguēte vnā pfectionē [illegible] actualit̄ rō bonitatis z rō volūtatis añ actū intellect⁹. vocādo rōnē bonita tis [illegible] cōceptione formatā p intellectū. [illegible] [illegible] deo [illegible] q̄ [illegible] ē nisi [illegible] [illegible] multe veritates [illegible] de equiuo

tate dic̄ q̄ equiuocas diffinibilis nō est nisi equiuo tas. z ita dicit̄ de oī qdditate. verūtñ in diuinis nō ē p prie diffinitio nec cognoscim⁹ quid ē diffinitiue. ¶ Ad 5ᵐ dico q̄ deū distincte cōcipe intuitiue bonitatē suā z iusticiā suā pōt dupliciter intelligi. Primo mō sic q̄ de⁹ concipiat z intueat̄ bonitatē suā z iusticiā suā ha bere distinctionē ad inuicē ex nā rei z videat in q̄ vna differt ab alia. uel q̄ alia intuitiōe intueat̄ vnā z alia aliā. z sic hͦᵒʳ isto mō intelligat̄ neganda ē. z arguēs pe tit illud qd̄ est in pncipio. 2º pōt illud itelligi sic q̄ de⁹ intelligit z intuet̄ qūlibet suā pfectionē nō 9fuse nec solū in vli. imo in vltima actualitate. licz sua cognitio nō sit vlis nec pticularis. z sic cōcedit̄ hͦᵒʳ. s. q̄ de⁹ in tuet̄ distincte suā bonitatē z distincte suā veritatē. z sic de alijs. sed ad hūc sensū negat̄ aᵒʳ. nō eni oportet q̄ illo mō q̄ videntur distincte sint distincta ex nā rei. ¶ Ad 6ᵐ dico q̄ aᵒʳ distinguenda est. aliqd̄ eni pdicatū pōt alicui subiecto dupliciter conuenire. Uno mō sic q̄ insit toti z totaliter sic q̄ nō pōt iueniri res eadē subie cto qn illi pdicatū insit. Alio mō. q̄ pdicatū inest toti subiecto sz non totalit̄. q̄ licz insit ei. tñ aliq̄ res ē eadē subiecto cui non inest pdicatū. Et sicut distinctū ē de inesse. ita pōt distingui de suo opposito. s. nō inesse uel negari. aliqd̄ eni pdicatū pōt negari ab aliq̄ subiecto toto z totaliter. z pōt negari de toto sed nō totaliter. ista aūt distinctio forte raro habet locū vbi subiectū est qd limitatū ad gen⁹ uel speciē. sed vbi ē qd illimi tatū z ex gen⁹ distictio multū valet. Dico tñ i pposito q̄ si aᵒʳ argumēti intelligat̄ sic. s. q̄ in q̄cunq̄ signo cō tradictoria pdicata cōueniūt aliqb⁹ p eodē signo sūt multa z distincta. si inquam intelligit̄ q̄ 9dictoria eis isto mō cōueniūt q̄ vnū 9dictorioꝝ cōuenit isti toti z totalit̄. z aliud cōuenit illi toti z totalit̄ mō [illegible] certe tūc oportet q̄ illa subā qb⁹ 9dictoria dicto mō cōueniūt distinguat̄ nō solū ex nā rei. imo realit̄. sz si vnū 9dictorioꝝ cōuenit isti subiecto toti licz nō tota liter. z aliud 9dictoriū cōuenit illi subiecto toti sed nō totaliter. nō oportet q̄ p eodē signo hͦ subiectū distin guat̄ ab illo aliqua distinctiōe reali. imo sufficit q̄ sint distinguibilia p intellectū z nō actu distincta. tūc dico q̄ hͦᵒʳ intellecta ad sensū in q̄ aᵒʳ cōcedit̄ est falsa. licz eni hec 9dictoria eē pncipiū generādi: non esse pnci piū generādi. cōueniāt intellectui z volūtati diue. nō tñ aliqd̄ illoꝝ cōuenit intellectui aut volūtati totalit̄. nā licz sit veꝝ q̄ intellect⁹ ē pncipiū generādi verbū nō tñ ē ita q̄ qcqd est idē intellectui sit pncipiū gene randi verbū. nā spūs scūs ē idē intellectui. z similiter fili⁹. z similit̄ volūtas iusticia z hō̄. qb⁹ non cōuenit di ctū pdicatū. z ita licz illud cōueniat subiecto nō tñ to taliter. Eodē mō dicit̄ q̄ hoc pdicatū nō ens pncipiū generandi verbū. licz cōueniat volūtati nō tñ totalit̄ Jsta solutio tenet in diuinis si consimile argumētum fiat de essentia diuā z de relatiōe: sic arguēdo. Ante oēm actū intellect⁹ 9dictoria eis cōueniūt. q̄ eēntia est tres psone. relatio nō est tres psone. eēntia nō ge nerat. pater gnāt z c. Patet eni q̄ dato q̄cūq̄ pdica to qd̄ cōuenit eēntie z negat̄ de relatiōe uel persona tale predicatū nō cōuenit essentie toti z totaliter. nec

aliqd conueniēs relatiōi uel psone negaṫ de essentia tota ⁊ totaliṫ. Et si dicaṫ ꝙ eēntia ⁊ relatio differunt ex nā rei. ⁊ iō pdicata ꝯdictoria realia eis pnt conuenire. diciṫ ꝙ respōsio nō valet. sicut enim tu dicis ꝙ ad hͦ ꝙ pdicata ꝯdictoria realia dicta de aliqbus arguūt distinctionē eoꝝ ex nā rei, nec sufficit distinctio rōnis. Ita ego dicā ꝙ nō sufficit aliq̄ distinctio minor [illegible] realis nec tu plus poteris arguere ꝯ me q̄ ego ꝯ te. Dico igiṫ ut prius ꝙ pdicata ꝯdictoria ꝯuenientia aliqbꝰ totis ⁊ totaliṫ arguūt inṫ illa distinctionē realē. sꝫ si illis cōueniāt nō totaliṫ nullam distinctionē arguūt in re sꝫ solū in intellectu actualē uel potētialem. Sciēdū tn̄ ꝙ aliq̄ eē distincta fm rōnē dicūṫ nō solū q2 actualiṫ distinctio eoꝝ fabricata est p intellectū. sꝫ q2 fūdamētū dicte distinctiōis ē in re. s. illimitatio ad genꝰ. ⁊ plena pfectio ⁊ vlitas in actualitate. vñ sicut nullo intellectu ꝯsiderāte tn̄ lapis ⁊ lignū sūt distinctaꝝ rōnū ⁊ specieꝝ. q2 adhuc hn̄t sufficiēs fundamentū illaꝝ rōnū ⁊ intentionū. ita dina volūtas ⁊ intellectꝰ pnt dici distincta fm rōnē ab eterno: q̄uis tūc nullꝰ intellectꝰ formet distinctas rōnes de illis. vñ pter debilitatē dicte distinctiōis sufficit eā eē in potētia ad hͦ ꝙ denoīet aliq̄ eē distincta. vñ aliq̄ differunt spē ⁊ genere nulla re existe q̄ sit actualiter genus aut actualiṫ spēs. Et sitiṫ sciendū ꝙ fm Petꝝ de palude distinctio rōnis pōt dici eē actu ab etno. q2 ad hͦ ꝙ entia rōnis sint in actu sufficit ꝙ actualiṫ intelligantṫ. cū igiṫ deꝰ ab etno intelligat oēm distinctionē factibilē p intellectū creatū ⁊ oēs ꝯceptꝰ formales de sua eēntia. iō attributa dici pnt ab etno distincta fm rōnē nō solū distinctiōe potētiali imo distinctiōe actuali rōnis s. intellecta a deo. ⁊ illa distinctio lꝫ sit actualiꝰ qn̄ formanṫ distincte rōnes p intellectū creatū de dinis attributis. q2 tūc nō solū ē actu ut itellectū i intelligēte quō ē ab etno in deo. imo ē actu sicut in pximo fūdamēto. s. i rōnibꝰ formatis p intellectū creatū. tn̄ ipsa ē actu ab etno ut itellecta a deo. nec ē alicubi subiectiue: sicut nec aliqͦd ens rōnis. Sciēdū etiā ꝙ pprie loquēdo cū alterū ꝯdictorioꝝ nihil ponat in rerū nā cū sit negatio. nec sit extremū oppositiōis nisi fm rōnē. ⁊ nec illa oppositio sit exṫ aīam i actu cū nō habeat duo q̄dā extrema realia. iō iproprie dṫ ꝙ ꝯdictoria conueniāt aliqbꝰ circūscripta oi ꝯsideratione intellectꝰ nisi fūdamētaliṫ ⁊ i potētia. vñ sicut extrema illiꝰ oppositiōis sūt duo p itellectū dinū uel creatū ita ꝙ illa oppositio ē actu p intellectū. denicꝫ ꝙ illa duo extrema ut duo sūt ⁊ ut opposita sūt ꝯueniāt aliqbꝰ. ⁊ ita ꝯdictoria. nō exigūt in illis de qbꝰ dicūṫ uel qbꝰ ꝯueniūt maiorē distinctionē q̄ꝫ rōnis. sicut ⁊ illoꝝ oppositio est p itellectū in actu. ꝯdictoria eni inq̄tū hꝫ sola ratiōe distinguūṫ. nō eni negatio realiṫ distinguiṫ ab aliquo pprie loquēdo. q2 distinctio realis ē habitudo realis. ⁊ reqrit saltē realitatē in q̄libet extremo. Sic ḡ pꝫ ꝙ argumentū istud ē satis debiliṫ fūdatū. ¶ Ad 7ᵐ dṫ ꝙ nulla pfectio q̄ sit in deo formaliṫ ē diffinibilis cū nec sit in [illegible] nec hꝫ differentiā nec sit qd finitū entitatiue. vñ scūs Tho. p̄ sen. dis. z. q. i. arti. 3ᵒ. Ratio inqt sapie q̄ de deo diciṫ. ē illud qͦd ꝯcipiṫ de significatiōe huiꝰ

nois sapia q̄uis ipsa dina sapia diffiniri nō [illegible] dis. z. q. i. arti. [illegible] ad [illegible] exponēs [illegible] eēm form [illegible] intellectu [illegible] sic dicit. Quā [illegible] intellectꝰ [illegible] [illegible] sapiam ipse deꝰ in sapia [illegible] excedit oēm sapiam a nobis intellectā. ⁊ iō concludit ꝙ nō est pꝓiꝰ intellectui [illegible] ita ꝙ in ipso [illegible] pfecte [illegible] qͦd etiā Dionysiꝰ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] nullū attributū fm ꝙ ē in deo ē [illegible] bonitas [illegible] rōne [illegible] intellectꝰ [illegible] diffinitio dicte bonitatis. sed quedā [illegible] do. Et si arguiṫ de illa rōne sicut arguiṫ de diffinitione. respōdet scūs Tho. de potētia dei. q. 8. arti. zᵒ ubi pꝰ q̄ꝫ arguit loco xjᵒ. sic dicēdo. Relatio ⁊ eēntia differūt saltem rōne in diuinis. sed ubi ē diuersa rō siue diffinitio ē diuersū eē. q2 diffinitio est oratio indicans qd est eē. ḡ aliud erit eē subē ⁊ aliud eē relatiōis in diuinis. ḡ relatio ⁊ subā differūt fm eē. ⁊ ita realiṫ. Respondet: dicēdū inqt ꝙ in dinis nullo modo est eē nisi eēntie. sicut nec intelligere nisi intellectꝰ. ⁊ ppṫ hͦ sicut in deo est tm̄ vnū intelligere ita ⁊ vnū eē. ⁊ ideo nullo mō ꝯcedendū ē ꝙ aliud sit eē relatiōis ⁊ aliud eēntie. rō aūt nō sigt eē sꝫ eē qd. i. qd aliud ē. sicut de puncto pōt dici ꝙ ē [illegible] Ita dicā i pposito de attributis ꝙ due rōnes attributoꝝ dicūt qd ē res nec tn̄ sequiṫ ꝙ dicāt duo eē uel duas qdditates presertim qn̄ neutra rō pfecte dicit qd rei. sꝫ solū qd nois cuiusmodi ē in pposito. nā cū bonitas dina sit dina eēntia si aliq̄ diffinitio dicēs pfecte qd rei dareṫ de dina bonitate: illa cōprehēderet in se rōnes oiuꝫ pfectionū dinaꝝ. sꝫ rō bonitatis in q̄ concipimꝰ deū. licꝫ pfecte exp̄mat qd nois bonitatis. non tn̄ qd ē res quā dicimꝰ bonitatē in deo. [illegible] formāt ad intelligendū dinā pfectionē nō sūt [illegible] diffinitiōes dinaꝝ pfectionū. nec rōnes pfecte [illegible] sic nec aliqͦd nomē a nobis ipositū ē pprie nomē deū [illegible] quēdo de ꝯcretis attributalibꝰ. vñ scūs Tho. de potētia dei. q. 7. arti. 5ᵒ. ad 5ᵐ. exponēs illud qͦd diciṫ i libro de causis. Causa p̄ma nō noiaṫ nisi noīe [illegible] qͦ est itelligentia [illegible] Deꝰ noiaṫ noīe [illegible] nomē qͦd sui causan subam sigt [illegible] potest [illegible] diffinitiue fm quē modum nomen sigt. ⁊ [illegible] q̄uis aliq̄ mō ꝯueniat ei ut nomē [illegible] sigt nomē est diffinitio. [illegible] Et ibidē 9ᵒ loco arguit sic. [illegible] [illegible] nomen bonū sigt dinā subam [illegible] qͦ nō significeṫ [illegible] noīe sicut nihil est [illegible] nō significeṫ [illegible] noīe bō ⁊c. Et [illegible] [illegible] de eo qͦ sigt subam [illegible] [illegible] ¶ Ad 8ᵐ negaṫ [illegible] nec valet [illegible] quelibet rō seu quilibet conceptꝰ attributalis [illegible] totā dinā eēntiā ⁊ pfectionē non tn̄ totaliṫ [illegible] presentat. nec qcqd ē in re sicut ꝯceptꝰ [illegible]

[illegible] pfectionē diuinā totā id est non solū ptē et [illegible] eam totaliter qꝛ non rep̄sentat [illegible] nec relatiōes que sunt in deo [illegible] ad 3m. sic ait. Si in pfectiōe di[illegible] nomen relatiuū [illegible] continet in se [illegible] simplex [illegible] pfectio maior [illegible] non [illegible] nomē dictū de deo nō sigt aliquid pfectū qꝫ diuina eētia habeat esse impfectū. qꝛ dina eētia [illegible] pfectiones. hec ille. Et [illegible] ad 2m. Rationes ingt plures hoꝝ noim. s. attributaliū nō sūt casse quasi vane. qꝛ oib' eis corre[illegible] vnū simplex p oia hō multipliciter [illegible] pfecte re[illegible] de potētia dei q. 7. arti 6. Et si dicat quō stant ista simul qꝫ vn' cōcept' rep̄sentet diuā eētiā totā ⁊ tñ nō rep̄sentet qcqd est dina eētia. ⁊ si non rep̄sentet qcqd est dina essentia. igit aliqd rep̄sentat ⁊ aliqd nō. ⁊ ita dina essentia continet in se multa absoluta distincta realiter. ⁊ sic nō est sūme simplex. dicit qꝫ ista dña nō valet: iste cōcept' puta ratio sapie rep̄sentat aliqd qd est dina essentia ⁊ nō rep̄sentat. s. intellectū diuū. ergo intellect' quem nō rep̄sentat ⁊ sapia quā rep̄sentat sūt due res realit distincte. sicut nō sequit: in diuinis est res q̄ generat ⁊ ē ibi res q̄ non generat. igit res ista ⁊ illa realiter distinguūt ab inuicem. s. psona ⁊ essentia. Similit si sic dicat: rō bonitatis nō rep̄sentat qcqd est deus. igit in deo est aliquid aliud i illo qd rep̄sentat p illā rōnē. ⁊ illa sapia ē aliud a dina bonitate. dico qꝫ dña nō valet. sicut nō sequit: nō ois res q̄ est pater gnāt. ergo in p̄re ē alia res ab illa q̄ gnāt. nō eni cōcludit ibi [illegible] rōnis. ¶ Ad 9m dicit qꝫ si Aug' alicubi dicat magnitudinē diuinā ⁊ veritatē dinā esse equales. exponedū ē negatiue. s. qꝫ nō sūt inequales. Similit dico qꝫ cū illatio pbatio [illegible] intellect' [illegible] nō pōt argui distinctio in reb' sicut si ex hoc qꝫ sortes ē aial infert qꝫ sortes est suba. nō pōt cōcludi qꝫ aial distinguat a suba sortis. ¶ Ad 10m negat hoc. Diuinitas eni non dicit pelag' sube infinite ppt aliquā distinctionē absolutā in ipsa. sed qꝛ [illegible] nō cōclusa in genere [illegible] generū pfectiōes [illegible] includēs [illegible] in tractatu de ee ⁊ essentia deus [illegible] ee tñ. nō oportet qꝫ ei deficiāt reliq pfectiones ⁊ nobilitates imo habet oēs pfectiōes que sūt [illegible] pter qꝛ dicit pfectū simpliciter ut [illegible] ⁊ commentator. 5°. metaphisice. sed habet [illegible] excellentiori [illegible] reb' qꝛ in eo vnū sūt. sed in [illegible] diuersitatē hūt. ⁊ hoc est: qꝛ oēs ille pfectiōes con[illegible] per [illegible] operationes [illegible] quantatū in illa [illegible] oēs quantates haberet ita de' in ipso ē [illegible] perfectiones [illegible] hec ille. Et [illegible] quō deus [illegible] multas pfectiones. qꝛ [illegible] indistin[illegible] pfectiōis [illegible] pfectiōis q pt alicui cōuenire con[illegible] ei per illud simplex esse: puta intelligere viuere velle esse. ⁊ sic de aliis. ¶ Ad 11m dicit qꝫ concesso qꝫ pprietates nominū sūt in deo. nō habet adhuc qꝫ sint distincte in deo. sicut licꝫ pfectiōes oiū generū sint in deo. nō tñ vna distinguit ab alia in deo. ¶ Ad 12m dicitur sicut ad 9m. ¶ Ad 13m respōdet Greg' de arimino. Dico ingt qꝫ ista rō ita deducit ad pbandū tantā eē distinctionē pfectionū attributaliū quāta ē psonarum diuinaꝝ ad inuicē: qd arguēs nō cōcederet. Dico tñ qꝫ Aug' nō fecit pdictā cōpationē attendens distinctionē minorē uel maiorē psonaꝝ ad inuicē q̄ bonitatis ⁊ sapie patris. sed attendēs maiorē similitudinem ad eē partē ⁊ cōponere. Certū est eni qꝫ in creaturis tales pfectiōes magis hūt rōnē partis ⁊ componibilis q̄ supposita subsistentia. ⁊ tñ in deo nō componunt nec sūt ptes. multo mi' ergo psone ipse sūt partes aut cōponūt. hec Greg'. Sanct' Tho. vo p̄ sen. dis. 19. in expositiōe littere sic ait sup dictis verbis Augu. Uidet ingt qꝫ Aug' arguat a maiori [illegible] magis enim videt qꝫ in vna psona simplicitas īueniat q̄ in duabus simul acceptis. Respōdeo dicēdū qꝫ est loc' a maiori. qꝛ Aug' in vna psona p̄ris accipit ea que sūt diuersa sm rōnē: ut sapiam virtutē ⁊ hō. sed in duab' personis accipit hoc qd est vnū sm rōnē. s. diuinā nām q̄ sm numerū multiplicari non pōt. hec ille. Et intendit ut videt qꝫ Aug' nō intendebat nisi istā dñam: sicut in vna psona p̄ris inueniūt plura attributa: ut bonitas ⁊ sapia ⁊ hō. ita in natura diuina inueniūt plures psone. sed pater nō dicit esse cōposit' ex plurib' attributis sicut ex ptib' qꝛ simplex ē. ergo pari rōne quia natura diuina est simplex non erit cōposita ex psonis sicut ex ptibus. ⁊ hoc exp̄mit scūs Tho. in eadem expositiōe lr̄e. Posset etiā dici qꝫ Aug' intēdebat sic arguere. Qualitates in creatis maiorē cōpositionē faciūt cum illis in quibus sūt q̄ relatiōes cū fundamēto. sed i diuinis pfectiones significate noibus q̄litatū nō faciūt aliquā cōpositionē cū supposito in quo sunt nec ad inuicē. ergo nec relatiōes cū eētia diuina. ¶ Ad 14m dicit qꝫ ille q poneret sigta nominū pfectionaliū nō habere aligd correspōdēs a pte rei in deo. destrueret dicta doctorū. Silr q poneret oia ista noia idē significare ⁊ eodē mō. destrueret dicta doctoꝝ. qꝛ tūc ista noia bon' sapiēs essent sinonima. ⁊ ista ppositio eēt formalis: voluntas ē itellect'. sicut ista: volūtas ē volūtas. sed ille qui ponit qꝫ in deo correspōdet idem oio simplex omnib' istis noib' sed non eodē modo. utpote quia iusticia sigt talē rem mediāte isto conceptu ⁊ sapia sigt eandē rem mediante alio cōceptu. nomē eni p'us sigt cōceptū q̄ rem. ut dicit p̄ cōtra gentiles ca°. 35°. nō destruit dicta sanctoꝝ. nec habet dicere qꝫ ista sit formalis: iusticia ē sapia. ppt diuersitatē rōnū significataꝝ per subiectū ⁊ pdicatū. ¶ Ad 15m dicit qꝫ [illegible] rei nō plus ē eadē diuina eētia sibi ipsi q̄ sit eadem sapie uel volūtati. Nec valet pbatio. licꝫ enim duo cōcept' formarent de sapia ⁊ eētia. vnicus vo de eētia hoc nō puenit ex parte rei qꝫ res ita exigat intelligi. sed qꝛ intellect' noster intelligit deū ex creaturis. ⁊ sicut in creaturis ad intelligendū sapientiam aliū conceptū format q̄ ad intelligendū sapientem

essentiā ita etiā facit cū intelligit deū. Cui⁹ cām assi gnat sctūs Tho. pma pte. q. 13. arti. 4. Ratio inqt quā sigt nomē ē cōceptio intellect⁹ de re sigta p nomē. intellect⁹ aūt cū cognoscat deū ex creaturis format ad intelligendū deū cōceptiōes pportionales perfectionibus pcedentib⁹ a deo in creaturas. que quidē pfectiōes in deo pexistūt simpliciter ⁊ vnite. in creaturis vo accipiunt diuerse ⁊ multipliciter. sicut igit̄ diuersis perfectiōib⁹ creaturaꝝ respondet vnū simplex pncipiū repñsentatū p diuersas pfectiones creaturaꝝ varie ⁊ multipliciter. ita varijs ⁊ multiplicib⁹ cōceptionibus intellect⁹ nr̄i respondet vnū oīo simplex fm hō cōceptiōes impfecte repñsentatū. hec ille. Ex q̄ patet q sicut creature ex qbus cognitionē accipimus per aliā pfectionē assimilant deo ut ē sapiēs. ⁊ per aliā ut est viuēs. ita intellect⁹ nr̄ alia cōceptiōe concipit deū ut sapiētē. ⁊ alia ut viuētē. Addo etiā q posito q itellect⁹ deū in se videret ⁊ non ex creaturis: adhuc plures rōnes formare pōt de eēntia ⁊ sapia dei. nō autē de sapia. qꝛ licz ex pte rei non sit actu maior idēptitas aut distinctio int̄ sapiam ⁊ essentiā q̄ int̄ sapiam ⁊ sapientiā. tn̄ sapia ⁊ eēntia dina nata sūt diuidi in intellectu creato. ⁊ distinctim pticipari i creatis. nō sic aūt essentia ⁊ eēntia. uel sapiētia ⁊ sapia. vn̄ istud non arguit q ex intellectū creatū sit aliq̄ talis nō idēptitas aut distinctio actualis int̄ pdicta. sed solū radix ⁊ fundamentū dicte distinctiōis. q̄ quidē nō est actualit̄ ex intellectū sz in intellectu. sicut qdditas lucens in fantasmate est intelligibilis in potētia q̄ potentia non reducit̄ in actū in fantasmate sz in intellectu. similit̄ nā specifica ē extra intellectū vlis in potētia: q̄ potentia nō reducit̄ ad actū extra intellectū sz in intellectu. sic in pposito licz enim in deo nulla sit potētia distās ab actu ul̄ reducibilis ad actū. tn̄ distictio int̄ attributa ē i dina eēntia i potētia actiua obiectali. ita q illud obiectū ē causatiuū talis distinctiōis i intellectu creato limitato mediate uel imediate. imediate qdē cū intellect⁹ imediate recipit ab illo obiecto diuersas impssiones. mediate vo cū intellectus recipit ex creatis diuersas impssiōes q̄ sūt varie silitudines dei. sicut enī pfectiōes q̄ sūt formalit̄ in creaturis erāt in potētia a pma causa a q̄ pcesserūt. ita hō rōnes pfectionū preexistūt i deo i potētia actiua obiectiua. sicut tn̄ dei oīpotētia cū res pducit nō dicebat̄ de potentia reduci in actū. sz solū dicit̄ q res q̄ pus erat i deo in potētia p⁹ea ē i actu. ⁊ h̄ qꝛ res creata nō ē act⁹ dine potētie sz effect⁹. ita nec debet dici q i deo sit aliq̄ potētia ad distinctionē q̄ reducat̄ i actū. sz solū q distinctio rōnū pus erat causalit̄ in deo. ⁊ p⁹ea est in actu i intellectu creato. ⁊ h̄ gnālit̄ est verū de oipotentia q̄ nihil recipit [illegible] illud q erat potentialit̄ in eo p⁹ea ē in effectu. vn̄ nō debet dici q in fantasmate sit potētia ad pluralitatem q̄ reducat̄ in actū p intellectū agētē. sz q vle est potētialit̄ in fantasmate. ⁊ actualit̄ in intellectu possibili. ⁊ ita intelligo supdicta. ¶ Ad 16ᵐ dico q dina attributa pñt distingui p intellectū diuinū ⁊ p intellectū creatū. sicut enī dic̄ Petr⁹ de palude. qnqꝫ modis dicūtur aliq̄ distincta rōne. Primo qn̄ ab inuicē distinguūt̄ diuersa entia ratiōis: ut chimera [illegible] tragelaphoc [illegible] a genere. qꝛ enī differūt nō realit̄ cū nō sint res oportet q differāt rōne [illegible] sūt diuersa entia in re. [illegible] differūt rōne [illegible] entia rōnis. 2° qn̄ vnū ens reale [illegible] tur a seipso fm q diuersis ɔceptib⁹ formalib⁹ [illegible] hend. [illegible] ab intellectu sicut aīa [illegible] vegetatiua sensitiua ⁊ intellectiua fm q̄ alia ⁊ alia sibi attribuūt̄ [illegible] lectus. si enī dicūt̄ differre re q̄ hñt diuersas formas reales. pari mō differūt rōne q̄ sūt diuersi concept⁹ formales nō mālēs [illegible] bis uel ter eadē res [illegible] ɔceptu cōcipiat̄. qꝛ sicut mā nō distinguit in reb⁹ [illegible] forma ita nec ɔcept⁹ mālis sz formalis [illegible] rōnis. 3° qn̄ vna res vno cōceptu intelligit̄ ut [illegible] siue compando [illegible] ad diuersa ut centrū ad [illegible] gredientes ex eo uel tendētes ad ipsū. siue ad idem diuersimode: ut punctū ad circulū. ut pncipiū ⁊ finem. siue idē ad seipsū: ut dicendo hō ē hō. uel hō ē idē sibi ipsi. Sz ad duo pma mēbra h⁹ tertij pncipalis vident̄ reduci 2⁹ mod⁹ pncipalis ⁊ 3ᵐ mēbrū h⁹ tertij modi [illegible] ex h̄ res forte ē cōceptibilis plurib⁹ ɔceptiōib⁹ ⁊ rōnibus. qꝛ ē compabilis diuersis reb⁹ uel vni diuersimode. ⁊ compatio vni⁹ rei ad seipsā diuersoꝝ compationem coexigit. Ratio aūt hui⁹ est. qꝛ ex quo intellect⁹ vtit̄ vna re sicut vteret̄ plurib⁹ rebus q̄tū ad intellectū res ē plures. ⁊ sic distinguitur rōne. 4° qn̄ intellect⁹ iudicat aliqd vnū re esse plura rōne nō iudicans plura re. qꝛ tūc eēt falsus. nec iudicās plura rōne que etiā sunt plura rōne. qꝛ iste intellect⁹ non faceret pluralitatē rōnis sz supponeret. sed si vidēs rem eē cōparabilē ad plura. uel eē cōceptibilē plurib⁹ modis non tūc cōparet eā nec ɔcipiat p illos modos. sz ex hoc q videat eā sic cōparabilē uel cōceptibilē ex h̄ ipso iudicet eā plures rōne tūc facit eā plures rōne: cui⁹ dicere est facere. nec ē intellect⁹ falsus q̄uis nō sit plures rōne sz tūc fit. ⁊ ita dicēdo res eē plures facit eā plures. sicut de⁹: cui⁹ dicere ē facere res dixit ⁊ facte sūt sicut cū dico h̄ est corpus meū dicendo fit q illud [illegible] verꝫ nec ē falsū. qꝛ in talib⁹ practicis non ex eo q res est oratio ē vera. sz ex eo q p orationē res fit ē oro vera ex entitate rei [illegible] facit ⁊ nō supponit [illegible] subiect⁹ [illegible] q̄ est signare nō q res preexistat [illegible] gnificando fiat. 5° qn̄ res q̄ [illegible] pdicto [illegible] modo [illegible] est plures potētia solū uel entia plura actu [illegible] plura esse rōnis pōt res habere [illegible] plura eē [illegible] pluritas apphendit̄ in actu ab aliq̄ intellectu [illegible] iudicet̄ eē plures aut ɔcipiat̄ diuersis ɔceptib⁹ [illegible] illa pluritas. siue haberet pus eē [illegible] qꝛ ad eē actuale pluralitatis rōnis requirit̄ q actu [illegible] dat sup rē ille act⁹ rōnis q facit eā plures [illegible] ex h̄ q pōt hr̄e plures formas nō ē distincta actu per aliquē actū possibilē [illegible] solū p illū q ē actu [illegible] actuale entiū rōnis sufficit eē cognitū [illegible] non est aliq̄ rō formalit̄ [illegible] aliqd rōne fm aliquē modū [illegible] pdictoꝝ [illegible] illis modis [illegible] res [illegible] dic ut plificabilis illis modis [illegible] cognitū [illegible] p oīs ē actu. Tūc [illegible] doctor [illegible]

[illegible] distinctiõis rõnis nõ ē i deo q̄ ē ens verissi [illegible] ē i deo p cõpatiõnē ad itellectū creatū. nõ [illegible] deo ceptu rē cõgñt. [illegible] [illegible] rõnē p cõparationē ad intellectū diuinū uel creatū [illegible] pōt vna re vti ut plures. et ex h̄ uel [illegible] iudicare eā plures. 5° ṽo ppē ē in deo q̄ ad intel [illegible] [illegible] hoc ille. Patet ḡ q attributa diuina distinguūt [illegible] p cõparatiõnē ad intellectū diuinū et creatū [illegible] [illegible] [illegible] attributa [illegible] [illegible] [illegible] q intelligere et alia attributa sūt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dat in ista falsa dña: pus ē itellect° ꝙ̄ itelligere. ḡ itel ligere nõ distinguit itellectū ab alijs attributis. q̄ dña nulla ē. qr intellect° nr̃ q ē posterior aīa intellectiua di stinguit eam a sensitiua et vegetatiua. bñ tñ seqt̃. intel ligere p̄supponit intellectū. igit̃ p suā itellectionē de° nõ bz itellectū. s3 nõ seqt̃ qn p suū itelligere de° distin gnat itellectū suū ab alijs attribut. Silr̃ iprobatio 2° [illegible] q attributa distinguūt p itellectū creatū. nõ va let. cū eni dr̃ q null° respect° rõnis pōt eē pfectio sim plicit̃. nec qd formalit̃ infinitū rc̃. cõcedit̃. s3 nihil ē ad ppositū. nõ eni dico q attributa facta p itellectū sint respect° rõnis. tū qr nõ dico q itellect° faciat attribu ta. s3 solū q distinguit ea formãdo diuersas cõceptio nes de illis. uel alio mõ superi° dicto. q̄ facto isurgūt multi respect° rõnis attributoꝶ ad itellectū. nõ. n. pfe ctiões diuine p illud idē sunt in deo p qd̄ distinguūt. cū coꝶ distictio sit p extrinseca. s. p cõcept° eoꝶ i itellectu creato. uel p itelligere diuinū. qd̄ eis quodãmõ accidit inq̄tū nõ ē de rõne sapie aut iusticie q itelligāt i actu

¶ Ad argumenta q̄ pmo loco inducūt̃ 2 secūdā õnē respõdet negãdo dñam ibi factam. s. attributa distin guūt̃ rõne. ḡ distinguūt̃ realit̃. nec sūt eadē res. Tūc ad pbationē dñe pōt dici dupliciter. Primo q dña ibi facta nõ valet. s. nõ seqt̃: nulla res distinguit̃ rõne a se ipsa. ḡ q̄cūq3 distinguūt̃ rõne nõ sūt eadē res. Et si ar guit̃ sic. In diuinis [illegible] sapia distinguit̃ ab eēntia fm rõnē. s3 sapia ē fm rē ipsa eēntia. igit̃ idē distinguit̃ a seipso fm rõnē. ē ibi fallacia accñtis. qr pma ē p se 2° p accñs. vñ sic nõ seqt̃: risibile ē passio hoīs. s3 risibile est hō. ḡ hō ē passio hoīs. ita nec sequit̃: sapia ē attributū [illegible] uel distinguit̃ ab eēntia. s3 eēntia diuina ē sapia. ḡ eēntia diuina ē attributū eēntie uel distinctū ab eēn tia fm rõnē. qr h̄ pdicatū distingui ab eēntia cõuenit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inq̄tū nõ ē de rõne illi°. iõ cū pdicatū cõueniēs sapie [illegible] [illegible] attribu [illegible] eēntie ē fallacia acci dentis. [illegible] solutionē nūq3 eēt cõcedēdū q aliqd

distinguat̃ fm rõnē a seipso. qr nec sapia distinguit̃ a seipsa fm rõnē. nec essentia nec aliqd. pōt tñ cõcedi q aliqd distinguit̃ fm rõnē ab aliq̄ a q̄ nõ distinguit̃ fm rē. s. sapia diuina ab eēntia. Pōt tñ alit̃ dici ad pbatio nē dicte dñe sequēdo modū cõem loquēdi q dñs i 2ª dña [illegible] ē ver [illegible] distinguit̃ a seipso fm rõnē dūmõ bñ intelligat̃. ut expsſū ē. Tūc dr̃ ad pmā eius iprobationē q pma dña ibi facta nõ valet. s. ista: si ea dem res distinguit̃ rõne a seipsa. tūc aliq̄ rõ esset ei° q̄ nõ eēt ei°. et qn pbat̃: qr oē illud q̄ aliqd rc̃. Dico q oē illud q̄ aliqd ab aliq̄ distinguit̃ ē vnū illoꝶ et nõ āboꝶ eo mõ q̄ distinguūt̃. s3 pōt eē vtrūsq3 illoꝶ alio mõ cõ siderati. vñ sūpta vna re q̄ distinguit̃ fm rõnē a seipsa: puta q̄ bz duas rõnes. sicut idē pūct° bz rõnē pncipij et rõnē finis. idē distinguit̃ a seipso fm rõnē. et cõcedit̃ q pūctū ut pncipiū distinguit̃ a seipso ut ē finis. qua ppt̃ rõ pncipij ē ei° vno mõ. et nõ ei° alio mõ 2siderati. est qdē ei° inq̄tū 2siderat̃ ut vna res fundãs vtrāq3 rõnē et cõceptū. ē etiā ei° ut cõparat̃ ad lineā pcedētē quā t̃minat. rõ eni pncipij nõ ē ei° inq̄tum ē finis. nec inq̄tū t̃minat lineā. nec ut distinguit a pncipio. sed ē ei° inq̄tū ē res q̄dā cui cõuenit eē pncipiū et finē. uel inq̄tū compat̃ ad h̄ uel illud. et sic de ceteris q̄ distin guūt̃ rõne a seipsis. nõ seqt̃ q aliq̄ rõ eadē sit isti° et nõ sit isti°. s3 solū q aliq̄ rõ 2uenit ei vno mõ et nõ alio mõ res eni q̄ bz ples rõnes inq̄tū ē sb̄ vna et corrñdet illi nõ ē ei° alia rõ. sicut aīa fortis ut ē itellectiua nõ ē sen sitiua. nec equ° ut equ° ē est bon° ul̃ vn°. qr equinitas non ē nisi equinitas fm Auicen. 5° metaphisice. ca°. p̄ Ad secūdā iprobationē eiusdem dñis dicit̃ breuit̃ q talis res a seipsa rõne distincta ē plura in eē itellecto uel obiectiuo uel fm eē qd̄ bz in aīa. et pōt dici ples ra tiões fm eē qd̄ bz in aīa. sicut idē punctū ut intelligit̃ sub rõne finis et pncipij ē plures rõnes fm eē qd̄ bz in aīa. Et cū improbat̃ ista ps. qr ens reale nõ ē aliquod ens nec aliq̄ entia rõnis rc̃. Dico sicut ibidē dr̃ q res fm eē qd̄ bz ex̃ nõ est ens rõnis s3 fm eē qd̄ bz in intel ctu distinguēte nihil phibet eā dici plura entia rõnis. simlr̃ ad aliud quod ibi tangit̃ dico q res realis non pōt mutari i ens rõnis sic q ei° eē reale fiat eē rõnis. s3 nihil phibet qn eadē res habeat solū eē reale añ in tellectionē. et p° itellectionē hēat eē reale et esse rõnis s. eē intellectū sil̃ et semel. Ad illud qd̄ addit̃. s. q sola entia rõnis sunt plura p intellectū. dicit̃ ut pus q eo facto q̄ res bz ples rõnes aut cõcept° in aīa. ipsa pōt dici ples rõnes fm eē cognitū uel obiectiuū qd̄ bz in aīa. Nec iste mod° loquendi ē nou° s3 ē euāgelic°. vñ Joh. p° dr̃. Qd̄ factū ē i ipo vita erat rc̃. Qd̄ exponēs mgr̃ p sen. dis. 35. dicit Ex h̄ sensu oīa dicūt̃ esse i deo vita. et oē qd̄ factū est dicit̃ eē vita i ipso. nõ iõ q crea tura sit creator. uel q ista tpalia essentialit̃ sint i deo. s3 qr in ei° scia sūt q̄ vita ē. Itē Anselm° in suo monol̃ ca°. 34.° dicit q creatura in creatore ē creatrix essen tia. Itē scūs Tho. de veritate. q. 4. arti. 8°. Intellige re verbi ē suū esse. et silit̃ silitudo ipsi°. vñ silitudo cre ature i verbo est vita ei°. similit̃ etiā silitudo creature est quodãmõ ipsa creatura p illū modū q̄ dicit̃ q aīa est quodãmõ oīa. vñ ex h̄ q silitudo creature i verbo

est pductiua et motiua creature in propria na existis quodamodo cotingit ut creatura seipsam moueat et ad ee pducat inquatu s. pducit i ee et mouet a sua similitudine i vbo exnte. et ita similitudo creature i vbo e quodamo creature vita. Ite pa pte. q. 18. arti. 4o dic. viuere dei e ei itelligere. In deo aut ide e itellect et qd itelligit et ipsu ei intelligere. vn qcqd e in deo ut intellectu e ipsu viuere seu vita ei. vn cu oia q sut facta sint in ipso ut intellecta. seqt q oia in ipso sut vita diuina hec ille. Ex qbus patet q res intellecta ut e i intelligente e ipsa spes intelligibilis uel ro aut ocept aut intentio intellect. qd clar dicit 4o 9 getilcs. ca. 5. Intellectu ingt ut e in intelligete e intentio intellecta et vbu et io illa q oueniut tali intetioi q est in itellectu, ut intetio est pnt dici de re cui est intentio. ita q si intellect multos cocept formet de vna re. talis dr esse ples et distincta et multiplex fm rone. B est fm esse qd hz in intellectu imo ip i pot dici multe rones sicut dr vita i deo ut intelligit a deo fm q dictu est. Iste est mod loquendi Anselmi monol. ca. 36o. Nulla ingt dubi est creatas subas multo alit esse in seipsis q in nra scia. In seipsis na q sut p ipsam sua eentia. in nostra v o scia non sunt earu essentie sed eap similitudines. Restat igit ut tanto verius sint in seipsis q in nostra scientia q verius alicubi sut per sua essentia q per sua similitudine. cu g ex hoc costet q ois creata suba tanto verius est in vbo. i. in intelligentia creatoris q in seipsa quato veri existit creatrix q creata essentia quo coprehendat mens humana cui illi sit dicere et illa scia hec ille. Ite comentator 12o. metaphisice. cometo. 51o Uere ingt possum dicere q scia est res scita sicut de annulo et artificiali. dicim eni q forma artificialis q e in ma et q est in mete artificis est eade. quato magis debet esse qbus ma no admiscet. et no est nisi forma et eentia signs ee rei. hec ille. Et 7o metaphisice. comento. 23o. dicit sic. Quidditates sut existentes in aia. dicitur eni sanitas de forma q est in aia. et de habitu q e in corpe. et ambo sut idem. Et infra dicit. Manifestu est q forma artis dicit duob modis. vn est forma q est in aia. et ali est illa q est extra aiam et sut ide. verbi gratia: qm sanitas dicit de intellectu sanitatis q est in aia. et de sanitate existente in corpe. et cocludit q diffinitio sanitatis q est in aia est sanitas i rei veritate. hec ille. Ite Anselm sup Ioh. omel. 18. dicit q cu scribimus lras facit eas pmo cor nostrum et deinde man nostra. littere sunt primo a corde. deinde a corpore nostro. easdem autem litteras facit cor nostrum et manus. non q alias cor alias manus. easdem quippe facit sed non consimiliter. cor enim facit eas intelligibiliter sed manus visibiliter. ecce quo fiunt eadem dissimiliter. hec ille. Simili cu argues iprobat huc modu loquendi aliquid est plures res fm rone. Dico q licz non sit pprie dictu. tn iste est admissibilis: aliq res est multiplex fm rone. imo multe ratioes fm q est in intellectu. et tunc cum querit quo intelligo istud. dico q prima pars diuisionis sue conceditur. s. q cu dicitur res multiplex fm ratione: sensus est q res sit plures et distinguit per opus intellectus qui formado diuersas rones de re diuidit rem no fm esse qd habet in re extra intellectum sed fm q est in intellectu per suam similitudinem. qd enim intellectus facit de similitudine rei dicitur facere de illa re ut est in intellectu. Et dicit scus Tho. prima pte. q. 14. arti. 13o. q qn in aia ponit aliquid pertinens ad actum anime. illa acceptio accidit non fm q in se est sed fm q est in aia. [illegible] enim esse rem in seipsa et ee rei in anima. [illegible] si anima intedit aliquid aliud est imateriale [illegible] dum est q est imale fm esse qd est in intellectu. [illegible] q est in seipso. hec ille. Sic in pposito. [illegible] multiplicatur concipit lapide igit lapis est multiplex. ons intelligendu est de lapide fm esse qd habet in intellectu. Et similiter cu dicit: per opatione intellect lapis fit multiplex. ergo intellectus diuidit lapidem in plura. concedit ons fm ee lapidis in intellectu. Cu vlterius improbatur iste modus loquedi: lapis e plura entia fm ratione obiectiue uel in ee obiectiuo. Et arguitur sic. Aut intelligis etc. Dico q intelligimus q eadem res sic est obiectum pluriu rationu q eadem realitas obijciatur cuilibet illaru. sed neutra illarum rem perfecte comprehendit. et ideo quelibet illap re quodamodo partit et diuidit tangendo rem tota. sed non totaliter: ita q obiectum ita varie terminat actu intellectus ac si essent diuersa obiecta. et ut dictum e illud obiectu ex hoc q bis uel duobus actib obijcit bifurcat in aia. et sic do primu mebru diuisionis. s. q obiectum vnius rationis est aliud ab obiecto alteri ut sunt in anima. Et similiter concedo 2m membru q obiectu vnius est obiectu alteri et no aliud fm ee qd habet extra aiam. Et cum arguis. quia tunc non e distinctio aut plitas nisi in conceptib etc. Dico q [illegible] q conceptus sunt diuersi formaliter et per [illegible] res cuius sunt conceptus plurificatur per suam [illegible] multitudinem et ut est in anima obiectiue. Et sic patet q illa 2a improbatio dicti onis non valet. Ad tertia improbationem respondetur sicut ibidem responde[illegible] batur. quando enim intellectus rem que est vna [illegible] essentia distinguit in plures rationes illa res fm [illegible] rationem est distincta et alia. et non ipsa [illegible] tionem. et hoc fm esse in anima. sicut eni vna [illegible] alia. ita res existens in anima per vnam [illegible] non eadem sibi existenti in anima per aliam [illegible] ctus ut principium non est punctus ut finis. Et cum queritur quid intelligo dum dico res fm suam rationem. Dico q no intelligo aggregatu ex re et ratione. [illegible] intelligo nudam rem non fm esse quod habet extra sed fm esse quod in anima. ut enim [illegible] tionu redundat in diuersitatem rerum [illegible] ma. sicut dicit Aristoteles [illegible] physice [illegible] particula [illegible] q sortes diuersatur cum fuerit in domo et cu fuerit in foro. quonia ipsum esse in diuersis locis facit diuersitatem. vbi comentator comento 104o. [illegible] cu accipitur in se erit vnum. et cum recipitur in respectu ad diuersa loca in quib e apud sua translatione erit diuersum fm diuersitate [illegible] et positionem [illegible] ei numer. vn [illegible] dicit q si sortes e [illegible] ab ipso in domo. ergo sortes est idem et alius. et [illegible]

[illegible] si non eẽt h̄ aliq̄ pluralitas nõ possent sophista [illegible] ipsũ eẽ plura [illegible] ꝙ sortes [illegible] quodãmodo. [illegible] fm subiectũ. ⁊ diuersũ alio [illegible] mõ. s. fm diffinitionẽ. hec ille. Ita in ꝓposito obiectũ [illegible] rõnũ ẽ vnũ q̄dãmodo. s. fm subiectũ. ⁊ ẽ plura [illegible] ⁊ alia rõne [illegible] speciẽ apud intellectum. Ad q̄rtã improbationẽ [illegible] dico ꝙ rẽ distingui a seipsa rõne põt vtroq̄ mõ [illegible] [illegible] potẽtia aĩe [illegible] [illegible] tũc dico ꝙ res distin- [illegible] rõne a seipsa effectiue [illegible] ab intellectu effectiue [illegible] distinguit [illegible] diuersas conceptiões eiusdẽ rei. ⁊ p ɔñs dans rei duplex eẽ rõnis. ac p h̄ di- stinguit eã in plura. Juxta illud cõmẽtatoris. iz.º me- taphisice. cõmẽto. 39.º Intellect⁹ innat⁹ ẽ diuidẽ ad- unata in esse [illegible] distinguit rẽ dãdo ei du- plex eẽ reale. nec ɔ̃sequẽt faciẽdo de ipsa duas res. [illegible] z.º mõ dico ꝙ res distinguit a seipsa rõ- ne formalit ⁊ nõ effectiue. Et cũ q̄rit an rõ illa sit for- male distinctiuũ extrinsecũ ⁊c̃. dico ꝙ est distinctiuũ intrinsecũ q̄ntũ ad esse rõnis. rõ eni illo mõ ẽ intrinse- ca rei [illegible] cũ sit ipsa res in esse intellecto. non [illegible] ẽ ei intrinseca q̄ntũ ad eẽ extra aĩam. nec illo mõ est ei⁹ formale distinctiuũ. imo nec distinctiuũ. ẽ ĝ ei⁹ intrinsecũ illo mõ q̄ ẽ distinctiuũ. ⁊ illo mõ q̄ ẽ sibi ex- trinsecũ ⁊ nõ ẽ distinctiuũ. Ad quintã improbationẽ negat ɔ̃ña pma. nec ẽ argumentũ a maiori. nõ enim oportet ꝙ si res dr̃ distingui ad distinctionẽ rõnũ for- maliũ de ipsa conceptaꝝ ꝙ siliter diuerse q̄litates i re formalit existẽtes ipsam distinguãt. Et cã diuersita- tis ẽ. qꝛ ut sepe refricatũ ẽ rõ in aĩa ẽ ipsa res in eẽ in- telligibili qd̾ h̾z in aĩa. Et h̄ [illegible] ponit sctũs Tho. p̄ q̄- libet. q. z. arti. z.º sic dicens: Species intelligibilis est q̄dãmodo q̄dditas in nã rei fm esse intelligibile ⁊ nõ fm eẽ nãle fm ꝙ ẽ i reb⁹. hec ille. nõ sic aũt ẽ de albe- dine aut de dulcedine. Uerũtñ sctũs Tho. de malo. q. z. arti. 6.º ad iz.ᵐ dicit ꝙ idẽ pomũ est multiplex q̄le ꝓpt diuersitatẽ odoris ⁊ saporis l3 sit idẽ q̄le ꝓpt vni- tatẽ subiecti. Probatiões aũt facte i argumento nõ valẽt. nõ q̄dẽ pma. qꝛ ut dictũ ẽ diuerse res in pomo nõ sũt [illegible] mõ ipsũ pomũ nec in esse reali nec in esse intellecto. cui⁹ oppositũ ẽ de rõnib⁹. ⁊ iõ accñia pomi nõ sic distinguũt pomũ sicut diuerse rõnes eius in aĩa. Nec 3.ª ꝓbatio valet. qꝛ h̄ nõ loquimur de diuisione aut trãsmutatiõe fm eẽ reale. Nec z.ª qꝛ esse in re ul̾ ex rẽ nihil facit nisi q̄ ad distinctionẽ realẽ. ⁊ tñ falsũ supponit. qꝛ rõ aĩe illo mõ q̄ distinguit eã nõ ẽ ex rem imo ẽ res ipsa quodãmodo. Ad cõfirmationem dico ꝙ nõ habeo ꝓ incõueniẽti ꝙ res duplici rõne visa sit multiplex in eẽ cognito. l3 illa distinctio nõ ẽ forma- lis [illegible] si [illegible] sint vni speciei. Ad se- xtã ꝓbationẽ negat ɔ̃ña nec h̾z aliquã apparẽtiã [illegible] eni ꝙ rõ nõ est apta habẽ multiplex eẽ reale sicut res ẽ apta habere multiplex esse rõnis. ⁊ iõ nõ oꝫ ꝙ si [illegible] ens reale distinguat a seipso rõne ꝙ iõ a simili [illegible] rõ ul̾ ens rõnis distinguat a seipso fm rem. Tũc ad pmã ꝓbationẽ ɔ̃ñe dico ꝙ res [illegible] ipsa sola ⁊ nõ alia fm eẽ reale [illegible] rõ sit ipsa rõ. l3 tñ res posita i esse rõnis põt esse nõ ipsa posita in alio eẽ. Ad aliam

ꝓbationẽ dico ꝙ assumit vnum manifeste falsũ. s. ꝙ distingui rõne sit ꝓpriũ entis rõnis. nam ɔ̃stat ꝙ hõ ⁊ asin⁹ q̄ sũt res distinguũt rõne. ⁊ siliter sortes ⁊ plato sũt idẽ rõne specifica quã idẽtitatẽ phs vocat. io. me- taphisice [illegible] io. idẽtitatẽ fm [illegible] ⁊ [illegible] la pma vocat idẽtitatẽ fm intelligentiã. Sic ĝ p3 ꝙ falsũ ẽ illud ɔ̃ñs. s. ꝙ impossibile est eandẽ rẽ a seipsa distingui fm rõnẽ. verũtamẽ ut pdixi alia via facilior posset teneri q̄ dicebat ꝙ nũq̄ concedendũ ẽ ꝙ aliq̄ res distinguat rõne a seipsa. l3 ɔcedit aliq̄ esse idem realit ⁊ distingui fm rõnẽ. Unde sic nõ seq̄t a. ⁊ b. di- stinguũtur realit. ⁊ a. ⁊ b. sunt eadẽ res. ĝ eadẽ res di- stinguit realit a seipsa. nã totũ añs ẽ veꝝ in diuis de patre ⁊ filio. isti eni distinguunt realit ⁊ cũ h̄ sũt eadẽ s. diua essentia. nec tñ illa res. s. essentia distinguitur realiter a seipsa. Sic nec in ꝓposito seq̄tur: bonitas ⁊ sapia distinguũt rõne. ⁊ ista sũt vna ⁊ eadẽ res. igitur vna ⁊ eadẽ res distinguit rõne a seipsa. tene quã va- lueris. ¶ Ad argumenta Aureoli contra eandẽ ɔ̃nẽ ad pmũ q̄dẽ dicit negãdo minorẽ. ⁊ ad primã ei⁹ ꝓ- bationẽ dr̃ ꝙ si ista ꝓbatio valeat eq̄ ꝓbabit ꝙ nullũ decẽ pdicamentoꝝ saltẽ subã nec aliq̄ ei⁹ spẽs dicit determinatã rõnẽ pncipalit in recto. qꝛ suba i recto dicit ens ⁊ habet spẽs sube i ɔceptu suo icludit subã in ac p h̄ in recto. Uñ ɔ̃ña pme ꝓbationis nulla est ⁊ fũ- datur i [illegible]. s. ꝙ ens nõ dicat aliquã determina- tã rõnẽ q̄ sic est rõ ista ꝙ nõ alia. hoc eni falsũ ẽ ut di- ctũ fuit alias ⁊ argumenta i oppositũ soluta. Fũdat etiã in alio falso. supponere eni videt ista rõ ⁊ multe sequentes ꝙ cũ dicim⁹ cõceptũ entis includi in alio- rum conceptibus ꝙ sicut vno mõ ratio constituit ex distinctis vocibus. ita conceptus attributi uel alicu- ius inferioris ad ens constituitur ex diuersis quali- tatibus: qd̾ nõ est verũ. conceptus eni hominis ẽ sili- tudo hominis ⁊ est simplex qualitas sicut conceptus sube licꝫ contineat virtualiter conceptum generis ⁊ differentie ⁊ ita dico de cõceptu sapie ⁊ sube. ⁊ ideo false imaginat ꝙ illi⁹ conceptus sapientie vna pecia sit quid determinatum ⁊ alia pecia sit determinatiua eius. Unde sapientia dicit vnum conceptum qui est vna simplex qualitas licꝫ equiualeat in rep̄sentãdo duobus conceptibus quorum vnus esset confusus s. conceptus entis uel qualitatis ⁊ alius determinati- uus illius conceptus confusi. Supponit etiam aliud falsũ in toto ꝓcessu. s. ꝙ aliud sit ratio ⁊ aliud cõcept⁹ Ad secundã ꝓbationem distinguitur a.ᵒʳ si eni intelli- ligatur de coincidenti p predicationem negat a.ᵒʳ ⁊ conceditur b.ᵒʳ quia ratio sapiẽtie coincidit cum ra- tiõe qualitatis. quia predicat de qualitate. coincidit etiam cum ratione substantie in deo quia predicatur de ea. si autem a.ᵒʳ intelligatur de coincidentia per oĩmodã idẽtitatem. ita ꝙ aliqua ratio nũc sit hec ra- tio. nũc illa. ɔcedit a.ᵒʳ ⁊ negat b.ᵒʳ nõ eni rõ sapie nũc est ratio adequata accidentis nec ratio substantie. si- cut nec ratio aĩalis nunc est ratio hominis solũ. nunc ratio asini. Intelligit eni iste ita esse de sapia ac si aĩal non diceret aliquã rõnẽ aut ɔceptũ pter ɔcept⁹ suaꝝ specieꝝ. sed cõcept⁹ hoĩs diceret ɔcept⁹ aĩalis. ⁊ idẽ de ɔceptu asini ⁊ ꝙ ab illis cõceptib⁹ nõ abstraheret

aliqs ẽtiº cois illis qđ ẽ falsũ. Et eodẽ mõ falsũ ẽ si ita imaginet̃ de sapia. ⁊ cũ dicit q̃ illa q̃litas i aia sapientis inq̃ꝫtũ ẽ talis q̃litas ⁊c̃. falsum ẽ. imo non facit h̃ p rõnẽ qua q̃litas. sed p aliã q. s. ẽ sapia. Et idẽ dico de diuinitate. ⁊ q᷑ ipse nõ ꝓbat oppositũ. nõ dico ampliº sed solũ q̃ essentia ⁊ q̃litas nõ faciũt aliquẽ esse sapientẽ nisi inq̃ꝫtũ sũt fundamẽtũ talis ẽtie rõnis. ¶ Ad ẽtiã dicit̃ q̃ ille cõceptº sapiẽtie cois deo ⁊ creature nec ẽ cois eis accñtalit̃ nec ꝓprie qdditatiue. Uerũ tamẽ dico q̃ aliquẽ ↄceptũ p̃dicari de deo qdditatiue cõtingit dupliciť. Unoº q᷑ dicit ⁊ sigt diuinã essentiã q̃ est qdditas dei. ⁊ h̃ mõ multi cõceptº cões possẽt dici de deo ⁊ creaturis qdditatiue. sicut eni ait Augº 7º de trinitate. deo h̃ est eẽ q̃ fortẽ esse uel sapientẽ esse. ⁊ si qd aliud de illa simplicitate dixeris q̃ eiº subã significet̃. Jtẽ Boetiº de trinitate dicit q̃ cum quis alia p̃dicamenta p̃ter relationẽ in diuinã verterit p̃dicationẽ cũcta mutant̃ in subãm sicut iustº. ⁊ si q̃litatẽ sigre videat̃ tñ sigt subãm. Jtẽ Anselmus ẽm q̃ allegat arguẽs dicit talia noia r̃ñderi ad q̃õnẽ factã p quid. Et isto mõ loquẽdi de coi qdditatiue loquitur scũs Tho. p̃ma pte. q. 3. arti. 5º ait eni q̃ genº sigt naturã rei cũ p̃dicet̃ in eo qđ qd. vbi videt̃ velle q̃ illud qđ sigt naturã p̃dicat̃ in eo qđ quid. Alio mõ p̃õt p̃dicari quiddtatiue. q᷑ nõ solũ sigt subãm quocũq̃ mõ sed diffinit uel cõphẽdit eã uel rep̃ñtat eã sic est i se ⁊ isto mõ nulla rõ fabricata ab itellectu p̃dicat̃ de eo in [illegible] Damasceº p̃. caº . Oportet [illegible] singulũ eoꝝ q̃ de deo dicũt̃ non qd ẽ ẽm subãm sigre sꝫ qd nõ est oñdere aut habitudinẽ quãdã ad aliqd eoꝝ q̃ assequũt̃ naturã uel opationẽ. Et isto mõ exponit eũ scũs doctor. p̃ma pte. q. 13. arti. 2º et de potẽtia dei q. 7. arti. 5º ad primum. et p̃ sen. dis. . q. . arti. . Tunc igit̃ ↄcedẽdo ad sensũ p̃dictũ q̃ conceptº sapientie sit cois qdditatiue deo ⁊ creaturis. Dico ad primã ꝓbationẽ in oppositũ q̃ ↄñã nõ valet. s. q̃ illa rõ sic cois [illegible] genº ad deũ. q᷑ genº oportet p̃dicari in quid 2º mõ. s. cõprehẽdẽdo ↄceptũ speciei ita q̃ nihil importet̃ p speciẽ qn importet̃ implicite p genº ut dicit̃ de veritate. q. . arti. Sic aũt nõ ẽ de sapiẽtia respectu dei. nec de quocũq̃ conceptu creato ut dictũ [illegible]. Ad aliud [illegible] ꝓbat. [illegible] q̃ ↄñã nõ valet. Jlla eni rõ sapie quã habet intellectº nr̃ nõ est vniuoca deo ⁊ creature. sed analoga. imo nec est pfecta rõ dei sꝫ q̃dã silitudo impfecta ⁊ deficiẽs nec sufficit ad h̃ q̃ sit vniuoca q̃ p̃dicet̃ i qd illo mõ p̃. sed oportet q̃ 2º mõ p̃dicetur in qd. 3ª etiã probatio nõ valet. ↄcedo eni q̃ de rõne sapie quã habet itellectº nr̃ p̃dicat̃ q̃litas qdditatiue tãq̃ genº de sua specie ⁊ h̃ ẽm q̃ sapia p̃dicat̃ de creatura. non tñ ẽ genº eiº ẽm q̃ de deo p̃dicant̃ eo q̃ q̃litas inq̃ꝫtũ hꝰ dr̃ ens eo q̃ in h̃ ⁊ aliq̃lit̃ in subiecto. sapia aũt ⁊ iusticia nõ ex hoc noiant̃ sꝫ magis ex aliq̃ pfectiõe uel ex aliq̃ actu. vñ talia veniũt in diuã p̃dicationẽ ẽm rõnẽ differentie ⁊ nõ ẽm rõnẽ generis. verba sunt sci Tho. de potẽtia dei. q. 7. arti. 4º ad 2ᵐ. nec seq̃t̃ q̃ cũ p̃dicant̃ de deo sit falsa p̃dicatio remoto g̃ñe. q᷑ nõ vniuoce p̃dicãt̃ de deo ⁊ creatura ut idẽ dicit ibidẽ ad 3ᵐ. Et sic patꝫ ad tertiã ꝓbationẽ minoris p̃me rõnis. ¶ Ad q̃rtam

ↄcedit̃ p̃ma cõditionalis. sꝫ negat̃ hᵒʳ. quid [illegible] [illegible] in questione de [illegible] ¶ Ad q̃nta [illegible] ad p̃mã. ¶ Ad sextã [illegible] quendo de p̃dicare qdditatiue p̃ mõ sꝫ ↄcedi 2º mõ. tũc aũt nihil ẽ ad ꝓpositũ. Dico q̃ [illegible] rõ [illegible] esse cois deo ⁊ creature q̃ absoluta [illegible] rõne boni [illegible] de rõne [illegible] nõ rõ relatiua. Dico q̃ relatio [illegible] rõnis ẽm q̃ dicit scũs doctor de veritate q. i. arti p̃. vbi dicit q̃ bonũ addit sup ens respectũ [illegible] s. ↄuenientiã ad appetitũ. sic verũ addit respectũ rõnis ad ens. s. ↄuenientiã ad intellectũ. Jtẽ q. 21. arti. p̃. dicit q̃ verũ ⁊ bonũ sup intellectũ entis addũt respectũ rõnis. s. respectũ pfectiui. verũ eni dicit̃ pfectiuũ ẽm rõnẽ speciei tñ. et nõ ẽm esse nãle rei. sꝫ bonũ dr̃ pfectiuũ alteriº nõ solũ ẽm eẽ speciei sꝫ eẽ qđ habet i rez nã. p̃mo mõ eni intellectº pficit̃ a rebº. sed 2º mõ pficit̃ res a suo fine. Hoc supposito dico q̃ attributũ bonitatis dicit respectũ rõnis. nec tñ seq̃t qn dicat pfectionẽ simpliciť ut arguit aduersariº. nam ẽm q̃ dicit scũs doctor de veritate. q. 21. arti. 6º aliqđ nomẽ p̃õt iportare respectũ dupliciť. Unoº sic q̃ nomẽ iponat̃ ad sigñdũ ipsũ respectũ. sicut h̃ nomẽ pat̃ uel filiº. aut paťnitas ipsa. Quedã ṽo dicũt̃ iportare respectũ q᷑ sigñt rẽ alicuiº generis quã comitat̃ respectus [illegible] nomẽ [illegible] respectum tñ. sic h̃ nomẽ scia ẽ ipositũ ad sigñdũ q̃litatẽ quãdã quã seq̃t̃ respectº. nõ aũt ad sigñdũ ipsũ respectũ. ⁊ p hũc modũ rõ boni respectũ ipꝛtat. nõ [illegible] boni significet ipsũ respectũ solũ. sꝫ q᷑ sigt id ad quod seq̃t̃ respectº cũ ipso respectu. h̃ ille. Hoc supposito dico q̃ si bonũ diceret respectũ p̃ mõ ↄcedit̃ q̃ nõ diceret pfectionẽ simpliciť sꝫ dicit respectũ 2º mõ. ideo nõ obstat qn dicat pfectionẽ simpliciť non q̃ sit ille respectº rõnis sꝫ illud ad qđ ↄseq̃t̃ respectº. Bonũ eni dr̃ pfectissimũ ẽm eẽ. ita q̃ rõ boni icludit ens i actu pfecto ⁊ tũc seq̃t̃ respectº quẽ etiã iportat nomẽ boni. q̃ aũt bonũ includat ens in actu pfecto dicit scũs doctor p̃ma pte. q. 5. arti. p̃. et 3º. et 5º. Nec valet etiã illud qđ dicit q̃ hꝰ respectº rõnis fiunt ab intellectu ⁊c̃. Ad h̃ r̃ñdetur q̃ ↄñã nulla ẽ. nã nullº ẽ ita demẽs q̃ dicat q̃ deº sit formalit̃ bonº p rõnẽ fabricatã a nr̃o intellectu. nec p respectũ fabricatũ ab itellectu nr̃o uel ↄsequẽtẽ eiº opationẽ. sꝫ deº ẽ formalit̃ bonº p bonitatẽ q̃ ẽ i deo. [illegible] [illegible] [illegible] ¶ Ad 2ᵐ argumentũ p̃ncipale ↄcedi [illegible] doctor oppositũ vult. sꝫ solũ q̃ nulla creata [illegible]

[illegible] diuina pfecte fm omnē modū sue pfectio[illegible] [illegible] omnē modū q pōt concipi ut pfecta pōt eni [illegible] bona. ut sapiēs ut volens. z vnica ɔceptiōe [illegible] intellect⁹ nr̄ [illegible] modis ɔcipe. q[illegible] ceps⁹ ē pfecte rep[illegible] oīa pfectiōis [illegible] diuinā essentiā pfecte re[illegible] ut [illegible] q diuina essentia oēm pfectionē [illegible] [illegible] dicitur in pluribus locis q bti cōcipiūt totum [illegible] sed nō totalr̄. licz hoc aliq exponat. [illegible] totaliter cognosci. ut pz 4° sen. dis. 49. q. z. art. 3. ad [illegible] 3° sen. dis. 14. q. i. arti. z° [illegible]uncula pma. ad z^m. [illegible] pma pte. q. [illegible] art. [illegible] ad [illegible] z de vitate. q. 8. art. z° ad z^m [illegible] dicendū ē de viatorib⁹ q cō[illegible] totā diuinā pfectionē sed nō totalr̄. non solū qz res intellecta exced[illegible] lumē intellectus creati cuiuscūq; sue beati sue non. sue sit lumen glorie sue nō. Ex q̄ [illegible] q null⁹ intellect⁹ creat⁹ deū cōprehēdit. sed [illegible] qz species uel [illegible]tudo qui habet intellect⁹ de re intellecta excedit a re intellecta. sicut si species intel[illegible] repñtaret hoiem in q̄tū ē sensibilis z nō in [illegible] rōnalis. Ex q̄ ɔcingit q p nullā talē cōceptionē videt̄ diuina essentia ut dicit scūs Tho. 3° sen. vbi s̄. Et cū arguēs infert q licz bti nō videāt deū totalr̄. tn̄ nō distinguūt zc. Dico p̄ q nō ē sile. quia bti vidēt deū p speciē equantē rem intellectā. s. p ipsam dinā essentiā q̄ intellectui btō supplet vicē speciei ut dicit scūs doctor locis allegatis. Dico z° q nec btūs nec viator vnica creata ɔceptiōe dinā pfectionē totalr̄ concipit ut dictū fuit p̄us. z iō tam iste q̄ ille diuinas pfectiōes distinguere pōt. ¶ Ad 3^m pncipale negatur b^{or}. non eni ē eadē causa. nō causa q de pfectiōe diuina intellect⁹ format tot ɔcept⁹ est. qz pfectio dina dicit quid conceptibile oī cōceptu pfectiōis reperte uel repibilis in creatis non includēte impfectionē. cū aūt dico bonitas diuina uel sapia dina dico diuinam essentiā sub tali rōne pfectionis repte in creatis quā dicim⁹ sapiam. nā noia vocalia p̄signt conceptū z secūdario rem sub ɔceptu ut allegat sepe scūs doctor [illegible] p̄ periarmenias. z iō licz sapia dina sit eque realiter illimitata. sicut dina pfectio. tn̄ sapi a dicit illā rē sub rōne determinata z nō a deo distinguibili p rōnes [illegible]. non sic de dina pfectiōe. Un̄ fm rōnē [illegible] ē sapia dina q̄ pfectio. z ex h̄ cōsurgit q vnū ē magis distinguibile fm ɔcept⁹ pfectionales q̄ aliud [illegible] di de aliis attributis. ¶ Ad ɔfirmationē negat̄ [illegible] tam i isto pposito q̄ i aliis. pfectam in infinito fm [illegible] cuiusmodi ē dina pfectio infinita fm rōnē. s. [illegible] cōceptib⁹ pfectionalib⁹ conceptibilis. nō sic sapia. ¶ Ad 4^m negat̄ [illegible] licz eni ponat sanctus Tho. pma pte. q. 55. art. 3. z de veritate. q. 8. art. 10. q quāto virtus intellectua ē superior tanto p pauciores species multa cognoscit. ut exēplificat de deo q [illegible] cognoscit p vnicā formā intelligibilē. s. suā essentiā z de angelis quāto superiores sūt tāto p pauciores species vniuersitatē intelligibiliū apphēdit z de hominib⁹ quāto sunt [illegible] intellect⁹. tanto ex paucis multa capiūt. quāto aūt debiliorē intellectū [illegible] non [illegible] nisi eis pticulatim explicet̄ p singu-

la tn̄ erit deuenire ad alias cōceptiōes non vlterius distinguibiles sicut i conceptū specificū q est indistinguibilis i alios. z sic pz q non ē incōueniens q parū pspicax indigeat plurib⁹ cōceptib⁹ ad intelligēdū diuinā pfectionē. non tn̄ qd̄ iste infert. s. plures ɔcept⁹ attributales formet rustic⁹ q̄ magister in theologia sed q plurib⁹ indigeat. s. quotq; format rusticus tot possit formare theologus. ¶ Ad 5^m negat̄ a^{cr} ut patuit de angelis inferiorib⁹ z supiorib⁹. nec exemplū de albedine iuuat. aliqs eni intellect⁹ ē qui vnico ɔceptu cogscit albedinē eē disgregatiuā z eē mensuram coloris z oppositā nigredini. aliqs aūt q ad h̄ indiget trib⁹ cōceptib⁹. z idē dico de btis q aliq sūt cogscentes vnico ɔceptu q̄ alij inferiores nō cogscūt nisi per q̄ttuor uel h̄ fm q sūt potiores tam in nālib⁹ q̄ i lumine glorie. ¶ Ad 6^m dico q soluit seipsū. nō eni intelligim⁹ q intellect⁹ nr̄ formās de deo plures ɔcept⁹ attributales sic distinguat diuinā pfectionē q aliqd de ea cōcipiat z aliqd dimittat. sed sic q diuinā pfectionē diuersis ɔceptib⁹ cōcipit z qlibet ē illi pfectiōi inadequat⁹. qz ipfecte talia repñtat. qz nō fm modū q̄ repñtari nata est. s. ut bona ut iusta ut sapiēs. z ideo ē ibi aliqua silitudo realis diuisiōis. sicut enim in reali diuisiōe vna pars sepat̄ ab alia. uel vna pars sigtur uel tangit̄ alia nō tacta uel sigta. ita in h̄ conceptuū distinctiōe diuine pfectiōis ɔtinentis supeminenter oēs pfectiōes creaturaꝝ q̄ in creatis sūt partite intellect⁹ nr̄ dū ɔcipit eam dum cōtinet in se hāc pfectionē q̄ ē bonitas nō ɔcipiēdo eā tūc ut ɔtinet illam pfectionē q̄ est sapia. z post cōcipit eā concipiendo eā ut cōtinet hāc pfectionē q̄ ē sapientia. non concipiēdo eā ut continet eā q̄ ē bonitas. quodāmodo videt̄ dinā pfectionē partiri. nec ē falsus intellect⁹ sic distincte ɔcipiendo. nō eni intelligit talia eē ptita z distincta in deo. sed ipse distincte z partite talia intelligit. qz nullā taliū intelligit ut in deo est cū nulla taliū cōceptionū adequat rē ɔceptā. sic g̃ dina pfectio cōceptibiliter distinguit̄. nō q distinctio i eā cadat fm q est in se sed fm q est in intellectu. est eni ibi p suam diminutā silitudinē. z iō cū tales silitudines sint plures z distincte. ipsa ē ibi q̄dāmodo distincta. ¶ Ad 7^m negatur h^{or}. Dico eni q q p̄ concipit essentiā aut bonitatē dei. z z° ɔcipit ei⁹ sapiam nō addit i z° ɔceptiōe aliquā aliā rē ad illā q̄ pmo ɔcipiebat̄. q̄ gdē additio sit i deo. sz ē additio in creatura ente uel possibili. p̄ eni dina essentia ɔcipiebat̄ i ɔceptu talis creature. z z° i ɔceptu alteri⁹. Un̄ argumētū habet vitatē si p quelibet taliū res dina ɔcipet̄ i se. mō aūt nō fm q i se ē cōcipitur sz i creatura z ex creatura. z fm q ɔtinet eminēt talē pfectionē addit fm rōnē ad seipsā ɔceptā ut ɔtinet aliā pfectionē. s. fm rē ē additio i creatura. qz tales ɔcept⁹ sūt ɔcept⁹ creaturaꝝ adeq̄ti. ex q̄ pz q p̄cess⁹ arguentis 3^m qd̄ dictū ē null⁹ ē. s. q cōcept⁹ vni⁹ attributi addat rē ad ɔceptū alt̄i⁹. Itē nec valet 3° h̄ q ɔcept⁹ attributi addēt rōnē ad ɔceptū eēntie ut bonū ad eēntiā. sz eni ɔcept⁹ bonitat addat solū respectū rōnis ad cōceptū essentie nō seqt̄ q eēntia sit bona solū fm rōnē. z nō fm rē. qz eēntia diuina nō

est formaliter bona p illū respectū nec per illū conce
ptū. sed bonitate q̄ est in ipsa essentia. sed intellectus
noster nō pōt cōcipe essentiā esse bonā nisi ɔcipiēdo
eam ꝛ sm illum respectū uel aliā rōnē. ꝛ hoc est ideo
qꝛ non concipit deū in se sed ex creaturis vbi rō bo
nitatis in qua concipit aliqd bonū includit respectū
uel rōnē aliā a rōne essentie q̄ dicitur bona. ¶ Ad 8m
ɔcedit aᵒʳ. si talia accipiant sm q sūt in se. ꝛ cōceptu
rē adequāte. ꝛ specie pfecte rem repsentāte. tūc eni
nō apparet vnde esset numerᵘ taliū cōceptuū. sed si
res non ɔcipit illo mō sed solū in sua impfecta simitu
dine uel specie uel cōceptu. tūc tales ɔceptiōes mul
tiplicari poterūt ac p hoc illa ɔceptibilit distinguitur
ꝛ vnᵘ conceptus addet ad aliā rem uel rōnem sm q
res distincte ex quibᵘ concipiunt talia q̄ sūt vnita in
alio addūt ad se rē uel rōnē. ¶ Ad 9m dico q aᵒʳ ē ve
ra. sed ad minorē dico ut priᵘ. cōcedo eni eā si illis cō
ceptibᵘ res ɔcipiat sm q in se est. sicut eadē res ɔci
pitur conceptu generis ꝛ speciei. sed si res concepta
talibᵘ conceptibᵘ concipiat in ɔceptu alterᵘ rei quā
eminent continet pnt tales cōceptᵘ esse incōnexi sm
q res ex quibᵘ ꝛ in quoꝝ conceptu cōcipit sūt vnite
uel incōnexe. Uñ breuiter essentia diuina est vnū ali
quid conceptibilit cōceptu sibi adequato. s. q est ipsa
uel dei filius ꝛ verbū. sed ē multiplex ꝛ multipliciter
cōceptibile ɔceptu sibi inadequato. ¶ Ad 10m ɔcedi
tur aᵒʳ si talia sic sint vnū ɔsideratione q nec in gene
rali nec in speciali vnū possit concipi alio nō ɔcepto
sed sic cōcessa maiore neget bᵒʳ. si aūt talia sint vnū
ɔsideratiōe solū. qꝛ in aliq̄ generali mō cōsideratiōis
cōueniūt. negat aᵒʳ sed cōcedit bᵒʳ. non eni aliud in
telligit Anselmᵘ vbi allegat nisi q iusticia bonitas ꝛ
alia attributa sunt vnū in hac consideratiōe. s. q oia
signt diuinā essentiā ꝛ nō aliqd accidēs eius. sed non
intelligit q qui cōcipit deū ut sapientē concipiat eū
[illegible] tūc eni [illegible] pfecte cognosceret deū
qui solū cognosceret eū ut ē suba. sicut q haberet de
ipso totū [illegible] deo p oēs ɔce
ptus vie qd ē falsū manifeste. ¶ Ad 11m negat bᵒʳ ut
patuit in solutiōe 2ᵉ pbatiōis minoris primi argumē
ti. Unde dico q sapientia creata nō ea rōne qua ta
lis qualitas ē sapientia. cū alicubi repiatur sapia vbi
nō repitur rō q̄litatis. Uel aliter ꝛ credo q meliᵘ: cō
cedo eni q diuitas uel res que est deus sm ppriā ꝛ
adequatā sibi rōnē est sapientia iusticia bonitas ꝛ hꝫ.
nec hꝫ rōnes adequātes rem ɔceptā distinguūtur. sꝫ
deitas sm rōnē deitatꝫ quā habet viator certe nō est
sapiens iusta uel bꝫ ita q illa rō repsentet eam ut iu
stam ut bonā ꝛ hꝫ. nec eni ad hoc q aliqd fūdet rōnē
bonitatis requirit q fundet rōnē iusticie. Et tunc di
co ad argumentū ad minorē q licꝫ res q̄litatis que ē
in [illegible] sapientia [illegible] res q̄ ē deus. ꝛ
illa res illiᵘ q̄litatis est limitata ꝛ cōphēsa p rōnē sapi
entie quā habet intellectᵘ creatᵘ hois pcipue. nō aūt
res diuinitatis. ꝛ iō illa rō uel ɔceptᵘ ē ppria rō ꝛ con
ceptus talis q̄litatis nō aūt diuinitatis. ¶ Ad 12m cō
ceditur aᵒʳ de rōne diuinitatis sibi adeq̄ta q̄ est vbū
dei. sed secᵘ est de rōne illa quā fabricat intellectᵘ nr̄

cōcipiendo diuinitatē ex creatis. prima eni rō ē [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
opposita. Jam eni [illegible]
[illegible]
[illegible]
Tho. prima pte. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] patet ad argumenta. ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
stractū dici debet rōnibᵘ posterioribᵘ eidē attributis
si aūt loqmur de pfecta rōne diuinitatis illa nulli sub
[illegible]
sentās ut ponit scūs Tho. p sen. dis. 2. q. 1. arti. 3. ꝛ de
potentia dei. q. 7. arti. 6. ut fuit in ɔnū pbationibus
recitatū. ¶ Ad 14m negat aᵒʳ. ꝛ ad pbationē dicit q
ē palogismᵘ sm nō cām ut cām. q eni rō diuine [illegible]
tie quā habet viator sit alia a rōne volūtatis diuine.
ꝛ tamē rō volūtatis nō sit alia a rōne illiᵘ q̄litans q̄ ē
i aia volētis. imo sit eiᵘ rō. hꝫ qdē nō ē iō q rō volūta
tis sit magis intrinseca illi creature q̄ꝫ diuinitati. sꝫ qꝛ
rō volitiōis cōprehēdit illā creaturā. nō aūt diuinitatē
ꝛ ē pfecta rō illiᵘ non aūt diuinitatis. Uñ oportet for
mare multas tales rōnes ꝛ eas attribuere diuinitati
[illegible]
qꝛ nullᵘ illoꝝ ɔceptuū diffinit comprehendit circum
scribit uel adequat [illegible]
diuinitatis includit rōnē sapie ꝛ ōis pfectiōis intelli
gibilis aut imaginabilis. sed nūc loquor de rōne diui
nitatis quā ɔcipit creatura pcipue viatrix. Uñ cū ta
lis rō non [illegible]
ceptiōes de illa formare. ¶ Ad 16m dico q [illegible]
[illegible]
mat sm q a diuersis pfectiōibᵘ creaturaꝝ eas acce
pit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
stinctio rōnis habet sufficiēs fundamentū [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
re sm esse qd habet in aīa in plures rōnes. [illegible]

[illegible] intellectus noster distinctionē rōnis in diuinis [illegible] attributa. [illegible] modi quib[9] intellect[9] creat[9] [illegible] diuina ut sup[illegible] [illegible] nobis p[illegible] [illegible] nec ex hoc sequitur q[illegible] intellectus ponat p[illegible] [illegible] in deo aut q[illegible] intellect[9] deus non ha[illegible] [illegible] nō essent actu distincte [illegible] intellect[9] [illegible] rōnes non sunt [illegible] perfectiones nec sunt formaliter in deo sed [illegible] [illegible] ipsius diuine pfectiōis q[illegible] in se est [illegible] habet in intellectu p[illegible] alias rōnes [illegible]. ℂ Ad confirmationē dicit q[illegible] [illegible] [illegible] subiecti- ue uel obiectiue. non tñ vbicunq[illegible] sūt fūdamētaliter [illegible] sapia dignitate vbi nulla ē distinctio pfectionū q̄ fundant h[9] res. Un̄ istas rōnes ponim[9] subiectiue so- lum in creato intellectu. In diuino aūt intellectu sūt obiectiue. sed in re diuinitatis. s. in obiecto earū fun- damētaliter τ in radice metaphorice. Unde sanctus Tho. in p̄ sen. dis. 2. q. i. arti. 3. ad 5m. aliquid dicitur radicari uel fundari in aliq̄ metaphorice ex q̄ firmita- tē habet. rōnes autē intellecte hñt duplicē firmitatē scz firmitatē sui esse. τ hāc hñt ab itellectu sic̄ alia ac- cidentia a suis subiectis firmitatē habēt. τ firmitatē sue ueritatis. τ hāc hñt ex re cui cōformant̄. Ex eo eni q̄ res est uel nō est locutio veritatē uel falsitatē ha- bet. rōnes [illegible] attributo[illegible] fundant̄ uel radicant̄ i intel- lectu q̄tū ad firmitatē sui esse. q2 intellectus est ea[illegible] subiectū. in essentia aūt diuina sunt q̄tū ad firmita- tem sue veritatis. hec ille. Et ibidē ad 4m. Ratio bois non dicit̄ eē in hoie q̄si res q̄dā in ipso. sed est in intel- lectu sicut in subiecto. τ est in hoie sicut in eo qd̄ pstat fulcimentū veritati ipsi[9]. ita etiā rō bonitatis diuine est in intellectu sicut i subiecto. in deo aūt sicut in eo [illegible] p quādā similitudinē faciens ei[9] veritatē. hec scūs Tho. Predictis cōsonat Petr[9] de palude. Ait enim q̄ distinctio rōnis attributo[illegible] ē in nā diuina sic̄ in fundamēto incohatiue sed in ipsis distinctis sicut i termino τ terminatiue. In itellectu aūt diuino τ cre [illegible] sicut in cognoscēte effectū cōpletiue [illegible] tñ obie- ctiue. [illegible] intellectu creato [illegible] sicut in cognoscente sed etiā sic̄ [illegible] vbi ē suū fundamentū primū. s. res concepta [illegible] rōnē aut cōceptā. [illegible] ē eni q̄ duo cō- cept[9] q̄ sūt in intellectu creato distinguūt realit̄. τ nō [illegible] obiecta aūt illis rōnib[9] uel cōceptib[9] corre- spondētia distinguūt sola rōne. τ iō distinctio int du- os cōcept[9] uel rōnes [illegible] realis nō tamē int res cō- ceptas [illegible] realē distinctas. sz alia ē distin- [illegible] sicut [illegible] cōcept[9] sūt realē τ subie- ctiue in intellectu res aūt cōcepta dicit̄ [illegible] intelle- [illegible] similitudinē τ obiectiue nō aūt realit̄ τ p con- [illegible] pportionalit̄ in intellectu talit̄ duplex distinctio quedā realis cui[9] extrema sūt duo cōcept[9] [illegible] rōnis. cui[9] extrema sūt obiecta cōceptuū nō [illegible] obiecta τ intellecta sūt ita q̄ ista di- [illegible] subiectiue cū non sit nisi respect[9] rō- [illegible] aūt [illegible] subiectiue in intellectu s[illegible]

suū fūdamētū. s. cōcept[9]. τ ē actūs reale. Siliter fun- damentū p̄me distinctiōis ē ipse cōcept[9] ut ē quedā res. sed fundamentū 2e distinctiōis ē ipsa res ut intel- lecta p cōceptū τ ut exñs in intellectu p suā silitudinē non aūt ipsa ratio uel cōcept[9] ut ē q̄dā res. sz forte cō- cept[9] ut ē signū rei pōt dici fūdamentū 2e distinctio- nis rōnis. res eni ut intellecta nō ē nisi rō ei[9] in intelli- gēte q̄ nō quātē rō ut ē res sed ut ē rō τ signū τ rep̄- sentatiuū. τ iō idē est dicere talē distinctionē fundari in re ut intellecta ē τ i cōceptu ut signum ē. In diuino aūt itellectu nō ē nisi sic̄ cognitū i cognoscēte τ nō tā q̄ in illo vbi ē suū primū fundamētū loquēdo de distin- ctiōe attributorū. q2 de illis intellect[9] nō format di- stinctos cōcept[9] formales ut alias dictū ē. ℂ Ad 16m negat̄ h[9]. Non eni dicit Aug[9] q̄ diuinitas inq̄tū est eēntia sit sapia. sz dicit q̄ eo sapia q̄ essentia. p qd̄ nō itelligit illā reduplicationē quā īfert arguēs sz intel- ligit s̄m scm̄ Tho. p̄ sen. dis. 33. q. i. arti. 2. ad 5m q̄ in diuinis nō est nisi duplex mod[9] p̄dicādi. s. sube τ rela- tionis. τ iō q̄cūq̄ nō dicūt relationē sz rōnē absolutā dicit habere modū τ rōnē sube. ac p h̄ vtit̄ isto mō lo- quēdi: eo sapia q̄ essentia. sz nō eo pat̄ q̄ de[9]. Un̄ v̄ba scī Tho. sūt ista. Sciētia inqt nō diuidit̄ ꝯ subam nisi ex genere suo put ē q̄litas. Un̄ dr̄ q̄ hec ē imediata: nulla suba ē scia τ sic de oib[9] alijs generib[9]. sz sic̄ sup̄ dictū ē nulla rō nois alicu[9] p̄dicamēti manet in deo nisi ratio relatiōis τ rō sube. τ iō dr̄ q̄ ad aliqd in diui- nis habet aliā rōnē a rōne sube. τ aliū modū p̄dicādi cōdiuisū ꝯ subam. sed scia bonitas τ h[9] q̄ sunt in alijs generib[9] τ dicūt̄ de deo. nō hñt rōnē cōem generis p quā diuidūt̄ ꝯ subam. imo loco cois rōnis q̄litatis uel quātitatis venit ibi rō sube. Un̄ dr̄ alia rō eē sube alia scie in diuinis. nō q̄si sit cōdiuisa ꝯ rōnē sube sz sic̄ rō speciei ē alia a rōne generis inq̄tū addit rōnē diffe- rētie sup̄ rōnē generis. Un̄ ita i dinis ē alia rō sube et scie sic̄ in creaturis ē alia ratio scie τ q̄litatis qd̄ nō est simplicit̄ aliud. τ iō sic̄ i creaturis dr̄ q̄ codē q̄s ē q̄lis τ sciēs. nō tñ q̄ eodē est suba τ pat̄ cū relatio q̄ p se ꝯ subam diuidit̄ s̄m rōnē generis τ modū saluet̄. hec il- le. ℂ Ad 17m negat̄ h[9]. s. q̄ oia ista noia eandē signifi- cēt rōnē. lz eni oia significēt eādē rē i deo. h̄ tñ ē me- diātib[9] diuersis rōnib[9]. nec eni [illegible] q̄ signific̄ēt rōnē essentie sz essentiā. Un̄ scūs Tho. ꝯ gētiles ca. 35. dicit sic. Quia noia dicta de deo eandē rē signifi- cēt nō tñ sūt synonima. q2 nō signt rōnē eandē. nā sic̄ diuerse res vni rei simplici q̄ de[9] ē silant̄ p diuersas formas. ita q̄ intellect[9] nr̄ p diuersas cōceptiōes aliq̄- liter assilat̄ inq̄tū p diuersas pfectiones creaturarū ipsū cognoscēdū pducit̄. τ iō de vno intellect[9] nr̄ multa cōcipiēs nō ē falsus neq̄ van[9]. q2 illud simplex eē di- uinū h[9] ē ut s̄m formas multiplices aliq̄ assilari pos- sint. s̄m aūt diuersas cōceptiōes diuersa noia intelle- ctus adinuenit q̄ deo attribuit. τ ita cū nō s̄m eādem rōnem attribuant̄ cōstat ea nō eē synonima q̄uis oio vnā rē significēt. non enim est eadem nominis signi- ficatio cum nomen per prius conceptionē intellect[9] q̄ rem intellectā significet. hec ille. ℂ Ad 18m nega- tur h[9]. Dico enim q̄ abstracta possunt de se inuicem

vere predicari. licz dicant diuersas imo disperatas rõnes quãdo sunt extra genus. dicimus eni q relatio est suba in diuinis. τ hoc qr tam relatio diuina q̃ suba ei⁹ sũt extra gen⁹. si tñ sit aliqua relatio in genere. τ aliqua suba in genere nunq̃ de se inuicẽ p̃dicaẽ in abstracto. sed forte in concreto. dicendo: pater est homo. Uñ scũs Tho. de potẽtia dei. q. 8. arti. 2° ad primũ sic ait. Nulla suba q̃ est in genere põt eẽ relatio. qr est diffinita ad vnũ genus. τ p ɔ̃ns excludit ab alio genere. sed essentia diuina nõ e in genere sed est sup̃ omne gen⁹ cõprehẽdens i se oiũ generũ pfectiones. Unde nihil phibet illud qd̃ est relatiõis in ea inueniri. hec ille. Siliter dico in pposito. Põt etiã dici q b^m solũ vera est qñ talia absoluta cõprehendũt rẽ significatã. cuius modi nõ ẽ i pposito. nec eni rõ sapiẽtie uel nomẽ sapiẽ cõphẽdit rẽ cui attribuit. ¶ Ad 19^m negaẽ a^m qñ talia sũt idẽ essentialit̃ sm essentiã nõ limitatã ad certũ gen⁹. talia eni pñt cõuenire ieadem eẽntia τ erũt essentialiter eadẽ. nõ tñ quidditatiue aut sm rõnẽ. sicut patet de relatiõe τ essentia in diuinis τ de filiatione τ paternitate. Et ad pbationẽ cũ dr̃ diffinitio τc̃. Dico q eẽntia limitata ad gen⁹ indiffinibilis ẽ. τ iõ nomẽ signãs essentiã illã nõ oportet significare illi⁹ diffinitionẽ. sed solũ rõnẽ que nõ ẽ diffinitio. essentia eni eadẽ multis rõnib⁹ designari põt loquẽdo de essentia illimitata τ de rõnibus q̃ nõ adequãt rem cui⁹ sũt. ¶ Ad 20^m dicit q oĩa talia noĩa pfectionũ signt diuinã subam. non tñ sub rõne sube uel essentie. vnde oĩa illa habẽt idẽ sigtũ remotũ sed diuersa importãt significata pxima. exprimũt eni diuersas rõnes sicut significata pxima. sed signt diuinam essentiã tanq̃ sigtũ mediatũ τ remotum qd̃ illis oĩbus cõcepb⁹ τ rõnib⁹ corñdet. ¶ Ad 21^m dicit q dicta Damas. satis p̃ter eius intẽtionẽ allegãtur. ut eni ait scũs Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 5° ad primũ. Damas. p illa verba solũ intelligit q hmõi noĩa nõ signt quid est de⁹ q̃si ei⁹ subam diffiniendo τ cõphẽdendo. Et idẽ ponit p̃ma pte. q. 13. arti. 2° ad p̃mũ. Unde p certo istud argumentũ poti⁹ ɔcludit ɔtra arguẽtẽ q ponit oĩa hmõi noĩa sigre rõnẽ diuinitatis τ qd̃ qd ẽ diuinitatis. Fuit ergo mens Damas. q talia noĩa sigrẽt diuinam subam non sm q in se est sed sm q repitatur in pfectionib⁹ creaturarũ pcedẽtib⁹ ab ipsa. sũt enim imposita a pcessib⁹ pfectionũ a deo in creaturis ad signdũ deũ sicut nomẽ quodq̃ imponit rei. qd̃ tñ sumit ab opatiõe rei aut ab ei⁹ effectu uel aliq̃ circa rẽ. Uñ p3 q a^m ẽ patentissime falsa. ¶ Ad 22^m dico q aliqd de aliq̃ p̃dicari i qd ɔtigit dupliciẽ. vno⁹ qr p̃dicaẽ de illo ut gen⁹ ul' spẽs p se τ essentialit̃ supioz ad tale subiectũ. uel ut diffinitio essentialis illi⁹. uel ut idẽ de seipso. τ isto mõ ɔcedit a^m. τ negat b^m. nec eni sapientia nec [illegible] i isto mõ in qd p̃dicaẽ de deo. cũ nullum tale sit diffinitio uel ps diffinitiõis dei. nec ita intelligit Ansel. v̾ba ibidẽ allegata. imo ut dic̃ Damas. isto mõ impossibile est scire de deo qd est. Et scũs Tho. ponit in multis locis. Aliu⁹ põt dici aliqd p̃dicari i qd de alio qr p̃dicaẽ de ipso in recto nõ denoiatiue. sed p oĩmodã idẽptitatẽ subiecti τ p̃dicati sm rem [illegible]

catũ sit diffinitio uel ps diffinitiõis subiecti [illegible] τ si a^m isto modo sumat falsa ẽ. τ b^m est vera [illegible] Anselm⁹ ad hũc sensũ locut⁹ est. τ [illegible] est ad dicendũ talia de deo in quid p̃dicari. quia [illegible] Boetiũ in li° de trinitate cũ [illegible] alia p̃dicamenta p̃ter relationẽ in diuinã verterit p̃dicationem [illegible] mutantur in substantiã ut [illegible] τ si qualitatem [illegible] dicatur tñ subam [illegible] q oĩa talia habent modum p̃dicandi sube ea etiam que sunt de p̃dicamento sube significant p modũ inexistẽtis subiecto [illegible] modũ ad aliqd [illegible] τ de h dictũ est in [illegible] q̃tũ. ¶ Ad 23^m dico p illud q Anselm⁹ eodem [illegible] telligendus est sicut Aug⁹. τ [illegible] allegat in 4 argumento. s. q oĩa illa noĩa eandem rem in deo [illegible] habent eundẽ modũ p̃dicandi. s. [illegible] in diuinis p̃dicat τ habent modũ p̃dicãdi [illegible] Unde oĩa q̃ absolute in diuinis p̃dicãt. dicũ [illegible] dici τ vna consideratiõe [illegible] s. ad modũ p̃dicãdi [illegible] rõnẽ generis. si eni Anselm⁹ intenderet q oĩa haberẽt eandem rõnẽ. irrõnabiliter loqueret [illegible] entẽ. si aũt dicatur q intendebat talia noĩa eandem rem dicere in recto. sed aliud in obliq̃ connotare. liberum est ita dicere. τ ita liberũ ẽ mihi dicere sicut dico. nõ g intẽdebat loqui de idẽptitate rõnis sed rei signte τ modi p̃dicandi sicut sup̃ dictũ est. ¶ Ad 24^m dico q magister nihil aliud dicit nisi q illa oĩa noĩa eandẽ rem signt. qd̃ ɔceditur. τ q p̃dicãt diuinã essentiam qd̃ est verum loquendo de p̃dicatiõe mãli nõ aũt de formali. cũ eni dico: deus scit oĩa. li sciẽs formaliter supponit p sciente. sed materialiter p illo qd̃ ẽ sciẽs. p̃dicat etiam materialit̃ diuinã eẽntiam. formaliter p̃dicat scientiã. τ loquor hic de p̃dicatiõe τ [illegible] one formali conformit̃ ad illud qd̃ dicit scũs Tho. de potentia dei. q. 9. arti. 4° loquens de significatione materialit̃ formali. Illud mgr dr̃ formalẽ [illegible] p nomẽ ad qd̃ signdũ nomẽ ẽ p̃ncipaliter impositum qd̃ est ratio noĩs. sicut hoc nomẽ homo sigt aliqd cõpositũ ex corpore τ aĩa rõnali. mãliter v̾o sigtur per nomen illud in quo talis ratio saluaẽ. sicut hoc nomẽ homo sigt aliquid habens cerebrũ τ cor. hec ille. Sic in pposito dico q cũ dicit. de⁹ est sapiens. de⁹ est [illegible] stus. p̃dicata idẽ signt mãliter. s. diuinã essentiam [illegible] saluaẽ ratio cuiuslibet noĩs attributalis [illegible] cato. sed non signt idem mãliter. quia [illegible] suam pprium rationẽ distinctã a ratiõe alteri⁹. ¶ Ad 25^m dicit p idẽ oĩo. ¶ Ad 26^m dicit q articul⁹ [illegible] nat solũ opinione ponentẽ q ad diuersitatẽ rationũ quib⁹ intelligim⁹ diuinũ intellectũ [illegible] sequẽ diuersitas intellect⁹ diuini q [illegible] respondeat diuersitas rerũ uel vni⁹ rei ex [illegible] creatũ. sed nõ intendit reprehẽdere ponentes q [illegible] ctus diuin⁹ in esse cognito sit multiplex [illegible] nostro sm multiplices rationes de ipso [illegible] per intellectum creatũ. nos autem ponimus [illegible] nem rationis in diuinis 2° mõ. non autem [illegible] ¶ Ad 27^m qd̃ ẽ [illegible] q dictũ [illegible] p opiniõe nr̃a. Et dr̃ ulteri⁹ q [illegible] guẽs multũ distorta ẽ a mẽte [illegible]

q̄ cōmētator [illegible] dispositionē t dispositū intellig[illegible] p̄di
cati t subiectū ꝓpositiōis. ↄcedit. cū dicit vlteri⁹ q̄
[illegible] t p̄dicata non sunt res extra aīam [illegible]. Dico
q̄ [illegible] ē eadē enī ē īnia de subiecto t p̄dicato q̄ ē de
[illegible] vtrūqꝫ dicit secundā intentionē s̄m q̄ ponit
[illegible] Lbo. i multis locis. dicere enī q̄ nulla vere res
extra aīam p̄dicat nisi vox vel [illegible] aut scriptura fals[illegible]
[illegible] pat3 7° metaphꝫsice ꝑticula. 34. vbi sic ait [illegible].
forma igitur dicit̄ de isto [illegible] rez [illegible] aut nō di
[illegible] p se oīo. vbi cōmentator cōmento 34. sic dicit.
[illegible]. dat differentiā int̄ materiā t formā q̄ est q̄ for
ma p̄dicatur p se de habēte formā s̄m q̄d t declarat
[illegible] ei⁹ substātialē. materia v̄o nō p̄dicatur de
habēte formā vera p̄dicatiōe nedū ut p̄dicet̄ per se.
idolū enī nō ē cupꝛū nec hō caro nec sim⁹ nasus. hec
ille. Jtē particula 8 eiusdem septimi dicit [illegible]. dico
materiā illud qd̄ p se nō dicit̄ quale ē nec quātū nec
aliud eoꝝ p qd̄ determinat̄ ens. est enī aliqd de quo
dicitur vnūquodqꝫ istorum. t illius essentia est alia
t essentia cuiuslibet p̄dicabilis. alia enī dicūt̄ de sub
stantia t hec de mā. vbi cōmentator. Materia inq̄t
est subiectū cōe oīb⁹ decē p̄dicamētis. t q̄ suū eē est
aliud ab esse cuiuslibet istoꝝ. Predicamēta enī acci
dentiū dicūt̄ de p̄dicamēto sub̄e. t p̄dicamētū sub̄e
dicitur de h̄ qd̄ est mā. hec ille. Jtē 7° metaphisice cō
mento. 41. in p̄mis substātijs p̄dicatū ē substātia sub
iecti. Jtē ꝑ celi cōmēto. 91. Si celū est vnū indiuiduo
rū sensibiliū necessariū ē ut componitur ex mā t for
ma. Celitas enim aliud est q̄ȝ dicere hoc celū. celitas
enī dicit̄ de plurib⁹ indiuiduis. omniū enī habentiū
formā. aut in actu forma dicit̄ de pluribus numero:
aut erit hoc possibile q̄ȝuis illa pluralitas nō sit i actu
hec ille. Ex q̄ p3 q̄ forma q̄ est in materia p̄dicat̄ de
indiuiduis. Ex quib⁹ omnib⁹ pat3 q̄ forma q̄ est vera
res extra aīam p̄dicat̄. t silr̄ q̄ mā se habet ut sub
iectū respectu oīū decē p̄dicamētoꝝ. t oīa decē p̄di
camēta p̄dicant̄ de mā. t sic vera res subijcit̄ i ꝓpo
sitiōe. Qd̄ ↄfirmat̄. nā phs ꝑ physicoꝝ ꝑticula 14. ar
guens ↄ ponētes tm̄ vnū ens. diuidit ibi ens i decem
p̄dicamenta. t dicit sic. Nullū enī ceteroꝝ sepat̄ nisi
sub̄a. oīa enim dicuntur in subiecto quod est sub̄a.
vbi cōmētator cōmēto. 14. dicit. Nullū ceteroꝝ p̄di
camētoꝝ nisi sub̄a pōt separi per se sed oīa dicūt̄ in
subiecto ut declaratū ē i cathegorijs. t cū p̄dicamē
ta qd̄ intendit p h̄ nomē ens sunt in subiecto ꝫ entia sūt
[illegible] hec ille. Ex qb⁹ p3 q̄ p̄dicamēta sūt res ex aīa
[illegible] in subiecto. t [illegible] res ex aīam p̄dicat̄.
Jtē 3° de aīa cōmento. 21. ostēdit cōmētator quō intel
lectus [illegible] cōponit ꝓpositiōes cōponit rē cū re. vnde
[illegible] Due sūt actiones intellect⁹ quaꝝ vna dr̄
formatio. t alia dicit̄ fides. cōprehēdere aūt res sim
plices nō cōpositas erit p intellecta q̄ nō falsant̄ neqꝫ
verificant̄ q̄ dr̄ formatio. apphēdere aūt res cōposi
tas erit p intellecta in qb⁹ ē falsitas t veritas. Et post
cōmēto. 22. dicit Veritas t falsitas accidūt cōposi
tioni rerū ad inuicē. t h̄ idē accidit oī cōponit eas cū
[illegible] t loquit̄ ibidē de compositiōe subiecti t p̄dicati.
Jtē [illegible] metaphꝫsice cōmēto. 8. t 5. metaphꝫsice cōmē
to. 34. t 9° metaphisice cōmētis. 21. t. 22. dicit h̄ idē
sc3 quō intellect⁹ cōponit entia ad inuicē ut sūt intel
lecta. t si cōponat ea penes se sicut sūt composita ex
aīam. sua cōpositio ē vera. t si nō. compositio ē falsa.
Pro hac pte cōsentiūt oēs antiq̄ p̄sertim Linconiēs
sup ꝑ posterioꝝ. cōmēto 7. vbi enumerans modos
vniuersaliū. dicit 4° mō cog̃scitur res i sua cā forma
li q̄ ē in ipsa a q̄ ipsa ē h̄ qd̄ est t s̄m q̄ in ista forma q̄ ē
pars rei videt̄ ipsa eadē forma. sicut lux in se ipsa vi
det̄. vel s̄m q̄ in ipsa videt̄ mā q̄ silr̄ ē pars rei ipsa
forma nō est gen⁹ uel species. sed s̄m q̄ ipsa forma ē
sicut toti⁹ cōpositi. t s̄m q̄ ipsa ē p̄ncipiū cognoscen
di totū cōpositū sicut ē gen⁹ uel species. t p̄ncipium
essendi t p̄dicabile i q̄d. hec ille. Jtē cōmēto 4. dicit.
Cū igit̄ gen⁹ t differētia sub̄alis a qb⁹ sub̄alr̄ t nō p
accidēs egredit̄ q̄dditas speciei p̄dicat̄ de specie est
p̄m⁹ mod⁹ dicēdi p se t essendi p se alterū de altero.
egredit̄ nāqꝫ species a quidditate generis t differē
tie t differētia ē speciei cā sicut formalis t gen⁹ ē cā
speciei sic forma mālis aut sic mā formalis. cū aūt ac
cidens qd̄ essentialr̄ egredit̄ a q̄dditate subiecti p̄di
cat̄ de suo subiecto ē secūd⁹ mod⁹. h̄ ille. Ex q̄ p3 q̄
res p̄dicat̄ de re t accn̄s de subiecto. talia enī nō p̄nt
exponi de terminis. q2 q̄dditas specifica nō egredit̄
ab aliq̄ termino vel ↄceptu. Jtē phus ꝑ posterioꝝ ca.
16. dicit sic. Sub̄am q̄dē significantia q̄ vere illud ē
aut q̄ illud ē aliqd signt̄ de quo p̄dicantur. q̄cūqꝫ v̄o
nō sub̄am signt̄ sed de alio subiecto dicūt̄. nec vere
q̄ illud ē nec q̄ aliqd est sed de altero quodā dicunt̄:
accidētia sūt. ut de hoīe ē albū. nō enī ē hō neqꝫ quod
vere albū ē. sed aīal forsan. qd̄ vere enī aīal ē. hō est.
quecūqꝫ v̄o nō sub̄am signt̄ oportet de quodā subie
cto p̄dicari. t nō esse aliqd̄ albū qd̄ nō cū alteꝝ aliqd̄
sit albū ē. Sup q̄ dic̄ Linconiēs. Duplex ē mod⁹ p̄di
cādi. vnus cū subiectū non s̄m se sed s̄m alteꝝ aliqd̄
cui accidit ē receptiu⁹ p̄dicati. ut cū dicitur albū ē li
gnū. albū nō s̄m se sed s̄m alterū aliqd̄ cui accidit est
receptiuū lignitatis. cū v̄o dicit̄: lignū ē albū. lignū
s̄m se t nō s̄m alterū aliqd̄ cui accidit ē receptiuū al
bedinis. qn̄ ꝫ subiectū s̄m se ē receptiuū p̄dicati dice
tur eē simplicr̄ p̄dicatio. cū v̄o subiectū nō s̄m se sed
s̄m alterū aliqd̄ cui accidit ipsū est receptiuū p̄dicati
tūc nō est p̄dicatio simplicr̄. sed uel nō ē p̄dicatio aut
est p̄dicatio s̄m accn̄s. t subdit. Jtaqꝫ cū est p̄dicatio
simplicr̄ aut p̄dicat̄ qd̄ ē sub̄ale subiecto. ut gen⁹ qd̄
s̄m veritatē nature ē idē cū subiecto uel differentia.
aut p̄dicat̄ accn̄s subiecti qd̄ oportet repiri in subie
cto t non eē sepatū a subiecto. Vn̄ oē qd̄ p̄dicat̄ sim
plicr̄ repiū ē i subiecto vel de subiecto. Et p⁹. Demō
strationes inq̄t t ratiocinatiōes sumit de p̄dicabilib⁹
simplicr̄ in qb⁹ p̄dicatū t subiectū sūt idē subiecto t
nō sūt res diuise. sed [illegible] sunt rōnes reꝝ increate
ab eterno in mēte diuina [illegible] ad rōcinationē
in q̄ aliqd p̄dicat̄ de aliq̄. Jpse itaqꝫ idee vere sūt. Sꝫ
cū intellect⁹ vult eas facere p̄dicabiles de reb⁹ a qb⁹
sūt diuise t sepate i hac ordinatiōe ꝓdigia sūt. hec il
le. Ex q̄ appet q̄ subiectū t p̄dicatū ꝓpositiōis vere
vbi ē p̄dicatio simpliciter nō sūt res sepate vel diuise:

qd nō pōt exponi de cōceptibus aut vocib⁹ uel scri-
ptis. Itē cōmento 18° dicit q in p̄ modo dicendi p se
p̄dicatū est causa subiecti. sz in 2° modo subiectū ē cā
p̄dicati. Item p̄ posterioꝝ cōmento 2° dicit. Diffini-
tio inqt q̄ sig̃t qd est. est cōposita ex sermōib⁹ sig̃ntib⁹
res p̄dicabiles que sunt possibiles in nā. ꝛ quoꝝ ordi
natio ꝛ cōiunctio est possibilis in nā. ꝛ post subdit. Dif
finitio inqt que ɔstat ex genere ꝛ differentia q̄ ē dif-
ferentia simpliciter. ꝛ maxime diffinitio est diffinitio
formalis. qz inter intētionē generis uel spēi ꝛ formā
a qua res est id qd est. non est diuersitas nisi q forma
dicit̃ f̃m qd est ps rei cū mā ɔstituēs totum. ꝛ sic non
est p̄dicabilis de eo cū sit eius pars. Intentio vo ge-
neris uel spēi est ipsa eadē forma. f̃m q sub ipsa spe-
cula t̃ res tota. ꝛ sic est p̄dicabilis de re. ꝛ totū rei. hec
ille. Ex quib⁹ manifeste patet. q forma rei p̄dicat̃ de
re sicut p̄ p Arl. pbabā. Eundem sensū docet cōmē-
tator. 12° metaphisice. cōmento. 39. vbi dicit sic. Hec
est dispositio intellect⁹ in reb⁹ compositis ex materia
ꝛ forma cū disponit cōpositū p formā. aut cū dispo-
nit hn̄tē formā p formā. intelligit eni vtraqz adunata
aliquo mō. verbi grā. qz cū disponit hoiem p rōnabi-
litatē. itelligit q subiectū rōnabilitatis ꝛ rōnabilitas
idem sūt in adunatione. ꝛ intelligit q deferēs ex eis
aliud est a delato. qn̄ autē ɔsiderata fuerit dispositio
ꝛ dispositū in eis que nō sunt in mā tunc reducūt̃ ad
vnā intentionē oib⁹ modis. ꝛ null⁹ mod⁹ erit q̄ distin-
guat̃ p̄dicatū a subiecto ꝛ disposito extra intellectū
scz i eēntia rei. sz cū itellect⁹ cōponit aliquā ppositio-
nē ex dispositiōe ꝛ disposito in talib⁹ rebus intelligit
ea eē differentia f̃m assimulationē. s. q in talibus ac-
cipit duo quoꝝ pportio ad inuicē alteri⁹ ad alterū ē
sicut pportio p̄dicati ad subiectū. ꝛ ex eis cōponit p-
positionē aliquā ꝛ nullā differēt. i intelligit eē int ea
oio nisi f̃m acceptionē. f̃m q idē accipit dispositionē
ꝛ dispositū. Intellect⁹ eni pōt itelligere idē bis duo-
bus modis f̃m similitudinē ad dispositionē causatā i
rebus cōpositis sicut itelligit multa f̃m similitudinē.
hec ille. Ex quib⁹ manifeste sequit̃ p̄ q in rebus com
positis ex mā ꝛ forma intellect⁹ disponit subiectū p
formam. i. p̄dicat ꝛ enunciat uel affirmat formam de
subiecto. ut cū dicit hō est alb⁹ ꝛ loquendo de forma
ptis. uel p̄dicat formā de supposito eā habēte. ut cū
dicit. hō est rōnalis. 2° q in ppositionib⁹ quas intel-
lect⁹ cōponit de reb⁹ cōpositis ex mā ꝛ forma subie-
ctū ꝛ predicatū uel dispositio ꝛ dispositū sunt idē in
adunatione. sz differūt sicut deferens ꝛ delatū. uel
subiectū ꝛ subiecti forma. 3° q in rebus abstractis a
tali mā ꝛ cōpositione oio subiectū ꝛ predicatū nullo
mō sunt due res nec due intētiones aut quidditates
sz sunt vna intentio uel qdditas oib⁹ modis ex intel-
lectū. 4° q in talib⁹ subiectū ꝛ p̄dicatū nō differunt
nisi sicut eadē res bis itellecta differt a seipsa. prout
itelligit̃ ut disposita ꝛ ut dispositio. 5° q non sp nec
oē subiectū ꝛ p̄dicatū ppositiōis sūt due voces nec
duo scripta nec duo ɔcept⁹ formati p intellectū. pa-
tet. qz si sic eēt. tūc ois ppositio eēt falsa. qz subiectū
eēt diuisum a p̄dicato ꝛ nullo modo adunatū in esse.

6° q voces scripta uel ɔcept⁹ sunt instrumēta [illegible]
itellect⁹ p̄dicat aliqd de aliq [illegible] res q[illegible]
cept⁹ p̄dicat̃ ꝛ enunciant̃. uel si voces p̄dicant̃ de [illegible]
mō q̄ res. n[illegible] sicut ponit scūs Tho. in de veritate
4. arti 2 ad 3 [illegible] qd dicat̃ pōt dici ꝛ res q dicitur
p verbū ꝛ ipsū verbū. ut etiā in verbo exteriori [illegible]
qz ꝛ ipsum nomē dr̃ ꝛ res sig̃ta p nomē [illegible]
hec ille. Ita in pposito [illegible] res [illegible]
cto ꝛ p̄dicat̃ de subiecto. sz illud qd p̄dicat [illegible]
ꝛ vltimate est ipsa res termini aut uel ver[illegible]
res dr̃ ꝛ p̄dicat̃ de re non p̄ncipaliter ꝛ vltimate. [illegible]
q glosa arguēns nulla ē cū expsse dicat [illegible]
vbi 3 q cū dicim⁹ de⁹ ē sapiēs subiectū ꝛ p̄dicatū sūt
oio idē in re ꝛ duo f̃m assimilationē. [illegible]
intelligi de duob⁹ terminis uel ɔceptibus. [illegible]
due res eēntialiter distincte. ꝛ si dicat̃ q intelligit q
subiectū ꝛ p̄dicatū supponūt p eodē. pz manifeste le
genti cōmētatorē. q illa glosa nulla ē. sz destruit te-
xtū volēdo q nulla res ex aiam p̄dicat̃. cui⁹ falsitas
auctoritate multiplici referat̃. ¶ Ad argumēta q̄ vl-
timo loco ɔ eandē [illegible] inducta sūt [illegible] ꝛ q[illegible]
cipalit̃ insurgit difficultas ex illa diuisione. an. s. attri
butoꝝ distinctio ɔsurgat ex ope intellect⁹ cōpantis
deū ad creaturas ul' ex ope intellect⁹ ɔsiderātis deū
in se. dico q scūs Tho. videt̃ i scripto declinare ad
hāc ptē q. s. licz p isto statu q̄ deū ex creaturis cog̃sci
mus ɔsurgat distinctio attributoꝝ i itellectu nr̃o. ex
hoc q diuinam perfectionem in habitudine ad crea
turas cognoscimus ꝛ ex conceptionibus formatis
proportionalit̃ pfectionibus creaturarū que diuise
sunt ꝛ perticulate. tamen posito q intellectus non
cog̃sceret creaturas nec vnq̄ vidisset. adhuc posset
distinguere diuinā pfectionē sine q̄cūqz tali habitu-
dine ad creaturas. qz dato q eēt aliqs intellect⁹ vi-
dens dinā eēntiā nō visa aliq̄ creatura in pprio gn̄e
nec i deo. ꝛ loq̄r de itellectu creato. adh̄ ipse de obi
viso posset formare multas cōceptiones. posset eni
formare aliquā ꝛ cū illa nō adeq̄ret obiectū visū nec
visionē illā sic nec aliq̄ spēs intelligibilis pōt adeq̄re
visionē btificā nisi diuina eēntia. ut ondit scūs Tho.
sepe. Posset vlteri⁹ aliā ꝛ aliā ɔceptionē de obiecto
formare. ꝛ alia ꝛ alia noia iponere. ꝛ ista videt̃ [illegible]
sci Tho. p̄ sen. dis. 2ª. q ut allegatū ē in 4ª ɔne sic ait
Intellect⁹ nr̄ nō pōt vnica ɔceptiōe diuersos modos
pfectiōis accipe. tū qz ex creaturis accipit cognitio
nē i qb⁹ sūt diuersi modi pfectionū f̃m formas diuer
sas. tū qz h̄ qd est in deo vnū ꝛ simplex plur[illegible]
tellectu nr̄o etiā si imediate a deo reciperet [illegible]
tiplicat̃ pcessio bonitatis ei⁹ i alijs creaturis. [illegible]
de⁹ f̃m vnā ꝛ eādē rē sit in oib⁹ modis pfect⁹. vna cō
ceptiōe nō pōt integre cōprehēdere totā ei⁹ pfectio
nē. ꝛ io oz q diuersas cōceptiōes habeat de deo q[illegible]
sūt diuerse rōnes. Et subdit q etiā si intellect⁹ [illegible]
deū p eēntiā iponeret nomē rei eiū [illegible]
te ɔceptiōe qui hs. oporteret ad h̄ q iponeret [illegible]
plura noia. qz possibile est q ɔceptio [illegible] crea
[illegible] totā pfectionē diuine eēntie [illegible]
vnā diuersas ɔceptiōes formaret ꝛ [illegible]

[illegible] quarta qone. et ideo dico q distinctio attri[illegible] non solu [illegible] ex ope intellectus copantis [illegible] ad creaturas. imo talis distinctio posset ee p in[illegible] [illegible] osideraret deu in se q ex sua limitatioe nulla [illegible] habere pot que copletive representat obie[illegible]. ¶ Tunc ad prima improbatione huius ptis dico q [illegible] [illegible] est. non eni oportet q ois distinctio ronis ali[illegible] [illegible] realiter distinguuntur sumat differentia co[illegible] [illegible] eade sit ca distinctionis fm rone q e ca distin[illegible] [illegible] fm re [illegible]. eade dico proportionalit. sic autem e in proposito. na q pfectiones que unite sut in deo di[illegible] [illegible] i creaturis fm re: in ca e limitatio creatu[illegible]. Sic [illegible] q dicte pfectioes distinguunt in intelle[illegible] [illegible] fm rone: in ca e limitatio intellect⁹. no g oportet q distinctio ronis que est in intellectu resolvat ut in [illegible] in distinctione reale extra aiam. ca pluralitas q [illegible] intellectu habeat sufficiente ca in intellectu. [illegible] limitatione eius. et in obiecto plenitudine pfectionis. non semp eni distinctio ronis reducit ad diversitate reale. sicut testat scus Tho. de veritate. q. 3. arti. 2. ad 3m. Pluralitas ronis inquit qnqz reducit ad ali[illegible] qua diversitate rei: sicut sortes et sortes sedens diffe[illegible] rut rone. et hoc reducit ad diversitate sube et accntis et siliter ho et aial rone differut. et hec differetia redu[illegible] citur ad diversitate forme et materie. qr gen⁹ sumit a ma. differentia vo a forma. Unde talis differetia fm rone repugnat maxime veritati ul simplicitati. qnqz vo differetia fm rone non reducit ad aliquam rei di[illegible] uersitate. sed ad veritate rei q est diversimode intel[illegible] ligibilis. et sic ponim⁹ pluralitate ronu in deo. hec ille. Ex quo p3 q distinctio ronis attributoz divinoz no oportet q sumat a distinctioe reali in deo uel in crea[illegible] turis sed a plenitudine divine pfectionis et a limitatioe intellect⁹ creati. Nec valet silitudo de dextro et sini[illegible] stro in coluna. qr in coluna non e aliqd unde possit su[illegible] mi dicta distinctio nisi p compationem ad aial. secus est de distinctioe ronis que est in intellectu limitato. ¶ Ad secuda improbatione dico q comentator loq[illegible] tur de distinctioe attributoz facta p intellectu in sta[illegible] [illegible]. qr aliu no novit. vult g q intellect⁹ de deo for[illegible] met multas conceptiones. et de ipso propositioes cathe[illegible] goricas formet et attribuet ei pdicata sicut subiecto. [illegible] [illegible] pma suba unu est. qr cognoscit hic deu ex rebus sensibilibus in quarum cognitione format diversas conceptiones oformes distinctioni pfectionu repertaz in talib⁹ reb⁹. s3 non negat qn aliqs intelle[illegible] ctus sine habitudo ad distinctione reale possit de deo multas conceptiones intelligibiles habere. s3 nunc forte aliter distingueret attributa et alias conceptioes et lo[illegible] res et particulariores haberet qz nunc dum concipit deum ex creaturis. Ipse eni ponit. 12⁰ metaphisice comento. 4[illegible] q motor orbis saturni aliud intelligit de primo motore. et aliud motor iovis et sic de ceteris substantiis separatis. et non loquit de alietate fm rem sed de pluralitate ronu [illegible]. Et enim sic loquit de [illegible]. Nec est impossibile ut illud qd e intelli[illegible] [illegible] et intellectu sit ca pluriu [illegible] fm q intelli[illegible] [illegible] ex eo multis modis. Illud eni qd intelligit a motore iovis de pmo motore et e ca in aia celi aliud est ab eo qd intelligit ex eo motor orbis saturni. hec ille. Ex q p3 motorem iovis aliam oceptione formare de pma suba qz formet motor saturni. nec tn hic aut ille in[illegible] telligit pma subam ex suis effectib⁹ uel ex copatioe ad creaturas. imo ipsa pma forma itelligibilis teneo locu speciei in intellectu subaz moventiu orbes ut di[illegible] cit ipsemet cometator ibide cometo. 36. ¶ Ad tertia improbatione dico q illud qd in se unu e si cosideret fm perfecta rone sui non habet q distinguat rone. sed qn illud qd in se unu est cosideret ab aliquo intelle[illegible] ctu qui pter sua imperfectione no pot formare in se ppria rone rei nec rem simplice unico verbo expri[illegible] mere oportet q de re unica et simplici multas conce[illegible] ptiones formet. et rones ac per h obiecta oceptibilia distinguat ut allegatu fuit i pbatioe 4e onis. Null⁹ eni intellect⁹ creat⁹ pot in se exprimere aliqua oce[illegible] ptione que perfecte expmat aliqd qd sit in deo. nul[illegible] la enim similitudo creata pfecte diffinit repntat aut expmit re q no e in genere. cuiusmodi sut oia q sut in deo. Hec eni e snia sci Tho. de potetia dei. q. 8. arti. 2. ad 2m. Tuc inqt otingit q duab⁹ ronib⁹ rndet una res qn neutra comphedit ipsam re. et sic e in divinis. Et q. 7. arti. 6. ad 4m licz inqt de⁹ sit oio un⁹. tn iste mul[illegible] te oceptioes uel rones no sunt false. qr oib⁹ eis rndet una et eade res ipfecte p eas repsentata. In ofirma[illegible] tione oiuz pcedentiu ponit scus Tho. p sen. dis. 22. q. 1. arti. 3. ad 3m. Queda iquit noia dicut ppe de deo q qtu ad sigta p pus sut i deo qz i creaturis. ut bonitas sapia et hmoi. et hoz diversitas non sumit p respectu ad creaturas. imo poti⁹ econverso. qr ro sapie et bonitatis differut in deo diversificant i creaturis bonitas et sa[illegible] pientia. no tn rone sed etia re. s3 vez e q diversitas taliu nominu put pdicant de deo inotescit nobis ex diversitate eoz in creaturis. Et ibide ad 4m ubi sic ait. Noia attributoz differut fm rone no tn q sit in rocinante solu. sed q salvat in ipsa re fm veritatem et pprietate rei. qd sic patet. oia eni hmoi dicut de deo et creaturis non equoce sed fm unam rone analogice. Unde cu i creatura ro sapie no sit ro bonitatis. opor[illegible] tet etia q hoc in deo no sit vez s3 in h differt q i deo sut ide re. i creaturis aut differut rone. qd qualit fie[illegible] ri possit sup dictu e hec ille. Et intendit ut dicit p sen. dis. 2. q pluralitas istaru ronu no tn e ex pte intelle[illegible] ctus nostri isto mo q iste rones no habeat primu fu[illegible] damentu in deo sed remotu. sicut de relationib⁹ que ex tpe de deo dicut. hoi eni relatioes i deo no sut fm rem. sed sequut modu intelligendi sicut intentioes. Illo mo eni dixerut q rones hoz attributoz sut tn in intellectu et no i re q de⁹ e. et itellect⁹ eas adinvenit ex cosideratioe creaturaz uel p negatione uel p cau[illegible] salitate. Illo mo eni scus Tho. negat pluralitate ro[illegible] nu esse tn in intellectu. imo dicit ea esse in re sicut in primo fundamento. non tn intendit q attributa ha[illegible] beant aliqua pluralitatem reale in deo nec in divino intellectu. nec q in deo sint plures rones attributoz ita q in deo hec ro non sit illa. uel hec ro divisa sit ab illa formalit et in actu. s3 in deo e oimoda pfectio ex q

[illegible] q oīs rō uel xceptus pfectionis repītat deū nec pōt formari xceptus pure pfectionalis qn aliqd sibi correspondeat in deo ut pͣmū fundamētū. τ iō ad hunc sensū dicit rōnē sapientie τ bonitatis differre in deo sicut in creaturis. [illegible] qr tam hic [illegible] est aliqd prime repsentatū p hͦs rōnes intellectͦ nrī. sicut eni sapientia creata alio cōceptu xcipit q̄ bonitas creata. ita diuina sapiā ab intellectu creato alio cōceptu xcipit q̄ eius bonitas. sic ḡ intelligit pluralitatē rōnū τ distinctionē esse in deo. qr deͦ in se habet unde diuersis cōceptibͦ pfectionalibͦ correspondeat. non tn̄ intendit q deͦ distinguat hͦs pfectiones suas formando p ppriā quālibet rōnē sic nos ut postea dicet. ¶ Ad 4m negat aͦr nec valet silitudo. Unde sanctͦ Tho. de veritate. q. 3. arti. 2. ad 2m. Non ē inquit simile de ideis τ de essentialibus attributis. Attributa enim essentialia nihil hn̄t de pncipali intellectu pter essentiā creatoris. Un̄ τ non plurificant q̄uis fm ea deus ad creaturas cōpet put fm bonitatē dicimus bonos τ fm sapiam sapientes. [illegible] idea de suo pncipali intellectu habet aliqd aliud pter essentiā. in q etiā cōpiet formalit rō idee rōne cuiͦ differunt plures idee hec ille. ¶ Ad 5m negat hͦr. intellectͦ eni pōt in aliquo distinctionē ponere non hn̄do aspectū ad aliquā pluralitatē realē potissime qn̄ obiectū excedit oēm formā factā τ conceptā p intellectū. Et ad pbationem de genere τ differētia dictū ē in solutiōe pmi. ¶ Ad 6m dr q aͦr est falsa. non eni ubicūq ē pluralitas rōnū requirūtur illa tria. presertim 2m. s. q intellectus cōpet illud qd est vnū in se ad aliqua realit distincta. Et tūc ad pmā pbationē ex dicto cōmentatoris dico q loquit de intellectu pisto statu cognoscente deū ex creaturis ut pus dictū ē in solutione secundi. Ad secūdā dico q licz a re ortū habeat q hec res obijciat intellectui fm plures rōnes obiectiuas τ nō alia. tn̄ h non ē sic q iō hec res pluribͦ rōnibͦ concipi possit. qr ad diuersas res cōpari pōt. sz qr in se hz tantā pfectionem q excedit τ subterfugit formā uel xceptū fabricatū ab intellectu qui dr distinguere tale obiectū fm rōnē τ habet in se vnde correspondeat multis conceptibus a tali intellectu formatis. Ad tertiam dico q silitudo non valet. nō enim ita se habet oīo distinctio rōnis ad distinctionē realē sicut ens rōnis ad ens reale. tūc eni oporteret q sicut nihil idē ē ens rōnis τ ens reale. ita distinctio rōnis nō eēt int distincta realit. τ sic hō τ asinͦ nō distinguerent rōne. nō eni distinctio rōnis eodē mō se hz ad ens rōnis sicut distinctio realis ad ens reale. nā distinctio rōnis nō solū fundatur in ente rōnis imo in ente reali sic dictū ē s. distinctio aūt realis solū fundat in re. ¶ Ad 7m dico q intellectus se hz passiue in recipiendo speciē obiecti. sz actiue se hz respectu cōsideratiōis actualis ut dicit 2ͦ de aīa particula. 55. et. 56. Itē 3ͦ de aīa cōmēto. 36. dicit cōmentator. Dicamͦ igit qm̄ intellectͦ exn̄s in nobis hz duas actiones fm q attribuit nobis. quarū vna ē de genere passiōis τ ē intelligere. alia de gn̄e actiōis τ ē extrahere formas τ denudare eas a materijs qd nihil est aliud q̄ facere eas intellectas in actu postq̄ erāt in potētia. manifestū ē aūt q ī volūtate [illegible] habuerimͦ intellectū q est in habitu [illegible] intellectū voluerimus. τ extrahere quā[illegible] formā voluerimͦ hec ille. Et cōmēto. 20. [illegible] Et idē pōst cōmēto. 20. [illegible] care τ distinguere non attribuit [illegible] mali quem vocat possibilē. Et 12 metaphysice cōmēto. 39. ponit q intellectͦ ē innatͦ [illegible] adunata in esse. Et [illegible] lum se hz passiue in intelligendo τ xceptͦ rez formando τ enūciabilia componēdo. [illegible] q intellectͦ factͦ in actu pmo p speciē obiecti quem cōmētator vocat intellectū in habitu pōt de vna re diuersos conceptͦ formare etiā p vnā speciē rei simplicē sic ondit scūs Tho. de vitate. q. 8. arti. 6. ad 2m et de malo. q. 16. arti. 8. ad 1m. Dico etiā q vnū obiectū simplicissimū pōt assilare sibi intellectū diuersimode [illegible] ens sic species q sūt impsse mētibͦ āgelicis sūt plures τ diuerse lz sint silitudines τ qdā pticipatiōes idea[illegible] in dino intellectu vnitissimaz fm rē ut deducit scūs Tho. de veritate. q. 8. arti. 8. τ arti. 10. magis expsse. τ quāto intellectͦ angelicͦ ē potentialior τ inferior τ minͦ hn̄s de actu. tanto emanatio taliū specierū magis ī eo multiplicabit. sicut eni ponit ibidē scūs Tho. Forma τ actus ē pncipiū vnionis. sz potētialitas inuenitur eē pncipiū multitudinis τ diuisiōis. Sic igit sicut illud qd est in deo vnitissimū fm rē multiplicat ī intellectu angelico loquēdo de specieb impssis intellectui angelico. q qdē species sunt qdā silitudines ideaz. sic dina essentia etiā non visa posset impmere plures ul pauciores spēs suoz attributoz intellectui creato. nullo habito respectu ad creaturas. τ tūc talis intellectͦ distingueret attributa [illegible] τ posset plures uel pauciores rōnes attributa[illegible] xcipe sic vellet. τ etiā intellectus clare videns deum posset ipsū xceptibͦ [illegible] distinguere [illegible] ¶ Ad 8m negat hͦr. Dico q [illegible] simplicē apphensionē nō [illegible] [illegible] xceptuū aut actus itelligēdi [illegible] distinguit fm rōnē ideas rez [illegible] [illegible] nes τ hͦs in q nō ē realis distinctio mediorū aut actuū itelligēdi [illegible] partē nihil ē ad ppositū nostz [illegible] vtrū oīs distinctio rōnis [illegible] distinctionē a pte cognoscentis ul a pte [illegible] vtrū intellectͦ posset distinctos [illegible] [illegible] males de aliq obiecto in se xcipe [illegible] ceptibͦ correspondeat realis distinctio [illegible] vno uel pluribͦ obiectis ad quā intellectͦ [illegible] aspiciat utpote vtrū intellectͦ possit [illegible] deo sapiam a iusticia nisi [illegible] [illegible] ponēte τ diuidente silit negat q distinctio [illegible] ques talē actū intellectus [illegible]

[illegible] alicubi repta int̃ subiectũ ⁊ p̃dicatũ. sic exẽplificat̃ de sapia ⁊ iusticia. qd̃ p3 nã distinctio ſm rõnẽ int̃ ens ⁊ vnũ ↄsequẽs actũ intellect⁹ cõponentis ens cũ vno ad distinctio inter idẽ ⁊ seipsũ ↄsequens actũ intelle ctus cõponentis hoiem cũ hoie. dicendo hõ est hõ nõ sequit̃ aliquã realẽ distinctionẽ reptã alicubi inẽ ho mẽ ⁊ hoiem. nullibi enĩ hõ differt realr̃ a seipso. cõ cedũ ⁊ i ꝑposito statu. ꝙ ꝗ intellect⁹ nĩ iueniat distinctio nẽ realẽ inter aliq̃ p̃dicata ⁊ alia subiecta sicut cũ hõ ẽ a hoie. iõ distinguit ſm rõnẽ idẽ a seipso cũ enũciat idẽ de eodẽ ⁊ vtrũq3 cõponit ⁊ diuidit. s3 tñ posito ꝙ intellect⁹ nunq̃ videret distinctionẽ int̃ p̃dicatũ ⁊ subiectũ realẽ. adhuc posset cõponere ⁊ diuidere. ⁊ sic diuersos ↄcept⁹ habere de eadẽ re. ¶ Ad 9ᵐ negatur hr̃. s. ꝙ distinctio rõnis nõ habeat i diua essentia suf ficiens fundamentũ. huius eni oppositũ ostensũ ẽ in so lutione tertij vbi dicebat̃ ꝙ oẽs rõnes pfectionales hñt ꝓximũ fundamentũ in diua essentia ꝓpt̃ suã illi mitationẽ. Et ad ꝓbationẽ illi⁹ minoris dicit̃ ꝙ l3 in deo nulla sit potẽtia ad actũ reducibilis respectu hu ius pluralitatis ⁊ distinctiõis attributoꝝ nec ipsa pfe ctio diua sit plures pfectiões in actu aut in potentia extra intellectũ. tñ ipsa ẽ illimitata ⁊ ex̃ gen⁹ ⁊ diffe rentiã ⁊ comp̃hensibilis ab oĩ ↄceptione creata uel p intellectũ creatũ facta. ⁊ iõ distinguibilis ab intelle ctu creato ſm rõnẽ mõ p̃expositõ. Et cum addit̃ ꝙ si non possit eẽ aliq̃ creatura ⁊c̃. dicit̃ ꝙ hoc ↄcesso nihil ẽ ad ꝓpositũ ↄ nos. ego eni bene ↄcedo ꝙ diua pfectio non põt diuidi ſm rõnẽ nisi uel p intellectũ creatum formãtẽ diuersas ↄceptiões de diua pfectiõe distin ctas ſm rẽ uel p intellectũ creatũ aut diuinũ intelligẽ tẽ diuinã pfectionẽ esse distinguibilẽ p hõ multas cre atas ↄceptiões ⁊ rep̃ntabilẽ p illas. ⁊ sic de alijs mo dis superi⁹ expssis. ⁊ iõ istud argumẽtũ bene cõclu dit ꝙ si nulla posset esse distinctio realis in creaturis nulla possit esse distinctio ſm rõnẽ int̃ attributa diua sed de hoc nõ est qõ ꝓ nũc. s3 ẽnt̃ vtrũ quibuscũq3 rõni bus distinctis uel ↄceptib⁹ correspõdeãt ↄceptibilia realr̃ distincta uel idẽ ↄceptibile cõparatũ necessario ad res diuersas ad quã distinctionẽ realẽ intellectus distinguens ferat̃. ad hunc sensũ argumentũ nihil cõ cludit. Intendit eni ↄcludere ꝙ sapia ⁊ iusticia distin guant̃ rõne p respectũ ad creaturas isto mõ. q2 intel lect⁹ cõpat essentiã diuinã ad diuersas res. uel q2 ↄci pit deũ sub aliq̃b⁹ ↄceptib⁹ quib⁹ in creatis diuerse res correspondent ⁊ hõ constat aũt ista ſm ſm ista fal sa esse. ¶ Ad decimũ dr̃ ꝙ nihil imperfectionẽ icludẽs est in deo formaliter ⁊ subiectiue. sed aliqd̃ imperfectũ est in deo sic in fundamẽto sue veritatis. Isto eni mõ oẽs concept⁹ uel rõ pfectionẽ pure imperfectionis ẽ i deo sicut rep̃sentatũ in rep̃sentato. sic docet sctũs Tho. p̃ sen. dis. z. vbi s̃. ⁊ tñ ois rõ facta p intellectũ creatũ ẽ imperfecta. tale ẽ imperfectũ põt eẽ in deo sine respe ctu ad creaturas sic distinctio rõnis. nõ quidẽ taliter sine respectu ad creaturas. cum nullã habitudinẽ habe at ad creaturas. q2 immo ois talis distinctio ẽ formalr̃ ⁊ subiectiue in intellectu creato lic3 possit eẽ i intelle ctu diuino obiectiue sicut intellectũ i intelligẽte ut sup dictũ ẽ. s3 non opoztet talẽ distinctionẽ eẽ in deo per respectũ ad creaturas isto mõ ꝙ extrema talis distin ctionis sint diuerse creature uel de⁹ cõpat⁹ ad crea turas inq̃tũ hõ. nec ꝙ q̃libet talis rõ dicat creaturã uł deũ in ordine ad creaturã. qd̃ aũt dr̃ de ideis dico ꝙ rõ idee nullã limitationẽ aut impfectionẽ includit in recto ⁊ ex pte dei. sicut eni dicit sctũs Tho. de verita te. q. 3. arti. z⁹. ad 5ᵐ idee nõ sũt ineq̃les s3 sũt ineq̃liũ. q2 forma q̃ est i intellectu ex respectu quẽ h3 ad illud cui⁹ ẽ non dr̃ aliq̃lis s3 alicui⁹ tñ. non eni mãliũ ẽ for ma mãlis. nec sensibiliũ ẽ forma sensibilis. sed ſm re spectũ ad illud in q̃ ẽ aliq̃lis dr̃. q2 seq̃t̃ modũ ei⁹ i quo est. Dico ẽ in ꝓposito ꝙ lic3 oẽ ideatũ sit finitũ non tñ idea est finita uel limitata. s3 est idea finiti. Siliter di stinctio realis p absoluta si esset i deo includeret im perfectionẽ ⁊ limitationẽ. ⁊ siliter distinctio attribu toꝝ ſm ꝓprias ⁊ pfectas rõnes includeret limitatio nẽ nisi sumeret̃ p respectũ ad creaturã. si eni rõ sapie pfecta distingueret̃ in deo a ꝓpria ⁊ pfecta rõne di uine iusticie sine tali respectu uł cõnotatiõe creature tunc rõ talis adeq̃te rep̃sentaret suũ rõcinabile. ⁊ sic oporteret ꝙ ad distinctionẽ taliũ rõnũ distinguerẽt̃ res quaꝝ sũt ille rõnes. q2 vna res non h3 nisi vnam completã rõnẽ. seq̃ret̃ etiã sapiam eẽ limitatã ad cer tũ modũ ⁊ rõnẽ pfectionis ita ꝙ sapia in deo nõ esset iusticia. ⁊ iõ talis distinctio rõnũ inferret limitationẽ distinctoꝝ. sed distinctio ſm rõnem q̃ attendit̃ penes rõnes factas p intellectũ nostrum q̃ imp̃fecte sunt nᵃ adeq̃nt aliqd̃ attributũ. talis inquã nullã limitatio nẽ infert in deo s3 in intellectu nr̃o ⁊ ↄceptib⁹ ei⁹. Ue rũtñ q2 argumenta alterius ptis magis cõcludũt q̃ ego teneã. iõ ad ea r̃ndet̃. Ad primũ quidem dico ꝙ deus ab eterno intellexit essentiã suã sub vnica rõne que includit indistincte oẽs rõnes de essentia sua for mabiles. ideo ipse nõ ↄcipit distinctas rõnes de ipsa. ¶ Ad zᵐ dico ꝙ hoʳ ẽ falsa. talis eni ↄdictio nõ req̃rit aliquã distinctionẽ i actu. s3 sufficit ꝙ in re sit funda mentũ taliũ pluriũ rõnũ. ¶ Ad 3ᵐ negat̃ aᵒʳ. nõ enim oportet mai⁹ reduci ad min⁹ q̃ sũt alteri⁹ coordina tionis sicut ẽ de distinctiõe rõnis. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ar gumentũ nõ ꝓcedit ↄ me. non eni pono ꝙ distinctio attributoꝝ sumat̃ p cõpationẽ ad diuersitatẽ realẽ i creaturis ex pte obiecti se tenentẽ sic argumẽtũ ꝓ cedit. ¶ Ad 5ᵐ p3 p idẽ. verũtñ argumẽtũ nõ multũ valet. q2 nõ ẽ icõueniẽs p̃ncipia uel fũdamẽta ema nationũ distigui ſm rõnẽ ꝓpter diuersas cõceptiões de illis habitas lic3 eẽt incõueniens ꝙ nõ distingue rentur nisi cointellecta diuersitate reali in creaturis ex pte obiecti. ¶ Ad 6ᵐ p3 p idẽ. q2 ꝓcedit ad sensum quẽ non teneo. nã in sensu ↄcesso aña est falsũ. ¶ Ad 7ᵐ dico ꝙ argumentũ non valet. q2 ꝓcedit de re ad distinctionẽ. debet eni cõcludere ꝙ pfectiões crea turaꝝ hñt ortũ a pfectiõe diuina. ⁊ cõcludit ꝙ distin ctio pfectionũ creaturaꝝ h3 ortũ a distinctione attri butoꝝ. Unñ ẽ ex quatuor terminis. Unñ eodẽ mõ ꝓba ret realẽ distinctionẽ attributoꝝ p illũ modũ. Dico ẽ ꝙ nõ oportet oẽ imp̃fectũ reduci ad pfectũ eiusdem generis. sic ⁊ nõ o3 imp̃fectã distinctionẽ reduci ad

pfectam sed ad pfectissimā veritatē. ¶ Ad 8m p3 q eodē mō peccat. Dico eni q nō oz distinctionē creaturaꝝ reduci ut i cām ad distinctionē in deo s3 ad cognitionē distinctionis reꝝ ꝑducendaꝝ. ¶ Ad 9m dico q diuina essentia nō est in potētia ad alicuiꝰ actū reducibili l3 sit fūdamētū pluriū oceptionū de sua pfectiōe factibiliū. tñ diuinꝰ itellectꝰ talē pluralitatē oceptuū non pateret. cū illa ex intellectꝰ limitatione ꝑcedat. Et hec de ista qōne dicta sufficiāt.

Irca nonam distinctionē queritur Utrū diuina generatio mēsuret eternitate. Et arguitur q non. Illud eni qd intelligit p modū cuiusdā fluxus τ egressus nō pōt mensurari etnitate. qz fluxus videt ipoztare aliqd mutabile aut quēdā trāsitū. qd repugnat eternitati. sed gñatio verbi est p modū cuiusdā egressus. Ait eni ꝓpheta Micheas: Egressus eiꝰ ab initio sic a dieb' eternitatis. ḡ generatio vbi nō mēsurat eternitate. In oppositū arguit sic. Qd est coeuū eterno est etnū. s3 generatio vbi ē coeua patri eterno. igit. hor p3. qz splēdoris natiuitas ē coeua soli. s3 filiꝰ a pre nascit ut splendoz a sole. ḡ. In hac qōne erūt duo articuli. in pº videbit quō generatio ē i diuinis. in 2º qd sit eternitas. τ videbit de ꝓposito pncipali. ¶ Q̄tū ad pmū sit pma ꝯ q ꝑcessio vbi in diuinis dr gñatio τ ipsū vbū ꝑcedens dr filiꝰ. ꝓbat sic ꝯ fm scm Tho. pma parte q. 27. arti. 2º. Ois ꝑcessio viuentis a viuēte cōiūcto fm rōnē silitudinis i eadē nā specifica ē gñatio. s3 ꝑcessio vbi in diuinis ē hō. ḡ ē vere gñatio. τ illud qd ꝑcedit p illā ē verꝰ filiꝰ illiꝰ a quo ꝑcedit. maiorē ꝓbat p rōnē vere generatiōis τ ꝓprie que dr natiuitas. De rōne illiꝰ siquidē ē q viuēs ꝑcedat a viuēte. nā l3 oīa gñabilia τ corruptibilia dicant generari ꝑut gñatio gñalit sumit ꝓ mutatione de nō esse in esse. illa tñ generatio nō dr natiuitas s3 solū i viuētibꝰ q oziūt a pncipio viuente cōiuncto. 2º de rōne eiꝰ ē q ꝑcedat fm rōnē silitudinis. vnde pilꝰ uel capilꝰ nō hz rōnē genitiuel filij. qz nō ꝑcedit ab aiali de q nascit fm rōnem silitudinis in nā 3º q ꝑcedat nō fm quācūq silitudinem in natura. sed fm similitudinem i natura fm speciem. τ ideo lic3 vermis q nascitur ex animali viuente ꝑcedat fm rōnē silitudinis in nā generis. nō tñ dr filius. s3 hō q ꝑcedit ab hoīe eiusdē speciei. Sic ḡ p3 aor. sed hor ꝓbat. qz vbū in diuinis ꝑcedit p actionem intelligibilē q ē vite opatio τ a pncipio cōiūcto. qz est opatio manens in opante τ fm rōnē silitudinis. qz cōceptio intellectꝰ ē silitudo rei intellecte. τ in eadē nā qz in deo idē ē itelligere τ esse. τ sic p3 hor. Et si dicat q de rōne gñatiōis ē q sit mutatio. dicit q verꝫ ē qñ vita eius qd gñat exit de potētia in actū vite. s3 si nō nō. Eandē ꝯnē ponit pº sen. dis. 4. q. i. arti. p. τ ꝯ gentiles liº. 4º. caº. xjº. ¶ 2ª ꝯ huiꝰ articuli ē q gñatio passiue dicta sue natiuitas fūdāt est passio. sed relatio. Ilā ꝯnē ponit scūs doctoz pma pte. q. 41. arti. p. ad 2m. Actio inquit fm pmā nōis impositionē importat originē motus. sic eni motꝰ ꝑut ē in mobili ab aliq dr passio. ita origo ipsiꝰ motꝰ fm qd incipit ab alio τ terminat in id qd mouet dr actio. remoto igitur motu actio nihil aliud importat q ordinē originis fm q ab aliq uel pncipio ꝑcedit i id qd ē a pncipio. q ꝓ beatitudines [illegible] relatiōes uel notiones hec [illegible] 2m τ ad 3m dicit: Actio inquit fm q importat originē motus infert ex se passionē. sic aūt nō ponit actio in diuinis ꝑsonis. Unū nō ponit ibi passiones [illegible] grāmatice loquendo qtū ad modū signi[illegible] attribuimꝰ generare τ filio generari. hec ille. ¶ Sed ꝯ hāc ōnē arguit Aureolꝰ pº sen. i ꝯ illud qd dr i pōne. s. gñatio i diuinis ē ꝑcessio viuētis a viuēte τc. ꝓ sic arguit. Constat inquit q eadē ē ꝓprietas [illegible] filij in diuinis. dicit eni Augꝰ 7º. de trinitate. caº. 4º. ꝓ filiꝰ in diuinis eo vbū q filius τ eo filius q verbum. si rō gñatiōis ꝑut est in diuinis esset via in subam viuā τ intellectualem. uel ꝑcessio talis qualis dicta est esset eadē ꝓprietas vbi. qz gñatio verbi in nobis semp terminatur ad subam. cū aliqd formet verbū de accītibꝰ. sed nec ad viuā cū formemus verba de non viuentibꝰ. tñ etiā qz filiꝰ genitꝰ p talē modū gñationis nō appellat verbū. non eni [illegible] appellatur verba. ḡ gñatio in diuinis non dr fm sua rōne qua ponit ꝯ. ¶ 2º sic. Cuicūq cōpetit diffinitio τ diffinitū sed eq spiratio in diuinis ē ꝑcessio viuentis a viuēte τc. sicut ꝑductio filij. qz spūs scūs ē suba viuēs eiusdem nature fm speciē cū patre. ḡ si rō gñatiōis i deo eēt illa que dicta ē. eque genitꝰ pōt dici spūs scūs sic filius. ¶ 3º sic. Generatio que ē via in subam attingit eam p modū formalis termini capiētis eē p eā. ḡ diuina gñatio nō est via in subam. ¶ 2º loco arguit ꝯ secundā ꝯnē Arguit pº sic. Nullꝰ respectꝰ de gñe relationis infert aut causat ab opposito respectu. nō enim patnitas causat aut infert filiationē. alias respectus de genere relatiōis esset actiuꝰ siue actio. τ aliꝰ passiuus siue passio. passio eni est effectꝰ illatioq actiōis fm actorem sex pncipioꝝ. sed ꝯstat q generare in diuinis infert generari. τ dicere infert dici τ verbum ac concipe concipi τ oceptū. ḡ gñare τ gñari nō sunt respectꝰ de gñe relatiōis. ¶ 2º sic. Simplicius sup pdicamenta attigt differentiā inter genus relatiōis τ [illegible] actionis τ passiōis dicens q ex relatione non ꝑcedit ad actū sed ex actiōe τ passione ꝑuenit. Sed [illegible] ꝑuenit aliquid p modū actiꝰ ꝑducti. s. filiꝰ. ḡ gñare τ gñari nō sunt de genere relatiōis. sed potius de gñe actionis τ passiōis. ¶ 3º sic. Generare ē vere ꝑducere. generari ē vere ꝑduci. sed ꝑducere τ ꝑduci nō sunt de genere relatiōis. imo relatio fundat [illegible] ut p3 5º metaphꝰsice ḡ gñare τ gñari non [illegible] relationis. hec sunt vba eius. ¶ Ad pmū ꝯ pmū [illegible] dr q eadē ē ꝓprietas q filius dei τ [illegible] sed alia ē rō vtriusq. Unde scūs doctoz pma pte q. 34. arti. 2º. ad 3m dicit q eadē ꝓprietas importat in nōie filij que in nōie verbi. vn dicit Augꝰ. [illegible] natiuitas [illegible] ꝓprietas [illegible] ꝑsonalis eius diuersis nōib' [illegible] ad exprimendā diuersimode pfectiōe eius. [illegible] ostendat ꝯnālis pater dicit filius. ut ostendatur [illegible]

[illegible] ut [illegible] dicitur ima/
[illegible] dicitur verbum nō aūt
[illegible] q̄d ei ista [illegible]entur.
[illegible] forma. Et [illegible] eandē rem
[illegible] conceptib⁹ ronib⁹ eiusdē rei. [illegible] negat
[illegible] gnātionis in diuinis [illegible] nō
[illegible] proprietas verbi [illegible] solū pbat q̄
[illegible] proprietas [illegible] alia proprietas q̄ [illegible]
[illegible] gnātio pbat q̄ gnātio verbi creati nō
[illegible]aliter gnātio filij. ⁊ ɔsequēter in diuinis illa dif/
ferunt saltem ſm rationem. 2ª vero probat q̄ genera/
tio filij creati non est realiter generatio verbi. ⁊ con/
[illegible] ſm rōnē q̄ ɔcedimus.
[illegible] pbat. ℂ Ad 2ᵐ negat [illegible] eni pces/
sio spūs sci sit viuētis a viuēte ſm silitudinē nature.
ſm nō hꝫ ea rōne q̄ ē pcessio. s. p modū amoris. Un̄
scūs doctor prima pte. q. 27. arti. 4º. dicit. Hec iquit
est differentia int̄ intellectū ⁊ voluntatē q̄ intellect⁹
fit in actu p hoc q̄ res intellecta ē in itellectu ſm suā
similitudinē. Volūtas aūt fit in actu nō p hoc q̄ aliq̄
silitudo voliti sit in volēte. sꝫ ex h̄ q̄ voluntas habet
quandā inclinationē in rē volitā. pcessio igit̄ q̄ atten
dit̄ ſm rōnē silitudinis in tantū pōt habere rōnē ge/
[illegible] gnāt. pcessio aūt
[illegible] attendit̄ ſm rōnē volūtatis non cōsideratur ſm
rōne silitudinis sꝫ magis ſm rōnē impellētis ⁊ mouē
tis. h̄ ille. Ex qb⁹ pꝫ q̄ nō eq̄ pductio spūs sci se hꝫ ad
rōnē gnātionis positā sicut pductio filij. Eandē rōnē
[illegible] sen. dis. 14. q. 1. arti. [illegible] ad 3ᵐ. Itē de potētia dei
q. 10. arti. 2º. ad 22ᵐ et 23ᵐ. ⁊ stat in h̄ q̄ pcessio amo/
ris non hꝫ ex sua rōne q̄ p eā pcedat aliqd i silitudi/
nem ei⁹ a q̄ pcedit. sec⁹ ē de pcessiōe verbi. Et addit
p̄ sen. vbi s̄. Quis inquit diuersitas rōnis nō suffici/
at ad realē pcessionū differentiā. sufficit tn̄ ad diffe/
rentē noiationem. hec ille. ℂ Ad 3ᵐ dico q̄ includit
vnū falsū i maiori. s. q̄ termin⁹ formalis de rōne sua
habeat q̄ capiat esse p pductionē. Aliud autē inclu/
dit in minori. s. q̄ essentia diuina nō sit formalis t̄min⁹
gnātiōis ut p̄dictū est alias. ℂ Ad argumenta vero 2º
[illegible] facta videt̄. Ad p̄mū [illegible] ne/
gat̄ aᵒʳ de respectu subsistente q̄ ē suū fundamentū
[illegible] refert. ⁊ tūc hᵒʳ ɔcederet̄. sed q̄ scūs
doctor [illegible] arti. 2º. ad 2ᵐ q̄ nō possu/
m⁹ dicere q̄ [illegible] generet aut creet. Iō [illegible]
tur q̄ [illegible] relatione [illegible] inferre uel causare pōt
[illegible] dupliciť. Uno° q̄ talis respectus inferat ut
[illegible] aut causat [illegible] uel causati
[illegible] ɔcedit̄ aᵒʳ ⁊ negat̄ hᵒʳ. [illegible] pōt intelligi q̄
[illegible] inferendi aut causandi. [illegible]
[illegible] infert aut causat. ⁊ tūc [illegible] respect⁹
[illegible] respect⁹ ⁊ tūc nō hꝫ q̄ [illegible] qd for/
[illegible] causat aut infert [illegible] ad [illegible]
[illegible] pōt [illegible]
[illegible] vltima actualitas q̄ dicit̄
[illegible] inferat [illegible] gnāre in/
[illegible] relati[illegible]s. vnde argu/
[illegible] pdūcit
[illegible]. ℂ Ad 2ᵐ dī h̄ mō sicut ad primū. ɔceditur

eni q̄ relatio in q̄tū relatio nō hꝫ q̄d iferat sic suppo/
situ[illegible] inferens. nec sicut rō inferēdi [illegible] pōt h̄ habere in/
q̄tū ē vltima actualitas suppositi inferent[illegible]. [illegible]
[illegible] allegat̄ loq̄t̄ de relatione [illegible] sed si ta
lia transferam⁹ ad diuina. tunc differētia quā ponit in
creatis ſm rē concedit̄ in creatore ſm rōnē. ℂ Ad 3ᵐ
ɔcedit̄ aᵒʳ. sed ad minorē dico q̄ pducere ſm rōnem
q̄ ē pducere nō est de gn̄e relationis. cū quo tn̄ stat q̄
ſm rē gnāre sit relatio eo mō q̄ aliqd diuinū dī de ge/
nere relationis. de q̄ non ē p̄ntis negocij. Et ista suffi/
ciant quo ad [illegible] articulum.

Quantū ad secundū articulū sit ista
p̄ma ɔ̄ q̄ ratio
eternitatis consequit̄ imutationem. Istā ɔ̄nē ponit
scūs doctor p̄ma parte. q. 10. arti. 2º. quā pbat sic ar/
culo p̄ eiusdem q̄onis. Sicut se hn̄t simplicia ad com
posita sic vniformia ad mutabilia ⁊ mensura vnifor/
miū ad mensurā mutabiliū. sed sic se hn̄t simplicia ad
composita q̄ rōnes simpliciū nō apphēdim⁹ nisi p cō
posita attribuendo. s. simplicib⁹ opposita illoꝝ q̄ con/
ueniūt compositis. ⁊ negādo ab eis ɔditiones cōpo/
sitoꝝ. igitur sic erit de mēsura vniformiū ad mensu/
ram mutabiliū q̄ p̄ma non apphendit̄ nisi p secūdā
modo [illegible]. s. negando ab ea conditiones 2º. cū
g̊ temp⁹ q̄d est mensura mutabiliū duo habeat. s. q̄
ɔsistit in numeratiōe p̄oris ⁊ posterioris i motu. oꝫ q̄
eternitatis rō consistat in mensuratiōe vniformitat[is]
eius q̄d est extra motū. Iterū temp⁹ ē mensura sup/
excedens sua mēsurata cū in ea solū dicant̄ mensu/
rari tpe q̄ p̄ncipiū ⁊ finē hn̄t i tpe. Eternitas vero ē mē/
sura rei carētis non solū successiōe sed p̄ncipio ⁊ fine
Sic g̊ ex duob⁹ notificat̄ eťnitas. s. ex h̄ q̄ illud q̄d ē i
eťnitate ē itťminabile. i. p̄ncipio ⁊ fine carēs. 2º ex h̄
q̄ ipsa eternitas successiōe caret tota si[mul] ex[iste]ns. Ex
quib⁹ sequit̄ q̄ cū pfecta imutabilitas dicta duo in/
cludat. s. interminabilitatē ⁊ nullā successionē q̄ eťni
tas solū ē mensura rei imutabilis pfecte. s. nullo mō
mutabilis. Cū aūt dicim⁹ q̄ eternitas ē mēsura. non
intelligim⁹ q̄ deus sit aliquo mēsurat⁹ pprie loquē/
do de mensura. sed accipit̄ ibi rō mensure ſm apphē
sionē nostrā tm̄. s. q̄ non possum⁹ apphendere eterni
tatē nisi p aliq̄lē pportionē ⁊ sil[itu]dinē ad mensurā.
intelligim⁹ eni q̄ sic se habet mēsura ad mensurata q̄
ad h̄ q̄ p illā notificat̄ quātitas durationis rei men/
surate. ita se hꝫ eternitas ad deū. verūtamē mēsura
pprie debet̄ finitis. Istū intellectū innuit scūs doctor
vbi s̄. arti. 2º. ad 3ᵐ. ℂ 2ª ɔ̄ est q̄ eternitas nō est tēp⁹
nec euū. pbat̄ sic ɔ̄ ſm scm̄ doctorē p̄ sen. dis. 20. q. 2
arti. p̄. Quoꝝ mensurata realiť distinguūt̄. mensure
[illegible] distinguūt̄. loquor de ppria mensura. sꝫ p/
prie mensurata p eťnitatē euū ⁊ tempus realiť distin
guūt̄. g̊ ⁊c̄. aᵒʳ nota ē. q̄d eni ē ppriū vni differt realiť
a nō pprio illi. hᵒʳ declarat̄ ab eodē ibidē sic. Illa eni
tria dicūt quādā durationē uel mensurā durationis
cuiusdā. duratio aūt rei attēdit̄ ſm q̄ aliqd ē i actu.
tam eni res durare dī q̄diu ē in actu. non aūt dum
est in potentia. Triplex autē est actus. quidam. s. cui
non substernitur aliq̄ potentia q̄. s. actus est de rōne

quidditatis eius cuius est. et hui⁹ actus mensura est
eternitas. Alius aūt ē actus cui substat potentia q̄dā
sed tn̄ est actus cōplet⁹ acquisitus tn̄ in potētia illa. et
huic rn̄det euū. Est etiā alius act⁹ cui substernit̄ po/
tentia et admiscet̄ sibi potentia ad actū completū fm
successionē additionē pfectionis recipiēs. et huic re/
spondet temp⁹. Ista sunt verba sci doctoris i snia nō
tamē in forma. dicit etiā ibi q̄ q2 illud qđ ē mālē i tpe
fundat̄ in motu. s. prius et posteri⁹. qđ aūt est formale
completur in compatiōe aīe numerātis. iō pus et po/
sterius in motu put intelligunt̄ numerata complent
rōnē tpis. q2 aūt in illo actu q ē cōplet⁹. s. q2 nō imixt⁹
potentie. non ē intelligere prius et posteri⁹. nec aliqua
plura p successionē. iō mensura q̄ sibi correspōdet nō
est p modū numeri sed magis p modū vnitatis. Un̄
pmanentia actus fm q̄ intelligit̄ in rōne vnitatis q̄
h3 rōnē mensure complet rōnē eternitatis et eui. que
in hoc differūt q̄ eternitas mensurat eē nō acquisitū
ab alio. sed euū mēsurat eē acquisitū ab alio. Eandē
ōnem ponit pma parte vbi s̄. arti. 5. vbi dicit q̄ tēp⁹
habet pus et posterius. euū aūt non habet in se pus et
posterius sed ei coniūgi pnt. eternitas neq3 h3 prius
aut posterius neq3 ea compatit̄. Item q̄ illa quorū
eē ōsistit in trāsmutatiōe uel ē subiectū trāsmutatiōi
mensurāt̄ tpe ut mot⁹ et oē corruptibile. illa aūt quo/
rū nec esse subijcit̄ transmutatiōi nec consistit i trans
mutatiōe. tn̄ h3 trāsmutationē adiūctā actu ul' potē/
tia mēsurāt̄ euo. sicut corpa celestia quor esse suba/
le ē transmutabile. cū transmutet̄ fm electionē uel
affectionē aut locū. sed de⁹ cuius eē nec est transmu/
tabile nec adiūctū transmutatiōi mensurat̄ eternita/
te. ¶ 3ª ō ē q̄ aliter se h3 nūc eternitatis ad eternitatē
q̄ nūc tpis ad temp⁹ et q̄ nūc eui ad euū. Ista ponit
scūs Tho. p sen. vbi s̄. articulo 2º. Sicut inquit mot⁹
est act⁹ mobilis inq̄tū ē mobile. ita eē est act⁹ existē/
tis fm q̄ ē existēs uel inq̄tū ē ens. vnde q̄cunq3 mē/
sura mensuret̄ eē alicui⁹ rei. ipsi rei existēti rn̄det nūc
illius duratiōis q̄si mensura. Un̄ p nunc eui mēsurat̄
ipsū existēs cuius mensura ē euū. et p nūc eternitatis
mensurat̄ illud ens cui⁹ esse mensurat eternitas. Un̄
sicut se h3 qlibet act⁹ ad illud cui⁹ ē actus. ita se ha/
bet quelibet duratio ad suū nūc. actus aūt ille q men
suratur tpe differt ab eo cui⁹ ē act⁹ fm rē. q2 mobile
non est mot⁹. et fm rōnē successiōis. q2 mobile non ha
bet subam de numero successiuor sed pmanentium
Unde eodē mō temp⁹ et nunc tēporis dupliciť diffe/
runt. s. fm rem q2 nūc non ē temp⁹ et fm successionis
rōnē. q2 temp⁹ ē successiuū. et nō nūc tpis. act⁹ autē q
mensuratur euo. s. ipsū esse eui differt ab euo cui⁹ est
actus. re quidē sed nō fm rōnē successiōis. q2 vtrūq3
ē sine successione. et sic etiā intelligenda ē differentia
eui ad nūc ei⁹. esse aūt qđ mensuratur eternitate est
idem cum eo cuius ē actus re sed differt solū ratione
et ideo eternitas et nunc eternitatis non differūt re s3
rōne tm̄ inq̄tū. s. eternitas respicit ipsum diuinū esse
et nunc eternitatis quidditatem ipsius rei que fm rē
non est aliud q̄ suū esse sed solum ratione. hec ille in
forma. Ex q̄ patet ō. quia nūc eui differt ab euo rea/

liter. et nunc temporis a tpe. sed nunc eternitatis non
differt ab eternitate realiter. Dicit tamē Doctus [illegible]
nunc stans causat eternitatem q̄ ita intelligendū e
fm scūm doctorē p sen. vbi s̄. ad 3m. Sicut eni [illegible]
fm rōnē intelligendi consequit̄ principia [illegible]
q̄ i causas. ita et mēsura entis se habet ad mensuram
essendi fm rōnē cause. Unde nūc eternitatis fm rō
nem videt̄ esse causa eternitatis. sed et hoc nō [illegible]
ditur diuersitas in re sed tm̄ in ratiōe. sicut nec inter
ipsum diuinū esse et ipsū qđ est deus. hec ille in forma
et pma pte. q 10. articulo. 2º. ad pmū exponit eandem
auctoritatem dicens. Nūc stans dicit̄ facere eterni/
tatem fm nostrā apphensionem. sicut enim causat in
nobis apphensio tēporis eo q̄ apphendim⁹ fluxum
ipsius nunc. ita causatur in nobis apphensio eterni/
tatis inq̄tū apphendim⁹ nunc stans. hec ille. ¶ 4ª ō
est q̄ aliter se habet eternitas ad eternum q̄ euū ad
euiternū uel q̄ tempus ad tpale. pbat̄ sic ō. Eterni/
tas est fm rem ipse deus. sed euū realiter differt ab
euiterno. et temp⁹ a tpali. g̃ secus hic et sec⁹ ibi. ōña bo
na. sed añs pbat̄ quo ad primā partē p hoc q̄ si eter/
nitas nō ē deus o3 q̄ sit creatura uel aliquid creatu/
re. sed nō pōt dici q̄ aliqđ creatū uel ōcreatū sit eter/
nitas cū nihil tale possit esse mensura eterni. Un̄ scūs
doctor pma pte vbi s̄. dicit q̄ deus non est eternus:
sed est sua eternitas. Ibidē etiā dicit q̄ nulla alia res
a deo est sua duratio. quia nō est suū esse. Unde sicut
solus deus est sua essentia. ita solus deus ē sua eter/
nitas. Ex quo euidenter habet̄ non solū pma s3 etiā
2ª pars ōnis. Constat etiā q̄ tempus distinguitur a
re temporali. euū autem ab euiterno. Unde euū est
vnū et euiťna sūt multa. Sanctus Tho. etiā dicit 6º
quolibet. q. 7. vbi querit̄ vtrū lucifer sit subiectū eui
tenet q̄ non lucifer sed supremus angelorum hōīu
est subiectum eui. Ex quo patet q̄ nec ille nec aliud
euiternū est euū. Sed vtrū euū sit esse illius angeli
credo q̄ sic. imaginor enim q̄ sicut ipsum esse angeli
beatioris ut induit rōnē vnitatis est euum. ita essen/
tia dicti angeli habens similiter rōnem vnitatis ē nūc
eui. Quō autem se habet temp⁹ ad motū et nunc ad
ipsum mobile. dicetur in 2º di. 2ª. ¶ 5ª ō est q̄ gene/
ratio dei mensuratur eternitate. pbat̄ sic. Genera/
tio verbi diuini ē actus cui nulla potentia substerni/
tur nulli pmixtus potentie sine successione sine prin/
cipio et fine durationis. g̃ mensuratur eternitate tenet
ōña ex pdictis. añs patet ex multis sanctor auctorita/
bus et rōnibus irrefragabilibus. ¶ Sed contra pdi/
cta arguit Aureolus multipliciter. Et primo cōtra scūm
doctorem in hoc q̄ ponit rōnē eternitatis consistere
in apphensiōe vniformitatis ei⁹ qđ oīo ē extra mo/
tum. Et argumentor primū est tale. Ratio tēporis
non consistit in difformitate ipsius motus. [illegible]
ra difformitate. ergo nec ratio eternitatis [illegible]
vniformitate eorum que sunt extra motū [illegible]
prehensione vniformitatis. sed in apphensiōe [illegible]
sus⁹ vniformitatis. ¶ 2ª ad idē. Rō eternitatis [illegible]
sistit i opposito motus. sed vniformitas opponit̄ va/
rietati mot⁹. non ergo consistit eternitas in [illegible]

tate motus sed in motu difformitas. ¶ 3° ad idē. Rō mensurare non consistit in rōne mensurati. sed vniformitas est illud qđ mensuratur p eternitatem. ergo ratio eternitatis non consistit in vniformitate sed in duratione z mora ipsi°. ¶ 4° sic. Sicut se habet temp° ad motus varietatē. sic eternitas ad dei imutabilitatem sed rō tpis consistit in numeratione motus fm prius z posteri° qđ nihil aliud ē q̄ motū numerare ut ita loqui liceat. sicut eni dicit̄ q numer° ē sūma pmanentium vt dicit̄ decē uel mille. sic temp° est sūma successiuorum. Unde cū sūmat̄ motus tūc causat̄ tempus: qđ nihil aliud ē q̄ sūma motus fm prius z posterius. ergo sic se habebit eternitas ad vniformitatem dei q nō erit vniformitas sed ipsa sūma duratiōis z more ipsius. ¶ 5° sic ad idē. Uniformitas z incōmutabilitas idem sunt. sed rō eternitatis non consistit in apprehensione incōmutabilitatis. aliud eni attributū ē incōmutabilitas z aliud eternitas. ergo non consistit rō eternitatis i apprehensiōe vniformitatis. ¶ In 2° loco arguit cōtra illud qđ dictū est. s. q in deo nūc stans causat eternitatē fm nostram apprehensionē. Nunc inquit nullo mō pōt deo attribui fm verū intellectū. qđ eni abstrahit a tota linea successionis abstrahit a nūc. quia nūc non inuenit̄ extra successionē. Sicut eni indiuisibile positionis quod est punctus non inuenit̄ extra lineam pmanentē. sic indiuisibile durationis quod ē nunc nō inuenit̄ extra decursū successiōis. Cui° rō ē quia indiuisibile positionis non pōt imaginari p modum cuiusdam solitarij. sed p modū t̄mini linee. z iō pūct° diuisio appellat̄. z equaliter imaginari nō pōt indiuisibile durationis nisi termin° decursus duratiui qui est successio. sed constat q deus abstrahit ab oī successione. ergo ab omni nunc. Et si dicat̄ q verum est nunc temporis non esse in deo. non tamen est verū de nunc eternitatis. Non valet hoc. quia pbatū est q de rōne ipsius nunc est q sit termin° decursus duratiui z successiui. tollere autem hanc rōnē est tollere ne sit nūc. ¶ 2° ad idē. Sic se habet nūc ad deū sicut z instans z iam z modo z similia equipollētia ipsi nunc. sed cōstat q instans z iam z modo nō habet locū in deo. non enim potest intelligi instans in aliquo cui nihil instat aut adest aut accedit. quia instās dicitur ab instando z hoc modo conceditur. ergo nunc non potest deo attribui. ¶ 3° ad idem. Illud qđ de sua rōne formali non est aliud q̄ accessus non potest poni in deo cui nihil accedit de nouo. sed nunc cōcipi non potest nisi p modum accessus est enim illud quo mutatum esse instat accedit z adest. Unde nullus potest concipere nunc nisi p modum cuiusdam accedentis z instantis z qđ habet adesse. ergo impossibile est q attribuatur deo. ¶ 4° sic. Nunc z tūc dicunt̄ ad inuicē. vt eni est nūc z tūc z olim. qđ apparet. quia sicut hic z ibi sunt differentie positionis. ita nunc z tūc sūt differētie durationis. Impossibile est aūt reperire hic sine ibi z ibi sine hic. eni vna ps linee ē hic q2 alia ē ibi z alia ibi. q si omnia essent annihilata pter vnam lineam tota linea nō posset assignari alicubi. q2 nō eēt aliud aliquod quod aūt poneretur. sed cū ponitur infra celum tunc potest assignari alicubi. quia sūt alia que habent esse alibi. Unde totus mundus nō habet vbi assignetur. nec potest dicere aliquis intellect°: mūd° est hic. quia non est aliquid habens esse alicubi respectu cui° mundus dicatur hic esse. consimiliter est intelligendum de nunc. quia nihil est nunc fm ppriam rōnem nisi in ordine ad tunc. sed constat q deus non habet tunc. quia nihil est ibi pteritū. ergo nec in deo erit ratio ipsius nūc. ¶ 5° sic. Idem est dictu nūc z tūc: sic qđ prius z posterius. sed in deo non est aliquid posteri° ergo in deo nō est nūc fm ppriam rōnem. Nec valet si dicatur q duplex est nūc. s. partiale qđ dicitur respectu tunc. z illud est nunc temporis qđ nullo modo dicitur i deo. z aliud totale pmanēs qđ ē nūc eternitatis. z tale potest poni i deo. Siquidē hoc nō valet. est enim similis distinctio ac si diceret̄ q duplex ē filius. vnus qui relatiue dicitur ad patrem. z alius qui dicitur absolute sine habitudine ad patrem. nūc eni ex sua formali ratione idem est qđ instans z accedēs. z ideo nouitatem importat. dicitur enim relatiue ad tunc. sicut dictum est de ibi uel hic que relatiue dicūtur i positione z situ. ¶ In 3° loco arguit cōtra illud q nunc pōt concipi per modū stantis z pmanētis. z ita nūc stās causaret eternitatem. Illud enim qđ de sua rōne consistit in quodā accedere z instare z adesse nō pōt cōphendi per modū pmanentis nisi accedere z instare z adesse concipi potest pmanenter qđ est impossibile. contradictoria nāq3 sunt. sed pbatum est q conceptus ipsius nunc consistit in quodā adesse z instare atq3 accedere. ergo non pōt concipi p modū stantis aut pmanentis. ¶ 2° ad idē. Illud non pōt cōcipi per modū pmanentis qđ non pōt demonstrari bis ab aliquo imagine. sed nunc qui apphendat pōt hoc ipsum p imaginē signare aut demōstrare. postq̄ eni ipsum semel demonstrauit si redeat iterū iam transiuit in tūc z hoc ē qđ dicit phs 4° physicoz. vbi dicit cōmētator cōmento 5°. q instans non pōt bis demonstrari adeo q instans demonstratū 2° ē aliud ab instanti qđ demonstrabat̄ p°. z sequit̄ q nō est possibile idē instans demonstrari nisi fuerim° imaginati q fuit sicut punct°. Et rephēdit Themistiū. Unde ex p̄sētia mens phi fm expositionē cōmentatoris ē q impossibile ē instans uel nunc imaginari p modū stantis. ergo nunc stans nihil potest causare. sicut nec albedo nigra uel calor frigidus. Et si dicatur q ipsi loquūt̄ de nūc temporis. Dicendū q ipsi loquūtur de quidditatiua rōne ipsi° nūc fm quā apparet ut dictū est. ¶ In 4° loco arguit cōtra hoc qđ dictū est q eternitas est duratio. Oīs inquit duratio alteri cōpata uel ē maior uel minor uel equalis. qđ p3 ex ipsis durātibus quib° acceptis necesse ē q uel durent equaliter uel q vnū plus altero. sed nulla duratio pōt esse maior uel minor nisi cōsistat in quadā successione fm prius z posteri°. quare eni aliqd durat plus q̄ aliud uel durabit nisi q2 fuit prius. uel q2 erit posterius. nec exclusa rōne prioris z posterioris pōt cōcipi de aliquo q durauerit plus uel minus alio. cōstat aūt q prius z posteri° sunt de rōne tpis. ergo nulla ē formaliter duratio nisi temp°. ¶ 2° sic

ad idem. Ois duratio intelligit p modū cuiusdā more r distēsionis. aut igit talis distensio r mora comp̄hendit fm ante r post. aut fm quādā simultatē r pmanentiā. sed non fm secūdā. quia quātumcūqz eēt maior distensio non esset maior duratio cum simul esset tota distensio. Relinquitur ergo q̄ omnis mora r distensio duratiua apprehendatur fm ante r post. r ita per modum cuiusdam successiui r temporis. ¶ 3° sic. Ois duratio hz formaliter vnde possit dici tāta uel quanta. querit enī de ol duratiōe quātū durabit. sed cōstat q̄ nō ē tātitas nec quātitas nisi sit ibi aliq̄ multitudo r pluralitas nec [illegible] multitudo sz solū non pmanētiū sz sibi inuicē succedētiū fm ante r post. vñ ex terminis pz q̄ apprehendēs aliqd plus durare apprehendit q̄ habuit plus r de priori r posteriori. nec etiā pōt concipi de deo q̄ plus durauerit q̄ mūd⁹ nisi qz concipit fuisse ante uel post r habuisse plus de priori g̃ impossibile ē duratione esse aliqd formalē nisi tēp⁹. ¶ 4° sic. Sic se hz extensū pmanens ad lineā. sic extensio successiua ad tēp⁹. sed impossibile ē imaginari extensionē pmanentē qn linea apprehendat. non enī ē aliud linea q̄ extensio pmanens. g̃ nec successiua distēsio ē aliud nisi temp⁹. cōstat aūt q̄ ois mora ē quidā decursus fm ante r post. vnde qcqd imaginamur pl⁹ durasse imaginamur p̄us fuisse. g̃ nihil aliud ē duratio formalit̃ nisi tēp⁹. ¶ In h loco arguit q̄ eternitas prout se tenet a pte dei nō ē duratio formalit̃. r q̄ in deo nulla sit duratio. p̄ sic. Sicut se hz imensitas ad deū in ordine ad locū. sic se hz eternitas in ordine ad duratiōnē. sed imēsitas nō ponit i deo aliquā magnitudinē pmāsiuā aut aliquā extensionē. sz tātūmodo dicit vim qua de⁹ oēm locū attingit absqz sui extēsione. g̃ eternitas nō dicit aliquā durationē aut morā diuini esse formalit̃. sed vim q̄ de⁹ attingit oēm durationē possibilē imaginari absqz sui esse successiua distēsiōe. ¶ 2° sic. Oē illud qd ē duratio formalit̃ includit p̄us r posteri⁹ r successionē ut p̄us pbatū ē. sz p̄us r posterius nō sūt in deo lz sit in eo vis q̄ oē p̄us attingit r oē posteri⁹ ita ut nullū p̄us r posteri⁹ imaginari possit qn de eis consistat uel qn illud deo assistat. g̃ eternitas nō est duratio put se tenet ex pte dei. sed vis q̄ de⁹ oēm duratiōnē attingit. ¶ 3° sic. Dictū est inqt sup̄ q̄ eternitas ē vnū de attributis r cū h q̄ attributa dicūt diuinā essentiā formalit̃ cū cōcreto cōnotato. g̃ eternitas importabit diuinā essentiā put virtute ei⁹ nō virtute aliq̄ supaddita attingit oē temp⁹ qd imaginari pōt. hec ille in forma. ¶ Ad primū argumentoz p̄ loco positoz. r ad alia q̄ttuor dicēdū q̄ cum sctūs Tho. dicit eternitatē consistere in apprehēsiōe vniformitatis. non intelligit ad mentē 9 quā iste arguit. s. q̄ rō eternitatis sit rō vniformitatis diuine uel ecōtra. nec q̄ apprehendens vniformitatē eo facto sine plū apprehendat eternitatē sumendo vniformitatē p ipsa vnitate diuini esse. sed intelligit q̄ sicut temp⁹ mālit̃ ē prius r posterius in motu. ita eternitas ē diuina ipsa vniformitas mālit̃: si ita loq liceat. sed sic formalis rō tēporis nō cōplet ex illo māli sz ex alio qd ē formale in tpe. s. numeratio illi⁹ prioris r posterioris in motu. nam prius r posterius in motu put intelliguntur numerata complent rationē temporis. ita etiam vniformitas diuini esse non complet rationē eternitatis nec in hoc solo consistit ratio eternitatis. sed illa vniformitas [illegible] pmanentia actus essendi prout intelligitur i ratione vnitatis que habet rationē mēsure complet rōnem eternitatis. Unde sicut formalis rō tpis est q̄ s. numer⁹ prioris r posterioris i motu. ita rō formalis eternitatis ē q̄ s. vnitas e ipsius esse diuini nō deficiens nec variabilis. r hoc put vnitas ē mensura. Q aūt ista sit mens ei⁹ patet p̄ sen. di. 20. ut ē aliq̄ [illegible] ¶ Et tūc si contra hoc arguat dicit ad primū argumentū suū q̄ si difformitas dicat solū prius r posterius in motu uel solū numerū prioris r posterioris i motu loquēdo de numero quo numeram⁹ illa difformitas nō cōplet rōnē temporis. si aūt dicat prius r posterius in motu put sūt numerata. illa constituit rōnem temporis ut dicet in 2°. nec mora est [illegible] difformitas isto modo. Similit̃ si vniformitas diuini esse dicat actū diuini esse sub vnitate. ipsa habet rōnem eternitatis. si autē diceret solū vnitatē uel solū diuinū esse nō haberet rōnem eternitatis. quia sicut temp⁹ non est numer⁹ abstract⁹ sed motus numeratus. ita eternitas ē non solum vnitas sed esse diuinū vnū. ¶ Ad 2m dico q̄ vniformitas de qua loquimur non opponitur motui sed difformitati que est temp⁹. vnde alia difformitas est motus r alia est temp⁹. Uñ sicut ibi pōt distingui triplex difformitas. s. pure mālis. pure formalis r cōposita. ita r hic pōt distingui triplex vniformitas. r sola illa que includit mālē r formalē hz rōnē eternitatis. ¶ Ad 3m dico q̄ vniformitas materialis mensuratur eternitate. r illam non dicimus eternitatem sed solum illam que dicit actum sub vnitate. ¶ Ad 4m dico q̄ imaginatio illa de [illegible] matiōe falsa est tam i materia de numero pmanēti q̄ in materia de numero successiuo ut alias patebit sumendo sūmam ad mentem arguentis scz p̄us quo facto p intellectū. sed numerus est realiter in rebus numeratis. r ipse motus numeratus est tempus nec oportet ibi fingere moras uel aliqua talia distincta a motu numerato. ita in proposito. verūtamē cōcedo q̄ numerus qui est tempus non habet vnitatem simul extra intellectum nisi in potentia lz quelibet fuerit uel sit uel futura sit extra intellectum. ¶ Ad 5m dico q̄ vniformitas materialis r [illegible] idem sunt sed vniformitas includens illam materialem cum formali non est idem q̄ [illegible] talem vniformitatem dico eternitatem. ¶ Ad primū autem argumētorū 2° loco factorū negatur [illegible] ipse Boetius r sancti deo attribuūt nūc eternitatis [illegible] negatur etiam assumptum i probatione [illegible] q̄ nunc non inuenitur extra successionem. Et ad [illegible] multitudinem de puncto respectu linee [illegible] concedatur q̄ sicut punctus non inuenitur extra lineam. [illegible] nec nunc extra durationem. non tamen oportet q̄ [illegible] punctus nō inuenitur nisi in linea extensa. q̄ ideo nec nunc inuenitur in duratione [illegible] duratio [illegible] sa. Et huius causa ē q̄z duratio est [illegible]

tiplex q̃ linea. Linea enim vniuoce dicitur de omni linea. duratio autem non dicitur vniuoce de omni duratione sed equiuoce uel analogice. et ideo aliqua duratio est distensa et aliqua non. et aliqua est simplex et alia cōposita. Ex quo p3 q̄ nō currit p omnia similitudo de nūc respectu durationis. et de pūcto respectu linee. nec oz q̄ sicut ois pūctus cōtinuat partes linee uel terminat lineā. et ita sit de nūc quocunq3 mō accepto nūc. s. q̄ continuet ptes durationis uel terminet durationē. sed solū de nūc durationis fluentis et cōposite. nec oz q̄ si pūct⁹ nō est imaginabilis p modū solitarii q̄ nec nūc quocūq3 modo dicat sicut imaginabile solitarie. imo nūc temporis discreti est quasi solitariū nō cōtinuās nec terminās. qz nō oportet q̄ si aliqua vniuoce dicta eodē modo se habeāt quo aliā multipliciter dicta se habēt dū sumunt in aliquo mō multiplicitatis q̄ etiā eodē mō se habeāt quo multiplicia se habēt in alio mō illi⁹ multiplicitatis sicut p3 in alio exēplo. Locus enim et locatū vno⁹ accepta se hñt ad inuicē sicut vas ad vinū in vase. nō ppter hoc locus et locatum generaliter se habent ut vas et vinum vasis. et infinita alia exempla dari possūt. ¶ Ad 2ᵐ negat aⁿˢ. nā nūc fluens licz equipolleat pdictis. nō tñ nūc stans. ¶ Ad 3ᵐ negatur hⁿˢ nisi loquat de instanti fluente in tempore continuo de q̄ nihil ad ppositū. negant etiā alia que assumit ibi⁹ falsi pbationē. ¶ Ad 4ᵐ negat aⁿˢ. et ad pmā pbationē cōcedit q̄ nūc et tūc sūt differētie durationis fluentis et cōposite. nō aūt pmanentis et simplicis. nec cōpatio de hic et ibi ē sicut compatio de nunc et tūc. qz multiplici⁹ dicit li nūc q̄ li hic. vñ iste nō afficit nisi ad nunc temporis continui. et est simile ac si aliquis ea que insūt animali rationali vellet reperire in aiali in generali. ¶ Ad 5ᵐ negat aⁿˢ nisi intelligendo de nūc fluente. et solutio que ibidē dat pōt stare. Nec improbatio valet. nō eni fili⁹ dicit sic multipliciter sicut nunc loquēdo de vero filio sicut loquimur de vero. et iō fili⁹ non refert p aliud. nō aūt li nūc definit per li tunc. et pter hoc quot modis dicit pat tot modis dicit fili⁹ et ecōtra. nō sic de nūc et tūc. quia sic multiplici⁹ ē nūc q̄ li tunc: qd solū dicit in duratiōe fluenti et composita habere locū. nō aūt nūc. ¶ Ad argumēta 3ᵒ loco facta rēspōdet. Et quidē ad pmū negat hⁿˢ. et cum dicit q̄ cū pbauit. apparet q̄ pbatio nō valuit. ¶ Ad 2ᵐ negat illa hⁿˢ. et ad dicta cōmētatoris et Ari. p3 q̄ ipsi loquūt de nūc fluente. Et cū dicit arguēs q̄ ipsi loquūt de rōne formali ipsi⁹ nūc. dicit q̄ nulla ē vna formalis rō cōpetens oi nunc. nisi forte ista q̄ est indiuisibile durationis. qz dictū est q̄ nūc et duratio dicunt multipliciter uel analogice. et Ari. solū loqt de nūc capto fm modū aliquē ei⁹ analogie. et non generaliter de nūc. ¶ Ad argumēta 4ᵒ loco facta respōdet. Ad pmū quidē negat hⁿˢ. vñ sctus doctor p sen. dī. 20. q. 2. ar. 1 ad 2ᵐ sic ait. In omnib⁹ illis in quib⁹ inuenitur diuersa ratio mensurandi oportet diuersas mensuras esse pprias. non eni eodē mensurant panis et vinum. vñ cum diuersa ratio mensurandi sit in diuersis actib⁹ oportet q̄ respondeat eis diuerse mēsure. verūtñ vna eaz pōt ordinari ad aliā sicut ad pmā mensurā et excedentē. vñ sicut diuinū esse est mensura ois actus. ita eternitas est mensura ois durationis excedens et non coadequata. sed ppt hoc oportet hre alias pprias ppt diuersos modos mēsurādi. hec ille. Ex q̄ patēt duo. s. q̄ nūc eternitatis et temporis et eui sūt diuersarū rationū ut sepe dixi. 2ᵒ q̄ hⁿˢ huius argumēti est falsa. sanctus doctor enim expresse dicit q̄ eternitas excedit alias mēsuras. et sic ɔsequēter ē maior. Nec probatio quā facit arguens valet. non enim ex hoc solo duratio dicit maior alia ppter prius aut posterius uel illa que ibi dicuntur. sed quia vna attingit aliam totaliter. et non solum illam sed alias priores et alias posteriores illa nō inferendo prius aut posteri⁹ ad eternitatem excedentē sed ad alias mensuras excessas. sicut aia dicit excedere manū: nō quia habet maiores partes q̄ man⁹. sed quia attingit totā manū et pter hoc ptes distantes a manu. nō q̄ vlla distensio sit in aia sed in partib⁹ quas informat et qbus assistit. ¶ Ad 2ᵐ negat aⁿˢ. nō eni duratio imaginanda ē nec concipiēda p modū distensiōis aut more. sed p modū numeri uel vnitatis ipsi⁹ actualitatis. nō eni cōtinuitas uel extensio ē de rōne duratiōis. imo nec tpis fm q̄ dicit sanctus doctor vbi s. Continuitas inqt accidit tēpori ex rōne motus q mensurat. vñ si aliquis eēt motus nō cōtinu⁹ nec habēs ordinē ad continuū motum celi: tēpus mensurans illū motum non esset continuū. hec ille. Ex quo patet q̄ aⁿˢ est falsa. hⁿˢ etiā includit falsū. s. q̄ nulla duratio sit dicenda maior alia si sit simul tota ut dictū est in solutione pmi. ¶ Ad 3ᵐ dicit q̄ tantū et quātū solum habent locum in rebus finitis non aūt in rebus infinitis. et ideo aⁿˢ negat nisi intelligatur de duratione finita. si aūt tantitas cōueniat rebus infinitis neganda est hⁿˢ. nō enim duratio ex hoc generaliter dicitur tanta. quia tantū habet de priori et posteriori. uel de successiōe ut ibidē dicitur. sed quia attingit quicquid alia attingit uel plura uel pauciora. sicut exēplificatū ē de aia. q̄ licz sit indiuisibilis. tñ adest oib⁹ ptib⁹ corporis et oēs attingit. et isto mō accipiēda ē ei⁹ magnitudo. a sūi eternitas illo mō dī tāta uel quāta. vñ sctus doctor p 3 gētiles ca. 66. Intelligere inqt dei successionē nō habet. sicut nec ei⁹ eē. est igit totū simul pmanēs qd de rōne eternitatis ē. tpis aūt duratio fm successionē prioris et posterioris extēditur. pportio igit eternitatis ad totā tpis duratiōnē ē sicut pportio indiuisibilis ad cōtinuū. nō quidē ei⁹ indiuisibilis qd est termin⁹ cōtinui ē q̄ nō adest cuilibet pti continui. huī⁹ eni similitudinē h3 instās tpis. s3 ei⁹ indiuisibilis qd est ex cōtinuū ē q̄ cuilibet pti continui siue pūcto cōtinuo sigto coexistit. vñ cū tempus motum non excedat eternitas q̄ oio extra motū est nihil temporis est. Rursus cum eternitas nunq̄ deficiat cuilibet tēpori uel instanti temporis presentialiter adest eternitas cui⁹ exēplū est utcūq3 videre in circulo. punctū eni in circumferentia sigtum et si indiuisibile sit. non tamen cuilibet puncto alii fm situm coexistit simul. ordo eni sit⁹ continuitatē circūferentie facit. centrū vo qd est extra circūferentiā ad qdlibet pūctū in circūferentia sigtū directe oppositione h3. qcqd igit in quacūq3 pte

temporis est coexistit eterno quasi p̄sens eidē. et si respectu alteri⁹ partis tēporis sit preteritū uel futurū. eterno aūt non potest aliqd p̄ncipaliter coexistere nisi toti. quia successionis durationē non habet. qcqd igit̄ per totū decursū temporis agit̄. diuin⁹ intellectus in tota sua eternitate quasi p̄sens intuet̄. nec tñ quod in quadā pte tēporis agit̄ semp fuit existens. hec ille in forma. Ex quibus patet que sit ꝛ quō sit concipienda tantitas eternitatis. ¶ Ad 4m dico ꝙ falsū est ꝙ dicit omnē durationē esse decursā siue ante siue post. nec ē verū ꝙ quicqd imaginamur plus ꝛc. nisi loquēdo de tpalib⁹. ¶ Ad p̄mū vo argumētoꝝ vltimo factoꝝ negat̄ hoc. īmensitas eni diuina ponit in deo magnitudinem virtutis sed non molis. ꝛ ideo sicut imensitas ponit in deo magnitudinē licꝫ non extensiuā: sic eternitas ponit in deo durationē sed non successiuā. verūtñ concedo ꝙ in deo nulla est duratio de cui⁹ ratiōe sit numer⁹ uel vnitas quātitatis. sicut nec sua magnitudo est aliquid de genere quantitatis cotinue. vñ sua duratio nihil positiuū addit ad suū esse uel essentiam. sed solā negationē variationis uel successionis quā supra dixi vniformitatē formalem. ¶ Ad 2m negatur aᵒʳ. ut patet p p̄dicta nisi intelligat̄ de duratione cui⁹ ratio complet̄ p numeꝝ de genere quantitatis. ¶ Ad 3m negat̄ aᵒʳ. non eni ratio huius attributi bonū est rō diuine essentie. cui⁹ oppositū supponit aᵒʳ. ¶ Nūc ad rationes factas in pede questiōis respōdet̄. quidē ad p̄mā ꝙ actus generatiōis non fluit ꝑm rem. sed ē subsistens ꝛ permanēs licꝫ intelligat̄ a nobis nō ꝑm illū. quia nō cognoscit̄ ut in se est. sed per creaturas in qb⁹ actus gnātionis est fluens. ꝛ ideo quia ille act⁹ diuine gnātionis concipit̄ in conceptib⁹ actuū repertoꝝ in creaturis qui sūt fluentes. ideo dicit̄ pmanens ꝑm rē sed fluens ꝑm rationē. eternitas aūt nō mensurat ꝑm ꝙ est in conceptu nostro. sed ut in se est. Et hec de ista questione dicta sufficiant.

Circa decimā distinctionē querit̄. Utrū spūs scūs procedat ut amor. Et arguit̄ ꝙ nō. Illud qd non ꝑcedit libere non ꝑcedit ut amor. sed spūs scūs non ꝑcedit libere. tū quia nāliter. tū quia necessario ꝑcedit. ergo ꝛc. In oppositū arguit̄ sic. Sicut se habet dei fili⁹ ad itellectū. sic spūs scūs ad volūtatē. sed fili⁹ dei ꝑcedit ut verbū diuini intellectus. ergo spūs scūs ꝑcedit ut amor diuine volūtatis. In ista questiōe erūt duo articuli. In p̄mo ponent̄ ꝯnes. In 2ᵒ mouebuntur obiectiones. ¶ Quātū ad p̄mū sit p̄ma ꝯ ꝙ spūs scūs ꝑcedit ꝑcessione amoris ꝛ volūtatis. Probat̄ sic ꝯ. In diuinis ꝑcedit aliquid subsistens in natura diuina p actū amoris ꝛ volūtatis. igit̄ in diuis est aliq̄ p̄sona ꝑcedēs ꝑcessiōe amoris ꝛ volūtatis. sed nō alia ꝗ̄ spūs sanct⁹. igit̄ ꝯ vera. aᵒʳ ꝑbat̄ p scām doctorē p̄ma parte. q. 37. arti. p̄. Sicut inquit ex hoc ꝙ aliqs rem aliquā intelligit ꝑuenit quedā intellectualis conceptio rei intellecte q̄ dicit̄ verbū. ita ex hoc ꝙ aliqs rem aliquā amat ꝑuenit quedā impressio: ut ita loquar rei amate i affectu amantis ꝑm quā amatum dicit̄ esse in amante sicut ꝛ intellectū in intelligente. ita ꝙ cū aliqs seipsū amat ꝛ intelligit. nō solū est in seipso p identitatē rei: sꝫ etiā ut intellectū in intelligente ꝛ amatū in amāte. hec ille. Constat aūt ꝙ oē q̄d est in diuis est subsistēs i nāe diuine. ergo illa impressio sic ꝑcedēs est subsistēs ꝛ est nāe diuine. sed ꝯña probat̄. qꝛ oē subsistēs in nā diuina ꝛ ꝑcedens ab alio est p̄sona. ista aūt dicit̄ processio p modū volūtatis rōne ꝯ dicta i q̄stiōe. .distinctiōis. dicit̄ aūt ꝑcessio amoris qꝛ per actū amoris. Eandē ꝯnē tenet p̄ sen. dis. 10. q. 1. arti. p̄. quā tñ aliter probat ꝛ intendit talem rōnē. Sicut creature ꝑcedūt a deo ꝑm aliquā imitationē nature diue sed imperfectā. ita ꝑcedūt ab eo ex liberalitate diuine volūtatis eius liberalitatem impfecte rep̄sentantes. sed ꝑpter p̄mū oportet ꝑcessionē creaturaꝝ nature diue pfectionē imperfecte rep̄sentantiū reducere in alicui⁹ ꝑcessionem diuinā pfectionē plenissime continentē. s. in processionē filij tanꝗ̄ in p̄ncipiū ꝛ quasi exemplar ꝛ rōnē processionis creaturarū a deo ꝑm imitationē nature. ergo ꝑpter 2m oportet processionē creaturaꝝ procedentiū ex diuina liberalitate quā impfecte representant reducere in alicuius ꝑcessionē qd sit quasi ratio totius liberalis collatiōis. hoc aūt est amor sub cuius rōne oīa a volūtate conferūt̄. ꝛ ideo oportet esse aliquā personā in diuinis procedentē p modū amoris. ꝛ hoc est spūs scūs. ꝛ unde ē ꝙ quidā phi totius nature amorē principiū posuerūt. ista aūt ratio ꝑm ꝙ ipse dicit ibidem tenet supposito ꝑm fidem ꝙ persone distinguant̄ ab inuicē. vñ sicut ponim⁹ in deo aliquā personam procedere que sit ratio ꝑcessionis creaturarum sicut exemplar ꝛ verbū artificis dicit̄ esse ratio ꝑductionis artificiatoꝝ q imitāt̄ verbū artificis. ita oportet ponere p̄sonā ꝑcedentē q̄ sit ratio ꝑcessiōis creaturaꝝ eo modo quo amor artificis dicit̄ ratio productionis artificiatoꝝ. hoc idem etiā dicit de potentia dei. q. 10. arti. 2ᵒ. ad 9m. ¶ 2ª ꝯ est. ꝙ spūs scūs ꝑcedit naturaliter a patre ꝛ filio: non tñ per modum nature. Ista ꝯ ꝑbata fuit superi⁹ distinctiōe 6ᵃ. ¶ 3ª ꝯ est ꝙ spiritus sanctus nō ꝑducit̄ libere libertate excludente necessitatē. licꝫ producatur libere libertate excludente coactionē. prima pars est sci Tho. in multis locis. p̄sertim p̄ sen. dis. 6. q. 1. arti. 2ᵒ. vbi dicit ꝙ sole creature procedūt a deo libere. ꝛ exponit quō illud intelligat assignans pro causa. quia s. creature potuerūt esse ꝛ non esse. Ex quo patet quō ꝛ de qua libertate loquatur. Idem ponit virtualiter de veritate. q. 22. arti. 6ᵒ. vbi dicit ꝙ aliquid dicitur liberum quia necessitatem nō habet. Item. q. 24. arti. p̄. dicit ꝙ deus nō habet libertatem nisi respectu eorum que sunt ad ipsum scꝫ creatoꝝ. per que patet ꝙ ipse quandoqꝫ vocat libertatem potentiam voluntatis ad opposita: ꝛ talis dicit fieri uel produci uel esse volita libere a deo ... necessario facit producit aut vult. sed potest ea producere uel non producere. Secundam partem conclusionis expresse ponit de potentia dei. q. 10. arti. 2ᵒ ad 5m. ut fuit allegatum superius in 6ᵃ distinctione ...

Quantū ad secundū articulū primo loco arguit̄ contra [illegible] contra p̄mā ɔ̄nē multipliciter. ꝛ p̄sertim cōtra [illegible] ponentē. ¶ Primo sic. Actus eni volūtatis [illegible] q̄ est amor nō est motus rei ad aīam sed aīe ad res [illegible] doctorē scđm. vñ ip̄se d̄ī p̄ma pte. q. 27. arti. [illegible] pcessio amoris in diuinis nō debet dici generatio. [illegible] intellectus fit in actu p h̄ q̄ res intellecta est in intellectu fm̄ suā similitudinē. volūtas aūt fit in actu [illegible] hoc q̄ aliq̄ similitudo voliti sit in volente. sed ex [illegible] q̄ volūtas habet quādā inclinationē in rem voliti. [illegible] pcessio q̄ attēdit̄ fm̄ rōnē volūtatis nō cōsideratur fm̄ rōnē similitudinis sed magis fm̄ rōnē impellentis ꝛ mouētis in aliqd. hec sūt verba ei⁹ inqt Aureolus. sed cōstat q̄ si res amata pueniit in affectū amantis. nūc pcessio amoris erit fm̄ aliquā silitudinē voliti in volente. ꝛ nō fm̄ rōnem impulsus. ḡ ista duo stare nō pñt. vñ non apparet qn̄ sit repugnantia in his dictis. ¶ 2⁹ sic. Ipse dicit q̄ psona procedens in diuinis per modū amoris nō pcedit ut genitum uel ut fili⁹. quia amor non fit fm̄ aliquā similitudinē voliti in volente sed magis procedit ut spūs quo quedā vitalis motio ꝛ impulsus designat̄ prout aliquid ex amore moueri dicit̄ ꝛ impelli. s; si amatū pueniret fm̄ eē similitudinariū in amantē: vere posset dici q̄ spūs importat similitudinē rei amate. ꝛ non impulsū. ḡ idē quod prius. ¶ 3⁹ sic. Hec est differentia inter desideriū qđ ē amor cōcupiscentie. ꝛ cōplacentiā que est amor amicitie. q̄ desideriū est p modū cuiusdā attractus rei cōcupite ad se. cōplacentia ṽo ē amor amicitie p modū cuiusdā cōdonatiōis sui ad rē amatā. vñ p; q̄ p amorē concupiscentie res attrahunt̄ ad amantē. sed per amorē amicitie amās impellit̄ ꝛ trahitur ad amatum. sed cōstat q̄ in diuinis est amor amicitie ꝛ non cōcupiscētie. nō igit̄ spūs erit impssio amati pueniēs in amantē. s; erit ecōuerso ip̄sū amans ut odonatum amato. ¶ 4⁹ sic. Uulgata auctoritas Bernardi dicit q̄ aīa veri⁹ ꝛ [illegible] est vbi amat q̄; vbi habitat uel animat. cui concordat verbū saluatoris dicētis Math. 6°. q̄ vbi est thesaurus tuus ibi cor tuū. sed hoc nō eēt verū si ex vi amoris amatum prouenir et in amantem. tunc enim anima non esset vbi amat. sed amatū semper eet vbi anima amat. nec cor esset in thesauro. sed thesaurus i corde. ergo impressio amoris trahit affectū amantis ad rem. nec ponit rem in amāte. ¶ 5⁹. Si res amata habet esse in amāte. uel est ibi per essentiam suam aut per suā similitudinē. sed constat q̄ non per essentiam cum res amate sint extra. nec etiā per similitudinem suā. tū quia oppositū alibi sīt dicit. tū quia voluntas similitudines rerū conciperet sicut ꝛ intellect⁹. ꝛ esset potentia conceptiua ꝛ formatiua. ꝛ posset spirat⁹ dici verbū ꝛ spiratio cōceptio. ꝛ multa alia absona q̄ [illegible]. ḡ virtute amoris res amata nō puenit i amantem. ¶ 6 sic. Uis amoris est transformare amantē in amatū fm̄ oēs loquētes. transformare aūt nō ē aliud q̄ transferre in formā amati. sed si non esset silitudo rei amate transferret in amantē. tūc [illegible] non transferret in amatū. nec accederet ad formā illi⁹ s; magis ecōuerso

forma veniret ad ipsum. non ergo spiritus potest esse res amata intentionaliter existens in affectu amantis. hec ille. ¶ In 2° loco cōtra eandem ɔ̄nem arguit Durandus probando q̄ spiritus sanctus non procedat ut amor. nec ut aliquid pertinens ad voluntatē. ¶ Primo quia illud non pertinet ad amorē uel volūtatem quod cōpeteret deo exclusa volūtate ꝛ amore sed spiratio spiritus sancti inest deo exclusis per intellectum volūtate ꝛ actibus suis. inest enim sibi h̄ radicaliter ex fecūditate nature quam fecunditatem habet ex sua infinitate. ꝛ non ex hoc q̄ est volens. ergo spiritus sanctus non pertinet ad amorem. ¶ 2⁹. Illud quod non producitur a voluntate non habet rationē amoris. sed spiritus sanctus non producitur a voluntate. quia volūtas habet conditionem oppositam fecunditati ꝛ principio productiuo. est enim hec cōditio intellectus ꝛ voluntatis q̄ per actus eoꝝ nihil constituitur aut producitur. sed ipse operationes sūt fines. vñ sūt potentie non pductiue sed imanētes. ut dicit̄ 9° metaphisice. ergo spiritus sanctus non procedit ut aliquid pertinens ad voluntatem. ¶ 3⁹. Qualis ē ordo rei inter diuersa realit̄. talis ē ordo rōnis int̄ differentia fm̄ rationē. sed vbi natura intellectus ꝛ volūtatis differunt realiter pductio ē ex vi nature nō intellectus ꝛ voluntatis sicut patet in generatiōe filij in humanis. lic; eni generet homo intelligēs ꝛ volēs nihilominus pductio est ex vi nature non ex vi intellectus aut volūtatis. vñ ꝛ si calor esset intelligēs ꝛ volens non cognosceret calorem ex intellectu ꝛ voluntate. sed ex nature fecunditate. ergo in diuinis nulla productio erit per intellectū ꝛ voluntatem sed ex vi nature. ꝛ per ɔ̄ñs q̄tum est ex parte principij productiui spiritus sanctus pcedit necessitate ꝛ imutabilit̄ nō igitur pcedit ut amor. ¶ 4⁹. Illud non pcedit pprie ut amor aut aliquid pertinēs ad voluntatem cui hoc nō competit nisi ex quadam similitudine ad imaginem que est in nobis si ita est de spiritu sancto. non enim pp̄ter aliud dicit̄ emanare per modū voluntatis nisi quia in nobis attendit̄ imago penes intellectū ꝛ voluntatē ꝛ actus eoꝝ. p̄ma aūt emanatio est p intellectū. ꝛ 2ª p volūtatē. iō p̄ma correspōdet vbo. ꝛ 2ª spūi scō. ꝛ hec est rō sola q̄re spūs scūs dicit̄ emanare p modū volūtatis. nō igit̄ pcedit ut amor. ¶ In 3° loco ad idē arguit Scotus ꝛ multi alij q̄ spūs sanct⁹ pprie pcedit ut actus diligendi uel ut actus amoris. ꝛ non ut talis impressio. quia vbicunq; est voluntas habens obiectū diligibile sibi presens potest eē amor realiter procedens. talis nanq; voluntas est p̄ncipiū fecundum productiuū amoris. sed in deo est voluntas cū sit perfectio simpliciter. ꝛ est ibi diuina eēntia diligibilis i infinitū. ḡ erit ibi amor realiter procedēs. amor autem ille erit persona subsistens ꝛ non verbū nec filius. ḡ spūs sanctus. ¶ 2⁹. Sicut se h; verbū ad intellectionē sic spūs scūs ad amorem. Ait eni Aug⁹ 15° de trinita. ca° 17° q̄ sicut pprie verbū dei d̄r sapia sic charitas spūs scūs dici debet. s; vbū sic se h; ad intellectionē q̄ vere ꝛ formalit̄ d̄r itellectio ut pcedēs ḡ spūs scūs erit amor ut pcedēs. ¶ 3⁹. In his q̄ tāgūt

diuinas personas sectanda est sñia scõꝝ. sed breuiter
oẽs sci loquẽtes de spũ scõ vocãt cũ amorẽ. ut patet
de Augustino in de cognitione vere vite. respõsione
penult°. Ait enim ꝙ spũs scũs nihil aliud ꝙ̃ amor dei
itelligit. Et Hiero°. sup ps. 14°. ait ꝙ spũs scũs nec ẽ
pr̃ nec fili°. sꝫ dilectio quã hꝫ pr̃ in filiũ. Et Anselmus
monol. ca°. 50. dicit ꝙ patet amorẽ sũmi spũs ex eo
ꝓcedere ꝙ si memoria sũmi spũs intelligit pater. in/
telligentia ṽo dicit filius. manifestũ ꝙ a pr̃e pariter ꝛ
filio sũmi spũs amor ꝓcedit. Et Ricard° de trinitate
lib° 6°. ca° 14°. ait ꝙ in illa sũme simplici nã nõ ẽ aliud
spũs scũs ꝛ aliud amor illius. quid eñi spũs scũs nisi
ignis diuin°. ꝛ ois aũt amor est ignis. sed ignis spũalis.
Idẽ patet ex dictis oiuꝫ doctoꝝ. igit spũs scũs ẽ ꝓ/
prie amor actualis. ¶ In 4° loco ad idẽ arguit Hen/
ricus in q̃libet. Sicut est in humanis. sic ponẽdũ est in
diuinis dũ tñ imꝑfectio nõ coicet. sed int̃ hoies ẽ amor
q̃dã cõplacẽtie cuiusdã q̃ hõ diligit ꝓximũ ꝛ amor pa
rentalis ꝛ çelatiue amicitie q̃ mater diligit filiũ. in cui°
aspectu liquescit ꝛ feruescit. ꝫ vltra amorẽ cõplacen/
tie q̃ de° diligit eẽntiã ꝛ oẽm creaturã ẽ amor incenti/
uus ꝛ çelatiu° q̃ pr̃ diligit filiũ ꝛ cõ. iste aũt ẽ spũs san
ctus. igit spũs scũs procedit ut talis amor. ¶ 2°. Ex
his q̃ experimur in nobis cõscẽdere debem° ad diuina
cũ in nobis sit imago trinitatis. vñ ꝛ Aug° ex ṽbo re/
perto in nobis ascẽdit ad ṽbũ diuinũ. sed nos expimur
in nobis duplicẽ amorẽ. ꝓmũ. s. cuiusdã cõplacẽtie
ꝛ allectiõis q causat ex attractiõe obiecti. 2m ṽo incẽ/
tiuũ ꝛ efficacẽ cũ virtute p̃oris cõplacẽtie. q̃ volũtas
ad obiectũ se mouet. ꝫ proportionalit̃ isti duo amo/
res sũt in deo ut p̃m° sit eẽntialis et 2° sit personalis. ꝛ
ita spũs scũs emanabit ut amor incẽtiu°. ¶ 3° qꝛ sicut
se habet act° intelligẽdi ad verbũ. sic se hꝫ act° amãdi
ad spũ ꝛ çelũ ac incẽdiũ. sꝫ actus intelligẽdi ẽ q̃si sim/
plex intelligentia. verbũ ṽo q̃si noticia declaratiua.
nec ꝑficit actus intelligẽtie simplicis donec emanet
declaratiua noticia q̃ est verbũ. ꝫ sic ẽ de simplici cõ/
placẽtia respectu incẽdij ꝛ cõplacentie çelatiue ꝙ nõ
ꝑficiet donec illa emanet. ꝫ in diuinis spũs scũs ẽ amor
incẽtiu° emanãs ab amore simplicis cõplacẽtie q ẽ eẽn
tialis. ¶ 4°. Talis ẽ amor q ẽ spũs scũs q̃lis ẽ amor q
artificẽ mouet ad efficacit̃ agendũ. emanatio eñi cre/
aturaꝝ p̃supponit emanationẽ ꝑsonaꝝ. ꝓpt̃ qꝺ̃ opor/
tet ut ṽbũ sit talis noticia q̃lis ad ꝓducendũ exigit. ꝛ
silit̃ spũs scũs talis amor q̃lis mouet artificẽ ad ꝓdu/
cendũ. sꝫ ꝑ amorẽ simplicis cõplacentie nũq̃ꝫ mouet
artifex ad agendũ. videm° eñi ꝙ aliq̃ñ cõplacem° in
ope. ꝛ tñ nõ ꝓpt̃ h̃ mouemur ad agendũ donec cõpla
ceat efficaciter ꝛ incẽtiue. ꝫ spũs scũs in diuinis nõ erit
amor simplicis cõplacẽtie sed incẽtiu° ꝛ çelatiu°. ¶ 5°
qꝛ noia ducũt in noticiã rerũ. sed spũs scũs appellat
ardor ignis flãma. spũs ꝫ videt ꝙ emanet ꝑ modum
cuiusdã çeli ꝛ incendij.

Ad argumenta Aureoli p̃mo loco facta
respondet ad p̃mũ ꝛ ad
2m et 5m et 6m ꝙ ꝓcedũt ex falso fũdamẽto ꝛ ex malo
intellectu sci doctoris. fundant eñi in h̃ ꝙ si amatum
ẽ in amãte. aut est ibi ꝑ suã essentiã aut ꝑ suã silitudi/
nem. qꝺ̃ falsũ est ꝛ ꝯtra mentẽ sci Tho. Est eñi tertius
modus quo amatũ ẽ in amãte quẽ ponit scũs doctor
cõtra gentiles libro 4°. ca° 19°. Qꝺ̃ amat non so/
lum est in intellectu amantis sed etiã in volũtate sed
aliter tñ ꝛ aliter. in intellectu eñi est fm silitudinem
sue speciei. in volũtate aũt amantis ẽ sicut terminus
motus in principio motiuo proportionato per con/
uenientiã ꝛ ꝓportionẽ quã habet ad ipsũ. sicut in igne
quodãmõ ẽ locus sursũ rõne leuitatis fm quã hꝫ ad
ipsũ ꝓportionẽ ꝛ cõuenientiã ad talẽ locũ. ignis ṽo ge
nitus est in igne gnãnte ꝑ similitudinẽ sue forme. hec
ille in forma. Et p° pauca subdit. Cũ aũt iam ostensũ
sit ꝙ amatũ nõ sit in amante ꝑ similitudinẽ spẽi sicut
intellectũ in intelligẽte. oẽ aũt qꝺ̃ ꝓcedit ab alio ꝑ mo
dũ geniti ꝓcedit fm silitudinẽ spẽi a gnãnte. Relin/
quit ꝙ ꝓcessus rei ad h̃ ꝙ sit in volũtate sicut ama/
tum in amante nõ sit ꝑ modũ gnãtiõis. sicut ꝓcessus
rei ad hoc ꝙ sit in intellectu habet rõnẽ ꝛc. hec ille. Et
post subdit. De° igit procedẽs ꝑ modũ amoris non ꝓ/
cedit ut genit° neq̃ꝫ igit fili° dici põt. sed qꝛ amatũ in
volũtate existit ut inclinans ꝛ quodãmõ impellens
intrinsecus amantẽ in rem amatam. impulsus aũt rei
viuẽtis ab iteriori ad spm̃ ꝑtinẽs dicitur deo ꝑ modũ
amoris ꝓcedentis ut spũs dicat ei° processiõe q̃si spi
ratiõe quadã existẽte. hec ille. Ex q̃bus patet ꝙ impres/
sio amati in amantẽ ꝑ quã uel fm quã amatũ dicit
eẽ in amante. nec ẽ ipsa eẽntia rei amate. nec ẽ ei° spe/
cies aut silitudo. sed ẽ quedã habitualis iclinatio de/
relicta ex amore inclinãs amantẽ in amatũ eo modo
q̃ grauitas inclinat ad locũ deorsũ rem grauẽ. alit̃ eñi
res imp̃mit in intellectũ. alit̃ in volũtate. Et sic patet
q̃d dicendũ ad dicta q̃tuor argumẽta. ¶ Ad 3m dicit
ꝙ fundat in vna falsa ꝯña. s. in ista: amãs impellit in
amatũ. ꝫ amatũ nõ ẽ in amante. quã cõstat ex p̃dictis
nihil valere. imo añs infert oppositũ ꝯñtis. non enim
amor impelleret amantẽ in amatũ nisi amatũ esset in
amante ꝑ illã inclinationẽ de q̃ dictũ ẽ. ¶ Ad 4m ne/
gat h̃. bñ eñi stant simul ꝙ amatũ sit in amante ꝛ q̃
cũ h̃ ipsũ amãs sit i amato. nã amatũ ẽ in amante mõ
supradicto. sed ecõtra amãs ẽ in amato sicut ea que
ordinant ad finẽ sũt in fine. uel aliter fm scm̃ doctorem
p̃ma 2e. q. 28. artic. 2°. vbi dicit: vtrũ mutua inhesio sit
effectus amoris. ut. s. amans sit in amato ꝛ econuerso
eñi ait. Iste effectus mutue inhesionis potest intelligi
q̃tum ad vim apprehensiuam ꝛ q̃tum ad vim appe
titiuam. nam q̃tum ad vim apprehensiuam amatum
dicitur esse in amante in q̃tum amatum immoratur in
apprehensione amantis. fm illud ad Phil. p°. Eo ꝙ ha
bemus vos in corde. amans ṽo dicitur esse in amato
fm apprehensionem in q̃tum amans non est contentus
superficiali apprehensione amati sed nititur sin
gula que ad amatum pertinent intrinsecus disquire
re. ꝛ sic ad interiora eius progrediatur uel ingrediatur
sicut de spiritu sancto qui ẽ amor dei dicitur 1 Cor.
2°. ꝙ scrutatur etiam profũda dei. sed q̃tum ad vim
appetitiuam amatum dicitur esse in amante prout
est ꝑ quandã cõplacentiã in eius affectu ut delectetur
in eo aut in bonis ei° apud p̃sentiã uel in absentia per

desideriū tendat in ipsū amatū p amorē cōcupiscētie nō in bona q̄ vult amato p amorē amicitie. nō quidē ex aliqua extrinseca. sicut cū aliqs desiderat aliqd p̄ pter alterū. uel cū aliqs vult bonū alteri p̄ptē aliquid aliud. s3 ppt cōplacentiā amati interi⁹ radicatā. vn̄ τ amor dicit intim⁹ τ dicūt viscera charitatis. ecōuerso aūt amās est in amato. aliī qdē p̄ptē amorē amicitie aliī uer p amorē cōcupiscētie. amor aūt concupiscentie non quiescit in quacunq3 re extrinseca aut superficiali adeptione uel fruitione amati. sed q̄rit amatū pfecte habere quasi ad intima illi⁹ puenies. in amore vo amicitie amans est in amato inq̄tū reputat bona uel mala amici esse sua τ voluntate amici sicut suā. ut quasi ipse in suo amico videat bona uel mala pati τ affici. τ pp̄ter boc amicoꝝ est eadem velle. τ in eodem tristari τ gaudere. fm̄ phm̄ 9° ethicoꝝ. τ in 2° rethoꝝ. ut sic inq̄tū que sūt amici estimat sua amans videat eē in amato quasi idem factus amato. Inq̄tū aūt ecōuerso vult τ agit p̄pter amicum sicut p̄pter seipsū quasi representans amicū idem sibi. sic amatū est in amāte. potest aūt 3° modo mutua inhesio intelligi in amore amicitie inq̄tū mutuo se amant amici ad inuicēq3 sibi volūt bona τ operanī. hec ille in forma. Et ibidem ad primū dicit. Amatū continet in amante inq̄tū est impressū in affectu ei⁹ p quandā cōplacentiā. ecōuerso vo amans continet in amato inq̄tū amans seq̄t aliq modo illud qd̄ est intimū amati. nihil enī p̄hibet diuerso modo idē esse cōtinēs τ contentū. sicut gen⁹ continet in specie τ ecōtra. Ex quib⁹ patet q̄ debilia sunt argumēta opponentis ꝯ tam solidam veritatē. ¶ Ad primū Durādi negaī bor. nec valet p̄batio. si enī i deo non esset intellect⁹ aut volūtas ipse nō est p̄ductiu⁹ alicu⁹ ad itra nec verbi nec spūs sci. sicut ostēdit scūs Tho. pma pte. q. 27. arti. 5. In diuinis nō ē p̄cessio nisi fm̄ actionē que nō intendit in aliqd extrinsecū s3 manet in ipso agente. hō autē actio in nā intellectuali est actio intellectus τ actus volūtatis. p̄cessio aūt verbi attendiī fm̄ actionē intelligibilē. fm̄ aūt operationē volūtatis attēdiī in nobis alia q̄dā p̄cessio. s. amoris fm̄ quā amatū est in amāte. sicut p cōceptionē verbi res dicta uel intellecta est in intellectu. hec ille. ¶ Ad 2m negaī bor. Dico enī q̄ lic3 non sit de rōne intellect⁹ τ volūtatis q̄ p suos act⁹ constituaī aliqd extrinsecū actu. tn̄ p actū intellect⁹ semp p̄ducīī aliqd distinctū ab actu. s. verbū. τ p actū voluntatis aliqd distinctū ab actu. s. impressio amati in amāte. talia aūt. s. verbū τ impressio nō sūt totaliī extrinseca ipsi actui. imo sūt termini act⁹ q̄si intrinseci. nec act⁹ sine illis cōpleī. ¶ Ad 3m negaī bor. nec illud qd̄ addit ualet ad p̄positū. nā arguit de p̄ductiōe ad ext̄ q̄ fit vi nāe ut nā ē. nos aūt loquimur de p̄ductiōe imanente. illa enī fit vi nature tanq̄ p̄ncipij remoti. s3 vi intellect⁹ uel volūtatis tanq̄ p̄ncipij p̄ximi. τ ita cōsimiliter in diuinis lic3 nā sit p̄ncipiū remotū p̄cessiōis. tn̄ inq̄tū pmū p̄ductiuū e verbum p̄ncipiū ei⁹ p̄ductiōis p̄ximū ē intellect⁹. s3 p̄ncipiū alteri⁹ p̄cessiōis inq̄tū terminaī ad amorē uel impressionē amoris est volūtas. ¶ Ad 4m negaī bor. nec valet. Durādo cū corrūpat dicta scōꝝ q̄ dicūt filiū

dici eē p̄prie verbū τ spm̄ scm̄ p̄ptē amorē uel aliquid ptinēs ad actū volūtatis. ¶ Ad pmū Scoti negatur 2or. nō oīs enī volūtas est p̄ductiua amoris actualis. nec oīs intellect⁹ est p̄ductiu⁹ actualis intellectionis ut patet p phm̄ 12° metaphisice. pticula. vbi vult q̄ in deo idē ē intellect⁹ τ intelligere τ quo intelligit. conced. tn̄ q̄ oīs intellect⁹ est p actū suū p̄ductiu⁹ verbi. vn̄ scūs Tho. pma pte. q. 34. arti. p̄. ad 2m. Nihil eoꝝ q̄ ad intellectū ptinēt dicit psonaliter in diuinis nisi solū verbū. solū enī verbū sig̃t aliqd ab alio emanans. illud enī qd̄ intellect⁹ in cōcipiendo format verbū est. intellect⁹ aūt ipse fm̄ q̄ est in actu p spēm intelligibilē consideraī absolute. τ silīter intelligere qd̄ se habet ad intellectū in actu. sicut eē ad ens in actu. nō enī intelligere sig̃t actū ab intellectu exeūtē. sed in intelligente manētē. hec ille. Similī dico de volūtate respectu sui actus. Et si q̄raī cur poti⁹ in diuinis intellectus ē p̄ductiu⁹ verbi q̄ intellectiōis actualis cum in nobis nūq̄ p̄ducaī verbū. q̄n act⁹ intelligendi p̄ducaī. Et similiī i volūtate. Respōdet scūs Tho. de veritate. q. 4. arti. 2. ad 7m. vbi sic dicit. Aliqd pōt p̄cedere ab altero vno mō sicut actio ab agente τ operatio ab operāte. Alio mō sicut operatū ab operāte. processus aūt operationis ad operantem. non distinguit rem per se existentem ab alia re per se existente sed distinguit perfectionem a perfecto. quia operatio est pfectio operantis. sed p̄cessus opati distinguit vnā rē ab alia. in diuinis aūt nō pōt eē fm̄ rē distinctio pfectiōis a pfectibili. īueniūī tn̄ in deo res ab īuicē distincte. s. tres psone. τ iō processus q sig̃tur in diuinis ut opatiōis ab operāte nō ē nisi rōnis tm̄. sed p̄cessus q sig̃tur rei a p̄ncipio pōt in deo realiter īueniri. hec ille. Ex quo patet cur in diuinis intellect⁹ non p̄ducit suam intellectionē fm̄ rē. tn̄ intellect⁹ est p̄ncipiū p̄ducēdi verbū realiī. Idē dico de volūtate q̄ nō ē p̄ductiua act⁹ amādi fm̄ rē. s3 tn̄ ē realiter p̄ductiua spūs qui se h3 ad actū voluntatis. sicut verbū ad actū intellect⁹. verūtn̄ scūs Tho. ibidē videī dicere q̄ lic3 intellect⁹ habeat in se aliqd p̄cedēs p modū opatiōis τ aliqd p modū opati. tn̄ volūtas nō h3 aliqd p̄cedēs p modum opati. s3 solū p modū opatiōis. s3 intelligit ut mihi videī q̄ volūtas nō opaī obiectū suū. nec silītudinem obiecti sicut intellect⁹. ¶ Ad 2m negaī bor. nō enī verbū dicit actualē intellectionē s3 aliqd p̄ductū p eam ut alias patuit. ¶ Ad 3m dicit q̄ sicut sci cū dicūt verbū esse noticiā uel cognitionē uel sapiam τ hō. non intelligūt p noticiā actū uel habitū intellect⁹. s3 aliquid opatū uel p̄ductū p actualem intellectionē. ita cū dicūt spm̄ eē amorē. nō loquūī de amore q dicit actum uel habitū p̄prie sed aliqd procedens p actū amoris. ¶ Ad primū Henrici dicitur q̄ deficit in duob⁹. primo q̄ similitudo illa non valet. q̄ enim homo habeat tales duos amores cōtingit ex hoc q̄ procedit de potentia in actū. τ ideo aliqua pfectius τ intensius diligit q̄ alia. 2° q̄ supponit fine p̄batiōe q̄ spūs scūs sit amor qui ē act⁹ diligendi. ¶ Ad 2m similiī. q̄ dupliciī deficit sicut primū. ¶ Ad 3m dicit q̄ false supponit q̄ verbum sit noticia actualis. ¶ Ad 4m dicitur q̄ sicut

verbũ artificis nõ dicit noticiã actualẽ sed cõceptionem operatã p actũ intellectus. ita similiter dico de amore qui impellit eũ ad operandũ. ¶ Ad 5m dicit q̄ si ista inueniant̃ in dictis scõꝝ. s. ardor flãma ⁊ h̄ꝫ attribui spũi sancto. iste metaphore sũt exponende ad h̄ q̄ per talia non intelligat̃ actualis operatio volũtatis sed aliquid preuiũ actui uel constitutũ p actũ volendi aut amandi ut sepe dictũ est.

Irca vndecimã distinctionẽ querit̃. Utrũ spũs scũs procedat a patre ⁊ filio.

Et arguit̃ q̄ nõ per Damas. lib° p̄. ca°. xi°. dicentem Spm scm ex patre dicim⁹ ⁊ p̄ris spiritũ nominam⁹. ex filio ꝟo non dicim⁹ sed ipsũ spiritũ filij nominam⁹ hec ille. Ex quib⁹ verbis patet ipsum velle spm scm nõ pcedere a filio. ⁊ per oñs ꝙ falsa. In oppositum arguit auctoritatib⁹ scõꝝ quas magister adducit in hac distinctiõe. Et pbat̃ ratione. Pat̃ cõmunicat filio quicqd est cõpossibile sibi. sed spirare est cõpossibile filio. non eñi repugnat sibi rõne diuinitatis. sic eñi patri repugnaret. nec ratione filiatiõis. q: pductum põt pducere. nec filio repugnat aliqd pducere uel originare. vñ fili⁹ est. g̃ pater sibi coicat spirare. ⁊ p oñs vterq3 spirat spm scm. ⁊ sic ꝙ vera. In hac q̃stione erũt tres articuli. In p̃mo dicet̃ ad quesitũ. In 2° inquiret̃ quõ fili⁹ distinguit̃ a spũ scõ formaliter In 3° ingret̃: an fili⁹ in esse psonali constituat̃ formaliter p spirationẽ actiuam. Istas eñi materias decreui tangere in hac distinctiõe. quia circa illas Aureol⁹ impugnat scm Tho. i hac distinctiõe. ¶ Q̃tũ ad p̃mũ articulũ sit ista ꝙ q̄ spũs scũs procedit a filio. Probat̃ sic ista ꝙ a scõ doctore p̃ma pte. q. 36. arti. 2°. ⁊ itẽdit talẽ rationẽ. Spũs scũs psonaliter distinguit̃ a filio. g̃ spiritus scũs procedit a filio. añs supponitur per fidem. sed oñam pbat ibidẽ scũs doctor in hac forma. Si inquit spũs scũs nõ esset a filio nõ posset ab eo psonalit̃ distingui vllo mõ. non eñi ingt est possibile dicere q̄ ſm aliqd absolutũ diuine psone distinguãt̃. q: sequeret̃ q̄ non esset triũ vna essentia. quicqd eñi absolute dicit̃ in diuinis. ad vnitatẽ essentie ptinet. Relinquit̃ igit̃ q̄ solis relationib⁹ psone diuine ad inuicẽ distinguantur. relationes aũt diuinas psonas distinguere non possunt nisi ſm q̄ sunt opposite. qđ ex hoc patet: q: pater habet duas relationes quaꝝ vna refert̃ ad filiũ. ⁊ alia ad spm scm. que tñ q: non sũt opposite nõ constituũt duas personas sed ad vnam psonã patris ptinẽt. si igit̃ in filio ⁊ in spũ scõ non esset inuenire nisi duas relatiões quib⁹ vterq3 refert̃ ad patrẽ. ille relatiões nõ essent ad inuicẽ opposite. sicut nec due relationes quib⁹ p̃r refert̃ ad illos. vñ sicut psona p̃ris est vna. ita sequeret̃ q̄ psona filij ⁊ spũs sci eẽt vna hñs duas relatiões oppositas duab⁹ relatiõib⁹ p̃ris. h̄ aũt est hereticũ cũ tollat fidẽ trinitatis. oportet igit̃ q̄ filius ⁊ spũs scũs ad inuicẽ referãt̃ oppositis relatiõib⁹. nõ aũt pñt esse in diuinis alie relationes opposite nisi relationes originis ut s̄ probatum est. opposite autẽ relatiões originis accipiũt̃ ſm pncipiũ ⁊ id qđ est a pncipio. Relinqt̃ g̃ q̄ necesse ẽ dicere uel filiũ eẽ a spũ scõ qđ nullus dicit. uel spm scm eẽ a filio qđ nos confitemur. hec ille. Eandẽ oñam planius pbat de potentia dei. q. 10. arti. 5°. vbi sic ait. Dico aũt q̄ si spũs scũs non sit a filio. nec aliq̃ mõ fili⁹ ut pncipiũ pcessiõis spũs sci impossibile ẽ q̄ spũs scũs a filio psonalit̃ distinguat̃. ⁊ etiã impossibile est q̄ pcessio spũs sci differat a filij gnãtione. qđ quidẽ manifestũ ẽ si quis considerat ea ex qbus aliq̃ diuinaꝝ psonaꝝ distinctionẽ manifestant. quidã eñi quidẽ de distinctiõe psonaꝝ ſm relationes. alij ꝟo ſm modos originis. quidã autẽ p comparationẽ ad essentialia attributa. Si igit̃ consideremus modũ distinguendi psonas p relationes. manifeste apparet q̄ spũs scũs psonalit̃ a filio distingui nõ põt si ab eo non procedat. Primo quidẽ q: distinctio aliquoꝝ ad inuicẽ non pp̃ter põt esse nisi uel p diuisionẽ mãlem siue quãtitatiuã uel pp̃ter diuisionẽ formalem. distinctio aũt ſm mãlem ⁊ quãtitatiuã diuisionẽ inuenit̃ in corporalib⁹ reb⁹ in qbus eiusdẽ spẽi sũt plura indiuidua ex eo q̄ forma spẽi in diuersis ptib⁹ mãe ſm quãtitatem diuisis inuenit̃. vñ ⁊ si qđ est indiuiduũ qđ constat ex tota mã in q̃ possibile ẽ esse formã spẽi. impossibile est q̄ illi⁹ spẽi sint indiuidua plura sicut pbat Ar. de mũdo. ⁊ de pncipio celi ⁊ mũdi. hunc aũt modũ distinctionis oĩo oportet a diuinis remouere: cũ in eo non sit mã nec quãtitas corpalis. distinctio aũt habẽtiũ vnã nãm saltem gnĩs p diuisionẽ formalẽ esse nõ põt nisi rõne alicui⁹ oppositiõis. vñ inuenim⁹ q̄ cuiuslibet generis differẽtie sũt opposite. ⁊ iõ in nã diuina nõ põt nec esse nec itelligi aliq̃ distinctio cũ sit vna nõ solũ genere sed numero nisi p aliquã oppõnẽ. vñ cũ psone distinguãt̃ in diuinis oportet q̄ h̄ sit p aliquã oppositionẽ relatiuã. q: alia oppositio in diuinis eẽ nõ põt. ⁊ h̄ satis manifeste apparet. nã quantũcũq3 aliq̃ [illegible] ſm rõnẽ sicut sũt diuersa essentialia attributa non distinguũt psonas. q: ad inuicẽ nõ opponũtur. ⁊ sic etiã [illegible] res notiões inueniũt̃ in vna psona diuina. pp̃ter h̄ q̄ ad inuicẽ oppositionẽ nõ hñt. sicut in p̃re sũt innascibilitas [illegible] p̃nitas ⁊ spiratio actiua. ibi eñi p̃mo inueniũ[illegible] distinctio vbi occurrit oppositio relatiua sicut in h̄ q̄ ẽ eẽ patrẽ ⁊ filiũ. vbi g̃ nõ ẽ oppositio relatiua in diuinis nõ põt eẽ realis distinctio psonalis. si aũt spũs scũs nõ pcedat a filio nõ erit aliq̃ oppositio int̃ filiũ ⁊ spm scm. ⁊ sic nõ distingueret̃ spũs scũs a filio. Nec põt dici q̄ ad talẽ distinctionẽ faciẽdã sufficiat oppositio affirmatiõis ⁊ negatiõis. q: talis oppositio seqt̃ distinctionẽ nõ [illegible] distinctionẽ causat cũ ex h̄ [illegible] ab alio distinguat̃ [illegible] sibi inherẽs substãtiale uel accĩtale. q̄ aũt h̄ nõ sit [illegible] ex h̄ q̄ distincta sũt. Sili etiã p3 q̄ veritas [illegible] negatiue i [illegible] sup veritatẽ affirmatiue fundat̃ [illegible] veritas hui⁹ negatiue: ethiops nõ est alb⁹. fundat̃ [illegible] veritatẽ hui⁹ affirmatiue: ethiops ẽ niger. ⁊ iõ oportet omnem differentiam que est per oppositionem affirmationis ⁊ negationis reduci in differentiam [illegible] affirmatiue oppositionis. vñ nõ potest esse [illegible] distinctionis ratio inter filium ⁊ spiritum sanctum [illegible] q̄ fili⁹ ẽ genit⁹ nõ spirat⁹ aut spirat⁹ nõ genit⁹ [illegible] intelligat̃ int̃ filiũ ⁊ spm scm int̃ gnãtionẽ ⁊ spirationẽ

[illegible] distinctio p aliquā oppositionē duaꝝ affirmationū. 2° quia ſm Aug° in libro de trinitate in diuinis quod dicitur absolute est cōe trib° psonis. vñ relinquit ꝙ di[illegible] psonarū distinctio esse non possit nisi ſm hec q̄ [illegible] dicit. hec eni duo p̄dicamenta sūt in diuinis. [illegible] aūt distinctio que in diuinis ſm relationē in[illegible] est p hec duo a q̄ alī° ⁊ qđ ab alio. si autē alterū [illegible] subdistinguendū est. s. quod ē ab alio oportet ꝙ [illegible] p ea que sūt eiusdem rōnis. ut eni phs [illegible] s° metaphisice. si qs subdiuidendo vtat̄ his [illegible] accñs ⁊ non p se. nō rectā diuisionis ordinē seq[illegible] diceret. aīal aliud rōnale aliud irrōnale. ir[illegible] vo aliud albū aliud nigrū. non esset recta [illegible] qꝛ cū ex his que sūt p accñs non fiat vnū sim[illegible]. vltima spēs ex differentijs multis cōstituta non [illegible] vnū simplicē. oportet ḡ si in diuinis qui est ab alio [illegible] vel subdiuidat ꝙ sit p differētias eiu[illegible] rōnis. ut. s. eoꝝ q̄ sunt ab alio vn° eorū ab altero [illegible] ⁊ hō importat differentiā pcessionū q̄ signatur cū di[illegible] ꝙ vn° pcedit p generationē alī° p spirationē. vñ Ricar. de scō victore. 5°. de trini. hō mō distinguit pce[illegible] dentē ab alio ꝙ vn° habeat de se pcedentē ⁊ alī° nō. [illegible] qꝛ cū in p̄re sint due relatiōes. s. paternitas ⁊ actiua spiratio. sola paternitas cōstituit psonā p̄ris. vnde di[illegible] pprietas siue relatio psonalis. spiratio aūt actiua ē relatio psone sꝫ nō psonalis q̄si psone iā cōstitute sup[illegible]ueniēs. Ex q̄ pꝫ ꝙ gnātio actiua siue p̄rnitas ſm ordi[illegible]nē intelligēdi psupponit ad spirationē. oꝫ ḡ ꝙ similit̄ filia[illegible]tio q̄ p̄rnitati correspōdet p oppositionē ſm aliquē or[illegible]dinē psupponat ad spirationē passiuam q̄ est sp̄us sci pcessio. aut ḡ ita ꝙ spiratio passiua intelligat̄ supue[illegible]niēre filiationi in eadē psona. sicut spiratio actiua p̄rni[illegible]tati. ⁊ sic erit in eadē psona spirati ⁊ nati. sicut generā[illegible]tis ⁊ spirantis. aut oportet ꝙ aliquē aliū ordinē habe[illegible]at filiatio ad spirationē passiuā. non est aūt ordo in di[illegible]uinis nisi nāe ſm quē aliquis est ab aliq̄ ſm Aug^m. vñ relinquit ꝙ sit vna psona filij ⁊ sp̄us sci spirati. vel ꝙ sp̄us scūs sit a filio. Si qs aūt distictionē diuinaꝝ pso[illegible]narū p ipsam originē cōsideret ⁊ nō p relatiōes origi[illegible]nis idē sequit̄. sicut in his q̄ dicent̄ apparebit. Primo [illegible] qꝛ si qs pprietatē diuine nāe cōsideret impossibile [illegible] in deo eē plitatē psonarū nisi p hoc ꝙ vna ab alia [illegible] nullo mō aūt p hoc ꝙ due oriant̄ ab vna. qđ pa[illegible]tet si quis cōsideret qualit̄ in diuersis reb° distinctio inue[illegible]nit̄. in reb° eni māliꝰ i qb° possibile ē fieri multiplica[illegible]tionē per differētiā māe ⁊ quātitatis ut dictū ē possi[illegible]bile ē duo indiuidua vni° spēi ex equo se habere sicut ⁊ due partes quātitatis ex equo se hñt. vbi aūt inueni[illegible]tur sola differētia ſm formā ibi impossibile ē ꝙ aliqua duo se habeāt ex equo. ut eni phs dic̄ 8°. metaphisice [illegible] rez sūt sicut numeri in qb° variant̄ spēs per [illegible] additionē vel substractionē. ita ⁊ formales [illegible] differētie cōsistūt in quodā pfectiōis ordine. nam [illegible] spēbz differt a lapide in hō ꝙ superaddit viuū. aial [illegible] a planta in hō ꝙ superaddit sensū. hō vo a bru[illegible] in hō ꝙ superaddit rōnē. ⁊ iō in reb° māliꝰ in qb° non [illegible] multiplicatio ſm diuisionē māe. impossibile ē [illegible] plitas nisi cū ordine q̄dā. in substantijs qdē imma[illegible]

terialib° creatis est ordo pfectiōis ſm ꝙ vnus angel° est perfectioris nāe q̄ alī°. ⁊ qꝛ quidā phi crediderūt ꝙ ois nā imperfecta causaret̄ a pfectiori. iō credide[illegible]rūt ꝙ in substantijs separatis nō pōt esse multi° nisi p cām ⁊ causatū. qđ tñ recta fides nō tenet. qꝛ credim° ex ordine diue sapie differentes ordines substātiarū imutabiliū pductiōes esse. cū aūt in diuinis nō possit esse ordo perfectiōis: ut arriani posuerūt dicētes pa[illegible]trē filio esse maiorē ⁊ vtroqꝫ sp̄u scō. Relinqt̄ ꝙ plī[illegible]tas in diuinis psonis esse non pōt nisi ſm ordinē origi[illegible]nis solū. ut. s. filī° sit a p̄re ⁊ sp̄us scūs a filio. si eni sp̄us scūs non esset a filio ex equo respiceret p̄rem q̄tū ad originē. vñ uel nō essent due persone uel esset int̄ eos ordo perfectiōis ſm arrianos. uel eēt inter eos mālis diuisio qđ ē impossibile. Et hāc rōnē sequēs Hil. i lib° de synodis dicit ꝙ ponere in dinis duos ingenitos. i. nō ab aliq̄ exītes est ponere duos deos. quia si nō sit multi° per ordinem originis oꝫ ꝙ sit p ordinem nāꝛ. ⁊ iō eadē rō est si int̄ filiū ⁊ spm̄ sem originis ordo nō po[illegible]nat̄. 2° qꝛ qđ pcedit ab vno nāliter oꝫ esse vnū. nā eni ad vnū se hꝫ. sꝫ que pcedūt ab aliq̄ per voluntatē operantem pñt eē plura: licꝫ sint ab vno. sicut ab vno deo diuerse creature pcesserūt ſm volūtatē ipsius. cōstat aūt ꝙ filī° pcedit a patre nāliter ⁊ nō per volū[illegible]tatem ut arriani dixerūt. ⁊ hō iō qꝛ Hil. in lib° de syno[illegible]dis dicit. Qđ nāliter pcedit ab aliq̄ est tale q̄le ē ipsū a q̄ pcedit: qđ pcedit ab aliq̄ ſm volūtatē nō est tale q̄le est a q̄ pcedit. sꝫ est q̄le vult esse illud. fili° aūt ta[illegible]lis est q̄lis est p̄r. creature vo sūt tales q̄les de° voluit eas esse. vñ filius ē a p̄re nāliter. creature aūt ab eo p volūtatē. simili̅t aūt ⁊ sp̄us scūs talis est q̄lis est p̄r. nō eni creatura ut arriani ⁊ macedoni° dixerūt. vñ oꝫ ꝙ nāliter a p̄re pcedat. pp̄ter qđ dicit̄ ab Athanasio ⁊ alijs scis esse nālis sp̄us p̄ris ⁊ filij. impossibile ē ḡ ꝙ fi[illegible]lius ⁊ sp̄us scūs pcedāt a p̄re nisi hō mō ꝙ a sole patre pcedat vn° sol°. s. filius. ⁊ a p̄re ⁊ filio in q̄tū vnū sūt vnus sp̄us scūs. 3° qꝛ sicut Ricard° 5°. de trini. pbat impossibile est ꝙ in diuinis sit mediata pcessio. cum eni quelibet persona sit in alia oꝫ ꝙ q̄libet diuina per[illegible]sona imediate ad aliā ordinet̄. si aūt filī° ⁊ sp̄us scūs essent a patre absqꝫ hoc ꝙ sp̄us scūs esset a filio. sp̄us sci ad filiū nō esset imediat° ordo. non eni ordinarent̄ ad inuicē nisi mediāte vno a q̄ existerēt. sicut duo fra[illegible]tres ab vno p̄re geniti. vñ impossibile est ꝙ filī° ⁊ spi[illegible]rit° scūs hoc mō sint a p̄re sicut due persone distincte ⁊ ꝙ vn° eoꝝ nō sit ab alio. Si vo aliqs ɔsideret distin[illegible]ctionē personaꝝ per ordinē ad attributa essentialia. patet etiā ꝙ idem seqt̄. Primo qdē qꝛ ſm hō ꝙ filius pcedit per modū nāe. sp̄us scūs aūt per modū volū[illegible]tatis. nam semper pcessio nature est principiū ⁊ origo cuiuslibet alterius pcessionis. omnia eni q̄ per artem ⁊ voluntatem ⁊ intellectum fiunt. ab eis que ſm nām sunt p̄ncipiū sumūt. ⁊ ideo dicit Ricard° 6° de trini. ꝙ inter omnes pcedendi modos stat primū locū te[illegible]nere ⁊ ceteris p̄ncipalē eē illū modū pcedēdi q̄ ē filij a p̄re. nā nisi iste pcesserit ceteroꝝ nullū existendi lo[illegible]cum habebit oio. 2°. manifestum est si dicat̄ ꝙ filius pcedit pcessiōe intellectuali ut verbū. sp̄us aūt scūs

ꝓcessiōe volūtatis ut amor. nō enim pōt nec intelligi ꝙ amor sit alicu⁹ qd non ē intellectu ꝑconceptū. vñ quilibet amor est ab aliquo verbo loquēdo de amore itellectual' nāe. ❡ 3° idē apparet ꝙ si spūm scm̄ dicam⁹ viuificum spiramē quoddā diuinitatis. ut dicit Ath⁹. Omnis eni mot⁹ ꝛ actio vite ordinaꝛ ꝑ intellectū nisi ex imꝑfectiōe nature cōtrariū accidat. vñ ex his oib⁹ supradictis daꝛ intelligi ꝙ nec spūs scūs eēt ali⁹ a filio si ab eo nō ꝓcederet. nec spiratio eēt aliud a generatiōe. hec ille in forma. Sic ꝗ patet ꝓbatio dñe assūpte pͥme rōnis ꝓ ꝯne. Eandē ꝯnam ꝓbat eodē modo sed breui⁹ ꝑ sen. di. xi. q. i. arti. ꝑ. Item 4° cōtra gentiles. ca°. 24°. ꝓbat eandē ꝯnam breui⁹ ꝛ formalius. In rebus inqt remota mālī distinctiōe que in diuinis locū habere nō pōt nō inueniūꝛ aliq̄ distingui nisi per aliquā oppositionē. que eni nullā oppositionē hn̄t ad inuicē simul eē pn̄t in eodē. vñ ꝑ ea distinctio causari non pōt. albū eni ꝛ triangulare licꝫ diuersa sint. q2 tn̄ nō opponūꝛ. in eodē eē ꝯtingit. oportet aūt supponere ſm catholice fidei documēta ꝙ spūs scūs a filio distinguaꝛ. alias nō esset trinitas sed dualitas in personis. oportet igiꝛ hꝰ distinctionē ꝑ aliquā oppositionē fieri. nō aūt oppositione affirmatiōis ꝛ negatiōis q2 sic distinguūꝛ entia a non entibus. nec etiā oppositione priuatiōis ꝛ habitus. q2 sic distinguūꝛ perfecta ab imꝑfectis. nec etiā oppositiōe cōtrarietatis. q2 sic distinguūꝛ que sunt diuersa ſm formā. nam contrarietas ut phi docent est cōtrarietas ſm formā. q̄ quidem differentia diuinis personis nō cōuenit cū eoꝝ sit vna forma sicut vna essentia. ſm illud apl̄i Eph. 2° de filio dei dicentis: ꝙ cū in forma dei eēt. s. patris Relinquiꝛ ꝗ vnā personā dinā ab alia non distingui nisi oppositiōe relatiua. sic eni fili⁹ a patre distinguiꝛ ſm. s. oppositionē relatiuā filij ꝛ patris. nō aūt in diuinis ꝑsonis alia oppositio relatiua eē pōt nisi ſm originē. nā relatiue opposita. uꝉ supra quātitatē fundanꝛ ut duplū dimidiū. uel sup actionē ꝛ passionē ut dñs ꝛ seru⁹. mouēs ꝛ motū. paꝛ ꝛ fili⁹. Rursus relatiuoꝝ q̄ sup quantitatē fūdanꝛ. quedā fundāꝛ sup diuersā quātitatē: ut duplū ꝛ dimidiū. mai⁹ ꝛ min⁹. quedā sup ipsam vnitatē: ut idē qd̄ sigꝉ vnū in suba. ꝛ equale qd̄ sigꝉ vnū in quantitate. ꝛ simile qd̄ sigꝉ vnū in q̄litate. dine igiꝛ ꝑsone distingui non pn̄t relatiōib⁹ fundatis super diuersitatē quantitatis. q2 sic tollereꝛ triū ꝑsonarū equalitas. nec iterū relatiōib⁹ q̄ fundanꝛ super vnū. q2 hꝰ relatiōes distinctionē nō causant. imo magis ad cōueniētiā pertinere inueniūꝛ. ꝛ si forte alique eaꝝ distinctionē ꝓsupponāt. In relatiōib⁹ vō omnib⁹ sup actiōe ꝛ passione fundatis semꝑ alterū est ut subiectū ꝛ inequale ſm virtutē. nisi solū in relatiōib⁹ originis in quib⁹ nulla designaꝛ minoratio. eo ꝙ inueniꝛ aliquid ꝓducere sibi simile uel equale ſm nāꝫ ꝛ virtutē. Relinquiꝛ igiꝛ ꝙ diuine persone nō pn̄t distingui nisi oppositione relatiua ſm originē. oportet igiꝛ ꝙ si spūs scūs distinguiꝛ a filio ꝙ sit ab eo. non eni est dicere ꝙ filius sit a spū scō cū spūs scūs magis filij eē dicaꝛ ꝛ a filio deꝛ. hec ille ibidē. Item arguit ibidem ꝓ predicta ꝯna multipliciter q̄s per easdē rōnes que

posite sūt. Mediū eni vni⁹ est. q2 cū patri [illegible] actiua ex hoc ꝙ non sūt opposite ad [illegible] stituant duas ꝑsonas imo inueniꝛ in eadē ꝑsona nec filiatio ꝛ ꝓcessio spūs scīs nō plus opponuntur [illegible] due ꝓdicte constituerēt duas personas sed [illegible] in eadē. oportet igiꝛ ꝙ filiatio ꝛ ꝓcessio [illegible] stionē [illegible] sic ꝙ ꝑsona [illegible] a ꝑsona cōstituta ꝑ alia. Mediū aūt alteri⁹ rōnis [illegible] ctum est etiā super⁹. q2 cū fili⁹ ꝛ spūs scūs conueniunt in hoc ꝙ ē eē ab alio ꝛ inter se distinguanꝛ. [illegible] distinguanꝛ per aliqd per se pertinēs uel per [illegible] nas per se pertinētes ad illud cōe. sicut ab alio [illegible] se diuidentes ꝗ qd̄ est esse ab alio q̄ quidē nō [illegible] nisi differentie eiusdē generis. s. ad originē pertinentes ut vn⁹ eoꝝ sit ab alio. Mediū aūt alteri⁹ rōnis ē. q2 si spūs scūs nō ꝓcedit a filio. tūc ꝓcessio [illegible] posset distingui a ꝓcessione alteri⁹. nō eni possunt eē due ꝓcessiōes aut origines. arguit eni sic. Origines inqt non pn̄t distingui nisi penes terminos uel principiū uel subiectū. sicut origo equi distinguiꝛ ab origine bouis ex parte termini ſm ꝙ he origines terminantur ad naturas specifice diuersas. ex parte autē principij: ut si supponamus in eadem specie animalis quedam generari ex virtute actiua solis tm̄: quedā aūt simul cum hac virtute ex virtute actiua seminis. ex parte vō subiecti differt generatio huius equi ꝛ illius ſm ꝙ in diuersa materia recipiꝛ. hec autē distinctio que est ex parte subiecti i personis diuinis locum habere non potest cum sint oio īmateriales. Similiter ex parte termini non potest esse ꝓcessionū distinctio in diuinis. quia vnam ꝛ eandem diuinā naturam quam accipit filius nascendo accipit spūs sanct⁹ ꝓcedendo. Relinquitur ergo ꝙ vtriusq; originis distinctio esse non potest nisi ex parte principij [illegible] stum est autē ꝙ principium originis filij est solus pater. si igitur processionis spiritus sancti principium sit solus pater. non erit alia processio spūs scī a generatiōe filij. ꝛ sic nec spiritus sanctus distinctus a filio [illegible] hoc igitur ꝙ sint alie processiones ꝛ alij procedentes necesse est dicere ꝙ spūs scūs nō sit a solo patre sed a pr̄e ꝛ filio. Si aūt inquit scūs doctor aliquis dicat [illegible] iste processiones differunt ſm principiū [illegible] ꝓducit filiū ꝑ modū itellect⁹ ut verbū. spūs scūm [illegible] per modū voluntatis ut amorem. ſm hoc oportet dicere ꝙ ſm differētiā intellectus ꝛ volūtatis [illegible] patre distinguaꝛ due ꝓcessiones in diuinis ꝛ duo procedentes. sed volūtas ꝛ intellect⁹ in deo [illegible] distinguūꝛ ſm rem sed solū ſm rōnē. sequiꝛ igiꝛ ꝙ [illegible] ꝓcessiōes ꝛ duo ꝓcedētes differāt solū rōne [illegible] solū rōne differūt de se inuicē ꝓdicanꝛ. [illegible] dicere ꝙ volūtas dina ē intellect⁹ ei⁹. ꝛ e cōuerso [illegible] ꝗ erit dicere ꝙ spūs scūs ē fili⁹. ꝛ e cōuerso. qd̄ [illegible] liane impietatis. non igiꝛ sufficit ad distinctionem [illegible] scī ꝛ filij dicere ꝙ filius ꝓcedat ꝑ modū intellectus [illegible] spiritus sanctus per modū voluntatis nisi cū [illegible] ꝙ ex hoc ꝙ filius ꝓcedit ꝑ modū intellect⁹ ꝛ spiritus [illegible] ꝑ modū volūtatis. sequiꝛ ꝙ spūs scūs sit a filio [illegible] amor ꝓcedit a vbo eo ꝙ nihil amare possum⁹ [illegible]

[illegible] cordis illud concipiamus. hec ille in forma. Me[illegible] vero alterius rationis est [illegible] positum. [illegible] in sub[illegible] materialib⁹ nō pōt esse distinctio nisi ꝓm ordi[illegible] in diuinis autē solū esse potest ordo originis q[illegible] vna psona procedit ab alia. ꝛ sic per ista media ꝓbat [illegible] doctor istam ꝯd ronalem. si spūs sanct⁹ nō ꝓ[illegible] a filio nō distinguit̄ ab eo ꝛ ꝯsequenter [illegible] spi[illegible] sanct⁹ distinguit̄ a filio q̄ procedit ab eo. ac p[illegible] ponit ꝯnem nostram. ¶ Ulteri⁹ 2° loco arguit ꝓ ꝯne [illegible] sc3 [illegible] li° 4° ca° 24° Pater inquit ꝛ fi[illegible] ad vnitatē eēntie non differūt nisi in hoc [illegible] e pater ille e filius. [illegible] preter hoc est cōe patri ꝛ filio. esse aūt principiū spūs sci est preter rōnē paternitatis ꝛ filiationis. nam alia relatio ē qua pat̄ est pater. ꝛ qua pater est principiū spūs sancti. eē igi[illegible] principiū spiritus sci. cōe est patri ꝛ filio. hec ille.

¶ Ulteri⁹ 3° loco arguit ꝓ ꝯne. Quicqd non ē cōtra rōnem alicui⁹ non īpossibile ē ei ꝯuenire nisi forte per accīns. eē autē p̄ncipiū spūs sancti nō est cōtra rationem filij. neqȝ incōtū est deus. qꝛ pater est principiū spūs sancti. neqȝ incōtū est filius eo ꝙ alia est processio spūs sancti. ꝛ filij. non ē aūt repugnans id quod ē a p̄ncipio ꝓm vnam ꝓcessionem: eē principium alterius ꝓcessionis. Relinquit̄ igit̄ ꝙ non sit impossibile filiū esse p̄ncipium spūs sci. quod aūt nō est impossibile est possibile uel pōt esse. in diuinis autē non differt eē ꝛ posse. ergo filius est p̄ncipiū spūs sci. hec ille. Jstas etiam rōnes ponit de potētia dei. q. io. arti. 4°

¶ Sed istas rationes labefactare nitit̄ Aureolus in p̄ria distinctione eas asserens inefficaces ad ꝓpositū [illegible] de ꝯne. ideo p̄mo ponam [illegible] suā ad rōnem sancti doctoris. 2° statim ostendetur [illegible] insufficientia: ꝛ rationis efficacia ꝑdurare. ¶ Ad primū ergo argumētum dicit ꝙ supposito ꝙ spūs scūs non ꝓcederet a filio. adhuc tamē in filio remaneret aliquid distinctū a spū sancto. ꝛ res illi incōpossibilis nec filius ꝛ spūs sanctus cōcurrerēt in eandē psonā. Jstud aūt ꝓbat Aureol⁹ q̄tuor medijs. ¶ Primū est ꝙ due passiue ꝓductiōes per quas pfecte capit esse ꝓductū impossibile ē ꝙ attingant idem productum. sed generari et spirari sunt due ꝓductiones passiue que etiam eēnt distincte: dato ꝙ spūs sanct⁹ non ꝓcederet a filio sicut expresse dicit Anselm⁹ de ꝓcessione spūs sancti. ca° [illegible] ait enim ꝙ licȝ nō ꝯstet adhuc ꝙ spūs sanct⁹ ꝓcedat a filio. ꝛ loquitur ꝓ p̄ncipio libri [illegible] istud [illegible] cōtra grecos. licȝ inquā istud non constet. cōstat tamen ꝙ distinguūtur filius ꝛ spiritus sanct⁹ quia iste ē ex deo nascēdo ꝛ ille ꝓceden[illegible] ergo inqt Aureolus. passiua generatio nondum esset i persona spūs sci. imo distingueret̄ ab ea ꝛ esset incōpossibilis dato ꝙ spūs sanct⁹ non emanaret a filio. ¶ 2ᵐ est tale. cōstat inquit ꝙ generari ꝛ spirari sūt incōpossibilia in eodem supposito qua incōpossibilitate facit spirare quod ē a genito ꝓm te. spirare ḡ dat [illegible] generari incōpossibilitatem cū spirari passiuo aut ḡ dat sibi effectiue aut formaliter aut i alio genere cause. non pōt poni ꝙ hoc det [illegible] formaliter qꝛ tunc spirare ꝛ generari essent idem formaliter. quod dici non potest cum generari sit quasi passio. ꝛ spirare sit actio. Et iterū qꝛ spirare est vere in patre cui repugnat gn̄ari. Relinquitur ḡ ꝙ in alio genere cause ꝯtrahat generari ꝛ spirare incōpossibilitatē cū spiratione passiua. Jn quocūqȝ aūt gn̄e cause sit seipso habebit incōpossibilitatē formaliter q̄ruis actiue ul' alit̄ a spirare. Sed cōstat ꝙ illud qđ inest alicui formalit̄ ꝛ debet̄ sibi ex sua ratione remanet quocūqȝ alio dēpto siue per possibile seu p impossibile. ergo dempto spirare adhuc remanebit incōpossibilitas gn̄ationis passiue cū spirari passiuo. ¶ 3ᵐ est tale. Q̄ncunqȝ aliquid nō est cā alicui⁹ ꝓm rē: sed ħ est tm̄modo ut illud innotescat. illo dempto p impossibile pōt aliud remanere: alioquin si non remaneret eēt cā illius ꝓm rem ꝛ non solū ꝓm innotescētie rationē. sȝ generare ꝛ spirare nō ē cā ꝓm rem q̄re gn̄atio ꝛ spiratio passiue sūpte sūt incōpossibiles inuicē. qđ patet. qꝛ quicqd cōpetit rei alicui in diuinis cōpetit sibi formaliter ex se. passiue aūt generationi: ꝛ passiue spirationi cōpetit ꝛ incōpossibilitas mutua: ꝛ ita necesse est ꝙ oriat̄ ex ꝓprijs eorū ratiōib⁹. Et iterū si spirare eēt causa hō incōpossibilitatis. aut eēt quia spirare ꝛ generari sunt idē in filio. aut quia sūt simul in eo. aut qꝛ generari est p̄uiū ad spirare: non pōt poni primū nec 2ᵐ nec 3ᵐ. qꝛ eodem modo idem est spirare cū eēntia in psona filij ꝛ simul ē cum essentia. ꝛ spirare supponit eēntiam in filio. ꝛ tamen non dat essentie incōicabilitatē respcū spūs sci. nec ꝙ eēntia ꝛ spiratio passiua sint incōpossibiles. ḡ nec gn̄ationi passiue dabit ꝙ sit incōpossibilis spiratiōi passiue nisi ipse ħ habeat formalit̄ ꝛ ex se ipsis. Relinq̄t̄ ḡ ꝙ spirare sit cā solū ut innotescat incōpossibilitas ista. vn̄ nō dicuntur spirari ꝛ gn̄ari distingui p spirare realiter. sed tn̄ innotescūt. q̄re dēpto spirare adhuc passiua gn̄atio spiritui scō repugnabit.

¶ 4ᵐ est tale. Quicqd est cā cause ē cā effect⁹. sȝ ꝓm te cā incōpossibilitatis passiue gn̄atiōis ꝛ passiue spirationis ē. q2 ista illā preexigit i supposito ꝓducē. Causa ħo ꝙ ista preexigat ꝛ illa preexigat est ex suis rōnibus formalib⁹. ergo iste ratiōes sūt cā primaria incōpossibilitatis. dēpta ḡ causa 2ᵃ adhuc remanebit p̄ma. vn̄ dato ꝙ spiratum non sit a generato adhuc suis rationib⁹ formalib⁹ gn̄atio ꝛ spiratio passiue sūpte erūt incōpossibiles. hec ille. Ex istis aūt respōdet ad primā rationem ꝙ in falso fundatur scȝ ꝙ omnis distinctio in diuinis sit per relationes oppositas. sed bene verum est ꝙ omnis distinctio in diuinis fit p relationes incompossibiles ꝛ ita dicit debere intelligi dictū Anselmi dicentis. ꝙ in diuinis omnia ꝛc. generatio aūt passiua ꝛ spiratio passiua sūt relatiōes incōpossibiles. ꝛ ideo sufficient distinguerēt filiū ꝛ spiritū scm̄ posito ꝙ in filio non eēt spiratio actiua. ¶ Cōtra eandē ꝯnam arguit sic Scot⁹. Quocūqȝ formaliter aliqd ꝯstituit̄ i eē. eodē distinguit̄ distinctiōe ꝯueniēte tali entitati. qꝛ eodem ē aliqd ens ꝛ vnum cōueniens tali entitati. ꝛ si vnū igit̄ indistinctū in se: ꝛ distinctū ab alijs. sed fili⁹ ꝯstituit̄ in esse p̄mali filiatiōe. igitur ea formalit̄ distinguit̄ ab omni alia psona. igitur circūscripto p impossibile quocunqȝ alio ꝛ maxime

ꝑsonali

posteriori filiatione remanebit fili⁹ distinct⁹ psonalit̃
a quacũq3 psona. assũptũ patet. q2 fili⁹ nõ cõstituitur
in eẽ personali spiratiõe actiua. quia illa ẽ cois patri
⁊ filio. ⁊ nõ sunt in eo ꝓꝑetates positiue alia q̃3 gene-
ratio passio ⁊ spiratio actio. Dicet̃ forte ꝙ formali cõ
stitutiuo nõ distinguit̃ aliqd a quocũq3. sed tñ ab illis
cũ quib⁹ magis ꝯuenit ⁊ a quib⁹ nõ distiguit̃ aliq̊ mõ
nisi illo formali. exẽplũ: hõ rõnalitate nõ distinguit̃ a
lapide. sed a specieb⁹ aialis cũ qbus maxie ꝯuenit: ⁊
in quo in paucissimis distingui videt̃. a lapide distin-
guit̃ aialitate. q2 lapis ẽ inaiatus q̃ aialitas nõ ẽ ꝯsti-
tutiuũ ei⁹. ita dr̃ in ꝓposito ꝙ filius cũ p̃re ꝯuenit in
spiratione actiua: ⁊ in h̃ distinguit̃ a spũ sancto. ꝓpo
aũt suo formali. s. filiatione distinguit̃ a p̃re cũ q̊ ꝯue-
nit in spiratione. ¶ Cõtra h̃ arguit̃ p̃mo. q2 quodlibet
hñs aliqd eẽ distinguit̃ distinctiõe ꝯueniẽti illi eẽ a q̊-
cũq3 alio p aliqd qd ẽ de rõne ei⁹ inq̃tũ h3 tale eẽ. igi-
tur fili⁹ distinguit̃ psonalit̃ p aliqd qd ẽ de rõne eius
inq̃tũ ẽ psona. spiratio aũt actiua nõ est de rõne ei⁹:
sed filio iã posito q̃si ꝓꝑetas aduẽticia. ¶ 2°. q2 exem-
plũ nõ ẽ ad ꝓpositum. q2 si hõ distinguit̃ a lapide nõ ẽ
p rõnale p̃mo. distinguit̃ tñ p aliqd qd ẽ de eẽntia sua
ita ꝙ incõueniẽs eẽt ipsũ p nihil qd est de eẽntia sua
a lapide distingui. s3 tã p risibilitatẽ. igit̃ ẽ in ꝓposito
ita. ¶ 3°. q2 p formale ꝯstitutiuũ distinguit̃ ꝯstitutum
ab oĩ alio. etiã si p impossibile quodcũq3 aliud ab alio
circũscribat̃. q2 p illud distinguit̃ p̃mo ⁊ adeq̃te ab oĩ
nõ tali. s3 qdcũq3 nõ hñs formã illã ꝯstitutiuã ẽ nõ ta-
le. igit̃ p illã distinguit̃ ab oĩ alio non habẽte illã. Ista
rõ declarat̃. q2 lic3 hõ nõ tñ p rõnale distinguat̃ a la-
pide: sed etiã p aialitatẽ. nõ etiã p̃mo distinguit̃ p rõ-
nalitatẽ. i. nõ adeq̃te. q2 tũc qdlibet distinctũ a lapi-
de eẽt rõnale. sed adeq̃te in genere corporis distin-
guit̃ a lapide p aiatũ circũscripto p itellectũ ab hoĩe
qcũq3 alio a rõnalitate. p illud distiguit̃ solũ eẽntialit̃
a q̃cũq3 nõ rõnali ⁊ ita a lapide q ẽ nõ rõnalis. nõ igit̃
tñ illud distiguit realit̃ qd distiguit adeq̃te. s3 ẽt illud
qd solũ si poneret̃ eẽt incõpossibile illi a q̊ distinguit̃.
¶ 2° sic p̃ncipalit̃. q2 si pat̃ p impossibile nõ spiraret. s3
fili⁹. adhuc tñ pat̃ patnitate distingueret̃ a filio ⁊ spi-
ritu sancto. sicut patnitate ꝯstituit̃ in esse psonali. igit̃
ita in ꝓposito dato ꝙ fili⁹ nõ spiraret sufficient̃ distin-
gueret̃ a spũ scõ ⁊ a patre p filiationẽ ei⁹ ꝯstitutiuã.
¶ 3° sic. g̃natio distinguit̃ a spiratiõe circũscpto p im-
possibile omni alio a relatione g̃natiõis ⁊ spiratiõis.
aut saltim circũscpto h̃ ꝙ spiratio actiua ẽ a filio. dũ
tñ staret distinctio p̃ncipiorum g̃nandi ⁊ spirãdi. igit̃ ⁊ q̊-
cũq3 tali circũscpto staret distinctio filij ⁊ spũs sancti
ꝓbat̃ ꝯñ. q2 ipossibile ẽ vnã personã duab⁹ ꝓducti-
onib⁹ totalib⁹ accipe eẽ. nulla eñi ꝓductiõe accipit eẽ
ul' distictionẽ q̃ p ipossibile circũscpta ñ min⁹ accipet
eẽ. s3 i ꝓductiõe hac ⁊ illa accipet eẽ cõplete vtraq3:
q2 vtraq3 eẽt pfecta. igit̃ vtralibet circũscpta hr̃et eẽ
p alterã cõplete: ⁊ ita neutra uel vtraq3 acciperet eẽ
cõplete. ¶ 4° dictũ Boetij non iuuat. lic3 eñi relatio
multiplicet ~~trinitatẽ~~ tñ nõ tñ a relatione opposita
s3 etiã a qualibet relatione disperata cui formaliter
nõ est idẽ. q2 sicut in g̃natione q̃litatis albedo nõ solũ

distinguit̃ ab altera q̃litate ꝯ̃ria. sed ab oĩ alia [illegible]
q2 albedo nõ est formaliter dulcedo nec ede [illegible]
disperata eẽt ipossibilis alteri disperate in eode [illegible]
sito. nõ tñ distingueret̃ natura a na [illegible] sed requireret di-
stinctio suppositi [illegible] relatio dispata distinguit̃ [illegible]
relatiõe dispata absq3 aliq̃ alia incõpossibilitate nec
tñ habẽt distinctionẽ. sed incõpossibile ẽ rõnem [illegible]
cõpossibilitatẽ i eodẽ supposito q̃les relatiões dispe-
rate accipiẽd. naturã. q2 psona q̃ dispatis modis acci-
peret naturã nõ vnico mõ haberet nãm. ¶ Responsi-
ones iste sunt nec supposità [illegible] vera nec
ꝓbationes adducte ꝓcedũt. ¶ Ad p̃mã eñi ꝓbatio-
nem negat̃ h⁹. sup eñi ꝓbatũ est rõnib⁹ sci doctoris
ꝙ si spũs scũs nõ ꝓcederet a filio. nec ecõtra ꝓcessio
vni⁹ nullo mõ distingueret̃ a ꝓcessione alteri⁹. ⁊ cũ
vult ꝓbare oppositũ p dictũ Anselmi. Ad h̃ dictũ re-
det scũs Tho. de potẽtia dei. q. 10. arti. 5° ad 2m. In-
tẽnit illud qd dicit Anselmus ꝙ fili⁹ ⁊ spũs scũs [illegible]
lũ ad inuicẽ distiguũtur ꝙ diuerso mõ ꝓcedũt. ẽ oĩo
verũ. sed sicut ostẽsũ est diuerso mõ ꝓcedẽ nõ possent
nisi spũs sanct⁹ a filio eẽt. vñ remoto ꝙ spũs sanctus
sit a filio oĩo distincto spũs scũs remouet̃ a filio. Est
aũt intẽtio Anselmi in libro de ꝓcessiõe spũs sci po-
nere ea in quib⁹ nos ꝯuenim⁹ cũ negãtib⁹ spm̃ scm̃
a filio eẽ. q tñ dicũt spm̃ scm̃ a filio distingui. vñ v̲ba
p̃dicta Anselmi sũt magis disputatiua suppositio q̃3
veritatis diffinitio. hec scũs doctor in forma. Eandẽ
rñsionẽ ponit finalit̃ prima parte. q. 36. arti. 2° ad 7m.
Ex qbus patet ꝙ si arguẽs dicta sci doctoris diligẽ-
ter ⁊ simplici oculo plegisset. ista argumẽta nõ tantũ
ponderasset. ¶ Ad 2am ꝓbationẽ illi⁹ suppositi dicit̃
ad minorẽ: ꝙ spirare dat formalit̃ ipsi g̃nari incõpos-
sibilitatẽ ad spirari. Et cũ ifert̃. g̃ spirare ⁊ g̃nari eẽnt
idẽ formalit̃. negat̃ ꝯñ. nec valet sicut ista: hec albe-
do rõne hui⁹ subiecti in q̊ est h3 formalit̃ incõpossibili-
tatẽ ad h̃ ꝙ sit in alio subiecto. g̃ albedo ẽ idẽ formalit̃
cũ h̃ subiecto. ⁊ multe alie instãtie dari possent. ¶ Ad
3am negat̃ h⁹. spirare eñi eoipso ꝙ ẽ i eodẽ supposito
cũ generatiõe passiua dat illi incõpossibilitatẽ ad g̃ne-
rationẽ passiuã s̃m rem ⁊ non solũ s̃m [illegible]
rõnẽ. Nec valet ꝓbatio p̃ma. falsũ est enim ꝙ [illegible]
cõpetit alicui in diuinis cõpetit formalit̃ eidẽ [illegible]
spũs in diuinis ẽ similis ⁊ eiusdẽ nature cum [illegible]
qd tamẽ nõ ꝯuenit spirationi formalit̃ et se [illegible]
est spũs ut alias dictũ est. Nec etiã valet 2a ꝓbatio.
cũ enim dicit̃ si spirare ẽ causa hui⁹ incõpos[illegible]
⁊c. dico ꝙ diuisio ẽ insufficiens: non eñi spirare [illegible]
in filio. cũ generari ẽ causa incõpossibilitatis [illegible]
sc3 generari ⁊ spirari. quia spiratio ẽ idem realiter [illegible]
generatione. nec q2 est in eodẽ supposito. nec quia [illegible]
posterior ipsa generatione passiua. sed q2 est [illegible]
s̃m rõnem aduenienes supposito [illegible]
nem passiuã. Ex q̊ patet ꝙ instantia de [illegible]
na nulla est. quã tamẽ iste [illegible] ponderat. [illegible]
ꝙ nulla ẽ instantia quã aliq faciũt de [illegible]
ua q̃ ẽ cũ generatione actiua [illegible]
repugnãtia uel incõpossibilitas ꝙ [illegible]
ratione actiua: ⁊ cum opposito spirationis q̃3 [illegible]

ratio actiua stet cū paternitate ⁊ cū opposito pater/
nitatis nisi aliud obstet preter oppositionē. sed constat ꝙ
spiratio actiua stat cū paternitate ⁊ cū opposito pat/
ernitatis scȝ filiatione. ergo filiatio pōt stare cum spiratio/
ne actiua ⁊ cū eius opposito si aliud nō obstet nisi op/
positio. dico enim ꝙ ista instātia nulla est. qꝛ ꝙ spira/
tio actiua stet cū paternitate ⁊ eius opposito. causa ē
quia spiratio actiua non ē ꝓprietas psonalis. nec con/
stituit suppositū aut personā. sed aduenit ꝑm rōnem
supposito patris cōstituto in esse psonali per paternita/
tem. ⁊ ideo non se habet q̄si ꝓprietas indiuiduans ⁊ in/
cōicabilis. nō mirū ergo si potest stare cū plurib⁹ psonis
et ꝓprietatibus psonarū oppositis. sicut etiā i cre/
aturis ea q̄ sequūtur supposita cōstituta pñt stare cum
oppositis pñcipiis supposita indiuiduātib⁹: ut albedo
nigredo sunt in diuersis suppositis. sed filiatio ul' ge/
neratio passiua cōstituit suppositū: ⁊ habet vicem pn/
cipii indiuiduantis ꝑ cōsequens. ⁊ ideo mirum si ipsa
incōmunicabilis existens nō stet cum aliquibus oppo/
sitis imo nec cū distinctis suppositis. ¶ Ad 4^m totū
cōcedit vsq₃ ad illud qd̄ infertur scȝ ꝙ rōnes forma/
les passiue generationis ⁊ passiue spirationis sūt cā suf/
ficiens sine alio incōpossibilitatis earū. Istud eni nō
infertur bene: sicut nec istud scȝ: pat̄ ⁊ fili⁹ formaliter
opponūtur relatiue ꝑ paternitatē ⁊ filiationē ita ꝙ pa/
ternitas ⁊ filiatio sūt causa hui⁹ oppositionis. sed ge/
nerare ⁊ generari sūt causa ꝙ pat̄ ⁊ fili⁹ habeāt istas
relationes oppositas q̄ sūt paternitas ⁊ filiatio. ergo
dēptis istis relationib⁹ p̄nitate. s. ⁊ filiatiōe adhuc pr̄
⁊ filius opponerent̄ relatiue remanente cā p̄maria
scȝ gn̄are ⁊ gn̄ari. constat ꝙ 9ña nulla ē. ⁊ ꝓpositio in
qua fūdat istā 9ñam. scȝ remota causa secūda rema/
net p̄ma: intelligit̄ de causis efficientib⁹ eēntialiter
ordinatis ⁊ q̄ ad generalem influentiā solū. sȝ loquē/
do de causis alteri⁹ ordinis scȝ efficiente ⁊ formali ⁊
non de duab⁹ efficientib⁹ uel de duabus formalibus
nihil ē ad ꝓpositum. forma eni ignis est causa caloris
in igne: ⁊ calor facit ignem formaliter calidū. ⁊ tamē
constat ꝙ remoto calore nunq̄ꝫ forma ignis faceret
ignem formaliter calidū. verūtamē arguens vnum
falsum psupponit scȝ ꝙ formalis ratio istaꝝ ꝓcessio/
num sit cā ꝙ vna preexigat aliā. hui⁹ eni oppositum
dicim⁹ scȝ ꝙ qꝛ vna istarū preexigit aliā: inde sumit̄
formalis earū ratio. ꝓcessiones enim cū non distin/
guant̄ penes subiecta in quibus sunt loquēdo in di/
uinis. nec habeāt i se aliquā oppositionē. oportet ꝙ
formalis ratio distinctiōis earū sumatur penes ter/
minos: uel penes pñcipia ut s̄. dictum ē. nō ergo forma/
lis earū ratio ē causa ꝙ vna p̄exigat aliam: uel se ha/
beat q̄si principium alterius. sed potius quia vna ea/
rum constituit suppositū in quo est alia: uel se habet
quasi pñcipium alteri⁹. inde sumit̄ earū formalis ra/
tio. arguēs ergo deceptus videt̄ in hoc ꝙ de effectu
facit cām ⁊ econtra. Sic ergo patet ꝙ illud supposi/
tum est falsum. Responsio etiā quā dat ad argumen/
tum [illegible] doctoris nulla ē: nec glosa Anselmi pro/
batum ē eni [illegible] ꝙ ille processiones nō possunt eē plu/
res in diuinis non solum incōpossibiles nisi aliq̄ mo/
do sit inter eas oppositio. nō sic ꝙ ꝓcessiones sint ad
inuicem relationes opposite ut paternitas ⁊ filiatio.
sed sic ꝙ sunt ꝓcessiones suppositoꝝ oppositoꝝ rela/
tione originis cuiusmodi sūt filius ⁊ spūs sanctus. qꝛ
scȝ fili⁹ opponit̄ spiritui sancto ꝑ spirationē actiuam
q̄ ē relatio directe opposita spirationi passiue. ¶ Ad
multa etiā superi⁹ tacta rñdet. sed omnes sue respon/
siones fūdant̄ in hoc ꝙ spirari ⁊ generari ex suis ra/
tionibus formalib⁹ omni alio circūscripto sūt incom/
possibiles ⁊ nō sic spirare ⁊ generare. dicit eni ꝙ ma/
ior ē repugnantia int̄ productiones passiuas q̄ꝫ acti/
uas. sed illud ē superius improbatū vbi ostēsum ē ꝙ
nulla eēt incōpossibilitas ⁊ distictio illarū processio/
nū nisi int̄ eas esset ordo realis: ⁊ ꝙ omnis distinctio
rerum imaterialiū est ꝓpter aliquā oppositionē rea/
lem. nec vnq̄ꝫ iste processiones ex suis rōnib⁹ forma/
libus formaliter seipsis distinguerent̄ nisi ille ratiōes
haberēt ad inuicē aliqualit̄ oppositionē. ¶ Ad multa
etiā alia soluit fundās se in h̄ ꝙ non oīs distinctio in
diuinis ē formaliter per relationes oppositas. sȝ suf/
ficit ꝙ sint disperate ⁊ incōpossibiles ex suis rōnibus
formalibus. sed h̄ cōsimiliter iprobat̄ sicut precedēs.
illa eni incōpossibilitas uel realis distinctio non pōt
ꝓuenire nisi ex oppositione. presertim qꝛ ex formali/
um rōnū distinctione ꝓcessionū uel relationum filij
⁊ spūs sancti nunq̄ꝫ potest inferri inter filiū ⁊ spiritū
sanctum: uel inter ꝓcessiones eoꝝ aut relationes ni/
si formalis distinctio: sed nō realis. dicam enim ꝙ iste
ꝓcessiones habēt idem ꝓductum ꝑm rem: sed aliud
⁊ aliud ꝑm rationē. ⁊ possūt terminari ad eandē per/
sonam ꝑm rem: sed aliā ⁊ aliam ꝑm rationē. ⁊ sic ista
9ña est bona suppositis illis inter que cōueniūt gre/
ci cū latinis scȝ ꝙ spūs scūs non distinguere͞t a filio si
non ꝓcederet ab eo ⁊ sic argumentū primū pro 9ne
stat in vigore. ¶ Ad 2^m autem argumentum pro 9ne
dicit Aureolus: diceret̄ ꝙ filius ⁊ pat̄ differūt quia
in patre ē actiua spiratio cui opponit̄ filiatio isto mo/
do: quia generatio ⁊ spiratio sunt simultanee produ/
ctiones ita ꝙ vna aliam nō presūpponit propt̄ quod
repugnat spirato ꝙ generet: ⁊ generato ꝙ spiret. sȝ
ista responsio apparet impossibilis. licȝ enim ille pro/
ductiōes in diuinis sint simultanee quo ad duratio/
nē. tamen ꝑm nostrum modum intelligendi vna pre/
supponit aliam. ⁊ ex suis rationibus habēt ꝙ proce/
dens per generationem intellectus sit principiū illi⁹
quod ꝓcedit per spirationem intellectualem. quare
si greci ita responderent multū proteruirēt nisi dice/
rent ꝙ filius non procedit ut verbum intellectus: ⁊
spūs sanct⁹ non ut amor volūtatis. ¶ Ad 3^m autē ar/
gumētum ꝓ 9ne dicit Aureolus ꝙ est inefficax quia
dicetur pari ratione ꝙ pater cōmunicat spiritui san/
cto ꝙ generaret filium ita ut pater solus spiret spm̄
sanctū. pater aūt ⁊ spiritus sanct⁹ simul generent fi/
lium. nō enim repugnat spūi sancto generare ratio/
ne diuinitatis. nec quia ꝓductus est. quia productū
generare potest sicut videmus in creatis. nec ratio/
ne spiratiōis: quia nullam habitudinem habet ad ge/
nerationē. Et si dicat̄ ꝙ imo quia spiratio ē a genito

petitur illud quod querit̃ et ratio remanet inefficax.
hec ille in forma. Sed apparet per predicta q; respõ
sio nulla ẽ. dicet̃ enim q; generare repugnat spiritui
sancto. quia sm q; dicit sanctus doctor pma parte. q.
37. arti. 3. ad 3m. Licz enim in deo non sit alius intel
lectus et volũtas. tamẽ de ratione intellect9 et volun
tatis ẽ q; pcessiones que sunt sm actionem vtriusq;
se habeant sm quendam ordinem. non eni est proces
sio amoris nisi in ordine ad processionem verbi. nihil
eni potest amari nisi sit in intellectu preconceptum.
hec ille. In creatis ergo apparet manifeste q; pces
sio amoris presupponit pcessionem verbi. cum autẽ
pducens non presupponat productũ apparet mani
feste q; cũ spũs sanct9 psupponat verbum repugnat
ei generare verbũ illud quod presupponit. In diui
nis aũt non potest esse aliud verbũ: ratione que alias
dicta fuit. et sic patet q; generare pmũ verbum repu
gnat in diuinis spũi sancto: ac per hoc generare ver
bum cum nõ possit ibi esse 2m verbũ. quod autẽ dixi
de psuppositione intelligo sm rationem scz ista pro
ductio psupponit illam: et non de presuppositiõe alia
in diuinis loquendo. Et sic terminatur pmus articu
lus. ¶ Ad rationes Scoti respõdebitur in 2o. articu
lo pter vicinitatẽ ad dicenda in eodem.

Quantũ ad secundum articulum sit prima 9

Licz filius distinguat̃ a spiritu sancto p filiationẽ sm
habere et non habere eandẽ proprietatem. stat q; per
filiationẽ solum distinguit̃ a patre sm oppositionem
relatiuam. Istã 9nem ponit et probat sanctus doctor
5. quolibet. q. 4. arti. 2. vbi sic ait. Hoc mõ se habent
pprietates psonales in diuinis ad distinguendũ pso
nas sicut se habent in rebus naturalibus forme sub
stantiales ad distinguendas species rerum. sm tamẽ
q; a creaturis exẽpla ad deũ assumpta non oĩo simi
lia sunt. In rebus autẽ naturalib9 distinguit̃ aliquid
per formã suã ab alio dupliciter. Uno modo sm di
rectam oppositionem forme ad formã. et hoc modo
distinguit̃ vnaqueq; res naturalis ab omnibus spe
ciebus sui generis que habent formas oppositas
sm q; gen9 diuidit̃ oppositis differentijs. sicut saphi
rus distinguit̃ sua forma ab omnibus alijs speciebus
lapidũ. Alio modo distinguit̃ res naturalis p suã for
mã sm habere et non habere: et hoc modo distinguit̃
ab oĩbus non habentibus formã illam sicut saphirus
per suam formã naturalem distinguitur non solum
ab alijs generibus lapidũ: sed a speciebus animaliũ
et plantarum. Sic ergo dicendũ ẽ q; filius sua filiatiõe
distinguit̃ a pr̃e sm oppositionẽ relatiuã ad pr̃nitatẽ
sz a spũ scõ distinguit filiatiõe p hoc q; spũs sanct9 nõ
habet filiationẽ quam filius habet. hec ille in forma.
¶ 2a 9 est ista. q; filiatio non potest esse pma distincti
onis ratio inter filium et spiritum sanctum. sed spira
tio actiua que ẽ in filio. pbatur 9 pro prima parte sui
per sanctũ doctorem de potẽtia dei. q. 10. arti. 5. ut ẽ.
allegatũ extitit. Ait enim sic: Ueritas cuiuslibet ne
gatiue fundat̃ supra veritatem affirmatiue: sicut ve
ritas huius negatiue: ethiops non ẽ albus. fundatur
supra veritatẽ hui9: ethiops est niger. et ideo oportet
omnẽ differentiã que est per oppositionem affirma
tionis et negationis reduci in differentiã alicuius af
firmatiue oppositionis. vnde non potest eẽ prima ra
tionis distinctio inter filiũ et spiritũ scm̃ ex hoc q; filius
est genitus non spiratus: et alius spiratus non genitus
nisi preintelligatur inter generationem et spirationẽ
inter filium et spiritum sanctum distinctio p aliquam
oppositionem duarũ affirmationum. hec ille i forma
Ex quo non solũ patet prima pars 9nis: sed etiam 2a
Ex quo enim pma distinctionis ratio inter filiũ et spi
ritum sanctum est p oppositionem duarũ affirmatio
num. in filio autẽ non est aliqua affirmatio opposita
affirmatiõi que sit in spũ sancto nisi spiratio actiua q
opponitur relatiue spiratiõi passiue. oportet q; pmo
distinguatur fili9 a spiritu sancto p spirationem acti
uam. non aũt p filiationem primo. quia illa nõ oppo
nitur affirmatiue alicui affirmationi que sit in spiritu
sancto. ¶ Sed 9tra istam 2am 9nem arguit Aureolus
vbi s. pmo sic. Illo nãq; psona filij distinguitur a quo
habet q; sit persona. eadem eni ẽ differentia cõstitu
tiua speciei et cõdiuisiua ab alia specie infra idem ge
nus: ut dicit Porphiri9 et ẽ notũ per se: q; omnes res
in tali esse cõstituit in quali eẽ distinguit. nam si albe
do distinguit qualitatiue albũ a nigro dat esse quali
tatiuũ. et si distingueret substãtialiter daret esse sub
stãtiale. qd ergo distinguit psonalit̃ dat esse personã
sed constat q; filius non est precise persona per spira
tionem actiuam. tunc enim filiatio esset extra perso
nam filij: et ita non esset proprietas personalis: quod
est contra concessum ab omnibus. ergo spirare pre
cise sumptum nõ distinguit personam filij a persona
spiritus sancti. ¶ 2o. sic. Quãdocũq; aliquod vnum
simplex distinguit psonaliter aliquid ab aliquo. que
cũq; distinguit ab illo: ut vnam personam distinguit.
si enim est vnũ simplex distinguens personaliter cui
cunq; dat eẽ distinctum dat quod sit vnum simplex
personaliter distinctum. vnum autẽ simplex perso
naliter distinctum necessario est vna simplex perso
na. aliOquin si due. non esset vnum distinctum perso
naliter. imo plures persone personalit̃ distincte. Sed
spirare precise sumptum est vnum simplex distincti.
ergo si personaliter distinguit filium a spiritu sancto
et similiter patrem: sequitur q; pater et filius sunt vna
simplex persona distincta a spirare a spiritu sancto.
hoc autem est erroneum. tunc eni ex patre et filio cõ
flaretur vna persona et rediret error sabellij confun
dentis et cõmassantis personas. ergo impossibile est
poni q; spirare precise sumptum distinguat personã
filij a persona spũs sancti in eẽ personali. ¶ 3o sic. Ef
fectus formalis numeratur cum numeratiõe forme
vnde quia diuinitas est vna in tribus personis. tres
persone sunt vnus deus. et quia spirare ẽ idem in pa
tre et filio. pater et filius sunt vnus spirator. sed constat
q; pater et filius non sunt vna persona respectu spiri
tus sancti sic q; distinguatur ab eo tanq; vna perso
na ab alia vna persona: ergo non differunt psone spi
rare a persona spiritus sancti. imo cũ hoc q; per spi
rare a persona spiritus sancti.

[illegible] distinguuntur aliquid facit ex parte patris pater/nitas. et filiatio ex parte filij. ¶ 4° sic. Impossibile est vnã simplicem personam duobus personalitatibus distin/gui [illegible] vnum simplex duabus impossibile est duabus qualitatibus distingui. si enim sunt due qualitates cõ/[illegible] duo qualia. et similiter si sunt due personalita/tes uel duo personalia. erunt due persone. stante er/go personalitate simplicissima necesse est ut non sint duo personaliter distincta. sed persona filij est simpli/cissima. ergo nõ alia personalitate distinguitur a pa/tre. et alia a spiritu sancto sed eadem personalitate. et per ꝯsequens toto eo quod pertinet ad personalitatem [illegible] distinguetur a spiritu sancto. nõ ergo per spirare precise. hec ille in forma. ¶ Contra eandẽ ꝯnem ar/guit Greg°. [illegible] inquit ipsam spirationem ꝭm se [illegible] ab omni quod est extra animã quocũqȝ modo ab ea distinctum siue quod nõ ẽ ipsa. Et quero an spiratio sic sumpta ẽ fili⁹ uł ꝑsona filij aut nõ. si sic ergo in filio non est aliquid preter ipsam spirationem et per cõsequens non ẽ in ipso aliquid aliud distincti/uum [illegible] a spiritu sancto preter spirationem. Et si/militer sequitur ꝙ si sola spiratio circũscriberetur nõ remaneret aliqd filij quod aliquid constitueret cum essentia aut aliquo alio: cuius oppositum tu dicis. et patet ꝯña q̃tum ad vtrunqȝ ꝯsequens. quia si detur oppositum ꝯñtis scȝ ꝙ aliquid remanet. aut ꝙ in ipso filio sit aliquid preter spirationem. sequitur ꝙ ipsa ꝑ/cise sumpta non est filius: et si dici posset ꝙ est aliquid filij. si vero spiratio sic sumpta non ẽ filius ipse seu ꝑ/sona filij. aut ipsa est aliquid intrinsecũ sibi: et tunc se/quitur ꝙ preter ipsam filius intrinsece includit ali/quid aliud quod non ẽ spiratio. et per ꝯsequens filius non ẽ oĩo simplex: quod ẽ erroneũ. aut est aliquid ex/trinsecũ filio. et tũc cum nihil sit in deo ut habens aut informans. ipsa erit per se subsistens. et per ꝯsequens suppositum vnum uel plura. quodlibet autẽ suppo/situm in deo est persona. ergo ipsa est quedã persona distincta a persona filij. et eadem ratiõe erit distincta a persona patris. et constat ꝙ ipsa non est persona spi/ritus sancti. ex q̊ sequitur ꝙ in diuinis sunt quattuor persone. quod ẽ hereticũ dicere. 2° constat ꝙ filius est eque simplex ut filiatio: et ꝙ filiatio ut ẽ sermo de ea: nunc est ipse filius: et filius est filiatio omni mõ sibi [illegible] quo filiatio ẽ eadem filiationi. sed in ipsa filiati/one non sunt aliqua plura distincta quib⁹ distingua/tur a spiritu sancto. neqȝ quorum aliquo solo circum/scripto aliud eorum remaneret cum essentia consti/tuens aliquid distinctũ a spiritu sancto. ergo nec i fi/lio sunt aliqua plura talia distincta. ¶ Ad primũ [illegible] in forma respondet sanctus doctor. [illegible] quo/[illegible] allegatum est in prima ꝯne. In pede enim [illegible] facit illud argumentũ. et dicit illius solu/tionem patere per responsionem ad argumẽtum que [illegible] ẽ in prima ꝯne. dico igitur ꝙ licȝ filius distin/gueretur ꝑsonaliter a spiritu sancto ꝑ filiationẽ qua [illegible] in esse personali illo modo distinctiõis qui [illegible] habere et nõ habere eandẽ formam. nõ tamen [illegible] modo distinctionis [illegible] est ꝭm [illegible] opposito/nem ꝭm forme ad formã. non enim oportet ꝙ per illud quo aliquid constituitur in essentia personali forma/liter et ꝑmeua distinctione distinguatur a quocunqȝ distinguitur personaliter. nam sortes constituitur in esse persone per animã rationalem: et tamen non per illam distinguitur personaliter a sorte: sed per suam mãm et ꝑncipia indiuiduãtia. Uel põt dici ꝙ si opor/teat idem eẽ ꝭm rem illud quod personalił distinguit et in eẽ ꝑsone ꝯstituit i diuinis. ꝭm tñ aliã rõnẽ ꝯstituit et ꝭm aliã distinguit. vñ eadẽ res est filiatio et spiratio sed ut filiatio constituit filium in eẽ personali. ut autẽ est spiratio distinguit eum a spiritu sancto. ¶ Ad 2m negatur añs: nisi sit vnum incõmunicabile multis. si enim illud sit cõmunicabile multis licȝ ea distinguat ab alio. non tamen oportet ꝙ ea distinguat ut vnum incõmunicabile. sed forte ut sũt vnum in illo simplici cuius exemplum ẽ. nã anima itellectiua que ẽ forma simplex distinguit diuersa mẽbra hominis a mẽbris asini. non tamen distinguit ea ut vnum membrũ sim/plex indiuisibile. sed forte ut vnum aliquo modo. et hoc quia anima est cõmunicabilis diuersis membris ea/dem existens. sic in ꝓposito dico de spiratione actiua que licȝ sit simplicissima. non tamen ẽ incõmunicabi/lis multis. imo ẽ in filio et in patre. ideo pater et filius per illã personaliter distinguuntꝛ a spiritu sancto non ut vna ꝑsona ab alia sed ut vnus spirator ab vno spi/rato. et eodem modo dico ad ꝓbationes quas ibidem adducit. ¶ Ad 3m negatur mod⁹ arguendi sicut et iste: effectus formalis numeratur ꝭm numerationẽ for/me. sed constat ꝙ caro et os non sũt idem mẽbrũ. ergo illud per quod distinguũtur a membris asini non est vnũ scȝ anima itellectiua. posito ꝙ eadem materia fuisset ꝑmo sub forma asini et post sub forma hominis tunc caro et os hominis distinguerentur a carne asini non per suam materiam: quia eadem eẽt. sed per for/mã intellectiuam. et tñ caro et os essent duo distincta a carne asini licȝ forma qua distinguerentꝛ eẽt vnica simplex. et causa quare nõ valet est. quia male sumi/tur sub illa regula. deberet eni sic argui: Effect⁹ for/malis multiplicatur ꝭm multiplicationẽ forme. sȝ pa/ter et filius sunt due persone. ergo ẽ duplex persona/litas in eis. uel sic: paꝛ et filius sunt duo distincti a spi/ritu sancto. ergo ẽ duplex distinctio. distinctio eni est illa forma cui⁹ effect⁹ formalis ẽ distinctũ: et nõ spira/tio actiua: cui⁹ effectus formalis est spirator. Scien/dum tamẽ ꝙ illa regula habet verum solũ qñ effect⁹ formalis desigꝛ per nomẽ substantiuũ. quia ut ali/as dictum ẽ tale nomẽ numeratur ꝭm numerationẽ forme designate et nõ aliter. sȝ nomẽ adiectiuũ qñqȝ numeratꝛ non numerata forma desigta. patet. nã pa/ter et filius sũt duo spirãtes: et tamẽ spiratio est solum vnica. et ideo in ꝓposito licȝ spiratio sit vnica: et posito ꝙ eius effect⁹ formalis eẽt esse distinctũ personalił a filio. non oportet ꝙ illa nõ numerata non numeretꝛ effectus formalis cũ designatꝛ ꝑ nomẽ adiectiuũ scȝ distinctum. ¶ Ad 4m ꝯcedit ꝙ vna simplex persona non põt distingui ꝑsonalił ꝑ duo distincta re et rõne. sȝ non ẽ incõueniẽs ꝙ vna simplicissima ꝑsona puta

pater paternitate distinguat a filio. et spiratione a spiritu sancto. que quidē lȝ paternitas et spiratio sunt unū re. sed duo rōne. sūt eni due relatiōes et una res ut alias forte dicet. tñ in argumēto supponit q nos ponam⁹ in filio duas psonalitates uel in patre. qḋ nō est verū. licȝ eni in pr̄e sint due relationes. tamē una earū nō est psonalis. i. psonā ꝯstituēs scȝ spiratio. idē dico de filio. ❡ Ad rōnes Scoti factas ꝯ primū articulū: rñdet h in 2ᵒ articulo. qꝛ tangūt utrūqꝫ. ❡ Ad p̄mā igit dico ꝯformit ad p̄dicta q nō oportet ꝯstitutiuū distinguere suū ꝯstitutū ab omni alio nisi tali distinctione q attendit fm h̄re et nō h̄re eandē formam nō aūt tali distinctione q attēdit fm p̄mū distinctiuū et p̄mā rōnē distinctionis hui⁹ ab illo. Illa eni non pōt eē fm affirmationē et negationē. qꝛ talis nō requirit duo extrema. Et p h patet ad primā et 2ᵃᵐ replicam. Ad 3ᵃᵐ dicit similit q fili⁹ p suū formale cōstitutiuū distinguit a spiritu sancto et distingueret circū scripta p impossibile spiratione actiua a filio. sȝ distinctio int illa et filiū et spiritū sanctū esset solū distinctio per affirmationē et negationē: et entis ad non ens. similitudo aūt ibi adducta de hoie et lapide nulla ē. qꝛ hō et lapis p̄nt distingui p dr̄ias multiplices oppositas positiuas. int filiū aūt et spm̄ scm̄ non posset eē oppositio aliq distinctionē causans sublata oppositione relatiua. vñ oporteret q solā rōne distinguerent uel sicut ens et nō ens. sic eni supra in p̄ articulo deductū est q realiter distinguūtur et nō sunt uni⁹ rōnis oportet distingui fm oppositionē p̄uationis et habit⁹. uel fm oppositionē relatiuā aut ꝯrīā. nā distinctio fm affirmationē et negationē nō sufficit: nec etiā distinctio disperatorū. alias attributa realiter distinguerent. ❡ Ad 2ᵐ p̄ncipale dicit q stante illa ypothesi pat nullo mō distingueret a spū sancto nisi p absoluta et eēntialiter uel sola rōne uel sicut ens et nō ens. ideo illa implicat ꝯdictionem. ❡ Ad 3ᵐ dico q spiratio et ḡnatio ex suis rōnib⁹ circū scriptis alijs distinguūt rōne. non aūt realiter. vñ q̄tūcūqꝫ intellect⁹ et volūtas q ponit arguens principia elicitiua generationis et processionis distinguerent rōne ut saltē non realiter sed qlibet illarū sit ab uno solo nūqꝫ poterit pbari distinctio illarū eē maior q̄ fm rōnem ut ostēdit scūs Tho. p̄ sen. dis. 13ᵃ. qꝛ distinctio rōnis nō pōt eē p̄ncipiū distinctionis realis. nec similit distinctio ex natura rei. cū p̄ncipiū nūqꝫ sit debilius suo p̄ncipiato. et iō facta circūscriptione actiue spirationis a filio nō essent pcessiones realit distincte. nec duo pducti realit distincti. et iō pbatio q pcedit ex illa suppositione nulla ē. ❡ Ad 4ᵐ dicit q dictū Boetij iuuat. qꝛ non solum relationis oppositio distinguit psonas: imo oīa illa oppositio. Illud aūt qḋ dicitur ibi de disperatis nihil valet. quia distinctio dispatorū nō sufficit ad realem distinctionē nisi includat oppositionē aliquam p̄uationis et habitus aut ꝯrietatis. vñ exēplū de albedine et dilectione nullū est. qꝛ licȝ sint dispate: tñ earū distinctio reducit ad oppositionē coloris et saporis q sunt due species subalterne opposite differentiis ꝯstitute que opponūtur p̄uatiue. ❡ Ad p̄mū Gregorij ꝯ 2ᵃᵐ ꝯnē secūdi articuli dicit q spiratio actiua sūpta [illegible] ab omni distinctio ab ea ex intellectu est [illegible]. Et ad ꝯnām ex h anticedēte illatā dico q [illegible] alia res realit distincta: nec ad distinctuū [illegible] psona distinctū realiter a spiratiōe actiua [illegible] ceditur q circū scripta re q est spiratio ab [illegible] remaneret aliq res q nūc sit i filio. sȝ [illegible] nō habet q spiratio actiua ꝯstituat filiū in ee [illegible] aut q distinguat eū a patre. sicut nō sequit [illegible] est alia res a diuina eēntia. q nec aliqḋ distinctū [illegible] ab alijs psonis remaneret: eēntia diuina sublata [illegible] eēntia diuina distinguit filiū a pr̄e psonalit. [illegible] tuit in esse suppositali. sȝ ipsa filiatio h facit. qꝛ [illegible] distinguat ex intellectū a diuina eēntia. [illegible] tur rōne: et h sufficit ad h q relatio constituat et distinguat. nō aūt eēntia. distinctio eni diuina relationū q̄tum ad suū eē. sed q̄tū ad suā rōnē q recipit oppositū. similiter in pposito licȝ filiatio et spiratio sint una res: et qlibet sit tota psona filij. nec ullo mō ex intellectū distinguātur. tñ filiatio ꝯstituit psonā. nō aūt spiratio. similit spiratio distinguit filiū a spū scō. nō aūt filiatio, pprie loquēdo. imo si p intellectū illa res q est nūc filiatio et spiratio pderet rōnem spirationis. et remaneret in rōne filiationis non distingueret realiter filiū a spū sancto. qꝛ nec solū numeraliter; nec specifice: aut alio mō nisi sola rōne ut dictū est. causa autē nullitatis istarū ꝯnarū est. quia relatio nō distinguit ut est res: imo h habȝ ex sua rōne. q̄rū ut q [illegible] ptificet sibi fm rem si rationes maneāt distincte non idēptificate semp relatio sua officia icoicabiliter obseruabit. ❡ Ad 2ᵐ dicit q licȝ fili⁹ sit eque simplex et indiuisus realit sicut filiatio. tñ qꝛ filiatio significatur p modū abstracti et forme. fili⁹ aūt cōcrete. et ut habēs formā cui non repugnat ex modo sue significationis h̄re aliqḋ alteri⁹ rōnis a filiatione: ideo in filiatiōe nō querit illa pluralitas distinctorꝫ fm rōnem q querit in filio. Ipsa eni non significat ut suppositum: nec ut distinctū. nec ut h[illegible]. sȝ ut distinctiuū et ꝯstitutiuū. iō in talib⁹ pcessib⁹ est fallacia accidētis. filius hȝ i se filiationē et spirationē. sed filiatio est filius. [illegible] filiatio includit in se filiationem et spirationē. vñ ista argumenta non sūt nisi sophismata apud antiqs theologos [illegible] quorꝫ similia fuit deceptus porretan⁹: et confirmat arguens qui in multis que pprietates diuinas tangunt mentem sequtur porretani. Hoc pro 2ᵒ articulo.

Quantum ad tertium articulum supponit [illegible] q spiratio nullā personam diuinā constituit. pbatur sic. Illud qḋ est multis cōmunicabile nō constituit aliquid in esse incoicabili. sed spiratio est cōmunicabilis multis: hoc est q est cōis patri et filio. psona aūt dicit quid incōmunicabile cū sit substātia indiuidua. ergo nō constituit filiū nec patrem in esse psonali. [illegible] patet quia repugnātia est q aliqḋ habeat incōmunicabilitatē p illud cui nō repugnat incoicabilitas. imo [illegible] tatē p illud cui nō repugnat incoicabilitas [illegible] uenit cōmunicabilitas. sicut q aliqḋ sit nigrū [illegible] liter per illud quod ē albū uel albedo. [illegible] ❡ Confirmat. qꝛ si per spiratione actiuam pater [illegible]

[illegible] constituerent formaliter in eē incōmunicabili [illegible] personali nō apparet repugnātia q̄n sint duo patres in diuinis. uel q̄n pater posset esse due p̄sone. vnde eni veniet sibi illa incōicabilitas? non eni ex p̄te eēn- tie cū illa sit in trib⁹ suppositis. nec ex p̄te spirationis q̄ illa pōt esse i duob⁹. Istā ōnem ponit sanctus do- ctor p̄ sen. d. 33. q. 1. art. 3. Itē p̄ p̄te. q. 32. art. 2. ꝛ di- cit q̄ tm̄ sunt tres notiones personales sc̄z cōstitu- tiue q̄ [illegible] p̄sonas sc̄z paternitas filiatio p̄cessio. Itē de potentia dei. q. 10. art. 5. ad 12ᵐ. Ex q̄ sequit̄ ratio ad [illegible] sc̄z q̄ spiratio actiua nō constituit sp̄m̄ sc̄m̄ sed [illegible] p̄cessio. ❡ Sed ꝯtra p̄dicta arguit ~~Anselmus~~ p̄ sic. Quēcūq̄ aliq̄ sic se habēt q̄ neutrū illoꝝ habeat p̄priam vnitatem. sed fūdant penitus eandē vnita- tem. de necessitate fūdant eandem personalitatem: [illegible] eni p̄s[on]alitas tertij modi siue p se vnitas est idē q̄d [p]ersonalitas [illegible] in nā intellectuali ut determinatū est s. si sint aliq̄ non habētia vnitatem p se quot con- currūt ad fūdādam vnitatē tot ptinēt intrinsece ad eandem personalitatem. sed in filio nec eēntia habet p se vnitatem nec gñari nec spirare nec spirari i spū sancto. sed fundāt eandē vnitatem ꝛ vniūtur p om- nimodā indistinctionē. si eni aliq̄d istoꝝ haberet pro- priā vnitatem ꝛ perseitatē tertij modi itā ut caderet inter ea minima distinctio poneret in numerū ꝛ face- ret aliquē numerū pfectionis in persona filij. nec fili⁹ esset adeo simplex sicut essentia ꝛ tolleret̄ p̄dicatio istoꝝ de p̄sona. nec eni fili⁹ eēt gñari aut spirare aut eēntia. q̄ de nullo cōposito ex distinctis p̄dicat̄ aliq̄d componētiū. p̄ eo q̄ talia habent rōnem partis ꝛ nō tot⁹ ex q̄ quodlibet non dicit oīa alia: sed mutuo di- [illegible] ut habētia p̄priam vnitatē. cū ḡ hec om- nia sint absoluta circa p̄sonā filij relinquit̄ q̄ nullum istoꝝ habeat p̄priā vnitatem. sed q̄ fundent eandē penitus: ꝛ resultet ex eis vna perseitas ꝛ p̄sonalitas ꝛ ꝯsequens q̄ cōcurrāt intrinsece ad ꝯstitutionem vnius p̄sone: ita ut vnū sine alijs nō sufficiat. nec duo sine tertio. ❡ 2ᵒ sic. Illa dicūtur intrinsece concurre- re ad aliq̄d quoꝝ collectio habet illud cōstituere. sed expsse dicit Anselm⁹ de p̄cessione spūs sci. caᵒ 24ᵒ q̄ trib⁹ p̄sonis in diuinis cōe est dici ad duas relatio- nes. pater eni ad filiū ꝛ spiritum sanctum. fili⁹ ad pa- trem ꝛ sp̄m̄ sanctū: qui ē de p̄re: ꝛ de illo spūs ad pa- trem ꝛ filiū qui ē de vtroq̄. possidet ergo vnusq̄sq̄ suas p̄prietates q̄rum collectio in alio nō est eadem [illegible] bonū diuersorum per h̄ eni bonū di- uerse sunt p̄sone. quia vniuscuiusq̄ p̄prietatū colle- ctio non est in alio eadē. hec Anselmus. Ubi patet q̄ collectio passiue gñationis qua fili⁹ sc̄z refertur ad patrem ꝛ actiue spirationis qua refert̄ ad spūm̄ sanctū constituit suā p̄sonalitatē. ꝛ distinguit. relinquit̄ ḡ s̄m eum q̄ omnia ptineant intrinsece ad suā p̄sonalitatē ꝛ eodē modo de p̄prietatib⁹ aliarum p̄sonarū respe- ctu earūdē. ❡ 3ᵒ sic. Si p̄sonalitas filij intrinsece nō [illegible] nisi eēntiā ꝛ gñationē passiuā sic actiua spiratio [illegible] p̄sone ꝛ nō constitueret eam [illegible] [illegible] p̄prietates alte- rius p̄sonis. ḡ spirare ptinet intrinsece p modū cōsti- tuentis ad p̄sonalitatē filij. ꝛ similit̄ ad ypostasim pa- tris. ❡ 4ᵒ sic. Aug⁹ dicit p̄ de doctrina christiana. caᵒ p̄. q̄ res quib⁹ fruendū est sūt pat̄ fili⁹ ꝛ spūs sanct⁹. ꝛ frequent̄ dicit q̄ tota trinitate fruēdū est tanq̄ immu- tabili bono: ꝛ ita nulla re fruēdū est q̄d sit ex p̄sonali- tatē triū suppositoꝝ diuinoꝝ. sed ipso spirare fruen- dū ē. In p̄sonis eni adorari debet p̄prietas s̄m aucto- ritatē ecclesie. solū aūt illud adorandū est q̄d beatos nos facit: ꝛ quo fruēdū ē. ḡ spirare de necessitate in- cludit̄ intra filij ꝛ p̄ris p̄sonalitates. ❡ 5ᵒ sic. Si non includat̄ int̄ p̄sonalitatē p̄ris ꝛ filij spiratio actiua. tūc est vnus singularis per se ꝛ discret⁹ sine ipso spirare. h̄ aūt est impossibile. tū quia de illa re sic p se ꝛ discre- ta nō predicabit̄ res importata p spirare. nullū enim aduenieus alicui distincto p̄dicabit̄ de illo nisi deno- minatiue. tū q̄ illud tale iportatū p spirare ipsa res est cum sit p̄ductio realis p quā realit̄ p̄ducit̄ spūs sanct⁹. erit ergo res q̄ vtēdū est: ꝛ sic in filio erit p̄pa p̄sonalitas q̄ fruēdū est: ꝛ aliq̄d existēs extra eam q̄ etiā fruēdū ē. ꝛ s̄m h̄ erunt in eo due rōnes fruibilitatis: ꝛ duo quib⁹ fruendū est. in spiritu sancto autē tātū nō vnū: quod absurdissimū ē. relinquit̄ ḡ q̄ sic ingredi- atur p̄sonalitatē filij q̄ nec possit diuinitas ꝛ filiatio p̄scindi ab ipsa spiratione actiua: nec ecōtra. ꝛ p ꝯse- quens ꝯstituūt eandē perseitatē ac p̄sonalitatē. ❡ 6ᵒ sic. Sicut se habet eēntia ad p̄sonalitatē filij: sic se h̄z spiratio actiua. cōmunicat̄ eni spiratio actiua simul ꝛ eodē ordine cū eēntia. nō est eni imaginādū q̄ prius coīcet̄ eēntia. imo eodē ordie q̄ ad oēs p̄fectōes sim- plicit̄ coīcant̄. cum eēntia duob⁹. s. filio ꝛ spiritu san- cto. eodē ordine cū eē coīcat̄ spiratio actiua filio. coī- cat̄ eni sibi q̄cq̄d est in p̄re ad q̄d nō h̄z oppositionem. nō h̄z aūt oppositionē ad eēntiam spiratio p̄pter q̄d simul sibi coīcant̄ eodē ordine. sed cōstat q̄ eēntia si- bi coīcat̄ nō tanq̄ aduēticiū p̄sonalitatis sue. imo q̄si intraneū ex q̄ cū p̄prietatē p̄sone ꝯstituit. ḡ sic erit de spiratione. ꝯcludendū est ḡ ex p̄dictis q̄ sic se h̄z gñā- re ad diuinitatē q̄ nō pōt p̄scindi ab eo. nec ecōuerso p̄pter quod cōstituūt quandā p se vnitatē que ē per- sonalitas patris: ita similit̄ in filio se habent diuinitas ꝛ generari ꝛ spirare. hec ille. ❡ Cōtra ōnem illam ar- guit Greg⁹. p̄bando q̄ filius non cōstituat̄ in esse p- sonali per filiationem: fili⁹ non cōstituitur in esse per- sonali p filium. nec filiatio constituit̄ in aliquo esse si- ue p̄sonali siue alio esse p filiationem: ꝛ vniuersaliter nihil constituit̄ in aliquo eē per seipsum p̄mo. ergo fi- lius nō constituitur in esse personali per filiationem. añs notū est. p̄batur ꝯña. ex eo q̄ filiatio nullo mo- do distinguitur a p̄te rei a filio. sed est sibi eadem ad- equate omnibus modis quib⁹ est eadē sibiipsi. ❡ Cō- firmatur. quia omne q̄d constituit̄ in esse per aliquid quocūq̄ modo distinguitur ab ipso. nā constituens ē aliquo modo eā constituti sicut patet i oībus inducē- do. ❡ 2ᵒ Fili⁹ est oīo simplex ꝛ act⁹ pur⁹ persone sub- sistens. ḡ non cōstituit̄ in eē personali per aliquid for- maliter seu tanq̄ formali constitutiuo. añs est certū. ꝛ ꝯña p̄batur. quia in eo q̄ est simplex nō constituit̄ aliquo intrinseco sibi. ex eo vero q̄ est actus purus. p

precise spirare filius

nullū formale dans sibi eē constituit sicut forsitan qs diceret q materia constituit. ex eo q3 q ē per se subsistens nō constituitur in esse p aliud tanq̄ per materiam. sicut aliq̄ modo pōt quis dicere q forma constituit per materiā. q2 subsistit aliquo mō per ipsam. vñ talia verba i sua ꝓprietate penit⁹ falsa sunt: ⁊ ex falsa imaginatione ꝓcedūt qua sc3 sic loquētes imaginantur q essentia diuina sit q̄si materia respectu filiationis. ⁊ filiatio sit forma eius: ⁊ ex vtraq̄ resultat persona cōpleta. ⁊ ꝓpter hoc ꝑsona constituitur formaliter in suo esse per filiationē. sicut cōpositū substantiale dicit distingui formalit in esse p suam formam substantialē: qd vtiq̄ figmentū oīo remotū est a persona diuina. quapropt in deo non est estimandū eē aliqd realit cōstitutiuū p aliqd formalit: nec aliqd realiter formalit constituens aliud. sed qcqd ibi ē per seipsū ⁊ nullo alio formaliter ē quicquid ē. ¶ Ad primū argumētoꝝ Aureoli rñdetur. negatur hoc. dico enim q essentia ⁊ spiratio actiua ⁊ filiatio nō fundāt eandē vnitatē sic q sint oīo re ⁊ rōne vnū. concedo tñ q sunt omnino vnū fm rē. sed sunt multa fm rōnē. Et cū ꝓbatur q nō. quia si minima distinctio caderet ⁊c. negat ꝯña. nō enim ex distinctione rōnis inter essentiam filiationē ⁊ spirationem seqtur q illa ponāt in numerū fm rem ⁊ fm rōnem. dicim⁹ eni q filiatio ⁊ spiratio sunt due ꝓprietates ⁊ arguens met vtitur velit nolit isto modo loquēdi. dicit eni q non ē incōueniens plures ꝓprietates eē in patre uel filio q̄ in spiritu sancto. ipse ḡ ponit i eadē persona dualitatē. non sequit etiam cōpositio in filio. nā nihil componit cū alio ꝓpter pluralitatē rōnum. nec in esse rationis sed fm eē reale: ut alias dictū fuit. nec sequit etiā q quodlibet illoꝝ possit de alio ꝑdicari. ¶ Ad 2ᵐ dico q Anselmus nō dicit in illis verbis q collectio proprietatū in ꝑsona diuina eam cōstituat. nec dicit hoc de persona humana. sed dicit q ꝓpter diuersitatem taliū ꝓprietatum ꝑsone humane distinguūtur. ⁊ hoc dicit esse simile i diuinis. quod cōcedim⁹. non tamen sequit q si filius per quālibet sui ꝓprietatem ab alio distinguitur q p quālibet ꝓprietatem constituat. s3 in illa auctoritate arguens fert gladiū Golie. Ibi eni Anselm⁹ ponit expresse collectionem ꝓprietatū in aliq̄ persona diuina. ḡ ꝓprietates eiusdē persone inferūt in ea multiplicitatē rei uel rōnis. ⁊ cōsequēter nō fundāt oīo eandem vnitatē. ¶ Ad 3ᵐ negat ꝯña. q sc3 spiratio assisteret diuine ꝑsone. ⁊ causa est. quia spiratio lic3 non cōstituat patrem: tñ est in patre. nec habet aliud esse cū patre cum nō inhereat. sed subsistat. Iste eni videtur arguere ac si nos ponerem⁹ realem distinctionem inter essentiam ⁊ ꝓprietates. uel int ꝓprietates eiusdē ꝑsone. uel int personā ⁊ ꝓprietatem: quod nō facim⁹. illi aūt q ponebant relatiōes assistere ꝑsonis dicebāt eas differre a ꝑsonis fm rationem ⁊ fm eē. non aūt fm rōnem solum. vnde sanct⁹ doctor p sen. dis. 33. q. i. arti. 3º dicit. Propetates igr sunt in ꝑsonis sicut in supposito: sed diuersimode fm q aliquid dicit suppositū alicuius nature simpliciter sc3 uel nature p qua cōstituit sic humanitas ē in forte. ⁊ hoc mō ꝓprietates personales sunt i ꝑsonis sed sicut illud quod aduenit post esse constitutum sicut albedo est in forte. ⁊ ita fm intellectum proprietates nō personales ut innascibilitas ⁊ cōmunis spiratio sunt in personis. non tamen q suppositum sit aliud ab eo quod inest fm rem. sed fm rationem cōcreti ⁊ abstracti. hec ille. Idem dicit pma parte. q. 40. arti. p. dicit enim q in diuinis proprietates ꝑsonales sunt idem personis ea ratione qua in diuinis abstractū est idem cum concreto. sed proprietates non personales sunt idem ꝑsonis ea ratiōe qua omne illud quod attribuitur deo ē eius essentia. ¶ Ad 4ᵐ dico. q illud argumentum solum probat q spirare non sit quarta res distincta a tribus personis. non autem q constituat personam filij aut patris. nec q sit intra personalitatem filij fm intelligēdi modum. per illud etiam argumentum probat sanctus doctor primo sen. dis. 33. q. i. arti. p. q relatio in diuinis sit ipsa essentia fm rem cum tamen ipse ponat distinctionem inter essentiam ⁊ paternitatem. ¶ Ad 5ᵐ dico. q non intellecta spiratione actiua adhuc filius ⁊ pater intelligūtur esse cōstituti in esse personali. nec sequitur q filius nō sit spiratio: nec q spiratio sit res qua vtendū. sequerēt tamen illa: si ponerem⁹ q spiratio actiua nō cōstitueret ꝑsonā: nec eēt idē relationi ꝯstituenti ꝑsonā: qd tñ non ponim⁹. nā lic3 spiratio non cōstituat prēm. tñ est eadem fm rem paṫnitati q̄ constituit patrē. ⁊ filiationi q̄ cōstituit filiū. Et cū infert q si aliquo modo distinguūtur filius ⁊ spiratio saltem fm rōnē. tunc sunt due rōnes fruibilitatis i filio. negat ꝯña. q2 nec paṫnitas nec filiatio nec spiratio dicit rōnē fruibilitatis. sed sūma bonitas que est eadem tribus personis. vnde fruendum est paternitate solum inq̄tum est idem re qd sūma bonitas differēs ratione ut ponit sanct⁹ doctor primo sen. dis. i. q. 2. arti. 2º ad pmū ⁊ 2ᵐ. et 2ª 2ᵉ. q. 84. arti. p. ad 3ᵐ. et 3º sen. dis. 9. q. i. arti. 3º q̄stiuncula 2ª. ad primū. Falsum ergo supponit arguēs q spirationi inq̄tum spiratio uel paternitati ut paternitas debeatur fruitio uł adoratio: quod videtur sapere errorem. quia tunc essent tria prima principia: scilic3 tres proprietates personales quas nullus negat realiter distingui. si eni filiationi ⁊ spirationi existentib⁹ distinctis due sunt rationes fruibilitatis: videtur sentire arguens q tribus proprietatibus existentib⁹ distinctis sunt tres rōnes fruibilitatis. ¶ Ad 6ᵐ dicitur q hoc est falsa. non enim essentia constituit ꝑsonam in esse personali quo ad illud quod est [illegible] tum in ratione persone sc3 incōicabile. vnde sanctus doctor de potētia dei. q. 8. arti. 3º dicit. [illegible] quia ypostasis signat substantiam indiuiduam. [illegible] potest de pluribus predicari. vnde genera ⁊ species in predicamēto substātie ut homo ⁊ animal non possunt dici ypostases. quia de pluribus ꝑdicant. [illegible] vero ⁊ plato dicuntur ypostases. quia predicant de vno solo. Si igit in diuinis trinitas ꝑsonarū nō supponeretur ut ponunt iudei ⁊ pagani nō oporteret [illegible] nitas aliud constitutiuū ⁊ distinctiuū ypostasis [illegible] rere nisi solam essentiam diuinā. deus enim [illegible]

sentiam est aliquid indivisum i se. et ab omnibus que sequuntur. sunt deus distincti. sed quia fides catholica ponit unam essentiam in tribus personis. non pot intelligi una essentia ut distinctiva et constitutiva ypostasis in divinis. divinitate eni intelligit constitui deus qui est coe tribus personis. et no ut ypostasis incomunicabilis. Et eade ratione nihil quod dicit absolute de deo potest intelligi ut constitutivum et distinctivum ypostasis in divinis cum omnia que absolute dicuntur de deo significent p modum essentie. oportet igit ponere distinctivum et constitutivum ypostasis in divinis illud qd pmo invenit de pluribus non dici sed uni soli convenire. talia aut sunt duo. s. relatio et origo. hec ille. ¶ Ad primu Gregorij. 5 eandem 3nem negat oña. nec valet probatio. licz eni filius et filiatio no distinguat realiter. tamen distinguuntur fm modu significandi ut forma et habens formam. et ideo predicata contradictoria que consequut ad hos distinctionem possunt de ipsis verificari. sicut ponit scus Tho. p. sen. dis. 33 q. i. arti. 4. Et de potentia dei. q. 8. arti. 2. ad 7m. ut fuit latius discussum in 2a dis. huius. licz eni intellectus pdicet rem de re. tame no predicat aliqd de aliq nisi mediate 9ceptu intellectus. imo nomina no signt rem nisi mediate rone intellectus. sic ergo una ro habet repugnantia uel disparitate ad aliam. licz eisdem una res correspondeat. sicut ro finis ad ratione principij. et ro constitutivi rationi constituti. et ro forme ad ratione habentis forma. sic similiter de re sub tali ratione intellectus aliqd affirmat qd de eade re sub alia rone negat. vn scus Tho. prima pte. q. 39. arti. 5. dicit q ad veritate locutionis non solu oportet considerare res signatas. sed etia modu significadi. vn sicut dicit ibide licz eade res significetur his nominibus deus et divinitas. tame qr divinitas signatur ut forma abstracta. io oia que sunt ppria personaru quibus ad invicem distinguuntur. ut generare spirare generari et spirari. et hs non possunt attribui essentie qr significaret q esset distinctio in essentia sicut in suppositis. possunt aute omnia talia predicari de hoc noie deus quia signt divinam essentia ut in habete. et ideo habet ex modo sue significationis q potest supponere pro persona. adeo dicitur q deus est generans. et deus e genitus. Similit. q. 40. arti. p. ad 3m dicit q pticipia et verba notionalia signt actus notionales. actus aute sunt suppositorum. pprietates aute non signtur ut supposita. sed ut forme suppositoru et ideo modus significandi repugnat ut pticipia et verba notionalia de pprietatibus predicentur. hec ille. Similit. q. 32. arti. 2. ad 2m dicit sic Notiones signtur in divinis non ut res. sed ut qdam rationes quibus cognoscunt psone. licz ipse notiones uel relationes sint realiter in deo. et io ea que habent ordinem ad aliqué actum essentialem uel personale non possunt dici de notionibus. quia hoc repugnat modo significandi earu. vn non possumus dicere q paternitas generet uel creet. uel sit sapies aut intelligens. Ita in pposito dico q licz filius et filiatio sint ide extra intellectu. tame qr intellectus alit signt filiatio et aliter sigt filiu. ideo aliqua predicat de filio q repugnat mo significadi quo sigt filiatione. et ideo aliq attribuit filio que negat de filiatione. hs aut sut que signt actu incoueniente supposito ut subsistenti et distincto. et ecotrario illa que repugnant supposito inqtu hs. no at forme: attribuit filiatioi et negat a filio ut 9stituere et distinguere. veritas eni locutionis consurgit non solu ex pncipali sigto extremoru. imo ex modo significadi qui multu variat totale sigtu ppositionis qtu ad veritate et falsitate. ¶ Ad confirmatione dico q non omne constituens aliud distinguit realiter ab illo nisi constituat per modu ptis. no enim est de ratione forme q differat ab eo cuius est forma. imo ut dicit Ar. 2. posterioz. Aliqua causa est eade rei cuius est causa. et intelligit forma que est qdditas fm Linconiensem. de rone aut forme est constituere illud cuius e forma. sicut humanitas in esse hominis et dnitas in esse dei: paternitas in esse patris. tale aut constituere non est pprie causare. sed esse illud q habens est tale. ¶ Ad 2m negat oña nisi loqmur de formali constitutivo inherenti qd est forma ptis. aliquid eni subsistens et simplex constitui pot p forma subsistentem. licz non ut subsistes s3 ut forma e. Et cu dicit q simplex non constituitur aliquo intrinseco sibi. dicit q aliqd pot dici intrinsecu dupliciter. vno mo taq ps qdditatis. alio mo taq tota qdditas uel taq aliqd cocurrens cu aliquo ad integrandu rone alterius. licz no sit pars fm re s3 totu. tunc dico q simplex non hz aliqd intrinsecu p mo. s3 bn 2o modo. et h ponit phus. dicit eni phs disputans 9tra platone 7. metaphysice ptitula. q subsa. i. qdditas cuiuslibet est i eo cuius e. Cetera q dicit arguens no sunt nisi narrationes uel admirationes sine pbatione. de constitutioe aut psonaru forte alias erit sermo plixior. Nuc restat dicere ad rone in oppositu questionis. Dicit scus doctor pma pte. q. 36. arti. 2. ad 3m q spm scm non pcedere a filio pmu fuit a nestorianis introductu. ut patet in quoda symbolo nestorianoru damnato in ephesina synodo. et hunc errore secutus fuit theodoricus nestorius et plures post ipsum. inter quos etia fuit Damascenus. Un in hoc eius snie non est standu. licz a quibusda dicat q Damascenus sicut non 9fitet spm scm esse a filio. ita etia non negat ex vi illoru verboz. hec ille in forma. Et hec de questione.

Irca duodecimam distinctione qrit. Utru pr et filius sint vnu pncipiu spus sci. Et arguit q no. qr cu dr pr et filius sut vnu pncipiu spus sci. no pot designari vnitas psonalis. qr sic pr et filius essent vna psona. nec etia vnitas pprietatis. qr si ppt vna pprietate pr et filius sut vnu pncipiu spus sci. pari rone ppt duas ppetates videt pr esse duo pncipia filij et spus sci qd e incoueniens. no g pr et filius sunt vnu pncipiu spus sci. In oppositu arguit sic. n. Aug. dici 6. de tri. q pr et filius no sut duo pncipia s3 vnu pncipiu spus sci. ¶ In hac qstioe erit vnicus articulus. p q sit pma 3o. q vtiq pater et filius sunt vnu pncipiu spus sci. Probat sic ista 3o fm scm Tho.

p̄ma pte.q.36.arti.4°. Pater inquit ꝛ filius sūt vnū i oib⁹ i qb⁹ nō distinguit int̄ eos relatiōis oppositio. sꝫ i hoc ꝙ est esse principiū spūs sci non opponunt̄ relatiue. sequit̄ ꝙ pater ꝛ fili⁹ sint vnū principiū spūs sci. ¶ 2°. sic. Noīa substātiua recipiunt numerū a formis sigtis. cum igit̄ hoc nomē p̄ncipiū significet p modū substantiui ꝓprietatē recipit vnitatē uel pluralitatē ab illa. sicut igit̄ pater ꝛ fili⁹ sunt deus vnus ꝓpt̄ vnitatem forme sigte p hoc nomē deus. ita sunt vnū p̄ncipiū. s. ꝓpter vnitatē ꝓprietatis sigte i hoc nomine p̄ncipiū que. s. est virtus spiratiua. Eandē ꝯnē ponit p̄ sen. d. s. 29 q. 1. arti. 4°. vbi ponit istas duas ratiōes ꝛ ibi ostendit quō pater ꝛ filius dicunt̄ vnū principiū spūs sci. non solū ꝓpter vnitatē ꝓportionis uel vnū modū spirandi. s. quia quilibet se habet ad spiritū sanctū ut spirans. ꝫm hoc eni posset dici vnū suppositū: quia pater ꝛ fili⁹ ꝫm vnitatē ꝓportionis ꝯueniunt in rōne suppositi. nec etiā dicunt̄ vnū principiū ꝓpter vnitatē nature. qꝛ tunc spūs scūs non excluderetur ab illa vnitate p̄ncipij. sicut non excludit̄ ab vnitate nature. sꝫ dicunt̄ vnū p̄ncipiū spūs sci ꝓpter vnitatē notionis quā importat hoc nomen principiū. ¶ 2ª ꝯ est ꝙ ista vno mō est concedenda ꝛ alio mō nō. s. pr̄ ꝛ filius sunt idē p̄ncipiū spūs sci. vn̄ sanctus doctor ibidem ad 3m dicit. ꝙ nō ꝯcedit̄ coiter ꝙ sint idē p̄ncipiū spūs sci. quia ratione articulationis includitur vnitas suppositi. sicut ꝛ supra magister dicit. ꝙ deus non genuit aliū deum nec se deū. qdā tamen dicunt ꝙ filius ꝛ pater sunt idē de⁹. eo ꝙ li idem est adiectiuū ꝛ non ponit idemptitatē absolutā. sꝫ respectu ei⁹ cui adiungit̄. ꝛ ꝫm hoc pōt concedi ꝙ sunt idem p̄ncipiū spūs sancti. hec ille. ¶ 3ª ꝯ est ꝙ licꝫ pat̄ ꝛ filius sint duo spirantes. non tamē duo spiratores. Istam ꝯnē ponit ipse p̄ma pte. q. 36. arti. 4°. ad vltimū argumētū. ꝛ ꝓbat sic. Spirās īqt ē adiectiuū ꝛ spirator substātiuū. ꝛ iō non possum⁹ dicere ꝙ pat̄ ꝛ fili⁹ sunt duo spirantes ꝓpter vnam spirationē. nam adiectiua noīa hn̄t numerū a suppositis. substantiua v̄o a seipsis ꝫm formā sigtam. qd̄ v̄o dicit Hila. ꝙ spūs sanct⁹ a pr̄e ꝛ filio auctorib⁹ ē. exponēdū ē ꝙ ponit̄ substantiuū ꝓ adiectiuo. hec ille. Sciēdū tn̄ ꝙ p̄ sen. dis. xj. q. i. arti. 4°. tenuit oppositū i hoc secut⁹ aliorū opinionē quā etiā recitat p̄ma pte ibidē. Dic̄ eni i p̄ sen. ꝙ pater ꝛ fili⁹ sunt plures spirātes ꝛ plures spiratores. vn̄ i p̄ma pte vbi supra sic ait. Quidā īqt ipse dicunt ꝙ pater ꝛ filius licꝫ sint vnū p̄ncipium spūs sci sunt tamē duo spiratores ꝓpter distinctionē suppositorū sicut duo spirantes. qꝛ actus referunt̄ ad supposita. nec ē eadem rō de hoc nomine creator. quia spūs sanctus ꝓcedit a pr̄e ꝛ filio ut sunt persone distincte. creatura aūt ꝓcedit a trib⁹ psonis. nō ut sūt psone distincte. sed ut sunt vnū in essentia. Sed melius dicendū videt̄ ꝙ qꝛ spirās est adiectiuū ꝛ spirator substantiuū. ꝛc̄. ut supra dixi. Idem in sn̄ia ponit p̄mo sen. vbi supra. Tenendo autem illā opinionem diceretur ad regulam de noībus substantiuis. ꝙ qn̄ nomen substantiuū sigt formā que est actus. i. operatio tūc nō solū recipit numerū a forma illa sꝫ a sup-

positis. sed ista glosa non videt̄ suff[illegible] re qn̄ possent [illegible] plures creantes nec [illegible] data est inter [illegible] creator [illegible] cere. ¶ 4ª ꝯ est ꝙ spūs sanctus [illegible] inq̄ntum sunt vnū [illegible] ponit sanct⁹ Tho. p̄ sen. dis. xj. q. i. [illegible] Ois actus refert̄ ad duo [illegible] ꝛ ad p̄ncipiū actionis. agens autē [illegible] tum. ut homo uel ignis [illegible] principiū actionis [illegible] ipso uel substātia [illegible] uel accidentalis. [illegible] qn̄tū pōt dicere conditionē agentis uel [illegible] onis. si dicat conditionē agentis uel [illegible] cedit spūs scūs a patre ꝛ filio [illegible] q̄ntum sunt distincte psone [illegible] ctis ꝓcedit. si aūt dicat conditionē p̄ncipij actionis sic dico ꝙ ꝓcedit ab eis inq̄ntū sunt vnū [illegible] opatio nō sit nisi ab vno p̄ncipio. oportet [illegible] vnū i patre ꝛ filio qd̄ est p̄ncipiū huius actus [illegible] spirare qui est vnus ꝛ simplex quo [illegible] na spūs sancti procedit. hec ille i forma. Eandē ꝯnē cū ꝓbatione ponit p̄ma pte. q. 36. arti. 4°. ad p̄mū. dicit eni sic. Si attēdat̄ virt⁹ spiratiua spūs scūs ꝓcedit a pr̄e ꝛ filio inq̄ntū sūt vnū in virtute spiratiua q̄ qdāmodo sigt nām cū ꝓprietate. nec est incōueniēs vnā proprietatē esse in duob⁹ suppositis [illegible] Si v̄o ꝯsiderent̄ supposita spirationis. sic spūs scūs ꝓcedit a patre ꝛ filio ut sūt plures. ꝓcedit eni ab eis ut amor mutuus duorū. ¶ Sed ꝯ primas tres ꝯnes arguit Aureolus in p̄nti distinctione. dicit eni ꝙ licꝫ ista opinio. verū dicat. s. ꝙ noīa substātiua cuiusmodi sūt spirator ꝛ p̄ncipiū ꝛ hꝫ recipiant numerū uel vnitatem a forma sigta. nomina autem adiectiua recipiant numerū a suppositis. tamen iste modus dicēdi ē insufficiens ꝛ nimis supficialis. nec eni reddit causā q̄re sic ē ꝙ adiectiua numerent̄ ꝫm supposita. substātiua v̄o ꝫm formā sigtam. imo magis oppositū videretur. tum quia adiectiuū sigt solā formā sine supposito. albū eni sigt solam qualitatē. substātiuū autem utpote albedo sigt formam p modū suppositi. tū qꝛ determinatio ponit suū sigtum circa ꝓprium determinabile. ꝛ per ꝯns cum dicitur duo spirantes spiratio sigta deberet plurificari ut videtur. tum qꝛ nō solum nomina adiectiua. imo verba ꝛ participia numerant̄ ꝫm supposita [illegible] oportet [illegible] assignetur. hec ille. ¶ In 2° loco arguit contra [illegible] ꝯnem. p̄mo sic. In diuinis non est aliqua potētia executiua actus spirandi. ergo nec aliquod formale p̄ncipiū spirationis. ꝛ ꝯñter falsum est ꝙ pater ꝛ fili⁹ spirent inq̄ntum vnū. si ii inq̄ntū dicat conditionem principij actionis [illegible] est bona [illegible] ꝓbauit ꝙ respectu actus generādi [illegible] tia elicitiua. ¶ 2° ad idem. Unitas ꝛ pluralitas [illegible] conceptum cuiuslibet entis [illegible] nis denotate [illegible] vnitas uel pluralitas [illegible] lem rōnē qua pater ꝛ filius producunt [illegible] posset esse qd̄ negatum [illegible] ¶ 3° sic [illegible] ficiens spirator [illegible] spirat ꝙ sibi in spirādo fili⁹ sit vn⁹ uel [illegible]

ergo illa vnitas uel pluralitas uel mutuitas nihil fa/
cit ad spirationé. ¶ 4. sic. Spiratio fm se totá est in
patre z fm se totá in filio nec aliqd ptinens ad eá ca/
pit in filio qd non habuit in patre ergo concordia nõ est
de rõne huius principij. ¶ 5. sic. Actus simplicissimus in
quocúqz est sufficienter est totaliter z perfecte. qz si
nõ totaliter fm aliqd sui. nõ non est oio simplex. sz spi/
rare est actus simplicissim^9 habés p formali termino
psoná simplicé spús sci. ergo cú sit in patre z in filio z in
quolibet z totaliter z pfecte. ¶ 6. Si spirare non eét
totaliter in patre. túc filius nõ acciperet spirare a patre:
imo aliqd ptinens ad spirare haberet a se. sz Aug^9 di/
cit. 5. de trinitate z omel. 99. qz filius a quo habet ut sit
deus. ab illo vtiqz hz ut de ipso pcedat spús scús. z ut
de illo spús pcedat sicut pcedit a patre ab ipso vtiqz
habet patre. ergo spirare est totalit in pre nec aliqd acci/
pit in filio spirare qd nõ hret i pre. ¶ 7. sic. Sicut se hz
diuinitas ad prem z filiú. sic suo mõ se hz spirare. coi/
caf eni spirare qz coicaf essentia. z eodé ordine quo
essentia. ppter hoc qz in filio non est repugnantia ad
spirare sicut nec ad essentiam. sed constat qz essentia
diuinitatis sic est in patre z filio qz est perfectissime
in vtroqz. nec accipit aliqd ptinens ad suam pfectio/
né in vno magis qz in alio ergo z spirare erit totaliter z
pfectissime in vtroqz. ¶ 8°. sic. Si spiratio aliquá di/
uersitaté habeat put existit in filio z put existit in pa
tre. hoc erit. quia ut in pre est quedá tendentia a pre
in filiú. qñ vo in filio est ecõtra. sz hoc nullá diuersita
tem facit. nõ eni est imaginandú qz pater amet z fili^9
reamet. z qz pater vi amoris ipellat ad filiú z fili^9 rur
sum ipulsu pprio ferat ad prem. fm hoc eni eént di/
uersi ipulsus z diuersi amores. ergo spiratio ut in patré
z in filio nullá habet diuersitaté. sz pater z fili^9 habét
eúdé ipulsú amoris z eádé emissioné spús. z ita eán/
dé spirationé. nec sunt ibi diuerse tendétie qrú vna
incipit in pre z reflectaf in filiú. z alia incipiat i filio z
reflectaf i prem. cú fm rõné z modú itelligédi. imo
é vna z vniformis tédétia. z oñter vniformis spiratio.
Per ista quoqz argumeta vltima vult pbare Aureol^9
qz mutuitas uel ocordia non est de rõne spirationis
actiue. ¶ Contra 4^{am} õné arguit Henricus pbando
qz voluntas ut exñs in solo pre uel in solo filio nõ est
sufficiens pductiuú spirit^9 sci. sz put est in duob^9. ita
qz voluntas ut concors sic est pñcipium qz cõcordia
est de rõne ipsi^9. ocordia aút voluntatis esse non pót
nisi in duob^9 ad min^9 ppter qd pr z fili^9 ut concor/
des in voluntate spirant spm scm. Q ergo ocordia sit de
rõne formali principij pductiui. arguit sic. primo. Il/
lud qd emanat ut nexus z ut vinculú ac duoz coio
videf emanare a duob^9 ut duo sunt. ná si non a duo/
bus ut duo iam nõ erit nex^9 z vinculú ex sua ratiõe.
vinculú eni ad min^9 dualitaté requirit. Sed Aug^9
dicit 7. de trinitate ca^o 5°. qz spiritus sanctus est vni/
tas z sanctitas amború. s. patris z filij quo vtercqz cõ/
iungitur z seruant vnitaté spiritus in vinculo pacis
Et eadem dicitur qz est coio substantialis vtriusqz co
eterna ergo videf qz emanet a duobus inqñtú duo
sunt. ¶ 2°. Spús sanct^9 emanat p modú amoris pfe/
ctissimi z pfectissime charitatis. sed Gregorius dicit
in omel. qz minus qz inter duos charitas haberi non
potest. ergo spiritus sanctus a duob^9 emanat inqñtú
duo sunt. aliter nõ esset perfecta charitas. ¶ 3°. Licz
amor complacentie possit esse eiusdem ad se non tñ
amor incentiu^9 z zelatiuus. quia idem nõ dicif zela/
re seipsum. sed spiritus sanct^9 pcedit ut amor incen/
tiuus. ergo pcedit a duobus. ¶ 4°. Spiritus sanctus
est amor patris in filiú obiectiue z filij in patré. ut di/
cit Hiero. super psal^m. sed talis amor qui est ab vno z
procedit in aliú. nõ potest esse nisi ex duobus ut duo
sunt. igitur. ¶ Confirmatur. quia Damas. dicit libro
p. ca^o 10. qz spiritus sanctus a patre procedit. z in filio
requiescit. quod esse nõ posset nisi essent duo distin/
cti. Hoc Ricardus dicit 3°. de trinitate ca^o xi°. qz vbi
pluralitas psonaz deest: charitas oio esse nõ potest.
z frequenter dicit in i° libro. qz amoris mutuitas re/
quirit ad perfectú amoré. sed spiritus sanctus proce
dit ex perfecto amore. igif ut videtur spiritus san/
ct^9 procedit ex amore mutuo. ita qz mutuitas inclu/
ditur in ratione principij spiratiui. ¶ Cõtra aliá par/
tem eiusdem õnis arguit Scotus probádo qz nullo
modo pater z filius spirent inqñtum plures nec mu/
tuitas aut concordia sit aliquo modo de rõne princi/
pij productiui spús sci. Arguit igitur primo sic. Pa/
ter nácqz in illo priori originis quo precedit filium ha/
bet pfectioné simpliciter. sz volútas pertinet ad pfe
ctionem simpliciter. ergo pater habet voluntaté suf
ficientem z fecundá in illo priori quo filiú precedit.
tunc aút non est ocordia uel mutuitas amború. igif
concordia non est de ratione principij spiratiui. ¶ 2°
Pat nihil recipit a filio. sz si nõ hret sufficiés pñcipiú
productiuú uel producendi spm scm nisi cú filio. túc
reciperet aliquid a filio. puta pfectioné potentie spi/
ratiue. igitur. illud poni nõ potest. imo voluntas ut i
patre erit sufficiens principiú. ¶ 3°. Nullus respect^9
rõnis est de formali ratione principij pductiui realis.
sed concordia voluntatis patris z filij non est nisi re/
spectus rõnis. alias inter prem z filiú esset alia rea/
lis relatio a filiatione z paternitate. ergo concordia
non potest poni de rõne pñcipij productiui spirit^9 sci
¶ 4°. Sicut se habet memoria fecunda ad patré sic
z voluntas fecunda. cum vtraqz eque perfecte de/
beat poni in eo. sed constat qz in solo pre est fecunda
memoria sufficiens ad productioné spiritus sci. ¶ 5°.
Nihil sonans in iperfectionem debet poni in patre.
sed si poneref in eo voluntas non potens producere
z habere terminú adequatú videf esse imperfecta.
ergo voluntas ut in patre est sufficiens ad producé/
dum spm sanctú. ¶ 6°. Spús sanct^9 pcedit median/
te actu amandi perfectissimo ul potius ut amor pfe/
ctissimus. sz amor mutu^9 nõ est pfectissim^9. non enim
terminaf ad súmú bonum sub ratione súmi boni uel
ad infinitum sub ratione infiniti. est enim a filio in pa
trem ut pater est z a patre in filiú ut filius est. pater
autem z filius ut sic nõ sunt infiniti. sed inqñtú deus.
vnde cum amor mutuus terminetur ad personas ut
persone sunt. alius autem amor qui mutuus non est

terminaẽ ad essentiã.ergo spiritus scũs nõ ꝓcedit ut
amor mutuus.nec ex concordi voluntate duorum.
¶ 7° sic. Si pr̃ ⁊ fili⁹ ꝓducũt spm̃ sanctũ inq̃tũ ɔcor/
diẽ amãtes se.igiẽ erit ali⁹ spũs scũs ꝑus ꝓduct⁹:qδ
est incõueniẽs. ꝓbaẽ ɔña dupliciẽ.ꝑmo.qꝛ in q̊cunq̃
sig̃ nature uel originis ẽ ꝑncipiũ ꝓductiuũ ꝑfectũ in
se ⁊ i supposito ɔueniẽte actiõi in illo signo põt esse in
supposito tali rõ ꝓducẽdi.ſ3 volũtas ĩfinita ut ẽ in fi/
nita intellecta añ oẽ velle habẽs obiectũ infinitũ sibi
ꝑsens ẽ sufficiẽs ꝑncipiũ ꝓductiuũ amoris infiniti.⁊
paẽ ⁊ fili⁹ sunt ꝑsone ɔueniẽtes tali ꝓductiõi.igiẽ vo/
lũtas ut i filio ⁊ patre nõ intellecta ut q̃ formaliẽ vo/
lũt ſ3 ut ẽ volũtas ĩfinita habẽs eẽntiã diuã ꝑsentem
sibi ꝑ actũ intelligẽtie erit patri ⁊ filio ꝑncipiũ produ/
ctiuum spũs sci.⁊ ita si spũs scũs ꝓducaẽ ꝑ volũtatẽ
inq̃tũ volẽs siue inq̃tũ ea pr̃ ⁊ fili⁹ diligũt se mutuo
actu sequiẽ ꝙ añ spm̃ sanctum ꝓductum voluntate
volente erit ali⁹ spiritus scũs ꝓductus voluntate ut
est actus ꝑmus. ¶ Confirmatur dupliciter. ꝑmo sic.
Volũtas ut in nobis est act⁹ ꝑmus libera est ad ha/
bendum actum volendi.non aũt ipse act⁹ volendi li/
ber est siue ꝑncipiũ libere ꝓducẽdi aliqd.qꝛ act⁹ vo/
lendi est q̃dã nãlis q̃litas.⁊ si ẽ ꝑncipiũ alicui⁹ videẽ
eẽ nãle ꝑncipiũ ei⁹ ⁊ nõ liberũ.sic si ex tali actu gñaẽ
habit⁹ gñaẽ nãliter.ita ꝙ nõ est in ptãte talis act⁹ ge/
neratio talis habit⁹ ut videẽ.ita in ꝓposito magis vi/
deẽ libere ꝓduci spũs scũs si ꝓducaẽ volũtate ut est
actus ꝑm⁹ q̃ si ꝓduciẽ volũtate ut ẽ actu volẽs.s.ut
intelligiẽ sub actu 2°. ¶ Cõfirmaẽ 2°.qꝛ fili⁹ nõ ꝓdu/
ciẽ ab ĩtellectu paterno ut actu intelligens est ita ꝙ
actualis ĩtellectio sit formalis rõ q̃ pr̃ gñat filiũ. igi/
tur a simili volũtas ut actu volẽs nõ erit ꝑncipiũ ꝓ/
ducẽdi spm̃ scm̃ ſ3 ut ẽ actus ꝑm⁹. 2° aliẽ ꝓbaẽ dicta
ɔña accipiendo eandẽ maiorem quã ꝑus in q̊cũq̃ sig̃
nature uel originis.tũc addo hãc minorẽ ꝙ volũtas
hñs obiectũ ꝑmũ sibi ꝑsens est rõ ꝓducẽdi amorem
adeq̃tũ illi ꝑfecti⁹ q̃ habẽs obiectũ 2ᵐ sibi ꝑsens uel
saltẽ nõ min⁹ ꝑfecte.igiẽ eẽntia diuã cũ sit ꝑmũ obie
ctũ volũtatis diue nõ pr̃ ut paẽ.nec fili⁹ ut fili⁹.quia
tũc pr̃ eẽt formaliẽ beat⁹ in plurib⁹ obiectis distinctis.
igiẽ volũtas hñs eẽntiã diuã ꝑsentẽ sibi siue ut ama/
bilẽ siue nõ amabilẽ in ista ꝓductiõe magis erit ꝑnci/
piũ ꝓducendi amorẽ adeq̃tũ illi q̃ ut h3 patrẽ ut paẽ
est uel filiũ ut filius ẽ ꝓ obiecto.uel saltẽ non minus
⁊ ita cũ volũtas ꝑus habeat eẽntiã ꝓ obiecto q̃ pa/
trẽ ꝑus spirabiẽ spũs scũs volũtate ut est essentie ut
ꝑmi obiecti.q̃ volũtate ut ẽ patris uel filij tanq̃ obie
cti. ¶ Cõfirmaẽ.qꝛ eẽntia diuã ẽ formaliẽ infinita sed
paẽnitas ut paẽnitas nõ est formaliẽ infinita.igiẽ spi/
ritus scũs q est amor infinitus ⁊ in hoc nõ tm̃ volũtatis
infinite ſ3 etiã obiecti infiniti.magis spirabiẽ volũta/
te ut est eẽntie diue q̃ est obiectũ infinitũ q̃ ut est pa/
tris uel filij ut obiecti. Si dicaẽ eẽntiã nõ eẽ ꝑmũ ob/
iectũ voluntatis ſm rõnẽ formalẽ in ꝑmo obiecto qδ
est ꝑsona.hoc est falsũ.suppositũ est ꝑmũ obiectũ volũ/
tatis.tũ qꝛ rõ formalis amati ꝑus amaẽ.⁊ ɔcediẽ ꝓ/
positũ.qꝛ tunc erit rõ formalis spirandi eo modo quo
obiectum ɔcurrit ad spirare. Ex istis inquit sequiẽ ꝙ
pater spirat spiritũ sanctũ nõ inq̃tũ [illegible] filiũ ꝑmo
nec filius inq̃tum diligit patrẽ ꝑmo.sed pater ⁊ fi[illegible]
inq̃tũ h3 eẽntiã diuã ꝑsentẽ ut ꝑmũ obiectũ [illegible]
tis. similiter nec aliqs eorũ spirat inq̃tũ h3 eẽntiã ꝑ
sentẽ ut amatã ſ3 inq̃tũ h3 eam ꝑsentẽ ut amabi[illegible]

Ad primum argumen[tum]

[illegible] dicẽ ꝙ iste modus ẽ sufficiens ⁊ [illegible] ⁊ non [illegible]
[illegible].non solũ eni ꝓcedit tangendo [illegible]
ꝓcedit vsq̃ ad ꝓfundũ. Et ad ꝑmã ꝓbatione[m] [illegible]
negan[do] dicẽ ꝙ sanct⁹ doctor a[ssi]gnat rõne[m] [illegible] re
gule in multis locis.que si bñ [illegible] forte non tam
vana assentiret. vñ ꝑma pte.q.39.arti.3° ait. Nomi
na inquit substantiua significãt ꝑ modũ [illegible] no
mina vo adiectiua ꝑ modũ acc[identis] qδ inheret [illegible]
[illegible].sub[stanti]a aũt sicut ꝑ se h3 esse ita ꝑ se h3 vnitatem uel
multitudinẽ. vñ singularitas ⁊ pluralitas in noibus
substantiuis attendiẽ ſm formã significatã ꝑ nomẽ.
accidentia aũt sicut habent esse ex subiecto ita in sub
iecto recipiũt vnitatẽ uel multitudinẽ.⁊ iõ in adiecti/
uis attẽditur singularitas ⁊ pluralitas ſm supposita.
hec ille. Istud aũt cũ multis alijs allegata sunt alias
scilic3.4ᵃ dis.ꝑmi. Ex qbus patet ꝙ ꝑma ꝓbatio nul
la est.ꝓcedit eni ex ignorantia dictorũ sci Tho. ¶ 2ᵃ
ꝓbatio etiã nõ valet.nec ꝑ illã videẽ oppositum tale.
quia lic3 adiectiuũ significaret.non tñ ꝑ modũ subsi/
stentis ſ3 adiacẽtis alicui.⁊ iõ rõne ꝑdicta non nume/
raẽ mõ sube sed mõ accidẽtis qui dicti sunt.secus est
de substãtiuo.vñ ꝑma parte.q.39.arti.5°.ad 5ᵐ.dicit
sanct⁹ doctor. Hec est inquit dr̃ia inter noia substã/
tiua ⁊ adiectiua.quia noia substãtiua ferunt suũ sup/
positũ.adiectiua vo non sed rẽ significatã ponũt cir/
ca substantiuũ.vnde sophiste dicũt ꝙ noia substanti/
ua supponunt.adiectiua vo non supponũt sed copu
lant.hec ille. ¶ 3ᵃ etiam ꝓbatio non valet.lic3 enim
adiectiuũ ponat suã formã circa suppositũ.nõ sequi/
tur ꝙ plurificato supposito plurificeẽ forma impor/
tata per adiectiuũ.sed solũ nomen adiectiuũ. vñ lic3
sint plures spiratores tamen spiratio est vnica.nec
multiplicaẽ sed cõmunicaẽ.quia habet idem esse in
quolibet suppositorũ.non eni dicimus ꝙ forma i[m]por
tata per adiectiuũ habeat se per modũ accidentis [illegible]
nomen adiectiuũ se habet per modum accidentis ut
patet per ꝑdicta.⁊ ideo illud plurificaẽ ad plurifica/
tionẽ suppositorũ ſ3 nõ oportet de forma sig[nificata]. ¶ 4ᵃ
etiam ꝓbatio non est ad ꝓpositum [illegible] non [illegible]
mus loqui de plurificatiõe verborũ sed nomin[um] [illegible]
[illegible] tamen de modo quo verba ⁊ participia [illegible] in
plurali docet ipse dis. xj. hui⁹ ꝑmi. arti.4°. vbi [illegible]
ꝙ talia scilic3 verba ⁊ participia ⁊ etiã nomina ver/
balia forte cum importẽt actus uel actum omni referẽt
ad suppositũ ideo dicunẽ in plurali ad [illegible]
suppositorum. vñ nõ di[cim]⁹.pr̃ ⁊ filius est vnus deus [illegible]
sunt vnus deus.q[uia] h[oc] verbum est [illegible]
modũ actus.nec dicimus ꝙ sunt [illegible]
ſ3 illud quod ibi dixerat de noie verbali [illegible]
spirator correxit in sũmã ſm quod dictũ ẽ.⁊ sic p3 ꝙ
ille argotiçationes ꝑmo loco inducte nõ [illegible]

¶ Ad argumēta 2° loco inducta rñdet. ad p̄mū qdē satis patet p̄ p̄dicta in alia q̄ne quō. s. respectu actus spirādi sit potētia in diuinis uel quō non. ¶ Ad 2ᵐ dicit q̄ argumentū solū ocludit q̄ rō vnitas que est in cōi nō sit formalis rō patri uel filio q̄ spirēt. s3 alia, ratio nō sit formalis rō patri uel filio q̄ spirēt. s3 alit intelligūt nostra q̄. nō eni loquimur de illa ratiōe s3 de substracto illi. Intelligim⁹ eni q̄ spirant inq̄tū vnū non scilicet q̄ habent illā indiuisionē s3 quia hūt notionē que substernit illi indiuisiōi et est idē cū illo q̄ alii dicūt. q̄ nō loquimur de vno formali sed denominatiuo. ¶ Ad 3ᵐ ocedit p̄ma ꝓpositio et negat 2ᵃ non eni accidit patri inq̄tū spirat q̄ sibi filius conspiret. imo de rōne spirantis amorē pfectū est q̄ habeat verbū ospirans. nil eni amat nisi p̄conceptum. vñ spiratio de sui rōne h3 q̄ ꝓcedat a duob⁹. ut dicetur in alia distinctiōe. In creatis etiā ōis diligens uel spirans amorē ocipit verbū rei dilecte a quibus existētibus quodāmō vnū et quodāmō distinctis spiratur amor. et p̄sertim de rōne amicitie ē mutuitas amoris. iō negat oña quā infert. s. q̄ mutuitas nil facit ad ꝓpositū. ¶ Ad 4ᵐ ocedit añs et oñs. nō eni dicimus q̄ mutuitas sit odītio p̄ncipii spiratiōis uel aliq̄ pluralitas uel ocordia uel solū vnitas notiōis. verū oditio suppositorū spirantiū ē pluralitas et ocordia et mutuitas in spirādo ita q̄ si nō essent duo nō saluaretur ibi rō spirationis. ¶ Ad 5ᵐ ocedit oñs q̄ actus spirandi totalit. i. fm quodlibet sui est i patre et pfecte. quia in ipso est pfecte virtus spiratiua et pfecte cōis spiratio s3 tñ pater nō h3 formaliter oēm oditionē que respicit supposita spirātia. s. vnitatē uel pluralitatē suppositorū. s3 pat et filius habent oīa illa. nec tñ sequitur q̄ pater aliqd accipiat a filio. illa eni pluralitas nō ē qd reale in patre sed est pater et filius fm rem. nec addit fm rōnē nisi indiuisionē vnā ex pte patris et aliam ex pte filij. indiuisio aūt est negatio. ¶ Ad 6ᵐ dicit q̄ inuanū laborat. gratis eni ocedimus q̄ actus spirandi totaliter est in qualibet psona. imo est quelibet psona et virtus spiratiua similiter. s3 oditio suppositorū spirantiū non est formaliter in quolibet sigillatim sed in vtrisq̄ ciunctim. ¶ Ad 7ᵐ cōcedit eodē mō. verūtñ simile de essentia diuina et de spiratione uel actu spirādi nō valet. q2 diuinitas uel essentia diuinitatis nō habet respectū ad suppositum eo mō quo actus uel operatio de quo respectu dictū est in ꝓbatione 4ᵉ ōnis. falsū etiam supponit in argumēto. s. q̄ eodē ordine saltem fm modū nostrū apphendendi cōicet eēntia et spiratio. ¶ Ad 8ᵐ dicit sicut ad 4ᵐ. nec imaginamur sicut ipse fingit q̄ ibi sint duo impulsus uel amores. sed tñ dicimus q̄ ad hoc q̄ seruetur rō spirationis sunt ibi duo impulsi. et ad hoc q̄ sit ibi amor amicitie oportet q̄ sint duo amantes se. in creatis eni ad rōnem spōis amoris exigit q̄ a duobus ꝓcedat. non tamē illi duo sunt duo amantes. quia vnū eorū nō subsistit. nec est eiusdē nature cū alio scilicet verbū cum dicente. q̄ si esset tūc mutuo se diligerēt nō distinctis amoribus uel impulsibus sed eodē amore existēte sub oppositis relationibus uel cū oppositis relationibus. q2 i vno esset ut acceptus ab alio. in reliquo vero ut in eo q̄ alteri dat.

sic in diuinis est supra nostrū intellectum in patre et filio de amore et ceteris absolutis. similiter vbicūq̄ est nexus amicitie ibi sunt duo se mutuo diligētes. et sic patet q̄ nō arguit ꝓprie cōtra q̄nem sed trāsit iuxta. ¶ Ad primū Henrici dicit q̄ cū assumit illud quod emanat 2c. videt emanare a duobus ut duo sunt. licet ut duo uel inq̄tū duo pōt replicare dualitatē tanq̄ aliquid intrinsecum formali rōni principij spiratiui. et sic negat aᵃ ut dictū est in q̄ne. si aūt replicet dualitatē tanq̄ conditionē principij q̄ seu producentis et spirantis. sic ocedit aᵃ et totū argumentum. sed quo ad illū sensum nō est cōtra q̄nem. ¶ Ad 2ᵐ dicit q̄ licet charitas requirat distincta supposita tanq̄ illa q̄ diligunt se ad inuicē. tñ ipsa fundatur in aliqua vnitate vite uel hoīs. nunq̄ eni aliqui se diligerent charitatiue nec ad eis ꝓflueret amicitia nisi q2 sunt vnū in aliquo quod inuenit in vtroq̄ illorū. uel est vtriusq̄ illorū fm q̄ ponit scūs Tho. p̄ma pte. q. 27. arti. 3°. dicens. Similitudo ꝓprie loquēdo est cā amoris. Sed cōsiderandū ē q̄ similitudo int aliq̄ pōt attēdi dupliciter. Uno mō ex hoc q̄ vtrūq̄ habet idem in actu. sic duo habentes albedinē dicunt similes. Alio modo ex hoc q̄ vnū h3 in potentia et in quadā inclinatiōe ad illud q̄ alius h3 in actu. sicut si dicamus q̄ corpus graue existens extra locū suū hab3 similitudinē cū corpore graui in suo loco existenti. uel etiā fm q̄ potentia h3 similitudinē ad ipsū actū. nā i ipsa potētia est quodāmō actus. P̄mus igit modus similitudinis cāt amorē amicitie seu beniuolētie. ex hoc eni q̄ aliqui duo sūt similes quasi habentes vnā formā sunt quodāmodo vnū in illa forma. sicut duo hoīes sunt vnū in specie humanitatis et duo albi in albedine. et iō affectus vnius tendit in alterū sicut in vnū sibi. et vult ei bonum sicut sibi. S3 secūdus modus similitudinis cāt amorē concupiscentie uel amicitiā vtilis uel delectabilis q2 vnicuiq̄ existēti in potētia inq̄tum hmōi inest appetitus sui actus. et in eius cōsecutiōe delectat si sit sentiens aut cognoscēs. hec ille. Itē. q. 28. arti. p̄. Cū inquirit sit duplex amor. s. cōcupiscentie et amicitie. vtq̄ procedit ex quadam apphensione vnitatis amati ad amantē. cū eni aliquis amat aliquid quasi concipiēs illud. apphendit illud quasi ptinens ad suū bene esse similiter cū aliquis amat aliquē amore amicitie vult ei bonū sicut et sibi vult bonū. vñ apphendit eū ut alterū se inq̄tū. s. vult ei bonū sicut et sibi ipsi. et inde est q̄ amicus dicit esse alter ipse. Et Aug⁹ dicit 4°. confessionū. Bñ qdē dixit de amico suo dimidiū aīe sue. Idē ponit ibidē i rñsione ad 3ᵐ oñdendo quō vnitas uel vnio est cā amoris et est amor eēntialit. et est effectus amoris. Idem ponit 2ᵃ 2ᵉ. q. 23. arti. 6°. ad 3ᵐ. vbi dicit q̄ idem bonū est obiectum charitatis et spei. sed charitas importat vnionem ad illud bonum. spes autem distantiam quandā ab eo. et inde est q̄ charitas non respicit illud bonum ut arduum sicut spes. quod enim iam vnum est non habet rationem ardui. hec ille. Ista est determinatio phi. 8°. et. 9°. ethicorū. multis capitulis. vñ. 8. ethicorum. ca. xi. oñdit quō non est ꝓprie amicitia ad inaīata: neq̄ ad bruta: neq̄ ad

seruos inq̄ntū serui ꝓpē defectū vnitatis ꝛ coīcatiōis
inter hominē ꝛ talia. Dicit eni sic. Amicitia aūt nō est
ad inaīata. sꝫ neqꝫ ad equū uel bouē neqꝫ ad seruum
ſm ꝙ seruus. nihil eni cōe est. seruus eni animatū or-
ganū. organū autē inaīatus seruus. ſm ꝙ q̄dē igitur
seruus. nō est amicitia ad ipsū. sed ſm ꝙ hō. videt̄ eni
quoddā esse iustū oī hoī ad oēm hoiem potentē coica
re lege ꝛ cōpositiōe ꝛ vtiqꝫ amicitia ſm ꝙ hō. similit̄
ca. 12. ondit quō parentū ad filios ꝛ eoꝝ. ꝛ fratrum ad
inuicē est fortis amicitia ꝓpter vehementē vnitatē:
que ē quedā idēptitas. dicit eni sic. parētes quidem
filios diligunt ut seipsos. qui eni ex seipsis velut alte-
ri ipsi insepati. filij aūt parētes ut ab illis nati. fratres
aūt ad inuicē ex eisdē nati. ad illa eni idēptitas ad in-
uicē idē facit. ꝓpter qḋ Auicenna idē sanguinē ꝛ ra-
dicē ꝛ talia. sunt aūt idē eēntialiter indiuisim. similit̄
ca. eodē ondit quō cōiuges dū prolificant se inuicem
diligunt ꝓpter filiū q est cōe bonū vtriusqꝫ. econtra
ꝯo de sterilib᷑. diiunctio iquit filij videnī ee. ꝓpter
qḋ ꝛ steriles dissoluūt̄. filij. n. cōe bonū ambob᷑. cti-
net aūt cōe. s. amicitiā. Similit̄ libro. 9. ca. 9. ostendit
quō virtuosus est magis amator sui ꝓpter vehemē-
tem vnitatē eiusdē ad seipsum. s. quia idē bonū vult
ſm vtrāqꝫ partē sui. Et idem ponit ca. 7. Ex quibus
oībus patet ꝙ amicitia ꝓfluit ex duobus inq̄ntū con
ueniūt uel sunt vnū in aliquo. ut prius dicebat̄. cum
quo tamē stat ꝙ eiusdē ad seipsum nō est ꝓprie ami-
citia. ut ponit scūs Tho. 2ª 2ᵉ. q. 25ª. arti. 4. Amici-
tia inquit ꝓprie non habet̄ ad seipsū sed aliqd maius
amicitia. qꝛ amicitia vnionē quandā importat. Dicit
eni Dionysius ꝙ amor ē virtus vnitiua. vnicuiqꝫ au-
tē ad seipsum est vnitas que ē potior vnitione. vnde
sicut vnitas ē principiū vnionis. ita amor quo qs dili
git seipsū est forma ꝛ radix amicitie. in hoc eni amicitiā
habemus ad alios ꝙ ad eos nos habemus sicut ad nos-
ipsos. Dicit̄ eni. 9. ethicoꝝ. ꝙ amabilia q̄ sunt ad alte-
rū venerūt ex his q̄ sunt ad seipsū. sicut ꝛ de pncipijs
non habet̄ scia sed aliqd maius. s. intellectus. hec ille
ꝛ loquit̄ de charitate sub coī rōne amicitie nō aūt ut
charitas est. qꝛ talis habet̄ ad seipsum quasi ad rē p-
tinentē ad deū quē principaliter diligit. hoc idem po
nit Ar. 9. ethicoꝝ. ca.   . vbi sic dicit. Ad seipsū autē
vtrū est uel nō est amicitia relinquat̄ in p̄senti. vide-
bit̄ aūt vtiqꝫ sic eē amicitia ſm qḋ est duo uel plura.
vbi cōmentator Eustratius dicit. videbit̄ autē vtiqꝫ
ad seipsum eē amicitia non ſm ꝙ vnus est amans se-
ipsum sed ſm ꝙ duo. ꝛ dicit duo. rōnale nostrū quod
sumus pncipaliter ꝛ proprie. ꝛ irrōnale. hūana enim
species ꝛ pncipaliter homo rōcinatiua est pars aīe et
nō rōnalis. cum igit̄ hec nō cōtendunt nec differūt sꝫ
sequant̄ motionibus intellectus ꝛ volūtatibus. irra-
tionale vnū sunt cōsonātia. subā enim ꝛ natura duo
existunt. neqꝫ ē ad seipsū amicitia ſm ꝙ duo est talia
uel ſm plura duob᷑. ē aūt tale qḋ dicit potentia si q-
dem diuidas in duo animā ꝛ ratiocinatiuū ꝛ irrōna-
le ſm ꝙ duo erit amicitia eiusdē ad seipsū. si aūt non
in duo sꝫ in tria rōnē ꝛ irā ꝛ cōcupiscentiā non ſm ꝙ
duo sꝫ uel plura duob᷑. hoc est sed uel tria. erit ad se-

ipsū amicitia. si eni erit duo est rōnale ꝛ irrōnale [illegible]
men amicitia tunc ē ad seipsum cū hec vnū sunt [illegible]
ille. Ex q̄bus oībus pꝫ ꝙ charitas ꝛ amicitia [illegible]
fluit a duobus inq̄ntū sunt vnū in aliquo [illegible]
replicet pncipiū quo. sed ꝓfluit a duobus ut duo [illegible]
si ū inq̄ntum replicet principiū qḋ sine conditione [illegible]
posita agentis. ¶ Ad 3ᵐ pꝫ per idē. qꝛ solum conclu-
dit ꝙ talis amor requirit in pncipio qḋ [illegible]
nō aūt in pncipio q̄. ¶ Ad 4ᵐ p idē. [illegible] talis amor
sit ad duos dilectos. s. patrē ꝛ filiū obiectiue nō [illegible]
duo obiecta formalia uel ꝓpter duas [illegible]
sꝫ ꝓpter eandē q̄ est dei bonitas imensa. ¶ Ad 5ᵐ [illegible]
ut prius ꝙ mutuitas sic requirit̄ ad amicitiā nō [illegible]
pncipalis cā eius sꝫ quodāmō cditio [illegible]
cipiū q̄ in pnc pio qḋ. ¶ Ad pmū Scoti dī pmo ꝙ p̄
in nullo pōt extra intellectū pcedit [illegible]. imo est ve-
site q̄cūqꝫ vero itellectu ponere talia signa. Dicitur
2º ꝙ cōcesso ꝙ pr̄ a se habeat pncipiū sufficiēs spiran
di ita ꝙ p filium nec ipse habeat illud pncipiū spira-
di. nec pfecti᷑ habeat illud ꝓpter filium quē pducē-
tū nunqꝫ a pr̄e ꝓcederet spūs scūs nisi presupposita
alia psona ꝓcedēte a patre. s. verbo a q̄ ꝛ patre spūs
scūs ꝓcedit. nō q̄ filius est rō patri suo pducēdi spm
sanctū. nec rō spirādi amorē. sꝫ est spūs scūs rō proce
dēdi a patre. qꝛ nec psona filij nec ei᷑ ꝓcessio dat pa-
tri pncipiū spirādi nec modū habēdi pncipium sꝫ dat
spūi scō ꝙ sit nexus ꝛ amicitia ꝛ cōcordia vtriusqꝫ: qḋ
nō haberet si a solo patre ꝓcederet. sicut vn᷑ amicus
nō dat coamico virtutē diligēdi aut amorē pducen-
di. sꝫ tū nisi amic᷑ haberet reamantē amor ꝓcedens
ab eo non haberet rōnem amicitie nec cōcordie. ve-
rūtamen in ꝓposito nō solum spūs sanctus hꝫ a filio
ꝙ ꝓcedat a patre ut amicitia uel nexus. imo ꝙ ꝓce-
dat a patre ut dictū est. quia spūs sanctus eadē pro-
prietate est spūs ꝛ donum ꝛ cōmunio ac nex᷑. ¶ Ad
2ᵐ dico ꝙ non arguit contra sanctū Tho. sed contra
Henricū. quia sanctus Tho. non diceret quin pater
habeat sufficiens principium spirandi a se. sed dicit ꝙ
ꝓcessio spiritus sancti requirit vnam cōditionem [illegible]
principio quod pducit que non esset si filius nō esset
scilicꝫ mutuitas. sicut dictū est ꝛ [illegible] amicitia. Ista aūt
conditio nō est de intrinseca rōne pncipij spirandi
quo: sed est conditio pducentis p illud principiū [illegible]
sequit̄ si posito filio pater habet illam cōditionē ꝛ nō
aliter ꝙ pater habeat aliqd a filio effectiue [illegible]
sequitur ꝙ filius sit illud sine quo pater non haberet
hāc conditionē. sicut pater non haberet paternitatē [illegible]
per impossibile nō esset filius. quia dempta [illegible]
demit̄ paternitas. ꝛ iō pater nō esset pater. nō tamē
sequit̄ ꝙ fili᷑ sit aliq̄ mō causa uel pncipiū patris aut
alicui᷑ qḋ sit in patre formalit̄ sꝫ solū ꝙ [illegible]
ne q̄ nō haberet pr̄ talē relationē. sic in ꝓposito [illegible]
lio pat̄ non haberet amoris mutuitatē [illegible] aliquo [illegible]
dilecto cum q̄ spiraret talē amorē. ¶ Ad 3ᵐ dicō ꝙ
concordia uel mutuitas non est de rōne pncipij [illegible]
pat̄ ꝛ filius spirant. ut sepe dictū est [illegible]
quia nō spirarent talem amorē. ꝛ licꝫ concedat [illegible]
dicit relationē sit in diuinis respectus rōnis [illegible]

[illegible] q respectus rõnis aliquid faciat ad ꝓductio[illegible] q sit illud sine q̃ nõ [illegible] ... est inconueniẽs q sit illud sine q̃ nõ ẽẽ nec spũs [illegible] rõne sua sꝫ rõne suoꝝ extremoꝝ uel fundamenti. [illegible] si pater in diuinis non ẽẽt idẽ sibi ⁊ cognitus sui nõ genereret verbũ. ⁊ tñ relatio quã dicit idẽptitas et [illegible] quã dicit cognitus sunt in diuinis relatiões rõnis. [illegible] pr ⁊ filius nisi essent volitiui ⁊ diligibiles nõ ꝓduceret spũm scm̃. ℭ Ad 4m dr q argumentũ [illegible] q in pr̃e solo. i. ꝑ se accepto ẽ sufficiens pñci[illegible]pium ꝓducendi spiritũ scm̃. sꝫ non ꝓbat q ipso solo posito ⁊ nullo alio sint posita oĩa sine qbus non ꝓdu[illegible] spũs scũs. talis eñi mutuitas nullo mõ est [illegible] nec [illegible] spũs sci sꝫ ẽ [illegible] sine qua nõ ꝓcederet spũs [illegible] a patre aut filio. ℭ Ad 5m negaẽ hoc. volũtas eñ [illegible] in patre ẽ sufficiens ꝓductiua ⁊ potẽs hr̃e terminũ sic q nõ requirit aliud pñcipiũ ꝑ qd̃ cõpleaẽ eius ꝓductiuitas sꝫ bñ requirit q suppositũ ꝓducens per [illegible] habeat aliã [illegible] nõ tanq̃ ꝑ quã sꝫ tanq̃ sine qua nõ ꝓduceret. illã aũt nõ hꝫ nisi posito alio suppo[illegible] a ꝓducẽte ꝑ eandẽ voluntatem. s. posito verbo. ℭ Ad 6m negaẽ hoc tanq̃ erronea. oĩs eñi amor q̃ paẽ diligit filiũ ẽ ꝑfectissim⁹. nec valꝫ ꝓbatio. dico eñi q amor ille mutuus patris ad filiũ ut filius ẽ terminaẽ ad diuinã essentiã ⁊ ad relationẽ uel ꝑsonã sꝫ ad eẽntiã ut ad rõnẽ diligibilitatis. ad relationẽ aũt ut ad dilectũ in q̃ talis rõ sũmi boni ⁊ infiniti diligibilis ꝑ idẽptitatẽ realẽ reperiẽ. nullus eñi amor terminari põt ad relationẽ nisi in q̃tũ iducit rõnẽ boni. In diuinis ãt nõ ẽ nisi vnica bonitas. iõ nec nisi vnica rõ diligibilitatis ac per hoc nõ est ibi nisi vnica dilectio. sola enim rõ formalis obiecti q̃ dat actui spẽm variat rõnẽ formalẽ actus. sicut visiõe eiusdẽ speciei videnẽ oĩa alba licꝫ vnũ sit nix aliud lana. ℭ Ad 7m negaẽ pñcipalis ɔña ⁊ ad ꝑmã ꝓbationẽ dico q licꝫ ꝓbet ɔ̃ Henricũ ponentẽ q in deo ẽ duplex intellectio. vna q̃si cõfusa q̃ est rõ ꝓducendi cognitionẽ distinctã ⁊ expssã quã dicit verbũ. ⁊ ɔformiẽ ponit duplicẽ amorẽ. quorum vnus est rõ ꝓducendi aliũ q dicit̃ zelus ⁊ spũs. tñ nihil ꝓbat ɔ̃ scm̃ Tho. nõ eñi scũs Tho. ponit q actualis itellectio sit rõ ꝓducendi verbũ q̃si pñcipiũ ei⁹ elicitiuũ. sꝫ poti⁹ intẽdit q actualis intellectio est ꝓductio verbi. ⁊ similiẽ nõ vult q actualis dilectio sit rõ uel pñcipiũ elicitiuũ spũs sꝫ potius dicit q est ei⁹ [illegible]tio. sicut enim verbũ est terminus actualis intellectionis. ita spũs scũs ẽ termin⁹ actualis dilectionis. [illegible] habeẽ in diuinis duplex pñcipiũ spiratiuũ [illegible] ut actus primus ⁊ eẽntia sub actu 2o. s. volibile. ⁊ ita nec duplex spũs scũs. [illegible] ꝓpter sicut ɔña ita ꝓbatio ɔ̃e [illegible] fuit. ℭ Ad ɔfirmationẽ dico q nos nõ dicimus q actus volũtatis sit ꝓductiuus spũs uel amoris spi[illegible] aut libere. sꝫ poti⁹ q ẽ ei⁹ ꝓductio. ꝓdu[illegible] eñ talis spũs ẽ volũtas cũ obiecto sibi ꝑsente [illegible]. veniẽs argumentũ radicẽ innuit erro[illegible] q spũs scũs ꝓducaẽ libere sic q i potestate ꝓ[illegible] sit ꝓducere ⁊ nõ ꝓducere. iõ argumentũ ex [illegible] nihil valꝫ. ℭ Ad 2m ɔfirma[illegible] ⁊ nõ ꝓcedit nisi ɔ̃ Henricũ. ℭ Ad 2m pñcipale [illegible] dr q oĩs bonitas ⁊ ꝑfe[illegible]ritas realis uel ex nã rei añ actũ intellectus inter essentiã ⁊ relationes negãda est in diuinis: uel q vnũ ꝑus ameẽ aut intelligaẽ q̃ aliud tali ꝑoritate. sꝫ si ibidem sit aliq̃ prioritas illa est ꝭm nostrũ modũ concipiendi talia. quã nõ requirit nã rei ut in se est. dico 2o q ɔcessa ibidẽ ꝑoritate q̃ ɔcedi põt. adhuc nõ habeẽ q ibi sint duo amores spirati aut duo spũs ꝓcedẽtes q2 cũ relatio cũ ꝑscindit ab eẽntia diuina nullã habeat ꝓpriã entitatẽ aut bonitatẽ ɔsequẽẽ nec diligi[illegible] vñ nõ se hꝫ ad eẽntiã ut ad diligibile sed ut diligibile ad diligibilitatẽ suã. dato ꝗ ꝑ ipossibile q pri⁹ diligereẽ eẽntia q̃ relatio uel ꝑsona. nõ tñ alio actu diligi posset. nec alius spũs ꝓcederet dilectiõe qua diligiẽ eẽntia ⁊ dilectiõe q̃ diligiẽ ꝑsona uel relatio. q2 act⁹ manet idẽ manẽte eadem formali rõne obiecti. manẽte aũt actu eodẽ manet idẽ termin⁹ ꝑ actũ productus. Dico 3o q dato per ipossibile q paẽ ⁊ fili⁹ diligerẽt essentiã suã nõ diligẽdo seipsos aut relatiões illo amore nũq̃ ꝓcederet spũs habẽs rõnẽ charitatis uẽ amicitie. ut dictũ ẽ. q2 ibi nulla erit reamatio. vñ illa ypothesis ifert ɔdictoria. s. q ꝓcederet idẽ spũs ꝭm rẽ. ⁊ alius ꝭm rem. ℭ Ad ɔfirmationẽ dico q sicẽ pñcipiũ spiratiuũ includit bonitatẽ pñcipaliẽ. ⁊ secũdario relationẽ cõem patri ⁊ filio. ita obiectũ illi⁹ actus dilectiõis q̃ spũs scũs ꝓduciẽ hꝫ pñcipaliẽ ꝓ obiecto essentiã sꝫ secũdario supposita. vñ ex hoc q ẽ dilectio essentie terminaẽ ad spũm amoris. ex hoc aũt q est dilectio mutua ꝑsonaꝝ hꝫ q sit spũs amoris q̃ ẽ charitas ⁊ amicitia ⁊ nex⁹. vñ tertia ꝑsona ꝭm modũ nrm̃ intelligendi ꝑus est spũs amoris q̃ sit spũs amoris amicitie uẽ q̃ sit nex⁹. ℭ Ad argumentũ in pede q̃õnis factũ rñdet scũs doctor ꝑma pte. q. 36. arti. 4. ad 2m dicens q cũ dr̃ paẽ ⁊ fili⁹ sunt vnũ pñcipiũ spũs sci. designaẽ vna ꝓprietas q̃ est forma sigta ꝑ nomẽ. nec tñ seqẽ q ꝓpẽ plures ꝓprietates pr̃ possit dici plura pñcipia q2 iplicaret pluralitas suppositoꝝ. hec ille. Et si dicaẽ q tũc regula illa de noĩbus substãtiuis q̃ dicit q talia plurificanẽ ad plurificationẽ forme sigte. videreẽ eẽ falsa. dico q nõ ẽ falsa. imo est vera bñ itellecta. sꝫ oꝫ q intelligatur de reali pluralitate forme ita q forma realiẽ plurificeẽ in duas res. sꝫ sic nõ est in ꝓposito. nã lꝫ pñcipiũ significet ꝓprietatẽ ⁊ paẽ habeat duas ꝓprietates. nõ tñ ille sũt due res in pr̃e sꝫ vna res. sũt tñ due relatiões reales. ⁊ iõ nõ oꝫ q paẽ sit duo pñcipia. Et si dicaẽ q saltẽ oꝫ dici duo principia ꝭm rõnẽ cũ forma iportata ꝑ li pñcipiũ plurificeẽ ꝭm rõnẽ. negaẽ ɔña. nã paẽ nõ pñcipiat i esse rõnis sꝫ ut ẽ i actu realis existẽtie. si tñ deberet ɔcedi q illud pñcipiũ est duo ꝭm rõnẽ nõ tñ duo pñcipia ꝭm rõnẽ. forte sic dicerent multi. ⁊ hoc sit pro isto argumento. Utrũ aũt ista ɔña valeat: paẽ ⁊ filius sunt vnũ principiũ spũs sancti. ergo pater ⁊ filius sunt vnũ principiũ quod est pater. uel sunt vnũ principiũ quod non est pater. quere sanctũ Tho. in prima parte ibidem. Itẽ ꝓ quo supponit subiectũ hui⁹: vnũ pñcipiũ spũs sci est paẽ ⁊ fili⁹. uel pdicatũ hui⁹: pr̃ ⁊ fili⁹ sũt vnũ pñcipiũ spũs sci. vide ibidẽ. dicit eñi q nõ ꝓ vna notiõe nec ꝓ vna eẽntia nec ꝓ vna ꝑsona sꝫ ꝓ duab⁹ ꝑsonis

simul. et hꝫ ꝯfusam suppositionē et non determinatam Sꝫ si dicaꝭ qd est illud ꝯfundēs pdicatū 2ᵐ. Dico ꝙ li et. sicut in hac ꝓpositiōe: hic et rome vendiꝭ piper. sed de subiecto huiꝰ. s. vnum principiū spūs sci est paꝭ et filius. dubiū videꝭ a q̄ ꝯfundaꝭ nisi p terminū sequētem. et ꝙ talia sunt subiecta qualia pmittunt pdicata uel si ista logica nō placet q̄re aliā. qꝛ ego tēpꝰ nō habeo speculandi ad alia ꝓperans. ¶ Cōtra solutionē argumenti facti in pede q̄ōnis arguit sic Gregorius. pmo qꝛ de virtute sermonis pncipiū in pdicato non pōt stare ꝯfuse. cū nullū signū vl'e uel sincaᵐᵃ precedat ꝯfundens ipsū. et iō si ꝓpositio illa est vera. qꝛ pdicatū stat ꝯfuse cū h̄ non sit de virtute sermonis. sequiꝭ ꝙ ipsa non sit ꝓpria nec de virtute sermōis cōcedenda. ¶ 2ᵒ. Quia si principiū stat ꝯfuse et nō determinate cū ꝯstet ꝙ nō stet ꝯfuse distributiue. sequiꝭ ꝙ supponit ꝯfuse tm̄. et p ꝯsequens sub ipso ꝯtingit descendere ad singularia p ꝓpositionē de disiuncto pdicato nulla mutatione facta ex pte subiecti. seqꝭ ḡ: pꝭ et filius sunt pncipiū spūs sci. ḡ paꝭ et filius sūt hoc pncipiū uel h̄ pncipiū. demonstrādo pmo vnā psonā deinde aliā. ꝓ quibus diciꝭ principiū supponere ꝯfuse. sꝫ illud ꝯn̄s ē falsum: cū eius oppositū sit verū. scꝫ pater et filius nō sunt h̄ principiū nec sunt h̄ pncipiū. sicut verū est ꝙ pꝭ et filius non sunt hec psona patris nec sunt hec psona filij. ¶ 3ᵒ. Si principiū supponit ꝓ duabꝰ personis simul. ḡ h̄ erit magis uel nō minus ꝓpria et ꝯcedenda: pater et filius sunt principia. sicut dꝭ ꝙ pater et filius sunt psone. ¶ Confirmaꝭ. qꝛ tminus in plurali numero magis ꝓprie supponit ꝓ pluribus singularibꝰ ꝯiunctim q̄ in numero singulari. Itē fm h̄ principiū non supponeret ꝯfuse tm̄ ut dicis sed determinate. sicut in ista: sortes et platō sunt hoīes. pdicatū supponit determinate nō obstante ꝙ supponat ꝓ pluribus simul. s. ꝓ sorte et platone. et vtrūqꝫ ꝓbaꝭ qꝛ sub pdicato ꝯtingit descendere p disiunctiuam q̄ vtiqꝫ vera erit: et sua ꝯdictoria falsa. ¶ Ad primum istorū diciꝭ ꝙ in ista ꝓpositiōe: paꝭ et filius sunt vnum pncipiū spūs sci. pater stat ꝯfuse et ꝯfundiꝭ ut dictū ē in solutione illiꝰ argumenti facti in pede q̄ōnis per h̄ sincaᵐᵃ et. ¶ Ad replicā q̄ fit de ista: vnū pncipiū spiritus sci est pꝭ et filiꝰ. diciꝭ similiꝭ fm scm̄ Tho. ꝙ stat cōfuse. et iō dico finaliꝭ ꝙ tales termini cōes de sua nāli significatiōe stant ꝯfuse et nō determinate ꝓ h̄ ul' illo supposito. vn̄ scūs Tho. 3ᵒ. sen. dis. i. q. 2. arti. 4ᵒ. dicꝭ ꝙ si pater et filius et spūs sanctꝰ eandē numero nām assumerent dicerenꝭ vnus hō. sicut ꝓpter vnā nām diuinam dicunꝭ vnus deꝰ. et sicut dicitur tota trinitas vnus solus verus deus. ita pōt dici: iste solus hō est paꝭ filius et spūs sanctus. et iste terminus hō supponeret rē nature hūane sine distinctiōe triū psonaꝝ. sicut iste tminus deus in pdictis locutiōibꝰ supponit rē nature diuine indistincte. et hec ē suppositio sua nālis. et quasi termini cōis respectu triū psonarū. suppositio aūt qua supponit ꝓ patre uel filio est sibi accidentalis et quasi termini discreti. hec ille. Ita i ꝓposito dico ꝙ in ista: vnū principiū spūs sancti est pater et filius. li vnū principiū supponit confuse et indistincte rem na

ture humane. et ista est sua nālis suppositio nec oporteret querere confusiuū eius. sꝫ potius p quē [illegible] ad standū determinate ꝓ hoc uel illo eius supposito distincto. hec enī fit per signū vl'e uel [illegible] aliquid hꝰ. ¶ Ad 2ᵐ diciꝭ ꝙ sub pdicato huiꝰ [illegible] tionis: pater et filius sunt vnū pncipiū spūs [illegible] ꝯtingit descēdere p disiunctiuā sic ḡ pater et filius [illegible] h̄ principiū. uel paꝭ et filius sunt h̄ principiū imo est fallacia ibi figure dictiōis. ut dicit sanctus Tho. pma pte. q. 36. arti. 4. ad 4ᵐ. et hꝰ sic dicit. hoc qđ dico: pr et filius sunt vnū qđ est pater: aut vnū pncipiū quod est pater. nō ꝯdictōne opposita. vn̄ nō est necesse alterū illoꝝ dare. cum enī dicimus: pater et filius sunt vnū principiū spūs sancti. hoc qđ dico principiū non habet suppositionē determinatam sed cōfusam pro duabus psonis simul. vn̄ in ꝓcessu est fallacia figure dictionis a ꝯfusa suppositione ad determinatā [illegible] Ibidē etiā ad 5ᵐ dicit sic. hec ē vera: vnū principium spūs sancti est pater et filius. qꝛ hoc quod dico pncipium nō supponit ꝓ vna psona tm̄ sꝫ indistincte ꝓ duabus. hec ille. Sic patet igiꝭ ꝙ non sequiꝭ: paꝭ et filius sunt vnū principiū spūs sancti. ḡ sunt hoc pncipium uel sunt h̄ pncipiū. 2ᵒ dico ꝙ bn̄ sequiꝭ: pater et filius sunt vnū principiū spūs sancti. ḡ sunt h̄ principiū uel hoc pncipiū demonstrādo per primū hoc vnā personā et per 2ᵐ hoc aliā. nec ꝯn̄s illud est falsū sed verū. et est ꝓpositio de disiuncto extremo. et cū ꝓbaꝭ falsitas ꝯn̄tis. quia nec pater et filius sunt hec persona demonstrādo patrē. nec pater et filius sunt hec persona demonstrādo filiū. igiꝭ nec illud ꝯn̄s est verum. dico ꝙ ꝯn̄a non valet. nam ex tali an̄cedente qđ est ꝓpositio copulatiua bn̄ probaꝭ ꝙ ꝯn̄s est falsum si esset disiunctiua non aūt si sit de disiuncto extremo. vnde ista ꝯn̄a non valet: nec parisius et rome venditur ille piper. nec parisius et rome vendiꝭ ille piper ḡ falsum est ꝙ parisius et rome vendiꝭ iste uel ille. vnde sortes et plato sunt sortes uel plato. non tamē conceditur ꝙ sortes et plato sūt sortes. nec ꝙ sortes et plato sūt plato. ¶ Ad 3ᵐ negaꝭ ꝯn̄a. quia licꝫ hoc qđ dico pncipiū supponat ꝓ duabus psonis non tn̄ ꝓ duobus principiis. quia nomen substantiuū non predicaꝭ in plurali nisi pluraficeꝭ forma sig̃ta per ipsū licꝫ supponat pro multis. sicut pꝫ de hoc noīe deꝰ licꝫ supponat ꝓ [illegible] tis. tn̄ non diciꝭ nec ꝯcediꝭ ꝙ plura supposita sunt plures dii. ꝓbatio aūt de hoc noīe psona nihil valet qꝛ forma quā significat pluraficaꝭ in diuinis. s. [illegible] et relato subsistēs. ¶ Ad ꝯfirmationē dꝭ eodē modo ꝙ ille maxime non tenēt vbi nomen sig̃t formā q̄ nō pluraficaꝭ licꝫ sit in multis suppositis. sicut ē in [illegible] de h̄ noīe deus et multis aliis absolutis. et de [illegible] ¶ [illegible] ne pncipiū in ꝓposito. vn̄ scūs Tho. [illegible] ad 2ᵐ. [illegible] [illegible] dꝭ paꝭ et filiꝰ sunt vnū pncipiū spūs sci [illegible] vna ꝓprietas q̄ est forma sig̃ta p nomē. ¶ [illegible] diciꝭ ꝙ in illa ꝓpositiōe: paꝭ et filius sunt pncipium [illegible] ritus sci. pdicatū nō supponeret determinate [illegible] ribus suppositis habēt. hꝰ vnicā formam [illegible] nomen sed ꝓ pluribus suppositis habentibꝰ [illegible] formas sig̃tas p nomen illud. esset enī [illegible]

de que dicitur spiratio actiua plurificaret in patre ꝛ
filio qđ est absurdū.qꝛ tūc nullo modo essent vnº spi
ratores nec vnū principiū spūs sancti. Et h sufficiat.

Circa tertiādecimā

distinctionē queritur: Utrū gnā-
tio ꝛ ꝓcessio spūs scī sint ꝓcessio-
nes alterius rationis. Et arguitur
ꝙ nō. Proprietates ꝯstitutiue filij
ꝛ spūs sancti non sūt alteriº rōnis.ġ nec eorū ꝓcessi-
ones.tenet ꝯña.quia iste ꝛ ille idem realiter sunt.aāṡ
patet.quia tūc filiº ꝛ spūs scūs eēnt diuersarū rōnū
ꝛ sic alteriº speciei. In oppositū arguit̄ sic. Iste pro-
ductiones t̄minant̄ ad idem formaliter.ġ non sūt alte-
rius rationis.tenet ꝯña.qꝛ ꝓductiones sunt alterius
rōnis ꝓpter terminos alterius rōnis. ꝛ dicūtur eius-
dem rationis ꝓpter terminos eiusdem rōnis.sed aāṡ
patet.quia terminº natiuitatis filij ꝛ ꝓcessionis spūs
sancti ē de eēntia diuina. In ista questione erūt duo
articuli. In pmo videbitur quō ꝛ penes quid distin-
guuntur natiuitas filij ꝛ processio. In 2º penes quid
ꝛ quomodo distinguant̄ generatio ꝛ spiratio actiue
sūpte. ℭ Quātū ad pmū sit pma ꝯ ꝙ ille ꝓcessiones
passiue sumpte non distinguūtur seipsis formaliter.
Istam ꝯnem ꝓbat sic scūs doctor de potētia dei.q.
10.arti.2º.Unūquodqꝫ distinguit̄ ab alio ꝟm speciem
per illud a quo speciem hꝫ.ꝛ ꝟm numerum ꝑ illud a q̄
indiuiduat̄. Drīa aūt inter ꝓcessiones diuinas oꝫ ꝙ
sit non solū sicut ea q̄ differūt numero tm̄.sed sicut ea
que differūt specie.cū vna sit generatio.alia ꝟo non.
Relinquit̄ ġ ꝙ ꝓcessiones diuine distinguūt̄ ꝑ illud
a quo speciē hāt. nulla aūt ꝓcessio nec operatio nec
motus hꝫ speciē a se.sed sortit̄ speciē a termino uel a
ꝑncipio. vñ nihil ē dictu ꝙ ꝓcessiōes aliq̄ distinguā-
tur seipsis.sed oꝫ ꝙ distinguant̄ penes terminos uel
ꝑncipia.hec ille. Itē pmo sen.dis.13.q.i.arti.2º.arguit
sic ꝓ ista ꝯne. Gnātio inquit ꝛ ꝓcessio nullā habent
oppositionē ad inicē.ōis aūt formalis distinctio ē ꝟm
aliquā oppositionem.ꝛ pterea ꝓcessio ꝛ gnātio signt̄
ꝑ modū operationū. h aūt non ꝯuenit ut per opatio-
nes uł motº distiguāt̄ opantia uł opata.sꝫ magis ecō-
trario.qꝛ actiōes differūt specie ꝟm formas agentiū
ut calefacere ꝛ īfrigidare ꝛ motº ꝟm terminos.h ille.
Item pma 2ᵉ.q 18.arti.2º dicit. Sicut aūt res nālis
habet speciē ex sua forma:ita actio hꝫ speciē ex obie-
cto sicut ꝛ motus ex termino. Idem dicit ad 3ᵐ ibidem
Itē arti.5ºet arti.6.et.7.et.9.et.10.i quo sic ait. Spe-
cies rerū nālium cōstituunt̄ ex nālibus formis.ꝛ spe-
cies actuū ex obiectis. Idem ponit de malo.q.2ᵃ.ꝑ
totum. Item prima.2ᵉ.q pma.arti.3º sic ait.Unum-
quodqꝫ sortit̄ spēm ꝟm actum ꝛ non ꝟm potētiā. vñ
ea que sūt cōposita ex materia ꝛ forma cōstituuntur
in suis speciebº ꝑ ꝓprias formas.ꝛ h etiam ē cōside-
randū in ꝓpriis motibus.cū enim motus quodāmō
distinguant̄ ꝟm actionē ꝛ passionē.vtrūqꝫ eorum ab
actu speciem sortit̄.actio quidē ab actu qui ē ꝑncipiū
agendi.passio vero ab actu qui ē terminus motº. vñ
de calefactio actio nihil aliud ē q̄ᵐ motio q̄dā a calore

ꝓcedens.calefactio autē passio nihil aliud est q̄ᵐ mo-
tus ad calorē.diffinitio aūt māifestat rōnem speciei
hec ille. ℭ 2ᵃ ꝯ est ꝙ ꝓcessiones ille non distinguunt̄
realiter penes ꝑncipia.s.ꝟm h ꝙ vna est ꝓcessio per
modū nature ꝛ intellectus.alia ꝟo per modū volun-
tatis.nā eni ꝛ intellectus ꝛ volūtas vident̄ sigre q̄dā
operationū ꝑncipia. Istā ꝯnem ꝓbat sanctº doctor
de potētia dei vbi s.ait enim sic. Istud inquit nō suf-
ficit ad diuinā ꝓcessionū distinctionem nisi aliud ad-
datur.cum eni oporteat in ꝓcedente inueniri simili-
tudinē eius qđ est ꝓcessionis ꝑncipiū sicut i rebº cre-
atis similitudinē forme gnāntis necesse ē eē in gene-
rato:oportet ꝙ si ꝓcessiones in diuinis distinguūtur
ꝑ hoc ꝙ ꝑncipiū vnius ē natura uel intellectº.alteriº
vero volūtas.ꝙ in ꝓcedente ꝟm suam ꝓcessionem
inueniat̄ tm̄ qđ nature est uel intellectº.in altero ꝟo
id qđ est volūtatis tm̄.qđ patet esse falsū.nam ꝑ vnā
ꝓcessionē que est filij a patre cōicat pater filio qcq̄d
habet ꝛ naturā ꝛ potētiā ꝛ intellectū ꝛ volūtatem ꝛ
quicq̄d absolute dicit̄:ut sicut ꝟbū dicitur sapientia
genita ita posset dici nā uel volūtas.uel sapiētia ge-
nita.i.ꝑ gnātionē accepta uel magis hꝫ ꝑ gnātionem
accipiens.vñ patet ꝙ cū oīa attributa eēntialia con-
currāt i vnā ꝓcessionē filij ꝙ nō pōt ꝓcessionū drīa
īueniri ꝟm diuersas rōnes attributoꝝ: ita ꝙ ꝑ vnam
ꝓcessionē attēdatur cōicatio vniº attributi:ꝛ ꝑ aliā
alteriº cōicatio. hec ille. Eandē ꝓbat ꝑ sen.dis.13.q.
pma.arti.2.sic. Uolūtas ꝛ nā in diuinis solū rōne di-
stinguūtur.vnde talis distictio nō pōt eē ratio realis
distinctionis.qꝛ ꝑncipiū nō est debiliº ꝑncipiato.ꝛ ꝑ-
terea ꝟm hoc ꝓcessio intellectus ꝟm quā dicitur ver-
bum eēt alia a ꝓcessione nature ꝟm quā dicit̄ filius.
ℭ 3ᵃ ꝯ est ꝙ hꝫ ꝓcessiones distinguūtur ꝟm ordinati-
onem originis. Istam ꝯnē ꝓbat sanctº doctor de po-
tētia dei vbi s.sic. Processiōis t̄minº ē habere.cū ad
hoc ꝓcedat ꝑsona diuina ut habeat qđ accipit ꝓce-
dendo. ꝓcessiones aūt penes terminos distinguunt̄
ġ necesse ē ut sicut habens distinguit̄ in diuinis ita di-
stinguat̄ ꝛ ꝓcessus.habēs aūt non distinguit̄ in diui-
nis ab habente ꝑ hoc ꝙ hic habeat hec attributa.ille
vero alia.sꝫ ꝑ h ꝙ eadē vnº hꝫ ab alio.nā oīa q̄ hꝫ pa-
ter hꝫ filiº.sed in h distinguit̄ filiº a pr̄e ꝙ hꝫ ea a pr̄e.
sic igit̄ vnº ꝓcedēs ab alio ꝓcedēte distinguit̄ nō qꝛ
vnº ꝓcedēdo hec accipiat ꝛ aliº alia.sed qꝛ vnº illoꝝ
ab alio accipit.qcq̄d igit̄ inuenit̄ in ꝓcessiōe dīna qđ
statim in vna ꝓcessione pōt intelligi nulla alia intel-
lecta vniº tm̄ ꝓcessio ē.ibi vero statim alia ꝓcessio in-
ueniri pōt vbi eadē que ꝑ pmā ꝓcessionem sūt acce-
pta iterū derivant̄ in aliā.et sic solū ordo ꝓcessionū
q attendit̄ ꝟm originē ꝓcessiones multiplicat in di-
uinis. vñ ꝯuenient̄ dixerūt q posuerūt vnā ꝓcessio-
nē eē ꝑ modū nature ꝛ itellectus.aliā ꝑ modū volū-
tatis q̄ᵗum ad illud ꝙ ꝓcessio q̄ est ꝟm naturā uel in-
tellectū nō ꝑexigit aliā ꝓcessionē. ꝓcessio aūt q̄ est ꝑ
modū volūtatis aliā ꝓcessionē ꝑexigit. nā amor ali-
cuiº rei nō pōt a volūtate ꝓcedē nisi ꝑ intelligat̄ ꝓces-
sisse ab itellectu illiº rei qđ ē verū ꝯceptū.bonū enim
intellectū ē obiectū volūtatis.hec ille. Eandē ꝯnem

ponit p̄ sen. vbi s̄. ait eni sic. In diuinis nō pōt eē aliq̄ realis distictio ꝛ pluralitas nisi ſm relationē originis ꝛ iō ſm hoꝫ nos inuestigare pluralitatē ꝓcessionū ꝛ ꝓcedētiū. dico igit̄ ſm h̄ ꝙ est in diuinis aliq̄ ꝓcessio ſm quā vna ꝑsona ꝓcedit ab vna: ꝛ h̄ ē ꝓcessio gn̄ationis ſm quā filiꝰ ē. ꝛ iō dicit̄ eē ꝑ modū nature ul' intellectꝰ. ꝓcedit eni ut filiꝰ ꝛ ut v̄bū. qꝛ i vtroqꝫ modo istarū ꝓcessionū. s. nature ꝛ intellectꝰ ē ꝓcessio vniꝰ ab vno. Itē in diuinis ē aliq̄ ꝓcessio q̄ ē simul a duobus. s. ab eo ꝗ ꝓcedit: ꝛ ab eo a q̄ ꝓcedit. ꝛ hec distinguit̄ a prima ſm originē. qꝛ illa 2ª ꝓcessio ē a ꝓcedēte ſm ꝓcessionē p̄dictā q̄ est ꝑ modū nature. ꝛ inde ē ꝙ illa ꝓcessio dicit̄ eē ꝑ modū volūtatis. qꝛ ꝑ ꝯsensū a duobꝰ volētibꝰ pōt vnꝰ amor ꝓcedē. ꝛ ſm istos diuersos modos originis ꝓducūtur plures ꝑsone relatione originis distincte. s. filiꝰ q ē a p̄re: ꝛ spūs sanctꝰ ꝗ est ab vtroqꝫ. vn̄ ꝯcedit̄ ꝙ nisi spūs sanctꝰ eēt a filio non cēt assignare realē distinctionē inter filiū ꝛ spiritū scm̄. hec ille i forma. Eandē ꝯnē ponit p̄ma p̄te. q. 27. arti. 4.º ad p̄mū vbi ait. Quicq̄d ē in diuinis ē vnū cū diuina n̄a. vn̄ ex p̄te huiꝰ vnitatis nō pōt accipi ꝓp̄a rō huiꝰ ꝓcessiōis ul' illiꝰ ſm quā vna distiguit̄ ab alia: sed oꝫ ꝙ p̄ma rō huiꝰ ꝓcessionis uel illiꝰ accipiat̄ ſm ordinē vniꝰ ꝓcessionis ad aliā. Hoꝫ aūt ordo attēdit̄ ſm rōnem volūtatis ꝛ intellectꝰ. vn̄ ſm hoꝝ ꝓpriam rōnē sortit̄ in diuinis vtraqꝫ ꝓcessio nomē quod importat̄ ad ꝓp̄iā rōnem rei significādā. hec ille. Item arti. 3.º ad 3ᵐ dicit. Licꝫ i deo nō sit aliud volūtas ꝛ intellectꝰ. tn̄ de rōne intellectꝰ ꝛ volūtatis ē ꝙ ꝓcessiones q̄ sūt ſm actionē vtriusqꝫ se habeāt ſm quendā ordinē. non eni est ꝓcessio amoris nisi in ordine ad ꝓcessionē v̄bi. nihil eni pōt volūtate amari nisi sit in intellectu precōceptū. sicut igit̄ attendit̄ q̄dā ordo v̄bi ad illud a q̄ ꝓcedit: licꝫ in diuinis sit eadē sub̄a itellectus ꝛ ꝯceptio intellectꝰ: ita licꝫ i deo sit volūtas ꝛ intellectꝰ. tn̄ qꝛ de rōne amoris ē ꝙ nō ꝓcedit nisi a cōceptione intellectꝰ. iō hꝫ ordinis distinctionē ꝓcessio amoris a ꝓcessione v̄bi in diuinis. hec ille. ¶ Sed ꝯtra p̄mā ꝯnē arguit̄ ſm Aureolum multiplicit̄. Et p̄mo in gn̄ali ꝙ actiones ꝛ passiōes seipsis formalit̄ distinguantur. Primo sic. ph̄s dicit i p̄dicamētis ꝙ diuersoꝝ generū ꝛ nō subalt̄natim positorum diuerse sūt species ꝛ d̄rie. Et p̄ posterioꝝ ait. ꝙ p̄dicamētoꝝ coordinationes sūt impmixte. Et. 2.º metaphisice dicit ꝙ d̄rie diuidētes genꝰ debēt esse eēntiales ꝛ ꝑ se ꝑtinētes ad rōnē generis sic bipeditas ꝑ se ꝑtinet ad pedalitatē. nō autē ꝑ accn̄s sicut alatū ꝑ accn̄s respicit pedes hn̄s. sed si actio ꝛ passio non habeat ꝑ se gn̄a ꝛ species ꝛ d̄rias. nullū istoꝝ saluat̄. nec eni diuersorū generū erūt diuerse species ꝛ d̄rie. nec p̄dicamentales coordinatiōes erūt impmixte. nec differētie erūt ꝑ se ꝑtinētes ad rōnē gn̄is si p̄dicamēta hꝰ nō habeāt seipsis formalit̄ d̄rias distinctas qbꝰ sint alteriꝰ rōnis sꝫ ois alteritas sit ex terminis. ḡ impossibile ē illud poni. ¶ 2.º sic ad idē. Cui cōpetit q̄d maius ē. pōt cōpetere illud q̄d minꝰ est. sed alteritas rōnis quā habēt cōceptus gn̄alissimi ē maxima diuersitas. cōceptꝰ enim gn̄alissimi sūt p̄mo itellecta ꝛ p̄mo diuersa ꝛ p̄me materies rerū oio alteriꝰ nature nullā h̄ntes cō[illegible] ut dicit cōmētator ex p̄sic 3.º metaphisice cōmento [illegible] et. 8.º cōmento. 16. ḡ cū actio ꝛ passio seipsis formaliter h̄eant ꝙ sint q̄dā cōceptꝰ gn̄alissimi alteriꝰ rōnis ꝛ p̄ diuersi. multo fortius seipsis habebūt formales ꝛ specificas d̄rias ꝯstitutiuas ꝛ diuisiuas q̄ minor alteritatē iportāt. ¶ 3.º sic. ph̄s dicit. 10. metaphisice ꝙ d̄ria [illegible] lis nō diuersificat speciē. iō masculinū ꝛ femininū nō variāt speciē hoīs. sed p̄dicamētū actionis hꝫ in se diuersas species. alias nō essent ꝑ se p̄dicamēta si species nō haberēt. ḡ specifica distinctio q̄ reperit̄ in ꝑ̄is non ē mālis ꝛ solū. ꝛ ꝑ̄iter non ē ꝑ terminos q̄ [illegible] sit nisi in ipsis. ¶ 4.º sic. In nulla n̄a inuenit̄ q̄d ē male distinctū ꝛ ꝓpriū illi nature qn reperiat̄ illud q̄d ē formale ut dicit cōmētator. 2.º de aīa cōmēto. 60. sed cōceptꝰ gn̄alissimꝰ ē q̄si mālis ꝛ potētialis. ꝯceptꝰ vero d̄riarū formales sūt ꝛ q cibunt̄ de potētia ꝯceptus gn̄alissimi. ḡ si in p̄ito actiōis repit̄ ꝑ se ꝛ ꝓp̄e ꝯceptꝰ gn̄alissimꝰ qui ē mālis. multo fortꝰ reperient̄ ꝯceptꝰ d̄riarū specificarum q sūt actuales ꝛ formales. ¶ 5. Nam inductiue pꝫ ꝙ licꝫ actiones aut passiones habeant distinctos terminos uel distincta p̄ncipia. nihilominꝰ seipsis formalit̄ distinguūtur. sicut forme alterius rōnis reperiri habēt in materijs alteriꝰ rōnis. hoc aūt apparet. nā intellectꝰ app̄hendēs ꝛ ꝑcise sumēs rationē calefactionis ꝛ albefactionis statim app̄hendit ꝙ seipsis formalit̄ differūt ꝛ sūt alteriꝰ rōnis. ¶ 2.º loco arguit ꝓp̄e ꝯ illā primā ꝯnē ꝙ gn̄atio ꝛ spiratio passiue sumpte seipsis differūt formalit̄. Et p̄mo sic. Quecūqꝫ aliq̄ seipsis sunt alteriꝰ rōnis etiā vbi habēt diminutū eē ꝛ q̄si itellectuale. multo fortiꝰ seipsis distinguunt̄ vbi h̄nt verū eē ꝛ reale. res q̄dē sic se vidētur hr̄e ad distinguīsic̄ se habēt ad eē. sed spūs ꝛ v̄bi dictio et spiratio in nobis seipsis formalit̄ distinguūt̄ ꝑ suas ꝓp̄as rōnes. in qbus tn̄ nō habēt nisi eē diminutū ꝛ intentionale ac q̄d ficticiū. mens q̄dē ꝯsiderās posita in eē conspicuo ꝛ formato seipsa differt ab eadem mente ex̄ se in eē dato ꝛ clargito posita per vim amoris ꝛ votū. ꝛ patet ꝙ iste positiones sūt alterius rōnis poni corā se: ꝛ poni ex̄ se. vn̄ q̄ habet experiri ista eē alteriꝰ rōnis: ꝛ ꝑ ꝯsequēs spirari q̄d nihil est aliud q̄ᵐ in eē lato poni ē alterius rōnis a generari. q̄ nihil aliud ē q̄ᵐ poni in eē cōspicuo ꝛ obiectiue. a fortiori cū in diuinis non sint ista fictitie ꝛ intētionalit̄ sicut in nobis: imo realit̄ ꝛ vere. non debet mens ambigere [illegible] suis formalibꝰ rōnibus distinguant̄. ¶ 2.º sic. [illegible] res distinguit̄ formalit̄ ꝑ aliq̄d extrinsecū ab ea [illegible] ois res ꝑ suā ꝓp̄iā realitate ab oī alia re distinguit̄ [illegible] sed ꝓductiua p̄ncipia ꝛ terminus ꝓductionis [illegible] trinseca actioni ꝛ passioni. ḡ per ista nō distinguit̄ [illegible] timate ꝛ simplicit̄ aliq̄ actio ul passio. ꝛ ꝑ̄iter nec generatio ꝛ spiratio. imo si gn̄atio ꝛ spiratio realiter distinguūtur earum vltimata ꝛ formalis distinctio [illegible] ex intimis earūdē ꝛ nō penes terminos ul p̄ncipia [illegible] ¶ 3.º sic. Nullū prius distiguit̄ per posteriꝰ. nec causa distinguit̄ per effectū. sed dato ꝙ i [illegible] distinguit̄ per effectū [illegible] males termini. adhuc ꝓcessiones [illegible] nō distinguerentur penes illos nisi forte [illegible]

rere arguitur. ¶ Contra eādē ōnē arguit Scot⁹ Bonauentura ꝛ Harro ꝓbando ꝙ generatio ꝛ spiratio seipsis formalr̄ distinguant. pmo sic. Prima distinctiua sunt simplicissima ꝛ se totis formaliter diuersa ꝑ pacet. 10. metaphysice. sed gñatio ꝛ spiratio passiue accepte sūt ↄstitutiue ꝑsonarum filii ꝛ spūs sancti: ꝛ per ↄns distinctiue. ergo seipsis pmo formaliter distinguntur. ¶ Cōfirmat. quia hē ꝓductiones sunt idem realiter q̄ relationes ↄstitutiue. ¶ 2º. Ens ꝛ vnū cōuertitur: ꝛ per ↄsequens vnaqueqꝫ res hꝫ ꝙ sit vna res distincta seipsa formaliter. sed hē ꝓductiōes sūt vere reales in deo. ergo seipsis formaliter distinguūtur. ¶ 3º. Unūquodqꝫ per suam formalē rōnem hꝫ ꝙ distinguat ab oī eo qd nō est de sua formali rōne. forma quippe ē distinctiua ideo separat ꝛ distinguit. sed generatio in diuinis seipsa formaliter est gñatio ꝛ spiratio ꝑ rōnibus formalib⁹ earū impossibile ē gñationem ꝛ spirationē etiā quocūqꝫ alio per impossibile circūscripto. ¶ 4º. Quod ē causa distinctionis ꝑsonarum videt seipso hr̄e distinctionē. sed Aug⁹. 5º de trinitate ca. 17º assignat rōnē q̄re spūs scūs ꝛ fili⁹ distinguūtur ex ꝓcessionib⁹ earūdē. dicēs ꝙ fili⁹ ꝓcedit nascēdo. spūs sanctus ꝟo a pr̄e ꝓcedit nō quō nat⁹ ſꝫ quō datus. Et similr̄. 15. de trinitate dicit ꝙ ex cognitiōe ꝛ dilectione i nobis insinuat hic q̄dā intelligibilis natiuitatis ꝛ ꝓcessionis distantia. quia nō hoc ē cogniti one cōspicere qd appetere uel ꝑfrui volūtate. Et ex his ibidem infert in nobis eē parentē ꝛ ꝓlem ꝛ tertiā volūtatem q̄ similia sūt illi sūme trinitati q̄ est in deo. igit ꝓcessiones iste sūt rōnes distinctiue ꝑsonarum ꝛ ꝑ ↄns distinguūtur seipsis. ¶ 5º arguit Scotus. qꝛ illud dictū phi. 5º physicoꝝ non ē ad ꝓpositū. non enim mot⁹ distinguūtur penes terminos nisi qꝛ forme fluentes sunt eiusdē rōnis cū termino. ꝛ idē dicit de via quia fluxus est eiusdē rōnis cū terminis formalibus. ¶ Contra 2ᵃᵐ ōnē arguit Henric⁹ ꝓbādo ꝙ gñatio ꝛ spiratio distinguātur penes formalia p̄ncipia. Primo sic: Spiratio ꝛ gñatio distinguūtur inq̄tū vna ꝓductio habet modū liberū. reliqua ꝟo modū nālem. spūs sanct⁹ eni ꝓcedit mō libero ꝛ ſm rōnem libertatis. fili⁹ aūt nāliter. sed hanc differētiam nō hēt nisi qꝛ spiratio est a voluntate. gñatio ꝟo ab intellectu seu memoria. ergo hē ꝓductiōes distinguūtur penes ista. ¶ 2º. Gñatio terminat ad ꝟbū. spiratio ꝟo ad spiritū scm̄. sed non plus fili⁹ haberet rōnem ꝟbi q̄ spūs nisi q̄tenus ꝓcedit mediante intellectu. spūs ꝟo non: sed mediāte volūtate. igit. ¶ 3º. Generatio ꝛ spiratio distinguūtur ex h ꝙ generatio ex sua formali rōne ē ꝓductio assimilatiua. spiratio ꝟo videt eē ꝓductio iclinatiua sed hē assimilatio ꝛ inclinatio nō pōt eis cōpetere nisi q̄tenus gñatio ē a memoria q̄ ē p̄ncipiū assimilatiuū spiratio ꝟo a volūtate q̄ est p̄ncipiū inclinatiuum. ergo gñatio ꝛ spiratio distinguūtur penes p̄ncipia que sunt intellect⁹ ꝛ volūtas. ¶ 4º. Generatio terminatur ad cognitionē subsistentē que verbū est. spiratio ꝟo ad amorē subsistentē q spūs est. sed cōstat ꝙ hoc non esset nisi gñatio eēt ab intellectu. spiratio ꝟo a volūtate. emanat nāqꝫ amor a voluntate: cognitio ꝟo ab intellectu. ergo istarū ꝓductionum distinctio oritur hꝫ ab intellectu ꝛ volūtate tanq̄ a p̄ncipiis ꝓductiuis. ¶ Contra 3ᵃᵐ ōnem arguit Aureolus sic ꝓbando ꝙ gñatio ꝛ spiratio non distinguūtur simpliciter ꝛ vltimate ex h ꝙ generatio ē a principio improducto: spiratio ꝟo a p̄ncipio improducto simul ꝛ a p̄ncipio producto ꝑ actum dicēdi. Et ꝓ arguit sic: Aut ex ista diuersitate se tenente ex pte p̄ncipii derelinquit in productionib⁹ formalis diuersitas rōnis. aut nulla talis diuersitas derelinquit in ꝓductionib⁹ ipsis. sed non pōt dari secūdū: ꝙ nulla talis derelinq̄tur. quia ſm h non sūt ꝓductiones formaliter alteri⁹ rōnis in se. hoc aūt est ↄ veritatē ꝛ dicta sanctoꝝ. tūc eni fili⁹ nō habebit rōnem verbi magis q̄ spūs sanct⁹ nec ēcontra. Restat ergo ut detur pmū scꝫ ꝙ vltra illā diuersitatē que est ex parte p̄ncipii relinquat in ipsis ꝓductionibus intrinseca alietas ꝛ formalis: ꝛ ꝑ ↄñs suis formalibus rōnib⁹ distinguentur. ¶ 2º sic. Qñ aliquid participat ꝓprietatem extrinsecā alicui⁹ ꝛ non ei⁹ rōnem intrinsecam ꝛ formalē. nō dicit eē illud p̄ncipaliť ꝛ per p̄us. vñ participās figurā hoīs ut situalis pictura nō dicitur simpliciť eē homo: sed magis ſm qd ꝛ diminute. ꝓ eo ꝙ caret rōnalitate q̄ est formalis ratio hoīs. sed in verbo ꝛ spū sancto se habēt tanq̄ extrinseca: ꝙ ꝟbū sit ab vno. ꝛ spūs scūs a duobus. tanq̄ aūt intrinseca sunt ꝙ verbū cōstituatur in eē relucēti. ꝛ spūs sanct⁹ in eē ꝓcedenti. eē nanqꝫ ab vno uel duob⁹ pōt repiri i aliis q̄ in verbo uel spū ꝛ in alio q̄ i nā intellectuali. eē aūt verbū uel spiritū cōpetit soli nature intellectuali. ergo si verbū ꝛ spūs in diuinis solū participent eē ab vno ꝛ eē a duob⁹ non ꝑticipabūt nisi ꝓprietatem extrinsecā verbi ꝛ spiritus nō intrinsecā aut formalē ꝛ ꝑ ↄsequēs nō erit in eis rō verbi: ꝛ p̄ncipaliter spūs cuius oppositū dicit Damascen⁹ li. p. et Aug⁹. 15. de trinitate q dicit verbū nostrū eē diminutū ꝛ verbū dei p̄ncipaliter dici. ¶ 3º sic. Id q̄ hēt eē gñatio ꝛ spiratio ſm suas cōpletas rōnes ab eo piit eē in ordine ad suā cōpletā distictionē. ↄstat eni ꝙ distictio gñatiōis a spiratione ꝓsequit ꝛ ↄsequit earū rōnes formales cōpletas. sed gñatio ꝛ spiratio sūt ſm suas cōpletas rōnes sufficient ꝛ ꝑfecte a solo pr̄e. eque enim ꝑfecte solus pat spirat sicut simul pr̄ ꝛ fili⁹. ꝛ similiter ꝑfecte gñat. ergo gñatio ꝛ spiratio ꝑfecte distinguūtur i ordine ad solū pr̄em: ꝛ ꝑ ↄsequēs nō hꝫ gñatio ꝙ a spiratiōe distinguatur ꝓpť h ꝙ spiratio ē a filio cū spiratio etiā distinguat a gñatione etiā ſm ꝙ ē a pr̄e. ¶ 4º sic. Qr gñatio distinguit a spiratione: h ē ſm Aug⁹. 5º de trinitate. ca. 17º qꝛ ē a pr̄e dissimiliť. ē nāqꝫ gñatio ꝑ modū natiuitatis. ꝛ spiratio ꝑ modū donatiōis. Et similiť Damascen⁹ idē testat li. p. ca. 10. dicēs. ꝙ filius ex pr̄e ē gñaliť. spūs scūs aūt ꝛ ipse ē ex pr̄e: sed nō gñaliter sed ꝓcessionaliť. Anselmus qꝫ dicit de ꝓcessiōe spūs sci. ca. 3º ꝙ spūs scūs q existit de pr̄e ꝓcedendo nō est ille q est de pr̄e nascēdo. Ex quib⁹ colligit ꝙ in h gñatio ꝛ spiratio distinguunt in ordine ad pr̄em. qꝛ sūt a pr̄e dissimiliť. ſꝫ nō sunt a pr̄e dissimiliť ex hoc ꝙ vnū est a pr̄e solo. reliquū ꝟo a pr̄e ꝛ filio. illā nanqꝫ habitudinē nō hēt in ordine ad solū pr̄em. ergo gñatio ꝛ

spiratio nō distiguūť. q2 spiratio sit a genito. Nec va let si dicať q2 [illegible] ordine ad p̄rem distinguūtur ex h̄ q2 sūt ab eo sub q̄dā ordine. ē eni ṽbi gñatio p̄mo. ⁊ de inde spiratio saltem ẜm nr̄m modū intelligēdi. sig̃ h̄ nō valet. tum q2 tu ponis q2 gñatio ⁊ spiratio distinguūtur ex h̄ solo q2 gñatio ē a patre solo. spiratio ṽo a p̄re ⁊ filio. tum q2 ille ordo nō est i re: sed tm̄ ẜm modū intelligendi. distinctio ṽo gñationis ⁊ spirationis in ordine ad p̄rem ē ẜm rem nō ẜm nr̄m modū intelligendi. loquimur eni hic de gñatione ⁊ spiratiōe passiua. tum q2 a sole ordine q̄dā ꝓcedit radi⁹ ⁊ calor: nec tamen gñatio radij diciť dictio ṽbi: nec ꝓductio caloris ꝓcessio sp̄us aut spiratio. Restat g̃ ut gñatio ⁊ spiratio ꝑut sunt in p̄re dissimilitudinē quādā habeant ⁊ difformitatē q̄ intrinsece distinguāť. ¶ 5⁹ sic. Si de rōne spiratiōis ē q2 sit a gñante ⁊ a genito p se ⁊ essentialiť: aut de rōne ei⁹ ē q2 sit ab vtroq3 copulatum sed h̄ nō pōt dici. q2 tūc non pfecte eēt a q̄libet diuisū ⁊ ẜm hoc in ordine ad quamlibet perfecte distingueť imo etiā filio circūscripto inq̄tū est a p̄re. ¶ 6⁹ Illud nō causat distinctionē spiratiōis q̄d accidit ipsi spirationi uel spiratori: ⁊ ē ex ei⁹ rōnē. sed ex rōnē filij inq̄tū spirat ē eē genitū. vñ gñari accidit sibi. spirator eni inq̄tū spirator nō est genit⁹. alioqn p̄r nō eēt spirator Et ue[illegible] sic fili⁹ nō eo q̄ genit⁹ ē creator: sic nec eo q̄ genitus ē spirator. gñare insup ⁊ gñari accidūt p̄ncipio spiratiuo. [illegible] nec p̄r spirat inq̄tū gñans. nec fili⁹ inq̄tū genit⁹. g̃ eē a genito nō distinguit spirationē a gñatione. ¶ 7⁹ sic. Si rō sp̄us ⁊ volūtarie ꝓcessiōis p eo saluari diciť in diuinis q2 ista repiunť in ꝓcessione volūtaria repta i creaturis eē videlicz a duob⁹ q2 a ṽbo ⁊ a volūtate. o3 ꝯsimilē modū ꝓcedēdi a duob⁹ etiā hic repiri. sed h̄ nō reperiť. amor eni ul' ē a volūtate elicitiue ⁊ a ṽbo tm̄ ẜminatiue ⁊ tanq̄ a cā sine q̄ nō. ẜm q2 aliq volūt. uel a ṽbo q̄tū ad specificationē actus. ⁊ a volūtate q̄tū ad exercitiū eiusdē act⁹ ut dicūt alij. nullū aūt istoꝝ saluať in diuinis. g̃ ꝓcessio p modū volūtatis nō ē in diuinis ꝓp̄ ꝯsimile modū eēndi a duob⁹. ¶ 8⁹ sic. Si spiratio includit in sua rōne ut sit p se ab aliq̄ genito. aut illud genitū h3 tm̄ rōnē ꝓducti in gñali: aut rōnē talis ꝓducti in speciali videlz p gñationē. sed nō pōt poni q2 p̄mū sufficiat. q2 ẜm h̄ caloris ꝓductio erit spiratio cū sit a radio ꝓducto ⁊ gñato a sole. Si ṽo detˀ 2^m h̄r ꝓpositū. sic eni in diuis ē vere gñare ẜm ꝓp̄iā rōnē. nō q2 sit ab vno solo sic erit ibi spiratio ẜm ꝓp̄iā ⁊ formalē rōnem. nō tm̄mō q2 sit ꝓductio a duob⁹. ¶ 9⁹ sic. Dualitas q̄ ponit distinctionē in aliq̄ ꝓductione debet ptinere p se ad rōnē p̄ncipij illi⁹ ꝓductiōis. s3 nō ē sic respectu spirationis. q2 p̄r ⁊ fili⁹ nō spirāt inq̄tū duo p̄ncipia. nec sicut duo spiratores: nec p duas virtutes. sed q̄si oīo vnū. g̃ h3 dualitas nihil facit. eque eni spiratio est ab vno p̄ncipio sic̄ gña⁹. ¶ 10 sic. Scḋm scm̄ Tho. ꝓcessio amoris in diuinis nō d3 dici gñatio. q2 res intellecta in intellectu fit ẜm suā similitudinem q̄ similitudo pōt dici ṽbū cui⁹ similitudinis ꝓductio pōt appellari gñatio cū oē gñans generet sibi simile. ꝓcessio aūt q̄ attendiť ẜm rōnem volūtatis nō ꝯsiderať ẜm rōnem

similitudinis. sed magis ẜm rōnē ipellētis ⁊ mouētis in aliq̄d. q2 volūtas ex h̄ fit in actu. q2 h3 inclinationē in rē volitā. hec sunt ṽba ei⁹ in q̄stione q̄ queriť. vtrū ꝓcessio amoris in diuinis sit gñatio. ⁊ ē in a [illegible] cius in h̄ q2 ꝓductio ṽbi ē gñatio cuiusdā similitudinis ꝓcessio ṽo ē p modū cuiusdā inclinationis ⁊ motionis ac ipulsionis. sed isti modi saluari p̄nt in ordine ad p̄rē solū. nec rō similitudinis ꝯsistit in esse ab vno [illegible] nec rō inclinationis ⁊ motionis i eē a duob⁹. nō g̃ penes illa gñatio ⁊ spiratio distinguuntť. ¶ 11⁹ sic. Illud nō inducit in ꝓductiōib⁹ diuersitatē rōnis q̄d pōt indifferenť cōpetere ꝓductiōib⁹ eiusdē ⁊ alteri⁹ rōnis sed eē ab vno ⁊ eē a duob⁹ pōt indifferenť cōpetere ꝓductionib⁹ eiusdē rōnis ⁊ alteri⁹. vñ tractus naturis pōt eē ab vno solo sicut ab igne. ⁊ a duob⁹ sicut a ferro ⁊ lapide. ex q̄rū collisione generatur flāma i aere. g̃ istud nō pōt esse ratio q2 gñatio ⁊ ꝓductio sint ꝓductiones alteri⁹ ⁊ alteri⁹ rōnis. hec sūt argumēta eius in forma. ¶ Cōtra eandē ꝯnē 3^am arguit Scot⁹ p̄mo sic. Si iste ꝓductiones distinguūtur p h̄ q2 vna est ab vno. ⁊ alia a duob⁹ de p se. ẜm istā viā possent poni infinite psone i diuinis. posset eni poni q̄rta psona a tribus. ⁊ q̄nta a q̄ttuor. nec eēt alia rō trinitatis in diuinis psonis. sed tm̄ eēt distinctio p vnitatē suppositi agentis uel pluralitatē ⁊ nō eēt distinctio p rōnes ꝓducēdi. ¶ 2⁹ quia si idē sit p̄ncipiū formale ꝓducēdi aliq̄d ꝓp̄ eē in h̄ supposito ul' in illo nō est p̄ncipiū ꝓductionis alteri⁹ rōnis. q2 albedo in lapide uel in equo est p̄ncipiū imutationis visus eiusdē rōnis. ita etiā si albedo eadē eēt in duob⁹ ⁊ vno eēt p̄ncipiū mutatiōis vni⁹ rōnis. Iste aūt ꝓductiones ita distinguūtur. q2 nō sūt eiusdē rōnis. igiť o3 isti⁹ distinctionis assignare aliā rōnem q̄ vnitatē ul' dualitatē suppositorū agētium. ¶ 3⁹ quia ois distinctio reduciť ad aliq̄ p̄mo diuersa q̄ eēnt distincta si p impossibile eēnt ab omnib⁹ alijs sepata. igiť ista distinctio ē p aliq̄ talia q̄ eent distincta oib⁹ talib⁹ p̄termissis p ipossibile q̄ etiā [illegible] sūt p̄mo diuersa: sed talia nō sūt vnitas ul' pluralitas suppositoꝝ agētiū si nō sit alia distinctio i p̄ncipijs [illegible] distīguēdi. circūscripto oi alio ab vnitate uel pluralitate suppositoꝝ nō videť q2 pluralitas sit p̄ma ro [illegible] stinguēdi ꝓductiones. ¶ Ad p̄mū argumētoꝝ [illegible] oli p loco factoꝝ ꝯ p̄mā ꝯnē ridet negādo [illegible] Ista eni positio nullū p dictoꝝ destruit. ⁊ cū [illegible] q2 si actiones ⁊ passiones nō habēt p se [illegible] ⁊ orias. sed ab alijs puta p̄ncipijs aut terminis [illegible] non erit verū q2 diuersoꝝ generū [illegible] enim calefactio habeat speciē a calore ⁊ [illegible] ꝓportionalr̄ sicut res nāe a sua forma. [illegible] q2 alterius speciei ē calor ⁊ alteri⁹ calefactio ⁊ alteri⁹ differentie ⁊ alteri⁹ generis. Illud eni quod [illegible] qualitatis poteſt dare speciem ili quod est de genere actionis. non tamen est eiusde generis [illegible] dem modo negatur illud quod 2⁹ infertur [illegible] quitur ex ꝯne q2 coordinationes [illegible] essent impmixte. hoc enim nō sequiť. q2 non [illegible] q2 eadē sit differentia rerū diuersarū coordinationū sed q2 vna dat differētiam alteri non q2 sit [illegible]

ma uel dat ei speciem nõ ꝙ sit species eiꝰ. sicut for
ma lapidis dat ei speciẽ. non tñ est eius species. sꝫ for
ma nã resultãs ex forma lapidũ ⁊ ex eius mã q̃ dicit̃
lapideitas. nec ẽ ꝓprie de genere substantie reducti
ue. Eodẽ mõ dico ꝙ differẽtie actionũ ꝑtinẽt ad ge
nus actionis ꝑ se ⁊ essentialit̃. licꝫ sumant̃ a rebꝰ q̃ sũt
alteriꝰ generis. vñ iste arguit ac si nos poneremꝰ ꝙ
dr̃ia actionũ eẽt de vno predicamẽto. ⁊ actio in alio
ꝑdicamento ⁊ ita de specie ⁊ genere q̃d nõ ponimꝰ ut
patet ꝑ predicta. Sciendũ tñ ꝙ nõ oꝫ driam ꝑ se con
uenientem illo gñe sub q̃ ẽ species quã ꝯstituit u. a dr̃ia:
ut docet Auicenna. 5º metaphisice. caº 6º. vbi vult ꝙ
dr̃ia hoĩs ꝯtinet̃ sub aiali nõ ꝙ sit de q̃ditate aialis
nec ecõtra. sꝫ qꝛ comitat̃ aial. Dictũ ẽ etiã. 8. dist. iii. q.
vtrum deus sit in genere. quomõ accñtium dr̃ie su
mũtur a rebꝰ alterius generis. s. ex subiecto accñtiũ
uel ex causis aut effectibꝰ eorũ. ¶ Ad 2m negatur hoc
Sicut eni calefactio habet speciẽ a re alteriꝰ generis
sũpta in speciali. s. a calore. ita ab eadẽ re sũpta i spe
ciali sub rõne coĩ scꝫ qualitatis hꝫ genus subalternũ
scꝫ alterationẽ uel hꝫ. ⁊ ab eadẽ sumpta sub rõne ge
neralissima uel analoga hꝫ genꝰ subalternũ. sicut eni
calefactio ẽ talis speciei specialissime. qꝛ ꝓcedit a ta
li ꝑncipio q̃d ẽ calor. ita ẽ talis generis scꝫ actõis. qꝛ
est effluxus a tali actu in aliud ita ꝙ ab eadẽ re sumi
tur in ea genꝰ ⁊ species: ꝑut illud ꝑncipiũ calefactio
nis cõsiderat̃ in speciali uel gñali. ¶ Ad 3m cõceditur
q̃d infert̃ scꝫ ꝙ dr̃ia actionũ non solũ ẽ materialis sꝫ
formalis. negat̃ tñ vltima ꝯña. s. ꝙ si differũt forma
lit̃. q̃ seipsis formalit̃ ⁊ nõ ꝑ terminos uel ꝑncipia. non
eni oportet ꝙ oẽ q̃d ẽ formalit̃ aliq̃le sit ꝑ se ipso tale:
sed sufficit ꝙ ꝑ formã suam. uel ꝑ illud q̃d tenet locũ
forme: ut in ꝓposito. vñ formalis distinctio formalit̃
est in actionibꝰ. sed ꝑncipium illius distinctionis ẽ ex
scꝫ ꝑncipiũ uel terminꝰ. ⁊ talia possunt dici forme ex
trinsece ipsarũ actionũ uel passionũ. ¶ Ad 4m cõce
ditur totũ scꝫ ꝙ actiones ⁊ passiones hñt formaliter
conceptũ generis ⁊ speciei ⁊ dr̃ie. qui q̃dẽ cõceptus
sunt eis ꝓprij. illi tñ sumũtur cõpletiue a rebꝰ aliorũ
generũ: siue sint ꝯceptꝰ generũ siue specierũ. ¶ Ad
5m dico ꝙ intellectꝰ nõ põt ꝯcipere rõnẽ calefactiõis
nõ ꝯcipiendo calorẽ q est eiꝰ terminꝰ. nec albefactio
nem nõ cõcipiẽdo albedinẽ: similiter nec ꝓpriã rõnẽ
cuiuscũq̃ actionis nisi ꝯcipiat ꝓpriũ terminũ ad quẽ
uel a q̃ est. cuiꝰ rõ est. qꝛ nihil intelligit̃ nisi ſm ꝙ ẽ actu
scꝫ nõ intelligẽdo illud q̃d est actus rei: uel se hꝫ loco
actus ⁊ forme in re illa. vñ nec cõpositũ intelligit̃ nisi
ꝑ actũ eiꝰ q est forma nec mã nisi i habitudine ad for
mã. nec actio nisi in habitudine ad formã q est eiꝰ ꝑn
cipiũ. nec passio nisi in habitudine ad formã q̃ est ter
minꝰ: ⁊ sic de ceteris. argumẽtũ aũt supponit oppo
situ: ⁊ ideo nõ ꝓcedit. ¶ Ad argumẽta i 2º loco facta
respõdet̃. Et ꝑmo ad ꝑmũ cõcedit̃ aña. sed negat̃ ꝯña
vnde dicitur ꝙ in nobis spiratio amoris ⁊ gñatio ṽbi
non distinguũtur formalit̃ seipsis sicut dictũ fuit sed
ꝯtrario cõcedit̃ ꝙ sũt alteriꝰ rõnis: sed rõ earũ su
mit̃ ex ꝑncipio uel termino. Dicitur tñ ꝙ aliqua fal
sa assumitur in minori de illo eẽ apparẽti ⁊ lato sicut

alias dictũ fuit. ¶ Ad 2m dicitur ꝙ aña ẽ falsa. quicũq̃
eni ꝓpria rõ alicuiꝰ sumitur ab aliq̃ extrinseco. non est
incõueniens ꝙ illud distinguatur ab alio ꝑ aliquid si
bi extrinsecũ. sicut patet de relationibꝰ ⁊ actionibus
nã illud q̃d se habet q̃si actuale i actione ẽ sibi extrin
secũ. res autẽ distinguitur ꝑ suũ actũ. ¶ Ad 3m nega
tur aña. nã motus habẽt distinctionẽ a t̃minis suis. tñ
motꝰ ꝓcedit tẽpore uel nã suũ terminũ. vnde q̃ñ ꝑri
us se habet q̃si via ad illud q̃d se hꝫ q̃si posteriꝰ. uel
q̃ñ posteriꝰ dat speciẽ ⁊ rõnẽ priori. tũc ꝑus distingui
põt per posteriꝰ sicut in ꝓposito. ¶ Ad ꝑmũ Scoti ꝯ
ꝑmã ꝯnem negat̃ hoc. non eni origines ꝑsonarũ eas
cõstituunt nec distinguũt ꝓprie loquẽdo ut alias vi
debitur sꝫ relatiões. Nec valet ꝯfirmatio. nõ enim
sequit̃ si relatio distinguit aut ꝯstituit ꝙ origo distin
guat ꝓpe uel ꝯstituat licꝫ sint idem ſm rem. ¶ Ad 2m
dico ꝙ licꝫ quelibet res habeat ex sua formali ratiõe
q̃ est ens ⁊ illud q̃d est ꝙ sit vna ⁊ indiuisa i se. nõ aũt
ꝙ sit diuisa ab alijs. quia licꝫ de rõne vniꝰ sit indiuisio
in se. nõ aũt diuisio ab aliq̃. verũtñ dico ꝙ sicut rõ ꝓ
ductionis inq̃ntũ ꝓductio sumit̃ a ꝑncipio uel termi
no. ita ⁊ eiꝰ distinctio ⁊ vnitas. ¶ Ad 3m dicitur ꝙ ge
neratio nõ habet suã formalẽ rõnẽ ab aliq̃ sibi intrin
seco: nec spiratio similiter: ideo nec eiꝰ distinctiuũ est
sibi inq̃ntũ hꝫ intrinsecũ. sed ẽ terminꝰ eius uel ꝑnci
piũ. ¶ Ad 4m dicit̃ ꝙ ꝓductiones non sũt intrinseca
distinctiua ꝓducẽtis ⁊ ꝓducti ut alias videbit̃. quia
ꝓductio passiua ẽ via ad ꝯstitutiuũ ⁊ distinctiuũ per
sone a ꝑsona. ꝓductio ṽo actiua se hꝫ ꝑ modũ egre
diẽtis a distinctiuo. Ad auctoritates Augꝰ dicit̃ ꝙ
Augꝰ nõ intẽdit aliud nisi ꝙ illi diuersi modi ꝓcedẽ
di filij ⁊ spiritus sancti arguũt eoꝝ distinctionẽ. non
aũt ꝙ filiꝰ ⁊ spũs sanctus ꝓpe ⁊ intrinsece ꝑ hꝫ ꝓces
siões distinguãt̃ nisi tanq̃ ꝑ vias ad ꝓpria distinctiua
ſm modũ loquẽdi sci Tho. ¶ Ad 5m dico ꝙ licꝫ motꝰ
q̃ ad suã mãle sit eiusdẽ rõnis cũ termino ut in 2º di
cetur. tñ q̃ ad suũ formale scꝫ habitudinẽ potentialis
ad terminũ actualiorẽ recipit speciẽ a termino. quia
habitudines ad diuersos t̃minos specificã distinctio
nem recipiũt ab eisdẽ. Et idẽ itelligo de actiõe ⁊ pas
sione. nã q̃ntũ ad materiale suũ in creaturis sũt vniꝰ
rõnis cũ termino. sed q̃ ad formale recipiũt speciẽ a
ꝑncipio uel termino. illud aũt formale ẽ habitudo q̃
dam ut in 2º clariꝰ ostendet̃. ¶ Ad ꝑmũ Henrici cõ
tra 2am ꝯnẽ dicit̃ ꝙ eque nãlit̃ producit̃ spũs scũs sic
filius ut alias diffuse dictũ fuit. verũtamẽ ꝯcesso ꝙ
spũs sanctus ꝓducat̃ mõ libertatis. ⁊ filiꝰ mõ nature
⁊ ꝙ ille ꝓcessiões habeãt ꝑdictos modos ab intelle
ctu ⁊ volũtate nũq̃ haberet̃ ꝙ natiuitas ⁊ ꝓcessio re
alit̃ distiguerẽt̃. sꝫ solũ rõne ꝓpt illã distinctionẽ ꝑn
cipioꝝ: q̃ cũ nõ sit realis nõ põt eẽ inq̃ntũ hꝫ rõ distin
ctionis realis i effectu uel actibꝰ elicitis: ut dicit scũs
Tho. i ꝓbatiõe 2e ꝯnis. ⁊ iõ in vanũ reperit̃ distinctio
formalis. qꝛ cũ illa sit minor reali nũq̃ sufficiet ad re
alẽ distinctionẽ int̃ ꝓcessiones. ¶ Ad 2m dico ꝙ ar
gumẽtũ solũ ꝯcludit ꝙ gñatio hꝫ ꝙ terminet̃ ad ṽbũ
⁊ nõ ad spiritũ ⁊ ꝙ sit alteriꝰ rõnis a spiratione. qꝛ est
ab intellectu: ⁊ spiratio a voluntate. sed restat aliud

nõ eẽ sõ

inuenire qd̄ inferat realē distinctionē eaꝝ. ¶ Ad 3m et 4m patet p idē. solum eni cōcludit q intellectus et volūtas sūt distinctiua dictarū pcessionū sm rationem. sed non q ideo ista distinguat realiter ab illa. q2 hec est elicita ab intellectu alia a volūtate. sane intelligēdo illā elicitionē ut alias visū est. vñ nō ē aliud distinctiuū hui9 ab illa sm rē. nisi q2 vna quodāmō originatur ab alia: et pcedit realr ab alia sc3 pcedendo a natiuitate. ¶ Ad pmū Aureoli ꝯtra 3am ꝯnē negat disiūctiua assūpta q ad quālibet ptem. nō eni ex diuersitate pncipioꝝ gñatiōis et spirationis relinquitur nulla formalis diuersitas in genere et spiratione. nec etiā sic in eis relinquit formalis diuersitas q intrinsece: hī est seipsis et nō p alia distinguātur. vñ breuiter gñatio et spiratio formaliter prime distinguūtur suis formalib9 distinctionib9 que sūt in eis. sed formaliter pmo distinguūtur ex suis pncipijs que se habent q̄si forme pductionū. ¶ Ad 2m negat hoc. vñ ppria ratio spiratiōis ē q sit a dicente et a verbo pducto. cōcedit tñ q ppria ratio spirationis nō cōsistit in esse a duob9. nec ppria rō generatiōis in hī qd̄ ē eē ab vno. nō enim q̄cunqȝ duo pducentia et quodcūqȝ vnū pducens diuersificāt rōnem gñationis et spirationis. et hī solū pbat argumētum. sed duo pducētes quorum vnus ē ab alio genitus: et vnus pducēs diuersificāt pdictas pductiones. vnde arguens videt innuere q nos intelligam9 q ppria ratio harū pductionū solū cōsistit in eē ab vno. et in eē a duobus. qd̄ nō dicimus sed solū volum9 q per hī distinguunt. vñ fundatur in falsa ima[illegible]gñatione sc3 q distinguāt formalr ex proprijs rōnib9 qd̄ negatū fuit. ¶ Ad 3m negat aor. falsū eni ibi sumit sc3 q gñatio et spiratio ex suis pprijs rōnibus distinguant ut sepe dictū est. et ideo lic3 pater pfecte spiret et generet. nō tamē in ordine ad solū patrē distinguunt generatio et spiratio. ¶ Ad 4m negatur hor. vñ sanctus doctor pma parte. q. 36. arti. 2o ad 7m sic ait. Spūs scūs distinguitur psonalr a filio. q2 origo vnius distinguitur ab origine alterius. sed ipsa dr̄ia originis ē per hī q fili9 ē solū a patre. spūs vero scūs a patre et filio. nō enim aliter pcessiones distinguerent ut s. dictū est. hec ille. Ex quo patet q si essent a solo pre ille origines non possent distingui. nec possent eē dissimilr ab eo. nūc aūt sunt dissimiliter a patre. q2 vna ab eo solū. alia vero a pre et filio. Et cū dicit q illā similitudinē non habēt in ordine ad solū prem. negat. imo nō in ordine ad aliū. q2 a nullo alio sunt ambe ille pcessiones similr nec dissimilr. vnde breuiter loquendo rñsio que datur ibidē est bona intelligendo p ordinē nō ordinē solius rōnis. sed ordinem originis ut ponit sanctus doctor de potētia dei q. 10. arti. 5o. Relinquit inquit q pluralitas in diuinis psonis esse nō potest nisi sm ordinē originis solū ut. s. fili9 sit a patre. et spūs scūs a filio. si eni spūs sanct9 nō esset a filio ex q respiceret patrē. vñ uel nō eēnt due psone. uel eēt inter eos ordo pfectionis sm arrianos uel eēt inter eos mālis diuisio quod est ipossibile. hec ille. Ex quib9 patet q gñatio et spiratio passiue sūpte sunt dissimilr a patre. q2 sub quodā ordine originis

qui dict9 ē. Nec valet pma hui9 rñsionis [illegible] bene eni stat simul q iste pcessiones [illegible] sm ordinē originis et q ex hī solo distinguant q vna est ab vno. et alia a duob9 quoꝝ sc3 vn9 ē ab alio. Nec valet 2a. nō eni loqmur de ordine rōnis. sed originis. Nec valet 3a. non eni dicim9 q rō spirationis solū completiue cōsistat in esse a duob9. nec q rō g[illegible] cōsistat solū in esse ab vno. sed dicim9 q ille pcessiones ex hī differunt. nō eni distinguūtur ex pprijs rationib9 ut dictū est. ¶ Ad 5m dicit sicut ad 3m lic3 eni spiratio sit cōplete et pfecte a patre. et cōplete et pfecte a filio. nō tamē in ordine ad aliquid [illegible] per intellectū alio distinguit a generatiōe. Iste etiam semp supponit q ex sua rōne distinguatur a gñatiōe qd̄ est falsū. ¶ Ad 6m negat modus arguendi. minor eni male subsumit. deberet eni argui. Illud non cāt etc̄. sed esse a genito accidit spirationi. g etc̄. et tunc ꝯña eēt bona si negaret hor. dico eni q lic3 spiratori [illegible] tum hoc accidat eē genitū. et cōsimilr accidat ei eē generantē. imo ois spirator necessario generat uel generat. nec ē spiratio nisi sit a gñante et genito sc3 a dicente et verbo ei9. ¶ Ad 7m dico ad maiorē. q modus pcessionis spiritus sancti ē idē in deo et in nobis q[illegible] ad ea q sūt de rōne spūs. nō tñ est ibi idēptitas uel vnitas: uel idēptitas vniuocatiōis. s3 analogie cuiusdā et iperfecte repñtationis pcessionis diuine per creatā pcessionem. vñ de rōne spūs ē q pcedat a vbo et hī est in deo et in nobis. sed p quē modū pcedat a verbo nō variat ppositū nec rōnē spūs nisi sm pfectū et inpfectum. q eni spūs amoris pcedat in nobis a vbo intellectus q̄tū ad specificationē actus. et a volūtate q̄tū ad exercitiū. contingit ex impfecta [illegible] nostri vbi et nr̄e volūtatis q realiter distinguuntur et quodlibet ex alio pficit. In deo autē spūs pfecte pcedit a verbo. et pfecte a dicēte. et ideo ibi ē pfectum verbū et pfectus spūs. non sic in nobis. ¶ Ad 8m [illegible] 2a ps diuisionis. et illud qd̄ [illegible] ex hoc solo ē [illegible] diuina spiratio. quia ē [illegible] pcessio a duobus. q2 nec nos oppositū dicim9. sed solū q ex hī spiratio differt a gñatione. et nō q in hoc ꝯsistat rō spirationis ut sepe dictū est. ¶ Ad 9m negat hor. pater enim et filius spirant inq̄tum duo. non tñ inq̄tū duo [illegible] pia. sed inq̄tū duo supposita spiratiua [illegible] ¶ Ad 10m dicit q fūdatur in falsa imaginatione [illegible] gñatio et spiratio ex suis rōnib9 formalibus [illegible] distinguātur. dico eni q dato q ille rōnes [illegible] rū pcessionū in ordine ad solū patrē [illegible] saluarent. nunq̄ realr distinguerent [illegible] siones ex illis rōnib9. sed solū rōne. sed realis [illegible] ex ordine originis q vn9 est a patre [illegible] qui ē a patre ē spūs sanct9. lic3 eni sit a pre [illegible] pcedit a pre mediāte alio. lic3 etiā pcedat ab eo [illegible] ¶ Ad 11m negat hor loquendo [illegible] alicui pductioni [illegible] cōpetit q sit a duob9 nisi [illegible] ctioni volūtatis. pductio aūt naturalis per se est ab vno pncipio. et q sit a duobus hī accidit ei ex [illegible] ctione agentiū que multa vicem supplent [illegible] sunt subordinata in causando [illegible] agentis. uel saltem sunt

de ꝛ alterius ordinis. uel vnum agit ꝛ aliud patitur ꝛ hoc veritati aũ põt merito negari. nã ꝓductio q̃ sola est ab vno ꝓducẽte realiter differt ab ea q̃ est a duobus saltẽ numero. ꝛ etiã si vna de ꝑ se ẽ ab vno. ꝛ alia de ꝑ se a duob⁹ oportet ꝙ differãt rõne. Et sic patet ꝙ argumẽta eiꝰ nõ ꝓcedũt. ¶ Ad ꝑmũ Scoti ꝯtra 3ᵐ ꝯnem. negat̃ ꝯña. quia in diuinis licȝ sint due ꝓductiones quarũ vna ẽ ab vno ꝛ alia de sui rõne habeat ꝙ sit a duob⁹. nulla tñ ẽ ibi de cuiꝰ rõne habeat ꝙ sit a trib⁹ uel q̃tuor. nec eẽ põt. q2 in diuinis nõ est ꝓductio ab intra nisi q̃ inuenit̃ in natura intellectuali. illa aũt non ẽ nisi duplex scȝ vna ſm itellectũ. alia ſm volũtatẽ. ꝯcedo tñ ꝙ distinctio rõnis illarũ ꝓcessionũ uel ꝓductionũ nõ solũ attendit̃ penes vnitatẽ uel pluralitatẽ ꝓducentiũ. sed dico ꝙ distinctio realis ꝓcessionũ originat̃ ex hoc ꝙ vna ẽ ab vnico ꝓducẽte: alia vero a duob⁹. sed rõnes taliũ ꝓcessionũ sumũt rõnẽ ex distinctione ꝑncipiorum elicitiuorum. sȝ talis nõ sufficeret nisi ad distinctionẽ rõnis. ¶ Ad 2ᵐ dicit̃ ꝙ ꝑncipia elicitiua istarũ emanationũ sunt alterius rõnis. sed hoc non sufficeret ut dictũ est ad realẽ distinctionẽ ꝓcessionũ: nisi q2 distinctio taliũ elicitiuorum causat distinctionẽ rõnis in emanationib⁹ ad quã sequit̃ vnã eẽ a ꝓcedente ſm ꝑmã: ac ꝑ hoc a ꝑma realit̃ distingui. aliud ꝯ ẽ qđ distinguit eas ſm rõnem. ꝛ aliud ſm qđ distinguit eas in re. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ realis distinctio istarũ ꝓcessionũ reducit̃ ad distinctionẽ realẽ suppositorum ꝓducentium. ſm diuersas rõnes reducit̃ ad distinctionẽ attributorum. ꝛ nego qn vnũ ꝛ multa sint ꝑmo diuersa ita bñ sicut diuersa attributa. imo plus. simil̃ distinctio pr̃is ꝛ filij reducit̃ ad distinctionẽ relationũ cõstitutiuarũ. Et hec de ꝑmo articulo ꝛc̃.

Quantum ad secũdum articulũ sit ista ꝑma ꝯ. ꝙ generare ꝛ spirare nõ sunt due res realit̃ distincte in pr̃e. ꝓbat̃ ista ꝯ ſm sanctũ doctorẽ ꝑma pte q.33. arti. 3º tum q2 si differrẽt realit̃: sequit̃ ꝙ ꝑsona patris eẽt cõposita ex plurib⁹ reb⁹. tum quia cũ sola oppositio relatiua faciat distinctionẽ realẽ in diuinis plures ꝓpetates vni⁹ ꝑsone cũ non opponerent̃ adinuicem relatiue non differrẽt realiter. iste sũt rõnes eius. Et si dicat̃ ꝙ per 2ᵃᵐ rõnem ꝓbabit̃ ꝙ generari ꝛ spirari non differũt realiter. q2 nõ opponũtur relatiue. p⁹ q̃ gñare ꝛ spirare. Dicit̃ ꝙ instita nõ valet ... ꝓcessiones ẽ ordo originis. nõ aũt int̃ ꝓductiones actiue sũptas. q2 nec gñatio ꝑ se ꝑcedit ſm ordinem originis spirationẽ actiuã. q2 tũc pat̃ sp̃ ... gñaret. nec ecõt̃ spiratio actiua põt ꝑcedere ꝑ se gñationẽ actiuã. q2 tũc ꝑus ẽ actus volũtatis q̃ intellect⁹ qđ est inintelligibile. sec⁹ ẽ de ꝓcessionib⁹. nam natiuitas seu gñatio passiue sũpta ꝑcedit ſm ordinẽ originis spirationẽ passiue dictam. ¶ 2ᵃ ꝯ est ꝙ spirare ꝛ gñare differũt rõne. ꝓbat̃ ista ꝯ. tũ q2 gñatio ꝛ spiratio sũt diuerse relationes. tum q2 vna est cois: alia ꝓpa. tũ q2 alia ẽ rõ vnius. ꝛ alia ẽ rõ alteri⁹. Istã ꝯnẽ ponit scũs doctor ꝑma pte vbi s̃. Et ꝑ sen. dis. 27. q. i. arti. ꝑmo. vbi sic ait. In illo ingt ꝓꝑe aliq̃ multiplicantur ꝛ nõ sunt vnũ: cuius differẽtijs ꝓprijs distinguũtur. ut dicit pñs. 5º metaphisice. et. 4º phisice ... gr̃a ysocheles. i. triangulus duorum equaliũ laterum ꝛ ysopleuros. i. triangulus equilaterus distinguũtur differentijs trianguli. ꝛ ideo nõ dicim⁹ ꝙ sint vn⁹ triangulus sed plures. nõ aũt distinguũtur ꝓprijs differẽtijs figure. imo sub vna figure drĩa incidũt q̃ est hr̃e tria latera. ꝛ iõ dicũtur vna figura q̃ est triangul⁹ ꝛ ideo nõ põt dici ꝙ sint plures res nisi de illis que ꝑ differentiã rei distinguũtur. drĩa aũt rei ĩ diuinis nõ est nisi ꝑ oppositionem relationis. ꝛ iõ non põt dici ꝙ sint plures res nisi ſm ꝙ exigit illa oppositio. vñ paternitas ꝛ filiatio sũt due res. ꝛ simil̃ pater ꝛ fili⁹. sȝ paternitas ꝛ cois spiratio nõ sunt due res. q2 non opponũtur relatiue. sed tñ due relatiões. q2 distinguũtur differentijs relatiõis inq̃tũ est relatio. cũ eni relatio dicat̃ ſm respectũ ad alterũ. drĩa relationis erit ſm ꝙ est a diuersa. ꝛ ideo q2 paternitate pat̃ refert̃ ad filiũ ꝛ coi spiratione ad spm̃ scm̃. cois spiratio ꝛ paternitas sunt due relationes. ꝛ similiter sunt due notiones inq̃tũ alia ꝛ alia rõ est inotescẽdi pr̃em in vna ꝛ in alia. hec ille. ¶ 3ᵃ ꝯ est. ꝙ licȝ gñatio ꝛ spiratio actiue sumpte non distinguant̃ realiter. nõ tñ vna ꝑdicat̃ de alia. Istã ꝯnem ponit scũs doctor ꝑ. sen. dis. ... vbi s̃. vbi sic ait ad 3ᵐ argumẽtũ. Sic ingt attributa eẽntialia nõ sũt plures res. ita nec ꝓprietates vni ꝑsone cõuenientes. sed sũt vna res q̃ est illa ꝑsona. sed tñ quia relatio manet in diuinis etiã ſm cõem rõnem gñis manet etiã distinctio relationis ꝛ relatio. ꝛ iõ põt dici ꝙ sunt plures relationes. ꝛ vna rõ de alia ꝑdicat̃. nõ sic aũt est in eẽntialib⁹ que nõ manẽt ibi ſm rõnẽ cõem generis. vñ non distinguũtur ſm rõnem alicui⁹ cois cuius rõ in deo sit. si tamẽ accipiat̃ cõe reale sigtum noĩe ꝑme iposit̃õis. si aũt accipit̃ cõe rõnis sigtũ noĩe 2ᵉ ipositionis sic cõe est oĩbus ꝙ sint attributa. ꝛ ideo quia diuidũt vnum cõe rõnis ſm hoc non ꝑdicantur ſm seinuicẽ. nõ eni dicim⁹ ꝙ hoc attributum sit illud attributum. sed ꝙ ẽ aliud attributum. sed nõ diuidũt vnũ cõe reale. ideo rõne diuine simplicitatis ſm qđcũq3 nomẽ ꝑme impositionis de se inuicẽ ꝑdicant̃: ut dicat̃: hec res ẽ illa. uel etiã ꝓprijs nominib⁹: ut sapientia ẽ bonitas. hec ille. Ex quo patet ꝙ intẽdit talẽ rõnẽ: Quecũq3 sub ꝓprijs nominib⁹ diuidunt aliqđ cõmune reale in illo põt dici plura nec vnũ sub proprio nomine de alio ꝑdicat̃. sed gñatio ꝛ spiratio uel hec sub ꝓprijs noĩbus diuidũt in diuinis hoc cõe reale quod ẽ relatio. ergo illa sũt plures relationes: nec vna ꝑdicatur de alia sub proprio nomine. Eandem ꝯnẽ ponit prima pte. q. 32. arti. 3º ad 3ᵐ. vbi ait. Plures ꝓprietates vni⁹ ꝑsone cũ nõ opponãtur ad inuicem relatiue nõ differũt realiter: nec tamen de inuicem ꝑdicantur. q2 sigñtur ut diuerse rõnes personarum. sicut etiam nõ dicimus ꝙ attributum potentie est attributum scientie. licȝ dicam⁹ ꝙ potẽtia est sapientia. hec ille. Et accipit rationem non ꝓ conceptu facto ꝑ intellectum. sed ꝓ quidditate fũdãte illũ cõceptũ. ꝓ qua ipsa re ſm q̃ habet in se vnde potest fundare rõnem factam ab intellectu. ꝛ intẽdit talẽ rõnẽ. Una quidditas sic abstracte significata nõ ꝑdicatur

de alia nisi illa alia de ꝑ se intellectu ei⁹ foret. uel per se cōsequatur illā. sed generatio ⁊ spiratio signtur ꝑ modū quidditatis abstracte. ergo cū vna earū nō sit de ꝑ se intellectu alteri⁹. nec ꝑ se consequtur ad aliam vna nō ꝑdicat̄ de alia. Qui aūt termini predicēt̄ de illis ꝓprietatib⁹ sic abstractis. nō ē ad ꝓpositū discutere. ¶ Sed ꝯtra ꝑmā ꝯnē arguūt Durandus ⁊ multi alij ꝓbantes ꝙ spiratio actiua in p̄re distinguatur realiter ab actiua gn̄atione. ⁊ in filio a gn̄atione passiua. Primo sic. Relatiōes penes t̄minos distinguūtur. vn̄ illa quib⁹ aliquid realit̄ cōparatur ad diuersa vident̄ realiter differre. sed pater ꝑ generare cōparat̄ ad filiū. ⁊ per spirare ad spm̄ sanctū: qui sunt realiter distincti. ḡ spirare ⁊ generare realit̄ distinguūt̄ ¶ 2° sic. Impossibile ē duas passiōes distinctas realiter ꝓfluere ab eadem actione ⁊ vna ſm rem. actiōes enim vident̄ multiplicari ſm numerum passionū. sed spirari ⁊ gn̄ari sunt passiue ꝓductiones realit̄ distincte cū constituant spm̄ sanctum ⁊ filiū. ḡ generare ⁊ spirare realiter distinguentur. ¶ 3° Sicut se h̄z generare ad generari: sic spirare ad spirari. ḡ permutatim sicut se habet spirare ad generare sic spirari ad gn̄ari ⁊ ecōtra. sed cōstat ꝙ spirari ⁊ gn̄ari realiter distinguūtur. ḡ generare ⁊ spirare realiter distinguentur ¶ 4° Quecūq̧ vni ⁊ eidem sunt eadem int̄ se sūt eadem. sed gn̄are ⁊ generari nullo mō sunt inter se realiter idem. ḡ nec generare erit idem in patre cū spirare. nec in filio generari erit idē cū spirare. ¶ 5° Multiplicato vno correlatiuoꝝ multiplicatur ⁊ reliquū ⁊ maxime si fiat multiplicatio ſm speciē non solum ſm numerum: sed generari ⁊ spirari distinguuntur realiter: ⁊ non solū ſm numerū. imo q̄si ſm speciem cum alterius sint rationis. ḡ generare ⁊ spirare q̄ sunt eorum correlatiua realit̄ distinguentur. ¶ 6° Si gn̄atio ⁊ spiratio nō distinguerēt̄ realiter nō eēnt quattuor reales relationes i diuinis. cōis enim spiratio nō poneret in numerū cū paternitate ⁊ filiatione. sed h̄ est ꝯtra dicta sanctoꝝ. igitur. ¶ 7° Relatio ꝓducentis ⁊ ꝓducti impossibile ē ꝙ sint idem. ⁊ similiter ꝓductio actiua ⁊ passiua nō possūt eē eadē. s̄z generari ē passiua ꝓductio. spirare vero actiua. ḡ nō sunt idem realiter. ¶ 8° Ille actiones q̄ habent distinctos modos realiter ex̄ intellectū realiter distinguunt̄. sed ita est de generare ⁊ spirare. pater nanq̧ generat nālit̄: ⁊ spirat libere. ⁊ ſm omnes alio modo spirat q̄z generet ḡ spiratio ⁊ gn̄atio realit̄ distinguuntur. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ ꝯnem arguit Aureolus vbi s̄. volendo ꝓbare ꝙ generare ⁊ spirare nullo mō distinguantur nec re nec ratione. arguit aūt sic. Impossibile inqt est ꝙ ꝯdictoria de predicato reali verificent̄ de his que dicunt eandem rem sub alio ⁊ alio conceptu. ꝑdicatū enim reale respicit rem non q̄tenus cōcepta ē. sed quaten⁹ res ē. ꝓpter quod si affirmet̄ ⁊ neget̄ sub diuersis cōceptibus de eadem re simplicit̄ affirmat̄ ⁊ negat̄ de eodē. accidit enim sibi cōceptuū pluralitas. s̄z de generare ⁊ spirare possūt enūciari ꝯtradictoria de predicato reali. nā generare nō cōicatur filio: spirare v̄o ſm rem sibi cōicatur. ⁊ iterū pater generat filiū ⁊ nō spirat ipsum. ⁊ sic de multis alijs. ut ꝙ generare realiter opponitur generari cui ſm rem spirare non opponit̄. ⁊ ꝙ generare non est vere realiter nisi in vno supposito. spirare v̄o ſm rem ē in duobus. ergo impossibile est ꝙ sint de his que distinguūtur ꝑ repetitionē sub alio ⁊ alio cōceptu: quoꝝ distinctionē ꝑficit operatio intellectus. ¶ 2° arguit sic. Quecunq̧ cōcurrūt intrinsece ad vnā ⁊ simplicissimā ꝑsonalitatē necesse est ꝙ fundēt penit⁹ eandē indistinctionem. alioquin si habēt distinctionem ꝓprias vnitates. ꝑsonalitas illa in qua erūt plura distincta ⁊ plures vnitates nullo mō simplicissima ē. sed ꝑsonalitas patris simplicissima est re ⁊ ratiōe. Intra istā aūt ꝑsonalitatē claudit̄ essentia ⁊ spiratio ac generatio actiua: aliogn ꝑsonalitas patris subijceret̄ spirationi. ⁊ spiratio eēt accidens ei⁹. ergo tā essentia q̄z generatio q̄z spiratio sunt penitus indistincta in patre carente prorsus omni distinctione reali uel rōnis. hec ille. ¶ Ad ꝑmū contra ꝑmā ꝯnē dicit̄ ꝙ solū cōcludit ꝙ generatio actiua ⁊ spiratio actiua sunt due relationes. non aūt ꝙ sint due res ut patet in 2ᵃ ꝯne hui⁹ articuli. Dicitur ergo ad maiorē ꝙ relationes penes terminos distinguūtur in esse relationis. nō aūt in eē rei ~~nisi in diuinis~~ nisi sint opposite relatiue. uel vna originetur ab alia. ¶ Ad 2ᵐ dicit̄. ꝙ cū i diuinis actio sit relatio significata ꝑ modū actionis sicut dicim⁹ ꝙ generare ⁊ spirare sunt due relatiōes sed vnica res. ita potest dici ꝙ sint due actiones notionales et non sunt nisi vnica res. nec oportet esse tantā differentiam inter actiones sicut inter passiōes. si tn̄ passio in diuinis locū habet. quia ibi vna passio ꝓcedit ab alia. nō tn̄ vna actio ab alia. ¶ Ad 3ᵐ negatur aᵒⁿ in diuinis. nam generare ⁊ generari non solū idēptificantur in diuina essentia. imo in illa re relatiua q̄ dicitur cōis spiratio. nō sic spirari ⁊ generari. verūtn̄ argumētū a trāsmutata ꝓportiōe non semꝑ tenet nisi in quātitatib⁹. presertim nō tenet in ꝓposito. vn̄ arguā sic. Sicut se habet generās ad genitū: sic spirans ad spiratū. ergo a transmutata ꝓportione sicut se habet spiratus ad genitum. ita spirans ad generantem. sed spiratus ⁊ genitus realiter distinguūtur. ergo ⁊ generās ⁊ spirās qᵈ est falsum. cū idē pater sit generās ⁊ spirās. ¶ Ad 4ᵐ dicit̄ ꝙ si argumētū valeat probaret ꝙ sicut in diuinis non est eadem persona generans ⁊ genita: ita nec generās ⁊ spirans qᵈ ē erroneū. similiter nec genita ⁊ spirans. ⁊ sic in diuinis essent quattuor persone. dico tn̄ ꝙ regula nō tenet nisi in illis q̄ sūt idem tertio realit̄ adeq̄te ut alias dictū est. ¶ Ad 5ᵐ dicitur sicut ad primū. vnde sicut generari ⁊ spirari sunt due relatiōes quasi specifice distincte. ita generare ⁊ spirare. nō tn̄ oportet duas vltimas realit̄ distingui sicut duas primas propter causam predictam in secunda ꝯne. ¶ Ad 6ᵐ negatur ꝯn̄a. dico enim ꝙ in diuinis sunt quattuor relationes reales non tn̄ quattuor res. quia licet spiratio actiua nō ponat in numerum rerū cum gn̄are ⁊ generari. ponit tn̄ in numerum relationū. ¶ Ad 7ᵐ dico. ꝙ relatio ꝓducentis ⁊ ꝓducti sūt diuerse relatiōes ⁊ sūt distincte res relatiue op

posse. cum quo stat q sint vna res absoluta. s. diuina essentia. et sint idem in vna re relatiua que nulli earū opponitur. puta in cōmuni spiratione. ¶ Ad 8m dico q eque naturaliter pater spirat sicut generat. ut alias patet. ut alias dicebatur. nec iste due productiones habent diuersos modos extra intellectū. ¶ Ad primū contra 2am ōnem respondet negando maiorem. predicatū enī reale licz dicatur de re tamen intellectus noster qui affirmat predicatū illud de re nūq̄ attribuit predicatū rei nisi sub aliqua rōne rei. ita q concipiendo rem sub tali rōne affirmat aliqd reale de illa. et concipiendo eandem rem sub alia rōne negat illud predicatū reale quod prius affirmat. sicut de statua affirmat q est res naturalis ut concipit statuam sub hoc conceptu ferrum. et de eadem statua negat idem predicatū ut concipit eam sub hoc cōceptu artificiatū. ita de eadem re relatiua in diuinis cōcepta ut subsistens est affirmat q generet. sed de eadē cōcepta per modum operationis uel productionis negat q generet. licz generare sit predicatū reale. et cōsimiliter in proposito de eadem re concepta ut est illud quo pater opponitur filio. negat q illa cōmunicetur filio a patre. sed de eadem concepta ut est illud quo opponitur pater spiritui sācto affirmat q illa res cōmunicatur filio a patre. et sic de ceteris contradictionibus quas ille enumerat arguēdo. et causa huius est quia intellectus noster non vnica ɔceptione cōcipit qcqd conuenit rei. et ideo oportet q diuersas conceptiones formet et componat et diuidat enūciabilia. si enī vnica cōceptione diuinā rem uel aliā quācūq̄ perfecte cōciperet. non affirmaret nec negaret nec eidem rei ɔtradictoria attribueret. pma parte. q. 14. arti. 14. et. q. 85. arti. 5. Et quando probatur oppositum quia predicatū reale respicit rem nō quatenus concepta est. etc. Dico q licz predicatū reale non conueniat rei ex hoc q concepta est. tamen intellectus noster qui predicat vnam rem de alia. non nisi mediātibus conceptibus uel vocibus aut scriptis predicat. et ideo rei taliter concepte aliq̄ attribuit que ab ea aliter concepta remouet et negat. In re vero extra animam nulla est predicatio formaliter et in actu. sed predicationi quā facit intellectus correspondet aliqd in re. s. compositio materie et forme. uel accidentis ad subiectum. licz compositio in intellectu aliter se habeat q̄ compositio in re. et hoc bene declarat sanctus doctor pma parte q. 85. arti. 5. ad 3m. ¶ Ad 2m negat aīs quia non sufficit q non sint distincta realiter. quia res nullum faciunt compositionē fm suas rationes. sed fm esse suū. negatur etiam hoc. non enim spiratio cōcurrit ad constitutionem diuine persone. ut alias dictū est. nec tamen est accīs. sed relatio subsistens et diuina persona. ¶ Ad argumenta facta in pede quest. ordine modo respōdeo. Et primo ad pmū negatur aīs. et ad pbationem dico q fm sanctū Tho. de potentia dei. q. 9. arti. 5. ad 2m. Licz in diuinis non proprie dicatur genus et species uel vniuersale uel particulare. tamen in diuinis ut fm quandā similitudinē creaturarū loquimur pater et filius et spūs sanctus distinguūtur sicut plura indiuidua eiusdem spēi. ut etiam Damascenus dicit. Sz attēdendū est q in aliq̄ indiuiduo in genere substantie possum⁹ speciē dupliciter cōsiderare. vno modo ipsius ypostasis speciem. alio modo speciē proprietatis indiuidualis. dato enī q sortes sit albus et plato sit niger. et posito q albedo et nigredo sint pprietates iduiduātes sortē et platonē. verū erit dicere q sortes et plato sūt vnū spē sub qua specie ypostases continentur. ɔueniūt enī in humanitate. sed distinguūtur fm rationē proprietatis. albedo enim et nigredo specie differunt. et similiter est in patre et filio. considerant enim ut vnū specie cui⁹ iste ypostases sunt supposita inq̄tum conueniunt in vna natura diuinitatis. sed fm speciē pprietatis psonalis inueniunt differre. paternitas enī et filiatio sūt relationes fm speciem diuerse. Sciendū est etiā q generatio in rebus creatis per se ordinatur ad speciem. natura enī intendit generare hominē. vñ et natura speciei p generationē multiplicat i rebus creatis. pcessio aūt in diuinis est ad multiplicationē ypostasum in quib⁹ natura diuina vna numero inuenit. vñ pcessiones in diuinis sunt differētes qdē fm spēm ppter differētiā pprietatū psonaliū. licz in pcedentibus sit vna nā cōis. hec ille. Vñ sanctus doctor de potentia dei. q. 9. arti. 5. ad 18m dicit. Licz pater et fili⁹ nō distinguant ab inuicem nisi paternitate et filiatione. non tamē oportet q pater et fili⁹ q̄si specifice differant in diuinis. q2 paternitas et filiatio sunt relationes fm speciem diuerse. non enim iste relationes se habent ad diuinas psonas ut speciē dantes. sed magis ut supposita distinguentes et ɔstituētes. illud aūt qd se habet ad dinas psonas ut speciē dans ē natura diuina i qua filius est silis patri. nam generās generat sibi simile fm patrē nō fm indiuiduales pprietates. sicut sortes et plato licz nō distinguent ad inuicem indiuidualit nisi albedine et nigredine que sūt diuerse qualitates fm spēm. non tñ spē differrēt. quia illud qd est spēs albo et nigro nō est spēs sorti et platoni. ita nec seqt q pater et fili⁹ spē diferrent ppter differentiā paternitatis et filiatiōis fm spēm. licz i dinis non pprie possit dici aliqd differre fm spēm cū ibi nō sit genus nec spēs. et sic patet ad pmū ¶ Ad 2m rñdet sanctus doctor p sen. dis. 13. q. 1. arti. 2. ad 3m. q pcessiones distinguūtur i diuinis penes pncipia et penes terminos. ut enī superi⁹ dictum est. q̄uis natura diuina sit pncipiū generationis in patre. non tamē absolute sub rōne nature. sz sub rōne paternitatis. aliter a nā dina inq̄tū est nā que accipit i filio p gñationē nō hz fili⁹ q sit fili⁹: sz de⁹. sz ex eo q nā i filio fm rē ē ipsa filiatio. Et ita pz q ipse relationes se hñt aliquo modo ut pncipiū est et ut terminus ad ipsas pcessiones. hec ille. Et ad 4m ibidem ait. Sicut inqt pprietates personales fm q comparant ad essentiā sūt idē re q2 sunt dina essentia et differūt tm̄ rōne. fm aūt q ad aliqd dicūt sūt fm rem plures. ita etiā de pcessionib⁹. q2 fm q compant ad nām ut pncipiū uel tminū non distinguūt nisi rōne fm q dicit in deo voluntas et natura rōne differre. sed quia cōparant etiam ad

relatiuas proprietates sicut ad principiū et terminū. ideo ex hoc etiam habent realem differentiā. hec ille. Et hec de ista questione dicta sufficiant.

Circa distinctionem 14^am queritur. Utrū temporalis processio spūs sancti sit eius proprietas. Et arguitur q non. quia nullū temporale pōt eē proprietas diuine psone que est eterna. sed pcessio temporalis est quid temporale igitur etc. In oppositū arguitur sic. Nam Aug[us] dicit. 15. de trinitate q spiritus sanctus simul de vtroqz procedit ad sanctificandā creaturā. sed constat q sanctificatio creature fuit ex tempore. ergo processio spūs sci ad creature sanctificationē est temporalis. pcessio aūt est proprietas spūs sci. ergo etc. ¶ In hac qōne erit vnicus articulus pro quo sit pma ppositio q spiritus scūs procedit temporaliter: et aliqua pcessio spūs sci est temporalis. Istam conclusionem ponit sanctus doctor p sen. dis. 14. q. 1. arti. p. quā probat sic. Quis inquit in psonis diuinis pprie loquendo dicatur pcessio fm rōnem exitus a principio qui. tū necessario tendit in aliquid. tñ pcessio spūs sancti ex modo sue processionis hz ingressū pcedit ut amor q in aliud tendat sicut in obiectū. s. i amatum. et quia pcessiones psonarū eterne sunt causa et rō productionis creaturarū. ideo oportet q sicut generatio filij est rō totius productionis creature. fm q dicitur pater in filio omnia effecisse: ita etiā amor patris in filiū tendens ut i obiectū sit rō in qua deus oēm effectū amoris creaturis largitur. et inde ē q spūs scūs qui est amor quo pater amat filiū. est etiā amor quo pater amat creaturas ipartiēdo sibi suam perfectionem. Potest igitur pcessio illius amoris dupliciter considerari. uel fm q tendit in obiectū eternū et sic dicetur eterna pcessio. uel fm q pcedit ut amor in obiectū creatū. ingressum. s. p illā amorē creature aliquid a deo confertur. et sic dicetur processio temporalis. quia ex nouitate effectus cōsurgit noua relatio creature ad deum. ratione cuius oportet deū sub noua habitudine ad creaturā signari. hec ille. Et intendit talem rōnem ut videtur. Ois amor quo aliquid nouiter confertur amato temporaliter pcedit in amatum. sed spūs scūs est hō. ergo etc. Minorē superius declarat: et adhuc declarat in solutione argumētorū. Unī i solutione pmi dicit q pcessio spiritus sancti non solū dicit respectū ad principiū a quo pcedit fm quā ē eterna et eo modo sicut et generatio. sed etiā importat respectū ad eum i quē pcedit. fm quā temporalis dici potest. hec ille. Et huius vltimi assignat causam in solutione quarti. Sciendū inquit q nullū coniunctū pōt affirmari nisi p vtraqz parte. sed negari pōt pro altera pte tm̄. sicut patet in veritate et falsitate ppositionis copulatiue. et quia tēporale includit in se aliquā negationē cū affirmatiōe. s. aliquādo eē et aliquādo nō fuisse. eternū autē iportat affirmationē essendi. ideo cōiunctū non pōt dici eternū nisi vtrūqz sit eternū. temporale autē dici potest: etiam si alter tm̄ sit temporale. sicut creator iportat diuinā opationē et connotat effectū in creatura actualiter. rōne cuius dicitur creator ab eterno. sed ex tēpore. hec ille. Eandem sniam ponit pma pte q. 43. arti. 2. ad pmū. et cōtra gentiles libro. ¶ 2^a ppositio est q pcessio temporalis spiritus sci non est alia realiter a pcessione eterna eiusdem spūs sci. Istam conclusionem ponit sanctus doctor p sen. vbi supra arti. 2. vbi dicit sic. Cum pcessio temporalis dicat respectū pcessionis ad illū a quo pcedit spūs scūs autem ad patrē non referatur nisi relatione eterna: oportet q nulla pcessio spiritus sancti sit alia essentialiter ab eterna. sed pōt sibi aduenire aliquis respectus alius ex parte eius in quod est. sicut in amatū. et ratione eius potest dici processio temporalis. dicendū est ergo q ē vna processio essentialiter ppter respectum vnum pcedentis ad illud a quo procedit quē principaliter importat pcessio. Est aūt duplex uel gemina ratione duorū respectuū in duo obiecta. s. tēporale et eternū. quorum vnus realiter est in ipso pcedente. scz eternus. alius autē fm rationē tñ est a spū sancto procedente. sed fm rem est in eo in quem procedit. horū autem respectuū primus includitur i 2°. sicut ratio et causa eius. vñ secundus se habet ex additione ad primū. hec ille. Et ad huius declarationem dicit in solutiōe ad 3^m. Quis inqt eterno fm rem nihil sit addibile. nihilominus tamen eternum potest intelligi in aliqua habitudine se habere ad aliquid tēporale. sed tamē habitudo non ponitur realiter circa ipsū eternū. ut dictum est. et quia ipse itellectus potest representari p nomen. quia voces sunt note earū que sunt in anima passionū. ideo eterno imponitur aliquod nomen put intelligitur sub illa habitudine. sicut deus dicitur dominus ex tempore. et ita etiam dicitur pcessio temporalis. ¶ 3ª ppositio est q non tñ dona spiritus sancti procedunt in nos. sed etiam ipse spiritus sanctus. Istā ponit sanctus doctor ibidē. q. 2. arti. p. vbi sic ait. Ipsemet inqt spiritus sanctus pcedit temporali processione uel datur. nō solū dona eius. si enim cōsideremus processionē eius a patre a quo procedit. fm illum respectū ipsemet spiritus scūs procedit. si autem cōsiderem[us] fm respectū ad illud in quod pcedit. tunc sicut dictū est. ille respectus in spiritu sancto ponitur nō quia ipse realiter referatur. sed quia alterum refertur ad ipsum. cū igitur in acceptione donorū spūs non solū relatio nostra terminetur ad dona ut ipsa tm̄ habeam[us]. sed etiā ad ipm̄ scm̄. quia aliter ipsum habemus q̄ prius. nō tm̄ dicetur dona ipsius pcedere. sed etiā ipsemet. fm hoc enī ipse dr̄ referri ad nos. fm q nos referimur ad ipsum. et ideo procedit in nos et dona eius recipim[us] et p eadē nos aliter ad ipsum habemus inquātū p dona eius ipsi spūi scō coniungimur p dona que sibi assimilam[us]. hec ille. ¶ 4ª ppositio est q pcessio temporalis spiritus sancti de qua loquimur tñ attendatur fm dona gratie gratū facientia. Istā conclusionem pbat sanctus doctor pma pte. q. 43. arti. 3°. vbi sic ait. Diuine [illegible] ne cōuenit mitti. fm q nouo modo existit in aliquo [illegible] aūt fm q ab aliq. neutrū aūt horum [illegible] gratū faciētē. est enim vnus modus cōmunis q deus est in omnibus rebus p essentiā potentiā et p[resentiam]

sicut causa in effectib⁹ pticipātib⁹ bonitatem ipsius. Sed istū aūt modū cōem est vn⁹ spālis qui cōuenit creature rōnali in qua deus esse dicit sicut cognitū in cognoscēte. ⁊ amatū in amante. ⁊ qꝛ cognoscēdo ⁊ amando creatura rationalis sua opatiōe attingit ad ipsum. fm illum spālē modū dicit nō solū eē in creatura rōnali. sed etiā habitare in ea sicut in tēplo suo. [illegible] nullus alius effect⁹ pōt esse ratio ꝙ diuina persona sit nouo mō in creatura rōnali ⁊ temporali nisi gratia gratū faciens. vñ fm solā grām gratū facientem ⁊ mitti ⁊ pcedit temporaliter diuina persona. similiter illud solū habere dicimur quo libere possumus vti uel frui. habere aūte ptātē fruendi diuina psona est solū fm gratiā gratū facientē. sʒ tamē in ipso dono gratie gratū faciētis spūs scūs habet ⁊ inhabitat hominē. ⁊ ipsemet spūs scūs dat ⁊ mittit ⁊ pcedit. hec ille. Eandē ponit p̄ sen. dis. 14. q. 2. art. 2. vbi sic ait. In exitu rez ab alio pncipio attēdit quedā circulatio ⁊ regyratio eo ꝙ oia reuertunt sicut in finē in id a quo oia pdierunt sicut a pncipio. ⁊ ideo oportet ꝙ p eadē quib⁹ est exitus a principio ⁊ reditus in finem attendat. Sicut igit dictū ē ꝙ pcessio psonaꝝ est rō pductionis creaturaꝝ a pmo pncipio. ita eadē pcessio est rō redeundi in finē. qꝛ sicut p filiū ⁊ spm̄ sanctū ex nihilo cōditi sumus. ita etiam fini cōiungimur uel termino. fm hoc ergo pcessio diuinarū psonarū i creaturas pōt dupliciter ꝯsiderari. aut inꝗtū ē rō exeūdi a principio. ⁊ sic talis pcessio attēdit fm dona naturalia in quib⁹ subsistimus. sicut dicit a Dionysio diuina bonitas in creaturas pcedere. sʒ de tali processione nō loquimur hic. pōt etiam attēdi inꝗtum est ratio redeūdi in finē. ⁊ sic est fm illa dona tm̄ que cōiūgūt nos fini vltimo que sūt gratia gratū faciēs. ⁊ gloria ⁊ de ista pcessione loquimur hic. sicut enī in generatione naturali generatū nō ꝯiungit generāti in similitudinē spēi nisi in vltimo termino generationis. ita etiā in pticipatione diuine bonitatis nō est imediata ꝯiūctio ad deū p pmos effect⁹ quib⁹ in eē subsistim⁹ sed p vltimos quib⁹ fini adherem⁹. hec ille. Et post in solutiōe secūdi ait sic. In pcessiōe inquit fm ꝙ hic loquimur put. s. claudit in se donationē. non sufficit ꝙ sit noua relatio qualiscūꝙ creature ad deū. sʒ oportet ꝙ referat in ipsum ut in habitum. qꝛ qd̄ dat alicui habet aliquo mō ab illo. psona aūt diuina nō pōt hri a nobis aliq̄ nouo mō nisi ul' ad fructū perfectū. ⁊ sic habet p donū glie. aut fm fructū impfectū. ⁊ sic habet p donū gratie gratū facientis ul' poti⁹ sicut illud p qd̄ cōiungimur fruibili inꝗtum ipse psone diuine quadā sui sigillatione in aiab⁹ nostris relinquūt q̄dā dona quib⁹ formaliter fruimur. s. amorē ⁊ sapientiā. hec ille. ¶ 5⁹ ꝯ est. qꝛ tēporalis pcessio uel ē pprietas spūs sci uel non distinguit realiter ab ea. Ista sequitur ex dictis [illegible]. ¶ Sed cōtra dicta arguit Aureol' in hac questione [illegible] ꝯtra 4ᵃᵐ ꝯnem p̄ sic. In illo [illegible] pcessionis ratio qd̄ est cōe tribus psonis. [illegible] nō dicit temporaliter pcedere. imo [illegible] temporalis est ppria spūi scō. sʒ pcedere i mente [illegible] amati ⁊ cogniti cōe est tribus psonis. nā p grām gratū faciētē ꝯligit tota trinitas ⁊ reciproce tota trinitas diligit. ergo i hoc pcessiōis rō nō ꝯsistit. Et si dicat ꝙ pcedere iportat originē psone a psona ppter qd̄ non cōpetit trinitati. pcedere q̄uis sibi cōpetat fm hunc modū esse in mente p' donū gratie gratū facientis. dicendū ꝙ ꝯfirmat ppositū q̄a. s. rō pcessionis spiritus sci fm quā ipse spūs scūs dari dicit in hoc non ꝯsisteret. ¶ 2⁹ sic. Talis modus essendi spūs sci in creatura debet attribui pcessioni que habeat aliquē ordinē ad emanationē eternam spūs sci a filio ⁊ a p̄re. sʒ spiritus scūs non pcedit a patre ⁊ filio in creaturā sub rōne obiecti amati aut cogniti. nō enim spirant ipsum pater ⁊ filius ut obiectum amoris uel intellectionis creature. ergo hic mod⁹ essendi spiritus sancti in creatura rationali nō spectat ad temporalem processionē ipsius. ¶ 3⁹ Si iste mod⁹ haberet veritatē. sequeret ꝙ omnis res dum mens incipit eas intelligere ⁊ amare procederent in mentē. sed hoc non dicit. non enim sol dicit procedere in animā dum intelligitur. ergo iste modus non est competens. ¶ 4⁹ arguit ꝯtra aliqua superius dicta. s. ꝙ pcessio temporalis addit super eternā respectum ad suū terminū. Contra hoc arguit sic. Uisioni qua color prius existens in pane cernitur. nō addit visio corporis xp̄i aliqd quod mediet inter visionē ⁊ colores. sed solam participationē coloris a corpore xp̄i quod sacramentaliter existit sub specieb⁹ post cōsecrationem. ergo a simili spūs scūs procedens eternaliter i dona gratuita in quib⁹ imutabiliter complacet de⁹ dicitur temporaliter procedere in animā participantem illa dona ex tēpore. ⁊ ita pcessio illa eterna non induit respectum rationis nec connotationem aliquā dum efficitur temporalis. sed eius termin⁹ participatur de nouo a creatura. vnde potest sic describi. Processio temporalis est eterna spūs sci pcessio terminata de nouo ad aliquid materiale participās ex tempore formalē ipsius terminū imutabilē ⁊ eternum. hec ille in forma. ¶ Contra eandem ꝯnem 4ᵃᵐ arguit Gregorius probando ꝙ possibile est dari spiritū sanctū homini absꝗ hoc ꝙ detur ei aliquod donum creatum. quia omne dabile homini a deo. possibile est ei dari a deo non dato aliquo quod sit idem essentialiter cum eo. nec aliquid cū essentia illius. ergo possibile est dari spm̄ sanctū homini nō dato ei aliquo dono spūs sancti creato. tenet ꝯña. quia spirit⁹ sanctus est dabilis hoi ⁊ nullum donū creatū est idē essentialiter cum spū sancto. aut de eēntia spūs sci. añs autem probatur. tum quia ipso cōcesso nulla sequitur contradictio. tum quia sicut omne factibile a deo potest fieri ab ipso non facto aliquo qd̄ nō ē ipsū nec aliquid intrinsecum essentialiter illi. ut cōmuniter ꝯcedit. ⁊ probari pōt ex eo ꝙ nulla repugnantia contradictionis interuenit sicut in pposito. oē dabile. ⁊c. Tum quia omne dabile creature a deo deus pōt non dare ⁊ pōt nullo alio ꝯdante dare ⁊ nullum tale pōt eo non condante dari. g̊ oē dabile creature a deo potest deus dare non condāte alio. ⁊c. añs est verum ⁊ ꝯcessū coiter. ꝯña patet. quia si aliqd dabile

verbi gratia a non potest dari a deo non dato dabili essentialiter distincto nec in eo essentialiter incluso verbi gratia b. hoc non esset nisi quia uel a datũ necessario daret b. uel quia b. necessario requirit̃ ad dandũ a. Si dicatur 2ᵐ. ergo ipsum a non põt deus nullo alio cõdante dare b deo non cõdante b. & hoc repugnat alteri parti añtis. uel non posset dare deo non condante. & tunc uel deus dabit necessario b. cuius opposi tũ sumitur. uel poterit nõ dare. & hoc posito a erit datũ non dato b. ℭ Cõfirmat̃. Nullũ donum creatum uel creabile requirit̃ necessario ut dans uel cõdans ad hoc ut spũs scũs detur. & similiter nullũ tale donũ datur necessario a spũ scõ. dato ergo spũ scõ poterit dari nullo alio creato dato. ℭ Ad pͥmũ Aureoli contra 4ᵃᵐ ꝯnem negatur bᵃ. nõ enim pater ꝓcedit in mentẽ in rõne amati nec etiam filius. sed solus spiritus sanctus. licz tota trinitas sit in mente in ratione amati. & causa negationis est quia ꝓcedere in mẽtẽ supponit ꝓcedere in aliqd. hoc aũt solum spũi scõ cõpetit. nam pater nõ ꝓcedit: filius aũt ꝓcedit sz nõ i aliquid. quia ꝓcedit p actũ intellectus cuius non est tendere in res. sed potius res capere in se & cõcipere. sz spiritus scũs ꝓcedit p actũ voluntatis cuius est tendere i res. & ideo spũs scũs ex sua ꝓcessione habet nõ solũ ꝓcedere ab aliq̃. sed etiã ꝓcedere in aliquid. vtrũq̧ aũt istorũ includit ꝓcessio temporalis. & ulterius nouũ respectũ ad mentẽ rationalem. Et cum arguens dicit q si de rõne ꝓcessionis est origo ꝑsone a persona inconuenienter dictũ est q ꝓcessio spũs sci de qua loquimur cõsistat in hoc qđ est ꝓcedere i mentẽ i rõne amati. negat̃ sibi cõña. quia 2ᵐ includit pͥmũ ut ꝓlixe declaratũ fuit p dicta sancti doctoris. ℭ Ad 2ᵐ dicit̃ q modus arguendi non valet. nam aᵒʳ cõceditur. sz bᵒʳ male subsumitur. debebat enĩ in minori assumere q modus essendi spũs sci in creatura in ratiõe obiecti amati nullũ ordinẽ hr̃et ad ꝓcessionẽ eius eternã: qđ tamen iste nõ facit. sed assumit q nõ est ibi talis ordo q spũs scũs spiret̃ a patre uł filio ut obiectũ amoris creature. ideo videt̃ peccare per fallaciã ꝯñtis arguendo a negatiõe inferioris ad negationẽ superioris. utpote: non est inter ista talis ordo. ergo nõ est ordo. dico igitur q inter illũ modũ quo spũs scũs p grãm est in creatura & illã emanationẽ eternã ẽ talis ordo q spũs scũs eternaliter ꝓcedit ut rõ collatiõis oĩuz donorũ a deo creature collatorum. q aũt spũs scũs nouiter uel nouo mõ sit per gratiam in aliquo. hoc ẽ donũ dei & ita inter istud donũ & illam emanationẽ ẽ ordo effectus voluntatis diuine ad rationem creandi sm quã diuina voluntas libere creat. ℭ Ad 3ᵐ negatur pma ꝯña facta. nam non oportet q res intellecte ꝓcedãt in intellectũ dũ intelligunt̃. licz tendant in eum uel recipiant̃ in eo & sigillent seipsas in aĩa nostra. non tamẽ ꝓcedunt ab aliquo in intellectũ. ita q originent̃ ab aliquo ꝓ tunc. hoc aũt ut dictũ est reperitur in ꝓcessione spũs sci temporali. que dicit tres respectus. duos eternos & vnũ temporalem. Primus est ad spirantẽ. secũdus ad obiectũ eternũ. tertius ad creaturã temporalẽ. similiter nec res amate dicunt̃ ꝓcedere in mentẽ ex hoc q amantur. licz sint i mẽte mõ alias dicto. [illegible] arguens [illegible] credit enim q nos ponamus rõnẽ ꝓcessionis temporalis in hoc solo consistere q spũs scũs nouiter est in nobis sicut amatũ [illegible] qđ non dicimus [illegible] namur q spũs scũs temporaliter ꝓcedit in [illegible] amor quo deus eẽntialiter dilexit nos quẽ nouit̃ nos reamamus. & ita concedã arguenti q lapis ꝓcedit in mentẽ. si lapis ẽ amor quo mens diligitur [illegible] a mẽte reamatur. & ita de suo sole de q̃ arguit. ℭ Ad 4ᵐ dico q in exemplo suo impossibile est q visio [illegible] terminet̃ ad corpus xpi ꝗn consurgat nouus respectus inter visionẽ & illud corpus visum. rõne cuius illa visio que prius erat visio albedinis modo nouiter dicitur visio corporis xpi. & ita in proposito. quia mens nouiter gratificata nouiter refertur ad spiritũ scm̃. etiam oportet q spiritus sanctus nouiter referatur ad mentem gratificatam ratione cuius dicit̃ nouiter in illã procedere. dico q sicut visio nõ est ille respectus qui importatur in hoc nomine visio corporis xpi. sed illud nomẽ importat visionem cum respectu. ita illa processio spiritus sci non est respectus ad creaturã nec illum includit intrinsece. sed tamẽ hoc nomen processio temporalis includit in suo sigto ꝓcessionem spũs sci. & respectum temporalẽ. & sic patet q rationes ille non concludũt. ℭ Ad pͥmũ Gregorij ꝯtra eandem ꝯnem negat̃ añs. Et ad pͥmã eius probationem dicitur q contradictio est spm̃ scm̃ dari creature & nihil aliud dari creature. quia spiritum sanctum dari creature est ipsum nouo modo haberi a creatura ut cognitũ uel dilectũ. & quia spũs scũs nõ potest esse formalis dilectio creature actualis uł habitualis. similit̃ nec cognitio. oportet q dato spũ scõ detur noua cognitio uel dilectio que distinguitur a spũ scõ. dicere ergo q [illegible] spũs scũs datur ẽ dicere q datur & non datur. Ad 2ᵃᵐ ꝓbationẽ eiusdem [illegible] dicitur q nõ est simile de factione & datione [illegible] factio terminat̃ ad eẽ. datio aũt ad haberi ab aliquo [illegible] mõ. mõ licz aliqd possit fieri sine alio. nõ tñ haberi sine alio qđ applicet donũ [illegible] charitas in datiõe spũs sci [illegible] põt eẽ sine [illegible] cie. non tñ põt dari corpori nisi [illegible] superficie nisi habeat superficiem. verũtamen falsum [illegible] tur q omne factibile possit fieri sine omni [illegible] est illud nec aliqd [illegible] ut patet de materia [illegible] forme. ℭ Ad 3ᵐ dicitur negando [illegible] & ad [illegible] onẽ eius dr̃. q spũs scũs nõ põt dari creature [illegible] to alio dono creato eidẽ creature. & hoc nõ iõ q [illegible] tũ donũ requirat̃ ad dandũ spm̃ scm̃ uel ad [illegible] cũ. nec iõ q spũs possit dari [illegible] est necessario [illegible] donũ creatũ sz quia de rõne dationis spũs [illegible] distinctũ a spũ scõ & a deo & a creatura cui datur [illegible] scũs: qđ creatura nõ põt hr̃e nisi a deo [illegible] scũs habeat̃. [illegible] dispositio ad h q spũs scũs habeat̃. [illegible] sen. dis. 14. q. 2. artĩ. pͦ. in fine dicit sic. [illegible] sm [illegible] potest dupliciter considerari. aut ex parte recipientis uel materie. & sic [illegible] qđ disponit. & sic prius recipitur donũ [illegible]

spiritum sanctū. quia per ipsa dona recepta spiritui sancto assimilamur. aut ex parte agentis ꝛ finis ꝛ sic quod ꝓpinquius ē fini ꝛ agenti dicit̄ eē ꝑus. ꝛ ita ꝑus recepim⁹ spiritum sanctum ꝙ dona eius. quia pater ꝛ filius per amorem suum alia nobis donant. hec ille. Itē ibidē arti. 2° ad 2m. Processio fm ꝙ hic loquimur claudit in se dationē. ꝛ nō sufficit ꝙ sit nota relatio qualiscunqꝫ creature ad deū. sed oportet ꝙ referat̄ in ipsum sicut ad habitū. quia quod datur ab aliquo habet̄ ab illo aliquo mō. ꝑsona autē diuina nō potest haberi a nobis nisi ul' ad fructū perfectū. ꝛ sic habet̄ per donū glorie. aut fm fructū imperfectū. ꝛ sic habet̄ per donū gratie gratū facientis. ul' potius sicut illud ꝑ quod fruibili diuinitus inhērimur inq̄tū ipse persone diuine quadā sui sigillatione in animab⁹ nostris quibus formaliter fruimur. s. amore ꝛ sapiētia. ꝓpter quod spūs sanctus dicit̄ pignus hereditatis nostre. hec ille. Ex q̄bus patet ꝙ spūs sanctus nō potest dari nisi ad hoc ꝙ detur donū creatum ꝑ quod habeat̄. ¶ Ad confirmationē dicit̄ eodē mō. quia dña nulla ē. ¶ Modo ad argumēta in pede q̄onis dico. ad primū concedit a^{or} ꝛ negat̄ b^{or}. non eni ꝓcessio aliqua spūs sancti est res tēporalis in se. sed tēporalis ꝓcessio dr̄ tēporalis. quia non totū qđ importat̄ in hoc noīe tēporalis. ꝓcessio eni est eternū. imo importat aliquid tēporale scilicet respectū nouū. ꝛ ideo totum aggregatum ex eterno ꝛ temporali dicit̄ temporale. tamē ex illo eterno ꝛ alio temporali nō efficit̄ vnū ꝑ se.

Circa distinctionem

quintādecimā ꝛ sextādecimā quer̄. Utrū cuilibet diuine ꝑsone cōueniat mitti. Et arguit̄ ꝙ sic. Pater mittit̄ ꝛ de filio ac spū sancto non est dubiū qn mittant̄. ḡ quelibet ꝑsona dina mittit̄. añs patꝫ ꝑma parte. nam dinam personā dari est illam mitti. sed pater dat seipsum cū haberi non possit nisi seipso donante. ḡ videt̄ ꝙ pater mittit seipsum. In oppositum arguit̄ sic. Nulla ꝑsona dina mittit̄. ḡ non cuilibet ꝑsone dine conuenit mitti. añs patet. missus eni est minor mittente. sꝫ nulla ꝑsona est minor alia. ergo ꝑsona dina a nullo mittitur. In ista q̄one erunt tres articuli. In ꝑmo inquiret̄ qd est missio in diuinis. In 2° an quelibet mittat̄. In 3° an aliqua ꝑsona mittat̄ nulla alia missa. ¶ Quātum ad ꝑmū sit ꝑma ꝯ ꝙ ro missionis cōsistit i duplici habitudine. Istā ponit sanct⁹ doctor ꝑma pte. q. 43. arti. ꝑ. quā ꝓbat sic. In rōne inquit missionis duo īportant̄. quoꝝ vnū est habitudo missi ad eū qui mittit̄. Aliud ē habitudo missi ad terminū ad quē mittit̄. per hoc autē ꝙ aliq̄s mittit̄ ostēdit̄ ꝓcessio quedā missi a mittente uel fm imperiū sicut dñs mittit seruū. uel fm consiliū. ꝛ sic cōsiliari⁹ dr̄ mittere regē ad bellandū. uel fm originē. ut si dicat̄ flos emitti ab arbore. Ostēdit̄ etiā habitudo ad terminū ad quē mitti ut aliquo mō ibi esse incipiat. uel quia ibi omnino non erat quo mittitur. uel quia incipit ibi eē aliquo mō quo ꝑus non erat ibi. hec ille. Ex quo patet ꝙ missio est ꝓcessio alicuius ab aliquo ꝛ in aliquē terminū ut in eo nouit̄ uel nouo mō sit. Eandem ꝯnem ponit ꝑ. sen. dis. 15. q. i. arti. ꝑ. ¶ 2a ꝯ est ꝙ missio conuenit dinis personis. ꝓbatur sic fm eundē ꝑma parte vbi s̄. Missio inq̄t dine persone cōuenire potest fm ꝙ importat ex vna parte nouū modū eēndi in aliquo. sicut filius dicit̄ missus a patre in mundum fm ꝙ incipit esse in mundo visibiliter per carnē assumptā. ꝛ tamē antea in mundo erat. ut dicit̄ Jo. ꝑ. ꝛ etiam fm ꝙ ex alia parte importat ꝓcessionē originis a mittente. hec ille. ¶ 3a ꝯ est ꝙ missio de sui ratione differt a ꝓcessione ꝛ datione. Istam ponit sanctus doctor vbi s̄. sic dicens. Processio inq̄t inq̄tū ꝓcessio dicit̄ realem distinctionē tm̄ ad ꝑncipium a quo procedit ꝛ non ad aliquem terminū. Datio autē nō importat distinctionē dati a ꝑncipio a quo datur quia idē potest dare seipsū. sed tm̄ dantis ab eo cui datur. ut s̄ dictum est. sed missio ponit distinctionem in ipso misso ꝛ ad ꝑncipiū ꝛ ad terminū. ꝛ iō cū dicit̄ spūs sanctus mitti. includit̄ in significatiōe missionis vterqꝫ respectus scꝫ eternus ꝑut a patre ꝛ filio procedit. ꝛ tēporalis ꝑut significat̄ in habitudine ad creaturā que nouo mō se hꝫ ad illū. hec ille. Idem ponit ꝑma pte. q. 43. arti. 2°. vbi sic ait. In his que īportāt originē dinarū personarū est quedā drīa attendēda Quedā eni in sui significatiōe importāt solam habitudinē ad ꝑncipium ut ꝓcessio exitus. Quedam ṽo cū habitudine ad ꝑncipiū determināt ꝓcessiōis terminū: quorū quedā determināt eternū. sicut gñatio ꝛ spiratio. nā generatio est processio dine persone in naturam diuinā. ꝛ spiratio passiue sumpta importat ꝓcessionem amoris subsistentis. Quedam ṽo cum habitudine ad principiū important terminū temporalem. sicut missio ꝛ datio. mittit̄ enim aliquid ad hoc ut nouo modo in aliquo sit. datur autē ut habeat̄. ꝑsonam autē diuinā haberi ab aliqua creatura uel eē nouo modo existēdi in ea est quoddam tēporale. vñ missio ꝛ datio dicunt̄ tēporaliter tm̄. generatio ꝛ spiratio solum ab eterno. ꝓcessio autē ꝛ exitus dicūtur in diuinis ꝛ eternaliter ꝛ tēporaliter. nā fili⁹ ab eterno processit ut deus sit. temporaliter autem ut sit homo fm missionem visibilē. uel ut sit in homine fm inuisibilem missionem. hec ille. Ex predictis potest haberi ꝙ eadem res est generatio ꝛ ꝓcessio ꝛ datio ꝛ missio licꝫ respectus cōnotati uel īportati ꝑ ista noīa sint diuersi. ¶ Sed contra ista arguit Aureolus. Et ꝑmo contra primā ꝯnem in hoc ꝙ dicit ꝙ missio importat ꝓcessionem fm originem eo modo quo dicit ꝙ flos emittit̄ de arbore. ꝑmo sic. Missio ꝑut de ea hic loquimur non est idem qđ ꝓcessio. nec missus est idem ꝙ productus. imo missio sumitur ꝑ legatione. ꝛ missus dicitur legatus. sicut de filio dicitur Abdie. Auditum audiuimus a dño ꝛ legatū ad gentes misit. sꝫ flos non dicit̄ legari ab arbore. nec originari est legari. ergo missio ꝑut hic accipit̄ non importat habitudinem originis. ¶ 2° sic. Missio nō īportat ꝓcessionem ab aliquo fm rōnē ꝯsilij ul' imperij sꝫ magis fm acceptionē potestatis ꝛ dominij ꝛ auctoritatis. vnde legatus dicitur in humanis qui potestatē aut auctoritatē

accipit a legante. sed in diuinis filius et spūs scūs ac/
cipiunt auctoritatē et potestatem a patre ille nascen/
do iste pcedēdo. ergo q̄uis sit ibi habitudo originis:
non tamen fm eā dicet persona legari seu mitti: sed
fm acceptionē auctoritatis et potestatis. Et si dicat q
acceptio nō ē aliud q̄ origo. non valet. quia si eēt ori/
go absq3 hoc q coicaret auctoritas sicut est in flore
qui orit ex arbore. talis origo nō induceret missionē.
et similiter si esset auctoritatis coicatio sine origine. si/
cut est in humanis. ibi saluaret vera legationis ratio
pter quod origo filij non dicit legatio inq̄tū origo
sed inq̄tum auctoritatis coicatio et quedā trāsfusio.
¶ 3° sic. S. filius diceret mitti a patre fm rōnē illam
qua flos emittit ab arbore. missio filij eēt ab eterno.
ab eterno nāq3 filius est a patre ut radi9 a sole et flos
seu ramus ab arbore. s3 nullus dicit q missio filij sit
eterna. nō ergo accipit missio fm illā rōnem. ¶ Dein/
de arguit ɔ easdem ɔnes. s. primā et 2am q̄tū ad h̄ q
dicunt q de rōne missionis est q missus i termino ad
quē mittit. nouo mō esse incipiat. hoc quidē iquit iste
nō est verū. imo sufficit q ibi pus existēs de nouo au
ctoritate vti incipiat. sicut pat3 in humanis. nā existē
parisius pōt papa cōmittere auctoritatē cām aliquā
ventilandi et descindendi. et talis quidē diceret lega/
tus nō q3 de nouo veniret parisius s3 q3 iā ibi existēs
de nouo auctoritatē acciperet. similit etiā si auctori/
tate accepta mandaret sibi de nouo ut ea vti incipe/
ret. non est dubiū q diceret quodāmodo de nouo le
gari. sic ergo in pposito nō est de rōne diue persone
q̄n legat q de nouo esse incipiat s3 q accepta aucto
ritate de nouo vtat. hec ille in forma. ¶ Ad primum
istorū dicit q missio in diuinis est eadē fm rē cū produ/
ctione et missus cū pducto. s3 fm rōnē missio dicit de
significato formali pcessionē alicuius ab aliquo quo
cunq3 mō pcedat. s3 q3 pcessio in diuinis nō pōt eē nisi
fm originē. iō missio in diuinis q̄ ad significatū māle di
cit pcessionē fm originē. Et cū dicit q psona q̄ in di/
uinis mittit legat. et flos missus ab arbore non legat
dico q nō intendim9 q p oia sunt similes missio pso/
ne a psona et floris ab arbore. s3 solū in h̄ q vtraq3 est
solū pcessio fm originē. Exemplū eni de flore positū
est solum ad oñdendū q ad missionē non requiritur
pcessio fm ɔsiliū uel imperium s3 sufficit pcessio fm
originē. et iō cū ex illa similitudine ifert: emissio floris
nō est legatio. g̊ missio psone non est legatio. nulla est
ɔña. q3 lic3 ambe missiones ɔueniāt in h̄ qō ē pcede/
re fm originē. tñ in h̄ differūt q illud qō mittit ab ar/
bore nō p se opatur. nec p se subsistit dū mittit. nec ē
suppositū distinctū a mittēte. et alia infinita dissimilia
pñt inueniri. ¶ Ad 2m dr q missio de suo significato
formali nō importat pcessionē fm rōnē ɔsilij. nec fm
rōnē imperij. nec fm originē. nec fm acceptionē po/
testatis s3 solū pcessionē alicui9 ab aliquo in aliquid
quocūq3 modo pcedat. loquendo aūt de significato
māli dico q missio i aliqua natura significat pcessio/
nem fm originē et fm acceptionē potestatis et nature
uł accñtis. Et similit cū pbatur q in diuinis missio di/
cat pcessionē fm acceptionē potestatis et nō fm ori/
ginē. quia si esset ibi origo sine trāsfusione potestatis
uel auctoritatis. sicut est in flore etc. negat [illegible]
est vera rōnis missio s3 nō legatio. vñ illud argumen/
tum solū pbat q legatio non dicat pcessionē fm ori/
ginē sed fm auctoritatē. et iō cū sic arguit: legatio in
diuinis dicit talē pcessionē et non talē. sed missio in di/
uinis est legatio. ergo missio in diuinis dicit pcessio/
nem fm etc. est fallacia accidēntis. accidit enim q mis/
sio sit legatio. ¶ Ad 3m dicit q missionis ratio in diui/
nis non precise consistit in hoc quod est pcedere fm
originē. et ideo nō est eterna. ¶ Ad 4m dicit q impossi/
bile est aliquē nouiter vti potestate sibi data parisius
quin nouo mō sit parisius. Et ideo cum arguens dicit
q sufficit q missus nouiter vtat auctoritate sibi col/
lata et non sit parisius nouiter. dico q illud non suffi/
cit. cum sit ipossibile et implicans cōtradictionē scilic3
q nouiter operetur parisius et non sit parisi9 nouo mo/
do existendi. nos eni dicimus aliquid nouiter alicubi
existere uel nouo modo. si sit aliqua nouitas in eo uel
in eius effectu. uel si habeat nouū respectū ad aliqd
quocunq3 modo et vndecūq3 veniat ille respectus si/
ue sit rei uel rōnis. et sic patet q argumēta non cōclu
dunt. Et hec de primo articulo.

Quantū ad secundum articulū [illegible] q
soli patri in diuinis repugnat missio. pbatur sic ista ɔ.
quia patri repugnat missio et cuilibet alteri psone cō/
uenit missio. ergo ɔ vera. 2a pars añcedentis patet
per dicta sanctorū. s3 pma pbat sic. Missio in sui ra/
tione importat pcessionem fm originē ab alio in di/
uinis. vnde cū pater non sit ab alio. nullo modo cōue
nit ei mitti sed solū filio et spiritui sancto quib9 conue/
nit esse ab alio. Ista sunt verba sancti doctoris pma
parte. q. 43. arti. 4°. Eandē ponit p. sen. dis. 15. q. 2. ar
ti. p. in solutione ad 4m. ¶ 2a ɔ est q mittere personā
diuinā pprie cōuenit patri et filio: sed minus proprie
ɔuenit spiritui sancto. pbatur ista ɔ. nam mittere di/
cit rationē principij in mittēte. verbi gratia. mittens
est principiū plurium pertinentiū ad missionē. [illegible]
videtur sibi cōpetere ratio mittentis. s3 sic est de pa/
tre et filio. nam fm sanctū Tho. prima parte [illegible] ar/
ti. S. cum dicit aliqua persona mitti designat ipsa p/
sona ab alio existens et effectus visibilis aut inuisibi/
lis fm quē missio diuine persone attendit. [illegible]
mittens designatur ut principiū persone [illegible]
quelibet persona mittit sed solū illa cui cōuenit esse
principiū illius persone. et sic filius mitti [illegible] a patre.
spiritus sanct9 autē a patre et filio. Si [illegible]
tens intelligatur esse principiū effectus fm quem at/
tenditur missio. sic tota trinitas mittit personā [illegible]
hec ille. Ex quo patet q pater dū mittit ipse ē [illegible]
pium persone misse et ipsius effectus missionis [illegible]
militer dum filius mittit spiritum sanctum. sed [illegible]
spiritus sanctus mittit aliquam personam nō [illegible]
cipium persone quam mittit sed effectus missionis.
Q autem spiritus sanct9 mittat psonā diuinam pa[illegible]
p Aug.m 2° de trinitate. ca°. dicentē q filius mitti/
tur a se et a spiritu sancto. et spūs sanctus mitti[illegible]

a filio. hoc recitat scus Tho. vbi s. p. aut sen. dis. 15. q. 3. arti. p. sic ait. Quidā dixerunt q ꝓpterea spūs sanctus dicat se mittere. ꝛ ħ determinandū videt si virtus nominis attēdat. missio eni ut dictū ē importat duo. scilicꝫ missum esse ab alio rōne auctoritatis quā importat. ꝛ iterū effectum sm quem nouo modo in aliqua creatura spirit⁹ sanctus datur. vnde sensus est spūs sanctus mittit id est ab aliquo est. ꝛ fit nouo mō in aliquo nulla tñ mutatione facta circa ipsum. sicut prius dictū est. Notandū tñ q diuersimode verificatur locutio qñ aliqđ cōiunctū predicat de aliq̄ sm esse ꝛ qñ sm fieri. qñ eni pdicat sm esse oꝫ q vtrūqꝫ illoꝝ de eo dicat. ut si dicā sortē esse hominē albū. oportꝫ q sit homo ꝛ q sit albus. nisi alterū illorum diminuat rōnem alterius. ut cū dicit: homo mortuus. sꝫ qñ pdicat cōiunctū sm fieri sufficit q alterū in fieri predicet. ut si dicat q sortes est nūc factus hō albus. sufficit ad veritatē hui⁹ locutionis q sit nūc factus alb⁹: q̄uis nō sit factus hō. Itē notandū q qñ aliqđ cōpositū pdicat de aliquo sm fieri. diuersimode se habꝫ in faciente ꝛ in facto. qꝛ ex parte facti oꝫ q vtrūqꝫ pdicet sm esse ꝛ si nō sm fieri. vñ si dicam iste est factus hō albus. oꝫ cū esse hominē ꝛ esse albū: nisi alterū sit diminuens rōnē alterius. nō aūt oꝫ q fiat homo sꝫ q fiat albus. ex pte aūt faciētis qꝛ non refert ad factū nisi sm illud qđ fit in ipso. sufficit q faciens dicat facere alterū tñ. ut si dicā: pictor facit parietē album. non oꝫ q faciat esse parietē ꝛ faciat eū esse albū: sed sufficit si faciat eum esse albū tñ. Dico ergo q missio qꝛ ponit missum eē in aliquo eo mō quo prius non erat ꝛ sic fieri in illo sm illū modū importat quādā factionem nō realē factionē sed rōnis tñ que terminat ad relationē rōnis ꝛ non rei. sicut deus dicit fact⁹ refugiū. Sensus ergo ē: spūs sanctus ē missus id ē est factus ens ab alio existēs in creatura per gratiam. vñ oꝫ ad hoc qđ dicat missus q sit ab alio ꝛ fiat i aliquo sm nouā habitudinē. ꝓpter qđ pater nō pōt dici mitti. qꝛ nō est ab alio. Si aūt accipiamus ex pte mittentis tunc mittere spm̄ sanctum nihil aliud est q̄ facere spm̄ sanctū existentē ab alio esse in aliquo sm nouam habitudinē. ꝛ iō cuicunqꝫ psone cōuenit facere alterū illorū scilicꝫ q sit i aliquo sm nouā habitudinē dicetur mittere spm̄ sanctū. q̄uis nō sit pncipiū spūs sancti sm q est ab alio. ꝛ q tota trinitas facit spm̄ sanctū esse in aliq̄ sm nouā habitudinē ꝓpter donū collatū totius trinitatis. iō tota trinitas dicit spm̄ scm̄ mittere. ꝛ ipse seipsū mittit. ꝛ ipse a se mittit sub eodē sensu hec ille. Ex qbus pꝫ q cū dr̄ filius uel pat mittit spiritū scm̄ pat uel filius designat esse pncipiū duorū q̄ importat missio. s. q spūs scūs est ab alio ꝛ q ē nouo mō in alio. cū aūt dr̄ spūs scūs mittit se. ipse nō designat esse pncipiū illorū duoꝝ sꝫ solū vni⁹. ꝛ licꝫ q̄libet istaꝝ ꝓpositionū sit ꝓpria. tñ pma plus videt habere proprietatis. sicut ꝛ ista. filius mittit spiritū sanctū q̄ ista filius mittit seipsū. ꝛ credo q ista fuit mens sancti doctoris. ¶ Sed ꝯ hoc arguit Aureolus dicens q hic modus dicēdi. s. qui recitatus est de sūma pma parte q. 43. arti. 8. cum posui 2am ꝯnem. Ille inquā modus nihil facit nos scire. de hoc eni dubiū est vtrū persona mittens p hoc qđ dicit mittere designat esse principiū. sic psona que mittit designat ex hoc q mittitur esse pncipiata. In hoc eni difficultatē faciunt multi. mitti quidē ꝛ mittere vident vnū significare licꝫ vnū actiue ꝛ reliquū passiue. ꝓpter qđ si mitti iportat originari. mittere videt importare originare. ꝛ in hoc ē difficultas hui⁹ q̄siti q̄ non tollit per istū modū dicēdi. hec ille. ¶ Ad istud respōdet q iste modus sci doctoris plenius facit nos scire veritatē quesiti q̄ modus aliorū. Et cū iste arguit q dubiū est an persona mittēs ꝛc. dico q istud dubiū ipse soluit tā in scripto q̄ in sūma cū ponit finaliter q nulla psona mittit nisi sit pncipiū alicui⁹ iportati p missionē. s. uel psone misse ꝛ effect⁹ missionis p quē modū mittit filiū pater et spm̄ sanctū pater ꝛ filius. uel saltē nisi sit pncipiū solius effectus missionis licꝫ nō psone misse quō spiritus scūs mittit seipsū ꝛ filiū. ꝛ fili⁹ mittit seipsū. nō tñ oꝫ p psona q̄ mittit sit pncipiū psone misse nisi in proprijssima missiōe q̄ cōpetit patri respectu filij ꝛ respectu spūs sancti. ꝛ filio respectu spūs sancti. nō aūt respectu sui. nec cōuenit spūi sancto respectu sui uel filij. Et cū dicit q difficultas ē cur mittere nō dicit originare. sicut mitti dicit originari. concedit. sed ista elucidat p dicta sancti doctoris i scripto prius allegata. vbi ostēdit quō diuersimode se hꝫ in faciēte ꝛ facto qñ aliqđ cōpositū pdicat de alio sm fieri. vñ licꝫ mittere propriissime dictū dicat originare. sicut mitti dicit originari. tñ cū aliter accipit nō dicit originare sed facere psonā originatā esse in aliquo sm nouā habitudinem ut dictū fuit. Quare aūt mitti semp iportat originari a mittente uel ab alio. non semp autē mittere dicit originare psonā missam uel aliā. dico q nec mittere formali significato signat originare. nec mitti originari. sed mitti dicit ꝓcessionē uel exitū alicuius ab aliq̄ in aliquid. ꝛ qꝛ in dinis nō est alius exitus nisi sm originē. iō de significato materiali in diuinis mitti dicit originari. mittere autē de formali significato dicit eē pncipiū alicuius importati uel requisiti ad missionem. ꝛ quia talia sunt duo. psona missa ꝛ effectus missionis: uel noua habitudo. ideo respectu cuiuscūqꝫ aliquid dicat esse principiū dicet personā mittere. vnde formalia significata illorū verborū mittere ꝛ mitti sunt opposita scilicꝫ procedere ꝛ pncipiare. sed non materialia. ꝛ de hoc sunt infinita exempla. Quero eni ab arguente. vnde est q omne calefactū est creatum et tamen nō omne calefaciens est creans. omne cōmunicans in dinis est producens in diuinis. non tamen omne coicatum est ꝓductum. ut patet de essentialibus attributis. ꝛ tamen cōmunicare ꝛ coicari significant vnū licꝫ coicare significatiōe actiua. cōmunicari vero passiua. isto modo enim ipse arguit. ¶ Contra 2am ꝯnem arguit Scotus ꝓbando q nō quelibet psona mittat personā dinā. primo sic. Mittere ꝛ mitti sunt opposita relatiue. sꝫ mitti includit ꝓduci. ergo mittere icludit suū correlatiuū qđ ē ꝓducē. ¶ 2o. Si oppositū de opposito ꝛ ꝓpositū de ꝓposito. sꝫ mittere ꝛ mitti sūt opposita. ergo mittere erit originare. cū mitti sit

originari. ¶ 3°. Mittere et mitti videntur eãdem rem si-
gnificare secundum diversos modos grãmaticales. sed mitti
signat respectũ originis ad intra cũ cõnotatione termini
extra. ergo mittere significabit respectũ originis ad itra
unde cum significet active illud quod mitti significat pas-
sive et mitti includat originari. sequitur quod mittere inclu-
det originare. ¶ 4°. Mittere est autentice dare secundum
acceptionẽ factorum. sed dare autẽtice non pot diuina
persona nisi secundum auctoritatẽ originis. ergo omnis persona
que aliã mittit ipsam originat. ¶ 5°. Si de rõne perso-
ne mittentis nõ est quod missam originet ita quod spiritus san-
ctus possit mittere filiũ vel seipsum. pari rõne filius
poterit mittere patrẽ. sicut enim spiritus sanctus producitur
a filio sic filius a patre. Sed Augustinus expresse dicit 4° de
trinitate ca° ultimo. quod pater non legitur missus propter
auctoritatẽ principij. ergo spiritus sanctus non mittet filium
a quo procedit. ¶ 6°. Persona mittens dicitur operari per mis-
sam sicut pater diffundere charitatẽ per spiritũ sanctum
et erudire per filiũ. sed nulla persona dicitur operari per aliã:
nisi quatenus originat eã. igitur idem quod prius. ¶ Ad pri-
mũ dico quod modus arguendi non valet nisi addito in
minori quod mitti de formali significatiõe in recto inclu-
deret produci. quod negatur. mitti enim de formali signi-
ficato dicit fieri entẽ ab alio nouo modo in creatura. ita
quod li fieri cadat super hoc totum ens ab alio nouo modo in
aliquo non rõne prime partis. scilicet ens ab alio sed rõne 2e. scilicet
in aliquo nouo modo. ut dictũ est in 2a cõne. Cõstat autẽ
quod in hac descriptiõe non ponitur produci in recto sed in
obliquo. non enim mitti est produci in aliquo nouiter sed est
productũ fieri in aliquo nouiter. adhuc autẽ clarius est si
mitti describatur sic. Mitti est exire ab aliquo in aliquid
ut dictũ est in solutione argumẽti Aureoli. et instãtia
ibi data ostendit istud argumentum nõ procedere. ¶ Ad
2m dicitur quod illa regula nõ tenet nisi ubi in utraque cõbi-
natione est predicatio formalis in primo modo dicendi per
se vel saltẽ in 2°. Exemplũ primi. sanitas et infirmitas
sunt opposita. et proportio humorũ et disproportio hu-
morũ sunt opposita. ideo bene sequitur: si proportio est genus
sanitatis quod disproportio erit genus infirmitatis. Ex-
emplũ secũdi. albũ est disgregatiuũ. igitur nigrũ est cõ-
gregatiuũ. nec tamen oportet quod cõtrariorũ cõtraria
sint genera. sed de differẽtijs bene oportet quod cõtrariorum
cõtrarie sint differentie. unde non sequitur: albũ et nigrum sunt
cõtraria. ergo sicut albũ est visibile nigrum est inuisibile
¶ Ad 3m dicitur quod mitti nõ significat respectũ originis
de significato formali sed de materiali. ideo nõ oportet quod
si mitti dicit respectũ originis quod similiter mittere di-
cat respectũ oppositũ. ¶ Ad 4m negatur antecedens. nam tũc
filius nõ mitteret spiritũ sanctũ. quia proprie loquẽdo so-
lus pater dat autẽtice. Ille enim proprie dicitur auctor qui
nõ habet ab alio sed cõicat alijs. cõstat autẽ quod filius
habet a patre quod det spiritũ sanctũ. concesso tamẽ quod
persona quelibet producens aliã det illam autẽtice. ad
huc falsa est antecedens quod ad rõnem mittentis nõ est quod habe-
at auctoritatẽ super missum. patet. quia secundum sanctũ Tho.
dans consiliũ regi dicitur eũ mittere. ut dicitur prima parte
q. 43. arti. p°. Et recitatũ est in prima cõne articuli primi.
Dato tamen quod mittere dicat auctoritatẽ. illa tamen
est respectu missionis et nõ respectu missi. ¶ Ad 5m di-
co quod non est de rõne mittẽtis quod missum originet sed solum
quod originatũ faciat esse nouo modo in aliquo. et ideo quia
pater a nullo est originatus. ideo nec a se nec ab alio
mittitur. sed quia filius est originatus licet nõ a se. ideo filius
potest se mittere. quia licet non originet se tamen ori-
ginatũ fecit esse nouiter in aliquo. et consimiliter dico de
spiritu sancto. ¶ Ad 6m negatur antecedens sed sufficit quod operetur
effectũ missiõis. Et iste rationes dantur de missiõe cõ-
dicta loquẽdo. nã strictius et proprius loquẽdo de mis-
sione. ut dicebatur in 2a cõne huius articuli argumentorum
cõnes vere sunt non propter vim rationũ: sed propter
dicta sanctorũ. Et hec de 2° articulo.

Quantũ ad tertium articulũ supra prima cõ quod missio
filij distinguitur a missione spiritus sancti. probatur [illegible] quia
generatio filij distinguitur a processione spiritus sancti. ergo mis-
sio unius a missiõe alterius. tenet cõña. quia missio fi-
lij vel est generatio eius vel non distinguitur ab ea secundum rẽ:
licet quantum ad rõnem dicat ultra processionẽ filij aliqua
respectus rõnis. et eodẽ modo processio spiritus sancti est
eius missio licet differat rõne. ¶ 2a cõ est quod iste due pro-
cessiones cõueniunt quantum ad effectũ et differunt. pro-
batur secundum sanctũ Tho. prima parte q. 43. arti. 5. ad 2m.
ubi sic ait. Missio inquit importat originẽ persone mis-
se et habitationẽ per gratiã. ut supra dictũ est. si ergo loqui-
mur de missione quantum ad originem. sic missio filij di-
stinguitur a missione spiritus sancti. sicut generatio a processio-
ne. si autẽ quantum ad effectũ gratie sic conueniunt ille
due processiones in radice. ergo et distinguuntur in effe-
ctibus qui sunt intellectus illuminatio et affectus in-
flãmatio. hec ille. ¶ 3a cõ est quod nunquam spiritus sanctus mittitur
quin mittatur filius loquendo de missiõe inuisibili. nec
ecõtra. probatur ista cõ. Quãdocunque mittitur diuina per-
sona datur gratia gratũ faciẽs. sed quãdocunque datur
gratia gratũ faciens. illuminatur intellectus et sic mitti-
tur filius. inflãmatur affectus et sic spiritus sanctus mittitur.
Istam cõnem ponit sanctus doctor prima parte ibidem et
dictã probationẽ in sententia in respõsione ad 3m. et etiam in
responsione ad primũ. ubi sic ait. Licet omnia dona in quantum
dona sunt attribuantur spiritui sancto. quia habet rõnem
primi doni secundum quod est amor. ut supra dictũ est. [illegible] do-
na secundum proprias rõnes attribuuntur per quandã appropria-
tionẽ filio scilicet illa que pertinent ad intellectũ. et secundum
illa dona attẽditur missio filij. unde Augustinus dicit 4° de tri-
nitate. quod tunc filius inuisibiliter mittitur cum a quoquam
cognoscitur atque percipitur. hec ille. Eandẽ [illegible]
nit p. sen. d. 16. q. 1. arti. 2. Una inquit missio nunquam est
sine alia. quia amor notitiã sequitur et notitia perfecta
secundum quã est missio filij semper inducit amorẽ. et ideo simul
infunduntur et simul augmentantur. hec ille. Et ad 4m sic
ait. Illa notitia ex qua procedit amor viget in [illegible]
bus diuino amore per quã scilicet cognoscunt [illegible]
bonitatẽ in quantum est finis et in quantum est largitiua [illegible]
ens in eos sua beneficia. et talem notitiã perfecte non ha-
bent qui amore ipsius non accenduntur. hec ille. ¶ Sed
contra ista arguit Aureolus signanter contra tertiã
cõnem. in hoc quod innuit quod non per oẽm perceptionẽ veri-

tans dicitur mitti verbum. hoc inquit non videtur verum cum sapientia aliquorum malorum bonis attribuatur dono dei. vnde sapientia Salomonis perseuerauit in eo tempore quo erat in peccato mortali. et tamen secundum eam missum est sibi verbum quod est sapientia quam postulat vbi ait. Mitte illam de celis sanctis. videtur ergo quod verbi missio sequitur in eo a dono charitatis. ¶ 2º quia Eccl. primo dicitur quod omnis sapientia a domino deo est. et quod fons sapientie est verbum dei in excelsis. et ibi loquitur sapiens de cognitione veritatis creaturarum non solum de cognitione diuinorum. vbi ait. Altitudinem celi et latitudinem terre et profundum abyssi quis dimensus est? Et tunc sequitur quod fons sapientie est verbum dei in excelsis. et hoc non esset nisi filius mitteretur dum percipitur omnis profunda veritas. ergo etiam quod non spectet ad charitatem. ergo idem quod prius. hec ille. ¶ Ad primum istorum dicitur quod licet omnis sapientia sit donum dei. non tamen per omnem sapientiam verbum dicitur inhabitare illum cui sapientia illa datur. sed solum quando datur cum gratia gratum faciente. ac per hoc cum missio persone fiat ad inhabitandum illum ad quem mittitur. non sequitur si aliquis habet sapientiam ex dono verbi quod ad eum mittatur verbum. Et istam responsionem dat sanctus doctor prima parte. q. 43. arti. 3º ad 3m argumentum. quod includit ista duo que facta sunt ab arguente isto. Et cum dicitur de Salamone etc. Dico quod sicut fides non infunditur nisi illi ad quem mittitur filius. illa tamen fides manet christo desinente inhabitare quem prius habitabat. ita in infusione sapientie Salomon recepit spiritum sanctum et filium qui inuisibiliter ad eum missi sunt. quando tamen ille mortaliter peccauit non amisit ex toto illam sapientiam dum persone ad eum misse ab eo recesserunt. tamen non credo quod dum erat in peccato mortali haberet perfecte illam actualem noticiam. de qua locutus est sanctus doctor in primo sen. ut statim in fine 3e conclusionis recitaui. ¶ Ad 2m per idem. ¶ Modo ad primum argumentum questionis negatur quod pater mittatur. Nec valet probatio quia dare et mittere differunt ut dictum est. Aliter tamen soluit sanctus Tho. prima parte. q. 43. arti. 4º. ad primum. Dicit enim quod sibi dare importat liberalem communicationem alicuius. sic pater dat seipsum inquantum liberaliter se communicat creature ad fruendum. Si vero importet auctoritatem dantis respectu eius quod datur. sic non conuenit dari in diuinis nisi persone que est ab alio. sicut nec mitti. et intendit ut videtur quod dari non conuertitur cum mitti nisi datio importaret dictam auctoritatem. ¶ Ad illud in oppositum respondet eadem. q. arti. primo. quod missio importet minorationem in eo qui mittitur secundum quod importat processionem a principio mittente aut secundum imperium aut secundum consilium. quia imperans est maior et consilians est sapientior. sed in diuinis non importat nisi processionem originis que est secundum equalitatem. ut supra dictum est. hec ille.

Circa decimamseptimam distinctionem queritur. Utrum charitas sit aliquis habitus creatus in anima. Et arguitur quod non. Nulla creatura est dignior anima christi. sed charitas est dignior anima christi quia ipsa charitate anima christi digna est et bona. ergo charitas non est creatura. In oppositum arguitur per Augustinum 3º. de doctrina christiana dicentem. Charitatem voco animi motum ad fruendum deo propter ipsum. sed motus animi est aliquid creatum in anima. ergo charitas est quid creatum in anima. In hac questione erunt duo articuli. In primo ponentur conclusiones. In 2º dubitationes. ¶ Quantum ad primum sit prima conclusio quod motus charitatis necessario requirit formam aliquam habitualem in nobis superadditam potentie naturali. Probatur sic ista conclusio secundum sanctum Tho. 2a 2e. q. 23. arti. 2º. vbi sic arguit. Si motus charitatis ita procedit a spiritu sancto mouente humanam mentem quod mens humana sit tantummodo mota et nullo modo sit principium huius motus. sicut cum aliquod corpus mouetur ab aliquo exteriori mouente. nullo modo ille motus erit voluntarius. hoc enim est contra rationem voluntarii cuius oportet principium in ipso esse. vnde sequeretur quod diligere non esset voluntarium: quod implicat contradictionem. cum amor de sui ratione importet quod sit actus voluntatis. Similiter etiam non potest dici quod sic moueat spiritus sanctus voluntatem ad actum diligendi sicut mouetur instrumentum. quod et si sit principium actus non tamen est in ipso agere uel non agere. sic enim tolleretur ratio voluntarii et excluderetur per consequens ratio meriti. cum tamen dilectio charitatis sit radix merendi. sed oportet quod sic moueatur voluntas a spiritu sancto ad diligendum quod etiam ipsa sit efficiens hunc actum. nullus autem actus perfecte producitur ab aliqua potentia passiua nisi sit ei connaturalis per aliquam formam que sit principium actionis. vnde deus qui omnia mouet ad debitos fines singulis rebus indidit formas per quas inclinantur ad fines sibi prestitutos a deo. et secundum hoc disponit omnia suauiter ut dicitur Sap. 8º. manifestum autem est quod actus charitatis excedit naturam potentie voluntatis. nisi ergo aliqua forma superadderetur potentie naturali per quam inclinaretur ad dilectionis actum. secundum hoc esset actus iste imperfectior actibus aliarum virtutum nec esset facilis nec delectabilis. quod patet esse falsum. quia nulla virtus habet tantam inclinationem ad suum actum sicut charitas. nec aliqua ita delectabiliter operatur. vnde maxime necesse est quod ad actum charitatis existat in nobis aliqua habitualis forma superaddita potentie naturali inclinans ipsam ad charitatis actum et faciens eam prompte et delectabiliter operari. hec ille in forma. Eandem probationem ponit ibidem de virtutibus. q. 2. arti. primo. vbi deducit plures quod si actus charitatis in homine non ex aliquo habitu interiori procedat naturali potentie superaddito. sed ex motione spiritus sancti. sequitur alterum duorum. uel quod actus charitatis non sit voluntarius quod est impossibile. aut quod non excedat facultatem nature. et hoc est hereticum. Item ibi deducit quod illo habitu remoto actus charitatis aut non erit actus voluntatis aut quod non erit meritorius. Item quod homo non est in charitate ad actum charitatis non sit promptus. neque illum delectabiliter agat. ex hoc enim actus virtutum sunt nobis delectabiles quod secundum habitus conformamur ad illos et inclinamur in illos per modum inclinationis naturalis. Eandem conclusionem tenet primo sen. dis. 17. q. i. arti. . vbi sic arguit. Tota inquit bonitas anime ipsius est ex charitate. vnde quantum bona est tantum habet de charitate. et si charitatem non habet nihil est. sicut dicitur j^e Cor. 13º. constat autem quod per charitatem anima non minus habet de bonitate in esse gratie quam per virtutem acquisitam in esse politico. virtus autem politica duo facit. quia facit bonum habentem et opus eius bonum reddit. multo ergo fortius hoc faciat charitas. neutrum autem horum effici poterit nisi charitas sit habitus creatus. constat enim quod omne esse est a forma aliqua inherente. sicut est album ab albedine. et esse substantiale a forma substantiali.

sicut n. nõ põt intelligi q paries sit alb⁹ sine albedi-ne inherente. ita nõ põt intelligi q aĩa sit bona in esse gratuito sine charitate ꝛ grã informãte ipsam. Similiter etiã cũ act⁹ ꝓportionat potẽtie actiue uel operatiue sic͂ effect⁹ ꝓprie cause. impossibile ẽ intelligere q actus ꝑfect⁹ in bonitate sit a potẽtia nõ ꝑfecta ꝑ habitũ. sicut etiã calefacere nõ põt esse ab igne nisi mediante calore. ꝛ iõ cũ act⁹ charitatis ꝑfectionẽ quandam habeat ex h̃ q est meritori⁹ oĩb⁹ modis oportet ponere charitatẽ esse habitũ creatũ in aĩa. qui quidẽ efficiẽt est a tota trinitate. sed exẽplariter manat ab amore q est spũs sctũs. ꝛ iõ frequẽt̃ dicit q spũs sanctus sit amor q̃ diligim⁹ deũ ꝛ ꝓximũ. hec ille. ¶ 2ᵃ ꝯ est q actus meritoꝛi⁹ necessario reqrit grãm creatam in aĩa eliciente uel producente h⁹ actũ. Probat q̃tũ ad p̃mã pꝛẽ q grã reqrat. vñ sctũs Tho. pma 2ᵉ. q. 109 arti. 5°. sic ꝓbat. Actus ꝑducentes ad finẽ oportet eẽ fini ꝓportionatos. null⁹ aũt actus excedit ꝓportionẽ ꝑncipij actiui. ꝛ iõ videm⁹ in rebus nãlib⁹ q nulla res põt ꝑficere effectũ per suã operationem qui excedat virtutẽ actiuã. sed solũ põt ꝑducere ꝑ operationem suam effectũ sue virtuti ꝓportionatũ. vita aũt eẽna est finis excedens ꝓportionẽ humane nãe. ut dictũ ẽ ꝛ ideo hõ ꝑ sua nãlia non põt ꝑducere opa meritoꝛia ꝓportionata vite eterne. sed ad h̃ exigit altioꝛ virtus que ẽ virtus grẽ. ꝛ ideo sine grã hõ nõ põt mereri vitam eternã. põt tñ facere opa ꝑducentia ad aliqđ bonũ hoĩ cõnaturale. hec ille. Idẽ argumentũ ponit 2°. sen. dis. 29. q. i. arti. p̃. Sed secundã partẽ. s. q h⁹ gratia sit aliqd creatũ in aĩa probat sctũs Tho. de veritate. q. 27. arti. p̃. sic. Deus aliquib⁹ vult bonũ supnaturale qđ est vita eterna. sed hoc bonũ deus vult alicui digno ꝛ nulli indigno. ex nã aũt sua homo nõ ẽ dign⁹ tanto bono cũ sit supnaturale. ꝛ iõ ex hoc ipso q ponitur ꝯ deo grat⁹ respectu hui⁹ boni. ponit q in eo sit aliqd per qđ sit dign⁹ tali bono sup sua naturalia. qđ quidẽ non mouet diuinã volũtatẽ ut hoiem ad bonum illud ordinet. sed potius ecõuerso ex hoc ipso q deus sua volũtate aliquẽ ordinat in vitã eternã. prestat eni aliquid per qđ sit dign⁹ vita eterna. ꝛ hoc est qđ dicit Col. p̃. Qui dignos nos fecit in ptẽ scõꝝ in lumine. Et hui⁹ rõ est. qꝛ sicut scia dei est cã rerũ nõ causata a rebus ut nostra. ita ꝛ volũtas ei⁹ est efficax boni ꝛ nõ causata a bono sicut nr̃a. Sic ḡ hõ dicit grãm dei habere nõ solũ ex hoc q hõ diligit a deo in vitã eternã. sꝫ ex hoc q datur ei aliqđ donũ per qđ est dign⁹ vita eẽna ꝛ hoc donũ dicit grã gratũ faciens. aliter eni etiã in pctõ mortali existens posset dici esse in grã dei. si grã solam diuĩã acceptationẽ diceret cũ contingat aliquẽ peccatorẽ esse p̃destinatũ ad vitam eternã habendã. hec ille. Idẽ ponit prima 2ᵉ. q. 110. arti. p̃ et 2°. In p̃mo quidẽ dicit q s̃m cõem modũ loquendi grã tripliciẗ accipi cõsueuit. Uno mõ ꝓ dilectiõe alicui⁹: sicut cõsueuimus dicere q iste miles habet grãm regis. id est rex habet eũ gratũ. 2° modo sumitur pro aliquo dono gratis dato. sicut cõsueuimus dicere: hanc grãm facio tibi. 3° modo sumit pro recõpensatione beneficij gratis dati. s̃m q dicimur agere gratias benefactori. quoꝝ triũ 2ᵐ depẽdet ex p̃mo. ꝛ ex 2° procedit 3ᵐ. In 2° aũt arti. eiusdem questiõis dicit q in eo qui dicit grãm dei habere signatur esse quidã effectus gratuite dei volũtatis. Dictum est aũt s̃ q duplex [illegible] gratuita dei volũtate hõ adiuuat. vno mõ inq̃tũ anima hoĩs mouet a deo ad aliqđ cognoscendũ uel agendũ uel volendũ. ꝛ h̃ mõ ipse gratuit⁹ effect⁹ in hoĩe nõ est q̃litas sꝫ mot⁹ quidã aĩe. act⁹ volũtat⁹ eni mouentis in moto est motus. ut dicit 3° physicoꝝ. Alio modo adiuuatur homo ex gratuita dei volũtate s̃m q habitu[illegible] donũ a deo anime infundit. ꝛ hoc ideo. quia nõ est cõueniẽs q deus min⁹ prouideat his quos diligit ad supnaturale bonũ h̃ndũ q̃ creaturis quas diligit ad bonum nãle habendũ. creaturis aũt nãlibus sic ꝓuidet ut non solũ moueat eas ad actus nãles. sed etiam largitur eis formas ꝛ virtutes quasdã q̃ sunt principia actuũ ut s̃m seipsas inclinent ad h⁹ motus. ꝛ sic mot⁹ quib⁹ a deo mouent fiũt creaturis cõnaturales ꝛ faciles. s̃m illud Sap. 7°. Et disponit suauit̃. Multo igit̃ magis illis quos mouet ad habẽdũ bonũ supnaturale eternũ infũdit aliquas formas seu q̃litates supnaturales s̃m q̃s suauiter ꝛ ꝓmpte ab ipso moueantur ad bonũ eternũ consequẽdũ. ꝛ sic donũ grẽ ẽ quedã q̃litas. hec ille. Idem ꝓbat 2° sen. dis. 26. q. i. arti. p̃ et 2°. Item 3° ꝯ gentiles. ca°. 149°. Oportet inq̃t grãm aliqd in hoĩe gr̃ificato eẽ q̃si quãdã formã ꝛ ꝑfectionẽ ipsius. Qđ eni ĩ aliquẽ finẽ dirigit oportet q habeat cõtinuũ ordinẽ in ipsum. nã mouens continue mutat quousq₃ mobile ꝑ motũ finem sortiat. cum igit̃ auxilio diuine grẽ homo dirigat in vltimũ finẽ. ut ostẽsũ est. oportet q continue hõ isto auxilio potiat quousq₃ ad finẽ ꝑueniat. hoc aũt nõ esset si p̃dictũ auxiliũ participaret hõ s̃m aliquẽ motũ aut passionẽ. ꝛ non s̃m aliquã formã manentẽ ꝛ quasi quietãtẽ in ipso. motus eni ꝛ passio talis nõ esset in hoĩe nisi q̃n actu cõuerteretur in finẽ. qđ non continue ab hoĩe agit ut p̃cipue patet in dormiẽtib⁹. est ḡ grã gratũ faciẽs aliqua forma ꝛ perfectio in hoĩe manens etiã cũ non opat. hec ille. Ibi etiã ponit multas alias pulcherrimas rõnes. ¶ 3ᵐ ꝯ est q gratia gratũ faciẽs realiter distinguitur a charitate ꝛ ab omni virtute. Istã ꝯnẽ ꝓbat idem doctor de veritate. q. 27. arti. 2°. sic. Cum enim diuersarũ naturarũ diuersi sint fines. ad consecutionẽ alicui⁹ finis in rebus nãlibus tria reqrunt. s. natura ꝓportionata ad illũ finẽ. ꝛ inclinatio in finẽ [illegible] est appetitus finis naturalis. ꝛ motus in finẽ [illegible] tet q in terra est natura quedã ꝑ quã [illegible] in medio. ꝛ hanc naturã sequit inclinatio in locũ [illegible] dũ s̃m quã naturaliter appetit talem locũ. etiã cum extra ipsum ꝑ violentiam detineret. ꝛ ideo [illegible] prohibente deorsum mouetur. homo autem s̃m naturam suam proportionatus est ad quendam [illegible] cuius habet naturalem appetitum. ꝛ s̃m vires naturales operari potest ad consecutionẽ [illegible] finis est aliqua contemplatio diuinorum [illegible] homini possibilis s̃m facultatem nature [illegible] ꝑhi vltimam hominis felicitatem posuerũt [illegible] quis finis ad quẽ homo a deo prep[illegible]

[illegible] ꝓportionē excedens.s. vita eterna que cōsistit [illegible] ꝓportionē excedat ꝓportionē cuiusli[illegible] dei per essentiā: [illegible] creature [illegible] deo cōnaturalis existens. vñ oportet [illegible] create [illegible] hoīem [illegible] detur aliqd nō solū per qd̄ operetur ad [illegible] fine [illegible] per qd̄ inclinet eiꝰ appetitꝰ in finē illū. sꝫ etiā [illegible] ipsa natura hoīs eleuet ad quandā dignitatem [illegible] quā talis finis sit ei cōpetens. ꝛ ad hoc daꝛ gratia. [illegible] aūt affectū in hūc finē daꝛ charitas. ad [illegible] aūt opa qbus ꝑficitꝰ finis acgnē dantur [illegible] virtutes. ꝛ iō in rebus nālibus est aliud nā ipsa [illegible] [illegible] nāe uel eius motus aut opatio. ꝛ ita in gra[illegible] [illegible] aliud grā a charitate ꝛ a ceteris virtutibꝰ. ꝛ q̄ [illegible] sit recte accepta. patet ꝑ Dionysiū i 2º ca. [illegible] hierarchie vbi dicit q̄ nō pōt aliquis habere [illegible] opationē nisi ꝑus eē spūale accipiat. sicut nec [illegible] nāe nisi ꝑus habeat esse i illa nā. hec ille [illegible] etiā ibidē Augꝰ in ꝑdestinatōe scōꝝ qui dicit [illegible] gratia ꝑuenit charitatē. constat aūt q̄ idē non ꝑue[illegible] [illegible] Eandē [illegible] ponit ꝑma 2ᵉ.q.149.arti ꝑ. Et intendit cōsimilē ꝓbationē sicut virtutes acqsite per actus humanos sūt dispositiōes qbus homo cōueni[illegible] enter disponiꝛ in ordine ad nām qua est hō. virtutes autē infuse disponūt hoīem altiori modo ꝛ ad altiorē finē. vñ oportet etiā q̄ in ordine ad aliā altiorē nām. virtus eni vniuscuiusqꝫ rei est in ordine ad aliquā na[illegible] [illegible] ꝑexistentē. q [illegible] dispon[illegible] sm q̄ congruit sue na[illegible] [illegible] hoc aūt est in ordine ad nām diuā ꝑticipādū. sm q̄ diciꝛ. 2ª petri ꝑ. Magna ꝛ ꝑciosa nobis ꝓmissa do[illegible] nauit ut ꝑ hoc efficiamini diue cōsortes nāe. ꝛ sm ac[illegible] ceptione huiꝰ nāe dicūꝛ hoīes regenerari i filios dei. igiꝛ sic lumē nāle rōnis ē aliqd ꝑter virtutes acquisi[illegible] tas q̄ dicūꝛ in ordine ad ipsū lumen nāle. ita etiā ipsū lumen grē q̄ est participatio diue nature ē aliqd ꝑter virtutes infusas q̄ a lumine illo deriuantur. sicut eni virtutes acquisite ꝑficiūꝛ hominem ad ambulandū congruenter lumini nāli rationis. ita virtutes infuse ꝑficiūt hoīem ad ambulādū ꝯgruenꝛ lumini grē. hec ille. Idē ponit 2º sen. dis. 26.q.i.arti.4º. Itē 3º contra gentiles capitulis. 150. 151º. 152º. 153º. Sed queriꝛ: in q̄ [illegible] [illegible] est. Respondet de veritate.q.27.arti. 2º ad 7ᵐ. q̄ grā est in ꝑma spē q̄litatis. q̄uis nō ꝓprie possit dici habitꝰ. q2 nō imediate ordinaꝛ ad actū sed ad quoddā speciale eē qd̄ in aia facit. ꝛ ē sicut quedā dispositio que ē respectu glorie q̄ est gratia ꝯsūmata. [illegible] gratie in accidentibꝰ aie que ꝑri [illegible] [illegible] q2 ꝑri nō co[illegible] nisi illa accidētia aie q̄ or[illegible] [illegible] ad actus humane nāe ꝓportionatos. hec ille. Ite vbi est subiectiue? Respōdet eadē.q.arti.6º. q̄ ē [illegible] aie sicut in subiecto. virtutes ꝟo sūt in po[illegible] [illegible] anime. fides eni ꝛ spes ꝛ charitas sūt q̄si quidā [illegible] procedentes ab ipso lumine grē sicut ipse dicit ꝑma 2ᵉ.q.109.arti.4º.ad ꝑmū. Sicut inqt ab essentia anime fluūt eius potētie que sūt operū principia. ita etiā ab ipsa gratia effluūt eius virtutes in potentias anime ꝑ quas potentie mouenꝛ ad actus. Et 2º sen. [illegible] dicit. Sicut ab essētia aie a qua fluūt potentie ab [illegible] essentialiter differentes sicut accn̄s a subiecto. ꝛ tñ [illegible] i esse aie sicut in radice: Ita etiā a grā que

est ꝑfectio essentie fluūt virtutes q̄ sunt ꝑfectiōes po[illegible] tentiaꝝ ab ipsa gratia eēntialiter differētes. in gratia tñ cōiuncte sūt sicut in sua origine ꝑ modū quo diuersi radij ab eodē corpe lucente ꝓcedunt. hec ille. Item qriꝛ quō se habet grā ad virtutes respectu meriti. ꝛ quō diciꝛ forma virtutū ꝛ quō informat actꝰ. Respōdet de veritate.q.27.arti.5º.ad 5ᵐ. q̄ grā nō diciꝛ forma virtutū que sit pars essentialiter virtutū. sic enim oporteret q̄ multiplicatis virtutibꝰ multiplicaretur. sed diciꝛ forma virtutū inq̄tū formaliter actū virtutis cōplet. Informaꝛ aūt actꝰ virtutis tripliciꝛ. Unoꝰ inq̄tum circa substantiam actus apponūtur debite conditiones ꝑ quaꝝ limitationē in medio virtutis cōstituiꝛ. ꝛ hoc habet actꝰ virtutis a prudētia. nam mediū virtutis accipiꝛ sm rōnē rectā. ut diciꝛ 2º ethiᶜ. ꝛ sic prudētia diciꝛ forma oīuꝫ virtutū moraliū. actus aūt virtutis sic cōstitutꝰ in medio ē quasi mālis respectu ordinis in finē vltimū. qui quidē ordo apponitur actui ꝟtutis ex imperio charitatis. ꝛ sic charitas diciꝛ forma oīuꝫ aliaꝝ virtutū. vlteriꝰ ꝟo efficaciā merēdi adhibet grā. nullꝰ eni operū nostroꝝ valor reputaretur condignꝰ eēne glorie nisi ꝑsupposita acceptatione diua. ꝛ sic gratia diciꝛ esse forma charitatis ꝛ aliarum virtutū. hec ille. Consimile ponit in multis alijs locis ut 2º sen. dis. 26.q.i.arti.5º. Et prima 2ᵉ.q.iii.arti.3º. vbi ponit q̄ qnqꝫ sūt effectus grē in nobis. Quoꝝ primus est ut aia saneꝛ ꝛ fiat grata deo. hec eni grā operatur formaliter non effectiue. 2º est ut bonū velit. ꝛ istū effectū ꝑncipaliter facit q̄tum ad subam ipsum liberum arbitriū. licꝫ gratia cogat ad illum non imediate sed mediantibꝰ alijs virtutibꝰ. verūtñ grā dat formā ꝑ quā ille actus est meritoriꝰ. 3º est ut bonū qd̄ vult efficaciter opeꝛ. 4º est ut in bono ꝓficiat ꝛ ꝑseueret. ꝛ hos duos opaꝛ mediāte libero arbitrio effectiue. 5º est ut ad gloriam perueniat. nā sm q̄ ipse ponit de veritate.q.27.arti.5º.ad 6ᵐ. sicut charitas vie nō tolliꝛ sed in patria remanet augmentata ꝓpter hoc q̄ in sui rōne nullū defectū importat. ita ꝛ grā cum nullum in sui ratione importet defectū ꝑ sui augmentū fit gloria. nec dicitur esse diuersa perfectio nature in statu vie ꝛ patrie q̄tum ad gratiam ꝓpter diuersam formam perficientē sed propter diuersam perfectionis mensuram. si aūt grām accipiamus cum omnibꝰ virtutibus quas informat. sic gratia ꝛ gloria nō sunt idem. quia alique virtutes in patria euacuabuntur: sicut fides ꝛ spes. hec ille. Illud aūt quod dictum est de gratia ꝛ gloria ponit etiam 3º sen. dis. 13.q.i.arti.ꝑ. ad 5ᵐ. vbi dicit. Gratia consūmata in anima est idem qd̄ glorie lumē. hec ille. Item de ꝟitate.q.8.arti.4º ad 10ᵐ. Ipsa autem gratia propter tot effectus diciꝛ preueniens ꝛ subsequens operans ꝛ cooperās. operans ratione primi effectꝰ. cooperans respectu secūdi. preueniens respectu primi. subsequens respectu alterius. semꝑ eni gratia accepta sm effectū priorē pōt dici ꝑueniens. ꝛ accepta sm effectum posteriorē potest dici subsequens. Sed de hoc q̄re ꝑma 2ᵉ.q.iii. arti.3º. Et 2º sen. dis. 26.q.i.arti.5º. et de veritate.q. 27.arti.5º. Hec de ꝑmo articulo.

Quantũ ad secundũ articulum vi/detur arguere Aureolus. ꝛ pncipaliter cõtra aliqua dicta in proba/tione prime ꝯnis. Et primo in hac distinctiõe sic. Hec inquit opinio nõ videtur necessitatem charitatis sup alios naturales habitus demonstrare. non enĩ ẽ verꝫ qn volũtas possit in substantiã actus dilectiõis chari/tatiue in puris naturalibus constituta. diligere enim sup omnia deum ꝛ supra se ꝛ toto conamine ꝛ ex tota virtute est habere sãbam charitatiue dilectionis. sed fm istos prima 2ᵉ. q. 109. artĩ. 3ᵒ. homo in naturalibus constitutus potest deũ diligere sup se ꝛ sup omnia. ꝛ similr̃ Augꝰ idẽ ponit. ḡ volũtas habet pncipiũ suf/ficiẽs in se sine habitu superaddito supnaturaliter. ḡ potest in substãtiã dilectiõis charitatiue. vñ nõ appa/ret qn sit repugnantia in his duabus ꝓpositionibus. Prima quidẽ ꝙ volũtas non sit sufficiẽs principium actus dilectiõis nisi supaddat̃ aliquis habitus super/naturalis. 2ª ṽo ꝙ ex puris naturalibꝰ possit dilige/re deũ supra se. ꝛ super oia. nisi forte dicat̃ ꝙ ampliꝰ diligi possit ꝙ̃ supra se ꝛ super omnia. uel ꝙ dilectio charitatis sit inferior naturali. ¶ 2ᵒ sic. Quicunq̧ ex/perit̃ in se aliquẽ actũ in quẽ non põt naturaliter. ex/perit̃ se habere aliqḋ actui ĩ principiũ superadditum nãe. sed nullus existens in charitate ꝛ diligens deum charitatiue põt experimẽtalr̃ cognoscere ꝙ sit in eo supnaturale principiũ qḋ sit charitas. alias posset hõ scire vtꝝ odio uel amore dignꝰ eẽt. cõtra determina/tionẽ scripture. ḡ nullũ actũ supernãlem experit̃ in se ¶ 3ᵒ sic. Tanta ẽ libertas voluntatis saltem angelice ut possit in oẽm actum voluntatis sub omnibꝰ circũ/stantijs sub quibus põt ab intellectu ꝑsentari hꝰ actꝰ: aliogn plus posset intellectus dictare ꝙ̃ volũtas eli/gere: cuius oppositũ experimur. sed omnẽ actũ quẽ experimur põt recta ratio dictare. utpote deũ inten/sissime diligere sup oia. ḡ nõ apparet cur talis actꝰ sit sup facultatem naturalem potẽtie voluntatis. ¶ 4ᵒ sic. Non videt̃ verꝫ ꝙ charitatis habitus reddat actũ delectabilem ꝛ faciat voluntatem delectabilr̃ opari. hoc enim non experit̃ de nouo cõuersus ꝛ confessus. Qꝛ si charitate existẽte in volũtate expiret̃ homo de/lectationẽ hꝰ statum cognosceret qñ inciperet esse in charitate. cuius oppositũ dicit aplus. pᵃ Corĩ. 4ᵒ. cũ ait. Nihil mihi cõscius sũ. sed nec in hoc iustificatꝰ sũ. per hoc innuens ꝙ non potest homo ꝑpendere quãdo deo acceptꝰ est. ḡ charitas nõ exigit̃ ꝓpter delecta/tionem in actu. hec ille. Et post. Nec valet ingt si di/catur ꝙ charitas exigit̃ ꝓpter circũstantiam actꝰ di/lectionis. ut scꝫ quia licꝫ deus ex naturalibus diligat̃ sup omnia inq̃tum est principiũ essendi. sub ratiõe tñ obiecti beatifici non põt diligi sine habitu charitatis. hꝰ ingt falsitas patet. tũ quia ex hoc hõ posset certitu/dinaliter cognoscere quãdo foret in charitate. cũ tñ cognosceret ꝛ experiret̃ se diligere deũ sub ratione obiecti beatifici. tũ quia ex hoc sequit̃ ꝙ charitas ha/beret rationẽ potentie. ex quo haberet ꝓpriã forma/lem rationem subiectiuã. distincta enim obiecta for/malia distinguũt potentias. ut ph̃s innuit 2ᵒ de aĩa. tũ quia deus sub ratione beatifica continetur sub bono simpliciter qḋ est obiectũ volũtatis humane. tũ quia intellectus dictat deũ sub ratione beatifica diligen/dum. ꝓpter qḋ voluntas ex puris naturalibus potest illum sub illa ratione diligere. alias plus posset ꝑsen/tare intellectus naturali iudicio ꝙ̃ voluntas prose/qui ex libero arbitrio. tum quia videmus ꝙ hereticꝰ qui ducit̃ ad ignẽ diligit deũ sub ratione obiecti bea/tifici. vñ sperat ad ipsũ euolare statim post ignẽ. Pa/tet igit̃ ꝙ non propter hoc exigit̃ charitatis habitus. Nec valet inquit etiã si dicat̃ ꝙ hꝰ habitus exigit̃ ex pte modi qui est diligere deũ sup oia. tũ qꝛ ꝗs posset experiri se habere charitatẽ. tũ quia aplus separat fer/uorem charitatis a charitate. 1ᵉ. Corĩ. 13ᵒ. vbi dicit. Si tradidero corpus meũ ita ut ardeã: charitatẽ aũt nõ habuero nihil mihi ꝓdest. tũ quia heretici ꝓ deo expo/nunt se morti. ꝛ multis ieiunijs ꝛ afflictionibꝰ seip̃os contẽnentes ꝓpter deũ quem se putant diligere sup oia. homines etiã aliquos diligunt ita ut exponant se morti ꝓ eis. tũ quia intellectus ꝛ recta ratio dictat ꝙ deus sit sup oia diligendꝰ. vñ non apparet ꝙ ꝓpter hoc charitas exigat̃. qꝛ sola naturalia sufficiũt. Nec valet iterꝫ si dicat̃ ꝙ habitus charitatis exigit̃ ꝓpter circũstantiã meriti qui se tenet ex pte dei acceptãtis qui statuit ut nullꝰ actus sit meritorius nisi eliciat̃ ab habente habitũ charitatis. Hoc siquidẽ non valet. tũ quia sicut deus nõ est ꝑsonaꝝ acceptor. sic nec actuũ. sed esset ꝑsonarũ acceptor ꝛ actuũ si acceptaret ꝑso/nam ꝛ actũ ꝓpter bonitatẽ inexistentẽ ꝓpter habitũ nullã bonitatẽ ponentẽ. igit̃ illud poni non põt. tum quia multitudo entiũ hic poni non debet absq̧ vlla necessitate ꝛ vtilitate. sed si habitus actui uel ꝑsone nullã tribuit bonitatẽ. absq̧ vlla vtilitate uel necessi/tate ponit̃. non igit̃ poni debet. tũ quia odium dei ex nã rei est aliqd dignũ pena. sed dilectio debite circũ/stãtiata ꝛ odiũ sũt opposita. ḡ hꝰ dei dilectio ẽ merito/ria ꝑmij ex natura rei. tũ qꝛ aplus 2ᵃ ad Timoť. 4ᵒ. dicit ꝙ ꝓ bono certamine ꝛ cursu consũmato est sibi reposita ꝓ residuo corona iustitie quã reddet sibi in illa die iustus iudex. sed claꝝ est ꝙ nulla iustitia coro/na redderet̃ pro fide ꝛ certamine ꝛ cursu consũmato nisi ex nã rei hꝰ actus essent accepti a deo. ḡ non inest solũ acceptatio rõne habitꝰ nihil bonitatis afferentis imo rõne alicuiꝰ intrinsece bonitatis. vñ Augꝰ dicit ad Sixtũ ꝑsbyterũ ꝙ deꝰ cũ merita nr̃a coronat nihil aliud ꝙ̃ munera sua coronat. Ex q̊ patet ꝙ ex diuino munere debet actibꝰ nostris ut habeãt meritũ [illegible] intrinsece ꝛ ex natura rei. hec ille in forma. ¶ Item contra eandẽ ꝯnẽ arguit ꝙ nullo modo requirit̃ ta/lis habitus creatus ad illũ actum dilectionis dei sup omnia. aut enim talis habitꝰ requirit̃ ad actum sicut causa partialis substãtie actus. aut sicut causa [illegible] actus solum. aut sicut faciens ad substantiam actus ꝛ ad modũ ut determinatiuũ. aut sicut inclinans ad actum tñ modo sine alia causalitate actiua uel pas/siua. aut sicut causa sine qua non nihil faciens ad actum. aut sicut ponẽs animã in esse potestatiuo ut possit exi/re in actum in quem non posset ex puris naturalibus

[illegible] .sed nullū istoꝝ sex est dicendū. uel non apparet [illegible]. sed nullū istorū sex est dicendū. uel non apparet
necessitas ponendi charitatē aut aliū habitum ꝓpter
[illegible]. ¶ Q: nō ꝓpter pͥmū apparet. Tū pͥmo qꝛ cau
sa partialis pōt facere effectū concurrendo cum alia
[illegible] inherentia ꝛ actuatione vnius p alterā. sed ha
[illegible] non cōcurrit ad agendū aliquid circa actū nisi
[illegible] perficere potentiā ꝛ actuare illam ac dis
ponere. Tū 2° quia sicut forma generata ex actib⁹ i
[illegible] naturalib⁹ nō est causa partialis respectu act⁹
[illegible] respectu motus. cū forma ɔsequēs quā
[illegible] non sit ꝑncipiū actionis. sic nec habitus dereli
ctus in voluntate ex actibus videt̄ habere rōnē ꝑnci
pij actiui aut cause partialis. Tum 3° qꝛ i causis equi
uocis non pōt esse reciprocatio. sed actus generat ha
bitū. ut patet 2° ethicoꝝ. ꝛ hec ē generatio equiuoca
[illegible] impossibile est φ habitus reciproce sit causa act⁹
partialis. Tum 4° quia omnis causa partialis habet
in se partialem actiuitatē. ꝛ ꝑ ɔñs est potentia actiua.
sed habit⁹ nō est actiua potentia: cum non sit potētia.
aliter vnio habit⁹ ad potentiā esset vnio potentie ad
potentiā. Tum 5° quia tota causalitas habit⁹ cōsistit
in habituando potentiā. ꝛ p hoc perficiendo actū. ꝭm
illud phi 2° ethicoꝝ. Uirtus ē que habētē perficit ꝛc.
sed disponere ꝛ habituare potētiā actiuā nō ē coage
re illi. igit̄ patet φ habit⁹ non ponit̄ ut causa partialis
sube act⁹. ¶ Q: nec ꝓpter 2m. s. ut sit causa modi act⁹
ꝛ non sube patet. Tum quia si esset actiuū ꝑncipiū se
hēet p modū potentie. Tum 2° qꝛ habituat⁹ inq̄ztum
hꝫ non dicit̄ simpliciē potens. igit̄ nec habit⁹ erit cau
sa actiuitas uel causalitas. sed dispositio causalitatis
Tum 3° qꝛ modus nō est aliqd precisum circa subam
act⁹. igit̄ nec exigit ꝑcisam cālitatē. Tum 4° qꝛ modi
[illegible] delectatio facilitas ꝓmptitudo sūt subiectiue in
potentia. nō aūt in actu. sed habit⁹ non agit in potētiā
q̄ sibi subiicit̄. igit̄ habit⁹ nō est ponendus ꝓpter hoc.
¶ Q: nec ꝓpt̄ 3m argnt̄. Tū qꝛ illud qð ꝑcise concur
rit p modū detminantis potētiā ad actū nullā habet
cālitatē sup actū. qꝛ vna cālitas non determinat aliā
Tum 2° qꝛ illa cālitas non pōt se habere p modū to
talis nec p modū partialis ut ꝓbatū est. Tum 3° quia
acuties uel figura cultelli nullā habet actiuitatē sup
actū diuisiōis aut penetratiōis cū figura nō sit actiua
[illegible] nec habit⁹. qꝛ ꝭm talē opinionē ita se hꝫ ad potentiā
[illegible] acuties ad ferrū. igit̄. ¶ Q: aūt nec ꝓpt̄ 4m pa
[illegible] pͥmo. quia querit̄ qd sit illa inclinatio q̄ potentia p
[illegible] inclinat. aut eni est aliqs actus elicit⁹ in poten
tia ab habitu in ordine ad actū. aut ē ipsemet habitus
act⁹ pͥmus. Non pōt dari pͥmū ꝓpter tria. Tum quia
[illegible] ageret i subiectū. Tū qꝛ eadē est difficultas si
[illegible] eliciat illū actū q̄ erit si eliciat actū ꝑncipalē
[illegible] potētie de q̄ est q̄stio. Tū qꝛ talis act⁹ si sit
in volūtate nō videt̄ aliud q̄z velle. Nec pōt dari 2m
q̄ inclinatio nō notat actū pͥmū. imo actū 2m. inclina
[illegible] est actu moueri ad aliqd. vñ inclinatio grauis quā
[illegible] grauē nō est pͥm⁹ actus grauitatis sꝫ
[illegible] 2° qui ē mouere ꝛ impellere ꝛ impediens aut resi
[illegible] habit⁹ non se hꝫ respectu potētie inclinatiue.
[illegible] qꝛ illud qð inclinat aliud trahit ipsū ad aliqd. nō eni

determinare solū ē ipsū inclinare. aliās calor incli̅na
ret corpus calidū. ꝛ albedo corp⁹ albū. sed habit⁹ non
trahit potentiā. tūc eni vere potētia moueret̄ ꝛ habi
tus moueret. ꝛ iterū tract⁹ nō habet locū nisi in motu
locali. uel vbi passum trahit̄ ad aliquā formā: q̄ nullo
modo cōpetūt habitui respectu potētie. ḡ nihil est di
ctu φ habit⁹ inclinet potētiā. 3° qꝛ habituat⁹ nō incli
nat̄ ad opatiōnē nisi quia illā concipit ut delectabilē
delectatio eni allicit appetitū ꝛ trahit. ut pꝫ 3° ethi.
sed apprehēsio delectatiōis non mediat int̄ habitū ꝛ
potētiā. ḡ habit⁹ nō inclinat potētiā. nec inclinatio est
cā delectatiōis sꝫ eɔ. ¶ Q: aūt nec ꝓpter 5m ponēd⁹
sit habitus patet. Tū qꝛ si negatio est cā negationis ꝛ
affirmatio cā affirmatiōis 5° metaphisice. et pͦ periar
menias. sed negatio habit⁹ facit ad negationē actus
debite circūstantionati ut docet experientia. ḡ positio
habit⁹ erit aliq̄ mō cā act⁹ debite circūstātionati. Tū
qꝛ dispositio cuiuslibet cause reducit̄ ad idē gen⁹ cau
salitatis. ut si sit dispositio p quā agens disponit̄ facit
ad actū ꝭm rōnē cause actiue. si vo sit dispositio subie
cti reducit̄ ad cālitatē mãe. sꝫ habit⁹ est dispositio po
tentie actiue uel passiue. ḡ hꝫ aliquā cālitatē actiuam
uel passiuā. Tū 3° qꝛ oē exigitū ad aliqd ꝓpter hͦ req
ritur φ facit ad ipsū. sed habit⁹ ꝭm sic dicentes exigit̄
ad hͦ φ potentia agat actum. sicut etiā approximatio
agentis ad passū requirit̄ ad agendū. igit̄ habit⁹ non
erit solū cā sine qua nō. ¶ Q: aūt 6m mēbrū dari non
possit apparet. Tū qꝛ cālitas ꝭm hͦ esset potētia. Tū
qꝛ act⁹ meritoꝝ⁹ eliceret̄ nāliter cū oīs habit⁹ nāliter
agat. vñ nō eliceret̄ libere act⁹ dilectiōis cū ꝑncipiū
eēt habit⁹. Tū 3° quia charitas sepata posset elicere
actū dilectiōis ex quo daret volūtati posse in talem.
Tū 4° qꝛ charitas semel habita non posset amitti. qꝛ
volūtas semp sequeret̄ inclinationē ipsi⁹ habit⁹ qui
eliceret actū. Tū 5° qꝛ nullū actū experimur in volū
tate quē nō possim⁹ ex puris nālib⁹. pōt eni diligi de⁹
sup oīa. ꝛ breuiter nulla est ꝑticularis circūstantia re
spectu cui⁹ volūtas non possit elicere actū electionis
q̄uis nō possit cōphendere oēs circūstantias quas
deus vult cōphendi. nec dari pōt aliq̄ forma q̄ det
eē potestatiuū respectu oīuꝫ circūstantiaꝝ. qm̄ circū
stantie ille sūt negationes oīuꝫ repugnantiū diuine vo
lūtati ꝛ positiōes oīuꝫ bñplacitoꝝ saltem virtualiter
ꝛ ꝑceptiue. sicut aūt pfecte ꝛ integre nō pōt ꝓuenire
a sola volūtate q̄ oīo labilis est. nec ab aliq̄ habitu sibi
attribui pōt hͥte rōnē forme quiete. sꝫ oportet φ ha
beat rōnē cuiusdā influxus medij q̄ spūs scūs volun
tatē ducit ꝛ agit. ¶ Cōtra pͥmā ꝛ secūdā ɔ̄nes insimul
arguit Greg⁹ tripliciē. ¶ Primo sic. Possibile est ali
quē de potentia dei absoluta eē deo charū ꝛ acceptū
non habendo charitatē habitualē creatam. igit̄ ꝓba
tio ɔ̄nis nō valet. ɔña patet. sed añs ꝓbat̄ q̄druplicit̄.
Primo sic. Possibile est φ alicui nullū habitū super
naturalē habēti de⁹ det spm̄ scm̄ non dando eidē ali
quē hꝫ habitū. ꝛ φ vellet deus eidē si sic finaliter ꝑse
uerauerit dare vitā eternā. ḡ possibile est aliquem eē
acceptum deo ad vitam eternā non habendo habitū
charitatis infuse. ɔña patet. sed añs q̄tū ad primam

partem dicit se ꝓbasse. secundā dicit nō esse dubio/
sam. aliogn cum aīa habens spm̄ scm̄ ꝑcise non posset
sic acceptari. iam charitas creata ex nā sua aliquā di/
gnitatē in respectu ad vitā eternā tribueret anime
quā nullo mō posset dici spm̄ scm̄ tribuere ꝑcise p se/
ipsū. q̄d nō putat sane dictū. 2° ꝓbat idē añs sic. Pos/
sibile est aliquē hoīem nō habendo habitū charitatis
non esse in statu reprobatiōis. ḡ possibile ē aliquē non
habendo habitū charitatis esse in statu acceptationis
idest esse acceptū ſm statū. ɔña pꝫ. qꝛ qcqd de h̄ vtꝫ
de potentia dei absoluta posset esse status medi⁹ int̄
statū reprobationis ⁊ acceptatiōis. non tñ est necesse
sic eē. imo nec ſm legē dei ordinatā nullus ē talis sta/
tus medius. voco aūt statū reprobationis in q̄ si quis
ꝑseuerauerit deus illi dabit penā eternā sensus uel
damni. añs ꝓbat̄. Nam possibile ē aliquē hoīem sine
reatu pcti originalis uel actualis eē. nō habēdo habi/
tum charitatis. sicut erat ꝑmus hō anteq̄ȝ recipet gra
tiam: posito ꝙ nō fuerit creatus cū habitu charitatis
ut eē potuit. ⁊ multi ponūt. possibile etiā eēt ꝙ pueri i
baptismo absoluerent̄ a reatu peccati originalis absq̄ȝ
infusione alicui⁹ habitus supnaturalis. nec est dubiū
hoc esse possibile. imo multi doctores dixerūt ita esse
de facto: q̄uis eorum opinio non teneatur. ut patet
extra de baptismo. 3° ꝓbat sic idem añs. Non est ne/
cesse quēlibet btm̄ ꝑhabuisse habitū charitatis. ḡ pos/
sibile ē aliquē nō habendo habitū charitatis esse acce
ptū ad habendū finaliter btitudinē. añs patet de fa/
cto in aīa xp̄i q̄ nō ꝑus habuit charitatē q̄ȝ visionē bti/
ficā. Et similit̄ ſm mgr̄m 2° sen. dis. 5. in fine. Angeli
boni nō ꝑus habuerūt grām q̄ȝ btitudinem. ⁊ tñ prius
fuerūt q̄ȝ eēnt bti. quicquid aūt de facto fuerit possi/
bile fuit sic fuisse. Patet etiā rōne. quia si charitas ꝑ/
haberet̄. uel hoc eēt ꝓpter meritū iusticie. uel ꝓpter
imunitatē a pctō. Non ꝓpt̄ ꝑmū. qꝛ non est necē me/
ritū ꝑcedere ꝑmiū. sicut patet in aīa xp̄i ⁊ angelis bo/
nis ſm magistrū. ⁊ pueris baptizatis qui nullū ꝓpriū
meritū habuerūt. attamē ꝑmiū beatitudinis cōsecuti
sūt. nec ꝓpter iustificationē. sicut in aīa xp̄i patet in q̄
nulla iustificatio ꝑcessit btitudinē. nec ꝓpt̄ imunitatē
a pctō. quia illa est possibilis sine habitu charitatis ut
iā ꝓbatū est. ɔña v̄o probat̄. quia si non eēt necē bea/
tum ꝑhabuisse habitū charitatis. ḡ deus pōt aliquem
non ꝑhabentē habitū charitatis ꝑparare ⁊ ordinare
ad dandū illi vitā eternā. ita ꝙ si ꝑseuerauerit dabit
illi vitam eternā. nam talis dicit̄ charus deo. Et si di
cat̄. ꝙ esto ꝙ ipse sit in tali dispositione. non sequit̄ ꝙ
ipse sit acceptus nec ꝙ sit dignus vita eterna ſm illū
statū. Contra. quero quō sumis dignitatē istā. qꝛ uel
illū tm̄ dicis dignū cui tm̄ debite conferenda est vita
eterna. ita ꝙ sine iniuria nō pōt non conferri. ⁊ sic null⁹
est dignus vita eterna quātūcūq̄ȝ habeat charitatē.
⁊ p ɔñs nullus eēt accept⁹ ſm suū statū. uel ille dicit̄
dignus quē deus sua gratuita bonitate acceptat ad
dandū sibi vitā eternā. ⁊ tūc quilibet talis est charus
⁊ acceptus deo. ⁊ ḡ pōt esse sine habitu charitatis. sic
ille in quo est habitus charitatis dicit̄ acceptus ⁊ di/
gnus. qꝛ in tali dispositiōe deus acceptat eū velut di/
gnū. i. dabit illi si ꝑseuerauerit vitā eternā ac si ipse
ea esset dignus. [illegible]
volūtas gratis acceptās. 4° ꝓbat idē añs sic. Deus
pōt aliquē non habentē charitatē acceptare ſm sta/
tum in quo est ad dandū sibi charitatē talem ⁊ btitudi/
nē si ꝑseuerauerit. ḡ aliquē talē posset acceptare ad
btitudinē. tenet ɔña. sed añs ꝓbat̄. qꝛ si [illegible]
nec charitatē habeat nec pct̄ñ aut [illegible]
charitati. sicut de⁹ facere posset. huic si ꝑseuerauerit
in h̄ statu deus poterit dare simul charitatē ⁊ btitudi/
nem certū est sicut aīe xp̄i dedit vtrūq̄ȝ simul. [illegible]
ꝑfuisset sine pctō ⁊ sine charitate nō minus posuisset
dare vtrūq̄ȝ simul. similiter ⁊ huic posset velle dare
vtrūq̄ȝ si perseuerauerit. ⁊ p ɔñs posset ipsū velut di/
gnū vtriusq̄ȝ acceptare. ¶ 2° ꝑncipaliter arguit̄ [illegible]
ɔnes sic. Possibile ē aliquē habere charitatē ⁊ nō eē
deo charū uel acceptū ad vitā eternā. ḡ ꝓbatio [illegible]
in falso fūdat̄. añs ꝓbat tripliciter. Primo sic. Possi/
bile est deū dare alicui charitatē ⁊ nūq̄ȝ velle illi dare
btitudinē etiā si in charitate ꝑseuerauerit. ḡ possibile
est aliquē habere charitatē ⁊ nō esse deo charum uel
acceptū ad vitā eternā. ɔña patet. añs ꝓbat̄. tum qꝛ
possibile ē deū aliquē habentē charitate ⁊ nondū bea
tum sic conseruare in eternū. ⁊ per ɔñs nōdū illi dare
vitā eternā. q̄ eni rōne pōt illū p tēp⁹ sic ɔseruare. ea/
dem pōt i eternū ⁊ semp. ḡ possibile est deū alicui da/
re charitatē ⁊ nūq̄ȝ velle dare vitā eternā etiā si pse/
uerauerit. Tum qꝛ possibile est deū aliquē habētem
charitatē simul cū charitate ānihilare ⁊ nunq̄ȝ illū re/
creare. ⁊ p ɔñs nūq̄ȝ illi dare beatitudinē. Tū qꝛ ali/
cui iā btō ⁊ habenti simul cū btitudine charitatē pos/
set deus btitudinē auferre relicta sibi charitate nūq̄ȝ
deinceps illi daturus btitudinem nec allatur⁹ chari/
tatem. ḡ posset illi charitatē dare nolendo ei dare bti/
tudinē. nec auferēdo illi charitatē. Tū quia tā chari/
tatis habit⁹ q̄ȝ btitudo sūt ꝓducibiles imediate a deo
⁊ neutra essentialiter uel intrinsece dependet ab [illegible]
p ɔñs posset vnā ꝓducere nūq̄ȝ alterā ꝓducturus.
quicquid aūt pōt facere pōt velle ⁊ ɔtra. 2° ꝓbat [illegible]
añs sic. Animā hn̄tē charitatē de⁹ gratis acceptat ad
vitā eternā. ḡ possibile ē aīam h̄n̄tē charitatem nō eē
deo acceptā ad vitā eternā. ɔña v̄o est nota. qꝛ si de[illegible]
oppositū ɔñtis sequit̄ ꝙ supposita charitate i anima
deus nō posset illā non acceptare. ⁊ p ɔns [illegible]
charitate in aīa deus nō gratis illā acceptat [illegible]
positū sumit̄ ꝓ parte. añs v̄o ꝓbat̄. nam constat [illegible]
carenti charitate simul ⁊ gloria de⁹ q̄ñ ad neut[illegible]
illi debitor. ⁊ si det charitatē gratis donat. nunc [illegible]
null⁹ diceret ꝙ ex eo ꝙ de⁹ dat aliq̄d mun⁹ [illegible]
ei alterius muneris debitor. ḡ non ex eo ꝙ deus [illegible]
tis dat charitatē debet̄ consequēter [illegible] vi/
ta eterna. Et si dicat̄ ꝙ non ideo debet̄ [illegible]
vita eterna qꝛ habet charitatē. aut qꝛ data [illegible]
tas. sed qꝛ ſm acceptā charitatē opat̄. Contra. om[illegible]
operatiōes nostre ſm charitatē facte [illegible]
stra sūt dei dona ut dicit Aug⁹. 13° de trini[illegible]
ɔñs ex illis non est deus debitor alicui [illegible]
Itē oīa merita nō sunt cōdigna glorie ut eis tā[illegible] de/

[illegible] reddat̃ sed gratis tm̃modo donat̃. ita q̄ grã grẽ [illegible] ut dicit aug⁹ in enchi. ca°.106. Ipsa inq̃t hoīs [illegible] bona merita intelligẽda est esse dei munera q̄bus cũ [illegible] vita eterna reddit̃ quid aliud nisi grã p̄ grã reddit̃. [illegible] apl's ad Ro.6°. Existimo inq̃t q̄ nõ sũt condigne [illegible] passiões huius temporis ad futurã gloriam. vbi glosa [illegible] passiones huius temporis nõ sũt omnes simul condi- [illegible] est sufficientes si districte agerẽ nobiscum ad [illegible] promerendã gloriã futuram. Ex hoc vlterius infert q̄ [illegible] vite eterne sed nec alicuius alteri⁹ p̄mij eterni [illegible] aliquis actus hoīs ex quãtacũq̄ charitate [illegible] est de condigno meritori⁹ apud deũ. q̄m q̄libet [illegible] est donũ dei. iuxta illud apl'i i° ad Cor. 4. Quid [illegible] qđ nõ accepisti. 3° p̄bat̃ idem añs sic. Omnis [illegible] hoīs [illegible] mediante charitate elicit⁹ potest a deo sufficient̃ p̄miari p̄mio minore q̄̃ est vita eterna. ergo [illegible] pro suo actu meritorio deus gratis acceptat ad ad vitam eternã. ɔña est clara. sed añs p̄batur. quia nullus act⁹ meritorius ẽ tantũ uel tam grãde bonũ q̄̃ grandis est vita eterna. ⁊ ita non equiualẽs sibi. ac p̄ hoc nec ex debito iusticie ei debet̃ tantũ premiũ. esto igit̃ q̄ aliquod p̄miũ a deo sibi deberet̃. illud min⁹ ẽẽt q̄̃ vita eterna. ⁊ per ɔñs si pro aliquo dat vitam eter- nam. gratis hoc facit. Confirmat̃. q̄ non apparet q̄n sufficiẽter p̄miaret̃ aliquis actus quodã actu eiusdẽ rõnis meliore uel etiã alterius speciei p̄fectioris. ⁊ ex maiore charitate elicito. aut etiam per infusionẽ ma- [illegible] gratie aut alteri⁹ spiritualis doni [illegible] extra beatitudinem conferri homini a deo. ¶ 3° p̄ncipalit̃ ɔ̃ [illegible] arguit. Possibile est aliquẽ nõ habẽdo habi- tũ charitatis diligere deũ meritorie. igit̃ tã ɔ̃ q̄̃ p̄ba- [illegible] añs p̄bat̃ tripliciter. Primo sic. Possibile ẽ aliquẽ nõ habendo habitũ charitatis diligere deũ di- lectione eiusdem rationis ⁊ equaliter existente in po- testate sua ⁊ eque p̄fecta ⁊ circũstantionata omnino [illegible] dilectioni meritorie ⁊ mediãte charitate elicite ita q̄ in h̃ tm̃mõ sit differentia q̄ vna elicit̃ mediante charitate altera nõ. ergo possibile est aliquẽ non habẽdo habitũ charitatis diligere deũ meritorie. tenet ɔña. q̄ actus uel habet q̄ sit meritori⁹ ex p̄pria bonitate [illegible] uel morali ⁊ sic de [illegible] idem erit iudi- [illegible] ad hoc cũ sint eque bone. uel hoc h̃z ex libera acceptatiõe diuina ⁊ tũc idẽ sequit̃. q̄ qua rõne deus põt vnã acceptare ⁊ aliã. uel hoc h̃z ex vtroq̄ simul [illegible] bonitate ⁊ diuina acceptatiõe. ⁊ sequit̃ idẽ [illegible] añs ẽo p̄bat̃. q̄ cũ de⁹ imediate possit i oẽm [illegible] secũdi potent de⁹ ocurre re cũ volũtate ad p̄ducendũ oio similẽ dilectionem [illegible] mediante charitate. imo eandem numero q̄ [illegible] mediante charitate si volũtas fuisset in- [illegible] charitate. Et si dicat̃ q̄ act⁹ ẽ meritori⁹ ex h̃ [illegible] a volũtate informata charitate. ⁊ p̄ ɔñs act⁹ nõ [illegible] nõ elicit⁹ a volũtate informata charitate nõ [illegible] meritori⁹. Illud nõ valet. q̄ uel hoc ẽ p̄p̄t aliquã bonitate p̄uenĩete actui ex p̄tia charitatis. ⁊ tũc cũ a deo ⁊ volũtate possit absq̄ charitate elici act⁹ eque [illegible] absq̄ charitate poterit ẽẽ meritori⁹. uel h̃ ẽ ex libera volũtate dei volẽtis acceptare ad p̄miũ eternũ actũ elicitũ a volũtate iformata charitate. ⁊ tũc etiã sequit̃ p̄positũ. nã de⁹ etiã poterit acceptare actum eque bonũ elicitũ absq̄ habitu charitatis. 2° p̄bat sic idẽ añs. Possibile ẽ q̄ aliq̄s nõ habendo habitũ chari tatis infuse deo specialiter iuuãte diligat deum dile- ctione qua de⁹ velit p̄miare p̄mio vite eterne. igit̃ ⁊c̃. tenet ɔña. ⁊ añs p̄bat̃. nã possibile ẽ q̄ aliq̄s absq̄ ta- li habitu charitatis mediãte diuino adiutorio diligat deũ dilectiõe nõ vitiosa sed laudabili ⁊ recta. utpote diligat deũ p̄p̄t se ⁊ cũ oib⁹ circũstantijs req̄sitis s̃m dictamẽ recte rõnis. ita q̄ illa dilectio erit recta ⁊ bo- na s̃m q̄ aliq̄s act⁹ dicit̃ moralit̃ bonus. sed talem di- lectionẽ posset deus velle p̄miare p̄mio vite eterne. nã nullus act⁹ siue cũ charitate siue absq̄ charitate elicit⁹ est ex nã sua dign⁹ aut meritori⁹ vite eterne. s̃z ex gratuita ordinatione diuina. quia non sunt condi- gne ⁊c̃. s̃m apl'm. ⁊ cõstat q̄ loquit̃ de passionib⁹ mar- tyr̃ xp̄i q̃ sũt mediãte charitate suscepte. ergo sicut dile- ctionẽ mediante charitate elicitã gratis ⁊ libere vult p̄miare premio vite eterne. ita põt velle p̄miare quã- tumcũq̄ bonã dilectionẽ. ⁊ p̄ ɔñs quelibet talis po- test virtute dei esse meritoria. 3° p̄bat idem añs sic. ut p̄batũ est. De⁹ posset acceptare ad vitam eternã aīam nõ habentẽ aliquẽ habitũ infusũ. nec etiam ali- quẽ actum elicitũ. ergo posset si vellet acceptare animã habentẽ actũ dilectionis bonũ modo p̄dicto. ⁊ nullũ habitũ infusũ habẽtẽ. ⁊ p̄ ista dilectiõe maiori gloria velle p̄miare ipsam q̄̃ si non haberet h̄ dilectionẽ. ⁊ p̄ ɔñs aliq̄s posset diligere deũ meritorie absq̄ habi- tu charitatis si deo placeret. ¶ Similit̃ Scot⁹ arguit q̄ deus possit acceptare aīam ⁊ eius actum sine habi- tu creato qui dicatur charitas. Primo q̄ actus diue acceptatiõis est necessari⁹ ⁊ intrinsecus volũtati ipsi⁹ oīs aũt creat⁹ habitus est cõtingẽs ⁊ extra volũtatẽ sicut ⁊ q̄libet creatura. nõ põt igit̃ ẽẽ rõ diue accepta- tiõis. ¶ 2° q̄ diuina volũtas nõ fert̃ actio nisi i p̄priũ obiectũ qđ est sua eẽntia. uel in id qđ habet cõnexio- nẽ cũ dei bonitate. alias de necessitate crearet ⁊ con- seruaret. non igit̃ aliq̄s habitus ẽ necessario ratio ac- ceptãdi aīam uel actũ ei⁹. ¶ 3° quia nihil est aliud ho- minẽ uel actum eius acceptare q̄̃ ipsũ ad gloriam or- dinare ⁊ actum eius ad hoc recipe ut pro eo det̃ vita eterna. non dubium aũt q̄ hoc est in facultate diuine volũtatis. sicut enim hominẽ ad hoc acceptat ut det sibi dona gratie absq̄ habitu primo. alias procedere- tur in infinitum. sic absq̄ omni habitu potest eum ac- ceptare ad dona glorie. Similiter etiã est in p̄tãte ei⁹ pro calice aque frigide ⁊ pro quocunq̄ actu minimo imo pro nullo si placet sibi dare vitam eternã. Circũ- scripto itaq̄ omni habitu potest deus actum hominis ⁊ hominem acceptare. nec ẽ alligatũ suũ beneplaci- tum: quod maxime relucet in acceptatione alicuius creature. ¶ Contra tertiam ɔ̃nem arguit Aureol⁹ in p̄senti distinctiõe. Et p̄mo ɔtra hoc qđ dictũ ẽ q̄ grã qua formalit̃ anima deo reddit̃ grata: profluit in ani mam ex diuina dilectione ⁊ acceptati one. Cõtra hoc

arguit multipliciter. ¶ Primo sic. Illud quo diuina ac/ceptatio applicatur ad animam et cuius participatio est aie formalis rō ut acceptetur nō pōt puenire ex dei dilectiōe in aiam transeūte. sequeret enim q aia prius esset dilecta saltem ordine rōnis q̄3 talis forma esset i ea. ex quo forma pflueret in ea ex hoc q esset dilecta. sed dñs est falsū. quia participatio huius for/me reddit aiam gratā deo et applicat dilectionē diuinā ergo non pōt pfluere in aia ex dilectiōe dei. ¶ 2° sic. Im/possibile est actū eternū et imutabilē de nouo trāsire super aiam nisi ppter participationem nouā in ani/ma obiecti immutabilis et eterni. sed fm negantes hanc propositionem: dei dilectio que est imutabilis et eterna transit de nouo super animā. et ex hoc pro/fluit in ea habitus charitatis et gratie. ergo anima participat formalit̄ aliquod obiectum eterne et imo/bilis dilectiōis diuine aliud ab habitu gratie. hoc au/tem est impossibile. quia tūc essent in anima due for/me gratificātes. prima quidē per quā applicaret̄ ad animā diuina dilectio. 2ª vo habitus gratie pfluens ex dilectiōe. qd poni non pōt. ¶ 3° sic. Sicut se habet generalis dilectio ad illud sup quod transit. sic se ha/bet charitatiua dilectio ad animā acceptā et gratam. sed ex generali dei dilectione qua complacet ei cre/atura non profluit creatura in esse. alias cū imutabi/liter diligat oēm creaturā imutabiliter pfluerēt om/nes in esse. vñ non ex hoc q creature diligūtur rea/litates eaꝝ in esse pfluūt. ergo nec charitas pfluit in aia grata ex dei dilectiōe charitatiua. sed magis ē ratio q charitatiua dei dilectio applicet̄ ad eam. hec ille. ¶ 2° loco arguit q gratia q̄ est formata nō cadit sub acceptatione diuina et eius complacentia et q p eius existentiā in anima ipsa gratificet̄. arguit igit̄ primo sic. Deus est rationabilissimus dilector. non amat eni absq3 rationali inductiuo. sed dilectio et amor meret̄ reamationem dū tñ cetera diligibilia sint. q̄uis enim vitiosus non mereat̄ suo amore reamationem a vir/tuoso. quia amicitia virtuosi fundat̄ super coicatiōe virtutū. ut patet 8° et 9° ethicoꝝ. nihilominus amās aliquē virtuosus existens suo amore meret̄ reamari iuxta illud sapiēt̄ leges amicitie describētis. Ego di/ligentes me diligo. et q mane euigilauerint ad me inue/nient me. ergo ex natura rei deus diligit oēm diligē/tem se et habentē habitualē charitatē et gratiā fm q testatur saluator Joh. 14°. Si quis diligit me sermo/nem meū seruabit et pater me⁹ diliget eū etc. et ibi pre/mittitur. Qui diligit me diligit̄ a patre meo. ¶ 2° sic Quicunq3 ex natura rei diligit iusticiam charitatem et ceteras virtutes. ex natura rei diligit participantē illas virtutes. ipossibile est eni q actus ferat̄ sup ali/quā formā qn ferat̄ sup pticipās illam formā saltem mālit̄er et p accñs. vñ vidēs colorē de necītate videt oē qd afficit̄ illo colore. sed de⁹ imutabiliter et necessi/tate nature diligit charitatē et oēm virtutē. imutabi/liter eni diligit se. et per dñs imutabiliter vult sibi dile/ctionē. et insup iustus ē imutabiliter et perfect⁹. null⁹ aūt est iustus qui iusticiā nō diligit fm Aug⁹. Et phs dicit p̄ ethicoꝝ. q non est bon⁹ qui non gaudet de bo/nis operibus. non eni iustū vtiq3 aliquis diceret non gaudentē iusta operatiōe. igit̄ deus ex necessitate [illegible] diligit suā iusticiam et cōplaceat in sui amore. cōpla/cet etiā in oi anima participante eius iusticiā et ca. ha/bitualē amorē. et per dñs habitualis amor dei dat ex natura rei esse acceptū deo. ¶ 3° sic. Deo acceptū est q[illegible] fm veritatē delectabile est et acceptabile et pul/chrū. dicit eni phs 3° ethicoꝝ q virtuosus bñ disposi/tus est regula et mensura eoꝝ q delectabilia et placetia sūt fm veritatē. s3 cōstat q virtutes fm seipsas pulchre sūt et bone et delectabiles fm veritatē. et maxime amor dei. vñ dic̄ phs p̄ ethicoꝝ q delectabiles sūt operatio/nes fm virtutē et pulchre et bone. et non sūt diuisa hec tria optimū iustissimū et delectabilissimū. sed hec tria existūt in opatiōib⁹ optimis et virtuosis. ergo videt̄ q de⁹ ex nā rei cōplaceat in virtutib⁹ s3 q̄3 maxime et vltima/te in sui habituali amore. ¶ 4° sic. Sic se h3 charū eē a deo ad volūtatē diuinā. sic et eē odiū. s3 nihil ē odiū a deo qn diuina volūtas repiat i eo aliqd odibile et de/testabile ex nā rei qd dat formalit̄ eē odiū. pctm̄ eni ex nā rei odit̄ a deo. iuxt̄ illud pphe. Uidebo qm̄ non de⁹ volēs iniqtatē tu es. ergo p oppositū null⁹ acceptat̄ a deo charitatiue nisi qten⁹ ē in eo aliqd qd ex nā rei acceptabile reddit. ¶ Cōfirmat̄ inqt qr forme oppo/site hñt formalit̄ effect⁹ oppositos ex nā rei. vñ si albe/do dat eē a[illegible] ex nā rei et nigredo ex nā rei dat eē ni/grū nō solū volūtarie et fm aliquod [illegible] ergo p̄ is iniqtas ex nā rei est odibilis deo et dat eē odiū. nō ap/paret cur nō sit possibilis aliq̄ forma creata sibi oppo/sita q̄ det formaliter et ex nā rei eē dilectū et acceptū. hec ille. ¶ Cōtra illud aūt qd ponit ꝯ de distinctione charitatis et grē nō nūc s3 in 2° arguet̄ vbi ista mā so/let coiter ptractari.

Ad argumenta

Aureoli ꝯtra p̄mā [illegible] rñdet et p̄mo ad ea que primo loco inducta sūt. Ad quoꝝ p̄mū 2m et 3m dicit q arguens in vanum laborauit. nō eni est intentio sci doctoris q volūtas charitate informata posuit in substantiā alicuius actus in quam non possit sine ha/bitu charitatis. Et q ista sit intētio ei⁹ expsse patet p sen. dis. 17. q. 1. arti. 4°. vbi sic ait. Si igit̄ inquit acci/piamus actum charitatis qui est diligere deū et pri/mū ex specie actus: non decernit̄ [illegible] a potentia imperfecta uel perfecta per habitū gratuitum. quia ad idem obiectū ordinat̄ potentia et habitus sicut sci/entia et intellectus. hec ille. Jde ponit de veritate q. 10. arti. 2° in responsione ad primū vbi ait. Actus aūt dilectionis quē in nobis percipimus fm illud qd de illo est perceptibile non est sufficiens signū charita/tis ppter similitudinem naturalis dilectionis ad gra/tuitā. hec ille. Jdem ponit ꝯ quolibet. q. 2. arti. 2°. vbi sic ait. Jn actibus ipsius charitatis non possumus [illegible] sufficiēter percipe q sint a charitate causati ppt [illegible] dilectiōis naturalis cū dilectiōe gratuita. hec aūt. Ex quibus p3 q nō intēdit scūs doctor dicere q habitus charitati [illegible] actus sic ex/igat̄ ad actū dilectiōis dei ppt [illegible] [illegible] nos expbilē qua beat act⁹ elicit̄ a volūtate [illegible]

[illegible] babeñ charitatē ꝛ nō bēat sine charitate elicit⁹ ab [illegible] volūtate. sed intendit ꝙ ad h̄ ꝙ voluntas elici[illegible] actum dilectionis dei ꝑfectū ꝗtū ad oīa requisita [illegible] bonitatem actus meritorij. necessario exigit ꝙ sit [illegible] babitu charitatꝭ. vn̄ i ṗma 2ᵉ. q. 114. arti. 2º [illegible] Nulla nāt nā creata ē sufficiēs ṗncipiū actus [illegible] vite eterne nisi superaddat̄ aliqḋ donū [illegible] naturale. hec ille. Scḋm eni ꝙ ipse ponit i 2ᵒ sen. [illegible] q. 1. arti. 2º sicut in rebus naturalib⁹ vna ꝑfe[illegible] alteri superaddit̄ sic ut quedā res babeant vnā [illegible] ꝛ quedā duas ꝛ sic deinceps. sic contingit i mo[illegible] in actu cōsiderare aliquā ꝑfectionē a[illegible] supad[illegible] [illegible] ex quarū vnaq̄ꝫ dicit̄ act⁹ bonus. ꝛ si aliq̄ illar̄ [illegible] desit deerit bonitas que ē f̄m ꝑfectionem [illegible] gratia. oīs actus inq̄tū ē actus bꝫ quandam [illegible] essentialē f̄m ꝙ omne ens bonū ē. sꝫ in aliq[illegible] actib⁹ supaddit̄ q̄dā bonitas ex ꝓportione act⁹ [illegible] obiectū ꝛ f̄m ꝙ dr̄ bonus ex genere. ꝛ vlte[illegible] ex debita cōmensuratione circūstantiarū dicet̄ [illegible] ex circūstantia. ꝛ sic deinceps quousq̄ꝫ ꝑueniat̄ [illegible] bonitatē cuius humanus actus ē susceptiu⁹ [illegible] ex ordine i finē vltimū ꝑ habitū gratie uel cha[illegible] [illegible] ꝛ ideo act⁹ illor̄ qui gratiā uel charitatē non [illegible] hoc mō bon⁹ esse nō pōt. ꝛ hec ē bonitas f̄m quā [illegible] dr̄ meritorius. sed subtracto posteriori nihilomi[illegible] remanet ṗus ut in libro de causis dr̄. vnde ꝗuis ab infideliū actibus subtrahat̄ illa bonitas f̄m quam act⁹ meritori⁹ dicit̄. remanet tn̄ bonitas alia. hec ille. Ex quo pꝫ ꝙ ipse intelligit ꝙ habitus charitatis non exigit̄ ad hoc ut act⁹ sit bon⁹ ex gn̄e uel ex circūstan[illegible]tia sed ut debite ordinet̄ in finē vltimū ꝓpter quem sit meritorius. ut eni ipse dicit 2ᵃ 2ᵉ. q. 23. arti. 7º Per charitatē debite ordinat̄ hō ad vltimū finē hoīs qui est dei fruitio. vnde sine charitate nō pōt debite se habere ad illū finē qn deficiat in aliquo. nec forte ē possibile ꝙ sine dono supnāli aliqs habeat actū in nulla circūstantia deficientē in statu nature corrupte. imo etiā cū charitate ꝛ habituali gratia adhuc indiget ad recte agendū alio auxilio diuine gratie. ut scꝫ a deo moueat̄ ad recte agendū. tū ꝓpter hoc qꝛ nulla creatura pōt in quēcūq̄ꝫ actū ꝓcedere nisi virtute diuine motiōis. tū rōne speciali ꝓpt̄ cōditionē stat⁹ hūane nature q̄libet ꝑ gratiā sanet̄ ꝗtū ad mentē. remanet in ea tn̄ corruptio ꝛ infectio ꝗtū ad carnē per quā fuit legi pcti ut dr̄ Ro. 7º Remanet etiā q̄dā ignorātie obscuritas i itellectu f̄m quā ut etiā dicit̄ Ro. 8º ꝙ [illegible] sicut oꝫ nescim⁹. ꝓpter varios eni rer̄ euent⁹ ꝛ qꝛ etiā nosipsos nō ꝑfecte cognoscim⁹ nō possum⁹ ad plenū scire qd i nobis expediat. f̄m illud Sapie 9º Cogitatiōes mortaliū timide ꝛ icerte ꝓuidētie nr̄e. ꝛ iō necesse ē nobis ut a deo dirigamur ꝛ ꝓtegamur q oīa nouit ꝛ oīa pōt. ꝛ ꝓpter h̄ etiā renatis in filios dei ꝑ gratiā ꝯuenit dicere: Et ne nos inducas in tētationē. ꝛ fiat volūtas tua ꝛc̄. Hec sunt v̄ba sci doctoris ṗma 2ᵉ. q. 109. arti. 9º Conceditur tn̄ ꝙ in statu nature [illegible] hō non indigebat dono gratie supaddito naturalibus bonis ad diligēdū deum nālr̄ sup oīa. licꝫ in[illegible]

digeret auxilio dei ad hoc eū mouentis. sed in statu nature indiget etiā homo ad hoc auxilio gratie nām sanātis. Hec sūt v̄ba eius. eadē. q. arti. 3º Ex quibus patet ꝙ in dictis sci doctoris nulla est repugnantia. Prima enim ꝓpositio de qua facit arguens mentionem intelligit̄ sic ꝙ voluntas sine habitu supnāli nō est sufficiens ṗncipiū actus dilectionis dei ꝗtum ad oīa requisita ad eius vltimā ꝑfectionem. nec in statu nature integre. nec in statu nature corrupte. 2ᵃ autē ꝓpositio intelligit̄ sic ꝙ hō ex solis bonis nālib⁹ in statu nature integre poterat diligere deū sup oīa ita ꝙ ille actus in nulla circūstātia. deficeret licꝫ ad hoc ꝙ esset ꝓportionatus ad merendum vitā eternā homo in illo statu indigeret donis supnaturalibus scꝫ gratia ꝛ charitate. Et sic dico ad tria prima argumenta. ¶ Ad 4ᵐ negatur añs. ꝛ quando probatur ꝙ si charitas faceret actū delectabilem ꝛc̄. Respondet scūs Tho. ṗ sen. vbi sup. ꝛ de v̄itate vbi sup. ꝙ experiens illam delectationem nescit certitudinalr̄ an ꝓueniat ex habitu acquisito uel infuso. ꝛ ideo non est certus an habeat charitatem. Et sic patet ꝙ argumenta ṗ loco posita non concludunt. ¶ Nunc ad argumenta 2º loco posita dico ꝙ scūs Tho. ṗma 2ᵉ. q. 109. arti. 3º ad ṗmū dicit ꝙ aliter diligit̄ deus sup oīa dilectione nāli ꝛ aliter dilectiōe gratuita uel charitatiua. qꝛ dilectione nāli quelibet res diligit deum sup̄ se ꝛ super omnia inq̄tum in eo cōsistit nāle bonū oīs creature. sed diligere deum ꝓpter se ꝛ sup oīa inq̄tum ē obiectum supernaturalis beatitudinis ꝛ actor gratie. est act⁹ charitatis. Hoc etiā dicit de malo. q. 16. arti. 4º ad 15ᵐ. Et ad primam ꝓbationē in oppositū negatur ꝯña sic pꝫ ꝑ ṗdicta. licꝫ enim charitas ferat̄ i deū sub illa rōne. tn̄ voluntas sine charitate illo mō pōt ferri in deū. sꝫ nō ꝓmpte ꝛ delectabilr̄ nec intense ꝛ debite circūstātionate ex puris nālib⁹. qꝛ deū esse talē beatificatorē non pōt nālr̄ cognosci nec desiderari. ut dicit scūs doctor. 2ᵃ 2ᵉ. q. arti. et iō requirit̄ supnālis reuelatio uel habit⁹ fidei. Et ultra hoc ad h̄ ꝙ talis act⁹ nālis dilectionis sit ꝑfectus vltimata ꝑfectiōe. exigit̄ charitatis habit⁹ ꝛ gratia gratū faciēs a deo infusa. Ad secundam ꝓbationē negat̄ ꝯña. non eni q̄libet formalis distinctio obiecti diuersificat potētiā nec oē ṗncipiū alicui⁹ actus qḋ sibi determinat formalē rōnē obiecti ē potentia. alias q̄libet virtus ꝛ q̄libet vitiū ꝛ gñalr̄ oīs habit⁹ haberet rōnē potētie. Sꝫ q̄ formalis distinctio obiector̄ diuersificet potētias ꝛ que solū habitū. querat̄ 3º sen. dis. 33. q. 1. arti. ṗ. vbi sic dicit scūs Tho. Diuersitas obiecti f̄m illā rōnē qua se hꝫ ad actum simpliciter diuersificat potētiam sꝫ diuersitas obiecti in ordine ad ea que faciūt facilitatē i actu causat diuersitatē habit⁹ sꝫ nō potētie. vñ i speculatiuis diuersitas materie f̄m ꝙ ē determinabilis ꝑ diuersa media ꝛ ṗncipia ex qb⁹ ē facilitas ꝯsiderationis facit diuersas scias. ꝛ qꝛ sic se hꝫ i speculatiuis ṗncipiū demōstrationis ꝛ mediū. ita se hꝫ finis i opatiuis. ideo f̄m relationē ad finē oēs morales habitus distinguūt̄ ex quo ṗma differētia supra ē differentia

boni ꝛ mali. q2 bonū importat finē. mali aūt deordi/ natonē a fine. ꝛ si habeat differētiā virtutes a vitiis distinguūt. ꝛ in virtutib⁹ vbi inuenit diuersificatio boni sunt diuerse virtutes ſm speciē. hec ille. Ex qb⁹ pꝫ manifeste ꝙ nō omne illud qḋ determinat sibi certam formale rōnē obiecti hꝫ rōnē potētie ut sup̄ dicebat̄ p̄sertim vbi illa rō obiecti talis ē ꝙ ſm eam obiectum nō se habet ad actū simplicit̄. sed ad talē actum uel taliter eliciendū aut h̄n̄di. sic aūt ē de charitate respectu sui obiecti. ¶ Ad alias ꝓbationes pꝫ p iam dicta. supponūt eni ꝙ nos dicam⁹ ꝙ voluntas sine habitu charitatis nō pōt diligere sub aliqua rōne uel cū aliqua circūstantia deū sub qua pōt eū diligere cum habitu charitatis. ꝛ iō arguūt sine causa ꝛ ꝯ nullū aduersariū. ¶ Ad argumenta 3° loco facta dr̄ p idē. non enim sūt ꝯ nos. ¶ Ad argumenta 4° loco facta dr̄ ꝙ rñsio ibi data bona est si bene intelligat̄ scꝫ ꝙ nullus actus ē meritori⁹ nisi ꝓcedat a voluntate informata charitate uł gratia. nō ꝙ hoc solū sit q2 deus ita vult sed q2 nulla natura creata ē ex se sufficiēs ad eliciendum actū dignū vita eterna uel ꝓportionatū illi ut post dicet̄ in alia ꝙne. Et ad p̄mā probationē negat̄ hoc. q2 falsū supponit scꝫ ꝙ habit⁹ charitatis nullā rōnem bonitatis adiciat actui uel psone ut pꝫ p p̄dicta Et de malo. q. z. arti. 4° ad xiᵐ dicit scūs doctor ꝙ i actu morali est triplex bonitatis gradus uel malicie. p̄ ſm suū gen⁹ uel speciē p cōparationē ad obiectū uel materiā. z° ex circūstantia. 3° ex habitu informante. Idē ponit p̄ma z°. q. 18. arti. 4° vnde z° sen. dis. z9. q. i. arti. p̄. Gratie opantis ē non solū ut facultatē i operando faciat. hoc eni heresis pelagiana ponebat. sed ut efficaciā ꝛ virtutē quandā nouā opib⁹ hominū p̄beat scꝫ merendi vitā eternā. ꝛ dis. 5. q. z. arti. p̄. ad p̄mū dicit: Opus liberi arbitriū de se possit in subam actus. non tn̄ in formā ei⁹ p quā est meritorius. ¶ Ad secūdā ꝓbationē eodē mō negat̄ hoc. ¶ Ad tertiā dr̄ ꝙ non ē simile. quia plura requiruntur ad opus virtuosum q̄ȝ ad vitiosū ꝛ plura ad meritū q̄ȝ ad demeritum. ¶ Ad quartam negatur hoc. illi enim act⁹ sunt digni vita eterna ꝛ iustū est eis reddi vitā eternā ſm ꝙ ꝓcedūt ex gratia spūs sci ꝛ nō ſm ꝙ ꝓcedunt a libero arbitrio ſm ꝙ dicit scūs doctor prima z°. q. ii4. articulis 3° ꝛ 6° vnde arti. 6° sic dicit. Opus nostrū habet rōnē meriti ex duob⁹. p̄ quidē ex vi motionis diuine ꝛ sic meret̄ aliqs ex cōdigno. alio⁹ habet rōnē meriti ſm ꝙ ꝓcedit a libero arbitrio inq̄ȝtū voluntarie aliquid facim⁹ ꝛ ex parte ē meritū ꝯgruū. q2 congruū est ut dū hō bene vtitur sua virtute de⁹ ſm superexcellentē virtutē excellentius operetur. hec ille. ¶ Ad ea vō q̄ vlteri⁹ obiiciunt̄ dico ꝙ habit⁹ charitatis ꝛ aliarū virtutū sūt necessarii non ꝓpter 6ᵐ ꝙ [illegible] dr̄ ut scꝫ potentia cū habitu possit in aliquē actum in quē non posset sine habitu q̄ȝtū ad subam actus ꝛ speciē in gn̄e nature. Sicut eni dicit scūs doctor z° sen. dis. z8. q. i. arti. p̄. Opus meritoriū non determinat gen⁹ actus sed efficaciā. genera eni actuū distinguunt̄ ſm diuersitatē obiectorū. ꝛ q2 liberi arbitriū ad nullū obiectū determinatū est. ideo in q̄libet genus actus ex se pōt. ut videlꝫ facere fortia uel [illegible] hꝫ. sꝫ act⁹ meritorii hꝫ efficaciā excedentē nāle virtute inq̄ȝtū est efficax ad illud p̄mū ꝯsequendū qḋ facultatē nature excedit. ꝛ ideo ꝙ op⁹ sit meritoriū nō pōt liberū arbitriū ex seipso nisi subleuet̄ p habitū [illegible] nature facultatē excedat q dicit̄ gratia. ꝛ iō ſm fidē catholicam dicendū ē hoīem p liberū arbitriū posse facere bona ꝛ mala. non tn̄ in actū meritoriū exire sine habitu grē. sicut etiā nō pōt hō sine habitu virtutis acquisite talē actum facere qualē facit virtuosus q̄ȝtū ad modū agēdi lꝫ possit p se talē facere q̄ȝtū ad genus opis. ut p se nō excludat diuinā causalitatem ſm quā deus in omnib⁹ opatur ut causa vlis boi sed excludat habitū aliquē creatum nāli h̄ superadditum. hec ille. Ex quib⁹ patet qḋ superius dicebatur scꝫ ꝙ gratia non exigitur ad hoc ꝙ p eam potentia nāis possit in actū alterius speciei in gn̄e nature in quē prius non poterat. Similiter ꝙ habitus non dat potentie ꝙ possit in nouam speciē actus sed ꝙ nouo mō possit q̄ȝ prius exire in actū. hoc aūt intelligo de habitu q non constituit potentiā simpliciter in actu p̄ respectu sui obiecti. nam si potētia nullo mō esset in actu p̄ respectu sui obiecti nisi p talē habitū tūc nō esset inconueniens ꝙ potētia p habitū posset in aliquē actū in quem nō posset sine habitu. sicut intellect⁹ possibilis sine habitu q est species intelligibilis nullo mō pōt agere. q2 p illū constituit̄ in actu p̄ in genere intelligibiliū. non aūt p habitū qui ē qualitas ex actib⁹ itelligēdi causata. ꝛ ideo sine illo habitu potest in q̄ēcūq3 actū i quē posset illo. licꝫ nō tali mō posset agere. sicut qui habet illum habitū. ¶ Dico z° ꝙ habitus non requirit̄ tāq3 causa sine qua non: que nihil facit ad actum necq̄ ad substātiam nec quo ad modū agendi. ¶ Dico 3° ꝙ habitus inclinat ad actum consimilē illi a quo causat⁹ ē ut dicit scūs Tho. in multis locis sup 3° sen. dis. z3. et p̄ma z°. q. 5z. arti. 3° etiā. 5i. arti. z°. Tūc ad p̄mā hui⁹ ipugnationē dicit̄ ꝙ inclinatio illa ē ipsemet habit⁹ sicut inclinatio grauis est ipsamet grauitas. Et cum dicitur ꝙ inclinatio non dicit actum p̄mū. negatur [illegible] imo dicit actū p̄mū signum per modū actus secundi. nec inclinari ut hic sumitur dicit passionē ab agente inclināte. sed dicit actū forme ut recipit̄ i subiecto illius sicut rubere. Dicit̄ etiā ꝙ inclinatio qua [illegible] sustinens lapidē nō est aliquis act⁹ secund⁹ [illegible] quiescente nec mouēte [illegible] manū [illegible] [illegible] illa inclinatio. ꝛ ideo nō ē aliqs mot⁹ [illegible] tas inherens lapidi ut act⁹ p̄mus. Ad z° ipugnationē dr̄ ꝙ iclinare formalit̄ nō ē trahere ut sonat [illegible] sed ē eē p̄ncipiū mot⁹ ꝛ tract⁹ metaphorici. vn̄ habit⁹ nō mouet potētiā. sꝫ potētia p habitū se mouet. [illegible] habit⁹ nō trahit potētiā sꝫ obiectum mediate habitu trahit. Iuxta illud Uirgilii. Trahit sua quemq3 voluptas. ¶ Ad talis aūt tract⁹ ē metaphoric⁹ [illegible] ¶ [illegible] dico ꝙ habituat⁹ inclinat̄ ad operationē [illegible] q2 cōcipit̄ ut delectabilis sibi [illegible] modo cōnaturalis act⁹ fact⁹ p habitū. q2 [illegible]

[illegible] nõ semp habitus inclinat habitualit ad actũ [illegible] inclinatio q̃ dr actus secũdus ꝛ motio p̃supponat [illegible] cõprehensionẽ loquẽdo de habitib' ptis affectiue q̃ p [illegible] dicunt inclinare ꝛ nõ habit' intellectuales. ut po[illegible] scis Tho. pma 2e q. 57. arti. 1o. ¶ Dico 4o ꝙ habi[illegible] requirit ad determinandũ potẽtiã q̃ de se illi[illegible] [illegible] ad sic ꝛ aut agẽdũ. Ui scis Tho. 3o sen. dis. 23. [illegible] arti. p. sic ait: In oib' que hñt regulã ꝛ mensuram bonitas ꝛ rectitudo cõsistit in ↄformitate ad suã regu[illegible] mẽsurã. malicia aũt fm ꝙ discordãt. Prima aũt regula ꝛ mẽsura omniũ diuina sapia ẽ. vnde bonitas ꝛ rectitudo siue veritas vniuscuiusq; consistit fm ꝙ [illegible] ad hoc ad qd̃ ex diuina sapia ordinat ut Ansel[illegible] dicit. Et siliter ẽ dicendũ de alijs regulis ꝙ i cõ[illegible] ad ipsas bonitas ꝛ rectitudo regulatoꝝ cõ[illegible]. Sũt aũt quedã potẽtie limitate ad determinatas [illegible] uel passiões ꝛ fm ꝙ illas implẽt sue regule conformãt. qꝛ p diuinã sapiam ad talia sũt ordinate ꝛ qꝛ nature inclinatio semp ẽ ad vnũ. iõ tales potẽtie [illegible] nã potentie rectitudinẽ sufficient habere pñt ꝛ bonitatẽ. malicia aũt in eis ↄtingit ex defectu potẽ[illegible]. potẽtie [illegible] altiores ꝛ [illegible] cuiusmodi sũt potẽ[illegible] rõnales nõ sũt limitate ad aliqd uel obiectum uel modũ opandi. qꝛ fm diuersa ꝛ diuersimode rectitudi[illegible] habere pñt. ꝛ iõ ex nã potẽtie nõ poterũt deter[illegible] ad rectũ ꝛ bonũ ipsarũ. sꝫ oꝫ ꝙ rectificent re[illegible] a sua regula recipientes. hoc aũt contingit dupliciter. Uno° ut recipiat p modũ passionis sic i hoc ipso ꝙ regulata potentia a regulãte mouet. sꝫ qꝛ i h̃ ꝙ aliqd patiat ꝛ nihil ad actũ conferat violẽtie diffi[illegible] ↄsistit ut pꝫ 3o ethicoꝝ. Uiolẽtia aũt difficultatẽ ꝛ tristiciã hꝫ ut in 5o metaphisice dr. ꝛ iõ p̃dicta rece[illegible] rectitudinis nõ sufficit ad rectã rectificationem potẽtie regulate. oportet ḡ ut alio mõ recipiat .s. per modũ q̃litatis inherẽtis ut rectitudo regule efficiat forma potẽtie regulate. sic eni ꝛ facilit ꝛ delectabilit [illegible] rectũ est opab' i sicut illud qd̃ est conueniens sue forme. ꝛ hec qdẽ q̃litas siue forma dũ adhuc ipfecta ẽ dispositio dr. cũ aũt iam cõsũmata ꝛ q̃si i nãm ↄuer[illegible] habit' noiat. q ut ex 2o ethicoꝝ. ꝛ 5o metaphisice ac[illegible] ẽ fm quem nos habem' ad aliqd bñ uel male. ꝛ [illegible]de est ꝙ in p̃ntis dr dispositio facile mobilis. ꝛ habitus difficile mobilis. qꝛ qd̃ nãle ẽ nõ cito transmutat [illegible]de ẽ etiã ꝙ habit' ad vnũ iclinãt sicut ꝛ nã ut dr i 5o ethicoꝝ. ꝛ ppt hoc signũ gñati habitus est dilectio in [illegible] facta ut dr in 2o ethicoꝝ. qꝛ qd̃ ẽ nature cõueniẽs delectabile ẽ ꝛ facile. ꝛ ppt h̃ habit' a cõmentatore 3o de aia definit. ꝙ ẽ quo quis agit dum voluerit q̃si in pmptu hñs qd̃ opandũ ẽ. ꝛ iõ habitus possessioni cõ[illegible] parat p̃ ethicoꝝ. fm quã res possesse ad nutũ habẽt [illegible] potẽtie nãles [illegible] seipsis determinate ad vnũ habitib' nõ indigẽt. Siliter etiã [illegible] sensitiue. quia hñt determinatum modũ opandi a q̃ nõ deficiũt nisi p potẽtie defectũ. Siliter etiã nec voluntas hũana fm ꝙ est determinata [illegible] ad vltimũ finẽ ꝛ ad bonũ fm ꝙ ẽ obiectum ei'. Siliter etiã nec intellect' agẽs q hꝫ determinatã actio[illegible] facere intelligibilia in actu sic lux facere visibilia in actu. Siliter etiã nec in ipso deo ẽ aliqs habitus cũ ipse sit pma regula ab alio nõ regulata. vnde essentialit bon' ẽ ꝛ non p pticipationẽ rectitudinis ab alio. nec malũ in ipso incidere põt. sꝫ intellect' possibilis q de se indeterminat' ẽ sic nã pma habitu indiget q̃ pticipet rectitudinem sue regule ꝛ nãli q̃tum ad ea que ex ipso lumine intellect' agentis q ẽ eius regula statim determinant sic sũt pma pncipia. ꝛ acq̃sito: q̃tũ ad ea q̃ ex his pncipijs educi pñt. ꝛ i fuso: q̃ pticipet rectitudinẽ pme regule in his q̃ intellectũ agentẽ exce[illegible]dũt. Siliter etiã i volũtate q̃tũ ad ea ad q̃ ex nã nõ põt. Et in irascibili ꝛ cõcupiscibili indigem' habitib' fm ꝙ pticipãt rectitudinẽ rõnis q̃ ẽ eoꝝ regula. uel rectitudinẽ prime mẽsure in his q̃ naturã hũanã excedũt q̃tũ ad habit' infusos. Et siliter in corpe aiato est habit' sanitatis put participat ab aia dispositionẽ q̃ põt op' suũ recte pficere. qꝛ ocul' san' dr q op' oculi recte pficere põt ut dr. io. de aialib'. hec scus Tho. in forma. Ex qb' pꝫ quõ habit' reqrit ad rectificãdũ potentiã ꝛ determinãdũ eã ad ↄformitatẽ sue regule q̃ potentia nõ ex se limitat ad ↄformit illi opandum. Isto mõ h̃o istã determinationẽ intelligo nõ ꝙ habitus habeat distinctã causalitatẽ effectiuã sup aliquẽ actũ aut aliqd posituũ i actu sup q̃ potẽtia non habeat causalitatẽ ita ꝙ sint due cause diuersaꝝ rõnũ q̃ꝝ q̃libet aliqd agat distinctũ ab illo qd̃ alia agit. sꝫ intelligo qd̃ p̃cise ẽ ibi vnicũ agẽs pfectũ cõstitutũ ex potentia ꝛ habitu sicut ex actu ꝛ potentia ita ꝙ habitus ille tã q̃ forma potẽtie ẽ sibi rõ agẽdi sic determinate ꝛ ↄformit sue regule. ꝛ delectabilit ꝛ pmpte. ¶ Et si ↄ h̃ intendat Aureol' arguere. Dico ad primam pbatiõẽ ꝙ illud qd̃ determinat isto mõ potẽtiã non hꝫ p̃cisam causalitatẽ tã q̃ qd̃ causat seorsũ aliud q̃ potentia. sꝫ tale nihil phibet habere causalitatẽ sic illud qd̃ ẽ rõ causandi alit q̃ pri'. ¶ Ad 2m dico ꝙ illa causalitas nõ ẽ totalis nec ptialis nec causans sꝫ ẽ causalitas uel poti' rõ causandi ptialis si cõpet ad oia ↄcurrentia ad cõplemẽtũ act'. qꝛ quo ad modũ agendi ꝛ nõ q̃ ad subam i se. ¶ Ad 3m dr ꝙ de exẽplo illo non curo. qꝛ ois habit' ẽ q̃litas sꝫ acuties uel ẽ q̃titas ul aliqd nullo mõ actiuũ. vnde scus Tho. 4o sen. dis. 49. arti. 2o q̃stiuncula 2a. in rñsiõe ad 2m dicit ꝙ i actu duo ↄsiderãda sũt scꝫ suba act' ꝛ forma ipsi' a q̃ pfectionẽ hꝫ act'. ḡ fm subam sui principiũ ẽ nãlis potẽtia sꝫ fm suã formã pncipiũ ei' ẽ habit'. hec ille. ¶ Et tũc ad rõnes factas ↄ h̃ i 2o mẽbro illi' septuple distinctionis. Dico ad primã ꝙ nõ ẽ principiũ actiuũ est potẽtia p̃serti pncipiũ qd̃ nõ ẽ rõ ꝙ h̃ fiat. sꝫ ꝙ talit fiat. potẽtia eni subam act' respicit ꝛ nõ habit'. ¶ Ad 2am dr ꝙ habituat' nõ iõ dicit simplicit potẽs. qꝛ actiuitas habitus nõ respicit actũ simplicit scꝫ q̃ ad substantiam sed quo ad modũ. licꝫ tam habitus q̃ potẽtia eliciant substãtiam actus quia ex eis ↄstituit vnũ perfectum operandi principiũ. tamen suba act' q̃tũ ad illud qd̃ ẽ ꝛ q̃tũ ad suam speciẽ referit ad potentiã ꝛ non ad habitum. quia non posito habitu adhuc suba actus eliceret a potentia nuda. sed q̃tũ ad sui modificationẽ refertur ad habitũ. sublato eni habitu

potentia non eliceret talē actū utpote non ita intēsū nec ita delectabilem potentie nec ita faciliter. ¶ Ad 3m dicit̄ q̄ imo aliq̄s modus act⁹ ē distinct⁹ ab actu ꝛ qd ꝑcisū .i. delectatio i actu. similit̄ itēsio act⁹. similit̄ feruor ꝛ multa talia puta forme q̄ sunt in actu ꝓpter habitū. verūtamē argumentū istud nō vr̄ ꝓcedere ꝯ me. quia non pono q̄ habitus habeat effectū distinctū ab oī eo qḋ causat̄ a potētia. sed totū causat potentia ꝑfecta ꝑ habitū licꝫ habit⁹ sit rō q̄ actus sit talis potentia q̄ sit hic. Deficit vlterius argumentū. nā diuersitas rōnis in effectu sufficit ad hoc q̄ fm̄ illas reducat̄ in diuersas causas fm̄ rem. licꝫ eni idem fm̄ rem sit ens ꝛ gñabile ꝛ asinus. tñ ille idem effect⁹ ꝗ est asinus reducit̄ sicut in cām in deū inq̄ꝫtū hꝫ esse. de⁹ enim ē vlis essendi p̄ncipiū. ꝛ in solē inq̄ꝫtū ē quoddā generabile. ꝛ in asinū inq̄ꝫtū est asinus uel hic asinus semp enim cā vniuersalior respicit effectū sub vliori rōne licꝫ totus effectus a qualibet rōne ꝓcedat. Unde scūs Tho. 3o ꝯ gētiles. ca. 66o. dicit sic. Scd̄m ordinē causaꝝ ē ordo effectuū. p̄mū aūt in oīb⁹ effectib⁹ ē eē nam oīa alia sūt determinatiōes ipsi⁹ esse. igit̄ ē ꝓprius effectus p̄mi agentis. ꝛ oīa alia agunt in virtute p̄mi agentis. 2a autem agētia que sūt q̄si pticulantia ꝛ determinantia actionē p̄mi agentis agūt sicut proprios effectus alias ꝑfectiones que determinant eē hec ille. Ecce q̄ clare ponit q̄ esse reducit̄ in deum sicut in ꝓpriam causam. cetere aūt ꝑfectiones i causas secundas. constat aūt q̄ non intendit q̄ agentia secūdaria agant ꝑfectiones realiter distinctas ab oī eo qḋ deus facit. uel q̄ deus non agat nisi esse distinctum ab alijs ꝑfectionib⁹. Statim eni in ca. sequēti dicit. Omne [illegible] opans est aliquo mō causa essendi uel fm̄ esse subale uel accidētale. nihil aūt ē causa essendi inq̄ꝫtū agit in virtute diuina. hec ille. Intelligit ergo q̄ licꝫ idem sit realiter i aliquo effectu puta igne eē ꝛ esse corp⁹ gñabile ꝛ esse ignē. tamē illa eadē actualitas essendi pōt reduci fm̄ diuersas rōnes i diuersas causas ita q̄ fm̄ rōnē vliorē reducitur i cām p̄orē ꝛ fm̄ rōnē determinatiorē in cām posteriorē. licꝫ idem sit fm̄ rem qḋ oēs ille cause agūt. sic in ꝓposito dato q̄ actus ꝛ eius modus essent eadem res. tamen q̄ꝫtū ad substantiam reducitur ut in p̄ncipiū in potentiam naturalem. sed q̄ꝫtū ad modum reducit̄ in potentiam ut habituatam uel in habitū tanq̄ in rōnem agendi. sicut etiam intellectio asini causatur ab intellectu possibili ꝛ a specie intelligibili. sed q̄ sit intellectio habet ab intellectu. q̄ autē sit intellectio asini habet a specie intelligibili que determinat actionē intellectus possibilis ad intelligēdū asinū. fm̄ q̄ similiter ponit scūs Tho. de veritate. q. 3. arti. p̄. ad 3m. vbi ait q̄ determinatio cognitionis ad cognitū sequit̄ relationem speciei ad rem ipsam. sed nā cognitionis seq̄t speciem fm̄ cōparationem quā hꝫ ad intellectū in q̄ est. ¶ Ad 4m dico q̄ accidētia spūalia licꝫ non agant ut agētia ꝑ se in suū subiectū subiecto non agente. tñ illoꝝ subiectū ꝑ illa accidētia agit in seipsū ꝓportionate ꝛ delectabiliter ꝛ aliter q̄ si non haberet talia. imo intellectus possibilis si nō haberet in se aliqḋ accidens puta speciē nihil agere posset. ¶ Ad aliud qḋ obijcitur de causis equiuocis ꝛc. dr̄ q̄ nō est [illegible] ꝓposito. q2 actus causat habitum q̄ꝫtū ad [illegible] q̄ potentia sine actu nūq̄ causaret habitū [illegible] est [illegible] rō causandi habitū q̄ꝫtū ad substantiam [illegible] sed habitus non ē de ꝑ se cā totalis uel partialis [illegible] actus sed ē cā modi actus. ad sensū sepe dictū. q2 ē rō potentie puta volūtati non q̄ diligat sed q̄ taliter diligat. ¶ Ad illud qḋ addit̄ ib[i] dē q̄ disponere potentiam non est coagere. dr̄ q̄ habit⁹ non agit tanq̄ aliud [illegible] agens. sed ut rō taliter agendi agenti p̄ncipalis reducitur ad idē gen⁹ cause. ¶ Ad illud qḋ addit̄ de causa partiali q̄ non requirit inherentiā ꝛc. Dicit̄ q̄ habit⁹ non ē ꝓprie causa partialis sed rō partialis ꝛ magis se hꝫ ut quo q̄ ut qḋ agit. ¶ Ad illud de leuitate dr̄ q̄ silitudo nō valet. q2 habitus ē q̄litas ꝛ reducit̄ ad genus efficientis ut in ꝓposito loquimur. Patet igit̄ ad q̄d requirit̄ habit⁹ in coī. ꝛ quō ē p̄ncipiū act⁹ [illegible] nunc de habitib⁹ supnālib⁹ q2 h̄ faciūt in esse gratuito qḋ habit⁹ acquisiti in esse politico. Unde scūs Tho. p̄ma 2e. q. 110. arti. 2o. Nō ē inq̄t cōueniēs q̄ de⁹ minus ꝓuideat his quos diligit ad bonū supnāle q̄ creaturis q̄s diligit ad bonū nāle habēdū. creaturis aūt naturalib⁹ sic ꝓuidet ut nō solū moueat eas ad act⁹ nāles sed etiā largiatur eis formas ꝛ virtutes quasdā que sūt p̄ncipia actuū ut fm̄ seipsas iclinēt̄ ad hm̄o mot⁹. ꝛ sic mot⁹ q̄b⁹ mouēt̄ a deo fiūt eis ꝯnāles ꝛ faciles fm̄ illud Sapie 7o. Disponit oīa suauit̄. Multo igit̄ magis illis q̄s mouet ad ꝯsequēdū bonū supnāle eternū īfūdit aliq̄s formas seu q̄litates supnāles fm̄ q̄s suauit̄ ꝛ ꝓmpte moueant̄ ad bonū eternū ꝯsequendum ꝛ sic donū grē est q̄dā q̄litas. hec ille. Patet igit̄ quō habit⁹ gratuiti reddūt actū potētie ꝑfectū. q2 ꝑ illos habit⁹ potētia exit in actū ꝓmpte delectabilit̄ ꝛ suauiter ꝛ hꝫ actū formatū supnālit̄ ꝛ ad merendū efficacē. Unde scūs Tho. 2o sen. dis. 29 q. 1. arti. p̄. dicit [illegible] tie operantis nō solū ē ut facultatē in operando [illegible] eni heresis pelagiana ponebat. sꝫ ut [illegible] quandam noui operib⁹ hominū ꝑ [illegible] mereā [illegible] eternā. hec ille. ¶ Ad p̄mū Gregorij ꝯ p̄mā ꝛ secundā [illegible] negat̄ a⁹ loquēdo de charo. ꝛ accepto [illegible] nō solū extrinsece. Tūc ad p̄mā ꝓbationē [illegible] co q̄ ē ipossibile spūm scm̄ dari alicui creature [illegible] ei donū grē gratū faciens ut supra [illegible] 4 ē [illegible] ꝑ scm̄ Tho. q2 de rōne illi⁹ dationis ē donū creatum [illegible] mō ibi exposito. dato etiā q̄ spūs scūs daret̄ [illegible] habitu infuso. tñ ille hō nō diceret̄ accept⁹ [illegible] aut dign⁹ vita eterna. q2 spūs scūs nō pōt eē forma creature reddēs eā formalit̄ dignā. sed [illegible] habit[um] creatum. Unde scūs Tho. de veritate. q. 27. arti. p̄. ad [illegible] De⁹ inq̄t viuificat aiam nō sic̄ cā formalis [illegible] efficiens. vñ aliq̄ forma cadit media sicut [illegible] faciens [illegible] album effectiue albedine mediante [illegible] nulla forma mediāte. q2 [illegible] formalit̄. hec ille. ita i proposito spiritus sanctus facit hominem [illegible] vita eterna effectiue. sed gratia habitualis uel [illegible] [illegible] facit hominem dignum formaliter. ¶ Ad [illegible] cundam probationē dicit̄ aiūs concedendo [illegible]

[illegible] dīa ad sensum quem loquimur. s. q aliquis [illegible] formitanī i quo esset sine habituali dono esset forma- [illegible] gratus et dignus vita eterna. Quātus bene conce- [illegible] q aliqs qui ē in pctō mortali ē acceptus et pde- [illegible] ad vitā eternā. vnde talis nō ē dign⁹ p aliqd [illegible] in ipso. sed quadā extrinseca denoiatione a dei [illegible] voluntate. Ad tertiam pbationē respondet ut prius [illegible] ibidē inde t. Et tunc ad replicā cū querit quō [illegible] illi dignitatē. Dico q illū dico formalit dignū [illegible] vita eterna qui habet aliquod bonum in se formalit [illegible] quod est pportionatus fini supnaturali. tale enim [illegible] charitatis uel glorie ē equale glorie virtualit. [illegible] homo consors est diuine nature. et iō adoptat [illegible] cui debet hereditas ex ipso iure adoptionis [illegible] Tho. pma zᵉ. q. u5. arti. 3ᵒ ostendēs quō op⁹ [illegible] est de digno meritorū vite eterne. dicit: Pre- [illegible] operis attendit fm dignitatē gratie p quā homo [illegible] diuine nature effectus adoptat in filiū cui de- [illegible] hereditas ex ipso iure adoptiōis. fm illud Ro. 8. Si filij et heredes. Et ibidē ad 3ᵐ. Gratia spūs sci [illegible] si non sit eqlis glie in actu ē tñ equalis in virtute. sicut semen arbori in quo est virtus ad totā arborē. Pa- tet ḡ q diuisio quā facit arguens non sufficit. nec enī ideo dr aliqs dign⁹ vita eterna. qz si non redderetur ei vita eterna fieret ei iniuria. nec solū ideo qz de⁹ p- ponit sibi dare vitā eternā. sed quia ex hoc q ē a deo [illegible] ad vitā eternā habet a deo aliqd p qd est pportionat⁹ illi fini. fm q declarat scūs Tho. de ve- ritate vbi s. arti. zᵒ. ut dictum fuit in pbatione tertie ōnis. et ideo iustū est sibi dari talem btitudinem a deo tanq sibi debitū ut post ostendet. sicut debitū ē gra- ui q sit in tali loco qd est dignū habere talem locum. Ad quartam pbationē dicitur q sicut nulla creatu- ra in solis nālibus constituta est digna habere vitam eternā. ita nec charitatē aut gratiā. licz deus possit velle illi dare gratiā uel gloriā ex mera liberalitate sine eius pcedenti dignitate. verūtamē secus ē qtū ad hoc de gloria q de gratia. qz de⁹ nulli dat gloriā nisi prius natura sit dign⁹ ea formaliter p gratiam et virtutes. charitatem autē pōt dare alicui non prius digno habere illā. sicut pz quotidie in illis quib⁹ gra- tiam nouiter īfundit. Unde sicut prius nā q res quie- [illegible] in loco suo uel fine naturali datur ei nā pportio- nata tali loco uel tali fini et cū h inclinatio ad finē illū et q̄nq motus in finem. ita nature rōnali. prius natura datur gratia naturam eleuans ad hoc q visio be[illegible] [illegible] finis ei competens. zᵒ charitas inclinans affe- ctum ad hunc finem. 3ᵒ virtutes quibus talis finis si [illegible] habitus acquirat. et sicut non oportet q terre [illegible] detur aliquid a generāte pcedēs [illegible] ita nec oportet q ante donū grē gra- [illegible] pcedat aliud donū habituale licz pce- [illegible] nō valet. Et sic pz q argu- [illegible] solū pbant q gratia non sit ratio dine ac- [illegible] sed non pbant q n sit rō dignitatis ex pte [illegible] ¶ Ad zᵐ argumentū pncipale similiter pōt dici [illegible] qz de potentia dei absoluta possibile [illegible] talem qualitatem quā dicim⁹ gratiā esse subie-

ctiue in aīa rōnali. nec tamē illā aīam esse acceptam ad vitam eternam ex parte dei. et tūc diceret q gra- tia illa haberet hūc effectū in hoīe q redderet eū for- maliter dignū vita eterna et pportionatū illi qtū in se esset. non tñ redderet eum dilectū a deo aut acce- ptum ad vitam eternam. sicut nec nūc facit. nā nō iō qz aīa habet illam qualitatem ē deo accepta. sed eō- tra qz est accepta deo ad vitam eternā: deus dat uel dedit aut dabit illi talē qualitatē. verūtamen talis qualitas dicit gratia nūc. qz est signū et effect⁹ talis diuine acceptationis ad beatitudinem. tunc xo non diceretur gratia. quia esset signum talis acceptatio- nis. sed quia esset gratis data tali nature. et qz redde- ret obiectum diligibile et acceptabile ad vitam eter- nam. uel nō actu dilectum uel acceptū. Sz tūc vlte- rius fm istam viā conformit negāda esset ōña. igitur improbatio ōnū fundat in subiecto. non enī ponim⁹ talem qualitatē ut reddat hoiem formalit dilectū. sz qz reddit hoiem dignū diligi. et ita gratum in aptitu- dine, pxima. Potest tñ aliter dici negando añs pnci- pale. ad cuius pmā pbationē negat assumptū. sicut enim dicit scūs Tho. pma zᵉ. q. u5. arti. 3ᵒ ad 3ᵐ. Per gratiā spūs scūs habitat i hoīe qui est pign⁹ future he- reditatis. Nec valet pma pbatio illi⁹ assumpti. quia in opibus dei nihil pōt esse frustra. cum aūt gratia sit quedam inchoatio glorie ut ponit sanctus Tho. zᵃ zᵉ q. z4. zᵒ arti. Et de vitate vbi s. arti. zᵒ ad 7ᵐ dicit q dispositio respectu glorie frustra esset si sic in eternū staret gratia et aīa disposita ad gloriam et nunq ptin- geret ad gloriā. illud enī frustra ē qd finē ad quem ē nō attingit. Nō valet insup zᵃ pbatio eiusdē assūpti ex eadē cā. licz enī deus nō necessario det gloriā aut gratiā. tñ qz nō pōt frustra dare grām pseuerāti i ea dabit gloriā necessario necitate suppositiōis. s. suppo sito q finaliter conseruauerit eā. siliter non pōt anni- hilare gloriā supposito q dedit eam in termino. ipso enī actore nemo fit deterior. fieret aūt hō ipso actore deterior si sine vllo suo demerito de btō fieret miser Non valet deniq 3ᵃ pbatio. qz licz charitas non sit itrinseca btitudini nec econtra. tñ charitas ē pncipiū btitudinis qtū ad fruitionē. et grā siliter qtū ad visi- onē. iō btitudo nō pōt fieri sine illis. Siliter qz isti ha- bit⁹ sūt qdā inchoatio btitudinis et ordinant ad eā ut in finē ppriū: ex q de⁹ dedit illos et seruauit finaliter dabit btitudinē necessario necitate suppositiōis. Et si dicat ōista qz nō iplicāt cōtradictionē. de⁹ suabit eternalit charitatē uel gratiā in aīa Petri et nūq da- bit eidē btitudinē. et p oseqūes h pōt fieri a deo. dico q otradictionē iplicat. qz pma ps infert oppositū zᵉ. seqt enī: de⁹ etnalit oseruabit gratiā. ḡ aliqn grā finē suū et osūmationē sortiet. alit etnalit esset frustra. Et vlterius seqtur. ḡ aliqn habenti illā gratiā dabit lu- mē glorie quod ē illi⁹ consūmatio. Qz si fiat instantia de illo qui semel fuit in gratia et per peccatum morta le finaliter damnatur et dicatur q eodem modo illa gratia fuit frustra. Dicitur q nō valet obiectio. qz fm q ponit scūs Tho. pma zᵉ. q. ū5. articulo 7ᵒ ad 3ᵐ ta- lis posuit impedimentum suo merito. dicit enim sic.

Quilibet actus charitatis meretur absolute vitam eternam. sed p pctm̄ sequēs ponit̄ impedimētū pceventi merito ut non sortiat̄ effectū. sic etiā cause naturales deficiūt a suis effectib⁹ ppter impedimentū superueniens. hec ille. Et siliter q: grā illa est infallibile signū dine acceptatiōis ꝛ dū finalit̄ cōseruat̄ vsq₃ ad terminū vie sequit̄ iste habuit gratiā finalit̄. ḡ ē pdestinat⁹ ad vitam eternā. ꝛ vltra. igit̄ nūq₃ habebit btitudinē nūq₃ desiturā. ꝛ vltra. igit̄ non annihilabit̄ non recreand⁹ nec in eternū sic stabit sine gloria. qḋ ē oppositū pme partis. Unde sicut de⁹ libere reuelat futura. sed post reuelationem necessario necessitate suppositionis implet qḋ predixit: aliter esset mēdax ꝛ seductor. ita libere dat ꝛ conseruat gratiā. sed ex q̄ eam finaliter conseruauit necessario necessitate suppositionis illā conseruabit in eterna btitudine. nam eq̄ uel plus infallibile signū est grā illa sicut pphetia. Ad secundam pbatiōnē añtis pncipalis negat̄ ɔña. licȝ eni deus aīam hñtē charitatē uel gratiam gratis acceptet sic q̄ nō cogitur aīam cui dedit talē habitū acceptare. tñ necessario acceptat eā necessitate suppositionis. imo pus nā q̄ȝ det ei charitatē acceptat eā ad vitā eternā ut dictū ē in pnib⁹. cum ille habitus sit infallibile pign⁹ ꝛ certitudo dine acceptatiōis. ꝛ ideo sicut nō valet ɔña illa. ita nec ex opposito ɔñtis. s. de⁹ non pōt non acceptare aīam hñtē charitatē infusam sequitur oppositū añtis. s. deus non gratis acceptat Ideo eni dicit̄ gratis acceptare. quia si nō ex debito ita q̄ deus sit debitor alteri. nec acceptat ppter merita. sed econtra acceptatio ē cā q̄ creatura mereat̄. verūtamē licȝ de⁹ nulli sit debitor. tñ debitū reddit habēti gratiā finalē dū dat gloriā. Quō aūt de⁹ reddat debitū sine h̄ q̄ sit debitor. ondit pma pte. q. 21. arti. p ad 3ᵐ. vbi ait. Unicuiq₃ debetur qḋ suū ē. dicitur aūt eē suū alicuius qḋ ad ipsū ordinat̄. sic seruus est dñi ꝛ nō ecōtra. Nam liberū est qḋ sui causa ē. In noīe igit̄ debiti importat̄ ordo exigēte uel necessitatis alicui⁹ ad qḋ ordinat̄. Est aūt duplex ordo cōsiderandus in reb⁹. Un⁹ q̄ aliqd creatū ordinat̄ ad aliud creatū. sicut ptes ordinantur ad totū ꝛ accidentia ad subas ꝛ vnaqueq₃ res ad suū finē. Alius ē ordo q̄ oīa creata ordinat̄ in deū. Sic igit̄ debitū dupliciter attēdi pōt in opatiōe dina. aut fm q̄ aliqd debetur deo. aut fm q̄ aliqd debet̄ creature. ꝛ vtroq₃ mō de⁹ reddit debitū. Debitū eni est deo ut illud impleat̄ in reb⁹ qḋ ei⁹ sapia ꝛ volūtas hȝ ꝛ qḋ suā bonitatem manifestat. ꝛ fm hoc iusticia dei respicit decentiā ipsi⁹ fm q̄ reddit sibi quod ei debetur. debitum etiam est alicui rei q̄ habeat illud ad quod ipsum ordinatur. sicut homo q̄ habeat manus ꝛ q̄ ei alia animalia seruiant. ꝛ sic etiam deus iusticiā operatur. qñ dedit vnicuiq₃ qḋ ei debet̄ fm rōnē sue nature ꝛ cōditiōis. sȝ hoc 2ᵐ debitū dependet a pmo q: hoc vnicuiq₃ debet̄ qḋ ē ordinatū ad ipsū fm ordinē dine sapie. ꝛ lȝ de⁹ debitū h̄ mō det alicui. nō tñ ipse est debitor. q: ipse ad aliud non ordinat̄. sed poti⁹ alia ad ipsū. ꝛ ideo qñq₃ iusticia dr̄ in deo condecētia sue bonitatis. qñq₃ vo retributio p meritis. Et vtrūq₃ modū tangit Anselm⁹ dicēs Cū punis malos iustū est. q: eoꝝ meritis cōuenit. cū vo parcis malis iustū ē. q: bonitati tue condecēs est. hec ille. Ex qb⁹ pȝ quō deꝰ lȝ grat' acceptet creaturā hñtē gratiā finalē nec sit ei debitor. tñ dū dat ei gloriā reddit illi debitū ex iusticia. q: gloriā sibi debet̄. Ulteri⁹ cū dicit arguens q̄ oīa merita nr̄a in q̄ntū eciūt a grā uel pcedūt a grā spūs sci eē meritoria de cōdigno. vñ ibidē sic ait. Op⁹ meritoriū pōt dupliciter ɔsiderari. vno⁹ fm q̄ pcedit ex grā spūs sci. alio⁹ fm subam opis. Si eni cōsideret̄ fm subam opis ꝛ q̄ pcedit a libero arbitrio. sic nō pōt ibi esse meriti cōdignitas ppter maximā inequalitatē. sȝ ē ibi cōgruitas ppter quandā eq̄litatē pportiōis. videt̄ eni cōgruū ut hoi opanti fm suā virtutē deus recōpenset fm excellētiā sue virtutis. Si aūt loq̄mur de ope meritorio fm q̄ pcedit ex grā spūs sci sic ē meritoriū vite eterne ex condigno. sic eni attendit̄ valor meriti fm virtutē spūs sci mouentis nos in vitā. fm illud Joh. 4°. Fiet in eo fons aque salientis in vitā eternā. Attendit̄ etiā pciū opis fm dignitatē grē p quā hō cōsors effectus dine nature adoptat̄ i filiū cui debet̄ hereditas ex ipso iure adoptionis. fm illud Ro. 8°. Si filij ꝛ heredes. hec ille. Ibidē etiā ondit quō itelligēda sit auctoritas apli: Non sunt cōdigne. Dicit eni q̄ apls loquit̄ de passionib⁹ scōꝝ fm subam. ꝛ illo mō itelligēde sūt cetere auctoritates. Ex qb⁹ pȝ etiā q̄ falsū est illud qḋ ifert arguēs. s. q̄ nullū op⁹ nr̄m sit cuiuscūq₃ pmij etiā tpaliter apud deū meritorium de cōdigno nisi loq̄mur de ope fm subam act⁹ ꝛ inq̄ntū pcedit a libero arbitrio. ꝛ h̄ ɔcedit scūs Tho. eadem. q. arti. p. vbi sic ait: Meritum ꝛ merces ad idem referunt̄. illud eni merces dr̄ qḋ alicui recōpēsat̄ p retributiōe opis uel laboris q̄si quoddā pciū ipsi⁹. vñ sicut reddere pciū iustū p re accepta ab aliq̄ ē act⁹ iusticie. ita etiā recōpensare mercedē opis uel laboris ē act⁹ iusticie. iusticia aūt eq̄litas q̄dā ē ut pȝ p phm 5°. ethicoꝝ. ꝛ iō simplicit̄ ē iusticia inter eos q̄ꝝ ē simpliciter eq̄litas. eoꝝ vo q̄ꝝ non ē eq̄litas nō ē iusticia simpliciter sed q̄dā iusticie modus pōt eē. sic dr̄ quoddā ius paternū uel dñatiuū. ut in eodē li°. dicit phus. ꝛ ppt h̄ in his in qb⁹ ē simplicit̄ iustū. ē etiā simplicit̄ rō meriti uel mercedis. In qb⁹ aūt ē fm quid iustū ꝛ nō simplicit̄ in his etiā nō simplicit̄ ē rō meriti sed fm qd inq̄ntū saluatur ibi iusticie rō. sic eni fili⁹ meret̄ aliqd a patre ꝛ seruus a dñō. Manifestū ē aūt q̄ inter deū ꝛ hoiem ē maxima ineq̄litas. in infinitū eni distant ꝛ totum qḋ ē hois bonū ē a deo. vnde nō pōt hois ad deū eē iusticia fm absolutā eq̄litatē sȝ fm pportionē quādā inq̄ntū s. vterq₃ opat̄ fm modū suū. mod⁹ aūt ꝛ mēsura [illegible] virtutis ē a deo hoi. ꝛ iō meritū hois apud deū eē nō pōt nisi fm psuppositionē dine ordinatiōis ita s. qḋ homo consequat̄ a deo p suā opationē q̄si mercedē ad qḋ deus ei⁹ virtutē opandi deputauit. sicut etiam res nāles que cōsequūtur p pprios mot⁹ ꝛ opationes fm ad qḋ a deo sūt ordinate. hec ille. Ex qb⁹ pȝ q̄ fm q̄ [illegible] a voluntate dei acceptāte ꝛ ex ei⁹ ordinatiōe, [illegible] q̄ act⁹ creature sit apud deū meritorius loquēdo de actu considerato fm subam suā. sic eni est meritorius

de cōgruo ex ordinatione dei. cū q̄ tū stat q̄ act⁹ crea/ ture fm q̄ pcedit ex grā spūs sci ē dignū pmio eter/ no fm q̄ pcedit ex grā spūs sci ē odignū pmio eter/ no. Unde si deus illā ordinationē mutaret p impossi/ bile aut possibile. nūq̄ illā q̄litatē quā dicim⁹ grām uł charitatē alicui ɔferret. eo enim casu q̄ ɔferret. iam frustra esset indeficiens q̄ illud ad premiū acceptaret diuinum. Ad tertiā pbationē pncipalis añs dī q̄ unomō act⁹ charitatis posset a deo pmiari sufficiet pmio minori q̄z sit vita eterna. sufficiēt inq̄ı ex condigne ⁊ pportionate actui q̄ ad ulteriorem vero condigne ⁊ pportionat⁹ ē formalit. Et ad pbationem dicit scūs Tho. pma z^e. q. 114. arti. 3°. ad 3^m. Gratia ingt spi/ ritus sancti ⁊ si nō sit equalis glorie in actu. est tñ equa/ lis in virtute. sicut ⁊ semen arboris in q̄ est virtus ad totā arborē. Et similr p gratiā inhabitat hoiem spūs sanctus q̄ ē sufficiens cā vite eterne. Unde ⁊ dī pignus nostre hereditatis. z^e ad Cor. j. p. Aliter videt z^o. sen. dis. z^m. q. 1. arti. 3°. ad z^m. dicēs. q̄ nō reqrit ad odigni/ tatem iusticie distributiue equalitas quātitatis sed pportionis tñ. Fm autem quātitatis equalitatem ex actib⁹ virtutū vitā eternā ex condigno nō meremur non enī tātū bonū ē in quātitate act⁹ virtutis quātū pmiū glorie qd̄ ē ei⁹ finis. Fm aūt equalitatem ppor/ tionis ex condigno meremur vitā eternā. Attendit̄ enim equalitas pportionis q̄ñ equalit̄ se habet h̄ ad illud sicut aliud ad alterū. nō aūt mai⁹ est deo vitam eternā tribuere q̄z nobis actū virtutis exhibere. s̄z sic hoc congruit huic. ita illud illi. ⁊ ideo quedā pportio/ nis equalitas inuenit̄ inter deum pmiantē ⁊ hominē merentē. dū tñ pmiū referat̄ ad idē gen⁹ in quo ē me/ ritū. ut si pmiū ē qd̄ oēm nature hūane facultatē ex/ cedit sic vita eterna. meritū etiā si p talē actū in q̄ ful/ geat bonū illius habit⁹ q̄ diuinit⁹ infunditur deo nos cōsignās. hec ille. ¶ Ad ɔfirmationē dī q̄ tale pmiū nō est finis pportionat⁹ actui charitatis cū sit quedā inchoatio glorie. Unde licz talis act⁹ si respiciam⁹ ad ei⁹ subam sufficienē ⁊ condigne pmiaret̄ citra reddi/ tionē glorie. nō tñ inq̄tū ē ex speciali influxu spūs sci ¶ Ad 3^m principale negat̄ añs. Ad cui⁹ primā proba/ tionē dico q̄ volūtas sine charitate pōt habere actū eiusdē speciei in gñe nature cū actu charitatis sed nō in genere moris. ⁊ h̄ licz ostēsū sit eē de mēte sci Tho. supius adhuc ondit̄. nā ipse 3°. sen. dis. 23. q. arti. p. ad tertiā qōnē dicit sic. Differentia habituū pensan/ da ē ex actib⁹. cōtingit aūt aliqs actus dupliciē consi derari. uel fm speciē nature. uel fm speciem moris. ⁊ aliq̄ cōueniūt fm speciē q̄tū ad vnū dictorū ⁊ diffe runt fm aliud. sic occidere nocentē ⁊ innocentē non differūt fm speciē nature sed fm speciē moris. quia vnū est act⁹ viti. s. homicidii. ⁊ aliud act⁹ virtutis. s. iusticie. sed occidere latronē ⁊ verberare sūt act⁹ di/ uersi fm speciē nature ⁊ cōueniūt fm spēm moris. q̄z sunt actus iusticie. si ergo actus fidei formate ⁊ infor/ mis considerent̄ fm speciē nature sic sunt idē specie cū specie nālē hz act⁹ ex obiecto pprio. Si aūt oside/ rent̄ fm eē moris tūc differūt sicut cōpletū ⁊ incō/ pletū in eadē specie. sicut act⁹ ē qs facit iusta nō ut iust⁹. ⁊ qui facit iusta ut iust⁹. ⁊ siliter fides formata ⁊ infor mis in specie nature sūt idem penit⁹. sed i specie mo/ ris differūt. nō q̄si in diuersis specieb⁹ existētes. s̄z sic pfectū ⁊ ipfectū in eadē specie sic dispositio ⁊ habit⁹. hec ille. Ita dico in pposito q̄ licz charitas nō possit esse informis tñ actū eiusdē speciei elicit qs sine cha/ ritate ⁊ cū charitate in gñe nature. nō aūt in gñe mo/ ris. z^o dicit̄ q̄ nūq̄z act⁹ dilectiōis dei sine charitate est eque bon⁹ sicut act⁹ ex charitate elicitus. Un̄ scūs Tho. prima z^e. q. 115. arti. z^o. ad z^m. dicit sic. Homo si/ ne gratia non pōt habere opus equale opi qd̄ ex grā pcedit. q̄z quāto ē pfecti⁹ principiū actionis. tāto est pfectior actio. hec ille. Itē z^o. sen. dis. 5. q. z. arti. p. ad primū dicit. Omis liber̄ arbitriū de se possit i subam actus. nō tñ in formā ei⁹ p quā ē meritori⁹. Siliter 3°. sen. dis. 18. q. 1. arti. p. ponit q̄ act⁹ ex charitatē ē q̄tū ad subam act⁹ silis actui charitatis meritorio. Item prima z^e. q. 110. arti. 3°. ad primū. Charitas ingt diligit deū sup oīa eminenti⁹ q̄z nā. natura eni diligit deum sup oīa put est principiū ⁊ finis boni nālis. charitas aūt fm q̄ ē obiectū btitudinis. ⁊ fm hoc hz quādā so/ cietatē spūalē cū deo. addit etiā charitas sup dilecti/ onem. sic ⁊ quilibet habit⁹ virtutis addit sup actum bonū q̄ fit ex sola nāli rōne hoīs virtutis habitū non hñtis. hec ille. 3° sen. siliter ondit dis. z7. q. z. arti. 4°. q̄stiūcula 3ª quō charitas ē forma aliar̄ v̄tutū sic pru dētia ē forma virtutū moraliū. Un̄ sic in oī v̄tute mo/ rali ē q̄dā sigillatio prudētie. ⁊ siliter i q̄libet actu vir/ tutis moralis. ita charitas in actib⁹ aliar̄ v̄tutū impri mit formam. Un̄ ibidē ad z^m sic ait. Inferiores vires nō pficiunt̄ pfectiōe virtutis nisi p participationē p/ fectionis a supiorib⁹. cū aūt supiora sint formalia re/ spectu inferior̄ q̄si pfectiora qd̄ participat̄ i inferio/ rib⁹ a supiorib⁹ formale ē. Un̄ ad pfectionē virtutis in aliq̄ potētia tot forme exigūt̄ q̄t supiora sūt respe/ ctu potētie illi⁹. sic rō supior ē q̄z ɔcupiscibilis q̄si ordi nās ipsam. ⁊ iō prudentia q̄ ē pfectio rōnis ē forma tē perantie q̄ ē in cōcupiscibili. Siliter volūtas ē supior rōne fm q̄ actus rōnis cōsideret̄ ut volūtari⁹ ⁊ me/ ritori⁹. ⁊ iō charitas ē forma prudentie ⁊ tpantie. Si/ militer essentia aīe ē supio[r] volūtate inq̄tū ab ea vo/ luntas ⁊ alie oēs vires aīe fluūt. ⁊ iō grā q̄ est pfectio essentie aīe ɔstituēs aīam in eē spirituali ē forma cha ritatis ⁊ prudentie ⁊ tpantie. nec charitas eēt virtus sine grā sicut nec prudentia sine charitate loquendo de virtutib⁹ infusis ordinatis ad merēdū. neq̄z tpan/ tia sine charitate ⁊ prudētia. hec ille. Idē ponit i eodē 3°. sen. dis. z3. q. 3. arti. p. q̄stiūcula prima. Uires ingt mote a volūtate duo ab ea recipiūt. p̄ formā aliquā ipsi⁹ fm q̄ oē mouēs ⁊ agens imprimit suā silitudinem in motis ⁊ patientibus ab eo. hec autem forma uel est fm formā ipsi⁹ voluntatis fm q̄ oēs vires mote a voluntate ipsius participāt libertatē. uel fm habitū pficientē volūtatē q̄ est charitas. ⁊ sic oēs habitus q̄ sūt in virib⁹ motis a voluntate charitate pfecta par/ ticipant formā charitatis. hec ille. Idē ponit z^a z^e. q. z3. arti. 8°. vbi sic dic̄. In moralib⁹ forma act⁹ pncipa/ liter attendit̄ ex pte finis. Cui⁹ rō ē. quia pncipiū mo/ raliū actuū ē volūtas cui⁹ obiectū ⁊ q̄si forma ē finis

semp autē forma actus consequtur formam agentis. Unde oportet ī moralibꝰ illud qđ dat actui ordinem det etiā ei ꝛ formā. Manifestū est aūt ꝙ p caritatē ordinant actꝰ aliaꝝ virtutū ad vltimū finē. ꝛ fm hoc ipsa dat formā actibus omniū aliaꝝ virtutū. nam ꝛ ipse virtutes dicunt in ordine ad actꝰ formatos. hec ille. Et ibidē ad primū dicit. Charitas dicit eē forma aliaꝝ virtutū. nō quidē exemplarit aut essentialiter sed effectiue inq̄tū. s. formam imponit oībus fm modum pdictū. hec ille. De hoc dictū est in 3ª q̄ne satis. Si aūt querit que ē illa forma. videt ꝙ non ē nisi relatio quedā ꝛ respectꝰ ad tale uel tale obiectū uel ad circūstantias uel ad finem vltimū ut ē forma quam imprimit grā ipsi actui p quā dicit meritoriꝰ. Uñ cū dicit scūs Tho. ꝙ tpantia hꝫ tot formas quot hꝫ habitus supiores. intelligo ꝙ actꝰ tēperantie formam propriā hꝫ inq̄tū hꝫ ordinē ad ppriū obiectū. aliam formā habet inq̄tū hꝫ ordinē ad obiectū charitatis. aliā inq̄tū habet habitudinem meriti respectu habitudinis ꝛ sic de ceteris. Tūc ex plibatis dr̄ ad illā pbationem: ꝙ voluntas sine charitate nō pōt habere actum in genere moris eque bonū ꝛ formatū ꝛ circūstātionatū sine habitu charitatis uel grē sicut cū illo habitu. nec ille actꝰ erit eq̄lit ī ptāte sua sic cū habitu ut. s. pmpte delectabilit ꝛ itēse illū eliciat. Nec valet qđ ibidē dr̄ ꝙ deꝰ possit ꝛc. Dico eni cōformit ad dicta in pma q̄ne ꝙ licꝫ deus quēcunqꝫ ꝛ qualemcūqꝫ actū elicit volūtas quātūcūqꝫ habituata posset se solo in voluntate ponere. tñ si voluntas se haberet mere passiue talis actus non ē voluntariꝰ nec meritoriꝰ nec laudabilis. si aūt voluntas se haberet ibidē actiue sine habitu. ipsa nō eliceret illū cōplacent nec virtuose cum non esset ibi factus q̄si cōnaturalis p habitum supadditū. nec ille actus ut pcederet ab ea haberet illā formā vltimā respectiuā qua dicit formaliter meritoriꝰ. q2 nō haberet fundamentū nec terminū sufficient. ꝛ p ꝯsequens nec mereret p illū. vnde uel oporteret ꝙ deꝰ efficeret forma habitualis voluntatis. uel ille actus non erit pfectꝰ nec virtuosus. Ad illud etiā qđ addit ꝛ q̄rit: vnde ē ꝙ actꝰ elicitus a volūtate informata charitate ꝛc. dr̄ ꝙ fm sanctum Tho. 2º sen. dis. 27. q. i. arti. 3º ad 3m. In h̄ aūt aliquis apud deū meret in quo etiā vite laudabilis apud homines ꝯstituit. ꝛ q2 voluntas pfecta p habitū pōt elicere actū sibi imputabilē ad laudē. q2. s. pmpte delectabilit illū eliciet. nō aūt sine habitu. q2 licꝫ deꝰ ꝯcurrat cū ea ad pducendū actū quēcunqꝫ pfectum. tñ si ipsa nō sit habituata nō eliciet illum delectabilit nec pmpte ac p h̄ nec laudabilit. iō licꝫ volūtas sine charitate cōproduceret deo actū quātūcunqꝫ pfectū sicut ex pte sua actū impfecte nec virtuose pduceret ita nec p illū ꝯstitueret laudabilis. aut mereret ppe loquēdo. licꝫ etiā talē actū deꝰ acceptaret. h̄ nō esset ex aliqua dignitate elicientis actū. ꝛ iō alius modus meriti esset si tñ esset q̄ ille de q̄ sci loquit. Meritū eni fm scūm Tho. 3º sen. dis. 18. q. i. arti. 4. q̄stiūcula pª ē opatio eius q iusticiā patit fm quā factū suū id qđ ē sibi reddēdū. talis aūt nō sic faceret cum nō virtuose

ageret. ꝛ pncipalis defectꝰ eēt q2 ille actꝰ impportionatꝰ eēt tāto fini ex pte hoīs. Tria eni requirit ad meritū ut dicit scūs Tho. 3 sen. dis. 18. q. i. arti. 2. pmū ꝙ ille q dr̄ mereri sit in statu ... mercedē ꝛ non termino. 2º ꝙ sit dn̄s sue actiōis. ... actionē nō dignificat ad aliqd habēdū nec laudat. iō agēs a ppe necessitatē nature uel p violētiā nō meret. 3º ꝙ actio equipet mercedi fm eq̄litatē pportiōis q̄ req̄rit in iusticia distributiua fm quā deꝰ pmia etna ptit. Constat aūt ꝙ talis volūtas q̄ sic moueret a deo nec esset habituata nō haberet plene actū in sua ptāte. nec esset dn̄a sue actiōis. iō 2m cōd. ... ibi deficeret. Ad secūdā pbationē añtis pncipalis negat ꝯña. nō eni sufficit ad rōnē meriti ppe dicti ut nūc loqmur ꝙ sit actio accepta a deo ad vitā eternā nisi sit in ptāte agentis ei qđ sine habitu eē nō pōt fm eni ꝙ dicit scūs Tho. de ṽtutibꝰ. q. i. arti. p. habitibꝰ indigemꝰ ad opandum pmpte sine iq̄sitiōe firmit sine variatiōe delectabilit sine rebelliōe. Ad etiam dr̄ ut pꝰ ꝙ nullꝰ habitꝰ creatus ē rō ꝙ deꝰ acceptet aiam. imo ex h̄ ꝙ acceptat eā dat ei donū supnaturale q̄ digna fiat ꝛ pportionata fini ad quē pordinat. ꝛ eā. concedo igit ꝙ aiam nudā uel etiā hñtē actū elicitū sine charitate possit acceptare ꝛ velle illi conferre qđ vellet. tñ ille actꝰ non eēt meritoriꝰ ppe loquēdo. q2 nō eq̄pararet mercedi. qđ tñ req̄rit ad pfectā rōnē meriti ut dictū fuit ꝯrū. q2 fm ꝙ dicit scūs Tho. pma 2e. q. 114. arti. 2º. Actꝰ rei nō ordinat diuinitꝰ ad aliqd excedens pportionē ṽtutis q̄ ē pncipiū actꝰ. h̄ eni ē ex institutiōe diuīe puidentie ut nihil agat vltra suā ṽtutē. vita aūt etna ē q̄ddā bonū excedēs pportionē nature create. q2 excedit cognitionē ꝛ desideriū eius. fm illud iª Cor. 2º. Nec oculꝰ vidit nec auris audiuit nec i cor hoīs ascēdit. ꝛ inde ē ꝙ nulla creatura ē sufficiēs pncipiū actꝰ meritorij vite etne nisi supaddat aliqd supnāle donū qđ dr̄ grā. hec ille. Ad pmū Scoti ꝯcedit ꝙ nulla creatura ē rō diuine acceptatiōis ut i pbationibꝰ pmā dictū ē. sꝫ dr̄ ꝙ nullꝰ actꝰ ē formalit dignꝰ vita etna. nec aliq̄ psona formalit digna btitudine nisi eleuet p gratiā creatā. iō argumēta nō pcedūt ꝯ q̄nes nisi volunt pbare ꝙ nulla creatura reddit psonā formaliter dignā etna btitudine. Et tūc ad pmū dr̄ ꝙ licꝫ grā create sit ꝯtingēs ei. h̄ stat ꝙ reddat psonā formalit dignā etne pmio a deo etnalit volito tali psone ... talis habitꝰ nō sit rō pductiua actꝰ etnaliter ... Ad 2m dr̄ ꝙ diuina volūtas nō necessario fert[ur] super aliqđ obiectū creatū necessitate absoluta. tñ h̄ stat ꝙ aliqđ donū creatū eo facto q̄ est in ... illud dignū diuino amore specialit glorificat ... q̄tū i se ē hꝫ reddere subiectū suū talit amabile ... actu dilectā forte ad vitā etnā. Ad 3m dr̄ ꝙ licꝫ deꝰ posset acceptare creaturā rōnalē i puris naturalibus ... tā ad vitā eternā. tñ ipsa talit nuda nō eēt formalit ... gna tāto bono nec ei pportionata. sic ... qđ non eēt graue nec leue nec de nā ... ppetuo detineri sursū. non tñ esset hoc ... nature ... dignū aut pportionatū nisi daret ... tas aut nā graue aut leuius. ꝛ sic p3 ... argumēta ...

cedunt. ¶ Ad argumēta Aureoli ɔtra 3^am ɔnem re spondet. Et primo ad argumenta primo loco facta. ad primū primū negatur b^or. aīa eni pius est grata deo ꝛ accepta ꝛ dilecta ab eo ꝙ habeat hō donū sup naturale. ꝛ hoc nō formaliter aliquo quod sit in ipsa. sed actu diuine voluntatis quo vult tali aīe bonum eternū p tali mensura. ꝛ vult eidē conferre determinato tempore aliqd quo sit formaliter digna tali bono eterno ut prius dictū fuit. Unde aīa dr̄ de deo grata [illegible] p illud donū creatū. sꝫ p diuinā acceptionē dicit ei grata denoīatione sumpta ab extrinseco. [illegible] gratuita acceptatio dicit grā. fm ꝙ habet de veritate. q. 27. arti. p̄. Et 2° sen. dis. 26. dicit sanctus doctor ꝙ noīe grātie aliquid increatū signi potest. s. ipsa diuina acceptatio uel etiā donū increatū. qd̄ est spūs sanct⁹. hec ille. ¶ Ad 2^m negat b^or. nō eni deus denouo diligit creaturas. sed eternalit dilexit oia q̄ diligit. Et hoc ponit scūs doctor pma pte. q. 20. arti. 2 ad 2^m. Amare eni seu diligere non est aliud ꝙ velle bonū alicui. ut idem dicit ibidē arti. 2°. et 4°. Et iō cum deus ab eterno voluerit creaturis bona que p̄ponebat eis ɔferre siue illud bonū sit esse siue alia p[illegible] superaddita quecūꝙ illa sit p tali tempore ul mēsura tali deus eternaliter dilexit creaturas. tam dilectione charitatiua ꝙ generali. ꝛ ideo arguēs fal sum supponit. s. ꝙ deus actu diuine dilectiōis noui ter trāseat super creaturas. hoc eni verū non ē. cū dicat apostolus ad Ephe. p̄. Elegit nos ante mundi cōstitutionē. Electio aūt in deo fm rationē pōr ē electione fm ꝙ pbat sanct⁹ doctor pma pte q. 23. arti. 4°. concedit tamen ꝙ ex dei eterna dilectiōe q̄ eter naliter dilexit creaturas. tali tempore datur bonum creature fm ꝙ sapiētia sua disposuit ꝛ ipse eternaliter voluit. ¶ Ad 3^m negat b^or. sicut eni dicit sanctus doctor pma pte. q. 20. arti. 2°. et. 23. arti. 4°. Uolūtas in nobis diligendo non causat bonū. sed ex bono pexistente incitamur ad diligēdū. volūtas aūt dei q̄ vult bonū alicui diligendo ē causa ꝙ illud bonū ab illo habeat. Et cum probat qꝛ tunc oēs creature imuta biliter [illegible] in esse. negatur ɔña. fm eni ꝙ dicit sanct⁹ Tho. pma pte. q. 19. arti. 8°. ad 3^m. Posteriora habent necessitatē fm modū priorū. vñ ea que fiunt voluntate diuina talē necessitatē habēt qualē de⁹ vult ea habere. s. uel absolutā uel conditionalē tm̄. ꝛ [illegible] non oīa sūt necessaria absolute. hec ille. Et de veritate q. 23. arti. 5°. dicit. Oportet inqt patiens assimilari agenti. ꝛ ideo si agens sit fortissimū. erit similitudo effectus ad causam agentē pfecta. si autē sit debile erit similitudo imperfecta. sicut pter fortitudinē virtutis formatiue in semine filius assimilat patri. nō solum in natura spēi. sed etiam in multis accn̄tib⁹. econ trario [illegible] pter debilitatē pred[illegible] virtutis deficit perfecta assimilatio. voluntas aūt diuina est agēs fortissimū vñ oportet eius effectū ei omnib⁹ modis assimilari ut nō solum fiat id quod de⁹ vult fieri qd̄ est [illegible] fm spēm. sꝫ ut fiat illo modo quo de⁹ vult illud fieri. ut necessario uel contingēter cito uel tarde. qd̄ est quasi quedā assimilatio fm accn̄a. ꝛ hunc quidē modū rebus diuina volūtas prefigit ex ordine sue sapie. hec ille. Et ibidem ad pmū dicit. Ex voluntate non sequit aliqd eo modo quo voluntas habet esse. sed eo mō quo volūtas disponit. vñ argumentū istud solum tenet in causis naturalib⁹. ꝛ nō in voluntarijs. ¶ Ad argumēta 2° loco facta nūc dr̄ ꝙ de⁹ nihil necessario vult necessitate absoluta nisi suā bonitatē. ut pbat sanctus Tho. pma pte. q. 19. arti. 3°. Et de veritate. q. 23. arti. 4°. ac p hoc nullā formam creatā necessario vult aut diligit aut complacet ī ea ꝛ cū pbat ꝙ imo. dicitur ad primā pbationē. concedit a^or ꝛ b^or sed totū argumentū non pbat nisi ꝙ de⁹ necessario diligit virtuosum ꝛ existentē in charitate supposito ꝙ aliquis sit talis. sed nō pbat necessitate absoluta ꝙ de⁹ diligit charitatē ul charū nec iusticiā aut iustū: loquendo de creatis habitib⁹ aut habituatis. nō eni necessario deus vult eis esse. ac p hoc nullū tale necessario diligit ¶ Ad 2^m negat similiter b^or loquendo de iusticia uel virtute creata nisi intelligatur necessitas aut imutabilitas ex suppositiōe. ¶ Ad 3^m per idem. ¶ Ad 4^m negat a^or. Non enim est simile qꝛ amor dei causat in re dilecta bonū qd̄ diligit. non autē odiū dei qd̄ causat peccatū qd̄ odit. b^or etiā negatur. qꝛ de⁹ odit aliquos anteꝙ aliqd boni aut mali egerunt. ut patet de Esau. ꝛ ideo ɔsimiliter diligit aliquos anteꝙ quicꝙ boni aut acceptabilis aut gratificū habeāt. cōcedo tamē ꝙ sicut posito actu vitioso deus eū odit necessario necessitate suppositionis. ita posita grā que est quedā pticipatio diuine nature deus eam necessario diligit charitatiue modo p̄dicte necessitatis. ¶ Ad argumentū factū ī pede questionis nunc dr̄. dicit eni sanctus Tho. de veritate. q. 26. arti. p̄. ad 6^m. ꝙ nulla creatura simplicit ē aīa xpi nobilior. sed fm qd omne accn̄s aie eius est ea nobilius inqūtū compat ad ipsam ut forma ei⁹. uel potest dici ꝙ grā inqūtū creatura non est nobilior aīa xpi: sed inqūtū ē quedā similitudo diue bonitatis expressior ꝙ similitudo naturalis que est in aīa xpi. hec ille. Et eodē modo pōt dici de charitate. Eandē solutionē ponit p̄sen. dis. p̄ti. q. i. arti p̄. ad 6^m. Dicēdū inqt ꝙ nobilitas aliquorū pōt attēdi dupliciter. s. ul simpliciter uel fm qd. dr̄ autē simpliciter dign⁹ esse qd̄ fm suū esse est nobilius. ꝛ hoc modo aīa xpi ꝛ aīa cuiuslibet iusti est nobilior ꝙ charitas creata que hꝫ eē accn̄tis. sꝫ fm qd charitas ē nobilior ꝙ aīa xpi. ī quolibet eni genere actus est nobilior potētia qūtū ad illud genus. vñ sicut albedo corporis xpi qūtū ad h̄ eē qd̄ est eē albū est nobilior ꝙ sit corpus xpi. ita ꝛ sciencia ei⁹ creata est nobilior ꝙ aīa eius qūtū ad hoc qd̄ ē esse scientē: qd̄ ē esse fm qd. ꝛ similiter charitas qūtū ad tale esse. qꝛ se habet in illo esse ad aiam xpi sic act⁹ ad potentiā. Et hec de questione dicta sufficiāt.

Terum circa deci ma septimā distinctionē qrit. Utrū charitas possit augeri. Et arguit ꝙ non. qꝛ nullum simplex ꝛ inuariabile pōt augeri. sꝫ charitas est hō. igitur.

a^m patet. q2 augeri est variari τ moueri τ maius fieri
qd̄ repugnat simplici. b^m patet q2 charitas ē qdā for/
ma accidentalis. mō forma simplex ē τ inuariabilis ſm
actorē. 6. pncipio2ū. In oppositū arguit̄ p magistrū
τ scōs. In hac questione erunt duo articuli. In p̄ vi/
debit̄ an τ quō charitas augeat̄. In 2° an possit auge/
ri i ifinitū. ¶ Circa p̄mū sit ista p̄ma ɔ̄ q̄ charitas cre
ata pōt augeri. pbat̄ p Aug^m sup Ioh. q dicit q̄ cha/
ritas meret̄ augeri ut aucta mereat̄ pfici. Itē omne
illud in quo pgressus attendit̄ ſm diuersos gradus
augetur. sed charitas est hm̄. nam dicit Aug^9. Charitas
cum fuerit nata nutrit̄: cū nutrita fuerit robo2at̄: cū
fuerit robo2ata perficit̄. Item charitas diuidit̄ i cha
ritatē icipientē pficientē τ pfectā. ut recitat̄ 3° sen.
dis. 29. ca^o vltimo. ¶ 2^a ɔ̄ est. q̄ licz intensio aliquarū
qualitatū fiat p remotionē contrarij. tū intensio cha/
ritatis nō fit illo modo. Istam ponit scūs Tho. p̄ sen.
dis. 17. q. 2. arti. 2° ad 3^m vbi sic ait. Non est de ratione
intensionis alicui^9 qualitatis q̄ sit p remotionē a cō/
trario. s3 hoc accidit qualitati ſm q̄ est in subiecto p/
ticipāte ɔtrariū. sed h̄ est de necessitate intēsionis q̄
qualitas educat̄ de imp̄fecto ad perfectum. sicut p3
de diaphono in quo nihil est contrariū luci q̄ pōt lu/
men intendi ſm cremētū virtutis illuminātis. hec it
imperfectio est de potētialitate ipsi^9 nature q̄ subijci/
tur perfectioni τ actui τ̄c. Ibidē etiā dicit arguendo
q̄ augmentū charitatis pōt esse in illis in quib^9 nihil
est de contrario charitatis sicut in angelo τ in hoīe in
statu innocentie. hec ille. Ex quib^9 p3. q̄ intensio cha
ritatis nō puenit ex remotione contrarij sicut in ali/
quib^9 qualitatib^9 contingit. ut ipse ostēdit de verita/
te. q. 8. arti. 14°. Sciendū inqt q̄ forma2 quedā sunt
vni^9 generis. qdā diuerso2. forme qdē q̄ sunt diuer/
so2ū generū diuersas potentias respiciūt cū vnitas
generis ex vnitate materie siue potentie pcedat ſm
phm. vñ possibile est vnū subiectū simul pfici diuer/
sis formis diuerso2ū generū. q2 tunc vna potētia nō
determinabit̄ ad diuersos actus. s3 diuerse. sicut si ali/
quod corp^9 est simul albū τ dulce. albedo eni inest ei
ſm q̄ pticipat de nā diaphoni. dulcedo aūt ſm nām
humidi. forme v̄o que sunt vni^9 generis vnā poten/
tiā respiciūt siue sint ɔtrarie ut albedo τ nigredo siue
non: ut triangul^9 τ quadratū. he igit̄ forme i subiecto
tripliciter esse dicunt̄. vno mō in potētia tm̄. τ sic sūt
simul. q2 vna potētia est ɔ̄rio2 τ diuersarū forma2 vni^9
gn̄is. alio modo ſm q̄ sunt i actu iperfecto. ut cū sūt
in fieri. τ sic etiā simul eē possunt. ut p3 cū aliqs dealba/
tur. tunc eni toto dealbationis tempore albedo ē ut
in fieri. nigredo v̄o ut in corrūpi. 3° mō ut in actu per/
fecto. ut cū iam est albedo in termino dealbationis.
τ sic impossibile est duas formas vnius generis esse
simul in eodē subiecto. oporteret eni eandē potentiā ad
diuersos actus terminari. qd̄ ē ipossibile. sicut τ vnā
lineā ex vna parte terminari ad diuersa puncta. hec
ille. Ex quib^9 p3 q̄ forme ɔtrarie pñt 2° modo τ p̄mō
simul esse τ quō in talib^9 ad diminutionē uel corruptio/
nē successiuam vni^9 augetur alia qd̄ est intentū. ¶ Pro
ista ɔ̄ne facit qd̄ dicit sanct^9 Tho. 4° sen. dis. 17. q. 1.
arti. 5. q. 3ª Triplex inquit est mod^9 formarū. Quedā
eni forme sunt que recipiunt magis τ min^9 ſm elon/
gationē a contrario. τ ſm accessum ad causam pro/
priā sicut albedo. τ ideo talis forma successiue recipi/
tur in subiecto. τ postq̄ recepta ē intēdit̄ τ remittit̄.
Quedā aūt forma ē que nō recipit magis τ min^9 nec
sic nec sic. quia impositio ei^9 in indiuisibili ɔ̄sistit sicut
forma substantialis. τ talis forma nec recipit̄ successi/
ue in subiecto nec intendit̄ aut remittit̄ p^9 q̄ suscep/
pta fuerit. Quedā aūt forma medio mō se h3 q2 non
recipit magis τ min^9 ſm elongationē a cōtrario eo q̄
nullo mō suo ɔtrario mixcibilis est. τ in hoc conuenit
cū forma substātiali. s3 tū suscipit magis τ min^9 ad op/
positū accessum ad suā cām. sicut p3 de luce. τ io ta/
lis forma non recipit̄ successiue sicut nec forma sub/
stantialis. s3 tū p^9 q̄ inest pōt intendi τ remitti. sic for/
ma accidentalis ɔtrariū hñs. τ talis forma est gratia
q2 nullā cōmixtionē patit̄ cū suo opposito. eo q̄ suū
oppositū magis habet nām priuationis q̄ alicui^9 posi/
tionis sicut τ tenebra. τ ideo oportet q̄ recipiat̄ subi/
to in subiecto. τ tū pōt intendi τ remitti ſm accessum
ad grē cām. hec ille. ¶ 3^a ɔ̄ est q̄ charitas non pōt au/
geri isto mō q̄ charitas addat charitati. probat̄ ista ɔ̄
ſm sanctū doctorē p̄ sen. dis. 17. q. 2. arti. 2°. In oi in/
quit additiōe oportet intelligere duo diuersa quo2ū
vnū alteri addit̄. si aūt intelligant̄ due charitates aut
intelligunt̄ diuerse ſm spēm. aut ſm numerum. con/
stat q̄ non ſm speciem cum oēs charitates sint in
eadē specie virtutis. diuersitas aūt ſm numerū est
ex diuersitate materie. sicut hec albedo differt in nu/
mero ab illa que est i diuerso subiecto. vñ nō pōt qlī/
tas addi q̄litati nisi p h̄ q̄ solū subiecto addit̄. chari/
tas autē que ponit̄ addi nūq̄ fuit in aliquo subiecto
anteq̄ in isto. τ ſm hoc q̄ est in isto nō differt nume/
ro ab aliq̄ charitate i eodē exñte. ut pbatū ē. vñ nul/
lo modo est intelligere additionē. hec ille. Eādē rōnē
facit p̄ma 2^e. q. 52. arti. 2°. arguit eni sic. Si eni p ad/
ditionē intelligeret̄ hm̄ augmentū i formis hoc nō pos/
set esse nisi uel ex pte ipsi^9 forme uel ex pte subiecti.
aūt ex pte ipsi^9 forme iam dictū est q̄ talis additio uel
subtractio spēm variaret sic variat̄ spēs coloris qñ
de pallido fit albū. Dicit eni phus 8° metaph. q̄
species rerū sunt sicut numeri. in quib^9 additio uel di/
minutio variat spēm. si v̄o hm̄ additio intelligatur ex
pte subiecti. hoc non pōt esse nisi uel q2 alia pars sub/
iecti recipit formā quā prius nō habebat. ut si dicatur
frigus crescere in hoīe qui prius frigebat in vna pte
qui iam in plurib^9 partib^9 friget. uel q2 aliqd aliud sub/
iectū addit̄ participās eādē formā sicut si calidū ad/
iungat̄ calido uel albū albo. s3 ſm vtrūq̄ istorū duo/
rū modorū nō dicit̄ aliqd magis albū s3 mai^9. hec ille.
Item magis ad ppositū 2^a 2^e. q. 24. arti. 5° sic arguit
Omnis additio est alicui^9 ad aliqd. vnde in oi additione
oportet saltē p̄intelligere distinctionē eo2ū quo2um
vnū addit̄ alteri ante ipsam additionē. si igit̄ charitas
addat̄ charitati. oportet p̄supponi charitatē addendā
ut distinctā a charitate cui addit̄. nō quidē ex neces/
sitate ſm esse. s3 saltē ſm intellectum. posset enim de/

[illegible] etiā quātitatē corporalē augere addēdo aliā ma[illegible] quātitatē nō preexistentē. sʒ nec creatura que quis [illegible] nō [illegible] natura hʒ tamē in se vnde e[illegible] [illegible] posse a quātitate cui addaꝛ. Si igitur [illegible] charitas addaꝛ charitati oportet p̄supponere ad na[illegible] sm intellectū distinctionē vni' charitatis ab alia. [illegible] aūt in formis ē duplex. vna quidē sm spe[illegible] alia aūt sm numerū. distinctio quidē sm speciem [illegible] est sm diuersitatē obiectorū. distinctio vo [illegible] numerū est sm diuersitatē subiecti. pōt igiꝛ [illegible] [illegible] aliqs hēbat. r' p additionē augeat vel extendaꝛ [illegible] opposita ad q̄ pri' se nō extēdebat. r sic au[illegible] sua geometrie in eo q de nouo incipit scire ali[illegible] geometricalia q̄ pri' nesciebat. H aūt non pōt di[illegible] de charitate. q2 etiā minima charitas se extēdit ad oīa illa que sunt ex charitate diligēda. nō ergo talis [illegible] in augmento charitatis pōt intelligi p̄suppo[illegible] sita distinctione sm spēm charitatis addite ad eā cui [illegible] addaꝛ. Relinquiꝛ ergo si fiat additio charitatis [illegible] charitatē q hoc fit p̄supposita distinctiōe sm nu[illegible] [illegible] que est sm diuersitatē subiectorū sicut albedo [illegible] augeꝛ p hoc q albū addiꝛ albo. q̄uis hoc augmento non fiat aliqd magis albū. sʒ hoc in proposito dici non [illegible] quia subiectū charitatis nō ē nisi mens rationa[illegible] lis. vn̄ tale charitatis augmentū fieri non posset nisi [illegible] per hoc q vna mens rōnalis alteri adderetꝛ. qd̄ ē im possibile. q̄uis etiā si esset possibile tale augmentum [illegible] maiorē diligentē nō at magis diligētē. Re[illegible] [illegible] ergo q nullo mō charitas pōt augeri p addi[illegible] tione charitatis ad charitatē. hec ille. Et idē rōnē po[illegible] nit de virtutib'. q. i. arti. xj°. ❡ 2°. pbaꝛ sic ista ꝯ p eum in p̄ sen. vbi supra. nā sm Dionysiū. 5°. ca°. de diuinis nominibus. tantum distat inter ipsas diuinas parti[illegible] cipationes r pticipantes q pticipatio quāto simpli[illegible] cior est tāto nobilior. pticipans vo quātū maiorē ha[illegible] bet compositionē donorū pticipatorū tāto nobili' ē. [illegible] esse est nobili' q̄ viuere. r viuere q̄ intelligere si vnū sine altero intelligaꝛ. omnib' eni esse oportet [illegible] eligere sʒ qd̄ hʒ plura ex his melius ē. sed charitas ē quedā pticipatio diuine bonitatis. g quāto cōpo[illegible] [illegible] est p additionē charitatis ad charitatē min' va[illegible] [illegible]. g si charitas augetur p additionē quāto magis [illegible] tanto minus erit eligenda. hoc aūt est icōueniens. g [illegible] augeꝛ p additionē. hec ille. ❡ 3°. sic ibidē. Si sim[illegible] [illegible] simplici addaꝛ nihil mai' efficitur vt pbat phus. sʒ charitas ē qd simplex. g p additionē charitati' ad cha[illegible] ritatē nō efficietꝛ maior charitas. hec ille. Et hāc rōnē [illegible] in locis p̄allegatis. ❡ 4°. arguit p dictū Ar. 4°. [illegible] r cōmentatorē cōmento 86°. vbi cōmētator ait [illegible] corp' trāsferꝛ de minore quātitate in maiorē nō [illegible] quātitate in actu aduenīente ex q̄ fit maius. sed [illegible] maius ex eo q fit in potētia aliqd nō ex illo qd̄ est [illegible] actu. hec sunt vba cōmentatoris. Et p' dicit ibidē q caliditas non crescit ex alia caliditate adueniente [illegible] de charitate. ❡ 4°. [illegible] q ponere charitatē [illegible] q magis firmaꝛ r radicaꝛ in subiecto [illegible] essentialiter implicat otradictionē. Hanc [illegible] eius doctor de virtutib' vbi supra. Nihil inquit aliud est q̄litatē augeri q̄ subiectū magis pti cipare qualitatē. nō eni est aliud eē charitatis nisi qd̄ habet in subiecto. ex hoc autē ipso q subiectū magis pticipat charitatem vehementi' operaꝛ. q2 vnūqdq3 agit in q̄tū est actu. vn̄ qd̄ magis reductū est in actu pfectius agit. ponere g q aliqua qualitas non auge tur sm essentiā. sʒ augeaꝛ sm radicationē i subiecto uel sm intēsionē act'. est ponere otradictoria esse sil. hec ille. Itē p̄ sen. vbi supra arti. p̄ dicit. Ex hoc inqt q charitas magis firmaꝛ r radicaꝛ in subiecto sequi tur ipsam augeri essentialiter. nulla eni forma potest intelligi magis firmari in subiecto nisi p hoc q hʒ ma iorē victoriā sup subiectū suū. augmentū aūt victo rie redundat in augmentū virtutis. r p ꝯñs i augmē tū essentie. q2 v rt' si nō est ipsa essentia oportet q sit ab essentia r cōmensureꝛ sibi. sicut effectus cause pro xime. hec ille. Item 2ª. 2ᵉ. q. 24. arti. 4°. ad 3ᵐ dicit. Quidā dixerūt charitatē non augeri sm suā eēntiā sed solū sm radicationē in subiecto uel sm feruorem. sed hi ppriā vocē ignorauerūt. cū eni sit accñs ei' eē est i esse. Vn̄ nihil aliud est ipsam sm essentiā augeri q̄ eā magis inesse subiecto. qd̄ est eā magis in subie cto radicari. similiter etiā ipsa essentialiꝛ ē virt' ordi nata ad actū. vn̄ idē ē ipsam augeri sm eēntiā r ipsā habere efficaciā ad pducendū actū feruentioris di lectionis. augeꝛ ergo sm eēntiā non quidē ita q esse desinat uel incipiat in subiecto. sed ita q magis i sub iecto esse incipiat. hec ille. ❡ 5°. ꝯ est q charitas auge tur per hoc q educiꝛ de imperfecto ad perfectū. vn̄ p̄ sen. vbi supra arti. 2°. sic dicit sanct' doctor. Qñ in quit charitas augetur nihil ibi addiꝛ. sicut dicit phs 4°. phisicoꝝ q aliqd efficiꝛ magis albū uel magis ca lidū. nō per additionē alicui' albedinis uel caloris. sʒ q2 illa qualitas que p̄us inerat intendiꝛ sm ppinqui tatē ad terminū. hec aūt intensio otingit diuersimo de in qualitatib' simplicib' r cōpositis p̄mis r secun dis. qualitates eni cōposite uel secūde intenduntur sm intensionē qualitatū p̄maꝝ. sicut sapor r sanitas r hmōi sm intēsionē caloris r frigoris humiditatis r sic citatis. q̄litates aūt p̄me r simplices itēdūꝛ ex causis suis. s. ex agente r recipiente. agens eni intēdit redu cere patiēs de potentia i actū sue similitudinis q̄tū pōt. sicut aūt nō calidū est potentia calidū. ita minus calidū respectu magis calidi. vn̄ sicut p actionē cali di efficiꝛ de non calido calidū. non q ponaꝛ ibi aliqs calor. sed ille qui est in potētia educiꝛ in actū. ita etiā efficiꝛ magis calidū p actionē calidi. in q̄tū educiꝛ ca lor qui inerat ut actus imperfect' in maiorē pfectio nē r assimilationē agentis. r h cōtingit sm q poten tia subiecta actui: que quidē q̄tū in se ē ad multa se hʒ. magis ac magis terminaꝛ sub actu illo. uel q2 au geꝛ virtus agentis: sicut ex cōiunctione pluriū lumi nariū intendiꝛ illuminatio. uel ex pte ipsi' materie sm q efficiꝛ susceptibilior illius act' sicut aer quanto pl' attenuaꝛ fit susceptibilior luis. Intēsio aūt charita tis non otingit ex h q virt' agentis fortificeꝛ. sʒ tm̄ ex hoc q natura recipiens que q̄tū i se est dispsionē quandam habet sm q est ad plura magis ac magis

prepaꝛ̄ ad susceptionē grē ſm ꝙ ex dicta multitud ie uel ɔfusiōe potentialitatis in vnū colligiꝛ̄ p operationes quib⁹ ad charitatē suscipiendā pparaꝛ̄. ꝛ iō Dionysius pfectū ſcitatis sp designat p hoc ꝙ ē ex ptita vita in vnicā consurgere. ꝛ sic pꝫ ꝙ augmentū charitatis siſe est augmento q̄litatū nāliū. licꝫ origo eius differat ab origine illarū. Cui⁹ rō est q2 qualitates naturales educūꝛ̄ de potentia materie quarū inchoationes quasdā materie de⁹ in opere creationis indidit. ꝛ ideo qñ in actum pdeunt est exit⁹ de imperfecto ad pfectū. Dona aūt gratuita nō reducunꝛ̄ quasi de potentia materie. q2 nihil est i potētia nāli qd̄ p agēs nāle educi non possit. ꝛ iō origo grē ē p nouā infusionē ſꝫ augmentū ei⁹ est p hoc ꝙ de imperfecto ad pfectū actus infusus educiꝛ̄. hec ille. Item 2ᵃ. 2ᵉ. q. 24. arti. 5º ꝰ idē dicit. Sic inquit charitas augeꝛ̄. ſ. solū p hoc ꝙ subiectū magis ac magis pticipat charitatē i. ſm ꝙ magis reduciꝛ̄ in actum illius forme. ꝛ magis subdiꝛ̄ illi. hic eni ē mod⁹ pprius augmēti cuiuslibet forme que intendiꝛ̄ eo ꝙ esse hui⁹ forme totaliter cōsistit i eo ꝙ inheret susceptibili. ꝛ ideo cū magnitudo rei sequaꝛ̄ esse illius formā esse maiorē hoc est eā magis inesse susceptibili. nō aūt aliam formā aduenire. hoc eni esset si forma haberet aliā quantitatem ex se ipsa nō p cōparationē ad subiectū. sic igitur charitas augeꝛ̄ per hoc ꝙ intendiꝛ̄ in subiecto. ꝛ hoc est ipsam augeri ſm essentiā. hec ille. Item de virtutib⁹ vbi ſ dicit. Sicut corp⁹ qd̄ moueꝛ̄ ad quātitatē pfectā dicꝛ̄ augeri ꝛ ipsa quātitas pfecta diciꝛ̄ magna respectu imperfecte. ita illud qd̄ moueꝛ̄ de qualitate iperfecta ad pfectā diciꝛ̄ augeri ſm qualitatē. ꝛ ipsa perfecta qualitas dꝛ̄ magna respectu impfecte. ꝛ q2 pfectio vniuscuiusqꝫ rei ē ei⁹ bonitas. ideo Aug⁹ dicit ꝙ in his q̄ nō mole magna sunt idē ē esse maius qd̄ melius. moueri aūt de iperfecta forma ad pfectā nihil est aliud q̄ subiectū magis reduci in actū. nā forma est actus. vn̄ subiectū magis formā participare nihil aliud ē q̄ ipsum reduci magis in actū illi⁹ forme. ꝛ sic ab agente reduciꝛ̄ de pura potentia in actū. ita etiā per actionē agentis reduciꝛ̄ de actu iperfecto i actū perfectū. hec ille. ¶ 6ᵃ ɔ̄ est ꝙ aliq̄ forme intensibiles intēdunꝛ̄ nō solū ſm maiorē pticipationē subiecti. ſꝫ etiā per additionem alicui⁹. pbaꝛ̄ ista ɔ̄ ſm scm̄ Tho pma 2ᵉ. q. 52. arti. p̄. vbi sic aīt. Cū habit⁹ ꝛ dispositiones dicanꝛ̄ ſm ordinē ad aliqd. ut dicit 7º physicorū dupliciter pōt intensio ꝛ remissio in habitib⁹ ꝛ dispositionib⁹ ɔsiderari. vno modo ſm se. put dꝛ̄ maior uł minor sanitas: uel maior uel minor scientia que ad plura uel pauciora se extendit. alio mō ſm pticipationē subiecti. put. ſ. equalis scientia uel sanitas magis recipiꝛ̄ i vno q̄ i alio ſm diuersā aptitudinē ex nā uł ex cōsuetudine. nō eni habit⁹ ꝛ dispositio dāt spēm subiecto neqꝫ iterum in sui rōne includunt indiuisibilitatē. hec ille. Et intendit ꝰ ꝙ aliqua forma non participaꝛ̄ ſm magis ꝛ minus ex duob⁹ ſm ꝙ ipse ponit ibi Duob⁹ inquit modis pōt ɔtingere ꝙ forma non participaꝛ̄ ſm magis ꝛ min⁹. vno mō q2 participans habet spēm ſm illā. ꝛ inde est ꝙ nulla substantialis forma participaꝛ̄ ſm magis ꝛ minus. ꝛ ppter hoc dicit phs 8º metaphysice ꝙ sicut numer⁹ nō habet magis ꝛ minus. sic nec substātia que ē ſm spēm. i. q̄tū ad pticipationē forme specifice. ſꝫ si qd que cū mā i ſm materiales dispositiones inueniꝛ̄ magis ꝛ minus [illegible] stātia. Alio modo pōt cōtingere ex hoc ꝙ ipsa [illegible] sibilitas est de rōne forme. vn̄ oportet ꝙ si aliqd [illegible] cipet illā formā ꝙ participet illā ſm rōnē [illegible] tatis. ꝛ inde est ꝙ spēs numeri nō dicunꝛ̄ ſm magis ꝛ minus. q2 vnaqueqꝫ spēs in eis cōstituiꝛ̄ p indiuisibilem vnitatē. ꝛ eadē rō est de specieb⁹ quātitatis continue q̄ ſm numeros accipiunꝛ̄. ut bicubitū tricubitū. ꝛ de relationibus ut duplū triplū. ꝛ de figuris ut trigonū tetragonū. quecūqꝫ eni participant rōnē dictorū oportet ꝙ indiuisibiliter pticipent. hec ille. Itē arti. sequēti sic dicit. Sed q2 quedā accn̄ia augentur ſm seipsa. ut supra dictū ē. in quibusdā horꝝ pōt fieri augmentū p additionē. augeꝛ̄ eni mot⁹ p hoc ꝙ aliqd ei addiꝛ̄ uel ſm temp⁹ in quo est uel ſm viā p quā est ꝛ tñ manet eadē spēs pꝑter vnitatē termini. augetur etiā nihilomin⁹ mot⁹ p intensionē ſm pticipationem subiecti. in q̄tū. ſ. idem mot⁹ pōt expedite aut [illegible] fieri. Similiter etiā ꝛ scia pōt augeri ſm seipsa p additionē. sicut cū aliqs plures ɔ̄nes geometrie addiscit augeꝛ̄ in eo habit⁹ eiusdē scie ſm spēm. Augetur nihilominus scia in aliquo ſm pticipationē subiecti p intensionē. put. ſ. expediti⁹ ꝛ clari⁹ vnus hō se habet alio in eisdē ɔ̄nibus considerandis. In habitib⁹ autē corporalib⁹ non multū videꝛ̄ fieri augmentū p additionē. q2 non dꝛ̄ aīal sanū simpliciter aut pulchrū nisi ſm oēs suas ptes sit tale. ꝙ aūt ad perfectiorē cōmensurationē pducaꝛ̄. hoc ɔtingit ſm transmutationem simpliciū qualitatū que nō augenꝛ̄ nisi ſm [illegible] ex pte subiecti pticipantis. hec ille. Item 2ᵃ 2ᵉ q. 24. arti. 5º ad pmū dicit. Scia inqt habet quantitatem [illegible] q̄tū est habitus ex pte obiectorꝫ. ꝛ sic augeꝛ̄ per additionē in q̄tū aliquis plura cognoscit. habet etiā quātitatē in q̄tū est quedā forma accidentalis ex eo ꝙ est in subiecto. ꝛ ſm hoc augeꝛ̄ in eo q certius eadem scibilia cognoscit nunc q̄ prius. hec ille. Itē [illegible] dꝛ̄. pōt inqt contingere ꝙ aliqs habitus augeaꝛ̄ per additionē dum extendiꝛ̄ ad quedā obiecta ad q̄ prius se non extendebat. ꝛ sic augeꝛ̄ scia geometrie [illegible] de nouo incipit scire aliqua geometricalia que prius nesciebat. hec ille. ¶ 7ᵃ ɔ̄ ē ꝙ nō omnis forma est augmentabilis seu intensibilis. Istā ɔ̄nem pbat [illegible] sanctus doctor pma 2ᵉ q. 52. arti. p̄. sic dicens. [illegible] inqt ſm quod aliquid sortiꝛ̄ spēm. oportet [illegible] stans quasi indiuisibile. q̄cūqꝫ eni ad illud [illegible] sub spē continenꝛ̄. q̄cūqꝫ āt recedant ab [illegible] in min⁹ ptinent ad aliā spēm perfectiorē uel imperfectiorē. Vn̄ phs dicit 8º metaphysice ꝙ species rerum sunt sicut numeri in quib⁹ additione uel diminutione variat spēm. si igiꝛ̄ aliq̄ forma uel q̄cūqꝫ res [illegible] uel ſm aliqd sui sortiaꝛ̄ rōnē spēi necesse ē ꝙ [illegible] considerata habeat determinatā rōnē [illegible] excedere nec in minus deficere [illegible] ꝛ albedo. ꝛ hꝫ alie qualitates que non [illegible]

ne ad aliud. & multo magis substātia que est p se ens
Illa vo que recipiūt spēm ex aliquo ad qđ ordinant̃
pīt fm seipsa diuersificari i plꝰ uel i minꝰ & nihilominꝰ
manere eadē spē ppter vnitatē termini ex quo specificā
tur. sicut pōt ɔsiderari in sanitate. nam corpꝰ ptin
git ad rōnem sanitatis fm ꝙ habet dispositionē con
uenientē nature aīalis cui pñt diuerse dispositiones
conuenientes eē. vñ pōt variari dispositio in plꝰ & i mi
nus: & tñ semper remanebit rō sanitatis. si aūt nomen sani
tatis esset impositū soli perfectissime cōmensuratio
ni: tunc ipsa sanitas non diceret̃ maior ul minor. Sic
ergo patet qualiter aliqua forma possit fm seipsam
augeri uel minui & q̄liter nō. Si vo ɔsideremꝰ formā
fm participationē subiecti. sic inueniunt̃ quedā for
me recipere magis uel minus & quedā non. cū eni illud
a q̄ habet aliqđ spēm oporteat manere fixū & stās in
indiuisibile duobꝰ modis pōt cōtingere ꝙ forma nō p
ticipatur fm magis & minus. uel qꝛ pticipans hꝫ spe
ciem fm ipsam uel quia indiuisibilitas est de rōne for
me. sicut illic quasi in forma. Aliq̄ eni detrahi in medio
... qꝛ in pbatione pcedentis ɔnis dicta sūt. Ex
pdictis tamē patet ꝙ forme que recipiūt spēm ex se
uel aliquo sui non sunt intensibiles fm se. 2ꝰ ꝙ forme
que dant speciē pticipanti eas uel de quarū rōne ē i
indiuisibilitas non sunt intensibiles fm pticipationē
subiecti. Eandē ɔnem ponit de virtutibꝰ vbi s̄. Non
contingit inquit omnibꝰ formis intensio fm pticipati
onē subiecti ppter duo. Primo quidē ex ipsa ratiōe
forme eo. s. ꝙ illud qđ perficit rōnem forme est aliqđ
indiuisibile puta numerꝰ. nā vnitas addita constituit
spēm. vñ binarius & ternariꝰ nō dr̃ fm magis aut mi
nus. & p ɔñs non inuenitur magis & minus in quanti
tatibꝰ que denominant̃ a numeris puta bicubitū tri
cubitū. nec in figuris puta triangulare & quadratū
nec in pportionibus puta duplū triplū. Alio mō ex
cōparatione forme ad subiectū. qꝛ inheret ei mō indi
uisibili. & ppter hoc forma substantialis nō recipit in
tensionē nec remissionem. qꝛ dat esse substātiale qđ
est vno mō. vbi eni est aliud eē substantiale ē alia res
& ppter h̄ phs 8ꝰ metaphisice assilat diffinitiones nu
meris. & inde ē ꝙ nihil substantialit̃ de altero pdicat̃
etiā si sit in gñe accñtis cū magis & minus. non eni dr̃
albedo magis & minꝰ color. & ppter h̄ etiā qualitates
in abstracto signate qꝛ signatur per modū subē nō inten
dunt̃. non eni dr̃ albedo magis uel minꝰ. sꝫ albū. hec
ille in forma. Item eandē ɔnem ponit eodē libro. q.
prima arti. 5. Sed sciendū ꝙ cū dictū fuit i pbatiōe
ɔnis ꝙ aliqua forma augeť p additionē. nō est hoc
intelligendū ꝙ aliq̄ per se vna forma intendatur ex
additione forme ad formā i eodē subiecto p̄. ita ꝙ ex
eis fiat vna. hoc eni est impossibile. qꝛ si ille forme sunt
diuersarū specierū non pōt ex illis per se vna ɔstari.
si aūt sint eiusdē spēi nō possunt esse in eodē adeq̄to
& p̄ subiecto. sed intelligit sctūs doctor ꝙ alique forme
augeť p additionē forme ad formā. non ꝙ additio
fiat intrinsece forme q̄ intendit̃ sed extrinsece. scientia
eni augeť ppter additionē specierū intelligibiliū ad
inuicē: que quidē species sibi inuicē addunt̃. nō autē

addunt̃ habitui scientie que est simplex habitus. Vñ
pma 2e q. 54. arti. 4. ad 3m dicit. Ille qui in aliq̄ scien
tia acquirit per demonstrationē sciam vniꝰ ɔnis ha
bet quidē habitū sꝫ iperfecte. cū vo acquirit per aliā
demonstrationē sciam alterius ɔnis. nō generat̃ i eo
alius habitꝰ. sꝫ habitꝰ q̄ prius inerat fit pfectior ut
pote ad plura se extēdens eo ꝙ ɔnes & demōstratio
nes vniꝰ scientie ordinate sūt & vna orit̃ ex alia. hec il
le. Patet ḡ ꝙ in augmento scīe per additionē addit̃
demonstratio demonstrationi uel ɔ ɔni. non aūt ha
bitus habitui nec forma forme: cū ipse expsse dicat i
corpore illiꝰ articuli. ꝙ habitꝰ est simplex qualitas nō
constituta ex pluribꝰ habitibꝰ etiā si ad multa se extē
dat. Et eodē modo dicēdū est de sanitate & alijs for
mis q̄ augent̃ per additionē. de hoc dictū est i plogo
diffusiꝰ. ¶ Sꝫ ɔ 2m ɔnē arguit multipliciť Gregoriꝰ
p̄ pbat quinq̄ uel sex modis. ꝙ impossibile est formas
ɔtrarias simul eē in aliq̄ subiecto in quocūq̄ gradu.
arguit eni p̄ sic. Si esset possibile aliq̄ ɔtraria in aliq̄
gradu simul esse in eodē subiecto p̄. hoc eēt possibi
le de pmis ɔrijs. s. caliditate & frigiditate & alijs acti
uis ad inuicē & passiuis. ɔñs est falsū ut pbabo. igit̃ &
añs. ɔña tenet. quia eadem ratio in omnibus. Patet
etiā ꝙ ex ɔcessione oium ɔtrarie opinantiū. & ex oi
bus arguentibꝰ quas inducunt ad ɔnem oppositam.
Falsitatē ɔñtis pbo p̄ sic. Impossibile ē naturalit̃ ali
qua duo talia ɔtraria eē in diuersis subiectis appro
ximatis. fm ꝙ requirit̃ ad agendū & patiendū omni
īpedimento remoto qn vnū agat in aliud & expellat
illud. ḡ impossibile est aliqua duo talia sīl esse i eodē
subiecto p̄. añs est cōmuniter concessū & p experien
tiā notū. sꝫ tenet ɔña p locum a maiori. magis eni vi
deret̃ possibile ꝙ talia ɔtraria cōpaterent̃ se in sitibꝰ
ppinquis & diuersis subiectis q̄ in eodē subiecto p̄.
& ideo sic arguēdo ɔña est euidens licꝫ nō econuerso
sequat̃: aliqua ɔtraria nō cōpatiunt̃ se in eodē subie
cto p̄. ḡ nec in diuersis subiectis approximatis. In
stantia eni habet̃ in ɔrijs nō actiuis & passiuis ad inui
cem verbi grā albedine & nigredine que fm verita
tē in nullo gradu cōpatiunt̃ se in eodem subiecto. &
fm cōem cōcessionē non compatiunt̃ se in gradibus
intensiuis. vñ coiter etiā aduersarij concedunt ipos
sibile esse naturaliter ꝙ albedo intensissima & nigre
do intēsissima sint sīl in eodē adequato subiecto. & tñ
in diuersis subiectis ppinquis fm sitū se compatiūť
i gradibꝰ quātiscūq̄. ut expiētia docet. ¶ 2m modū
est tale. Aut ɔtraria cōpossibilia sunt in eodē subie
cto in quātiscūq̄ gradibꝰ. aut non in quātiscūq̄. sꝫ in
aliquātis sic & in aliquātis nō. Primū nō pōt dici. qꝛ
tunc ɔtraria in suis excellentijs siue i sūmo essent cō
possibilia qđ nullꝰ dicit nec dicere pōt. qꝛ tūc talia nō
magis essent ɔña q̄ siccitas & caliditas. albedo & dul
cedo. Si dicat̃ ꝙ in aliquātis sic & i aliquātis nō. tūc
sumat̃ aliq̄ duo talia sīl exñtia in eodē subiecto p̄. &
sint calor & frigꝰ. & sit calor ille a. & frigꝰ b. tūc q̄ro aut
a calor pōt secū pati p se b. & nō maius frigus inten
siue nec minꝰ q̄ est b. aut minꝰ tñ & nō maiꝰ. aut maiꝰ
sed nō minꝰ. aut tam maiꝰ q̄ minꝰ. Et si dicat̃ primū

Contra.sic calor a nō pōt cōpati secū i eodē subiecto minus frigus ꝙ̄ est frig⁹ b.ḡ maior calor ꝙ̄ est a non pōt secū compati minus frig⁹ ꝙ̄ est b.ꝛ vltra.igitur si intendat̄ calor a nō minuet̄ frig⁹ b.qđ est ꝯ opinātes qui dicūt ꝙ qñ vnū ꝯtrariū intendit̄ reliquū remittitur. Prima ꝯña patet.q2 quāto vnū ꝯtrariū pl⁹ excedit aliud.tanto min⁹ cōpatit̄ illud secū.ꝛ hoc patet si accipiant̄ contraria in diuersis subiectis ꝓpinqs ꝑm situm ut supra dicebat̄.2ª etiā ꝯña pꝫ.q2 aliogn p⁹ intensionē caloris a ꝛ remissionē frigoris b.in eodē subiecto sil' essent maior calor ꝙ̄ a ꝛ minus frig⁹ ꝙ̄ b.qđ repugnat añti. Item si calor a non pōt secū compati minus frig⁹ ꝙ̄ frigus b.ḡ nec maior calor ꝙ̄ a potest secū compati frigus b.ꝛ vltra.igit̄ si intendat̄ calor a necessario sil' intendet̄ frigus b.ꝛ ꝑ ꝯñs qñ aliqđ calefactiuū intendet calorē alicui⁹ remisse calidi.intendet etiā sil' frig⁹ in eo exñs ꝛ sil' faciet ipsum magis calidū ꝛ magis frigidū ꝙ̄ esset ꝑus.qđ est ꝯtra oēm experientiā ꝛ opinionē. ꝓbat̄ tñ ꝯña.tum p̄mo q2 si det̄ oppositū ꝯñtis non erit necesse qñ intēdet̄ calor a remitti frigus b.q2 nūꝙ̄ agens naturale ꝑ se corrūpit aliquā formā nec in toto nec ꝑm ptē nisi ꝓpt̄ icōpossibilitatē forme inducende.si ḡ maior calor ꝙ̄ a est cōpossibilis toti frigori b.non oportebit aliquā ptē frigoris b corrūpi ut maior calor ꝙ̄ a generet̄.ꝛ sic erit intēsio vni⁹ ꝯtrarij sine remissione alteri⁹ secū existētis qđ ipsi negant. tū 2° ꝓbat̄ eadē ꝯña.q2 si maior calor ꝙ̄ a compati pōt secū totū frigus b.eadē rōne calor a pōt secū compati aliqđ frig⁹ minus ꝙ̄ b qđ i eadem ꝓportione se habeat ad calorē ꝙ̄ a cui dicit̄ cōpossibilis. Itē ex alia pte.si calor a non pōt secū compati minus frigus ꝙ̄ b.ḡ nec minor calor ꝙ̄ a poterit stare cū toto frigore b.ꝛ multo minus cū maiori frigore ꝙ̄ est b.ꝛ sic sequit̄ vlterius ꝙ si remittat̄ calor oportebit sil' remitti frigus.ꝛ si frigus intendat̄ nō remittet̄ calor.gn potius necessario sil' intendet̄.q̄ oia sunt ꝯtra nām ꝛ ꝯtra opinātes.ꝛ ꝯñe patēt ex dictis. Si vo dicat̄ 2m.s.ꝙ calor a pōt compati secum mai⁹ frig⁹ ꝙ̄ est b.non aūt min⁹. Arguit̄ ꝯ.p2imo.q2 si non pōt compati secū minus frigus.ergo secum exñs nō poterit remitti nisi sil' remittat̄ ꝛ ipse calor a. Itē nec maior calor ꝙ̄ a compatiet̄ secū min⁹ frigus ꝙ̄ b nec etiā ipsum.ꝛ ꝑ ꝯñs non erit possibile a intēdi gn sil' intendat̄ frig⁹ exñs cū eo. 2° Si calor a pōt secū compati mai⁹ frigus ꝙ̄ est b.ḡ frigus b poterit intendi sine remissione caloris a.qđ est ꝯ opinantes.ꝛ ꝯña patet ex dictis. Item sequit̄ ꝙ maior calor ꝙ̄ est a poterit stare cū maiore frigore ꝙ̄ est b.ut ex dictis pōt ꝓbari.ꝛ ꝑ ꝯñs poterit intendi absꝙ hoc ꝙ frig⁹ remittat̄.imo etiā esto ꝙ sil' frigus intenderet̄. Si vo dicatur 3m.s.ꝙ calor a potest secū compati minus frig⁹ ꝙ̄ est b.nō aūt maius.pōt p̄mo argui ꝯtra hoc qđ dr̄ ꝙ nō pōt compati secū mai⁹ sicut ꝯtra vnā ptē p̄mi mēbri q̄ erat eadem cum ista est argutū. 2° ꝯtra illud qđ dicit̄ ꝙ pōt secū compati minus frig⁹.nā ex hoc seqt̄ ꝙ totū frig⁹ b poterit stare cū aliquo calore maiore ꝙ̄ est a.ad quē se habet in aliqua ꝓportione in q̄ se habebit minus frig⁹ ꝙ̄ est b.qđ dicit̄ posse stare cū toto calore a ad ipsū a. Ex quo vltra sequit̄ ꝙ nō erit necesse ad intensionē caloris a remitti frig⁹ b. [illegible] argutū. Si aūt dicat̄ 4m.s.ꝙ calor a pōt secū compati maius frig⁹ ꝙ̄ est b.ꝛ similiter min⁹ ꝙ̄ est b. Contra [illegible] q2 vtraꝙ pars pōt reprobari ex dictis.nam p̄ma reprobata est arguendo ꝯtra 2m mēbrū diuisionis [illegible] ꝯtra 3m. 2° Si calor a potest secū compati mai⁹ frigus ꝙ̄ b.aut pōt secū cōpati ꝙ̄tūcūꝙ mai⁹.ꝛ ꝑ ꝯñs summā frigiditatē naliter.ꝛ sic cū tanta frigiditate quāta est frigiditas aque staret tant⁹ calor quant⁹ est a.ꝛ eadē rōne cum tanto calore quāt⁹ est calor ignis staret naturaliter aliq̄ satis magna latitudo frigiditatis: qđ ē oio falsum.aut non ꝙ̄tūcūꝙ maius frig⁹.sꝫ vsꝙ ad certā latitudinē.ꝛ tunc ponat̄ ꝙ calor a sit i subiecto simul cū tota illa latitudine frigoris q̄ maiorē secum non pōt compati.ꝛ huic subiecto approximet̄ aliqđ frigefactiuū potens intendere frigus illud.nō tamē vsꝙ ad sūmū gradū frigiditatis possibilē naturalr̄.ꝛ totū hoc est possibile.ꝛ tunc certū est ꝙ illud frigefactiuū intendet illud frigus.aut ḡ remanebit calor a non remissus post intensionē illius frigoris.ꝛ sic illud frigus ante intensionē ei⁹ non fuit maximū quod secū poterat cōpati calor a: qđ ē ꝯtra positionē.aut remittet̄ sil' calor a.ꝛ aliqua pars ei⁹ remanebit.ꝛ tūc ꝯtra p̄mo.q2 si totus calor a non pōt sil' stare cum frigore maiore.multo min⁹ eius pars poterit ut sup̄ argutū est. 2° quia si minor calor ꝙ̄ est a pōt stare cum maiore frigore ꝙ̄ est illud datū.ergo ꝛ calor a poterit stare cum aliquo frigore adhuc maiore ꝙ̄ sit illud datū.qđ in eadē ꝓportione se habeat ad ipsum i q̄ ad illū calorē minorē se habet illud frig⁹ maius qđ ponitur cū ipso stare.ꝛ ꝑ ꝯñs illud nō fuit maximū potēs stare cū calore a ut ponebat̄.aut in tali intēsione totaliter corrūpet̄ calor a.ꝛ cū frig⁹ illud non fiat sūmū per illud agens ex casu posito erit adhuc remissum ꝛ poterit vlterius intendi.ꝛ similiter aliqđ corpus frigidissimū poterit remitti in frigiditate ad equalitatē illius.ꝛ sic poterit eē aliqđ frigidū remissum [illegible] xtione caloris.ꝛ etiā poterit esse intensio ꝛ remissio i vno ꝯtrario sine alteri⁹ mixtione.ꝛ ꝑ ꝯñs nō ē necesse ponere in aliq̄ gradu ꝯtraria sil'. Similiter ꝯ [illegible] ptem pōt argui.q2 aut calor pōt secum cōpati [illegible] cūꝙ min⁹ frigus ꝙ̄ est b in infinitū.aut non [illegible] ad certā paruitatē frigoris. Primū dici nō potest [illegible] tūc cū toto frigore b pōt stare sūma caliditas.qđ [illegible] reprobatū.pꝫ ꝯña q2 sūma caliditas natur[illegible] sibilis nō tantū excedit frig⁹ b quātū calor a [illegible] aliqđ frigus sibi cōpossibile si i infinitū minus [illegible] cum compati.si vo compatiat̄ secū minus frig⁹ [illegible] ad determinatā puitatē frigoris.ꝛ non vltra [illegible] nit cum hō paruo frigore ꝛ approximet̄ aliqđ [illegible] ctiuū intendens calorē.ut ꝑus dicebatur [illegible] ctiuo intendente frigus.ꝛ ꝓcedit argumentum [illegible] eodē mō ꝛ ad easdē ꝯnes deducit. ¶ 3m [illegible] Si ꝯtraria possunt se cōpati in aliquo [illegible] nites ꝛ molities poterūt sil' esse i eodē [illegible] in oī in quo ē subiectiue durities [illegible] lities sit molle.idē poterit eē durū ꝛ molle [illegible]

[illegible] tunc contradictoria essent sil' vera. qd pa[illegible] ut patet 4° metha[illegible]. Du[illegible] non cedit in seipsu fm superficie molle aut qd [illegible] econtra circustando. Idē ponit 3° celi [illegible] est qd nisi pter solitu [illegible] cursum [illegible] de operet. si ergo idem esset durum et molle [illegible] cederet in seipsum fm superficie. non econtra cir[illegible] non cederet [illegible]. [illegible] po fieri de recti[illegible] et curuitate si poneret esse aliquē [illegible] fm [illegible] alijs [illegible] si eni idem esset curuu[illegible] contradictoria eēnt sil' vera. ut pbat ex diffini[illegible]. Est eni rectu cui' mediu non exit ab ex[illegible] curuu aut cuius mediu exit extrema. ¶ 4m mediu est de formis 3rijs q nate sunt fieri circa aiam [illegible] error et scia. circa eandē 9nem virt' et vitiu illi op[illegible] sil eni posset eē in aia qdlibet illoru. et sil pos[illegible] scire aliqua veritatē et errare circa illa. et sil assentire firmit et dissentire. et eādē rē simplicit velle et nolle. et de eodē delectari simul et 9tristari. q sunt 3 [illegible] experientiā. ¶ 5m mediu est. qr tuc eodē mō qlibet due forme substantiales uel accidentales pos[illegible] sent nāliter informare eandē mām. cu nulle videant [illegible] possibiles qz 3rie. et sic in eadē mā poterut sil eē forma palee et forma lapidis uel ferri. et forma vi[illegible] et aceti ossis et olei. qd e absurdu. due etiā aie rōna[illegible] les poterunt eē in vno corpore. 3 qd est articul' pa[illegible] risiensis. 27' qui est talis. qd de' posset plures aias in vno corpe facere. error. ¶ 6m mediu sumit ex dictis phi inferentis qd si 3ria eēnt sil. 9tradictoria eēnt sil. vn in. 10. metaphisice dicit sic. Qm aut impossibile cō[illegible] sil eē verā de eodē. palam qd nec 9traria sil inesse 9tingit eidē. et mox infert pbationē. qr ut di[illegible] cit vnu 9trarioz ē puatio alteri'. qd nō est intelligē[illegible] dum eēntialiter cu vtruqz sit ens. sz antecedenter et illatiue. nā ad positionē vni' sequit negatio alterius circa idem subiectu. et hoc ideo qr eēntia vni' incōpos[illegible] sibilis est nāliter eēntie alterius in eodē subiecto. vn [illegible] precise dicunt eēntie 9trarie. negatio aut cir[illegible] ca determinatu subiectu est priuatio. 10. metaphisice [illegible] in eodē sil sūt 3ria. [illegible] albedo et nigredo. seqt: in hoc subiecto est albedo. g in hoc eodē subiecto non [illegible] nigredo. Et similiter sequit. in hoc est nigredo. g i hoc non est albedo. et vltra. igit in hoc subiecto ē albe[illegible] do et in hoc subiecto non est albedo. que sūt 9dictoria [illegible] similiter sequit. in hoc subiecto est nigredo. et in h [illegible] subiecto nō est nigredo. accipiēdo. s. eē fm actu quo [illegible] simpliciter eē. non aut eē in potentia qd ē [illegible] nam qd tm est in potentia tale non simplici[illegible] ter [illegible] determinatione dicit tale. sz potius negat eē tale ut dicit cōmentator 4° metaphisice cōmento 15° [illegible] plūs. [illegible] igit impossibile ē sil affirma[illegible] re et negare vere impossibile et 3ria sil eē. sz aut quo. i. [illegible] ambo. aut alteru quo. alteru [illegible] simpliciter quasi. [illegible] ambo [illegible] in eodē in potentia tm. qr. s. neutru est [illegible] sz vtruqz qd pōt inesse sicut 9tingit q 3ria sūt me[illegible] dia aut vnu in actu. aliud aut in potentia tm. qr qm [illegible] ē actu in re ita qd simpliciter [illegible] addito ve[illegible] re dicit eē in illa. reliquu nō inuenit in ea. nisi in tem[illegible]

poris' diuersis. ut dicit cōmētator ibidē cōmēto 27° et allegat ibi cōmētator quādā trāslationē q ē mani[illegible] festior qz sua et qz nostra. dicens. Et in alia translatio[illegible] ne in loco toti' illius est aliud manifesti' sic. et si ipossi[illegible] bile est ut insimul negēt et affirmēt. ipossibile ē ut cō[illegible] traria sint insil. sz qnqz hoc et qnqz hoc. Item phs 4° metaphisice pbat qd ipossibile ē aliquē opinari 9tra[illegible] dictoria sil eē vera p h qd ipossibile est eudē sil h'e cō[illegible] trarias opiniones. et opiniones de 9tradictorijs sunt 3rie. q tota pbatio sup h fūdat qd 3ria non pnt simul eidē iesse. pptera qr videbat ex eodē gnari 9traria et nihil generat ex eo qd nō est. dicit phs qd ptāte con[illegible] tingit sil eidē iesse 3ria actu āt nō. Et cōmetator ibi[illegible] dem cōmento 30. Dicere e inqt qd 3ria existant insil in eodē potentia est veru. actu aut est falsum. et ad idē propositu antea cōmento. 15. dicit qd oia 3ria nō sunt exntia insil actu sz potētia. et qd nō est actu nō ē ens. ¶ Addā etiā ad idē ppositu arguit pbando qd sit ipos[illegible] sibile nāliter 9traria eē in eodē et quātocūqz gradu. primo sic. qr qualitates 3rie nō cōpatiunt se in gra[illegible] dibus intensis. igit nec in gradib' remissis. ans datur ab oib'. sz 9ña pbat. pmo qr grad' remissus ita est ta[illegible] lis nature uel talis sicut grad' intensus. et p 9ñs si al[illegible] bedini ex nā albedinis repugnat nigredini coexiste[illegible] re. ita habebit repugnātia i remissa albedine respe[illegible] ctu nigredinis sicut in intensa. si aut nō repugnat qr est albedo. sed qr est tāta albedo. hoc erit dictu volu[illegible] tariu et sine rōne. qr supposito isto gradu nigredinis q stat i eodē subiecto cu albedine tāta. volo qd iste gra[illegible] dus pficiat subiectu illud sine oi gradu albedinis. si igit post illi subiecto approximet dealbatiuu qd pos[illegible] sit introducere gradu albedinis pcehabitu. illud nō corruperet aliqd nigredinis ad hoc qd introducat al[illegible] bedinē istam i isto gradu. qr nulla est repugnātia int istos grad' albedinis et nigredinis. hoc dato. igit pari rōne fortius dealbatiuu posset pmanente ista nigre[illegible] dine introducere albedinē maiorē. nā si diceret op[illegible] positu. fictio ē sine rōne. ¶ 2° quia repugnātia q ē int grad' intēsionis. aut est formalis aut virtualis. for[illegible] malis inqt sicut eē albu et non eē albu formaliter re[illegible] pugnat respectu albedinis. et eē cecu et eē vidētē vir[illegible] tualis est. qr vna forma est corruptiua alterius. si pri[illegible] mo modo tuc sicut pus cu albedo i minori gradu. ita repugnabit pus grad' albedinis gradui alteri' sic magn'. si sit solu virtualis repugnātia h ē irrationa[illegible] bile fm hanc viā. qr ista fictio ponit qd magn' gradus valde dñans non intensissim' vnius 3rij stabit bn cu puo alteri'. et tm si eēt virtualis repugnātia in causa qre grad' intēsi nō cōpatiunt se. multo forti' magn' gdus ipsi' 3rij cōpateret secu paruu alteri'. et hec rō potissime pbat de simul compati inesse pmansiuo et quieto. ¶ 3° Si nigredo in gradu remisso possit natu[illegible] raliter stare cu albedine. aut igit qr nigredo est et tuc ois nigredo. et p 9ñs ois nigredo intensissima poterit sic stare etiā cu albedine intensa. qd iterum est 3 pro[illegible] teruu. uel qr nigredo in tali gradu. et hoc dari nō pōt qr tunc tlel repugnaret minori nigredini stare cum albedine. qd falsum est. qr cum data nigredo non sit

maxima intēdi posset. qz cū albedo secū stans nō subito corrūperet̃. sed maneret minor cū maiori nigredine. igit̃ non minori. qz si nō repugnat maiori nec minori. ⁊ iterū albedo cū qua stat dat⁹ grad⁹ posset intēdi. igit̃ s̄m illā fictionem nigredo data posset remitti vsq₃ q̄ haberetur minor nigredo ⁊ maior albedo. ⁊ sic nō videt̃ qn possit dari ꝓ cā q̄re remissi stant sil̃ qum intēsiores stare possint. Dices forte ꝙ tāt⁹ grad⁹ vni⁹ ɔ̄rij posset stare cū tanto alteri⁹ ɔ̄rij. gradu dato aliq̄ maximo cū q̄ possit stare nāli. s₃ nō cū maiori. Cont. Si talis ⁊ tant⁹ gradus pōt stare cū tanto ⁊ non cum minore. igit̃ oꝫ ꝓportionalit̃ ꝙ sicut vna qualitas crescit. ita ɔ̄ria decrescat. ⁊ p ɔ̄ns in aliq̄ instāti eēnt eq̄les. ⁊ si possent se cōpati in talib⁹ gradib⁹ equalibus nō apparet quare non possent intēdi equaliter ⁊ cōpati se in gradib⁹ maiorib⁹ equalibus ad inuicē. ⁊ i maiorib⁹ vsq₃ ad sūmū. ⁊ ita in gradib⁹ intensissimis. ɔ̄ña patet. si deus approximaret actiua ɔtraria. uel vnū tm̄. ⁊ ex alia pte ɔseruaret formā ⁊ ista ꝓportionalit̃ intenderet actū alteri⁹ actiui approximati. ⁊ tunc formas illas naturis suis relinq̄ret. aut eni iste i eē pmanerent postea sibi relicte. ⁊ tūc nāliter se compatiuntur ex pte sua. ⁊ habet̃ intentū. uel vna aget in aliam cū tamē sint equales. ⁊ ita non obstante ɔtrarietate semp agūt ad inuicē ⁊ destruūt se finaliter ⁊ nō cōpatiunt̃ se etiā in gradib⁹ remissis datis nō pl⁹ q̄₃ in alijs gradib⁹ equalibus. ℂ 4°. s̄m ꝙ arguit Okam. Ab oi forma inherente subiecto alicui adequato vere denominari pōt subiectū tale quale pōt aliqd eē p inherētiam talis forme lic₃ hoc nō sit verū de subiecto nō adequato. nā ethiops est albus s̄m dentes. nō tamē est alb⁹. ita ꝙ si forma sit pfecta pfecte denoiari pōt subiectū hui⁹ eē tale. si iperfecta imperfecte. si igitur calor ⁊ frig⁹ sūt sil̃ in ḡdib⁹ remissis in eodē subiecto adequato. illud erit simul calidū ⁊ frigidū. lic₃ non in sūmo. ℂ 5°. Tūc odiū dei ⁊ gradu remisso eadē rōne posset stare cū amore dei. qđ videt̃ incōueniens. ℂ 6° Si dati grad⁹ nāliter se cōpatiant̃. addat̃ igit̃ alteri pars silis uł maior per potētiā dei ⁊ relinquat eas formas naturis suis. aut igitur pmanebit vtraq₃ in dato gradu. aut non. si sic. igit̃ non erat naturalis repugnātia inter tales formas ex nā taliū formaꝝ nec etiā tantaꝝ. si non. oportet ꝙ vna destruat uel diminuat aliā. ⁊ si h̄. igit̃ multo forti⁹ ageret ad corruptionē alteri⁹ ꝓ⁹ea minoris. qz si forma maior illi⁹ spēi nō pōt resistere ⁊ defendere se ɔtra formā tanti gradus ɔ̄rie spēi. nec minor illa. ⁊ sic uel in nullo gradu se cōpatiunt̃ uel in quolibet. ℂ 7°. Si ɔ̄ria coextendantur sequit̃ ꝙ aliqs sit calor in cētuplo maioris virtutis q̄₃ frigiditas data. ⁊ tñ ꝙ nec iste calor nec aliqd habēs illū pōt agere in hñs frigiditatem datā nisi intēdendo eam. qđ videt̃ magnū incōueniens. ꝓbat̃ ɔ̄ña sit a ille calor. ⁊ frigiditas data in alio subiecto sit b. volo ꝙ hñs calorē a sit vnū calidū remissū in q̄ tu ponis calorē ⁊ frig⁹ coextendi. tunc si calor in a gradu compatit̃ secū in eodē subiecto frig⁹ in quo ponis ꝙ cōpatiant̃ se. ponit eni opiniō certū frigoris cōpossibilem ḡdui a caloris i eodē subiecto adeq̄to. ⁊ si iste debet

crescē oꝫ calorē minui. ⁊ si calor in isto debet crescere oꝫ frig⁹ minui s̄m imaginationē istius opinionis. capiatur igit̃ aliud frigus in centuplo remissius frigore qđ p te est cū calore a. ⁊ illud frigus i alio subiecto p casum vocet̃ b. g̃ i s̄m hāc positionē h coextendi cū calore intensiore q̄₃ a. ⁊ hec rñsio h₃ sustinere ꝙ sicut decrescit frig⁹ ita ꝓportionalit̃ crescit calor. sit igit̃ c corp⁹ hñs frigus b ⁊ sit d p̄mū calidū cui⁹ calor e minor ⁊ frigiditas maior. Tūc arguo sic. d est mi̇̄n⁹ calidū q̄₃ c. igit̃ calor in d nō remittit frig⁹ in c. qz tūc intenderet calorē suū. ⁊ hoc nō. cū calor c sit intensior. igit̃ uel non aget in c uel in eo intēdet frig⁹ h. ⁊ p ɔ̄ns non poterit in c agere nisi intendēdo frigus eius. qđ erat ꝓbandū. tenet vltima ɔ̄ña. qz si d sit min⁹ calidū q̄₃ c. ⁊ d in agendo p suū calorē in c nititur ipsum assimilare sibi. ⁊ hoc non potest nisi remittendo calorem ipsius. ⁊ hoc est qđ erat ꝓbandū. ℂ 8°. Si calor ⁊ frig⁹ simul coextendant̃. igit̃ quādo vnū istorū intendit̃ aliud remittit̃. ⁊ econtra. igit̃ eēt dare mediū instans in q̄ subiectū illud equaliter informaret̃ formis ɔtrarijs ⁊ in q̄ aliqd equaliter componeret̃ ex contrarijs. ɔ̄ñs est ɔ̄ cōmentatorē 10. metaphisice cōmento. 23°. Et p̄ de celo cōmento 7°. Ex istis videt̃ ꝙ nūq₃ forme ɔ̄rie sint sil̃ in eodē subiecto p̄. etiā in actu icōpleto. ℂ 2° loco arguit̃ ɔ̄ eādē ɔ̄nem ꝓbando ꝙ ɔtraria i actu cōpleto ⁊ quieto non solū in fieri possint sil̃ esse ꝓrimo arguit sic Scotus in 2°. Si ɔ̄ria non possent nāliter eidem simul inesse. sequit̃ ꝙ qñ subiectū aliquod transmutat̃ ɔtinue de vna forma ɔ̄ria ⁊ in aliā forma corrūpēda haberet vltimū instans sui eē uel forma gñanda haberet p̄mū sui eē. ɔ̄ña est satis patens. nā instans copulans totū temp⁹ i quo subiectū est sub forma expellēda ⁊ totū in q̄ est sub forma generāda uel erit vltimū p̄cedentis uel p̄mū sequentis totū eni temp⁹ hoc ⁊ tēpus illud totaliter se excludūt si ɔ̄ria non ponant̃ sil̃. Et iterū nullū mediū temp⁹ est inter illa. alias subiectū p aliqđ tēpus careret vtraq₃ forma. ⁊ p ɔ̄ns idē instās copulat vtrūq₃. sed ɔ̄ñs est falsū q̄₃tū ad p̄mā ptē. ut p₃ 8°. physicoꝝ. ⁊ falsū q̄₃tum ad 2am aliogn eēt dare p̄mā mutationē ⁊ p̄mū mutatū esse uel p̄mā ptē motus q est s̄m formā posteriorē. ⁊ h gr̄a frigefactiōis si subiectū moueat̃ a calido in frigidū. qđ est incōueniēs. ℂ Cōfirmat̃. qz sicut in motu tali nō ē dare p̄mā remissionē forme abiciende sic nō ē dare p̄mā gñationē forme iducēde. ℂ 2° frigefaciēs nō remittit vnā formā nisi causādo i eo subiecto aliqd incōpossibile illi forme s̄m aliquē ḡdū. ⁊ s̄m ꝙ calefaciēs illud in maiori ⁊ maiori ḡdu corrūpit gradū minorē forme. ℂ 3°. ꝓbat 6°. physicoꝝ. ꝙ oē qđ mouet̃ h₃ aliqd vtriusq₃ extremi. ⁊ p ɔ̄ns oē qđ mouet̃ ex ɔ̄rio i ɔ̄riū h₃ aliqd vtriusq₃ ɔ̄rij. qđ etiā habet̃ ex cōmētatore. 5° physicoꝝ cōmēto 12° et 54°. ⁊ videt̃ manifestū ad sensum ꝙ aque successiue calefacte aliqd caloris inest manente adhuc frigiditate nec totaliter corrupta. vñ ad instans a quo incipit mot⁹ ɔ̄currūt sil̃ duo mot⁹ eiusdē subiecti. remissionis forme abiciēde ⁊ intēsionis forme q̄ inducit̃. ⁊ neutrius mot⁹ est dare p̄mā ptē. ℂ 4°. arguit sic [illegible]

[illegible] ꝙ quãdo agens agit ĩ subiectũ hñs formã cõtra/
[illegible] introducit totã formã intẽsiue sed in
[illegible] pre ante prẽ. aut ꝙ ꝯuenit ex ĩcõpossibilita/
[illegible] forme. ⁊ hoc nõ. q2 oẽs sunt eiusdẽ rõnis ⁊ na/
[illegible] formã pfectiorẽ. aut ex insufficiẽtia
[illegible] ponere enĩ formã pfectiorẽ. aut ex insufficiẽtia
[illegible] ⁊ hoc non ẽ verũ. tũ q2 agens nãle in susceptiuo
[illegible] põt simul inducere effectũ sue actiuitati ꝓ/
[illegible] nisi aliud obstet. tũ quia hoc tollit̃ ponendo
[illegible] aut 3° hoc ꝯuenit. q2 subiectũ nõ põt simul
[illegible] recipere. ⁊ hoc non ẽ verũ. q2 in fine mot⁹ oẽs simul
[illegible] aut vltimo ꝓpt q̃litates uel dispositiones ꝯ/
[illegible] repugnantes forme inducende. ⁊ habet̃
[illegible] q2 simul cũ parte forme introducta est pars
[illegible] repugnãs parti introducẽde ⁊ sic sũt simul ꝯ/
[illegible] gradibus remissis. ¶ 5° arguit̃ ab alijs. Omne
[illegible] cũ motu ad aliquã formã stat cũ termino mo/
[illegible] p3. q2 talis motus nõ est nisi forma fluẽs ⁊ incõ/
[illegible] 3° physicoꝝ. sed forma ꝯria ex q̃ subiectũ trans/
[illegible] stat cũ motu. q2 ipsa ẽ cã successionis mot⁹ ꝓ/
[illegible] fm cõmẽtatorẽ. 4° physicoꝝ. dicentẽ ꝙ cã suc/
cessionis in motu ẽ resistentia. in motu aũt ad formã
nõ põt eẽ resistẽtia nisi rõne forme ꝯrie existẽtis ĩ sub/
iecto. ¶ 6° cõstat ꝙ ĩ mixto manẽt q̃litates elemẽtoꝝ
remisse. quicquid sit de formis substãtialib⁹ eorũdẽ. alio/
quin nõ alit̃ disponeret̃ mã ad formã mixti q̃3 ad formã
elemẽti. ꝙ cũ q̃libet ps mixti sit mixta: ⁊ q̃litates ele/
mẽtoꝝ sint ꝯrie. seq̃t̃ ꝙ in eadẽ pte materie sint q̃lita/
tes cõtrarie in eẽ remisso. ¶ 7° Si sint aliq̃ agẽtia cõ/
traria apta agere mutuo approximata ⁊ dispositiõe
debita ad agẽdũ ⁊ patiendũ ⁊ int̃ illa minimũ. verbi
gratia minim⁹ aer. ⁊ sint illa agẽtia calidũ ⁊ frigidum
[illegible] talib⁹ gradib⁹ ꝙ vtrũq3 possit agere in reliquum
ꝑ tale mediũ minimũ qđ totũ est possibile: tunc distãs
nõ posset agere in distãs nisi agẽdo in mediũ. ut p3 2°
de aĩa. ⁊ vtrunq3 istoꝝ agat in reliquum: sequitur ꝙ
vtrũq3 agat in mediũ. ⁊ tñ actiones sint ꝯtrarie. illud
minimũ simul totũ mouebit̃ motib⁹ ꝯtrarijs. ⁊ ꝑ ꝯñs
motus contrarij sunt simul in eodem ⁊ forme perma/
nentes ꝯrie erunt in eodem sc3 caliditas ⁊ frigiditas.
¶ 8° Motus sursũ ⁊ deorsũ sũt ꝯtrarij. 5° physicoꝝ.
[illegible] possũt simul eẽ. ꝙ [illegible] ꝓbat̃. q2 si lancea mo/
[illegible] sursũ: ⁊ musca moueat̃ sup lanceã versũ de/
[illegible] motu ꝓpo. illa musca simul mouet̃ sursũ ⁊ de/
[illegible]. Idem põt probari de anima humana q̃ lic3 ꝑ
[illegible] ⁊ vere simul mouet̃ sursũ ⁊ deorsum
[illegible] grã. cũ quis man⁹ ꝯiunctas separat eleuãdo vnã
[illegible] ⁊ aliam deprimẽdo deorsũ. ¶ 9° Drie diuidẽtes
[illegible] gen⁹ ex opposito sũt ꝯrie. 10° metaphisice. ⁊ ille sũt
[illegible] in eodem subiecto. q2 due species. verbi gratia
[illegible] ⁊ siccitas sunt in eodem subiecto ⁊ iste constitu/
[illegible] differẽtijs diuisiuis eiusdem generis ex oppo/
[illegible] ꝙ tales differẽtie opposite sunt in eodem subie/
[illegible] ꝓbat̃. quia uel ille due species cũ sint
[illegible] immediate ꝯtinent̃ sub oppositis differen/
[illegible] ⁊ habet̃ ꝓpositũ. uel ambe ꝯtinent̃ sub altera
[illegible] ⁊ tũc cũ differentia addita generi constitu/
[illegible] speciẽ calor ⁊ siccitas erunt eiusdẽ speciei subal/
[illegible] ⁊ tunc queritur. aut calor ⁊ siccitas cõtinentur

in diuersis oppositis differẽtijs illi⁹ speciei subalter/
ne. ⁊ habetur ꝓpositũ. uel ꝯtinẽtur sub altera. ⁊ tunc
sequitur ꝙ erunt sub altera vna specie inferiori sub/
alterna. ⁊ tũc ut prius q̃rat̃ an ꝯtineant̃ sub oppositis
differẽtijs illi⁹ speciei subalterne. uel sub altera. ⁊ sic
ꝓcedet̃ in infinitũ. uel erũt eiusdẽ speciei specialissi/
me. uel deuenit̃ ad aliqđ gen⁹: sub cuius oppositis
differẽtijs calor ⁊ siccitas ꝯtinẽtur ⁊ cũ duo pma sint
falsa. relinq̃t̃ tertiũ qđ ẽ ꝓpositũ. ¶ 10° Cũ habitu vir/
tutis stat aliq̃s gradus vitij uel dispositionis ad vitiũ
q̃ cũ aucta ẽ fit habit⁹. ⁊ ꝑ ꝯñs ẽ eiusdẽ rõnis cũ habi/
tu vitij. ꝙ ꝯria stant simul. ꝯña patet. sed añs ꝓbat̃. q2
si tẽperat⁹ eligat actũ oppositũ causabit̃ aliquid per
illũ. alias ꝑ nullũ aliũ simili rõne aliqđ causaret̃. ⁊ sic
nũq3 posset oppositũ vitiũ gñari. illud aũt qđ causa/
bitur uel erit vitiũ uel dispositio ad vitiũ. ⁊ illud sta/
bit cũ virtute tẽperãtie cũ virt⁹ nõ corrũpat̃ ꝑ vnũ
actũ oppositũ. ¶ 11° arguit̃ ꝑ phm. 5° physicoꝝ. dicẽ/
tem ꝙ mot⁹ q̃ sũt ex extremis in mediũ sũt ponẽdi int̃
motus ꝯrios. Et ẽ ratio ut dicit. q2 mediũ ad vtrunq3
dicit̃ q̃dãmõ. vbi cõmẽtator cõmẽto. 52° dicit ꝙ phs
iõ dixit q̃dãmõ. q2 mediũ est ꝯriũ vtriq3 extremo non
simplicit̃ sicut alterũ extremũ est ꝯriũ reliq̃. sed medi/
um ẽ ꝯriũ vtriq3 extremo ꝑ illud qđ est in eo de reliq̃
extremo. ⁊ ꝯrietas ei⁹ differt a ꝯrietate alteri⁹ extre/
mi in hoc. q̃m ꝯriũ in eo. s. vnũ extremũ nõ ẽ in sua vlti/
ma pfectiõe sic ẽ in ipso extremo. Et subdit ꝙ vtrũq3
extremũ inuenit̃ in medio nõ pfecte. vñ in trãsmutati/
one q̃ fit de viridi ad albũ. viride est q̃si nigrũ. viride
enĩ nõ trãsmutat̃ ad albũ nisi fm ꝙ ẽ ĩ eo de nigro nõ
fm ꝙ ẽ in eo de albo. ⁊ etiã qñ viride trãsmutat̃ in ni/
grũ trãsmutat̃ fm ꝙ est in eo de albo. ⁊ similit̃ qñ al/
bũ trãsmutat̃ in viride trãsmutat̃ in nigrũ qđ ẽ in vi/
ridi. hec cõmẽtator. In qb⁹ verbis manifeste patet eũ
sensisse ꝙ in colore medio sit vtrũq3 extremoꝝ ꝯrio/
rũ. lic3 non in sua vltima pfectione: sed in esse impfe/
cto ⁊ remisso. ¶ 12° q2 phus. 10° metaphisice. et cõmẽ/
tator cõmẽto ibidẽ. 23° expsse dicũt. ꝙ oĩa media int̃
ꝯria sunt cõposita ex ꝯrijs. ⁊ in plurib⁹ alijs locis idẽ
vidẽtur ponere. ex q̃ sequit̃ ꝙ fm eoꝝ opinionẽ con/
traria sunt simul lic3 in gradibus remissis. ¶ 3° loco
arguit Gregori⁹ contra illam opinionem: probãdo ꝙ da/
to ꝙ contraria essent simul in eodem subiecto primo
adhuc ex remotione vnius illorum aliud non inten/
deretur. Arguit igitur primo sic. quia fm illã opinio/
nem nulla forma vere augmentaretur. sed solũ fm
apparentiam tñ. quia in rei veritate forma que dici/
tur augmentata non est maior neq3 perfectior q̃3 pri/
us. sed solum apparet maior propter absentiam sui
contrarij quod ĩpedit eius apparentiam. sicut cũ pã/
nus lineus aqua madefactus exponitur ad solem ꝑ
abstractionem uel corruptionẽ aque ⁊ humorum ap/
paret albior q̃3 nũc sit fm veritatem non sit albior in se.
¶ 2° quia sequitur ꝙ nunq̃3 forma augeatur in ali/
quo subiecto quin simul ĩ eodẽ subiecto augeat̃ forma
ꝯria ⁊ sic ĩpossibile eẽt aliqđ subiectũ fieri magis albũ
nisi ipsũ simul fieret magis nigrũ quod est absonum.
ꝓbatur ꝯña. nã sequit̃ fm opinionẽ: albedo auget̃. ꝙ

min⁹ pmiscet̃ nigredini. ꝛ vltra. ꝗ nigredo minus miscet̃ albedini. ꝛ hec zª ꝯña patet. qꝛ ipossibile ē aliqd magis pmisceri alicui qđ nō magis pmiscet̃ sibi: sicut ipossibile ē ꝙ aliqd sit pmixtū sibi. seqt̃ ergo: albedo minus pmiscet̃ nigredini. ꝗ nigredo illa min⁹ miscet̃ albedini. ꝛ vltra. igit̃ illa nigredo auget̃. ꝗ de pmo ad vltimū sequit̃: albedo in hoc subiecto auget̃. igit̃ nigredo in hoc subiecto augetur. ꝛ sequitur: in hoc subiecto augetur albedo ꝛ nigredo. ergo hoc subiectum fit magis album ꝛ magis nigrū. ¶ 3º. qꝛ cū forma remittit̃. aut ideo dicit̃ magis misceri forme ꝯ̃rie qꝛ ibi magis ꝯiūgitur ꝛ intimat̃. ꝛ hoc ē falsū. qꝛ ꝭm opinionē istā vtraq₃ est in eodē subiecto adeq̃to. ꝛ ꝭm veritatē si vtraq₃ ē simul in eodem subiecto adequato vtraq₃ totā materiā sibi subiectā imediate iformat. ꝛ ꝑ ꝯsequens non sūt aliq̄n min⁹ ꝯiūcte. aliq̄n magis. Item si ita eēt vna nō magis diceretur remitti ꝙ̄ alia. nec ecōtra. qꝛ si vna alteri magis vnitur necesse ē ꝙ reliqua illi etiā magis vniatur. uel iō dicit̃ magis misceri forme ꝯ̃rie. quia forma illa cui miscet̃ est in se maior ꝙ̄ ea cui pmo miscebat̃ uel ecōuerso ipsa est minor ꝛ forma ꝯ̃ria cui pmo miscebat̃ est equalis uel ꝑus uel maior. verbi grā. si calidū aliqđ fiat min⁹ calidū. ꝛ ꝑ ꝯsequēs remittat̃ calor ei⁹. si ideo remittit̃ uel minuitur calor eius. quia miscet̃ maiori frigiditati. hoc nō pōt eē nisi uel qꝛ frigiditas augetur ꝛ calor remanet in se vniformis nō maior nec minor ꝙ̄ ꝑus. aut qꝛ frigiditas in se remanet tāta: ꝛ calor minuit̃. aut vtroq₃ mō qꝛ. s. calor ꝛ minuit̃: ꝛ frigiditas auget̃. ꝛ qđcūq₃ horꝫ detur: sequit̃ ꝙ forma minuatur in se ꝛ etiam ꝭm se ꝛ augeat̃. imo dicere ꝙ forma non auget̃ ꝑ additionē alicui⁹ similis. nec minuit̃ ꝑ subtractionē seu corruptionē alicui⁹ partis. ꝛ dicere cū hoc ꝙ remittit̃ ꝑ maiorē mixtionē ꝯ̃rij ꝭm intellectū datū. est implicare ꝯ̃dictionem. Primus etiā modus dari nō potest ꝭm se qꝛ si calor non minuit̃ dato ꝙ frigiditas augeatur nō erit calor remissior: sed tm̄ frigiditas erit intēsior. nec subiectū erit minus calidū ꝙ̄ fuit ꝑus. sed solum erit frigidius ꝙ̄ fuit ante: sicut si dulcedo pomi maneat in equali gradu: ꝛ rubedo augeat̃. non ex hoc erit ei⁹ dulcedo minor aut ipsum min⁹ dulce ꝙ̄ prius. s₃ erit tm̄modo magis rubeū ꝙ̄ fuit ꝛ ꝑ ꝯsequēs si hoc modo calor remittit̃ calor nō remittit̃. Si vō dicat̃ zº. ꝙ frigiditas manet in eodem gradu. sed calor minuitur Contra pmo. quia ꝭm hoc frigiditas nō intendit̃. ꝛ tm̄ miscet̃ minori ꝯ̃rario quod ē cōtra opinionem. zº. qꝛ ꝭm hoc posito ꝙ sicut minuit̃ calor minueret̃ frigiditas qđ vtiq₃ deus posset facere. tūc nec minueretur calor nec frigus ꝛ sic vtrunq₃ minueret̃: ꝛ neutrū minueret̃ qđ ē impossibile. ꝛ patet ꝯña. minueret̃ enim per poᵐ ꝛ non minueretur. qꝛ non esset minor mixtio ꝯ̃rij ꝙ̄ erat ꝑus. vn̄ si sit calor decem graduū mixtus frigiditati octo graduū. non erit minor mixtio ꝯ̃rariorū ꝙ̄ si misceatur calor nouē graduū cū frigore septem graduū. aut si erit minor mixtio ꝯ̃rariorꝫ calor erit intensior: ꝛ similiter frigus. quia ꝭm opinionē. qꝛ calor ille ē itēsior qui frigori ē immixtior. ꝛ ecōuerso de frigore. ꝛ ꝑ ꝯñs in hoc casu vtraq₃ forma auget̃ ꝛ minuitur. ꝛ si augetur nō minuit̃. minuit̃ ꝗ ꝛ nō [illegible]

¶ 4º. [illegible] calor [illegible] ꝛ ideo ꝑ se forma [illegible] iō calor minuitur: qꝛ minuit̃. ꝛ iō esto ꝙ ꝯ̃raria [illegible] miscerent̃ in forma remissa: ꝛ gradu[illegible] [illegible] forme sequatur maior uel minor [illegible] ꝯ̃rario non [illegible] forma intend. uel remitti [illegible] lud ipsū qđ est eā magis uel min⁹ misceri ꝯ̃rio. q̄ntū o ta[illegible] maior uel minor [illegible] ꝑsupponat [illegible] tēsionē uel remissionē forme ꝭm suas ptes [illegible]

¶ 5º. cōstat ꝙ de⁹ posset annihilare totā frigiditatem que est in subiecto remisse calido: ꝛ calorem [illegible] tem minuere eodē mō quo dicit̃ minui existēte simul cū eo frigiditate. [illegible] patet ꝙ calor remitteret. ꝛ subiectū fieret minus calidū: ꝛ tm̄ nō magis misceret̃ ꝯ̃rario ꝛ ꝑ ꝯsequens non ē idipsū formā remitti ꝛ eā magis misceri cōtrario. ¶ 6º. Si deus annihilaret totam frigiditatē existētē ꝭm te in corpore remisse calido ꝛ illud corpus approximaret alteri corpori calidiori qđ prius poterat intēdere calorē. in isto aūt intenderetur calor illi⁹ remisse calidi. ꝛ habet̃ ꝑpositū. quia tūc erit intēsio sine minori mixtione ꝯ̃rarij. aut nō intendet̃ ꝛ tūc sequit̃ ꝙ forma ꝯ̃ria per se muaret ꝛ nō impediret actionē agētis qđ est ꝯ̃ naturā. ¶ 7º. Si forma nō est remissa nisi ꝑpter mixtionē ꝯ̃rij. ꝗ in q̄cūq₃ est forma sine hui⁹ mixtione ipsū est sūme tale ꝛ forma illa ē intensissima. ꝯñs ē falsū. qꝛ cū in aere puro non sit aliq̄ frigiditas: nec etiā aliq̄ qualitas media inter calorē ꝛ frig[illegible] sed pura q̄litas. seq[illegible] ꝙ calor in aere puro esset intensissim⁹. ꝛ aer eēt calidissim⁹: ꝛ ignis non eēt calidus in sūmo supra aerem. ¶ 8º. Nā aer pōt fieri magis calid⁹ ꝛ iterū fieri min⁹ calid⁹ redeūdo ad gradū caloris [illegible] ꝛ tūnc [illegible] mō plus miscebit̃ sui⁹ calor frigiditati. qꝛ ut dictū ē in eo nulla ē frigiditas. nā forme elemētorꝫ i sua simplicitate existētiū sūt simplices nulli forme ꝯ̃rarie mixte. quicq̄d sit de qualitatib⁹ corporꝫ mixtorꝫ. sic [illegible] detur ꝙ illa zª ꝯ̃ ex triplici capite sit falsa ¶ Contra 3ªᵐ 4ᵃᵐ ꝛ 6ᵃᵐ ꝯ̃nes arguit Aureolus dicens ꝙ [illegible] possibile est formam intendi per radicalē partic[illegible] tionē subiecti nisi habeat in essentia sua partes [illegible] dus. quod probat multipliciter. ꝛ primo sic. Impossibile est esse nouū motum sine acquisitione noui termini realis. alioquin acquisitio esset sine eo ꝙ [illegible] acquireretur ꝛ factio absq₃ eo ꝙ aliquid fieret [illegible] fiat intensio per participationem forme in [illegible] motus intensionis erit nouus absq₃ hoc ꝙ a[illegible] ua realitas acquiratur. nec enim acquireretur [illegible] tas forme. quia iam ante erat. ens autē acquiri [illegible] eri non potest. quod enim fit non est. ut patet ꝑmo physicorum. nec acquiretur aliqua pars [illegible] gradus essentie. quia partem ꝛ partem nō habet [illegible] gradum ꝛ gradum in essentia ꝭm istum modum [illegible] nendi nec acquiretur esse. quia esse ꝛ essentia [illegible] idem. uel saltem esse est proprietas uel [illegible] sentie. vn̄ intimi⁹ sequitur eēntiā ꝙ̄ [illegible] aut [illegible] passio suū subiectū. ꝛ quodcūq₃ horꝫ detur [illegible] ꝙ eē habeat ꝗdus ꝛ intendat̃ gn eodē mō [illegible]

[illegible] gradus. tū 2°. q2 eē videt hr̄e mēsurā ⁊ varieta[illegible] determinationē a forma ⁊ ita non suscipit nisi [illegible] variata variationē. tum 3°. q2 e[illegible] de quo loq[illegible] ē esse existētie qd̄ nō est nisi vnū in vno supposi[illegible] [illegible] formā substantialem q̄ nec intendit nec [illegible] ⁊ per cōsequēs nec esse. Nec pōt poni q̄ ac[illegible] [illegible] noua pticipatio seu radicatio in subiecto. quia [illegible] participatio uel eēt relatio ⁊ tūc nō suscipit ma[illegible] [illegible] uel eēt absolutū: ⁊ tūc aliqd absolutū ha[illegible] [illegible] ptes ⁊ grad' nō obstante sua simplicitate. ⁊ pos[illegible] [illegible] idē dici de forma. tum 2°. q2 impossibile [illegible] magis ⁊ min' intimari seu radicari si[illegible] [illegible]cipari. tum 3°. q2 relatio nō suscipit magis ⁊ mi[illegible] [illegible] fundamēta. vnde participatio intendi non [illegible] forma pticipata intendat. ergo ipossibile ē poni [illegible] charitas augeat p sui pticipationē in subiecto non [illegible] in eēntia sua gradus aut ptes. ¶ 2°. pncipalit[illegible] [illegible] Impossibile est formā ampli' ⁊ magis par[illegible] [illegible] aliquo facto circa formā uel circa eēntiā [illegible] ⁊ circa eius dispositionē. s3 maior participa[illegible] [illegible] forme in subiecto non fit ꝓpter aliquid factum in [illegible] subiecti. q2 non suscipit magis ⁊ min' in eēn[illegible] [illegible] ipsa anima nec intendit dū charitas augetur: nec [illegible] variatio circa dispositiōes subiecti quib' for[illegible] ma magis pticipet. q2 subiectū magis disponit. aut [illegible] disponitur ꝓpter dispositiones alteri' ra[illegible] [illegible] [illegible] forma itēdit dispo[illegible] [illegible] alteri' rōnis. h aūt eē non pōt. q2 cū gdus sint [illegible] quecunq3 gradū maiorē ⁊ minorē opor[illegible] teret esse infinita dispositio alteri' rationis. aut ma[illegible] gis disponitur propter intensionem eiusdem rōnis ⁊ tūc remanet eadem difficultas quomodo illa dispo[illegible] sitio intendat cum sit forma accidentalis. si eni in sui [illegible] intēdatur. pari ratione quelibet forma acci[illegible] [illegible]ntalis posset sic intēdi. Si vero p maiorem dispo[illegible] [illegible] subiecti. queret de illa ⁊ erit ꝓcessus in infini[illegible] [illegible] Et iterū si forma intenderet ꝓpter dispositionem [illegible] subiecto dispositū uno p necessitatem eēt [illegible] in summo. cuius oppositū patet in aere q non est [illegible] in summo q̄tumcunq3 sit sūme dispositus. [illegible] possibus ē sūme disposit' ad suscep[illegible] [illegible] actus et speciei. nec tamen illa sunt semper in [illegible] summo. vnde manifestū est q̄ forme participatio [illegible] ꝓpter dispositionē subiecti. ergo relin[illegible] [illegible] q̄ fiat per hoc q̄ forma aliqd ad suam eēntiā pertinens acquisiuit: ⁊ istis duabus rōnibus dicit ar[illegible] [illegible] impossibilitas nostre positionis insolubilit est [illegible] ut euidentius ostēdat argu[illegible] ¶ 3°. sic. Im[illegible] [illegible] ē verificari ɔtradictoria de pdicamēto rea[illegible] [illegible] tēpora de subiecto qn sit facta mutatio [illegible] fm illa tēpora in subiecto. sed forma q̄ [illegible] ptes fuit remissa realiter: deinde nō remissa [illegible] intēsa. ergo necesse est ut aliqua realitas [illegible] subiecto. non pōt autē illa realitas eē pars [illegible] partes nō habet nisi loquamur de [illegible] pars dispositiōis. [illegible] aer ē disposit[illegible] [illegible] nec pars eē aut pticipationis [illegible] non possit intendi nisi forma intēdatur ergo necesse ē q̄ in eēntia forme sit facta realis vari[illegible] atio. ¶ 4°. sic. Impossibile ē q̄ aliqd de nouo realiter pficiatur aut intendat nisi adueniente aliq̄ realitate pficiente. aliogn materia posset perfici p non realita[illegible] tem. ⁊ fm h̄ forma nō realiter differret a materia. vn̄ negans hanc ꝓpositionem tollit viā qua ꝓbatur q̄ forma ⁊ materia realiter non sint idem. sed albedo in[illegible] tensa vere pficit ⁊ actuat ⁊ intēdit realiter. ergo ne[illegible] cesse ē aduenisse nouā realitatē pficiētē. ¶ 5°. sic. Im[illegible] possibile ē q̄ idem sit realit pfectius se uel excedens in perfectione. sed forma intēsa in perfectione exce[illegible] dit remissam. ergo impossibile est q̄ penitus sint idē. ad[illegible] uenit ergo aliqd reale in intensa p quod non oio idem in[illegible] differēs a remissa. ¶ 6°. sic. Impossibile est vnā ⁊ ean[illegible] dē realitatē eē terminū a q̄ ⁊ ad quē in eadē trāsmu[illegible] tatione. qm̄ mobile ptim ē in t̄mino a q̄. ⁊ ptim in t̄mi[illegible] no ad quē. ⁊ recedit a termino a q̄: ⁊ accedit ad termi[illegible] nū ad quē. recedē autē ab aliq̄ ⁊ accedē simul ad illud est ipossibile. s3 in motu intensionis forma q̄lificatiua est vere t̄min' ad quē. put ē intensa. ⁊ termin' a q̄. put est remissa. si eni q̄litas nō eēt t̄min' ad quē iā non eēt alteratio q̄ terminat ad pdicamentū q̄litat[illegible] ut patet 5°. physicoꝝ. ergo necesse ē q̄ forma intēsa ⁊ remissa fm aliquā realitatē distinguant. ¶ 7°. sic. Oē qd̄ moue[illegible] tur ē in potētia ad illud ad qd̄ mouet. q2 mot' ē actus existētis in potētia. 3°. physi[illegible]. oē aūt qd̄ est in potētia caret aliq̄ actu i quē tēdit p motū: ut p3 9°. metaphysi[illegible] ce. sed ɔstat q̄ subiectū existēs sub forma remissa ve[illegible] re mouet ad formā de gn̄e q̄litatis ⁊ ad realitatē ali[illegible] quā ptinētē ad gen'. ergo necesse est q̄ aliq̄ realis q̄litas illi' gn̄is acqrat. ¶ 8°. sic. Oē illud i qd̄ ē mot' seu ois forma fm quā aliqd dicit moueri necessario h3 ptes q̄rū aliq̄ dicūtur aduenire ⁊ opposite illarū recedere ita dicit cōmētator 8°. physicoꝝ. cōmēto 62°. Q2 ptēs oppositi successiue recedūt a subiecto ⁊ fiūt in ipso p[illegible] tes geniti. vn̄ in gn̄atiōe bois nō cessāt ptes spermat[illegible] recedere ⁊ ptes bois fieri donec forma humana pfi[illegible] ciat ⁊ h̄ si forma recipit partitionē. si aūt nō. h̄ necessa[illegible] rio accidit in accn̄tibus ꝓpriis illius forme. sed mani[illegible] festū est q̄ min' albū fm albedinē mouet ad mag' al[illegible] bū. ergo necesse ē q̄ i albedine fiāt ptes ⁊ q̄ adueniat aliq̄ ps albedinis magis albo. ¶ 9°. sic. Impossibile ē veru[illegible] motū eē sine t̄mino cū mot' nō sit aliud q̄ via ad ali[illegible] quē t̄minū. ⁊ adhuc ipossibile ē terminū illū motū p[illegible] cedē ⁊ nō cape eē p motū. s3 mutatio formarū acci[illegible] dētaliū est vere mot'. ergo necesse ē q̄ ei' termin' realit acqrat. t̄min' aūt ei' ē q̄litas ⁊ nō pticipatio q̄litatis: alias alteratio eēt mot' ad pdicamētū relatiōis. ergo ne[illegible] cesse ē realitatē acqsitā fuisse ptinētē ad q̄litatē. h̄ ille

¶ Cōtra 5am ⁊ 7am ɔnes arguit Greg'. ꝓbādo q̄ for[illegible] ma itēsibil nō iō formalit itēdat q2 dat aliud ⁊ aliud eē subiecto. uel q2 plus inest ei q̄ pus ut videt inuere ꝓbatio dictarū ɔnū. arguit igit pmo sic. Cū eni dicis q̄ forma dat eē subiecto: aut intelligis q̄ forma cau[illegible] set quandā tertiam entitatē distinctam a se ⁊ ab ipsa materia: ⁊ ab vtraq3 simul que dicatur esse forme illius. aut non intēdis dicere q̄ aliqua tertia entitas media ibi causet. sed p hec v̄ba: albedo dat subiecto

esse album. non aliud intelligis ꝙ si dicat̃ subiectum est albū ꝑ albedinem. non imaginādo aliquā entitatē tertiā pᷣter albedinē ⁊ subiectū ꝑ quā fit formaliter albū. Si pᷣmo mō itelligat̃. falsitas opinionis p₃ pᷣ. q2 nulla talis tertia entitas ponēda est inter formā ⁊ materiā quecūq₃ sit siue substātialis siue accn̄talis. nam positis precise entitatib⁹ forme ⁊ subiecti: ⁊ forma existēte in subiecto. subiectum erit tale ꝑ formā: ut album ꝑ albedinem ⁊ ꝑ ꝯsequēs superflue ⁊ vane ponitur alia entitas que sit eē album. Et si dicatur ꝙ eo ipso quo dicitur formā esse in subiecto ponit̃ tertia entitas que ē inesse. ⁊ illud eē quod ponimus non ē aliud ꝙ inesse. hoc est falsum. q2 ſm hoc eēt processus in infinitū in hꝰ esse. nam adhuc illo esse posito necesse est adhoc ut subiectū sit tale ꝙ ipsū sit in subiecto. ⁊ per consequens ponit̃ aliud inesse. ⁊ sic in infinitū. similit̃ si quātitas non seipsa extēderet materiam formalit̃ sed imprimeret materie quādam rem tertiā uel extensionē. pari ratione illa impressa iprimeret aliā in īfinitū. standū igitur est in pᷣmo ut dicam⁹ ꝙ forma seipsa ꝑficit. ⁊ materia seipsa ꝑficit̃: ita ꝙ nihil est aliud vniens materiā forme. uel faciens ꝙ materia ꝑficiatur per formā. Nec valet dicere ꝙ verū est illud esse nō esse aliquam aliā rem uel essentiam. est tn̄ aliqua modalitas uel realitas ſm se distincta a forma ⁊ a materia. modalitas aūt nō est res uel essentia: sed modalitas rei uꝉ eēntie. hoc inquā non valet. q2 talis modalitas est aliq̄ entitas vna uel plures. uel nec ē vna entitas nec plures. si detur 2m. sequit̃ ꝙ ipsa nihil est. si dicatur pᷣmū. ⁊ ipsa nō est plures entitates nec ē mā nec forma. ergo ē quedā tertia entitas impressa materie ab ipsa forma. ⁊ eadē ratione ut dictū est illa imprimit aliā ⁊ in infinitū. uel qua rōne dicet̃ ꝙ ipsa nō imprimit aliam. eadē ratione dicet̃: imo multo rōnabilius ꝙ forma nullā talem entitatē imprimit a se distinctā. Ex quo patet ꝙ talis r̄nsio non erit nisi fuga verbalis ⁊ dictū sine intellectu ē. 2º q2 si ponatur talis tertia entitas q̄ sit esse datum a forma ipsi materie ⁊ habēs in se gradus ut dicit̃: querēdū est an talis entitas sit eiusdē rōnis specifice cum ipsa forma. aut alterius rationis ab ea. si eiusdē ⁊ ipsa intrinsece habet grad⁹ ⁊ ē indiuisibilis. ergo ⁊ forma etiā habebit gradus qd̄ tu negas. Item oēs ratiōes quas facis ad ꝓbandū ꝙ forma ſm eēntiam nō habeat gradus. sunt ꝯtra hoc ⁊c̄. si vō sit alteri⁹ rōnis a forma qualiscūq₃ entitas sit. habebit ꝓpriā quidditatem ⁊ certitudinē ita sicut ⁊ forma. ⁊ similiter talis entitas ſm se ⁊ suam eēntiam erit sicut quidā numer⁹ sicut ⁊ ipsa forma. ⁊ ꝑ ꝯsequēs ille rōnes eque militant contra gradualitatē intrinsecam illi⁹ entitatis quā vocas esse: sicut cōtra gradualitatem intrinsecā forme. Item sicut tu ꝓbas ꝙ forma non intendat̃ penes additionem ꝑtis ad ꝑtem ſm eēntiam. ex h. tum q2 plura accidēntia solo numero differentia nō possūt esse in eodem subiecto. tum q2 ille partes forme non possent facere ꝑ se vnū. tum quia tūc forma ꝑ intēsionem fieret cōpositior ⁊ ꝑ consequens imperfectior. sic etiam pōt argui cōtra gradus isti⁹ tertie entitatis. nā illi sunt eiusdem rōnis cum nihil augeat̃ nisi ꝑ simile. Item querā a te quō illi gradus possint facere vnū. ⁊ erit equalis difficultas sicut de partib⁹ forme. Et similiter poterit argui ꝙ tunc quāto illud eē intenderet̃ fieret cōpositius ⁊ ꝑ consequens imꝑfectius: ⁊ sic eē intētius erit imperfectius. ⁊ forma quāto esset intēsior tanto haberet eē imꝑfecti⁹. ⁊ vniuersalit̃ omnis ratio quā facis ꝯtra alios de eēntia forme potest fieri cōtra tertiam entitatem quā tu dicis eē forme. Si vō itelligat̃ opinio tua 2º modo supra posito sc₃ ꝙ non sit aliqua alia entitas tertia a subiecto ⁊ forma distincta. sed ꝑ eandem precise formā in se non auctā uel intensam subiectū nūc sit magis tale ꝙ prius non absolute ꝙ forma ſm quā est tale non sit ſm se maior intensiue ꝙ illa ꝑ quam aliud subiectū est tale. ⁊ hoc ꝓpter maiorem uel minorē dispositionem subiecti ad formā illā. Tn̄ adhuc iste modus loquēdi nō cōtinet veritatem qd̄ ꝓbat̃ q̄ntuplici rōne. ¶ Prima talis est. quia si h̄ esset verū. sequit̃ ꝙ omne subiectum habens formā ⁊ magis dispositū ad illā ꝙ ~~ad~~ subiectum habēs similem formā sit dispositum: eēt magis tale per suā formam ꝙ aliud minus dispositū esset tale per suā. hec ꝯn̄a patet ſm dicta tua. quia si non eēt magis tale: ꝙ ipsum non est magis dispositū ad talem formam. nā ſm te omne subiectū ad formā magis dispositū ⁊ habens formā magis perficitur per illam: ⁊ ē magis tale per illā. sed illud repugnat an̄cedēti. q̄re ꝯn̄a tenebat. sed falsitas ꝯn̄tis patet ad sensum. nam posito ꝙ aer sit multo magis disposit⁹ ad lumē ꝙ aqua uꝉ nubes ⁊ candela parua causet lumen in aere. sol autem in aqua uel in nube constat ꝙ aqua erit multo luminosior ꝙ aer. ⁊ similit̃ nubes erit magis lucida ꝙ ipse aer. Nec valet dicere ꝙ hoc est quia sol est maioris virtutis in illuminādo ꝙ cādela. quia esto ꝙ ita sit: nisi ipse causet maius lumen intensiue ꝙ sit lumen candele. aut subiectū illuminatū ab ipso sit magis dispositum ad lumen ꝙ aer. nō erit illud magis luminosū. sicut esto ꝙ deus sit maioris virtutis in causando lumen ꝙ sit ipse sol. si tamen causet minus lumē in subiecto eque disposito ꝙ sol. illud erit minus lucidū qd̄ a solo deo illuminabitur effectiue ꝙ illud qd̄ erit illuminatum a sole. Item sequit̃ ꝙ si aer sit summe dispositus ad lumen ⁊ illuminet̃ a candela non fiet magis lucidus ꝓpter maiorē appropinquationē cādele ad ipsū. Item duo causatiua luminis quorum vnum sit multo virtuosius alio. verbi grā. parua cādela ⁊ magn⁹ ignis eque approximata subiect⁹ illuminabilib⁹ ⁊ eque dispositis ad lumen. facerent illa subiecta eque lucida. nec agens maioris virtutis faceret subiectum passū magis tale ꝙ agēs minoris virtutis passo vtrum eque disposito ad actionem suscipiendam. quod est ꝯtra pᷣncipia philosophica. ⁊ vtraq₃ ꝯn̄a patet ſm te. quia si ponatur equalis dispositio subiectis. ⁊ equalis inherentia forme. ⁊ per consequēs subiecta equalia. ⁊ patet ꝙ iste rationes eque procedunt contra primum modum dicendi ꝙ ſm eum ad equalitatem dispositionis subiectorum sequitur inherentie maior qualitas accidentis ad subiectum ⁊ ꝑ ꝯn̄s illius

transmutatū fm̄ illā

[illegible] aut forma. qđ non ē aliud fm̄ te q̄ꝫ suum inesse [illegible] equalitas participatiōis forme ꝛ terminatio[illegible] per formā ꝛ modū existendi sub forma ꝛ ceteroꝝ [illegible] in pposito. Forte inqȝ dicet̄ ꝙ aliẽ loquendū [illegible] de formis q̄ in esse ꝛ in fieri dependent a suis agē[illegible] cuiusmodi est lumē. ꝛ aliter de formis que tan[illegible] modo in fieri dependent ab eo ut calor ꝛ albedo ꝛ [illegible] qualitates. nā sicut forme pmi modi depen[illegible] ce ab agentib⁹ ꝛ subiecta nō sunt talia nisi [illegible] debite p[illegible]b⁹: sic etiā ad suū pfecti⁹ ꝛ inten[illegible] eē dependēt ab eisdem ꝛ conditionib⁹ eorum sic [illegible] ꝙ sua agentia sūt magis uel minus ppinq̄ aut [illegible] ul minoris virtutis ita subiecta taliū forma[illegible] magis ul min⁹ talia p suas formas ab illis agē[illegible] causatas. nō obstāte ꝙ ille forme int se fm̄ suas [illegible] nō se extēdāt. vn̄ qđ i alijs formis faciunt dis[illegible] subiectoꝝ hꝫ faciūt in istis dispositiōes ꝛ p[illegible] agētiū. q̄ꝫuis etiā ꝛ iste aliẽ ꝛ aliẽ pficiūt sub[illegible] fm̄ alias ꝛ alias subiectoꝝ dispositiōes. Hec in[illegible] missio nulla ē qm̄ ppter hꝫ cōditiōes agētiū nūq̄ꝫ [illegible] iecta eēnt magis uel min⁹ talia p formas ab agē[illegible] tib⁹ illis causatas nisi ab agētib⁹ sic cōditionatis pfe[illegible] ctior uel impfectior forma causaret̄. vn̄ si deus oser[illegible] uaret in aere lumē causatū a candela distante ꝛ non [illegible] ipsi candele ad causandū de cetero lumen aut suspenderet eius actionē ang⁹ aliquo ꝛ ipsa can[illegible] dela fieret ppinquior aeri illuminato illo lumine p̄us ab eo causato ꝛ nūc a solo deo oseruato certū est ꝙ ille aer nō ex hoc fieret luminosior. similiter si essent mille cādele eidē parti aeris approximate: ꝛ de⁹ oiuꝫ actiones suspēderet preter q̄ꝫ vni⁹. non intēsi⁹ lumen facerent oēs mille simul q̄ꝫ illa sola. eodē modo si sint agentia ineq̄lis virtutis ꝛ deus non impediret actio[illegible] nem debilioris agentis. sed impediret actionē fortio[illegible] ris nō ut oio non ageret. sed ne plus ageret q̄ꝫ agens [illegible]. constat ꝙ aer non fieret magis lucidus ab agente fortiori q̄ꝫ a debiliori. Confirmatur. qm̄ posi[illegible] to ꝙ deus oseruet imediate totum lumen causatum a cādela. ꝛ similiter oseruet totum lumē causatū ab igne magno sic ꝙ neutrum lumen vlterius depēde[illegible] ret a cādela uel ab igne. aut etiam posito ꝙ de⁹ in di[illegible] uersis partibus aeris eque ad lumen dispositis crearet [illegible] lumen equale lumini causato a candela ꝛ lu[illegible] mē equale lumini causato ab igne. certum est ꝙ vna pars aeris erit lucidior alia. ꝛ tamē idem erat agens [illegible] oseruās ꝛ eque primū. Q ergo subiectum [illegible] magis tale p formā q̄ꝫ aliud aut ipsū vno tpe [illegible] fm̄ ꝙ agens est vigorosius uel ppinquius hꝫ [illegible] perfectiorē ꝛ maiorē intensiue formā inducat. sicut [illegible] ē magis deo g̃ta q̄ꝫ alia esto ꝙ ex se sint eque [illegible] ꝛ agēs sit idem: quia maiorē gratiam deus [illegible] in vna q̄ꝫ in alia. imo si vna esset magis dispo[illegible] sita [illegible] ꝛ in minus disposita crearet gratiā maiorē [illegible] magis grata. ꝛ similiter est de corporalib⁹ for[illegible] mis [illegible] subiectū est magis tale. quia forma per quam [illegible] ē maior intensiue. ꝛ hoc solo posito erit magis tale ꝛ eo solo remoto non erit magis tale. ¶ 2ª ratio [illegible]. Quēcunq̄ꝫ aliqđ subiectū fit magis tale p ali[illegible]

quā formā. hꝫ patet: q: alias ipsū se haberet s[illegible] eodem mō q̄ prius. ꝛ ꝯsequēs non fieret magis tale p ipsam q̄ꝫ esset prius. ergo quādocūq̄ꝫ aliquid fit magis tale per aliquam formā. uel transmutatur ab illa uel ad illā. ꝛ hoc patet. quia nō potest aliter fm̄ illam transmutari. cōstat aūt ꝙ non transmutatur ab illa. quia sic nec fieret magis tale per ipsam. sꝫ minus tale: ergo trāsmutat̄ ad illā. ergo in nullo instanti ante finem temporis mēsurantis illā intensionem ipsum ꝛ quelibet pars eius habet totum illud de forma quod imediate post habebit. alioqn aliqđ transmutaret̄ ad illud ad qđ iam transmutatū est. ꝛ quod actu habet ꝛ in quo uel sub q̄ quiescit: q̄ oia ipossibilia sūt: ut patet 6º physicoꝝ. Similit̄ sequit̄ ꝙ in quolibet instanti dicti tēporis ipsū transmutat̄: aut aliqua eius pars habet aliquid qđ imediate prius non habuit. ppter eandem rōnem. Rn̄detur ꝙ subiectū illud trāsmutatur ad formā quam prius habuit ꝛ actu habet: ꝛ ad quā est iam trāsmutatum. nō tamē est transmutatum ad ipsam nec eam actu habet taliter uel tali mō ad quātum habēdā ipsum trāsmutat̄. nam hꝫ eam imperfecte: ꝛ imperfecte participat illam. post transmutationem autem habet illam perfecte. ꝛ ideo transmutat̄ ad ipsam perfecte habendam. ꝛ posset dari exemplū de celo quod totum sine athe^ce mouetur localiter ꝛ de loco ad locum: ut patet. 6º physicorū. in soluendo vnam rationem Zenonis. Et per cōmentatorem ibidem commento. 85º. Et tamen celum semper habet eūdem locum totum cathe^ce fm̄ rem ꝛ substantiam q̄ꝫuis sit alius ꝛ alius fm̄ rationē ꝛ formam. q̄ꝫuis q̄libet pars mutet locum fm̄ substantiam ꝛ formam. Et ibidem dicunt phus ꝛ cōmentator. Celum ergo mouetur totum ad locum quem actu habet: quia continue acquirit eundem locum aliter q̄ꝫ prius haberet. nec sequitur aliquod inconueniēs de predictis. sic in proposito forsan diceret quis de forma. Sed hec responsio non valet. pmo. quoniam impossibile est imaginari ꝙ subiectum magis uel perfectius participet formam vno tempore q̄ꝫ alio. aut illa perficiat subiectum aut ei magis inhereat uel radicetur aut aliquo alio modo se habeat subiectum sub forma. uel forma in subiecto quo ipsum sit magis tale formaliter per ipsam nisi forma in se fm̄ suam essentiam sit perfectior ꝛ maior intensiue. nam aut subiectum dicetur magis perfici per formam. aut illā magis participare ꝛ sic de alijs modis exprīmēdi hoc. quia fm̄ plures partes suas perficitur per illam q̄ꝫ prius. aut quia eedē sue partes pluribus partibus forme perficiuntur q̄ꝫ prius. aut quia ipsa forma firmius inheret sibi ꝛ imobili⁹. Primum dici nō potest. tum quia forma informans aliquam partem subiecti nō potest eadem ipsa naturaliter aliter informare de nouo. tum quia esto ꝙ ita esset sic ꝙ forma ingrederetur magis ad intima subiecti adhuc subiectum non eēt magis tale per eam licꝫ esset maius tale. Similiter tertium nō facit ad ppositū. tū q: ex hꝫ subiectū nō eēt magis tale formalit̄. imo posset esse ecōtra: sic̄ qs per rubedinē q̄ est passibilis q̄litas ꝛ mag[illegible] radicata ꝛ firmata i subiecto

nõ ex hoc q̄ aliqua forma verbi grã albedo permanentius ⁊ imobilius inheret subiecto aut diuturnius non est ipsum magis tale q̃uis sit diutius tale sicut etiã dicit phs p̃ ethicoꝝ. Neqꝫ inqt ppetuũ eẽ magis bonum. sed neqꝫ magis qd̃ diuturni⁹ est eo quod vnius diei. tum qꝛ neqꝫ ex h̃ tali nono mõ habendi subiectũ trãsmutaret̃. nã magis quiescendo sub forma radicatur ⁊ firmat̃ ipsa in subiecto q̃ si subiectũ trãsmutaret̃ sm eã. relinquit̃ ergo 2ᵐ scꝫ q̄ ideo subiectum dicit̃ magis pticipare formã. qꝛ sm totũ uel easdem ptes suas pficit̃ pluribus ptib⁹ forme aut forma pfectiore ⁊ maiore intensione. ⁊ habetur ꝓpositum. ¶ 2ᵒ non valet rñsio. qm̃ impossibile est totum subiectum cathe^cc transmutari sm totã formã quam habet non perdẽdo illã qn aliq̃ pars subiecti acquirat aliquam partem forme quam prius non habebat. quia si quelibet ps subiecti habet eandem partem forme precise nũc ⁊ tota forma prius posita cathe^cc ⁊ sincathe^cc vniformiter penit⁹ se habet ad totũ subiectũ. ⁊ p cõsequens totũ subiectũ cathe^cc vniformiter se habet ad totã formã cathe^cc ac per hoc non mutatur. Istud patet in exẽplo eorũ. nã si nulla pars celi acquireret nouã partem loci sm mãm uel substantiã, sed quelibet pars maneret in eadẽ parte loci. impossibile esset totum celum cathe^cc mutare locum sm formam. aut transferri de circulatione perfecta in circulationem pfectã q̃ sunt loca sm formã: ut patet in. 4.º physicoꝝ cõmento. 45.º sed semp haberet eandẽ circulationẽ ut patet. in ꝓposito aũt constat q̄ nõ sic ɔtingit. nam vna ps subiecti nõ informat̃ alia pte forme qua prius informabat̃ alia pars subiecti sicut vna pars celi habet eandẽ partẽ loci quã alia ps celi habebat p̃us quapropter si q̃libet ps subiecti retinet eandẽ partẽ forme precise quã prius habuit. nec aliã partẽ acqrit necessario sequit̃ q̄ nec totũ subiectũ nec aliq̃ pars eius trãsmutet̃ sm illã formã. ¶ 3ᵃ ratio pncipalis est Si forma intẽderet̃ precise sm esse ꝓpter maiorem dispositionẽ subiecti cũ illa dispositio sit forma quedam: querendũ est vtrũ illa sit maior sm suã essentiã ⁊ habet̃ ꝓpositũ. aut tñ sm eẽ ⁊ propter aliam maiorem dispositionem subiecti ad ipsã: ⁊ sic uel ꝓcedet̃ in infinitũ in dispositionibus uel erit deuenire ad aliquã dispositionẽ q̃ ideo sit maior qꝛ in se ⁊ sm suã essentiam habet plures grad⁹. ⁊ habet̃ ꝓpositũ. ⁊ cum h̃ eadẽ rõne concedi debet de qualibet forma q̄ ipsa sm suam essentiam intẽdebatur. ¶ Sed ad hanc rõnem dupliciter respõdetur. Primo quidẽ dico q̄ 2ᵉ q̃litates intendũtur ꝓpter intensionẽ primarũ qualitatũ formaliũ que sũt qualitates actiue ⁊ passiue: ⁊ sunt dispositiones ad qualitates secũdas. alie aũt intẽdũtur ꝓpter intensionẽ primarũ qualitatum materialiũ: que sunt raritas ⁊ densitas. Ille vero nõ intenduntur propter intensionem aliarum primarum qualitatũ poꝛũ. sed raritas p̃cise intendit̃ ꝓpter maiorẽ extensionẽ materie. ⁊ densitas ꝓpter maiorem materie cõstrictionẽ. nam tanto res est rarior quãto ipsa sine additione alicui⁹ extrinseci occupat uel nata est occupare maiorẽ locũ. ecõtra ẽ de densitate. q̄ aũt materia nunc sit extensior uel min⁹ extensa non requirit̃ aliq̃ alia dispositio. sed in natura sua est q̄ sic formaliter possit extendi. per quantitatẽ ⁊ ab agente actiue ⁊ sic vitatur ꝓcessus in infinitum in dispositionibus. ¶ 2ᵒ respondet̃ q̄ possibile ẽ formã intendi ꝓpter maiorem dispositionẽ subiecti. esto q̄ illa dispositio subiecti non intẽdatur. nã vna forma potest recipi in subiecto mediante duplici qualitate sicut caliditas mediante siccitate ⁊ humiditate. siccitas tamẽ magis disponit ad calorem q̃ humiditas. vnde materia sicca ceteris paribus ẽ calor intensior q̃ in humida. si ergo aliquod subiectum sit calidum ⁊ humidum ⁊ postea fiat siccum ⁊ calidius q̃ prius fuit ⁊ tamen subiectum non erit magis dispositum ad calorẽ ꝓpter intensionem p̃me dispositionis: sed propter nouam dispositionem alterius rationis a p̃ma. ¶ Contra. prima responsio non valet. tum quia non est necesse q̄ qñcunqꝫ aliquod subiectum fit magis uł minus tale ipsum rarefiat uel condensetur. quod patet quia si lunc approp inquaretur aliqd̃ corpus potens eam illuminare quanto plus appropinquaret̃ tanto eius lumen intenderet̃: ⁊ tamẽ ipsa non rarefiet aut condensaretur. tũ quia etiã in formis spiritualib⁹ in anima rationali ẽ intensio ⁊ remissio: ⁊ tamen ibi nulla ẽ condensatio uel rarefactio. ⁊ ibi tunc ratio facta est insolubilis. ¶ 2ᵃ q̃ꝫ responsio non valet. nam possibile est aliquam intensionem esse continuam. quo posito non potest dici q̄ forma intenditur propt̃ aliã dispositionem sm speciem nisi poneretur q̄ in qualibet parte temporis mensurantis intensionem illam: subiectum sit mutatũ sm infinitas formas specie differentes. Item cum possibile sit aliquam earũ eẽ tñ per vnũ instans. sequitur q̄ simul habebit infinitas formas specie differentes: que sunt inconuenientia. ¶ 4ᵃ ratio principalis est. qꝛ si ideo forma accñtalis suscipit magis ⁊ minus. quia subiectũ quod perficit est seu potest eẽ magis ⁊ minus dispositum cum etiã subiectũ uel materia forme substantialis aliquando sit magis disposita ad illam formã substantialem q̃ prius fuit. similiter vna materia plus q̃ alia. nã forma substantialis nõ habet dispositionẽ in esse indiuiduali [illegible] li cum quedam corpora magis videamus disposita ad animã quibusdã alijs. vnde ⁊ meliores habet operationes in eis. similiter non quelibet materia in qua inducitur forma ignis est eodem modo ⁊ eque bene disposita ad ipsam ut patet ad sensũ. sequitur q̄ etiã forme substantiales suscipiãt magis ⁊ minus. quod est falsum. vnde nisi in subiecto magis disposito [illegible] ma intensior sm se maior q̃ ea que est in minus disposito ipsum non esset magis tale q̃ aliud [illegible] te q̄ ideo forma substantialis nõ suscipit magis ⁊ minus. quia dat esse specificum substantiale ⁊ [illegible] non potest variari nisi ipsa varietur sm speciem [illegible] h̃ non valet. quoniã sicut forma substantialis dat esse specificũ substãle. ita forma accñtalis dat eẽ specificum accñtale. sicut ꝓpt̃ aliquã dispositionẽ subiecti [illegible] variari eẽ forme accñtalis nõ variata forma accñtali specifice. sic ꝓpt̃ aliã dispositionẽ materie [illegible]

forme substātialis ipsa non variata specifice. ꝛ forma accītalis specie ꝛ numero ꝓpt̄ maiorē dispositionē subi pōt subō dare eē maiorē. sicꝫ substātialis. aut si substātialis non potest nec etiā accītalis hō poterit. ¶ Sᵃ rō pncipalis opinio ista in falso fūdatur. ꝓpter hō eni necesse formā habere in essentia sua aliquā partibilitatem latitudinem. qꝛ pħus. 8. metaphisice. assimilat formas ipsis numeris. sed similitudo illa potius probat oppositū scꝫ formā eē diuisibilē ꝛ hr̄e ptes intrinsecas. nā pma similitudo quā pħus ponit est ꝙ numerus hꝫ ptes intrinsecas ꝛ eēntialr̄ est diuisibilis: ꝛ sic fm̄ hō eēntia forme habebit ptes intrinsecas. similr̄ pħus ibi nō assimilat numeros ad eētias formarū fm̄ ꝙ hic ē sermo de formis. sꝫ eos assimilat ad diffinitiones exp̄mētes essentias rerū ꝛ sed ad diffinitiones subarū cōpositarū quas ꝓpue diffinit imediate ꝓbauit: qō patet. dicit eni ponēdo primā similitudinē. Nam diffinitio numer⁹ quidē diuisibilis ē ꝛ indiuisibilia. vbi cōmentator cōmēto. x. exponēs ait. Diffinitio assimilat numero. qꝛ diffinitio diuidiṫ in res indiuisibiles quēadmodū numer⁹. sed differūt in hō. qm̄ illud quod non diuidiṫ in numeris est vnitas. ꝛ in diffinitione est differētia. deinde ponit pħs aliā similitudinē: quēadmodū nec a numero ablato aliquo aut addito ex quib⁹ numerus ē nō adhuc idē numer⁹ ē sed alr̄ quis minimū auferatur: aut addaṫ. sic nec diffinitio qd erat eē adhuc erit aliquo ablato aut addito. vbi cōmentator. Quēadmodū qm̄ alicui numero addiṫ vnū aut diminuiṫ vnū trāsfertur i aliā naturā similiter diffinitiones cōposite ex p̄ genere ꝛ plurib⁹ differētijs qm̄ ab eis diminuiṫ aliqua differētia transfertur diffinitio ad diffinitionē alterius nature. ꝛ similiter qm̄ addiṫ in eis aliqua differētia. verbigrā. qm̄ cū dixerimus in diffinitione animalis ꝙ est corpus nutribile ꝛ sensibile si diminuamus vltimam differentiā remanebit diffinitio vegetabilis. ꝛ si addatur alia differentia scꝫ rationale erit diffinitio hoīs. hec cōmentator. Ex quib⁹ patet ꝙ dictum pħi nō ē ad ꝓpositū. cū solū loqtur de diffinitionibus ꝛ nō de formis ēt aiam. Itē esto ꝙ loqueret de formis formarū ēt aiam: adhuc nō loqueret nisi de formis subalib⁹ sicut nō loquiṫ nisi de diffinitionib⁹ substātiarū cōpositarū. ꝛ ideo illud dictū nihil facit ꝓ te. Etsi dicaṫ ꝙ pħus ibi subdit. Et quēadmodū nec numer⁹ habet magis ꝛ min⁹. nec q̄ fm̄ speciē substantia sed ea quidē cū materia. vbi vult ꝙ substantia q̄ est forma nō suscipit magis ꝛ min⁹ nisi fm̄ ꝙ ē in mā. sed hō non pōt intelligi de suba fm̄ qō distinguiṫ ab accidentalis suba non suscipit magis ꝛ min⁹. etiam fm̄ accipit ꝫ substantiā ꝓ eēntia. ꝛ est ei⁹ intētio ꝙ eēntia forme non suscipit magis ꝛ min⁹. sed fm̄ ꝙ ē in mā ꝛ hō est suscipere magis ꝛ min⁹ fm̄ esse. Videtur itaqꝫ ꝙ ista similitudo attendiṫ inṫ numerum ꝛ formā substātie cōposite: uel etiā formā substātialem ꝛ ē sensus ꝙ forma uel eēntia talis non habet latitudinē uel maioritatē intēsiuam. sꝫ si quā

hꝫ latitudinē hec ē latitudo extēsiua q̄ ē fm̄ diuersas ptes quātitatiuas q̄ fm̄ ipsū pncipalr̄ ex materia cōpetit rei: ꝛ ꝓpter hō vnus hō non ē magis hō ꝙ̄ alius licꝫ sit maior. Et huic cōcordat expositio cōmētatoris ibidē. ait eni sic. Forma substātialis non recipit magis ꝛ min⁹. nō eni est vn⁹ hō maioris hūanitatis ꝙ̄ ali⁹ hō fm̄ formā. sꝫ si fuerit maioris humanitatis erit fm̄ ꝙ forma ē in eo in mā. cōstat aūt ꝙ talis maioritas que est fm̄ partes materie ē tm̄ maioritas extēsiua. ¶ Ulterius arguit specialr̄ ꝙ charitas non augetur ꝓ solam maiorem dispositionē subiecti. querit eni ꝓ quid anima vno tēpore ē magis disposita ad charitatē ꝙ̄ alio. nam hoc aut est quia habet maiorem charitatē ita ꝙ minor charitas disponit ad maiorē sicut dicunt aliqui ꝙ minus lumē disponit ad maius: ꝛ si sic dicaṫ ponunṫ gradus in esse charitatis. ꝛ conceditṫ propositum. aut ideo est magis disposita. quia eius cupiditas est diminuta ꝛ vnus homo ē magis dispositus ꝙ̄ alius quia ei⁹ cupiditas est minor. ꝛ hoc reprobatur tum p̄mo: quia si nullus homo vnꝙ̄ peccasset nullā aliquis cupiditatem habuisset ꝛ tamen vnus fuisset iustior ꝛ ideo charior ꝙ̄ alius: ꝛ idem homo vno tempore ꝙ̄ alio. tum 2ᵒ. quia in bonis angelis non fuit vlla cupiditas. ꝛ tamē non omnes habuerunt equalem charitatem anteꝙ̄ essent beati: sicut nec omnium est equalis beatitudo. sꝫ vn⁹ alio maiorē habuit supposito ꝙ habuerūt meritum anteꝙ̄ premium. aut etiam si non prius sed simul nihilominus nunc vnus habet maiorem charitatem ꝙ̄ alius: ꝛ tamen nullus habet cupiditatem minorem cum nulla sit in eis cupiditas. tum 3ᵒ. quia uel cupiditas minuitur fm̄ suam essentiam. ꝛ habetur propositum. uł fm̄ esse tm̄ propter aliam dispositionem ꝛ sic de alia queratur in infinitum. aut 3ᵒ. anima ē magis disposita propter aliquam aliā formam existentē in ea: ꝛ tunc uel oportet ꝙ semper quandocūqꝫ charitas augetur noua forma fm̄ speciem acquiratur in anima per quam fit magis disposita. quod videtur inconueniens. ꝛ maxime si contingat charitatem augeri continue. uł ꝙ illa forma disponens augetur in sua essentia. aut 4ᵒ. anima ē magis disposita propter remotionē alicui⁹ forme indisponentis ad charitatem ꝛ tūc eodē modo necesse est ꝙ semp in augmento charitatis uel tollatur forma alterius rationis uel eadem eēntialiter minuaṫ. ꝛ cōceditur propositum. Forte inquit dicetur ad hāc rationem ꝙ ista maior dispositio anime est maior capacitas eius. vnde sicut anima fit magis ꝛ min⁹ capax charitatis sic eā magis participat ꝛ fit charior. ¶ Contra. aut capacitas anime est aliqua entitas distincta ab essentia ꝛ potentia anime. aut non. si sic non est nisi quedam forma existens uel in essentia uel in potentia. ꝛ tunc querēdum est quomodo fiat maior. an scilicꝫ in sua essentia uel qualiter ut prius. si vero capacitas non sit talis entitas distincta cū ipsa anima non suscipiat intensionē in seipsa neqꝫ etiā potētia. oꝫ intelligere ꝙ capacitas iō dicaṫ minor. quia anima est capacior. imo idipsū oportet intelligere p hō ꝙ diciṫ ꝙ capacitas anime ē maior ꝙ̄ si diceretur anima est

magis capax charitatis. et ille est melior intellect⁹ qui possit haberi ex illis verbis. sed tūc stat q̄stio q̄re aīa vno tēpore est magis capax q̄ alio ipsius charitatis. quia uel h̄ est ꝑpter remotionē alicu⁹ forme impedientis capacitatē: sicut oculus ē min⁹ capax lucis propter aliquē humorē impedientē. et fit magis capax ꝑ remotionē illius. uel h̄ est ꝑpter appositionem alicuius disponentis: et vtrūlibet istorū dicaꝛ. ratio ꝑcedit ꝯtra illud ut s̄. Item constat ꝙ vitiū aliq̄ñ augeꝛ in anima. et sumaꝛ primū vitiū genitū in anima fortis et de ipso queraꝛ qualiter augetur. nec pōt inueniri aliqua dispositio in anima ad vitiū illud per quā aīa sit magis disposita ad maius vitiū illud nisi ipsūmet vitiū cui⁹ vnus gradus disponit ad aliū. Et similiter argui potest de alijs habitib⁹ aīe et etiā actib⁹ qui intendūtur. ¶ Ulteri⁹ arguit Godofredus ꝙ charitas nō augeaꝛ illo mō quo pōt poni ꝯ. sed ꝑ aduentū alteri⁹ charitatis ꝑfectioris et corruptionē prioris. sex medijs. Primū ē tale. Termini mot⁹ sūt incōpossibiles. sed charitas remissa ē termin⁹ a quo in motu intensionis. Intensa ṽo est termin⁹ ad quē. ḡ ista adueniente illa abijcieꝛ. Et si dicaꝛ ꝙ termin⁹ a quo nō est forma remissa q̄ntum ad illud qd̄ dicit positiue. sed ꝑ ut ē sub priuatiōe gradus perfectioris. et ita positiuū ꝑoris charitatis remanere poterit ī charitate aucta. H̄ non valet. tū quia tota alteratio videꝛ eiusdē rationis. et ex natura sua habere ꝙ sit inter terminos positiuos ꝑ se. tum quia mot⁹ a non subiecto in subiectū habēs pro termino a quo priuationē magis est mutatio et ḡnatio q̄ motus ut patet. 5º. physicoꝝ. tū qꝛ prior charitas ꝑ se ꝑtinet ad motum intensionis et nō per accñs. certū est autē ꝙ non pertinet ad subiectū ut termin⁹ ad quē. restat ergo ꝙ ut termin⁹ a quo: et ita abijcietur aduenięte ꝑfectiori charitate. ¶ 2ᵐ mediū est tale. Sicut ē in motu ad vbi. ita videꝛ esse in motu augmenti et intēsionis cuiuslibet forme. sed manifestum est ꝙ in motu ad vbi cōtinue ꝑmū vbi corrūpiꝛ in aduentu 2ⁱ. ꝓbat eni ph̄us. 6º. physicoꝝ. q̄ mobile nō est in spacio sibi eq̄li nisi tm̄ ꝑ instans et ita nec ī eodē vbi. et insuꝑ si eēt ī eodē vbi ꝑ duo instātia cū inter duo instātia sit tēpus mediū eēt in eodē vbi ꝑ tēpus et ꝯsequēs non moueret. Et iterū si maneret idem vbi aut s̄m se totū aut s̄m aliquā sui partē. uel esset subiectiue in toto mobili: et sic mobile simul eēt in duobus vbi priori scꝫ et posteriori. uel si ꝑus esset in vna pte: et deinde trāsiret ad aliam migraret de subiecto in subiectū quod est īpossibile. ḡ in aduētu secūdi vbi primū corrūpiꝛ. et per consequens in aduentu forme ꝑfectioris corrūpitur min⁹ perfecta. ¶ 3ᵐ est. Illa inꝛ que cadit comparatio videnꝛ differre realiter et fore incōpossibilia. sed inter charitatem intensam et remissā cadit cōparatio. dicaꝛ eni vna ꝑfectior et maior alia. Cōmētator etiā dicit. 5º. physicoꝝ. cōmēto. 19. ꝙ nos videm⁹ eandē speciē transmutari de simili in simile: ut albū trāsmutaꝛ ad magis albū. ḡ forma intensa et remissa realiꝛ distinguūꝛ. ¶ 4ᵐ ē tale. Cōtraria īpossibile ē esse simul. sed ph̄us. 5º. physicoꝝ et cōmentator vbi s̄. expñse dicūt ꝙ minus albū et magis albū ꝯtraria sunt. vn̄ verba cōmentatoris sunt hec. Cū igiꝛ transmutatio fuerit de magis et min⁹ dicet trāsmutatio ad cōtrariū q̄ñ non fit nisi ex [illegible] forma intensa et remissa sūt cōtrarie et incōpossibiles ¶ 5ᵐ est. Sicut se habet magis et min⁹ in formis substantialibus. sic se videꝛ habere in accidētalib⁹. sed in substātialib⁹ forma ꝑfectior differt realiꝛ et numero a forma imꝑfectiori. non eni aīa imperfectior continetur realiter in aīa ꝑfectiori. ḡ nec forma accñtalis imꝑfectior remanebit realiter in forma ꝑfectiori. imo corrūpetur in ei⁹ aduentu. ¶ 6ᵐ est. Charitas intēsior videtur ꝯtinere imꝑfectiorē. sicut tetragonū ꝯtinet trigonū. sicut sensitiuū vegetatiuū. sed ista ꝯtinētia non ē realis. sed tm̄ virtualis. igiꝛ forma remissa nō cōtinetur realiꝛ in intensa. sed corrūpiꝛ in eius aduentu. ¶ Ulteri⁹ arguit Adam fortificādo rōnes Scoti ꝓbando q̄ttuor medijs ꝙ nec charitas nec alia forma pōt fieri maior q̄ fuit prius in sua specie sine additione noue partis ad p̄existētē. Primū ē. Quicūqꝫ aliq̄d subiectū est aliquale ꝑ formā sibi inherentē. si illa forma illi inhereat ipsū est tale: et si vniformiter inhereat subiectum vniformiꝛ erit tale. sed si aliq̄ forma semel insit alicui subiecto. ut inhereat sibi. illa forma nō aucta nec diminuta ꝑ additionē aut subtractionē a subiecto etiā talis forma sibi vniformiꝛ et non magis nec min⁹ sibi inhereat. ḡ tunc subiectū ꝑ eam erit vniformiter tale: et non magis nec min⁹ tale. Et h̄ est inquit qd̄ arguit Okam. Quicūqꝫ aliquid est natū denoīare alterū: si oīs res importata ꝑ quodlibet eoꝝ eodē modo se habeat in se. eodē modo denoīabit. sed nunc ē ita ꝙ subiectū denoīaꝛ a q̄litate. et si non sit additio subiectū eodē mō se habet in se: et similiꝛ qualitas. igitur semꝑ vniformiꝛ denoīabiꝛ. igiꝛ non dr̄ vere ꝑmo min⁹ tale et postea magis tale. oportet ꝙ sit aliq̄ variatio: uel a pte subiecti uel a pte forme extͣ p̄cedēs nō corrūpiꝛ. oꝫ igiꝛ ꝙ aliq̄d nouū fiat ibi. ul' scꝫ noua forma. uel nouū cōpositū ex forma et subiecto. et q̄cunqꝫ istorū dato habeꝛ intentū. Diceꝛ forte ꝙ formā h̄ꝫ intēdi nō ē nisi eā ꝑfectius inherere subiecto: uel subiectū ipsam ꝑfecti⁹ ꝑticipare. ¶ Cōtra istā cauillationē arguiꝛ inquit et est 2ᵃ rō principalis. Impossibile est trāsire de ꝯdictorio in ꝯdictoriū. i. de veritate ꝓpositionis ad eius falsitatē. uel econtra sine motu [illegible] ꝑpositione alicu⁹ rei uel destructiōe [illegible] nō sufficit nec de⁹ miraculose supplet [illegible] fectiue create. sed in ꝓposito [illegible] de min⁹ albo [illegible] gis albū solū tēp⁹ nō sufficit. qꝛ neutꝝ extremū significat tēp⁹ uel instans determinat nec e⁹ verificatio de illo cui cōuenit determinat sibi certū tempus uel instās nec deus miraculose supplet [illegible] effectiue. tū qꝛ ista denoīatio nō [illegible] intrinseca. i. a forma inherēte [illegible] potest supplere cū nō possit eē albedo uel alia forma inherens alicui. nec possit facere ꝙ [illegible] sine albedine. et sine dubio sicut non potest facere ꝙ sit alb⁹ sine albedine. ita nō posset facere ꝙ [illegible] albus uel min⁹ nisi s̄m exigētiā [illegible] herētis. ergo cū oīa possint cū dicto [illegible]

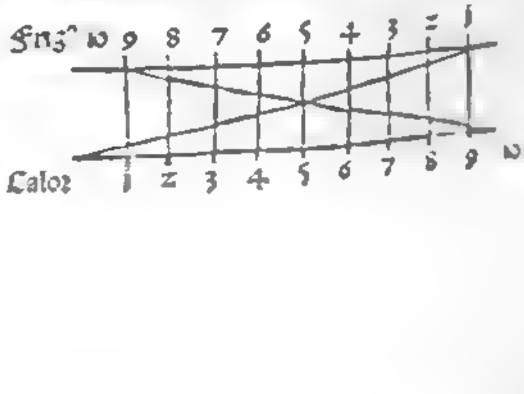
[illegible] dē situ ꝛ loco quib⁹ ꝑus. ꝛ ꝑ ꝯn̄s mot⁹ localis i[illegible] nō sufficit. oportet ꝙ aliqd destruat̄ uel no[illegible] pducat̄. nihil autē oportet ibi destrui. ḡ hic ali[illegible] pducit̄. ꝛ patet ꝙ non oportet ex pte sub[illegible] noui pduci. ḡ hoc erit ex pte forme qd̄ est [illegible] ul' erit ex parte compositi. ꝛ hoc non nisi for[illegible] ponat cū alia pte subiecti cū qua non ꝑus. igit̄ [illegible] ad principale arguit sic. Impossibile est esse realē [illegible] mutationē sine reali acq̄sitione alicui⁹ noui. uel [illegible] ctiōe alicui⁹ antiqui. uel reali acquisitione no[illegible] [illegible] preexn̄tis quod de nouo acquiratur. sed [illegible] ifestū est ꝙ nihil ꝑexistens de nouo acquiritur. [illegible] quid ꝛ cui. nec inuenit̄. nec aliqd destruit̄ [illegible] non esset augmentatio ul' acquisitio. aut si [illegible] perderet̄. igit̄ sequit̄ ꝙ aliqd ibi de nouo [illegible] t̄. Et pōt inquit sub illa forma sic argui. Im[illegible] est aliquā formā in subiecto aliq̄ augeri nisi [illegible] mutetur. ergo quādo charitas auget̄ in ho[illegible] oportet ꝙ homo mutet̄. igit̄ aliqd nouum reci[illegible] ꝑus. dicet̄ inquit ꝙ nec aliqd nouiter pd' r nec [illegible] realiter transmutet̄ sed saluat̄ ibi magis [illegible] ꝯm inesse accn̄tis ipsi subiecto. qd̄ quidē inesse [illegible] ꝛ ita maioritas q̄ntū ad inesse attribuitur maiori dispositioni subiecti ul' maiori remotiōi indis[illegible] [illegible] ¶ Sed ꝯ istā cauillationē arguit̄ inquit ꝯm Scotū supponēdo ꝑ ꝙ idem nō pōt bis naturaliter [illegible] ꝙ impossibile est motū uel mutationem realē esse sine termino reali. tunc sic. In augmenta[illegible]tione charitatis uel alteri⁹ forme est realis transmu[illegible]tatio alteratio uel pductio. igit̄ hꝫ aliquem terminū realē qui pducit̄. sꝫ non habet precise ꝑ termino re[illegible]alitatē q̄ pcessit. q2 idē non pōt naturaliter bis pdu[illegible] [illegible] naturaliter sine interruptione sui e[illegible]. ꝫ nec naturalit̄ poterit aliq̄ realitas ꝑ aliquā augmē[illegible]tationē uel aliā quācūqꝫ mutationē bis acquiri. igit̄ [illegible] que acquirit̄ ꝑ motum uel mutationē inten[illegible] non est eadē [illegible] illa que prefuit. Itē [illegible] indiuisibilis dat subiecto esse indiuisibilē tale quale natū est esse ꝑ talē formā. nō eni subiectū ē tale ꝯm formā nisi q2 forma ē talis ꝯm se. ¶ Itē si iō subiectū est magis tale q̄ pri⁹ ꝑ formā aliquā in se ꝛ [illegible] simplicē. q2 magis disponit̄ q̄ prius. de ista dis[illegible]positione [illegible] querā aut ē forma ista ꝯm quā sub[illegible]iectū dicit̄ magis tale q̄ prius. ꝛ tunc habet̄ intentū [illegible] forma illa erit suscipere magis ꝛ minus. uel nō sꝫ [illegible] forma. ꝛ tūc subiectū dicetur magis tale ꝯm istā formā pter aliquā dispositionē precedentē. uel ꝯm [illegible] 2ᵐ het̄ ꝑpositū. Si ꝯm aliā dispositionē tūc [illegible] dū est de dispositione ista ꝑma. aut est forma [illegible] uel erit pcessus in infinitū i his dispo[illegible] uel dabit̄ magis uel minus in aliqua forma [illegible] ¶ Itē de ista maiori inherentia quero ꝑ quem [illegible] uel q2 illud accn̄s qd̄ ponit̄ simplex i essen[illegible] [illegible] ptes subiecti ad quas non pri⁹ attin[illegible] [illegible] pōt dari ubi subiectū est indiuisibile ut [illegible] ꝛ tn̄ in talib⁹ pōt aliq̄ q̄litas puta cha[illegible] [illegible] nec in substantiis indiuisibilib⁹. q2 [illegible] accn̄s intraret nouū subiectū sine subiecto ꝑori.

ꝛ tunc non videt̄ qn eadē rōne posset deserere subie[illegible]ctū. ꝛ ita naliter migrare de subiecto in subiectū. aut ista intimatio fit alio modo. utpote ꝙ accidens ꝑcise informando idē subiectū qd̄ ꝑus magis q̄ ꝑus inhe[illegible]reat. ꝛ hoc non potest dari. q2 ista via non potest dare aliquē vnde transitus de contradictorio in contradi[illegible]ctorium saluari valeat. ut supra est probatum. simi[illegible]liter sicut albedo non pōt inherere alicui subiecto qn ipsum sit album. ita nō ē possibile ꝙ albedo inhereat alicui subiecto qn ita perfecte ꝛ intime inhereat sibi sicut vmq̄ poterit. q2 nulla pōt rō assignari de oppo[illegible]sito. nec valet dicere ꝙ diuturnitas sit in causa. quia diuturnius alba non ꝑpter hoc sūt albiora. ꝛ ita cito pōt quādoqꝫ aliqd fieri albū q̄ pri⁹ in tēpore modico sicut vnū aliud in tēpore multū maiori. ¶ 4ᵒ argui[illegible]tur sic ꝯm Scotū. quia tūc charitas cuiuslibet beati eēt equalis i natura charitatis charitati xp̄i. ꝛ cū ꝯm Augᵐ 6ᵒ de trinitate caᵒ 7ᵒ in reb⁹ incorporeis idē sit mai⁹ eē qd̄ meli⁹. charitas cuiuslibet bt̄i eēt equalis charitati aīe xp̄i in bonitate essentiali ꝛ eq̄ bona sicut ista ꝯm se. qd̄ videt̄ maximū incōueniens theologicū. ¶ 5ᵒ Si continue auget̄ ꝑma qualitas sine aliqua noui[illegible]tate ptis alicuius aduenientis. sequit̄ ꝙ agens cōti[illegible]nue ageret. ꝛ tamē nihil ageret. nā continue calefa[illegible]ciens augendo calorē continue agit. ꝛ nihil agit nisi detur intentū. ꝯn̄s est falsum ꝛ pꝫ ꝯn̄a. q2 nō facit for[illegible]mā ꝑexistentem quia hoc posset poni quodāmodo i ꝯseruatiōe. nō tn̄ in augmētatiōe nec facit nouā ptē. igitur nihil agit. Itē si agit ꝛ non est assig̃re quid agit igit̄ ociose agit. ¶ 6ᵒ q2 seq̄t̄ ꝙ aliqua pua albedo pot fieri pfectior q̄ aliqua alia creatura mundi sit de fa[illegible]cto nullo sibi addito. qd̄ videt̄ absurdū. ꝛ pbat̄ ꝯn̄a. ꝙ ꝯm istā opinionē aliqua res simplex pōt fieri in du[illegible]plo perfectior absqꝫ aliq̄ nouo sibi addito. sicut chari[illegible]tas remissa pōt fieri in duplo intensior nullo sibi ad[illegible]ueniente. ꝛ eadē rōne ista duplo intensior pōt fieri in q̄druplo intensior. ꝛ sic in infinitū. q2 q̄ntūcūqꝫ proce[illegible]dat̄ ꝯm duplū ꝛ duplū dupli nūq̄ poterit pueniri ad aliquā qn contingat illa duplo intensiorē imaginari. ꝛ aliā i quadruplo. ꝛ sic in infinitū. ꝛ q̄cqd preter deū pōt imaginari intellect⁹ apprehensione simplici sine ꝯceptu composito uel aggregato ex repugnātibus pōt deus facere cum sit oīpotens. ꝛ tenet ista ꝯn̄a. q2 oīs creatura ista charitate uel albedine in ꝑportione finita excedit eā. ꝛ quācūqꝫ finita deus pōt facere p[illegible]fectiorē. ¶ 7ᵒ Si caliditas fieret duplo uel q̄druplo pfectior ab aliquo sibi addito tūc vilissima substātia utpote vna pua forma elemētaris posset fieri ita ꝑ[illegible]fecta sub̄a sicut ē angelus nullo sibi addito. ¶ 8ᵒ Si semp manet eadē forma nullo sibi addito. tūc mobi[illegible]le moueret̄ continue ad illud qd̄ habet. ꝛ tūc ociose. ꝯn̄a est phī 4ᵒ physicoꝝ cōmento. 19ᵒ vbi pbat̄ ꝙ lo[illegible]cus non est mā nec forma. quia si sic cum mobile mo[illegible]ueat̄ ad locū moueret̄ ad illud qd̄ hꝫ. ꝛ ita ociose. ¶ 9ᵒ q2 ꝯm cōmentatorē 3ᵒ physicoꝝ. Mot⁹ est generatio partis post ptem perfectionis ad quā vadit mobile. ¶ 10. q2 cū mot⁹ alteratiōis i augmētatiōe nō sit nisi forma illa uel mobile uel congregatū ex his. si nihil

aduenia t de nouo nec illud qđ pri⁹ aduenit nouiť al teri sp eēt ibi precise idē mot⁹ numero siue cresceret siue decresceret forma ꝛ pars alterationis ꝛ tota al teratio. nā sitū mō, arguiť ꝛ teneť a multis ponentib⁹ tēp⁹ eē celū psyllogismū expositoriū. qꝛ dies hodier na erit cras ꝛ ꝙ tēp⁹ pteritū erit tēp⁹ futuꝝ. ꝛ sic de si milibus. ꝛ tunc apparet ꝙ frustra ꝛ ociose moueret. illud eni frustra moueť qđ nec ẜm se totū nec ẜm ali quā sui ptem fieret i alio situ ꝗȝ ante. nec pderet sitū aliquē pħabitū. ℭ xi⁹ qꝛ oē agēs approximatū passo potens in aliquā opationē in quā pus non potuit ce teris parib⁹ hȝ nunc aliqd in se qđ pus non habuit. ſȝ calor in gradu intenso approximat⁹ calefactibili pōt in effectū intensum in quē pri⁹ non potuit qñ fuit in gradu remisso. igiť est nunc in calore sicut pars uel in subiecto caloris sicut forma qđ pus non fuit. ꝛ illud ē eiusdē rōnis. uel nō oportet saltē ad tale augmentū saluandū qđ addať aliqd alterius rōnis.

Ad argumenta primo loco cōtra 2ᵃᵐ ꝯnem

inducta diciť ꝙ ꝯtraria ad inuicē actiua ꝛ passiua cu iusmodi sūt calor ꝛ frigus possunt sil' esse in gradib⁹ remissis. ꝛ hoc videť ponere scūs Tho. prima pte. q. 76. arti. 4°. ad 4ᵐ. vbi sic ait. Forme elementoꝝ ma nent in mixto nō actu. ſȝ virtute. manent eni qualita tes ꝓprie elemētorū. ſȝ remisse in quib⁹ ē virt⁹ elemē tariū formarū. ꝛ hꝫ q̄litas mixtionis est ꝓpria dispo sitio ad formā substātialē corpis mixti. hec ille. Ecce ꝙ ponit q̄litates elemētoꝝ in gradu remisso manere i mixto. ꝯstat āt illas eē ꝯrias. Itē 4° sen. dis. 44. q. i. arti. ꝓ. q̄stiūcula pma ad 4ᵐ. Sic inqt q̄litas simplex nō est forma substantialis elemēti. ſȝ accñs ꝓpriū ei⁹ ꝛ dispositio p quā multipliciť efficiť ꝓpria tali forme illa forma mixtionis que est q̄litas resultans ex qua libus simplicibus ad mediū veniētibus nō est forma substantialis corporis mixti. ſȝ est accñs ꝓpriū ꝛ dis positio ad formā substantialē corporis mixti. hec ille Tunc ad pmū in oppositū dř ꝙ qualitates cōtrarie in tali ꝓportione possent se habere ꝙ paterenť se in sitibus ꝓximis sicut cōpatianť se in mixto. ꝛ ideo añs argumenti falsū est. ℭ Ad 2ᵐ dř ꝙ cōtraria in aliqb⁹ gradib⁹ non cōpatiunť se. ꝛ tunc ad diuisionē quā fa cit arguens dř ꝙ est possibile ꝙ a ꝛ b sint in tali ꝓpor tione. ꝙ a non posset compati naturaliter maius fri gus ꝗȝ b qn statim remitteret nec min⁹ frig⁹ qn inten deret. ℭ Tūc ad argumētū quo arguit ꝯtra 2ᵐ mē brū hui⁹ dicti ꝛ inferť. ꝙ si a non pōt pati secū minus frigus ꝗȝ b. igiť nec calor maior ꝗȝ a pōt secū pati mi nus frigus ꝗȝ b. negať ꝯña ꝛ ad ꝓbationē dř ꝙ nō oȝ quāto vnū ꝯtrariū plus excedit aliud. tanto min⁹ cō patiť illud secū. sed sufficit ꝙ quāto est mai⁹ tāto con trariū stans cū eo sit min⁹. vbi grā si calor ut q̄ttuor non compatiť secū frig⁹ ut vnū. non oportet ꝙ calor ut 8°. non compatiať frig⁹ ut vnū. sufficit enim ꝙ mi nus de frigore stet cum calore ut 8°. ꝗȝ cum calore ut q̄ttuor. Nec valet ꝓbatio p sile de contrarijs i diuer sis sitibus. nam calor magnus ageret in frig⁹ magnū sibi ꝓximū ẜm situm i alio subiecto quousq; illud fri gus esset remissum ad gradū possibilē stare cum tā calore ꝛ vltra nō remittere illud agens nisi calor eet sūm⁹. tunc eni frigus approximatū remitteret vsq; ad non gradū. causa aūt quare dict⁹ calor nō remit teret tantū frigus nisi vsq; ad certū gradū. ꝛ similiter quare calor compatiť paruū frig⁹. qđ tamen maior calor nō cōpatereť. videť eē quia repugnātia que ē inter contraria in forma nulla diuersa substantia ꝛ si militer icōpossibilitas coexistendi in eodem subiecto cōsurgit ratione distantie formarū ad inuicē. ꝛ quia sūmus gradus vni⁹ contrarij puta caloris sūme di stat a latitudine contraria. ideo vbi est sūm⁹ grad⁹ ca loris ibi nihil est de ꝯtraria latitudine. ſȝ non grad⁹ fri goris. ꝛ vbi est sūmū frigus ibi est non grad⁹ caloris. ita ꝓ portionaliter q̄nto calor ē ꝓximior sūmo gradui ma gis distat a sūmo gradu frigoris ꝛ minus distat a nō gradu frigoris ꝛ a gradib⁹ ꝓximis non gradui ac per hoc cōpatiť tales grad⁹ frigoris. calor aūt remissus magis distat a non gradu frigoris ꝛ ꝓximior ē sūmo frigori. ideo compatiť secū frigus maius ꝛ non pate retur minus nisi eo facto intēdereť. quia quo magis appropinquaret ad non gradū frigoris eo magis ap pinquaret ad sūmū caloris ac per hoc esset intensior Ad 2ᵃᵐ ꝓbationem ibidē ꝯtra hoc factā cōcediť ꝯña ibi facta. s. ꝙ sicut a non compatiť minus frigus ꝗȝ b ita nec maior calor puta c pōt compati b. ſȝ negatur ꝯña 2ᵃ ibi facta. c non pōt compati c. ergo si a inten dať intendeť b. hoc enim non sequiť sed totū opposi tū. s. ꝙ si a intēdať remitteť b. nec istā 2ᵃᵐ ꝯñam ꝓba uit arguens. ſȝ pmā de q̄ nullū fit sibi dubiū dupli ter ꝓbat causa aūt q̄re 2ᵃ ꝯña non valet ē ista. ꝙ eni c maior calor ꝗȝ a non possit stare cū b. hꝫ est non qꝛ req rit pl⁹ de frigore sibi coexistendi ad quā mentē vadit arguens. ſȝ qꝛ non cōpatiť frigus tā intensū. qꝛ eni c est intensior calor ꝗȝ a ꝛ ipsi a coextendiť frig⁹ b opor tet ꝙ c remissi⁹ frig⁹ coextendať ut nunc iam ut supra declaratū est. Et sic pȝ ꝙ pars illa q̄ ponit ꝙ calor a nō pōt compati minus frig⁹ ꝗȝ b. adhuc nō sufficient improbať. similiter illa pars q̄ ponit ꝙ nec cū maiori a posset coextēdi nō ipugnať sufficienter. pma naq; ꝓbatio assumit falsam ꝯñam. ſȝ Minor calor ꝗȝ sit a non compatiť frig⁹ b. ꝗ nec maius frig⁹ ꝗȝ b. Illa inquā ꝯña nō valet cui⁹ cā pri⁹ dicta est. nā pl⁹ distat in suis actualitatib⁹ calor ut duo ꝛ frig⁹ ut q̄ttuor ꝗȝ calor ut duo ꝛ frig⁹ ut 6. ut patet si ponam⁹ in exemplo ꝙ sūm⁹ calor sit ut. 10. ꝛ similiter sūmū frig⁹. tunc vbi est sūm⁹ calor erit nō gradus frigoris. ꝛ econtra vbi est sūmū frig⁹ erit nō grad⁹ caloris. vbi aūt erit calor ut. 9. erit frig⁹ ut vnū. ꝛ vbi erit calor ut 8. erit frig⁹ ut duo. ꝛ sic ꝓportionaliter ut pȝ i figura pnti uel alia ꝯ meli⁹ pōt figurari in qua patet quō ꝓportionaliter ca lor quāto minor ē stat cū maiori frigiditate ꝛ ecōtra.

¶ Ad 3m argumentu dicit q durities et mollities sit ... possent in esse completo. s. si vna sit i fieri alia in ... si vna sit intensa et in esse completo alia ... diminuto et remisso et bn. nec ex hoc sequit q co... ... contradictoria inessent. qz licet diffinitiones talium qualitatum videantur includere affirmationem et negationem. ... q iste forme sint contradictorie opposite. sed ... diffinitiones ille dantur p effectu diffiniti. s. cedere ... non cedere coparimenti. nec etia no cedere e effectus ... circuloquitur effectum eius contrariu effectum ... Similiter dato q diffinitiones includerent ... contradictionis ex simultate contrariorum tali ... concedam solu probaret q contradictoria essent sil ... actu incompleto uel vnu actualiter aliud potentialiter. no aut q essent simul in actu copleto et modo ... propter no esset ibi contradictio qz affirmatio ... negatio antequa contradictorie opponant debent ee ... et simuliter: quod non eet ibi. Et preterea defect principalis huius argumenti est in illa oña. ... duritiei et mollities sunt in eode. ergo illud est durum ... no eni quicunq gradus forme denominat subiectu ei tale quale aptu est denominari p forma illa ... completo. utputa albu uel nigru. et ista solutio e verior. ¶ Ad 4m dicit q forme contrarie circa aiam ... si sint p motu inductibiles copatiunt se in gradibus remissis et in esse icompleto ... maxime forme que sunt ibi p modu ... no tame sequit q ide sit volens et nolens propter hoc q no quilibet gradus forme sufficit denoiare subiectu esse tale in actu. ut dictu e ad 4m. de actibus aut intellectus uel bonitatis et hmoi secus est qz tales actus no sut sil multi i eode intellectu aut volutate naturalit.
¶ Ad 5m dicit q impossibile e plures formas substantiales simul eade mam adequate informare. qz quelibet talis dat esse indiuisibiliter suo susceptibili. et ei indiuisibiliter inheret. et ideo si plures iformarent eandem materia quelibet esset eque actualiter dans ee nec vna esset remissior alia intensior. secus de accidentalibus formis. ¶ Ad 6m dicit q ro Ar. bn pbat q si contraria in esse copleto essent in eode subiecto. contradictoria de eodem dicerent. Et hoc ibide oñdit sanctus Tho. 2o sen. dis. 34. sed si contraria ponant simul in ee incopleto no sequit contradictio. qz vnu illorum denominat subiectu et non aliud. verbi gra sit albedo ut. 9. et nigredo ut. j. in aliquo subiecto. tale subiectum no erit albu et non albu. sz erit simpliciter albu. et no dicet ... in potentia uel actu incopleto. Ad illud de 4o metaphisice dr q Ar. ibi vult. q nullus pot opinari simul duo contradictoria actualiter. qz tunc haberet contrarias opiniones in actu completo. qz forma incopleta no denominat subiectu simpliciter. ¶ Ad ... argumentu dicit q contraria no in qcuq gradu se compatiunt. sz in aliquo sic et in alio non. ut patet in figura superius posita. et ideo negat oña ibi facta. ad cuius pbatione dicit q ille gradus albedinis cui repugnat ... nigredinis hoc bz no solu ... talis nature ... qz est gradus summus requirit subiectu dis... et ab oi indispone remotu. ac p hoc a suo contrario. nec hoc est dictu sine rone. Et ad casum ibi positu dico q illud raro contingit naliter. s. q gradus remissus in talibus qualitatibus quarum subiectu sp est sub aliquo contrariorum uel sub medio iter contraria sit sine oi gradu qualitatis opposite. si tn hoc fieret dico q illud dealbatiuu si p motu successiuu induceret albedine pdicta incipiendo a no gradu. et sic vniformiter intendendo et p gradus medios trasseudo. oporteret q intenderetur p prius nigredo ab aliquo alio agente. verbi gra si albedo ut 9. stat cu nigredine ut. j. si auferret totalit albedo et remaneret vnicus gradus nigredinis. no esset naturaliter possibile in tali casu successiue induci albedine nisi prius intensa nigredine. qz nigredo ut. j. et albedo ut. j. no se copatiunt naliter imo nec albedo ut 2. nec ut. 3. nec. ut. 4. nec ut. 5. nec ut. 6. aut. 7. uel. 8. posset stare cu illa pua et sola nigredine. et hoc itelligo i ceteris contrarijs iformatibus subiecta naturalit receptibilia talis mixtionis contrariorum. ¶ Ad 2m dico q talis repugnantia est virtualis. nec valet iprobatio. non eni est fictio q magnus gradus vnius latitudinis non possit secu copati magnu gradu alterius. et tn copatit puu. cuius ro dicta est prius. qz. s. primi duo naliter plus distant in suis actualitatibus q secudi. nam calor ut. 9. et frigus ut. 9. no possunt inherere subiecto qn vtruq actuaret illud coplete. et sic idem eet calidu et frigidu ac p hoc calidu et no calidu. sz calor ut. 9. pot ee cu frigore ut. j. qz illud frigus no denoiabit subiectum actu frigidu sz i potetia remota satis. nullus eni gradus frigoris denoiat subiectu frigidu nisi sit vltra medium gradu totius latitudinis frigiditatis. ¶ Ad 3m dico q nigredo remissa pot stare cu albedine no pcise qz nigredo e nec qz hec nigredo. sz quia est nigredo citra summu. et ideo diuisio ibi facta no valet. Tuc ad replica finale que deducit ad hoc q si pportionalit sic calor intendit ita frigus remittit. ergo aliqn calor et frigus erunt equalia. ocedit. s. qn erut i medio suaru latitudinu. sz i tali gradu no erit status nec illa simultas erit nisi potetialis. qz oportet alterum contrariorum pdominari in oi mixto. ut oñdit scus Tho. 2o sen. dis. 19. q. i. arti. 4o. Et dis. 15. q. 2. arti. 3 presertim du contraria sut actiua ad inuice. dato tn q ibi esset status et q aliqd subiectu haberet mediu gradu latitudinis albedinis q est ut. 5 et mediu nigredinis q est silr ut 5. tale subiectu non eet albu neq nigru. nec seqt si illi duo gradus eqles se compatiunt q silr alij duo gradus eqles se copatiant. ut puta quorum quilibet sit ut. 7. et quilibet ut. 3. et causa e qz licz illi duo primi sint equales. et alij. tame in suis latitudinibus no distant. ut pz in figura. secus de ceteris. oes eni alij gradus equales distat ab inuice. na calor ut. 3. distat a frigore ut. 3. na quilibet eorum no patit aliu gradum sui contrarij nisi ut. 7. ut pz infigura Et cum dicit arguens de contrarijs approximatis tali subiecto equalit hnti de formis cotrarijs. dico q nec de nec na intenderet talia 3ria sil et semel. qz sequit contradictio. licz eni ex hoc q calor sit ut. 5. et frigus ut. 5. informat tale subiectu. no dicat illud calidu et frigidu. imo nec calidu nec frigidu. tn si calor ut. 6. et frigus ut. 6. ide subiectu iformaret. tale subiectu eet calidu

ꝛ frigidũ ꝛ ꝯsequẽter ꝯtradictoria sil' eidẽ inessent. qꝛ ois gradus vltra mediũ latitudinis põt denominare subiectũ tale uel tale. ℂ Ad 4ᵐ rñsum est statim. non eñi omnis forma denominat subiectũ cui inheret nisi insit ei cõplete ꝛ in actu sufficienti ad denominationẽ. cuiusmodi nõ sũt gradus citra mediũ latitudinis imo nec grad' medi' albedinis denoiat subiectũ album ꝫ aliter. ℂ Ad 5ᵐ dico ꝙ si loq̃ris de habitu odij ꝛ de habitu amoris acq̃sitis ꝑ act'. nõ iplicat ꝯtradictionẽ gradũ vni' sil' eẽ cũ alio. si loquaris de actib' negat ꝯña. qꝛ tales nõ sunt sil' vllo mõ in eadẽ voluntate naturaliter. ℂ Ad 6ᵐ dico ꝙ si calor a ꝛ frigus b coextendant in eodẽ subiecto non põt vni eorũ addi pars. qꝛ forma nõ hꝫ ptes nisi rõne subiecti quãti uel rõne obiecti. licꝫ grad' habeat ꝓut forma sub tali eẽ dr̃ talis grad' ꝛ forma sub alio eẽ dicat alı' grad'. dico ergo ꝙ si de' intendat dictũ calorẽ. oꝫ ꝙ remittat frig' uel totaliter auferat. vñ arguẽs false imaginatur talẽ additionẽ caloris ad calorẽ. ℂ Ad 7ᵐ dr̃ ſm sepe dicta ꝙ nõ ois calor agit in q̃tũcũq; paruũ calorẽ nisi sit calor intensissim' cui repugnat ois frigiditas sicut in igne. ꝛ iõ illud qꝺ adducit i argumento nõ est incõueniens. ℂ Ad 8ᵐ dr̃ ꝙ illud cõmentũ 23ᵐ 10. metaphisice clare oñdit ꝓpositũ nostrũ. vñ cõmentator ibidẽ dicit ꝙ nõ solũmodo est verũ dicere ꝙ oia media sũt cõposita ex contrarijs ꝫ ecõuerso. s. ꝙ oia composita ex ꝯrijs sũt media. compositũ eñi ex duobus debet hr̃e ex altero illorũ minus ꝛ ex altero magis. qm̃ ipossibile est ꝙ in composito ex ꝯrijs sint due ptes eq̃les. ꝫ altera debet eẽ dñans cui attribuit forma. ꝛ hoc demõstrat ipossibile esse iueniri cõplexionẽ mediã in extremis ꝯrijs. ut dicit Halien' esse possibile. qm̃ si eẽt possibile tũc eẽt possibile iuenire cõpositũ ex ipsis extremis absq; eo ꝙ accideret eis transmutatio ꝛ diminutio ꝛ iã fecim' sermonẽ ꝯtradicẽtẽ. hec ille. Et 4.° celi ꝛ mũdi cõmento. 26.° dicit. Cõtraria existũt in medio. verbi grã albũ ꝛ nigrũ existũt in rubeo. Et cõmento 6.° dicit ꝙ graui' ꝛ min' g̃ue differunt ſm magis ꝛ min' ꝓpter illud qꝺ miscet eis ex altero ꝯrio qꝺ est leue. ex q̃ manifeste pꝫ ꝙ ꝯria sunt sil' licꝫ vnũ semꝑ dñetur. ꝛ iõ dico ut ꝑus ꝙ si vnũ ꝯtrariorũ intendat ꝛ aliud remittat i instanti media erũt eq̃lia ꝛ in potentia. i. si ibi quiescerẽt. nõ aũt in actu. sicut eñi dicit cõmentator 6.° physicorũ cõmento. 76.° mobile dũ mouet ꝯtinue nũq; est in loco sibi equali i actu ꝫ in potẽtia. qꝛ non est in loco sibi equali nisi i instanti. esse aũt in instanti solũ est esse in potentia. vñ ibidẽ sic ait. qꝛ trãslatũ in instanti nõ est quiescens. g̃ non est in longitudine sibi eq̃li nisi in potẽtia nõ i actu ꝛ cã in h̃ est qm̃ instans nõ est in actu in tpe. ꝛ iõ motũ non est in longitudine sibi eq̃li nisi i potẽtia non i actu hec ille. Ita dico in ꝓposito. ℂ Ad argumẽta 2.° loco facta ꝯ eandẽ [illegible] dr̃ ꝙ illa ꝯfirmãt ꝓpositũ. non eñi aliud ꝯcludũt nisi ꝙ ꝯria sunt sil' in esse incõpleto. ita ꝙ vnũ illorũ dñatur. ꝛ se hꝫ q̃si act'. aliud aũt est i eẽ incõpleto ut ponit ꝯ. Et h̃ idẽ dicit cõmẽtator. 10. metaphisice. ut allegatũ ẽ. Et h̃ idẽ dicit p° physicoꝝ cõmento. 56. vbi sic dicit. Subiectũ in ꝯtraria est ad si-

milit[illegible] mediũ [illegible] est enim simile ei quo[illegible] potẽtia vtriusq; extremũ. sed ni subiectũ ẽ vtriusq; extremũ in actu. sed tamen non in vltima perfectione ergo est in potentia vtriusq; extremum quodam[illegible] actu alio modo subiectũ vere est vtriusq; extremi in potentia pura. hec ille. ℂ Ad argumenta 3.° loco [illegible] dr̃ ꝙ aliquo modo ꝯcludũt ꝛ aliquo modo nõ [illegible] eñi ꝙ dic' cõmentator. 5. physicoꝝ cõmento. 19. [illegible] hꝫ non fieri min' albũ nisi ex mixtiõe ꝯtrarij. Et cõmento. 45. dicit ꝙ diminutũ in oi g̃ne est diminutũ ꝑ mixtionẽ ꝯtrarij. Et 2.° de g̃ratione volens ꝓbare q̃tuor elemẽta eẽ i mixto dic ꝙ si calidũ nõ eẽt i cõposito non esset in eo frigidũ. nisi in fine quasi i sũmo Ex quibus patet ꝙ aliquando forme diminuuntur ꝑ mixtionem ꝯtrarij. ꝛ hoc precipue quando subiectum naturaliter est semꝑ sub altero ꝯtrarioꝝ uel sub medio. ita ꝙ a tali contrarietate separari non põt sic est mã generabiliũ ꝛ corruptibiliũ respectu q̃litatũ actiuarũ ꝛ passiuarũ ꝛ hꝫ. Sꝫ sciendũ ꝙ sicut dicit sanctus Tho. 2.° sen. dis. 24. q. 1. arti. p°. ad 2ᵐ. Intensio ꝛ remissio in his que ſm magis ꝛ minus dicunt non est ꝑ additionẽ sicut in his que ſm quantitatẽ augent. i quib' quantitas quantitati addit. ut maior quãtitas fiat. non enim calor calori addit ut fiat magis calidũ uel curuitas curuitati. ut fiat magis curuũ. ut dicit i 4.° physicoꝝ. sed causatur intensio ex hoc ꝙ illud qꝺ intendit magis ꝑfectũ inuenit ꝛ suo opposito impermixtius. hec ille. Ex quibus patet ꝙ ad intensionẽ i hꝫ qualitatibus duo concurrunt. p'mũ est ipmixtio oppositi. 2ᵐ ẽ. reditio qualitatis de imꝑfecto ad perfectũ. ꝛ in hoc 2.° formaliter consistit intẽsio. ut ponit 2.° ꝯ. ꝫ primũ se habet ut remouẽs ꝓhibens uel ut dispositio ad intensionẽ. ꝛ opposito modo ẽ dicendũ de remissione. Tũc ad p'mũ dr̃ ꝙ bñ ꝯcludit ꝙ si forma contraria abijceret ꝛ ad h̃ non sequeret eductio forme de imꝑfecto ad perfectũ illud non eẽt vera intẽsio sed forme latentis manifestatio. ℂ Ad 2ᵐ negat ꝯña nec valet ꝓbatio que fundat in alia falsa [illegible] albedo minus ꝑmiscet nigredini. g̃ econtra nigredo minus ꝑmiscet albedini. non eñi illo modo [illegible] da est ista ipermixtio ꝙ albedo segreget a nigredine quasi duo manẽtia equalia ut p° seorsum ponant q̃ fuerũt ꝑus ꝯiuncta. sed isto modo ꝙ albedo [illegible] nat nigredini ꝛ excedit eã in actualitate [illegible] ita ꝙ nigredo coextensa albedini est potentialior q̃ ꝑus. albedo aũt actualior. ꝛ iõ albedo dr̃ ipermi[illegible] qꝛ subiectũ ei' elongat ab actualitate nigredinis [illegible] gredo ecõtrario dr̃ ꝑmisceri. qꝛ subiectũ ei' termina tur sub actu albedinis. sicut eñi dicit sanct' Tho. [illegible] sen. dis. 5. q. 1. arti. 3.° q̃stiuncula. 3. ad 4ᵐ. cõtrariũ [illegible] gat potentiã subiecti ꝑ indispositionẽ ab actu [illegible] ꝯtrarie. Et similiter de malo. q. 2. arti. 12.° ponit [illegible] bilitas potentie passiue ad actũ suũ minuit per appositionẽ ꝯtrarij. vñ quãto plus fuerit appositũ de calore tãto minuit habilitas ad frig'. Et p° pte. q. 45. arti. 5.° ad 2ᵐ dicit ꝙ contrariũ ligat potentia [illegible] Similiter q. 48. arti. 4 [illegible] cat i actu alteri' ꝯtrarij. [illegible] nit ꝙ habilitas subiecti ad formã [illegible]

[illegible] ɔtrarias nō per subtrationē alicuius. Patet [illegible] ista ipermixtio albedinis a nigredine intelligen [illegible] isto mō. q2 s. subiectū ei⁹ soluit ab actu nigredi [illegible] econtrario nigredo dicit̄ pmisceri. q2 subiectū [illegible] trabit ad actū albedinis τ babilitat̄ ad actum ni [illegible] τ sic nigredo ɔtinue remittitur vsq3 ad non [illegible] quādo nigredo nō est ibi nisi in potentia pura [illegible] ipsa non dr̄ pmixta albedini. q2 pmixtio dicit [illegible] talis forma aliqualiter sit in actu. secūdario [illegible] sit incōpletus ,ppter ligationē potentie ad [illegible] oppositū. Et si queratur an ista pmixtio sit cā [illegible] uel ecōtra. dicit̄ q2 se babēt quodāmodo [illegible] τ causatū. sicut eni dicit scūs Tho. pma z^e. [illegible] arti. 4° ad primū. Recessus a ɔrio τ accessus [illegible] dupliciter pōt ɔsiderari. Uno mō ex pte [illegible] τ sic nāliter recessus a termino pcedit acces [illegible] ad terminū. pus enim est i subiecto mobili ppo [illegible] qō abiicit τ p⁹ modū est illud qō p motū assequit [illegible]. Sz ex pte agentis est econtra. agens eni per [illegible] in eo pexistit agit ad remouendū ɔtrariū. sic sol p suam lucē agit ad remouendū tenebras. τ iō ex [illegible] prius est illuminare q̄3 tenebras remouere [illegible] aūt aeris illuminandi pus ē purgari a tene bris q̄3 cōsequi lumē ordine nature. licz vtrūq3 sit sil' [illegible] hec ille. Ex quib⁹ babet̄ quō recessus a cō trario por ē quodāmō accessu ad terminū. τ quodā mō posterior. τ eodē modo est cā quodāmodo τ quo dāmodo effectus. Sicut eni dicit scūs Tho. 4° sen. di. 17. q. i. arti. 4° qstiūcula pma. Ois prioritas fm or dinē nature aliquo modo reducit̄ ad ordinē cause τ causati. q2 pncipiū τ causa idem sunt. in causa aūt cō tingit q2 idem est causa τ causatū fm diuersū genus ut pz z° physicorum. τ 5° metaphisice. Sicut ambulatio est causa efficiens sanitatis. τ sanitas est causa fina lis ambulatiōis. Similiter est de habitudine que est inter materiā τ formā. q2 fm genus cause materialis mā est causa forme quasi sustentans ipsam. τ forma est causa materie quasi faciens eam esse actu fm ge nus cause formalis. ex pte aūt cause materialis fm quandā reductionē omne illud p qō mā efficit̄ ,ppria hui⁹ forme sunt dispositiones τ remotiones impedi mentorum. τ ideo in generatione nāli. q2 gn̄atio vni⁹ ē corruptio alteri⁹. nā p hoc q2 vna forma inducit̄ alia expellitur. remotio forme preexistentis se tenet ex pte cause materialis. τ ideo fm ordinē cause materialis pcedit nāliter introductionē alteri⁹ forme. s3 fm ordi nē cause formalis est econuerso. τ q2 forma τ finis τ agens incidunt in idē numero uel spē ideo etiā i ordi ne cause efficientis introductio forme prior est. q2 for ma introducta est quedā similitudo forme agentis p [illegible] agit. τ similiter i ordine cause finalis. quia [illegible] pncipaliter intendit introductionē forme. τ ad hāc ordinat expulsionē [illegible] illius rei cū qua non pōt stare forme introductio. vn̄ fm ordinē cause materialis re motio forme pcedentis pcedit introductionem alte rius. s3 fm ordinē cause formalis efficientis τ finalis introductio est prior. hec ille. Jta i ,pposito dico q2 im pmixtio ɔtrarij τ remissio illius in ordine cause mate rialis pcedit intensionē forme. s3 in ordine cause for malis τ efficientis τ finalis est econtra. ¶ Ad 3^m di co q2 forma que remittitur. ideo dicit̄ magis misceri forme contrarie. q2 subiectū suū magis trabitur ad actū forme opposite q̄3 prius. τ ideo forma opposita isti coextensa in se fit maior. nō quidē p additionē ali cuius sil'is. sed q2 subiectū magis reducit̄ in actū ei⁹ sicut p oppositū forma que remittit̄ fit minor nō per subtractionē alicui⁹ sue ptis. s3 quia subiectū minus actuat̄ per eam. τ illa inest sibi minus q̄3 pri⁹. sic ergo vna minuitur τ alia auget̄: s3 nō illo modo q̄ arguēs putat. ¶ Ad 4^m dictū est in solutione z^i τ pmi. cōce ditur enim q2 intensio forme nō ē ipermixtio forma liter. imo consequit̄ talē ipermixtionē in genere cau se materialis. licz precedat eam in genere cause for malis τ efficientis τ finalis. ¶ Ad 5^m dicō q2 vtiq3 de⁹ posset mutare qualitatem nullo modo mixtam suo ɔtrario. imo penit⁹ ipermixtā. sed dato q2 ille qualita tes sint mixte. vna non pōt remitti naturaliter quin alia intendat̄. q2 pus est formā ɔtrariā intēdi q̄3 aliā remitti. deus tn̄ posset vnā remittere alia non intēsa sed non posset vna intendi in subiecto pticipāte for mā ɔtrariā nisi alia remitteret̄. cui⁹ causa ē q2 licz ad intensionē forme requirat̄ maior subiecti dispositio. non tn̄ illa dispositio est causa precisa intensionis hui⁹. s3 requirit̄ agens reducens subiectū magis disposi tum q̄3 prius in actū forme ad quā est dispositū per fectius q̄3 pus. τ licz non subsit agenti naturali dispo nere māim pl⁹ q̄3 pus ad formā quā pōt intendere qn simul imo forte eadem actione intēdat formā. tamē deus posset vnū sine alio facere. τ p hoc pz responsio ad 6^m. vn̄ in illo casu dicti sexti argumēti. ca° intēde ret̄ sine remissione alicui⁹ qualitatis. ¶ Ad 7^m negat̄ hoc. dicet̄ eni q2 in aere est aliqd de frigiditate in esse incōpleto. nec oportet q2 oēs qualitates elementorum sint ɔtrarijs ipermixte. nisi loquamur de qualitate ,ppria eis. vn̄ licz humiditas aeris puri sit ipermixta siccitati. non tamē ei⁹ caliditas frigiditati. q2 caldi tas non est sibi adeo ,ppria sicut humiditas. nec ē in cōueniens elementa habere qualitates mixtas con trarijs. nam leuitas aeris est mixta grauitati: τ gra uitas aque est pmixta leuitati. quod patet. nam cō mētator 3° celi cōmento 3° dicit sic. Habet aer in se leuitatē τ grauitatē aliquā. τ est manifestū q2 ē me diū inter extrema. Jtē ibidē. Qm̄ aūt aer habet gra uitatē τ leuitatē in suo loco fm modū quē diximus: manifestū ē ex ,piectis in eo τ q2 est medi⁹ int̄ extre ma. Jdem dicit de aqua τ aere in sil' cōmēto. z 6°. τ sic dicit de grauitate τ leuitate. ita dicendū videtur de caliditate τ frigiditate. ¶ Ad 8^m dicit̄ sicut ad prece dens. ¶ Ad pmū argumētorum Aureoli ɔtra 3um 4^{am} τ 6^{am} ɔnes videtur negando maiorē. sufficit enim ad hoc q2 motus sit nou⁹ q2 acqrat̄ uel babeat̄ terminus antiquus nouo mō. ut ponit scūs Tho. p° sen. di. 17. q. vltima. arti. z° ad z^m. dico tn̄ q2 in tali intensiōe nō acquirat̄ aliqua forma uel pars forme que nō pfuit. tn̄ pōt dici q2 acquirat̄ noua forma. dum enim chari tas intēdit̄ illa charitas intēsa pōt dici noua realitas

ꝑpter nouū modū inessendi subiecto. quia subiectū perfectius se habet ſm eā ꝙ̄ ꝑus. nō tamen dicit̄ noua realitas ꝑpter hoc ꝙ ꝑus nō esset in subiecto. vñ in illa intensione nō acquirit̄ aliqua pars forme. nec alia noua forma. sed subiectū aliud esse habet ſm illam formā ꝙ̄ ꝑus. nō tamē motus ille ꝓprie loquendo terminatur ad ipsum esse forme. ſ; ad formā sub illo eē. Et cū ꝓcat arguens ꝙ nō sit aliud eē ꝙ̄ ꝑus. dico ad ꝑmā ꝓbationē ꝙ esse forme accidentalis habet grad⁹ nō ꝙ componit̄ ex multis gradib⁹ vnū esse accidentale. ſ; quia vnū illoꝝ est perfectius alio ⁊ cōtinet eminēter aliud. ⁊ ſm talia esse variat̄ forma. q꞉ modo habet esse imꝑfectū⁹ modo ꝑfectius. ul᷑ potius subiectū ſm eā habet tale uel tale esse. ⁊ ista est intentio sancti doctoris. dicit eñi in de virtutib⁹ vbi supra allegaui. ꝙ forma substantialis dat esse vno modo ⁊ est in subiecto modo indiuisibili. q꞉ vbi est aliud esse substātiale est alia res. ⁊c̄. Ex quo patet ꝙ mens sua est ꝙ subiectū forme accidētalis ſm illā formam pōt habere aliud ⁊ aliud esse. ſ; non subiectū forme substantialis. ⁊ ideo vna illarū est intensibilis ⁊ non alia. Ad 2ᵃᵐ ꝓbationē dico ꝙ esse pōt variari forma nō variata nisi ſm illud esse. ⁊ ꝙ vna forma pōt dare diuersa esse loquendo de forma accidentali cui⁹ est inesse subiecto. ⁊ illa diuersitas pōt ꝓuenire ex duob⁹. s. ex ꝑte subiecti recipiētis qđ plus aut min⁹ pōt disponi. aut ex ꝑte agentis qđ plus trahit formam de imperfecto ad ꝑfectū. ſm ꝙ dictū est in ꝓbatione 4ᵉ ꝯnis vbi allegaui sanctū Tho. in ꝑ sen. nec est verū quod arguēs dicit. ꝙ si esse habet grad⁹ ꝙ eēntia habeat. non eñi oportet rōnem specificā variari ex diuerso modo essendi. ğ nec oportet ꝙ forme fiat additio uel subtractio ꝑpter aliud ⁊ aliud esse in subiecto. q꞉ talis additio variat speciē. imo illud argumētū probaret ꝙ nūꝙ̄ duo hoīes essent vni⁹ speī. q꞉ non habent eundē modū eēndi. ꝯcedo tñ ꝙ si forma que est charitas esset sepata. illa nō posset variari ſm eē. ipse etiā falsū supponit uel iꝓprie loquit̄ dicens. ꝙ esse variet̄ ⁊ non forma. nos eñi hoc non dicim⁹. sed poti⁹ dicimus ꝙ esse nō variat̄ ſm esse uel ꝓpri⁹ loquendo subiectū h; aliud ⁊ aliud esse ſm formam. Ad 3ᵃᵐ ꝓbationē dico ꝙ esse existentie est esse substātiale ⁊ illud nō est nisi vnū in vno supposito. nec nos de tali eē loqmur. ſ; si ipse loq̄t̄ de illo. male capit nos. q꞉ nos loqmur de esse qđ dat forma accidentalis qđ est esse seꝯ existētie ⁊ nō eē existētie. ⁊ talia tot sūt i supposito q̄t sunt ibi forme accidentales. imo suppositū ꝑ vnā formā accidentalē h; successiue diuersa talia esse. s. cū illa forma intēdit̄ aut remittit̄. Qꝫ aūt multa talia eē sint simul in eodē supposito ſm multas formas accidentales. alias dictū est ⁊ ꝓbatū ꝙ ē mens scī doctoris. Ad alia vō que dicit in illo argumēto de participatione uel radicatione ꝯcedi pōt ꝙ ꝑticipatio dicit relationē. ⁊ cū ꝓbat ꝙ non. q꞉ relatio nō suscipit. ⁊c̄. negatur. ut patet de silitudine que dicit̄ maior ⁊ minor. ⁊ aliqđ simili⁹ ꝙ̄ aliud. Et cū dicit ꝙ relatio nō suscipit magis ⁊ minus nisi ꝑ fundamenta. ꝯcedo. nō tñ oportet ꝙ fundamentū suscipiat magis omni relatio

ꝶ forma

suscipit magis. imo aliqñ fundamentū remittit̄ cū [illegible] intendit̄ ut ꝑ; q꞉ cū albū [illegible] remittitur [illegible] simil⁹ albo remisso. dico aūt ꝙ sufficit ꝙ fiat variatio in fundamēto ſm magis ⁊ min⁹. ⁊ ita est in ꝓposito. q꞉ ꝑticipatio fundat̄ in esse qđ forma dat subiecto. modo in intensione ꝑfectius eē dat forma subiecto ꝙ̄ ꝑus. ⁊ iō ꝑticipatio ē maior. forma etiā participata est maior ꝙ̄ ꝑus ſm illud esse. sic p; ꝙ ꝑticipatio illa intendit̄ ꝑpter variationē fundamēti uel ꝓprie loquēdo est alia ꝑticipatio ⁊ maior ꝙ̄ ꝑus. Et cū dicit arguens ꝙ indiuisibile nō pōt magis radicari. ⁊c̄. dico ꝙ forma indiuisibilis ⁊ indiuisibiliter existēs subiecto nō pōt magis ꝑticipari ab illo. sic aīa humana. ſ; forma accidētalis nō indiuisibiliter inest. q꞉ multa esse pōt dare subiecto. Et sic patet ꝙ pmū argumentū nō insolubiliter concludit. ¶ Ad 2ᵐ ꝑncipale dicit̄ ꝙ forma ꝓprie non fit sed cōpositū. vñ cū charitas intēdit̄ aīa fit charior ꝙ̄ ꝑus. nec ꝓprie charitas fit ſ; aīa fit chara. loquēdo tñ ad modū arguentis. dico ꝙ in intēsione charitatis aliquid fit circa formā q꞉ ipsa educit̄ de imꝑfecto ad ꝑfectū de potētia in actū. hoc aūt contingit quādoꝙ ꝑpter vigorationem agētis. qñꝙ aūt ꝑpter dispositionē subiecti. ut dictū est in 4ᵃ ꝯne. Et cū dicit arguēs ꝙ hoc nō pōt eē per dispositiones eiusdē. negat̄. dico eñi ꝙ charitas intendit̄ ꝑpter maiorē dispositionē subiecti. illa aūt est frequētatio actuū charitatis qui sūt eiusdem rationis. ita ꝙ quāto aīa h; plures actus tales tanto plus disponit̄ ad charitatē. Et cū dicit arguēs ꝑ qđ ⁊ quō intendit̄ dispositio illa. dico ꝙ nō oportet ꝙ dispositio intendat̄. ſ; ꝙ sit maior extēsiue. i. ꝙ sint plures actus charitatis ꝙ̄ ꝑus. ⁊ non ꝙ aliquis eoꝝ intendat̄. Si aūt querit̄ quō actus charitatis est intensior ul᷑ remissior. dico ꝙ poterit intēdi ⁊ educi de imꝑfecto ad ꝑfectū non exigēdo aliā ꝑorē dispositionē ad illū actū. nō eñi dico ꝙ charitas intēdat̄ formaliter propter maiorē dispositionē subiecti. q꞉ tunc hō qui causat illi dispositionē intenderet charitatē. qđ ē falsum. ſ; illa dispositio se h; in habitudine cause materialis. de⁹ aūt in rōne efficientis in intēsione charitatis. ſ; eductio de imꝑfecto ad ꝑfectū de potentia in actum est formalis rō intēsionis charitatis. nec oportet ꝙ si charitas exigit dispositiones ad sui intensionē. ꝙ ideo illi actus liberi arbitrij iterū exigant alias dispositiones ad sui intensionē. q꞉ in illis non ꝯsistit formalis rō intēsionis charitatis. ſ; mālis. vñ anima requirit dispositiones in corpore. ⁊ ille dispositiones nō exigunt alias. sic in ꝓposito. Et cū dicit arguēs ꝙ tūc in subiecto dispositio [illegible] ⁊c̄. negat̄ ꝯña. q꞉ [illegible] in hoc non ꝯsistit formalis rō intensionis [illegible] forme. vltima ⁊ ꝯña ibi facta etiā negat̄ cū dicit. forma non est intensior ꝑpter ampliorē dispositionē [illegible] [illegible] ergo forma est intensior ꝑ additionē alicuius [illegible] tionē. ⁊c̄. nō sequit̄. q꞉ est dare mediū [illegible] ma eñi intendit̄ ꝑ hoc formaliter ꝙ magis [illegible] subiecto uel magis actuat ⁊ ꝑficit illud ſm [illegible] esse ⁊ magis educit̄ de potentia in actū de imꝑfecto ad perfectū. ut [illegible] dictum fuit. sed ad hoc ꝙ [illegible]

[illegible] educat requirit agens. et quaecunque potior dispositio [illegible] prius quandocunque non. ut dictum est. et sic pa[illegible] argumenti. ¶ Ad 3m principale. quicquid sit de [illegible] argumenti. [illegible] dico ad [illegible] quod male infert. [illegible] ex dicta ma[illegible] ibidem sumpta solum sequitur quod sit facta [illegible] secundum aliquid reale. et hoc concedimus. subiectum enim [illegible] est secundum illam formam. quia magis est reductum in actum [illegible] que intensa est. illa autem forma est aliquid rea[illegible] non sequitur ex illo argumento quod aliqua realitas [illegible] noua aduenerit subiecto. quod si accipiat talem [illegible] pro maiore. scilicet impossibile est verificari contra[illegible] de predicato reali secundum diuersa tempora de subie[illegible] aduenerit sibi aliqua totaliter noua realitas [illegible] ab illo. tunc negatur maior. hoc enim non requi[illegible] sufficit facta realis transmutatio secundum formam non [illegible] acquisitam. sed reductam de imperfecto ad perfectum. ¶ Ad 4m negatur 2a. Sufficit enim quod subiectum mutetur de potentia in actum. in quo processu acquirit nouum esse [illegible] autem essentiam aut partem essentie. Et cum probatur quod pari modo posset dici quod materia etc. Dico quod non est simile [illegible] Tho. 2o contra gentiles. ca. 53o materia non imme[illegible] actuatur per esse sed per formam. essentia autem subsistens uel forma subsistens actuari potest per esse. quod esse non est essentia nec res proprie loquendo. sed actus essentie. ¶ Ad 5m dico quod licet nihil sit et semel sit perfectum et imperfectum. tamen [illegible] habet rem imperfectam prius esse perfectam posterius nulla realitate sibi addita. sed solum per exitum de potentia in actum. ¶ Ad 6m dico quod idem eodem modo se habens et secundum idem esse non potest esse terminus a quo et terminus ad quem in eadem transmutatione. sed eadem forma sub esse imperfecto et ut est in potentia potest esse terminus a quo. et ipsa eadem secundum essentiam erit terminus ad quem. prout habet esse perfectum et est in actu completo. Uel forte negatur quod forma remissa sit terminus a quo proprie. sed ipsa cum priuatione alicuius actus est terminus a quo et ipsa prout est sub illo actu est terminus ad quem ita quod secundum diuersa esse est terminus a quo et terminus ad quem. ¶ Ad 7m dico ad minorem quod non omne quod est in potentia ad aliquam perfectionem caret illa totaliter. sed est possibile quod habeat illam perfectionem sub esse imperfecto et est in potentia ad eam sub esse actualiori et perfecto. sic in proposito subiectum forme que intenditur habet illam sub quodam esse et est in potentia ad illam sub alio esse. nec oportet quod nouam totaliter realitatem acquirat. sed quod procedat de potentia in actum modo predicto. ¶ Ad 8 dico quod non oportet formam secundum quam est motus habere partes in essentia. sed sufficit quod possit haberi a subiecto sub esse perfecto et sub esse imperfecto. sed ad [illegible] dico quod ipse loquitur de forma substantiali. et intendit quod omnis forma substantialis [illegible] acquiritur successiue secundum se modo quo dictum est. uel [illegible] dispositiones eius illo modo acquiruntur. ipse enim vo[illegible] formam habentem partes omnem formam que potest acquiri [illegible] ita quod forma sub tali esse dicitur una pars. et ea[illegible] sub alio esse est alia pars. ¶ Ad 9m concedo quod ter[illegible] ad quem est intensio realiter acquiritur quia sub alio [illegible] habetur quam prius haberetur. non autem acquiritur totali[illegible] [illegible] Et sic de solutione secundum mentem sci. doc[illegible] [illegible] 2e q. 52 arti. 2o ad 2m dicit. Causa [illegible] augens habitum facit quidem semper aliquid in subie-cto. non autem formam nouam. sed facit quod subiectum perfectius formam preexistentem participet. aut quod amplius se extendat. hec ille. Et ibidem ad 3m dicit. Illud quod est minus calidum aut album non est in potentia ad formam cum iam actu formam habeat. sed in potentia ad perfectum participationis modum et hoc consequitur per actionem agentis. Item 2a 2e q. 24. arti. 5o ad 3m. Augmentatio charitatis importat mutationem secundum magis aut minus. et ideo non oportet quod aliquid insit quod prius non fuerit. sed quod magis insit quod prius inerat. et hoc est quod facit deus charitatem augmentando. scilicet quod magis insit et quod perfectius participetur similitudo spiritus sancti in anima. hec ille. Item primo sen. dis. 17. q. vltima arti. 2o ad 2m. Deus inquit eadem operatione agit in omnia que sunt. quamuis forte illa operatio differat solum secundum rationem. secundum quod exit a ratione diuersorum attributorum uel diuersarum idearum. unde dico quod vna et eadem operatione infunditur gratia et augetur. nec est diuersitas nisi ex parte recipientis secundum quod ex illa operatione plus minusue recipit. secundum quod ad eandem diuersimode preparatur. sicut eadem irradiatione solis efficitur aer clarus et magis clarus depulsis nebulis et vaporibus que receptionem luminis impediebant. Unde non oportet quod sit ibi alia et alia charitas. et preterea si essent due operationes non oporteret quod terminarentur ad duo secundum substantiam sed prima terminaretur ad esse charitatis imperfecte. 2a uero ad eandem charitatem secundum esse perfectum secundum quod aliquid educitur de imperfecto ad perfectum. hec ille. Ex quibus omnibus patet quod solutio argumentorum predicta est de mente sua. ¶ Ad argumenta Gregorij contra 5am et 7am conclusiones dicitur. ad primum quidem dicitur quod forma causat esse distinctum a seipsa non per modum efficientis sed per modum quo subiectum proprium est causa proprij actus ut alias dictum est. Et ad improbationem primam huius dico quod posito subiecto et forma et quod forma sibi insit iam ponitur illa tertia entitas uel res. si tamen debet dici ens uel res et non potius actus entis. nec sequitur processus in infinitum. nam illud esse non inest per modum quo accidens uel forma inest subiecto. sed est in essentia ut actus in propria potentia. Similiter non oportet si forma dat tale esse subiecto quod vlterius illud esse det aliud esse. quia constitutum ex forma et subiecto est potentiale ad vlteriorem actum non sic constitutum ex forma et esse uel aggregatum. Illud quod additur ibi de impressione realitatis uel modalitatis nihil valet. sed ex falsa imaginatione procedit ac si esse inesset per modum forme. nec hoc est verbalis fuga sed argumentum est verbum sine fructu procedens ex inaduertentia distinctionis actus et potentie. 2a similiter improbatio huius partis non valet. dicitur enim quod illud esse non est eiusdem rationis cum forma sicut nec actus cum potentia licet reducatur ad illam ratione sicut principium existendi. unde non est proprie eiusdem rationis specifice nec alterius quia non habet rationem quidditatis. Sed concesso quod sit alterius rationis licet non specifice. dicitur ad obiectiones ibi factas per modum conclusionis. ¶ Ad primam quidem dico quod illud esse non habet gradus resultantes ex additione esse ad esse plus quam forma. licet vnum esse sit perfectius quam aliud. unde adueniente vno esse desinit aliud. ¶ Et ideo soluitur 2a obiectio. Item 3a per idem. quia non pono quod esse perfectius constituatur

ex multis plꝰ q̄ forma. ac per hoc oportet dare p̄ q̄d illa multa sit vnū. ¶ Item 4ᵃ solu. q2 nō dico q̄ esse pfectius sit cōpositiꝰ plꝰ q̄ esse ipfectius. ¶ Item 5ᵃ soluit. q2 licz vnū eē sit dissile alteri. tamē forma q̄ successiue h3 talia dissilia eē augeť ꝛ fit maior q̄ priꝰ q2 licz sint dissilia. nō tn̄ specifice cū nō sint sub aliq̄ spē. sed sūt modi specifice rōnis quoꝝ vnꝰ ē alio pfectior ꝛ pfectior eminēter ɔtinet iperfectiorē ꝛ vltra. Et si dicas q̄ ita poterit dici de forma. nō est verū. q2 tūc nulla forma esset maior q̄ prius. s3 post ipfectā veniret pfectior. ¶ Cū etiā ipugnať alia pars diuisionis facte sustinēdo eā inq̄tū ponit formā intēdi pp̄ter maiorē dispositionē subiecti nulla additiōe facta forme ad formā. Diciť ad p̄mā rōnē negādo ɔñam p̄mā ut eni dictū fuit prius. licz dispositio subiecti q̄nq3 sit causa intēsionis forme. nō tn̄ est formaliter intensio. nā intēsio ɔsistit formaliť in maiori ꝛ pfectiori actualitate subiecti p̄ formā ꝛ eductiōe forme de impfecto ad perfectū. ꝛ ad hoc requiriť agens educens subiectū de potentia in actū forme. requiriť etiā q̄ forma det perfectiꝰ eē q̄ prius ꝛ q̄nq3 requiriť maior dispositio subiecti q̄ prius. vñ dico q̄ sicut argumētū pbat aliq̄ i vnū subiectū erit dispositꝰ ad pticipandū formā q̄ aliud. ꝛ tn̄ erit minꝰ tale per eā sicut exēplificatur de aere illuminato a candela ꝛ de aqua illuminata a sole. vñ aliq̄n ad hoc q̄ forma pficiēs subiectum intēdat requirit maior dispositio ex pte subiecti tāq̄ necessaria ad intēsionē in gñe cause mālis. Aliq̄n requiriť maior appropinq̄tio vl vigoratio ex pte agentis uel q̄ plꝰ influat q̄ prius. ꝛ iō argumētū solū ɔcludit q̄ formā intēdi nō ē subiectū ampliꝰ disponi. nec est agens eē vigorosius uel ppinquiꝰ vl plus influere. sed formaliť est formā pfectiꝰ eē dare subiecto. ad qđ sequiť subiectū magis participare formā. ¶ Ad 2ᵐ p̄ncipale rñsū ē i obiectionibꝰ Aureoli. q2 subiectū forme q̄ intendiť transmutať s̄m formā inq̄tū eā nouo modo h3 ꝛ ampliꝰ perficit per eā. ꝛ ideo rñsio quā arguens impugnat bona est. nec sua ipugnatio valet pp̄ter insufficientiā diuisiōis. nec eni subiectū magis dr̄ pfici p̄ formā eo q̄ plures ptes subiecti iformet q̄ prius nec q2 plures ptes forme sūt in subiecto q̄ prius. nec ideo q̄ forma firmiꝰ inheret subiecto. hoc ē quia diutiꝰ remaneret uel q2 difficiliꝰ tolleret. sed ideo dr̄ firmiꝰ iherere uel magis radicari. q2 perfectiꝰ eē dat subiecto q̄ prius. ꝛ potētia ad oppositā formā ligať ꝛ elōgatur ab actualitate opposita. 2ᵃ impugnatio similiť nō valet. q2 hoc est falsa. nā forma que intendiť aliud eē dat subiecto q̄ prius ꝛ subiectū aliter participat actū eiꝰ q̄ prius dū ex ɔfusione quadā potentialitatis ad opposita colligiť ꝛ terminať p̄ actū eiꝰ ꝛ elōgať ab opposito. licz nec pars forme addať nec subtrahať. ¶ Ad 3ᵐ p̄ncipale dr̄ q̄ rñsio p̄ma ibidē data q̄ ad aliq̄d bona ē. sic eni dicit scūs Tho. p̄. sen. ut recitat 4ᵒ ɔ dist. [illegible] intēdūť q̄litates p̄me ꝛ 2ᵉ simplices ꝛ cōposite. nā licz q̄ialiter q̄libet intēdať ex hoc q̄ perfectiꝰ actuat suū susceptibile. tn̄ aliq̄ nō pñt hoc facere nisi prius subiectū disponať p̄ raritatē ꝛ densitatē. sic ɔtingit in q̄litatibꝰ simplicibꝰ actiuis ꝛ passiuis. nā sūmus gradꝰ caloris nō posset recipi nisi i subiecto raro nec sūma siccitas nisi i subiecto denso. Aliq̄ aūt requirūt subiectū disponi s̄m diuersā [illegible] actiuā ꝛ passiuā. sic sapor color odor. q̄ [illegible] tas ad hoc q̄ itēdat regrit agēs educēs eā de actu [illegible] cto ad pfectū siue regrat cū hoc subiectū magis disponi siue nō. ꝛ iō rñsione illā nō teneo ex toto. ɔcedo eni q̄ subiectū aliq̄n ē dispositū. nec indiget rarefactione nec ɔdensatiōe. aut alia p̄tua dispositiōe. ꝛ tn̄ forma nō ē itēsissima imo pōt itēdi. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ rnsio ibidē data bona ē. nec ipugnatio valet. licz eni forma accñtalis det eē specificū accñtale. tn̄ illud eē nō est quo res formaliter existit aut simpliciter est in rerū natura. sicut est eē quod dat forma subalis. ꝛ ideo si esse quod dat forma subalis variareť nō maneret idē ens qđ prius. nō autē oʒ rē subalē variari pp̄ hoc q̄ h3 aliud eē accñtale q̄ prius. sicut eē qđ dat forma accidētalis aduenit enti subsistēti. iō variari pōt cū hoc [illegible] subiectū fixū ꝛ stās. eē aūt qđ dat forma subalis non aduenit alicui subsistēti i eē cōpleto. iō q̄ūcūq3 magis disponiť forma nō dabit aliud eē. q2 variatio taliū eē diuersoꝝ nō hēret aliqđ deferēs in actu. iō non posset fieri sine corruptiōe subali plꝰ q̄ trāsitꝰ de subali forma i subalē formā. ɔcedo tn̄ q̄ i eadē spē vna forma subalis dat pfectiꝰ eē sue mae vl cōposito q̄ alia pp̄ maiorē dispositionē susceptiui. ꝛ sic ex hoc cōtingit q̄ vna aīa ē nobilior alia. q2 pfectiꝰ eē suscipit i mā magis disposita. tn̄ nō ex hoc vna forma subalis ē intēsa ꝛ alia remissa. q2 licz vna sit pfectior alia. tn̄ nulla earū pcedere pōt de eē ipfecto ad eē pfectū p̄ motū. nec augeri licz pcedere possit de potētia i actū. ¶ Ad 5ᵐ negať hoc. dico eni q̄ p̄ma silitudo quā ponit phs est p nobis. sic eni numerꝰ h3 ptē alteriꝰ rōnis a toto numero. nā binariꝰ h3 ptes essentiales vl aliq̄d loco earū s. genꝰ ꝛ differētiā. uel māmꝫ formā ꝛ hoc nulla forma est ptibilis i ptes vniꝰ rōnis cū ea nisi p accñs ratiōe quātitatis. ꝛ ita nulla q̄ditas diffinibilis pōt ɔstitui ex multis silibꝰ ei. sic vna hūanitas ex multis. s. vna albedo ex multis albedinibꝰ. ꝛ p̄ ɔñs forma intēsa nō icludit multas sibi consiles s̄m spēm. 2ᵃ silis silitudo ē p nobis. Nā phs logť vl'r de forma totꝰ q̄ ē q̄ditas diffinibilis ꝛ per diffinitionē iportata. ꝛ licz nulla q̄ditas accñtalis diffiniať pp̄rijssima diffinitiōe. tn̄ pportionaliť diffiniūť forme ꝛ q̄ditates alioꝝ pdicarū ad q̄ditates subales. cū eadem sint p̄ncipia eaꝝ p̄dicaꝝ s̄m pportionē. ut dr̄ i 12ᵒ meꝰ. Intēdit ḡ q̄ oīs additio dr̄ie ad q̄ditatē mutat spēm. oīs aūt additio forme ad formā ē ɔ̄ialis pferti si sit additio ad ɔstituendū aliquid p̄ se vnū s̄m mentē phi ꝛ cōmentatoris. q2 semp forma q̄ addiciť erit alteriꝰ rōnis a precedente. nam si sit additio in esse quidditatiuo. constat q̄ forma vnius rationis non est nisi vna. si fiat additio in esse reali. constat etiā q̄ forma vnius rationis in eodem susceptiuo nō est nisi vna. ꝛ sic ɔstat q̄ nec in esse reali nec in esse quidditatiuo ꝛ s̄m rationē forma addiť forme ad cōstituendū aliq̄d vnū nisi sint diuersarū rōnū. illo mō q̄ forma generis ꝛ forma differētie sūt forme alteriꝰ ꝛ alteriꝰ rōnis. ¶ Ad aliā auctoritatē quā ille glosat. dico q̄ nō intēdit solūmō [illegible] q̄ forma subalis pp̄ subiectū ē maior vl minor [illegible]

[illegible] materie uel subiecti ptātē [illegible] ꝙ ſm diuersam materie uel subiecti ptātē [illegible] principaľ act⁹ forme uľ i ipsa introductio[illegible] [illegible] sicut in formis substātialib⁹ uel in introductio[illegible] [illegible] sicut i accidētib⁹. nō ꝙ dispositio ma[illegible] [illegible] ei. ¶ Sed cā q̄ specialiť arguit de chari[illegible] [illegible] ad p̄mū ꝙ aīa ē vno tēpore magis disposi[illegible] [illegible] ꝙ̄ alio ꝑpter maiorē conatum ſm ꝙ [illegible] Tho. 2ª 2ᵉ. q. 24. arti. 3º ad primū. vbi ex[illegible] [illegible] auctoritatē Math. 25. Dedit vnicuiqꝫ ſm [illegible] sic dicit. Illa virt⁹ ſm quā de⁹ sua do[illegible] [illegible] vnicuiqꝫ ē dispositio uel p̄paratio p̄cedēs uel [illegible] grām accipientis. sed hanc etiā dispositionē [illegible] p̄cedit sp̄us sanctus mouens mētē homi[illegible] [illegible] plus uel min⁹ ſm suā volūtatē. hec ille. Et p̄ma [illegible] arti. 2º dicit ꝙ bon⁹ motus liberi arbitrii mo[illegible] [illegible] a deo ē p̄paratio ad donum gratie suscipiendū. ꝫ est [illegible] simul cū infusione grē ꝛ est operatio meritoria. [illegible] aūt p̄cedit donū grē gratū facientis. Similiť [illegible] p̄mo sen. dis. 17. q. 1. arti. 3º dicit ꝙ operationes aie se habent ad pfectiones acqsitas nō solū p modū dispo[illegible] [illegible] sicut p̄ncipia actiua. sed ad pfectiones in[illegible] fusas se habent solūmodo sic̄ dispositiones mensura [illegible] ſm quā datur charitas ē capacitas ipsi⁹ aie q̄ est [illegible] simul ꝛ dispositione que est p conatū ope[illegible] [illegible] ſm eundē conatū magis disponiť natura me[illegible] [illegible] quibꝫ meliora nālia dūmō sit par conat⁹ magi [illegible] de pfectōib⁹ infusis. ꝛ qui peiora nālia qūcꝫ magis recipiet si aliꝰ maior conatus. hec ille. Verū[illegible] tamē sicut p⁹us dixi talis maior dispositio non est for[illegible] ma intēsionis. sed causa mālis. vnde dis. p̄dicta. q. 2. arti. 2º ad 4ᵐ dicit sic. Eodē mō sum⁹ cā augmēti grē sicut ꝛ cā ipsi⁹ grē scꝫ p modum dispositionis tm̄. sed [illegible] efficientia ē ex pte ipsi⁹ dei. Ex quib⁹ patet ꝙ aīa diciť esse magis disposita ad charitatē nunc ꝙ̄ p⁹us ꝑpter maiorē conatū uel motū liberi arbitrij a sp̄ū sancto mouēte mentē hoīs. ¶ Tunc ad argumē[illegible] tum [illegible] quo inferť ꝙ tunc qn̄cūqꝫ augeť charitas acquiriť noua forma in aīa. dicitur ꝙ si actus ille vo[illegible] cet formā ꝯcediť oīa ꝛ oīs. qn̄cūqꝫ eni de⁹ vult grāꝫ in anima uel charitatē intēdere. disponit eā ad h̄. ſm ꝙ ponit scūs Tho. p̄ma. 2ᵉ. q. 112. arti. 2º ad 3ᵐ. vbi sic dicit. Agens infinite virtutis non exigit materiā uel dispositionē materie q̄si p̄suppositā ex alteri⁹ cause actiōe. sed oportet tm̄ ꝙ ſm ꝯditionē rei causande in[illegible] p̄sare causet ꝛ materiā ꝛ debitā dispositionē ad for[illegible] [illegible]. Et similiť ad h̄ ꝙ de⁹ grām infūdat aīe nulla pre[illegible] paratio requiriť quā ipse nō faciat. hec ille. Et sicut [illegible] de dispositione ad infusionē: ita de dispositione ad augmētū pariť est dicēdum. verūtamē ad aliam [illegible] non necessario sequiť intēsio uel infusio [illegible] ꝙ est a libero arbitrio. sed ſm ꝙ illa dispositio [illegible] a deo mouente habet necessitatem. non quidem coactionis. sed infallibilitatis. quia intentio dei de[illegible] [illegible] non pōtuit dici in seqnēti articulo. Et cū dicit [illegible] ꝙ h̄ est incōueniēs si charitas ꝛc̄. diciť ꝙ mo[illegible] [illegible] augmēti charitatis nō ē ꝯtinu⁹. cū aūt q̄rit modū [illegible] dispositio ē maior ꝙ̄ p⁹us ꝛc̄. diť ꝙ dispositio illa [illegible] ē maior intēsiue. qn̄cꝫ est maior extensiue sic po[illegible]

nit scūs Tho. p̄ sen. vbi s̄. q. 2. arti. 3º ad p̄ᵐ vbi sic ait. Nō eodē mō se hꝫ qlibet act⁹ charitatis eo ꝙ vn⁹ pōt eē magis intēsus. ꝛ etiā vn⁹ pōt eē disponēs in virtu[illegible] te pluriū p̄cedētiū. hec ille. Sicut eni ipse ponit ibidē ꝙ hō est dn̄s sui actus pōt agere ſm cōem virtutem sue nature. qn̄cꝫ ſm ptē. qđ nō ꝯtingit in illis q̄ agunt ex necessitate nature. semp eni agūt tota v̄tute sua. qn̄ igiť ita ē ꝙ hō non habēs charitatē ex tota virtute nālis bonitatis sibi indite moueť ad charitatē vnus act⁹ disponit eū vltima dispositione ut sibi detur. qn̄ v̄o nō ſm totā virtutē. sꝫ solū aliqđ ei p̄parať ad cha[illegible] ritatē. tūc ille actus nō est sicut vltima dispositio. sed remota: ꝛ p plures act⁹ poterit puenire ad vltimā di[illegible] spositionē. Similiť dico ex alia pte ꝙ qn̄ act⁹ charitatis p̄cedit ex tota virtute habit⁹. ꝛ q̄tū ad virtutes ha[illegible] bitus īfusi tūc vn⁹ actus disponit ꝛ mereť charitatis augmētū ut statim fiat. qn̄ aūt nō ſm totā virtutē p̄[illegible] cedit actus ille tūc est ut dispositio remota. ꝛ poterit tūc p plures actus puenire ad charitatis augmentū non tm̄ de necessitate. qꝛ hō q̄tūcūqꝫ sit disposit⁹ pōt agere ſm non rectā dispositionē illius. qđ nō ꝯtingit in dispositionib⁹ nō volūtarijs. hec ille. Ex q̄ patet ꝙ dispositio anime ad charitatē qn̄cꝫ diciť maior extē[illegible] siue qꝛ plures actus elicuit ꝙ̄ prius. quoꝝ tū vltim⁹ agit in virtute p̄cedētiū. ꝛ dat ibi scūs Tho. exem[illegible] plū de guttis cauantibus lapidē ꝙ non qlibet aufert aliqđ de lapide. sed oēs p̄cedentes disponunt. ꝛ vna vltima agens in virtute oiuꝫ p̄cedentiū inq̄tum scꝫ inueniť materiā dispositam p p̄cedētes cōplet ca[illegible] uationē. Et si querať quō vnus actus est intensior ꝙ̄ ali⁹. diciť ꝙ actus ille ē formaliť intēsior non per ad[illegible] ditionē ptis ad ptē in eodē subiecto p̄mo. sed p hoc ꝙ subiectū suū pfectius actuat ꝛ pfecti⁹ eē dat ei. Et si vltra queriť quō illud eē ē pfecti⁹ p̄cedēti. diciť ꝙ iō qꝛ magis accedit ad silitudinē p̄me actualitatis sub[illegible] sistētis ꝛ p̄me charitatis q̄ ē act⁹ pur⁹. Si aūt q̄ratur quō illa multiplicatio actuū reddit hoiēꝫ magis dispo[illegible] sitā ꝙ̄ prius cū illi act⁹ nō maneāt simul. nec aliquid relinquāt in hoie. diciť ꝙ h̄ ideo ē. qꝛ licꝫ act⁹ charita[illegible] tis non sit actiu⁹ charitatis. nec eius cā efficiens: sed dispositiuus uel meritori⁹. ut ponit scūs Tho. vbi s̄. q. 2. arti. 3º tamē actus charitatis relinquit in viribus sensitiuis aliquā impressionē ſm ꝙ ipse ponit eadem dis. q. p̄ma arti. p̄. vbi sic ait. Cum vires inferiores se[illegible] quant motū supioꝝ sic fit intēsio: sicut videm⁹ ꝙ ad app̄hēsionē rei dilecte totū corp⁹ exardescit ꝛ moue[illegible] tur. ita etiā qn̄ affect⁹ supior moueť in deū ꝯseqť qđā impressio i virib⁹. ſm quā incitanť ad obediēdū diuino amori. hec ille. Non solū aūt pōt imprimi aliqđ p modū act⁹ i virib⁹ sensitiuis. imo p modū habit⁹ ex multitu[illegible] dine actuū. q̄to aūt vires sensitiue magis hn̄t de illa impressione hō dr̄ magis disposit⁹ ad eliciēdū actū intē[illegible] siorē q̄ ē vltima dispositio ad augmētū charitatis. Et h̄ videť dicē scūs Tho. 2ª 2ᵉ q. 24. arti. 6º. Quilibet igt act⁹ charitatis dispōit ad charitatis augmētū inq̄tū ex vno actu charitatis hō reddiť p̄mptior ad agendū ſm charitatē: ꝛ habilitate crescente hō prorūpit ad actū charitatis feruētiorē q̄ coneť ad pfectū charitatis. ꝛ

tūc charitas augeť in actu. Hille. Cū similiter dicit arguēs de capacitate qd est. dico φ capacitas dicit habilitatē ad recipiēdū. q̄ quidē habilitas ē quid respectiuū fūdatū i potētia passiua puta intellectu uľ volūtate in ordine ad actū p̄mū uel 2m. tales aūt relationes sicut habēt suā entitatē a fūdamēto ꝛ termino ita ꝛ suā quātitatē. ꝛ ideo aucto fūdamēto: puta potentia uel dispositione potētie. augeť habilitas non p additionē: sed modo superi⁹ dicto. ¶ Ad aliud qđ arguit de vitio p̄mo genito ꝛc. diciť φ aīa vitiosa p act⁹ vitiosos habilitat vires inferiores ad obediendū ei. q̄ facto. q2 motus affectus sensitiui q̄ncūq3 intēdit motū volūtatis ex tali habilitatione hō ē ꝓmpt⁹ ad eliciendū actum intēsū q est necessaria dispositio ad augmētū vitij ut p̄us dictū est i osimili. licȝ act⁹ vitij aliť se habeat ꝛ in alio gn̄e cause ad augmētū vitij q̄ȝ act⁹ charitatis ad augmētū ei⁹. ¶ Ad p̄mū argumentum Godofredi dr̄. φ solutio ibidē data bona ē. nec valet p̄ma replica. q2 cū alťatio ꝛ mot⁹ recipiat solū speciē a ťmino ad quē ꝛ nō a ťmino a q̄. nō optet ad h̄ φ alteratio sit alteri⁹ rōnis q̄ȝ termin⁹ a q̄. φ termin⁹ a q̄ ꝛ ad quē sint positiui uľ vni⁹ rōnis. sȝ solū termin⁹ ad quē. Nō valet i sup 2a. q2 licȝ mutatio de nō subiecto simpliciter in subiectū simpliciť sit gn̄atio. tñ mutatio de non subiecto s̄m quid in subiectū s̄m qd non ē gn̄atio ꝓprie. sed alteratio uel ali⁹ mot⁹. Uel dicēdū φ si intensio accipiať ut quidā motus tūc ē a subiecto i subiectū. sed ut ē mutatio sic ē a non subiecto in subiectū vn̄ scūs Tho. de veritate. q. 28. arti. p̄. sic ait. Differētia est inter motū ꝛ mutationē. nā motus vn⁹ ē q̄ aliquid affirmatiue sigtū abijcitur: ꝛ aliud affirmatiue sigtū acquiriť. est eni motus de nō subiecto in subiectū: ut diciť. 5. phyſicoꝝ. per subiectū aūt intelligitur hic aliqd materiatū affirmatiue ut albū erit nigrum. vn̄ vnus mot⁹ alterationis ē quo albū abijciť: ꝛ nigrū acqritur. sed in mutatiōib⁹ que sūt gn̄atio ꝛ corruptio aliter ē. nā gn̄atio ē mutatio de nō subiecto in subiectū: ut de nō albo in albū. Corruptio vo ē mutatio de albo in nō albū scȝ de subiecto i nō subiectū. ꝛ ideo in abiectione vni⁹ affirmatiui. ꝛ adeptiōe alteri⁹ oportet duas mutatiōes intelligi quaꝝ vna sit gn̄atio alia sit mutatio uel simpliciť uel s̄m qd. sic ḡ de transitu q est de albedine in nigredinem si osidereť ipse mot⁹ idem motus significat p ablationē vni⁹: ꝛ inductionē alterius. nō aūt significať eadē mutatio sed diuerse tñ se inuicē ocomitantes. q2 gn̄atio vni⁹ nō est sine corruptione alteri⁹. Hille. Sic in ꝓposito diceť. φ intensio ut ē mutatio ē alicu⁹ forme ipfectioris ad formā pfectiorē. sȝ ut ē motus sic ē a forma impfecta ad formā pfectā. ita φ forma impfecta nō ut forma simpliciter sed ut forma hn̄s eē impfectū sit terminus a quo. nec ipsa illo modo se habet p modū nō subiecti. imo p modū subiecti ipfecti. nec illo mō ipsa ē cōpossibilis ťmino ad quē. Nō valet deniq3 tertia. nā charitas precedens nō est de rōne motus illi⁹ ut absolute osiderať. sed ut impfecta ꝛ sub carētia actualitatis sequentis. ¶ Ad 2m diciť. φ non oportet silitudinē p oīa currere. sufficit eni φ sic in motu locali ē otinue aliud vbi ꝛ aliud. ita in motu intēsionis ꝛ remissionis fit aliud [illegible] forme q̄ intendiť uel remittiť. nā nec in motu locali [illegible] semp̄ ali⁹ ꝛ ali⁹ loc⁹ totaliter. sed aliud [illegible]. ¶ Ad 3m diciť. φ idem potest comparari ad seipsum s̄m dispositiones q̄s habet successiue. sicut [illegible] hodie maior q̄ȝ fuit anno elapso. sic in ꝓposito eadem forma s̄m eē quod nunc habet cōparari pōt ad [illegible] s̄m eē quod prius habuit. ¶ Ad 4m diciť φ forma remissa non ōtratur forme intense. sed est [illegible] latitudini forme otrarie ꝛ adhūc [illegible] dicitur otrariari magis albo nō φ forma minor otrarieť maiori. sed quia subiectū sub ea cōtrariať [illegible] sub forma intensa in q̄tū plus habet de forma opposita cū est albū remisse q̄ȝ dū est itense albū. ¶ Ad 5m negať aῑ. φ dr̄ia in formis substantialib⁹ ꝓuenit ex parte formarū s̄m se uľ ex p̄ncipijs q̄ditatiuis sic dr̄ia inter humanitatē ꝛ lapideitatē. ꝛ excessus earum ad inuicē in pfectione. sed excessus forme intense super remissionē ꝓuenit ex diuersa preparatione subiecti. ¶ Ad 6m diciť φ aīa otinet forma itēsa formā p̄us remissā q̄ȝ sensitiuū otineat vegetatiuū. otinētia eni q̄ vegetatiuū otineť a sensitiuo osurgit ex ꝓpa rōne ei⁹ ꝛ illi⁹ forme. q2 s. ista dat s̄m suā rōnē oēm pfectionē quā dat alia ꝛ vlteri⁹. sed alia otinētia non osurgit ex ꝓpa rōne forme intense uel remisse cū sint vni⁹ rōnis sȝ poti⁹ ex eē qđ hȝ i subiecto. vn̄ nō oȝ q2 vegetatiuū nō pōt fieri sensitiuū: φ siliť forma remissa non possit fieri intēsa. q2 ipossibile ē trāsire de specie i speciē. licȝ trāsit⁹ de impfecto ad pfectū respectu eiusdē sit possibiľ. iō forma itēsa otinet p idēptitatē formā p̄us remissā. licȝ sensitiuū solū virtualiť otineat vegetatiuū. ¶ Ad p̄mū argum Ade negať h̄c. vn̄ solutio ibi data bona ē. nec improbatio ibi facta in 2a rōne valet. ꝛ ad maximā q̄ assumiť dictū est rn̄dēdo Aureolo. sufficit eni trāsit⁹ de potentia in actū. uel de actu ipfecto ad actū pfectū. ¶ Ad 3m dico φ rn̄sio ibidē facta ē bona nec iprobatio valet. q2 supponit φ forma ꝓducať [illegible] nō est verū. Similiť supponit φ in oī alteratiōe a[illegible] ꝓducať. qđ nō est verū nisi i gn̄atione simplici. [illegible] cesso suo mō loquēdi. dico φ i augmēto forme nō [illegible] duciť forma nec subiectū nec cōpositum. sȝ illud q̄ p̄us erat min⁹ tale postea fit magis tale. Dico etiā φ ťmin⁹ augmēti ē forma sub eē cōpleto sub q̄ [illegible] ꝛ iō ocedo φ eadē forma sub eodē mō eēndi uel [illegible] andi nō pōt bis acqri. sȝ sub alio ꝛ alio mō nō ē [illegible] niēs φ sit ťmin⁹ duarū mutationū. Siliť nec 2a [illegible] batio valet. q2 nō oȝ si forma est [illegible] nullā hn̄s latitudinē φ siliť [illegible] eni forma multipliciť pōt actuare [illegible] nō dat illi speciē eēntialē. cōcedo tñ φ [illegible] eēt magis tale p formā illā nisi forma eēt [illegible] qdē p additionē. sȝ p suū eē qđ ē lesse. [illegible] illa q̄ ꝓcedit ex dispositione soluta ē rn̄dēdo [illegible] rio ꝛ Aureolo. Illa eī dispositio q̄ reqrit ad augmē[illegible] q̄ncq3 ē rarefactio. q̄nq3 remotio [illegible] q̄litates actiuas ꝛ passiuas uel cōmixtio [illegible] p̄us. q̄nq3 aliq̄ opatio imanēs ut [illegible] ratiōe. nec oȝ φ q̄libet dispositio reqrat [illegible]

[illegible] pferti nō oꝫ ꝙ si babit̃ q̄ ē forma manēs
[illegible] reqrit dispositiōes ꝑuias puta actus vo
[illegible] ꝑterā act⁹ volūtatis reqrat alias dispositi
[illegible] ē in subiecto p̄ modū act⁹ pmi ꝛ forme ge
[illegible] Quō aūt act⁹ intēdat̃ dictū fuit. Similit̃
[illegible] alia iprobatio q̄ querit quō forma mag⁹ in
[illegible] enī ꝙ qꝛ dat pfect⁹ esse subiecto q̄ꝫ ꝑus ꝛ
[illegible] a potētialitat⁹ ꝯfusiōe ad vnitatē iui act⁹
[illegible] ab agēte assimilāte sibi p aliā. ꝛ iō ar
[illegible] de trāsitu nō bꝫ hic locū. qꝛ sufficiēs cā
[illegible] trāsitu. Similiter falsū ē ꝙ albedo q̄cūqꝫ
[illegible] intercat sibi tātā quātā vnq̄ꝫ postea po
[illegible] enī diuturnitas ē in cā huiꝰ. sꝫ illud qō ꝑus
[illegible] Ad 4ᵐ dicit̃. ꝙ grā christi ut ꝑscindit a suo
[illegible] existētia uel inexistentia nō bꝫ aliquā bo
[illegible] bonitas rei sit eē eiꝰ ut sepe dicit sctūs Tho.
[illegible] nec magnitudinē aliquā eētialē. qꝛ ut dictū
[illegible] magnitudo forme sequit̃ eē illiꝰ. ꝛ iō grā
[illegible] supta nō est melioꝛ grā petri. sed bonitas eius
[illegible] cōsistit i suo eē qō ē inesse subiecto. qꝛ g̃ ipsa
[illegible] suo susceptiuū ꝛ magis actuat q̄ꝫ aliqua
[illegible] grā actuet eētiam creatā. ideo ipsa ē perfectioꝛ
[illegible] alia grā creata. verūtn̄ illa grā p̄ter bonitatē quā
[illegible] ex inherētia ad subiectū bꝫ aliā boni
tatē ꝛ q̄litatē accn̄talē sibi scꝫ ex ꝯiūctiōe eiꝰ ad diui
nitatē inq̄ꝫtū ꝯcurrit ad eūdē actū cū illa: ut actꝰ illa
[illegible] informatꝰ nō tn̄ sit actus bois: sed dei. Similiter
[illegible] ad effectꝰ in q̄s pōt grā: ꝛ q̄ ad multa alia q̄ ponit
sctūs Tho. 3ᵒ sen. dis. 13ᵃ. Dico tn̄ ꝙ christi grā creata si
eēt subsistēs ꝛ in nullo recepta. ꝛ similit̃ grā petri. nul
la earū eēt maioꝛ alia supposito ꝙ sint vniꝰ speciei. si
[illegible] eēt possibile eē duas formas sepatas. ¶ Ad 5ᵐ di
cit̃ ꝙ agens intēdēs formā aliqd agit inq̄ꝫtū reducit
[illegible] de actu impfecto i actū pfectū. vn̄ sanctus
Tho. p̄ma 2ᵉ. q. 52. arti. 2ᵒ ad 2ᵐ dicit. Causa ingt au
[illegible] facit qdē semp aliqd in subiecto. nō aūt
[illegible] sed facit ꝙ subiectū pfectiꝰ formā ꝑti
[illegible] ꝑcipiet. hec ille. ¶ Ad 6ᵐ negat̃ ꝯn̄a. nec valet
pbatio. lꝫ enī charitas sine q̄cūqꝫ additiōe posset in
[illegible] statu ꝛ posset ꝑuenire ad duplū ꝛ triplū ꝛc.
[illegible] nunq̄ꝫ p tale augmentū posset pduci ad pfectionē
[illegible] ul forte sui actꝰ: aut certe ad pfectio
[illegible] vniꝰ aie rōnalis. licꝫ q̄libet aia rōnalis ꝛ actꝰ visio
[illegible] create sit finitꝰ. ꝛ cā est. qꝛ p illā intensionē nunq̄ꝫ
[illegible] pfectionē alteriꝰ rōnis q̄ꝫ ꝑus. sed remane
[illegible] i eadē specie distincta ab alijs. iō sic dicit sanctus
Tho. de veritate. q. 29. arti. 3ᵒ ad 5ᵐ. Cuius charitas
[illegible] viatoris i infinitū augeri possit. nunq̄ꝫ tn̄ pōt
[illegible] ad eq̄litatē grē christi. ꝙ enī finitū aliqō per
[illegible] augmētū possit ꝑtingere ad quodlibet finitū
[illegible] si accipiat̃ eadē rō quātitatꝰ i vtroqꝫ fini
[illegible] cōparem⁹ lineā ad lineā uel albedinē ad al
[illegible] nō aūt si accipiat̃ alia ꝛ alia rō quātitatis. ꝛ h̄
[illegible] i quātitate dimēsiua. q̄ꝫtūcūqꝫ enī linea auge
[illegible] nunq̄ꝫ ꝑueniet ad latitudinē supficiei. ꝛ
[illegible] quātitate virtuali uel intēsiua. q̄ꝫtūcūqꝫ
enī co[illegible] cognoscentis deū per similitudinē per
[illegible] nunq̄ꝫ pōt equari cognitiōi cōphēsoris q videt

deū p eētiam. Et similiter charitas viatoris nunq̄ꝫ
pōt equari charitati cōprehēsoris. aliter enī afficitur
aliquis ad presentiā ꝛ ad absentiā rei. similiter etiam
q̄ꝫtūcūqꝫ crescat grā alicuiꝰ bois q gratiā fm̄ aliquā
pticularē pticipationē possidet nūq̄ꝫ potest adequa
re grām christi que vniuersalr̄ plena existit. hec ille.
Patet igit̃ ꝙ non omne finitū augmētabile sine ter
mino pōt ꝑuenire ad eq̄litatē cuiuslibet alteriꝰ finiti
pferti alteriꝰ rōnis. ꝛ iō argumētū nō valet. ꝛ si vale
ret vtiqꝫ cū arguēs ponat charitatē i ifinitū augmē
tabilem licꝫ p additionem: ꝛ ita de q̄libet q̄litate. ipse
habet cōcedere qō ꝛ facit sepe ꝛ minꝰ bene ꝙ albedo
posset tātū intēdi ꝙ eēt pfectioꝛ angelo. ¶ Ad 7ᵐ di
citur sicut ad p̄cedens. ¶ Ad 8ᵐ dicit̃ ꝙ subiectum
forme que intendit̃ non mouet̃ ociose. qꝛ non moue
tur ad habendū formā simplicit̃. sed ad pfectius ha
bendū q̄ꝫ prius. ¶ Ad 9ᵐ dicit̃ ꝙ cōmentatoꝛ vocat
partes forme uel pfectiōis ad quā vadit mobile for
mā sub alio ꝛ alio esse ꝛ nō aliqua que formā cōstitu
ant sicut partes itegrales uel eētiales. ¶ Ad xᵐ di
citur sicut ad 8ᵐ. ¶ Ad xjᵐ dicit̃ ꝙ oē agens agit fm̄
ꝙ est actu. vn̄ ꝙ agens possit in aliquā operationem
in quā prius nō poterat potest cōtingere qꝛ reductū
est nouiter de potētia pura ad actū forme p quā agit
uel qꝛ deductum de actu iperfecto in actū perfecti
orē illiꝰ forme. nec oportet ꝙ aliquam formā uel par
tē forme acquisierit de nouo. Et sic terminatur pri
mus articulus.

Quantum ad secūdum

articulū sit h̄ ꝯ. ꝙ
charitas vie q̄ꝫtūcunqꝫ intendat̃ nunq̄ꝫ potest deue
nire ad aliquē terminū vltra quem nō possit augeri.
Istam ꝯnē ponit sanctꝰ doctoꝛ vbi s̄. scꝫ p̄ sen. dis. 17.
q. 2. arti. 4ᵒ. vbi sic ait. Augmētū charitatis non per
uenit ad aliquē terminū vltra quem non possit auge
ri. cuiꝰ ratio est ex parte eius qō mouet̃ fm̄ h̄ augmē
tum: ꝛ ex pte eius ad qō mouet̃. Illud aūt ad qō mo
uetur aia in augmēto charitatis ē similitudo charita
tis diuine cui assimilat̃. ad quā cum infinita sit in infi
nitū pōt accedi plus ꝛ plus ꝛ nunq̄ꝫ adeq̄bitur perfe
cte. ex pte aūt eius qō mouet̃ est. ꝙ ipsa aia q̄ꝫtū plꝰ
recipit de ipsa bonitate diuina ꝛ lumine grē ipsiꝰ. tā
to capacioꝛ efficitur ad recipiendū. ꝛ ideo quāto plꝰ
recipit tanto plus potest recipere. cuius ratio ē. quia
potentie materiales sūt determinate ꝛ finite fm̄ exi
gentiam materie. ꝛ ideo nō possunt recipere nisi tan
tū uel tātū fm̄ ꝓportionem materie. potētie aūt im
materiales nō limitant̃ ex mā. sed magis fm̄ quanti
tatē bonitatis diuine in eis percepte. vnde quāto ad
ditur plus de bonitate tanto magis de potentia ad
capacitatē additur sicut patet i exemplo phī de sen
su ꝛ intellectu. 3ᵒ de anima. dicit enim ꝙ sensus a for
tibus sensibilibus corrūpitur ꝛ non augetur eorū ca
pacitas. quia sunt potentia materiales. sed intellectꝰ
quanto magis intelligit difficilia: tanto etiam plus
potest. ita etiam quanto natura specialis plus recipit
de charitate: tanto plus potest recipere. hec ille.
Idē ponit 2ᵃ. 2ᵉ. q. 24. arti. 7ᵒ. vbi sic ait. Terminus

in augmēto alicui⁹ forme pōt pfigi triplicit̄. Uno mō ex rōne ipsius forme q̄ h₃ terminatā mensurā ad quā cū puentū fuerit nō pōt vltra pcedi in forma. s₃ si vltra pcessū fuerit puenief ad aliā formā. sicut patet in pallore cui⁹ terminos p ɔtinuā alteratiōnē aliqs trāsit vsq₃ ad albedinē uel nigredinē pueniens. Alio mō ex pte agentis cui⁹ virt⁹ non se extendit ad vlterius augēdū formā i subiecto. 3ºmodo ex pte subiecti qd̄ nō est capax pfectiōis amplioris. nullo aūt istoꝝ modoꝝ imponit termin⁹ augmēto charitatis i statu vie. ipsa enim fm rōnem pp̄e speciei t̄minū augmēti nō h₃. est eni pticipatio q̄dā infinite charitatis q̄ ē spirit⁹ sanct⁹. similit̄ etiā ex pte agentis termin⁹ huic augmento prefigi nō pōt. qꝛ semp charitate excrescēte supcrescit habilitas ad vlterius augmētū. vn̄ relinquit̄ q̄ charitatis augmento nullus termin⁹ pfigi pōt in via hac. ¶ Sed ɔ̄ istā ɔ̄nem arguit Aureolus multipliciter. pmo sic. Impossibile ē ut mot⁹ rect⁹ sit ɔtinuus in infinitū: ut pbat phus. 8º physicoꝝ. Aliogn demōstrationes phī nullī⁹ sūt momenti quib⁹ pbat q̄ solus mot⁹ circularis pōt eē ɔtinu⁹ in infinitū. vn̄ cōmētator cōmento. 63º dicit: q̄ Ar. declarauit q̄ ipossibile est trāsmutationē in q̄litate aut quātitate aut substātia esse ɔtinuā in infinitum. Et cōmento. 72º dicit q̄ Ar. declarauit q̄ nullus motuū rectoꝝ ē ɔtinu⁹ ꝛ ppetu⁹. ꝛ sine testimonio eoꝝ p₃ ex t̄minis. qꝛ ois mot⁹ h₃ terminū a q̊: ꝛ terminū ad quē. int̄ duos aūt terminos ipossibile ē ɔtinue in infinitū moueri nisi fiat circulatio. fm lineā q̄dē circularē pōt mobile redire ad pūctū ꝛ sic moueri in infinitū. fm lineā rectā ꝟo impossibile est. cū igit̄ de rōne motus sit hr̄e terminum ad quē ꝛ a quo. int̄ aūt duos istos terminos nō possit mot⁹ ɔtinuari in rectū in infinitū. s₃ h̄ tm̄ pōt eē in motu circulari. s₃ manifestū ē q̄ si charitas aut alia forma posset crescere in infinitū. mot⁹ alterationis q̄ rectus ē posset eē ɔtinu⁹ in infinitū. q̄ h̄ oio ē impossibile ¶ 2º sic. Natura nō icipit moueri ad aliq̄d qd̄ attingē non pōt. nō eni incipit modū quē nō pōt ɔsūmare. cuius rō est. qꝛ mot⁹ ex intrinseco suo req̄rit terminū ad quē. igit̄ illud poni non pōt in aliq̄ forma: q̊ posito sequ. t̄ q̄ ē possibilis mot⁹ qui non habebit terminū ad quē. sed si charitas aut alia forma posset intendi i infinitū. mot⁹ intēsionis nō h₃ q̄tū est ex se eēntialē terminū ad quē. nullus eni termin⁹ ante gradū infinitū est sibi eēntialis cū possit vltra pcendi. sed nec g̃dus infinit⁹: qꝛ talis ipossibilis ē. q̄ ipossibile ut forma aliq̄ possit intēdi in infinitū. ¶ 3º sic. Impossibile ē pcedere in infinitū in illis formis quarū q̄lbet ē imediate in potentia aliq̄ demōstrata: ut cōmentator dicit exp̄sse 3º physicorū. cōmēto. 68º. cuius ratio ē. qꝛ q̄cūq₃ sunt imediate ꝛ absq₃ vllo ordine sunt possibilia fm vnicā potentiā. oē aūt possibile pōt exire in actū fm ordinē possibilitatis sue. si igit̄ aliq̄ sūt possibilia respectu alicui⁹ potētie imediate absq₃ ordine q̄dlibet imediate poterit induci. ɔstat autē q̄ nullū infinitū pōt poni in actu idcirco illa in quib⁹ est pcessus in infinitū nō sūt imediate ꝛ sine ordine t̄mini eiusdē potētie. sed vnum

pus. reliquū posteri⁹. ꝛ hinc ē q̄ data linea est in potentia ut diuidat̄ in infinitū. qꝛ ptes fm q̄s fit diuisio nō imediate ꝛ fm eūdē ordinē sūt in potentia imo ordine quodā ꝛ fm [illegible] ꝛ posterius. [illegible] tur linea in duo media: ꝛ inde mediū in alia duo media ꝛ sic in infinitū. nec ē linea pma imediate i potētia ad 2ᵃᵐ diuisionē. sed mediāte pma diuisione p quam medietas prime linee fit in actu q̄ est subiecta 2ᵉ diuisionis. additio ꝟo oium quātitatū siue bipedalis siue cētū uel mille pedū respicit pmā lineā demōstratam eodē ordine. nō eni oꝫ q̄ date linee addat̄ p̊ quātitas centū pedū. sic igit̄ linea data ꝛ ad oculū demōstrata est in potētia ad diuisionē oēm: nō imediate [illegible] sub ordine q̄dā. ad oēm ꝟo additionē cuiuscūq₃ quātitatis ē in potētia imediate ꝛ absq₃ vllo ordine. cum eque pmo possit fieri additio tripedalis quātitatis sicut pedalis ꝛ millepedū sicut vni⁹ pedis. [illegible] ordine ē in potētia ad additionē. sed sub certo ordine prioris ꝛ posterioris ē in potentia ad diuisionē. nō [illegible] rā si nō cessat diuisio. sed nō est possibile [illegible] cesset additio. Patet igit̄ assūpta ppositio q̄ nō est possibilis pcessus in ifinitū vbi oia possibilia reducūtur ad eādem potētiā imediate absq₃ vllo ordine. s₃ manifestū est q̄ si charitas seu alia forma posset intēdi i infinitū data charitas in aliqua aia eēt in potētia imediate ꝛ absq₃ vllo ordine ad oēm modū additiōis. eque enim imediate de⁹ posset infūdē gradū mille pfectionū sicut gradum vni⁹ pfectionis ꝛ cētū miliū sic mille ꝛ sic de oib⁹. nō eni ē charitas in potētia ad 2ᵃᵐ additionē mediāte pma. nec ad millesimā mediāte cētesima. s₃ ad oēs simul ē sine ordine. q̄ ipossibile ut in g̃dib⁹ charitatis seu alteri⁹ forme possit fieri additio in infinitū. vn̄ posset rō sic formari p quā intendit Ar. pbare q̄ ipossibile ē magnitudinē crescere i infinitū nisi sit possibilis aliq̄ magnitudo ifinita i actu. pōt tn̄ quā sic formari clari⁹ ut dicat̄: Ois potentia imediata pōt imediate reduci ad actū. s₃ potētia q̄ ē ad additionē ē imediate ad oēm modū additiōis. potētia ꝟo q̄ est ad diuisionē nō ē imediate ad oēm modū diuisiōis. s₃ ad vnā pus. ꝛ ad reliquā posterius ꝛ sic i infinitū siue sit quantitas siue sit q̄litas. qꝛ si eēt imediate posset fieri diuisio ifinita i actu. vn̄ cū nulla forma possit eē infinita i actu. ipossibile ē q̄ itēdat̄ i infinitū. ¶ 4º sic principalit̄. In nulla re ē possibil̄ pcessus i infinitū [illegible] actū admixtū cū potentia: ita q̄ ex h̄ q̄ aliq̄d [illegible] i actū p necessitatē acq̄rit̄ noua potentia ex vi [illegible] act⁹ vn̄ qꝛ posito binario statim ē q̄ternari⁹ i potētia. qꝛ ex ductu binarij i se resultat q̄ternari⁹. ꝛ posito q̄ternario stati sexdenari⁹ ē i potētia. qꝛ radix ei⁹ ē q̄ternari⁹. vn̄ orit̄ pcessus i infinitū i numeris. ꝛ sil̄r qꝛ linea diuisa i duas ptes stati orit̄ noua potētia pco q̄ illa media ps ē i potētia ut diuidat̄ i duas alias medias. ꝛ sic p̊d acq̄rit̄ nou⁹ act⁹ g̃nat̄ noua potētia. idcirco nō ē possibile ut cesset talis pcessus. i illo eni actu i q̄ deberet cessare eēt generata noua potentia ad alium actum ꝛ per ɔseq̄ns potētia ad processum. similit̄ etiam de tempore. quia ē passio motus circularis. motus autem circularis est super magnitudinem circularem.

magnitudine dū mobile actu attigit nouā forma gnitudine ... q pars illa quam relinqt ē in signat noua potētia ... redeūdo p aliā circuli ... non ē ... in motu recto ... tpe ... tempore qd est passio eius est, pcessus ... z tēpore qd est passio eius est, pcessus ... in infinitū possibilis. ... nō aūt in aliqd nisi sit talis pditiōis q cū grā ... act9 ... noua potentiā. z hec ē mens phi ... q non ē pcessus in infinitū nisi vbi ē act9 ... potētie. sed manifeste apparet q dū acgrit ... gradus nouus forme nō ex ... noua poten... gradū ... imediatus ... in potentia ... gradū ... enī gradū vnī9 perfectionis eque ... gradū mille pfectionū sicut ille q h3 ... gradum ... ipossibile ē q in intēsione forme sit ... infinitā. ℂ 5. sic. Processus versus finem ... complemētū impossibile ē q sit infinit9 z incōpletus ... nō est ad finē z cōplemētū. mot9 ... ad cōplemētū ut cōpleat. ... per ... ē de sui rōne. ℂ 6. sic. Processus in infinitū semp ē ad potētiā nunq3 ad actū: ut dicit cō... 3° physico z. Et apparet euident in exēplo ... curua curuitas i infinitū diuid. ... terminū h3. si fiat curu ... subintrat z mutat speciē. ... pcessus ad ... videmus ... in infinitū eē possibilē. z id magnitudo diuidi... in infinitū. q2 sez ptes ad qs pcedit sūt potētialio... res totis a qbus diuidūtur z similiter in infinitū pce... q2 multitudo icludit ipfectionē. cadit enī ab actu aliqū quē ipoztat vnitas z indiuisibilitas. z hec ē ratio quā assignat cōmētatoz. 3° physicoz. 67° cōmēto. sed manifestū q intēsio formarū fit fm pcessū ad pfecti9 z actuali9. processus aūt ad min9 ē ad potētiali9 z im... g forme nō pūt in infinitū intēdi: licz possint in infinitū diminui fm eandē pportionē. h ille in forma.

ℂ 7. arguit sic Scotus 3° sen. accepta aliq charitate finita puta a. Querit vtrū ascēdēdo sit status ad aliquā supprēmā possibilem z tūc nō pcedit in infinitū nec9 augmēto: aut nō est stat9 z tunc cū quanto aliq magis excedit tāto sit pfectioz. sequit q illa q in infinitū excedit sit infinitū pfectioz z p pseqūes in se in... ... ipsa videat a deo ut vnū quoddā factibile ... vnica creatiōe creari z sic posset fieri aliq charitas ifinita qd ē ipossibile. ℂ 8°. Ois vna potentia pōt reduci ad actū. s3 potētia ad augmētū forme ... b9 pbat. qz quecūq potētie eiusdē rei ... act9 ... vnū actū totalē pstituētes sūt ptes ... potētie demōstrate. sed potētie ad augmentū ... actus p tales pstituūt vnū totalē. cēte... gradus cū o b9 pcedentib9. z mille gradus ... z sic ... z p pseqūes vnus tm ... ad oēs augmētabilis ē in potētia. ... qd est possibile acqri p augmē... potentia ... si g f p augmētū pōt pcedere in infinitū: infinita forma erit in potētia. z per ... ē i actu. ℂ 9°. Quātācūqz charita... pōt de9 facere tantā potest facere. hec patet. q2

pdicatū includit in subiecto. ponit g in eē q quātamcūqz pōt creare creet. g non poterit vlterius maiorē creare. z p pseqūes nō in ifinitū facere maiorem: aut illa sic posita erit infinita. ℂ x°. q2 de9 videt oēm charitatē ab eo factibilē. aut g videt aliquā ab eo factibilem infinitam z tūc posset infinitā facere qd ē falsum aut nō videt aliquā infinitā factibilē: z tunc sequit q non potest i infinitū facere maiorē. ℂ xj°. Quātacūqz forma pōt fieri a deo successiue tāta pōt simul ab eo fieri. s3 nulla forma ifinita pōt simul fieri a deo. g nec successiue. b9 patet. a9 pbat. q2 q non possit fieri simul nō pōt pucnire a pte dei cū totā suam potētiam simul habeat. nec ex pte pfectionis factibilis. q2 ei nō repugnt simul hre gradus qs importat de nā sua. ℂ 2° loco specialit arguit Aureol9 de charitate p sic. Impossibile enī est ut pcedat z intendat ut fiat termin9 z inquirat pcessū ad eē deū. sed pcessus in dilectione dei i infinitū est pcessus ad eē deū. nulla enī dilectio dei ē infinita nisi illa q est de9. z si alia daret illā statim eēt de9. cui9 nō est. q2 adeqret obiectū charitatis. nihil aūt adequat diuinitatē nisi de9. g ipossibile ē ut i dilectiōe sit pcessus i infinitū. Et si dicat q nūqz est dare talē dilectionē infinitā. q2 tūc eēt de9. nō valet. conaret quidē saltē nā ad h ad qd sui itentione pcederet. nulla aūt nā conat ut sit de9 sic nec ad aliud ipossibile. vn manifeste patet q ponēs formā aliquā pcedere in infinitū fm pfectionē necessario ponit q nā mouet z conat ad ipossibile. ℂ 2°. sic. Null9 pcessus ē possibilis nisi infra aliquā spēm. s3 cōstat q si pcessus dilectiōis in infinitū eēt adept9 dilectio infinita q ptineret ad illū pcessū eēt ex limites speciei. nā esset de9. g dilectio creata non pōt intēdi in infinitū. ℂ 3°. sic. De9 nō est in tātū diligibilis a nobis inquātū est diligibilis a se. sed non est plus diligibilis a se qz in infinitū. g nō est a nobis diligibilis in infinitū. z p pseqūes act9 dilectionis nre nō pōt in infinitū pcedere. ℂ 4°. sic. Ois act9 dilectiōis possibilis respectu dei ē virtualit ptēt9 in volūtate nra. Probatū est enī s. q charitas nō affert nouā actionē ad volūtatē. s3 tm illā disponit: z sic tota actiuitas respcū oiu3 actuū reducit ad volūtatē uel saltē ad liberū arbitriū: uel ad illud qd h3 actiuitatē in aia respectu actuū volūtatis qcūqz sit illud. s3 pstat q nulla actiuitas q sit i nobis pōt in actū possibilē intēdi in ifinitū. q2 oēs tales act9 essent virtualit in illa potentia a q pcedūt actiue qcūqz sit illa. z p pseqūes illa esset virtualit infinite pfectiōis qd eē nō pōt. g act9 dilectiōis nō pōt pcedē i infinitū. ℂ 5°. sic. Si charitas posset in ifinitū augeri xps meruisset sue charitatis augmētū. qd dubiū enī qn eliceret act9 intensioris charitatis quib9 z sibi meruit gloriā corpis z nobis mltiplicē grām. Ex q p3 q act9 ei9 fuerūt meritorij. actus aūt meritorij merent charitatis augmētū. fm illud Aug9. Charitas meretur augeri. s3 pstat q chrust9 nō potuit crescere i charitate. sicut nec in grā. fm illud Joh. pmo. Uidimus gloriā ei9 gloriā quasi vnigeniti a patre plenū grē z veritatis. g charitas ... h3 sūmū vltra qd pcedi non pōt. h ille. 3° loco dicit q motiua nostra non valent,

Primo qm̄ nō ē verū q̄ nō possit charitas augeri. q2 est pticipatio charitatis īfinite q̄ de⁹ est q̄ ſm h̄ posset bonitas ꝓcedere ī infinitū ꝛ veritas. ꝛ sic de alijs cū sint pticipatiōes diue bonitatis ꝛ veritatis. imo ꝛ oīs creatura ē q̄dā pticipatio entitatis diue 2°. quia nō ē verū q̄ capacitas creature possit ī infinitū elargari. q2 si accipiat̄ capacitas volūtatis ꝓ potētia subiectiua ipsi⁹ aīe ipsa non pōt intēdi in infinitū. nec etiā pōt suscipere charitatē in infinitū. q2 si eēt ī potētia ad infinitos ḡdus charitatis. eēt absq̄ oī ordine insimul: ꝛ ita de⁹ posset simul reducē in actū. alioqn nō posset sup oē possibile. ꝛ eēt maior potētia aīe susceptiua q̄ dei actiua. Si v̄o ꝑ capacitatē intelligat̄ aliq̄ realis dispositio volūtatis in ordine ad charitatē. nec de illa verū est q̄ possit crescē in infinitū. q2 de oī forma ꝓbatū ē h̄ eē īpossibile. ꝛ iterū vanū ē ponere dispositionē hui⁹ cū aīa ex h̄ q̄ est imago trinitatis sit capax grē ꝛ glorie ſm Aug^m. vnde volūtas ē dispositiua ad charitatē sicut pfectibile ad ꝓpriā pfectionē. nec indiget aliq̄ alio reali dispositiuo. si v̄o ꝑ charitatē intelligat̄ aliqd ꝑ modū meriti disponēs. utpote conat⁹ ꝛ tendētia in deū. impossibile ē etiā q̄ illud crescat ī infinitū. tū q2 omni create realitati repugnat. tum q2 in speciali repugnat dilectioni dei. tum q2 oīs conatus ꝯtinet̄ virtualiter in ipsa volūtate. q2 charitas nō affert actiuitatē. sed solū disponit ut s. dictū est. cōstat aūt q̄ volūtas nō ꝯtinet virtualit̄ infinitos ḡdus ꝑfectionis. ꝛ ꝑ ꝯsequēs nec ei⁹ conat⁹ in infinitū potest ꝓcedere 3°. q2 nō est verū q̄ de⁹ in infinitū possit augere charitatē. licz eni de⁹ sit virtutis infinite: sic fundamētalit̄ accipiēdo virtutē. q2 virtus ē idē qd̄ sub̄a non tn̄ oportet q̄ obiectiue possit in formā aliquā infinitā. ꝛ ꝑ ꝯsequēs in ꝓcessū infinitum. hec ille. ¶ Ad ista r̄ndetur. ꝛ primo ad p̄mū argumentoꝝ p̄mo loco inductoꝝ negat̄ h^{or}. talis eni motus augmenti charitatis de q̄ loquimur nō oportet q̄ eēt cōtinuus aut vnus sed multi. nec forte ē possibile q̄ h⁹ forme indiuisibiles ſm eēntiam ꝛ ꝑ accn̄s q̄ sez sunt in subiecto indiuisibili cuiusmodi sūt charitas ꝛ grā inducant̄ ꝑ modū cōtinuum. sed sicut inducūtur in instāti: ita augmentū eoꝝ est in instanti uel in instantib⁹. sicut eni dicit sanct⁹ doctor p̄ sen. dis. 8. q. 3. arti. 3°. ad 3^m. nullus alius motus ē simplicit̄ cōtinuus nisi motus localis. ꝛ illa ē mens cōmētatoris. 8°. physicoꝝ. ſm q̄ ipse allegat ꝛ verū est. h̄ eni ꝓbat cōmentator ibidem cōmēto. 55°. Ibidem etiā dicit scūs doctor. q̄ soli mot⁹ qui per se habent ordinē ad motū celi sic sūt mot⁹ corporales siue ꝑ accn̄s sicut aliq̄ ꝯceptiones aīe ſm q̄ habēt aliquā relationē ad corpus mensurāt̄ tempore qd̄ est passio p̄mi motus circularis. sed alij motus mensurant̄ tēpore alio coīter dicto qd̄ est numerus eius qd̄ h3 quodcūq̄ prius ꝛ posteri⁹. ꝛ sic dicim⁹ esse tempus mensurans simplices ꝯceptiones intellect⁹ q̄ sunt sibi succedentes. ꝛ illud tēpus nō oz q̄ habeat ꝯtinuitatē cū illud ſm qd̄ attēdit̄ mot⁹ non sit ꝯtinuū hec ille. Et idē ponit p̄ma pte. q. x. arti. 5°. ¶ Ad 2^m negat̄ h^{or}. cū eni dicim⁹ q̄ charitas pōt in īfinitū augeri. non intelligim⁹ q̄ sit aliq̄d augmētū charitatis ī infinitū: uel sine termino. vn̄ sanctus doctor p̄ sen. dis. 17. q. vltima. arti. 4°. facit simile argumentum ꝛ soluit dicēs. Quodlibet inqt charitatis augmētū terminatū est ꝛ ē ad terminū que pōt h̄o ꝯsequi. sz tn̄ ille terminus cū non sit act⁹ purus ē ꝑmixtus potētie. [illegible] eē adhuc aliud augmētū numero. ꝛ hoc mō [illegible] augmētum charitatis interminatū. hec ille. Ex q̄ patet ad argumētū. ¶ Ad 3^m argumētū negat̄ h^{or} [illegible] v̄ illud argumentū etiā soluit scūs doctor [illegible] dicēs. Cum inqt capacitas aīe sit terminata in actu tn̄ pōt pl⁹ ꝛ pl⁹ ī infinitū elargari ſm q̄ pl⁹ ꝛ pl⁹ recipit nunq̄ tn̄ erit infinita. nec recipiet pfectionē in actu sicut patet etiā in additiōe numeri q̄ est possibilis in infinitū. nunq̄ tn̄ aliq̄s numer⁹ erit infinit⁹ ī actu. quia potētia additionis numeroꝝ: ut dicit cōmētator 3° physicoꝝ. non est vna sz semꝑ ex noua additione efficit̄ alia potētia numero ſm q̄ efficit̄ noua species numeri. v̄n q̄libet potētia pōt exire ī actū. nō tn̄ pōt esse ut oēs exeāt ī actū. q2 ī q̄libet actu addit̄ etiā potētia ꝛ ita etiā ē h̄ de capacitate aīe. h̄ ille. Ex q̄b⁹ p3 q̄ falsū assumit arguens. s. q̄ charitas creata eq̄ imediate sit ī potētia ad oēm additionē. uel aīa h̄ns talē charitatē nisi loq̄mur de potētia logicali. licz ī ptāte dei sit eq̄lit̄ infūdē maiorē ꝛ minorē charitatē ꝛ ḡdū intēsū ꝛ remissū. si eni loq̄tur de potētia passiua ad tale augmētū q̄ dicit gd positiuū de q̄ oz ītelligē maiorē ad h̄ q̄ hēat veritatem tūc h^{or} falsa ē. capacitas eni n̄alis ipsi⁹ aīe finita ē ꝛ ꝓportionata charitati certe itēsiōis ꝛ nō h3 potētiā passiuā ꝓximā q̄ maiorē posset imediate cape ꝛ p̄. sz oz q̄ si debet illā maiorē recipe q̄ p̄us aīe capacitas amplict̄. qd̄ fiet si p̄ īfūdat̄ aīe charitas sibi ꝓportionata uel ꝑ aliū modū deo possibilē ita q̄ ex q̄libet additiōe uel charitatis augmētatiōe augeat̄ capacitas aīe ꝛ ē ibi ordo ī receptione maioris ul̄ minoris grē ul̄ charitat̄. imo dic̄ scūs Tho. 3°. sen. dis. 13. q̄ de⁹ posset facē grām tātā cui⁹ nulla creata capacitas eēt capax. ¶ Ad 4^m negat̄ h^{or} ut satis p3 ꝑ p̄dicta n̄a capacitas volūtatis ī n̄alib⁹ ꝯstitute nō ē ī potētia imediate ꝛ ꝓprie ad recipiēdū charitates quātecūq̄ intēsiōis. sz solū ad charitatem sue n̄ali capacitati ꝓportionatā. sz recepta illa charitate capacitas noua acq̄rit̄ sic in numeris. ꝛ silit̄ falsū ē q̄ ḡdus charitatis remissus sit in potētia ꝓxima ad ḡdū quātecūq̄ intēsionis. imo ē solū in potētia ꝓxima ex pte sui ad talē ḡdū ꝛ nō maiorē. de⁹ tn̄ posset eū imediate augē q̄ntū vellet sic mortuū suscitare in q̄ nō est potētia ad vitā. sz nō oz oē qd̄ est in potētia logica ad multa q̄ possit imediate reduci ad actū oīuz illoꝝ. p3 eni q̄ m̄a ūgra ē in potētia logica ad formā hoīs ꝛ ad formā lapidis ꝛ sic de ceteris. nec tn̄ est possibile q̄ reducat̄ in actū omniū formarum ad q̄s est in potentia logica. ¶ Ad 5^m dico q̄ oīs ꝓcessus ad ꝯplemētū est finit⁹. sz quocunq̄ ꝓcessu dato adhuc illo finito ē alius possibilis v̄n iste arguens decipitur credendo nos velle ponere vnū augmētū uel ꝓcessū ꝯtinuū non interruptū eē possibilē in intensione charitatis quod nō ponim⁹ nec illa fuit mens sancti doctoris. ut declaratū est in solutione secūdi. ¶ Ad 6^m dico q̄ non oportet q̄ [illegible]

p̄cessus i infinitū mō p̄dicto illud qđ secūda ... p̄cessus i infinitū ... sit minus actuale q̄ illud qđ prius acq/ ... sic minus ... ꝗ subiectum qđ sic mouet̄ cōtinue minus ... sed solū oportet ꝙ potentia ad recipiendū ... amplieť. ꝛ isto mō intelligi debet dictum ... mens enim sua ē ꝙ iō aliqd pōt sic in in/ ... p̄cedere. qꝛ ꝯtinue acquirit nouā potentiā ita ... p̄cedere. qꝛ potētia est in eā ꝛ nō actus inq̄ꝫtum act⁹. sꝫ inq̄ꝫtū ... capacitatē subiecti. si eni cōmentator ad mētē ... arguentis loquat̄ falsum diceret. nam quanto ... numero ꝛ plus ꝛ plus p̄cedit tāto plures nu/ ... i actu. Item quāto ꝯtinuū amplius diuidit̄ ... plures ptes sūt i actu. ꝛ tū vtrinq̄ p̄cedeť in infi/ ... verūtn̄ cōmentator ꝛ Ar. 3° physicoꝝ. loquū/ ... de potentia ꝛ actu in rebus mālibus in quib⁹ po/ ... limitať p materiā in qua ē. ꝛ iō non potest fieri ... capacior sine statu. ꝛ iō talis pōt p p̄cessū ... totalit̄ repleri. nec poterit vlteri⁹ p̄cedere. ... de potentia q̄ non ē in mā. sed in nā spūali ut ... in p̄batione cōmentatoris. ꝛ sic patet ꝙ il/ ... p̄cessus arguētis nō concludit. ℭ Ad 7^m dico ꝙ sic ascēdēdo nunq̄ꝫ deuenit̄ ad aliquā charitatem supremā possibilem. nec valet hō impro/ ... supponit eni ꝙ aliqua in infinitū excedat. h̄ eni ... est. sicut eni in ptibus p̄portionalibus cōtinui nūq̄ꝫ est deuenire ad aliquā in infinitū paruā. licꝫ p/ ... ad puitatē sit sine statu. Et similiter sicut p̄ces/ sus ... numeroꝝ in infinitū p̄cedit. nec tū ali/ quis numerus ill⁹ p̄cessus i infinitū excedit binariū ... p̄posito data charitate q̄ttuor ḡduū licꝫ sit pos/ sibilis p̄cessus ad maiorē ꝛ ad minorē sine statu. nūq̄ꝫ tū deuenit̄ ad aliquā q̄ in ifinitū excedat charitatem quattuor graduū. ℭ Ad 8^m negať b^or. ꝛ ad p̄bationē dico ꝙ a^or ē falsa. qꝛ implicat falsū scꝫ ꝙ oīs gradus charitatis possibiles sint ptes vni⁹ totalis forme. hoc eni falsū est. q̄ꝫ illa totalis forma ē impossibilis poni. 2° ꝙ supponit formā intēsam cōstitui ex multis ptia/ libus actib⁹ quod ē falsū. 3° quia nō est simile de ptia/ libus potentijs ꝛ partialib⁹ actib⁹. dato ꝙ essent sicut ... p̄posito puta in additiōe numeroꝝ. qꝛ mul/ ti tales act⁹ simul eē possūt: puta binari⁹ in actu ꝛ ter/ narius ꝛc̄. ꝛ multe ptes cōtinui diuise i actu simul sūt ... potētie ad tales diuisiones uel additiones non si/ mul sunt. imo dū 2ª ponit̄: p̄ma euacuať. nec habent ... primū fundamentū uel subiectū. qꝛ potentia ad p̄mā diuisionē fundať in toto cōtinuo. sed potētia ad 2^m fundať in medietate illi⁹. sꝫ similiter potētia cha/ ritatis ad tale augmentū fundatur in charitate tanti gradus. ꝛ potētia ad vlteri⁹ augmētū fundať in cha/ ritate maioris gradus. charitas autē maior ꝛ minor habent distinctionē aliquā mō prius dicto. ℭ Ad 9^m dicit̄ ꝙ in sensu diuiso verū est añs. sed tūc debet nō ponere in esse p vnicā singularē. sed p multas quarum ... ē possibilis. licꝫ tota copulatiua resultās sit impossibilis. si aūt añs sit in sensu cōposito falsū ē. eq̄/ ... possibile ē deū facere charitatem tantā ... nō pōt facere maiorē: ꝛ est simile de istis sicut de ... quātuscūq̄ numer⁹ pōt eē tant⁹ pōt eē. ꝛ de ista quātūcūq̄ parua ps cōtinui pōt eē tantū parua pōt esse. de quib⁹ constat ꝙ in sensu diuiso vere sunt: sed nō ponerent in esse per vnam singularē aut p vnam cathegoricā. sed p multas singulares q̄rū q̄libet erit possibilis. ℭ Ad 10^m cōcedit̄ a^or. sed ad minorem dico ꝙ de⁹ non videt aliquā factibilē infinitā. nec tamen sequit̄ ꝙ ideo videat maximā a se factibilē. sed ē fal/ lacia ꝯñtis a plurib⁹ causis veritatis ad vnā illarum. non eni ideo videt aliquā infinitā factibilē. quia qua/ cūq̄ factibili visa maior factibilis videť. nō aūt ideo quia aliq̄ maxima videť inter eas. ꝛ nullitas hui⁹ ꝯñe videri pōt in simili de numeris vbi nullus ē infinitus ꝛ tū nullus ē maximus. ℭ Ad 11^m dicit̄ ꝙ argumen/ tū cōcludit si qđ ꝯcludat ꝙ de⁹ nō pōt facere succes/ siue aliquā formā infinitā: nec nos oppositū dicimus sed solū in formis q̄s deus pōt facere successiue nul/ la ē maxima factibilis ab eo q̄n vltra eā possit maio/ rē facere. ℭ Tūc ad argumēta 2° loco inducta dicit̄ ꝛ ad p̄mū quidē negať b^or. non eni motus augmenti charitat̄ ē ad eē deū uł ad charitatē infinitā. sꝫ ad fi/ nitā pticipationē diuine charitatis ꝛ silitudinis diue ꝛ ad charitatē finitā. q̄libet eni augmētū charitatis est finitū: ꝛ hꝫ terminū finitū. nec nā conať ad eē deū nec ad infinitam dilectionē. ꝯcedo tū ꝙ si augmētū charitatis p̄cederet in infinitū. sic ꝙ vnico motu p̄ce/ deret in infinitū. q quidē mot⁹ eēt vn⁹ ꝛ ꝯtinu⁹ tūc ar/ gumētū haberet apparētiā. nūc aūt nullā hꝫ. qꝛ nos alit̄ imaginamur ut dictū ē. ℭ Ad 2^m dicit̄ similit̄. di/ co eni ad maiorē. ꝙ si charitas p̄cederet in infinitum mō q̄ ipse imaginať forte exiret limites speciei. nō oꝫ aūt ꝙ exeat limites sue speciei si p̄cedit in infinitum mō q̄ nos intelligim⁹. ℭ Ad 3^m ꝯcedit̄ a^or. sed negať b^or. si intelligať infinitū stare p infinito in potētia de q̄ nos loq̄mur. Isto mō eni de⁹ ē a nobis intelligibilis in infinitū. qꝛ pōt tāto actu diligi. ꝛ pōt maiori actu in duplo diligi ꝛ sic in infinitū. si aūt loq̄tur arguens de infinito in actu sic dico ꝙ de⁹ nō ē diligibilis a se plus q̄ꝫ in infinitū. sꝫ nos nō dicim⁹ ꝙ isto mō sit a nobis di/ ligibilis in infinitū. sꝫ solū finito habitu ꝛ finito actu. ℭ Ad 4^m dico ad maiorē. ꝙ oīs act⁹ dilectionis dei possibilis hñi in via ꝯtineť virtualit̄ in voluntate nr̄a q̄ꝫtū ad subam ꝛ speciē actus. sꝫ aliqs ē act⁹ possibi/ lis hñ diligēdi deū q nō ꝯtineť virtualit̄ in volūtate nr̄a q̄ꝫtū ad modū act⁹ q est intēsio uel hō nisi volūta/ ti addať vigoratio p habitū charitatis uel p grām uł aliū habitū acq̄sitū aut ifusū. Et cū dicit ꝙ charitas nō affert nouā actiuitatē. verū ē q ad p̄ducēdū actū q̄ꝫtū ad subam uel speciē. sꝫ negať q̄ꝫtū ad modū ut l alia q̄ꝫ hōc dictū est diffusi⁹. ℭ Ad 5^m negať p̄ma ꝯdi/ tionalis. fm̄ eni ꝙ dicit scūs doctor p̄ sen. d. 13. Grā uel charitas creata christi q̄ꝫuis fm̄ eēntiā eēt finita: tū fm̄ qđ fuit ifinita inq̄ꝫtū scꝫ erat dispositio ꝯgruitat ad vnionē. ꝛ inq̄ꝫtū ꝯcurrebat in opatiōnē christi qui erat virtutis infinite ex h̄ ꝙ erat diuine p̄sone ꝛ alijs modis fm̄ ꝙ diceť in 3° ꝛ ex h̄ habebat ꝙ nō poterat augeri. h̄ ille. Itē 3ª. pte. q. 7. arti. 12. sic dicit. Formā aliquā nō posse augeri ꝯtingit dupliciter. Uno⁹ ex pte ipsi⁹ subiecti. Alio⁹ ex pte ipsi⁹ forme. ex pte qđē

subiecti qñ subiectũ attingit ad vltimũ in pticipatione illi⁹ forme sm suũ modũ. sicut si dicat̃ q aer non põt crescere i caliditate qñ ptingit ad vltimũ gradũ caloris qui põt saluari in natura aeris. licz possit esse maior calor in rerũ natura qui est calor ignis. ex pte aũt forme excludit̃ possibilitas augmẽti qñ aliquod subiectũ attingit ad vltimã pfectionẽ qua põt talis forma haberi. sicut si dicam⁹ q calor ignis nõ põt augeri. qr nõ potest eẽ pfectior gradus caloris q̃ ille ad quẽ ptingit ignis. sicut aũt aliarũ formarũ ẽ ex diuina sapiẽtia determinata ppria mẽsura. ita τ grẽ. sm illud Sapientie. xi°. Oĩa i numero põdere τ mẽsura disposuisti. mẽsura aũt vniuciqz forme pfigit̃ p comparationẽ ad suũ finẽ: sicut nõ est maior grauitas q̃ grauitas terre. qr nõ potest eẽ inferior loc⁹ loco tre. finis aũt grẽ ẽ vnio creature rõnalis ad deũ. nõ põt aũt eẽ nec itelligi maior vnio creature rõnalis ad deũ q̃ que ẽ in psona. τ iõ grã christi ptingit vsqz ad sũmã mensurã grẽ. sic g manifestũ est q grã christi non potuit augeri ex pte ipsi⁹ grẽ. sed neqz etiã ex pte ipsius subiecti. quia christus sm q hõ a pmo instãti sue conceptionis fuit verus τ plenus cõprehẽsor. vnde in eo non potuit eẽ grẽ augmẽtũ sic nec in alijs beatis q̃rũ grã augeri nõ potest eo q sũt in termino. hominũ võ qui sũt pure viatores grã põt augeri ex pte forme. qr non attingit sũmã grẽ gradũ. τ ex pte subiecti. qr nõ dũ peruenit ad terminũ. hec ille. Ex quib⁹ patet quõ dicta ɔña nõ valet. Eandẽ sniam ponit. 3°. sen. dis. 13. q. 1. arti. 2. q̃stiũcula. 3ª. ad pᵐ τ 2ᵐ. et de vitate. q. 29. arti. 3°. Utrũ aũt illa grã uel charitas ei⁹ fuerit finita ul' nõ: q̃rat̃ ibidẽ. vbiqz eni dicit q fuit infinita sm rationẽ grẽ. sz nõ fuit infinita sm eẽ. qr eius esse erat receptiuũ in tali natura. nec sm eẽ debitũ grẽ. qr nõ solũ nõ habuit plenitudinẽ eẽndi simpliciť. sed nec totũ eẽ qd nature illius ẽ possibile fore. qr forma illa erat recepta i subiecto τ non subsistẽs. sed nõ erat limitata q̃tũ ad rõnem grẽ. qr habebat oẽm modũ cõpletionis grẽ. τ oẽm pfectionẽ ad quã rõ grẽ se põt extendere. nã grã ei⁹ pficiebat eũ nõ solũ q̃tũ ad oẽs virtutes. sed etiã q̃tũ ad omnes vsus virtutũ τ q̃tũ ad oẽs effectus grẽ gratis date. τ iterum ad oĩs peccati remotionẽ non solũ actualis sed originalis τ potẽtie peccãdi. ¶ Nũc 3°. ad illa q̃ tertio loco inducit. Ad pmũ quidẽ cõcedit̃ q bonitas accñtalis põt augeri in creaturis. sed nõ bonitas eẽntialis nec ei⁹ entitas. qr licz sint q̃dã diuine pticipatiões: tñ aliud ẽ de forma substantiali q̃ dat eẽ specificũ qd ɔsistit in indiuisibili τ aliud ẽ de forma accñtali q̃ dat eẽ accidẽtale τ sm quid: τ iõ illud põt variari τ esse pfecti⁹ uel imperfecti⁹ sicut h q subiectũ mutet speciẽ. qr nõ recipit speciẽ a tali forma. nec forma mutabit speciẽ variato illo esse qr sibi nõ cõpetit eẽ: sed subiecto p illã formã. iõ bonitas accñtalis põt augeri sz nõ eẽntialis. ¶ Ad 2ᵐ negat̃ aña. qr verũ est illud qd ibi negat̃. Et cũ querit arguens p q̃ accipit̃ capacitas. dico q p potẽtia receptiua. vñ dicit sanct⁹ doctor de veritate. q. 29. arti. 3°. ad 3ᵐ. Capacitas creature dicitur sm potentiã receptibilitatis q̃ est in ipsa. Est aũt duplex potẽtia creature ad recipiẽdũ. Una nãlis q̃ põt tota ipleri [illegible] hec nõ se extendit nisi ad pfectiones nãles. [illegible] tẽt a obediẽtie sm quã [illegible] põt recipere a deo [illegible] la capacitas nõ põt impleri. qr [illegible] deus de creatura faciat adhuc remanet in potentia recipiendi a deo hec ille. Et credo q intendat q potentia obediẽtie ad recipiẽdũ nõ põt impleri. non [illegible] capacitas [illegible] mediate disposita: τ ex sua nã possit capere [illegible] cũqz formã sm intẽsionẽ. utpote charitatẽ [illegible] mille aut mille maiũ graduũ. sed p tanto dicit [illegible] põt impleri. qr potest recipere formam talis [illegible] alterius τ sic in infinitum. Item quia sua capacitas [illegible] dicit̃ potentia obediẽtie põt plus τ plus ampliari [illegible] q̃to magis actuat̃ tanto plus ẽ capax pfectiõis [illegible] dũ ẽ in via. sic eni itelligo oĩa pdicta τ sic [illegible] doctor. vñ 3° sen. dis. 13. q. 1. arti. 2° q̃stiũcula 3ª ad 2ᵐ dicit q illa ppositio: q̃tũcunqz addit̃ intellectui nãli creato magis auget̃ eius capacitas. ista inquã ppositio intellig̃it̃ de capacitate nature itellectualis [illegible] cõiunctionẽ ad finẽ vltra quã nulla capacitas se extendit̃: τ de veritate vbi s. ad 6ᵐ dicit q capacitas aĩe xpi est finita. τ põt de⁹ maiorẽ capacitatẽ facere. ex quo intelligo q data quacũqz grã que capit̃ a creatura adhuc põt dari τ creari a deo maior grã τ creatura aliq̃ fieri que illi⁹ grẽ eẽt capax de potentia dei absoluta. Nec obstat qd dixit superi⁹. s. 3ª pte q grã xpi augeri nõ potuit. hoc eni est vex q̃tũ ad rationẽ grẽ. τ est etiã vex ad eẽ gratie loquẽdo de potentia dei ordinata. ordinat eni ex sua sapiẽtia q nullus cõprehensor amplius uel pfectius participet actũ grẽ q̃ incepit pticipare in pncipio sue cõprehẽsiõis τ btitudinis. ¶ Nũc dico ad pbationes illius argumenti q oĩuz eax patet solutio p pdictas solutiões excepto illo q dicit: vanũ est ponere tales dispositiões τc. Dico q nõ est vanũ sed solida veritas. Et ad pbationẽ dico q licz aĩa rõnalis ex h q ẽ imago trinitat[is] sit capax grẽ τ glorie. tñ ipsa nõ ẽ proxime τ imediate τ sine ordine idifferent̃ capax quãticũqz gdus grẽ. vñ [illegible] grad⁹ est sibi pportionat⁹ ita q sine puia dispositione uel elargatione aut ampliatione sue capacitatis [illegible] cũ recipe. Est aũt grad⁹ cui nõ est pportionata ad proxime τ imediate recipiendũ nisi capacitas amplietur a deo p infusionẽ pcedentẽ grẽ minoris. uel p aliũ modum miraculosũ ut pdictũ fuit. ¶ Ad 3ᵐ negat̃ aña. nec pbatio inducta valet nisi ad pbandũ q de⁹ non põt intendere charitatẽ infinitã loquẽdo de infinito in actu. nõ aũt de infinito in potentia de q̃ loquimur. τ nõ de pmo. τ sic patet q nihil concludit contra nos. ¶ Contra vnũ dictũ in solutiõib⁹. s. q mot⁹ augmẽti q̃litatũ non est cõtinu⁹ nec motus alterationis. arguit [illegible] 3°. Suppono inqt duo. s. q habit⁹ generat̃ τ [illegible] gẽt̃ p actus. sicut patet p experientiã. τ declarat̃ 2° ethicor. Item suppono inqt q qlibet actus [illegible] habitu durat p tempus τ nõ tñ p instans. tũc [illegible] sic. S. habit⁹ nõ intendit̃ in tpe continuo. [illegible] actuũ nãle p tempus eẽt in debita distantia [illegible] passo apto τ disposito nulloqz impedimẽto [illegible] te. τ tñ nõ ageret in illud. [illegible] est natura [illegible]

[illegible] pbaẗ. nã act⁹ augmẽtatiuus babit⁹ nãliter [illegible] ad augmẽtã[illegible] [illegible] ĩ p̃nte nr̃a [illegible] actũ [illegible] dicamur qḋ ve[illegible] [illegible] [illegible] nõ ẽ in p̃nti [illegible] q̄ act⁹ causãs [illegible] babitũ ul augmẽtet. Forte dicitur q̄ [illegible] nõ ẽ nõ g̃nat babitũ [illegible] ipossibile. sed de aliquib⁹ agẽtib⁹ ẽ verũ: [illegible] q̄ totũ effectũ quẽ põt causare causat [illegible] ut patet de corpe luminoso. qḋ i p̃mo insti[illegible] [illegible] causat totũ [illegible] põt causare in [illegible] nec vnq̃ post causat [illegible] qḋ põt causare in [illegible] nec vnq̃ post causat [illegible] lumine quãtocũq̧ tpe maneat in eadẽ distãtia [illegible] subiectũ seu susceptiuũ sit eodẽ mõ [illegible] sic in pposito diceẗ q̄ actus in p̃mo insti[illegible] causat [illegible] totũ qḋ põt. 7 tãtũ auget babitũ [illegible] põt. 7 in tpe sequẽti nĩbil pl⁹ causat. Nec [illegible] [illegible] Primo in eo qḋ ait de corpore lumi[illegible] [illegible] nã corp⁹ luminosũ toto tpe q̃ est sufficiẽti p̃ñs [illegible] per insti s g̃natonis luminis. licz nõ attin[illegible] g̃nando nouũ lumẽ. agit tñ in diaphono cõseruã[illegible] qḋ in p̃mo instanti g̃nauit. 7 ỽliter loquen[illegible] [illegible] ẽ reqre aliqḋ nãliter actiuũ in dispositi[illegible] [illegible] ad agẽdũ in passo cõueniente q̄ in ipsũ [illegible] illud vel pducẽdo aliqd de nouo uel cõseruã[illegible] [illegible] pductũ est uel corrũpendo uel aliẗ agẽdo uel [illegible] trãsmutãdo fm̃ odĩtionẽ illi⁹ agentis. act⁹ g̃ elicit⁹ ab [illegible] in p̃mo instanti causat totũ quod põt 7 in [illegible] sequẽti nĩbil plus causat cũ ipse nõ cõseruet il[illegible] lud qḋ causauit. nã babit⁹ nõ dependet in eẽ ab actu [illegible] remaneat corrupto. nec aliquo alio mõ ut appa[illegible] ret agat in subiectũ babit⁹. seqtur q̄ in toto illo tẽpo[illegible] [illegible] actũ p̃ns [illegible] 7 in nõ agat aliq̃ mõ in ipsũ. qḋ ẽ impossibile nãliter ut patet ex p̃ de g̃natiõe et. 9° me[illegible] taphisice. 2° deficit solutio in b̃ q̄ ait actũ totum qḋ põt causare de babitu causare in p̃mo instãti sui esse. vnde arguo sic. Si fortes babens babitũ mãsuetudi[illegible] nis eliceret infra certã ptẽ tpis. ỽbi grã. vnã borã plures actus mãsuetudinis equales successiue semp̃ põt corruptionẽ p̃oris 7 g̃nationẽ sequẽtis laberetur aliqḋ tẽp⁹: 7 plures grad⁹ eẽnt additi illi babitui 7 ba[illegible] bitus mãsuetudinis eẽt intẽsior in eo i fine bore q̄ eẽt in p̃mo instanti illi⁹ bore in q̊ p̃mo babuit eẽ p̃us act⁹ [illegible] ab eo. g̃ si fortes in p̃mo instãti bore eliceret actũ mãsuetudinis tñ 7 illũ ɔtinuaret in eodẽ gradu p totã borã babitus eius eẽt intẽsior in fine bore q̄ in [illegible] 7 plures grad⁹ eẽnt causati. 7 vltra. g̃ nõ to[illegible] tũ quod põt causare talis act⁹ causat in p̃mo instan[illegible] [illegible] esse. 2° ɔña nota ẽ: 7 etiã p̃ns añs. nã quilibet il[illegible] [illegible] actuũ causaret aliquẽ gradũ babit⁹ de nouo etiã [illegible] quẽ dicit q̄ act⁹ in primo istãti sui eẽ cau[illegible] sat totũ qḋ potest 7 sic quilibet qñ p̃mo esset causaret [illegible] 7 ɔña p̃ma pbaẗ. qz nunq̃ diuersa agẽtia eius[illegible] dem speciei 7 eq̃lis virtutis in agẽdo sic succedentia [illegible] passũ in aliq̃ tẽpore maiorẽ intẽsionẽ faciũt [illegible] q̄ faceret vnũ illorũ solũ si p totũ illud tẽ[illegible] pus fuisset p̃ns 7 cetera fuissent paria. 7 loquor semp̃ de [illegible] nãliter agũt. 7 b̃ patet tam in agẽtib⁹ que cõ[illegible] [illegible] suos effectus in esse q̄ de aliis. vñ si vna can[illegible] dela causaret in aliq̃ pte diaphoni lumen 7 illa amo[illegible]ta accedat alia eq̃lis luminositatis i eodẽ loco 7 inde illa 2ª submota succedat 3ª equalis virtutis ad illu[illegible] minãdũ 7 sic vsq̧ ad cẽtũ uel mille nõ erit maius seu intensius lumẽ in illa pte diaphoni post presentiã mil[illegible] lesime candele q̄ eẽt si p̃ma cãdela sola toto tpe in q̃ ille mille sic successerũt p̃ns fuisset. Silr̃ si vnũ cale[illegible] factiuũ sit sufficiẽt approximatũ alicui calefactibili p aliqḋ temp⁹ 7 illud postea moueaẗ 7 succedat aliud eiusdẽ speciei 7 equalis ỽtutis calefactiue: 7 iterũ 2° submoto succedat 3ᵐ. 7 sic vltra q̄ vis nõ erit intẽsior calor causat⁹ in calefactibili illo in fine illi⁹ successio[illegible] nis q̄ eẽt si solũ calefactiuũ p̃mũ p totũ illud tẽpus fuisset p̃ns 7 cetera fuissent paria. qnimo eẽt intẽsior causat⁹ ab illo solo q̄ ab oĩbus illis supposito q̄ inter amotionẽ vni⁹ 7 appositionẽ imediate sequẽtis fuis[illegible] set aliqḋ tẽpus. ¶ Confirmaẗ. nam constat q̄ non fi[illegible] eret maior calor si amoto vno calefactiuo aliud suc[illegible] cederet eq̃le p̃mo q̄ si ipsũmet qḋ p̃us fuit amotũ re[illegible] diret ceteris parib⁹. certũ est aũt q̄ nõ plus imo min⁹ fieret de calore si idẽ calefactiuũ tolleretur: 7 postea rediret q̄ si ipsum ɔtinue eẽt p̃ns. alioqn cũ vellet ali[illegible] q̄s q̄ aqua calefieret deberet sibi p̃mo approximare ignẽ. 7 p⁹ea remoueret iterũ approximare 7 deinde remouere: quod est contra sensum. ¶ 2° principaliter arguit sic. Possibile ẽ babitũ remitti p actũ continue in aliq̃ tpe. g̃ possibile ẽ babitũ agẽ p actũ i tpe ɔtinue ɔña pz. nã oĩs forma ɔtinue remissibilis ẽ ɔtinue au[illegible] gmẽtabilis. sic aũt remissio babit⁹ fit p actũ ɔtrariũ babi[illegible] tus actui sic intenso p actũ pprĩũ ei⁹ ut pz et 2° etbi[illegible] cor. sed añs pbaẗ. nã possibile ẽ q̄ b̃ns babitũ eliciat actũ ɔ inclinationẽ illi⁹ babit⁹ remissiuũ ipsi⁹. ponaẗ g̃ b̃ in esse. tũc aut ille act⁹ remittet babitũ in tẽpore cõ[illegible] tinuo. 7 babeẗ ppositũ. aut in instãti p̃cise: 7 si sic in q̃[illegible] libet seqtur q̄ illa remissio sit ɔtinua ut pz. 7 babetur ppositũ q̄uis b̃ sit ipossibile fm̃ se. si nõ i q̃libet insti[illegible] ti sed in alio sic: 7 in alio nõ. aut tũc remittit in p̃mo in[illegible] stanti in q̃ est 7 p tẽpus imediatũ sequẽs non remittit aut nõ in p̃mo. sed in aliq̃ posteriore. Si dicaẗ p̃mũ Cõtra. act⁹ ille ẽ p⁹ p̃mũ instãs. 7 nõ ẽ debilior q̄ fue[illegible] rit ut possibile ẽ 7 supponiẗ. 7 babit⁹ ẽ remissior q̄ fu[illegible] erit ante p̃mũ instans in q̃ fuit actus g̃ imediate post p̃mũ instãs act⁹ ille remittit babitũ. Si dicaẗ 2ᵐ. Cõ[illegible] tra. act⁹ ille nõ ẽ fortior in illo instãti q̄ fuerit i primo ut suppono 7 babit⁹ nõ est remissior. nec alia trãsmu[illegible] tatio facta ẽ in subiecto. g̃ si nõ remittit babitũ in pri[illegible] mo instãti: nec i illo instãti dato remittet. ¶ 3° sic. Si intẽsio babit⁹ nõ sit ɔtinua seqẗ q̄ act⁹ diuturnior nõ magis auget babitũ q̄ babitus min⁹ diuturn⁹ eque intensus. ɔñs est falsũ. ut patet ad experientiã. expe[illegible] ritur enim quilibet q̄ quãto ira ẽ diuturnior ceteris paribus tãto magis facit bominem iratum babitua[illegible] liter. similiter quãto diuturnior est actus mansuetu[illegible] dinis tanto fit quis mãsuetior. 7 sic de aliis. ɔña nota est. quia actus diuturnior non magis auget in primo instanti in quo ẽ q̄ augeat actus minus durans si sit eque intensus. g̃ si magis auget boc erit in tempore. ¶ Confirmatur b̃ per simile. nã quanto diuturnior ẽ apprebẽsio delectabilis sensibilis: tãto magis augeẗ

cõcupiscẽtia in eo qui ↄcupiscit. vñ datur documentũ a sanctis. ꝙ tales cogitationes statim abigãtur ⁊ eis nõ imoremur. sic etiã quãto diuturnior ẽ act⁹ augmentatiu⁹ habitus. tanto ipse habit⁹ magis intẽdit̃.

¶ 4ª sic. Contingit actũ per quẽ intenditur habit⁹ intendi p aliquod tẽpus ↄtinue. ğ ↄtingit habitũ per aliquod tẽpus ↄtinue intẽdi. ↄña patet. qm̃ ad intensionem cause nãliter agẽtis sequit̃ intẽsio effectus. añs patet ex eo qd̃ dicit̃ de cõcupiscẽtia. Idẽ patet de timore ⁊ ira ⁊ alijs actib⁹ qui intẽdũt̃ ex maiore apphensione obiecti uel ↄtinuatione ⁊ mora apprehẽsionis. hoc certũ est ꝙ habitus intẽdi põt. ğ si non posset intẽdi ↄtinue. aut hec repugnantia eẽt ex nã habitus aut ex pte subiecti. aut ex parte cause habitũ intẽdẽtis. nõ ex parte habit⁹. qm̃ nulli forme possibili intendi repugnat intẽdi cõtinue. oĩs enim talis habet gradus intrinsecos in infinitũ. nec ex pte subiecti est repugnantia. nam in eodẽ subiecto quidã act⁹ intẽdũt̃ cõtinue sicut dolor ĩ ↄcupiscibili cũ qs tenet manum ad ignẽ. sicut eni actio ignis in sensũ est continua: sic intensio doloris ẽ ↄtinua. Similiter noticia intuitiua intellectus de re sensibili ↄtinue intendit̃ ⁊ fit clarior sicut intendit̃ visio qm̃ visibile fit ↄtinue ꝓpinquius ĩ magis ꝓportionata distãtia. ⁊ de multis alijs actib⁹ anime idẽ posset ostendi. Nec 3º est hꝫ repugnantia ex parte cause debentis intẽdere habitum q est ipse act⁹. nã ille cõtinuatus põt intẽdere etiam si ipse maneat in equali gradu. ⁊ ipse simılit̃ põt intendi ↄtinue p aliqd̃ tẽp⁹ ut s. dictũ est

¶ 6º arguit gñalius ꝙ intensio põt eẽ cõtinua ⁊ alij mot⁹ alterationis. suppono inqt mediũ esse sũme dispositum ad lumẽ ⁊ aliquod corp⁹ luminosũ illuminare illud mediũ ẜm aliquã distantiã. ⁊ cõstat ꝙ remotiorẽ partẽ remotius illuminat. ⁊ signetur in medio illuminato aliqua pars distãs a corpore luminoso. ⁊ moueatur luminosũ versus illã in aliq̃ tẽpore tũc illo casu posito arguo sic. In quolibet instãti tẽporis mẽsurãtis approximationẽ corporis luminosi pars sigta est magis lucida ꝙ̃ fuerit in aliq̃ instanti illius tẽporis p̃cedentis. ğ intẽsio luminis in illa pte ẽ ↄtinua. ↄña pꝫ. qm̃ si non sit ↄtinua. ğ fuit interrupta p quietẽ mediã ⁊ si sic cũ in tẽpore mẽsurante quietẽ illã sigri possint plura instantia. aliqd̃ instans erit in quo illa pars non erit magis lucida ꝙ̃ in aliq̃ p̃cedente illi⁹ tẽporis. qm̃ imo in q̃libet instãti tpis mensurãtis quietẽ fuit eque lucida sicut in instanti eiusdẽ tẽporis quietis sequente sigto qd̃cũqꝫ detur. qd̃ repugñt añcedẽti. añs patet qm̃ ĩ q̃cũqꝫ instanti corp⁹ luminosũ ẽ magis ꝓximũ pti date ꝙ̃ in aliquo p̃cedente eiusdẽ tẽporis ps data est magis lucida ꝙ̃ fuit in aliq̃ precedẽte eiusdẽ temporis. hoc patet. alias p approximationem corporis luminosi non fieret magis lucida qd̃ est cõtra sensũ. sed in quolibet instanti illius tẽporis corpus luminosum est magis ꝓximũ parti date ꝙ̃ in aliq instanti p̃cedẽte eiusdẽ tẽporis cum sit positũ ipsum moueri continue versus eã. ğ ⁊c.

¶ 7º Si nulla intensio eẽt continua sequit̃ ꝙ per aliqd̃ tempus agens naturale potens agere in aliqd̃ passũ eẽt approximatũ sufficienter passo potẽti ab illo pati: ⁊ in oĩ dispositione [illegible] saria ad agẽdũ ⁊ patiendũ ⁊ nullũ eẽt impediens actionem agẽtis in passũ. ⁊ tñ nõ ageret. ↄsequẽs [illegible] cõtra naturã ⁊ impossibile naturalr̃ ut patet ex primo de gñatione. et 9º metaphisice ⁊ qd̃ forme [illegible] positũ eẽ ad sensũ. Et vlteri⁹ etiã. qꝛ qua rõne [illegible] geret p aliquãtulũ tẽpus posset ↄtingere p [illegible] ⁊ sic nunꝙ̃ ageret i ip̄sũ. ↄña ꝓbat̃. ponat̃ gratia [illegible] pli aliqd̃ calefactiuũ approximatum corpori [illegible] qualiter actu calido ⁊ potẽti ab illo magis calefieri ⁊ sint in oĩ dispositione reqsita ex pte [illegible] ad actionem ⁊ nullũ sit impediens. ut sumit̃ in anecedente aut hoc calefactiuũ ĩ quolibet pte tẽporis [illegible] agit in partẽ calefactibilis sibi ꝓximã. aut nõ. si sic [illegible] lefactibile illud ẜm illã partẽ p totũ tẽp⁹ [illegible] agẽns fit ↄtinue magis ⁊ magis calidũ. ⁊ [illegible] sio ↄtinua cui⁹ oppositũ sumit̃ in añcedente. si nõ [illegible] qualibet parte tẽporis dati agit. ⁊ patet ↄña. Forte dicetur ꝙ illud actiuũ pri⁹ p aliqd̃ tẽp⁹ disponit passum ad calorẽ ⁊ in aliquo instanti terminante temp⁹ sufficientis dispositionis causat calorẽ. ⁊ etiã in aliq̃ tempore sequente imediate illud instans disponit ad eẽ magis calidũ. ⁊ cũ disposuerit sufficient̃ passũ ad eẽ magis calidũ facit ipsũ in instãti terminãte magis calidũ. ⁊ iterũ disponit ⁊ sic deinceps. q̃dm erit presens uel fecerit eũ sic intense calidũ ut non possit magis. ⁊ sic agens p nullũ tẽpus est presens qn agat. uel ẜm illã formã cui⁹ ẽ p se actiuũ. uel ẜm dispositiones illius forme ꝙ̃uis nõ semp ẜm illã formã agat. nec ħ est necessariũ. ⁊ tñ intensio forme nõ est ↄtinua in aliquo tẽpore. Contra p̃mo p responsionẽ in aliquo tpe si actiuũ cõtinue disponit eandẽ partẽ passi. ğ in quolibet instanti illi⁹ tẽporis passũ est magis dispositũ ꝙ̃ in aliq̃ instanti illi⁹ tẽporis p̃cedẽte. Et vltra aut in q̃libet instãti in q̃ est magis dispositũ dispositiõe rõnis alteri⁹ a q̃libet ꝙ̃ fuit dispositũ in aliq̃ precedẽte instãti. verbi grã. in instanti a ẽ dispositũ per raritatẽ. ⁊ in instanti b sequẽte ẽ dispositũ p siccitatẽ. ⁊ in instãti sequẽti scꝫ c est dispositũ p aliã formam. ⁊ sic semp [illegible] aut nõ in quolibet istãti ẽ magis dispositũ dispositiõe alteri⁹ rõnis q̃ prius fuit mi⁹ dispositũ. primũ dici non põt. alias oporteret dicere ꝙ in illo tpe finito ↄtinue forme diuersarũ rõnũ fuissent successiue genite ⁊ corrupte in illo subiecto sicut in infinitũ sigri possūt instantia in quolibet tpe continuo. relinquit̃ ergo [illegible] ⁊ p ↄñs ꝙ intẽsio aliq̃ illius dispositionis q̃cũqꝫ [illegible] sit ↄtinua ⁊ habet̃ ꝓpositũ. Sꝫ dicet̃ ꝙ illa dispositio est rarefactio uel ↄdensatio q̃ nõ sũt mot⁹ ẜm [illegible] formas realr̃ subiecto ĩherẽtes q̃ ꝓprie dicant̃ [illegible] tes. sed magis mot⁹ ẜm sitũ ⁊ locũ. nõ eni [illegible] rari⁹ qꝛ maiorẽ locũ occupat. uel qꝛ ptes ei⁹ [illegible] iacent. ⁊ iõ talis mot⁹ non est ꝓprie intensio. [illegible] ter querit̃ de intẽsione.

¶ Cõtra ꝑ. quia sicut [illegible] ꝙ rarefactio est alteratio. ⁊ rarefieri est [illegible] magis rarefieri debet ↄcedi eẽ intendi ẜm [illegible] Itẽ nõ videt̃ verũ qꝛ quodlibet qd̃ fit magis [illegible] aliquã q̃titatẽ fiat magis rarũ uel densũ. [illegible] vna turris uel lapis aliqs durissim⁹ stãte [illegible]

[illegible] ꝙ rarefiat ⁊ maiorē locum occu/
[illegible] manorē ꝙ̄ prius. Itē manifeste ẜ tolli [illegible]
[illegible] in aliqua pte multū remota a cāde/
[illegible] ptem candela nō rarefacit. uel prius saltem
[illegible] lumē in parte illa ꝙ̄ ipsa rarefiat a cādela.
[illegible] candela nō rarefacit ptem remotam nisi p̄s ra/
[illegible] iendo ꝑpinquas: quas ut patet etiā si rareface/
[illegible] tā sicut illuminat. ⁊ fortificat. ꝙ possi/
[illegible] iuxta partē illam in q̄ intēdit lumen sit agēs
[illegible] sic simul illa pars condēsab[illegible] ⁊ tñ [illegible]
[illegible] nonē cādele [illegible] magis lucida. nec fa/
[illegible] rarefactio sit dispositio ad lumē uel cōdē/
[illegible] ponit ꝙ condēsatio. ponit ꝙ aliqō rarefa/
[illegible] ꝑpinquā illi parti. ⁊ eodē ꝓbat̃ ꝓpositū. Itē
[illegible] ⁊ 2ª ꝛ̄siones simul arguit. ꝙ sicut calefa/
[illegible] in quocūq; instāti subiectū ē sufficient di/
[illegible] ad calorē ⁊ nullū adest impedimentū. ꝓpū sub/
[illegible] calidū. sic eodē modo calefactiuo eodē modo
[illegible] in quocūq; instāti subiectū est magis dispositū
[illegible] ꝙ̄ eēt prius cū nō eēt sufficient dispositum
eodem inquam instāti subiectum est magis calidum
[illegible] prius. ⁊ p ꝯsequens nō solū in dispositionibus
caloris. sed etiā in ipso calefieri ē intensio continua.
Hoc etiam attestat̃ sensus. experit̃ eni quilibet cum
manū approximat. igit̃ ꝙ postꝙ̄ incipit sentire calo/
rem si in eadē approximatione teneat manum sentit
ꝯtinue se magis ⁊ intēsius calefieri. ¶ Ad ista dicit̃ te/
nendo ꝯnem ut prius cui etiam fauet cōmentator. 8°
physicoꝝ. cōmēto. 23°. vbi etiā Ar. dicit sic. Neq; au/
geri neq; minui cōtinue possibile ē. sꝫ ē etiā mediū scꝫ
[illegible] infra. Siliť aūt ⁊ in alteratiōe q̄libet. nō eni
[illegible] partibile in infinitum est qō alteratur: ꝓpter hoc ⁊
alteratio. sed velox fit multotiens sicut congelatio. ⁊
[illegible] cōmēn loco illi⁹ quod nr̃a dicit velox. ẜ subito. ⁊
cōmentator exponit in instāti. Ex quo patet ꝙ mens
[illegible] neq; augmentatio neq; diminutio neq; alte/
ratio ē continua. sed interrūpit̃ p quietē. cuius rōnē
[illegible] cōmentator. q: cuiuslibet forme [illegible] ē
dare minimā partē in actu ⁊ illa fit in instāti. ⁊ iō com/
mētator ibidē dicit ꝙ non ē hic mot⁹ ꝯtinu⁹ in rei ve/
ritate nisi mot⁹ localis q est velocissim⁹ motuū. ⁊ i fi/
ne cōmenti ꝯtra Alpharaᵐ dicentē. ꝙ de diffinitiōe
motus in [illegible] apparet ꝯtinuatio. dicit ꝙ iste sermo nō
est verus. sed ẜ non apparet nisi in motib⁹ localibus
de quibus dicitur hoc nomen motus ꝑncipaliter. in
[illegible] autem motibus in quibusdam eorū est possibi/
le ut appet ꝯtinuatio. scꝫ ut ptes eoꝝ inueniant̃ nō di/
[illegible] ab inuicē. ⁊ in quibusdam non apparet hoc. q:
partes eoꝝ non inueniuntur ẜm hūc modū. Idē ponit
3° physicoꝝ. cōmento. 6°. Uidemus inquit ꝙ motus
augmenti ⁊ diminutiōis sūt plures motus ⁊ similis ē
[illegible] plurib⁹ motib⁹. hec cōmētator. Ex quib⁹ ap/
paret ꝙ mot⁹ alterationis nō est ꝓprie ꝯtinu⁹. nec in
[illegible] diuisibilis ẜm ꝙ est motus localis. hoc etiam
[illegible] scūs Tho. [illegible] 6° physicoꝝ [illegible] ¶ et in q̄
[illegible] ¶ Tūc ad pri/
mū argumētū in oppositū ꝯcedo illa duo q̄ supponit
sed [illegible] cōcessis dico ꝙ [illegible] in p̄ma ꝯñā. ibi fa/

cta nō est incōueniens sicut dicit ꝛ̄sio data ibidem,
Nec valet improbatio illi⁹ ꝛ̄sionis p̄mo loco posita.
nam in casu illo licꝫ luminosū cōseruet p temp⁹ lumē
qō causauit in instanti. tñ illa ꝯseruatio est p accñs in
tēpore. q: illa actio mēsurat̃ quolibet instanti illi⁹ tē/
poris ut ostēdit scūs Tho. in simili. 4° sen. dis. 17. q. i.
arti. 5°. questiūcula 3ª ad p̄mū. Est inqt quidā motus
qui est act⁹ imꝑfecti. est aūt alius mot⁹ q est actus ꝑ/
fecti. ⁊ dicit̃ magis operatio. q non expectat aliqd in
futurū ad cōplemētū sue speciei sicut sentire. ⁊ talis
motus nō est successiuus sed subitus. ⁊ si ꝯtingat di/
ci ꝙ talis mot⁹ sit in tēpore: ẜ erit p accñs. q: mēsura/
tur etiā quolibet instāti illi⁹ tēporis in q̄ dicit̃ eē sicut
eē hoiem in tēpore ē ⁊ in instāti: ⁊ talis mot⁹ est liberi
arbitrij ⁊ iō est in instanti. hec ille. Dico ẜ in ꝓposito ꝙ
actus causatiuus habit⁹ agit q̄cqd pōt agere in instā/
ti. sicut luminosū agit in instanti lumen in medio: nec
aliqd agit in tēpore qō nō agat in instāti. Similiter ē
de visibili agēte in visū. nō ẜ oportet ꝙ agens appro/
ximatū passo cōtinue agat aliqd in illud. imo si lumē
causatū in medio ab aliq̄ luminoso esset q̄litas rema/
nens post absentiā sue cause ita ꝙ luminosū nō plus
ꝯseruaret lumen qō causat ꝙ̄ calidū calorē a se cau/
satū ipsū nō ageret aliqd in mediū post illud instās in
quo causauit lumē. Similit̃ addo ꝙ ex quo act⁹ au/
xit habitū in instāti q̄ꝫtū pōt augere post illud instās
tale passū nō est dispositū ad suscipiendū aliquā uel
aliquē effectū illi⁹ act⁹ q prius augebat sicut calidū re/
missū ex q̄ assimilauit sibi passū si per mille annos sta/
ret in eadē ꝓximitate nihil ageret. q: passū ex q̄ est ei
simile nō pōt pati ab eo. nec tale calidū est actiuū i ta/
le passū. tale aūt agēs eē in debita approximatiōe ad
illud qō prius patiebat̃ ab eo p tēpus. ⁊ nō agere in il/
lud nō est incōueniens. Nō valet vlteri⁹ 2ª improba/
tio illi⁹ solutionis. nā assumit falsū scꝫ ꝙ q̄libet actus
mā suetudinis augeat habitū. ẜ eni falsū est ẜm ꝙ po
nit scūs Tho. q. 24. arti. 6°. vbi sic ait. Augmētū spū/
ale charitatis quodāmō simile ē augmēto corporali.
augmētū aūt corporale in aialib⁹ ⁊ plantis nō est cō/
tinu⁹ mot⁹ ita ꝙ scꝫ si aliqd auget̃ tātū in tāto tēpore
necesse sit ꝙ ꝓportionalit̃ in q̄libet pte illi⁹ tpis aliqd
augeat̃. sicut ꝯtingit in motu locali. sed p aliqō tēpus
natura opat̃ disponens ad augmētū: ⁊ nihil augens
actu. ⁊ postmodū ꝓducit in effectū illud ad qō dispo/
suerat augēdo aial uel plātā in actu. ita etiā non q̄li/
bet actu charitatis auget̃ charitas in actu. sed quili/
bet act⁹ charitatis disponit ad charitatis augmentū
inq̄ꝫtū ex vno actu charitatis homo reddit̃ ꝓmptior
ad agēdū ẜm charitatē. ⁊ habilitate crescēte hō ꝓrū/
pit ad actū dilectionis feruētiorē q̄ conetur ad cha/
ritatis ꝑfectū: ⁊ tūc charitas auget̃ in actu. hec ille.
Et in ꝛ̄sione ad 2ᵐ ibidem ponit de habitu virtutis
acquisite. Et exp̄ssius prima 2ᵉ. q. 52. arti. 3°. sic dicit.
Similes actus similes causant habitus: ut dicit̃ 2°
ethicoꝝ. Silitudo aūt ⁊ dissimilitudo nō solū attēdit̃
ẜm eandē qualitatē uel dissimilē. sꝫ etiā ẜm eundem
uel diuersū modū ꝑticipationis. est eni dissimile non
solū nigrū albo. sed etiā magis albū min⁹ albo. nam ⁊

motus fit a minus albo i magis albū tanq̄ ex oppo/
sito: ut dicit̄. 5° physicoꝝ. q2 vero vsus habituū in vo/
lūtate hoīs ɔsistit: ut patet ex s̄. dictis: sicut ɔtingit q̄
aliqs hn̄s habitū non vtat̄ illo: uel etiā agit actū ɔ̄triū.
ita etiā pōt ɔtingere q̄ vtat̄ habitu s̄m actū nō ridē/
tem ꝑportionaliter intēsioni habit⁹. si igit̄ intēsio act⁹
ꝑportionaliter equet̄ intensioni habit⁹: uel superexce/
dat. qlibet act⁹ uel auget habitū uel disponit ad au/
gmentū ipsi⁹ ut loq̄mur de augmēto habituū ad simi/
tudinē augmēti animalis. nō eni quodlibet alimentū
sūptū actu auget aial: sic nec q̄libet gutta cauat lapi/
dem. sed multiplicato alimēto tādē fit augmētū. ita
etiā multiplicatis actib⁹ crescit habitus. Si v̄o inten/
sio actus ꝑportionalit̄ deficiat ab intensiōe habitus
talis act⁹ nō disponit ad augmētū habit⁹. sed magis
ad diminutionē ipsi⁹. hec ille. Ex qb⁹ patet q̄ falsū
est q̄ arguēs assumit sine ꝓbatiōe sc3 q̄ si sortes ha/
bens habitū māsuetudinis ꝛc. imo dico q̄ si p̄m⁹ illo/
rum augeat habitū: oportet q̄ secundus sit intensior
primo ad hoc q̄ augeat ꝛ terti⁹ 2°. ¶ Ad 2m p̄ncipa/
le negat̄ a°r. ꝛ ad ꝓbationē dicit̄ q̄ in illo casu actus
[illegible] remittit eā in instanti p̄mo
in q̄ est ꝛ nō i sequētib⁹. Nec valet iprobatio hui⁹. lic3
enim ille act⁹ sit eq̄lis virtutis in alijs instantib⁹ sicut
fuit in p̄mo. tn̄ passū nō est dispositū ad recipiēdū ei⁹
actionem sicut in p̄mo instanti. q2 in illo instanti act⁹
ille nō remittebat habitū nisi causando aliqd in passū
[illegible] habitui in tali gradu q̄lem p̄us habebat
ꝛ ideo quia passū ē sufficient̄ assimilatū isti agēti q̄tū
agens potuit assimilare: act⁹ ille non inducit i passū
vlterius aliqd ac ꝑ hoc nec aliqd abijcit. s3 sicut ad in/
tendendū illā dispositionē ɔ̄riā habitui requirit̄ agēs
fortius q̄ sit ille act⁹ remittēs habitū. ita similiter re/
q̄rit̄ ad vlteri⁹ remittēdū habitū act⁹ intēsior uel mul/
ti actus q̄rū vltim⁹ agat in virtute p̄cedentiū. ¶ Ad
3m dico. q̄ ɔn̄s est verū. ꝛ ad improbationē dicitur q̄
actus māsuetudinis diuturn⁹ facit hominē habitua/
liter māsuetū. q2 nō pōt diu teneri q̄n actus intendat̄
uel remittat̄. si aūt maneret vniformis ꝑ horā nō pl⁹
augeret habitū de tota hora q̄ fecerit in p̄ncipio uel
in instāti in q̄ primo fuit. ꝛ ita dicit̄ de ira ꝛ alijs habi/
tib⁹. ¶ Ad ɔfirmationē dicit̄ q̄ q2 ꝑ diuturnā appre/
hēsionē ipsū obiectū cōcupiscibile distincti⁹ cōsidera/
tur. ꝛ quo ad multa eliciēda. iō q̄to diuti⁹ homo imo/
rat̄ in taliū ɔsideratione occurrūt plura mouētia ap/
petitū. ꝛ multiplicatis causis causat̄ act⁹ ɔcupiscēdi
vehementior. sed ipsa diuturnitas tp̄is sine pluri non
augeret ɔcupiscētiā nisi apphensio augeat̄ uel plura
delectabilia apphēdant̄ ul' aliqd h̄ɔ. ¶ Ad 4m negat̄
ān̄s. vn̄ nec actus ɔcupiscēdi nec irascēdi intenditur
ɔtinue ꝑpter ɔtinuitatē apprehēsionis ut dictū fuit.
q2 diuturnitas sola nō auget actū h̄ɔ. s3 multiplicatio
causarū uel vigoratio vni⁹ illarū: ꝛ nullū taliū est cō/
tinuū. ¶ Ad 5m dico. q̄ repugnat habitui ꝛ formis
presertim quarū subiectū ē non quātū diuidi in infi/
nitum in tales gradus minores ꝛ minores ac per hoc
eis repugnat intendi ɔtinue. sic q̄ si tātū ē acquisitū
i hora. medietas hui⁹ sit acq̄sita i medietate hore ꝛ ite/
rū medietas medietatis in dimidio medietatis [illegible]
[illegible] ut ē in motu locali. Similr̄ ad alia [illegible]
[illegible] arguens de actione [illegible]
[illegible] actio [illegible] quedam alteratio non est vere [illegible]
[illegible] nec intensio doloris in concupiscibili nec [illegible]
intellectus. vnde false imaginatur arguens q̄ [illegible]
ctū singulare [illegible] quātū magis appropinquat [illegible]
telligenti tan[illegible] causet noticiā clariorē ɔtinue. supponit
eni duo falsa. Primū q̄ intellectus directe [illegible]
singulare sensibile. 2m q̄ intellect⁹ imediate moueatur
tur a re sensibili exteriori. 3m q̄ intensio illi⁹ noticie sit
ɔtinua. sed de hoc alias. ¶ Ad 6m [illegible] casu dici/
tur. q̄ lic3 motus localis hui⁹ luminosi sit ɔtinu⁹ [illegible]
luminatio nō est ɔtinua sed indiuisibilis ut ponit scs
Tho. de veritate. q. 28. art. 9°. ꝛ hic dicit. Quādocūq̄
duo termini motus uel mutationis sunt affirmatio ꝛ
negatio siue p̄uatio ꝛ forma accipiēdo h̄ɔ mutatiōes
s̄m ꝓprios terminos ꝑ se loquēdo oportet eas eē instā/
taneas ꝛ nō i tēpore sic ē illuminatio gn̄atio ꝛ corru/
ptio ꝛ alia h̄ɔ. accipiēdo v̄o eas q̄tum ad causas suo/
rum terminorum potest in eis considerari successio
sicut patet in illuminatiōe. nā q̄uis aer trāseat subi/
to de tenebris ad lucē. tn̄ causa tenebrositatis tollit̄
successiue sc3 absentia solis q ꝑ motū localē successi/
ue fit p̄n̄s. ꝛ sic illuminatio ē terminus motus localis
ꝛ ē indiuisibilis sicut ꝛ quilibet t̄min⁹ cōtinui. hec ille.
Ex quo patet q̄ lic3 sol approximet̄ medio motu cō/
tinuo. tn̄ illuminatio q̄ est termin⁹ illi⁹ localis motus
fit subito. ꝛ ꝑ ɔsequēs nō ꝑ motū continuū. Et a simi/
li dicēdū est q̄ intēsio luminis sic de illuminatiōe. vn̄
in casu argumēti dico q̄ signata illa p̄te ad quā [illegible]
luminosū nō in quolibet instāti tēporis mēsurātis ap/
proximationē p̄s illa ē luminosior q̄ p̄us: uel magis
lucida. Et ad ꝓbationem dicit̄ q̄ non oz q̄ i [illegible]
instanti corpus luminosū est ꝓpinqui⁹ tali p̄ti illumi/
nāde q̄ fuerit p̄us illa p̄s sit magis lucida q̄ p̄us. ꝛ
lic3 ꝑ aliquā approximationē luminosi p̄s illa sit luci/
dior: nō tn̄ ꝑ quālibet. imo dico q̄ si tale luminosū di/
stans a tali p̄te illuminādā ꝑ vnā leucā causat lumen
in ea ut q̄tuor anteq̄ intendat lumen [illegible]
in q̄licūq̄ gradu oporteret q̄ approximet ꝑ certum
spaciū in instāti vltimo tēporis mēsurantis motū ap/
proximatiōis intēdet lumē in illa p̄te. ꝛ cā ē. q2 oz dare
minimū gradū luminis sicut ꝛ cuiuslibet alteri⁹ [illegible]
bilis q̄litatis. vn̄ nō oporteret q̄ si luminosū ꝑpter talem
approximationē puta cubitalē itēdebat lumē in p̄te
signata de illo gradu q̄ i medietate tp̄is uel [illegible]
dio intēderet de medietate illi⁹ gradus. similr̄ [illegible]
successiue approximat̄ p̄tibus tenebrosis nō oportet
q̄ si i p̄ncipio hore nō illuminabat nisi medietatē [illegible]
mus ꝛ in fine hore illuminat totā ꝑpter [illegible]
proximationē q̄ i medietate hore illuminaret [illegible]
p̄tem ꝛ sic successiue ɔtinue diuidat̄ motus [illegible]
tionis sicut motus localis. uel q̄ sic sol successiue ap/
proximat̄ ita q̄libet p̄s lucis successiue causat̄ [illegible]
minima p̄s s̄m extensionē sicut ꝛ s̄m intensionē [illegible]
test in aliq̄ mensura adeq̄te causari. Est eni aliq̄ pars
lucis s̄m extensionē ita modica q̄ ipsa in nulla [illegible]

[illegible] pduci potest. sed pducit cum alijs parti[illegible] [illegible] mensura adequata. nō autē [illegible] [illegible] data bona ē. [illegible] agens ap[illegible] [illegible] ad recipiendam [illegible] nō est inconueniens q̄ agens ad h̄ [illegible] puta colorē odorē τ hm̄. [illegible] pus subiectū p q̄litates pmas formales sc̄ȝ ca[illegible] [illegible] disponat ra[illegible] [illegible] quę sūt q̄litates ɔsequētes motum [illegible] ita q̄ mot⁹ localis erit dispositio [illegible]. Et ad pmā impugnationem [illegible] rantas pōt intēdi. sed nō ɔtinue. [illegible] partes [illegible] corporis extreme p motū localē facte sunt re[illegible] [illegible] in instāti mēsurāte illū motū localē. τ opposito mō intēdit densitas: ideo nō intēdit raritas. [illegible] negat raritatē intendi. Nec [illegible] valet illa iprobatio [illegible] nō enī est in[illegible] [illegible] q̄ sicut magis lapis calefit fm̄ exteriores [illegible] ita etiā fm̄ ptes ppinquas superficiei rarefiat. [illegible] qd̄ obijcit de lumine dicit̄ [illegible] nam sicut [illegible] fm̄ q̄litates ɔ pmas ē termin⁹ motus [illegible] qd̄ alterat̄. ita [illegible] ē [illegible] mot⁹ localis ipsi⁹ luminosi alterātis. ℂ Ad illud qd̄ obijcit̄ de dispositione τc̄. dicit̄ q̄ licȝ subiectū ɔtinue dispo[illegible]natur ad recipiēdū colorē. τ in q̄libet instāti sit maior dispositio q̄ꝑus. tn̄ nō in q̄libet instāti ē sufficiēs dis[illegible]positio ad formam intēsiorē q̄ꝑus. τ iō dispositio fit ɔtinue. sed inductio forme uel intensio eius fit subito [illegible] forme in[illegible] [illegible]. nō enī imaginādū est q̄ forma sigta q̄ intēdit̄ ad gradū b. pōt intēdi ad minorē gradū q̄ b. in duplo τ ad minorē in triplo: τ sic in infinitū. nō enī forma est [illegible] τ iō nō oȝ q̄ si subiectū [illegible] dis[illegible]ponatur [illegible] in duplo τ mi⁹ in triplo. q̄ [illegible] forma possit intendi plus τ mi⁹ ɔtinue. sȝ illa solū ꝓprie inueniūtur in motu locali. q̄ locus penes [illegible] in infinitū diuisibilis. cui⁹ oppo[illegible] [illegible] est de forma. Ad experientiā de manu amota uel approximata igni dicit̄ q̄ nullus experitur illud au[illegible] [illegible] eē ɔtinuū. q̄ nulli⁹ experit̄ quālibet ptē tpis [illegible] aliq̄ adeo modica p mot⁹ localis q̄ nō percipit̄ [illegible] per ɔsequēs ita de tpe: ac p̄ nullus ē cer[illegible]tus [illegible] intēsionē τ [illegible] caloris lapsū fuerit [illegible] illas duas intēsiones [illegible] [illegible] cert⁹ vtrū sint ɔtinue ad inuicem uel discrete. ℂ Nunc ad argumētū factū in pede questionis dicit̄ [illegible] simpliciter τ inuariabile pōt augeri q̄ subiectū [illegible] aut mot⁹ aut variationis ꝓpe loquēdo. sȝ ni[illegible]hil ꝓhibet simpliciter augeri illo mō quo illud fm̄ quod [illegible] mouet̄ aut auget̄ dr̄ moueri. mouet̄ q̄ sicut q̄ τ [illegible] qd̄. Et h̄ de ista questione dicta sufficiūt.

Irca decimāocta[illegible]uā distinctionē querit̄. Utrū donū sit ꝓpriū nomen spūs scī. Et arguit̄ q̄ nō. donū enī dicit̄ ex eo q̄ datur sed sicut dicit̄ Ysa. 9°. Fili⁹ dat⁹ est nobis. ḡ eē donū ɔuenit filio. nō ḡ est ꝓpriū spūs san[illegible]cti. ℂ In oppositū arguit̄ sic. Nam dicit Aug⁹. 4°. de trinitate. Sicͤ natū est de filio a patre eē. ita spirit⁹ scī donū dicit̄ eē a pr̄e τ filio ꝓcedere. sed spūs scūs for[illegible]tit̄ ꝓpriū nomē inq̄ꝫ ꝓcedit a pr̄e τ filio. ḡ donū est ꝓpriū nomē spūs scī. ℂ In hac q̄stione erit vnic⁹ ar[illegible]ticul⁹ p̄ñs pma ɔ. q̄ donū dicit qd̄ psonale. pbat̄ ɔ fm̄ scm̄ Tho. pma pte. q. 38. arti. p. vbi sic ait. In no[illegible]mine doni iportat̄ aptitudo ad h̄ q̄ donet̄. qd̄ autem donat̄ hȝ habitudinē ad id qd̄ dat̄ τ ad id cui dat̄. nō enī daret̄ ab aliq̄ nisi eēt ei⁹. τ ad h̄ alicui dat̄ ut sit ei⁹. psona aūt diuina dicit̄ eē alicui⁹ uel fm̄ originē sicut fili⁹ ē pr̄is uel inq̄tū ab aliq̄ habet̄. h̄re aūt dicimur id q̄ libere possum⁹ vti uel frui ut volum⁹: τ p hunc mo[illegible]dū diuina psona nō pōt h̄ri nisi a creatura rōnali deo ɔiūcta. alie enī creature moueri quidē pñt a diuina psona nō tn̄ sic q̄ in ptāte earū sit frui diuina psona τ vti effectu eius ad qd̄ q̄nq̄ ptingit rōnalis creatura puta cū sit pticeps diuini verbi τ ꝓcedētis amoris ut possit libere deū vere cognoscere τ rōne amare. vn[illegible]de sola creatura rōnalis pōt h̄re diuinā psonā. sȝ ad h̄ q̄ sic eam habeat nō pōt ꝓpa virtute puenire. vnde oportet q̄ h̄ ei desup det̄. hoc enī nobis dari dicit̄ qd̄ aliūde habem⁹. hec ille. Et ibidē in rn̄sione ad pmū τ 2m et 3m dat intelligere q̄ donū pōt dicere qd̄ eēnti[illegible]ale. vn̄ pōt eē 2a ɔ talis. ℂ 2a ɔ est. q̄ donū pōt eē no[illegible]mē eēntiale. pbat̄ ista ɔ. Illud qd̄ ɔuenit eēntie diui[illegible]ne dicit qd̄ eēntiale. τ nomē illud signs est nomē eēn[illegible]tiale. sed donū ē hm̄. ḡ assūptū patet. q̄ fm̄ [illegible] de trinitate essentia diuina est donū qd̄ pat̄ dat filio. vn̄ sicut dicit ibi scūs doctor cum donū dicit̄ eēntialiter ita τ eēntia dicit̄ donū pr̄is tūc dr̄ donū esse alicui⁹ p idēptitatis modū sc̄ȝ pr̄is q dat eēntiā filio. sed cū di[illegible]cit̄ psonalit̄ tūc illud qd̄ dicit̄ isto mō donū est ipsius dātis fm̄ originē sicut spūs sanct⁹ ē patris τ filij. ℂ 3a ɔ est q̄ donū put dicit̄ psonalē est ꝓpriū spūs sancti. Istam ɔnē pbat scūs doctor pma pte. q. 38. arti. [illegible] Donū ꝓpe ē datio irreddibil fm̄ phm̄. i. q̄ nō dat̄ in[illegible]tentione retributionis: τ sic iportat gratuitā donationē rō aūt gratuite donatōis ē amor. Ideo enī dam⁹ gratis alicui. q̄ volum⁹ ei bonū. vn̄ manifestū ē q̄ amor hȝ rōnem pmi doni p qd̄ oīa dona gratuita donant̄. vn̄ cū spūs scūs ꝓcedat ut amor sicut iā dictū ē: ꝓcedit in rōne pmi doni. vn̄ dicit Aug⁹. in. 15° de trinitate. q̄ p donū qd̄ est spūs sanct⁹ multa ꝓpa dona diuidūt̄ mēbris christi. hec ille. Itē ibidē ad 2m dicit. q̄ in noīe doni iportat̄ qd̄ sit dantis p originē: τ sic importatur ꝓprietas spūs sancti q̄ est ꝓcessio. Item ibidē ad pri[illegible]mū dicit q̄ spūs sanct⁹ q a patre procedit ut amor ꝓ[illegible]prie dicit̄ donū. vn̄ licȝ filius detur tn̄ h̄ ipsū q̄ filius datur ex pr̄is amore ē. fm̄ illud Joh. 3°. Sic de⁹ dile[illegible]xit mūdū ut filiū suū vnigenitū daret. Et eādē ɔnē ponit pmo sen. dis. 18 q. pma. arti. p. et 2° vn̄ arti. p. d[illegible]cit. Dari uel donari dr̄ dupliciter. Uno mō illud qd̄ ha[illegible]betur p modū domini ut possessio. Alio mō illud qd̄ habet̄ q̄si intrinsecū sibi. sicut aliq̄s habet seipsum uel materiā suā uel q̄litatē. q̄uis aūt i diuinis psonis nō sit dominiū respectu alteri⁹: tamen est ibi auctoritas

p̄ncipij. dicēdū igit̄ q̄ datio pōt ip̄ortare auctoritatē respectu dati ⁊ sic donum uł datum ē notionale. pōt etiā non ip̄ortare auctoritatē. sed tm̄ h̄ q̄ illud qđ datur. ⁊ h̄ mō ipsa eēntia dr̄ dari uł donari. ⁊ fm̄ h̄ donū uł datū nō ē psonale. sꝫ eēntiale. sp tm̄ ip̄ortat distinctionē psone dātis ad eū cui dat̄. q̄uis non ad illud qđ dat̄. h̄ ille. Itē arti. 2º dicit q̄ donū ⁊ datū tripliciter differūt. s. q̄tū ad ɔsigtionē. datū eni ɔsigt tēp⁹ cū sit pticipiū. donū aūt nō cū sit nomen. ⁊ inde est q̄ donū magis cōpetit diuinis q̄ sine tpe sūt q̄ datū. vn̄ donū pōt eē eternū. sed non datū. 2º q̄tū ad significationē qꝛ donare addit sup dare. donū enim ut dicit ph̄s est datio irreddibilis nō q̄ cōpēsari nō valeat. sed q̄ recōpēsationē nō querit: vn̄ donū importat liberalitatem in dante. 3º q̄tum ad modū signdi. qꝛ donū importat aptitudinē ad dandū. datū ip̄ortat dationem i actu. aptitudo aūt ad dādū pōt itelligi duplicit̄. uel ex pte ipsi⁹ dati q̄si passiua. uel ex pte dantis q̄si actiua. ⁊ talis aptitudo est fm̄ rōnē q̄ aliqd liberalit̄ dat̄. rō autē oīs liberalis collationis ē amor. qđ eni ꝓpter cupiditatē dat̄ uel ꝓpter timorē. nō liberali datione dat̄: sꝫ talis magis dicit̄ q̄stus uel redēptio. qꝛ igit̄ spūs scūs ē amor. ex rōne sue ꝓcessionis hꝫ in se ⁊ q̄ detur ⁊ q̄ sit rō dandi. vn̄ donū est p se ⁊ p̄mo amor. alia eni que dant̄ non sūt dona nisi fm̄ q̄ participāt aliqd amoris ut ex amore data. si igit̄ colligantur tres dicte rōnes doni adiūcta auctoritate dantis ad donū. pꝫ q̄ in trinitate donū spūi scō ɔuenit fm̄ suā ꝓcessionē eternā in q̄tū ꝓcedit ut amor q̄ ē ratio collationis liberalis. vn̄ sic amor ē ꝓpriū sibi. ita ⁊ donū. h̄ ille. ¶ Sed ɔ 3am ɔnem arguit Aureol⁹. Hec inqt positio stare nō pōt tū qꝛ sup̄ ꝓbatū est q̄ spūs scūs non ꝓcedit formalit̄ ut amor. alioqn ex vi ꝓcessionis. ⁊ in q̄tū scꝫ eēt amor ⁊ cū amor sit vnic⁹ in diuinis eēt btūs eo q̄ spūs: ⁊ per ɔñs bon⁹ ⁊ de⁹ ⁊ multa alia ipossibilia q̄ s̄. dis. 10. sunt inducta. tū qꝛ paulo ante in q̄stione de amore isti positores dixerūt. q̄ spūs scūs ꝓpe nō ꝓcedit ut amor sed ut ip̄ressio seu attētio rei amate ꝓueniēs in amātē eo q̄ amat. hic aūt dicūt q̄ ꝓcedit ut amor. vn̄ nō vidēt v̄ba ɔcordit̄ eē ꝓlata nec ɔuenient̄ dicta. tum qꝛ amor eēntialis ē illud q̄ oīa dona donāt̄ ⁊ nō amor notionalis. si amor ip̄ortat̄ p spm̄ sanctū. alioqn spūs scūs hr̄et spālē causalitatē sup creaturas in rōne efficiētis: qđ eē nō pōt. hec ille. ¶ Cōtra eandē ɔnē arguit̄ sic. Nullū ens rōnis ɔstituit psonā spūs sci. sꝫ donū importat relationē rōnis ad eos qb⁹ dat̄. igit̄ non pōt ɔstituere psonā spūs sancti. ¶ 2º. Nullū icludēs creaturā ē ꝓpetas ɔstituēs diuinā psonā. sed donum includit creaturas quib⁹ datur saltim p modū termini. igit̄ non est ꝓpetas ɔstitutiua spūs sci. ¶ 3º. Spūs scūs nō refert̄ ad se sua ꝓpetate psonali. sed in eo q̄ datus refert̄ ad se cū det̄ a seipso ut magister declarat. igit̄ ⁊c. ¶ 4º. Nulla psona hꝫ in se ꝓprietatem oppositā suo ɔstitutiuo. pr̄ eni non hꝫ in se filiationē: nec fili⁹ p̄mitatē. sꝫ spūs scūs hꝫ dare actiue ut magister determinat. g̃ dari passiuū nō ē ei⁹ ꝓpetas. ¶ 5º. Oīs ꝓpetas ɔstitutiua ponit distictionē. qꝛ qđ ɔstituit. ab alio distinguit. sꝫ donū nō ponit distinctionē. dicit eni

Aug⁹. 15. de trinitate. ca. 19. q̄ spūs scūs ita dr̄ donū dei. ut eni seipsū det sicut de⁹. igit̄ donū nō ē eius ꝓpetas ɔstitutiua. ¶ 6. Vni⁹ psone est tm̄ vna ꝓpetas ɔstitutiua sꝫ psona spūs sci q̄ est vna ɔstituitur ꝓpetate ꝓcessiōis q̄ ē alia a dono. qꝛ dicit Aug. 15. de trinitate. ca. 19. q̄ spūs sanct⁹ in tm̄ donū est inquantū dat̄ eis quib⁹ dat̄. apud se tn̄ de⁹ ē [illegible] nemini det̄. igit̄. ¶ 7º. Nullū tpale ē ɔstitutiuū psone spūs sancti. sed donū ē h⁹. igit̄. ¶ 8º. Si donū eēt ꝓprietas ɔstitutiua spūs sci. ei⁹ emanatio posset appellari datio sicut emanatio genit̄ dicit̄ gn̄atio. sꝫ Aug⁹ dicit. 5º de trinitate. ca. 15º. q̄ spūs scūs non eo q̄ dat̄ hꝫ q̄ sit spūs scūs: uel q̄ substantia sit. sed eo q̄ ꝓcedit. p h̄ innuēs q̄ emanatio spūs sci nō est datio sꝫ ꝓcessio. igit̄. ¶ 9º. Illud qđ cōpetit filio nō ē ɔstitutiuū spūs sci. sed donū cōpetit filio. dicit̄ eni Isa. 9. q̄ filius dat⁹ ē nobis. ⁊ Joh. 3º. Sic de⁹ dilexit mundū ut filiū vnigenitū daret. igit̄ ⁊c. ¶ Ad p̄mū argumētorū Aureoli dicit̄ q̄ imo spūs scūs ꝓcedit ut amor. Et ad suā ꝓbationē dico q̄ amor triplicit̄ sumit̄ in diuinis fm̄ q̄ dicit sanct⁹ Tho. p̄ sen. dis. 10. q. 1. artic. 1. ad 4. qn̄q₃ eni sumit̄ eēntialit̄. qn̄q₃ psonalit̄. qn̄q₃ notionaliter. Qn̄ sumitur eēntialit̄ nō dicit aliquā ꝓcessionē uel relationē realē. sed tm̄ rōnis. sicut etiā cū de deo dicim⁹ intelligēs ⁊ itellectū. eadē eni psona potest eē amans ⁊ amata. Qn̄ aūt dicit̄ psonalit̄ tūc importat̄ ꝓcessio ⁊ relatio realis. ⁊ sigtur ipsa res ꝓcedēs sicut amor ē qd ꝓcedens. Qn̄ aūt dr̄ notionalit̄ sigt ipsam rōnē ꝓcessionis psone. qꝛ amor nō tm̄ est ꝓcedēs. sꝫ etiā dicit relationē sub q̄ alia ꝓcedūt. fm̄ g̃ q̄ est eēntiale ē cōe trib⁹: sed appropriat̄ spūi sancto. ut cū dr̄ De⁹ charitas est. fm̄ aūt q̄ est psonale est ꝓpriū spūs sci. ⁊ sic dicit̄ q̄ spūs sanct⁹ ꝓcedit ut amor. fm̄ aūt q̄ est notionale ē quedā relatio uel notio cōis cōueniēs patri ⁊ filio. q̄ etiā dr̄ cōis spiratio ⁊ h̄ mō sigt̄ amor in h̄ verbo diligūt. cū dicit̄ pat̄ ⁊ filius diligūt se spū sancto. h̄ ille. Ex q̄ distinctione pꝫ ad p̄mū. dico eni q̄ amor p̄mo mō dict⁹ in diuinis ē beatific⁹. sed nō 2º uel 3º modis. ¶ Ad 2m pꝫ per idē. licꝫ eni scūs doctor dixerit q̄ spūs sanct⁹ ꝓcedit ut impressio ⁊c. ex h̄ tn̄ nō sequit̄ qn sit amor. Illa eni impressio dicit̄ amor 2º uel 3º modis presertim. quia p actū amoris ꝓducitur sicut fili⁹ dicit̄ noticia. qꝛ p actū intellect⁹ ꝓducit̄. vn̄ nulla ē in eius dictis ɔtradictio: sed difficultas ad capiendum. ¶ Ad 3m dico. q̄ imo amor psonalis uel notionalis ē illud quo oīa dona donant creaturis: ⁊ etiā rōnalis creationis oīuꝫ sicut sepe dictū est. non tn̄ sequitur q̄ habeat spālē causalitatē effectiuā sup creaturas [illegible] diuinis eni non ē nisi vna causalitas effectiua respectu creaturarū. sed tn̄ cum deus causet ⁊ ꝓducat creaturas p intellectum ⁊ voluntatē de rōne p̄me cause ⁊ p̄mi p̄ncipij ē q̄ preecōcipiat formā creatorū. ⁊ q̄ velit ⁊ amet preecōcepta. ⁊ ideo causalitas ei⁹ includit i sui rōne v̄bū ⁊ amorē q̄ sunt nō diuerse causalitates sꝫ diuerse res eiusdē cause. ꝓcessiones eni diuinarū psonarū sunt rōnes ꝓcessionis creaturarum ut dictū fuit in q̄stione de vestigio ⁊ imagine. ⁊ sic patet ad argumēta illa. ¶ Ad p̄mū alioꝝ argumētorum [illegible]

q; licet nullus respectus rõnis constituat spiritum sanctum: tñ aliqd de cui' rõne i obliq̃ est respect' rõnis põt ɔstituere spm̃ sanctũ. h' aũt ẽ donũ. ɔced. ĩ tñ ꝙ licz respect' rõnis nõ intrat ɔstitutionẽ diuine psone: sed negatur illud q̃ formalit̃ ɔstituit̃. q: illud ɔstitutũ nõ põt a nob' intelligi nisi cointellecto respectu rõnis. ¶ Ad 2m dico ꝙ donũ nõ includit creaturã i recto sed i obliq̃ p modũ ɔnotati uel termini respect' quẽ i sua rõne icludit. sic a sũ intellectu creatura rã est in uerbo ab eterno: ꝗ ẽ de'. tñ dicit habitudinẽ ad creaturã. ¶ Ad 3m dico ꝙ spũs scũs nõ refert̃ a se ut dat' put datũ ẽ quid notionale. ꝗ illo mõ est ꝓpriũ spũs sancti. ¶ Ad 4m patet ꝑ idẽ. nã datio actiua spũs sancti non opponit̃ dationi passiue q̃ est sibi ꝓpa sicut nullũ eẽntiale opponit̃ notioni. ¶ Ad 5m patet ꝑ idẽ. nã datio passiua distinguit illud qd ɔuenit a dante si sumat̃ notionalit̃. nõ aũt cũ sumit̃ eẽntialit̃. ¶ Ad 6m dicitur ꝙ eadẽ ꝓprietas iportat̃ in noĩe ꝓcessionis ꝗ in noĩe doni. cũ amor sit ꝑmũ donũ. v i ꝓcedẽ ꝑ modũ doni ꝗ modo amoris idẽ est. ¶ Ad 7m dicit̃ ꝙ spũs sanctus eternalit̃ ẽ donũ. nõ aũt datũ scz ex tpe ut dictũ est. ¶ Ad 8m negatur ɔña ꝑma. nec valet similitudo de genito. q: gñatio nõ dicit qd tpale sic datio. sz si datio sumat̃ sine tali respectu tpali põt ɔcedi ɔña. nõ enim habem' noĩa iposita ad exprimẽdum illa q̃ ꝑtinẽt ad emanationẽ volũtatis sic habem' exꝑmere ea q̃ spe/ctãt ad intellectũ. ¶ Ad 9m dicet̃ in fine q̃stionis. Ad argumẽtũ vero i pede questionis factũ patet ꝑ ꝑdi/cta. licz eni fili' detur: tñ spũs sanct' ẽ rõ ꝙ filius det̃ cum sua ꝓcessio sit ratio oĩs create processionis ꝗ oĩs donationis inq̃tũ includit eẽntiale attributũ quod ẽ amor aut volũtas. sic enim intelligit omnia predicta scũs doctor: ut patet prima parte. q. 45. arti. 6°. sicut plenius explicatum extat in questione de vesti.? Et hec de questione.

Jrca decimãnonã

distinctionẽ querit̃. Utrũ vna psona diuina sit in alia. Et arguit̃ ꝙ nõ q: vnũ oppositoꝝ non est in alio. sed psone diuine opponũtur relatiue. g̃ vna non est in alia. Jn oppositũ arguitur sic Job. 14° Ego in pr̃e ꝗ pr̃ i me est. ¶ Jn hac questiõe erit vnic' articulus cui' ẽ ista ɔ̃. ꝙ quelibet diuina psona est in alia q̃libet. Jstã ɔ̃nẽ ꝓbat sanctus doctor ꝑma pte. q. 42. arti. 5. sic. Jn pr̃e nãqz ꝗ filio ẽ tria considerare scz eẽntiã relationẽ ꝗ originẽ. ꝗ fm quodlibet hoꝝ filius est i patre ꝗ ecõuerso. fm eẽntiã paꝭ est in filio. q: paꝭ est sua eẽntia ꝗ cõicat suã eẽntiã filio nõ per aliquam suã trasmutationẽ. vñ sequit̃ ꝙ cũ eẽntia patris sit in filio ꝙ i filio sit pater. ꝗ similit̃ cũ fili' sit sua eẽntia sequatur ꝙ sit in patre in quo est eius essentia. ꝗ hoc est qd Hil. dicit. 5° de trinitate. nãm sui ut ita dicã seq̃t̃ imutabilis deus: imutabilẽ gignẽs deum subsistentẽ ꝑstat in eo dei nãm intelligimus cũ in deo deus sit. fm etiã relationes manifestũ est ꝙ vnũ oppositorum relatiue ẽ in alio fm intellectũ. fm originẽ etiã manifestũ est ꝙ ꝓcessio verbi itelligibilis nõ est ad ex̃. sed manet in dicẽte. illud etiã qd verbo dicit̃ in ṽbo continet̃. ꝗ eadẽ rõ est de spũ sancto. hec ille. Jtẽ ad primũ argumẽtũ ibidẽ factũ dicit ꝙ ea q̃ i creaturis sũt non sufficienter repñtant ea q̃ dei sũt. ꝗ iõ fm nullum modoꝝ eẽndi in alio q̃s ph's enumerat: fili' est in pr̃e aut ecõtra. magis tñ accedit ad hoc mod' ille fm quẽ dicit̃ eẽ aliqd in ꝑncipio originãte nisi ꝙ deest vnitas eẽntie in reb' creatis int̃ ꝑncipiũ ꝗ illud qd est a ꝑncipio. hec ille. Jdẽ ponit ꝑ sen. ꝑnti dis. ¶ Sz hãc opinionẽ dicit Aureol' irrationabilẽ q̃ ad tria. Primo q̃m dicit eẽntiã eẽ rõnem quare fili' sit in patre. faciendo talẽ deductionẽ: Essẽtia filij est i patre. fili' ẽ sua eẽntia. g̃ filius ẽ in patre. constat enim ꝙ fili' ẽ in patre sicut subsistẽs in subsistẽte. fm illud Hil. 5° de trinitate dicẽtẽ. ꝙ subsistẽtẽ intelligim' cũ deo deus insit. ꝗ illud Ambro. Jn pr̃e tot' fili' ꝗ tot' in verbo paꝭ. Et illud Augu. de fide ad Petrũ ca° 2°. Tot' paꝭ est in filio ꝗ totus in spũ sancto. sed eẽntia nõ ẽ in pr̃e sic subsistens in subsistẽte. sed sic natura in supposito. g̃ fili' nõ ẽ in pr̃e ex h' ꝙ eẽntia eius ẽ in pr̃e. ¶ 2° sic. Essentia filij ẽ in filio. fili' ẽ sua eẽntia. g̃ filius est in filio. apparet ꝙ non sequit̃: ꝗ pari rõne nec ɔña tenebit ꝙ sit in pr̃e ex hoc ꝙ est sua eẽntia. ¶ 3° sic. Paꝭ ẽ sua eẽntia. fili' est in patre. g̃ filius est in eẽntia. ɔña nõ tenet. g̃ nec illa. ¶ 2° loco dicit ꝙ est irrõnabilis in h' ꝙ dicit vnã psonã eẽ in alia. q: vnũ relatiuũ est in alio. pater eni ꝗ fili' inq̃tum referũtur ad spm̃ sanctũ sunt vnũ vnde referuntur ad ipsum inq̃tũ vnus spirator non inq̃tum pater aut inq̃tum filius. sed cõstat ꝙ sunt in spũ sancto fm totã psonalitatẽ. vnde pater ẽ i eo cũ paternitate sua: ꝗ fili' cum filiatione sua. g̃ illud quo spirãt non est causa ꝙ filius ꝗ pater sint in spũ sancto ¶ 2° sic. Habitudo ad ꝗ habitudo in non sũt eedẽ habitudines. sed relatio ẽ causa ꝙ vnũ relatiuũ dicatur ad aliud. ergo non est ratio ꝙ vnũ sit in alio. Et confirmatur. quia nõ diffiniũtur relatiua ꝙ eẽ eorum sit in alio eẽ. sed ad aliud se habere. ¶ 3° sic. Jnter patrẽ ꝗ filiũ in creaturis ẽ verissima rõ paternitatis ꝗ filiationis. sed non ꝓpter hoc in creaturis sortes est i platone. quia iste est filius ꝗ ille paꝭ. igitur idẽ qd prius. ¶ 4° sic. Terminus relationis sic relationi coopponitur ꝗ sic ipsam terminat ita ut a relatione non cõtineatur. nec relationi inexistat etiã fm modum intelligendi. sed tñmodo terminat ꝗ finit. nõ ergo potest eẽ ratio inexistẽdi vnam personã i alia. ut videtur. Et si dicat̃ ꝙ vnũ correlatiuũ est in alio. q: dũ vnũ intelligitur cointelligitur aliud. nõ valet. quia non intelligitur per modũ inexistẽtis sed ꝑ modum termini. qd est multũ extraneũ ab illo vno mõ quo vna persona est alia in diuinis. ¶ 3° loco dicit ꝙ opinio ista est irrationabilis in h' qd dicit de origine. dicit enim cõmentator. 4°. physicorum. cõmento. 24°. ꝙ remotior ꝗ imperfectior modus essendi in est ille fm quem res est in suo principio agente. sed modus ille quo filius est in patre ꝗ vna persona in alia est perfectissimus ꝗ sũmus. ergo nõ assimilatur illi quo ꝑncipiatum ẽ in ꝑncipio. ¶ 2° sic. ph's. 4°. physicorũ licz dicat partem esse in toto ꝗ totum reciproce in partibus. ꝗ similiter

genus in specie et species in genere. sic tamen assignat modum quo aliquid est in suo principio quod non dicit reciproce principium esse in principiato. sed in divinis est reciprocatio inexistentie. ergo ille modus non est secundum quod originatum est in originante. Et si dicatur quod in creaturis est quod inter principium et principiatum non est unitas essentie non valet. quia iste intendit assignare tres rationes quarum unam assignat identitatem essentie. alteram vero conditionem relationis. et tertiam naturam originum. unde oportet quod quelibet per se sumpta sit ratio huius inexistentie. ¶ 3° sic. Nam ipsi dicunt quod pater est in verbo. sed secundum Augustinum de cognitione vere vite. deus totam mundi formam verbo suo dixit et fecit. igitur secundum hoc tota mundi forma erit in verbo eo modo quo pater est in eo si illa ratio sit sufficiens. hec ille. ¶ Contra conclusionem arguit Henricus et Harro probando quod una persona non sit in alia ratione relationum sic. Eius sit impossibile quod idem secundum se totum sit primo et per se continens et contentum sicut deducit philosophus 4° physicorum quod si vinum esset in amphora et amphora esset in vino vinum esset in seipso. tamen possibile est secundum partem. non quidem aliam et aliam partem. quamvis enim avis sit in laqueo secundum pedem non tamen laqueus est in ave. quia pes non est pars laquei sed tamen si darentur duo monstra habentia eundem pedem: unum esset in alio et econtra ratione pedis. sed constat quod in divinis una persona est in alia et econtra. nec tamen quelibet est in seipsa. ergo una erit in alia per hoc quod sunt idem secundum aliquam partem sui. sed illa non est relatio: immo sola essentia. igitur non ratione relationis sed essentie una est in alia. ¶ 2°. Si una persona esset in alia ratione relationis et ratione essentie. ergo una est in alia ratione totius constituti et persona seipsa primo erit in alia. sed consequens est falsum. quia si totum constitutum per se primo sit in alio constituto tunc eque per se primo erit paternitas in filio sicut et deitas. et denominabitur formaliter pater sicut deus. quod est falsum. et iterum illud quod continet aliud secundum aliquid sui est extra illud et ambit ipsum. totum autem constitutum non potest ambire totum constitutum in personis divinis. nec habet aliquid extra ipsum. Et insuper nihil est ab alio primo et per se et econtra. quia tunc idem gigneret se. et pari ratione videtur quod nihil sit in alio primo et per se et econverso. alias sequeretur quod idem esset in se. relinquitur ergo quod una persona non sit in alia ratione relationis: sed solum essentie. ¶ 3° arguit Durandus. Illud in quo est aliud debet excedere vel esse in plus quam illud quod est in ipso. sed pater se habet aliquo modo in plus quam filius ratione solius essentie. et econverso. ergo una persona non est in alia nisi ratione essentie. ¶ 4° arguit sic. Secundum illam rationem una persona non est in alia secundum quam distinguitur ab ea. sed relationes sunt cause quod una persona ab alia distinguatur. ergo relatio non est ratio quod una persona sit in alia. ¶ 5° arguit sic. Unum oppositum non est in alio per rationem oppositam. sed persone divine sunt opposite per relationes. ergo una non est in alia per relationem. ¶ 6° arguit sic Scotus. Illa proprietas que convenit essentie ratione qua communicabilis est non convenit suppositis in divinis: quod patet per suam conversam. quod enim competit suppositis ut incommunicabilia sunt utpote generare vel generari non competit essentie divine ut patet. sed manifestum est quod essentie per hoc quod est communicabilis competit quod sit in tribus personis. ergo etc. Et non competit suppositis quod sint mutuo in seipsis ratione essentie. ¶ 7° arguit sic. Quandocumque aliquid est in aliquo per aliquid. eo modo quo illud aliquid est in illo: et aliud erit in eo. sicut enim se habet causa sic debet habere causatum. sed essentia est in suo formaliter ita ut filius vere sit deus. pater vero non est in eo formaliter ita ut filius vere sit pater. ergo inexistentia essentie in filio non est ratio quod pater sit in eo. nec pater erit in filio ratione essentie. ¶ Ad argumenta Aureoli videtur. et primo ad primum istorum argumentorum primo loco inductorum negatur consequentia. ille enim modus arguendi non valet. nec aliud concludit nisi quod eodem alio modo est in patre quam filius. quod conceditur. sed ex hoc non sequitur quin essentia filii sit ei ratio essendi in patre. sicut corpus meum est mihi ratio quod sim in loco dimensive et tamen aliter sum ego in loco quam corpus meum quia ego sicut subsistens in subsistente. corpus autem meum non sic. et infinita alia exempla possunt dari per que patet consequentiam primi argumenti nullam esse. ¶ Ad 2m dico. quod consequentia illa non est similis nostre consequentie. quia ut dicit sanctus doctor primo sen. dis. 19. q. 3. arti. 2° ad 3m. ista prepositio in dicit aliquam relationem vel realem cum dicitur pater esse in filio. vel rationis cum dicitur essentia est in patre. ita quod dicit semper aliquam distinctionem rei vel rationis qualis non est filii ad seipsum. et ideo non conceditur quod filius sit in filio proprie loquendo. sed conceditur quod essentia est in patre: et una persona in alia. conceditur etiam quod paternitas est in patre. et tamen non conceditur quod pater sit in patre vel paternitas in paternitate. ad hoc enim quod aliquis sit in aliquo requiritur saltem distinctio rationis: ut dicit sanctus Thomas primo sen. dis. 33. arti. 3° q. 1. ad primum. Oportet enim cum dicitur aliquid esse in aliquo: quod vel sint realiter distincta vel saltem secundum rationem sic quod unum significetur ut forma. aliud vero ut habens formam: sicut deus et divinitas pater et paternitas. ita quod illud quod significatur ut forma potest dici esse in eo quod significatur ut habens illam. et non econtra. ut divinitas est in deo. et non econtra. vel unum significetur ut natura. et aliud ut suppositum nature ut pater et divinitas vel persona et essentia: et tunc illud quod significatur ut natura potest dici esse in eo quod significatur ut suppositum illius. et non econtra. vel unum significetur ut preexistens alteri secundum intellectum sicut se habent paternitas et essentia et hec. Ex quo patet quod non est simile de illis duabus consequentiis scilicet nostra et sua. ¶ Ad 3m patet per idem. licet enim essentia dicatur esse in filio. quia sunt idem secundum rem et differunt ratione ut natura et suppositum. modo natura dicitur esse in supposito. et non econtra. et ideo prima consequentia est bona. quia antecedens includit omnia que sufficiunt ad hoc quod aliquid sit in aliquo eo modo quo designatur in consequente: scilicet quod est in patre. et in secunda consequentia non. supposito enim quod pater et filius sint realiter distincti. et quod essentia unius sit in alio. sequitur quod unus sit in alio. sed quia

[..]tas ꝛ essentia nec distinguũtur realiter. nec illo mõ q̃
[..] distinguitur rõne potest reciproce dici ꝙ vnũ sit in
alio ꝛ econtra. ideo non sequitur. ¶ Ad argumenta
2° loco inducta dicitur ꝙ sanctꝰ doctor ex parte re-
lationis non intẽdit probare ꝙ vna persona sit i alia
fm esse sed fm intellectum. vt ipse dicit primo sen.
[..] q. 3. arti. 2° ad 2m. ꝙ vna persona dicitur
esse in alia vel quãtũ ad esse vel quãtũ ad intellectum re-
lationis. quia in vna itelligitur alia. hec ille. Ex quo
patet quod dixi. nec itelligit ꝙ de natura relationis
sit ꝙ dum vna intelligitur ꝙ intelligatur habere i se
aliam vel ꝙ alia sit in alia. sed pro tanto vna relatio ē
in sua opposita fm intellectũ ad hunc sensum ꝙ i ra-
tione vnius includitur alia ꝛ in consideratione vnius
includitur cõsideratio sue opposite. ꝛ sic patet ꝙ illa
quattuor argumenta procedunt ex falso intellectu.
quia non capit qd est dictu aliquid esse in alio fm itel-
lectum aut fm rationẽ. ¶ Ad argumenta 3° loco fa-
cta nunc dicitur. ꝛ ad primũ quidem dico ꝙ licʒ ille
modus essendi in aliquo sit improprius. nõ tamen est
inconueniens ꝙ inter illum ꝛ inter modũ quo vna p-
sona ē in alia sit aliqua similitudo tenuis ꝛ modica nõ
quo ad illud qd̃ imperfectionis est. vtputa ꝙ princi-
piatũ essentialiter distinguatur a suo principio. sed q̃
ad illud quod est perfectionis fm ꝙ principiatum est
simile in forma suo principio. ita ꝙ habet formã huiꝰ
rationis fm vniuocationẽ vel saltim fm analogiam.
Sciendũ tamen ꝙ fm sanctũ Tho. p̃ sen. vbi supra
ad primũ. modus quo vna persona est in alia fm esse
non reducit̃ ad illum modum essendi in quo principi-
atum est in principio. sed ad illũ quo genus est in sua
specie. sed modus quo vna persona est in alia fm in-
tellectũ reducitur ad illum modũ quo aliquid ē i alio
sicut in suo principio. dicit enim sic. Stricte inqt acci-
piendo. non omnes modi quibꝰ aliquid est in alio con
tinetur in illis octo. nisi per quãdã similitudinẽ vł re-
ductionẽ. sicut esse in tempore reducitur ad illũ mo-
dũ quo aliquid dicitur esse in loco. quia vtrũqꝫ est si-
cut mensuratũ in mensura. sic etiã per quandã simi-
litudinẽ ille modꝰ quo filius est in patre potest redu-
ci ad aliquem illorũ. si enim accipiatur quãtũ ad vnita-
tem essentie. tunc pater dicitur esse i filio: ꝓpter hoc
ꝙ essentia eius est in filio. vnde ad illum modum re-
ducetur ad quẽ reduceret̃ si essentia in filio esse di-
ceretur. hoc autem est per modũ quo natura cõmu-
nis est in aliquo supposito ꝛ reducitur ad illum modũ
quo genus est in specie. q̃uis in diuinis non sit genus
ꝛ species. Si autem accipiatur quãtum ad relationem
tunc reducit̃ ad illum modum quo aliquid est in ali-
quo sicut in pncipio mouente ꝛ efficiente. ꝛ q̃uis pa-
ter non sit principiũ efficiens filij. tamen ē originans
ipsum. vnde filius est in patre sicut originatum in ori-
ginante. ꝛ econuerso pater est in filio sicut originans
in originato. ꝛ adhuc magis ꝓprie dicitur i diuinis fi-
lius in patre etiã ex pte relationis q̃ i humanis. qꝛ fi-
lius ex ipsa relatione est persona subsistens. sua enim
relatio est sua personalitas. qd̃ in alijs rebus nõ con-
tingit. hec ille. Ex quibꝰ patet ꝙ sanctus doctor non
assimilat illum modũ quo psone sunt i seinuicẽ fm eẽ
verũ reale. illo modo quo aliquid est in alio ut in effi-
ciente pncipio. sed solũ illo mõ quo sunt in seinuicem
fm relationẽ. illo modo autẽ non sunt in seinuicẽ fm
esse sed fm intellectũ. ut ipse ibidem dicit in respõsio-
ne ad 2m. Et etiã si assimilaret illum modũ inexisten-
tie persona ꝛ modo quo aliquid est in suo pncipio. nõ
esset magnũ peccatũ. quia modus quo principiatũ p
actum intellectus aut volũtatis est in pncipiãte non
est modus infimus nec improprius. sed valde ꝓpriꝰ.
non enim verbũ improprie est in dicente. sʒ nec amor
in amante. imo valde proprie. ¶ Ad 2m dicitur ꝙ licʒ
principiũ non sit in principiato fm esse. est tamen i eo
fm intellectũ eo modo quo relatiua sunt in seinuicẽ.
Isto modo autẽ persone sũt in seinuicẽ. s. fm intelle-
ctum reciproce. ¶ Ad 3m dico ꝙ aliquid est in verbo
tripliciter. quãtũ ad ꝓpositum spectat. primo modo si-
cut representatiuũ in suo representante. 2° mõ sicut
cointellectũ cũ intellecto. 3° sicut duo supposita eius-
dẽ nature fm numerũ. p̃mo modo tota mũdi forma
est in verbo modo quo pater est in eo. fm quãdam tñ
analogiã. quia pater adequat suũ verbum quod eũ
representat: nõ autem creature. sed 2° vel 3° modis
creature non sunt in verbo mõ quo pater. Sciendũ
etiam ꝙ sanctus doctor non intendit illis tribus vijs
ostendere inexistentiam persone in persona fm esse.
sed solũ fm primũ vł 3m. Ex quo pʒ ꝙ arguens false
exponit eum. ¶ Ad p̃mũ Henrici dicitur ꝙ cõcludit
ꝙ vna persona sit in alia fm esse ratione essentie. sed
non concludit qñ vna persona sit in alia ratione rela-
tionis fm intellectũ. quia isto mõ aliqd eẽ continens
ꝛ contentũ non est per se p̃mo continere ꝛ contineri.
quia non vnico modo continet fm se totum. nã essen-
tia est ratio continentie fm esse. ꝛ relatio est ratio cõ-
tinentie fm intellectum. verũtamẽ modus loquendi
est satis improprius quia talis continentia improprie
sumit̃. similiter in diuinis nõ est pars. verũtamẽ non
est incõueniens aliqd esse p̃ ꝛ per se cõtinẽs ꝛ cõten-
tũ respectu eiusdẽ accipiendo contineri ꝓ esse in aliq
ꝛ continere ꝓ eo quod ē habere aliud in se. ꝛ hoc si sit
ibi diuersus modus continentie. nam forma lapidis
continet suam materiam primo ꝛ per se. ꝛ tamẽ cum
hoc primo ꝛ per se est in illa materia. ita in proposito
psona filij p̃mo ꝛ per se ē in patre sicut verbum in di-
cente. ꝛ persona patris primo ꝛ p se est i filio sicut ori-
ginans in originato. ꝛ sicut res dicta p verbum est in
verbo suo. ꝛ ꝓportionaliter dicendũ ē de spũ scõ. vñ
pater triplici modo est in filio. s. rõne eẽntie. rõne re-
lationis ꝛ rõne totꝰ psone. ꝛ ecõtra. Et siliter de spũ
scõ. 3° mõ est p̃mo ꝛ per se continens ꝛ contentũ. sed
non p̃ nec 2° mõ. ¶ Ad 2m pʒ p idem. nã licʒ pat̃ sit i fi-
lio rõne paternitatis ꝛ rõne eẽntie. nõ tñ p se p̃ est i filio
qꝛ licʒ rõne cuiuslibet qd̃ ē in eo sit i filio. tñ alio mõ ē
i filio fm hoc. ꝛ alio mõ fm illud. ita ꝙ respectu nulliꝰ
iexistẽtie ē ibi p̃mitas vł pseitas adeq̃ta: qd̃ oporte-
ret ad hoc ꝙ p̃mo eẽt i filio. verũtamẽ dato ꝙ eque

primo paternitas eēt in filio sicut diuinitas.non sequitur q filius esset formaliter pater: sicut est formaliter deus.sz est ibi in argumento mutatio de modo ꝑmitatis ad modū formalitatis.τ iō fallacia figure dictiōis Similiter ille modus loquēdi de ambitu τ ꝯtinētia impropriꝰ est nec debet admitti nisi ad bonū sensum.scz q pr̄ est in filio per idēptitatē nature.illo modo autē cōtētis in alio nō oꝫ q ambiat aut excedat ab illo i quo est.sz q eius natura sit cōmunior vtrocq.s.tā illo qui inest q̄ illo in quo est.similiter nō est siле de eē ab alio τ esse in alio.qz esse i alio pōt dupliciter uel tripliciter cōtingere.esse aūt ab alio nō.non eni est possibile q aliquid vno τ eodē modo sit ab alio.τ econtra.tñ sicut ē possibile aliqd esse causā alteriꝰ ꝑ τ per se τ econtra I diuersis generibus causarū.ita est possibile idē eē in alio ꝑ τ p se.τ econtra.ꝫ qd sit in ꝓposito.de quo dico sicut dicit ꝯ τ solutio ꝓcedens. ¶ Ad 3m dicit q aor non semp habet veritatem nisi de inexistentia locali uel ptiali.nam totū est in ptibꝰ τ forma in mā τ genus in specie.vbi tamē regula illa fallit.q ꝯtentum vbi est inexistentia ꝓpter idēptitatē.vn̄ eēntia ē i filio.a q̄ tñ non exced.i.fallit cōsiliter in ꝓposito i modo iexñē di quo verbū est in dicēte. ¶ Ad 4m dico q loquēdo de esse in fm intellectū.aor est falsa in relatiue oppositis.illo mō aūt dicimꝰ relationē esse rōnē inexistētie ¶ Ad 5m dicit eodē mō q ꝓcedit de inexistētia fm rē τ de illa nō dicimꝰ relationē esse causam inexistentie. ¶ Ad 6m negat aor. Est eni possibile talē ꝓprietatē cōuenire psonis.licz alio mō.sicut eē in loco ꝯuenit corpori qz ē quātū.τ tñ licz aia nō sit quāta ipsa ē in loco rōne corpis.licz alio mō q̄ corpꝰ. Nec valet ꝓbatio ibi facta.nō eni oportet ꝓprietates suppositi ita conuenire nature.sicut ecōtra.sicut sortes ē vniꝰ speciei cū platone rōne nature humane que est vna fm speciem ꝓpter suā coitatē.nec tñ natura humana dicit subsistere sicut sortes.similiter concessa illa silitudine dico q sicut in ꝓposito aliqua ꝓprietas ꝯueniēs eēntie ut coicabilis cōuenit suppositis.licz nō eodem mō qz eēntia est in personis sicut natura in supposito ꝓprio.persona aūt rōne eēntie nō est illo mō i persona: sed ut cōsubstātiale in cōsubstātiali.ita ex alia parte aliqd ꝑdicatū dicit de persona ut est incoicabilis.qd tñ cōuenit eēntie.licz alio mō q̄ persona.patet.nā h ꝑdicatū persona dicit de patre ut est icoicabilis.τ tñ qz pater est persona.conced.i ētiā q eēntia diuina ē psona.imo est tres psone. ¶ Ad 7m dicit q aor est falsa ut pz i exemplo dato.aia eni est in loco ꝓpter corpus tñ non eodē mō.s.circūscriptiue. ¶ Ad argumentū i pede qōnis ridet scūs doctor dicens ꝑma pte.q.42 arti.5o ad 3m.dicēdū inqt q pr̄ filius opponūt fm relatonē.nō āt fm eēntiā.τ tñ oppositoꝝ relatiue vnū est i altero.ut dictū ē.hec ille. Et sic finit qstio.

Terū circa eandem

distinctionē querit. Utrū tres persone sint penitus equales. Et arguitur q nō. Jmpossibile ē plura alteriꝰ rationis esse in eodem gradu perfectionis.sed diuine persone sunt alteriꝰ rōnis cum ꝓprietate q̄ [illegible] disting[illegible] τ ꝯstituunt sunt alterius rōnis.ut p3 [illegible] [illegible] p[illegible] i eodē gradu perfectionis. Jn oppositum arguit sic. Nam dicit Athanasiꝰ in simbolo q persone sūt coeterne τ coequales. ¶ Jn ista qōne erit vnus articulus.ꝓ quo sit prima ꝯ q necesse e ponere equalitatē in diuinis psonis. Jstā ꝯnē ꝓbat sic scūs doctor ꝑma pte.q.42.arti.ꝑ. Scōm eni phm.10.metaph. dice equale dicit qsi per negationē maioris τ minoris. nō possumꝰ autem in diuinis ponere aliqd maius aut minꝰ.quia ut dicit Boeciꝰ libro de trinitate.eos differentia.s.diuinitatis cōcomitat q uel augent uel minuūt ut Arriani qui grad.b minoru trinitate variantes distrahunt atcq in pluralitatē reducunt.cuius rō est quia inequaliū non pōt esse vna quantitas numero.quantitas aūt in diuinis nō est aliud q̄ eiꝰ essentia vn̄ relinquitur si esset aliqua inequalitas in diuinis psonis q non esset in eis vna essentia.τ sic nō eēnt tres persone vnus deus qd est ipossibile.oportet igit equalitatem poni in diuinis.hec ille. ¶ 2a ꝯ est q hꝰ equalitas fundat i quātitate virtutis. Jstā ꝯnem ꝓbat ibidem sanctus doctor ad ꝑmū argumētū. Duplex inquit est quantitas.s. dimensiua q est in solis rebꝰ corporalibus.vn̄ in diuis personis locū non habet. Alia est quantitas virtutis que attendit fm perfectionem alicuius nature uel forme.q̄ qdē quātitas desigt fm q aliqd dicit magis uel minus calidū inq̄tū ē perfectius uel minꝰ perfectū in caliditate.hec aūt quantitas virtualis attendit.primo quidē i radice.id ē i ipsa perfectione forme uel nature.τ sic dicit magnitudo spiritualis.sicut dicit magnꝰ calor ꝓpter suā intēsionē τ perfectionē.τ ideo dicit Augꝰ 6o de trinitate q i his que non mole magna sūt.hoc est maius eē qd est melius esse.hoc est perfectius.2o attendit quantitas virtualis in effectibus forme.primꝰ aūt effectꝰ forme est eē.nā ois res habet eē fm suam formā. Secūdus aute effectus ē operatio.nam omne agens agit per suam formam.attenditur igit quantitas virtualis fm esse τ operationem.fm esse quidē inq̄tum ea que sunt perfectioris nature sūt maioris durationis. fm operationē vo inq̄tum ea que sunt perfectioris nature sunt magis potēnā ad agendū. Sic igitur ut Augꝰ dicit in libro de fide ad petrū.equalitas intelligitur in patre τ filio τ spū sancto inq̄tum nullus eorum aliū aut precedit eternitate aut exceda magnitudine aut superat potestate.hec ille. Et ibidē ad 2m dicit.q equalitas τ similitudo in diuinis attendit [illegible] quantitate virtutis.ut eni sic. Scōm q attēdit equalitas fm quantitatem virtualem equalitas includit [illegible] militudinem τ aliquid plus.quia excludit excessum. quecūcq enim cōmunicant in forma vna possunt dici similia.sicut si aer dicatur esse similis igni in calore sed non possunt dici equalia si vnum altero perfectiꝰ formam illam participet.τ quia non solum vna est natura patris τ filij.sed etiā eque perfecte est in vtrocq ideo non solum dicimus filium esse similem patri

excludatur error Arrij. sed etiã dicimus equalem ut excludatur error Eunomij. hec ille. ℂ 3ª ꝯ͂ ē ꝙ licꝫ filius equetur patri. non tamē econtra. ⁊ eodē mō de filio equalis ꝫ equeť patri ⁊ filio. nullꝰ t̄ ī eoꝝ equaŧ filio. Istā ponit ibidē scđs doctor ꝑ arti. ad 3ᵐ. Dicit q̄ similitudo ⁊ equalitas pōt in diuinis sigñ p nomen ꝙ p verba. fm̄ ꝙ ꝙ p noīa sigñur dr̄ mutua equalitas ⁊ similitudo in diuinis ꝑsonis. filiꝰ eni est equalis ⁊ similis patri. ⁊ econuerso. ⁊ hoc ideo q͂r filius hꝫ magnitudinē patris ⁊ pr̄ magnitudinē filij. fm̄ aũt ꝙ p verba equalitas sigñur ipoztaŧ cū motu equalitas. ⁊ licꝫ motus non sit in diuinis. est tñ ibi accipe nām ⁊ magnitudinē ⁊ omnē ꝑfectionē. filius eni accipit a patre. ⁊ non econuerso. q͂r igiť equalitatē a patre filius accipit non econuerso. ꝓpter hoc dicimus ꝙ filius coequaŧ patri. sꝫ non econuerso. Unde Au. 3º 6º de trinitate dicit imago si ꝑfecte iplet illud cuiꝰ est imago ipsa coequaŧ ei non illud sue imagini. ℂ 4ª ꝯ͂ ꝙ equalitas ⁊ similitudo ī diuinis nō sunt relationes distincte a relationibus ꝑsonalibus fm̄ rem. sꝫ b̄ ī fm̄ rōnē uel intellectū. Istā pbat scđs doctor ibidē arti. ꝑ. ad 4ᵐ. In diuinis ꝑsonis nīl nihil est considerare nisi essentiam in qua communicant. ⁊ relationes in quibꝰ distinguūť. equalitas autē vtrūq͂ ipoztat. s. distinctionē q͂r nihil sibiipsi dicitur equale. ⁊ vnitatē essentie. q͂r ex hoc sibi inuicē ꝑsone sunt equales. q͂r sunt vnius magnitudinis ⁊ essentie. Manifestū est autē ꝙ idē ad seipsum nō refert aliqua relatiōe reali. nec͂ iterꝫ vna relatio referť ad aliam p aliquā aliam relationē. cū eni dicimus ꝙ paternitas opponiť filiationi. nō est relatio media inter paternitatē ⁊ filiationē. quia vtroq͂ mō relatio multiplicareť in infinitū. ⁊ ideo equalitas ⁊ similitudo in diuinis ꝑsonis non est aliqua relatio distincta a relationibꝰ ꝑsonalibus. sꝫ ī suo intellectu includit relatiōes distinguētes ꝑsonas ⁊ eēntie vnitatē ⁊. ꝓpť h̄ magister in ꝑ sen. dis. 3j. dicit ꝙ ibi appellatio tm̄ relatiua ē hec ille. Easdē ꝯ͂nes ponit ꝑ sen. dis. pⁿti. pⁿmi eni ponit. q.

ℂ Sed contra istas ꝯ͂nes arguit Aureolus. ⁊ ꝑ cōtra pⁿmā. dicit enī ꝙ ad equalitatem non sufficit negatio maioritatis ⁊ minoritatis absq͂ oī cōmensuratiōe. qđ pbat ꝑ sic. Sicut se hꝫ cōmēsurari ad coequari sic cōmensuratio ad equalitatē. sꝫ nihil aliud est lineā linee esse cōmēsurabilē uel cōmēsurari q̄ȝ lineā linee coequari ⁊ eē coequalē. ꝫ nihil aliud cōmēsuratio q̄ȝ equalitas. ℂ 2º sic. Equalitas est quedā habitudo vniꝰ quātitatis ad aliam. sꝫ negatio maioritatis ⁊ minoritatis habitudinē nō ipoztat. igiť. ℂ 3º sic. Ubi aliqua habitudo fundaŧ sup quātitatē fm̄ ꝓpⁿā rōnē suā idē est cōmensura habitudo ꝟo mēsure ad mensurā nō videť esse alia fm̄ ꝓpⁿā rōnē q̄ȝ cōmensuratio. ꝫ de ratione equalitatis est ꝙ sit cōmensuratio q̄ ī i. ℂ 4º sic. Sicut quātitas finita cōmensuraŧ finite. sic ⁊ infinita infinite. ⁊ sicut infinita coequaŧ infinite sic ⁊ cōmēsuraŧ. vñ non plus est de rōne cōmensurationis finitas q̄ȝ de rōne equalitatis aut coequationis. ℂ 2º loco arguit ꝯ͂ 2ᵃᵐ ꝯ͂nē. pⁿmo sic. Sicut se hꝫ similitudo ad idēptitatē sic ⁊ equalitas videť habere se ad eam vbi equalitas fundaŧ sup eē. sicut ⁊ similitudo ⁊ idēptitas. sed ꝯstat ꝙ similitudo ⁊ idēptitas fundate super essentiā idē sunt. soztes eni ⁊ plato sunt cōsimiles essentialiter ⁊ sunt idē. nec sūt idem aliter nisi idēptitate similitudinis. vñ pħs ꝑ topicoꝝ agens de idēptitate gñis ⁊ spēi determinat de consideratione similiū. innuens ꝙ non est aliud talis idēptitas q̄ȝ similitudo. Et cōmentator 1º metaphisice dicit ꝙ intellectꝰ ꝯsiderat indiuisozum similitudinē ⁊ ponit eam vnā intentionē generis uel spēi. ⁊ sic de alijs vniuersalibꝰ. p hoc innuens ꝙ idēptitas specifica nō est nisi quedā similitudo. ꝫ nec equalitas erit nisi quedā idēptitas ⁊ quedā similitudo. ℂ 2º sic. Sicut se habet fundamētū ad fundamētū. sic se videť habere habitudo ad habitudinē. sꝫ fundamentū idēptitatis ē essentia. equalitatis ꝟo gradꝰ eēntie. pbatū est aũt supra ꝙ gradꝰ eēntie nō differt ab essentia. ꝫ equalitas ⁊ similitudo ⁊ idēptitas non videnť differre. ℂ 3º sic. S. similitudo ⁊ equalitas ꝓut distinguūť inter se ⁊ ab idēptitate fundareť sup forma subali. tunc debuisset Ar. p ꝓprietate substantie assigñre ꝙ fm̄ eā aliqđ diciť sile uel dissile equale uel inequale. qđ tñ nō facit. fm̄ qđ ē ꝓpⁿū qualitatis fm̄ eā sile uel dissile dici. fm̄ quātitatē ꝟo equale uel inequale. ꝫ similitudo ⁊ equalitas ꝓut fundanť in suba nō differunt ab idēptitate. ℂ 4º sic. pħs in pⁿ̄tis dicit ꝙ affectio ⁊ dispositio equalis ⁊ inequalis nō multū dr̄ sed silis. ⁊ albū equale uel ineq͂le nō multū diciť. sꝫ simile. p hoc innuens ꝙ equalitas que attēditur penes gradū albedinis ⁊ cuiuscūq͂ qualitatis. nō diciť ꝓprie equalitas sꝫ magis similitudo. Et similiter pħs 10. metaphisice. Et cōmentator ibidē ponūt plures modos silis. quoꝝ pⁿmus ē pⁿcipantiū eandē qualitatē fm̄ magis ⁊ minus. p hoc innuēs ꝙ inequalitas est minor similitudo. perfecta autē similitudo includit equalitatē. h̄ aũt nō esset si equalitas ⁊ similitudo essent due habitudines ꝓut fundanť sup eandē eēntiā. ꝫ idemptitas ⁊ similitudo ⁊ equalitas ꝓut fundanť sup eadē non videť distingui. ℂ 3º loco arguit ꝯ͂ 3ᵃᵐ ꝯ͂nē. pⁿmo sic. De duabus lineis sic diciť verbaliť ꝙ vna equaŧ alteri sicꝫ ꝙ sit equalis noīaliter ꝓnūciando. sꝫ ꝯstat ꝙ vna linea ab alia equalitatē nō accipit. ꝫ nō ē de rōne eiꝰ qđ alteri verbaliť coequaŧ ꝙ eq͂litatē ab illo accipiat. ℂ 2º sic. Cuius coeq͂ri eq͂litatē significet p modū fluxus ⁊ fieri sicut verbū. nō tñ sigñ ꝙ ab illo cui dr̄ coeq͂ri accipiat equalitatē. sicut nec si aliqđ diciť lucere ꝓpter h̄ intelligiť ꝙ lucē accipiat. vñ si due magnitudines coequanť. nō ꝓpter hoc sensus est ꝙ vna ab alia aliqđ sumat. ꝯsuetū eni est dici de duobꝰ silibꝰ ꝙ vnū assimilaŧ alteri. nec ꝓpter hoc datur intelligi ꝙ vnus ab alio similitudinē accipiat. ꝫ pari rōne dici poterit paŧ filio assimilari absq͂ hoc ꝙ ab alio aliquid accipiat. ℂ 3º sic. Nihil aliud est coequari nisi actꝰ pⁿmus equalitatis. sicut lucere ē actus pⁿmꝰ lucis. vñ lucere est lux posita in actu ⁊ in exercitio ⁊ in vsu lucēdi. ut ꝓ dictū est dū ageref de eēntia ⁊ eē. sed manifestū ē ꝙ pr̄ est in actu ⁊ exercitio coequandi cū filio. non solū eni hꝫ equalitatē in potentia ⁊ in habitu. sꝫ ī actu ⁊ in vsu

coequandi. ergo non solum potest dici q in patre sit equalitas respectu filij. imo etiam q filio coequatur. ¶ 4. sic Aug. p̄ de doctrina xp̄iana ca. 2. dicit q p̄pietas filij est equalitas nominaliter p̄ferens equalitatē non verbaliter. hec ille. ¶ Ad primū contra primā ōnem dicit̄ q illud argumentū ꝛ alia que sunt in p̄mo loco posita nō directe īpugnant sanctū doctorē in sūma ſ in scripto. Ibi enim. s. primo sen. dis. 19. q. 1. arti. p̄ ad 4m dicit q equalitas est species p̄portiōis. Est eni equalitas aliquoꝝ habentiū quātitatē vnam cōmēsuratio. dico igit̄ de equalitate sicut de quibusdā alijs q predicat̄ de deo q̄tū ad rationē differētie que est vnā habere quātitatē ꝛ non q̄tū ad rōnē generis que consistit in cōmensuratione quātitatis. vn̄ dico q diuina magnitudo nullo mō est mensurabilis uel mensurata nec ab alio nec a seipso. Primo. quia mensuratio ponit terminationē. diuina aūt magnitudo non habet terminū intra nec extra. ꝛ ideo dicit̄ infinita. non quidē p̄ extensionē priuatiue. ſ p̄ negationē termini. 2. q: cōmensuratio non est vni quātitatis ad se sed duarū. ꝛ nulla alia nigredo pōt esse equalis sibi. pater aūt ꝛ filius nō habēt aliā ꝛ aliā magnitudinē sed vnā ꝛ eandem ſm quā equales dicunt̄. ꝛ ita diuine magnitudini nihil diuersum ab ipsa cōmensurat̄. 3. q: sicut omnis mot reducit̄ ad primū mouens qd̄ nec est motū a se nec ab alio. ita omnis cōmensuratio deducit̄ ad vnū p̄mū qd̄ nullo modo est cōmēsuratū: ſ est omniū mensura. ꝛ hec est deus. ut dicit cōmētator 10. metaphisice. hec ille. ¶ Cōtra ista īquā p̄cedunt argumēta Aureoli p̄mo loco inducta. tn̄ si p̄cedāt. nam ad primū illoꝝ negat̄ minor. nec valet p̄batio de linea. nā linee competit equalitas ſm rōnē differentie. ꝛ ſm rōnem generis. ideo lineā equari est eam cōmensurari. nō sic in diuinis. ut dicit sanct doctor. ¶ Ad 2m nego maiorē. nisi vbi est equalitas ſm rōnē generis. ibi eni oportet eē duas quātitates. ſ in diuinis equalitas non est habitudo int̄ duas quātitates nec inter duo quāta. ſ inter duo supposita habētia vnam quātitatē. falsum etiā assumit uel imponit nobis arguēs. s. q ponam equalitatē esse solū negationē. non eni hoc dicimus: ſ q dicit habitudinē fundatā ī quātitate vna quā sequit̄ talis negatio. sc̄ maioris ꝛ minoris. ¶ Ad 3m negat̄ aña nisi habitudo illa sit inter diuersas quātitates aut mēsurata diuersa. qd̄ nō est in p̄posito. ¶ Ad 4m negat̄ aña. ut pʒ p̄ dicta sci doctoris. nec eni infinitū cōmēsurat̄ īfinito nec equatur sumendo equalitatē ſm rationem sui generis. si autem aliter sumat̄. tunc equari non est cōmēsurari. ¶ Ad argumēta loco 2. inducta dicit̄ ſm scm̄ doctorem p̄ sen. vbi supra. q sicut ea que signī p̄ modū q̄litatis. ut sapiā ꝛ bō nō sūt aliud ſm rē ab eēntia. ſ solū ſm rōnē. ita ꝛ silitudo ꝛ idēptitas. differūt tn̄ ſm rōnē in diuinis. ꝛ non ſm rē. ꝛ siliter ē de eq̄litate. ꝛ inde ē q diuersimode inuenit̄ equalitas ꝛ silitudo ī diuinis p̄sonis ꝛ in alijs reb. In alijs eni equalib nō ē eadē quātitas ſm eēntiā. ſ solūmodo ſm cōmēsurationē ꝛ siliter vna qualitas ſm spēm. q: in eis est aliud qualitas ꝛ eēntia que respicit esse sicut actū p̄priū. q̄litas aūt ꝛ quātitas nō dicit̄ p̄ respectū ad esse. ſ p̄ ... ratē alicui generis. vn̄ pōt dici vna quantitas ... non est vnū esse. sed nō pōt dici vna eēntia ... stantia absolute nisi vbi est vnū eē. ... est vna eadē essentia ſm numerū. ꝛ inde est q ad rōnem equalitatis non requirit̄ vnitas ſm numerū. sed ad idēptitatē requirit̄ ſm numerū vnitas. In diuinis aūt p̄sonis idē est magnitudo q̄ sapiā ꝛ eēntia. ... silitudo ī diuinis p̄sonis attendit̄ ſm eandē sapiam numero ꝛ equalitas ſm eandē quātitatē ī numero. hec ille. Ex quibus patet quō ille tres habitudines. s. idēptitas equalitas ꝛ silitudo sūt diuersarū rōnū ꝛ sunt eedem realiter ... Item eaꝛ differentiā amplius manifestat ... idēptitas ... ponit vnitatē in essentia ſm numerū ꝛ q: in creatis ex quarū ɔsideratione noīa accepimus ... imponim etiā illa que de deo predicant̄. vnitas eēntie non est nisi in eodē supposito. ideo idēptitas nulli īportat distinctionē in supposito. ſ magis vnitatē. vn̄ filius nō pōt dici masculine idē patri. ſ tn̄ neutraliter ... vnitas ad essentiā referat̄. equalitas vero ꝛ silitudo q̄ importāt vnitatē quātitatis uel qualitatis. non ſm eēntiā uel esse. q̄tū est de sui rōne nō īportant vnitatē quātitatis uel qualitatis in numero. ſ sufficit q sit idē in spē. hec autē vnitas est in diuersis suppositis. ꝛ ideo equalitas ꝛ silitudo silt cū vnitate īportāt distinctionē. ꝛ p̄pter hoc dicim filiū silem patri uel equalē non tn̄ eundē. ꝛ inde est q magister poti determinauit de eq̄litate q̄ de idēptitate. q: p̄ idēptatē īportat̄ tm̄ vnitas nec etiā ſm quelibet modū masculine diuinis p̄sonis cōpetit. ſ ī eq̄litate importat̄ vtrūq3 quia vnitas essentie p̄ modū quātitatis signt̄ ꝛ p̄sonaꝛ distinctio. hec ille. Ex qb satis pʒ ad argumenta. ¶ Ad p̄mū q̄dē negat̄ hoc. Nō eni sortes ꝛ plato sūt idē eēntia ſ siles. concedo tn̄ q sūt idē spē. nā vna spes numero est eoꝛ. nō aūt vna eēntia. Et ad oia q̄ argumentis ... adducta videt̄ q idēptitas ſm spēm est quedā silitudo. ita q habitudo est eadē ſm rem solum differens rōne. ꝛ hoc si loq̄mur de duobus suppositis vni spēi uel generis. ſ tn̄ si loq̄mur de vno supposito. dico q sortes est sibi idē ſm spēm uel gen. nō tn̄ sibi est silis ſm spēm aut gen. ibi ḡ idēptitas non est silitudo. ꝛ tn̄ fundat̄ sup̄ eēntia tā idemptitas specifica q̄ silitudo specifica. Patet q nō ois silitudo fundata sup̄ eēntiā est idēptitas ſm eēntiā. ut pʒ ī sorte ꝛ platone. nec econuerso ois idēptitas ſm spēm est silitudo ſm spēm. ut pʒ loquendo de vno supposito. ... silitudo ꝛ eq̄litas īportāt distinctionē. nō aūt idēptitas. 2. q: silitudo ꝛ eq̄litas nō requirūt vnitatē in numero ... sup̄ qd̄ fundant̄. ſ idēptitas requirit vnitatē ſm numerū ... essentie. si dicat̄ idēptitas simpliciter uel ipsi spēi aut generis. ita q nō sint siles spēaliter ... ſ vna spēs ꝛ vnū gen. ꝛ hoc silr idēptitas ... ſm 2d. cuiusmodi est idēptitas gn̄is aut spēi. ¶ Ad ... concedit̄ totum argumentū loquendo de diuinis. In alijs autem dico q fundamentū idēptitatis q̄ ... ē idem cū fundamētis silitudinis ꝛ equalitatis. q̄ ... aūt nō. ¶ Ad 5m negat̄ p̄ma ɔditionalis. ... non attenditur ſm formā substantialem nisi ...

[illegible] modum qualitatis eo mō q̄ differētia dicitur [illegible] nec eq̄litas nisi put illa accipit modū quantitatis [illegible] cōsistit in hoc qđ ē b̄re quidā [illegible] quātitatē. [illegible] siue intrinsecā continuā uel discretā uel extrinsecā [illegible] attendit̄ fm numeꝝ obiectoꝝ in q̄ aliqd pōt̄ [illegible] uocat̄ quātitas virtutis [illegible] et [illegible] similitudines q̄ possunt fundari sup eadē forma subali q̄q̄ tñ non pnt. fortis enim ad seipsum est [illegible] nō tñ silitudo aut equalitas. ℭ Ad 4m dico [illegible] stricte accipiendo silitudinē illa non fundatur [illegible] quātitate q̄ est accñs. nec eq̄litas nisi sup quātitate [illegible] accñs. s3 non ita stricte accipiendo silitudo [illegible] fundat̄ sup qualitate sed sup illud qđ sigt̄ ut qualitas. ⁊ idē dico de equalitate. ⁊ ita itelligo pmā auctoritatē. ℭ Ad 2m ꝟo dico. q̄ non ꝯcludit nisi q̄ silitudo ⁊ eq̄litas ⁊ idēptitas cū b̄nt idē fundamentū [illegible] eodē fm rē. nō tñ q̄ distinguat̄ rōne. nā licꝫ tres [illegible] silēs ⁊ equales. ⁊ eodē i vna re. ⁊ silitudo [illegible] put illa forma sigt̄ ut qualitas. equalitas [illegible] p modū quātitatis. ⁊ tñ silitudo ⁊ eq̄litas exigit distinctionē suppositoꝝ. idēptitas aūt ibi attendit̄ fm q̄ illa forma sigt̄ ut eēntia vna in numero. nec reqrit distinctionē suppositoꝝ. ℭ Ad argumenta 3o loco inducta r̄ndet̄. Et ad pmū quidē q̄ de rōne ei⁹ quod ē equari nō est q̄ illud qđ equat̄ alteri equalitatē ab illo accipiat. sed q̄ accedat ad quātitatē ei⁹ uel moueat̄ ad eā. aut aliqd ꝑportionale accessui. ⁊ eodē mō dico de assilari qđ est accedere ad qualitatē alteri⁹ cui dicit̄ assilari aliqd. in psonis aūt diuinis nō pōt eē motus nec accessio ad aliquā perfectionē aut formā. s3 est ibi acceptio loco earū q̄ sūt in creaturis sonātia imperfectionē. s. mot⁹ ⁊ accessus. Jtē ī creatis illud ad cui⁹ quātitatē aliqd accedit ē p⁹ illo qđ accedit ⁊ p intelligit̄ equatiōi. in diuinis aūt nō ē p⁹ nec posteri⁹. ē ibi tñ p̄ncipiū ⁊ illud qđ ē a p̄ncipio fm originē. vñ sicut in creaturis. equari dicit quēdā motū uel accessū ad quātitatē alicui⁹ prioris fm nāz aut intellectū. ita in diuis equari dicit acceptionē quātitatis virtualis alicui⁹ principij originātis. Et sic p3 q̄ argumētū nō concludit. licꝫ eni de rōne ei⁹ qđ equat̄ alteri non sit q̄ accipiat suā quātitatē ab illo. tñ de rōne ei⁹ est q̄ capiat quātitatē quā [illegible] habebat p⁹. hoc aūt in creatis fit p accessum ⁊ motū. Jn diuinis aūt p originē eius qđ est a principio [illegible] argumētū pcedit de [illegible] formali. nō [illegible] de [illegible]. Et preterea nō o3 esse omodā silitudinē inter hanc ⁊ illam equationē. sufficit eni ibi analogia ⁊ non requiri [illegible] in quo sepissime arguens decipitur [illegible] 3 scꝫ doctorē. Arguit eni sic. Si equari [illegible] ĩ creaturis siliter. ⁊ ostat [illegible] deductiones parū valere. ℭ Ad 2m dico eodē mō ℭ Ad 3m negat̄ aña. Nō eni sic se habet [illegible] ad equalitatē sicut lucere ad lucē s3 sicut albari ad albedinē [illegible] ad calorē. q̄ verba dicūt motū uel accessum ad formā ⁊ nō actū forme p[illegible]. ℭ Ad 4m dī q̄ [illegible] ab auctoritate nō tenet negatiue. nō sequit̄ eni si Aug⁹ dicit q̄ equalitas ē ꝓprietas [illegible] ⁊ non dicit q̄ [illegible] cōueniat spūi scō uel filio. q̄ iō pmū sit verū ⁊ non 2m. verūtamen licꝫ non dicat hoc in forma. tamen dicit aliqd ex q̄ necessario sequit̄. Ait eni 6o de trinitate q̄ imago si perfecte implet ⁊c. ut p⁹. ℭ Ad argumētū in pede q̄ōnis distinguit̄ aña. si enim intelligatur de illis que sunt in genere. vera est. si autē itelligatur de illis que sunt extra gen⁹. falsa est. sic aūt ē in ꝓposito. Jtē aliter si intelligat̄ de his quoꝝ eē subsistit. nec est in alio receptū. s3 illa sūt suū eē. falsa ē ut patet de attributis ⁊ de ꝓprietatib⁹ ⁊ personis. eē eni separato nulla perfectio essendi potest esse. Et hec de questione. ⁊c.

Terū circa eandem

distinctionē q̄rit̄. Utrū veritas fm suā formalē rōnē sit in aīa uel ĩ reb⁹. Et videt̄ q̄ sit in reb⁹. ꝓpter qđ eni vnūqđq3 est ⁊ illud magis. sed ex eo q̄ res est uel nō. opinio uel oratio vera uel falsa ē fm p̄hm in p̄dīs. ergo veritas magis est in reb⁹. Jn oppositū arguit̄ p p̄hm in 6o metaphisice dicētē. q̄ verum ⁊ falsū nō ē ĩ reb⁹ s3 ĩ intellectu. ℭ Jn ista q̄ōne erit vn⁹ articulus. pro quo sit ista pma ꝯ. q̄ veritas p̄ncipalit̄ est in intellectu. in reb⁹ aūt nō ē nisi fm q̄ cōparat̄ ad intellectū. Jstā ꝯnem ꝓbat scūs doctor pma pte. q. 16. arti. p. sic. Sicut inqt bonū noiat illud in qđ tendit appetitus. ita verū noiat illud in qđ tendit intellect⁹. B autē distat inter itellectū ⁊ appetitū siue quācū3 cognitionē q̄ cognitio est fm q̄ cognitū ē in cognoscēte. appetitus autē fm q̄ appetit⁹ inclinat̄ in ipsam rē appetitā. ⁊ sic termin⁹ appetit⁹ qđ ē bonū ē in re appetibili. s3 termin⁹ cognitiōis qđ est verū est in ipso intellectu. sicut aūt bonū est in re inq̄tū h3 ordinē ad appetitū. ⁊ ꝓpter hoc rō boni deriuat̄ a re appetibili in appetitū fm q̄ ē appetit⁹ bon⁹ put ē boni. ita cū verū sit in intellectu fm q̄ ꝯformat̄ rei itellecte. necesse q̄ rō veri ad rem intellectā deriuet̄ ut res intellecta vera dicat̄ fm q̄ h3 aliquē ordinē ad intellectū. res aūt ad intellectū aliquē pōt habere ordinem p se uel p accñs. p se quidē h3 ordinē ad intellectū a quo dependet fm suū esse a quo cognoscibilis est. sicut si dicamus q̄ domus cōparat̄ ad intellectū artificis p se p accñs aūt cōparatur ad intellectū a quo nō dependet. Judiciū aūt sumit̄ de re nō fm illud qđ ē p accñs s3 fm illud qđ est ei p se. vñ vnaqueq3 res dī vera absolute fm ordinē ad intellectū a quo depēdet. ⁊ inde est q̄ res artificiales dicunt̄ vere per ordinē ad intellectum nostrū. dicitur eni domus vera que assequit̄ silitudinē forme que ē in mente artificis. ⁊ oratio dicitur vera inq̄tū est signū intellect⁹ veri. ⁊ silr̄ res naturales dicunt̄ vere fm q̄ assequūt̄ silitudinē specierū que sūt in mente diuina. dī eni verus lapis q̄ assequit̄ ꝓpriā lapidis nāz fm p̄ceptionē intellect⁹ diuini. sic ergo veritas p̄ncipalr̄ ē ĩ intellectu. secūdario ꝟo ĩ reb⁹ fm q̄ cōparant̄ ad intellectū ut p̄ncipiū. ⁊ fm B veritas diuersimode notificat̄. nā Aug⁹ in libro de vera religione dicit q̄ veritas ē q̄ ondit id quod est. Et Hilari⁹ dicit q̄ verū ē declaratiuū aut manifestatiuū esse. ⁊ hoc ptinet ad veritatē fm q̄ ē ĩ intellectu.

ad veritatē aūt rei s̄m ordinē ad intellectū pertinet diffinitio Augꝰ. in libro de vera religione. Ueritas ē sūma similitudo pⁿcipij q̄ sine vlla dissimilatione est. ⁊ q̄dā diffinitio Anselmi. Ueritas ē rectitudo sola mēte ꝑceptibilis. nā rectū ē qđ pⁿcipio ↄcordat. ⁊ q̄dam diffinitio Auicen. veritas vniuscuiusq₃ rei est ꝓprietas sui esse qđ stabilitū est ei. qđ aūt dr̄ q̄ veritas est adequatio rei ⁊ intellectꝰ. pōt ad vtrūq₃ ꝑtinere. hec ille in forma. ¶ 2ª ↄ̄ q̄ veritas ꝓut est in re dicit eē uł eēntiā rei. ⁊ cū hoc quandā relationē fundatā in re ⁊ terminatā ad cognitionē uel similitudinē que ē in intellectu. loquēdo de veritate ut est i re creata. Probatur ↄ̄ s̄m sanctū doctorem pⁱ sen. dis. 19. q. 5. arti. pⁱ. vbi sic ait. Eorū inq̄t que signtur noīбus triplex inuenitur diuersitas. quedā eni que s̄m totū esse cōpletū sunt extra aīam. ⁊ h₃ sunt entia cōpleta. sicut homo ⁊ lapis. quedā aūt sūt que nihil habēt extra aīam sicut somniū ⁊ imaginatio. chimera. quedā aūt sunt q̄ hn̄t fundamentū in re extra aīam. s₃ cōplementū ratiōis eoꝝ q̄ntū ad illud qđ est formale est ꝑ operationē aīe ut p₃ in vniuersalibus. humanitas eni ē aliq̄d i re. nō tn̄ ibi h₃ rationē vniuersalis cū nō sit extra aīam aliqua humanitas multis coīs. s₃ s̄m q̄ accipit̄ in intellectu adiungit̄ ei ꝑ operationē intellectꝰ intentio s̄m quā dicit̄ spēs. Et silr̄ de tēpore qđ habet fundamētū i motu. s. p̄us ⁊ posterius ipsius motꝰ. s₃ q̄ntum ad illud qđ est formale in tpe. s. numeratio cōplet̄ ꝑ operationē intellectꝰ numerātis. Silr̄ dico de veritate q̄ h₃ fundamentū in re. sed rō eius cōplet̄ per actionē intellectꝰ qn̄. s. apprehēdit eo mō quo est. vn̄ dicit phs 6° metaphisice. q̄ verū ⁊ falsum sunt in aīa sed bonū ⁊ malū i rebꝰ. cū aūt in re sit quidditas eiꝰ ⁊ suū eē. v̄itas fundat̄ i eē rei magis q̄ i q̄dditate. sicut ⁊ nomē entis ab esse iponit̄. ⁊ i ipsa operatione intellectus accipientis eē rei sicut est ꝑ quādā silationem ad ipsam cōplet̄ relatio adequationis in q̄ cōsistit rō veritatis. hec ille. Ex quo p₃ ↄ̄ q̄ veritas rei que est i re ipsa uel ꝓut est in re ipsa. est sicut tempꝰ ⁊ vlē. constat aūt q̄ tempꝰ nō ē solus respectus rōnis nec quid totaliter factū ꝑ rōnē. s₃ materiale i ipso est p̄us ⁊ posterius que sunt realr̄ i motu extra aīam. sed formale in ipso ē numeratio aīe q̄ numerat illa sc₃ p̄us ⁊ posteriꝰ. ita q̄ tempꝰ est p̄us ⁊ posteriꝰ in motu numerata ab aīa. Uniuersale etiā est nā intellecta ab aīa s̄m se nō intellectis pⁿcipijs indiuiduātibꝰ eam. ita q̄ tota dicunt res extra aīam cū habitudine ad itellectū. ⁊ eorū noīa supponunt ꝓ rebus extra aīam. lic₃ non solū significent rē extra aīam: s₃ etiā rem in aīa ⁊ habitudinē ad illā. ita ğ erit in ꝓposito q̄ entitas rei habens talem habitudinē ad intellectū. s. relationē conformitatis dicet̄ esse ipsa veritas rei. sic q̄ v̄itas sig̃t rem extra itellectū ⁊ rem in intellectu. s₃ supponit ꝓ re extra aīam ⁊ nō ꝓ illa re i intellectu. s. relatione rationis uel h₃. neq₃ ꝓ cōposito ex re ⁊ ex tali relatiōe. Sic intelligo sanctū Tho. q₂ ipse in de veritate. q. i. arti. 4° dicit inter multa alia. A veritate inquit q̄ est in re ipsa q̄ nihil aliud ē q̄ entitas intellectui adeq̄ta uel intellectū adequans sibi: dr̄ res vera sicut a forma inherente. hec ille. Ecce q̄ clare dicit ↄ̄ veritas rei q̄ formaliter in ipsa est est entitas rei. ⁊ [illegible] q̄ sit respectus. ¶ 3ª ↄ̄ est q̄ veritas ꝓut est in intellectu nō ē relatio adequationis. sed ē cognitio uł [illegible] aut ↄceptꝰ adequatꝰ rei uel adequās sibi rē. sic q̄ veritas supponit ꝓ tali absoluto qđ est in intellectu. sed vltra illud absolutū dicit respectū conformitatis uł adequationis ad rē intellectā. Patet ↄ̄ q̄ veritas ꝓut est in re dicit entitatē rei cū respectu ad intellectū ğ a sili veritas que ē in intellectu dicit aliq̄đ absolutū qđ ē in intellectu cū respectu ad rem. aīs patet ꝑ 2ᵃᵐ ↄ̄nē. Et confirmat̄ tam ista q̄ illa. q₂ si v̄itas formaliter eēt respectus rōnis. ita q̄ nomē veritatis ꝓ respectu supponeret. nō video quō deus sit veritas. si uō dicat respectū realē cum in diuinis non sint nisi q̄ttuor relatiōes reales: paternitas filiatio spiratio ꝑcessio. non ē facile fingere q̄ illaꝝ dicat̄ solū veritas uel sil'. Item bonitas rei non dicit solū respectum ad volūtatē ita q̄ ille respectus eēntialr̄ sit bonitas rei s₃ dicit esse uel eēntiā rei cū tali habitudine mō ꝓposito. ğ ita erit de veritate. ¶ 4ª ↄ̄ ē q̄ quelibet res creata extra animā exn̄s pōt dici vera triplici veritate. s. veritate q̄ ē formalr̄ in re. 2° veritate q̄ ē deꝰ. 3° veritate que ē in intellectu creato. Istā ↄ̄nē ponit scūs doctor de veritate vbi sup̄. ⁊ fuit posita i q̄stiōe de vestiꝰ vbi late allegaui dicta sci doctoris. Potest etiā haberi ex dictis eiꝰ in pᵐa ↄ̄ne allegatis. ⁊c.

Quantū ad secundū

articulū arguit Aureolꝰ contra pᵐā ↄ̄nē. ⁊ spāliter arguit q̄ res nō dicunt̄ vere ex conformitate ad intellectū diuinū. pᵐo sic. Penes illū eni itellectū nō sumit̄ accio rō v̄itatis i rebꝰ q̄ nō considerato adhuc pōt circa res v̄itas apprehēdi. s₃ manifestū ē q̄ nō ↄsiderato aliq̄ ordine ad intellectū diuinū adhuc iudicari pōt de rebꝰ an sint vere uel false nō eni argentariꝰ dū iudicat an argentū sit verū uel falsū. uel de aliq̄ an sit lapis p̄ciosus uel vitrū recurrit ad ideas q̄ sunt in mēte diuina. nec eni eas nouit nec forte credit. Un̄ phs pⁱ ethicoꝝ loquēs ↄ̄ platonē dicit q̄ nō magis erit miles qui ideā ↄtēplatus ē nec magis textor uł faber. inuens q̄ idee nō distinguūt actiuitatē in operando aut in iudicando. ğ veritas non cōsistit in hoc q̄ res ↄformat̄ ad itellectū diuinū. ¶ 2° sic arguit. Mathematicꝰ ⁊ oīs sciens ↄsiderat veritatē in oībꝰ ꝓpriās. sed manifestū est q̄ veritatē nō iudicat circa eas ex ordine ad itellectū diuinū. alias omnis sciēs eēt theologus. igit̄ idē quod prius. ¶ [illegible] sic. Impossibile est ignorare ↄformitatē aliquoꝝ cōformiū nisi cognoscant̄ ↄformia q̄ sūt extrema [illegible] ↄformitatis. s₃ ↄstat q̄ diuiꝰ intellectꝰ ⁊ idee q̄ sunt in deo a nobis non cognoscunt̄. ğ nullus pōt iudicare vtrū aliq̄ res diuino intellectui sit cōformis. ⁊ ꝑ ↄ̄ñs nullus sciet aliquā veritatē ex puris naturalibꝰ. ¶ [illegible] arguit q̄ veritas nō ē ↄformitas actꝰ intellectꝰ ad rē [illegible] ↄstat eni inq̄t q̄ veritas ē ꝑfectio simpliciter [illegible] attribuit̄ [illegible] pⁿcipio in sūmo sed hoc nō attribuit̄ [illegible] aliciu ↄformitatis aut respectꝰ ad rē [illegible] q₂ in eo relatio realis non ē. nec etiā rōnis [illegible]

[illegible] acta intellect⁹ vitas nō eēt in eo. ḡ vitas [illegible] formaliter in ɔformitate intellect⁹ ad rē. nisi [illegible] veritas que respicit itellectū. qn̄ intellige [illegible] ad illud qḋ debet fm ppriam nām p hoc ꝙ [illegible] ɔformat. vn̄ possibile est ꝙ rō veritatis sit in intel [illegible] pter ɔformitatē. sꝫ ꝙ n̄ sit rō veritatis simpli [illegible] impossibile est. ℂ 2ᵒ sic. Illud quo nō cōsidera [illegible] veritas in multis rebus nō includit in ra [illegible] veritatis simpliciter. sꝫ ingrens de duob⁹ lapi [illegible] quis sit verior nō aspicit ad intellectus cōfor [illegible] ɔformitate nō ɔsistit formaliter rō ve [illegible] simpliciter. Et si dicat ꝙ res sūt vere causali [illegible] ꝙ sūt apte nate nō decipere intellectū. dicen [illegible] non habito respectu ad intellectū res iudican [illegible] vere p hoc ꝙ assequūt nām ppriā. τ false dū non [illegible] hec ille. ℂ 3ᵒ loco ɔ candē ɔnem arguūt Durandus τ Hervicus pbando ꝙ veritas sit in intel [illegible] tm̄modo obiectiue. Illud eni qḋ est obiectū in [illegible] est obiectiue in eo. sꝫ verū est obiectū intelle [illegible] est tm̄modo obiectiue i intellectu. ℂ 2ᵒ sic. Phs [illegible] metaphisice diuidit ens in ens verū qḋ est in aīa τ [illegible] reale qḋ est extra. q̄re si diuisio sit bona necesse ē [illegible] diuidentiū non contineat sub alio. sed si verū haberet esse reale τ subiectiuū alicubi cōtineret sub aliquo decē p̄dicatoꝝ. τ ita sub ente reali τ ita sub alte ro diuidentiū: ergo necesse est ut habeat tm̄modo eē intētionale τ obiectiuū cum nō sit alicubi subiectiue. ℂ 3ᵒ qꝛ qn̄ aliqḋ nomē conuenit plurib⁹ ita ꝙ p vnū illoꝝ cōpetit ceteris. p p̄us cōuenit illi vni q̄ȝ ceteris sicut eē sanū ɔuenit potioni diete cibarijs τ aīali. sed [illegible] cōuenit p habitudinē ad sanitatē aīalis. iō aīali p̄ cōpetit eē sanū. sed manifestū est ꝙ eē verum ɔuenit plurib⁹. utpote ppositiōi τ intellectui τ rei ex tra ut est intellecta. eē aūt verū non ɔuenit ppositioni nisi ut est designatiuū rei que intelligit τ que hꝫ eē intellectū. τ similiter intellectus ver⁹ non dicit nisi qꝛ ē apphēsiuus veri obiecti. Res extra etiā nō dr̄ vera fm illud eē qḋ habet extra nisi qꝛ nata est causare apud intellectū apprehēsionē ɔformē sue entitati. τ falsa p oppositū. ḡ ratio veri p̄ τ p̄ncipaliter reperit i re put est cognita. τ fm ꝙ est in aīa obiectiue. ℂ 4ᵒ. Ita se vident habere verū τ falsū. sicut gen⁹ τ spēs τ cetera vniuersalia. sꝫ genus τ species sunt respectus rōnis ɔsequētes rem put ē cognita. τ hn̄t eē obiecti uū in aīa. ergo veritas erit in aīa p̄ncipaliter obiectiue. ℂ Ulteri⁹ arguit ab alijs. ꝙ veritas p̄ncipalit sit i reb⁹ fm suā formalē rōnē. Q̄cūq₃ aliqd inest duobus: vni tāq̄ȝ cause: alteri tāq̄ȝ causato. p p̄us τ p̄ncipali⁹ inest cause. vn̄ qꝛ ignis est causa caloris in oib⁹ calidis. ideo p p̄us τ p̄ncipali⁹ dicit calidus. fm phm [illegible] metaphisice. sꝫ veritas rei causa est veritatis i intellectu τ oratione. ut dicit phs in p̄dicamentis. qꝛ ab eo ꝙ res est [illegible]. τ similiter opinio τ intellectus. igitur veritas p p̄us τ p̄ncipali⁹ est in reb⁹. ℂ 2ᵒ sic. Uerū est obiectū intellectus. intellect⁹ eni verorꝫ est p̄ posterio ris; res extra sunt p̄ma obiecta intellectus nō spēs aut actus aīe. qꝛ [illegible] cognitio eēt reflexiua. ḡ τ veritas p̄us τ p̄ncipalius est in re extra. ℂ 3ᵒ Illud qḋ cōmunicat a deo oibus creaturis videt eē in rebus. sed phs dicit 2ᵒ metaphisice ꝙ p̄mū p̄ncipiū ē causa veritatis τ entitatis omnibus. τ habent se omnia ad entitatē sicut ad veritatē. ergo veritas est in reb⁹. ℂ 4ᵒ. Nam Aug⁹ dicit 8ᵒ de trinitate caᵒ 2ᵒ ꝙ idem ē magnitudo qḋ veritas τ qḋ illud maius est qḋ veri⁹. sed ɔstat ꝙ magnitudo est in rebus. ḡ τ veritas. ℂ 5ᵒ Uerū τ manifestatiuū sui videnť esse idem. sꝫ constat ꝙ res manifestant se per suas actualitates. quod enim est in potentia ignotū est. τ quod est actu est manifestū 9ᵒ metaphisice. igitur. ℂ 6ᵒ Quādo aliquid attribuitur alicui per modū signi τ cuiusdam ɔformitatis alteri vo per modum signati τ eius cui fit conformatio isti ultimo videtur formalius τ p̄ncipalius attribui. sicut patet de sanitate que attribuit animali p modū signati τ alijs p modū signi. sꝫ veritas attribuitur orationi τ intellectui sub ratione signi τ cuiusdā ɔformitatis ei⁹ ad rem extra. quia veritas intellectus non est aliud q̄ȝ adequatio et conformitas eius ad rem. fm vulgatam eius diffinitionē. ergo formalius τ principalius est in re q̄ȝ in intellectu. ℂ 7ᵒ Quandocūq₃ aliqua cōuertuntur: ubi est vnū principalius τ reliquū. sed ens τ verū conuertunť τ veritas τ entitas. igiť cū entitas p̄ncipaliter sit in reb⁹ extra. τ veritas p̄ncipaliter ibi erit. ℂ Ulteri⁹ arguiť ꝙ eq̄liter sit ubiq₃. probatio. quia intellectus τ scientia sunt veroꝝ. sed scientia pōt esse de actibus intellectus τ de re extra τ de secundis intentionib⁹ τ alijs quibuscūq₃. omnia nāq₃ sunt intelligibilia τ cognoscibilia. ergo veritas est ubiq₃. ℂ 2ᵒ qꝛ Anselmus in libro de veritate ostendit veritatē esse in enūciatione. caᵒ 2ᵒ et in opinione caᵒ 3ᵒ et in voluntate caᵒ 4ᵒ et in auctoritate. caᵒ 5ᵒ et in sensibus. caᵒ 6ᵒ et in eēntijs rerū. caᵒ 7ᵒ τ sūmā veritatem esse in deo. caᵒ 10. Et finaliter ɔcludit ꝙ vna sit vitas in omnib⁹ veris. caᵒ 13ᵒ sed h̄ non esset nisi rō veritatis eēt equalis ambitus cū ente. igiť. ℂ 3ᵒ. Nā Anselm⁹ ubiq₃ in illo libro ostendit ꝙ nō est aliud eē verū q̄ȝ esse illud qḋ vnūqḋq₃ eē debet. vn̄ actio est vera qn̄ est talis qualis eē debet. τ eodē mō lapis est verus qn̄ est id qḋ esse debet. Et ex hoc elicit Anselmus. ꝙ non est aliud veritas q̄ȝ rectitudo eius rei in qua est: que est perceptibilis sola mente. sed manifestum est ꝙ rectitudo rei cuiuslibet est in ipsa τ eē fm debitum est in qualibet re que sic ē sicut debet. ergo veritas est in omnibus in quibus esse τ entitas reperitur. ℂ Cōtra 2ᵃᵐ ɔnem arguit Aureolus. Uult eni p̄ pbare ꝙ rō in q̄ cōsistit veritas nō sit aliq̄ cōformitas aut respect⁹. Et arguit p̄ sic. Dicit eni Hilari⁹ ꝙ de⁹ ē vitas subsistēs. sꝫ manifestū ē ꝙ nec ɔformitas aut ali⁹ respect⁹ subsistere pōt. ut dicit cōmētator 7ᵒ meᵗᵉ. cōmēto. 49ᵒ dic eni ꝙ subsistētia nō sūt de gn̄e relatiuoꝝ. ℂ 2ᵒ sic. Nulla pfectio simpliciť importat ɔformitatē aut aliquē talē respectū. separat eni Anselmus i monol. 15ᵒ a nūero pfectionū simpliciť habitudines relatiuas. sꝫ vitas ē pfectio simpliciť. In omni nāq₃ re meli⁹ ē eē veꝝ q̄ȝ falsū. vn̄ melior ē ver⁹ lapis q̄ȝ falsus. ḡ vitas in tali ɔformitate aut respectu non consistit. ℂ 3ᵒ sic. In illo non consistit ratio veritatis

quo nõ ɔcepto nec ɔsiderato iudicatur de aliquo an sit verũ uel nõ verũ. sꝫ de oi re iudicatˀ an sit vera uľ falsa. non ꝓpter conformitatẽ ad aliqd aliud. sꝫ ex h̃ solo ꝙ attingit idẽptitatẽ suã ꝛ ꝓpriã nãm. non autẽ qꝛ attingit formaliter aut similitudinarie. ğ nõ ɔsistit formaliter in ɔformitate aut in aliq̊ respectu. ¶ 2º loco arguit ꝙ veritas nõ dicat eẽntiã cũ respectu. imo cũ ꝑuatione. s. cũ segregatione ab oi sibi extraneo ꝑuatiuo uel positiuo. Primo sic. Ratio sigñata p nomen maxime põt colligi ex vsu loquentiũ. sꝑ eni loquẽdũ ut plures. sꝫ nomẽ veritatis ſm vsum loquẽtiũ attribuiˀ rebus ꝓpter segregationẽ ꝛ depurationẽ ab oi extraneo ꝑuatiuo ꝛ positiuo. patet eni ꝙ lapis iudicatˀ alio verior ex hoc ꝙ depuratˀ a ɔtrarijs accidentibus. ꝛ si sint duo lapides preciosi absq̃ oi contrario accidẽte dicetˀ ꝙ vnus est alio verior. p hoc ꝙ minus ꝑuat graduᷓ debito sibi ſm nãm. videmꝰ etiã ꝙ veritas nature humane dĩ nã segregrata ab oi suba extranea. vñ illa radicalis cõplexio quã puer extrahit ab vtero dĩ veritas hũane nature ſm magistrꝫ libro 2º. dici etiã consueuit de suba alicuiꝰ negocij ꝙ hec ẽ veritas talis facti superfluis amputatis. nec est dubiũ ꝙ si inueniretˀ aliqua nã nihil hñs admixtũ statim diceretur de ea ꝙ eẽt verissimũ qd tale uel tale. ut verissimũ balsamũ cui nihil miscetˀ. ğ rõ veritatis videtur ɔsistere in quadã puritate ꝛ segregatiõe ꝛ ipermixtione cuiuslibet extranei. ¶ 2º sic. Equipollentia idem signãt ꝛ eadẽ est eorꝫ rõ. sed veritas puritas sinceritas ꝛ silia videntˀ equipollere. Idẽ eni est dictu de auro aliquo qḋ est purissimũ ꝛ sincerissimũ. ac si diceretur ꝙ est verissimũ. concipe etiã sinceritatẽ alicuiꝰ nature. non est aliud q̃ȝ concipere veritatẽ illiꝰ ſm cõmunem modum loquẽdi. vñ Augꝰ 8º de trinitate. ca. 2º dicit. ꝙ tres non sunt aliqd maiꝰ in eẽntia. qꝛ nec veriꝰ sũt. p hoc innuẽs ꝙ vitas eẽntie nõ est aliud q̃ȝ puritas ꝛ sinceritas eius. cũ ğ dicendo rẽ sincerã excludatˀ ab ea qcqd est extraneitatis. videtˀ ꝙ dicendo rẽ eẽ vbiq̃ȝ idẽ excludiť. ¶ Confirmatˀ. qꝛ hõ pictꝰ nõ dicitˀ verus ꝓpter ꝑuationẽ vite q̃ est extranea natura hominis ꝛ similiter vna albedo tãto est verior q̃ȝ alia q̃ȝto excluditˀ ipfectio ab ea. vñ illa ẽ v̾issima cui nulla impfectio est admixta. ¶ 3º. Illa est gñalis rõ veritatis ſm quã accipiuntˀ gradus in veritate. sed manifestũ est ꝙ gradꝰ veritatis sumũtˀ ſm segregationẽ ꝛ depurationẽ ab oi extraneo. res eni cuiˀ eẽndo nulla res est ãnexa. nec aliq̃ diminutio nature sue est sibi ãnexa nec possibilis ãnecti est vera i sũmo. ꝛ talis est natura diuinitatis. vñ diuitas ẽ qd verissimũ ꝓpter oĩmodã sinceritatẽ. qꝛ nihil ẽ nisi diuitas sincera ꝛ pura ꝛ segregata ab oi alio. ɔĩter v̾o qdditas rerũ positarũ in eẽ cõcepto dĩ rei veritas qñ accipiť ꝑcise ab oi extraneo. ꝛ si poneretˀ hũanitas aut q̃uis alia qdditas. sic existere sincere in rebus absq̃ȝ oi accidente ꝛ diminutiõe sui illa diceretˀ vera hũanitas. ɔsequẽť v̾o res existẽtes q̃ȝto plꝰ ꝑticipãt de hõ veritate ꝛ qdditate tãto dicuntˀ veriores. ğ manifeste apparet ꝙ rõ veritatis ɔsistit in segregatiõe ois extranee rõnis. sicut vnitas ɔsistit in indiuisione. ꝛc.

Ad argumenta primo loco adducta ꝑmã ɔne

facta dico. ad ꝑmũ quidẽ ꝙ hꝰ est falsa ꝛ ɔtra Augꝰ quasi in infinitis locis. Nã in libro de vera religione dicit ꝙ ſm veritatẽ diuã de omnibꝰ iudicamꝰ. Item 12º ɔfes. dicit. Si ambo videmꝰ verũ esse qḋ dicis ꝛ ambo videmꝰ: nec ego vtiq̃ȝ i te nec tu i me. sꝫ ambo in ipsa q̃ supra mẽtes nostras est icõmutabili veritate. Itẽ 9º de trinitate dicit. ꝙ in eterna veritate ex q̃ oia facta sunt. formã aũt ſm quã sumꝰ ꝛ ſm quã uľ i nobis uel in corporibus vera ꝛ recta rõne qd operamur visu mentis conspicimꝰ atq̃ȝ vim ɔceptam rerũ veracẽ noticiã apud nos habemꝰ. Itẽ 12º de trinitate. rõnis est iudicare de istis corpalibꝰ ſm rõnes incorporales ꝛ sempiternas q̃ nisi supra mẽtẽ humanã eẽnt incõmutabiles ꝑfecto non eẽnt. ꝛ infinita consimilia dicit. Qualiter aũt intelligendũ sit qḋ dicit ꝛ quõ icõmutabilẽ veritatẽ uel illas rõnes etnas i hac vita videamꝰ ꝛ ſm illas de oibꝰ iudicemꝰ. docet scūs doctor 3º ɔ gẽtiles ca. 47. Et ꝑma pte. q. 12. arti. 11. ad 3ᵐ. et. q. 84. arti. 5º p totũ. Et de v̾itate. q. arti. ad . et in multis alijs locis. Ubi ɔ gentiles v̾bis his dicit. Deus inqt spãli modo est in aia inq̃ȝtũ veritatẽ cognoscit. sicut igiť aie ꝛ res aie dicũť vere quidẽ in suis naturis ſm ꝙ silitudinẽ illiꝰ sũme nature hñt q̃ ẽ ipsa veritas cũ sit suũ intelligere. ꝛ suũ intelligere sit suũ eẽ. ita illud qḋ p aiam est cognitũ est verũ inq̃ȝtũ illiꝰ diuine veritatis quã deꝰ cognoscit silitudo q̃dã i ipsa existit. vñ ꝛ glosa sup illud psal. Diminute sũt veritates a filijs hominũ. dicit ꝙ sicut ab vna facie resultant multe in speculo. ita ab vna ꝑma veritate resultant multe veritates in mẽtibꝰ hoiũ. q̃ȝuis aũt diuersa a diuersis cognoscantˀ ꝛ credantˀ vera. tñ q̃dã sunt vera in quibꝰ oẽs hoies ɔcordãt. sicut sunt ꝑma ꝑncipia intellectꝰ tã speculatiui q̃ȝ practici ſm ꝙ naturaliter in mẽtibꝰ hoiũ diuine veritatis q̊si q̃dã imago resultat. Inq̃ȝtũ ğ quelibet mens qcqd per certitudinẽ cognoscit in his ꝑncipijs intuetur ſm q̃ de oibus iudicatˀ facta resolutione in ipsa dicitˀ oia i diuina veritate uel in rõnibus eternis videre. ꝛ ſm eas de oibꝰ iudicare. hec ille. Prima pte etiã. q. 84. arti. 5. dicit. Aliqd dicitˀ in alio dupliciter cognosci. vno modo sicut in obiecto cognito sicut aliqs videt i speculo ea quorꝫ imagines in speculo resultant. ꝛ hoc modo aia in statu presentis vite non põt videre oia in rõnibꝰ eternis. sꝫ sic i rõnibꝰ eternis cognoscũt omnia beati q̊ deũ vident. ꝛ omnia in ipso. Alio modo dicitˀ aliquid cognosci in alio sicut in cognitionis ꝑncipio sicut si dicamus ꝙ in sole videntˀ ea que videntˀ p solẽ. ꝛ sic necesse est dicere ꝙ aia humana oia cognoscit in rõnibus eternis. p quarũ ꝑticipationẽ oia cognoscimus. Ipsum eni lumẽ intellectuale qḋ in nobis est nihil ẽ aliud q̃ȝ quedã ꝑticipata silitudo luminis increati i quo continentˀ oẽs rõnes eterne. Un in psal. dicitˀ. Multi dicunt quis ostẽdit nobis bona. Cui q̃stioni respondet psal. dicẽs. Signatũ est sup nos lumen vultus tui dñe. quasi p signationẽ diuini lũis in nobis oia nobis demonstrari. hec ille. Ex quibꝰ pꝫ ꝙ nullꝰ in hac vita uel in aliqa

pō iudicare aliquid eē verū uel falsū nisi ex ɔformi tate eius de q̄b⁹ iudicatur ad rōnes eternas: τ h̄ uel intuendo illas rōnes in seipsis sicut faciunt beati uel aspiciendo ad lumē nāle qđ est quedā pticipatio ea/ rum sicut illi qui nō iudicāt ex visione ṽbi siue sint in uia siue sint in termino. τ sic p₃ ad oia argumen/ ta que inducta sunt pmo loco. ℂ Ad alia ṽo z° loco inducta di/ co quia pmo loco. Ad primū argumentorū pmo loco ɔ z^m conclusionē ad z^m τ primū argumentorū pmo loco ɔ z^m. concedo eni maiorē τ minorē simplr̄. s. q̄ verū est actu z. ɔcedo eni maiorē τ minorē simul. s. q̄ perfectio simplr̄ attribuit̄ deo rōne respectus: ... pfectio simplr̄ attribuit̄ deo rōne respectus: sed rōne absoluti. veritas eni dicit pfectionē intelle/ ctus τ ē qđ absolutū: qđ tñ ɔcomitat̄ respect⁹. sic eni bonitas non dicit purū respectū. sed qđ absolutū. qđ tamen ɔcomitat̄ respectus. ita τ veritas. Ille aūt re/ spectus quē dicit veritas nō est in deo ſm rē sed ſm rō/ nem q̄ diuinus intellect⁹ itelligit rem q̄ est de⁹ ſm q̄ il/ la est vera siue veritas. i. sub rōne veri. oʒ q̄ non solū intelli/ gat se absolutū in se. sed in ordine ad intellectū cui ē cō/ formis et uerū in se. sed in ordine ad intellectū cui ē cō/ forme illud absolutū. nō tñ q̄ intelligat eē in deo uel in intellectu diuino. sed intelligit absolutū relatiue. s. in quādā rōne q̄ repñtat deū τ respectū eius ad in/ tellectū. ℂ Ad z^m negat̄ h^r ut ꝑ pdicta patet. ℂ Ad primū Durandi τ Herueī dicit̄ q̄ solum cōcludit q̄ veritas ē obiectiue in intellectu. nō aūt q̄ solūmodo obiectiue. vn̄ dico q̄ veritas uel verū sub rōne veri non ē obiectū intellect⁹ licʒ sit passio obiecti intel/ lectus ut itellectū in actu. ut alias lati⁹ dictū est. illud aūt qđ taliter ē obiectū intellect⁹ pōt in sui rōne inclu/ dere aliqđ factū per intellectū uel eē formaliter i in/ tellectu. ℂ Ad z^m dico q̄ argumētū cōcludit q̄ verū in q̄tū h⁹ dicat aliqđ non reale scʒ respectū rōnis τ h̄ ɔcedit. cū h̄ tñ stat q̄ dicit aliqđ reale mālit̄ τ illum respectū formalit̄. sicut exēplificatū ē de tēpore τ de ṽlibus in pma ɔne. ℂ Ad 3^m negat̄ h^r quo ad illā pte/ ma dicit q̄ intellect⁹ nō dicit̄ ver⁹ nisi q₂ ē apphē/ sus rei ueri obiecti extra. hoc eni i falsum ē. pus eni nā in/ tellect⁹ apphendit rē vere q̄ res sit vera. q₂ cā q̄ res sit vera est. q₂ adeq̄tur intellectui habēti speciē rei p/ fectā. uel pfectū iudiciū. si eni loq̄mur de itellectu q̄ est causa rei. notū ē qđ dicitur. sicut de itellectu diui/ no respectu nāliū. τ de intellectu creato respectu ar/ tificialiū. Si aūt loq̄mur de intellectu q̄ mouet̄ a re adhuc pus ē veritas in tali intellectu q̄ in re loquen/ do de veritate quā res habet in ordine ad illū intelle/ ctum creatū. q₂ verū dicit terminū motus cognitiui. Hic autē est pncipaliter in intellectu: ut ponit sanctus Tho. pma. q. de veritate arti. z° veritas eni q̄ ad suū formale scʒ quo ad ultimā de iam ɔstitutiuū rōnis di/ cit respectū adeq̄tiōis in esse cognito: ita q̄ respect⁹ adeq̄tionis inf̄ cognitū in actu τ cognitū in potentia cōplet rōnem veritatis. res aūt ut cognita in actu est i cognoscēte p sui speciē. extra cognoscētē ṽo est co/ gnita in potētia. res aūt ut ē in cognoscēte nō ē aliud q̄ species sui in cognoscēte. τ ideo sicut cognitū i actu pncipalius ē verū q̄ cognitū in potentia: ita illud qđ est in intellectu ē verum pncipalius q̄ illud quod est extra ut extra ē. ℂ Ad 4^m dicitur q̄ argumētū ɔclu/ dit verū. sed nō ad intētionē arguentis. dico enim q̄

veritas dicit respectū ɔsequentē rem ut est i anima. sed res ut est in anima uel in intellectu non est aliud a specie rei. τ ideo dicere q̄ species uł forma rei i aīa est primo vera. τ q̄ res ut ē obiectiue in anima ē pmo vera. idē est dicere si bene intelligatur. ℂ Ad primū eorū que vlterius inducta sūt dicit̄: q̄n aliqđ ɔuenit cause τ causato equocis nō oportet q̄ pus cause cōue/ niat formalit̄. sed virtualiter. sicut patet de aīali sano τ de medicina sana. ita ē in ꝓposito. ℂ Ad z^m dico. q̄ verū non est obiectū intellectus primū τ per se sicut illud ad cuius rōnem pmo aspicit intellect⁹. sed eius ratio cōsequit̄ intellectum in actu. sicut intellectū in/ q̄tū intellectū. uel vniuersale inq̄tū vniuersale. aut abstractū inq̄tū abstractū nō sūt pma τ p se obiecta intellect⁹ sicut quod pmo aspicit intellect⁹. sed sunt quedā ɔsequētia obiectū intellect⁹ in actu. ℂ Ad 3^m cōcedit̄ q̄ veritas ē in reb⁹ prius tēpore q̄ in intelle/ ctu nr̄o. sed rō veritatis pfecti⁹ saluat̄ i intellectu q̄ in re extra ut extra ē. ℂ Ad 4^m dico. q̄ veritas ē eēn/ tia rei nō absolute: sed cū respectu ad itellectū. ℂ Ad 5^m dico. Si per dicat causam veritatis τ fūdamentū dico q̄ res ē vera p suā eēntiā: τ manifestatiua sui p eēntiam. si aūt dicat tm̄ quo aliqđ ē formalit̄ verū uł manifestatiuū sui. falsū est: sicut in aliq̄ exēplo sortes est pater p generare vno mō. nō aūt alio mō: sed per patnitatē. q₂ li per dicit q̄nq₃ cām effectiuā. q̄nq₃ for/ malem. ℂ Ad 6^m dicit̄ q̄ h^r ē falsa ad mētem maio/ ris. nō eni veritas intellectus ē signū veritatis rei. sic h^r debet subsumere. sed ɔcedit̄ bene q̄ intellect⁹ dr̄ verus. q₂ est ɔformis rei extra: nō q̄ ista veritas sit si/ gnū ali⁹. sed h̄ verū est signū illius. vn̄ 4^r debet intel/ ligi q̄n attributio illa fit q̄tū ad illud i q̄ vnū est signū τ aliud signatū. cuiusmodi nō est in ꝓposito. nō enim veritas intellect⁹ ē signū veritatis rei. τ q̄tū ad rati/ onē veritatis fit attributio ſm magis τ min⁹. sʒ illud i q̄ fūdatur veritas intellect⁹ uel forma intelligibilis ē signū illi⁹ in q̄ fūdat̄ veritas rei. Simile autē de sani/ tate non valet. q₂ sanitas medicine uel vrine ē signū sanitatis aīalis. nō aūt ipsi⁹ aīalis. ℂ Ad 7^m dicitur q̄ 4^r est falsa. nisi intelligat̄ q̄tū ad illa penes que con/ uertūtur. τ ideo quia ens τ verum conuertuntur so/ lum quo ad supposita: non quo ad constitutiuū rati/ onis vtriusq₃: ideo vbicūq₃ ē suppositū entis est sup/ positū veri. sʒ nō oportet q̄ vbicūq₃ est pncipalit̄ for/ male entis scʒ eē. sit formale veri scʒ respect⁹ adequa/ tionis. ℂ Ad pmū eorum q̄ vlterius sūt inducta dici/ tur q̄ licʒ sciētia sit tam de entib⁹ in aīa q̄ de entibus extra animā. tamē illa que sunt extra animā non ob/ iiciunt̄ scie nisi p hoc q̄ sunt in anima. ℂ Ad z^m dicit̄ q̄ cōcludit q̄ verū τ ens q̄ ad supposita cōuertunt̄. sed hoc dato non sequit̄ q̄ vbi est pncipalius consti/ tutiuū veri. sit pncipalius constitutiuū rationis entis ut dictū est. ℂ Ad 3^m dico q̄ concludit veritatem eē in rebus. sed q̄ veritas sit in rebus. hoc ē. quia in eis ē respectus ad intellectum diuinū uel creatum. et illa veritas que ē in rebus est improprie veritas ut dictum est in ɔne de vestī. ℂ Ad argumēta contra z^am ɔnē primo loco inducta respondetur ꝓ quāto impugnāt

ea que dicta sunt. iste enim vult nõ solum probare ꝙ veritas non sit respectus. imo ꝙ nec in sui ratione includit aut ↄnotat respectũ aut ↄformitatẽ. ⁊ ideo qꝛ ego sustineo 2^m licꝫ non primũ. ea ꝓpter ad pͥmũ argumẽtoꝝ dico ꝙ illud solũ ↄcludit ꝙ veritas non sit respectus a diuina eẽntia distinctus: loquẽdo de veritate diuina. non tñ ꝓbat qn veritas creata sit respectus. qꝛ nõ oportet ꝙ veritas dicat̃ vniuoce de deo ⁊ creaturis. verũtñ ego cõcedo ꝗtis illã ↄnem scꝫ ꝙ veritas nõ est respectus: nec in deo: nec in creatura sed diuina veritas ẽ diuina eẽntia: ut ꝓbat scũs doctor ꝑ ↄtra gẽtiles ca.º 60. tñ nos nõ intelligimꝰ diuinã eẽntiam eẽ veritatẽ nisi cointelligẽdo ↄformitatẽ eiꝰ ad intellectũ suum. veritas ꝗ diuina licꝫ ꝗtũ ad esse non sit nisi intellectꝰ diuinꝰ uel eẽntia diuina. tamen ſm rõnem addit respectũ rõnis modo exposito: sicut vnitas dicit eẽntiam cũ negatione diuisionis. ¶ Ad 2^m dico ꝙ nulla pfectio simplicit̃ est respectꝰ: nec includit respectũ ſm eẽ. ita ꝙ respectꝰ ptineat ad eẽ eiꝰ tanꝗ intrinsecũ. nihil tñ ꝓhibet aliquã pfectionẽ simplicit̃ includere respectũ ſm rõnem. hoc ẽ ꝙ a nobis non põt ↄcipi ut talis pfectio nisi cointelligamꝰ respectum eius ad aliqd. qꝛ nomẽ talis pfectionis ẽ relatiuum. ut patet etiã de cognitiuo volitiuo beatificatiuo q̃ dicũt pfectiones simpliciter. nõ tñ intelligimus ꝙ in re sit talis respectus itrinsecꝰ pfectionũ. ⁊ h̃ forte dicet̃ q̃nꝗ latiꝰ cũ loq̃mur de relationibꝰ rationis. ¶ Ad 3^m negat̃ hoc. nõ eñi potest qs iudicare an res sit vera nisi ↄsiderando ↄformitatẽ illiꝰ ad aliqd. utpote ad rõnem rei: q̃ est in mẽte dei uł creature ut illud iudicat̃ eẽ verũ aurũ ab artifice uel argẽtario qđ assequit̃ rõnem auri quã hꝫ ille in mẽte de qdditate auri: quã cõcepit scꝫ rõnem ex auditu uel visu aut aliqua pceptione aut inuestigatione. ¶ Ad pͥmũ eoꝝ q̃ 2º loco inducta sunt negat̃ hoc. illa enim segregatio nunꝗ faceret lapidẽ eẽ verã margaritam. imo nec eẽt i lapide: nisi pͥus eẽt in eo adeq̃tio ad ideã diuinã. nõ eñi ideo lapis ille ẽ segregatus ab oĩ priuatino alicuiꝰ pticipantis ad margaritã. nisi qꝛ habet oppositũ priuationis cũ priuatio non tollat̃ nisi ꝑ habitũ oppositum ⁊ ita pͥus inest ↄformitas ad ideã ꝗ segregatio a priuatione ↄformitatis. ¶ Ad 2^m negat̃ hoc. puritas eñi cõsistit in negatione. veritas aũt in positione: ⁊ sic nõ sunt idem nisi q̃ ad supposita. Ad dictũ Augꝰ. dicitur ꝙ expositio quã facit arguens nulla ẽ. ꝑ illud eñi nõ innuit̃ ꝙ veritas sit puritas. sꝫ ꝙ sit magnitudo q̃ dicit qd positiuũ. ¶ Ad 3^m negat̃ hoc. dico eñi ꝙ gradus in veritate nõ accipiũtur de ꝑ se ꝗtum ad illã segregationem nisi ↄsecutiue inꝗtũ accipiũtur penes cõformitatẽ ad ideã in se: uel ad ideã relucẽtẽ in intellectu nr̃o formãte qdditates rerũ. ad illã aũt ↄformitatem sequit̃ segregatio uel negatio illa. carẽtia enim actus pͥuationis posterior ẽ habitu tollẽte pͥuationẽ sicut effectꝰ ẽ posterior sua causa. modo habitus q tollit illã carẽtiam ẽ ↄformitas p̃dicta. ¶ Ad argumẽtũ factum in pede questiõis r̃ndet sanctus doctor pͥma parte. q. 16. arti. ꝑ ad 3^m. dicendũ inquit ꝙ licꝫ veritas intellectus nostri a re causet̃. non tamẽ oportet ꝙ in re pͥus inueniatur rõ veritatis. sicut nec in medicina ꝑ prius inuenitur rõ sanitatis ꝗ in aiali. virtus enim medicine non sanitas eius causat sanitatẽ cum nõ sit agens vniuocũ: ⁊ similiter eẽntia rei ⁊ nõ veritas eẽ causat veritatẽ intellectus. vñ phs dicit ꝙ opinio ⁊ oratio vera est ex eo ꝙ res ẽ. non ex eo ꝙ res vera ẽ. Et hec de questione.

Circa vigesimã distinctionem

Circa vigesimã distinctionem querit̃. Utrum potẽtia gñandi claudatur sub oĩpotẽtia. Et arguitur ꝙ nõ. Illud nõ clauditur sub oĩpotẽtia sine q̃ aliqd ẽ oĩpotens. sꝫ sine potẽtia gñandi aliqs ẽ oĩpotẽs scꝫ filiꝰ ⁊ spũs sanctus. ergo ⁊c. In oppositum arguit̃. Nã dicit Augꝰ. in li. ↄtra Maximinũ pater nõ potuit gñare filium sibi eq̃lẽ vbi ẽ oĩpotẽtia pr̃is: ex q̃ videt̃ arguere ꝙ posse gñare filiũ ptinet ad oĩpotẽtiã. ¶ In hac q̃stione est vnicꝰ articulꝰ. pro quo sit pͥma ↄ. ꝙ potẽtia gñandi ptinet ad oĩpotẽtiã pr̃is. nõ aũt ad oĩpotẽtiã simplicit̃. Istã ponit scũs doctor de potẽtia dei. q. 2. arti. 5. vbi sic ait. Cũ eñi potentia in essentia radicari intelligat̃ ⁊ sit pͥncipiũ actionis. oportet idẽ esse iudiciũ de potentia ⁊ de actione qđ de eẽntia. In diuina aũt eẽntia h̃ cõsiderãdũ est ꝙ ꝓpter eiꝰ sũmã simplicitatẽ quicquid in deo ẽ est diuina essentia. vñ ⁊ ipse relationes quibꝰ ꝑsone ad inuicẽ distinguũt̃ sũt ipsa diuina eẽntia ſm rẽ. ⁊ ꝗuis vna ⁊ eadẽ essentia sit cõis tribꝰ ꝑsonis nõ tñ relatio vniꝰ ꝑsone ẽ cõis tribꝰ ꝓpt̃ oppositionẽ relationũ ad inuicẽ. Ipsa eñi paternitas est in diuina eẽntia. nec tñ pat̃nitas i filio inest ꝓpt̃ oppositionem pat̃nitatis ⁊ filiationis. vñ põt dici ꝙ pat̃nitas ẽ diuina eẽntia ꝑut ẽ in pr̃e: nõ ꝑut ẽ in filio. nõ eñi eodem mõ est in pr̃e ⁊ filio. sed in filio ut ab altero accepta. in pr̃e aũt nõ: nõ tñ sequitur ꝙ ꝗuis pat̃nitatẽ filiꝰ non habeat quã pat̃ habet ꝙ aliqd habeat pat̃ qđ non hꝫ filiꝰ. nã ipsa relatio ſm rõnẽ sui gñis. i. inꝗtũ est relatio nõ hꝫ ꝙ sit aliqd. sed solũ ꝙ sit ad aliqd. qđ ħo ſm rẽ sit aliqd hꝫ ex illa pte q̃ inest. uł eadẽ ſm rẽ ut in diuinis. uł ut hñs causã in subiecto sicut i creaturis. vñ cũ illud qđ ẽ absolutũ cõiter sit in pr̃e ⁊ filio. nõ distinguit̃ ſm aliqd. sed ſm ad aliqd tñ. vñ non põt dici ꝙ aliqd habet pater qđ nõ hꝫ filiꝰ. sed ad aliqd ſm vnũ respectũ ↄuenit pr̃i. ⁊ ſm aliũ filio. similit̃ ꝗ de eadẽ est de actione ⁊ potẽtia. nã gñatio signat actionẽ cũ aliquo respectu. ⁊ potẽtia gñandi signat potẽtiã cũ respectu. vñ ipsa gñatio ẽ dei actio. sed ꝑut ẽ patris tñ. nec tñ sequitur ꝙ aliqd possit pat̃ qđ nõ possit filiꝰ. sed oꝫ q̃ ꝗuis põt pat̃ põt filiꝰ ꝗuis gñare non possit. nã gñare ad aliqd dicit. hec ille. Et ad 5^m dicit. Sicut vna ⁊ eadẽ eẽntia triũ ꝑsonarũ: nõ tñ sub eadẽ relatione uel ita eundẽ modũ existendi ẽ in tribꝰ ꝑsonis ita ẽ ibi de eadẽ potentia. Eandẽ ponit ↄnem ꝑ sen. di. 20. q. 1. arti. 1. vbi sic dicit. Quis pater habeat paternitatẽ quã filius nõ hꝫ ⁊ paternitas sit aliqd. non tñ pater hꝫ aliqd qđ non habet filius sicut pat̃nitas ẽ eẽntia nõ tñ qđ non habet filius sicut pat̃nitas ẽ eẽntia ... tur ꝙ pat̃ aliquã eẽntiã habeat quã non hꝫ filiꝰ. sicut ... tem pat̃ haberet sapiẽtiam ⁊ nõ filius pater aliqd ...

[illegible] quod nō haberet filius. qz sapientia dicit aliqd
[illegible] cui fm rōnem suā. Similiť cū gñare in di
[illegible] relatio quedā ⁊ sit ad aliqd. Quāuis pater possit
[illegible] non filius. nō sequiť φ possit aliqd pať qd non
[illegible] sed bn̄ sequereť si pať posset intelligere ⁊
[illegible] φ pať posset aliqd qd non posset filius: sic pať
[illegible] ⁊ eē prēm ē aliqd eē. ⁊ tn̄ cū filius non sit pať
[illegible] est eē prēa qd non sit filiu. qz oē in diuinis eē est
[illegible] aliqd est ibi uel fm rōnē eēntie uł fm
[illegible] attributorū. hec ille. Itē pma pte. q. 4 z. art. 6°.
[illegible] Dicendū φ sicut eadē eēntia q̄ est in patre
[illegible] ē i filio filiatio. ita eadē est potentia q̄ pa
[illegible] gñat: ⁊ qua filius gñatur. Unde verū est φ qcqd pōt
pater pōt filius. nec sequiť ex hoc φ filius possit gñare
[illegible] qd i ad aliqd. nā gñatio in diuinis sigt re
[illegible] eandē oīpotētiam quā pať. sed cum alia
[illegible] qz pať habet eā ut dans: ⁊ h̄ sigtur cū dicit
[illegible] gñare. filius aūt habet ut suscipiens: ⁊ h̄ sigtur
[illegible] φ pōt gñari. hec ille. Et intēdit talē relatio
[illegible] valeť. qz cū potētia gñandi dicat poten
[illegible] respectu paternitatis. si patri deficeret poten
[illegible] ĝ non posset eē ex defectu relationis im
[illegible] cū pať habeat illā relationē q̄ nō auget ope
rationē nec minuit. oporteret ĝ φ h̄ esset ex defectu
potētie ⁊ sic nō eēt oīpotens. In filio aūt nō sic. qz φ
filius nō possit in gñationē nec hz potētiā gñandi hoc
[illegible] ex defectu potētie. sed qz nō hz illā relationem
[illegible] potētia gñandi iportat: ⁊ ita nō pōt argui φ non
[illegible] potēs ex h̄ φ nō hz potētiā generādi. ⁊ φ ista sit
[illegible] patet. qz pmo sen. d. 42. ad 4m dicit. Oīpo
tentia dei pōt cōpari ad aliqd uel sicut ad opatū: uel
[illegible] ad operationē. sicut ad opatū nō cōparatur aliqd
quod in ipso sit. quia in deo nihil ē factū ⁊ sic oīpoten
tia est respectu creaturarū solū. sed cōparatur sic ad
operationē ad h̄ qd in ipso ē precipue cū nulla opera
tio sit ipsius dei q̄ sit ex eēntiam eius. vnde oīpotētia
patris extēdiť ⁊ ad gñationē ⁊ ad intelligere ⁊ crea
re. ⁊ breuiť ad oīa q̄ perfectionis sūt: ⁊ pꝑter h̄ appa
ret φ ratio Augl. est efficax. nec sequitur φ filius non
sit oīpotēs si nō potest gñare filiū equalē sibi. ratione
pdicta. sequereť tn̄ in pr̄e. quia patri nō deest relatio
[illegible] in gñatione actiua. vn̄ si negatur ab eo p
[illegible] gñationis oporteret φ eēt defectus in ipsa ope
ratione inqʒtū operatio ⁊ h̄ redūdaret in defectū po
tentie. sed a filio remoueť actiua gñatio nō nisi rōne
relatiōis importate. Relatio aūt inqʒtū hz nullū or
dinem ad potētiā habet. hec ille. ¶ Sz cōtra ista ar
[illegible] Aureolus. Et pmo ɔtra hoc qd dictū est φ eadē
[illegible] potentia q̄ pater gñat: ⁊ qua filius gñatur. ⁊ pmo sic
[illegible] impossibile ē φ potētia passiua ⁊ actiua sunt eedem
formaliť. sed generare ⁊ gñari se hn̄t in diuinis quasi
[illegible] passiue ĝ potētia ad generare ē oīo differēs
a potentia ad gñari. ⁊ ɔsequenter nō sunt eedem for
[illegible] ¶ z° sic. Ad actus genere differētes necesse
[illegible] assigāre potētias genere differētes. sed generare ⁊
[illegible] sunt actus genere differētes. ergo potētia
ad generare ē oīo differēs a potētia ad gñari. ¶ 3°
[illegible] generātē ⁊ esse genitū non est idē esse. igitur

posse gñare ⁊ posse generari non ē idē posse. ⁊ p ɔñs
nec potentie erūt eedem. ¶ 4° sic. Posse generare ē
habere diuinam eēntiam p modū dantis. posse vero
generari ē habere eā p modū accipientis: ut ipsimet
dicunt. sed dare ⁊ accipere nō est idē. ergo posse ge
nerare ⁊ posse generari non sunt idem. Et si dicať φ
non sūt idem relatiue. sed bn̄ quo ad absolutū. nō va
let. qz posse generare formaliť nō dicit aliqd absolu
tū in ordine ad generare. non videť aūt esse eadē ha
bitudo ad generare ⁊ ad generari: cum respectus ex
terminis distinguātur. ¶ z° loco arguit ɔtra aliud di
ctū scʒ φ relatio nihil ponit fm qdditatiuā rōnē. pmo
sic. Illud qd fm suā quidditatiuā rōnē nihil ponit nō
est formaliť aliqd positiuū sed pꝰuatio aut negatio. sʒ
relatio dicit fm suam qdditatiuam rōnem aliqd posi
tiuū alias non eēt de decē generibus rerū. ergo nō est
verū φ relatio nihil ponat in diuinis fm suā quiddi
tatē. ¶ z° sic. Qd nihil ponit qdditatiue nihil ē. quia
vnūquodqʒ formaliter ē p suā qdditatē: ut dicit phs
7° metaphisice. ĝ non est verū φ relatio fm suā qddi
tatē nihil ponat. Et si dicať φ nihil realiť ponit q̄uis
ponat aliqd fm rōnē. nō valet. qz paťnitas vere rea
liter ɔstituit prēm. ⁊ vere pr̄ reali gñatiōe pducit filiū
vn̄ oʒ φ ibi sit realis generatio. ⁊ p ɔsequēs realis re
latio ponens aliqd fm rōnē sue qdditatis. ¶ 3° arguit
φ ista opinio nō saluet idēptitatē oīpotētie in pr̄e ⁊ fi
lio. nō eni oīpotētia dicit pcise eēntiā. sʒ addit ordinē
ad oīa possibilia fieri uel pduci. sed manifestū ē φ di
uinitas put ē in filio nō respicit gñare qd est pductio
cuiusdā possibilis pduci scʒ filij. imo ut ē in filio illud
sibi repugnat. ĝ diuinitas ut ē in filio nō hz rōnē oīpotē
tie: nec ē ibi sub rōne oīpotētie. ¶ 3° loco arguit Bo
nauētura. φ potētia gñandi nullo mō ptineat ad oī
potētiā. pmo sic. Oīpotētia dicit pfectionē simpliciť
sed potētia ad pducēdū aliquē masculine ⁊ nō aliqd
neutraliť nō includit aliquā pfectionē. p eo qz termi
nus pductus inqʒtū hz pfectionē nō includit. talis eni
terminus ɔstituiť formaliť p relationē. sʒ relatio nō est
pfectio simpliciť. ĝ potētia gñandi non reduciť ad oī
potētiā p eo φ nō respicit aliqd sʒ aliquē. ¶ z° arguit
φ sicut potētia trāsmutatiua respicit subiectū qd trā
smutať. sic potētia pductiua respicit ťminū q̄ pduciť
sʒ phs dicit. 9° meth. φ potētia trāsmutatiua ē in aliud
inqʒtū aliud. ⁊ fm φ ē aliud sumēdo neutraliť. ĝ videť
φ potētia pductiua sit ad qd ⁊ nō ad ad aliqd seu ali
quē pducēdū. ¶ 3° arguit Durandus φ potētia pdu
ctiua pꝑe sūpta ē ad aliqd agere realiť distinctū a sup
posito. nō aūt ad agere qd ɔstituat eē suppositi agēt]
sed potētia gñatiua in diuinis ē ad agere ɔstituēs eē
suppositi. ĝ non spectat ad oīpotētiā. ¶ 4° arguit idē
φ oīpotētia nō videť includere potētiā ad intra sʒ ad
ex. vn̄ nec potētia intellectiua nec volitiua ptinēt ad
oīpotētiā. sed potētia pductiua q̄ respicit agere ɔsti
tuēs eē suppositi nō ē ad agere extrinsecū: sed mag.
intrinsecū. ĝ nō ptinet ad oīpotētiā. ¶ 5° arguit Sco
tus. Oīpotētia nō distribuit p oībus potētijs. sʒ p oībus
possibilibus, ɔstat eni φ i deo ē oīpotētia. sʒ nō omnes
potētie sūt i eo. qz nō potētia currēdi aut ridēdi. sʒ est

tñ nō in eo vna potētia p quā attingit oīa possibilia. ḡ oipotētia nō includit in se oēs potentias. sed tm̄ oīa po[illegible]. manifestū ē aūt q̄ filiꝰ dei nō est de numero po[illegible] sed necessarioꝝ cū non sit possibilis eē ⁊ non eē. igit̄ potētia ḡnandi nō includit̄ sub noīe omnipotētie. ¶ 6º ad idem arguit sic. ꝓpotētia ꝑductiua differt a potentia creatiua ⁊ ab alijs potētijs actiua inq̄tū nullū necessariū potest eē terminꝰ potētie creatiue aut actiue. imo oē tale ē possibile ⁊ otīgēs. terminꝰ aūt potentie ꝑductiue pōt eē necessariū. vnde aliq̄d necesse esse est ꝑductibile: sicut patet de filio ⁊ spiritu sancto. ſ3 manifestū est q̄ oipotētia cōp̄rehēdit in se tm̄ ea q̄ spectāt ad potentiam actiuā ⁊ creatiuam ⁊ non oīa ꝑductibilia q̄ spectāt ad potētiā ꝑductiuā. ḡ potētia ḡnandi nō cōp̄rehēdit̄ sub oipotētia. ¶ 7º pōt argui q̄ vna persona non dicit̄ oipotens respectu alteriꝰ. sed potētia ḡnandi ptinet ad vnā ꝑsonam i ordine ad aliā. ḡ nō spectat ad oipotētiā etiam patris. ¶ Ad argumēta p̄mo loco inducta r̄ndet̄. Et ad p̄mū illoꝝ dicit̄ q̄ in diuinis nō est potētia passiua nec passio nisi grāmaticalit̄ loquēdo. ⁊ ideo cōcedo maiorē de potētia vere passiua. q̄ nunq̄ est eadē formaliter cū actiua. q̄ talis potētia differt realiter ab actu. sed loq̄ndo de potētia passiua grāmaticalit̄ loquēdo q̄ poriꝰ dicit̄ potentia passiue dicta q̄ȝ potētia passiua. talis inquā non oportet q̄ realiter distinguatur a potētia actiua. nec ab actu respectu cuiꝰ dicitur. sed eadē potētia cū relatione vna dicit̄ passiua ⁊ eadē potētia cū alia relatione dicit̄ actiua. vn̄ scūs doctor de potentia dei. q. 9. arti. 9º ad 4m dicit. In operatione q̄ trāsit in rem exteriorē reqrit̄ aliud p̄ncipiū i agēte p q̄d est agēs. ⁊ aliud p̄ncipiū in patiente p quod est patiens. In opatiōe aūt que non transit in rem exteriorē sed manet in opante. nō requirit̄ nisi vnū p̄ncipiū operationis. sicut ad volēdū reqrit̄ p̄ncipiū ex pte volentis p quod possit velle. In creaturis aūt ē generatio f̄m operationē trāseūtē in rē exteriorē. vn̄ oȝ q̄ sit alia potētia actiua in ḡnante. ⁊ alia potentia passiua in genito. sed ḡnatio diuina attendit̄ f̄m operationē. nō quidē in aliq̄d exteriꝰ transeuntē. sed interiꝰ manentem. i. f̄m cōceptionē verbi vn̄ nō oportet q̄ alia sit potentia actiua in p̄re. ⁊ alia passiua in filio. hec ille. ¶ Ad 2m negat̄ aᵒʳ vbi actus potētiarū nō distinguit̄ a potētijs realiter. nec distinguit̄ int̄ se q̄si duo absoluta: ſ3 ut duo relatiua. Isto mō aūt se habēt ḡnare ⁊ ḡnari. q̄ ḡnare nō est actus realit̄ exiens a potētia ḡnandi actiue dicta. nec ḡnari est actus realit̄ receptꝰ in potētia ḡnandi passiue dicta. sed est ibi distinctio f̄m rōnē. ḡnare ⁊ ḡnari etiam nō sūt duo absoluta. sed duo relatiua. nec hn̄t diuersa esse sed idē. vn̄ scūs Tho. de potētia dei. q. 9. arti. 9º ad 3m dicit. ꝓpotentia absolutū quidem est: ⁊ ideo nō distinguit̄ in diuinis sic nec bonitas: nec aliq̄d sic dictoꝝ. ḡnare vero ⁊ ḡnari i diuinis nō signt aliq̄d absolutum: sed solā relationē. relationes aūt opposite i vno ⁊ eodē absoluto coicant in diuinis ⁊ ipsū non diuidūt sicut patet q̄ in p̄re ⁊ filio ē vna eēntia. vn̄ nec potentia distinguit̄ p h̄ q̄ est ḡnare ⁊ ḡnari. nō eni etiā i creaturis oȝ q̄ p quācūq̄ obiectoꝝ differētiā uel [illegible] ctionē potētia distinguat̄. ſ3 p [illegible] forma obiectoꝝ. ⁊ q̄ in eodē ḡne accipit̄ [illegible] potentia visiua non distinguit̄ p hoc q̄d est videre hominē ⁊ videre [illegible] q̄ [illegible] non ē [illegible] sensibile [illegible] in diuinis absolutū p relationē nō distinguit̄. hec ille. ¶ Ad 3m negat̄ [illegible] esse ḡnante ⁊ eē genitū non sit eē idem [illegible] idē est eē q̄ p̄ est [illegible] est uel quo generans ē ⁊ q̄ genitꝰ est. ⁊ ideo non oȝ q̄ aliud posse ad ḡnare ⁊ aliud ad ḡnari. [illegible] nec p aliud eē est ḡnans ⁊ aliud genitꝰ. cōcedo tn̄ q̄ sic eē ḡnante nō est eē genitū. ita nec posse ḡnare ē posse ḡnari. nec posse ḡnare ⁊ posse ḡnari ē posse idē ꝑut idem est [illegible] casus. ¶ Ad 4m negat̄ hᵒʳ. dico eni q̄ dare ⁊ accipere sūt idē in diuinis ꝑut l̄ idē est neutri generis. nec aliud h3 dans q̄d nō habeat accipiēs: h3 accipiens [illegible] habeat dare q̄d ē aliq̄d. nec dans h3 accipe q̄d ē aliquid ꝯcedo tn̄ q̄ dare nō est accipere: imo sūt distincte relationes ⁊ res. ⁊ similit̄ cōcedo q̄ posse ḡnari non est posse ḡnare. ⁊ q̄ posse ḡnari dicit habitudinē realiter distinctā ab illa quā importat ḡnare. nō tn̄ ex h̄ sequitur q̄ nō sint idē posse uel eadē potētia. ſ3 vnū negat̄ ab alio. ¶ Ad argumēta 2º loco facta dico. ad p̄mū quidē. vn̄ scūs doctor i p̄ma distinctiōe. q. 1. arti. p̄. dicit q̄ relatio alio mō d̄r eē aliq̄d q̄ȝ alia entia. In alijs eni entibꝰ vnūq̄d q̄ d̄r eē aliq̄d. s. q̄tū ad eē suū ⁊ q̄tū ad rōnē sue q̄dditatis. sic sapiētia f̄m eē suū aliq̄d ponit in subiecto. ⁊ siliter f̄m rōnem suā ponit naturam quādā in ḡne q̄litatis. sed relatio ē aliq̄d f̄m eē suū q̄d h3 in subiecto. ſ3 f̄m rōnē suā nō ponit aliq̄d in subiecto. ꝑpter q̄d dicit Boetiꝰ. q̄ nihil predicat de eo de quo dicit̄: ⁊ inde ē q̄ inuenit̄ aliq̄d relatiuū in quo tm̄ est rō relationis: ⁊ nō ponit̄ aliq̄d f̄m rem ibi sic cū scibile referi ad sciam. ⁊ h̄ verū est tam de relationibus q̄ de deo dicit̄ q̄ȝ de alijs q̄ in creatura sūt. sed [illegible] modo. q̄ relatio q̄ h3 eē i creatura h3 aliud esse q̄ȝ eē sui subiecti. vn̄ ē aliq̄d aliud a suo subiecto. ſ3 i deo nihil ē q̄d habeat eē aliud ab ipso. eē eni sapie ē [illegible] eē diuinū ⁊ nō supadditū. ⁊ similit̄ esse paternitatis. vn̄ relatio q̄tū ad eē suū f̄m q̄ solūmō ponit aliq̄d ē [illegible] tia diuina. sed f̄m rōnē suā p quā h3 distinguē vnā ꝑsonā ab alia nō dicit aliq̄d. ſ3 poriꝰ ad aliq̄d. h̄ ille. [illegible] pōit dis. 26. q. 2. arti. p̄. et dis. 30. q. 1. arti. p̄ ⁊ 3º ⁊ dis. 33. q. 1. arti. p̄. Idē pōit p̄ pte. q. 28. arti. 2º Idē de veritate. q. 1. arti. 5º Idē q̄dlibet. 9. q. 2. arti. 3º [illegible] [illegible] tabul[illegible]. Ex oibꝰ [illegible] q̄ relatio nō h3 q̄ sit [illegible] aut aliq̄d positiuū ex sua rōne q̄dditatiua. Et cū [illegible] arguens: q̄ [illegible] relatio non eēt de deo [illegible] negat̄ [illegible] h3 eni ex sua rōne nō h̄eat q̄ sit aliq̄d. uel aliq̄d ponat: nō tn̄ etiam h3 ex ipsa rōne [illegible] q̄ nihil ponat. imo aliq̄ relatio ē realis ⁊ talis ponit [illegible] relationes aūt q̄ solū h̄nt eē in aīa [illegible] doctor p̄ sen. dis. 26. q. 2. arti. p. q̄ aūt relatio sit realis ⁊ q̄ nō. nō nūc [illegible] declarat. h̄ aūt sufficiat q̄ relatio ē vnū genꝰ entiū in q̄ nō collocat relatio [illegible] q̄ inheret subiecto q̄ ē realis [illegible] ⁊ non relatio [illegible] huiusmodi ē in deo q̄ ē realissima. nec relatio [illegible] huiusmodi sūt oēs relationes rōnis q̄ nō inherēt [illegible]

[illegible] relatio ex rōne relatiōis h3 q ponat aliqd. s3 rō [illegible] relatio ex rōne relatiōis h3 q ponat aliqd. s3 rōne [illegible] esse qd h3 in co in q est. ¶ Ad 2m negat aⁿ. ut p3 [illegible] nec e verū qd ibi assumit in pbatione nega [illegible] vnūquodq formaliter sit p suā quidditatem [illegible] actu uel de ee aliqd positiuū. imo ali [illegible] de ee i actu uel de ee aliqd positiuū. imo ali [illegible] nō ex sua qdditate sed ex suo ee h3 q sit aliquid. [illegible] vnūquodq e illud qd e p suā qdditatē si [illegible] aliqd positiuū siue nō. vñ sicut hō e hō p huma [illegible] pat e pat p pñitatē: z dextrū p dextreita [illegible] pat e pat p pñitatē: z dextrū p dextreita [illegible] dextreitas nihil ponat. ut in colūna. Alia [illegible] ponit i argumēto pcedūt ex falso intellectu. [illegible] pñitas est vera res z realis relatio z re [illegible] sed hō nō h3 ex rōne relatiōis. s3 aliūde [illegible] dicit. ¶ Ad 3m dicit cōcedēdo maiorē z mino [illegible] arguēdi nō valet. qz mutat qd in ad aliqd. ar [illegible] sic diuinitas ut e in filio nō extēdit se ad ge [illegible] qd e qdā possibile. g nō extendit se ad oē pos [illegible] dico eni q oīpotētia filii extēdit se ad oē possi [illegible] oīpotētia pñis: z q talis mod⁹ arguēdi nō va [illegible] scūs doctor ut allegaui de potētia dei [illegible] Sciendū tñ q pmo sen. alit soluit dis. prīti [illegible] Argumētū eni erat tale ibi factū. ali [illegible] oīpotēs qz pōt oia possibilia. s3 cū dico oia iclu [illegible] entia. s3 relatiua cōtinēt in entib⁹. g distributio [illegible] relatiuis. z tūc ipse rñdet q sub oib⁹ cōphē [illegible] ad aliqd qñtū ad hō qd h3 ee. sic eni ad aliqd est [illegible] sed nō qñtū ad rōne ad aliqd fm quā ad aliud [illegible] sic eni ei nō debet ee. hec ille. Ex q p3 q cū dr [illegible] oīpotētia se extēdit ad oia possibilia pduci ibi fit p [illegible] distributio possibilib⁹ pduci absolutis. Itē p oi [illegible] possibilib⁹ pduci relatiuis qñtū ad ee. z qz nullū ee [illegible] in diuinis sicut nec eēntia. iō in illa distributi [illegible] quā importat oīpotētia nō includit pductio ali [illegible] diuine psone. qz nulla talis pducit fm ee licz acci [illegible] ee. nec ex ea pte q dicit q aliqd positiuū fm qd [illegible] pducat. ex q in pma nō est nisi relatio z ee uel eēn [illegible] qrū nullū pducit. relatio etiā nō videt ee termin⁹ [illegible] nec pductionis. nec potētia aliq videt eā hēre p [illegible] dico q ibi pducit psona q licz sit relatio z si [illegible] relatione tñ sigt eā p modū ypostasis subsistē [illegible] vñ nihil pbibet qn respectu ei⁹ potētia dicat. z qn [illegible] pducat. z solutione hāc dat scūs doctor de potētia [illegible] q. 2. arti. 5. ad 8m. ¶ Ad argumēta tertio loco fa [illegible] rñdet. Ad pmū Bonauēture dr q potētia gñan [illegible] dicit pfectione simplicit qñtū ad absolutū qd icludit [illegible] pncipiū act⁹. sed qñtū ad relatione cointellectā nō [illegible] pfectione simpliciter: z iō nō ptinet ad oīpotētiam [illegible] q dicit absolutū. sed ad oīpotētiā pñis q dsi [illegible] dicit absolutū cū relatiuo sic potētia generādi. ¶ Ad 2m dico q potētia pductiua in diuinis e ad pdu [illegible] suppositū. nō āt ad pducēdū eēntiā. z sillē nō os [illegible] q potētia trāsmutatiua sit ad trāsmutandā aliud. i. [illegible] s3 aliud suppositū. ¶ Ad 3m Durād. negat aⁿ [illegible] de potētia gñandi q creādi. nā agere dei nō distin [illegible] realr a deo nec a potētia pductiua. silr hⁿ fal [illegible] supponit scz q pat in esse suppositi cōstituat p gña [illegible] ¶ Ad 4m dico. q ad oīpotētiā ptinet potētia ge [illegible] z spirādi z creādi mō sup dicto. nec est sille de

volūtate z intellectu. qz p illa nō pducit aliqd distin ctū ab intelligēte uel volēte in diuinis inqñtū est intelli gens z volēs. sec⁹ e de potentia gñandi z creandi. vñ scūs Tho. [illegible] gētiles ca. [illegible] dicit. q volūtas z in tellect⁹ nō sūt in deo p modū potētie: s3 p modū act⁹ ¶ Ad 5m Scoti dr. q possibile qd e obiectū oīpotētie pñis non dr possibile distinctū cōtra necessariū. s3 possibi le logicum scz quod nō repugnat fieri uel pduci. isto mō aūt filius e qd possibile. ¶ Ad 6m dico q hⁿ e falsa loquēdo de oīpotētia pñis. illa eni nō solū includit ea q spectāt ad potētiā actiuā imo gñatiuā z qlitercūq pductiuā in diuinis. ¶ Ad 7m dicit q licz vna psona non dicat oīpotēs respectu alterius sine additiōe tñ vna pōt dici oīpotēs genitor uel spirator alteri⁹. Et hec de questione dicta sufficiāt.

Circa vigesimamse cundā distinctionē querit. Utrum de⁹ possit aliq noie pprie desigri. Et arguit q nō. qz nomē sigt substātiā cū qlitate. s3 in deo nō e subā cōcreta cū qualitate. g nō pōt hēre nomē. In oppositū arguit p illud psal. Dñe dñs nr qz admirabile est nomen tuū zc. In hac qstione erūt duo articuli. In pmo ponēt cōnes. In 2o mouebūtur aduersariorū obiectiones. ¶ Qtū ad pmū sit pma cō. q nullū nomē pprie dr de deo qñtū ad modū significādi. Istā cōnem pbat scūs doctor pma pte. q. 13. arti. p. et. 3o. Nomē eni aut dr in abstracto aut in cōcreto. si in abstracto tūc sigt aliqd nō ut subsistēs. s3 ut q aliqd e. sic albedo sigt ut q aliqd est albū. z sic nō pprie dicitur de deo qñtū ad modū signdi. qz nō sigt aliqd cōpletū subsistēs pfectū. si sūt cōcreta etiā nō cōpetūt deo qñtū ad modū significādi. qz de⁹ e simplex. illa aūt sigt in cōcreto. Itē cō gētiles li. p. ca. 30. sic ait. Qtū ad modū significādi oē nomē cū defectu e. nā noie res exprimim⁹ eo mō quo itelle ctu cōcipim⁹. Intellect⁹ aūt nr ex sensib⁹ cognoscēdi sumēs initiū modū non trāscēdit q in reb⁹ sensibilib⁹ inuenit in qb⁹ aliud e forma: z hñs formā ppter forme z materie cōpositionē. forma vo in his reb⁹ iuenit qdē simplex sed impfecta. utpote nō subsistēs. hñs vo for mā iuenit qdē subsistēs s3 nō simplex: imo cōcretionē hñs. vñ intellect⁹ nr qcqd sigt ut subsistēs sigt in cōcre to. qd vero ut simplex sigt nō ut qd e sed ut q aliqd e. z sic i oi noie a nob dicto qñtū ad modū significādi im pfectio iuenit q deo nō cōpetit qñuis res sigta aliq mō eminēti deo cōueniat: ut p3 i noie bonitatis z boni. nā bonitas sigt ut nō subsistēs. bonū āt ut cōcretū. z qñtū ad hō nullū nomē deo cōuenient aptat. s3 solū qñtū ad illud ad qd signdū nomē iponit. Pñt igit ut Dionysi⁹ docet hō noia affirmari de deo z negari. Affirmari qdē p nois rōnē. negari vo p modū signdi. Mod⁹ āt supeminēte q in deo dicte pfectiōes iuenit p noia a nobis iposita sigri nō pōt nisi uel p negatione: sic cū dicim⁹ deū ētnū uel infinitū. uel etiā p relatione ipsi⁹ ad alia: ut cū dr pma cā uł sūmū bonū. nō eni de deo cape possum⁹ qd e. sed qd nō e z qliter alia se habeāt ad ipsū. hec ille. Eandē sniam ponit p sen. d. 22. q. 1.

arti.2°. ¶ 2ª ꝯ̃ ē ꝙ aliq̃ noīa ꝓpe dicūtur de deo q̃tū ad rē sigtā ⁊ q̃dā nō. ſ3 solū metaphorice. Istā ꝯ̃ne ꝓbat sanct⁹ doctor p̊ sen. ubi dē. Si ꝯsiderem⁹ inq̃t rem sigtā i noīe q̄ ē illud ad qd̄ signdū nomē iponit. inuenim⁹ q̃dā noīa eē iposita ad signdū p̄ncipalit̃ ipsā pfectionē exēplatā a deo nō cōcernēdo aliquē modū in sua sigtiōe. ⁊ q̃dā ad signdū pfectionē receptā s̄m talem modū pticipādi. sic ergo oīs cognitio est exēplata a diuina cognitione. ⁊ oīs scia a scia diuina. H̄ igit̃ nomē sensus ē impositū ad signdū cognitionē p illum modū quo recipit̃ mālit̃ s̄m virtutē ꝯiūctā organo. sed h̄ nomē cognitio nō sigt aliquē modū pticipādi in sua p̄ncipali sigtione. vñ dicēdū ꝙ oīa illa noīa q̄ imponūtur ad signdū pfectionē aliquā absolute: ꝓpe dicūtur de deo ⁊ p pus sūt in ipso q̃tū ad rē sigtā lic3 nō q̃tū ad modū signdi: ut sapia bonitas eēntia ⁊ oīa h̄⁊. Et hec sūt de quib⁹ dicit Anselm⁹ ꝙ simplicit̃ in oī re melius est esse q̃ non esse. Illa autē que imponūt̃ ad signdū pfectionē aliquā exēplatā a deo ita ꝙ includāt i sua sigtione ipfectū modū pticipādi. nullo mō dicūt̃ de deo ꝓpe. ſ3 tñ rōne illi⁹ pfectionis pñt dici de deo metaphorice. sicut sētire videre ⁊ h̄⁊. ⁊ similit̃ est de oīb⁹ alijs formis corporalib⁹: ut lapis leo ⁊ h̄⁊. oīa eñi imponuntur ad signdū formas corpales s̄m determinatū modū pticipandi eē viuere uel aliquā diuinarū pfectionū. hec ille. Idem ponit p̄ma pte. q. 13. arti. 3°. et. 6°. In 3°. eñi ꝓbat ꝙ talia noīa signtia absolute pfectiones solū ꝓpe dicātur de deo. In 6°. autē ꝙ talia dicant̃ p̄us de deo q̃ de creaturis. Et de potētia dei. q. 7. arti. 5. in p̄ncipali rñsione ⁊ ad. 8m. Itē p̊ ꝯ̃ gētiles ca°. 30. ¶ 3ª ꝯ̃ est ꝙ nullū nomē a nobis ipositū sigt diuā eēntiā s̄m ꝙ in se est: ſ3 solū s̄m ꝙ repñtatur i pfectionib⁹ creaturarū. Hui⁹ ꝯ̃nis p̄mā partem ꝓbat scūs doctor p̄ma pte. q. 13. arti. p̊. sic s̄m phm p̊ periarmenias. Uoces sūt signa intellectuū: ⁊ intellect⁹ sūt silitudines rerū. Et sic patet ꝙ voces referūt̃ ad res significādas mediāte ꝯceptione intellect⁹. s̄m igit̃ ꝙ aliq̃d a nobis itellectu cognosci pōt. sic a nobis pōt noīari. ostēsū est aūt s̄. ꝙ deus in hac vita nō pōt a nobis videri p eēntiā. sed cog̃scit̃ in nob̄ ex creaturis s̄m habitudinē p̄ncipij ⁊ p modū excellētie ⁊ creationis uel remotionis. nō tñ ita ꝙ nomē signs ipsū exprimat diuā eēntiā. sicut h̄ nomē hō exp̄mit sua sigtione eēntiā hoīs s̄m ꝙ est. sigt eñi ei⁹ diffinitionē declarātē eēntiā eius. rō eñi quam sigt nomē est diffinitio: ut dicit̃ 4°. metaphisice. hec ille. Ad 2am ptē ꝯ̃nis ponit eadē. q. arti. 2°. ad 3m. Essentiā inq̃t dei in hac vita cognoscere nō possum⁹ s̄m ꝙ in se est. sed tamē cognoscim⁹ eā s̄m ꝙ repñtat̃ i pfectionib⁹ creaturarū. ⁊ sic etiā noīa a nobis iposita eā sigñt. hec ille. Itē de potentia dei. q. 7. arti. 5°. dicit. Nulla forma alicui⁹ effectus diuini est p eandem rōnē q̄ est in effectu in deo. nihilomin⁹ oportet ꝙ sit ibi p quendā modū altiorē. ⁊ inde ē ꝙ omnes forme q̄ sunt in diuersis effectib⁹ distincte ⁊ diuise ab inuicē in eo vniuntur sicut in vna cōi virtute. sicut etiā oēs forme p virtutē solis i istis inferiorib⁹ ꝓducte sūt in sole s̄m vnicā ei⁹ virtutē cui oīa gñata p actionē solis s̄m suas formas similant̃. ⁊ silit̃ pfectiones rerū creatarum assimilant̃ deo p vnicā ⁊ simplicē eius eēntiā. Intellect⁹ autē nr̄ cū a reb⁹ creatis cognitionē accipiat iformatur similitudinib⁹ pfectionū in creaturis inuētarū. sicut sapie virtutis bonitatis ⁊ h̄⁊. vñ sicut res create p suas pfectiōes aliq̃lit̃ lic3 deficient̃ deo assimilētur. ita ⁊ intellect⁹ nr̄ diuersarū pfectionū specieb⁹ informat⁹. quicūq3 aūt intellect⁹ noster p suā formā intelligibilē alicui rei assimilat̃ tūc aliqd q̄ cōcipit ⁊ enūciat s̄m illā intelligibilē speciē verificat̃ de re illa cui p suā speciē assimilat̃. nā scia ē assimilatio intellect⁹ ad rē scitā. vnde oz ꝙ illa q̄ intellectus h̄ diuersarū specierū pfectionib⁹ informat⁹ de deo cogitat uel enūciat. inde vere existant qui vnicuiq3 p̄dictarū specierū rñdet. sicut illud cui oēs sunt similes. si autē h̄⁊ species intelligibiles nr̄i intellect⁹ diuinam eēntiam adeq̃ret. in assimilādo ipsam cōprehēderet. ⁊ ipsa ꝯceptio intellect⁹ eēt pfecta dei rō: sicut aial gressibile bipes ē pfecta rō hoīs. nō aūt pfecte diuinā eēntiam assimilat species p̄dicta ut dictū est. ⁊ iō lic3 h̄⁊ noīa q̄ intellect⁹ ex talib⁹ ꝯceptionib⁹ deo attribuit significet id qd̄ est diuina eēntia. nō tñ pfecte ipsam sigt s̄m ꝙ est: sed s̄m ꝙ a nobis intelligit̃. hec ille. vñ de h̄ noīe deus de q̄ magis videret̃ ꝙ sigret diuinā naturā s̄m ꝙ in se ē. dicit scūs doctor p̄ma pte. q. 13. arti. 8°. ad 2m. Scd̄m ꝙ nāam rei alicui⁹ ex ei⁹ ꝓprietatib⁹ ⁊ effectib⁹ cognoscē possum⁹. sic eā possum⁹ sigre. vñ q2 substātiā lapidis ex ei⁹ ꝓprietate cognoscere possum⁹ s̄m seipsā sciendo q̃d ē lapis. hoc nomē lapis ipsam lapidis nāam s̄m ꝙ in se est sigt. significat eñ. diffinitionē lapidis p quā scim⁹ quid ē lapis. Rō eñi quā sigt nomen ē diffinitio: ut dicit̃ 4°. metaphisice. sed ex effectib⁹ diuinis diuā nāam non possum⁹ cognoscere s̄m ꝙ est in seipsa ut sciam⁹ de ea q̃d ē. sed p modū essentie ⁊ causalitatis ⁊ negatiōis. ⁊ sic h̄ nomē de⁹ sigt diuā nāam. Impositū est eñi h̄ nomē ad signdū aliq̃d sup oīa existens qd̄ est p̄ncipiū oīu3 ⁊ remotū ab oīb⁹. hoc eñi intēdūt sigre noīantes deū. hec ille. ¶ 4ª ꝯ̃ est ꝙ nullū nomē a nobis ipositū sigt deū s̄m ei⁹ simplicē ⁊ ꝓpriū eī [illegible] ꝯceptū. ꝓbat̃ ꝯ̃ ista ex p̄dictis. nā intellect⁹ nr̄ in statu vie nō intelligit deū in aliq̄ ꝯceptu q̄n ille sit ꝯceptus creature sicut sūt ꝯcept⁹ pfectionū exēplatarū a diuina pfectione uel saltē cōposit⁹ ex talib⁹ ꝯceptib⁹ [illegible] ꝯcept⁹: eā p̄ma: ens infinitū ⁊ h̄⁊. sic aūt intelligim⁹ ita significam⁹. g̊ nullū nomē a nobis ipositū sic ē deo a nobis appropriatū ꝙ deū significet ⁊ nihil significet iste ꝯcept⁹ nec ei⁹ ptes. ista oīa patēt ex p̄dictis. Et ꝯfirmat̃. q2 si eēt aliqd̄ tale nomē exp̄mēs aliquē ꝯceptū soli deo ꝓpriū. h̄ videret̃ ēe potissime h̄ nomē de⁹. ſ3 nō sic est de h̄ t̃mino de⁹. g̊ de nullo. h⁹ [illegible] nomē de⁹ lic3 nāam diuā significet. tñ nō exp̄mit ꝯceptū soli deo ꝯuenientē. imo ꝯceptū cōplexū ex multis ꝯceptib⁹ q̄ diuisim creaturis ꝯueniūt. sigt eñi diuinam nāam sub h̄ ꝯceptu: vlis ꝓuisor uel cā p̄ma uel primus motor uel h̄⁊. ꝯstat aūt istorū ꝯceptuū cōplexorū [illegible] ꝯuenire multis creaturis. Et sic patet ꝯ̃ [illegible] multa noīa exp̄māt ꝯceptus simplices cōēs [illegible] creaturis sicut sapiēs bon⁹ ⁊ h̄⁊. ¶ 5ª ꝯ̃ ē ꝙ nullū nomē a nobis ipositū dicitur vniuoce de deo ⁊ creatu[illegible]

ra. Ita ꝫ fuit alias ꝓbata scꝫ. 2ª. dis. q. 1. Iō ꝓbationē eius ꝑ nunc omitto. sꝫ ibidē queratur. Et sic terminatur primus articulus.

Quantū ad secundū articulū arguitur cōtra ꝯnēs et ꝑsertim ꝯ q̄rtā ꝯnē arguit Aureol⁹ ꝑmo sic. Quicūqꝫ ꝑ aliq̄s duas dictiōes idē exp̄mitur nō ē rōnabilis qōnio de īherētia vni⁹ ad alterā. nō eni rōnabilis ē qōnio vtrū lapis sit petra. q: in simplicib⁹ nō ē qō ut dicit ꝑhūs. 7ͦ metaphisice. vn̄ q̄rēs idē de eodē nihil percipit. sed manifestū est ꝙ dictiones exp̄mentes ꝯceptū cōpositū circa deū inquiruntur et enūciantur de ꝯceptu signato ꝑ hoc nomē de⁹. querit nanqꝫ vtrū de⁹ sit ens infinitū uel actus purus uel cā ꝑma et sic de aliis. ꝑ ꝯsequens est ꝙ hoc nomē de⁹ exp̄mat intellectui viatoris aliquē cōceptū simplicē de deo. ꝓ quo facit multa argumēta in ꝓlogo in qōne de subiecto theologie arti. 3ͦ ꝑmo loco facit ꝯsile illi qd̄ recitatū. ¶ 2ͦ arguit sic. Quicūqꝫ intellectus plura attribuit alicui subiecto. aliū ꝯceptū hꝫ de subiecto et aliū de his que sibi attribuit. vbi grā. sortes ē albus long⁹ pater in theatro calciatus. nō dubiū ꝙ conceptus albi lōgi et aliorum sūt alij a cōceptu sortis. et rō hui⁹ ē. q: attribuere idē ꝯceptibilē eidē cōceptui nihil est attribuere. sꝫ intellect⁹ theologi dicit deū eē infinitū ens: actū purū ꝑmā causam et talia innumera. ergo necesse ē ꝙ cōcept⁹ quē hꝫ theologus de hoc termino de⁹ sit alius a ꝯceptu entis infiniti actus puri et oiūꝫ alioꝝ. Nec valet si dicatur ꝙ dū ꝯcipit deū eē infinitū ens. ꝯcept⁹ de deo est aliꝰ a cōceptu īfiniti entis. q: ꝯcept⁹ actus puri uel alicui⁹ alterius sub rōnibus gñalib⁹ appropriatis. et ipse est ali⁹ ab oībus q̄si prior et absolutior eis. Siquidē hoc non valet. tū q: in eadem ꝓpositione de ꝑdicato copulato pōt dici ꝙ deus est ens infinitū. et act⁹ pur⁹ et ꝑma cā et cē. et sic necesse est ꝙ cōceptus dei alius sit ab oībus absolutior et prior eis. tū q: non experitur hoc intellect⁹ cū dicit deus ē infinitū ꝙ intelligatur deus actus purus. ¶ 3ͦ sic. Intellectus ex tribus ꝯceptib⁹ sibi notis pōt ꝑuenire ad ꝯceptū analogū de ignoto. vbi grā hñs ꝯceptū de figura et figurabili. et de hoc aliquid uel formato simplicit pōt ꝑuenire ad ꝯceptū 4ᵐ scꝫ ad formabile simplicit. sic ꝯcludēdo uel deducēdo Sicut se hꝫ figura ad figurabile: sic hoc aliqd et formatū simplicit ad formabile simplir et oio īforme. et illud ē mā. sic eni eā docet ꝑ analogiā intelligē ꝑhūs ꝑmo physicoꝝ. et cōmentator ibidē. et in de suba orbis. sed theolog⁹ pōt hr̄e tres ꝯceptus sibi notos scꝫ cōceptū linee cōceptū recti et ꝯceptū infiniti. ergo poterit analogice ꝑuenire ad q̄rtū ꝯceptū scꝫ ad aliqd qd̄ ita se hꝫ ad infinitū sic linea ad rectū. et ita pōt de deo hr̄e ꝯceptū priorē et abstractū respectu infiniti. et eodē respectu act⁹ puri cause ꝑme et alioꝝ. et istudmet argumētū pertractat in pria dis. scꝫ. 22ª. Sed inqt qui cognoscit ꝓpriā rōnē trianguli et eius ꝓprietatē aliquā. utpote ꝙ eius tres anguli habēt eq̄litatē duoꝝ rectoꝝ et cū hoc cognoscit figuram colorē et alia accñtia panis pōt arguere ꝙ sicut se hꝫ trinitas angulorū equalis duob⁹ rectis ad ꝓpriā rōnē trianguli sic se hꝫ figura et color ad qddā aliud illis substractū. et ex hoc poterit formari ꝯcept⁹ ꝓportionalis et analogic⁹ de ꝓpa rōne et distincta q̄ subijcit colori et figure et ceteris accidētibus panis et cognoscetur ꝯceptu analogico ꝓpa substantia panis. ita in ꝓposito cognito actu puro et ente infinito. et ꝑma causa poterit formari vnus ꝯceptus de ꝓprio substracto et distincto cui cōpetūt oia ista. et ꝯstat ꝙ illud nō est nisi deitas, ꝓpter qd̄ diuinitas et eius ꝓpa et distincta rō analogice cognoscetur. Et ex hoc infert ꝙ pōt a viatore hr̄i ꝯcept⁹ de diuinitate ſm ꝓpam suā rōnem inexplicitus nihilomin⁹ et cōfusus ꝯcipiēdo quoddā ens distinctum a quocūqꝫ alio. 2ͦ infert ꝙ viator pōt iponē deo nomē significans eēntiam eius nudā et distinctā: et istud nomē est deus uel adonai. uel si aliqd̄ est tale nomen ut tetragrāmaton qd̄ sit ipositū ad significādū diuinitatē quā viator analogice cōphendit. ¶ Cōtra q̄rtā ꝯnē arguit ſm Scotum licꝫ eius argumēta fuerint alias recitata. nō tn̄ sub eadē qua nūc forma. Ois itellect⁹ cert⁹ de vno ꝯceptu et dubius de diuersis hꝫ ꝯceptū de q̄ est cert⁹ alium a ꝯceptib⁹ de qbus ē dubius. sed intellect⁹ viatoris pōt eē certus de deo ꝙ sit ens dubitādo de ente finito uel infinito creato uel increato. ergo ꝯcept⁹ entis de deo ē alius a ꝯceptu illo et isto. et ita neuter ex se et in vtroqꝫ istoꝝ includitur. ergo est vnicus. aᵒʳ ꝓbatur. q: nullus idē ꝯcept⁹ ē certus et dubi⁹. ergo uel ali⁹ qd̄ ē ꝓpositū uel null⁹ et tūc nō erit certitudo de aliq̄ ꝯceptu. bᵒʳ ꝓbatur. q: qlibet ꝑhus fuit cert⁹ illud qd̄ posuit esse ꝑmū ꝑncipiū eē ens: puta vn⁹ de igne. ali⁹ de aqua. certus erat ꝙ erat ens. nō aūt fuit cert⁹ ꝙ eēt ꝑmū ens creatū uel increatū. ꝑmū uel nō ꝑmū. nō eni erāt certi ꝙ illud eēt ꝑmū ens. q: tūc fuissent certi de falso. et falsū nō ē scibile. nec ꝙ erat nō ꝑmū. q: tūc nō posuissēt oppositū. ¶ Cōfirmatur etiā rō. nam aliqs vidēs ꝑhos discordare pōt eē cert⁹ de q̄cūqꝫ ꝙ qlibet illoꝝ ꝑhoꝝ posuit illud ꝑncipiū eē ens. et ꝓpter tn̄ ꝯrietatē oppositionū eorū pōt sibi dubitare vtrū sit hoc ens puta finitū hoc uel illud et tali dubitāti si fieret demōstratio ꝯcludēs uel destruens aliquē ꝯceptū inferiorē. puta ꝙ ignis nō eēt ꝑmū ens. sꝫ aliqd̄ ens posteri⁹ ꝑ. nō destrueretur ꝯcept⁹ ꝑ sibi cert⁹ quē hūit de ente. sed saluaretur in illo ꝯceptu ꝑticulari ꝓbato de igne. et ꝓpter hoc ꝓbatur ꝓpositio sūpta in vltia ꝯña rōnis q̄ fuit. ꝙ iste ꝯcept⁹ cert⁹ q ex se ē neuter duoꝝ dubioꝝ in vtroqꝫ illoꝝ saluatur. Quod si nō cures de auctoritate ista sumpta de diuersitate opinionū. sꝫ dicas ꝙ qlibet hūit duos ꝯcept⁹ ꝓpinq̄s in intellectu ergo ꝓpter ꝓpinq̄tatē analogie videtur eē vn⁹ cōcept⁹. ꝯ hoc videtur eē. q: ex ista euasiōe videtur destrui oīs via ꝓbādi vnitatē alicui⁹ ꝯcept⁹ vniuoci. si eni dicas hoiem hr̄e vnū cōceptū cōem ad sortē et platonē negabitur tibi et dicetur ꝙ sūt duo ꝓpter magnā silitudinē. sil̄r illi duo ꝯcept⁹ sūt simplicit simplices. igitur nō sūt intelligibiles nisi totalit et distincte ꝯcipiātur. si ergo nūc nō videtur duo nec vnqꝫ ꝑnt. q: tātā simplicitatē hñt mō sic ꝑus uel post. Itē aut ꝯcipiūtur ut oio distincti et mirū videtur quō analogia et distinctio nō appet aut ꝯcipiūtur ut indistincti in rōne similitudinis. et tūc ut ꝯcipiūtur ut distincti. q: ois silitudo et cōpatio ꝑsupponit

aliq̄ eē ɔ incta. igr̄ nō videt̄ vn⁹ ɔcept⁹. Itē si intel-
lect⁹ itelligēt singularia sub ꝓpriis rōnib⁹ q̄libꝫ ɔce-
pt⁹ duoꝝ eiusdē speciei eēnt simillimi nō dubiū qn̄ si-
miliores multo q̄ isti duo in ꝓposito. qꝛ isti differunt
specie adhuc itellect⁹ bn̄ distingueret int̄ tales ɔcept⁹
singulares. ¶ 2° pncipalit̄ sic. Null⁹ ɔcept⁹ realꝭ cāu̇r
nālr̄ in itellectu viatoris nisi ab his q̄ sūt nālr̄ motiua
intellect⁹ nr̄i. sꝫ illa sūt fātasmata: uꝭ obiectū relucēs
in fātasmate ⁊ intellect⁹ agēs. ꝑ null⁹ ɔcept⁹ simplex
nālr̄ fit in itellectu nr̄o nisi q pōt fieri virtute istoꝝ. sꝫ
ɔcept⁹ q nō est vnic⁹ alicui creature relucenti in fātas-
mate sed oio ali⁹. ꝓor ad quē ille hr̄et analogiā nō pōt
fieri virtute itellect⁹ agētis ⁊ fātasmatꝭ. igr̄ talis cō-
cept⁹ ali⁹ analog⁹ q ponit̄ nālr̄ in intellectu viatoris
nunq̄ est. ⁊ ita nō poterit aliq̄s ɔcept⁹ de deo nālr̄ er
hr̄i. qd̄ ē falsū. ꝓbatio assūpti. obiectū qd̄cūq̄ siue re-
lucēs in fātasmate siue in specie itelligibili: cū intelle-
ctu agēte uꝭ possibili. ſm vltimū virtutis sue facit i in-
tellectu sicut effectū sibi adeq̄tū ɔceptū suū ꝓpriū ⁊
ɔceptū oīuꝫ eēntialr̄ uel virtualr̄ inclusoꝝ in eo. sed
iste ɔcept⁹ analog⁹ q ponit̄ non est eēntialr̄ neq̄ vir-
tualr̄ inclusus in isto. nec ē iste. igr̄ iste nō fiet ab aliq̄
tali mouēte. ¶ Cōfirmat̄ rō. qꝛ pret̄ pmū ɔceptū suū
ꝓpriū adequatū ⁊ inclusū in ipso virtualiter nihil pōt
cognosci ex ipso obiecto nisi p discursū. sꝫ discursus
ꝓsupponit cognitionē simplicē ad qd̄ discurrit̄. vnde
pōt breuir̄ rō sic formari. Nullū obiectū facit in aliq̄
intellectu ɔceptū simplicē ꝓpriū sui ⁊ ɔceptū simpli-
cē ⁊ ꝓpriū alteri⁹ obiecti nisi ɔtineat illud obiectū es-
sentialr̄ uꝭ virtualr̄. obiectū aūt creatū nō ɔtinet in-
creatū eēntialr̄ nec virtualr̄. pꝫ q nō virtualr̄. ⁊ h̄
sub ea rōne sub q̄ sibi attribuit̄. ut posteri⁹ eēntialiter
ɔtinet̄ i ꝓori eēntialr̄. qꝛ ɔ rōnē posterioris eēntialr̄ ē
ɔtinere virtualr̄ suū prius. ⁊ pꝫ q obiectū creatū nō
increatū ſm aliquid oio ꝓpriū sibi ⁊ nō cōe. igr̄ non
facit cōceptū simplicē ⁊ ꝓpriū enti increato. ¶ 3° sic.
Ois inq̄sitio meta^{ca} de deo sic ꝓcedit scꝫ cōsiderādo
rōnē formalē alicui⁹. ⁊ auferēdo ab illa rōne formali
oēm ipfectionē quā hꝫ in creaturis ⁊ reseruando istā
rōnē formalē attribuēdo sibi oio sūmā pfectionē ⁊
sic attribuēdo illud deo. Exēplū de formali rōne sa-
piētie uel itellect⁹ uel volūtatis. ɔsiderat̄ eni i se ⁊ ſm
se. ⁊ ex h̄ q illa rō nō ɔcludit ipfectionē aliquā nec li-
mitationē remouent̄ ab ipsa ipfectiōes q̄ ɔcomitāt̄
eā in creaturis. ⁊ reseruata eadē rōne sapie ⁊ volūta-
tis attribuit̄ ista pfectissime. igr̄ ois inq̄sitio de deo
supponit intellectū hr̄e ɔceptū eūdē vniuocū quem
accipit ex creaturis. Qꝫ si dicas nō. sꝫ alia rō formalis
est eoꝝ q̄ ɔueniūt deo. ex h̄ seq̄t̄ incōueniēs q ex nul-
la rōne ꝓpa eoꝝ put sūt in creaturis pōt ɔcludi aliq̄d
de deo. qꝛ oio alia ⁊ alia rō ē istoꝝ ⁊ illoꝝ. imo nō ma-
gis ɔcludet̄ q de⁹ ē sapiēs formalr̄ ex rōne sapie quā
ap̄p̄hēdim⁹ ex creaturis q̄ q de⁹ ē formalr̄ lapis. pōt
eni ɔcept⁹ aliq̄s ali⁹ a cōceptu lapidis creati formari
ad quē ɔceptū lapidis ut ē idea in deo hꝫ iste lapis at-
tributionē ⁊ ita formalr̄ dicet̄ de⁹ ē lapis ſm istū ɔce-
ptū analogū sic sapiēs ſm illū ɔceptū analogū. ¶ 4°
sic. Ois ɔcept⁹ realꝭ possibilꝭ hr̄i de eēntia diuina. nat⁹ ē
fieri in itellectū virtute eēntie ei⁹. qd̄ ꝓbat̄. qꝛ i qd̄cūq̄

obiectū itelligibile minimū ē natū facē in itellectu ɔ-
ceptū cōem realē possibilē hr̄i de deo. sꝫ ſm te [illegible]
[illegible] ɔcept⁹ realꝭ hr̄i de diua eēntia [illegible]
[illegible] negociatiu⁹ posset plēs ɔcept⁹ creare ⁊ fabricare
circa illud obiectū. ꝑ qd̄cūq̄ obiectū pōt facē ɔceptū
realē in itellectu de deo. pōt facē illū [illegible] que ɔce-
ptū eēntia diuina eēt nata facē de se. sꝫ ille [illegible]
eēntie ut ē h̄. ꝑ qd̄cūq̄ obiectū facit aliquā noticiam
de deo i itellectu nr̄o faciet ſm istā opinionē ɔceptū
eēntie ut ē h̄ eēntia. ⁊ ita erit noiaꝭ a viatore noīe [illegible]
te h̄āc eēntiā ut ē h̄. ¶ Ad argumēta Aureoli [illegible]
⁊ pmo ad pmū ɔcedit̄ a^{ns}. sꝫ ad minorē dico q ɔcept⁹
quē iportat h̄ nomē de⁹. ⁊ quē oēs p illud itelligūt est
vlis ꝓuisor ſm q ꝓbat scūs Tho. pma pte. q. 13. ar.
8°. ⁊ de hēretici h⁹ dicētis vlis ꝓuisor ad ista [illegible]
nē de⁹. nō ē rōnaꝭ qd̄ illi q h̄ ɔcipit p h̄ nomē de⁹ qd̄ ɔci-
pit p illud cōplexū vlis reꝝ ꝓuisor: neq̄ sic ɔcipiēs
aūt h̄. vtrū h̄ ihereat illi. sꝫ taꝭ nō irrōnabilr̄ q̄rit vtrū
in reꝝ nā sit aliq̄d ens in actu q̄le ipse ɔcipit. utputa
vtrū sit aliq̄d ens qd̄ hēat vlēm ꝓuidētiā oīuꝫ uel qd̄
sit de⁹. ⁊ ɔcluso q sit aliq̄d tale p⁹ea inq̄rit de ihērētia
alioꝝ ꝓdicatoꝝ ad illud subiectū. utputa vtrum illud
ens qd̄ ē de⁹: uel qd̄ hꝫ vlēm ꝓuidētiā de reb⁹ sit cā
effectiua oīuꝫ. uel sit act⁹ pur⁹ ⁊ h̄. si aūt sit aliq̄s q nō
ꝓ ɔcipiat p h̄ nomē de⁹ h̄ qd̄ dictū ē scꝫ vlēm ꝓuisorē
sꝫ aliud. utpote pmū pncipiū uꝭ h̄ i idē redit. qꝛ talis
nō q̄rit ronabilr̄ vtrū de⁹ sit pmū pncipiū. sꝫ vtrū ali-
qd̄ ens sit in reꝝ nā: qd̄ sit pmū pncipiū. ⁊ p⁹ea inq̄rit
alia ꝓdicata sic dictū ē: ⁊ ita non oꝫ q taꝭ anq̄ ɔcipiat
deū sub ɔceptu pmi entis uꝭ cause pme uel vlis ꝓui-
soris hēat ɔceptū ꝓpriū de deo cui oēs ꝓdictos attri-
buat. sꝫ solū ɔceptū entis cui oēs illos attribuit ɔclu-
dēdo q aliq̄d ens ē vlis ꝓuisor uꝭ pma cā uel de⁹. cō-
stat aūt ɔceptū entis eē cōem deo ⁊ creaturis in q̄ nō
solū de⁹. imo creatura ɔcipit̄ h̄ illa ꝓpositio sic [illegible]
scꝫ ens ē p^a cā solū verificet̄ p deo ⁊ n̄ p creatura. ad
veritatē eni idefinite sufficit vni⁹ singularis veritas
¶ Ad 2^m pꝫ p idē. dico eni q q ɔcipit p h̄ nomen de⁹ h̄
qd̄ dico vlis ꝓuisor n̄ attribuit h̄ [illegible] de⁹. sꝫ eni
⁊ vlem oia alia ꝓdicata attribuit ei qd̄ dico de⁹ uel
vlis ꝓuisor mō ꝓdicto. ¶ Ad 3^m dico q viator pōt hr̄e
illū 4^m ɔceptū. sꝫ ille nō erit ꝓp⁹ dei ⁊ simplex. sꝫ ɔce-
pt⁹ entis uel aliq̄s ɔcept⁹ cōposit⁹. ⁊ ratio e. qꝛ argu^m
illud forte teneret qñ p accñtia rei uꝭ effect⁹ ei⁹ [illegible]
h̄ ducit̄ i noticiā qd̄ q̄d ē. sicut exēplificat de [illegible]
pane. tūc eni i illo casu q̄s pōt hr̄e simplicē ꝓpriū [illegible]
[illegible] de q̄ddītate rei puta panis. si hēant tales tres
ɔcept⁹ de q̄b⁹ iste loq̄t̄. sꝫ dubiū tn̄ manet si nos hēam⁹
simplicē ɔceptū ꝓpū materie pme. videt̄ eni q [illegible]
[illegible] ɔceptu cōplexo ex ɔceptu absoluto ⁊ [illegible]
ptu relatiuo p respcū ad formā. ⁊ [illegible]
effect⁹ dei pōt viatorē deducē ad cognoscēdū [illegible]
[illegible] est ɔceptu sibi ꝓpo simplici q̄ nulla alia res ɔcipit̄
nec aliq̄s ɔcept⁹ habit⁹ a creaturis siue p negatiōa [illegible]
ɔcept⁹ [illegible] siue p causalitatē ut ea p^a ens [illegible]
[illegible] eēntie ut [illegible] ⁊ [illegible]
ē. sꝫ p i alio. ɔcept⁹ ei nr̄i uꝭ sūt [illegible] creata [illegible]
[illegible] aūt cōposita ex illꝭ uel cū [illegible]
eti. verūtn̄ arguēs q ponit q ens nulla [illegible]

...ita q dicēdo h ens ñ ē ibi vn⁹ ɔcept⁹ cōis ... ɔcept⁹. s3 ē vnic⁹ ɔcept⁹ simpliciter ... aliqd additi ... de deo pōt aliqs tal ɔcept⁹ pp̄ bñ. s. qd ... nōn potuim⁹ ut alīs patuit. ⁊ sic p3 ad argu ... noīa. ℂ Ad p̄ ɔcon ... s̄m ɔnē cū oīb⁹ ɔfirmatiōibus ... q ad h q aliqd nomē dicat̄ vniuoce de duobus ... nō sufficit q significet ɔceptū vnicū cōe3 uł duob⁹ ... s3 requirit q ille ɔcept⁹ eq̄lr̄ pticipet̄ ab eis ⁊ ... ab vno q̄ ab alio. ita q si ɔcept⁹ ille sit pfe ... vn⁹ q̄ alt̄r nō ppt h nomē signs illū ɔcep ... vniuocū uł duob⁹ de qb⁹ dr. sic āt ē de oī ɔcep ... quē h3 viato: de deo. nā o. s ɔcept⁹ ab eo forma ... cōis deo ⁊ creature ipfect⁹ repñtat deū q̄ creatu ... ɔcept⁹ eni sapie repñtat pfect⁹ sapiam creatam ... q̄ icreatā. q: ē imediate sūpt⁹ a sapia creata. ⁊ iō rep̄ ... ei deficient⁹ q̄ ad se ⁊ modos ei⁹ q̄ sapiam icre ... iō h nomē sapie nō ē pp̄e vniuocū nisi dicas q ad vniuocatōe3 sufficit vnic⁹ qualiscūq3 ɔcept⁹. s3 tūc ē qd ... tūc illud qd ego dico analogū tu dic̄ vni ... ℂ Ad 2ᵐ pricipale dico q pbat solū q itellect⁹ ... nō aliū s3 eūdē format de sapia icreata ⁊ de sapia creata. s3 talis idēptitas ɔcept⁹ nō sufficit ad vniuocatonē. ut dictū ē. si tñ pfecte itelligeret sapiam icreatā tūc aliū ɔceptū formaret de illa q̄ de sapia creata ⁊ tñ vn⁹ ē analog⁹ alteri. dico tñ q intellect⁹ viatoris pōt formare ɔceptū cōpositū de sapia dīna puta ɔcipiēdo actū sapiētificādi idepēdētē nō inherētē. ⁊c̄. ⁊ tñ ille ɔcept⁹ adhuc eēt s̄m vnā ptē sui silitudo sapie create superexcellens. ⁊ iō nūq̄ eēt vniuocus isti ⁊ illi. ℂ Ad 3ᵐ siliter. ɔcedit̄ eni q metaphisic⁹ sub eisdē cōceptib⁹ pfectionalib⁹ ɔcipit deū sub qb⁹ ɔcepit creaturas. p̄ eni ɔcepit sapia3 icreatā ɔceptu simplici quē hēbat penes se de sapia creata. s3 ille ɔcept⁹ ē magis pp̄⁹ sapie create q̄ icreate. Ulteri⁹ forte illi ɔceptui addit aliq̄s alios negatiuos uł relatiuos. ⁊ tūc ɔcept⁹ ille cōposit⁹ puta cū dico sapia ifinita uł sapia sūma. s3 sic ɔcept⁹ sapie create. nō tñ pp̄⁹ s3 superexcellēs nec ɔuenit sibi nisi s̄m ptē. ℂ Ad 4ᵐ dico q dīna eēntia si pfecte ɔcipet̄ ut in se ē nō cāret nisi vnicū ɔceptū de se. sic p̄r nō dicit nisi vnicū v̄bū. s3 null⁹ itellect⁹ creat⁹ pōt eā illo mō ɔcipe. s3 o3 q formet multos ɔcept⁹ de ipsa ut magis accedat ad illū pfectissimū ɔceptū p̄ris vnicū. nec tñ dīna eēntia ita exigit cōcipi diuersimode. ipa eni nata ē causare i itellectu sibi adeq̄to vnicū ɔceptū. ut ita dicā. s3 i alijs itellectib⁹ nata ē causare multos. q: null⁹ eoꝝ repñtat eā pfecte ut in se est. nec aliquā pfectionē dīnā cōprehēdit nō solū essentiam. ℂ Nūc ad argumētū in pede q̄ōnis factū. rñdet̄ s̄m scm̄ Tho. p̄ma pte. q. 13. arti. p̄ ad 3ᵐ. Dicendū inq̄t q signare subam cū q̄litate ē sigre suppositū cum natura uel forma determinata i q̄ subsistit. vn̄ sic de deo aliq̄ dicūt i ɔcretiōe ad signdū subsistētiā ⁊ pfectionē illi⁹ sicut dictū ē. ita dicunt̄ de deo v̄ba ⁊ pticipia signtia tēp⁹ ex eo q eternitas includit oē tēp⁹. sic eni subsistentia simplicia nō possum⁹ appbēdere ⁊ sigre nisi p mōdū cōpositoꝝ. ita simplicē eternitatē nō possamus itelligere nec voce exprimere nisi p modū rerū tpaliū. ⁊ h ppt ɔnaturalitatē intellect⁹ nr̄i ad res cōpositas ⁊ tpales. Pnoia v̄o demrātiua dicūt̄ de deo s̄m q faciūt demrationē ad illud qd intelligit̄. ⁊ sic s̄m modū q̄ noīa ⁊ pticipia ⁊ pnoia demonstratiua de deo dicūt̄ s̄m q a pnoib⁹ relatiuis uel demōstratiuis sigri pōt. hec ille. In scripto aūt clarius soluit p̄ns argumentū ⁊ intendit q grāmatic⁹ dicit q nomē sigt subam. ⁊c̄. nō accipit subam ⁊ q̄litatē mō q̄ accipit logicus. s3 subam vocat oē illud qd sigtur mō substātie uel subiecti. ita q sibi pōt aliqd p̄dicatū attribui qd est p modū forme. ⁊ isto mō albedo sigt subam ⁊ h9. Participia autē lic3 possint esse subiecta i ppositionibus. tñ signt actionē uł passionē. ⁊ ita nō pp̄e signt p modū subiecti. s3 nec v̄ba. q̄litatē aūt vocat nām uł formā. Et h de q̄ōne.

Circa distinctionem

23ᵃᵐ q̄rit̄. Utrū nomē psone sit nomē 2ᵉ itētiōis. Et arguit̄ q sic. Illud in cui⁹ diffinitiōe ponit̄ 2ᵃ intētio videt̄ eē nomē 2ᵉ itentiōis. s3 idiuiduū qd ē 2ᵃ itētio ponit̄ i diffinitōe psone. quā ponit Boeti⁹ in libro de duab⁹ naturis ⁊ vna psona in xp̄o. di. q ē rōnalis nāe idiuidua suba. ğ videt̄ q sit nomē 2ᵉ intētiōis. In oppositū arguit̄ Illud nomē qd sigt aliqd existēs i re vere circūscripto oī actu itellect⁹ nō ē nomē 2ᵉ intētionis. s3 manifestū ē q si nō eēt aliqs itellect⁹ adhuc p̄r esset vna psona. ⁊ siliter fili⁹. igit̄ ⁊c̄. In hac questione erūt duo articuli. p̄ ponent̄ ɔnes. in 2ᵒ mouebūt̄ obiectiones. ℂ Quātū ad p̄mū sit p̄ma ɔ. q 2ᵃ intētio ē ɔceptio itellectus. Istā ɔnē intendit scūs Tho. p̄ sen. dis. 2. q. i. arti. 3ᵒ. vbi sic ait. Sciendū inq̄t q ipsa ɔceptio intellectus tripliciē se h3 ad rē que ē extra aīam. Aliqñ eni hoc qd intellectus cōcipit ē silitudo rei existēs extra aīam. sic h qd ɔcipit̄ de h noīe hō. ⁊ talis ɔceptio itellect⁹ h3 fundamētū i re imediate inq̄tū res ipsa ex sua ɔformitate ad intellectū facit q intellectus sit ver⁹ ⁊ q nomē signs illū intellectū pprie dicat̄ de re. Aliqñ aūt h qd sigt nomē nō ē silitudo rei existēs ex̄ aīam. s3 ē aliqd qd ɔseq̄t ex mō intelligēdi rē q̄ est ex̄ aīam. ⁊ h9 sūt intētiones q̄s intellectus nr̄ adinuenit sic sigtū hui⁹ noīs genus nō ē silitudo alicuius rei ex̄ aīam existēs. s3 in h q intellectus itelligit aīal ut i plurib⁹ sp̄ebus attribuit ei intētionē gn̄is. ⁊ hui⁹ intētōis lic3 pximū fundamētū nō sit in re s3 in intellectu. tñ remotum fundamētū ē res ipsa. vn̄ intellectus nō est falsus q has intētiones adinuenit. ⁊ ē sile de oībus alijs q̄ ɔsequūt̄ ex modo intelligendi. sic est abstratio mathematicoꝝ ⁊ h9. Aliqñ aūt illud qd sigtur per nomē nō h3 fundamentū in re neq3 pximū neq3 remotū. sicut cōceptio chimere. q: neq3 est silitudo rei extra aīam neq3 ɔseq̄t̄ ex modo intelligēdi rē aliquā nature. ⁊ ita ɔceptio ē falsa. hec ille. Ex quibus p3 quō oē nomē sigt aliquam conceptionē ⁊ quō illa ɔceptio q̄ nō imediate fundat̄ in re s3 mediāte alia ɔceptiōe dr̄ 2ᵃ itētio. ut cōceptio quā sigt hoc nomē genus uel sp̄es uł abstractū uel h9. h9 eni intētiones 2ᵉ nō sunt similitudines rei extra aīam s3 sūt silitudines reꝝ put sūt i itellectu. vn̄ scūs Tho ibidē dicit. Hoc nomē rō nō sigt ipsā ɔceptionē sapie q: illa sigtur p hoc nomē sapia. s3 sigt intētionē huius ɔceptionis. sicut ⁊ hoc nomē diffinitio. ⁊ alia noīa 2ᵉ

ipositionis.hec ille. Ex quo pz q 2e intentiones sunt
conceptiones conceptionū imediate fundatarū i re.ipse
aūt conceptiones que sunt silitudines rerū extra aiam
sūt pme intētiones.q eni hois conceptio sit intētio ostē
dit scūs Tho.p̄ otra gentiles.ca°.53. Intellect⁹ p spe
ciē rei formatus intelligēdo format in seipso quandā
intētionē rei intellecte que ē rō ipsius quā sigt diffini
tio. Et subdit per h q spēs intelligibilis que ē forma
intellect⁹ est similitudo rei exterioris sequit̄ q itelle
ct⁹ intētionē formet illi rei silem.quia quale est vnū
qdq̄ tale opat̄.et h aūt q intentio intellecta ē silis
alicui rei sequit̄ q itellect⁹ formādo hȝ intentionē rē
illā intelligat.hec ille. Itē pmo sen.dis.25.q.i.arti.p.
ad 2m.Diffinitio ingt oliderata fm suā intētionē nō ē
idē qd diffinitum sȝ ductiuū in ei⁹ cognitionē.z sic dif
finitio est cōposita ex plurib⁹ intentionib⁹ quarū nul
la pbat̄ de ipsa.nec ecōtra.q: intētio generis non est
intētio diffinitionis.hec ille. Ex quib⁹ pz quō conce
ptio que ē silitudo rei z diffinitio ei⁹ dr̄ intētio.z ostat
q nō est 2a intētio.relinquit̄ g q sit pma intētio.Simi
liter q 2a intētio sit silitudo conceptiōis rei extra aiam
patet.nā est intētio talis conceptionis.ut dictū ē.g con
ceptio ei⁹.hic eni p eodē accipim⁹ intētionē z conce
ptionem.vn̄ sicut pma intētio est silitudo rose ul' ho
minis imediate eā repn̄tans.ita 2a intentio est silitu
do talis cōceptionis imediate repn̄tans eā relatiue
ad res extra z mediāte tali conceptione est silitudo rei
extra ut ē in intellectu.vn̄ scūs Tho.i tractatu de eē
z essentia sic ait. Rō ingt spēi accidit nature humane
fm illud eē qd hȝ in intellectu.ipsa eni nā humana hȝ
in intellectu esse abstractū ab oīb⁹ indiuiduātib⁹.z iō
hȝ rōnē vniformē ad oīa indiuidua que sunt ext̄ aiam
prout equaliter est silitudo oiuȝ z ducēs i oiuȝ cogni
tionē inq̄tū sunt hoies.z ex h q talē relationē hȝ ad
oīa indiuidua itellect⁹ adinuenit rōnē spēi z attribuit
sibi.z q̄uis hec nā intellecta hȝ rōnē vlis fm q com
parat̄ ad res extra aiam.q: vna est silitudo oiuȝ.tn̄
fm q est in hoc intellectu uel in illo est qdā spēs intel
lecta pticularis.nō eni est vlitas illi⁹ forme fm h esse
qd hȝ in intellectu.sed fm q refert̄ ad res ut silitudo
rerū.sic etiā si eēt vna statua corporalis repn̄tās mul
tos hoies.ostat q illa imago haberet eē singulare.z
ppriū fm q eēt in hac mā.sȝ haberet rōnē coi
tatis fm q est cōe repn̄tatiuū pluriū.hec ille. Ex qb⁹
patet quō 2e intentiones sūt quidā concept⁹ respectiui
rerū ut intellectarū q conueniūt imediate pmis inten
tionib⁹ z mediate rebus extra aiam. Huius mētis fuit
Auicen.s.q intentiones hȝ sint accn̄ia intellectus nr̄i
vn̄ 3°.sue metaphisice.ca°.7°.vbi intendit pbare q sci
entia humana sit accn̄s.ita dicit. De rebus sepatis nō
acquirit̄ intellectib⁹ humanis nisi intentiones qddita
tū suarū.nā ipse.z est idem iudiciū de eis sicut ē iudi
ciū de aliis substātiis intellectis corporalib⁹.excepto
vno q s.ille alie egēt abstractiōe quousq abstrahat̄
ab eis intentio q possit intelligi.iste vo non egēt aliq̄
nisi ut intelligant̄ esse ut sūt.z sigillet̄ aia p eas z qd
inuenit̄ in nobis de illis est ipressio q̄ assilat̄ illis sine
dubio.z hec est nr̄a scia de illis q̄ acquirit̄ aiab⁹ nr̄is z

sunt ipressiones aie nō eētie illarū.z sūt accn̄tes i aia
hec Auicen. Idem etiā dicit q intellectū de qddita
te s.e accn̄s cū est in aia nō sicut pars. Itē eodē 5 ca°
p sic ait. Sicut aial in se hȝ plures modos sic z in intel
lectu.in intellectu etenī est forma aialis abstracta.z s
modo ipsum dicit̄ forma intelligibilis.in intellectu etiā
forma aialis talis ē q i intellectu ouenit et vna z eadē
dispositione multis pticularibus q̄ ppter vna forma
apud intellectū erit relata ad multitudinē.z fm hūc
respectū ē vlē.q: ipsa ē vna intētio i intellectu cui⁹ cō
paratio nō variat̄ ad qdcūq accepis aialiū.hec it for
ma q̄uis respectu indiuiduorū sit vlis.tn̄ respectu ae
singularis cui ipmit̄ est indiuidua.ipsa eni est vna ex
formis que sūt in intellectu.z q: aie singule sūt mul
te numero.tūc eo mō q̄ sunt pticulares habebūt spē
aliud intellectū vlē.hec Auicen. Ex quib⁹ pz qlr 2e
3 est q tales itētiōes quedā ouenīūt naturis z q̄dam
cōueniūt suppositis naturarū.hec 3.pbat̄ p scm̄ do
ctorē.z quidē q aliq̄ intētiones ouenīāt naturis z nō
suppositis naturarū.ondit scūs Tho.in pfato tracta
tu vbi sic ait. Quia nature humane fm suā absolutā
osiderationē ouenit q pdicet̄ de sorte.z rō spēi nō cō
uenit ei fm suā absolutā osiderationē.sȝ ē de accidē
tibus que cōsequūt̄ eā fm eē quod habet i intellectu
ideo nomē spēi nō predicat̄ de sorte.ut dicat̄ sortes ē
spēs.qd de necessitate accideret.si rō spēi cōueniret
hoi fm esse qd habet in sorte uel fm suā osiderationē
absolutā.s.inq̄tū est hō.qcqd eni conuenit homini in
q̄tū ē hō pdicat̄ de sorte. Et subdit. Sic ergo pz qli
ter essentia uel natura se hȝ ad rōnē spēi.q: rō spēi nō
est de his q̄ ouenīūt ei fm absolutā considerationem
suā nec est de his accn̄tib⁹ q̄ osequūt̄ eam fm esse qd
hȝ extra aiam.ut albedo z nigredo.sȝ est de acciden
bus q̄ osequunt̄ eā fm esse qd hȝ in intellectu.p hunc
modū cōuenit ei rō generis z rō differentie.hec ille.
Ex quibus pz q intētio generis spēi uel differētie nō
cōpetit suppositis nature hūane.ut possit dici sortes
est spēs aut gen⁹ aut differentia. Idē ponit pma pte
q.30.arti.4°.vbi sic ait. Noīa ingt generū z specierū
uel hō ul' aial sūt iposita ad signdū naturas cōes.hec
ille. Q aūt aliq̄ 2e intētiones ouenīant suppositis na
turarū.pz de intentionib⁹ signtis p hec noīa:suppositū
pticulare indiuiduū singulare.hec eni noīa dicūt in
tentiones cōuenietes suppositis naturarū.qd ostē
dit scūs Tho.3° sen.dis.6.q.i.arti.p.questiūcula pma
vbi sic ait. Cū oē ingt pticulare ad nām cōem z ad p
prietates possit fm vtrūq noiari tā p nomē pme ipo
sitionis signs pticulare p respectū ad nām cōem hoc
vo nomē suppositū ē nomē 2e intētionis signs q̄ in
habitudinē pticularis ad nām cōem inq̄tū substat i
ea particulare vo inq̄tū excedit̄ ab ea.sed q: accntia
osequūt̄ nām.iō oē nomē signs pticulare p respectū
ad ppetates.designt etiā ipsū p respectū ad nām cōem
h aūt pōt fieri dupliciter.ul' p nomē pme ipositiōis sic
ē ypostasis coit oīb⁹ substātiis.ul' p nomē 2e ipositiōis
z sic est indiuiduū inq̄tū ē indiuisum in se singulare vo
inq̄tū est diuisū ab aliis.vn̄ singularē idem est qd diui
sum.hec ille. Idem ponit pmo sen.dis.23.q.i.arti.3°.

prima pte.q.29.arti.2. Ex quib' habet ꝙ aliq̄ inte/tiones ꝯueniūt suppositis naturarum.puta intentio ꝑsone ꝯuenit supposito nature indiuiduationis singularitatis ꝑticularitatis & indi/suppositionis.rō eni suppositi nō ꝯuenit ei aliquiu nisi ut ē subsistens.rō eni suppositi nō ꝯuenit ei aliquiu nisi ut ē cognitu ud intellectū ꝑ modū subsistētis i aliq̄ nā col/ligitur rō ꝑticularis.& sic de aliis. ¶ 3ᵃ ꝓ ē ꝙ h̄ nomē ꝑsona nō ē nomē 2ᵉ intētiōis.licz sit nomē rei cui cō/petit 2ᵃ intentio. Jstā ponit sctūs Tho.pma pte.q.29 arti.1 ad 3ᵐ vbi sic dicit. Differentie subales nō sūt no/minate uel etiā noiate nō sūt.& iō oz interdū vti dif/ferentiis accidētalib' loco subaliū.puta si quis diceret ignis est corpus simplex calidum & siccū.accn̄ia enim ꝓpria sūt effect' substantialiū formarū & manifestāt eas.similiter noia intentionū pnt accipi ad diffiniēdū res fm ꝙ assumūt ꝑ aliqb' noib' rerū q̄ sūt iposita.& sic h̄ nomē indiuiduū ponit in diffinitiōe ꝑsone ad de/signandū modū subsistēdi ꝙ cōpetit substātiis ꝑticu/laris' hec ille. Jtē ꝑ sen.di.25.q.1.arti ꝑ.h̄ nomē ꝑso/na fm suā coitatē sūptū nō ē nomē intētiōis.sic h̄ no/mē singulare uel gen' aut spēs.sz ē nomē rei cui accn̄/dit aliq̄ intētio.s.intentio ꝑticularis & in nā determi/nata rōnali uel intellectuali.& iō in diffinitiōe natu/re ponit̄ nā.s.gen' illi' rei qđ sigt̄ noie ꝑsone dū di/cit̄ suba.& differentia ꝑ quā ꝯtrahit̄ ad nām determi/natā in q̄ ponit̄ res q̄ ē ꝑsona in h̄ ꝙ dicit̄ rōnalis nāe.& ponit̄ etiā aliqđ ptinens ad intētionē illā sub q̄ nomē ꝑsone rē suā sigt̄.nō enim sigt̄ subam rōnalē absolute sz fm ꝙ subintelligit̄ intentio ꝑticularis.& ideo addit̄ indiuidua.hec ille. Et ad 8ᵐ sic ait. Persona nō noiat intētionē sz rē cui accidit illa itētio.& ideo nō nominat accn̄s sz subam.nec h̄ qđ est indiuiduū est differentia sube.q2 ꝑticulare nō addit aliquā differētiā sup spe/ciē.sz tn̄ ꝑticulare efficit̄ indiuiduū ꝑ aliqđ pncipium essentiale.qđ qdē in reb' cōpositis ē mā & in reb' diui/nis distinguēs.& q2 pncipia eētialia sunt nobis igno/ta frequēter ponim' in diffinitionib' aliqd accidenta/le ad designandū aliqd eētiale.& sic etiā nomē indi/uidui qđ est nomē accidentis ponit̄ ad designādū pn/cipiū subale ꝑ qđ fit indiuiduū.hec ille. Et nota quō indiuiduū sigt̄ accn̄s.q2 ut dicit ibidē arguēdo sigt̄ in/tētionē quādā sic & nomē generis. Eandē ponit ꝯnē de potētia dei.q.9.arti.2.ad 2ᵐ et 5ᵐ. Et sic termina/tur primus articulus.

Quantū ad secundū articulū restat arguere.& qdē ꝯ primā ꝯnē arguit Aureol' ꝓbando ꝙ pma intetio sit obiectū intellect' pmo & pncipaliter.& nō ꝯceptio facta ꝑ intellectū.ꝑ sic. Jllud dr̄ tale formaliter i or/dine ad qđ oia alia dicūt̄ talia.ut pz ꝙ sanitas aialis dicit̄ formalit̄ sanitas.q2 in ordine ad ipsā medicina & dieta & oia alia dicunt̄ sana.sz spēs uel act' aut cōce/ptiones ex h̄ dicunt̄ intētiones ꝙ intellect' ꝑ ea ten/dit in aliud obiectiue.ḡ obiectū cognitū formaliter ē intētio. ¶ 2ᵒ q2 ibi ꝑ & formalit̄ repit̄ itētio vbi forma/liter reperit̄ differentia intentionalis.sz illa inuenit̄ ꝑ in obiecto.nul' eni dicit ꝙ due spēs aut ꝯcept' intel/lect' tn̄ intētionalit̄ differūt imo vere realit̄. de duo/bus aūt ꝯceptib' obiectiuis de eadē re formatis ꝗles sunt ꝯcept' hoīs & aialis ꝯsuetū est dici ꝙ differūt in/tentionalit̄ & sūt due intētiōes eiusdē rei.nō aūt due res aut duo distincta realit̄.ḡ manifeste pz ꝙ rō intē/tionis ꝑ pus iuenit̄ i ꝯceptib' obiectiuis q̄ i ꝯceptib' uel spēb' aut actib' formatis ꝑ intellectū. ¶ 3ᵒ Sic se hz suo mō intentio & eē intētionale in sensu.sic se hz in intellectu.sed q̄rētes de colorib' iridis aut de colori/bus q̄ sūt in collo colūbe.aut de imagine q̄ apparet i speculo aut de candela apparēte extra sitū.vtrū ha/beāt tm̄ eē reale aut intētionale tm̄.intēdūt querere vtrū habeāt esse obiectiuū tm̄ & fictiuū seu apparēs aut habeāt eē reale & fixū extra in rerum nā absq3 oi appꝛehēsiōe.ꝑ qđ ꝓ pz ꝙ eē intentionale nō est aliud q̄ visio uel apparitio obiectiua.ergo nec intētio ē aliud q̄ ꝯcept' obiectiu' & nō ꝯcept' formalis iherēs intel/lectui. ¶ 4ᵒ Jbi ē pus & formali' 2ᵃ intētio & pma vbi est pus & formalit̄ fundatio 2ᵉ sup pmā.ē eni cois oium loquētiū acceptio ꝙ 2ᵃ intentio fundat̄ sup pmā.sed manifestū ē ꝙ h̄ repit̄ ꝑ p' & formali' ex pte ꝯceptuū formatoꝝ obiectiue.nā ꝯcept' vlitatis fundat̄ supra ꝯceptū aialitatis & inest sibi formalit̄ tāq̄ subiecto ꝓ/prio ut quilibet experitur.nullū aūt accn̄s intellectus inest tāq̄ subiecto ꝯceptui aialis.q̄uis eni int̄ eos sit ordo ꝓsuppositionis.non tn̄ inherētie habitudo.ḡ pri/ma & 2ᵃ intentio ꝑ pus & formali' se tenent ex pte ob/iecto2 uel obiectiuo2 ꝯceptuū q̄ actuū uel aliorum accidētiū intellect'. ¶ 5ᵒ Jllud nō ē intētio ꝑ & forma/liter & in abstracto sine q̄ intentio logice diffinit̄.logi/cales eni diffinitiones formales sunt sic & metaphisi/ce.sz logic' diffiniēs gen' tāq̄ illud qđ ꝑdicat̄ de plu/rib' differentib' specie in eo ꝙ qd.nullā mentionē fa/cit de actu uel spē aut alio accidēte intellect'.ꝑdica/ri eni non est formalit̄ itelligere. alioqn actus intelli/gendi ꝑdicat̄ de reb' q̄ sunt extra.non ē igit̄ ꝑdicatio in itellectu formaliter sz obiectiue.nec inest alicui ac/cidenti intellect'.sz ē ab actu intelligendi effectiue & formatiue.igit̄ accidēs nullū intellect' est formaliter intentio.sz magis ꝯcept' obiectiu'. ¶ 6ᵒ Auicen.dicit ꝑ metaphisice ꝙ logica ē de secūdis intentionib' ad/iūctis primis.sz manifestū ē ꝙ logica nō ꝯiungit actū intellectū actui intellect' aut accn̄s accidēti.sz conce/ptus secūdarios ꝯceptibus primis.utpote predicari aiali & homini & affirmari uel negari.& sic de aliis.er/go manifestū ē ꝙ 2ᵃ intentio & pma nō sunt accn̄a in/tellect'.sz ꝯcept' obiectiui. ¶ 7ᵒ Oēs ꝯcedūt ꝙ logi/ca ē de secūdis intētionib' siue tāq̄ de subiecto ade/quato siue alit̄ fm ꝙ opināt̄ diuersimode.sz cōstat ꝙ logica ē de dicibili icōplexo de q̄ determinat̄ i libro ꝑdi/camētoꝝ & de enūciatiōe de q̄ determinat̄ i libro ꝑiar/menias.& de oratiōe syllogistica simplicit̄ & oratione demōstratiua & dialetica.sic pz.nullū aūt istoꝝ ē ali/qđ accn̄s itellect' formalit̄.& si sint formata ꝑ actum itellect'.nusq̄ aūt repit̄ tractatū aut discussū in lo/gica de actib' itellect' formalib' sz tm̄mō de format] ꝑ itellectū.ḡ mirū ē ꝙ imaginationē alicui' ascēderit ꝙ ꝑ & 2ᵃ intētio sint accn̄a itellect' aut ꝯcept' forma/les & nō poti' ꝯcept' formati. ¶ 8ᵒ Jn oib' int̄ doctri/nā ꝑhi loquēdū est ut plures.& maxime fm ꝑhantes.

sed cōmentator vocat intētiones cōcept⁹ obiectiuos.
dicit eni 3° de aīa q intentiones intellecte cōmiscētur
cū intentionib⁹ imaginatis. ⁊ sunt in eis quasi forma i
mā. ⁊ sicut color in pariete. hoc eni ponit cōmento. 18
et. 43. Manifestū est aūt q loquit̄ de intentionibus
obiectiuis q̄ sūt itellecte ⁊ imaginate. qꝛ de illis expe
rimur q itellecta imiscent̄ imaginatis sic color pariet
ti. qđ nō ē verū de actib⁹ aut accitib⁹ itellect⁹. vñ cō
mēto. 18° dicit q sensatiōes nō sūt itētiōes alie ab in
tentionib⁹ rerū existentiū extra aīam in mā. Ex q̄ pꝫ
q intelligit p sensationes ⁊ intentiones apparitiōes
rerū obiectiuas q̄ sūt realit̄ eedē cū his que sūt extra
ḡ fm modū loquendi physicū intētiones nō sunt act⁹
nec actiōes intellect⁹ sꝫ aliqđ obiectiuū. ¶ 9°. Illa q̄ꝛ
distinctio nullo mō est realis inq̄tū sūt hō. sꝫ penitus
intētionalis. illa inq̄tū hō sūt intētiones. ipossibile ē
eni q aliq̄ distinguant̄ realit̄ nisi alterū uel vtrūq; sit
res. alterū quidē ut ens ⁊ nihil. que differūt realit̄ ra
tione alteri⁹ extremi. vtrūq; v̄o ut lapis ⁊ hō. Simili
ter etiā ipossibile ē q aliq̄ differāt intentionaliter nisi
vtrūq; uel alterū fuerit intētio. sꝫ manifestū est q hō
inq̄tū hō ⁊ aīal inq̄tū aīal differūt nō quidē realit̄. sꝫ
intentionalit̄ ⁊ fm rōnē. ḡ necesse est q hō ⁊ aīal sint
intētiones. ¶ 10. Illud qđ nō est extra i rerū nā nec hꝫ
eē fixū extra fm q hō illud inq̄ā ē qđ itētionale. sꝫ
manifestū est q hō inq̄tū differt a sorte. ⁊ aīal put di
stinguit̄ ab hoīe hoc ū inq̄ā rōnes ut sic accepte non
sūt in rerꝫ nā hñtes eē extra. alioquin rediꝫ error pla
tonis ⁊ erit dare tertiū hoiem sepatū ab oibus singu
larib⁹. ⁊ siliter aīal sepatū. qđ eē nō pōt. ḡ necesse ē q
hō ⁊ aīal fm q hō sint intētiones. ꝯstat aūt q nō sunt
accīa intellect⁹. igit̄. ¶ 11°. Oē fabricatū p intellectū
qđ nō est nisi ꝯcept⁹ obiectiue format⁹ est vna intētio
ꝯstat eni q intellect⁹ nō fabricat res sꝫ intentiones. sꝫ
manifestū est q rō hois ⁊ aīalis put distinguūt̄ a sor
te est fabricata p intellectū. nec ē aliqđ nisi ꝯcept⁹ ob
iectiue format⁹. nō eni nā fecit has distinctas rōnes i
existētia actuali. ḡ necesse ē q sint intentiones. ꝯstat
aūt q nō sunt accīa intellect⁹. igit̄. ¶ 12°. Impossibi
le est q vna res sit plura quedā realit̄. sꝫ tm̄ intentio
nalit̄ ⁊ fm rōnē. vna quidē candela pōt apparere plu
res ⁊ eē multe in esse intentionali ⁊ apparēti. sꝫ in esse
reali nō est possibile. sꝫ manifestū est q hō ⁊ aīal sunt
vna res ⁊ q̄dā plura ⁊ distincta rōnale eni ⁊ aīal im
portāt duas rōnes distinctas quarū vna nō est alia.
⁊ tñ sunt vna res. igit̄ hō ⁊ aīal sūt intentiones. igitur
ut prius. ¶ 13°. Illud q̄ totalit̄ p̄ciso ⁊ amoto aliqđ re
maneret vere intentio. nō est intētionalitas in abstra
cto qua formalit̄ sit intentio qđqđ est intentio in con
creto. aliogn remaneret effectus formalis sine causa
formali. vñ illud non est formaliter albedo q̄ dempto
aliqđ remaneret albū. Et Auicen. dicit 5° metaphysi
ce ca° p° q quidditas abstrahit ab esse vnū ⁊ multa. ⁊
ab eē in intellectu ⁊ extra. vñ eqͥtas nō est nisi equi
tas tm̄ a qua p̄scindit̄ habitudo rei intellecte ad uel
lectū. ⁊ tñ ꝯstat q ut sic ē intētio. nec hꝫ eē reale. imo
tm̄ intētionale inq̄tū hō. ⁊ p ꝯñs cessante ope intelle
ct⁹ remanet eqͥtas intētio. ḡ nō ē verū q aliqđ extra

subiectiue in intellectu sit intentio uel intētionalitas
formalit̄. ¶ 14°. 2ᵉ substantie que sūt hō ⁊ aīal ⁊ similia
inq̄tū hō sūt p̄me intentiones. qm̄ inq̄tū hō nō sūt
res extra existētes nec sigt̄ hoc aliqđ. sed quā ē qđ ha
p̄hm in p̄dī°. sꝫ manifestū est q 2ᵉ sube inq̄tū hō nō
sūt subiectiue i itellectu nec icludūt respectū ad itel
lectū alioqn nō essent in p̄dto substantie cū eēnt mere
sece relatiua. ḡ sine ope itellectus adhuc remanent
p̄me intētiones. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ ꝯnē arguit sic Herue⁹
⁊ multi alii. primo p argumētū factū i p̄ncipio q̄ōnis.
¶ 2° sic. Illud qđ opponit̄ 2ᵉ intētioni relatiue impor
tat 2ᵃᵐ intētionē. opposita eni debent eē eiusdē gn̄is
⁊ ꝯditionis. sꝫ psona opponit̄ vli sic indiuiduū singu
lare. vñ nullū vle ē psona. vle aūt ē res 2ᵉ itētiōis ḡ
psona sigt̄ itētionē. ¶ 3°. Illud qđ dicit rē p p̄mā itēti
onē i diuinis nō pōt pluraficari. sꝫ psona pluraficat̄ i di
uinis. ḡ nō sigt̄ rem aut p̄mā intentionē. sꝫ tm̄mō 2ᵃᵐ.
¶ 4°. Si psona significaret p̄mā intētionē eī⁹ coitas
esset generis uel spēi. Dis eni p̄ma intentio que p̄dica
t̄ in qđ de plurib⁹ ē gen⁹ uel spēs. nūc aūt ad iterro
gationē factā p qđ de p̄re ⁊ filio ⁊ spū scō. rūdet̄ de
qlibet q ē psona. ⁊ p ꝯñs si psona sit nomē p̄me iposi
tionis erit gen⁹ uel species respectu triū psonarū. sed
Aug⁹ 7° de trinitate ca° 9° negat rōnē spēi aut gene
ris a diuinis. ḡ ut prius. ¶ 5°. Persona ⁊ suppositū idē eē
vident̄. sꝫ suppositū est 2ᵉ intētionis a subsistēdo qđ
ditati ⁊ vli nature. ḡ psona sigt̄ itētionē 2ᵃᵐ. ¶ 6°. In
diuiduū est nomē 2ᵉ impositionis ⁊ 2ᵉ intētionis. sed
Damas. dicit libro 4° q ypostasis ⁊ persona indiuiduū
demōstrat. ḡ illud qđ supra. ¶ 7°. Illud qđ est cōe fm
rē in diuinis est vnū numero. sicut dicit Damas. libro
p° ca° 11° q coitas in diuis est fm rē. distinctio v̄o fm
rōnē. sꝫ psona non est vna numero in diuis. ḡ non est
aliqđ reale sꝫ tm̄ intētionale. ¶ 8°. Illud qđ dicit purā
negationē nō videt̄ eē nisi 2ᵉ intentio. qꝛ negationes
sūt entia rōnis. sꝫ psona sigt̄ negationē qm̄ diffinit̄ p
incōicabilitatē q̄ negationē iportat ḡ sigt̄ tm̄ 2ᵃᵐ inte
tionē. ¶ 9° arguit Petrus de palude recitās quādā
opinionē. Nomina debent esse ꝯsona reb⁹. res aūt
sūt in triplici genere. nā q̄dā hñt eē tm̄ i re extra ⁊ nō
p aīaꝫ ut singularia sortes ⁊ plato ⁊ cetā q̄ nō sūt nisi a
nā. ⁊ qđqđ est extra ē hō. alie v̄o sūt solū in intellectu
⁊ ab intellectu sic intētiones logicales circa singula
ria. alie v̄o sūt ptim extra ⁊ ptim intra ab intellectu ut
2ᵉ sube ⁊ spēs ⁊ gn̄a aliorꝫ p̄dtorꝫ. nā eni in hs occul
te opat̄. ut dicit auctor 6. p̄ncipiorꝫ. s. p̄bendo funda
mentū. sꝫ intellect⁹ agēs est q facit vlitatē in reb⁹ cō
plectiue ⁊ formalit̄. s. abstrahēdo. ḡ oia noia p̄ma sub
indiuidorꝫ ut sortes ⁊ plato ⁊ hō q̄ sigt̄ res solū fm esse
qđ hñt extra aīam ⁊ nō p aīam. sic noia rerū nullo mō
sūt noia intētionis p̄me uel 2ᵉ. noia v̄o p̄ma subaꝫ
secūdarꝫ ⁊ ois gn̄is vlium. ut hō aīal ⁊ albedo ⁊ color
⁊ hō q̄ sigt̄ ea q̄ ptim sūt intra ptim extra sūt p̄me in
tentionis. ut p h designet̄ q nō totalit̄ hoc uel illud i
tentionis. ut p h designet̄ q nō totalit̄ hoc uel illud. nomina
intentio referatur ad vnū. p̄ma v̄o ad aliud. nomina
autem cōmunia tam indiuiduorū q̄ speciērū q̄ ge
nerum que sigt̄ hō. ut species genus indiuiduū per
sonā ⁊cē. sunt nomina secunde intentionis quia pare

nomalia. ¶ Io. arguit. q2 hec ē differētia inť nomen [illegible] z^e itētiōis. q2 nomē ē̄ [illegible] nō [illegible] determinatos limites. s3 nō nē inten[illegible] s [illegible] limites sui fundamētū. q2 si fundať sup il [illegible] pdicaťūm de differētib' numero. ipsū pdicabi [illegible] de differentib' spē uel de diuersis spēb' si super [illegible] de differētib' spē. ipsū pdicabiľ de differē [illegible] gñe. verbi grā sup hanc rē q est hō fundať z^a intē [illegible] spēs. z nō solū hō ē spēs. s3 bruťū z asinus z h^d. [illegible] gen' qd est z^a intentio ē in oī gñe. non tñ aial [illegible] res subiecta intentioni. s3 nōia cōia indiuiduo [illegible] quib' a gm' trāscendāt ambitū rei subiecte. sic [illegible] plato. igť. ¶ [illegible] q2 nomē cōe differentib' gñe [illegible] sm vocē ē z^e intētionis. talib' eni nec physicū [illegible] metaphysicū pōt eē cōe. s3 sola rō logica. s3 g ona cōia talia sūt hō. igť.

Ad argumentū primū contra primā quem negaťa^m. dico eni q aliqd dicit aliquale in ordine ad [illegible] vno mō sicut analogū ad coanalogū sicut arguens exēplificat de sanitate aialis in ordine ad quā [illegible] dr sana. z isto mō negať h^a z ꝯcedit a^a. alio sic [illegible] z correlatiuū. sicut imago dr imago i ordine ad imaginatū. z via dicit via in ordine ad terminū. z sic a^a est falsa z h^a vera. nō eni ꝯceptio intellect' dr intentio ex h q ē signū intentionis q sit in obiecto. uel [illegible] aliā ꝓportionē ad aliquā itētionē q sit i obiecto [illegible] intentio in ordine ad aliqd. q2 p talē ꝯceptionē intellect' tendit in rē cui' est intētio. z ē ibi ordo talis ꝯceptionis ad obiectū. sicut imaginis ad imaginatū. z sic vie ad terminū. q2 p talē formā intellect' venit in noticiā rei z res venit ad itellectū z itellect' tēdit [illegible] ¶ Ad z^m dr q h^a ē falsa. nā distinctio rōnis uel intentionalis nō est formaliť in subiecto. s3 tm̄modo fundamentaliter. in intellectu aūt ē formaliter z in actu z ibi est formaliť intentio. Et ad ꝓbationē dicit q due spēs uel due ꝯceptiōes formales differūt realiť. ut sūt quedā accn̄a. z nō solū rōne uel intentionaliter. s3 res ut in talib' ꝯceptionib' distinguiť a seipsa intentionaliter. z solū rōne. verbi grā aia ut i manu distinguiť a se ut in pede sm rōnem. z tamē manus z pes p quos aia distinguiť a seipsa sm rōnē solū nō sola rōne distinguūť imo realiť. nō eni oz tantā eē diuersitatē inť distincta sicut inter distinctiua. ¶ Ad 3^m dicit q tam in sensu q in intellectu eē intētionale formaliter est eē intētionis uel rei in sua intētione q ē [illegible] diminutū z silitudo rei. sicut spēs coloris i aere [illegible] intentio coloris z illud eē est eē reale illi' intētiōis s3 est eē intētionale respectu coloris. Et ad ꝓbationē dico q querere an colores illi habeāt solū eē intētionale est querere an colores q videnť uel apparēt habeāt solū eē in cognoscēte p suā silitudinē. z h ē querere esse intētionale solū. uel vltra illud eē habeāt eē extra cognoscētē qd ē habere eē reale. potissime si sit [illegible] subiecto disposito ad eē naliter ꝯuenientis forme. z [illegible] querere an sit aliqd distinctū a colore reali z a spē coloris nisi vane quereret. ¶ Ad 4^m negat h^a. nō [illegible] ꝯcept' v̄litatis inest ꝯceptui aialis sicut accn̄s suo subiecto. s3 ꝯseqť ad illū z ad sibi ꝯsiles. dū enim intellect' intellexit aial abstrahendo qdditatē ab oī extraneo z post reflectit sup ꝯceptū illū z rem ut in tali cōceptu format aliā itētionē quā attribuit tali ꝯceptui z rei in tali conceptu cognite. ut dictū fuit i p̄ma q̄ne z isto mō z^a intentio fundať in p̄ma uel in re mediāte p̄ma. Ista aūt fundatio nō ē intelligenda p illū modū quo accn̄s fundať in subiecto. ut ostēdit scūs Tho. p̄ sen. di. z^a. s3 p eū illo mō quo aliqd dr fundari metaphorice i illo a quo firmitatē sue veritatis habet ¶ Ad 5^m dr q argumentū supponit falsum. s. q genus sit intentio z^a. Dico eni q gen' nō est z^a intētio. s3 est res substracta intētioni z^e. z fundās talē intētionē mediāte p̄ma intētiōe. Vñ scūs Tho. p̄ sen. di. 33. q. i. arti. p̄. ad 3^m dicit. In oīb' intētionib' colter verū est q intētiones ipse nō sunt in reb' s3 i aia. s3 habēt in re corrñdens. s. nām cui intellect' hō intentionē attribuit. sicut intētio gñis nō est in asino. s3 nā aialis cui p intellectū hec intentio attribuiť. hec ille. Ex quo patet q gen' non ē intentio. s3 fundamentū intētionis z corrñdens intētioni. si eni gen' esset intētio. nulla nā realis diceref gen'. Itē dis. 19. q. 5. arti. p̄. Quedā inquit sūt que hnt fundamētū in re extra aiam. s3 complementū rōnis eoꝝ quātū ad illud qd ē formale ē p operationē aie. ut p3 in vli. humanitas eni est aliquid in re non tñ habet ibi rōnē vlis cū non sit extra aiam aliq humanitas multis cōis. s3 sm q accipiť in intellectu adiungiť ei p opatiōnē intellect' intentio sm quā dr spēs. hec ille. Tunc ad argumētū dico q nulla intentio potest diffiniri q̄tū ad aliquid rei qn opoztrat fieri mentionē de opere intellectus. siliter nec res ut subest intētioni diffiniť nisi fiat mentio de actu intellectus. si eni diffiniť gen' diffiniet p h qd est pdicari. Et si q̄rať qd ē pdicari viteri' diceť q pdicari est attribui alicui p itellectū cū nota cōpositiōis uel diuisiōis verūtñ illa diffinitio gñis nō ē diffinitio intētionis. s3 rei ut ē sub itētiōe. illa eni intētio quā sigt gen' poti' ē diffinitio qdā. vñ si illa viteri' diffinireť q̄tū ad qd rei opoztrrret i ei' diffinitiōe ponere loco gñis h qd dico ꝯceptio intellect' uel silitudo in itellectu uel aliquid operatiuū ab intellectu z hō. Cū aūt dicit arguēs q pdicari nō ē intelligere. z c. dico q idē est act' quo intellect' intelligit z pdicať aliqd de aliq. pdicari aūt dicit relationē p modū passionis fundatā in re mediāte ꝯceptione quā intellect' cōponit cū alia. pdicatū aūt dicit intentionē z^am. nec sequiť q act' intellect' uľ cōceptio pdiceť de re. sed solū q pdicari nō cōuenit rei nisi put ē sub ꝯceptiōe. ita q talis relatio nō pōt fundari in re nuda imediate. ¶ Ad 6^m dr q logica est de intentionib'. nō ut sūt res. q2 sic de talib' ē terti' liber de aia. sed est de intentionib' ut sunt intentiōes z vie per quas intellectus pquirit verū z falsum. sicut sūt diffinitio enunciatio syllogism' pdicatū z subiectum predicabile z vniuersale. z sic de ceteris que signt secundas intentiones. dicitur autē coniungere intentionem z^am prime quia docet quomodo ea que includunt secundas intentiones ꝯueniūt illis que ipoztāt p̄mas. s. quomodo hō ē species. aial est gen'. z docet

quō talia cōbinanda sūt ad veritatē ingrediū formādo ,ppositiōes z syllogismos. pōt tn̄ dici q̄ itētio pōt dupliciť sumi. vno mō in vi vni⁹ abstracti. z sic nō est aliud q̄ ɔceptio intellect⁹. ut dictū est. Alio mō in vi ɔcreti. sicut si albedo ponereť loco hui⁹ nois albū. q̄z in ,ppo.ito vocabula deficiunt. cū nō habeam⁹ nomē ɔcretū signs ɔcretiue sicut intētio abstractiue. z isto mō intētio dicit rē abstractā ɔceptui aie. z isto modo ois res fundans pmā intentionē abstractiue dictam pōt dici pma intentio. z oē qd̄ fundat 2^{am} intētionē p̄ mō dictā imediate pōt dici 2^{a} intentio. vn̄ hō illo mō diceret pma intentio. sed genus diceret 2^{a} intentio. z illo modo itelligo scīn̄ Tho. 2° sen. dis. 5. q 3. arti p̄ vbi sic dicit. Sicut gen⁹ est quedā intentio quā intellect⁹ ponit circa formā intellectā. ita z differētia. tn̄ huic intētiōi intellecte rn̄det nā qdā q̄ est in pticularib⁹. licz fm q̄ ē in pticularib⁹ non habeat rōnē generis aut spēi. hec ille. Et intendit q̄ gen⁹ dicit quandā intentionē. nō q̄ illud qd̄ est genus sit intētio nisi denominatiue z in cōcreto. hō eni, put ē in intellectu p suū ɔceptū imediate reþsentātē eū. pōt illo modo dici pma intentio. ut aūt est in intellectu p aliū conceptū ɔsequētē actū reflexū sup pmū ɔceptū q̄. s. intelligiť hō ut hn̄s eē vl̄e in intellectu dr̄ 2^{a} intentio concretiue. nec tn̄ conceditť q̄ hō sit 2^{a} intentio q̄z hō dicit merā rem. sz ɔcediť q̄ spēs est 2^{a} intētio. q̄z hoc q̄ dico spēs sigt rē cū ɔceptu uel rem ut ɔceptā. ❡ Ad 7^{m} dr̄ sicut ad precedens. q̄ logica est de secūdis intentionib⁹ inq̄tum est de illis que in sua rōne important 2^{am} intentionē puta gen⁹ z spēs. subiectū z predicatū. z hoc inq̄tū talia sūt icludētia intētionē. Q̄ aūt logica nō agat de actibus intellect⁹ dictū est q̄z non agit de intentionibus ut sunt res. sz ut sunt instrumenta pquirēdi verū. z q̄z potius agit de substractis intentionū q̄ de intentionib⁹. Vn̄ licz diffinitio sit rō formata p intellectū. logic⁹ non hz inquirere que res sit illa rō. an sub̄a ul' accn̄s. q̄uis in oib⁹ suis diffinitionib⁹ sp ponat aliqd ptinēs ad intellectū. ut h̄ qd̄ dico predicare uel significare uel aliqd hm̄. ❡ Ad 8^{m} dico q̄ cōmentator 3° de aia erravit opinat⁹ q̄ intellectus possit eē aliq̄ forma separata ab aia nr̄a fm esse. z iō oportuit eū multa falsa fingere. quoꝝ vnū fuit q̄ spēs intelligibilis est subiectiue in fantasmatib⁹. z est in itellectu possibili alio mō. z istā fictionē adinuenit ut salvaret ɔtinuationē intellect⁹ possibilis cū aīa nostra p illā spēm. vn̄ intētionē intellectā vocavit spēm intelligibilem. z intentionem imaginatā vocavit fantasma. quod licz verū sit. tamē illa inherentia quam ponit hui⁹ ad hoc. s. speciei intelligibilis ad fantasma nihil est. ❡ Ad 9^{m} dico q̄ quecūq̄ distinguunť intentionaliť sunt intētiones fm esse qd̄ hn̄t in intellectu. nō aūt oz q̄ sint intentiones simpliciť loquendo nisi eo mō quo dictū ē in solutione 6^{e}. vn̄ sicut recitatū ē i ,pbatione pme ɔnis. nā ut est in intellectu ē qdā spēs intelligibilis. z siliť dico de nā aialis. z de hoc alias diffusi⁹ est dictū. ❡ Ad 10. dr̄. q̄ hō z aial sūt sub̄e mere, put sub̄a dicit qdditatē. nō aūt ,put dicit supposi, tū. z de h̄ articulo dictū fuit satis in. q. 2^{e} distinctiōis

hui⁹. arti. 3° in solutione. 5. pncipalis. ❡ Ad 11^{m} dr̄ q̄ si arguens p rōne hoīs intelligat qdditate hoīs dr̄ ē falsa. nō eni qdditas hoīs est facta p intellectū aut qdditas aialis. imo pcedit actū intellect⁹ creati huiani. Et cū dicit q̄ nā nō fecit. eē Dico q̄ nā nō fecit distinctionē humanitatis z aialitatis i actu. fecit tn̄ aialitatē z humanitatē. Si aūt argues p rōnē intelligat ɔceptū hoīs quē sigt h̄ nomē hō. dico q̄ ille ē intentio formata p actū intelligēdi. ❡ Ad 12^{m} dr̄. q̄ licz sit impossibile vnam rē absolutā eē multa absoluta extra intellectū seu in esse reali. tn̄ nō ē incōueniens eādē rē fm eē qd̄ hz i itellectu esse plura quedā puta concept⁹. eo mō q̄ res dr̄ eē sua imago uel similitudo. nec aūt ɔcedo q̄ hō z aial sint duo apparentia distincta ab oi accidēte itellect⁹. ❡ Ad 13^{m} dico q̄ eq̄nitas sic abstracta nō est nisi in intellectu. z i illo ē quedā intentio intellecta. si eni null⁹ intellect⁹ eēt aut si null⁹ intelligeret eq̄nitatē ipsa nō eēt itētio. ❡ Ad 14^{m} dr̄. q̄ 2^{e} substātie non sūt intētiones. licz eis attribuať 2^{e} intētiones t. i ipropie loquēdo dici pn̄t intētiones eo mō quo dictū ē in solutiōe sexti. ❡ Ad pmū 3^{am} ɔnē dr̄. q̄ licz i diffinitione psone ponať aliqd ptinens ad 2^{am} intentionē h̄ est ex defectu nominū differētiaꝝ pme intētionis. vn̄ talia noia nō ponerenť in diffinitiōe psone si noia imposita sufficienť haberem⁹. iō talis diffinitio circūlocuta licz iplicet aliqd ptinens ad 2^{am} intentionē nō ɔcludit suū diffinitū icludere 2^{am} intētionē. ❡ Ad 2^{m} dr̄ q̄ psona nō opponiť formaliť aliem dicēti 2^{am} intētionē sz pmā. lz forte oppositū ei⁹ nō sit icōplexe noiatū. z ē nō subsistens in nā rōnali. sub h̄ aūt formali opposito psone ɔtinetur vl̄e z pars. z multa alia q̄ nō subsistunt in nā rōnali. ❡ Ad 3^{m} negatur aⁿˢ Nā res plurificať in diuis. z constat q̄ non dicit 2^{am} intentionē. ❡ Ad 4^{m} negať an̄s. nec valet ,pbatio. q̄z aliud requiriť ad rōnē generis uel vniuersalis q̄ pdicari de plurib⁹ in qd. s. q̄ habeat diuersum eē in illis de quib⁹ p̄dicať. in diuinis aūt nō est nisi vnicū esse. Similiter falsum ē q̄ psona p̄diceť in qd de pre z filio cū nō significet qdditatē eoꝝ. Vn̄ scūs Tho. pmo sen. dis. 23. q. 1. arti. 3° i fine dicit. Inuenim⁹ quattuor modos signdi i diuis. aliqd eni sigt absolutū p modū absoluti ut de⁹. aliqd relationē p modū relationis ut pr̄. aliqd absolutū p modū relatiōis ut potētia generandi. aliqd relationē p modū absoluti ut psona. hec ille. ❡ Ad 5^{m} dr̄ q̄ licz eadē res sit suppositū z persona. tn̄ vnū noiať p nomē 2^{e} intētionis. aliud p nomē pme. Vn̄ scūs Tho. pma pte. q. 29. arti. 2° Sub̄a inq̄t dr̄ dupliciť. vno° dr̄ sub̄a qdditas rei quā sigt diffinitio fm q̄ dicim⁹ q̄ diffinitio sigt sub̄am rei quā qdē sub̄am greci vsiā vocāt. qd̄ nos essentiā dicere possum⁹. Alio mō dr̄ sub̄a subiectū uel suppositū qd̄ subsistit [illegible] gn̄e sub̄e. z hoc qdē coiter accipiedo noiari pōt noīe signte intētionē. z sic dicit suppositū. noiat etiā tri⁹ noib⁹ signātib⁹ rē. q̄ qdē sūt res nāe subsistētia z hypostasis fm triplicē ɔsiderationē sub̄e sic dicte. fm q̄ [illegible] se existit z nō i alio vocať subsistētia. illa eni subsistere dicim⁹ q̄ nō in alio sz in seipsis existūt. fm vo q̄ supponit alicui nature coi sic dr̄ res nature. sic hic hō est

[illegible] blane. fm ꝙ ꝙ supponit̄ accidētib⁹ vr̄ ꝓo/ [illegible] ad substantia. qꝺ autem hec tria nomina signt [illegible] substātiarū. hoc nomē ꝑsona sigt i gñe [illegible] genere substātiarū. hoc nomē ꝑsona sigt i gñe [illegible] rōnali. hec ille. ❡ Ad 6ᵐ pꝫ r̄nsio ꝑdc. Ná ut [illegible] sctus Tho. ꝑ sen. dis. 6. q. 1. arti. ꝑ. ꝗstiūcula pma [illegible] particulare in gñe sube pōt noiari noib⁹ pme iposi/ [illegible] scꝫ res nature ꝓpositiōe ꝑsona. hꝫ etiā alia noia [illegible] intentionis. utpote pticulare suppositū indiuiduū [illegible]. ❡ Ad 7ᵐ dico ꝙ mod⁹ arguēdi nihil valet. [illegible] eodē mō ꝓbaret̄ ꝙ relatio ⁊ res i diuinis dicāt secū/ [illegible] intentiones cū sint ibi tres relatiōes ⁊ tres res. iō [illegible] ꝙ argumētū solū ꝓbat ꝙ ꝑsona in diuinis non [illegible] fm rē. sꝫ non ꝓbat qn dicat rē merā. ❡ Ad 8ᵐ [illegible] ꝙ ꝑsona nō dicit negatiōnē in recto. sꝫ tm̄ in obliq̄ [illegible] ꝙ diceret nō ꝓpter hꝯ eēt 2ᵉ intentio. nō enim [illegible] rōnis est 2ᵃ intētio. qꝛ dextrū i colūna dicit re/ [illegible] rōnis nec tñ est nomē 2ᵉ intētionis. ❡ Ad 9ᵐ dicit Petrus de palude. ꝙ pmū mēbrū illi⁹ diuisiōis [illegible] ē. qꝛ oē illud sup qꝺ fundat̄ imediate 2ᵃ inten [illegible] est pma intētio. nec oꝫ ponere 2ᵃᵐ intētionem sine pma. sꝫ ista 2ᵃ intētio quā dic̄ pticulare fūdat̄ sup sor [illegible] platonē ⁊ h⁹. ꝗ ipsa pñt noiari noib⁹ pme itētiōis. 2ᵐ membrū ɔcedendū est. sꝫ 3ᵐ est falsū. qꝛ sicut fun/ dant̄ 2ᵉ intētiōes sup idiuidua sic ⁊ sup spēs ⁊ pl⁹ ꝙ̄to [illegible] sūt pl⁹ intelligibilia ⁊ plus de realitate hñt sin/ gularia. vñ sicut int̄ noia coia secūdaꝝ subaꝝ ꝗdam sunt 2ᵉ intētiones ut spēs gen⁹ ⁊ h⁹. ꝗdā aūt sūt pme intentionis. ut aial est nomē cōe oib⁹ spēb⁹ sub se con tēns. ⁊ sic ascendendo ad ens. sic etiā quedā noia idi uiduoꝝ coia dicūt̄ pme itentiōis ⁊ nō oia 2ᵉ. hec ille. Quicqd sit de hoc ego dico ꝙ illa diuisio rerū est fal sa quo ad 3ᵐ membrū. nā hō ⁊ aial sūt extra sine ope intellectus. ⁊ iō totū qꝺ in illo fundat̄ ē falsum. vñ si/ cut nō oē cōe est ꝑ intellectū. nam nā cui attribuit̄ cō munitas ꝓcedit actū intellect⁹. ita nec oꝫ ꝙ oē nomē cōe significet 2ᵃᵐ intētionē. ❡ Ad. 10. dico ꝙ illa ɔ̄ñ̄a ē [illegible] non valet. qꝛ illud qꝺ dr̄ ibi cōpetere noib⁹ 2ᵉ intentionis cōpetit etiā noib⁹ pme intētionis puta ge/ neris superiorib⁹ ⁊ trāscendētib⁹. hō enī ꝓdicatur de plurib⁹ differentib⁹ nūero. ⁊ aial ꝓdicat̄ de pluribus differētib⁹ spē. ❡ Ad 11ᵐ dr̄ ꝙ aᵃ est falsa. Nā ens est pme ipositionis. ⁊ tñ est cōe differentib⁹ gñe nō coitā [illegible] uniuoci. sꝫ analogi. Ad argumentū in pede ꝗstiōis [illegible] pꝫ solutio ꝑ predicta. Hec de questione.

Irca vigesimāquar

tam distinctionē querit̄. Utrū nume/ rus sit ꝓprie ⁊ formalit̄ i diuinis. Et ar/ guitur ꝙ non. qꝛ nullū accn̄s est in di uinis. sꝫ numer⁹ ꝓprie ⁊ formaliter ē accidēs ꝗ in deo poni nō potest. In oppositū arguit̄ sic. Trinitas ponit̄ in diuinis. sꝫ trinitas ē spēs numeri. ergo. In hac ꝗstione erūt duo articuli. In pᵒ ingret̄ an unitas uel numer⁹ sit aliqd extra aiam in reb⁹. In 2ᵒ videbit̄ de ꝗsito. ❡ Quātū ad primum articulum sit pma ꝓ. ꝙ tā numer⁹ ꝙ̄ unitas que est pncipiū nūeri addit aliqd positiuū sup rem q̄ dr̄ una. Istā ꝓn. ponit [illegible] doctor ꝑ. sen. dis. 24. q. 1. arti. 3ᵒ. vñ ad 4ᵐ sic ait. Unū dr̄ dupliciť. s. qꝺ est pncipiū numeri. ⁊ qꝺ ɔuer/ tit̄ cū ente. loquendo de vno qꝺ est principiū numeri ponit aliqd additū sup ens qꝺ dicit vnū. s. rōne men/ sure. vñ hꝯ nomē vnū pōt dupliciť ɔsiderari. aut fm il lud qꝺ ē. aut fm illud qꝺ ɔseqt̄ ad itellectū ei⁹. s. rela/ tionē quādā. si 2ᵒ mō accipiat̄ sic opponit̄ multitudi/ ni numerali relatiue. sicut pncipiū ad pncipiatū. ut punct⁹ ad lineā ⁊ sicut pars ad totū ⁊ magis ꝓprie sic mensura ad mensuratū. Si pᵒ mō. tūc dupliciť. qꝛ uel ɔsiderabit̄ ipsū vnū cū ꝑcisione. s. fm ꝙ tm̄ vnitas. ⁊ sic hꝫ dispatā oppositionē mēsure ad alios numeros quilibet enī nūer⁹ fm qdditatē sue spēi hꝫ spālē rōnē mensure sicut spēs opposite sūt dispate. ⁊ talis oppo sitio reducit̄ ad ɔ̄rietatē sicut pncipiū. qꝛ dispata di/ stinguūt̄ differētijs ɔ̄rijs quib⁹ ꝓ diuidit̄ gen⁹. ut ꝓba tur. 10. metaphisice. uel sine ꝑcisione. ⁊ sic vnitas nul/ lā oppositionē hꝫ ad numerū. sꝫ est ɔstituēs ipsū. hec ille. Et ibidē in corpe questionis arguit ɔ̄tra dicētes ꝙ talis vnitas nō dicat nisi ꝓuationē. tunc enī nō eēt nisi in aia. ⁊ ita nec numer⁹ cui⁹ ipsa ē pncipiū. vñ non posset eē spēs nisi sub aliq̄ gñe. Itē ɔ̄ illos q dicūt ꝙ vnitas q̄ ē principiū numeri ē eadē cū vnitate q̄ con sequit̄ ens ⁊ ɔuertit̄ cum eo arguit. Nō ɔtingit enim ꝙ aliqd ɔtētū sub inferiori sit ɔ̄ria supioris. sicut ra/ tionale nō est ɔ̄ria sube. vñ nec multitudo que ē sub quātitate pōt eē differētia entis simpliciť. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ fm eū talis vnitas cū sit de gñe quātitatis nō pōt dicē purā ꝓuationē scꝫ idiuisionē. nec dicit solū enti/ tatē rei cū illa indiuisione. sicut vnū qꝺ cū ente ɔuer tit̄. qꝛ tūc nō deberet collocari sub determinato gñe sic nec ens. Eandē opinionē tenet i de potētia dei. q. 9. arti. 7ᵒ vbi sic ait. Cū diuisio multitudinē causet in/ diuisio ꝓ vnitatē. oꝫ fm rōnem diuisionis ⁊ de vno ⁊ multo iudiciū sumi. ē āt qdā diuisio q̄ oīo gen⁹ quā/ titatis excedit. q̄. s. ē ꝑ aliquā oppositionē formalem q̄ nullā quātitatē concernit. vñ oꝫ ꝙ multitudo hāc diuisionē ɔsequēs ⁊ vnū qꝺ hāc diuisionē ꝓuat. sint maioris quantitatis ⁊ ambit⁹ ꝙ̄ gen⁹ quātitatis. ē āt alia diuisio fm quātitatē que genus quātitatis non trascendit. vñ ⁊ multitudo ɔsequēs hāc diuisionem ⁊ vnitas eā priuans sunt in genere quātitatis. qꝺ qdē vnū aliqd accidētale addit sup illud de q̄ dr̄ ꝙ hꝫ ra/ tionē mēsure. alias nūer⁹ ex vnitate ɔstitutus nō eēt aliqꝺ accns nec alicui⁹ generis spēs. vñ ꝓ qꝺ con/ uertit̄ cū ente nō addit sup ens nisi negationē diuisi/ onis. non ꝙ significet ipsā indiuisionē tm̄. sꝫ subiectū ei⁹ cū ea. est enī vnū idem qꝺ ens indiuisum. ⁊ silr̄ multitudo corespōdens vni. nihil addit sup res mul tas nisi distinctionē earū. que in hꝯ attendit̄ ꝙ vna nō est alia. qꝺ qdē nō hñt ex aliq̄ addito. sꝫ ex ꝓprijs for/ mis. pꝫ ꝗ ꝙ vnū qꝺ ɔuertit̄ cū ente. ponit qdē ipsum ens. sꝫ nihil supaddit nisi negationē diuisionis. multi/ tudo aūt rei corespōdēs addit sup res q̄ dicūt̄ mul/ te ꝙ vnaqueqꝫ earū sit vna. ⁊ ꝙ vna earum non sit altera in quo cōsistit ratio diuisionis. ⁊ sic cum vnum addat supra ens vnam negationem fm ꝙ aliquid ē indiuisum in se multitudo addit duas negationes ꝑ ut scꝫ aliquid est in se indiuisum. ⁊ prout est ab alio

diuisum. qd̄ qdē diuidi est vnū eo⁊ nō esse alterum. hec ille. Idē ponit p̄ma pte. q. 3. arti. 4. dicit enim q̄ numer⁹ q est spēs quātitatis ponit quoddā accn̄s additū supra res. ⁊ silr vnū qd̄ est p̄ncipiū nūeri. vnū aūt qd̄ cōuertit̄ cū ente nō addit aliqd sup̄ ens nisi negationē diuisiōis tm̄. vnū eni significat ens indiuisū. ⁊ iō de q̄cūq3 dicat̄ vnū. signat illa res indiuisa. sicut vnū dictum de hoīe signat nām hoīs indiuisā. ⁊ eadem rōne cum dicat̄ res multe multitudo sic accepta signat res illas cū indiuisione circa vnāquāq3 illarū. Idem ponit 7. quolibet. q. 1. arti. p̄. Que aūt res sit illa quā supaddit vnitas q̄ ē p̄ncipiū numeri que dr̄ vna. declarat scūs doctor sm̄ Auicen. p̄. sen. vbi sup. dicens q̄ vnitas illa ē eē indiuisū. illud aūt eē est eē accn̄tis. ⁊ p illud eē aduenīēs post eē cōpletū sub3 dr̄ substantia vna. sicut p eē albedinis dr̄ eē alba ⁊ inde nūerus est accn̄s q causat̄ ex ꝯgregatiōe taliū intētionū accidentaliū. ⁊ lic3 scūs doctor in eodē loco improbet Auicen. inq̄ntū ponit q̄ vnū qd̄ cōuertit̄ cū ente est idē cū vno qd̄ ē p̄ncipiū numeri. ⁊ q̄ tam hoc q̄3 illud vnū supaddit aliqd positiuū sup illud de q̄ dr̄. non tm̄ reprobat h̄ qd̄ dixi. s. q̄ vnitas put ē p̄ncipiū numeri supaddit illud quod dictū est. vn̄ q̄ntū de ipso ꝯcipio vnitas de q̄ loquimur non est ipsa forma ꝯtinuitatis s3 est illud esse indiuisū qd̄ talis quātitas ꝯtinua dat subiecto. forma eni ꝯtinuitatis est diuisibilis i multa ⁊ iō nō meret̄ dici vnitas: de cui⁹ rōne est indiuisibilitas. sed eē qd̄ illa forma dat subiecto dr̄ vnitas. q2 tale eē nullo mō est diuisibile. q2 si forma illa uel subiectū diuidat̄. eē p̄mū non remanet. nec diuidit̄. s3 qlibet pars diuisi habet nouū esse ⁊ non habet illud qd̄ pri⁹. de hoc Auicen. 3. metaphisice ca. 2. dicit. Unitas est esse quod non diuidit̄. ita q̄ esse est de essentia vnitatis. ⁊ non subiectū ei. vnitas enim substantialiter est ipsum eē qd̄ nō diuidit̄. hec Auicen. De h̄ Albert⁹ sup 5m ca. Dionysij de diuinis noībus sic ait. Forma est forma ⁊ est termin⁹ potētie materie. ⁊ inq̄ntū aliqd est forma dat eē. inq̄ntū v̄o est termin⁹ terminat distinguēdo ab alijs. ho⁊ aūt actuū p̄or ē dare eē. ⁊ iō ens qd̄ relinquit̄ ex tali actu ē p̄us vno qd̄ relinquit̄ ex 2. actu ⁊ inq̄ntū ille act⁹ est cōis eē v̄git i nām accn̄tis. q2 oē quod ꝯsequit̄ eē rei est accidens. ⁊ sic est vnū qd̄ ē p̄ncipiū numeri. ex pte v̄o altera q̄ est i ipso nā entis supra quā nihil addit positiue ē vnū qd̄ cōuertit̄ cū ente. hec Albert⁹. Ista aūt sic intelligo. s. q̄ nō oīs forma dat vnitatē que est principiū numeri. sed sola forma de genere quantitatis. talis eni forma dat distinctionē suo subiecto ab alijs eiusdem spēi ⁊ indistinctionē ei⁹ in seipso. ⁊ sic dat ei vnitatē q̄ est p̄ncipiū numeri. ⁊ illa vnitas est quidā actus terminatiuus ⁊ distinctiuus. ⁊ lic3 sit quoddā eē subiecti tm̄ illud eē est accidentale subiecto. q2 aduenit subiecto p⁹ eius esse substantiale. sic g̃ dicendū eēt tenēdo q̄ vnitas que est p̄ncipiū numeri sit eē qd̄ dat quātitas subiecto. Pōt eni dici q̄ vnitas nec ē forma cōtinuitatis nec eē talis forme. s3 est quoddā accn̄s indiuisibile ꝯsequēs quātitatē ꝯtinuā. ⁊ differt a puncto in hoc q̄ punct⁹ h3 sitū in linea uel ꝯtinuo. nō aūt vnitas. s3 habet p subiecto adequato p̄ totū ꝯtinuū [illegible] q̄ aucto uel diminuto tali eē tale non remanet [illegible] vnitas s3 alia. ¶ 2⁹ est q̄ numer⁹ q est spēs quantitatis ⁊ vnitas q̄ est ei⁹ p̄ncipiū solū reperiunt̄ in rebus materialibus. Un̄ scūs Tho. de potentia dei [illegible] dicit. Quātitas p̄prie est dispositio materie. [illegible] species quātitatis sunt q̄dā mathematica q̄ sm̄ eē non possunt a materia sensibili separari nisi tempus [illegible] cus q̄ sūt nata ⁊ magis nature sensibili annexa. [illegible] q̄ nulla spēs quātitatis reb⁹ spūalib⁹ potest cōuenire nisi sm̄ metaphorā. hec ille. Item p̄ sen. dicit [illegible] q̄ numer⁹ ⁊ vnitas sm̄ q̄ sūt in genere quātitatis [illegible] inueniunt̄ nisi in quib⁹ inuenit̄ cōmensuratio quātitatis. vn̄ inueniūt̄ tm̄ in reb⁹ habentib⁹ quātitatē ꝯtinuā vn̄ p̄hs dicit q̄ numerū cognoscim⁹ diuisione ꝯtinui. ⁊ hic tm̄ numer⁹ ē sub arismetrica ut etiā Auic. dicit. hec illi. Et in articulo p̄cedēti. s. p̄ ad 2m dicit q̄ vnitas ⁊ numer⁹ q̄ cōsiderat arismetric⁹ non [illegible] vnitas ⁊ multitudo q̄ inueniunt̄ in oīb⁹ entib⁹ sed solū sm̄ qd̄ inueniunt̄ i reb⁹ mālib⁹ sm̄ q̄ pluralitas causatur ex diuisione ꝯtinui. In hoc eni pūt inueniri oēs ille passiones in numeris que arismetrici demōstrāt sicut multiplicatio ⁊ aggregatio ⁊ h⁹. que fundātur sup diuisionē infinitā ꝯtinui. vn̄ est infinitas in numero sm̄ p̄hm 3. physico⁊. ⁊ iō etiā talis vnitas est potētia oīs numerus. hec ille. Idē ponit p̄ma pte vbi sup. Et in quolibet vbi sup. ¶ 3⁹ ē q̄ tam vnū qd̄ est principiū numeri q̄3 vnū qd̄ cū ente conuertit̄ dicit negationē diuisionis. s3 multitudo tam illa q̄3 ista dicit negationē rei. vn̄ scūs Tho. in predicto q̄libet. q. 1. arti. p̄. ad 3m sic dicit. In rōne inqt multitudinis icludit̄ negatio rei. s3 in rōne vni⁹ negatio negationis ⁊ rei sil. qd̄ sic patet. vnū enim est qd̄ non diuidit̄. diuisio aūt que negat̄ p vnū qd̄ conuertit̄ cū ente oportet q̄ sit talis q̄ i oī diuisione saluet̄. hec aūt est diuisio p affirmationē ⁊ negationem. ⁊ hui⁹ diuisiōis negatio constituit rōnē vni⁹. ē eni vnū qd̄ nō diuidit̄ tali diuisione q̄ sit in eo accipere hoc ⁊ nō hoc. ⁊ sic vnū inq̄ntū negat affirmationē ⁊ negationē sil̄ est negatio rei ⁊ negationis simul. predicta vero diuisio includit̄ in rōne multitudinis. ⁊ sic ibi includit̄ negatio rei. quia illa sunt multa q̄ sic diuidunt̄ q̄ vnū non est alterum hec ille. Itē p̄ sen. dis. 24. q. 1. arti. 3. ad primū sic ait. In multitudine negatio est sm̄ q̄ vna res distinguit̄ ab alia p negationē. vn̄ in multitudine est negatio ul p̄uatio realis. sm̄ q̄ vna res dr̄ nō eē alia. ⁊ h⁹ distinctionē p negationē negat negatio iportata in rōne vnitatis. vn̄ dico q̄ negatio illa in qua p̄ficit̄ rō vnitatis non est nisi negatio rōnis tm̄. oīs eni respect⁹ [illegible] est entis ad negationem uel ad non ens nō est [illegible] tionis. vn̄ relatio qua refertur ens ad non ens non est nisi tm̄ in rōne. ⁊ similiter p̄uatio p̄uationis [illegible] gatio negationis. hec ille. Et ibidē ad 2m idem ponit [illegible] vnū inqt nō iportat negationē nisi in rōne. vn̄ sm̄ rē magis se h3 ad potentiā q̄3 multitudo in qua iportat̄ realis negatio sm̄ quā res a re distinguit̄. hec ille. Patet igit̄ ex dictis q̄ multitudo dicit in recto [illegible] plicē negationē. ⁊ vnitas dicit vnicā. ut dictū ē [illegible]

prime rationis. 2° quod unitas dicit negationem rationis ... in recto. hoc est quod illa negatio non est realis sed rationis ... neget rem et negationem simul scilicet affirmationem et negationem ut dicit sanctus doctor in quolibet ... multitudo autem dicit negationem realem ex una parte et alia dicit negationem insimul rei et negationis, id est affirmationis et negationis sicut unitas ut dictum est. 3° ... prima. ¶ 4° dicendum est quod multitudo quodammodo est prior ... et quodammodo posterior. unde sanctus Tho. de potentia dei q. 9. arti. 7° ad 15^m sic dicit. Secundum philosophum ... 10. metaphysice. multitudo est prior uno secundum ... sicut totum partibus et compositum simplici. sed unum est prius multitudine naturaliter et secundum rationem. Et post dicit. ... est causa multitudinis et est prior secundum intellectum quam multitudo. unum autem dicitur privative per respectum divisionis ... non autem respectu multitudinis. unde ... est prior secundum rationem quam unum. sed multitudo est posterior. quod sic patet. primum enim quod in intellectu cadit est ens. 2^m negatio entis. et his autem duobus sequitur intellectus ... ex hoc enim quod aliquid intelligitur esse ens et intelligitur non hoc esse. sequitur in intellectu quod sit divisum ab eo. 4° autem sequitur in intellectu ratio unius prout scilicet intellectus intelligit hoc ens non esse in se divisum. 5° autem sequitur intellectus multitudinis prout scilicet hoc ens intelligitur divisum ab alio et utrumque ipsorum esse in se unum. quantumcumque enim aliqua intelligantur divisa non intelligetur multitudo nisi quodlibet divisorum intelligatur esse unum. et sic patet quod non est circulus in diffinitione unius et multitudinis. hec ille. Idem ponit primo sen. ubi supra ad 2^m. item prima parte q. 11. arti. 2° ad 4^m. et super 4° metaphysice in illo ca° Quoniam autem unius ... dicit. Sciendum quod quamvis unum importet privationem ... tamen non est dicendum quod importet privationem multitudinis. quia cum privatio sit naturaliter posterior eo cuius est privatio. sequeretur quod unum esset naturaliter posterius multitudine. iterum quod multitudo poneretur in diffinitione unius. nam privatio diffiniri non potest nisi per suum oppositum. ut quid est cecitas: privatio visus. unde cum in diffinitione multitudinis ponatur unum. nam multitudo est aggregatio unitatum. sequitur quod in diffinitionibus esset circulatio. et ideo dicendum quod unum importat privationem divisionis non quidem divisionis que est secundum quantitatem. nam ista divisio determinatur ad unum particulare genus entis et non posset cadere in diffinitione unius sed divisionis formalis que fit per opposita. cuius prima radix est oppositio affirmationis et negationis. nam illa dividuntur ad invicem que ita se habent quod hoc non est illud. primo igitur intelligitur ipsum ens et ex consequenti non ens. et per consequens divisio. et per consequens unum quod divisionem privat. et per consequens multitudo in cuius ratione cadit divisio sicut in ratione unius indivisio. quamvis aliqua divisa ... ratione multitudinis habere non possint nisi prius cuilibet divisorum ratio unius attribuatur. hec ille. Item 10. metaphysice super illo ca° Opponuntur autem etc. sic ait: Nihil prohibet aliquid esse prius et posterius eodem secundum rationem secundum diversa in eo considerata ... considerationem prior et quod multitudo est et ipsa divisio. ratione igitur divisionis patet quod unum secundum rationem. nam unum est quod non dividitur secundum autem quod est multitudo posterior est secundum rationem cum multitudo sit aggregatio unitatum. divisio autem que supponitur ad rationem unius quod convertitur cum ente non est divisio quantitatis continue. que quidem privatur intelligitur unius quod est principium numeri. sed est divisio quam causat contradictio prout hoc ens et illud ens dicuntur divisa ex eo quod hoc ens non est illud. sic ergo primo in intellectu nostro cadit ens. deinde divisio. et post hoc unum quod divisionem privat. et ultimo multitudo que est ex unitatibus. nam licet ea que sunt divisa multa sint non tamen habent rationem multorum nisi prius quam huic et illi attribuitur quod sit unum. quamvis etiam nihil prohibet dici rationem multitudinis dependere ex uno secundum quod est mensurata per unum quod iam ad naturam numeri pertinet. hec ille. ¶ 5° conclusio. quod numerus de genere quantitatis est unum quid simpliciter et non solum sicut acervus. Istam conclusionem ponit sanctus Tho. super 7° metaphysice ca° ulti. quod incipit. Quid autem oportet dicere et quale quid etc. ubi sic ait. Compositum quandoque sortitur speciem ab aliquo uno quod est vel forma ut in corpore mixto. vel compositio ut patet in domo. vel ordo ut patet in syllaba et numero. et tunc oportet quod totum compositum sit unum simpliciter. quandoque vero compositum sortitur speciem ab ipsa multitudine partium collectarum sicut patet in acervo et populo et aliis huiusmodi. et in talibus totum compositum non est unum simpliciter sed secundum quid solum. hec ille. Item 8° metaphysice in illo ca° Oportet autem non ignorare etc. dicit sic. Si aliquid addatur aut subtrahatur a numero aliquid etiam si sit minimum non erit idem numerus secundum speciem. minimum autem in numeris est unitas que si addatur quaternario crescet quinarius qui est alia species numeri. et hoc ideo est quia ultima unitas dat speciem numero. hec ille. et post numerus est per seipsum unus inquantum ultima unitas dat speciem et unitatem. sicut in rebus compositis ex materia et forma. per formam enim aliquid unum et unitatem ac speciem sortitur. et propter hoc loquentes de unitate numeri acsi numerus non esset unus per seipsum. non possunt dicere que est unus. cum enim numerus componatur ex multis unitatibus aut non est unus numerus simpliciter ut si unitates congregentur in eo per modum coacervationis que non facit simpliciter unum et per consequens nec ens simpliciter in aliqua specie constitutum et sic nec numerus est aliqua species entis. Aut si numerus est unus simpliciter et non per seipsum. dicendum est quid facit eum esse unum ex multis unitatibus quod non est assignare. et similiter diffinitio est una per seipsam et similiter non potest assignari aliquid per quod fiat una. et hoc rationabiliter accidit. quia per eandem rationem substantia quam significat diffinitio est ita unum sicut numerus scilicet per se. ex hoc quod una eius pars est ut forma alterius hec ille. et sunt quasi verba Aristotelis in textu. et similiter 7° metaphysice in illo ca° Quoniam vero de substantia est perscrutatio. Aristoteles idem ponit. vult enim quod dualitas sit quid unum et quod unitas non est actu sed potentia in dualitate. Ex istis omnibus patet quod numerus est unum simpliciter et non solum acervus unitatum. immo sicut homo est aliud a suis partibus. ita numerus a suis unitatibus. 2° quod ultima unitas numeri est forma numeri et dat speciem et unitatem numero. Idem ponit 4° sen. dis. 8. q. 2^a. arti. 1. dicens quod substantia senarii non est bis tria sed semel sex. que substantia dicitur qualitas. et ad hanc qualitatem senarii se habent partes eius ut dispositiones materiales non ut qualitates partiales sicut partes unius totius qualitatis. Et pro intellectu istius sciendum quod sicut duplex est forma hominis. quedam que dicitur forma partis scilicet anima que actuat materiam. alia que est forma totius

ad 1^m

scz humanitas resultãs ex forma partis et ex sua mã. ita forma numeri ẽ duplex. quedã que se hz ut forma partis scz vltima vnitas. alia vo forma se hz ut forma totius et sũba uel qualitas numeri. et ista est quedã forma resultans ex vltima vnitate se habẽte ad precedẽtes ut formale respectu mãlis. et ista forma se habet ad oẽs vnitates ut forma ad materiã. et distinguitur realiter a qlibet vnitate et ab oib⁹ simul sic humanitas distinguit̃ ab aĩa et corpe. diuisim uel cõiunctim sumptis. De hac mã dicit Albert⁹ sup 5m cam Dionysij de diuinis noib⁹ mouẽdo dubiũ qd dat esse dualitati. Et rñdet in hunc modũ. dicendũ inquit q dualitas habet eẽ dualitas a sua quidditate per quã constituit̃ in ppria specie. que qdẽ cõstituit̃ p aduentũ vltime vnitatis sicut et in alijs speciebus p aduentũ vltime differẽtie. vñ dicit phs q sex nõ ẽ bis tria. sed semel sex. qz qdditas vniuscuiusqz rei ẽ semel tãtũ. Et si querat̃ cũ ordo vltime vnitatis psupponat multitudinẽ. vnde venit illa multitudo. dicendũ q vnitas iterata inqtũ aduenit forma diuisionis in actu ẽm q ipsa qualibet iteratione accipit aliam et aliã speciẽ uel rõnẽ est causa multitudinis binarij. ordo aũt vltime vnitatis dat sibi ppriam qdditatẽ ẽm quã est in ppria specie. hec Albert⁹. Cõsonat Auicẽna 3o metaphisice ca. 4o. vbi sic ait: Unusquisqz numeroz est species p se et ẽ vn⁹ in se inqtũ ipse ẽ spẽs ipsa. et inqtum ipse est ipsa spẽs hz pprietates. Illud enĩ qd non hz certitudinẽ in se impossibile ẽ ut habeat pprietatẽ pmarietatis uel cõpositiõis uel pfectionis uel supfluitatis uel diminutionis uel qdrationis uel cubitationis uel aliarũ figuraz quas habent numeri. igit̃ vnicuiqz numeroz ẽ sua ppria certitudo et forma ppria q de ipso concipit̃ in aĩa. et ipsa certitudo ẽ vnitas ei⁹ qua est id qd ẽ. numer⁹ aũt nõ ẽ multitudo q nõ cõueniat in vnitate ita q nõ ẽ necesse dicere ipsũ eẽ aggregatũ ex vnitatib⁹. ipse enim numer⁹ inqtũ est aggregat⁹ est vn⁹ et pñt ei attribui pprietates. nec est mirũ si res sit vna inqtũ hz vnã formã sicut est denareitas ternareitas et habeat multitudinẽ in se. igit̃ inqtũ est ei denareitas ẽ cũ pprietatib⁹ que conueniũt oibus decẽ. sed inqtũ hz multitudinẽ non habet pprietates nisi pprietates multitudinis q ẽ opposita vnitati. hec ille. Et post aliq subdit quõ diffiniend⁹ sit quilibet numer⁹ dicens. Cũ aũt volueris scire certitudinẽ diffinitiõis cuiuslibet numeri dicas q numerus est pueniens ex aggregatiõe vnius et vni⁹ ita ut numerent̃ oẽs vnitates. hec ille. ¶ Sz cõ primã õnem q ponit q vnũ qd ẽ pncipiũ numeri sigt aliqd accñs supadditum ei qd dr vnũ illo mõ. arguit Gregoi⁹. p sic. Unũ qd ẽ cõuertibile cũ ente non sigt aliquã talẽ certitudinem supadditã entitati q est vna. igitur nec vnũ qd est pncipiũ numeri. añs pz ex illis que dicit se probasse. tenet õña. quia siue vnũ numerale dicatur de quolibet de quo dicitur vnũ conuertibile cũ ente siue non. de quocunqz tamen dicat̃ sufficit illi q sit vnũ vnitate entis ad hoc ut alteri possit connumerari seu cum alio constituere numerũ et p consequens sufficit ad hoc ut de ipso possit pdicari vnũ numerale. id est qd est pncipiũ numeri. vnde posito q sortes sit vn⁹ homo vnitate entis pcise et similiter plato. sortes et plato sũt vere duo hoies et p cõsequens vterqz ẽm se est vnus vnitate numerali ex qua ille numer⁹ integrat̃. ¶ 2o Si vnitas anime intellectiue uel angeli ẽ distincta entitas ab entitate aĩe. ẽ hec uel illa sũt due entitates. et p cõsequens vtraqz ẽm se diuisim est vna. et tũc querat̃ de illa entitate que cõnumeratur sue vnitati. an sit vna p seipsam. et habet̃ ppositũ nã 2a frustra ponit̃. aut p aliã vnitatẽ et pcedat̃ in infinitũ. Et similiter põt queri de illa entitate que dicit vnitas aĩe. an p seipsam sit vna. et sic eadem rõne entitas anime seipsa erit vna. an p aliã entitatem supadditã et erit pcessus in infinitum et patet q semp loquor de vno numerali. ¶ Sz forte dicet̃ q vtraqz entitas est vna sed diuersimode. qz entitas vnitatis ẽ essentialiter vna uel poti⁹ vnitas. Sed entitas aĩe ẽ vna denoiatiue tñ. qz scz est habens talẽ vnitatẽ. sicut si candor dicat̃ candid⁹ ut dicit Aug⁹ 7o de trinitate. ca. p. aliter ipse dicit̃ candidus. quia scz essentialiter est candor. et aliter cignus. nam cign⁹ solum denominatiue dr candidus. qz scz in se habet candorẽ. et non est candor. et sicut non põt concludi q cign⁹ sit seipso candidus. et non p candorẽ supadditũ. nec tamẽ sequit̃ pcessus in infinitũ in candoribus. ita in pposito nõ põt pbari q entitas aĩe sit seipsa vna aut sit pcessus in infinitũ in candorib⁹. ¶ Contra solutionẽ arguitur p quia entitas aĩe non ẽ in se indiuisa p illã entitatẽ superadditã quã ponis. nec etiã p illã entitatẽ supadditam est distincta ab alia. ergo nec per illã entitatẽ superadditã ẽ in se vna et illi connumerata. õña nota est qz posito pcise q aliqd sit in se indiuisũ et sit diuisũ ab alio. hoc et illud cõstituũt numerũ uel sunt numerus et per cõsequẽs quodlibet est vnũ. añs patet. quoniã nulla entitas alteri supaddita est causa indiuisionis itrinsece de q loquimur illius rei cui addit̃. nulla etiã ẽ principium distinguẽdi aliquid a seipso. alioqn ipsa esset distincta a seipsa et ipsa nõ esset ipsa. qd implicat cõtradictionem. Confirmatur quia si tñ entitas vnitatis qz posicionis qz entitas aĩe esset p se subsistens nec informaret ipsam animam constat q non minus hec et illa essent due et p consequens quelibet vna qz sint nunc. et tñ tũc entitas aĩe non est vna p istam vnitatem. Ex quo pz q exemplũ inductũ nõ est simile nam per ipsũ candorẽ cignus est candidus et si ille separat⁹ existeret ab eo non esset candidus. ¶ 2o quia non minus entitas aĩe est p seipsam in se indiuisa et ab aĩa diuisa et p cõsequẽs minus per seipsam est vna qz illa entitas. Ex q sequit̃ q si ista entitas sit per se vna et vnitas q etiã entitas aĩe sit per se vna imo quedã vnitas. ¶ 3o pncipaliter sic. Nulla res ẽ in se indiuisa per aliquã entitatem superadditã sibi. ẽ nulla ẽ vnã numerale per aliquã entitatẽ supadditã. tenet õña. qz rõ talis vnius consistit in precisa indiuisione intrinseca siue simpliciter si simpliciter sit vnum siue ẽm qd ut ẽm hoc uel illud si sit vnum ẽm quid ut vnum hoc uel vnũ illud ut supra dictũ est. etiã de se patet añs. ¶ 4o arguitur sic. Si alicui aque iungatur ex parte

partib⁹ que aque alie ⁊ ex eis fiat vna aqua tota/ que sit a. aut a. est vna aqua p vnā aliquā entitatē sup additā aut non. si non habet̄ ppositū. si sic uel illa eēt aliq̄ entitas existens in tota aqua uel aliqua existens tm̄ in coniunctione illarū aquarū partialiū. non potest dici p̄mū. quia uel esset entitas absoluta uel non. tum quia ex tali coniunctione p̄ se nō ap paret q̄ posset aliqua entitas absoluta generari p to/ tum. absurdum enim est dicere q̄ si cyphus aque ad/ deretur mari ex vna parte q̄ ex hoc p totum mare ge/ neretur aliqua entitas absoluta. ⁊ iterum. quia si ali/ us cyphus 2ᵒ adderetur iterum causaret̄ p totū ma/ re alia entitas. ⁊ sic quotquot cyphi adderēt̄. ⁊ tūc rediret questio p quā illarū totū eēt vna aqua. nec pos/ set dari aliqua. tū quia de partib⁹ illius entitatis eēt querendum vtrū omnes seipsis uel p aliquid addi. tū eēt vnū ut sup. uel illa entitas esset respect⁹. ⁊ istud etiam non potest dari. tū quia non apparet ad quem terminū esset respect⁹ ille. tū quia tot causarent̄ re/ spectus per totam aquam quot successiue cyphi ad/ derent̄. ⁊ non posset dici p quid esset tota aqua vna aliqua esto q̄ talis respectus causaret̄. nihil ad ppo situm. quia nullus respectus est entitas s̄m se ab ab/ solutis distincta. Nec pōt dici q̄ illa entitas sit causa/ ta in cōiūctione tm̄ ut aliq forte dicerent. quia aliqua supficies esset nouiter causata continuans illas aq̄s uel aliquis respectus vnionis siue qd̄ ē vnio illarum ad inuicem ⁊ p talem supficiem uel respectū aque il/ la tunc esset vna aqua. hoc inquā esse non pōt. tū qz neutra hꝫ entitas noua causat̄. cū nec respect⁹ sit en/ titas s̄m se ab absolutis distincta. nec etiam ipsa sup/ ficies. tū quia oꝫ eadem rōne dicere p quid partes ta lis supficiei si ponit̄ sunt vnū. ⁊ sic uel tandē deueni/ retur ad punctū ⁊ nō esset dare q̄ punctū esset illud p quod supficies illa eēt vna. uel oporteret dicere q̄ seipsis. ⁊ eadē rōne ptes aque seipsis sunt vnū. Eodē modo pōt argui de respectu vnionis esto q̄ poneret̄ res distincta. nam uel esset extensus. ⁊ tunc querēdū esset p quid eius partes sunt vnū. uel esset indiuisibi/ lis. ⁊ tūc non posset dari in qua pte aque esset subie/ ctiue. imo etiā nec in aliqua illarū aquaꝝ cum non sit maior rō de vna q̄ȝ de alia. tū quia siue ponitur talis superficies siue respectus nō est maior rō q̄ respect⁹ uel superficies causata in coniunctione aque cōiun/ cte p̄ori aque ex vna parte sit illud per qd̄ tota aqua sit vna q̄ȝ superficies uel respectus causat⁹ ī coniun/ ctione alterius aque ex alia parte coniūcte. g̃ nec q̄ȝ ille superficies continuantes alias partes illaꝝ aq̄ꝝ uel respectus vnionis illarū ad inuicem. ¶ 5ᵒ arguit̄ sic. Nam quādo vnū corp⁹ cōtinuū diuiditur per se/ gregationē partiū ad inuicem quelibet partiū discre tarum est vna numero hoc aliquid s̄m se. sicut prius erat corpus totale non diuisū. ⁊ tm̄ nulla entitas ē de nouo causata in aliqua illarum partiū p segregatio/ ne earū. igitur. ¶ 6ᵒ arguitur. Sumatur aliquis vn⁹ asinus singularis. si iste sit vn⁹ per aliquā talem enti/ tatem sibi supadditam uel illa est quāta dimēsiue aut non. si non. aut illa est suba aut accidens. non suba. qz nec substantia imaterialis. cum nulla talis sit in asino nec materialis. qz oīs talis siue sit materia siue forma siue compositū ē quāta. nec accidēs. tū quia nō esset significare in asino aliquā partem determinatā in q̄ illud accidens esset. non enim apparet cur potius eēt in capite q̄ȝ in cauda. tum quia esto q̄ ipsum esset in aliqua parte determinata. verbi gratia in capite. nō ppt̄ illud pars materie existentis in cauda esset vnū cū alia parte materie pxima sibi. nec cū pte forme q̄ informat̄. nec etiam pars forme caude cū alia parte sibi pxima. si vo hꝫ entitas sit quanta dimēsiue. igit̄ est multa. ⁊ tunc queratur p quid illa multa sūt vnū. quia uel seipsis. ⁊ tunc eadem rōne vna pars forme asini cum alia simili. ⁊ similiter cū materia seipsis pnt esse vnū. cū non min⁹ iste partes sint nate facere vnū ex se inter se. ⁊ similiter ptes materie cū ptib⁹ forme q̄ȝ ptes illi⁹ entitatis addite inter se. uel illa multa sūt vnum per aliquā aliam entitatem. ⁊ tūc de illa que/ ratur in infinitū. Similiter hec rō ⁊ forsitan euiden/ tius quo ad aliquid posset formari de aliqua vna aq̄ ⁊ alijs corporibus homogenijs. ¶ 7ᵒ ponitur q̄ deus creet aliquā subam angelicam sine entitate sibi sup/ addita. ⁊ post lapsū temporis crearet in ipsa alias en/ titates quales sunt in alijs substantijs angelicis. quo facto ɔstat q̄ ista suba ita esset vna sic̄ suba alterius angeli. Tunc arguitur sic. demonstrādo ipsam. Hec substātia est vna ⁊ fuit vna dū fuit sine entitate sup/ addita. ergo hec substantia non est vna per entitatē superadditā. ɔn̄a patet. qz enī substātia niuis ē alba p entitatem superadditam. ideo si ipsa esset sine aliqua entitate sibi superaddita ipsa non esset alba. pꝫ etiam rōne. quia p nullam rem aliqd est tale: qua remota ⁊ nullo alio vice illi⁹ posito ipsū nihilominꝰ est tale. añs p prima parte patꝫ de se. sed p 2ᵃ pbat̄. qz dum ipsa fuit sine superaddita entitate si nō fuit vna. g̃ fuit ali/ que entitates inter se diuise. i. quaꝝ vna nō erat alia ⁊ sic sic. g̃ ⁊ nunc ipsa ē aliq̄ entitates ad inicē distincte ⁊ per ɔn̄s ipsa nō ē vna. pꝫ ɔn̄a. qz ɔstat s̄m casū q̄ il/ le entitates que ipsa fuit. vbi gratia. b. c. eedem ipse sūt nūc. ita q̄ ipsa eadē entitas b. q̄ tūc fuit ē nūc etiā ⁊ per ɔn̄s neutra in alterā uel aliquā aliā cōuersa uel transmutata. g̃ ⁊ nūc vna nō ē alia. ⁊ cū vtraq̄ sit se/ quit̄ q̄ vna a reliq̄ sit diuisa. ¶ Confirmat̄. qz ideo p̄/ cise tunc hec entitas b. nō erat illa entitas c. quia hec erat hec ⁊ illa erat illa. vnde sic̄ omnis entitas seipsa formaliter est ipsa. sic seipsa ē diuisa a nō ipsa. seu nō ē alia. ⁊ p ɔn̄s q̄ȝdiu ipsa est ipsa ē diuisa ab alia. ⁊ cō/ stat q̄ q̄ȝdiu ipsa est ipsa ē ipsa. nō enī putandū ē q̄ sic̄ possibile est aliquā eandem rem prius fuisse non tan/ tam uel talem ⁊ postea esse tantam ⁊ talem. sic sit pos/ sibile eandem entitatē prius fuisse nō hanc uel illam ⁊ postea esse illam. hoc enim posito ipsa nō esset eadē entitas sed alia. sed nunc est entitas b. que fuit. ergo nunc ipsa non est entitas c. sed ab illa diuisa. Ex quo vlterius sequitur q̄ hec substantia angeli nūc non ē vna. Forte dicetur q̄ impossibile est hꝫ subam esse sine aliq̄ entitate superaddita. ¶ Contra p̄. qz esto q̄ illud esset impossibile. nihilominꝰ sequit̄ ppositum.

quia si ista suba esset vna non seipsa sed p aliquā entitatē sibi supadditā tam si etiā p impossibile poneretur ipsam esse sine entitate supaddita. ipsa tūc non esset vna. sicut qz ignis est calidus caliditate sibi supaddita si poneret̄ q ignis esset sine caliditate. ipse nō esset calidus esto q impossibile esset ipsū sic poni. sicut dicerent phi. ḡ p oppositū. si posito illo ipossibili adhuc suba esset vna. sequit̄ necessario q ipsa non est vna p aliquā entitatem sibi supadditam. Simili mō pbat Aug⁹ 5° de trinitate. ca° 6° q pater nō iō ē ingenit⁹ qz filiū genuit. qz si filiū nō genuisset nihil phiberet eū dicere ingenitū. ꝛ tñ supposito ē penitus impossibilis. 2° quia falsum est illud esse impossibile. nō enim aliq̄ cōtradictio implicatur sed ponatur illa suba eē ꝛ nulla entitas sibi supaddita eē. ¶ Preterea nō minus possibile est subam esse sine aliqua entitate sibi supaddita q̄ esse aliqd accidens sine subiecto. qd tñ cōstat p fidem eē possibile. ¶ 2° loco arguit idē Greg⁹ pbādo q numer⁹ nihil superaddit rebus numeratis p sic. Quecūq sunt tot uel tot. sunt seipsis ꝛ non p aliquā entitatē inherentē eis tot uel tot. ḡ null⁹ numer⁹ est aliqua res inherens rebus numeratis. cōña tenet ꝛ añs pbatur. qz omniū q̄ sūt tot ul' tot qdlibet seipso ꝛ non p aliquā entitatem inherentem sibi est vnū. ut pz ex dictis. ḡ qdlibet ens ꝛ qdlibet aliud seipsis nō p aliquā entitatē eis inherentē sūt duo. ꝛ q̄libet tria seipsis tria ꝛ vlt'q̄libet tot ul' tot. ut. 10. uel. 50. aut alio quolibet numero seipsis tot sūt uel tot. ¶ Confirmat̄ ingt. qz si aliq̄ eēnt tot. verbi grā duo p entitatē inherentē. vnū illorū duorū ꝛ illa dualitas essent due entitates. uel ḡ seipsis. ꝛ tunc eadem rōne pma duo ꝛ q̄libet alia duo seipsis sunt duo cum non possit ratio potior assignari pistis q̄ pillis. uel sūt duo alia dualitate inherente. ꝛ tunc sequitur illā ꝛ illud p̊ sumptū esse duas entitates p aliam dualitatē. ꝛ sic ī infinitū. ¶ 2° Aut istud accidens additū qd dicit̄ esse numer⁹ est entitas oīo simplex ꝛ indiuisa in se. aut est entitas composita ꝛ diuisa in partes. pmū dici non pōt. p̊ qa numerus non esset quātitas discreta cum oīs quantitas discreta sit diuisibilis. ut patet 5° metaphisice. 2° qz tunc sequitur q idem accidens numero fm se totum sit in pluribus rebus loco maxime distātibus verbi gratia. millenarius hominū in diuersis mūdi ptibus existentiū eēt totus in quolibet illorū. ꝛ iterū totus in qualibet parte cuiuslibet eorū. quod est absurdum ꝛ impossibile p naturā. cōña patet. quia qua rōne est in vno homine eadem rōne est in quolibet. ꝛ qua rōne in vna parte vnius hominis eade ratiōe in qualibet. 3° quia sequit̄ q quādocūq generat̄ vn⁹ homo simul in quolibet homine mundi fieret vna res noua absoluta. nam tunc esset nouus numer⁹ hominū. nec solū vna fieret sed innumerabiles. nam iste homo noviter genit⁹ ꝛ sortes p̄existens essent duo. ꝛ p cōñs in vtroq fieret binarius. ꝛ eadem rōne in quolibet alio homine fieret nouus binari⁹. nam quilibet ali⁹ ꝛ ipse essent duo. Item ipse ꝛ quilibet alij duo essent tres. ꝛ p cōsequens in quolibet fieret ternari⁹. ꝛ sic quotcūq hominib⁹ posset cōnumerari. tot in quolibet homine fierēt noue entitates. hec autē absurda sunt audientibus. Si vo illud accidens sit entitas ī se diuisa ꝛ habens partes. tunc uel due partes sūt ad inuicē continue. ꝛ sic numerus non esset quātitas discreta sed cōtinua seu magnitudo. cum oīs quantitas diuisibilis in cōtinua sit magnitudo. ut patet 5° metaphisice. Ex quo vlteri⁹ sequitur q in omnib⁹ reb⁹ aliquo numero numeratis. verbi grā. millenario loco etiā distantibus esset vna magnitudo. ꝛ multa alia ex hoc inconuenientia possēt inferri. uel sue partes sunt ad inuicē non continue sed discrete. vocādo discreta quecūq non sunt ad inuicē cōtinua. seu vnā p continuationē ꝛ tūc uel ille ptes essent numeri uel vnitates nō enī possent esse alie partes quātitatis discrete in q̄tum huiusmodi. non potest dici q sint numeri. tum quia non quilibet numerus est diuisibilis in numeros. verbi gratia binarius vnitatū. tū quia quilibet illorū numerorum haberet partes. ꝛ de illis etiā esset querendū. ꝛ sic q̄libet numerus esset cōpositus ex infinitis numeris quod est impossibile uel aliquis numerus eēt cōpositus ex vnitatibus. ꝛ eadem rōne quilibet q̄uis ex paucioribus ꝛ alius ex plurib⁹. ꝛ si istud detur. aut iste vnitates seipsis nullo addito sunt numerus. aut p aliquod additū eis. si per additum: querēdū est de illo vtrū sit simplex uel habens partes sicut prius. si seipsis ille vnitates sūt numerus. cū vnitates numerales non sint res supaddite rebus numeratis. sz q̄libet taliū rerū sit seipsa ꝛ non per aliquid ei additum vna. sequitur q numerus non sit accidens supadditum rebus numeratis. id est reb⁹ que sunt tot uel tot. ¶ 3° nā phus dicit. 10. metaphisice q numerus ē pluralitas vnitatū. id ē plures vnitates ut sit locutio intransitiua fm quem sensū apparet eū fuisse locutum ex eo q 3° physicorū vbi noua trāslatio habet: numerus est vno plura. translatio cōmētī habet: numerus plures vnitates. ꝛ cōmentator ibidē cōmento. 68° dicit q numerus est coaceruus vnitatū. ꝛ 10. metaphisice cōmento. 21. dicit q in diffinitione numeri dictū est q est multitudo composita ex vnitatibus. Et rursus 4° physicorū cōmento penultimo dicit q qz vnū est mensura vnigenia: plures vnitates est numerus. constat autē q vnitates non sunt aliqua accidentia uel entitates superaddite rebus vnis ꝛ numeratis. ꝛ p cōsequēs nec ipse numerus. Ex quo vlterius sequitur q nullus numerus pprie loquēdo est aliqua entitas per se vna sed plures. vnde sicut nulla res p se vna est pplus uel exercitus. sic nulla res in q̄tum huiusmodi est numer⁹. nec de aliqua per se vna re potest verificari aliquis termin⁹ numeralis. uel si verificetur hoc contingit in q̄tum illa p quib⁹ subiectum supponeret sunt plura ꝛ non in q̄tum vnū. sicut ḡ dicim⁹ q sortes ꝛ plato sunt duo homines. sic possumus dicere q sortes ꝛ plato sunt dualitas uel binarius. ꝛ sic nulla res p se vna ē sortes uel plato. aut aliqui duo homines. sic nulla res ē dualitas aut binarius hominū ꝛc̄. ¶ 3° loco arguit sic ad idem Scotus ꝛ multi alij. Nulla realitas videt̄ acquiri in aliquo per hoc q fit cum alio que nō acquireretur si fieret sine alio. sed manifestū ē q si fiat lapis p

[illegible] se non acquiritur in eo realitas aliq̄ ptinēs ad [illegible] sola ppria vnitas. ergo si pōt fieri cū alio la[illegible] alia realitas acquiret̄ nisi q̄ quilibet lapis [illegible] ppriā vnitatē. ¶ 2° si numer⁹ eēt accñs p[illegible] [illegible] quātitatis ꝛ esset accñs simplex. uel po[illegible] subiectiue in q̄libet vnitate f̄m se totū. ꝛ ita [illegible] simplex accñs eēt in diuersis subiectis qḋ ē im[illegible] aut poneret̄ in vna sola vnitate. ꝛ hoc ē ma[illegible] impossibile. tū q2 numer⁹ nō est subiectiue in vno [illegible] q2 alie vnitates nihil facerēt ad numeꝝ. aut pone[illegible] f̄m aliqd sui in vna vnitate. ꝛ f̄m aliqd sui in alia. [illegible] dici non pōt. tū q2 numer⁹ supponit̄ q̄ sit rea[illegible] simplex accidētalis de gn̄e quantitatis. tū q2 [illegible] vnitates sūt ptes numeri. non videt̄ aliud q̄ vni[illegible] tates. ꝛ p ꝯsequēs numer⁹ non est alia res ab vnitati[illegible] bus ipsis. ergo numer⁹ non ē aliqḋ vnū accidens uł vna [illegible]itas. ¶ 3° q2 si sic. aut numer⁹ ē vna forma ꝛ p con[illegible] sequēs p̄ncipiū numeri p̄dicabit̄ de numero. aut illa [illegible] plures h̄ns partes quarū vna ponitur subiectiue in vno continuo ꝛ alia in alio. ꝛ hoc est impossibile. q2 [illegible] in continuo essent due quātitates scʒ cōtinuitas ꝛ [illegible] illius numeri ꝛc̄. ¶ 4° In illis que sunt diuisa [illegible] est vna forma realis. sed numerus ꝛ diuisio facit continua actu diuisa. ergo non ponit in eis aliquā formā [illegible] ¶ 5° Quia si sic datis duob⁹ numeris darentur necessario infinite realitates. posita nāq̄ꝫ dualitate [illegible] ꝛ dualitate lignoꝝ. querit̄ vtrū illa dualitas duaꝝ dualitatū sit aliqd reale aut nō. ꝛ si nō. pari rō[illegible] ne nec lapidū uel lignorū fuerūt aliqd reale. Et simi[illegible] liter si dualitas dualitatū non sit accñs supadditum dualitatib⁹ lignoꝝ ꝛ lapidum. pari rōne nec dualitas lignoꝝ dicit accñs supadditū lignis. si v̄o tertia dua[illegible] litas sit accñs reale supadditū p̄mis dualitatib⁹ dua[illegible] bus iam sūt tria accidētia realia. primū ē dualitas la[illegible] pidū. 2m ē dualitas lignoꝝ. ꝛ 3m dualitas p̄maꝝ dua[illegible] litatū ꝛ tūc querit̄ de ternitate istoꝝ triū accidentiū vtrū sit accidens reale superadditū. ꝛ si sic iam h̄ntur q̄tuor res ꝛ q̄ritur de q̄ternitate illaꝝ vtrū sit qnta res ꝛ sic in infinitū. Si v̄o non. pari rōne nec dualitas lapidū uel lignoꝝ sit accidens reale supadditū lignis aut lapidib⁹. igit̄ ꝛc̄. ¶ 6° Impossibile ē minorē nume[illegible] rū equalem esse maiori numero sic q̄ accidens reale [illegible] sit equale accidenti reali maiori. sed si dualitas sit tale accidēs superadditū reb⁹ duab⁹ tūc realitas dualitatis duoꝝ quinarioꝝ ē maior realitas q̄ reali[illegible] tas dualitatis duoꝝ lignorū. qm̄ illa realitas diuidi pōt in duas partes maiores videlʒ in realitatē vnius quinarij ꝛ realitatē alterius quinarij. dualitas v̄o li[illegible] gnoꝝ diuidit̄ in duas vnitates de quib⁹ ꝯstat q̄ sunt minores q̄ realitates quinarioꝝ. ꝛ ita pʒ q̄ dualitas quinarioꝝ est maior realitas q̄ dualitas duoꝝ ligno[illegible] rum. Patet aūt ex alia parte q̄ ois dualitas oi dua[illegible] litati est eqlis. igit̄ si forma numeri est tale accidens reale maior realitas erit equalis minori. qḋ ē impossi[illegible] bile. ¶ 7° Nullū accidens reale replicatur sup seipsū sed numer⁹ sup seipsū replicat̄. dicim⁹ eni duos bina[illegible] nos ꝛ tres ternarios ꝛ sic de alijs. igit̄ ꝛc̄. ¶ 8° Par[illegible] tes m̄ales alicui⁹ totius non p̄nt fieri ptes alteri⁹ sine sui mutatione. sicut nec m̄a pōt fieri sub noua forma absoluta sine mutatione. sed vnitates que sunt ptes m̄ales numeri q̄narij p̄nt fieri m̄a senarij sine sui mu[illegible] tatione sicut pʒ de q̄nq̄ lapidib⁹. qm̄ si generet̄ sext⁹ patet q̄ nulla mutatio facta ē circa priores lapides. ꝛ tūc erūt partes senarij de nouo. ergo impossibile est q̄ senarius uel quinari⁹ sint talia accidētia realia. ¶ 9° Nullū reale accidens ē idem numero in decē bob⁹ ꝛ decē equis. sed ph̄s dicit 4° physicoꝝ. ca° de tpe q̄ idem ē denari⁹ decē hominū ꝛ decē equoꝝ. ꝛ per hoc p̄bat q̄ idem ē temp⁹ oīuʒ motuū. igit̄. ¶ 4° loco ar[illegible] guit Aureolus ꝯ eandē ꝯnem. vult eni p̄bare q̄ for[illegible] ma numeri non sit ex aiam. Et arguit p̄ sic. q2 si sic. se[illegible] queret̄ q̄ datis duob⁹ numeris ponunt̄ infinite res in actu. statim eni dualitas illoꝝ numeroꝝ ē res ter[illegible] tia. ꝛ ternitas illoꝝ triū est res quarta. ꝛ quaternitas res qnta ꝛ sic i infinitum. Nec valet inquit si dicat̄ q̄ realitas totius numeri non ē quoddā distinctum ut quedā res tertia a realitate partiū. sed sic includens vtrūq̄ differt a qualibet illaꝝ ita q̄ numerus nō dif[illegible] fert ab vnitatib⁹ nisi sicut totū constitutū a ptibus cō[illegible] stituētib⁹. ꝛ sic binarius dicit rē diuersam a qualibet vnitate non tn̄ ~~ꝯnalem~~ illis. ꝛ idcirco realitas binarij non facit ternariū cū realitate duarū vnitatū. sicut nec realitas totius est quid componibile cū realitate materie ꝛ forme. Istud inquit Aureolus non valet sʒ deficit in duob⁹. p̄ quidē cū ait formā numeri ex vni[illegible] tatib⁹ componi. nulla nāq̄ꝫ forma componitur ex sua m̄a. sed manifestū est q̄ vnitates sunt m̄a ternitatis ꝛ alioꝝ numeroꝝ. q̄uis eni numer⁹ in concreto utpo[illegible] te ternarius includat vnitates in recto. sicut sim⁹ in[illegible] cludit nasum. tn̄ ternitas i abstracto nō includit vni[illegible] tates quarū est ternitas nisi i obliquo. vnde dr̄ terni[illegible] tas vnitatū sicut simitas nasi. Ex quo patet q̄ vni[illegible] tates sunt subiectū ꝛ m̄a ternitatis ꝛ non partes inte[illegible] grales ipsius. igit̄ nō est verū q̄ forma numeri sit to[illegible] talitas vnitatū ꝛc̄. ¶ 2° sic ad idē. quia forma nume[illegible] ri in abstracto non ē aliud q̄ quedā totitas ꝛ tantitas ac mensura distinctoꝝ quoꝝ quodlibet est aliqd vnū sed ex terminis pʒ q̄ mensuratio seu totitas ac tanti[illegible] tas distinctoꝝ nō est aliqd distinctum ex distinctis. sʒ magis est terminatio eorū ꝛ act⁹ competens eis inq̄[illegible] tum distincta sūt. ergo manifestum est q̄ forma numeri non ē aliqd cōpositū ex vnitatib⁹. ¶ 3° sic ad idem. Si compositū eēt formaliter numer⁹. impossibile eēt in[illegible] telligere compositionem vnitatū absq̄ numeratiōe. vnde nō esset aliud numerare q̄ cōponere ꝛ cōiun[illegible] gere vnitates. sed constat q̄ vnitates p̄nt iungi cō[illegible] poni ꝛ actuari. nec tamē p̄pter hoc scietur numer⁹ earū aut quot sūt. ergo numer⁹ non addit ad vnitates il[illegible] lud quod totū addit ad partes. imo ut quedā forma accidentalis vnitates respiciens ut subiecta seu mē[illegible] surata. p̄pter qḋ si sit in rerū n̄a poneret i numeꝝ. sic ponit accidēs ad subiectū ꝛ p ꝯns p̄ceditur in infini[illegible] tū. qḋ est p̄ncipale intentum. ¶ 2° inquit deficit i hoc illa euasio q2 dicit q̄ numerus non ponit aliqd nume[illegible] rabile ꝯ vnitates. certū est enim q̄ vnitates sūt quid continuū. sed numerus ē species distincta a cōtinuo

⁊ ponit in numerū in speciebꝰ quātitatis. ḡ dicit aliqd numerabile cū vnitatibꝰ in quibus existit. ¶ 2ᵒ sic ad idem. nā conceditᷣ ꝙ denariꝰ lapidū ⁊ denariꝰ lignorū sūt duo denarij. sed manifestum est ꝙ nō sūt due vnitates huius. zo. ergo est alius numerꝰ numeroꝝ ⁊ alius numerꝰ vnitatū: qđ non esset nisi ad inuicem essent cōnumerabilia vnitates ⁊ numerꝰ vnitatum. ¶ 3ᵒ sic ad idē. phūs expsse dicit 5ᵒ metaphisice 8ᵒ et 7ᵒ cōposita subā ē tertia a mā ⁊ a forma. ⁊ p ɔsequēs ponit in numerū. dato igitᷣ ꝙ numerꝰ nō eet nisi aggregatio vnitatū. ⁊ q̄si totū aliqđ constitutū ex ipsis nihilominꝰ posset ut res tertia numerari. ¶ 2ᵒ pncipaliter arguit ɔ̄ ɔ̄nem. qꝛ si forma numeri sit aliqđ reale cum numeri sup̄ se reflectantᷣ dicendo tres ternarij aut duo ternarij. ⁊ sic in infinitū. sed hoc nō competit alicui forme reali. nō enī albedo suscipit aut nigredinē aut pallorē. Nec valet si dicatᷣ ꝙ cū dr̄: tres ternarij. ternitas ternarioꝝ nō ē aliud a nouenario vnitatū. ⁊ ita nō sit reflexio sup̄ priorē numeꝝ. sed gñatur alius numerꝰ vnitatum. Hec inquit euasio nullius ē momenti ꝓ eo ꝑ dicit phūs 5ᵒ metaphisice ꝙ bis tria non sunt sex. ⁊ pari rōne ter tria non sūt nouē formaliter ita ꝙ ternitas ternarioꝝ sit formalitᷣ nouenariꝰ vnitatū. vnde cōmētator dicit 5ᵒ metaphisice cōmēto 19ᵒ ꝙ forma senarij ē vnitatū sex. non tres binarij. ḡ non ē verū ꝙ dicēdo tres ternarij hec ternitas ternarioꝝ sit idē ꝙ nouenariꝰ. ¶ 2ᵒ ad idē. Quecūq̧ formaliter sūt diuerse sūme ⁊ diuerse totitates sunt diuersi numeri formalitᷣ. sed alia ē sūma ternarioꝝ ternitas ⁊ alia vnitatū nouenarius. ḡ nō sunt idē numerus. ¶ 3ᵒ ad idem. Mens concipiens ternitatē ternarioꝝ ɔcipit p ternitatē aliquā rōnē cui subijcit ternarios sꝫ eosdē ternarios nō subijcit nouenario. nō enī in tribꝰ ternarijs sunt nouem ternarij. ḡ rō ternitatis quā p̄dicat de ternarijs nō est eadē cū rōne nouenarij. ¶ 4ᵒ ad idem. Unꝰ numerꝰ dr̄ aliū numerare ⁊ eē pars alterius aliquota ut patꝫ ex 5ᵒ Euclidis. vñ binarius ē tertia ps senarij. sꝫ vnꝰ numerꝰ aliū nō numeraret nisi posset eē subiectū numeri. binariꝰ enī nūq̄ numeraret senariū nisi p ternariū duceretᷣ. igitᷣ idem qđ prius. cōcludit igitᷣ ꝙ ex quo forma numeri reflectitᷣ sup̄ seipsam ⁊ ꝓtēditᷣ in infinitū. hoc aūt ē ꝓpriū entiū rōnis q̄ formantᷣ ab intellectu. ⁊ nullo mō competit enti reali posito ex̄ mentē. manifeste ɔcluditur ⁊ demonstratiue ꝙ forma numeri nihil est i re extra. hec ille. ¶ 3ᵒ principalitᷣ arguitᷣ sic. Licꝫ forma numeri nō sit formalitᷣ cōnexio vnitatū. sed mensura earū. nihilominꝰ hāc cōnexionē supponit. sꝫ manifestū ē ꝙ vnitates nullā connexionem hñt ad inuicē nisi p itellectū loquendo de cōnexione q̄ exigitᷣ ad ipsū numerū. si enī ex nā rei habēt ɔnexionē: queritᷣ que sit illa. non enī sunt ɔnexe. qꝛ continentᷣ infra idē marsupiū qꝛ denariꝰ in vna bursa existēs ⁊ existens in alia sunt duo. sicut ⁊ illi qui cōtinentᷣ infra idē marsupiū. uel sicut lapides q continentᷣ infra eundē campū. qꝛ lapis qui est hic ⁊ q ē vltra mare sunt duo lapides. nec quia ɔtinentur infra idem hemisperium. quia sol q est sub terra ⁊ stella que ē sup̄ terrā sūt duo corpa. quia nec continentᷣ infra idem celū. quia angelꝰ q nō continetᷣ ⁊ lapis qui continetᷣ sunt due res. nec quia continentur infra ambitū vniuersitatis rerū scꝫ infra rōnem entis. q ñ talis ambitus ⁊ talis cōtinētia nō est fm̄ rē sed tm̄ p intellectū. ḡ impossibile est ꝙ forma numeri que p̄supponit cōnexionē vnitatū sit nisi p intellectū. ¶ 4ᵒ sic principaliter. Si forma non sit ab aīa sed sit realiter in nā. nō erit in actu nisi vnꝰ numerꝰ videlicet ille q cōp̄hēdit vnitatē omniū rerum distinctarū. si enim detur ꝙ sint plures alij numeri minores illo in actu qui mensurēt diuersas ptes vniuersitatis. sequitᷣ ꝙ sūme opposita insint actu eisdē vnitatibꝰ. qm̄ duo lapides mensurantᷣ dualitate ⁊ ternitate. qꝛ est i vniuerso tertiꝰ lapis. ⁊ quaternitate ⁊ sic de alijs donec consumantᷣ vniuersi lapides. ⁊ deinde sub maioribꝰ alijs numeris addendo arbores ad lapides. ⁊ deinde sub maioribꝰ addendo folia ⁊ flores. ⁊ sequitᷣ ꝙ quicunq̧ dati lapides sunt subiecta partialia sūmarum innumerabiliū ⁊ inexplicabiliū numerorum in actu. quod est contra phm̄. quia dum quaternarius est in actu in tribus lapidibus qui sunt respectu quaternitatis subiecta ptialia. aliꝰ ternariꝰ ē in potētia. qꝛ i toto quaternario ternariꝰ est in potentia. ḡ manifeste apparet ꝙ forme numeroꝝ nō sūt actu ex̄ aīam i actu. ¶ 5ᵒ sic. Si forma denarij esset i decē lapidibꝰ actualiter existens seqtur ꝙ in illis decē lapidibus esset in actu duodenarius. imo tot quot modis pñt cōbinari ad inuicē lapides. incipiens nāq̧ illos duodecim lapides computare ab vna pte formabit suū binarium ⁊ suū ternariū ⁊ sic deinceps vsq̧ ad ternariū. incipiens vero ab altera formabit aliū binariū ⁊ aliū ternariū ⁊ sic deinceps. fm̄ hoc ḡ iā habemꝰ duos denarios ⁊ pari rōne habebitᷣ tertius incipiēdo a 2ᵃ vnitate ex ista parte. ⁊ quartꝰ incipiendo a 2ᵃ ex alia. ⁊ vltra tot denarij pñt hic apprehendi quot modis pōt ordo ⁊ cōnexio vnitatū variari. queritᷣ ḡ de istis denarijs vtrū quilibet sit in actu in decem lapidibꝰ aut vnꝰ tm̄. nō pōt aūt poni ꝙ vnꝰ. qꝛ qua rōne vnus ē ibi: eadē necesse ē ꝙ centū uel plures denarij in dece lapidibus sint in actu. ⁊ hoc est impossibile ⁊ absonum. quia manifeste sequeretᷣ ꝙ debens cētū denarios nō haberet soluere nisi decē. ḡ impossibile ē ꝙ denariꝰ decem lapidū sit in actu nisi ab aīa computāte. ¶ 6ᵒ sic. Forma numeri non ē aliud q̄ quedā totitas sūe sūmatio distinctoꝝ. hec autē rō nō est aliud q̄ terminꝰ distinctoꝝ in q̄tū distincta sūt. sicut enī figura nō est aliud q̄ terminus continui. sic nō est aliud totitas q̄ terminꝰ distinctoꝝ. nō qdē in q̄tū sunt ɔtinua. sed in q̄tū sunt distincta. distincta nāq̧ in q̄tū hm̄ sunt quodammodo terminabile p hanc totitatē uel illā ut p ternitatē uel quaternitatē. vnde in q̄tum sunt distincta sūt quoddā sūmabile. sꝫ manifestū est ꝙ eē sūmabile nō ē in potentia nisi ad aliqd rōnis scꝫ ad sūmationē istā uel illā que iportatur p totitatē ut p ternitatē aut quaternitatē. constat enī ꝙ sūmatio non ē in re extra sed tm̄ in mente sūmante. ḡ forma numeri nō est nec pōt esse nisi in aīa obiectiue. ¶ 7ᵒ quia phūs 4ᵒ phisicoꝝ dicit hec verba. Dicamꝰ igitᷣ cum numerās nō sit

[illegible]merare non erit. ergo manifestū est q numer⁹
[illegible] cū nil natū sit numerare pter aīam τ de aīa
[illegible]. impossibile est ut sit numer⁹ cū aīa nō fue/
[illegible] C 5ᵒ Nam cōmentator in eodem 4ᵒ physicoꝝ cō
[illegible] 29ᵒ exponēs pdicta vba Aristotelis ait q cū
[illegible] numerans que ē aīa nō fuerit. tūc numerare qd
[illegible] actio non erit. τ cū numerare non fuerit. ma/
[illegible] ē q numer⁹ non erit. Numer⁹ eni aut ē nume
[illegible] aut actio numerantis i numerato. manifestū ē
[illegible] non ē numeratū. g est actio numerantis in nu/
[illegible] cum aūt non fuerit numerans. eius actio nō
[illegible] declaratū ē q cū numerans nō fuerit non erit
[illegible] impossibile est aūt aliquid aliud numerare
pter aīam τ de aīa intellect⁹. g manifestū ē q si aīa nō
fuerit nō erit numer⁹. τ infra. Esse vo numeri i aīa nō
[illegible] omnibus modis. qm̄ esset sicut chimera τ hir/
cocervus. sed esse eius extra mentē est in potentia p/
[illegible] pprīā. esse vo eius in aīa est in actu scʒ
[illegible] actionem q dicit numer⁹ in subiecto
[illegible] ad recipiendū illā. hec cōmentoꝛ. igit mani/
[illegible] q numer⁹ nō est i actu in rerū nā sed tm̄ in poten
tia fm mentē cōmentatoris. hec Aureolus ꝯ pmam
[illegible] C Contra 2ᵃᵐ ꝯnem q ponit q vnū qd est pnci/
piū numeri non dicit de reb⁹ abstractis a mā. arguit
sic Aureol⁹ p. Nam Aug⁹ 2ᵒ de libero arbitrio. caᵒ
5ᵒ volens pbare numeros non esse nobis p sensus
corpis notos. assumit p fundamento q quilibet nu/
merus tot vocat quotiens habet vnū. verbi gratia:
si bis habuerit vnū vocat duo. si ter tria. si decies de/
cem. quilibet eni oīo numer⁹ inquit quotiēs hʒ vnum
[illegible] nomē ē τ tot appellat. vnū vo quisqʒ verissi/
me cogitat pfecto inuenit corpis sensibus non posse
sentiri. quicquid eni sensu attingit iam non vnū sed
multa eē cōuincit. Ex quib⁹ pʒ q Aug⁹ loquitur de
vno qd est pncipiū numeri. τ q tale vnū non dr sim/
pliciter de aliquo corpore uel hnte ptes. ac p hoc nec
[illegible] non simplici sed de reb⁹ simplicib⁹ pprie dice/
tur. C 2ᵒ Nam phus. 10. metaphisice loquēs de vno
qd est metrū τ pncipiū numeri: dicit q in numeris ē
[illegible] certissimū. vnitatē eni ponūt indiuisibilē oīo. Et
[illegible] post dicit q qūis semp metrū sit indiuisibile. nō
[illegible] omne metrū ē indiuisibile ut pes τ vnitas
sed hoc quidē oīo. illud vo indiuisibilia ad sensū [illegible]
[illegible] dictū est. iam non forsan de continuū ē diui/
[illegible]. vbi cōmentator cōmēto 4ᵒ exponēs ait: Non
oēs vnitates que accipiunt ad mensurandū sūt indi
[illegible] eodē mō. sed quedā sūt indiuisibiles simpli/
citer ut vnū in numero. τ quedā p institutionē ut pes
uel palm⁹. Ex quib⁹ patet q fm intentionē phi. vnū
qd est pncipiū numeri ē oīo indiuisibile τ p ꝯsequens
de nullo nō simplici hʒ vnū verificatur: sed de solis
abstractis que sūt vere indiuisibilia. C 3ᵒ quia quilibet
[illegible] que numeramus dicendo: vnū duo tria τc̄. fm
hoc pcise numerat fm q est in se indiuisū τ nō multa
τ p ꝯsequēs quilibet qd est vnum pncipiū numeri uel
[illegible] cū aliis numerꝫ. adeo precise est sic vnū. q:
[illegible] um. Ex quo vltra sequit q si est vnū sim/
pliciter est in se indiuisum simpliciter. τ si est vnū fm

quid est indiuisū fm quid. cū g nullū hns ptes sit sim/
pliciter indiuisū. qnimo quilibet sit diuisū τ multa. se/
quitur q nullū tale sit simpliciter vnū. assumptū de/
claratur deducendo in singulis. si eni numerent ex/
ercitus uel populi. τ dicat verbi grā. duo uel tres. q/
libet sic io pcise dicitur vn⁹ q est ex se i plures exer/
citus indiuisus. nam si esset plures exercitus sicut est
plures homines. sicut nō dicit vn⁹ hō. ita non dicere/
tur vnus exercitus. nec dicerent duo exercit⁹. sicut
non dicunt duo hoīes. τ sic neuter exercitus ē vnus
hō. sic neuter esset vnus exercitus. Simliter si sint due
domus quelibet ideo pcise est vna τ sic cōnumerat
alteri. qz est indiuisa in plures domos qūis sit diuisa
i plures parietes τ lapides τ ligna. τ eodem mō duo
homines dicunt duo fm q vterqʒ fm se est indiuisus
i multos hoīes qūis sit diuisus i plures ptes essentia/
les τ integrales. τ ita gnāliter repitur in omnib⁹. C 4ᵒ
quia phs 3ᵒ physicoꝝ pbans q in numeris est deue/
nire ad minimū. dicit q cā est. quia vnū est indiuisibi/
le qdcūqʒ vnū sit. ut homo vnus hō τ nō multi. min⁹
autē est vno plura τ quelibet qdā: quare necesse est
stare ad indiuisibile. τ cōstat q ipse loqt de vno qd ē
pncipiū numeri. Et cōmētator expones cōmēto 68ᵒ
dicit: Oē vnū est indiuisibile. vn⁹ hō vnus equus. est
enim indiuisibilis i illa specie. io vnū simplex scʒ vnū
numerale ē indiuisibile. τ qz numerus est coaceruus
vnitatū. numerus erit compositus ex indiuisibilibus
τc̄. C 5ᵒ Si vnū quod est pncipiū numeri diceret de
aliquo non simplici sequit q aliquis numerus simpli
citer sumpt⁹ esset plura qm̄ quotiens cōtinet vnum τ
non pcise tot. ꝯñs est ꝯ Aug. ꝯña pʒ. qz vnū qd ille cō
tineret numerus eēt plura. non vnū tm̄. τ sic numer⁹
continēs tale vnū decies pcise uel talia vna decem
esset plura qm̄ decē. C 6ᵒ Aliqua res simplex est sim/
pliciter vna τ alteri cōnumerabilis. g vnū qd est pn/
cipiū numeri simpliciter dicit de aliqua re simplici.
añs est notū. nā vna aīa intellectiua ē simplicit vna
τ est cōnumerabilis alteri aīe itellectiue. dicēdo vna
τ due. sic eni aīa sortis τ platonis sunt due aīe. sic sor/
tes τ plato sunt duo homines. C 2ᵒ loco ꝯ eandē ꝯnē
arguit Aureolus pbando q numer⁹ q est quantitas
discreta vere repit in substātijs sepatis. τ q vbicūqʒ
est multitudo τ p ꝯsequēs vnū qd est pncipiū nume/
ri repitur in eis. Et arguit p sic. Ibi est vere τ forma/
liter quātitas vbi vere interrogat p quantū τ vere
etiā rndet ad hās qōnes. manifestū ē eni q penes inte/
rogationes distinguūt pdicamenta. imo τ ab ipsis denomi/
nant qūis magis pprie denominarent a responsi/
uis. vn pdicamentū qlitatis pprius diceret talitas qm̄ qlitas
τ pdicamentū quātitatis tātitas ul' totitas. sʒ manifestū ē q
de angelis interrogat p quot. τ ad istam qōnē pprie
rndet q sunt decē angeli uel milia miliū. sicut dicit
ppheta. g formalis rō numeri qui ē de gñe quantita
tis vere repitur in ipsis. C 2ᵒ sic. Numerus discreta
quātitas ē subiectū in arismetrica cū sciētie mathe/
matice sint de quātitate. sed ꝯstat q omnib⁹ alijs nu/
meris annihilatis τ remanēte angeloꝝ multitudine
adhuc tota arismetrica posset locū habere circa illā

multitudinē q̄m ibi reperiretur par ꝛ impar. cubitum ꝛ quadratū ꝛ sic de omnib⁹ passionib⁹ quas inquirit arismetricus. ergo vere ibi reperit̄ numer⁹ de gn̄e quātitatis. ℂ 3° sic. Ubicūq; est vera rō sūme ibi est rō numeri qui consistit in sūma. sed cōstat ꝙ diuerse sūme pñt reperiri ī angelis. eis eni attribui potest ternari⁹ q̄ternarius millenarius ꝛ sic de alijs. ergo formalis rō numeri reperitur in ipsis. ℂ 4° sic. Forma nō diuersificatur quantumcūq; applicetur ad subiecta alterius rōnis. vnde eadem est albedo specifice in margarita ꝛ in niue. sed formalis rō numeri consistit in clausiōe mensuratiua que importatur per ternitatē quaternitatem ꝛ sic de alijs. ergo siue reperiatur hm̄ mensuratiua clausio in rebus materialibus ꝛ quantis siue ī rebus imaterialib⁹ ꝛ abstractis siue indifferentibus indiuidualiter siue specifice ipsa remanebit eiusdem rōnis ꝛ p consequens numer⁹ discreta quantitas ī oībus repereietur. ℂ 5° sic. Impossibile ē ꝓpriā passionē a ꝓprio subiecto separi cum passio insit subiecto sm̄ ꝙ ipsum ut patet p̄ posterioꝝ. sed ternari⁹ angeloꝝ est vtrobiq; prius ꝛ senarius est pfectus ꝛ nouenari⁹ quadratus eque vere ꝛ ꝓprie sicut ternarius senari⁹ aut nouenari⁹ lapidū uel lignoꝝ. ꝛ ita de ꝓprietatib⁹ omniū numeroꝝ ꝙ eque reperiunt̄ in angelis sicut ī rebus quantis. ergo ꝓpe ꝛ formaliter numerus ē ī ipsis. ℂ 6°. Propriū est quantitatis discrete sm̄ eam plus uel minus uel paucius dici. sed manifestum ē ꝙ ī abstractis substantijs ista reperiunt̄. dicim⁹ eni decem angelos esse pauciores q̄ centū. Unde Helise⁹. 4[1] Reg. 6°. loquēs de angelis dicit. Plures sūt nobiscum q̄ cum illis. ergo idem qd̄ prius. ℂ 7°. sic. Denarius est quedam species numeri. ꝛ tn̄ dr̄ de decem p̄dicamentis ꝙ sunt decem. similiter duodenarius dicitur de legionibus angeloꝝ: Joh. 19°. ergo numer⁹ vere reperit̄ in non quantis. ℂ 8°. Sicut se hn̄t distincta quāta ad sūmā mensurantem ꝛ eam concludentē. sic distincte subē separate ꝛ species ad sūmā mensurantē. sed summa mensurans distincta quanta est in genere quātitatis. ergo mensurans distinctas substantias separatas erit in genere quātitatis. Et si dicatur ꝙ non. quia sūma quātoꝝ est quātitas ꝛ sūma subarū illaꝝ est substantia. Hoc stare nō pōt. quia sūma p suā formalē rōnem nec attrahit rōnē quantitatis a subiecto qd̄ apparet. tum quia vna species nō habet ab alia ꝙ pticipet rōnem generis. tū quia 10. metaphisice dicit phūs ꝙ rō quātitatis deriuatur a numero ad continuū ꝛ nō econuerso. vnde ꝛ cōmentator vocat quātitatem verā quātitatē discretā. cōmento 5°. tum q᷑ sūma p suā ꝓpriam rōnem ē quedā tantitas ꝛ p consequēs quantitas. igitur sūma cuiuslibet est vere de genere quātitatis. ℂ 9°. phūs dicit in p̄ posterioꝝ ꝙ arismetrica est ex paucioribus q̄ geometria. quia subiectū ei⁹ abstrahit a positiōe ꝛ situ. ꝛ si vnitas que est pncipiū numeri nō eēt nisi ī continuo similiter nec numer⁹ subiectū arismetrice non abstraheret a positiōe ꝛ situ q᷑ nō q̄ posset intelligi vnitas seu numer⁹ aliqs q̄ in continuis positis ꝛ situatis. ergo idē quod sup. ℂ 10. Boeti⁹ dicit ī pncipio arismetrice sue ꝙ oīa q̄ a pme-

na rerū origine ꝓcesserunt rōne numeroꝝ formata sunt. hoc eni fuit pncipale in anima cōditoris exemplar ꝛ ex hoc ꝓbat ꝙ arismetrica p̄cedit alias sciētias. ꝛ cōstat ꝙ nō solu quāta atq; mūdana sūt de numero cōditoꝝ. ergo non solū talia corpa sunt sub numero. ℂ 11°. Cōmentator dicit 9°. metaphisice cōmēto ꝙ vnū in genere subē est pncipiū numeri subē. ꝛ vnū in genere coloꝝ ē pncipiū numeri coloꝝ ꝛ sic de quolibet genere. sed hec nō esset verū nisi numer⁹ ꝛ vnū qd̄ est pncipiū numeri posset in oī genere reperiri q̄d est qd̄ pus. Et si dicat̄ ꝙ phūs dicit ibi numeꝝ non esse de genere quātitatis. ꝛ p ꝯsequens vnū non esse pncipiū numeri. imo dicit ꝙ rō mēsure deriuat̄ i hoc gn̄e ab illo vno qd̄ ē pncipiū numeri. Dicendū quidem ꝙ ista deriuatio nō est aliud q̄ quedā formalis participatio. q᷑ numer⁹ ꝛ vnitas abstrahūt ab oī determinata mā. ꝛ iō dū applicant̄ ad colores consurgit vnū in colorib⁹ ꝛ numer⁹ in eis ꝛ silr̄ in substātijs nō ꝙ ibi reperiatur alius numer⁹ a numero generis quātitatis. ℂ 12°. sic. Ubicūq; reperit̄ totū discretum ꝛ partes discrete ibi ē vere numer⁹ de gn̄e quātitatis. q̄uis eni numerositas in abstracto nō habeat ptes imo respiciat discreta p modū sui adequati subiecti. nihilomin⁹ numer⁹ cōcretiue hz ptes discretas. sz manifestū ē ꝙ ī angelis ē totū discretū ꝛ ptes discrete. denarius eni angeloꝝ est quoddā totū cōstitutū ex decē angelis ab inuicē discretis ꝛ distinctis non cōtinuis uel vnitis. ut pz. ergo vere ē ī ipsis numer⁹ discreta quātitas ꝛ vnitas q̄ pncipiat numeꝝ. hec ille ī forma. ℂ Cōtra 3[am] ꝯnē q̄ ponit ꝙ rō vni⁹ ē negatiua. arguit Scotus sup 4°. metaphisice p̄ sic. Pure negatiuū uel p̄uatiuū inq̄ntū hm̄ nō ē ex nihil. sed vnū inq̄ntū vnū. uel formalis rō vni⁹ ꝓut p̄scindit ab ente ꝛ nō ē eadē ī pmo mō dicēdi p se ē ex nihil. ꝓbat̄ q᷑ ut sic vere affirmat̄ de suo subiecto in 2° mō dicēdi p se qd̄ est positiuū. ℂ 2°. quia rō formalis vni⁹ hz rōnē pme mēsure. ꝓbatur. q᷑ nō inq̄ntū ens sed inq̄ntū vnū mēsura ē. 10 metaphisice. nulla aūt p̄uatio ē pma mensura. q᷑ ut sic ē non ens. ꝛ maxime loquēdo de mensura intrinseca. ℂ 3°. q᷑ vnū sub formali rōne sua reperit̄ in diuinis. cū ps q᷑ p̄ ꝛ actualissime ē ibi ctiā ī abstracto qd̄ ē ibi sūma vnitas. ℂ 4°. quia vnū sub formali rōne vni⁹ ꝛ in abstracto ē pncipiū multitudinis q̄ sm̄ se est positiua q᷑ multitudo cōponit̄ ex vnitatib⁹ 10. metaphisice. Dicet̄ forte ꝙ nō rōne formali vnitatis. sz rōne subiecti imo ꝓpe nō cōponit̄ ex vnitatib⁹ sz ex vnis. Hoc nō valet. tū q᷑ vnū nō ē de gn̄e quātitatis nisi q᷑ pncipiū numeri. ergo eo mō q̄ ē ī gn̄e quātitatis eo mō ē pncipiū numeri. tenet ꝯña. q᷑ añs ē cā p̄cisa ꝯñtis. mō nō ē de gn̄e quātitatis q̄ ad subiectū. q᷑ aliqñ substātia. tū q᷑ dicēdo decē multitudiqñ accidētia numerat̄. tū q᷑ dicēdo decē multitudines sic Jacob tres turmas qñ turme ꝯstituūt numerū ... aut hō ē rōne vnitatis ī q̄libet existētis ... ꝓpositū. aut rōne subiecti. ꝛ sic nō solū numer⁹ sz ... lus eēt nūer⁹. tū q᷑ sm̄ ... nō appet rō cur vnū magis applicat̄ vno q̄ ipsū ens ꝛ q̄ ad subiecti ... nō differūt. ℂ 5°. sic. quia oīa vna reducunt̄ ad ... vnū. sz hō nō ē nisi q᷑ vnū dicit pfectionem. q᷑ non oīa

...reducunt ad summã multitudinem. ergo vnum ma... multitudo. licet non ita sit ne... precedit... quibus... sicut multitudo. et ponit ime respecta... sicut ta ponis rõne vnu. sed vnu sub ra... tione formali precedit multitudinẽ. q2 est principiũ eius... Item... in simplici... Contra... Aureol⁹ pbando q vltima vnitas nõ sit for... numeri. ...forma... entis est ...varia incerta entis... qualẽ... numerũ. sed cõstat q vltima vnitas in qua sit ...termin... distantia est aliqd voluntariũ varia... incertũ. quecũq3 eni ponat vnitas terminans ...pot incipere numerãs... et ita nõ erit vltima sed ...quãlibet vnitatẽ ponere pmã uel ...uel mediã sicut maluerit. manifestũ est q esse ...vnitatẽ est oio variabile volũtariũ et incertũ ...forma numeri ...distantie eius fũda... ...¶2°. Omnis forma est subiectiue in illo vbi ...esse subiectiue. nã forma albedinis est sub... iectiue vbi ẽ albedo subiectiue. sed numer⁹ est subie... ...vnitatib⁹ oibus. vltima aũt vnitas nõ ẽ sub... iectiue in pcedentib⁹. ergo illa vnitas nõ est formalis in numero. ¶3°. Aut forma numeri ẽ certa distantia fũ data in vnitate vltima. aut ipsa vnitas fũdamentũ. aut aliqd constitutiuũ ex vtroq3. Sed nõ põt poni q ipsa distantia. tũ q2 est relatio. numer⁹ vo in pdicamẽ to quãtitatis et in pdicamẽto absoluto. tũ q2 talis di stantia non est in toto numero sed in vltima vnitate. Nec põt poni q vnitas q est fũdamẽtũ sit forma nu meri cũ eque mãlis sit sicut quelibet aliarũ. et iterũ: ea stante sp maneret forma illius numeri. etiã demptis ceteris vnitatib⁹. nec põt fieri mãlis adueniente alia vnitate. et q esset qd formale fm ppriã rationẽ. Nec põt dari 3⁹ quasi aliqd constitutũ ex h3 vnitate et re spectu distantie sit formale. tũ q2 illud ẽ ens p accñs numer⁹ aũt est forma simpliciter exñs in pñto. tũ q2 ta le quid esset relatiuũ formaliter. et ita non potest esse forma numeri q est quid absolutũ. ergo nullo mõ vnitas põt esse forma in numero. ¶4°. Illud qd nõ est in nu mero imo sibi repugnat non põt esse formale in eo. s3 talis distantia uel ordo nõ est inter vnitates q sunt in numero. ...enĩ spẽs numerorũ inter se ordinem ha beant fm pus et posteri⁹ sicut duo et quattuor. nihilo minus vn⁹ numer⁹ vtpote ternari⁹ non respicit vni tates in qbus consistit fm pus et posterius. sed simul et ...ordine. nõ eni q itelligit trinitatẽ ... vnã vni tatẽ pcedẽ alterã. et absolute apprehẽdit vnitatẽ i tri... ergo vltima vnitas nõ ẽ forma nũeri ternarij cũ ibi nõ sit vltima vnitas. nec pma. nec aliqs ordo. hec Aureol⁹.

Ad argumenta Gregorij cõtra pmã cõnẽ pmo loco inducta respõ... Ad pmã quidẽ negatur cõnia. q2 sicut dicit cõmẽ tator 4° metaphisice. cõmẽto 3°. Auicẽna fuit dece ptus. et estimauit q vnũ dictũ de oibus pñis ẽ illud ...principiũ numerorũ. numerus aũt ẽ accñs ...putauit q h nomen vnũ sigt accñs in entibus

et nõ intellexit q vnũ qd est pncipiũ numerorũ est ex entib⁹ de qbus dr h nomen vnũ. hec ille. Et 5° meta phisice. cõmẽto xj°. dicit. Et debes scire q illud qd ẽ h3. i. indiuisibile in quãtitate tñ si non h3 situ est pnci piũ nũerorũ. et si habet ẽ punctũ. Ex qbus p3 q vnum uel vnitas ad numerũ ptinẽs limitatur ad gen⁹ quanti tatis. Item. io. metaphisice. cõmẽto. 8° sic ait. Auicẽ nam deceperũt duo. s. q2 opinabatur q vnũ qd est pn cipiũ quantitatis est vnũ qd est synonimũ enti. et quia h vnũ numeratur in accidẽtib⁹. estimauit q vnũ quod sigt oia pdicamẽta ẽ accñs. hec ille. vñ q2 vnitas q est pncipiũ numeri est accñs cõsequẽs mãm. iõ cõmẽta tor 6° metaphisice. cõmẽto 2° dicit q arismetrica nõ est de sepatis a mã fm esse s3 solũ fm diffinitionẽ. vñ sic ait. Sciẽtia nãlis considerat de reb⁹ mobilib⁹. ma thematic⁹ aũt de reb⁹ abstractis fm diffinitionẽ non fm esse. Et p⁹ pauca. Scias q mathematicarũ lic3 qdã cõsiderẽt de imobilib⁹ sicut geometria et arismetrica tñ visũ ẽ q illa de quib⁹ cõsiderãt nõ sũt abstracta a mã. et si mã nõ apparet in diffinitioibus eorũ. hec ille. Idẽ ponit de numero 3° physicorũ. cõmento. 40. vbi dicit sic. Nõ est possibile inuenire numerũ in actu sepa tũ a mã. Et idẽ ponit cõmẽto 35°. dicens q neq3 quã titas neq3 numer⁹ ẽ suba. Ex qbus p3 pmo q vnitas nũeralis. i. q est ps nũeri ẽ alia ab vnitate transcẽden te. 2° q2 talis vnitas nõ est nisi in reb⁹ mãlib⁹. Tũc ad pbationẽ cõñe dico q illud qd ẽ vnũ sola vnitate en tis nõ põt alteri cõnumerari nũero de q est mathema tica. sed solũ nũero q est multitudo trãscẽdẽs. nec isti termini duo tria dicti de talib⁹ dicũt numerũ de gñe quãtitatis. ¶Ad 2m dico q vnitas q ẽ pncipiũ nũeri et vnitas trãscẽdẽs sũt due nõ dualitate q sit nũer⁹ s3 dualitate trãscendẽti. cõcedo igitur q tã vnitas q ẽ pn cipiũ nũeri q vnitas q ẽ eẽntia indiuisa: qlibet illorũ est vnũ seipso loquendo de vnitate entis. s3 subiectũ vnitatis q ẽ pncipiũ nũeri est vnũ duplici vnitate. et earũ vna distinguitur ab eo. s. vnitas quãtitatis. nõ aũt alia nisi fm rõnẽ. vnitas aũt quãtitatis est vna vnico mõ. s. vnitate trãscẽdẽte q ẽ ipsamet. Nec valet im probatio. q2 l3 tã h q illud sit idiuisũ i seipso. nõ tñ se quitur iõ q qlibet sit seipso vnũ vnitate de gñe quãti tatis. q2 illa nõ dicit solã indiuisionẽ. imo accñs posi tiuũ. ¶Ad 3m negatur cõña. nã ad h q aliqd sit vnũ tali vnitate nõ sufficit indiuisio. imo reqritur aliqd oio idiui sibile de gñe quãtitatis. ¶Ad 4m dico q i tali casu il la aqua resultãs ex trib⁹ aqs est vna formaliter p aliqd accñs supadditũ. et illud ẽ absolutũ de gñe quãtitat[is] Et cũ pbatur oppositũ. dico ad pmã pbationẽ q nõ ẽ absurdũ ponere q ad cõiũctionẽ duarũ ul triũ aqrũ ge neretur nouũ accñs. cũ tũc etiã resultet noua suba. s. il la aq totalis ex trib⁹ ptialib⁹ resultãs. nec o3 q illud accñs sit in qlibet pte maris. nec in aliq pte tñ. sed h3 totũ mare p adeqto subiecto. Nec siliter valet 2a im probatio. q2 si addatur ali⁹ cyp⁹. imo alia gutta aq põr vnitas nõ manet. s3 ad resultationẽ noue aq resultat nouũ accñs qd ẽ vnitas. Siliter nec valet 3a. q2 tale accñs nõ habet ptes cũ sit mere indiuisibile. ut dictũ ẽ et p Arm. cõprobatũ. ¶Ad 5m negatur h'. dico eni q ad

diuisionē cōtinui ptes que prius erant in potētia nūc
sūt in actu ⁊ quelibet habet nouū ⁊ ppriū esse. ac per hoc
ppriā vnitate transcendentē ⁊ vnitatē de gn̄e quā-
titatis. ¶ Ad 6m dico q illa vnitas per quā asinus est
vnus vnitate quātitatiua ē accn̄s oio indiuisibile sicut
punctus. Et cū querit in q̄ pte asini sit. dico q vnitas
non h3 situ in continuo. ut allegatū ē per cōmētatorē
5o metaphisice in respōsione ad pmū. ⁊ iō argumentū
nō valet. ¶ Ad 7m dico q multipliciter deficit. pmo qr
supponit talem vnitatē esse in substātijs a mā separa-
tis qd est falsū. 2o qr si argumētū formet de asino di-
cam ubi q si per impossibile suba asini eēt sine tali ac-
cidente. ipsa eēt vna vnitate transcēdente. nō tamen
vnitate quantitatis q̄ est pncipiū numeri. Nec valet
improbatio. dico eni q talis suba licz non eēt taliter
vna. nō tn ppter hoc essēt aliq plura. qr sine tali entita-
te eēt indiuisa. talis eni entitas nō facit subam eē indi-
uisam. s3 facit eē cōnumerabilē alteri. talis siquidem
entitas ul̄ ē eē quātitatis cōtinue. sic ponit Auicena
uel ē aliq forma indiuisibilis cōsequēs esse quantita-
tis continue sicut ppa passio. ¶ Ad pmū 2o loco pa-
tet qr assumit falsū. s. q vnitas q̄ ē pncipiū numeri nō
sit aliud a re q̄ dr̄ vna. Nec ɔfirmatio valet. qr l3 duo
lapides sint duo p numerū existē in eis subiectiue. nō
tn̄ oz q ita sit de lapide ⁊ de dualitate. ¶ Ad 2m dr̄ q
numerus ē entitas diuisa ⁊ hn̄s ptes nō ɔtinuas quarū
aliq uel oēs sūt vnitates ⁊ ille nō sūt numerus s3 ptes
numeri. ⁊ illud qd addit numerus est ordo earū. dato
etiā q nūerus esset ipse vnitates. argumentū nō pce-
dit. qr vnitas distinguit a re vna ut dictū est. Cū etiā
q̄rit per qd ille ordo sit vnus. dico q ordo cū sit rela-
tio nō est subiectū numeri. nec vnitatis de gn̄e quan-
titatis. s3 est vnus vnitate transcēdēte. ¶ Ad 3m p3 q
hec est falsa ut dictū ē. quō aūt intelligi debeāt aucto-
ritates ibi adducte ad pbandū q numerus ē vnita-
tes. dico q ē pdicatio p cām mālem. ⁊ est tantū dice-
re q numerus est ex vnitatibus. ⁊ q ita debeāt intelligi
ostensū est in 5a ɔne. ¶ Ad pmū 3o loco dicit q sicut
si prius non sit nisi vnū albū ⁊ post fiat aliud albū ppē
nouā factionē secūdi albi. pmū albū h3 realē silitudi-
nem ad 2m: quā relationē prius non habebat. Ita in
pposito qñcūq3 diuidit cōtinuū resultat nouus nūerus
⁊ acqrit noua realitas in vnitatibus priorib9. quia prius
erāt subiectū binarij modo sūt subiectū q̄ternarij. for-
ma eni binarij ⁊ q̄ternarij sūt diuerse. ⁊ vna ē poten-
tialis respectu alterius. s. minor respectu maioris. ¶ Ad
2m dico q numerus nō ē forma simplex. nec ē fm se to-
tum in aliq subiecto. s3 pars i pte. ut ponit scūs Tho.
pma pte. q. 8. arti. 4o ad 2m. vbi sic ait. Numerus cum
sit accn̄s nō est p se sed p accn̄s in loco. nec ē totus in
q̄libet nūeratorū s3 fm ptē. hec ille. Et cū infert. quia
tūc nūerus nō erit aliud ab vnitatibus. nec erit vna for-
ma. dico q iuxta gnāli ɔnē numerus ē vnū simpliciter
put aliqd dr̄ vnū simpliciter qd non solū ē vnū p acer-
uatione partiū. vn̄ ordo vnitatū facit q nūerus sit qd
vnū. sicut ordo lr̄arū facit ad vnitatē syllabarū. licz ista
vnitas sit debilis in cōpatiōe ad vnitatē cōtinui cuius
ptes nō sūt in actu. ¶ Ad 3m dico q nūerus h3 vnita-
tem q̄lis dicta ē. nec tn̄ illa vnitas ē de genere quan-
titatis sed trāscendēs. Cū etiā dicit q si partes sunt in
diuersis subiectis ⁊c̄. dico q nō est incōueniens in eo-
dem subiecto esse quātitatē continuā ⁊ pncipiū quā-
titatis discrete plusq̄ q i vno subiecto sūt multe qua-
litates. ¶ Ad 4m dicit similiter q i diuersis subiectis nō
est aliq forma vna pfecta vnitate. pōt tn̄ in eis eē vna
forma vnitate ordinis. ¶ Ad 5m negat ɔña. ⁊ ad pri-
mam pbationē dico q dualitas q̄ duo numeri dicunt
duo non ē nūerus de gn̄e quātitatis. qr numeri non ē
nūerus. Nec ē simile de duobus lignis. qr lignū pōt eē sub-
iectū vnitatis. ⁊ duo ligna pnt eē subiectū dualitatis
s3 vnitas non pōt eē subiectū vnitatis de q̄ loquimur.
nec nūerus subiectū numeri. ¶ Ad 6m negat hec. quia
falsū pnegatū supponit. s. q dualitas duorū qnariorū
sit aliqs numerus uel aliq entitas fūdata in duobus qui-
narijs. talis eni dualitas non ē aliud a talibus quinarijs
cū sit multitudo transcēdens. ¶ Ad 7m negat hec. cū
eni dicit duo binarij. li duo non dicit numerū de gn̄e
quātitatis. s3 solū li binarius. ¶ Ad 8m dico q ans̄ ē fal-
sa loquēdo de illis spēbus q̄ constituūt ⁊ resultant ex
habitudine vnius ad aliud. cuiusmodi ē in figuris ⁊ in
numeris. patet eni q linea que pmo fuit ps trianguli
sine vlla sui mutatiōe pōt fieri ps q̄dranguli uel alte-
rius figure ad protractionem aliarū ⁊ aliarū linearū. ⁊
similiter alia ⁊ alia species numeri resultat per addi-
tionem uel subtractionē vnitatum. similiter quanti-
tas que erat prius pars tricubiti sine sui mutatiōe po-
test fieri pars quadricubiti per additionem quantita-
tis ad quantitatem. tales eni licz species sint absolu-
te tamen sequūt uel cōcomitant quasdam habitu-
dines rerum. nec ē hoc incōueniēs. quia etiā alique
species de genere substantie includunt in sua diffini-
tione qualitatem ⁊ quantitatem. ut caro ⁊ os. homo
⁊ animal. vn̄ cōmētator 7o metaphisice. cōmēto 4o
dicit sic. Non est remotū ut aliquid in predicamēto
qualitatis accipiatur in diffinitiōe eius quod in pre-
dicamēto substantie est. hec ille. ¶ Ad 9m dico q de-
narius equorum ⁊ denarius hominū est idem nume-
rus fm speciem. non autē fm numerū loquendo de
numero qui est in rebus numeratis. sed loquendo de
numero qui est mensura extrinseca rei numerate idē
numerus omnino posset esse istorum ⁊ illorum sicut
per numerū qui ē in qnq3 digitis numerare qnq3 ver-
sus vna die. ⁊ sequenti die alios qnq3 applicādo vnū
versum vni digito. ⁊ isto modo tempus est numerus
omniū motuū. licz sit subiectiue i primo motu. ¶ Ad
primū 4o loco contra eandem ɔnem negatur prima
ɔña ibi facta. non enim dualitas numerorum est res
tertia ab illis. sed si numerantur duo numeri illa co-
rum multitudo non est proprie numerus de genere
quantitatis. sed multitudo resultans ex vnitatibus que
quelibet conuertitur cum ente que nihil superaddit
positiuū rebus que dicuntur multe. ut preexpositum
fuit. Responsio ad argumentū istud recitata ab ar-
guēte sustinet. ⁊ cum iste nitit ei improbare q̄ntum ad
hoc q ponit formā numeri cōstitui ex vnitatibus nō
improbat. vn̄ dico ad primū argumentū ad hoc adduc-

[illegible] b^or est falsa. vnitates eni sũt ptes numeri τ for[illegible] [illegible] numerus. cũ g° dicit̃ φ vnitates sunt partes [illegible] numeri. põt hoc intelligi de forma toti° uel de forma partis. sicut cũ dicim° forma hoĩs. põt intelligi [illegible] humanitate p quã hõ est hõ q̃ dicit̃ forma toti°. po[illegible] etiam intelligi de aĩa que dicitur forma ptis. ut eni apparet numer° ẽ q̃dã forma accidẽtalis de genere [illegible] τ est simplicit̃ vna ut dictũ fuit. τ si argu[illegible] intelligat̃ de tali forma numeri. hẽ de forma [illegible] numer° responsio ibidẽ data sufficiẽs ẽ. Si aũt [illegible] de forma numeri hoc ẽ de illo qd̃ ẽ formale i [illegible] qd̃ pus d[illegible] fuit eẽ vltimã vnitatẽ cum ha[illegible] τ relatiõe ad p̃cedentes. tũc dico φ respon[illegible] nõ valet. forma eni numeri illo modo non cõ[illegible] ex vnitatib° sed ẽ vltima vnitas. nec vnitates [illegible] modo ptes. Sed capiẽdo formam numeri [illegible] .s. p forma q̃ est numer°. cõced. φ vnita[illegible] partes forme numeri. τ nõ mã nisi eo mõ quo [illegible] dicit̃ mã toti°. τ illo mõ q̃ inclusũ in q̃dditate al[illegible] in recto cũ aliq̃ alio in obliq̃ qd̃ est cõpletiuũ diffi[illegible] modo differẽtie specifice dr̃ mã illi°. sicut mo[illegible] dicit̃ subiectũ aut mã actionis τ mot° subiectum [illegible] ut alias videbit̃ in z°. Nec pbatio valet. nõ eni [illegible] dicit̃ trinitas vnitatũ. sicut simitas nasi. imo [illegible] est improp[illegible]. debet eni d[illegible] trinitas [illegible] uel [illegible] quelibet ẽ vna τ non trinitas vnitatum [illegible] nec debet dici dom° parietu sed dom° ex parietibus. Nec valet z^m argumẽtũ. negat̃ eni h^or. licz eni [illegible] act° τc. t[illegible] non ẽ act° simpliciter. nec hz vnicũ subiectũ in q̃ sit fm se totũ subiectiue. vñ scũs doctor pma pte. q. 8. arti. 4° ad z^m. dicit. Numer° cũ sit accidens nõ est p se sed p accñs in loco. nec ẽ totus i q̃libet numeratoꝝ sed fm partẽ. hec ille. Ex q̃ pz φ totitas sit forma q̃ est numer° τ nõ relatio. non ẽ actus simplex. nec est fm totũ in aliq̃ numeratoꝝ. sed vna ps in vno τ alia in alio. Sic g° dicendũ esset de forma numeri. s. de vltima vnitate. dico φ illa nõ ẽ totitas nec tãtitas. sed illud q̃ numer° dr̃ tot° uel tant° uel totas. Non valet etiã 3^m. licz eni numer° sit cõpositũ q̃d ex vnitatib°. illa tñ cõpositio põt intelligi sine numeratione. q2 illa cõpositio nõ ẽ numeratio cũ numeratio sit act° intellectus. τ cõpositio dicta sit extra. dico tñ φ impossibile ẽ intelligere cõpositionẽ vnitatũ q̃n intelligat̃ nũer° in gnãli uel cõfuse. s. sub rõne numeri aut multitudinis. põt tñ itelligi nũer° cognitione cõfusa ignorãdo quot° sit aut quant°. ¶ Cũ vo iprobat dictã respõsione ad argumẽtũ pncipale i hẽ φ dic φ numer° nõ ponit aliqd cõnumerabile τc. Respondet̃ φ male improbat. nõ eni valet prima pbatio. dico eni φ numerus τ quãtitas cõtinua nõ ponũt in numerũ sed ponũt in multitudinẽ q̃ nõ est numerus. ut ẽ dictũ fuit. Nec valet z^a pbatio. cũ eni dicit̃ φ denarius lignoꝝ τ denari° lapidũ [illegible] duo denarij. ibi [illegible] nõ dicit numeꝝ numeroꝝ sed multitudinẽ coꝝ. [illegible] forte li duo sic mensuraret denariũ lignorũ cum [illegible] q̃ dicit̃ decẽ ex vna pte τ numeꝝ lapidũ cum [illegible] et alia. Non valet [illegible] 3^a. nã licz cõpositũ [illegible] a q̃libet sui parte diuisim accepta τ etiã ab ambabus sil. ita etiã i pposito numer° differt a q̃libet vnitate seorsũ accepta τ etiã ab oĩbus. ut ponit scũs doctor i fine. 7. me^ce. Et i. 8. vbi s̃. nõ tñ ex illa distictiõe seqt̃ φ ille nũer° possit alicui rei ɔnumerari nõ solũ vnitatib° suis pp̃ter hẽ φ numeri nõ est numer° sz multitudo. Aliter ẽ de mã τ forma τ cõposito quoꝝ quodlibet ẽ quãtũ p se aut p accñs. τ ɔ̃ter subiectũ numeri. ¶ Ad z^m principale negat̃ pma cõditionalis. nõ eni numerus reflectit̃ supra se. nec est numerabilis ut dictũ ẽ: nisi forte numero fm rõnẽ. sz cũ dicit̃ tres ternarij ibi li tres non dicit numerũ sed multitudinẽ entiũ. numerus eni q̃ est spẽs quãtitatis solũ cõpetit rebus hñtibus quãtitatẽ cõtinuã cuiusmodi non ẽ numerus. Euasio aũt quã ibidem ponit arguẽs vadat vias suas. ¶ Ad 3^m negat̃ h^or. dico eni φ vnitates hñt connexionẽ extra intellectum in hoc φ subiectũ eaꝝ materiale quãtũ τ oĩa quanta cõueniũt in forma continuitatis. τ ista sola connexio sufficit. ad quã nil facit intellectus numerãs. ¶ Ad 4^m negat̃ prima ɔditionalis. dico eni φ p̃ter illũ numeꝝ q̃ est oĩũ rerũ numeratarũ actu uel potentia sut multi alij qui sunt partes illius. nec ppt̃ hẽ sequit̃ φ dualitas τ quaternitas insint actu eisdem lapidibus. non eni forma numeri est fm se totam in quolibet numeratorũ sed fm partem ut dictum ẽ. sequit̃ tñ φ eedẽ vnitates simul sint partes binarij τ ternarij τ millenarij τ sic de alijs. nec hoc est plus incõueniens q̃z φ aliquis sit quart° papa post Urbanũ τ terti° post Gregorũ sicut est papa Benedictus vndecim°. ¶ Ad 5^m dico φ si loquatur de denarijs se totis distinctis: ita φ non sit eadem vnitas pars vtriusq3. negat̃ ɔñã. si aũt loquat̃ de denarijs non totaliter distinctis. sicut est in pposito. concedit̃ totum φ infert. dico enim φ in quinario digitorũ sunt q̃nq3 quaternarij in eadem manu. nã pm° est qui constat ex oĩbus digitis preter pollicẽ. z° est constitutus ex omnibus preter indicẽ. 3° ex omnibus preter mediũ. 4° ex omnibus preter medicum. 5° ex oĩbus preter auricularem. ecce q̃nq3 q̃ternarios sed nõ totalit̃ distinctos. q2 prim° et z° cõueniũt in tribus vnitatibus τ in vna differũt. τ sic de ceteris. Et cũ iste arguit: vtꝝ q̃libet istorũ sit in actu. dico φ sic. cũ quelibet vnitas sit in actu. vñ q̃libet dictoꝝ denarioꝝ assignatorũ in lapidibus quoꝝ q̃libet subsistit est denarius in actu. sed forte q̃libet illorum denarioꝝ est in potentia in duodenario lapidum. nõ eni habeo p incõueniẽti φ idẽ numer° sit actu in se τ in potentia respectu numeri cui° est pars. Nec valet ɔñã vltima quã facit. q2 decẽ denarij q̃ coĩcãt in aliq̃ uel aliq̃b° vnitatib° nõ ɔstituũt centũ. τ iõ debẽs centũ nõ satisfaceret cũ tali denario. q̃re argumẽtũ ẽ sophisma. Potest tñ aliter τ forte veri° dici φ i duodenario nõ sũt plẽs denarij q̃z tres q̃ꝝ pm° est incipiẽdo a prima vnitate τ pcedendo vsq3 ad decimã. z° ẽ incipiendo a z^a vnitate τ procedendo vsq3 ad vndecimã. 3° ẽ incipiẽdo a 3^a τ pcedẽdo vsq3 ad duodecimã. Et cã hu° ẽ q2 a pma vnitate vsq3 ad decimã. ul' a z^a vsq3 ad vndecimã. τ sic de 3ª vsq3 ad duodecimã est nãlis ordo extra aĩam. ita φ vnitas ista habet realem

ordinē prioritatis uel posterioritatis ƒm sitū uel tempus uel aliqd hɔ̄. ƒm quē dicit̄ tota uel quota ab illa puta tertia uel q̄rta uel decima. ꝛ ꝓpter h̄ ista ē vltima in tali uel tali ordine ac p hoc dat spēm alicui numero. si vō accipit̄ inter illas vnitates p actionē aie numerantis aliq̄ in medio illiꝰ nālis ordinis ꝛ int̄ illā ꝛ aliā claudant̄ oēs vnitates dici numeri p consideratione aie. non ex h̄ erit numerus realis in re alius a priori. ꝛ iō aīa iueniet tot numeros quot sibi placebit. sed in re non ponet aliquē ordinē realē vnitatum nisi mutet faciēdo de prima mediā uel hɔ̄. ℂ Ad 6m dico ꝙ ƒm sanctum doctorē prima pte. q. 30. arti. p̄. ad 4m duplex ē numerꝰ. quidā est numerꝰ simplex uel abstractꝰ ut duo tres q̄ttuor. Aliꝰ est numerꝰ q est in rebus numeratis ut duo hoīes ꝛ duo equi. modo ut ipse dicit ibidē. numerꝰ abstractꝰ non ē nisi in cōceptione intellectꝰ nr̄i. ꝛ si de tali numero intelligat arguēs cōcedo ꝙ forma numeri ē quedā sūmatio distinctoꝝ in q̄tum intellectꝰ in se numerat aliq̄ distincta cōcipiendo maximā multitudinē equoꝝ aut lapidū uel hɔ̄. ꝛ ɔcedo ꝙ talis numerꝰ non est in re sed solū in aīa. Si aūt intelligat ꝙ forma numeri realis de genere quātitatis sit talis sūmatio. negat̄ ans qō ibi assumit. talis enī numerꝰ ē vere in rebꝰ numeratis sicut accn̄s i subiecto. Eandē distinctionē ponit de potētia dei. q. 9. arti. 5o. ad 6m. Unitates inq̄t semp sūt ptes numeri si loquamur de numero abstracto q̄ numeramꝰ. si āt loq̄mur de numero q est in rebus. tūc nō est rō totiꝰ ꝛ partis in numero nisi sicut iueniut̄ totū ꝛ ps in numeratis rebus. hec ille. Item 8o metaphisice sup illo caº Oportet aūt nō ig̃rari dic̄. Dicit̄ aūt numerꝰ vnitatū numerus simplex ꝛ abstractꝰ. numerꝰ aūt applicatꝰ ad res dicit̄ numerꝰ rerū. sicut q̄ttuor canes. q̄ quidē modo sube rerū q̄s signt diffinitiōes pūt dici numeri hec ille. ꝛ sunt q̄si verba Aristotelis. ℂ Ad 7m dico ꝙ Ar. loquit̄ de numero abstracto. nō aūt de numero formali q est in rebꝰ numeratis nulla aīa exn̄te. vn̄ ad numerare tria reqrūt̄. ut ponit ibidē Albertꝰ magnꝰ scʒ res numerata ꝛ numerꝰ formalis ꝛ actio aie. quorum duo p̄ma sūt nullo itellectu creato exn̄te. ℂ Ad 8m dr̄ ꝙ cōmentator intelligit scʒ de numero abstracto. nam in cōmento p̄cedenti ponit expsse ꝙ forma numeri est accn̄s rei numerate. ꝛ iō infert ꝙ tempꝰ ē accn̄s motus. vn̄ numerꝰ q est in rebus quē Albertꝰ vocat formalē. ꝛ Auerrois dicit esse accn̄s rei numerate nō depēdet ab aīa quo ad suū eē. nisi loquamur de nūero rerū successiuaꝝ quoꝝ partes nō sūt simul ꝛ ɔ̄r nec eaꝝ vnitates. sed solū simul sūt in aīa. ac per h̄ nec cōponūt numeꝝ nisi in aīa vbi simul sūt forme vnitatū ꝛ silitudo prioris ꝛ posterioris. ꝛ ita intendit cōmentator. Omnis etiā numerꝰ q ē in rebꝰ ē ps alicuiꝰ numeri maioris: excepto forte vno q est maximus in actu. sed numerꝰ abstractꝰ pōt p̄scindi ab alijs ita ꝙ erit totū ꝛ non pars alterius numeri. ꝛ iō dic̄ cōmentator ꝙ numerus ē in potētia i rebus. sʒ actu ab anima uel in aīa: scʒ quo ad sūmationē uel p̄cisionē. Et sic patet ꝙ illa argumēta nō ꝓcedūt. ℂ Ad p̄mū Greg. ɔtra secūdā ɔ̄nē dicit̄ ꝙ Augꝰ loquit̄ de vnitate q̄ est principiū numeri. ꝛ vult ꝙ vnitas illa ē oīo idiuisibilis. ꝛ iō nō pōt sentiri aīa nō sensu. sʒ nō intendit ꝙ subiectum talis vnitatis sit oīo indiuisibile. licʒ ponat illud concretū ꝓ abstracto. s. vnū ꝓ vnitate. ℂ Ad 2m dico similit̄ ꝙ vnitas q̄ est p̄ncipiū numeri ē oīo indiuisibilis. tn̄ subiectū eiꝰ pōt esse diuisibile. sic subiectū puncti est diuisibile. licʒ pūctus sit indiuisibilis. Cū aūt dicit cōmentator ꝙ vnū in numero ē indiuisibile. accipit vnū ꝓ vnitate. nā statim ibi dicit p p̄us ꝙ nō vnitates que requirūt̄ ad mensurā sūt oīo indiuisibiles eoꝝ. Ex q̄ patet ꝙ loquit̄ ibi de [illegible] te vnitatū ꝛ nō vnoꝝ. ℂ Ad 3m etiā dicit̄ p idem. deficit enī in h̄ ꝙ putat numeꝝ cōponi ex vnis. hoc aūt falsū est. nā nūerus cū sit accn̄s non cōponit̄ ex substantijs. illud aūt qō est vnū ē suba. ꝛ sic non pōt esse pars numeri. sʒ vnitas ē principiū numeri. ꝛ talis est totaliter indiuisa. ꝛ isto mō intelligendū est ꝙ vnū qō est p̄ncipiū numeri est simplicit̄ indiuisū. sumit̄ enī ibi concretū ꝓ abstracto. verūtū argumentū in alio deficit assumendo ꝙ omne habens partes est multa. h̄ enim falsum est. quia lapis non est multa in actu sʒ in potētia ꝛ ƒm quid. ℂ Ad 4m dicitur eodem modo ꝙ scʒ vnitas q̄ est principiū numeri est indiuisibilis oīo tam actu q̄ȝ potentia. sed vnū quod est subiectum talis vnitatis est simpliciter indiuisum in actu. licʒ sit diuisibile in potentia. imo oportet ꝙ omne vnū illo modo sit diuisibile in potentia. alias ex diuisione cōtinui non causaretur numerus contra phm̄ 3o physicoꝝ. ℂ Ad 5m negatur ɔ̄ña. Et ad probationem dicitur ꝙ illud quod est vere continuū ꝛ vnius rationis non est plura in actu sed ƒm quid scʒ in potētia. ꝛ ideo numerus cuius vnitas est in tali continuo non cōtinet pluries vnum in actu q̄ȝ debeat. nec est plura q̄ȝ quotiēs continet vnum. ℂ Ad 6m dicitur ꝙ nulla res abstracta a materia est vna tali vnitate que dicitur principium numeri. licʒ sit vna vnitate que est principium multitudinis. ac per hoc numeri improprie sumpti q dicitur multitudo. ℂ Ad primū Aureoli contra eandem ɔ̄nem dicitur ꝙ si quantū ꝛ quot proprie sumātur scʒ ƒm ꝙ sūt interrogatiua de predicamento quātitatis. tunc bor est falsa. quia talia interrogatiua non excedant ambitum sui generis scʒ quantitatis que ē solum in materialibus cū quantitas sit dispo. materie ꝛ de gremio eiꝰ tā continua q̄ȝ discreta. Si aūt illa interrogatiua sumantur generaliter prout interrogant de quacū multitudine siue illa sit de genere quantitatis siue non. tunc econtrario negatur aor ꝛ conceditur bor. potest etiā fieri distinctio de numero abstracto ꝛ de formali. nam loquēdo de primo concedītur bor et negatur aor. loquendo de 2o per oppositum. ℂ Ad 2m negatur bor. quia in illo casu numerus non esset augmentabilis in infinitum quod tamē supponit arismetricus. tale enim augmētum causatur ex diuisione continui. imo in illo casu arismetrica non esset pars mathematice q̄ nō cōsideraret aliqd quātū cū tūc nulla eēt quātitas sicut nā. dico etiā ꝙ tūc nō eēnt ille passiones. s. cubitū qdratū cū tales tūc nō eēnt. nec eēnt relatiōes fūdatas in quātitate q̄ tūc nō eēnt [illegible]

nõe aũt fundamẽto nõ remanet relatio ĩ eo fũdata rõne. sicut etiã destructis oĩb⁹ rosis adhuc pas[s]iões possent demonstrari de rosa. vñ dico q in [sub]iectis non hñt locũ ille passiões q̃s arguẽs enume[rat] quia passio q̃ inest alicui subiecto ꝑticulari arismetri[ce] ex eo cõuenit q cõueniat subiecto pͥmo toti⁹ arismetri[ce] vel habeat attributionẽ ad ipsũ. modo subiectum [arism]etrice ẽ numer⁹ qui ẽ quãtitas. in subiectis aũt [separatis] non ẽ quantitas. ⁊ ꝑñter ibi locũ non habet [mathe]matica. ac ꝑ hoc nec arismetrica. ¶ Ad 3m negat[ur] [minor] loquẽdo de numero formali fm Albertũ. uel de numero q est in reb⁹ fm scm̃ doctorẽ. uel de numero [qui] ẽ accñs rei numerate fm cõmentatorẽ. sꝫ maiorẽ [con]cedo de numero absoluto qui ẽ actio aĩe numerã[tis]. ¶ Ad 4m negat[ur] bor. pͥ⁹ eñi regnũ ad numeꝝ for[malem] q ẽ de genere quãtitatis q̃ illa clausio mensu[rationis] scꝫ quantitas q̃ in spiritibus locũ nõ hꝫ. ¶ Ad [5m] negat[ur] bor. tales eñi passiones de quib⁹ arguit[ur] uel [non] cõueniũt ternario aut q̃ternario ꝑut dicunt[ur] de angelis. sicut sũt passiões que importãt relationẽ fũ[da]tam in quãtitate: ut duplũ quadratũ ⁊ hmõi. uel si ha[bent] locũ in angelis tales passiões nõ cõueniũt qua[ternario] aut ternario ꝑut sũt spẽs numeri. sꝫ ꝑut sũt [spẽs] multitudinis. sicut sũt passiones negatiue. sicut [im]paritas paritas. ¶ Ad 6m negat[ur] aor. plus eñi aut [mi]nus sũt passiões multitudinis ⁊ non numeri. ¶ Ad 7m dicit[ur] q denari⁹ cũ dicit[ur] de reb⁹ spũalibus ⁊ sine quãtitate nõ dicit numeꝝ nec spẽm numeri formalis [sꝫ] dicit multitudinẽ uel numerũ abstractũ. sicut cũ dicit[ur] de angelis. ¶ Ad 8m negat[ur] aor. sũmatio eñi sub[sta]tiaꝝ sepataꝝ de q̃ ibi fit mẽtio ẽ numer⁹ absolut⁹ ⁊ numeratio aĩe q̃ nõ est de genere quãtitatis. uel si est [a]liud reale est multitudo ⁊ nõ. nec ẽ simile de quanto ⁊ non quãto. quãtũ eñi duplici numero numerat[ur]. sꝫ nõ quãtũ solũ vnico numero. s. absoluto ⁊ nõ forma[li]. ¶ Ad 9m negat[ur] bor. lꝫ eñi vnitas q̃ ẽ pͥncipiũ nume[ri] nõ sit extra positionẽ ⁊ sitũ aut continuũ. stat q ab[s]trahere põt ab illis fm rationẽ. sicut linea abstrahit a mã. licꝫ non sit sine mã. ⁊ ꝑsertim q2 ratio istoꝝ termi[no]ꝝ numeraliũ est analoga ad multitudinẽ ĩ genere ⁊ multitudinẽ extra gen⁹. imo ad numeꝝ absolutũ ⁊ formalem. ¶ Ad 10m dicit[ur] q Boeti⁹ non accipit ibi numeꝝ ꝑut est spẽs quantitatis. ⁊ eo mõ q̃ capit[ur] cum dicit[ur] q oĩa facta sunt in numero pondere ⁊ mensura. eõ q̃liter intelligat[ur] dictum est in questione de vestigio. ¶ Ad 11m negat[ur] bor. cũ eñi dicit[ur] q vnũ in gñe subs[tan]tie nõ intelligit[ur] q aliq̃ vnitas sit de genere subs[tantie]. sed q anteq̃ꝫ subs[tantie] numerent[ur] oꝫ q habeãt distinctas vni[ta]tes. ⁊ sicut numer⁹ cõponit[ur] ex vnitate. ita numer⁹ subs[tanti]aꝝ ex vnitatib⁹ subs[tanti]aꝝ ⁊ numer⁹ q̃litatũ ex vnita[ti]bus q̃litatũ. cũ autẽ dico vnitas uel numer⁹ subs[tanti]e. ẽ [ta]lis mod⁹ loquẽdi ac si diceret[ur]: calor subs[tanti]e uel figu[ra] subs[tanti]e. ¶ Ad 12m negat[ur] bor ꝑprie loquẽdo. discretio eñi ꝑprie loquẽdo nõ hꝫ locũ nisi in quãtis. sicut nec continuitas. discretio eñi causat[ur] ex diuisiõe cõtinui. ut dicit scũs doctor de potentia dei. q. 9. arti. 7. ⁊c. ¶ Ad pͥmũ Scoti ꝯ tertiã ꝯnẽ dr̃ q vnũ nõ est sic pu[re] ꝑuatiuũ q2 dicat negationẽ aut ꝑuationẽ in recto sed in obliq̃. est eñi ens indiuisũ. ⁊ vnitas ẽ essentia in[di]uisa. ita q negatio se habeat ꝑ modũ determinatiui ⁊ quasi in obliq̃. tale aũt est extra nihil. Et cum dicit q vnũ ut ꝑscindit ab ente ⁊c. dico q illa ꝑcisio põt du[p]liciter intelligi. Uel eñi vnũ sic ꝑscindit[ur] q rõ entis ab eo secludat[ur] ⁊ relinquat[ur] illud qδ vnũ supaddit. ⁊ si sic intelligat[ur] dico q vnũ non ꝑdicat[ur] de ente in 2o dicendi ꝑ se. sicut illud qδ nihil ẽ nõ ꝑdicat[ur] ꝑ se de en[te]. Alio⁹ põt itelligi q rõ vni⁹ distinguit[ur] a rõne entis ⁊ ꝑscindit ab ea. sicut totũ ꝑscindit a sua pte. ⁊ inclu[dens] ab incluso. ⁊ sic dico q ꝑdicat[ur] de ente in 2o mõ dicẽdi ꝑ se. sꝫ facta ista ꝑcisiõe vnũ nõ dicit purã ne[ga]tionẽ in recto. nec directe sꝫ coinclusiue. ¶ Ad 2m dico. q vnũ hꝫ rõnẽ pͥme mẽsure nõ solũ q̃tũ ad ne[ga]tionẽ quã includit. sed nec solũ q̃tũ ad illud posi[ti]uũ entis qδ includit sꝫ ex positiuo sub tali negatiõe. Et si querat[ur]. per qd pͥncipali⁹. dico q inq̃tũ mẽsura debet esse notior rõ mẽsure pͥncipalit[er] cõpetit vni ra[ti]one positiui. sed inq̃tũ hꝫ q sit certior ⁊ infallibilis rõ mensure cõpetit vni rõne negatiõis diuisiõis q̃ est cã varietatis. ¶ Ad 3m dr̃ q argumẽtũ istud ꝓbat q vnitas nõ est negatio. sꝫ nõ ꝓbat q̃n vnitas dicat ne[ga]tionẽ in obliq̃ uel cõnotatiue. ¶ Ad 4m respõdet[ur] sic ibidẽ respõdebat[ur]. Et ad pͥmã replicã dico q vnũ de genere quantitatis dicit aliq̃d positiuũ supadditũ illi qδ dr̃ vnũ. nũc autẽ loq̃mur de vno transcẽdenti. Ad secũdã dico q cũ numerãt[ur] tres turme ille terna[ri]us non ẽ de genere quãtitatis. sꝫ dicit multitudinẽ transcẽdentẽ. q2 sicut relatio non fundat[ur] sup relatio[n]em. ita nec numer⁹ sup numeꝝ. Ad t̃tiã dico q vni[tas] q̃ nõ addit sup illud qδ denoĩat nisi negationẽ. ta[lis] nõ plus applicat[ur] numero q est spẽs quãtitatis q̃ꝫ applicet[ur] ens. sꝫ vnitas q̃ dicit accñs additũ vni uel rei q̃ dr̃ vna illa est pͥncipiũ numeri. ¶ Ad 5m dico q oĩa vna reducunt[ur] ad aliq̃d sũme vnũ non q vnitas q̃tũ ad illud qδ supaddit enti dicat ꝑfectionẽ sꝫ q2 ẽ signũ ꝑfectionis. vbi eñi est sũma vnitas est ibi sũma simplicitas. ac ꝑ hoc sũma actualitas qua hñs ẽ illud qδ habet[ur]. ⁊ ẽ oĩs ꝑfectio subsistẽs. nõ sic de multitu[di]ne. ¶ Ad 6m dico q vnũ licꝫ dicat negationẽ. est tñ magis positiuũ q̃ꝫ multitudo. q2 vnũ dicit negationẽ negatiõis. sꝫ multitudo dicit negationẽ rei. ⁊ de hoc satis dictũ ẽ in 3a ꝯne. ¶ Ad pͥmũ ꝯ q̃ntã ꝯnẽ negat[ur] bor. ⁊ ad ꝓbationẽ dico q an opus aĩe numerãtis in numero lapidũ ẽ aliq̃ vltima vnitas fm ordinẽ ⁊ rela[ti]onẽ realẽ. nec aliq̃ eaꝝ ẽ vltima in illo numero ꝑter illã. sꝫ q̃libet alia ẽ pͥma ⁊ media. si aũt aĩa incipiat nu[me]rare ab vltima vnitate nõ numerato reali ordine quẽ pͥus habebãt vnitates int[er] se. nõ iõ vltima efficiet[ur] pͥma nec eꝫ. loquẽdo de reali numero. de nũero aũt quẽ facit aĩa sec⁹ ẽ. q2 ille nõ ẽ numer⁹ de gñe quãti[ta]tis. ¶ Ad 2m dico ad maiorẽ q duplex ẽ forma scꝫ intrinseca ⁊ extrinseca. aor autẽ vera est de forma in[t]rinseca que ꝑprie habet rationẽ forme. sꝫ de forma extrinseca falsa est. nã talis forma potest esse alibi q̃ꝫ illud cui⁹ ẽ forma. sic obiectũ qδ ẽ forma act⁹ ul opa[ti]oĩs puta color est sepe imo sp extra oculũ vbi ẽ visio coloris. ⁊ similiter vltima vnitas ẽ forma extrinseca

numeri. iō nō oportet eā esse subiectiue in qlibet vnitate. similiter nec oportet q forma intrinseca sit subiectiue in eo cuius ē fm totū. ut patet de forma artificiali q non ē nisi in supficie. vñ illa 2a bz multas instantias. nec bz verū nisi de forma subali. ¶ Ad 3m dico q forma numeri nō est relatio distātie. nec cōpositū ex distantia z vnitate. s3 solū vnitas sub relatiōe pdicta. Et cū arguit q illa vnitas ē eque mālis zc. conced. i inqtū vnitas. sed ex eo ipso q est sub tali rōne habet rōnē termini ac vicē differentie specifice z forme respectu pcedentiū. Cū iterū dicit q ea stante. zc. falsū est. qz nō est forma nisi qādiu est sub tali relatiōe z tali ordine. mutato aūt ordine illo fiet mālis respectu earum respectu quaꝝ erat formalis. nō eni ē formalis fm ppriā rōnē. sed ut dictū ē accidit sibi eē formā sicut z esse vltimā. Sed arguens decipit in hoc q nō distinguit inter ista duo sc3 qz aliud ē dicere vnitatē cū relatione z vnitatē sub relatione. primū eni est ens p accñs. nō aūt 2m. sicut nec mā sub quantitate s3 compositū ex mā z quātitate sit ens p accñs. ¶ Ad 4m negat hoc z eius pbatio. nā ternarius exigit in vnitatibus ex quibus constituit pmū z vltimū. nō q relationes ille sint de rone illius sed vnitates ex illis hūt actuari quodāmō ad hoc ut dent speciē itelligibilē. vnde iste numerus specie formaliter cōplete nisi intelligat vltimitas vnitatis sicut nec qui intelligit hoiem itelligit relationē vnionis aie ad corpus. lic3 aia non det spēm hoi nisi existens sub rōne pdicta. Et hoc de pmo articulo.

Quantū ad secundū articulū sit prima 2 q numerus pprie dictus sc3 q ē de genere quātitatis nō bz locū i diuinis lic3 ibi sit multitudo. Istā 2nē ponit scūs doctor de potētia dei. q. 9. arti. 7o. Et pma pte. q. 30. arti. 3o. Et p sen. dis. 24. q. 1. arti. 2o. et 3o. Et in 3o. quolibet q. 1. arti. p. z pbat eā sicut pbata fuit 2a 2 pmi articuli. ¶ 2a 2 est q termini numerales sc3 vnus duo tria cum dicunt de diuinis nō dicūt numerū q ē de genere quantitatis. s3 vnitatē uel multitudinē q cōsequūt ens. vñ scūs doctor pma pte vbi s̄ dicit. Nos inqt dicimus q termini numerales fm q veniūt in diuinā pdicationē nō sumūt a numero q est spēs quātitatis. z sic de deo non dicerent nisi metaphorice sicut z alie pprietates corporaliū. sicut latitudo longitudo z silia. s3 sumūt a multitudine fm q ē transcēdēs. multitudo aūt sic accepta hoc mō se bz ad multa de qbus pdicat. sicut vnū qd conuertit cū ente ad ens. hoc aūt vnū: sicut s̄ dictū ē cū de dei vnitate ageret nō addit aliqd supra ens nisi tm̄ negatione diuisiōis. vnū eni sigt ens indiuisū. z ideo de quocūq dicat vnū sigtur illa res indiuisa. sicut vnū dictū de hoie sigt nām hois indiuisam z eadē rōne cū dicunt res multe. multitudo sic accepta sigt res illas cū indiuisione circa vnāquāq illaꝝ hec ille. Et post. Termini igit nūerales sigt illa de qbus dicūt. s3 sup hec nihil addūt nisi negationē ut dictū ē. z qātū ad hoc dixit veritatē mgr in sentētijs. cū eni dico: eēntia ē vna. vnū sigt eēntiā indiuisam. z cū dico: psona ē vna. sigt psonā indiuisam. z cū dico: psone sūt plures. sigtur ille psone. z indiuisio circa vnāquāq eaꝝ. qz de rōne multitudinis ē q ex vnitatibus constet. hec ille. ¶ 3a 2 est q tales termini in diuinis dicūt positiue z remotiue. Hāc 2nē pbat scūs doctor de potētia dei vbi s̄. vbi sic ait. In diuinis inqt nō pdicant vnū z multa q ptinēt ad genus quātitatis. s3 vnū qd cōuertit cū ente. z multitudo ei correspōdens. vnū z multa ponūt qdē in diuinis ea de qbus dicūt. sed nō supaddūt nisi distinctionē z diuisione qd est supaddere negatiōes ut s̄ expositū ē. vñ cōcedimus q qātū ad illud qd supaddūt eis de qbus pdicant remotiue dicunt in deo accipiūt. inqtū aūt includūt in sua significatiōe ea de quibus dicunt positiue accipiūt. hec ille. Et si dicat q ibi videt esse circulatio qz p pluralitatē remouet vnitas. z p vnitatē plūitas. Respondet sanctus Tho. pa pte vbi s̄. ad 3m q vnū nō ē remotiuū multitudinis s3 diuisiōis q est por fm intellectū q̄ vnū aut multitudo. multitudo aūt non remouet vnitatē s3 remouet diuisionē circa vnūquodq eoꝝ ex qbus cōstat. hec ille. Et de potētia dei vbi s̄ dicit q opinio videt fuisse mgrī q termini signtes vnū uel multa de deo nō poneret aliqd s3 remouerēt tm̄. nō eni possent ponere nisi qd signt. s. quātitatē discretā q nullo modo pōt eē in deo. sic g fm eū vnū dī de deo ad remouendū multitudinē quātitatis discrete. termini vo signtes pluitatē dicūt de deo ad remouendū vnitatē q ē pncipiū quātitatis discrete. hec ille. In fine tn̄ respōsionis ponit qd pus dixi sc3 q aliqd ponūt z aliqd remouēt. ¶ 4a 2 ē q in diuinis lic3 non sit numerus simpliciter. est tn̄ ibi numerus qdā. vñ p sen. vbi s̄. arti. 2o. dicit scūs doctor. In diuinis inqt nō est numerus simpliciter q est p diuisionē eēntie uel quātitatis. sed ē numerus qdā sc3 numerus relationū. nō tn̄ relationū in deo existentiū fm rōnē tm̄ sed realiter in ipso subsistētiū. vñ numerus diuinaꝝ psonaꝝ est medius inter numerū q est numerus simpliciter z numerū q ē in rōne tm̄. sicut punctus dī multiplex fm rōne tm̄ fm q ē pncipiū pluriu lineaꝝ. est eni numerus de rōne numeri in numero psonaꝝ q̄ in numero simpliciter z plus q̄ in numero q est fm rōnē tm̄. si aūt comparemus nūerū psonaꝝ ad numerū pprietatū absolutoꝝ q ē in creaturis. habebūt se sicut excedēntia z excessa. si eni attēdat rō distinctionis inueniē maior distinctio in pprietatib9 absolutis creaturarū q̄ in diuinis psonis. qz calor z sapor distinguūt fm aliud z aliud ee accntale. s3 i diuinis psonis ē vnū z idē eē trium psonaꝝ. si aūt cōsideret pfectio distinctoꝝ sic numerus psonaꝝ excedit. qz relatiōes in diuinis sūt subsistētes psone. vñ ad numerū relationū sequit numerus psonaꝝ. non aūt ad nūeꝝ pprietatū in creaturis. qz pprietates in creaturis nō sūt subsistētes s3 tm̄ inherētes. hec ille. Et qātū ꝯcipio p numeꝝ intelligit multitudinē cū distiguit de nūero simpliciter z de nūero fm rōnē z numero medio. solus eni nūerus simpliciter ē pprie nūerus. ut p3 p pdicta. nūerus aūt fm rōnē nō est nūerus de genere quātitatis. nec numerus ille medius int nūeꝝ simpliciter z nūeꝝ fm rōnē. s. nūerus relationū diuinaꝝ ē pprie nūerus sed multitudo ut pdictū fuit. ¶ S3 2 pdicta q dicta sūt in tribus dctis Aureolus arguit. dicēs eni ista q dicta sūt deficere. Primo i fūdamēto. qz supponūt q vnitas q ē

[illegible] numeri. et multitudo numeralis nō habeāt [illegible] omnibus spūalibus sed tantūmodo in quātis et cō[illegible] cuius oppositū multipliciter declaratū ē eē verū. [illegible] quō sume per istū modū non excludit a diuinis. [illegible] quelibet persona sit indiuisa et ab aliis [illegible] cū [illegible] tres circa illas apprehēdit summa certa eis cōpe[illegible] [illegible] sūt indiuise. vñ sensus est q ipse in certum [illegible] concludit sub summa ternarij siue plura[illegible]. ¶ 3º qz magister sniaꝝ non sic accipit nega[illegible] [illegible] iste modus exponit sed negationē summe. cū [illegible] q persone sūt tres uel due non dualitatis [illegible] summā ponimus. sed oppositū scz singula[illegible] [illegible] excludimus. vñ negationes istas non intelligit [illegible] indiuisionē rei in se sicut iste modus exponit. hec [illegible]. ¶ Ad ista dicit. et ad pmū quidē patet p pdicta q [illegible] istius opinionis est verum. nec sue rōnes inop[illegible] [illegible] valuerūt. ¶ Ad 2m dicit q summa q apprehen[illegible] circa personas diuinas est numerus absolutus [illegible] sanctus doctor in diuinis personis par[illegible] parte. q. 30. arti. p. ad vltimū. sed talis numerus non [illegible] genere quātitatis. nec est forte in genere cū sit [illegible] ab aia. ¶ Ad 3m negatur aña. magister [illegible] non intendit a diuinis excludere summā que est p [illegible] intellectus sm numerū qui ē quātitas discreta [illegible] vnitatem que talis numeri pncipiū est. et si talis nu[illegible]merus dicat summa illā excludit a diuinis. forte tñ in hoc minus bene dixit q posuit terminos numerales solum excludere et nihil ponere in diuinis. cuius oppositū tenet scūs doctor ut prius allegatū. ¶ Ad argumentū in pn[illegible]cipio questiōis patet per pdicta. Et hec de questione dicta sufficiant.

Circa vigesimāquin

tam distinctionē qrit. Utrū psona dicat in diuinis quid cōe tribus psonis qd plurificet in eis. Et arguit q nō. qz si rō psone eēt cois tribus. oporteret poni 6m pdicabile. nā psona nō esset genus cū nō habe[illegible] spēs. nec pōt esse spēs cū nō habeat indiuidua. nec differentia cū nō cōstituat spēm. nec ppriū nec accñs. cū in deo nō sit accñs ppriū aut cōe. sed ons ē falsū. et [illegible] Porphiriū q solū ponit sex pdicabilia. In oppositū arguit sic. Nā sm Augm 7º de trini. cū qrit qd tres [illegible] respondet ē tres psone. quia cōe est eis id qd est psona [illegible]. In hac questiōe erūt duo articuli. In pmo ponet [illegible]. In 2º mouebūt dubitatiōes. ¶ Quātū ad pmū [illegible] pma ɔ q psona de suo formali sigto sigt indiuiduū [illegible] suppositū nāe rōnalis. Istā ɔnē pbat scūs Tho. [illegible] pma pte. q. 29. arti. p. et 2º. Arti. pmo exponit diffi[illegible]nitionē Boetij in libro de duabus naturis quā dat de psona dicēs. Persona ē rōnalis nāe indiuidua suba. [illegible] ibidē scūs Tho. q ibi li suba stat p pma suba [illegible] 2º coiter. sed p li indiuidua trahit ad standū pro suba pma q est ypostasis. et p h remouet aia separata q [illegible] sit rōnalis nāe suba. tñ quia est ps humane spēi et [illegible] nām [illegible] nō pōt dici suba indiuidua q ē ypostasis uel suba pma. sicut nec manus nec pes nec [illegible] hois. et sic nō cōpetit ei diffinitio psone. neqz

nomen. vñ sicut dicit scūs doctor pma pte. q. 75. arti. 2º ad pmū. q hoc aliqd pōt accipi dupliciter. Uno mō pro quocūqz subsistēti. et isto modo excludit inherētiā accidentis et forme mālis. Alio mō p subsistenti cōpleto in nā alicuius spēi. et isto modo excludit etiā imperfectionē partis. vñ manus posset dici h aliqd pmo mō. sed nō 2º modo. Sic ḡ cū aia humana sit ps spēi humane pōt dici h aliqd pmo mō sz non 2º. sic eni compositū ex corpe et aīa dicit hoc aliqd. hec ille. Itē arti. sequēti ad 2m di[illegible]cit. Nō qlibet suba particularis est ypostasis uel psona sed q habet cōpletā nām spēi. vñ manus uel pes nō pōt dici ypostasis uel psona. et similiter nec aia cū sit ps humane spēi. hec ille. Sic ḡ patet q in diffinitiōe psone li indiuidua substantia stat p ypostasi subsistenti q dicit pma suba. et h aliqd p qd etiā remouet nā humana assūpta q non dicit psona. qz non ē indiuidua suba h ē suba pma. Et sic patet primū mēbrū diffinitiōis. nā aūt q ponit in diffinitiōe psone nō sumit p gnatione viuētis q pōt dici nā. nec p pncipio itrinseco motus aut quietis qd etiā pōt dici nā. sed p essentia cōpleta quā sigt diffinitio rei. vñ cōuenienter posuit Boetius in diffinitiōe illa nomen nāe q essentie. qz eēntia sumit ab eē qd ē cōmunissimū. sz nā a ppria forma rei. rōnale aūt ponit in diffinitiōe nature. non put est differētia hois. nec put dicit rationē solū q discursū iportat cōsequētem intellectualē nām. Sic ḡ pz ex diffinitione psone date a Boetio ɔnis pposite veritas. ¶ 2a ɔ est q nomē psone pprie dicit de diuinis. Istā pbat sanctus doctor pma pte. q. 29. arti. 3º. Persona inqt sigt illud qd est pfectissimū in tota nā scz subsistens in nā rōnali. et cū oē illud qd ē pfectiōis sit deo attribuēdū eo q eius essentia cōtinet in se oēm pfectionē. ɔueniēs ē ut h nomē psona de deo dicat. nō tñ eo mō q dr de creaturis. sz excellentiori mō. sicut et alia noia q creaturis a nobis imposita deo attribuūt. hec ille. ¶ 3a ɔ q h nomē psona de sigto mālī sigt in diuinis essentiā et relationē et vtrūqz in recto et in obliquo. Istam ɔnē pbat scūs doctor pma pte. q. 29. arti. 4º. vbi sic ait. Aliqd inqt est de significatiōe minus cois. qd tñ nō est de significatiōe magis cois. rōnale eni includit in significatiōe hois qd tñ nō ē de sigtiōe aialis. vñ aliud ē qrere de sigtiōe aialis qd ē hō. et aliud de sigtiōe aialis in coi. et similiter aliud ē querere de sigtiōe huius nois psona in coi. et aliud de sigtiōe psone diuine. psona eni in coi sigt subam indiuiduā nāe rōnalis ut dictū ē. indiuiduū aūt ē qd est i se indiuisū uel indistinctū. ab aliis vero distinctū. persona igit in qcunqz natura sigt illud qd est distinctū in nā illa. sicut in nā humana sigt has carnes et hec ossa et hanc aiam que sūt principia indiuiduantia hoiem. que quidē licz non sint de sigtione persone. sunt tamen de significatione humane persone. distinctio aūt in diuinis non fit nisi per relationes originis. relatio aūt in diuinis non est sicut accidens inherens alicui subiecto. sed est ipsa diuina essentia. vñ est subsistens sicut et essentia diuina subsistit. sicut igitur diuinitas est deus ita paternitas diuina ē deus pater qui est persona diuina. persona enim diuina significat relationem ut subsistentē. et hoc ē significare

relationem per modum substantie que est ypostasis subsistens in natura diuina. et sm hoc verum est q hoc nomen persona signat relationem in recto et essentiã in obliquo. non tamen relationē inquantum est relatio sed inquantum signatur per modum ypostasis. Similiter etiã signat eēntiã in recto et relationē in obliquo inquantum essentia est idē quod ypostasis. ypostasis autem signatur i diuinis ut relatiōe distincta. et similiter relatio per modum relationis signata cadit in rōne persone in obliquo. et sm hoc pōt dici q significatio huius nominis psona nō erat pcepta ante hereticorum calumniam. vnde non erat in vsu hoc nomen persona nisi sicut vnum aliorum absolutorum. sed postea accomodatum est hoc nomē persona ad standum pro relatiuo ex cōgruētia sue significationis. ut scz hoc q stat pro relatiuo nō habeat solum ex vsu sed etiã ex sua significatiōe. hec ille. Item de potētia dei. q. 9. arti. 4°. dicit. Hoc nomē persona inquit habet cōe cum nominibus absolutis in diuinis q de qualibet persona predicatur. et sm nomē ad aliud nō refertur. cum nominibus vero relationē significantibus q distinguitur et pluraliter pdicatur. et ideo videtur q vtraque significatio relatiui et absoluti pertineat ad personã. qualiter autem vtraque significatio ad nomē psone ptineat diuersimode ē a diuersis assignatum. Et post multa dicit. Ad euidētiã inquit huius questionis sciendum est q ppria rō nominis est quã signat nomen sm phm 4° metaphisice. illud autē cui attribuitur nomen si sit recte sumptum sub re signata per nomen sicut determinatum sub indeterminato dicitur supponi per nomen. si autem nō sit recte sumptum sub re nominis dicitur copulari per nomen. sicut hoc nomē aīal signat substantiam aīatã sensibilem. et album signat colorē disgregatiuum visus. homo vero recte sumitur sub rōne aīalis sicut determinatum sub indeterminato. est enim homo substantia aīata sensibilis tali aīa scz rōnali. sub albo vero quod est extra eēntiã eius nō directe sumitur. vnde homo supponitur nomine aīalis. copulatur vero nomine albi. et quia inferius quod supponitur per nomen cōe se habet ad cōe sicut determinatum ad indeterminatum. illud quod erat suppositum fit signatum determinatiōe addita ad cōe aīal enim rōnale signat hoiem. Sed sciēdum q aliquid signatur dupliciter. vno mō formaliter. alio mō materialiter. Formaliter quidem signatur per nomē illud ad quod signãdum nomē est pncipaliter impositum quod est rō nominis. sicut hoc nomē homo signat aliquid compositum ex corpore et aīa rōnali. Materialiter vero signatur per nomen illud in quo talis rō saluatur. sicut hoc nomē homo signat aliquid habēs cor et cerebrum. et huiusmodi ptes sine quibus non pōt esse corpus aīatum aīa rōnali. sm hoc ergo dicendum est q hoc nomē psona cōiter sumptum nihil aliud signat quam substantiam indiuiduam rōnalis nature. et quia sub substantia indiuidua rōnalis nature continetur substantia indiuidua idest incōicabilis et ab alijs distincta tam dei quam hominis quam angeli. oportet q psona diuina significet subsistēs distinctum in nã diuina. sicut psona humana signat distinctum in nã humana. et hec est formalis significatio tam psone diuine quam psone humane. sed quia distinctum subsistens i nã humana nō est nisi aliquid per indiuidualem mãm indiuiduatum et ab alijs diuisum uel diuersum. ideo oportet q sit materialiter signatum cum dicitur psona humana. distinctum vero incōicabile in nã diuina non pōt esse nisi relatio. quia omne absolutum est cōe et indistinctum in diuinis. relatio autem i deo

est idē sm rem quod eius eēntia. et sicut eēntia in deo [illegible] quod hns eēntiã ut [illegible] quod per relationē refertur. [illegible] distinctum subsistens in nã diuina. Pater [illegible] psona [illegible] sumpta signat substantiam indiuiduam rōnalem [illegible] una formaliter significatione signat distinctum [illegible] i natura diuina. et quia hoc nō pōt esse nisi relatio uel relatiuum. et propter hoc pōt dici q signat relationē per modum substantie quod est [illegible] sed quod est ypostasis. sicut et relationē [illegible] ut relationē scz ut relatum ut est ut signatur hoc noie pater nō ut signatur hoc noie paternitas. Sic enim relatio [illegible] includitur oblique in significatione diuine psone quod [illegible] est quam distinctam relatiōe subsistēs in diuina eēntia.

¶ 4° quod est q hoc nomen persona est cōe diuinis psonis nō sm rem sed sm rōnē. Istam ponit scūs doctor p sen. dis. 25. q. i arti. 3°. vbi sic ait. Duplex inquit est cōitas. scz rei et rōnis. et dico cōitatē rei quã aliquid vnum et idem cōuenit pluribus. et talis cōitas nō est nisi in diuinis psonis. nec aliqua talis cōitas est in trinitate nisi eēntie et eorum que ad eēntiã pertinēt ut attributorum et operationum et negationum et relationum essentialium. Cōitas autem rōnis est sm quã psona dicitur cōis in trinitate. hec ille. Et post pauca subdit. Cōitas rōnis fūdata in re ē cōitas persone. sicut dicimus q rō aīalis est cōis hoi et asino. Sed rō fūdata in re est duplex. quia quedã est cōis sicut rō aīalis. et quedã ē specialis sicut rō hois. sic ē etiã in diuinis. quia cum realiter sit ibi relatio est ibi cōis ratio relationis. Iterum cum ibi sit realiter paternitas est ibi specialis rō relatiōis. vnde relatio est cōis paternitati et filiationi. sicut rō cōis rōnibus specialibus. nō tamen ex hoc sequitur q relatio sit vle ad paternitatē et filiationē. quia oē vle est sm aliud et aliud esse in suis inferioribus. sed in diuinis nō est nisi vnum esse. vnde idem est eē relationis in paternitate et filiatione. vnde cōis rō in diuinis nō pōt distingui per esse sed solum per speciales rōnes. et inde ē q nihil vnum sm specialē rōnē pōt numero multiplicari in diuinis. ita dico de psona q psona i diuinis signat cōiter rōnē distincti subsistentis in tali nã. et pater signat rōnē specialē distincti speciali relatiōe subsistētis i natura cōi. et similiter filius. et inde est q psona sm rem non est cōis patri et filio. quia nō est vna numero psona [illegible] sicut vna numero eēntia sz sicut hns rōnē cōem ē cōe habentibus rōnes speciales et pprias quibus distinguuntur. nec tamen est vle. quia nō est sm aliud et aliud esse in patre et filio. hec ille. Idem ponit prima pte. q. 30. arti. 4°.

¶ 5° quod est q cōitas psone non est cōitas gnis uel speciei [illegible] indiuidui vagi. Istã pbat scūs Tho. prima pte [illegible] Noia inquit generum et specierum ut homo et aīal sunt imposita ad significandum nãs cōes. nō autem intentiōes nãrum cōmunium [illegible] signantur his nominibus genus species. sed indiuiduum [illegible] quis homo signat nãm cōem cum determinato modo [illegible] di qui competit singularibus. ut scz sit per se subsistens [illegible] ctum ab alijs. sed noie singularis designatur determinatum distinguēs. sicut in noie sortes hec caro et hoc os. [illegible] hoc tamen interest q aliquis homo signat indiuiduum ex pte [illegible] modo existendi qui cōpetit singularibus. Et autem nomen psona non est impositum ad significandum indiuiduum ex pte nature [illegible] ad significandum rem subsistētem i tali nã. h autem est cōe [illegible]

...sonis diuinis ut unaq3 earu subsistat i nã diuina ... Jdē ponit q̃ sen. eodē articulo ... ad 4ᵐ. Quis mgr illud qd ē psona sit incoica ... ad 4ᵐ. ... pbet intētionē psone ee coem. sic fortes ... tri rō indiuidui ē intētio cois sic eē ... intētio gñis ut pticularis qz ... ad h gen̄ ... etiā rō psone in qñtū psona est nō noiet intētio... cois est eo q nō dicit spālē rōnē distinctionis s3 ... ut aliqs bō est aliq mō cōe ,put nō dicit hāc uel ... indiuiduationis. s3 tñ indiuiduationē in coi. ... Et de p articulo dicta sufficiant.

Quantū ad secundū articulū arguit Aureolus 3 ... quidē 3 3ᵐ in hoc q ait nomen psone significare ... recto eēntiā diuinā in qñtū ē idē qd yppostasis. re... lationē ṽo in obliq. Jllud eni qd sigt in recto nomine ... ad psone explicatur p suā rōnē q̃ dr q psona ... yppostasis est distinctā subsistens in aliq nã. s3 hoc ... copetit eēntie eā put ē idē qd psona. nō enim ... q eēntia sit distincta sicut nec genita. ,ppter ... distinguūt eēntiam nec determinat fm ... eēntia put ē yppostasis uel psona nō sigt in ... 2ᵐ ad idē sic. Nūq̃ ... sigt in recto distinctiua. s3 eēntia ꝛ relatio quātūcūq3 sit subsistēs re... psonā sicut stituentia. g psona siue yppostasis stituta nullū eorū sigt in recto quātūcūq3 sint idē qd ypostasis uel psona. ❡ 3ᵒ sic. Jllud qd sigt in recto ... ficat cū dr tres psone. nō eni plurificat cū dr ... s3 qd sigt in recto. s3 eēntia diuina ,put est idē qd psona nō plurificat dicēdo tres psonas. sic igit ē idē eēntia cū psona q eēntia nō triplicat licz plurificet persona. g eēntia ,put est idē cū psona nō sigt noie psone i recto. ❡ 2ᵒ loco arguit 3 eādē in h q dicit psonā sigre relationē ,put est subsistēs. ꝛ h3 modū subsistētie directe ꝛ i recto ꝛ eēntiā i obliq. nullū eni stituēs ... sigt p stitutiuū i recto. s3 ,ppetas ut subsistēs ... psonā fm sic ponentes. g nō sigt in recto noie persone. s3 qsi per modū ptis in obliq. ❡ 3ᵒ sic. Doctores ... dicūt in qōnibus disputatis q psona diuina nec ... nec relationē sigt formalr. s3 subsistēs diuinā ... qdcūq3 sit illud q̃ distinguit. s3 manifestū ē q ... nō ē distictū subsistēs i recto. nō eni ,ppetas ... qd distinguit s3 q fit distinctio. g relatio non iportat ... persone in recto. ❡ 3ᵒ sic. Aut relatio hñs modū ... subsistēns in nã diuina accipit qsi qd ptiale respe... psone stituēs ipsā una cū eēntia aut qsi qd tota... stitutū. si dr pmū p3 q noie psone iportabit i obliq̃ ... stituēs obliq claudit i stituto. Si dr 2ᵐ ma... est q tūc totā icludit etiā videlz. ꝛ ita nec eēntia nec relatio ē i recto. nec ē dicē fm istā acceptionē relationē ut subsistērē nisi qd ... stitutū ex essentia ꝛ ... g in nullo verū ē q relatio ,put est qd ptiale stituēs noie psone significet i recto. sic g nō est verū q ... psone claudat eēntiā uel relationē in recto ... verū q sit idē cū psona. ❡ 3ᵒ loco argu 3 ... p. Jllud qd diuidit p vagū ꝛ sigtū ꝛ simpliciter nō claudit in sua rōne rōnē indiuidui vagi. qz ... idē diuideret in se ꝛ in oppositū sibi. vnū qz bō dici... tur aliqñ simpliciter. ut cū diffinit i sua coitate. aliqñ vage. ut cū dr qdā uel aliqs bō. aliqñ sigte ut cum dr bō ... uel ille. io nullꝰ dicit q bō sit indiuiduū vagū. sed psona accipit sigte: dicēdo hanc personā. aliqñ vage ut dicēdo aliquā uel quandā personā. aliqñ simpliciter ut dicēdo personā. g nō h3 coitatē idiuidui vagi. sicut nec bō. ❡ 2ᵒ sic. Si psona sic eēt cois tribꝰ sic idiuiduū vagū. ita eēt cois sic aliqs deus. s3 h nō ē verū. qz fm h dici posset q pr̄ ꝛ filiꝰ ꝛ spūs scūs sūt tres qdā dii. sic dicimꝰ q sūt tres qdā psone. igit idē qd prius. ❡ 3ᵒ sic. Querēdū ē quō accipit ab istis indiuiduū. aut eni ,p itēōe aut ,p re substracta itētōi. s3 nō pōt dici q psona significet indiuiduū vagū. si sumat p 2ᵃ intētione qñ dicāt q psona nō sigt intētionē 2ᵃᵐ. nec pōt dici q psona significet rē substractā tali itētōi. tū qz hō substractū sigt p nomē sube speciei addito signo particulari. utpote aliqs bō uel qdā bō. nō ē aūt idē premere filiū ꝛ spm scm ee psonas qd ee aliqs deos. tū qz substractū vagationi h3 nō est aliqd determinatū. qz in oi nã accipi pōt indiuiduū vagū. ut in qlitate aliqs color: ꝛ in quātitate aliq linea. ꝛ sic de aliis. psona vero nō iuenit nisi i determinata nã. tum etiā qz nō ē vna rō substracta idiuiduo vago. quia in qbusdā est aliquis homo. ꝛ in quibusdam est aliquis equus ꝛ sic de aliis. persona ṽo habet vnicā rōnē diffinibilē. ut p3. ergo psona nō h3 coitatē idiuidui vagi. hec ille i forma. ꝛc.

Ad argumenta primo loco facta rndet. Et p ad pmū dico q aᵘ falsa ē si intelligat de sigto mãli psone diue. cuiꝰmodi ē eēntia. Si āt loquat de formali sigto. ocedit aᵃ ꝛ bᵃ. ꝛ 3 in eodē sensu. s3 nihil facit 3 me. nō eni intēdit q h nomē psona diuina de sigto formali significet eēntiā. s3 de sigto mãli. psona eni diuina sigt de sigto formali distinctū subsistēs in nã diuina. s3 de sigto mãli sigt relationē q̃ ē illud distinctū subsistēs. licz relatio nō distinguat s3 distinguat. sigt etiā eodē mō eēntiā q̃ ē idē distinctū. licz essentia nō distinguat nec distinguat. s3 tñ eadē relatioi distinguētur ꝛ eadē relatiuo distincto. ❡ Ad 2ᵐ negat aᵃ loquēdo de sigto mãli. ❡ Ad 3ᵐ concedit aᵃ si loquat de eo qd sigt in recto sigto formali. s3 negat si tale qd significet sigto mãli psertum mãli remoto. relatio eni ut relatiuū sigt noie psone diuine sigto mãli ,primo tñ qz distinctio psone pdicat de relatiuo. dicendo pr̄ ē distinctum subsistens in nã diuina. s3 eēntia diuina significatur nomine persone sigto materiali ꝛ remoto qz nec exprimit per diffinitionē psone diue i recto nec illa diffinitio pdicat de diuina eēntia. s3 tñ illud relatiuū de q̃ pdicat diffinitio psone scz pater uel filiꝰ pdicat de diuina eēntia i recto. ❡ Ad argumēta 2ᵒ loco inducta rndet. ad primū qdē negat bᵃ. qz maiorē cōcedo eo mō q̃ exposui iam. Et cū dicit q ,ppetas ut subsistēs. ꝛc. negat. cū eni dico ,ppetas ut subsistēs idē est dicē ac si dicerē relatio in cōcreto id ē sigta eo mō q̃ sigt cū dr pr̄. relatio eni significata sub noie paternitatis nō significat ut subsistēs nec ut qd ē s3 ut q̃ aliqd ē. sed dū sigtur hoc noie pat. sigtur ut qd ē ꝛ ut subsistens. taliter aūt sigta. s. hoc noie pater nō sigtur

ut qd cõstitutũ.sꝫ ut ɔstitutũ ꝛ ypostasis.nõ tamen intelligo ꝙ sigũtio uł ɔceptio nostra aliqd faciat ad cõstitutioné personarũ diuinarũ.sꝫ tñ relatio diña non intelligitur ɔstituens nisi inq̃tũ intelligiť in rõne forme ꝛ ut q̃.ꝛ ideo bꝰ est falsa.nec videť arguens intellexisse sciñ doctoré i qõnibꝰ disputatis vbi allegat eũ pꝫ eni ꝙ ista est mens sua ẜm ꝙ allegaui in fine ꝓbationis 3ᵉ ɔ̃nis. ¶ Ad 2ᵐ negatur bꝰ. dico enim ꝙ relatio ut subsistens est distincta.ꝛc̃.paternitas eni ut est pater ꝙ est eã esse subsistenté non distinguit.sꝫ est qd distinctũ.posito eni ꝙ capiať i abstracto ꝛ ut forma ꝛ q̃.ipsa licꝫ non significeť noie ꝑsone formaliť.sigť tñ mãliter nõ ꝓprime sꝫ remote mõ ꝑ ꝑposito de eẽntia ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ relatio hñs modũ subé est relatio ut est relatiuũ ꝛ ut accipiť in ɔcreto ꝛ ipsa ut sic é ɔstitutũ ex seipsa ut est forma ꝛ q̃ aliqd est.ꝛ est quid tetale Et cũ diciť ꝙ ut sic includit eẽntiã.falsum est.nõ eni intelligo relationem ut subsistenté.intelligendo eam modo q̃ iste dicit.s.ut qd ɔstitutũ ex eẽntia ꝛ relatiõe. sꝫ intelligo eã ut sigũtur noie patris ꝛ posito ꝙ ita eẽt sicut dicit adhuc relatio significabiť in recto nõ ut relatio sꝫ ut relatiuũ.licꝫ tale sigũ sit mãle sigũ. ¶ Ad argumenta 3ᵒ loco facta rñdeť. Et ꝑ̃ ad ꝑ̃mũ dico ꝙ ẜm ꝙ tãgit scũs doctor ꝑ̃ᵃ ꝑte.q.30.arti.4.ᵒ duplex é indiuiduũ vagũ.qõdã est qd formaliter sigť nãm.uel indiuiduũ ex ꝑte nãe cũ determinato mõ existendi q singularibꝰ cõpetit cuiuſmodi est li aliqs hõ.ꝛc̃. Aliud est indiuiduũ vagũ qd formaliť sigť indiuiduũ ex ꝑte modi existẽdi uel exñtie ꝛ ex cõsequẽti nãm ut ꝑsona que sigť formaliter ꝛ directe subsistens distinctũ i natura.ꝛc̃.isto supposito diciť ad maioré ꝙ indiuiduũ vagũ ꝑ̃mo mõ.non sic põt vlteriꝰ specificari ꝑ additioné q: tale indiuiduũ sigť nãm sub mõ existendi q cõpetit idiuiduo.ꝛ ille modꝰ vage designť coiť ꝑ signũ ꝑticulare ut dicẽdo aliqs hõ aliqd aĩal cui nõ vlteriꝰ põt superaddi aliud signũ denotans vlterioré vagationé.sꝫ indiuiduũ vagũ 2ᵒ mõ designtur sine tali signo ꝑticulari aut ꝑticipatiuo.iõ sibi nõ repugnat vlterior designo uel specificatio talis modi per signũ ꝑticulare. Et cũ iste arguit q: tũc idẽ diuideť in se ꝛ in suũ oppositum negať ɔñia.cũ eni dico ꝑsona ꝛ aliq̃ persona idiuiduũ vagũ qd est persona.ibi nõ diuidiť in se ꝛ in oppositũ sed ꝑmũ indiuiduũ qd erat aliqualiter vagũ.id est indeterminatũ efficiť magis determinatũ.q: modo indiuiduabilis significabať confuse ꝛ postea magis determinate.s.cũ modꝰ ille specificať ꝑ li aliqd uel per li ista persona. ¶ Ad 2ᵐ negať ɔñia.non enim est simile de hoc indiuiduo vago aliquis deꝰ.ꝛ de isto idiuiduo persona.q: ꝑ̃mũ sigť indiuiduũ ex parte nature.ꝛ iõ non plurificať q: nã nõ plurificatur.sꝫ aliud.s.persona sigť indiuiduũ ex ꝑte modi existendi q cõpetit indiuiduo.ꝛ ille modus plurificať in diuinis.s.indiuisio i se ꝛ diuisio ab alio.quelibet eni persona hꝫ suã indiuisioné in se.ꝛ diuisioné ab alio.s.per negationé.ideo mirum si tale indiuiduũ plurificať. vñ scũs doctor de potẽtia dei.q.9.arti.6ᵒ. Cũ h̃ nomé ꝑsona sit substantiuũ.apparet de forma ipsiꝰ sigta vtrũ possit plurificari uel pluraliter ꝑ̃dicari.forma aũt sigta noie persone sigť formaliter incoicabilitas siue indiuiduabilitas subsistentis in nã.cũ igiť forme facientes eẽ distinctũ ꝛ incoicabile sint plures in diuinis.ꝙ ꝙ nomé persone pluraliter ꝑ̃diceť. ¶ Ad 3ᵐ ɔcediť 2ᵐ [illegible] diuisionis.persona eni nõ sigť intentioné sed rem [illegible] substractã in nã intellectiua dũtaxat ẜm sciñ Tho. 3 sen.dis.26.q.1.arti.ꝑ̃. Et cũ hoc iprobať dico ad ꝑmã ꝓbationé ꝙ aliť sigť res substracta intellectui singularitatis uel indiuiduationis ꝑ li aliqs hõ ꝙ per h̃ ꝙ dico persona.ut sepe dictum é. Ad 2ᵐ ꝑ idé ꝙ persona non sigť indiuiduũ ex ꝑte nãe sed ex ꝑte modi [illegible] de rõne persone sit nã rõnalis in obliquo formaliť sigta. Ad 3ᵐ per idé.solũ eni ꝓbat ꝙ ꝑsona non significet generaliter ré substractã indiuiduationi vage [illegible] ɔcedať.sꝫ non ꝓbat q̃n significet tale substractũ in nã intellectiua. Et sic pꝫ ꝙ non militat ɔ̃ nos. Ad argumẽtũ in pede qõnis pꝫ per vltimã ɔ̃nem.

Circa vigesimam sextã distinctioné q̃ritur.

Circa vigesimam sextã distinctioné q̃ritur. Utrũ diuine persone ɔstituanť in esse suppositi a proprietatibꝰ relatiõis ꝛ eisdé distinguãť. Et arguiť ꝙ nõ. Ois relatio ꝑexigit distinctioné extremoꝝ ꝛ ɔstitutioné sui oppositi.ḡ non causat distinctioné nec ɔstitutioné.añs patet.q: phs.5ᵒ metaphisice.caᵒ de eodé ꝓbat idéptitaté non eẽ relationé realé ꝑ eo ꝙ exigit distinctionem realé.nec valet argumentũ si relatio causaret extremoꝝ distinctioné.q: tunc ꝓbareť idẽ ꝑ idé uł per suũ posteriꝰ.sꝫ ꝑsone pris ꝛ filij sũt extrema paternitatis ꝛ filiationis.ḡ nõ distinguũť ꝑ eas.ꝛ sic pꝫ ꝙ relatio nõ cãt distinctioné. Qꝫ etiã supponat ɔstitutioné suppositi.patet.q: relationes maxime paternitatis ꝛ filiationis sequũť actioné.actio aũt ꝑ̃supponit suppositũ.ḡ relatio talis nõ cõstituit suppositũ. In oppositum arguiť.ꝙ eni persone distinguanť per relationes.pꝫ ꝑ Boetiũ.ꝑ̃ de trinitate. Subã inquit in diuinis ɔtinet vnitaté: relatio multiplicat trinitaté. Et Ansel. de ꝓcessione spũs sci dicit ꝙ in diuinis oia sunt vnum [illegible]. Ex quibꝰ videť sequi ꝙ relationes ɔstituant ꝛ distinguãt ꝑsonas in diuis. In hac qõne erũt duo articuli. in ꝑ̃ videbiť de quesito.in 2ᵒ videbiť an abstractis ꝑprietatibꝰ relatiuis ꝑ intellectũ a ꝑsonis adhuc remaneãt ypostases. ¶ Quantũ ad ꝑmũ sit ꝑ̃ma ɔ̃ ꝙ ꝑsone diue nõ distinguũť ab iuicé nec ɔstituũť [illegible] ꝑ aliqd absolutũ. Ista ꝓbat scũs Tho. de potẽtia dei.q.8.arti.3ᵒ. Quia inquit fides catholica ponit vnã eẽntiã i tribꝰ ꝑsonis nõ põt itelligi diña [illegible] distinctiua ꝛ ɔstitutiua ypostasis in diuinis.[illegible] eni intelligiť ɔstitui deꝰ qd est cõe tribꝰ personis.[illegible] sigť ut dictũ de pluribꝰ.ꝛ nõ ut ypostasis icoicabilis. Et eadé rõne nihil qd distinguiť absolute de deo ꝑt intelligi ut distinctiuũ ꝛ ɔstitutiuũ ypostasis ꝑ [illegible] nis cũ ea q̃ absolute dicunť de deo signiť [illegible] dũ essentie.oportet ergo ponere distinctiuũ ꝛ [illegible] tiuũ diuine ypostasis in diuinis illud qd ꝑ̃ inueniť de [illegible] pluribus non dici sꝫ vni soli cõuenire.[illegible] sunt.s.origo ꝛ relatio.hec ille. Eandé ɔ̃né ponit ipse

ma pte.q.36.arti.2°.nõ est inqt possibile dicere q᷑ fm aliquod absolutũ diuine psone distinguãt.qꝛ sequeret̃ q᷑ nõ essent vna essentia triũ.qꝛ qd eni absolute dicit̃ i diuinis ad vnitaté essentie pertinet. Idé ponit de poten tia dei.q.10.arti.4°. Item ɔ̃ gentiles libro 4°.ca°.24°. [illegible] q᷑ diuine psone nõ ɔstituũt̃ nec distinguũt̃ [illegible] principaliter in esse psonali aut ypostasis p [illegible] p pductiones aut p pcessiones.sꝫ poti⁹ p relationes originis. Illũ oĩno ponit scũs doctor de potentia dei.q.8.arti.3°.ait eni sic. Distinctiuũ inqt ⁊ cõstitutiuũ ypostasis põt intelligi dupliciter. Uno mõ q̃ formali ypostasis distinguit̃ ⁊ cõstituit̃ formaliter sicut hõ humanitate ⁊ socrates socratitate. Alio mõ quo cõstituit̃ uel distinguit̃ quasi via ad ɔstitutioné uel distinctioné.sic si diceret̃ q᷑ socrates é hõ uel socrates sua gñatiõe q̃ est via ad formã qua formaliter constituit̃.pꝫ igitur q᷑ origo alicui⁹ nõ põt intelligi ut constitutiua ⁊ distinctiua ei⁹ ppter hoc q᷑ formaliter ɔstituat ⁊ distinguat.si eni generatione nõ induceret̃ humanitas nũq̃ generatione ɔstitueret̃ hõ.impossibile é igĩ dici q᷑ ypostasis filii ɔstituat̃ sua natiuitate nisi inq̃tũ intelligit̃ q᷑ natiuitas ei⁹ terminat̃ ad aliqd qḋ formaliter ɔstituit. Ipsa aũt relatio ad quã terminat̃ natiuitas eius est filiatio.oportet igĩ q᷑ filiatio sit formalit̃ ɔstituens ⁊ distinguens ypostasim filii.nõ aũt origo neq̃ relatio intellecta in origine.qꝛ relatio intellecta in origine sicut ipsa origo nõ sigt hoc aliqd subsistens in nã.sꝫ i natura tendens.⁊ qꝛ oĩuꝫ ypostasum eiusdẽ nature est eadé rõ cõstitutionis ⁊ distinctionis.iõ siliter oportet q᷑ ipse patris intelligere q᷑ ypostasis patris cõstituat̃ ⁊ distinguat̃ ipsa paternitate.nõ aũt gñatione actiua ut generatiõe inclusa.h' ille. Et idé oĩno ponit pria pte q.40.arti.2°. Ad hoc inqt q᷑ aliqua distincta itelligãtur necesse est eoꝝ distinctioné intelligi p aliqd intrinsecũ vtriq̃ sicut in rebus creatis p mãm uel p formã. origo aũt alicui⁹ rei nõ sigt̃ ut aliqd intrinsecũ.sed ut via q̃dã a re uel ad ré.sic gñõ sigt̃ ut via q̃dã ad ré generatã.⁊ ut pgrediens a generante.vñ nõ põt eé q᷑ res genita ⁊ generans distinguant̃ sola generatiõe.sꝫ oꝫ intelligere tam in generãte q̃s in genito ea qb⁹ ad inuicé distinguũt̃. In persona aũt diuina nõ est aliud intelligere nisi essentiã ⁊ relationé siue pprietaté. vñ cũ i essentia ɔueniãt.relinquit̃ q᷑ per relationé ad inuicé distinguãt̃. 2°.qꝛ distinctio in diuinis personis nõ é sic intelligenda q᷑ aliqd cõe diuidat̃.qꝛ essentia cois remanet indiuisa.sꝫ oꝫ q᷑ ipsa distinguẽtia ɔstituãt res distinctas.sic aũt relationes uel pprietates ɔstituũt ut distinguãt ypostases uł personas inq̃tũ sũt ipse psone subsistentes.sicut paternitas est pr̃ ⁊ filiatio filius. eo q᷑ in diuinis nõ differt abstractũ a concreto.sꝫ cõtra rõne originis é q᷑ constituat ypostasim uł personã.qꝛ origo actiue sigta sigt̃ ut pgrediens a psona subsistente.vñ psupponit eã.origo aũt passiue sigta ut natiuitas sigt̃ ut via ad psonã subsistenté.⁊ nõdũ ut eã ɔstituens. vñ meli⁹ est dicere q᷑ persone seu ypostases distinguãt̃ relationib⁹ q̃s p originé.licꝫ eni distinguant̃ vtroq̃ mõ.tñ p̃ ⁊ pncipalit̃ p relatiões fm modũ intelligendi. vñ hoc nomé pat̃ non solũ sigt pprietaté.sꝫ etiã ypostasim.sꝫ hoc nomé generans uł genitor sigt tñ pprietaté.qꝛ hoc nomé pr̃ sigt relationé q̃ est ɔstitutiua ⁊ distinctiua ypostasis.hoc aũt nomé genit⁹ sigt origi né q̃ nõ é distinctiua aut cõstitutiua ypostasis.hec ille. Idem ponit p̃ sen.dis.26.q.2.arti.2°.vbi sic ait. Nihil aliud est principiũ distinctionis in diuinis nisi relatio. Cui⁹ rõ est qꝛ oĩs distinctio uel est per quãtitaté uel p formã fm pħm 5°.metaphisice.fm materiã uł quantitaté aũt distinctio i diuinis nõ é.cũ ibi nõ sit quãtitas ⁊ mã.oĩs aũt formalis distinctionis pncipiũ é aliqua oppositio ut largo mõ sumat̃ oppositio fm q᷑ pfectũ ⁊ iperfectũ opponunt̃ inq̃tũ i vno é alterius priuatio uł negatio.in oĩbus aũt oppositionib⁹ alterũ est iperfectũ preter relationé.qḋ patet in affirmatione ⁊ negatione ⁊ priuatiõe ⁊ habitu ⁊ ɔtrarietate siliter.quia fm pħm p̃ phisicoꝝ.semp alterũ ɔtrarioꝝ é ut nobilius ⁊ alterũ sicut vili⁹ ⁊ sicut priuatio.⁊ ideo nulla talis distinctio põt eé in diuinis:vbi é oĩoda perfectio. In relatiuis aũt neutrũ est sicut priuatio alteri⁹ uel defectũ aliqué importãs.cui⁹ rõ est qꝛ in relatiuis non est oppositio fm illud qḋ in aliq̃ est.sꝫ fm q᷑ ad aliud distinguit̃. vñ q̃uis vna relatio habeat anexã negationem alteri⁹ in eodé supposito.nõ tñ illa negatio importat aliqué defectũ.qꝛ defect⁹ nõ est nisi fm aliqd qḋ i aliquo natũ est esse. vñ cũ illud qḋ hꝫ oppositioné relatiuã ad ipsũ fm rõné oppositionis nõ ponat aliquid sꝫ ad aliqd.nõ sequit̃ iperfectio.sꝫ nec defect⁹.⁊ ideo sola talis oppositio cõpetit distinctioni personarum. hec ille. Eandé rõné facit ɔ̃ gentiles vbi s̃. ¶ 3° ɔ̃ é q᷑ licꝫ relatio ex nã relatiõis habeat constituere ⁊ distinguere i eé relatiuo diuinas ypostases.nõ tñ ex natura relationis hꝫ distinguere aut ɔstituere illas in eé ypostatico subsistẽti seu psonali. Hanc ponit scũs doctor de potentia dei vbi sup̃ dicẽs. Relationes in diuinis ⁊ si ɔstituãt ypostases.⁊ sic faciãt eas subsistẽtes.hoc tñ faciũt inq̃tũ sunt essentia diuina.relatio eni inq̃tum relatio non hꝫ q᷑ subsistat uel subsistere faciat.hoc eni solũ substantie est. distinguũt uo relationes inq̃tũ relationes sũt.sic eni oppositioné habent.relinqt̃.igĩ q᷑ ipsa paternitas relatio inq̃tũ est ɔstituẽs ypostasim patris qḋ hꝫ inq̃tũ é idé diuine essentie p intelligĩ gñationi fm uo q᷑ distinguat sic generatio patnitati p intelligitur.hec ille. Ité ibidé ad 8m. Relatio in diuinis nõ solũ est relatio.sꝫ fm rem ipsa diuina substã.⁊ iõ põt ɔstituere aliqd subsistẽs ⁊ nõ solũ aliqd relatiuũ.hec ille. Item ibidé ad 9m dicit q᷑ relatio distinguit inq̃tũ é relatio: ɔstituit ypostasim inq̃tũ é diuina essentia.⁊ vtrũq̃ facit inq̃tũ é diuina essentia ⁊ relatio.h' ille. Et ibidé i fine pncipalis rñsiõis dicit. Relatio ɔstituit ⁊ distiguit ypostasim aut psonã.qꝛ hoc mõ põt intelligi.pñitas eni est ipsa diuina essentia.⁊ pari rõne pr̃ é idé q᷑ de⁹.pñitas q̃ ɔstituendo patré ɔstituit deũ.⁊ sic pñitas licꝫ sit diuina essentia.nõ tñ é cois sic essentia.ita pr̃ licꝫ sit id qḋ de⁹.nõ tñ é cõe ut de⁹.sꝫ ppriũ.pr̃ igĩ de⁹ inq̃tũ é de⁹ est hñs diuinã nãm.⁊ inq̃tũ é pr̃:est ppriũ ab aliis distinctũ. vñ é ypostasis q̃ sigt subsistens in aliqua nã distinctũ ab aliis.⁊ p huc modũ paternitas ɔstituẽdo patré ɔstituit ypostasim.hec ille. Idem ponit p̃.sen.

dis.26.q.2.arti.2° vbi ait ad pmū. Relatio dina aliqd hʒ inqʒtū relatiō⁊ aliqd inqʒtū est dina.⁊ inqʒtū est dina hʒ q̄ sit subsistēs. vñ q̄uis ex hoc q̄ est relatio nō habeat q̄ distinguat ypostasim.q: sic ois relatio h faceret.tñ hoc hʒ inqʒtū est relatio dina.sic eni non assegt substātiā.imo est ipsa suba.hec ille. Idē ponit dis.27.q.1.arti.2°. Itē pma pte.q.40.arti.4°. Sciendū igit q̄ cū dicit p sen. vbi allegaui.q̄ relatio inqʒtū relatio nō hʒ q̄ distinguat ypostasim.illud est verū sic intelligendo q̄ nō ē de rōne relationis realis q̄ distinguat extrema relata tāq̄ duo supposita.pōt eni eē relatio realis int duo extrema q̄rū nulluȝ est ypostasis.ut int duas man⁹ uel duas aias.ʒ tñ de rōne relatiōis realis ē q̄ realr distinguat relatiue sua extrema tāq̄ diuersas res relatiuas.⁊ iō cū diuine psone solū distinguāt relatiue ⁊ non p absoluta.iō relatio inqʒtū relatio distinguit in diuinis supposita q̄ sunt relatiua.ita q̄ inqʒtū est relatio realis distinguit realiter.inqʒtū vo est dina distinguit sua extrema tāq̄ duo supposita.⁊ eodē mō ↄstituit supposita in esse suppositi ⁊ persone. Recolligēdo igit oia dicta sci doctoris dico p̄ q̄ relatio realis ex hoc q̄ ē relatio distinguit realiter ⁊ ↄstituit in esse relatiuo. 2° q̄ relatio realis inqʒtū hʒ nō distinguit sua extrema i esse suppositi.nec ↄstituit ea i esse suppositi aut persone. 3° q̄ relatio inqʒtū est dina eētia hʒ q̄ illa q̄ distinguit relatiue distinguat tāq̄ duo supposita ⁊ q̄ illud q̄d ↄstituit sit suppositum nature rōnalis.⁊ ↄñter sit persona.ita q̄ distinctio ⁊ ↄstitutio ↄuenit relationi reali inqʒtū relatio realis.ʒ q̄ illud distinctū per relationē sit subsistens uł suppositū aut psona.hoc facit relatio inqʒtū est dina natura subsistēs ⁊ intellectiua ⁊ inqʒtū etiā talis relatio ē incoicabilis. Sic ergo patet intellectus ↄnis.

Sed contra cōclusionē primā arguit Gregorius pbando q̄ dine psone nullis ppriētatib⁹ relatiuis aut absolutis ↄstituantur ⁊ hoc q̄ttuor rationibus. quaȝ pma talis ē. Persona dina ē simplex oio.ġ nulla dina psona p aliqd i suo eē ↄstituit.ↄña ē determinatū ex fide. pbat ↄña.q: si aliq̄ persona ↄstitui p aliquid.sumat illud pcise fm se.⁊ q̄rat de ipso.an ipsum sic pcise acceptū sit ipsa psona ↄstituta.aut nō ʒ ē aliquid ei⁹. Nō pōt dici pmū.tum q: nulla psona ↄstituit seipsam.oē eni cōstituēs ē aliq mō cā ↄstituti p ipsū. tum q: si illud ↄstituēs ē psona.⁊ ↄstat q̄ ↄstituens nō ↄstituit p aliqd.ġ nec psona.aut si psona.ġ ⁊ ipsū etiā ↄstituit p aliud.⁊ sic i infinitū.si aūt illud ↄstituēs non ē persona ↄstituta.ʒ aliqd ei⁹.aut illud hʒ eē p operationē aie tm̄.⁊ tunc ↄstat q̄ non ↄstituit psonā etnā q̄ ē sūma res.aut ē extra aiam.⁊ qcqd ipsum sit siue res siue formalitas siue modalitas aut q̄uis alio noie appellet ex q̄ ipsa nō est psona.ʒ aliqd ei⁹.⁊ nō possit intelligi q̄ sit ei⁹ extrinsece sicut forma materie.ʒ itrinsece sic pars est aliqd toti⁹.sequit q̄ psona non sit oio simplex. ¶ 2° arguit sic. Nō min⁹ ē simplex psona diuina q̄ eētia dina aut aliq̄ ppriētas psonalis q̄cūq sit illa si qua sit.ġ nō magis ipsa ↄstituit ex aliqb⁹ uel p aliq̄ q̄ ipsa dina eētia uł ppetas.ʒ nec eētia dina nec ppetas ↄstituit p aliq̄ ut oēs ↄcedūt.⁊ p ↄñs nec p aliqd q: ipossibile ē esse vnū solū ↄstitutum eiusdē rōnis. ... nā de tali ē sermo nō de extrinseco.sic pducens pōt dici ↄstituere in esse ipsum pductū.ġ nec ipsa psona p aliqd ↄstituit. ¶ 3° sic. Nā si psona ↄstitueret p ppriētatē aliquā ↄstitueret etiam per eētiam.⁊ sic essentia constitueret per psonā. hoc ḡ patrē.⁊ p ↄñs eētia nō eēt pr̄ q̄d ē ↄ determinatorē ecclesie in ca° dānam⁹. ¶ 4° Nā seq̄ret q̄ pat eēt aliq mō causatus ⁊ pncipiat⁹.nā q̄dlibet ↄstitutum ē aliq mō cā ⁊ pncipiū sui ↄstituti.ʒ ↄñs ē falsū.sic eni pr̄ nō eēt pma causa ⁊ sine pncipio ⁊ sine causa.cui⁹ oppositū expsse ponit Damas. libro p° ca° 12°.⁊ iō nullaten⁹ estimandū ē in deo eē aliqd realr ↄstitutū p aliqd formale uel mãle ↄstitutiuū.ʒ oē q̄d ibi ē seip̄o formaliter ⁊ nō p aliqd sui trāsitiue loquendo ē oē q̄d ē.q̄uis sit ibi vere pducens ⁊ q̄ pducit ⁊ pduct⁹ a pducente habeat eē.ppter q̄d hui⁹ vocabula ↄstitutiui ↄstituere ⁊ ↄstituti ⁊ silia in sensu pmisso nō ↄuenire assumūt ad dina ⁊ meli⁹ esset nō vti in ista mã.⁊ pcerto nusq̄ inueni Augustinū aut alios scōs illi⁹ tpis vbi locuti sūt de distinctiōe dinaȝ psonaȝ talib⁹ visos fuisse vocabulis. ¶ 2° loco arguit Scot⁹ ↄ eādē ↄnē ⁊ pbat q̄ in deo sit aliq̄d suppositū absolutū nō ↄstitutū p relationē. septē medijs. Primū est tale. Nullū ptinēs ad pfectionē ⁊ actualitatē debet dine eētie denegari q̄ ē perfectissima ⁊ actualissima.ʒ subsistere attestat perfectioni ⁊ actualitati. vñ suba perfectior ē accidēte q: subsistit ⁊ pma suba ē perfectior 2ª.q: maxime ⁊ pncipalir subsistit.ut dr in pdictis.ġ essentia dina de se hʒ subsistere multo forti⁹ q̄ aliq̄ suba creata.⁊ p ↄñs erit suppositū absolutū. ¶ 2m est tale. In deo est qcqd ois intellect⁹ intelligit nālr.ʒ oēs philosophantes intellexerūt i deo vnū suppositū absolutū. vñ pagani ⁊ iudei ⁊ oēs nāli ingenio ducti intelligunt deū per modū cuiusdā absoluti suppositi.ġ ide q̄d pus. ¶ 3m ē. Quicqd cōpetit substātijs separatis si sit perfectiōis maxime deo cōpetit.sed fm phm 7° metaphisice ⁊ 3° de aia. In separatis a mã non differt q̄d q̄d est ab eo cuius est siue suppositū ⁊ nã.q: q̄ddītas separata seipsa est suppositum.ergo diuina eētia seipsa formaliter subsistit.⁊ per ↄñs vnū suppositū in deo. ¶ 4m est.q: suba dr a subsistēdo fm Aug. 7° de trinitate.ʒ in diuinis est vna suba absoluta.ġ vnū subsistere ⁊ vnum suppositū absolutū. ¶ 5m est. Actiōes sūt suppositoȝ. ʒ creare velle ⁊ silia cōpetūt dine eētie.ġ videt q̄ ipsa sit suppositū. ¶ 6m est. Incoicabilis eētia videt dare alicui q̄ habeat rōnē suppositi fm determinatorē Ricardi.sed in deo ē existere absolutū oio incoicabile alteri a se.nec eni filius cui coicat aut alie persone sūt aliqd aliud a dino existere.ġ videt q̄ in deo sit aliqd suppositū absolutū. ¶ 7m ē. Si absolutū suppositū repugnaret i diuinis hoc eēt q: poni oporteret q̄tuor supposita aut q̄ttuor psonas.ʒ hoc nō impedit.q: illud suppositū nō ponit i nūez cū trib⁹ vn sicut nō ē q̄ternitas rerū.licʒ sint tres ppriē ⁊ vna q̄dā cois p cōter illa cois veraciter ē q̄libet illaȝ triū.fm q̄ videt dicit generale Abbatem Joachim ca° dānam⁹ sic nec erat

[illegible] q̄ternitas.q2 illud.cōe suppositū absolu/
[illegible] qlibet illoꝝ triū relatiuoꝝ.ḡ nō appa
[illegible] nō posse poni aliqḋ suppositū absolutū.⁊ per
[illegible] diuinū suppositū cōstituit̄ per relationem.
¶ Cōtra 2ᵐ ꝯnē arguit Aureol⁹.ꝓferti ꝯ̄ illud dictū
[illegible] relationes ſm nr̄m modū intelligēdi p pri⁹ ⁊ ꝑn
[illegible] constituit ⁊ distinguāt ꝑsonas q̄ꝫ origines ipse ut
[illegible] filiatio q̄ꝫ generare uel generari. Et argu/
[illegible] Jllud qḋ ē posteri⁹ ſm nr̄m modū intelligendi
[illegible] fundamētū in q̄.nō videt̄ ſm nostrū modū intelli
[illegible] ꝑncipali⁹ ꝑsonā ꝯstituere.ſꝫ pat̄nitas ē po
[illegible] ipso gn̄are.⁊ filiatio ipso generari.impossibile
[illegible] intelligat̄ pr̄ nisi q gn̄at uel genuit filiū.nec fi
[illegible] gn̄at̄ uel genu⁹ ē. Ui ꝑ phs dic̄ 5º metaphisi/
[illegible] relatiōes hꝫ fundant̄ sup egsse. Et auctor.6 ꝑn
[illegible] dicit q paternitas fundat̄ sup potentiā gene/
[illegible] actualiᵗᵉʳ.ergo īpossibile ē q ꝑ ⁊ ꝑncipali⁹ itel
[illegible] pat̄nitas patrē cōstituere q̄ꝫ generare.cū gn̄are
[illegible] modū intelligēdi ꝑcedat patrē ⁊ sit fundamē/
[illegible] Et si dicat̄ q pat̄nitas ꝓut ē relatio supponit
[illegible] notionalē ſm intellectū.ꝓut vō ē ꝯstitutiua ꝑso
[illegible] ꝑintellig.i actū notionali.sicut ⁊ ꝑsona agens. Si
[illegible] dicat̄ nō valet.pat̄nitas n̄ıq̄ꝫ in q̄ꝫtū ꝯstituti/
[illegible] aut intelligit̄ ut pat̄nitas.aut si nō itelligat̄ sub ex/
[illegible] rōne pat̄nitatis ⁊ filiatio sub expssa rōne filia/
tionis.nō est verū q magis ſm nostꝝ modū intelligē/
[illegible] pat̄nitas ꝯstituat q̄ꝫ generare ul̄ filiatio.cui⁹ oppo
[illegible] dicūt. Si vō paternitas ⁊ filiatio ꝯstituūt sub
expssis suis rōnib⁹ p̄rnitatis ⁊ filiatiōis inq̄ꝫtū hꝫ vere
intelligunt̄ ut q̄dā habitudines ⁊ q̄dā relationes.⁊ p
[illegible] ꝑsupponūt act⁹ notionales.⁊ sic īpossibile ē q
p ꝑus aut ꝑncipali⁹ ꝯstituāt q̄ꝫ ipsemet act⁹.¶ 2º sic
[illegible] Licꝫ ꝓductiōes elicite nō possint ꝯstituere sup
positū a q̄ eliciūt̄.nec ꝓductiones qb⁹ aliquid passiue
ꝓducit̄ q̄si p modū termini accipientis eē constituere
possint formalit̄ suppositū ad qḋ sūt vie ⁊ qḋ p eas ꝓ/
ducit̄.nihilomin⁹ ꝓductiones actiue q̄ elicite nō sūt ⁊
passiue q̄ vie nō sūt aliqd qḋ p modū termini ꝓducat̄
ꝯstituere pn̄t supposita ⁊ ꝑsonas.ꝓ eo q nō deberent
intelligi p modū egredientiū a supposito uel p modū
[illegible].sꝫ p modū insistentiū quib⁹ formalit̄ ꝓducūt ꝓ/
ducentia q̄ ad ꝓductiōes actiuas ⁊ formalit̄ ꝓducāt̄
ꝓducta supposita q̄ ad ꝓductiōes passiuas.ſꝫ decla/
ratū est ī dis.5ª.q generare non debet intelligi ut ali
quid elicitū.nec generari ut aliqd eliciens personam
filij.q2 non gn̄at̄ in diuinis ut fortes ī humanis.ſꝫ sic ge/
[illegible].nec pat̄ gn̄at sicut plato.ſꝫ sicut gn̄ans.ita ut pr̄
[illegible] generās p gn̄are formalit̄ nō eliciendo ipsum ⁊ fi/
[illegible] genit⁹ p gn̄ari formalit̄ non q2 eliciat̄ p ipsū.ḡ ge
nerare ⁊ generari ſm nostrū modū intelligēdi possūt
[illegible] ꝯstituētia supposita ꝓpri⁹ ⁊ ꝑncipali⁹ q̄ꝫ filia/
tio uel paternitas q̄ assequūt̄ ad illa.vn̄ pꝫ q ꝑdicta
opinio ꝓcessit ex falsa imaginatione nō attendens q
gn̄are nō debet intelligi ī diuinis p modū eliciti nec ge/
nerari per modū elicientis [illegible]. ¶ Cōtra can/
[illegible] 3ᵐ [illegible] arguit Scot⁹ multipliciť. Et ꝑ loco ꝓ/
bat gn̄aliter q relationi ut relatio repugnet ꝯstitue/
re suppositū seu ꝑsonā.⁊ [illegible] modis. Primū est tale.

Jmpossibile ē q relatio det eē ad se.ſꝫ oē esse qḋ dat
est ad aliud.effectus nāq̄ꝫ formalis nō ē opposit⁹ sue
forme.vn̄ albedo nō dat esse nigrū nec calor esse fri/
gidū.cū igit̄ eē ad se opponat̄ relationi.manifeste cō/
uincit̄ q relatio nō dat esse ad se ſꝫ ad aliud.sed ꝯstat
q subsistere dr̄ ad se.nulla enim res subsistit ad alte/
rū.ſꝫ oē illud qḋ subsistit ad seipsū subsistit.ſm Aug.ᵐ
7º de trinitate ca.º 4.º ḡ relationi ut relatio repugnat
q det alicui subsistē ⁊ suppositū eē. ¶ 2ᵐ ē tale. Re/
latio quā īportat paternitas nullū eē dat alicui nisi in
ordine ad filium.sicut pꝫ de sorte q nullū eē recipit a
paternitate nisi relatiuum ad alterum.ſꝫ pr̄ nō ē sup/
positū uel ꝑsona in ordine ad filiū.nō enī est ꝑsona ul̄
suppositū filij.ḡ pat̄nitas nō dat patri q sit suppositū
uel ꝑsona. ¶ 3ᵐ ē tale. Suppositū idē ē qḋ ꝑma suba
q̄ nec de subiecto dicit̄ nec in subiecto ē.ſꝫ relatio nō
dat alicui q sit ꝑma suba.q2 generalissima sunt īper/
mixta nec ponit̄ aliqd in gn̄e sube p relationē.⁊ iterū
ꝑma suba ē magis suba q̄ꝫ 2ª.pꝫ aūt q2 nihil ē 2ª sub/
stantia p relationē.ḡ relatio nō ꝯstituit in esse supposi
ti uel ꝑsone uel in esse suppositali aut ꝑsonali. ¶ 4ᵐ ē
tale. Esse suppositū ul̄ personā nō ē aliud q̄ꝫ esse ali/
quē vnū.ut dicit Ricard⁹.4.º de trinitate.ſꝫ relatiōi
repugnat q det alicui esse vnū istū uel illū uel aliquē
cū esse hūc uel illū sit aliqḋ absolutū.ḡ repugnat rela
tioni constituere suppositū uel personā. ¶ 5ᵐ est tale.
Suppositū hꝫ ꝑfectiōē tertij modi.ſꝫ perseitas tertij
modi repugnat relationi ⁊ cōpetit soli sube ſm ꝑhm
ꝑ posterioꝝ.ḡ repugnat relationi dare eē supposita/
le. ¶ 6ᵐ est tale. Sicut se hꝫ suba ad referre sic relatio
ad subsistere.ſꝫ suba nulli dat formalit̄ referri.ḡ nec
relatio dabit alicui q subsistat. ¶ Cōfirmat̄.q2 ꝓpri⁹
modus essēdi pn̄ti sube est subsistere.sicut referri est
ꝓpri⁹ mod⁹ ꝑdicamenti relationis. ¶ 7ᵐ ē tale. Jllud
nō ꝯstituit suppositū qḋ ꝑsupponit suppositū cōstitu/
tū.ſꝫ relatio est hꝫ.dicit enī Aug⁹ 7º de trinitate q oē
relatiuū est aliqd ꝑter id qḋ relatiue distinguit̄.⁊ sic il
lud aliud a relatione supponit̄.⁊ iteꝝ relatio oritur a
fūdamēto.⁊ supposito.adhuc etiā suppon.t illud qḋ
referi̇ nec ipsū in esse ꝯstituit.ſꝫ iam ꝯstitutū ad aliud
refert̄.ḡ repugnat relationi constituere suppositum.
¶ Cōfirmat̄.q2 relatio videt̄ esse posteri⁹ q̄cūq̄ꝫ fun/
damento ⁊ supposito. ¶ 8ᵐ ē tale. Jlla nō distinguūt
nec ꝯstituūt supposita q̄ sūt cōpossibilia ī eodē suppo
sito.ſꝫ relationes opposite sūt cōpossibiles in eodem
supposito.sic pꝫ de relationib⁹ mouentis ⁊ moti ꝓdu/
cētis ⁊ ꝓducti.sortes enī existēs vnū suppositū mouet
se ⁊ est mouens ⁊ motū.silit̄er etiā in supposito sortis
est pars generās ⁊ pars genita.utpote dū ex alimen
to generat̄ caro virtute aīe.nec ꝓpter hoc caro gene
rans ⁊ caro genita sunt duo supposita.imo in eodem
sorte ꝯcurrunt.ḡ relatiōes supposita nō ꝯstituūt nec
distinguūt. ¶ 9ᵐ est tale. Nō videt̄ maior esse diuersi/
tas int̄ duas relationes q̄ꝫ int̄ duas qualitates oppo
sitas ul̄ duo gn̄a generalissima.ſꝫ due qualitates op
posite ī eodē supposito pn̄t cōcurrere saltē ſm diuer/
sas ptes.ut pꝫ de albedine ⁊ nigredine.nec ꝓpter h̄
ptes ille erūt diuersa supposita.silit̄er etiam q̄litas ⁊

quãtitas sunt in eodẽ supposito. nec ipsũ distinguunt ergo nec relatio habet distinguere ut videt. ¶ 10m ẽ tale Ois relatio terminat ad qd absolutũ. licz eni i termino relationis icludat relatio. nõ tñ tminat p relationẽ sz p aliqd absolutũ. sz psona filij terminat relationẽ pris constat aũt q nõ per essentiã. qr tunc pater eẽt pater essentie filij et generaret eam. quod est erroneũ. ergo necesse est q in psona filij sit aliqd aliud absolutũ per qd terminet relationẽ patris. ¶ 11m est tale. Ois relatio preexigit distinctionẽ extremoȝ. et non causat eã qr 5° metaphisice ca° de eodẽ pbat Aris. idẽptitatẽ nõ esse relationẽ realẽ p eo q non exigit distinctionẽ extremorũ realẽ. nec valeret argumentũ si relatio causaret extremorũ distinctionẽ. qr tunc pbaret idẽ per idem uel p sui posterius. sed psone patris et filij sunt extrema paternitatis et filiationis. ergo non distinguunt p eas. ¶ 2° loco pbat q specialiter repugnet diuine psone cstitui p relationem. qnqz medijs. Primũ ẽ tale. Repugnat diuine persone q sit ens per accñs. et sibi maxime competit per se esse. sz si cstitueret per relationẽ eẽt ens p accñs. Rõnes eni duoȝ pdicamẽtorũ utpote relationis et substantie nõ ccurrũt ad unitatẽ persone. cũ composita ex suba et alijs predicamẽtis sint entia per accñs. igit persona diuina per relationẽ nõ põt constitui. ¶ Confirmat. qr sicut se habẽt relatio et suba ubi realiter distinguũtur ad cstituẽdũ 3m reale sic ubi distinguũtur sm rõnẽ ad cõstituendũ 3m sm rõnẽ. manifestũ est aũt q ubi distinguũt realẽ 3m cstitutũ est ens p accñs. quare in diuinis psona cõstituta esset ens p accñs saltẽ sm rõnẽ. ¶ 2m ẽ tale. Si persona diuina constitueret p relationẽ sequit q diuina essentia verissime referret. In omni enim cõstituto prius sũt ptes et unio prius ordine nature q̃ sit ipsũ totũ constitutũ. ut pz q prius est corpus et aĩa et unio aĩe ad corpus q̃ habeat 3m cstitutũ. Et rõ huius ẽ quia partes sunt priores toto cũ sint pncipia cstituẽtia. in illo ergo priori quo et relatio et unio essentie cũ relatione precedit personã cõstitutã vere poneret relatio suũ effectũ formalẽ circa diuinã essentiam. et per cñs essentia diuina vere diceretur pater uel filia aut generans aut genita. Impossibile est eni formã intelligi i subiecto qn coicet sibi suũ effectũ formalẽ. utpote albedinem in superficie qn fiat alba. aut aĩam in corpore qn corpus sit animatũ. sic igit si persona constituit ex essentia et relatione de necessitate essentia erit primo relata et denominabit a relatione. sz hoc est falsum nec concessũ aliqualit in diuis. ergo psone diue non habent constitui in esse suppositi per relationẽ. ¶ 3m ẽ tale. Aut relatio in diuinis prius unit eẽntie. aut prius persone et supposito. sed non põt dici q p prius uniat eẽntie quia necessario daret sibi p prius referri cũ nõ sit aliud per prius referri q̃ per prius relationi uniri unione formali. ergo necesse est q relatio p prius uniatur persone. et per cñs non cõstituet eam. sz supponet constitutã. ut sibi uniatur. quod enim unitur alteri nõ cstituit eũ in esse cũ unio unibilia presupponat. ¶ 4m est tale Persone diue cum sint dignissime et nobilissime non possunt cstitui per illud quod hz minimũ entitatis. sz cõmentator dicit in 5° metaphisice. ca° 19° q relatio est debilioris esse alijs predicamentis. ita q quidã putauerũt eã esse ex secundis intellectis. ergo psona diuina non põt cstitui in esse personali per relationem. ¶ 5m est tale. Suppositũ unius nature nõ cstituit per aliã quidditatẽ. qr tunc includeret duas qdditates. et esset suppositũ duaȝ naturaȝ. quod est impossibile. sz relatio in diuinis est aliud quidditatiue et sm rõnem ab essentia. ergo non põt diuina persona constitui per relationẽ. alioquin ita eẽt suppositũ relationis sicut ẽ suppositũ diuinitatis. quod dici non põt. ¶ 3° loco pbat q specialiter repugnet patri cstitui per relationem originis. qnqz medijs. Primũ ẽ tale. Actus presupponit suppositũ cstitutum. cum actiones sint singularium et suppositoȝ. ut pz p° metaphisice. sz generare i diuinis est actio suppositi patris. ergo impossibile est q patris suppositũ cstituat per gñare aut per paternitatem q sequitur ad gñare. ¶ 2m est tale. Aut generare egreditur ab essentia aut a persona cstituta. sz nõ põt poni q ab essentia. qr illa non gñat nec generatur. ergo necesse est q eliciat a persona iam constituta. et per cñs nec generare nec paternitas cstituũt pmã personã. ¶ 3m ẽ tale. Prima psona non habet suũ formale constitutiuũ p suã actionẽ cum forma sit prior constituto ut pz 8° metaphisice. vñ nullũ compositũ p suã actionem acqrit sibi formã. sed pma persona habet paternitatem per generare quod ẽ eius actio. fundat eni paternitas sup genuisse. ut pz 5° metaphisice. ergo impossibile est q prima psona constituat in esse personali p paternitatẽ. ¶ 4m est tale. Si pater in esse personali cstitueret per paternitatẽ. tunc filius non vere originaret. Illud eni non vere originat quod posito innascibili habet suũ totũ eẽ oi pductiõe circũscripta. tale aũt est relatiuũ inascibilis. quia ex natura relationis nec est actus primus circũscripta oi actione sine actu 2° necesse est inascibili existente ut eius correlatiuũ existat. patre ergo existente qui constituit i esse personali per paternitatẽ ut ẽ act primus necesse ẽ filiũ existere ex vi patnitatis absqz hoc q pater ipsum originet uel pducat. sed hoc est oio absonum et erroneũ. quia sm hoc prima persona non vere originaret 2am in diuinis. ergo prima persona non põt cõstitui p relationẽ originis. ¶ 5m est tale. Si persona patris cstitueret in esse personali per paternitatẽ in [illegible] signo in quo intellect apprehenderet psonã patris cstitutã necessario intelligeret psonã filij constitutã. cũ [illegible] personalitates eoȝ correlatiue. correlatiua aũt sunt simul naturali intelligentia. sed hoc poni nõ põt. qr tunc persona filij non vere produceretur a psona patris. qr aut persona patris pduceret anteq̃ [illegible] aut non. qr nihil agit anteq̃ sit. aut dum esset. et hoc [illegible] pro tunc iam est persona cstituta. illud aut quod ẽ generari non põt. ut pz p° physicoȝ. ergo impossibile ẽ per [illegible] pma psona cõstituat in diuinis p relationem originis. ¶ 4° loco pbat septẽ medijs q psone filij repugnet constitui per relationẽ originis. Primũ ẽ tale. Illud quod oritur pducto termino nõ cstituit psonã que ẽ pductionis termin. alioquin idẽ oriret a seipso. sz relatio

...termino uel ꝓducto. hec est enī differentia inter relationē ⁊ actionē. ẜm Simpliciū in pⁱmis ꝙ actio ē... termini. relatio vo oꝛit ex termino. ergo impossibile persona diuina q̄ ē terminꝰ ꝓductiōis ꝯstitua... ꝑ relationē. ¶ 2ᵐ est tale. Terminꝰ ꝓ... formaliter nō pōt esse formaliter ꝯstitutus ꝑ relatio... cum relatio non sit ꝓductiōis terminꝰ. ut pꝫ. 5° ...sed persona filij est vere terminꝰ producti... ergo persona nō ꝯstituit̄ ꝑ relationē. ¶ 3ᵐ est tale. ...dicit 5° phisicoꝝ ꝙ relatio non acquiritur nisi ...aliquo absoluto in termino. s. subiecto. sꝫ re... ...est vere in persona filij. ergo necesse ē ali... absolutū esse acquisitū ⁊ vere ꝓductū in illa p... sed cōstat ꝙ eēntia nō est originata nec ꝓducta ...est aliud absolutū quo ꝯstituit̄ psona filij. ¶ 4ᵐ ē tale. Nulla persona vere dicit̄ generari q̄ formaliter ꝯstituit̄ ꝑ relationē. qꝛ tunc nō acquireret̄ esse substan... sed eē relatiuū. vn̄ talis acquisitio magis posset ...adaliquatio q̄ generatio. sꝫ persona filij vere di... generari. ergo nō ꝯstituit̄ ꝑ relationē. ¶ 5ᵐ est tale. ...non ꝯstituit formalr̄ ꝑsonā filij qđ se hꝫ ad ipsā non formaliter sꝫ effectiue q̄. nulla enī forma efficit suū effectū formalē. sꝫ est ipsemet formalis effectus. ...cū sit idē qđ generatio passiua se hꝫ ad pso... nalitatē filij non quidē formaliter sꝫ q̄si effectiue pre... qua personalitas illa originat̄ ꝑ gīari ⁊ capit eē. ergo psona filij nō ꝯstituit̄ formaliter ꝑ generari. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ...ꝑ filiationē cū sit idē qđ generari. ¶ 6ᵐ est tale. Il... qđ fundat̄ sup genitū eē nō cōstituit genitū. alias ...fundaret̄ sup se. sꝫ psona filij est vere genita. filia... ...fundat̄ sup esse genitū. ut pꝫ. 5° metaphisice. ergo psona filij nō ꝯstituit̄ ꝑ filiationē. ¶ 7ᵐ ē tale. Si pso... ꝓducte ꝯstituant̄ per relationes. eadē necessitate erūt ꝓducte. qm̄ relationes eque naturalr̄ respiciūt sua coopposita. vn̄ spirans eque necessario ⁊ nālr̄ spi... rat spiratū sic generans genitū. eque ergo nāliter spirās spirat sicut pr̄ generat. ⁊ eque nāliter spūs ē spiratus sicut filiꝰ est genitus. sꝫ hoc est falsū. qꝛ ẜm hoc spiritꝰ scūs nō ꝓcedit ꝑ modū volūtatis: sꝫ ꝑ modū nature. ergo relatiōnes nō vident̄ posse ꝯstituere personas ꝓdu... ctas. ¶ 5° loco ꝓbat in speciali ꝙ filiationi spirationi ac paternitati repugnet ꝯstituere psonā i diuinis. tri... plici medio. Primū ē tale. Illud enī quo circūscripto adhuc pñt intelligi distincte persone ⁊ ypostases non videt̄ formaliter constituere psonas ⁊ eas distingue... re. sꝫ abstractis hoꝝ ꝓprietatibꝰ pñt intelligi tres ypo... stases distincte. qm̄ supposita debēt intelligi ꝑ modū ...cuiusdā substractoꝝ illis ꝓprietatibus. ⁊ ita illis ab... stractis adhuc substracta intelligerent̄ distincta. ergo hoꝝ ꝓprietates non constituūt supposita nec distinguūt. ¶ 2ᵐ ē tale. Illud qđ de se ē coicabile nō pōt forma... liter ꝯstituere in esse incoicabili. ⁊ per ꝯn̄s nec in esse suppositali qđ consistit in quadā icoicabilitate ẜm dif... finitionē Ricardi. sꝫ paternitas uel filiatio nō sūt de se incoicabiles. etiā inḡtū diue. qđ pꝫ. qꝛ nulla quid... ditas est de se incoicabilis. ⁊ iterū paternitas diuina non est formaliter infinita. ⁊ ꝑ ꝯn̄s non est de se hec ⁊ singularis ⁊ multo minꝰ est per se incoicabilis. adhuc etiā oīs relatio originis est eque eadē essentie diue. ⁊ ita spiratio actiua eque habet ꝙ sit incoicabilis sicut ⁊ paternitas. ꝯstat aūt ꝙ ē coicabilis. ergo dina pater... nitas erit coicabilis. ergo impossibile ē ꝙ ꝯstituat in eē sup... positi ꝑ suā formalē rōnē. ¶ 3ᵐ ē tale. qꝛ ab vltimis di... stinctiuis ⁊ ꝯstitutiuis ꝑsonaꝝ nō pōt abstrahi qđ cōe dictū de ipsis in qđ. qꝛ vltima distinctiua debēt esse p̄ diuersa. ⁊ ita in nulla q̄ddítate cōuenire. sꝫ manifestū est ꝙ a paternitate ⁊ filiatione abstrahit̄ coīs cōceptꝰ q̄ddítatiuus. utpote cōceptus iportatꝰ per relationē originis in generali. alioqn non posset aliqs esse certꝰ ꝙ in deo sint alique relatiōes originis ⁊ ignorare eas in speciali. cuiꝰ oppositū expimur. ergo paternitati ⁊ fili... ationi repugnat ex suis rōnibꝰ formalibus ꝯstituere i eē persona... ¶ Cōtra 3ᵃᵐ ꝯnē spālr̄ arguit Aureo... lus in pⁱmā distinctiōe multipliciter. pⁱmo enī imponit scō doctori ꝙ ipse ponit ꝙ relatio ut subsistens consti... tuat suppositū. ⁊ h̄ supposito arguit ꝯ eū tripliciter. primo sic. Nullū suppositū ꝯstituit suppositū. sꝫ rela... tio subsistens ē ipsū suppositū. oē enī qđ subsistit sup... positū est. ergo nō pōt dici ꝙ relatio ut subsistens suppo... sita ꝯstituat. ¶ 2° sic. Nullꝰ dicit ꝙ pater ꝯstituat sup... positū patris: nec filius suppositū filij. sꝫ manifestū ē ꝙ relationes ut subsistentes non sūt aliud q̄ pater ⁊ fi... lius ⁊ spūs scūs cū nihil subsistat in diuinis nisi tres ꝑ... sone. ergo nihil est dictu ꝙ relatio ꝯstituat ut subsistens. ¶ 3° querendū inqt est a sic ponentibꝰ qđ addit subsi... stentia ad relationē. ⁊ qđ est dictu relatio ut subsistēs aut enī nominat relationē cū essentia. aut ipsam totā personā. aut ipsam relationē merā cui ꝯueniat subsi... stere. Sꝫ nō pōt dici ꝙ noiet relationē ⁊ eēntiā. quia ẜm hoc nō est aliud dictu ꝙ relatio ut subsistens con... stituat nisi ꝙ essentia ⁊ relatio ꝯstituant. Nec pōt di... ci ꝙ noiet personas. licꝫ isti ita intelligant. qꝛ ẜm h̄ nō est verū ꝙ relatio ut subsistēs ꝯstituat. imo magis ut sic ꝯstituit̄. psona enī nō ꝯstituit sꝫ cōstituit̄. Nec pōt dici ꝙ noiet merā relationē cui per se cōueniat subsi... stere sine eēntia. qꝛ ẜm h̄ sole relationes essent perso... ne. nec infra personalitatē diuinoꝝ suppositoꝝ inclu... deret̄ eēntia. ergo non apparet qđ est dictu ꝙ relatio cō... stituat ut subsistens. ¶ 2° loco arguit ꝯ illud qđ dictū ē vltimate in declaratione ꝯnis. s. ꝙ relatio dina nō dat personis ꝙ subsistant inq̄tū ē relatio. sꝫ inq̄tum ē diuina eēntia. Contra hoc ipse arguit multipliciter vult enī ꝓbare ꝙ persona nō subsistat formaliter per eēntiā. Impossibile est inqt effectū formalē multipli... cari forma remanente eadē. sꝫ formale quo subsistūt persone est eēntia ẜm te. ergo cū eēntia sit vnū in tribus: sequit̄ ꝙ tres erūt vnū subsistens. ⁊ per ꝯn̄s vnū sup... positū ⁊ vna persona: iuxta Sabellianū errorē. ¶ 2° sic. Queculꝫ sūt vnū ⁊ idē plurificato vno plurifica... tur ⁊ reliquū. sꝫ subsistentia q̄ persone formalr̄ subsi... stunt ē dina eēntia. ꝯstat aūt ꝙ subsistentia triplicat̄. qꝛ sunt tres subsistētie sicut magister dicit dis. 25. caꝰ Et h̄ sensus. ergo in tribꝰ personis erūt tres eēntie. ⁊ re... dit heresis Arriana. ¶ 3° sic. Quod nō distinguit nec reddit formam incōmunicabilem non distinguit nec reddit incoicabilē effectum formalē. sꝫ ꝓprietas non

diſtinguit eēntiā nec reddat eā icōicabilē. ĝ ſi eēntia ⁊ ſubſiſtentia nō ſunt idē ſic ꝙ per eſſentiā formaliter perſone ſubſiſtāt. ſequit ꝙ ꝓprietas ſubſiſtentiā aut ſubſiſtere nō diſtinguit nec icōicabilem reddit. vñ nihil eſt dictu ꝙ per eēntiā pr̄ ſubſiſtat ⁊ ꝙ per ꝓprietatē icōicabilr̄ ſeu diſtincte ſubſiſtat. hec ille. in diſ. 25ª. ſed in diſtinctione p̄ſēti arguit ¶ 4º ſic. Aut infra ſubſiſtentiā perſone icludit relatio ſimul cū eēntia p modū conſtituentiū ſubſiſtentiā. aut nullo mō relatio includit ſed aduenit ſubſiſtentie. ſ; nō pōt dari ꝙ adueniat. q2 tunc ſola eſſentia daret eſſe ſuppoſitū ⁊ ſubſiſtens. ⁊ iterū relationes eēnt aſſiſtentes. ⁊ q̄ſi aduenticie ſubſiſtentie. ⁊ per ꝯñs nō diſtinguerent ſubſiſtentias p modū conſtituentiū includant relationes. non igit ſola eſſentia dat ſubſiſtentiā. imo ad ſubſiſtentiā concurrūt relationes. nec solū dāt eſſe diſtinctū. imo faciunt ad ſubſiſtere ⁊ conſtituūt ſimul ſubſiſtentiā cū eſſentia. hec ille.

Ad primū gregorii cōtra p̄mā ꝯn̄ē negat ꝯñā. ⁊ ad ꝓbationē dico ꝙ illud qḋ ꝯſtituit perſonā puta p̄nitas ē ipſe pat̄ ſm rē. ⁊ ē patris eo mō q̊ ōis forma dr̄ illi⁹ cui⁹ eſt forma. Ipſa eni paternitas eſt forma patris. ut ponit ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 34. q. i. artī. p̊. Tam eſſentia inquit q̄; ꝓprietas ſignat ut forma ꝓpria reſpectu perſone. eſſentia quidē inq̄tū eſt ſubſiſtēs. ꝓprietas ṽo eſt ꝓpriū. hec ille. Et ideo ap̄ls diuinā eſſentiā vocat formam dei. ſm ꝙ exponit magiſter 3º ſen. diſ. 5. Et ſimiliter eccleſia cantat. Et in perſonis ꝓprietas. ⁊c̄. nec tamē oportet ꝙ proprietas ſit alia res a perſona. nō eni formam oportet eē aliud ab eo cuius ē forma etiā in creatis. quod p; p Ar̄. 2º poſterioꝝ. Et lincolnīēſ ibidē ca. 2º. Qđ aūt ingr̄ dicit Ar̄ ꝙ cauſa aut eſt eadem rei aut alia. ſic eſt intelligēdū. Cauſa eadē rei eſt eius cauſa formalis. q2 forma totū verū eſſe rei in ſe habet. ⁊ ſi ſit forma que non egeat materia ipſa ē vere res ipſa. ⁊ forma que eget materia ſi poſſet ſubſiſtere ſine materia eſſet veri⁹ res q̄; ſit res materiata. hec ille. Tunc ad primā ꝓbationē huius ptis que ponit conſtitutiuū perſone eē perſonā. dico ꝙ ē fallacia accn̄tis cum ſic arguit: paternitas ꝯſtituit patrē. pater ē paternitas. ergo pater conſtituit patrē. Et ratio ē q2 hoc p̄dicatū ꝯſtituere ꝯuenit paternitati. nō ut eſt eadē patri. ſ; ut diſtinguitur ab eo ſm rōnē concreti ⁊ abſtracti. nec ē verū qḋ ibi dicitur omne conſtituens eſſe cauſam conſtituti. hoc enim falſum ē niſi vbi ꝯſtituens ē pars ꝯſtituti. nō aūt vbi eſt forma ſubſiſtens. q2 illud qḋ dicit ꝯſtitui ē tale cōcretiue qualis eſt forma abſtractiue. nō eni iſta ꝯſtitutio ē per illū modū quo totū ꝯſtituit ex ptib⁹. ſ; per illū q̊ nā ꝯſtituit ſuppoſitū. Nec valet illa iprobatio. q2 ſiliter ē fallacia accn̄tis. ſic arguēdo: p̄nitas p nihil ꝯſtituit. pr̄ ē p̄nitas. igit pr̄ p nihil ꝯſtituit. ⁊ cā dicta ē. q2 eni vnū iſtoꝝ ſignt ut forma. iō nō dr̄ ꝯſtitui ſicut nec gabrielitas. ſ; alteꝝ cum ſignificet ꝯcretiue intelligitur p modū habentis formā ⁊ ſubſiſtētis. ⁊ iō querendū reſtat p quid ſubſiſtit in eſſe pſonali. ſicut nullus querit p quid ꝯſtituit gabrielitas: ſ; gabriel. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ maior vel minor ſimplicitas nō facit ꝙ pſona ꝯſtituat ⁊ nō eſſentia vel paternitas. ſ; q2 de intellectu patris ut pſona ē eſt aliqđ quod nō ē de intellectu eſſentie. ſ. relatio. ⁊ aliqd qđ non eſt de intellectu relationis puta eſſentia. ⁊ ideo rōnabiliter querā p qđ hoꝝ conſtituat in eē ſuppoſiti. nō aūt de eēntia vel relatione. ſiliter pater ſignat ut ſubſiſtens ⁊ ut ſuppoſitum. eēntia aūt ⁊ relatio p modū formaꝝ. iō nō eſſe. vñ ad veritatē ⁊ ꝓprietate locutionū non ſolū attendi debet rei veritas. imo modus ſignādi eoꝝ de quib⁹ loquimur. Siliter argumētū ꝓcedit de ꝯſtitutione p modū toti⁹ ex ptib⁹. non aūt de ꝯſtitutiōe ſuppoſiti p nām. p̄ma eni repugnat ſimplicitati. nō aūt 2ª. ꝓprietatē eni ꝯſtituere pſonam non eſt aliud q̄; eſſe aliud quo formaliter ⁊ inq̄tū tale perſona eſt pſona ⁊ non eſſe ptē vel cauſā pſone. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ p̄ma ꝯña tñ valet qua infert ꝙ pſona ꝯſtituit p eēntiā. ſ; ē fallacia accn̄tis. Siliter 2ª ꝯña nō valet ſ; ē fallacia ꝯñtis q2 procedit a pluribus cauſis veritatis ad vnā. ſic arguendo: perſona cōſtituit per eēntiā. ĝ non eſt eſſentia. p; eni añs poſſe intelligi de conſtitutione p modū totius. ⁊ ſic ꝯñs eſſet verū añcedente ꝯceſſo. pōt eniā intelligi de alia ꝯſtitutione: qua ꝯceſſa ꝯñs eſt falſū. ¶ Ad 4ᵐ negat ꝯña. Nō eni ꝯſtitutiuū ut ſic ē cauſa ꝯſtituti. ſed eſt in argumento fallacia ꝯñtis ut p̊us. ſic autē dicit ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 34ª. Lic; in diuinis nō ſit cauſa ⁊ effectus ad intra. tñ aliqua ꝯſtitutio i diuinis eſt ſm habitudinē cauſe efficiētis. ut cū dicit: fili⁹ patris. alia ſm habitudinē cauſe formalis. ut cū dr̄: tres pſone ſunt vnius eſſentie. Sciendū tamē ꝙ dū loquimur de cōſtitutione pſone non intelligimus perſonā iſto mō conſtitui p relationē. ſicut totū integrale conſtituit p ſuam ptē vel per ſuas ptes integrales. nec ꝙ eſſentia ſe habeat p modū vni⁹ ptis potentialis. ⁊ ꝓprietas p modū ptis actuantis. nec ꝙ eſſentia ſe habeat p modū generis ⁊ ꝓprietas ad modū differētie. In diuinis eni non eſt intelligenda cōſtitutio per modū alicui⁹ toti⁹ reſultātis ex ptib⁹ nec integralis nec eēntialis nec ſpecifici. ſ; p modū q̊ humanitas conſtituit hoīem. vel platonitas platonē. ita diuinitas cōſtituit deū ⁊ paternitas patrē. ⁊ ideo iſta cōſtitutio pōt dici formalis ſicut albū in eſſe albi formaliter ꝯſtituitur p albedine. Iſto mō ĝ relatio conſtituit ſuppoſitum in diuinis q̊ forma toti⁹ ut humanitas ꝯſtituit ſuppoſitū ſuū. ſ. hoīem vl̄ ſorteitas ſortē. Illud eni dicit ꝯſtitui i eſſe tali per aliqđ q̊ formalit ē tale. ⁊ q2 ſortes formaliter eſt ſortes per ſorteitatē. ideo ſortes formalr̄ conſtituit p eā. nō q̄ſi p ptē ſui. ſ. p formā toti⁹. ſorteitas eni dicit totū reſultans ex p̄ncipijs hoīs. ꝯſtitutio ĝ conſtitutio taliter q̄liter exp̄ſſa eſt in pſona diuina. pat̄ eni formalit eſt pſona ⁊ ſuppoſitū per paternitatē. ⁊ ideo dr̄ ꝯſtitui p p̄nitatē. ¶ S; ꝯ iſtas ſolutiōes ad rōnes Gregorij pōt argui p argumenta Aureoli probantia ꝙ conſtitutio diuine perſone nō eſt intelligēda p modū effectus formalis ſ; per modū cuiuſdā reſultantis. arguit enim ſic. Effectus formalis relationis eſt ad alteꝝ ſe hr̄e. p; ꝙ effect⁹ paternitatis eſt eē patrē alicui⁹. ⁊ ſimilitudinis alicui ſile ⁊ ꝯformis. ſ; eē pſonā vel

suppositi nō est esse ad alterū. nō eni pater ē supposi/tum solū ad filiū uel in aliqua alia habitudine casuali ... sed dicit suppositū et psona: quēadmodum ma/gnitudo dicit ... sm Aug. 7° de trinitate. ergo impossibile ē q ... uel esse suppositū sit formalis effect⁹ rela/tionis. ¶ 2° ... psonalitas esset formalis effect⁹ rela/tionis sicut albedinis. sequit q psonalitas in abstra/cto esset relatio. et q paternitas esset psonalitas patris ... aliud effect⁹ formalis q forma pticipata. vñ ... esset aliud psona patris q paternitas pticipata ... et ita sicut pater p paternitatē formaliter ... filius sic p eandē eēt psona filii. qđ est falsū. ¶ 3° ... vbicūqz est effectus formalis necesse ē q susce/ptiuū illi⁹ effect⁹ se habeat modo potentie. et forma a qua fluit p modū actus. sed manifestū ē q relatio nō ... actus eēntie. nec essentia est illius susceptiua aut eius subiectum. igitur impossibile est q personalitas sit formalis effectus relationis. ¶ 4° q illud ex quo resultat negatio quā exprimit solitudo et perseitas ter/tii modi ostituit suppositū fūdamētalit et resultatiue. ... nihil aliud est q ens solitari⁹ et per se q3 nullo mō est alteri⁹: sed suppsitus. sed constat q essen/tia et relatio in diuinis sic se habēt ad hōc negationē q ex ipsis resultat. ex quo eni eēntia nō hз ppriam vni/tatem. nec etiā relatio. ambo simul iūcta fundant pe/nitus eandē solitudinē pseitatē et vnitatē: et per cōse/quēs eandē personalitatē. ergo essentia et relatio funda/mentaliter ostituūt suppositū et psonā. ¶ 5° arguit q nō solū eēntia ostituit psonas. imo ocurrit ad distincti/onē psonarū. Illud ingt qđ facit ad multitudinē per/seitatis et solitudinis tertii modi et illi⁹ negatiōis q im/portat p personalitatē. illud facit ad distinctionē sup/positalem et psonalitatis multitudinē. sed essentia fa/cit ad multitudinē talis negatiōis. nā cū qualibet re/latione ē nata fūdare vnā talē negationē et perseita/tē et solitudinē: ita q sicut pprietates relatiue sūt tres ita eēntia ē apta nata eē qsi partiale fūdamentū triū negationū. nisi eēt alia negatio totalit ex parte rela/tionis: et ex pte eēntie. si eni sic est eadē eēntia in trib⁹ esset eadē negatio quā iportat pseitas ex illa parte q fundat sup eēntiā. nō eēnt totales personalitates di/stincte. imo ouenirēt et eēnt vnū aliqlit in psonalitate diua supposita. ergo necesse est q tota negatio pseitatis et solitudinis distinguat a tota in qlibet psona. nō solū p illa pte q fundat super relationē. imo etiā p illa q fūdat sup eēntiā et per ons supposita diua hnt distin/ctas rōnes nō solū ppter relationes: imo ppter diuā eēntiā. ¶ Ad pmū istoꝝ dico q licз effectus formalis relationis ut relatio ē sit referre et nō ostituere: tñ cū ... q relatio q est subsistēs ostituat suppositū ut ē quedā forma icoicabilis multis suppositis qsi gerēs vicē oīuз pncipioꝝ idiuiduantiū. ut post hlati⁹ diceť. ¶ Ad 2m dicit eodē mō q supponit q nos dicam⁹ rela/tionē in qtū relatio ē constituere suppositū. licз eni pri/mitas sit psonalitas pris. non tñ in qtū primitas referri ad filiū uel seqtur actū gñandi. sз poti⁹ inqtū ē in pře per modū forme p se icoicabilis nature diue ostituat eū in esse suppositi. verūtñ i diuis nō ē aliq pticipatio

cū nō sit ibi act⁹ p potētiā limitat⁹ qđ ē de rōne pticu/pationis. ¶ Ad 3m dico q vbicūqz ē effect⁹ formalis p participationē ipsi⁹ forme ibi reqrit potentia susce/ptiua act⁹. nō aūt vbi forma constitutiua ē subsistēs et talis per eēntiā sic ē de omni forma relatiua in diuis. ¶ Ad 4m dico q hōc ē falsa. cū eni eēntia sit coicabil' multis suppositis ipossibile ē q fūdet incoicabilitatē quā includit suppositū licз ostituat deū ut de⁹ est. ut ponit scūs Tho. de potētia dei. q. 8. arti. 3° ut dictum fuit i pma one. Nec valet pbatio. licз eni eēntia et re/latio non habeāt ppas vnitates reales tñ distinguūt rōne. sılit falsū ē q negatio solitudinis et perseitat] sit i diuis per resultātiā ex multis. sз per modū seqle ad fūdamētū suū. ¶ Ad 5m dico q diua eēntia nō facit ad multitudinē negationis quā dicit perseitas tanq primū fūdamētū ei⁹: sed tanq remotū. qz scз ex hoc q est talis eēntia nata ē eē eadē cū tali relatione q est pximū fūdamētū dicte negatiōis. vñ nō oз qrere an illa negatio ex illa pte q fūdat sup essentiā sit eadē in trib⁹ psonis uel diuersa. nō eni fundat pxime sup eā iō nec recipit ab ea plitatem uel vnitatē. sed solū hз q diuidat supposita illi⁹ nature. maxime autē fūdat sup relationē. et iō ab ea recipit vnitatē uel plitatem. ¶ Ad pmū eoꝝ q Scot⁹ o eandē onē inducit dico q de rōne ypostasis duo sūt sm scm Tho. de potentia dei. q. 8. arti. 3° ad 7m. De rōne ingt ypostasis duo sūt quoꝝ pmū est q sit p se subsistens et in se indiuisa. 2m est q sit distincta ab aliis ypostasib⁹ eiusdē nature. si tñ otingat in eadē nā eē alias ypostases. hec ille. Dico igit q esse ypostasim uel suppositum dicit perfectio/nem qtū ad pmū. non aūt qtum ad 2m. et qtū ad 2m non ouenit essentie. sз quo ad pmū ouenit ei prius in/tellectu q personis diuinis. vñ scūs Tho. de poten/tia dei. q. 9. arti. 5° ad. 13m. dic. In reb⁹ creatis pncipia indiuiduātia duo habēt etc. ut diceť rñdendo Aureo/lo. ¶ Ad 2m rñdet scūs Tho. de potētia dei. q. 8. arti. 4° ad 4m dicēs. Iudei et gētiles nō intelligūt diuinā eēntiā distinctā nisi ab his q sunt alteri⁹ nature. q qdē distinctio fit per diuinā essentiam. sed apud nos ypo/stasis itelligit ut distincta ab eo qđ est eiusdē nature a quo non pōt distingui nisi per relationē. hec ille. Et intēdit q iudei et phi licз nāli rōne iudicēt diuinā eēn/tiam subsistere et distingui a suppositis alteri⁹ nature tñ hō non sufficit ad rōnem suppositi nisi addatur alia oditio vbi nā potest habere plura supposita. et ideo rō non ducit eos ad ponendū q diuina eēntia sm se sit suppositū eo mō q nos loqmur de supposito. sec⁹ de ipsis. quia aliter vti possunt. ¶ Ad 3m dico. q quicqd perfectionis est in rōne suppositi. totū conuenit eēn/tie sm se. sed rō suppositi aliqd dicit quod nō dicit sm se pfectionē nec iperfectionē puta distinctionē: et illa ouenit substātiis sepatis incoicabilib⁹. non aūt diue eēntie q coicabilis ē. et hō cōpetit ei ex sua actualitate qz scз eē nō differt ab eo qđ ē. ac p hoc quicqd ē in ea est ipsa. et sic ipsa pōt esse cois plurib⁹ sm rem. nō autē alia quidditas absoluta. ¶ Ad 4m dicit q licз in diui/nis sit vnū subsistere absolutum. non tamen vna sub/sistentia absoluta. qz subsistētia lз qtū ad rōnē a qua

sumatur a subsistere. tñ quantum ad rõnem ad quã imponitur signat subsistens distinctum incoicabile. et nulli absoluto ista cõueniunt in diuinis. ¶ Ad 5m dico quod actiones sunt supposi- torum inquantum subsistunt. nõ autem inquantum distincta sunt uel in- coicabilia sunt nisi actiones per quas natura coicatur. et ideo licet essentia diuina velit et itelligat. nõ tñ sequitur quod sit suppo- situm sed quod subsistat. dico tñ quod in creaturis etiam aliquid agit quod nõ est suppositum scz aĩa separata. vñ illa maxima: actiones sunt suppositorum. itelligenda est sic. id est rerum subsistentium siue sint supposita siue nõ etc. ¶ Ad 6m di- co quod de rõne suppositi nõ solum est incoicabilitas qua forma coicatur subiecto cui inheret: imo icoicabilitas cois uel vlis. prima autem cõuenit diuine existẽtie absolu- te. nõ tñ 2a. quia illud existere est cõe multis realiter distin- ctis ab inuicem: non tñ ab alio existere. ¶ Ad 7m negatur hoc. dico enim quod si in diuinis esset suppositum absolutum illud poneret i numerum cum tribus psonis. quia de rõne supposi- ti est distinctio et incoicabilitas et indiuisio ut dictum est ad pmum. vñ illud suppositum uel esset alterius nature quam tres psone et sic poneret i numerum. uel esset eiusdem nature et tunc distingueretur ab eis sicut icoicabile ab icoicabili. si tñ velis quod de rõne suppositi nõ sit incoicabilitas nõ cõtẽ- do. verumtñ hoc est contra cõem modum loquendi. quia nullum sup- positum dicitur de pluribus. ¶ Ad argumenta contra 2am cõnem indu- cta rñdetur. Et pmo ad pmum Aureoli quod rñsio ibi data bona est: et illam dat sanctus Tho. prima pte. q. 40. arti. 4o ad 2m. Et de potẽtia dei. q. 10. arti. 3o vbi ait. Sicut relatio et pcessio in diuinis sunt idem secundum rem: et differunt secundum rõnem: ita et ipsa relatio quãuis sit vna secundum rem. est tñ multi- plex secundum modum itelligendi. itelligimus enim ipsam relationem ut cõstitutiuam psone. quod quidem non habet inquantum est relatio. quia ex hoc patet quod relationes in humanis non cõstituunt pso- nas cum relationes sint accidentia. psona vero est aliquid sub- sistens in genere substantie. substantia autem per accidens cõstitui non põt sed habet hoc relatio in diuinis quod personam cõstituat inquantum est diuina relatio. ex hoc enim habet quod sit idem cum diuina essentia cum in deo nullum accidens esse possit. sic enim quod secundum rem est ipsa diuina natura ypostasim diuinam cõstituere põt. Est ergo alius modus intelligendi quo intelligitur relatio ut cõstitutiua diuine psone et alius quo intelligitur relatio ut relatio est. vñ nihil phibet quod quantum ad vnum modum intelligendi relatio psupponat pro- cessionem. quantum vero ad alium sit econtra. sic ergo dicendum [illegible] con- sideretur relatio ut est relatio psupponit pcessionem [illegible] intel- lectu. Si autem cõsideretur ut est cõstitutiua psone sic relatio que est cõstitutiua psone a qua est pcessio est prior secundum in- tellectum quam pcessio. sic pñitas inquantum est cõstitutiua per- sone pris est prior secundum intellectum quam gñatio. relatio autem que est cõstitutiua psone pcedentis: etiam inquantum est cõstituti- ua psone est posterior secundum intellectum quam pcessio. sic filia- tio quam natiuitas. et hoc ideo. quia psona pcedens intelligitur ut terminus pcessionis. hec ille. Eandem rñsionem ponit pmo sen. dis. 27. q. 1. arti. 2o in principali rñsione: et ad 3m. Nunc dico ad iprobationem huius rñsionis quod pñitas ut cõstitutiua nõ intelligitur sub expressa rõne pñitatis. nec valet cõña quando infertur. ergo nõ magis pñitas cõstituit quam gñra- re. licet enim pñitas nõ cõstituat psonam sub rõne pñita- tis plus quam gñatio sub rõne gñationis. tñ pñitas põt cõcipi ut forma quedam inexistens nõ egrediens nec in

aliud tendens eadem cum diuina essentia. et sic põt intelligi cõstitutiua psone. gñationi autem tam actiue quam passiue re- pugnat sic cõcipi cum in sua rõne importet oppositum ut supra dictum est. et ideo origo nõ potest itelligi ut cõstituti- ua nisi intelligatur sub opposita sibi rõne: quare patet quod cõña nulla est. Et per hoc etiam soluitur aliquorum instantia. dicunt enim sic: paternitas ut cõstitutiua aut dicit absolutum aut quid relatiuum. si absolutum. ergo psona cõstituitur per rõnem abso- lutam. si quid relatiuum. ergo pñitas ut relatio cõstituit. Ista enim dicitur quod pñitas dum cõcipitur ut cõstitutiua patris intel- ligitur quid relatiuum sed nõ relatiue. nec sub rõne relationis. paternitas enim ut relatio talis cõstituit patrem in esse pris sed ut cõcipitur cõstitutiua ypostasis uel psone que ad esse diuine psone uel suppositi cõcipitur ut quedam forma incoi- cabilis nature intellectualis diuine: et taliter cõcipi est absolute cõcipi. Et cum dicitur quod tunc psona diuina cõ- stituitur per rõnem absolutam. dico quod psona diuina nõ constituitur per rõnem nostri intellectus. sed per rem que est verissime relatiua et ideo psona diuina est relatiua tamen intellectus noster dum concipit cõstitutiuum illius p- sone cõcipit illud sub rõne absoluta. nec aliter posset cõstitutionem illius psone concipere nisi cõcipiendo rem relatiuam sub rõne absoluta: nec est in hoc repugnan- tia. quia relatio in diuinis habet esse diuine essentie quod est absolutum. et ideo relatio potest ibi cõcipi sub ratione absoluta. ¶ Ad 2m negatur aña. licet enim non intelliga- mus quod generatio diuina eliciatur a patre. nec quod nati- uitas sit quedam via elicitiua filij. tñ quia nec genera- tionem nec natiuitatem diuinam secundum quod in se est concipi- mus. sed in cõceptibus creaturarum scz gñationis crea- ture et natiuitatis eiusdem in quibus vnum signatur ut egre- diens a gñante. et aliud ut via ad genitum. ea ppter ge- neratio aut natiuitas diuina nõ cõcipitur a nobis nisi per modum egressus aut vie cuiusdam. et ideo nullum eorum põt concipi ut cõstitutiuum psone. quia modus cõstitutiui formaliter repugnat egressui aut vie. patet igitur quod nulla pductio põt cõstituere. et sic aña est falsa. et deceptio pro- uenit ex hoc quod arguens nõ aduertit quod aliud est itelligere aliquid esse verum. et aliud est intelligere illud per modum veri: tamen multum differunt. pma enim intellectio est per modum enũciationis. 2a per modum cuiusdam repñtationis quecunque sit pfecta scz aut ipfecta. gñatio enim diuina intelligitur in cõceptu gñationis egredientis a gñante. nõ tñ cõcipitur quod sit egrediens a gñante et sic de multis exemplis. [illegible] la autem per que dicit se pbasse alias dictum est. ¶ Ad [illegible] Scotus pmo loco cõtra eandem cõnem simul et 3m [illegible] dicitur ad primam negando maiorem nisi restringatur ad relationem que cõnectitur et limitatur in genere. nec habet rõnem [illegible] que relationis sunt. secus est de relatione que est extra genus [illegible] est in diuinis: talis enim nõ solum habet ea que relationis sunt [illegible] ad aliud referre: imo subsistit quod est substantia et psona. Nec valet pbatio. cum enim dicitur quod esse ad se opponitur relationi hoc potest intelligi bñ et male. si enim intelligatur per esse ad se modus essendi substantie. tunc dico quod talis modus non repugnat relationi que est extra genus accidentis sed soli relationi que est accidens. Si autem per esse ad se intelligatur rõ quidditatiua substantie uel absoluti. tunc dico quod rõ relatio- nis et rõ absoluti opposite sunt uel disparate. sed tñ [illegible]

obstante illa oppositione eadē res extra gen⁹ potest
habere utrūq; rōnē sicut in diuinis: τ iō argumētum nō
valet. Vel dicendū ꝙ relatio ut relatio non hꝫ ꝙ sit ad se uel ꝙ
inherentiā aut subsistere faciat. sed nō pbat qn relatio
habeat extra gen⁹ habeat modū eēndi substātie τ faciat sub-
sistere: ꝙ nō ꝙ relatio est suba. ℭ Ad 2ᵐ negat aⁿ de pīnitate
loquēdo ꝙ est extra gen⁹. talis enī pīnitas dat eē ad se τ subsistere
extra gen⁹. talis enī pīnitas dat eē ad se τ subsistere.
Et licꝫ suba diuina licꝫ inquātū ē relatio nō det nisi
ad aliud. vñ scūs Tho. p̊ sen. dis. 33. q. 1.
ar. 1. ad pmū dicit sic. Esse dicit̄ tripliciter. Uno mō
dicit̄ ipsa q̄ddītas uel nā rei. sic dicit̄ ꝙ diffinitio ē oratio
significās qd est eē. diffinitio enī significat q̄ddītatem
rei. Alio mō dicit̄ esse ipse actus eēntie. sic viuere qđ
est viuētib⁹ ē actus aīe nō secūdus q̄ ē operatio: sed
pmus. Tertio mō dr̄ eē qđ sigt vnitatē cōpositionis
pponis: τ h̄ eē est in intellectu cōponēte τ di-
uidente qd ad sui cōplemētū. sed fundat̄ in eē rei qđ
ē act⁹ eēntie. dico ḡ ꝙ cū dr̄ ad aliqd sūt quoꝝ eē τc.
intelligit̄ de eē qđ ē q̄ddītas rei q̄ diffinitiōe sigtur. qꝛ
ipsa natura relationis p quam constituit̄ in tali gn̄e ē
ad aliud referre. τ nō itelligit̄ de eē qđ est actus eēn-
tie. h̄ enī eē hꝫ relatio ex his q̄ causāt ipsā in subiecto
sunt ꝙ eē nō referf̄ ad aliud sꝫ ad subiectū sicut τ qđli-
bet accidēs: τ sic dico ꝙ nō oportet ꝙ eē diuine eēntie
sit ad aliud se hr̄e. qꝛ illud eē in q̄ pīnitas τ eēntia vni-
untur ē act⁹ eēntie. nō aūt vniūtur in eē qđ sigt diffi-
nitio rei. qꝛ alia ē rō pīnitatis q̄ ad aliud referf̄. τ alia
rō eēntie. hec ille. Et ex h̄ pꝫ ꝙ pīnitas in diuinis hꝫ idem
eē qđ diua eēntia. τ ꝙ nō solū relatio dat eē ad aliud
imo dat eē qđ est act⁹ eēntie fm ꝙ suppositū talis re-
lationis nō referf̄ ad aliud. illud aūt eē in creaturis ē
inesse. sed in deo ē subsistere. ℭ Ad 3ᵐ negat̄ bⁿ. dico
enī ꝙ relatio subsistēs q̄ hꝫ modū eēndi substātie cū sit
extra gen⁹ dat alicui ꝙ sit pma suba τ ꝙ subsistat. licꝫ
hoc nō faciat ut relatio: sed ut ē diua suba uel ut sub-
sistēs. τ nō solū ꝙ sit pma suba: imo ꝙ sit psona. argu-
mentū aūt pcedit de relatione q̄ includit̄ in gn̄e acci-
dentis: τ ista solutio datur a scō Tho. de potētia dei. q.
8. arti. 2. ad pmū. τ arti. 3. ad. 8ᵐ. ℭ Ad 4ᵐ negat̄ bⁿ
loquēdo de relatione subsistēte. vñ scūs Tho. de po-
tētia dei. q. 8. arti. 4. ad 3ᵐ dicit ꝙ pat̄ ab eodē hꝫ ꝙ
sit qs τ ꝙ sit pat̄ scꝫ a pīnitate. sꝫ ꝙ sit qs hꝫ a relatiōe
cōiter sūpta. ꝙ aūt sit hic qs hꝫ ab hac relatione q̄ est
pīnitas. hec ille. ℭ Ad 5ᵐ negat̄ bⁿ loquēdo de rela-
tione extra gen⁹ q̄ subsistit. ℭ Ad 6ᵐ dico ꝙ sicut substā-
tia inq̄ntū h⁹ non dat referri. ita nec relatio ut relatio
dat subsistere. cū quo tñ stat ꝙ eadē res sit suba τ re-
latio ex q̄ illa relatio habebit ꝙ det subsistere inq̄ntū
ē suba. τ ꝙ similiter illa suba fm ꝙ ē relatio det referri
inq̄ntū est relatio. vñ scūs Tho. vbi s̄. arti. 2. ad pᵐ sic
dicit. Nulla suba q̄ est in gn̄e pōt eē relatio. qꝛ ē diffi-
nita ad vnū gen⁹ τ p ꝯsequēs excludit̄ ab alio gn̄e. sꝫ
eēntia diua nō est in gn̄e substātie. sed ē sup oē genus
cōprehēdēs in se oīuꝫ generū pfectiones. vñ nihil p-
hibet id qđ ē relationis in ea inueniri. hec ille. Ad cō-
firmationem p similē. ℭ Ad 7ᵐ dicit̄ ꝙ si loq̄mur de
relatiōe ut ē relatio. bⁿ ē vera. τ pcedit argumētū. sꝫ
ꝙ relatio ut sic nō ꝯstituit: imo ꝯstitutum supponit. sꝫ
loquēdo de ipsa relatione ut ē subsistens τ ē quedam
forma supplens vicē oīuꝫ pncipioꝝ idiuiduantiū. sic
ipsa cōstituit τ nō supponit suppositū ꝯstitutum. Nec
valēt iprobatiōes. nō qdē pma ex auctoritate Aug.
qꝛ ex illa nō habet̄ ꝙ oīs relatio psupponat supposi-
tū: sed absolutū. vñ scūs Tho. vbi s̄. arti. 3. ad 5ᵐ. In
qualibet ypostasi diua ē id qđ absolute dicitur qđ ad
eēntiam ptinet τ h̄ fm modū intellect⁹ pus ē eo qđ ē
ad aliqd in diuinis. id tñ quod absolute dicit̄ cū sit cōe
ad ypostasim distinctionem nō iportat. vñ non sequit̄
ꝙ pus sit intelligere ypostasim distinctā q̄ relationē
ei⁹. hec ille. Et ibidē. Persone diue sūt aliqd excepto
relatiuo τ h̄ aliqd ē eēntia q̄ relatiue non dicit̄. sic enī
intelligit Aug⁹ ut verba ei⁹ diligent̄ inspicienti appa-
rent. τ licꝫ relatio de diua eēntia non dicat̄ p modum
informationis: dr̄ tñ p modū idēptitatis. si enī nō dici-
mus ꝙ eēntia sit generans uel relata. dicim⁹ tñ ꝙ est
ipsa generatio uel relatio. sꝫ tñ de noībus eēntialib⁹
in ꝯcreto sigtis. relatiua dicūtur etiā p modum infor-
mationis. dicim⁹ enim ꝙ deus gn̄at deū: τ ꝙ de⁹ re-
fertur ad deum eo ꝙ idē suppositū intelligit̄ relatio-
nis τ eēntie q̄uis ipsa nō distinguātur. τ ita remotis
relatiuis itelligūtur noīa eēntialia cōcreta nō distin-
cta q̄ p relationes relatiue dicūtur. hec ille. Et sic pa-
tet ad pmā pbationē. 2ª aūt pcedit de relatiōe ut ē
relatio. sic enī solū oritꝫ a fūdamēto. nō aūt ut est for-
ma eius indiuidualis. 3ª similiter eodem mō vadit. nam
pbat ꝙ nihil ꝯstituit̄ p referri nec p relationē ut rela-
tio. qđ ꝯcedit̄. imo ꝯcedit̄ ꝙ pmū suppositū pus ē q̄
referri loquēdo de pori fm intellectū. Et h̄ ponit scūs
Tho. ibidē ad 5ᵐ ut allegatū ē: vbi vult ꝙ fm modū
itelligēdi pr̄ pus ē de⁹ q̄ referat̄ ad filiū. ℭ Ad 8ᵐ dr̄
ꝙ relationes de gn̄e accidētis nō subsistūt: iō nimirū
si tales relatiōes opposite sūt i eodē supposito q̄tum
ad diuersas ptes uel diuersa absoluta vni⁹ suppositi
τ p ꝯn̄s nō ꝯstituūt suppositū. sec⁹ aūt ē de relatiōib⁹
subsistētib⁹. tales enī nō sūt in eodē supposito cū suis
oppositꝫ. imo ꝯstituūt diuersa supposita. cuiusmodi ē
de relationib⁹ psonalib⁹ i diuinis scꝫ pīnitate filiatione
pcessione. cōis aūt spiratio nō ꝯstituit suppositū. qꝛ ē
cōis. ul qꝛ fm modū itelligēdi aduenit supposito ꝯsti-
tuto: τ sic̄ ingenitū aut innascibilitas. ℭ Ad 9ᵐ videt̄
scūs Tho. vbi s̄. ad 6ᵐ dicēs. In reb⁹ inferiorib⁹ ypo-
stases p eēntiā distinguūt̄. τ iō, pprietates q̄ ꝯsequūt̄ eēn-
tiā nō pñt eē pncipiū distinctiōis: sꝫ magꝫ distinctiōis
signū. ypostases aūt diue nullo mō distinguūtur fm
eēntiā. vñ oꝫ ꝙ pprietates sint pncipiū distinctiōis. hec
ille. ℭ Ad 10ᵐ dr̄ sicut ad 7ᵐ dicebat̄. ꝙ ypostasis di-
uina nō solū ē qd relatiuū: imo etiā de⁹. τ absolute dr̄. τ
iō dico ꝙ psona filij īminat relationē pris p h̄ ꝙ abso-
lute dr̄ de⁹. nec oꝫ ꝙ i filio sit aliqd absolutū distinctū
realit̄ a relatione īminā s relationē patris. sed sufficit
ꝙ suppositū ad se τ absolute dicat̄ deus nō solū fili⁹.
ℭ Ad 11ᵐ dicitur in fine q̄stionis. ℭ Ad pmū ulteri⁹
que 2. loco obiecta sunt negat̄ bⁿ. dico enī ꝙ licꝫ es-
sentia τ relatio vniant̄ in diua ypostasi. nō tñ ypostasi-
sis est ens per accidēs. tum quia nec relatio nec eēn-
tia diuina ē res cōclusa sub genere. tum quia habēt

idē indiuisū eē q̄ vnūqḋq; illoꝝ formaliter existit. vn̄ si albedo aduenies hoi traheret ad eē hois subale nō vniret sibi accidētalr̄. ꝛ h̄ solutio pōt h̄ri a scō Tho. 3ª pte. q. 2. arti. 6°. ad 2m vbi sic dic̄. Illud qḋ aduenit p⁹ eē cōpletū accn̄taliter aduenit nisi trahat in coionē illi⁹ eē cōpleti. sic i resurrectiōe corp⁹ adueniet aie p̄existē ti nō tn̄ accn̄taliter. qꝛ ad idē eē assumet: ut scʒ corp⁹ habeat eē vitale ꝓpt aiam. non ē aūt sic de albedine. qꝛ aliud ē eē albi. ꝛ aliud ē eē hois cui aduenit albedo. h̄ ille. Idē ponit 3°. sen. dis. 6. q. 3. arti. 2°. ad 3m. Sic dico in ꝓposito ꝙ posito sʒ nō ꝯcesso ꝙ relatio i diuis eēt alteri⁹ gn̄is q̄ʒ diua eēntia. nō tn̄ vniret ei accidētalr̄ qꝛ hʒ idē existē cū eēntia diua ꝛ pret h̄ ibi non differt eē ꝛ qḋ ē. ¶ Ad ꝯfirmationē dr̄ ꝙ si suba ꝛ relatio realr̄ distinguerent adhuc nō eēt accidētalis vnio si relatio ad eē sube traheret. ¶ Ad 2m negatur an̄s illud ꝯditionale. nec valet ꝓbatio. tū qꝛ supponit in diuina ypostasi eē ptes h̄ntes ex intellectū p̄oritatē ad totū. tū qꝛ ꝯcessa tali p̄oritate ꝯstituētiū ad ꝑsonā s̄m intellectū dico ꝙ in illo p̄ori nō habet ꝙ pⁱnitas ut ē relatio vniat eēntie. sʒ solū ut est q̄dā forma indiuidualis subsistēs. Et ꝯsequēter nō seqtur ꝙ in illo p̄ori eēntia diua referat. ꝛ cā ē. qꝛ pⁱnitas nō ꝯstituit ut relatio sʒ ut ē talis forma idiuidualis ꝛc̄. sʒ nec etiā seqr̄ ꝙ i illo p̄ori eēntia distinguat. qꝛ pⁱnitas nō distinguit nisi ut ē relatio. i illo aūt signo pⁱnitas nō ē relatio. tū etiam qꝛ dato ꝙ i illo p̄ori pⁱnitas eēt relatio nō referret diuinitatē sʒ deū. qꝛ nō oʒ ꝙ relatio referat oē illud cui vnit̄ ná sic dicit scūs Tho. p̄ sen. dis. 33. q. 1. arti. 2°. ad 2m In q̄cūq; ē relatio sic in supposito illud refert̄. sic i q̄cūq; ē albedo sic in supposito illud ē albū. In na aūt diua uel eēntia nō ē ꝓpetas relatiua sic in supposito: imo ꝑ oimodā rei idēptitatē. vn̄ relatio nō pōt p̄dicari ꝯcretiue de eēntia ut dicat̄ eēntia refert̄. sʒ p̄dicatione designante idēptitatē ut dicat̄ eēntia ē relatio ꝛ iō nō oʒ ꝙ eēntia distiguat̄: sic etiā i creaturis pⁱnitas ē in sorte sic i supposito. vn̄ sortes dr̄ pr̄. nō aūt ei⁹ humanitas dr̄ pr̄. h̄ ille. Ex q̄ pʒ ꝙ posito ꝙ i diuis eēt talis p̄oritas q̄lis ponit̄ i argumēto ꝛ distinctio ꝯstituentiū. ꝛ ꝙ prius vniret̄ pⁱnitas ut relatio est ipsi diuine essentie q̄ʒ suppositū resultaret ex tali vnione. adhuc nō seqtur ꝙ in illo p̄ori eēntia referret̄ aut distingueret̄ sic nec mō refert̄ licʒ relatio sibi insit. ¶ Ad 3m dico consimilr̄. stat eni ei⁹ virt⁹ in illa falsa ꝓpositione nō ē aliud ꝑ p̄us referri q̄ʒ ꝑ p̄us relationi vniri vnione formali ꝛc̄. ¶ Ad 4m r̄ndet scūs Tho. p̄ sen. dis. 26. q. 2. arti. 2°. ad 2m. ordo inqt distictiōis p̄t dupliciť ꝯsiderari. ul' q̄ʒtū ad quātitatē distinctionis uel q̄ʒtū ad dignitatē uel cālitatē. Si q̄ʒtū ad quātitatē distictionis sic distinctio ypostasū diuarū ē minima distinctio realis q̄ possit eē: ꝛ iō tali distinctiōi cōpetit ens minimū scʒ relatio. Si q̄ʒtū ad ordinē dignitatis uel cālitatis. illa distinctio excellit oēs distictiones. ꝛ similr̄ relatio q̄ ē p̄ncipiū distinctionis excellit dignitate oē distinguēs qḋ ē in creaturis. non qdē ex h̄ ꝙ ē relatio sʒ ex h̄ ꝙ ē relatio diua. excellit etiā cālitate. qꝛ ex ꝓcessione diuarū ꝑsonarū distictarū cātur oīs creature ꝓcessio. hec ille. Idē ponit p̄ma pte. q. 40. arti. 2°.

·33·

ad 3m vbi sic dicit. Quāto distinctio p̄or ē tāto ē p̄pinquior vnitati. ꝛ iō dʒ eē minima. ꝛ iō distinctio ꝑsonarū nō dʒ eē nisi ꝑ illud qḋ minimū distinguit scʒ ꝑ relationē. Idē pōit de potentia dei. q. 8. arti. 3°. Ex qb⁹ pʒ q̄ distictio ꝑ soli relationē cōpetit diuis ꝑsonis. Et sic ē de ꝯstitutiōe dicēdū. ē n̄ā licʒ relatio q̄ ē accidens sit minime entitatis. tn̄ relatio ex gen⁹ q̄ ē suū eē ē nobilissimū ens. ¶ Ad 5m dr̄ ꝙ etiā i creaturis suppositū vni⁹ nature ꝯstituit̄ i eē suppositi ꝛ i eē icoicabili ꝑ rē alteri⁹ gn̄is. cū q̄ʒtitas sit p̄ncipiū indiuiduationis nature humane. sic eni dicit scūs Tho. 3. pte. q. 2. arti. 3°. ad 3m. etiā in reb⁹ creatis res aliq̄ singularis nō pōn ī ... uel spē rōne ei⁹ qḋ ꝑtinet ad ei⁹ idiuiduationē. sʒ rōne nature q̄ s̄m formā determinat̄. cū indiuiduatio magis sit s̄m mām i reb⁹ cōpositis. hec ille. Ex qb⁹ pʒ ꝙ illud qḋ distinguit ꝛ ꝯstituit supposita i eē suppositi nō oʒ ꝙ ꝑtineat ad nām uel q̄ddicatē suppositi. imo pōt eē alteri⁹ gn̄is. Nec valet iprobatio hui⁹. qꝛ illud qḋ ꝯstituit̄ in eē suppositi ꝑ q̄ddicatē alteri⁹ gn̄is nō includit duas q̄ddicates. ergo nec ē eodē mō suppositū illarū qꝛ vna illaꝝ ē q̄si mod⁹ alteri⁹ q̄ddicatis. ꝛ etiā qꝛ illud qḋ distinguit supposita nō dat eis speciē sʒ. vn̄ scūs Tho. de potentia dei. q. 9. arti. 5°. ad 13m. licʒ inqt pr̄ ꝛ fili⁹ nō distinguāt̄ ab inuicē nisi pⁱnitate ꝛ filiatione. tn̄ nō oʒ ꝙ pr̄ ꝛ fili⁹ q̄si spē differāt i diuis. qꝛ pⁱnitas ꝛ filiatio sūt relationes s̄m spēm diuerse. nō eni iste relationes se h̄nt ad ꝑsonas diuas ut spēm dātes. sʒ magis ut supposita distiguētes ꝛ ꝯstituētes. Illud aūt qḋ se hʒ ad ꝑsonas diuas ut spēm dās est nā diuina. h̄ ille. ¶ Ad p̄mū eoꝝ q̄ 3° loco iducūt̄ dr̄ ꝙ p̄mū suppositū in diuis ꝯstituit̄ ꝑ pⁱnitatē nō ut ē relatio: sʒ ut ē subsistēs: ul' ut ē q̄dā forma iduidualis diue nature. ꝛ isto mō nō seqr̄ gn̄are: sʒ p̄cedit ut dictū ē r̄ndendo ad rōnes Aureoli. Qꝛ aūt pⁱnitas ꝯstituat ut ē q̄dā talis forma incoicabilis coicabilitate cois aut vl'is videt̄ esse de mēte sci Tho. i multis locis. vn̄ p̄ma pte. q. 41. arti. 5°. Licʒ inqt pⁱnitas ut forma pr̄is significet̄ ē tn̄ ꝓprietas ꝑsonalis h̄ns se ad ꝑsonā pr̄is ut forma idiuidualis ad aliqḋ idiuiduū creatū. forma aūt iduidualis in rebus creatis cōstituit ꝑsonā gn̄antē. h̄ ille. Et de potētia dei. q. 2. arti. 2°. ad 5m sic dicit. Pⁱnitas nō ē in pr̄e ꝑ modū forme speciei sic humanitas i hoie. sic eni in eo ē diua nā. sʒ in eo ē ut ita dicā sic p̄ncipiū idiuiduale. ē eni ꝓpetas ꝑsonalis. h̄ ille. Idē p̄ sen. dis. 26. q. 1. arti. 2. Relatio i diuinis nō tm̄ hʒ ꝙ sit relatio sed etiā ꝙ sit ꝑsonalis id est ꝑsonā ꝯstituens. ꝛ ex hoc ... actū differentie ꝯstituti ue ꝛ forme ꝓpe. hec ille. Idē de potētia dei. q. 2. arti. p̄ ad 3m dic̄. Relatio ... i filio tenet locū oīʒ p̄ncipioꝝ indiuiduātiū in reb⁹ creatis ꝓpt qḋ dr̄ ꝓpetas ꝑsonalis. ipsa aūt nā diua tenet locū nature speciei. hec ille. Ex qb⁹ videt̄ ... de mēte ei⁹ ꝙ relatio i diuis ... est quedā forma iduidualis hʒ ꝙ sit ꝯstitutiua ꝑsonarū i eē incoicabili ita ꝙ illa relatio ē diuitas ꝛ ē forma indiuidualis ... ꝛ ē pⁱnitas. ut ē diuitas ꝯstituit deū. ut est forma talis indiuidualis ꝯstituit aliqd incoicabile in natura diuina. ꝛ ut ē relatio ꝯstituit relatiuū. ꝛ ut ē pⁱnitas ꝯstituit patrē. qd aūt istoꝝ p̄us ꝯstituat. dico ꝙ ...

extra intellectũ. ſʒ ſm̃ ad nr̃m modũ intelligendi. ꝑus
ꝯſtituit deũ ꝙ̃ ꝯſtituat aliquid incoicabile in diuina nã
ꝑus cõſtituit ſuppoſitum incoicabile ꝙ̃ conſtituat
eſſe realr̃. ꝑus in eſſe reali ꝙ̃ in eſſe patris. ¶ Ad
dicitur ꝙ gn̄are non egredit̃ realiter ab aliq. ⁊ ita
nec ab eẽntia nec a ꝑſona: ſʒ ſm̃ nr̃m modũ itelligẽdi
ut egrediẽs a ꝑſona ꝯſtituta. ⁊ iõ bñ cõced. ꝙ
ſupponit illo mõ cõſtitutionẽ ſuppoſiti. ⁊ ſilr̃
ut ẽ relatio. cũ qͣ bñ ſtat ꝙ pr̃nitas ut ẽ qdã
forma idiuidual' i nã diuina ꝯſtituat ſuppoſitũ ⁊ ꝑſonã
in nã diuina. ¶ Ad 3ᵐ negat̃ bͦᵉ loquẽdo de pr̃nitate ut
ꝯſtitutiua. vñ ſcũs Tho. ꝑma pte. q. 40. arti. 4.ͦ ad
pͦm exponẽs dictũ mgr̄i ſen. ſic ait. Cũ eni mgr̄ dicit
ꝙ gn̄at ẽ pr̄. accipit nomẽ pr̄is ſm̃ ꝙ deſigt̃ relatio
nẽ tñ. nõ aũt ſm̃ ꝙ deſigt̃ ꝑſonã ſubſiſtẽtẽ. ſic eni opoꝛ
teret ẽtra dic. ꝙ qꝛ pr̄ ẽ gn̄at. hec ille. Sed eciã ipſe
dicit in ſolutione ad 2ᵐ. Pr̃nitas ſm̃ ꝙ relatio fũdat̃
ſup actionẽ. nõ aũt ſm̃ ꝙ ẽ ꝯſtitutiua ꝑſone. Idẽ ponit
ſen. diſ. 27. q. 1. arti. 2.ͦ Et de potẽtia dei. q. 10. arti. 3.ͦ
¶ Ad 4ᵐ negat̃ ant̄s. Et ad ꝓbationẽ eiꝰ negat̃ oñ. di
co eni ꝙ ꝑus ẽ pr̄ ꝙ̃ ſit filiꝰ ſm̃ modũ itelligẽdi put pr̃
dicit pr̃nitatẽ ut ꝯſtitutiuã. nõ aũt put dicit pr̃nitatẽ
ut relatio. ¶ Ad 5ᵐ negatur a ñs illud qd nonaie lo
quẽdo de pr̃nitate ut ẽ forma ſubſiſtẽs indiuidualis i
diuina nã. ſic eni ꝑcedit itellectũ nr̃o ⁊ ſm̃ nr̃m modũ
itelligẽdi gn̄ationẽ actiuã ⁊ paſſiuã. ac ꝓ hᵒ filiationẽ
⁊ filiũ: ⁊ ita nõ oꝫ ꝙ in ꝯcũ ꝑ ſigno rõnis apphẽdatur
ſuppoſitũ pr̄nũ ꝯſtitutũ apphẽdat̃ filiũ ꝯſtitutũ. ¶ Ad
pͦm coꝝ q̃ qr̄to loco inducũt̃ rñdet̃ negãdo minorẽ
loquẽdo de filiatiõe ut ẽ qdã forma idiuidualis diuine
nature ſbſiſtẽs. ſic eni ipſa nõ dr̃ ꝓducto t̃mino gn̄a
tiõis: imo ẽ terminꝰ ſm̃ eni ꝙ ponit ſcũs Tho. ꝑ ſen.
di. 13. q. 1. arti. 2.ͦ ad 3ᵐ. Proceſſiones ingt in diuinis di
ſtĩguũt̃ penes ꝑncipiũ ⁊ penes t̃minũ. Quia eni diuina
nã ꝑncipiũ ſit gn̄ationis i pr̄e. nõ tñ abſolute ſub rõne
nature: ſʒ ſub rõne pr̃nitatis. ⁊ ſilr̃ ex nã diuina q̃ acci
pit in filio ꝑ gn̄ationẽ nõ bʒ filiꝰ ꝙ ſit: ſʒ ab eo ꝙ nã i fi
lio ſm̃ rẽ ẽ ipſa filiatio. Et ita pʒ ꝙ iſte relatiões ſe hñt
aliq̃ mõ ut ꝑncipiũ ⁊ t̃minꝰ ad ipſas ꝓceſſiões. hec ille.
Ex qͦ pʒ ꝙ ipſa filiatio ẽ terminꝰ quodãmõ gn̄atio
nis filij nõ ut qͦd t̃minat. qꝛ hͦ ẽ filiꝰ: nec ut format̃ ter
minꝰ ꝑncipalr̃. qꝛ ille ẽ eẽntia. ſʒ ut ẽ terminꝰ formalis
cointellectꝰ ita ꝙ eẽntia ſub filiatiõe ẽ t̃minꝰ gn̄atiõis
paſſiue. nõ qdẽ ut filiatio ẽ relatio. ſʒ ut ẽ forma idiui
dualis ⁊c. Ad Simplicij dictũ dicit̃ ꝙ ipſe loquit̃ de
relatiõe ut ẽ relatio. ipſe eni loqt̃ de relatione cõclu
ſa i gñe accidẽti quod ẽ relatio. ¶ Ad 2ᵐ dr̃ ꝙ relatio ut
relatio ut ẽ ꝯſtitutiua põt icludi i rõne termini ⁊ i rõne
ꝑncipij ꝓductiõis. ſed cũ hͦ ſtat ꝙ relatio ut ẽ ꝯſtituti
ua põt icludi i rõne t̃mini ꝓductiõis ut dictũ ẽ. ¶ Ad
3ᵐ dr̃ ꝙ ꝓbus loqtur de relatiõe q̃ eſt accidẽs nõ de
illa q̃ ſubſiſtit: ⁊ de illa q̃ eſt i gñe. nõ de illa q̃ eſt extra
gen꙰. qꝛ talẽ igr̄ aũt. dico tñ ꝙ ſm̃ itellectũ ꝑus coicat̃
eẽntia 2.ͦ ſuppoſito ꝙ̃ ꝯnat̃ relatio nõ tñ oꝫ illud ab
ſolutũ eẽ ꝓductũ ſʒ ſolũ ꝙ ſit t̃minꝰ formalis de cuꝰ
rõne nõ eſt ꝙ ꝓducat̃ ut alias dictũ ẽ. ¶ Ad 4ᵐ dico
ꝙ ſi acq̃reret̃ relatio q̃ nõ eet nã relatio dicta i gñe
ad aliqd ibi nõ eẽt vera gn̄atio. ſed ſi acq̃rat̃ relatio q̃
ẽ nã diuina argumẽtũ non valet potiſſime. qꝛ nec ſolũ
acq̃rit̃ filio relatio. imo eẽntia abſoluta. ¶ Ad 5ᵐ ne
gat̃ hͦᵉ. dico eni ꝙ relatio nõ ſe hʒ ſm̃ rẽ ut effectiuũ
filij. nec etiã ſm̃ rõnẽ. ſʒ tñ gn̄atio ſe hẽat ut via ad fi
liũ dei ſm̃ nr̃m modũ itelligẽdi: nõ tñ filiatio. vñ ſcũs
Tho. ꝑ ſen. diſ. 27. q. 1. arti. ꝑ. ad pͦmũ ſic ait. Sicut ẽ in
eẽntialibꝰ ꝙ idẽ eſt ſm̃ rẽ diuina opatio ⁊ deꝰ ⁊ deitas.
ſʒ diſtinguũt̃ ſm̃ rõnẽ tñ fũdatã i re: ita etiã ẽ in ꝑſo
nalibꝰ ꝙ idẽ eſt ſm̃ rẽ opatio ꝑſonalis ⁊ ꝑſona ⁊ ꝓpe
tas ꝯſtituẽs ꝑſonã. ſʒ differũt tñ ſm̃ rõnẽ ⁊ modũ ſi
gnificãdi. vñ i dico ꝙ eadẽ relatio ſigtur ꝑ hec tria pr̄
pr̃nitas ⁊ gn̄atio. ſʒ pr̄ ſigt̃ illã ꝑ modũ ypoſtaſis uł ꝑ
ſone. pr̃nitas aũt ꝑ modũ ꝓpetatis. gn̄atio ꝑ modum
opationis. hec ille. Ex qͦ accipio ꝙ licʒ filiatio ſit ca
de paſſiue gn̄ationem. nõ tñ ſe hʒ ꝑ modũ vie ad filiũ ſic
gn̄atio. ꝯformit̃ ad ꝑdicta de pr̃nitate ⁊ gn̄atiõe acti
ua. ¶ Ad 6ᵐ dr̃ ꝙ filiatio ut ẽ relatio fũdat̃ ſup genitũ
eẽ. nõ aũt ut ẽ ꝯſtitutiua. Ad 7ᵐ dr̃ ꝑ ꝙ ꝯña nõ va
let niſi poneremꝰ ꝙ relatio ut relatio ꝯſtituit. ſic enim
relatiões ꝯſiderate eque neceſſario ſe coexigũt. põt
tñ eſſe ꝙ relatio ex genꝰ aliq̃ mõ ꝑcedat relationẽ ſibi
coppoſitã. dr̃ 2.ͦ ꝙ eq̃ nalr̃ ⁊ neceſſario ſpũs ſcũs ꝓ
ducit̃ ſicut filiꝰ licʒ ſpũs ſcũs nõ ꝓcedat ꝑ modũ nature
⁊ libere. quod quõ ſtare poſſit alias dictũ ẽ. ¶ Ad pͦ coꝝ
rũ q̃ 5ͦ loco inducta ſũt dr̃ negãdo minorẽ. nec valet
ꝓbatio. qꝛ ſicut dicit ſcũs Tho. ꝑ ſen. diſ. 26. q. 1. arti. 2.ͦ
In diuinis nihil ꝑdicat̃ ſm̃ accñs uel forma inherẽs ali
cui ꝑexiſtẽti. vñ quicqd ſigtur ꝑ modũ forme totũ ſub
ſiſtẽs ẽ. vñ ſicut remota eẽntia ꝑ intellectũ nõ remanet
aliqd qͣſi recipiẽs illã eẽntiã. qꝛ illamet eẽntia ẽ ſubſi
ſtẽs. ita remota bonitate ꝑ intellectũ nõ remanet ali
qd qͣſi recipiẽs bonitatẽ. qꝛ ipſa bonitas ẽ ſubſiſtẽs. ⁊
ſilr̃ remota relatione ꝑ intellectũ nõ relinqt̃ aliqd qͣſi
ſubſtractũ relationi. ſʒ illamet relatio ẽ res ſubſiſtẽs
vñ i abſtracta relatiõe ꝓpe loquẽdo nihil remanet nec
abſolutũ nec relatiuũ nec ypoſtaſis nec eẽntia. ſʒ ve
rũ ẽ ꝙ eẽntia põt itelligi nõ intellecta bonitate: ut di
cit Boetiꝰ li.ͦ de ebdomadibꝰ. ⁊ ſilr̃ põt intelligi eẽn
tia nõ intellecta pr̃nitate uel relatiõe ſicut ⁊ videt intelli
gũt ſʒ nõ ꝑ modũ abſtractionis. ⁊ intẽdit ꝙ nõ põt in
telligi ꝙ remoueat̃ in diuinis relatio ⁊ remaneat aliqd
ſubſiſtẽs relationi. qꝛ ipſamet ſibi ſubſiſtit: ⁊ iõ dicimꝰ
cũ alijs ꝙ remota relatione nõ remanet ypoſtaſis di
ſtincta i diuinis. tũ qꝛ nõ manet diſtinctio. tũ qꝛ nõ re
manet ſubſiſtẽs relationi. ſʒ verũ ẽ ꝙ ſi nũꝙ̃ eẽnt re
latiões q̃s fides diſtinguit deꝰ eẽt in ſubſiſtentia ⁊ ꝑſo
na et hͦ ꝙ ſubſiſteret in eẽ ſuo: ⁊ ſubſtaret ꝓpetatibꝰ
eẽntialibꝰ quibꝰ ab alijs eſſentijs diſtingueret̃. hec il
le. Idem ponit ꝑma parte. q. 40. arti. 2.ͦ vbi ſic dicit.
Duplex abſtractio fit per intellectum. vna quidem
ſm̃ ꝙ vniuerſale abſtrahitur a particulari: ut animal
ab homine. alia vͦo ſm̃ ꝙ forma abſtrahit̃ a materia
ſicut forma circuli ꝑ intellectũ abſtrahit̃ ab oĩ mã ſẽ
ſibili. Inẽ aũt has abſtractiões ẽ dr̃ia. qꝛ in abſtracti
one q̃ fit ſm̃ vle ⁊ ꝑticulare non remanet illud a q̃ fit
abſtractio. remota eni ab hoĩe dr̃ia rõnali non rema
net in intellectu hõ ſed totũ aĩal. In abſtractione vͦo
que attendit̃ ſm̃ formã ⁊ materiam vtraq̃ manet in

intellectu. abstrahēdo eni formā circuli ab ere rema
net seorsū in intellectu nr̄o intellect⁹ circuli ⁊ intelle
ctus eris. Q̄uis aūt in diuinis non sit vniuersale neq̧
particulare neq̧ forma ⁊ mā ſm rem: tn̄ ſm modū si
gnificandi inueniť aliq̄ similitudo hoꝝ ī diuinis. ſm quē
modū dicit Damas. ꝙ cōe ē substātia. pticulare vero
ypostasis. Si ḡ loquamur de abstractiōe q̄ sit ſm vle
⁊ particulare. remotis ꝓꝓetatib⁹ remanet in intelle
ctu eēntia cōis. nō aūt ypostasis patris q̄ est q̄si par
ticulare. Si vo loq̄mur ſm modū abstractiōis forme
a mā. remotis ꝓꝓetatib⁹ non p̄sonalibus remanet in
tellect⁹ ypostasū ⁊ personarū. sicut remoto p intellectū
a patre ꝙ sit ingenit⁹ uel spirans remanet ypostasis
uel p̄sona patris. s; remota ꝓꝓetate personali per in
tellectū tolliť intellect⁹ ypostasis. nō eni ꝓꝓetates p
sonales sic itelligūtur aduenire diuinis ypostasibus
sicut forma subiecto p̄existēti. sed ferūt secū sua sup
posita. ⁊ tn̄ sūt ipse p̄sone subsistētes. sicut p̄nitas ē ipse
pr̄. ypostasis eni significat aliqd distinctū ī diuinis. cū
ypostasis sit substantia indiuidua. cū ḡ relatio sic di
stinguit ⁊ cōstituit eas. relinquiť ꝙ remotis p intelle
ctum relationib⁹ p̄sonalib⁹ nō remanent ypostases.
hec ille. Idē ponit de potētia dei. q. 8. arti. 4°. ¶ Ad 2m
negať h⁹. sicut eni dicit scūs Tho. de potētia dei. q.
2. arti. p̄. ad 3m. Relatio filiationis ī filio tenet locum
oīuʒ p̄ncipioꝝ indiuidualiū. Et arti. 2° ad 5m dicit ꝙ
p̄nitas ē in pr̄e p modū forme indiuidualis. ⁊ tn̄ ē p̄n
cipiū idiuiduale. ⁊ iō dico ꝙ ipsa nō ē de se coīcabilis
plus q̄ sortitas. Nec valet p̄ma iprobatio hui⁹. dico
eni ꝙ ōis qdditas cui ex natura sua ꝯuenit subsistere
⁊ repugnat in alio ſm rē recipi. repugnat coīcari. vn̄
scūs Tho. p̄ma pte. q. 13. arti. 9°. dicit sic. Forme q̄ nō
indiuiduanť p aliqđ suppositū. sed p seipsas. q: scʒ sūt
forme subsistētes si intelligerenť ſm ꝙ sunt in seipsis
nō possent coīcari nec re nec rōne. hec ille. Et loq̄tur
de coīcabilitate q̄ vle coīcať indiuiduis. Nec iterum
valet alia iprobatio. dico eni ꝙ p̄nitas ⁊ ōis relatio
in diuinis ē infinita formaliť infinitate q̄ ꝯuenit cuilibet
forme separate. vn̄ scūs Tho. p̄ma pte. q. 50. arti. 2°
ad 4m dicit ꝙ substātie imāles create sunt finite ſm
eē suū. sed sunt infinite ſm ꝙ eoꝝ forme nō sunt rece
pte in aliq̄. sicut diceremus eē albedinē separatā existētē
esse infinitā q̄tū ad rōnem albedinis. q: nō ꝯtrahitur ad
aliqđ subiectū. hec ille. Ita in ꝓposito p̄nitas ē infi
nita in diuinis q̄tū ad rōnē p̄nitatis: ⁊ ita de aliis rela
tiōib⁹. Nō in aliq. pcedit 3a iprobatio. dico eni ꝙ oē qđ
subsistit ī diuinis ē incoīcabile illa coīcabilitate q̄ cō
petit vli respectu suoꝝ particularium. tn̄ aliqđ subsi
stens ē ibi coīcabile illa coīcabilitate q̄ forma coīcať
supposito. ⁊ illa q̄ cōe coīcať ꝓprio. sicut diuinitas tribus
suppositis ē cōis. ⁊ spiratio actiua ē cōis pr̄i ⁊ filio. Qđ
aūt illa relatio scʒ spiratio actiua sit magis coīcabilis
q̄ p̄nitas uł filiatio uel sua opposita scʒ spiratio pas
siua. h nō ꝯtingit ex h ꝙ alie sint magis eedē diuinitati
q̄ spiratio actiua ut argumētū tāgit. s; iō q: spiratio
actiua aliť ē in supposito q̄ relique relationes. vn̄ ſm
scm̄ Tho. p̄ sen. di. 33. q. 1. arti. 3°. ꝓꝓetates p̄sona
les sūt in p̄sonis sicut nā est in supposito. q: p illas ꝯstitu

tur. ꝓꝓetates aūt non p̄sonales sūt in p̄sonis sicut forma
qđ aduenit post eē ꝯstitutū ut spiratio actiua ⁊ ina
bilitas. non tn̄ ita ꝙ suppositū sit aliud ab eo qđ inest
ſm rē. sed tn̄ ſm rōnem ꝯcreti ⁊ abstracti. dico ḡ ꝙ
q: cōis spiratio ſm modū intelligēdi aduenit suppo
sito ꝯstituto iō nō est in eo p modū p̄ncipii indiuiduantis
aut forme ꝓꝓe ac p h non coīcari alteri supposito sibi
repugnat. innascibilitas aūt repugnat relationi sine
iō sibi coīcari nō pōt. similiť nec spiratio sancto ꝑ ean
dem rōnem. ꝓꝓetates aūt p̄sonales puta p̄nitas fi
liatio ꝓcessio incoīcabiles sūt plurib⁹. q: sūt in suppo
sitis ut p̄ncipia indiuidualia. Et si q̄rať vn̄ hoc hnt. di
co ꝙ ex h ꝙ sunt tales res. puta q: hec ē p̄nitas diuina
⁊ illa filiatio diuina ⁊ illa ꝓcessio diuini amoris. spiratio
autē actiua ex h ꝙ est hoc habet coīcari plurib⁹ sup
positis ⁊ solū duob⁹ illa coīcabilitate q̄ dicta ē licʒ q̄li
bet forma uel res diuina sit incoīcabilis coīcabilitate
vlis ꝓpter cām p̄dictā. ¶ Ad 3m negaťa⁹ loquendo
de coītate rōnis alicui⁹ nō vlis. sic aūt est in ꝓposito.
vn̄ scūs Tho. p̄ sen. di. 25. q. 1. arti. 3° sic ait. Duplex ē
coītas scʒ rei ⁊ rōnis. ⁊ dico coītate rei qn̄ aliqd vnū ⁊
idē nūero ꝯuenit plurib⁹: ⁊ talis coītas nō ē nisi ī diui
nis p̄sonis. nec aliq̄ talis ē ī trinitate nisi eēntie ⁊ eoꝝ
q̄ ad eēntiā ptinēt ut attributoꝝ ⁊ oppositionū: nega
tionū ⁊ relationū eēntialiū. coītas aūt rōnis ē ſm quā
p̄sona dr̄ cōis ī trinitate. h aūt diuersimode assigť a
diuersis. qdā eni dicūt ꝙ ē coītas ſm rōnē negatio
nis. alii dicūt ꝙ ē coītas ſm rōnē ꝓportiōis: alii dicūt
ꝙ ē coītas ſm rōnē itētiōis. Sʒ aliť dicēdū ē ꝙ pter
has coītates ē ibi coītas rōnis fūdate ī re. s; rō fūda
ta ī re ē duplex. qdā eī ē cōis sicut rō aīalis ⁊ qdā ē spālis
sicut rō hōis ⁊ sic ē in diuinis: q: cū realiť sit ibi rō relatiōis
⁊ realiť sit ibi p̄nitas ē ibi spālis rō p̄nitatis realis vn̄
relatio ē cōis p̄nitati ⁊ filiationi. nō tn̄ ex h seqť ꝙ re
latio sit vle ad p̄nitatē ⁊ filiationē. q: oē vle hʒ aliud
⁊ aliud eē in suis iferioribus. s; ī diuinis nō ē nisi vnū eē
vn̄ idē ē eē relatiōis in p̄nitate ⁊ filiatione. vn̄ cōis rō
in diuinis nō pōt distingui p eē. s; solū p spāles rōnes ⁊
inde ē ꝙ nihil vnū ſm spālē rōnē pōt numero multi
plicari ī diuinis. ita dico de p̄sona. hec ille. Ex qb⁹ p; ꝙ
p̄nitati ⁊ filiationi in diuinis ē aliqd cōe ſm rōnē qđ tn̄
nō ē vle. vltima aūt ꝯstitutiua pnt in aliq̄ talē coī con
care. ¶ Ad argumēta Aureoli spāliť ꝯ 3m p̄ne indu
cta rn̄deť. Et q̄dē ad p̄ma tria dr̄ ꝙ arguēs in vanum
laborat. nec arguit ꝯ scm̄ doctorē. nō eni scūs Tho.
vbi arguens allegat nec alibi dicit ꝙ relatio ut sub
sistēs p̄sonā ꝯstituat: licʒ dicat ꝙ relatio ut ē diuina e
sētia ꝯstituit. verūtn̄ p̄ma pte. q. 40. arti. 2° dicit hec
ùba. Si aūt relatiōes uł ꝓꝓetates ꝯstituūt uel distin
guūt ypostases uł p̄sonas in q̄tū sūt ipse p̄sone subsi
stētes sicut p̄nitas ē pr̄. ⁊ filiatio ē fili⁹ eo ꝙ ī diuinis nō
differt abstractū ⁊ ꝯcretū. h sūt ùba ei⁹. Ex qb⁹ p; ꝙ
nō ꝓprie hr̄ nisi p̄s distorte velit intelligē ꝙ relatio ut
subsistēs ꝯstituat p̄sonā. Sʒ ad habedū intellectum ad
doctor⁹ sciēdū ꝙ ipse ī illo articulo nō intēdit declara
re sub q̄ rōne relatio ꝯstituat p̄sonā scʒ an ut subsistens
uel an ut relatio: uel an ut h uel aliud ut p; legēti to
tū articulū. sed intendit dare drīam inter modos quo

differētie distinguūt in creaturis species sub gn̄e ali-
quo. ꝛ modū q̄ relationes distinguūt in diuinis psonas
vnius eēntie q̄ ɔsistit in hoc q̄ differētie sic distinguunt
species vnius generis q̄ diuidūt illud genus: ꝛ eēntiā
generis cōem. nec ipse differētie distinguētes sūt de
generis specie. sed relationes sic distinguūt psonas in
eentie specie q̄ nullū cōe reale diuidūt. sed sunt ipse psone
eentie ɔstitute ꝛ subsistētes. ꝛ hūc sensū ipse mo-
dus loquēdi insinuat cū ait. Sic autē relationes ꝛc. H
relationes hoc mō distinguūt q̄ sunt fm rem psone
substantie subsistentes. ita q̄ li in qūtū nō replicat rōnē
fm quā al fm quā relatio constituit psonā sed modū
que ɔstituit. uel potius modū q̄ relatio ɔstituēs se ha-
bet ad ɔstitutū scʒ ad psonā. si eni intēderet assignare
rōnem fm quā relatio ɔstituit psonā subsistente satis
ridiculosū eet dicere q̄ relatio inq̄tum est persona
subsistēs ɔstituat psonā. ¶ Et sic patet q̄ argumēta
ista nō sunt ɔ mentē sancti doctoris. verūtn̄ sustinē-
do illam partē quā multi tenēt dicitur ad p̄mū argu-
mentum q̄ h̄m est falsa. q̄ꝛ tūc q̄t sūt relationes subsi-
stentes in diuinis tot eēnt supposita. qđ est falsū. suppo
sitū eni non solū dicit subsistentiā sed incoicabilitatē
oppositam coicabilitati forme ꝛ vlis ꝛ ptis. ¶ Ad 2m
negat̄ h̄m ad hūc sensū. q̄ paternitas ut subsistens sit
pater. nā i rōne pris nō solū includit̄ relatio. imo eēn-
tia relatio etiā ut subsistens est coicabilis pri p modū
forme. ¶ Ad 3m dicit̄ q̄ subsistētia ad relationē addit
coicabilitatē. ¶ Ad p̄mā cōnē que 2o loco inducuntur
dicit̄ q̄ a.n est vera. si talis effect9 desigt̄ur substanti-
ue. negat̄ aūt si designet̄ adiectiue. Nunc dico ad p-
positum q̄ formale q̄ subsistūt psone ē eēntia. ꝛ eius
formalis effect9 ē subsistere qđ nullo modo i diuinis
plurificat̄. non eni sūt in diuinis plura esse nec plura
subsistere. subsistentia vero nō dicit effectū formalē
eēntie. sed illud qđ hʒ in se illū effectū. Et si dicatur
vlterius. cū subsistentia dicat̄ a subsistere ꝛ sit ei9 cō-
ceptus formalis: quō plurificat̄ subsistētia nō plurifi-
cato subsistere: Dico q̄ argumētū ɔcluderet si subsi-
stentia solū diceret̄ a subsistere: sed nō sic est. nā subsi-
stentia dicit vltra h̄ inclusionē ꝛ incoicabilitatē. sub-
sistentia eni est nomē suppositi substantie: ꝛ iō in diui-
nis nō plurificat̄ subsistētia ex pte ipsi9 subsistere qđ ē
vnicū i diuinis. sʒ ex pte idiuisiōis q̄ in diuinis plurificat̄
fm pluralitatē suppositoꝝ. ¶ Ad 2m ɔcedit̄ a.ns. si illa
sunt idē re ꝛ rōne. nō sic in pposito. q̄ꝛ subsistentia di-
cit incoicabilitatē ꝛ inclusionē quā nō dicit essentia.
¶ Ad 3m rñsum est dū dicebat̄ ad primū. nō eni subsi-
stentia ē formalis effectus imediat9 eēntie. sed subsi-
stere. subsistentia etiam preter subsistere dicit incoi-
cabilitatē ꝛ inclusionem q̄ re nihil ɔcludit. ¶ Ad 4m
dico q̄ de ɔstitutione subsistētie in diuinis loquendū
eēt: de ɔstitutione psone sicut dictū est. vn̄ dico q̄ es-
sentia nō constituit subsistentiā. sed relatio diuina q̄ hʒ
eia requisita ad cōstituēdū psone. q̄ꝛ scʒ talis relatio
est incoicabilis. ē substantia ꝛ nature intellectiue. ꝛ se
hʒ modo forme: ꝛ ut q̄ aliqd est. Et cū infert̄ q̄ si rela-
tio ɔstituit subsistentiā indiuiduam q̄ ipsa ut relatio
dat subsistere. negat̄ ɔnā. ad rōnē eni subsistētie non

solū requirunt̄ multa q̄rū nō oia facit relatio ut rela-
tio: sʒ ut ē diuina eēntia. Q: aūt diuina eēntia det nō
solū psonis imo relationib9 subsistere. ondit sanctus
doctor de potētia dei. q. 9. arti. 5o ad 13m dicēs. In re-
bus creatis p̄ncipia indiuiduātia duo hñt quoꝝ vnū
est q̄ sūt p̄ncipia subsistēdi. nā eni cōis nō subsistit nisi
in singularib9. Aliud ē q̄ p p̄ncipia indiuiduātia sup-
posita nature cōis ad inuicē distinguūtur. In diuinis
aūt ppetates psonales h̄ solū hñt q̄ supposita nature
diuine ab inuicē distinguūt. nō aūt sūt p̄ncipiū subsi-
stēdi diuine nature. Ipsa eni diuina eēntia ē fm se subsi-
stens. sed ecōtra ppetates psonales hñt q̄ subsistant
ab eēntia. ex eo eni. p̄nitas hʒ q̄ sit res subsistens. q̄ꝛ
eēntia diuina cui ē eadē fm rē ē res subsistēs ut inde se-
q̄tur q̄ sicut diuinitas ē de9 inde p̄nitas ē pr̄. ꝛ ex h̄ ē etiā
q̄ diuina psona nō multiplicat̄ fm numerū ex plurali-
tate suoꝝ suppositoꝝ sicut accidit i suis iferiorib9. nā co
aliqd multiplicat̄ fm numeꝝ ex q̄ subsistētiā hʒ. licʒ āt
diuina eēntia seipsa ut ita dicā indiuiduet̄ q̄tū ad h̄ q̄
ē p se subsistere. tn̄ vna existente ipsa fm numerū sūt
in diuinis plura supposita distincta p relationes subsi-
stētes. hec ille. Itē ad 19m dicit. Nullo mō ɔcedēdū ē
q̄ in diuinis sit nisi vnū eē: cū eē ad eēntiā ptineat sp ꝛ
p̄cipue in deo cui9 eē ē sua eēntia. relatiōes aūt q̄ di-
stinguūt supposita i diuinis nō addūt aliud eē sup esse
eēntie. q̄ꝛ nō faciūt ɔpositionē cū eēntia ut dictam ē.
ois aūt forma addēs aliqđ eē sup eē substātiale. facit
cōpositionē cū subā ꝛ ipsū eē est accntale sicut eē albi ꝛ
nigri. diuersitas q̄ fm eē seq̄t̄ pluralitatē suppositoꝝ
sicut ꝛ diuersitas sube ul eēntie i reb9 creatis. neutrum
aūt in diuinis. hec ille. Idē ponit. q. 8. arti. 2o ad. 11m. Ex
q̄b9 pʒ qđ p̄us dicebat̄ scʒ q̄ in diuinis nō est nisi vnum
esse ꝛ ɔn̄s nec nisi vnū subsistē. q̄ꝛ fm scm̄ Tho. p̄ sen.
dis. 23. q. 1. arti. p̄. et p̄ma pte. q. 29. arti. 2o subsistere
dicit determinatū modū eēndi. dicit eni eē ꝛ addit de-
terminationē. Illa eni subsistere dicim9 q̄ nō in alio sʒ in
seipsis existūt. Idē ponit de potētia dei. q. 9. arti. p̄ ad
4m. Sic ḡ in diuinis nō ē nisi vnū subsistē qđ etiā ondit
sctūs doctor sup9 vbi allegatū. s. q̄ eēntia diuina idiui-
duat̄ q̄tū ad h̄ qđ est p se subsistē. pʒ etiā q̄ nec rela-
tio nec psona hʒ subsistere nisi p eēntiā. Itē q̄ relatio
nō dat psonis subsistē nisi q̄ꝛ ē diuina essentia. ¶ Ad ar-
gumētū i pede q̄ōnis factū. negat̄ a.ns. ꝛ cū pbat̄ p̄ma
ps. dico q̄ fm scm̄ Tho. de potētia dei. q. 8. arti. 3o ad
12m. Relatio p̄supponit distictionē alioꝝ generū ut-
puta sube ꝛ q̄titatis. q̄ñq; etiā actionis ꝛ passiōis inte-
dum distinctionem que ē fm ad aliquid relatio non
p̄supponit sʒ facit. sicut relatio dupli p̄supponit diuersi-
tatē magni ꝛ pui. hāc aūt driam q̄ ē fm duplum ꝛ di-
midiū nō p̄supponit sʒ facit. In diuinis aūt non ē alia
distinctio nisi fm relationē. hec ille. Itē p̄ sen. dis. 26.
q. 1. arti. p̄. ad 3m dicit. Quis relatio ex hoc q̄ relatio
ad alterū dicit̄ non sit res q̄dam. est tn̄ res aliqua fm
q̄ habet fūdamētū in eo ad quod refertur. ꝛ ex hoc
habet vlterius q̄ sit ypostasis uel substātia inq̄tum
est diuina. ꝛ ideo facit realē distinctionē ypostasum
sicut sapiētia ex h̄ q̄ ē sapia nō hʒ q̄ sit substātia. ꝛ tn̄
q̄ꝛ sapia diuina ē substātia de9 substantialis est sapiens.

τ iō ɔsiderādū ꝙ vbi ē relatio ſm habitudinē tm̄ τ nō ſm aliqḋ eē nāle. nō requirit̃ diſtinctio ſuppoſitorum ſm rē ſed ſolū ſm rōnem: ut cū dicit̃ idem eidē idē. qñ aūt eſt ibi relatio non ſolū ſm habitudinē ſed ſm eſſe nāle. requirit̃ diſtinctio ſuppoſitoꝝ etiam realiter ut eq̄lis eq̄ū eq̄lis. ſed vbi relatio non ſolū eſt realit̃ ſed ē ipſa ſubſtātia relati ibi nō tm̄ requirit: ſed facit diſtinctionē ſuppoſitorū. hec ille. Ad ꝓbationem alterius partis antis ſepe dictum eſt ſcʒ quō relatio ſit prior ſm intellectū actu notionali. τ quō poſterior. τ ɔñter quō relatio ſupponit cōſtitutionē ſui ſuppoſiti. τ quō nō. vñ ſcūs doctor de potētia dei. q. 10. arti. 5º ad. 12m oñdit ordinē ſm intellectū int̃ relationē τ ꝓꝑetatem τ notionē ꝑ quē habet̃ quō relatio ꝑintelligit̃ ɔſtitutioni: τ quō nō. ait eni ſic. Neqȝ inqt ꝓꝑetas neqȝ relatio ſm ꝙ hͦ habēt rōnem cōſtituēdi pſonā. nā cum pſona ſit rōnalis nature idiuidua ſubſtātia. illud qḋ ē extra ſubſtantiā pſonā cōſtituere non pōt. vñ in rebꝰ creatis ꝓꝑietates τ relationes nō ſunt ɔſtituentes ſed magis aduenietes perſonis conſtitutis. In diuinis aūt ipſa relatio ē diuina eēntia. τ ex hͦ hʒ ꝙ illud qḋ ꝑ eam conſtitutū eſt ſit pſona. niſi eni paternitas eēt diuina eēntia nullatenꝰ hͦ nomē pater ſignificaret perſonā. ſed hͦ ſolum accidens relatiuū pſone ſicut pʒ in pſonis humanis. patnitas ḡ inq̄ʒtum ē diuina eēntia conſtituit ypoſtaſim ſubſiſtētem i nā diuina. inq̄ʒtum vͦo eſt relatio diſtinguit. inq̄ʒtū vͦo eſt ꝓꝑetas ɔuenit vni pſone τ non alij. inq̄ʒtū vͦo eſt notio eſt principiū innoteſcēdi pſonā. ſic ḡ ſm ordinē intellectꝰ p̄mū eſt ꝙ ſit perſonā conſtituens. 2m eſt ꝙ ſit diſtinguēs. 3m eſt ꝙ ſit ꝓꝑetas. 4m eſt ꝙ ſit notio. hec ille. Ex q̄bus patet vanitas q̄rundā exponētiū ſcm̄ Tho. dicūt eni ꝙ patnitas conſtituit inq̄ʒtum ē quedam proprietas τ ſic p̄cedit gñationem actiuā τ relationē. patet enim ex dictis hͦ falſitas. paternitas eni prius ſm intellectū eſt relatio q̄ʒ proprietas. vñ ibidē ait ſcūs doctor. In diuinis pſonis oʒ ꝙ rō relationis rōnem ꝓꝑietatis p̄cedat. nā cum ꝓꝑiū ſit qḋ vni ſoli ɔuenit. ratio ꝓꝑietatis diſtinctionem p̄ſupponit. In diuinis autē nō poteſt eē aliqd diſtinctū niſi ꝑ hoc qḋ ē ad aliquid vnde relatio que ē diſtinctionis principiū in diuinis ſm rōnem prior eſt ꝓꝑietate. hec ille.

Circa vigeſimamſeptimā diſtinctionē querit̃. Utrum generare τ patnitas ſint idem realit̃ in diuinis. Et arguit̃ ꝙ non. q: ea q̄ reducunt̃ ad diuerſa p̄dicamēta nō vident̃ eē realit̃ idē. ſed iſta ſūt hͦ. quia gñare videt̃ reduci ad p̄dicamētū actionis. patnitas vͦo ad p̄dicamentū relationis. igitur nō ſunt idem ſm rem. Sʒ in oppoſitum arguit̃. nam magiſter ponit in hac diſtinctione ꝙ eadē ꝓꝑietas dicitur patnitas uel gñatio τ eadē filiatio τ natiuitas ſiue origo. igit̃ ſūt realiter idem. In hac queſtiōe erūt duo articuli. In p̄mo ponent̃ ɔ̄nes. In 2º obiectiones. ¶ Q̄ntū ad primū articulū ſit p̄ma ɔ̄. ꝙ actio in diuinis nō dicit rē de p̄dicamēto actionis: ſed potiꝰ diuinā eēntiam cū relatione reali uel rōnis. Patet p̄ma ps. q: actio ut ē p̄dicamētū infert paſſionē. in diuis aūt nulla ē paſſio. ḡ non ē actio de p̄dicamēto actionis. 2ª q: actio [illegible] dicit originē motus uel mutationis. ſed in diuinis nihil mouet̃ aut mutat̃. ḡ [illegible]. Iſtas ꝓbationes innuit ſanctꝰ doctor p̄ma pte. q. 41. arti. p̄. ad 2m et 3m. Sed 2ª pars ɔ̄nis ꝓbatur. nā tam actio q̄ eſt creatio q̄ʒ illa q̄ ē generatio aut ſpiratio: τ generalit̃ oīs diuina actio ſiue ad extra ſiue ad intra. τ ſiue ſit eēntialis ſiue pſonalis dicit diuinā eēntiā. ſm ꝙ ꝓbat ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 45. arti. 3º ad p̄mū. Et p̄mo ſen. diſ. 8. q. 4. arti. 3º. Et de potētia dei. q. 2. arti. 3º. Et. 2º ɔtra gētiles. caº. 9º. τ multis alijs locis. Q̄ aūt dicat relationem patet. Et p̄ de actione dei ad extra ꝓbat ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 45. arti. 3º ad primum. Creatio actiue ſignificata ſignificat actionē diuinam q̄ eſt eiꝰ eēntia cū relatione ad creaturam. ſed relatio dei ad creaturam non eſt realis: ſed ſm rationem tm̄ [illegible]. hec ille. Hoc etiam dicit 2º ſen. diſ. p̄ma. q. 1. arti. 2º. Itē de potētia dei. q. 2. arti. 3º. Sed de actione ad intra ꝓbat ipſe p̄ma pte. q. 41. arti. p̄. ad 2m vbi ſic ait. Primo inquit ɔuincē potiuꝰ originē alicuiꝰ ab alio ex motu. ꝙ enim aliq̄ res a ſua diſpoſitione moueret̃ ꝑ motū manifeſtū fuit ab aliq̄ cā ꝓcedere. τ iō actio ſm p̄mā nōis inſtitutionē iportat originē motꝰ. ſicut eni motꝰ put ē imobili ab aliquo dicit̃ paſſio: ita origo ipſius motꝰ ſm ꝙ incipit ab aliquo τ terminat̃ i illud qḋ mouet̃ vocat̃ actio. remoto igit̃ motu actio nihil aliud iportat q̄ʒ ordinem originis ſm ꝙ a cā aliqua uel p̄ncipio ꝓcedit in id qḋ ē a p̄ncipio. que qdē habitudines ſunt ipſe relationes uel notiones. hec ille. Itē. q. 45. arti. 2º ad 2m dicit. Actio τ paſſio ɔueniūt in vna ſubſtantia motus τ differunt ſolū ſm habitudines diuerſas: ut dicit̃. 3º phyſicorū. Oportet igit̃ ꝙ ſubtracto motu non remaneant niſi diuerſe habitudines in creante τ i creato. hec ille. Ex quibus patet ꝙ actio in diuinis non dicit niſi diuinā eēntiam τ habitudinē ad ꝓductū ſm rem uel ſm rōnē. ¶ 2ª ɔ̄ eſt. ꝙ generare τ generari potiꝰ habēt modum relationū q̄ʒ actionū τ paſſionū. patet ɔ̄. q: gñari in diuinis nō dicit paſſionē. nec gñare dicit actionem ptinentē ad p̄dicamētū actionis. vñ ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 41. arti. p̄. ad 3m ſic ait. Actio ſm ꝙ iportat originē motꝰ infert ex ſe paſſionē. ſic aūt nō ponit̃ actio in diuinis. vñ nō ponūtur ibi paſſiones niſi ſolū grāmatice loquēdo q̄ʒtum ad modū ſignificādi. ſicut attribuimꝰ patri gñare. τ filio gñari. hec ille. Idem ponit p̄mo ſen. diſ. 8. q. 4. arti. 3º. ¶ 3ª ɔ̄ eſt ꝙ actus notionales cuiuſmodi ſunt generare τ ſpirare ſūt idem realit̃ cum relationibꝰ perſonarum. ſed differunt ſm modū ſignificandi. ꝓbat̃ iſta ɔ̄ ex p̄ma ɔ̄ne. q: cū remoto motu actio non ſit niſi relatio τ habitudo p̄ncipij ad illud quod ē de p̄ncipio. ſequit̃ ꝙ cū i diuinis nullus ſit motus aut mutatio ꝙ gñare qḋ ſignificat per modū actionis ſm rem ſit relatio principij originātis ad originatū. τ generari ſit habitudo generati ad generātē. ſed ꝙ differāt q̄ʒtum ad modū ſignificandi pʒ ſm ſcm̄ Tho. p̄ma pte. q. 41. arti. p̄. ad 2m. Cum inqt de rebus diuinis intelligētibus loqui nō poſſi-

[illegible] sm modū rerū sensibiliū a quib⁹ cognitionē accepimus. ꝛ in quib⁹ actiones ꝛ passiones inq̃tū mo[illegible] aliud sūt a relationib⁹ q̄ ex actionibus ꝛ pas[illegible] cō[illegible] oportuit seorsū sigīi habitudines [illegible] p modū actus. ꝛ seorsū p modū relationū. ꝛ [illegible] sūt idē sm rē. s₃ differūt solū sm modū signdi [illegible] Itē p̄ sen. dis. 27. q. 1. arti. p̄. ad 5m. Sic ingt in [illegible] est q̄ idem sm rē est operatio. ꝛ deus ē [illegible] s₃ tn̄ distinguūt sm rōnē fundatam in re. [illegible] in personalibus q̄ idem ē sm rem opatio perso[illegible] persona ꝛ ppꝛietas ɔstituēs psonā. s₃ tn̄ diffe[illegible] rōnē ꝛ modū signdi. vñ dico q̄ eadem relatio [illegible] p hec tria pater paternitas ꝛ gñatio. sed pri signi[illegible] p modū ppꝛietatis. generatio p modū operatiōis [illegible] ¶ 4⁹ ē q̄ paternitas p̄cedit sm intellectum [illegible] generare. s₃ generari p̄cedit filiationē. Ista ɔ̄[illegible] pbata in p̄cedenti qōne. isto medio. s. q̄ illud qd̄ [illegible] ut pgrediens ab aliq̄. sequit̄ sm modū intel[illegible] ɔstitutiuū illi⁹ a quo pgred̄. sic aūt est q̄ gene[illegible] ut pgrediēs a patre. q̄si per modū act⁹ ei⁹ [illegible] ɔstitutiuū persone patris qd̄ ē paternitas [illegible] intelligendi p̄cedit simplicit̄ generare. eco[illegible] vō illud quod intelligit̄ tāq̄ via ad esse alicui⁹ [illegible] formale videt̄ illud p̄cedere sm itellectū. gene[illegible] autē itelligit̄ q̄si via ad psonā filij. ḡ generari sm [illegible] p̄cedit filiū ꝛ filiationē. Ex quib⁹ sequit̄ q̄ [illegible] paternitas constituit p̄onā patris q̄ [illegible] sm nr̄m modū intelligēdi. imo generare nō [illegible] sed poti⁹ ɔstitutū ondit. Itē apparet q̄ in di[illegible] pater generat q2 pater. ꝛ nō iō ē pater q2 gñat. [illegible] ē qd̄ accidit in creatis. sortes eni nō ē gene[illegible] q2 pater. s₃ q2 generat iō pater ē. ꝛ ita generare [illegible] p̄cedit paternitatē. Ista omnia ponit sanctus Tho. pma pte. q. 41. arti. 4.

Quantum ad secundū articulū arguitur ɔtra ɔ̄nes. Et quidē ɔ̄ 2am arguit Aureolus pbando q̄ generare ꝛ generari habeant poti⁹ modū actionū ꝛ passionū q̄ relationū. tū q2 p generare ꝛ generari vere capit fili⁹ suam realitatē qd̄ non cōpetit habitibus de genere relationis. tum q2 generari ē vera origo que nō h₃ modū relationis s₃ passionis. tum q2 generare est quidā egressus ꝛ quedā origo realis q̄ egressu pa[illegible] pꝛ[illegible] in filiū. ꝛ silr̄ generari ē quidā exitus q̄ [illegible] egredit̄ a patre. sicut ipse testat̄ Ioh. 16° q̄ exiuit a patre ꝛ venit in mūdū. ostēsum ē autē supra q̄ hec nullo mō cōpetunt pdicamento relationis. s₃ actiōis ꝛ passiōis. ḡ modū hñt actionū ꝛ passionū poti⁹ q̄ relationū. vñ ɔsuetū ē q̄ dr̄ actiua generatio ꝛ passio. ꝛ silr̄ de spiratione q̄ ē actiua ꝛ passiua. ꝛ q̄ maxime hñt dicere q posuerūt generare elicitū in diuinis ꝛ potentiā generandi esse pductiuā. vñ non apparet q̄ absq̄ repugnātia potuerūt ista duo ponere. sc₃ q̄ generare sit relatio ꝛ non habeat modū actionis. ꝛ tn̄ q̄ potentia generādi sit potentia vere pductiua ꝛ nō [illegible] ¶ Contra 3am ɔ̄nē arguit̄ sic. Impossibile ē eandē rē in sui existentia habere modū habit⁹ ꝛ quietis. ꝛ modū act⁹ ꝛ fluxus. aliogn inessent opposita eidē. sed paternitas h₃ modū habit⁹ ꝛ quietis. generare vō modū actus ꝛ flux⁹. ḡ ul' nō sunt eadē res. cui⁹ oppositū oēs hñt ɔcedere sm itētionē scō₂. aut si sūt eadē res vterq̄ modus. s. fluxus ꝛ qetis nō debet attribui illi rei in sua existentia. s₃ manifestum ē q̄ in sui exn̄tia ꝛ in rerū nā o₃ q̄ illa res habeat modū actus ꝛ agere uel pduci in filio. aliogn non vere pducerentur psone. ḡ ipossibile ē q̄ i sui exn̄tia habeat modum habitus relatiui tm̄modo cōnectentis ꝛ non causantis. s₃ ille modus erit in sola apprehēsione itellectus. ¶ 2° sic. Impossibile ē q̄ eadē realitas inter duo extrema ɔsistens sit vere positiua alteri⁹ extremi ꝛ non positiua in re₂ existentia. aliogn ɔtradictoria erūt sil' vera. sed realitas importata p generare existit int̄ patrē ꝛ filiū ut vere positiua ꝛ causatiua filij. patnitas vō inter eos existit ut nullo mō causatiua aut positiua filij. s₃ tm̄mō ut referēs ꝛ cōnectens. q2 relatiōis nō est causare extrema s₃ ɔnectere ꝛ referre. ḡ nō sūt eadē res paternitas ꝛ generare. qd̄ tn̄ oēs concedūt uel necesse ē q̄ generare sm rē ꝛ modū causatiuū sit in diuinis ex nā rei. ꝛ sine ope intellectus. paternitas vō p modū eius relatiuū filiū nō ponēs. s₃ tm̄modo ad ipsum referens sit ex solo opere intellectus. ꝛ hoc vtiq̄ verū est demonstratiue ɔclusū. paternitas eni est vera res causatiua ꝛ positiua extremi. s. filij. ē eni ipsū generare s₃ ɔcipit sub mō nō causatiuo. s₃ cōnexiuo ꝛ relatiuo tn̄. q modus nō est in re s₃ in intellectu apphēdente. ꝛ ideo paternitas inq̃tū est relatio q̄d ī differens modaliter a generare est ab ope intellect⁹. vñ in diuinis sūt origines vere ꝛ relationes per actū intellectus. hec ille. ¶ 3° arguūt alij ɔ̄ eandem ɔ̄nē sic Qñ aliqua sic se hñt q̄ vnū est realit̄ in aliq̄ ꝛ reliquū ī suo opposito. illa nō sūt realit̄ idē q2 talia realiter separāt̄. ꝛ sic nō sūt idē. s₃ patnitas ē realiter ī pr̄e cū p eā sit formalit̄ pr̄. generare vō nō est in patre. s₃ in filio. qd̄ p₃. tum q2 3° physico₂ dicit phus q̄ actio est in passo non in agente. tum q2 generare videt̄ egredi a patre ꝛ attingere filiū. ꝛ per ɔ̄ns remanere ī filio ꝛ nō in patre. ḡ generare ꝛ paternitas distinguūt̄ realit̄ ¶ 4° Qñcūq̄ aliq̄ sūt idē de q̄cūq̄ predicat̄ vnum ꝛ reliquū. s₃ pater pdicatur de aliq̄ in diuinis de q̄ non pdicatur generare. utpote de eēntia. nā essentia vere veraciter dicit̄ ꝛ est pr̄. extra de sūma trini. ꝛ fi. ca. c. dānam⁹. ꝛ tn̄ ibidē deūminat̄ q̄ eēntia nō generat ḡ generare ꝛ eē pr̄em nō sūt idē. ꝛ p ɔ̄ns nec paternitas ꝛ generatio actiua. ¶ 5° Patnitas ꝛ filius in diuinis nō sunt idē realiter. imo realiter distinguūt̄ sicut pater ꝛ fili⁹. s₃ generare non est aliud q̄ fili⁹. ut videtur. sicut enim mot⁹ q̄ est in passo put est ab agente dicit̄ actio. sic realitas filij put est a patre dr̄ generatio actio. ꝛ put est in filio dr̄ gñatio passio. ¶ Cōfirmat̄. q2 creatio actio non videt̄ aliud esse q̄ creatura put est a deo creante. ḡ paternitas ꝛ generare nō sūt idē. ¶ 6° Idem non fundat̄ in seipso. fundamentū eni nō est idē cū fundato in eo. s₃ generare est fundamentū paternitatis. q2 relationes pducentis ꝛ pducti fundant̄ sup agere uel egisse. ut dicit phs 5° met aphisice ḡ generare ꝛ paternitas nō sunt idem. ¶ 7° Qñcūq̄

aliqua sic se habent q̄ vnū manet reliquo transeūte illa non sunt idē realr̄. alias transire ⁊ nō transire manere ⁊ non manere q̄ sunt ɔ̄dictoria verificarent̄ de eodē. ɔ̄ illud p̄mū p̄ncipiū: Jmpossibile ē idē simul eē ⁊ nō esse. sꝫ paternitate manēte trāsit actus generationis ⁊ generare. ut patet i creaturis. vbi manet pater multo tempore p⁹ q̄ꝫ genuit. ⁊ dato q̄ i deo i eternū simul stent. hoc ex necessitate ⁊ imutabilitate diuina p̄uenit ⁊ nō ex cōditione paternitatis. qꝛ dato per īpossibile q̄ generare transiret adhuc remaneret paternitas. dū tñ filius permaneret ⁊ esset pater in diuinis non qui actu filiū gn̄aret. sed qui filiū genuisset ḡ paternitas ⁊ generatio nō sunt idē. ¶ 8°. Ea q̄ reducunt̄ ad diuersa gn̄a ⁊ p̄ñta nō p̄n̄t eē idē. cū diuersorū generꝫ diuerse sint spēs. ⁊ coordinatiōes predicamentorꝫ sint ipermixte. sed generare reducit̄ ad p̄dicamētū actionis. paternitas vō ad predicamētū relationis. i creaturis qdē vere. in deo aūt s̄m modū. igit̄ paternitas ⁊ generare nō erūt idem i deo. ¶ 9°. Forma quieta nō videt̄ esse idem cū illa que cōsistit i q̄dā fluxu ⁊ egressu. sꝫ paternitas est forma quieta p̄ modū habitus existens in patre. generare vō consistit i quodā fluxu ⁊ egressu a patre. ḡ non sunt idē gn̄are ⁊ paternitas. ¶ 10. Jdem nō ē causa sui ipsi⁹. sed s̄m aliquos pater est p̄r qꝛ generat. s̄m alios vero generat qꝛ est pater. ⁊ ita paternitas s̄m illos causat generare. s̄m alios vō causat generare pat̄nitatē. ḡ non sūt idem. ¶ 11. Doctores ingrunt an suppositū p̄ris cōstituat̄ p̄ gn̄are an p̄ pat̄nitatē. ⁊ illi tenēt q̄ p̄ gn̄are. alij q̄ p̄ pat̄nitatē. sꝫ hec inq̄sitio nulla eēt si gn̄are ⁊ p̄nitas idē forent. igitur. ¶ Contra 4.am ɔ̄nē arguit multiplicit̄. Et p̄° q̄ generare s̄m modū intelligendi p̄cedat pat̄nitatē. Q̄ñcunqꝫ eni res aliq̄ hꝫ duos modos ɔcipiendi vnū quidē s̄m q̄d est i rerū nā. ⁊ aliū tm̄mō ex operatione intellect⁹. pm⁹ d̄r precedere 2m. Sic pꝫ. qꝛ ordine rationis ɔcept⁹ floris per modū stantis precedit florere q̄ per modū flux⁹ concipit̄. q̄m flos i rerꝫ natura habet modū quiescentis. modum vō fluentis a solo opere intellectus. sed realitas illa que per generare ip̄ortat̄ per modū fluxus. ⁊ per paternitatem p̄ modū quiescentis hꝫ in sui existentia modū actiōis ⁊ fluxus. modū vō habit⁹ quiescētis ex solo op̄e intellect⁹. qꝛ si eēt ecōuerso nō vere ⁊ realiter fili⁹ p̄duceretur a patre. sed ɔnecteret̄ ad ip̄sū realr̄. nec tñ realiter emanaret. ḡ s̄m modū intelligēdi generare p̄cedit pat̄nitatē. ¶ 2° sic. Cōnexio extremorꝫ exigit extrema posita. ⁊ per ɔ̄ñs p̄supponit positionē eorꝫ. sed paternitas ⁊ vniuersaliter oīs relatio de 2° mō relatiuorꝫ est cōnexio extremorꝫ nec ponit ea. sed posita supponit. ḡ exigit ut p̄us ɔcipiatur positio illorū. ponitur aūt fili⁹ p̄ generare. igit̄ paternitas exigit ut sibi p̄intelligat̄ generare. ¶ 3° sic. Si generare s̄m modū intelligendi non precedit paternitatē. sed sequit̄ in diuinis. aut hoc ē ex hoc q̄ generare elicit̄ a patre ita q̄ paternitas aliq̄d ad generare faciat. aut qꝛ facit ad ipsum p̄ modū cuiusdā preuij ⁊ rōnis fundādi. sed nō p̄ōt dici primū. tū qꝛ generare nō est elicitum. imo est realitas esse non capiens aliunde cui repugnat ut esse capiat ab alio sicut repugnat primo principio aut diuine essentie aut cuilibet rei improducte q̄ itelligatur producta. tum quia dato q̄ eliceret [illegible] illo modo paternitas ipsam eliceret nec esset eliciti principij determinatiū. cum relatio non sit actionis principiū nec exigat̄ ad determinandū. qꝛ absolutū est sufficienter determinatū. nec respectu indiget ad agendū. Nec etiā 2m p̄ōt dari. qꝛ manifestū ē q̄ actiones sunt p̄ue ⁊ rōnes fundandi 2m modū relatiuorꝫ. ⁊ non econuerso. vñ mens non p̄ōt cōcipere patrem nisi accipiendo q̄ genuit uel generat. ḡ intellectus recte iudicans debet apprehēdere q̄ i deo generare p̄cedat paternitatē. ¶ Jtē cōtra candē ɔ̄nē arguit p̄bando q̄ persona patris veri⁹ ⁊ principali⁹ ɔstituit per generare q̄ꝫ per paternitatē. qꝛ illud dicitur verius ⁊ principalius q̄d est ex nā rei q̄ꝫ q̄d ē solū s̄m cōsiderationē ⁊ fit per opus intellectus. sꝫ ɔstitutio patris suppositi per actū generandi ē quidē ex natura rei. q̄m generare ē in re ⁊ quo ad intētionē q̄ cōcipit̄ ad modū actus ⁊ fluxus siue ponētis actualiter positū. ɔstitutio vō per paternitatē hꝫ aliq̄d de opere intellectus. qꝛ licꝫ paternitas sit in re quo ad intētionē conceptā que penitus est eadem cū generare. nihilominus quo ad modū habit⁹ ⁊ quietis sub quo cōcipit̄ qꝛ intelligit̄ p̄ modū habitudinis cōnectetis. [illegible] illo quidē modo non ē in rerꝫ nā. aliogn̄ modi cōpositi flux⁹ ⁊ q̄etis inessent eidē rei nō solū i intellectu imo in existentia. que oīa sunt ipossibilia. ḡ suppositū p̄ris verius ⁊ principalius ɔsurgit ex eēntia ⁊ generare q̄ꝫ ex essentia ⁊ paternitate. hec ille in forma.

Ad primum contra 2am ɔ̄nem dicit̄ q̄ fili⁹ vere capit esse per generare. sꝫ ad minorē dico q̄ relatio ut relatio non habet hoc ut per eā aliq̄d capiat esse. sed tñ dico q̄ oē q̄d capit realitatē accipit eā per actionē que dicit motū cum relatione. sicut actio p̄dicamentalis quā negam⁹ a diuinis uel p̄ originē que ē relatio signata per modū actionis predicamētalis. ⁊ talis est in diuinis. non eni nego imo firmiter teneo q̄ generare dicit diuinā actionē cū relatione. sꝫ ibi pot⁹ saluat̄ ratio relationis q̄ꝫ actionis p̄dicamētalis que imperfectionē includit ⁊ passionē iducit ⁊ exitum de potētia in actū insep̄abiliter comitat̄. vñ argumētū [illegible] p̄cedit de relatione que nō est nisi relatio. ⁊ nō de relatiōe que includit s̄m rē oēm perfectionē. ¶ Ad 2m negat̄ h⁹. exitus enim dicit semp̄ uel motū cum relatione uel relationē ipsam. nec p̄bat oppositum. [illegible] egressus ⁊ p̄ductio non dicant relationē. [illegible] bare conat̄. s. q̄ originare ⁊ originari nō dicat re[illegible] ct⁹ de gn̄e relationis. tum qꝛ per nullū respectum de genere relationis capit esse terminus [illegible] respect⁹ [illegible] origo est illud quo termin⁹ originat̄ ponat̄ in [illegible] qꝛ s̄m Simpliciū facere ⁊ pati nō ɔsistunt in [illegible] dine ad inuicem sicut dextrū ⁊ sinistrū. tum 3° qꝛ [illegible] la relatio se habet ad suū terminū quasi [illegible] sic aūt actio ad terminū. tum 4° qꝛ relatio nece[illegible] oritur posito fundamento ⁊ termino. non sic actio qꝛ illa causat terminū. tum 5° qꝛ relatio necessario [illegible]

et ad permanentiā extremorū. nō semp autem ma
net ergo terminū ab agente illis positis. tum 6°. qr re
latio non fundat relationē. s3 tñ aliq̄ relatio fundat
actionē. s3 metaphisice. Jlla sūt motiua paruc
tamer actionē. s. quod dicit q̄ solū probāt q̄ originare t origi
nari ad actio t passio seu facere t pati ut sunt p̄dica
menta nō dicunt solos respectus de genere relatio
nis quod conceditur. sed non probāt q̄n dicant motum
cū duplici respectu. quoꝝ vnus est in agente t aliꝰ in
paso. vñ actio dicit motū cum vno respectu. t passio
motū alio respectu. Jn diuinis autē iterum cōcedo
originare t originari nō dicunt i sua rōne solos re
spectus. s3 diuinā actionē cū respectu dantis uel ac
cipientis. ut dicit sctūs Tho. de potentia dei q. 2. arti.
5. Nam generatio inqt in diuinis sigt actionē cū ali
quo respectu. vñ ipsa generatio est dei actio que est
diuina essentia cū aliquo respectu. ¶ Ad 5m dicit q̄ nos
non ponimus q̄ generare sit realiter eiectū in diuis.
sub modo actionis t concipi sub conceptu actio
nis que inuenit in creatis vbi est actio realiter elicita
Nec est repugnātia q̄ potentia generādi sit vere p̄
ductiua t q̄ generare nō babeat modū actionis p̄di
camentalis. qr non oportet q̄ potentia generandi sit
productiua aut elicitiua generatiōis. s3 filij. ¶ Ad pri
mū ptra 3m ōnem pcedit a'' t negatur b''. dico enim
q̄ oia que sunt in diuinis in patre sunt sine fluxu. sed
sunt in vltimo cōplemēti. pcedo tamen q̄ eadem res
que est paternitas t generare possit concipi sine fal
sitate in rōne forme quiescentis t in rōne actionis. nō
q̄ conceptus actionis repsentet illā quo ad illā im
perfectionē que est in creata actione. s. q̄ actio crea
ta est quidā fluxus t eductio de potentia in actū aut
quedā tendentia i extrinsecū. sed quo ad boc q̄ actio
t operatio est vltima actualitas t perfectio potentie
sicut esse est actualitas essentie. t quo ad boc genera
re pōt concipi p modū actionis t fluxus inq̄tum i ra
tione actiōis t fluxus iportat perfectio. s. actualitas.
potest etiā illa eadē res concipi in rōne permanentis
t quiescentis inq̄tū negat iperfectio quā dicit fluxꝰ
Et cum dicit q̄ illa res in sui existentia non babet mo
dū fluxus. tc̄. negat ōña. non enim est de rōne produ
ctionis talis fluxus. sed solū vltima actualitas q̄ cōi
catur pfectio alteri. ita q̄ dicit actualitatē vltimā po
tentie cū relatione ad illud cui coicat actus. sed i cre
aturis coicatur imperfecto. s. fluxus ille qui est exitꝰ
aut eductio de potentia passiua in actū. ¶ Ad 2m di
co ad minorē q̄ illa res que est paternitas t generare
vere ē positiua filij t relatiua patris ad filiū. cōcedo
tñ q̄ ut est paternitas est relatiua. sed non positiua in
tē. s3 ut ē generare. qr generare dicit actionē diuinā
cum relatione. paternitas autē relationē solū. s3 ex B
non sequit q̄n sit ibi vere paternitas s̄m p̄priā rōnem
relationis nec q̄ realiter distinguat a generare. sed
solū q̄ aliter est in re t perfectiꝰ q̄ in intellectu. qr in
re non solū est relatio. s3 est substantia t eēntia t sapi
entia t actꝰ t oipotētia t ifinite pfecte. Jn intellectu aūt
dū concipit sub rōne paternitatis nō intelligit nisi ut
relatio t non ut actꝰ potentie generatiue nec ut eēn

tia. tc̄. vñ argumentū solū pcludit q̄ rō paternitatis
quā babemꝰ uel in qua cōcipimus diuinā relationē nō
comprebendit illam. t ideo dicit sanctus Tho. prima
pte. q. 28. arti. 2°. ad 3m. Si inquit in pfectione diuina
nibil plus cōtineret q̄ qd sigt nomen relatiuū. seque
retur q̄ esse eius esset imperfectū. utpote ad aliud se
babens. sicut si nō contineret ibi plꝰ q̄ significet noie
sapientie non esset aliqd subsistens. s3 qr diuine essen
tie perfectio est maior q̄ q̄ signtione alicuius noīs cō
prebēdi possit. nō sequit si nomē relatiuū uel qdcūq3
aliud nomē dictū de deo nō sigt aliqd pfectū q̄ diui
na essentia babeat eē impfectū. qr diuina essentia cō
prebendit in se perfectionem omniū generū. bec ille
Et ibidē ad 2m dicit. q̄ plꝰ continet i pfectione diuine
essentie q̄ aliquo noie signi possit. vñ non sequitur q̄
in deo pter relationē sit aliqd aliud s̄m rem: s3 solū
cōsiderata nominū ratione. bec ille. Ex quo p3 q̄ re
latio est vere t realiter in deo t non solū ex opere in
tellectus. sicut arguens dicit. s3 relatio non solū in di
uinis babet illud solū qd sigt nomē relatiuū. ¶ Ad 3m
negat b''. generare eni vere est in patre. Et ad p̄mā
probationē dico q̄ actio transiens est i passo. s3 actio
imanens est in agente qd non semp patitur vbi agēs
est suū esse. tunc eni sicut in eo nō differt esse t eēntia
ita nec agere t potētia. ut dicit p̄ma pte. q.   arti.
Ad aliam pbationem dico q̄ generare nō egreditur
s̄m rem. s3 solū s̄m modū signdi t intelligendi deū in
creaturis. ¶ Ad 4m dico q̄ a'' est falsa. nam ad veri
tatē locutionū non sufficit aspicere ad idēptitatē rei.
sed o3 aspicere ad modū signdi t idēptitatē uel distin
ctionē rationis. ut dicit sanctus Tho. p̄ma pte. q. 39.
arti. 4°. vñ de potentia dei. q. 8. arti. 2°. ad 7m. dicit q̄
nō oportet semp omnia que predicant de aliq̄ predi
cari de oi eo quod est idē illi. nec oportet q̄ si aliqd di
citur de aliquo q̄ oē idem illi predicato dicat de eo
dem subiecto. t de boc visum fuit dis. 2a. Dicimꝰ enim
deus generat. t negamus illam. diuinitas gñat. ita i
proposito. ¶ Ad 5m negatur a''. nam filiꝰ nō est ipsum
generare. nec valet probatio. quia pcedit de actione
predicamentali quā negamus in deo. ¶ Ad pfirma
tionē dico q̄ creatio actio est diuina essentia ut alias
dicit in 2°. ¶ Ad 6m dico q̄ inter relationem t funda
mentū sufficit distinctio rōnis vbi relatio non est acci
dens. ¶ Ad 7m dico q̄ generare t paternitas distin
guūt in creatis vbi accidētia sunt t generare ē actio
transiens. secus est in diuinis vbi nec est actio trāsiēs
in passum nec accñs locū babet. ¶ Ad 8m dico q̄ ni
bil qd sit in deo formaliter continet sub genere p̄prie
uel reductiue. sed quodlibet ē extra genus. t iō sicut
ibidem est idem substantia t relatio ita relatio t actio
secus est de illis que limitant ad genus. ¶ Ad 9m dico
q̄ in diuinis non ē aliqd quod fluat. lic3 ibi aliquid si
gnificetur per modum quo fluxus in creatis sigtur
¶ Ad 10. dico q̄ in talibus locutionibus li quia nō di
cit causam p̄prie loquendo. sed formale quo aliqd ē
tale uel tale. multū aūt interest inter esse causā formalē
alicuius t esse illud quo est formaliter tale. sicut se b3
diuinitas ad deū t paternitas ad patrē. ita i pposito

cũ dicit̃ q2 generat est pater. li quia dicit formale fun damentũ relationis paternitatis. s. generationẽ. Cũ aũt dicit̃: q2 pater est generat. li q2 dicit formale quo pater agit ut actu p̃. s. paternitatẽ que intelligit̃ in ratione potentie generãdi. ¶ Ad xĩ dicitur q̃ questio illa est bona. q2 inquirit̃ unde habet illa res que ẽ origo et relatio q̃ constituat. an iõ q2 est origo an q2 relatio. sicut non est vanũ querere an deus generet uel diuinitas. ¶ Ad p̃mũ c̃ 4.am c̃nem dicitur et negat̃ hoc. sic dicit s̃m precedentia nec valet probatio. stat enim filiũ vere p̃duci sine hoc q̃ aliquid sit in patre habens modũ fluxus uel effluxus. s3 tñ non põt a nobis illud intelligi nisi cõcipiendo generationẽ diuinã per modum actionũ creaturarũ in quib' ẽ flux'. nec cõcipiunt̃ sine fluxu. ¶ Ad 2m dico q̃ solũ cõcludit q̃ paternitas ut relatio ẽ posterior ad generare s̃m intellectũ nostrũ. qd̃ cõceditur. non aũt ut constitutiua. ¶ Ad 3m negat̃ diuisio facta in maiori. paternitas p̃intelligit̃ generationi. nõ q2 eliciat uel faciat ad hoc q̃ generatio eliciatur. nec ut sit rõ fundandi generationẽ. sed q2 constituit suppositũ qd̃ p̃intelligitur generationi. prius enĩ suppositũ intelligit̃ esse constitutũ q̃3 intelligat̃ generare. lic3 non sit ibi p̃oritas in re. s3 in modo nostro cõcipiẽdi. ¶ Ad 4m qd̃ est cõtra aliud dictum in c̃ne. negatur hoc. nam ibi assumunt̃ multa falsa. p̃mũ ẽ q̃ generare cõstituat suppositũ formaliter. 2m q̃ paternitas uel cõstitutio p paternitatẽ aliqd habeat de ope intellectus. 3m q̃ paternitas nõ habeat in re modum habitus sed fluxus. et alia multa que falsa sũt. ut sepe dictum est. Et sic patet q̃ argumenta eius nõ procedunt cõtra c̃nes positas. Ad argumẽtũ in pede q̃stionis patet r̃nsio per 4am et 5am c̃nes. Hec de qõne.

Terciũ circa eandem

distinctionẽ queritur. Utrum verbum increatũ emanet ut itellectio actualis Et arguitur q̃ sic. Nã dicit Anselm' monol. ca° 48°. q̃ verbum rei est ipsa cogitatio ad eius similitudinẽ ex memoria facta. Et Augustin' 15. de trinitate ca°. 6°. dicit q̃ cogitatio nostra perueniens ad illud quod est interius ac inde formata verbum nostrũ est. In oppositũ arguit̃. Conceptus rei non est actualis intellectio. sed verbũ est cõceptus habitus de re. igitur et c̃. In hac questiõe erũt duo articuli. In primo ponent̃ c̃nes. in 2° mouebuntur obiectiones. ¶ Quãtũ ad p̃mũ sit p̃ma c̃. q̃ verbum intellectus nostri est illa conceptio uel intentio uel similitudo rei quã intelligẽs per actũ intelligendi producit. Ista c̃ probatur sic s̃m mentem sci Tho. Illud est verbũ interius quod signatur per exteri' et vocale verbum. sed verbũ vocis non sigt actum intellectus nec speciem intelligibilẽ. g̃ erit aliquid ad quod terminatur actus intelligendi. s. conceptus rei. Item illud est verbum intellectus possibilis qd̃ intellectus possibilis dicit per actum suũ sed per suũ actũ intelligendi non dicit speciem intelligibilem. quia illa ẽ p̃ncipium actus. nec dicit actum met. q2 tũc ois act' intellectus esset reflexus. ergo dicit aliquid qd̃ terminat actum intelligendi. s. conceptũ qui mediante intellectionẽ terminat sicut calor calefactionẽ. hec ẽ mens sancti Tho. de potẽtia dei. q. 8. artĩ. p̃. vbi sic ait. Intellectus in intelligendo ordinẽ ad q̃tuor habere potest. s. ad rem que intelligitur: ad speciem intelligibilẽ qua intellectus fit in actu. et ad suũ intelligere. et ad conceptionẽ intellectus. que quidẽ conceptio a tribus predictis differt. a re quidem intellecta. q2 res intellecta interdũ est extra intellectũ. conceptio aũt intellectus non est nisi in intellectu. et iterũ conceptio intellectus ordinatur ad rem intellectã sicut ad finẽ. p̃pter hoc enim intellectus conceptionẽ rei in se format ut rem intellectã cognoscat. differt aũt a spẽ intelligibili. nam species intelligibilis qua fit intellectus i actu consideratur ut p̃ncipiũ actionis intellectus cũ omne agens agat s̃m q̃ est in actu. in actu autem fit per aliquã formã quã oportet esse actiõis p̃ncipiũ. differt aũt ab actione intellectus. q2 predicta conceptio consideratur ut terminus actiõis. et quasi quoddã p ipsã cõstitutũ. Intellectus enim sua actione format rei diffinitionẽ uel p̃positionẽ affirmatiuam aut negationẽ. hec aũt conceptio intellectus in nobis p̃prie dicitur verbum. hoc enim est q̃ verbo exteriori sigt̃. vox enĩ exterior neq3 sigt ipsum intellectũ neq3 speciẽ intelligibilem neq3 actum intellectus. s3 intellectus conceptionẽ qua mediãte refert̃ ad rem. hoc igit̃ conceptio siue verbũ qua intellectus noster intelligit rem aliã a se ab alio oritur et aliud representat. oritur quidẽ ab intellectu per suũ actum. est ho similitudo rei intellecte. cũ ho intellectus seipsum intelligit verbũ predictũ siue conceptio eiusdẽ est p̃pago et similitudo. s. intellectus seipsum intelligentis. et hoc ideo cõtingit q2 effectus assimilatur cause s̃m suã formã. forma aũt intellectus ẽ res intellecta. et ideo verbũ quod oritur ab intellectu ẽ similitudo rei intellecte siue sit idẽ qd̃ intellectus siue aliud. hoc aũt verbũ nostri intellect' est quidẽ extrinsecũ ab esse ipsius intellectus. nõ est enim de essentia eius s3 ẽ quasi passio ipsi'. non tñ est extrinsecũ ab ipso intelligere intellectus cũ ipsũ intelligere cõpleri non possit sine verbo predicto. si ergo aliquis intellect' sit cuius intelligere sit suũ eẽ. oportebit q̃ verbum illud non sit extrinsecũ ab eẽ ipsi' intellectus sicut nec ab intelligere. hoc aũt est intellect' diuinus. in deo enim est idem esse et intelligere. oportet igit̃ q̃ verbũ eius non sit extra essentiã eius sed sit coessentiale. Eãdẽ sentẽtiã ponit de veritate. q. 4. artĩ. p̃. vbi dicit triplex verbum. s. verbũ cordis sine voce p̃latum. qd̃ non est aliud nisi illud qd̃ per intellectu concipit̃: ad qd̃ signãdũ verbũ exterius p̃fertur. Item exemplar exterioris verbi et hoc dicit̃ verbũ interius quod habet imaginẽ vocis. Et verbum exterius expressum qd̃ dicitur verbum vocis. In articulo aũt 2° expressius ponit supradicta. s. q̃ verbum intellectus nostri est illud ad qd̃ operatio intellect' nostri terminatur quod est ipsum intellectũ quod dicit̃ conceptio intellectus siue sit conceptio signabilis p vocem incomplexã. ut accidit quando intellect' format quidditates rerũ. siue per vocem complexam. quod accidit

ne q̄n intellectus componit ⁊ diuidit. Et post subdit: q̄ ipa conceptio est effectus actus intelligendi. ⁊ q̄ verbum intellectus in nobis duo habet de rōne sua q̄ est intellecti. ⁊ q̄ est ab alio expressum. Idem q̄ est intellecti. ⁊ q̄ est ab alio expressum. Idem per q.3.arti.2ᵒ. Forma in intellectu habet esse dupliciter. vno modo ita q̄ sit principiū actus intelligēdi sicut forma que est intelligentis mēgtum est intelligētis. ⁊ hec est similitudo intellecti ab eo. Alio modo ita q̄ sit terminus actus intelligendi. sicut artifex intelligendo excogitat formā dom⁹. ⁊ cū illa forma sit excogitata per actū intelligendi. ⁊ q̄si per actū effecta nō pōt esse p̄ncipiū actus intelligendi. ut sit p̄mū quo intellect⁹ intelligit. sed magis se habet ut intellectū quo intelligēs aliq̄d operat̄. nihilomin⁹ t̄n forma p̄dicta ē 2ᵐ q̄ itelligit̄. q̄z p formā excogitatā artifex intelligit quid operandū sit. sicut in intellectu speculatiuo videmus q̄ spēs q̄ intellect⁹ informat̄ ut intelligat actu est p̄mū q̄ intelligit̄. ex hoc aūt q̄ effectus in actu p talē formā opari pōt īā formādo q̄dditates rerū ⁊ cōponendo ⁊ diuidēdo. vn̄ ipsa quidditas formata in intellectu uel etiā cōpositio ⁊ diuisio ē q̄ddā operatū ipsius. per qd̄ tamen intellectus venit in cognitionē rei exterioris. ⁊ sic est 2ᵐ quo intelligit̄. hec ille. Eandē tenet sniam p̄ma p̄te.q.34.arti.p̄. vbi ponit q̄druplex verbū. Scīēdū inq̄t q̄ verbū triplicit̄ i nobis p̄prie dicit̄. 4ᵒ aūt modo di improprie siue figuratiue. manifesti⁹ aūt ⁊ cōmunius in nobis dicit̄ v̄bū qd̄ voce p̄fert̄: qd̄ quidem ab nteriori p̄cedit q̄tū ad duo que in verbo exteriori inueniunt̄. s. vox ipsa ⁊ siḡtio. vox eni siḡt ɔceptū intellectus. f̄m ph̄m primo periarmenias. ⁊ iterū vox ex significatione uł imaginatione p̄cedit. ut in libro de aīa dr̄. Uox aūt que nō est siḡtiua verbū dici nō pōt. ex h̄ aūt dicit̄ vox exterior. q̄z siḡt interiorē mentis ɔceptū. sic ḡ p̄mo ⁊ p̄ncipaliter interior mētis cōcept⁹ verbū dicit̄. secūdario ipsa vox interioris ɔcept⁹ siḡtiua. 3ᵒ ipsa vocis imaginatio verbū dicit̄. ⁊ hos tres modos verbi ponit Damas. dicit̄ aūt figurate 4ᵒ modo verbū illud qd̄ v̄bo siḡt uł efficit̄. sicut ɔsueuim⁹ dicere: hoc est verbū qd̄ dixi tibi uel qd̄ mandauit rex. demonstrato aliquo q̄ verbo siḡtū est uel simplicit̄ enūciantis uel etiā imperantis. dicit̄ aūt p̄prie verbū in deo f̄m q̄ verbū siḡt ɔceptū intellectus. hec ille. Eandē similiter distinctionē quo ad tria mēbra ponit p̄ sen. dis.27.q.7.arti.p̄. Dicit eni q̄ triplex verbū inuenit̄ in nobis. s. cordis ⁊ vocis ⁊ qd̄ habet imaginē vocis. primo mō dictū verbum. s. cordis illud a quibusdā appellat̄ verbū rōnis q̄z est imediata silitudo rei. a Damas. aūt vocat̄ naturalis intellect⁹ mot⁹ velut lux ei⁹ ⁊ splendor. ab Aug⁹ āt dicit̄ verbū aīo impssum. s̄z verbū 2ᵒ mō dictū. s. qd̄ ē in corporali actione per motū lingue ⁊ aliorū instrumētorū corporaliū. dicitur q̄z verbū vocis appellat̄ a Damas. nūcius intelligentie. ⁊ ab Aug⁹ verbū cū syllabis p̄nunciatū. verbū autem 3ᵒ mō dictū. s. quod ē in imaginatione quando quis imaginat̄ voces quib⁹ ɔceptū intellectus p̄ferre valeat vocat̄ verbū spēi ⁊ vocis. ⁊ a Damas. dicit̄ verbū in corde enūciatum. ⁊ ab Aug⁹ v̄bū cū syllabis cogitatū. Dicit etiā q̄ i operationibus intellect⁹ est quidā gradus. p̄mo enim est simplex intuitus intellectus in cognitione intelligibilis. ⁊ hoc nondū habet rōnē verbi. 2ᵒ est ibi ordinatio illius itelligibilis ad manifestationē. uel alteri⁹ f̄m q̄ aliquis loquit̄ alteri. uel sui ipsius f̄m q̄ aliqs loquit̄ sibiipsi. ⁊ h̄ primo accipit rōnē verbi. vn̄ verbū nihil aliud dicit q̄̄ quandam emanationē ab intellectu p modū manifestantis. ⁊ q̄z potest esse duplex veri intuitus. uel. s. veri simpliciter. uel vlterius f̄m q̄ verū extendit̄ in bonū ⁊ cōueniens. ⁊ hec est perfecta app̄hensio. iō est duplex verbū. s. verbū rei placite que placet qd̄ spirat amorē. ⁊ hoc ē verbū p̄fectū. ⁊ v̄bū rei q̄ displicet. vn̄ Aug⁹ dicit q̄ verbū dicit̄ in aīo impssū q̄̄uis res ipsa displiceat aut nō placeat. h̄ ille. Sciendū t̄n q̄ articulo sequēti videt̄ ponere q̄ spēs itelligibilis sit v̄bū. i. q̄ videt̄ p̄dictis ɔdicere. sed bn̄ ɔsiderāti p̄z q̄ non contradicit. non eni intelligit q̄ verbū sit species actum p̄cedens ⁊ que considerat̄ ut p̄ncipiū act⁹ intelligendi. s̄z loquit̄ de spē concepta in intellectu ⁊ ordinata ad manifestationē uel ad se uel ad alterum. Sit ḡ p̄ma ɔ̄ hui⁹ articuli q̄ verbū intellectus nostri non est actus intelligendi nec spēs actum p̄cedens. s̄z cōceptio ad quā actus intelligendi terminat̄. Istā ɔ̄nē ponit p̄ ɔ̄ gentiles. ca. ⁊ libro. ca. ¶ 2ᵃ ɔ̄ est q̄ licz oē intelligere in nobis sit dicere. non tamen in deo. in hūc sensum q̄ quecūq̄z p̄sona intelligit eadem persona p̄prie dicit. Istā ɔ̄nē ponit sanct⁹ Tho. de v̄itate.q.4.arti.2ᵒ ad 5ᵐ. In nobis inq̄t dicere nō solū siḡt intelligere. s̄z intelligere cū hoc q̄ ē ex se exprimere aliquā conceptionē. nec aliter possumus intelligere nisi h̄ɔ̄ conceptionē exprimendo. ⁊ iō omne intelligere in nobis p̄prie loquendo est dicere. s̄z de⁹ pōt intelligere sine hoc q̄ aliq̄d ex ipso p̄cedat f̄m rē q̄z in eo idem est intelligens ⁊ intellectū ⁊ intelligere. qd̄ i nobis nō accidit. ⁊ ideo nō oē intelligere i deo p̄prie loquendo dicit̄ dicere. hec ille. Et intendit q̄ dicere includit intelligere ⁊ cū hoc relationē originis ⁊ ideo soli patri ɔuenit dicere. Eandē ɔ̄nem ponit p̄te p̄ma.q.34.arti.p̄. ad 5ᵐ. Intelligere inq̄t ⁊ dicere differūt. nā intelligere iportat solū habitudinē itelligentis ad rem itellectā in qua nulla rō originis importatur. s̄z dicere importat principaliter habitudinem ad verbū conceptum. nihil enim aliud est dicere q̄̄ proferre verbū. ⁊ mediante verbo importat habitudinē ad rem intellectā que verbo p̄lato manifestat̄ intelligens. ⁊ sic sola persona q̄ profert verbū est dicens in diuinis cū t̄n singula personarū sit intellecta ⁊ intelligens. ⁊ per ɔ̄ñs verbo dicta. hec ille. ¶ 3ᵃ ɔ̄ est q̄ in diuinis est verbū quod p̄ducit̄ p actum intellectus paterni. Ista ɔ̄ sequit̄ ex predicta. quā etiam ponit sanctus Tho. de potentia dei.q.9.arti.5ᵒ. De rōne inquit eius quod est intelligere est q̄ sit intelligens ⁊ intellectum. illud autē quod est per se intellectū non est res illa cuius noticia per intellectū habet̄. cum illa q̄nq̄z sit intellecta in potētia t̄m ⁊ sit extra intelligentem. sicut cum homo intelligit res materiales. ut aīal uł lapidē aut aliq̄d h̄ōi. cum tamē oporteat q̄ intellectū sit in intelligente ⁊ sit q̄z vnū cum ipso. neq̄z etiā intellectū

per se est similitudo rei intellecte per quam informa-
tur intellectus ad intelligendum. Intellect⁹ eni non
pōt intelligere nisi sm ꝙ fit actu per hāc similitudinē
sicut nec aliqd aliud pōt operari sm ꝙ est in potētia
sed sm ꝙ fit actu per aliquā formā. hec igitur simili-
tudo se habet in intelligendo sicut intelligendi prin-
cipiū. ut calor est principiū calefactionis. non ut intel
ligendi terminus. hoc ergo est primo ⁊ per se intelle-
ctum qđ intellectus in seipso concipit de re intelle-
cta siue illud sit diffinitio siue aliqua enūciatio. sm ꝙ
ponunt̄ due operatiōes intellectus 3° de anima. hoc
autē sic ab intellectu conceptū dicitur verbū inter⁹
hoc eni est qđ sigt̄ur per vocem. non enim vox exteri-
or sigt̄ ipsum intellectū aut formā ipsius intelligibilē
aut ipsum intelligere. sꝫ conceptum intellectus quo
mediāte sigt̄ rem. ut cum dico homo. uł homo ē aīal
⁊ q̄ꝫtum ad hoc non differt vtrū itellectus intelligat
aliud a se. sicut enim cum intelligit aliud a se format
ↄceptū illi⁹ rei qđ voce sigt̄. ita cū itelligit seipsū for-
mat ↄceptū suū qđ etiam voce pōt exprimere. cū igit̄ i
deo sit intelligere ⁊ intelligendo seipsū intelligat oīa
alia. oportet ꝙ in ipso ponat̄ esse conceptio intellect⁹
que est absolute de rōne eius quod est intelligere. si
aūt possemus comprehendere intelligere diuinū qd
⁊ quomodo est sicut comprehendimus intelligere no
strū. non esset supra rōnem conceptio verbi diuini. si-
cut neq3 conceptio verbi humani. possum tamen sci-
re qd non sit ⁊ quomodo non sit illud intelligere. p qđ
possum⁹ scire differentiā verbi cōcepti a deo ⁊ verbi
concepti ab intellectu nostro. scimus eni p° ꝙ in deo
est vnum tm̄ intelligere non multiplex sicut in nobis.
aliud est eni intelligere nostrū quo intelligimus lapi-
dem ⁊ quo intelligimus plantā. sꝫ vnū est dei intelli-
gere quo deus intelligit se ⁊ alia omnia. ⁊ ideo intelle
ctus noster cōcipit multa verba. sed verbum conce-
ptū a deo est vnum tm̄. Iterū intellectus noster imp-
fecte plerūq3 intelligit ⁊ seipsū ⁊ alia. intelligere autē
diuinū non pōt esse imperfectū. vn̄ diuinū verbum ē
perfectū pfecte oīa representans. verbum autē nr̄m
frequenter est imperfectū. Iterū in intellectu nostro
aliud est intelligere aliud ē esse. ⁊ ideo verbū ↄceptū
in intellectu nostro cū ꝑcedat ab intellectu inq̄ꝫtū est
intelligens non vnit̄ ei in natura: sed solū intelligere
Intelligere aūt dei ē eē eius. vn̄ verbū quod ꝑcedit
ab eo inq̄ꝫtū est intelligens ꝑcedit ab eo inq̄ꝫtū est ex-
istens. ⁊ ꝑpter hoc verbū conceptū habet eandē es-
sentiā ⁊ naturā quā intellectus cōcipiens. ⁊ qꝛ qđ re-
cipit naturā in rebus viuentibus dicitur genitū ⁊ fi-
lius. verbū diuinū dicit̄ genitum ⁊ filius. verbū autē
nostrū non pōt dici genitū ab intellectu nr̄o nec eius
filius nisi metaphorice. sic ḡ relinquitur ꝙ cū verbū
intellectus nostri ab intellectu differat i duobus. s. in
hoc ꝙ est ab eo ⁊ est alterius nature. subtracta a v̄bo
diuino nature differētia. ut ostensum est. relinquit̄ ꝙ
sit dr̄ia sm hoc solū ꝙ ab alio. hec ille i forma. ¶ 4ª ↄ̄
est ꝙ licꝫ verbū in diuinis possit sumi eēntialiter. tn̄ ꝑ-
prie loquendo est nomen personale ⁊ non essentiale.
Prima pars patet. nam verbū siue dicatur operatio
intelligendi uel ipsa species aut conceptus intellect⁹
sine vtroq3 illorū impossibile est aliquem intelligere.
vtrūq3 enim illorū est id quo quis formaliter intelligit
⁊ ideo impossibile est ꝙ hoc modo accipiendo verbū
aliquis formaliter intelligat nisi verbo intellect⁹ sui
quod sit eius operatio uel rō operationis ad eā se ha
bens sicut mediū cognoscendi. vn̄ cū pater intelligat
si nō esset in diuinis verbū nisi personale quod ē fili⁹
oporteret ꝙ pater intelligeret filio quasi formaliter
qđ est incōueniēs. ⁊ ideo oportet dicere ꝙ verbum in
diuinis dupliciter accipit̄. s. essentialiter ⁊ personalit̄
sicut ⁊ amor quod est proprium nomē spiritus sancti
cum eni verbū cordis quod est similitudo ipsi⁹ rei in-
tellecte ꝑut est concepta in intellectu ⁊ ordinata ad
manifestationē uel ad se uel ad aliū. Ita species in di
uinis pōt accipi dupliciter uel sm ꝙ dicit illud q̄ ali-
quid formaliter in diuinis intelligitur. ⁊ sic cum ipsa
essentia p seipsam intelligat̄ ⁊ manifestet̄ ipsa essen-
tia erit verbū. ⁊ sic verbum ⁊ intellectus ⁊ id cuius ē
verbū non differunt ibi nisi sm rōnem. sicut i diuinis
non differt quo intelligitur ⁊ quod intelligit̄ ⁊ qđ intel
ligit. uel sm ꝙ cōceptus uel species nominat aliqd di
stinctū ab eo realiter cui⁹ similitudinē gerit. ⁊ sic ver-
bum dicitur personaliter ⁊ ↄuenit filio in quo manife
statur pater sicut principiū in eo quod est a principio
p modū intellectus ꝑcedens. Hec sunt verba in for-
ma sancti Tho. p° sen. dis. 27. q. 2. art. 2°. Et sic patet
pⁱma pars ↄ̄nis. Sꝫ 2ª pars ꝓbatur sic p eundem i de
veritate. q. 4. art. 2°. Uerbū intellectus i nobis duo
habet. s. ꝙ est intellectū ⁊ ꝙ est ab alio expressum. si ḡ
sm vtriusq3 similitudinē verbū dicat̄ in diuinis. tunc
non solū importabit̄ p nomē verbi ꝑcessus rationis.
sed etiam rei. si autem sm similitudinē alterius tm̄. s.
ꝙ est intellectū. sic hoc nomen verbū in diuinis non
importabit processum realem sed rōnis tm̄. sicut ⁊ h̄
nomen intellectū. sed hoc non erit sm ꝑpriam sui ac-
ceptionē. quia si aliquid eorū que sunt de rōne alicui⁹
auferatur: iam non erit ꝑpria acceptio. vn̄ si verbum
ꝑprie accipiat̄ in diuinis non dicitur nisi psonaliter. si
autē accipiat̄ cōmuniter poterit etiā dici eēntialiter.
sꝫ quia tn̄ nominibus est vtendū ut plures sm pl̄m.
v̄sus est maxime emulandus in sigt̄ionibus nominū.
⁊ quia omnes sancti vtunt̄ cōmuniter nomine verbi
ꝑut personaliter dicit̄. ideo hoc magis dicendū ē ꝙ
personaliter dicatur. hec ille. Idem ponit pⁱma parte
q. 34. art. p°. ait enim. Ipse conceptus cordis de ra-
tione sua habet ꝙ ab alio procedat. s. a noticia conci-
pientis. vn̄ verbū sm ꝙ ꝑprie dicitur in diuinis sigt̄
aliquid ab alio ꝑcedens quod pertinet ad rōnem no-
minū personaliū in diuinis eo ꝙ diuine psone distin-
guūt̄ sm originē. vn̄ oportet ꝙ nomen verbi sm ꝙ ꝓ-
prie dicitur in diuinis non accipiatur essentialiter sꝫ
personaliter tm̄. hec ille. Et si arguat̄ ꝙ verbum non
sit ꝑprie quid personale. quia per verbum pater for-
maliter intelligit. sꝫ per filiū non formaliter intelligit
ergo filius non ꝑprie est verbum. Respondet̄ ꝙ vbi
verbum est alterius essentie a dicente. a° est vera.
tunc enim intellectus dicens aliquid pōt habere for

maliter a verbo.sed vbi dicens cõmunicat eandẽ es/
sentiam verbo suo.tunc verbum non põt esse ipsi di/
centi formalis ratio intelligendi aut aliud faciẽdi.q2
non per eẽntiã quã accepit q2 illam habebat dicens
p̄ꝙ cõicaret eã pductione rõnis. nec per aliã eẽntiã
q2 non habet aliã ꝙ̃ dicẽs.⁊ sic non est ꝓprie de rõne
verbi ꝙ per ipsum formaliter dicẽs illud verbũ intel/
ligat. nec illud q̃ intelligens intelligit formalr̃ tanꝙ̃
ꝙ ad obiecto primario põt quodãmõ dici verbum.
ut patet in prima pte Sũme. Sciendũ tñ ꝙ licʒ pat̃ nõ
intelligat formaliter per filiũ tãꝙ̃ per spẽm uel me/
diũ cognoscẽdi tñ ↄcedatur ꝙ pater intelligit in filio
seipsum ⁊ oĩa alia inꝙ̃tũ videt filiũ esse similitudinẽ
suã ⁊ omniũ alioꝝ.sicut p̄ncipiũ videt̃ in eo cuius est.
ꝙ̃uis etiã p̄ncipiũ in seipso videat̃. possum enĩ vide/
re hominẽ in sua imaginatiõe ꝙ̃uis etiã ipsũ p seipsũ
videã.⁊ ita etiã ꝙ̃uis pater seipsum videat ⁊ oĩa
alia.tamen omnia potest videre in filio ⁊ seipsum.sic
⁊ seipsum videre potest in creatura inꝙ̃tũ ipsũ crea/
tura repñsentat.ꝙ̃uis iperfecte. Uerba sunt sancti
Tho.p̄ sen.dis.27.q.2.arti.2ᵒ ad 4ᵐ. ¶ 5ᵃ ꝓ̃ ẽ ꝙ ver/
bũ dicat respectũ ad creaturas nõ ex sua ꝓprietate p/
sonali.sed rõne eẽntie que includit̃ in signto persone.
Hic ponit scũs doctor p̄ma pte.q.34.arti.3ᵒ ad p̄mũ
In noie inqt persone iportatur nã obliq̃.nam p so/
na ẽ rõnalis nature individua suba.in noie igit̃ diui/
ne persone ꝙ̃tũ ad relationẽ nõ iportatur respectus
ad creaturas.sed importat̃ in eo qd pertinet ad nãm.
sicut enim ꝓpriũ est filio ꝙ sit filius.ita ꝓpriũ est ei ꝙ
sit genit⁹ deus uel genitus creator.⁊ per hunc modũ
importat̃ relatio ad creaturam in noie verbi.hec ille.
Et de veritate.q.4.arti.5.dicit. Hoc nomẽ verbum
iponit̃ ad signdũ aliquid absolutũ cũ respectu adiun/
cto.est enĩ verbũ idẽ qd sapia genita.ut dicit Aug⁹.
nec ob hoc ipeditur quin verbũ personaliter dicat̃.
quia sicut personaliter dicit̃ pater.ita ⁊ deus gñans
uel deus genit⁹.contingit aũt ut aliqua res absoluta
ad plura possit habere respectũ.⁊ inde est ꝙ nomen
illud qd iponit̃ ad signdũ aliquid absolutũ ad qd seqt̃
aliquis respect⁹ põt ad plura dici relatiue. sꝫm ꝙ sci/
entia dicitur relatiue ad scibile inꝙ̃tũ est scientia.sed
inꝙ̃tũ est accñs quoddã uel forma refert̃ ad scientẽ.
Ita etiã hoc nomẽ verbũ habet respectũ ad dicentẽ
⁊ ad illud qd verbo dicit̃.ad quod põt dici dupliciter.
vno mõ sꝫm cõuertentiã nois.⁊ sic verbũ dicit̃ ad di/
ctũ.alio mõ sicut ad rem cui conuenit rõ dicti.⁊ q2 pr̃
principalr̃ dicit se generãdo verbũ suũ.⁊ ex ↄsequẽ/
ti dicit creaturas.ideo p̄ncipaliter ⁊ quasi p se verbũ
refert̃ ad p̃rem.sʒ ex ↄsequẽti ⁊ q̃si p accidens refert̃
ad creaturã.accidit enĩ verbo ut p ipsum creatura di/
cat̃.hec ille. Et ibidem ad 4ᵐ dicit ꝙ ex illa pte qua
hoc nomen verbũ aliquid absolutũ dicit habet habi/
tudinẽ causalitatis ad creaturã.sed ex respectu rea/
lis originis quẽ iportat efficitur personale ex quo re/
spectũ ad creaturã nõ habet.hec ille. Sciendũ tñ ꝙ
p̄ sen.dis.27.q.2.arti.3ᵒ videtur aliter dicere. Ait enĩ
ꝙ verbũ non semp dicit respectũ ad creaturam.sed
quãdoqꝫ dicit̃ cũ respectu ⁊ qñqꝫ sine respectu.qd sic
pʒ.verbũ enim siue dicat̃ personaliter siue essentiali/
ter est spẽs ↄcepta in q̃ est similitudo ei⁹ qd dicit̃.⁊ di/
centis qñ aliquis seipsum dicit.constat aũt ꝙ diuina
essentia siue pater prehabuit in se silitudinẽ oĩs crea/
ture sicut exemplar.vñ illud qd signt̃ ut species uel
similitudo patris aut diuine essentie si perfecta sit si/
militudo ↄtinebit in se similitudinẽ oĩuʒ rerũ.sʒ ꝙ̃uis
aliquid sit spẽs ul' similitudo alterius.non tñ oportet
ꝙ semp quando conuertit̃ in spẽm conuertatur in il/
lud cuius est species uel similitudo.q2 in speciem uel
imaginẽ contingit fieri conuersionẽ dupliciter ul' sꝫm
ꝙ est species talis rei.⁊ tũc eadẽ est conuersio in rem
⁊ in spẽm rei.uel in spẽm sꝫm ꝙ est res quedã.⁊ sic nõ
oportet ꝙ eadẽ ↄuersione cõuertat̃ quis p intellectũ
in spẽm rei ⁊ in rem.sicut quãdo quis considerat ima/
ginẽ inꝙ̃tũ est corpus lapideũ.⁊ non inꝙ̃tũ est simili/
tudo sortis uel platonis.dico igit̃ ꝙ cum de⁹ ipse sit
similitudo uel spẽs oĩuʒ rerum.dupliciter conuersio
intellectus põt fieri in ipsum.uel absolute.s.sꝫm ꝙ est
res q̃dã.uel inꝙ̃tũ est silitudo oĩuʒ rerũ.⁊ vtroqꝫ mõ
deus cognoscit seipsum ⁊ supra se conuertit̃ ꝙ̃uis nõ
diuersa sed vna operatione.vñ si verbũ accipiat̃ ꝓut
sequit̃ intuitũ intellect⁹ diuini sꝫm ꝙ absolute seipsũ
intuetur.sic verbum absolute dicit̃ in diuinis sine re/
spectu ad creaturã siue essentialiter siue psonalr̃ di/
cat̃.si aũt ꝟbũ sequat̃ intuitũ intellectus diuini ꝓut
conuertitur supra se inꝙ̃tũ est similitudo omniũ reꝝ
⁊ exemplar.tunc in verbo accipit̃ respect⁹ ad creatu
ram.ut ẽ respect⁹ artis ad artificiata.⁊ sic ꝓprie ver/
bo competit rõ artis.si tamen verbũ accipiat̃ sꝫm or/
dinem manifestationis ad alterũ sic semp dicit respe
ctũ ad creaturã.quia talis manifestatio diuini intel/
lectus est per eductionẽ creaturarũ.hec ille. Sed q2
illa que dicit in sũma ⁊ i qõnibus disputatis meli⁹ di/
cta videtur.ideo dico sicut prius. ¶ 6ᵃ ꝓ̃ est ꝙ sic ꝟbũ
si capiatur ꝓprie dicitur personaliter in diuinis de so
lo filio.ita ⁊ imago. Qꝛ enĩ imago dicatur personali/
ter in diuinis ꝓbat sanctus doctor prima parte.q.35.
arti.p̄. De ratione inquit imaginis est similitudo.non
tamen quecũqꝫ similitudo sufficit ad rõnẽ imaginis.
sed similitudo que est in specie rei ul' saltem in aliquo
signo speciei.signũ autẽ speciei in reb⁹ corporeis ma/
xime videtur esse figura.videmus enim ꝙ diuersoꝝ
aĩaliũ sꝫm speciẽ sunt diuerse figure.non aũt diuersi
colores.vñ si depingatur color alicuius rei i pariete
non dicitur esse imago nisi depingat̃ figura.sed nec
ipsa similitudo speciei uel figure sufficit ad rõnẽ ima/
ginis sʒ requirit̃ originis vera rõ.q2 ut dicit Aug⁹.83
qõnũ. Unũ ouũ non est imago alterius q2 non est ex/
pressum.ad hoc aũt ꝙ aliquid sit vere imago requiri
tur ꝙ ab alio procedat simile ei in specie uel saltẽ in
signo speciei.ea ꝟo que ꝓcessionẽ siue originẽ impor
tant personalia sunt.vñ imago est nomẽ personale.
hec ille. Sʒ ꝙ solũ ↄueniat filio.ꝓbat ibidem arti.2ᵒ
dicens. Qꝛuis spũs scũs sua ꝓcessione accipiat nãm
patris sicut filius.non tamen dicit̃ natus.ita etiã licʒ
accipiat similem speciem patris non dicitur imago:
quia filius procedit ut verbũ.de cui⁹ rõne est similitudo

specie ad aliud a quo procedit. nō aūt de rōne amoris q̄ p̄ hoc conueniat amori qui est sp̄s scūs in q̄tum est amor diuinus. hec ille. Et hec de p̄ articulo.

Quantū ad secundū articulū restat arguere cōtra cōnes. Et quidē contra primā cōnē arguit Aureolus p̄ma qōne none distinctionis hui⁹ p̄mi sic. Nulla forma extrīs subiectiue i intellectu uel fantasmate ponēda ē ad quā aspiciat intellect⁹ cui⁹ pductio appellet̄ dictio. ḡ totā positio ⁊ oia que dicta sunt de ipso verbo falsa sunt. cōña nota ē. sed añs pbat̄. q̄ forma quā experimur nos aspicere dum intelligim⁹ rosam simpliciter aut florem. non ē aliqd reale inherēs alicui. uel subsistens. s3 est ipsamet res hñs esse intentionale cōspicuū ⁊ apparens. qḋ pbat̄. nulla eni forma simpliciter non singularis nec limitata pōt esse inherens intellectui uel fantasmati nec esse subsistens. si eni hoc dēt cum forma simpliciter infinita sit ⁊ adequās oia indiuidua sequeret̄ q̄ eēt aliqua res infinita inherēs intellectui uel fantasmati uel subsistens p̄ter primā formā que ē deus. qḋ ē oio impossibile. sed cōstat q̄ rosa ista quā aspicit intellect⁹ ⁊ forma ista specularis q̄ terminat mentis intuitū ista nō est nā singularis. s3 nā simpliciter ⁊ quidditas tota. cōcipiendo eni hoiem uł rosam non terminam⁹ aspectū ad hanc rosam uel illam ad hoiem istū uel illū. sed ad rosam uel hoiem simpliciter. ḡ ista forma specularis uel idolū uel cōcept⁹ non pōt esse aliqd reale inherens intellectui uel fantasmati. nec esse aliqd subsistēs. ¶ 2° sic pbat̄ eadē ꝓpositio ꝑ añcedēte assumpta. Nulla forma nō singularis h3 subiectū singulare cum accñā indiuiduent̄ in subiectis. sed forma ista specularis quā intellectus aspicit non est singularis. i. nō est forma simpliciter. rosā eni simpliciter intuemur nō hāc uel illā rosam. ḡ si ē subiectiue in intellectu. nō erit intellectus aliqd singulare. s3 aia simpliciter. ⁊ ꝑ cōñs erit vn⁹ intellect⁹ in oib⁹. ⁊ redibit error cōmentatoris. ¶ 3° sic ad idem. Illam rosam quā intellectus speculariē aspicit de singularib⁹ p̄dicat ⁊ dicit verificari. dicit eni de rosa visa q̄ est rosa quā ante cōcepit. s3 constat q̄ nulla res extrīs i intellectu uel fantasmate vere enūciat̄ de rosis existentib⁹ extra. cū sit quoddā accñs realiter distinctū ab oib⁹ indiuiduis que sunt extra. ḡ rosa ista quā aspicit intellectus tāq̄ formā specularē nō est aliqd reale in intellectu uel fantasmate extrīs subiectiue. ¶ 4° sic ad idem. Si sit aliq̄ forma specularis realiter inherens intellectui ad quā terminet̄ aspect⁹ intellectus aut i illa vltimate q̄escit aut ꝑ illā ad res extra ꝓcedit sed non pōt dari p̄mū. q̄ tunc scientie non essent de reb⁹ s3 de talib⁹ idolis. quod oio ē ficticiū ⁊ absurdū. nec 2ᵐ pōt dari. tum q̄ est cōtra experientiā. non eni experimur nos aspicere formā rose ⁊ per eā vlteri⁹ ferri in rosam. tum q̄ primū obiectū intellect⁹ eēt aliqd existens infra intellectū ⁊ nō extra. ⁊ eodē modo primū obiectū habitus scientifici ⁊ actus ei⁹ qui est quiescere eēt q̄dā forma specularis accidētalis ⁊ rediret q̄tū ad hoc error platonis: dicens q̄ intellectus aspicit ad exēplar ⁊ non ad res ipsas. ḡ ipossibile ē q̄ talis forma specularis ponat̄. ¶ 5° sic ad idē. Nō ē philosophicū plura [illegible] rerū ponere sine causa [illegible] fit per plura qḋ pōt fieri per pauciora. s3 nulla necessitas ducit ad ponendū talē formā. nō enim oportet eā ponere ad terminandū actū intellect⁹. q̄ non terminat eū vltimate [illegible] per eam transeat [illegible] alioqn res extra nō cognosceret̄ a nobis. nec oportet ponere ut mediante ipsa res clarius cognoscat̄ [illegible] sicut enim ad clarā noticiā potentia ⁊ actus [illegible] do mediās inter potētiā ⁊ actū. int̄ actū ꝗo ⁊ obiectū non ē necesse aliquā formā mediare. q̄ immo imperfectior esset noticia. sic̄ p3 in visiōe sensitiua q̄ plenior ē qū attingit imediate obiectū q̄ qū attingit mediāte speculo aut aliq̄ speculari. ḡ si talis forma ponat̄ erit absq̄ oi causa ⁊ rōne. ⁊ ꝑ cōñs vanū ē eā ponere ⁊ superfluū i nā. ¶ 6° sic. Min⁹ indiget reali termino operatio intellect⁹ q̄ operatio sensitiua. s3 operatio sensitiua nō indiget reali termino. imo terminat̄ frequēter ad rem ipsam positā in esse apparēti sine in eē intētionali. sic̄ phūs innuit 2° celi ⁊ mundi. vbi cōmētator dicit cōmento. 104. q̄ circulatio que apparet i luna forsitā videt̄ alicui visio sine veritate. ⁊ non debet aliqs dicere q̄ sit visio tm̄. q̄m si esset visio appareret sicut apparet ex sectione pyramidis visus ad corpus lune i mense in augmentatione ⁊ diminutiōe videmus lineā q̄ fit in sectiōe eap̄ aliqn̄ cōuexā aliqn̄ ꝓfundā. vult dicere cōmentator q̄ de mente Ar̄. ē illā figurā fm̄ quā luna apparet aliquādo circularis aliqn̄ media nō eē in rerū nā. s3 tm̄ mō apparere. ⁊ breuit̄ q̄ negat quin actus visionis possit ad apparentiā terminari cōfiteri cogit̄ q̄ oia que vident̄ vera sunt. cōtra quos disputat Ar̄. 4° metaphisice q̄ cōdictoria essent vera cum vni videat̄ sic ⁊ alteri aliter. Relinquit̄ ḡ q̄ actus intellectus non terminet̄ ad formā specularē habentē esse reale sed ad rem extra habentē esse intētionale. ¶ 7° sic. Opinio fuit Anēpedhe. ut p3 3° de aia cōmento 18° ⁊ cōmento. 43° q̄ intentiōes imaginate recipiūt i fantasmate. ita q̄ forma illa erat subiectiue i fantasmatib⁹. s3 illa forma intellecta nō ē nisi forma specularis quā mētis intuitu speculamur. ḡ qui ponit formā hāc specularē eē forsitā subiectiue i fantasmatib⁹ [illegible] quasi fantasiā Anēpedhe q̄ expsse cōdicit [illegible] eodē cōmētator. Hec sūt v̄ba Aureoli [illegible]. Ad istud cuī ꝓpositū ꝓbādū. s. q̄ ꝑ actū intellect⁹ nō format̄ aliqs cōceptus i mēte. s3 res itellecta ponit̄ ex aia3 i q̄dā ee cōspicuo: adducit multa i 3° [illegible] q. 3ᵃ. Item. d. s. 27. q. 2. [illegible] patet responsio ad alia. ¶ Ulterius arguit cōtra sanctum doctorē ꝓbando q̄ contradicat sibi. q̄ s. vnū ponit in scripto ⁊ oppositū in sūma in materia [illegible] de verbo. In scripto enim ponit q̄ verbū dicit̄ in diuinis essentialiter quādoq̄ ⁊ ꝑsonalit̄ quādoq̄. i sūma ꝟo dicit q̄ s3 tenet̄ ꝑsonaliter [illegible] ꝓprie sumatur [illegible] [illegible] se pbat̄ sic q̄ nulla spēs uel similitudo [illegible] ligendi potest dici verbū [illegible] q̄ noīe verbi [illegible] relatio ad dicentem. tum quia de rōne verbi [illegible] proles mentis ⁊ ei⁹ partus. tum q̄ oportet q̄ [illegible] de scientia nostra. ¶ 2° loco cōtra candem cōnem [illegible]

randus ꝛ Petrus de palude arguit sic. Per opera-
tionem intra manentem nihil ɔstituit uel ꝓducit. sed
intelligere ꝛ dicere intellectuale sunt operationes in-
tra manentes. ergo per eas nihil ɔstituitur uel ꝓdu-
citur. aňs patet. 9° me͡te ubi phus ponit differentiā inter
operationē intra manentem ꝛ illā q̄ trāsit uel exit. q2
per trāseuntes extra se aliqd cōstituitur. s3 p intra ma-
nentem nihil. hoc p3 de se. g̃ ꝛc. Si dicat q̃ phus non
intendit simpliciter dicere q̃ per operationē intra ma-
nentem nihil oio cōstituit. s3 q̃ solū p eam nihil extra
ɔstituit. tñ intra operantē bn̄ ɔstituit aliqd. nō valet
q2 absurdū fuisset dicere illud circa qḋ nullus potest
dubitare. sed q̃ p operationē intra manente nihil ex-
tra ɔstituat nullus unq̄ dubitauit. oz enim q̃ opatio
attingat suū ꝓductum. quod aūt intra manet nō at-
tingit illud qḋ est extra. igit̃ nō fuit intētio Ar̄. tñ di-
cere q̃ p operationē imanētē nihil extra ɔstituat. s3 q̃
per eā nihil oio ɔstituit nec intra nec extra. Itē text⁹
ɔcordat huic expositioni. dicit eni ibidē phus. q̃ opatio
intra manens ipsa ē finis. Et idem dicitur ̄p ethicoꝝ.
Sed ɔstat q̃ si p eam ɔstituit aliqs termin⁹ intra. ipsa
operatio non eēt finis. sed potius res ꝓducta p eam.
operatio eni est ꝓpter rē operatā. ❡ 2°. q2 ꝓncipiū ꝓ-
ductiuū verbi aut ē sola spēs aut est species cū intel-
lectione ɔfusa. nō species sola. q2 termin⁹ ꝓductiōis
non ē pfectior ꝓncipio ꝓductiuo. sed v̄bū est pfecti⁹
specie intelligibili eo q̃ pfecti⁹ rē repn̄tat. g̃ ꝓncipium
eius ꝓductiuū non pōt eē sola species. siliter nec spe-
cies cū intellectiōe cōfusa. q2 aut illa manēt simul cū
v̄bo ꝓducto. aut nō. nō pōt dici q̃ nō manēt simul q2
cessante entitate ꝓncipij actiui ad entitatē verbi ces-
saret ꝛ agere. s3 cessante agere ꝛ actione ante termi-
num actionis ipossibile ē terminū esse. g̃ nullo modo
eēt verbū simul nisi cū eo eēt intellectio ɔfusa ꝛ spe-
cies si hec sint eius ꝓncipia ꝓductiua. hoc aūt eē non
potest. q2 verbū nō est sine noticia expressa. sed noti-
cia ɔfusa nō stat cū noticia pfecta. igit̃ ꝛc. ❡ 3° sic. Si-
cut ɔtingit intelligere ꝓus aliquā rē ɔfuse ꝛ impfecte
deinde pfecti⁹ ꝛ expsse. ita ɔtigit nos ꝓus diligere rē
aliquā impfecte ꝛ postea pfecti⁹. sed null⁹ ponit i vo-
lūtate ꝓter actū diligendi aliquā formā ꝓductā. nec
facile eēt eā fingere. g̃ nec ꝓter actum diligēdi oz qs
ponere aliquā formā ꝓductā. ❡ 4°. Per actū viden-
di nihil ɔstituit intra videntē. ergo per actum intelle-
ctus nihil cōstituitur intra intelligētē. aňs supponit.
ꝓbat ɔn̄a. q2 oēs opationes extra transeuntes q̄uis
alique sint alijs pfectiores. oēs tñ hn̄t h̄ cōe q̃ p eas
aliqd ɔstituit. g̃ siliter oēs operatiōes intra manētes
debēt hr̄e h̄ cōe q̃ per nullā aut p oēs aliqd ꝓducat.
differētia eni sm pfectū ꝛ impfectum nō facit p se q̃
unū sit ꝓductiuū. aliud non: sed facit q̃ ꝓductū si qḋ
est. sit magis uł min⁹ pfectū. ꝓpter quod si visus ē im-
pfectior q̄ intellect⁹. nō tñ ꝓpter h̄ pōt dici q̃ p nul-
lum actū visus aliqd ꝓducat: p actū aūt intellectus
ꝓducatur aliquid: sed q̃ p utrūq3 nihil. ❡ 5°. Forme
q̄ sunt eiusdē generis ꝓpinqui quāto sunt pfectiores
tanto sunt magis actiue. sed spēs intelligibilis ꝛ v̄bū
h̄ sit forma eiusdē rei repn̄tatiua cuiusmodi ē species

sunt eiusdem generis. nulla eni rō est nec ex pte sub-
iecti nec obiecti nec officij q̃ sint alteri⁹ ꝛ alteri⁹ gn̄is
q2 utraq3 ē in eodē subiecto: ꝛ hn̄t idē obiectū repre-
sentare. g̃ illa que ē pfectior erit magis actiua. s3 v̄bū
est pfectior forma q̄ species intelligibilis. g̃ si species
intelligibilis cū intellectu agēte ē sufficiēs ꝓductiuū
non solū act⁹ intelligēdi ɔfusi. sed etiam cuiusdā for-
me q̄ ē aliud ab intelligē: q̄ dr̄ v̄bū. fortiori rōne ipsū
v̄bū cū itellectu agēte erit sufficiēs ꝓncipiū ꝓducti-
uū. nō solū act⁹ itelligēdi expssi: s3 ētiā ulterioris for-
me q̄ nō erit aliqḋ intelligē s3 v̄bū. ꝛ eodē mō illud 2m
v̄bū erit ꝓductiuū tertij ꝛ sic i infinitū qḋ ē icōueniēs
g̃ intellect⁹ agens cū spē nō ē ꝓductiuū alicui⁹ forme
q̄ nō sit ipsū itelligere. Si dicat q̃ nō oz ꝓcedere i in-
finitū. q2 v̄bū format ad h̄ ut res expsse cognoscatur
ꝛ iō si puentū ē ad pfectā cognitionē rei q̄ nō pōt pfe-
ctior hr̄i. cessat formatio verbi. sicut cognitiones ten-
dendo ad pfectū nō ꝓcedūt in infinitū. iō nec forma-
tio verbi. h̄ non valet. q2 si ɔtingit peruenire ad v̄bū
perfectissimū q̄ nō sit dare perfecti⁹ saltē hoc sequit̃
q̃ forma perfectior non erit eque actiua sicut forma
min⁹ perfecta eiusdē gn̄is. imo eiusdē speciei. cū unū
verbū min⁹ perfectū sit ꝓductiuū alteri⁹ v̄bi magis
pfecti. verbū aūt pfectissimū nulli⁹ pōt eē ꝓductiuū
nec pfectioris q2 non est dare pfectius perfectissimo
nec min⁹ pfecti q2 frustra fieret. nec eq̄liter pfecti q2
supflueret. igit̃. ❡ 6°. q2 cognoscere eandē rē pfecti⁹
ꝛ min⁹ pfecte non differūt sm speciē. g̃ nec repn̄tare
eā pfectius ꝛ min⁹ pfecte q̄liter nec repn̄tatiua. ꝛ sic
species ꝛ verbū erunt eiusdē rationis. ❡ 7°. Illud qḋ
imediatius exprimit̃ a re aliqua expressi⁹ eā repn̄tat
sed species itelligibilis si qua sit i intellectu: uel illa q̄
est i fantasia imediati⁹ exprimit̃ a re intellecta q̄ ver-
bū sm te. igit̃ ipsa expressius repn̄tat rem q̄ verbū. ꝛ
per ɔn̄s sufficit ad expressiorē cognitionē rei. nec ꝓ-
pter hanc oportet ponere verbū: ꝓpter qḋ tñ solum
ponitur. ❡ 8°. quia sequit̃ sm te q̃ verbū nūq3 forme-
tur ad habendā cognitionē min⁹ pfectā. q2 sm te bea-
ti videntes diuinam essentiā nō formāt verbū syllogi-
sticū de eo ꝓpter qḋ assentiant alicui enūciationi de
q̄ cōtingat eos dubitare. q2 q̄tum ad ea q̄ vident in
deo non cōtingit eos dubitare. nec formant verbum
de eo p qḋ videāt clare q̄ ꝓus videbāt obscure. quia
in visione beata non est ꝓcessus de confuso ad clarū
ꝛ pfectū. nec ut videāt aliquā rationē quā pri⁹ nō vi-
debāt q2 a ꝓncipio unusqsq3 videt visiōe beata q̄ vi-
sur⁹ est i perpetuū. s3 formāt verbū: ut illa que vidēt
simul tñ pfecte ꝛ sub distinctis rationibus ut sunt at-
tributa diuina possint diuisim ɔsiderare considerando
unū nō ɔsiderādo aliud. sm quē modū beati vidētes
deū qdā laudāt eū ut sapiam. qdā ut iusticiā ꝛ sic de
alijs attributis. qḋ nō possent facere p solā visionem
beatā p quā simul videāt ꝛ distincte omnia attributa
diuina. cōstat aūt q̃ illa cognitio p quā ɔsideram⁹ tm̄
unū attributū diuinū est impfectior q̄ cognitio bea-
ta p quā ɔsideram⁹ simul ꝛ nedum min⁹ pfecte ꝛ distin-
cte oia attributa. ꝛ tñ p illam oporteret formare v̄bū
sm te. g̃ verbum necessario formatur ad habendum

cognitionē īpfectiorē q̄d est cōtra te. ¶ 9°. Verbū fm te est obiectū intellect⁹ non pncipale sʒ sicut forma specularis uel imago repn̄tatiua pncipalis obiecti. sed hoc non videt̄ verū ,ppter tria. Primū est. quia illud q̄d est pmo cognitū ⁊ rō cognoscēdi alterū. tale videt̄ eē magis cognitū. uel saltē non min⁹ q̄ illud q̄d repñ/tatur ⁊ cognoscit̄ p ipsū. ⁊ istud apparet in exēplo q̄d adducit̄ de forma speculari ⁊ imagine. sʒ verbū si sit talis forma qualē tu ponis nō est magis cognitum q̄ res pncipaliter intellecta. imo min⁹ ḡn poti⁹ totaliter ignorat̄. ḡ verbū non est in nobis q̄si forma specularis uel imago obiecta intellectui ⁊ principalis obiecti repn̄tatiua. h⁹ pʒ. quia oēs experimur cognoscere rē que ē principale obiectū. puta hoiem eē animal rationale mortale. q̄ dicit̄ eē cognitio per verbū. sed q̄ in nobis sit aliqua forma p quā ⁊ in qua sicut ꝑ imaginē cognoscim⁹ hominē eē animal rōnale mortale. null⁹ experit̄. imo de h̄ dubitam⁹ ⁊ q̄rim⁹ nec vnq̄ clare inuenimus. 2ᵐ est. quia non experimur q̄ intellect⁹ nr̄ nec se nec suos act⁹ aut habit⁹ aut species si q̄s habeat nec aliqua alia que ponūtur in ipso subiectiue pōt cognoscere nisi p actū reflexū. si eni per actū rectum cognosceret aliquod illoꝝ q̄ sūt in ipso subiectiue intelligeret seipsū actu recto. q̄ȝ alia intueret̄ in se. q̄d ē falsum. si ergo verbū est aliq̄ forma existens in intellectu. īpossibile ē q̄ ipsa sit aliq̄ modo obiectū intellect⁹ fm actū rectū. cuius oppositū tu dicis. 3ᵐ est. quia in volūtate nō est aliq̄ forma q̄ sit primo dilecta ⁊ ratio diligendi alterū. ḡ in intellectu non est aliqua forma q̄ sit pmo intellecta ⁊ rō intelligēdi alia. ꝯña pʒ ut prius. ¶ 10. sic. q̄ȝ si v̄bū sit forma expressiue repn̄tatiua pfecte sequit̄ q̄ de q̄cunq̄ formam⁹ verbū habem⁹ cōpletā ⁊ perfectā silitudinē. ꝯña est falsum ut patet de deo ⁊ de substātiis sepatis de q̄bus hic nō habem⁹ cōpletam ⁊ perfectā cognitionē. ¶ 11°. q̄ȝ si verbū eēt illud quod pmo intellect⁹ intuetur. tunc cū possit formari verbū de omni eo q̄d intelligit̄. aīa cōiuncta poterit formare verbū de actu suo ⁊ de se ⁊ suo habitu ⁊ sequit̄ cū in verbo fm te intelligat̄ directe illud cuius ē verbū q̄ omnia illa possent intelligi actu recto. ¶ 12°. q̄ȝ in diuinis ex tota ⁊ perfecta noticia patris gignit̄ verbū ⁊ nō ad habēdā pfectam noticiā. ḡ cū ,ppt̄ nihil aliud ponitur talis forma specularis quā dicis v̄bū nisi ad habendā perfectā cognitionē obiecti. sequitur q̄ ,ppter hoc poni nō debet. ¶ 13°. Nihil potest cognosci actu recto nisi q̄d est directe obiectū potentie. sed nō est directe obiectū intellectus cōiuncti nisi aliq̄d sensibile. ḡ nihil q̄d est in intellectu cognoscitur actu recto. ¶ 3°. loco ꝯtra eandē ꝯnem arguit Gerardus de carmelo. 6° quolibet. ,pbando q̄ verbū nō sit aliq̄d ,pductū p actum intelligēdi. Primo. q̄ȝ q̄ñcūq̄ alicui⁹ opationis ē p̄ter operationem aliq̄s terminus operatus p eam ille ē melior ⁊ pfectior tali opatione p̄ ethicoꝝ. et. 9° meta^ce. sed optimū coꝝ q̄ in nobis sūt est pfecta operatio intellect⁹ fm sapiētiā. 10. ethicoꝝ. q̄ȝ in eo ponit̄ felicitas. igit̄ pfecta intellectio non hʒ aliquē t̄minū operatū p eā. ¶ Confirmat̄ q̄ȝ visio dei est oīuʒ actuū nostroꝝ ac desiderioꝝ finis. sed si v̄bū eēt termin⁹ p visionē ,pduct⁹ visio nō eēt vltim⁹ finis. imo talis termin⁹ a visione distinct⁹. ¶ 2° sic. Si v̄bū est terminus intellectionis. aut igit̄ intellectiōis pfecte. aut impfecte. nō imperfecte q̄ȝ tūc res simul cognosceretur pfecte per v̄bū ⁊ impfecte per illam cognitionem. nec pōt dari primū. tū primo. q̄ȝ tūc p nichilo poneret̄ verbū. nā per cognitionem pfecta res pfecte cognoscit̄. modo cognitio facta pcedit verbū nec ad perfecte cognoscēdū rem requirit̄ aliq̄d aliud nisi cognitio pfecta illius. tum 2°. q̄ȝ si verbū sequitur cognitionē perfectā erit ,pcessus in infinitū in cognition. h⁹ perfectis. q̄ȝ oē verbū poterit eē principium pfecte cognitiōis. ⁊ omnis cognitio pfecta terminat̄ ad verbū. tum 3°. q̄ȝ aut verbū ,pducitur cognitione perfecta tanq̄ via ⁊ medio. sicut termin⁹ motus dicitur ,pduci p motū. aut tanq̄ p causam ⁊ pncipiū productiū. si pmo mō. tūc verbū non staret simul cū cognitione sicut termin⁹ motus nō stat cum motu. si 2° modo. tūc effect⁹ eēt pfectior sua causa. ¶ 3° sic. Oē q̄d est in intellectu formalit̄ est species actu. puta aut actus itelligēdi aut habit⁹. cū ḡ v̄bū nō sit habit⁹ nec spēs itelligibil. restat q̄ sit act⁹ intelligēdi ⁊ nō aliq̄d distinctū ab illo. ¶ 4° loco ꝯ eādē ꝯne arguit Scot⁹ ,pbādo q̄ v̄bū nō sit aliud q̄ act⁹ itelligēdi. ꝑ sic. Illud maxime hʒ rōnē v̄bi q̄ posito q̄ sit v̄bū maxime saluant̄ oīa Augꝰ. sʒ v̄ba sua maxime saluāt̄ si ponat̄ q̄ v̄bū sit intellectio actualis ⁊ act⁹ intelligēdi. ait eni 15°. de trinitate ca°. 10°. q̄ cognitio nr̄a puenies ad id q̄d scim⁹ ac deinde formata v̄bū nr̄m ē. et ca°. 12°. dicit. q̄ visio cognitionis q̄ orit̄ ex scia est v̄bū nr̄m. q̄d nulli⁹ ē lingue ē sūti^m rei note. Et in sermone de natiuitate bti Joh. baptiste. dicit. q̄ vox ē signū v̄bi. v̄bū v̄o ipsa cognitio. Et in li°. de cogñe vere vite dicit q̄ nihil aliud ē fili⁹ uel v̄bū dei q̄ cognitio uel ars uel sapiā ei⁹. Et. 9°. de trinitate ca°. 8°. dicit q̄ mens meminit sui itelligit se ⁊ diligit se. ⁊ subdit. q̄ si h̄ cernim⁹ cernim⁹ trinitatē. ⁊ fere vbiq̄ videt̄ dicē q̄ noticia actual sit v̄bū. ḡ h̄ ē tenēdū. ¶ 2°. q̄ȝ Anselm⁹ dicit monol. 33°. q̄ mens rōnalis cū se cogitādo intelligit hʒ secū imaginē suā ex se natam id est cognitionē sui q̄ ē v̄bū ei⁹. et ca°. 48°. dicit. q̄ v̄bū rei ē ipsa cogitatio ad ei⁹ silitudinē ex memoria formata. ¶ 3°. q̄ȝ Damascen⁹ li°. p°. ca°. 18°. dicit. q̄ v̄bū est nālis mot⁹ intellect⁹ fm quē mouet̄ ⁊ intelligit ⁊ cogitat velut lux eius ens ⁊ splēdor. v̄bū rursus ē q̄d nō ore pfert̄: sʒ i corde enūciat̄. sʒ h̄ nō pnt saluari nisi ponat̄ q̄ v̄bū ē act⁹ itelligēdi. ¶ 4°. Nā ꝯditiōes q̄s Aug⁹ enumerat de v̄bo nō pnt ꝯuenire nisi actui itellect⁹. igit̄ ⁊c. añs pʒ. nā Aug⁹ ponit q̄ v̄bū ē aliq̄d existēs in mēte nr̄a. nō q̄dē sine actuali cognitiōe. ⁊ q̄d nascit̄ de memoria siue de obiecto uel scia q̄ manet i memoria relucēte. ⁊ q̄ ē formata cogitatio ab ea re quā scim⁹. pʒ aūt ista nulli posse ꝯuenire nisi actui itelligēdi. ¶ Cōtra 2^am ꝯnē arguit Gerard⁹ de carmelo. 7°. q̄libet. q̄nq̄ mediis. ꝑ sic. Actus le q̄ tot⁹ pr distiguit̄ a v̄bo nō ē itelligere nec i suo formali itellectu icludit ipsū. sʒ pr actu toto quo ,pducit verbū distinguit̄ ab eo. ḡ actus quo ,pducit verbum non est intelligere. nec includit ipsum in suo formali

[illegible]a 2ᵉ pbaẗ. quia actu intelligendi nõ distin[illegible] pater a filio imo in[illegible] sunt vnũ. q2 sicut eoꝝ esse [illegible] sapere ẽ vnũ ⁊ vnũ intelligere ⁊ vna intel[illegible]. 7º de trinitate. ca. 7º. Et etiã si in illo actu quo [illegible] pater a filio includeretꝰ intelligere cũ idẽ sit [illegible] intelligere sapere ⁊ eẽ. tũc illo toto nõ distingue[illegible] pater a filio. quia nõ per itelligere qd̄ eẽt aliqd [illegible] intelligere nõ ẽ de formali intellectu illius [illegible] patet. q2 pater toto actu q̃ pducit ea[illegible] simpliciter distinguiẗ a filio. v[illegible] Aug. 5º. p de tri[illegible] ca. 4º. pat genuit filiũ ⁊ ideo filiꝰ nõ e. quia pater [illegible] filiꝰ genitꝰ e. ⁊ ideo paẗ non est filiꝰ. Et Damas. [illegible] ca. 8. et. 27º dicit ꝙ ẜm omnia sunt vnum paẗ ⁊ fi[illegible] ingñationem ⁊ gñationẽ. ergo actus q̃ pro[illegible] non ẽ intelligere. nec itelligere est de ra[illegible]. ℭ 2º sic. Illud qd̄ de suo intellectu forma[illegible] non dicit nisi purã relationẽ non est intelligere for[illegible]. nã intelligere uł intellectuũ nõ est de formali [illegible] relatiui. vñ q2 psona in diuinis in suo formali significato includit relationẽ ⁊ absolutũ: ideo non di[illegible] purã relationẽ sed aggregatũ ex absoluto ⁊ re[illegible]. sed actꝰ quo pducitur verbũ dicit purã rela[illegible] in diuinis. vnde magister p̊ sen. dis. ꝙ hoc est [illegible] qd̄ paternitas. Et Damas. li. p̊ ca. 9. dicit ꝙ [illegible] non sigt [illegible] differentiã. sed modũ existētie s3 non sigt absolutũ s3 relationem. igiẗ cum intelligere sit absolutũ. q2 actus quo deꝰ formaliẗ btificaẗ. ⁊ ẜm regulã Augu. in omnibꝰ personis reperiẗ simpliciter ⁊ nõ pluraliter. non est actꝰ q̃ verbũ pducitur: nec de eius formali significato. ℭ 3º. Actus q̃ produciẗ ṽbũ nõ ẽ actus q dicat perfectionem simpliciẗ. qm̃ meliꝰ ẽ ipsam habere simpliciter q̃3 non ipsam. q2 actus quo pduciẗ verbũ est relatiuũ qd̄ nõ dicit pfectionẽ simpliciẗ ẜm Ansel. monol. ca. 9º. Item q2 nõ est in oibus psonis qbus non deest aliq̃ perfectio simpliciẗ. ğ itelligere nõ est actus q̃ producitur verbũ. ℭ 4º. Actus quo pducitur verbũ distincte ⁊ ẜm rõnem ppriam supposito p impossibile ꝙ nulla eẽt possibilis creatura eẽt i diuinis. sed actus intelligẽdi sub ppria ⁊ distincta rõne ⁊ ut distinguitur ab actu volendi non eẽt in diuinis supposito ꝙ nulla eẽt possibilis creatura. ğ actꝰ quo pduciẗ verbũ non ẽ formaliter actꝰ intelligendi. ℭ 5º. Actꝰ quo pduciẗ verbum realiter distinguiẗ ab aliq̃ in diuinis. quia gñare ⁊ spirare realiter distinguũẗ in diuinis: ⁊ paẗnitas ⁊ cõis spiratio. sed intelligere a nullo realiter distinguiẗ sicut nec eẽntia. ğ actus itelligendi nõ est actus q̃ produciẗ verbũ ⁊c̃. ℭ 2º loco ꝯ eandem ꝯnem arguũt aliqui q̃s Petrus de palude dis. 10. q. 5ᵃ recitat pbãdo ꝙ itelligere ⁊ velle nõ sint pductiões psonarũ. ex q̊ sequiẗ ꝙ dicere nõ sit intelligere: nec spirare sit velle. Primo sic. q2 pductiones sunt actus notionales non eẽntiales. s3 intelligere ⁊ velle sunt actus eẽntiales: non aũt notionales. igiẗ. ℭ 2º. quia ille operationes q̃ equaliter cõpetunt non pducenti sicut pducẽti nõ sũt pductiones. sed itelligere ⁊ velle equaliẗ cõueniunt spiritui sancto non pducenti sicut prĩ ⁊ filio pducẽtibus. igiẗ ⁊c̃. ℭ 3º. Illa que nõ differũt realiẗ in diuinis nõ sunt diue productiones. sed intelligere ⁊ velle nõ differũt realiẗ. igiẗ. ℭ 3º loco ꝯtra eandẽ ꝯnem arguit Aureolus. p̄mo sic Qñcũq3 aliq̃ sunt vnũ ⁊ idẽ: cuicũq3 cõpetit vnum ⁊ alterũ. sed dicere ẽ ppriũ patris in diuinis. intelligere vero ẽ cõe tribꝰ. ğ intelligere nõ est idẽ qd̄ dicere. Et si dicaẗ ꝙ imo dicere ẽ cõe tribꝰ: sed appropatur prĩ. Hoc est expresse ꝯtra mẽtẽ Augu. qui dicit. 5º de trinitate ca. 16º ꝙ filius in eo ꝙ verbũ relatiue dicitur ⁊ referẗ ad patrẽ solũ. ꝯstat aũt ꝙ verbũ referẗ ad dicẽtẽ ex quo patet ꝙ soli patri cõpetit verbũ dicere i diuinis. ℭ 2º. Filiꝰ ⁊ spũs sanctus vere itelligũt in diuinis sed nõ pferũt verbũ in diuinis nec dicũt. ğ intueri uel intelligere nõ est dicere. ⁊ ꝙ isti dicũt ꝙ verbum est eẽntiale ⁊ cõe tribꝰ. appropaẗ tamẽ filio sicut amor spiritui sancto. ⁊ sapia filio. Hoc est expresse cõtra dicta sanctoꝝ. De oi eni attributo qd̄ est cõe tribꝰ ⁊ appropriaẗ alicui psone verũ est dicẽ ꝙ p̄dicaẗ in singulari de tribꝰ. verũ est enim ꝙ tres psone sunt vnũ lumen vna ars vna sapientia. ⁊ tñ Augꝰ exp̄sse negat. 6º de trinitate. ꝙ paẗ ⁊ filiꝰ sint vnum ṽbum. sed solus filiꝰ est verbũ. ğ nec verbũ est cõe tribus. nec intelligere ⁊ dicere verbũ idem iportant. ℭ Cõtra 5ᵃᵐ ꝯnem arguit Aureolus pbando ꝙ verbũ per suã pprietatẽ singulari modo cõnotet creaturã. quo nec eẽntia cõnotat nec aliq̃ persona. Cui eni singulariẗ cõpetit aliquid cõnotare i obliq̃ quod alteri nõ cõpetit. illud ẜm ppriã rõnẽ ꝯnotat illud qd̄ dat intelligi in obliq̃. sed manifestũ est ꝙ verbũ dat intelligi creaturã in obliq̃ non eni spũs ẽ spũs essentie ⁊ creature oĩs. pprie eni diciẗ ꝙ creature dicũtur verbo ⁊ nullus dicit ꝙ dicanẗ prẽ uł spiritui sancto. ğ ẜm suam pprietatẽ verbum ꝯnotat creaturas. ℭ 2º ad idẽ. Ois respectus q debetur ṽbo rõne eẽntie eque iportaẗ per filiũ sicut per ṽbũ: ⁊ eodẽ mõ per rõnem uel p quodcũq3 vocabulũ exp̄mẽs psonam filii. sed Augꝰ. dicit. 83. q̃onũ. q. 63. exponẽs illud In principio erat verbũ. ꝙ hoc loco verbũ mens interp̄taẗ. ut significeẗ nõ solũ ad patrẽ respectꝰ. sed ad illa q̃ p verbũ facta sũt operatiua potentia. igiẗ verbũ p suam ppriã rõnẽ ꝯnotat creaturas. ℭ 3º sic. Illud qd̄ per suã ppriã rõnẽ nõ intelligitur sine aliq̃ videẗ illud ꝯnotare. sed ṽbũ sp diẗ aliciuꝰ ṽbũ. utpote creature uel alteriꝰ. vñ Augꝰ. 7º de trinitate ca. 3º dicit ꝙ sicut verbũ qd̄ nos pferimꝰ seip sũ mouet illud de q̃ loqmur. sic ṽbũ dei p qd̄ facta sũt oia oñdit prẽm sicuti ẽ. ⁊ eadẽ rõne possumꝰ nos dicẽ ꝙ oñdat oia. igiẗ de rõne ṽbi ẽ ut ꝯnotet oia dicta ⁊ p ipsũ ṽbata ut ita liceat loqui. hec ille. ℭ Cõtra 6ᵃᵐ ꝯnẽ arguit dicẽs ꝙ ille modus stare non põt. tũ quia spũs scũs nõ pcedit ut amor sed potiꝰ ut amans in q̃dã eẽ donato p vim amoris. amãs aũt sic positꝰ gerit similitudinẽ suppsiꝰ inq̃ztũ emittit ⁊ donat sicut ṽbũ simile ei cuiꝰ ẽ ṽbũ. tum 2º. q2 saltẽ amor diuinꝰ inq̃ztũ h3 silis ẽ ei a q̊ pcedit ẜm istos. ⁊ p ꝯñs spũs scũs inq̃ztũ h3 erit imago. tũ 3º. q2 isti dixerunt alibi ꝙ ex hoc ꝙ aliquis rem aliquã amat puenit quedam ip̄ssio rei amate in affectu amantis ẜm quã amatũ dicitur esse in amãte sicut intellectũ in intelligẽte. talis aũt ip̄ssio repugnat spiritui scõ. ğ habuerũt dicẽ ꝯñter ꝙ spũs

scūs est silitudo rei amate ꝛ ita imago. tum 4° quia de rōne imaginis nō videtur eē ꝙ sit originata ab eo cui⁹ ē imago. alias soli carpentarij q sciunt imagines sculpe hrent imagines nec eēnt imagines alio[illegible] ille.

Ad argumenta Aureoli cōtra pmā ꝯnē videtur. Et ad pmā negaṫ añs illud ꝑ cui⁹ ꝓbatione ista septem argumēta facta sūt. Tūc ad pmā ꝓbationē ꝯcediṫ ꝙ si loqṫ de forma infinita ꝛ illimitata ſm eē. nulla talis ē inherēs intellectui nec subsistens extra deū uel ꝑter deum. ꝛ tūc negaṫ hoᵉ. nō eni rosa quā intelligēdo aspicimus est illo mō infinita aut illimitata sed ē ipsa quidditas rose nō subsistens nec inherēs. uel ē ipse cōcept⁹ quo mediāte aspect⁹ intellect⁹ terminaṫ ad quidditatem ꝛ naturā rose. ipsa aūt quidditas rose non est infinita ſm eē aut illimitata aut adequans infinita indiuidua ſm eē. nec etiā concept⁹ rose. nullū eni istoꝝ adequat ſm esse infinita induidua. Si autem intelligatur aᵐ de forma infinita in repñtando uel de infinita ſm rōnem sue speciei sic negaṫ. ꝛ hoᵉ ꝯcediṫ. ꝯcept⁹ eni rose repñtat infinita indiuidua eiusdem speciei q̃tum ad ꝑncipia eēntialia. ꝛ forma illo mō infinita pōt inherere intellectui. ipsa etiā nā seu quidditas rose ut intellecta in actu pōt dici quodāmodo infinita. qꝛ ipsa intelligiṫ nō intelligēdo illa q̄ ea ꝯtrahūt ad h̄ uel illud indiuiduū. sic aūt ē infinita. nō quidē ſm eē q̄ȯ limitatur ex receptione in illa nā sed ē infinita ſm rōnē sue speciei. si eni nā rose eēt subsistēs ĩ nullo recepta ipsa nō limitareṫ q̃tū ad rōnem sue speciei. limitatio enim q̃tū ad h̄ ꝓuenit ex hoc ꝙ recipiṫ in h̄ uel in h̄: ꝛ ideo eēt illo mō infinita. licꝫ ḡ natura rose nō sit subsistens sed in singularib⁹ recepta. qꝛ tñ dū intelligiṫ abstrahitur ab illis q̄ eam limitāt. ipsa inq̃tū intellecta ē infinita. imo q̇libet forma vniuersalis est isto mō infinita ut expresse ponit scūs doctor 3° sen. dis. 13. q. 1. arti. 2° questiūcula 2ª. nec ē inconueniēs aliqd ꝑteṙ deū esse infinitū isto mō scꝫ ſm rōnem sue speciei ut ipse dicit ibi de gratia aie christi: ꝛ de formis nāliter subsistētibus pma pte. q. 7. arti. 2° Et sic patet q̃tū ad illā probationē q̄d dicēdū presertim cū dicit ꝙ nulla forma infinita pōt eē inherēs uel ꝑteṙ deū subsistēs. Cū aūt dicit ꝙ nulla forma nō singularis ꝛc̄ diceṫ post. ¶ Ad 2ᵐ negatur hoᵉ. dico enim ꝙ forma illa quam vocat speculare scꝫ ꝯceptus quidditatis rose est forma singularis in existēdo ꝛ indiuiduata ꝑ subiectū. sꝫ ē vniuersalis in repñtando. nec ei⁹ singularitas in existendo repugnat sue intelligibilitati cū sit imālis ꝛ a ꝯditionib⁹ materie sepata ut optime declarat scūs Tho. pᵃ pte. q. 76. arti. 2. ad 3ᵐ. Et de spūalib⁹ creaturis. q. 9. ad. 15. arᵐ. Sciēdū tñ ꝙ nō dicit scūs doctor ꝙ intellectus solū aspiciat illū ꝯceptū quē cōcipit: sed etiam rē extra ꝑ illū. res aūt extra aiam quā intellectus directe aspicit ē ipsa nā existens in singulari. Ipsa autē natura ē quidē idiuiduata extra aiam ꝑ sui receptionē in aliq̄. sed ē vlis ꝓut hꝫ eē in intellectu. ſm ꝙ ostēdit scūs Tho. de spiritualib⁹ creaturꝭ. q. 9. ad 6ᵐ. Nō est inqt differētia inṫ Aristotelē ꝛ Platonē. nisi in h̄ ꝙ Plato posuit ꝙ res q̄ intelligiṫ eodē mō hꝫ esse extra animā quō eam intellect⁹ intelligit id est ut abstracta ꝛ cōis. [illegible] vero posuit rē q̄ intelligiṫ eē extra animā sed alio mō q̄ intelligiṫ abstracta ꝛ hꝫ eē cōcrete. [illegible] ſm Platonē ipsa res q̄ intelligiṫ ē extra aiam. [illegible] Ar. q̄ȯ patet ex hoc ꝙ neuter eorum posuit formas eē de his q̄ sunt in intellectu nro sicut de substantiis [illegible] quidē Plato dixit de formis sepatis. Ar. vo de q̄d[illegible] ditatib⁹ rerū in eis existētib⁹. sed rō vniuersalitatis q̄ ꝯsistit ĩ coitate ꝛ abstractione seqtur solū modū intelligēdi. inq̃tū intelligim⁹ abstracte ꝛ coiter. ſm Platonē vo seqtur modū existendi formarū abstractarum ꝛ iō Plato posuit vniuersalia subsistere. Ar. aūt non. hec ille in forma. Consimile ponit pma pte. q. 85. arti. 2° ad 3ᵐ vbi ait. Cū dicit aliqd eē intellectum in actu duo importaṫ scꝫ res q̄ intelligiṫ. ꝛ h̄ q̄ȯ est ipsū intelligi. ꝛ silr cū dicit vle abstractū. duo intelligunṫ scꝫ ipsa nā rei ꝛ abstractio siue vlitas. Ipsa igitur natura cui accidit itelligi uel abstrahi uel intētio vlitatis nō est nisi in singularib⁹. sed h̄ ipsū q̄ȯ est intelligi uel abstrahi uł intētio vlitatis ē in intellectu. ꝛ h̄ possumus videre ꝑ simile ĩ sensu. visus eni videt colorem pomi sine ei⁹ odore. si ḡ queriṫ vbi sit color q videṫ sine odore. manifestū est ꝙ color q videṫ est in pomo: sed ꝙ sit sine odore ꝑcept⁹ h̄ accidit ei ex parte visus inq̃tum in visu ē silitudo coloris ꝛ nō odoris. Silr humanitas q̄ intelligiṫ nō est nisi in hoc uel in illo hoie. sed ꝙ humanitas q̄ intelligiṫ apꝑhendiṫ sine ꝯditionib⁹ indiuiduantib⁹ q̄ȯ est ipsā abstrahi ad q̄ȯ seqtur intētio vniuersalitatis. accidit humanitati ſm ꝙ ꝑcipaṫ ab intellectu in q̄ est silitudo nature speciei ꝛ non indiuiduantiū ꝑncipioꝝ. hec ille. Ex qb⁹ patet quō forma ad quā terminaṫ aspect⁹ intellect⁹ ē in itellectu subiectiue ꝛ quō non. ꝛ quō q̇libet illarū est vlis. ꝛ quō intellectus licꝫ nō termineṫ ad hāc rosā. tamē nō oportet fingere tale quid infinitū in esse conspicuo positū ut arguens credit. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ intellectus duplicem formā aspicit scꝫ conceptum quem format qui ē quod intelligitur ꝛ quo natura que est extra intelligitur. Et secūdario aspicit naturam extra animam existentem. vnde sanctus Tho. 3° sen. dis. 14. q. 1. arti. 1. questiuncula. 4ª. dicit. Illud in quo aliquid videtur est ratio cognoscendi illud quod in eo videtur. ratio autem cognoscendi est forma rei inq̃tum est cognita. quia per eam fit cognita in actu. vnde sicut materia ꝛ forma sunt vnum in esse. ita ratio cognoscendi ꝛ res cognita sunt vnum cognitum: ꝛ ꝓpter hoc vtriusqꝫ est vna cognitio ſm actum ꝛ ſm habitum. hec ille. Illa autem res extra animam est abstracta ꝛ vniuersalis modo quo dictum ē. ꝛ illo modo predicatur de ꝑticularib⁹ rosis q̄ȯ pꝫ expsse ꝑ scm̄ doctorē i trac[illegible] tatu de genere. caᵒ 1°. Uniuersale inqt dr̄ dupliciter. Uno modo ipsa natura cui intellectus propter aliqd in ea inuentum intentionem attribuit. ꝛ sic vniuersalia rerū naturas significant. ꝛ predicaṫ in quid. [illegible] ꝛ hō animal n[illegible] dicit substantiam illius de quo ꝑdicaṫ. ꝛ hō [illegible] similiter. ꝛ isto mō nō ē vnū in multis: imo nā ꝑdicata [illegible] ſp multiplicaṫ in subiectis. quot eni sunt hoies tot [illegible] [illegible]. Alio mō diciṫ vniuersale nā illa sub intentione

Necessitatis sibi attributa ꝛ sic ꝓpter vniformitatē rõnis causatã in intētõe q̃ fit p remotionē a cõditiõib⁹ mãlib⁹ ꝛ ex cõuersitate ē vnũ in multis. sic eni oĩes hoĩes sunt ꝛ ex cõuersitate ē vnũ in multis. sic eni oĩes hoĩes sunt vnus homo ꝛ vnum animal. in re igitur nihil est commune multis. quia quicquid est in re est singulare vni eius ꝯcetta de. q̃ aũt cõe est agit p intellectũ ꝛc. ℭ Ad 4ᵃ ꝯcedit 2ᵐ mēbrũ diuisionis. Et ad pmã ꝓbatio- nem in oppositũ dico ꝙ non experimur nos p diuer- sos actus ferri i rosã ꝛ ꝯceptũ rose. imo eodē actu in- telligim⁹ vtrũqꝫ. nã ꝯcept⁹ ē qđ itelligit ꝛ q̃ aliud. scꝫ res eodē actu itelligit ut dictũ fuit. nõ ē ꝫ ibi pontas ꝯmitãc ꝛ non successio actuũ. Et si dicat ꝙ nõ expe- rimur ꝙ act⁹ intellect⁹ ferat sup illa duo. dico ꝙ nõ oportet h experiri. sed sufficit ꝙ h teneat forti ꝛ suffi- cienti rõne quã ponit scũs doctor in multis locis scꝫ cõtra gentiles libro p̃ ca°. 53°. vbi ponit necessitatē po- nēdi dictã ꝯceptionē. Intellect⁹ inqt p speciē rei for- matus intelligẽdo format in seipso quãdã intentionem rei intellecte q̃ est rõ ipsius quã signt diffinitio: ꝛ h quidē necessariũ eo ꝙ intellect⁹ intelligit indifferent rē absentem ꝛ p̄sentē. in q̃ cũ imaginatione ꝯuenit. sꝫ in- tellect⁹ h habet amplius ꝙ etiã intelligit rē separatã a ꝯditionib⁹ mãlibus sine quib⁹ in rerũ natura nõ exi- stit qđ non posset eē nisi intellect⁹ p̃d etiã intētionē si- bi formaret. ecce fm eũ q̃ necessitas est ponere tales ꝯcept⁹. q2 scꝫ aliĩ intellect⁹ non haberet obiectũ actu intelligibile: qđ terminaret suã opationē: sibi p̄ns. Qr autē eodē actu vtrũqꝫ intelligat pꝫ. q2 fm phm in de memoria ꝛ reminiscētia idē motus ē i imaginē inq̃tũ est imago ꝛ i imaginatũ. ꝛ ꝓpter h dicit ibidē Ar. ꝙ homo nõ memoraret de absentib⁹ nisi haberet apud se fãtasmata ꝛ imagines rerũ absentiũ in q̃s cũ ferẽ nõ ut tales res sũt. sed ut sũt taliũ rerũ imagines: eo- dem motu cognoscit illas imagines: ꝛ ea quorũ sunt imagines. ꝛ tamē iste arguēs eodē mõ posset calũni- ari verba Ar. q̃tum ad positionē taliũ imaginũ sicut calũniat vba sci Thome q̃tũ ad positionē cõceptuũ ꝛ sic patet ad pmã ꝓbationē. 2ᵃ etiã non valet. cõce- do eni qđ ibidem infertur scꝫ ꝙ sicut in prima opera- tione intellect⁹ pmũ intellectũ est verbũ quod ē in in- tellectu qđ est significabile p vocē incõplexã: ita i 2ᵃ operatione intellect⁹ pmũ intellectũ est verbũ com- plexũ. id ē significabile p vocē cõplexã. sꝫ in tali obie- cto intellect⁹ non sistat. sed p illud tēdat in rem extra. hoc eni ponit scũs Tho. de vitate. q. 4. arti. 2° et de potētia dei vbi sup in pma q̃ne allegatur. Nec valet illud qđ addit de Platone. exēplar eni qđ ponebat Plato erat fm eũ vniuersale subsistēs extra animã. in quē errorē incidit arguēs ponēs vniuersalia extra animã saltē in esse conspicuo. nos aũt multum longe dissimilia exēplaria ponimus cũ Ar. ℭ Ad 5ᵐ nega- tur hoc ut statim patuit. necesse ē eni ponere tales cõ- ceptus: imo sine ipsis nihil intelligerem⁹. Et cũ dicit ꝙ non terminãt actũ intellect⁹. ꝯced. i. ꝙ non vltima- te intellectionē terminãt. sed sũt media quib⁹ intelle- ctus cognoscit res ꝛ in illis hꝫ obiecta sibi p̄ntia cũ fm eē reale obiecta q̃qꝫ non sint uł absentia sint uł sal- tem nõ sint intelligibilia i actu. Et si dicat ꝙ ad h suffi- cit ipsa species abstracta a fãtasmatib⁹. h non valet. tũ q2 illa species ē in ꝯsiderante ꝛ in nõ ꝯsiderante. tũ q2 vnica species habita de albedine non sufficeret ad habendũ cõceptũ generis ꝛ speciei ꝛ differētie albe- dinis. tũ q2 illa species non causat ab intellectu possi- bili: sed ab agente describitur in intellectu possibili fm modum loquendi sci Tho. de veritate. q. xj. arti. p̃. ad xjᵐ. Intellect⁹ aũt possibilis format quidditates rerũ. Et multa alia adduci possũt. Illud aũt qđ addit ꝙ res clari⁹ cognoscitur sine speculo. verum est si res seipsa ē p̄ns sicut ē in sensu. sed secus ē de intellectu. ℭ Ad 6ᵐ negat hoc. nõ eni ponēdũ est sicut ponit ipse ꝙ sensus dũ sentit ponat res in tali eē conspicuo non vero sed apparenti. nec etiã verũ est ꝙ visus uel ali⁹ sensus exterior terminet ad res que nõ sũt. Ad illud aũt qđ dicit de cõmētatore dico ꝙ ipse exponit eum ad placitũ. nõ eni cõmētator vult ꝙ visus nr̃ videat in luna figuras q̃ ibi non sũt: sed ꝙ mediante visione lune homo false iudicat de figuris non p oculos sed per sensũ cõem uel aliã potētiã iudicatiuã. visus eni videt ibi aliqs figuras q̃ ibi sunt. sꝫ hõ iudicat eē alias ꝛ est simile sicut si videã lupũ a longe ꝛ iudicē eē canē uel aliud animal. falsũ eēt dicere ꝙ ego viderē ea q̃ non sũt. Et ita dicēdũ est ad octo experiētias q̃s po- nit ad istud negatũ ꝓbãdũ tertia dis. huius pmi. Pri- ma est cũ quis portatur in aqua arbores existētes in ripa videt eidē moueri. ille eni mot⁹ fm eũ nõ hꝫ esse reale alicubi. sed tm̃ intentionale ꝛ apparēs. 2ᵃ est de motu circulari baculi q̃ subito mouetur. apparet eni quidã circulus i aere fieri ex baculo quē dicit scꝫ cir- culum hr̃e tm̃modo eē intentionale. 3ᵃ est de fractio- ne baculi apparētis in aqua. 4ᵃ est de dualitate can- delarũ apparētiũ vno oculo eleuato: ꝛ altero nõ. 5ᵃ ē in colorib⁹ colli colũbe. 6ᵃ est de imaginibus que vi- dent i speculo. aliqñ qdē infra. aliqñ i supficie speculi aliqñ extra in aere int̃ videntē ꝛ speculũ. 7ᵃ est de illo qui vidit solem. postq̃ enim auertit oculos apparent quedã rotũditates lucide añ oculos q̃ paulatim eua- nescũt. 8ᵃ est in his qui aspexerũt circa rubea uel per cãcellos. ex tũc eni aspiciētes lr̃ãs uł aliq alia appa- rent eis rubea uel cãcellata. que quidē cancellatura uł rubedo nõ hñt fm eũ nisi eē intentionale tm̃. Per istas octo experiētias vult inferre ꝙ sensus exterior p actũ suũ ponit res in esse apparēti ꝛ intelligibili. Et ex hoc vlterius infert ꝙ hoc idem facit intellect⁹ cum sit eque formatiu⁹ sicut sensus exterior. ꝛ ꝯsequenter ꝙ non oportet ponere ꝯcept⁹ quos ponit scũs Tho. ꝛ alij. sꝫ loco eoꝝ ponit talia apparētia. Et ad omnia ista dicendũ est ꝙ in illis octo illusionib⁹ sensus exte- rior non videt nisi ea que sunt nec extra animã sunt aliqua entia in tali esse obiectiuo posita. sꝫ si aliquod tale sit illud est i anima sic ꝙ fantasma uel species la- pidis dicatur lapis positus i esse apparenti ꝛ fantas- mata talis circuli uel motus uel coloris uel fractio- nis uel hꝫ dicantur colores uł circuli ꝛ hꝫ positi in eē obiectiuo. credo eni ꝙ talibus illusionibus operatur fantasia uel sensus cõis aut cogitatiua chimericã do sic in somno quãdo facit apparere ea que nõ sũt. sed

vigilātib⁹ male cōsiderātib⁹ forte videt̄ q̄ illa q̄ fātasia
fabricat ex specieb⁹ pcōceptus ꝛ per sensū hausus sint
res extra de quibus forte fuit arguens. ita ꝙ indicāt
aliqd eē illud qd̄ nō est: uel eē q̄le aut vbi aut q̄n non
est. Illo modo etiā fiunt demonū illusiones q̄ faciūt
apparere mōtes aureos uel talia hꝫ. oia eni hꝫ fiunt
p diuersas cōpositiones specierū in organis latentiū
ut ponit sanct⁹ Tho. de malo. q. 16. arti. xj.ᵒ vbi ponit
multa pulchra de illa mā. patet ḡ ꝙ visus talia appa-
rentia nō videt. sed videns res exteriores in q̄ imagi-
natiua ꝯuertit̄ sup imagines rerū q̄si sup res veras:
errat forte indicādo ſm sensū iteriorē se videre extra
quoꝝ imagines interi⁹ cernit recte sicut in somno uel
in pstigijs uel illusionib⁹. de q̄ mā prestigioꝝ sanctus
doctor loqtur satis ad ppositū 2.ᵒ sen. dis. 8. q. 1. arti.
5.ᵒ Sed qn arguens dicit ꝙ q̄ negat res poni in tali eē
eē negat ꝯria. nos eni nō dicim⁹ ꝙ oia q̄ apparēt sen-
sui interiori sint vera: sic ꝙ sint ea q̄ ipse indicat eē. sꝫ
tamē ipse semp fert̄ super verā rem q̄ tn̄ non est illud
qd̄ ipse indicat. quia ille qn̄qꝫ ꝯuertit̄ super rerū ima-
gines sicut sup res: ꝛ ideo non ē causa erroris. ꝛ bene
concedimus res poni in eē apparenti mō pdicto scꝫ p
suas species uel sua fātasmata. sed nō modo quo ille
ponit. sed certe dico ꝙ oia que sensus exterior videt
sunt vere res uel vere species rerū. Ar. autē arguit
ꝯtra ponētes ꝙ oia que apparēt sunt veracit̄ non so-
lum entia. sꝫ talia q̄lia eē apparēt. qd̄ nō nos ponim⁹
sꝫ poti⁹ arguēs ponit q̄ ex hꝫ ꝙ sibi aliq̄ apparebāt eē
extra oculos suos indicat ita eē. ꝛ iō ipse ē de illis cō-
tra q̄s arguit phꝰs. nos aūt cū phō in de memoria ꝛ
reminiscentia: ut pꝫ expsse pmū tractatū legēti circa
finē. ¶ Ad 7ᵐ dico ꝙ non ē ꝯtra nos. nos eni non po-
nim⁹ concept⁹ itellect⁹ nec rōnes rerū eē subiectiue
in fātasia: sed in intellectu possibili vbi eas ponit cō-
mentator ꝛ nō extra aiam in esse apparēti. Sciendū
autē ꝙ iste arguens i pma. q. none dis. arti. p. propo-
sitione 3ᵃ arguit ꝯtra se insolubiliter. dicit eni sic. Oia
ista verba scꝫ de positione rerū in tali eē apparēti per
actū intellect⁹ oia inquā ista verba vidētur fantasie
qꝫ eni nihil est pduci non pōt. res aūt in esse apparē-
ti nihil sūt ut sup dictum est. ḡ pduci nō pnt. hec ille.
Et post rn̄det ꝙ ista obiectio deficit. qꝛ res in esse ap-
parēti nihil ē i se nisi diminute ꝛ metaphorice eo mō q̄
entia rōnis eē dicūtur. ꝛ ea q̄ non sūt simplicit̄ sunt in
aia: ut dicit cōmentator. 9. meᵗᵉ. cōmēto. 7.ᵒ Ait enim
ꝙ entia q̄ nō sūt extra aiam nō dicunt̄ entia simplici-
ter, sed dicūtur esse in aia cognitiua. Et. 7.ᵒ meᵗᵉ dicit
phꝰs. ꝙ negationes dicunt̄ entia mō logico. ꝛ sīlr
12.ᵒ meᵗᵉ. sic ḡ res in esse apparēti est mō metaphorico
sic actio q̄ formatur est metaphorica. nec hꝫ īgt Aure-
olus ē fantasia nisi Aug⁹ reputet̄ fantastic⁹ qui dicit
14.ᵒ de trinitate ꝙ tāta est vis cognitionis ꝙ per eam
aia seipsā ante se ꝯspicuā cōstituat. ꝛ nisi sit fantastic⁹
cōmentator q̄ dicit 3.ᵒ de aia cōmēto. 18.ᵒ ꝙ si formare
p intellectum est eternū: formanū erit eternū. ꝛ nisi sit
fantastic⁹ phꝰs q̄ hoc vocabulo vtit̄ 3.ᵒ de aia. ſm an-
tiquā trāslationē dicēs. formare autē per intellectū
res indiuisibiles erit in reb⁹ i quib⁹ nō est falsitas. vbi
cōmentator cōmēto. 24.ᵒ dicit ꝙ duplex ē actio intel-
lectus. vna q̄ appellat̄ formatio. ꝛ alia q̄ appellat̄ fi-
des. Et nisi sit fantasticus Anselmus monol. ca.ᵒ 4. q̄
dicit ꝙ q̄ factur⁹ est aliqd pmo illud intra se dicit men-
tis ꝯceptione. illa aūt similitudo q̄ in acie mentis re q̄ ꝯ-
cogitatis exprimit illud ē pncipale verbū rei. vn̄ vi-
dendū ꝙ cū fantasia dicat̄ apparitio. etiā nomē simi-
lit demōstrat ꝙ res capiūt eē apparēs p cōprehensio-
nes. hec ille. Sed certe apparet mihi ꝙ valde viole-
ter trahit istas auctoritates ad suū ppositū ꝯtra nos
nulla eni istarū dicit ꝙ res habeat eē apparēs distin-
ctum ab oī eē reali. Ad pmā eni que ē Aug. conce-
do ꝙ aia seipsā ante se cognitionē ꝯstituit certe rea-
li ꝯceptū sui pducēdo in q̄ est aia sicut in suo simili-
tudine sicut Tho. 4.ᵒ ꝯtra gētiles ca.ᵒ xj.ᵒ dicit ꝙ intellectū
in intelligēte est intētio intellecta ꝛ vbū. ꝛ ꝙ verbū
lapidis in intellectu est lapis intellect⁹. ꝛ ꝙ vbū homi-
nis in intellectu licꝫ non sit ver⁹ homo nālis: tn̄ est homo
intellectus. Et isto mō ꝯcedim⁹ res poni in eē appa-
renti. nō tn̄ ꝙ lapis apparēs uel homo nihil reale sit
imo est realis q̄litas: sed nō realis lapis uel homo. 4.ᵒ
cōtra gētiles ca.ᵒ xj.ᵒ vbi nō multa p ista materia. Ad
2ᵐ que est cōmentatoris. et ad tertiū q̄ est Ar. dī ꝙ
formatio illa intellectus ē realis intellectio ꝛ forma-
tū est realis cōceptus cōplexus uel indiuisibilis. Ad
4ᵐ que ē Anselmi patet ꝙ ipse ponit expresse vbū
esse similitudinē que rē exprimit. non aūt ꝙ sit res ex-
pressa posita in esse ficto. vn̄ ista auctoritas sibi ē Go-
lie gladius: cū destruat recitantē. ¶ Ad ea q̄ vlterius
ꝯtra eādē ōnē inducebat rndet̄. ad pmū quidē de il-
la diuersitate q̄ videt̄ in dictis sci Tho. ꝙ licꝫ opinio
quā ponit in scripto posset teneri si bn̄ intelligeret̄ ad
illa quā ponit in sūma videtur tenor ꝛ doctus scōm
concordior. nec mirū si aliud posuit in sūma q̄ꝫ in scri-
pto. qn̄ eni sūmā scripsit materias meli⁹ digesserat.
ꝛ que prius ſm aliorum opinionē locutus qn̄qꝫ fue-
rat. finaliter suā sniam pferebat presertim i hac ma-
teria de vbo. In scripto eni dicit ꝙ verbū in diuinis
potest teneri essentialiter. in sūma vero oppositū dicit.
ibi dixerat ꝙ non semp dicit respectū ad creaturas.
hic dicit oppositū. ibi dixerat ꝙ ſm suā pprietatē pōt
dicere respectū ad creaturas. hic dicit ꝙ nō ſm pro-
prietatem suā personalem: sed et pro essentie quam
includit refertur ad creaturas. ¶ Ad cetera que sub-
dit dico ꝙ solum pbant ꝙ nihil quod est precium ad
diuinam intellectionem ſm modum nostrum cōcipi-
endi: cuiusmodi est species intelligibilis que est prin-
cipium actus intelligendi: potest dici verbum. ꝛ hoc
concedo. sed non probat quin conceptus qui est ter-
minus diuine intellectionis sit ipsum verbum. quod
enim dicit relationem ad patrem dicentem. ꝛ est pro-
les ꝛ partus patris ꝛ signū de patris scientia sane in-
telligendo. ¶ Ad pmū eorum que secundo loco ad-
ducuntur contra eandem ōnem dicitur ꝙ cū phꝰs
dicit ꝙ per operationes imanentes nihil producitur
uel ꝯstituit̄. intēdit ꝙ p hꝫ operationes nihil formalit̄ ꝛ
intrinsecū hꝫ necessario ꝯstitui qd̄ sit extrinsecū totali
operationi. modo cōceptio intellectus ut dictū est in

bona sine.licz sit aliud ab actu intelligēdi.nō tamē est tota actu extrinseca.imo est eius terminus intrin-secus.nec eum intendat negare Tho. quin per hō act⁹ secus.nec etiā intendat negare Tho. quin per hōs act⁹ ad operationes aliquando quādoqȝ cōstituūt̄ intra operantem.sicut patet de habitibus partis affectiue qui causantur per actus appetitiuos.⁊ de habitibus partis intellectiue causatis per actus itellectus.vnde breuiter solutio data ad argumentum bona fuit. Nec valet prima improbatio.quia multi dubitaue-runt vtrum actus intellectus aut volūtatis produ-cit aliqd extra.sicut patet de Auicen.qui posuit vnā intelligētiā causare aliā p suā itellectionē.multi etiā posuit angelos p suū velle ⁊ itelligere mouere celos. Nec 2ᵃ improbatio valet.licz enī tales opationes sint factiue.cū h̄ stat q p illas aliqd pducit̄ nō totalit̄ extri-secū illis opationib⁹ut dictū ē de ṽbo.uł ordinatū ad alias opationes:ut dictū ē de habitu.vn̄ nō oꝫ ope-rat̄ ē finis opationis p̄sertim illis duob⁹ mod.s.vn̄ ar-gumētū istud satł ē extra positū.nā ph̄s.9ᵒ.metaphi-sice ꝑticula.16.vbi ponit illā distinctionē de opatiōib⁹ ⁊ actionib⁹ nō aliud intēdit fm̄ cōmentatorē nisi q aliq̄ res sūt quarū finis ē agere tm̄ ut oculus.alie sūt quarū finis est agere aliquod actum:ut ars edifica-toria.⁊ p̄me opationes sūt in opante.nō aūt 2ᵉ.vnde breuit̄ solū negat p tales operatiōes aliqd pduci qd̄ sit finis earū. ℂ Ad 2ᵐ dr̄ q p̄ncipiū elicitiuū ṽbi nō est sola species.nec species cū cognitione ɔfusa.sȝ in-tellect⁹ fact⁹ in actu p speciē quā alij dicūt memoriā fecūdā.Tūc ad iprobationē dr̄ q species intelligibił cū intellectu possibili.uel poti⁹ intellect⁹ in actu nō ē ipfectior ṽbo qd̄ ɔcipit.imo qꝫ pfectior.utpote q̄ī ṽbū nō expmit totū qd̄ ɔtinet in specie illa. Nec va-let pbatio.licz enī ṽbū expssius repsentet rē q̄ɜ spēs faciēs intellectū in actu.nihilomin⁹ spēs ē pmanētior ⁊ actiuior.nā ṽbū nō pmanet post actualē ɔsiderati-onē sic spēs.dato tn̄ q ṽbū eēt pfecti⁹ spē actui ꝑuia. nō tn̄ est pfecti⁹ intellectu i actu.vnde idē argumētū posset fieri q nullus habit⁹ eēt p̄ncipiū act⁹.q2 actus ē potētior habitu.p̄ ethicoꝝ. ℂ Ad 3ᵐ dico q silitudo īt intellectū ⁊ volūtatem nō valet.q2 volūtas nō est potētia cōceptiua sic intellect⁹:nec reqrit spēm ꝑuiā actu sic intellect⁹.nec terminat̄ ad rē illo mō q̄ intel-lect⁹.nā obiectū intellect⁹ ē res ut in intellectu.obie-ctū volūtatis ē res ut in se ē.ɔcedā tn̄ q sic intellect⁹ per actū suū gignit ɔceptionē:ita volūtas p actū suū emittit quandam impressionem amati in amante:ut alias dicetur. ℂ Ad 4ᵐ negatur ɔña.nec valet pro-batio.quia sensus exterior ⁊ intellect⁹ nō sunt eiusdē rōnis ut solū differ āt fm̄ pfectū ⁊ ipfectū p̄sertim nō oꝫ sensū sibi p actū suū obiectū fabrefacē.q2 ut dicit ph̄us 2ᵒ.de aīa ꝑticula.59.⁊.60.obiecta sensus sunt extra.obiecta itellect⁹ sūt i aīa. ℂ Ad 5ᵐ dr̄.q ṽbū in-tellect⁹ nisi licz sit eiusdē gn̄is cū spē intelligibili tn̄ h3 debili⁹ eē ⁊ itētionali⁹ q̄ɜ spēs itelligibilis actui ꝑuia. cū nō remaneat nisi q̄ɜdiu remanet act⁹ intelligēdi.⁊ iō nō oꝫ q sit p̄ncipiū vlterioris intellectionis sic spēs erit. ℂ Ad 6ᵐ dr̄ q sic color ⁊ sua spēs itelligibilis nō sūt eiusdē spēi i eē natura nec spēs itelligibilis ⁊ ṽbū cui⁹ ipsa ē p̄ncipiū. ℂ Ad 7ᵐ negat̄ aᵃ loquēdo de re-p̄ntatiōe actuali qcqd sit de habituali.⁊ p̄terea illa re-p̄ntatio quā facit spēs itelligibilis nō t̄minat actū in-tellect⁹:nec obijcit̄ illi.vn̄ reddit itellectū q̄si p̄gnā-tē cū sit ab alio ipressa.iō nō oꝫ q intellect⁹ dū fert̄ in obiectū suū expmat ɔceptū a i suū ituitū in q̄ specu-let̄ obiectū.vn̄ nō sufficit p̄mū rep̄ntatiuū.q2 illud ē q̄ nō qd̄ itellect⁹ itelligit. ℂ Ad 8ᵐ dr̄ q ɔña pᵃ nō valet sȝ sup falso intellectu fūdat̄.supponit enī q ṽbū exi-gat̄ ad habēdū expssā cognitionē sic q̄ sit p̄ncipiū co-gnoscēdi elicitiuū ⁊ nō sic t̄min⁹ actū cōplēs.qd̄ falsū eē p̄ma ɔña declarauit. Illa autē difficultas q̄ addit̄ ibi de visiōe btīfica nō ɔcludit aliud nisi q ɔcept⁹ for-mat⁹ mediāte visione btīfica nō adeq̄t visionē illā ita q qcqd in deo videt̄ vno ṽbo dicat̄.⁊ h̄ ɔcedit̄.sȝ nō ɔcludit q ṽbū illud sit cognitio obscurior uel impfe-ctior btīfica visione.imo nō ē cognitio.sȝ t̄min⁹ cogni-tionis. Utrū aūt illa visio btīfica t̄minet̄ ad plura ṽba uel ad vnicū dubiū ē.verisimile tn̄ videt̄ q illa visio t̄minet̄ ad vnicū ṽbū habitū de obiecto btīfico eēnti-alit̄ in actu.sȝ habitualit̄ terminari pōt ad multa ṽba habita de attributis uł creaturis in ṽbo visis cū btūs p illā distinguit attributa uel ea q̄ in ṽbo videt.ita q de illis ṽbis secūdarijs nūc format plura nūc pauci-ora.vn̄ sine pluralitate illoꝝ non cognoscit attributa sub distict⁹ rōnib⁹ ut argumētū false supponit. ℂ Ad 9ᵐ negat̄ h⁹.nec valet p⁹ pbatio.sic enī nō experior dū video albedinē q act⁹ me⁹ ferat̄ i duo:puta i co-lorē ⁊ coloratū.imo nō expior q ferat̄ i colorē sȝ i co-loratū nisi p rōcinationē quā distinguo int̄ visibile ⁊ rōnē visibił.ita q2 ṽbū itellect⁹ ē rō itelligibilitatł rei exterioris ē ꝑus cognitū q̄ɜ res extra.nō tn̄ ē ita ma-nifestū. Nō valet siliter 2ᵃ pbatio.nā aūs ē falsū.nec pbatio ei⁹ valet.licz enī spēs aut actus aut habit⁹ in-tellect⁹ nō cognoscat̄ nisi reflexe.sec⁹ ē de ṽbo q2 il-lud ē termin⁹ intellectionis.nō aūt act⁹ nec alia nume-rata.neqꝫ q si intellectus directe intuet̄ ṽbū qd̄ ē subiectiue in se.q iō intueat̄ directe seipsum q̄ɜtū ad suū qd̄ qd est.nā intellectus possibilis inq̄tū h9 p isto statu non est intelligibilis in actu nisi illo mō quo itel-ligit alia.⁊ illo modo ɔcedo q in oī intellectione intel-lectus intelligit se.nā dū intelligit lapidē ipse ē lapis in esse intelligibili.⁊ ideo intelligit se eadē itellectiōe q̄ intelligit lapidē.nō tn̄ inq̄ɜtū itellect⁹ sic.nec qcūqȝ videt lignū ut pictū videt lignū ut lignū.Deinde non valet 3ᵃ pbatio ut dictū ē i solutiōe tertij. ℂ Ad.io.di-co q sicut est multiplex grad⁹ cognitionis.ita multi-plex grad⁹ ṽbi.aliud ē enī pfectū aliud imperfectū. ⁊ iō nō sequit̄ q illoꝝ que ipfecte cognoscim⁹ verba nō habeam⁹.nō enī intēdim⁹ q verbū sit solū i cogni-tione pfecta.sȝ intēdimus q nulla itellectio q̄lis cūqꝫ sine ṽbo cōplet̄. ℂ Ad xj dicit̄ q argumentū false imponit opinioni nostre saltem scō Tho.q omne il-lud cuius est verbum intelligi possit a nobis actu re-cto ⁊ directe. ℂ Ad iz ᵐ dicitur sicut ad.ioᵐ.q ex fal-so intellectu opinionis pcedit. non enī ponit sanctus Tho.q ṽbū sit p̄ncipiū pfecte noticie.imo ē fm̄ eum termin⁹ eiusdē.ideo tam in diuinis q̄ɜ in creatis noticia

terminaẜ ad ṽbū. ℭ Ad 1ᵐ dico ꝙ hᵒᶜ est falsa loquē do de obiecto p̄mo itellectiōis qḋ ē intrinsecū actui ⁊ eius primus terminꝰ. tale eni nō est qdditas sensibilis sed rō eiꝰ. ℭ Ad p̄mū eoꝝ q̄ 3ᵒ loco ꝯ eādē ꝯnē inducta sunt dicīẜ ꝙ aᵃ ē vera dūtaxat de illis operatiōnibꝰ q̄rū terminꝰ ē pmanēs operatione transeūte: sic se h̄z domꝰ ad edificationē. nō aūt vbi operatio ⁊ terminꝰ se insepabiliẜ comitātur. isto mō aūt se h̄z opatio intellectualis ⁊ suꝰ terminꝰ quē dicimꝰ ṽbū. q2 nunq̄ ṽbū ē sine actuali cogitatione fm Augꝰ. ℭ Ad cōfirmationē p3 p idē. ℭ Ad 2ᵐ dico. ꝙ oīs intellectio terminaẜ ad verbū siue sit pfecta siue ipfecta. tn̄ cognitiōis ipfecte ṽbū est iperfectū. ⁊ noticie pfecte ṽbū est pfectū. Et cū pbaẜ ꝙ verbū non pducitẜ p noticiā impfectā. patet ꝙ pbatio nulla ē. q2 supponit ꝙ omne verbū sit pfecte faciēs cognoscere: cuiꝰ oppositū dictū est. Similiẜ cū pbaẜ ꝙ ṽbū nō pducaẜ p noticiā pfectā. p3 ꝙ p̄ma pbatio nō valet. nā lic3 p cognitionē pfectā res pfecte cogñscaẜ. nō tn̄ supfluit verbū q2 cognitio intellectꝰ nō cōplerẜ nisi pducto ṽbo. quia obiectū eēt absens intelligēti nisi formaret ṽbū. vnde ista pbatio supponit ꝙ ṽbū sit cognitio: uel ꝙ p ipsū sit p actū obiectū cognoscaẜ. qḋ est falsū. nā verbum de alio fuit sc3 ad exhibēdū obiectū in eē itelligibili apparenti. nā species intelligibilis nō sufficit ad h̄ q2 ipsa nō est in ꝯspectu intellectꝰ in actu. imo ē ps intellectꝰ in actu. verbū ṽo est q̄si in ꝯspectu intellectꝰ in actu ⁊ nō eiꝰ ps. Similiẜ 2ᵃ pbatio nō valet. q2 supponit ꝙ ṽbū sit p̄ncipiū cognitionis p illū modū q̄ species ē p̄ncipiū cognitionis. h̄ aūt ē falsū. dico tn̄ ꝙ ṽbū est p̄ncipiū cognitionis illo mō q̄ vna ꝯ ducit in noticiā alteriꝰ. ⁊ vna diffinitio in noticiā alteriꝰ. iō non sequiẜ pcessus in infinitū in actu. lic3 forte i potētia. sic est in pcessu demonstrationū vniꝰ ꝯnis ex alia. Similiter 3ᵃ pbatio nulla est. q2 lic3 cognitio sit via ad verbū. nō tn̄ illo mō q̄ motus ad terminū. q2 itelligere nō est motꝰ qui est actus ipfecti s3 potiꝰ actus pfecti. nec se h̄z ad verbū ut forma media inter potētiā ⁊ actū ad formā in actu cōpleto. ⁊ ideo nō oportet ꝙ intellectio cesset pducto verbo. actio eni intellectꝰ nō fundaẜ in motu. ℭ Ad 3ᵐ dico ꝙ verbū est spēs expssa p intellectū in actu. nō aūt est spēs q̄ ꝯstituat intellectū i actu. q2 illa dr̄ impssa ab obiecto uel ab intellectu agente ⁊ fantasmate. ista aūt poniẜ in ꝯspectu itellectꝰ in actu ⁊ ē q̄si ples eiꝰ. Et sic p3 ad argumēta Herardi. ℭ Ad argumēta 4ᵒ loco facta dr̄ ꝙ fm scm̄ Tho. p̄ma pte q. 34. artꝰ p̄ ad 2ᵐ. Cū Augꝰ ⁊ alii sci dicūt ꝙ verbū ē noticia. nō accipiẜ noticia p actu itellectꝰ cognoscentis uel p aliquo eiꝰ habitu. s3 p eo qḋ intellectꝰ ꝯcipit cognoscendo. vn̄ ⁊ Augꝰ dicit ꝙ verbū est sapia genita. qḋ nihil aliud est q̄ ipsa ꝯceptio sapiētis qui etiā pari mō noticia genita dici pōt. hec ille. Ex q̄ in oībus auctoritatibꝰ Augꝰ. Ansel. Damas. allegatis sumitur cognitio visio ⁊ h̄ nō p actu intellectus. s3 p ꝯceptu ℭ Ad p̄mū ꝯ 2ᵃᵐ ꝯnē negaẜ hᵒᶜ. Et ad pbationē eius dr̄ ꝙ lic3 actus q̄ pr̄ pducit filiū sit simplex ⁊ idiuisus fm rem. tn̄ includit plura fm rōnē. s. actū itellectus ⁊ relationē expressiui. ut tangebaẜ in 2ᵃ ꝯne. q̄ ad primū. ille actꝰ non est distinctiuꝰ patris a filio. s3 q̄ ad 2ᵐ sc3 p illā relationē. dicta aūt Augꝰ. ⁊ Damas. dicētis ꝙ gn̄are distinguit patrē a suo verbo: sed nō p se totū hoc ē p q̄dnoct de iure rōne. ℭ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ hᵒᶜ ē falsa. nā dicere itellectuale non dicit purā relationē dico tn̄ ꝙ sicut vn̄ca psona ṽbi eadē pprietate ē filiꝰ ⁊ ṽbū fm ꝙ ponit scūs Tho. vbi s. artꝰ 3ᵒ ad 3ᵐ vbi sic dicit Ipsa natiuitas filii q̄ ē pprietas psonalis eiꝰ diuersis noībꝰ signiẜ q̄ filio attribuūẜ ad exp̄mendū diuersimode pfectionē eiꝰ. nā ut ondaẜ coeternꝰ dr̄ splēdor. ut ondaẜ oīo silis dr̄ imago. ut ondaẜ imālr̄ genitꝰ dr̄ ṽbū. hec ille. Ita dico in pposito ꝙ ipsa pductio actiua q̄ paẜ filiū pducit diuersimode notaẜ. ⁊ diuersis rōnibꝰ itelligiẜ sc3 ⁊ ut ē dictio itellectualis ṽbi. ⁊ ut ē gn̄atio nālis filii. vn̄ lic3 ut ē gn̄atio nō dicat forte nisi relationē paternitatis signātā p modū actiōis. tn̄ ut ē dictio uel platio intellectualis dicit aliqd absolutū cū relatiōe ⁊ nō solū pure absolutū. ℭ Ad 3ᵐ dico ꝙ actꝰ dicēdi q̄ pducit ṽbū q̄ ad absolutū qḋ icludit dicit pfectione simpliciẜ. non aūt q̄ ad respectū expssiui. ideo q̄ ad p̄mū est cōis tribꝰ psonis. nō aūt q̄ ad 2ᵐ. Et ē silr̄ de potētia gn̄andi ut pōit scūs Tho p̄ma pte q. 41. artꝰ 5ᵒ ad 3ᵐ. ℭ Ad 4ᵐ negaẜ modꝰ arguēdi. Iste eni arguit ac si dicere nō icluderet i sua rōne nisi actū absolutū q̄ ē intelligere. cuiꝰ oppositū dictū est. verūtn̄ iste ipplicat illud dubiū vtrū attributa eēnt distincta fm rōnē dato ꝙ nulla eēt possibilis creatura. ad qḋ dictū ē alias ℭ Ad 5ᵐ dicīẜ eodē mō ꝙ solū ꝯcludit ꝙ actꝰ dicēdi q̄ exp̄miẜ ṽbū nō dicat solū actū intelligēdi. h̄ cū posito cū intelligē in diuinis fm se absolute sūptū a nullo differat realiẜ. nec dicē differret ab aliq̄. s3 posito ꝙ dicere sit ipsū itelligere cū tali relatiōe. argumētū nō ꝯcludit. Illud aūt qḋ addiẜ de dr̄ia gn̄atiōis ⁊ spiratiōis alibi ptractabiẜ deo dante. ℭ Ad p̄mū eoꝝ q̄ 2ᵒ loco inducta sūt dr̄ ꝙ itelligē ⁊ velle sūpta absolute sūt actꝰ eēntiales nō aūt ut sumūẜ cū certis relatiōibus. nā intelligere exp̄mēdo ṽbū est actꝰ notionalis pr̄i dūtaxat ꝯueniēs. Silr̄ velle spirando amorem ē actꝰ notionalis filio ⁊ pr̄i cōis solum. ℭ Ad 2ᵐ dico ꝙ itelligere expssiue nō ꝯuenit nisi pr̄i pducenti ṽbū nec filio nec spiritui sancto nec eēntie diuine. similiẜ velle spiratiue nō cōpetit nisi pr̄i ⁊ filio q̄ pducūt spm̄ scm̄. ℭ Ad 3ᵐ dico ꝙ aᵃ ē falsa. q2 gn̄are ⁊ spirare q̄ sūt diuine pductiōes nō differūt realiẜ i diuis. ⁊ iō nō ō2 ꝙ velle spiratiuū differat ab intelligere expssiuo. ℭ Ad p̄mū illoꝝ q̄ 3ᵒ loco inducta sūt dr̄ ꝙ aᵃ ē falsa de illis q̄ sūt idē realiẜ ⁊ differūt rōne tali mō ꝙ vnum ē alio coīus sic se hn̄t in diuis eēntialia respectu notionaliū ut eēntia respectu p̄nitatis ⁊ itelligere respectu dicere qḋ ē dicere. ⁊ potētia respectū huiꝰ qḋ ē potētia gn̄andi ⁊ similia talia exēpla dari pn̄t. ℭ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ ꝯnā nō valet plus q̄ istā: filiꝰ ⁊ spūs scūs vere sūt deꝰ. s3 pr̄ nō sūt pr̄. g̃ i diuis pr̄ nō est deꝰ. uel deꝰ nō est pr̄. talia eni argumēta in diuis nō ꝯcludūt pter causas supe dictas. Q aūt sit de mēte sci Tho. qḋ pus dictū est dictas. [illegible] f. ꝙ dicē ⁊ gn̄are nō sint aliud q̄ diuina actio cū determinato respcū. p3. nā de potētia dei. q. 2. artꝰ. [illegible] Silr̄ ingt dicēdū ē de actiōe ⁊ potētia. nā gn̄aꝰ [illegible]

fiat actionē cū aliquo respectu. ꝛ potētia generandi ... potētia cū respectu. vn gnātio ē dei actio. sed ꝑ ... patris tm̄ nec tñ seqꝛ ꝙ aliquid possit pater qḋ nō possit filius ... ꝛ dat ibi exēplū. ... paternitas ingt ē ... essentia put est in pr̄e nō put ē in filio. non eni ... eodē modo ē in pr̄e ꝛ in filio. sed i filio ut ab altero ac ... in pr̄e aūt nō. hec ille. Ita in ꝓposito dicere ut ... put est in pr̄e. ꝛ simul ut spirare nō est nisi ... put ē in pr̄e ꝛ filio. vñ i eadē. q. arti. 3° dicit ꝙ ... put ē in pr̄e ꝛ filio. ... verbū ꝑ actū diuini intellect⁹ inq̄tum ... cognoscit seipsū. ꝛ ipūs scūs ꝑ actū volūtatis inq̄tum pater diligit filiū. ℂ Ad p̄mū ꝫ gntā ꝓnē negat ... non eni filius ex pte sue relatiōis in obliq̄ plus cō ... creaturas q̄ spūs. nō eni dicit plus fili⁹ creatu ... q̄ spūs scūs dicat spūs creature. sꝫ qꝛ hoc nomen verbū dicat illū respectū ad creaturas. hoc habet qꝛ ... quoddā eēntiale scꝫ sciam q̄ fm nomen suū dicit ... ad scita. verbū eni ē sapia genita. ut decla ... scūs Tho. de veritate. q. 4. arti. 5°. fm ꝙ allega ... ꝓnē ... ꝓns. ℂ Ad 2m negat a^{m}. nomē eni ... non dat intelligere sciam aut sapiam sicut nomē verbi. eēntia eni nō ut eēntia importat illū respectū. sed essentia ut est sapia. Et istud snaliter dicit sanct⁹ Tho. de veritate vbi s. ad argumētū. ℂ Ad 3m cō cedit totū scꝫ ꝙ verbū dicit respectū ad oīa dicta ꝑ illud ut sup̄ cōcedit scūs doctor. sed verbū ea rōne q̄ v̄bū nō dic respectū ad creaturā. sꝫ si dicat respectū ad oīa creata. hoc est qꝛ diuinū est. ꝛ nō est aliud q̄ sapientia genita. ita ꝙ rōne sapie diuine dicit illū respe ctū. nō aūt rōne filiatiōis aut dictionis passiue. distin ctio eni quā facit sup̄ scūs doctor quomō scꝫ verbū dicit respectū ad ea que dicūt ꝑ verbū dupliciter. illa ... solua ħ argumētū. ℂ Ad p̄mū ꝫ sertā ꝓnē ne gat aūs. spūs scūs eni ꝓcedit ut amor. nec ipse oppo situ ꝓbauit. imo illud qḋ dicit de illo esse donato vi detur fictio. sequit eni ꝙ spus scūs nō sit nisi pr̄ in esse donato. ℂ Ad 2m dico ꝙ licꝫ spūs scūs inq̄tū amor diuin⁹ sit filius ꝛc. tñ qꝛ non constituit ꝑ diuinā essen tiā ut illa est sua ꝓpa forma: ut ita loquar. ideo nō est iudicandū in ꝓposito fm ea que cōpetūt ei ex pte di uine essentie. sed ex illa pte q̄ est talis ꝑsona scꝫ ex pte sue ꝓcessionis q̄ est ꝑ modū amoris. ex illa aūt pte nō habet ꝙ sit filius. qḋ tñ oporteret ad hoc ꝙ eēt imago scꝫ ꝙ ꝑ suā ꝓpaā formā esset spēs indifferēs pr̄is fm diffinitione quā dat Hil. ℂ Ad 3m dicit ꝙ ut sepe di ... amati in amantē nō ē ꝑ modū similitudinis. ℂ Ad 4m dico ꝙ aliqd originari ab alio pōt esse dupliciter. Uno modo ab alio fm esse reale. ꝛ utiq̄ ... scūs doctor intelligeret. arguēs bñ concluderet ꝙ solus statuefactor haberet imaginem. sed absit tā grossus intellect⁹ a nobis. Alio modo pōt intelligi ꝙ aliqd fm esse intelligibile qḋ habet in mente artificis originet suā imaginē. ꝛ sic intelligit. ꝛ est simile illi qḋ dicit de creaturis in verbo de veritate. q. 4. arti. 4° Similitudo creature ē quodāmō ipsa creatura per modū illū q̄ dicit aīa quodāmō esse oīa. vñ ex hꝯ ꝙ si militudo creature in verbo est productiua ꝛ motiua creature in ꝓpria nā existentis quodāmō cōtingit ut creatura seipsā moueat ꝛ ad eē ꝓducat inq̄tū scꝫ ꝑ ducit in esse ꝛ mouet a sua silitudine in verbo exnte. hec ille. Ad ꝓpositū dico ꝙ imago facta ad similitu dinē cesaris originat a cesare inq̄tū originat ab ipsa silitudine cesaris concepta ꝑ artifice facientē statuā ꝛ ita de rōne imaginis ē ꝙ originet ab eo cuius ē ima go inq̄tū originat ab artifice ꝑconcipiēte formā illi⁹ Et sic patet ꝙ argumētū illud nihil concludit. ℂ Ad argumentū in pcde q̄stionis factū respondet fm scm̄ Tho. p̄ma pte. q. 34. arti. p̄. ad 2m. ꝙ cū dicit ꝙ v̄bū est noticia uel cogitatio aut hꝯ. nō accipitur noticia ꝑ actu intelligentis aut ꝑ aliquo eius habitu. sed ꝑ eo qḋ intellectus concipit cognoscēdo. vñ ꝛ Aug⁹ di cit ꝙ verbū est sapia genita. qḋ nihil aliud ē q̄ ipsa cō ceptio sapiētis q̄ etiā pari mō noticia genita dici pōt. Et ꝑ eundē modū pōt intelligi illud Anselmi ꝙ dice re dei est cogitando intueri inq̄tū scꝫ intuitu diuine cognitiōis concipit verbū dei. verūtñ cogitatiōis no men nō ꝓprie dicit de deo. nec dei verbo ꝓpe cōue nit. Dicit eni Aug⁹ 15°. de trini. Ita dicit illud dei ver bum ut cogitatio ꝓprie non dicat ne esse aliqd quasi volubile credat i deo cum nō accipiat formā ut ver bum sit. eamq̄ possit amittere atq̄ informit quodā volutari. cogitatio eni ꝓprie in inq̄sitione veritatis consistit q̄ in deo locū non habet. cū eni intellect⁹ iam ad formā veritatis ptingit non cogitat sed pfecte ve ritatē cōtemplat. vñ Anselm⁹ improprie accepit co gitationē ꝑ contemplatiōe. hec ille.

Irca vigesimāocta uam distinctionē querit: vtꝝ inna scibilitas sit ꝓprietas cōstitutiua pa tris. Et arguit ꝙ sic. Nā ꝑsona pr̄is constituit ꝑ aliquā ꝓprietatē q̄ sit i ea. sed nō pōt constitui ꝑ cōem spirationē. alioqn re sultaret vna cōis ꝑsona pr̄i ꝛ filio. nec ꝑ paternitatē: cū pr̄nitas sit posterior q̄ generari sup qḋ fundat. ge nerare ꝯo sit posteri⁹ ꝑsona patris a q̄ intelligit elici ꝛ ꝓfluere. g̃ ncēe est ꝙ ꝑ inascibilitatē constituat. cū nō sit alia ꝓprietas in pr̄e vltra patrnitatē ꝛ spiratio nem actiuā. In oppositū arguit. nā p̄ma ꝑsona cōsti tuit aliq̄ positiuo formalit. sꝫ inascibilitas nihil ponit sed negat fm Augm 5°. de trini. ca°. 6°. vbi dicit ꝙ cū ingenitus pater dicit non qd sit sed qd non sit osten dit. g̃ nō pōt ꝯstituere p̄mā ꝑsonā. In hac q̄ne erūt duo articuli. In quoꝝ p̄mo ponet ꝓnes. In 2° moue bunt aduersarioꝝ obiectiōes. ℂ Q̄ntū ad p̄mū sit p̄ri ma ꝓ. ꝙ ingenit⁹ uel inascibilitas nihil ponit qḋ sit de ꝓprio intellectu ei⁹. licꝫ aliqd ponat sicut p̄suppositū sibi. Hanc ponit scūs Tho. p̄ sen. dis. 28. q. i. arti. p̄. ad primū. vbi sic dicit. Aliq̄ dictio dicit ponere dupliciter aliqd. uel ita ꝙ illud qḋ ponit sit de intellectu ei⁹ sicut aliqd eēntie ipsius ut hō ponit aīal. uel qꝛ p̄supponit illud in q̄ fūdat. cuius nō sit de eēntia ei⁹. sicut oē ac cidens ponit substantiā. dico ꝓ ꝙ hoc nomē ingenit⁹ non ponit aliqd qḋ constituat intellectū ipsi⁹. qꝛ ħ nō posset cōuenire ... rōne ē principii poneret uel in cōi uel in spāli. quia nihil aliud notionale pōt patri cōuenire. ꝛ

q̄cūq3 mō dicat̄ nō ponet in numerū inascibilitas cū p̄rnitate. q2 cōe nō ponit in numer₂ cū ꝓprio. s3 tn̄ ponit aliqd qd̄ p̄supponit in q̄ fundat̄. ⁊ ex h̄ est ꝙ quidā dixerūt ꝙ ingenit⁹ aliqd ponit. ⁊ qdā ꝙ nihil. s3 q̄uis nihil ponat qd̄ sit de intellectu ei⁹. nō tn̄ seq̄t̄ qn possit esse notio. q2 illud cuius ratio cōsistit in remotione optime p negationem certificat̄ sicut cecitas. ⁊ h₃ est rō p̄mi: uel ei⁹ qd̄ est nō de p̄ncipio esse. q2 principiū ē ante qd̄ nihil est. hec ille. Sicut eni ipse dicit ibidē p̄r est p̄ncipiū toti⁹ diuinitatis. vn̄ ⁊ Dionysi⁹ dicit ꝙ in patre est fontana diuinitas. vn̄ si in diuinis eēt ordo qui poneret p̄us ⁊ posteri⁹. p̄r esset primū p̄ncipiū. s3 q2 ibi non ē talis ordo. loco ei⁹ qd̄ est p̄mū dicam⁹ p̄ncipiū non de principio. vn̄ pater dupliciť innotescere pōt. uel inq̄ztū est nō de principio. ⁊ sic inotescit p notionē inascibilitatis. uel inq̄ztū est p̄ncipiū. ⁊ sic q2 p̄ncipiū dicit̄ s̄m emanationē q̄ ab ipso est s̄m duplicem modū emanatiōis in diuinis duab⁹ notionibus innotescit. s. paternitate inq̄ztū est principiū filij p gn̄ationem. ⁊ coi spiratiōe inq̄ztū est principiū spūs sci p spirationē. Et sic patet ꝙ in vniuerso sūt tres notiones p̄ris. hec ille. Idē ponit prima pte. q. 33. arti. 4.º ¶ 2ª ꝯ est ꝙ inascibilitas quā siḡt hoc nomē ingenit⁹ put est ꝓprietas p̄ris sumit̄ priuatiue non pure negatiue. Hanc ponit scūs Tho. vbi s̄. vn̄ prima pte. q. 33. arti. 4.º ad 2m sic ait. Ingenitū qn̄q3 sumit̄ negatiue tm̄. ⁊ s̄m h̄ dicit Hiero⁹ spm̄ scm̄ esse ingenitū id est nō genitū. Alio mō priuatiue. nō tn̄ aliquā importat perfectionē. Multipliciť eni dicit̄ p̄uatio. Uno mō qn̄ aliquid non habet qd̄ natū est haberi ab alio. etiā si illud non sit natū habere illud. sicut si lapis dicat̄ res mortua q2 caret vita: sc3 quā quedā res nate sūt habere. Alio mō dicit̄ priuatio qn̄ aliqd nō habet qd̄ natū est haberi ab aliq̄ sui gn̄is. sicut si talpa dicatur ceca. 3º mō qn̄ ipsū non habet qd̄ natū est habere. ⁊ h̄ mō priuatio imperfectionē importat. sic aūt ingenitū nō dr̄ priuatiue de p̄re. sed 2º mō sc3 prout aliqd̄ suppositū diuinū est genitum. S3 s̄m hanc rōnē etiā de spū scō pōt dici ingenitū. vn̄ ad h̄ ꝙ sit ꝓpriū soli patri oportet vlteri⁹ in noīe ingeniti intelligere ꝙ cōueniat alicui p̄sone diuine q̄ sit principiū alteri⁹ p̄sone diuine. ut sic intelligat̄ importare negationē i genere principij personaliter dicti in diuinis. uel ut intelligatur in nomine ingeniti ꝙ omnino non sit ab alio. ⁊ non solum ꝙ non sit ab alio per generationem. sic enim nec spiritui scō cōueniet eē ingenitū q est ab alio per ꝓcessionē ut p̄sona subsistens. neq3 etiā essentie diuine de q̄ pōt dici ꝙ est in filio uel spū scō a p̄re. hec ille. Idem ponit in scripto vbi s̄ ad 2m. ¶ 3ª ꝯ est ꝙ illa priuatio fūdat̄ in rōne p̄ncipij s̄m ꝙ ē notio p̄ris. Hanc ponit ibidē in scripto vbi sic ait. Ingenit⁹ non importat negationē absolutā sed aliq̄ modo priuationē. oīs enim negatio q̄ est in aliq̄ subiecto detminato pōt dici priuatio. vn̄ in 4.º metaphisice dr̄ ꝙ p̄uatio ē negatio in subiecto. vn̄ dico ꝙ negatio quā importat ingenitus intelligit̄ ut fūdata in rōne p̄ncipij s̄m ꝙ est notio patris. ⁊ hoc mō non ꝯuenit eentie nec spūi scō qbus nō cōpetit esse p̄ncipiū p originē alicui⁹ p̄sone. nec iterū filio cui cōpetit affirmatio opposita. hec ille. ¶ 4ª ꝯ ē ꝙ inascibilitas nō est ꝓprietas p̄sonalis uel constitutiua p̄ris. Istā ponit scūs Tho. in scripto vbi s̄ arti. 2.º vbi sic dicit. Sicut ē in inferioribus [illegible] ad esse p̄fectū non ē constitutiuū [illegible] nitas [illegible] s̄m intellectū p̄supponit aliqd [illegible] stitu. ⁊ non pōt eē cōstitutiua p̄sone. Et inde ē ꝙ coīs spiratio nō pōt esse ꝓprietas p̄sonalis. q2 supponit in p̄re ⁊ filio generationē actiuā ⁊ passiuā quib⁹ [illegible] p̄sone ꝯstituunt̄. Similiť innascibilitas cū ponat negationē q̄ fūdat̄ sup rōnē p̄ncipij p̄supponit s̄m intellectū rōnem p̄ncipij sup quā fūdat̄. s. paternitate. ⁊ ideo nō pōt ꝯstituere p̄sonā p̄ris. nec pōt esse ꝓprietas p̄sonalis. hec ille. Idē ponit prima pte. q. 4. arti. 2.º vbi dicit ꝙ remotis p intellectū ꝓprietatib⁹ non p̄sonalib⁹ remanēt intellect⁹ yposta[illegible] ⁊ p̄sona[illegible] sicut remoto p intellectū a p̄re ꝙ sit ingenit⁹ uel spirās remanet ypostasis p̄sona p̄ris. hec ille. Idem ponit p̄ sen. dis. 26. q. 2. arti. 3.º ad 6m. ¶ 5ª ꝯ ē ꝙ inascibilitas est vere ⁊ ꝓprie notio p̄ris. Hāc ꝓbat scūs Tho. vbi statim dict. vbi sic ait. Distinctio notionis ⁊ relatiōis ⁊ ꝓprietatis pōt tripliciť assignari. Primo q̄ztū ad rōne significationis. ⁊ sic sciendū est ꝙ paťnitas dicit̄ relatio s̄m ꝙ ad filiū refert̄. dr̄ aūt ꝓprietas inq̄ztū soli patri ꝯuenit. dicitur notio inq̄ztū est formale p̄ncipiū inotescēdi patrē. 2º q̄ztū ad ordinē. q2 cū nihil possit eē p̄ncipiū inotescendi aliqd nisi sit sibi ꝓpriū. intellectū notiōis p̄cedit intellect⁹ ꝓprietatis. ⁊ q2 ꝓprietas nō ꝯuenit nisi rei distincte ab alijs. ⁊ distinctio in diuis nō est nisi p oppositionē relatiōis. intellectū ꝓprietatis in diuis precedit intellect⁹ relatiōis. 3.º q̄ztū ad numerū q2 notiōes sūt he sc3 p̄rnitas filiatio processio inascibilitas cōis spiratio. harū aūt q̄ttuor sūt ꝓprietates q̄ vni p̄sone tm̄ ꝯueniūt: sc3 p̄rnitas inascibilitas q̄ conueniunt tm̄ p̄ri. filiatio q̄ cōuenit tm̄ filio. ꝓcessio q̄ cōuenit tm̄ spiritui scō. cōis aūt spiratio nō pōt dici ꝓprietas simpliciter q2 ꝯuenit duab⁹ p̄sonis s3 s̄m qd s̄m ꝙ aliqd dr̄ esse ꝓpriū ad aliqd. est eni ꝓpriū p̄ris ⁊ filij respectu spūs sci. harū eni notionū tm̄ quattuor sūt relationes sc3 paťnitas ⁊ filiatio ꝓcessio ⁊ cōis spiratio. innascibilitas vo nō ꝓprie dr̄ relatio nisi p reductionē s̄m ꝙ negatio reducit̄ ad gen⁹ affirmatiōis. ut nō hō ad genus hōis. harū aūt notionū uel ꝓprietatū uel relationum tres tm̄ sūt p̄sonales. i. constituētes p̄sonas. vi[illegible] [illegible] actū differētie ꝯstitutiue. s. p̄rnitas filiatio ꝓcessio. alie due sūt notiōes s3 nō p̄sonales. Harū aūt q̄nq3 notionū sufficientia sic patet. Ad h̄ eni ꝙ aliqd dicat̄ notio p̄sone tria requirūt̄. Primo ꝙ ad originē ptineat q2 relatiōes originis p̄sone distinguūt. 2º ꝙ ptineat ad dignitatē. q2 p̄sona ē ypostasis ꝓprietate distincta ad dignitatē ptinēte. 3.º ꝙ dicat aliqd speciale q2 cōe nō ē sufficiēs p̄ncipiū inotescēdi. Dico [illegible] ptinēs ad originē pōt signari uel affirmatiue ul negatiue. [illegible] si affirmatiue. aut dr̄ s̄m rōnē p̄ncipij ut a q̄ [illegible] s̄m rōnē ei⁹ qd̄ ē a principio ut q ab alio. vtruq3 [illegible] dicit originē in coi. vn̄ neutr₂ pōt eē notio. [illegible] terminet s̄m speciale modū originis qui nō [illegible] plex. s. p modū nāe ⁊ p modū amoris. ⁊ [illegible]

bemus duas relatiões. vnā q̄ desigr rōnē principij ⁊ aliā q̄ desigt rōnē ei⁹ qđ ē a principio. ⁊ sic sūt q̄ttuor nōtiōes. s. p̄mitas ⁊ filiatio q̄tū ad modū originis na/ turalis. s. p̄mitas ⁊ cōis spiratio q̄tū ad modum originis vo/ lūtarie. pcessio ⁊ cōis spiratio q̄tū ad modum originis ams. si signt negatiue. uel negaſ rō principij. uel rō ei⁹ qđ ē a principio. si negaſ. rō principij nō ē ad di/ gnitatē ptinēs. ⁊ iō nō pōt esse notio spūs sci nō posse spirare. si negaſ rō ei⁹ qđ est a principio alicui⁹ dīne psone. si negaſ rō ei⁹ qđ est principiū. aut in gnāli aut in spāli. si in spāli non pōt esse notio. q̄z quāto affirmatio ē magis spālis tāto ne/ gatio opposita ē magis cōis. sicē nō bō ē cōiuni⁹ q̄z nō asinū. q̄z aliq̄ d nō asal est nō bō. sed nō ɔuertit. si in gnāli tūc erit negatio spālis ⁊ ad dignitatē ptinēs. vnde no/ tio erit negatio spālis ⁊ ad dignitatē ptinēs. vnde no/ tio pris facit q̄ ē inascibilitas q̄ signt non eē ab alio. ɔstituit̄ pris facit q̄ ē inascibilitas q̄ signt non eē ab alio et ppetas pris. hec ille. ❡ 6⁰ ɔ ē q̄ licz inascibili/ tas sit notio pris nō tñ inspirabilitas. Hic pbat scūs Tho. i sen. di. 28. q. i. arti. p. ad 4ᵐ. dicēs. In hoc q̄ dr ingenitus remouet̄ a pr̄e esse ab alio simplicit ⁊ non sc̄dm aliquē determinatū modū. sc̄e aute nouē g̃ tūm fm aliquē determinatū modū. sc̄e aute nouē g̃ negatione spālis pcessiōis. s. gnationis pōt assignari triplex cā. pima ē quia pcessio spūs sci ordine nāe supponit gnātionē filij. ⁊ iō q̄z negato priori remouet̄ posteri⁹ ad rōnē gnātionis a principio fontali sequit̄ remotio pcessionis p modū amoris. 2ª ē. q̄z cū dr in/ genit⁹ fm q̄ ē notio patris tollit̄ ōis mod⁹ ɔsequendi gnātionē. h enī ɔuenit patri inq̄tū ē gnationis pnci/ piū ut nullo mō gnātionē ɔsequat̄. gnātionē aūt con/ sequi ē aliqđ fm intellectū triplicit̄. uel sicut genitū ut filius. uel sicut p gnātionē acceptū ut dīna eētia. uel sicut a genito pcedēs ut spūs scūs. vñ nulli eo⁊ ɔue/ nit ingenit⁹ fm modū pdictū. 3ª rō est. q̄z negatio in/ genita fūdat̄ sup rōnē pncipij. q̄uis aūt pr̄ sit pncipiū vtriusq̄ pcessionis dīne. tñ sola rō p quā ē principiū gnātiōis ē ppetas psonalis ɔstituēs psonā pr̄is. s. pa/ ternitas. ⁊ iō p negationē gnātiōis eadē psona coue/ nienti⁹ ⁊ magis ppe notificat̄. hec ille. Idē ponit pma pte. q. 33. arti. 4⁰. ad 5ᵐ. Propetas pr̄is put ē non ab alio pon⁹ signtur p remotionē natiuitatis filij q̄z p re/ motionē pcessionis spūs sci. tū quia pcessio spūs sci non hz nomen spāle. tū q̄z ordine nāe psupponit gnā/ tionē filij. vñ remoto pr̄e q̄ nō sit genit⁹ cū tñ sit pnci/ piū gnātiōis. seqt̄ ɔnter q̄ nō sit pcedens pcessione spūs sci. q̄z spūs scūs non est generationis principiū sed a genito pcedēs. hec ille.

Quantum ad secūdum

articulū arguit̄ ɔ ɔnes. Et q̄dem ɔ pmā arguit̄ sic fm Aureolū. Illud qđ dicit fontalē pmitatē dicit aliqđ positiuū. sed ina/ scibilitas uel ingenit⁹ ē hm̄i. igit̄. ❡ 2⁰ q̄z esse in se ē mo/ dus essendi sub̄e positiu⁹. q̄re esse a se erit mod⁹ sub/ sistendi positiu⁹ in pr̄e. sz illū modū dicit inascibilitas. igit̄. ❡ 3⁰ q̄z eē ab alio dicit modū positiuū in filio. nō ē aūt minoris dignitatis esse a se q̄z ab alio. igit̄. ❡ 4⁰ q̄z eē a se non videt̄ aliud dicere q̄z habere sufficiētiā subsistēdi sine alio. h aūt ē valde positiuū. g̃ inascibili/ tas dicit aliqđ positiuū. ❡ 5⁰ q̄z sicut infinitū uel indi/ uisum signt ... realit̄ dicūt modū positiuū sic se hz eē ab alio qđ importat̄ p ingenit⁹. dicit enim eē a se⁊c. ❡ Contra secūdā ɔnē arguit̄ sic. q̄ñ ingeni/ tus improduct⁹ innascibilis si teneāt̄ ad eē tūc vere de essentia pdicāt̄. vñ hec ē vera. q̄z eētia ē res im/ producta ⁊ res ingenita ⁊ res innascibilis. sicut ⁊ res increata. nec pōt dici ingenitū ⁊ improductū put de eētiā pdicāt̄ nisi teneāt̄ negatiue tm̄ ⁊ nō priuatiue. q̄ñ aliq̄ eētia ē genita ⁊ pducta. ⁊ ita priuat̄ a dīna eētia qđ cōpetit alicui eētie. sz manifestū ē q̄ in/ nascibile ⁊ ingenitū put sūt notio in dīnis nō pdicant̄ de eētia nō tñ nō tamen priuatiue. ❡ Cōtra tertiā ɔnē argu/ it̄ a q̄busdā pbantib⁹ q̄ negatio importata per inascibilitatē fūdet̄ sup eētiā ut non ab alio. tū q̄z si nō eēt in dīnis distinctio psonarū. sed vnū tñ supposi/ tū illud esset ingenitū q̄z hr̄et essentiā nō ab alio. tū q̄z p nō habere eētiā ab alio pr̄ sufficient̄ distinguit̄ a fi/ lio ⁊ spū scō q̄ habēt eā ab alio. ⁊ p ɔñs ingenitū qđ est ppetas ⁊ notio distinctiua sufficient̄ fundat̄ in eēn/ tia ut nō ab alio. ❡ 2⁰ arguit Aureol⁹ q̄ illa nō fūdet̄ sup rōne pncipij. q̄z illud q̄ circūscripto adhuc rema/ net q̄d inascibile nō est fūdamētū inascibilitatis. sed circūscripta vlitate pncipij pductiui respectu oīuz q̄ruercūq̄ pducibiliū uel pducto⁊. adhuc pōt intel/ ligi aliqđ inascibile uel improductū. sicut phi intelle/ xerūt primū principiū improductū. nec tñ certū erat eis q̄ eēt pncipiū effectiuū oīuz pducibiliū. g̃ non est vez q̄ fūdet̄ esse ingenitū sup vlitate pncipij pdu/ ctiui. Et si dicat̄ q̄ illa negatio nō fūdat̄ sup rōne pn/ cipij ad extra sz ad intra. arguit̄ q̄ nō. q̄z fm Augu. ac/ cidit ingenito q̄ sit pr̄. ⁊ ecōuerso accidit genitori q̄ sit ingenit⁹. Istud etiā pōt improbari sicut pcedēs. quia circūscripta rōne principij gnātiui. adhuc pōt intelli/ gi aliqđ inascibile ut pbatū est de phis. ❡ 3⁰ ad idem Aut illud pncipiū vlē aut fontalis fecūditas sup quā fūdat̄ ingenitū claudit fecūditatē ad ex̄ respectu cre/ atura⁊ ⁊ duplicē fecūditatē ad intra respectu perso/ narū sit. aut includit tñmodo fecūditatē ad intra. nō pōt dici q̄ sit includat illas fecūditates. q̄z fm h a.iij notio exigeret p fūdamēto potētiā creatiuā que tñ cōis ē trib⁹. Nec pōt dici q̄ claudat duplicē tñ. q̄z al/ tera illa⁊. s. spiratiua fecūditas cōis est prī ⁊ filio. Et iterū dicit Aug⁹ 5⁰ de trini. q̄ si filiū nō genuisset. nec eēt vlē pncipiū nihil phiberet eū dici ingenitū. g̃ non fūdat̄ inascibilitas sup rōne pncipij. ❡ 4⁰ ad idē. Fū/ damentū priuatiōis ē de intellectu priuatiōis. sicut pa/ tet q̄ de cōceptu cecitatis ē oculus. sz de ɔceptu in/ nascibilitatis nō est vlē pncipiū oīuz. q̄z intelligēs p/ sonā ingenitā in dīnis nō oz q̄ intelligat eā generan/ tem aut spirātē aut vniuersa creantem. Et hec est rō q̄re ingenitū ē alia notio a genitore. pōt enī distincte cognosci prima psona ut ingenita. nec tñ cognosceſ ut pr̄. g̃ fontalis fecūditas uel vlē pncipiū nō ē fūda/ mentū negatiōis importate p ingenit⁹. ❡ 5⁰ ad idē. Uel intelligit̄ q̄ tota sit eētia ⁊ pmitas fundāt illā negationem. uel pmitas mere uel eētia mere ut tñ stat sub pmitate. sz nō pōt dari pmū. q̄z fm Aug⁹ᵐ ac/ cidit ingenito q̄ sit pr̄. ⁊ econuerso accidit genitori q̄ sit ingenit⁹. ⁊ eadē rōne nec pōt dari 2ᵐ. nec pōt dari 3ᵐ. q̄z eētia ut stat sub pmitate nihil hz aliud q̄z cum

includi sed l pñitas ẜ nõ põt dici ꝙ inascibilitas sit dici sup eēntiã ut stat sub pñitate. ꝛc. ❡ 6° qꝛ si ꝑ impo. sitiõe gnãre ꝛ spirare nõ eēnt i pmo supposito diuino principiatiões aut ꝓductiões sꝫ eēnt modi absoluti aut aliqd aliud ipsa ꝯstituẽtia suppositũ inascibile diũ tñ eēnt realitates hñtes esse a se ꝛ non aliũde. ẜ pꝫ ꝙ accidit eis ut ꝯstituũt psonã inascibilẽ ꝙ importent auctoritatẽ vllã pncipii uel sint fontalitates aut fecũditates. ꝛ hoc est qd innuit Aug° cũ dicit ꝙ si pr̃ non genuisset nihil ꝓhiberet ipsũ dici ingenitũ. dũ tñ oia ipsũ ꝯstituentia eēnt realitates a se. ❡ 7° qꝛ si in pr̃e ẽ vere principiũ ꝓductiuũ nũc generare erit elicitũ. sꝫ si gnãre ẽ elicitũ cũ cõstituat patrẽ. seqꝛ ꝙ pr̃ nõ erit inelicit°. ac ꝑ hoc nec erit ingenit° aut pfecte inascibilis. ẜ inascibilitas nõ põt fũdari sup rõnẽ pncipii elicitiui aut ꝓductiui ad intra. ❡ 8° arguiꝛ ab aliis. qꝛ fecunditas ad aliquã ꝓductionẽ non intelligiꝛ nisi pñintelligaꝛ ut non habita ꝑ actũ illi°. vñ volũtas in spũ scõ non intelligiꝛ ut fecũda ꝓ eo ꝙ habeꝛ ut coicata ꝑ actũ voluntatis. in pr̃e tñ ꝛ filio qꝛ non hñt volũtatẽ sibi coicatã ꝑ actũ volũtatis. volũtas intelligiꝛ ut ꝓximũ principiũ. ẜ a sili potentia gnãndi non intelligiꝛ in pr̃e ꝓximũ principiũ gnãndi. nisi intelligaꝛ ut non habita ꝑ actũ gnãndi. ꝛ ꝑ ꝯñs ingenitũ pcedit gnãre ꝛ pñitatẽ in pr̃e. ꝛ sic non fũdaꝛ in eis. ❡ Cõtra qrtã ꝯnẽ arguiꝛ sic a qbusdã. pmo ꝑ rõnẽ factã in pncipio qõnis. ❡ 2° sic. Proprietas ad dignitatẽ ptinẽs adueniens pmo eēntie ꝯstituit psonã. sꝫ inascibilitas ad dignitatẽ ptinet. sicut pꝫ. aduenit etiã pmo eēntie q̃ paternitas. qꝛ filiatio ꝛ pñitas tanq̃ correlatiua sũt sil' nã ꝛ intellectu. ꝛ ꝑ ꝯñs inascibilitas eēt posterior filiatiõe. ꝛ ita coicareꝛ filio. cũ oẽ posterius filiatiõe coicetur sibi. vñ restat ꝙ innascibilitas non sit posterior pñitate. imo sit prior ea. ẜ prima psona cõstituiꝛ ꝑ innascibilitatẽ. ❡ 3°. Primũ suppositũ debet ꝯstitui ꝓprietatẽ q̃ maxime pmitatẽ importat. sꝫ inascibilitas est hmõi. plus enĩ ẽ de rõne primi ꝙ non sit ab alio q̃ ꝙ ab eo sit aliud. vñ vltimũ in resolutiõe est primũ in cõpositiõe. resoluẽdo aũt staꝛ in inascibili q̃ nõ ẽ ab alio priore. non staꝛ aũt in pr̃e qꝛ pr̃ põt esse ab alio. ẜ inascibilitas constituit pmũ suppositũ. ❡ 4°. Aug° dicit 5° de trini. ꝙ si pr̃ non genuisset nihil ꝓhiberet eum dici ingenitũ. querendũ ẽ ẜ qd ingenitũ esset: aut enĩ psona ingenita aut eēntia ingenita. sed non põt dici eēntia ingenita ꝓut ingenitũ dicit ꝓprietatẽ pr̃is. nõ enĩ innascibilitas de eēntia pdicaꝛ. nec de filio aut de spiritu scõ. ut dicit mgr̃ in lrã. ẜ esset psona ingenita. ꝛ ꝑ ꝯñs constitueretur ꝑ ingenitũ uel ꝑ inascibilitatẽ. ❡ 5°. Persona debet ꝯstitui per ꝓprietatẽ q̃ magis pertinet ad dignitatẽ ipsi°. sꝫ inascibilitas magis exprimit dignitatẽ prime psone q̃ pñitas. dign° enĩ ẽ hr̃e aliqd nõ coicatũ alteri q̃ alteri coicatũ ꝛ digni° est nõ esse ab alio q̃ alterũ eē ab eo. vñ maioris dignitatis ẽ in deo ꝙ ẽ a nullo creat° q̃ ꝙ creature creenꝛ ab eo. inascibilitas aũt exprimit circa patrẽ ꝙ nõ sit ab alio. pñitas vero ꝙ aliud sit ab eo. ẜ innascibilitas magis constituet q̃ pñitas cũ pfecti° exprimat dignitatẽ prime psone. ❡ 6°. In oi gñe primũ ẽ absolutissimũ. sꝫ pma persona non eēt absolutissima in diuinis si pñitas eam ꝯstitueret. imo ẽ que depẽderet ad filiũ. sicut eõ cum correlatiua posita se ponãt ꝛ perempta se perimãt. ẜ necẽ ẽ ꝙ prima psona diuina ꝯstituaꝛ ꝑ aliã ꝓprietatẽ a pñitate. ꝛ ita ꝑ innascibilitatẽ cũ non possit alia reperiri fm quã sit independẽs. ❡ 7°. Omne qd nõ est ab alio a quo tñ est aliud pꝰ intelligiꝛ nõ esse ab alio q̃ aliud ẽ. se ab eo. in oi enĩ pmo correlatio: ẽ negatio prius q̃ ordo aũcedẽtis respectu posterioris. ❡ Et ꝯfirmaꝛ. qꝛ in hac ordinẽ ad aliis ꝛ ꝯ. is prior est ordo ad pcedẽs. sicut pꝫ ꝙ i filio ordo ad patrẽ quẽ importat filiatio ẽ prior respectu ad spũ scm̃ que importat spiratio. q̃re fm hoc negatio ordinis ad pcedens videꝛ eẽ prior quã ordo ad subsequens. affirmatio enĩ ꝛ negatio sũt in eodẽ sꝫ cõstat ꝙ innascibilitas negat in pr̃e ordinẽ ad pcedens. pñitas vero ponit ordinẽ ad subsequẽs. ẜ psona pr̃is ẽ ꝑ prius innascibilis q̃ pr̃. ꝛ per ꝯñs innascibilitate ꝯstituiꝛ. ❡ 8°. Eadẽ ꝓprietate ꝯstituiꝛ psona pr̃is ꝛ distinguiꝛ. sꝫ distinguiꝛ per inascibilitatẽ. Dicit enĩ Damasc° p. ca° 8°. ꝙ oia quecũq̃ hꝫ pr̃ filii sũt pter nõ gnationẽ q̃ nõ sigt̃ subꝫ differẽtiã sꝫ existẽtie modũ. Et īfra. Omnia hꝫ fili° ꝓpter patrẽ. hoc est qꝛ pr̃ hꝫ ea pter ingnãtionẽ ꝛ gnãtionẽ ꝛ ꝓcessionẽ. Et ca° 11°. subdit ꝙ pr̃ ꝛ filius ꝛ spũs scũs sũt vnũ fm oia pter ingnãtionẽ ꝛ gnãtionẽ ꝛ ꝓcessionem. ẜ psona pr̃is videꝛ ꝯstitui ꝑ innascibilitatẽ. ❡ 9°. Si pñitas ꝯstituit pmã psonã: qrit quõ essentia determinaꝛ ad eã. si enim determinat ad eã a se ꝛ ex se videꝛ ꝙ pñitas sit cois aliis psonis. qd enĩ determinaꝛ ad aliqd ex se vbicũq̃ sit hꝫ illud. ꝛ ꝑ ꝯñs essentia ut in filio haberet pñitatẽ ꝛ fili° eēt pr̃. si aũt determinaꝛ ab alio eēntia ad pñitatẽ iã pr̃ non erit pma psona qꝛ videꝛ eẽ originata uel aliq̃ mõ dependẽs ab illo qd eēntiã determinat ad pmã ꝓprietatẽ. ❡ Cõfirmaꝛ qꝛ si essentia determinat se ex se ad pmũ suppositũ uel ad pñitatẽ. aut hoc intelligiꝛ ꝙ determinat se ꝓductiue qꝛ eēntia pmã ꝓprietatẽ ex se emittat pullulãdo q̃si eēntia sit substractũ. ꝛ emittat ꝓprietatẽ eo mõ q̃ aq̃ calida causat i se frigiditatẽ. aut hoc intelligiꝛ qꝛ eēntia determinat se formaliꝛ uel q̃si subiectiue ad ipsas ꝓprietates. sicut aia determinat se ad pficiendũ ꝑ prius cor q̃ alias ptes aialis. ꝛ ad perficiendũ alias mediãte corde. Non põt dari pm° mod°. tũ qꝛ seqꝛ ꝙ ꝓprietas eēt alia res ab eēntia ex q̃ pullularet ab ea. tũ qꝛ oẽ vere genitũ põt appellari fili°. ꝛ fm illũ modum de° vere gnãt pmũ suppositũ. ꝛ sic eēnt duo filii in diuinis. tũ qꝛ diuina eēntia ad illã ꝓprietatẽ ꝓductiue se determinaret. io nẽ eēntiã ꝛ ꝓprietatẽ aut pmũ suppositi eēt relatio realis ꝓducentis ad ꝓductũ ꝛ eõ ꝓducti ad ꝓducens. ꝛ ꝑ ꝯñs opposite relatiões originis eēnt in eodẽ supposito. tũ qꝛ fm hoc eēntia esset vere pr̃ prime psone cũ eã ꝓduceret. Nec põt dari 2° mod° qꝛ nihil determinat se ad aliqd nisi illud ab eo ꝓficiat. sicut pꝫ de sole ꝙ nõ determinat se ad illustrandũ ꝑ prius partem aeris sibi ꝓpinquiorẽ nisi qꝛ illustratio pduc ab eo. nec aia ad viuificandũ ꝑ prius cor. nisi qꝛ operationes vitales fluũt ad cor imediate ab aia uel saltẽ actus pmus qui est pficere ꝛ viuificare ẽ ꝑ prius ab aia i cor

[illegible] quia aliqua sic se habēt q nec vnū fluit ab alio: nec aliud circa alterum fit ab alio. ex quo apparet quod [illegible] determinet ad aliud. sed pbatū est q pprieta[illegible] non fluit ab essentia. nec ecō. nec essentia ē forma [illegible] ut eas pficiat in aliq esse ut subiectū. uel eas [illegible] in seipsa. quia nullo mō determinat se ad eā. Si [illegible] q eēntia & paternitas ex seipsis determinant [illegible] q iuncē vnū fiunt. ita q quolibet est rō huius determi[illegible] q in seipso quolibet est res simpliciter prima nō hns [illegible] distinctionē ab alio. sed est aptū fūdare eam [illegible] vnitatē cū alio. Nō valet. tū qz ex quo eēntia determi[illegible] se ad pņitatē. pņitas erit formalr in filio. tū qz [illegible] ē eē duas res simpliciter pmas q̄n sit de[illegible] ad vnā q est simplicit pma. & ita oportebit q [illegible] reducat ad eēntiā tāq ad pmā a qua pullulat.

¶ Contra sctm ōnē arguit fm Aureolū. qz nulla nā [illegible] habet ab alio cōtrahit aliquā ignobilitatē nisi [illegible] formalr seqt eam. si eni nā formalr sit eque [illegible] erit ab alio non efficit ignobilis. ignis [illegible] genitus sūt eque nobiles in nā. nec gnā[illegible] importat in genito: dum tñ forma ignis [illegible] ex equo. cū igit habere nām ab alio nullam [illegible] importet formalr nisi aliude q ex eē ab [illegible] indignitas ctrahat. nō apparet q nō habere [illegible] ab alio importet aliquā dignitatē. cui oppositū [illegible] 5 ponere. qz ex hoc ponit q inascibilitas pōt [illegible] notio. qz dicit dignitatē scz nō eē de pncipio. ¶ 2°. [illegible] fm Scotū falsū videt q ois notio seu pprie[illegible] personalis importet aliquā dignitatē. imo sufficit [illegible] nō dicat indignitatē. qz pprietates psonales non [illegible] perfectionē nec imperfectionē. quia nō sūt finite nec infinite. qd pbatur triplicr. Primo qz finitū & infinitū sūt passiões quātitatis 3 physicoz. nūc aūt relationi non cōpetit quātitas molis nec quātitas virtutis cū nō sit pncipiū actiōis. qre relatio fm suū genus non ē capax finitatis aut infinitatis. 2°. qz relatio [illegible] magis nec min fm suā rōnē formalē. sed tm per fūdamentū. ut pz in pdicamētis. & p ons nec finitatē aut infinitatē. 3°. qz si relationes eēnt formalr infinite. sequit q persone eēnt formalr infinite. & ita eēnt tres infiniti in diuinis qd est 5 regulā Athanasij: Nō tres imensi sz vnus imensus. & mai incōueniēs sequit si relatiōes essent formalr finite. qz tūc persone diue essent finite. & aliqd limitatū esset in deo & id qd deus. vn relinqt q nec sūt finite nec infinite. ¶ 3° arguit sic fm Aureolū. qz fm sctm Tho. pma pte. q. 33. [illegible] importat negatiōnē passiue gnātionis. vn [illegible] est dicere ingenit sicut nō filius. Tūc sic. Qn[illegible] aliq equipollent: de quocūq pdicat vnū & reliquū. sed de spū scō vere dr q nō est filius. g de ipso dicet q est ingenit & innascibilis. & sic sctus Tho. nō pōt saluare q ingenitū sit notio pris si li ingenit solū dicat negatiōnē passiue gnātiōis. ¶ Confirmat quia Aug dicit 15° de trini. q ideo sol pater appellat ingenit. qz solus nō est de alio. ex quo apparet q ingenitus puat nō solū gnātiōnē passiuā. imo oē esse ab eo. & p ons ingenit & nō filius non equipollēt. ¶ 4°. arguit pbando q oportet dare sextā notionē. dignitas eni in oi persona nō pducit ea pductiōe q pducit. ideo eni ingenitū ad dignitatē in pre pertinet qz negat omnē pcessionē. sed inspirabilitas in filio negat ab eo pductū esse per spirationē fm quā ipse producit. igit ista negatio ad dignitatē filij pertinet. & sic sūt sex notiones. cui oppositū dicit illa 5. ¶ 5°. Si 6a notio negat hoc erit qz nō fuit assuetū q poneret. sed hec rō phibere non debet. tū qz a pncipio non ponebant nisi tres. Saluator eni Math. ult. nō expssit nisi pņitatē filiationē & spirationē. tū qz tpe Ambrosij inascibilitas nō ponebat notio. ut pz in 3° lib° de spū scō. vbi dicit q in diuinis scripturis ingenitū nūq inuenit. tū qz ois spiratio tpe mgri nondum erat inuenta. ut pz ex ipse pma distinctiōe g non ē irrōnabile si ponat sexta notio psertim qz senari numer congruit perfectiōi fm q dicit Aug 4°. super Gen.

Ad argumenta

Ad primū 5 primā ōnē negat aūs. qz pņitas nō dicit formalr positiuū sed poti negatione potis. primū eni est aūs qd nihil est. similiter falsū est q innascibilitas dicat formalitatē. illa eni formalitas ē potētia generandi uel principiū originis. sicut dicit sctus Tho. pma pte. q. 33. arti. 4°. ad pmū. Quidā inqt dicunt q inascibilitas quā sigt hoc nomē ingenit fm q est pprietas pris nō dicit tm negatiue. sz importat uel vtrūq simul. s. q pr a nullo ē & q est pncipiū alioz. uel importat vlem auctoritatē & fontalē plenitudinē. sz hoc nō videt qz tūc inascibilitas non erit alia pprietas a pņitate & spiratiōe. sz includeret eas sicut includit pprium in coi. nā formalitas & auctoritas nihil aliud sigt in diuinis q principia originis. hec ille. ¶ Ad 2m dicit Aureol q esse in se nō addit ad subam aliqd positiuū sz negatiōnē dependētie q cōpetit accidēti. ego aūt dico q esse in se addit ad subam sz nō ad esse sube aliqd positiuū. ¶ Ad 3m dico q non est sile de esse ab alio & de esse a se. qz pmū dicit verā pductionē passiuā. 2m aūt excludit oēm pductionē. nec oz q 2m sit positiuū sed q fūdet sup positiuū dicens dignitatē. s. sup paternitatē uel potētiā gnandi. vn sctus Tho. p. sen. dis. 28. q. 1. arti. 3°. ad 2m. Quicqd hz negatio de dignitate hz ab affirmatiōe supra quā fundat. ¶ Ad 4m negat aūs. nō eni esse a se dicit talem sufficiētiā existendi in q fundat. sicut esse in se sit idem qd nō esse in alio Ita in pposito: nō esse ab alio fūdat sup sufficientia essendi in pre. ¶ Ad 5m negat q infinitas dicat aliqd positiuū. imo potius negat limitatiōnē forme p mām uel materie p formā. ¶ Ad aliud qd obicit 5 secundā ōnē. dico q argumētū illud cludit q hoc nomen ingenit put ē nomē adiectiuū puatiuū dici pōt de eēntia diuina put dicit puatiōnē gnātiōis & pcessiōis. sz nō put puat oēm modū essendi ab alio uel oēm modū coicabilitatis ut declaratū est 1 ōne. ¶ Ad pmū 5 tertiā ōnē dicit negando aūs si intelligat sic q scz illa puatio quā dicit inascibilitas sit ista negatio scz nō eē ab alio. & ista negatio fundet in essentia nuda. tūc enim illa puatio cōueniret cuilibet supposito diue eēntie. coicata eni essentia coicat oē fundamentū in ea siue positiue siue puatiue. si aūt intelligat q ista puatio

fundatur in essentia cum illo modo existendi non ab alio. ita quod tamen modus ille quo essentia fundent ista privationem. Et etiam est intelligibile. quia ille modus. s. non esse ab alio includitur in dicta privatione. modo idem non fundat seipsum. et sic illud ans non est intelligibile quocunque modo quoniam sit falsum. Nec valet prima probatio. dico enim quod si in divinis non esset nisi unicum suppositum sibi non conveniret inascibilitas de qua loquimur. unde sanctus Tho. primo sen. dis. 28. q. i. arti. 2º. ad 3m. sic dicit. Remota paternitate per intellectum non remanet ypostasis patris. Et quod dicitur in littera quod remanet ingenitum. est intelligendum quantum ad communem rationem ingeniti et patris. quia separatim inveniuntur in diversis. non autem secundum quod utrumque ponit proprietas patris. nihilominus tamen remota paternitate remanet ingenitum in deo non quasi proprietas vel notio alicuius persone. sed quasi attributum essentie. ut immensus et increatus. hec ille. Nec similiter procedit 2ª probatio dicti antis. dico enim quod per non habere essentiam ab alio ut ista negatio fundatur supra paternitatem patris suppositaliter distinguitur ab aliis non autem si illa negatio immediate super essentiam fundaretur. iam enim esset attributum essentie. nec ut sic distinguit suppositum a supposito eiusdem nature. talis enim negatio non requirit distinctionem suppositorum in divinis. ¶ Ad 2m patet per idem dico enim quod inascibilitas fundatur super rationem principii notionalis. licet autem primum suppositum dato quod non esset principium notionale per impossibile adhuc diceretur ingenitum et innascibile, prout talia dicuntur attributa divine essentie. non tamen ut dicunt notionem. nec illo modo philosophi coegerunt inascibilitatem aut deum esse ingenitum. ¶ Ad 3m patet per idem. Et similiter ad 4m. ¶ Ad 5m dicitur quod illa privatio fundatur super paternitatem. ut ponit 3º et 4º contra in suis probationibus. Nec valet huius improbatio. licet enim ingenito secundum communem rationem ingeniti accidat esse genitorem. non tamen ingenito notionaliter. ¶ Ad 6m patet per idem. si enim paternitas et communis spiratio non essent relationes nec aliquo modo principia vel de ratione principii notionalis. sed essent modi absoluti. inascibilitas patris esset attributum et non notio. ¶ Ad 7m dico quod prima consequentia non valet. quia potentia generandi non est elicitiva secundum rem actuum generationis sed geniti productiva. dato verumtamen quod secundum nostrum modum intelligendi generare sit elicitum. ipsum tamen non ut sic patrem constituit nec paternitas ut relatio. sed quomodo constituat alias erit sermo. ¶ Ad 8m negatur ans. nec valet simile de spiritu sancto. nam principium spirandi non includit solam voluntatem. imo voluntatem cum notione communi patri et filio que non est in spiritu sancto. ¶ Ad primum contra quartam opinionem dicitur quod pater constituitur per paternitatem non ut est relatio sed ut est quedam forma incommunicabilis tenens vicem differentie constitutive. vel potius principii individuanti. et ut sic precedit generare secundum intellectum. ¶ Ad 2m negatur quod inascibilitas primo adveniat essentie. imo sequitur paternitatem ut est constitutiva non ut est relatio. Nec valet improbatio. quia paternitas precedit filiationem non ut est constitutiva patris. licet sit simul naturaliter ut est relatio. ¶ Ad 3m dicitur quod primum suppositum potest dupliciter considerari. Uno modo quantum ad hanc rationem negativam vel privativam. s. primitatis. Alio modo quantum ad rationem sibi propriam invenientem. s. est pater. vel hoc. loquendo de ipso primo modo dico quod primum suppositum constituitur in esse primi per inascibilitatem. sed loquendo de ipso quantum ad id quod est quantum ad hoc quod est tale suppositum. dico quod implicat contradictionem ipsum constitui per talem negationem. Primum in suo sensu ostendit sanctus Tho. primo

sen. ubi supra. s. dis. 28. arti. 2º. ad 4m. Innascibilitas inquit non est principium generationis in patre quasi forma eliciens hanc operationem sed solum quasi ponens aliquam conditionem sicut etiam videmus in alterationibus quod prima alteratio est qua operatur alterans non alteratum. et hoc quod non est alteratum alteratio qua facit est prima. Ita etiam prima generatio est que est generantis non geniti. unde istam conditionem quod sit prima generatio habet ex hoc quod generans est ingenitus. sed principium formale eliciens generationem est forma patris. sicut calor est principium calefactionis in calefactivo. hec ille. Ita in proposito dico quod primum suppositum habet istam conditionem quod sit primum per inascibilitatem et similiter potest dici quod in esse primi constituitur per inascibilitatem. sed quod sit suppositum cui competit talis primitas non habet ex tali negatione. quia omnis negatio est posterior affirmatione et fundatur in ea. et per consequens aliqua proprietas positiva precedit hanc negationem in primo supposito ratione cuius ei conveniat talis negatio vel privatio. Tunc ad argumentum negatur ans. non enim primum suppositum in esse suppositi potest constitui per privatam maxime importantem primitatem. imo potius per fundamentum illius proprietatis quod est aliquid positivum. ¶ Ad 4m dictum est prius. si enim pater non genuisset ipse esset ingenitus innascibilitate que est attributum essentie. non inascibilitate notionali. et ita intendit Aug. ¶ Ad 5m negatur hoc. unde sanctus Tho. ubi supra ad 2m sic dicit. Quicquid habet negatio de dignitate habet ab affirmatione super quam fundatur. et ideo inascibilitas que fundatur super paternitatem non tamen pertinet ad dignitatem sicut talis primitas. hec ille. Tunc ad probationem dico quod non est dignius non esse ab alio quam alterum esse ab eo. ubi non esse ab altero fundatur super principium quod alterum est ab eo. sicut proposito inascibilitas fundatur super generare. ¶ Ad 6m negatur hoc et procedit ex suppositione falsi. s. quod primitas ut est relatio constituat patrem quod non est verum. ¶ Ad 7m dicitur quod loquendo de primo quantum ad illud quod est fundans primitatem non est primum ... primo est aliquid prius primitate. s. positivum ... datur primitas. concedendum tamen quod in primo puta patre prius intelligitur inascibilitas que dicit negationem potius quam primitas ut est relatio et habitudo patris ad filium. sed inascibilitas non est prior imo posterior primitate ut est constitutiva patris. ¶ Ad 8m dicitur quod pater distinguitur a filio et spiritu sancto per primitatem et spirationem activam. nec hoc negat Damascenus licet dicat quod ingeneratio distinguit patrem a filio. quod colligitur prout ingenitus est notio. et hoc habet a suo fundamento. s. primitate si enim innascibilitas non fundaretur super tali proprietate non haberet distinguere supposita eiusdem nature. sed esset attributum essentie et distingueret patrem a creaturis. et non a filio. quia ... non esset. unde sanctus Tho. prima parte q. 40. arti. 3º. ad 3m. dicit sic. Remota paternitate non remanet in divinis ypostasis patris ut distinguitur ab aliis personis sed ut distinguitur a creaturis. ut iudei intelligunt. hec ille. Idem ponit de potentia dei. q. 8. arti. 4º. ad 4m et 9m. Ex quibus patet quod inascibilitas non habet distinguere patrem ab aliis personis nisi ingenitum in primitate fundatur. remota enim primitate non distingueret eum nisi a creaturis etc. ¶ Ad 9m dico quod cum paternitas non determinat se isto modo ad primitatem quasi paternitas fluat ab essentia aut producatur vel eliciatur ab ea. nec determinat se isto modo quasi quedam ordine potius ad posterius ... nata subsistere in tribus personis. sed sic et se determinat ingenitum talis natura quod convenit sibi immediate ...

rete in psona pris z imediate determinari ad talē ppeta
tem q est pncipiū generādi. ad secūdā v̄o psonalitatē
mediate pma a qua secūda pducit̄ z ad t̄tiā mediāte
pma z secūda. nō intelligēdo ibi quācūq3 poritatē ex
intellectū. nec distinctionē eēntie a ppetatib⁹. nec
essentiā ppetatū ab essentia. sed ordinē originis vni⁹
psone ab alia. z vni⁹ in duab⁹. ita q eēntia dina inq̄ꝫ
tantū talis nā ex se determinata ad subsistendū in tribus
psonis z ad idēptificādū sibi tot uel tot relatiōes. ex h̄
q talis nā ē ex se determinata ad imediate subsistēdū
in tali psonalitate z ad alias mediāte pma. z ad idepti
ficandū sibi imediate p̄nitatē ɔstitutiuā pmi suppo
siti z eādem spirationē in eodē supposito z mediāte p̄n
nitate filiationē. mediāte coi spiratiōe pcessionē uel
hēdo illā mediationē solū fm ordinē originis carē
tem poritate posterioritate ex intellectū. Tūc ad impugna
tionē hui⁹ ptis quā facit Aureol⁹ ɔ̄ Scotū cuius est
dicta imaginatio in pte. dr̄ q nō oꝫ q illoꝝ vnū fiat
ab alio. uel aliqd circa illud fiat ab alio q̄ꝫ vnū deter
minat̄ ad alterū cū nulla realis distinctio ē inter illa.
ꝫ p̄nitas fm intellectū sicut nā entis determinat̄ ime
diate ad subam. z mediāte suba determinat̄ ad accn̄s.
nec tñ nā entis aliqd facit circa nām sube nec eō. z nā
sube p̄us determinat̄ ad subam imalem q̄ꝫ corpalē: cū
ta sube nō sit in reb⁹ mālib⁹ nisi p imālem subam. 12⁰
metaphisice. verūtñ exēpla ista nō sūt vsq3 quaq3 suf
ficiētia. sicut nec alia q̄ ex creaturis ad supintelligibi
lia trāsferūt̄. ¶ Ad illud qđ addit̄ de p̄nitate zc̄. dicit̄
q nulle due res in eodē supposito sūt simpliciter prime
q2 essentia z relatio nō ponāt in numerū rerū ꝫ rōnū
z ut sic relatio est posterior absoluto. ¶ Ad pmū ɔtra
q̄rtā ɔ̄nē dr̄ q habere nām ab alio nō dicit indignita
tem. tñ coicare nām alteri ē dignitas in pncipio acti
uo. q2 oē agēs agit inq̄ꝫtū est actu. z iō q2 illa negatio
essendi ab alio quā dicit inascibilitas fundat̄ in pnci
pio generandi. iō illa negatio nō ex se ꝫ ex suo funda
mento dignitatē hꝫ. sicut nō eē in alio hꝫ dignitatem
ppter esse sube in q̄ fundat̄. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ q notio isto
mō dr̄ eē qd ad dignitatē ptinēs. nō q2 relatio ut rela
tio dicat pfectionē aliquā. imo ut sic nō hꝫ q sit aliqd.
ꝫ q2 relatiōes ille q̄ dicūt̄ notiōes sūt sig̃ dignitatis z
pfectionis ei⁹ in q̄ sūt. p̄nitas enī cū fundet̄ sup actū
gn̄ādi. signū ē actualitatis pr̄is. cū oē agens inq̄ꝫtū
hꝫ sit in actu z pfectū 9⁰. metaphisice. Silr̄ filiatio cū
fūdet̄ sup natiuitate viuētis a viuēte: signū ē pfecti
onis nāe illi⁹ de q̄ dicit̄. similr̄ pcessio spūs cū fūdet̄
sup actū pfecti amoris signū ē pfectiōis nāe intelle
ctualis in q̄ sola talis pcessio repit̄. dico tñ q q̄libet
relatio dina est infinita fm rē. nec argumēta ibi facta
cōcludūt oppositū. vñ ad pmā pbationē dr̄ q rela
tioni nō repugnat quātitas v̄tutis sumēdo quātitatē
virtutis p quātitate act⁹ geg̃d sit de h̄ sumēdo v̄tutē
p pncipio actiōis. 2ª similr̄ nō cōcludit ad sensū di
ctū. q2 licꝫ intētio relatiōis pueniat effectiue a fūda
mento. tñ formalr̄ est in relatiōe. ut pꝫ de silitudine.
3ª silr̄ nō ɔcludit. sicut enī q̄libet relatio dina ē de⁹
nō tñ sūt tres dii. ita q̄libet fm rem ē infinita cū sit sua
eēa. z nullo mō p aliqđ susceptiuū limitata. nō sequit̄
q sint tria infinita. q2 in dinis nō ē nisi vnū eē quo oīa
formaliter subsistūt q̄ sūt in deo. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ q mens
sci Tho. est q ingenit⁹ q̄ꝫtū ad illud a q̄ impoit̄ ad si
gnificādū dicit negationē passiue gn̄atiōis. ꝫ tñ q̄ꝫtū
ad illud ad qđ imponit̄ ad signādū sig̃t negationē cu
iuslibet pcessus uel originis ab alio. ut dictū est in 6ª
ɔ̄ne. z iō argumētū nō pcedit ɔ̄ mente sci Tho. ꝫ so
lum ɔ̄ verba. ¶ Ad 4ᵐ dr̄ q licꝫ ptineat ad dignitatē
inspirabilitas. nō tñ ē notio q2 deficit sibi conditio no
tiōis. s. q sit qd spāle. modo negatio spāīs pcessionis
nō est qd spāle. imo cōe. sicut etiā inascibilitas nō eēt
notio si solū sig̃ret negationē gn̄atiōis passiue. z ideo
negat oēm modū eēndi ab alio. ¶ Ad 5ᵐ dicit̄ q nul
la dictaꝝ causaꝝ assignat̄ q̄re inspirabilitas nō dicit̄
notio. ꝫ q2 deficiūt sibi cōditiōes notiōis posite i q̄rta
ɔ̄ne zc̄. ¶ Ad argumētā in pede q̄stiōis responsū est
ad pmū contra q̄rtā ɔ̄nē. Et hec de q̄stiōe dicta suffi
ciant.

Irca vigesimānonā distinctionē querit̄: Utrū nomē pncipij significet notionē distinctā.

Et arguit̄ q nō. q2 nomen cōe trib⁹ nō est notio i dinis cū notio nō sit aliud q̄ꝫ signū uel ppetas distincte signs psonā. ꝫ pncipiū est cōe trib⁹ q̄m tota trinitas ē vnū vniuersoꝝ princi
piū qđ ab initio tēporis vtrāq3 de nihilo cōdidit crea
turā. ut habet̄ ex de trinitate. ca⁰. firmit̄. g̃ pncipiū nō
pōt esse notio in dinis. In oppositū arguit̄. q2 ōis p
prietas ptinēs ad originē sig̃t notionē. q2 talis ppie
tas notificat cōditionē psone. sed nō solū gn̄āre z ge
nerari q̄ cōsequūt̄ p̄nitas z filiatio sūt origo actiua
z passiua in deo. imo spirare z spirari. g̃ necē est q ha
beant̄ ppetates z habitudines respectiue. est aūt ex
pte spirati pcessio. g̃ ex pte ipsi⁹ spirare debuit esse
alia notio q̄ nō hꝫ nomē exprimens nisi vocabulū gn̄ā
le principij. q̄re pncipiū sig̃t notionē distinctā. In hac
q̄stiōe erūt duo articuli. In pmo ponent̄ ɔ̄nes. In 2⁰
mouebūt̄ obiectiōes. ¶ Qtū ad pmū sit pma ɔ̄ q no
tiones ponēde sūt in dinis siue ppetates in abstracto
notificātes psonas. Hanc ponit sctūs Tho. pma pte
q. 32. arti. 2⁰. vbi sic dicit. Prepositiu⁹ attendēs sim
plicitatē psonaꝝ dicit nō eē ponēdas ppetates z no
tiones in dinis. z sic vbi inueniant̄ exponit abstractū
p cōcreto. sicut enī ɔsueuim⁹ dicere: Rogo benigni
tatē tuā. i. te benignū. ita cū dicit̄ in dinis p̄nitas in
telligit̄ pr̄. sed sicut s̄ ostensū ē dine simplicitati non
p̄iudicat q in dinis vtamur noib⁹ concretis z abstra
ctis. q2 sicut intelligim⁹ sic noiam⁹. intellect⁹ aūt no
ster non potest ptingere ad diuinā simplicitatē fm q
in se est cōsideranda. z ideo fm modū suū diuina ap
prehendit z noiat. id est fm q inueniūt̄ in reb⁹ sensibili
bus a quibus cognitionem accipit. in quibus ad desi
gnandū simplices formas noibus abstractis vtimur.
ad designādū v̄o res subsistētes vtimur noib⁹ concre
tis. vñ z dina sicut s̄ dictū ē rōne simplicitatis p noia
abstracta signm⁹. rōne v̄o subsistentie z cōplemēti p
noia concreta. oportet aūt nō solum noia essentialia

in abstracto & concreto significare. ut cum dicimus deum & diui
tatē sapiam uel sapientē. sed etiā noīa psonalia. ut di
camus pinuitatē & patrē. ad qd duo pcipue nos cogūt
Primo quidē hereticorum instantia. cū eni cōfiteamur
patrē & filiū & spm sctm esse vnū deū & tres psonas: q
rentib9 quo sint vn9 de9 & q sint tres psone. respōdet
q essentia uel diuinitate sūt vnū. ita oportuit eē aliqua
noīa abstracta quib9 respōderi possit distingui perso
nas. & hec sūt pprietates uel notiōes in abstracto signte
ut pinuitas & filiatio. & sic essentia signatur in diuinis ut quid
psona ut qs. pprietas ut q. 2° qz vnā psonā inuenim9
referri ad duas psonas. s. psonā pris ad psonā filij &
spūs sci. non aūt vna relatiōe. qz sic sequeret q etiā
fili9 & spūs scūs vna & eadē relatiōe referrent ad pa
trem. & sic cū sola relatio in diuinis multiplicet trinita
tem seqt q fili9 & spūs scūs non eēnt due psone. Nec
pōt dici ut Prepositiu9 dicebat q sicut de9 vno mō
se hz ad creaturas. cū tñ creature diuersimode se ha
beant ad ipsū. ita sic pr vna relatiōe referf ad filiū & spm
scm. cū tñ illi duo duab9 relationib9 referant ad ipsū
qz cū rō specifica relatiui cōsistat q ad aliud se habet
necē est dicere q sint due relatiōes diuerse fm spēm
si ex opposito vna relatio ei correspōdeat. oz eni aliā
spēm relatiōis eē i deo & pre fm diuersitatē filiatiōis
& seruitutis. oēs aūt creature sub vna spē relationis
referūt ad patrē. vñ nō est sile. & itez i deo nō reqrit
relatio realis ad creaturā. relatiōes aūt rōnis in deo
multiplicare non ē incōueniēs. sz in pre oz eē relatio
nem realē q referf ad filiū & spm scm. vñ fm duas re
latiōes filij & spūs sci qbus referūt ad patrē oportet
intelligi in pre duas relatiōes qbus referat ad filiū &
spm scm. vñ cū non sit nisi vna psona pris necesse fuit
seorsū signi relatiōes in abstracto q dicunt pprietates
& notiones. hec ille. Idē ponit p sen. dis. 26. q. 2. arti. p.
Quō aūt differāt pprietas relatio & notio dictū est in
5a pne qstionis pcedentis. ¶ 2a 9 est q nomē pncipij
pprie dicit in diuinis. & cōpetit vni psone respectu al
terius. Istā pbat scūs Tho. pma parte. q. 33. arti. p.
vbi sic ait. Hoc nomē pncipij nihil aliud signat q illud
a quo pcedit aliqd. omne eni a q aliqd pcedit qcūqz
mō dicim9 eē pncipiū. & econuerso. cū igit pr sit a quo
pcedit alius seqt q pr sit pncipiū. Et ibidē ad primū
Greci vtunt in diuinis indifferent noie cause sicut no
mine pncipij. & latini doctores nō vtunt noie cause sz
solū noie pncipij. Cui9 rō est quia pncipiū est cōmuni9
q causa. sicut causa est cōmuni9 q elemētū. pmus eni
termin9 uel pars rei dicit rei principiū. non aūt causa.
quanto aūt aliqd nomen ē cōmuni9 tanto cōueniēti9
assumit in diuinis. quia nomina quanto sūt magis spe
cialia tanto magis determināt modū cōuenientē cre
ature. vñ hoc nomen causa videt importare diuersi
tatem substantie & dependentiā alicui9 ab altero. qd
non importat nomen principij. in omnib9 enim cause
generibus semper inuenitur distantia inter causam
& illud cuius est causa fm aliquam perfectionem aut
virtutem. sed nomine principij vtimur etiā in his que
nullam hmōi differentiam habent. sed solum fm quen
dam ordinem. sicut cum dicimus primā partē linee
esse pncipiū linee. Idem ponit p. sen. dis. 29. q. i. arti.
p. cum sic ait. Ad significandū ordinem diuinarum per
sonarum vtendum est talibus nominibus quorum modo
originis competant. quia fm Hi. sermo debet rei eē
subiectus. hoc autem inuenim9 in origine personarū
diuinarum q tota essentia vnius accipitur in altera
q vna numero est essentia trium. & similiter idem eē.
& ideo ad significandū ordinē talis originis non com
petit nomen cause. propter duo. Primo quia omnis
causa uel est extra essentiam rei. sicut efficiens & finis.
uel pars essentie. sicut materia & forma. 2° quia om
nis causa habet ordinem principij ad esse sui causati
quod per ipsam constituit. pater autē non habet ali
quem ordinem principij ad esse filij. sicut nec ad suū
esse. cum vnū & idem sit esse vtriusqz. vñ pater nō est
causa sed principiū filij quia principiū dicit ordinem
originis absolute. non determinando aliquem modū
qui ab origine personarum sit alienus. inuenitur eni ali
quod principium quod non est extra essentiā princi
piati. sicut punctus a quo fluit linea. & aliquod qd nō
habet influentiam ad esse principiati. sicut termin9 a
quo dicit principiū motus. & sic mane dicit principiū
diei. sed nomen actoris addit super rationē principij
hoc quod non est esse ab alio. & ideo solus pater dicit
auctor etiam qzuis filius principium dicat notiona
liter. hec ille. ¶ 3a conclusio est q principium nō dici
tur vniuoce in diuinis fm q dicitur deus pncipium
persone diuine & creature: sed analogice. Hāc ponit
sanctus doctor in scripto vbi s. arti. 2°. Idem inquit
est iudicium de principio sicut de origine supra quā
fundat ratio principij. Potest aūt origo considerari
dupliciter. Aut fm cōem ratione originis qd ē aliqd
ab alio esse. & sic vna ratio est cois ad originē psonarum
& ad originē creaturarum. non quidē coītate vniuoca
tiōis sed analogice. Et similiter nomen principij pōt
etiā cōsiderari fm q determinat modū originis. & sic
sūt diuerse spāles rōnes originis & pncipij. & hoc fa
cit equocationē. qz sic etiā fm phm p de aia. ... rō
fm vnūqdqz ē alia & alia. hec ille. Ibidē eni dic. pro
cessio creaturarum exēplat a pcessiōe diuinarum psonarum
vñ absolute cōsiderādo p pus dr pncipiū respectu p
sone q respectu creature. Sz tñ sciendū q in pncipio
fm q dr respectu creature ē cōsiderare ipsam habitu
dinē q realis ē. & illud in q fūdat ista habitudo. s. vir
tus operatio diuina. i qb9 tñ nō ē rō pncipij nisi q habitu
ul ... & sic 2° mō cōsiderādo pncipiū fm q dr respectu
creature ē pus q pncipiū diue psone qd fūdat a p
prietate p modū q essentiale dr pus notionali fm intel
lectū. sz h nō ē nisi fm qd. h ille. ¶ 4a 9 ē q pncipiū in di
uinis pprie vna psona dr pncipiū respectu alteri9 ratione
notionē q ē origo. nō aūt pioritatē. vñ scūs Tho. pma
vbi s. arti. p. ad pmū sic ait. Nomē pncipij ipositū fm
q inuenit in creaturis vbi pncipiū e pus aliq mō pnci
piato. nō a pioritate iponit. sz tñ iponit ad signādū ...
a q aliqd ē. vñ q tm9 qtū ad modū signādi deus nō cō
petat sicut & alia noia q a nobis sūt iposita. tñ qtū ad rem
signatā pprie cōpetit ibi rō pncipij. h ille. Idē pma
pte. q. 33. arti. p. ad pmū dic. Licz h nomē pncipiū qtū
ad id a q iponit videat a pioritate sumptū nō tñ signat
pioritatē fm originē. nō eni idē qd signat nomē & a q ...

pauã hec ille. Idẽ ponit de potẽtia dei.q.10.arti.p.
ad 10m. Licz inquit pncipiũ fm rõnẽ nois a pontate
sumatur. nõ tamẽ imponit ad significandũ pontatẽ
sed originẽ. sicut etiã hoc nomen lapis nõ imponitur ad
significandũ lesionẽ pedis. lz ab hac ro ne e sumi vide
atur. licz ḡ pr nõ sit prior filio. est tñ ei' pncipiũ. hec il
le. Pcẽtia ien. dis. 29. vbi sup arti. 3. ondit quõ vna no
tio fm numerũ est patris & filii. fm quã dicunt pnci
pis fm pis scilicz aũt pncipiũ dicat notionẽ i diuis. nõ
ĩ dicit aliquã notionẽ specialẽ sed i cõi ut ipse osten
dit dis. 26. q. 2. arti. 3. vbi ondit q ad hoc q aliqd di
catur notio psone reqrit q ptineat ad originẽ. 2° q
ptineat ad dignitatẽ. 3° q sit aliqd spale ut allegatũ
fuit i pcedenti qõne. Et idẽ ponit pma pte. q. 32. arti.
3° p totũ. Idẽ ponit. q. 36. arti. 4° vbi dic sic. Hoc no
men pncipiũ signt pprietatẽ. tñ signt ẽ aliq modũ substã
tiuũ sicut hoc nome pr & filius etiã in creatis. vnde nu
merũ accipit a forma signta. sicut ḡ pr & fili' sũt vn' de'
pptr vnitatem forme signte p hoc. ita sunt vnũ pn
cipiũ pptr vnitatẽ pprietatis signte in hoc noie pnci
piũ hec ille. Et sic primus articul' terminatur.

Quantum ad secundũ articulũ arguitur con
tra pmã ĩnẽ fm Aegi. Si in diuinis psonis eẽnt plu
res pprietates. aut essent itrinsece ipsis psonis iclu
se i eis. aut essent eis extrinsece. Nõ põt dari 2m. qm
ad ipse essent subsistentes p se. & sic p cõsequẽs eẽnt
psona. ex q vltra seqr q in diuis ad nun' eẽnt sex pso
ne scz pater & filius & spũs scũs & tres alie earũ ppri
etates. qõ ẽ erroneũ. uel essent psonis inherẽtes uel
insistentes sicut forme suis materiis. qõ etiã ẽ impos
sibile in deo q nulli subsistere põt fm Augl. 7° de tri
nitate ca° 5°. Sed nec põt dari primũ scz q sint aliq
entitates intrinsece incluse in ipsis psonis fm quem
modum imaginari vident quicũq tales pprietates
ponũt i psonis. hoc aũt eẽ impossibile põt multiplici
ter declarari. p quidẽ p expressam determinationẽ
ecclesie. extra de sũma trinitate & fide catholica ca°
damnamus. sic dicẽtis. Pater ab etẽrno filiũ gene
rando suam substãtiã ei dedit. iuxta qõ ipse testatur:
Pater qõ dedit mihi mai' his omnib' est. ac dici non
põt q partẽ substantie illi dederit partemq sibi reti
nuerit. cum substantia patris indiuisibilis sit. ut pote
simplex oio. Sz nec dici potest q pater in filiũ trãstu
lerit substantiam suam generando qsi sic dederit eã
filio q non retinuerit eam sibi. alioqn desiisset eẽ sub
stantia. Patz ergo q sine vlla diminutiõe fili' nascẽ
do substãtiã patris accepit. & ita pater & fili' hñt ean
dem substantiam. & sic eadẽ res est pater & filius & spi
ritus sanctus ab vtroq pcedens. hec sunt verba il
lius capli. Cum igit ut pfitetur ecclesia filius totam
substãtiã patris sine diminutiõe acceperit. manifeste
patet q nullam entitatem in se habet sibi ppriam pa
ter quam filio generando nõ dederit. nec põt dici q
qmuis filius acceperit totam substantiam patris sine
diminutione. non tamen accepit omnẽ entitatem pa
tris. quia nõ illam ppriã quã vltra cõmunẽ essentiã
pater includit. tum quia non minus est indiuisibilis &
oio simplex psona patris q sit alia essentia cõmunis.
& p õns iuxta argumẽtationẽ ecclesie ipossibile ẽ q
ptẽ sui scz cõmunẽ essentiam filio dederit. & aliã par
tẽ sibi retinuerit. ergo sine diminutione filius totam
entitatẽ patris accepit. nulla ergo entitas est i patre
que non sit in filio. tum quia stultissimum eẽt imagi
nari q in patre sit aliqua entitas que nõ sit substãtia
uel de substãtia eius. sic enim esset accidẽtalis ei uel
extranea. ergo si totã patris substantiã filius accepit
omnem entitatẽ patris habet filius. ¶ 2° sic. Si eẽnt
in personis tales pprie entitates. tunc non eadẽ res
esset pater & filius & spiritus sanctus ut dicit ecclesia.
tenet õña. quoniã isto posito non sola essentia cõis ẽ
pater sed ipsa simul cum illa ppria entitate patris q
non est in filio. & per consequens nõ est eadẽ res que
est pater & filius. ¶ 3° sic. Nam si sic sequitur q essen
tia diuina non est pater. nec econtra. cuius oppositũ
etiam ecclesia tradit dicẽs vbi sup q vna quedã res
est incomphẽsibilis quidem & ineffabilis que veraci
ter est pater & filius & spiritus scũs tres simul persone
ac sigillatim quelibet earũ. & ideo solũmodo est trini
tas non quaternitas. sed quelibet triũ psonarũ ẽ illa
res videlicz essentia substantia seu natura. õña pbat
ex hoc q nullũ includens plura est aliqõ illorũ. & simi
liter nullum eorum est ipsum sed ipsius: transitiue lo
quendo. & illud includẽs ẽ ex eo. sicut aia non est hõ
sz hominis. nec hõ est anima sz ex aia. Simili mõ po
test pbari q essentia non esset filius nec spiritus san
ctus. ¶ 4° Nam si quelibet psona habet aliquam p
priam entitatem preter cõmunẽ entitatem que ẽ di
uinitas sequitur q quelibet triũ personarũ pter cõ
munẽ diuinitatem habet etiã ppriã diuinitatẽ. & sic i
trinitate erunt quattuor diuinitates. vna scz cõmunis
& tres pprie. & vna psona erit alius deus ab alia ppt
illam ppriã diuinitatem quam sola includit. hec autem
sunt oio erronea. pbatur õña ex eo q impossibile est
esse in deo aliquam entitatem q non sit deus. alioqn
sequeret q diuina psona non esset deus sed ei' pars
esset deus. Itẽ omnis entitas que non est deus vtiq
est creatura: Juxta illud Augl. p de trinitate ca° 6°
Omnis substantia que deus non est creatura est. & q
creatura non est deus est. & constat q substantiã po
nit pro essentia uel entitate. sic dicim' q sub̃a albedi
nis ẽ alia a sub̃a nigredinis. alioqn nõ sufficiẽter pba
ret intentũ scz q filius est de'. hoc etiam modo idem
Aug' sup illud ps. Infixus sũ in limo pfundi & non ẽ
sub̃a. p entitate sub̃am accipit. vnde ait. Oia eni sub
stantie sunt eo ipso q sũt. nã q nulla sũt i sub̃a oio ni
hil sunt. si ḡ aliqua entitas esset in psona que nõ esset
deus. iam persona esset composita ex deo & creatu
ra qõ blasphemũ ẽ dicere. Item Hugo de sacramẽ
tis li° p pte 3a. ca° 27°. Qẽ qõ i deo ẽ aliud q de' esse
non põt. sed si entitas propria ẽ diuinitas. per positio
nẽ aũt nõ ẽ illa cõis diuitas. ḡ ẽ alia diuitas ppa. & p3
õña. Si vo dicatur q illa entitas ppria non ẽ entitas
distincta aliquo mõ a cõmuni diuinitate. sed est ipsa:
sequit q nulla pluralitas entitatũ ẽ in psona. & p cõse
quẽs nõ ẽ in ea aliqõ q cõueniat cũ alia psona. & aliquid

aliud q̄ distinguit̄ ab ea. Item ꝙ nulla ꝓpetas est in ꝑsona uel ē ꝑsone trāsitiue loquēdo qua distinguat̄ ab alia persona sed ipsamet ꝑsona nulla plura aliquo modo includens seipsa primo distinguitur ab alia. ⁊ sic habetur ꝓpositum q̄tum ad vtrāq̧ ꝯnem. ¶ 5° fm hāc viā seq̄t̄ ꝙ nulla ꝑsona sit sūme simplex. qḋ ē erroneū. ꝯña ꝓbat̄. q2 fm hoc quelibet ꝑsona habet in se aliquid qḋ nō ē ipsa nec ecōuerso. sed ē simplex aut nihil hꝫ ꝙ nō sit ipsū. vñ ꝓpter hāc cām magister determiat ꝙ ꝓpetas ꝑsone ē ipsa ꝑsona. Et aduertendū ingt ꝙ oēs ꝑmisse rōnes ꝓcedūt ꝯ quālibet opinionē ponentē aliquā ꝓprietatē i ꝑsona siue illā ꝓprietatē vocēt realitatē siue formalitatē siue modalitatē aut q̄ditatē aut quolibet alio noīe dūmodo aliq̄ pluralitas ⁊ distinctio ponat̄ intra diuā ꝑsonā. q̄ oīa noīe entitatis intelligo significari. Pro hac ꝯne inquit sūt scōꝝ auctoritates. ait enī Hilari⁹ 3° de trinitate ꝓpe finē. Audis ego ⁊ pr̄ vnū sum⁹. vnū sūt scꝫ is q̄ ē nihil hīs qḋ non sit etiā in eo a q̄ ē. q̄ v̄ba aliqs eiusdē v̄bis īponit magister li° p° di. 29. ca°. Et inde est. Idē 7° de trinitate. Inuicē inquit sūt pr̄ ⁊ filī⁹ eū vnū ex vno est. q2 neq̧ vn⁹ vni aliud ꝑ gn̄atonē q̄ qḋ suū ē dedit neq̧ vn⁹ ab vno ꝑ natiuitatē obtinet q̄ qḋ vnī⁹ ē. ⁊ ē intentio ei⁹ ꝙ pr̄ nihil dedit filio ipsū generando qḋ nō sit in se. neq̧ filī⁹ aliqd accepit nascēdo qḋ nō sit i pr̄e. Itē Isidor⁹ li° p° de summo bono ca° 25° ait. Inuicē vnū sunt pr̄ ⁊ filī⁹. q2 nihil hꝫ pr̄ qḋ nō habeat filī⁹. Insup Aug⁹ 15° de trinitate. ca° 24° loquens de v̄bo consubstantiali dei. ideo v̄bū inquit vere veritas est. q2 quicqd ē in ea scia de q̄ genitū ē ⁊ in ipso ē. scia aūt de q̄ ē ī genitū ē pr̄ ⁊c. ut pꝫ ibidē. quicqd ḡ ē i pr̄e ē in eius v̄bo. Ex q̄b⁹ oīb⁹ pꝫ ꝙ nihil oīo aut aliq̄ entitas ē i patre quod nō sit. nec ecōtra. Qḋ etiā eiusdem filii v̄ba ꝯfirmāt Io. 16°. dicēns: Oīa q̄cūq̧ hꝫ pr̄ mea sunt. Proinde canit ecclia. In pr̄e tot⁹ fili⁹ in v̄bo pr̄. non ḡ in ꝑsonis diuīs ꝑter cōem essentiā sūt aliq̄ speciales ⁊ ꝓprie entitates excogitāde ut ex dictis est ostensū. Cui ꝯsonat dictū Hugonis de sacramētis li° p°. ca° 31° dicētis. Tres ꝑsonas nihil esse aliud q̄ essentiā vnā ꝯfitemur ⁊c. ¶ 6° arguit ꝯ ꝓbatiōes ꝯnis. dicit enim eas nō valere. non q̄dē p̄mā. q2 talē ꝯtentib⁹ optime pōt rn̄deri fm viā argumētis. ⁊ docet nos rn̄dere Hieronymus in expositiōe fidei catholice vbi loquēs de pr̄e ⁊ filio ⁊ spū scō. ait: Itaq̧ sub̄a vnū sūt. sꝫ ꝑsonis ac noīb⁹ distinguūt̄. ⁊ sic etiā cōformit docuit Aug⁹ i sermone de fide ⁊ symbolo. Credim⁹ hāc trinitatem sub̄a vnā ꝑsonis distinctam. 2ª etiam non videtur valere. q2 diceret̄ ꝙ pater refert̄ ad filiū ⁊ spm̄ scm̄ vna relatiōe tm̄ fm rē. q̄ tn̄ ē in plurib⁹ speciēb⁹ relationis seu cui cōueniūt rōnes pluriū specieꝝ relationis qua ꝓpter optime pōt rn̄dē distinctis spē oppositi. Exēplū. sortes eadē relatiōe ē silis platoni albo ⁊ dissimilis Ciceroni nigro. nā eadē albedo sortis ē similitudo ad platonē. ⁊ dissimilitudo ad Ciceronē. cū nec similitudo nec dissimilitudo sit res supaddita q̄litati. ⁊ sic etiā opinat̄ scūs Tho. ⁊ hec vna relatio fm rē correspondet similitudini ⁊ dissimilitudini opposita q̄ sūt in platone ⁊ cicerone. sic i ꝓposito eadē entitas simplicissima

que ē pater est spiratio ⁊ paternitas ⁊ correspōdet relationi in filio. ⁊ spirationi coopposite in spū scō. Ex quibus pꝫ ꝙ ille rōnes nō ꝯcludūt. nec sūt argumēta. Ergo rn̄. ¶ 7° pōt argui fm aliqos. q2 nomē notiōis nō videt̄ ad̄mittendū in diuinis. q2 nec in sacris ē. loquens scī aliq̄ mētio de notiōe aliq̄. vnde facto videt̄ ee vocabulū notionis. ¶ Similiter ꝯ eadē ꝯne arguit Aureolus ꝯtra ꝯ ꝓbationē. dicit enī ꝙ iste mod̄ dicēdi nō videt̄ sufficere in eo ꝙ ponit abstractione ꝯ nō fieri ꝓpter assuefactionē intellect⁹ circa sensibilia ⁊ nō ꝓpter ꝯditionē diuā ꝓut ꝯsiderat̄ in seipsa. v̄n enī abstractū ⁊ ꝯcretū solū differūt siltudinarie ꝓpter assuefactionē intellect⁹ circa sensibilia. hꝫ q̄cqd re ac̄cipit̄ ab abstracto cōpetit cōcreto ⁊ ecōuerso. q2 solū differūt in mō significādi ⁊ siltudinarie. vñ q2 de⁹ ⁊ diuinitas sic se hn̄t nō sic trinitas ē vn⁹ de⁹. sic ē vna deitas ⁊ sic de⁹ creat ita diuinitas sꝫ nō sic ē de pr̄e ⁊ pr̄nitate. verū ē enī ꝙ pr̄nitas se tota realit̄ differt a filio. ⁊ tn̄ pr̄ nō distinguit̄ se toto a filio. q2 nō ꝑ eēntiā q̄ ē aliqd ei⁹. ḡ pat̄ ⁊ pr̄nitas nō videt̄ ab intellectu appꝛhēdi abstractiue ⁊ cōcretiue ꝓpt solā assuefactionē i reb⁹ sensibilib⁹. imo q2 ita exigit nā rei intellect⁹ appꝛhēdens diuina sicut mirāda sūt dato ꝙ non esset nimis assuefact⁹ haberet facere hꝰ abstractiōes. ¶ 2° q2 i patre ē eēntia ⁊ ibi ē paternitas ⁊ spiratio ⁊ qḋlibet ē res. ⁊ licꝫ ista sint penit⁹ idistincta ⁊ indistinguibilia. nec aliquis intellect⁹ possit ꝑsonā diuā resoluere in aliqd ⁊ aliquid. tn̄ intellectus pōt aspectū suū figere directe sup rē importatā ꝑ paternitate solū licꝫ concludue feratur sup rem eēntie ⁊ spiratiōis. q̄nq̧ v̄o p̄ sup rē eēntie ⁊ sup rē paternitatis ⁊ spiratiōis ꝯinclusiue. q̄nq̧ v̄o p̄ sup spiratonē ⁊ ꝯinclusiue sup paternitatē ⁊ eentiā. q̄nq̧ v̄o sup totū p̄ ⁊ directe. ⁊ fm h̄ erunt q̄tuor ꝯcept⁹ de eodē indistincto. ⁊ vltim⁹ quidē exp̄mitur cōcretiue ꝑ nomē patris. p̄m⁹ v̄o abstractiue ꝑ nomē paternitatis. siliter secūd⁹ ⁊ terti⁹ ꝑ noīa spirationis ⁊ diuinitatis. ⁊ h̄ mō nō solū ex assuefactiōe intellectus in sensibilib⁹ imo et ipsa nā rei hn̄t diuine ꝑsone ꝙ possit fieri abstractio ⁊ ꝙ vtamur in eis noīb⁹ abstractis ⁊ concretis. ¶ 3° quia dicit Aug⁹ 5° de trinitate ca° [illegible] ꝙ alia notio ē q̄ intelligitur genitor ⁊ alia q̄ intelligit̄ īgenit⁹. vñ ipse p̄m⁹ videt̄ inuenisse vocabulū notionis. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ ꝯnē arguit sic Aureol⁹. q2 nomē qḋ rōne maioris coitat̄ ꝯuenienti⁹ assumit̄ ad diuina h̄ꝫ magis illa coitas locū hꝫ i deo. ꝙ si illa rō cois nō plus cōpetit deo q̄ alijs. nec nomē illū exp̄mēs erit cōuenientius q̄ aliud qḋ exp̄mit rōnē specialē. sermo enī ratiōis est res. sermo enī rei debet subiectus eē. sꝫ rō ꝓcipij ꝓut locū hꝫ in deo importat originē alicui⁹ ab alio nec dicit mutū motus aut primā partē q̄ntitati sed rem originē. nō ponitur aūt sꝫ metaphisice aliqs originē. nō ponitur ḡ nisi cū sumit̄ ꝑ ca agentis mere ꝑtinens ad originē nisi cū sumit̄ ꝑ causa agente. ḡ rōne coitatis amplioris nō hꝫ principiū qḋ aliarte. ḡ rōne coitatis amplioris nō hꝫ principiū qḋ attribuatur ad diuina. ¶ 2° q2 Hilarius e doctor latin⁹ ⁊ tn̄ ꝯtra ꝯnē attribuit patri nomen actoris respectu filii 4° de trinitate. actor autem videtur causalitatem efficacē importare. ḡ ⁊ aliqui latini aliq̄n vsi sunt noīb⁹ ꝑtinentib⁹ ad causalitatē. vñ ⁊ Aug⁹ 7° de trinitate ca° 4°

loquens de patre dicit ꝙ illud qd̄ est cā illi ut sit. est ei causa ut sapiens sit. Damas. ṽo ⁊ ceteri greci expsse vtuntur noīe cause. vnde dicit Damas. li. p̄ ca. xi. ꝙ incausam ⁊ causabile. qꝛ pr̄ est causa ⁊ filius ex hac causa ac spūs ꝑposita eos differentiā intelligim⁹. ℭ 3. causa ac ipūs ꝑposita eos differētiā intelligim⁹. ℭ 3. ꝙ sicut le bꝛit concauū ⁊ simū ꝙ cōcauitas cōtrahit ꝙ simitatē non p formalē differentiā sꝫ solū p mām i nasi. sic cā ⁊ ꝑncipiū nō differūt nisi q̄tum ad origo i distincta p essentiā ē causalitas. sed origo simpliciter ē ꝑncipiū. ḡ nō ē cā q̄re ꝑncipiū admit ti potius plus q̄ cā. qꝛ est cōe ad ꝑncipiū motus vel ꝑ p̄mo gn̄ati. sed potiꝰ q ꝛ iportat originē simpliciter nō aūt causalitas. sed determinat sibi certā materiā.

ℭ Cōtra tertiā ꝯnē arguit̄ sic a quodā quem recitat Aureol⁹. Illa q̄ nō variāt ꝯceptū minꝰ cōem nō variāt magis cōem. sic p3 ꝙ ea q̄ sunt vnꝰ triangulꝰ sūt vna figura. nō tñ econtra cū ysocheles ⁊ ysopleros dicāt vna figura. nō tñ vnꝰ triangulꝰ ꝺm p̄bm 5ᵒ metaphisice. et 4ᵒ phy. sꝫ causare in alia nā ⁊ in ꝓpa nā non variāt cōceptū cause efficientis. qꝛ cā equoca q̄ pducit i alienā nā ⁊ vniuoca q̄ pducit i ꝓpā spē ⁊ nā ꝑtinēt ad vnū genꝰ cause efficiētis dictū vniuoce de ipis. ḡ cū ꝯceptꝰ cause sit minꝰ cōis q̄ ꝯceptꝰ ꝑncipij cū ois cā sit ꝑncipiū ⁊ nō ecōuerso. seq̄t ꝙ ꝑncipiꝫ in alienā nā eo mō q̄ deꝰ ꝑncipiat creaturas ⁊ ꝑncipiꝫ i ꝓpa nā sic ꝑsona ꝑncipiat ꝑsonā inerit ꝑncipiū vniuoce ita ꝙ rō ꝑncipij cōis potest ab eis abstrahi. ℭ 2ᵒ sic. Scd̄m equoca nō ē cōparatio 7ᵒ. physicoꝝ. sꝫ Augꝰ dicit 5ᵒ. de trinitate. ca. 16ᵒ. ꝙ pr̄ ⁊ filiꝰ sunt vnū ꝑncipiū sp̄us sci. sic tota trinitas ē vnū ꝑncipiū creature. ḡ rō ꝑncipij videt̄ ibi esse vniuoca. ℭ 3ᵒ. Si ꝑncipiū nō diceret̄ vniuoce hic ⁊ ibi. hoc esset qꝛ p p̄us ꝯueniret ꝑncipio notionali q̄ eēntiali. sꝫ hoc nō ipedit. licꝫ enī p p̄us pr̄ sit ꝑncipiū filij q̄ creature. tñ quia hec ꝑncipiatio videt̄ eē cā illiꝰ. tū qꝛ hec ē necesse esse simpliciter alia ꝯtingens. tñ hec nō impedit vniuocationē. q̄tū ad ꝯceptū logicū. nā sol ē cā floris. ⁊ tñ ꝯceptus cause abstrahit̄ a sole ⁊ a flore ⁊ siliter a ꝓpositiōe necessaria ⁊ ꝯtingente abstrahit̄ vnꝰ cōis ꝯceptꝰ ꝓpositionis q̄re ⁊ a re ꝯtingēte ⁊ necessaria poterit abstrahi vna cōis rō. Siliter etiā enūciatio dr̄ vniuoce de affirmatiua ⁊ negatiua. ⁊ tñ negatio ē posterior affirmatiōe ut p3 4ᵒ metaphisice. et 2ᵒ periarmenias. ḡ a ꝑncipio eēntiali qd̄ deo cōpetit respectu creaturaꝝ ⁊ a ꝑncipio notionali qd̄ ꝯuenit vni ꝑsone i ordine ad aliā poterit abstrahi rō cōis ⁊ vniuoca ꝑncipij. nō obstāte ꝙ vna sit ꝑor alia sic cā ipsiꝰ. nec obstāte ꝙ vna sit necessaria ⁊ alia ꝯtingēs. ℭ 4ᵒ. Oēs ꝯcedūt ꝙ ꝑncipiū sit cōmuniꝰ q̄ cā nō solū ꝺm vocē sꝫ ꝺm aliquē absolutiorē ꝯceptū. sꝫ deꝰ ē ꝑncipiū creature p modū cause. vna ḡ ꝑsona respectu alteriꝰ nō p modū cause. ḡ videt̄ ꝙ h̄ ꝑncipiū ⁊ illud ꝯueniāt in rōne ꝑncipij q̄ abstrahit̄ a cā. ℭ 5ᵒ. Si ꝑncipiū non diceret̄ vniuoce de illis. h̄ videret̄ eē qꝛ ꝑncipiū dictū eēntialiter dicit relationē rōnis. dictū ṽo notionaliter iportat habitudinē realē. mō relatio realis ⁊ relatio rōnis nō hn̄t aliquid cōe vniuocū. sꝫ h̄ nō valet. tū qꝛ si relatiōi reali ⁊ relatiōi rōnis nihil eēt cōe vniuocū. seq̄t ꝙ relatiōes rōnis non eēnt in p̄dicto. sꝫ h̄ ē impossibile. qꝛ cū reponit̄ i eis supiꝰ ⁊ iferiꝰ genꝰ ⁊ spēs. ꝯstituerēt vndecimū p̄dicamentū. eēt enī vna ꝑncipalis coordinatio realiū relationū ⁊ alia respectuū rōnis. ḡ relatio realis ⁊ relatio rōnis claudi p̄nt sub vno ꝯceptu vniuoco. Tū qꝛ intellectꝰ ꝯcipiens relationē p modū cuiusdā habitudinis aut p modū cuiusdā habitudinis specialis nō variat suū ꝯceptū q̄dditatiuū siue itelligat illū ꝯceptū poni in re. siue intelligat illū nullo mō ponibilē. vnde cōcipiens dextreitatē nō variat rōnē illiꝰ dū intelligit illā in re existere. ⁊ si ipsam formaret. Et rō huiꝰ ē. qꝛ nō variat̄ q̄dditatiua rō ꝓpter ꝑncipiū ꝓductiuū. vnde dextreitas ē eadē a q̄cunq̄ formet̄ siue a nā siue ab intellectu. sꝫ manifestū ē ꝙ hoc nō eēt nisi relatio realis ⁊ relatio rōnis possent habere vnū ꝯceptū q̄dditatiuū cōem. igit̄ idē qd̄ p̄us.

Ad argumenta

Ad primū ꝯ primā ꝯnē dico ꝙ notiones seu ꝓprietates nō sūt extrinsece diuinis ꝑsonis. Ille enī fuit error porretanoꝝ. sꝫ sūt eis intrinsece nō q̄dē q̄si ꝑtes ꝑsonaꝝ eo mō q̄ mā vl' forma sūt partes cōpositi. sed sūt i eis illo mō quē ponit scūs Tho. p̄ sen. dis. 33. q. 1. arti. 3ᵒ. Proprietates inq̄t sūt in essentia ⁊ i ꝑsonis sed diuersimode. qꝛ in eēntia sunt p idēptitatē rei ⁊ nō sic̄ in supposito. sed in ꝑsonis sūt sic̄ i suppositis. sꝫ diuersimode ꝺm ꝙ aliq̄d dr̄ suppositū alicuiꝰ dupliciter. vel nature p quā ꝯstituit̄. sic humanitas ē in sorte. ⁊ h̄ mō ꝓprietates ꝑsonales sūt in ꝑsonis. vel sic̄ illud qd̄ aduenit post eē cōstitutū. sic albedo ē i sorte. ⁊ ita ꝺm intellectū ꝓprietates nō ꝑsonales ut inascibilitas ⁊ cōis spiratio sunt i ꝑsonis. nō tñ ita ꝙ suppositū sit aliquid aliud ab eo qd̄ inest ꝺm rē sꝫ ꝺm rōnē tm̄ cōcreti ⁊ abstracti. hec ille. Tūc ad iprobationē huiꝰ sensus dico ꝙ ex determinatiōe eccl'ie habet̄ ꝙ tota subā p̄ris ē in filio ⁊ tota entitas p̄ris ē in filio si entitas dicat absolutū. tñ nō habet̄ ꝙ q̄libet res relatiua q̄ ē i p̄re sit i filio. Vn̄ scūs Tho. p̄ sen. dis. 25. q. 1. arti. 4ᵒ. ad 4ᵐ dicit sic. Scd̄m Auicēnā h̄ nomē ens ⁊ res differūt ꝺm ꝙ duo ē ꝯsiderare i re. s. q̄dditatē ⁊ rōnē eiꝰ ⁊ eē ipsiꝰ. a q̄dditate sumit̄ h̄ nomen res. ⁊ qꝛ q̄dditas pōt habere esse ⁊ i singulari qd̄ ē ex̄ aīam. ⁊ i aīa ꝺm ꝙ ē i intellectu. iō nomē rei ad vtrūq̄ se h3 ⁊ ad id qd̄ ē in aīa ꝓut dr̄ res a reor reris. ⁊ ad id qd̄ ē ex̄ aīam ꝓut res dr̄ aliq̄d ratū ⁊ firmū in nā. sꝫ nomē entis sumit̄ ab esse rei. ⁊ iō cū vnū ⁊ idē sit esse triū ꝑsonaꝝ si ens substantiue dicat̄ nō pōt p̄dicari de tribꝰ ꝑsonis in plurali. qꝛ forma a q̄ iponit̄ scꝫ esse nō multiplicat̄ in eis. Si aūt ꝑncipaliter ⁊ adiectiue. sic pluralit̄ p̄dicari potest. qꝛ hm̄ noia recipiūt numeꝝ a suppositis ⁊ nō a forma significata. sed q̄dditas siue forma a q̄ sumit̄ nomē rei dupliciter ꝯsiderat̄. aut ut forma absoluta ut essentia vel quidditas ⁊ hm̄ q̄ nō multiplicat̄ i diuinis. vn̄ nomē qd̄ a tali forma sumit̄ nō p̄dicat̄ pluralit̄ sꝫ singularit̄ ꝓut dr̄ ꝙ pr̄ ⁊ filiꝰ sūt vna res. ē etiā i diuinis q̄dā forma relatiua ut p̄nitas que ꝺm rōnem nō solum in intellectu existētē sꝫ etiā extra ē alia a filiatiōe. vn̄ ꝺm ꝙ ab hac relatiōe sumit̄ nomē rei res p̄dicatur pluralit̄ ut sint ibi plures forme relatiue. ⁊ ꝺm h̄ dicimꝰ ꝙ pr̄ ⁊ filiꝰ sūt tres res nō tm̄ i aīa sꝫ etiā ex̄ aīam hn̄tes firmitatē in nā. hec ille. Ex quibus habet̄ ꝙ si ens sumat̄

substantiue. nō debet cōcedi q̄ in diuinis sint tria entia ꝛ credo q̄ cōformiť dicēdū ē de hoc noīe entitas cū etiā sit substātiuū sūptū ab ente. vn̄ sic in pr̄e nō ē aliqd̄ eē nec aliqd̄ ens qd̄ non sit in filio. ita nec aliq̄ entitas si entitas sit substātiuū sūptū ab eē uel ab ente substātiue sūpto. Vn̄ scūs Tho. de potētia dei. q. 2. arti. 5. In essentia diuina hoc ē cōsiderandū q̄ ꝓpť ei⁹ sūmā simplicitatē quicqd ē in deo ē diuina eēntia. Vñ ꝛ ipse relationes qb⁹ ꝑsone ab inuicē distinguūť sūt ipsa diuina eēntia fm̄ rē. ꝛ quāuis vna ꝛ eadē eēntia sit cōis trib⁹ ꝑsonis. nō tn̄ relatio vni⁹ ꝑsone ē cōis trib⁹ ꝓpť oppositionē relationū ad inuicē. Ipsa eni pr̄nitas ē diuina eēntia. nec tn̄ pāternitas filio inest ꝓpter oppositionē pr̄nitatis ꝛ filiationis. vn̄ pōt dici q̄ pater est diuina eēntia ꝓut ē in pr̄e nō ꝓut ē in filio. nō eni eodē mō ē in pr̄e ꝛ filio. s3 in filio ut ab altero accepta. in patre aūt non. nō tn̄ sequiť q̄ quāuis pr̄nitatē fili⁹ nō habeat quā pať hz q̄ aliqd hz pr̄ qd̄ nō hz fili⁹. nā ipsa relatio fm̄ rōnē sui generis. id ē in quātū ē relatio nō hz q̄ sit aliqd s3 solū q̄ sit ad aliqd. q̄ vō sit aliqd fm̄ rē hz ex illa pte q̄ iest uel ut idē fm̄ rē ut in diuinis. uel ut hīs cām in subiecto sic in creaturis. vn̄ cū illud qd̄ ē absolutū cōiter sit in pr̄e ꝛ filio nō distinguiť fm̄ aliqd sed fm̄ ad aliqd tm̄. vn̄ nō pōt dici q̄ aliqd hz pr̄ qd̄ nō hz fili⁹. s3 q̄ aliqd fm̄ vnū respectū cōuenit patri ꝛ fm̄ aliū filio. hec ille. Patet igiť ex dictis q̄ nō debet admitti q̄ aliqd sit in vna ꝑsona qd̄ nō sit in alia. nec q̄ aliqd ens insit vni ꝛ nō alteri. pariť de entitate dicēdū ē. sed cū hoc stat q̄ aliquā relationē hz pr̄ quā nō hz fili⁹ ꝛ ecōtra. si tn̄ aliqs capere velit entitatē eo mō sicut realitatē uł rē. pōt distinguere ꝛ dicere q̄ oēm entitatē absolutam quā hz pater hz fili⁹. nō tn̄ oēm entitatē relatiuā. Et ad hunc sensū loquiť Damasc. li. p. ca. 10. dicēs. oia ēcūq3 hz pr̄ filii sūt pter nō generationē q̄ nō signt substātie differentiā sed existētie modū. ꝛ infra. oia hz filius ꝓpť patrē. hoc eni ē q̄ pater hz ea pter ingenerationē ꝛ generationē ꝛ ꝓcessionē. ꝛ ca. 11. subdit q̄ pater ꝛ fili⁹ ꝛ sp̄us scūs fm̄ oia sūt vnū pter ingenerationē ꝛ generationē ꝛ ꝓcessionē. hec ille. Ad hūc sensū igiť concedo q̄ nō oēm entitatem quā hz pať dedit filio. Rn̄detur ad pr̄mā hui⁹ iprobationē dico q̄ licz pať aliquā entitatē puta absolutam dederit ꝛ aliquā entitatē puta relatiuam retinuerit non seqť tn̄ q̄ sit diuisibilis aut composit⁹. aut q̄ dederit ptē sue entitatis. q2 entitas absoluta sc3 essentia ꝛ entitas relatiua nō ponūt in numerū rez. imo sūt eadē res licz differāt rōne. vn̄ nullā faciūt cōpositionē cū eēntia ꝛ cōiter ostēdit scūs Tho. p. sen. dis. 33. q. 1. arti. p. et hoc q̄ nō ē aliud eē substātie ꝛ relationis. 2ª similiter improbatio nō valet. q2 nos non imaginamur illā stultitiā quā iste fingit. s. q̄ entitas relatiua sit realiť distincta a diuina substātia s3 solū fm̄ rōnē verā in re fūdatā. q2 sic dicit scūs Tho. ibidē rn̄dendo ad 3ᵐ. ipsa rō quam dicim⁹ aliā ꝛ aliā i diuinis nō est in re. s3 in re ē aliqd rn̄dēs ei in q̄ fundať sc3 veritas illi⁹ cū talis intētio attribuiť. est enim in deo vnde pnt rōnes diuerse sibi cōuenire. hec ille. ¶ Ad 2ᵐ negať cōña. nec valet ꝓbatio. q2 sola eēntia ē pať hoc ē eēntia nulla alia re sibi addita ē pať licz eēntia cū pāternitate sit pať. essentia eni ꝛ pāternitas nō plus ponūt ad inuicē in numerum rez q̄ essentia cū seipsa. ꝛ iō argumētū ex falsa imaginatione ꝓcedit. acsi eēntia ꝛ relatio cōstituerēt ꝑsonā sicut ptes unū totū. qd̄ nō est verū. imo quāuis eēntia ꝛ relatio ē pať fm̄ rem. ꝛ quālibet ē forma patris ut ponit scūs Tho. p. sen. dis. 34. q. 1. arti. p. vbi sic dicit. Relatio ꝑsone duo includit in diuinis. noīe enim ꝑsone deus signť ut subsistēs ꝛ ꝓpriū. sed noīe eēntie signť ut simplex nō ꝓpriū. s3 noīe pāternitatis non signť ut subsistens s3 ut ꝓpriū nō quidē ut distinctū s3 ut distinguens. Et sic pz q̄ ꝑsona re ab eēntia ꝛ ꝓprietate nō differt sed fm̄ rōnē tn̄ ꝑ quā verūq3 signtur ut formale respectu ꝑsone q̄tū ad duo q̄ sūt de intellectu ꝑsone. quia eēntia signtur ut forma ei⁹ in quātū ē subsistens ꝛ ꝓprietas ut forma ei⁹ in quātū ē ꝓpriū uel incōicabile. hec ille. Quō aūt aliqd ē forma alicui⁹ ꝛ tn̄ non differt ab eo ostēdit scūs Tho. pr̄ma pte. q. 39. arti. 2. ad 5ᵐ vbi sic dicit. Causa efficiens uel materialis in oīb⁹ distinguūť ab his q̄z sūt cause. nihil eni ē sua cā. nec aliqd ē suū pn̄cipiū actiuū. aliqd aūt ē sua forma ut pz in oīb⁹ rebus inmaterialib⁹. hec ille. ¶ Ad 3ᵐ dicitť eodē mō negando cōñam. nec valet ꝓbatio. l3 eni nullū includēs plura distincta fm̄ rē ab inuicē ꝛ ab includente sit aliqd eorū. tn̄ illud qd̄ includit plura sola rōne distincta pōt esse qdlibet ipsoz nō solum in ꝓposito imo in multis alijs. nam spēs includit gen⁹ ꝛ differētiā inť que nō ē realis differētia ꝛ qdlibet illoz pdicať de specie in recto. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ cū dicitť ꝑsona includit aliquā entitatē pter cōem diuinitatē. li pter pōt dicere cōceptionē aut exclusionē alicui⁹ alteri⁹ fm̄ rem. ꝛ sic aña illius cōditionalis negať. nec opinio nostra hoc ponit sc3 q̄ pter cōem diuinitatē sit aliqd aliud realiť in ꝑsona diuina. uel pōt excipe aliud fm̄ rōnē. ꝛ sic dico q̄ ꝑsona diuina in intellectu suo nō solū includit diuinitatē cōem imo relationē. nec tn̄ o3 dicere q̄ quelibet ꝑsona habeat suā ꝓpriā diuinitatē. uel q̄ relatio illa nō sit diuinitas fm̄ rē. nā bene stant simul q̄ quelibet illaz relationū sit diuinitas ꝛ tn̄ nō sūt ibi tres dij aut tres diuinitates. vn̄ rn̄sio data ad argumētum bona ē. nec valet illa reductio cōtra nos ibi facta. Dico enim q̄ nulla realitas entitatū ē i ꝑsona l3 sumēdo rem ꝓ quidditate posset aliq̄ mō l3 improprie cōcedi pluralitas rez sic pluralitas quidditatū. vn̄ scūs Tho. p. sen. dis. 25. q. 1. arti. 4. ad 2ᵐ. Si autē ꝑ quidditatē itelligať nō solū natura rei sed intētio cuiuscūq3 substātie uel accidētis uł relationis quāuis in diuinis sit vna quidditas absoluta. tamen sunt plures rōnes relationū realiū. ꝛ ita plures quidditates hoc modo quāuis non possit proprie concedi. quia quidditas ꝛ essentia ꝛ diffinitio est simpliciter tn̄ substātiarum. hec ille. Ex quo patz q̄ improprie loquendo pōt concedi i ꝑsona eē plures quidditates. ac ꝑ hoc sumendo rē ꝓ quidditate ut prius dicebať posset cōcedi ibi eē plures res. tn̄ ille mod⁹ loquēdi improprius ē ꝛ periculosus. Nam ꝛ ipse scūs Tho. p. sen. dis. 27. q. 1. arti. p. dicit q̄ l3 i eadē ꝑsona sūt plures reales relationes nō tn̄ plures res. Similiter nec valet 2ª replica. nam non ois locutio uel cōstructio transitiua requirit diuersitatē rerum ut ostēdit scūs Tho. p. sen. dis. 34. q. 1. arti. 2. p. argumēto. arguit eni sic. Scdm̄ grāmaticos ois obliquus transitiui. sed cōstructio transitiua exigit diuersitatē

[illegible] cõstituit. cum igit̃ essentia non sit diuersa a [illegible] que cõstituit̃, inconueniens dici tres psonas ee vnius psone. videt̃ inconueniens dici tres psonas ee vnius essentie. Et videt. dicẽdũ ingt q̃ q̃uis eẽntia ꝛ psona [illegible] re ñ differũt rõne qua vna signat ut forma [illegible] ꝛ talis diuersitas sufficit ad grãmaticã ꝓ mo[illegible] significandi ꝓ nomẽ ↄsiderat. hec ille. ita in ꝓpo[illegible] q̃ paternitas ẽ ꝓprietas psone. ad veritate ꝛ ꝓ[illegible] locutionis sufficit distinctio rõnis int̃ psonã [illegible] ꝓprietate talis q̃ vnũ significet̃ ꝑ modũ forme al[illegible] ꝓprietate talis. Unde fm q̃ ibidẽ dicit sctũs Tho. oĩs talis cõ[illegible] in diuinis respectu diuoꝝ. uel ẽ fm habitudinẽ cause efficientis ut cũ dr̃ filius pr̃is. uel fm habitudi[illegible] cause formalis. ut cũ dr̃ tres psone sũt vni⁹ essen[illegible]. vnde dicẽdũ q̃ ista genitiui ↄstruit̃ in habitudine cause formalis. hec ille. Idẽ ponit pma pte. q. 39. arti. 2. ¶ Ad 5ᵐ negat̃ ↄña ut ꝓus. cũ psona nihil hꝫ i se di[illegible] a se realr̃. Ad oẽs auctoritates ibi adductas [illegible] eodẽ mõ sicut dictũ ẽ ad pmũ q̃ nõ aliud itẽdũt nisi q̃ pater nihil absolutũ hꝫ qđ nõ habeat fili⁹ nec ecõ[illegible]. Ui in illis gñalib⁹ distributionib⁹ oĩa q̃ pat hꝫ [illegible] [illegible] oĩa distribuunt ꝓ illis q̃ fm suã rõne hñt q̃ sint aliqd cui⁹ non est relatio. ¶ Ad 6ᵐ dico q̃ solutiones date ad argumenta sci Tho. nõ valet. nõ quidẽ pma q̃ lꝫ sctũs Tho. hi ↄcedat q̃ psone distinguũt̃ seipsis fm rẽ. hoc enĩ ipse ponit di. 26. pmi. q. 2. arti. pº. ad 5ᵐ [illegible] sic ait. Dicẽdũ q̃ psone diuine seipsis distinguũtur [illegible] psone fm re sũt ipse relatiões. sꝫ sic psona q̃tũ ad modũ signdi nõ ẽ idẽ qđ relatio. ita etiã nõ seipsis distinguũtur. sed relatiõib⁹ sicut de⁹ ꝑ seipsum ẽ de⁹ q̃uis diuinitate sit de⁹. q2 ipsa ẽ sua deitas. hec ille. licꝫ [illegible] ipse hoc ponat. tñ q2 fm nostꝝ modũ intelligẽ[illegible] aliter intelligit̃ res ut distinguẽs ꝛ alit̃ ut distincta [illegible] distinctiuũ intelligit̃ ut forma. distinctũ aũt ꝑ mo[illegible] subsistentis. iõ q2 sic intelligim⁹ ita significam⁹. oꝫ alijs noĩb⁹ significare eandẽ rẽ ut distinctiua ẽ. ꝛ alit̃ ut ẽ distincta. pº mõ in abstracto. 2º mõ in cõcreto. Similiter solutio ad 2ᵃᵐ rõnẽ non valet. q2 implicat impossibile ↄ philosophiã scꝫ q̃ vna relatio sit in duab⁹ specieb⁹ relatiõis. qđ euident̃ oñdit sctũs Tho. primo [illegible] di. 27. q. 1. arti. pº. dicens. In illo ꝓpter aliqd multiplicantur ꝛ non sũt vnũ cui⁹ differẽtijs ꝓprijs distinguũt̃ ut dicit phus 4º physicoꝝ. ꝛ 5º metaphisice. Ubi gratia. ysocheles. id ẽ triangul⁹ duoꝝ eqliũ laterũ. ꝛ ysopleros. id ẽ triangul⁹ equilater⁹ distinguũt̃ differentijs trianguli. ꝛ iõ nõ dicim⁹ q̃ sint vn⁹ triangulus sꝫ plures. nõ aũt distinguũt̃ ꝓprijs differẽtijs figure imo sub vna figure differẽtia incidũt q̃ ẽ habere tria latera. ꝛ iõ dicũt̃ vna figura q̃ ẽ triãgul⁹. iõ nõ põt dici q̃ sint plures res nisi de illis q̃ ꝑ differẽtiã rei distinguũt̃. differẽtia aũt rei i diuinis nõ ẽ nisi ꝑ oppositionẽ relatiõis. ꝛ iõ nõ poterit dici q̃ sint plures res nisi fm q̃ exigit ista oppositio. vñ paternitas ꝛ filiatio sũt due res. sicut pr̃ ꝛ fili⁹. siliter paternitas ꝛ cõis spiratio nõ sũt due res. q2 nõ opponũt̃ relatiue. sꝫ tñ sũt due relatiões. q2 distinguũt̃ differẽtijs relatiõis in q̃tũ est relatio. cũ enĩ relatio dicat̃ fm respectũ ad alteꝝ differẽte relatiões erũt fm q̃ ẽ ad diuersa. ꝛ iõ q2 paternitate pr̃ refert̃ ad filiũ. ꝛ cõi spiratiõe ad spm̃ scm̃. cõis spiratio ꝛ paternitas sũt due relatiões. hec ille. Ex q̃ pꝫ quõ iplicat ↄtradictionẽ dicere q̃ paternitas ꝛ cõis spiratio sint vnica relatio. ꝛ tñ sint i diuersis specieb⁹ relationis. quia si sint sub diuersis speciebus relationis. ergo sub diuersis differẽtijs relatiõis. g̃ differũt sub relatiõe ꝛ differẽtijs relatiõis. ꝛ ↄñter nõ sũt vna relatio. Tũ 2º iste arguens falsum iponit scõ Tho. q̃ scꝫ ipse opinet̃ albedinẽ eẽ relationẽ siliᵗudinis ꝛ dissimilitudinis ut alias videbit̃. ¶ Ad 7ᵐ dr̃ q̃ nomen notiõis ponit Aug⁹ 5º de trinitate ca. 7º. dicẽs q̃ alia notio ẽ q̃ itelligit̃ genitor ꝛ alia q̃ ingenit⁹. vñ notio ẽ ꝓprietas abstractiue ↄcepta q̃ ẽ principiũ inotescẽdi diuinã psonã. ¶ Ad pmũ coꝝ q̃ ↄ eandem ↄñẽ obijcit Aureol⁹. dicẽdũ q̃ iste valde ipudẽt̃ falsie ꝛ trũcate dicta sci Tho. recitat i hac pte. nã sctũs Tho. nõ dicit q̃ ꝓpt̃ solã assuefactionem intellect⁹ nr̃i ad sensibilia hꝫ noĩa abstracta inuenta sint. imo assigt alias duas causas hui⁹ inuẽtiõis. sicut pꝫ i ꝓbatiõe pme ↄñis. sꝫ sctũs Tho. bñ dicit q̃ pluralitas hoꝝ noĩuꝫ nõ ꝑiudicat diuine simplicitati. ꝛ q̃ talia noĩa iuenire cogimur ꝓpt̃ h̃ q̃ ↄnãle ẽ nob̃ sigre formas simplices i abstracto ꝛ pfecta ꝛ subsistentia i cõcreto. ꝛ ista est rõ gñalis q̃re abstractis ꝛ cõcretis vtimur i diuinis lꝫ sint alie speciales. verũtñ qcqd sit de h̃. argumẽta i se nihil valẽt. vñ a^or pmi argumẽti ẽ falsa. nã fm q̃ dicit sctũs Tho. ad ꝓprietatẽ ꝛ veritatẽ locutionũ nõ solũ attẽdẽda ẽ veritas rei. imo mod⁹ signdi noĩuꝫ ꝛ dictionũ. vñ aliq̃ in diuinis solũ differũt ut abstractũ ꝛ ↄcretũ. de q̃bus tñ ↄdictoria pñt̃ ut pꝫ de h̃ noĩe de⁹ ꝛ de illo noĩe deitas de⁹ enĩ generat nõ aũt deitas. ꝛ istud declaratũ fuit ꝓlixe in 3ª uel 2ª distinctiõe h⁹. Et pꝫ manifeste q̃ exemplũ datũ ẽ ↄ illud qđ dicit arguẽs scꝫ q̃ q2 de⁹ ꝛ diuinitas differũt solũ ut abstractũ ꝛ concretũ illo mõ quẽ iponit scõ Tho. iõ qcqd ↄuenit vni ↄuenit alteri. h̃ qdẽ falsũ ẽ ut dixi. Siliter cũ dicit i minore q̃ paternitas se tota differt a filio. falsũ ẽ ꝛ erroneũ. imo ↄueniũt i eadẽ essentia q̃ ẽ paternitas ꝛ ẽ filiatio. ¶ Ad 2ᵐ dr̃ q̃ null⁹ intellect⁹ põt realr̃ psonã diuinã diuidẽ nec põt vere intelligẽ eã eẽ diuisibilẽ cũ i ea nulla sit pluralitas realis. tñ intellect⁹ põt intelligẽ essentiam nõ itelligẽdo ꝓprietatẽ ꝛ ecõtra. ut ponit sctũs Tho. pº sen. dis. 26. q. 1. arti. 2º. vbi sic dicit. Essentia põt intelligi nõ intellecta bonitate ut dicit Boeti⁹ i li. de ebdomadib⁹. ꝛ siliter põt itelligi eẽntia nõ intellecta pr̃nitate uel relatiõe sicut iudei itelligũt scꝫ ꝑ modũ abstractiõis. sꝫ nõ põt intelligi q̃ remoueat̃ in diuinis relatio ꝛ remaneat aliqd subsistens relationi. q2 ipsamet sibi subsistit. hec ille. ¶ Ad 3ᵐ dr̃ q̃ Aug⁹ illã alietatẽ itelligit q̃tũ ad itellectũ. nõ aũt q̃tũ ad rẽ. ¶ Ad pmũ ↄ 2ᵃᵐ ↄñẽ dico q̃ a^or ẽ vera. ꝛ b^or si debite sumatur sub maiore falsa ẽ. Dico enĩ q̃ pncipiũ ẽ ↄuenient⁹ q̃ cã ꝛ illa rõ cõis potius hꝫ locũ in diuinis q̃ rõ cause que ẽ specialioꝝ. Nec valet improbatio. dico enĩ q̃ pncipiũ importat ortũ alicui⁹ ab aliq̃ gñaliter q̃cunq3 mõ hoc oriatur siue ut a causa essentialiter distincta siue ut a pma parte sui uel alio mõ. lꝫ phĩ nõ posuerit aliquẽ modũ originis q̃ aliqd originat̃ ab alio nisi ut a causa sumẽdo originari ꝓ effici uel ꝓduci. tñ oriri ẽ cõmuni⁹

q̄ illo nō originari. dies enim oritur a mane ꝛ linea a pūcto a q̄ tñ non originat̄ nec causat̄. vel dico q̄ rō ḡnalis pncipij nō cōsistit i origine ul' ortu sꝫ i ꝓcessu q̄cūq; mō ille ꝓcessus sit vnius ab alio. Et cū dicit arguens q̄ pncipiū put in diuinis sumit̄ dicit verā originē. Dico q̄ verū ē q̄ntū ad māle sigtum. sed quo ad formale nō dicit nisi ꝓcessū. talis aūt ꝓcessus i diuinis est p originē sicut psona in diuinis non est aliqd aliud q̄ relatio. tñ de formali sigto psone non est q̄ sit relatio. ¶ Ad zᵐ negat̄ bᵒʳ. actor enī non importat efficiētiā sed dicit pncipiū non ab alio. ut dicit sc̄us Tho. in pñti dis. q. i. arti. p. Nomen actoris inqt addit super rōnē pncipij hoc q̄ est non esse ab alio. ꝛ iō solus pat̄ dr̄ actor q̄uis filius pncipiū dicat̄ notionalr̄. Uel dicendū q̄ posito q̄ actor diceret efficiētiā. tñ nec Hilarius nec Aug⁹ vsi sunt multū talib⁹ vocabulis. ꝛ cū vsi sunt quē sensū habuerint exposuerūt. ꝛ hoc solū sc̄us Tho. intendit. de Damas. non est q̄ō. q: ipse fuit grecus. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ q̄ illud argumentū facit ꝓ nobis cum vult facere ꝯ nos. sicē enī cōcauū dicit curuitatē nō ꝯtractā. simū aūt dicit concauitatē ꝯtractā p tale subiectum. ita pncipiū dicit ḡnaliter illud a q̄ aliqd ꝓcedit. sine specificatiōe an sit eā ei⁹ an alteri⁹ eēntie uel eiusdē uel quō alit̄ se habeat. Sed cā dicit illud a q̄ aliquid ꝓcedit p originē uel influentiam in alia nā uel essentia. ꝛ iō pncipiū potius admittitur q̄ causa. Cuius rō est contractio: contractionē importāte imperfectionē in illo cui⁹ est cā. ¶ Ad pmū ꝯ tertiā pnē dico q̄ qcqd sit de pori ꝓcessu. tñ argumētū peccat fm nō cām ut cām. non enī iō negam⁹ vniuocationē int̄ pncipiū eēntialr̄ dictū ꝛ pncipiū notionalr̄ dictū q: vnū illoꝝ est respectu alicui⁹ in eadē nā ꝛ alterum respectu illius q̄ō est alterius nature sicut argumētū credit. sed q: pncipiū dictū essentialr̄ in sui rōne includit respectū rōnis ꝛ tpalē. sꝫ pncipiū dictū notionalr̄ includit respectū etnū realē qui est suū esse scꝫ paternitate uel cōem spirationē. talib⁹ aūt respectibus nihil ē cōe vniuocū. ꝛ siliter q: in diuinis origo ꝛ i creaturis nō dicūtur vniuoce sed analogice cū vna sit subsistēs alia nō: vna sit suum eē alia nō. ¶ Ad zᵐ dico q̄ ad h̄ q̄ fm aliqd fiat cōpatio sufficit illud eē analogū nec oꝫ q̄ sit vniuocū ut dicit phus p̄ ethicoꝝ q̄ q̄ fm analogiā dicūt̄ fm ꝓportionē dicūt̄. Et ponit exemplū q̄ sicē in corpe ē visus. ita in aīa ē intellect⁹. Similiter Aug⁹ non cōpat pncipiū notionale ꝛ essentiale in rōne pncipij sꝫ in rōne vnitatis. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ sicē sepe dictū ē q̄ lꝫ vniuocoꝝ vnū possit eē pus alio fm eē. nō tñ q̄ntū ad illā cōem intētionē logicā in qua ꝯueniūt. hoc aūt nō contingit nec ꝯtingere pōt int̄ deū ꝛ creaturā. ¶ Ad 4ᵐ dr̄ q̄ lꝫ rō pncipij inq̄ntū pncipiū est sit cōis pncipio notionalr̄ dicto ꝛ pncipio causatiuo. tñ illa rō nō ē cōis cōitate sufficiēte ad vniuocationē. talis enī rō oꝫ q̄ eēntialr̄ pticipet̄ a q̄libet illoꝝ q̄b⁹ nomē q̄ō dr̄ vniuocū ē cōe. nō sic in ꝓposito ut dictū ē i solutiōe pmi. ¶ Ad 5ᵐ dr̄ q̄ Scot⁹ assigṫ dictā cām ꝛ ē satis bona. nec ei⁹ iprobatiōes valēt. non qdē pma. nā vtiq; verū ē q̄ nulla relatio rōnis ē in pñto ꝓprie nisi forte p aliquā talē q̄lē reductionē. nō aūt directe ꝛ iō illud q̄ō dr̄ de coordinatiōe tali nō valet. nā ita lib⁹ ent. h⁹ q̄b⁹ repugṫ realitas nō ē gen⁹ nec spēs cum nō dicit aliquā q̄dditatē nec aliqd ponit nec habere essentiā. q: vtiq; possent habere eē. uel dato q̄ haberēt gen⁹ uel spēs. nō tñ eēnt i pñto aliq̄. q: decē pñta diuidūt ens q̄ō distingui̇t ꝯ ens i aīa ut p3 i 4ᵒ et 5ᵒ et iz° metaphisice. ꝓpredicamēta enī sumūt̄ a mō pdicādi de subā pma de q̄ cōstat talia ficticia nō pdicari. Nec valet etiā z° iprobatio. licꝫ enī cōcipiēs relationē in cōi nō variet ꝯceptū suū dū intelligit aliqd corrīdere i re. ꝛ dū itelligit nihil i re suo ꝯceptui rīdere. imo ꝯcept⁹ sit vn⁹ tñ h̄ nō sufficit ad vniuocationē. nā illud q̄ō hꝫ seu habere pōt verā q̄dditatē corrīdentē dicto ꝯceptui in reꝫ nā alit̄ se hꝫ ad dictū q̄ illud cui repugṅt fundare talē cōceptū. ꝛ iō dextreitas aialis ꝛ dextreitas colūne dato q̄ eodē ꝯceptu ꝯciperetur nō iō in eodē vniuocarent̄. ¶ Ad rōnē in pncipio q̄ōnis factā dr̄ q̄ ꝓcedit de principio sūpto essentialr̄. Illud enī nō dicit notionē sꝫ quādā habitudinē rōnis ad creaturas. sꝫ pncipiū notionalr̄ dictū nō ē de rōne toti trinitati. sꝫ soli pr̄i. utputa cū dr̄ pncipiū ḡnandi uel pr̄i ꝛ filio cū sumit̄ ꝓ pncipio spiratiuo. ꝛ tūc dicit notionē lꝫ i ḡnali sub h̄ noīe pncipij. illa aūt notio est p̄nitas uel cōis spiratio. ꝛ de q̄ōne h̄ dicta sufficiant.

Irca trigesimā distinctionē querit̄.

Utrū inter deū ꝛ creaturam sit aliq̄ relatio realis. Et arguit̄ q̄ sic. Illa forma est realr̄ in deo q̄ deū noīat realr̄ talē. sꝫ aliqua relatio ē h⁹. p3. nā de⁹ dr̄ dn̄s realr̄ ꝛ nō nisi p dn̄iū q̄ō ē relatio dei ad creaturā dicit relationē. ḡ dn̄iū q̄ō ē relatio dei ad creaturam ē relatio realis. In oppositū arguit̄ sic. Nullum pñtū artis dialetice locū hꝫ in deo fm q̄ dicit Aug⁹ 6ᵒ de trinitate ca° z°. sꝫ si realis relat.o eēt i deo respectu creature. seq̄ret̄ q̄ i deo eēt pñtū artis dialetice realis nā q̄ relatio q̄ adest ꝛ abest preter subiecti corruptionē reducit̄ ad aliq̄ō nouē generꝫ accntis: non nisi ad pñtū relatiōis. In hac q̄ōne erūt duo articuli. pm⁹ ē de relatiōe reali. z⁹ de relatiōe rōnis. ¶ Circa ad pmū sit pma ꝯ q̄ aliq̄ relatio ē verū ens reale extra aiam. Istā ꝯnē ꝓbat sc̄us Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 9°. Sciēdū inqt q̄ sicut dicit comētator: i 11ᵒ metaphisice. relatio ē debilioris eē int̄ oia pñta. iō putauerūt q̄dā eā eē ex secūdis intellectib⁹. pma enī intellecta sūt res ex̄ aiam in q̄ p̄ intellect⁹ intelligēdo fertur. z° aūt intellecta dicunt̄ intētiōes ꝯsequētes modū intelligēdi. hec enī secundo intellect⁹ intelligit inq̄ntū reflectit̄ sup seipsū intelligens se intelligere ꝛ modū q̄ intelligit. fm hūc ḡ potentiā seq̄t̄ q̄ relatio nō sit in reb⁹ ex̄ aiam sꝫ in solo intellectu sic intētio generis ꝛ speciei. h̄ aūt eē nō pōt. In nullo pñto enim ponit̄ aliqd nisi res ex aiam existes. nā ens rōnis diuidit̄ ꝯtra ens diuisū p decē pñta ut patet 5° metaphisice. si ḡ relatio nō eēt in reb⁹ ex̄ aiam nō poneret ad aliqd gen⁹ vnū pñti. Et pterea pfectio: bonū que sunt in rebus extra animam non solū attēdit̄ fm aliq̄d absolute inherens. sed etiā fm ordinē vnius ro

ad aliud. sic etiã in ordine ptiũ exercitus bonũ exercit⁹
consistit. huic enim ordini cõpat phus ordinẽ vniuer/
si i. metaphisice. igitur oportet in ipsis rebus ordi/
nẽ quendã esse. hic autẽ ordo relatio quedã est. vñ
oportet in rebus ipsis relationes quasdã eẽ ſm quas vnũ
ordinatur ad aliud. ordinatur aut vna res ad aliam uel
ſm quantitatẽ uel ſm virtutẽ actiuã seu passiuã. Ex
his enim solis duob⁹ attendit̃ aliquid in vno respectu
extrinseci. mensurat̃ enim aliqd non solũ a quãtitate
intrinseca sʒ etiã ab extrinseca. p virtutẽ etiã actiuã
vnũquodqʒ agit in alterũ. ⁊ p passiuã patit̃ ab altero p
formã aũt ⁊ qualitatẽ ordinat̃ aliqd ad seipsũ tñ no
ad alterũ nisi per accidens scʒ ſm ꝙ qualitas uel for
ma substãtialis aut accidẽtalis hʒ rõnẽ virtutis actiuã uel passi/
uã ⁊ ſm ꝙ in eis considerat̃ aliqua quantitatis rõ
vt cũ ſm ꝙ vnũ in substãtia facit idẽ. ⁊ vnũ in quantitate simile. ⁊
pars vnũ in substãtia facit idẽ. ⁊ vnũ in quãtitate simile. ⁊
numerus siue multitudo dissimile ⁊ diuersũ in eodẽ
ſm ꝙ aliqd magis uel min⁹ alio considerat̃. sic enim
aliquid albi⁹ alio dr̃. ⁊ ꝓpter hoc phs 5⁰ metaphisice
ponẽs aliqñs relatiõis quasdã ponit ex quãtitate cau
satas. quasdã ṽo ex actione ⁊ passione. sic ḡ oʒ ꝙ res
hñtes ordinẽ ad aliqd realiẽ referãt̃ ad ipsũ. ⁊ ꝙ i eis
aliqua res sit relatio. hec ille. ℭ 2ᵃ ꝯ ẽ ꝙ in illis t ñ mu
tua relatio realis inuenitur in quib⁹ ex vtraqʒ pte est
eadem rõ ordinis vnius ad alterũ. Istã ꝯnem ꝓbat
inductiue scũs doctor ibidem arti. 10. Sciendũ inqt
ꝙ cũ relatio realis consistat in ordine vni⁹ rei ad aliã
rem. in illis tñ mutua relatio realis inuenit̃ in quib⁹
ex vtraqʒ parte est eadem rõ ordinis vnius ad alteꝝ
qḋ quidẽ inuenit̃ in oĩb⁹ relationib⁹ consequentibus
quãtitatẽ. nã cũ quãtitatis rõ sit ab oĩ sensibili abstra
cta. eiusdẽ rõnis est quãtitas i oĩbus corpib⁹ natura/
libus. ⁊ pari rõne qua vnũ hñtiũ quãtitatẽ realiẽ re/
fert̃ ad alterũ. ⁊ aliud ad ipsũ. habet aũt vna quanti/
tas absolute considerata ordinẽ ad aliam ſm rõnem
mensure ⁊ mensurati ⁊ ſm rõnẽ totius ⁊ partis ⁊ ali/
orũ hmõi que quãtitatẽ consequũt̃. in relationib⁹ autẽ
que ꝯsequũt̃ actionẽ ⁊ passionẽ siue virtutẽ actiuam
⁊ passiuã ẽ semp mutu⁹ ordo ex vtraqʒ parte. oʒ nãqʒ
illud qḋ semp hʒ rõnẽ patiẽtis ⁊ moti siue causati or/
dinem habere ad agens seu mouẽs cũ semp effect⁹
a causa pficiat̃ ⁊ ab ea depẽdeat. vñ ordinat̃ ad ipsũ
sicut ad suũ pfectiuũ. agẽtia autem siue mouẽtia uel
etiã cause aliqñ hñt ordinẽ ad patientia uel mota uel
causata inqʒtũ scʒ i ipso effectu uel passiõe uel motu
inductis attendit̃ quoddã bonũ ⁊ pfectio agẽtis uel
mouẽtis. sicut maxime pʒ i agẽtib⁹ vniuocis q̃ p suã
actionẽ sue speciei silitudinẽ inducũt ⁊ per ꝯsequẽs
ppetuũ speciei ꝓprie ſm ꝙ ẽ possibile cõseruãt. patʒ
etiã hoc idẽ in oĩb⁹ alijs q̃ mota mouẽt uel agunt ea
atqʒ nã ex suo motu ordinant̃ ad effect⁹ ꝓducẽdos.
⁊ siliter i oĩb⁹ in qb⁹ aliqḋ bonũ cause ꝓuenit ex effe/
ctu. Quedã ṽo sũt ad q qdẽ alia ordinant̃ ⁊ nõ econ/
uerso. q̃ sũt oĩo extrinseca ab illo gñe actionũ uel vir
tutũ q̃s ꝯsequit̃ talis ordo. sicut p qḋ scia refertur ad
scibile. q̃ sciens per actũ intelligibilẽ hʒ ordinẽ ad rẽ
scitã q̃ ẽ ex̃ aiam. ipsa ṽo res que ẽ ex̃ aiam nõ attin/
git̃ a tali actu. cũ act⁹ intellect⁹ nõ sit trãsiens i exte/
riorẽ mãm mutãdã. vnde ⁊ ipsa res q̃ ẽ ex̃ est ex̃ gen⁹
intelligibile. ⁊ ꝓpt̃ h̃ relatio q̃ ꝯseqt̃ actũ intellectus
nõ põt esse i ea. ⁊ ẽ silis rõ de sensu ⁊ sensibili. licʒ eñ
sensibile sua actiõe immutet organũ sensus. ⁊ ꝓpt̃ hoc
habeat realẽ relationẽ ad ipsũ sicut ⁊ alia agentia na
turalia ad ea q̃ patiunt̃ ab eis. alteratio tñ organi nõ
pficit sensũ in actu. sed pficit̃ per actũ virtutis sensi/
tiue cui⁹ sensibile qḋ ẽ ex̃ aiam oĩo ẽ expers. Simili
hõ cõparat̃ ad colũnã ut dexter rõne virtutis moti/
ue q̃ ẽ in hoĩe ſm quã cõpetit ei dextrũ ⁊ sinistrũ. ante
⁊ retro. sursũ ⁊ deorsũ. ⁊ ĩõ hmõi relationes in hoĩe uel
aiali sunt reales nõ aũt in re q̃ tali virtute caret. Si/
militer etiam nũmus ẽ ex̃ gen⁹ illius actiõis p quam
fit pciũ q̃ ẽ ꝯuẽtio int̃ aliq̃s hoĩes facta. Hõ etiã ẽ ex̃
genus artificialiũ actionũ p quas sibi imago ꝯstituit̃
⁊ ideo nec hõ hʒ relationẽ realẽ ad suam imaginem
nec nũm⁹ ad pciũ sed econtra. hec ille. ℭ 3ᵃ ꝯ ẽ ꝙ crea
tura refert̃ ad deũ relatiõe reali. sed nõ ecõtra. Pri/
mã partẽ huius ꝯnis ꝓbat scũs Tho. vbi sup̃. arti. 9⁰.
vbi post allegata in pma ꝯne sic subdit: Si ḡ oʒ ꝙ res
hñtes ordinẽ realiẽ ad aliqd realiẽ referant̃ ad illud ⁊
ꝙ in eis aliqua res sit relatio. oẽs autẽ creature ordi/
nant̃ ad deũ sicut ad pncipiũ ⁊ sicut ad finem. nã or/
do qui est partiũ vniuersi ad inuicẽ ẽ ꝓpter ordinem q
est totius vniuersi ad deũ. sicut ordo q̃ est inter ptes
exercitus est ꝓpter ordinẽ exercit⁹ ad ducẽ ut patet
12⁰ metaphisice. vnde oʒ ꝙ creature realiter referãt̃
ad deũ. ⁊ ꝙ ipsa relatio sit res quedã in creatura. hec
ille. Et ibidẽ ad 4ᵐ dicit ꝙ creatura refertur ad deũ
ſm suã substãm sic ſm cãm relationis. ſm ṽo relationẽ
ipsam formaliẽ. sic aliqd dr̃ simile ſm q̃litatẽ causaliẽ
sed ſm silitudinẽ formaliẽ. ex h̃ eñi creatura silis de/
noiat̃. hec ille. Ex q̃ pʒ ꝙ relatio creature ad deũ nõ
est ipsa essentia creature. nec silitudo ẽ albedo. Item
ibidẽ ad 5ᵐ dicit: cũ dr̃ ꝙ creatura imediate a deo ꝓ
cedit. excludit̃ cã media causans nõ tñ excludit̃ me/
diata realis habitudo q̃ tñ nãliter seqtur ad ꝓductio/
nẽ qñtitatis iterminate. ita habitudo realis creati/
onis nãliter seqtur ad ꝓductionem substãtie create.

ℭ 2ᵃᵐ ꝯnis ptẽ ꝓbat. eadẽ. q. arti. 10. vbi p⁹ allegata
in ꝓbatiõe 2ᵉ ꝯnis subdit. De⁹ aũt non agit p actionẽ
mediã q̃ intelligat̃ a deo ꝓcedẽs ⁊ in creaturã termi/
nata. sed sua actio ẽ sua substã. ⁊ quicqd in ea ẽ oĩo est
ex̃ genus eẽ creati p qḋ creatura refert̃ ad deũ. nec
iterũ aliqḋ bonũ accrescit creatori ex creature ꝓdu/
ctione. vñ sua actio est maxime liberalis ut Auicẽna
dicit. Patet eñi ꝙ nõ mouet̃ ad h̃ ꝙ agat. sʒ absqʒ oĩ
sua mutatione mutabilia facit. Vñ relinqt̃ ꝙ i eo nõ
est relatio realis ad creaturã licʒ sit relatio creature
ad ipsũ sic effect⁹ ad cãm. In h̃ aũt defecit Auicẽna
q̃ voluit ꝓbare ꝙ nõ esset relatio int̃ deũ ⁊ creaturã
q̃ cũ de⁹ nõ sit corp⁹ nõ hʒ relationẽ ad tẽp⁹ ⁊ locum.
ꝯsiderauit eñi solã relationẽ q̃ ꝯseqt̃ quãtitatẽ ⁊ non
eam q̃ ꝯsequitur actionẽ ⁊ passionem. hec ille. Istas
easdem ꝯnes ponit sanctus Tho. in scripto scʒ p̃ sen.
primam enim ponit et 2ᵃᵐ dis. 26. q. 2. arti. p̃. 3ᵃᵐ

ꝯnem ponit dis.30.q.1.arti.3°. Item pma parte.q.25.arti.p ponit pmas duas ꝯnes.3am aut ponit.q.13.arti.7°. Item 2° cōtra gentiles.capl'is 13°.12°.et 13°. ponit omnes istas ꝯnes.pcipue tertiā. ¶ Sed contra pmā ꝯnem arguit Aureolus multiplicit'. Uult enim pbare q similitudo z equalitas non sint in rerū nā nisi intellectus apphendat. z arguit sic. Si similitudo eēt res existens in albo posito alio coalbo. z si equalitas esset res existēs i linea posita linea eiusdē quātitatis sequit' q oīpotens sine contradictione posset duas albedines ꝯseruare annihilando rē silitudinis. z conseruare duas lineas annihilando rē equalitatis. Sȝ manifestū ē q deus facere non pōt. qz dato q realitatē eqlitatis aut similitudinis deleret adhuc intellectus ꝯsiderās duas albedines. eque iuenit eas similes sic ante. g supfluū est z impossibile q realitas aliqua addat' albedinib° q appellet' silitudo. aut quātitatib° q appellet' equalitas. Sed forte dicet' q non omnē rē pōt deus facere sine alia nec separe ab alia vnde nō pōt realitatē similitudinis separe a qualitatib° positis. sicut enī ppriū est qualitatib° qlificare sic z assimilare. z hinc ē q sicut risibilitas non pōt separi ab hoīe. sic nec silitudo nec eqlitas pnt separari a qlitate aut quātitate: cū sit ppriū quātitatis fm eam equale ul' inequale dici. z qualitatis fm eā simile uel dissimile dici fm phm in pdicamentis. Hoc inquit non valet nec tollit pōrē demōstrationē. manifestum ē nāq q deus pōt influere ad conseruationem pōris nō influendo ad cōseruationē posterioris quicqd sit ecōuerso. si eni hoc nō posset. hoc esset q non potest velle influere ad prius nō influendo ad posteri°. sed h nihil ē dictu. aut hoc ē. qz pus dependet a posteriori i esse. z hoc etiā nihil ē dictu. qz tunc nō esset pus. sed constat q due albedines sūt realitates pōres z fundamētales respectu realitatis similitudinis si realitas illi detur. igit' poterit deus influere ad cōseruationē duarū albedinū non influendo ad cōseruationem realitatis supposite q dicit' silitudo z p ꝯsequēs delere silitudinē z duas albedines cōseruare. 2° cōtra respōsionē Realitas pōt p diuinā potentiā manuteneri absq alia quacūq a qua nō depēdet. aliogn si nō posset seqretur q illa realitas dependeret. ut qz linea nō dependet a rectitudine nullus dubitat qn posset lineā sine rectitudine conseruare. sed manifestū est q realitates duarū albedinū a silitudine nō dependent. quia enī albedo ē aliqd absolutū potēs esse silitudine destructa si albedo vna nō dependet a realitate silitudinis z siliter nec illa. quelibet enī p se sūpta pōt esse absq silitudine. g nec ambe simul sūpte dependent. non enī plus depēdēt duo simul iūcta q qlibet p se sumptū. g poterit deus manutenere realitatē duarū albedinū delendo similitudinē: si tn̄ sit aliq res. 3° ad idē Si de° nō posset rem silitudinis annihilare albedine remanente. aut hoc ē qz albedo z similitudo sūt eadē res. z ita ppter cōtradictionē albedo nō pōt remanere similitudine desinente. aut hoc ē qz albedo de necessitate originat similitudinē. z similitudo pullulat ac orit' ab eadem. sed manifestum est q 2m impedire non pōt. non est enim albedo potentior ad originandū realitatē similitudinis q deus ad corrūpendum. vnde deo volēte annihilare de realitatem z albedine ex parte alia pullulare satagēte vinceret albedo z e.l. z deo potentior. Unde pȝ q c pura fantastica imaginatio opinari q similitudo sit res pullulans ex albedine. aut q albedo originet z emittat talē realitatē. aut si similitudo sit res poterit eā de° delere albedine remanente. Et si d cat q albedo non pullulat nec originat realitatē silitudinis effectiue sed fundamentalr z subiectiue. hoc nihil est dictu. tū qz causalitas subiecti nō cōsistit nisi in recipe. z iō originare est alia causalitas non alia q effectiua. tū qz realitas similitudinis si nō sit ab albedine effectiue non apparet sui efficiens ut inferi apparebit hoc uic. ¶ 2° pncipaliter arguit ꝯ candē ꝯnem pbando q relatio dupli tripli dimidij subtripli non sint extra aīam. si enim tales relationes ponerent' in rebus sequeret' q eēnt in actu infinite relationes. data nāq linea ipsa ē dupla ad suū dimidiū. z tripla ad tertiā suā ptē. z qdrupla ad quartā. z sic in infinitū pcedēdo fm numeros z ita erūt actu infinite relatiōes in linea. sed infinitas rerū ē impossibilis igit' dici non potest q relatiōes q sūt mō numeri sint i rebus. ¶ 3° pbat idē de toto z de pte. Si enī relatio partis sit in re z relatio totius. data vna magnitudine querit' an medietas sit illa pars que dr' relatiue ad totum. aut tertia pars aut 4a aut 5a z sic in infinitū. necesse enī erit q qlibet pars referat' ad totū z econuerso. aut q solū aliq. aut q nulla. Sed manifestū est q nō pōt dari q nulla. qz tūc tolleret' relatio partis z totius. quā tn̄ oēs cōcedūt. nec pōt dici q aliqua determinata plus q alia. Relinqt' g q in qualibet fundat' relatio partis ad totū. h autē esse non pōt in re. aliogn erūt infinite relatiōes i actu g necesse est q hoc sit solū in intellectu considerante successiue. Sȝ forte dicet' q totū ad partem nō refertur relatiōe existente in re. z simili' nec duplū ad dimidiū suū. sed tn̄ duplū inter duas lineas quarum vna nō est pars alterius est in re. vn̄ vna linea dr' dupla ad aliā duplicitate reali. z fm h nō oȝ q ponantur infinite relationes in actu q sūt lineē numero infinite. Hec inquit euasio non pcedit. Impossibile est enī relationē esse in re cuius fundamētū ē a sola apphensione. aliogn maiorem entitatē haberet relatio q fundamentū. sed relationes iste nō fundant' i quātitatibus cōtinuis absolute sed inqntū numerant' z reducunt' ad numeros. non enī linea fūdat duplicitatem ad aliā nisi inqntū altera accipit' ut quid vnū. relinquitur h° ut duo aut tria. Constat autē inquit ex 24. distinctiōe q numer° nō ē in re extra aīam. s in aīa z p ꝯsequens reductio quātitatis ad numeros non fit nisi p aīam. g impossibile est q duplicitas aut triplicitas que fundant' in quātitatib° inqntū numerate sunt nisi in aīa obiectiue vnde esse nō pnt nā. 2° ad idē [illegible] aliqua relatio p pus reperitur aliqua z posterius aut si non e in re vbi inuenitur p posterius nec erit in re vbi reperit' per posterius. relatio autē videt' vbi repit' per pus. sed iste relatiōes p pus [illegible]

[illegible] numeris. sunt enim relationes fundate super
numeros in ordine ad vnū ut p3 5° metaphisice. Ex
numeros derivant ad magnitudines, put sūt numera-
[illegible] in numeris relationes iste non habeat esse
[illegible] in apprehensione sicut nec numerus. multo mi-
nus erit in quantitatib⁹ numerans nisi p considerati-
one. ita est verū q vna linea habeat duplicitatē ad
[illegible] in re extra sicut nec duplicitas est nisi ab intelle-
ctu. nec ē verū q linea non sit dupla ad suū dimidiū
et tripla ad suū tertiū sicut ē dupla vel tripla ad aliam
lineam distinctam a se. ¶ 4° pncipaliter dicit patere
[illegible] relationes idēptitatis similitudinis et equali-
tatis nō sint extra aiam. ista eni nō sūt aliud q̄ quedā
[illegible] vnitas vō ē indiuisio. talis autē indiuisio et
negatio quā importat similitudo nō pōt fundari i nā
[illegible] et essentiali. tū q2 in illa nō includit ali-
quid relatiuū. tū q2 sensus vel imaginatio nō iudica-
rent silitudines corpoꝝ cū naturā cōem nō apphen-
dant. cuius oppositum experimur. nec potest funda-
ri [illegible] duas albedines distinctas numeralr put sūt i
re extra. aliogn seqret q vna negatio posset eē i sub-
iectis distinctissimis. vna eni albedo pōt esse in aglo-
ne et alia in meridie. Relinquit g q fundet sup app-
hensione ambaꝝ. vnde nō est aliud similitudo duarū
albedinū q̄ eaꝝ apphensio indistincta. sicut p cōtra-
riū silitudo est iudiciū discrepās et diuersū. ¶ 5° pnci-
palr dr idē patere de duplicitate et triplicitate i oib⁹
dictis mō numeri. tales eni relatiōes nō sūt aliud q̄
multiplicitates et submultiplicitates. s3 multiplicitas
non ē nisi sūma et clausio in q consistit et residet aia nu-
merans. ex pte aūt vnitatis dr submultiplicitas. vn
pcessus aie numerātis ɔsideratus non ut generās sū-
mā sed ut cōnectens sūmā cū vnitate multiplicitas
appellat. et sic nō est nisi ab ope intellect⁹. ¶ 6° dicit
idē patere de toto et pte. pars eni refert ad totum ut
submultiplex. et ideo ut sub media vel subtripla. totū
vō refertur ad ptes ut multiplex. vnde idē ē iudiciū
de totalitate et multiplicitate. et de parte et submulti-
plicitate. ppt qō diffinit ps q est illud qō aliqtiēs du-
ctū reddit et integrat totū. ¶ 7° pncipaliter q relatio-
nes pducētis et pducti cuiusmodi sūt pr̄nitas et filia-
tio et vlr oēs de 2° mō sint in sola apphēsione intel
lect⁹ nec sint res extra aiam. p sic. Illud nō pōt poni
res in nā qō non habet aliqd pductiuū nec imediate
nec mediate. aliogn sequeret q aliqd se conduceret
de non esse ad esse p seipsum qō ē contra Aug. p de
trinitate. ca° p. et cōmentatorē 12° metaphisice cōmē-
to 37°. s3 si in pducente oriret aliq res q relatio dice-
ret necessario talis res poneretur de nouo i pducē-
te ab [illegible] q̄ hoc q aliqd illā rem pduceret. aut eni ipse-
met pducēs causaret rem illā in se. aut h faceret ipsū
pductū. aut aliquid extrinsecū ab vtroq3 ut de⁹ vel
[illegible]. sed nō pōt dari pmū sc3 q agens pducat i se pa-
ternitatē aut relationē. tū q2 relatio esset p se termi-
nus pductiōis. tū q2 acquireret imediate in pr̄e non
[illegible] aliquo absoluto. tū q2 oē pducens ageret i
[illegible] multa alia impossibilia que sequūt. nec pōt dari
2⁹. tunc eni fili⁹ imprimeret i pr̄e pr̄nitatē et ignis ge-

nitus relationē in generantē q nil absurdi⁹. Nec pōt
dari 3m. qm̄ actio ē subiectiue i passo ut sup dictū fu-
it. et iterū non attingit actiue aliqd qō sit in patre. nec
etiā derelictiue qsi derelinquat paternitatē. hoc eni
derelinqre o3 q fiat aliquo vere causante realitatē
que derelinquit. quā quidē causare nō pōt actio sic
p3 nec pr̄ ut declaratū ē. Relinquit g q sol⁹ intelle-
ctus faciat habitudinē in pducente ad pductū. et per
ɔsequēs non sit res aliq in nā cum nō inueniatur sibi
pncipiū actiuū a q suā realitatē accipiat nisi forte in
tantū fuerit quis absurdus q dicat deū vel celū sol-
licitari ad imprimendū continue hmōi realitates qn [illegible]
nālia agentia agūt et patiūt ad inuicē. ¶ 2° ad idē sic.
Nulla res dependet ab illo qō non ē res nec fundat
sup illud. sed relatiōes secūdi modi fūdant sup egis-
se qō transijt in pteritū. vnde pr̄nitas manet gn̄atiōe
transeūte. non igit dici pōt q inter sorte et platonem
sit aliqua realitas media que dicat paternitas. ¶ 3°
ad idem. quia relationes pducentis et pducti nō sūt
aliud q̄ ipsū pducere et pduci. nisi q tūc ɔcipiuntur
p modū habitus et quietis. qui quidē modus nō com
petit ipsi pducere et pduci in se. imo magis opposit⁹
sc3 concipi p modū fieri et positionis causatiue. quare
non incidūt in modū relationū nisi ex solo ope intelle
ctus. ¶ 8° pncipaliter arguit q dominiū et seruit⁹ nō
sint habitudines in re extra. Aut eni dominiū et serui-
tus dicūt habitudinē fundatā sup potentiā actiuā et
passiuā. dominiū quidem sup posse dirigere et regere
pp̄ter peminentiā intellect⁹. seruit⁹ vō sup aptū na-
tum regi et dirigi pp̄ter imbecillitatē intellect⁹. Aut
dicūt habitudinē exigentē mutuā obligationē ad hmōi
opa. sed manifestū ē q pmū non sufficit ad fundādū
dominiū et seruitutē. lic3 eni intellectu pollētes et cor-
pore deficiētes apti nati sint nālr dn̄aribus g ecō-
trario sunt corpe pollentes et intellectu deficientes
ut dicit phs p politice. nihilomin⁹ vltra hoc requirit
mutua obligatio. nō eni oēs q tales sūt naturalr sūt
de facto serui aut dn̄i. g patet q dominiū exigit mu-
tuā obligationē. talis aūt obligatio non est nisi in sola
apphensione intellect⁹ q dn̄s considerat se obligatū
ad aliqd pcipiendū seruo in opib⁹ rōnis. ad recipien-
dū vō in opib⁹ alijs. et ecōtrario seru⁹ ē obligatus ad
impendendū corpalia et h3 recipere regimē vel dire-
ctionē. qre respect⁹ dominij ē in sola apphensione rō-
nis et nō existēs in re. ¶ 2° dicit hoc patere a pori. quia
respectus dominij nō ē potētia ad dirigendū nec ob-
ligatio ad hmōi actus sed potius hmōi actus cōsiderati ut
dn̄m et seruū connectētes intellecti per modū habit⁹
et non act⁹. cū igit talis cōnexio nō sit in re. quia tales
actus pretereūt et succedunt nec continue manēt. re-
stat q seruitus et dominiū sint in sola apprehensione.
¶ 9° pncipaliter arguit q relatiōes tertij modi vide-
lic3 mensurati ad mensurā et ecōtra non sint nisi i so-
la apphēsione sicut relatio scientie ad scibile et sensus
ad sensibile. p sic. Impossibile ē eē aliquā rē depēdē-
tem a non re aliogn res dependeret a nihilo. et ita eēt
dependens et non depēdens. sed manifestum est q
relatio scientie ad scibile vel actus intellectus ad

intelligibile aut visiõis ad visibile ꝛ sic de aliis mẽsuratis dependet a non re. qm̃ nõ oꝫ ꝙ scibile sit in actu scientia manente. nec intelligibile dũ intelligitur. nec sensibile dum sentitur. imo scientia potest manere re destructa ꝛ penit⁹ annihilata. ꝛ act⁹ intellectiõis transit sup res nullo mõ existentes. Siliter visio saltem p dei potentiã posset manere annihilato visibili. ergo talis relatio scientie ad scibile nõ est aliquid in re existens. Nec valet inquit si dicat̃ ꝙ sciẽtia nõ refert̃ actualiter ad scibile nisi qñ illud existit. ꝓ qꝛ nõ ẽ verior scientia scibili existẽte q̃ȝ ipso annihilato. sed verior eẽt si de nouo inciperet referri ad ipsũ qñ de nouo existeret ita ꝙ ꝓus non referret̃ realiter sed tñ ſm rõnem ergo non est verũ ꝙ scia tũc solum referat̃ ad scibile per modũ mensurati qñ ipsũ scibile existit. 2° ad idẽ contra scꝫ rnsionẽ. Scibile ſm illã rõnẽ causat scientiam ꝛ mensurat eã sub qua pemptũ perimit eam. qꝛ phs dicit in pñtis ꝙ scibili destructo destruit̃ scientia. sed non ecõtra. sed manifestũ est ꝙ scibili destructo q̃ ad esse existentie scientia nõ pimit̃. qꝛ dicit phs 6° metaphisice ꝙ ideo in singularib⁹ non ẽ scia. qꝛ illis abeuntib⁹ ꝛ corruptis manet scia. qꝛ est de necessarijs ꝛ impossibilib⁹ alr̃ se habere ut dicit cõmentator cõmẽto 54° ꝙ ipossibile ẽ ut sit scientia rerũ q̃ possũt eẽ mõ in vna dispositiõe ꝛ post in alia. ergo scibile non determinat relationẽ scientie sub esse existentie. imo accidit sibi existere vł nõ existẽ. nõ ergo mẽsurat sciam nec causat eã nisi ꝓut in esse intellecto hꝫ cum suis passiõib⁹ habitudines necessarias connexiones oio imutabiles ac impossibiles aliter se habere. pꝫ igit̃ ꝙ relatio mensurati ab eo ẽ causatiue. quia terminũ isti⁹ relationis facit. vñ si nã faceret relationẽ scie ad scibile de necessitate poneret terminũ in actu sicut ꝛ intellect⁹ dum considerat hõ habitudinẽ statim ponit scibile in actu ẽminantis. ¶ 3° dicit h̃ patere a priori ꝙ relatio scientie ad scibile non sit nisi in aĩa. Illa eni relatio est relatio mensurati ad mensurã sic ꝙ mensurata sunt quedã siltudines diminute. ꝛ mẽsurãtia sunt quedã exẽplaria. sicut igit̃ similitudo ẽ inter formas eq̃les ꝛ pares: mutua dico. ita relatio sciẽtie ꝛ assimilatio aut imitatio forme diminute ad formã exẽplarẽ existentẽ. non tñ econuerso. quia talis exemplatio non est ex parte exemplaris. ¶ 10. arguit ꝑncipaliter. ꝙ relationi in coi repugnat ex sua ratiõe ꝙ sit res ꝓ. quia dicitur de ea ꝙ acquiritur in subiecto nullo agẽte ipsũ attingente. sed manifestũ est ꝙ albo existente ĩ oriente si fiat albũ aliud ĩ occidente. siltudo intelligit̃ eẽ ĩ albo qđ est in oriente absq̃ȝ hoc ꝙ aliqđ agens agat ĩ illud uel attingat illud ꝑter q̃ȝ intellectus ꝗ ipsũ comparat ad aliud albũ qđ de nouo ꝓducitur in occidente. non enim dealbans in occidente actionẽ suã ꝓtendit vsq̃ȝ ĩ oriens ut similitudinẽ imprimat. nec celum aut aliquid aliud põt eam imprimere nisi solus intellectus. igitur non põt poni ꝙ sit aliqua talis res acq̃sita. ꝛ per ꝯsequens relatiõi ex natura sua repugnat habere existentiã in nã. Nec valet inquit si dicat̃ ꝙ generans orientalem albedinem a ꝑncipio q̃ȝtũ fuit ex se dedit realitatem similitudinis. sed ꝓhibebatur poni in actu ꝓpter nõ existentiam termini qui exigit̃ in esse relationis. ſm hoc igit̃ generans albedinem ĩ occidente dicitur agere similitudinẽ in albedine orientis tanq̃ȝ remouẽs non entitatem termini. sed ipsa erit a generãte qđ fundamentũ ꝓducit eo mõ q̃ motus grauis est ꝑ se a generante. sed per accidens est a remouente ꝓhibens. hoc inquit non valet. q̃ȝuis eẽt esset a generãte non tamẽ ipsa cum albedine exercit. ꝛ sic ꝑ se acquireretur. qđ est cõtra mẽtẽ phi. Relinquitur igit̃ ꝙ si fiat in albedine hoc erit ꝑ actionẽ intellectus. ¶ 11° sic. Ois realitas cõiungens aliq̃ duo impedit̃ per distantiã illoꝝ ut patet. quia actio ꝛ passio requirũt approximationem ꝛ habent ex distantia impediri. sed relatio ẽ habitudo connectẽs extrema ſm ꝙ dicit Simplici⁹ ypostasim relatiõis in diuersis existere cum sit ad alterũ habitudo. ꝙ aũt hec conexio per nullã distãtiã impediatur. patet. qꝛ quãtumcunq̃ȝ duo alba sint distantia uel ꝓpinqua nulla variatio fit in albedine. nec erit vigorosior aut debilior. sicut contingit in actione ꝛ passione. ergo impossibile ẽ ꝙ relatio sit res aliqua que cõnectat extrema. ¶ 12° sic Illud qđ non esset si aĩa non esset non est res habens existentiã in natura. sed relatio est hõ. dicit eni phs 6° metaphisice ꝙ ens est quoddã ens qđ cum alio copulatur ꝛ cogitatio diuidit illud. Qđ exponẽs cõmẽtator cõmento 8° dicit ꝙ intendit pñta que hñt comparationẽ. estimat̃ enim ꝙ illa nõ essent si aĩa nõ eẽt ergo relatio non habet existentiã in natura. Nec valet si dicatur ꝙ cõmentator non loquit̃ affirmãdo. nõ valet quidem. qm̃ isto mõ loquendi vtitur frequenter ĩ illis que denunciat assertiue. vnde ponit ibi estimat̃ ꝓ videtur. Est autẽ aliqđ videri ꝓbabile ꝛ topicũ. ꝛ ẽ aliud necessariũ ꝛ verũ. ¶ 13° qꝛ dicit cõmentator 12° metaphisice cõmento 19° ꝙ relatio inter oĩa pñta est debilioris esse. sed ſm eundẽ 4° physicoꝝ. cõmento 87°. Entium quedam sunt completa in quorum esse nihil facit anima. quedã ṽo sunt quoꝝ actus cõplet̃ ꝑ aĩam. quia esse eoꝝ complet̃ ex actione anime ĩ eo ꝙ est licentia de eis extra animã. ꝛ talia sunt entia q̃ non essent nisi in potentia si anima nõ esset. Et ait ꝙ de talibus non est tempus. ergo relatio que habet eẽ debilissimũ necessario erit de istis entib⁹ quorũ act⁹ est ab anima. fundamentũ aũt potẽtialitas in re extra. uel nõ erit veꝝ ꝙ habeat esse debilius inter oĩa entia. ¶ 14°. Illud qđ aduenit alicui se ipso quiescente non habet existentiam naturalem in illo. sed phs 5° physicoꝝ dicit ꝙ relatio aduenit alteri relatiuorum absq̃ȝ hoc ꝙ transmutet̃. qđ exponit cõmentator cõmento 10. dicens ꝙ in relatione nõ est motus. qm̃ illud qđ transmutatur ad relationem transmutatur se quiescente ꝛ per transmutationẽ sui correlatiui. Ex quibus patꝫ ꝙ relatio oritur in altero extremoꝝ simpliciter quiescente ex transmutatione alterius. ergo relatio non est res in natura existens. sequeretur enim ꝙ extremũ dũ acquireret eã non esset totaliter quiescens quia saltẽ transmutaret̃ realiter in aduenientia entitatis relatiue. ¶ 15°. Illud cuius ypostasis ẽ rõ entitatis relatiue ... ꝓprietate ... potera habens pro differentia substantiali ꝛ ꝓprietate

ex eo ꝙ sit in se sed ad alterū quasi i diuersis existēs. tal' autem non pōt esse ſm suam ypostasim in rerum natura. tum qꝛ relatio talis incorporea non ē in corpore existens extra. tum quia nulla vera ypostasis existens in diuersis uel attingen s distincta pōt eē nisi in intellectu. Sꝫ Simplici' dicit vbi sup inquirēs de relatione verū sit totum nomē uel habeat ypostasim hoc est quidditatiuā rōnem. determinat ꝙ relationis ypostasis est quedā rō incorporea ꝓprietatē habens differentiā essentialē. qð nō est aliquid in se sed ad alterū. et ꝙ existit ut in diuersis ⁊ multa talia sibi attribuit. ꝗ sua ypostasis non habet realē existentiā in rerum natura hec ille. ℭ Cōtra eandē ꝯnem arguit Okam ꝓbando ꝙ nulla res extra aiam que nō ē signū ē relatio uel ad aliqd. ꝑ sic. Ois res realiter distincta ab alia re quarū neutra ē pars alterius pōt intelligi alia non intellecta. sed impossibile ē aliquā relationē itelligi non intellecta alia relatione opposita que tñ nō ē pars eius nec econtra. ꝗ nulla relatio est res. a^{or} patꝫ ꝙ nō magis dependet intellectio vnius rei totaliter disperate ꝗ̄ intellectio effect' ab intellectiōe sue cause essentialis. sed illud qð est effectus pōt intelligi nō intellecta cā. igit ⁊c. b^{or} ꝓbatur. quia si aliqs posset intelligere sortē ⁊ similitudinē eius nō intellecta alia similitudine correspondente tūc posset scire sortē eē similem. ⁊ tamē dubitare ⁊ ignorari an sit alicui alteri similis. ⁊ scire aliquē esse patrē ⁊ ignorare an habeat filiū. ℭ 2° sic. contradictio dicta de aliqb' ē via cōcludendi distinctionē inter illa. ita impossibilitas recipiendi ꝑdicationē contradictoriorū ptinentiū ad esse est via ꝯcludēdi idēptitatem. sed similitudo sortis ad platonē non pōt esse sine silitudine platonis ad sortē nec ecōtra sine ꝯtradictione. igit ista similitudo ē realiter illa. ℭ 3° sic. Illud qð nullibi ē subiectiue ex' aiam nō ē aliquid reale. sed similitudo sortis ad platonem non ē subiectiue in platone. ꝗ nec similitudo platonis ad sortē est subiectiue in platone. ⁊ constat ꝙ nec est subiectiue in sorte. ꝗ nullibi ē subiectiue. ⁊ nō est suba finite. ⁊ ꝑ consequēs nec ē suba nec accidens. ꝗ nulla res. potest tamen etiā simpliciꝰ ꝓbari idem ꝙ similitudo sortis ad platonē nō ē in platone nec est plato. ⁊ ꝑ consequēs nō est res extra aiam ⁊c. ℭ 4° quia ista ē intentio phi in p̄itis qui dicit ꝙ ea sūt relatiua que dicunꝰ aliorū aut quōlibet aliter ad aliud. id est ut cōmuniter exponiꝰ sub aliqua alia habitudine casuali. Item infra dicit ꝙ oīa relatiua dicūtur ad cōuertentiam. sed casu aliquotiens differunt ſm locutionem. Item infra dicit ꝙ aliquotiens etiā fingere noia necesse erit si non fuerit nomē ipositū ad qð cōuenienꝰ assignetur. constat aūt ꝙ dici nō competit reb' sꝫ terminis ⁊ signis rerū. Itē habitudo casualis non cōpetit rebus. Itē nec res ipsas fingere possumus. sꝫ noia rerū ⁊ ad illa ꝙ fingim' phus dicit alia dici. vnde ait: Si non fuerit nomē impositū ad qð supple nomē relatiuū ꝯuenieter assigneꝰ. multa quoqꝫ alia dicit de relatiuis que tñ noībus cōueniūt. Ex quo pꝫ ꝙ eius intentio fuit ꝙ relatiua non sūt res extra aiam sꝫ noia rerū. ℭ Cōtra aliq dicta in eadē ꝯne arguit Greg' ꝑ

loco ꝓbando ꝙ relatio non sit aliq̄ entitas distincta ab absolutis. Et ꝑ ꝓbat ꝙ ois entitas sit absoluta. qꝛ si non ois entitas ē entitas absoluta tunc aliq̄ entitas omne qð ipsa est ē ad aliud. seu oē qð ipsa diciꝰ diciꝰ illud ad aliud relatiue. ꝯña pꝫ. quia si nulla oē qð ipsa est diciꝰ ad aliud. ꝗ quelibet ē aliquid ad se ⁊ ꝑ ꝯñs est entitas absoluta. qð repugnat añti. sed falsitas ꝯñtis ꝓbatur ꝑ auctoritate Augustini 7° de trinitate. ca° ꝑ. vbi inquirēs an pater sit sapiens ꝑ sapientiā quā genuit. deducit tanq̄ ad ipossibile ad istud ꝯñs ꝙ pr̄ nō esset aliqd ad seipsū. ⁊ non solū ꝙ pater ē sed oē qð ē relatiue ad filiū diceretꝰ. qð sicut de patre ipse reputat impossibile. ita de qualibet alia re sicut ex allegādis patebit. Deinde ꝓbatur falsitas ꝯñtis ꝑ rōnē. Et ꝑ inductiue. Si enim aliqua res relatiue diciꝰ dupla illa dicitur ad se bicubita uel tricubita seu quāta. Similiter si aliqd sit relatiue pater ipsū diciꝰ ad se hō uel deus aut aīal ⁊ sic de singulis inducēdo patebit ꝙ q̄libet entitas q̄ diciꝰ aliqd relatiue. diciꝰ etiā aliqd ad se absolute. In his ꝟo q̄ dicūꝰ ad se non oꝫ inducere. qꝛ pꝫ. ⁊ ꝑ ꝯñs nulla entitas oē qð ē ē ad alterū. Hanc ꝓbationē ibidem ponit Aug' dicēs: Huc accedit. qꝛ ois essentia que relatiue diciꝰ ē aliquid etiā excepto relatiuo. id est de ea diciꝰ aliqd ꝑter relatiuū qð idē ē ut si diceretur: non solū ē aliquid ad alterū. sed etiam est aliquid ad se. qð imediate declarat subdēs. sic hō dñs ⁊ hō seruus ⁊ equ' iumentū ⁊ nūmus arra. homo equus ⁊ nūmus ad se dicūꝰ. ⁊ sube sunt uel essentie. dñs ꝟo seruus iumentū ⁊ arra ad aliquid relatiue dicūtur. ⁊ idem pꝫ in singulis ⁊c. ℭ 2° idem aliter ꝓbaꝰ rōne. Nam de qualibet entitate ꝯuenit enūciare qd uel q̄ entitas ipsa ē ſm se ⁊ istud nō conuenit fieri per aliquid qð de ipsa dicaꝰ relatiue ad alterū. ꝗ ꝑ aliqd ꝙ ipsa diciꝰ ad se. Ex quo sequiꝰ ꝙ quelibet entitas est aliquid ad se. ⁊ nulla oē qð est est ad aliud. aut si aliqua omne qð ē est ad aliud. de illa nō ꝯuenit enūciare quid uel que entitas est ſm se. Ex quo vltra sequitur ꝙ ipsa non ē aliqua entitas. ⁊ sic aliqua entitas ē non entitas qð implicat ꝯtradictionē. ꝯne oēs patentes sūt. ꝑma pars añtis certa est. et 2ª ꝓbaꝰ ex eo ꝙ nullū ꝑdicatū relatiuū indicat quid ē ipsū de q̄ ꝑdicatur seu illud ꝓ quo stat subiectū de quo dꝛ. qua ꝓpꝰ de nulla re interrogati ea demōstrata quid est hoc cōtingit cōuenienꝰ rūderi qð est duplū uel dimidiū. aut aliquid eorū que ſm se ad alterū ꝑdicanꝰ. vnde sicut demōstrata aliqua re que est pr̄. interrogati quid est hoc. nō ꝯuenienꝰ rūdeꝰ ꝙ habet filiū aut ꝙ genuit. sic nec ꝯuenienꝰ rūdetur ꝙ est pr̄. cū hoc sit esse patrem qð habere filiū ⁊ genuisse. ⁊ idē sigꝰ cū aliqd diciꝰ pr̄ ſm ꝙ pater ē nomen relationis ꝑcise. ⁊ cū dicitur ꝙ genuit filiū. ⁊ similiꝰ cū quis dꝛ dñs idē sigꝰ: qð cū dꝛ ꝙ habet ptātē dirigendi ⁊ cohercēdi aliū. ⁊ ita de singulis pꝫ inspicienti. ꝓpꝰ qð Aug' indifferenter loqꝰ 7° de trinitate. Qð relatiue ꝓnunciaꝰ nō indicat subam. id est quid ē illud de quo ꝓnunciaꝰ. Et hoc est quod magister dis. 7. hui' ꝑmi dicit. Uult dicere cū ait ꝙ esse patrē nō ē esse aliqd. id ē dicere aliquem eē patrē nō ē ipsū dicere esse aliqd. id ē aliquā

essentiã uel aliquã entitatẽ ꝛ tñ pater ẽ aliq̃ essentia. ¶ 3° ad idem sic. quia de qualibet entitate dicitur eẽ non relatiue ad alterũ. ergo nulla entitas dicit̃ ad aliud eẽ qḋ dicit̃. cõña nota ẽ. ꝛ similiter pma pars añtis. nam ois entitas est quedã essentia. 2ª ꝰo pars añtis ꝓbatur. qꝛ sumo fm exempla Augustini pmissam entitatem q̃ est dñs. ista vtiq; est essentia. non aũt dr̃ essentia relatiue ad alterũ. si eni diceret̃ videret̃ magis q ad seruũ. sed constat q nõ. quia dñs nõ ẽ essentia serui ꝛ etiam nulli⁹ alterius est eẽntia. ꝛ ita vliter nulla essentia est alterius essentie essentia q̃uis possit esse pars alterius. sed quelibet est essentia suimet loquẽdo intrãsitiue tñ. qꝛ quelibet ẽ ipsamet. ꝛ illud qḋ est nõ distinguit̃ ab eo cui⁹ ẽ. vnde coĩter cũ dicim⁹ sub̃a uel essentia lapidis uel essentia dei. exponit̃ intransitiue. id est essentia q̃ est lapis ꝛ essentia q̃ ẽ de⁹. Huic concordat phs 7° metaphisice vbi ꝓbat q nullũ ens p se est aliud a suimet sub̃a ꝛ q qḋ qd ẽ ꝛ vnũquodq; idem ẽ. si ergo nulla essentia ẽ alteri⁹ essentia. ergo h⁹ entitas non dicit̃ relatiue essentia. ꝛ pari rõne nec pr̃ nec seruus aut aliq̃ entitas relatiua ad alterum relatiue dicit̃ essentia. ꝛ pari rõne nulla entitas relatiua uel absoluta dicit̃ relatiue essentia. ꝛ ex opposito si aliq̃ dicit̃ relatiue essentia aliqua entitas non ẽ essentia. ꝛ sic essentia nõ est essentia. Hanc argumentationem breuit̃ posuit Aug⁹ vbi sup̃. nam cũ deduxisset ad illud cõña q pater non solũ q pr̃ dr̃ sed oĩo quicqd dr̃ relatiue diceret̃ ad filiũ. statim cõcludit q filius etiã quicqd dicit̃ relatiue diceret̃ ad patrẽ. ꝛ sic filius relatiue diceret̃ essentia. Ait eni sic cõcludendo. restat igitur ut essentia fili⁹ relatiue dicat̃ ad patrẽ ex quo conficit̃ inopinatissim⁹ sensus. aut ipsa essentia non sit essentia. uel certe cum dr̃ essentia nõ ẽ essentia sed relatiuũ indicet̃. Et paulo post repetens ait: h enim vnde agim⁹ si essentia ipsa relatiue dr̃ ipsa nõ ẽ eẽntia. Nec valet si ad pdicta diceret̃ q ꝓcedũt de relatiuis. non aũt de relationib⁹ i abstracto. nã vliter de qualibet entitate ꝓcedũt. vnde si tales relatiões ponantur adhuc que de q̃libet ẽ querere an sit aliquid ad aliud uel non. ꝛ si non. ergo non eẽ qḋ ipsa ẽ. est illud ad aliud. imo nihil qḋ ipsa est ipsa ẽ ad aliud. ꝛ sic magis dicenda ẽ entitas absoluta q̃ ipsum relatiuũ. Si aũt ẽ aliquid ad aliud ꝓcedũt rõnes ꝓbantes q non eẽ qḋ ipsa est ipsa ẽ illud ad aliud. Nam ꝛ de ipsa contingit dicere quid uel q̃ essentia ẽ ꝛ non p aliqḋ nomẽ qḋ pdicet̃ relatiue ad alterũ ut ꝓbatũ est. Itẽ nulla ẽ essentia ad aliud. vnde si pr̃nitas sit aliq̃ entitas qualis fingitur non ẽ essentia ad aliud. non eni pr̃nitas ẽ eẽntia filij. nec filio. nec i aliq̃ habitudie casuali pdicatur essentia de pr̃nitate relatiue ad filiũ uel ad patrẽ aut ad aliquod aliud. cũ nulli⁹ alteri⁹ pr̃nitas sit eẽntia. ꝛ ita de alijs relationib⁹. ¶ 2° loco ꝓbat q nõ oẽ relatiuũ ẽ relatiuũ formaliter p relationẽ sibi iherẽtem ꝛ distinctã ab eo. ꝛ hoc q̃ttuordecim medijs. Primũ est tale. nam constat q cũ dr̃ sortes est distinctus a platone. non denotatur q aliqua entitas inhereat sorti qua dicatur distinctus. sed tantũmodo q tã sortes q̃ plato est ens ꝛ sortes non ẽ plato. vnde sortem esse distinctũ a platone nihil aliud ẽ q̃ sortẽ esse ens ꝛ platonem esse ens. ꝛ sortẽ nõ esse platonẽ. ꝛ iõ sortes p istam copulatiuã sortes ẽ ens plato est ens ꝛ sortes non est plato. non denotatur q aliq̃ entitas inhereat platoni uel sorti. ita nec p istam cathegoricã equiualentẽ illi sortes est distinct⁹ a platone. denotat̃ aliquã entitatẽ formalit̃ illi inherere. Eodẽ mõ ẽ de ista sortes ẽ pater. cum p hanc nihil aliud significet̃ q̃ p istã sortes h3 filiũ. sed cũ dr̃ q h3 filiũ non significat q aliquam entitatẽ habeat sibi formaliter inherẽtẽ. ergo nec cum dr̃ q est pr̃. vnde Aug⁹ 5° de trinitate ca° 5° ait. Pater nõ dicit̃ pater nisi ex eo q est ei filius. ꝛ filius nõ dicitur nisi ex eo q habet patrẽ. ꝛ ita ẽ de pluribus alijs pdicationib⁹ relatiuis qḋ facile est cognoscere aspiciendo ad quid nois ipsoꝝ relatiuoꝝ. ¶ Cõfirmatur. qꝛ cũ dicit̃: deus est distinctus a creatura. uel deus est dñs creature. non denotatur q aliqua entitas aut gen⁹ oĩo reale uel rõnis inhereat ipsi deo alioqn ꝓpositio esset falsa. Hãc rõnẽ virtualit̃ ponit Boetius. ad hãc etiã cõnẽ in li° de trinitate. ¶ 2m mediũ est tale. Si omne relatiuũ eẽt relatiuũ p aliquam entitatẽ sibi formaliter inherentẽ. sequit̃ q in qualibet re sint actu infinite res quaꝝ quelibet alicui illarum inheret. cõña reputabitur ab omnib⁹ falsum. cõña ꝓbatur. quia omnis entitas ẽ relatiua. qḋ p3. tũ quia omnis entitas ẽ ab aliqua entitate distincta. ergo omnis entitas ẽ relatiua. tũ qꝛ ois entitas ẽ causa uel causata. conseruãs uel conseruata. ergo ois entitas ẽ relatiua Illa enim entitas dr̃ relatiua que dr̃ ad aliqd alterũ relatiue. vbi gratia. q̃ dr̃ pr̃ uel fili⁹. duplũ aut dimidiũ. aut aliqd aliud eoꝝ q̃ fm se ad alteꝝ predicãtur. ¶ 3m mediũ est tale. qꝛ tunc deo aliqua entitas inhereret. qḋ est impossibile. tenet cõña. qꝛ psone diuine sunt ad inuicem relatiue. ꝛ similiter deus dicit̃ relatiue ad creaturã dñs ꝛ creator. ¶ 4m medium est tale. quia si sic seqtur q qñcũq; aliqd incipit uel desinit esse relatiuũ aut ad aliud determinate. ipsũ uel aliquid ei⁹ eẽt in se mutatũ p acqsitionẽ alicuius entitatis quã prius imediate non habuit. ꝛ p3 cõña fm dicta aduersarioꝝ sed falsitas cõñtis ꝓbatur tam i deo q̃ in creaturis sicut declarat Aug⁹ in 5° de trinitate ca° vltimo. Nũmus inquit cũ dicitur pciũ relatiue dicitur. nec tñ mutat⁹ est cum esse pciũ ceperit. neq; cũ dicit̃ pign⁹. ꝛ si qua sunt similia. si ergo nũmus põt nulla sui mutatione multotiens relatiue dici. ut neq; cũ incipit dici. neq; cum desinit aliqd in eius nã uel forma q̃ nũmus est mutationis fiat. quãto facili⁹ in illa icõmutabili dei sub̃a debem⁹ accipe ut ita dicã relatiue ad creaturã. ut q̃uis tẽporaliter incipiat dici non tamẽ ipsi sub̃e dei aliqd accidisse itelligatur. sed illi creature ad quã dicitur. Itẽ Anselm⁹ monol. 25. Constat inqt q hei post annũ presentem nasciturо nec maior nec minor nec equalis fiam omnes autẽ has relationes vtiq; cum natus fuerit sine oi mei puta mutatione ad ipsũ habere potero ꝛ amittere fm q crescet uel p qualitates diuersas mutabitur. Itẽ phs 5° physicoꝝ inquit. In ad aliquid nõ est motus. contingit eni altero mutante ad est mutato verum esse alterum nihil mutatũ. ꝛ 5° metaphi

[illegible] altero pmutato verificari alterꝝ nihil pmu[illegible] Patet etiam falsitas illi⁹ cōsequētie rñc. nā [illegible] q̄ ad generationem cuiuscunq̄ minime [illegible] in qualibet re mundi. ꝛ in qualibet parte rei [illegible] entitas generaretur. ꝛ sic ad subitam genera[illegible] imaginis uel cogitatiōis cuiuscunq̄ tot⁹ mū[illegible] ꝛ quelibet eius pars mutaretur. qđ cōcedat qui [illegible] Mihi aūt inquātū oīo videt̄ absurdū. tenet ōña. [illegible] ab entitate nouiter genita quelibet entitas [illegible] alia distinguit̄. ꝛ sic in qualibet re mūdi noua [illegible] generabit̄. ꝛ certe nec ipse deus ab hꝯ mu[illegible] erit alienus cum verissime nulla natura cōsi[illegible] ipse sit distinct⁹ a qualibet re creata. qđ dico [illegible] fugam aliquorꝝ dicentiū q̄ non refert̄ ad cre[illegible] relatione reali. Preterea multū esset mirabile q̄ imaginatio mea realr̄ mutaret totū mūdū ꝛ cau[illegible] veras res extra aīam. Itē qđlibet agēs quātū[illegible] debile ageret in quālibet rem mundi ꝛ quāta[illegible] distantia. que oīa sequerent̄. Nec valet dicere q̄ non agit p se in quālibet sed p accidens. qꝛ non pōt [illegible] causare in aliquo per accidens nisi in illo aliqd [illegible] per se. oīs enim effectus per accidens cōiūct⁹ [illegible] alicui effectui p se. sicut causa p accidēs cause p se [illegible] dicitur 2° physicorꝝ. ℂ 5ᵐ mediū est tale in quo ar[illegible] specialiter de relatiuis p̄mi modi. ꝛ p̊ de eodem [illegible] sic. Nulla res est fm se numeraliter aut speci[illegible]fice aut genere vna eēntialiter p aliquā entitatē sibi formaliter inherentē. g̊ nulla res ē alicui eadem p ali[illegible]quā entitatem sibi formaliter inherentē. añs pꝫ q̄tū ad p̊mam ptem de se ex dictis in mā de vno. q̄tū ad 2ᵐ etiam non ē dubiū. nam sicut sortes seipso est hō sic seipso est vnū specie cum platone q etiā est homo. ōña v̊o pꝫ statim. nā quelibet res ē sibi numeralr̄ uel alteri fm speciē eadem essentialiter quo sibi uel alte[illegible] est fm speciem essentialiter vna. vnde phs dicit 5° metaphisice. ca° de eodē. Eadem fm se dicunt̄ quē[illegible]admodū ꝛ vnum. Et postea subdit: palam quia idē[illegible]ptitas vnitas quedā est aut plurū essendi ꝛc̄. Et rur[illegible]sus in ca° ad aliquid. Eadē dicūtur quorꝝ substātia ē vna ꝛc̄. Unde non aliud est aliqua esse eadē specie q̄ [illegible]psa eē eadem ꝛ sic de alijs modis vnitatis ꝛ idēptita[illegible]tis. ℂ 2° per nullū magis diuersū a platone q̄ ē sor[illegible]tes est sortes idem platoni. sed qđcūq̄ accñs sortis ē magis diuersū a platone q̄ ipsemet sortes. g̊ p nullū accidens sortis ipse sortes est idem platoni. ꝛ vltra g̊ idēptitas sortis siue illud quo sortes ē idem platoni non est aliqđ accidens uel entitas inherēs sorti. ꝛ oēs [illegible]pte sunt euidentes. ꝛ ōñe similiter. ℂ 3° Si sor[illegible]tes est idem platoni entitate sibi inherente que voca[illegible]tur ab alijs idēptitas. ꝛ similr̄ plato alia idēptitate si[illegible]bi inherēte ē idem sorti. sit idēptitas sortis a. ꝛ sit idē[illegible]ptitas platonis b. constat q̄ a. ꝛ b. sunt eedem specie. ergo alijs idēptitatibus inherentibus eis. ꝛ sic in infi[illegible]nitum quod est impossibile fm aduersariū. Dicet̄ for[illegible]te q̄ non pceditur in infinitum sed est status in p̄mis [illegible]ptitatibus. nam ille sunt eedem idēptitatibus que [illegible] eedem cum ipsis seipsis ita q̄ idēptitas sortis ad platonem est eadem idēptitati relationis ad sortem seipsa ꝛ nō alia idēptitate superadditā. qđ ut clarius pateat: sit a idēptitas sortis. ꝛ b. sit idēptitas platonis ꝛ idēptitas qua a. est eadem b. sit c. ꝛ idēptitas qua b est eadem ipsi a. sit d. dicitur g̊ q̄ a. distinguit̄ a sorte. quia sortes pōt esse sine a. quia pōt esse sine termino eius a. tamen non differt a c. sed est sibi idem. quia a. nō potest esse b. cum sint simul natura. ꝛ per ꝯsequēs contradictio est a. esse nisi tam fundamentum ipsi⁹ c. q̄ etiam terminus eius sint. sed termino ꝛ fundamē[illegible]to ipsius c. existentibus necessario est c. ergo contra[illegible]dictio ē a. esse sine c. ꝛ c. inest formaliter a. quia a. di[illegible]citur idem ipsa eadem idēptitate que est c. g̊ c. ē idem ipsi a. ꝛ per consequens ibi erit status. ℂ Contra hāc responsionē arguit p̄. quia b. non est necesse esse nec est idem numero cum a. nec de essentia eius. nec etiā aliquo modo per se eius causa nec econtra. ergo sine contradictione aliqua potest esse a. sine b. totum añs notum est. ꝛ similr̄ ōña. ꝛ statim cito pbabitur ex di[illegible]ctis rñdentis scꝫ Scoti. ℂ Cōfirmatur. quia accidēs potest esse sine subiecto in quo est. ꝛ qđ est eius per se causa saltem materialis in qua. ꝛ similiter effect⁹ na[illegible]turaliter dependens in esse a sua secūda causa cōser[illegible]uante ut lumen a sole pōt virtute dei absq̄ contradi[illegible]ctione esse sine tali causa. ergo multo magis a. sine b. ꝛ est valde mirabile q̄ deus non possit sortē existen[illegible]tem parisius ꝛ omnē entitatē que est in ipso subiecti[illegible]ue conseruare destructo platone existēte Rome cū omni entitate existēte in eo subiectiue. ꝛ maxime cū nulla causalis dependentia intrinseca uel extrinseca sit inter aliqd sortis ꝛ aliqd platonis non pl⁹ q̄ inter sortē ꝛ platonē. ℂ Qđ v̊o assumit̄ ad pbationē. qꝛ a. ꝛ b. sunt simul nā. Dico q̄ si a. ꝛ b. sumantur significa[illegible]tiue hoc est magis falsū q̄ illud ad cuius pbationem assumitur. quoniā idē est dictu qđ dicere q̄ a. nō pōt esse per aliquam potentiā sine b. nec b. sine a. qđ non solum non est verum de a. ꝛ b. sꝫ nec de aliquib⁹ cre[illegible]atis seu causatis entitatib⁹. ꝛ ideo nulle due entita[illegible]tes create sūt simul natura. cuius pbatio ē. qꝛ nulle due entitates sūt in toto mūdo create q̄ꝝ altera sine altera esse nō possit sine contradictione ꝛ p potentiā diuinā. Si aūt a. ꝛ b. sumātur mālr̄ p terminis scꝫ concretis uel abstractis relatiuis ꝛ sumerētur simul esse natura ut verificatur de terminis ppositio esset vera. sed non pbat ppositum. nam hoc mō isti termi[illegible]ni pater ꝛ filius sunt simul natura. nā inter eos signi[illegible]ficatiue sumptos conuertit̄ subsistendi ōña. nec esse uel existere pōt de alio verificari qn verificari simul possit de reliquo. ꝛ tamen non seqtur: pater ꝛ fili⁹ sūt simul natura. ergo pater nō pōt esse sine filio. nā ōña est falsum. ꝛ añs ē verū in sensu prime p̄missio. ꝛ ita ē in pposito ꝛ de a. ꝛ de b. Et posset contra eos argui q̄ pater nō refertur ad filium relatione a se distincta p hunc modum arguendi sic. Pater non pōt esse sine filio. ergo nec sine relatione sui ad filium scꝫ paterni[illegible]tate. ℂ 2° Si a. ꝛ b. sunt seipsis eadem. eadem ratiōe sortes ꝛ plato. qđ pbatur. quia non min⁹ sunt essen[illegible]tialiter vnum sortes ꝛ plato specifice q̄ a. ꝛ b. g̊ non minus essentialiter seipsis idē. nec magis accidētalr̄

sive p accidentia inherentia idē sit q̄3 a. ⁊ b. ¶ 6ᵐ medium ꝓcedit de relatione distinctionis. sic. Per nullā entitatē sibi inherentē aliqua res est id quod ē essentialiter licꝫ aliqua p aliā sibi inherentē sit talis uel talis. non tñ est hoc uel illud qꝺ ipsa est. ⁊ p nullā etiam sibi inherentem aliqua res non ē ea res q̄ ipsa nō. Verbi gratia. per nullā rē sibi inherentē sortes non ē plato. destructa enim q̄libet re inherēte sorti. non min⁹ sortes non esset plato. ergo p nullam rem sibi inherentē aliqua res est essentialiť distincta ab alia re. ꝯña tenet. qꝛ ad hoc ꝙ hec res sit distincta ab illa sufficit ꝙ tam hec q̄3 illa sit. ⁊ hec nō sit illa. nec ē opportuna aliqua supaddita. ¶ 2ᵒ. Si sortes est distinct⁹ a platone p aliquam rem sibi supadditā inherentē que sit distinctio constat ꝙ ipse est distinct⁹ ab illa distinctiōe. aut ergo seipso. ⁊ eadem rōne est distinct⁹ seipso a platone ⁊ a quolibet alio. ⁊ sic nō oē relatiuū est relatiuū p relationē sibi supadditam. aut est distinct⁹ ab illa distinctione p aliā distinctionem. ⁊ sic in infinitū itur. ¶ 3ᵒ. Si sortes non seipso sed distinctiōe supaddita distinguiť a platone. igiť ⁊ illa distinctio distinguiť a distinctiōe platonis a sorte ⁊ similiť ab ipso sorte p aliā distinctionē. ⁊ erit ꝓcessus in infinitū. Diceť forte ſm Scotū ꝙ illa distinctio distinguiť a suo fūdamēto seipsa ⁊ seipsa referť ad illud. Cuius rō ē. qꝛ ipsa nō pōt esse sine fūdamento uel termino sine cōtradictiōe. ipsa aūt existente in fūdamento ambo simul sūt extrema vni⁹ relationis q̄ ē ei⁹ ad fundamētū. ergo ipsa non pōt eē absq3 ꝯtradictione sine relatiōe sui ad fundamētū. ⁊ ita illa relatio q̄ referť ad fundamentū ē eadem sibi. sortes aūt distinguiť a platone distinctiōe media que nō est sibi eadē. qꝛ pōt eē sine ea. qꝛ pōt eē sine ťmino illius.

¶ Contra hoc arguit p̄. qꝛ seqť ꝙ sortes sit distinctus a distinctiōe sortis a platone p distinctionē mediam ⁊ ab illa p aliā. ⁊ sic in infinitū. qꝺ iste doctor reputat incōueniens. ⁊ istud ex dictis ei⁹ clare ꝓbať. qꝺ ut fiat euidēti⁹: sit a. distinctio q̄ sortes distinguiť a platone ⁊ sit b. distinctio q̄ distinguiť ab a. constat ꝙ plato est termin⁹ ipsius a. ⁊ a est termin⁹ ipsius b. tūc arguo sic Sortes pōt esse sine a. ergo pōt eē sine b. aňs ꝓbať. quia sortes pōt eē sine platone. ergo pōt esse sine a. tenet ꝯña ſm eos. sicut ⁊ hic. p quā ꝓbať aňs. ⁊ eodē mō ꝓbať ꝙ sortes distinguiť a b. p aliā distinctionē. Verbi grā c. qꝛ sortes pōt eē sine b. ergo ⁊ sine c. cui⁹ terminus ē b. ⁊ sic de qualibet. qꝛ semp posterior ē termin⁹ p̄oris distinctionis. ¶ 2ᵒ. qꝛ capio distinctionē sortis a platone ⁊ sit a. ⁊ distinctionem tullij a catone. ⁊ sit f. constat ꝙ a. distinguiť ab f. ⁊ a. pōt esse sine. f. quia pōt esse sine tullio ⁊ catone. ergo a. distinguiť ab f. p aliā distinctionē supadditā sibi ⁊ illa sit g. distinguiť ergo a. ab ipsa g. ⁊ qꝛ potest esse sine g. cum possit esse sine f. oꝫ ꝙ inť a. ⁊ g. sit alia distinctio media. ⁊ sic itur in infinitū. ¶ 3ᵒ. quia ex eo ꝙ dť illam distinctionem non posse eē sine fundamento absq3 contradictiōe. sequiť ꝓpositū videlꝫ ꝙ ipsa nō sit aliqua entitas inherens fundamēto siue sorti. nam omnis entitas pōt a deo conseruari in esse nullo p̄ter deū qꝺ non sit eius pars intrinseca existente. constat aūt ꝙ sortes non est intrinseca pars alicuius entis inherentis. ¶ 4ᵒ. Nam alibi videns ꝓbat ꝙ omne accñs absolutū deus potest separare a subiecto per hoc ꝙ subiectū non est pars intrinseca accidentis absoluti. nulla etiam accidentis talis ad subiectū est dependentia simpliciter necessaria tanq̄3 ad causam extrinsecam. qꝛ ad nullā cām extrinsecā p̄ter simpliciter p̄mā q̄ deus ē est dependentia simpliciť necessaria. qm̄ causalitatē cuiuslibet cause extrinsece respectu cuiuscūq3 causati pōt supplere p̄ma causa p̄ndit ꝙ hec rō eque ꝯcludit de accidente relatiuo sine res distincta ⁊ inherens absoluto seu fundamento. cum ſm hanc viā illud absolutū non sit pars intrinseca relatiui nec eius p̄ma causa sine deus. nec aliq̄ solutio pōt rōnabiliť dari h̄ q̄3 ibi. ¶ 7ᵐ mediū ꝓcedit de similitudine ꝙ non sit aliqua entitas inherens qualitati. sicut isti imaginantur. ⁊ p̄ quia alias sequereť ꝙ esset impossibile sortē albū eē alicui similē sine tali entitate. sicut impossibile est ipsū esse albū sine albedine. p3 ꝯña. sed falsitas ꝯñtis ꝓbať. nam possibile ē sorte albo existēte parisius aliud albū generari Rome nulla entitate noua genita in sorte aut aliq̄ eius. ergo possibile ē ipsū esse alteri similē sine tali entitate. ꝯña nota ⁊ ꝓbať aňs. quia si ad gñationē albi rome necessario generaretur aliqua res in sorte existente parisi⁹. uel generareť a deo uel ab aliqua creatura. non a deo. qꝛ ipse nihil agit ad extra necessario sꝫ mere ꝯtingēter ⁊ volūtarie. ⁊ p ꝯñs quicq̄d agit pōt nō agere. uel a creatura. qꝛ cuiuslibet creature quācunq3 actionē de⁹ pōt suspendere. Nec valet dicere ꝙ ipsa ē seq̄la nālis uel nāliter consequens tales albedines. qꝛ albedo sortis p̄existēs fuit sine tali entitate. ⁊ sic nō necessario seq̄tur ad illā. Itē albedo nouiter genita rome pōt ⁊ potuit generari esto ꝙ ista entitas non fuisset genita i sorte. nam potuisset albedo sortis destrui ⁊ tunc ista rome generari. q̄ posito non fuisset ista entitas genita i sorte. ⁊ p ꝯñs neutrius albedinis hꝫ entitas est sequela necessaria. ⁊ per ꝯñs nec amborū cū ipse sint eiusdem rationis. nec quicq̄3 magis ꝯseq̄tur vnā alia existente q̄3 si alia nō esset in mūdo. ¶ 2ᵒ. quia deus potest quaslibet res facere ⁊ conseruare sine suis naturalibus sequelis. sicut ⁊ ipsa accidentia naturaliter consequentia sine suis subiectis. quib⁹ tñ naturaliter sūt posteriora. ¶ 8ᵐ mediū est de relatiōe vnionis forme ad materiā ⁊ partiū continui ad inuicē. Arguit eni sic. Aut materia est vnita sue forme sibi p aliquam vnionem a se distinctam ⁊ ei inherentem aut nō. Si nō habeť ꝓpositū. Si sic sit illa vnio a. cōstat ꝙ illa mā est vnita sicut forme informanti ꝙ anima sibi inheret ut dť. Aut ergo ē sibi vnita p aliam vnionem aut p seipsam sine alia vnione. Si dť 2ᵐ adhuc habetur ꝓpositū. Aliquid enim erit relatiuū ad aliud sine entitate distincta illi supaddita. ⁊ videtur certe eadē imo maiori rōne materia erit vnita forme sue de qua p̄ facta est qꝺ p seipsam cū magis forme sue faciat vnum p se cum substantia. q̄3 cū accidentia. ⁊ per consequēs magis debeat illi vniri sine medio. Si detur p aliam vnionem sit illa b. ⁊ tunc aut materia vniť b. p seipsam. ⁊ tunc habetur ꝓpositū. ⁊ so-

nō eadē ratiōe vniet̄ ipsi a. ꝛ forme sub̄ali p̄ seipsam
sed adhuc per aliam vnionem. ꝛ sic procedatur i infi-
nitum. ꝛ ponuntur infinite vniones in materia essen-
tialiter ordinate sic ꝙ nulli materia vnitur nisi medi-
ante vna alia. imo infinitis p̄or. b⁹ causaliter mediati-
bus. nam vna per aliam p̄iorē vniet̄. ex quo vlterius
iuxta demōstrationē ph'i 2ᵒ metaphisice ꝓbantē esse
statum in causis. sequit̄ ꝙ materia nō sit vnita alicui
vnioni vel etiā forme substātiali nisi mediātib⁹ infini-
tis vnionib⁹ eēntialiter q̄ꝫtū ad hoc ordinatis. qḋ im-
plicat contradictionem. ¶ 2ᵒ ad idem. Sumat̄ vnum
continuū quattuor palmoꝝ cui⁹ due medietates sint
a. ꝛ b. ꝛ vnio ipsius a. ad b. sit c. ꝛ vnio ipsius b. ad a. sit
d. tunc sic. Aut c. est entitas penitus inextēsa. aut ali-
qualiter extensa. si detur p̄mū. aut vl' est tota in qua-
libet parte ipsius a. subiectiue vel determinate in ali-
quo indiuisibili eius. Primū non est dicendū. de sola
enī aīa intellectiua hoc tenetur inter omnes formas
materiā informantes. Nec 2ᵐ. ꝓpter tria. tum q2 nō
est dare rōnē quare potius sit in vna q̄ꝫ in alia. tū q2
eadem rōne d. est in aliquo indiuisibili ipsius b. ꝛ non
in alio q̄ꝫ in ꝓpinquo sibi indiuisibili in quo est c. ꝛ sic i
continuo erūt pūcta imediata. tū quia cū a. sit exten-
sum habēs partes extra partes. ꝛ similit̄ etiā b. ꝛ par-
tes a. diuisibiles ꝛ extense sint vnite partib⁹ b. sequit̄
ꝙ erunt vnite sine vnione media. ꝛ cum hoc sequitur
ꝙ frustra in illo puncto ponitur vnio ex quo residuū
a. non min⁹ vnitur residuo b. sine vnione addita q̄ꝫ il-
lud pūctū alteri pūcto in b. Et idem sequit̄ si vnio b
sit subiectiue in aliquo indiuisibili eius distanti ab in-
diuisibili in quo est c. non ergo c. est entitas penit⁹ in-
extensa. Nec potest dici ꝙ sit aliqualiter extēsa. q̄m
aut esset extensa f̄m longitudinem tm̄ siue f̄m vnam
dimensionē. ꝛ tunc erit subiectiue in linea. ꝛ similit̄ d.
ꝛ sequit̄ sicut p̄us de punctis ꝙ in continuo erit linea
i medietate linee. ꝛ residuū erit vnitū sine vniōe. aut c
est entitas extensa f̄m duas dimēsiōes tm̄. ꝛ tūc erit
subiectiue in sup̄ficie ꝛ similiter d. ꝛ tunc erūt due su-
p̄ficies i medietate. aut est entitas extēsa f̄m omnem
dimensionem. ꝛ tunc aut p̄ totū a. aut solū p̄ aliquas
eius partes. ꝛ cum nulla possit eē rō ꝙ per aliq̄s p̄tes
tm̄ non p̄ alias. erit extēsa p̄ omnes. ꝛ similiter d. erit
extensum p̄ totum b. totius ergo c. erit vna vnio que
tota erit in toto a. ꝛ partes eius in partibus. ꝛ ita erit
etiā de d. i b. ꝛ cum eodē mō se habeat a. ꝛ b. ad totū
continuū quattuor palmoꝝ p̄mo sumptū. sicut medi-
etas ipsius a. ad ipsū a. ꝛ sicut medietates b. ad b. seq-
tur etiam ꝙ totius illius continui sit vna vnio tota-
lis ei inherens cuius partes sunt c. ꝛ d. ergo totum
illud continuū cathe^{ce} sumendo totum est per illam
vnionē vnitū. sed hoc est falsum. quia vel est vnitum
sibi ipsi toti vel alicui sue parti vel alicui qḋ nec ē ipsū
nec pars eius. p̄ma duo sunt impossibilia. quia q̄cūq̄ꝫ
vniuntur p̄ modum continuationis ut nunc de vnio-
ne continuoꝝ est sermo. distinguūtur essentialiter ꝛ
vnū est extra aliud f̄m situm. Nec 3ᵐ dici potest. nā
ponitur continuū illud esse quoddā totū f̄m se nulli
continuatū. Relinquitur ergo ꝙ illud non sit alicui
vnitum. ꝛ per consequens non sit vnitū. ꝛ ex alia p̄te
cum omne informatū vnione sit vnitū si ponit̄ vnio
quedam forma ut illi ponūt sicut omne informatum
albedine est albū. ergo ipsū est vnitū ꝛ sic est contra-
dictio manifesta. ¶ Preterea si illa vnio sit extensa p̄
totū p̄mo mō ꝙ illud cōtinuū diuidat̄ vnica diuisio-
ne. verbi gratia. in eius media. constat ꝙ illa vnio di-
uidetur sicut ꝛ quelibet forma extensa existēs in illo.
ꝛ ꝙ sicut vtraq̄ꝫ medietas cōtinui tota sincathe^{ce} re-
manebit post diuisionē. sicut etiam vtraq̄ꝫ pars vni-
onis ita ꝙ in a. erit totū c. qḋ est vnio eius ad b. ꝛ in b
erit totū d. ꝙ est ei⁹ vnio ad a. Ex quo sequitur ꝙ a. ꝛ
b. simul erūt diuisa ꝛ vnita. Nec pōt dici f̄m illā opi-
nionē ꝙ vnio que ante diuisionē est vnio a. ad b. erit
post diuisionē. non enī erit tunc vnio a. ad b. ꝛ p̄ cōse-
quens nec a. ꝛ b. erunt vnita. quoniā f̄m eos relatio
q̄ ē essentialiter habitudo vni⁹ ad aliud vel alicui⁹ ad
aliud. nec sine contradictione p̄ potentiam aliquam
potest fieri q̄n sit taliū habitudo. ergo sicut ante diui-
sionem c. est habitudo a. ad b. ita si remanebit erit ha-
bitudo a. ad b. ꝛ cōstat ꝙ non alia q̄ꝫ vnio. alias vnio
non remaneret sed transmutaretur in aliquā habitu-
dinem. quare sequitur ꝙ esset vnita. ¶ Preterea cū
post diuisionem partes vnionis non sint in toto inuicē
vnite vel continue ante diuisionē sunt vnite ꝛ conti-
nue sicut ꝛ partes aliaꝝ formarū extēsarū in illo con-
tinuo querendū est p̄ quam vnionem sunt ante diui-
sionem vnite. Nō potest dici f̄m illam opinionē ꝙ se
ipsis. quia vtraq̄ꝫ potest eē sine vnione sui ad reliquā
qḋ patet. quia possunt esse nō vnite. ergo p̄ alias vni-
ones sunt vnite. ꝛ tunc de illis queratur vbi sūt sub-
iectiue ꝛc̄. sicut de alijs querebatur ꝛ ꝓceditur in in-
finitum ꝛc̄. ¶ 9ᵐ mediū ꝓbat de relatione distantie.
quoniam si sit quedā entitas informans rē distātem
f̄m istoꝝ imaginationē ꝙ distātia ꝛ contiguitas corp̄is
ad corpus sūt forme incompossibiles in eodem actu
respectu eiusdem. ꝛ possibiles sūt succedere in eodē
respectu eiusdem. nam idem corp⁹ impossibile est si-
mul esse cōtiguū ꝛ distans alteri corpori de^{to}. ꝛ potest
prius esse contiguū ꝛ post distans. ꝛ sic idē corp⁹ pōt
transferri de forma contiguitatis ad formā que ē di-
stantia. ponat̄ ergo sic esse ꝛ sit corp⁹ a. igit̄ aut cor-
pus a. transmutabitur de contiguitate in distantiam
in t̄pe. vel in instanti. Si in tempore. ḡ postq̄ꝫ p̄diderit
partem contiguitatis adhuc habebit partē contigui-
tatis. ꝛ per consequens erit contiguū illi. cū quelibet
pars contiguitatis sit contiguitas. consequenter lo-
quēdo ad illā imaginationē. vel habebit cōtiguitatē
ꝛ non erit contiguū. vtrūq̄ꝫ autē erit impossibile. Si
s̄o corpus a. transmutat̄ a sua cōtiguitate ad distā-
tiam in instanti. sit illud instans c. tunc c. aut est instās
in quo icepit moueri a. aut aliud. si illud cū illud fue-
rit vltimū sue quietis ꝛ per cōsequens in quo vltimo
fuit contiguitas eius. sequitur ꝙ in eodem instanti ē
ꝛ non est sua contiguitas. ꝛ similiter ꝙ tūc est sua di-
stantia. quia omne qḋ transmutatur ē in eo ad quod

primo transmutatū est 6° physicoꝝ. In primo autem
instanti ponitur a. pmo transmutatū ad distantiam.
quare ⁊c. Item sequitur ꝙ tunc non est sua distantia
quia tunc est contiguū illi. ⁊ sic etiam contradictoria
sequūtur. Si ṽo c. sit aliud instans uel est imediatum
instans in quo incepit motus. ⁊ illud ē impossibile 6°
physicoꝝ. uel est mediatū. ⁊ tunc sequitur ꝙ p totum
tempus mediū quo mouebatur fit distās sine distan-
tia. ⁊ cum hoc semp fuit contiguū corpori a quo mo-
uebatur. que sunt impossibilia. ⁊ cum hoc etiā sequi-
tur ꝙ erit dare pmā partē spacij acquisitam per mo-
tum localem sicut erit dare pmū instans in quo dista-
bit a corpore quiescente cui ē ꝯtiguū: qđ etiā ē ipos-
sibile ut ibidem pbatur. ¶ 10m medium probat de re-
latiuis fundatis in numero ut duplum dimidiū ⁊ hꝫ.
Suppono inqt ꝙ numerꝰ non distinguit̄ a rebus nu-
meratis. Item ꝙ vnus numerus est duplus ad aliū
ut q̄ternariꝰ ad binariū. sumat̄ ḡ q̄ternarius hominū
uel angeloꝝ existentiū in quattuor angulis mundi.
Iste vtiq3 duplus est ad binariū duorum ex ipsis uel
duoꝝ hic parisius existentiū. sed non ē duplus p aliā
entitatem illis inherentē ꝙ sit dupleitas iuxta illum
modum loquendi. qđ patet. quia aut illa entitas si est
esset simplex. ⁊ tunc oportebit ꝙ sit in quolibet illoꝝ
q̄ttuor cum non sit ratio p quam sit in vno potius q̄3 ī
alijs. ⁊ sic idem accidens numero fm se totum est ī di-
uersis subiectis simul ⁊ maxime distantibꝰ qđ est im-
possibile p naturā. vnde Augꝰ 9° de trinitate ca° 4°
dicit ꝙ nullum accidens excedit subiectum in quo ē
non enim vnius corporis potest esse ⁊ alterius corpo-
ris. ¶ Preterea si entitas illa sit in q̄libet illoꝝ quat-
tuor. quilibet ē duplus ad binariū datū. ⁊ sic quilibet
illoꝝ hominū uel angeloꝝ erit quattuor homines
uel quattuor angeli: qđ est absurdū. uel illa entitas ē
habens partes. ⁊ tunc uel partes eiusdem rōnis cum
suo toto. id est quarum quelibet ē dupleitas. ⁊ tūc se-
quitur hoc inconueniēs 2m sicut prius. uel partes sūt
alterius rōnis a toto. ⁊ tunc uł omnes simul erunt in
quolibet. ⁊ idem sequit̄ sicut pus. uel vna erit ī vno ⁊
alia in alio. cōstat autem ꝙ ille partes non sunt enti-
tates absolute fm opinionē. sunt ḡ respectus ⁊ nō nisi
ad eūdem terminū ad quem ē dupleitas cuiusmodi
sunt ptes vniꝰ. aut ad duo est respectus subduplei-
tatis. ex quo sequitur ꝙ ipsa dupleitas nō ē nisi sub-
dupleitas. ⁊ sic non erit fm se aliqua vna entitas uel
respectus alterius rationis a subdupleitate. q̄rimo
cum tales subdupleitates sint inter se loco distantes
nec ad inuicem continue uel contigue. sequit̄ ꝙ ipsa
dupleitas non ē aliquo modo vna per se entitas nu-
mero non plus q̄3 illi quattuor homines uel angeli: q̄
omnia repugnant imaginationi opinionis. ¶ Simili
modo potest argui de cōtinuo. verbi gratia. quadru-
pedali qđ est duplū ad continuū bipedale. quoniam
talis dupleitas uel erit tota ī qualibet parte. ⁊ sic q̄li-
bet pars erit dupla ad illud bipedale. uel pars erit in
parte. ⁊ tūc si sint eiusdem rōnis cum toto sꝫ duplei-
tate sequit̄ idem. si ṽo sint alteriꝰ rōnis sequit̄ ꝙ du-
pleitas nihil aliud erit q̄3 equalitas ⁊ subdupleitas ⁊
alij respectus diuersarum rationū quibꝰ alie partes
proportionales referuntur ad illud continuū bipeda-
le. ⁊ cum hoc etiā ꝙ ipsa dupleitas non erit aliqua p
se vna entitas. Et eodē modo potest pbari ꝙ equa-
litas numeri ad numeꝝ uel magnitudinis ad magni-
tudinem nō est res supaddita numero uel magnitu-
dini. ¶ 11m medium pcedit de relatiuis domini ⁊ ser-
ui. arguit enī sic. Impossibile ē aliquem de nō domi-
no fieri dominū. ⁊ aliquem de non seruo seruū nullo
penitus quicq3 agēte in aliquem illorum. ergo possi-
bile est aliquem esse dominū sine aliqua tali entitate
inherente que dicatur dominiū. ⁊ similiter aliquē eē
seruū sine aliqua tali entitate que dicatur seruitus.
ꝯñā clara est cum sit impossibile aliquā entitatem de
nouo esse in aliquo ⁊ illi inherere nisi aliquid agat in
ipso illam entitatem. alioqn aliquid esset postq̄3 non
fuit scꝫ entitas illa. ⁊ nihil tñ esset efficiens ipsū. añs
pbatur. nam possibile est ꝙ fieret vna lex a deo uel
etiam per aliquem aliū qui facere potest ꝙ quicūq3
iniuste primū vulneraret si sponte infra decēniū ei
non satisfaceret pro offensa. extunc esset seruus eius
qui lesus fuisset. qua lege facta si quis sic vulneraret
⁊ infra decēniū non satisfaceret. completo decēnio
nulla re mūdi agēte quicq3 in lesum uel ledentem le-
sus erit dominus ⁊ ledens seruus. Non enim potest
assignari quicq̄d uel qđ uel per se uel p accidens ali-
quam entitatē causaret in alterum uel vtrūq3 eorū.
nec etiam in seipsos. quia nō naturaliter. nā ⁊ omne
totum decursum decēnij nō minus causassent nec li-
bere. quia tunc possent nō causare. ⁊ sic hic posset nō
esse seruus tunc posito casu ⁊ ille nō dominus: quod
ē falsum. Simili modo potest probari ꝙ nulla actio-
ne interueniente solo temporis lapsu actuali uel po-
tentiali aliquis fieret de non possessore possessor. ⁊
nūmus de non precio precium. ⁊ sic de multis alijs.
¶ 12m medium est. quia omnis entitas que non ē deꝰ
refertur ad deum sicut causatum ad causam suā p-
ducentem uel conseruantem. ergo aliqua entitas est
relatiua nō per entitatem ei formaliter inherentem.
ꝯñā patet quia ex opposito cōsequentis sequitur ꝙ
sit actualis infinitas in relationibus creature ad deū
se informantibus: quod nō dicitur. uel ꝙ erit aliqua
relatio ⁊ aliqua entitas que nō refertur ad deum ut
ad creantem uel conseruantē: qđ repugnat antece-
denti. añs autem patet per fidem. ⁊ per apostolum ad
Ro. 11° dicentem ꝙ ex ipso ⁊ per ipsum ⁊ in ipso sunt
omnia. ¶ 13m medium est. quia si sic. quia tunc omne
agens in agēdo pateretur. q2 in se fieret aliqua noua
entitas que non erat. ⁊ certe quicquid pcedunt ita
possit nunq̄3 realiter vitabitur qn ī deo dum nouiter
creat aliqua entitas nouiter fieret cum ipse realiter
⁊ vere absq3 omni ope itellectꝰ nostri creet ⁊ sit crea-
tor. ⁊ constat ꝙ non ad se sꝫ ad creaturam. Similiter
fm phm 5° metaphisice. calefactiuū dicitur ad cale-

factibile. quia potest. τ pari ratiõe productiuũ ad p-
ducibile. τ vniuersaliter omne potens ad suũ possibi
le. τ sic erũt tot relationes in quolibet productiuo si-
mul actu quot sunt producibilia. τ tot simul erunt in
materia quot forme successiue i ipsa generabiles. nã
illud est simul potens producere q̃uis forte nõ pos-
sit omnia producere simul. τ materia lʒ non possit om-
nes formas simul recipere. tamen simul est in poten-
tia ad omnes. τ vide ne vtrobiqʒ sequatur actualis
infinitas relationũ in eodem existentium. qđ non pla-
cet. ¶ 4° est q̃ nõ videtur qn deus per suam omni-
potentiam possit conseruare sortem qui nunc est pat̃
τ omnem entitatem existentem in eo τ annihilare pla-
tonem qui nunc est eius filius τ omnem entitatem ei
inherentem. τ tũc erit sortes pater. quia tũc in eo erit
paternitas sicut nunc τ nullus erit eius filius. qđ im-
plicat contradictionem. τ similiter paternitatem que
est in sorte posset ponere subiectiue in platone τ filia-
tionem platonis in sorte cum vterqʒ sit susceptibilis
tatis forme ſm speciem. τ tunc sequitur q̃ plato erit pat̃
sortis a quo fuit genitus. τ sortes erit filius platonis
quem genuit platonem. nec ab eo ipse fuit genit⁹. qđ
implicat contradictionem. ¶ Contra secundã cõclu-
sionem arguit Aureolus multipliciter. dicit enim ex
allegatis ibidem τ in 3ª q̃ne sequi q̃ sanctus Tho. in-
tendit q̃ ideo deus non refertur ad creaturam rela-
tione reali. quia deus τ creatura non sũt infra idem
genus. quia diuina essẽtia est illimitata. Et dicit q̃ h̃
intendit sanctus doctor cum dicit q̃ inter illa que nõ
sunt eiusdem ordinis nõ est mutua relatio realis. Cõ-
tra hoc igitur arguit primo sic. Illimitatio diue essen
tie non tollit rationem fundandi relationem realẽ ad
creaturas. imo eam pro causa inducere est facere nõ
causam causam. illud enim nõ impedit illimitatio cu-
ius videtur esse cã τ ratio. sed q̃ aliquid fundet respe
ct⁹ excessus infiniti ad creaturã causa videtur illimi-
tatio. q̃uis enim perfectio limitata si maior est dicat̃
excedere minorem. nihilominus illimitata perfectio
multo perfectius omnem aliam perfectionem p̃cel-
lit. vñ cũ excedẽtia sit quidã respect⁹ patet q̃ illimi-
tatio est ratio fundandi aliquem respectum. ergo illi-
mitatio non est causa q̃ deus nõ referatur aliqua re-
latiõe reali ad creaturam. Et si dicatur q̃ illimitatio
est fundatiua respectus excedentie. impedit tamẽ q̃
ille respectus sit realis. non valet quidem quia petit̃
principiũ. nec apparet q̃ illimitatio repugnet respe-
ctui reali. ¶ 2° sic. Sicut se habet respectus realis ad
hoc q̃ extrema sint infra eundem ordinem realiter
ita se habet respect⁹ rõnis ad hoc q̃ sint extrema ĩfra
eundẽ ordinẽ ſm rationem uel intellectũ. sed respe-
ctus rationis non exigit q̃ extrema sint infra eundẽ
ordinem ſm intellectũ. quia ſm istos deus refertur
ad creaturas relatione rationis. nec tamen est vnq̃
infra eundem ordinem qn semper intellectus conci-
pit q̃ deus est illimitatus. nec est coordinabilis cre-
ature. ergo nec respect⁹ realis impeditur per illimi-
tationem alterius extremi. aut propter hoc q̃ extre-
ma sũt extra ordinẽ. ¶ 3° Sicut deus ẽ extra ordinẽ
creature propter sui illimitationem. ita creatura ẽ ex̃
ordinem dei p̃pter sui limitationem. sʒ hoc nõ obstã-
te creatura realiter refert̃ ad deũ. ergo non obstante
illimitatione diuina poterit deus referri realiter ad
creaturas. ¶ 4° sic. Manente eadem causa manet
idem effectus. sed causa q̃ relationes dei ad creatu-
ras non sunt reales est hec q̃ scʒ relationes creature
ad deum fundantur supra modum quem accipiũt a
deo qui i deo non est. quia non consequitur modum
perfectum ſm quem deus operatur. eodem autem
modo reperim⁹ in omni causa equiuoca. effect⁹ nãqʒ
equiuocus non adequat causam suam. nec cõsequit̃
modum perfectum sue cause. calor enim genitus nõ
adequat virtutem solarem. τ tamen constat q̃ rela-
tio producentis ad productum fũdatur in solo respe-
ctu inferiorum. ergo realis relatio non impeditur ex
hoc q̃ fundamentum eius imperfectiori modo repit̃
in vno extremorũ τ perfectiori modo in alio seu emi-
nentiori. ¶ 5° sic. Licʒ in relatiõibus equipantie req̃-
ratur q̃ illud super quod fundatur relatio reperiat̃
in vtroqʒ extremo. sicut equalitas exigit quantitatẽ
τ similitudo qualitatem. sicut equalitas exigit quãti-
tatem in quolibet extremorũ. hoc tamen non exigũt
relatiões suppositiõis τ suppositiõis. sed relatio p̃du-
cti fundatur super potentiam passiuã. relatio ṽo pro-
ducentis super potentiam actiuam. potẽtia ṽo acti-
ua passiue opponitur. nec sũt eiusdem ordinis qnimo
mutuo se excedunt cum agens sit prestantius passo.
sed hoc non obstante relationes superpositionis sunt
reales. ergo relationes dei ad creaturam que sũt re-
lationes superpositionis poterunt esse reales dato
q̃ essentia diuina fundãs eas excedat creaturã. nec
sit eiusdem ordinis cum ea. ¶ 6° quia exemplum qđ
adducitur de scientia τ scibili q̃ scʒ fundamẽtum re-
lationis non reperiatur in vtroqʒ extremo. sed tñ in
anima uel scientia. non videtur verũ. quia sicut scien
tia est fundamentum sui respectus. sic res per suam
actualitatem videtur fundamentum scibilitatis. hoc
tamen non obstante scibile ad scientiam non refert̃.
ergo non ex hoc solo tollitur q̃ relatio aliq̃ nõ sit rea-
lis q̃ fundamẽtum non reperitur in quolibet extre-
morum. Et confirmatur. quia in deo est fundamẽtũ
veri dominij τ vere auctoritatis. vnde non apparet
quin relatio dominij et producentis sit realis in eo.
¶ Contra tertiã conclusionem arguit Gregorius. τ
primo loco probat q̃ deus eternaliter referebat̃ ad
creaturam que non erat. Et arguit primo sic. De⁹ ab
eterno fuit realiter creatiu⁹ τ prescius. ergo ab eter-
no realiter referebatur ad creabilia τ p̃scita. añs pa-
tet q̃ creatiuus τ prescius hoc ipsa que sunt ad aliud
sunt. añs certum est. quoniam ſm fidẽ constat q̃ fuit
creatiu⁹ τ p̃sci⁹. q̃ aũt realiẽ nõ est dubiũ. cũ nulla aĩa
ab eterno fuerit q̃ cogitauerit deũ. Nec valet dicẽ q̃ ab
eterno de⁹ cogitauit se creatiuũ τ p̃sciũ. q̃ illud non tollit

quin fuerit realiter creatiuus et prescius non ad se sed ad creaturas creabilem et prescitam. aliogn eque faciliter diceretur quod deus pater non referebatur ad filium realiter. nam semper nouit se patrem. Et si dicatur quod licet nouerit se patrem. non tamen per hanc noticiam fecit se patrem. et ideo non secundum rationem sed realiter referebatur ad filium. sicut in proposito diceretur quod nec per illam noticiam qua nouit se creatiuum fecit se creatiuum. nec ideo fuit creatiuus uel prescius quia nouit se creatiuum uel prescium. quapropter similiter sequitur quod realiter referebatur ad creabile uel prescitum. ¶ 2° loco probatur quod deus realiter referatur ad creaturam ex tempore. arguitur igitur primo sic. Nam constat quod ex tempore seu de nouo deus est creans et dominus creature. et ut sic refertur ad creaturam ex tempore. ut dicit Aug. 5° de trinitate. ca°. ult. et hoc non est per operationem anime quia siue anima deum intelligat siue non. non minus ipse est creans et dominus. ergo realiter refertur ad creaturam ex tempore. ¶ Confirmatur quia si solum secundum rationem refertur aut hoc est ideo quia ipse non est dominus uel creator nisi per operationem anime. quod nullus catholicus diceret. aut quia et si absque operatione anime sit dominus et creator. non tamen absque operatione anime est relatiue dominus aut creator. et istud implicat contradictionem manifestam. quoniam contradictio est dicere quod aliquis sit dominus et non sit dominus alterius. et per consequens quod non sit relatiue dominus si non sine operatione anime est dominus et sic sine operatione anime est dominus et non sine operatione anime est dominus: que manifeste contradicunt. Eodem modo potest probari quod ab eterno realiter referebatur. supposito secundum fidem quod eternaliter fuerit prescius. quia sine operatione anime fuit prescius. et non potuit esse prescius nisi relatiue. scientia enim et prescientia dispositio et prouidentia ac predestinatio sunt ad aliquid. sicut dicit Hugo de sacramentis. li° p°. parte 2ª. ca° 14°. et ubi non diceret. adhuc de se patet. ¶ Preterea arguitur sic iuxta communem modum loquendi. Quecunque relatio consequitur extrema ex natura rei sine consideratione intellectus est realis. hoc patet per alios communiter. nam eam in propria forma ponit Scotus in 30. distinctione. Omnes etiam communiter ponentes relationes rationis dicunt eas consequi actum intellectus et aliter non habere esse. et si nullus diceret. propositio patet de se. alias quelibet relatio realis posset dici rationis. sed aliqua relatio dei ad creaturam consequitur sua extrema scilicet deum et creaturas ex natura rei sine consideratione intellectus. ergo etc. hoc declaratur. nam positis deo et lapide et nulla consideratione intellectus existente deus est distinctus a lapide et causa et dominus eius. ac per hoc iuxta illum modum loquendi consequitur distinctio dei a lapide et causalitas et dominium. et certe non minus quam consequatur distinctio lapidis a deo et seruitus. Et si diceretur quod deus esset distinctus absque distinctione. et dominus absque dominio: Eadem facilitate dici posset quod lapis esset distinctus et causatus et seruus uel possessio sine distinctione et dominio et aliis relationibus. ¶ Preterea. Exclusa omni consideratione intellectus humani natura humana est unita verbo in christo. ergo exclusa omni consideratione anime verbum est unitum humane nature. et patet consequentia. quia impossibile est aliquid esse unitum non unito. unitum enim [illegible] to unitum est cum ergo omne unitum referatur ad unitum sequitur quod verbum exclusa omni consideratione anime et per consequens realiter referatur ad materiam sibi unitam. ¶ Preterea. Spiritus sanctus temporaliter est datus et donatus creature nec in hoc est necessaria consideratio anime nostre. cum etiam pueris detur in baptismo. et datum et donatum relatiue dicuntur sicut patet per Augustinum 5° de trinitate. ca° 15°. ¶ Preterea. Si hoc deberet negari. aut hoc esset propter auctoritatem ecclesie uel scripture sacre aut alicuius sancti uel famosi philosophi aut propter cogentem rationem ad oppositum. sed nec etiam alicubi dicit oppositum nec in tota sacra scriptura aut doctrina cuiusque sancti auctoritas reperitur ad oppositum quam unquam viderim uel audiuerim. inuenitur autem frequenter in scriptura aut in dictis sanctorum quod deus est omnipotens creator et dominus. et plura alia que denotant eum ad creaturam referri. et nullibi dicitur quod secundum rationem tantum sit dominus uel omnipotens aut creator. et est satis mirabile si intentio fuisset Augustini quod solum secundum rationem deus refertur ad creaturam: quod in 5° de trini. ubi hanc materiam tractat et determinat. et arguit contra commentatorem. et soluit. nunquam innuat se per hoc scilicet quod secundum rationem tantum refertur. Idem patet de Anselmo monol. 25°. Item nec philosophus nec commentator hoc dixerunt: cum tamen dicerent deum esse principium et motorem et causam finalem aliorum. de aliis autem philosophis antiquis uel modernis non esset multum curandum: cum eorum non sint multum celebres auctoritates. non tamen adhuc aliquem vidi ad hoc allegari. demum nec aliqua ratio cogens est ad hoc. sicut clare patet soluendo eas.

¶ Ad primum Aureoli contra primam conclusionem dicitur quod responsio ibidem data per arguentem posita euacuat argumentum. ¶ Et ad primam replicam contra responsionem factam dicitur quod duplex est posterius. Quoddam quod per se originatur a priori. et ad esse istius deus non potest velle non influere si influat ad esse prioris. sicut exemplificatum est de subiecto et propria passione: ut de anima et de suis potentiis. Aliud est posterius quod non per se originatur a priori. et de tali posteriori non loquor in proposito. sed de primo. verumtamen ista originatio melius dicitur quedam sequela uel effluxus quam creatio aut originatio scilicet relationis a fundamento: utpote similitudinis ab albedine. ¶ Ad secundam replicam negatur antecedens. sicut enim nulla res potest separari ab illo a quo dependet essentialiter sicut compositum a materia uel forma. ita nec potest separari ab illo quod essentialiter causatur ad esse ex suis essentialibus principiis. uel ex hoc quod est tale sicut materia uel forma unite. quia necessario causant compositum non possunt esse sine composito. similiter nec subiectum a propria passione. nunc autem licet albedo unita non sit causa essentialiter causans similitudinem: hoc albedines sunt sufficiens naturalis et essentialis causa relationis que dicitur similitudo. Que enim relatio uel habitudo naturaliter sequitur positionem sui fundamenti et termini testatur sanctus Tho. de potentia dei. q. 7. arti 9°. ad 5um ubi dicit quod ad

pductionē quātitatis sequit̄ habitudo naturaliter. ꝛ ad pductionē subē create sequit̄ naturaliter relatio quā importat creatio passiua. ¶ Ad tertiā replicā pa cꝫ ꝙ sicut deus nō posset vnire formā mãe isformatē ꝙ statim sequat̄ tertia entitas a mã ꝛ forma diuersa ꝛ coniūctum sūptis distincta. nec posset annihilare cōpositū remanente vnione forme ad mãm. ita similitudo nō pōt annihilari remanentib⁹ albedinib⁹ ꝙ si deus annihilaret illā similitudinē statim sequat̄ ꝙ uel nō remanēt ille due similitudines i sua dualitate. ꝙ necessario ad positionē forme albedinis sub duplicitatē sequit̄ relatio similitudinis. est eni rerum differentiū eadē qualitas. Et dico ad ꝓbationem ꝙ de⁹ est infinitū potentior ad annihilandū relationē ꝙ creatura ad causandū illā. sed de⁹ nō pōt annihilare eam ponēdo eā. cū aūt ponit albedinē sub duplici esse ponit similitudinē ꝛ relationē in actu. vñ ꝓtunc non vult nec pōt velle eam annihilare nisi vellet annihilare diffinitū ponēdo ei⁹ diffinitionē: qđ implicat cōtradictionē. Jllud aūt qđ addit̄ scꝫ ꝙ deus nitatur ex vna pte ad annihilādū. ꝛ albedo ex alia ad producendū. fantasticū est. nō eni de⁹ nitit̄ ad ponēdū actu contradictoria. ¶ Ad aliud qđ qrit an albedo causet similitudinē effectiue aut subiectiue tm̄. dico sm̄ scm̄ doctorē de potentia dei. q. 7. arti. 8. ad 5ᵐ. Causa habitudinis inter duo est aliqd inherens vtriqꝫ. ꝛ accipit satis large inherentiā ꝓ omni inexistentia forme uel actus subalis aut accidētalis. Dico igit̄ ꝙ cā efficiēs similitudinis pma ē illud qđ causat vtrāqꝫ albedinē uel vnā illaꝝ. nam eadē actio terminat̄ de p se ad absolutū. ꝛ ex ꝯñti ad relationē. sed causa efficiens ꝓxima est suū fūdamentū ꝛ termin⁹. ꝛ hec causatio nō ē p transmutationē. sed p simplicē emanationē. nō solū aūt fūdamentū est causa effectiua rōnalis. imo ꝛ formalis quodāmodo: cū relatio ab extremis spēm recipiat. ut patet 5° metaphisice. ¶ Ad 2ᵐ principale negat̄ ꝯña. dico eni ꝙ totius ad suā partē non ē actualis realis relatio nisi pars habeat suū propriū eē sicut contingit in toto qđ ē numer⁹ qnqꝫ lapidū ꝛ hꝫ. ꝛ ideo argumentū non ꝓbat infinitatē relationū in actu. qꝛ relatio in actu reqrit in actu duo extrema sm̄ ꝙ dicit scūs Tho. p° sen. dis. 30. q. i. arti. p°. pars aūt toti⁹ continui nō habet ꝓpriū esse actu. sed oēs partes sūt p eē totius. ut idem dicit 3ª parte. q. + . arti. . Et. 3° sen. dis. 6. q. 2. arti. 3°. ¶ Ad 3ᵐ pncipale p idē. Et cū vult improbare responsionē datam. dico ꝙ probatio ista falso innitur fundamento ꝛ male probato: scꝫ ꝙ numerus sit in sola anime apprehensione. ut alias dictū est. Ad secundā replicam dr̄ eodem mō ꝙ eidē falso fundamento innitur. ¶ Ad 4ᵐ principale dico ꝙ ibi multa falsa assumit. Primo ꝙ similitudo non sit nisi vnitas ꝛ indiuisio. licꝫ eni similitudo ꝛ equalitas supponant indiuisionem in ratione qualitatis uel quantitatis. tamen non sūt essentialiter indiuisio sed habitudo positiua. 2° falsū est ꝙ indiuisio illa quā suppo nit similitudo fundet̄ in apprehensione. dico enim ꝙ fundatur in natura coi qualitatis utpote albedinis. non ꝙ sit indiuisio sm̄ esse albedinis sed sm̄ rationem eius. quia similitudo requirit indiuisionē forme qꝫtū ad rationem. sed reqrit distinctionem sm̄ esse illius ut patet diffiniendo eam. ꝛ similiter equalitas. Et cū probatur oppositum. dicit̄ ꝙ sensus non proprie apprehendit relatiōes sm̄ ꝙ dicit sanctus Tho. 4° sen. dis. 27. q. i. arti. p°. questiūcula pma. sed bene apphendit causas relationū. dato tamen ꝙ sensus apprehēdat istas habitudines. eodem modo concedit̄ ꝙ sensus apprehendit negationes p accidens: sicut visus apprehēdit tenebrā. naturā autē cōmunē albedinis concedo ꝙ sensus apprehendit non tamen in sui coitate sed i suis indiuiduis. vniuersale enim cognoscit̄ per sensum vno modo ꝛ alio modo nō. vñ scūs Tho. pma 2ᵉ. q. 29. arti. 6°. dicit. De vniuersali cōtingit loq dupliciter. vno modo sm̄ ꝙ subest intentioni vniuersalitatis. alio modo autē de natura cui talis intentio attribuitur. alia enim est cōsideratio hominis vniuersalis ꝛ alia hominis in eo ꝙ homo. si igitur vniuersale accipitur primo modo. sic nulla potētia sensitiue partis nec apprehēsiua nec appetitiua potest in vniuersale. quia vniuersale fit per abstractionem a materia indiuiduali in qua radicatur oīs virtus sensitiua. pōt tamē aliqua potentia sensitiua ferri in aliqd vniuersaliter. sicut dicimus ꝙ obiectum visus est color sm̄ genus. non quia visus cognoscat colorem vniuersalem. sed quia ꝙ color sit cognoscibilis a visu. non cōuenit colori inqꝫtū ē hic color. sꝫ inqꝫtū ē color simpliciter. hec ille. Quicqd aūt sit de hꝫ vtꝝ sensus apphēdat relationes uel negatiōes uel vlia per se aut p accñs: sufficit ꝙ apprehēsio sensus sit occasio apprehēdendi talia p intellectū. sicut est de apprehensione subē. dico igit̄ ꝙ similitudo fūdat̄ in vnitate nãe cois colcante diuersitate suppositorū nãe. ita ꝙ diuersitas suppositoꝝ ꝛ vnitas nãe concurrūt ad fundandū similitudinē. sed vnitas nature est fundamētū pncipaliter. ꝛ diuersitas suppositoꝝ ē cā sine qua nō fūdat. illa aūt vnitas cū non sit quid positiuū. non est inconueniens si fundat̄ in rebus distinctis. non eni est vnitas pfecta in actu. sed ē vnitas qualē habet vl'e extra aiam. s. aptitudinalis. ꝛ in nã dispsa in multis habēte illā vnitatē talē qualē fundat̄ silitudo uel equalitas ¶ Ad 5ᵐ principale dico ꝙ fundat̄ in falso fūdamēto scꝫ ꝙ duplicitas sit sūmatio ꝛ numeratio aie. istud eni negat̄. nulla enim sūmatione anime existente aut numeratione adhuc ē vera duplicitas actu in re ꝛ actualis numerus. licꝫ arguens oppositum opinetur. licꝫ false. ꝛ ꝯñter totus processus qui fūdatur in illa opinione falsus est ꝛ inanis. ¶ Ad 6ᵐ consimiliter negatur ꝙ multiplicitas sit solum in apprehensiōe anime uel ꝙ sit sūmatio aie. sic nec duplicitas q̄ est species multiplicitatis. multiplicitas eni est nomē relationis cōe ad duplicitatē triplicitatē ꝛ cetera. ¶ Ad 7ᵐ negat̄ hoc. dico eni ꝙ pñitas habet ꝓductiuū in reꝝ nã scꝫ ipsum patrem qui per se ꝛ directe producit filium ꝛ consecutiue producit in se paternitatē. ꝛ in filio filiationē pncipaliter. dico tamē ꝙ fili⁹ cōproduct⁹ cōproducit vtrāqꝫ licꝫ non ita pncipalit̄. relatio eni acqrit̄ acqsito aliq absoluto in aliq extremoꝝ relatiōis. illud

ergo quod causat illud absolutū est pncipalis causa vtriusq relatōis. sed correlatiuū est concausa illorū Et cum pbat q paternitas nō pducat a patre. dico ad primā pbationē q non sequit q relatio sit per se termin⁹ pductionis. sed solum consecutiu⁹ ad per se terminū qui est absolut⁹ loquendo de pductiōe pris uel ignis generantis. si aūt loquaris de productione qua filius cōproducit illas relatiōes. dico q quo ad pullulationē relationū paternitatis ꝛ filiationis productio filij ꝛ pductio patris scꝫ qua pater pducit cōputant vna sufficiēs relationū originatio. cōstat aūt q actio patris terminatur ad absolutū p se ꝛ cōsecutiue ad relationes. ita q talis est ordo q actio gnātis hꝫ pus natura tminat ad absolutū ꝛ simul tēpore sed posterius natura generantis actio cū actione geniti quasi vna actio terminat ad relationes. Sciēdū tn̄ q fm plīm ꝛ cōmentatorē p̄ celi. cōmento. iio. Relationes qn̄q sūt ꝛ qn̄q non sūt. nec tn̄ pprie gnāt aut corrumpunt. Et 5° physicoꝝ cōmento. io. dicit q ad relationē nō est motus nisi p accñs. ita in pposito non oportet esse sollicitū de pductiuo relatiōis. quia ipsa non pducit p se sed valde p accñs. quia consegt ad pductionē alicu.us absolut. in eodē supposito uel qn̄q in alio supposito. ꝛ ideo de talib⁹ non ē inconueniens q idē causet in se tales relatiōes. Ad secūdam probationē negat oñā. nō eni oē pducens habet relationē realem ad suū pductū. ꝛ ideo non oportet q oē pducens imp̄mat in se quid reale. Ad illud qꝺ dicit de filio dico q filius non imp̄mit in patrē relationem quasi causa totalis. sed nō est incōueniēs q pat ꝛ filius uel generās ꝛ genit⁹ cōcurrāt in virtute vni⁹ cause emittentis duas relationes quarum vna est in patre alia in filio. licꝫ ut dictū est pater sit in hᵉ pncipalior. qꝛ pducit absolutū ad qꝺ consegt relatio. fili⁹ aūt non. nec tn̄ oportet q actio qua fili⁹ emittit illas relationes sit aliud ab alijs relatiōib⁹ fm rem. sꝫ sola ratione. Cum aūt dicit q actio patris nō attingit aliquid qꝺ sit in p̄re. concedo loquēdo de absolutis. negat tn̄ de relatiuis. Et cū dicit q actio pris non ē in p̄re sed in passo. dico q actio dicit duo scꝫ trāsmutatonē cū relatiōe. quo ad p̄mū est in passo. quo ad 2ᵐ est in p̄re. Ad secūdā formā ibi factam negat hᵐ scꝫ q fūdet sup nihil. dico eni q p̄mitas fūdat sup potētia gñatiua. sed act⁹ illi⁹ potētie scꝫ gnāre est rō fundandi illā relationē quo ad p̄ncipiū sed q ad ei⁹ pmanentiā. de hoc tn̄ dicet qſtiōe sequēti in solutione argumētoꝝ cōtra tertiā ꝯnē. Ad tertiā formā negatur aña vbi ē pductio cū transmutatiōe. pducere enim ꝛ pduci p̄ter relatiōes illas implicāt motū uel transmutationē ut p̄us dictū est. Sed vtꝝ inter pducēs ꝛ pductū sint alie relatiōes p̄ter illas q̄s important pducere ꝛ pduci. credo q sic. quia relatio quā importat pducere habet p fūdamento ipsū pducēs uel potentiā ei⁹. ꝛ habet p termino motū aut mutationem. relatio vo quā dicit pduci seu gnāri fundat in motu ꝛ terminat ad agens. alie aūt due relationes sūt inf pducens ꝛ productū: ut paternitas ꝛ filiatio. ꝛ vna eaꝝ fundat in pducente ꝛ terminat ad productum.

al a vo ecōtra. sed vbi ē productio sine trāsmutatiōe sicut in diuinis uel in creatione rerū non sunt alie relationes inter pducens ꝛ productū nisi q̄ important pducere ꝛ produci. de hoc tn̄ videbit in 2°. ¶ Ad 8 pncipale dicit q relatio dominij consequit potentiā cohercendi subditos. vñ scūs Tho. de potentia dei q. 7. arti. io. ad 4ᵐ. Hoc nomen inqt dñs tria in suo intellectu includit. scꝫ potētiā cohercendi subditos. ꝛ ordinem ad subditos qui consegt talem potentiā. ꝛ terminationem ordinis subditoꝝ in dominū hec ille. Et cū arguens probat oppositum q hᵉ potentia non sufficit. negatur. Et cū probat hoc: quia multi pollentes intellectu ꝛc. dico q aptitudo naturalis ad regendū non fundat relationem hᵉ. sed potentia cohercēdi ꝛ quicūq habet illam respectu alicuius est eius dominus. vnde autē veniat illa potestas an veniat a natura uel ab electione aut voluntate. non curo. sed dico q si veniat a natura fundat relationem realē in creatis. si autē ex sola voluntate. dico q erit relatio rōnis quia deus nō ordinatur vllo modo ad creaturas respectu quaꝝ dicit domin⁹ realis. vñ de potentia dei q. 7. arti. xj°. ad 3ᵐ dicit sanctus Tho. Sicut inqt aliquid est idem sibi realiter ꝛ non solum fm rationem: licꝫ relatio sit tn̄ fm rationem propter hoc q causa relationis est realis scꝫ vnitas substantie quam intellectus sub relatione intelligit. ita potestas cohercēdi subditos ē in deo realiter quā intellectus intelligit in ordine ad subditos propter ordinem subiectorum ad ipsam. ꝛ propter hoc dicitur domin⁹ realiter. licꝫ relatio sit rationis tn̄. ꝛ eodem modo apparet q esset dominus nullo intellectu existente. hec ille. Ad secūdam probationem quam ibidem facit arguēs patet quid dicendū. q añs est falsum scꝫ q actus inter dominū ꝛ seruū sint relatiōes dominij ꝛ seruitutis quocunq modo considerent. ¶ Ad 9ᵐ dico q responsio ibidem data sufficit. dictū enim est p̄us q relatio realis actualis exigit duo extrema existere actualit. dicit eni sanctus Tho. de veritate. q. 4. arti. 5°. ad p̄mū q respect⁹ qui consequit actus aie dicūt respectus habituales. qꝛ volūtas ꝛ intellect⁹ pñt eē etiā de illo qꝺ nō ē actu exñs. ꝛ sicut dic de actib⁹ aie cuiusmodi sūt visio volitio cognitio. ita cōsimilit diceret de habitibus cum non plus depēdeat habitus ab obiecto q̄ act⁹. Et cū pbat oppositū dico ad p̄mā pbationē q scia de p̄teritis q̄ scit eē p̄terita nō ē veior ipsis p̄teritis existib⁹ q̄ nō existib⁹. sꝫ scia q̄ p̄sentia cognoscit q̄ ad suā actualē existētiā variat reb⁹ nō existib⁹ imo est falsa. sicut eni dic scūs Tho. de veritate. q. 2. arti. 13°. Ex pte rei cognite scia variat fm veritatē ꝛ falsitatē. qꝛ eadē existimatione manente si res mutet erit existimatio falsa q̄ prius fuit vera. hec ille. Et accipe sciam large p ol cognitiōe. dico eni q cognitio q̄ causat a re cognita imediate realē referi ad illā rē q̄ causa est. ꝛ hᵉ relatione effectus ad causam. si autem loquamur de relatiōe mensurati ad mēsurā sic dico q scietia realiter refert ad scibile q̄ illud ipsum est. ꝛ hoc si sit cognitio rei quo ad suū esse. si autē ē cognitio rei q̄ ad suā rationē vlem ꝛ p̄dicata illi rōni cōuenientia

[illegible] ꝙ relatio scientie ad scibile est solũ relatio rõnis [illegible] arguit aduersari⁹ sed nõ de prima. ideo verũ [illegible] sed nõ cõtra nos. talẽ eni relationẽ hꝫ scia [illegible] siue existat siue non. ¶ Ad secũdã ꝓbationẽ [illegible] ꝙ scia duplicẽ relationẽ habet ad obie[illegible] a quo causaṫ scꝫ relationẽ effect⁹ ad cãm. ⁊ men[illegible] ad mensurã. prima est realis. 2ᵃ ṽo non nisi lo[illegible] de scia rei quo ad suũ esse actuale. tũc dico ꝙ [illegible] destructũ in esse actuali variat subam q̃ ad [illegible] ⁊ falsitatẽ. sed scia de rõnibus rerũ vł. hᵒ nõ variaṫ destructo scibili quo ad esse existentie. ista aũt [illegible] 2ᵒ mõ dicta solũ respectu rõnis referṫ ad scibile [illegible] respectu reali. ¶ Ad tertiã ꝓbationẽ diciṫ per [illegible] arguens supponit vnũ falsũ ꝙ similitudo nõ [illegible] vnitas aut indiuisio ut ṗus dixi. ¶ Ad 10ᵐ. ꝓn[illegible]cipale diciṫ ꝙ responsio ibidẽ data est sufficiens quo ad hoc ꝙ dũ acquiriṫ noua relatio in vno albo. scꝫ si[illegible]militudo ꝑ mutationẽ uel generationẽ alterius albi. [illegible] relatio nõ acquiriṫ nullo agente in ṗmũ albũ. di[illegible]co eni ꝙ quodlibet albũ ab eodẽ habet relationẽ con[illegible]sequentẽ albedinẽ in virtute a q̃ habet albedinẽ. Et [illegible] inferṫ ꝙ sic dicendo: relatio nõ oriṫ cũ albedine [illegible]. dico ꝙ imo in radice. vñ scũs docto: sup 5ᵒ physi[illegible]co[illegible]. Si aliqs ꝑ suã mutationẽ efficiaṫ mihi eq̃lis [illegible] nõ mutato equalitas primo erat in me quodãmõ scꝫ in sua radice ex qua habet eẽ reale. ex hᵒ eni ꝙ ha[illegible]beo talẽ quantitatẽ cõpetit mihi ꝙ sim equalis oib⁹ illis qui eandẽ quãtitatẽ habẽt. cũ ḡ aliquis de nouo accipit illã quantitatẽ. ista radix cõis determinaṫ ad illũ. ⁊ ideo nihil aduenit mihi de nouo ꝑ hoc ꝙ incipio alteri esse equalis ꝑ illi⁹ mutationẽ. hec ille. Sic ĩ ꝓ[illegible]posito dico de relatiõe similitudinis. si tñ illa relatio ꝓdit in actũ ab vtroqꝫ extremoꝝ scꝫ duoꝝ alborum. sicut ṗus dictũ fuit de patre ⁊ filio. pater eni ab eodẽ accipit paternitatẽ in virtute a quo accipit potentiã generatiuã. sed in actũ educiṫ a seipso dũ gñat filiũ. Cetera ṽo que ĩ hᵒ argumẽto adducit arguẽs. scꝫ an relatio ꝑ se terminet ꝓductionẽ. soluta sũt in respon[illegible]sione septimi. ¶ Ad xjᵐ dico ꝙ rem aliquã cõnectere aliqua põt dupliciter intelligi. primo mõ de cõnexio[illegible]ne effectiua. alio mõ de cõnexiõe formali. ṗmo modo intelligẽdo maiorẽ. cõcedo eã. sed hᵒʳ in hoc sensu ne[illegible]gaṫ. non eni relatio actiue cõnectit. 2ᵒ mõ negatur si intelligaṫ vniuersaliter. ⁊ specialiter illa aᵒʳ est falsa in relatiõib⁹ q̃ alio modo hñt esse q̃ʒ cetera ṗdicamen[illegible]ta. cũ rõ eaꝝ nõ consistat in hoc ꝙ aliqd ponãt de qb⁹ dicunṫ. sed magis se habent ꝑ modũ vni⁹ interualli attingentis duo extrema. ut dictũ fuit. Exemplum aũt qđ adduciṫ de actione q̃ nectit agens ⁊ passũ nõ sufficienter ꝓbat illã vlẽm negatiuam. ⁊ ꝓcedit de cõnexione effectiua quã nõ facit relatio. sed poti⁹ est connexio per modũ attingentis duo extrema nõ po[illegible]nẽns ut sic aliquid in eis. ⁊ ex alio. quia agens ⁊ passũ oportet vniri cũ se habeant ut actus ⁊ potentia. non sic duo corporalia. ⁊ ideo ex illa singulari ad vlẽm ar[illegible]guere est fallacia [illegible]. ¶ Ad 12ᵐ dico ꝙ respõsio ibi data est bona. Et cũ diciṫ ꝙ illo modo loquiṫ cõmen[illegible]tator sepe. verũ est. sed non ibi. qđ patet ꝑ alia ei⁹ di[illegible]cta ex qbus habeṫ oppositũ. scꝫ cũ dicit 5ᵒ metaphisi[illegible]ce ꝙ ens extra aĩam diuidiṫ ꝑ decẽ ṗdicamenta. Ex quo sequiṫ ꝙ omne ṗdicamentũ est ens extra aĩam. ¶ Ad 13ᵐ diciṫ ꝙ debilitas esse relatiõis attendiṫ ſm scm̃ Tho. ꝑ sen. dis. 8. q. 4. arti. 3ᵒ ad 4ᵐ. ſm inheren[illegible]tiã sui ad subiectũ. quia non ponit aliquid absolutũ in subiecto sed tm̃ respectũ ad aliud. hec ille. Cũ hoc stat ꝙ tempus sit melioris esse q̃ʒtum ad hoc ꝙ ponit extrã aĩam aliqd absolutũ scꝫ motũ ⁊ ei⁹ numerũ: q̃ʒ sit ipsa relatio. nõ tñ oportet ꝙ relatiõis esse sit debi[illegible]lius q̃ʒ esse tẽporis quo ad hᵒ ꝙ dicat qd factũ ab aĩa: sicut tẽpus dicit. tempus eni habet esse debilissimũ inter oĩa absoluta. non tñ inter oĩa ṗdicamẽta. in hoc etiã ẽ debilior relatio oĩ ente. q: ex sua rõne non hꝫ ꝙ sit res extra aĩam in ꝑte nec in toto. oppositum est de tẽpore qđ ex sua rõne dicit aliqd extra aĩam. licꝫ ali[illegible]quid dicat qđ est in aĩa in actu uel potentia scꝫ nume[illegible]rationẽ. sed de hoc in 2ᵒ. ¶ Ad 14ᵐ negaṫ aᵒʳ. ſm eni ꝙ dicit scũs Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 9ᵒ ad 7ᵐ. Ipsa relatio que nihil aliud est q̃ʒ ordo ipsius creatu[illegible]re ad aliam aliud habet inq̃ʒtũ est accñs ⁊ aliud inq̃ʒ[illegible]tum relatio uel ordo. inq̃ʒtũ eni est accñs habet ꝙ sit in subiecto. non aũt inq̃ʒtũ est relatio uel ordo. sed so[illegible]lum quo ad aliud sit quasi in aliud transiens ⁊ quo[illegible]dãmodo rei relate assistẽs. ⁊ ita relatio ⁊ aliquid inhe[illegible]rens licꝫ non ex hoc ipso ꝙ est relatio. ⁊ ideo nihil pro[illegible]hibet ꝙ hᵒ accidens desinat esse sine mutatione eius in quo est. quia sua ratio nõ ꝑficitur prout est ĩ subie[illegible]cto sed prout transit in aliud. quo sublato ratio hᵒ ac[illegible]cidentis tollitur quidem q̃ʒtum ad actum sed manet q̃ʒtum ad causam. sicut subtracta materia tolliṫ cale[illegible]factio licꝫ maneat calefactionis causa. hec ille. Item arti. 8ᵒ sic ait. Relatio in hoc differt a q̃litate ⁊ quan[illegible]titate. quia qualitas ⁊ quantitas sunt quedam acci[illegible]dẽtia in subiecto remanentia. relatio autem non sig[illegible]t ut dicit Boeti⁹ in libro de trinitate. ut in subiecto ma[illegible]nens. sed ut in trãsitu quodam ad aliud. vnde porre[illegible]tani dixerunt relationes nõ esse inherentes sed assi[illegible]stentes. qđ aliqualiter verũ est ut posterius ostẽdeṫ. qđ autem attribuitur alicui ut ab eo procedens non facit compositionẽ cum eo. sicut nec actio cum agen[illegible]te. ⁊ propter hoc ꝓbat phs 5ᵒ physicoꝝ ꝙ in ad aliqd non potest esse motus quia sine aliqua mutatione ei⁹ quod refertur ad alterum potest relatio desinere uel incipere ex sola mutatione alterius. sicut etiã patet de actione ꝙ non ẽst motus ſm actionem nisi meta[illegible]phorice ⁊ improprie. sicut exiens de ocio in actũ mu[illegible]tari dicimus. qđ non esset si relatio uel actio significa[illegible]ret aliquid in subiecto manens. hec ille. Ex quibus sa[illegible]tis patet quid dicendum ad argumentum. Diciṫ eni ad añs ꝙ non per omnis realitatis aduentum in na[illegible]tura existentis dicitur aliquid moueri. sed solum per aduentum realitatis se habẽtis per modum imanen[illegible]tis in illo cui aduenit. ⁊ ideo quia relatio se habet po[illegible]tius per modum effluentis ⁊ transeuntis ab vno in aliud ⁊ non per modum imanentis non mutatur sub[illegible]iectum per eius aduentum uel recessum. tamẽ dico ꝙ realitas relationis non aduenit alicui totaliter de

nouo sine mutatiõe illi⁹ cui aduenit ut p̄dictū fuit in solutione q̄rti principalis. vñ sicut sepe dictū est illud qd dat relationi φ sit res. s; fundamētū reale prius fuit illud. aut qd cōplet rōnē relationis nouū est. q2 ḡ illud qd complet eius rōnē non habet in q̄tū h° φ sit res. uel φ aliquid ponat in eo cui attribuit. nimirū si relatio pōt aduenire nouiter uel recedere sine mutatione eius cui attribuit. finaliter ḡ relatio ut relatio non transmutat subiectū. sed ut est accñs. ₇ in hoc sto finaliter. ¶ Ad 15ᵐ negaẗ aᵃ in parte. ₇ conceditur in pte. quo ad illā enī partē qua dicit φ nulla ratio icorporea est in corporib⁹ extra alam. negaẗ. oīs enim forma p̄ter quantitatē non est corporea de se sed forte p accñs rōne subiecti. Sed quo ad aliā partē in q̄ dicit φ nihil existens in diuersis est aliq̄ res. conceditur loquendo de esse in aliquo subiectiue uel imansiue. Et tūc ad minorē dicit φ relatio non sic est in diuersis φ vtriq3 imaneat uel insistat. s; Simplici⁹ ille intēdit φ relatio fm suā rationem assistit vtriq3 extremo⁊: q̄si ab vno in aliud tendens. vñ scūs Tho. p̄ma parte. q. 28. arti. 2°. dicit φ si considerem⁹ relationes in creatis fm φ sūt relationes. sic iueniūt esse assistentes nō intrinsecus affixe q̄si signtes respectū quodāmodo cōtingentē rem relatam ꝓut ab ea tēdit in alterum. ista ḡ est intentio Simplicij φ relatio nō dicit aliquid inexistens alicui sed mediū inter duo. Sciendū tamē φ fm φ ait sanct⁹ doctor p̄. sen. dis. 27. q. 1. arti. p̄. ad 2ᵐ. in vtroq3 extremo⁊ relatiōis est vna relatio differens ab alia in quibsdā fm speciē. sicut in illis que diuersis nominib⁹ vtriusq3 noiant: ut paternitas ₇ filiatio. sed in quibusdā non differūt specie sed numero tm̄. sicut qui vtrūq3 habet idem nomē ut in similitudinez equalitate. ₇ tūc relatio que est in vno sicut i subiecto est in alio sicut in termino. ₇ ideo patet φ relatio fm esse prout in re fundamentū habet non est mediū sed extremū. sed fm respectū ē mediū. hec ille. ¶ Ad primū eo⁊ que obijcit Okam ↄtra candē ↄnem. negaẗ aᵃ si loquamur de formis que sūt essentialiẗ ad aliqd. nam quia fm Aristotelē eē taliū est ad aliud se habere. ita non possūt intelligi sine alio ad qd sūt eēntialiter. secus est de absolutis. Et ad ꝓbationē dico φ nō ē simile de cā ₇ effectu. q2 effect⁹ hoc ipsū qd est non est ad cām. sed vna relatio hoc ipsum qd est est ad aliud fm Aristotelē in p̄dicamētis. ¶ Ad 2ᵐ negatur aᵃ. quia nec cōtradictio dicta de aliquib⁹ est via sufficiens cōcludēdi realem distinctiōnē inter talia. nec impossibilitas recipiendi p̄dicationē cōtradictorio⁊ ptinētiū ad esse ē via sufficiēs ad ꝓbandū idēptitatē realē illo⁊. ut p3 de mā ₇ forma. de esse ₇ essentia. de ptib⁹ essentialib⁹ simul vnitis. ₇ de tertia entitate resultante inde. ₇ de infinitis alijs. ¶ Ad 3ᵐ dico φ similitudo sortis ad platonē est subiectiue in sorte. ₇ ↄformiter similitudo platonis ad sortē est subiectiue i platone. vñ relatio realis h3 idē subiectū qd ₇ suū fūdamentū. relatio ṽo relatiōis nullibi est subiectiue. cum non sit res. Nec valet ↄña: similitudo sortis ad platonem nō est in platone. ḡ nec relatio sibi opposita. quia nō oportet φ relatio sit subiectiue i subiecto sui termini. sed in subiecto sui fundamēti. ¶ Ad 4ᵐ dico φ oīa ibi adducta stant in h° φ relatiua nō cōueniūt deo solū vocib⁹ ₇c. dico φ hoc ē falsum ut essentiū fuit in questiōe de attributis. nā dicens nō solū dicit verbū imo rem p verbū. sicut p̄r dicit se ₇ omnē creaturam verbo suo. vñ ista ꝓpositio est fūdamentū infinito⁊ erro⁊. ex hoc enī fūdamento arguens ₇ ceteri terministe cōcludūt φ nulla res q̄ non ē vox aut scriptum aut concept⁹ mētis pōt p̄dicari aut dici aut subiici ↄñter φ vlia ₇ p̄dicamēta non sūt nisi voces aut scripta aut cōcept⁹. adeo illud fūdamentū valde ruinosū est. ¶ Ad p̄mū eo⁊ que p̄mo loco inducit Greg⁹ contra candē ↄnē. dico φ illud argumētū ₇ duo sequentia solū ꝓbant φ omne relatiuū formaliter in cōcreto est aliqd absolutū. ₇ hoc concessū fuit p̄us φ nulla relatio ꝓprie referẗ. sed ē quo aliqd referẗ. nec inter duas relatiōes est tertia relatio realis. vñ responsio ibidem data in fine argumēto⁊ bona ē. s. φ relatio in abstracto nō ē qd absolutū. lic3 relatiuū sit absolutū. Nec ille rōnes aliqd ꝓbāt ↄ hoc. Et cū ꝓbaẗ φ imo. dico ad primā ꝓbationē φ relatio in abstracto est ad aliud nō tāq̄3 qd referẗ. s3 tāq̄3 q̄ aliqd ad aliud refertur. Et cū dr̄ φ contingit de relatiōe q̄rere qd est uel q̄ eēntia est. dico φ lic3 relatio in abstracto sit quedā res ₇ quedā eēntia ₇ quoddā ens. ₇ de ipsa dicāẗ multa noia abstracta. nō tm̄ sequiẗ φ ipsa sit qd absolutū. s3 ē fallacia figure dictiōis arguēdo a mō nois ad modū rei. sicut ₇ in alio ꝓposito non sequiẗ: hoc dr̄ relatiue. ḡ est formaliẗ relatiuū. sicut patet cū dextrū dicẗ de colūna. ₇ creator de deo. vñ ad videndū vtrū aliq̄ forma sit absoluta fm rem. non oportet attendere ad nomen quo significaẗ. quia q̄nq3 aliqua forma significaẗ absolute per modū absoluti. ₇ tamen sua quidditas abstrahit ab absoluto ₇ relatiuo. ut p3 de ente quod significatur ₇ intelligiẗ absolute. ₇ tamen abstrahit ab absoluto ₇ relatiuo. cum sit superius ad vtrūq3. quandoq3 aūt forma significatur relatiue. ₇ tm̄ in se est mere absoluta. ut cū diuina essentia significaẗ nomine potentie uel idee. q̄nq3 autem forma significaẗ absolute ₇ tamen non est absoluta. ut cū relatio significaẗ nomine essentie uel rei. uel hoc nomine aliqd. Ad vidēdū ḡ vtrū forma sit absoluta oportet aspicere ad hoc an s3 talis forma fm suā rationē specialissimā sit ad aliqd. ₇ nō ad transcendentia que abstrahunt ab absoluto ₇ relatiuo. lic3 absolute q̄nq3 significenẗ ut ens. uel relatiue ut bonum uel verum. ista enī forma dr̄ ꝓprie absoluta q̄ fm suā rōnē specificam nō dicit aliqd p modū interualli inter duo incipiens ab vno. ₇ ad reliquū terminati. s3 dicit aliqd exñs ei de q̄ dicẗ. ¶ Ad aliud qd additur φ paternitas est eēntia ad se ₇c. dico φ illa eēntia q̄ ē paternitas ē ad aliud. lic3 nō sit ad aliud sub h° noie trāscendēte essentia. vñ eēntia ē trāscendēs ₇ ē absolutū fm modū significandi. lic3 in se abstrahat ab absoluto ₇ relatiuo. non ergo valet ista ↄña: paternitas est essentia ad se. ergo ē quid absolutum. sed potius est fallacia accidētis sic arguēdo: paternitas est essentia. sed essentia ut sic est absolutū uel est ad se. igitur paternitas

[illegible] uel ad se. recte sicut hic: sortes est homo [illegible] ē spēs. ḡ sortes est spēs. sicut enim spēs non cō[illegible] homini put est in intellectu. ita nec absolutum [illegible] pectꝰ conueniꝫ essentie ut essentia nisi ut ē in in[illegible] [illegible] sꝫ quia significaꝫ ut intelligiꝫ absolute. eēn [illegible] abstrahit ab absoluto sic ꝙ absolutū [illegible] ei p se pmo nec p se zº sed solū conuenit ei [illegible] ad modū signi ficādi ⁊ intelligendi. ¶ Ad pmū [illegible] que zº loco inducit dico ꝙ distinctio sortis a pla[illegible] est relatio ⁊ accn̄s distinctū a sorte ⁊ platone. ⁊ ē [illegible] in sorte. distinctio aūt platonis a sorte ē in platone. Et cū diciꝫ ꝙ ad veritatē huiꝰ: sortes ē distin[illegible] a platone. sufficit veritas illiꝰ copulatiue: sortes est ⁊c. dico ꝙ falsū est si loquamur de distinctione q̄ est relatio fūdata sup numerū de genere quātitatis. [illegible] similitudo est relatio fūdata sup vnitatē de eo[illegible] genere. ⁊ similiter ad veritatē huiꝰ: sortes est p̄ platonis. non sufficit veritas illiꝰ copulatiue loquen[illegible] do de paternitate que ē relatio. abstracta eni tali en[illegible] titate q̄ distinctio sortis diciꝫ non esset formaliter di[illegible] [illegible] a platone distinctiōe positiua sed forte distin[illegible] ctione que est negatio vniꝰ ab alio. ¶ Ad confirma[illegible] tionē dico ꝙ dei ad creaturā non est realis relatio. iō deꝰ non ē distinctꝰ a creatura distinctiōe positiua q̄ ē relatio sed distinctiōe que ē negatio uel diuisio. Et si[illegible] militer diciꝫ de diuisio ut prius dictū fuit. ¶ Ad zᵐ negaꝫ ꝯn̄a. ⁊ ad probationē dico ꝙ licꝫ duo lapides di[illegible] stinguanꝫ ab inuicē distinctione positiua. tn̄ ille distin[illegible] ctiōes non distinguūꝫ vlteriꝰ distinctiōe positiua. qꝛ inter relatiōes reales nō ē vlteriꝰ relatio realis. simi[illegible] liter talis distinctio non ē nisi inter quāta. ¶ Ad illud qđ addiꝫ de causa ⁊ causato similiꝫ soluiꝫ. qꝛ licꝫ effe[illegible] ctus habeat relationē realem ad suā causam. tn̄ rela[illegible] tio illa cū non sit effectꝰ sed coeffectū. nō habet vlte[illegible] rius relationē aliam que referaꝫ. ⁊ de hoc in p̄ncipio secundi videbiꝫ. ¶ Ad 3ᵐ diciꝫ ꝙ in diuinis respectiuū non refert ab absoluto ſm rem. nec deꝰ reali relatio[illegible] ne ad creaturā referꝫ. sed ex h̄ inferre ꝙ ita sit i crea[illegible] turis est rudis ingenij. ac si ex h̄ ꝙ deꝰ ſm suā subam ē sapiēs inferreꝫ ita eē in hoīe. nō eni creatura equaꝫ diuine simplicitati. ¶ Ad 4ᵐ dictū ē p̄us ꝙ p aduentū relatiōis ut est relatio nihil mutaꝫ q̄cq̄d sit de aduētu eiꝰ ut est accn̄s scꝫ cū aduenit in suo fūdamēto. Et cū fit instantia de nūmo uel de relatione dei ad crea[illegible] turā. non valet instantia. qꝛ dei ad creaturā nō est re[illegible] latio realis. Et cū arguit p rationē de distinctiōe ⁊c. dico ut p̄us respondēdo ad argumēta Aureoli ꝙ ille q̄ efficiꝫ de nouo ab aliq̄ distinctꝰ nō p mutationē sui sed alteriꝰ. nō acq̄rit nouā relationē. nā p eandē simi[illegible] litudinē q̄s albꝰ referꝫ ad oīa coalba. ⁊ p eandē distin[illegible] ctionem distinguiꝫ ab oībus ab eo distinctis nam re[illegible] latio non multiplicaꝫ ſm plr̄itatē terminoꝝ sed fūda[illegible] mentoꝝ. ut diceꝫ in alia questiōe. Illud qđ addiꝫ de distinctione dei a creatura solutum est. Qđ addiꝫ de imaginatiōe nihil valet. nā actus imaginationis non causat aliq̄d nec aliquā relationē realē sed solū rōnis in obiecto suo ut ē cognitū uel imaginatū. Cū addiꝫ ꝙ oē agens ageret in quācūq̄ distantiā ⁊c. ex eodē

falso fundamēto p̄cedit. scꝫ ꝙ ad generationem ali[illegible] cuius rei causeꝫ relatio distinctionis in omni re q̄ in[illegible] cipit distingui a tali noua re. hoc eni non oportet nos dicere. in tali eni casu non causaꝫ distinctio noua nisi in re noua. noua enim relatio non causaꝫ in aliquo ut accidens est nisi cū causaꝫ eius fundamētū. causato eni fundamento relationis causata est relatio in po[illegible] tentia p̄xima ⁊ ut est accidens. sꝫ causato termino nō causaꝫ relatio ut relatio p naturalē sequelā sine trās[illegible] mutatione. ¶ Ad 5ᵐ diciꝫ ꝙ licꝫ vnitas transcendēs non superaddat aliquid positiuū rei que diciꝫ vna. ita nec idemptitas numeralis sed idemptitas specifi[illegible] ca addit sicut ⁊ similitudo. ⁊ hoc intendit sanctꝰ Tho. p̄ma parte. q. z8. arti. p̄ ad zᵐ. Relatio inquit que im[illegible] portaꝫ per hoc nomen idem est relatio rōnis tn̄ si ac[illegible] cipiaꝫ simpliciter idem. quia hꝰ relatio non potest cō[illegible] sistere nisi in quodā ordine quem ratio inuenit alicuꝰ ad seipsū ſm aliquas eius duas consideratiōes. secꝰ aūt est cū aliqua dicunꝫ eadē non numero sed in na[illegible] tura generis uel speciei. hec ille. Tunc ad p̄bationē ꝯn̄e dico ꝙ prima p̄batio falsū assumit. scꝫ ꝙ eodem formaliter ⁊ essentialiter aliqua sint eadem quo sunt vnū. hoc enim falsum est cum idemptitas sit relatio ⁊ vnitas sit eius fundamentū ſm Aristotelem. dico tn̄ ꝙ idem est causa vnitatis ⁊ idemptitatis. natura eni specifica fūdat vnitatē p̄mo. ⁊ ipsa sub vnitate fūdat idemptitatem uel similitudinē aut equalitatem. Ad secundā probationē dico ꝙ sortes est idem specifice platoni formaliter per aliquod accidēs magis distin[illegible] ctū a platone q̄ȝ est sortes. sꝫ idem qđ est causa ⁊ fun[illegible] damentū talis idemptitatis est minꝰ distinctū a pla[illegible] tone q̄ȝ sortes scꝫ natura specifica. Ad tertiā p̄batio[illegible] nem dico ꝙ inter relatiōes nō est relatio media sicut inter duo absoluta potest esse. ⁊ ideo due similitudi[illegible] nes vniꝰ speciei non referunꝫ ad inuicē p relationem mediā. vn̄ scūs Tho. p̄ma parte. q. 4z. arti. p̄. ad 4ᵐ. Idem ad seipsum nō refertur aliqua relatione reali. nec iteꝝ vna relatio referꝫ ad alteram per aliquā re[illegible] lationem. cū enim dicimus ꝙ paternitas opponiꝫ fi[illegible] liationi. oppositio non est relatio media inter paterni[illegible] tatem ⁊ filiationē. quia vtroq̄ȝ modo multiplicareꝫ in infinitum. hec ille. Responsio aūt que daꝫ ad istā tertiā p̄bationē est Scoti cui non placet solutio san[illegible] cti Tho. ⁊ inq̄ꝫtū solutio Scoti sustineri debet. dico ad primā iprobationē ꝙ ꝯn̄a nō valet. licꝫ eni pater[illegible] nitas non sit necesse esse nec sit intrinseca filiatiōi ſm rem nec eiꝰ p se causa. nō tn̄ pōt esse sine filiatiōe uel econtra. quia paternitas includit in sua diffinitiōe fi[illegible] liationē implicite ⁊ econtra. iō vnū nō pōt esse aut in[illegible] telligi sine alio. ¶ Ad ꝯfirmationē ibi factā dr̄ ꝙ sub[illegible] iectū nō est de diffinitiōe accn̄tis tā intrinsece sic̄ vna relatio de diffinitiōe alteriꝰ. iō nō ē sīle. nec ē mirādū ꝙ vna relatio nō possit destrui alia manēte. sic̄ nec est mirādū cur diffinitū nō pōt eē sine suis diffinitiōibus. Qđ addiꝫ ꝙ nulle due res create ⁊c. sūt simul nā. fal sū ē ⁊ ꝯ oēm phiam. ⁊ expositio illa de t̄mino nulla est sꝫ ē fictio terministaꝝ ꝙ scꝫ t̄mini sint sīt nā ⁊ non res. Argumētū aūt qđ vlteriꝰ fit de p̄re ⁊ filio nō valet.

tū qr non assigno illā causam quā ponit Scotus scʒ q ideo tales relatiōes seipsis referant quia sūt simul natura. tū quia falsū est q pater ꝗtū ad illud qđ ē sit simul natura cū illo qui est filius. licʒ relationes eorū sint simul natura. ꝛ similiter pater formaliter sumpt⁹ ꝓut includit hominē ꝛ relationē est simul natura cū filio formali qui dicit mihi cōpositū ex hoīe ꝛ filiatiōe. Qđ vltimo addit q sortes ꝛ plato nō min⁹ sunt vnū ꝛc̄. dico q ɔ̄ña non valet. qr sortes ꝛ plato pñt fūdare relationes intermedias. nō aūt due relationes ad inuicē. ¶ Ad 6ᵐ mediū dico q distinctio qñqʒ dicit solam diuisionē vni⁹ ab alio. ꝛ tūc non est nisi negatio. qñqʒ ꝟo dicit relationē cōsequētē taliter diuisa. ꝛ similiter pōt distingui de multis alijs q̄ vident̄ dicere relationes. sicut distinguit scūs Tho. de similitudine ꝛ equalitate in diuinis ꝑsonis ꝑma ꝑte. vbi dixi. Tunc ad primā h⁹ improbationem dico q ad hoc q sortes mereat̄ dici distinct⁹ a platone distinctiōe que ē relatio positiua. non sufficit sortē esse ꝛ platonē esse. ꝛ sortem non esse platonē: nisi aliqd ponat̄ scʒ relatio media. illa tū̄ sufficiūt ad hoc q distinguant̄ distinctione ꝑmo modo dicta. Ad secūdā dico q sicut inter duas relationes non est relatio media. ita nec inter absolutum ꝛ relationē. Et eodē mō dicit̄ ad tertiā iprobationē. De responsiōe aūt data ſm Scotū nō curo. qr ut deducit arguēs illa implicat cōtradictionē. nisi q tertia replica aliq̄ falsa assumit. ut ꝑus dictū ē. ¶ Ad 7ᵐ dico q ɔ̄ñs illatum ibidem est verū. nec improbatio ei⁹ valet. dico eni q si sortes ꝑus albus efficiatur nouiter similis platoni ꝑ nouā platonis dealbationē nulla res tūc gnātur in sorte ꝑus albo. nam cū sortes acquirit albedinē: ipse acquirit similitudinē in actu si sint ꝓ tūc alij coalbi uel in potētia ꝓxima ꝛ radice ſm modū loquendi sci Tho. ꝑus recitatū. ꝛ hoc si ꝓtunc null⁹ alius sit coalbus. sed tūc ꝑmo forma habebit similitudinē in actu cū aliqs efficiet̄ albus. ita q ille q dealbabit platonē dabit sorti similitudinē i actu quā ꝑus habebat in radice: scʒ in fūdamēto qđ est albedo sortis. quia dabit relationi fundate in albedine sortis terminū nouiter. relatio aūt naturaliter insurgit posito fūdamento sufficienter ꝛ termino. nec tūc sortes mutabit̄ ꝓprie loquendo ꝑ acquisitionē relatiōis ut relatio est. licʒ mutet̄ ꝑ acquisitionē eius ut est accñs. si aūt post h̄ aliqui efficiantur nouiter albi. sortes erit eis similis nō ꝑ nouā relationē sed ꝑ antiquā. nec habebit tot similitudines quot sūt ei similes. sed solum quot habet qualitates fundātes similitudinē eius ad alias. Et tūc ad improbationē hui⁹ cū dicit̄ q de⁹ contingenter agit ad extra ꝛc̄. dico q veꝝ est. sed nō ita contingenter agit q ponat in actu. uel possit ponere contradictoria. uel ponere diffinitionē sine diffinito. uel illud qđ est necessario causa alicui⁹ sine illi⁹ naturali sequela: cuiusmodi ē de relatiōe respectu sui fūdamēti ꝛ termini. Et cū iprobat̄. dico q licʒ similitudo non sit naturalis sequela albedinis indiuise id est vnite. est tū̄ naturalis sequela nāe albedinis ſm plura esse distincte. ꝛ licʒ vna albedo ꝛ multe sint vnius rōnis. tamē albedo non est sufficiēs causa similitudinis quocūqʒ modo. sed ꝓut habet diuersa esse in diuersis indiuiduis. qr similitudo est rerū differentiū eadē equalitas. Ad secūdā improbationē dico q deus nō pōt conseruare subiectū sine sua ꝓpria passione que est eius naturalis sequela. nec ꝑtes vnitas sine tertia entitate resultāte. pōt tū̄ conseruare rem sine sequela consequente rem ꝑ transmutationē uel actionem transmutatiuā sicut igne sine calefactione. nō tamē sine sequela consequēte per simplicē effluxum ut potentie fluūt ab anima. si tū̄ ponit̄ q cōseruaret duas albedines sine hoc q sequeret̄ similitudo. tūc dico q duo albi non essent similes similitudine que ē realis relatio. sʒ similitudine q̄ est indiuisio uel vnitas. sicut est similitudo in diuinis. licʒ ibi maior sit indiuisio essentie ꝗ sit indiuisio albedinis duoꝝ alboꝝ. vtꝝ aūt hoc sit possibile: non. ¶ Ad 8ᵐ dico q vnicqʒ inter mām ꝛ formā est relatio media que dicit̄ vnio ꝛ forte alie relationes. vñ scūs Tho. 3° sen. dis. 2. arti. 2° q. 3. Est inquit natura relationis ut in alijs rerū generibus causam habeat. quia minimū habet de nā entis. ut dicit cōmentator xi° metaphisice. vñ ꝗuis relatio ꝑ se nō terminet motū. quia in ad aliquid non est motus. ut ꝓbatur 5° physicoꝝ. tū̄ ex hoc q motus per se terminatur ꝑ se ad aliqđ ens de necessitate consequit̄ aliq̄ relatio. sicut ex hoc q motus alterationis terminat̄ ad albedinem consequit̄ relatio similitudinis ad oīa alba. similiter etiā ex hoc q motus generationis terminatur ad formā consequit̄ hec relatio ſm quā mā dicit̄ esse sub forma. ꝛ ita ex hoc q motus assūptiōis nature humane terminat̄ ad personā consequit̄ hec relatio que dicit̄ vnio. hec ille. Dico ḡ q inter mām ꝛ formā cadit relatio media que dicit̄ vnio. Et ad ꝑmā hui⁹ improbationē dico iuxta premissa q vnio que ē relatio non vnit̄ suo subiecto ꝑ aliam vnionē mediā que relatio non fūdat relationē realem. sicut absolutum pōt fundare. Nec valet qđ dicit̄ q scʒ mā ꝛ forma magis faciunt vnū ꝛc̄. Dico eni q forma substātialis seipsa magis facit vnū cū materia ꝗ illa relatio tāq̄ illud qđ est magis vnū cum materia. ꝛ verius fūdat vnionē que ē negatio. ꝛ vnionē que est relatio. nō tū̄ facit vnitū formaliter cū materia seipsa sed ꝑ relationem que dicit̄ vnio. sicut in alio ꝓposito sup̄ dictū est q albedo facit duos esse similes causaliē. non aūt formaliter. sed hoc facit relatio que dicit̄ similitudo. ¶ Ad 2ᵐ qđ ibi querit̄ scʒ de vnione duaꝝ partiū cōtinui ꝑus separataꝝ. dico q vnio eaꝝ est indiuisio ꝛ nō relatio. quia ut dictū fuit superi⁹ inter continuū ꝛ suā medietatē non est relatio realis. quia extrema nō sūt in actu: scʒ illa pars que est i potentia. Ita in ꝓposito due partes continui quia non sūt in actu non habent ad inuicē relationē realem in actu nisi sint partes diuersaꝝ rōnū. cuiusmodi sunt partes etherogenee ut caro ꝛ os. Et tūc cū querit̄ an illa relatio est extensa ꝛc̄. dico q potest poni ipsam extensam in longum latum ꝛ profundum. Nec valet ɔ̄ña illata ibi ḡ totū cōtinuū eadem sumendo est vnitum per vnicam vnionem cuius pars est in parte ꝛc̄. Illa eni ɔ̄ña non valet. quia non eodem modo se habent due ꝑtes etherogenee

rogenee ad totum cõtinuũ inde resultans. sicut due pars homogeneevni illa partiũ etherogenearũ ad pas homogenee ad cõtinuo nullo modo marẽ. ꝙ partes homogenee in cõtinuo nullo modo sũt in actu sicut partes etherogenee aliqualiter sũt in actu. ⁊ ideo non oportet ꝙ relatio carnis ad ossa ⁊ eõ sint partes vniꝰ totalis relationis. sicut relatio fũda tur in carne est quid cõtinuũ p accñs tñ. Cũ ꝙ vlteriꝰ tenet ꝙ illud continuũ diuidaẽ ⁊c̃. dico ꝙ diuiso cõtinuo non diuidiẽ relatio vnionis. sed desinit eẽ tota liter. illa eni relatio consequebaẽ actionẽ q̃ ptes ille fuerũt facte vnũ m̃cõtũ illa actio remansit in aliquo effectu suo. puta q2 ille ptes constituebãt aliqd tñ. remoto aũt illo tertio transit relatio. Cũ vlteriꝰ querẽ quõ partes illiꝰ relationis que diciẽ vnio sũt vnite. dico ꝙ inter eiꝰ partes non cad. ⁊ vnio que sit relatio. sed vnitas que ẽ indiuisio. sicut ⁊ inter partes cõtinui homogenei. Cũ aũt diciẽ ꝙ partes ille possunt esse sine hoc ꝙ sint vnite ⁊c̃. hoc arguit cõtra Scotũ qui negaẽ assũptũ. ¶ Ad 9m dico ꝙ relatio distãtie localis acqrĩ in instanti. Et tũc cũ querẽ in q̃ instãti. dico ꝙ in alio instanti ab illo in quo cepit motus. non aũt in instanti imediato sed in instanti mediato. nec tñ sequiẽ ꝙ inter instans inceptiõis motus ⁊ illud aliud instans corpus motũ distet sine distantia. sed pcedit ex rudi imaginatiõe. ac si corpus localiter motũ continue distet per eandẽ relationẽ distantie. dico eni ꝙ sicut i quolibet instanti tpis mensurantis motũ mobile est in alio ⁊ alio loco sibi equali. nec ẽ dare p̃mũ locum equalẽ in quo fuit. ita in quolibet instanti habet aliã distantiã ad corpus quiescẽs. nec ẽ dare p̃mã relationẽ distãtie a tali mobili acquisitã. quelibet ergo acquirẽ i instanti. sed anteq̃ est p̃us alia sit acquisita quã si inferaẽ. ḡ in tali motu sũt acquisite relatiões. dico ꝙ infinite relatiões in potẽtia acquisite fuerũt. quia qõ non est nisi p instans est solũ in potẽtia. ⁊ de h amplꝰ in 2o videbiẽ i mã de tpe. ¶ Ad 10m dico ꝙ argumentũ p̃mo falsũ supponit scꝫ ꝙ numerus non sit aliud a numeratis. 2o dico ꝙ q̃ttuor boiũ ad duos ẽ relatio duplicitatis. ⁊ illa relatio non est entitas simplex sicut nec numerꝰ. nec est tota in vno illoꝝ boiũ sꝫ ps eiꝰ in vno hoie. Dico vlteriꝰ ꝙ partes illiꝰ duplicitatis nõ sũt homogenee toti suo. sicut nec ptes nũeri sed valde alteriꝰ rõnis. ⁊ dico ꝙ sũt forme respectiue partiales qbꝰ nõ correspõdet aliqs terminꝰ eis pprꝰ sed toti cõsurgẽti ex illa. ita ꝙ illa ps duplicitatis q̃ ẽ q̃ttuor boiũ ad duos existẽs subiectiue i forte. nõ est vnꝰ totalis respectꝰ. sed ps totalis respectꝰ. ⁊ ideo nõ sequiẽ ꝙ sit ad eundẽ terminũ ad quẽ est duplicitas. Cũ aũt inferẽ ꝙ duplicitas nõ ẽ aliqua entitas sm se vna ⁊c̃. dico ꝙ licꝫ nõ habeat tantã indiuisionẽ quantam aliq̃ res simplex uel aliqõ cõpositũ ex mã ⁊ forma aut aliqõ cõtinuũ. tñ hꝫ vnitatẽ ⁊ indiuisionẽ qua diciẽ vnũ illud qõ est simul totum uel cõpletũ. iuxta quẽ modũ dicit scũs Tho. p̃. sen. dis. 8. q. i. arti. p̃. q̃stiuncula 2a vbi sic ait. Per se vnũ ⁊ simpliciter ⁊ qõ est vnũ numero diciẽ tribꝰ modis. Unoꝰ sicut indiuisibile est vnũ ut punctus ⁊ vnitas qõ neq̃ est multa actu nec potẽtia. Alioꝰ qõ est vnũ cõtinuitate qõ tñ ẽ multa in potẽtia sicut linea. 3o mõ qõ ẽ vnũ pfectiõe sicut diciẽ calciamentũ vnũ q2 hꝫ oẽs ptes que reqrũẽ ad calciamentũ. ⁊ hec vnitas diciẽ in oibꝰ illis ad quorũ integritatẽ aliq̃ exigũẽ. sicut vnꝰ hõ vna domꝰ ⁊ vnũ sacram. hec ille. Ita dico in pposito. Et si instetur sic. Partes illiꝰ relatiõis sũt diuersaꝝ rõnũ. ⁊ in diuersis subiectis. queriẽ ḡ in q̃ subiecto erit illa ps ⁊ in q̃ alia ⁊c̃. diciẽ ꝙ cũ illa relatio fũdeẽ in numero sm ꝙ vnitates numeri aliter ⁊ aliter distãt a p̃ma vnitate. sm h alia ⁊ alia ps illiꝰ respectus duplicitatis est in alia ⁊ alia vnitate uel subiecto. ¶ Ad illud qõ addiẽ de cõtinuo q̃drupedali diẽ ꝙ duplicitas fundata i illo ⁊ terminata ad continuũ bipedale ẽ quidẽ extensa ad extensionẽ continui. nec hꝫ ptes in actu sꝫ in potẽtia sicut cõtinuũ. nec ptes eiꝰ sũt homogenee toti relatiõi. cũ q̃ stat ꝙ ipsa est p se vna vnitate pfectiõis ut dictũ ẽ. ⁊ puto ꝙ pfectiꝰ est vna q̃ duplicitas q̃ttuor boiũ ad duos. q2 illa hꝫ ptes in actu magis q̃ duplicitas fundata in cõtinuo. ¶ Ad 11m dico ꝙ relatio domini ⁊ serui raro est relatio realis ut dictũ est s̃ ad argumenta Aureoli. relatio autẽ precij est similiẽ respectꝰ rõnis. iõ nõ inest subiectiue alicui. sꝫ ẽ in itellectu obiectiue. nec indiget alio agente q̃ intellectu uel voluntate.

¶ Ad 12m dico ꝙ ut videbiẽ in 2o in mã de creatione nõ oẽ accñs est qd pprie creatũ sed cõcreatũ. iõ nõ oꝫ ꝙ habeat relationẽ ad deũ. sed sufficit ꝙ subiectum eiꝰ habeat relationẽ ad deũ. uel cõpositũ ex ipsa uel subiecto. vñ nõ oꝫ ꝙ si lapis hꝫ realem relationem ad deũ ꝙ vlteriꝰ ille respectꝰ habeat ad deũ relationẽ q2 ille respectꝰ nõ pprie causaẽ sed cõcausaẽ. ¶ Ad 13m dico ꝙ cõñe ibi facte nõ valẽt. nõ eni oẽ agens habet realem actionẽ ad effectũ uel passũ. ut dictũ ẽ in 2a cõne. Nec sequiẽ similiter ꝙ pductiuũ habeat relationẽ realẽ in actu ad oĩa que sũt ab eo pducibilia. sed solũ relationẽ in potẽtia. sicut ⁊ illa ad q̃ referẽ sũt solũ in potẽtia. Similiẽ dico de mã respectu formaꝝ ex ipsa educibiliũ. non eni inẽ mãm ⁊ tales formas q̃ actu nõ sũt ẽ relatio realis sꝫ solũ relatio rõnis. ¶ Ad 14m diẽ ꝙ nõ est possibile ꝙ deꝰ destruat relationem naliter cõsequentẽ fũdamentũ ⁊ terminũ saluando fũdamentũ ⁊ terminũ. nõ eni posset cõseruare lapidẽ qn eo facto lapis referaẽ ad deũ relatiõe cõseruati ⁊ dependẽtis. similiẽ nõ ẽ possibile ꝙ trãsferat relationem de subiecto ad subiectum. nec forte aliqõ accñs absolutũ qõ indiuiduaẽ p subiectũ. q2 tũc eẽt h accñs ⁊ nõ eẽt hoc. ¶ Ad p̃mũ cõ secũdã cõnẽ diẽ ꝙ arguens false exponit scm̃ doctorẽ. scũs eni Tho. de potẽtia dei. q. 7. arti. 8o. dicit ad 4m. Non oꝫ inqt subiecta relationũ eẽ vniꝰ gnĩs sꝫ solũ relatiões ipsas. sicut in h ꝙ quantitas a q̃litate diuersa diciẽ. tñ ut dictũ est non ẽ eadẽ rõ de deo ⁊ creaturis sicut de his q̃ sunt in diuersis gnĩbꝰ nullo mõ ad inuicẽ coordinata. hec ille. Ex q̃ pꝫ ꝙ non intẽdit ꝙ illa inter q̃ est mutua relatio realis sint eiusdẽ ordinis. i. infra idẽ genꝰ. sꝫ p idẽptitatẽ ordinis intelligit idẽptitatẽ fũdamẽti relationũ sicut ẽ in relatiõe eq̃litatis ⁊ similitudinis. uel idẽptitatẽ rõnis ⁊ inclinatiõis coꝝ ad inuicẽ. ut sicut vnũ iclinaẽ ad aliud ppẽ bonũ suũ. ita ⁊ aliud ad illud. sicut pꝫ in

relatione actiuorum ⁊ passiuorum nālium uel identitatē gnis ſm illud in q̄ relatio fundaṫ. ſicut patet in relatione mouētium q̄ nō mouēt niſi moueanṫ. illa enī coīcant in genere moti cū illis q̄ mouenṫ ab eis. vn̄ ſctūs Tho. de potētia dei. q. 7. arti. 10. ad 7ᵐ argumētū. qđ eſt tale. Si deus ad creaturas nō referat non videṫ eē alia ratio niſi qꝛ a creaturis nō dependet. ⁊ qꝛ creaturas excedit. ſed ſiliṫ corpa celeſtia a corpibus elementarib⁹ non depēdēt. ⁊ ea iproportionaliter excedunt. g̃ ſm hoc ſequereṫ ꝙ nulla eſſet realis relatio corporū ſupiorum ad inferiora. hec ille. Ad iſtud inquā ſic reſpondet dicendū ꝙ corpa celeſtia referūṫ realiter ad inferiora ſm relatiōes ꝯſequentes quātitatē. ꝓpter h̄ eadē rō quātitatis ē in vtriſq;. ⁊ iter̄ quo ad relationes conſequentes virtutē actiuā ⁊ paſſiuā. qꝛ mouent mota ꝑ actionē mediā que non ē eorum ſuba. ⁊ iter̄ aliqđ bonū eorum attendiṫ in hoc ꝙ ſunt inferiorū cā. hec ille. Ex q̄bus pꝫ quō aliq̄ eſſe eiuſdem ordinis pōt intelligi tripliciṫ ſm mentē ei⁹. nullū aūt horum contingit in deo. vn̄ ibidē ad p̄mū ſic ait. Mouēs ⁊ agēs nāle mouet ⁊ agit actiōe uel motu intermedio qui eſt inter mouēs ⁊ motū agens ⁊ paſſū. vn̄ oportet ꝙ ſaltem in h̄ mō cōueniant agens ⁊ patiēs mouēs ⁊ motum. ⁊ ſic agens inq̄tū ē agens nō eſt extraneū a genere patientis inq̄tū eſt patiēs. vn̄ vbicūq; eſt realis ordo vni⁹ ad alterū. ⁊ p̄cipue cū ipſa actio media ſit quedā ꝑfectio ꝓpria agentis. ⁊ ꝑ ꝯn̄s illud ad qđ terminaṫ actio eſt bonū ei⁹. hoc aūt in deo nō cōtingit. ⁊ iō non ē ſimile. hec ille. Iſtis ſuppoſitis dico ad argumentū negando an̄s. dico enī ꝙ illimitatio diue eēntie ſic ꝙ nullo iſtorum triū modorum eſt eiuſdē ordinis cū creatura tollit ꝙ relatio ſit inter eū ⁊ creaturā realē Et ad ꝓbationē dico ꝙ reſponſio ibi data ē ſufficiēs nec petiṫ illud qđ queriṫ ſi p̄dicta bn̄ reſpiciāṫ. ¶ Ad 2ᵐ negaṫ hoc. Deus enī ⁊ creatura licꝫ non ſint infra ordinē eundē ſm rōnē alicuius vniuoci. utputa gn̄is uel ſpēi. ſunt tn̄ infra ordinē alicui⁹ analogi. licꝫ illud analogū non limitet aut cōprehendat deū. nec ſit ei⁹ ꝓpria aut ꝑfecta rō. ⁊ iter̄ deus ē exemplar ꝑfectiſſime rep̄ſentans creaturā. imo diua eſſentia eſt rō oīs creature ꝓpria ⁊ diſtincta. ⁊ iō inter deū ⁊ creaturā pōt eſſe relatio rōnis nō aūt realis. qꝛ deus nullo mō inclinaṫ ad creaturā ꝑ aliquid qđ ſit in nā ſua. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ creatura non eſt extra ordinē ad deū. imo ex nā ſua inclinaṫ ⁊ ordinaṫ ad deū ſicut ad ꝓpriū ꝑfectiuū. non aūt eꝯ. ¶ Ad 4ᵐ negaṫ hoc ad ſenſū maioris. licꝫ enī calor non adequet ſolarē virtutē. tn̄ ſicut calidū habet nālem ordinē ad ſolē calefacientē ut ad ſuū ꝑfectiuū ⁊ cōſeruatiuū. ita ſol hꝫ nālem ordinem ad calefacta ⁊ ab eo paſſa ut ad illa in q̄bus relucet bonū ſuū. ⁊ ut ad illa ex q̄bus ꝓuenit ſibi aliqđ bonū inq̄tū eſt eorum cauſa. ut ē allegatū extitit ex v̄bis ſci doctoris. ¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ argumentū nō ꝓcedit contra nos. nō enim dicim⁹ ꝙ inter q̄cūq; ē relatio realis ꝙ in illis ſit idē fundamētū relationū ſi dicimus ꝙ oꝫ in vtroq; eſſe eandē rationē ordinis vni⁹ ad alterum. ita ꝙ eadem rōne vnū ordineṫ ad aliud qua ⁊ illud aliud inclinaṫ ad illud ſcꝫ ꝙ vtraq; ſit ex nā rei. ¶ Ad 6ᵐ dicitur ꝙ exemplū illud ꝓ tanto eſt ad ꝓpoſitū ꝙ ſcientia habet nālem ordinē ad ſcibile a quo dependet in rōne menſure. non aūt eꝯ. nō enī ſcibile ex ſua actualitate habet ordinē nālem ad cognitionē. ⁊ ideo relatio ex vna pte eſt realis ⁊ ex alia eſt ſolū rōnis. ¶ Ad cōfirmationē dr̄ ꝙ dei dominiū eſt verū ⁊ reale q̄tū ad potētiā cohercendi ſubditos. ⁊ quo ad realē relationē ſubditorum ad eū. non tn̄ eſt realis relatio dei vt ad creaturā ſeruientem. diua enī eēntia nō pōt eē fūdamētum talis relatiōis realis ad creaturā. quia relatio in deo ⁊ in creatura nō hꝫ idem fundamētū. nec ē eadē rō ordinis dei ad creaturā q̄ eſt creature ad deū: ſcꝫ qꝛ coīcant in eadē actiōe q̄ ſit vtriuſq; uel qꝛ vtriq; ordinari ad aliud ſit ei bonū. ut p̄d ctū fuit. ¶ Ad p̄mū eorum q̄ obiicit H. 3° p̄mo loco ꝯ tertiā ꝯnē dicit ꝙ licꝫ de⁹ ab eterno fuerit realiṫ creatiu⁹ ⁊ p̄ſci⁹ reſpectu creature. nō tn̄ ſequiṫ ꝙ ab eterno realiter referreṫ ad creaturā. qꝛ creatiu⁹ ⁊ p̄ſci⁹ inq̄tū hꝫ non dicūt relationē in re. ſed dicūt mere abſolutū mediante conceptu relatiuo. ⁊ ideo dicūṫ relatiua ſm rōnē. ¶ Ad p̄mū eorum que 2° loco inducit cōtra eandē ꝯnē dicit ut p̄us ꝙ creans ⁊ dn̄s ⁊ hꝫ dicta de deo nullā ponūt in eo realē relationē. licꝫ ratiōes taliū ſint relatiue. ¶ Ad confirmationem dico ꝙ oīa talia dicta de deo ſūt relatiua ſm rōnē tm̄. qꝛ licꝫ cōueniāt deo ſine conſideratiōe aīe aut intellect⁹. tn̄ non ponūt in deo aliquā relationē q̄ ſit in eo ſm eſſe qđ habet extra intellectū. ſed ſolū ſm eſſe qđ habet in intellectu ꝑ ſuā rōnem uel conceptū. Et cū hoc improbatur. dico ꝙ licꝫ domin⁹ ſit domin⁹ ad aliud ⁊ nō ad ſe. non tn̄ dn̄s ut dn̄s habet relationē ad aliud extra intellectū. vn̄ fallibile ſignū relationis realis eſt h̄ quaſi ſcꝫ aliqd dicaṫ tale uel tale ad aliud. niſi ex nā rei inſurgat talis ordo. ut dictū eſt p̄us in ꝯnib⁹. non enī oē qđ ē tale ad alter̄ ē tale relatiue extra intellectū. ¶ Ad 2ᵐ negaṫ hoc. ⁊ ad ꝓbationē dico ꝙ nullo intellectu conſiderante de⁹ non ē diſtinct⁹ a lapide diſtinctiōe poſitiua que ſit relatio. ſed diſtinctiōe q̄ eſt negatio. ſimiliter nullo intellectu cōſiderante de⁹ non ē dn̄s relatiue. ſed habet in ſe cām cur cōcipiaṫ relatiue: ſcꝫ potētiā cohercendi ſubditos. ⁊ ita de ſeruo ⁊ poſſeſſione. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ſecluſa oī cōſideratiōe intellect⁹ de⁹ eſt vnit⁹ verbo. non tn̄ vnione q̄ ſe teneat ex pte ſui. nec ē vnitus relatiue licꝫ ſit vnit⁹ alteri. vn̄ iſte ꝯne ſupponit illam fallaciā maximā p̄ius negatā. ſcꝫ oē qđ ē tale ad alterū eſt tale relatiue. uel ſi ſit tale ad alterū realiter eſt tale realiṫ relatiue. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ dat⁹ ⁊ procedens cū dicūṫ de ſpū ſcō dicūṫ de ipſo ad alterū non tn̄ relatiue extra intellectū. ¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ ſci ꝑ̄ia negāt deū hr̄e relationē realē ad creaturā. de ſcis pꝫ nā Aug⁹ 5° de trini. dicit ꝙ temporaliter dici incipit de⁹ qđ antea non dicebaṫ. manifeſtū eſt relatiue dici non tn̄ ſm accn̄s dici ꝙ ei aliqd acciderit. ſed plane ſm accn̄s eius ad qđ dici aliquid de⁹ incipit relatiue. Hec aūt recitat magiſter. 30. diſtinctiōe p̄ma ⁊ ea exponēs dicit. Ex his aperte oſtendiṫ ꝙ quedā de deo temporaliter dicūṫ relatiue ad creaturas ſine mutatiōe diuinitatis. ſed nō ſine mutatiōe creature. ⁊ ita ac

ciõs est in creatura nõ in creatore. ꝛ appellatio qua creatura relatiue dicit̃ ad creatorẽ relatiua ẽ ꝛ rela creatura relatiue dicit̃ ad creatorẽ relatiua ẽ ꝛ relatiõ notat q̃ est ipsa creatura. appellatio v̊o illa qua creator relatiue dicit̃ ad creaturã. relatiua quidẽ est formaliter notat relationẽ q̃ sit a creatore. hec mgr̃. Ex falsitas huius opinionis manifeste p3 de Auicenna. ipse eni ponit 3° me°. ca° 4° ꝙ in deo nõ est relatio ad creaturã q̃ sit cẽntia dei uel ꝑs ei°. Algaçel etiã in sua metaphysica h̃ idẽ ponit. ꝛ multi alii. Ratio etiã manifeste cõcludit. Quelibet eni relatio realis neccio exigit ad sui esse relationẽ sibi oppositam. iuxta illud cõm. Relatiua posita se ponũt ꝛ perempta se ꝑimũt. cõstat autẽ ꝙ nulla res q̃ sit in deo formaliter neccio exigit ad sui esse aliquid qð sit i creaturis. Et si dicatur ꝙ Au. loquit̃ de terminis relatiuis ꝛ non de ipsis relationib° signatis per terminos relatiuos. cõstat eni ꝙ ipse in ꝑdicamẽtis loquit̃ de illis relatiuis q̃ sic sũt relatiua ꝙ hoc ipsũ qð sũt ad aliud sũt. nul° aũt terminus est h°. Ex quo patet tales glosas esse fictiones mere ꝛc.

Quantum ad secundũ articulũ sit prima ꝯ ꝙ aliqe sũt relationes non reales. nec extra intellectũ sed rõnis ꝛ in intellectu. Istã ꝯnẽ ꝓbat scũs Tho. de potentia dei. q. 7. arti. xj°. Sicut ingt relatio realis cõsistit in ordine rei ad rem. ita relatio rõnis cõsistit i ordine intellectuũ. Qð quidẽ põt contigere dupliciter Uno° ſm ꝙ iste ordo est adinuẽt° ꝑ intellectũ ꝛ attributus ei qð relatiue dicit̃. ꝛ h° sunt relatiões q̃ attribuunt̃ ab intellectu reb° intellectis ꝓut intellecte sũt sicut relatio gñis ꝛ spẽi. has eni relationes rõ adinuenit considerãs ordinẽ ei° qð est in intellectu ad res q̃ sunt extra. uel etiã in ordine intellectuũ ad inuicem. Alio mõ ſm ꝙ h° relationes cõsequũt̃ modũ intelligendi. videl3 q2 intellect° intelligit aliqd i ordine ad aliud. lic3 illũ ordinẽ intellect° nõ adinueniat s3 magis ex neccitate consequat̃ modũ intelligẽdi. ꝛ h° relationes intellect° non attribuit ei qð ẽ in intellectu. sed ei qð est in re. ꝛ hoc quidẽ cõtingit ſm ꝙ aliq̃ nõ habentia ſm se ordinẽ ordinate intelligũt̃. lic3 intellect° non intelligat se habere ordinẽ. q2 sic eẽt fallus. ad h̃ autẽ ꝙ aliq̃ habeãt ordinẽ o3 ꝙ vtrũq3 sit ens ꝛ vtrũq3 distinctũ. q2 eiusdẽ ad se nõ ẽ ordo. ꝛ vtrũq3 ordinabile ad aliud. qñq3 aũt intellect° accipit aliq̃ duo ut entia quoꝝ alterũ tñ uel neutrũ ẽ ens. sicut cũ accipit duo futura. uel vnũ ꝑsens ꝛ aliud futuꝝ. ꝛ intelligit vnũ cũ ordine ad aliud dicens alterũ eẽ ꝑus altero. vnde sũt relatiões rõnis tñ utpote modũ intelligendi consequẽtes. quãdoq3 v̊o accipit vnũ ut duo. ꝛ intelligit ea cũ q̃dã ordine: sicut cũ dicit̃ aliqd esse idẽ sibiipsi. ꝛ sic talis relatio est rõnis tñ. quandoq3 v̊o accipit aliq̃ duo ut ordinabilia ad inicẽ int̃ que non ẽ ordo medi° imo alterũ ipsoꝝ ẽ essentialit̃ ordo. sicut cũ dicit relationẽ accidere subiecto. vñ relatio relatiõis ad quodcunq3 aliud est rationis tñ. quãdoq3 v̊o accipit aliqd cũ ordine ad aliud ut ipsũ ẽ termin° ordinis alterius ad ipsũ: ipsũ nõ ordinet̃ ad aliud. sicut cũ accipit scibile ut terminũ ordinis scie ad ipsũ. ꝛ sic cũ q̃dã ordine ad sciam nomẽ scibilis relatiue signt ꝛ est relatio rationis tñ. ꝛ similit̃ aliq̃ nõia relatiua deo attribuit intellectus nr̃ cũ accipit deũ ut terminũ relationũ creaturaꝝ ad ipsũ. vñ h° relatiões sũt rõnis tñ. hec ille. Idẽ ponit de veritate. q. i. arti. 5° ad 15m. Cũ oĩa ingt alia gñã inꝑdicamẽtũ h° aliqd ponant in rerũ nã. quantitas eni coipso ꝙ quãtitas ẽ aliqd dicit. sola aũt relatio ex h̃ ꝙ est h° nõ h3 ꝙ aliqd ponat in rerũ nã. q2 non ꝑdicat aliqd sed ad aliqd. vñ inueniũt̃ quedã relationes q̃ nihil ponũt in reꝝ nã sed in rõne tm. Qð quidẽ q̃druplicit̃ contingit ut ex dictis phi ꝛ Auicẽne h̃ri potest. Uno° qñ aliqd ad seipsũ refert̃. ut cũ dr̃ idẽ eidẽ idẽ. si eni hec relatio aliqd in reꝝ nã poneret additũ ei qð dr̃ idẽ: esset in infinitũ ꝓcedere in relatiõibus. q2 ipsa relatio ꝑ quã aliq̃ res diceret̃ eadẽ eẽt eadẽ sibi ꝑ aliquã relationẽ. ꝛ sic i infinitũ. 2° mõ qñ ipsa relatio ad aliqd refert̃. nõ eni põt dici ꝙ ꝑñitas referat̃ ad suũ subiectũ ꝑ aliquã relationẽ mediã. q2 illa etiã media relatio indigeret alia media relatiõe. ꝛ sic in infinitũ. vñ illa relatio q̃ signt̃ in cõparatiõe ꝑñitatis ad subiectũ nõ dicit̃ in rerũ nã sed in rõne tñ. 3° mõ qñ vnũ relatiuoꝝ depẽdet ab altero ꝛ nõ ecõuerso. vñ relatio scie ad scibile ẽ aliqd in rerũ nã. nõ aũt relatio scibilis ad sciam s3 in rõne tñ. 4° mõ qñ ens cõpat̃ ad non ens: ut cũ dicim° ꝙ nos sum° ꝑores his q̃ futuri sũt p° nos. alias sequeret̃ ꝙ possent esse infinite relationes in eodẽ si gñatio ꝓtenderet̃ in futuꝝ. hec ille. Idẽ ponit p° sen. dis. 26. q. 2. arti. p°. Distinguẽdũ ẽ ingt inter relatiões q2 quedã sũt q̃ h̃nt in re aliqd supra qð cauꝝ eẽ fũdat̃. sicut eq̃litas fũdat̃ sup quãtitate. ꝛ h° relatiões sũt aliqd i re. quedã v̊o sũt q̃ nõ h̃nt fundamentũ in re de q̃ dicunt̃: sicut sũt dextrũ ꝛ sinistrũ in illis in qb° nõ sũt determinate iste positiões ſm nãm sicut in ꝑtib° aialiũ. ibi eni. s. in aiali iste relatiões realiter sũt. q2 fũdant̃ in diuersis virtutib° determinataꝝ ꝑtiũ. sed in aliis non sũt nisi ſm habitudinẽ vni° ad alterũ. ꝛ iõ dicũt̃ relationes rõnis. Et h̃ ꝯtingit q̃ttuor modis. s. ꝙ sint relatiões rõnis ꝛ non rei. Uno° ut dictũ est qñ relatio nõ h3 aliqd in reꝝ nã supra qð fũdet̃ ꝛ inde ẽ ꝙ qñq3 contingit ꝙ relatio est realiter in vno extremo ꝛ nõ in alio. q2 in vno h3 modũ quẽdã supra quẽ fũdet̃ ꝛ nõ in alio. sicut ẽ in oĩb° illis relatiõibus qb° de° ad creaturã refert̃. que qdẽ realiter sũt i creatura ꝛ nõ in deo. 2° mõ contingit qñ relatio nõ h3 aliquã realẽ diuersitatẽ int̃ extrema. sicut relatio identitatis. ꝛ iõ hec nihil ponit ſm rem s3 solũ ſm rõnẽ. ut cũ dr̃ idẽ eidẽ idẽ. 3° mõ qñ designt̃ aliq̃ relatio entis ad nõ ens: ut cũ dicim° ꝙ nos sum° ꝑores illis qui futuri sũt. ista eni ꝑoritas nõ est aliq̃ relatio ſm rẽ sed solũ ſm rõnẽ. quia relatio realis exigit vtrũq3 extremoꝝ in actu. 4° mõ qñ relatio refert̃: ut scio me scire vñ in creaturis ꝑñitas non ꝯiũgit̃ subiecto ꝑ aliquã relationẽ mediam. ꝛ hos duos vltimos modos ponit Auicenna. sed ꝑm duo modi ꝑñt abstrahi ex verbis phi. hec ille in forma. Idẽ ponit ꝑma pte. q. 13. arti. 7°. Cũ ingt in relatiõe cõcurrãt duo extrema tripliciter se h3 ad h̃ ꝙ sit res nãe ꝛ rõnis. Qñq3 eni ex vtraq3 pte ẽ res rõnis qñ. s. ordo uel habitudo nõ põt eẽ int̃ aliq̃

nisi sm apprehēsionē rōnis tm̄. utpote cū dicim⁹: idē eidē idē. nā sm q rō bis apphendit aliqđ bonū statuit illud ut duo. ⁊ sic apphēdit quādā habitudinē ipsi⁹ ad seipsū. ⁊ silr ē de oib⁹ relatōib⁹ q̄ sūt inter ens ⁊ nō ens q̄s format rō inq̄tū apphendit non ens ut qđdā extremū. ⁊ idē est de oib⁹ relatōib⁹ q̄ consequūt̄ actū rōnis ut gen⁹ ⁊ spēs ⁊ hm̄. Quedā vo relationes sunt q̄tū ad vtrūq3 extremū res nāe: qñ sc3 est habitudo int̄ aliq̄ duo sm aliqd realr̄ cōuenicēs vtriq3. sicut patet de oib⁹ relatōib⁹ consequētib⁹ quātitatē. ut magnū ⁊ pūū duplū ⁊ dimidiū ⁊ hm̄. nā quātitas ē i vtroq3 extremoꝝ res nāe. ⁊ silr̄ est de relatōib⁹ q̄ ꝯsequūt̄ actionē ⁊ passionē. ut motiuū mobile pr̄ filius ⁊ similia. Qñq3 vo relatio in vno extremoꝝ ē res nāe. ⁊ in alio est res rōnis tm̄. ⁊ h̄ cōtingit qñcūq3 duo extrema nō sūt vni⁹ ordinis. sicut sensus ⁊ scia referūt̄ ad sēsibile ⁊ scibile. que q̄dē inq̄tū sūt quedā in esse nāli existentes sunt extra ordinē eē sensibilis ⁊ intelligibilis. ⁊ iō in scia quidē ⁊ sensu ē relatio realis sm q ordinat̄ ad sciendū uel sentiēdū. res tm̄ in se ꝯsiderate sunt extra hm̄ ordinē. vñ in eis nō est aliq̄ relatio realis ad sciam ⁊ sensū. s3 sm rōnē tm̄ inq̄tū intellect⁹ apphēdit eas ut terminos relationis scie ⁊ sensus. vñ phūs dicit 5° metaphisice q nō dicūt̄ relatiue eo q ipsa referant̄ s3 q2 alia referūt̄ ad ipsa. ⁊ similiter dextꝝ non dicit̄ de colūna nisi inq̄tū ponit̄ aial' ad dexteram. vñ hm̄ relatio non ē realē in colūna sed in aiali. hec ille. Idē ponit. q. 28. arti. p̄. vbi sic ait. Aliqñ inq̄t respect⁹ signt⁹ p ea q̄ dicunt̄ ad aliqđ ē in ipsa rerū nā. utpote qñ alique res sm suā nām ad inuicē ordinate sūt. ⁊ ad inuicē inclinationē hn̄t. ⁊ hm̄ relatiōes o3 esse reales. sicut in corpore graui est inclinatio ⁊ ordo ad locū mediū. vñ respect⁹ q̄dā est in ipso graui respectu loci medij. ⁊ similiter est de aliis hm̄. aliqñ aūt respect⁹ signt⁹ p ea q̄ dicūt̄ ad aliqđ ē tm̄ in ipsa apphēsiōe rōnis cōferentis vnū alteri. ⁊ tūc est relatio rōnis tm̄. sicut cū comparat rō hoiem aiali ut spēm ad gen⁹. hec ille. ¶ 2° ꝯ ē q deus refert̄ ad creaturas relatōe sm rōnē. Istā ꝯnē ponit scūs Tho. in oib⁹ locis preallegatis. vñ in p̄ma pte. q. 13. arti. 7°. dicit post v̄ba pallegata. Cum de⁹ sit extra totū ordinē creature ⁊ oēs creature ordinent̄ ad ipsū ⁊ nō econuerso. manifestū ē q creature referūt̄ ad deū realiter. sed in deo nō est aliqua relatio ei⁹ ad creaturas s3 sm rōnē tm̄ inq̄tū creature referūt̄ ad ipsū. hec ille. Idē ibidē ad 4ᵐ dicit. Nō ē incōueniēs q a relatiōib⁹ realiter existētib⁹ in creaturis deus denoiet̄. tm̄ sm q intelligūt̄ p intellectū nostrū sūt opposite relatiōes in deo. ut sic de⁹ dicat̄ relatiue ad creaturā. q2 creatura refert̄ ad ipsū. sicut phūs dicit in 5° metaphisice q scibile dicit̄ relatiue. q2 scia refert̄ ad ipsū. hec ille. Itē 2° ꝯ gentiles. ca° 12°. pbat q relatiōes q̄bus de⁹ refert̄ ad creaturas nō sūt realiter in deo. tū q2 nullū accñs ē in deo. ⁊ sic ille relationes nō pñt esse accñs in deo. nec etiā diuina sub̄a. q2 tūc illa depēderet ab aliq̄ alio. tū q2 eo mō de⁹ refert̄ ad creaturas. sicut i creaturis refert̄ scibile ad sciam sc3 relatiōe rōnis. tū q2 deus nō solum refert̄ ad ea q̄ actu sūt. imo ad ea q̄ nō sūt. tū q2 de⁹ nec p se nec per accñs est mutabilis: qđ tm̄ sequeret̄ ut ibi plene deducit oēs istas rōnes. sequēti aūt ca° cōcludit sic. Cum relationes q̄b⁹ deus refert̄ ad creaturas nō sint res eī ipsū. ⁊ ostensū sit q nō sūt in ipso realr̄ ⁊ tm̄ dicunt̄ de deo. relinq̄t̄ q ei attribuant̄ sm solū intelligentie modū ex eo q alia referūt̄ ad ipsū. intellect⁹ enī nī intelligendo aliqđ referri ad alterū. eoipso intelligit relationē illi⁹ ad ipsū. q̄uis sm rem q̄nq3 non referat̄. Et sic etiā patet q alio mō dicunt̄ de deo p̄dicte relationes. ⁊ alia q̄ de deo p̄dicant̄. nā oia alia ut sapia voluntas ei⁹ sub̄am uel eēntiā p̄dicāt. relatiōes vo p̄dicte minime: sed sm modū intelligēdi tm̄. nec tm̄ intellect⁹ est falsus. ex h̄ enī ipso q intellect⁹ nr̄ intelligit relatiōes diuinoꝝ effectuū terminari ad ipsū deū. aliqua p̄dicat relatiue de ipso sicut scibile relatiue intelligimus ⁊ significam⁹ ex h̄ q scia refert̄ ad ipsū. Item 8 sen. dis. 30. q. 1. arti. 3°. dicit sic. Scđm theologos ⁊ phos cōmunit̄ veꝝ est q relatiōes q̄b⁹ de⁹ ad creaturā refert̄ nō sūt in deo sm rem s3 tm̄ sm rōnē. q2 intellect⁹ nr̄ nō pōt accipe aliqđ dici relatiue ad alteꝝ nisi aliud s̄b opposita habitudie itelligat. Sciēdū tm̄ q rō intellectu reꝝ tripliciī se h3. Qñq3. n. apprehēdit aliqđ qđ est in re sm q apphendit̄ ut qñ apprehendit formam lapidis. Qñq3 vo apphendit aliqđ qđ nullo mō est in re ut qñ imaginat̄ chimerā uel aliqđ hm̄. Aliqñ apphendit aliqđ cui subest in re nā q̄dā. non tm̄ sm rōnē q̄ apphendit. sicut patet cū apphendit intentionē gñis subest in re nā q̄dā determinata sm se ad hanc uel illā spēm. ⁊ huic nāe apphense sm modū q̄ est i intellectu apprehendēte q ex oib⁹ accipit vnū quid cōe in q̄bus inuenit̄ nā illa attribuit rōnē gñis q̄ ratio nō est in re. ita etiā in hm̄ relatiōib⁹ q̄s intellect⁹ nr̄ deo attribuit. inuenit enī in ipso virtutē ⁊ eēntiā ⁊ opatiōnē q̄ creatura pducit̄: in ipsam relatiōnē habēs. ⁊ iō eēntie sue uel opationi habitudinē attribuit. ⁊ sic sm q intelligit noia relatiua iponit. hec ille. Et ibidē ad 2ᵐ dicit. Si null⁹ intellect⁹ eēt adhuc in deo eēt vnde dñs posset dici ⁊ intelligi posset. s. potētia cohercēdi subditos s3 nō diceret̄ uel intelligeret̄ sm actū. hec ille. ¶ 3° ꝯ est q tales relatiōes quedā sūt i deo ex tēpore ⁊ q̄dā ab eterno. Istā ꝯnē p p̄ pte pbat scūs Tho. vbi. q. 13. q. 7 arti. p̄. Necesse inq̄t est q aliqđ de deo dicat̄ ex tpe. cū enī oē esse cuiuslibet rei effluat ab ipso deo nō solum esse vniuersi s3 cuiuslibet ptis ei⁹. o3 q ipse dicat̄ in habitudine p̄ncipii ad quodlibet illoꝝ q̄ fiunt. ⁊ cū eoꝝ multa que sūt nō sp fuerint: oportet q nōia designātia illā habitudinē nō ab eterno de deo dicat̄: sed ex tpe. q2 relatio sm actū exigit duo extrema actu existere. vñ nō pōt referri ad creaturā ut actualr̄ p̄ncipiū creature nisi creatura existit in actu. q̄ nō semp fuit sed ex tpe. h̄ aūt nō contingit de illis q̄ absolute dicūt̄ de deo q sc3 ex tpe dicant̄ de ipso. q2 ea q̄ absolute dicūt̄ de deo sm p̄pas rōnes ponūt aliqđ in eo de q̄ dicūt̄. ut quātitas ⁊ hm̄ [illegible] qđ nō sit realis in eo de q̄ vere ⁊ p̄pe dicit̄. ⁊ p̄pter hoc nō pñt dici ex tpe de aliq̄ nisi illud mutet̄ [illegible] nem ei⁹ qđ p̄us nō habuit s3 relatio sm p̄pā [illegible] tionē nō h3 q ponat aliqđ i eo de q̄ dicit̄ s3 ponat [illegible]

titudinē ad aliud. vñ inuenit̄ aliq̄ relatio nō realiter
exās in eo de quo dicit̄. ⁊ iō in talib⁹ habitudines ille
de nouo dicit̄ de aliq̄ non p mutationē. sed illi⁹ ad qd̄
dicit̄. ⁊ ita est in oib⁹ que de deo dicunt̄. hec ille. Sed
q̄ ad scđam partē ꝓbat̄ ꝙ p eūdē in de veritate. q. 3.
ar. 2°. ad 7m. vbi ait. Ideo inqt plurificant̄ ſm diuer
sitatē respect⁹ ad res in ꝓpria natura exntes. nec tñ oꝫ ꝙ si
tales respect⁹ ad res sint tꝑales ꝙ ibi respect⁹ sint tꝑales. q2 actio intel
lectus humani etiā se extēdit ad aliqd etiā qñ illud nō
est sicut cū intelligim⁹ ꝑterita. actionē aūt relatio se
quit̄ ut dr̄ 5° metaphisice. vñ ⁊ respect⁹ ad res tēpo
rales in intellectu diuino sūt eterni. hec ille. Et post ad
5m dicit ꝙ relatio q̄ est inī deū ⁊ creaturā nō est i deo
ſm rem. est tñ in deo ſm intellectū nrm. ⁊ silr pōt eē
in eo ſm intellectū suū ꝙ ut scꝫ intelligit respectū reꝝ
ad eēntiā suā. ⁊ sic respect⁹ illi sūt in deo ut intellecti
ab ipso. hec ibi. Et pma pte. q. 15. arti. 2°. idē ponit. Itē
de veritate. q. 4. arti. 5°. dicit idē ad pmū. vbi vocat
tales respect⁹ habituales ⁊ nō actuales. Dicit̄ inquit
respect⁹ habitualis q non reqrit creaturā sīl esse actu
⁊ tales sūt oēs respect⁹ q consequūt̄ act⁹ intellectus
⁊ volūtatis. Idē ponit p⁹ sen. dis. 36. q. 2. arti. 2°. ad 2m
vbi sic ait. Licꝫ ſm rem relatiōes q̄ sūt dei ad creatu
ram realr̄ in creatura fundēt̄. tñ ſm rōnē ⁊ intelle
ctū in deo sūt. intellectū aūt dico nō tm̄ humanū sed
etiā angelicū ⁊ diuinū. ⁊ iō q̄uis creature ab eťno nō
fuerint. tñ intellect⁹ diu⁹ intellexit eēntiā suā diuer
simode imitabilē a creaturis. ⁊ ꝓpter hoc fuit ab eťno
pl'itas ideaꝝ in intellectu diuino. hec ille. ¶ Sed cōtra
pmā ꝯnē arguit Greg⁹. ⁊ pmo loco ꝓbat ꝙ aliqd pōt
realiter referri ad nō ens. cui⁹ oppositū dicebat. Ar
guit igit̄ pmo sic. Possibile est aliquid dū apphendit̄
ab aia eē vere imaginē alicui⁹ non exntis. ḡ aliqd pōt
realr̄ referri ad nō existēs. añs patet. nā imago her
culis vel rose existens in picte vel vi memoratiua. ita
vere ē imago ei⁹ cū illud nō ē sicut dū ē. siue talis ima
go apphendat̄ siue nō. ꝯña ꝓbat̄. qm̄ imago inq̄ntum
imago ē imago ad aliqd. iuxta illud Augꝰ. 7° de trini.
ca°. p. Quid aūt absurdi⁹ q̄ imaginē ad se dici. ¶ 2°
Aliqd ē realiter mēoria nō exntis. ḡ aliqd refert̄ rea
lr̄ ad nō exns. ꝯña pꝫ. nā ꝯstat ꝙ mēoria dr̄ relatiue.
⁊ illud ponit Aug⁹. 10. de trini. 10. et xj°. capitulis. añs
etiā satis ē notū. nam memoria ē respectu ꝑteritoꝝ
ſm phm de memoria ⁊ reminiscentia. sed ſm Augꝰ.
14°. de trini. ca°. xj°. et ſm Tulliū ut Aug⁹ allegat ibi
dē. q̄uis etiā ꝑsentiū ut ibidē vult Aug⁹ possit eē me
moria. ⁊ constat ꝙ memoria nō ē solū memoria dum
apphēdūt̄. imo hoie nō actualr̄ cogitāte de sua me
moria. nec etiā de memorabili. adhuc ē memor ⁊ me
moriā habet de illo. sicut p Augꝰ. 15°. de trini. ca°. xj°.
¶ 3°. quia ſm phm. 5°. metaphisice ca°. de ad aliquid
quedā dicuntur ad aliud ſm potentiā actiuā ⁊ passi
uam ut calefactiuū calefactibile. quia p⁹. ⁊ post dicit
ꝙ quedā taliū dicunt̄ ſm tēpora: ut qd̄ fecit ad factū
⁊ futurū ad faciendū. Ex his arguit̄ sic. Aliquid ē re
alr̄ ꝓductiuū seu ꝓductꝰ ⁊ realiter factꝰ ḡ aliqd
realiter refert̄ ad nō ens. añs est certū. nam ꝙ sol vel
ignis sit ꝓductiu⁹ caloris aut alteri⁹ ignis. aut sit pro

ductiu⁹ vel facturus. nō pl⁹ depēdet ab aia q̄ sol vel
ignis. ꝯña pꝫ. q2 ꝓductiuū dicit̄ ad ꝓducibile. ⁊ fa
cturū ad faciēdū. ⁊ constat ꝙ nec ꝓducibile nec fien
dum est ens. igit̄ ⁊c̄. Eodē mō pōt argui de potentia
mãe respectu forme non exntis q̄ vtiqꝫ realr̄ ⁊ actu
aliter est potētia ad formā possibilē. esto ꝙ ipsam nul
la aia consideret. ¶ 2° loco ꝓbat ꝙ non ens pōt rea
liter referri ad ens siue ad illud qd̄ est. ⁊ arguit primo
sic. Oia relatiua dicunt̄ ad ꝯuertētiā. ḡ non ens rea
liter refert̄ ad ens. añs patet p Augꝰ. 7°. de trini. ca°
p. qui dicit ꝙ oia que relatiue dicūt̄ ad inicē dicūt̄. ⁊
p h ꝓbat ꝙ pať non dicit̄ relatiue ad eēntiā cū eēntia
nō dicat̄ relatiue ad patrē. Patet etiā p phm in ꝑdi
camentis q ad litterā ipsū ponit. ⁊ diffuse declarat. ⁊
nullū posse excipi dicit si couenienter assignet̄ ꝯña vō
ꝓbat̄. nam ꝓductiuū dicit̄ ad ꝓducibile ⁊ factuꝝ ad
faciendū ⁊ imago ad imaginatum ⁊ memoria ad me
moratū. ḡ ecōuerso ꝓducibile refert̄ ad ꝓductiuū ⁊
faciendū ad factuꝝ ⁊ imaginatū ad imaginē ⁊ memo
ratū ad memoriā. nullū aūt ꝓducibile vel faciendū ē
ens. cōstat. q̄uis possit eē ens. aliqd etiā imaginatū ⁊
aliqd memoratū nō est ens. Nec valet dicere ꝙ talia
⁊ si referant̄ nō tñ realiter sꝫ ſm rōnē tñ. nā siue talia
cōsiderent̄ ab aia siue nō nihilomin⁹ ꝓducibile ē pro
ducile a ꝓductiuo. ⁊ faciendū ē faciēdū a facturo. ⁊ē
⁊ p ꝯñs absqꝫ vlla opatione aie quodlibet tale ad suū
correlatiuū refert̄. ac p hoc realiter. ¶ 2°. q2 ois cau
sa refert̄ ad causatū. ⁊ aliqd nō existēs ē realiter cau
sa existētis. ḡ aliqd nō existens realr̄ refert̄ ad exns.
ꝯña ⁊ pma ps antis sūt patētes. 2a pars ꝓbat̄. nā ali
quid nō exns est finis seu cā finalis alicui⁹ effect⁹ iam
facti ꝓpter illū finē. sicut fruct⁹ nōdū exns ē finis fo
lioꝝ ⁊ floꝝ ꝑcedentiū fructū. cui⁹ probatio ē. q2 ꝓpē
fructū nō existētē nā oia illa agit. dū aūt nā agit ꝓpē
aliqd tūc illud ē cui⁹ grā agit. ⁊ p ꝯñs cā finalis. ⁊ ex h
exemplo ⁊ intētiōe phi demōstrātis ꝯ antiq̄s 2° phy
sicoꝝ ꝙ nā ⁊ carētia cognitiōe agūt ꝓpē finē ⁊ in actu
onib⁹ coꝝ ē cā finalis. ⁊ exclud. respōsio qua posset
dici ꝙ talis finis nō est finis nisi inq̄ntū ab aia apphen
sus. ¶ Contra etiā ꝯnē arguit Scotus ꝓbando ꝙ licꝫ
relationes creaturaꝝ ad deū sint noue. tñ non ꝓpter
istas inq̄ntū sūt ad deū ut ad terminū necesse ē pone
re aliq̄s relatiōes ex pte terminātes illas. pmo q2 ſm
phm 5° metaphisice. ca°. de ad aliqd. 3° modo dicūt̄ re
latiua ad aliqd q2 alia sūt coꝝ. ita ꝙ hec ē p se differē
tia duoꝝ pmoꝝ modorū a 3°. q2 in duob⁹ pmis ē rela
tio mutua. in 3° aūt non est relatio mutua. sed alterū
ꝑcise refert̄ ad reliquū ⁊ alteꝝ non. sed terminat rela
tionē ei⁹. oēs aūt relatiōes creature ad deū ptinēt ad
3m modū relatiuoꝝ. igit̄ qualescūqꝫ sint ille que sūt in
vno extremo. nō oꝫ alterū extremū ſm aliquā rela
tionē i eo ťminare illas relationes sꝫ pōt ťminare pre
cise sub rōne absoluti. ¶ 2°. q2 phs 9° metaphisice. ca°
7°. vbi ꝓbat ꝙ actus ē pōr potētia diffinitiōe. q2 po
tētia diffinit̄ p actū. si aūt act⁹ referat̄ ad potentiam
tunc ecōuerso etiā act⁹ diffinit̄ p potentiā. sicut dicit
Porphiri⁹ i ca°. de spē. q2 i relatiuis mutuis necesse
est in vtroqꝫ rōnibus vtriusqꝫ. vti. ergo ita diffi.

actus potentiā uel econuerso.nō diffinit̄ p ipsam.⁊ p ɔñs act⁹ nō referē ad potētiā.sed ē mere absolutū.⁊ hoc sub eadē rōne sub q̄ diffinit potētiā.diffinit autē potētiā inq̄tū potētia est ad ipsū ut relatio ad t̄minū g̃ act⁹ ſm q̄ ē mere absolutū terminat hoȝ relationem q̄liscunq̃ sit illa siue simpliciter siue ſm quid. ¶ 3º qꝛ nomē relatiuū referē p̄mo ad correlatiuū ut ad t̄minū etiā in creaturis.probat̄ q̄ relatiuū inq̄tū relatiuū pōt diffiniri p terminū ad quē referē.g̃ termin⁹ ut termin⁹ est p̄or diffinitiōe relatiuo ut relatiuū est.pȝ ɔñā 7º metaphisice vbi compat acciñs ad subām. Et 9º metaphisice vbi compat potētiā ad actū ⁊ ecōuerso.termin⁹ aūt inq̄tū termin⁹ referē ad relatiuū inq̄tū fuit relatū.g̃ inq̄tū termin⁹ habet illud qḋ fuit relatū ad ipsū p diffiniēte.⁊ p ɔñs p̄ p̄ore ſm diffinitionē.g̃ pr̄ eēt p̄or filio ſm diffinitionē.⁊ ecōtra.īpossibile ē aūt esse circulū in p̄oritate eēntiali q̄cūq̃ g̃ impossibile ē patrē p̄mo referri ad filiū inq̄tū fili⁹ refertur ad patrē.g̃ referē p̄mo ad illud absolutū qḋ ē primum fūdamentū relatiōis.⁊ illud absolutū ē p̄us pr̄e ut pr̄ est.⁊ ecōuerso fili⁹ ut fili⁹ referē ad absolutū qḋ est primū fūdamētū p̄nitatis.⁊ illud absolutum est p̄us filio⁊ filiatiōe inq̄tū fili⁹.nec ſm h̄ ē aliq̄s circul⁹ scȝ q̄ pr̄ sit p̄us a.qḋ ē primū fūdamentū relatiōis filiatiōis.nō eni ex h̄ sequit̄ nisi q̄ hec duo absoluta sūt p̄ora istis duob⁹ relatiōib⁹.⁊ hoc ē verū.imo ambo illa absoluta sūt p̄ora vtraq̃ relatiōe qꝛ q̄libet relatio nō tm̄ p̄exigit fūdamētū sibi.imo terminū ut t̄min⁹ est.si igit̄ q̄ñ sūt relatiōes mutuo accidit termino ut t̄min⁹ est q̄ referat̄.g̃ possibile ē referri ad absolutū.⁊ ita h̄ videt̄ rōnabile ponere in deo q̄ maxime habet rōnē absoluti ut creature sūt ad eū. ¶ 4º qꝛ intellect⁹ pōt negociari circa terminū relatiōis tertij modi ⁊ in isto termino causare relationē rōnis.tñ illa nō ē rō terminādi.licȝ eni aliq̄s intellect⁹ cōferat q̄draturā circuli ad sciam causando in ipso absoluto relationē rōnis q̄ est scibilitas.tñ illa nō est rō t̄rminādi relationem sciē ad ipsū.ista eni relatio rōnis non ē in h̄ absoluto dum actu cōsiderat̄ ab intellectu.g̃ relatio rōnis in scibili non fuit rō terminādi relationē sciētie.ita in pposito. ¶ 5º qꝛ licȝ diuina eēntia possit compari ad creaturā tā p actū itellect⁹ creati q̄ȝ increati.⁊ sic possit in ea causari relatio rōnis.tñ illa nō fuit rō terminādi relationem creature ad ipsū.nō q̄dē illa q̄ causat̄ p actū intellect⁹ creati.probat̄ qꝛ tūc nullo intellectu creato considerāte compando deū ad lapidē.si de⁹ pduceret lapidē nō eēt relatio realis ad ipsum deū.nec illa quā causat intellect⁹ diu⁹ in essentia.probat̄.qꝛ si per impossibile de⁹ non esset nāe intellectualis.sicut aliq̄ posuerūt solē esse p̄ncipiū p̄mū ⁊ pduceret lapidē.lapis realit̄ referret̄ ad deū.⁊ tūc nō eēt relatio realis ad ipsū.pȝ igit̄ q̄ ppter terminationē relationū ī creaturis ex tpe ad deū non oportet ponere in deo aliquam relationē nouā.nec antiquā q̄ sit rō terminādi relationē creature. ¶ 6º qꝛ licȝ possit poni in deo aliq̄ relatio rōnis p actū intellect⁹ nostri noua q̄dem.sicut illa q̄ causat̄ in eo p actū intellect⁹ nostri cōcipientis ipsū nō aūt noua p actū intellect⁹ sui.qḋ pbat̄.quia

nūq̄ȝ fit trāsitus a cōtradictorio in cōtradictoriū sine mutatiōe.si eni nulla ē mutatio in aliq̄ non ē rō quare magis vnū cōtradictoriū p̄dicet̄ de ipso q̄ȝ reliquū.nec q̄re magis vnū sit falsū q̄ȝ reliquū.⁊ ita ambo falsa uel ambo uera.sed si in deo posset eē vera relatio p actū intellect⁹ sui alicui⁹ ɔ̄dictionis alterū extremū modo eēt verū de aliq̄ qḋ p̄us nō erat verū.igit̄ aliq̄ mutatio in aliq̄ sed nō in eēntia diuina ut cognita.nec in alio ad qḋ compat̄ p actū intellectus sui nisi ponat̄ mutatio in ipso intellectu compante.qꝛ sicut obiectū compatū ⁊ illud ad qḋ compat̄ inq̄tū tale nō hnt esse nisi intelligibile nō pōt aduenire ad aliud eē nec aliter eē nisi sit ad intelligi eoȝ qḋ non pōt eē sine aliq̄ mutatiōe intellect⁹ diuini.igit̄ nulla relatio noua pōt eē in deo p actū intellect⁹ sui compando eēntiā suā ad aliud tpale.sed istud nō ē nisi ppter h̄ q̄ intellect⁹ diuin⁹ ad quodcūq̃ compat eēntiā suā ī eternitate compat.licȝ nō p eternitate.sicut compat volūtatē ut creaturā tpis futuri uel ad aīam antichristi ut actualiter existē p illo nūc p q̄ vult creare aīam.⁊ ille q̄dē sūt due relatiōes tpis cōis sicut duo extrema.sed vtraq̃ eterna sed nō p eterno. ¶ Cōtra eandē ɔ̄nē arguit Aureol⁹ volēs pbare q̄ dei ad creaturā nō sit aliq̄ relatio.nō eterna q̄tū ad itellectū diuinū.in illo inquit intellectu vbi est eterna app̄hēsio relationum creaturaȝ ad deū in illo eodē est eterna app̄hēsio relatiōis termini circa deū.sȝ in diuino intellectu est app̄hensio eterna oīuȝ creaturaȝ factaȝ ⁊ factibiliū ⁊ habitudinū singulariū ad deū alioq̄n app̄henderet aliq̄d nouiter ⁊ eēt nouitas in deo exeūdo de ocio in actū cōsiderandi.g̃ necesse ē ut terminationis relatio oīuȝ taliū habitudinū app̄hēdat̄ ab eterno circa deū a suo itellectu.⁊ ita talis relatio ē eterna. ¶ Ad p̄mū eoȝ q̄ obijcit Greg⁹ p̄mo loco ɔ̄ p̄niā ɔ̄ne dicit̄ q̄ ɔ̄ña non valet.licȝ eni sine app̄hensiōe aīe aliq̄d sit realit̄ imago Ade nō existis.nō tñ sequit̄ q̄ aliq̄d realit̄ referat̄ ad nō existēs.tū qꝛ respect⁹ rōnis nō solū cōseq̄t actū aīe.imo actū itellect⁹ diuini q̄ tales respect⁹ ponit ī actu intelligēdo res oī mō ⁊ oī habitudine possibili uel imaginabili.tū qꝛ arguens putat oēm respectū esse realē q̄ significat̄ p nomē q̄ cōueniret rei non cōsiderāte intellectu qḋ ē manifeste falsū.nā columna est dextra bou.oī boīe dormiēte.⁊ tñ respect⁹ importat⁹ p hoc nomē dextrū non est realis cū dicit̄ de columna.talia eni q̄ dicūt̄ respect⁹ rōnis sepe cōueniunt reb⁹ sine consideratiōe nostri intellect⁹ uel etiā alterius si p impossibile null⁹ intellect⁹ ɔ̄sideraret.nec tñ illi respectus cōueniūt reb⁹ ſm eē qḋ hnt extra aīam sicut patet de mobili ⁊ alterabili ⁊ ambulabili ⁊ scibili ⁊ visibili.talia eni nō ideo dicūt̄ relatiua qꝛ importet relationē in re existentē de q̄ dicūt̄.sed qꝛ significant rē mediāte cōceptu relatiuo ⁊ collatiuo vnius ad aliud.⁊ h̄ dico eē relatiuū ſm rōnē scȝ q̄ non dicit relationē in re existentē.sȝ tñ ei⁹ rō consistit in q̄dā collatione ⁊ ordinatiōe vnius ad alterū.est eni in se absolutum sed nō intelligit̄ nisi collatiue sicut est de imagine ⁊ hmōi.⁊ ista est mens Auicenne 3º met⁹ ca. 8º in fine. ¶ Ad 2m dico simit̄ q̄ licȝ aliq̄d sit mēoria rei nō existe[illegible]ne.

finitis.nō tñ oportet q̄ habeat relationē realem ad
nō exñs.nā memoria ē relatiuū fm rōnē.sigt enī ab-
sentiū ex aīam mediāte cōceptu relatiuo.τ iō cū sic
arguit.memoria ē relatiuū τ conuenit realiter non
exñtiū.ḡ est relatiuū realr respectu nō exñtis.ē falla-
cia cōpositionis τ diuisiōis.℄ Ad 3m dico q̄ similiter p-
ducibile pductiuū τ potens τ possibile τ infinita talia
sūt relatiua fm rōnē solū.τ licz dicant̄ de non exñtib9
cū hac additiōe realiter.uel potius cōueniāt realiter
alicui respectu nō exñtiū τ sint relatiua.nō tñ sūt re-
latiua fm rem.℄ Ad pmū eo℞ q̄ 2o loco obiicit.respō
deo sicut arguens recitat.nec improbatio valet.sed
stat in ista ōna:nulla aīa uel intellectu ōsiderāte aliqd
est pducibile a suo pductiuo.τ pducibile est relatiuū
ingnitū hz.ḡ nulla aīa uel intellectu cōsiderante pdu-
cibile refert̄ ad pductiuū.huius aūt ōnis ōe ʒ pte
falsū est.dico enī q̄ pducibile ingnitū pducibile nullā
habet relationē ad pductiuū nec eʒ.licz rō pducibi-
lis sit relatiua τ nō concipiat̄ ab intellectu nisi intelli-
gat aliqd in ordine ad aliud.℄ Ad 2m dico q̄ cā uel cā
uel finis ingnitū hz nō est relatiuū ex aīam licz eo℞ rō
sit relatiua.℄ Ad pmū Scoti ʒ tertiā ōnē.dico q̄ in
relatiuis tertij modi nō est relatio mutua ex pte vtri-
usq3 extremi sic uel isto mō q̄ vtrūq3 habeat in se re-
lationē fm eē qd hz ex intellectū.vtrūq3 tñ hz relatio-
nem aliquā fm esse qd hz in intellectu uel voluntate
aut alia potētia cognitiua.vñ Ar.nō intendit nega-
re oīo relationē ab altero extremo.vñ 5o metaphisice
ca°.de ad aliqd sic dicit phus.Oīa relatiua q̄ dicunt̄
mō numeri τ potētie sūt relatiua q2 eēntia eo℞ dicit̄
ad aliqd.τ nō q2 illud aliud dicit̄ ad illa.mensuratum
aūt τ intellectū τ scitū dicit̄ relatiuū.q2 ad illud dicit̄
aliqd aliud.vbi cōmētator cōmento.20.Oīa relati-
ua q̄ sūt in numeris τ in potētijs sūt relatiua.q2 essen
tia vtriusq3 eo℞ collocat̄ i relatiōe eodē ordine.nō q2
alte℞ intrat relationē p se.τ alte℞ nō est in relatiōe p
se sed qñ alte℞ accidit ei.illud aūt qd est de mō rela-
tiuo℞ sicut intellectū τ scitū τ sensatū dicit̄ eē relati-
uū.q2 illud qd est relatiuū p suam subam accidit ei.q2
intellectus ē in sua suba relatiu9:cū aūt intellectus
fuerit relatiu9 accidit intellecto q̄ fiat relatiuū.non
q2 relatio ē in suba intellecta sicut ē in suba intellect9
sʒ q2 relatio accidit ei.hoc ḡ intendit cū dicit talia eē re-
latiua:scz q2 aliud relatiuū per suā subam pdicat̄ de
illis.relatio enī ē duobus modis.s.aut relatio in suba
vtriusq3 relatiui.aut relatio in suba alteri9 tñ τ in al-
tero ppt̄ aliud.hec ille.Ex q̄ pz q̄ in talibus relatiuis
alte℞ hz in se formalit̄ relationē.reliquū aūt nō hz re-
lationē in se sʒ dicit̄ τ itelligit̄ relatiue.q2 aliud refert̄
ad ipsū τ pdicat̄ de ipso in obliq̄.τ hoc intelligit̄ relatiuū
fm rōnē.qd.s.nō hz relationē in se sed intelligit̄ rela-
tiue τ aliqd relatiuū pdicat̄ de ipso.℄ Ad 2m dico q̄
act9 τ potētia sūt relatiua fm dici.nō enī dicūt pnci-
palit̄ relatiōes sʒ aliq̄ absoluta ad q̄ cōsequūt̄ relatio-
nes.τ in talib9 ē bñ possibile q̄ vnū diffiniat reliquū
τ nō eʒ.℄ Ad 3m dico q̄ tmin9 relatiōis realis etiā i
creatis ē aliqd absolutū τ non relatio.tñ in illo tmino
oʒ ponere relationē rei uel rōnis fm eē qd hz in intel-
lectu.Et cum ibi dr̄ q̄ oē diffiniēs ē prius diffinito.ne-
gat̄ hoc.sufficit enī q̄ sit simul nā τ intellectu cū diffinito.τ
ita est in relatiuis.Qd aūt adducit̄ de accñte τ suba
actu τ potētia nō ē sile.q2 accñs diffinit̄ p subam τ nō
eʒ.iō recte ɔcludit Ar.subam eē poꝛē accñte.τ actū
potētia.nō eʒ.Dico igit̄ ad argumentū q̄ tmin9 rela
tiōis ut tmin9 ē nō hz p se q̄ referat̄ relatiōe q̄ sit i sua
suba.hz tñ q̄ aliqd dicat̄ relatiue de ipso τ q̄ relatiue
itelligat̄.ac p hoc q̄ habeat relationē fm eē ei9 in intel-
lectu.nō enī diceret̄ relatiue nisi intelligeret̄ relatiue
q2 sicut intelligim9 ita sigm9.℄ Ad 4m dico q̄ bñ pbat
q̄ null9 respect9 ē i ipso scibili q̄ sit ei rō tminādi rela-
tionē scie ad ipsū.τ hoc ɔcedit̄.nō tñ pbat q̄ illud qd ē
rō tminandi nullo mō sit relatiuū.imo fm Ar.eo ipso
q̄ tminat relationē alteri9 ad ipsū.eo facto int̄ relati-
ua cōputat̄.nō qdē relatiuū ex relatiōe q̄ sit in ei9 eēn
tia sʒ respectu q̄ ē in itellectu.cui9 modū ostēdit Aui-
cēna 3o mece.ca°.8°.in alio exēplo.Nō seqt̄ inqt q̄ oē
qd itelligit̄ relatū habeat i eē relationē.cū enī in intel
lectu repitat̄ forma poꝛis τ forma posterioris.intelli
get aīa hāc cōpositionē incidē int̄ duo q̄ sūt i itellectu
sʒ añ hoc res i se nō ē poꝛ.quō erit igit̄ poꝛ re q̄ nō hz eē.
igit̄ q̄ fuit de relatiuis fm hūc modū nō erit eo℞ rela
tio nisi in solo itellectu.nec intelligent̄ existere in eē
fm hāc poꝛitatē τ posterioritatē.hec enī prius τ poste-
ri9 sūt de interiōib9 intelligibilib9 q̄s ponit intellect9
ex respectib9 q̄ acqrūt̄ reb9 cū compat itellectus int̄
eas τ desigt eas.hec ille.℄ Ad 5m dico ut ad pcedēs
q̄ solū pbat q̄ respect9 rōnis in deo nō est rō tminādi
relationē realē lapidis ad deū.cū q̄ stāt pdicta.℄ Ad
6m dico q̄ respect9 rōnis pōt eē nouit̄ in deo p actum
sui itellect9.nō qdē nouit̄ in eo sic intellectū i intelli-
gēte.q2 de9 i tota eternitate itelligit oēs respect9 rōnis
τ negatiōes τ oīa intelligibilia.sʒ isto mō nouit̄ ē i deo
q2 nouit̄ eū refert ad creaturā q̄ nouit̄ refert̄ ad deū
Respect9 enī rōnis pōt eē in aliq̄ multiplicit̄.pmo mō
sic intellectū i intelligēte.2° mō sic in suo tmino.3° mō
sic in suo fūdamēto.4° sic in supposito qd refert.licz
enī respect9 quē iportat dñs uel creator sit eternalit̄ in
deo pmo mō.nō tñ 2° 3° uel 4° modis.q2 nec act9 di-
uini intellect9 fūdat illū respectū p tota eternitate sed
p mēsura tpali.nec de9 tminat illū respectū sʒ crea-
tura.nec de9 eternalit̄ refert̄ ut dñs ad creaturā sed ex
tpe.ita q̄ ille respect9 nō eternalit̄ refert.q2 nō refert
deū nisi p mēsura q̄ de9 tminat relationē creature ad
ipsū.nec seqt̄ mutatio i deo.q2 ille respect9 nō ē i deo
subiectiue nec ē aliqd reale.nec nouit̄ intelligit̄ a deo
nec de9 nouit̄ cōpat se ad creaturā p illū.sʒ q2 ille re-
spect9 nouit̄ exercet officiū suū ppt̄ nouitatē sui ter-
mini.℄ Ad argumētū Aureoli dr̄ q̄ dei ad creaturā
esse relationē rōnis ex tpe pōt intelligi multipliciter.
Primo mō q2 talis respect9 ɔseqt̄ ex tpe τ nō ab eter-
no actū rōnis uel intellect9 ɔcipiētis deū i ordine ad
creaturā.τ sic ɔcedo q̄ null9 respect9 rōnis ɔseqt̄ in-
tellectū diuinū ex tpe sic q̄ nō ab eterno.q2 act9 diui itel-
lect9 fuit eternalit̄.τ ɔñter respect9 illū cōsequēs nō
pōt eē tpalis.Alio° q2 tmin9 illius respect9 ē tpalis.τ
ɔñter talis respectus ex tpe hz realē respectum sibi

oppositū in actu z ex tpe refert ad aliqd realiť extra subiectū uel fundamētū suū. z sic cōcedo q respectus cōsequēs actū diui intellectꝰ pōt dici tpalis. qz lz ille respectꝰ puta creatoris uel dñi sit eternaliter intellectꝰ a deo. tñ ille respectꝰ nō eternaliť imo ex tpe habuit realē respectū in creatura cui opponiť. s. respectū seruitutis uel creature. z ex tpe refert deum ad creaturas. nō eni eternaliť respectꝰ dominij referebat deū ad creaturā sz ex tpe. z isto mō cōcediť q respectu diui intellectꝰ ē relatio rōnis dei ad creaturas ita q illa relatio eternaliter erat cōcepta sz tñ ex tpe fuit exercita ut verbis vtar dñi Alberti in pūus ca. de relatiōe. Et sic pz q argumentis argutie nō concludit. ¶ Ad argumentū in pede qstiōis factū respōdet scūs Tho. de potētia dei. q. 7. arti. 10. ad 8m. Illud inquit a q aliud denoiať non oz q sit sp forma fm nām rei. sz sufficit q significeť p modū forme grāmatice loquēdo. hō eni denoiat ab actione ab indumento z ab alijs hmōi q realiter nō sūt forme. hec ille. Ex qbꝰ pz respōsio ad argumētū. nō eni oz q dominū dicat relationē realē ex hoc q deus ē realiter dñs. uel formam extītē realiť in deo. sufficit eni q creatura sit ei realiť serua. z q ipse habeat realē ptātē cohercendi seruos ut pꝰus dictū fuit. Et sic patet ad qōnē. zc.

Irca trigesimāprimam distinctionē qriť. Utrū silitudo z eqlitas sint relatiōes reales in deo. Et arguiť q nō. Equalitas nō ē aliqd positiuū. g nō est relatio realis in diuis. tenet ōña ex se. sed añs pz. qz eqlitas est vnitas in qūtitate. sz vnitas formaliter dicit negationē cū nō sit aliud q̄ idiuisa quātitas. In oppositū arguiť sic. quia vbi cōcurrūt oia reqsita ad relationē realē ibi videť eē relatio realis. sed in diuis psonis q ad eqlitatē cōcurrūt oia illa. pz. nā ibi extrema sūt distincta. 2o. vtrūqz extremū ē reale. 3o quia ex nā rei oritur respectꝰ inter illa. 4o quia in termino ē rō ad quā pōt relatio terminari. Qz eni respectu silitudinis aut eqlitatis oia ista ocurrāt pz. qz extrema. s. diuine psone sūt realiť distincta. z ex nā rei cōsurgit silitudo z eqlitas inter illa. z qōlibet ē suppositū: ita ut possit terminare hmōi respectū. g similitudo z eqlitas in diuis sūt relatiōes reales. In hac qstiōe erūt duo articuli. In pmo poneń qōnes. In 2o mouebūť obiectiones. ¶ Qūtū ad pmū sit pma qō q eqlitas tam in creaturis q̄ in diuis est relatio fūdata sup vnitatē quātitatis. Istam qōnē ponit scūs Tho. in presenti dis. q. 1. arti. p. Eqlitas inquit ē relatio qdā fūdata sup vnitatē quātitatis z in diuis fūdata sup vnitate eētie put sigtur noie quātitatis virtualis. ut cū diciť magnitudo uel eternitas uel potētia. hec ille. ¶ 2a qō est q eqlitas aliqd ponit z aliqd puat. Istā ponit ibidē scūs doctor dicēs. De eqlitate ptingit loq dupliciť. aut q̄tū ad vnitatem quantitatis q est cā ipsiꝰ. aut q̄tū ad relationē ɔsequentē. sed q̄tū ad vnitatē quātitatis sup quam fūdať talis relatio. sic rō eiꝰ in puatiōe cōsistit sicut z rō vnitatis. z ideo dicit phs q eqle opponiť puatiue paruo z magno. sicut vnū multo z pauco. si aūt cōsideret eqlitas q̄tū ad relationē. sic aliqd ponit fm rē uel fm rōnem vtroqz extremoz. ¶ 3a qō est q eqlitas ponit in creaturis relationē realē. sz in deo ponit relationē fm rōnē. Istā qōnē ponit ibidem scūs Tho. arti. sic. Equalitas in creaturis fm q est relatio aliqd ponit realiť in vtroqz extremoz. sz in diuis psonis nihil ponit nisi fm rōnē. cuiꝰ rō est. qz si poneret aliquā realē relationē in psonis. aut hoc eēt ex pte eēntie que cois est. aut ex pte relationū qbus distinguūť. nō aūt hz ex pte eēntie q sit relatio realis. qz eēntia ē vna z eadē numero. z idē ad seipsū nō referť aliq relatione reali. nec etiā ex pte psonaz relatiōibꝰ cōstitutaz. qz relatio non referť ad aliā relationē p relationem mediā. qz sic eēt in infinitū pcedere. z iō dico cū magistro q eqlitas nō ponit relationē nisi fm rōnem uel fm nomē cū de deo. sed veꝝ est q aliqd ponit. s. vnitatē eēntie cū non sit de intellectu eiꝰ. sed qz psupponiť ad intellectū ipsiꝰ sicut est in puatiuis z in illis que de deo diciūť ex tpe. hec ille. Eandē qōnē ponit pma pte. q. 42. arti. p. ut allegaui 2a qstiōe distinctiōis 19e. ¶ 4a qō ē q eqlitas i diuis nō ē diua eētia. Istā qōnē ponit scūs Tho. ibidē scz p sen. dis. 31. q. 1. arti. p ad 3m. Sicut inqt in creaturis eqlitas non est vna quātitas pluriū sed relatio cōsequens talē vnitatē. ita in diuis eqlitas est nō vna eētia sed relatio fm intellectū cōsequens eēntie vnitatē. hec ille. Et ibidē ad 4m dicit q ista relatio nō pōt esse realiter in deo. z iō nō seqť q aliquid ponat ex hoc q dicitur relatiue. Totidem qōnes poni possunt de similitudine quot de eqlitate.

Quantū ad secundū articulū arguit Aureolꝰ contra ista. Et pmo ɔ pmā qōnē pbando q eqlitas aut similitudo nō fundeť sup vnitate quātitatis aut qlitatis i creaturis. Aut eni talis vnitas ē numeralis. aut specifica q solū ē fm rōnē. Nō pmū qz tūc vna quātitas numero eēt in distinctis substātijs. Non 2m. tū qz tūc nō eēt aliud intelligere duo corpa eqlia nisi q p ticipāt eadē nāmi in spē. sz hoc ē expsse falsū. tū qz cōcipiēs lineas ineqles cōcipit eas eiusdē spēi. tū qz albedines eiusdē spēi qñ ɔcipiūť nō in eodē gdu apphendūť ut dissimiles. z tñ eiusdē spēi. g nō est veꝝ q eqlitas z silitudo fūdenť sup vnitate specifica apphensa p intellectū. ¶ 2o ad idē. qz cōcipiēs silitudinē aut ɔcipit nūerales albedines z cōceptū specificū cōem eē vnū fūdamētū silitudinis. aut solas albedines indiuiduales eē fūdamētū. albedinē aūt specificā tāq̄ aliqd extrīsecū fm qō sit silitudo. sed neutꝝ dari pōt. Nō qdē pmū. tū qz tres ɔceptꝰ ɔcurrerēt ad fūdādā silitudinē. s. due albedines nūerales z illa cois. tū qz idmodus nō eēt nisi vna silitudo i duabꝰ albedinibꝰ z idmodus p eo q albedo cois nō ē nisi vna. illa aūt ē fūdamētū i vtroqz. vn sic eadē cois albedo pncipať a qlibet albedine nūerali. ita pncipareť eadē silitudo. tū qz albedo cōmunis z albedo particularis sūt duo concepius. z ita nō appareť qn vnam simplicem habitudinē posset itellectꝰ fūdare sup vtrūqz ɔceptū. nī qz nō apphēdēs albedinē in coī pōt silitudinē int illa ind

cet sicut patet de imaginatiõe ꝛ sensu interiori. Nõ
pōt etiam dari 2m. quia relatio non exigit nisi funda/
mentũ. ꝛ terminũ. si igr̃ ɔcept⁹ albedinis i coi nõ exi/
gr̃ ut fundamentũ similitudinis nec ut tmĩn⁹. nullo mõ
exigr̃ ad respectũ similitudinis. ꝗ nõ ẽ verũ ꝙ similitudo
aut eq̃litas fundet̃ sup vnitate specifica q̃litatis aut
quãtitatis. ¶ Cõtra p.nã ptẽ 3ᵉ õnis argui. pbãdo ꝙ
eq̃litas in creaturis nõ ponat relatione realẽ. si enim
requit eq̃litas eẽt res. seqr̃ ꝙ infinite realitates eẽnt
in vno subiecto scʒ infinite relatiões reales. nam vn⁹
hõ ineq̃lis ẽ o.b⁹ arenis maris ꝛ o.b⁹ foliis ꝛ vniuer/
sis florib⁹ ꝛ sic de aliis innumerabilib⁹ reb⁹. ꝛ ita innu/
merabiles ineq̃litates essent in vno hoie. si ꝗ q̃libet sit
res in actu erit hõ innumerabilib⁹ reb⁹ onerat⁹. Silr̃
et cũ facies hois sit innumerabilibus reb⁹ dissilis. qꝛ
quot sũt hoies tot habebit reales dissilitudines ꝛ dif/
formitates i facie subiectiue. Silr̃ si sũt decẽ albe
dines erũt i q̃libet nouẽ realitates. hʒ eni quelibet al
bedo nouẽ silitudines ꝛ resultabũt i vniuerso nona/
ginta. ꝛ si fuerint centũ albedines i actu. poni oʒ mil/
le realitates. Uñ talis rerum infinitas cum oĩo irrõ/
nabilis sit nõ debet in mẽte alicui⁹ venire. ꝙ silitudo
ꝛ dissilitudo sint in rebus nisi in potẽtia. ꝛ ꝙ tũc fiant
in actu dum aĩa illas reducit. nisi forte qs poneret ꝙ
non multiplicãt̃ similitudines ſm t̃minos. sʒ ꝙ p ean/
dẽ difformitatẽ facies vni⁹ hois difformis sit facieb⁹
oĩuʒ alioꝝ. ꝥ autem poni nõ põt. qꝛ vna difformitate
transeũte p corruptionẽ alicui⁹ adhuc remanent ce/
tere difformitates. ꝛ p ɔñs nõ sũt idẽ. ¶ Cõtra eandẽ
ptẽ õnis arguit Durãdus pbãdo ꝙ silitudo ꝛ eq̃litas
non sint relatiões reales i creaturis. p̊ qꝛ illa relatio
non ẽ realis cui⁹ fũdamentũ ẽ ens rõnis. sʒ fũdamen
tũ istaꝝ relationũ ẽ ens rõnis. pʒ. nã fundat̃ sup vni/
tate specifica q̃litatis uel quãtitatis. ɔstat aute illam
vnitatẽ non esse realẽ sʒ rõnis. ¶ 2°. qꝛ similitudo non
est qd magis reale q̃ȝ sit idẽptitas fundata i subã. sed
ſm coĩter opinantes idẽptitas illa nõ ẽ relatio realis.
igr̃ nec eq̃litas aut similitudo. ¶ 3°. qꝛ fũdamẽta eq̃li
tatis aut similitudinis nõ depẽdẽt ad inuicẽ ſm eẽ ab/
solutũ. qđ tñ requirit̃ ad ꝥ ꝙ relatio sit realis. ¶ 4°.
qꝛ phus 5° metaphisice enumerans relatiões reales
nullã mentionẽ facit de istis. igr̃ non sũt reales i cre/
aturis. ¶ 5°. põt argui ex dictis Aureoli. Si eni i crea/
turis silitudo ꝛ eq̃litas sint relatiões reales. aut fun/
dant̃ sup reali vnitate specifica q̃litatis aut quãtita/
tis. aut fũdãt̃ sup vnitate rõnis specifica q̃litatis aut
quãtitatis. aut sup q̃litates indiuiduales ut sũt ɔfor/
mes. sed nullũ istoꝝ põt dici rõnabilr̃. Nõ qdẽ p̃mũ.
tũ qꝛ vnitas specifica nõ ẽ realis. tũ qꝛ sic se hʒ simili/
tudo ad q̃litatẽ sic eq̃litas ad quãtitatẽ. sʒ eq̃litas nõ
fundat̃ sup vnitate specifica. qꝛ due linee ineq̃les sũt
eiusdẽ speciei ſm Auicẽnã 2° metaphisice qui dič ꝙ
linea finita ꝛ infinita sũt eiusdẽ speciei. ꝗ nec similitu/
do fundat̃ sup vnitate reali specifica q̃litatis. Sʒ nec
põt dari 2m. p̊ qꝛ tunc nõ eẽt aliud intelligere aliqua
duo alba ut similia nisi ɔcipe ꝙ pticipãt eandẽ albe/
dinẽ in specie. nec ꝙ aliq̃ linee sunt eq̃les nisi ꝙ ptici/
pant eandẽ quãtitatẽ specifice. sʒ ꝥ ẽ expsse falsũ. tũ
qꝛ cõcipiens duas lineas ineq̃les ɔcipit eas eẽ eiuſ/
dẽ speciei. tũ qꝛ due albedines eiusdẽ speciei qñ con/
cipiũt̃ nõ in eodẽ gradu apprehẽdũt̃ ut dissimiles. ꝛ
tñ ut eiusdẽ speciei. ꝗ nõ ẽ veꝝ ꝙ eq̃litas ꝛ similitudo
fundent̃ in vnitate specifica apphẽsa p intellectum.
2° ꝯ idẽ membrũ arguit̃. quia concipiens similitudi/
nẽ aut ɔcipit numerales albedines ꝛ ɔceptũ specifi/
cũ cõem eẽ vnũ fundamentũ similitudinis. aut solas
albedines numerales eẽ fundamentũ. albedinẽ aũt
specificã tãq̃ȝ aliqd extrinsecũ in q̃ ꝛ ſm quã sit silitu
do. sʒ neutꝝ põt dari. nõ qdẽ p̃mũ. tũ qꝛ tres ɔcept⁹
ɔcurrerẽt ad fũdãdũ similitudinẽ. scʒ due albedines
numerales ꝛ illa cois. tũ qꝛ nõ esset nisi vna silitudo i
duabus albedinib⁹ indiuiduis p eo ꝙ albedo cois nõ
est nisi vna. hec aũt fundaret similitudinem i vtraq̃ȝ.
vñ sic eadẽ cois albedo pticularis ꝛ albedo cois sunt
duo ɔceptus. ꝛ ita nõ apparet quõ vnã simplicẽ habi
tudinẽ possit intellect⁹ fũdare sup vtrũq̃ȝ ɔceptũ. tũ
qꝛ nõ apphendens albedinẽ in coi põt iudicare simi/
litudinẽ int̃ aliq̃. sic pʒ de imaginatiõe ꝛ sensu interio/
ri. Nec põt dici 2m mẽbrũ hui⁹ statim facte diuisiõis.
qꝛ relatio nõ exigit nisi fundamentũ ꝛ terminũ. si igr̃
ɔcept⁹ albedinis i coi nõ exigat̃ ut fũdamentũ simili/
tudinis. nec etiã ut termin⁹. nullo mõ exigit̃ ad respe
ctũ similitudinis. ꝗ nullo mõ fundat̃ sup vnitate rõ/
nis specifica. 3° ꝯ idẽ mẽbrũ. qꝛ si vnitas rõnis est fũ/
damẽtũ taliũ relationũ. pʒ manifeste illas relatiões
nõ eẽ reales. Si ꝟo 3° dicat̃ ꝙ hꝫ relatiões fundant̃
sup qualitatib⁹ indiuidualib⁹ inq̃tũ sũt ɔformes. hoc
nõ valet. tũ ꝙ ɔformitas ꝛ similitudo idẽ sũt. idẽ aũt
non ẽ sui ipsi⁹ fũdamentũ. tũ qꝛ ɔformitas iportat re/
lationẽ. ꝛ iõ dato ꝙ eẽt aliud a similitudine adhuc re/
staret qđ sup qd fũdaret̃ hꝫ ɔformitas. ¶ 6°. Nam hꝫ
nõ dicũt aliqd positiuũ. ꝗ nõ sũt relatiões reales. añs
pbat̃. qꝛ phs dicit. 10. metaphisice ꝙ eq̃le opponitur
magno ꝛ paruo sic puatiões due. Est eni eq̃le qđ nec
est mai⁹ nec min⁹. sed ꝥ nõ esset si diceret aliqd positi/
uũ. ¶ Cõtra 2am ptẽ 3ᵉ õnis ꝛ ꝯ 4am arguit sic Aureo
lus. Eq̃litatẽ inquit esse relationẽ rõnis in diuinis põt
dupliciť intelligi. p̊ mõ ꝙ sit sicut relatio eiusdẽ ad
seipsum que dicitur idemptitas. ut videntur inquit
positores hui⁹ opinionis itelligere. in q̃ qdẽ intellectu
impossibile ẽ ꝙ sint relatiões rõnis. hoc mõ. Illa que
hñt terminos realr̃ distinctos ꝛ non eundẽ bis sũptũ
non sũt relatiua eo mõ q̃ idẽ refert̃ ad se. phus eni 5°
metaphisice dicit ꝙ in relatiõe idẽptitatis idẽ bis su/
mit̃. sʒ termini eq̃litatis sũt psone realr̃ distincte. nec
sũt vn⁹ ꝛ idẽ termin⁹ bis sumpt⁹. igr̃ eq̃litas ꝛ simili/
tudo non sũt relationes rõnis p hunc modũ. ¶ 2°. sic.
In relatiõib⁹ rõnis que sũt p hunc modũ idẽ refertur
ad se. sʒ i diuinis nõ est sic. pr̃ eni nõ ẽ eq̃lis sibi sʒ filio
nec etiã est silis sibi. silr̃ nec eẽntia ẽ eq̃lis aut silis
eẽntie. igr̃ silitudo nõ ẽ relatio rõnis int̃ eũdẽ t̃minũ
bis acceptũ. ¶ 2° sic. Hilari⁹ dič 3° de trinitate ꝙ sili/
tudo sit eiusdẽ ad se. id ẽ ꝙ aliqs sit silis aut eq̃lis sibi
sed si eẽt relatio rõnis ſm illũ modũ quo intellectus
vnit̃ bis eodem ꝑpe aliquid posset dici simile sibi ipsi.
igr̃. ¶ 3° sic. In talibus relatiõib⁹ neutrũ extremoꝝ

icludit aliqd reale distinctū.sꝫ sm istos similitudo includit i suo itellectu ꝓprietatē distinguētē z eentie vnitatē.igit non ē de illis rōnib⁹ in qb⁹ intellect⁹ vnit bis eodē. Alio⁹ inquit potest intelligi ꝙ similitudo z eqlitas sint relationes rōnis ꝓ eo ꝙ sūt actu i re sine ope intellectus.sꝫ sūt in potētia i diuinis psonis z in actum reducūt p intellectū. z adhuc hoc dicit ipse ē impossibile. nullū enim inquit cōplebile p intellectū ē in diuinis psonis.alioqn diuina essentia eēt quo ad aliqd incōpleta z in potentia aliqd cōpleri per intellectū expectās z ad actū reduci.qd oio poni non pōt. Itē licꝫ idē possit idēptificari sibi ipsi.tn̄ nullo mō pōt sibi ipsi coequari aut cōformari aut ꝯuenire.cui⁹ rō ē.quia ꝯformitas cōueniētia z adequatio noiant relationes q̄s ponit intellect⁹ inter duas q̄litates aut quātitates ad min⁹ numeralr̄ distinctas.nūq̄ eni itellectus quātūcūq̄ concipiat bis sortē ꝯcipit ꝙ sortes ꝯueniat cū seipso. aut ꝙ equet sibi ipsi.ul' ꝙ assimilet.z tn̄ ꝯcipit ꝙ idēptificet.cuius rō ē.qz idēptitas importat ibi vnitatē absolutā.sūt eni ibi tres ꝯceptus.duo quidē ꝓut bis sumit.tertius vo est realitas sortis in q̄ p̄mi duo conceptus intelligunt indistincti.non sic aūt ē de ꝯuenientia que ē quedā vnitas relatiua in qua nō signatur ꝙ duo ꝯceptus sortis incidāt in vnā realitatē.sꝫ ponit inter illos duos ꝯcept⁹ indistinctio relatiua q̄ tn̄ exigit extrema distingui.sic igit nō pōt intellect⁹ statuere ꝯformitatē uel adequationē aut hm̄ aliqd nisi inter distincta.sꝫ pr̄ z fili⁹ sūt indistincti i magnitudine z nā numeralr̄.ḡ nō pōt itellect⁹ ponē int illos relationē ꝯuenientie aut cōformitatis aut eq̄litatis.sed cōcipit ꝙ psonas ꝯuenire non dr̄ relatiue sed absolute vnitatē nature habere.z p ꝯn̄s silitudo ꝯformitas equalitas ꝯuenientia nō importāt relationē realē. nec rōnis in diuinis.hec ille. ¶ Cōtra eandē ptē arguūt Scotus z aliqui eius sequaces ꝓbādo ꝙ equalitas z silitudo in diuinis sint relationes reales.p̄ qz vbi ꝯcurrūt oia exigita ad relationē realē.ibi oꝫ poni relationem realē.sed q̄ttuor requirūtur z sufficiūt ad relationem realē.p̄rimū ē ꝙ extrema sint distincta.z iō eiusdem ad se nō ē relatio realis.2ᵐ ꝙ vtrūq̄ extremū sit reale.z ob hoc ꝯtradictio nō ē relatio realis.qz alterꝫ extremū est nō ens.3ᵐ quoq̄ ꝙ ex nā rei oriat iner illa respectus in fūdamēto z ꝓpter hoc int deū z creaturā non est relatio realis licꝫ vtrūq̄ extremū sit reale z realr̄ distinctū ab alio.4ᵐ vo ꝙ in termino sit rō ad quā possit relatio terminari. Ista aūt q̄ttuor ꝯcurrūt in deo respectu silitudinis et eq̄litatis.qz et extrema sūt distincta realr̄.z ex nā rei ꝯsurgit similitudo z eq̄litas inter illa z quodlibet ē suppositū ita ut possit terminare hm̄ respectū.ḡ non apparet qn silitudo z eq̄litas sint relatiōes reales in deo. ¶ 2ᵒ Si iste habitudines nō sint reales in deo hoc nō ē ꝓpt aliud nisi qz fūdamentū ē vnū z idē in trib⁹ psonis.eadē eni ē magnitudo numero.ꝓpt qd eq̄litas nō videt relatio realis.sꝫ manifestū ē ꝙ hoc nō impedit.qz idē ē fūdamētū relationū originis i diuinis scꝫ eēntia z nihilomin⁹ sūt reales.ḡ nec idēptitas fundamēti ipedit qn eq̄litas z similitudo sint relatiōes reales. ¶ 3ᵒ qz Aug⁹ dič 6ᵒ de

trinitate caᵒ vltimo.ꝙ p̄ma eq̄litas z p̄ma silitudo ē i filio sꝫ non eēt p̄ma nisi eēt realis.nulla eni silitudo rōnis ē p̄ma cū ens reale sit p̄us ente rōnis.ḡ ā idem qd p̄us. ¶ 4ᵒ Illud qd ē in filio ex vi ꝓductionis necessario est reale.qz nullū ens rōnis inest sibi ex vi sue ꝓductiōis q̄ ē realissima.sꝫ Aug⁹ dicit 3ᵒ ꝯ Maximi ꝙ iō non est pr̄ maior filio.qz equalē genuit.ḡ equalitas ē realis in filio z ex vi sue ꝓductiōis. ¶ 5ᵒ Sicut se hꝫ magnitudo dimensiua ad equalitatē ꝓportionalē sibi.sic magnitudo virtualis ad equalitatē sibi correspondētē.sꝫ eq̄litas ē realis ꝓprietas magnitudinis dimensiue vbicūq̄ existat.qz ꝓprū ē quātitatis sm eā eq̄le uel ineq̄le dici.ḡ vbicūq̄ ē magnitudo pfectionalis z virtualis ibi erit eq̄litas relatio realis z p ꝯns eq̄litas z silitudo int psonas diuinas erit relatio realis. ¶ 6ᵒ Ad rōnē realis silitudinis seu eq̄litatis sufficit suppositoꝝ distinctio abs q̄ distinctiōe fundamenti. sicut pꝫ.qz si eēt vna albedo in duab⁹ supficiebus ille forent realissime silia etiā plus q̄ mō cū albedines numeralr̄ in supficieb⁹ distinguūt.sꝫ in diuinis supposita sūt distincta realr̄ quātūcūq̄ fundamētū silitudinis z eq̄litatis sit vnū.ḡ silitudo z eq̄litas sūt ibi relationes reales. ¶ 7ᵒ Si illud qd min⁹ videret inesse inest z illud qd magis.sed min⁹ videret ꝙ p̄nitas z filiatio eēnt relatiōes reales stāte idēptitate fundamenti.qz sūt alteri⁹ rōnis.nec sūt relatiōes eq̄pantie imo vna ē suppositionis z alia suppositionis.z tn̄ stat realitas eaꝝ cū idēptitate fundamēti.ḡ multo forti⁹ silitudo poterit eē relatio realis i patre respectu filij z ecōtra cū sint relatiōes eq̄pantie z vni⁹ rōnis z silr̄ eq̄litas. Confirmatur qz similitudo z eq̄litas hn̄t supposita p̄ distincta qd nō hn̄t p̄nitas z filiatio.z sm hoc videnī in deo habere plures causas sue realitatis q̄ p̄nitas z filiatio. ¶ 8ᵒ In deo ē ex nā rei ois pfectio simplicit sm Ansel.monol.15.sꝫ eq̄litas ē pfectio simpliciter sm illud Augꝰ.de quantitate aie.caᵒ 7ᵒ dicētis ꝙ inequalitati eq̄litatem iure preponis.nec q̄squā dō est ut opinor humano sensu p̄dit⁹ cui nō id videatur. nec pōt dici ꝙ loquat de fūdamēto z nō de relatiōe. qz infra caᵒ 9ᵒ dicit ꝙ nullo mō quātitas sed alia de q̄ superi⁹ egim⁹ eq̄litas hui⁹ excellētie cā est.ḡ relatio eq̄litatis ē in deo ex nā rei. ¶ Ad p̄mū Aureolꝰ ꝯ p̄mā ōnē dr̄ ꝙ i creaturis silitudo z eq̄litas supponūt vnitatē specificā z nō vnitatē numeralē illoꝝ in qb⁹ fūdanī.q̄ qdē vnitas nō ē sm re sꝫ sm rōnē. Unde scūs Tho.p̄ sen.dis.19.q.1.arti.p̄.dicit ꝙ ad rōnē eq̄litatis nō req̄rit vnitas sm numeꝝ ipsi⁹ quātitatis sꝫ solum sm cōmēsurationē. Similr̄ nec ad rōnē similitudinis req̄rit vnitas q̄litatis sm essentiā sed solū specie. Et ad p̄mā ꝓbationē in oppositū dr̄ ad aīs ꝙ idē ē cōcipere duas lineas eē eq̄les z ꝯcipe eas pticipare eādē quātitatē i spē mēsure q̄ attēdit sm numeros importe quātitatē [illegible] hicubitū tricubitū.nō āt dicim⁹ ꝙ sufficiat ꝯcipe vnitas specifica quātitatis ad fūdandū eq̄litatē.z iō dicit scūs Tho.ꝙ req̄rit idēptitas sm cōmēsurationē.iō ꝓbatio p̄ma nō arguit ꝯ nos. Ad 2ᵐ ꝓbationem negat aīs.ut eni dictū fuit dis.19.oēs albedines sūt silēs z nō eq̄les ꝓpt quā ieq̄litatē p̄nt iprope dici [illegible]

¶ Ad 2m dr q concipiens similitudinē concipit albedinē cōem z distinctionē eius fm rōnē z distinctionē fm oppōita ul' indiuidua i qb9 ē. z iō ɔcipit albedinē cōem z albedines pticulares. sz tn silitudo nō fūdat nām cōi albedinis z i pticulari albedine vna z simul ad aliā pticularē albedinē. nec seqt q silitudo ex vn' extremi habeat duo fundamenta scz albedinē cōem z pticularē. qz albedo pticularis nō fūdat silitudinem. quia hec albedo. ita q nā albedinis ē ci rō q fūdet. z iō nō sūt nisi vnū fundamentū fm rem. q sut indiuisa fm eē. nec fm rōnē. qz vnū ē alteri9 rō fundādi. Patet igit q male ɔcipit arguēs de modo fundādi silitudinē. nō eni sequit q tres ɔceptus concurrāt ad fundādū silitudinē qz quēlibet sit rō fundādi ut dicit sua pma pbatio. sz ad fundādū duas silitudines cōcurrūt tres ɔcept9 q̄z vn9 ē rō fundādi alus. Nec valet 2a pbatio. lz eni albedo cōis sit vnica fm rōnē. est tn multiplex fm esse qd bz in duab9 pticularibus albedinib9. z iō fūdat duas silitudines in numero. Nec valet 3a. qz lz albedo z hec albedo habeat duos ɔcept9. tn vn9 ē rō alteri q fundet relationē. Nec pcedit etiā 4a. dico q q nō apphēdit nām cōem albedinis in pticulari albedine nō iudicat silitudinē fm albedinē. nō tn oz q apphēdat illā nām q̄tū ad rōnem vniuersitatis nec abstracte scz pscindēdo nām ab indiuiduātib9 eā. z hoc magis dictū fuit i pcedēti qōne quō sensus apphēdit nām cōem apphenso pticulari eiusdē nature. ¶ Ad argumenta ɔ pmā ptē triē ōnis dr q rñsio ibi data ē sufficiens. Un̄ scūs Tho. 3o sen. dis. 8. q. i. arti. 5o dicit. Relatio inqt non bz ex h q ad alterū dr q sit aliqd i rerū nā. sed hb bz ex eo q relationē causat q est in re q̄ ad alterū dr. z qz ex eo res bz vnitatē z multitudinē ex quo bz esse. iō fm illud in q relatio fundat. iudicandū ē de ea vtrū sit fm rē vna uel plures. sūt igit q̄dā relatiōes q fundant sup quātitatē sic eq̄litas q fundat sup vnū in quātitate. z cū vnitas quantitatis non sit nisi vna in re. inde est q p eandē eq̄litatē ē res eq̄lis oib9 quib9 dicit eē equalis Alie ḋo relatiōes fundant sup actione z passiōe. z in istis est considerādū q vna passio rñdet duab9 actionib9 qn neutrū agens sufficit p se ad actionē cōplēdā sicut ē in eo q vna natiuitate nascit ex patre z matre. vnde i patre z matre sunt diuerse relatiōes fm rē. sic z due actiōes. sed in nato ē vna relatio fm rē fm quā refert ad patrē z matrē sic est vna passio. Itē ɔsiderandū ē q quedā relatiōes nō innascūt ex actionib9 fm q sunt in actu. sz magis fm q fuerūt. sic aliqs dr pater postq̄ ex actiōe ē effectus ɔsecut9. z tales relationes fundāt sup illud qd ex actiōe in agēte relinqt siue sit dispositio siue habitus siuē aliqd ius aut ptās uel aliquid hm̄. sz qz hoc qd relinqt ex actionib9 vnius speciei non potest esse nisi vnū. inde est q tales relationes etiam fm rē non multiplicantur fm diuersas actiōes. sed magis sūt vnū fm illud q ex actione relinquitur. z pꝑter hoc non sūt diuerse relationes fm rem in patre vno qui generat multos filios. nec i magistro vno q docet plures discipulos. Si autem sint actiones plures fm speciē causant etiā plures relatiōes specie differētes. hec ille. Idem ponit 3a parte q. 35. arti. 5o Et notandum q in 3o sen. vbi supra in solutiōe quarti. dicit sic. Ex ꝑtis ex terminis multiplicāt respectus relationis. nō tamē oz q multiplicent relationes fm rem. ex quo videt velle q vbi nō est nisi vnicū fundamētū relationis. relatio ē vnica fm rem sed multiplex fm rōnem respectus. z idem ponit 3a parte vbi sup. ¶ Ad 3m vbi ait. Unū z ens se ɔsequūt sic dr 4o metaphisice. z ideo sic ɔtingit q in vno extremoꝝ relatio sit quoddā ens. in alio aūt nō sit ens sed rō tm̄. ita etiā cōtingit q ex pte vnius extremi ē vna relatio. ex parte aūt alterius sūt multe relationes. z post dicit q in filio est vna sola filiatio fm rem. sz duplex fm rōnem inq̄tum correspōdet vtriq relationi pentū fm duos respect9 intellectos. hec ille. Ex qb9 potest haberi q sicut ipse ponit q filiatio z cōis spiratio in diuinis sunt vna res. tn̄ sunt due relationes. ita in creaturis multe relationes sūt vna res. dico igitur ad ppositū q hō ē ineq̄lis oibus arenis z granis z floribus de quib9 dicit arguēs p vnicā ineq̄litatē z dissimilis p vnicā dissimilitudinē que quidē inequalitas non ē nisi vna res. est tn̄ multe relatiōes uel multi respect9 fm diuersos terminos ad quos refert. nec est simile q vnica res sit multe albedines. qz albedo bz q sit aliquid non solū ex pte sui esse qd bz in subiecto sed etiā ex sua quidditate ponit aliquid. z iō non posset plurificari fm rōnē albedinis ita q esset multe albedines qn statim esset multe res. sed secus ē de relatione. Eodē mō dico de illis centū albedinib9 q nō quelibet bz nonaginta similitudines. sed tn̄ vnā fm rem. Et cū improbat ista rñsio. qz vna similitudo desinit alia remanēte. g ille non sūt eadē res. Dico q in illo casu silitudo nō desinit fm rē sed q̄tū ad respectū quē habebat ad terminū q defecit ita q non pditur aliqua res in albo remanēte. sed relatio similitudinis q remanet paucioꝝ respicit q̄ p9 us. ¶ Ad pmū Durandi ɔ eandē ptē negat h9. nā silitudo fūdat super illa vnitate rōnis specifica que ē ens reale extra animā non tn̄ absolute ut est nā talis uel talis. sed in nā specifica ut bz cum alia nā extra animā existente vnitatē specificā que ē vnitas rōnis i actu ul' i virtute. lz eni albedo existēs in sorte z ea que est i platone nō habeāt actualē vnitatē specificā extra aiam. hñt tn̄ eā in virtute. qz quelibz albedo pōt aliqd iprimere in intellectu nostro in quo oēs albedines sūt indiuise z vnū fm speciē intelligibilē. oēs etiā albedines hñt vnitatem rōnis in intellectu angeli z in intellectu diuino. In albedine g habente talē vnitatem in virtute fundatur dicta relatio. z sic cū fundamentū istud sit reale ex hac pte non claudicat realitas talis relationis. ¶ Ad 2m negat aor ut pus dictū fuit. qz idēptitas numeralis nō bz extrema realiter distincta sicut habet silitudo aut eq̄litas. ¶ Ad 3m dicitur q non oz extrema relatiōis ab inuicē depēdere sed sufficit q sint ad inuicem naturaliter ordinata modo ꝑposito in in alia qōne. ¶ Ad 4m dicit q Aristoteles dum facit mentionē de relationib9 consequētib9 quātitatē. facit iplicite mētionē de relationib9 ɔsequētib9 numeꝝ.

τ vnitatē que est p̄ncipiū numeri. uel vnitatem trā/scendentē applicatam naturis specificis. τ tales sunt equalitas τ silitudo. q2 iste ɔsequūť vnitatē qualita/tis aut quātitatis. ¶ Ad 5ᵐ dr̄ ꝙ silitudo fundať sup natura specifica nō ut ē hec aut indiuidua. ſʒ ut cōti/net virtualř vnitatē specificā cum alia nā que ē vni/tas rōnis in intellectu. τ iō nulla pars dicte diuisiōis sibi facte sustinetur nisi tertia si bene intelligatur τ re/ducať ad modū loquēdi prefatum. verūtamē nullū mēbrū dicte diuisiōis sufficientř impugnať q̄ ad oia. ¶ Cum eni cōtra p̄mū arguiť de inequalitate linearū vni⁹ speciei τc̄. dico ꝙ linee ineq̄les licʒ sint eiusdem speciei subalťne puta linee. nō tñ sūt vni⁹ speciei spe/cialissime in gñe mēsure puta palmi aut vlne uel hʒ modo eq̄litas nō fundatur absolute ī nā quantitatis aut linee nisi ut hʒ rōnē mensure τ quātitatis redacte ad certū numez puta cubiti uel bicubiti. species eni quātitatū sumūtur penes numez τ ꝓportionalř ad species numeroꝝ ut ponit scūs Tho. in multis locis. ¶ Cū aūt ɔ̄ 2ᵐ p̄ncipale mēbrū dicte diuisiōis arguiť p̄. q2 concipiens τc̄. dico ut p̄us ꝙ due albedines pñt cōcipi vni⁹ speciei dupliciť sicut dictū ē de quātitate ideo consimiliter dicendū ē ꝙ nunq̄ albedines dissi/miles ɔcipiūt eē vni⁹ speciei specialissime q̄ attendiť penes rōnē numeri uel mensure ɓm numez graduū earūdē. ¶ Cū 2° ɔ̄ idē mēbrū arguiť τ q̄riť an conce/ptus specific⁹ albedinis fundet τc̄. dico ꝙ nihil factū ab aīa fundat silitudinē. sed nā specifica existens eē aīam hñs talē vnitatē virtualiter τ aptitudinalř. iō diuisio facta nihil valet. ¶ 3ᵐ siliter argumentū ɔ̄ idē mēbrū nihil valet. q2 nō ē ɔ̄ nos ut manifeste pʒ. Silr̄/ter illa q̄ obiiciūť ɔ̄ 3ᵐ mēbrū dicte diuisiōis nō sunt ad mentē opinātiū. q2 illi nō intēdūt ꝙ albedines nu/merales ut hñt cōformitatē q̄ est relatio fundēt silitu/dinē. sed intēdūt p ɔformitatē vnitatē rōnis ad inuicē q̄ qdē vnitas sicut τ suū fundamentū virtualř ɔtine/tur in oī albedine. quelibet eni ē nata causare speciē omniū albedinū ī intellectu possibiliū in q̄ specie oēs albedines possibiles sūt vnū indiuisū ɓm rōnē. q2 illa species eque ē vni⁹ sicut alterius rep̄sentatiua. ¶ Ad 6ᵐ responsū ē in ɔ̄nib⁹. nam silitudo τ eq̄litas nō di/cunt solā vnitatem qualitatis aut quātitatis. ſʒ sup/ponūt eā in suo fūdamēto ut modū fundamēti nō ut fundamētū uel ptē fūdamenti. ¶ Ad argumēta Au/reoli ɔ̄ 2ᵃᵐ ptē 3ᵉ ɔ̄nis τ ɔ̄ 4ᵃᵐ ɔ̄nem dr̄ ꝙ scūs Tho. non intelligit ꝙ relatio eq̄litatis aut silitudinis sit eo/dē mō relatio ɓm rōnē q̄ relatio idēptitatis alicui⁹ ad se. relatio eni ɓm rōnē ē multiplex ɓm ꝙ dictū ē ī alia q̄ōne. Quedā cui⁹ nullū extremū aut fundamētū est actu ī reꝝ nā. Quedā ṽo cui⁹ extrema sūt actu ī reꝝ nā sed nō realiter distincta. Quedā ṽo cui⁹ extrema sunt realiter distincta ſʒ nō pñt fūdare relationē rea/lem. Quedā ṽo cui⁹ extrema pñt fundare relationē realē sed nō ad inuicē. Exemplū p̄mi ut ē p̄oritas p̄te/ritoꝝ ad futura. Exēplū secūdi ut est idēptitas sortis ad se. Exēplū t̄tij ut oppositio q̄ ē inť duas relatiōes. Exemplū q̄rti ut relatio scibilis ad sciētiā. Dico ḡ ꝙ p̄mū⁹ gradus relationis ɓm rōnē ē minim⁹. τ q̄rt⁹ est maxim⁹. τ terti⁹ 2ᵒ maior. eq̄litas aūt τ [illegible] di/uinaꝝ p̄sonaꝝ ē relatio ɓm rōne tertiā q̄ ē relatio inť di/uinas relatiōes. ¶ Ad aliud dr̄ ꝙ relatio equalitatis nō ē ī actu nisi per actionē intellect⁹ increati uel creati. ṽn̄ nō seq̄ť ꝙ ī diuina eēntia sit aliq̄d ī potentia qd̄ cōpleať p intellectū. q2 tales respect⁹ nō intelligūť [illegible] diuine p̄sone. ſʒ potius a diuinitate. τ iō q2 nō sūt actu [illegible] nec p̄sona actualiť p eos non sūt ī potētia ad co[illegible] tri in intellectu diuino ut intellectū sicut lapis hʒ eē [illegible] lectū in deo. Et si arguať ɔ̄ hō. q2 diuine p̄sone [illegible] rissime eq̄les sicut nūc sūt posito ꝙ null⁹ intellectus negociareť circa eas. Dico ꝙ eq̄litas diciť duo ī dū/nis scʒ vnitatē nature uel magnitudinis. τ [illegible] di/cit relationē q̄ talē vnitatē cōseq̄ť. ṽn̄ si null⁹ intellect⁹ negociareť circa diuinas p̄sonas. adhuc eq̄litas rema/neret q̄ ad p̄mū ſʒ nō q̄ ad 2ᵐ nisi q̄ ad cām scʒ quo ad suū fūdamētū qd̄ ē p̄dicta vnitas quātitatiua virtualis. Et eodē mō dico de alijs respectib⁹ rōne vni⁹ p̄sone ad aliā uel dei ad creaturas q̄ sūt ab etno q̄ importātur istis noīb⁹ creatiuū, pductiuū p̄destinatiuū co[illegible] τ hʒ. Itē de respectib⁹ rōnis dei ad creatura ex tpe q̄ p ista noīa importanť creator dñs refugiū datū τc̄. Ad argumentū 3ᵒ loco factū ɔ̄ eandē ɔ̄nē ɔcedit aᵘˢ τ bᵘˢ. sed ɔ̄ña nō valet. licʒ eni fili⁹ τ pr̄ sint indistincti ī nā uel magnitudine. tñ ipsi inter se p̄sonaliter sunt di/stincti. τ iō argumentū ɔcludit solum ꝙ nā p̄ris nō sit eq̄lis nature filij. ſʒ nō ɔcludit q̄n pr̄ sit eq̄lis filio ī nā uel magnitudine. ¶ Ad ea q̄ obiiciūť ɓm Scotū τ se/quaces ei⁹ ɔ̄ eandē ɔ̄nē dr̄. Ad p̄mū quidē dico ꝙ ad relationē realē req̄rit ꝙ sit inť extrema realř distin/cta q̄ꝝ qdlibet possit relationē fundare. ɔstat aūt ꝙ ī diuinis non sūt duo fūdāmēta eq̄litatē aut silitudinē illo mō. q2 nec duo absoluta nec duo relatiua ut ī p̄bati/onib⁹ ɔ̄nis deductū ē. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ relatiōes originis nō fūdanť ī diuina eēntia p̄cise ſʒ fūdanť ī cōicatiōe τ ac/ceptatiōe diuine nature q̄ realř distinguūť: nō qdē sīc duo absoluta ſʒ relatiue solū scʒ gñare τ gñari. spira/re τ spirari. Et si dicať ꝙ sīc p̄nitas τ filiatio fūdanť ī duob⁹ relatiuis. ita pōt dici de eq̄litate p̄ris ad filiū τ filij ad patrē ꝙ fūdāť sup duab⁹ relatiōib⁹. dico ꝙ nō ē silř. nā lʒ p̄nitas τ filiatio fūdenť ī diuinis sup ge/nerare τ gñari q̄ sūt due res relatiue. nō tñ se hñt per modū relatiuoꝝ sed p modū actionū uel actuū notio/naliū. Et si dicas ꝙ ista fūdamēta scʒ act⁹ notionales nō pñt fūdare oppositas relatiōes nisi p̄habeāt se di/stinctionē. in diuinis aūt añ relationes nulla p̄cedit di/stinctio realis. dr̄ ꝙ vbi fūdamēta relationū aliter di/stinguūtur q̄ relatiue. distincte relatiōes req̄rūt fun/damēta p̄us τ aliter distincta q̄ p relationē. vbi autē fūdamēta relationū nō sūt aliud a relatiōib⁹ nec distin/guūť nisi relatiue. nō oʒ fundamēta p̄us nā distingui q̄ relatiōes distinguanť. ſʒ ipse relationes distinguūt sua fūdamēta. Hac solutionē itēdit scūs Tho. de po/tentia dei. q. 8. artī. 3ᵒ ad 12ᵐ. Et p̄ma pte. q. 40. artī. [illegible] ad 4ᵐ dr̄ ꝙ vbi relatio ē accn̄s ꝓ supponit distinctio/nem fūdamētoꝝ. vbi aūt ē subsistēs nō p̄supponit di/stinctionē ſʒ eā secū fert. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ eq̄litas diui/naꝝ personaꝝ dicitur [illegible] non q̄tum ad respectū

rõis quē importat. sed cõtrũ ad vnitatē eēntie quam
importat i suo intellectu. vnitas aũt illa ē eēntia idiuisa
que ē omniũ ens. ¶ Ad 4ᵐ dicitur ꝙ equalitas ē in su
bo et vi generis cõtrũ ad vnitatē essentialē. non autē
cõtrũ ad respectũ rõnis ↄsequentē illā vnitatē. ¶ Ad
5ᵐ dicit ꝙ quātitas dimensiua non fundat equalita
tē ad seipsam sꝫ ad aliā eiusdē speciei. ⁊ ita in ꝓposito
quātitas diuine virtutis nō fundat relationē eq̄litatis
realis ad se nec ad aliquid distinctũ a se i diuis. ¶ Ad
6ᵐ dico ꝙ implicat ↄtradictionē eandē albedinē nu
mero informare diuersas superficies fm̄ eē. qꝛ eēt ea
dem numero ⁊ nō eadē numero posito tn̄ casu ꝙ ibi
esset relatio realis. nō tn̄ i ꝓposito. qꝛ in illo casu eēnt
duo absoluta scꝫ due superficies. ⁊ iō vna posset ad
aliā referri. non sic in ꝓposito. nā in diuis ē vna quā
titas numero in duob⁹ suppositis relatiuis quoꝝ nul
lũ pōt aliā relationē fundare. Uerũtn̄ potius dico ꝙ
nullo mō esset ibi relatio realis eq̄litatis. qꝛ relatio su
mit numerũ a fũdamēto potius q̃ a supposito. ¶ Ad
7ᵐ dico ꝙ falsũ supponit scꝫ ꝙ pr̄nitas ⁊ filiatio fun
dent in essentia ut dictũ ē ad 2ᵐ. Confirmatio etiam
nulla ē. ꝙ supposita distincta i diuis nō sũt fũdamē
ta relationũ. sed sũt relatiua. ad hoc aũt ꝙ relatio sit
realis plus exigit distinctionē fundamētoꝝ q̃ suppo
sitoꝝ. uel saltē si vtrũqꝫ exigat plus exigit distinctio
nē fundamentoꝝ. ¶ Ad 8ᵐ dico ꝙ eq̄litas ē pfectio
simplicr̄ non q̄ ad relationē quā dicit in deo. nec solũ
quo ad quātitatē. sed q̄ ad essentie vnitatē. Nec va
let replica. qꝛ nō intendit Aug⁹ dicere ꝙ respect⁹ im
portatus i eq̄litate dicat pfectionē incõtũ hꝫ uel ne
gatio quā dicit eq̄litas. sed intēdit ꝙ excellētia de q̃
logr̄ attendit̄ penes quātitatē ut ē tāta in vno sic in
alio. ita ꝙ respect⁹ uel negatio non ē cā pfectiōis sed
modus cause. ¶ Ad arᵐ i pede qōnis factũ rñdet̄ ꝙ
ibi deficit 3ᵃ ↄditio. nā int̄ duo supposita q̃ꝝ qōlibet ē
relatio subsistēs nulla pōt inasci relatio fm̄ rē que sit
media inter illa ut dictũ ē. ⁊c̄.

Circa trigesimamse-
cundā distinctionē querit̄. Utrum
pater ⁊ fili⁹ diligāt se spũ scō. Et ar
guit̄ ꝙ nō. Sicut se hñt pr̄ ⁊ fili⁹ ad
sapere sic se hñt ad diligere. sꝫ pr̄ nō
sapit sapientia genita que ē fili⁹ fm̄ Aug. 7° de trini
tate caᵒ. p. igit̄ nec pr̄ ⁊ filius diligũt amore ꝓcedēte
q est spūs scūs. In oppositum arguit̄ sic. Circa mām
diuinoꝝ stare debet hō dictis scōꝝ. sꝫ sci coiter ↄcedũt
ꝙ pr̄ ⁊ fili⁹ diligunt se spũ scō. igit̄ illa ē ↄcedēda. In
hac qōne erũt duo articuli. in p̄ videbit̄ de q̄sito. in 2°
videbit̄ an pr̄ sit sapiēs sapia quā genuit. ¶ Q̄tũ ad
primũ sit pma ↄ̄ ꝙ ista ꝓpositio pr̄ ⁊ filius diligũt spũ
scō ē vera: ⁊ nihilomin⁹ ē ꝓpria. Probat̄ ista ↄ̄ p pma
pte p scm̄ Tho. p̄ sen. di. 32. q. i. arti. p̄. ex hoc ꝙ tam
Aug⁹ q̃ alij sci coiter tali locutiōe vtũt̄. vnde eā ne
gare p̄sumptuosũ videt̄. Pro 2ᵃ parte ꝓbat̄ p eũdē
ibidē. si eni ista eēt iꝓpria ⁊ deberet exponi ad hunc
sensũ ꝙ pr̄ ⁊ filius diligũt se spũ scō. id est amore eēn
tiali q approp̄iat̄ spūi scō. eadē rōne pater diceretur
bon⁹ spũ scō. ⁊ sapiēs filio. qō tn̄ non ↄcedit̄. ¶ 2ᵃ ↄ̄ est
ꝙ cũ dr̄ pater ⁊ fili⁹ diligũt se spũ scō. ille ablatiu⁹ spũ
scō non solũ ↄstruit̄ in habitudine signi. ut sit sensus
pater ⁊ filius diligunt se spũ scō. id ē spūs scūs ē signũ
ꝙ pr̄ ⁊ fili⁹ se diligunt. Istā ↄ̄nē ꝓbat ipse ibidē sic. qꝛ
etiā amor creatus est signũ dilectionis q̄ pater ⁊ fili⁹
se diligunt. sed tn̄ non iō dr̄ ꝙ diligant amore creato.
¶ 3ᵃ ↄ̄ ē ꝙ ille ablatiu⁹ non sufficit dicere ꝙ sit resol
uēd⁹ i p̄positionē. ut sit sēs⁹. pr̄ diligit filiũ spũ scō. id ē
p spm̄ scm̄. ita ꝙ li p designet subauctoritatē i spũ scō
⁊ auctoritatē i p̄re ⁊ filio. Istā ꝓbat sic ibidē. qꝛ p p̄po
sitionē designat̄ habitudo cause i causali cui adiūgit̄
cõtũ non respectu opantis sed respectu opati. filius
eni hꝫ causalitatē respectu cause cõtũ nō ut p̄ncipiũ
opatiōis in p̄re. ⁊ iō dicit̄ ꝙ pat opat̄ p filiũ. sꝫ cũ dr̄
pater diligit filiũ p spm̄ scm̄. nō denotat̄ aliqs effect⁹
in creatura nec aliquid cui⁹ sit spūs scūs p̄ncipiũ. ⁊ iō
non ē similis rō dicēdi. ¶ 4ᵃ ↄ̄ ē ꝙ ille ablatiu⁹ nō cō
struitur i habitudine forme. ita ꝙ sit sensus ꝙ pr̄ ⁊ fi
lius diligunt formalr̄ amore q ē spūs scūs. Istā ꝓbat
sic ibidē. A forma inquit nō denoiat̄ aliqd nisi inhere
at. ⁊ ita cũ spūs scūs nō se habeat ad patrē ut inherēs
sed ut p se subsistens non pōt eē ꝙ sit sicut forma eli
ciens actũ dilectiōis. ⁊ p̄terea forma hꝫ rōnē p̄ncipij
respectu eius cui⁹ ē forma quecũqꝫ forma sit uel cõtũ
ad esse subale uel cõtũ ad esse accn̄tale ⁊ opationem
ↄsequētē. ⁊ ita spūs scūs eēt p̄ncipiũ alicui⁹ in p̄re qō
falsũ ē. ¶ 5ᵃ ↄ̄ ē ꝙ ille ablatiuus ↄstruit̄ in habitudine
q̄si effect⁹ formalis ut dicat̄ effect⁹ largo mō oē qō a
p̄ncipio ē. qꝛ ꝓp̄e i diuis nō ē efficiens ⁊ effect⁹. ⁊ for
male dicat̄ qō hꝫ actũ forme i denoiando. ⁊ ē sensus
ꝙ a p̄re ⁊ filio ꝓcedit amor q ē spūs scūs q̄ se diligũt.
Ad cuius explanationē ↄsiderādũ inqt ꝙ fm̄ diuer
sam generis nām diuersus ē mod⁹ denoiatiōis. que
dā eni gn̄a fm̄ rōnē suā sign̄t ut inherēs sicut q̄litas ⁊
quātitas ⁊ hꝫ. ⁊ in talib⁹ nō fit denoiatio nisi p formā
inherētē q̄ ē p̄ncipiũ fm̄ aliqō esse subale aut accidē
tale. Quedā aũt sign̄t fm̄ rōnē suā ut ab alio exiens
⁊ nō ut inherēs. sic p̄cipue pꝫ in actiōe. actio eni fm̄ ꝙ
ē actio sign̄tur ut ab agēte. Un̄ in gn̄e actiōis denoiat̄
agens p id qō ē ab eo ⁊ nō qō est p̄ncipiũ eius. sic cum
dicit̄ actiōe agens. nec tn̄ actio ē p̄ncipiũ agentis sed
econuerso. ⁊ si p ipossibile poneret̄ eē aliquā actionē
q̄ nō eēt accn̄s nō esset inherēs. ⁊ tn̄ denoiaret agētē
⁊ tūc agēs denoiaret̄ p id qō ab eo eēt ⁊ nō esset i eo
ut inherens. sꝫ qꝛ cuiuslibet actiōis p̄ncipiũ ē aliq̄ for
ma inherens. ideo aliqd pōt dici agēs duob⁹ modis.
uel ipsa actiōe q̄ denoiat agentē sed nō ē p̄ncipiũ ei⁹
uel forma q̄ ē p̄ncipiũ actiōis in agente ⁊ fm̄ qd p̄nci
piũ agentis sic dicim⁹ ignē moueri sursũ motu ꝓprio
⁊ leuitate. His visis patet faciliter qualr̄ cōcedēdũ
sit qō dictũ ē ⁊ quid sit ꝙ dubitationē induxit. dilige
re eni in diuis pōt dici eēntialiter fm̄ ꝙ nō iportat ꝓ
cessionē nisi fm̄ rōnē. ⁊ notionalr̄ fm̄ ꝙ iportat ꝓces
sionē realē amoris ab amāte. ⁊ ab vtroqꝫ mō inenit̄
amor dupliciter dici. scꝫ ut q̄litas ꝓut amor sign̄t habitũ
amantis ⁊ ut ē opatio ꝓut amor sign̄t actũ uel passio
nem amātis in amatũ uel ab amāte. Sic igit̄ diligere

sumatur essentialiter cũ dr̃: pater diligit filiũ. dicet͂ diligere denoiatiue amore qui ẽ act⁹ essentialis. ꝛ sicut pͥncipio illius actus ipsa charitate q̃ ẽ diuina substantia. Si aũt sumat͂ notionaliter tũc amor sigñt formam que est pͥncipiũ hui⁹ act⁹. ꝛ dicet͂ pr̃ diligere filiũ ipsa ꝓprietate que ẽ pͥncipiũ ꝓcessionis spũs sancti. sicut paternitas est pͥncipiũ gn̄atiõis filij. Si aũt amor nominet ipsam actionem ꝓcedentẽ. sic pater dr̃ filium diligere amore q est spũs scũs. licʒ hͦ non a deo contineat veritatẽ ꝛ similr̃ in alijs noib⁹ que sigñt p modũ opationis ꝛ vbũ. ꝛ iõ dr̃ ꝙ pater dicit vbo suo. hec ille. Et ibidem ad 2ᵐ dicit. Amor psonalis nõ se habet ad patrẽ diligentẽ ut pͥncipiũ dilectionis sed magis ut actus denominãs. ꝛ iõ nõ ↄstruit͂ in habitudine alicuius pͥncipij nec in habitudine forme inq̄tũ forma ẽ pͥncipiũ sed solũ inq̄tũ forma ẽ denoiãs. ut cũ dicit͂ iste est agens actione. Itẽ ad 3ᵐ sic ait: Diligere inquit in dicta ꝓpositione scilʒ: pater diligit filiũ spũ scõ. nõ dicit actũ essentialẽ sed notionalẽ. Sciendum tñ ꝙ i actu notionali qui est diligere duo intelligũt͂. scʒ act⁹ ipse. ꝛ exitus actus ab agẽte. ꝛ ipse actus ẽ psona spiritus sci. sed emanatio actus ab agente ẽ ꝓprie notio siue actus notionalis. ꝛ iõ etiam psona spũs sci non significat͂ p actũ desigñtũ vbo. quia verbũ sigñt actũ ut egredientẽ ab agente. sed sigñtur p actũ desigñtũ noĩe qõ sigñt actum absolute ut amor uel dilectio. Diligere aũt ꝓprie dicit notionẽ. quia diligere idem ẽ qõ amorem emittere. vnde i verbo diligendi importat͂ ꝛ ipse actus q est psona rõne cui⁹ ſm actũ illũ pater denoiatur diligẽs amore que est psona spũs sci. ꝛ importat emissionẽ actus rõne cui⁹ ẽ notionale. sed hoc verbũ spirat sigñt ipsam emissionẽ act⁹ ꝛ nõ actũ emissũ. ꝛ iõ pater nõ dr̃ spirãs spũ scõ sʒ actu uel ꝓprietate spirationis. ꝛ silr̃ ẽ de gn̄atiõe. qꝛ gn̄atio dicit emissionẽ geniti. vñ non dr̃ ꝙ pr̃ generat verbo. sed dicere dicit emissionẽ verbi ꝛ verbũ emissũ. ꝛ iõ dr̃ ꝙ dicit vbo. verbũ aũt noiat id qõ emissũ ẽ ꝛ nõ emissionẽ. ꝛ ideo verbũ ẽ psonale. sicut ꝛ amor ꝛ diligere ꝛ dicere notionale. hec ille. Itẽ arti. 2ᵒ ad 4ᵐ dicit: si diligere dicat actũ notionalẽ. tũc in hoc verbo diligere importatur q̄si duplex actus. scʒ ipse act⁹ amoris qui sigñt psonã spũs sci ꝛ emissionẽ amoris. vnde diligere notionaliter sũptũ nihil aliud ẽ q̃ spirare amorẽ. p spirare eni sigñtur ipsa emissio. sed p amorẽ psona spũs sci. hec ille. Eandẽ ↄ̃nẽ ponit pͥma pte. q. 37. arti. 2ᵒ. Sciendũ inquit ꝙ res coĩter denoiatur a suis formis. sic albũ ab albedine. ꝛ hõ ab humanitate. oẽ eni illud a q̃ aliquid denoiat͂ q̄tũ ad hoc hʒ rõnẽ forme uel habitudinẽ forme. ut si dicat͂ iste indutus vestimento. iste ablatiuus ↄstruit͂ in habitudine cause formalis q̄uis nõ sit forma. contingit autẽ aliqd denoiari p illud qõ ab eo ꝓcedit. nõ solũ sic agẽs actiõe. sʒ etiã sic t̃mino actiõis q ẽ effect⁹ qñ iste effect⁹ i intellectu actiõis includit͂. dicimus eni ꝙ ignis ẽ calefaciens calefactiõe q̄uis calefactio nõ sit calor q est forma ignis sʒ actio ab igne ꝓcedẽs. ꝛ dicimus ꝙ arbor ẽ florẽs floribus q̄uis flores nõ sint forma arboris sʒ qdã effectus ab arbore ꝓcedentes. ſm hͦ g̃ dicẽdũ ꝙ diligere in diuinis sumit͂ essentialr̃ ꝛ notionalr̃. ſm ꝙ essentialr̃ sumit͂. sic pr̃ ꝛ fili⁹ nõ diligũt se spũ scõ sed essentia sua. Unde Aug⁹ in xv. de trinitate. Quis audet dicere patrem nec se nec filium nec spm̃ scm̃ diligere nisi p spm̃ sanctũ? ſm vo ꝙ notionaliter sumit͂. sic diligere nihil aliud ẽ q̃ spirare amorẽ. sic dicere ẽ pducẽ vbũ ꝛ florere est pducere florẽ. sic ergo dr̃ arbor florere floribus. ita dr̃ pr̃ diligens spũ scõ. uel dicens verbo se ꝛ creaturã. ꝛ pr̃ ꝛ filius dicũt͂ diligẽtes spũ uel amore procedente ꝛ nos. hec ille. Et ibidem ad argumentũ sic ait: Quãdocũq̃ in intellectu alicui⁹ actiõis importat͂ determinat⁹ effect⁹ põt denominari pͥncipiũ actionis ꝛ ab actione ꝛ ab effectu. sic possum⁹ dicere ꝙ arbor ẽ florẽs floratiõe ꝛ florib⁹. sʒ qñ i actiõe nõ includit͂ determinatus effect⁹. tũc nõ põt pͥncipiũ actiõis denoiari ab effectu sʒ solũ ab actiõe. nõ eni dicim⁹ ꝙ arbor pducat florẽ flore. sed pductione floris. In hͦ igit͂ ꝙ dico spirat uel generat iportat͂ act⁹ notionalis tm̃. vñ non possum⁹ dicere ꝙ pr̃ spiret spũ scõ uel generet filio. possum⁹ aũt dicẽ ꝙ pr̃ dicit vbo tanq̃ ꝓcedẽte psona ꝛ dicit dictiõe tanq̃ actu notionali. qꝛ dicere iportat determinatã psonã ꝓcedentẽ. cũ dicere sit pducere vbũ. ꝛ similr̃ diligere ꝓut notionalr̃ sumit͂ ẽ pducere amorẽ. ꝛ iõ põt dici ꝙ pr̃ diligit filiũ spũ scõ tanq̃ psona ꝓcedente ꝛ ipsa dilectiõe tanq̃ actu notionali. hec ille. ¶ 6ᵃ ↄ̃ ẽ ꝙ pr̃ diligit se spũ scõ. Istã ↄ̃nẽ ꝓbat ꝓlixe scũs Tho. p̄ sen. vbi sup̄. vñ arti. 2ᵒ sic dicit. Cũ dr̃ ꝙ pr̃ diligit spũ scõ põt itelligi de dilectiõe eẽntiali uel notionali. si de dilectiõe eẽntiali. sic nec se nec filiũ diligit spũ scõ: sʒ charitate eẽntialr̃ ꝛ opatiõe essentiali. Si aũt itelligat͂ de notionali. sic sicut filiũ. ita se spũ scõ amat. qꝛ diligere notionalr̃ sũptũ nihil aliud dicit q̃ eẽ pͥncipiũ amoris psonalis q ẽ spũs scũs. qꝛ amor qꝛ sigñtur p modũ opatiõis denoiat patrẽ a q est ut dicat͂ spũ scõ diligere. ꝛ cũ tota rõ dilectiõis q est i filio sit i pr̃e ꝛ ecõtra. ex neutra pte põt ipediri qn pater spũ scõ seipsũ diligat. scʒ nec ex pte spirãtis amorem nec ex pte diligibilis. qꝛ ex vna pte pr̃ ẽ sufficiẽs pͥncipiũ spũs sci. ꝛ ex alia pte sufficiẽs rõ diligibilitatis in ipso ẽ. vnde sic pr̃ filiũ spũ scõ diligit. ita seipsũ ꝛ spm̃ scm̃ diligit spũ scõ. hec ille. Et ibidẽ ad pͥmũ dicit. Cũ ois act⁹ notionalis iportat rõnẽ pͥncipij q̄tũ ad originẽ diuine psone. hoc ↄtingit dupliciter. aut qn designat rõnẽ pͥncipij respectu ei⁹ i qõ terminat͂ act⁹ notionalis. ut cũ dr̃. pat͂ generat filiũ. gn̄are eni iportat habitudinẽ pͥncipij respectu geniti. ꝛ i talib⁹ nõ põt fieri reciprocatio ut dicat͂ ꝙ pr̃ generat se. qꝛ nulla psona ẽ pͥncipiũ suiipsi⁹. qñq̃ aũt habitudo pͥncipij nõ iportat͂ respectu ei⁹ i qõ transit act⁹. ut pʒ cũ dr̃. pr̃ dat eẽntiã filio. non eni sigñtur pater esse pͥncipiũ dati qõ ẽ essentia sʒ eius cui datur. ꝛ similiter est in hoc verbo diligere qõ importat habitudinem pͥncipij nõ diligentis ad ctũ in qõ transit act⁹ sed diligẽtis ad amorẽ q iportat͂ in verbo diligit. ꝛ ideo in talib⁹ põt eẽ reciprocatio. ꝛ hoc contingit qꝛ verbũ diligere non tm̃ iportat emissionem sed ipsum amorem emissum. vnde si accipiatur separatim id quod ad originem pertinet non erit ↄuersio. nõ eni potest dici ꝙ pater spiret se. hec ille.

[illegible] est φ pater diligit creaturas spū scō. Istā pro/
[illegible] ar. 3° dicens: Processio inquit [illegible]
[illegible] est quedā origo processionis creaturarū. cū oē
q̄d est p̄mū in aliquo genere sit causa eoꝝ que sunt
post sed tn̄ efficientia creaturarū essentie col attribui
[illegible]. Unde sciendū ē φ cū dr̄ φ pr̄ ⁊ filius diligūt nos
spū sancto. hoc verbū diligere pōt sumi eēntialiter ⁊
notionaliter. ⁊ vtroq̄ mō ē vera locutio. si enī suma/
tur essentialiter tunc in verbo dilectionis designabi/
tur efficientia totius trinitatis. ⁊ in ablatiuo designā/
te psonā spūs sci designabit̄ rō efficientie non ex pte
efficientis sed ex parte effectoꝝ quoꝝ rō ⁊ origo ē p/
cessio spūs sci. sicut ⁊ verbū. Cū̄ uis v̄bū sit ppie ratio
creaturarū fm̄ φ exeūt a deo p modum intellectus.
vnde dicit̄ φ pater dicit oīa verbo uel arte sua. s₃ spi/
ritus scūs ē rō eaꝝ put exeūt ab eo p libertate volūta/
tis. ⁊ ideo dicit̄ pprie diligere creaturā spū scō ⁊ non
verbo. si aūt sumatur notionalit̄. tūc etiā vera est lo/
cutio sed habet aliā rōnē veritatis. q₂ verbū dilectio/
nis non importabit ex p̄ncipali intentiōe habitudinē
efficiētis respectu creature. sed p̄ncipalit̄ denoiabit
rōne huiꝰ efficientie ex pte effectoꝝ ⁊ ōnter dabit in/
telligere habitudinē efficiētie. ⁊ tunc sensus ē. pater
diligit creaturā verbo. id est spirat amorem psonalē
q est rō omnis liberalis collationis a deo facte crea/
ture. Et ibidē ad 2m dicit. sicut in egressu artificiato/
rū ab artifice ē considerare duplicē pcessum sc₃ ipsiꝰ
artis ab artifice quā de corde suo adinuenit. et 2° p/
cessū artificiatoꝝ ab ipsa arte inuenta. ita ⁊ in pcessu
voluntatis ē duo considerare sc₃ exitum amoris ab
amāte. et 2° exitum ipsius rei date p amorē ab amā/
te. Unde q̄ntū ad p̄mū exitum se h₃ spūs scūs in com
paratiōe dei ad creaturā ut effectus siue qd̄ ē de p̄n/
cipio sicut ⁊ verbū. Sed q̄ntū ad 2m exitum vtrūq₃ se
h₃ ut p̄ncipiū sc₃ verbū ⁊ amor. sed creatura ut effe/
ctus. hec ille. Sciendū tamē φ parte p̄ma. q. 37. arti.
2° ad 3m. aliter pbat istas duas ōnes sc₃ sextam ⁊ se/
ptimā. ait enim sic: Pater non solū filiū sed etiā se ⁊
nos diligit spū scō. q₂ diligere fm̄ φ notionaliter su/
mitur non solū iportat pductionē diuine psone. sed etiā
psonā pductā p modū amoris q h₃ habitudinē ad rē
dilectam. vnde sicut pr̄ dicit se ⁊ omnē creaturā ver/
bo qd̄ genuit inq̄ntū verbū genitū sufficiēter repsen/
tat patrem ⁊ oēm creaturā. ita diligit se ⁊ oēm crea/
turā spū scō inq̄ntū spūs scūs pcedit ut amor bonita
tis p̄me fm̄ quā pat̄ amat se ⁊ oēm creaturam. Et sic
etiā p₃ φ respectꝰ iportat̄ ad creaturā i v̄bo ⁊ i amo/
re pcedente q̄si secūdario inq̄ntū sc₃ veritas ⁊ boni/
tas diuina est p̄ncipiū intelligēdi ⁊ amādi oēm crea/
turā. hec ille. ¶ 8a ōē φ ista: spūs scūs diligit se spū
scō. vno mō ē vera ⁊ alio mō nō. Istā ponit p̄ sen. vbi
sup̄. arti. 2° ad 4m. vbi sic ait: Cū inquit dicit scūs spi/
ritus diligit spū scō. si intelligat̄ de dilectiōe eēntia/
li. ex p̄sse verū ē. sicut enim seipso deus. ita seipso eēn/
tialit̄ diligens est. si aūt intelligat̄ de dilectiōe notio/
nali. tunc in hoc verbo diligere importat̄ q̄si duplex
actus sc₃ ipse actꝰ amoris qui siḡt psonam spūs sci. ⁊
emissionē amoris. Unde diligere notionalit̄ sumptū
nihil aliud ē q̄ spirare amorē. p spirare enī siḡtur ipsa
emissio. sed p amore psona spūs sci. ac si diceret̄ gn̄a/
re filiū. vnde sicut filio non cōpetit gn̄are filium. ita
nec spūi scō spirare amorē. nec ex h̄ aliqd impfectio/
nis in spū scō uel filio derelinquit̄. ⁊ iō fm̄ hunc sensū
nō conceditur φ spūs scūs notionalit̄ diligat. si aūt ab
intellectu huiꝰ v̄bi diligit separet̄ actꝰ originis p quē
efficit̄ notionale. remanet tm̄ illud qd̄ est psonale. s.
ipse amor. sic spūi scō ōueniret. q₂ ipse pcedit ut ope/
ratio subsistens. vnde ipsa opatio ē operans. ⁊ fm̄ h̄
spūs scūs etiā seipso diligeret filiū uł patrem aut se/
ipsū. ⁊ tūc diligere non importaret emissionē amoris
a spū scō realē sed tm̄ fm̄ rōnē. vnde fm̄ hoc diligere
non importaret aliqd notionale sed tm̄ psonā alio mō
significatā. Un̄ hoc v̄bū diligere pōt sumi tripliciter.
Aut fm̄ φ dicit essentiā tm̄. ⁊ tūc dicit exitū fm̄ rōnē
opationis essentialis que ē ipsa essentia ab eēntia di/
uina. ⁊ sic pater diligit spm̄ scm̄. ⁊ simılit̄ filius ⁊ spūs
scūs. Aut fm̄ φ noiat tm̄ psonā spūs sci. ⁊ sic nō dicit
etiā exitū nisi fm̄ rōnē. vnde fm̄ h̄ tm̄ ōuenit spūi scō
diligere. s₃ iste modꝰ incōsuetꝰ ē. Aut dicit realē exi/
tū. ⁊ tūc simul iportat notionē actiuā ⁊ personā spūs
sci. ⁊ tūc nō conuenit nisi patri ⁊ filio. hec ille. Cōsimi/
lem distinctionē trimēbrē de amore ponit dis. 10. q. 1.
arti. p̄. ad 4m. quā recitaui sup̄. dis. 18. in rnsiōe p̄mi ō
ōnem tertiā. ¶ Sed ō p̄dicta arguit Aureolus. Et p̄
ō 5am ōnē in hoc φ dicit illū ablatiuū construi in habi/
tudine effectꝰ formalis. ut cū dicit̄: hō ē indutus ve/
stimento. Manifestū inquit ē φ flos non se habet ad
florere sicut effectꝰ formalis ad cām. imo potiꝰ ecōtra.
nec vestimentū est effectus formalis gn potiꝰ eē ve/
stimentū qd̄ ē de p̄nto habitꝰ ē eiꝰ effectus formalis
induti. cum sup̄ dictū sit φ habitus siḡt aliquid quod
intellectus concipit derelinqui circa habituatū. sed
fm̄ istos inquit arguens ōstruit̄ ablatiuꝰ in habitudi/
ne effectꝰ formalis. ḡ cā formalis ōstruit̄ i habitudi/
ne effectꝰ formalis. qd̄ dici nō pōt. ¶ 2° ad idē. Spūs
scūs magis h₃ rōnē effectꝰ cause efficientis respectu
p̄ris ⁊ filij q̄ effectꝰ cause formalis. ḡ multo meliꝰ isti
deberēt dicē φ ōstruit̄ ablatiuꝰ i habitudine effectꝰ
cause efficiētis q̄ effectꝰ formalis. ¶ 3° loco arguit ō
illud exēplū de florere ⁊ floribꝰ. florere inq̄t nō ē flo/
rē pducere s₃ florem hr̄e. dato enī φ deꝰ flores arbo/
ri impssisset. nihilominꝰ arbor diceret̄ florere. s₃ dili/
gere sūptū notionalit̄ ē pducere spm̄ scm̄. ḡ nō ē silis
ōstructio cū dr̄ φ arbor floret floribꝰ. uel φ hortꝰ ru/
bet rosis cū illa q̄ dr̄ φ pr̄ ⁊ filiꝰ diligūt se spū scō. ¶ 2°
ad idē. Sic ē de florere respcū arboris sic de calere
respectu ignis. s₃ cū dr̄: ignis calet calore. ablatiuꝰ nō
ōstruit̄ cū v̄bo p modū t̄mini pductiōis. nō enī calor
pducit̄ p calē. ḡ nec cū dr̄ arbor floret floribꝰ abla/
tiuus ōstruit̄ ut t̄minꝰ pductiōis. ¶ 3° sic. Lic₃ v̄bū acti/
uū ōstruat̄ cū t̄mino i ablatiuo. ut cū dr̄ φ sol radiat
radio uel φ ignis calefacit calore impresso illi. tamē
verbum neutrū non construitur cū termino pducti/
onis cū nō habeat terminū. non enī siḡt actionē pdu/
ctiuā. sic p₃ de lucere ⁊ calere s₃ florere ē v̄bum neu/
trum non actiuū. ḡ cum dicitur: arbor floret floribus

ablatiuus non construitur ut terminus actionis. ¶ 3° loco arguit 𝔷 hoc qđ dictū est ibidē ꝙ in actu spirandi non includit determinatio effect⁹ sicut in actu diligendi. In actu nāq; includi dicit termin⁹ qñ vnum denominat ab alio. sicut flos ⁊ florere. dilectio ⁊ diligere ⁊ sic de similib⁹. sed spūs ⁊ spirare. genitus ⁊ generare dicuntur denoīari ita ab inuicē multo fortius ꝙ̃ spūs ⁊ diligere. nā spūs non dicit diligere sȝ aspirare. uel forte econtra spirare a spū. ergo multo fortius spūs includit in spirare ꝙ̃ in diligere ⁊ genitus in generare. quare multo forti⁹ concedendū eēt ꝙ pat ⁊ fili⁹ spirarent spū sancto ꝙ̃ ul' ꝙ pater gñat genito ꝙ̃ ꝙ diligit spū scō. si regula illa sit vera scȝ qñ termin⁹ pductus includit in pductione. tūc termin⁹ addit in ablatiuo pncipio pducenti cū ipsa pductiōe. sicut cum dicit: arbor floret florib⁹. ¶ 2° ad idē. Edificare includit i suo intellectu edificiū ⁊ simile pducere pductū sed null⁹ cōcedit ꝙ edificator edificet edificio. nec ꝙ pducēs pducat pducto. ergo regula non est vera. ¶ 4° loco arguit 𝔷 distinctionē factā de diligere essentiali ⁊ notionali. ⁊ de amore q in diuinis pōt sumi essentialiter ⁊ psonaliter ⁊ notionaliter. Impossibile inquit ē duas diuinitates poni in diuinis. vnā essentialē ⁊ aliam psonalē. sed amor cum sit pfectio simpliciter nō ē aliud ꝙ̃ diuinitas. imo cū amor sit quoddā formalit infinitū esset in diuinis multitudo coꝝ que sūt formalit infinita. qđ est oīo īpossibile. ergo nullo mō poni pñt duo amores. ¶ 2° sic. Si ponant duo amores vn⁹ eēntialis ⁊ alius subsistens. aut i spū scō est solus amor subsistēs sine essentiali. aut subsistēs cū essentiali distinctus ab eo realiter. aut subsistens cū essentiali oīo indistinct⁹ ab eo re. sȝ rōne. Nō pōt dici pmū. qꝛ amor essentialis non eēt i spū scō. qđ est erroneū. nec 2ᵐ. qꝛ tūc duplici realitate esset amās scȝ amore essentiali ⁊ amore subsistenti. ⁊ tūc cum illi sint infiniti seqret ꝙ spūs scūs esset magis infinitus ꝙ̃ pater ⁊ filius fm rē. nec pōt dari 3ᵐ qꝛ idem sequit scȝ ꝙ saltem fm rōnē spūs scūs esset magis infinit⁹ ⁊ pfectior ꝙ̃ pater. nec poni 4ᵐ qꝛ amor essentialis ē improduct⁹. iste vo est pcedens. ille vo cōis tribus. iste pprius vni psone. ergo duplex amor in diuinis poni non pōt vnus essentialis ⁊ alius subsistens. ¶ 5° loco pbat ꝙ nullo mō cōcedendū est ꝙ aliqs amor pducat in diuinis. qñcq; enī aliq sunt vnū ⁊ idē fm rem ⁊ rōnē si vnū non attingit per realē pductionē nec reliquū. sed essentia in diuinis est idē ꝙ amor fm rē ⁊ rōnem solū cōnotatiue differēs ut sup probatum est. nec aliquis negat qn saltem fm rem sint idem. ergo non est possibile ꝙ amor pducat. cū ꝯciliū determinet ꝙ essentia diuina nō pducit nec pducit. ¶ 2° sic. Omīs tota psona spūs sci pducat ⁊ dicat pducta. nō tñ in ea ē aliq realitas eē capiēs pductiue nisi sola pprietas psonalis. alioqn si essentia q ē in spū scō non solū capiet esse i eo sed accipiet simpliciter esse impossibile foret ꝙ esset eadē cū eēntia patris que ē a se nec capit esse aliunde. sic igit pȝ ꝙ nulla realitas q sit in spū scō capit esse nisi pprietas psonalis. Sed constat ꝙ amor infinit⁹ nō est idē ꝙ pcessio q est pprietas psonalis spūs sci. ergo nō pōt catholice concedi ꝙ in spū scō sit aliqs amor pduct⁹. ¶ 3° [illegible] ciū ꝙ spūs scūs ē amor pduct⁹. aut intelligit [illegible] no aut vera pductio. sed nō pōt pmū intelligi. qꝛ [illegible] posset dici ꝙ spūs sanct⁹ est essentia pducta [illegible] ductionē sibi cōicatur essentia. Et si dicat ꝙ p [illegible] municat sibi amor ꝙ̃ essentia diuinitatis. nō valet. quia tūc p pus spūs scūs erit amor ꝙ̃ de⁹. ⁊ ita pater [illegible] pus ⁊ ordine rōnis ē de⁹ ꝙ̃ amās. erit p pus [illegible] qd nobili⁹ ꝙ̃ spūs scūs. Nec pōt dari 2ᵐ. qꝛ tūc amor q ē i spū scō vere capet eē. ⁊ cū ipse amor nō sit [illegible] ꝙ̃ eēntia diuinitatis seqt ꝙ eēntia diuinitatis vere [illegible] ceret. qđ ē erroneū. ergo ꝯcedi nō pōt ꝙ in spū scō sit aliqs amor pduct⁹ accipiēdo amorē p actuali dilectiōe. ¶ Ad primū istoꝝ dicit ꝙ non vadit ad mentē sci doctoris. nam scūs Tho. nō capit in hac mā effectū formalem p effectu cause formalis: ad quā mentē currunt argumenta arguētis. sed vocat effectū formalem effectū illū quibȝ modū forme in denoīando suū pncipiū uel suā cām ut expsse pȝ p sen. ut recitaui in 5ª ꝯne. ⁊ isto mō loquendi effectus cause efficientis pōt dici effectus formalis. aliud enim ē dicere aliqd esse effectū formalem ⁊ aliud dicere ꝙ sit effect⁹ cause formalis. flos enim est effectus arboris formalis q tñ est causa efficiens floris. nec flos est effect⁹ cause formalis. ⁊ sic pȝ ꝙ non arguit ad ppositū. Cū etiam dicit ꝙ vestimentū non ē effectus formalis vestitionis. concedit. nec enī scūs Tho. oppositū intēdit imo dicit ꝙ cū dicit: iste est indut⁹ vestimento. ablatiu⁹ cōstruitur in habitudine cause formalis ut allegaui. solum igit vult ꝙ aliquid qđ non ē realit forma alicui⁹ pōt habere actū forme in denominādo. ⁊ exemplificauit de indumento. ⁊ ex hoc cōcludebat ꝙ sic vestimentū dicit formale respectu vestiti licȝ nō sit forma vestiti. ita aliqs effectus exiens a causa sua pōt dici formalis respectu sue cause ⁊ habere actū forme suā cām denominando eā. ⁊ ꝙ ista sit mens ei⁹. pȝ p sen. ut recitaui in pbatiōe qnte ꝯnis. ¶ Ad 2ᵐ pȝ p idem non enī loquimur de effectu cause formalis. sed de effectu formali. id est habente modū forme. ⁊ talis ut sic pōt denoīare cām. nō sic de effectu cause efficientis ut est talis. licȝ i pposito sint idē scȝ effect⁹ formalis ⁊ effect⁹ cause efficientis spūs sci videlȝ. licȝ ipropriе dicat effectus. ¶ Ad argumēta 2° loco inducta dicit ꝙ exemploꝝ ad exemplata nō requirit omnimoda similitudo. licȝ enī florere uel rubere nō dicāt certe actionē pductiuā sicut tangit arguens. ⁊ diligere notionaliter sūptū sit pducere. tñ nihil interest q̃ntū ad ppositū ptinet. solū enī hanc q̃rimus similitudinē scȝ ꝙ sicut flos nō ē forma arboris nec rubedo arboris ⁊ tñ denoīat arborē ad modū forme cū sit ei⁹ effectus. ita spūs scūs licȝ nō sit forma pncipii pducentis scȝ patris. nec se habeat p modū inherentis illi [illegible] denoīat patrem q est eius pncipiū ⁊ habet modū forme circa eū. vnde quo ad hoc ē similis cōstructio in [illegible] duabus ppositiō. h⁹ scȝ arbor floret florib⁹. ⁊ pr [illegible] git spū scō. ꝙ vtercq; ablatiu⁹ construit in habitudine effect⁹ formalis mō pposito. ¶ Ad 3ᵐ negat a⁹. nā ignis non denoīat calere aliquo uel p aliquid [illegible]

extrinsecū sed solum calore sibi inexistente. arbor autē denoiatur florere aliquo extrinseco scz flore. Unū denoiatio pma est a forma. 2a aūt ab effectu formali.ad q se habēte p modū forme. ¶ Ad 3m dico q neutrū non ɔstruiť cum ablatiuo signāte terminū pductiōis. qui importat neutrū. cū neutrū nō dicat actionē habentē realē terminū pſertim neutrū absolutū. sz nihil phibet q cōstruať cum ablatiuo in habitudine effectus formalis qui pduciť p actionē importatā p verbū actiuū. ut cū dr̄ hortus rubet rosis. rosa nō ē effectus illi9 actionis quā importat rubere. sed quā importat pullulare uľ emittere aut pducere. ⁊ ita i pposito dico de ista: arbor floret florib9. Utrū aūt florere sit pducere uel nō nō est magna cura. credo tn̄ q lz florere nō sit trāsitiuū potēs regere accusatiuū expssū extra se. ut dicendo arbor floret florē uľ hō. tn̄ includit in se signū transitiui cū termino actiōis. Idem enī est florere qđ florē emittere. ecce qđ includit in se lo emittere qđ ē trāsitiuū cū hoc accusatiuo florē. ⁊ tali neutra construi pñt cū ablatiuo signāte terminū in quē transit verbū transitiuū inclusū in eis. nō ğ dicit actionē transeuntē in accusatiuū expssū sed in accusatiuū inclusū. ⁊ ideo non ē simile de florere ⁊ de rubere. Et ista ē alia rñsio a pma. ⁊ sm istā negareť añs pmi argumēti 2o loco facti scz q florere non sit florē emittere. ⁊ dr̄ in casu illo posito ibi q talis arbor non floret sz eēt florida uel florigera. ¶ Ad argumēta 3o loco facta dr̄. Ad pmū quidē negando maiorē ibi positā p modū regule. nō enī ē ista mens sci Tho. q scz tunc actus includat determinatū effectū qn̄ denoiatur ab illo uel ecōtra. sed intelligit q tūc in intellectu actus includiť determinat9 effect9 qn̄ verbū illud sił iportat effectū ⁊ emissionē illi9 effect9 sić frequenter allegaui quō differt diligere ⁊ spirare. qꝛ spirare dić solā emissionē actus amoris. sed diligere dicit actum amoris ⁊ emissionē ei9. vnde includit actionē ⁊ eius terminū uel effectū. non aūt spirare uel gñare aut pducere. qđ in hō cognosciť qꝛ ad li spirare ɔuenienter additur effect9 ei9 scz spūs dicendo: pater spirat spm̄ ⁊ cōuenienť diciť pater gñat verbū. imo nec aliť sensus pfectus. Sed ad li diligit non ɔuenienť addiť effectus importat9 scz amor. ut dicať: diligit amorē. cū enim dr̄ diligit intelligiť q amorē pducit. Itē nō oz dicere: pater dicit verbū. qꝛ in dicere intelligiť pducere verbū. pōt dici tamē: pr̄ diligit creaturam spū. ⁊ dić creaturā verbo ita q diligere ⁊ dicere regūt accusatiuū q non desigt effectū illaꝝ actionū. sed accusatiuū desigñtē rem ad quā talis effectus hz habitudinē. oppositū aūt est de his verbis spirare gñare. signū ē q diligere ⁊ dicere includūt in se determinatos effectus. non sic generare ⁊ spirare. sed solū emissionem illoꝝ. ¶ Ad 2m dr̄ q edificare nō includit in suo intellectu edificiū sed edificationē nec pducere pductum sz pductionē. qđ pz ex hoc q talib9 verbis edificare pducere conuenienter imo necessario ad hndū pfectū sensū addiť accusatiu9 signās effectū actiōis i generali uel i speciali. ut cū dr̄ edificator edificat edificiū uel palaciū: pducens pducit pductū uel ignē.

secus ē de hō q dico diligere uel dicere. Etenī si dicatur: pater dicit verbū. idē importatur p li dicere: qđ pz cū dicim9: pater dicit creaturā. in qua locutiōe li dicit importat pducere verbū. qđ ulteri9 hz habitudinem repñtatiui ad creaturas. ¶ Ad argumenta 4o loco facta dico q non ponim9 duos amores sm rem in diuinis. sed vnū amorē q absolute ɔcept9 ē eēntialis. Idē aūt sub relatione qdā dr̄ psonalis. ⁊ iō pōt dici duo sm rōnē. ⁊ tūc ad pmū argumētū ɔceditr aor ⁊ bor. sed ɔñā nulla ē. non enī seqtur si diuitas ē eadē cū psona. q si nullo mō diuitas multiplicať sm rē q nullo mō psona multipliceť sm rem. multo min9 valet ɔñā si diuitas ⁊ amor sūt idē sm rem. q vno sm rōnem nō multiplicato aliud non multipliceť sm rōnē. cuius cā ē. qꝛ essentia sm rōnē suā nō pōt tam multipliciter ɔcipi q̄ȝ amor q pōt cōcipi ut opatio. ⁊ ut forma que ē pncipiū opationis sicut habit9. ⁊ pōt cōcipi ut subsistens. ⁊ iō amor dr̄ tripliciť in diuinis nō aūt eēntia. ¶ Ad 2m dico q amor essentialis ⁊ amor subsistēs q est psona spūs sci non distinguūť nisi rōne. nec tn̄ sequiť q spūs scūs sit magis infinit9 aut pfect9 q̄ȝ pať. qꝛ licz amor absolute sūpt9 dicat pfectionē simpliciť ⁊ qd infinitū. tn̄ amor subsistens qui nō ē aliud sm rē q̄ȝ amor absolut9 cū relatiōe nō dicit ex pte relatiōis aliquā pfectionē nec aliquā quātitatē. cū ex illa pte non ponat aliqd in eo de quo diciť. nec iteꝝ ex parte absoluti dicit aliquā pfectionem a seipso. vnde amor subsistēs nō addit pfectionē sm rē nec sm rōnem ad pfectionē amoris essentialis. In diuinis enī pfectio cum dicat absolutū attendiť sm cōem essentiā ⁊ non sm relatiōes. ⁊ ideo nō sequiť q si spūs scūs habeat i se amorē essentialē ⁊ amorē subsistentē. q iō sit pfectior uel infinitior pr̄e aut filio. ¶ Ad argumēta 5o loco facta dr̄. ⁊ pmo ad pmū negať bor. Dico enim q amor psonalis differt sm intelligere rōnē ab eēntia. ⁊ ideo nō ē icōueniēs q ex illa pte q̄ differt sibi cōueniat pduci. subsistenti enī ɔuenit pduci uel pducē. ⁊ pserti icoicabili ⁊ distincto in diuinis. hoc aūt nō ɔuenit nisi relationi subsistenti. qꝛ nihil i diuinis est distinctum a pducente nec incoicabile nisi relatio subsistēs. ¶ Ad 2m aor conceditť sed bor negať scz q pprietas spūs sci nō sit ipse amor subsistēs. ¶ Ad 3m dr̄ q cū dr̄ q spūs scūs est amor pcedens intelligitur vera pductio. ⁊ conceditur q amor pcedēs vere capit esse. dicit enī amorē cum relatiōe subsistenti cui cōpetit pduci. nō tamen sequitur q essentia uel diuinitas pducať. qꝛ diuinitas non dicit aliquid ex parte cuius sibi possit cōuenire pductio sicut amor psonalis. Et sic pmi9 articulus terminatur.

Quantū ad secundū articulū sit prima ꝯ q pater licz omnia videat in sapientia genita uel verbo nō tn̄ est sapiens sapientia genita uel verbo. Istam probat sanct9 Tho. p sen. dis. 32. q. 2. arti. p. Et quo ad pmā partē sic ait ad 3m. Uidere iquit in aliquo dr̄ dupliciť aut quia cognitionē in eo accipit sicut intellect9 accipit sciētiā i sensibilib9. uľ intellect9 possibilis i lumine intellectus agentis. uel discipulus in verbo magistri

dicto uel scripto. Aut 2° mō rem cognitam in aliq̄ re-p̄sentatā intueri uel rep̄sentādo intueri. sicut edificator videt artē suam in domo quā facit. uel sicut aliqd videt illud qd̄ scit i libro vbi scriptū est. p̄mo mō g̃ pr̄ nihil videt in filio. qz non accipit cognitionē a filio. sz 2° mō scz q̄ ipse rōnes omniū creaturarū in v̄bo suo posuit ipsū generando. sicut aūt p̄dicto mō creaturā in v̄bo videt q̄ ibi relucet. multo magis i verbo se videt et p̄fectissime in verbo suo rep̄sentat̄. et sic etiā nō est incōueniēs q̄ p modū istū in creatura se videat q̄ ipsi° diuine bonitatis rep̄sentatiua ē p imaginem uel vestigium. hec ille. Sed pro 2ª parte probat eam sic. Quis inqt pater dicat se verbo suo. nullo tn̄ mō concedendū ē q̄ sit sapiens sapiētia genita. et hoc p̄pter diuersū modū significandi i vtroqz. verbū eni sigt per modū opationis q̄ denoiat illud a quo p̄gredit̄ scilz opantē. Unde pr̄ denoiat̄ verbo genito. sic et diligēs amore p̄cedente. sed sapia sigtur p modū forme manētis in eo cui° ē. Un̄ nō pōt aliquis denoiari sapiens nisi p illud qd̄ in ipso ē. quicqd aūt sigtur eē i aliquo p modū forme uel subalis uel accn̄talis sigtur ut p̄ncipiū alicui° in ipso. qz forma subalis ē p̄ncipiū subalis eē. et accn̄talis dat aliqd̄ eē scz accn̄tale. et vtrūqz p̄ncipiū ē opationis eius in quo ē. cū aūt filius nullā rōnē p̄ncipij habeat respectu patris. non pōt dici q̄ pr̄ sapientia genita sapiēs sit nec filio. hec ille. ¶ 2ª ꝯ ē q̄ filius pōt dici sapiens sapia genita et sapientia ingenita. Istā ponit ibidē scūs Tho. arti. 2°. Et p̄mā ptē p̄bat sic. Iste due inquit p̄positiōes a. et per in hoc differūt q̄ a tn̄ desigt habitudinē p̄ncipij p modū efficientis. sed per desigt habitudinē fm̄ qd̄libet gen° cause. vnde oē qd̄ ē ab aliquo ē per illud. sz non ꝯuertit̄. In diuinis aūt nō pōt eē habitudo nisi fm̄ duplex genus cause. quaꝝ vna tm̄ ē realis scz p modū cause efficiētis uel origināitis. sicut p̄ncipiū dr̄ filij. Alia v̄o habitudo p̄ncipij pōt designari in diuis fm̄ rōnē tm̄ et nō realit̄ scz habitudo forme. ut cū dr̄ q̄ pr̄ ē de° p diuinitatē. Cū g̃ dr̄ q̄ fili° ē sapiēs sapientia genita. ablatiuus iste nō pōt ꝯstrui nisi in habitudine cause efficientis. et sic falsa ē. et est ei° sensus q̄ filius sit sapiens a sapientia genita. et sit ita sapiens a seipso. qd̄ falsū est qz sicut esse ita et sapere hz a pr̄e qui sapia ingenita ē. vn̄ dr̄ p modū istū sapiens a sapiētia ingenita uel p sapientiā ingenitā. si per designet habitudinē p̄ncipij efficientis. et siliter sapia ingenita nō a seipso uel p seipsū uel seipso sapiens. Aut cōstruit̄ in habitudine q̄si p̄ncipij formalis. hoc autē ꝯtingit dupliciter. qz qd̄ sequtur formā alicui° rei pōt eē p illam formā. sic hō dr̄ intelligere p aīam uel per hn̄tē formā. sicut dr̄ q̄ hō per se est rōnalis. quia p illud qd̄ est de essentia sua scz p animam rōnalē. per se eni fm̄ phm̄ 5° metaphisice sigt illud qd̄ ē p essentiā rei. si igit̄ considerer̄ illud q̄ formaliter fili° est sapiēs hoc ē sapia essentialis q̄ neqz genita neqz ingenita ē. et sic p eā et ea sapiens dr̄. sz nullo mō ab ea. qz eēntia nō generat. Si ꝯsiderer̄ aūt hn̄s illā formā q̄ est ypostasis filij que etiā sapientia ingenita dr̄. sic per sapientiā genitā uel per se sapiēs dicit̄ uel seipso. 2ᵃᵐ partē p̄bat sic. Filius inquit ē sapiens sapientia ingenita. si ablatiuus cōstruat̄ in habitudine q̄si p̄ncipij efficientis. nō aūt si ꝯstruat̄ in habitudine q̄si p̄ncipij formalis. imo sic sapiētia essentiali sapiens est uel seipso. hec ille. ¶ Sed ꝯ 2ᵃᵐ partē p̄me ꝯne arguit Aureolus p̄ sic. Aug° 5° de trinitate ca° p̄ ꝯ hereticū. q̄ si aliqn̄ fuit pater qn̄ nō fuit filius. sequit̄ q̄ aliqn̄ fuit pater sine virtute et sapientia. quia dicit aplus xp̄m dei virtutē et dei sapientiā. hoc aūt argumentū nō teneret nisi aliquo mō et in aliq̄ habitudine verbū ad dei sapientiā p̄tineret. g̃ videt̄ q̄ aliquo mō ad sapientiam patris p̄tineat. Nec valet si dicatur q̄ Aug° loquitur de sapiētia essentiali. qz fm̄ hoc nihil p̄baret de coeternitate filij Aug° quā tn̄ p̄bare intēdit. ¶ 2° sic. Res posita in esse apparēti et obiectiuo facit ad intellectionē et sapientiā actualē. impossibile eni ē imaginari sapientiā uel intelligentiā actualē sine sapientia uel intelligētia obiectiua. sz verbū in diuis p̄cedit per modū intelligētie obiectiue. est eni quid positū in diuis in esse conspicuo et apparēti g̃ v̄bū aliqd facit ad intellectionē et sapiētiā dei pr̄is. imo ad intelligentiā diuinā in quacūqz persona. ¶ 3° sic. Non minus dilectio denoiat̄ per modū forme manentis i eo cuius est forma q̄ sapiētia. nā diligere ē opatio manens in agente sicut sapere. et hoc non obstante diligere hz aliquā habitudinē ad ipsū patrē. ut ꝯcedatur q̄ pater diligit se spū scō. igit̄ verbū habebit aliquā habitudinē ad sapere uel intelligere i diuis. Nec valet si dicat̄ q̄ diligere notionalit̄ teneat̄. nō valet inquā. quia non conceditur q̄ pr̄ spū scō se spiret. et tn̄ ꝯcedit̄ q̄ spūs scūs se diligit. ¶ Ad p̄mū istoꝝ rn̄det scūs Tho. p̄ sen. dis. 32. q. 2. arti. p̄. ad 2ᵐ. dicens q̄ Aug° in illa rōne ꝯ hereticū accipit essentialē sapientiā sine qua pater sapiens non eēt. vn̄ oz filiū patri coeternū esse. sicut et sapientiā fm̄ q̄ filio ab aplo appropriata est que tn̄ ab eterno appropriata non eēt si filius non esset. vnde oz filiū patri coeternū esse sicut et sapientiā filio appropriatā. hec ille. Ex qb° pz ad argumētū. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ fūdat̄ in falso scz q̄ intellect° ponat res in esse apparenti qd̄ non habet res in rerū nā nec in aliqua ꝯceptiōe intellect°. hoc eni alias sepius negatū fuit. verūtamē loco illi° apparētie nos ponimus verbū. et tūc dico q̄ verbū aut cōceptio quam format intelligens nihil facit ad intellectionē actualem. non eni ē p̄ducēs eā. nec rō p̄ductiua. sed ē eius termin°. et isto mō ꝯcedo q̄ se hz fili° dei ad sapere paternū. sed hoc nō ē ꝯ ꝯnē. in ea eni solum negat̄ q̄ sapientia genita sit forma eliciens intellectionē pr̄is ut sit intellectio actualis qua pater actualiter intelligit. Ita nō hz vicē actus aut habēns patri ut intelligat. licz sit termin° intellectionis ut ē in patre scz [illegible] paterne q̄ non aliud ē q̄ intellectio sub tali relatione scz paternitatis. ¶ Ad 3ᵐ negat̄ aⁿ. dilectio eni sigt̄ p modū act° egredientis a supposito. nō aūt sapientia ut dictū est p̄us. diligere eni uel dilectio sigt̄ p modū actionis. actio aūt [illegible] non se habet per modū forme. sz p modum egredientis ab agente. sapia v̄o sigtur p modū forme et imanentis in eo cui° [illegible]do tn̄ q̄ eque dilectio patris imanet sibi sicut sapi-

ta sed ad veritatē ꝓpositionū nō solū attēdēda ē rei cōsentia sed mod᷒ q̄ res signatur ſm ꝙ ipse dicit pma pte.q.32.arti.4.℃ Et si 3 arguatur ꝙ saltem poterit dici ꝙ pat intelligit filio.q2 intellectio signatur p modū procedentis ꝑ modū actionis. Dicē rnsio quā recitat arguens sc3 ꝙ intelligere nō sumit in diuinis nisi essentialiter ꝑ nūꝙ notionaliter aut psonalit. sed ē de diligere qd̄ quicꝙ tenet sic quicꝙ aliud qd̄ facit nominū penuria ſm enim ꝙ dicit scūs Tho. pma parte.q.37.arti.p. Ex parte intellect᷒ sunt inuenta vocabula ad significandū respectū intelligētis ad rē intellectā ut patet cū dico intelligere. ꝑ sunt etiam alia vocabula adinuenta ad significādū ꝓcessū intellectualis ꝯceptiōis scꝫ ipsū dicere ꝑ ꝟbū. vnde in diuinis intelligere solum dr̄ essentialiter.q2 nō importat habitudinē pncipii ꝟbi ad ipsum verbū. ex parte aūt voluntatis pter diligere ꝑ amare q̄ importat habitudinē ipsius impressiōis uel affectionis rei amate q̄ ꝓuenit in amante ex hoc ꝙ amat ad suū pncipiū ꝑ ecōuerso. ꝑ iō ꝓpt vocabulorū inopiā hꝰ habitudines significam᷒ vocabulis amoris ꝑ dilectionis. sicut si verbū noiaret sapientiā ꝯceptā uel genitā. hec ille. Et cū arguit aduersari᷒ in opposituū.q2 non ꝯcedit ꝙ pater se spiret spū scō. licꝫ ꝯcedat ꝙ diligit se spū scō. concedo totū. sed hoc nō ē iō ꝙ diligere notionalit̄ sūptū sit idē qd̄ spirare. sed ꝓpt aliū modū significandi vtriusꝗ.q2 spirare dicit habitudinē pncipii respectu accusatiui quē regit. non aūt diligere ut dictū fuit superius in 5ª ꝯne. ꝑ ideo diligē pōt reflecti sup vnū pncipiū dicendo: pater diligit se etiā notionaliter sumēdo. non aūt spirare ut dicatur pater spirat se. ℃ Ad argumentū in pede q̄ōnis factū patet rnsio p pdicta. Sciendū tñ ꝙ scūs Tho. in scripto dicit ꝙ in hac locutiōe: pater diligit se spū scō. ē denoiatio agentis a sua actiōe. Sed in pma pte dicit ꝙ est denoiatio nō ab actiōe sed ab effectu vbi videt̄ ēē aliq̄ ꝯtradictio. sꝫ credo ꝙ nō ē.q2 enim spūs scūs ꝓcedit p modū amoris q̄ videt̄ dicere quādā actualem opatiōnē. ideo dicit in scripto ꝙ denoiatio a spū scō est denoiatio ab actu uel actiōe. sed q2 amor dum dr̄ de spū scō nō dicit actualē operatiōnē q̄ formalit̄ pagat uel ꝓducat. sꝫ stat potius ꝓ aliq̄ impssiōe ꝓducta per actū amoris. ideo in pma pte dicit ꝙ talis denoiatio est ab effectu actionis potius q̄ȝ ab actiōe nominū eni penuria est causa ꝙ isto noie quicꝙ vtamur ꝓ actu volūtatis. quicꝙ ꝟo ꝓ termino ꝯstituto p illū actū. ac si intellectio quicꝙ staret ꝓ actu intellect᷒ quicꝙ ꝓ ꝟbo ei᷒. Et hec de q̄ōne sufficiāt.

Circa trigesimāter-tiam distinctionē querit̄ Utrū proprietates personales sint diuina eēntia. Et arguit̄ ꝙ nō. Nā essentia ꝓprietatis relatiue ē ad aliud se habere. sed esse diuine essentie non est ad aliud se habere. igitur hec nō ē illa. aᵒʳ pꝫ p phm in pdtis. hᵒʳ ꝓbat̄.q2 diuina essentia ē maxime absoluta ꝑ per se subsistēs. igitur ꝑ esse ei᷒. In oppositū argui̅t.q2 ois res q̄ nō ē diuina eēntia ē creatura. sed ꝓprietas relatiua realiter competit deo. igitur si non ē diuina essentia erit creatura. ꝑ ita nō erit adoratio latrie exhibenda: cōtra illud qd̄ in pfatione cantatur: ut in psonis ꝓprietas ꝑ in maiestate adoretur eq̄litas. In hac q̄ōne erūt duo articuli. in pᵒ ponent̄ ꝯnes. in 2ᵒ mouebunt̄ obiectiones. ℃ Et tū ad pmū sit pma ꝯ ꝙ essentia diuina ꝑ ꝓprietas relatiua sunt idē ſm rem. Istam ꝯnē ꝓbat sic scūs Tho. p sen. dis.33.q.i.arti.p. Cū inquit in relatione sint duo. scꝫ relationis respect᷒ quo ad alterū refertur. in quo cōsistit rō relationis. ꝑ iterū ipsū esse relationis qd̄ hꝫ ſm ꝙ in aliquo rei fundat̄ uel i quātitate uel in essentia uel in aliquo hꝰ. Gilbert᷒ porretanus ꝯsiderauit relatiōes diuinitatis ſm respectū in q̄ consistit rō relationis. ex quo nō hꝫ ꝙ aliquā rem inherentē ponat. vnde ꝑ inueniūt̄ aliq̄ relationes nihil realiter in re ponentes. ꝑ ꝓpter hoc dixit eas assistentes uel exterius affixas. Ille eni ꝓprie relationes dicuntur exterius affixe uel assistētes que cū ꝓprie nō habeant fundamentū in re: tantūmodo ex habitudine alterius ad rē de qua dicunt̄ adueniūt. sic dextrū in colūna qd̄ dr̄ de ipsa p hoc ꝙ homo eam habet ad sinistram. ꝑ hꝰ etiam sunt relatiōes quibus deus ad creaturā refertur. sed relatiōes distinguētes psonas non pnt esse hꝰ cum fundēt̄ super aliquid qd̄ ē vere in re scꝫ in cōicatiōe nature. ꝑ ideo sūt relatiōes reales hñtes esse fundatū in natura rei. sed hec ē natura diuine simplicitatis ut in ipsa non nisi vnū esse possit esse. nec in eadē differat esse ꝑ qd̄ ē. Illud ḡ esse pñitatis nō pōt esse aliud q̄ȝ esse diuine essentie. ꝑ cū esse essentie sit essentia ipsa. ꝑ esse pñitatis sit ipsa pañitas. relinquit̄ de necessitate ꝙ ipsa paternitas ſm rē est diuina eēntia. vnde non facit cōpositionē cum ea. Eandem ꝓbationem ponit pma pte.q.28.arti.2ᵒ. sic dicens. In quolibet nouē generū accidentis ē cōsiderare duo quorū vnū est esse qd̄ competit vnicuiꝗ eorū ſm ꝙ est accidēs. ꝑ hoc cōiter est oibus inesse subiecto. accidētis eni eē ē inēē. Aliud qd̄ pōt ꝯsiderari in vnoquoꝗ est ꝓpria rō vniuscuiusꝗ illorū generū. ꝑ in alijs quidē generib᷒ utpote quātitate ꝑ qualitate etiā ꝓpria rō generis accipitur ſm cōpationem ad subiectū. Nā quātitas dr̄ mensura sub̄e. qualitas dispositio sub̄e. sed ꝓpria rō relationis non accipitur ſm cōpatiōnē ad illud in quo ē. sed ſm cōpatiōnē ad aliqd extra. si igitur consideremꝰ etiā in reb᷒ creatis relatiōes ſm illud qd̄ relationes sunt. sic inueniūt̄ esse assistentes nō intrinsecus affixe q̄si signātes respectū quodāmodo cōtingentē ipsam rem relatā ꝓut ab ea tendit in alterū. si ꝟo cōsideret̄ relatio ſm ꝙ ē accñs sic est inherens subiecto ꝑ hñs esse accidentale in ipso Sꝫ porretan᷒ considerauit relatiōnē pmo mō tm̄. quicquid aūt in reb᷒ creatis hꝫ eē accidentale: ſm ꝙ transfertur in deū habet esse sub̄ale. nihil eni ē in deo ut accidens in subiecto. sed quicq̄d ē in deo ē ei᷒ eēntia. sic igit̄ ex ea parte qua relatio in rebus creatis hꝫ esse accidētale in subiecto. relatio realit̄ existēs i deo hꝫ esse diuine essentie idē ei existens. In hoc ꝟo ꝙ ad aliqd dr̄ non signatur aliqua habitudo ad essentiam sed magis ad suū oppositū. ꝑ sic manifestū ē ꝙ relatio in-

deo existens est idem essentie fm rem. hec ille. Eādē ꝓbationē ponit de potentia dei. q. 8. arti. 2°. Et 4°. ꝯ gentiles. ca°. 14°. ¶ 2ª ꝯ ꝙ ꝓprietas relatiua est idē realiter ꝙ ꝑsona. Istā ꝓbat scūs Tho. p° sen. vbi sup. arti. 2°. sic. Aut ꝓprietas ꝑsonalis est aliquid in re. aut nihil. si est aliqd in re ꝛ non sit ꝑsona oportet ibi eē cōpositionē. si aūt nihil est in re. sic nō erit distinctio ꝑsonarū fm rem. Itē omnis forma ē pncipiū eius cuius est forma fm aliqd esse sui. si igif paternitas qua formaliter pater est pr̄ sit aliud ab ipso patre erit aliquid pncipiū patris ꝛ pri° eo: qd ē icōueniēs. ḡ pr̄nitas nō est aliud a patre. ꝛ eadē rōne nec aliq ꝓprietas a ꝑsona. Et p̄ma parte. q. 40. arti. p°. sic arguit. In diuinis non differt qd est ꝛ q̄ est ut habetur a Boetio in li°. de ebdomadib°. sed pr̄ pr̄nitate est pater. ḡ pater ē idem qd pr̄nitas. ꝛ eadē rōne alie ꝓprietates sunt idē cum ꝑsonis. Item relatio in diuinis ē dīna essentia. essentia aūt est idē qd ꝑsona ut sup dictū ē scʒ. q. 29. arti. p°. ¶ 3ª ꝯ est ꝙ dīna essentia ꝛ relatio uel ꝓprietas relatiua differūt rōne. Probaf ꝯ ista fm scm̄ Tho. p° sen. vbi sup arti. p°. Paternitas inquit fm rem ē ipsa dīna essentia. vnde non facit cōpositionē cū ea. sed qꝛ manet ibi verus respectus ptinens ad nām relationis q non ptinet ad rōnem essentie. ex illo respectu relatio pōt distinguere q̄uis essentia non distinguat. de cui° intellectu nō est ille respectus oppositionē causans. ꝛ ita dicendū ē ꝙ ꝓprietates ꝛ essentie sūt idē fm rē sed differūt rōne. In alijs aūt relationib° realib° que sunt in creaturis ē aliud eē relationis ꝛ sube q̄ referf ꝛ ideo dicūtur inesse. ꝛ fm ꝙ insūt compositionē faciunt cū suis subiectis scʒ accn̄tis ad subiectū: qd non ꝯuenit dīnis relatiōib°. hec ille. Et ibidem ad 3m ostēdit quō distinctio ratiōis debeat intelligi. Ratio inquit dupliciter sumif. q̄nq3 enī rō dicif illud qd est in rōcinante scʒ ipse act° rōnis uel potentia que est rō. Q̄nq3 aūt rō est nomē intentiōis siue fm ꝙ sigt diffinitionem rei ꝓut rō est diffinitio siue ꝓut rō dr̄ argumentatio. Dico igif ꝙ cū dicif ꝙ ē alia rō paternitatis ꝛ essentie in diuinis. non accipif fm ꝙ ē in rōcināte tm̄ sed fm ꝙ ē nomē intētiōis. ꝛ sigt diffinitionem rei. q̄uis enī in dīnis nō possit esse diffinitio nec gen° nec differētia nec cōpositio. tn̄ si itelligaf ibi aliquid diffiniri. alia erit diffinitio paternitatis ꝛ alia diffinitio essentie. In oīb° autē intentionib° hoc verū est ꝙ intentiones ipse non sunt in reb° sed in aīa tm̄. sed hn̄t aliquid in re correspondēs scʒ naturā cui intellectus attribuit hꝰ intentiōes. sicut intētio generis nō est in asino. sed natura aīalis cui ꝑ intellectū hec intētio attribuitur. ita etiā ipsa rō quam in diuinis aliā ꝛ aliam dicim°. nō est in re sed aliqd rn̄dēs ei in quo fundatur scʒ veritas illius cui attribuif talis intētio. est enim in deo vnde possint diuerse rōnes sibi cōuenire. ꝛ iō nō sequitur ꝙ deus sit ille rōnes. sed ꝙ tn̄ sit hn̄s eas. H enim qd dr̄ ꝙ in deo idē est habens ꝛ qd habef. intelligitur de illis q̄ habenf ꝑ modū rerū. non aūt de illis que habenf ꝑ modū intentionū. sicut nō possum° dicere ꝙ deus sit nomē q̄uis nomē habeat. sed ꝙ de° est bonitas qꝛ bonitatē habet. similiter est paternitas qꝛ paternitatē hʒ. sed nō sequif ꝙ sit rō qꝛ rōnē habet hec ille. Et similiter ibidē ad 2m. Paternitas ꝛ eē sūt idē fm esse. ꝛ iō sicut in filio est esse essentie ita ꝛ in filio est eē pr̄nitatis. qꝛ in dīnis nō ē nisi vnū esse. sed pr̄nitas hʒ aliqd in q̄ nō vnif cū essentia scʒ rōnē pr̄nitatis q̄ ē alia a rōne essentie. vnde fm illā rōnē respectus pōt esse in patre ꝛ non i filio. scʒ distinguere patrē a filio. Itē p° sen. dis. 2. q. 1. arti. 5°. dicit. Proprietas inqt ꝑsonalis scʒ relatio distinguens ē idē re qd dīna essentia sed differens rōne. rō aūt relatiōis ē ut referaf ad alterū. Pōt ḡ dupliciter cōsiderari relatio in dīnis. uel ꝑ cōpatiōnē ad essentiā. ꝛ sic est rō eīn. uel ꝑ compatiōnē ad illud ad qd referf. ꝛ sic ꝑ ꝓpriā rōnē relationis distinguit ab illo. hec ille. Eandē ōnē ponit p̄ma pte q. 28. arti. 2°. Relatio inquit realiter existens in deo est idē essentie fm rē. ꝛ nō differt nisi fm intelligentie rōnē ꝓut in relatione respect° importaf ad suū oppositū qui tn̄ non importaf noīe essentie. Patet etiā ꝙ in deo non ē aliud esse relatiōis ꝛ esse eēntie. sed vnū ꝛ idē. hec ille. Eandem ponit de potentia dei vbi sup. ¶ 4ª ꝯ ē ꝙ ꝓprietas ꝑsonalis differt fm rōnem a ꝑsona ut pr̄nitas a patre. Istā ponit scūs Tho. p̄ma pte. q. 40. arti. p°. et. q. 32. arti. 2°. ꝓlixe. itē p° sen. dis. 33. q. 1. arti. 2°. Quidā inquit dixerūt sicut prepositiu° ꝙ ꝓpetates sūt ipse ꝑsone fm rē. nec distinguūf a ꝑsonis etiā fm rōnē. nec aliquo mō. Sʒ hoc stare nō pōt ꝓpter duo. p° qꝛ inuenim° in vna ꝑsona plures ꝓprietates ꝛ relatiōes fm ꝙ ad aliā ꝛ aliā ꝑsonā refertur. 2°. qꝛ aliqd attribuif ꝓprietati qd non attribuif ꝑsone ꝛ econtra. sic ꝑsone attribuif distingui: ꝓprietati aūt distinguere. ꝛ iō oʒ ꝙ differāt fm modū signdi ꝓprietates a ꝑsonis. nec diuersus mod° significādi veritatē haberet sʒ vanitatē nisi eēt alia rō ꝓprietatis ꝛ ꝑsone cui correspōderet aliqd i re. ꝛ iō dicim° ꝙ ꝓprietates ꝛ ꝑsone sūt idē re sed differūt rōne. sic de ꝓprietatib° ꝛ essentia dictū ē. sed in hoc differt. qꝛ rō ꝓprietatis ꝛ eēntie differūt sic rō diuersoꝝ generꝝ. sʒ rō ꝓprietatis ꝛ ꝑsone differūt sic rōnes abstracti ꝛ ꝯcreti in eoꝝ gñe acceptoꝝ. In ꝯcreto aūt ē duo cōsiderare in reb° creatis. scʒ cōpositionē ꝛ ꝑfectionē. qꝛ quod sigtur ꝯcret. ue sigtur ut ꝑ se existens. ut hō uel albus. Similiter de rōne abstracti sūt duo scʒ simplicitas ꝛ ꝑfectio. quia qd sigtur i abstracto sigf ꝑ modū forme cuius non est opari uel subsistere in se uel opari sed i alio. vnde patʒ ꝙ sicut est etiā in alijs noībus que de deo dicuntur neutra rō fm totum diuinis competit ex quo probaf in libro de causis ꝙ nihil de deo dici. quia nec abstractū ꝓpter imꝑfectionē. nec concretū ꝓpter compositionem. sed q̄tum ad aliquid vtrūq3 vere dicif ꝛ concretum ꝓpter ꝑfectionem. ꝛ abstractum ꝓpter simplicitatē. hec ille. ¶ 5ª ꝯ ē ꝙ ꝓprietas relatiua est vere ꝛ fm rem in essentia ꝛ in ꝑsona. Istā ponit scūs Tho. ibidem arti. 3°. Proprietates inquit sunt in essentia ꝛ ꝑsonis sed diuersimode. qꝛ in essentia sunt ꝑ idēptitatē rei ꝛ nō sicut in supposito. sed diuersimode: fm ꝙ aliquid dicif suppositū alicui° diuersimode fm ꝙ aliquid dicif suppositū alicui° ... sicut humaniter scʒ uel nature ꝑ quam consistit sicut humanitas ē i forte. ꝛ hō mō ꝓprietates ꝑsonales sūt in pr̄nitas ē i forte. ꝛ hō mō ꝓprietates ꝑsonales sūt in

tonis.uel sicut illud qd̄ aduenit post esse constitutum sicut albedo est in sorte. et ita fm intellectū ꝓprietas non psonalis ut innascibilitas cois spiratio. sūt in psonis psonaliter ut iꝑ ita ꝗ suppositū sit aliqd aliud ab eo qd̄ inest ... sed fm rōnē concreti et abstracti. hec ille. Ibidem etiā ꝓbat ꝗ ꝓprietates sint in psonis ꝑ illud qd̄ dicitur in pfatione: in psonis ꝓprietas etc. Itē qd̄ determinatur ab aliqua forma oportet ꝗ habeat illam in se sed psone denoiantur a ꝓprietatib⁹. dicit̄ enim paternitate pr̄. ḡ paternitas est in patre. Quō autem ꝓprietas sit in essentia dicit: Nullus modoꝝ illoꝝ q̄s p̄dēs enumerat sufficit ad explanandū quō in diuinis aliquid in aliquo esse dicatur. et p̄cipue modus ille q̄ ꝓprietates in essentia eē dicunt̄. q2 non inuenitur in creaturis aliqua diuersoꝝ generū in idēptitatem rei cōuenire. sicut relatio et substantia in diuinis rōne cuius vnū in altero esse dicit̄ sc3 paternitas in esse sicut in p̄existente fm intellectū. sed modus ille quo ꝓprietates nō psonales sūt i personis. simile habet aliquid illi modo quo forma est in mā sc3 forma accidentalis in subiecto. sed modus ille quo ꝓprietates psonales sunt i personis habet aliquid simile illi modo quo differētie sūt i specie uel nā cois in inferiori. ꝗuis in his oib⁹ maior dissimilitudo ꝙ similitudo iueniatur. hec ille. Item p̄ma parte. q. 4 o. arti. p̄. dicit necesse ē ponere ꝓprietates in diuinis ut ostendim⁹ sc3. q. 3 z. arti. z⁹ que quidē signētur in abstracto ut quedā forme psonaꝝ. Unde cū de rōne forme sit ꝗ sit in eo cuius ē forma oꝫ dicere ꝓprietates esse in personis. et eas tñ esse psonas. sicut essentiā esse in deo dicim⁹. que tñ ē deus. hec ille. Et ibidem ad z^m. Proprietates inquit dicuntur esse in essentia ꝑ modū idemptitatis. In psonis aūt eē dicūtur ꝑ idēptitatē fm rem. sed ꝗtum ad modū signdi. sicut forma in supposito. et ideo ꝓprietates determināt et distinguunt psonas. non autem essentiam. hec ille. Eodē modo dicit in scripto vbi supra arti. 3⁹ ad z^m ꝗ licet relatiōes sint in essentia. non tamen essentia refertur ad aliquā psonā. q2 nō ē in ea relatio sic in supposito. solum aūt illud in q̄ est relatio isto mō refertur ꝑ illā. Et hic p̄m⁹ articul⁹ terminat̄.

Quantū ad secundū

articulū arguit Aureolus contra ista ꝓponens ꝗ videt̄ multiplicē repugnantiā iplicare. Arguit igit̄ p̄ contra 3^{am} ꝯnem. Illud qd̄ psonas distinguit ē res inꝗtū eas distinguit. alioqn psone non distinguerentur realiter nisi earū distinctiuū p̄cipiū esset res. s3 relatio distigūit psonas fm rōnē respectus q̄ est ali⁹ a rōne essentie ut isti ponunt i verbis suis. ergo ꝓprietates fm rōnē respectus et fm ꝗ differunt ab essentia distinguūtur. ¶ z⁹ sic. Qñcunq3 aliqua ita se habent ꝗ vnū realiter distinguit alterū realiter non distinguit. illa non ē eadem res. q2 p̄dicatū reale non pōt affirmari et negari sine cōtradictiōe de eadem re. sed relatio fm rōnē respect⁹ distinguit realiter personas. fm vo esse quod habet in essentia non distinguit. ergo idē respectus in relatiōe differt realiter a suo esse fm quo idēptificatur cum essentia. ¶ 3⁹ sic. Relatio in diuinis fm istos distinguit̄ ab eēntia in rōne respect⁹. sed tota entitas relationis cōsistit in esse respectum. relatio enim et respectus idem sunt constat autem ꝗ tota entitas vniuscuiusq3 consistit in esse id quod ē. utpote hoīs in esse hominis et animalis in eē animalis. q̄re necesse est ꝗ tota entitas relationis in diuinis distinguat̄ ab essentia. ¶ Et cōfirmat̄ quia quicquid realitatis datur relatiōi vltra esse respectū datur vltra esse relationem. si igitur inꝗtum respectus distinguitur ab eēntia fm totam suam realitatem distingueret̄ ab ea. ¶ 4⁹ sic. Que vniūtur ī essentia et distinguūtur rōne: impossibile est ꝗ distinguantur nisi rōne. quia nō est maior distinctio distinctorum diuersitatē distinguentiū. sed paternitas et filiatio vniunt̄ fm istos cū essentia in essentia. et habēt aliquid in quo non vniunt̄ scil3 ꝓprias rōnes relatiuas fm quas psonas distinguūt. ergo psone que distinguūtur per eas vniuntur simpliciter ī oī essentia et in omni realitate. et distinguūt̄ sola rōne: qd̄ ē error Sabellij. ¶ 5⁹ sic. Quādocunq3 aliqua distincta habent aliqd̄ esse in quo vniūtur. et aliqd̄ esse in quo distinguūtur. necesse ē ꝗ distinguētia non solū sint rōnes imo habent aliquod eē fm qd̄ distinguūtur. alioquin effectus formalis in realitate excederet suā formam qd̄ est impossibile. sed persone diuine hñt aliqd̄ esse in quo non vniunt̄ sc3 in esse patrem et esse filiū. nec potest dici ꝗ hoc sit solū concipi uel esse rōnis. pater enim de se realiter est pater. et filius similiter. ḡ necesse est ꝗ paternitas inꝗtū distinguit et similiter filiatio non solū rōne distincta sint. imo distinguantur vere in esse cuius oppositū isti dicūt. ¶ 6⁹ sic. Paternitas fm istos habet distinguere ꝑ rōnē p̄ritatis ꝓut ē alia a ratione essentie sed fm hos hec rō est nomen z^e intentionis. nec est in deo sed in anima tñ. nec deus habet eam nisi fm ꝗ habet nomē. ergo psona patris non distinguetur nisi ꝑ vnam z^{am} intentionem. neq3 per aliquid nisi sit in anima. neq3 per aliquid qd̄ deus habeat nisi eo modo quo habet nomē. hoc autē ē sūme erroneū. et contra illud Hieronymi qd̄ aīt ī expositiōe symboli fidei. Sabellij heresim declināte tres personas expressas sub ꝓprietate distinguimus non tantūmodo nomina sed nominū ꝓprietates. Et si dicatur ꝗ ratio paternitatis prout distinguit est in natura. de istis non valet. tum q2 isti concedūt ꝗ solum distinguūt fm rōnes respectus et ꝓut ē alia rō paternitatis a rōne essentie. nō ē aūt ista alietas in natura fm eos sed tñ in intellectu. igit̄ paternitas nō distinguit personas nisi fm esse qd̄ habet ī intellectu. tum quia ut apparet ex dictis eoꝝ cum dicitur: alia est rō paternitatis et essentie in diuinis. non accipitur ratio pro potentia uel actu. sed fm ꝗ est nomen intentionis. he autem intentiones non sunt in re sed in anima nec deus habet eas nisi fm ꝗ habet nomen et ceteras intentiones. ¶ 7⁹ sic. Cū isti dicunt ꝗ ꝓprietates cōparate ad essentiam transeūt. comparate vo ad oppositum sunt res et distinguūtur. Aut iste transit⁹ intelligitur in nihilitatē. quia videlic3 relatio cōparata ad essentiam desinat esse et fiat nihil. aut ꝗ desinat eē res et fiat ens rationis. aut ꝗ desinat esse distincta et

transeat in idẽptitatẽ cũ essentia. Sed non põt dari primũ. tũ quia relatio in esse constituit personam per illud autẽ qḋ cõstituit compatũ ad essentiã uel ĩ ceu/ tia impossibile ẽ q transeat in nihil dũ compatꝰ. alias constitueret dũ esset nihil. tũ qꝛ nullus catholice ne/ gare põt qn ꝓprietates sint in essentia. esse aũt in ali/ quo ẽ cõpari ad illud sub habitudine ut ĩ aliquo. im/ possibile ẽ ḡ q relatio fiat nihil dũ comparatur ad eẽn/ tiam. alias non esset in ea. qꝛ qḋ nihil est in nullo ẽ. tũ qꝛ relatio sub rõne respectus non põt dici q sit habi/ tudo subsistens quasi p modũ interualli inter eẽntiã ⁊ terminũ utpote pñitas inter diuinitatẽ ⁊ filiũ. ne/ cesse est ḡ q sit insistens in psona in qua etiam existat essentia ⁊ ita ad inuicẽ ocurrũt ⁊ comparãtꝰ. vnde pꝫ q nihil ẽ dictu q relatio transeat in nihil p hoc q ab intellectu compaꝛ ⁊ res quedã remanet ad qẽcunqꝫ comparetꝰ. Nec põt dari 2m. tum qꝛ impossibile est q aliqd transeat a specie in speciẽ contrariã. ut q albe/ do fiat nigredo. ⁊ multo minꝰ possibile est q res fiat rõ: aut ens reale ens rõnis. q ḡ habitudo siue respe/ ctus sit res p compationẽ ad oppositũ. ⁊ sit sola rõ p compationẽ ad essentiã ita q res transeat in solã rõ/ nem. impossibile ẽ. tũ quia intellectus p actũ suũ non spoliat res suis realitatibꝰ. qꝛ ꝓpter nostrũ intellige/ re nihil mutatur in re. ut pꝫ 9º metaphisice. compare aũt relationẽ ad essentiã est actus intellectꝰ compa/ rantis. ḡ ex ista compatiõe non amittit relatio suã rea litatem quã habebat ad oppositũ compata. Nec po/ test dari 3m scꝫ q transeat in identitatẽ realẽ ut sit sensus q relatio differt realiter ab opposito. a funda mento ꝟo nõ differt nisi sola rõne. eo mõ quo dicimꝰ q rõnale differt ab irrõnali realiter. ⁊ tamen ab aĩali differt sola rõne. hoc siquidẽ dari nõ põt. tũ qꝛ reali/ tas illa in qua differt ab opposito. aut est realitas di/ uine essentie. ⁊ fm hoc paternitas differt realiter a fi liatione p realitatem diuinitatis. ⁊ p ɔñs realitas di/ uinitatis ⁊ realitas filiationis distinguerẽtꝰ. ⁊ ita filia/ tio erit alia res ab essentia. ⁊ pari rõne pñitas ⁊ ꝓces/ sio. quia non est altera magis eadẽ cũ essentia q̃ reli/ qua. si ꝟo patnitas differt realiter a filiatiõe sibi op/ posita non realitate essentie sed alia. habetꝰ ꝓpositũ scꝫ q paternitas habet aliã realitatẽ ab essentia. vñ pꝫ q icurabile est qn ex ista uel alia parte paternitas dicat realitatem aliam ab essentia. tũ quia exemplũ cõfirmat ꝓpositũ. nam rõnale differt ab animali ra/ tione. ab irrõnali ꝟo realiter. ⁊ hoc nõ est nisi illa rea/ litate quã importat aĩal. cum qua rõnale realiter est idem. sicut eni rõnale ⁊ irrõnale sunt due res. sic aĩal rõnale ⁊ irrõnale sũt duo animalia realiter ⁊ due aĩa/ litates reales: quare a simili si pñitas realiter differt a relatione ⁊ sola rõne ab essentia. ⁊ similiter ecõuer/ so filiatio ab essentia differt sola rõne ⁊ a paternitate realiter. necesse erit q essentia cũ qua paternitas est eadẽ realiter ⁊ differens sola rõne sit alia realiter ab illa essentia cum qua filiatio ẽ eadem realiter. ⁊ rõne differũt. ⁊ ita erũt due essentie ĩ diuinis ⁊ redit here/ sis arriana. ideo impossibile ẽ q ille transitus habeat veritatẽ in aliquo itellectu. ¶ 8º. Impossibile inquit ẽ

fundamentum cui modus iste innititꝰ scꝫ q in creatu/ ris relatio habeat esse p fundamentũ ⁊ nõ habeat eẽ p ꝓpriã suã rõnem. sed eẽ ad aliud esse. tũ quia seque/ retur q relatio p suam ꝓpriã rõnẽ non esset accñs ⁊ ita esset subã. cum ens diuidatꝰ p subãm ⁊ accñs tanq̃ p pferẽtias sufficienter euacuãtes totã ambitũ en/ tis. imo est diuisio p contradictoria fm Auicẽnam 2º metaphisice. tũ quia ꝓpria rõ generis in relatiõe que non ẽ alia q̃ respectꝰ fm istos. uel erit res subsistens ⁊ hoc est impossibile. qꝛ respectꝰ subsistere nõ põt fm Augꝰ. 7º de trinitate caº p̊. Et cõmentatorẽ 7º meta/ phisice cõmento 49º. q dicit q relatio non põt eẽ ens p se. uel ratio relatiua in q̃tũ hꝰ non existit p se sed in alio. ⁊ fm hoc erit accidẽs. vnde impossibile ẽ conci/ pere qn uel habitudo sit existens per se uel in funda/ mento. ⁊ tunc erit accidens. tum quia modus ꝓprius pñtis accñtis nõ tollit modũ cõem accidẽtis. imo clau/ dit. nam ꝓpria rõ pñti qualitatis non tollit rõnẽ acci/ dentis. ⁊ pari rõne videtur q respectus seu habitu/ do que ẽ pñtalis rõ totius pñti relatiõis habeat pro/ priã accñtalitatẽ. tũ quia relatio nõ dicit aliquid cõ/ stitutum ex absoluto fundamẽto aliquo. ⁊ ex ipso re/ spectu. sed ẽ pura habitudo ut superꝰ dictũ fuit. fm hoc ergo nõ est verũ qn relatio habeat ꝓprium eẽ in creatura. imo se habet ad fundamentũ sicut actꝰ ad potentiam. reducit eni intellectus ipsam de potentia fundamenti ad actũ ⁊ complementũ. sed isti dicũt q relationes respiciũt essentiam tanq̃ fundamentũ. ḡ necesse ẽ q respiciant tanq̃ suũ potẽtiale nec habe/ ant esse nisi potentialiter ⁊ fundamẽtalitꝰ ac subiecti/ ue p illam. sed formaliter nullo mõ. ḡ p̄dicta positio stare nõ põt. hec ille in forma. ¶ Similitꝰ arguit Sco/ tus ꝓbando q ꝓprietas ⁊ essentia distinguãtꝰ plus q̃ rõne. p̄ sic. Pater ex natura rei ante oẽm actum in/ tellectus in p̄signo originis habet rem coĩcabilem ut essentiã. qꝛ aliter eã non coĩcaret. habet etiã ex natu/ ra rei in p̄mo signo originis ante actũ intellectus rem incoĩcabilẽ scꝫ ꝓprietatẽ psonalẽ. quia aliter nõ esset psona ex natura rei. sed non est eadẽ realitas illa que est coĩcabilis ex nã rei ⁊ que ẽ incõmunicabilis ex na tura rei. imo hoc includit cõtradictionẽ. ḡ in patre nõ est idem ex natura rei essentia que est cõmunicabilis de se. ⁊ ꝓprietas que est incõmunicabilis. ¶ 2º. Illud qḋ fm aliquid sui cõuenit realiter cũ aliquo ⁊ p aliqd sui differt ab eo habet in se aliqua distincta ex natu/ ra rei. sed pater conuenit cũ filio realiter p essentiam ⁊ realiter distinguitꝰ ab eo p ꝓprietatem relatiuã. ḡ in patre essentia ⁊ relatio distinguuntur ex natura rei. ¶ 3º. Btũs intuendo deũ videt distincte diuinitatem ⁊ ꝓprietatẽ. aut ḡ videt illa ut distincta obiecta ante omnẽ actũ intellectus. aut videt illa ut distincta fm diuersos modos concipiendi idem obiectũ grãmati/ cales ⁊ logicales. si p̄mo mõ. ḡ sunt ibi ex natura rei. quia cognitio intuitiua est rei ut existit in se ante oẽm actũ intellectus. si 2º modo. ergo non est maior differ/ rentia q̃ in concipiendo diuinitatẽ ⁊ deum ⁊ abstra/ ctum ⁊ cõcretũ. ⁊ p ɔñs sicut pater ẽ btũs in essentia ita in paternitate ⁊ filiatione ⁊ processione spũs san/

cti. et cum illa distinguãtur realiter sic psone quas di-
stinguunt sequit̃ q pater erit p̃mo btũs in trib⁹ obie-
ctis. quod est impossibile. ¶ 4°. quia dicit Aug⁹ 7°. de
trinitate q ois essentia q̃ relatiue dicit̃ ẽ aliqd excep-
to relatiuo. Jtẽ ibidem. Si pater nõ est aliqd ad se
ipsũ non est oio qui relatiue dicat̃. est ĝ in re essentia
ad se et nõ ad aliqd. pater aũt inq̃tũ h⁹ dicit̃ ad aliud
non ẽ aũt formaliter eadem entitas ad se et nõ ad se.
¶ 5°. quia Aug⁹ eodem li°. ca°. 2°. dicit q filius nõ eo
v̄bũ quo sapientia. q̃a v̄bũ nõ dicit̃ ad se sed relatiue
tñ ad cũ cuius est v̄bũ. sicut filius ad patrẽ. sapiẽtia
v̄o eo q essentia. Ex quo patet fm Aug⁹. q relati-
onis ad absolutũ est talis non idẽptitas in diuinis q
vnũ ẽ q̃ respectu alicui⁹ respectu cui⁹ alterũ non ẽ q̃
ĝ vnũ non est de formali rõne alterius sed extra eam
et p̃ons non est idem formaliter illi.

Ad primũ argumentorum

Aureoli rñdet̃ negando maiorẽ. dico eni q illud qd̃
distinguit psonas. non ex illo h₃ q sit res vñ h₃ q di-
stinguat. sc₃ ex rõne respect⁹. nec tñ sequit̃ qn realit̃
distinguat. relatio eni ẽ quedã res et ẽ relatio i diuis.
ex hoc q est relatio h₃ q distinguat. ex hoc aũt q est
res h₃ non q distinguat sed q oia que facit sint rea-
lia. ex alia pte igit̃ venit distinctio psonarũ et ex alio
venit q illa distinctio sit realis. primũ quidẽ ex rela-
tione inq̃tũ h⁹. 2m v̄o ex relatione inq̃tũ est res sc₃
diua essentia. et hui⁹ exẽplũ ẽ in diuis. De⁹ eni ẽ suba-
liter sapiens. sed hoc nõ habet ex sapia inq̃tũ h⁹. nec
ex essentia inq̃tũ h⁹. sed q sit sapiens h₃ ex sapia in-
q̃tũ sapia. q aũt illud sapere sit essentiale h₃ a sapia
inq̃tũ ẽ diuina suba. Jstã solutionẽ intendebat scũs
Tho. de potentia dei. q. 8. arti. 2°. ad 3m vbi ait ad cõ-
simile argumentũ. Lic₃ rõ nõ addat sup̃ essentiã ali-
quã rem. sed solũ rõnẽ. tñ relatio ẽ aliqua res in deo.
l₃ nõ differat ab essentia nisi rõne et siliter ẽ de sapiẽ-
tia. et ideo sicut ea que ptinẽt ad sapientiã et bonitatẽ
realiter deo cõueniũt ut intelligere et alia h⁹. ita etiã
illud qd̃ est pprium relationis scilic₃ opponi et distin-
gui realiter i diuinis iuenit̃. hec ille. Jtẽ p̃ sen. dis. 26.
q. 1. arti. 2°. ad 3m ponit similẽ rñsionẽ. argumentũ eni
est tale. Relatio nõ habet virtutẽ diffiniendi nisi fm
q h₃ oppositiõis rõnẽ. sed rõnẽ oppositiõis nõ h₃ nisi
fm q ad alterũ ẽ. igit̃ nõ distinguit nisi fm q ad alte-
rũ ẽ. sed fm q ad alterũ ẽ non h₃ relatio q sit aliqua
res uel substantia uel ypostasis. ĝ relatio non poterit
facere distinctionẽ realẽ ypostasũ. ecce argumentũ
sci doctoris i forma. Et rñdet: distinguẽdũ inquit q
q̃uis relatio ex hoc q ad alterũ dĩ non sit res quedã
est tamẽ res aliqua fm q habet fundamentũ i eo qd̃
refert̃. et hoc vlterius h₃ inq̃tũ est diuina q sit ypo-
stasis uel suba. et iõ facit realẽ ypostasũ distinctionem
sic sapientia ex hoc q est sapiẽtia nõ habet q sit sub-
stantia et tñ quia sapientia diuina est substantia. deus
substantialiter est sapiens. hec ille. Ex quibus patet
responsio ad argumentũ. ¶ Ad 2m negatur a°r. suffi-
cit eni distinctio rationis ut alias dictũ est. predicamẽ-
tum eni q̃tũcũq₃ sit reale non attribuitur rei p intel-
lectũ cuius est attribuere predicatũ subiecto nisi sub
aliq̃ rõne. et iõ si p̃dicatũ reale ɔueniat rei sub tali rõ-
ne et nõ sub alia rõne eiusdem rei. illud predicatum
reale poterit affirmari et negari de eodẽ fm rem di-
uersimode cõcepto. Et hanc solutionem ponit scũs
Tho. i sentẽtia de potẽtia dei. q. 8. arti. 2°. ad 7m. vbi
sic dicit. Sicut dicit philosophus 3°. physicorũ: non
o₃ q omnia eadem p̃dicentur de quolibet modo eis-
dem sed solum de eisdem fm rationem. eẽntia autẽ
diuina et paternitas et si sint idem re non sunt idem ra-
tione. et ideo non oportet q quicquid predicatur de
vno predicetur de alio. Sciendũ tñ q quedam sunt
que consequũtur pprias rationes essentie et relatio-
nis. sicut dicimus q esse cõe sequitur ad essentiam
distinguere sequitur ad relationem. vnde vnũ horũ
ab alio remouetur neq₃ eni eẽntia distinguit. nec re-
latio est cois Quedã vero non q̃tũ ad principale si-
gnificatũ sed q̃tũ ad modũ sign̄di habet aliquã dif-
ferentiam a ratione essentie uel relationis et ista pre-
dicantur quidẽ de essentia et relationẽ lic₃ non pro-
prie. et h⁹ sũt adiectiua et verba substantialia ut bon⁹
sapiẽs. intelligere et velle. h⁹ eni q̃tũ ad rem sig̃tam
sig̃nt ipsam essentiam. sed tñ sig̃nt eam per modũ sup-
positi et non in abstracto et ideo proprijssime dicũtur
de personis et de nominibus essentialibus concretis
vt deus uel pater bonus sapiens creans et alia h⁹. de
essentia autem in abstracto sig̃ta et non per modum
suppositi non dicitur ita proprie. et adhuc minus de
relationibus quia h⁹ conueniunt supposito fm eẽn-
tiam et non fm relationem. non eni deus est bon⁹ uel
creans ex hoc q habet relationem. hec ille. ¶ Ad 3m
negatur b°r. Nõ enim entitas relationis in hoc consi-
stit sc₃ in esse respectũ p hoc eni nõ habet q sit aliqd
in rerũ natura ut dictum est. Et ad probationem ne-
gatur vniuersalis assumpta. aliter eni est de entitate
relationis et aliter de entitate aliorum predicamen-
torũ. relatio enim non predicat aliquid sed ad aliquid
et relatio aliter est ens q̃ alia predicamẽta ut sepe di-
ctũ fuit. non eni relatio habet q sit ens aut aliqd aut
res ex parte sue rationis sed ex parte fundamẽti qd̃
habet. tale eni põt nãliter eẽ in re relata et tũc relatio
referens erit ens reale. sin aũt. erit solũ ens rationis.
¶ Ad 4m dicit̃ q si a°r intelligat̃ cũ exclusiõe alteri⁹
differentie q̃ fm rõnem vera ẽ ita q sit sensus q illa
distinctiua que vniũtur in essentia et sola rõne distin-
guũtur. talia solũ distinguũt rõne et non realiter. sed
maiore in hoc sensu cõcessa negat̃ b°r. nõ eni p̃nitas
et filiatio sola rõne distinguuntur. imo re relatiua di-
stinguũtur sc₃ seipsis cũ sint p̃ma distinguentia in di-
uinis fm rem. Si aũt a°r intelligatur alit̃ q̃ dictũ sit
falsa est. ¶ Ad 5m negat̃ b°r loquendo de esse existẽ-
tie. quia solũ de tali esse loquẽdo ɔceditur a°r. in diui-
nis enim nõ est nisi vnicũ esse loquẽdo de esse qd̃ est
actus essentie. vnde de potentia dei. q. 8. arti. 2°. ad
11m dicit sanctus Tho. Jn diuinis inquit nullo modo
est esse nisi essentie. sicut nec intelligere nisi intellect⁹

τ ꝓpter hoc sicut in deo est tm̄ vnum intelligere ita τ vnū esse. τ ideo nullo mō cōcedēdū ē ꝙ aliud sit esse relationis τ aliud essentie. rō aūt non significat eē sꝫ esse quid. id est quid aliquid est. vnde due relationes vnius rei non demōstrant duplex esse ei⁹ sed demōstrant ꝙ dupliciter de illa re pōt dici quid est. hec ille. Et cū ꝓbaṫ ꝙ dīne ꝑsone non vniunṫ in esse patrem τ in esse filii. Dico ad hoc sicut dicit scūs Tho. p̄ sen. dis. 33. q. i. arti. p̄. ad p̄mū. Esse dicit̄ tripliciṫ. p̄ modo dicitur esse ipsa quidditas uel natura rei. sicut dicit̄ ꝙ diffinitio ē oratio signs quid ē eē. diffinitio autem quidditatē significat. Alio⁹ dicitur esse ipse act⁹ eēntie. sicut viuere qđ est esse viuentib⁹: est aīe actus nō actus secundus qui est oꝑatio sed actus prim⁹. 3⁹ mō dicit̄ esse qđ sigt veritatē compositionis in propositionib⁹ sm ꝙ ē dicit̄ copula. τ sm hoc ē in intellectu cōponente τ diuidente q̄ntū ad sui complementū. sꝫ fūdatur in esse rei qđ est actus essentie. hec ille. Et post pauca subdit: Illud esse ī quo paternitas τ essentia vniuntur sigt ut esse qđ est actus essentie. non aūt vniunṫ in esse qđ sigt diffinitio rei. quia alia est ratio paternitatis qua ad aliud refertur. τ alia rō essentie. hec ille. Ex quo patet ꝙ sicut ipse dicit de paternitate τ essentia. ita potest dici de patre τ filio ꝙ vniunṫ in esse qđ est act⁹ essentie. non aūt in esse quod sigt rō paternitatis uel filiationis. ex tali aūt vnione in tali esse nulla sequitur realitas. nec sequitur ꝙ illud cui ex se conuenit tale esse de se sit res uel aliquid actu existens. cuiusmodi sunt filiatio paternitas. sed solū ex eē p̄mo modo qđ est eē actualis existentie. τ dicit actum essentie qđ in diuinis nō plurificaṫ ut dictum est. Et cū arguens dicit ꝙ imo tale esse patrē est reale τc̄. Dico ꝙ verū est sed non habet ꝙ sit reale ex ꝑte relationis sed ex parte fundamēti relationis. paternitatis autē τ filiationis ē idem fundamentū in diuinis ut probat scūs doctor 4⁹ ꝯ gentiles. ca⁹ 14⁹. Aliū hꝫ cui sine distinctiōe posset dici ꝙ eē patrē ē eē reale. τ eē filiū similiter. sꝫ nō dicūt diuersa esse sed vnū cū alia τ alia habitudine. sicut dicit̄ de potentia generandi actiue dicta. τ potentia nascendi passiue dicta. ¶ Ad 6ᵐ dicitur ꝙ ꝓcedit ex falso intellectu. cū enī dicitur ꝙ relatio in diuinis distinguit ꝑsonas sm rōnem respectus. non sum⁹ ita asini uel deliri ꝙ intelligamus sicut arguens iponit scꝫ ꝙ relatio distinguat ꝑ rōnem que est ī aīa nostra q̄ntū hꝫ esse ī anima nr̄a: sed sm qđ habet esse in re scꝫ tāq̄ in fundamēto sue veritatis. nō enim sine cā distinguit idē scūs doctor de ratione que ē tm̄ in ratiocinante τ de ratione que non tm̄ est in ratiocinante: scilicꝫ p̄ sen. vbi sup̄. vnde sicut ipse dicit dis. 2. q. i. arti. 3⁹. Rō inquit dicit̄ esse in re. non quasi ipsa intentio quā sigt nomen rōnis sit in re aut etiam ipsa conceptio cui conuenit talis intētio sit in re extra animam cum sit in anima sicut in subiecto. sed dr̄ eē in re inq̄ntū in re extra animā est aliquid qđ rn̄det conceptui aīe sicut sigtū signo. Et post multa dicit: Patet igitur ꝙ rō dicitur esse in re inq̄ntū sigtū nominis cui accidit esse rōnē ē in re. τ hoc cōtingit ꝓprie qn̄ conceptio intellectus ē silitudo rei. Et ad 4ᵐ

dicit: Sicut inq̄t rō hōis non dr̄ esse in hōie quasi res quedam in ipso sed ē sicut in subiecto in intellectu. in hōie aūt sicut in eo qđ rn̄det p quādam silitudinē τc̄. Nūc ad ꝓpositum dico ꝙ relatio dr̄ distinguere sm rōnē relationis uel respect⁹ ꝑsonas ad istū intellectū ꝙ relatio q̄ realiṫ ē in deo ex se hꝫ ꝙ distinguat inq̄ntū hꝫ vnde fūdet rōnē respect⁹ uel relatiōis. τ inq̄ntū talis relatio ē in eā sic in fundamēto sibi correspōdente per assimilationē ita ꝙ si res dīna non haberet vnde posset sic vere fūdare rōnē relatiōis τ illi correspōdere sicut posset fūdare rōnē essentie uel sapie aut cuiuslibet alterius absoluti. certe nō posset esse p̄ncipium formale distinctiuū in dīnis ꝑsonis. τ rō intelligam⁹ ꝙ ꝯceptiōes itellect⁹ ꝑsonaꝝ distictionē fabricēt. Et cū dicit arguens ꝙ scūs Tho. non sic pōt intelligere. cū ipse dicit ꝙ relatio distinguit solū sm rōnē respectus ꝓut ē alia rō p̄nitatis τc̄. Dico ꝙ scūs doctor nō intēdit ꝙ illa ꝯceptio q̄ ē rō distinguat. nec ꝙ alietas ꝯceptuū p̄nitatis τ essentie aut p̄nitatis τ filiationis distinguat ꝑsonas sꝫ intēdit ꝙ res dīna ꝓut hꝫ in se vnde fūdet aliā rōnē a rōne eēntie scꝫ rōnē p̄nitatis ul' hꝫ ē distinctiua ꝑsonaꝝ. τ ꝙ p̄nitas τ filiatio ꝓut hn̄t vnde fundēt hꝫ ꝯceptus p̄nitatis τ filiationis opponūṫ relatiue τ nō ꝓut p̄nt repn̄tari p ꝯceptus absolutos q̄scūq̄. Et sic pꝫ ꝙ argumentū ꝓcedit ex ꝑuerso itellectu quicq̄d sit de malo affectu. ¶ Ad 7ᵐ dico ꝙ nusq̄ legi in scō doctore talē modū loquēdi scꝫ ꝙ relatio transeat τc̄. lꝫ sepe recitet illud Boetii de trinitate: Cūcta q̄ in dīnam p̄dicationē venīūt mutātur ī substantiam τc̄. dicit tn̄ ꝙ relatio cōpata ad eēntiā ē rō τc̄. ut recitatū sup̄⁹. qđ qualiṫ debeat itelligi ondit ipse ī q̄dā tractatu vbi exponit cētū septē dubia de doctrina fr̄is petri q̄ libell⁹ incipit: Primo q̄ ꝯsiderādū ē ꝙ rō τc̄. Et ī solutiōe sexti sic ait: Qđ vo 6⁹ loco ponit̄ relatio ī deo cōpata ad eēntiā rō sola ē. cōpata āt ad oppositū ē res quedā. sic intelligit̄ ꝙ relatio cōpata ad eēntiā differt sola rōne ab ea. cōpata aūt ad oppositā relatiōnē differt realiṫ ab ea. vnde postea subdit: Ipsa enī relatio. s. ꝑ cōpationē ad eēntiā idē ē qđ ipsa re. sꝫ differt rōne. nō aūt itelligit̄ ꝙ relatio sit solū rō cui nō corrn̄deat res aliq̄ ut obiicio calūniat̄. hec ille. Vba ei⁹ ī forma. si ḡ repiat̄ in dictis sci Tho. talis modus loquendi scꝫ relatio cōpata ad eēntiā transit τc̄. intelligit̄ ꝙ relatio compata ad eēntiam nō differt ab ea realiṫ sed solū rōne. a relatiōe vo opposita differt realiṫ. Et cū opponēs arguit ꝯ hūc sensū dico ad p̄mā ꝓbationē ꝙ realitas q̄ differt filiatio a p̄nitate ē realitas dīne essentie nisi ponam⁹ q̄ttuor realitates in deo. nō tn̄ seq̄ṫ ꝙ realitas dīnitatis differat a realitate p̄nitatis uel ecōtra. q2 realitas filiationis nō distinguit filiationē a p̄nitate inq̄ntū ē realitas dīnitatis. imo nec inq̄ntū ē realitas sꝫ inq̄ntū ē realitas fundans respectū. cū enī dico realitas filiationis dico realitatē τ relationē. ex hoc ꝙ realitas filiatiōis ē relatio hꝫ ꝙ distinguit ab opposito scꝫ a p̄nitate. ex hoc autē ꝙ est realitas hꝫ ꝙ suū distinguere sit reale. pꝫ igit̄ ꝙ argumētū illud nō ꝯuincit. ꝯcludit ꝙ relatio habeat realitatē distinctā a realitate essentie sicut argu

-idē fundamentū. nō repit' [illegible] vbi allegat' neq[ue] [illegible] alibi [illegible] loc[illegible] vel aliud dicat' est funda[illegible] p̄nitatis et filiationis [illegible] p̄nitatis fundamentū sic [illegible] actiua et filiationis [illegible] passiua [illegible] diuinis [illegible] distinguunt'. Si tn̄ alicubi in [illegible] s. [illegible] et [illegible] diuina sit fund[illegible] [illegible] et filiationis [illegible] [illegible] [illegible] fund[illegible] remotum.

cis glosaṫ. imo nihil cōcludit. Ad 2m ꝓbationē di/
co ꝙ exēplū illud de rōnali ꝛ irrōnali respectu aialis
non ponit a sancto doctore. imo reprobaṫ in p̄senti
distinctiōe arti. p̄. ad 2m vbi diē. Non oꝫ inqt in his ali
quid simile inquiri. quia in nulla re creata inueniṫ ali/
quid simile diuine simplicitati. ut habens sit id qđ ha/
bet. omnia eni similia que possunt induci uel de pun/
ctis existentib⁹ in linea. uel differentijs existentib⁹ in
genere: pl⁹ habēt de dissimilitudine ꝙ̄ de similitudine
ꝛ ideo magis abducunt intellectū a veritate ꝙ̄ indu/
cant in verū. hec ille. Differentie siquidē realiter diui
dunt essentiā generis. ita ut nō sit eadem animalitas
ſm rem in qua conueniūt rationale ꝛ irrationale. sed
solum ſm rationem. secus aūt est in ꝓposito. nam op/
posite relationes nullo modo diuidunt essentiā com/
munē. sed eadē essentie ſm rem ꝛ ſm esse indistincta/
ue est eadem realiter paternitas cui est eadē filiatio.
cuius ratio est. quia essentia creata puta aialitas non
est suū esse. sed solum habet esse ꝑ illud in q̄ est ad qđ
trahiṫ per differentiā. ꝛ ideo ſm ꝙ ad diuersas diffe/
rentias trahiṫ diuersa esse habet. ac ꝑ hoc non ē eadē
ſm rem in diuersis. sed in diuinis eēntia diuina ē suū
esse. nec daṫ sibi a suppositis esse in qbus est. aut a ꝓ/
prietatib⁹ que supposita constituūt. imo poti⁹ ecōtra
oia que sūt in diuinis habēt esse diuine essentie. ꝛ ideo
ipsam non diuidūt. sicut nec diuersa esse sibi cōferūt.
qua ꝓpter nō ē simile. Et sic patet ꝙ heresis arriana
quā dicit sequi ex opiniōe ista nō sequiṫ. ℭ Ad 8m di/
cēṫ ꝙ illud fundamētū veꝝ est ut sepe alias extitit al/
legatū. Et ad p̄mā probationē diciṫ ꝙ relatio ex sua
ratione non habet ꝙ sit aliqđ aut res extra. quid mi/
rū igiṫ si nō ex sua rōne sit accn̄s nec suba. relatiōes eni
assistētes nec sūt substātia nec accn̄s. ea ꝓpter Por/
retan⁹ qui diuinas ꝓprietates tales esse opinabaṫ. di/
cebat eas nec eē subam nec accn̄s. ut dicit scūs Tho
de potētia dei. q. 8. arti. 2°. et sic ad hūc sensū expone/
bat illud Aug⁹. scꝫ ꝙ relatiōes nō p̄dicanṫ de deo ſm
subam nec ſm accn̄s. ſm ꝙ dicit scūs Tho. ibidē. Ad
2m dicitur ꝙ relatio inquātum hm̄ non dicit subsistens
nec qđ insistens. sed dicit qđ assistens. vn̄ scūs doctor
ibidē dicit. Licꝫ inqt ad aliqđ nō significeṫ ut inherēs
oꝫ tn̄ ꝙ sit inherēs. ꝛ hoc qn̄ ē res aliq̄. qn̄ ho est ſm ra
tionē tm̄ tūc nō est inherēs. ꝛ sicut i reb⁹ creatis opor/
tet ꝙ sit accn̄s. ita oportet ꝙ in deo sit suba. hec ille.
Et p̄ma pte. q. 28. arti. 2°. Si cōsiderem⁹ etiā in reb⁹
creatis relatiōes ſm id ꝙ relatiōes sūt. sic inueniūṫ eē
assistētes nō itrinsec⁹ affixe q̄si significātes respectū
quodāmō contingentē id est tangentē rem relatā ꝓ/
ut ab ea tendit in alterū. hec ille. Ex quo patet qđ di/
cendum. Ad 3m dico ꝙ relatio ꝓut est predicamen/
tū includit rōnē accidētis ꝛ modū ei⁹ ꝓpriū scꝫ inesse
sed tn̄ relatio ut sic non est p̄dicamentū scꝫ ꝙ̄ tū ad to
tā suā ambitū. sed solū ꝓut dicit relationē realem.
relatio enim rōnis nō est in p̄dicamēto. Ad 4m dico
ꝙ licꝫ relatio nō dicat qđ ostitutū ex respectu ꝛ abso/
luto: sed sit pura habitudo ſm suā rōnē. tn̄ non ex hoc
habet ꝙ sit res aut ꝙ sit in p̄dicamēto. nec ꝙ se habe/
at sicut act⁹ respectu sui fūdamēti. imo nec ꝙ sit i fū/
damēto. sed poti⁹ ꝙ egrediaṫ ab eo uel contingat il/
lud ꝛ tēdat in aliud. Cetera q̄ arguēs dicit nō ꝓbat sꝫ
narrat. s. quō intellect⁹ educit relationē de potentia
fūdamēti ad actū. ℭ Ad p̄mū Scoti negaṫ ho⁹. dico
n. ꝙ illud qđ ē coicabile i diuinis. ꝛ illud qđ ē icoicabile
sūt eadē res ex nā rei nullā hn̄s diuersitatē. sūt tn̄ di/
stincta ſm rōnē i re fūdatā. ita ꝙ illa res equalet du/
ab⁹ specifice distictis. s. sube ꝛ relatiōi. vn̄ si ille mod⁹
arguēdi valeat. vtiqꝫ nō solū ꝓbaret ꝙ eēntia ꝛ ꝓpe/
tas distinguūṫ ex nā rei. imo realiṫ. pꝫ. nā fūdaṫ i ista
maxima: res coicabilis ꝛ res incoicabilis nō sūt eadē
realitas ex nā rei. ista āt nō pl⁹ apparētie hꝫ ꝙ̄ ista: res
coicabilis ꝛ res incoicabilis nō sūt eadē realitas rea/
liṫ. ℭ Ad 2m negaṫ a⁹. dico eni ꝙ illud ꝑ qđ p̄r ꝯuenit
cū filio eēntialiṫ. ꝛ illud ꝑ qđ differt ab eo relatiue sūt
eadē res ex nā rei penit⁹ indisticta. nō eni ē incōueni/
ens idē eē p̄ncipiū ꝯueniētie ꝛ p̄ncipiū distinctiōis inṫ
aliq̄ duo qñ aliq̄ distictio ꝛ ꝯueniētia nō opponūṫ ad
inuicē. cuiusmōi ē i ꝓposito de vnitate eēntiali ꝛ distin/
ctiōe relatiua. eēt āt icōueniēs idē eē p̄ncipiū eēntia/
lis ꝯueniētie ꝛ eēntialis distictiōis. Et hāc solutionē
intēdit sanct⁹ Tho. de potētia dei. q. 8. arti. 2°. ad 3m.
ℭ Ad 3m dico ꝙ hūs nō videt aliā distictionē p̄cedē/
tē op⁹ intellect⁹ nisi distinctionē inṫ relatiua. videt tn̄
eēntiā ꝛ ꝓpetates relatiuas eē distinguibiles ꝑ actū
itellect⁹ creati. ꝛ ꝙ illa res q̄ sibi objiciṫ pōt fūdare di/
uersas rōnes formales qꝛ ꝓpṫ suā illimitationē cōti
net eminēṫ ea q̄ i creaturꝭ specifice distiguūṫ. ꝛ ꝑ ꝯn̄s
videt ea eē pl⁹ ſm rōnē distiguibilia ꝙ̄ abstractū ꝛ cō
cretū q̄ nō distiguūṫ ſm diuersas rōnes formales sꝫ
ſm diuersū modū intelligēdi idem obiectū ſm rōnē.
ℭ Ad 4m dico ꝙ Aug⁹ vult solū ꝙ vtrūqꝫ ē aliqđ
qđ referṫ ad alteꝝ illud qđ referṫ nō solū habet rela/
tionē ſm aliquā eēntiā absolutā. nō tn̄ vult ꝙ relatio
ꝛ absolutū distiguāṫ ex nā rei uel realiṫ. vn̄ auctori/
tas illa ita pōt adduci ad ꝓbandū ꝙ eēntia ꝛ ꝓpetas
distinguāṫ realiṫ. sic ad ꝓbādū distinctionē formalē.
Et cū diē arguēs ꝙ nō ē eadē formaliṫ entitas ad se
ꝛ rē. dico ꝙ nō ē eadē ſm rōnē hec ꝛ illa. sꝫ pn̄t eē idē ex
nā rei. ꝛ p̄sertim vbi taliṫ disticta ſm rōnē sic se hn̄t ꝙ
sūt eadē res illimitata ꝛ ex gen⁹. sec⁹ de relatiōe i gn̄e
ℭ Ad 5m dico ut p̄us ꝙ ꝑ illā auctoritatē nō pl⁹ ꝓbaṫ
distinctio formalis ꝙ̄ realis. dico ḡ ꝙ hn̄ stat sapiam
nō eē q̄ respectu alicui⁹ respectu cui⁹ ꝓpetas est q̄. ꝛ
eꝫ. ꝛ tn̄ inṫ eēntiā ꝛ ꝓpetatē nō aliā distinctionē eē ꝙ̄
ſm rōnē. qꝛ ut sepe dictū est relatio dina ē ex gen⁹. ꝛ
sitaṫ eēntia dina ꝛ iō nō repugt alicui eaꝝ eē idē ex nā
rei illi cui ꝯuenit p̄dicatū qđ tn̄ alteri nō ꝯuenit. maxi/
me qn̄ talia p̄dicata nō solū ꝛ pure p̄dicāt rē. imo dāt
intelligere modū itelligēdi uł signdi in q̄ differūt illa
duo realiṫ idē p̄nificata. ꝛ de hꝭ dictū fuit latius distin/
ctiōe 2a. sic āt ē de eēntia ꝛ relatiōe i diuinis ꝛ de p̄dica
tis ꝯueniētib⁹ vni q̄ de alio negan̄ṫ. ut ibidē dicebaṫ
Sciēdū eni ꝙ licꝫ eēntia dina ꝛ relatio sint eadē res. tn̄
eēntia nō ē eadē ꝯuertibiliter relatiōi. nec eꝫ. qꝛ vnū
istoꝝ ē ut ꝓpriū aliud ut cōe. eēntia eni est eadē oppo
sitis relatiōib⁹ ad inuicē realiṫ distictis. ꝛ iō nō oꝫ ꝙ oē
illud qđ p̄dicaṫ de eēntia p̄dicēṫ de relatiōe uł eꝫ. qꝛ

talia p̄dicata quo℞ vnū cōuenit eēntie ⁊ nō relationi coiter cōcernūt coitatē ⁊ ꝓpetatē. sicut verbi grā. distinguere cōstituere supposita referre ad alterū. ista cōueniūt relatiōi. q̄r ē qd ꝓpriū non cōe. nō aūt cōueniūt eēntie q̄ ꝓpt sui coitatē non referī nec cōstituit nec distinguit. sed ē tres res. ⁊ hꝫ. ¶ Sed ꝯ hoc qđ dictū est nūc ⁊ alias scꝫ ꝙ eēntia ⁊ relatio nō sūt idē ex nā rei adequate ⁊ ꝯuertibilr̄ arguit Aureol⁹ 2° distinctiōe p̄mi multipliciī. Primo sic. Nā nulla res excedit seipsā aut ē sibimet incōuertibilis aut inadequata. quod patet. q̄r tūc exp̄ssa ꝯdictio implicaī. s. ꝙ eadem res ē excedēs ⁊ excessa. cōuertibilis ⁊ nō cōuertibilis. adeq̄ta ⁊ non adeq̄ta. cū oīs res adequeī sibi ⁊ ꝯuertaī secū ⁊ coequeī. sꝫ ẜm te p̄nitas ⁊ eēntia sūt eadē res simplicissima. ġ impossibile ē ꝙ res essentie excedat rē p̄nitatis. uel adequeī sibi. aut non cōuertaī cū ea. ¶ 2° sic. Nulla res ē maior se. da eni oppositū ꝙ sit maior. iā non ē eadē. sed res excedēs inadequata incōuertibilis maior est re excessa. ġ impossibile ē ꝙ res excedens ⁊ excessa. cōuertibilis ⁊ nō ꝯuertibilis sit eadē res simplex cū ea cui adequaī. ⁊ cū q̄ nō conuertiī. ¶ 3°. Omnis res eadē alicui incōuertibiliter ⁊ inadeq̄te includit illam rem ⁊ aliqd pl⁹ realiter. sꝫ nulla talis ē eadē ẜm rem illi quā sic includit. totū eni non ē idē parti. ġ impossibile ē ꝙ aliq̄ res simplex sit simplex ẜm rem eadē alicui. ⁊ tñ nō adequeī ẜm rē sꝫ excedat eā. ¶ 4°. Maior est cōuertibilitas int̄ eadē entitatiue q̄ȝ int̄ equalia quātitatiue. sꝫ impossibile ē ꝙ due linee sint eq̄les quātitatiue qn cōuertibiliter sint eq̄les sic ꝙ vna aliā nō excedat. ġ multo minus ē possibile ꝙ aliq̄ sint eadē entitatiue simpliciter qn ad inuicē conuertāī sic ꝙ vnū aliud nō excedat. ¶ 5°. Relatiua equiparantie mutuo cōuertūtur. verbi grā similis ⁊ amic⁹ ⁊ talia. sed idēptitas ē relatio equiparantie. diciī eni idem eidē idē. ġ si aliqd ē idē alicui ẜm rem erit cōuertibilr̄ idē sic ꝙ res vni⁹ cū re alteri⁹ conuerteī. ¶ 6°. Maiorē distinctionē req̄rit ineq̄litas q̄ȝ eq̄litas. sed eq̄litas exigit realem distinctionē inter eq̄lia. nihil eni ē sibi simile uel eq̄le ẜm Hil. ergo multo forti⁹ nulla res simplex erit sibi ineq̄lis. ⁊ ꝑ ꝯñs nec cōuertibilis aut inadeq̄ta. ¶ 7° sic. Realis relatio req̄rit realē distinctionē int̄ extrema. sed inadeq̄tio ⁊ excedentia sūt relatiōes reales vbi aliq̄ dicunī realiter inadeq̄ta. ġ impossibile ē ꝙ cadat int̄ illa que sūt vna res simplex. ¶ 8°. Manente eadē cā manet idē effect⁹. sed infinitas quā hꝫ res diue eēntie ē rō ꝙ sit idē p̄nitati inadequate. ġ cū res p̄nitatis eodem mō sit infinita ⁊ eadē infinitate cū simpliciter eadē sit rō. sequiī ꝙ p̄nitas ē eadē diuine essentie ⁊ ꝑ realē infinitatē quā hꝫ extēdeī ad oē illud ad qđ ꝑ suā infinitatē res diue essentie extendiī. ¶ 9°. Impossibile est verificari ꝯdictoria de eadē re simplici. loquendo tñ de cōtradictiōe q̄ attendiī penes p̄dicata realia. sꝫ si essentia ⁊ p̄nitas sint vna res simplex. de ea ve℞ est dicere ꝙ fūdat excedentiā. ⁊ de ea ve℞ est dicere ꝙ fūdat oppositū excedētie qđ est excedi. ġ de eadē re simplici ve℞ erit dicere ꝙ excedit ⁊ nō excedit excedit ⁊ non: si essentia sit eadē p̄nitati inconuertibiliter ⁊ inadequate. ¶ 10. Illud [illegible] ponendū [illegible] gr̄ oēm artē sillogisticā ⁊ oēm modū demōstratiuū ⁊ oēm viā ad sciēdū. sed posito ꝙ aliqd sit idē alicui simpliciter ⁊ cū hoc inadeq̄te ⁊ incōuertibiliter tollitur efficacia sillogistica. dicāī eni ꝙ q̄ȝcūq3 a⁹ ⁊ b⁹ extremitas sint eadē in medio. non tñ erūt eadem inter se. q̄r mediū est cū vtroq3 incōuertibile ⁊ excedēs ⁊ sic in oī demōstratiōe poterit assignari fallacia ꝯñtis. ¶ 11°. Nam hec via tollit p̄mū principiū scꝫ. Queciq3 vni ⁊ eidē sūt eadem [illegible] fallacia ꝯñtis ⁊ principiū apparentie in ꝑalogismo illi⁹ fallacie: si nō addaī eo mō q̄ in 3° ut dicit p̄hs 2° elench. [illegible] addaī illa determinatio est p̄ne ꝑ [illegible] se notū. impossibile ē eni qn equalē ⁊ eandē [illegible] huiusmodi [illegible] extrema habeāt inter se quā habēt in medio. sed cōstat ꝙ p̄nitas ⁊ filiatio sūt vna res simplex que est diuinitas. nec sūt aliud q̄ȝ diuinitas ẜm te. nec eē. ġ non pōt euadi qn p̄nitas ⁊ filiatio [illegible] eadē res. ¶ Ad p̄mū istorū dico ꝙ ex dictis nr̄is nō sequiī ꝙ aliq̄ res excedat seipsam uel non ꝯuertaī sibi. sed Aristoteles decipiī ẜm sophisma accidentis credēs hanc ꝯñam valere. a nō cōuertiī ipsi b. ⁊ a. est b. igiī. a nō cōuertiī sibipsi. quā ꝯñam constat nihil valere. ut in similib⁹ exēplis ostensū est 2ª distinctiōe. ¶ Ad 2m dico ꝙ licꝫ ego ponam eēntiā diuā se habere ad ꝓpetatē ut cōe ad propriū ⁊ non cōuerti sibi. nō tñ admitto illū modum loquēdi ꝙ eēntia excedat p̄nitatē sꝫ est fallacia ꝯñtis a plurib⁹ causis veritatis ad vnā illa℞ arguendo. nō eni ideo eēntia ē non cōuertibilis p̄nitati. q̄r excedat eam ꝑ modū toti⁹ ad eā. sed q̄r se hꝫ ad eam ut cōe ad ꝓpriū deducta ꝑlitate ⁊ totalitate quacūq3. nō ergo essentia ē maior paternitate. ¶ Ad 3m negaī aꝰˢ. non eni oportet ꝙ res alicui eadē inconuertibiliter includat eā ⁊ aliqd vlteri⁹ nisi vbi est incōuertibilitas per modū toti⁹ ⁊ partis: q̄ nō est imaginanda in diuinis sꝫ cōcediī bene ꝙ diuina eēntia est p̄nitas. ⁊ cū h̄ est eadē opposito p̄nitatis scꝫ filiatiōi. est eni eadē oppositis relatiōibus. nec sequiī ꝙ se habeat ad aliquā relationem ut totū ad partē. nā totū requirit cōpositionem partiū ⁊ potentialitatē ea℞. ¶ Ad 4m dico ꝙ solū ꝓbat ꝙ essentia non excedit relationē. ⁊ hoc concedo. sed non probat ꝙ essentia conuertatur relationi [illegible] ꝙ omne qđ est essentia sit hec proprietas. Et tunc ad argumentum dico ꝙ non est simile de equalib⁹ quātitatiue. ⁊ eisdem entitatiue quando illa sic sunt eadē sicut cōmune ⁊ propriū. ¶ Ad 5m dico ꝙ licꝫ idemptitas sit relatio equiparantie cuius extrema dicuntur ad conuertentiam isto modo ꝙ quodlibet extremū est idem alteri ⁊ referī ad illud eadē relatiōe [illegible] tñ oꝫ illa extrema esse conuertibilia. vñ argumentū peccat ꝑ equocationē. nā aliud ē ꝯuertētia relatiōum ⁊ aliud ē cōuertibilitas. illa eni diciī esse conuertentia ad inuicem q̄ ita se habet ꝙ de quocūq3 [illegible] vnū ⁊ reliquū. constat aūt ꝯuertentia [illegible] de alio foro. ¶ Ad 6m dico ꝙ solū ꝓbat [illegible] ⁊ relationē diuā non esse [illegible]. sed non [illegible]

ꝗ̃ eē incōuertibilitatē. Et si arguit̃ de incōuertibili
tate. Dico ꝙ illa nō ē relatio realis q̄ requirat extrema
distincta realiter. ſ3 ē negatio quedā. ſicut ē de equa
litate. ¶ Ad 7ᵐ negat̃ bᵒʳ ut dictū fuit. loquendo de
incōuertibilitate. q2 excessū ibi nō admitto. ¶ Ad 8ᵐ
dico ꝙ licz paternitas ſit infinita eadē infinitate qua
diuina eēntia. non tñ ut eſt relatio nec ut eſt paterni
tas. ſed illa infinitas correſpondet ſibi ſecūdario. pri
mario aūt correſpōdet eēntie ſicut attributū eiꝰ. ꝛ iō nō
oportet ꝙ pŕnitas ſit tres res ſicut diuina eēntia. cōce
dit tñ ꝙ quia eſt eadē infinitas eēntie ꝛ relationis. iō
hec non excedit illā. licz non conuertat̃ illi ſm p̄dica
tionē ſed ſe habeat ad eam ut ꝓpriū ad cōe. ¶ Ad 9ᵐ
dico ꝙ falſū ſupponit ſcz ꝙ eēntia excedat relationē
¶ Ad 10ᵐ negat̃ bᵒʳ. tū q2 nō oē mediū eſt inconuerti
bile. imo nullibi reperit̃ talis idemptitas inconuertibi
lis ſicut inter eēntiā diuinā ꝛ relationē. tū q2 etiā in di
uinis nō obſtāte illa incōuertibilitate oē reale p̄dica
tū qḋ pure p̄dicat rem ꝛ nō dicit aliqd de diſtinctiōe
inter eēntiā ꝛ relationē nec dat eam intelligere. dicit̃
generalit̃ de iſta ꝛ illa. ut declaratū fuit 2ᵃ diſtinctio
ne. ¶ Ad 11ᵐ negat̃ aña. quō aūt intelligēda ē illa re
gula: Quecūqꝫ vni ꝛ eidē. ꝛc̄. dictū fuit diffuſius di
ſtinctiōe 2ᵃ. ¶ Ad argumētū in pede q̄ſtiōis factū re
ſpondet ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 33. q. i. arti. p̄. ad p̄mū. ꝙ
cū dicit̃. Ad aliqd ſit quoꝝ eē eſt ad aliud ſe habere
intelligit̃ de eē qḋ eſt q̄ddita rei q̄ ſig̃tur p diffinitio
nem. q2 nā relatiōis p quā cōſtituit̃ in tali genere ē ad
aliud referri. ꝛ non intelligit̃ de eſſe qḋ eſt actꝰ eſſen
tie. hoc eñi habet relatio ex his que cauſant eā in ſub
iecto ſm qḋ eſſe non refert̃ ad aliud ſed ad ſubiectū.
ſicut ꝛ quodlibet accn̄s. ꝛ ſic dico ꝙ non oportet ꝙ eē
diuine eſſentie ſit ad aliud ſe habere. q2 illud eſſe in q̄
paternitas ꝛ eēntia vniūt̃ ſig̃tur ut actꝰ eſſentie. non
aūt vniūt̃ in eſſe qḋ ſig̃t diffinitio rei. quia alia ē ratio
pŕnitatis qua ad aliud refert̃. ꝛ alia rō eēntie. hec ille
Sed de potētia dei. q. 8. arti. 2ᵒ. ad 12ᵐ aliter dicit ad
illud argumētū. Dicendū inq̄t ꝙ cū relatio ſit accn̄s
in creaturis ſuū eē eſt ineſſe. vñ eſſe ſuū nō ē ad aliud
ſe habere. ſed eſſe hꝫ ſcz qḋ ad aliqd eſt eſt ad aliud ſe
habere. hec ille. Et intendit ꝙ rō relatiui ē ad aliud ſe
habere. 4ᵒ. aūt ꝯ gentiles. caᵒ. 14ᵒ. dicit ſic. Quis in
deo ponat̃ eſſe relatio. non tñ ſequit̃ ꝙ in deo ſit ali
qd hñs eē dependēs. q2 eaꝝ eē ē aliud ab eē ſube. vñ
habēt ꝓpriū modū exiſtendi ſm ꝓpriā rōnē ſicut ꝛ in
alijs accn̄tibꝰ contingit. q2 eñi oīa accn̄tia ſunt forme
q̄dā ſube ſupaddite. ꝛ a principijs ſube cauſate opor
tet ꝙ eoꝝ eē ſit additū ſup eſſe ſube. ꝛ ab ipſo depen
dens. ꝛ tāto vniuſcuiuſqꝫ eoꝝ eē eſt p̄us uel poſteriꝰ
quanto forma accn̄talis ſm ꝓpriā rōnē fuerit ꝓpin
quior ſube uel magis pfecta. ꝓpter qḋ relatio realit̃
ſube adueniēs poſtremū ꝛ impfectiſſimū eſſe habet.
poſtremū qdē q2 non ſolū p̄exigit eſſe ſube ſed etiam
alioꝝ accn̄tiū ex qbꝰ cauſat̃ relatio ſicut vnū i quātita
te cauſat eq̄litatē. ꝛ vnū i q̄litate cauſat ſimilitudinē.
impfectiſſimū aūt q2 ꝓpria rō relatiōis ꝯſiſtit i eo ꝙ ad
alterū dicit. vñ eſſe eiꝰ ꝓpter hō ꝙ ſube ſupaddit̃ nō
ſolum dependet ab eſſe ſubſtantie ſed etiā ab eſſe al
terius. hoc aūt in diuinis locū non habet. q2 non ē i deo
aliqḋ aliud eē q̄ꝫ ſube. quicqd enim in deo ē: ſuba eſt.
ſicut igit̃ eſſe ſapiētie in deo nō eſt dependēs a ſuba:
q2 eſſe ſapiētie ē eē ſube. ita nec eē relatiōis eſt eē de
pendens neqꝫ a ſuba nec ab aliq̄ exteriori. q2 etiā eē
relationis ē eſſe ſube. hec ille. Elige quā vis reſpōſio
nem. Et hec ſufficiant.

Circa trigeſimāquin
tam diſtinctionē querit̃: Utrꝫ deus
vere ꝛ formaliter aliquid intelligat
Et arguit̃ ꝙ non. Intelligere enim
ē quoddā pati ꝛ moueri. ut dicitur
3ᵒ de aīa. ſed deus non mouet̃ nec patit̃ ab aliq̄. igit̃
nihil intelligit. In oppoſitū arguit̃. nam dicit Augꝰ
7ᵒ de trini. Hoc eſt deo eſſe qḋ ſapientē eſſe. cū ergo
oīs ſapiens ſit intelligens vere ꝛ formaliter. ſequitur
ꝙ deus vere ꝛ formaliter intelligat aliquid. In hac
q̄ſtione erūt duo articuli. Primꝰ erit querere quid ſit
formaliter intelligere. Secūdꝰ an demōſtratiue ꝓ
bari poſſit ꝙ intelligere proprie ſit in deo. ¶ Quātū ad
primū ſit p̄ma ꝯ ꝙ intelligere in nobis ē actio intelle
ctus cuiꝰ p̄ncipiū eſt ſpēs intelligibilis. ꝛ terminꝰ eſt
cōceptio ſeu verbū rei intellecte. Hanc ꝯnem ponit
ſcūs doctor de veritate. q. 8. arti. 6ᵒ. dicens: Intelli
gēs ꝛ intellectū ꝓut ex eis eſt effectū vnū quid qḋ ē
intellectꝰ in actu ſūt vnū p̄ncipiū huiꝰ actꝰ q eſt intel
ligere. ꝛ dico ex eis effici vnū qd inq̄ꝫtū intellectū cō
iungit̃ intelligenti ſiue p eēntiā ſuā ſiue p ſimilitudi
nē. vñ intelligēs nō ſe hꝫ ut agens uel patiēs niſi per
accn̄s inq̄ꝫtū. ſ. ad hō ꝙ intelligibile vniat̃ intellectui
aliq̄ actio uel paſſio requirit̃. actio qdē ſm ꝙ intellectꝰ
agens facit ſpecies intelligibiles eſſe in actu. paſſio
aūt ſm ꝙ intellectus poſſibilis recipit ſpecies intelli
giles ſicut ſenſus ſpēs ſenſibiles. ſ3 hō qḋ ē intelligere
ꝯſeq̄t̃ ad hāc actionē uel paſſionē ſicut effectꝰ ad cām.
hec ille. Cōſilit̃ ponit de potētia dei. q. 9. arti. 5ᵒ. Intel
lectꝰ inq̄t nō pōt intelligere niſi ſm ꝙ fit actu p ſilitu
dinē rei. ſicut nihil aliud pōt opari ſm ꝙ ē in potētia
ſ3 ſm ꝙ fit actu p aliquā formā. hec igit̃ ſilitudo ſe hꝫ
in intelligēdo ſicut intelligēdi p̄ncipiū. ut calor eſt p̄n
cipiū calefactiōis. Itē. q. 8. arti. p̄ ſic ait. Intellectꝰ in
intelligendo ad q̄ttuor pōt hr̄e ordinē. ſ. ad rē q̄ intel
ligit̃. ad ſpēm intelligibilē q̄ fit intellectus in actu. ad
ſuū intelligere. ꝛ ad cōceptionē intellectꝰ. que quidē
ꝯceptio a tribus p̄dictis differt. a re qdē intellecta. q2
res intellecta ē interdū ext̃ intellectū. ꝯceptio aūt itel
lectꝰ nō ē niſi in intellectu. differt aūt a ſpē intelligibi
li. nā ſpēs intelligibilis q̄ fit intellectꝰ in actu ꝯſiderat̃
ut p̄ncipiū actiōis intellectꝰ. cū oē agēs agat ſm ꝙ ē
actu. actu aūt fit p aliquā formā quā oꝫ eſſe actiōis
p̄ncipiū. differt aūt ab actiōe intellectꝰ. q2 p̄dicta con
ceptio ꝯſiderat̃ ut t̃minꝰ actiōis. ꝛ q̄ſi qḋdā p ipſā cō
ſtitutum. intelligēs enim ſua actione format rei dif
finitionem uel propoſitionem affirmatiuam aut ne
gatiuā. hec ille. Item de malo. q. 7. arti. 8ᵒ. Sicut in
ſolo deo non differt forma ꝛ ipſum eſſe. ita in ſolo
deo non differt ſpecies intellecta ꝛ intelligere: quod

est intelligentē eē hec ille. ¶ 2ᵒ ꝙ est ꝙ imaterialitas est rō ꝙ aliqd sit nāe intellectualis. ꝛ ꝙ aliqd sit intelligibile i actu. Prima pars ꝯnis ponit a scō Tho. de veritate. q. 2. arti. 2ᵒ vbi sic dicit. Res inqt aliq̄ dicit̄ pfecta dupliciter. Uno mō sm pfectionē sui eē qḋ ei cōpetit sm ꝓpriā spēm. sꝫ qꝛ eē specificū vni⁹ rei ē distinctū ab eē specifico alteri⁹ rei. ió in qlibet re creata hꝫ perfectionē hmōi tantū ē de pfectiōe simplicit̄ quantū perfectiōis in alijs spēbus inuenit̄. ut sic pfectio cuiuslibet rei in se considerate sit impfecta veluti pars pfectiōis toti⁹ vniuersi q̄ consurgit ex singularꝫ rerū pfectiōib⁹ inuicē cōgregatis. vñ ut huic impfectiōi i reb⁹ remediū eēt inuenit̄ ali⁹ mod⁹ perfectiōis in rebus creatis sm ꝙ perfectio q̄ est ꝓpa vni⁹ rei i re alia inuenit̄. ꝛ hec ē perfectio cognoscētis inq̄ntum est cognoscens. qꝛ sm hoc a cognoscēte aliqd cognoscit̄ ꝙ ipsū cognitū aliq̄ mō ē apud cognoscentē. ꝛ ió in 3ᵒ de aīa dr̄ ꝙ aīa est quodāmō oīa. qꝛ nata est oīa cognoscere. ꝛ sm hūc modū possibile ē ut in vna re perfectio toti⁹ vniuersi existat. vñ hec ē vltima perfectio ad quā anima pōt puenire sm phōs. ut i ea describat̄ tot⁹ ordo vniuersi ꝛ causaꝝ ei⁹ in q̄ etiā finē vltimū hōis posuerūt qḋ sm nos erit in visiōe dei. vñ sm Grego. Quid ē qḋ non videāt q vidente ē oīa vident? pfectio aūt vni⁹ rei in altera eē nō pōt sm determinatū esse qḋ habebat in re illa. ꝛ ideo ꝙ natū sit esse in altera re oꝫ eā considerare absqꝫ his q̄ nata sūt eā determinare. ꝛ qꝛ forme ꝛ pfectiōes rerū p māam determinant̄. inde est ꝙ sm hoc est res aliq̄ cognoscibilis sm ꝙ a mā separat̄. vñ oportet ꝙ illud in q̄ suscipit̄ talis rei pfectio sit imāle. si enī eēt māle pfectio recepta eēt in eo sm aliqḋ eē determinatū ꝛ ita nō eēt in eo sm ꝙ est cognoscibilis scꝫ ut exn̄s perfectio vni⁹ nata ē esse in altero. ꝛ ió errauerūt phi antiq qui posuerūt sile simili cognosci. volētes ꝙ sm hoc aīa q̄ oīa cognoscit ex oībus māliter constitueret̄: ut t̄ra terrā cognosceret aqua aquā. ꝛ sic de alijs. putauerūt eni ꝙ pfectio rei cognite in cognoscente eē habeat sm ꝙ habet esse determinatū in ꝓpa nā. non aūt ita recipit̄ forma rei cognite in cognoscēte. vñ ꝛ cōmentator dicit 3ᵒ de aīa. ꝙ nō est idē mod⁹ receptionis q̄ forme recipiunt̄ in intellectu possibili ꝛ in mā pma. qꝛ oportet in intellectu cognoscēte aliqd recipi imāliter ꝛ ió videm⁹ ꝙ sm ordinē imālitatis in reb⁹ sm hoc in eis nā cognitiōis inuenit̄. plante eni ꝛ alia q̄ terra sunt nihil imāliter possūt recipe ꝛ oī cognitione priuant̄. ut patet in 2ᵒ de aīa. sensus autē recipit qdē spēs sine mā. sed tñ cū conditiōib⁹ mālibus. intellect⁹ aūt a cōditiōib⁹ depurat⁹ spēs recipit. Similit̄ etiā ē ordo in cognoscibilib⁹. res eni māles non sunt intelligibiles nisi qꝛ nos facim⁹ eas intelligibiles. sūt eni intelligibiles in potētia tm̄. sed in actu intelligibiles efficiūt̄ per lumen intellect⁹ agentis. sicut ꝛ colores actu visibiles per lumē solis. sed res imāles sūt res intelligibiles p seipsas. vñ magis note sm nām q̄uis min⁹ note nob. hec ille. Ex q̄ patet nō solū pma pars ꝯnis. imo tota ꝯ Eandē probationē ponit pma parte. q. 14. arti. p. Cognoscētia a nō cognoscētib⁹ distinguūt̄. ꝛ nō cognoscens nihil habet nisi formā suā tm̄. sed cognoscēs natū est habere formā etiā alteri⁹ rei. nā spēs cogniti ē in cognoscēte. vñ manifestū ē ꝙ natura rei nō cognoscentis est magis coartata ꝛ limitata. nā aūt rerū cognoscētiū habet maiorē amplitudinē ꝛ extensionē ꝛ ꝓpter hoc dicit phūs 3ᵒ de aīa. ꝙ anima est quodāmō omnia. coartatio autē forme est p materiā. vñ ꝛ supͣ diximus ꝙ forme sm ꝙ sunt magis materiales sm hoc magis accedunt ad quandam infinitatem. Patet igit̄ ꝙ imaterialitas alicuius rei est ratio ꝙ sit cognoscitiua. ꝛ sm modū imaterialitatis est modus cognitionis. vñ in 2ᵒ de anima dicit̄ ꝙ plante non cognoscūt ꝓpī suā materialitatē. sensus autē cognitiuus est qꝛ ē receptiuus specierū sine materia. ꝛ intellect⁹ adhuc ē magis cognitiu⁹. qꝛ est magis separat⁹ a materia ꝛ immixtus. ut dicit̄ 3ᵒ de aīa. hec ille. Eandē ꝓbatione ṗtit̄ contra gentiles. lib⁹ 2ᵒ per totū. Et p̄ sen. dis. 35. arti. p. in corpe. ¶ Sed contra pmā ꝯnem arguit Aureol⁹ multipliciter. Primo loco probat ꝙ non oportet ponere differentiā inter actū intelligēdi etiā in nobis a specie intelligibili. Illud enim quo formaliter habet̄ obiectū p̄sens per modū apparētis est formaliter intelligere. sed species intelligibilis facit formaliter apparere ꝛ p̄sentialiter obijci vniuersale ꝛ obiecta omnia sm ꝙ probatū est. Et phūs 3ᵒ de aīa dicit ꝙ intellectus si haberet naturaliter aliquā speciem obstrueret intellectum. ꝛ prohiberet apparere omne aliud obiectum tanq̄ extraneū. vñ actus speciei est representare suū obiectum ut presens exemplare. ergo superfluū ē vltra speciē intelligibilē aliā qualitatē imaginari. cū q̄litas illa q̄ est intelligere nō sit aliud nisi illud q̄ p̄sentialiter habet̄ aliqd per modū apparentis. vñ sequit̄ ꝙ bis appareat obiectū. semel quidē per spēm. ꝛ semel per illā qualitatē. ꝛ cū nō sit aliud mēti videre aliqd q̄ aliquid sibi apparere. seqt̄ ꝙ bis intelliget ꝛ bis videbit. qḋ est oīo superfluū ꝛ contra experientiā. ¶ 2ᵒ sic. Aut intelligere est aliqd presens habere. aut presens per speciem existēs per p̄us intueri. Sed non pōt dari 2ᵐ. tū qꝛ intellectu nō existente in actu considerationis. sequeret̄ ꝙ eēt obiectum p̄sens menti per speciem. ꝛ ita mētes apparerent dum non considerarent per species quas haberet recondidas penes se. tum quia omne quod ē presens siue apparens alicui est apparens. species autē illa nulli faceret apparere. ex quo mens non considerarct. tum quia res posita in esse apparenti nō habet esse nisi intentionale. ꝛ ideo nullus potest eam habere nisi intellect⁹ ꝙ format eā. nihil ꝙ est dictu ꝙ speciem nisi intellect⁹ ꝙ format eā. ...ꝙ spēs tūc faciat apparere uel rem presentet. ꝛ ꝙ intellect⁹ p q̄litatē aliā intueat̄ eā. excelsa eni tali q̄litate ... res p spēm p̄sentialiter apparet verisime videret̄ ꝙ nō posset poni alia q̄litas a spē intelligibili que sit formaliter intelligere. ¶ 3ᵒ sic. Illa qualitas uel erit similitudo obiecti sicut ꝛ species. uel nō erit similitudo Non pmū. tū quia duas similitudines ponere i eadē potētia respectu eiusdē obiecti supfluū videt̄ ꝛ impossibile. qꝛ quereret̄ an eēnt eiusdē spei ꝛ tunc ... intellectio ꝛ act⁹ cognitiu⁹. uel erūt alteri⁹ spei ꝛ sm ... vltima similitudo sit nobilior ꝛ exp... seqret̄ ꝙ

[illegible] sit nobilior sua cā. ģ qlitatē aliā ponere
[illegible] ē nec possibile. Nec pōt dari zᵐ. tū qꝛ actus
[illegible] imitaᷓ obiectū ⁊ assimilaᷓ ipsi ꝙ̄ quecūq̄ alia
similitudo. vn̄. i. Joh. 3° dicit̄ ꝙ cū apparuerit similes ei
erim⁹ ⁊ videbim⁹ eū sicuti ē. ⁊ ꝓpositio antiq̄ꝛ fuit ꝙ
cogscere ē p assimilationē. imo nō ē aliud cogscere ꝙ̄
assimilari. ¶ 4° sic. Cōmētatoꝛ z° de anima. cōmēto
iz° dicit ꝙ intentiōes rerū in aīa sūt cōphensiones.
Et 3° de aīa. cōmento. 3j°. dicit ꝙ abstrahere nihil ali-
ud est ꝙ̄ facere intentiōes intellectas. intelligere ṽo
nihil aliud ē ꝙ̄ recipe has intētiōes. sꝫ intētiōes q̄s fa
cit intellect⁹ agēs sūt spēs intelligibiles. ģ ille eedem
sūt intellectiōes. vn̄ manifeste pꝫ ꝙ nec ph̄s nec cō-
mentatoꝛ posuerūt alias spēs p̄ter ipsosmet actus co
gnitiuos. hec ille. ¶ z° loco ꝓbat ꝙ intelligere nullo
mō sit agere p spēm intelligibilē. Illud nō ē formalr̄
intelligere q̄ nō hꝫ intellect⁹ rē p̄sentē sibi in eē appa-
renti. sꝫ p recipe spēm aut p agere non hꝫ intellect⁹ rē
sibi p̄sentē in esse apparēti. aliud eni ē spēs ⁊ aliud re-
cipe spēm. ⁊ aliud p spēm agere aliqd absolutū. ⁊ ali-
ud illud absolutū. ꝙ̄uis ģ p spēm uel p absolutū pos-
sint res eē p̄ñtes. nihilomin⁹ p agere aut recipe spēm
nō possūt res eē p̄sentes cū ista sint qdā respect⁹. ģ nō
ē possibile ꝙ intelligere formalr̄ sit pati aut recipere
spēm aut agere p eā. ¶ z° Quo nō existe nō min⁹ in-
tellectio remanet nō videt̄ ad intellectionē formalr̄
ptinē. qꝛ trāseūte formalitate rei nō pōt res manere.
sꝫ exclusa oī receptiōe ⁊ oī actiōe. dū tñ intētio intel-
lecta q̄ intellect⁹ fit formalr̄ intelligēs sit adhuc itel-
ligere remanēt in actu. dato eni ꝙ ab eterno esset in
intellectu absq̄ oī ꝓductiōe posito etiā ꝙ remaneret
trāseūte actiōe seu pati atq̄ receptiōe sp intelligere
remanebit. ģ nō ē veꝝ ꝙ intelligere sit formalr̄ age-
re uel pati. ¶ 3° sic. Illud qḋ cōponit̄ ex aliqb⁹ tanq̄
ex mā ⁊ forma nō videt̄ ꝯsistere in agere uel pati. sed
cōmentatoꝛ dicit 3° de aīa. cōmēto. z3° ꝙ intellect⁹ in
actu cōponit̄ ex itellectu māli tāq̄ ex mā ⁊ intētione
intellecta tanq̄ ex forma. ⁊ resultat vnū cōpositū ex
eis sicut ex mā ⁊ forma. Et infra subdit. ꝙ sic̄ esse sen
sibile cōponit̄ ex mā ⁊ forma ⁊ diuidit̄ in hec duo. sic
eē intelligibile debet diuidi in ꝯsimilia his duob⁹. s. in
aliqḋ sile forme ⁊ in aliqḋ sile māe. ģ nō pl⁹ ꝯsistit itel
ligere in agere uel pati ꝙ̄ eē albū aut aliud sensibile
cōpositū ꝯsistat. hec ille. ¶ 4° etiā ꝯ eādē ꝯnē arguit
in z° sen. sic. Impossibile ē respectu eiusdem ponere
duas silitudines realr̄ differētes in eodē intellectu.
sꝫ spēs ē q̄dā pfecta silitudo rei ⁊ silr̄ intellectio. ģ im-
possibile ē ꝙ spēs ⁊ itellectio differāt realr̄. aᵒʳ pꝫ. qꝛ
uel iste due silitudines eēnt distincte solū nūeralr̄. ⁊
[illegible] sic tūc duo accn̄tia eiusdē spēi eēnt i eodē. aut erūt
alteri⁹ rōnis. ⁊ tūc vna erit pfectioꝛ alia. ⁊ virtute cō
tinebit eā sicut pfectū ꝯtinet impfectū virtute. sꝫ im-
possibile videt̄ ꝙ duo accn̄tia q̄ꝝ vnū cōtinet aliud
in virtute sint distincte in eodē subiecto. sicut tepidi-
tas ⁊ caloꝛ in sūmo. igit̄ spēs q̄ ē silitudo rei impfecta
⁊ remissa nō poterit eē in eodē intellectu distincta ab
intellectiōe q̄ ē in eodē pfecta ⁊ exp̄ssa silitudo obie-
cti eiusdē. ¶ 5° quia hec ē intētio Aristotelis 3° de aīa
vbi dicit ꝙ sicut aīa est omnia sensibilia per sensum:
ita est omnia intelligibilia per intellectum. ita ꝙ si-
cut p actū sentiēdi est oīa sensibilia: ita p actū intelli-
gendi ē oīa intelligibilia. sꝫ aīa nō est oīa sensibilia re-
aliter. nō eni p actū vidēdi lapidē reducit̄ ad esse la-
pidis. ģ h̄ est tm̄ p assimilationē inq̄tū p actū sentiēdi
assimilaᷓ rei sensate. ģ silr̄ ex pte intellect⁹ aīa est
oīa intelligibilia p intelligere. nō ꝙ intelligere redu-
caᷓ ad esse ⁊ nām rei intellecte realr̄ sed tm̄ p assimi-
lationē. qꝛ p intelligere qḋ ē exp̄ssa silitudo rei assimi
laᷓ ipsi rei. Tūc arguit̄ sic. Anima p vnā potentiā est
assimilabilis vni obiecto mediāte vnica similitudine
tm̄. sꝫ p nullā aliā potētiā ꝙ̄ p intellectū aīa assimilaᷓ
rei intellecte. igit mediāte vnica silitudine tm̄. sꝫ illa
ē act⁹ intelligēdi. igit̄ in intellectu nō est alia silitudo
obiecti ꝙ̄ ipse actus. hᵒʳ ꝓbaᷓ p Augᵐ 5° de trini. di-
cētē. ꝙ visio ē simillima rei de q̄ gignit̄. ¶ 6° sic. quia
tūc oporteret ponere ꝙ intellect⁹ eēt due potētie. qꝛ
aīa p intellectū bis assimilaret̄ obiecto semel p spēm
⁊ semel p actū. per vnā aūt potentiā aīa vno mō assi-
milaᷓ obiecto. ¶ 7° sic. Spēs ponit̄ i itellectu ad re-
presentandū obiectū ⁊ faciēdū ipsū eē p̄sens intelle-
ctui. ⁊ ad exhibendū ipsū in esse p̄sentiali. sed hoc ma
xime competit intellectioni. igitur non videtur ꝙ sit
ponenda alia species ab intellectione. ¶ 8° Impossi-
bile est ponere respectu eiusdē obiecti duas intelle-
ctiones uel cognitiones in eodem intellectu. sed si po
natur species in intellectu distincta ab actu intelligē-
di tunc necessario erunt in intellectu due cōprehen-
siones uel cognitiones de eadem re. igit̄ ⁊c̄. aᵒʳ ꝓba-
ta ē in simili superius. quia uel ille cognitiones essent
eiusdem rōnis uel alterius. hᵒʳ patet. quia non est mi-
noris abstractionis ⁊ vitalitatis species in intellectu
ꝙ̄ in sensu. sed species in sensu ſm ꝓpriā eius rationē
habet ꝙ sit formalr̄ sensatio ⁊ cōprehēsio. ģ h̄ non est
negādū a spē in intellectu. hᵒʳ patet p ph̄m z° de aīa.
⁊ cōmentatorē cōmento. iz°. ph̄s eni dicit ꝙ sensus
recipit formas sine mā. Et cōmētatoꝛ exponēs illud
dicit ꝙ he forme sūt in sensu sensatiōes ⁊ cōprehēsio-
nes vere. sꝫ nō in re ex̄. coloratio eni in piete nō ē cō-
prehensio coloris. sed coloratio in sensu ē cōprehen-
sio. q̄re ⁊c̄. Diceᷓ ꝙ loqᷓ nō de spē sꝫ de visiōe. Cōtra
ipse videᷓ loq de eadē forma cōpata ad sensū ⁊ ad
rē ex̄. si igtur forma aliq̄ cōpata ad sensū nō eēt vera
sēsatio nisi distingueret vlr̄ int̄ spēm cōpatā ad sēsū
⁊ ad mediū. p h̄ ꝙ in medio nō est sensatio. in sensu āt
ē sensatio. Diceᷓ eni sibi ꝙ oīs forma cōpata ad sen-
sū nō oꝫ ꝙ sit sensatio. ¶ 9° qꝛ nihil aliud reqrit̄ ad h̄
ꝙ aliq̄ forma sit vera cōprehēsio nisi ꝙ p ipsam exhi-
beaᷓ obiectū i eē obiectiuo p̄ñtialiter qḋ ē esse inten-
tionale. hr̄e eni sic obiectū p̄ñs ē ipsū cogscere ⁊ econ
uerso. sꝫ spēs inq̄tū ē silitudo rei hꝫ ex ꝓpa ꝯditione
ꝙ exhibeat rē p̄ñtē i acie cogscibilitatis ⁊ nō i eē reali
igit̄ i eē obiectiuo. igit̄ ex ꝓpa ꝯditiōe hꝫ ꝙ sit vera cō
phēsio. Dices nō q̄libet exhibitio rei i eē p̄ñti ē cōphē-
sio sꝫ sola exhibitio q̄ ē penes eē iudicatiū talis dr̄ itel-
lectio. Cōtra. iudiciū q̄ potentia dr̄ iudicare de re co-
gnita. nō ē aliud ꝙ̄ cognitio ipsa q̄ res iudicaᷓ p̄ñs in

ꝓspectu mētis eē.igit̄ illud q̄ sic ponit̄ res in ꝓspectu
mentis vera cognitio ē.Dices ꝙ spēs nō exhibet rem
in ꝓspectu mētis sȝ tm̄ actus.Cōtra.vbi ē eadē rō ibi
est illud idē qd̄ seq̄t̄ ex tali rōne.sed act⁹ intelligendi
habet ꝙ exhibeat rem p̄sentē in ꝓspectu mētis q2 est
vera silitudo rei.h̄ aūt ꝯuenit spēi.ipsa eni est rei simi
tudo licȝ nō ita clara.igit̄ ipsa spēs vere exhibet rem
p̄sentē.ꝛ p ꝯn̄s ē vera intellectio rei. ¶ 10.sic.Quero
ad quid ponit̄ alia spēs ab intellectu.vel.aut ut supleat
vicē obiecti in rōne terminātis.aut in rōne formalis
principij act⁹ elicitiui.sed nec sic nec sic.igit̄.aᵃ pȝ ex
opiniōib⁹ diuersis.oēs eni opiniones solēnes ponūt
spēm uel in rōne termini actus.iō dicūt aliq ꝙ in visi
one btifica nō requirit̄ spēs q2 ibi nō t̄minat̄ actus ad
spēm sed ad eēntiā diuinā imediate.aut ponit̄ in rōne
p̄ncipij elicitiui act⁹ cū intellectu s̄m alios.bᵃ pȝ p̄mo
ꝙ nō requirit̄ in rōne t̄minantis.q2 actus q̄ intelligo
rosam nō terminat̄ ad spēm rose.alias ois intellectio
q̄ esset mediāte spē eēt actus reflex⁹.terminaret̄ eni
imediate ad aliqd in intellectu.simlit̄ nō esset tūc no
ticia nec scia de reb⁹.nec ꝓpositiōes verificarentur
imediate de reb⁹.imo hec ꝓpositio falsa esset:trian
gulus hȝ tres angulos. in q̄tū compet̄ ad intellectū
enunciantē.similit̄ sensus imediate terminat̄ ad res
ex.ni imediate iudicat res q̄ sūt ex.alias sensatio eēt
actus reflex⁹.ḡ multo magis intellect⁹ iudicat p̄mo
de rebus ipsis. ¶ Confirmatur q2 alias sequit̄ neccio
error Auerrois de vnitate intellect⁹.q2 cū intelligo
rosam simplicit̄ nō particulatā.igit̄ act⁹ erit ens sim
plicit̄ nō particulatū.q2 obiectū iō hȝ tale eē simplicit̄
sed rō magis cōcludit in ꝓposito.q2 si spēs rose esset
illud qd̄ imediate terminat actū intellect⁹.igit̄ spēs
rose ē ens simplicit̄ nō particulatū. Ex q̄ seq̄t̄ ꝙ itelle
ctus erit ens simplicit̄ nō p̄ticulatū.ꝛ sic vn⁹ in oibus
nisi ponas ꝙ subiectū ē vnū numero p̄ticulatū ꝛ non
ei⁹ accn̄s qd̄ est falsū. Itē intellect⁹ intelligēdo rosam
aut sistit in spē rose.aut ꝓcedit vltra de spē ad res.si
p̄mo nō seq̄t̄ ꝙ ois intellect⁹ ē de solis accn̄t.h⁹ itel
lect⁹ nr̄i.si 2ᵒ nō seq̄t̄ ꝙ ois act⁹ intellect⁹ ē discursi
uus.q̄ ambo sūt falsa. 2ᵒ ꝓbat̄ alia pars minoris.s.ꝙ
nō req̄rat̄ spēs i rōne elicitiui actū vna cū intellectu
q2 impossibile est effectū in p̄fectiōe excedere suam
cām equocā.sȝ intellectio ē p̄fectior ipsa spē.igit̄ ipos
sibile e ꝙ sit effect⁹ equoc⁹ ipsi⁹ spēi.nec pōt eē effe
ctus vniuoc⁹ cū sit alteri⁹ rōnis.alias duo accidētia
eiusdē spēi essent in eodē.igit̄ Dicet̄ ꝙ nō est incōue
niens ꝙ effect⁹ excedat in p̄fectiōe suā cām p̄ialē ꝛ
min⁹ p̄ncipalē.spēs aūt respectu intellectionis est cā
min⁹ p̄ncipalis ꝛ p̄tialis.q2 cōcurrit ibi intellectus ut
cā magis p̄ncipalis.Contra.actio simplex habet vnū
p̄ncipiū q̄ elicitiuū simplex sȝ actio q̄ ꝓducit̄ intelle
ctio est simplex.igit̄ hȝ vnū p̄ncipiū q̄ simplex.igitur
illud nō ē ista duo sił spēs.s.ꝛ intellect⁹. Itē ista actio
ꝓ quāto cōuenit intellectui aut ē ab intellectu possi
bili.ꝛ h̄ ē ipossibile.q2 purū possibile i gn̄e itelligibiliū
nullā hȝ actualitatē.intellect⁹ aūt possibilis ē h̄.s̄m
cōmētatorē 3ᵒ de aīa.sȝ ab intellectu agēte nō videt̄
ꝙ sit ibi spēs neccia.sic nō videt̄ q̄re itellect⁹ agens

cū fantasmate nō possit reducē itellectū possibilē ad
actū respcū intellectionis sicut respcū spēi cū ponit̄ in
itellectu.nō videt̄ eni ꝙ fantasma ꝛ itellect⁹ agēs sit
habeāt maiorē repugnātiā ad causalitatē itellectio
nis q̄ȝ speciei. ¶ xjᵒ. Nā s̄m Arı̄.3ᵒ de aīa.sicut se hn̄t
sensibilia ad sensū.sic fantasmata ad intellectū.sȝ s̄m
cū ibidē actio sensibilis ē passio ipsius sensus.sonatio
eni ē auditio ꝛ coloratio ē visio.q̄re in intellectu erit
ipsa itellectio. Et ad hāc intētionē multū videt̄ eē Ari
stotelis auctoritates 3ᵒ de aīa.vbi dic̄ ꝙ aīa ē locus
spēꝝ nō tota sȝ intellect⁹. Itē ibidē. Intelligere ē pa
ti.ista aūt nō eēnt vera si spēs eēt aliud ab intellectio
ne. Itē in eodē dic̄ ꝙ aīa ē oia sensibilia p sensū ꝛ oia
intelligibilia p intellectū.ut s̄ deductū ē. Itē q2 Ari.
nō fuit diminut⁹.ꝛ tn̄ nullā fecit mētionē de ista ordi
ne spēi ad itellectionē s̄m quem p̄mo imp̄mit̄ spēs.2ᵒ
intellectio.Dices ꝙ imo.ipse eni dic̄ ꝙ aīa an̄ actū fit
de potētia eēntiali in potētia accn̄tali.h̄ aūt nō ē nisi
p spēm.sȝ h̄ nō valet.q2 Arı̄.nō intelligit ibi ꝙ intelle
ctus fiat de potētia eēntiali in potētia accn̄tali respe
ctu act⁹ q̄ est simplex intellectio ꝛ cōsideratio p aliqd̄
inherēs intellectui.sȝ intelligit h̄ respectu act⁹ cōple
xi q̄ ē considerare.cōsiderare eni ꝓpe ē vnū cū alio p
intellectū cōponere ꝛ diuidere.ꝛ tūc ipse vult ꝙ re
spectu talis act⁹ cōplexi intellect⁹ p̄mo fiat de poten
tia essentiali in potētia accn̄tali p aliqd inherēs.illud
aūt est habit⁹ scie s̄m mentē suā. ¶ 12ᵒ. Nā cōmenta
tor 3ᵒ de aīa in illa q̄stiōe quā mouet p̄hs:vtȝ intelle
ct⁹ intelligat se sicut intelligit alia.h̄ est p intētionem
abstractā a se sicut abstrahit ab alijs. Respōdet ꝙ in
tellect⁹ nō est res ex̄ in actu.q2 ipsa ē mā̄lia.ꝛ iō nō est
forma q̄ sit cōprehēsio.forma v̄o in intellectu ē com
p̄hēsio.ꝛ ex h̄ erit illa famosa opinio ꝙ in separatis a
mā idē est intellect⁹ ꝛ qd̄ intelligit̄ ꝛ intellectio.ꝛ h̄ p
tanto.q2 intellectio nō ē aliud q̄ȝ res ipsa ut ē abstra
cta a mā.sicut coloratio abstracta a mā̄litate in re ex̄
ē ipsa comp̄hensio.nō aūt in re ex̄.ꝛ h̄ dicit cōmenta
tor expsse 3ᵒ de aīa.cōmento 6ᵒ.et 35ᵒ.et 55ᵒ. ¶ Con
tra eandē ōnē arguit Henric⁹ in q̄dlibet 4ᵒ.q.7.ꝓbā
do ꝙ nō ē ponenda in intellectu aliq̄ spēs p̄uia actu
intelligēdi.ꝛ reduco argumenta ei⁹ ad formā quam
Scot⁹ ponit. ¶ Arguit p̄mo sic. Ois spēs imp̄ssa ab
obiecto rep̄sentat illud sub eadē rōne sub q̄ ab eo im
p̄mit̄.sȝ si imp̄mit̄ ab alio adhuc rep̄sentat sub eadē
rōne q̄ si imp̄meret̄ ab obiecto.aliogn eius spēs vera
nō esset.sȝ spēs q̄ imp̄mit̄ ab obiecto imp̄mit̄ ab eo
ut singulare ē.q2 actio ei⁹ est singularis.igit̄ spēs im
p̄ssa non rep̄ntat vl̄e.nec poterit rep̄ntare vl̄e qd̄ ē
rep̄ntat̄ intellectui.ḡ nulla spēs imp̄ssa rep̄sentat vl̄e
intelligibile sub rōne itelligibilis. ¶ 2ᵒ p̄ presentia ob
iecti est cā p̄sentie spēi ꝛ nō econuerso.nō eni q2 spēs ē
in oculo iō albū est p̄ns sed econuerso.igit̄ p̄ma rep̄n
tatio obiecti nō ē p spēm.igit̄ suplue ponit̄ spēs rep̄
tatiua obiecti. ¶ 3ᵒ Quelibet spēs si eēt i intellectu eēt
forma nāl̄r agēs ad intellectionē.sȝ multe p̄nt eē sil
in intellectu.q2 si vna ponit̄ ibi ꝛ plures.ḡ oēs sic na
turaliter agerēt ad intellectiōes sibi correspōdentes
igit̄ simul eēnt plures intellectiōes correspondentes

[illegible] speb⁹ in intellectu. si eni aliq̄ eo᷑ ageret nāliter [illegible] non eēt intellectio fm eā. sequit̄ q̄ nūq̄ posset eē [illegible] fm eā. q₂ cā naturaliter agens q̄n agit fm [illegible] potēte si non pōt habere effectū nūq̄ ha[illegible]. ¶ 4° q₂ sicut vnū corpus non pōt simul figura[illegible] diuersis figuris. ita nō videt̄ intellect⁹ idē posse figurari uel formari simul diuersis obiectis. qd̄ tn̄ seqt̄ ponendo simul diuersas spēs intelligibiles in eodem intellectu. q₂ spēs intelligibilis ē quedā figuratio in[illegible] ad obiectū intellectū. ¶ 5° q₂ ex hac positiōe videt̄ sequi q̄ intellect⁹ non patit̄ ab obiecto intelligibili ut intelligibile ē passiōe intentionali. sed tm̄ pa[illegible] passiōe reali recipiendo quandā formā q̄ erit ei⁹ [illegible] realis. recipit eni illam spēm ut subiectū reci[illegible] reale accñs. ꝛ ita non patit̄ intellectus ab intelligibili [illegible] intelligibile. Ex q̄ sequit̄ q̄ itelligere nō erit motus rei ad aiam. imo oīo intellectio erit actio absoluta. sicut forma stans in se nō hñs aliquē terminum extra. ¶ 6° q₂ volūtas habet obiectū sufficiēter sibi p̄sens ut circa illud possit agere. licʒ nihil recipiat ab obiecto in se. ita pōt esse in ꝓposito scʒ q̄ intellect⁹ pōt imediate agere circa obiectū aliqd̄ non q̄ ex ei⁹ spēm recipiat sed inq̄tū est terminatiuū actus eius. ¶ Confirmat̄ q₂ obiectū nō est p̄sens volūtati nisi q₂ est p̄sens intellectui. igit̄ ita erit de itellectu respectu fantasmatis. ¶ 7° quia sensus recipit spēm sensibilis aliā ab actu. q₂ organū est eiusdē rōnis cū medio. uel q₂ ista spēs recepta est dispositio ꝓpinq̄ ad actū sentiendi. sed neutrū isto᷑ cōuenit intellectui possibili. q₂ ipse ē virtus nō organiçata. ꝛ de se sūme disponit̄ ad actū intelligēdi. igit̄ ꝛc. ¶ 8° q₂ ista ē intētio Ar. 3° de aia vbi cōmendat antiq̄s dicētes aiam esse locū specie᷑ non tn̄ totā sed intellectū. hec aūt distinctio Ar. non videt̄ bona intelligēdo q̄ alie ptes aie nō habēt spēm. sūt eni spēs in pte sensitiua. sed q₂ alie ptes non hñt species ut loca. sed ut subiectū habet accidentia. intellect⁹ aūt habet eas ut locus. quia ut formas expressas nō aūt imp̄ssas. ¶ 9° q₂ 3° de aia dicit̄ q̄ speculamur qd̄ quid est i fantasmatib⁹. ꝛ fantasmata se hñt ad intellectū possibilem sicut sensibilia ad sensū. ꝛ nihil intelligim⁹ sine fantasmate. ꝛ plura silia dicit ibi Ar. Ex q̄bus ɔcludit̄ q̄ in intellectu nō est aliq̄ talis spēs. q₂ si ipsa poneret̄ tūc intellect⁹ nō specularetur qd̄ qd est in fantasmate sed in spē intelligibili. ꝛ similit̄ non oporteret illū cōuerti ad fantasmata. sed sufficeret spēs intelligibilis in q̄ hr̄et obiectū presens ad qd̄ cōuerteret̄. ¶ Ulteri⁹ arguit Godofredus in q̄libet [illegible] ꝓbando q̄ intelligere nō est nisi recipe spēm. quia illud ad qd̄ aliqd est p se in potētia illud habet eē in eo [illegible] agenti ꝓportionali ꝛ non aliud. sed virtus apprehensiua p se [illegible] est in potētia ad cognitionē. ut p₃ p Augm̄ 12° de trini. ca° 4°. Ipsa forma q̄ visui imp̄mit visio vocat̄. organū etiā conuenit cū medio ꝛ in imutatiōe q₂ sūt eiusdē diaphoneitatis. ¶ 2° sic. phūs 3° de aia dicit q̄ intelligere est qd̄dā pati. sed illud pati nō ē aliud q̄ p̄fici recipiēdo spēm. nō eni est talis passio [illegible] de aia [illegible] nihil aliud est intelligere q̄ receptio spēi. ¶ 3° sic. Nulla res p potētiā cognitiuā est in potētia nisi ad actū cognoscēdi. sed aia p intellectū est in potētia ad spēm intelligibilē. ḡ spēs intelligibilis ut recepta est act⁹ intelligendi. ¶ 4°. Impossibile est subiectū recipiēs aliquā formā mouere se p eā ad actū vlteriorē. sed intellect⁹ possibilis recipit speciē intelligibilē ab obiecto. ḡ non mouet se p spēm ad aliū actū cognoscendi. ꝛ ita act⁹ cognoscendi est ipsa receptio spēi. ¶ 5°. Sicut se habet intelligi ad intelligibile. sic intelligere ad intelligentē. sʒ intelligi respectu obiecti intelligibilis sigtur ut passio. ē tamē vera actio. q₂ intelligibile nihil patit̄ dū intelligit̄. sed poti⁹ videt̄ obiectū agere in intellectū. igit̄ intelligere in intelligente erit recipe ꝛ pati q̄uis significet̄ actiue. ¶ 6°. Intelligere ē illud q̄ intellect⁹ dicit̄ formaliter intelligens. sʒ nō dicit̄ intelligēs ex h̄ q̄ causat intellectionē. alioq̄n fantasma ꝛ intellect⁹ agens dicerēt̄ intelligentia cū causent intellectionē. ꝛ ite᷑ causans albedinē diceret̄ albū qd̄ nō ē ve᷑. ḡ intelligere ē intellectionē recipe. ¶ 7°. Simplicius dicit sup p̄dicamenta ca° de agere q̄ quedā sūt que re ꝛ figura sūt hñtia facere: ut verberare. quedā aūt non re quidē sʒ figura passiua sūt ut intelligi ꝛ videri. quedā autē eꝰ ut intelligere ꝛ videre. sed hoc nō esset ve᷑ nisi intelligere esset pati recipiendo speciē. igit̄. ¶ Cōtra eandem ɔnē arguūt alij ut recitat Scot⁹ ꝓbando q̄ intellectio nō ē aliud a spē intelligibili. Primo auctoritate Aug. 11° de trini. ca°. 2° vbi vult q̄ illa forma q̄ visio vocat̄ a solo corpe gignit̄ qd̄ videt̄. sʒ qd̄ gignit̄ a solo corpe est spēs. igit̄ illa spēs est visio fm Augm̄. ¶ 2° q₂ fm phm̄ 2° de aia idē est sonatio ꝛ auditio. q₂ idē actus actiui ꝛ passiui p ipsū 3° ph̄r. sed sonabile in actu causat spēm soni in aure. ḡ illa spēs est eadem cū auditiōe. ꝛ ita spēs sensibilis ꝛ sensatio idē sūt. ¶ 3° q₂ effect⁹ equoc⁹ non pōt excedere cām equocā in pfectiōe. sʒ nec[illegible] deficit ab ea. sʒ si intellectio eēt aliud a spē intelligibili eēt ei⁹ effect⁹ equoc⁹. ꝛ ɔstat q̄ ē pfectior spē intelligibili. ¶ 4° q₂ tūc spēs eēt magis potētia itellectiua q̄ intellect⁹. ꝛ ita ipsa sepata hr̄et eundem actū sicut calor sepat⁹ calefaceret. ¶ 5° q₂ tunc intellectio nō videret̄ ꝓpa pfectio intellect⁹. q₂ nihil videret̄ eēntialit̄ ordinari ad illā opationē ad cui⁹ p̄ncipiū se h₃ in potētia ɔdictiōis sicut ad accñs p accñs sʒ fm istā opinionē ita se hr̄et intellect⁹ ad spēm intelligibilē q̄ eēt p̄ncipiū intellectiōis. igit̄. ¶ 6° q₂ tūc nō oporteret in intellectu ponere aliquem habitū. tenet ɔñā. q₂ habit⁹ nō ponit̄ p̄cise ad patiēdū. ꝛ maxime in passo sūme disposito ad formā. nō eni o₃ facilitari ad recipiēdū qd̄ in se ē sūme dispositū. sʒ intellectus sūme ē disposit⁹ ad quācūq̄ intellectionē. q₂ nihil h₃ cōtrariū. igit̄ nō o₃ ponere aliquē habitū in intellectu si solū eēt passiu⁹ respectu intellectiōis ꝛ spēs eēt actiua illi⁹. ¶ 7° q₂ si spēs intelligibilis esset rō formalis oīs intellectionis nunq̄ aliqua cōplexio intellectus esset falsa cui assentitur tanq̄ vere. probat̄ ɔñā. q₂ si spēs itelligibilis causat itellectionē effectiue ꝛ nālis causa non agit nisi fm naturam illam qua est i actu species intelligibilis nunq̄ causabit aliquam actionem in intellectu nisi conformem ipsi speciei. ꝛ ita

nūq̄ causabit cōpositionē falsam repugnantē ratiōi terminoꝝ quoꝝ spēs sūt i intellectu. aut si quodāmō potest sicut p vnū oppositū cognitū pōt aliud oppositum cognosci. hoc nō est nisi qꝛ per vnā cōpositionem verā pōt cognoscere oppositā esse falsam. sed nunq̄ eadē spēs causabit aliquā intellectionē falsam tā q̄ veram uel ecōuerso. Et si dicat ꝙ spēs false repsentat opposita. ideo causat falsam intellectionē in intellectu. sequit̄ ꝙ i eadē spēs manens nūq̄ pōt causare assensū oppositū. ⁊ ita nō poterit intellect⁹ eandē cōplexionē cōprehendere. nec ut vbiq̄ uelut falsam. ❡ 8° qꝛ si sic nō apparet quō fiat discursus itellectualis siue syllogizando uel arguēdo si spēs causat omnem intellectionē. nō eni ē intelligibile quō talis species causat oēm discursū. ❡ 9° qꝛ ſm phm intellectio est actio imanens. Et si dicat̄ ꝙ intelligere ſm modū signdi grāmaticalem sigt actiue ⁊ intelligi passiue. tn̄ ſm rem intelligere ē passio. ⁊ qd̄ intelligit̄ ē agens. qd aūt intelligere habeat de rōne actiōis. dicit̄ ꝙ intelligere sigt aliqd nō ut hꝫ eē in subiecto absolute in se sed q̄si tendēs ad alteꝝ ut obiectū siue ut in terminū. ⁊ qꝛ actionis ē ꝓcedere ab agēte ⁊ tendere in passū: iō tales pfectiōes q̄ in re sūt passiōes tn̄ dicūt̄ actiones imanētes. hē in eo manētes qd̄ denoiat̄ ab eis p modum actiōis dicūt̄ eē actiones imanētes. Cōtra phs distinguēs actionē a factiōe p̄ et 6° ethicoꝝ. et 9° meᵗᵉ assignat diuersa p̄ncipia ꝓpa actiōi ⁊ factiōi. qd̄ nō oporteret si intelligeret ꝙ illud qd̄ sigt eē actionē eēt passio. qꝛ tūc nō oporteret sibi assigre principium actiuū ꝓpriū. nō eni oporteret prudētiā esse habitū actiuū sic ars ē habit⁹ factiu⁹ si actio nihil eēt nisi forma quedā recepta in eo qd̄ dicit̄ agēs. ❡ 10. qꝛ si sic nō apparet quō causabūt̄ intentiōes logice uel relationes rōnis si spēs intelligibilis causat oēm intellectionem. qd̄libet eni causatū ab ea erit reale. qꝛ illa dicit̄ intellectio realis q̄ causat̄ imediate a re uel spē repsentāte rē in se igit̄ nulla intellectio causabit intētiones logicas uel relatiōes rōnis. quia intellect⁹ nullo actu suo poterit cōferre obiectū ad aliud q̄ collectio causat relationē rōnis uel intentionē illā in obiecto. ❡ xi° qꝛ si sic nō apparet quō intellect⁹ reflectat̄ sup actū suū. aut quō erit in ptāte reflectētis. act⁹ enim p̄m⁹ ē obiectū secūdi act⁹. ḡ mouet intellectū ad illū actū ⁊ ē in illo. si eni spēs causans aliquā itellectionē hꝫ nāliter causare reflexionē sup illū actū. pari rōne ⁊ reflexionē reflexiōis. ⁊ sic in infinitū. si aūt non hꝫ causare reflexionē sꝫ tm̄ actū absolutū ut p̄us occurrat alia spēs. nō videt̄ possibile assigre quō posset eē aliq̄ reflexio sup aliquē actū. Ulteri⁹ arguūt Durandus ⁊ qdā aliȷ ꝓbādo ꝙ act⁹ intelligēdi nihil absolutū addat ad potentiā. sꝫ tm̄mō respectū ad obiectū. Primo sic. Illa q̄ ex opposito distinguūt̄ nō pn̄t esse vnū ⁊ idē. sꝫ act⁹ p̄mus ⁊ actus secūd⁹ distingnūt̄ ut pꝫ 2° de aia. ⁊ act⁹ p̄m⁹ est forma absoluta. ḡ act⁹ secund⁹ ⁊ opatio erit forma respectiua. ❡ 2°. Si opatio sit forma absoluta ꝓcedit̄ in infinitū cum ois forma absoluta possit habere opationē. sꝫ hē est incōueniēs. ḡ nō est possibile ꝙ opatio intellect⁹ sit forma absoluta. ❡ 3°. Sicut se hꝫ lucere ad lucē sic intelligere ad intelligens. vtrūq̄ eni est act⁹ manens. lucere eni est ipsi⁹ lucis ⁊ intelligere ipsi⁹ intellect⁹. sed manifestū ē ꝙ lucere nō est aliqd̄ absolutū addendū loco. sꝫ differt in solo mō signdi. igitur nec intelligere aliquid addet ad intellectū. ❡ 4°. Omne absolutū pōt deus separare ⁊ facere sine subiecto. sed nō pōt intelligere ab intellectu separare. igit̄ nō est aliquod absolutū. ❡ 5°. In nullo absoluto pn̄t adunari ɔ̄ria. sed eodē actu sentiendi videt̄ albū ⁊ nigrū. igit̄ videre nō pōt poni aliq̄ forma absoluta. ⁊ multo min⁹ intelligere. ❡ Ulteri⁹ arguit Joh. de ripa in suis determinatiōib⁹ ꝓbando ꝙ intelligere uel pcipere nō sit formaliter aliqd productū a potentia intellectiua creata. qꝛ intellect⁹ diuinus nō est formaliter actiuus uel passiu⁹ igit̄ nec intellectus creatus. ant̄s supponit se ꝓbasse. sꝫ ɔ̄nam ꝓbat. qꝛ esse intellectiuū creature est q̄dā pticipatio ⁊ imitatio intellectus diui. ⁊ iō si attendat̄ esse perfectio in intellectu creato penes pticipationē ⁊ ꝓpinquitatē ad esse itellectiuū imensū. igit̄ sicut intellectiuū imensū sic est formaliter pceptiuū qd̄ ē neutrū ad eē actiuū ⁊ passiuū. ita oē intellectiuū creatum. ❡ 2° sic. Si qd̄libet pceptiuū posse ē formalit̄ actiuū ⁊ non eē̄ scꝫ ꝙ nō oē esse actiuū est pceptiuū ḡ esse pceptiuū ad eē actiuū aliqd addit. uel ḡ illud ē esse formaliter actiuū. ⁊ tūc sequit̄ ꝙ posse perceptiuū ē magis actiuū posse q̄ qd̄cūq̄ actiuū posse nō pceptiuū. qd̄ notum est eē falsū. si aūt illud eē nō est formalit̄ actiuū ḡ esse pceptiuū ut sic nō ē formaliter actiuū. Et idem argumētū pōt fieri de esse passiuo. ❡ 3° sic. Si posse perceptiuū intellectiuū ē formaliter actiuū. uel igit̄ realiter in esse ꝓductiuū. ⁊ hoc patet eē falsū. si intentionaliter. p̄cise ɔ̄. nam qd̄libet eē actiuū reale maiorē pfectionē ponit realē in re q̄ eē actiuū intētionale sꝫ nō qd̄libet actiuū reale ē maioris pfectiōis realiter imo formalit̄ q̄ eē pceptiuū. ḡ eē pceptiuū nō est formalit̄ eē actiuū intētionaliter. aᵒʳ pꝫ. nam qd̄libet eē actiuū p qd̄ perfecti⁹ continet̄ creatura ceteris paribus ē esse actiuū pfecti⁹. sꝫ nullū esse intētionale ē tā pfectū sicut esse reale. igit̄ ⁊c. hᵒʳ pꝫ. nā esse pceptiuū ⁊ intelligibile est pfectio speꝝ supioꝝ. esse ṽo actiuū indifferent̄ respōdere pōt inferiorib⁹ spēb⁹. Q eni pceptiuū nō sit formaliter passiuū ꝓbat̄. nā eē perceptiuū ē denoīatio pfectiōis simpliciter. sꝫ eē passiuū ē denominatio impfectiōis in quocūq̄ ente. igit̄ ⁊c. ❡ 2° loco ꝓbat ꝙ nulla pceptio creature ē formalit̄ aliquid actiuū a potentia pceptiua. Primo qꝛ si aliq̄ q̄litas p hꝫ ꝙ agit̄ ab intellectu ē in intellect⁹. sequit̄ ꝙ qcqd intellect⁹ imediate cōtinet causaliter est [illegible] uū vitalē intellect⁹. ḡ eadē est rōo cōtinētia [illegible] causalis in intellectu ⁊ p [illegible] posse intelligere est [illegible] malit̄ posse actiuū. ⁊ posse actiuū intellect⁹ ē formalit̄ posse pceptiuū. cui⁹ oppositū est ꝓbatū. ❡ 2°. Si aliq̄ q̄litas ē intellect⁹ [illegible] qꝛ ē silitudo obiecti in q̄ repsentatiue relucet obiectū. sꝫ ad hē ꝙ intellect⁹ [illegible] gat p hē q̄litate sufficit ꝙ talis q̄litas [illegible] intellectui sit [illegible] obiectū nā [illegible] ficiēt repn̄tat̄ itellectui. sꝫ p agere intellect⁹ [illegible]

tis non plus habet q̄ sit similitudo obiecti q̄ p agere obiecti. imo minus cum talis qualitas sit similitudo obiecti essentialiter: τ ideo a quocūq̧ habeat uel agat dūmodo sic remaneat eque similitudo. g° dato q̄ intellectus non agat dūmodo talis q̄litas incitat intellectui sufficiēt ē intellectio. ¶ 3°. S. per agere intellectus talis q̄litas ē intellectio. g° si intellect° agat fm totum suū po. se ad h° q̄litates talis q̄litas ē summa in obiecto possibilis correndere intellectui. oñs est falsum. nam cum intellectio n̄llus magis sit in potestate intellectus q̄ supernaturalis: staret aliquā visionem naturalem eē perfectiorē cognitionē intellect° visione beatifica. ¶ 4°. Seqtur q̄ visio intēderet penes agere intellectus. g° q̄tūcūq̧ variaret lumen glorie dūmō remaneret idem gradus influxus itellectus semper remaneret idē gradus visionis. oñs ē oīo absurdum. nam tūc intellect° poti° beatificat se actiue q̄ beatificetur a deo imediate: uel per qdcūq̧ donū collatū. ¶ 5°. Seqtur q̄ data tali q̄litate q̄ est visio btifica per remissionē agere intellect° h° q̄litas nō remissa nec aliter inexistēs informatiue remitteret in esse visionis. τ per oñsequēs tale agens ad h° q̄litatē eē visibilē est intellect°. g° intellect° totalit̄ beatificat se actiue effectiue. qm̄ si aliq̄ ocurrunt ad h° q̄litatem. nō tamē ad ipsam eē visibilē. ¶ 6°. Nam seqtur q̄ qcquid est uel eē potest imediate termin° agere intellect° pōt eē intellectio. τ osimiliter quicqd pōt eē imediate termin° volitionis. oñs est falsum. nam cū imediatus termin° actionis volūtatis τ intellect° diuini ad extra sit creatura. sequit̄ q̄ creatura ē itellectio τ volitio ipsi deo ¶ Cōfirmat̄. nam a. q̄litas p h° q̄ est cognitio. q: agit̄ a potētia cognitiua. ergo a quacūq̧ potentia cognitiua a agatur imediate erit eius cognitio. g° si a. imediate agit̄ ab intellectu diuino. a. erit sibi cognitio τ similiter de volūtate. g° cū quelibet creatura imediate agat̄ a deo per intellectū τ volūtatem. sequit̄ q̄ q̄libet ē cognitio τ volitio. imo sequit̄ q̄ quelibet creatura est infinite cognitio τ volitio. si eni penes agē intellect° attenditur eē cognitionis τ non penes suū eē eēntiale. seqtur q̄ qcquid ē infinite ab itellectu q̄tūcunq̧ sit finitum in eē erit infinite cognitio. g° cū quelibet creatura infinite sit a deo p intellectū τ voluntatē infinite ē cognitio τ volitio. ¶ 7°. Nā si sic cū eē intellectiuū creature sit q̄dam pticipatio increati intelligere seqtur q̄ pportionalit̄ est in deo. g° intelligere diuinū est intelligere q: agit̄ a diuino intellectu. oñs est falsū. ¶ 8°. Nam fm phm intellect° possibilis nō est aliq̄ mō actiuus: ē tn̄ pceptiu°. g° nihil est perceptio alicui potētie p h° q̄ agitur ab illa potētia pceptiua. ¶ 3° loco pbat q̄ stat aliqd eē intellectionē intellectu creato. τ tn̄ non informare intellectū. pmo sic. Nā de facto aliqd ē vitalis pceptio aīe h°ane vnite carni τ nō informat sez act° potētie sensitiue. q: talis actus nō informat imediate aīam nec potētiā vitalē sed organum uel cōpositū ex organo τ potētia visiua τ tn̄ imediate imutat aīam uel potētiā. q̄ eni imediate imutet animā p3. q: stat aīam nō vniri iformatiue corpi. τ tn̄ vitalit̄ imutari p sensationes. g° assūptū p3 de aīabus dānatis i inferno q̄ fm Aug^m 21° de ciuitate dei patiūtur dolorem corporalē p ignē corpalē. Alibi etiam ponit q̄ oīs dolor p̄ inest aīe. τ q̄ ipsa sola dolet q̄uis aliqn̄ doleat in corpore. q̄ autē h° sensatiōes nō sint imediate subiectiue i aīa. p3. nā tales q̄litates sūt mātles τ extēse. g° nō sūt subiectiue in aīa rōnali. Q eni sint mātles p3. nā si essent q̄litates indiuisibiles τ inextēse tūc cū pes ledit̄ non plus eēt dolor in pede q̄ i alia pte corpis. nec aīa plus doleret in pede sed in seipsa. cui° oppositū ostēdit Aug° τ experientia docet. patet g° differētia int̄ vitalē imutationē τ habitudinē i formis. qm̄ p vitales sensatiōes corp° τ non aīa informat̄. econuerso vero aīa τ nō corp° imutat̄ vitaliter. cōpositum vo vitalit̄ imutat̄: s3 per aīam ut p partē sui vitalē cui pmo cōpetit. ¶ 2° ad idē q: impossibile ē aliqd eē p informationē corrn̄dēs alicui eē eligibili° in subiecto in q̄ est q̄ sit eligibile in se. nā impossibile ē aliquā formā p sui coīcationē intēsi° perficere aliqd q̄ in se sit perfecta. sed q̄libet sensatio uel cognitio aut vitalis imutatio est in se q̄dā eēntia non vitalis fm suū eē eēntiale. τ tn̄ vitalit̄ habet̄ a potētia vitalit̄ imutata p ipsam. g° perfecti° h3 tale esse potentia q̄ habeat dicta forma. g° nulla potentia vitalis inq̄tū h° h3 illā formā informatiue. s3 perfectiori modo. puta intentionalit̄ τ perceptiue. ¶ 3° sic. Quicqd p sui coīcationem reddit aliqd aliq̄le p̄us est eēntialiter tale sicut albedo p̄us ē eēntialiter albedo q̄ reddat aliud albū formalit̄ p sui coīcationē. τ p̄us h3 actū albedinis in se q̄ aliqd habeat talē actū p sui coīcationem. sed nulla cognitio uel volitio est q̄litas p̄us in se h°. alit̄ per prius esset sibi visio uel cognitio q̄ alteri. g°. ¶ Confirmat̄. Nā nulla res p coīcationem sui potest fieri ita vnum in aliquo sicut est vnum in sui natura. igitur nulla potest cōmunicare formaliter alteri eē quod nō correspondeat sibi eēntialiter respectu sue nature. igit̄ si videre nō correspōdet alicui q̄litati in se cōsiderate. sequit̄ q̄ sola informatiōe non pōt reddere aliqd formaliter tale. ¶ Confirmat̄ qm̄ si qualitas q̄ est visio per coīcationē sui esse reddit potētiā formalit̄ videntē. sequitur q̄ videre tā q̄ actus formalis p p̄us corrn̄deret sibi essentialit̄ τ obiectiue q̄ tali potētie cognitiue. τ sic q̄litas sepata videret. ¶ 4°. In deo intellect° ē forma pceptiua: τ tn̄ nec passiua nec receptiua. g° intellect° creat° cū sit q̄dam participatio diui intellect° ē potētia formaliter pceptiua τ non receptiua. g° si habitudo receptiui necessario ē sibi annexa cū alia est habitudo eius ut potētie pceptiue ad actū. τ alia ut potentie subiectiue. τ p oñs cū in diuis coīcatio sub gradu imenso. puta habitudinē pmā eē sine 2ª nō est odictio ut potētia creata actuet̄ ut potētia pceptiua qd est p vitalē imutationē absq̧ h° q̄ subiectiue iformet̄. ¶ 5°. ppē realē idēptitatē diui intellect° ad suū intelligere nō reqrit̄ informatio ad h° q̄ itellect° diu° intelligat. s3 bn̄ in creaturis. igit̄ si in creaturis itellect° trāsiret in realē idēptitatē vere itelligeret mō quo itelligit intellect° diuin°. g° nūc cū act° intelligēdi nō sit mun° idē sibi ipsi q̄ tūc intellect° eēt idē realit̄ actui. sequit̄ q̄ nunc talis

actus intelligit i sua natura. imo pfectiori mō ꝙ intel-
lectus intelligat. qm̄ ipse eēntialiter ꝛ idēptice. intel-
lect⁹ vō solū informatiue. ergo intellect⁹ nr̄ nō intelligit
nūc per informationē illi⁹ act⁹ intelligēdi. sequit ꝙ il-
le actus itelligit. ¶ 6ᵒ. stat a potētiam respectu b ope-
rationis vitalis hr̄e sūmā vnitatē eēntialē ꝛ b incipe
uel desinere eē intellectionē a vniformit manente in
eē eēntiali. igit b nō reddit potētiā intelligentē ppter
sui idēptitatē ꝛ multo min⁹ p informationē potentie
reddet eā formalit intelligentē. assūptū pbat. sit eni
a aliq̄ sepata itelligētia: sicut ipsa ē habitualis noticia
sui p hoc ꝙ est per se intellectualis sufficient pn̄s itel-
lectui. ita pōt eē sui cognitio actualis sic pz per Augᵐ
6ᵒ. de trinitate. sit ergo a aia sepata hn̄s b verbū adequa-
tū de sua eēntia b est idē eēntialiter cū a. tn̄ stat b esse
ꝛ non eē verbū actuale ipsi a. stat eni eā eē ꝛ nihil co-
gnoscere actu: sicut patet de aia cōiūcta corpi. ergo stat
cū ista idēptitate eēntiali ꝙ b incipiat eē cognitio ipsi
a. ꝙ autē aia uel suba sepata sit noticia sui dicit eē de
mente Augu. 9ᵒ. de trinitate caᵒ. 3ᵒ. sic dicētis. Est igit
quedā imago trinitatis ipsa mens ꝛ noticia cui⁹ est
ples eius ac si de ipsa verbū ei⁹ ꝛ amor ꝛ hec tria vnū
ꝛ vna suba. ¶ Contra 2ᵃᵐ 9nē arguit Aureolus mul-
tiplicit. uel saltē alioꝝ argumētis consentit. pᵐo sic.
Posita causa ponit effect⁹. sed aia itellectiua vnitur
materie ꝛ indiuiduat p eā sm sic ponentes. ergo artabit
ꝛ limitabit ꝛ tollet ab eo virt⁹ cognitiua q̄diu vnit
materie si 9 illa pcedat. ¶ 2ᵒ. Gaudiū ꝛ tristitia ꝛ ce-
tere passiones q̄ volūtati debent sūt q̄dā abstracta a
mā. sed manifestū est ꝙ nec sūt cognitiua nec cogni-
tionis pncipia. ergo nō est verū ꝙ imālitas dicat alicui ꝙ
sit cognitiuū. ¶ 3ᵒ. Si imālitas ē cā ꝙ nā aliqua sit co-
gnoscēs. aut erit ratione puationis quā imālitas im-
portat. aut rōne illi⁹ positiui in q̄ fūdat. sed nō pōt di-
ci pᵐū. q: nulla puatio ē cā positiui. Nec pōt dari 2ᵐ
q: ipsamet nā intellectualis ē illud sup qḋ fūdat puati-
o. ita ꝙ itellectualitas inest illi nature i pᵐo mō di-
cendi p se sic eēntialis dr̄ia. manifestū est aūt ꝙ dr̄ia
nō hz causā nec mediū cū diffinito ꝛ ptes diffinitiōis
imediate dicant de diffinito. ergo in nullo intellectu ve-
rū est ꝙ imālitas sit cā ꝙ nā aliq̄ sit cognoscēs. ¶ 4ᵒ.
Eadē est ratio intelligibilis ꝛ intellecti sm eos. sed in-
telligibile pōt eē mālē. q: phia nālis tractat de rebus
mālib⁹. ergo nō apparet ꝙ imālitas sit cā ꝙ aliqd sit na-
ture cognitiue.

Ad argumenta Aureoli cōtra pᵐā 9nē pᵐo loco iducta vide-
tur ad pᵐū negādo maiorē. non eni res formalit ap-
paret p aliqd absolutū. sz p respectū. sicut res forma-
lit dr̄ visa uel scita p respectum visibilitatis uel h9. ita
res apparēs formaliter apparet p respectū apparē-
tie qui ē respectus rōnis rei cognite ad cognitionem
uel sciam uel cognoscētē. 9cedo tn̄ ꝙ intelligere ē p-
ductio verbi qḋ ē fundamētū ꝛ cā illi⁹ respect⁹. ꝛ est
ratio ꝙ res actualiter appareat. sed species intelligi-
bilis ē cā ꝙ aliqd appareat habitualit. Tūc igitur ad
argumētū 9cedit ꝙ res apparet actualit p intellige-
re: sic p illud qḋ est pductio v̄bi. ꝙ ē pximū fūdamē-
tū apparētie. ꝛ in h sensu negat h⁹. spēs eni non facit
rē actualit apparere. sed ē cā pximi fūdamēti actua-
lis apparētie licz v̄bi. Et ad illud qḋ dicit si intellect⁹
haberet naliter ꝛc̄. dico ꝙ h nō eēt q: spēs faceret rē
actualit apparere cuiusmodi ē spēs. sz q: illa spēs cū
eēt 9nālis nō subesset impio voluntatis. imo semper
actuaret intellectū q̄diu posset. illa aūt sic actuāte in-
tellectū nulla alia spēs posset eū actuare. q: sicut impos-
sibile ē idē corp simul diuersis figuris figurari. ita im-
possibile ē intellectū simul diuersis spēb⁹ actuari. ut
dicit scūs doctor pᵐa pte. q. 85. arti. 4ᵒ. quia impossi-
bile est idē subiectū sil pfici pluribus formis vni⁹ gene-
ris ꝛ diuersarū specierū. sicut ipossibile ē ꝙ idē corp⁹
sm idē simul colorēt diuersis colorib⁹. uel figuret di-
uersis figuris. oēs aūt spēs intelligibiles sūt vni⁹ gnis
q: sūt pfectiones vni⁹ itellectiue potētie licz res quaꝝ
sunt species sint diuersoꝝ generꝝ. ipossibile ē ꝙ idem
intellect⁹ simul pficiat diuersis specieb⁹ intelligibili-
bus ad intelligendū diuersa in actu. Idē ponit. q. 58.
arti. 2ᵒ. ꝛ dat exēplū de corpore respectu figurarū. ꝛ
de intellectu respectu specierū. Sed forte dicet ali-
quis ꝙ ex h sequit ꝙ nūq̄ intellect⁹ habeat nisi vnā
spēm ꝛ sic uel nō intelligit nisi illud cui⁹ illa ē species.
uel si aliud itelligat pᵐa spēs corrūpet. ꝛ ita videt ꝙ
spēs nō manet in itellectu nisi dū actu itelligit: qḋ vi-
det error Auicen. R̄ndet scūs Tho. 2ᵒ. 9 gētiles. caᵒ.
73ᵒ. dicens ꝙ intellect⁹ est i actu pfecto sm spēs itel-
ligibiles cū 9siderat actu p eas. cum aūt nō 9siderat
actu p eas nō est in actu pfecto sm illas spēs. sz se ha-
bet medio mō int potētiā ꝛ actū. hec ille. Idem ponit
4ᵒ. sen. d. 50. q. 1. arti. 2ᵒ. ad 5ᵐ. Similit de veritate
q. 8. arti. 4ᵒ. dicit. Oēs spēs itelligibiles sūt vni⁹ gnis
q̄tūcūq̄ res quarū sunt sint generū diuersoꝝ. oēs eni
eandē potētiā intellectiuā respiciūt. ꝛ iō i potētia oēs
simul eē pn̄t in intellectu. ꝛ silit i actu incōpleto q ē
medius int potentiā ꝛ actū cōpletū ꝛ pfectū. ꝛ hoc ē
spēs eē in habitu q est medi⁹ int potētiā ꝛ operationē.
sed in actu pfecto pluriū specierū intellect⁹ simul eē
nō pōt. ad h aūt ꝙ actu intelligat oz ꝙ sit in actu pfe-
cto illi⁹ speciei sm quā intelligit. ꝛ iō est impossibile ꝙ
sm diuersas formas simul ꝛ semel actu intelligat oia
ergo q̄ in diuersis formis intelligūtur nō pōt simul intel-
ligere. illa vō q̄ intelligit p eādē pōt simul intelligere
hec ille. Cū vlteri⁹ arguit in argumēto ꝙ si tā spēs in-
telligibilis q̄ actus intelligēdi facit rē apparere sequit
ꝙ bis appeat. dico ꝙ non sequitur nisi ꝙ appareat ha-
bitualit ꝛ actualit. nec illud ē pl⁹ icōueniēs q̄ ꝙ aliqd
sciat simul habitualit ꝛ actualit. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ p[illegible]
eni intelligē ē illud hr̄e. sz intueri actualit qḋ pus erat
pn̄s in habitu ꝛ habitualit apparebat. argumētū aūt
pcedit ac si tā spēs q̄ act⁹ itelligēdi rē facet actualit
apparere. tūc eni sequerent illa icōueniētia q̄ numerat
opponēs. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ species ē silitudo habitualis
intelligē aūt nō ē silitudo sz ē pductio actualis [illegible]
dinis. ꝛ ita itelligūt oēs auctoritates dicētes ꝙ noti-
cia ē silis obiecto. accipit eni ibi noticia p v̄bo ꝛ nō p
actu cognoscēdi. Et ad pᵐā pbationē dr̄ ꝙ incōueni-
ens eēt ponē silitudines duas habituales aūt actu-

ales eiusdem spēi. sʒ h̄ non ponim⁹. Ad zᵐ dico ꝙ ille
sūt diuersarū spērū ⁊ nō eiusdē spēi. v̄bū eni seu ↄce/
ptꝰ formata p̄ itellectū ē alteri⁹ spēi a spē intelligibili
nec ē incōueniēs si sit pfectior ⁊ nobilior: ſm spem ꝙ̄
spēs intelligibil. Et ad pbationē dico ꝙ nō oʒ ꝙ effe/
ctꝰ eqnocꝰ sit nobilior cā instrali. nec ꝙ illa cā sit eo no
bilior: sed sufficit ꝙ cā principalis sit nobilior. sic au
tē est in pposito. qꝛ anima q̄ est p̄ncipale agens p/
ducēs itellectionē ⁊ ↄceptionē seu v̄bū ē nobilior illa
ↄceptione seu v̄bo. ⁊ nō solū aīa. imo etiā intellectus
agēs ꝗ spēm īp̄mit itellectui possibili ē nobilior: ꝙ̄ illa
ↄceptio. Cā aūt q̄re pono spēm p̄mā actu differre ſm
spēm a ↄceptiōe ē ista. qꝛ ex eadē spē itelligibili possū
multa cogitare de hoie. ⁊ multas ↄceptiōes diuersas
formare ut dicit scūs Tho. de veritate. q. 8. artī. 13°
ad 7ᵐ. et de malo. q. 16. artī. 8° ad zᵐ ⁊c. ¶ Ad p̄mū dr̄
ꝙ cū dicit̄ itētio ē cōp̄hēsio ē p̄dicatio p̄ cām. qꝛ itē/
tio sic sumat̄ p spē intelligibili ē illud q̄ itellectꝰ itelligit
id est itellectionē pducit ⁊ sic ē cā cōp̄hēsionis. Et eo/
dēmō dr̄ ad zᵐ. ꝙ cū dr̄: recipe intētiones ē itelligē
est p̄dicatio p ↄcomitātiā. sic eni dicit scūs Tho. z° ꝯ
gētiles ca° 75°. Propria opatio nālis hoīs est itelligē q̄
nō cōplet̄ sine passiōe q̄dā inq̄ātū qlibet itellectꝰ patit̄
ab itelligibili. nec ē etiā sine actione inq̄ātū intellectꝰ
agēs facit itelligibilia i potētia eē itelligibilia i actu.
h̄ ille. Ex qbꝰ appet ꝙ opatio itellectꝰ possibilis est cū
passiōe ⁊ cū actiōe itellectꝰ agentis. nō tn̄ ē illa passio
p̄ essentiā. nec illa actio itellectꝰ agētis. cū sint diuerse
potētie itellectꝰ agēs ⁊ itellectꝰ possibilis ſm eū ibidē
ca° 76°. vbi ondit quō agēs se hʒ ad possibilē sicut ars
ad mām: ⁊ sic lumē ad diaphonū. ⁊ quō intellectus nr̄
hʒ istas duas virtutes. cuiꝰ exēplū ponit de oculo ali/
quorū aīaliū q cū h̄ ꝙ ē diaphonꝰ ⁊ colorꝝ susceptiuus
etiā hʒ tantū de luce ꝙ pōt sufficient̄ illuiare sua ob/
iecta. Sciēdū aūt ꝙ cū dixit ꝙ opationē intellectus
possibil̄ comitat̄ actio itellectꝰ agētis q̄ ē facē itelligi/
bilia i actu. nō ē itelligēdū ꝙ qn̄cūq itellectꝰ possibil̄
opat̄ ꝙ agēs faciat nouas spēs. aut ꝙ itellectꝰ possi/
bilis nouit̄ recipiat. vn̄ ipse dicit ca° 72°. Intellectus
possibilis sic ⁊ qlibet alia suba opat̄ ſm modū sue na/
ture. ſm aūt nām suā ē forma corpis. v̄n itelligit q̄dē
imālia sʒ respicit ea i q̄dā mālibꝰ. cui signū ē ꝙ i doctri/
nis vlibꝰ exēpla pticularium ponūt̄ in qbꝰ q̄d dr̄ i'spici/
at. alio ḡ mō se hʒ itellectꝰ possibil̄ ad fātasmata qbꝰ
indiget an̄ spēm intelligibilē. ⁊ alio mō postq̄ recepe/
rit spēm itelligibilē. ante eni indigebat eo ut ab eo ac/
cipiat spēm itelligibilē: vn̄ se hʒ ad itellectū possibilē
ut obiectū mouēs. sʒ post spēm i eo receptā idiget eo
q̄si instrō siue fūdamēto sue spēi. vn̄ se hʒ ad fātasma/
ta sicꝰ cā efficiēs. ſm eni impiū itellectꝰ format̄ in ima/
ginatiōe fantasmata ↄueniētia tali spēi itellectuali in
qbꝰ resplēdet spēs intelligibilis sic exēplar i exēplato
siue i imaginatione. hec ille. Et post i eodē ca° dicit ꝙ
cū intellectꝰ possibil̄ est factꝰ i actu p spēm itelligibilē
receptā pōt agē p seipsū: ut dicit Ar. 3° de aīa. vn̄ vi/
demꝰ ꝙ illud cuiꝰ sciam semel accepimꝰ ē i ptāte nr̄a
iterū ↄsiderare cū volumꝰ. nec impedimur ppt̄ fātas/
mata. qꝛ i ptāte nr̄a ē formare fātasmata accōmoda/
ta ↄsiderationi quā volumꝰ nisi forte esset ipedimētū
ex pte organi sic i freneticis ⁊ lytargicis q nō psūt hr̄e
actū liberi arbitrii: ppt̄ ipedimentū fātastice ⁊ memo/
ratiue. ⁊ ppt̄ h̄ dicit Ar. in 8° physicorū. ꝙ ille q iā hʒ
habitū scie licʒ potētia ↄsiderās nō indiget motore q
reducat eū de potentia i actū nisi remouēs phibens
sʒ ipse pōt exire i actū ↄsiderationis put vult. hec ille.
Ex qbꝰ pʒ ꝙ itellectꝰ possibilis qn̄q intelligit qn̄ nec
ipse aliquā itētionē recipit nouit̄. nec itellectus agēs
aliqd nouit̄ causat licʒ in p̄ncipio qn̄ intellectus possi/
bilis accipit sciam ibi ↄcurrat itētionis noue p itelle/
ctū agētē causatio ⁊ illiꝰ intētionis ab itellectu possi/
bili receptio. dic̄ eī scūs Tho. ibidē ca° 76. Actio inq̄t
intellectꝰ agētis i fātasmata p̄cedit receptionē itelle/
ctꝰ possibilis. aīa eni itellectiua nō ē in potētia ad silitu/
tudinē rerū q̄ sūt in fātasmatibꝰ p modū illū q̄ sūt ibi.
sʒ ſm ꝙ ille silitudines eleuāt̄ ad aliqd altiꝰ ut scʒ sint
abstracte a ↄditionibꝰ indiuiduātibꝰ ⁊ mālibꝰ ex q̄ fiūt
intelligibiles in actu. hec ille. Sciēdum tn̄ ꝙ de v̄bis
Auerrois i h̄ loco nō ē multū curādū cū ipse i hac mā
de itellectu possibili pniciosum dogma tradiderit: ut
ondit egregiꝰ scūs doctor p totū zᵐ ꝯ gentiles. Et sic
pʒ ad argumēta p̄ inducta. ¶ Ad illa q̄ z° loco inducūt̄
rn̄dēt̄. Ad p̄ᵐ q̄dē q̄ qd sit de maiore negat̄ hꝰ. dico
eni ꝙ p agē ul' actū intellectꝰ possibil̄ pducit̄ v̄bū rei
q̄d ē fūdamētū actualis apparētie rei itellecte ita ꝙ
res q̄ apparet q̄si habitualit̄ p spēm intelligibilē i illo
v̄bo p actū itelligēdi pducto apparet expsse ⁊ i actu
in prospectu itelligētis. nec oʒ ꝙ actꝰ itelligēdi sit ali/
qd q̄ res formalit̄ dr̄ apparēs uel obiecta. nec ꝙ sit fun/
damētū illiꝰ respectꝰ apparētie uel obiectꝰ. sʒ sit pdu/
ctio v̄bi q̄d ē illiꝰ apparētie fūdamētū. vn̄ scūs Tho.
p̄ ꝯ gētiles ca° 52° dicit. Intellectꝰ p spēm rei formatꝰ
intelligēdo format i seipso quādā intētionē rei itelle/
cte q̄ ē rō ipsiꝰ quā sigt diffinitio. ⁊ h̄ q̄dē ē necessariū
eo ꝙ itellectꝰ itelligit indifferent̄ rē absentē ⁊ psn̄tē. in
q̄ cū intellectu imaginatio ↄuenit. sʒ itellectꝰ h̄ ampliꝰ
hʒ ꝙ itelligit etiā rē separatā a ↄditionibꝰ mālibꝰ sine q/
bus i rerū nā nō existit: ⁊ h̄ nō posset eē nisi itellectꝰ si/
bi formaret p̄dictā intētionē. h̄ aūt itētio itellecta cū
sit q̄si t̄minꝰ itellectual̄ opationis ē aliud a spē intelli/
gibili q̄ ē forma itellectꝰ ⁊ p̄ncipiū intelligibil̄ opatio/
nis licʒ vtrūq sit rei intellecte silitudo. h̄ ille. Ex q̄ pʒ
quō p illud v̄bū res itellecta q̄ ſm rē est absēs a itelle/
ctu: uel forte nō existēs i rerū nā nihil mālis ⁊ solū in
potētia itelligibilis fit psn̄s intellectui in eē obiectiuo:
⁊ intellecta i actu sic p spēm erit itelligibilis i actu. Et
cū dic̄ arguēs ꝙ agē ⁊ pati uel recipe cū sint respectꝰ
nō psūt facē res appentes i eē nature. nego sibi. actio
eni creature nō dic̄ solū respectū: sʒ motū ul' mutati/
onē cū respectu ut alias dictū ē. nec dico etiā ꝙ illud
agē sit illud q̄ res formalit̄ appet. sʒ ut s̄. ¶ Ad zᵐ di/
co ꝙ si excludat̄ oē agē tā imanēs q̄ transiens nullū
erit itelligē nec aliq̄ apparētia obiectiua. non tn̄ dico
ꝙ illud agē ul' illa actio aut opatio actual̄ sit sp ab in/
tellectu realit̄ distincta nisi i creaturis. In deo eni est
diuina eētia: ut pbat scūs doctor p̄ ꝯ gētiles ca° 45°
vbi noiat diuinū. imo oē itelligē actū itelligētis ⁊ actū

2^m^ z opatione intelligibilē. Et ca°.46. dr. Diuina operatio intellectual' ē ei⁹ eēntia. Et 2°. ꝯ gētiles ca°.10. dr. Si aliq̄ actiones deo ꝯueniāt q̄ nō i aliqd factū trāseāt sꝫ maneāt in agēte. respectu barū nō dr in deo potētia nisi ſm modū intelligendi z nō ſm rei veritatē. hꝫ aūt actiones sūt itelligē z velle. intellect⁹ igit̄ z volūtas i deo nō sūt ut potētie: sꝫ ut actiōes. hec ille. Et sic pꝫ ꝙ arguēs ponit casū iplicātem ꝯdictoria. ℭ Ad 3^m dico ꝙ itellect⁹ i actu dicit in creatis qd cōpositū mō q̄ dr cōmētator. qd etiā approbat scūs Tho. 4°. sen. dis. 49. q. 2. arti. p°. Sic īngt ex forma nāli q̄ aliqd hꝫ eē. z ex mā efficit̄ vnū ens simplicit̄. ita ex forma q̄ intellect⁹ intelligit z ipso itellectu fit vnū in itelligēdo hec ille. Sꝫ tn̄ arguēs decipit̄. aliud eni ē intellect⁹ in actu q̄ꝫ itelligē: sic aliud ē calidū q̄ꝫ calefacē. licꝫ ḡ intellect⁹ i actu sit qd cōpositū. nō tn̄ itelligē. ℭ Ad 4^m negat̄ aña. z ad pbationē dicit̄ ꝙ ille due silitudines sūt alteri⁹ z alteri⁹ rōnis. z ꝯcedit̄ ꝙ vbū z spēs itelligibilis sic se hn̄t ꝙ vbū ē pfecti⁹ spē itelligibili: non tn̄ ꝯtinet spēm itelligibilē virtualit̄. nō eni oꝫ oē pfecti⁹ ꝯtinē virtualit̄ illud qd est ipfecti⁹. Dico vlt'i⁹ ꝙ nullū incōueniēs ē duo accn̄tia eē i eodē subiecto p°. z vnū eē pfecti⁹ alio. Dico vlt'i⁹ ꝙ intellectio actual' nō ē silitudo rei. sic false supponit arguēs ℭ Ad 5^m dico ꝙ aīa p vnā potentiā ē a[illegible] vni obiecto dupli[illegible]citudine: vna q̄si habitualit̄. alia vo actualit̄ z expsse. Dico tn̄ ꝙ visio actualis nō est silitudo obiecti. sꝫ Aug⁹ qn̄qꝫ vocat visionē illud qd ē pncipiū uel termin⁹ visionis. ℭ Ad 6^m pꝫ p idē. ℭ Ad 7^m dico ꝙ spēs ponit̄ i itellectu ut ꝯstituat ipsū i actu p° ut possit exire i actū 2^m. Dico vlteri⁹ ꝙ p actū intelligēdi nō ponit̄ imediate obiectū i eē pn̄ti potētie. sꝫ p spēm aut p vbū. nā intellectio nō est p modū speculi aut forme. sꝫ efflux⁹ z opationis. ℭ Ad 8^m negat̄ hōr. z ad pbationē dico ꝙ auctores qn̄qꝫ noiant habitū noie act⁹ secūdi. vn̄ cōmētator qn̄qꝫ noiat sensationē illud quod est sensationis pncipiū scꝫ spēm. pōt eni dici sensatio habitual'. ℭ Ad 9^m dico ꝙ nō sufficit ad rōnē cōphēsionis adhibere obiectū in eē obiectiuo zc̄. Sꝫ reqrit̄ ꝙ sit actio imanēs ꝯsequēs talem pn̄tiā obiecti. hꝫ aūt nō ꝯuenit spēi itelligibili. ℭ Ad 10^m dico ꝙ spēs itelligibilis non ponit̄ i rōne elicitiui act⁹ cū intellectu. Et ad iprobationē dr sic ibi dicebat̄ ꝙ nō ē incōueniēs effectū excedere i pfectiōe suā cām partialē: z hꝫ mō spēs est cā act⁹ itelligēdi. Et ad p̄mā replicā dico ꝙ nō ē incōueniēs actionē simplicē reduci tāq̄ꝫ i pncipiū q̄ i potētiā z i habitū potētie. qꝛ nō respiciūt actionē ꝯsilit̄. sꝫ potētia respicit subām act⁹. habit⁹ aūt modū act⁹ ut dicit scūs Tho. 4°. sen. dis. 49. q. 1. arti. 2°. Ad 2^am replicam dico ꝙ itellect⁹ possibil' licꝫ sit i potētia pura respectu itelligibiliū formarū. ē tn̄ act⁹ i gn̄e entiū z alicui⁹ actiōis pncipiū licꝫ sit cā ideterminata q̄ nūq̄ꝫ exiret in actū nisi determinaret̄ p spēm itelligibilē ad hāc actionē uel illā. ℭ Ad 11^m negat̄ hōr. vn̄ spēs soni licꝫ dicat̄ auditio. nō tn̄ auditio q̄ ē pceptio: sꝫ q̄ est actus post audit⁹. Dico vlteri⁹ ꝙ bn̄ stat itellectū eē locum spēꝝ. qꝛ scꝫ diu ꝯseruat spēs. z cū hꝫ subiectū intellectiōis. Dico vlteri⁹ ꝙ illa ppositio: itelligē ē pati. ē vera p ꝯcomitātiā. nō āt p eēntiā. qꝛ scꝫ itelligē fit p dēte passione itellect⁹ ab itelligibili. nō aūt ꝙ intellectio sit passio. Dico vlteri⁹ ꝙ [illegible] dat ordinē int actū p̄mū q̄ ē spēs. z actū 2^m q̄ ē opatio. Nec valet glo. q̄ [illegible] ꝯsiderare itelligit ordinē actū 2^m sive i sensitiue uel i itellectu. vn̄ sensationē actualē cōparat [illegible] ꝯsiderationi 2°. de aīa. nec ē cura de vocabulo ꝯsiderationis. arti. 10. dicat̄ ppe de actu cōponēdi [illegible] dēdi aut nō. ℭ Ad 12^m dico ꝙ cōmētator [illegible] locis sumit ꝯprehēsionē p habitu z nō p actu. sic sepe facit Aug⁹ dicēs aīam sp̄ se itelligē. qd ē oio falsū loquendo de itelligere qd ē actual' cōsideratio. ut sepe dicit scūs Tho. p° sen. i mā de imagine. ℭ Ad p̄mū [illegible] dr ꝙ spēs imediate impssa ab obiecto sensibili ē singularis i eē z in repn̄tādo. qꝛ obiectū sensibile imediate iprimit i potētiā organicā scꝫ potētiā sēsitiuā exterio: ē uel iterior̄. z iō spēs ibidē recepta seqt̄ ꝯditiones māles subiecti. Sꝫ spēs impssa itellectui possibili nō imediate ipmit̄ ab obiecto exteriori: sꝫ a fātasmate z itellectu agēte. Et cū dr ꝙ si obiectū imprimeret nō imprimeret nisi spēm singularē zc̄. dico ꝙ hꝫ falsū est. si eni obiectū imediate agēt i intellectū possibilē illa spēs eēt vl'is i repn̄tādo nām sine ꝯditionib⁹ indiuiduātib⁹. qꝛ nec ei⁹ repn̄tatio eēt limitata p subiectū scꝫ itellectū possibilē cui⁹ est recipe formas vles nec p agēs scꝫ obiectū. qꝛ rō agēdi tale spēm ē ip̄ſa nā specifica z nō pncipia iduiduātia. vn̄ ꝙ spēs ipsa sēsui sit singularit̄ repsētatiua. hꝫ pcedit ex mālitate suscептiui: z nō ex pte agētis. Et cū dr ꝯ hꝫ ꝙ actio obiecti ē singularī zc̄. dico ꝙ ꝯn̄a nō valet. licꝫ eni sit actio singularī. nō tn̄ ē p illud qd singulariçat subiectū z induiduat: z iō spēs tali actione causata licꝫ sit i eē singularis nō tn̄ in repn̄tādo. qꝛ solū repn̄tat illud qd est in obiecto rō agēdi scꝫ nām specificā z nō pncipia induiduātia. z de hꝫ alias pxime dicet̄. ℭ Ad 2^m negat̄ aōr. dico eni ꝙ p°us nā spēs ē pn̄s ipsi potētie q̄ꝫ obiectū sit eidem pn̄s. qꝛ obiectū nō ē pn̄s potētie intellectiue nisi p suā silitudinē sic ponit Ansel. in li°. suo monol. ca°. 36. vbi sic ait. Nulli dubium ē creatas subas multo ali[illegible] eē in seipsis q̄ꝫ i n'ra scīa. In seipsis nāq̄ꝫ sūt p ipsā suā eēntiā. in n'ra vo scīa nō sūt earū eēntie. sed earū silitudines. restat igit̄ ut tāto veri⁹ sint in seipsis q̄ꝫ i n'ra scīa q̄ꝫto veri⁹ sūt alicubi p suā eēntiā q̄ꝫ p suā silitudinē. hec Ansel. ℭ Ad 3^m dico ꝙ ſm scūm Tho. de veritate. q. 9. arti. 4°. spēs intelligibil' triplr̄ ē in itellectu. p° mō q̄si mediocrit' int potētiā z actū q̄n scꝫ ē in habitu. 2° ut in actu pfecto q̄n ad itelligent̄. hꝫ ē q̄n itelligēs actu cogitat ſm formā quā penes se hꝫ. 3° i ordine ad alterū. z trāsit⁹ qdē de vno ad alterū ē q̄si de potētia i actū p volūtatē. ipsa eni volūtas angeli facit ut itellect⁹ ei⁹ actualit̄ se ꝯuertat ad formas qs hēbat q̄ i habitu. z silr̄ volūtas facit ut intellect⁹ angeli adhuc pfecti[illegible] fiat i actu penes ip̄m [illegible] nō solū ſm se. sꝫ in ordine ad aliū pficiat̄. hec ille. [illegible] ponit p°. pte. q. 107. arti. p°. Volūtas īngt mouet itellectū ad suā opationē. Intelligibile āt ē i intellectu triplicit̄. p° mō habitualit̄ uel i memoria. ut Aug⁹ dicit. 2° mō ut actu ꝯsideratū uel ꝯceptū. 3° āt mō ut ad al[illegible]

ad relatū. manifestū ē aūt ꝙ de pͦ gdu trāsferť ad se/
[illegible] intelligibile p̄ īpeꝝ volūtatis. vñ in diffinitiōe
[illegible] ꝙ [illegible] cū voluerit. [illegible] etiā de zͦ gdu trās/
fertꝰ ad zͦ p volūtatē. h̄ ille. Et. q. 57. arti. 4ͦ. dicit sic.
Ex sola volūtate depēdet ꝙ aliq̄s actualiť cōsideret
aliqd. qꝛ cū aliq̄s h̄z habitū sciē uel spēs intelligibiles i
[illegible] vtiť eis cū vult. h̄ ille. Idē dicit de malo
q. 7. arti. 8ͦ. Usus inqt spērū itelligibiliū q ē actualis
cogitatio depēdet ex volūtate. vtimur eni spēbꝰ ha/
bitualiť in nobis existētibus cū volumꝰ. Idē ponit de
veritate. q. 8. arti. i3ͦ. Ex qbꝰ p3 ad argumētū. licȝ eni
spēs itelligibilis sit pͥncipiū itellectiōis. nō tñ pͥncipa/
le sed ipsa potētia itellectiua. ꝛ iō spēs illa nō sͣ cau/
sa actū intelligēdi [illegible] ad illū. sȝ solū
q̄ intellectꝰ vtiť ea. qd̄ ē imꝑiū volūtatis. lȝ pͥma itel/
lectio pͤcedat oēm actū volendi. pōt ǧ intellectus vti
vna spē ꝛ nō alia fm ꝙ diuersimode moueť a volūta/
te ꝛ ex fātasmate ꝛ multis alijs occasiōibꝰ. ℭ Ad 4m
dico ꝙ sic sepe dictū fuit nō ē impossibile multas for/
mas vniꝰ gñis iformare eandē potētiā i actu incōple/
to medio inť purā potētiā ꝛ actū pfectū. h̄ mō aūt sūt
multe spēs itelligibiles sil' i itellectu. nō aūt i actu pfe
cto nō expectāte vlťiorē actū. ℭ Ad 5m dico ꝙ itelle/
ctus patiť ab obiecto reali passiōe q ē salus ꝛ pfectio
lȝ nō patiať passione abijciente aliquā dispositionem
subiecto ꝯnālē: nec recipiat formā obiecti fm eūdem
modū eēndi quē h̄z in obiecto. ꝛ iō illa passio dr inten/
tional'. qꝛ itellectꝰ nō recipit colorē fm eē qd̄ h̄z color
in supficie. sȝ fm aliū modū. ℭ Ad 6m dico ꝙ nō ē sile
de volūtate ꝛ intellectu. qꝛ itellectꝰ possibilis ē potē/
tia passiua iō nō pōt agere nisi fiat i actu p spēm obie/
cti sui. volūtas aūt ē potētia actiua. ꝛ iterū voluntas
nō o3 ꝙ imediate recipiat ab obiecto spēm obiecti. qꝛ
sufficienť obiectū ē sibi pñs in itellectu. dico tñ ꝙ vo/
lūtas recipit ab obiecto sibi pñtato p intellectū quā/
dā impͥssionē q ē pͥncipiū oiu3 alioꝝ actuū. q̄ qdē im/
pressio dr spūs amoris. ꝛ de h̄ alias dictū fuit. ℭ Ad
ꝯfirmationē p3 p idē. nā aliť o3 obiectū eē pñs itelle/
ctui q̄3 volūtati. cū cognitio nō fiat nisi pͤcedente assi/
milatione itellectꝰ ad itelligibile ꝛ iō pñtia intelligibi/
lis i fantasmate nō sufficit ad intellectionē. ℭ Ad 7m
dico ꝙ cā q ibidē assigť q̄re sensus recipit spēm sensi/
bilis nō valet. sȝ gñalis cā q̄re tā sēsus q̄3 intellectꝰ re/
cipiūt speciem obiecti ē ista. qꝛ sc3 sūt potētie actiue ꝛ
passiue. nō pñt aūt agē nisi fiāt in actu pͦ p spēm quā
recipiūt ab obiecto. vñ scūs Tho. pͦ qlibet. q. z. arti. pͦ
vbi q̄rit. vtrū aia recipiat spēs qbꝰ cog̃scit a rebus ex
aiam. sic ait. In agētibꝰ ꝛ patiētibꝰ distinguēdū ē. Est
eni qd̄dā agēs qd̄ de se sufficiēs ē ad iducēdū formā
suā i patiēs. sic ignis sufficiēs ē ad calefaciēdū de se.
qd̄dā xͦo agēs ē qd̄ nō sufficit de se ad iducēdū formā
suā i patiēs nisi supueniat aliud agēs. sic calor ignis nō
sufficit ad cōplemētū nutritiōis nisi p virtutē aie nu/
tritiue. vñ virtꝰ aie nutritiue ē pͥncipaliť agēs. calor
xͦo ignis [illegible]. sil' ē diuersitas ex pte patiētꝰ. qd̄dā
[illegible] ē patiēs qd̄ in nullo coopať agēti sic lapis cū sur/
sū pͥjciť uel lignū cū ex eo fit scānū. qd̄dā xͦo pati/
ens ē qd̄ agēti coopať sic lapis cū deorsū pͥjciť. ꝛ cor/
pus hoīs cū sanať p artē: ꝛ fm h̄ res q sūt ex aiam tri/
pliciť se h̄ñt ad diuersas aīe potētias. ad sensus enim
exteriores se h̄ñt sic sufficiētia agētia quibꝰ patientia
corpa nō coopāť. sȝ tñ recipiūt. Qꝛ aūt color nō p se
pōt mouere visum nisi lux supueniat nō est ꝯ illud qd̄
dictū ē ꝙ tā lux q̄3 color inter ea q sūt ex aiam cōpu/
tanť. sensus aūt exteriores suscipiūt tñ a rebꝰ p mo/
dū patiēdi sine h̄ ꝙ aliqd coopeť ad sui formationē
q̄3uis iam formati hēant ppͥā opationē q ē idiuiduū
de ppͥijs obiectis. Sȝ ad imaginationē res q sūt ex
aiam coopanť ut agētia sufficiētia. actio eni rei sensi/
bil' nō sistit i sēsu. sȝ exinde pueniť vsq3 ad imaginatio/
nē uel fātasiā. tñ imaginatio ē patiēs qd̄ coopať agē/
ti. Ipsa eni imaginatio format sibi aliq̄rū rerū silitu/
dines q̄s nūq̄3 sensus pcepit. ex his tñ q sensu pcipiūť
cōponēdo ea ꝛ diuidēdo. [illegible] imaginamur montes au/
reos q̄s nūq̄3 vidimꝰ ex h̄ ꝙ vidimꝰ aurū ꝛ mōtes. Sȝ
ad itellectū possibilē coopanť res exteriores sic agē/
tia insufficiētia. actio eni ipsarū rerū sensibiliū nec in
imaginatione ꝯsistit. sed fātasmata vlteriꝰ mouēt in/
tellectū possibilē. nō aūt ad h̄ ex seipsis sufficiūt cum
sint i potētia itelligibilia. intellectꝰ aūt nō moueť nisi
ab intelligibili in actu vñ o3 ꝙ supueniat actio itelle/
ctus agētis cuiꝰ illustratione fātasmata fiāt actu in/
telligibilia. sic illustratiōe lucis corpalis fiūt colores
actu visibiles. Et sic patet ꝙ itellectꝰ agēs ē pͥncipale
agēs qd̄ agit rerū silitudines in itellectu possibili. fā/
tasmata aūt q a rebꝰ exteriorībꝰ accipiūť sūt q̄si agē/
tia istrālia. Intellectꝰ etiā possibilis coopať ad res q̄/
rū noticiā accipit sic patiēs qd̄ coopať agēti. multo eī
magis pōt itellectꝰ formare qdditatē rei q nō cecidit
sub sensu q̄3 imaginatio. hec ille. ℭ Ad 8m dico ꝙ licȝ
tā sensus q̄3 itellectꝰ recipiat spēs obiectoꝝ sic subie/
ctū recipit formā. tñ specialiť intellectꝰ dr eē locꝰ spē/
rū. qꝛ potiꝰ ꝯseruat spēs q̄3 sensus cū spēs intelligibi/
les nō corrūpanť ad corruptionē subiecti ul' trāsmu/
tationē eiꝰ. sic [illegible] i sensu. loci aūt ē ꝯserua/
re locatū. ℭ Ad 9m dico ꝙ fm [illegible] in rōnibꝰ ar/
gumētoꝝ Aureoli. intellectꝰ ꝯiūctꝰ nō pōt ꝯsiderare
p spēs q̄s penes se h̄z nisi se ꝯuertat ad fātasmata. ꝛ h̄
ꝯtingit. qꝛ modus opandi ppoͦtionať mō eēndi ut ibi
diffuse dictū ē. ℭ Ad pͥmū Godofredi negať hͦr. dico
eni ꝙ potētia cognitiua ē i potētia ad actū pͥmū ꝛ zm
Et ad dictū Aug' dico ꝙ ipse vocat ibi visionē actū
pͥmū visus. non aūt loqť de actuali visione. ℭ Ad zm
dico ꝙ illa ē pdicatio p cām. qꝛ sc3 receptio ꝛ passio ē
cā intellectiōis. nō aūt vera p eēntiā ut dicit pͥma ꝯ.
ℭ Ad 3m negať aͦr. potentia eni cognitiua cū sit passi/
ua ē in potētia ad duo: ut dictū est. ℭ Ad 4m dico ꝙ
aͦr ē falsa: ut patuit in solutiōe septimi pͤcedētis Hen/
rici vbi fit distinctio de passo multiplici. ℭ Ad 5m dico
ꝙ silitudo nō valet. qꝛ itelligē est actio imanēs: iō nō
o3 ꝙ obiectū eiꝰ patiať p eā [illegible] agens agit. ℭ Ad 6m
dico ꝙ nō sufficit ad h̄ ꝙ aliqd itelligat qd̄ causet in/
tellectionē sed requiť ꝙ agat p eā [illegible]
nō [illegible] de fātasmate uel intellectu possibili. ℭ Ad
7m dico sic ad zm. uel pōt dici ꝙ Simpliciꝰ loquiť de
intelligē put dicit actū pͥm intellectꝰ: nō put dicit zm.

¶ Ad p̄mū Scoti dico q̄ Aug⁹ nō vult q̄ actualis visio a corpore imediate gignat̄. sed mediate. q2 sc3 causat spēm i oculo q̄ est pncipiū visiōnis. Hāc solutionē intendit scūs Tho. de malo. q. 16. arti. 12. ad 2ᵐ. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ Ar. accipit ibi auditionē nō p actuali sensatiōe soni. sed p actu p̄ audit⁹ τ ille ē spēs causata a sonabili corpore in auditu. sic q̄ncq3 habit⁹ noiatur noie sui act⁹ cui⁹ est pncipiū. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ spēs non ē totalis cā sensationis. sed sensus in actu q̄ dicit cōpositū ex potētia τ spē sensibili. τ illud ē pfect⁹ visione. τ ita dico de spē intelligibili respectu intellectionis. Hāc solutionē intendit scūs Tho. p̄ma 2ᵉ. q. 51. arti. 2. ad 3ᵐ. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ spēs intelligibilis non h3 rōnē potētie. sed ipse itellect⁹ h3 rōnē potētie: cui⁹ cā est. q2 lic3 tā intellect⁹ q̄3 spēs intelligibilis ocurrāt in pductione act⁹ intelligendi. tñ intellect⁹ pncipalit̄ respicit subam act⁹. spēs aūt modū act⁹. vnde q̄ ille act⁹ sit intellectio h3 ab intellectu. p aūt sit habit⁹ obiecti uel illi⁹ h3 a spē. ¶ Ad 5ᵐ negat̄ oñā. nec pbatio valet. q2 spēs itelligibilis nō est totale pncipiū intellectionis sed partiale. τ iterū l3 intellect⁹ sit i potentia ōdictiōes ad spēm intelligibilē. tñ nat̄r inclinat̄ ad eā sic ppa potētia ad ppriū actū. ¶ Ad 6ᵐ negat̄ oñā. Et ad pbationē dico q̄ falsū supponit sc3 q̄ totale effectiuū intellectionis sit spēs intelligibilis. τ q̄ intellect⁹ possibilis se habeat mere passiue. qd̄ negat̄. ¶ Ad 7ᵐ negat̄ oñā. nec pbatio h3 apparētiā nisi diceremus q̄ sola spēs intelligibilis causat intellectionē. qd̄ non dicim⁹. imo itellectus vtit̄ ea cū volūtas vult. τ iō q2 intellect⁹ pōt cōponē diuersas spēs q̄s penes se h3. iō q̄ncq3 false cōponit. q̄ncq3 vere. ¶ Ad 8ᵐ p3 p idē. pcedit eni solū ō ponētes spēm intelligibilē pcise causare intellectionē. ¶ Ad 9ᵐ dico q̄ intelligere est actio imanēs ipsi potētie intellectiue nō habitui uel spēi intelligibili. q2 pncipalit̄ agens ē potentia q̄3 habitus uł spēs. ¶ Ad 10ᵐ dico q̄ si sola spēs itelligibilis causaret actū itelligēdi. oñā ibi facta hr̄et apparētiā. nō āt nūc. nā itellect⁹ p spēm intelligibilē causat itellectionē τ iterū reflectit se sup actū suū τ cōpat rē ex̄ ad illa q̄ sūt in intellectu: τ inde causant̄ relationes rōnis. ¶ Ad 11ᵐ dico ut p̄us. q̄ nō sola spēs causat actū 2ᵐ sed intellect⁹ cū ea p impiū volūtatis τ iō intellectus pōt causare vnā reflexionē solā uel plures sic volūtas voluerit. Si āt sola spēs causaret itellectionē. cū volūtas non moueat eā nec imediate vtat̄ ea nō appareret quō eēt status in reflexionib⁹ q̄n irēt in infinitū si aliq̄ fieret. ¶ Ad p̄mū Durandi dr̄ q̄ ē fallacia oñtis arguendo sic: ista distinguūt̄. ḡ distinguūt̄ isto mō. sc3 sic respect⁹ ab absoluto. dico eni q̄ l3 act⁹ p̄m⁹ τ secūdus distinguātur nō tñ illo mō s3 sic q̄ act⁹ p̄m⁹ ē potentialis respectu secūdi. secūd⁹ aūt ē act⁹ vltimat⁹ non expectās vlteriorē actualitatē in subiecto. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ oñā. nō eni ois forma ē pncipiū opatiōis ut p3 de quātitate. τ in pposito dico q̄ sola illa forma ē pncipiū opationis q̄ expectat vlteriorē actū potētie ipsi⁹ receptiue. nō aūt forma q̄ est vltim⁹ act⁹ cui⁹ est opatio. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ silitudo nō valet. nā lucere ē act⁹ p̄m⁹. τ intelligere act⁹ secūd⁹. Dico vlteri⁹ q̄ lucere differt realit̄ a luce sic eē a forma. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ intelligere possēt p dei potentiā separari [illegible] intelligeret p illud [illegible] τ loq̄r de itelligere [illegible] dicit actū intelligēdi. non put dicit eē [illegible] forme cum relatione ad intellectū. ¶ Ad 5ᵐ dico q̄ oñā admitti pōt in eodē subiecto intentionali τ i aia. q2 [illegible] nō [illegible] tur. sec⁹ de admiratione [illegible] aiam in eē reali. ¶ Ad p̄mū cōtra q̄ Joh. de ripa p̄ loco ō candē rōnem obiicit dicit̄ q̄ in deo intelligere est actio τ silit̄ velle lic3 illa actio nō sit elicita uel pducta a potētia. vñ cōmentator. 12. me⁹ cōmēto. 39. dicit. De⁹ h3 vitā. q2 actio intellect⁹ ē vita. h nomē eni vita dr̄ de cōphēsione. τ eius actio itellect⁹ ē cōphēsio. ḡ actio itellect⁹ ē vita. Sed cōmēto. 51. dicit. Manifestū ē q̄ p̄mū pncipiū nobilissimū nō acq̄rit nobilitatē nisi p suā actionē quēadmodū est in eis q̄ intelligūt. q̄m nō acquirūt nobilitatē nisi p actionē itellect⁹. Et ibidē dicit q̄ intelligere dei ē ei⁹ actio τ ē sua suba. Et 2ᵒ celi cōmēto. 17. dicit Deū qd̄ h3 actionē i se ē spūale nō corpū. τ necesse est ut actio rei diuine sit eternitas. actio eni rei diuine est ipsa τ suū eē cū nō sit ppt̄ aliud. hīc ille. Dico ḡ q̄ itelligēi deo ē actio itellect⁹ diuini. nec seq̄t̄ sit i deo intelligēs actio nō differēs nec pducta ab itellectu. q̄ ita sit in nobis q2 itellect⁹ τ itelligē nō dicūt̄ vniuoce de deo τ creatura. dico tñ q̄ itelligere ut itelligē est nō h3 de sua rōne q̄ sit pductū ab itellectu. nec h3 q̄ sit idē cū intellectu. s3 abstrahit ab vtroq3 illo mō q̄ analogū abstrahere pōt a suis iferiorib⁹. tñ sic dic scūs Tho. p̄ma pte q. 29. arti. 4. aliq̄d ē de rōne iferioris qd̄ nō ē de rōne supioris. ut rōnalitas ē de rōne hoīs. nō aūt aialis in coi. ita i pposito de rōne itelligē creati ē q̄ sit q̄d pcedēs ab itellectu facto i actu. lic3 nō sit de rōne act⁹ itelligēdi i coi ōsiderati. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ potētia pceptiua creata addit ad potentiā actiuam aliquā differentiam contrahētem rationē potentie. illa aūt dria sumēda ē ex actu potētie pceptiue. act⁹ aūt uel actio potentie perceptiue est actio imanēs procedens ex potētia assilata suo obiecto. h ē ḡ qd̄ addit potētia pceptiua ad potētiā actiuam. q2 sc3 ē potentia actiua actiōe imanente elicita p spēm obiecti. Et cū dicit arguēs q̄ si illud qd̄ addit [illegible] eē formalit̄ actiuū [illegible]. dico q̄ illud qd̄ supadditū nō dicit formalit̄ actual. s3 ē q̄dā specificatio actiuitatis. sic rōnalitas nō dicit in sua ratione aialitatē. s3 specificat aialitatē. cū q̄ [illegible] q̄ supaddit rōnalitatē ad aialitatē sit forma [illegible] in pposito. potētia pceptiua ē formalit̄ actiua lic3 differētia ōstitutiua potētie pceptiue nō dicat formalit̄ actiuitatē. s3 modū actiuitat̄. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ potētia pceptiua creata ē actiua τ pductiua realis [illegible] ē pceptio τ cognitio. ē tñ aliq̄ pceptiua actiua [illegible] [illegible] pducit intētiōes rerū q̄ pdē intētiōes [illegible] res in se. s3 sūt intētiōes respectu obiecti qd̄ [illegible]. Et cū arguēs pbat q̄ potētia pceptiua nō sit actiua realit̄. q2 [illegible] falsitas manifeste apparet. Dico q̄ [illegible] [illegible] est. potētia eni pceptiua lic3 p [illegible] agere [illegible] [illegible] [illegible] in se [illegible] [illegible] pbat q̄ nō sit actiua itētionalit̄. q2 [illegible] [illegible] potētia actiua realit̄ [illegible]. Dico q̄ oñā nō valet [illegible]

cit scūs Tho. pª pte. q. 82. arti. 3º. Res q̄ sūt īfra aīam nīam meliori mō sūt ī aīa q̄ ī seipsis. ut sūt res sēsibiles ꝛ corruptibiles. sꝫ res q̄ sūt sup̄ aīam nr̄am meliori mō sūt in seipsis q̄ in aīa nr̄a. q2 oē q̄d recipit̄ ī aliq̄ ē ī eo p modū recipiētis. si ḡ recipiēs hēat meli⁹ eē q̄ receptū in se hēat. meliori mō erit in recipiēte q̄ in se. Itē z° ꝯ gētiles ca° 50. dic̄. Forme rez sēsibiliū pfecti⁹ eē hnt ī itellectu q̄ ī reb⁹ sensibilib⁹. sūt eni simpliciores ꝛ ad plura se extēdētes. p vnā eni formā hoīs intelligibilē cog̃scit itellect⁹ oēs hoīes. h̄ ille. Dico igit̄ argumenti q̄ nō oē eē reale ē pfecti⁹ q̄ intētionale ac p h̄ nec oꝫ q̄ oē q̄d agit reale sit pfecti⁹ actiuo itētionali. vn̄ pfectior potētia ē itellect⁹ agēs q̄ facit calorē intētionalē q̄ virt⁹ ignis q̄ facit calorē realē. ꝛ silr̄ pfectior ē intellect⁹ possibilis formatiu⁹ verbi rose q̄ virtus rosarij rose realis pductiua. dico eni q̄ rosa intentionalis pfectior est q̄tū ad aliqd q̄ sit ipsa rosa n̄ali. scꝫ ē imālis ꝛ itelligibil' actu ꝛ icorruptibilis ꝛ act⁹ prim⁹ intellect⁹ ꝛ p̄ncipiū itellectiōis q̄ ē act⁹ nobilissim⁹ quoꝝ nullū pōt rosa exterior. licꝫ rosa exterior sit q̄ ad aliq̄ pfectior scꝫ inq̄tū ē substantia ꝛ illa spēs ē accidēs. ¶ Ad p̄mū eoꝝ q̄ z° loco inducit dicit̄ q̄ nō oē pductū ab intellectu imediate ē intellectio. nā v̄bū pducit̄ ab intellectu possibili ꝛ tn̄ nō ē intellectio. Itē intellect⁹ agēs pducit spēs intelligibiles q̄rū nulla ē intellectio. sꝫ cōcedit̄ q̄ oīs actio imanens intellectui est intellectio siue sit eadē intellectui sic in deo siue pducta ab eo ut ī creatura. Cū aūt arguēs dicit se pbasse q̄ potētia pceptiua nō ē formalit̄ actiua. dico q̄ male pbauit. ¶ Ad z^m negat̄ a^{ca}. de rōne eni intellectiōis nō ē q̄ sit silitudo. sꝫ q̄ sit actio imanēs agēti p spēꝫ ꝛ silitudinē obiecti actiōis. ¶ Ad 3^m dico q̄ talis q̄litas nō hꝫ q̄ sit intellectio ex h̄ q̄ ē ab intellectu possibili. sꝫ ex h̄ q̄ ē ab itellectu ī actu. itellectus aūt ī actu dicit qd ꝯpositū ab itellectu possibili ꝛ habitu itellectuali. siue ille habit⁹ dicat̄ spēs siue lumē glorie. ꝛ iō argumētū nō capit mentē nr̄am. Dico eni q̄ itellectū agē s̄m vltimū sui posse itelligit̄ dupliciē. Uno mō s̄m vltimū sui posse ꝯsiderati ex pte nālis potētie q̄ est intellectus possibilis. ꝛ tūc dico q̄ ex illa pte habet̄ intēsissima nec optima itellectio. q2 itēsio ꝛ nobilitas ē in actu nō solū ex potētia. imo ex habitu. Alio mō pōt itelligi q̄ agat s̄m vltimū sui posse ꝯsiderati ex pte habit⁹. ꝛ tūc dico q̄ nobilissima spēs intellect⁹ creati ē dīna eēntia q̄ tn̄ non tāto vniri pōt itellectui creato qn adhuc pfectius possit vniri. ꝛ ita nūq̄ pōt itellect⁹ isto mō agere s̄m vltimū sui posse. ¶ Ad 4^m dico silr̄ q̄ itensio actus q̄nq̄ pcedit ex maiori conatu potētie cum eodē habitu. aliq̄n aūt ex maioritate habit⁹. Prima aūt intēsio nō hꝫ locū ī btīs nā btūs totū posse intellect⁹ applicat ad deū vidēdū ꝛ vtit̄ habitu glorie q̄tūcūq̄ pōt vti. nec btūs potest vti illo citra vltimū sui posse. q2 h̄ nō pōt sibi apparere bonū. Secūda aūt itēsio ibi ē. q2 vn⁹ btūs elicit visionē intēsiorē q̄ ali⁹. q2 hꝫ intēsiorē habitū. Et si q̄ratur vtrū manente eodē habitu glorie posset btūs intēsi⁹ uel remissi⁹ videre si posset ei ondi sub rōne boni vti tali habitu diuersimode. nūc intēsi⁹. nūc remissi⁹. gegd sit de h̄ ꝯstat q̄ ē dare maximū ḡdū visiōis quē mediāte illo habitu posset hr̄e ul' saltē minimā que nō posset. sꝫ citra illū t̄minū est dubiū mihi. ꝛ credo q̄ casus ē ipossibil'. ipso tn̄ posito adhuc dico q̄ ille habit⁹ necessitat itellectū ad itēsissime ipso vtēdū. ¶ Ad 5^m dico q̄ iplicat ꝯdictionē visionē btīficā non remitti. ꝛ remitti agere intellect⁹ ad vidēdū deū. illa eni visio ē ipsūmet agē. ¶ Ad 6^m dico q̄ ꝯn̄a nō valet. nō eni dicim⁹ q̄ aliq̄ q̄litas ex h̄ hēat rōnē itellectiōis. q2 ē termin⁹ agere itellectus. sꝫ dicim⁹ q̄ oīs q̄litas q̄ ē actio imanēs itellect⁹ ē intellectio. ꝛ iō pꝫ q̄ argumentū ꝛ ꝯfirmatio nihil valēt ī pposito. ¶ Ad 7^m dico q̄ silitudo nō valet. q2 licꝫ intelligē creature sit pticipatio dīne intellectionis. nō ē sibi vniuoca. sic nec aliqd cōe deo ꝛ creature. ¶ Ad 8^m dico q̄ itellectus possibilis inq̄tū hꝫ nō ē actiu⁹ sꝫ itellect⁹ in actu ē actiu⁹ ꝛ ē cōposit⁹ ex itellectu possibili ꝛ spē obiecti sic dicit scūs Tho. 4°. sen. dis. 49. q. z. arti. p̄. In intellectu intgt oꝫ accipe ipsū intellectū ī potētia q̄si mām. ꝛ spēm intelligibilē q̄si formā. ꝛ itellect⁹ ī actu itelligēs ē q̄si cōpositū ex vtroq̄. Idē ponit ī multis alijs locis. ¶ Ad p̄^m eoꝝ q̄ 3°. loco inducit negat̄ aūs. Et ad pbationē dico q̄ oīs sēsatio ē subiectiue ī cōposito ex organo ꝛ potētia sesitiua ꝛ nulla talis pceptio nec aliq̄ ꝯsilis ī spē p̄ immutat aīam sꝫ ꝯpositū id. Et ad illud q̄d d̄r de aīab⁹ sepatis dico q̄ lꝫ aīa sepata doleat nō tn̄ dolore sensitiue ptis. q2 in ea nō remanēt actualit̄ potētie sensitiue nisi sic in radice s̄m q̄ pbat scūs Tho. 4°. sen. dis. 44. q. 3. arti. 3°. q̄stiuncula pª. sꝫ ille dolor ē in potētia volitiua. Et cū dicit q̄ s̄m Aug^m oīs dolor inest aīe ꝛc̄. dico q̄ Aug⁹ nō intēdit q̄ dolor sensibilis p̄ sit ī aīa tūc eni ꝯdicēt ph̄o dicenti p̄ de aīa q̄ dicē aīam gaudere uel tristari ē sic dicē eā texere uel edificare. sed vult q̄ aīa ē p̄ncipalis cā oīuꝫ illarū passionū. q2 ipsa est q̄ viuim⁹ sentim⁹ appetim⁹ ꝛc̄. ¶ Ad z^m dico q̄ oīs actio intellect⁹ ē vita s̄m q̄ allegatū est s̄ p cōmētatorē. ꝛ ita dico de alijs opationib⁹ potētie vital'. ¶ Ad 3^m dico q̄ forma nō subsistēs nō ē ens sꝫ entis. nec hꝫ ppe eē sed dat eē subiecto uel cōposito q̄d ꝯstituit. ꝛ iō a^{ca} ē falsa. vn̄ albedo nullo mō ē alba nec cādor cādidus. ita in proposito licꝫ intellectus per informationē alicui⁹ q̄litatis hēat eē intelligēs. ꝛ dicat̄ itelligere. nō tn̄ illa forma dicet̄ aut erit intelligēs sed itellectio. sufficit eni q̄ forma sit talis in abstracto q̄le est subiectū p ei⁹ iformationē in ꝯcreto. ¶ Ad p̄mā cōfirmationem dico q̄ ꝯn̄a nullā hꝫ apparētiā. licꝫ eni albedo magis sit vna sibi q̄ subiecto. tn̄ ipsa non ē alba ꝛ facit subiectū albū. ¶ Ad z^{am} ꝯfirmationē dico q̄ licꝫ eē visionis intimius seq̄tur visionē q̄ subiectū visionis sic pprius actus ppriam formā. tn̄ secus est de h̄ q̄ dico esse videntē. nā esse videntē non solū dicit actū forme visionis. imo dicit actū illū cum habitudine ad potentiā visiuam ꝛ ad obiectū. ꝛ ideo licꝫ visio sepata a subiecto secū ferret illud eē quod p̄us pticipat a subiecto. non tn̄ p illud eē ipsa esset vidēs sic nec albedo sepata ē alba. cū eni dico esse album pl⁹ dico q̄ esse albedinis. ¶ Ad 4^m dico q̄ intellect⁹ diuinus ꝛ intellectus creat⁹ nō cōueniunt in aliquo

vniuoco. ideo affirmare in itellectu creato ea q̄ sunt in diuino nō oportet. Dico vlteri⁹ q̄ habitudo potentie subiectiue ꝛ habitudo potētie perceptiue in itellectu creato nō sūt penit⁹ dispate. imo ꝛ^a includit p̄ma in sui rōne. licȝ enim potētia pceptiua ut sic nō sit subiectiua. tamē potētia pceptiua creata ē formalr̄ subiectiua. aliqd enī est de rōne iferioris qd̄ nō est de rōne supioris. ¶ Ad 5^m dico q̄ si intellect⁹ creatus idēptificaret̄ sue intellectioni vere itelligeret p eam. intellectio aūt nō intelligit p seipsam. q2 ad intelligēdū nō sufficit actus intelligēdi: sed reqrit̄ act⁹ ꝛ illud cuius ē actus scȝ intellect⁹. sic ad eē albū reqritur albedo ꝛ dealbabile. nūc aūt intellectio nō est actus sui sȝ intellectus. vn̄ si p impossibile de⁹ eēt intellectio ꝛ nō eēt intellectus ipse nihil intelligeret. ¶ Ad 6^m negat̄ añs. nec pbatio valet. concedo eni q̄ aīa uel angel⁹ pōt eē noticia suihabitualis id est tenere locū spēi uel habitus. non aūt potest eē actualis noticia sui. nec h̄ vult Aug⁹. quō aūt intelligēda sint v̄ba Aug. dictū fuit in qōne de imagi^e. ¶ Ad argumenta Aureoli ꝯ ꝛ^am ꝯnem inducta rñdetur. ad primū quidē dicit̄ q̄ rō de imālitate bona est. ꝛ eā ponit Auicen. i sua me^ca Et cū dicit̄ q̄ aīa ꝛc. dico q̄ aīa licȝ sit forma materie non tñ est imersa materie: nec ab ea apprehēsa. tñ q2 nāliter est forma materie limitatior ē s̄m suā naturā q̄ȝ angelus. ideo est infima inť substantias intelligibiles. vn̄ scūs Tho. ꝛ° cōtra gentiles. ca° 68°. Nō oportet substantiā intellectualē eē formā materialē q̄uis eius esse sit in materia. non enim est in materia sicut materie imersa: uel a materia totaliter apphensa. sȝ alio modo ut dictū est. hec ille. Quō autē hoc debeat intelligi ostēdit. ca° 67°. Quis eni sit vnū esse forme ꝛ materie. non tamen oportet q̄ materia sp adequet esse forme. imo quāto forma est nobilior tanto in suo esse superexcedit materiā: qd̄ patet inspiciēti operationes formarū. ex quarū consideratione earum naturas cognoscim⁹. vnūquodqȝ enim opatur s̄m q̄ ē. vnde cuius operatio superexcedit ꝯditionem materie ꝛ ipsa s̄m dignitatem sui esse superexcedit materiā. Inuenim⁹ enim aliquas infimas formas que in nullā operationem possūt nisi ad quā se extendūt qualitates q̄ sunt dispositiones materie: ut calidū frigidum humidū ꝛ siccum. rarū densum graue ꝛ leue. ꝛ his similia ut forme elementorum. vn̄ iste sunt forme materiales omnino imerse q̄ totalr̄ materie. Sup has autem inueniuntur forme mixtorum corporum que licȝ non extēdant se ad aliqua operata que nō possūt compleri per q̄litates pdictas. interdum tamen operantur illos effectus altiori virtute corporali q̄ȝ sortiuntur ex corporibus celestib⁹ que consequūtur eoꝝ speciem: sicut adamas trahit ferrū. Sup has iterū inueniūtur alique forme quarū operationes extendunt̄ ad aliqua operata que excedūt virtutem predictarum qualitatū. q̄uis qualitates predicte organice ad harum operationes deseruiant sicut sunt aīe plantarū que etiam assimilant̄ non solum virtutib⁹ corporum celestiū in excedendo qualitates actiuas ꝛ passiuas. sed ipsis motoribus corporum celestium inq̄tum sunt principia motus rebus viuentibus que mouent seipsas. Super has formas inueniuntur alie forme similes superioribus substantiis non solum mouendo sed i aliqualiter cognoscendo. ꝛ sic sūt potentes i operationes ad quas nec organice predicte qualitates deseruiunt: tamen h̄ȝ operationes non cōplentur nisi mediante organo corporali sicut sunt anime brutorum animalium. sentire enim ꝛ imaginari nō complent̄ calefaciendo aut infrigidādo licȝ hec necessaria ad debitam organi dispositionem. Super omnes autē has formas inuenitur forma similis superioribus substantiis. etiā q̄tum ad genus cognitionis quod est intelligere ꝛ sic est potens in operationem que completur absqȝ organo corporali omnino ꝛ hec est aīa intellectiua. nam intelligere non fit p aliquod organū corporale. vnde oportet q̄ illud principium quo hō intelligit qd̄ est anima itellectiua excedat conditionem materie corporalis. nec sit sitr̄ totaliter cōprehēsa a materia. aut eisdem imersa sicut alie forme māles qd̄ ei⁹ opatio intelligibilis ostēdit in qua nō coicat mā corporalis. q2 tñ ipsum intelligere anime mere indiget potentijs que p quedam organa corporalia opant̄ scȝ imaginatione ꝛ sensu. ex h̄ ipso declarat̄ q̄ nāliter vnitur corpori ad explēdā spēm humanā. hec ille. Ex q̄ patet que imunitas a mā reqritur ad intellectualitatē ꝛ q̄ nō. Q2 aūt aīa humana ex h̄ q̄ est materie vnita etiā artet̄: p3 ibidē. dicit eni scūs Tho. q̄ aīa humana ē quidā orizon ꝛ cōfiniū corporeoꝝ ꝛ incorporeoꝝ inq̄tū ē sub̄a incorporea corporis tñ forma. Hoc autem modo mirabilis rerum connexio considerari potest. semper enim inuenitur infimū supremi generis contingere supremū inferioris generis. sicut quedam infima in genere animalium parum excedunt vitam plantarum sicut ostrea que sūt imobilia ꝛ solum tactum habētia: etiam que terre in modum plantarū affiguntur. vnde ꝛ beatus Dionysius dicit in. 8° ca° de diuinis nominibus. q̄ diuina sapientia coniungit fines superiorum principijs inferiorum. Est igit̄ accipere supremū in genere corporum scȝ corpus humanū equaliter complexionatum quod attingit ad infimum superioris generis scȝ ad animam humanam que tenet vltimū gradum in genere intellectualium substantiaꝝ. hec ille. Et ideo quia est forma corporis ad hoc artat̄ q̄diu est in corpore q̄ non recipit naturaliter species intelligibiles nisi a fantasmatibus abstrahendo. sed exuta a corpore intelligit per speciem ex influentia diuini luminis participatas sicut ꝛ alie substantie separate licȝ inferiori modo. vnde tam cito cessante conuersione ad corpus ad superiora conuertitur sicut ponit scūs Tho. prima parte. q. 89. artic. p. ad 3^m. Et 4° sen. di. 50. q. i. ar. ii. Et ꝛ° ꝯtra gentiles ca° 94°. ¶ Ad ꝛ^m dico q̄ nō oportet omne quod est a materia separatum esse intellectuū. oportet eni q̄ sit quid subsistens: ut pbat scūs Tho. ꝛ° contra gentiles. ca° 50. Gaudium autē ꝛ tristicia sūt accidentia. Sed si dicatur q̄ saltē erunt intelligibilia i actu. ꝯcedit̄ illud sūt separata a mā erūt intelligibilia i actu. ꝯcedit̄ illud si loq̄ris de gaudio ꝛ tristicia q̄ sūt in voluntate. q̄ h

[illegible] a mã sepata ꝛ iextẽsa sic volũtas eoꝝ ſbiectũ. ꝛ [illegible] ad intellectu ꝗ ẽ rad. cat̃ ab eadẽ eſſen[illegible] illa voluntate. ut dicit sctũs doctor pͥma pte q. [illegible] arti. 4. nec requirit̃ alia spẽs intelligibilis qua co gnoscat̃ [illegible] ꝑ eoꝝ eẽntiã q̃ sufficienter ẽ pn̄s intellectui. Si aũt loquaris de gaudio ꝛ tristicia que sunt in sensualitate illa non sũt a mã separata. sic nec sensualitas que est act⁹ organi mãlis. Aliter põt dici ꝙ volũtas ꝛ illa que sũt in ea sũt q̃dẽ intelligibilia ſm [illegible] sed nõ vniunt̃ intellectui. sicut ſm sctm̃ doctorẽ 2° ꝯ gentiles ca° 95. substantia separata q̃uis sit ſm se intelligibilis actu. nõ tamẽ ſm se intelligit̃ nisi ab intellectu cui est vnũ. hec ille. ꝛ ista est verior rñsio. ¶ Ad 3ᵐ dicit̃ ꝙ cũ dico imaterialitas est rõ intellectiuita tis nõ intelligo ꝙ ꝑuatio uel priuatũ sit rõ intellecti uitatis. s3 circũloquor vnũ positiuũ opposite ꝯditiõis ad mãlia. s. spũalitatẽ quã non possum intelligere ni si ꝑ cõpatiõnẽ ad mãlia. illa autẽ spũalitas ẽ rõ intellectiuitatis ꝛ intellectualitas ẽ ei⁹ ꝓpria passio. s. substantie spũalis ꝛ nõ ei⁹ diffinitio aut differẽtia. cuius oppsitũ fingit argumẽtũ. ¶ Ad 4ᵐ negat̃ hoc. Omne eni intelligere est imateriale ſm esse qd̃ habet in aĩa. Ubũ eni rei uel spẽs existẽs i aĩa ẽ q̃dãmõ q̃dditas rei intellecte ſm esse intellectũ. ut dicit sctũs doctor pͥmo quolibet. q. 2. arti. 2°. Res aũt que intelligitur q̃nq3 h3 esse materiale. s3 illa non est pͥmũ qd̃ intelligit̃. ut post dicet̃. sed verbũ rei. Et sic finit̃ pͥmus articulus.

Quantũ ad secundũ articulũ sit pͥᵃ ꝯ. ꝙ de⁹ est intellectiuus. Probat̃ ista ꝯ ex 3ᵃ ꝯne pͥmi articuli. Oĩs substantia imaterialis ẽ intellectiua. deus ẽ subã imaterialis. imo infinite imaterialitatis ꝛ spiritualitatis. ergo est intellectiu⁹. Istam ꝓbationẽ facit sctũs Tho. pͥma pte. q. 14. arti. pͦ. et pͦ sen. dis. 35. q. 1. arti. pͦ. Et de uita te. q. 2. arti. 2°. Et pͦ ꝯtra gentiles ca° 44°. 2° arguit idẽ sic. Deo nulla perfectio deest q̃ in aliquo genere entiũ inueniat̃ nec ex hoc aliq̃ cõpositio in eo consequitur. sicut ex superioꝛib⁹ p3. s. ca° 18°. et 30. Inter perfectiones aũt rerũ potissima est ꝙ aliqd sit intellectiuũ nã ꝑ hoc ipsũ est q̃dãmodo oĩa habens in se oĩu3 perfectiones. igit̃ de⁹ est intelligens. 3° sic. Omne qd̃ ẽ iperfectũ deriuat̃ ab aliquo perfecto. nam ꝑfecta naturaliter sunt pͥoꝛa imꝑfectis sicut actus potentia. s3 forme in rebus particularibus existẽtes sũt imperfecte. q2 particulariter ꝛ non ſm coĩtatẽ sue rõnis. opoꝛtet igit̃ ꝙ deriuent̃ ab aliquibus formis ꝑfectis ꝛ non particularis. tales autem forme non possunt esse nisi intellecte cũ non iueniat̃ aliqua forma in sua vniuersalitate nisi in intellectu. ꝛ per ꝯñs opoꝛtet eas eẽ intelligentes ꝛ subsistẽtes. sic enim solũ possunt eẽ operantes. deum igit̃ qui est actus pͥm⁹ subsistẽs a quo omnia alia deriuant̃ opoꝛtet esse intelligentẽ. ¶ 2ᵃ ꝯ est. ꝙ intellectus in deo nõ se habet ad intelligere ut potentia ad actũ. Hanc ponit sanctus Tho. 2° cõtra gentiles ca° 10. Potentia dicit̃ in deo per respectum ad facta ſm rei veritatẽ. non ſm respectũ ad actionẽ nec ſm modum intelligendi ꝑut intellectus noster diuersis conceptibus vtrãq3 considerat. s. diuinã potẽtiam ꝛ eius actionẽ. vñ si alique actiones deo conueniant que non in aliquid factũ transeant. sed maneãt in agente. respectu harũ non dicetur in deo potentia nisi ſm modum intelligendi non ſm rei veritatem. he3 etiam actiones sunt intelligere ꝛ velle. potentia igit̃ dei pͥpͥe loquendo non respicit he3 actiones. sed solos effectus. intellectus igitur ꝛ volũtas in deo non sunt ut potentie. sed solũ ut actiones. hec ille. ¶ 3ᵃ ꝯ ẽ ꝙ intelligere dei est sua essentia. Istam probat sanctus Tho. pͥmo contra gentiles. ca°. 45° sic. Intelligere est actus intelligentis in ipso existens non in aliquod extrinsecũ trãsiens. sicut calefactio transit i calefactum. non eni aliquid patitur intelligibile ex hoc ꝙ intelligitur. sed intelligens perficit̃ ex hoc ꝙ intelligit si intelligens perficiatur: quicqd autem est i deo est diuina essentia ꝛ diuinũ esse ꝛ ipse deus. nam de⁹ est ipsa essentia ꝛ suũ esse. igitur intelligere dei est diuina essentia. 2° sic. Actus secundus est perfectioꝛ q̃3 actus pͥmus. sicut consideratio q̃3 scientia. sciẽtia autem uel intellectus dei est ipsa eius essentia cũ nulla perfectio cõueniat ei participatiue s3 per essentiã ut ex superioꝛibus patet. si igitur sua consideratio nõ sit sua essentia aliquid erit sua essentia nobilius ꝛ ꝑfectius. ꝛ sic non erit in fine perfectionis ꝛ bonitatis. vñ non erit pͥmũ. 3° sic. Intelligere est act⁹ intelligentis. si igit̃ de⁹ intelligens non sit suũ intelligere. opoꝛtet ꝙ comparetur ad illud sicut potentia ad actum. ꝛ ita potentia erit in deo ꝛ actus. quod ẽ impossibile. ut supra probatũ est. s. ca° 16. Istas tres rõnes ponit i dicto ca° 45°. et easdẽ in virtute ponit pͥma pte. q. 14. arti. 4° presertim 3ᵃᵐ. Et pͦ sen. vbi supra. ¶ 4ᵃ ꝯ ẽ. ꝙ deus non intelligit alia specie intelligibili q̃3 sua essentia. Istam ꝓbat pͦ cõtra gentiles ca° 46°. Species inquit intelligibilis est foꝛmale ꝑncipiũ operationis intellectualis sicut foꝛma cuiuslibet agentis est principiũ sue operationis pͥpͥe. diuina autẽ operatio intellectualis est eius essentia. ut ostensum est. esset igitur aliqd aliud diuine essentie principiũ ꝛ cã si alia intelligibili specie q̃3 sua essentia intellectus diuin⁹ intelligeret. 2° sic. Species intelligibilis est silitudo alicuius intellecti. si igit̃ in intellectu diuino sit aliq̃ species intelligibilis ꝑter essentiã ipsius. erit silitudo alicui⁹ intellecti. aut igit̃ diuine eẽntie aut alterius rei. diuine quidẽ eẽntie nõ põt esse. q2 sic diuina essentia nõ esset intelligibilis ꝑ seipsam. s3 illa spẽs faceret eã intelligibilẽ. nec etiã põt esse in intellectu alia species ꝑter essentiã illius que sit alterius rei similitudo. Illa eni similitudo imprimeret̃ ei ab aliquo. non aũt a se ipso. q2 sic idem esset agens ꝛ patiens esset q3 aliquod agens qd̃ nõ suam sed alterius similitudinẽ induceret in patiente. ꝛ sic non omne agens sibi simile ageret. nec ab alio. eẽt eni aliqd̃ agens pͥus eo. ergo impossibile est ꝙ in ipso sit aliq̃ spẽs intelligibilis ꝑter ei⁹ eẽntiã. 3° sic. Spẽs intelligibilis in intellectu ꝑter ei⁹ eẽntiã exñs eẽ accñtale h3 rõne cui⁹ sciã nr̃a inter accñtia cõputat̃. i deo aũt nõ põt eẽ aliqd̃ accñs. ut ẽ ostensũ est. igit̃ nõ ẽ i ei⁹ intellectu aliq̃ spẽs ꝑter diuinã eẽntiã. has ponit ibidẽ. Itẽ pͥma pte. q. 14. arti. 2°. ꝓbat eãdẽ

ɔnē isto medio ꝙ cū de⁹ nihil potētialitatis habeat ſ; sit actus pur⁹ oꝫ ꝙ neqꝫ careat spē intelligibili. sic itellect⁹ noster cū intelligit i potētia. neqꝫ ꝙ spēs itelligibilis sit aliud a suba diui intellect⁹. ſ; ipsa spēs intelligibilis ē ipse intellect⁹ diu⁹. ¶ Sꝫ ɔ̄ zᵃᵐ ɔnē arguit Aureol⁹ ꝓbādo ꝙ nec ſm verū modū intelligēdi in deo sit ponēda rō intellect⁹. ꝑmo. q: nullā rōnē debet itellectus noster deo attribuere q̄ sonet in ipfectionē. nō enī est solū ꝑfectissimū ens reale. imo ꝑfectissimū itelligibile ⁊ ꝑfectissimo modo. est eni id q̄ mai⁹ excogitari nō pōt re aut rōne. ſ; rō intellect⁹ est impfecta cū sit potētialis. igiꝰ nō debet resolui diuinū intelligere in intellectū ⁊ itelligere. imo erit ibi intelligere absqꝫ intellectu. ¶ z°. Nulla qualitas creata est magis pure intelligere q̄ꝫ sit deus. alioqn aliq̄ ꝑfectio simpliciter esset intimior creature q̄ꝫ deo. qd̄ est oio īpossibile. ſ; illa q̄litas q̄ dr̄ actualis intellectio. ita pure est intelligere ꝙ est irresolubilis in rōnē intellect⁹ ⁊ itellectionis. ḡ multo min⁹ de⁹. vñ sic illa q̄litas si eēt subsistens esset purū intelligere sine intellectu. ita intelligendū de deo ē. ¶ 3° Intellect⁹ nō pōt alicui attribuere rōnē sui oppositi sine falsitate. nō eni pōt resoluere albedinē i rōnē albedinis ⁊ nigredinis. ſ; act⁹ pur⁹ ⁊ rō potētie opponūꝰ. ḡ īpossibile ē ꝙ itellect⁹ nr̄ resoluat sine falsitate diuinū itelligere. qd̄ ē realiꝰ act⁹ pur⁹ i rōnē intellect⁹ potētie ⁊ i rōnē act⁹ itelligēdi. ¶ 4°. Nō min⁹ repugnat deo ꝙ ponaꝰ in eo rō potētie itellectiue q̄ꝫ rō mat̄e q: itellect⁹ ē m̄a i gn̄e intelligibiliū nec aliquā nām hꝫ i actu nisi ꝙ possibilis ē vocat⁹. ut dicit phs 3° de aia. ⁊ cōmētator ibidē. ſ; in tantū de⁹ ē act⁹ pur⁹ ꝙ nō pōt itellect⁹ sine falsitate ɔsiderare i eo rōnē mat̄e. ḡ pari rōne i tantū ē purū itelligere. ¶ Ad oia ista dr̄ ꝙ bn̄ ꝓbant ꝙ diuin⁹ intellect⁹ nō se hꝫ ad suū intelligere sic potētia ad suū actū. ⁊ ꝙ intellect⁹ q hoc itelligit falsus est. ſ; nō ꝓbāt qn de⁹ sine falsitate possit intelligi ut intellect⁹ ⁊ ut intelligere. vñ in deo est aliqd corñdens vtriqꝫ rōni. s. rōni intellect⁹ ⁊ rōni intellectiōis. Uerūtñ rō intellect⁹ duo includit in creatis. s. potētialitatē. ⁊ illa nō cōuenit deo. Itē rōnē act⁹ ꝑmi que ē ꝑfectio n̄ae fixa ⁊ qete manēs. ⁊ q̄ꝫtū ad hoc cōuenit deo. Siliter rō intellectiōis in creatis includit ipfectionē. s. depēdētiā ab actu ꝑr quēdā fluxū. ⁊ q̄ꝫtū ad h̄ nō cōpetit deo. Includit etiā rōnē act⁹ vltimi q nō ē vlteri⁹ cōplebilis ꝑ aliū actū. ⁊ ita cōpetit deo ⁊ ſm h̄ rōnes vadūt vijs suis. ¶ Ad argumētū factū in ꝑncipio q̄ōnis. r̄ndet scūs Tho. ꝑma pte. q. 14. arti z° ad zᵐ. ꝙ moueri ⁊ pati sumūꝰ equoce ſm ꝙ itelligere dr̄ moueri uel pati. nō enī intelligere est mot⁹ q est act⁹ iperfecti qui ē ab alio i aliud. ſ; act⁹ ꝑfecti exn̄s in ipso agente. taliꝰ aūt accipiēdo motū ɔcedit Aug⁹ 4° sup Gen̄. ad lrām ꝙ spūs creator moueꝰ nō ꝑ temp⁹ nec ꝑ locū. accipit eni motū large ꝑ oi opatione ꝓut intelligē ⁊ velle dicūꝰ qdā mot⁹. ut exponit scūs Tho ꝑma pte. q. 9. arti. ꝑ. ad ꝑmū. pati āt nō ē de rōne itellectionis nisi illi⁹ q̄ ꝓcedit de potētia in actū. Un̄ scūs Tho. ꝑma pte. q. 56. arti. ꝑ. ad 3ᵐ dicit ꝙ pati ɔuenit intellectui ſm ꝙ ē i potētia. vñ nō hꝫ locū i itellectu angelico maxime q̄ꝫtū ad h̄ ꝙ intelligit seipsū. hec ille.

Et multo min⁹ i deo. cū nō solū eēntia diuina sit forma intelligibilis i actu. sic eēntia āgeli. imo ē ipse intellect⁹ diui⁹. qd̄ nō ɔuenit eēntie angelice q̄ nō ē intellect⁹ su⁹. dico igiꝰ ꝙ tūc itelligere ē moueri ⁊ pati qn̄ intellect⁹ ꝓcedit de potentia i actū. nō aūt v[illegible] intellect⁹ ⁊ intelligere ē act⁹ pur⁹ sicut est in deo. Et hec de q̄ōne dicta sufficiant.

Terum circa eandem

distinctionē queriꝰ. Utrū essentia diuina sit obiectū adeq̄tū sui itellectus. Et arguiꝰ ꝙ nō. De⁹ cog̃scit alia a se. igiꝰ q̄stio falsa. añs pꝫ ex fide. In oppositum arguiꝰ sic. Act⁹ cognitiu⁹ sumit distinctionē ⁊ spēm ab obiecto ⁊ dependet ab ipso q̄dāmō. ut pꝫ. z°. de aia. ſ; diu⁹ itellect⁹ nō depēdet ab aliq̄ ex̄ se. igiꝰ obm̄ illius itellect⁹ nō ē aliqd ex̄ se. ⁊ sic q̄stio vera. In hac q̄ōne erūꝰ duo articuli. i ꝑ videbiꝰ de obiecto diui itellect⁹. in z°. videbiꝰ de ɔditionib⁹ diuine scie. ¶ Q̄ntū ad ꝑmū sit ꝑma ɔ̄ ꝙ sola diuina eēntia ē ꝑmū ꝑ se ꝑncipale obiectū diui itellect⁹. Istā ɔnē ꝓbat sic scūs Tho. ꝑ̄ ɔ̄ gentiles. ca°. 48°. Illa res solū est ꝑ se ⁊ ꝑ̄ ab intellectu cognita cui⁹ spē itelligiꝰ. opatio eni ꝓportionaꝰ forme q̄ ē opationis ꝑncipiū. ſ; illud q̄ de⁹ intelligit nihil aliud ē q̄ꝫ sua eēntia ut ꝓbatū ē. ḡ intellectū ab eo ꝑ̄ ⁊ ꝑ se nihil aliud ē q̄ꝫ ipsemet. ¶ z°. sic. Opatio intellectualis spēm ⁊ nobilitatē hꝫ ſm illud ꝙ ē ꝑ̄ ⁊ ꝑ se itellectū cū h̄ sit ei⁹ obiectū. si igiꝰ aliud a se intelligeret q̄si ꝑ se ⁊ ꝑ̄ intellectū. ei⁹ opatio itelligibilis spēm ⁊ nobilitatē hr̄et ſm illud qd̄ ē aliud ab ipso. h̄ aūt ipossibile ē cum sua operatio sit ei⁹ eēntia. ut oñsū ē. sic igiꝰ ipossibile est ꝙ intellectū a deo ꝑ̄ ⁊ ꝑ se sit aliud ab ipso. ¶ 3°. sic Intellectū ē ꝑfectio itelligētis. ſm h̄ eni itellect⁹ ē ꝑfect⁹ ꝙ i actu itelligit. qd̄ ꝗdē ē ꝑ h̄ ꝙ ē vnū cū eo qd̄ itelligiꝰ. si igiꝰ aliqd aliud a deo sit ꝑ̄ intellectū ab eo erit aliqd aliud ꝑfectio ipsi⁹ ⁊ eo nobili⁹ qd̄ ē ipossibile. Has rōnes ponit ibidē i forma. Eādē ɔnē tenet ꝑma pte. q. 14. arti. 5°. ¶ z ᵃ ɔ̄ est ꝙ de⁹ cog̃scit alia a se sicut in eēntia sua visa. Istā ꝓbat ibidē ca°. 49. Effectus cognitio sufficiēter habetꝰ ꝑ cognitionē cause. vn̄ scire dicimur vnūquodqꝫ re cū causā cog̃scim⁹. ipse aūt de⁹ ē ꝑ suā eēntiā cā eēndi alijs. cū igiꝰ suā eēntiā plenissime cognoscat oꝫ ponere ꝙ etiā alia cog̃scat. ¶ z°. sic. Similitudo ois effectus i sua cā aliq̄liter ꝑexistit. cū oē agēs agat sibi sile. oē āt qd̄ ē i aliq̄ ē i eo ꝑ modū ei⁹ i q̄ ē. Si igiꝰ de⁹ aliq̄ꝝ rerū ē cā cū ipse ſm suā nāᵐ sit intellectualis silitudo causati sui erit i eo itelligibiliꝰ. qd̄ āt in eo ē ꝑ modū intelligibilē ab eo itelligiꝰ. de⁹ igiꝰ res alias i seipso vere intelligit. hec ille. Istā aūt rōnē magis explicat de v̄itate. q. z. arti. 3°. [illegible] Secundū inqt ꝙ cū oē agēs agat i q̄ꝫtū ē actu oꝫ ꝙ illud qd̄ ꝑ agēs efficiꝰ aliq̄ mō sit i agente. ⁊ inde ē ꝙ oē agens agit sibi sile. oē āt qd̄ ē i altero ē i eo ꝑ modū recipientis vn̄ si ꝑncipiū actiuū sit mat̄iale effect⁹ ei⁹ ē i eo q̄si mat̄ialiter q: velut i virtute q̄dā mat̄iali. si autem sit imat̄iale actiuū ꝑncipiū ⁊ effect⁹ ei⁹ erit imaterialiter in eo. dictum est autē supra ꝙ ſm hoc aliqd cognoscitꝰ ab alio ſm q̄ [illegible] eo recipiꝰ imat̄liter. ⁊ inde ē ꝙ ꝑncipia actiua [illegible]

[illegible]it suos effect⁹. qꝛ effect⁹ sui nō sunt in eis ꝫm ꝙ [illegible] biles sūt qꝛ mālr. vñ oē ꝑncipiū actiuū imā/ [illegible] cognoscit suū effectū. ꝛ inde ē ꝙ in libro de causis [illegible] intelligentia cogꝰscit id qđ est sub se inq̄tū est [illegible] vñ cū de sit rerū imāle ꝑncipiū actiuū sequiᷣ ꝙ [illegible] cognitio. hec ille. Eandē ꝓbationē ponit pma pte. q. 14. arti. 5. ℭ 3ª ꝫ ꝙ deus cogꝰscit res [illegible] a se ꝓpria cognitione. id est nō solū in coi. ſꝫ etiā [illegible] sūt ab inuicē distincte. Istā ꝫnē ꝓbat sctꝰ doc [illegible] ꝯ gētiles ca. 50. sic. Nihil aliq̄ re eē pōt qđ nō sit a deo causatū mediate uł imediate. cognita āt cā cogꝰscit ei⁹ effect⁹. gcqd igiᷣ ē in q̄cūq; re pōt cognosci cognito deo ꝛ oib⁹ causis medijs q̄ sūt inter deū ꝛ res [illegible] deus seipſū cognoscit ꝛ oēs causas medias q̄ sunt [illegible] ipsum ꝛ rē qualibet. ꝙ eni seipsū pfecte cogꝰscat iā ostensū ē. seipso āt cognito cognoscit qđ ab ipso imediate ē. q̄ cognito cognoscit iteꝝ qđ ab illo imediate ē ꝛ sic de oib⁹ medijs vsq; ad vltimū effectū. ḡ de⁹ cognoscit gcqd est in re. hꝫ aūt ē habere ꝓpriā ꝛ cōpletā cognitionē de re: cognoscere. s. oia q̄ sunt in re coia ꝛ ꝓpria. deus ḡ ꝓpriā de reb⁹ hꝫ cognitionē ꝫm ꝙ sunt ab iuicē distincte. hec ille. Istā rōnē etiā ponit de veritate. q. 2. arti. 4. Et prima pte. q. 14. arti. 6. ℭ 2ª sic distinctio reꝝ nō pōt eē a casu. hꝫ eni certū ordinē. oꝫ ḡ ex alicui⁹ cause intētione distinctionē eē in reb⁹ non aūt ex intētione alicui⁹ cause p necessitatē nāe agentis. qꝛ nā determinaᷣ ad vnū. ꝛ sic nulli⁹ rei p necessitatē nāe agentis intētio pōt eē ad multa inq̄tū distincta sunt. restat ḡ ꝙ distinctio in reb⁹ ꝓuenit ex intentiōe alicui⁹ cognoscētis. videᷣ aūt ꝓpriū eē intellect⁹ reꝝ distictionē cōsiderare. vñ ꝛ Anaxagoras distinctiōis ꝑncipiū itellectū posuit. vlis āt rerū distinctio nō pōt esse ex intētiōe alicui⁹ causaꝝ secūdaꝝ. qꝛ oēs hꝫ cause sūt de vniuersitate causatoꝝ distinctoꝝ. est igiᷣ hoc pme cause q̄ p seipsam ab oib⁹ alijs distinguiᷣ intēdere distinctionē reꝝ oiuꝫ. ḡ de⁹ cognoscit res ut distinctas. ℭ 3ª sic. Quicūq; cognoscit pfecte aliquā naturā vlem cognoscit modū quo nā illa pōt haberi. sicut q̄ cogꝰscit albedinē scit ꝙ recipit magis ꝛ min⁹. ſꝫ ex diuerso modo eēndi ꝯstituunᷣ diuersi grad⁹ entiū. si igiᷣ deus cognoscēdo se cognoscit nām vlem entis nō aūt ipfecte. qꝛ ab eo ois iperfectio longe est. ut supra ꝓbatū est. oꝫ ꝙ cognoscat oēs grad⁹ entium. ꝛ sic de reb⁹ alijs a se habebit ꝓpriā cognitionem. hec ille. ℭ 4ª ꝫ est ꝙ de⁹ cognoscit res singulares. Istā ꝓbat ꝯ gentiles. ca. 65. Cognitis ꝑncipijs ex quib⁹ cōstituit eēntia rei necesse est rē illā cogꝰsci. sic cognita aia rōnali ꝛ corpe tali cognosciᷣ hō. singularis aūt essentia ꝯstituiᷣ ex mā designata ꝛ forma idiuiduata. sic socratis eēntia ex hꝫ corpe ꝛ ex hac aia. ut eēntia hoīs vlis ex aia ꝛ corpe. ut pꝫ 7. metaphisice. vñ sic hec cadunt in diffinitione hoīs vlis. ita illa caderēt in diffinitione sortis si posset diffiniri. cuicūq; igitur adest cognitio mãe ꝛ coꝝ p q̄ mā designaᷣ ꝛ forme in mā indiuiduate. ei nō pōt deesse cognitio singularis. ſꝫ dei cognitio vsq; ad mām ꝛ accidentia idiuiduātia ꝛ formas ꝑtingit. cū eni suū intelligere sit sua essentia oꝫ ꝙ intelligat oia que sūt q̄cūq; mō in sua eēntia: in qua quidē in virtute sūt oia q̄ esse q̄cūq; mō hñt cū sit pmū ꝛ vle eēndi ꝑncipiū a quib⁹ mā ꝛ accñs nō pōt eē aliena. cū materia sit ens i potētia ꝛ accidens sit ens i alio. dico igiᷣ deo cognitionē singulariū nō deesse. ℭ 2ª Nā generis nō pōt cogꝰsci nisi ei⁹ differentie pme ꝛ passiões ꝓprie cognoscanᷣ. non eni pfecte sciretᷣ nā numeri si par ꝛ impar ignorarenᷣ. ſꝫ vle ꝛ singulare sunt differentie uel p se passiones entis. si igiᷣ de⁹ cognoscēdo essentiā suā pfecte cogꝰscit nām entis cōem oꝫ ꝙ pfecte cognoscat vle ꝛ singulare. sic āt nō pfecte cogꝰsceret vle si cognosceret intentionē vlitatis. ꝛ nō cognosceret rē vlem aut hoīem aut aial. ita non pfecte cognoscēt singulare si cogꝰscēt rōnē singularitatis ꝛ nō cognosceret hoc aut illud singulare. ℭ 3ª sic. Agens ē honorabili⁹ patiente ꝛ acto sicut act⁹ potētia. forma igiᷣ q̄ est inferioris grad⁹ nō pōt ꝓducere uel ꝓducere suā similitudinē in gradū altiorē. ſꝫ forma superior pōt ꝓducere agendo suā silitudinē in gradū inferiorē sicut ex virtutib⁹ incorruptibilib⁹ stellarū ꝓducuntur forme corruptibiles i istis inferiorib⁹. virt⁹ āt corruptibilis nō pōt ꝓducere formā icorruptibilem. cognitio aūt ois fit p assilatiōnē cognoscentis ꝛ cogniti hꝫ tñ interest ꝙ in cognitione humana assilatio fit per actionē rerū sensibiliū in vires cognitiuas humanas in cognitione aūt diuina econuerso p actionē forme itellect⁹ diuini i res cognitas. Forma igiᷣ sensibilis rei cū sit p suā mālitatē idiuiduata. sue singularitatis similitudinē ꝓducere nō pōt in hoc qđ ē oīo imāle. ſꝫ solū vsq; ad vires q̄ organis mālibus vtunᷣ. Ad intellectū vo ꝓduciᷣ p virtutē intellectus agentis in q̄tū oīo a ꝯditiōib⁹ māe exuiᷣ. ꝛ sic silitudo singularitatis forme sensibilis non pōt peruenire vsq; ad intellectū humanū. silitudo aūt forme intellect⁹ diuini cū ꝑtingat vsq; ad reꝝ minima ad que ꝑtingit causalitas sua ꝓuenit vsq; ad singularitatē forme sensibilis ꝛ materialis. intellect⁹ igiᷣ diui⁹ pōt cognoscere singularia nō aūt human⁹. hec ille. Istā rōnē explicat in de veritate. q. 2. arti. 5. Intellect⁹ human⁹ nō cognoscit formas singulariū. de⁹ aūt cognoscit. Cui⁹ diuersitatis ratio manifeste patet. ꝙ si consideretur diuersa habitudo quā habet ad rem similitudo rei que ē in intellectu nostro ꝛ similitudo rei que est in intellectu diuino. illa eni q̄ est i intellectu nr̄o est accepta a re ꝫm ꝙ res agit in intellectū nostrū agēdo p ꝑus in sensū. mā aūt ꝓpter debilitatē sui esse qꝛ est in potentia ens tm̄ non pōt eē ꝑncipiū agēdi. ꝛ iō res q̄ agit i aiam nr̄am agit solū p formā. vñ silitudo rei q̄ iprimiᷣ in sensū nostrū ꝛ p quosdā grad⁹ depurata vsq; ad intellectū ꝑtingit ē tm̄ silitudo forme. ſꝫ silitudo reꝝ q̄ ē i intellectu diuino ē effectiua rei. res āt siue forte siue debile eē ꝑticipet hꝫ nō hꝫ nisi a deo. ꝛ ꝫm hꝫ silitudo ois rei i deo ꝑexistit ꝫm ꝙ res illa a deo ꝑticipat esse. vñ silitudo imālis q̄ ē i deo nō solū est silitudo forme sed mãe. ꝛ qꝛ ad hꝫ ꝙ aliquid cognoscatur requiriᷣ ꝙ silitudo eius sit in cognoscēte. nō aūt per modum quo est in re. inde est ꝙ intellectus noster non intelligit singularia quoꝝ cognitio ex materia dependet. quia non est in eo silitudo materie. non autē ꝓpter hoc ꝙ silitudo est in eo

imaliter. sz itellect⁹ diu⁹ q hz silitudinē materie q̄uis imaliter pōt singularia cognoscere. hec ille. Eādē p̄bationem ponit pma pte q. 14. arti. xj°. Et nota q oēs iste demonstrationes fundant̄ sup hoc q silitudines rez sunt in deo itelligibilit̄. qd̄ cogscit ex h q de⁹ ē cā oiu3. z nō fundat̄ sup h q de⁹ est creatiu⁹ reru sic q̄dā false putāt. Sciendū etiā q aliud est hr̄e ppriam cognitionē de re z cogscere illā i singulari. pmo mō eni cognoscere est cogscere rē sm ppriā rōnē spēi sue. sz ad z^m reqrit̄ q cogscat̄ nām idiuidualis uel illud qd̄ idiuiduat nām specificā qcq̄d sit illud. ¶ 5° ō est. q creature intellecte a deo sūt intellecta respectu diui itellectus. Istā ōnē ponit scūs Tho. p̄ sen. dis. 35. q. i. arti z°. Sciendū inqt q intellectū dupliciter dr̄. sic z visum. primū ē ipsa spēs rei visibilis in pupilla extrs q̄ est etiā pfectio videntis z pncipiū visionis z mediū rei visibilis. est etiā visū z^m qd̄ ē ipsa res extra visū extrs. Siliter primū intellectū ē silitudo rei intellecte in intellectu extrs. z z^m intellectū est ipsa res q̄ p silitudinē illā intelligit̄. si g̃ cōsideret̄ intellectū pmū. nihil aliud itelligit de⁹ nisi se. qz nō recipit spēs p quas cogscat. sed p essentiā suā q̄ est silitudo oiu3 reru cognoscit. sz si accipiat̄ intellectū z^m sic nō tm̄ intelligit se sz alia. sm primū modū dicit phs xj° metaphisice. q de⁹ itelligit tm̄ se. hec ille. Jllā aūt silitudinē. s. de p̄ intellecto z z° intellecto ponit de veritate. q. 3. arti. z°. vbi dicit q species q̄ intellect⁹ format̄ ut intelligat in actu est pmū q̄ intelligit̄. ex h aūt q est effect⁹ in actu p talē formam operari iā potest formādo rez quidditates z componendo z diuidendo. vā ipsa quidditas formata in itellectu uel etiā cōpositio z diuisio est q̄ddā opatū ipsi⁹ p qd̄ tm̄ intellect⁹ venit i cognitionē rei exterioris. z sic ē z^m quo intelligitur. hec ille. Et ibidē sic ait. Forma in intellectu pōt esse dupliciter, vno mō ita q sit principiū act⁹ intelligēdi. sicut forma q̄ est intelligentis inq̄tū est intelligens. z hec est silitudo intellecti ab eo. alio mō ita q sit terminus act⁹ intelligendi. sic artifex intelligēdo excogitat formā dom⁹. z cū illa forma sit excogitata p actū intelligendi. z q̄si p actū effecta nō pōt esse principiū act⁹ intelligēdi ut sit pmū quo intelligit̄. sz magis se hz ut intellectū quo intelligēs aliqd opat̄. nihilomin⁹ tm̄ forma pdicta est z^m quo intelligit̄ qz p formā excogitatā artifex intelligit qd̄ opandū ē hec ille. Eandē sniam ponit in forma de potentia dei q. 9. arti. 5°. Jllud inqt qd̄ est p se intellectū non est res illa cuius noticia p intellectū habet̄. cū illa q̄n̄qz sit intellecta in potentia tm̄. z sit extra intelligētē. sicut cū homo intelligit res mālēs ut lapidē ul' aial aut hm̄. cū tm̄ oporteat q intellectū sit in intelligente. z vnū cum ipso. neqz etiā intellectū p se est silitudo rei intellecte p quā informat̄ intellect⁹ ad intelligendū. Jntellect⁹ eni non pōt intelligere nisi sm q fit actu p hanc silitudinē. sicut nihil aliud pōt opari sm q est in potētia. sz sm q fit actu p aliquā formā. hec igit̄ silitudo se hz i intelligēdo sic intelligēdi pncipiū. ut calor ē pncipiū calefactiōis. nō sicut intelligēdi terminus. h g̃ ē pmo z p se intellectū qd̄ intellect⁹ in seipso ɔcipit de re itellecta siue illud sit diffinitio siue aliq̄ enunciatio sm q

ponūt̄ due opationes intellect⁹ in 3° de aia [illegible] intellecta ɔceptū inter⁹ dr̄ [illegible] verbū hec [illegible] ti q pma pte. q. 85 arti. [illegible] tur a nobis est res cu[illegible] spēs [illegible] silitudo. Et q. 87. arti. 3° dicit q illud q̄d p̄ cognoscit̄ ab intellectu nostro ē nā rei ma[illegible]. sz illud nō repugnat [illegible] q. 85. in arti. i° nō intendit nisi q spēs que est pncipium intelligēdi nō est illud qd̄ pmo intelligit̄. Jn q[illegible] 87. arti. 3° intendit q act⁹ intelligendi nō p̄ intelligit̄ ab intellectu nostro. sed nā rei ma[illegible] intelligit̄ [illegible] spēs intelligibilis z q̄ actus intelligēdi [illegible] verbū inter⁹ ɔcepta de re sit pmū qd̄ intelligit̄ sicut illud ad qd̄ imediate act⁹ intelligendi terminat̄. sic res extra etiā intelligit̄ eodē actu q̄ intelligit̄ verbū. [illegible] q̄libet eoz pōt dici pmū intellectū. h ē p pmū actu intellectus cognitū. [illegible] talis ɔceptio ē silitudo essentie rei. z est quodāmō q̄dditas z nā rei sm eē intelligibile. z nō sm eē nāle put est in rebus. sm q dicit scūs Tho. p̄ quolibet. q. z. arti. z°. Act⁹ autē intelligendi z spēs intelligibilis nō nisi p actū z^m. s. reflexū q suppo nit actū rectū. Et sic apparet q nō est i dictis illis cōtradictio. Sciendū q non credo ipsū ex intentiōe posuisse q pmū visum ab oculo corporali sit spēs q̄ ē in pupilla. sed solū exemplicā. qd̄ pz. qz p̄ sen. dis. 17. q. z arti. 5°. ad 3^m dicit q visus pticularis nō pōt cognoscere nisi illud cui⁹ spēs spūaliter in pupilla pōt accipi. z iō visus nō pōt cōprehēdere actū suū. ex quo pz q sola colorata pōt videre uel lucida. qz solum illoz spēs in visū recipiūt̄ z nō actū suū nec spēs q̄ iformat̄ sm mentē ei⁹. Jtē 3° sen. dis. 23. q. i. arti. z°. ad 3^m dicit q inter potentias aīe solus itellectus reflectit̄ supra se cognoscendo nām sui z eoz q̄ ipsi⁹ sunt. Addit etiā q licz vna potētia sensitiua possit cogscere actū alteri⁹ nulla tm̄ talis potētia pōt reflecti supra se cogscendo actū suū qz oporteret q istrumētū q̄ cogsceret se caperet mediū int̄ ipsā potētiā z istrumētū q̄ cogscebat prius. hec ille. Jllud aūt eq̄ ɔcludit de spē sic de actu uel potētia. sic eni oporteret q organū eēt mediū int̄ potētiā z actū suū si illū cogsceret: ita arguit̄ de spē. z h⁹ cā ē. qz sensibile positum supra sensum nō facit sensationē. Jtē 3° quolibet. q. 4. arti. p̄. vbi q̄rit vtrū aīa q̄cq̄d itelligit intelligat in pma veritate. dicit i responsiōe ad z^m. Jllud q̄ cogscim⁹ sic instro oz nobis eē p notū. z sic cog[illegible] princi[illegible] nota ad q̄ nā [illegible] intellect⁹ a [illegible] ut dicit co mentator 3° de aia. sz illud q cognoscim⁹ sicut forma cogscētis nō oz eē notū. qz nec ocul⁹ videt lucem q̄ de cōposit[illegible] nec spēm p quā videt. z ita nō est necessariū ut q[illegible] intelligit aliqd intel[illegible] intellectū [illegible] q̄ intelligit uel lume[illegible] hec ille. Et [illegible] patet mens ei⁹. ¶ Sz ō pmā ōnē arguit̄ pbādo q non [illegible] cētia diuina sit pmū [illegible] p[illegible] nulla potētia attingit aliqd q̄ nō p[illegible] rōnē sui obiecti. ut pz q visus nō [illegible] uisiosā. sz diu[illegible] attingit creaturas q̄ nō [illegible] sua eētia formal[illegible] sua eētia nō ē obm adequatū itellect⁹ [illegible] z° [illegible] suū formale obiectū [illegible] visus eni nō [illegible]

colorē et dulcedinē uel saporē. sȝ hoc ptinet ad sensū cōem q cognoscit vtrūqȝ. sȝ diuin⁹ itellect⁹ ponit dif͂ferētiā inter eēntiā suā et oīa creata. nouit eni de⁹ q eēntiā differt ab eis. ergo sua essentia non est obiectū adequatū sue intellect. ōis uel scie. ¶ 3º. Null⁹ intellect⁹ angelic⁹ uel human⁹ ē nobilior diuino intellectu. sȝ eēs fm suū totū ambitū est obiectū intellect⁹ angelici et humani. ergo multo forti⁹ erit obiectū itellect⁹ diuini cū potētia nobilior habeat obiectū vniuersali⁹ et lati⁹ q sensus cois hȝ obiectū lati⁹ q̄libet sensu pticulari. et magnato lati⁹ q̄ sensus cois. et intellectus vl̄ius q̄ magnato aut sensus. ¶ 4º. sic. Habit⁹ metaphisice est maxime ꝓprius ipsi deo. dicit eni phs ꝑ me⁹ q habeat maxime hūc deus. vnde de⁹ scia eius ē. sed ꝯstat q metaphisica habet totū ābitū entis ꝓ obiecto adequato. ut pȝ ex 4º. et 6º metaphisice. ergo et diuina scia hȝ illud ꝓ obiecto et nō solū eēntiā suā. ¶ 5º. Scia diuina nō subalternaȓ nr̄e metaphisice. sed subalternareȓ nisi scientia dei haberet ꝓ obiecto adeq̄to totalē ambitū entis q̄ tūc obiectū diue scie clauderetȓ sub obiecto nostre scie cū diuina eēntia ꝯtineaȓ sub ente. ergo idē qđ prius. ¶ 6º. Illud est obiectū diuini intellect⁹ et sub illa rōne sub q̄ diuina intellectio terminaȓ ad illud. sȝ diuin⁹ intellectus intelligit lapidē sub rōne lapidis. et rosā sub rōne rose et vl̄r oīa sub ꝓprijs rōnib⁹. ergo oīa sūt obiecta diuini itellect⁹ sub ꝓprijs rōnib⁹. et ꝑ ꝯñs ens fm totū suū ambitū. ¶ 7º. Nobilissime potentie debet assigñri nobilissimū obiectū. sȝ ens fm totū suū ābitū claudit nobilitatē diue essentie. et vltra hoc nobilitates et pfectiōes omniū creatoꝝ. ergo videȓ q sit formale obiectū diuini itellect⁹. ¶ 8º. In oi potētia hñte obiectū pmariū et secundariū. obiectū illud hȝ rōnē obiecti adeq̄ti quod claudit vtrūqȝ. sicut q intellect⁹ nr̄ cognoscit p̄ mālia et ꝯ̄ ꝑo imālia et abstracta. et iō hȝ ꝓ obiecto adeq̄to aliqđ cōe ad illa. s. ens uel veꝝ. sȝ diuinus intellectus cognoscit eēntiā suā p̄. creaturas ꝑo tanq̄ obiecta secūdaria. ergo aliqđ cōe deo et creature ē obiectum adeq̄tū ipsi⁹. ¶ 9º. Nulla potentia cognoscit aliqđ sub rōne vl̄iori q̄ sit sua rō obiectiua. sȝ de⁹ cognoscit se nō solū sub ꝓpria rōne diuinitatis imo inq̄tū ens. ergo obiectū adequatū ipsius nō est ꝓpria rō diuinitatis sed ens inq̄tū ens. ¶ Contra 2am ꝯ̄nē et vltimā arguit Aureolus ꝓbando q nulla creatura terminat diuinā intelligere. nec ut obiectū pmariū nec ut secūdariū. impossibile inq̄t ē qđ est pfectionis in deo depēdere a nō deo q̄ bonoꝝ nostroꝝ nō indiget. sȝ si intellectio diuina terminareȓ ad creaturas illa intellectio cū sit q̄dā dei pfectio depēderet a nō deo. q̄ ab ipsis creaturis positis in eē ꝓspecto uel relucētib⁹ i eēntia sua tanq̄ i speculo. Impossibile eni ē intētionē terminatā ad aliqđ obiectū manere sine illo obiecto. igiȓ nulla intellectio est in deo que termineȓ ad creaturas positas in eē ꝓspecto. ¶ Et ꝯfirmaȓ. q̄ ois pfectio q̄ ē in deo eq̄ eēt in eo circūscripto oi eē creature siue reali siue itētionali et diminuto. cū igiȓ intellectio si q̄ sit in deo q̄ terminetȓ ad creaturas in eē itētionali positas non valeret eē in eo si tollereȓ hȝ eē itētionale. pȝ q nulla talis intellectio ē i deo. Forte diceȓ q creatura i tali eē intellecto posita nō est aliud a diuina eēntia i q̄ relucet. et ita intellectio diuina nō depēdet a non deo. Hec aūt euasio non ꝓcedit. Creatura eni i tali eē posita hȝ eē diminutū tm̄ et itētionale. eēntia ꝑo diuina hȝ eē pncipalissimū reale. q̄re differt ab eēntia tanq̄ creatura sub esse diminuto posita a creatore. si igiȓ icōueniēs reputaȓ q diuina eēntia depēdeat et corrigeȓ a creatura ꝓut ponitȓ in eē reali. multo forti⁹ debet impossibile reputari q ab ea depēdeat ꝓut ē posita ab esse diminuto. Ulteri⁹ forte diceȓ q intellectio nō depēdet ab obiecto secūdario. sȝ ab obiecto pmario. vñ sublata oi creatura et oi ei⁹ eē adhuc diuina itellectio maneret terminata ad diuā eēntiā. ut ad obiectū pmariū. Hec āt euasio nō ꝓcedit. Aut eni tūc remaneret de⁹ itelligēs creaturas ꝑ intellectionē tminatā ad eēntiā suā. nec ꝓcedētē vlteri⁹ i creaturas. et tūc hr̄ ꝓpositū. s. q illa intellectio q̄ creaturas intelligit nō tminaȓ ad eas. si āt nūc intelligeret eas sic ꝓcedit rō. s. q intellectio q̄ est de⁹ sic depēdet a creatura q ip̄a circūscripta remanere nō posset. ¶ 2º sic. Impossibile est diuisionē continui deficere uel cessare. sȝ manifestū est q si diu⁹ intuit⁹ aliqđ ex se attingeret obiectiue ponēdo illud i eē ꝓspecto de necessitate diuisio ꝯtinui eēt euacuata in intuitu diuo et ꝓspectu. aut eni tm̄mō ponereȓ in ipsi⁹ itutu oēs ptes ꝯtinui diuise et distincte. ut nō relinq̄ȓ vlterior diuisio. et sic hr̄ ꝓpositū q diuisio cōtinui erit euacuata. aut ponereñ tm̄ aliq̄ ptes sub certo nūero q̄rū q̄libet erit diuisibilis vlteri⁹. qđ eē nō pōt. q̄ tunc diu⁹ intuit⁹ eēt i potētia et posset sibi aliqđ accrescere diuidēdo videlȝ vnāquāqȝ illaꝝ ptiū q̄uis posset sic diuidendo ꝓcedere i infinitū sic et nr̄ intellect⁹. ergo impossibile ē q aliud a deo ponaȓ in ei⁹ intuitu uel ꝓspectu i actu. q̄ rōne nāqȝ aliqđ poneret. oēs ptes ꝯtinui poneret. ¶ Et ꝯfirmaȓ. q̄ si diu⁹ ituit⁹ intelligēdo lineā ac diuidēdo eā in ptes q̄libet diuisionē poneret in ꝓspectu oporteret dare vnū de trib⁹ aut q i ipsi⁹ ꝓspectu eēnt ptes idiuisibiles i q̄b⁹ linea ponereȓ et i q̄s ꝑ diuinū ituitū scindereȓ. aut q eēnt ptes diuisibiles. et sic diuino ituitu aliqđ posset accrescere. aut q solūmō totalitas ꝯtinui eēt in ipsi⁹ ꝓspectu ptes ꝑo in potētia reducibili ad actū successiue reductione q̄ nūq̄ cessaret sic accidit i nr̄o intellectu. et hō totū ē ipossibile. q̄re necē ē q sit ꝯtinuū. et eius ptes intelligāȓ a deo. q tñ i ei⁹ intuitu nō ponāȓ. et idē ē de oib⁹ alijs a se q̄ intelligit. ¶ 3º sic. Si res extrinsece a deo q̄s intelligit ponerenȓ in ei⁹ intuitu et ꝓspectu. seq̄reȓ q in diuino intuitu eēt obiectiue magnitudo q̄dā infinita actualiter. pncipiū nāqȝ mathematicū ē q magnitudo crescit in infinitum. et q cuilibet magnitudini pōt fieri additio. cū igiȓ diuin⁹ itellect⁹ pl⁹ possit q̄ human⁹. nr̄ aūt pōt ad q̄lcūqȝ magnitudinē datā addere. necē ē q diuinus hoc possit. aut igiȓ ꝓcedit cōtinue successiue qđ eē nō pōt nisi sit in potentia et iperfectus sicut nr̄. aut stat in aliq̄ magnitudine finita. et tunc nō stat. q̄ ad eā finitū pōt fieri additio. vñ ꝯtradictio est q stet in aliq̄ magnitudine ifinita obiecta suo ꝓspectui cui ē ipossibile fieri additio et sic ꝓpositū hr̄. sȝ manifestū ē q hō ē oio ipossibile. s. magnitudinē ifinitā eē i diuino ꝓspectu

quia qua ratione ibi poneretur eadem ratione a deo
posset conduci in effectū. qd̄ ē impossibile. igitur res
extrinsece cum intelligūtur non sūt in ipsius ꝓspectu.
¶ 4.º sic. Si res alie a deo ponerentur in eiꝰ ꝓspectu ꝛ
intuitu obiectiue dū itelligūtur. sequitur ꝙ oēs species
numeroꝝ eēnt actu posite in eiꝰ intuitu. intelligit eni
deus omnes numeros. ſꝫ manifestū ē ꝙ ꝓcessum nu
meroꝝ in infinitū esse euacuatū ꝛ exiuisse ad actū in
diuino ꝓspectu impossibile est. q2 aut sistit ī numero
finito. ꝛ sic ille ē in potētia ut sit radix cubiti uel qua/
drati. ꝛ ꝑ ꝯñs quadratus eius aut cubusꝰ aut duplus
possibilis est. aut sistit in numero infinito. ꝛ hoc ē con/
tradictio. cū numerꝰ non sit aliud nisi totitas quedā ꝛ
inclusio multitudinis. vñ idem est esse numeratū ꝛ eē
tot qd̄ euidenter clausionē ꝛ finitionē includit. Si di/
catur ꝙ illa multitudo in qua residet diuinꝰ intellectus
uel intuitus nō est mēsurata aliquo certo numero: ſꝫ
ē multitudo non numerata. hoc nō tollit rōnē. diuinꝰ
nāqꝫ intuitꝰ attingit in actu oēm multitudinē nume/
ratā descendentē ab illa multitudine non numerata
ꝛ ꝑ ꝯñs attingit vltimū numerū a quo statim ꝓcedit
ad illā multitudinē infinitā. ꝛ ita fit ꝙ ponat in ꝓspe/
ctu omnes species numeroꝝ. ſꝫ manifestū est ꝙ talē
numerū impossibile ē reperiri ꝗ imediate discedat a
multitudine infinita uel ex quo imediate fit trāsitꝰ ad
eandē. dato eni tali numero cū sit finitus adhuc pōt
fieri sibi additio in infinitū anqꝫ consurgat illa multi/
tudo infinita. igitur diuinꝰ intuitꝰ non ponit in actu oēs
species numeroꝝ. ¶ 5.º Tu supponis ꝙ in ꝑfectionibꝰ
specificis pōt ꝓcedi in infinitū. ita ꝙ vna spēs pōt fie
ri nobilis ꝛ alia nobilior ꝑma. et 3ª nobilior 2ª. ꝛ sic ī in/
finitū. si igitur hoc sit veꝝ. aut tota ista multitudo spēꝝ est
ī diuino intuitu actualiter ꝛ sine ꝓcessu. aut nō actualiter
sed sub quodā ꝓcessu. aut nullo modo. non primū. q2
tunc intuitus haberet in suo ꝓspectu aliquā creatu/
rā in infinitū distantē a ꝑma specie. aut eni intueretur
quālibet distantē modo finito a ꝑma specie. ꝛ sic non
erit ꝓcessus possibilis in infinitū in spēbus: cuiꝰ oppo
sitū tu dicis. aut intuetur aliquā distantē in infinitum ī
nobilitate ꝛ perfectione. ꝛ ꝑ ꝯñs illa erit in infinitū no
bilis ꝛ ꝑfecta. qd̄ est impossibile. Nec pōt dari 2ᵐ scꝫ
ꝙ tota illa multitudo sit in diuino intuitu sub q̄dā suc
cessione ꝛ ꝓcessu. q2 tunc erit potentialis ꝛ impfectꝰ.
q̄re relinquitur ꝙ nullo modo. Hec sūt argumēta eius
ad probandum ꝙ nihil aliud a deo terminat eius in/
tuitū ꝑ modū obiecti ꝑmarij uel secūdarij. ¶ 2.º loco
ꝓbat ꝯ eandē ꝯnē ꝙ creature non sunt in dino intui/
tu. sicut obiecta relucentia in dina eēntia. Primo sic
Quādo oculus aliqd aspicit in aliq̄ tāqꝫ in speculo. tūc ē ibi
alius actus videndi ꝛ alia spēs siue rō qua videtur spe/
culū ꝛ q̄ videtur res ī speculo. sicut manifeste pꝫ ꝙ spe/
culū videtur ꝑ speciē repñtātē intellectū ꝛ figurā eiꝰ
ac formā. res aūt videtur ꝑ spēm ꝓpriā. licꝫ ꝯcurrāt in
eodē oculo sil' spēs rei ꝛ spēs speculi. ſꝫ ſm te diuꝰ in/
tellectus intuetur creaturas in sua essentia q̄si in specu
lo relucentes. igitur ꝑ aliā silitudinē videt creaturas qꝫ
ꝑ essentiā. alioquin essentia nō se habebit ut speculū.
cum igitur non ꝑ aliā silitudinē videat creaturas. pꝫ ꝙ
essentia non se habet ꝑ modū speculi. ¶ 2.º sic. Deꝰ nō
intelligit creaturas ꝑ reflexionē. actus eni reflexꝰ vi/
detur impfectior qꝫ directus. ſꝫ si diuinus intuitus ꝑ[illegible]
rer in essentiā ꝛ inde ꝓcederet ad creaturas quasi ꝑ
quoddā speculū videret eas ꝑ reflexionē. que enim vi/
dentur in speculo videntur ꝑ lineā reflexā. igitur idem qd̄
ꝑus. ¶ 3.º sic. Impossibile est aliqd relucere obiectiue
nisi potentie cognitiue ꝛ ꝑ actū cognitiuū. sed si mo
creature relucent in diuina essentia specularie diui
nus intellectus ex hoc intelligit. ita ꝙ talis relucentia
est causa ꝙ intelligantur. ergo prius cognoscuntur qꝫ intelli/
gantur. cū tale relucere in diuina essentia non sit aliud
qꝫ cognosci ꝛ esse apparens. non est ergo ponenda talis
relucentia specularis. ¶ 4.º sic. Sicut se hꝫ intellectio
ad intellectionē sic intellectū ad itellectū ꝛ intuitiui ad
intuitiuū. ſꝫ intellectio q̄ deus intelligit creaturā nō est
aliud ab intellectione q̄ intelligit suā essentiā. igitur in/
tuitū per intellectionē q̄ intelligitur creatura nō est ali/
ud qꝫ intuitū ꝑ intellectionē q̄ intelligitur essentia. ſꝫ cō
stat ꝙ res lucens in speculo est alia a speculo. nō igitur
lucet creatura in deo tāqꝫ in speculo. imo nō ē aliud
deū intelligere creaturas qꝫ intelligere suā ꝓpriā es/
sentiā. ita ꝙ nō sint ibi duo ituita. ſꝫ vnū solū videlicꝫ
diuina essentia qua cognita ipsa non solū est cognita
imo ꝛ oīs creatura. nō quidem ut lucens in ipsa q̄si ꝑ
intuitū intuita. q2 essent duo intuita ꝛ due intuitiōes
¶ 5.º Non alia intuitione intuetur deus creaturā qꝫ illa
qua intuetur eēntiā suā. imo vidisse essentiam suam est
vidisse speculū. ꝛ non est vidisse rem in speculo. imo
sunt diuersi termini ꝛ diuersa vidisse. ergo creature non
videntur a deo per essentiā tāqꝫ ꝑ speculū. ¶ 6.º Ratio
speculi in hoc consistit ꝙ est reflectens silitudinem ꝑ
quā fit visio ad oculū videntē. sed manifestum est ꝙ
diuina eēntia recipit silitudinē creature nec eā refle/
ctit. ergo nullo modo habet rationē speculi. ¶ 7.º dicit ꝙ
rōnes suprapositꝫ ꝑ loco concludūt manifesteꝙ cre/
ature ī diuina essentia tanqꝫ in speculo non relucent
nec sunt in diuino intuitu tanqꝫ obiecta secundaria.
quare aliud poni non pōt. hec ille. ¶ 3.º loco probat illa
que dixit eē ſm mentē beati Aug. dicit enim Aug.
83. qōnū. q. 46. Non extra se quicqꝫ positū deus in/
tuebatur ut ſm illud constitueret quod constituebat
nam hoc opinari sacrilegū est. sed manifestū est ꝙ si
creature relucerent in diuina essentia tanqꝫ obiecta
secundaria. tunc aliqd extra se positū intueretur. ex/
tra inquā positum non situaliter sed entitatiue. quia
creatura in tali esse posita nō est ipse creator. ergo sa/
crilegū est ꝙ creature relucent ī deo tanqꝫ obiecta
secundaria. ¶ 2.º Rōnes ille que sunt in mente crea/
toris ad quas diuinus intellectus aspicit ꝛ quibꝰ in/
tuitis dicitur intuita creatura: hec inquā sunt incōmu/
tabiles ac principales respectu creaturaꝝ. ꝛ ideo ve/
re sūt q2 eterne sūt quarū participatione fit ut [illegible]
quid ē q[illegible] est. ſm Aug. [illegible]. ſꝫ manifestū est ꝙ crea/
ture si relucerent tāqꝫ obiecta secūdaria nō haberent
istas ꝯditiōes. q2 nec vere eēnt ſꝫ [illegible] [illegible]
minute. nec eēnt ꝑncipales respectu creaturaꝝ imo
eēnt ipsemet creature ī eē diminuto. ſꝫ nec creature

ficut p pticipationē illarū cū nihil pticipet se. vñ iste conditiones nō possunt cōpetere nisi dine essentie q̄ ēntia pncipalis ac icōmutabilis ē ⁊ pticipatiōe ei⁹ ē gcqd est. ḡ rōnes ille ad q̄s a'spicit din' intellect' gb⁹ co gnitos dicūt ab eo cognite creature nō sūt ille creatu re tā\<q̄> obiecta secūdaria relucētes. s; sūt ipsamet ēntia dna q̄ cognita deo vere dicūt cēta cognita excellēt ⁊ eminēt. ¶ 3⁰ sic. Visio illa\<ꝝ\> rōnū ē bm lumina vere itel ligēte. s; h nō eēt si h⁹ rōnes cēnt creature tā\<q̄> obie cta singularia relucentes. q\<z\> visio solū dine ēntie est beatifica. ḡ rōnes ille q̄s de⁹ aspicit gb⁹ visis visa est oīs creatura. sūt ipsamet dina essentia. ¶ 4⁰ sic. Aug⁹ di stinguit sup Gen. ad lrām duo genera visionū. vnā qua rerū in ,pprio gn̄e ⁊ in seipsis. ⁊ aliud i v'bo. s; ma nifestū ē q\<p\> si relucerēt in dina ēntia tā\<q̄> obiecta se cūdaria. ita q\<p\> diuin' intuit' p̄ ferret' in dinā ēntiam ⁊ deinde pcederet ac ptēderet' ad creaturā. tūc ipse creature viderēt' in se ⁊ in ,pprio genere. q\<ꝛ\>uis rō vi dendi. s. dina essentia eēt aliqd extra ,ppriū gen⁹ ea\<ꝝ\> hoc tn̄ non īpedit qn viderēt' in ,pprio genere obiecti/ ue quēadmodū res q̄ cognoscūt' p speciē in ,pprio ge/ nere q\<ꝛ\>uis spēs que est rō videndi uel cognoscēdi nō sit infra genus rei cognite. p illā igit' s\<m\> mentē Aug. deus nō sic intelligit creaturas q\<p\> sint in ei⁹ ,pspectu tā\<q̄> obiecta secūdaria. s; q\<z\> intelligendo suā essentiā intellecta ē oīs creatura equipollent' ⁊ eminent'. hec ille. Et sic finalit' p⁹ pauca dicit q\<p\> nō ē aliq̄ multitudo intellecto\<ꝝ\> in deo. nec creature ut intellecte ponunt numerū cū dina essentia ut intellecta. sed est penitus vnū simplicissimū intellectū. ¶ 4⁰ loco dicit q\<p\> rōnes adducte ,p 2ª ōne ⁊ ,p alijs non cōcludūt ꝯ phōs. oēs enī ille rōnes supponūt vnū q\<p\> illi negarent. s. qd̄ de⁹ sit causa efficiens rerū. ¶ Contra 4am ōnē arguit di cens q\<p\> illa opinio nō bn̄ assigt modū quo de⁹ cogno/ scit singularia. q\<ꝛ\>uis enī inqt ex dina actiuitate possit pbari a pon q\<p\> diuinitas sit silitudo ⁊ exēplar non so/ lū quo ad formā. imo quo ad mām. mā vo s\<m\> te non est principiū indiuiduatiōis nisi inq\<ꝛ\>tū ē īdiuiduata. ē aūt h cōe oībus īdiuiduis eiusdē spēi. s. q\<p\> qd̄libet cō/ ponit' ex hac mā ⁊ ex hac forma. ⁊ p ꝯn̄s de⁹ h; simili/ tudinē omniū indiuiduo\<ꝝ\> q̄ ad mām ⁊ q̄ ad formā. nō tn̄ ,pbat' q\<p\> dina essentia rep̄sentet indiuidua ut sig\<n\>ta sunt ⁊ distincta. s; pon⁹ ,put ꝯueniūt in nā specifica q̄ cōponit' ex mā ⁊ forma aut in rōne indiuidui vagi in/ q\<ꝛ\>tū qd̄libet est aliqd̄ h cōpositū ex aliqua hac mā ⁊ ex aliq̄ hu\<m\>ana forma. q\<n\>ūq\<z\> enī aliq̄ sūt sic silia q\<p\> ni/ hil est in vno qd̄ nō rep\<er\>iat' in alio. simr̄ impossibile ē q\<p\> aliqd sit silitudo illi⁹ qn sit silitudo alteri⁹. ⁊ p ꝯn̄s non ducit distincte in vnū nec in aliud s; i ambo sub rōne vni⁹ ⁊ indistincti. ⁊ ita ducit in aliqd̄ cōe ad ista. s; sic ē de indiuiduis eiusdē spēi q̄ silia sunt. q\<z\> sicut vnū ha bet mām ⁊ formā ita ⁊ reliquū. ⁊ qd̄libet h; cā sig\<n\>tam nec aliqd̄ est dissile in vno ad illud qd̄ rep\<er\>it' in alio. nō enī esse hoc ⁊ illud ponit aliquā dissilitudinē cū aliud silr̄ sit h. ḡ īpossibile est q\<p\> diuinitas sit silitudo ducēs sufficienter in cognitionē īdiuiduo\<ꝝ\> inq\<ꝛ\>tū distincta ⁊ sig\<n\>ta sunt. ⁊ vlr̄ nō est verū q\<p\> aliq̄ silitudo ducat i aliq̄ ut distincta nisi illa sint aliq\<ꝛ\>liter dissilia. hec ille.

¶ 2⁰ loco dicit istā positionē deficere in rōnib⁹ quib⁹ ,pbat' ōnes. dicit enī q\<p\> p\<ri\>ma rō ,p ista ōne non demon strat ꝯ cōmentatorē ꝯ quē scūs Tho. arguit. diceret enī cōmentator q\<p\> singularia nō ꝯtinent' virtualiter i deo nec mā nec forma nisi quatinus est exemplar. q\<z\> de⁹ non est efficiens s\<m\> cōmentatorē. ⁊ dato q\<p\> esset efficiens. tn̄ diceret q\<p\> nō cognoscit res per hoc q\<p\> est efficiēs. aliogn itelligeret discursiue. s; ,p eo q\<p\> ē exē/ plar vniforme hui⁹ mãe ⁊ illius. ⁊ hui⁹ forme ⁊ illius: ⁊ ideo nō rep\<re\>ñtat ut hoc uel illud s; tm̄ absolute s\<m\> cō/ mentatorē. Et si dicat' q\<p\> saltē ,pbat' q\<p\> si efficit singu/ lare q\<p\> illud cognoscit. nō valet qd̄ cōmentator rn̄det in tractatu de somno ⁊ vigilia loquēs de motore celi q\<p\> dat pfectiones vles ⁊ mā recipit eas particulares vñ nō o; q\<p\> agens intendat pticulare sig\<n\>tū sed indiui duū vagū solū. nō enī generans hoiem p̄intelligit il/ lū sig\<n\>tū quē generat. s; intēdit facere quēdā. ⁊ silr̄ artifex qui facit ensen nō p̄intelligit distincte ⁊ deter minate ensem illū sig\<n\>tū quē fabricauit. s; q̄si vage ali quē ensem. indiuiduū aūt vagū sapit nām vlis. q\<z\> cō municabile est. tale aūt a deo intelligit' s\<m\> cōmētato rē. ait enī in tractatu illo q\<p\> oīa indiuidua que hn̄t de/ terminatū ordinem ⁊ determinata eē sunt intellecta apud formā abstractā. vñ dicit q\<p\> nouit mores nāles aut mores positos a lege. ⁊ oīa que possūt habere re/ gulā aliquā essentialē. ⁊ ,ppter hoc dicit 12⁰ metaphi/ sice q\<p\> de⁹ est sollicit⁹ de oī dispositione in q̄ coicāt sin gularia. ¶ Ad 2am rōnē dicit q\<p\> peccat p fallaciā eq/ uocatiōis. Vle enī ⁊ singulare possūt accipi ,p inten/ tionibus vlitatis ⁊ singularitatis. uel ,p eo qd̄ est vle uel singulare. de⁹ aūt s\<m\> cōmentatorē nouit intētio/ nes h\<ꝛ\>. ⁊ scit q\<p\> multi sunt hoīes sig\<n\>ti. q\<z\> talis scia vlis ē ⁊ ita nouit vniuersalitatē ⁊ singularitatē. nō tn̄ illud qd̄ est singulare aut sig\<n\>tū. ¶ Ad 3am dicit q\<p\> illa rō tol/ lit seipsam. ,ppter h enī silitudo singularis vsq\<z\> ad in/ tellectū nō ptingit. q\<z\> p actionē intellect⁹ agētis a cō/ ditionib⁹ mālibus sepat'. silitudo aūt imālis ⁊ separata nō rep\<re\>ñtat singulare. aliogn si possit rep\<re\>ñtare nō tol/ lit actio intellect⁹ agentis qn silitudo singularis pos/ sit pduci vsq\<z\> ad itellectū possibilē: qd̄ tn̄ rō ista fingit. si igit' imālitas est cā q\<p\> aliqua silitudo nō rep\<re\>ñtet sin/ gulare. s; silitudo intellectus diuini q̄ est qdditas sua sūme a cōditionib⁹ mãe liberata: igit' singulare repre/ sentare nō pōt. ⁊ iterū dato q\<p\> silitudo dinitatis vsq\<z\> ad singularia ⁊ minima ptingat. ipsa tn̄ tm̄ rep̄sentat inq\<ꝛ\>tū habent eandē silitudinē cū sint silia. ⁊ p ꝯn̄s p istā ut distincta non pn̄t cognosci s; tm̄ ut silia in speci fica rōne. ¶ Ulterius arguūt Harro ⁊ de marra ꝯ h qd̄ ponit illa ō. s. q\<p\> intellect⁹ nr̄ nō intelligit singulare directe. arguūt enī sic. Cōuersio intellect⁹ ad aliquid nō est aliud q\<ꝛ\> intelligere illud. nō enī intellect⁹ cōuer titur facialiter aut situaliter cū sit abstract⁹. s; tm̄ per actū suū. s; intellect⁹ noster s\<m\> te necessario conuer/ tit' ad fantasma an\<q\>\<ꝫ\> intelligat vle. nec pōt vle intel/ ligere nisi ad fantasma cōuertat'. ḡ necesse ē q\<p\> si de/ beat vle p̄intelligere p̄intelligat ordine nāe saltē ip\<s\>u\<m\> fantasma qd̄ est p\<ar\>ticulare. cū ꝯuersio ad fantasmata sit prior ordine nature q\<ꝛ\> ꝯuersio vlis in fantasmate.

¶ 2ᵒ sic. Speculari non est aliud ꝙ intelligere. sꝫ Ar. dicit ꝙ intelligentē est necesse fantasmata speculari ergo necesse est ꝙ intellectus cognoscat fantasmata ꝛ prius ordine nature ꝙ aliud in fantasmate. ¶ 3ᵒ sic. Formare syllogismū expositorium videt̃ pertinere ad intellectū. dicere eni ꝛ syllogiçare actus est intellectus. sed in syllogismo expositorio mediū est sīgtū ꝛ singulare. ergo cognoscere singulare sīgtū ptinet ad itellectū. ¶ 4ᵒ sic. Potētia nō ponit differentiā inter aliqua quin cognoscat illa. sicut pꝫ ꝙ sensus pticularis non ponit differentiā inter suū sensibile ꝛ sensibile alteriᵒ sensus. sꝫ sensus cōis q apphēdit vtrūqꝫ. sꝫ manifestū est ꝙ intellectus differentiā ponit inter vniuersale ꝛ pticulare. ergo vtrūqꝫ cognoscit. Et si dicat̃ ꝙ verū est ꝙ vniuersale cognoscit p se. singulare vō ut cōiungitur. ita ꝙ aliū actum ꝛ aliā speciē p quā cognoscit particulare recipit intellectus in se. ꝙuis non nisi presente fantasmate ꝛ imaginatione in suo actu existente. ꝛ sic eque directe intelligit vniuersale sicut singulare quia p propriā speciē ꝛ pprium actū. ꝙuis inuigeat presentia fantasmatis obiectiue. nec hoc ipedit directā intellectionē. cum vniuersale nō nisi i fantasmate speculet̃ aut si apprehendit singulare mediante imaginatione. sequit̃ ꝙ actᵒ imaginationis ꝛ eiᵒ species recipit̃ in intellectu: qđ ē oīo impossibile. cum idem actus nō possit eē simul i pluribus subiectis aut nullum actū uel speciē respectu particularis recipit. ꝛ sic nullo modo intelligit etiam reflectendo ꝛ cōuertendo se ad fantasmata. ꝛ ita dari non poterit qualiter assignet differentiā inter vniuersale ꝛ particulare. nec etiā qualiter formet hanc sortes currit aut faciat syllogismū expositoriū in quo mediū sumit̃ singulare. ¶ 5ᵒ Quicqd pōt virtᵒ inferior pōt virtus superior ꝛ amplius: sed sensus apprehendit singulare. ergo ꝛ intellectus. vñ sicut se habet intellectᵒ ad omnē sensitiuam appprehensionē. sic sensus cōis ad particularē hec ille. ¶ Itē Gregorius. Sumo inqt primā intellectionē intellectus. ꝛ quero aut p illam cognoscit̃ ipsa species abstracta vniuersalis. aut fantasma singulare. aut res extra vna uel plures quarū est illa species abstracta. Si dicat Tho. primū. manifeste ꝯdicit sibi ipsi. qui p̄ma pte. q. 85. arti. 2ᵒ. ex intentione determinat ꝙ species non intelligit̃ p̄mo sed secūdario tm̄. ꝛ p reflexionē ₰m quā intellectᵒ intelligit suū intelligere ꝛ speciē quā intelligit. qđ aūt p̄mo intelligit̃ est res cuius est species intelligibilis similitudo. ut dicit. ꝛ sic species nō est qđ intelligit̃ i p̄ma intellectione. sed ē q res cuiᵒ est spēs intelligit̃. Si dicat 2ᵐ ꝯtradicit sibi ꝛ habet̃ ppositū. nam fantasma ₰m eū est mere singulare. ꝛ non vl'e. Si 3ᵐ dicat habet̃ ppositū. nā ₰m veritatē ꝛ ₰m ipsum quelibet res extra est mere singularis. ꝛ per ꝯñs primū cognitū ab intellectu est singulare. Et si dicatur ꝙ itellectus p̄mo suo actu cognoscit rem extra abstrahēdo tñ eā a cōditionibᵒ indiuiduātibus eius. Contra. aut res quā dicis abstrahi illo mō ab intellectu p̄ma intellectiōe sumpta precise ₰m ea que ptineant ad rōnē speciei est aliq̄ res singularis. ꝛ habet̃ ppositū ꝙ singulare primo intelligit̃. nec talis abstractio ipedit. aut est cōis pluribus. ꝛ hoc est cōtra eū. Confirmat̃. q: [illegible] nām a conditionibus indiuiduātibus [illegible] habere. sicut [illegible] pōt ergo [illegible] nō pōt eē prima noticia intellectus. ¶ 2ᵒ Tho. dicit ꝙ [illegible] noster pͥsto statu nullā rem materialē pōt itelligere nisi conuertendo se ad fantasmata. ita ꝙ necesse est ad hoc ꝙ intellectus intelligat suū obiectū ppriū. sꝫ nām vl'em in pticulari existentē ꝙ conuertat ad fantasmata ipsoꝝ singulariū. ad fantasmata aūt nō aliter conuert̃ intellectus nisi ipsa intelligēdo ꝛ [illegible] do. sicut ipsi etiā [illegible]. ex quo sequit̃ p̄mo ꝙ intellectus nām vl'em non intelligit nisi conuersus ad fantasmata. ꝛ p ꝯñs non directe sꝫ tm̄ per reflexionē ₰m eū: qui ideo dicit singulare per reflexionem tm̄ intelligi. quia non intelligit̃ nisi in intellectu conuertente se ad fantasmata. 2ᵒ sequitur ꝙ primū cognitum ab intellectu ē fantasma. ꝛ vl'e [illegible] cū fantasma [illegible] presentet singulare ꝛ singulariter nō abstrahendo a conditionibᵒ indiuiduātibᵒ ₰m eū. sequit̃ ꝙ fantasma uel ipsum solū singulare intelligat̃. ꝛ non vniuersale aut saltim p̄us ꝛ directius. Ulterius cū p nullā speciē receptā possit cognosci aliq̄ res que non sit prius i se cognita. sequit̃ ꝙ añ noticiā rei i fantasmate sit res ipsa singularis cognita in seipsa. ꝛ cū noticia fantasmatis sit prior ul' simul aut eadem cū noticia ipsius vl'is. ₰m dicta eiᵒ. sequit̃ ꝙ simpliciter sit p̄mo cognitū singulare extra. ¶ 3ᵒ Aut intellectus noster nō pōt intelligere aliquā rem mālē nisi abstrahēdo eam a ꝯditionibᵒ mālibus. ꝛ tūc sequit̃ ꝙ nūꝙ intelligit singulare ₰m eū. cuius tñ dicit oppositū. aut pōt intelligere etiā nō abstrahendo. ꝛ tunc nō habet̃ plus ꝙ prius intelligat singulare ꝙ vniuersale uel ꝙ econtra. ¶ 4ᵒ Tho. dicit ꝙ singulari māli nō repugnat intelligi inꝙtū singulare est. sed inꝙtū māle. ꝛ constat ꝙ hoc nō pōt intelligere nisi de cognitione directa ꝛ p̄ma. q: intelligi indirecte ꝛ p reflexionē non repugnat ₰m eū singulari māli ꝛ ut est māle. ergo ei repugnat p̄ intelligi q: māle p̄cise. ergo hoc etiā repugnat nature māli vl'i. cū illa ₰m eos abstrahat a mā simpliciter sꝫ indiuiduali tm̄. ꝛ per ꝯñs primū cognitū ab intellectu non est vl'e. ¶ 5ᵒ Prima noticia intellectus ₰m eū est noticia alicuiᵒ vl'is in quo plura ꝯtinent̃. ꝯstat aūt ꝙ nulla res extra aīam etiā qualitercūꝙ intellecta ē tale totū cōtinens plura ꝯtinentia totius vl'is. ꝙuis continentia totiᵒ integralis aliq̄ res plura contineat. vñ per hoc ꝙ aliq̄ res extra animā intelligit̃ nō intellecto aliq̄ extrinseco sibi. siue sit conditio indiuidualis siue aliqd aliud. nō [illegible] cōe pluribᵒ rebus [illegible] ꝙ [illegible] to. Item nullū ex[illegible] in aīa [illegible] pōt esse tale totū p̄ cognitū ergo est aliqd in aīa [illegible] intellectionē saltē [illegible] non [illegible]. ꝛ non videt̃ qđ possit dici aliud nisi spēs rei extra. ꝛ p ꝯñs primū cognitū ab intellectu est spēs. hoc autē repugnat [illegible]. ¶ [illegible] Prius intelligit̃ singulare mere [illegible] intellectio ꝛ volitio ꝙ vniuersale [illegible] singulare [illegible] ꝙ [illegible] sic singulare p̄us itelligit̃ ꝙ vniuersale. ans pꝫ. [illegible]

hat cui q̄cūq3 grossus ꝛ rudis mox cū incipit hr̄e vsum rōnis nouit ꝛ non nisi p intellectū determinate suā volitionē qua vult aliquā rē singularē determinate. ꝛ cōstat ꝙ nō q̄libet talis hꝫ ꝯceptū specificū uel aliū singularib' ꝓpriū. nec oīa3 ē tales ꝯcept' abstrahere. ¶ 7. Nā dicit Aug' 8° de trinitate. ca° 5°. Et xi° ca° 5° ꝙ noticia vl'is fm gen' uel speciē colligitur ex similitudine plurimū singulariū visoꝝ in se. Et cōmētatoꝝ 2° de aīa cōmēto 4° dicit ꝙ apud Ar. vl'ia sunt collecta ex ꝑticularib' ad itellectū q incipit int' ea similitudinē ꝛ facit ea vnā intentionē. Ex q̄ patet ꝙ intellect' intentionē vl'em accipit id est ꝯsiderat similitudinē inter ꝑticularia. ꝛ ꝯstat ꝙ nō pōt eoꝝ similitudinē cognoscere nisi ꝑus illa cognoscat. Itē Eustratius sup p° ethico. ca° 7° dicit ꝙ post subsistentiā multoꝝ aīa ī se ipsa facit subsistere vl'ia. ꝛ ꝓpt h aial vl'e aut nihil eē aut posteri' eē. Et in li. de aīa dicit. nihil autē q̄n fm se quidē nō subsistit. posteri' aūt q̄n ad multoꝝ existentiā ꝛ cōprehēsionē ipsi' seq̄t itellect'. Ex q̄ pꝫ ꝙ cognitio vl'is ꝑsupponit cognitionē singulariū. Nec ē imaginādū ꝙ vna virt' cōprehēdat ꝑticularia ꝛ cōuenētiā ipsoꝝ. ꝛ alia formet vl'e. nō plus q̄3 ꝙ vn' hō apphendat singularia. ꝛ ali' abstrahat vl'e illoꝝ. ¶ 8° sic. Per quācunq3 virtutē cognoscim' singulare demōstratū non eē sensū nec intellectū siue eē distinctū ab vtroq3 illoꝝ: cognoscim' ipsū singulare demōstratū ꝛ sensū ꝛ intellectū. sed p intellectū cognoscim' ꝛc. igit̄ p intellectū cognoscim' sensū ꝛ intellectū ꝛ ipsū singulare fm ꝙ est h. a' pꝫ. q̄m virt' distinguēs inter aliq̄ necessario apphēdit q̄dlibet illoꝝ ut declarat 2° de aīa ca° de sensu coi. sed minorē ꝓbo. ꝯstat enim ꝙ nos certe cognoscim' h singulare sensibile. v̄bi grā hāc albedinē existētē in h pariete nō eē aliquā virtutē nr̄am sensitiuā p quā sentim'. neq3 intellectionē p quā intelligim'. sed eē rē distinctā ab vtroq3. sed h nō possum' cognoscere p aliā vim ab intellectu cū p nullā aliā possim' apphendē intellectū ut clarū est. ꝛ forte nec ipsā virtutē sensitiuā. igit̄. ¶ 9° sic. Per intellectū cognoscim' sensū errare iudicādo de aliq̄ singulari sensibili demōstrato. g̃ p intellectū cognoscimus singulare sensibile demōstratū. ꝯn̄a tenet. nisi enim p intellectū cognoscerem' h singulare sensibile demōstratū. ꝛ verū iudiciū haberem' de ipso. nō cognoscerem' p itellectū ꝙ sensus false iudicaret de ipso. an̄s ꝓbat̄. nā ꝯstat ꝙ cognoscim' iudiciū sensus q̄ iudicat hūc sēsibilē solē esse pedalis quātitatis eē falsū. ꝛ ꝯstat ꝙ illud iudiciū eē falsū p nullā virtutē sensitiuā possum' cog̃scere cū non nisi q̄dā discursu ꝛ ei' argumētatiōe ex ei' distātia a visu nr̄o h cōprehēdam' q̄d ē p operationē rationis. g̃ per rationem cognoscim' hoc. Nec i h casu pōt dici ꝙ rō apphēdat solē tm̄mō in vl'i ꝛ abstrahēdo a situ ꝛc. cū ex distātia ei' ad nos rō hoc cōuincat ꝯsiderādo hūc solē demōstratū fm ꝙ ē i h loco. puta tali spera. ꝛ fm ꝙ tāta distātia situali distat. sol aūt sic absolute ꝯsiderat' nō ꝯsiderat̄ cū istis cōditiōib'. Et si ratio sic abstracte ꝯsideraret tali ꝯsideratione nō cognosceret ipsū eē distātē uel ꝓpinquū. ꝛ p ꝯn̄s tali medio nō ꝯcluderet ei' magnā quātitatem.

¶ 10° sic. Si p intellectū nō cognoscerem' singularia sensibilia demōstrata: sequit̄ ꝙ nulla ꝑncipia sciarū q̄ per experiētiā singulariū sumunt̄ possem' hr̄e. ꝯn̄s est falsū. ꝯn̄a ꝓbat̄. talia eni sumūtur ex experientia singulariū. fm ph'm 2° posterioꝝ. ꝛ p° me°. ut quia vidi ꝙ h reubarbarū purgauit colerā. ꝛ vidi etiam ꝙ h aliud ꝛc. tādē sumo hāc vl'em. omne reubarbarū ꝛc. ꝯstat aūt ꝙ eadē est virt' q̄ habent̄ tales singulares noticie. ꝛ q̄ colligit̄ vl'is ꝛ nō alia ꝛ alia. alioq̄n ita sufficeret ꝙ vnus alius hō haberet singulares noticias ꝛ ego ex talib' noticijs suis q̄s nō hr̄em sumerē ꝓpositionē vl'em. simi mō q̄ dicit ph'us cū ꝓbat sensū cōem ꝛ tu posses hr̄e ꝑmissas. ꝛ ego inferre ꝯn̄e. h aūt derisibile. g̃ relinquit̄ ꝙ per intellectū habem' tales singulares noticias. ¶ xi° sic. Prudētia ē circa singularia. 6° ethicoꝝ. ꝛ ex altera ꝓpositione vl'i ꝛ altera singulari ꝯcludit cōem singularē ut nūc sic est hic agendū ꝛc. talis aūt deductio nō potest fieri p sensū cum nō habeat vl'em ꝯceptionē. nec pōt dici ꝙ vl'is tm̄ sit nota p intellectū. ꝛ singularis sit nota solū sensui. q2 cū ꝯ̄ non ꝯcludat̄ ex altera tm̄. ut pꝫ p° p°oꝝ. s3 ex vtraq3 simul. tūc nec p sensū nec p intellectū inferret̄ ꝯ̄ cū p eandē vim cognitiuā oporteat cognosci ꝯn̄e ꝛ ꝑmissas. ¶ 12°. Nā intellect' practic' actiu' uel cōsiliatiu' est circa singularia signata ꝛ demōstrata certū est cum nec actio nec ꝯsiliū sit circa vl'ia. ꝛ nullus sensus ē intellect' practic': sed ꝑcise pertinet ad ꝑtē aīe rōnalē fm Aug'm. 12° de trinitate. ca° 3°. imo nec distinguit̄ ab intellectu ꝯtēplatiuo nisi fm officia ut dicit ibidem ca° sequēti. g̃ nr̄ intellect' ē cognitiu' singulariū ut singularia sūt. ¶ 13° ꝯstat ꝙ de aliq̄ singulari determinate possum' loq̄ ꝛ alius audiēs pōt determinate intelligere de q̄ loq̄mur. g̃ intellect' pōt apphēdē aliq̄d singulare determinatū. an̄s notū ē. ꝛ tenet ꝯn̄a. nā q̄cūq3 dicit aliq̄d v̄bo vocali sciēs q̄d dicit ꝑus v̄bo intellectuali ipsā rē apphēdit quā voce sig̃t ꝛ nō solū ipsam imaginem vocis signādo sicut experientia docet. Et ponit Aug'. 9° de trinitate ca°. 7°. vbi dicit ꝙ in oīb' dictis ꝛ factis nr̄is tale v̄bū mētis ꝑcedit. ꝛ ꝙ mentē accipiat p intellectu. pꝫ. q̄m ibi loq̄tur de mēte fm ꝙ p eā cōspicim' eternā veritatē. ¶ 14°. Aīa separata cognoscit singularia. nec h pōt aliq̄s theolog' negare. g̃ ꝛ ꝯiūcta illa cog̃scit. ¶ 15° sic. Cuiuscūq3 ꝛ sub q̄cūq3 rōne virt' cognitiua inferior ē apphensiua: eiusdem ꝛ sub eadē ratione est apprehensiua superior. patet in sensib' exterioꝛib' ꝛ interioꝛib'. sed singulare apphēdit̄ sensu. ꝛ intellect' ē virt' supioꝛ. igit̄ ꝛc. ¶ Contra hāc ꝯn̄e arguit Aureol'. ꝛ p° ꝓbat ꝙ oculus nō p° apphēdat suā spēm q̄ iformat̄. sed q2 nec scūs doctoꝛ h intēdit ut dictū fuit. iō de argumētis eius supsedeo. ¶ 2° loco ꝓbat ꝙ nec illud q̄d p° loco intelligit̄ sit spēs aut ꝯceptio intellect'. cōstat inq̄t ꝙ intellect' experit̄ ꝛ vere iudicat i suo intuitu ꝛ iudicat de illud q̄d intuitū suū terminat. s3 manifestū est ꝙ itelligēs rosā nō experit̄ nec iudicat in suo intuitu duos terminos s3 tm̄mō vnū. itelligēs eni rosā nō distinguit spēm rose ab ipsa rosa. imo aliq̄b' videt̄ ꝙ nec etiā spēs sint ponēde. s3 solus act' trāsiēs i obiectū. g̃ ipossibile ē ꝙ spēs

sit pmū intellectū. Et si dicat ꝙ ꝑpẽ similitudinē q̃ ē inẽ
speciē ꝛ rē ipsā intellect⁹ decipit nō potēs distingue-
re inẽ rē ꝛ spēm. ꝛ ita apphendit ambo ꝛ vnū. non va-
let qdē. tū qꝛ in oī simplici intelligētia erit error ꝛ fal-
sitas: cui⁹ oppositū dicit 3°. de aīa. et. 9°. me^{ce}. tū qꝛ nō
est aliud eē tminū intellectionis ul' intellectui aspect⁹
q̃ aspici seu iudicari. q̃re si termini duo sūt necessario
sunt duo iudicata. q̃re itellect⁹ iudicabit se duo itue-
ri scꝫ silitudinē rei ꝛ ipsā rē. ¶ 2°. ad idem. Supfluitas
nō est ponēda in reb⁹. qꝛ frustra fit ꝑ plura qḋ pōt fie-
ri ꝑ pauciora. ut dr̃ p̄ physicoꝝ. sꝫ absq ħ ꝙ itellectio
p̄us terminet ad spēm imediate pōt ad rē ipsā termi-
nari. non enī magis est diffi^{le} quō intellectio imedia-
te i rē ipsā iudicatiue tēdat q̃ quō post q̃ attigit spēm
vlteri⁹ ꝑtēdat ad rē ipsā. sicut enī ipsa vltima ꝑcessio
nō terminat p̄ ad spēm aliquā ꝛ deinde ad rē. sꝫ ime-
diate attingit rē. sic pōt etiā dici de p̄mo aspectu ꝛ in-
tuitu itellect⁹. ḡ poni nō dꝫ ꝙ spēs sit p̄mū intellectū.
¶ 3°. ad idē. Si spēs ē illud ad qḋ p̄ terminat itellectio
seqt ꝙ oīs ꝑpositio ꝛ oīs enūciatio ē falsa. spēs nāqꝫ
p̄dicati nō ē spēs subiecti i aliq̃ ꝑpositiōe. intellect⁹ āt
enūciat de ħ qḋ aspicit cū dicit ꝙ hō est aīal. ꝙ vnū ē
aliud realiter. si igit aspicit spēs aīalis ꝛ hoīs ꝑpositio
est simplicit falsa. imo ꝛ oīs itellect⁹ ꝯponens oīo erit
falsus si p̄mo aspicit ad illa q̃ cōponit. sꝫ ħ ē absonum
dicere. igit ꝛ ꝙ spēs sit p̄mū intellectū. Et si dicat ꝙ
due spēs aīalis ꝛ hoīs nō plus differūt q̃ hō ꝛ aīal. nō
valet. eo ꝙ iste spēs sunt due q̃litates realit distincte
exīstētes in aīa subiectiue. hō vō ꝛ aīal sūt due intē-
tiones existētes in aīa obiectiue q̃ extra aīam sūt pe-
nit⁹ realiter vnū ꝛ idē. ꝑpt qḋ vere enūciat ꝙ hō est
aīal. ¶ 3°. loco arguit ꝯ eandē ꝯnē cū dicit ꝙ eēntia in
deo hꝫ rōnē silitudinis ꝛ spēi. Silitudo enī ꝛ spēs sūt
rō ꝛ mediū cognoscēdi ꝛ nō ipsū p̄ cognitū obiectiue.
sꝫ diuina eēntia nō hꝫ rōnē medij siue p̄ncipij respectu
intellectionis creaturarū. qꝛ i deo intellect⁹ nō ē po-
tētia nec rō ſm quā intellect⁹ eliciat actū cū dictū in-
telligere oīo sit subsistēs simplicit inelicitū ꝛ re ꝛ rōne
igit dici nō pōt ꝙ eēntia diuina se habeat ut spēs ꝛ cre-
ature sic obiecta cognita ꝑ eandē. ¶ 2°. ad idē arguit.
Diuina eēntia ꝑ eo dr̃ se hr̃e ut species ꝛ silitudo. qꝛ est
p̄ cognitū t̃minatiue. creature vō exteriores deno-
minatiue. aut qꝛ ē rō cognoscēdi. aut qꝛ creature sūt
p̄m⁹ t̃min⁹ [illegible] cognitionis. sꝫ nō pōt dici p̄mū. qꝛ ꝓ-
batū est ꝙ spēs nō est p̄m⁹ termin⁹ intellectionis: nec
aliq̃ mō p̄^{m} obiectū. Nec pōt dari 2^{m}. qꝛ tūc creature
eēnt p̄maria obiecta intellect⁹ diuini qḋ ē ꝯ p̄hm. i2°.
me^{ce}. ꝛ Aug^{m}. 83. questionū. q. 46. dicētē ꝙ nihil ex-
tra se positū intuebat. nō igit diuina eēntia gerit silitu-
dinē spēi. ¶ Ad argumēta ꝯ p̄mā ꝯnē dr̃. ad p̄mū qdē
dico ꝙ de⁹ nihil cognoscit q̃n p̄ticipet diuinitatē. nō q̃-
dem ꝑ modū p̄dicatiōis. sꝫ ē q̃dā silitudo ei⁹ ꝛ ꝯtinet
eminētissime i diuinitate q̃ ad totā suā actualitatē q̃ co-
gnoscibilis ē. ¶ Ad 2^{m} dico ꝙ nulla potētia ponit dif-
ferentiā inẽ suū formale obiectū ꝛ alia nisi illa ꝯtine-
ant in formali rōne obiecti sic infeti⁹ i supiori: uel alia
cōtinentia potiori. eminenti⁹ aūt diuinitas ꝯtinet oēm
creaturā q̃ ipsū ens cōe ꝯtineat eas. ¶ Ad 3^{m} dico ꝙ

licꝫ obiectū itellect⁹ angelici sit vli⁹ ſm p̄dicationem
[illegible] intellect⁹ [illegible] obiectū diuini intellect⁹ [illegible]
cītissime ꝯtinet alia cōtinētia q̃ p̄dicatiōis totū [illegible]
[illegible] entia scꝫ cōtinentia actuali [illegible] vlis ē diuina eēn-
tia ſm actualitatē ꝛ virtutē sicut ens ſm p̄dicationē.
¶ Ad 4^{m} dico ꝙ me^{ca} dei ē alteri⁹ rōnis a me^{ca} nr̃a: ꝛ
iō nō hꝫ idē obiectū formale. ¶ Ad 5^{m} dico ꝙ licꝫ ob-
iectū diuine sciē claudat ſm p̄dicationē sub ente cōi
ens cōe ꝑfectiori mō claudit in diuinitate [illegible] ē
subalternatio. ¶ Ad 6^{m} dico ꝙ nō sufficit ad ħ ꝙ aliqd
sit formale obiectū alicui⁹ potētie ꝙ illa [illegible] ad rē
sub tali rōne: sꝫ reqrit ꝙ sit illud cui⁹ spē p̄ iformat. ꝛ
ꝑ qḋ oīa alia cognoscūt a tali potētia ul' virtute cogni-
tiua. hō aūt nō est ens cōe. qꝛ itellect⁹ diui⁹ nō ꝑcedat
de potētia in actū sicut nr̃ ut ꝑ intelligat colorā. imo q̃si
econtra ut ita loquar illud qḋ est actualissimū p̄mo
obijcit scꝫ sua eēntia ꝛ nō aliqd vle aut cōe potētia-
le. ꝛ ꝯsa siliter nō est p̄ intellectū a deo. ¶ Ad 7^{m} dico
ꝙ diuina eēntia est nobili⁹ obiectū q̃ ens cōe. qꝛ ē p̄us
eo sic act⁹ potētia ꝛ nō ecōtra ens ē p⁹ deo: qꝛ tot⁹ ei⁹
ambit⁹ ꝯtinet in diuinitate. ꝛ hāc rōnē assigt scūs Tho.
in tractatu de gr̃ie. ¶ Ad 8^{m} dico ꝙ in deo obiectū p̄-
mariū includit secundariū ꝑfecti⁹ q̃ aliqḋ cōe inclu-
dat illa duo. nec reqrit ad rōnē obiecti adeq̃ti adeq̃-
tio ꝑ p̄dicationē: sed sufficit adeq̃tio ꝑ virtualē ꝯtinē-
tiā. ¶ Ad 9^{m} negat h^{or}. vbi obiectū includit totū am-
bitū illi⁹ vlis eminēti⁹ q̃ ꝑ p̄dicationē: tūc enī tal' po-
tētia cognoscit rē sub vliori rōne q̃ sit rō sui p̄mi ob-
iecti cognoscēdo obiectū suū in q̃ ꝯtinet illud vle nō
potētialit aut ꝯfuse. sed actualissime eminent. vle āt
ꝯtinet inferiora sua potētialit ꝛ indistincte. ¶ Ad ea
q̃ ꝯ 2^{am} ꝯnē ꝛ vltimā p̄ loco inducta sūt dico. Ad p̄-
mū quidē negat h^{or} ſm ꝙ dicit vltima ꝛ nō ibidē po-
sita. Et q̃n improbatur illa rn̄sio. dico ꝙ sublato oī eē
creature de⁹ nō itelligeret creaturā. nec tn̄ sequit ꝙ
intellectio q̃ de⁹ intelligit creaturā depēdeat coexi-
genē a creatura uel a nō deo. sꝫ ab esse quod hꝫ crea-
tura in deo. verūtn̄ ibi nō ē ꝓpe depēdere i diuinis nec
coexigētia scꝫ cognitiōis diuine ꝛ sui p̄mi obiecti. qꝛ sūt
idē respectu secūdi. tn̄ ipossibile ē ꝙ de⁹ cognoscat crea-
turā nisi illa hr̃et esse in deo cognoscēte: ꝛ sic itelligo
coexigētiā diuine cognitionis ꝛ [illegible] eē creature qḋ cre-
atura hꝫ i deo. illud aūt eē ē de⁹. vn̄ scūs Tho. de ve-
ritate. q. 4. arti. 6°. dicit. Cū q̃rit vtrū res veri⁹ sint in
seipsis q̃ in vbo. dicēdū ē ꝙ li veri⁹ pōt desig̃re veri-
tatē rei uel veritatē p̄dicationis. si desig̃t veritatē rei
tūc ꝑculdubio maior ē veritas rerū in verbo q̃ in se
ipsis. si aūt designet veritas p̄dicationis sic ē econuer-
so. veri⁹ enī p̄dicat hō de re q̃ ē in ꝓpa nā q̃ de ea ꝑ in
ꝙ ē in vbo. nec ħ ē ꝑpt defectū vbi sꝫ ꝑpt [illegible]
[illegible] ipsi⁹. ꝛ ibidē dicit ꝙ creatura i creatore ē creatrix
essentia ſm Ansel. Et arti. 8°. dicit ꝙ silitudo creatu-
re i creatore ē eē creatoris. Et q. 2. arti. [illegible]
De⁹ ſm mō cognoscit creaturas ſm ꝙ sūt i ipso [illegible]
in q̃cūqꝫ cā existēs nō ē aliud ab ipsa. si accipiat [illegible]
qḋ ē ꝑ se cā [illegible] i arte nō ē aliud q̃ ipsa ars. [illegible]
ſm ħ effect⁹ ē i p̄ncipio actiuo q̃ p̄ncipiū actiuū assi-
milat sibi effectū. ħ āt ē ex ħ ipso q̃ agit. vn̄ si aliq̃ ꝑ-

cipiū actiuū agat p suā formā tñ ſm h̄ ē effect⁹ ei⁹ in eo ſm ꝙ h̃ʒ formā illā. nec effect⁹ ei⁹ erit r̃ ſilr̃ a forma sua ſilr̃ nec i deo cū p suā eēntiā agat effectus q̃ ē i eo distinct⁹ ab eēntia sua ſʒ oio vnū. h̄ ille. Et q̄ p̄ ꝙ eē qd̄ h̃ʒ creatura intellecta a deo in deo ē diuinū et i in h̄ verū dicit p̄ma rr̃sio data ad argumētū. Et cū h̄ ipꝛobaᷣ. q: illud eē creature ⁊c̄. dico ꝙ arguēs falsū supponit ſcʒ ꝙ nos cū ipso teneam⁹ ꝙ itellect⁹ dei⁹ uel ali⁹ itellect⁹ p itellectionē suā det reb⁹ intellectis qddā eē diminutū distinctū ab eē itellect⁹ ⁊ ab eēntia ſpēi uel act⁹ itelligēdi. tūc eni argumētū ɔcluderet. ſʒ nos illud nō ponim⁹. negaᷣ ḡ ꝙ eē qd̄ h̃ʒ creatura itellecta a deo ſit diminutū. illud eni eē nō ē nisi eē ꝟbi uel ſilitudinis creature licʒ h̄ qd̄ dico eē itellectū dicat in recto eē ꝟbi uel ſpēi. ⁊ in obliq̄ dicat reſpectū ad rē cui⁹ ē ſilitudo. uł ſi ɔcedaᷣ ꝙ creatura ut intellecta a deo h̃ʒ eē diminutū: illa diminutio eſt ſm p̄dicationē. q: ſcʒ idea lapidis nō p̄dicaᷣ de lapide. nō ē aūt diminutū ſm exiſtētiā. imo verioꝛ ē exiſtētia lapidis i deo p suā ideā q̄ ſit exiſtētia lapidis extra deū p suā naturā. Et ſic pʒ ad p̄mū. ❡ Ad 2m dico negando minorē. cū eni dico creatura h̃ʒ eē intellectū uł ꝓſpectū uel intuitū a deo. nō ex h̄ pono creaturam h̃re aliud eē obiectiuū diſtictū ab eē diuino. ſʒ dico eē diuine eēntie cū reſpectu ad rē cui⁹ ē ſilitudo. ⁊ iō nō oʒ ꝙ ſi oēs ptes ɔtinui ſint obiecta. ſʒ alia diuine cognitiōis uel ſecūdaria itellecta uel habeāt eē ꝓſpectū a deo ꝙ ſit aliq̄ plr̃itas ifinita ptiū uel diuiſionū i eē diminuto. ſʒ ſolū ꝙ diuinū ꝟbū hēat ifinitos reſpect⁹ rōnis ad ifinitas ptes ɔtinui a deo itellectas. talis eni ifinitas nō ē ipoſſibił: ut dicit ſcūs doctoꝛ de veritate. q. 2. arti. 9° ad 4m. q: tñ argu^m petit iſtā difficultatē quō de⁹ itelligit oēs ptes ɔtinui. dico ad formā ꝙ de⁹ itelligit oēs illas ptes: ⁊ oēs ille ſūt a deo intuite. Et cū dicitᷣ ḡ diuiſio ɔtinui i diuino intuitu ē euacuata. dico ꝙ h̄ h̃ʒ duplicē ſenſū. Prim⁹ ē ꝙ de⁹ cogſcit p̄mā ⁊ vltimā diuiſionē ɔtinui. ⁊ iſte ſēſus ē falſus. Alius ē ꝙ deus actualr̃ ſimul ſine ſucceſſione videt oēm diuiſionem ɔtinui poſſibilē. ⁊ iſte ē ver⁹. nō tñ ex h̄ ſeqᷣ ꝙ intuit⁹ diu⁹ ſe arreſtet ad aliquā diuiſionē ɔtinui ita ꝙ videat illā ⁊ nullā aliā vlterioꝛē: nec ꝙ videat aliquā ptē ⁊ nullā minoꝛē. ſʒ eodē ituitu ſimul videt totū ɔtinuū ⁊ medietatē ɔtinui ⁊ dimidiū medietatis: ⁊ breuiᷣ dimidiū cuiuſlibet dimidij ſine fine. q: ſm ꝙ dicit ſcūs Tho. p̄ ɔ̄ gētiles ca. 69°. Infinitū cognitiōi repugnat inq̄tū repugn̄t numerationi. nā ptes infiniti numerari ſm ſe ē impoſſibile q̄ſi ɔ̄dictionē iplicās. cogſcē aūt aliqd p numerationē ſuarū ptiū ē itellect⁹ ſucceſſiue cogſcētis ptē poſt ptē. nō aūt intellect⁹ ſił diuerſa ap̄p̄hēdētis. cū igiᷣ diu⁹ intellect⁹ abſq; ſucceſſiōe cogſcat oia ſimul. nō magis ipediᷣ cogſcē ifinita q̄ finita. Idē dicit de veritate. q. 2. arti. 9°. Et prima pte. q. 14. arti. 12°. vbi dicit ꝙ de⁹ cogſcit infinita: nō tñ p modū infiniti ſcʒ numerādo ptē poſt ptē. infinitū eni quātitati ɔgruit ſm ph̄m p̄ phyſicoꝝ. De rōne aūt quātitatis ē oꝛdo ptiū. cogſcē ḡ infinitū ſm modū ifiniti ē cognoſcere ptē poſt ptē: ⁊ ſic nullo mō ɔtingit cogſci infinitū. q: quātacūq; quātitas ptiū accipiaᷣ ſp̄ remanet aliqd extra accipiēdū. ❡ Ad ɔfirmationē dico ꝙ ſm mēbꝛ diuiſiōis ē dādū. diu⁹ eni itellect⁹ nō videt i ɔtinuo aliquā ptē nec aliq̄s niſi diuiſibileſ. nec tñ ſeqᷣ ꝙ diuino itellectui aliqd poſſit accreſcē q: diu⁹ ituit⁹ nō ſic videt ptes diuiſibiles aliq̄s qn videat iteꝝ ptes illarū ptiū ⁊ ptes ptiū in ifinitū ſił ſine q̄cūq; ſucceſſione. nec ē dare aliquā ptē ɔtinui qn de⁹ videat ptē illi⁹. nec arreſtaᷣ ad aliquā ptē. ⁊ iō nō ſeqtur ꝙ de⁹ videat i ɔtinuo aliquā ptē indiuiſibilē. nec ꝙ videat aliquā ptē cui⁹ ptē uel dimidiū ignoꝛet. ſic ſi aliqd tāgeret ſił oia pūcta ɔtinui tāgēt quālibet ptē quātācūq; magnā uel puā ſm ſe totā. ita diu⁹ intuit⁹ totū penetrat cōtinuū. nō ſolū ptes imo pūcta q̄libet ⁊ lineas ⁊ ſupficies oēs q̄ iſūt ɔtinuo actu uł potētia ꝓſpiciēdo. arguēs āt imaginaᷣ ꝙ opteat diuinū ituitū ad aliquā ptē t̄minari. uł aliq̄s ptes vltra q̄s nullas alias videat ſʒ imaginatio falſa ē. pōt etiā dici ꝙ q̄libet ps ɔtinui in diuino intuitu ē diuiſibilis ⁊ indiuiſibilis. diuiſibilis qdē: q: h̃ȝ ptes. indiuiſibilis aūt: q: q̄libet eſt tātū diſtincta ꝙ tota ei⁹ diuiſibilitas ē reducta ad actū in eē itellecto. ❡ Ad 3m negaᷣ p̄ma ɔ̄ña. licʒ eni de⁹ videat tātā magnitudinē ⁊ duplā ⁊ triplā ⁊ ſic ſine fine. nō tñ oʒ ꝙ videat aliquā magnitudinē infinitā. Et ad ꝓbationē dr̃ ꝙ diuiſio ē inſufficiēs. nō eni oʒ ꝙ diuin⁹ intuit⁹ ſtet ad aliquā magnitudinē finitā uel ifinitā. aut ꝙ ſucceſſiue ꝓcedat in intelligēdo maioꝛē ⁊ minoꝛē. eſt eni dare mediū ſcʒ ꝙ intuit⁹ diu⁹ nō ferᷣ in aliquā magnitudinē infinitā. ſʒ ifinitas magnitudines itelligit. ⁊ nulla maxima quā itelligit imo q̄cūq; data quā intelligit adhuc maioꝛē illa itelligit. ſʒ nulla ē ibi ſucceſſio in itelligēdo puā ⁊ magnā. nec aliqs t̄min⁹ i intellectis ſm exceſſū eoꝝ ad iuicē. ❡ Ad 4m ɔcediᷣ ꝙ de⁹ actualr̃ videt oēs ſpēs numeroꝝ. Et cū ꝓbaᷣ oppoſitū dico ꝙ falſū ſupponiᷣ ſcʒ ꝙ opoꝛteat itellectū diuinū ad aliquē numerū ſiſtere q̄ nullū maioꝛē intelligat aut ꝙ ſit ibi ſucceſſio. nullū eni illoꝝ oʒ dare. illa eni diuiſio foꝛte ſufficiēs eēt ſi alia ſpē itelligereᷣ plura ⁊ alia vnū eoꝝ. uel ſi plib⁹ ſpecieb⁹ intelligerentur plura q̄ pauca. ſʒ nullū illoꝝ h̃ʒ locū in ꝓpoſito. vnde ſcūs doctoꝛ p̄ ɔ̄ gētiles ca. 69°. Quātitas ingt oīs i q̄dā mł̄titudine ptiū ɔſiſtit. ⁊ ꝓpt̄ h̄ numer⁹ ē p̄ma quātitatū. vbi ḡ plr̃itas nullā dr̃iam opaᷣ ibi nec aliqd qd̄ quātitatē ſeqᷣ aliquā dr̃iam facit. In cognitiōe autē dei plura h̄ mō cogſcūᷣ ut vnū cū nō p diuerſas ſpēs ſʒ p vnā ſpēm q̄ ē dei eēntia cogſcāᷣ a deo: ⁊ ita i dei cognitiōe nullā dr̃iam facit plr̃itas. ḡ nec infinitū qd̄ quātitatē ſeqᷣ. nihil ḡ differt ad diuinū intellectū ifinitoꝝ ⁊ finitoꝝ cognitio. h̄ ille. ❡ Ad 5m dico ad minoꝛē ꝙ oēs ſpēs poſſibiles ſūt i diuino intellectu: ⁊ ſūt in ei⁹ intuitu ⁊ ꝓſpectu actualr̃ ⁊ ſine ꝓceſſu. Et ad ꝓbationē dico ꝙ ɔ̄ña nulla ē. nō eni ſeqᷣ: de⁹ videt ifinitū ꝓceſſū ſpērū ſe ꝓpoꝛtionaliter excedētiū. ḡ videt aliquā ifinitā ſpēm. ⁊ breuiᷣ oia iſta videᷣ ꝓcedē ex falſa logica. ſic eni nō ſeqᷣ: ifinite ptes ſūt in ɔtinuo q̄rū 2a eſt minoꝛ prima: ⁊ 3a minoꝛ 2a. ⁊ 4a minoꝛ 3a ⁊ ſic in ifinitū. igiᷣ aliq̄ ē infinite pua. ita nec ſeqᷣ in ꝓpoſito: ifinite magnitudines ſūt viſe a deo q̄rū 2a ē maioꝛ prima. ⁊ tertia maioꝛ 2a. ⁊ q̄rta maioꝛ tertia. ⁊ ſic ſine

ratu. igit aliq infinite magna e a deo visa. uel arguen-do de speb⁹ se pportionaliter otinue excedetib⁹ aliq spes e visa a deo τ duplo pfectior τ triplo pfectior τ sic in infinitu. g aliq infinite pfecta e visa a deo. τ sic p3 q argumenta p loco iducta cassa sut. ¶ Ad ea z° iducta dr. Ad pmu qde q fm scm Tho. de vitate. q. iz. arti. 6°. nusq inenit dictu a scis q deus sit speculu reru. sed magis q ipse res create sint speculum dei. j°. Cor. iz°. Uidem⁹ nuc p speculu τc. cui⁹ cam assigt q2 spes rei inenit i aliq dupliciter. Uno° sic pexistes ad re cui⁹ e spes. Alio° sic re ipsa resultas. Id g in q appa ret spes rei ut pexistes ad re no pot ppe speculu dici sed magis exeplar. Illud aut speculu pot dici in q re-ru silitudines a reb⁹ ipsis resultat. reru at silitudines ul spes pexistut. hec ille. Uerutn qcqd sit de h dico q fm eu ibide. q. z. arti. 3°. ad 3^m. cu aliqd videt in specu-lo. nec alia spe s3 eode actu τ eade spe videt vtruq. Ite de veritate. q. 8. arti. 5°. dic q p vna silitudine spe-culi videt oia q relucet i speculo. dicit etia ibide q cu sortes videt Hercule i statua no fit illa cognitio p alia silitudine q p silitudine statue. Ite pma pte. q. i4. ar-ti. 5°. dicit q illud qd videt i speculo videt p spem spe-culi. Ex qb⁹ p3 q a^{ar} e negada τ signt in pposito vbi speculu dinu si sic dici meret no e aliud a spe rei i eo vise. s3 eetialit τ nalit oia repntat q p ipsu pnt videri forte eni i speculo artificiali lic3 eade re videat specu-lu τ res i speculo qn sil ab eode videt. ita q speculu τ speculatu ocurrut ad causadu eadem spem. tn spes speculi qtu e de se no e nata repntare h speculatu ul illud. s3 concurrere ad illud aut aliud i causado eade spem q vtruq repntet. tn i speculo nali sec⁹ e. q2 ipsu natu est repntare τ se τ illud qd speculat i eo. sic p3 de creaturis q sut specula i qb⁹ relucet diuina pfectio. τ de dina eetia q si o3 speculu dici est speculu nale re-spectu dei. s3 speculu volutariu respectu creature ea videtis ut dicit scus Tho. p sen. dis. 49. q. z. arti. 5°. ad 6^m. Et de veritate. q. [illegible] arti. [illegible] ad [illegible]. ¶ Ad z^m nega-tur h^{ar} loquedo de speculo eetiali id est cui⁹ eetia e silitudo reru i eo visaru. illud eni no reqrit reflexione sic speculu artificiale. ¶ Ad 3^m dr q falsu ibi assumit sc3 q relucere i dina eetia no sit aliud q cognosci. l3 eni sint ide fm re. differut tn fm rone. q2 reluce dicit respectu ad spem itelligibile. cognosci at dicit respectu ad actu cogscedi. ¶ Ad 4^m negat a^{ar}. na no o3 q si in-tellectio q itelligo imagine sit eade cu q itelligo rem cui⁹ e imago. q io imago τ res cui⁹ e imago sint eade res. fm eni Aristotele i de sono τ vigilia. ide mot⁹ po-tetie sesitiue e in imagine τ i illud cui⁹ e imago. ocedo tn q si intellectio e eade q ro intellectoz est eade uel vnu e ro intelligedi alteri sic i pposito. na dina eetia e ro q creature itelligat. ¶ Ad 5^m dico ad minore q videre speculu no e vide re i eo speculata. q2 diuisim τ seorsu pot vtruq videri. dico tn q qn vnu i alio vi-det psertim i speculo eetiali τ sup oia qn speculu vi-det no ut vitru uel ut lapis aut talis eetia s3 ut spe-culu. tuc eni ide e vide speculu τ re i speculo. q2 ide e mot⁹ i imagine τ i re cui⁹ e imago. qn sc3 mot⁹ e i ima-gine ut imago est. ut dicit Ar. vbi s. et scus Tho. 3° sen. dis. 9. q. i. arti. z°. qstiuncula z^a. τ i multis alijs locis. ¶ Ad 6^m dico q [illegible] arguit de speculo artificiali non de nali [illegible] de art[illegible] dico q lic3 [illegible] [illegible] spem sui [illegible] ad speculu [illegible] repntat visibi-le τ no speculu. tn a speculo τ visibili causat vna spes vtruq repntas [illegible] a speculo vsq ad oculu [illegible] de h no e magna cura ad p[illegible]s. ¶ Ad 7^m dr q rones 3 posite mod[illegible] valet ut patuit [illegible] doctor [illegible] posi[illegible] locum sut. ¶ Ad ea vo q 3° loco iducut [illegible]. Et pad pmu dr q fm scm Tho. p^a pte. q. i4. arti. 5°. ad pmu [illegible] no sic e itelligedu q nihil [illegible] deus [illegible] intueat. s3 illud qd e ex seipsu no intuet nisi in seipso. fm eni q ibide dicit dupliciter aliqd cogscit. vno mo in seipso. alio° i alio. In seipso aliqd cogscit qn cogscit p ppam spem adequata ipsi cogscibili. sic cu ocul⁹ videt hoiem p spem hois. In alio aut illud qd videt p spem otinetis sic cu ps videt in toto p spem toti⁹. uel cu ho videt i speculo p spem speculi. ul quocuq alio mo o3 aut aliqd i alio videri. sic g dicedu e q de⁹ videt seipsu in seipso. q2 p eetia sua. alia aut a se no videt i seipsis s3 i seipso inqtu eetia sua otinet silitudine alioz ab eo hec ille. Ide ponit i de veritate. q. z. arti. 3°. ad 4^m di-ces. Cu dr q de⁹ ext se nihil intuet itelligedu e sic in q intueat no sic qd intueat. Illud eni in q oia intuet est i ipso. Et ad 5^m dicit. Dupliciter aliqd intelligit. vno mo in seipso qn sc3 ex ipsa re itellecta ul cognita format acies ituentis. Alio mo aliqd videt i altero q cognito τ illud cogscit. de⁹ g seipsu tm cogscit i seipso. alia vo no i seipsis cogscit. s3 cogscedo eetia sua. τ fm h phs dic q de⁹ tm seipsu cogscit. Cui osonat Dionysi⁹ i 7° ca° de dinis noib⁹. De⁹ inqt existetia cogscit no scia q sit existetu s3 q sit suipsi⁹. h ille. ¶ Ad z^m dr q ille ro-nes no sut creature. s3 dina eetia q e ro τ idea crea-turaru. dico tn q illas rones de⁹ ituet in seipsis. crea-turas aut ituet i illis. vn ex h q illas rones aspicit no excludit qn aspiciat creaturas l3 creature alia habi-tudine habeat ad dina ituitione q ille rones. ut dicit ide doctor ibide ad 6^m. No e inqt eade habitudo sui τ alioz ad mediu q cogscit. q2 ipse illi medio e ide p eetia. res aut alie p assilatione. τ io seipsu cogscit p eeti-a. alia vo p silitudine. ide tn e qd e ei⁹ eetia τ alioru silitudo. hec ille. Uerutn ocesso q rones ille sut crea-ture in ee itellecto ad modu q dictu e in solutioe pmi τ mo q dicit Ansel. q creatura i deo e creatrix eetia adhuc hrent dictas oditiones qs negat argues cre-ature in vbo. haberent eni veru esse τ no dimi[illegible]. imo sut vita creatoris τ pductiue reru. vn scus Tho. de veritate. q. 4. arti. 8°. dicit. Silitudo etia creature in vbo e vita ei⁹. silit etia creature silitudo e qdamo ipsa creatura p modu illu q aia dr qdamo oia. vn ex h q silitudo creature i vbo e pductiua τ motiua cre-ature in ppa na existetis qdamo otingit ut creatura seipsa moueat τ ad ee pducat inqtu sc3 pducit i ee a sua silitudine i vbo existete. hec ille. ¶ Ad 3^m dr q ro-nes ille sut beatificatiue no inqtu ducut in cognitione creature. s3 inqtu ducut i cognitione creatoris. Se[illegible] [illegible] q cu argues [illegible] q creature relucetes [illegible] ob-iecta secudaria sut ille rones. h sanu requirit [illegible]

cia.nō eni ↄcedo q̄ ille rōnes sint obiecta secūdaria
nisi q̄ sint ꝓpe creature sȝ intelligo q̄ creature q̄ sūt
obiecta secundaria diuine intuitionis relucēt in illis
rōnib⁹ q̄ sunt obiecta p̄maria. ¶ Ad 4ᵐ negat̄ hᵒʳ. co-
gnoscere eni in ꝓpa nā nō est aliud q̄ cogn̄sci p aliquam
formā creatā rei create ꝓportionatā sicut angel⁹ co-
gnoscit lapidē p spēm sibi inditā: uel p spēm acq̄sitā
sed cogn̄sci in ṽbo est cognosci p ṽbū scȝ q̄ i uiso ṽbo
cogn̄scit̄ nā rei create. Ista est sn̄ia sci Tho. de verita-
te.q.8.arti.16ᵒ. vn̄ ad 3ᵐ sic dicit. Quia res expressi⁹ re-
sident̄ in ṽbo q̄ in formis intellect⁹ angelici. tn̄ quia
forme itellect⁹ angelici sūt reb⁹ magis ꝓportionate ꝛ
q̄ res adeq̄te. iō illa cognitio dr̄ eē rerū in ꝓpa natu-
ra: ꝛ nō p̄ma q̄ est p cognitionē ṽbi. hec ille. Ex q̄b⁹ pȝ
q̄ arguēs nō vadit ad mentē Aug. nec capit q̄d ē vi-
dere aliq̄d in se. ꝛ q̄d sit vidē in alio. ꝛ q̄d videre rē in
ꝓpa nā. ꝛ vidē eā in ṽbo. nō eni videre aliq̄d in ꝓpo
gn̄e uel in ꝓpa nā ē ꝓcedere cognitionē vsq̄ ad nām
rei: uł t̄minare cognitionē ad nām rei. h̄ eni ↄuenit oī
cognitioni tā matutine q̄ vesptine: tā in se q̄ in alio.
sed dr̄ia ista attēdit̄ ex pte medij cogn̄scēdi: ꝛ nō ex pte
rei cognite: ut dicit scūs Tho. de veritate vbi s̄ ad 9ᵐ
Et p̄ma pte.q.58.arti.6ᵒ. et 2ᵒ. sen. dis. .q. .arti.
¶ Ad illud q̄d 4ᵒ. loco dicit ↄ eādē ↄnē scȝ q̄ rōnes p
ↄnē facte supponūt ꝛc. dico q̄ illud suppositū fuit cer-
tificatū a scō doctore ꝓbatū ↄ phos illud negātes ut
patuit dis.3ᵃ. ¶ Ad argumēta ↄ 4ᵃᵐ ↄnē p̄ inducta di-
co q̄ ille mod⁹ ē sufficiens ad declarandū ꝓ statu vite
quō de⁹ singularia cogn̄scit inq̄tū sigta ꝛ distincta. ꝛ q̄
dina eētia repn̄tat indiuidua ut distincta: ꝛ nō solū
put ↄueniūt i nā specifica. Et cū ꝓbat oppositū dico
ad argumētū q̄ hᵒʳ ē falsa. illud eni q̄d est p̄ncipiū in-
diuiduationis sorti nō ē sil'e illi q̄d platonē idiuiduat
vn̄ mā nō est vni⁹ rōnis in sorte ꝛ in platone: nec ea-
dē mā sub diuersis formis. vn̄ scūs Tho. in tractatu
de p̄ncipio indiuiduationis q̄ incipit. Qm̄ due sūt po-
tentie cognitiue in hoīe. In fine sigdē tractat⁹ sic ait.
Sciēdū inq̄t q̄ ipossibile ē formā vniri materie q̄n sit
pticularis: ꝛ q̄n seq̄tur quātitas dētminata p quē mo-
dū mā non ē vltra coicabil' alteri forme. q̄z hec quā-
titas cū alia forma repiri nō pōt cū eadē determinatio-
ne. iō mā nō est coicabil' fm̄ eandē rōnē sic forma. rō
eni materie sb̄ aliq̄ forma alia ē a rōne ei⁹ sub alia for-
ma. q̄z rō sua certificat̄ p determinationē quātitatis q̄
diuersa ꝛ diuersa rōne req̄rit̄ ad diuersas formas. es-
sentia tn̄ materie nō diuersificat̄ sub diuersis formis
sic sua rō. rō eni materie nō est vna ꝛ cōis sic sua eēn-
tia sed diuersa rō: ꝛ iō coitas fm̄ eēntiā tm̄ q̄ est ipsius
materie. ꝛ nō fm̄ eandē rōnē nō impedit mām eē p̄n-
cipiū indiuiduationis. hec ille. Ex q̄ pȝ q̄ in vno indi-
uiduo est aliq̄d dissil'e illi q̄d est in alio: cui⁹ oppositum
supponit minor argumēti. ¶ Ad ea q̄ 2ᵒ. inducit ↄ ean-
dem ↄnē dico q̄ rōnes ꝓ ↄne facte bone sūt: nec rn̄-
sio cōmētatoris valet. Cū eni dicit ad p̄mā q̄ singu-
laria nō cōtinent̄ virtualit̄ in deo. hui⁹ oppositū ↄsū
est insolubilit̄ dis.3ᵃ. Cū dicit vlteri⁹ q̄ si cogn̄sceret ex
h̄ q̄ est efficiēs eēt ibi discursus: illud nō valet. sic eni
ↄndit scūs Tho. de veritate.q.2.arti.3ᵒ. ad 3ᵐ. ex h̄ q̄
de⁹ cogn̄scit effectū p h̄ q̄ eēntiā suā cognoscit. nō se-
q̄tur q̄ sit aliq̄s discursus i intellectu ei⁹. tūc eni solū
dr̄ itellect⁹ ab vno i aliud discurrere q̄n diuersa app-
hēsione vtrūq̄ apphēdit. sic intellect⁹ human⁹ q̄ alio
actu apphēdit cām ꝛ ei⁹ effectū. ꝛ iō effectū p cās dr̄
cogn̄scere ꝛ discurrere de cā ad effectū. q̄n ṽo nō alio
actu fert̄ potētia cognitiua i mediū q̄ cogn̄scit ꝛ i rem
cognitā tūc nō est discursus in cognitione sic cū visus
cogn̄scit rē q̄ resultat in speculo p spēm nō dr̄ discurrē
q̄z idē est ferri in silitudinē ꝛ in rē q̄ per talē silitudinē
cogn̄scit̄. h̄ mō aūt de⁹ p essentiā suā effectus suos co-
gnoscit sic p silitudinē rei cogn̄scit res ipsa: ꝛ iō vna co-
gnitione se ꝛ alia cogn̄scit. hec ille. Et cū addit̄ q̄ com-
mētator diceret q̄ dina eēntia non est hui⁹ indiuidui
cā inq̄tū h̄. non valet. q̄z ꝓbatū est q̄ de⁹ ē cā q̄tum
ad illud q̄d facit h̄ eē h̄. ꝛ ↄnter similitudo illi⁹ quo hic
est hic p̄existit in deo nō nisi intelligibilit̄. Ex q̄ pȝ etiā
q̄ illa q̄ subdit i solutione illa nō valēt. licȝ eni agens
2ᵐ nō itendat hoc sigtū sicut faber hūc ensē: uel ignis
hūc ignē. h̄ ē. q̄z licȝ ꝓducat indiuiduū non tn̄ ꝓducit
illud q̄d indiuiduat indiuiduū scȝ mām indiuidui. sȝ il-
lud p q̄d collocat̄ in spē scȝ formā. sec⁹ ē de p̄ p̄ncipio
q̄d causat totū q̄d est in indiuiduo. vn̄ scūs Tho. de
veritate.q.2.arti.5ᵒ. dicit. Scia dei quā de rebus hȝ
cōpatur scie artificis eo q̄ ē cā oīuȝ rerū sic ars artifi-
ciatoꝝ. artifex aūt fm̄ h̄ cogn̄scit artificiatū p formā
artis quā apud se hȝ q̄d fm̄ ipsā ꝓducit. artifex autē
nō ꝓducit artificiatū nisi fm̄ formā. q̄z mām ad artifi-
cialia nā p̄parauit. ꝛ iō artifex p artē suā nō cogn̄scit ar-
tificiata nisi rōne forme. oīs aūt forma vl'is est ꝛ ideo
edificator p artē suā cogn̄scit q̄dē domū in vl'i. nō aūt
hāc uel illā nisi fm̄ q̄ p sensū ei⁹ noticiā habuit. sed si
forma artis eēt ꝓductiua materie sic ꝛ est forme per
eā cogn̄sceret artificiatū rōne forme ꝛ rōne materie. ꝛ
iō cū indiuiduationis p̄ncipiū sit mā non solū cogn̄sce-
ret ipsā fm̄ nām vl'em. sȝ etiā inq̄tū est singulare q̄d-
dā. vn̄ cū ars dina sit ꝓductiua nō solū forme sȝ etiā
materie. in arte sua nō solū existit silitudo forme: sed
etiā materie. ꝛ ideo cogn̄scit res ꝛ q̄tū ad mām ꝛ q̄tū
ad formā. vn̄ nō solū vl'ia sȝ etiā singularia cogn̄scit. h̄
ille. Silr̄ pōit.q.8.arti.xjᵒ. Et p̄ ↄ gētiles caᵒ.50.et.65ᵒ
Et sic pȝ q̄ rn̄sio quā dat nulla ē. Itex nec rn̄sio quā
dat ad 2ᵃᵐ rōnē valet. nō eni est in ea equocatio sicut
iste fingit cū scūs Tho. illā multiplicitatē explicet di-
cens q̄ nō pfecte cognosceret̄ vl'itas si sola intentio
vl'itatis cogn̄sceret̄ nisi cogn̄scat̄ illa res cui attribuit̄. ꝛ
silr̄ ipfecte cogn̄sceret̄ rō singularitatis si sola itētio il-
la cognosceret ꝛ nō res illa cui attribuit̄. nō eni attri-
buit̄ nature nec hoi ut hō est. sed ut ē hic uel ille. q̄ de⁹
cognoscit hūc ꝛ illū ut ille ē. vbi patet q̄ nulla ē equi-
uocatio sed demōstratio. ¶ Iterum responsio ad 3ᵃᵐ
rōnē nihil valet. imo expsse ꝓcedit ex non intelligen-
tia dictoꝝ sci doctoris. nō eni dicit scūs Tho. q̄ sili-
tudo imālis non possit repn̄tare singulare: sȝ dicit q̄
spēs intelligibilis intellect⁹ n̄ri non repn̄tat singula-
re. q̄z est silitudo forme ꝛ non materie rei: ut pȝ in illa
tertia ratiōe. Et similit̄ de veritate.q.8.arti.xjᵒ. dicit
Forme q̄ sūt in intellectu speculatiuo fiunt in nobis

quodāmō ex actione ipsarū rerū. oīs autē actio est a forma. ꝛ iō q̈tū est ex virtute agētis nō fit aliq̄ forma a reb⁹ in nobis nisi q̄ sit silitudo forme. sed ꝑ accñs cōtingit ut sit silitudo etiā mālium dispositionū inq̈tum recipit in organo māli qđ mālr̄ recipit. ex q̄ ɔtingit ꝙ sēsus ꝛ imaginatio singularia cogn̄scūt. ſ; qꝛ intellect⁹ oīo imālr̄ recipit. iō forme q̄ sunt in intellectu nostro sunt similitudines rerum ſm formas tm̄. rationes ṽo ideales in deo existētes sūt effectiue rerum non solū q̈tū ad formā. sed quo ad mām. ꝛ iō sūt similitudines rerū q̈tum ad vtrūq;. ꝛ propter hoc per eas cognoscitur res a deo non solū in nā vlī ex parte forme. sed etiā in sua singularitate ex pte materie. hec ille. Idē ponit. q. z. arti. 5°. et. 6°. ut recitaui in rōne ad quā iste rñdet. Et sic p; ꝙ illa rō se nō tollit. Et cū dicit vlteri⁹ ꝙ dato ꝙ diua essentia repn̄taret rē q̄ ad mām. tn̄ qꝛ indiuidua sunt simūlia. dico ꝙ non sunt similia q̈tum ad materiam: ut supra dictum est. ¶ Ad ea que inducunt Varro ꝛ de marra contra ɔ̄nem istam dico. Et ad pmū qdē negat̄ a^{ns}. nō eni intellectū ɔuerti ad fātasmata ē intelligere fātasmata. ſ; pati a fātasmate ꝛ accipe ab eo spēm itelligibilē. Illa eni receptio ē qđā ɔtinuatio itellect⁹ ad fātasmata ꝛ quedā ɔuersio. sic etiā aīa sepata ɔuertit̄ ad supiora recipiēdo lumē intelligibile ab eis sc; spēs intelligibiles a deo. vn̄ scūs Tho. de veritate. q. z. arti. 6°. dicit. Fātasmata se hn̄t ad itellectū nr̄m sic sensibilia ad sensū ut colores que sūt ex aīam ad visū. vn̄ sic spēs q̄ est in sensu abstrahitur a reb⁹ ipsis. ꝛ ꝑ eā cognitio sēsus ɔtinuat̄ ad ipsas res sensibiles. ita intellect⁹ nr̄ abstrahit spēm a fātasmatib⁹. ꝛ ꝑ eā eius cognitio quodāmō ad fātasmata ɔtinuat̄. ſ; tn̄ h̄ tn̄ interest ꝙ silitudo q̄ est i sēsu abstrahit̄ a re ut ab obiecto cognoscibili. ꝛ iō res ipsa ꝑ illā silitudinē ꝑ se directe cogn̄scit̄. silitudo aūt q̄ est in intellectu nō abstrahit̄ a fātasmate sic ab obiecto cognoscibili. sed sic a medio cognitionis ꝑ modū q̄ sēsus nr̄ accipit silitudinē rei q̄ est i speculo dū fert̄ in eā nō ut in rē quādā. sed ut in silitudinē rei. vn̄ intellect⁹ nr̄ nō directe ex spē quā recipit fert̄ ad cogn̄scendū fantasmata. ſ; tn̄ ꝑ quādā reflexionē redit etiā in cognitionē ipsi⁹ fantasmatis dū cōsiderat nām sui actus ꝛ spēi ꝑ quā intuet̄. ꝛ ei⁹ a quo spēm abstrahit sc; fātasmatis. sic ꝑ silitudinē q̄ est in visu a speculo acceptam directe fert̄ visus in cognitionē rei speculate. ſ; per quādā reuersionē fert̄ ꝑ eandē i silitudinē q̄ est i speculo. Inq̈tū g̃ intellect⁹ nr̄ ꝑ silitudinē quā accipit a fātasmate reflectit̄ in ipsū fantasma qđ ē silitudo pticularis. h; quādā cognitionē de singulari ſm ɔtinuationē quandā itellect⁹ ad imaginationē. hec ille. Idē ponit. q. 10. arti. 5°. Cognitio mgt mentis humane fert̄ ad res nāles. p̄ ſm formā. ꝛ secundario ad mām ꝓut h; habitudinē ad formā. sic aūt oīs forma q̈tū est de se ē vlīs. ita habitudo ad formā non facit cogn̄scē materiā nisi cognitiōe vlī. sic aūt ɔsiderata mā nō ē indiuiduationis pncipiū. sed ſm ꝙ ɔsiderat̄ mā in singulari q̄ est mā designata sub determinatis dimēsionibus existēs. ex hac eni indiuiduat̄ forma. vn̄ phus dicit in 7°. me^{ce}. ꝙ hoīs ptes sūt mā ꝛ forma ut vlīter. sortis vero hec ꝛ hec mā. vn̄ p; ꝙ mens nr̄a singulare directe cogn̄scere nō pōt. sed directe cognoscit̄ a nobis singulare ꝑ virtutes sensitiuas q̄ recipiūt formas a rebus in organo corporali ꝛ sic recipiūt eas sub determinatis dimēsionibus. ꝛ ſm ꝙ ducit i cognitionē materie vlīs ita forma indiuiduata ducit in cognitionē materie signate q̄ est indiuiduationis pncipiū. ſ; tn̄ mens per accñs singularib⁹ se immiscet inq̈tū ɔtinuat̄ viribus sensitiuis q̄ circa pticularia versant̄. q̄ qdē ɔtinuatio est duplicit̄. vno mō inq̈tū mot⁹ sensitiue ptis terminat̄ ad mentē sic accidit in motu q̄ ē a reb⁹ ad aīam ꝛ sic mēs singulare cogn̄scit ꝑ quādā reflexionē ꝓut sc; mēs cogn̄scēdo obiectū suū qđ ē aliq̄ nā vlīs redit i cognitionē sui act⁹. ꝛ vlteri⁹ i spēm q̄ est act⁹ sui pncipiū ꝛ vlteri⁹ in fātasma a q̄ est spēs abstracta. ꝛ sic aliquā cognitionē de singularib⁹ accipit. Alio mō ſm ꝙ motus q̄ est ab aīa ad res incipit in mente ꝛ ꝓcedit in ptē sēsitiuā ꝓut mēs regit i̇nferiores vires ꝛ sic singularibus se immiscet mediāte rōne pticulari q̄ est potētia q̄dā cōponēs ꝛ diuidēs intētiones indiuiduales q̄ alio noīe dr̄ cogitatiua. ꝛ h; determinatū organū in capite sc; mediā cellulā capitis. vlēm ṽo sniam quā mens h; de opabilib⁹ non ē possibile applicari ad pticularē actū nisi per aliquā potētiā mediā apphēdētē singulare: ut sic fiat qdā syllogism⁹ cui⁹ a^{or} ē vlīs snia mentis. h^{or} aūt singularis q̄ est apphensio pticularis rōnis ɔ̄ ṽo electio singularis opis ut p; per illud qđ habet̄ 3°. de aīa. hec ille. Ex qb⁹ p; q̄lis est ista ɔtinuatio ꝛ cōuersio intellect⁹ ad fantasmata. ¶ Ad z^{m} dico ꝙ speculatio illa q̄ dicit Ar. ꝙ intelligentē necesse ē fātasmata speculari. non est act⁹ intellect⁹: sed imaginationis ꝛ fātasie. sic eni dicit scūs Tho. z°. ɔ̄ gētiles. ca°. 7z°. Ad impūl intellect⁹ format̄ in imaginatione fantasma ɔueniēs spēi itelligibili in q̄ resplēdet spēs itelligibilis sic exēplar in exēplato uel i imaginatiōe sua ꝛ illa opatio virtutis imaginatiue dr̄ speculatio fantasmatis. nō eni dicit Ar. ꝙ intellect⁹ speculet̄ fātasmata sed itelligens. ille aūt ē hō q̄ fātasiat̄ ꝛ intelligit ꝛ anteq̈ intelligat o; ꝙ fātasiet̄. ꝛ formato fātasmate virtute intellect⁹ agētis fātasma mouet intellectū possibilē. intellect⁹ aūt possibilis fact⁹ in actu ꝑ illam spēm opationē itelligibilē pducit. uel poti⁹ hō ꝑ intellectū. sic eni ipse dicit de veritate. q. z. arti. 6°. ad 3^{m} Homo ꝑcognoscit singularia ꝑ imaginationē ꝛ sensum. ꝛ ideo pōt applicare vniuersalē cognitionem q̄ est in intellectu ad pticulare. nō eni ꝓpe loquēdo sensus aut intellect⁹ cogn̄scūt. sed homo per vtrūq;. ut p; p̊ de aīa. hec ille. Sic g̃ p; quō debet intelligi illa speculatio. ¶ Ad 3^{m} dico ꝙ syllogism⁹ expositori⁹ cuius mediū est singulare imāle format̄ ab intellectu. sed si mediū sit singulare māle format̄ a ratione pticulari ut p; per p̄dicta. vn̄ scūs Tho. de veritate. q. 10. arti. 5°. ad z^{m} dicit. ꝙ dispositio sapientis de singularib⁹ nō fit per mentē nisi mediante vi cogitatiua cui⁹ est singulares intētiones cōponere. hec ille. ¶ Ad 4^{m} dico ꝙ intellectus potest etiam ponere vnū vniuersale ꝛ singulare. qꝛ vtrūq; cognoscit licet non vtrūq; directe. loquēdo de singulari materiali. vnde sanct⁹ do

[illegible] vbi ad 3m. ostēdit quomō intellectus pōt ppo-
sitionē componere cuius subiectū ē singulare [illegible]
[illegible] vniuersale. [illegible] inquit intellectus pōt de sin-
gulari z vli ppositionē cōponē scdm q singulare p re-
flexionē quādam cognoscit. hec ille. Et ad solutionē
[illegible] dico q verū dicit in h q singulare nō co-
gnoscit ab intellectu nisi mediāte fātasia. dupliciter tñ
scdm q allegatū fuit. Et ad replicā dico q intellectus
[illegible] ppriam spēm [illegible] respectu singularis [illegible] est
[illegible] uel illud. z nō respectu nature cōis. sed p tāto dicit
cognoscere singulare reflexe. q aliquā noticiā hz de
fātasmate illi?: z h iuxta motū rerū ad aiam. aut quia
act intelligēdi mouet virtutē cogitatiuā ad cogitan-
dū de aliq iduiduo iuxta motū aīe ad res. Nec tñ se-
quit q si intellect nō hz ppriam spēm respectu singu-
laris q nō habeat pprium actū respectu singularis: nō
tñ directū sed reflexū. ex eadē eni spē pōt intellect
ferri in nām cōem directe. z in alia tria indirecte scz
in actū z in spēm z in fantasma. z qrto in singulare. z
sic pz q intellectus pōt ponere driam int singulare z
vle. Si aūt negēt q intellect habeat actū pprium re-
spectu singularis. tūc diceret q [illegible] homo q hz sensū
z intellectū pōt ponere driam inter vle z singulare cogno-
scēdo vle p itellectū. z singulare p sensū. sic dicebat
q hō facit vnū syllogismū cui maiorē format p intel-
lectū. z minorē p virtutē cogitatiuā. Et si dicat q oz
eē eandē potētiā q discernat int duo scz albū z nigrū.
nā 2. de aīa phus p illā rōnem pbat q sit sensus cōis
pter particulares. dico q illa rō verū hz qñ sūt actus
eiusdē rōnis scz cognoscere h z illud. sic cognoscē al-
bū z cognoscere nigrū ptinent sub rōne cognitionis
sensitiue. q vtrūq explet corpali organo. sec9 ē i p-
posito. q intelligere sit sine organo. sētire aūt neqq
z ideo discernere int albū z nigrū ptinet ad eandem
potēnā. sed nō discernere int hoiem z hūc hoiem. sed
credo q rnsio pma sit melior: licz 2a possit hri ex dict
sci Tho. de veritate. q. 22. arti. 10. ad 5m. de hac tñ i se-
quētibus erit amplior sermo. ¶ Ad 5m dicit scūs do-
ctor ibidē. q. 10. arti. 5. ad 6m. Dicendū inqt q illud qd
pōt virt inferior pōt virt supior. nō tñ sp eodē mō sz
qñq altiori mō sic itellect qz sensus. sens eni cogscit
qtū ad cditiones māles z accidētia exteriora. sz itel-
lect penetrat ad intimā nām spēi q est in ipsis indiui-
duis. hec ille. Eādē rnsionē dat. q. 2. arti. 6. ad 3m. Et
de oib istis ponit pa pte. q. 86. arti. p. Itē 4. sen. dis.
50. q. pa arti. 3. ¶ Ad pmū Gregorij dico q illud qd p
intelligit post vbū rei est ipsa nā abstracta ab indiui-
dualib. que quidē est indiuidua z singularis scdm esse
qd hz ex aiam. sz ē vlis scdm eē qd hz i intellectu vbi est
p suam spēm cōem multis. ¶ Ad cfirmationē dico q
abstractio facta p modū enūciatiōis difficilis ē utpo-
te q cciperet eē homo sine loco tpe z situ z materia
indiuiduali. sed abstractio facta p modū diffinitionis
nō est difficilis utpote q concipiat humanitas non
ccepta mā indiuiduali ut ē hec. imo illa p occurrit in-
tellectui. ¶ Ad 2m dico q pcedit ex rudi intellectu
verbo sci Tho. nō eni vult scūs Tho. q intellectus
sic cuertat ad fātasmata q ipsa directe inspiciat. sed
dicit q hō q intelligit non pōt intelligē nisi fātasiet il-
lud qd vult intelligere. nō q intellect sed hō intelli-
gens speculat fantasmata. z io pcessus argumēti ni-
hil valet. ¶ Ad 3m dico q intellect cuict non intelli-
git aliqd māle directe nisi abstracte a cditionib mā-
lib. q non hz spēm repntantē conditiones indiuidu-
antes. sed reflexe intelligit singulare z quasi arguiti-
ue. z de h satis dictū ē prius. ¶ Ad 4m dico q singula-
ri māli repugnat directe intelligi. nō q ē singulare. sz
q est māle mā sigta. z in sui rōne illā sigtionem inclu-
dens. nā aūt cōis licz sit mālis non tñ mā sigta. ¶ Ad
5m dico q res extra aiam ē totū vle in actu scdm eē qd
habet in aia. ē tñ solū vle i aptitudine scdm se csiderata
z nō scdm eē quod hz i singulari. sz ut abstrahit ab oi eē.
¶ Ad 6m negat cña. nā aliter ē de singulari māli qz de
imāli ut dictū fuit prius. Silr dico q talia singularia
de qb argués loqtur nō intelligūtur directe qtū ad
qd est per intellectū cuictū. sed reflexe ex obiecto et
p spēm obiecti vlis. ¶ Ad 7m dico q vle cōtingit co-
gnosci dupliciter. Uno mō. q cognscit nā cui attribuit
vlitas nō cognita intētione vlis. utputa q cognosci-
tur aial ut aial nō csiderādo de ei cōitate uel vlitate
z sic tal cognitio nō psupponit cognitionē singularū
sed pcedit. Alio mō ctingit cognosci vle q cognosci-
tur nā cōis ut cōis est sic q nō solū cognoscit aial ut
aial. sed ut est aial cōe multis. z ista cognitio psuppo-
nit cognitionē plurū quib est cōe. Et hāc distincti-
onē intēdit scūs Tho. pma pte. q. 85. arti. 3. ad pmū.
Ule inqt dupliciter pōt csiderari. Uno mō scdm q natu-
ra vlis csiderat simul cū intētione vlitatis. z cū intē-
tio vlitatis sit ut vnū z idem habeat habitudinem ad
multa pueniat ex abstractione intellectus oz q scdm
hūc modū vle sit posteri. vñ in p de aia dr q aial vle
aut nihil est aut posteri. sed scdm platonē q posuit vlia
subsistentia scdm hāc csiderationē vle eēt prius. q par-
ticularia scdm eū nō sunt nisi p participationē vlis sub-
sistentis scz idee. Alio mō pōt csiderari qtū ad ipsam
nām scz humanitatis uel animalitatis put inuenit in
particularib z sic scdm ordinem generationis z tēpo-
ris magis cōe prius est scdm nām. sed scdm ordinē perfe-
ctionis siue itētionis nature ē ecōtra. hūc. Ex qbus
patet ad omnes auctoritates qs arguens inducit. dr
enim ad illas. q vle sūptū pmo mō psupponit cogni-
tionem multorū. nō aūt vniuersale sumptū 2. modo.
¶ Ad 8m rnsum ē prius i suo sili. nā pōt dici q intelle-
ctus quo cognoscim hāc albedinē non eē sensū nec
intellectū. cognoscit qdē hanc albedinem p reflexio-
nē modo preexposito. uel nō oz eē eandē virtutē que
cognoscat hoc uel illud. sed sufficit eē eūdē hoiem co-
gnoscētē illa diuersis virtutib quodāmō ctinuatis
ad inuicē ut vna aliam moueat sicut ē de virtute co-
gitatiua z intellectu possibili in nobis. z ista est intētio
Ar. 3. de aia: et cōmentatoris cōmento 22. vbi ait.
Necesse ē quādo aliqd cōprehendit alietatem inter
sensibilia per diuersam dispositionem. quia ē plures
sensus. z talis ē dispositio intellectus cōprehēdendo
alietatem que est inter formas z indiuiduū. comphē-
dit enim formas p se. z indiuiduum per sensum ita q

vtriusq; iudiciū referť ad aiam tanq̃ ad cētrū. idcirco
experitur differentiam eorum. nec oportet q̄ appre-
hēsio indiuidui sit subiectiue i itellectu. sed tantūmo-
do in imaginatione. ⁊ tamen intellectus dicitur illa
apprehensione cognoscere indiuiduū mediante sen-
su ꝓ eo q̄ quodāmodo efficiuntur vna virtus sicut
plures sensus efficiuntur vnum in sensu cōmuni. vn-
de intellectus differentiam assignans dicitur formā
apprehendere per se. indiuiduum vero concomitati-
ue ꝓpter idēptitatem anime ad quā vtrunq; iudiciū
refertur. ¶ Ad 9m patet per idem. cōcedo enim q̄ in-
tellectus iudicat sensum errare circa hoc indiuiduū
solis demonstratum. intellectus enim ex sui continu-
atione ad virtutem cogitatiuā que dicitur intellect⁹
passiuus potest syllogiçare ex vna vniuersali ⁊ alte-
ra singulari. ⁊ concludere singularem ꝓpositionem
oppositā ei quam imaginatio formauit. nec propter
hoc oportet q̄ apprehensio indiuidui sit subiectiue in
intellectu possibili. sed in intellectu passiuo qui potest
etiam syllogiçare licz non ex vniuersalibus. vnde ad
habendum tale iudiciū sufficit idemptitas anime ha-
bentis duas potentias continuatas modo predicto
per quarum vnam format propositionem vniuersa-
lem. per aliam vero ꝓpositionem particularem. imo
quādoq; per vnam potentiam concipit subiectum ⁊
per aliam cōcipit predicatum: ut cum dicit: sortes est
homo. ¶ Ad 10m negatur ɔña. Et ad ꝓbationem di-
co ut prius q̄ nō oportet eandē eē virtutem que for-
mat premissas in seipsa ⁊ illam que infert ɔ̄nem in se
subiectiue. licz possit dici q̄ vtrunq; facit intellectus
licz vnum per se. aliud per virtutem cogitatiuam. Et
cum dicitur q̄ eodem modo potest dici q̄ vn⁹ homo
formaret premissas. ⁊ alius ɔ̄nem. dico q̄ similitudo
non valet. quia virtus cognitiua vnius hominis cum
virtute cognitiua alterius nullo modo sunt vnum si-
cut est in proposito. Cum etiam dicitur q̄ eodem mō
posset dici ad rationem Ar. scz q̄ non oportet eē eā-
dem virtutem que cognoscit sensibilia inter que di-
stinguit ⁊c. patet q̄ nō est simile ex toto. q2 sensus pti-
culares ad inuicē non habēt cōtinuationē nisi pona-
tur aliqua virtus quasi centrū eorum scz sensus cō-
munis. patet eni q̄ vnus sensus particularis nō mo-
uet alium. nec est superior ad illum. ⁊ ideo si solū eēnt
sensus particulares nunq̃ idem homo posset cogita-
re differentiam inter albū ⁊ dulce. secus est in propo-
sito. ¶ Ad xim respondet scūs Tho. de veritate. q. 10.
arti. 5. ad 2m dicens. Dispositio sapientis de singula-
ribus non fit per mentem nisi mediante vi cogitatiua
cuius ē intentio circa res singulares. h ille. ¶ Ad 12m
respondet ibidem ad 4m. ratio inquit cognoscit i vni-
uersali finem ad quem ordinat actum singularem in
parādo eum. hanc autem cognitionem vniuersalem
mediante vi cogitatiua ad singularia applicat. ¶ Ad
13m dico q̄ non quicūq; loquitur vocaliter prius lo-
quitur mentaliter. sed sufficit eum loqui verbo ima-
ginatiue aut cogitatiue virtutis. Et ad dictū Aug.
sufficit dicere q̄ mens loquitur de singularib⁹ medi-
ante ratione particulari que dicit intellectus pas-
siuus ut dictum fuit. ¶ Ad 14m dico q̄ ɔña non valet. nam
anima separata aliū modū cognoscēdi habet q̃ con-
iūcta. cognoscit eni p species influxas q̄ sūt similitu-
dines rerum q̄ ad pncipia specifica ⁊ indiuidualia. ut
ostēdit scūs Tho. pma parte. q. 89. arti. 4. Et 4 sen.
dis. 50. q. 1. arti. 3. ⁊ multis alijs locis. ¶ Ad 15m dico q̄
non oportet virtutē altiorem eodem mō cognoscere
obiectū sicut cognoscit inferior. vn scūs Tho. de ve-
ritate vbi supra ad 5m dicit. Illud quod potest virtus
inferior potest virtus superior. non tamen semp eodē
modo. sed qñq; alio altiori modo ⁊ sic intellectus co-
gnoscē potest ea que cognoscit: altiori tamē modo q̃
sensus. sensus eni cogscit ea q̃tū ad dispositiões ma-
teriales ⁊ accidentia exteriora. sz intellect⁹ penetrat
ad intimā nām spēi q̄ ē in ipsis idiuiduis. hec ille. Dico
etiā q̄ sufficit q̄ itellect⁹ cogscat singularia ul' p refle-
xionem uel mediante virtute cogitatiua. ⁊ non opor-
tet q̄ imediate per seipsum. ¶ Ad argumēta contra
hanc ɔ̄nem dicitur. Et p̄ ad primū primo loco indu-
ctorum dicit q̄ aor est falsa. non enim oportet q̄ itel-
lectus quādocūq; intuetur duo quorū vnum est rō
intuitionis alterius iudicet pro tūc se intueri duo eo-
dem actu quo videt illa duo. sicut patet qñ aliqs vi-
det arborē per speciem que resultat in speculo. tunc
enim eadē visio terminatur ad spēm arboris ⁊ ad ar-
borem. non enim ferť in speciē ut est quedam quali-
tas. sed ut est imago. ⁊ ideo idē motus ē in imaginē il-
lam ⁊ in arborem. sic in proposito intellectus noster
fertur in conceptionem rei ut est imago rei ⁊ non ut ē
qualitas: uel talis res ⁊ ideo eodem motu ferť in ver-
bum lapidis ⁊ in lapidē. ¶ Ad 2m negatur bor. nec ꝓ-
batio valet. fingit enim ibi esse duas ꝓcessiones cum
non sit nisi vna ſm rem: licz tamē sint due ſm rōnem
tamen pma processio est ratio 2e. ⁊ ideo non est simi-
le quod ibi inducitur: quia 2a non potest esse sine pri-
ma. quia q̄ intellectus terminetur ad aliquid extra
prouenit quia terminatur ad aliquid intra per quod
res extra est presens intellectui. ¶ Ad 3m negať aña
nec valet probatio. licz enim concept⁹ subiecti sit ali⁹
a conceptu predicati. tamē intellectus componens
illos duos conceptus nō enunciat vnum de alio. sed
illud cuius vnū est similitudo de illo cuius aliud est si-
militudo. non enim enūciat illud quod primo aspicit
sed illud ad quod finaliter ⁊ vltimate terminať aspe-
ctus. sicut cum loquor vocaliter dico verbum vocis
⁊ rem illius verbi. non tamē enuncio verbum de ver-
bo. sed rem de re. quia dicere vocale terminatur fi-
naliter ad rem verbo dictam. ⁊ similiter in proposito.
¶ Ad primū eorum que 3o loco contra eandem ɔ̄nē
inducūtur negatur aor ⁊ bor. aor quidem quia dicit q̄
species non primo est cognitum loquendo de specie
que se habet ut terminus intellectionis que dicitur
conceptio uel ratio rei intellecte. si enim loquatur de
specie actui preuia que proprie nominatur species
conceditur quod dicit. bor etiam negatur. diuina eni
essentia est medium quo deus cognoscit creaturas.

licz non sit principium fm rem diuine intellectionis tamen fm nostrum modum intelligendi qui concipimus alios intellectus in conceptibus intellectus nostri et alias intellectiones in conceptibus nostrarum intellectionū. diuina essentia se habet ut species et intellectio ut actus intelligendi. et intellectus ut potentia. q: diuina essentia in se habet vnde assimiletur olbus istis rationibus et conceptionibus scz speciei intelligibili et actui intelligendi et potentie intellectiue. licz iste oceptiões a perfecta eius reprītatióe deficiant. nec aliter possemus apprehēdere deum esse intelligentem nisi concipiendo ipsum habere aliquid simile speciei intelligibili nostri intellect' et actui intelligendi et intellectui que sunt in nobis. ¶ Ad zm dico q diuina essentia pro tāto habet rationem speciei intelligibilis. quia per illam diuinus intellectus est in actu primo et ē similitudo eorū que intellectus intelligit que sunt conditiones speciei intelligibilis. nō tamen est distincta ab intellectu. nec est illud quo intellectus intellectioně elicit actiue. quia talia licz conueniant speciei intelligibili nostre. non tamē conueniūt ei ex hoc q est species intelligibilis. sed ex iperfectione sui esse. Sic ergo patet q ōnes pmi articuli ,ppter argumenta facta minime labant.

Quantū ad secundū articulū sit prima ō q diuina scientia est speculatiua et practica. Istam ōnem probat sanctus Tho. prima parte. q. 14. arti. 16°. Aliqua scientia inquit potest dici speculatiua tripliciter. pmo ex parte rei scitarū que non sunt operabiles a sciēte sicut scientia hominis de rebus naturalibus uel diuinis. z° qntum ad modū sciendi. puta si edificator consideret domū diffiniendo uel diuidendo et considerādo vniuersalia predicata ipsius. hoc enim est operabilia modo speculatiuo considerare. et non fm q operabilia sunt. operabile enim est aliqd ,ppter applicationē forme ad materiam. sed non per resolutionē cōpositorū in principia vniuersalia formalia. 3° qntū ad finem. Nam intellectus practicus differt a speculatiuo fine. ut dicitur 3° de anima. Intellectus eni practicus ordinatur ad finē operationis. finis autē intellectus speculatiui ē cōsideratio veritatis. si ergo edificator consideret qualiter possit fieri aliqua domus non ordinans ad finem operationis. sz tm ad cognoscendū. erit qntū ad finē speculatiua: consideratio tm de re operabili. scientia ergo que est speculatiua ratione rei scite est speculatiua tm. que vero est speculatiua fm modū uel fm finem est fm quid speculatiua et fm quid practica. cum vo ordinatur ad finē operationis ē simpliciter practica. Scdm h ergo dicēdū q deus de seipso habet scientiam speculatiuam tm. ipse enim operabilis non est. de omnibus vo alijs habet sciētiā speculatiuā et practicam. speculatiuā quidem qntū ad modū. quicquid enim in rebus nos speculatiue cognoscimus diffiniendo diuidendo. hoc totū deus multo pfectius cognoscit. sz de his que quidem potest facere sed fm nullū tēpus faciet non habet practicā scientiā fm q practica scientia dicitur a fine. sic autem habet practicā scientiā de his que fm aliquod tēpus faciet. mala vo licz ab eo non sint operabilia. tamen sub ipsius cognitione practica cadunt sicut et bona inqntū permittit uel impedit seu ordinat ea. sicut et egritudines cadūt sub practica sciētia medici inqntum per artem suam curat eas. hec ille. ¶ z° ō est. q dei scientia nō est habitualis. sed omnia simul intelligit actualiter. probat prima pars a sancto doctore ɔtra gentiles ca° 56°. sic. Deus est intelligēs p essentiam suam: nō autem per aliquas species intelligibiles essentie superadditas. omnis autē intellect' in habitu per aliquas species intelligit. nam habit' ul' est habilitatio quedā ad recipiendū species intelligibiles quibus actu fiat intelligēs uel est ordinata aggregatio specierū ipsaꝝ existentiū i intellectu. nō fm actum completū. sed medio modo inter potentiam et actum. non est igit in deo habitualis scientia. ¶ z° sic. Habens habitum et nō considerans est quodāmodo in potentia aliter tamē qm ante intelligere. ostensū est autē q diuinus intellectus nullo modo est in potentia. nullo igitur modo est in ipso habitualis cognitio. ¶ 3° sic. Intellectus habitualiter tm cognoscens non est in sua vltima perfectione. vnde nec felicitas que est optimū ponit fm habitum. sed fm actum. si igitur deus est habitualiter cognoscens per suam substātiā consideratus non erit vniuersaliter perfectus. cuius contrariū superius est ostensum. Istas tres rationes ponit ibidem in forma. ¶ 3a ō est. q dei sciētia non est discursiua uel rōcinatiua. Istam probat sic ibidē ca° 57°. Tunc est rōcinatiua nostra consideratio quādo ab vno in aliud trāsimus. sicut syllogiçādo a pncipijs ad ōnes. non eni ex hoc aliquis rōcinatur uel discurrit q inspicit qliter ō sequit ex premissis sil' vtrūqz cōsiderans. hoc enim contingit non arguendo sz argumenta iudicando. sicut nec cognitio materialis est ex hoc q materialia iudicat. ostensum est autem q de' non considerat vnū post aliud quasi successiue sed simul omnia. non ergo eius cognitio est rōcinatiua uel discursiua qmuis omnē discursum et rōcinationem cognoscat. ¶ z° sic. Omnis rōcinans alia consideratione intuetur principia et ōnem. non enim oporteret cōsideratis principijs ad ōnem procedere. si ex hoc ipso q principia considerant ōnes etiam considerarent. Deus autem cognoscit omnia operatione vna que ē sua essentia. ut supra probatū est. nō ē igitur sua sciētia rōcinatiua. ¶ 3° sic. Omnis defectus a deo est remouendus eo q ipse est simpliciter perfectus. sed ex iperfectione nature intellectualis prouenit cognitio rōcinatiua. nam quod per aliud cognoscitur min' notum est eo qd per se cognoscit. nec ad illud qd est per aliud notū nā cognoscētis sufficit sine eo qd ē p se notū. In cognitione aūt rōcinatiua fit aliquid notū per aliud. qd autē intellectualiter cognoscit est p se notū et ad illud natura cognoscētis sufficit absqz exteriori

medio. vñ manifestũ est ex dictis q rõ est defect⁹ gdã itellect⁹. diuina igit̃ scia nõ est rõcinatiua. hec ille ibidẽ ¶ 4⁹ ɔ̃ ẽ q dei scia uł cognitio nõ cõponit aut diuidit nec deus intelligit cõponendo aut diuidẽdo. Istã pbat ibidẽ ca⁹ 58⁹ pmo sic. De⁹ cognoscit oĩa cognoscẽdo essentiã suã. eẽntiã aũt suã nõ cognoscit cõponendo ꝛ diuidendo. cognoscit eñi seipsũ sicut est. in ipso aũt nulla ẽ cõpositio. nõ igit̃ intelligit p modũ intellectus cõponentis aut diuidentis. ¶ 2⁹ sic. Ea q intellectu cõponũt̃ ꝛ diuidunt̃ nata sũt seorsũ ab eo cõsiderari. cõpositione eñi ꝛ diuisione opus nõ eẽt sũ [illegible] ipso q de aliq apprehenderet̃ qd est apprehenderet̃ qd ei inesset uel nõ inesset. si igit̃ de⁹ intelligeret p modũ cõponentis ꝛ diuidentis: sequeret̃ q nõ vno intuitu oĩa ɔsideraret: sʒ seorsum vnũqđq. cui⁹ ɔtrariũ sup est ostensum. ¶ 3⁹ sic. Intellect⁹ cõponens ꝛ diuidẽs diuersis cõpositionib⁹ diuersa diiudicat. cõpositio eñi intellect⁹ cõpositionis terminos nõ excedit. vñ illa cõpositione qua intellectus diiudicat hoiem eẽ aial. nõ diiudicat triangulũ eẽ figurã. cõpositio aũt ꝛ diuisio opatio quedã itellect⁹ est. si igit̃ de⁹ cõsiderat res cõponẽdo ꝛ diuidendo. sequit̃ q suũ intelligere sit multiplex ꝛ non vnũ tñ. ꝛ sic etiã sua eẽntia non erit vna tñ: cũ sua opatio intellectualis sit sua eẽntia. hec ille ¶ 5⁹ ɔ̃ est determinens pmissa. q deus oĩa sil̃ intelligit. Istã pbat ibidẽ ca⁹ 55⁹ Intellect⁹ inqt noster sil̃ actu intelligere non põt multa. q cũ intellectus in actu sit intelligibile i actu si plura sil̃ actu intelligeret. seq̃ret̃ q intellect⁹ sil̃ eẽt plura fm gen⁹ vnũ. qđ ẽ ipossibile. dico aũt fm vnũ gen⁹. q nihil pbibet idẽ subiectũ informari diuersis formis diuersoꝝ generũ. sicut idem corp⁹ est figuratũ ꝛ coloratũ: spẽs autẽ intelligibiles quib⁹ intellect⁹ formať ad hoc q sit ipsa intellecta in actu oẽs sunt vni⁹ generis. hñt eñi vnã rõnẽ essendi fm esse intelligibile. licʒ res quaꝝ sunt species in vna essendi non ɔueniant rõne. vñ nec contrarie sunt per contrarietatẽ rerũ q sunt extra aiam. ꝛ inde est q qñ aliqua multa accipiunt̃ quocũqȝ mõ vnita sil̃ intelliguntur. sil̃ eñi intelligit totũ continuũ non ptẽ post ptẽ. ꝛ similiter sil̃ intelligit ppositionẽ non prius subiectũ ꝛ postea predicatũ. q fm vnã toti⁹ spẽm oẽs ptes cõprehẽdit. Ex his accipe possum⁹ q q̃cũqȝ plura vna specie cognoscũť sil̃ pñt intelligi. oĩa aũt q de⁹ cognoscit vna spẽ cognoscit q ẽ sua essentia. ut ex dictis pʒ. oĩa igit̃ sil̃ intelligere põt. ¶ 2⁹ sic. Intellect⁹ successiue multa cognoscentis ꝛ considerantis. ipossibile est eẽ vnã tantũ opationẽ. cũ eñi opatiões fm obiecta differãt oportebit eẽ diuersã opationẽ intellect⁹ q cõsiderabitur pmũ ꝛ q cõsiderabit̃ 2ᵐ. Intellect⁹ aũt diuin⁹ est vna opatio q est sua eẽntia. nõ igit̃ successiue sʒ sil̃ oĩa sua cognita ɔsiderat. ¶ 3⁹ sic. Successio intelligi non põt nec tẽp⁹ sine motu. cũ temp⁹ sit numerus motus fm pˀus ꝛ posterius. in deo aũt ipossibile ẽ esse motũ aliquẽ. nulla igit̃ ẽ in diuina ɔsideratione successio. ꝛ sic oĩa q cognoscit sil̃ cõsiderat. hec ille. ¶ 6⁹ ɔ̃ ẽ q deus cognoscit enũciabilia ꝛ cõplexa pdictis non obstantib⁹. Istã pbat ibidẽ ca⁹ 58⁹ sic. Licʒ inqt deus non ɔsideret res cõponẽdo ꝛ diuidẽdo. nõ tñ ppter hoc oʒ nos dicere q enũciabilia ignoret. nã eẽntia sua cũ sit simplex ꝛ vna exemplar est omniũ simpliciũ ꝛ cõpositoꝝ. ꝛ sic p ipsam de⁹ oẽm multitudinẽ ꝛ compositionẽ tam nature q̃ rõnis cognoscit. ¶ 2⁹ sic ca⁹ 59⁹ Diuina simplicitas pfectionẽ non excludit q in suo eẽ simplicib⁹ quicqd pfectionis in aliis rebus p quandã aggregationẽ pfectionũ seu formarũ inuenit̃. Intellect⁹ aũt noster apprehendendo incõplexa nondũ pertingit ad vltimã suã pfectionẽ. q adhuc ẽ in potentia respectu cõpositionis ꝛ diuisionis. sicut in naturalib⁹ simplicia sunt in potentia respectu cõmixtorũ ꝛ ptes respectu toti⁹. De⁹ igit̃ fm suã simplicẽ intelligentiã illã pfectionẽ cognitionis hʒ quã intellect⁹ noster hʒ p vtrãqȝ cognitionẽ cõplexoꝝ. s. ꝛ incõplexorũ. hec ille. Et vlterius ɔcludit aliã ɔ̃nẽ sic dicens. Si veritas cõseq̃t intellectũ nostrũ in sui pfecta cognitione q iam vsqȝ ad cõpositionẽ puenit. g ꝛ ipsa simplici dei intelligentia est veritas. Itẽ pma pte. q. 14. arti. 14⁹. dicit. Formare inquit enũciabilia est in pte intellect⁹ nři. de⁹ aũt scit qcqd est in potentia sua uł creature. vñ necesse ẽ q sciat oĩa enũciabilia q formari pñt. hec ille. ¶ 7⁹ ɔ̃ ẽ q diuina cognitio uel scia nõ ẽ vniuersalis nec pticularis. Istã pbat p sen. di. 35. q. i. arti. 5⁹. Cõditiones inqt sciẽtie precipue attenduntur fm rõnem medij. ꝛ siliter cuiuslibet cognitionis. illud aũt p qđ cognoscit quasi medio est diuina essentia que non põt dici vniuersalis. q oẽ vle additionẽ recipit alicuius per qđ determinať. ꝛ ita est i potentia ꝛ iperfectũ in esse. Silr nõ põt dici particulare. q particularis pncipiũ ẽ mã uel aliqd loco materie sebñs: qđ deo nõ ɔuenit. similiter a diuina eẽntia oĩs potentia passiua ꝛ quasi passiua ꝛ mãlis remota est cum sit act⁹ purus. vñ etiam nec rõ habitus sibi cõpetit. q habitus non est vltima opatio q perficit habentẽ. ꝛ iõ scientia dei neqȝ est vniuersalis neqȝ particularis. nec in potentia dici põt. sʒ tñ in actu. hec ille. Confirmat hoc p cõmẽtatorẽ 11⁹ metaphisice dicẽtẽ. q sciẽtia dei neqȝ est vniuersalis neqȝ particularis nec in potentia. Et ibidem ad 2ᵐ dicit. q q̃uis de⁹ cognoscat ppriã nãm cuiuslibet rei. non tñ cognoscit per aliquid acceptũ a re. q ut dicit Dionysius i 7⁹ ca⁹ de diuinis nominib⁹. Diuina scientia non imittit se singulis rebus que cognoscunt̃. nec est alia scientia qua seipsum cognoscit ꝛ alias res. ꝛ ideo non potest dici particularis. q pprie illa scientia est particularis q ẽ p mediũ particulare a re acceptũ. hec ille. Et ibidem ad pmũ dicit. Q̃uis diuina eẽntia sit vniuersalis causa rerũ. non tamen ita q aliqd ei sit addibile per qđ ppria ꝛ perfecta causa efficiať. imo p seipsam est sufficiẽs ꝛ perfecta causa cuiuslibet rei. ꝛ ideo cognitio q est per talem causam. non est tantũ in vniuersali. sed i ppria natura cuiuslibet rei. hec ille. Idem ponit pma parte. q. 14. arti. p ad 3ᵐ. ¶ 8⁹ ɔ̃ est. q scientia dei est causa rerum. Istam probat sic pma parte. q. 14. arti. 8⁹. Sic se habet scientia dei ad oẽs res creatas sicut scia artificis se hʒ ad artificiata. scientia autẽ artificis est causa artificiatorum eo q artifex opať p suũ intellectũ. vñ iõ q forma intellect⁹ sit pncipiũ opationis. sicut calor ẽ pncipiũ calefactionis

Sz considerandū est q forma naturalis inquātū ē for ma manens i eo cui dat eē nō noiat principiū actōis sꝫ sm q habet inclinationē ad effectū. ꝛ siliter forma intelligibilis nō noiat pncipiū actōis sm q est tm̄ in intelligente nisi adiungat ei inclinatio ad effectū q est p voluntatē. cū eni forma intelligibilis ad opposita se habeat cū sit eadē scia oppositoꝝ: nō pduceret effe ctū determinatū nisi determinaret ad vnū p appeti tū ut dr ix° metaphisice. manifestū est aūt q deus p in tellectū suū causat res cū suū eē sit suū intelligere. vñ necesse ē q sua scia sit cā rerū sm q hꝫ voluntatē adiūctā. vñ sciētia dei sm q est cā reꝝ ꝯsueuit noiari scia approbatiōis. hec ille. Eandē ōnē pbat de veri tate. q. z. arti. 14. sic dicēs. Effect⁹ inqt nō pōt eē sim plicior sua cā. vñ oꝫ q in quibuscūqꝫ iuenit vna nā q sit reducere i vnū pmū illi⁹ nature. sic oia calida redu cunt ad vnū pmū calidū. s. ad ignē qui est causa ca loris in alijs. ut dicit z° metaphisice. ꝛ iō cū ois silitu do attendat sm aliquā cōuenientiā alicui⁹ forme. oꝫ q quecūqꝫ sunt similia ita se habeāt q uel vnū sit cā alterius uel ambo ex vna causa causent. In oi autē scientia est assilatio sciētis ad scitū. Vñ oportet q uel scia sit causa sciti. uel ecōtra scitū sit causa scientie. uel vtrūqꝫ ab vna causa causet. Non pōt aūt dici q res scite a deo sint causa scie in eo. qꝛ cū res sint tēpora les ꝛ scia dei sit eterna. tēporale aūt nō pōt esse causa eterni. Siliter nō pōt dici q vtrūqꝫ ab vna cā causē tur. qꝛ in eo nihil pōt eē causatū cum ipse sit quicqd habet. Vñ relinquit q scientia ei⁹ sit cā rerū. sed econ uerso scia nostra causata est a reb⁹ inquātū. s. eā a reb⁹ accepim⁹. sed scia angeloꝝ nō est causa rerū neqꝫ ab eis causata. sed vtrūqꝫ est ab vna cā. sicut eni formas nāles influit de⁹ reb⁹ ut subsistant. ita silitudines eaꝝ influit mentib⁹ angeloꝝ ad cognoscēdū res. hec ille. ꝛ subdit. Sciendū tñ q scia inquātū scia nō dicit causā actiuā. sic nec forma inquātū est forma. actio eni ē ut in exeundo aliqd ab agente. sed forma inquātū hmōi hꝫ esse in pficiendo illud in quo est ꝛ quiescendo in ipso. ꝛ iō forma non est pncipiū agendi. nisi mediāte virtute. ꝛ in quibusdā qdē ipsa forma est virtus. sꝫ non sm rōnē forme. In quibusdā aūt virt⁹ aliud est a forma substā tiali rei. sicut videmus in aliquib⁹ corporib⁹ a quibus nō pgrediūt actiones nisi mediātib⁹ aliquib⁹ suis qli tatibus. similiter etiā scientia signat p hoc q aliqd est in sciēte. ꝛ ideo a scia nō pcedit effectus nisi mediāte volūtate que de sui rōne iportat quēdā influxū i vo litū uel ad volita. sicut a sūba nūqꝫ exit actio nisi me diāte virtute. Quāuis in quibusdā sit idē scia ꝛ volūtas ut in deo. in quibusdā aūt ut in alijs a deo sunt diuer sa. Siliter etiā a deo cū sit pma causa oiuꝫ pcedūt ef fectus mediātib⁹ causis secūdis. vñ inter sciam dei q ē causa rei ꝛ ipsam rem causatā iuenit duplex mediū vnū. s. ex pte dei. s. diua voluntas. aliud ex pte ipsaꝝ reꝝ quātū ad qsdā effectus. s. cause z° quib⁹ medianti bus pueniāt res a scia dei. ois aūt effect⁹ nō solū se quit cōditionē cause pme. sꝫ etiā medie. ꝛ iō res scite a deo pcedūt ab ei⁹ scia p modū volūtatis ꝛ p modū causaꝝ secūdaꝝ. nec oportet q in oibus modū scien tie sequant. hec ille. Idē ponit p sen. vbi supra. ¶ 9⁹ ꝫ ē q scia dei est inuariabilis. Illā ponit de veritate. q. z. arti. 13. quā sic pbat. Cū inquit scia sit mediū int co gnoscentē ꝛ cognitū duplex pōt accidere variatio in ipsa. vno° ex pte cognoscentis. alio° ex pte rei cogni te. ex pte aūt sciētis tria cōsiderant in scia. s. ipsa scia: actus ei⁹. ꝛ modus ei⁹. ꝛ sm hec tria pōt accidere va riatio in scia. accidit eni variatio in ea ex pte scie ipsi⁹ qñ de nouo acquirit scia alicui⁹ qd pus nesciebat. uel amittit scia illius qd pus sciebat. ꝛ sm hoc attendit generatio ꝛ corruptio aut augmētū ꝛ diminutio scie. talis aūt variatio in diua scia accidere nō pōt. qꝛ scia diua ut supra ē ostensū. nō solū est entiū sed nō entiū etiā. nō pōt aūt aliqd eē pter ens uel nō ens. qꝛ int af firmationē ꝛ negationē nō est mediū. Quāuis aūt scien tia dei sm quēdā modū sit tm̄ existētiū in pnti preterito uel futuro sm q scia ordinat ad opus qd facit volun tas. si tñ p hūc modū sciendi sciret aliqd qd pus nesci uit nulla variatio ex hoc accideret in scia ei⁹ cū ipsa sit eqliter entiū ꝛ nō entiū quātū ex pte ei⁹ est. sꝫ si eēt ex hoc aliq mutatio in deo. hoc eēt ex pte volūtatis q determi nat sciam ad aliqd ad qd pri⁹ nō determinabat. sꝫ nec in voluntate ipsi⁹ aliq mutatio accidere pōt. cū eni hoc sit de rōne voluntatis ut libere actū suū pducat. quātū est ex ipsa rōne voluntatis eqliter pōt i vtrūqꝫ oppo sitoꝝ exire. ut. s. velit uel nō velit. facere aut nō face re. sꝫ tñ nō pōt esse ut sil' dū vult nō velit. nec in volū tate diua q imutabilis est pōt accidere ut pus volue rit aliqd ꝛ postea noluerit illud idē sm idē tēp⁹. qꝛ sic voluntas ei⁹ esset tēporalis ꝛ nō tota sil. vñ si loqmur de necessitate absoluta nō ē necesse eū velle hoc quod vult: qꝛ absolute loquēdo possibile est eū non velle. Sꝫ si loqmur de necessitate q ē ex suppositiōe sic ne cessariū ē eū velle si voluerit uel vult. ꝛ sic ex suppo sitiōe pdicta loquēdo nō ē possibile eū nō velle. s. si vult aut voluerit. mutatio āt cū reqrat duos terminos sp respicit vltimū i ordine ad pmū. vñ hoc solūmodo se queret. s. q ei⁹ voluntas eēt mutabilis si esset possibi le eū non velle qd vult si pus voluisset. ꝛ sic pꝫ q pnt esse plura a deo scita p hūc modū scientie uel paucio ra nulla variatione posita in ei⁹ voluntate uel sciētia. hoc eni est eū posse plura scire qd posse sciam suam p voluntatē determinare ad plura faciēda. Sꝫ ex pte actus accidit variatio in sciētia tripliciter. vno mō ex eo q actu ꝯsiderat qd non pus ꝯsiderauit. sicut dici mus illū variari q exit ab habitu in actū. Iste aūt va riationis mod⁹ in scia dei esse non pōt. qꝛ ipse non est sciens sm habitū. sed sm actū solū. qꝛ non est in eo ali qua potentialitas qualis est in habitu. Alio mō ꝯtin git variatio in actu sciendi ex hoc q mō considerat vnū modo aliud. sꝫ illud esse nō pōt in diua cognitione. qꝛ ipse p vnā spēm sue scientie omnia videt ꝛ oia simul intuetur. 3° mō ex hoc q aliqs cōsiderando discurrit de vno in aliud: quod in deo accidere non pōt. quia cum discursus duo requirat inter que sit. nō pōt di ci discursus in sciētia ex hoc q duo videat si illa duo videt vnico intuitu. quod accidit i diuina cognitione uel scientia ex hoc q omnia per vnam speciem videt

Sz ex pte modi cogscedi accidit variatio in scia. ex h q aliqd limpidi⁹ z pfecti⁹ cogscit nunc qꝫ pus. qd qde pot otingere ex duob⁹. vno⁹ ex diuersitate medij per qd fit cognitio sicut accidit in eo q prius sciuit aliqd p mediu pbabile z postea scit ide p mediu necessarium qd etia in deo accidere no pot. qz eentia sua q e ei mediu cogscedi est iuariabilis. alio⁹ ex virtute intellectiua fm q vn⁹ ho melioris ingenij acuti⁹ aliqd cogscit etia p ide mediu. qd etia in deo accidere non valet. qz virt⁹ q cogscit sua eentia e: q inuariabilis e. g relinqr diuina sciam oio iuariabile esse ex pte cognoscentis. Ex pte aut rei cognite scia variat fm vitate z falsitate. qz eade existimatione remanete: si res mutet erit existimatio falsa q pri⁹ fuit vera. q etia i deo accidere no pot. qz diuin⁹ intuit⁹ fert ad re fm q est in sua presentialitate, put e ia determinata ad vnu. z vlteri⁹ qꝫtu ad hoc no pot variari. si eni res ipsa alia dispositione accipiat iteru illa erit eode mo diuine visioi subiecta z sic scia dei nullo mo est variabilis. hec ille. Et arti. 5° ad xj^m dicit. Scia dei no variat fm variatione scibilu. ex h eni otingit q nostra scia ex coz variatione varieť. qz alia cognitione cogscit res pntes pteritas uel futuras. z inde est q forte no sedete illa cognitio q habebat de eo q sederet efficit falsa. sz de⁹ vno intuitu cogscit res ut pntes pteritas uel futuras. Un eadem vitas in ei⁹ itellectu remanet qlitercuqꝫ res varieť. h ille. Et arti. iz. ad 7^m dicit. Deus scit enuciabilia no coponendo aut diuidedo. z io sic cogscit res eode modo qn sunt z qn no sunt. ita cognoscit enuciabilia qn sunt vera z qn sut falsa. qz vnuqdqꝫ scit ee veru illo tpe q veru est. scit eni h enuciabile esse veru. s. petru currere illo tpe quo veru est. z silr h enuciabile petru ee cursuru. z sic de alijs. z io qꝫuis non sit mo veru petru currere. sz cucurrisse. nihilomin⁹ tn de⁹ vtrucqꝫ scit qz sil' ituet vtrucqꝫ tep⁹ q vtrucqꝫ enuciabile est veru. si at sciret enuciabilia formado enuciabilia in seipso. tunc nesciret aliqd enuciabile. nisi qn est veru. sicut z i nobis accidit z sic scia eius varireť. hec ille. Eande ponit one pma pte. q. 14. arti. 15. s. q scia dei est inuariabilis. veru tn ibide ad 3^m rndendo dicit oppositu eius qd prime dictu est. ait eni. q hec no e vera: qcqd de⁹ sciuit adhuc scit. si ad enuciabilia referať. sz ex h non seqr q scia dei sit variabilis. sic eni absqꝫ variatione diue scie e q sciat vna z eade re qnqꝫ ee z qnqꝫ no ee ita absqꝫ variatione diue scie e q sciat aliqd enuciabile qnqꝫ esse veru z qnqꝫ ee falsu. eet aut scia dei ex h variabilis si enuciabilia cognosceret p modu enunciabiliu coponedo z diuidendo. sic accidit in itellectu nro. vn cognitio nra variat fm vitate z falsitate. puta si mutata re eade opinione de illa re teneam⁹. ul fm diuersas opiniones. ut si p opinemur aliqe sedere z postea opinemur illu no sedere quoz neutru pot esse i deo. hec ille. ¶ 10. 9 est. q diua scia no e. vniuoca scie nre nec equoca. sz analoga. Ista pbat de veritate. q. z. arti. xj°. Impossibile inqt est aliqd pdicari vniuoce de deo z creatura. in omnib⁹ enim vniuocis cois e ro nois vtriqꝫ eoz de quib⁹ nomem vniuoce predicat. z sic qꝫtu ad illi⁹ nois rone vniuocata in aliq eqlia sut

qꝫuis fm ee vnu altero possit ee pus uel posteri⁹ sic i rone numeri oes numeri sut equales qꝫuis fm nome rei vnus alio posit. creatura aute quatucuqꝫ imitet deu no pot attingere ad h ut eade rone aliqd ei conueniat q conuenit deo. Illa eni q fm eande rone sut in diuersis. sunt eis coia fm rone substantie uel qdditatis. sed sunt distincta fm ee. qcqd aut est in deo h est suu esse. sicut eni eentia in eo est ide qd ee. ita scia idem est q scientem esse. vn cu ee qd est ppriu vni rei no possit alteri coicari. ipossibile e ut creatura ptingat ad eande rone hndi aliquid qd hz deus. sic z impossibile e q ad ide esse perueniat. silr etia in nobis eet. si eni in petro non differret ho z hoiem esse. ipossibile esset q ho vniuoce diceret de petro z de paulo quib⁹ est diuersu ee. Nec pot dici q oio equoce pdicet qcqd de deo z creaturis dr. qz nisi eet aliq conuenietia creaturaz ad deu fm re sua eentia no eet creaturaz silitudo. z ita cogscedo eentia sua no cognosceret creaturas. similiter etia nec nos ex reb⁹ creatis in cognitione dei possem⁹ puenire. nec nominu q creaturis aptant vnum magis de eo esset dicedu qꝫ aliud. qz ex equiuocis no differt qdcuqꝫ nome iponat. ex q nulla rei conuenientia attendit. vn dicedu est q nec oio vniuoce nec pure equiuoce nome scie de scientia dei z nostra pdicat. sz fm analogia qd nihil aliud est dictu qꝫ fm pportione. ouenientia aut fm pportione pot ee duplex. z fm h attendit duplex analogie coitas. est eni qda ouenientia inter ipsa quoz e ad inuice pportio eo q hnt distantia uel habitudine alia ad inuice sicut binari⁹ cu vnitate eo q est ei⁹ duplum. ouenientia etia quadoqꝫ attendit n duoz ad inuice inter que sit pportio. sz magis ad inuice duaz pportionu. sicut senarius ouenit cu qternario in hoc q sicut senarius est duplu ternarij. sic quaternari⁹ binarij. pma ergo ouenietia e pportionis. z^a aut pportionalitatis. vn z fm modu pme couenientie iuenim⁹ aliqd analogice dictu de duobus quoz vnu ad alteru habitudine hz. sicut ens dicit de substantia z accidente ex habitudine qua suba z accidens habent. z sanu dicit de vrina z aiali ex eo q vrina aliqua habitudine habet ad sanitatem aialis. qnqꝫ vo dicit aliquid analogice z° mo ouenientie sicut nomen visus dicit de visu corporali z intellectu eo q sicut visus est in oculo. ita intellectus est in mente. qz in his que dicunt analogice p mo oportet esse aliqua determinata habitudine inter ea quib⁹ est aliqd coe per analogia. impossibile est aliqd p hunc modu analogice dici de deo z creatura. qz nulla creatura hz tale habitudine ad deu p qua possit diua perfectio determinari. sz in alio mo analogie nulla determinata habitudo attendit int ea quib⁹ est aliquid p analogia coe. z ideo fm istu modu nihil pbibet aliqd nomen analogice dici de deo z creatura. sed tamen hoc otingit dupliciter. quandoqꝫ eni illud nomen importat aliqd ex principali sigtione in quo non potest attedi analogia inter deum z creatura. etia predicto modo sicut e in omnib⁹ que simbolice dicuntur de deo. ut cum dicitur leo sol zc. hi quia in horum diffinitione cadit materia q deo attribui no pot. qnqꝫ vo nomen qd de deo

creatura dicit nihil importat ex principali significato sm quod non possit attendi predictus conuenientie modus inter creaturam et deum. et sic sunt omnia in quorum diffinitione nō clauditur defectus neque dependentia a mā sm q̄ ut ens bonum et huiusmodi. hec ille. Eandem sententiā ponit de potentia dei. q. 7. arti. 7°. Itē pma pte. q. 13. arti. 4 et 5°. Itē ꝯ̄ gentiles. ca° 33° et 34°. Et p̄ sen. dis. 35. q. arti. 4°. Sed tunc est dubium quia in omnibus analogicis ita est q̄ vnum ponitur in diffinitione alterius. sicut substantia ponitur in diffinitione accidentis. et actus ponitur in diffinitione potentie uel saltem idem ponitur in diffinitione vtriusque. sicut sanitas aialis ponitur in diffinitione sani quod dicitur de vrina et sani quod de cibo. quorum alterum est conseruatiuum aliud signum sanitatis. sed deus et creature non se habent hoc modo. quia neque vnum ponitur in diffinitione alterius neque aliquid idem in diffinitione vtriusque. dato etiā q̄ deus diffinitionem haberet. et sic videtur q̄ nihil sm analogiā dici possit de deo et creaturis. Ad hoc rn̄det ipse de veritate q. 2. arti. 11° ad 6m dicens. q̄ rō illa procedit de cōitate analogie que accipitur sm determinatā habitudinem vnius ad alterum. tūc enim oportet q̄ vnum ponatur in diffinitione alterius. sicut substantia in diffinitione accidentis uel aliquid vnum in diffinitione duorum. ex eo q̄ vtraque dicuntur per habitudinē ad vnum. sicut substantia in diffinitiōe qualitatis et quantitatis. hec ille. ¶ Sed ꝯ̄ ista arguit Aureolus. Et quidē ꝯ̄ pmā ꝯ̄nē p̄ loco arguit in hoc q̄ distinguit in deo sciam essentie sue et sciam creaturarum sm rōnē. arguit igitur sic. Si mens apprehēdat intellectionē q̄ deus intelligit creaturā uel aliā ab intellectione q̄ intelligit eēntiā. aut hoc ē quia itellectio creature ꝯcipitur ut immediate tēdēs in eā absque eēntia. aut ut tendēs in eā mediāte eēntia. et ita ut differūt ab illa q̄ immediate in eēntiā tē dit. vnde possumus dicere q̄ uel differūt sm pcisionē. quia intellectio eēntie ꝯcipitur ut pcise tendens in eēntiā. intellectio vero creature ut tendens sit in eēntiā et cum hoc in creaturā. uel differunt sm dispationē. quia vna disparate tendit in essentiā diuinā absque creatura. alia vero in creaturā absque essentia. sed manifestum ē q̄ si detur pmū iam non sūt due intellectiones sed vna. q̄ quandoque sumitur pcise ut ad essentiā terminatur. quandoque vero sumitur ut vlterius tendens in creaturā. et sm hoc nō est aliqua distinctio in cognitione. sed tm̄ in obiectis. nā si alia est intellectio q̄ pcise fertur in eēntiā ab illa q̄ fertur in essentiā et in creaturā. sequitur q̄ duplici intellectione sm rōnē deus intelligit essentiā suam. vna. s. pcise sine creatura. alia vero simul cū creatura. imo nō oportet pmā ponere q̄ sufficienter intelligit deus suā eēntiā per 2am. et sicut in 2a nō est alia et alia intellectio sm rōnē essentie et creature. imo simpliciter vna. sic absolute dici oportet q̄ in deo nō ē alia itellectio essentie et creature etiā sm rōnē. Nec pōt dari 2m. s. q̄ differant sm dispationē. impossibile ē enim vere cōcipere q̄ deus intelligat creaturā immediate non intelligendo suā essentiā. quia tunc essentia non eēt rō intelligēdi creaturā. nec mediaret in deo inter actū intellectionis et ipsam creaturā. nec esset obiectū pmarium illius intellectiōis q̄ a deo apprehēditur creatura. quod tu negas. ergo manifestum est q̄ intellectio dei nō pōt resolui in duas sm rōnē quarum vna sit eēntie et alia creature. ¶ 2° sic. Aut intellectio creaturarum a deo precedit sm ordinē rōnis pductionē verbi. aut nō. sed neutrū pōt dari. igitur. hoc pbatur. Nā nō pōt dici q̄ intellectio creaturarum pcedat ordine rōnis pductionē verbi. tum quia quod est essentialius et intimius deo sm rōnē pcedere videtur minus essentiale. sed emanatio verbi ē quid intimius et essentialius deo q̄ intellectio creaturarum. nihil enim cōnotans creaturā ē ita intimum deo sicut psona. ergo emanatio verbi prius intelligi debet quodā ordine rōnis in deo q̄ intellectio alicuius creature. tum 2° quia oē necesse esse prius ē q̄ ꝯtingēs. sed psone diuine et emanationes sūt necesse eē. creature vero sūt ꝯtingentes. et quedā earum noticia est ꝯtingens. s. illa q̄ est respectu futuri cōtingentis. potuit enim deus nō nosce antichristū futurum. quia potuit nō esse futurus. ergo emanatio verbi pcedit hoc intellectionē. Nec pōt dari aliud membrum. tum p̄ quia illud quod coicatur alteri per pductionē pintelligitur in pducēte. quia non pōt coicare quod nō habet. sed pr pducēdo verbum coicat sibi intellectionē creaturarum. ergo preintelligitur eā habere in se. tum 2° quia sm Augm 6° de trinitate filius pcedit a patre sicut lumē de luce et ars de arte sed ars iportat noticiā creaturarum. ergo pater phabet in se noticiam creaturarum sm quā dicitur ars aliquo ordine rōnis prius q̄ filius pducatur. tum 3° quia verbum in diuinis non solum est verbum eēntie. imo est verbum creature. sed nō pcederet ut verbum creature. nisi intellectio creature pcederet in patre. igitur. ¶ 2° loco arguit ꝯ̄ illud quod dicit ꝯ̄ q̄ sciam deus de creabilibus nō fiendis nō habet sciam practicā. sed tm̄ de fiendis. Primo quia si noticia fiendorum tm̄ modo sit practica non est factibilium dato q̄ non sint fienda sequitur q̄ ars viellandi uel scia medicine in his q nō pponūt vnquam viellare aut potiōes dare erūt speculatiue et nō practice. vnde quilibet poterit p libito voluntatis sue facere sciam suā nunc practicā pponēdo vti ea. nunc vero speculatiuā pponendo q̄ nunquam illa vtatur. hoc autem dicere est absonum. ergo q̄ deus pponat aliquid se facturum. alia vero non. nihil facit ad hoc q̄ illa noticia sit practica. ista vero speculatiua. ¶ 2° quia scientia practica dicitur actiua uel operatiua. ut patet 6° metaphisice. hec autem actiuitas nō oportet q̄ sit actualis. alias nullus haberet sciētiā practicā nisi dum actu operatur. sed intelligi debet potentialis et aptitudinalis. sed manifestum ē q̄ noticia quā habet deus respectu rerum quas etiā non disponit se facturum dici potest actiua actiuitate aptitudinali. posset enim deus pducere per eā illa que non pducet. ergo talis noticia practica remanebit. ¶ 3° loco arguit ꝯ̄ hoc quod dictum est in illa ꝯ̄ne. s. q̄ scire operabilia quo ad eorum diffinitiones et predicata vlia est scire speculatiuum et nō practicum. Et p̄ arguit sic. Cōstat inquit q̄ moralis sciētia tradita in libro ethicorum practica est et actiua. sed phus ibi diffinit felicitatē et virtutem. et virtutes diuidit. et earum pprietates inquirit. ergo cognoscere diffinitiones diuisiones et huiusmodi de rebus opabilibus spectat ad sciētiā practicā et nō speculatiuā. ¶ 2° ad idē. Si talia de rebus opabilibus ad sciam speculatiuā ptinerēt. sequeretur q̄ de oi opabili possent eē due sciētie. s. scia practica et speculatiua. sed hoc ē falsum. quia nullus dicit q̄ sit duplex moralis vna practica et alia speculatiua. ergo idē quod prius

¶ 3º Ad sciam practicā nō solū spectat scire subiectū
opabile. imo ꝛ oia q̄ quodāmō aspiciunt̄ ab operante
ꝛ attingunt̄ p opationē. ſ3 nulla veritas est de aliquo
scibili qn operans intendat eā vliter indirecte in opa-
to. Intēdit eni tale op⁹ agere ꝙ de illo possit oēs ve-
ritates h3 enūciari. ꝛ lic3 forte eas p̄ncipaliter nō in-
tēdat. nihilominus intendit secūdario. cū nō intēdat
facere opus diminutū. imo vsq3quaq3 pfectū ꝛ com-
pletū. igit̄ scire oēm ꝓprietatē ꝛ diffinitionē. ꝛ qcqd ē
cōplementi in ope ad practicā sciam pertinebit. ¶ 4º
Ad sciam practicā spectat ꝙ doceat operari docen-
do. s. opa ꝛ modū opandi. ſ3 ois veritas possibilis ha-
beri de operabili quodāmō ē operabilis. q2 p accñs.
ꝓducens eni pticulare ꝓducit vle. ꝛ oēm habitudinē
ac veritatē formabilē in vli. igit̄ scia practica docere
pōt oēm veritatē possibilē de obiecto opabili forma-
ri. ¶ Contra 4^am^ ꝯnē arguit. p̄sertim ꝯ illud qđ ibi dr̄
sc3 ꝙ de⁹ intelligendo eēntiā vniuscuiusq3 intelligit
oia q̄ de ipso p̄dicari pñt. ſm hoc inqt videret̄ ꝙ deus
nō cognosceret imediate ꝓprias passiōes alicui⁹ sub-
iecti. nec etiā cōpositionē subiecti ad p̄dicatū imedia-
te qđ esse nō pōt. de⁹ eni p se ꝛ imediate cognoscit qc-
qd h3 per se aliqd ꝓprie entitatis. cū sua essentia sit si-
militudo cuiuslibet entitatis quantūcūq3 minima sit.
ſ3 ꝓpe passiōes hñt ꝓpriā entitatē aliq̄ mō. ꝛ siliter eē
qđ iportat cōpositio ē aliqđ eē aliud ab eē subiecti. ğ
vnūqđq3 deus vidēdo essentiā suā in sua ꝓpria enti-
tate imediate cognoscit. nec est bñ dictū ꝙ intelligē-
do essentiā vniuscuiusq3 cognoscat oia q̄ pñt ei acci-
dere. Cōfirmat̄ illud vltimū. q2 illud i ꝓpositionibus
ꝯtingētib⁹ dici nō pōt ꝙ cognita eēntia subiecti cog-
scat̄ p̄dicatū aut cōplexio vtriusq3. ¶ Cōtra 6^am^ ꝯnē
arguit. Et p̄ ꝯ illud qđ ibidē dr̄. s. ꝙ de⁹ cogscit enūcia-
bilia iō q2 cognoscit qcqd est in ei⁹ ptāte ul' creature.
hoc eni inqt lic3 arguat deū posse cognoscere enun-
ciabilia. nō tñ ē sibi rō cognoscēdi. lic3 eni virt⁹ ꝛ ptās
dīna cognosci nō possit nisi cognoscāt̄ ea ad q̄ se extē-
dit. sicē nec aliq̄ relatio aut habitudo nisi ꝓpri⁹ ei⁹ ter-
minus cognoscat̄. nō tñ habitudo aut q̄uis cōnotatio
est rō terminū cognoscendi. ſ3 poti⁹ ecōuerso. nō igit̄
verū ē ꝙ noticia potētie dīne aut virtutis dīne sit sibi
rō cognoscēdi ea q̄ subsūt sue ptāti. vñ eēntia p rōnē
eēntie nō p rōnē virtutis actiue ē rō dīno intellectui
oia cognoscendi. imo dato p ipossibile ꝙ de⁹ potētiā
actiuā nō hr̄et adhuc oia intelligeret. ¶ Cōtra eandē
ꝛ 5^am^ ꝯnē arguit sic ꝓbando ꝙ dīna essentia nō se ha-
beat ut species. q2 dīn⁹ intellect⁹ enūciabilia ꝛ oia alia
cognoscit. ſm h̄ eni sequeret̄ ꝙ dīna essentia esset q̄si
spēs ꝛ creature eēnt obiecta dīnū intellectū terminā-
tia etiā p̄ma. q2 spēs nō tollit in nobis qn creature di-
cant̄ obiecta p̄maria intellect⁹ nostri. Et iterū diuina
eēntia est obiectū terminans dīnū intellectū etiā ſm
istos. ſ3 ſm eosdē spēs intelligibilis nō se h3 ad intelle-
ctū sic illud qđ intelligit̄. ſ3 poti⁹ tāq3 illud q̄ intelligit̄
ğ nō pōt dici ꝙ dīna essentia sit spēs intellect⁹ diuini.
¶ Cōtra 7^am^ ꝯnē arguit. p̄ ꝯ rōnē. s. ꝙ scia dicat̄ vlis
uel pticularis ex rōne medij cognoscēdi ꝛ nō poti⁹ ex
cōditione obiecti. constat inqt ꝙ metaphisica dr̄ vlis.
vñ ꝛ alie dicunt̄ pticulares scie respectu ipsi⁹. ut p3 p̄
ꝛ 4º me[taphisice]. [illegible] manifestū est ꝙ h̄ non dr̄ nisi q2 subiectū
eius ē vle sub q̄ subiecta aliaꝝ sciaꝝ q̄si pticularē cō-
tinent̄. spēs eni p q̄s metaphisic⁹ cognoscit sūt eē pti-
culares entitatiue. sic ille p q̄s cog[nosc]it phisic⁹. ꝛ siliter
habit⁹ metaphisice est ita singularis ꝛ indiuidu⁹ sic ha-
bitus phisice. ğ vlitas ꝛ pticularitas i scia nō attēdit̄
penes mediū cognoscēdi. nec penes habit⁹ in se ſ3 pe-
nes obiectū. ¶ 2º sic. phs p̄ posterioꝝ distinguit de-
monstrationē vlem a pticulari penes vlitate ꝛ ptcu-
laritatē obiecti. ſ3 ꝯstat ꝙ demonstratio causat sciam
ğ vlitas scie attendi debet penes obiecta scibilia. vñ
ibidē dr̄ ꝙ scibilia ſm ꝙ vlia sunt. magis scibilia sunt
q̄3 ſm ptē demonstrabilia. ğ magis vlia sunt. ¶ 3º Si
veꝝ eēt qđ ab ista opinione assumit̄. nulla scia debe-
ret dici vlis. cū habit⁹ ꝛ spēs q̄ sunt media cognoscēdi
sint quedā res singulares exñtes in singularib⁹ intel-
lectionib⁹ hoīu3. ſ3 h̄ est incōueniens. igit̄ idē qđ prius
¶ Contra ꝯnē 8^am^ arguit sic. Iste inqt mod⁹ dicendi
equocat de causalitate. dato eni ꝙ de⁹ nō esset cā ef-
ficiēs oīu3. adhuc per sciam suā esset exēplar rerum.
Unī cōmentator ꝯcedit 12º metaphisice cōmēto. 49.
h3 causalitatē scie dīne. ſ3 manifestū est ꝙ istā causa-
litatē h3 absq3 ꝯiūctiōe ꝛ cōconsitantia voluntatis. q2
volūtas nihil facit ad rōnē exēplaritatis. alioqn face-
ret ad h̄ ꝙ res eēt vnita i deo. ğ nō ē verū qn rō cau-
salitatis cōgruat deo nisi adiuncta voluntate. sic ibi
dicūt. ¶ Cōtra vltimā ꝯnē arguit sic. p̄mo ꝯ mediū q̄
ꝓbat̄ ꝙ scia dei nō sit vniuoca scie nr̄e. nō eni inqt est
verū ꝙ h̄ sit q2 qdditas ꝛ esse sunt idē i deo. ꝓbatū est
eni s̄ ꝙ in oi re idē ē eē ꝛ eēntia. differūt tñ ſm modū
ꝯcipiendi. ſ3 hoc nō tollit qn in rebus sit vniuocatio. ğ
rō sufficiēs nō fuit. ¶ 2º q2 sicut in duobus indiuiduis
nō est realiter idē eē sic nec eadē qdditas ſm rem. nō
eni est eadē realitas humanitatis in duobus hoibus.
ſ3 silis tñ. sicut nec idem eē ſ3 sile. ſ3 hoc non obstante
silitudo quidditatis sufficit ad vniuocationē ꝙ qddi-
tas differat ab eēntia. vñ patet ꝙ ista rō deficit p nō
causam ut causam. hec ille. ¶ Ad ea q̄ p̄ loco inducta
sunt ꝯ p̄mā ꝯnem rñdet̄. Ad quoꝝ primū dicit̄ ꝙ di-
stinctio illaꝝ noticiaꝝ in deo ſm rōnē nō est intelligē-
da ſm dispationē ſ3 ſm p̄cisionē. ꝛ tūc negat̄ ꝯña ibi-
dē p̄ illata ğ nō sunt due ſm rōnē. illo mō dualitatis.
ex h̄ eni ꝙ eadē cognitio sumit̄ ut diuersimode ter-
minata aliqualiter diuersificat̄ ſm rōnē ad diuersitatē
obiectoꝝ. Et cū contra hoc arguit̄ inferendo ꝙ eēn-
tia dīna duplici cognitione cognosceret̄. dico ꝙ non
est incōueniēs ea duplici cognitione cognosci duali-
tate p̄cisionis ꝛ non p̄cisionis. non aūt duab⁹ cognitio-
nibus dispans. Cū ğ vlteri⁹ infert̄ inferi ꝙ frustra
ponit̄ p̄ma. ꝛc. dico ꝙ 2ª includit p̄mā nec pōt poni si-
ne prima. ꝛ ideo ibi nihil ē frustra. ¶ Ad 2^m^ dico ꝙ [illegible]
ꝙ ponit sanctus Tho. p̄ sen. dis. 7. q. 1. artic. 3º q̄stiūcu-
la 2ª. ad 4^m^. Omnia coīa dicta de deo in ordine ad
creaturas ut prescientia predestinatio ꝛ h°. sequūtur
scd̄m nostrum modum intelligendi notionalia ad in-
tra. ꝛ ideo dico ꝙ prior est generatio verbi q̄3 noticia
creaturarum. Tunc ad primā ꝓbationē dico ꝙ vña

pducens nõ precedit pductũ. aᵐ est falsa. In diuinis autem pater non precedit filium. τ ita non prehabet illa q̃ coicat filio. Siliter falsa ẽ aᵒʳ. vbi illa q̃ coicant pductioni dicũt habitudinẽ ad aliqd posteri ipso pducto. cuiusmodi est noticia creaturarũ. Ad zᵃᵐ probationẽ dico ꝙ ꝯña nõ valet. Licꝫ eni filiꝰ pcedat a pr̃e ut ars de arte. non tñ oꝫ ꝙ patˀ pˀus habeat artem q̃ filiũ pducat. vñ filiꝰ ex illa pductiõe nõ hꝫ directe ꝙ sit ars creaturaꝝ. sꝫ ad pductionẽ illã ꝯsequit̃ respectꝰ eiꝰ ad creata. ut artis ad artificiata. τ sĩlr̃ est de patre ex h ꝙ pducit verbũ in q̃ creata relucent τ secũda disponunt̃ ipse dicit̃ artifex. ❡ Ad 3ᵐ patet per idẽ. Filiꝰ eni pˀus pcedit q̃ꝫ habeat respectũ ad creaturã. ut verbi ad illud cuiꝰ ẽ verbũ. ❡ Ad ea q̃ 2º loco inducta sunt ꝯ eandẽ ꝯnẽ dicit̃. Ad pmũ qdẽ dico ꝙ ars medicine i eo q̃ vtit̃ ea nõ intendit. ẽ quidẽ practica habitualit̃. nõ aũt actualiter vltimate. τ de h satis dictũ est in plogo. ❡ Ad zᵐ dico ꝙ illa actiuitas aptitudinalis facit sciam practicã habitualit̃ nõ aũt actualiter vltimate. τ ꝙ ista distinctio sit fm mentẽ sancti Tho. pꝫ pma pte. q. 15. arti. 3º ad zᵐ vbi sic dicit. Eorũ que nec sunt nec erũt nec fuerũt deꝰ nõ hꝫ practicam cognitionẽ nisi in virtute tñ. Ex q̃ pꝫ quõ negat cognitionẽ dei de talibꝰ eẽ practicã. τ quõ nõ. ❡ Ad ea vo q̃ 3º loco ꝯ eandẽ ꝯnẽ posita sũt dicit̃. ad pmũ qdẽ ꝙ scientia moralis est speculatiua q̃ ad modũ. sꝫ q̃ ad finẽ est practica. pcedit eni mõ speculatiuo diffiniendo diuidẽdo vlia p̃dicata ꝯsiderando. sꝫ finis eius ẽ non solũ ut sciamꝰ. sꝫ ut boni efficiamur. τ iõ ẽ simpliciter practica. ecõtrario aũt scia dei de creaturis nõ fiendis ut scia quã hꝫ de alio mundo aut de alio sole est speculatiua in se. sꝫ ẽ practica q̃ꝫtũ ad obiectũ qd̃ est opabile a sciẽte. s. deo. vñ ois scia q̃ est de nõ opabili est simpliciter speculatiua. sꝫ non ois scia q̃ est de opabili ẽ practica simplicit̃. sꝫ illa tñ q̃ ad opꝰ ordinat̃. ❡ Ad zᵐ dico ꝙ ꝯña nulla ẽ. nõ eni oꝫ ꝙ de oi opabili sint due scie nullo mõ vnã ꝯstituentes sciaꝝ q̃ꝝ vna sit practica τ alia speculatiua. sꝫ solum sequit̃ ꝙ de oi tali põt haberi scia q̃ erit speculatiua τ practica diuersimode. speculatiua quidem q̃ ad modũ. sꝫ practica q̃ ad obiectũ uel finẽ. ❡ Ad 3ᵐ negat̃ hᵒʳ ad sensũ q̃ debet concedi aᵒʳ. opans eni aspicit ad vlia rei p̃dicata. sed in illis nõ sistit sꝫ pcedit intellectũ suũ ad particulare opꝰ. nũq̃ꝫ eni ex vli ꝯsideratione sequit̃ opꝰ. sed ex ꝯsideratiõe virtutis cogitatiue q̃ circa pticularia versat̃. Intellectꝰ eni est mouẽs remotũ. sꝫ rõ pticularis τ appetitus sensitiuꝰ ẽ mouẽs pximũ. τ iõ aᵒʳ simpliciter negat̃. nõ eni est vera de scia practica simplicit̃ sꝫ rõne finis. illa eni nõ ꝯsiderat vlia p̃dicata inq̃ꝫtũ hꝫ. sꝫ ut illa ad pticulare applicet. vñ practica nõ ꝯsiderat vlia finaliter sed speculatiua τ inq̃ꝫtũ ꝯsiderat vlia p̃dicata diffiniẽdo diuidẽdo intãtũ recedit a sinceritate practice. ❡ Ad 4ᵐ dico ꝙ practica docet pncipaliter opari pticularia. τ non intẽdit opari nisi per accidens vlia. τ ideo licꝫ opans p acciñs attingat vniuersales virtutes. nõ sequit̃ iõ ꝙ practica illud principaliter τ ex intẽto doceat. nec p ꝯñs i vlibus imorat̃. Vñ oia ista argumenta solũ pbant ꝙ practica scia ꝯsiderat vlia p̃dicata. τ rõnes vles opabiliũ. qd̃ ꝯcedimus. nõ tñ in illis sistit nec illoꝝ grã est. sꝫ pter opus qd̃ pcedit a rõne pticulari p̃cedente iudicio itellectꝰ. speculatiua aũt ẽ in oppositũ. illa eni vadit a singularibꝰ ad vle abstrahẽdo fm motũ rerũ ad animã de q̃ dictũ fuit in alio articulo. ❡ Ad argumẽta ꝯ 4ᵃᵐ ꝯnẽ dicit̃. τ p̃ ad primũ dicit̃ ꝙ pcedit ex falso intellectu. cũ eni dicit scũs Tho. ꝙ deꝰ intelligit essentiã alicuiꝰ intelligit oia q̃ possunt de ipso p̃dicari. nõ intelligit ꝙ eẽntia creata sit ei rõ ꝙ intelligat ꝯsequẽtia eẽntiã. sꝫ intendit ꝙ qꝛ species uel idea in diuino intellectu existens eq̃liter repñtat passiones. imo oia acciñs rei siue accidãt p se siue per accidens sicut eẽntiã. iõ sicut illa spẽs est diuino intellectui rõ τ mediũ cognoscendi eẽntiã. ita ẽ mediũ cognoscendi oia accidentia rei siue ꝯsequant̃ eẽntiã spẽi siue indiuiduũ. τ hoc manifeste declarat de veritate. q. z. arti. 7º. Intellectꝰ inquit diuinus p vnũ. s. p essentiã suã cognoscit oẽs substantias τ oia acciñs. τ ideo neq̃ꝫ discurrit de substantia i accidens. sꝫ neq̃ꝫ cõponit vnũ cũ altero. τ sic pꝫ ꝙ arguens nõ vadit ad mentẽ sci doctoris. ❡ Ad ꝯfirmationẽ dicit̃ ꝙ quãtũcũq̃ꝫ ppositio sit contingẽs. tñ intellectus diuinꝰ simplici intuitu eadẽ spẽ videt indiuiduũ τ quãtitatẽ τ q̃litatẽ indiuidui. τ tempꝰ in quo est sicut eadẽ spẽ videt essentiã spẽi τ pprias passiones. vñ scũs Tho. vbi s̃ ad 6ᵐ dicit. Idea q̃ est in mẽte diuina p tãto se hꝫ simpliciter ad rẽ in q̃cũq̃ꝫ dispositiõe sit. qꝛ est siĩtudo rei fm oẽm eius dispositionẽ. τ ideo p eã cognoscit de re in q̃cũq̃ꝫ sit dispositione. hec ille. Et ad pmũ sic ait. Intellectus diuinꝰ fm vnũ τ idẽ cognoscit oẽs dispositiones q̃ pñt variari i re. τ iõ i vna dispositione manens ipse cognoscit dispositiones rerũ oẽs q̃litercũq̃ꝫ variatarũ. Et ibidẽ ad zᵐ. τ etiã in rñsione principali dicit. Intellectꝰ diuinꝰ q̃ est apprehensor materie τ forme cõprehendit non solũ eẽntiã vlem spẽi. sed etiã singularẽ cuiuslibet indiuidui. τ iõ cognoscit oia acciñs τ coia toti speciei aut generi τ ppria vnicuiq̃ꝫ singulari. Inter q̃ vnũ est tempꝰ in quo inuenit̃ singulare qd̃libet in rerũ nã fm illiꝰ determinationẽ dicit̃ nunc eẽ uel nõ esse. τ cognoscit oia alia enũciabilia q̃ formari possunt uel de vniuersalibꝰ uel de indiuiduis. h ille. ❡ Ad argumenta ꝯ 6ᵃᵐ ꝯnẽ dr̃ ꝙ pcedũt ex falso itellectu. nõ eni intelligit scũs Tho. ꝙ relatio iportata noie diuine potentie sit rõ diuino intellectui ꝙ intelligat oia q̃ illi subsunt potentie. potentia eni nõ ẽ relatiuũ fm eẽ sꝫ fm dici. ga nõ solum sigt relatiuũ sꝫ absolutũ ad qd̃ sequit̃ relatio. dico ergo ꝙ cognita diuina potentia q̃ est diuina essentia fm esse cognoscunt̃ a deo oia q̃ ꝯtinent̃ in ea tanq̃ꝫ i virtute actiua. hꝫ aũt sunt oia pduci possibilia in esse reali uel rõnis. ut compositio uł diuisio intellectꝰ τ enũciabilia τ hꝫ. omniũ eni illoꝝ siĩtudo est in diuina eẽntia. τ non solum illoꝝ imo respectuũ illorum ad diuinam essentiam. sicut imitatiui ad imitabile τ producibilis ad productiuũ. hoc ergo intellectu dicit sanctus Tho. ꝙ cognita diuina potentia cognoscũt̃ oia possibilia. qꝛ cognita eẽntia cog̃scit̃ respectꝰ ad oia q̃ sunt in ea modo p̃dicto: qd̃ est cognoscere essentiam

p modū potentie. Et cū dicit arguens q si p impossi/
bile de⁹ nō haberet actuā potentiā. rc. Dico q falsū
est: imo nullā nām intelligeret. qꝛ cognitio ē p assimila/
tionē cognoscentis ad cognitū. illa aūt silitudo atten
dit̄ fm couenientiā forme. oportet ḡ si de⁹ hꝫ silitudi/
nē creature q illa sit causata a creatura ul' sit causa/
tiua creature ul' aliqd 3m sit vtriusq3 causa q̄ꝝ solū 2m
ē possibile. Illa aūt oñā fuit deducta prolixe q̄ne 8a.
¶ Ad argumenta facta 5 5am et 6am q̄nē dico q diuina
eēntia licꝫ sit species qua diuin⁹ intellect⁹ est actu. nō
tñ sequit̄ qn sit p̄ intellectū a diuino intellectu. nō tñ ea
rōne qua spēs: loquēdo de spē actui puia. s3 qꝛ ē obie
ctū intelligibile p essentiā nedū p similitudine intelle/
ctui p̄ns. sicut etiā essentia angeli in cognitione q̄ an/
gelus cognoscit seipsū se hꝫ ut spēs intelligibilis q̄ est
actui p̄uia. ꝛ iterū se hꝫ ut p̄ cognitū illa cognitiōe an/
gelica. ꝛ iterū ut rō cognoscēdi deū naturalit̄ ipsi āge
lo. fm q ponit scūs doctor p̄ma pte. q. 56. arti. p̄ et 3.
Secus est de spē nostri intellectus. talis eni nō nisi p
reflexionē intelligit̄ ꝛ de tali arguit opponēs. iō nihil
ad ppositū. ¶ Ad ꝯfirmationē siliter dr̄ q non negat
scūs Tho. qn spēs illa que est p̄ncipiū opationis itel/
lectualis possit esse primū cognitū nisi de spē nr̄i itel/
lectus. ut pꝫ de angelo cū se intelligit. ¶ Ad argumē/
ta 5 7am q̄nem dicit̄. ad p̄mū q rō quā ipugnat bona
est. ꝛ cū arguit. negat̄ hr̄. non eni dr̄ solū scia vniuer/
salis ppter vniuersalitatē subiecti. s3 iō qꝛ media p q̄
demōstrat sūt coia ꝛ vniuersalissima. media inquā di/
co non spēs intelligibiles: s3 ꝯceptiones ꝛ ppositiōes
ꝛ principia q̄ p̄ intelligit: ut sunt actus potentia idē di
uersum. ꝛ p̄ncipia ei⁹ sūt ex terminis vniuersalissimis
cōposita. Sciendū tñ q nō intelligo q in diuina sciētia
uel cognitione diuina essentia oīo se habeat p modū ta
lis medij quale est mediū demōstrationis. nec solum
tale quale est spēs intelligibilis. s3 se hꝫ poti⁹ ut obie/
ctū intellectū p̄ in q̄ alia intelligūt̄ q̄ sunt 2o intellecta
sic ei se hꝫ respectu effect⁹ ꝛ principiū respectu ꝯnis.
ē ibi ḡ aliq̄ silitudo medij demōstratiōis s3 nō totalis.
ꝛ similiter spēi intelligibilis ꝛ siliter ꝯceptiōis itellect⁹
quoꝝ quodlibet hꝫ rōnē medij cognitionis. ¶ Ad 2m
negat̄ aᵃ. demōstratio eni dr̄ vlis qꝛ mediū ē vniuer/
sale. verūtñ ex hoc sequit̄ q obiectū sit etiam vle ul'
possit eē vle. qꝛ eadē demōstratiōe pōt ꝯcludi vlis ꝛ
pticularis. ¶ Ad 3m negat̄ aña. nō eni loqmur de me/
dio cognoscendi eo mō q̄ spēs uel habitus est mediū
cognoscendi. sed eo modo quo causa est medium co/
gnoscēdi effectum ꝛ p̄ncipiū cognoscēdi ꝯnē. ꝛ fm h̄
aliq̄ scie dicūt̄ vles ul' pticulares. s3 q ex medijs vni/
uersalioꝛib⁹ pcedūt. id ē ex causis vniuersalioꝛib⁹ ul'
p̄ncipijs cōmunioꝛib⁹. ¶ Ad argumēta 5 8am q̄nē di/
co q nō ē equocatio i pbatiōe illi⁹. ꝛ cū ibi assumit̄ q
dato q de⁹ nō eēt cā. rc. neget̄ illud. si eni de⁹ nō eēt
effectiu⁹ rerū nō haberet apud se rerū silitudines nisi
a creaturis eas accepisset uel a causa effectiua crea
ture. ut in 8a q̄ne deductū fuit. ꝛ ꝯñter non esset de⁹.
Illud aūt qd̄ addit̄ de cōmētatore parū valet. qꝛ i h̄
errauit etiā 5 pbiam. Qd aūt addit q añ actū volūta
tis ꝛ sine volūtatis ꝯiūctione de⁹ hꝫ causalitatē exē/
plaris respectu creature. dico q scūs Tho. nō intelli
git q volūtas det hꝫ causalitatē diuine scie nec aliam
etiā causalitatē puta effectiuā. s3 poti⁹ vult q scia sit
cā rerū fm rōnē q̄ volūtas. ut ibidē dictū est. s3 inte/
dit q null⁹ effect⁹ pcedit a diuina scia nisi mediāte vo/
lūtate q̄ determinat sciam ad op⁹. diuina eni scia ex eodē
hꝫ causalitatē exemplaris ꝛ effectiui. s. ex plenitudi/
ne act⁹. ex illo eni hꝫ q sit effectiu⁹ rerū. ꝛ qꝛ ille act⁹ ē
intelligib[illegible] hꝫ q sit exēplar ꝛ rō eoꝝ q̄ in diuina
eēntia sūt [illegible] de diuina scia. ¶ Ad argu/
mēta 5 vltimā q̄nē dico ad p̄mū q cā ibi assignata bo/
na est. Et cū dicit ipse q esse ꝛ essentia in nullo diffe/
rūt. rc. dico q pbatio sua fuit insolida. ut alias visū ē
¶ Ad 2m dico q licꝫ nō sit eadē qdditas fm rē diuersi
indiuiduoꝝ. sic nec idē eē. tñ qdditas p accñs ē diuer/
sa i illis. qꝛ illud qd̄ se tenet ex pte illi⁹ non facit diuer/
sitatē. imo si illa q̄ sūt i idiuiduis p̄ter illud qd̄ se tenet
de rōne qdditatis. s. p̄ncipia indiuiduātia nā remane/
ret eadē. esse aūt indiuiduoꝝ illā vnitatē nō hꝫ. qꝛ se/
quit̄ p̄ncipia indiuidui ꝛ fm diuersitatē illoꝝ diuersi/
ficat̄ eē. nec ē idē fm rōnē i duab⁹ reb⁹ mūdi. esse eni
rei de se est coicabile. sic esse fortē. vñ sicut sepatis in/
diuiduantib⁹ a nā coi tolleret̄ ab ea ois diuersitas. ita
ipsa eē indiuiduoꝝ nullā haberent vnitatē. pꝫ ḡ q nō
est sile qd̄ inducit̄. dico eni q si qdditas esset suū esse
i nullis duob⁹ vniuocatio repiret̄. nisi idē eēt p̄ncipiū
ꝯueniētie ꝛ dissilitudinis. s. illud qd̄ est eēntia ꝛ esse. ꝛ
sic pꝫ ad argumēta. ¶ Ad argumētū i pede q̄ōnis fa/
ctū dr̄ q argumētū pro assumit vnū falsū. s. q scien/
tia depēdeat ab oi suo obiecto. hoc eni nō ē verū nisi
de obiecto p̄ncipali scie que causat̄ a scito. nō aūt de
obiecto secūdario. nec vbi scia ē causa sciti. ¶ Argu/
mentū v̄o in oppositū solutū est in solutionib⁹ argu/
mentoꝝ contra primā q̄nem.

Circa trigesimamse

xtam distinctionē q̄rit̄. Utꝝ oia fm
aliqd̄ eē sint eternalit̄ i p̄ntia dei. Et
arguit̄ q nō. Illud qd̄ in se nō ē non
coexistit p̄ntialit̄ diuine etnitati cū co/
existere p̄supponat eē. s3 ꝯstat q creature in etnitate
nō coexistūt. ḡ nec etnitati coexistūt fm eē eēntie aut
existētie. In oppositū arguit̄ p illud Aug. super psal.
49 dicēs q apud deū nihil p̄terit nihilq3 futurū est
cū illo sūt oia futura. ꝛ ei nō detrahunt̄ preterita. Et
de vera religione ca. 47. dicit q nil preteryt i etno
nil futurū est. Et 5o de trinitate ca.   . dicit q apud
deū nec p̄terita transierūt ꝛ futura iam facta sūt. Et
Ansel. de casu diaboli ca. 18. dicit q dei scia nō pp̄e
dr̄ prescientia. cui eni sp oia sunt p̄ntia nō futuroꝝ ha/
bet p̄sciam. s3 p̄ntiū sciam. Itē Isidor⁹ de summo bono
libro p̄ ca. 6o ait. q in deo nec p̄teritū nec futurū ali/
qd cred. s3 oia p̄ntia in deo dicūt̄: qꝛ eternitate sua
cūcta cōplectit̄. In hac q̄ōne erūt duo articuli. q̄ in
p̄ inquirendū est an oia sint etnalit̄ deo p̄ntia q̄tū ad
suas pprias rōnes. In 2o videndū est an fm suas actu/
ales existētias sint eidē etnaliter p̄ntia. ¶ Quātū ad
primū sit p̄ma ꝯ q diuina eēntia est propria rō cuiusq3

het creature. Istā ɔnē ꝓbat scūs Tho. p̄. ɔ gentiles ca. 54° Ip. e cō. ca° 50. ꝓbat ꝙ de⁹ de reb⁹ oīb⁹ ꝓpriā cognitionē. ca° aūt 51° et ca° 52° ostēdit ꝙ multitudo bꝫ intellectoꝝ a deo intellectoꝝ non est extra intellectū diuinū. hꝫ eni forme a deo itellecte eternaliter non sunt idee ꝑ se subsistētes extra deū nec in aliquo intellectu creato cui⁹ rōne ponā. qꝛ cū eē qd̄ est ꝑter diuinā eēntiā sit creatū a deo. necesse ē si forme predicte extra deum sunt ab eo creatas esse. ipse aūt est causa rerū ꝑ intellectū. ḡ deū intelligere hꝫ intelligibilia ꝑcipiat ordine nature ad hoc ꝙ hꝫ intelligibilia sint. nō igiᷓ ꝑ hoc deus intelligit multitudinē ꝙ intelligibilia multa sūt extra eū. Ca° ꝟo. 53. ostēdit quō res intellecta est in itellectu ꝑ suā similitudinē. ⁊ qꝛ diuinus intellectus nulla alia spē intelligit nisi essentia sua. ſꝫ sua essentia ē silitudo oīuꝫ rerū. ideo ɔcludit in fine capl̄i. ꝙ ɔceptio diui intellect⁹ ꝑut semetipsū intelligit que est verbū illius nō solū est silitudo ipsi⁹ dei intellecti. sed etiā omniū quoꝝ diuina essentia est silitudo. sic igiᷓ ꝑ vnā spēm intelligibilē que ē diuina essentia ⁊ per vnā intentionē intellectā que ē verbū diuinū multa pn̄t a deo intelligi. hec ille. Ca° autē 54°. ostēdit quō diuina essentia est ꝓpria rō ⁊ silitudo oīuꝫ intelligibiliū. ⁊ qꝛ inquit difficile ul' impossibile alicui videri pōt ꝙ vnū ⁊ idem simplex ut diuina eēntia sit ꝓpria rō siue silitudo diuersoꝝ. nā cū diuersaꝝ rerū sit distinctio rōne ꝓpriaꝝ formaꝝ: qd̄ alicui ſm ꝓpriā formā sile fuerit. alteri necesse ē dissile inueniaᷓ. ſm ꝟo ꝙ diuersa aliqd cōe habēt nihil ꝓhibet ea vnā silitudinē habere. ut hō ⁊ asinus inq̄ꝫtū sūt aīalia. ex quo sequiᷓ ꝙ de⁹ de reb⁹ ꝓpriā cognitionē non habeat ſꝫ cōem. nam ſm modū quo silitudo cogniti ē in cognoscente sequiᷓ cognitionis operatio. sicut ⁊ calefactio ſm modum caloris. silitudo enim cogniti ē in cognoscente sicut forma q̄ agiᷓ in agente. oꝫ igiᷓ si deus de plurib⁹ ꝓpriā cognitionē hꝫ ꝙ ipse sit ꝓpria rō singuloꝝ: qd̄ qualiter sit. inuestigandū est. ut eni phs docet 8° metaphisice: forme ⁊ diffinitiones rerū q̄ eas signāt sūt siles numeris. nā i numeris vna vnitate addita ul' abstracta spēs numeri variaᷓ. ut pꝫ i binario ⁊ ternario. siliter aūt est in diffinitiōib⁹. nā vna differētia adiecta uel abstracta variat speciem. substa eni sensibilis absq; rōnali ⁊ irrōnali addito spē differunt. in his aūt que multa continēt i se nō sic se hꝫ intellect⁹ ut nā. nā ea q̄ ad esse alicui⁹ rei requiruntᷓ nā esse diuisa nō patiᷓ. nō eni remanebit aīalis nā si aīa a corpe abstrahatur. Intellectus ꝟo ea q̄ sunt in eē cōiuncta interdū distinctim accipere pōt. qn̄ vnū illoꝝ in rōnē alteri⁹ nō cadit. ⁊ ꝑ hoc i ternario pōt cōsiderare binariū tm̄ ⁊ in aīali rōnali aīal sensibile tm̄. vn̄ intellect⁹ illud qd̄ plura cōplectitur pōt accipe ut ꝓpriā rōnē pluriūoꝝ apprehēdēdo aliq̄ illoꝝ abs[q;] aliis. pōt eni accipe denariū ut ꝓpriā rōnē nouenarij vna vnitate subtracta. [illegible] ut ꝓpriā rōnē singuloꝝ numeroꝝ infra inclusoꝝ. Siliter etiā in hoīe accipe pōt ꝓpriū exēplar animalis irrōnalis inq̄ꝫtū hꝫ. ⁊ singulariū specieꝝ ei⁹ nisi aliq̄s differentias adderet positiuas. ꝓpter hꝫ quidā philus noīe Clemens dixit ꝙ nob[iliora] in entibus sūt

minus nobiliū exēplaria. diuina aūt essentia in se nobilitates oīuꝫ entiū cōprehēdit. non quidē ꝑ modū cōpositionis: ſꝫ ꝑ modū ꝑfectionis. ut sup̄ ostensum est. forma āt oīs tā ꝓpria q̄ꝫ cōis ſm illud qd̄ aliqd ponit ꝑfectio quedā ē. non aūt ꝑfectionē includit nisi ſm ꝙ deficit a vero esse. intellectus igiᷓ diuin⁹ illud qd̄ est ꝓpriū vniciuiq; in eēntia cōprehendere pōt intelligēdo in q̄ suā eēntiā imitaᷓ ⁊ intelligēdo in q̄ ab illa ꝑfectiōe deficit vnūqd̄q;. utpote intelligēdo eēntiā suā ut imitabilē ꝑ modū vite ⁊ nō cognitionis accipit ꝓpriā formā plante. si ꝟo ut imitabilē ꝑ modū cognitionis ⁊ nō itellect⁹: ꝓpriā formam aīalis. ⁊ sic de alijs Sic igiᷓ pꝫ ꝙ diuina eēntia inq̄ꝫtū ē absolute ꝑfecta pōt accipi ut ꝓpria rō singuloꝝ. vn̄ ꝑ eam de⁹ ꝓpriā cognitionē de oībus rebus hr̄e pōt. hec ille. Idem ponit p̄ma pte. q. 14. arti. 6° dicens. Quicqd ꝑfectionis est in qualibet creatura totū preexistit ⁊ ɔtineᷓ i deo ſm modū excellētē. nō solum aūt illud i quo creature coīcant. s. ipsum esse ad ꝑfectionē ꝑtinet. ſꝫ etiā ea ꝑ que creature ad iuicē distinguūᷓ. sicut viuere ⁊ intelligere ⁊ hꝫ. quib⁹ viuentia a non viuentib⁹: ⁊ intelligentia a non intelligentib⁹ distinguūᷓ. ⁊ oīs forma ꝑ quā res in ꝓpria spē ɔstituiᷓ ꝑfectio quedā ē. ⁊ sic oīa in deo preexistunt nō solū q̄ꝫtū ad illud qd̄ ē cōe oīb⁹ ſꝫ ⁊ q̄ꝫtū ad ea ſm q̄ res distinguūᷓ. ⁊ sic cum in se oēs ꝑfectiones contineat cōparaᷓ dei eēntia ad oēs rerū eēntias. nō sicut cōe ad ꝓpria. ut vnitas ad nūmeros uel centrū ad lineas. sed sicut act⁹ ꝑfectus ad iperfectos. ut si dicerē hō est aīal. uel senari⁹ q est numerus ꝑfectus ad numeros iperfectos sub ipso contentos. manifestū est aūt ꝙ ꝑ actū perfectū cognosci possūt actus iperfecti nō solum in coī. sed etiā ꝓpria cognitione. sicut q cognoscit hoīem cognoscit aīal ꝓpria cognitione. ⁊ q cognoscit senariū cognoscit ternariū ꝓpria cognitione. sic igiᷓ cū eēntia dei habeat i se qcqd perfectionis hꝫ eēntia cuiuslibet alteri⁹ ⁊ adhuc amplius. deus in seipso pōt oīa ꝓpria cognitione cognoscere. nā eni vniuscuiusq; consistit ſm ꝙ per aliquem modū diuinā ꝑfectionē participat. nō autē de⁹ ꝑfecte seipsum cognosceret nisi cognosceret quōcūq; ē participabilis ab alijs sua ꝑfectio. hec ille. Et post ad 3ᵐ concludit ꝙ licꝫ idē nō possit accipi ut ꝓpria rō diuersoꝝ ꝑ modū adequationis. tn̄ qꝛ diuina eēntia est aliquid excedēs oēs creaturas. ideo pōt accipi ut ꝓpria rō vniuscuiusq; ſm ꝙ ē diuersimode imitabilis ⁊ ꝑticipabilis a diuersis creaturis. hec ille. Item ponit de veritate. q. 2. arti. 4° ad 2ᵐ dicens. De⁹ cognoscit oīa vno qd̄ est rō pluriū. s. eēntia sua q̄ est silitudo rerū omniū. ⁊ qꝛ eēntia sua est ꝓpria rō vniuscuiusq; rei. iō de vnoquoq; ꝓpriā habet cognitionē. Qualiter aūt vnū possit eē multoꝝ rō ꝓpria ⁊ cōis sic pōt cōsiderari. nam eēntia diuina ſm hoc est rō alicui⁹ rei ꝙ res illā diuinā essentiā imitatur. nulla aūt res imitaᷓ diuinā eēntiā ad plenum. sic enim nō posset esse nisi vna imitatio ipsi⁹ nec sua eēntia eēt per modū istum ꝓpria rō nisi illa. sic vna sola est imago patris ꝑfecte eū repn̄tās. s. filius. sed qꝛ res creata iꝑfecte imitaᷓ diuinā eēntiā ɔtingit esse diuersas res diuersimode

imitātes. in quaꝝ tñ nulla est aliqd qd̄ non deducaſ a ſilitudine dine eēntie. ⁊ iō illud qd̄ est ꝓpriū vnicuiqꝫ habet in dina eēntia qd imiteſ. ⁊ ſm h̄ dina eēntia est ſilitudo rei cꝫtū ad ꝓprium ipſi⁹ rei. ⁊ ſic ē ꝓpria ipſi⁹ rō. ⁊ eadē rō ē ꝓpria rō alterius: ⁊ omniū alioꝝ. ē igiſ rō cōis oiū inꝫtū ipſa est vna res quā oēs uł omnia imitanſ. ſed ē ꝓpria rō hui⁹ uel illius ſm ꝙ res diuerſimode eā imitanſ. ⁊ ſic ꝓpriā cognitionē de vnaqꝫ re dina eſſentia facit inꝫtū ē ꝓpria rō vniuſcuiuſqꝫ. ¶ 2ª ꝯ̄ est. ꝙ rōnes creaturaꝝ in deo ſunt plures ⁊ diſtincte ſm respect⁹ rōnis. licꝫ ſint eedē ſm rem. Iſtam ꝯ̄nē ponit ſcūs Tho. ꝯ̄ gentiles caº. 54º. vbi p⁹ v̄ba ſuperi⁹ recitata dicit. Quia v̄o ꝓpria rō vnius diſtinguiſ a ꝓpria rōne alteri⁹. diſtinctio autē est pluralitatis ꝑncipiū. oꝫ in diuino itellectu diſtinctionē quādā ⁊ pluralitatē rōnū intellectaꝝ cōſiderare ſm ꝙ illud qd̄ est in diuino intellectu ē ꝓpria rō diuerſoꝝ. vñ cū hoc ſit ſm ꝙ de⁹ intelligit ꝓpriū respectū aſſilationis quā hꝫ vnaqueqꝫ creatura ad ipſum. relinqſ ꝙ rōnes rerū in diuino itellectu nō ſūt plures uel diſtincte niſi ſm ꝙ de⁹ cognoſcit res plurib⁹ ⁊ diuerſis modis eſſe aſſilabiles ſibi. ⁊ ſm h̄ dicit Aug⁹ ꝙ de⁹ alia rōne fecit hoiem ⁊ alia equū. ⁊ rōnes rerū pluraliſ i mēte diuina dicit eē. in quo etiā ſaluaſ aliqliter platonis opinio ponentis ideas ſm quas formanſ oīa que in reb⁹ naturalib⁹ exiſtunt. hec ille. ¶ 3ª ꝯ̄ est. ꝙ ille plures rationes ſūt plures idee. Iſtā ꝯ̄nē ꝓbat ſcūs Tho. de veritate. q. 3. arti. 2º. vbi ſic ait. Quidā inqt ponētes deū ꝑ itellectū agere ⁊ nō ex neceſſitate nature poſuerūt eū habere vnā intentionē tm̄. ſ. creature in vli. ſꝫ creaturaꝝ diſtinctio facta ē ꝑ cauſas ſecūdas. dicūt enī ꝙ deus ꝑ cōdidit vnā intelligentiā q̄ ꝓducit tria. ſcꝫ aiam ⁊ orbē ⁊ aliā intelligentiā. ⁊ ſic ꝓgrediēdo ꝓceſſit pluralitas reꝝ ab vno ꝑ principio. ⁊ ſm hāc quidē opinionē eēt in deo idea. ſꝫ vna tm̄ toti creature cōis ſꝫ ꝓprie idee ſinguloꝝ eſſent in cauſis ſecūdis. ſic etiā Dionyſi⁹ narrat. 5º caº. de dinis noib⁹. ꝙ qdā Clemēs ph̄s poſuit principaliora entia eē exemplaria inferiorū. ſꝫ hoc ſtare nō pōt. qꝛ ſi intētio alicui⁹ agentis feratur ad aliqd vnū tm̄. ꝑter intentionē ei⁹ erit ⁊ quaſi caſuale qcqd ſequiſ uel accidit ei qd̄ est principaliſ intentū ab eo. ſicut ſi aliquis intenderet facere aliquē triangulū. preter intentionē ei⁹ eēt ꝙ eēt magnus uł paruus. cuilibet aūt cōi accidit ſpāle ſub eo cōtentū. vñ ſi intentio agētis est ad aliqd cōe tm̄. preter intentionē ei⁹ erit qualitercūqꝫ determineſ ꝑ aliqd̄ ſpeciale. ſicut ſi nā intenderet ſolū generare aial. ꝑter intentionē nature eſſet ꝙ gñatū eſſet hō uel equ⁹. vñ ſi intentio dei operātis reſpiciat tm̄ ad creaturā i cōi. tota diſtinctio creature caſualiter accidet. Incōueniēs est aūt dicere ꝙ ſit ꝑ accñs ꝑ cōparationē ad cauſam ꝑmā. ⁊ ſit ꝑ ſe ꝑ cōparationē ad cauſas ſecundas. qꝛ qd̄ est ꝑ ſe ꝑus est eo qd̄ est ꝑ accñs. ꝑus aūt est cōparatio alicui⁹ ad cauſā primā qꝫ ad cauſam 2am. ut pꝫ i libro de cauſis. vñ impoſſibile ē ꝙ illud qd̄ est ꝑ accidens reſpectu cauſe ꝑme ſit per ſe reſpectu cauſe 2e. pōt aūt accidere ecōuerſo ſic videm⁹ ꝙ ea q̄ ſūt caſualia q̄ ad nos. ſūt deo ꝑcognita ⁊ ordinata ab ipſo. vñ neceſſe est dicere ꝙ tota diſtinctio rerū ſit ꝑdefinita ab eo ⁊ ideo neceſſe ē ponere ſinguloꝝ ꝓprias rōnes ⁊ ꝓpt h̄ neceſſe ē ponere i eo plures ideas. Quod⁹ ar pluralitatis accipi pōt. forma enī in intellectu pōt eē dupliciter. Uno mō ita ꝙ ſit principiū act⁹ intelligēdi ſicut forma q̄ ē intelligentis inꝫtū est intelligens. ⁊ hec est ſilitudo intellect. ab ipſo. Alio mō ita ꝙ ſit terminus act⁹ intelligendi. ſic artifex itelligendo excogitauit formā dom⁹. ⁊ cū illa forma ſit excogitata ꝑ actū intelligēdi. ut ſit primū quo intelligaſ. ſꝫ magis ſe hꝫ ut intellectā q intelligēs aliqd opeſ. nihilo min⁹ tn̄ forma predicta ē 2m q̄ intelligiſ. qꝛ ꝑ formā excogitatā artifex intelligit qd̄ opandū est. ſicut i itellectu ſpeculatiuo videm⁹ qd̄ ſpēs q̄ de⁹ informaſ ut intelligat actu ē primū q̄ intelligiſ. ex h̄ aūt ꝙ est effect⁹ in actu ꝑ talem formā operari pōt iā formando qdditates reꝝ cōponendo ⁊ diuidendo. vñ ipſa qdditas formata i intellectu. uel etiā cōpoſitio ⁊ diuiſio est quoddā opatū ipſi⁹ ꝑ qd̄ tñ intellectus venit in cognitionē rei exterioris. ⁊ ſic ē 2m quo intelligiſ. Si aūt intellect⁹ artificis aliquid artificiatū ꝓduceret ad ſilitudinē ſui ipſi⁹. tunc quidē intellect⁹ artificis eēt idea: nō quidē ut intellect⁹. ſꝫ inꝫtū ē intellectū. In his āt q̄ ad imitationē alteri⁹ ꝓducūſ qñqꝫ illud ꝙ alteꝝ imitaſ ꝑfecte imitaſ ipſū ⁊ tunc intellect⁹ opatiu⁹ ꝑcōcipiens formā opati hꝫ ut ideā ipſam formā rei imitate. qñqꝫ v̄o qd̄ est ad imitationē alteri⁹ nō ꝑfecte imitaſ illud. ⁊ tunc intellect⁹ opatiu⁹ nō accipit formā rei imitate abſolute ut ideā uel exēplar rei operāde. ſꝫ cū ꝓportione determinata ſm quā exēplatū a ꝑncipali exēplari deficeret uel imitareſ. Dico ḡ ꝙ de⁹ ꝑ itellectū ſuū oīa operās oīa ad ſilitudinē ſue eentie ꝓducit. vñ eēntia ſua est idea rerū nō quidē ut eſſentia. ſed ut est intellecta res aūt create nō perfecte imitanſ dinā eſſentiā. vñ eēntia nō accipiſ abſolute ab intellectu dino ut idea rerū. ſꝫ cū ꝓportione creature fiēde ad ipſā dinā eēntiā ſm ꝙ deficit ab ea uel imitaſ eā. res autē diuerſe diuerſimode imitanſ. ⁊ vnaqꝫ ſm ꝓpriū modū ſuū. cū vnicuiqꝫ ſit eē diſtinctū ab alia. ⁊ iō ipſa dina eēntia cointellectis diuerſis ꝓportionib⁹ rerū ad ipſā est idea vniuſcuiuſqꝫ rei. vnde cū ſint diuerſe reꝝ ꝓportiones neceſſe ē plures eē ideas. ⁊ est quidē vna oiūꝫ ex parte eēntie. ſed pl̄itas iueniſ ex parte diuerſaꝝ ꝓportionū creaturaꝝ ad ipſam. hec ille. Itē ibidē ad 2m dicit ꝙ idea de principali itellectu ſuo hꝫ aliqd ꝑter eſſentiā. ſ. ipſam ꝓportionē creature ad eſſentiā in quo etiā formaliſ cōpleſ rō idee: rōne cuius dicūſ plures idee. Itē ad 6m Una ꝑma forma ad quā oīa reducūſ est ipſa dina eēntia ſm ſe conſiderata ad cui⁹ cōſiderationē diuin⁹ intellectus [illegible] ut ita dicā diuerſos modos ipſius in quib⁹ pluralitas idearū conſiſtit. Itē ad 7m Idee plurificanſ ſm diuerſos reſpect⁹ ad res in ꝓpria natura exiſtētes. nec tñ [illegible] ꝙ ſi res ſint tēporales ꝙ illi reſpect⁹ ſint temporales. [illegible] intellect⁹ humanꝰ ſe extēdit ad aliqd [illegible] est. ſic cū intelligimꝰ [illegible] actione aut relatione [illegible] ut 5º metaphiſice dicit. vñ ⁊ reſpectus ad res tēporales in dino intellectu ſūt eēntiæ. Itē ibidē ad 8m ⁊ 9m [illegible]

et q illi respectus sunt respectus rationis. et sunt in deo ut intellecti ab eo. et q omnes illos intelligit p suam essentiam. Eandem conclusionem cum probatione ponit prima parte q. 15. arti. 2°. Idearum inquit pluralitas divine simplicitati non repugnat quod facile est videre si quis consideret ideam operati esse in mente operantis. sic quod intelligitur quod est forma faciens intellectum in actu. forma enim domus in mente edificatoris existens est aliquid ab eo intellectum. ad cuius similitudinem domum in materia format. non est autem contra simplicitatem divini intellectus q multa intelligat. sed contra simplicitatem divini intellectus esset si p plures species eius intellectus formaretur. unde plures idee sunt in mente divina ut intellecte ab ipsa quod hoc modo potest videri. ipse enim essentiam suam perfecte cognoscit. unde cognoscit eam secundum omnem modum quo cognoscibilis est. potest autem cognosci non solum secundum id q se est sed secundum q est participabilis secundum aliquem modum similitudinis a creaturis. unaqueque autem creatura habet speciem propriam secundum q aliquo modo participat divine essentie similitudinem. sic igitur inquantum deus cognoscit essentiam suam ut imitabilem a tali creatura cognoscit eam ut propriam rationem et ideam huius creature. et sic de aliis. et sic patet q deus intelligit rationes proprias plurium rerum que sunt plures idee. Idem ponit primo sen. dis. 36. q. 2. arti. 2°. Sciendum tamen ne procedamus p ignota q idea secundum nomen significat idem quod forma non quidem forma qua aliquid formatur. sic effectus p formam agentis: nec forma secundum quam aliquid formatur. sicut illa que est pars compositi. sed forma ad quam aliquid formatur sicut forma exemplaris ad cuius similitudinem aliquid constituitur. sic enim consuetum est accipi nomen idee secundum q dicit sanctus Tho. de veritate. q. 3. arti. p°. ubi addit etiam q tria sunt de ratione idee. s. primum est q sit forma quam aliquid imitatur 2° q illa imitatio fiat ex intentione agentis. et propter hoc removetur forma hominis uel figura quam imitatur pictura facta a pictore non intentione effigiandi illum hominem. sed contingit a casu. 3° q illud agens predeterminet sibi finem. et propter hoc non dicimus q anima patris sit idea anime filii q illa est operatio nature que non supponit intellectum prescientem finem nature. idea ergo est forma quam aliquid imitatur ex intentione agentis q predeterminat sibi finem siue sit illa forma in agente siue extra. Idem ponit prima parte q. 15. arti. p° et p° sen. ubi supra arti. p°. ¶ 4° conclusio est. q licet deus non habeat ideam proprie loquendo nisi de cognitis ab eo practice: tamen rationes habet de cognitis ab eo practice uel speculative. Istam ponit de veritate. q. 3. arti. 3°. ubi sic ait. Intellectus practicus ut dicitur 3° de anima differt a speculativo fine. finis enim speculativi est veritas absolute: sed practici est operatio. ut dicitur in 2° metaphisice. aliqua ergo cognitio dicitur practica ex ordine ad opus. quod contingit dupliciter. quandoque in actu. quando s. actu ordinatur ad opus sicut artifex preconcepta forma intendit illam in materiam inducere. et tunc est actu practica cognitio et cognitionis forma. quandoque uero est cognitio ordinabilis ad actum. non tamen actu ordinatur. sicut cum artifex excogitat formam artificii. et scit modum operandi. non tamen operari intendit. et certum est q tunc est practica virtute uel habitu: non autem actu. quando uero nullo modo est ad actum ordinabilis cognitio. tunc est pure speculativa. quod etiam dupliciter contingit. uno modo quando cognitio est de rebus illis que non sunt nata produci per scientiam cognoscentis. sicut cum nos cognoscimus naturalia. quandoque uero res cognita est quidem operabilis p scientiam. tamen non consideratur ut est operabilis. res enim p operationem in esse producitur. sunt autem quedam separabilia secundum intellectum que non sunt separabilia secundum esse. quando autem consideratur res operabilis p intellectum distinguendo ea ab invicem que secundum esse separari non possunt. non est practica cognitio actu nec habitu. sed tamen speculativa. sicut si artifex consideret domum investigando passiones eius et genus et differentias et alia huiusmodi. que secundum esse indistincta inveniuntur in re ipsa. sed tunc consideratur res ut est operabilis quando considerantur in ipsa omnia que ad eius esse simul requiruntur. et secundum hos quattuor modos divina cognitio se habet ad res. scientia enim eius est causativa rerum. quedam ergo cognoscit ordinando ea proposito voluntatis sue ad hoc q sint secundum quodcumque tempus. et horum habet practicam cognitionem in actu. quedam uero cognoscit que nullo tempore facere intendit. scit enim ea que nec fuerunt nec sunt nec erunt. et de his habet quidem scientiam in actu. non autem actu practicam sed virtute tantum. quia res quas facit uel facere potest non solum considerat secundum q sunt in esse proprio. sed secundum omnes intentiones quas intellectus humanus resoluendo in eis apprehendere potest. ideo habet cognitionem de rebus operabilibus a se et eo modo quo non sunt operabiles. scit etiam quedam quorum sua scientia non potest esse causa: sicut mala. unde verissime in deo et practicam et speculativam cognitionem ponimus. Nunc ergo videndum secundum quem predictorum modorum idea in cognitione poni possit. idea enim ut ait Augustinus forma est secundum proprietatem vocabuli. sed si rem attendamus idea est ratio rei uel similitudo. invenimus autem in quibusdam formis duplicem respectum. unum ad illud quod secundum eas formatur. sic scientia respicit [blank] aliud ad illud quod est extra. sic scientia respicit scibile. hic tamen respectus non est omni forme communis. sicut primus. hoc igitur nomen forma importat solum primum respectum. et inde est q forma significat habitudinem cause. est enim forma quodammodo causa eius quod secundum ipsam formatur: siue talis formatio fiat p modum inherentie. sicut in formis intrinsecis siue p modum imitationis. ut in formis exemplaribus. sed similitudo et ratio respectum etiam 2m habent. ex quo non competit eis habitudo cause. Si ergo loquimur de idea secundum propriam nominis rationem: sic non extendit se nisi ad illam scientiam secundum quam aliquid formari potest. et hec est cognitio actu practica uel virtute tantum que etiam quodammodo est speculativa. sed tamen si ideam communiter appellemus similitudinem uel rationem. sic idea etiam ad speculativam scientiam pertinere potest. uel magis proprie dicamus q idea respicit cognitionem practicam actu uel virtute. similitudo autem et ratio tam speculativam quam practicam. hec ille. Sciendum tamen q de exemplis que ponit non est multum curandum. videtur enim ponere q deus non cognoscat mala nisi speculative. cum tamen oppositum dictum fuerit in alia conclusione et probatum per eundem. et ideo de illo exemplo non est cura Eandem conclusionem ponit prima parte q. 15. arti. 3°. Idea inquit in mente divina secundum q est principium factionis exemplar dici potest et ad practicam cognitionem pertinet. secundum autem q principium cognoscitivum est proprie dicitur ratio. et potest ad speculativam scientiam pertinere. secundum ergo q exemplar est: secundum hoc se habet ad omnia que a deo fiunt secundum aliquod tempus. secundum uero q est principium cognoscitivum. se habet ad omnia que cognoscuntur a deo. etiam si nullo tempore fiant. et

ad omnia que cognoscũtur a deo ſm ꝓpriã rõnẽ. ⁊ ſm ꝙ cognoſcunt̃ ab ipſo p modũ ſpeculationis. hec ille. Ex quib⁹ pꝫ ꝙ cũ idea ſm ꝓpriã rõnẽ ſit exemplar ꝙ illa solũ ꝓprie loquẽdo hñt ideã in deo q̃ practice cognoſcunt̃ ab illo. ¶ 5ª ↄ̈ eſt. ꝙ nõ oĩa diſtincta in re hñt diſtinctas ideas in deo ꝓprie loquẽdo de idea. Probat̃ ↄ̈. tũ qꝛ mala nõ habẽt ꝓpriã ideã i deo. nec ſm ꝙ idea eſt exẽplar. qꝛ nihil qḋ eſt in deo põt eſſe pͥncipiũ mali formatiuũ. nec etiã ſi accipiat̃ coĩter idea ꝓ rõne uel ſilitudine. qꝛ ſm Aug^m malum dicit̃ ex hoc ipſo ꝙ nõ habet formã. v.i cũ ſilitudo attendat̃ ſm formam aliquo mõ practicã nõ põt eẽ ꝙ malũ aliquã ſimilitudinẽ habeat in deo cũ aliq̇d dicat̃ malũ ex hoc ipſo ꝙ a ꝑticipatiõe diuinitatis recedit. Iſtã ꝓbationẽ ponit sanctus Tho. de veritate. q. 3. arti. 4°. Tum qꝛ materia pͥma licꝫ habeat ideã i deo. nõ tamẽ diſtinctã ab idea forme uel cõpoſiti. qꝛ idea ꝓprie dicta reſpicit rẽ ſm ꝙ eſt ꝓducibilis in eſſe. materia aũt nõ põt exire i eẽ ſine forma nec econuerſo. v.ñ ꝓprie idea nõ reſpõdet materie tm̃ nec forme tm̃. ſed toti cõpoſito rñdet vna idea q̃ ẽ factiua toti⁹ ⁊ q̃tũ ad formã ⁊ q̃tũ ad materiã. Si aũt large accipiam⁹ ideã ꝓ ſilitudine uł rõne tũc illa pñt ꝑ ſe diſtinctã hr̃e ideã q̃ poſſunt diſtincte ↄſiderari q̃uis ſepati eſſe nõ poſſint. ⁊ ſic nihil ꝓhibet materie pͥme etiã ſm ſe ideã eſſe. Iſtam ꝓbationẽ ponit ibidẽ arti. 5°. Tum qꝛ quedã accñia non hñt ideã diſtinctã ab idea ſubiecti ꝓprie loquendo de idea. ſ. ſm ꝙ ẽ exemplar factiuũ. Sicut enim dicit ibidẽ arti. 7° quedã ſunt accidentia ex principijs ſubiecti cauſata: q̃ ſm eẽ nũq̃ꝫ a ſuis ſubiectis ſeparãt̃. ⁊ hꝰ vna opatione cũ ſuis ſubiectis ꝓducunt̃ in eẽ. vñ cũ idea ꝓprie loquendo ſit forma rei operabilis inq̃tũ hꝰ non erit taliũ accidẽtiũ idea diſtincta ab idea ſubiecti. ſꝫ ſubiecti cũ oĩb⁹ accidẽtib⁹ erit vna. Quedã ṽo ſũt accidentia que nõ ↄſequũt̃ inſeparabiliter ſuũ obiectum nec ex principijs ei⁹ dependẽt. ⁊ talia ꝓducunt̃ in eſſe alia opatione preter illã q̃ ꝓducit̃ ſubiectũ. ⁊ taliũ accidẽtiũ ẽ in deo opatio diſtincta ab idea ſubiecti. ſꝫ ſi inq̇t large accipiam⁹ ideã ꝓ ſilitudine uel rõne. ſic vtraq̧ accidentia hñt ideã diſtinctã i deo. qꝛ ꝑ ſe diſtincte cõſiderari pñt. Tum qꝛ nõ alia idea reſpõdet gñi uł ſpẽi ⁊ alia indiuiduo in quo ſunt. vñ ibidẽ arti. 8°. ad 2^m dicit. ꝙ ſi loquamur de idea ꝓprie ſm ꝙ eſt rei eo mõ q̃ eſt in eſſe ꝓducibilis. ſic vna idea reſpondet ſingulari ⁊ generi ⁊ ſpẽi indiuiduatis in ipſo ſingulari. ſi autem accipiamus ideã coĩter ꝓ ſilitudine uel rõne. ſic cũ diuerſa ſit conſideratio ſortis ut ſortes eſt ⁊ ut homo ẽ ⁊ ut aĩal eſt rñdebũt ei ſm hoc plures idee uel ſilitudines. hec ille. Et breuiter omniũ ꝓbatio eſt. qꝛ ſolũ illa habent diſtinctas ideas ꝓprie loquendo de idea que ſũt diſtinctim factibilia. Idẽ ponit pͥma ꝑte. q. 15. arti. 3°. ¶ 6ª ↄ̈ eſt. ꝙ oĩa que hñt ideã in deo uel rõnẽ aut ſimilitudinẽ ſũt vita in deo. Iſtã ꝓbat ſcũs Tho. pͥma ꝑte. q. 18. arti. 4°. dicẽs. Uiuere dei eſt eius intelligere. in deo aũt idẽ ẽ intellect⁹ ⁊ qḋ itelligit̃ ⁊ ipſũ itelligere ei⁹. vñ q̇cq̇d ẽ in deo ut intellectũ eſt ipſũ viuere ſeu vita eius. vñ cũ oĩa q̃ facta ſunt a deo ſint in ipſo ut intellecta. ſequit̃ ꝙ omnia ſunt in ipſo vita diuina hec ille. Et ibidẽ ad pͥmũ. Creature inq̇t dicũt̃ eẽ in deo dupliciter. vno mõ inq̃tũ [illegible] diuina ſicut ea dicimus eſſe in nobis q̃ ſunt in ꝑtãte noſtra. ⁊ ſic creature dicunt̃ eẽ in deo. etiã put ſunt in ſuis naturis ꝓprijs. ⁊ hoc mõ [illegible] verbũ dicẽtis. In ipſo viuimus mouemur ⁊ ſum⁹. qꝛ nr̃m eẽ ⁊ viuere ⁊ moueri cauſat̃ a deo. Alio mõ dicunt̃ res eẽ in deo ſicut in cognoſcẽte. ⁊ ſic ſunt i deo per ꝓprias rõnes q̃ nõ ſunt aliud i deo a diuina eſſentia. v.ñ res q̃ ſic ſunt in deo ſũt diuĩa eſſentia. ⁊ qꝛ diuina eſſentia eſt vita ⁊ non motus: inde eſt ꝙ res h̃ mõ loquẽdo non ſunt in deo motus ſꝫ vita. hec ille. Item ꝑ̊ ſen. diſ. 36. q. 1. arti. 3°. ad 3^m ſic ait. Silitudo que eſt i deo nõ eſt vita uel lux ſm hoc ꝙ eſt ſilitudo rei. ſꝫ ſm hoc ꝙ eſt in deo. ⁊ dicit̃ vita inq̃tũ eſt pͥncipiũ operationis ad eẽ rerũ. ſicut dicit ph̃s 8°. phyſicoꝝ ꝙ mot⁹ celi eſt ut vita quedã natura exiſtentib⁹. ſꝫ inq̃tũ eſt pͥncipiũ cognitionis rerũ dicit̃ lux. hec ille. Itẽ de veritate. q. 4. arti. 8. dicit. Res ſm ꝙ ſunt in verbo cõſiderari pñt dupliciter. vno mõ ꝑ cõparationẽ ad verbũ. alio mõ ꝑ comparationẽ ad res i ꝓpria nã exiſtentes. ⁊ vtroq̧ mõ ſilitudo creature in ṽbo eſt vita. Illud enĩ ꝓprie viuere dicim⁹ qḋ in ſeipſo hꝫ motus uel operationis pͥncipiũ. ex hoc enĩ aliqua dicta ſũt ꝓ̊ viuere. qꝛ viſa ſunt in ſeipſis habere aliq̇d ea mouẽs ſm quẽcũq̧ motũ. ⁊ hinc ꝓceſſit nomẽ vite ad oĩa que in ſe habẽt ꝓprie opationis pͥncipiũ. vñ ⁊ ex hoc ꝙ aliq̃ intelligunt uel ſentiũt uel volunt dicunt̃ viuere. non ſolũ ex h̃ ꝙ ſm locũ mouent̃ uel ſm augmentũ. illud ẽ eſſe qḋ res hꝫ ꝓut eſt mouens ſeipſam ad aliquam opationẽ dicit̃ vita rei. qꝛ viuere viuentib⁹ eſt eſſe. ut in 2°. de aĩa dicit̃. In nobis aũt nulla opatio ad quam nos mouem⁹ eſt eẽ noſtrũ. vñ intelligere noſtrũ ẽ vita nr̃a ꝓprie loquẽdo niſi ſm ꝙ viuere accipit̃ ꝓ ope qḋ ẽ ſignũ vite. ⁊ ſiliter nec ſilitudo intellecta i nobis ẽ vita noſtra. ſed intelligere verbi ẽ ſuũ eſſe. ⁊ ſiliter ſilitudo ipſi⁹. vñ ſilitudo creature i verbo eſt vita ei⁹. ſiliter etiam ſilitudo creature eſt quodãmõ ipſa creatura ꝑ illum modũ quo dr̃ ꝙ aĩa ẽ quodãmõ oĩa. vñ ex hoc ꝙ ſilitudo creature in ṽbo eſt ꝓductiua ⁊ motiua creature in ꝓpria nã exiñtis quodãmõ ↄtingit ut creatura ſeipſam moueat ⁊ ad eſſe ꝓducat inq̃tũ ſ. ꝓducit̃ in eſſe a ſua ſilitudine in verbo exiſtẽte. ⁊ ita ſilitudo creature in verbo ẽ quodãmõ creature vita hec ille. ¶ 7ª ↄ̈ ẽ. ꝙ res facte a deo ſunt i deo veri⁹ q̃ in ꝓpria natura. Iſtã ponit ſcũs Tho. de veritate q. 4. arti. 6. Cũ inq̇t quer. [illegible] creature verius ſint in ṽbo q̃ꝫ in ſeipſis diſtinguẽdũ ẽ. qꝛ li veri⁹ põt deſignare veritatẽ rei. uł veritatẽ pͥdicatiõis. ſi deſignet veritatẽ rei. ſic ꝓcul dubio maior ẽ vita rerũ in verbo q̃ i ſeipſis. ſi aũt deſignet veritatẽ pͥdicationis [illegible] ↄtra. veri⁹ enĩ pͥdicat̃ hõ de re q̃ ẽ in ꝓpria nã q̃ de ea ſm ꝙ eſt in verbo. nec hoc ẽ ꝓpter defectũ verbi [illegible] ꝓpter ſupereminẽtiã ipſius. hec ille. Et ibidẽ ſic arguit. Creatura in creatore eſt creatrix eſſentia. ut [illegible] dicit. ſꝫ eẽ increatũ ẽ veri⁹ q̃ creatũ [illegible] res veri⁹ eẽ hꝫ in verbo q̃ in ſeipſa. Item [illegible] ad [illegible] Res inq̇t veri⁹ eẽ in ſeipſis q̃ꝫ in verbo poteſt [illegible]

citer intelligi. vno mõ ut habeāt nobili⁹ eē in se q̄ ha‑
bent in verbo. ⁊ hoc falsum est. q: in seipsis habent eē
creatū. in verbo aūt increatū. ⁊ ita eē q̄d hñt in seipsis
est fm q̄d respectu illius q̄d habent in verbo. Alio mõ
ut res sit pfectior hoc in seipsa q̄ i verbo. ⁊ hoc q̄dāmõ
verū est. res eni in seipsa mālis ē q̄d ē de rõne quarū‑
dā rerū. In verbo aūt nõ est materialis. sʒ est ibi simi‑
litudinē hñs ⁊ q̄tū ad formā ⁊ q̄tū ad mām. ⁊ tñ fm
hoc q̄ est talis res est in verbo fm quid. hec ille. Item
pma pte. q. 18. arti. 4. ad 3ᵐ dicit. Si de rõne rerū na‑
turaliū nõ esset mā sʒ tñ forma. oībus modis veriori
modo essent res nāles in mēte dina p suas ideas q̄ i
seipsis. ppter q̄d ⁊ plato posuit q̄ hõ separatus erat
verus hõ. hõ aūt mālis ē hõ p pticipationē. sʒ q: de ra
tione rerū nāliū est mā. dicendū q̄ res nāles veri⁹ eē
habent in mēte dina q̄ in seipsis. q: in mēte dina hñt
esse increatū. in seipsis aūt esse creatū. sʒ eē hoc utpo
te hõ uel equus veri⁹ habent in ppria nā q̄ in mente
diuina. q: ad veritatē hominis ptinet eē māle. q̄d non
habet in mente dina. sicut domus que est in materia
verior est q̄ illa que est in mente. quia hec ē dom⁹ in
actu illa in potentia. hec ille. Itē p sen. dis. 36. q. i. arti.
3. ad 2ᵐ sic ait. Esse creature potest cōsiderari q̄dru‑
pliciter. primo mõ fm q̄ est in ppria nā. 2° mõ fm q̄ ē
in cognitione nostra. 3° mõ put ē in deo. 4° mõ coīter
put abstrahit ab oīb⁹ his. cū igit̄ dicit̄ q̄ creatura ve‑
rius eē habet in deo q̄ in seipsa. comparat̄ pmū ⁊ 3ᵐ
esse respectu quarti. quia omnis comparatio ē respe
ctu alicui⁹ cōis. ⁊ p tāto dicit̄ q̄ in deo hʒ verius esse.
q: oē q̄d est in aliquo est in eo p modū ei⁹ in quo ē. ⁊ nõ
p modū sui. vñ i deo est p esse increatū. in se aūt est p
esse creatū. in quo min⁹ est de veritate essendi q̄ i eē
increato. si aūt cōparet̄ primū eē ad 2ᵐ respectu q̄rti
inueniunt̄ se habere sic̄ excedentia ⁊ excessa. esse eni
q̄d est in ppria nā rei in eo q̄d ē substātiale excedit eē
rei in aīa q̄d est accidētale. sʒ excedit̄ ab eo fm h̄ q̄ est
eē māle ⁊ illud intellectuale. Et ita pʒ q̄ res aliquan‑
do verius esse hʒ vbi ē p suam silitudinē q̄ in seipsa.
hec ille. ¶ Sed ꝯ pdicta arguit Aureolus multiplicit̄
⁊ p̄ ꝯ pmā ꝯnē. Iste mod⁹ inq̄t petit p̄ncipiū. equalis
eni difficultas ⁊ ipossibilitas eē videt̄ q̄ in aliq̄ simpli
ci pfectiones ⁊ pprie ⁊ distincte rerū oīuʒ p̄existant ⁊
q̄ illud simplex sit ppria silitudo rerū oīuʒ. ⁊ p quam
oīa in sua distinctiōe repñtant ⁊ cognoscit̄. imo ⁊ ma
ior difficultas videt̄ q̄ i aliq̄ simplici pfectiōes pp̄e ⁊
distincte p̄existere possint q̄ q̄ vnū simplex sit silitu‑
do diuersoꝝ. sʒ nos q̄rim⁹ hic quō simplex dei eēntia
sit silitudo distinctoꝝ ⁊ diuersoꝝ. ḡ hec declaratio p h̄ q̄
in ea p̄existūt forme ⁊ pprie pfectiones singuloꝝ est
difficile p magis difficile declarare. ¶ 2° sic. Licʒ vbi
plura sunt distincta possibile sit accipi vnū illorum si‑
ne alio. vbi tñ nõ ē nisi vnicū indiuisibile ⁊ simplex. nõ
pōt accipi vnū sine alio. sed q aliq̄d accipit totū acci‑
pit. sʒ ꝯstat q̄ rerū pfectiones si p̄existant in aliquo
simplicissimo ⁊ indiuisibilissimo p̄existunt. ḡ nihil est
dictu q̄ itellect⁹ diuin⁹ possit ibi vnā pfectionē sume‑
re sine alia. vñ non est sile de subtractione vnitatis in
numero uel additione differētiaꝝ ⁊ diffinitione ⁊ de
simplici dei essentia q̄ nõ pōt diuidi in plura: q̄rū vnā
ab alio subtrahat̄. Et si dicat̄ q̄ imo plura fm rõnem
nõ valet quidē. quia quelibet illaꝝ rõnū eēt tota dei
eēntia fm rem. ⁊ sic nõ pōt eē pars ei⁹. tota āo essen‑
tia est oīuʒ rerū silitudo. ⁊ p ꝯñs quelibet illarū rõnū
esset silitudo oīuʒ. ⁊ queret̄: an fm eandē uel plures
⁊ pcedet̄ in infinitū. si det̄ q̄ non p eandē rõnē. vñ pʒ
q̄ nõ ē silitudo vni⁹ rei fm q̄ accipit̄ sub vna rõne ⁊ al
teri⁹ put sumit̄ sub alia rõne. imo sub vna ⁊ eadē ra‑
tione est silitudo omniū pfectionū creatarū. ¶ 3° sic
Aial ꝯtinet̄ sub hoīe formaliter ⁊ q̄dditatiue. vñ hec
ē vera: hõ est aīal. minores etiā numeri cōtinentur in
maiori. utpote binari⁹ in ternario potētialiter ⁊ p mo‑
dū ptis. sʒ manifestū est q̄ pprie forme creaturarum
non cōtinent̄ in deo formaliter ⁊ q̄dditatiue. nõ ē eni
veꝝ q̄ de⁹ sit lapis uel leo nisi trāsūptiue. nec etiā cō‑
tinent̄ in deo formalit̄ ut ptes diuinitatis. ḡ incōgrua
sunt exēpla q̄ creature sūt in deo q̄si actus impfect⁹
in actu pfecto. sicut aīal in hoīe ⁊ binari⁹ in ternario. ⁊
iō non pbat q̄ q nouerit hoiem nouerit aīal. nec q̄ q
nouerit deū ex hoc cognoscat entia fm ppas rõnes
hec ille. directe ꝯ scm̄ Tho. ⁊ in spāli ¶ Ulteri⁹ arguit
ꝯ eū ⁊ alios pbando q̄ diuinitas non ē silitudo creatu‑
raꝝ fm aliā ⁊ aliā pfectionem uł rõnē q̄ habeat in se
Primo sic. De⁹ non est multotiēs aut multiplex exē‑
plar eiusdē rei aut eminens silitudo. sed manifestū ē
q̄ si sub alia ⁊ alia rõne esset exēplar ⁊ eminens silitu
do rerū. quot eēnt rõnes talis totiēs eēt oīuʒ reꝝ ex‑
emplar ⁊ eminens silitudo. nā diuinitas sub qualibet
rõne esset exēplar oīuʒ reꝝ. q̄d sic pʒ. q: sub qualibet
rõne eēt diuinitas tota formalit̄ infinita ⁊ illimitata ac
simplicit̄ pfecta. igit̄ secū habens sub ista rõne pfectio‑
nes oīuʒ reꝝ eminenter. alioq̄n si sub ista rõne ē eēn‑
tia ut nõ habēs pfectiōes oīuʒ reꝝ sʒ aliquaꝝ. sequi‑
tur q̄ non ē ibi diuinitas illimitata ⁊ infinita. ⁊ p ꝯñs po
terit diuinitas ꝯcipi limitata entitatiue. q̄d oīo ē ipos‑
sibile. sic̄ enim creatura nõ pōt ꝯcipi illimitata entita‑
tiue. sic nec creatrix eēntia itelligi nõ pōt limitata uł
finita. fm h̄ ḡ cū q̄libet rõ eēt infinita ⁊ cōtinēs eēntiā
illimitatā necessario eēt oīs pfectio ⁊ oīs entitas emi‑
nenter. ⁊ ita q̄libet eēt oīuʒ silitudo pfecta. hoc aūt ē
icōueniēs. ḡ diuinitas nõ sub alia ⁊ alia rõne sʒ sub oīo
eadē est oīuʒ silitudo. ¶ 2° sic. Aut diuinitas ē oīuʒ si‑
militudo sub rõne diuinitatis. aut nulli⁹ silitudo sub ista
rõne. aut aliquoꝝ sic ⁊ alioꝝ nõ. sʒ nõ pōt dari 2ᵐ. q:
sic non eēt exēplar p suā nobilissimā rõnē. sʒ per illas
quas indueret. q̄d oīo stare nõ pōt. nam iste etiam q̄s
indueret nõ haberēt q̄ eēnt exemplares nisi a ratiōe
diuinitatis. nec pōt etiā dari 3ᵐ q: si aliquoꝝ esset ex‑
emplar p rõnē diuinitatis ⁊ aliquoꝝ p alias rõnes nõ
respiceret vniformiter inq̄tū exēplar oēs creaturas
nec etiā creature aliqualiter depēderēt a deo inq̄tū
exēplate. imo dependeret aliq̄ creatura a rõne inti‑
miori ⁊ eēntialiori q̄ alia. Relinquit̄ igit̄ pmū q̄. s. sit
oīuʒ exēplar p rõnē diuinitatis. sʒ est oīo simplex ⁊ in‑
diuisibilis in plures. igit̄ necesse ē q̄ diuinitas sit exē‑
plar reꝝ oīuʒ sub vnica ⁊ idiuisibili rõne. ¶ 3° sic. Per
illā rõnē est reꝝ exēplar per quā est oīs res eminēter

de⁹ eni ingĉtū est forma eminēs ꝓprietatib⁹ ⁊ formis
rerū dicit̄ exemplar earum. sed nō ē forma eminens
nisi ꝑ rōnē diuinitatis. ḡ ꝑ istam est solū omniū silitu-
do ⁊ exemplar. ista aūt indiuisibilis ē in plures rōnes
formalr̄. igit̄ idē qḋ pri⁹. ¶ 4°. Iste plures rōnes aut
se haberēt ad rōnē diuinitatis tāq̄ȝ ad substractā aut
tāq̄ȝ ad rōnē totalē cui⁹ iste eēnt ptes. sȝ non pōt dari
p̄mū. qꝛ tunc nō eēt de⁹ causa exēplaris ꝑ se ⁊ forma-
lr̄ sȝ tn̄ ꝑ modū abstracti ingĉtū. s. subiaceret hꝰ rō-
nib⁹ exēplarib⁹. ħ aūt absonū ē. tū qꝛ cā finalis ē oīuȝ
ꝑ rōnē diuinitatis. vn̄ in rōne diuitatis btificat̄ q̄libet
btūs. q̄re sub eadē erit cā exemplaris oīuȝ. tum qꝛ ꝑ
rōnē diuinitatis est causa efficiens oīuȝ. tum qꝛ cū hꝰ
rōnes nō insint diuitati nisi ꝑ actū intellect⁹. sequitur
ꝙ deus nō eēt exemplar ex nā rei. sȝ ꝑ aliqḋ qḋ largi-
tur ei ꝯsideratio intellectus. tū qꝛ hꝰ rōnes essent en-
tia diminuta ⁊ facta ꝑ intellectū. rō aūt exemplaris ē
eminens ⁊ nobilior ⁊ actualior q̄ȝ sit rō exēplata. nul-
la aūt ratio diminuta est tante entitatis quante crea-
ture reales sunt. vn̄ impossibile est poni ꝙ aliqua rō
facta ꝑ intellectū sit exēplaris respectu entitatis cre-
aturaꝝ. Nec etiā pōt dari 2ᵐ. rō nāq̄ȝ diuinitatis nō
pōt eē totalis ut diuidat̄ i plures rōnes q̄ ipsam inte-
grent aut cōponāt cū sit rō vnius simplicis forme. ḡ
dari non pōt ꝙ deus sit exemplar reꝝ ꝑ aliā ⁊ aliam
rōnē. ¶ 5° sic. Diuinitatē eē reꝝ similitudinē ⁊ exēplar
oīuȝ per aliā ⁊ aliā rōnē aut intelligit̄ formalr̄. videlȝ
ꝙ esse similitudinē alicui⁹ rei est aliud ſm rōnē ab eē
silitudinē alteri⁹ rei. vident̄ eni eē due habitudines ⁊
duo respectus. aut intelligit̄ fundamentalr̄ sic ꝙ he
due habitudines nō fundent̄ sup rōnē diuinitatis. sȝ
vna sup vnā rōnē. reliq̄ sup aliā. sȝ p̄mū dari non pōt
tum qꝛ deus est silitudo rerū absq̄ȝ oī habitudine me-
dia seu respectu. ut pȝ ex supradictis. tum qꝛ dato ꝙ
intellectus tales habitudines formaret. qꝛ non ē im-
possibile eas formari. nihilomin⁹ accidūt ⁊ nihil confe-
runt ad hoc ꝙ diuitas sit silitudo ⁊ exemplar. loq̄mur
eni hic de silitudine nō ꝓut est relatio fundata super
q̄litatē. sȝ ꝓut est quedā entitas absoluta alterius re-
presentatiua sicut spēs est silitudo obiecti ꝑ suū abso-
lutū. Nec pōt dari 2ᵐ. qꝛ tūc diuitas t̄minaret respe-
ctū depēdētie creaturaꝝ ad deū ingĉtū exēplar i ter-
tio mō relatiuoꝝ. terminaret eni nō ꝑ quid reale. sȝ ꝑ
aliquid rōnis. ⁊ tunc depēderēt res ab ente rōnis. qḋ
ē ipossibile. est igit̄ diuitas sub vna simplici rōne oīuȝ
entitatū silitudo ⁊ eminēs exēplar. ⁊ nō sub alia ⁊ alia
rōne cōsiderata i ipsa. hec ille. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ ⁊ 3ᵃᵐ ꝯ̃nes
arguit Aureol⁹ multiplicit̄. Primo eni ꝓbat ꝙ diui-
na eēntia talib⁹ respectib⁹ nō indigeat ad hoc ꝙ sit ꝓ-
pria ⁊ distincta silitudo creaturarū. Aut eni hꝰ respe-
ctus sūt causa ⁊ rō ꝙ diuina eēntia representet. aut sūt
causa ⁊ rō ꝙ distincte repsentet. Sȝ nō p̄mū qꝛ null⁹
respectus dat alicui formalr̄ ꝙ aliqḋ repn̄tet. cū re-
spect⁹ nec formalr̄ nec virtualr̄ cōtineat creaturas
nec sit silis aut silitudo creaturarū. vn̄ nulla habitu-
do pōt esse formalr̄ creaturas representans. ⁊ ꝑ ꝯ̃ns
nō dabit eēntie ꝙ representet creaturas uel sit repre-
sentatiua. Nec pōt dari 2ᵐ. s. ꝙ tribuat essentie ꝙ di-
stincte repn̄tet. nihil eni dat alicui repn̄tatiuo ꝙ distin-
cte representet. nisi q̄tenꝰ ipsum distinguat ⁊ q̄dam-
modo diuidat in plura repn̄tatiua quoꝝ vnū repn̄tet aliqḋ de-
terminatū. aliud v̄o repn̄tet aliud. sic aūt nō pōt dici ꝙ
diuina essentia diuidat̄ ⁊ distinguat̄ ꝑ respect⁹ imitabi-
litatis i aliq̄ plura q̄rū vnū repn̄tet leonē aliud bouē.
⁊ sic de alijs. qꝛ diuina eēntia cū sit simplex ipossibile ē
ꝙ in talia plura distinguat̄. qꝛ semꝑ sumit̄ tota essen-
tia sub q̄libet respectu imitabilitatis. igit̄ hꝰ respect⁹
nō dant essentie ꝙ repn̄tet neq̄ȝ ꝙ distincte repn̄tet
creaturas. ¶ 2° sic. Sicut se hȝ creata spēs existens
in potentia cognitiua ad representandū illud cui⁹ est
species uel silitudo. sic multo forti⁹ ⁊ alti⁹ se habet di-
uina essentia ad repn̄tandū creaturas. sȝ spēs creata
repsentat obiectū suū ꝑ solū ei⁹ absolutū. ita ꝙ null⁹
respectus dat sibi ꝙ repn̄tet uel distincte repsentet.
igit̄ nec diuina essentia erit oīuȝ creaturaꝝ silitudo di-
stincta nisi ꝑ suū absolutū. ¶ 3° sic. Manēte cā manet
effectus. sȝ totalitas diuine eēntie est rō ꝙ nō possit cre-
aturas distincte repn̄tare ſm istos. tota aūt eēntia re-
linquit̄ ⁊ sumit̄ sub quolibet respectu imitabilitatis ⁊
nō aliq̄ portio ei⁹. cū diuidi nō possit. ḡ diuina essentia
q̄ȝtūcūq̄ȝ sumat̄ sub tali respectu nullā creaturā rep-
sentabit distincte. imo oēm si verū sit ꝙ rōne sue to-
talitatis iped[illegible]at̄ ne distincte repsentet. sicut isti ima-
ginant̄. ¶ Contra 3ᵃᵐ ꝯ̃nē arguit Durand⁹ ꝓbādo ꝙ
diuina essentia nō sit ꝓpria idea alicui⁹ rei. Si eni diui-
na essentia haberet rōnē idee ꝑ aliqḋ ꝙ sit in ipsa. aut
hoc esset per illas perfectiones in quib⁹ opponit̄ cre-
aturis. utpote ꝑ infinitatē imēsitatē eternitatē. aut ꝑ
illas que sunt cōes sibi ⁊ creaturis. cuiusmodi sūt esse
viuere cognoscere. aut ꝑ eas que tn̄modo repiunt̄ i
creaturis. cuiusmodi sunt quidditatiue perfectiones
rerū: ut q̄dditas leonis ⁊ bouis. Sȝ nō potest dici pri-
mū. qꝛ idea ⁊ ideatū se habent sicut imitabile ⁊ imita-
tiuū. ⁊ ꝑ ꝯ̃ns debēt assimilari ⁊ nō opponi mutuo. fini-
tum aūt ⁊ infinitū creatū ⁊ increatū opponunt̄. Nec
pōt dici 2ᵐ qꝛ de rōne idee ē ꝙ ideatū ipsā ꝑfecte ⁊ to-
taliter imitet̄. constat aūt ꝙ creatura in hꝰ perfecti-
onibus non ꝑfecte imitat̄ deum. imo maior est ibi dis-
similitudo q̄ȝ similitudo. nec ē int̄ eas vniuocatio sed
analogia. Nec pōt dari 3ᵐ. qꝛ hꝰ perfectiones nullo
modo sunt in deo formaliter. sed tn̄ virtualiter ⁊ ob-
iectiue. Deus aūt non pōt dici idea ꝑ illud qḋ in intel-
lectu suo relucet obiectiue. alioq̄n cum in deo sint ob-
iectiue rōnes in quib⁹ creature sibi opponūt̄. utpote
corporale ⁊ peccabile. sequeret̄ ꝙ ſm ista deus esset
idea creaturaꝝ. imo etiā dici posset ꝙ creatura intel-
lectiua habens in se oīpotentiā ⁊ infinitatē ⁊ eternita-
tē diuinā in rōne cogniti imitaret̄ deum ſm ista. qḋ tn̄
nullus dicit. vn̄ pȝ ꝙ non pōt attendi idealis silitudo
aut imitatio ſm illa que sunt in vno formalr̄ ⁊ in alio
tn̄ obiectiue. constat aūt ꝙ perfectiones q̄dditatiue
rerū non sunt in deo formalr̄. ¶ Ad idē arguit Sco-
tus ꝓbando ꝙ idea non sit aliud q̄ȝ creatura ipsa ob-
iectiue relucens in diuina essentia. qꝛ dicit phs 7° me-
taphysice ꝙ oīa q̄ fiunt ex vniuoco fiūt. nō solū in na-
turalib⁹ imo in artificialibus. dom⁹ eni extra [illegible]

mo q̄ est in mēte artifis obiectiue p spēm dom⁹. ⁊ ista
domus obiectiue p̄sens aīe i specie dom⁹ dr̄ idea do/
mus in mā existentis. ḡ ita erit in deo ꝙ creature p̄n/
tes sūt dīno intellectui obiectiue nō quāe i aliq̄ spec.e.
q: tūc vilesceret dīn⁹ intellectus. s; in ipsa eēntia a q̄
eadē existente re ⁊ rōne cūcta rep̄ntant̄. hꝫ vtiqꝫ crea/
ture sic intellecte erunt idee. ⁊ sic idea lapidis non sit
aliud nisi lapis ut intellectus. ❡ 2ᵒ loco arguit Aure/
olus ɔ̄ h̄ qd̄ ibidē innit̄. hꝫ respect⁹ imitabilitatis esse
habitudines formatas a dīno intellectu. Impossibile
enim est aliquē itellectū ferri sup habitudinē aut re/
spectū nisi quodā ordine rōnis p̄cognoscat extrema.
nā relationes terminos p̄supponūt ⁊ oriunt̄ ex ipsis.
sed fm te iste habitudines hn̄t ꝓ fundamento diuinā
essentiā ⁊ ꝓ terminis hn̄t creaturas. ḡ dīn⁹ intellect⁹
p̄us intelligit eēntiā ⁊ creaturas quodā ordine rōnis
q̄ formet hꝫ respectus. ⁊ p ɔ̄ns nō exigunt̄ ad hoc ut
dīna essentia rep̄ntet creaturas distincte. ❡ 2ᵒ sic. Si
respect⁹ hꝫ ponunt̄ ut diuin⁹ intellect⁹ intelligat crea
turas. sequūt̄ multa incōuenientia. Primū quidē ꝙ
indigebit alio a se ad h̄ ꝙ itelligat creaturas. Illi eni
respectus cū sint entia rōnis ⁊ entia diminuta nō p̄nt
eē ad ipsum ꝙ dīna eēntia que ꝑfectissima ē ⁊ realis/
sima nec est ens rōnis aut diminutū. 2ᵐ vo ꝙ in diui/
no intuitu erūt multa itellecta videlicꝫ eēntia. deinde
hꝫ habitudines 3ᵒ creature. 3ᵐ vo ꝙ creature reales
dependebunt ab entibus diminutis tāqꝫ exemplatū
ab exemplari. qd̄ est incōueniēs cū idee sint forme p̄n
cipales. 4ᵐ ꝙ de⁹ non poterit intelligere entia realia
nisi mediantib⁹ entib⁹ diminutis. s; oīa q̄ dicta sunt in/
cōuenientia sūt. igit̄ ⁊ ꝙ tales habitudines exigant̄.
❡ 3ᵒ arguit Scot⁹ sic. Limitatū ⁊ illimitatū solū diffe
runt penes p̄cisionē ⁊ nō p̄cisionē. exemplar eni limi/
tatū rep̄ntat vnū solū: exemplar non limitatū plura ⁊
īfinita. s; manifestū ē ꝙ silitudo limitata rep̄ntat per
suū absolutū absqꝫ oī respectu. alioquin oporteret ꝙ
cogīscēs albedinē p spēm pri⁹ cōpararet spēm ad ipsā
⁊ ita actus reflexus esset prior rō. qd̄ est impossibile. ḡ
diuina essentia q̄ est exēplar illimitatū oēs creaturas
absqꝫ respectu medio distincte ⁊ determinate repre/
sentat. sicut eni se hꝫ limitatū ad vnū p̄cise: sic illimitatū
ad plura. ❡ 4ᵒ sic. Nō pl⁹ pōt causa equoca finita q̄
infinita. sed causa equoca finita pōt absqꝫ oī respectu
medio ipsam determināte ꝓducere īmediate plures
distinctos effectus. ut sol hoīem ⁊ plantā. ḡ multo for
tius dīna eēntia poterit ꝓducere in esse intelligibili ⁊
exēplato oēm creaturā absqꝫ oī respectu ipsā deter/
minante. ❡ 5ᵒ sic. Potentialitas ⁊ cōfusio est causa ꝙ
aliquid nō possit plura distincta rep̄ntare fm p̄hm 9ᵒ
metaphisice. s; indifferentia ⁊ indeterminatio q̄ est i
dīna eēntia ad creaturas rep̄ntandū ē absqꝫ oī potē/
tialitate ⁊ ɔfusiōe. est eni determinatio potentie acti/
ue ⁊ nō ad ɔ̄dictoria. s; ad dispata. vn̄ solū tollit p̄cisi/
onē. s. ꝙ nō sic vnū rep̄ntat qn cū h̄ aliud rep̄ntet. non
ponit āt vllā cōfusionē. ḡ dīna eēntia pōt oīa ponere
eq̄ ꝑfecte in esse rep̄ntato ex illimitatiōe sicut vnū illo/
rū. ❡ 6ᵒ Si relationes rōnis reqrerent̄ in dīna eēntia
ad h̄ ꝙ intellect⁹ p eas ferret̄ in creaturas: q̄rēdū eēt
p qd dīn⁹ itellect⁹ itelligeret eas. aut eni p suā eēntiā
aut p alias habitudines aut p seipsas. Non pōt poni
3ᵐ q: tūc vilesceret dīn⁹ itellect⁹ mot⁹ ab itellectis mi/
nime entitatis. Nec 2ᵐ q: tunc quereret̄ p quid intelli/
geret illas habitudines ⁊ ꝓcedere t̄ in infinitū. ḡ relin/
quit̄ ꝙ p essentiā suā intelligit habitudines q̄ sūt plu/
res absqꝫ oī respectu medio. igit̄ a silī pōt intelligere
oēs creaturas sine respectu medio ❡ 7ᵒ Aut essentia
sil̄ cū illis habitudinibus erit p̄ncipiū cognoscēdi cre/
aturas. aut sole habitudines iste. aut eēntia sola sum/
pta precise. s; nō pōt dici p̄mū. q: vnius simplicis act⁹
oportet ponere vnū p se p̄ncipiū. relatio aūt hꝫ nō fa
cit cū eēntia vnū p se nec p̄ mō nec 2ᵒ mō. imo accidit
sibi ex pte intellectus nec inest sibi per se aut ex nā rei
Nec pōt dici ꝙ sola relatio sit principiū. q: cū de⁹ na/
turali intellectiōe intelligat creaturas. sequit̄ ꝙ ens
diminutū ⁊ ens rōnis esset cā entis realis. Relinqui/
tur ḡ ꝙ sola eēntia absqꝫ oī relatione sit principiū co/
gnoscēdi creaturas distincte. ❡ 8ᵒ In relationib⁹ de
3ᵒ modo. s. mensurati ad mensurā ē tm̄ relatio ex pte
vnius extremi q: ex pte mēsurati ita ꝙ alterū. s. men
sura illū respectū terminat p suā absolutā rōnē. s; cre
ature referunt̄ ad deū tāqꝫ exēplata ad exemplar in
3ᵒ modo relatiuorū. ḡ dīna eēntia erit exēplar omniū
absolutū. ❡ 9ᵒ Aut hꝫ habitudines sūt obiecta cogni/
ta aut rōnes cogīscendi aut cognitiones creaturarū.
Nō duo p̄ma. q: tūc ordinarent̄ ad creaturaꝝ cogni/
tionē ⁊ essent priores. ⁊ p ɔ̄ns cū plurificato priori plu/
rificaret̄ posteri⁹ essent plures intellectiones creatura/
rū. ⁊ nō intelligeret de⁹ vna intellectiōe simplici oēm
creaturā. nec pōt dici ꝙ hꝫ habitudines sint ipsa itel/
lectio creature. tū q: tūc essent plures intellectiones
ut dictū est. tū q: itellectio creature ē aliqd reale ab/
solutū. ⁊ p ɔ̄ns nō ē respect⁹ rōnis. igit̄ tales habitudi
nēs nō sūt ponēde. hec ille. Sciēdū tn̄ ꝙ septē vltime
rōnes sūt Scoti quas Aureol⁹ dicit concludere. ❡ 3ᵒ
loco ꝓbat Aureol⁹ ꝙ idea nō ɔcludat talē respectū.
primo sic. Idea ⁊ exēplar est illud in deo qd̄ imitatur
oīs creatura. s; manifestū est ꝙ creature nō imitant̄
respectus rationis. imo ipsam nudam essentiam di/
uinitatis. non enim creature imitantur illos respect⁹
imitabilitatum sed substractum hꝫ respectibus. ergo
isti respectus accidūt formali ratiōi ipsius idee. ❡ 2ᵒ
sic. Sicut color est visibilis in 2ᵒ modo per se. nō quia
respect⁹ visibilitatis sit infra q̄dditatē coloris neqꝫ vi/
sus attingit colorē cū respectu visibilitatis. sed ipsum
colorē absolutum: sic creature imitantur diuinā eēn/
tiā absolutam ab oī respectu q̄uis statim possit con/
surgere apprehensio respectus imitabilitatis. ⁊ fm h̄
non est de formali rōne idee quā imitant̄ creature ali
quis respectus rōnis. ❡ 3ᵒ Idee sunt forme principa/
les nō formate quarū visio est btīfica. ut pꝫ ex dictis
Aug⁹. s; manifestū est ꝙ hꝫ respect⁹ rōnis nō sunt for
me p̄ncipales. imo entia diminuta ⁊ fm rōnē tm̄. nec
taliū respectuū visio est beatifica. s; soli⁹ diuinitatis.
tales etiā respectus sunt fabricati per intellectū. non
igit̄ sūt idee de quib⁹ loquitur Aug⁹. ❡ 4ᵒ Idee fm
Augᵐ interp̄tant̄ spēs siue forme in latino. s; constat

q nomen speciei vel forme convenit alicui absoluto. nec proprie congruit respectibus rationis. vnde tales respectus rationis non possunt dici proprie forme creaturarum. utpote ratio hominis vel forma rose. igitur non in talibus respectibus consistit ratio idearum. hec ille. Multa alia arguit utpote q non sint plures idee. sed omnes habent vnicam ideam. et iterum q non ideo cognoscit deus res quia cognoscit illos respectus. et multa talia superius tacta. ¶ Contra 6am conclusionem arguit Aureolus. quia ibi dicitur q omnia que sunt in deo ut intellecta sunt in eo vita. querit enim quid intelligo per esse intellectum. aut enim illud quod terminat diuinum intuitum. aut illud quod existens extra intuitum dicitur denominatiue et equiualenter cognosci. Si accipitur primo modo. tunc verum est q intelligere et intellectum sunt idem in deo. non tamen per hoc poterit probari de eo quod factum est et creatum q sit in deo vita. cum illud tale non terminet diuinum intuitum. nec primo nec 2o ut alias probasse se dicit. Si vero 2o modo sumitur intellectum. sic non est verum q idem sit diuinum intelligere et suum intellectum equipollenter et denominatiue. quia creature ut sunt in proprio genere hoc modo sunt intellecte. et per consequens non probatur q creature sint in deo vita. sed manifestum est q non pluribus modis potest accipi intellectum siue quod intelligitur. ergo ex ista propositione scilicet q intellectus et intelligere et intellectum sunt idem in deo. non plene probatur aut declaratur q creature sint vita in deo. ¶ 2o arguit sic. Illud quod verificatur de re non oportet verificari de sua similitudine. nec econtra. non enim Hercules est in se lapideus quamuis eius imago sit lapidea. nec imago eius est carnea quamuis ipse sit carneus. sed non aliter res sunt in deo nisi quia deitas est earum similitudo. ergo non sequitur q res sint vita quamuis similitudo earum que est diuinitas sit quedam summa vita. ¶ 3o. Similitudo correspondet ei cuius est similitudo. et non econtra. vnde similitudo non debet esse contraria aut opposita rei cuius est similitudo. sed esse vitam est contrarium et repugnat lapidi. ergo non potest dici q lapis sit vita vel viuens ratione sue similitudinis: que est diuinitas. ¶ 4o sic. Sicut se habet lapis ad similitudinem per quam est in intellectu creato. sic se habet quamuis eminentius ad similitudinem per quam est in intellectu diuino. sed Aristoteles dicit q lapis non est in anima sed species lapidis. ergo similiter possumus dicere q lapis non est in deo sed similitudo lapidis. et per consequens non est vita in eo. ¶ Confirmatur. quia nullus dicit q domus vel archa in mente artificis sit vita. ¶ Contra 7am conclusionem arguit. quia ibi distinguitur de esse creature. illa inquit distinctio non est. falsum enim est q esse creature possit abstrahi in communi ab esse in deo in se. et quia nihil commune secundum rationem potest esse respectu similitudinis lapidis eminenti que est in deo et est diuinitas et respectu lapidis in propria natura existentis nisi sola communitas nominis. vnde non potest aliquis conceptus formari communis ad illud et istud sicut homo reperit aliquem conceptum communem homini et ipsi speciei hominis. si enim posset aliquis conceptus formari de re. et eius similitudine diminuta seu eminenti illud predicaretur de eis quidditatiue. interroganti enim quid sit similitudo albedinis posset responderi q est quedam albedo. Et similiter interroganti de vera albedine responderetur q est quedam albedo. et sic illa communis albedo abstracta ab his duobus predicaretur in quid quod est impossibile nam tunc haberet rationem generis vel speciei. et secundum hoc albedo et eius species haberent vnum genus et propinquius quam albedo et nigredo. et ita idem esset sub generibus disperatis. nam albedo esset sub colore et suo illo abstracto conceptu. igitur a re et a sua similitudine non potest abstrahi talis communis conceptus. sed lapis in deo non est aliud quam eminens similitudo lapidis. non igitur potest aliquod vniuersale aut commune importatum per lapidem abstrahi a lapide ut est in deo et ut est in propria natura. sed est sola communitas nominis impositi. non solum ad significandum rem. immo etiam suam similitudinem. hec ille. ¶ Ulterius potest non immerito dubitari de hoc q dicit sanctus Tho. in illa 7a conclusione. scilicet q si de ratione rerum naturalium non esset materia omnino res esset verius in deo quam in propria natura. secundum hoc cum materia non sit de ratione angeli. sequitur q angelus veriori modo erit in verbo quam in se. non solum quo ad veritatem ipsius esse. immo etiam q deus erit verius angelus quam angelus creatus si materia solum impedit ne deus sit verior lapis quam ille qui est creatura. ¶ Sed ad ista respondetur. primo ad ea que primum contra primam conclusionem inducuntur. Et ad primum quidem negatur antecedens. nam sanctus Tho. probat quomodo omnes perfectiones in deo preexistunt primo contra gentiles ca. 28o et 31o. Et prima parte q. 4. arti. 2o. Quicquid enim perfectionis est in effectu oportet inueniri in causa effectiua vel secundum eandem rationem. si sit agens vniuocum ut homo generat hominem. vel eminentiori modo si sit agens equiuocum. sicut in sole est similitudo eorum que generantur per virtutem eius. manifestum est enim q effectus preexistit in causa agente cum ergo deus sit prima causa effectiua rerum omnium. oportet perfectiones in deo preexistere secundum eminentiorem modum. quomodo autem perfectiones que in rebus habentur distincte in deo sint vna simplex. ostendit sanctus Tho. primo contra gentiles ca. 31o per tria exempla. primum est q sicut calor et siccitas que in igne sunt qualitates diuerse soli attribuuntur per vnam virtutem. ita omnium perfectiones que rebus aliis secundum diuersas formas conueniunt deo secundum vnam eius virtutem que est eius essentia necesse est attribui. 2m est de virtutibus cognoscitiuis. intellectus enim vnica virtute cognoscit omnia que pars sensitiua diuersis potentiis apprehendit. et etiam multa alia Intellectus etiam quanto fuerit altior tanto aliquo vno plura potest cognoscere ad que cognoscenda intellectus inferior non pertingit nisi per multa. hec illi. Etiam prima parte q. 55. arti. 3o ad 3 ostendit quomodo prudentia hominis licet sit vna simplex qualitas continet in se perfectionem particularis prudentie que est in leone quantum ad actum magnanimitatis et perfectionem eius que est in vulpe ad actus cautele. et sic de aliis. 3m exemplum est in virtutibus operatiuis humanis. potentia enim regis ad omnia illa extendit ad que diuerse sub ipso potestates ordinantur. hec. sic igitur deus per vnam simplex esse suum omnium perfectionem possidet quas res alie multo minorem per quedam diuersa sortiuntur. hec ille. Etiam 4o ca. 13. dicit. Diuersas namque perfectiones quas res create per multas obtinent formas deo competunt secundum vnam et simplicem eius essentiam. homo enim per aliam formam viuit et per aliam

est sapiētia. ꝛ p aliā est iust⁹ q̄ oīa deo p suā eēntiā cōue-
niūt. ei⁹ eni eēntia nr̄am excedit. ita ꝙ illud ad quod
eēntia nr̄a nō sufficit scʒ scire ꝛ iustū esse: de⁹ ſm suā
eēntiam hʒ perfecte. hec ille. Cū igit̄ tam clare decla-
ret quō ꝛ quid ē dictu perfectiones oīuʒ rerū in deo
preexistit. si et h̄ ꝓcedat ad declarādū quō idem est
ꝓpria similitudo diuersoꝝ non declarat difficile p diuī-
cili⁹. sed p manifesti⁹ ut videt̄. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ missio
ibidē posita bona ē. potētia eni regis ꝯtinet potentiā
senescalli ꝛ comitis ꝛ quālibet excedit. ꝛ licʒ ille potē-
tie i ipso nō sint distincte ſm rē: tn̄ ſm rōnem distincte
sunt. ꝛ ideo potētia regis pōt accipi ut ꝓpa rō poten-
tie comitis ꝛ senescalli. ꝛ similr̄ prudētia hoīs ut ꝓpa
ratio prudētie leonis ꝛ vulpis. ut sctūs Tho. dicit pri-
ma pte. q. 55. vbi supra. Et cū improbat̄ hoc. qꝛ q̄libet
illarū perfectionū est tota dei eēntia ſm rem. ꝯcedit̄.
ꝛ ideo ꝯcedit̄ ꝙ ſm rē pfectio sapiētie in deo est oīuʒ
rerū silitudo ꝛ eadē dissilitudo ꝛ idē exēplar qḋ diui-
na eēntia. ꝛ eodē modo dico de bonitate dei ꝛ sic de
alijs. qꝛ tamē vna illarū pfectionū ſm suā rōnem nō
dicit oēm modū pfectionis diuine eēntie. sʒ aliū mo-
dū dicit vna pfectio. ꝛ aliū alia pfectio. essentia vero
non ē ꝓpria ratio hui⁹ uel illi⁹ creature absolute ſm
ꝙ ē vsqueq̄ꝙ pfecta. sʒ put hʒ istū modū perfectiōis
uel illū qui ei cōpetit ſm rōnem hui⁹ pfectionis ꝛ non
ſm rōnē illi⁹. ideo nō sequit̄ ꝙ quelibet perfectio ſm
suā rōnem sit exēplar oīuʒ: sed vita viuentiū. sapien-
tia sapientiū. iusticia iustoꝝ. nec per ꝯn̄s ꝙ sit ibi plu-
ra exemplaria ſm rem. nec multa vni⁹ ſm rōnē. Sci-
endū tn̄ ꝙ non intelligit sctūs Tho. ꝙ ex distinctione
attributorum ꝛ suarū perfectionū veniat distinctio
idearum: ita ꝙ intellect⁹ diuin⁹ p̄mo distinguit attri-
buta ꝛ perfectiones suas ſm rōnem ꝛ postea recipiat
de illa multitudine perfectionū aliquas dimittendo
alias ut inde formet ideas sic vident̄ ptendere exem-
pla posita de numeris magnis respectu minorū quo-
modo est in magno numero sumptis aliq̄b⁹ vnitatib⁹
ꝛ alijs dimissis. sed intendit ꝙ de⁹ intelligendo essen-
tiā oīmodē factā nulla p̄uia distinctione rōnis facta
de pfectione sua intelligit oīa q̄ essentia sua eminent̄
cōtinet ꝛ perfecte repn̄tat. hꝯ aūt sūt oēs pfectiones
ꝛ quidditates creabiles: ꝛ oēs respect⁹ reales seu ra-
tionis ꝛ oēs negationes. oīa eni talia diuina essentia
sufficiētissime representat ꝛ distinctissime. ipsa igitur
diuina eēntia sūpta ꝓut cōtinet supeminent̄ ꝛ repn̄-
tat ut perfectissima silitudo q̄dditatē lapidis est ratio
ꝓpria lapidis. ꝛ ita de alijs q̄dditatib⁹. cū aūt diuina
essentia sic sumitur scʒ ut p̄cise continet ꝛ repn̄tat la-
pidē. ipsa tota sumit̄ ſm rē: sed non totalr̄. qꝛ licʒ nō
accipiat̄ pars eēntie. aut solum vnū attributum alijs
dimissis. imo capiatur tota realitas diuine nature. tn̄
ipsa capit̄ ac si esset quid finitū adequatū lapidi. quia
sumit̄ ut repn̄tat lapidē p̄cise. ꝛ nō ut continet aut re-
pn̄tat alia q̄ sunt extra rōnem lapidis. h̄ autē fit. qꝛ su-
mitur cū respectu ꝓportionis ꝛ imitabilitatis ad la-
pidē. sicut eni lapis defectiue ꝛ nō plene repn̄tat eēn-
tiam diuinā. ita eēntia diuina iperfecte repn̄tat̄ a la-
pide. ꝛ ideo ipsa pōt sumi cū tali respectu imitationis
impfecte a lapide. ꝛ h̄ est sumere eā totā nō totaliter.
non ḡ itelligit sctūs Tho. ꝙ vna diuina pfectio sit per-
fectio lapidis. ꝛ alia sit ratio aīalis. sed intēdit ꝙ eēn-
tia diuina ut ꝯtinet pfectionem lapidis p̄cise est ꝓpa
ratio lapidis mō p̄dicto. ꝛ ideo argumētū in falso fū-
datur. qꝛ nō vadit ad mentem sci Tho. Sciendū etiā
ꝙ diuina eēntia nālr̄ ꝛ nō ſm arbitriū voluntatis
repn̄tat quidditates rerū creabiliū. ꝛ ideo sumendo
ideam ut ē rō quidditatis p̄cise ipsa precedit actū in-
tellect⁹ ꝛ voluntatis. sed eēntia diuina non nālr̄ sʒ
ſm arbitriū volūtatis repn̄tat quidditatē sub existē-
tia. ꝛ silr̄ enūciabilia ut sunt vera uel falsa. diuina
eni eēntia non nisi libere repn̄tat lapidē eē uel nō esse
ꝛ ita de alijs enūciabilib⁹. imaginandū est eni ꝙ intel-
lect⁹ diuin⁹ p̄mo itelligit eēntiam suā absolute. 2° in-
telligit eā ut ꝯtinet perfectiōes cōicabiles creaturis
cōes scʒ actū ꝛ esse ꝛ viuere ꝛ hꝯ. 3° intelligit eā ut cō-
tinet ea que sūt de q̄dditate lapidis. ꝛ ad ista nihil fa-
cit actus voluntatis. sed oīa ista mere nālr̄ repn̄tat
essentia diuina. 4° intelligit eēntiam ut cōtinet quid-
ditates cū earū ꝓprietatib⁹ ꝛ accn̄tib⁹ existentijs ꝛ hꝯ
ꝛ ad h̄ facit actus volūtatis. ꝙ enim intelligat̄ quid-
ditas lapidis subesse: uel in tali tēpore causanda ꝛ hꝯ
istam ꝯplexionē non repn̄tat diuina eēntia naturalr̄
sed ſm arbitriū volūtatis inq̄ꝫtum volūtarie accipit̄
per intellectū eēntia diuina ut cōtinet tot uel tot: aut
nudā quidditatem lapidis: aut quidditatem sub esse.
¶ Ad 3ᵐ dicitur ꝙ exēpla sūt satis bona. licʒ enim sit
differentia inter exēpla ibi posita. ꝛ illud ꝓpter quod
datur exemplū sicut est de omni similitudine reperta
in creatis: tamē in hoc est similitudo. ꝙ quia actus p-
fectus eminent̄ continet actū imperfectum. ideo po-
test accipi ut propria ratio illius: si actus pfectus ac-
cipiatur non absolute sed cum certa proportione scʒ
q̄ꝫtum ad illud in quo assimilatur ei actus imperfe-
ctus. vnde sctūs Tho. prima parte. q. 55. arti. 3° ad 3ᵐ.
dicit: Idem inquit non potest esse pluriū propria ra-
tio adequata. sed si sit excellens potest idem accipi ut
propria ratio ꝛ similitudo diuersorum: sicut in homi-
ne est vniuersalis prudentia q̄ꝫtum ad omnes actus
virtutum. ꝛ potest accipi ut propria ratio ꝛ similitudo
particularis prudentie que est in leone ad actus ma-
gnanimitatis. ꝛ eius que est in vulpe ad actus caute-
le ꝛ sic de alijs. ꝛ similiter diuina essentia accipitur ꝓ-
pter sui excellentiam ꝓpria ratio singulorum. quia in
ea est vnde singula sibi similentur ſm proprias ratio-
nes. hec ille. Ex quo patet ꝙ exempla de homine re-
spectu plante. ꝛ de diuina eēntia respectu creatura-
rum sunt satis bona. non enim attenditur similitudo
q̄ꝫtum ad hoc ꝙ imperfectum sic uel sic contineatur
in actu perfecto scʒ quidditatiue uel tanq̄ꝫ pars. sed
quia vnū ē in alio simili modo uel altiori. ꝛ ideo exem-
plum de prudentia hoīs ꝛ prudentia particulari be-
stiarū est ꝯueniens. quia sicut prudētia vulpis ꝯtinet̄
eminenter non q̄dditatiue nec tanq̄ꝫ pars integralis
in prudētia hoīs. ita sapiā creata ī deo. verūtn̄ adhuc
nec istud nec illud exēplū ē ꝓpriū. qꝛ lʒ prudētia vul-
pis ꝯtineat̄ eminent̄ in prudētia humana q̄ ad aliqua

non tñ forte quo ad ei⁹ differẽtiam positiuã. nec etiã planta in hoĩe. ⁊ iõ homo nõ põt ꝓprie accipi ut specifica ratio plante. nec prudẽtia hoĩs ut perfecta prudentie vulpis. sed rõ eo. s ad q̃ talis. sꝫ q̃ quicquid est in creatura totũ eminenẽ est in creatore: iõ diuina essentia potest accipi ut ꝓpria rõ oĩuꝫ tã n q̃ ad genus q̃ ad spẽm ꝗ quo ad drĩam. ⁊ hoc notauit scũs Tho. pmo ɔtra gentiles. vbi allegaui ꝓ pma ɔ̃ne cũ dicit ꝙ hõ põt accipi ut ꝓpria rõ aĩalis irronalis: puta canis. nisi supadderet drĩam positiuã scꝫ si canis non haberet in se nisi h̄ quod est eẽ viuere ⁊ sentire ⁊ defectũ rationis. ⁊ non ɔtraheret li sentire per aliqd positiuũ. ⁊ iõ licꝫ inferiora sint in nã angelica eminenter: nõ tñ eẽntia angeli est ꝓpria ratio oĩuꝫ inferiorꝫ ad eum. nec per essentiam suã hꝫ de illis ꝓpriã cognitione. vnde scũs Tho. pma pte. q. 55. arti. pmo. ad 3ᵐ ait. Ea que sunt infra angelũ. ⁊ ea que sũt supra ipsum sũt quodãmõ in substãtia eius. nõ quidẽ pfecte nec ẞm ꝓpriã rõnẽ cũ essentia angeli finita existens ẞm ꝓpriam rõnẽ ab alijs distinguatᷣ. sꝫ ẞm quandã rõnẽ cõem. In eẽntia aũt dei sũt oĩa pfecte ⁊ ẞm ꝓpriam rõnem sic in pma ⁊ vlĩ potẽtia opatiua a q̃ pcedit qcqd ẽ in qcũqꝫ re uel ꝓpriũ uel cõe. ⁊ iõ de⁹ p eẽntiã suã hꝫ ꝓpriã cognitionẽ de reb⁹ oĩb⁹. nõ aũt angel⁹ sed solã cõem. hec ille. Itẽ. q. 84. arti. 2º ad 3ᵐ dicit. Quelibet creatura hꝫ eẽ finitũ ⁊ determinatũ. vñ eẽntia supioris creature ⁊ si habeat quandã silitudinẽ inferioris creature, put coĩcant in aliq̃ gñe. non tñ cõplete hꝫ similitudinẽ illi⁹ qꝛ determinatᷣ ad aliã spẽm pterꝙ̃ spẽs inferioris creature. sed eẽntia diuina ẽ pfecta silitudo ꝗtum ad oĩa q̃ in reb⁹ inueniũtur sicᷣ vlẽ pncipiũ. hec ille. Idẽ ponit de veritate. q. 8. arti. 8º ad 2ᵐ. ꝗtum ad illud qd̄ dixi de angelo. ¶ Ad ea q̃ 2º loco ɔtra istã ɔ̃nem iducũtur dicitᷣ. Ad pmũ qdẽ negatᷣ hᵒᵐ. nõ eni diña eẽntia sub q̃libet rõne pfectionis ẽ oĩuꝫ silitudo aut exẽplar. sed sub rõne vite ẽ exẽplar viuentiũ. nõ aũt lapidũ aut elemẽtorꝫ. Et cũ dicitᷣ ꝙ essentia sub q̃libet rõne est illimitata ⁊c. dico ꝙ diuinitas sub rõne sapie nõ dicit qd illimitatũ. nec simpliciter pfectũ. ut eni dicit scũs Tho. pma pte. q. 28. arti. 2º ad 3ᵐ. Si i pfectione diuine eẽntie nõ cõtineretᷣ plus ꝗ̃ illud qd̄ ipoztatᷣ noĩe sapientie. diuina eẽntia non eẽt qd pfectum. nõ tñ seqtur ꝙ diña eẽntia sub rõne sapie sit qd finitũ uel limitatũ. sed solũ ꝙ nõ ex illa rõne hꝫ ifinitatẽ. sed quia ɔtinet oẽm modũ pfectionis iõ est infinita ⁊ illimitata. si tñ diña eẽntia non plus haberet ꝗ̃ illud qd̄ hꝫ ex rõne sapientie eẽt ꝓfecto qd finitũ ⁊ limitatũ: ⁊ sic patet ꝙ nõ quelibet pfectiõis rõ est oĩuꝫ exẽplar nec eẽntia sub q̃libet rõne. Intelligẽdũ etiã ꝙ pfectiones aut attributa nõ sũt idee sꝫ eẽntia ut fundatiua rõnũ attributaliũ ⁊ prehabet i se pfectiones coĩcabiles creaturis ut ꝓus dicebatᷣ. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ eẽntia diña sub rõne diuinitatis nulli⁹ ẽ exemplar ꝓprium aut ꝓpria rõ alicui⁹ sic ꝙ aliqd assimiletᷣ deo sub illa rõne. qꝛ solus de⁹ est deus. sed diuinitas ẽ exemplar aliorꝫ sub rõnib⁹ pfectionũ coĩcatarũ creaturis q̃ sũt eẽ viuere cogñscere sapere iustũ eẽ ⁊ hꝫ. Et ad ꝓbationẽ dicitᷣ ꝙ diuinitas suã nobilissimã rõnem nulli cõmunicauit. nec creatura ei⁹ ẽ capax illi⁹. ⁊ iõ nõ mirũ si per illã non ẽ illimitatio creature formalr. ita ꝙ creatura simuletᷣ deo i rõne diuinitatis. Et ad illud qd̄ addiᵗ dico ꝙ aliue rõnes pfectionũ puta sapie scie ⁊ bonitatis ꝙ sint exẽplaria sub rõne sapie uel iustitie. sꝫ verũ est ꝙ diuina sapia ex rõne sapie hꝫ ꝙ sit silitudo. ⁊ ꝙ repñtet sapias. sed ex h̄ ꝙ ẽ diuina habet ꝙ sit sapientia subsistens. ⁊ dicitur ꝙ sit exẽplar aliarũ. vñ rõ diuinitatis non dat diue sapie ꝙ repñtet sapientias creatas sed ꝙ illa repñtatio sit repñtatio exẽplaris forme. nõ tñ sequitᷣ ꝙ rõ diuinitatis sit exemplaris. sed ꝙ sit causa alicui⁹ req̄sita ad exẽplar. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ p rõnem diuinitatis nõ est deus formalr oĩs entitas eminẽter sꝫ forte illatiue. bene eni seqtur: si est de⁹ ꝙ sit sapiens bon⁹ iust⁹ viuẽs. licꝫ p rõnem diuinitatis nõ sit formalr iust⁹. sꝫ p rõne iustitie. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ꝓpie loquẽdo diuisio ibi data ẽ insufficiens. nec eni rõ diuinitatis ꝓprie subsernitᷣ alijs. nec ꝓpe ex alijs integratᷣ. sed ad bonũ sensũ ɔcedit̃ prima pars scꝫ ꝙ rõ diuinitatis aliis subsernitᷣ inq̃tũ est scꝫ alijs prior ẞm intellectũ. Sed ad iprobationẽ huius ptis: ad pmã ꝓbationẽ dicitᷣ ꝙ exẽplar dicit habitudinẽ repñtatiui ⁊ dicit cãlitatem respectu exẽplati ẞm ꝙ dicit scũs Tho. de veritate q. 8. arti. 8º ad pmũ. Dico ẽ ꝙ de⁹ ẽ cã exẽplaris ex pte diuinitatis q̃ ad 2ᵐ. sed nõ q̃ ad pmũ. sꝫ poti⁹ p rõnes perfectionũ coĩuꝫ deo ⁊ creaturis cuiusmodi sũt eẽ viuẽ. Ratio eni diuinitatis non ẽ silitudo creature. sꝫ rõ sapie. Ad 2ᵃᵐ dicitᷣ ꝙ deus est cã finalis sub rõne sũmi boni formalr licꝫ illatiue sub rõne diuinitatis sit vltim⁹ finis. Ad 3ᵃᵐ dicitur ꝗ̃ cũ dicitᷣ ꝙ rõ sapie est exẽplar. uel ꝙ diuinitas sub ratione sapientie est exemplar. nõ est sensus ꝙ hõ ratio que est operata per intellectum sit exemplar uel causa ꝙ deus sit exemplar rerum. sed est sensus ꝙ diuina essentia ex hoc ꝙ habet in se vnde tales rationes sibi cõueniant scꝫ hõ perfectionũ in creaturis repertarum. puta esse viuere sapere ⁊ hõ. est exemplar rerum. vnde ẞm ꝙ in ea est ꝙ possit representari per rationem sapientie ẽ exemplar talis creature. ⁊ non ẞm ꝙ in ea ẽ ꝙ possit representari per rationem vite. non enim ɔceptus fabricati per intellectum sunt exemplaria rerum. sed diuina essentia que illis omnib⁹ corñdet. ⁊ ẞm ꝙ distinctis correspõdet dicitur distincta exemplaria ẞm rationem. ¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ quicquid sit de primo membro diuisiõis ibi posite. quia de illo prolixior erit sermo. concedatur 2ᵐ scꝫ deum esse exemplar lapidis ⁊ deum esse exemplar rose. ille inquã due habitudines importate fundantur in diuina essentia ẞm diuersas rationes modo preexposito. alia enim ẽ perfectio rose a perfectione lapidis: que quia i deo eminẽter preexistunt ideantur ⁊ exemplantur a diuina essentia illas perfectiones indistincte ẞm rem licꝫ distincte ẞm rationem ɔtinente. Et cum probatur oppositum. dico ꝙ processus ille fallit inniti tur intellectui. non enim intelligitur aut nñio ꝙ diuina eẽntia sit exẽplar rerũ per aliquid ab intellectu fabricatum aut p aliqd hõ eẽ diminutũ sꝫ p suã realẽ pfectionẽ q̃ illis ɔceptib⁹ verissime corñdet sic sigtũ signo inadequate signum

ut dictū fuit superi⁹. ¶ Ad argumēta ɔtra 2ᵐ et 3ᵐ
ēnos ꝓ inducta dicit̄ ꝙ eēntiā diuinā repn̄tare aliqd
distincte pōt ɔtingere ꝛ intelligi dupliciter. Primo mō
ꝙ repn̄tat illud nō solū ɔfuse ꝛ in vniuersali. imo ꝓpe
ꝑfecte ꝛ in actu ꝗtū ad oīa in quibus differt ab aliis
in gen⁹ uel spēm aut numeꝝ. 2ᵒ mō ꝙ repn̄tat illud
alio mō ꝗ̄ repn̄tet alia: ita ꝙ ut repn̄tat illud distingui-
tur a se ut repn̄tat alia ꝛ ē quasi distincte rōnes ut est
rō illi⁹ ꝛ ut est rō alioꝝ. hoc supposito dico ꝙ diuina
essentia se sola id est per suū absolutū distincte repn̄-
tat oīa causabilia ꝑ mō. nec respect⁹ rōnis aliqd fac-
it ad h̄. sed sumendo distincte repn̄tare 2ᵒ mō dico
ꝙ respect⁹ rōnis dant sibi ꝙ distincte repn̄tet diuer-
sa. nā illud qd̄ repn̄tat lapidem diuino itellectui: ꝛ il-
lud quod repn̄tat rosā. non aliter distinguūtur a deo
ꝗ̄ per respect⁹ rōnis ad repn̄tata p eā. ipsa eni sum-
pta ut repn̄tat rosam nō repn̄sentat lapidē: ita ꝙ per
illū respectū ad rosam efficit̄ rō rose distincta a rati-
one lapidis: sic forma domus i mēte artificis ē quali-
tas simplex carēs partib⁹: ꝛ tn̄ repn̄tat distincte om-
nes fenestras ꝛ oēs cameras ꝛ officinas dom⁹ primo
modo sumēdo distincte repn̄tare. nec ad distincte re-
presentandū illo mō indiget aliq̄ respectu rōnis. ve-
rūtamen ipsa non efficit̄ rō ꝓpria p adequationē isti
fenestre uel illi camere: nisi cum sumit̄ sub uel cum
respectu ad fenestrā. sic eni sūpta est ratio fenestre ꝛ
non colūne. quia ad solā fenestrā h̄z respectū ꝑdictū
ꝛ ipsa intellecta cū tali respectu intelligit̄ ut rō fene-
stre distincta a rōne colūne. Ita in ꝓposito ɔsimilit̄ ē
dicendū de diuina eēntia. ipsa eni intellecta ut imita-
bilis ab aliquo p modū vite ꝛ sensus ꝛ rōnis intelli-
git̄ ut adeq̄ta rō hoīs. intelligere aūt eā ut aliter imi-
tabilem ē intelligere eā cū tali habitudine uel respe-
ctu. Tunc ad argumēta inq̄tū infringere moliūtur
mentē istā. dicit̄ ad ꝑmū ꝙ ille respect⁹ non dat diui-
ne essentie ꝙ repn̄tet creaturā. sed pluralitas respe-
ctuū facit ꝙ diuina eēntia sit plures idee. ꝛ ut argu-
ens dicit distinguit quodāmō ꝓm rōnē diuinā eēntiā
in plura exēplaria: nec diuina eēntia eēt distinctum
exēplar ꝛ ꝓpriū lapidis p adequationē nisi ut se h̄ns
in tali ꝓportione uel habitudine ad lapidē lic3 nō per
illū respectū repn̄tet. non tn̄ sic ē intelligēda illa diui-
sio ꝙ diuina eēntia per illos respect⁹ diuidat̄ intrin-
sece in plura quoꝝ alterū solū repn̄tet bouē ꝛ alterū
solū rosā ut arguens fingit. s3 isto modo ꝙ tota eēn-
tia sumit̄ sub q̄libet respectu. tn̄ sub vno illoꝝ sumit̄
ut ꝑhabet in se perfectionē hui⁹ creature puta rose. ꝛ
sub alio ut prehabet ꝑfectionē alteri⁹. ꝛ ideo p respe-
ctus illos nō diuidit̄ diuina ꝑfectio in se: sed sumitur
in cōparatione ad diuersa q̄ vnitissime in se ꝑhabet ꝛ
que ad ea deducta sūt ut ab exemplari. ꝛ iō p3 ꝙ illa
aᵒʳ est falsa q̄ 2ᵐ mēbrū illi⁹ diuisionis ꝑncipalis ipro-
batur. sc3 nihil dat alicui ꝛc̄. vn̄ distinctio idearū p re-
spect⁹ nō sic ē intelligēda ꝙ illi respect⁹ scindant es-
sentia in petias. s3 q̄si extrinsec⁹ assistētes ut linee ab
eodē centro indiuisibili ꝓcedentes ad diuersa termi-
nate: ꝛ sic essentia diuina cū vno illoꝝ distinguit̄ a se-
ipsa uł alio sūpta. ¶ Ad 2ᵐ cōcedit̄ totum sc3 ꝙ sicut
species itellect⁹ nostri suo solo absoluto repn̄tant la-
pidem. ita diuina eēntia. sed tn̄ q̄nq3 species nr̄i intel-
lect⁹ est ꝓm se adequata lapidi. iō seipsa distincte rep-
sentat lapidē. ꝛ ꝓm se est ꝓprium repn̄tatiuū lapidis.
q̄nq3 vero non est distinctum exēplar nisi sub certa
ꝓportione ut dictū est. ꝛ ideo ꝙ diuina eēntia ꝓm se
nō est adequata lapidi. sed superexcedit in repn̄tando
multa alia ꝑfectiora lapide. iō lic3 seipsa distincte re-
pn̄tet lapidē. non ē ꝓpa similitudo lapidis ut oīmode
facta. nec ꝓm totū modū sue perfectionis. s3 ut acce-
pta cū habitudine ꝛ ꝓportione lapidis ad eam. ¶ Ad
3ᵐ negat̄ hᵒʳ ꝑ. non dicim⁹ ꝙ diuina eēntia non repn̄-
tet distincte creaturā p suum absolutū. sicut arguēs
nobis iponit. sed dicim⁹ ꝙ non ē distinctū ꝛ appropri-
atū exēplar lapidis nisi sumatur cū tali ꝓportione uł
habitudine. differt eni aliquid eē ꝓpriū exemplar ꝛ
distinctū. ꝛ distincte uel ꝓprie repn̄tare. repn̄tare eni
ꝓprie uel distincte ē repn̄tare ꝓpria rei quib⁹ ab aliis
distinguit̄. sed eē ꝓpriū ꝛ distinctū exēplar ē approp-
ari q̄dāmō alicui ꝙ nō alteri. ꝑmū istoꝝ cōpetit diue
eēntie p suū absolutū. sed 2ᵐ per respectum uel habi-
tudinē quā h̄z ad vnā creaturam ꝛ nō ad aliā. non tn̄
intelligo ꝙ eēntia diuina cū tali respectu sit ꝓpria et
adequata rō alicui⁹ isto mō ꝙ ille respect⁹ simul cum
eēntia ɔstituāt ꝓpriā rōnem alicuius creature. s3 isto
mō ꝙ cū essentia intelligit̄ cointellecto tali respectu
ipsa intelligit̄ ut ꝓpa rō rei adequata ꝛ idea ei⁹. verbi
grā. cū diuin⁹ itellect⁹ concipit eēntiā suā ut ē viuēs
ꝛ cognoscēs concipit rōnem aīalis. ad quē actum in-
telligendi statim seq̄tur respect⁹ aīalis ad formā quā
de⁹ ɔcipit sic repn̄tati ad suū repn̄tatiuū. sup illū actū
vero ꝛ sup formā illā cōceptā ꝛ sup respectū ꝑdictū
diuin⁹ intellect⁹ reflectit̄ lic3 ibi non differat act⁹ re-
spectus a reflexo. nec sit ibi discursus aut successio
lic3 successiue itelligat̄ a nobis. cū aūt intellect⁹ diu⁹
reflectit̄ sup h̄ tūc intelligit illā formā eē rōnē uł ideā
aīalis. sic ḡ respect⁹ nō intrat rōnē aīalis lic3 nō intel-
lecto tali respectu intelligi nō possit diuā eēntiā esse
rōnem aīalis aut ei⁹ ideā. ꝛ ita ille respect⁹ ɔsequitur
rōnem aīalis ꝛ eēntiā. ex h̄ ꝙ est rō aīalis. ꝛ siliter alii
respect⁹ cōsequūtur eā ex h̄ ꝙ est rō alioꝝ. ꝛ iō tales
respect⁹ appropriant eā diuersis reb⁹ non ꝙ intrent
rōnes rerū. intrāt tn̄ intellectum rōnū ut rōnes rerū
sūt. Si eni querat̄ qd nois hui⁹ qd̄ dico idea uel ratio
rose: nō poterit describi sine habitudine ad rosā dicē-
do sic. idea rose ē forma quā imitat̄ rosa ꝛc̄. sic p3 fal-
sitas minoris. 2ᵒ negatur hᵒʳ in h̄ ꝙ dicit ꝙ tota eēn-
tia ꝛc̄. sepe eni dictū est ꝙ tota sumit̄ ꝓm rē sed nō to-
taliter ꝓm rōnem. id est nō cū oī respectu uel habitu-
dine rōnis rerū ad eā uł ecōtra. vn̄ scūs Tho. de ve-
ritate. q. 3. arti. 2ᵒ ad 6ᵐ dicit. ꝙ diuin⁹ intellectus ad
considerationē vnius ꝑme forme adinuenit ut ita di-
cam diuersos modos ipsi⁹ in quib⁹ ꝑlitas idearū con-
sistit. h̄ ille. ¶ Ad ꝑᵐ eoꝝ q̄ ɔ 3ᵃᵐ ɔnē in spāli iducit Du-
rād⁹ dr̄ ꝙ diuā eēntia h̄z rōnē idee nō solū p illas ꝑfe-
ctiones sibi cōes ꝛ creatis. sed ꝓut cōtinet i se ꝑfecti-
ones creaturaꝝ. l3 ꝑfectiōes cōes i eisdē icludāt̄. Et
ad h⁹ iprobationē dico ꝙ l3 hūanitas aut lapideitas

non ɔtineatur formaliter in deo sed virtualiter ꝛ su/
pereminēt. tn̄ sufficit ad rōnē idee. q2 non oꝫ ideā eē
eiusdē nature cū ideato formaliter. sꝫ sufficit ꝙ idea
sit talis ꝑm repn̄tationē q̄lis est res ideata i ꝓpria nā.
Nec valet iprobatio q̄ fundatur in sili de corporali ꝛ
peccabili. quia talia nō imediate habēt similitudinem
in deo: nec sūt virtualiter in deo nec supeminent. sic
est ibi humanitas. similiꝰ nec oipotētia cognita a cre/
atura ē in creatura formaliꝰ aut virtualiter. vn̄ bene
ɔcedo ꝙ si creatura nō cōtineret in diuina eēntia nisi
obiectiue. ꝛ nullo mō formaliꝰ aut virtualiꝰ. h̄ nō suf/
ficeret ad h̄ ꝙ essentia eēt ꝓpria idea creature. ¶ Ad
argumētū Scoti dicit ꝙ nō oꝫ oēm effectū hr̄e cām
ꝑmā vniuocā. imo sufficit analoga. nā añ agēs vni/
uocū est equocū. ꝛ ante equocū est analogum ꝑm ꝙ
ponit sctūs Tho. ꝑma pte. q. 13. arti. 5° ad pᵐ. Aristote/
les aūt loqtur de cā efficiente ꝓxima nō de ꝑma. Ad
ea q̄ 2° loco inducit Aureolus ɔ eandē ɔnem dr̄. Ad
ꝑmū quidē dico ꝙ nil ɔcludit ɔtra nos. cōcedo eni ꝙ
diuinꝰ intellectus non intelligit creaturas ꝑ illos re/
spectus: ut arguēs bene ꝓbat. sꝫ tn̄ diuina intellectio
ꝛ exēplatio ꝛ repn̄tatio q̄dāmō appropriant isti aut il/
li creature ꝑ hꝫ respectus. ꝛ iō deꝰ illos intelligēs vi/
det se appropriate repn̄tare uel itelligere creaturas
non tn̄ aliqd cognoscit in respectu uel ꝑ respectū. sed
oia per suam eēntiam: ut allegaui sctm̄ doctorem de
veritate vbi sup̄ ad 9ᵐ. ¶ Ad 2ᵐ dicit ꝑ idē. ¶ Ad 3ᵐ
similiter. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ q̄tum ad illud quod dicit
de ꝓductione rerū in esse exēplato falsum est fūda/
mentū cui initit. ɔcedo tn̄ ꝙ sine respectu medio deꝰ
representat creaturas ꝓprie ꝛ distincte. sed sua rep/
sentatio nō appropriatur alicui nisi per respectū aliū
ꝛ alium quē habet creatura ad ꝑfectionē diuinā scꝫ
ꝑm ꝙ est imitatiua dei q̄tum ad rōnem eēndi uel vi/
uendi: vn̄ tales respectus ꝑlificāt ideas ꝑm ꝙ q̄dam/
mō cōtingūt diuinas ꝑfectiones plures uel paucio/
res uel easdē aut alias. ꝛ similiꝰ causa equoca efficit
causa adeq̄ta suo effectui ꝑ hꝫ respectꝰ ꝓductiuitatꝰ.
respectus eni ex sua rōne est q̄si quoddā filū ex vno
capite h̄ contingens. ꝛ ex alio capite tangēs aliud. ut
latius ꝓbatum fuit ex dictis sci Tho. dis. 30. dum de
relationibꝰ ageret. ¶ Ad 5ᵐ sicut ad 3ᵐ. ¶ Ad 6ᵐ di/
co ꝙ bene ɔcludit. sed ɔ argumēti nō est contra nos.
¶ Ad 7ᵐ dico ꝙ sola diuina eēntia est rō ꝛ principiū
cognoscendi oia entia tam rei q̄ rōnis ipsi diuino in/
tellectui: ut dixi superius. ¶ Ad 8ᵐ dico ꝙ solū ɔclu/
dit ꝙ exēplaris ad exēplatum nō sit relatio realis. sꝫ
ꝙn sit relatio rationis nō ꝓbat. Istam autē solū ponit
sctūs Tho. i deo respectu creature exēplate: ut patet
de veritate. q. 3. arti. 2° ad 8ᵐ. ¶ Ad 9ᵐ dico ꝙ ille ha/
bitudines nō sunt obiecta ꝑmo cognita a deo: nec sūt
precognite creaturis. sed ɔsequūtur actū intelligen/
di quo deꝰ cognoscit creaturam: ut bene ꝓbat ꝑma
rō iam soluta. licꝫ ante actū diuini intellectꝰ sint in di/
uina eēntia ut representati ꝑ eam. isti enim respectus
nō ob aliud ponūtur nisi ad distinguēdū ideas. Et sic
patet ꝙ illa argumēta nō sūt cōtra ɔnem. imo preter
ɔnem. uel potius multa eorum sunt ꝓ declaratione
ɔnis. ¶ Ad ea que 3° loco inducuntur dico ad primū
ꝙ solū ꝓbat ꝙ illud quod est idea uel rō e aut lapidis
non est respectꝰ: nec includit respectū sꝫ ē diuina es/
sentia. ꝛ hoc cōceditꝰ. sed non ꝓbat ꝙn diffinitio idee
respectum includat: ꝛ ꝙn nome idee sit relatiuū. imo
nec est possibile intelligere aliquā rē sub ratione idee
nisi illa res itelligatꝰ cū habitudine sicut animal quod
est genus non ē respectus nec dicit respectum: tamē
genus dicit respectū. ꝛ animal dū intelligitꝰ sub ratio/
ne generis intelligitꝰ sub respectu scꝫ coꝛtatis ad plu/
res species uel ꝑdicabilitatis de pluribꝰ. sꝫ dici pōt
ꝙ idea dupliciter sumitur. ꝛ vno mō includit respectū
alio modo non. ꝛ ista distinctio pōt fieri de omni rela/
tiuo. nam pater pōt sumi pro forte ꝛ sua paternitate
ꝛ subiecto paternitatis. Dico ergo ꝙ idea formaliter
sūpta includit respectum intrinsece. sed idea denoia/
tiue sumpta nō includit intrinsece respectū. sed fun/
dat illū. idea formaliꝰ sūpta dicit ɔstitutum ex diuina
eēntia ꝛ tali habitudine ad creaturā. ꝛ isto mō idee sū/
pte sūt multe itrinsece nec ꝑcognoscūtꝰ creaturis. q2 re/
spectꝰ ille nō precognoscitꝰ suo termino. idea aūt de/
noiatiue sūpta dicit in recto solā diuinā eēntiā. ꝛ i ob/
liquo cōnotat respectū ꝛ isto mō idee sunt precogni/
te creaturis q̄tū ad illud quod dicūt in recto. nec sūt
multe q̄ ad ꝑncipale sigtū. sed solū q̄ ad illud qđ dicūt
extrinsece respectū scꝫ. Sciēdū etiā ꝙ ex rōne idee
nō solū est eēntia ꝛ respectꝰ ille. imo multa alia q̄ sunt
dicta in ɔnibꝰ describēdo ideam. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ il/
la similitudo ē ad ꝓpositū nr̄m. sic eni respectꝰ nō ē de
rōne coloris. ē tn̄ de rōne visibilis cū visibile ꝑm nomē
sit relatiuū. ita etiā respectꝰ imitabilitatis nō ē de rō/
ne diue eēntie. ē tn̄ de rōne idee. idea eni est relatiuū
ꝑm dici. q2 sigt absolutū cū respectu. sic h̄ qđ dico bo/
nū ꝛ scia ꝛ potētia ꝛ hꝫ. ¶ Ad 3ᵐ ꝛ 4ᵐ ꝑ idē. ¶ Ad ar/
gumenta facta ɔ 6ᵃᵐ ɔnē dr̄ ad ꝑmū. ꝙ illud vocamꝰ
itellectū a deo ad qđ diuꝰ intuitꝰ terminatꝰ siue ꝑ siue
secūdario. vn̄ rosa ē intellecta a deo ꝛ ē obiectū secū/
dariū ꝛ 2ᵐ itellectū diue cognitiōis. Ista eni rosa mā/
lis q̄ diuinū intellectū secūdario tīminat ē vita in deo
nō ꝑm suū eē māle. nec ꝑm eēntiā suam creatā. sꝫ ꝑm
suā increatā silitudinē q̄ ē diua vita. ꝛ ꝑm eē qđ hꝫ in
deo qđ ē diuū eē ꝛ viuē. Et cū dicit arguēs se ꝓbasse
ꝙ diuꝰ ituitꝰ nullo mō tīminatꝰ ad res extra. falsū ē. nō
eni valuit sua ꝓbatio. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ea q̄ dicūtꝰ de
silitudine rei pūt dici de re ꝑm eē qđ hꝫ in sua silitudi/
ne ꝛ eō. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ eē vitā uel visiōis nō repugn̄t
lapidi ꝑm eē qđ hꝫ i art. sic p. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ lꝫ [illegible]
dicat lapidē nō eē in aia: tn̄ ipse dicꝰ aiam eē lapidē cū
dicꝰ aiam q̄dāmō eē oia. ꝛ iō pᵐ dictū itelligit loquēdo
de lapide ꝑm suū eē māle. 2ᵐ dictū fuit loquēdo de
lapide ꝑm eē qđ hꝫ i intellectu. ꝛ de h̄ alias fuit dictū
i mā de attributis dis. 8ᵃ huiꝰ ꝑmi. ¶ Ad ɔfirmationē
pꝫ ꝑ idē. ¶ Ad argᵐ ɔ 7ᵃᵐ ɔnē dico ꝙ solū ꝓbat ꝙ [illegible]
hꝫ vniuocū ē cōe deo ꝛ creature: uel eē lapidis [illegible]
nā: ꝛ eē lapidis i deo. vn̄ sctūs Tho. de veritate. q. 4.
arti. 6° ad 6ᵐ [illegible] nō sunt vniꝰ rōnis eē crea/
turarū in [illegible] ꝛ in seipsis ꝑm [illegible]. [illegible]
quo modo vniꝰ rationis ꝑm analogiā [illegible]. Et quo

patet q nō sola vox est cōis illis duob⁹ eē sed aliqua ratio. Et ad iprobationē dico. q si homo τ sua similitudo haberēt eundē cōceptū non ppter hoc esset genus aut spēs respectu illoↄ duoↄ q: non eēt vniuocatio. s̄m q dicit p̄ cōtra gētiles ca⁹ 3z⁹ diuersitas modi q se q̄d habet dom⁹ q̄ est in arte τ q̄d habet dom⁹ in materia tollit vniuocationē sic in ppositō. Ad dubiū q̄d ibi mouebat̄ dico. q cū scūs Tho. dicit q materia impedit ne lapis omnib⁹ modis verius sit in deo q̄ in se eē. per materiā intelligit non solū substātiam que ē subiectū forme substātialis imo oē q̄d se habet loco materie ad limitādū esse uel formā rei. quelibet enī natura specifica dicit quādā naturā generis per eā determinatā ita q ē ibi aliquid terminās τ aliqd terminatū. licȝ illa duo nūq̄ sint realr̄ distincta. quicq̄d sit nō s̄m q declarat scūs Tho. z⁹ cōtra gētiles ca⁹ 93⁹ τ pma pte. q. 50. arti. z⁹ ad primū. Cū igit̄ in qualibet creatura sit aliquid potētiale τ terminatū tam in corporalib⁹ q̄ in spūalibus: sicut deus nō dicit̄ rosa: quia licȝ totam pfectionē eius in se prehabeat. tamē de rōne rose ut rosa est q habeat esse materiale q̄d non est in deo. ita nec deus dicitur angelus. quia de ratione angeli est natura potentialis τ terminata q̄d non ē in deo. Et sic patet pm⁹ articulus.

Quantū ad secundū articulū sit prima ↄ̄. q quicquid agitur i toto decursu tpis est pn̄s deo in tota ei⁹ eternitate. Istā ↄ̄nem ponit scūs Tho. p̄ otra gētiles ca⁹ 67⁹. Proportio inqt eternitatis ad totā tpis durationē est sicut pportio indiuisibilis ad continuū. nā qdē illius indiuisibilis q̄d ē termin⁹ ↄtinui est q nō est pn̄s cuilibet parti continui. hui⁹ enī similitudinē hȝ instās tēporis. sed eius indiuisibilis q̄d ē extra ↄtinuū nā est q cuilibet parti cōtinui siue puncto in cōtinuo signato coexistit. vn̄ cū temp⁹ motū nō excedat. eternitas q oio extra motum ē nihil tēporis est. Rursus cum eterni esse nunq̄ deficiat. cuilibet tēpori uel instanti tēporis presentialr̄ adest eternitas. cui⁹ exemplū est utcūq̄ in circulo videre. pūctū enim in circūferentia signatum. τ si indiuisibile sit non tamen cuilibet puncto alij s̄m situm coexistit simul. ordo enim situs continuitatem circūferentie facit. centrum v̄o quod est extra circūferentiam ad quodlibet punctum signatum directe oppositionem habet. quicquid igitur in quacunq̄ parte temporis est coexistit eterno q̄i pn̄s eidē. τ si respectu alterius ptis tpis p̄teritū sit uel futurum. eterno aūt non potest aliqd presentialiter coexistere nisi toti. quia successionis durationē non habet. quicquid igit per totum discursum tēporis agitur diuinus intellectus in tota sua eternitate intuet̄ quasi presens. nec tamē q̄d in quadam parte temporis agit̄ semper fuit existens. hec ille. Et ca⁹ sequenti. s. 68⁹ dicit. q illa que dicūtur futura nobis non sūt diuine essentie futura que in momento eternitatis existens ad omnia presentialiter se habet. τ q eternitas nō se habet ad aliquod tēpus sicut presens ad futurum. Item prima parte. q. 14. arti. 13⁹ dicit: Eternitas tota simul existens ambit totum tempus. vn̄ omnia que sunt sub tempore sūt deo ab eterno presentia: non solum ea ratione qua habet rationes rerum apud se presentes ut quidam dicūt. sed quia eius intuitus fertur super omnia ab eterno put sunt in sua p̄ntialitate. hec ille. Itē de veritate. q. z. arti. 12⁹ ponit idē. Ordo inqt diuine cognitionis ad quācūq̄ rem ē sicut ordo p̄ntis ad pn̄s. dicit ibi etiā q illud q̄d futurū ē rei alteri cui succedit in tpe: deo q non ē in tpe sȝ extra tēp⁹. nō est futurū sed pn̄s. Idē ponit p̄ sen. dis. 38. q. 1. arti. 5⁹. Quis inqt tēp⁹ sit successiuū. tn̄ eternitas pn̄s est oibus tēporib⁹ vna τ eadē τ indiuisibilis ut nūc stās nec aliqd ē futurū respectu ipsius. sed vnū respectu alterius. Itē de malo. q. 16. arti. 7⁹ dicit q tot⁹ discursus tpis τ ea que p totū tēp⁹ agunt̄ p̄ntialiter τ conformiter ei⁹ aspectui subdūtur. nec aliqd cōparat̄ ad illū sub rōne preteriti uel futuri. Itē in cōpēdio theo⁹ libro p̄ ca⁹ 135⁹ dicit. q diuina eternitas totū decursū tēporis sua p̄ntialitate attingit τ ultra trāscendit. Itē prima pte. q. 57. arti. 3⁹ dicit q diuina eternitas cū sit simplex toti tempori adest τ ipsum cōcludit. Item z⁹ sen. dis. 7. q. z. arti. z⁹ dicit. Futuroↄ pcognitio in seipsis solu⁹ dei est cui ab eterno sunt presentia. Ex istis omnibus patet q intentio sci Tho. fuit q oia futura τ oia p̄terita τ gn̄aliter q̄ sūt uel erūt aut fuerūt sunt ab eterno deo p̄ntia nō solum s̄m suas rōnes. sed s̄m suas p̄ntialitates τ actuales existentias τ non solum in eē cognito scȝ q de⁹ eternalr̄ viderit rerū actualitatē τ p̄ntiā ita bene τ intuitiue ac si essent p̄ntes. nō enim solū illud intēdebat. imo q non solū intellectui sed etiā ei⁹ eternitati eēnt p̄ntia. imo nō eēnt p̄ntia eternalr̄ intellectui. nisi q: sūt p̄ntia eternitati. Ipse enī assigt cām q̄re futura sūt p̄ntia intellectui: uel diuine cognitioni. Istā scȝ q eternitas q̄ mēsurat̄ illa cognitio ē tota simul pn̄s cuilibet pti tpis τ cuilibet q̄d fit in aliq̄ pte tpis. Qualr̄ aūt sit intelligēdū pȝ. tū ex p̄dictis. tū ex dicēdis i argumētoↄ solutione mōstrabit̄. Imaginor enī p̄ q nulla creatura pn̄s p̄terita uel futura sic τ isto mō fuit pn̄s deo eternaliter q ipsa eternalr̄ fuerit extra deū in suo eē creato uel actuali existētia aut p̄ntialitate q̄d idē est. q: solū diuū eē uel existere mēsurat̄ eternitate: ut declaratū ē dis. 9ª. Imaginor z⁹ q nulla creatura pn̄s p̄terita uel futura pn̄s fuerit deo sic τ isto mō q i oi tpe imaginabili fuerit ul̄ etiā oi tpe creato τ vero q̄d ē passio pmi mot⁹ sic q simul sit in tpe q̄libet p̄nti p̄terito τ futuro. antixp̄s enī nō fuit deo pn̄s tpe adē: nec adā fuit deo pn̄s tpe antixp̄i. nec mūd⁹ aut celū tpe imaginato an̄ mūdi creationē. imo nulla creatura ē fuit aut erit q̄ fuit an̄ tēp⁹ aut an̄ pmū instās tpis. 3⁹ imaginor q quelibet creatura sic τ isto mō fuit deo pn̄s eternaliter q attingit a deo i tota sua eternitate. imaginemur enī tēp⁹ istud q̄d ↄsequtur motū celi. τ ē tēp⁹ reale. imaginemur etiā infinitū tēp⁹ pcessisse istud reale tēp⁹ τ infinitū tēp⁹ sequi istud pductū tēpus. hoc imaginato τ cōcepto concipit̄ infinita duratio in ante τ post. eternitas aūt diuina dȝ cōcipi per modū cuiusdā indiuisibilis simplicissimi illi ifinite durationi equalētis. τ sic illa successiua duratio sic attingēt totū motū celi ifinitū in ante

⁊ post ſm imaginationē Ar. ⁊ ps illius ptem motus ⁊ futura futurā. preterita preteritā. ⁊ totalis duratio totalem motū ſimul. ita diuina eternitas q̄ eſt indiuiſibilis ⁊ ſimul tota oēs ptes celi ⁊ tēporis qd̄ ſm veritatē eſt finitū ſimul attingit. ⁊ totalē illā infinitam durationē imaginatā attigeret ſi eēt. ⁊ oñter omnia facta in eius ptib⁹. nō aūt talis ē preſertim infinita in ante nec in poſt: loquēdo de tēpore ↄtinuo mēſurāte motū celi. ſed forte tēp⁹ diſcretū mēſurans cogitationes ſpirituū eſt i poſt infinitū. ⁊ iō eternitas actu attingit omne inſtās tēporis diſcreti tam pñs tam preteritū q̄ꝫ futurū non ſucceſſiue q̄ nunc attingat iſtud nūc illud inſtans: ſed ſimul. Illa aūt que nec ſunt nec erūt nec fuerūt non attingit. ſed ſi q̄nq̄ꝫ futura eēnt ea in tota ſua eternitate attigiſſet. ſicut aīa q̄ eſt indiuiſibilis exiſtēs attingit oēm partē corporis extēſi compoſiti ⁊ diuiſibilis: non ſucceſſiue ſed ſimul. ⁊ de⁹ ſua imenſitate attingit oēm locum ſimul. licꝫ loca ab inuicē diſtent. ⁊ cētrum eque diſtat ⁊ eque aſſiſtit oī puncto circūferētie: licꝫ illa pūcta ab inuicē diſtēt ⁊ non omnia puncta oībus eque pñtia ſint. Iſtud etiā per obiectoꝝ reſpōſa patebit. ¶ Arguit̄ igit̄ cōtra iſtam ↄnem. p̄ ſic. Sicut deus eſt formaliter etern⁹ ita formaliter imenſus. ſed pp̄ter ſuam formalem imēſitatem non coexiſtit locis non exiſtētib⁹. ſed ſolum locis exiſtentib⁹. ergo nec pp̄ter ſuam eternitatem coexiſtit partib⁹ tēporis nō actualiter exiſtētib⁹: ſed pñtib⁹ ſolum. ¶ 2⁰ quia impoſſibile ē relationem realem eē ſine exiſtentia extremorum. extremū autē alterū ſcꝫ creatura futura oīo nihil ē in ſe: alias creari nō poſſet quare reſpectū realis coexiſtētie uel pñtialitatis ad deum non poterit fundare. ¶ 3⁰ quia ſi res ſm eē exiſtentie hoc mō ſunt eternitati pñtes. ſequitur q̄ non eſſe creature nō preceſſit duratione ipſius eſſe. ⁊ per ↄſequens creari nō poſſet. quia iam exiſtens in actu reſpectu ſue cauſe videlicꝫ virtutis cauſatiue cauſari non poteſt. illud enī quod iā eſt rurſus fieri non pōt ut patet p̄ phyſicoꝝ. ¶ 4⁰ ſic. Nulla realis relatio ponenda ē in deo in ordine ad creaturam. ſed pñtia ad tempus aliquod iportat relationem ad ipſū. preſens enī dicitur alicui preſens. igit̄ nō poteſt dici q̄ de⁹ ſit durationi tēporis coexiſtens p modū preſentialē. Et ſi dicatur q̄ relatio preſentialitatis eſt ex parte creature. ⁊ ita dicitur preſens nō relatione q̄ eſt in ſe. ſꝫ relatione que ē in creatura. ſicut de⁹ dicitur dominus quia hꝫ creaturā ſeruam. non valet vtiq̄ꝫ. q2 preſentia eſt relatio equiparantie ſicut amicitia. vñ non pōt poni q̄ creatura ſit deo preſens quin etiā econuerſo deus ſit ſibi preſens. ¶ 5⁰ Preſentia eſt relatio ſimultatis fūdata uel ſuper vnitate durationis uel ſuper vnitate ſitus. ſuper vnitate duratiōis quidē ſicut ea que ſūt i eodem nūc ſimultanea ⁊ preſentia dicunt̄. ſuper vnitate aūt ſitus fundat̄ cum corpus attingēs aliud dicitur ſibi preſens. ſed manifeſtū eſt q̄ de⁹ nec ſitum nec nunc durationis habet. imo nec durationē formaliter ut alias pbatum ē. quia omnis duratio ē formaliter quedā diſtenſio prioris ⁊ poſterioris: uel termin⁹ illius diſtenſionis. ⁊ ita tēpus uel nūc tēporis. de quib⁹ conſtat q̄ non cōpetunt. ergo nō poteſt dici q̄ deus ſit preſens alicui tēpori. imo abſtrahit ab omni preſentialitate tali. ¶ 6⁰ Talis ē entitas diuinitatis ⁊ tam abſtracta qualiter ⁊ quātū abſtracta eēt humanitas ſi poneret̄ ſubſiſtere: ⁊ tanta abſtractiōe in quanta eſt humanitas dū cōcipitur ſimpliciter uel homo. ſed manifeſtū eſt q̄ humanitas ſimplicit̄ non ē niſi humanitas ſolū ſm Auicen. ⁊ ſi poneret̄ ſubſiſtens abſtraheret̄ a loco ⁊ ſitu ⁊ tēpore ⁊ coexiſtentia cum eiſdē. ſicut plato ponebat ideas nuſq̄ꝫ eēt nunq̄ꝫ eſſe ut patet 3⁰ phyſicoꝝ. ꝗ deus non eſt niſi diuinitas tñ ſubſiſtens abſtracta ab oī loco ⁊ ſitu ⁊ tēpore ac preſentia cum eiſdē. ¶ 7⁰ Cōmētator dicit 2⁰ me^ce commēto. 15⁰ q̄ in aliquib⁹ hominib⁹ oñatur virtus imaginatiua ſuper cogitatiuam ⁊ ideo nō poſſunt credere aliqua entia eſſe non corpora nec in loco nec in tēpore: ⁊ hoc accidit multis ſtudētib⁹ in phia. Et cōmētator in libro de cauſis ſup vigeſimanona ppoſitiōe dicit q̄ ſubā ſimplex eſt ſtans per eſſentiam ſuam. q2 non eſt niſi in nō tēpore. ⁊ quia ē altior ⁊ ſuperior omni tempore. ſed iſta vera non eſſent: ſi deus haberet preſentialitatem ad tēpus aut aſſiſteret ipſi nūc temporis. Cū enim ipoſſibile ſit aliqb⁹ concipere entitatē aliquā ſimpliciter abſtractam ab omni duratiua diſtenſione: ⁊ ab omni coexiſtentia in durando cū tempore. hoc eſt: quia virtus imaginatiua oñatur in eis. ⁊ ſimiliter deus non eēt ſubſtantia ſtans per eſſentiā ſuam altior tēpore ſi itelligeretur ſimul durare cum tempore uel ſibi coexiſtere duratio per quandā preſentialitatem. quia preſentialitas dicit ſimultatē. ſimultas vero dicit quandā vnitatem alicuius. ſm q̄ ſunt ſimul aliq̄ ſimultanea: ⁊ per ↄſequēs nō erit de⁹ aliquid altius tempore ſtans p eſſentiā ſuā ⁊ per ſe ipſum niſi abſtrahat ab omni ſimultate ⁊ coexiſtentia cum tēpore. igit̄ oīo abſtrahit ab ea. ¶ 8⁰ Coexiſtere ipſi nunc tēporis eſt eſſe ſimul cū nunc temporis. ſed conſtat q̄ deus nullo modo eſt ſimul cum nunc tēporis. omnia enim que ſunt ſimul ſūt in aliqua vna menſura ſimul. ſ. uel in vno loco uel in vno tempore aut in vna aliqua duratione. non autē eſt aliqua vna duratio que claudat ⁊ menſuret nunc temporis ⁊ eſſe diuinum. ergo nihil eſt dictu que eſſentia diuina coexiſtat illi nunc uel iſti: aut q̄ ſit ſimul cum iſto uel ſibi preſens. Et ſi dicat̄ q̄ imaginabit̄ vnū nunc in quo ſūt ſil eſſe diuinū ⁊ illud nūc tēporis. nō valet. tū quia illud nec eſſet etiā ſil cū nūc temporis. ⁊ ita oportebit imaginari aliud nunc in quo ſint ſimul ⁊ pcedet̄ in infinitū. tū q2 impoſſibile eſt imaginari aliquā mēſurā aut aliqd̄ nūc cōe ipſi eſſe diuino ⁊ ipſi nunc temporis. alioquin diuina eſſentia caderet ſub menſura imaginabili a nobis qd̄ eſt impoſſibile. quia pari ratiōe eſſe diuinū claudi poſſet ſub nunc temporis. quia imaginabile iam eſt. ¶ 9⁰ Illi nō pōt aliqd coexiſtē i aliq̄ nūc nec i aliq̄ menſura duratiua aut i aliq̄ duratione qd̄ nō durat. ſed ē tm̄modo menſura durantium: ⁊ ratio q̄ aliqua ſimul ſint. ſed nunc tpis eſt hmōi. nō enī durat ſꝫ ē duratio ſeu mēſura indiuiſibilis eoꝝ q̄ durāt: ⁊ eſt rō q̄ aliq̄ ſint ſimul. utpote illa que menſurantur ⁊ clauduntur ſub

bo. dicũtur eñi simul quecũq; sũt in eodē nũc. ĝ ipos-
sibile est ꝙ ipsũ nũc cũ aliq̃ sit simul. non eñi durat: sȝ
est duratio. si quidē eñi duraret in alio nũc. duraret ⁊
illud i alio ⁊ sic in infinitũ. v̄ñ dici nõ põt ꝙ de⁹ coexi-
stat ipsi nũc tēporis. sed potᵘ in rebᵘ que mēsurantur
ipso nũc. sed neq; h̄ dici põt. q: que coexistũt rebus q̃
sũt nũc. nõ ꝓpter aliud coexistũt nisi q: ⁊ ipsa sunt in
isto nũc. esse aũt diuinũ nõ cõtinetur sub isto nũc. imo
penitᵘ abstrahit ab illo. ⁊ ꝑ ɔ̃ns ab oĩ simultate ⁊ co-
existētia cũ eodem. ¶ 10. Si qđ magis videret̃ inesse
nõ inest. nec illud qđ minᵘ. sed magis videret̃ ꝙ eter-
nitas coexisteret p̄nti tp̄i p̄ntialiter ⁊ simultanee q̃
p̄terito uł futuro. q: cum p̄ns aliq̃d actualit̃ sit. p̄teri-
tũ aũt iam nõ sit. futurũ aũt nondũ sit. pȝ ꝙ p̄ns ma-
gis habet rõnem attingibilis. sed manifestũ est ꝙ de⁹
sua eternitate nõ attigit coexistēdo p̄ntialit̃ ⁊ simul-
tanee tēpᵘ p̄ns. imo totalit̃ abstrahit. nec hȝ coordina-
tionem cũ ipso. ĝ ipossibile est ꝙ hoc mõ tēpus futurũ
uel preteritũ attingat. ¶ xj⁹. sic. Impossibile est aliqđ
attingibile esse ɔ̃tinuũ ⁊ diuisibile q̃tũcũq; attingēs
sit indiuisibile qn attingentia ipsa sit diuisibilis ⁊ cõti-
nua. verbi grã. si punctᵘ attingeret ɔ̃tinuũ ⁊ mouere-
tur sup ipsũ ⁊ hoc poneret̃ possibile. non dubiũ ꝙ oĩo
alia erit attingētia qua coexisteret p̄me parti cõtinui
ab illa qua coexisteret alteri parti. ⁊ similit̃ centrũ qđ
dicitur p̄ns cuilibet pũcto circũferētie nõ dubium ꝙ
per aliã lineã attingit aliud punctum. ⁊ rõ huiᵘ est. q:
attingētia uel p̄ntialitas apphendit̃ ꝑ modũ habitu-
dinis mediãtis int̃ attingens ⁊ attinctũ. habitudo aũt
multiplicat̃ rõne alterᵘ extremoꝝ. ⁊ ideo ipossibile
est ꝙ attinctũ multiplicet̃. nã inter pũctũ indiuisibile
⁊ multa alia puncta ad inuicē dispata ipossibile est li-
neã vnicã mediare. sed constat ꝙ decursus illiᵘ tēpo-
ris ē diuisibilis ⁊ ɔ̃tinuus. ĝ quantũcũq; eternũ sit in-
diuisibile nõ poterit attingere totũ decursũ tēporis
vna attingētia simplici. imo necessario ɔ̃tinua ⁊ diui-
sibili. hoc aũt ē impossibile. q: uel eēt permanens ista
attingentia ſm oēs partes. ⁊ hoc eē nõ potest. q: tunc
habitudo ꝑmaneret termino nõ manēte. aut erit suc-
cessiua ſm oēs partes. ⁊ sic deᵘ in attingēdo succedet
nec erit totũ simul eternũ. nec actualit̃ attingēs cuiᵘ
oppositũ tu ponis. ĝ poni nõ potest ꝙ eternitas actu-
aliter totũ tēpᵘ coexistēdo attingat. ¶ 12⁹. Si creatu-
re future actu coexistũt eternitati. aut ista coexisten-
tia q̃ est habitudo media ⁊ relatio creature ad deum
mēsurat̃ eternitate. aut p̄nti tēpore. aut futuro. sȝ nõ
eternitate. cũ talis relatio sit q̃dã creatura. nec pre-
senti tēpore. q: illa relatio non eēt nisi presentiũ: cum
eius fundamentũ nondũ sit scȝ creatura. nec futuro.
quia qđ futurũ ē actu nõ ē. ⁊ ɔ̃sequēs ꝑ hõ coexistē-
tiam q̃ actu nõ est creatura deo nõ coexistit eternalit̃
¶ 13⁹. Non magis vna creatura ē deo p̄ns q̃ alia. sed
creatio passiua ē quedã creatura. q̃ tñ si futura ē non
est actu p̄ns deo: alioq̄n creatio aĩe antixp̄i q̃ virtuti
creatiue aliq̄n cõiũcta erit eidē virtuti p̄ntialit̃ esset
ɔ̃iuncta. ⁊ ɔ̃sequēs aĩam antixp̄i crearet. qđ oĩo di-
ci non põt. igitur nulla creatura futura actualit̃ hȝ si-
multatē cum deo. ¶ 14⁹. Dicta de deo ex p̄te non in-
sunt sibi ab eterno. nõ eñi ab eterno creauit. sed si p̄n-
tia diceret simultatē aliquã. non dubiũ ꝙ relatio si-
multatis eēt rea'is ex parte creature ⁊ rõnis ex par-
te dei ⁊ ɔ̃sequens nõ erit nisi noua denoĩatio dicta
de deo ex tēpore. q: ex positione actuali ipsius crea-
ture ⁊ relationis realis existētis in creatura. ĝ nõ põt
attribui deo eterno p̄sentialitas rõnis ad creaturam
futurã. hec ille. ¶ 15⁹. arguit̃ ꝑ argumētũ factũ in p̄n-
cipio q̄onis. Illud qđ i se nullo mõ existit nulli coexi-
stit cũ coexistere presupponat esse. sed constat ꝙ fu-
tura nullo mõ existũt i se. ĝ nec coexistunt eternitati.
¶ Ad p̄mũ istoꝝ dicitur ꝙ non est simile de imensita-
te respectu locoꝝ. ⁊ de eternitate respectu tēporum
q: eternitas in deo ɔ̃sequitur esse actuale diuinitatis
⁊ eius existentiã que equipollent in durando infinite
durationi successiue si esset ⁊ mensuraret infinita eē
⁊ infinitas existentias partibiles sibi inuicē succedē-
tes. ⁊ ideo sicut infinitũ tēpus mensurans infinitum
motum simul attingeret quamlibet partem motᵘ: lȝ
non omnes partes illius motus aut tēporis simul es-
sent nec nõ ⁊ attingeret omnia facta in illo tempore:
ita eternitas que indiuisibilis ⁊ simplicissima existēs
illi infinite durationi: ⁊ infinito tēpori eq̄pollet in du-
rando simul attingit omnia que in toto infinito motu
rerum successiue aguntur. sed imensitas diuina non
dicit attingētiã alicuius successionis. nec aliq̃d equi-
ualens alicui infinito successiuo. sȝ dicit aliquid nul-
lo modo terminatũ. ⁊ ideo non oportet ꝙ deus per
suam imensitatem attingat loca que nõ sunt eisdem
in existendo sicut per suam eternitatem attingit om-
nem mensuram possibilem eidem coexistendo uel as-
sistendo uel saltem omnem mensuram successiuam
attingit simul cuilibet parti eius presentialiter assi-
stendo. sicut tota dies simul attingit totum motum
vnius circulationis celestis ⁊ totale tempus a princi-
pio mũdi vsq; ad finē illud inq̄tũ tēpus totale simul
sũptũ simul motũ primũ totaliter attingit p̄sētialit̃
coexistendo toti motui primi mobilis: ⁊ cuilibet eius
circulationi ⁊ parti illiᵘ motᵘ licȝ p̄te p̄terita attingat
partē motus p̄teritã. ⁊ futura futurã. ita deus sua in-
diuisibili eternitate simul totũ illũ discursum attin-
git ⁊ vltra excedit. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ creatura que fu-
tura est non fundat relationem realem ad eternitatē
ꝓ illa parte temporis ꝓ qua nondum est actu: sed ꝓ
illa ꝓ qua actu ē ⁊ non expectatur futura sicut anti-
xp̄s non fundat relationem p̄ntialitatis ad deũ pro
tempore quo adam fuit: uel ego sum. sed pro tempo-
re quo erit. nõ igit̃ habet relationem realē ad deũ dũ
nihil est scȝ in isto nũc quo loq̄mur: sed dũ actualiter ē
Nec mireris si dico ꝙ antixp̄s est in tp̄e illo qđ mihi
est futurum. uel ꝙ adam ē in tempore illo qđ mihi est
preteritum. cum li est denotat tempus presens locu-
tionis ſm cõem acceptionē. nã in p̄dictis locutionibᵘ
li est accipitur generaliter pro ē fuit ⁊ erit: sicut cum
dicimus: prima pars motus est i prima parte tempo-
ris. ⁊ vltima in vltima. partes enim temporis possũt
ɔ̃siderari in ordine ad totum tempᵘ: ut ad vnum cõti-
nuũ ⁊ totum quoddã ex partibᵘ ɔ̃stitutũ. ⁊ ſm istam

ꝯsideratione̅ q̄libet ps dicit̃ ee̅ ta̅ p̄ns q̄ꝫ p̄terita q̄ꝫ futura i respectu scꝫ ad totu̅ cuius sunt ptes ꝯstituetes illud. potest etia̅ co̅siderari vna pars in ordine ad alia̅ ꝛ sic no̅ dicim⁹ ꝙ due sunt simul. sed vna e̅ prior: alia posterior. ꝛ vna dr̃ ee̅. alia v̄o non ee̅ sꝫ fuisse ul' no̅du̅ esse: sicut oe̅s dies mensis dicunt̃ esse p co̅paratione̅ ad totu̅ mensem q ex illis co̅ponit̃. sꝫ p̄ma septimana co̅pata ad vltima̅. uel p̄ma dies ad vltima̅ non simul existu̅t. imo si dicatur vna ee̅. alia dicet̃ non ee̅. ¶ Ad 3m negat̃ ꝯn̄a ibi facta. licꝫ eni̅ antichrist⁹ sit deo p̄ns ꝛ attingat̃ ab eternitate. no̅ seqtur ex hoc q n eius no̅ ee̅ p̄cedat illi⁹ ee̅. nam ꝓ isto nunc q̊ loqmur antixp̄s habet no̅ ee̅. in nu̅c vero seque̅ti istud habet ee̅. deus au̅t no̅ attingit eius ee̅ ꝓ isto insta̅ti quo loqmur. sꝫ ꝓ alio. nec ei⁹ creatio e̅ in actu coniuncta virtuti causatiue ꝓ isto insta̅ti. sed ꝓ alio. tn̄ vtru̅qꝫ nu̅c ta̅ illud in quo antixp̄s est q̄ꝫ illud in quo no̅ est: est deo presens. ¶ Ad 4m negat̃ hor scꝫ ꝙ p̄ntia dei ad creatura̅ sit ex parte dei relatio realis. sed tm̄ ro̅nis. ex pte v̄o creature est realis. Et ad replica̅ dico ꝙ licꝫ p̄ntialitas sit relatio equipantie. non tn̄ oportet ꝙ ex vtraqꝫ parte sit realis: sicut patet de sil'itudine dei ad creatura̅: ꝛ eco̅uerso. ꝛ de distinctione dei a creatura. ¶ Ad 5m negat̃ hor. deo eni̅ co̅uenit duratio ut alias dictum e̅ ꝛ ad ro̅nes argue̅tis responsu̅: q̄ru̅ vna est. ꝙ oi̅s duratio dicit distensione̅. istud au̅t fuit negatum de duratione ꝓut co̅cedit̃ in diuinis. licꝫ in creaturis sit verum. na̅ no̅ vniuoce dicitur duratio hic ꝛ ibi. sicut nec sapie̅tia q̄ est in creatis q̄litas. sed in deo e̅ substantia. Quo̅ aute̅ dei ꝛ creature sit vna duratio dicet̃ post. ¶ Ad 6m dico ꝙ solu̅ concludit ꝙ diuinitas abstrahit a loco ꝛ situ ꝛ a tpe. sed non ꝙ abstrahat a co̅comita̅tia tpis. nec plato sic abstraxit ideas: sed solum a loco ꝛ te̅pore ꝛ indige̅tia coru̅de̅. s̄m eni̅ ꝙ dicit scu̅s Tho. sup Boetium de trinitate. q. 5. arti. 2.o ꝙ aliq̄ res sit in te̅pore hoc hꝫ q̄r est localiter mobilis. ꝙ au̅t sit mobilis localiter: aut ꝙ sit in loco habet ꝙ habet materia̅ designatam sub certis dime̅sionib⁹. cu̅ ergo ille idee s̄m platone̅ oi̅o abstrahere̅t a materia nimiru̅ si plato abstraxit eas ab hic ꝛ nu̅c. non oportuit au̅t ꝙ abstraheret a ꝯcomitantia eoꝝ scꝫ loci uel te̅poris. ¶ Ad 7m similiter. ¶ Ad 8m negat̃ hor ad sensu̅ q̄ debet sumi sub maiore. dꝫ. n. sic sumi. q̄r ee̅ dei ꝛ creatura i nulla vna mensura sint simul. ꝛ no̅ ꝙ nulla eade̅ mensura claudant̃. si eni̅ aor illo modo intelligeret̃ scꝫ ꝙ nulla duo sunt simul duratione nisi vna me̅sura claudantur aor non imerito negaret̃. dico ergo ꝙ deus ꝛ creature su̅t in vna ꝛ eade̅ mensura durationis. sicut eni̅ dicit sanct⁹ Tho. p̊ sen. dis. 19. q. 2. arti. 2.o ad p̄mu̅. No̅ est ide̅ nu̅c eternitatis te̅poris ꝛ eui. Et q̄n dicit̃ q̄n mot⁹ e̅ angelus e̅ ꝛ deus e̅. po̅t sig̃ri triplex nunc. uel nu̅c eternitatis. uel nu̅c eui. uel te̅poris. si igit̃ sig̃t̃ nu̅c te̅poris tu̅c dicit̃ ee̅ mot⁹ in illo sicut in ꝓpria me̅sura. angel⁹ au̅t ꝛ deus non s̄m me̅surationis ro̅ne̅: sed magis s̄m quanda̅ ꝯcomitantia̅ ꝓut eternitas ꝛ euu̅ ꝛ temp⁹ simul su̅t nec sibi desi nt. Si au̅t sig̃tur nu̅c eternitatis tunc dicitur deus esse in illo sicut in mensura ꝓpria ꝛ adequata. angelus aute̅ ꝛ motus sic in me̅sura excedenti. Si au̅t sig̃tur nu̅c eui. respo̅det angelo sicut mensura adequata. ꝛ deo s̄m con comita̅tia̅ ꝛ motui sicut me̅sura excedens hec ille in forma. Et arti. p̊ ad 2m sic ait. In omnib⁹ illis in quibus inuenitur diuersa ratio me̅surandi oportet diuersas me̅suras esse ꝓprias. non eni̅ eodem mesuratur panis ꝛ vinum. vnde cu̅ diuersa ratio mensura̅di sit in diuersis actibus oportet ꝙ respondeant eis diuerse mensure. veru̅tn̄ vna earum po̅t ordinari ad aliam sicut ad prima̅ me̅suram ꝛ excede̅tem. vnde sicut diuinu̅ ee̅ est mensura omnis actus: ita eternitas e̅ me̅sura omnis duratio̅is excede̅s tame̅ ꝛ non coequata. sed preter hoc oportet habere alias ꝓprias mensuras propter diuersos modos mensurandi. hec ille. Ex istis aute̅ patet quid dice̅dum. ¶ Ad 9m dico ꝙ sicut statim allegatum eternitas e̅ me̅sura omnis durationis non solu̅ omniu̅ rerum durantiu̅ per illas duratio̅es. ꝛ ideo dico ꝙ nu̅c temporis uel ipsum tempus licꝫ sint durationes motuu̅ ꝛ mobilium: ꝛ forte no̅ dure̅t proprie de quo non curo. tamen possu̅t dici sim[illegible] cum deo. quia su̅t i eadem me̅sura que est omniu̅ prima. ¶ Ad 10m patet ex dictis ꝙ hor e̅ falsa. ¶ Ad xim negatur aor loque̅do de attingentia ex pte attinge̅tis indiuisibilis. Dico enim ꝙ licꝫ attingentia sint diuersa ex parte pu̅ctoru̅ que sunt in circu̅fere̅tia. tame̅ ex parte pu̅cti centralis no̅ est diuersa sed vnica. nam ꝛ linee que ꝓtrahuntur a centro vsqꝫ ad puncta circu̅fere̅tie nullam distinctione̅ habe̅t in puncto centrali: imo oe̅s vniu̅tur in eo: sed qua̅to plus ab eo recedu̅t ta̅to ab inuicem dista̅t ꝛ quanto plus accedu̅t ad punctu̅ minus distant. Et cum dicitur ꝙ attinge̅tia ꝯcipitur ut habitudo. co̅ceditur. Sed cu̅ vlterius dicitur ꝙ habitudo multiplicat̃ ro̅ne extremoru̅. istud fuit sepe negatu̅. aliqd eni̅ potest referri vnica relatione s̄m numerum ad multos terminos: sicut pater eadem paternitate ad multos filios. relatio eni̅ no̅ multiplicat̃ nisi multiplicata ma̅ eius in subiecto scꝫ multiplicato fundamento. et quia puncta centri per idem fundame̅tum fundant presentiam ad omnia puncta circu̅ferentie. sed non econtra: ideo attingentia uel p̄ntia ex parte eius est vnica. sed ex parte punctorum circu̅ferentie est multiplex. Ide̅ dico de presentialitate aie ad multa me̅bra ꝛ dei ad omnes partes te̅poris. illa eni̅ presentia ex parte dei non fu̅datur in diuersis partibus eternitatis: sꝫ in tota eternitate. Uel potest dici ꝙ si attingentia nominet habitudine̅ tunc concedi potest ꝙ illa attingentia est multiplex s̄m multiplices attinge̅tias ex parte creaturaru̅ coopppositas attinge̅tijs ex parte dei. Tunc cu̅ queritur an quelibet pars illi⁹ attingentie ex parte dei sit permanens. dico ꝙ non sic permanet ꝙ sit in diuersis te̅poribus. attingentia eni̅ qua attingitur dies ista non erit cras nec fuit heri: sꝫ dicitur tamen ꝑmanens respectu fu̅dame̅ti sui quia totam eternitatem co̅comitatur ꝛ no̅ parte̅ eius. sic eius permane̅tia attenditur non ex parte te̅poris sed eternitatis. nec sequitur ꝙ de⁹ attigat successiue ex parte sui. sed ꝙ attingit successiua ꝛ per attingentias successiuas ex parte termini. no̅ au̅t ex parte funda-

menti. ¶ Ad 12m dico q coexistentia antixpi ad deũ est habitudo realis et mensuratur eadẽ mensura q anti- xps. s. tempore tanq mensura adequata et ppria. sed eternitate tanq mensura superexcedẽte. Si aũt loqua- mur de coexistẽtia dei ad antixpm que est habitudo seu respectus rõnis. dico etiã q pprie nõ habet men- surã. s3 si habet. dico q eadẽ mensura mensurat qua coexistẽtia alia sibi opposita. s. antixpi ad deũ. Et cũ dicit arguens q illud qd futurũ est nõ est actu. etc. di- co q illud qd futurũ est nõ est actu p comparationem ad mensuram cui illud dicit futurũ. et ideo dico q nec antixps nec habitudo eius ad deũ nec temp9 mensu- rans illa sunt actualiter p ista mensura q loquamur nũc. sed potius futura sunt respectu hui9 mẽsure. sed tamẽ oia illa per cõparationẽ ad deũ sunt actu pñtia et nullo mõ futura. et p illa mẽsura est deo psens anti- xps: et nõ p ista. ¶ Ad 13m negat h9. dico enim q passi- ua creatio antixpi est deo pñs et actualiter coniuncta virtuti creatiue dei. non in mensura qua loquimur sed in alia que est post istam. Et cum infertur. g deus creat antixpm. negat ɔña. qr illud verbũ creat cũ sit pñtis temporis cõnotat temp9 pñs. s. in quo est prola- tio pferentis illam orationẽ. si aũt abstraheret a tali cõnotatiõe vtiq posset ɔcedi q deus actu creat ani- mã antixpi. nõ tamẽ in tẽpore quo loqmur sed in alio Dicit eni scũs Tho. ut supra allegaui q demõstrato vno futuro qd de9 videt. poti9 dicet q de9 videt pe- trũ currẽ q q videat eũ cursurũ esse. ita haberet i p- posito dicere q p cõparationẽ ad deũ poti9 dicere- tur q in tali tempore antixpm creat q q in illo crea- bit nisi p cõparationẽ ad nos cui illud tempus est fu- turũ. Sed forte dicet aliquis q ex pdictis videt inui- q quelibet pars temporis i se sit actualiter et eq actu sicut tempus antixpi uel Ade. sicut Johis de podio mcis. lic3 vna illarũ p cõparationẽ ad aliã dicat non esse s3 fuisse. ut temp9 Ade. uel nõ esse s3 futura esse sicut tẽpus antixpi: quod videt incõueniẽs. 2o posset aliquis dicere q sm dicta nõ apparet quõ vna pars tẽporis sit por alia posterior cũ quelibet in se cõside- rata sit actu pñs alicui tertio. q eni sunt sil respectu tertij sũt sil int se. Ad ista diceret tenendo viã predi- ctã quã tñ nõ assero. Ad pmũ quidẽ negat ɔña. dico eni q antixps in se nõ est nec temp9 eius est. si li ẽ con- notet tẽpus in quo pñtialiter loqmur. nec istud seq- tur ex pdictis: dico tñ q p cõparationẽ ad deũ a quo actualiter attingit. et sublata ɔnotatiõe pdicta: eque actu: ẽ vna sicut alia. s3 imaginatio decipit nos. quã- docũq eni dicim9: h est. sp itelligim9 q p ista mẽsura qua loquimur illud de q loquimur sit. Ad 2m dico q prioritas et posterioritas in tẽpore sequũt pus et poste- rius in motu. et pus et posteri9 in motu causant ex pori et posteriori magnitudinis. ut dicit 4o et 6o physicorũ Dico igit q vna pars tpis est alia pte tẽporis por. qr mẽsurat motũ factũ in pma pte magnitudinis. et alia vltimã uel mediã. sm tñ ptes tpis i respectu dei non seh3 ut por et posterior. nec sequitur: iste ptes tempo- ris coexistũt sil respectu dei. g et ad inuicẽ. sic nec seqt caput est pñs aie et pes siliter. igit pes et caput sũt ad inuicẽ pñtia. ¶ Ad 14m dico q solũ ɔcludit q pñtiali- tas dei ad creaturã. et ecõtra. nõ sit eterna: qd ɔcedi- mus. s3 nõ pbat qn attingat totã eternitatẽ. eternum eni ẽ solũ illud qd ẽ imutabile et nõ incepit in aliq mẽ- sura: cuiusmodi est sol9 deus. s3 oẽ illud põt dici cõpe- tere deo ab etno qd cõpetit ei in tota etnitate. cuius- modi ẽ illa denoiatio. de9 eni in tota sua eternitate h3 illã pñtialitatẽ ad creaturã tẽporalẽ et creatura tẽpo- ralis ad totã etnitatẽ. et iõ ad istũ sensum ɔced. q iste respect9 ɔuenit deo eternalr. lic3 nõ omni tẽpore si- bi ɔueniat. nec in oi mẽsura possibili. Et si dicat q sm hoc null9 respect9 dei ad creaturã erit tẽporalis. imo quilibet ɔueniet ei eternaliter. s. in tota sua eternita- te eo mõ q dictũ fuit de respectu pñtialitatis. etc. Di- co q multi respectus tã iste de quo loqmur q alij di- cunt deo ɔuenire ex tẽpore respectu nři et alioz tem- poraliũ. qr. s. nõ ɔueniũt deo p qlibet pte tẽporis. sed solũ p aliq ut respect9 dñi refugij saluatoris et coexi- stentis uel pñtis. Isti eni oẽs dicunt ei cõuenire ex tẽ- pore. qr nõ ɔueniũt ei in oi mensura imaginabili suc- cessiua. s3 oẽs isti respect9 possunt ad aliũ intellectum ɔuenire illi ab eterno. s. qr eidẽ in tota sua eternitate ɔueniũt. ipse eni nõ in aliqua pte etnitatis. sed in tota sua eternitate ẽ pñs oi tẽpori. et dñs creature lic3 i tẽ- pore cepit eẽ dñs et pñs nõ tñ in eternitate. illi aũt re- spect9 q ɔueniũt deo et p oi mensura imaginabili suc- cessiua et p tota eternitate: cuiusmodi sunt respectus ideales sm cõem modũ loquẽdi solũ dicũt ei ab etno et nõ ex tẽpore ɔuenire. ¶ Ad 15m negat h9. si eni li ex- istere ɔnotat tẽp9 q ista cõpatio format. tũc antixpus uel aliud futurũ nullo mõ existit. nec p comparationẽ ad temp9 i q sum9. s3 p cõparationẽ ad deũ et sublata illa ɔnotatione. ita q solũ dicat tẽp9 alicui pñs et non nobis. sic ɔcedit q antixps existit. qr. s. in tẽpore pñti toti eternitati ul futuro nobis. de his aũt nihil oio as- sero q pdixi. s3 videt mihi fuisse illa mens sancti Tho. Et ista sufficiant de questione.

Irca trigesimam se

primã distinctionẽ querit. Utrũ de9 sit vbiq. Et arguit q nõ. De9 non ẽ i loco. igit nõ ẽ vbiq. añs p3. nã sm Boetiũ de ebdomadib9. Cois ai cõ- ceptio apud sapientes est incorpalia nõ eẽ i loco. ɔña bona est. In oppositũ arguit p illud qd habet Hiere. 23o Celũ et terrã ego ipleo. In ista qone erunt duo ar- ticuli. in p ponent ɔnes. in 2o mouebunt obiectiones ¶ Quãtũ ad primũ sit prima ɔ q de9 est in omnib9 cre- aturis nõ sicut pars eẽntie ul accñs. s3 sicut agẽs ad- est ei in qd agit. Istã ɔnẽ pbat scũs Tho. pma pte. q. 8. arti. p. sic dicens. De9 ẽ in reb9 oibus nõ quidẽ sicut pars essentie uel sicut accñs. s3 sicut agens adest ei in qd agit. o3 eni oẽ agens ɔiungi ei in qd agit et sua vir- tute illud ɔtingere. vñ i 7o physicorũ pbat q mouẽs et motũ o3 esse simul. cũ aũt de9 sit ipsum esse p eẽntiã o3 q esse creatũ sit ppri9 effect9 ei9. sic igniri est ppri9 effect9 ignis. Hũc aũt effectũ causat de9 in rebus nõ solũ qñ p esse incipiunt: sed q diu in esse cõseruantur

sic lumē in aere causat a sole ꝙdiu aer illuiat' manet. ꝙdiu igit res hʒ esse. oportet ꝙ de' assistat ei sm modū q esse hʒ. esse aūt est illud qd est magis intimū cuilibet. ⁊ qd pfundi' inest oibus cū sit formale oiuʒ q in rebus existunt. oportet ꝙ deus sit in oib' rebus ⁊ intime. hec ille. Itē 3° ꝯ gētiles ca° 68° sic arguit. Necesse ē ut causa agens sit sil' cū suo effectu primo ⁊ imediato. in qualibet aūt re est aliqs effect' prim' ⁊ imediatus ipsius dei. ostensū est eni in 2° ꝙ sol' deus pōt creare. In qualibet aūt re est aliqd qd p creationem causat. in rebus qdē corporalib' mā pma. in reb' aūt incorporeis simplices eaꝝ essentie. ut apparet ex his q i 2° sunt determinata. oʒ igit deū sil' adesse i oib' rebus presertim cū ea q de non esse ad esse pduxit continue ⁊ sp in esse cōseruet. ut ostensū est. hec ille. ¶ 2ª ꝯ est. ꝙ deus est vbiqʒ nō solū sicut in oi re. sʒ mō speciali ē in oi loco. Istā pbat pma pte. q. 8. artī. 2°. Cū inquit loc' sit qdā res: eē aliqd i loco pōt intelligi dupliciter. uel p modū aliarū rerū. id est. sicut aliqd dicitur eē in alijs reb' quocūqʒ mō. sicut accñā loci sunt in loco. uel per modū pprium loci quō sunt locata in loco. vtroqʒ aūt mō de' sm aliqd ē in oi loco qd ē eē vbiqʒ. pmo quidē sicut est in oib' reb' ut dans eis esse ⁊ virtutē ⁊ operationē. sic etiā est in oi loco ut dans ei virtutē locatiuā. Itē locata sunt in loco inq̄tū replēt locū. ⁊ deus oēm locū replet non sicut corpora. corpus eni dr occupare locū inq̄tū nō cōpatit aliud corpus secū. sʒ p hoc ꝙ de' ē i aliq loco nō excludit quin alia sint ibi. imo p hoc replet oia loca q dat eē oib' locatis que replent loca. hec ille. ¶ 3ª ꝯ est. ꝙ de' gñaliter est in oi re triplici mō scʒ p pñtiā p essentiā p potentiā. licʒ aliquib' spālibus modis sit in aliquibus creaturis. Istā ꝯnē ponit ibidē arti. 3° dicens sic: Deus dr eē in aliq re dupliciter. Uno modo p modū cause agentis. ⁊ sic est in oib' reb' creatis ab ipso. Alio mō sicut obiectū opationis ē in operante qd ppriū est opationibus aie sm ꝙ cognitū est i cognoscēte. ⁊ desideratū in desiderante. hoc igit 2° mō deus est spālit in oi creatura q cognoscit ⁊ diligit ipsū actu uel habitu ⁊ q2 hoc hʒ rōnalis creatura p grām. imo dr hoc mō esse in scis p grām. In rebus vo alijs ab ipso creatis quō sit. ꝯsiderandū est ex his que in rebus humanis eē dicunt. Rex eni dr esse p potētiā suā i toto regno suo. licʒ nō sit vbiqʒ pñs. p pñtiā vo suā dr aliquid eē in omnibus que sunt in prospectu illius. sicut oia que sūt in aliq domo dicunt alicui pñtia. qui tñ nō est sm suā subām nisi in aliq pte dom'. sm vo subām uel essentiā dr aliqd eē in loco i quo ei' suba habetur. fuerūt ḡ aliq. s. manichei q dixerūt diuine ptāti subiecta eē spūalia ⁊ icorruptibilia. visibilia vo ⁊ corruptibilia dixerūt eē subiecta ptāti ꝯtrarij pncipij. ⁊ ideo ꝯ hoc oʒ dicere ꝙ deus sit in oibus p potētiā suā. Fuerūt vo alij q licʒ crederēt oia subiecta esse diue ptāti. tñ diuinā puidētiā vsqʒ ad hec inferiora nō extēdebāt. ex qrū psona dicit Job. 22°. Circa cardines celi versat nec nostra ꝯsiderat. ⁊ iō ꝯ hos oʒ dicere ꝙ ē in oibus p suam pñtiā. Fuerūt vo alij q licʒ dicerēt oia spectare ad diuinā puidentiā. tñ posuerūt oia nō imediate a deo creata esse. sʒ ꝙ imediate creauit pmas creaturas. ⁊ ille creauerūt alias. sed ꝯ hoc oʒ dicere ꝙ sit in omnib' p essentiā. Sic igit ē in oib' p potentiā inq̄tū oia eius ptāti subdunt. est aūt in oibus p pñtiā inq̄tū oia nuda ⁊ apta sunt oculis eius. est autē in oibus per eēntiā inq̄tū adest oibus ut causa eēndi [illegible]. Eandē ꝯnes ponit pmo sen. dis. presenti. Et sic est finis primi articuli.

Quantū ad secundū

articulū arguit Scotus ꝙ me dia r[illegible] ꝯnū inefficacia sunt. Nō eni in q3 opatio dei que attingat [illegible] intima rei cuiuslibet creatē [illegible] ciēter pbat ꝙ deus sit in oibus rebus. qd pbat pmo sic. Agens quāto pfectius est tāto magis pōt agere i aliqd distans a forma p quā agit. quod p3 de sole qui nō mediate radio. sʒ imediate p formā suam pducit formas substantiales in materijs dispositis p calorem mediantibus radijs generatū. licʒ enim alteratio fiat mediante radio. tñ introductio forme subalis fit imediate a forma solis. alioqn effectus equocus eēt nobilior sua causa. sʒ manifestū est ꝙ deus est agēs perfectissimū. poterit ḡ agere distantē effectū. ⁊ ita non pbat ꝙ deus sit i rebus ꝙ[illegible] [illegible] oper in eis. Et si dicat ꝙ radius imediate inducit forma substantialē. tñ in virtute solis. non valet quidē. q2 ul' virtus illa est accñs extrīs in radio. ⁊ tunc remanet ꝙ nec radi' nec illa virtus poterit inducere formā substantialē q nobilior est illis: uel virtus illa erit ipsamet forma solis. ⁊ tunc habet intētū ꝙ opat vbi presens non est. ¶ 2° Quicqd pfectiōis attribuit soli multo fort' debet deo attribui. sʒ attribuit soli operari vbi nō est nec p se nec p aliqd mediū. dicimus eni ꝙ hō ⁊ sol generat hoiem. ⁊ tñ multi generant sole i alio hemisperio existēte. Siliter etiā in terre viscerib' generant ferrū ⁊ aurū ⁊ alia mineralia ad q radius solis nō penetrat: nec etiā calor in supficie terre ex reuerberatiōe generatus. talis eni calor nō penetrat vsqʒ in tantā distātiā in quāta repiūt minere. igit ⁊ deus poterit operari vbi nō est. ¶ 3° Oipotens suo velle causat qcqd vult sʒ ad hoc ꝙ velit. nō oportet ipsū esse ꝯiunctū illi qd vult. igit illud volitū erit causatū ⁊ pductū absqʒ hoc ꝙ sit in eo oipotens qlis est de'. ¶ 4° Prius pōt separari a posteriori. sʒ pñtialitas p opatione ⁊ potentiam prior est ꝯiunctiōe siue pñtialitate diue eēntie cum rebus. qd p3. tum q2 extra mūdū de' pōt operari. ⁊ tamē extra mundū eius essentia non est. tū q2 creatura ordine nature oportet ꝙ prius sit ꝙ eēntia sit sibi psens. nō est aūt in illo priori creatura nisi p operationē dei ⁊ actionē eius. ⁊ p ꝯñs actio pcedit pñtialitatē essentie diue cum rebus. igit non oportet essentiā esse psentē quia intime opat. ¶ 5° Non est pter opationē attribuendū deo qd phī negauerūt. sʒ phī posuerūt duas intelligentias motrices cuiuslibet orbis. ⁊ vna quidē posuerūt in determinata pte orbis. s. in oriēte. alterā vo que erat infinite virtutis sm eos. erat eni primū pncipiū. ⁊ deū nō posuerūt in alio loco uel [illegible] ergo non est verū ꝙ agens ⁊ mouens sit de necessitate in moto. ¶ 6° Impossibile est intelligere transitū de contradictorio i ꝯdictoriū nisi facta mutatione circa [illegible]

eãd. ſed cõſtat ꝙ deus intelligitur de nõ p̄ſente fieri p̄ſens creature que de nouo fit. ſic aũt non eſt ꝓpter tranſmutationẽ factã in ſe. ſed potius ꝓpter ꝓductionẽ creature. ergo ꝓductio creature p̄intelligitur p̄ſentialitati diuine eſſentie cũ eadẽ creatura. ⁊ ꝑ ↄ̃ns nõ eſt formalis rõ illi⁹ p̄ſentialitatis. ❡ 7ᵒ. Jlla ꝓpoſitio ſeptimi phyſicoꝝ ꝙ mouens ⁊ motũ ſunt ſimul. intelligitur in corporibus q̄ coniunguntur ꝑ contactũ qualitatũ actiuarũ ⁊ paſſiuaꝝ. non enim oportet ꝙ vnum ſit in alio per eſſentiam q̄uis per qualitates ſe cõtingant. ſed nos loquimur hic de preſentialitate per eſſentiam. inquirimus enim quomodo dei eſſentia eſt in rebus. igitur illa auctoritas non eſt ad propoſitum. nec probat intentum. ❡ 8ᵒ. ꝙ aliqđ agens naturale nõ poſſit agere in aliqđ diſtans niſi prius agat in mediũ. poteſt eſſe duplex rõ. prima quidẽ ordo potentiarũ. ⁊ ꝓpter hoc forma ſubſtãtialis nõ põt imediate attingere ad formarũ ſubſtantialiũ ꝓductionẽ uel introductionẽ niſi prius lux ſolaris alteret irradiando. nec tñ forma ſubſtantialis agit imediate aliqua actiõe qua agit in diſtans. vbi generat mineralia ⁊ plantas. nec tñ põt ibi generare imediate niſi p̄us radius diffũdatur ꝓpter ordinẽ potentiarũ. ſicut nec volũtas põt exire i actũ niſi p̄us intellect⁹ ſit in actu ſuo. 2ª rõ põt eſſe impfectio potentie actiue que ꝓcedit de neceſſitate de imperfecto ad ꝑfectũ. ꝓpter qđ oportet ꝙ agens naturale p̄us agat in mediũ q̄ attingat paſſum qđ diſtat. ſi ergo tollantur hec duo. ſ. ordo ⁊ impfectio ab aliq̄ potentia. tunc nõ apparet quare non poſſit vbi p̄ſentialiter nõ exiſtit. ſ3 manifeſtũ eſt ꝙ hec duo tolluntur ab oĩpotentia dei. ergo deus põt agere vbi preſentialiter nõ exiſtit. hec Scot⁹. ❡ 2ᵒ loco arguit Aureol⁹ ꝙ opatio nõ arguit demõſtratiue virtutẽ opatiuã eẽ p̄ſentẽ uł habere ſimultatẽ aut coexiſtentiã aut p̄ſentialitatẽ poſitiuã cũ operatione uł operato ſic. Operatio q̄ntũcũq3 ſit ſituata non arguit opantẽ virtutẽ eſſe corporeã uel ſituatã. alioqn ſequeretur ꝙ mot⁹ non poſſit eſſe a virtute abſtracta. cui⁹ oppoſitũ demõſtratur 8ᵒ phyſicoꝝ. ſed ſi operatio exiſtens in corpe argueret virtutẽ mouẽtẽ eẽ illi corpi coexiſtẽtẽ ⁊ ſimultanee p̄ſentẽ. utpote interius exiſtentẽ. neceſſario argueret virtutẽ illã eſſe ſituatã. cum patet ex terminis ꝙ interius exiſtere uł ſimultanee preſens in eẽ formali nõ ſit aliud q̄ in eodem ſitu eſſe. ergo operatio manens in corpore non arguit virtutẽ operantẽ eſſe intimã illi corpi uel ſimultanee p̄ſentẽ. imo ſtant ſimł iſta duo. ſ. ꝙ iſta virtus ſit penit⁹ abſtracta ſic ꝙ nec ſit intra corp⁹ nec extra ⁊ ꝙ imediate ꝓfluat motio corporis ab eadẽ. talis enim intimatio aut inſiſtentia oĩ abſtracto a ſitu repugnat. Sed forte dicetur inq̄t ꝙ preſentialitas nõ ẽ aliquid ſituale. lic3 intimitas ſit aliquid ꝑtinẽs ad ſitum. ⁊ iđ p̄ſentialitas cuiuſlibet partis corporis ꝓbari poteſt de illa virtute abſtracta ex vi operationis. fũdatur eñi nõ ſuper ſitum. ſed ſup eſſe ⁊ realitate illi⁹ virtutis abſtracte. non ſolum enim ſituatũ ſituato videtur eẽ preſens. imo ⁊ abſtractũ abſtracto ⁊ quelibet res ex eo ꝙ res videtur poſſibilis eſſe preſens alteri rei iuxta illud cõmentatoris. 8ᵒ phyſicorũ cõmento. 80 qui dicit ꝙ appropinquationẽ ad motorẽ debem⁹ intelligere ſm eſſe ⁊ non ſm locũ. ⁊ eodẽ modo videtur poſſe dici de preſentialitate. Si vtiq3 ſic dicatur. nõ valet. q2 certũ eſt ꝙ preſentialitas ẽ relatio ſitualis. vñ duo abſtracta non poſſunt apprehẽdi ut mutuo preſentia. qđ patet. q2 non eſt aliud preſentialitas q̄ appropinquitas ſine medio. ſicut eius oppoſitũ. ſ. abſentia non eſt aliud q̄ elongatio quedam ⁊ interiacens diſtãtia. vñ cũ deſtructa tota machina corporali nullus poſſit niſi fantaſtice apprehendere ꝙ angeli a ſe diſtent uel ſint elongati ⁊ abſentes. ſic nec poteſt apprehendere ꝙ ſint propinqui uel preſentes. ⁊ patet ꝙ cõmentator vtitur ṽbo appropinquatiõis qđ exprimit relationẽ ſitualẽ. ⁊ ideo non accipit ꝓpinquitatẽ poſitiuẽ ſ3 priuatiue pro non diſtantia. hec ille. ❡ Cõtra 3ᵃᵐ ↄ̃nem arguit dicens ꝙ tripliciter deficit. Primo q̄ntum ad hoc ꝙ dicit deũ per grãm eſſe in rebus ſicut obiectũ in operante. quia ſi hoc eẽt verũ nõ eẽt actu in illis qui actualiter ipſum non diligunt aut cognoſcunt. ſed tñ in habitu. cũ nõ actualiter obijceretur eoꝝ intellectui aut voluntati. ſed Aug⁹ dicit i libro de p̄ſentia dei ad Dardaᵐ. ꝙ deus habitator eſt quorũdã non cognoſcentiũ eum. utpote paruuloꝝ. ⁊ non ſolum in potentia uel habitu. imo i actu. ſunt eñi actualiter templũ dei. igitur iſte modus eẽndi per gratiam non dicitur ſm ꝙ obiectũ eſt in cognoſcente uel diligente. 2ᵒ ad idem. Jn ſolis bonis ⁊ ſanctis dicitur deus eſſe ꝑ grãm ſm Augᵐ. ſed ꝑ modũ obiecti cogniti eſt in multis non ſanctis. igitur idem qđ prius. 3ᵒ Auguſtinus dicit ꝙ anima cum in ſingulis partibus corporis aſſit tota ſimul. in alijs tamen intenſius. in alijs vero remiſſius operatur. Et magiſter in p̄ñti diſ. ca. 2ᵒ. ait ꝙ ſimiliter deus ſit in omnib⁹ eẽntialiter tot⁹. ſingulariter tamen dicitur eẽ in ſanctis. quia in illis plenius ⁊ intenſius operatur. ergo non eſt deus ꝑ modũ obiecti cogniti. ſed potius ꝑ modũ ſpecialiter operantis vbi exiſtit ꝑ gratiã. ❡ 2ᵒ dicit ꝙ deficit q̄ntũ ad aſſignationẽ preſentie. tum q2 res create nõ ſunt preſentes diuino intuitu obiectiue ⁊ terminatiue. eſt eñi ſola eẽntia eius ſibi preſens illo modo qua preſente exiſtente oĩs creatura equalenter imo eminenter eſt ſibi preſens. tũ quia ſi preſentialitas illa referatur ad eẽ cognitũ. ſequitur ꝙ diuina eſſentia non ſolũ eſt in rebus ꝑ preſentiam: imo ꝙ deus eſt in ſua eſſentia cum ſit ſibi cognita. qđ tamẽ nullus concedit. tum q2 ſm eſſe cognitũ obiectũ dicitur eẽ per p̄ſentiã in cognoſcente. ⁊ non ecõuerſo. ⁊ ſic deus non erit in reb⁹ per preſentiã. ſed potius res in deo. Vñ patet ꝙ p̄ſentialitas ſm quã de⁹ eſt in rebus non dicitur accipi pro preſentia intuit⁹ ſeu cõſpectus. tunc eñi iproprie diceretur deus ꝑ preſentiam in rebus. ſed res dicentur eẽ in eius preſentia ⁊ aſpectu. ❡ 3ᵒ dicit ꝙ deficit q̄ntũ ad illũ modũ eẽndi qui ẽ per potentiã ſicut rex in regno. talis enim modus eſt methaphoricus ⁊ abuſiuus. nõ enim ꝓprie dicitur rex i regno eẽ per potentiã. quia talis potentia nõ arguit regem imediate. ſed ꝑ aliquẽ conſecutorẽ mandati regis. nõ ꝙ ſit ibi vere potẽtia regis niſi q2 apprehenditur a ſubdita voluntas regia ⁊ obligatio cuiuſlibet ſubiecti

τ concordia ad excedendū. τ ita non est ibi potentia regis nisi ſm eē rōnis. qꝛ quidā respect⁹ τ quedā habitudo apprehēsa. nō sic aūt dici pōt ꝙ de⁹ ꝑ potētiā metaphorice sit in reb⁹. ¶ 4.° dicit illā deficere q̄ntū ad modū quo de⁹ est in reb⁹ per essentiā. Adesse inqt in oib⁹ rebus ut causa essendi est adeē ſm potentiā τ virtutē. ſ3 iste mod⁹ potentie distinguit̃ a modo q̄ de⁹ est in reb⁹ per essentiā. igr̄ nō bñ assignat̃ iste mod⁹. s. ꝙ deū eē per eēntiā i reb⁹ sit adesse omnib⁹ sicut causa essendi. hec Aureolus.

Ad ista argumenta dicitur. Et p̄mo ad illa q̄ sunt contra p̄mā ꝯnē. Ad p̄mū quidem r̄ndet in plerisq̄ locis scūs Tho. presertī p̄ sen. p̄mi dis. q. i. arti. p̄ ad 2ᵐ. Illud inqt qđ agit ꝑ suā absentiam nō est causa ꝓxima ei⁹ qđ fit sed remota. virt⁹ enī solis imp̄mit̃ p̄mo i corpore sibi cōiuncto. τ sic deinceps vsq̄ ad vltimum. τ hec virtus est lumē eius ꝑ qđ agit in istis inferioribus ut dicit Auicen. De⁹ autē imediate in oibus opat̃. vñ oportet ꝙ in oibus sit. hec ille. Itē p̄ma p̄te. q. 8. arti. p̄. ad 3ᵐ dicit ꝙ nulli⁹ agentis q̄ntūcūq̄ virtuosi actio ꝓcedit ad aliqd distans nisi inq̄tū in illud agit ꝑ media. hoc aūt ad maximā dei virtutē ptinet ꝙ imediate in oibus agit. τ ita nihil est distans ab eo q̄si i se deū nō habeat. hec ille. Et cū dicit arguens ꝙ accñs non pōt inducere formā substantialē cum sit nobilior accidente. negat̃ illud. non enim o3 ꝙ agens instrumentale cuiusmodi est lux uel lumen sit nobilius effectu ꝓducto. ſ3 sufficit ꝙ principale agens sit nobili⁹ effectu ꝓducto. vñ scūs Tho. 3.° ꝯ gentiles ca.° 68.° dicit. Qđ agit in virtute alteri⁹ producit effectū silem non sibi tm̄ ſ3 magis ei in cui⁹ virtute agit. sicut ex actione instrumēti fit in artificiato silitudo artis. ex q̄ seq̄t̃ ꝙ ex actione formaꝝ accñtaliū ꝓducunt̃ forme substātiales inq̄tū agunt instrumētaliter in virtute substātialiū formarū. hec ille in forma. Item de veritate. q. 27. arti. 4.° dicit ꝙ instrumentū habet duas operationes. vnā que cōpetit ei ſm formā. aliā ſm ꝙ est motū a principali agente que transcendit virtutē ꝓprie forme. Idē ponit 2.° ꝯ gentiles ca.° 21.° et exemplificat de calore q̄ gñat carnē dissoluendo τ digerendo i virtute aīe q̄ est p̄ncipale agens. Idē ponit de potentia dei. q. 6. arti. 4.° Corpus inquit celeste aliquē effectū habet ex virtute substātie sp̄ualis mouentis. sicut qđ est causa vite. ut patet in aīalib⁹ ex putrefactione generatis. τ calor inq̄tū est instrumētū aīe vegetabilis agit ad spēm carnis. τ sepissime ponit talia exēpla. sic p̄ᵃ p̄te. q. 118. arti. p̄. Et 4.° sen. dis. p̄ᵃ. q. i. arti. 4.° q̄stiūcula p̄ᵃ. Et 3ᵃ. p̄te q. 62. arti. p̄ dicit. Duplex ē cā agēs. s. p̄ncipalis τ īstrumētalis. p̄ncipalis q̄dē opat̃ ꝑ v̄tutē sue forme cui assilat̃ effect⁹. sicut ignis calore suo calefacit. causa v̄o instrumentalis non agit ꝑ virtutem sue forme. sed solū ꝑ modū q̄ mouet̃ a principali agēte. vñ effect⁹ nō assilat̃ instrumēto sed principali agēti. sicut lectus nō assilat̃ securi. sed arti q̄ est in mēte artificis. h̄ ille. Ita dico i ꝓposito. Uel pōt dici ꝙ lux uel lumē non ꝓducit formā subalē. ſ3 suba cui inheret lumen. vñ cū aer uel aliud corp⁹ recipit lumē a sole pōt agere non solū in virtute ꝓpria. ſ3 in virtute solis cuius virtutē recipit. s. lumen. ita ꝙ sol erit agens principale. sed corp⁹ ab eo illuminatū erit agens instrumentale. nō enī dico ꝙ lumē sit qđ inducit formā substantialē. sed est quo subiectū ei⁹ inducit formam substātialē. ¶ Ad 2ᵐ negat̃ hᵒ. τ ad ꝓbationē dico ꝙ licz aliqd generet̃ sole existēte in alio hemisp̄io. nō seq̄t̃ ꝙ sol nō agat mediate ad ei⁹ ꝓductionē. nā virtus eius recepta est i hemisp̄io a quo recessit τ ibi conseruat̃ eo recedente. s. lumen uel calor in aere uł etiā stelle que a sole in vno hemisp̄io existente virtutē accipiūt τ i hemisp̄iū aliud influunt a quo sol recessit. Cū etiā dicit de minerab;lib⁹. τc̄. dico ꝙ sol ꝑ mediū i viscere terre. uel lumē uel calorē uel aliquā aliā qualitatē. imo ſm multos solēnes ph̄os oēs planete diriguit virtutes suas vsq̄ ad centrū terre. τ ꝓpter hoc antiqui vocabāt centrū terre synodū deorū. qꝛ ibi cōgregabant̃ influentie omniū planetarū. sicut recitat dñs Albertus in cōmento de causis. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ licz diuinū velle sit causatiuū nec sit cōiunctū ſm situalem cōmēsurationē cuicūq̄ volito. tñ si per illud velle aliqd ꝓducat̃ oportet ꝙ inter velle τ volitū sit contactus virtutis. sicut enī dicit scūs Tho. 3.° ꝯ gentiles ca.° 68.° res incorporea dicit̃ esse in aliq̄ ſm contactū virtutis sicut corp⁹ est in loco ꝑ cōtactū q̄titatis dimensiue. ¶ Ad 4ᵐ conceditur aᵃˢ si intelligatur de priori ſm temp⁹ aut mensurā. nō autē de priori ſm nām aut rōnē. presertim quādo inter p̄us τ posterius nō est realis distinctio. hᵒ aūt est in ꝓposito. nam p̄ñtialitas ꝑ opationē τ contactū virtutis diuine non est distincta realiter a p̄ñtialitate essentie diuine i rebus. sed solum ſm rōnē intelligendi. nam dei eēntia ē in rebus ꝑ contactū virtutis qui est opatio uł habitudo ꝯsequēs opationē. ita ꝙ eadē p̄ñtialitas. s. ꝑ opationē in rebus τ p̄ñtialitas ꝑ essentiā in rebus ē eadē habitudo fundata in opatione diuina uel in cōtactu diuine virtutis τ terminata ad creaturas uel ecōtra. vñ scūs Tho p̄ sen. dis. 37. q. 2. arti. 3.° ad 3ᵐ dicit. Cū dicit̃ deū esse in rebus importat̃ relatio dei ad creaturas ſm egressum diuine opationis in eas. Et in p̄ncipali [illegible] dicit idē. Et cū dicit arguēs oppositū ꝓbādo ꝙ deus pōt opari extra mundū vbi non est. Dico ꝙ sicut non est ibi. ita nec ibi opat̃. sed impossibile est eū ibidē operari nisi simul eēt ibi τ oparet̃ ibi. In eodē enī instanti in quo ibi eēt ibi oparet̃. τ econtra sic in eodē in quo pōt operari pōt ibi esse. Cū vlterius dicit ꝙ creatura ordine nature p̄us ē τc. dico ꝙ licz existentia creature sit p̄or illa p̄ñtialitate sicut fundamētū relatione quā fundat. tamen illa p̄oritas nō exigit aliq̄ signa aut instātia i re quorū vnū correspondeat vni τ aliud alteri. sed solū instantia ſm rationē. ita ut p̄us intelligat̃ res eē q̄ p̄ñs esse. sed hoc non cōcludit aliquā separationē realē possibile inter p̄us τ posterius. ¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ aliqui ph̄i negauerunt substantias separatas esse in loco. qꝛ ipsi negabant eas imediate agere i corpa. fides aūt ponit oppositū. [illegible] ponit sanct⁹ Tho. p̄ sen. dis. 37. q. 3. arti. p̄ [illegible] ponere solutione ad vltimū. ¶ Ad 6ᵐ conceditur [illegible]

ne ꝙ pductio creature pintelligit pñtialitati diuine eētie cū creatura. ꝑ eni itelligim̄ diuinā actionē terminari ad creaturā. ⁊ pꝰ habitudinē pducētis ⁊ pductū conseruātis ⁊ cōseruatū. negat tñ ulteriꝰ oīa facta. sꝫ ꝑ ratio diuina pintelligit tali pñtialitati. ḡ non est rō illiꝰ fundatiua. ¶ Ad 7m dicendū ꝙ illa ꝓpositio intelligitur generaliter de oī mouēte respectu sui moti. qꝛ nō solū est contactꝰ quātitatū dimēsiuarū. nec solū qualitatū actiuarū ⁊ passiuarū. imo est alius. sicut enim dicit scūs Tho. cō gentiles ca. 55º. Est ingt quidā modus cōtactus quo subā intellectualis pōt vniri corpori. corpa eni naturalia agēdo se alterāt. ⁊ sic ad inuicē vniunt nō solū fm vltima quantitatis. sꝫ etiā fm similitudinē qlitatis aut forme. dū alterās formā suam imprimit in alteratū. ⁊ qꝛuis si ɔsiderent solum vltima quātitatis oporteat in oībꝰ mutuū eē ɔtactū. si tñ attēdat qlitas ad actionē ⁊ passionē ineniet aliqua eē tāgentia tñ ⁊ aliqua tacta tñ. corpora eni celestia tangunt quidē hoc mō elemētaria corpora inqꝛtū ea alterāt. nō aūt tangunt ab eis. qꝛ ab eis non patiunt. si igit sint aliq̄ tangentia que in quātitatis vltimis nō se tangant dicent nihilominꝰ tangere inqꝛtū agunt. fm quē modū dicimꝰ ꝙ ɔtristās tāgit nos. ḡ igit mō tangendi possibile est vniri subam intellectualē corpori ꝑ cōtactū. agunt eni sube intellectuales in corpora ⁊ mouent ea cū sint imāles ⁊ magis in actu existentes. hic aūt tactus nō est tactꝰ quātitatis: sed virtutis. vñ differt hic tactꝰ a tactu corporeo in tribꝰ. Primo. qꝛ hoc tactu qđ ē indiuisibile pōt tāgere diuisibile. qđ in tactu corporeo nō pōt accidere. nā pūcto non pōt tāgi nisi diuisibile. substantia aūt intellectualis qꝛuis sit indiuisibilis pōt tangere quātitatē diuisibilē inqꝛtum agit in eā. Alio eni modo ē puctū indiuisibile. ⁊ substātia intellectualis. pūctꝰ quidē sicut quātitatis terminus. ⁊ ideo hꝫ sitū determinatū in cōtinuo vltra quē porrigi nō pōt. suba aūt intellectualis quasi extra genus quātitatis existēs. vñ nō determinat ei aliqđ indiuisibile quātitatis ad tangēdum. ⁊ qꝛ tactus quantitatis ē solū fm vltima. tactꝰ aūt virtutis est ad totum qđ tangit. sic eni tangit sicut patit ⁊ mouet. hoc autē ē fm ꝙ est in potentia. potētia aūt est fm totū ⁊ non fm vltima totius vnde totū tangit. ex q pꝫ tertia differentia. qꝛ in tactu quātitatis q fit fm extrema oportet tangēs esse extrinsecū ei qđ tangit ⁊ nō pōt incedere ꝑ ipsum: sed impedit ab eo. tactus aūt virtutis q cōpetit substantijs intellectualibꝰ cū sit ad intima facit subam tangentē eē intra illud qđ tangit ⁊ incedētē ꝑ ipsam absq ipedimēto. hec ille. Ex quibꝰ pꝫ quō mouens incorporeū perfectius tangit suū mobile qꝛ agens corporale. ⁊ pfectius ei adest ⁊ pñs ⁊ intimū ē. ex quo sequit ꝙ illa ꝓpositio. 7i. physicorū nō ꝑtinet ad ꝓpositū allegat. ¶ Ad 8m dicit ꝙ aīa est insufficiēs non solū eni ꝓpter ordinē potentiarū aut imꝑfectionē est ꝙ agens nō possit agere in distās nisi prius agat in mediū. sꝫ est alia rō qꝛ agens. s. est quodāmodo actus ipsius passi. ⁊ passū est quodāmō in potentia ad agēs actus aūt ⁊ potentia de sua rōne sunt indistātes. ⁊ sic pꝫ quid dicendū ¶ Ad argumenta Aureoli ɔ̄ eādem ɔ̄nē rñdendo negat hm. nō eni verū est nec pꝫ ex terminis ꝙ idē sit presens eē ⁊ sil' existere. uel intra aliqd eē ⁊ in eodē situ situaliter esse. nec pñtialitas est ratio situalis nisi loqmur de pñtia aut coexistentia aut intimitate aut simultate dimensiua quā cōsequitur situs nō aūt loquendo de pñtia aut simultate uel contactu virtutis quā solū in ꝓposito ponimus. Et ad illud qđ addit in argumento ꝙ duo angeli destructa tota machina corporali. ⁊c. dico ꝙ ipsi nō distarent distantia quātitatis dimensiue nec eēnt ꝓximi ꝑ eundē modū. sed tamē si vnus ageret in aliū illuminando eū. ul' aliter. dico ꝙ ibi esset pñtia. imo cōtactꝰ virtutis. nec est illud fantasticū: sed reale. Et qꝛ ipse Aureolꝰ ingrit de ista pñtialitate dei ad creaturā ⁊ de īsistētia. ibi ponā hꝫ argumēta eiꝰ. probat eni ꝙ illa pñtialitas nō est relatio positiua. s. relatio simultatis diuine eētie cū creatura. cū tamen superiꝰ oppositū dictū sit ꝑ me in rñsione ad 4m. arguit igit sic. Impossibile ē concipere simultatem inter aliq̄ qn concipiat aliquod fundamentū in q̄ sunt simul ut ea q̄ sunt simul in tpe uel situ uel spacio uel i aliq̄ alio. sꝫ realitas diuinitatis ⁊ creature nō sunt sil' in aliquo. nō enim sunt simul in tpe ut ꝓbatū est alias. nec in situ cū deus abstrahat ab oī situ nec in loco eadem rōne. nec pñt dici simul in aliq̄ alio igit talis pñtia non est relatio simultatis. ¶ 2º. Impossibile est deum aut aliquā rem cōcipi ut simul existentem cum alia nisi quatenꝰ intelligit ibi esse vbi est alia ⁊ ꝑ ɔ̄ns pñtialitas ⁊ simultas supponit ꝙ vtrūq habeat ibi eē ul' hic. ⁊ sic ꝙ vtrūq sit subiectū sitꝰ ul' vbi vñ pñtialitas ⁊ simultas non pōt intelligi nisi int duo situata quorū qđlibet sit hic. ⁊ quia in eodē hic dicant simul esse uel esse pñtia mutuo. vñ simultas nō facit aliqd esse in loco: sꝫ supponit eē in loco. sed manifestū est ꝙ deus nō est subiectū situs. aliogn seipso locaret ⁊ situaret. ḡ nō pōt dici ꝙ pñtialitas eius ad creaturā sit relatio simultatis cū illa sitū supponat. ¶ 3º Si ɔcipit coexistētia aut presentia aut simultas int deū ⁊ creaturas. quasi relatio media. aut ista relatio coexistētie in creatura fundat sup ipsā absolute ut res est ⁊ hoc nō. qꝛ simultas fundata sup re aliqua ut res est facit tm̄ illā esse simul in essendo rem. nō enim ē aliud tale coexistere qꝛ vtrāq rē esse. hoc autē non sufficit ad presentialitatē fm quā dicimꝰ ꝙ deus est pñs creaturis. talis nāq simultas est inter ea q̄ sunt in oriente ⁊ occidente aut que maxime distant cū qđlibet eorū sit res. nec pōt dici ꝙ fundat super rem ut situata est. qꝛ simultas non fundat in creaturis inqꝛtū situate sunt nisi in ordine ad aliquid aliud qđ sit situatū. cuiusmodi nō est deus. igit non pōt poni talis pñtialitas simultatis inter deū ⁊ creaturā. ¶ 4º. Deū qđ intelligit ut abstractū in seipso ab oī termino infra quē sit ⁊ extra quē nō sit ita ꝙ caret hꝫ terminis ⁊ oī intra uel extra in sua realitate. nec aliter cōcipit nisi sub ratiōe mere qdditatiua ꝑ necessitatē abstrahit ab oī simultate ad aliqd situatū. nam talis simultas daret sibi ꝙ cōciperet cū qdā extra uel intra. vñ cōciperet ut itra rē ⁊ non extra. sꝫ manifestū est ꝙ deꝰ abstrahit simpliciter ab hꝫ sicut rō rese simpliciter sumpte. igit non potest

cōcipi cū tali simultate uel coexistentia ad rē situatā. hec ille. ¶ Ad primū istoꝝ dicit̄ ꝙ ista relatio simultatis seu presentie dei ad creaturā nō fundat̄ in vnitate loci aut temporis aut situs. sed ex pte creature fundat̄ i creari uel ꝯseruari uel quomodolibet aliť opari a deo. sicut ꝛ tangi a diuina virtute. ex pte aūt dei fundat̄ sup agere uel creare aut cōseruare. sicut ꝛ ipsum tangere diuine virtutis. uel potius relatio quā importat li tangere. dicit eni attingentiā actionis diuine super creaturā. vn̄ scūs Tho. primi dis. q. 2. arti. 3° dicit. Cū dicit̄ de⁹ esse vbiqꝫ iportat̄ qdā relatio dei ad creaturas fundata sup aliquā opationē in creaturas ꝓcedentē. p istud aūt tangi ꝛ tangere deus ꝛ creatura simul sūt. imo illa simultas ꝛ pn̄tia ꝛ coexistentia non aliud est q̄ꝫ ꝙ ille cōtact⁹ actiue sumpt⁹ ex pte dei uel passiue ex pte creature. nō eni est ibi ꝯtactus mutu⁹. sed solū ex pte vni⁹ q tangit ꝛ aliud tangit̄. ¶ Ad 2m dico ꝙ argumentū istud ꝓcedit de simultate loci uel tēporis. ꝛ nō de simultate uel p̄sentia tangentis ꝛ tacti. ¶ Ad 3m dico ꝙ diuisio est insufficiens. nō eni fundat̄ illa simultas ex pte creature sup rem inq̄ꝫtū res nec inq̄ꝫtū situata est. sꝫ inq̄ꝫtū ꝓducta uľ conseruata uel aliť cōparata ē ꝛ p diuinā actionē attincta. ¶ Ad 4m dico ꝙ a⁹ habet verū dūtaxat de simultate sit⁹ ꝛ de intimitate uel exterioritate q̄ attendit̄ penes sitū. nō aūt de intimitate uel exterioritate q̄ attēdit̄ penes opationē attingētē intrinseca rei uľ extrinseca. cuiusmodi est diuina operatio esse rei ꝛ qcquid qualitercūqꝫ ad esse rei ptinet ꝓducendo uel ꝯseruando attingēs. ¶ Ad ea vo que ꝯ 2am ꝯnē p̄mo loco inducunt̄ dicit̄ ꝛ ad p̄mū quidē negat̄ p̄ma ꝯn̄a. Licꝫ eni ei qui deū diligit actualiter uel habitualiter cognoscit deus non obijciat̄ i actu loquēdo de actu 2° q est opatio. obijcitur tamen eius intellectui aut voluntati in actu p̄mo. qui enim habet habitū respectu alicuius obiecti iam habet ꝛ attingit illud in actu primo qui est forma uel esse. ꝛ potest exire in actum 2m quando vult nisi aliud impediat. ꝛ ideo dico ꝙ talis habet deū penes se non solum in potentia. imo in actu ꝛ est actualiter dei tēplū cuius de⁹ obijcit̄ voluntati aut intellectui ut obiectū cognitū ꝛ amatū. ¶ Ad 2m dicit̄ sicut dictū ē superius di. 16 arti. vltimo. Ibi eni dictū est ꝙ noticia ꝓm quā dicit̄ fili⁹ mitti est solū noticia ex qua ꝓcedit amor q̄ solū viget in feruentib⁹ diuino amore per quā scꝫ cognoscunt diuinā bonitatē inq̄ꝫtū est finis ꝛ inq̄ꝫtū est largissime ꝓfluens in eos sua beneficia. ꝛ talē noticiā non habent qui amore ipsius non accenduntur. ꝛ sūt verba sancti Tho. p̄ sen. dis. 16. q. 1. arti. 2° ad 4m Ex quo pꝫ ad argumentū istud. ¶ Ad 3m dico ꝙ de⁹ ē in aliquo per grām. ut obiectū dilectū ꝛ cognitū i diligente ꝛ cognoscente non quocūqꝫ amore uel qualicūqꝫ noticia ꝓm quā ipse diligenti se ꝛ cognoscēti specialiter infundit ꝛ infusam conseruat. ꝛ ideo stant simul ꝙ deus sit p gratiā in aliquo p modū obiecti. ꝛ p modū specialiter opantis. ¶ Ad ea que 2° loco obijciuntur ꝯtra eandē ꝯnem dicit̄. Ad p̄mū quidē negat̄ an̄s. quia imo creature terminant diuinū intuitū. licꝫ secūdario velut 2a intellecta. nec arguens ꝓbauit efficaciter q̄d assumit ut superi⁹ patuit. ¶ Ad 2m negat̄ ꝯn̄a. Licꝫ eni [illegible] essentia in deo cognita. no tamen dicit̄ deus eē i eēntia sua p pn̄tiā ꝓprie loquendo [illegible] esse i creatura per presentiam [illegible] non est ibi realis distinctio. ꝛ [illegible] nec realis relatio presentie ex parte cognoscentis cogniti. sicut est i creaturis. si tamē ad presentiā per cognitionē dicat̄ sufficere respectus rōnis ex parte cogniti. tunc non apparet multum inconueniens ꝙ diuina essentia sit sibi presens per cognitionem uel econtra. nam Aug⁹ dicit aīam semꝑ esse sibiipsi presentem. ꝛ ideo semper se intelligere. nec est inconueniēs idem esse in seipso ꝑ presentia uel in seipso per presentiā. ¶ Ad 3m dicit̄ ꝙ obiectum cognitum dicit̄ esse in cognoscente per sui similitudinē. sed cognoscēs dr̄ esse in cognito inq̄ꝫtū per similitudinē cogniti quā penes se habet scrutat̄ intima cogniti p̄sertim in cognitione intellectiua. Vn̄ sanctus Tho. de veritate. q. 1. arti. 12° Nomen inquit intellectus sumit̄ ex hoc ꝙ intima rei cognoscit. ē eni intelligere quasi intus legere. sensus eni ꝛ imaginatio sola exteriora accn̄tia cognoscūt. solus autē intellectus ad interiorē rei ptingit eēntiā. hec ille. Sic ergo pꝫ quomodo cognoscens dicitur esse in cognito p presentiam. ¶ Ad ea que 3° loco inducta sunt dicit̄ ꝙ licꝫ modus quo rex est in regno per sui potentiam sit metaphoricus ꝛ abusiuus: hoc ideo est. q2 potētia ei⁹ non imediate agit per totū regnū: sed mediantib⁹ ministris. sed diuina virtus ꝛ potentia oīa imediate ꝛ intimissime attingit. ꝛ oīa imediate operat̄. q̄d qualiter fiat ostendit scūs Tho. 3° ꝯtra gentiles ca° 69° In q̄libet inquit agente est duo ꝯsiderare. s. rem ipsam que agit. ꝛ virtutē qua agit. sicut ignis calefacit per calorem. virtus autem inferioris agētis inq̄ꝫtū superius agens dat virtutem ipsam inferiori agenti per quam agit uľ conseruat eā uel etiam applicat ad agendum sicut artifex applicat ad propriū effectum cui tamen interdū formam non dat per quā agit instrumentum nec cōseruat sed dat ei solum motū. oportet igitur ꝙ actio inferioris agentis non solum sit ab eo per virtutem ꝓpriā: sed per virtutē omniū superiorū agentiū. agit enim in virtute omniū. ꝛ sicut agens infimū inuenit̄ imediatū actiuū. ita virtus agentis primi inuenitur imediata ad producendū effectū. nam virtus infimi agentis non habet ꝙ producit hunc effectum ex se sed ex virtute superioris agentis. ꝛ virtus illius ex virtute superioris. ꝛ ita virtus supremi agentis inuenitur ex se productiua effectus quasi causa imediata. hec ille. Idē ponit dis. presenti. q. 1. arti. p̄. ad 4m. Respectu inquit eiusdē operationis non potest esse duplex causa proxima eodē modo. sed diuersimode q̄d sic patet. Operatio reducitur sicut in principiū in duo. s. in ipsum agentem ꝛ in virtutem agentis q̄ mediāte est operatio ab agente. quāto autem agens est magis proximū ꝛ imediatū. tanto virtus eius est magis mediata. ꝛ primi agentis virtus est imediatissima q̄d sic patet in terminis. sint a b c tres cause ordinate ita ꝙ c sit vltima que exercet operationē. ꝯstat tunc ꝙ c exercet operationem per virtutem suam. ꝛ [illegible]

citem b. et vlterius per virtutem a. vñ si queraẽ quare c operatur. respõdemus q̈ p virtutem suam id est per virtutem b. et quousq̈ reducatur in virtutẽ cause prime in quã docet resoluere phs in posterior. b° et in z° phy. sicorum. et ita patet q̈ cum deus sit prima causa omniũ sua virtus est imediatissima omnib°. sed quia ipsemet est virtus sua. ideo non est est imediatũ principiũ operãdi i c. b° sz imediate i b. b° operans. qd in causis aliis non contingit. hec ille. Ex quibus pz quarerẽ per potẽtiã suã ẽ metha phorice in toto regno. deus autẽ cum dicitur esse in omnibus per potentiã suam non abusiue dicitur rebus inesse sed proprie. ut patet. Illa tamen similitudo de rege non fuit posita ad quandam similitudinem declarandã. sed ad ostendendum quomodo alterius rationis est modus essendi in aliquo per potentiam q̃ per essentiam cum separentur in rege. ¶ Ad ea que 4° loco inducuntur dicitur q̈ illi modi essendi scilicz esse in creatura per essentiam et esse in ea per potentiam. solum distinguuntur ratione ex parte dei. licz fundentur in eodem scz in diuina operatione. quia eni diuina operatio est in qualibet creatura. ideo deus dicitur esse in illa creatura p potentiã. quia potentia dei non deserit operationẽ et quia virtus est diuina essentia. ideo consequitur ut in re etiam sit deus per essentiam suam. fm sanctũ Tho. p° sen. vbi supra arti. z°. Patet igitur q̈ arguens solũ pbat q̈ ex dictis in 3ª pñe sequitur q̈ illi duo modi essendi in creatura super eodem fundantur scz operatione. sed non probat quin habeãt distinctas rationes. quia vnus illorum imediate fundatur in operatiõe scz per potentiam que dicit principium opatiõis. ali° aũt mediate. s. q ẽ p eẽntiã q̃ nõ dicit pncipiũ nisi actus qui est esse. et sic patet quõ tres modi habẽt distinctas rationes. ille enim qui dicitur p presentiam fundaẽ in diuina cognitiõe. alij autem in diuina operatione. sed vnus imediate. alius autẽ consecutiue. Potest etiam aliter dici q̈ alia differentia ẽ inter duos modos predictos. nam ille modus eẽndi i creatura per essentiam attenditur penes hoc q̈ de° operatur imediate ipsum eẽ creature. et adest ei ut cã sui esse. sed modus essendi in creatura per potentiam attenditur penes hoc q̈ virtus ei° se extẽdit ad oia. aliud autem est aliquid esse suppositũ imediate operans hunc effectũ. et aliud est esse aliqd suppositũ virtute illius agere illũ effectũ. zm eni cõcessit. Auicen. de deo. non autẽ primũ respectu inferiorũ effectuũ. manichei autem vtrũq̈ negauerunt. et ideo oportuit duos modos essendi imponere. licz vn° alium includat. sicut superius suũ inferius. ¶ Ad argumentũ in principio questionis factũ rñdet sanctus doctor pma pte. q. 8. arti. p. ad primũ. q̈ incorporalia non sunt i loco p contactũ quãtitatis dimẽsiue sic corpa. sz p contactũ virtutis. hec ille. Et hec de qõne dicta sufficiant.

Irca trigesimãocta uã distinctionẽ queriẽ. Utrũ de° cognoscat futura contingentia. Et arguiẽ q̈ non. Oĩs conditionalis cui° añs est necessariũ absolute. et añs est necessariũ absolute. sic eni se habet añs sedẽs ad ɔsequens sicut principia ad ɔ̃nem. Ex principijs autẽ necessarijs non sequitur nisi ɔ̃ necessaria. ut in p° posterior. pbaẽ. sed hec est vera conditionalis: si deus sciuit hoc futurũ erit. quia scientia non nisi verorũ est. huius autẽ conditionalis añcedens est necessariũ absolute. tum qz ẽ eternũ. tum quia sigtur ut preteritũ. ergo ɔsequẽs ẽ necessariũ absolute. g qcqd sciẽ a deo est necessariũ. et sic scientia dei non est contingentiũ. In oppositũ arguitur. qz diciẽ in psal. Qui finxit sigillatim corda eorũ: qui intelligit omnia opera eorum. sed opa hominũ sũt ɔtingentia. utpote libero arbtrio subiãtia. g de° scit futura contingẽtia. In hac questione erunt duo articuli. In p° videbitur vnde habet ortũ ɔtingẽtia rerũ. In z° an de° certitudinaliter cogscat futura ɔtingentia. et siliter quomodo imutabilitas diuine sciẽtie stat cum futurorũ contingentia. ¶ Qtũ ad primũ sit prima ɔ̃. q̈ contingẽtia non oritur i rebus solũ pter causas secũdas. Istam ɔ̃nẽ ponit scũs Tho. pma pte q. 19. arti. 8. Diuina inquit volũtas necessitatem quibusdã volitis imponit. sz non omnibus. cui° quidẽ rationẽ aliqui assigre voluerunt ex causis medijs. quia ea q̃ pducit p causas medias necessarias sunt necessaria. ea vo que pducit p causas contingẽtes sũt contingẽtia. Sed hoc non videẽ sufficienter dictum propter duo. Primo quidẽ quia effectus alicuius cause pme ẽ cõtingẽs pter aliquã causã zªm. ex eo q̈ impedit effect° cause pme p defectũ cause zᵉ. sicut virt° solis pter defectum plante impeditur. nullius aũt defectus cause zᵉ potest impedire qn voluntas dei suũ effectũ pducat. z° quia si distinctio contingẽtiũ a necessarijs referaẽ solum in causas secũdas. sequiẽ hoc esse preter intentionẽ et voluntatẽ diuinã. qd est incõueniens. hec ille. Item eadẽ. q. arti. 3. ad 4ᵐ. ostendit quomodo a voluntate diuina que est pma causa. licz sit ex se necessaria põt sequi effectus contingẽs. non pter causam zªm. Ibidem enim dicit. Aliquãdo inquit causa necessaria habet non necessariã habitudinem ad aliquẽ effectum qd est pter defectum effectus et nõ propter defectum cause. sicut virtus solis habet non necessariam habitudinẽ ad aliqua que cõtingenter hic eueniunt: nõ pter defectum virtutis solaris. sed pter defectum effectus non necessario ex causa puenientis. et similiter q̈ deus non ex necessitate velit aliqd eorũ q̃ vult. nõ accidit ex defectu diuine voluntatis. sed ex defectu qui competit volito fm rõnem suam scz quia est tale ut sine eo esse possit perfecta bonitas dei. qui quidem defectus cõsequitur omne bonum creatũ. hec ille. Et ibidem ad 5ᵐ dicit. Qz causa est ex se cõtingens oportet q̈ determinetur ab aliquo exteriori ad effectum. sed voluntas diuina que ex se necessitatẽ habet determinat seipsã ad volitum ad qd habet habitudinẽ nõ necessariam. hec ille. Ex quo patet q̈ de mẽte ei° est q̈ aliquid cõtingenter eueniat imediate a causa prima necessaria scz diuina voluntate. cum dicit q̈ nullum bonũ creatũ necessario pcedit a diuina voluntate. nec diuina

volũtas habet ad aliud habitudinẽ necessariã ꝓpter defectũ qui oẽm ꝯsequit̃ creaturã. Itẽ 2°. ꝯ gentiles ca. 23°. et 24°. ostendit ꝙ deus non agit in creaturis ex necitate nature. sꝫ ꝑ arbitriũ volũtatis. Et ca°. 28 ꝓbat ꝙ in primis diuinis effectib⁹. s. q̄ nõ ꝓducti sũt ꝑ causas secũdas nullũ debitũ inuenit̃ nec aliqua necessitas. sꝫ in posteriorũ ꝓductione inuenit̃ debitum. ⁊ hoc tripliciter ſm ꝙ ibi declarat. Ostẽdit etiã ibi ꝙ in p̃ma rerũ creatiõe nihil de necessitate ꝓductũ fuit a deo qui sol⁹ creabat nec erat ibi aliq̃ necessitas nisi ex suppositione finis uel q̃tũ ad causas formales uel materiales. nõ aũt a causa efficiẽte. s. deo. In ca°. etiã 29. et 30. ostendit ꝙ absoluta necessitas i reb⁹ creatis nõ est ꝑ ordinẽ ad p̃mũ p̃ncipiũ. qd̃ ꝑ se necesse est eẽ scꝫ deũ. ¶ 2°. ꝯ est. ꝙ radix cõtingẽtie est diuina volũtas. Istam ponit p̃ma pte. q. 19. arti. 8°. Ubi post verba superius allegata subdit. Qꝛ diuina volũtas quibusdã volitis necessitatẽ imponat ⁊ nõ omnib⁹. hoc contingit ꝓpter efficaciã diuine voluntatis. cũ enim aliq̃ causa efficax fuerit ad agendũ. effectus ꝯsequitur causam non tm̃ ſm illud qd̃ fit. sꝫ ſm modũ fiendi uel essendi. ex debilitate eni virtutis actiue in semine ꝯtingit ꝙ filius nascat̃ dissimilis in accidentib⁹ q̄ ptinent ad modũ eẽndi. cũ igitur diuina voluntas sit efficacissima non solũ sequit̃ ꝙ fiant ea q̄ deus vult fieri. sꝫ ꝙ eo modo fiant q̄ deus fieri vult. vult aũt deus q̄dã fieri necessario ⁊ q̄dã contingẽter. ut ordo sit i rebus ad cõplementũ vniuersi. ⁊ ideo quibusdã effectibus aptauit causas necessarias q̄ deficere nõ possũt ex quib⁹ effectus de necessitate ꝓuenirent. q̄busdam ꝟo aptauit causas ꝯtingẽtes defectibiles ex q̄b⁹ effectus ꝯtingẽter eueniant. non igit̃ ꝓpterea effectus a deo voliti eueniũt contingent̃. qꝛ cause ꝓxime sũt cõtingentes. sꝫ ꝓpterea ꝙ de⁹ voluit eos ꝯtingẽter euenire causas cõtingẽtes ad eos p̃parauit. hec ille. Itẽ de veritate. q. 23. arti. 5°. p̃dictas duas ꝯnes ꝓbat. Uoluntas inquit diuina nõ iponit necessitatẽ reb⁹ oib⁹ cui⁹ quidẽ rõ assig̃t a quibusdã ex hoc ꝙ cũ voluntas diuina sit oiũ p̃ma cã ꝓducit quosdã effect⁹ mediãtibus causis secũdis q̄ cõtingẽtes sunt ⁊ deficere possunt. ⁊ ideo effectus cõtingentiã cause ꝓxime sequit̃ nõ aũt necessitatẽ prime cause. sꝫ hoc videt̃ eẽ ꝯsonũ his qui ponebãt a deo oĩa ꝓcedere ſm necessitatẽ nature. ⁊ ꝙ ab vno simplici ꝓcedebat imediate vnũ habens aliquã multitudinem. ⁊ ideo mediate ꝓcedebat multitudo. Siliter ab vno imobili oĩo dicũt ꝓcedere aliqd qd̃ est imobile ſm substãm. mobile aũt ⁊ aliter se hñs ſm situm q̄ mediãte generatio ⁊ corruptio p̃ i istis inferiorib⁹ accidit. ſm quã viã nõ põt poni a deo imediate causari multiplicitatẽ ⁊ res corruptibiles cõtingentes qd̃ est ĩnic fidei ꝯtrariũ q̄ ponit multiplicitatẽ reꝝ oiũ etiã corruptibiliũ imediate a deo creatã. ut ꝓote prima indiuidua arboꝝ ⁊ brutoꝝ aĩaliũ. hec ille i forma. Ex q̄ pꝫ p̃ma ꝯ posita. Uterius subdit. Et iõ oꝫ aliã p̃ncipale rõnẽ assig̃re cõtingentie. cui tñ p̃assig̃ta subseruiat. oꝫ eni patiẽs assĩlari agẽti. ⁊ iõ si agens sit forte siũl erit assĩlãdo effect⁹ ad causã agẽtẽ ꝑfecta. si aũt sit debile. erit assĩlãdo iꝑfecta. sicut ꝓpẽ formatiuẽ virtutis formatiue i semine fili⁹ p̃ri assĩlat̃ nõ solũ i natura spẽi. sꝫ etiã i multis accidẽtib⁹. econuerso ꝟo ꝓpt debilitatẽ p̃dicte virtutis deficit dicta assĩlatio ut dicit̃ in libro de aĩalib⁹. volũtas aũt diuina est agens fortissimũ. vñ iõꝫ ei⁹ effectũ in oib⁹ ei assĩlari. ⁊ nõ solũ ut fiat illud qd̃ vult deus fieri. qd̃ est quasi assĩlatio ſm rõnẽ spẽi. sꝫ ut fiat illo modo q̄ de⁹ vult illud fieri. ut necessario uel contingẽter cito uel tarde. ⁊ est q̄si q̄dã assĩlatio ſm accidẽtia. ⁊ hũc q̄dẽ modũ reb⁹ diuina voluntas p̃figit ex ordine sue sapiẽtie. ſm aũt ꝙ disponit aliq̄s res. sic uel sic fieri adaptat eis causas illo mõ ſm ꝙ disposuit. quẽ tamẽ modũ posset reb⁹ inducere. etiã sine causis mediãtib⁹. ⁊ sic non dicim⁹ ꝙ aliq̄ diuinoꝝ effectuũ sint solũmodo ꝯtingẽtes ꝓpter ꝯtingẽtiã causarũ secũdaꝝ. sꝫ magis ꝓpter dispositionẽ diuine volũtatis. ⁊ talẽ ordinẽ reb⁹ ꝓuidit. hec ille. Ex quo pꝫ 2ª ꝯnẽ eẽ de mente ei⁹. ¶ 3ª ꝯ est. ꝙ p̃ma radix ꝯtingẽtie in creaturis ſm rem ⁊ ſm rõnẽ ẽ diu̇ı⁹ intellect⁹ ⁊ diuina scia. Ista pꝫ ex p̃dictis. dico aũt ſm rẽ ⁊ rõnẽ. qꝛ diuina volũtas est p̃ma radix ſm rẽ. imo quicq̄d est in deo ẽ p̃ma causa ꝯtingẽtie creatoꝝ. sꝫ p̃mũ ſm rõnẽ est diuin⁹ itellect⁹ ⁊ diuina scientia. vñ sctũs Tho. 2°. ꝯ gentiles ca°. 26°. ostendit multis rationibus ꝙ sicut deus non agit de necessitate nature sic ꝙ ei⁹ potẽtia ad determinatos effect⁹ limitetur. ita nec agit de necessitate scientie uel intellectus ut ei⁹ scientia uel intellect⁹ ad determinatos effect⁹ solũmodo posset extẽdi. neq̄ ad hos uel illos effect⁹ de necessitate coartatur. imo ibidẽ reprobat opinionẽ quorũdã dicentiũ ꝙ ex hoc ꝙ deus seipsum intelligit fluit ab ipso talis rerũ dispositio quasi non suo arbitrio limitet singula. ⁊ disponat vniuersa. sic̃ fides catholica ꝓfitet̃. Et subdit. Sciendũ tamẽ ꝙ q̃uis diuin⁹ itellect⁹ ad certos effectus nõ coartet̃. ipse tñ sibi statuit determinatos effect⁹ q̄s ꝑ suam sapiam determinate ꝓducat. hec ille. Ex q̄b⁹ apparet ꝙ mens ei⁹ ẽ ꝙ scia diuina est cã ois dispositiõis i suis effectib⁹ inuente sicut ẽ necessitas cõtingẽtia ⁊ hꝰ. imo qd̃ pl⁹ ẽ. de v̇itate. q. 24. arti. 2°. dicit ꝙ cũ ad oꝑationẽ tria ꝯcurrãt scꝫ cognitio ⁊ appetit⁹ ⁊ ipsa oꝑatio. tota rõ libertatis ex mõ cognitionis depẽdet. appetit⁹ eni seq̄t cognitionẽ cũ appetit⁹ non sit nisi boni quod sibi per vim cognitiuã ꝓponitur. ⁊ ꝙ quandoq̄ appetitus videatur cognitionem nõ sequi hoc ideo est. quia non circa idem accipitur appetitus ⁊ cognitionis iudiciũ. est enim appetitus de ꝑticulari re operabili. iudiciũ ꝟo rationis est quandoq̄ de aliquo vniuersali qd̃ est quandoq̄ appetitui contrariũ. sed iudiciũ de hoc particulari operabili ut nunc nũq̄ potest esse appetitui cõtrariũ. qui enim vult fornicari q̃uis sciat in vniuersali fornicationẽ malum eẽ. tamen iudicat sibi ut tunc bonũ esse hunc fornicationis actum ⁊ sub spẽ boni ipse eligit. nullus enim intendens ad malum operatur. ut Dionysius dicit. appetitũ aũt si non sit aliq̄d prohibens sequitur motus uel operatio. ⁊ ideo si iudiciũ cognitiue nõ sit in potestate alicuius. sed sit ei aliunde determinatum. nec appetit⁹ erit in potestate eius. ⁊ per ꝯñs nec motus nec operatio absolute. iudicium autem est in potestate iudicãtis ſm

ꝙ põt de suo iudicio iudicare. de eo enim quod est in nostra potestate. Iudicare aũt de iudicio suo ẽ solius rõnis que sup actum suum reflectitur. ꝛ qui cognoscit habitudines rerum: de qbus iudicat: ꝛ p q̃s iudicat. vñ tot᷑ libertatis radix est in rõne constituta. vnde sm ꝙ aliquid se habet ad rõnem. sic se hꝫ ad liberũ arbitriũ. hec ille. Ex quo clare patet ꝙ pma radix contingentie in effectu scꝫ ꝙ aliquis effect᷑ possit sequi uel non sequi a sua causa. nõ solũ est diuina volũtas: imo ꝛ intellect᷑ diuin᷑. nec de᷑ posset velle diuersa nisi intellectus ei᷑ intelligeret diuersa. nec volũtas diuina posset libere aliqd velle uel nolle indifferẽter: nisi qꝛ intellectus diuinus põt iudicare hoc esse volendum ꝛ potest iudicare illud non eẽ volendum. Illud autẽ qð supra dictum est ꝙ diuina scia habet necessariam habitudinẽ ad res: verũ est loquendo de habitudine cognoscentis ad cognitũ. non aũt loquendo de habitudine ꝓducentis ad ꝓductum. uel cause ad effectũ. ¶ 4ª ꝯ͂ est ꝙ nullus effect᷑ euenit contingẽter a prima causa isto modo ꝙ possit ordinẽ eius exire. Istã ꝯnẽ intendit sctũs Tho. pma pte. q. 19. arti. 6º. Cũ effect᷑ inquit cõformet᷑ agenti sm suã formã. eadẽ ratio est in causis agẽtib᷑ que est in causis formalib᷑. In formis aũt sic est ꝙ licꝫ aliqs effect᷑ possit deficere ab aliqua particulari forma. tamẽ a forma vniuersali nihil deficere põt. põt eẽ eni aliqd quod nõ est homo uel viuũ nõ aũt potest eẽ aliqd qð non sit ens. vnde ꝛ hꝫ idem in causis agẽtib᷑ contingere oportet. põt eni aliquid fieri extra ordinem alicui᷑ cause vniuersalis sub qua oẽs cause particulares cõprehendũtur. qꝛ si aliqua causa pticularis deficiat a suo effectu. hꝫ est ꝓpter aliã cãm particularẽ impediẽtẽ q̃ cõtinet᷑ sub ordine cause vlis vnde effect᷑ ordinem cause vlis nullo mõ põt exire: ꝛ hꝫ patet i corpalib᷑. põt eni impediri ꝙ aliq̃ stella nõ inducat suũ effectũ. sed tamẽ qcũqꝫ effect᷑ ex cã corporea impediẽte in reb᷑ corporalibus cõseq̃tur oꝫ ꝙ reducat᷑ per aliquas creaturas medias in vniuersalem virtutẽ pmi celi. hec ille. Idẽ ponit. q. 22. arti. 2º ad primũ. Aliud inqt est de cã vniuersali: ꝛ de cã particulari. ordinẽ eni cause pticularis põt aliquid exire. nõ aũt ordinẽ cause vniuersalis. non eni subducit᷑ aliquid ab ordine cause pticularis nisi p aliquã aliã cãm pticularẽ ipediẽtẽ. sicut lignũ imped᷑ a cõbustione p actionẽ aque. vñ cũ oẽs cause pticulares cõcludãtur sub aliqua cã vniuersali. ipossibile est aliquẽ effectũ ordinẽ cause vlis effugere. hec ille. Hanc ꝯnẽ intẽdit vbicũqꝫ dicit ꝙ effectus trahit necessitatẽ uel cõtingentiam a cã 2ª: ꝛ non a cã pma. uel ꝙ effect᷑ assimilatur in necessitate ꝛ cõtingẽtia cause sue ꝓxime ꝛ nõ cause remote. ut pma pte. q. 14. arti. 13º ad pmũ vbi sic dicit: Scita a deo sunt contingentia ꝓpter cãs ꝓximas licꝫ scia dei q̃ est causa pma sit necessaria. Dicit etiam ibidem ꝙ licꝫ cã suprema sit necessaria. tñ effect᷑ põt eẽ cõtingẽs ꝓpter cãm ꝓximã cõtingent᷑. sicut germinatio plante ẽ cõtingens ꝓpter cãm ꝓximã: licꝫ mot᷑ solis qui ẽ causa prima sit necessari᷑. Itẽ de veritate q. 2. arti. 14º ad 3m ꝛ 5m dicit: ꝙ effect᷑ sequit᷑ necessitatẽ ꝓxime cause q̃ põt eẽ mediũ ad demõstrandum effectũ. nõ aũt seq̃tur necessitatẽ cause prime. qꝛ põt impediri ex cã 2ª si sit cõtingens. Idẽ ponit p sen. dis. 39. ¶ Sed cõtra istũ articulũ arguit Aureolus multipliciter pisertim ꝯ͂ ea q̃ dicta sũt i tertia ꝯne 2ª. scꝫ ꝙ radix cõtingẽtie pma oritur ex diuino intellectu qui statuit sibi determinatos effect᷑ ꝛ ex diuina volũtatẽ ~~a potestate~~ cãs cõtingentes ad producendũ effect᷑ cõtingẽtes uel causas potẽtes deficere. Aureol᷑ aũt vult ꝓbare ꝙ ex nullo actu intrinseco in diuina voluntate existente trahat᷑ illa cõtingẽtia. Act᷑ inquit intrinsecus diuine volũtati fertur simul in vtrãqꝫ partem ꝯ͂dictiõis ꝛ nõ magis in vnã ptem q̃ in aliã. cõplacet eni deus eque necessitate nature in creatione mundi sicut nõ creatiõe. ꝛ eque vult actu intrinseco sicut ecõuerso. qð patet. qꝛ qcqd ẽ possibile deo ẽ de necessitate in eo. Nã in necesse eẽ quicqd est possibile ẽ necessariũ. cõstat aũt ꝙ de᷑ põt cõplacere ꝛ velle nõ entitatem mundi. saltẽ potuit ab eterno. alioquin de necessitate fecisset mũdum. ꝛ qũ mũdus non erat suũ beneplacitũ nõ fuisset ipletũ. igit᷑ si potuit ab eterno velle nõ entitatẽ mũdi actu intrinseco beneplaciti. ꝛ hodie de necessitate vult eã. alias posset aliquid eẽ i deo qð actu nõ esset: ꝛ posset aliqd eẽ de᷑ qð actu nõ est de᷑. ꝛ sm hꝫ necesse ẽ dicere ꝙ de᷑ non magis vult de aliqua re cõtingenti ꝙ fiat q̃ ꝙ nõ fiat: sed placet sibi qðcunqꝫ fiat. nec desiderat plus vnũ q̃ aliud. sed manifestũ est ꝙ a tali causa nõ potest dici determinatus effectus sequi. quia q̃ rõne vnũ ꝯ͂dictoriorũ seq̃retur eadem rõne sequeretur aliud uel vtrũqꝫ simul qð est ipossibile. ergo nullus effect᷑ cõtingens producitur ex determinatione diuine volũtatis uel diuini intellectus sic ꝙ illa determinatio sit aliquis modus existens intrinsecus formaliter in deo. Sed forte dicetur ꝙ licꝫ actus diuine voluntatis possit esse ad opposita obiecta. non est tamen in actu nisi ad alterum. ꝛ ita actum indifferentem ad obiecta contradictoria determinat ad alterum obiectũ loquendo de obiecto secũdario. non autem de obiecto primo. hec autem determinatio contingens est. ꝛ pro eodem instanti eternaliter posset esse in deo determinatio ad oppositum. postq̃ tamen determinatio facta est. mutari nõ potest. Si vtiqꝫ sic dicatur. non valet. illa eni determinatio alicuius ad alterum obiectorum est in deo. ꝛ similiter determinatio illa qua posset determinasse actum ad alterum possibilis est poni in deo. uel fuit possibilis ab eterno. sꝫ quicquid fuit possibile poni in deo est actu in deo positum: alias non esset act᷑ purus cui nulla potentia admiscetur. nec deus esset pura necessitas: quod est erroneũ. ergo determinatio actus ad vtrunqꝫ obiectum est actualis: ꝛ actualiter in deo. ¶ 2º ad idem. Nunq̃ natura contingẽtis mutatur in naturam necessarij: ut dicit cõmentator 12º me͠t͠. cõmento. 39º sed sic respondentem velle cõtingenter respicit vtranqꝫ partem contradictionis. ergo q̃tumcunqꝫ determinetur ad alteram partem determinatio ad aliã est sibi cõtingẽs ꝛ nullo mõ ipossibil᷑. cõstat aũt ꝙ nulla detminatio itriseca ẽ deo possibil᷑ ul᷑ cõtigẽs qn actu sibi isit. ꝛ de necessitate. reliq᷑

ergo q determinatio act9 sit ad vtrūq3 ɔdictorio℞ fit.
¶ 3°. Ubicūq3 est ɔtingentia necessario pōt eē successio vtriusq3 partis ɔdictionis. ⁊ ɔ̄ns ibi possūt inuenire diuersa instantia. q2 in codē instanti nō p̄nt ambo ɔdictoria. Cuius eni sortē nō currē īpossibile sit dū currit. tñ in alio instāti possibile ē ipsū non currere ꝑpter nām ɔtingētie. ⁊ iō h̄ habet ɔtingētia de sui natura q sit possibile aliud instās. sed ſm istū modū dicēdi act9 diuine volūtatis respicit ɔtingenē vtrāq3 partē contradictiōis. ḡ q̄tūcūq3 determinauerit se ab eterno possibile erit poni aliud instās in q̄ ad oppositū determinare se possit. ⁊ ita in eternitate erit possibile aliud instans ex vi ɔtingētie. ⁊ ɔ̄ns eternitas alteri9 oppositi ⁊ ɔtingentia sibi repugnāt. loquendo tñ de eternitate īmutabili in q̄ non possit aliud nūc accipi in q̄ possibile sit poni alterū oppositū ɔtingēs h̄ saluaref̄ immutabilitas posita ɔtingentia ꝑpter nūc eternitatis est saluare vnū repugnās ꝑ aliud. cū ɔtingētia exigat ī mensura ɔtingentis aliud nūc eē possibile ⁊ ita diuisibilitatem durationis. eternitas ṽo sit qd indiuisibile
¶ 4°. Inintelligibile ē manente eodē actu voluntatis cadentis sup vtrāq3 partē ɔdictionis aut possibili cadere q trāseat sup vnā ⁊ non trāseat sup aliā sine aliqua variatione ɔtingente in actu. querendū ē eni posito q act9 diuine volūtatis sit determinat9 ad creationē mūdi si fuisset determinat9 ab eterno ad non creandum vtrū nūc eēt aliqd in deo qd̄ non sit. s3 non pōt dici q aliqd. q2 ſm hoc de9 careret aliquo qd̄ posset eē in eo ⁊ eē de9. nec potest dici q nihil. q2 si nihil ē amplius in deo q̄3 si determinasset se ad nō creandū h̄ determinatio ē actu ī deo. ɔstat eni q si determinasset ad non creandū. h̄ determinatio eēt in deo. ḡ necesse ē q act9 diuine volūtatis trāseat de necessitate ⁊ indeterminate sup vtrāq3 ꝑtem ɔdictionis. hec ille.
¶ Cōtra 4^am ɔ̄nem ⁊ multa superius recitata arguit Scotus. Ipse quidē ⁊ multi alij imponūt scō doctori q mens sua fuerit q ɔtingētia nō habēt ortum nisi a causis secūdis ⁊ non a causa p̄ma. q̄ supposito arguit Scot9 ɔ hoc. q2 tūc nihil eēt ɔtingēs in vniuerso. nam causa 2^a non mouet nisi inq̄tū mouef̄ a p̄ma. cā autē prima necessario mouet ſm te. ḡ cā 2^a necessario mouebit. ⁊ sic oīs effect9 erit necessari9. ¶ 2°. arguit q si sic tolleref̄ oīs causa 2^a ꝑ eo q cā p̄ma nāliter p̄us mouet q̄3 2^a. In illo aūt priori causabit necessario ⁊ pfecte cū sit infinite virtutis. ⁊ ita ī secūdo instanti causa secūda nihil poterit causare nisi idē bis ꝑducaf̄ quod nō est intelligibile. ¶ 3°. q2 malū nō eēt in reb9 ꝑ eo q nulla pfectio possibilis h̄ri a toto vniuerso uel ab aliq̄ speciali ente sibi deficeret. q2 p̄ma cā cum sit pfectissima causaret ī quolibet tantā pfectionē quantā posset effect9 recipere ⁊ ita nihil debitū inesse alicui deesset illi. ¶ Ad idē arguit Aureolus. Res inquit p̄nt ɔcipi ut future uel ut posite iā in actu. sed ad quecūq3 cōparenf̄ iā posite in actu necesse sūt. res eni existēs in ordine ad cām ꝑmā necessaria est. q2 cā non pōt eam non causare uel nō causasse. ex q̄ effectus est in actu. si sic etiā ad p̄mā cām cōparef̄ necessaria ē. res vero ut future cōpate ad causas ꝑximas ɔtingētes sunt. ⁊ similiter cōpate ad diuinā sciam. nō eni cōparantur ad eā ut future respectu q̄rū [illegible] s3 ut future in se ipsis respectu [illegible] ut sic aūt nescit eas deus determinate. imo ut ad vtrāq3 possibiles. ḡ res future contingentes sunt ⁊ ad vtrūlibet p̄re pectu ad diuinā sciam ⁊ ad suas causas ꝑximas. ¶ 2°. q2 ſm te diuina scia non h̄3 rōnem causalitatis rerū nisi ſm q h̄3 volūtatem adiūctā. sed ſm te de9 nō vult aliq̄ a se necessario uel de necessitate nature. sed pon9 ɔtingenē. ḡ scia non est cā rerū necessario. Ad idē Gregori9 de arimino p̄mo q ex ista positione sequif̄ q simpliciter ⁊ absolute loquēdo oīa futura necessario erūt: ⁊ nihil erit ad vtrūlibet seu ɔtingenē in reb9. qd̄ ē manifeste falsū ⁊ ɔ ph̄iam ⁊ theologiā ⁊ fidē nr̄am. nam sic perit libertas arbitrij ⁊ meritū ⁊ demeritū. est etiā ɔ experientiā humanā. nā ut dicit Aug9 5°. de ciuitate dei. Multa facim9 q̄ si nollem9 nō facerem9 q̄ p̄mū pertinet ipsū velle. nā si volumus ē. ⁊ si nolum9 non est. s3 q ista sequitur patet. nā necessario sequitur: omne futurū necessario ē futurū a p̄ma cā. ḡ quodlibet futurū p̄ma cā necessario causabit. ⁊ ɔ̄ns qd̄libet futurū necessario erit nō obstāte q causef̄ nō necessario a cā 2^a ꝑxima. nā siue causef̄ ab ea siue nō: necessario causabif̄ a cā p̄ma ⁊ sic necessario erit. ¶ 2°. sic q2 ex illa positione seqtur q oīa q̄ a sola p̄ma cā fienda eēnt eēnt simplicif̄ necessario fiēda ab ea. ⁊ que a sola ea sunt facta p̄usq̄3 facta fuerunt fuissent necessario fienda: ⁊ sic mūd9 fuisset necessario fiēdus ⁊ causād9 a deo ⁊ q̄rūcūq3 boiu3 futuro℞ aīe necessario eēnt a deo fiende. qd̄ est falsū. cū de9 nullā creaturā ꝑduxerit aut ꝑducturus sit necessario sed mere ɔtingenē ⁊ libere. ⁊ p3 ɔ̄ña. q2 talia nō h̄nt ɔtingētiā a causis secūdis cū nullā cām secūdā habeāt. ¶ 3°. sic. Sumo aliqd ɔtingenē futurū a mea volūtate seu cōtingenē a me fiendū ⁊ sit a. si a. necessario ē futurum a cā p̄ma. aut erit sic necessario futurū ab ea q siue ego volā illud facē siue nō nihil min9 erit a cā p̄ma. ⁊ tūc seqtur q illud nō subest mee ptāti. aut solū sub ɔditione ē necessario futu℞ ab illa. puta si ego velim illud facē. ⁊ tūc seqt̄ q nō pl9 necessario sit futu℞ a p̄ma cā q̄3 a me. ⁊ cū a me nō sit futurū necīo s3 mere ɔtingenē ſm te. nec a p̄ma causa est necessario futurū. ¶ Ad idem arguit Adā p̄mo. quia cōtra hoc est articulus parisiensis sic dicens. Q nihil cōtingenter eueniet cōsiderādo omnes eius causas. error. Et ali9 articulus sic dicit: Falsū ē omnia esse ꝑordinata a p̄ma cā. q2 sic omnia euenirēt de necessitate. error. ¶ Ad p̄mū cōtrarium que inducit Aureolus cōtra 2^am ɔ̄nem ⁊ 3^am videtur Ad p̄mū quidē negatur a^ns. Et ad ꝑbationē ei9 dico q argumentū peccat ꝑ fallaciā figure dictōis. mutatur eni quid in ad aliqd. nā cū dicif̄: velle nō entitatē mūdi potuit in deo eē ab eterno. in h̄ q dico velle nō entitatē mūdi. nō solū includif̄ act9 diuine volūtatis s3 etiā habitudo ad obiectū. secundariū scz nō entitatē mundi. ut ait scūs Tho. de veritate. q. 23. arti. 4. [illegible] cū ill[illegible] d sumif̄ sub ista maiore. quicquid est possibile [illegible] mutaf̄ quid in ad aliquid De nisione ibidem [illegible] dico q aliq̄ vera dicit. [illegible] eni solutio ponif̄ in scia a

ſcõ doctoꝛe p̄ ſen. diſ.39.q.1.arti.p̄.et de ꝟitate.q.2.arti.13°.et.q.23.arti.4°. Et ad p̄mā ꝓbationē illius maioꝛis dicit̄ ꝙ determinatio voluntatis diue ad mūdi creationē fuit eternalit̄ i deo cū illa determinatio nõ aliud dicat niſi actū diuine voluntatis cū reſpectu ad obiectū illud volitū ſcꝫ mūdi ꝓductionē. ſꝫ determinatio ad actū uł obiectū ↄtradictoꝛiū nõ fuit eternaliter in deo ⁊ fuit poſſibilis eē in deo. Sed cum arguit: quicqd fuit poſſibile poni in deo ē actu in deo. ſꝫ determinatio ad mūdi nõ entitatē ⁊c̄. dico ſicut p̄us ꝙ cõmittit̄ fallacia figure dictionis. cum eni dicitur in minoꝛi ꝙ determinatio ad h̄ ⁊c̄. ibi includit̄ relatio ad obiectū. ¶ Ad 2am eodē mõ. falſū eni ē ꝙ oīs determinatio intrinſeca deo poſſibilis inſit deo actualiter. determinatio eni dicit vnū actum abſolutū ⁊ reſpectū eiꝰ ad vnā partē ↄ̄dictionis. mõ lꝫ ille actꝰ abſolutus neceſſario ſit in deo. nõ tamē illi reſpectꝰ penes quoꝝ differētiā actꝰ abſolutꝰ diūe voluntatis dr̄ talis determinatio uel talis. ¶ Ad 3am dico ꝙ in deo nulla ē ↄtingentia. ſꝫ mera neceſſitas licꝫ actꝰ diuine voluntatis ↄtingētes habitudines habeat ad obiecta ſecūdaria. ſolū eni habet neceſſariā habitudinem reſpectu p̄ncipalis voliti ſcꝫ ſue bonitatis. ſed reſpectu alioꝝ nõ hꝫ neceſſariū oꝛdinē abſolute. ſed ex ſuppoſitione. ſuppoſito eni ꝙ deus aliqd velit uel voluerit īpoſſibile ē eū nõ voluiſſe uel nõ velle eo ꝙ eiꝰ voluntas ē imutabilis. vnde hꝰ neceſſitas apud theologos vocat̄ neceſſitas imutabilitatis ſm ſcm̄ Tho. de veritate vbi ſupra ad p̄mū. Hoc p̄miſſo nego maioꝛem illius argumēti. ſicut eni dicit ſcūs Tho. ibidē ad 8m ſucceſſio nõ impoꝛtat̄ ſi dicimꝰ deū poſſe velle aliqd uel nõ velle ſi nõ itelligat̄ h̄ mõ ꝙ ſuppoſito ipſū velle aliqd: ponatur poſtea ipſū nõ velle. ſed h̄ excludit̄ ꝑ h̄ ꝙ ponimꝰ deū velle aliqd eē neceſſariū ex ſuppoſitione. Et ad 13m ait. Quicūqꝫ põt velle ⁊ non velle: ſi poſſit velle poſtq̄ȝ noluit. uel nõ velle poſtq̄ȝ voluit poteſt incipere velle uel deſinere velle: ⁊ iterum icipere velle. ſi aūt non vult põt ſtatim incipere velle. ſic aūt deꝰ non poteſt velle ꝓpter imutabilitatē diuine voluntatis. ſed põt velle ⁊ non velle inq̄ȝtū voluntas ſua non obligatur q̄ȝtū eſt de ſe ad h̄ ꝙ velit uel non velit: ⁊ ſic remanet ꝙ deū velle aliqd ſit neceſſariū ex ſuppoſitione. nõ aūt abſolute. hec ille. Ex q̊ pꝫ ꝙ hꝫ eſt falſa. tūc enim ſolū ↄtingētia inducit ſucceſſionē ⁊ diuerſa inſtantia qñ illud qđ dicit̄ ↄtingēs põt habere eſſe poſt non eē: aut ecõtra. nõ aūt illa cõtingentia q̄ illud qđ dicit̄ ↄtingens põt eſſe ⁊ põt non eē ſed eo poſito in eſſe non põt deſinere eſſe: ⁊ eo poſito nõ eē neqꝫ incipere eē. cuiuſmodi ē in ꝓpoſito. ¶ Ad 4am dico ꝙ aa eſt falſa. Idē eni actꝰ diue voluntatis põt indifferent̄ cadere ſuper vtrūqꝫ iſtoꝝ ↄ̄dictoꝛioꝝ petrus currit: petrus nõ currit. ⁊ dū cadit ſuper alterū tñ ita ꝙ non ſup aliud nõ ſibi aliqd additur intrinſece ſed ſolum reſpectꝰ rationis ad tale uel tale obiectū. Et cū arguit̄ uel querit̄ an iſti actui diuine voluntatis iā determinato ad mūdi ꝓductionē fuiſſet aliquid additū. ſi ꝑ oppoſitū fuiſſet eternaliter determinatus ad nõ ꝓductionē mundi. ⁊ vtrū haberet aliqd deus in ſe qđ nūc nõ habeat. rñdetur ꝙ nihil abſolutū eſſet tunc in deo qđ non ſit mõ in eo. ſed cõceditur ꝙ haberet reſpectū ad aliud obiectū q̄ȝ nunc habeat. Et cū ꝓbat̄ ꝙ imo aliqd fuiſſet in deo q2 tunc fuiſſet in eo determinatio ⁊c̄. dico ꝙ fuiſſet in eo determinatio ad aliquod obiectū ad qđ nunc nõ habet determinationē. hoc tñ poſſet fieri ſine acquiſitione alicuius abſoluti in eo. ſed ꝑ acqſitionē reſpectꝰ alteriꝰ. Vñ cū ſic arguit̄: tunc fuiſſet in eo determinatio ad h̄ ⁊ nūc non ē in eo determinatio ad h̊. ḡ eſſet in eo aliquid qđ non eſt in eo. eſt fallacia figure dictionis ut prius dictū fuit. ¶ Ad argumēta cõtra 4am ↄ̄nem dicitur. ꝙ nec Scotus nec Aureolus nec Gregoꝛiꝰ nec Adam vadūt directe cõtra mentē ſci doctoꝛis. nam ſanctꝰ Tho. nõ intendit dicere ꝙ aliqs effectus neceſſario fiat ⁊ ꝓueniat a cauſa prima. ⁊ contingent̄ a cā 2a: ſic iſti ſibi imponūt ⁊ falſe. cū ſcūs Tho. quaſi in oībus libꝛis ſuis oñdat ꝙ res create ꝓceſſerunt a deo libere ſine vlla neceſſitate niſi ſuppoſitiõis uł ↄ̄ne ut etiā patuit i ꝓbationibꝰ p̄me et 2e et 3e ↄ̄nū. vbi ipſe ponit ꝙ ↄtingentia rerū oꝛtū habet a diuina voluntate ⁊ ponit ꝙ ſine quacūqꝫ cauſa 2a diuina voluntas poſſet producere aliqua cõtingentia. Intendit ḡ ſcūs Tho. dicere. ꝙ nullꝰ effectus habet fallibilē uel mutabilē oꝛdinem ad cām primā. uel ecõtra: ſic ꝙ non ſtant ſimul ꝙ p̄ma cā ſit diſpoſita ad producendum hūc effectū. ⁊ ꝙ ille effectus nõ eueniat. imo quicūqꝫ effectus habet oꝛdinem ad p̄mam cauſam neceſſario neceſſitate ſuppoſitionis ⁊ ↄ̄ne ab ea eueniet. vñ ſi prima cauſa eſt diſpoſita ad ꝓducendū antixp̄m. ille neceſſario ꝓducet̄ neceſſitate ſuppoſitionis. ſecꝰ eſt de cauſis ſecūdis. nam aliqñ cauſa ſecunda ē diſpoſita ad ꝓducendū effectum aliquē. ⁊ tamen cum hoc ſtat illū nõ euenire. Que aūt ſit illa diſpoſitio cauſe p̄me ad ꝓducendū aliquem effectum. oſtendit ſcūs Tho. p̄ma parte. q.23. arti.2°. ad 3m. Duplex eſt preparatio quedā patientis ut patiat̄: ⁊ hec preparatio ē in preparato. Alia ē preparatio agētis ut agat: ⁊ hec eſt in agente. ⁊ talis preparatio eſt preconceptio ut agens per intellectū dicit̄ ſe p̄parare ad agendū inq̄ȝtū preconcipit rõnem operis fiendi: ⁊ ſic deus ab eterno p̄parauit ↄcipiēs rõnem oꝛdinis aliquoꝝ in finem. hec ille. Itē primo ſen. diſ. 40. q.2. arti.p̄. ad 2m. duplex ē inquit p̄paratio. quedā materie ſm ꝙ diſponitur ad recipiendū foꝛmā. quedā eſt preparatio agētis ut ſit agens. ⁊ iſta ſicut ē in nālibus inq̄ȝtū aliquid acquirit diſpoſitionē per quam agat. ita eſt i artifice ſm ꝙ cõcipit foꝛmā artificiati ⁊ ꝓponit eam exequi i ope ſuo ⁊ talis preparatio ē in deo reſpectu futuroꝝ. Ex quibus patet quõ prima cauſa dicitur preparata uł diſpoſita ad agendū ex hoc ꝙ preconcipit effectū ⁊ oꝛdinem eius in finē. ⁊ ſimiliter poteſt dici preparata ex hoc ꝙ per volūtatē ꝓponit talem effectū tali modo producere. vult etiā ſcūs Tho. ꝙ effectus ꝓducti a deo mediante cauſa ſecūda defectiua poſſunt deficere. ⁊ contingenter eueniūt. q2 non habent oꝛdinē ad primā cauſam niſi mediāte 2a. ⁊ ideo q2 illa 2a cauſa eſt contingens licꝫ prima ſit neceſſaria. opoꝛtet ꝙ

effectus sit cōtingens. ita q si aliqua causa effect⁹ sit cōtingens. oportet effectū esse cōtingentē. sed tñ nō oportet ecōuerso q si effect⁹ sit contingens q oporteat aliquā eius causā esse contingentē. ut in ꝯnū ꝓbationibus dictū fuit. Uult etiā scūs Tho. q causa prima nullo modo debet dici ꝯtingēs aut eius actio licȝ libere causet. vñ p̄ sen. dis. 43. q. z. arti. p̄. ad 4m. Non est inquit dicendū volūtatē dei eē cōtingētem aut operationē ei⁹. q꜠ contingētia īmutabilitatē importat q̄ in deo ꝓprie nulla ē. sed tamē est ibi libertas voluntatis ꝛ operationis ꝓut exit a voluntate. hec ille. Uñ ad melius sciendū mentē eius sup hoc pūcto sciend. ī q ipse 4. sen. d. s. 17. q. p̄ma arti. z. questiuncula 3ª sic ait. Duplex est necessitas scȝ necessitas absoluta ꝛ necessitas ex suppositione. De p̄ma quidem necessitate loquēdo nō est necessariū eū gratiā accipere qui se sufficiēter ad gratiā p̄parat. q꜠ nec per se necessitas s̄m quā dictū necesse ē eē: neqȝ necessitas coactionis aut ꝓhibitionis in his que diuina volūtate fiūt cadere pōt. Loquendo autē de necessitate ex suppositione diuini ꝓpositi quo ꝓpter beniuolētiam sue bonitatis voluit vnicuiqȝ eam cōicare s̄m suam capacitatē necessariū est q cuilibet materie p̄parate forma infūdat. nō tamē eodē modo ē in oib⁹ formis: q꜠ forme que mediantib⁹ secūdis agētib⁹ in materiā ꝓducūtur. necessario ī materia disposita recipiūtur necessitate cōditionata in cōparatione ad deū cuius virtute cetera agētia agūt. sȝ necessitate absoluta ꝑ cōparationē ad agētia ꝓxima. q꜠ necessitate nature agūt ꝓpter ordinē diuinitus eis īpositū quē p̄cedere non possūt. Forme aūt que īmediate a deo inducuntur non habent necessitatē absolutā ex parte agētis sed quedā ī ex parte recipientis sic est in ꝑfectionibus que sūt de eē nature ut ē aīa rōnalis. Forme autem que non debentur nature sic grā ꝛ virtutes nihil hñt de necessitate absoluta: sȝ solū de necessitate ex suppositione ꝓpositi diuini ꝛ ordinis. hec ille. Ex quo pȝ quō ꝓcedit ex falso intellectu vboꝝ eius imponere sibi q ipse voluerit effect⁹ omnes qui causant a deo necessario ab eo causari necessitate absoluta: cū clare ponat q deus in nulla operatione sua ad extra operetur necessario necessitate absoluta. sed solū ex necessitate sui suppositi. q꜠ scilicȝ necessariū est eū ita facere si ita ꝓposuit. Tunc venio ad argumēta sigillatim. Et ad p̄mū Scoti dico q falsū supponit ꝛ imponit nobis scȝ q p̄ma cā necessario moueat necessitate absoluta. imo quicquid mouet necessario necessitate suppositiōis: tūc argumentū nihil valet. nā stat effectum eē cōtingentē. ꝛ tñ ꝓduci necessario necessitate suppositionis: ut alias dicetur. ¶ Ad zm dico p̄mo q causa p̄ma p̄us attingit effectum q̄ȝ causa zª considerando virtutem cause. sed cōsiderando supposita agentia dico q causa ꝓxima est īmediatior effectui q̄ȝ p̄ma. Dico z°. q dato q cā p̄ma prius natura attingēt effectum q̄ȝ zª: non tamē in aliquo signo priori ad signū in quo attingit zª. nec attingeret necessario nisi ex suppositione. vnde scūs Tho. ad istud argumentū in virtute r̄ndet de veritate. q. 5. arti. 9° ad iz m. Effectus inquit non sequit̄ ex causa p̄ma nisi posita zª. vnde necessitas cause p̄me non inducit necessitatem in effectu nisi posita necessitate in zª causa. Et ibidem ad 10m dicit. Actio p̄me cause q̄dāmō determinat̄ ad hūc effectum ꝑ cām zªm. Et q. z. arti. 14° ad 5m dicit. Quāuis p̄ma causa vehementius influat q̄ȝ cā zª: tñ effectus non cōplet̄ nisi adueniēte operatione cause zᵉ. ꝛ ideo si sit possibilitas ad deficiēdū in cā zª erit eadē possibilitas deficiēdi in effectu q̄ȝuis p̄ma cā deficere non possit. sȝ multo amplius si p̄ma cā posset deficere: ꝛ effect⁹ deficere posset. q꜠ cū ad eē effect⁹ requirat̄ vtraqȝ cā vtriusqȝ defect⁹ inducit defectū in effectu: ꝛ iō q̄cūqȝ cā ponat̄ ꝯtigēs sequit̄ effectū eē ꝯtingentē. non aūt si altera tñ ponat̄ necc̄ia effect⁹ erit necessari⁹ ꝓpt h̄ q ad esse effectus vtraqȝ requirit̄. sed q꜠ cā zª nō pōt eē necessaria nisi p̄ma sit necessaria: inde ē q necessitatem cause sequitur necessitas in effectu q̄ȝtū ad necessitatē cause zᵉ. hec ille. Ex quib⁹ pȝ quō non supfluit causa zª. ꝛ quō in nullo priori instāti cā prima facit effectū q̄ȝ zª. imo q vlteri⁹ ē effect⁹ ꝓduct⁹ a cā p̄ma mediāte zª trahit aliquā absolutam necessitatē a cā prima q̄ȝtūcūqȝ sit necessaria. q꜠ ad h̄ q effect⁹ cōtingent̄ eueniat sufficit cōtingentia alicuius sue cause. nec tñ ꝓpter h̄ ecōtra seq̄t̄ ex dictis sci Tho. q cōtigētia cause zᵉ sit totalis ꝛ ꝑcisa cā cōtingētie effect⁹. imo a causa sūme necessaria posset effectus contingent̄ ꝓduci: ꝛ in hac vltima falsa ꝯñā seducti sunt isti accusatores sci Tho. ¶ Ad 3m siliter negat̄ ꝯñā. nec ꝓbatio valet. q꜠ firmat̄ ī illa falsa suppositione scȝ q p̄ma cā necessario absolute agat in quocūqȝ omnē ꝑfectionem cuius est capax. ¶ Ad p̄mū Aureoli ꝯ eandem ꝯnem dico q effectus illo mō est necessarius ꝑ cōparationē ad cam p̄mā q̄ȝ ad cām zªm. nā nūqȝ a cā zª euenit necessario absolute. a cā vero prima necessario solū ex suppositione sui propositi. nūqȝ aūt a cā zª mere ꝯtingēter sine q̄licunqȝ necessitate. sed a p̄ma cā euenit necessario ex suppositione: ꝛ tūc cum ꝓbatur q vniformit̄ effect⁹ sit necessari⁹ uel ꝯtingēs respectu vtriusqȝ cause. dico q effect⁹ ꝓut ē p̄ns necc̄io ē ab vtraqȝ necessitate suppositiōis. sȝ effect⁹ q ē futur⁹ nobis ē deo p̄ns: ꝛ iō de⁹ infallibilit̄ nouit ei⁹ positionē uł nō positionē. nec ille effect⁹ pōt exire ordinē cause p̄me. si sit p̄parata ad ꝓducēdū illū. pōt aūt exire ordinē cause zᵉ. posito q sit disposita ad ei⁹ ꝓductionē: ꝛ iō aūt est necessari⁹ respectu p̄me q̄ȝ zᵉ necessitate p̄dicta. ¶ Ad zm dico q scientia non est cā necessaria rerum plus q̄ȝ voluntas necessitate absoluta intelligendo de causalitate effectiua. dico tñ q sciētia diuina necessario attingit oē intelligibile. nō tñ voluntas necessario attingit oē volibile: ꝛ h̄ intēdebat scūs Tho p̄ma pte. q. 19. arti. 3. ad 6m cū ait. Diuinū scire hȝ necessariā habitudinē ad scita. nō aūt diuinū velle ad volita. qð ideo est. q꜠ deus habet scientiam de reb⁹ s̄m q sunt in sciente. voluntas autem cōparat̄ ad res s̄m q sunt in seipsis. q꜠ igitur oia habēt necessariū eē s̄m q sūt ī deo. nō aūt s̄m q sūt in seipsis hñt necessitatē absolutā ita q sint [illegible] necessaria: iō ꝓpt h̄ de⁹ q̄cūqȝ scit ex necessitate scit.

non autem quecūq; vult ex necessitate vult. hec ille. ¶ Ad primā Gregorii negaṫ ꝯña. ꝛ ad ꝓbationē ꝯñe dico ꝙ sctūs Tho. nō vult ꝙ oē futurū necessario absolute eueniat a pma cā. imo nihil creatū eueniet ab eo necīo illo mō. ¶ Ad 2m negaṫ ꝯña. nec. n. aīe creande a solo deo. nec angeli creati a solo deo necīo erierunt ab eo nisi ex necessitate sui suppositi. non eni stat volūtatē dei hr̄e talē ordinē ad futura qn̄ illa eueniāt ꝓ tali mēsura, ꝑ q̄ disponit illa euenire. sꝫ cū tali necessitate stat ꝙ effectus libere ꝛ mere cōtingēter ꝓductus sit. ¶ Ad 3m patet ꝑ idem. dico eni ꝙ deus nō est sic determinat⁹ ad ꝓducendū velle meū ꝙ ꝓducat illud nisi volūtas mea illud cōproducat. negaṫ tn̄ ꝯña dicta ꝙ non magis sit necessari⁹ ordo illius effectus ad deū q̄ȝ ad meā voluntatē. qꝛ nō stat illū effectū habere habitudinē voliti ad volentē respectu dei. ꝛ ꝙ ille effectus non eueniat. stat tn̄ illū effectū habere dictā habitudinē ad volūtatē meā ꝛ nūq̄ȝ poni ī eē. ꝛ hͦ est qō dicit 4a ꝯ ꝙ effectus potest deficere ab ordine cause 2e. non autē ab ordine cause pme. eo facto eni quo aliquid habet talē respectū ad diuinā voluntatē ponitur ꝓ tali mensura uel poneretur. ¶ Ad primū Ade dico ꝙ illi articuli excoīcant ponētes oīa euenire necessario absolute oibus causis compēsatis. hoc aūt non ponit sctūs Tho. ut patet in distinctione quā allegatū 4o sen. ꝛc.

Quantū ad secundū articulū sit prima ꝯ. ꝙ contingens ut futurū est non pōt infallibiliter cognosci. sed ſm ꝙ ē in p̄senti. Istam ꝯnē ꝓbat sctūs Tho. de veritate. q. 2. arti. 12o. In nobis inqͭ sunt q̄dam potentie ꝛ habitus cognoscitiui in quib⁹ nunq̄ȝ falsitas esse pōt sicut sensus scia habit⁹ pncipioꝝ. quedā vͦ in quibus pōt eē falsitas. sicut imaginatio opinio ꝛ estimatio. ex hoc aūt accidit in aliqua cognitione falsitas ꝙ nō est ita in re sicut apprehēdiṫ. vn̄ si aliqua vis cognoscitiua est talis ꝙ nunq̄ȝ in ea est falsitas oꝫ ꝙ suū cognoscibile nunq̄ȝ deficiat ab eo qō de ipso cognoscēs apprehēdit. necessarium autē non potest impediri qn̄ sit anteq̄ȝ fiat eo ꝙ cause ei⁹ sunt imutabiliṫ ordinate ad eius ꝓductionē. vn̄ per hꝯ habitus qui semꝑ sūt veri possunt necessaria cognosci etiam qn̄ sūt futura. sicͭ cognoscim⁹ futurā eclipsim uel ortū solis ꝑ verā scientiam. sed cōtingens ipediri pōt anteq̄ȝ sit in eē productum. quia tūc non est nisi in causis suis quib⁹ pōt accidere impedimentū ne perueniāt ad effectū. sed postq̄ȝ iam cōtingēs est iā non potest impediri. ꝛ iō de ꝯtingenti ſm ꝙ est in pn̄ti pōt eē iudiciū illi⁹ potentie uel habitus in quo nunq̄ȝ falsitas inuenitur sicut sensus indicat sortē sedere dum sedet uel quādo sedet. Ex quo patet ꝙ ꝯtingens ut futurū est ꝑ nullam cognitionē cui falsitas subesse nō possit cognosci potest. Vnde cum diuine scie non subsit falsitas nec subesse possit. ipossibile eēt ꝙ de ꝯtingentib⁹ futuris scientiā hr̄et de⁹ si cognsceret ea ut futura sūt. tūc autē aliqd cognosciṫ ut futurū quādo inter cognitionē cognoscētis ꝛ rei euētum inuenitur ordo p̄teriti ad futurū. hec ille. Eandē ꝯnem ponit pma pte. q. 14. arti. 13o dicens Contingēs aliqō pōt dupliciter cōsiderari. Uno mō in seipso ſm ꝙ iam actu est. ꝛ sic nō ꝯsideraṫ ut futuꝝ sed ut pn̄s. neq; ad vtrūlibet ꝯtingēs: sed ut determinatum ad vnū. ꝛ ꝓpter hͦ pōt infallibiliter subdi certe cognitioni. utpote sensui visus sicut cū video sortem sedere. Alio mō potest cōsiderari ꝓut ē in sua causa: ꝛ sic ꝯsideratur ut futurū ꝛ ut cōtingens nōdum determinatū ad vnū. qꝛ causa cōtingēs se hꝫ ad opposita. ꝛ sic contingens nō subditur alicui cognitioni per certitudinē. vn̄ qui cognoscit effectū ꝯtingentē in cā sua tm̄ non habet de eo nisi cōiecturalē cognitionem hec ille. Idē ponit pͦ sen. dis. 38. q. 1. arti. 5o. Et itē pͦ cōtra gentiles ca. 67o. Cōtingēs inqͭ certitudini cognitionis nō repugnat nisi ſm ꝙ futurū est. non autē ſm ꝙ pn̄s est. cōtingēs eni cum futurū est potest nō esse ꝛ sic cognitio estimātis ipsū futuꝝ esse pōt falli. falletur eni si non erit quod futurū eē estimauit. ex q̄ autē presens ē ꝓ illo tempore nō pōt eē. potest autem ī futurū non eē. sed hͦ iam nō pertinet ad cōtingēs prout presens ē. sed ꝓut futurū est. vn̄ nihil certitudini sensus deperit cū quis videt currere hominē q̄uis hͦ dictum sit ꝯtingēs. oīs igitur cognitio q̄ supra cōtingēs fertur ꝓut est presens certa eē potest. hec ille. Idem ponit in questionib⁹ de malo. q. 16. arti. 7o. ¶ 2a ꝯ est ꝙ deus nō cognoscit cōtingētia ut futura sūt. imo eternaliter cognoscit ea ut sūt in seipsis presentia. Istam ꝯnem ꝓbat sctūs Tho. de veritate vbi supra subdēs post verba ꝓrimo allegata: Tūc aliquid cognosciṫ ut futurū ē qn̄ inṫ cognitionē cognoscētis ꝛ rei euentū inueniṫ ordo preteriti ad futurū. hic aūt ordo non potest inueniri inter cognitionē diuinā ꝛ quācūq; rē cōtingētē. sed semper ordo diuine cognitionis ad rē quācūq; ē sicut ordo pn̄tis ad pn̄s. qō quidē hͦ modo intelligi pōt si aliqs videret multos transeūtes ꝑ vnā viā successiue: ꝛ hͦ per aliqō tēpus. ī singulis partib⁹ tēporis videret pn̄tialiter aliqs trāseūtes ita ꝙ in toto tēpore sue visiōis oēs pn̄tialiter videret. nec tamē oēs sūt presentialiṫ. qꝛ tēpus sue visionis non est totū simul. si aūt sua visio tota posset simul existere. simul pn̄tialiter omnes videret. q̄uis nō omnes simul presentialiter transirent. vnde cum visio diuine scientie eternitate mēsureṫ que est tota simul. ꝛ tamē totū tēpus includit nec alteri parti tēporis deest. seqͭur ut quicquid in tempore geritur. non ut futurum sed ut presens videat. hoc enim quod a deo visum est. est quidem futurum rei alteri cui succedit in tempore. sꝫ ipsi diuine visioni que non in tempore sed extra tempus est non est futurum: sed presens. ita ergo nos videmus futurum ut futurum. quia visioni nostre futurum est cum tempore mensuretur. sed diuine visioni que est extra tempus non est futurum. sicut ꝛ aliter videret trāseuntes ille qui est in ordine trāseuntium: qui nō videt nisi illos qui ante ipsum sunt. ꝛ aliter ille qui extra ordinem transeuntium esset: qui omnes transeuntes simul aspiceret. hec ille. Item primo sen. vbi supra. diuinus intellect⁹ ab eterno vnūquodq; contingentium intuetur. non solum prout est in causis suis. sed prout est in suo esse determinato.

cũ eni existēte re ipsā rē videat put ē in suo eē determinato aliter cognosceret rem qđ est q̄ anteq̄ fiat ꝛ sic ex rerum euentib⁹ aliqđ eius accresceret cogni.p3 etiā ꝙ de⁹ ab eterno nō solū vidit respectū sui ad rē ex cui⁹ potestate res erat futura.sed ipsū eē rei intuebatur. quod qualiter sit euidēter docet Boeti⁹ i fine libri de consolatione. Diuina eni cognitio modum eternitatis habet qui ē eē totū simul sine successione. vñ sicut q̄uis tēpus sit successiuū tñ eternitas ē presens oib⁹ temporibus vna ꝛ eadē ꝛ idiuisibilis ut nūc stans.ita cognitio sua intueť omnia tēpora q̄uis sibi succedētia ut pñtia sibi.nec aliquid eoꝝ est futurum respectu ipsi⁹.sed vnum respectu alterius. vnde fm Boetium meli⁹ dicitur ꝓuidentia q̄ preuidentia.q2 nihil q̄si futurū.sed oīa ut presentia vno intuitu porro videt quasi ab eternitatis specula.sed tamē potest dici prescia inq̄tū cognoscit illud qđ futurū ē nobis non sibi. Qđ ut melius pateat exēplis ostendať.sint qnq3 hoīes qui successiue in qnq3 horis qnq3 contingentia facta videant. possū ergo dicere ꝙ vñ qnq3 vidēt hec qnq3 cōtingētia successiue pñtialiter.si aūt ponereť ꝙ istarū qnq3 cognitionū eēt vnus act⁹.posset dici ꝙ vna cognitio eēt pñtialiter de omnib⁹ illis cognitis succedentib⁹.cū ergo de⁹ vno eterno intuitu non successiuo oīa tempora videat.oīa ɔtingentia in temporib⁹ diuersis ab eterno pñtialiter intueť: nō tñ ut habentia eē in cognitione sua.non eni deus ab eterno cognoscit de reb⁹ tñ se cognoscere ea qđ ē eē in cognitione.sed etiā ab eterno videt vno intuitu ꝛ videbit singula tempora.ꝛ rem talē eē in hoc tēpore ꝛ in hoc deficere.nec tñ videt hāc rem respectu precedentis tēporis eē futurā.ꝛ respectu futuri p̄teritā sed videt illud tēpus in quo est presens ꝛ rē esse pñtē in hoc tempore.qđ tamē in intellectu nr̄o non pōt accidere.cui⁹ act⁹ ē successiuus fm diuersa tēpora.hec ille. Itē pma parte vbi supra: De⁹ inquit cognoscit omnia ɔtingētia nō solū ꝓut sūt in suis causis.s3 etiā ꝓut vnūquodq3 eoꝝ est actu i seipso.ꝛ lic3 contingētia fiant in actu successiue.nō tñ deus successiue cognoscit ɔtingētia ꝓut sunt in suo eē sic nos.sed simul quia cognitio sua mensurať eternitate sicut ꝛ suū eē eternitas aūt tota simul existens ambit totū tempus ut supra dictū est. vnde omnia que sūt in tēpore sunt deo ab eterno pñtia non solū ea ratiōe qua habet rationes oīu3 rerum apud se presentes ut quidā dicunt sed quia ei⁹ intuitus fertur super omnia ab eterno ꝓut sūt in sua presentialitate.hec ille. Itē de malo vbi supra sic ait. Futura inquit dupliciť cognosci possūt vno mō in seipsis.alio modo in suis causis. In seipsis quidem a nullo cognosci possunt nisi a deo. cuius est ratio.quia futura ꝓut futura sūt nōdum habent esse in seipsis.eē autē ꝛ verū ɔuertunť. vnde cum omnis cognitio sit alicui⁹ veri.ipossibile ē ꝙ aliqua cognitio respiciēs futura in ratione futuri cognoscat ea in seipsis.cū autem pñs preteritū ꝛ futurum sint differētie tēporis tēporalem ordinē designantes: omne qđ qualitercūq3 est in tempore compatur ad futura sub rōne futuri.ꝛ iō impossibile ē ꝙ aliqua cognitio subiacēs ordini tēporis cognoscat futura in seipsis.talis autē est omnis cognitio creature. vñ impossibile ē ꝙ aliqua creatura cognoscat futura in seipsis: sed hoc ē ꝓpriū solius dei cuius cognitio est leuata super totum ordinem tēporis ita ꝙ nulla pars temporis cōparatur ad diuinā cognitionem sub rōne preteriti uł futuri.sed totus discursus temporis ꝛ ea que per totum tēpus aguntur presentialiter ꝛ conformiter eius conspectui subduntur: ꝛ eius simplex intuitus super omnia simul fertur ꝓut vnūquodq3 est in suo tempore.potest autē accipi cōueniens similitudo ex ordine locali.quia prius ꝛ posterius in motu ꝛ tempore consequuntur prius ꝛ posterius in magnitudine.ut dicitur 4.° phisicorum.ita igiť deus pñtialiter omnia intueť que cōparantur ad inuicē fm ordinem pñtis preteriti ꝛ futuri.qđ non pōt aliquis eorum cuius intuit⁹ sub hoc ordine tēporis cadit.sicut ille qui est in alta specula constitutus videt simul oēs trāseuntes per viā non sub ratione precedentis ꝛ subsequentis quoad ipsum q̄uis videat quosdam alios precedere. tamē quicunq3 in ipsa via constitutus in ordine transeuntium nō potest videre nisi precedētes: uel iuxta se positos.hec ille. Idē ponit pmo contra gentiles ca.° 66. vbi posito exēplo de cētro ꝛ circulo qđ recitatū fuit in precedēti questione subdit: Quicqđ igitur in quacūq3 parte tēporis est coexistit eterno quasi presens eidem lic3 sit respectu alterius partis preteritum uel futurum.eterno autem nō potest aliquid coexistere nisi toti.quia successionē durationis non habet.quicquid igitur per totum discursū temporis agitur: diuinus intellectus in tota sua eternitate intuetur quasi presens.nec tamen qđ quadam parte temporis agiť semper fuit existens.hec ille. ¶ 3ª ꝓ est.ꝙ lic3 deus nō cognoscat futura ut futura: sed tamē ipse cognoscit cōtingētia esse pñtia sibi: ꝛ futura aliis. Pars prima patet ex predictis.sed 2ª probatur. quia deus nō solū cognoscit rerum presentiam. imo futuritionem ꝛ preteritionē: ꝛ omnē rerum ad inuicem ordinē. vnde scūs Tho. de veritate.q.2.arti.12.° ad 8ᵐ dicit. Contingēs dū est futurū non habet esse.tamē ex quo pōt esse.habet ꝛ veritatē.ꝛ sic diuine visioni subiacet. q̄uis etiam deus cognoscat ordinem vnius ad alterum.ꝛ sic cognoscat aliquid esse futurū respectu alterius. hec ille. Ista etiam pars pōt ex preallegatis in p̄ sen. haberi sc3 quō deus videt rem eē futuram respectu huius temporis.ꝛ p̄teritam respectu illius.ꝛ presentem in tali tpe. Istud etiā ponit p̄ ɔ gētiles .ca.° 66. dicēs. ꝙ ea q̄ sūt pñtia p̄terita uł futura nobis de⁹ cognoscit fm ꝙ sūt in potētia sua ꝛ in ꝓpriis causis ꝛ in seipsis.h ille. Itē 2ª 2ᵉ.q.171.arti.6.° ad 2ᵐ dicit ꝙ diuina p̄scia respicit futura fm duo sc3 fm ꝙ sūt i seipsis inq̄tū ea sc3 pñtialiť intueť.ꝛ fm ꝙ sūt i causis suis inq̄tū sc3 videt ordinē causarū ad effectus.ꝛ q̄uis futura contingentia prout sunt in seipsis sint determinata ad vnum. tamē prout sunt in suis causis nō sūt determinata quin aliter possit euenire.ꝛ ista duplex cognitio sp in diuino intellectu dirigiť.hec ille. ¶ 4ª ꝓ ē ꝙ cognitio dei de futuris ē infallibil ꝛ certissima. Ista

pbat scūs Tho. vbi s̄ de veritate ita dicēs: Sic inqt visus noster nō fallit videns cōtingētia cū sunt p̄sentia et tamē hoc non remouet quin illa contingenter eueniāt. ita de⁹ infallibilit̄ videt oīa cōtingentia. siue que nobis sunt p̄sentia siue q̄ preterita. siue que futura. quia sibi nō sunt futura sed ea inspicit esse tūc qn̄ sunt. vñ et hoc non remouet̄ quin cōtingenter eueniāt. difficultas aūt in hoc accidit eo q̄ diuinā cognitionē signare non possum⁹ nisi p modū nostre cognitiōis signādo tēpus uel tēporū differentias. si eni significaretur ut ē dei scientia magis deberet dici q̄ de⁹ scit hoc eē q̄ṁ q̄ sciat futurū: q2 sibi nūq̄ȝ sunt futura. vñ etiā ut Boe. ti⁹ dicit 5° de cōsolatiōe: Cognitio ei⁹ de futuris magis ꝓpꝛie dicit̄ ꝓuidētia q̄ṁ puidentia. quia ea porro q̄ lōge posit⁹ in eternitatis specula intuetur. q̄uis etiā pꝛudentia dici possit ꝓpter ordinē eius qd̄ ad eo sit illis quib⁹ futurū est. hec ille. Istam ꝯnē formali⁹ pbat p̄ cōtra gentiles ca. 67° dicēs: Omnis cognitio que sup̄ pn̄s fert̄ ꝓut est pn̄s certa eē potest. diuini autē intellect⁹ intuitus ab eterno fert̄ in vnūq̄dq̄ȝ eoꝝ q̄ tēporis cursu pagūtur ꝓut pn̄s est. relinquitur ergo q̄ de cōtingentibus nihil ꝓhibet deū ab eterno infallibilē scientiā habere. hec ille. Itē ibidē. Contingens differt a necessario s̄m q̄ vnūq̄dq̄ȝ est in sua cā. cōtingens eni sic in sua causa ē ut non eē ex ea possit t eē. necessariū aūt non pōt ex sua causa non esse. s̄m hoc q̄ vtrūq̄ȝ eoꝝ est in se non differt q̄ṫū ad esse sup quo fundatur verū. q2 in cōtingenti s̄m q̄ in se est nō est esse t non eē. sed solū esse. licȝ ut futurū cōtingens possit non esse. diuin⁹ aūt intellect⁹ ab eterno cognouit res nō solū s̄m esse qd̄ habēt in causis suis. sȝ etiā s̄m esse qd̄ hn̄t in seipsis. nihil igit̄ ꝓhibet ipsū habere cognitionē eternā de contingentib⁹ t infallibilē. hec ille. Itē si vnūq̄dq̄ȝ a deo cognoscit̄ sicut p̄sentialiter visū. sic necessariū erit esse qd̄ deus cognoscit. sic necessariū ē sortē sedere ex hoc q̄ videt̄ sedere. hoc aūt non est necessariū absolute velut a quibusdā dicitur necessitate ꝯn̄tis. sed sub ꝯditione uel necessitate ꝯn̄e. hec eni conditionalis est necessaria: si sortes videt̄ sedere sortes sedet. vnde t si cōditionalis i cathegoricā trāsferat̄. ut dicat̄: qd̄ videt̄ sedē necesse est sedere. patet eā de dicto intellectā t cōpositā esse verā. de re vero intellectā t diuisam eē falsā. t sic in his t in oībus similib⁹ que dei sciam circa ꝯtingentia oppugnātes argumentantur s̄m cōpositionē t diuisionem falluntur. h̄ ille. Idem ponit p̄ma pte vbi sup ꝯcludēs: Manifestū est inqt q̄ ꝯtingentia infallibiliter a deo cognoscūtur inq̄ṫū subdūtur diuino conspectui sua p̄n̄tialitate t sunt futura cōtingentia suis causis cōparata. hec ille. Idē ponit p̄mo sen. vbi sup. Cōtigētia inqt ad vtrūlibet i causis suis certitudinaliter nullo mō cognosci possūt. sed quādo iam efficiūtur in rerū natura tūc habēt in seipsis eē determinatū. t ideo qn̄ sunt in actu certitudinalr̄ cognosci possunt. ut patet in eo qui videt sortē currere. q2 dū currit videt sortē currē. hec ille. Et post multa. nihil igit̄ ꝓhibet contingētiū ad vtrūlibet deū certā sciam hr̄e cū intuit⁹ ei⁹ ad rem ꝯtingent̄ referat̄ s̄m q̄ est p̄n̄tialiter in actu qn̄ iam determinatū est t certitudinalr̄ potest cognosci. hec ille. Et ibidē ad 2ᵐ Futurū ꝯtingens nō est determinate verū anteq̄ȝ fiat. q2 non habet causam determinatā. t ideo ei⁹ certa cognitio hr̄i non potest ab intellectu nr̄o cui⁹ cognitio est in tēpore determinato t successiue. sed dū est in actu determinate ē verum. t ideo a cognitione q̄ est presens illi actu pōt certitudinaliter cognosci sicut patet de visu corporali. t quia diuina eternitate mensurat̄ que eadē manens oī tēpori presens est. ideo vnūquodq̄ȝ contingētiū videt ꝓut est in suo actu. hec ille. ¶ 5ᵃ ꝯ est q̄ contingentia ad vtrūlibet futuroꝝ cognitoꝝ a deo simul stant cū infallibilitate diuie sciētie. nec vnū tollit aliud. Ista ꝯ sequitur ex ꝓbationib⁹ predictis t iterum ꝓbat̄ sic p̄ contra gentiles. ca. 67°. Scientia dei vera non eēt t perfecta si nō hoc modo res euenirent sicut deus eas euenire cognoscit. de⁹ autē cū sit cognitor toti⁹ esse cognscit vnūquēq̄ȝ effectum. sed etiam in ordine ad q̄slibet suas causas. ordo aūt ꝯtingentium ad suas cās ꝓximas ē ut contingēter ex eis ꝓueniant. cognscit ergo deus aliqua ꝯtingent̄ euenire. sic igit̄ diuine scie certitudo t veritas rerū ꝯtingētiā non tollit. hec ille. Idē. Effect⁹ nō pōt eē necessarius cuius causa est ꝯtingens. contingit autē effectū eē remota causa. effectus aūt vltimi causa est t proxima t remota. si igitur ꝓxima fuerit contingēs eius effectū oportet eē ꝯtingētem. etiā si causa remota sit necessaria sicut plāte nō necessario fructificāt q̄uis motus solis sit necessari⁹ ꝓpter causas intermedias cōtingentes. scia aūt dei t si sit causa rerū scitarum p ipsam. est tn̄ causa remota ei⁹. igit̄ necessitas scitoꝝ ꝯtigētie nō repugnat. cū ꝯtingat causas medias cōtingētes esse. hec ille. ¶ 6ᵃ ꝯ est q̄ quodcūq̄ȝ ꝯtingēs deus sciuit eē futurū necessario sciuit illud esse futurum. sic q̄ ista ē necessaria: de⁹ sciuit antixp̄m esse futurū. Istā ꝯnē ꝓbat ipse in p̄dictis locis. vñ de veritate. q. 2. arti. 12°. ꝓbat eā dupliciter. Primo. quia omne dictum de p̄terito si est verum est necessarium. 2° q2 oē eternū est necessariū. sed h̄ eē scitū a deo est verum ab eterno. igit̄. Sed s̄m q̄ ipse ibi recitat ad primā ꝓbationē aliq̄ rn̄dent dicētes. q̄ hec ē contingēs hoc est scitum a deo. q2 q̄uis sit p̄teritū tamē importat ordinē ad futurū. t ideo nō est necessariū sicut cū dicitur: hoc fuit futurum. illud preteritum non est necessarium. quia quod fuit futurum potest non esse uel fuisse futurum. ut in 2° de generatione t corruptione dicitur: futurus quis incedere non incedet. Sed hoc inqt scūs Tho. nihil est. q2 cū dicit̄: hoc fuit futuꝝ. designatur ordo qui ē in causis illi⁹ rei ad productionē eius. q̄uis aūt cause q̄ sunt ordinate ad aliquē effectū possint ipediri ne effect⁹ seq̄tur ex eis. nō pōt tn̄ ipediri qn̄ fuerint aliqn̄ ad h̄ ordinate. vnde lȝ qd̄ est futurū possit nō eē futurum. nunq̄ȝ tamen potest nō fuisse futurum. hec ille. Eodem modo improbat t quasi in eadē forma istam responsionem p̄ sen. vbi supra ad 5ᵐ. Et ex alio similiter. quia dicit instantiam nō esse ad propositum. q2 cū dicit̄: hoc ē p̄scitū a deo. non tn̄ importatur ordo ad futurum. sed etiam

act⁹ quidā qui signatur ut p̄teritus. h ille. Prima parte vo q.14. arti.13. ad 2m improbat istā responsionem isto mō dicēs q̄ licz illud añs importet respectū ad futurū. h tñ nō tollit ei necessitatē. qz illud qd̄ habuit respectū ad futurū necesse ē huisse. licz futurū nō sequatur quīqz hec ille. Sic igit̄ improbat p̄mā antiquā rn̄sionem. 2a rn̄sio antiquor⁹ talis erat. dicebant eni quidā q̄ illud dictū uel ꝓpositio scz: hoc futurū est scitū a deo. ē contingēs ⁊ nō necessaria. qz ē cōposita ex cōtingenti ⁊ necessario. scia eni dei est necessaria. sz scitū ab eo ē cōtingens quoꝝ vtrūqz in dicta ꝓpositione includitur sicut ⁊ hec ē cōtingēs: petrus ē homo albus uel petr⁹ est animal ⁊ currit. Sz hoc iterum inquit ipse nihil ē quia veritas ꝓpositionis nō variatur ꝑ necessitatem ⁊ contingētiā ex eo q̄ mālr̄ in locutione ponit̄: sed solū ex p̄ncipali locutione in q̄ fundat̄ veritas ꝓpositiōis vnde eadē rō necessitatis ⁊ contingētie est ī vtraqz istarum: ego cogito hoiem esse aial: ⁊ ego cogito petrū currere. ⁊ ideo cū act⁹ p̄ncipalis q̄ signatur in hac ꝓpositiōe: de⁹ sciuit h futuꝝ. sit necessariū q̄tūcūqz illud qd̄ ponit̄ mālr̄ sit contingens. ex hoc nō impedit̄ qn p̄dicta propositio sit necessaria. hec ille in de veritate vbi s̄. Prima parte vero vbi s̄ simr̄ improbat istā rn̄sionē dicēs. Cū dicit̄: deus sciuit aliqd esse futuꝝ. contingēs non ponit̄ ibi nisi sicut mā verbi ⁊ nō sicut ps p̄ncipalis orōnis uel ꝓpositionis. vñ eius contingentia uel necessitas nihil refert ad h q̄ ꝓpositio sit necessaria uel contingēs. vera uel falsa. ita eni pōt eē verū me dixisse hominē eē asinū: sicut me dixisse sortē currē uel deū esse. ⁊ eadē rō est de necessario. uel de contingenti. hec ille. Idem ponit clari⁹ p̄ sen. vbi supra dicēs. Cū de⁹ dicitur aliqd p̄sciuisse. ordo ad futuꝝ designatur ut obiectū sup quod transit actus. est eni sensus: p̄sciuit h id est sciuit h eē futurū. qñ aūt aliquod dictum ponit̄ ut mā alicui⁹ actus. oz ut dictū q̄si mālr̄ sumat̄ ⁊ non s̄m q̄ ad significationē rei refert̄. ut cū dico: scribo. ⁊ iterū currē. ea vo que sic sumūtur nullā drīam contingentie uel necessitatis faciūt in ꝓpositione. tū qz veritas ⁊ necessitas ꝓpositionis ex p̄ncipali verbo depēdet in quo itelligit̄ cōpositio. tum etiā quia dictū h modo positū nō sumit̄ ut verū uel falsū ul̄ ut necessariū aut contingens. sed ut dictū quoddā tm̄. vñ eq̄lis contingētia uel necessitas ē harū duaꝝ: dico sortē currere ⁊ solē moueri. etiā posito q̄ dicere sit necessariū ⁊ ita posito etiā q̄ ordo ad futuꝝ īportat⁹ sit mutabil̄ nihil impedit de necessitate propositionis. hec ille. 3a rn̄sio dabatur antiquit⁹ q̄ illa ꝓpositio ē contingens qz scitū uel p̄scitū licz s̄m vocē cōsignificet tēpus p̄teritū: tñ significat actū diuinū cui nō accidit preteritio. ⁊ ideo sicut de⁹ pōt nō prescire ita pōt non p̄sciuisse. Sed istud nō valet. dicit scūs Tho. p̄ sen. vbi s̄ quia q̄uis act⁹ diuin⁹ nō hēat necessitatē coactionis hz tñ necessitatē imutabilitatis. loquēdo tñ de actib⁹ intrinsecis ut velle intelligere ⁊ hmōi. vñ non ē contingēs nō eē si ponat̄ eē. ⁊ ꝑ consequēs nō pōt nō esse. iā eni diuina scia determinata ē ad aliqd̄ futurū sciēdū ꝓ nūc. Istis ḡ rn̄sionib⁹ exclusis cōcludit scūs doctor. q̄ ista est absolute necessaria: h ē scitū a deo. puta antixp̄m eē futurū. qd̄ confirmat p̄ sen. dupliciter dicēs: Ideo inquit dicēdū ē q̄ añs scz. h est scitū a deo. ē necessariū absolute. tū ex imobilitate act⁹. tū etiā ex ordine ad scitū. qz illa res nō ponit̄ subiacere diuine scie nisi dū est in actu s̄m quē terminationē ⁊ certitudinē hz. ipsū eni necesse est eē dū est hec ille. Eandē conē ponit in sūma. Et de veritate. ¶ 7a ꝯ est q̄ ꝓpositio de futuro contingēti qd̄ futurū de⁹ scit ē vno modo necessaria ⁊ alio mō nō. verbi grā sicut si dicam⁹: hoc futurū antixp̄us erit ē scitū a deo. igit̄ antixp̄us erit. illud cōñs est vno mō necessariū. ⁊ alio mō nō. vnde scūs Tho. de veritate vbi supra sic dicit: Istius cōditionalis. si aliqd futurū ē scitū a deo illud erit. añs ē necessarium simpliciter. ⁊ cōñs ē necessariū absolute eo mō quo ad añs sequit̄. aliter enim ē de his que attribuūtur rei s̄m se. aliter de his que attribuuntur ei s̄m q̄ est cognita. illa eni que attribuunt̄ ei s̄m se cōueniūt ei s̄m modum suum. sed illa q̄ attribuūtur ei ul̄ que consequūtur ipsā s̄m q̄ est cognita sūt s̄m modū cognoscentis. vnde si in añte significetur aliquid quod pertineat ad cognitionē. oportet q̄ cōñs accipiat̄ s̄m modū cognoscētis ⁊ non s̄m modū rei cognite. ut si dicat̄: si ego intelligo aliqd illud est imateriale. non enim oportet ut qd̄ intelligit̄ sit imateriale nisi s̄m q̄ ē ī itellectu. Et similr̄ cū dico: si de⁹ scit aliqd illud erit. consequens ē sumēdum non s̄m dispositionem rei in seipsa sed s̄m modū cognoscētis. q̄uis autē res in seipsa sit futura. tamē s̄m modum cognoscētis est presens. ⁊ ideo magis dicendum ē: si deus scit aliquid illud est. q̄ȝ hoc erit. vñ idē est iudiciū de ista: si deus scit aliquid hoc erit. ⁊ de hac: si ego video socratē currē socrates currit. quorum vtrūqz est necessarium dum est. hec ille. Idem ponit p̄ma parte. q.14. arti.13° ad 2m. Quīcūqz inquit in añte ponitur aliquid quod pertinet ad actum anime. cōñs accipiendum est non s̄m q̄ in se est. sed s̄m q̄ est in anima. aliud enim est eē rei in seipsa. ⁊ esse rei in anima. utputa si dicā: si anima intelligit aliquid illud est imateriale. intelligendum est q̄ illud est imateriale s̄m q̄ intellectum ⁊ non s̄m q̄ est in seipso. ⁊ similiter si dicā: si deus sciuit aliquid illud erit. consequēs intelligēdū est prout ē in sua presentialitate. ⁊ sic necessarium est sicut ⁊ añs. quia omne quod est quādo est necesse est esse. hec ille. Idem dicit primo sen. vbi supra ad 5m. Añs inquit dicte conditionalis est necessarium absolute. tum ex imobilitate act⁹. tum etiam ex ordine ad scitum. quia illa res non ponitur subiacere diuine scientie nisi dum est i actu s̄m quem certitudinē ⁊ terminationē habet. ipsū enim necesse ē eē dum est. ⁊ ideo similis est necessitas inferendi in cōñte ut si accipiat̄ ipsū qd̄ est sortē currere s̄m q̄ ē in actu ⁊ sic terminationem ⁊ necessitatem habet. non enim sequitur ex antecedēte nisi s̄m q̄ subsistat diuine scientie cui subiicitur. prout consideratur principaliter in suo esse accidentali. vnde etiam sic sumendū est cōñs quo mō pz q̄ necessariū est. necesse eni ē sortē currere dū currit. hec ille. Idē p̄ contra gētiles. ca.° 67. Cū inquit dr̄: de⁹ scit uel sciuit h futurū. mediū quoddā accipit̄ inter diuinā sciam ⁊ rē scitā. scz tēp⁹ in quo ē lo-

ratio respectu cuius qđ a deo scitū est dicit̃ futurū. non eni respectu diuine scientie ē futurū que in momento eternitatis existēs ad oīa p̄sentialiter se h̄z respectu cui⁹ si tēp⁹ locutionis de medio subtrahat̃ nō est dicere hoc eē cognitū q̄si nō existēs ut locū habeat qđ qua querit̃ an possit nō esse. sed sic cognitū dicet̃ a deo ut iam in sua essentia visū. quo posito nō remanet p̄dicte q̄ōni locus. quia qđ iā ē non pōt q̄tū ad illud instans non esse. deceptio igit̃ accidit ex hoc q̄ temp⁹ in quo loquimur coexistit eternitati uel etiā temp⁹ p̄teritū quo designatur cū dicit̃: de⁹ sciuit. vnde habitudo tēporis p̄teriti uel p̄ntis eternitati attribuitur qđ oīo ei nō cōpetit. t hoc accidit fm̄ accñs falli. hec ille. ¶ 8° ꝯ̄ ē q̄ ista ɔ̄ñā non valet: hoc est futurū. igit̃ hoc erit. Ista ꝯ̄ pōt haberi ex ꝓbatiōe 6ᵉ ꝯ̄nis. t ex illo dicto Aristotelis 2° de gñatione scꝫ q̄ futurus quis incedere nō incedet. aliquid enim esse futurum non ē aliud q̄ cām aliquā esse inclinatā ad ꝓductionem illi⁹. ponat̃ ḡ q̄ impediat̃ ne effectū ꝓducat. sequitur q̄ illud erat futurꝫ t tn̄ nūq̄ erit. Hāc ponit sanctus doctor p̄ma pte. q. 19. arti. 7° ad 2ᵐ dicēs. Multa sunt in virtute t sciencia t voluntate diuina que non cōtinent̃ sub ordine causarū inferiorꝫ. sicut resuscitatio Laçari. Unde aliq̄s respiciens ad causas inferiores dicere poterat: Laçar⁹ non resurget. respiciēs vero ad cām p̄mā poterat dicere: Laçar⁹ resurget. t vtrūq̄ horꝫ deus vult scꝫ q̄ aliq̄d q̄nq̄ sit futurꝫ fm̄ causas inferiores qđ tn̄ nō ē futurꝫ fm̄ cām supiorē uel econtra. Sic igit̃ dicendū q̄ aliq̄n de⁹ p̄nunciat aliq̄d futurꝫ scꝫ qđ continet̃ in ordine causarꝫ inferiorꝫ. ut puta fm̄ dispositionē nature uel meritorꝫ. qđ tn̄ non fit q̄ aliť ē i causa supiori. sicut cū p̄dixit Ezechie: Dispone domui tue q̄ morieris t nō viues. ut habetur Isa. 37°. nec tn̄ ita euenit. q̄ aliter fuit ab eterno i sciencia t voluntate diuina. hec ille. Itē de veritate. q. 2. arti. 12° ad 8ᵐ. De⁹ inq̄t cognoscit ordinem vnius ad alterꝫ. t sic cognoscit aliquid eē futurꝫ respectu alterius. t sic non ē incōueniens q̄ ponat̃ q̄ deus scit aliquid eē futurū qđ nūq̄ erit in q̄tū scꝫ scit aliquas causas ad aliquē effectū esse inclinatas q̄ nō ꝓducetur. hec ille. Itē de veritate. q. 12. arti. 10. ad 7ᵐ dicit. Aliquid pōt dici eē futurꝫ nō solū ex hoc q̄ ita erit. sꝫ q̄ ita ordinatū ē in causis suis ut sit futurꝫ. sic eni medicus dicit: iste sanabit̃ t iste morietur. t si aliter contingat non falsū dixit. sic eni tunc futurū erat ex ordine causarꝫ. qđ tn̄ possibile est impediri. t sic qđ futurum erat: ɔ̄sequēter nō erit futurꝫ. vnde ph̄s dicit in 2° de generatione q̄ futur⁹ quis incedere nō incedet. hec ille in forma. t sic p꜡ ad articulū. ¶ Sed ꝯ̄ p̄dicta arguitur multipliciť. Et p̄ ꝯ̄ p̄mā ꝯ̄nē Durādus arguit sic. Sicut ex causa necessaria sequitur infallibiliter suus ꝓprius effect⁹. t iō ea cognita pfecte cognoscit̃ eius effect⁹. ita ex cā impedibili non impedita seq̄tur eius effect⁹. t iō cognita cā impedibili t oīb⁹ que eam impedire pnt. t insup illis que eā ipediēt uel nō impediēt certitudinaliť pōt cogn̄ci q̄s effectus eueniet uł q̄s nō eueniet. nūc aūt deus cognoscit causas omniū contingentiū futurorꝫ. t oīa q̄ eas determinare pnt t que determinabūt. t insup cognoscit q̄ impedire pn̄t t que impedient uel nō impedient. ḡ cognoscit certitudinaliter futura contingētia. cognoscendo eni suā essentiā cognoscit causas futurorꝫ ɔ̄tingentiū t si impedient̃ uel non impedient̃. ¶ Contra 2ᵃᵐ ꝯ̄nē Aureolus arguit p̄. quia nō ē verū q̄ res future actualiter sint p̄ntes eternitati ut sup̄ dicit se ꝓbasse. ¶ 2°. q̄ dato q̄ sic esset adhuc diuin⁹ intellectus nō ferret̃ in eas ut sic nec haberet earū certā cognitionem. q̄ sic essent p̄sentes. constat enim q̄ diuin⁹ intuitus nullo modo ad aliq̄d extra se terminat̃: sed tm̄ ad essentiā suā ut Aug⁹ dicit. Sꝫ q̄ōnū q̄ deus nihil ex̄ se positū intuetur. sed existentia futurorꝫ ē aliq̄d reale positū extra deū. ḡ q̄ātūcūq̄ p̄sentialiter existeret ab eterno nō ex hoc deus habebit certā noticiā de futuro cōtingenti. ¶ 3°. Non magis tribuit diuino intellectui existentia futuri contingētis ut ē p̄ns eternitati q̄ cū est presens in certo tempore. sed futurꝫ ɔ̄tingēs iam positū in actu in certo tp̄e ex hoc q̄ est sic presens t positū non dat diuino intellectui ut certitudinaliter cognoscat ipsū. imo hoc haberet intellect⁹ a se alias vilesceret diuinus intellect⁹ t mensuraret̃ a reb⁹ cū traheret certitudinē ab ipsis. igit̃ nec futurū p̄sens eternitati tribuit diuino intellectui q̄ certitudinaliť cognoscatur ab eo. ¶ 4°. Quātūcūq̄ res future sint p̄sentes eternitati. adhuc restat querere ex pte diuini intellectus quid ē sibi rō attingendi actualitatē futuri positi in sua p̄sentialitate. t oꝫ dicē q̄ ēntia uel idea uł volūtas uł aliq̄d aliud. sed iste mod⁹ dicendi nō ponit igitur ad propositū nihil nos scire facit. ¶ 5°. sic. Cogitatiōes bonorū succedēt sibi i infinitū. t similiť eiulatus dānatorꝫ. si igit̃ de⁹ istas existentias intuet̃ q̄sī p̄ntes. aut ipse ut existētes in diuino intuitu sūt i multitudine finita. aut infinita. nō pōt dari 2ᵐ. q̄ infinitas t p̄sentialitas uel actualitas mutuo sibi repugnant. Nec p̄mū pōt dici. q̄ illa multitudo cogitationū aut eiulationū finitorꝫ ɔ̄sumeretur tp̄e finito vltra qđ adhuc eiulatus t cogitationes sibi succederēt. ḡ poni nō pōt q̄ diuin⁹ intuit⁹ ferat̃ in res futuras tanq̄ i p̄sentialiter existentes. ¶ 6°. Ille intuit⁹ q̄ fert̃ p̄sentialiť in aliq̄d existēs necessario coexistit t est simultane⁹ cū illo in qđ fertur. sed manifestū est q̄ diuin⁹ intuit⁹ cū sit idem qđ sua essentia nō coexistit nec habet aliquā simultatem cū existentiis rerū futurarꝫ. quia nec existentie ille p̄ntes sunt eternitati quādo future sunt in se. imo nec quādo sunt actu habent aliquā simultatē cum diuina essentia. quia ipsa penitus est abstracta. nec est p̄sens nisi solūmodo negatiue. quia nec p̄terita nec futura. ḡ nullo modo diuin⁹ intuitus fertur in existentias rerū contingentiū futurarꝫ. ¶ 7°. Omnis ꝓpositio scita est vera ꝓut est scita. sed hec ꝓpositio hoc erit. ē de futuro. t ut sic conceditur a te ut a deo scita. dicis eni q̄ deus scit q̄ h̄ erit. ita q̄ hoc ɔ̄ñs est necessariū. de⁹ sciuit hoc futurꝫ. ḡ hec ꝓpositio ē necessaria t vera: hoc erit ut est de futuro. quia ut sic concedis q̄ subest diuine scie. Uñ cōcedendo q̄ futurū nō subest diuine cognitiōi nisi in sua p̄ntialitate. habes negare istā ꝓpositionē: de⁹ sciuit uel scit hoc futurū

esse. uel q hoc erit. aliogn si hec ꝓpositio est scita: hoc erit. de necessitate erit vera ꝛ imutabilis. ꝛ ꝑ ɔsequēs futuritio rei ē imutabilis ꝛ nō solū sua presentialitas. Et istud ē ṗncipaliter ɔtra 6am ɔnē. ¶ 8º sic. Ex noticia attingente rem ut ṗsentē pōt inferri q res ē ī pñti ꝛ similiter ex sciētia que attingit rē ut ṗteritā pōt inferri q ṗterijt. ꝛ ex illa que attingit rem ut futuram pōt īferri q erit. vnde sequit: video sortē sedere. ḡ sedet quātūcūq sit ibi actus aie. ꝛ sequit: vidi sortē sedere ḡ sedit. uel videbo sedere. ḡ sedebit. sed ſm te deus videt futura in sua ṗsentialitate. ḡ sequit q futurū est ī pñti. non solū in ṗsenti videntis sed in pñti ꝓprio. sic sequitur: video sortem sedere ī sua pñtialitate. ḡ presentialiter sedet in se. Unde si deus ab eterno vidit sortē sedentē in sua ṗsentialitate. sequeret q ab eterno ṗsentialiter sedisset in seipso. ¶ Contra ɔnē 4am arguit sic ṗ. Qñcunq ɔñs est necessariū ex suppositiōe si añs ē necessariū absolute ɔñs erit necessariū absolute. ut si ponitur q sortes sit hō. sequit q sit aīal necessitate absoluta. qz qd supponebat erat necessarium absolute. cū aūt diuina scia nō sit cōtingēs sz quoddā absolute necessariū. igit si ex illa infertur euentus futurorū oz q sit absolute necessarius. ¶ 2º ad idē. Qñcūq suppositio est imutabilis ꝛ ineuitabilis ꝑ qdcūq cōsiliū si sit necessaria ɔña. impossibile est q ɔñs necessario sequens ex tali suppositiōe sit euitabile quocūq cōsilio aut sollicitudine aut conatu. sed hec suppositio ē imutabilis ꝛ ineuitabilis scz qn deus sit ṗscius futurorū. nec oz ad tollendā ṗscientiā cōsiliari aut sollicitū eē. ḡ ɔñs qd infertur de necessitate quātumcunq remaneat contingēs. erit tñ ineuitabile. ꝛ erit fatuū sollicitari de aliq futuro. qz nihil poterit imutari siue hoc sit ꝓpter necessitatem ɔñe. uel ɔñtis. Igitur illa distinctio de necessitate ɔñe uel ɔñtis pōsita ī ꝓbatiōe 4e ɔnis nō iuuat ad saluādū ɔtingentiā futurorū. ¶ 3º ad idē arguit Gregorius ɔ illud qd dicit in eadē ɔne scz q futurū ɔtingens ɔsideratū ꝓut est in sua actuali existentia necessariū ē. vult enī ꝓbare q aliquid qd ē nūc pōt nō esse nūc sic q ꝓpositio enunciantis ipsū non sit nunc vera. Et arguit sic. Suppono inquit cū aliis q ē aliq cā libera ꝛ q cā libera nihil differt a nāli. ꝛ q causa libera positis oibz reqsitis ad agendū pōt agere ꝛ pōt non agere. nālis autē nō pōt nō agere. sed necessario agit. sicut pz 9º metaphysice. tunc sumo aliquā cām liberā. ꝛ sit volūtas petri que vocet a. ḡ positis oibus requisitis ad volēdum c. pōt elicere volitionem circa c. ꝛ pōt nō elicere. ꝛ suppono aliud satis coiter concessū q volūtas pōt volitionē ꝓducere in instanti. sit ḡ b. instans in quo oia requisita ad volēdū c. concurrūt. ꝛ arguo sic. A pōt elicere volitionē circa c. in instanti b. ꝛ pōt non elicere illam volitionē in instanti b. ꝛ a uel elicit talē volitionē ī b. uel non elicit talem volitionē in b. ḡ uel a. pōt elicere volitionē circa c. in instanti b. et tñ tunc non elicit. uel pōt nō elicere hāc volitionē in instanti b. et tñ elicit. ꝛ vocet illa volitio d. ꝛ tūc vlterius infero ḡ uel hec ꝓpositio: d. nō ē. pōt eē vera ī instanti b. ꝛ tñ tūc hec est vera: d. ē. uel hec ꝓpositio: d. ē. pōt esse vera in instanti b. ꝛ tñ tūc hec ē vera: d. nō ē. ꝛ siue hoc detur siue illud habet ꝓpositū. añs pz. ḡ ad pmā ptē ex ṗ suppositiōe quo ad 2am ṗo pz ex ṽtute pmi pncipij. ɔña etiā pma clara ē. qz si a. elicit hāc volitionē in instanti b. ꝛ pōt eā elicere in b. ꝛ pōt eam nō elicere ī b. ḡ elicit in b. ꝛ pōt non elicere ī b. Eodem mō pz q si ipsa nō elicit q ipsa nō elicit ꝛ pōt elicē. ɔña etiā 2a est euidens. qz si a. pōt non elicere d. in instanti b. hec pōt eē vera: in instanti b. a. nō elicit d. ꝛ ꝑ ɔñs hec etiā pōt tūc eē vera: d. non est. ꝛ siliter si a. pōt elicere d. in instāti b. hec ꝓpositio a. elicit d. pōt eē vera ī instāti b. ꝛ ꝑ ɔñs etiā hec d. est pōt tūc eē vera. ex quo pz q vtraq istaꝝ: d. ē. d. nō ē diuisim pōt eē vera in instanti b. ꝛ ɔstat q altera tñ ē vera. si ḡ hec sit vera: d. est. ḡ tūc ipsa ē vera in instanti b. ꝛ cū hoc ista: d. nō ē. pōt tunc esse vera. cū ꝯ non sit possibile q vtraq tūc ɔdictoriū sit vera ꝛ simul. sed si affirmatiua sit vera negatiua ē falsa. ꝛ ecōtra si negatiua sit vera affirmatiua ē falsa. Si ḡo ꝗs suppositionē pmissam scz q volūtas pōt elicere volitionē in instanti nō admitteret: formetur ratio de deo ꝛ aliqua creatura quā pōt deus in instāti libere ꝓducere ꝛ pariter ɔcludit ꝓpositum. ¶ 4º sic. Sit b. pñs instans. ꝛ arguo sic. Hec ɔña non ē bona scz deus pōt ꝓducere ī b. vnū angelū ḡ deus ꝓducit in b. vnū angelū. Ista inquā nō ē bona in b. ꝛ añs ē verū ut pz ex suppositionibus. ꝛ qz non īplicat ɔtradictionē ḡ oppositum ɔñtis pōt simul eē verū cū añte in instāti b. aliās ɔtingeret q ɔñs ꝛ eius oppositū essent simul falsa in b. ꝛ sic hec deus nō ꝓducit vnū angelū in b. ꝛ hec: deus pōt ꝓducere vnū angelū in b. pñt simul esse vere in b. ponat igit in esse ꝛ habet ꝓpositū. qz tūc simul cū ista ē vera: deus nō ꝓducit vnū angelū in b. ista pōt esse vera ī b. deus ꝓducit vnū angelum in b. lz ipsa sit falsa. nec possit eē simul vera cū pma. Q aūt pma ɔña sic simpliciter supra non sit bona in b. ut ṗ assumit ꝓbat triplicit. ṗ qz si illa eēt tūc bona. eadē rōne hec: deus pōt ꝓducere duos angelos in b. ergo ꝓducit duos angelos in b. Et siliter hec: deus pōt ꝓducere tres angelos ī b. ḡ deus ꝓducit tres in b. ꝛ vltra. ḡ quotcūq pōt ꝓducere in b. tot ꝓducit in b. qd tñ ē falsū. qz in illo instanti deus tot ꝓducit quot posset ꝓducere tunc. 2º quia si illa ɔña esset bona. eadē rōne hec esset bona: deus pōt nō ꝓducē vnū angelū in b. ḡ deus nō ꝓducit vnū āgelū in b. ꝛ ꝑ ɔñs hec etiā eēt bona: deus pōt ꝓducere vnū angelū in b. ꝛ pōt nō ꝓducere vnū angelū in b. ḡ deus producit vnum angelum in b. ꝛ non producit vnum angelum in b. sed constat q ista nō est bona. quia añs est verum ꝛ ɔñs implicat cōtradictionem. 3º q ɔña non sit bona pz ex differētia agentis liberi ꝛ agentis nāliter supra ṗmissa. ꝑ hoc igit q res q est in b. pōt nō esse in b. ad istū sensū q nūc possibile ē talē rem nō eē nunc ita q licz talis res sit ī b. ꝛ ī possibile ē istam esse verā in b. a. non est in b. ex q sequitur q contingens dum est nō necessariū imo mere cōtingens ꝛ in quacunq mensura ipsum est possibile ē q in illa mensura hec sit vera hoc nō ē. demōstrādo ipsū. hec Gregorius. ¶ Contra 5am ɔnē arguit ꝓbando q infallibilitas ꝛ imutabilitas diuine scie inducat necessitatē rebus sci-

ne excludat cõtingentiam. ꝓ quia in omni necessa-
ria ɔña si añs est imutabile ɔñs est imutabile. sed scia
necio infert scitũ. sequit̃ enĩ: scio aliqd esse. igit̃ illud
ē aliogn nescio. sed fallor. similiter sequit̃: de⁹ scit ali-
qud futurũ. igit̃ illud erit. añs aũt ē imutabile si sci-
entia dei sit imutabilis. igit̃ necio scitũ erit imutabi-
le. ꝛ ꝑ ɔñs cõtingentia excludit̃ ab omni futuro. ¶ 2°
posse cognoscere aliqd aliť q̃ sit ē posse decipi uł falli.
ꝛ similiter posse cognoscere de aliquo ꝙ erit aliter q̃
erit. ē posse decipi. sicut enĩ se habet scia de pñti ad
pñs. sic etiã de futuro ad futuꝝ. sed si res sũt cõtin-
gentes ꝛ non eueniũt de necitate deus põt aliter sci-
re res q̃ erũt. qꝛ ꝛ aliter eē possũt. ḡ poterit falli. q̃re
si nõ põt falli nec põt mutari oportet ꝙ res de necita-
te eueniãt. ¶ 3°. Ex maiori de necio ꝛ minori de inesse
sequit̃ ɔ̃ de necio. sicut patet ꝑ ꝓꝝ. sed ista a^or est de
necessario: oẽ scitum a deo de necitate ē verũ. b^or ṽo
de inesse: oẽ futuꝝ ē scitũ a deo. ḡ sequit̃ ɔ̃ de necita-
te scꝫ ꝙ oẽ futuꝝ de necitate est verũ. ꝛ ꝑ ɔñs de ne-
cessitate eueniet. ¶ 4°. Omnis cã necessaria q̃ impe-
diri non põt inducit necitatẽ in effectu. ꝛ hoc siue sit effi
ciens siue exẽplaris. sꝫ scia dei ē cã exemplaris rerũ.
ita ꝙ actualitas eorũ q̃ fient habet exemplar in deo.
actualitas ṽo eoꝝ q̃ nõ fiẽt nõ habet exẽplar in deo.
ḡ de necitate ista fient ꝛ illa nõ fient. ¶ 2° pncipaliť ꝓ-
bat̃ ꝙ contingentia rerũ ponat mutabilitatẽ in scien
tia dei. Primo qꝛ illud qđ ponit in diuina scia poten-
tiã ɔ̃dictionis ponit mutabilitatẽ in ea. res enĩ ex hoc
sũt mutabiles qꝛ sũt in potẽtia ɔ̃dictionis. sed contin-
gẽtia rerũ inducit in deo potentiã ad sciendũ ꝛ ad nõ
sciendũ. quicqd enĩ contingit fieri põt deus scire. non
ꝑnoscit aũt multa q̃ nõ fient q̃ tñ possibilia sunt fieri. ꝛ
ita multa nõ scit deus q̃ posset scire. est igit̃ in eo potẽ
tia ad sciendũ ꝛ non sciendum. ꝛ ita mutabilitas. ¶ 2°.
Impossibile ē ꝙ aliqd transeat de ɔ̃dictorio in cõtra-
dictoriũ nisi mutatio sit facta alicubi. sed conceditur ꝙ
deus posset esse p̃scius aliquoꝝ quoꝝ nõ est p̃scius ꝛ
ɔ̃ non p̃scius quoꝝ p̃scius est ꝑpter contingentiam
rerũ. nã aliter ea q̃ fiũt nõ possent nõ fieri. ꝛ sic pone-
ret̃ aliquoꝝ impossibilitas. alioꝝ ṽo necitas. ꝛ nulli⁹
contingentia uel mutabilitas. ḡ necesse ꝙ alicubi po
nat̃ mutatio cum de non p̃scio fit p̃scius. non aũt põt
poni in p̃scitis. qꝛ nondũ sunt. igit̃ illa mutatio erit in
deo. ¶ 3°. Illud in quo potest esse aliquid qđ nõ ē uel
nõ esse aliquid qđ est est mutabile. sed si futura sint cõ
tingentia aliquid potest esse in deo qđ nõ est in eo scꝫ
p̃scientia alicui⁹ quod non est in futuꝝ. ꝛ potest nõ eē
in eo aliquid quod est in eo scꝫ p̃scientia antichristi. si
enĩ antichristus non eueniret. in deo non esset ei⁹ pre-
scientia. ḡ contingentia rerũ inducit mutabilitatẽ in
scientia dei. ¶ Contra ɔ̃nẽ sextã arguit sic Scotus.
Quandocũqꝫ aliqua conuertũt̃ in veritate non po-
test vnũ esse verũ contingenter ꝛ aliud necessario. qꝛ
vnũ non potest esse verũ alio non existente vero. sed
velle animã antichristi fore. ꝛ scire eam futuram esse
ɔ̃uertunt̃. quia anima antichristi non est p̃us scibilis
fore q̃ sit volita fore. intellectus diuin⁹ enim neuter
est de omni futuro ante acceptationẽ diue voluntatis
ꝛ ꝑ ɔñs eius determinatio exigit determinationem
diuine voluntatis. igit̃ cum actus diuine acceptati-
onis sit non necessarius sed contingens ꝛ liber. alias
deus vellet existẽtias futuraꝝ creaturaꝝ necessita-
te nature. oportet ḡ ɔ̃iter dicere ꝙ p̃scientia cuiusli-
bet futuri sit contingẽs ꝛ nõ necessaria. ¶ Contra se-
ptimã ɔ̃nẽ arguit Aureol⁹ p̃mo loco sic. In quacũqꝫ
ꝑpositiõe ponit̃ aliquid ꝑtinẽs ad actũ aĩe. ɔñs ē ac-
cipiendũ ſm ꝙ est in aĩa ut tu dicis. sed futurũ contin
gens est in diuino intellectu in sua p̃sentialitate reali
ſm ꝙ tu dicis. ḡ non debet cõcedi ɔñs de futuro scꝫ
ꝙ antichristus erit. qđ tñ tu cõcedis. ¶ 2° arguit con-
tra illam maximã positã in eadẽ ɔ̃ne. Nõ ē inqt simi-
le cũ dicit̃ si aĩa intelligit aliquid illud ē imãle. ꝛ cum
dicit̃: si deus scit aliquid esse futuꝝ illud erit. in p̃ma
enĩ cõditionali non dicit̃ ꝙ aĩa intelligat illud eē ima
teriale. ꝛ ideo nõ sequit̃ ꝙ lapis intellect⁹ sit imãlis in
se. sed in 2ª dicit̃ ꝙ deus scit antichristũ esse futuꝝ. ꝛ
ideo oportet ꝙ in se sit futur⁹. vñ sicut si hec esset ne-
cessaria: scio lapidẽ esse imãlem. de necitate ista esset
vera: lapis est imãlis. ita oportet ꝙ si ista sit necessa-
ria: deus scit antichristũ esse futuꝝ. de necitate ista sit
neccĩa: antichristus ē futur⁹. uel antichristus erit. im-
possibile enĩ ē ꝙ scientia cadens sup hãc ꝑpositionẽ:
hoc erit. sit neccĩa. quin ista in se sit necessaria: hoc erit.
¶ 3° arguit ꝓbando ꝙ nulla ꝑpositio singularis de
futuro contingenti ē vera uel falsa. ꝛ ɔ̃iter nullo mõ
neccĩa. Arguit ḡ sic. In oĩ ɔña neccĩa ꝛ imutabili si añs
ē contingẽs ɔñs erit contingẽs. si ṽo añs sit necessa-
riũ ɔñs erit necessariũ. si ṽo añs sit imutabile ꝛ ineui-
tabile ɔñs erit ineuitabile. sed ista ꝑpositiõe: antichri-
stus erit: existẽte vera. seqt̃ de necitate ꝙ eueniet ita. ꝛ
ꝙ illi⁹ veritas ē imutabilis ꝛ ineuitabilis si aliquo mõ
sit vera. ḡ ɔñs erit ineuitabile ꝛ imutabile. vñ imuta-
biliter ita eueniet. ꝛ idẽ põt cõcludi de oĩ futuro. igit̃
oĩa futura imutabilia sũt ꝛ euitari nõ possũt. hoc aũt
dicere dementissimũ est. ḡ ꝛ illud vñ sequit̃. scꝫ ꝙ ali-
qua ꝑpositio de futuro sit vera. vñ ista non est vera:
antichristus erit. similiter nec ista: antichristus nõ erit
sed hec disiũctiua scꝫ: antichristus erit uel nõ erit. ꝛ qꝛ
in isto argumẽto duo supponit ideo ꝓbat ea. Primũ
est ꝙ si hec ꝑpositio ē vera: antichrist⁹ erit. imutabiliť
ꝛ ineuitabiliter ē vera. Istud ꝓbat dupliciť. Primo sic
qꝛ si mutari põt ne sit vera. aut mutabit̃ in illo instãti
in q̃ ē vera. aut in instanti p̃cedenti. aut in instãti sub-
sequenti in q̃ res fiet. aut in illo instãti in quo res fiet.
sed manifestũ ē ꝙ non põt mutari in instãti in q̃ est ve-
ra. qꝛ tũc ꝑ eodẽ instanti eẽt vera ꝛ nõ vera qđ est im-
possibile. Nec ĩ instãti p̃cedẽti. tũ qꝛ si in instãti dato
ē vera. ꝛ in oĩ p̃cedenti fuit vera. qꝛ si hodie verũ ē ꝙ
sortes erit cras. etiam heri verũ fuit dicere ꝙ sortes
eẽt cras. ꝛ ita si tũc poterat mutari in falsitatẽ muta-
ret̃ ĩ eodẽ instanti in quo eẽt vera. ꝛ ꝑ ɔñs sil̃ eẽt ve-
ra ꝛ non vera. tũ qꝛ si in instãti p̃cedenti suã veritatẽ
mutaret̃ in falsitatẽ. tunc p̃us mutaret̃ a veritate q̃
haberet ṽitatẽ. qđ nihil ē dictu. Nec põt dici ꝙ mu-
tari possit in aliquo instanti sequenti in tẽpore signa-
bili inter instans ꝑpositiõis ꝛ instãs q̃ res fiet. qꝛ si in

aliquo instanti.utpote cras falsa sit hec ,ppositio:sor/
tes erit.impossibile est q̃ fuerit heri vera.detur eni op
positũ scz q̃ heri vera hodie falsa.hoc erit ,ppter ali/
quã mutationẽ factã in re.nulla aũt mutatio facta ẽ
qꝛ nõdũ res ẽ nec subest alicui potẽtie ĩ actu.ꝛ p ↄñs
cũ nihil imutet̃ circa rem.nihil imutabit̃ circa ,ppoſi/
tionẽ. Nec põt dici q̃ in illo instanti in quo res fiet uł
nõ fiet imutabit̃ illa veritas.tũ qꝛ veritas transijt in
preteritũ.nã vsq3 ad illud instans verũ fuit q̃ sortes
erit.qd̃ autẽ transijt in p̃teritũ imutabile est fm ph̃m
6° ethicoꝝ Agatonis sniam approbantis q dicit q̃ h
solo p̃uat̃ deus ingenita facere que facta sũt.tũ qꝛ si
mutet̃ instans factiõis rei.aut hoc erit qꝛ signif.catũ
eius ponetur in esse.ꝛ tũc nõ mutabit̃.quia nũq̃ fuit
vera sed semp falsa.g̃ cũ nõ iueniat̃ instans in q̃ pos/
sit mutari ,ppositio de futuro a veritate in falsitatem
necio imutabiliter erit vera si aliquo mõ ponat̃ vera
℄ 2° sic ad idẽ. Illud quo posito ,p aliq̃ nũc in esse de
necessitate ponit̃ pro semp in esse.imutabilit̃ ponitur
inesse.qd̃ patet.qꝛ p̃dicatũ includit̃ in subiecto.quod
eni determinat sibi sempiternitatẽ in essendo ĩ nullo
tpe mutari põt.vñ imutabilitatẽ sibi determinat.sed
manifestum est q̃ si ,ppositio singularis de futuro ,p
aliq̃ instanti ponit̃ vera de nec̃itate ,p oi instanti po/
nit̃ vera donec veritas illa transeat in p̃sens.ꝛ a pre/
senti in p̃teritũ.qꝛ si ista ẽ vera hodie: sortes erit.heri
etiã fuit vera.ꝛ in millesimũ diẽ ante fuit vera.ꝛ qñ/
cũq3 formet̃ ab eterno fuit vera vsq3 ad illud instans
quo sortes ponetur.ꝛ tũc mutabit̃ veritas a futuri/
tiõe in p̃sentialitatẽ.ꝛ erit veꝝ q̃ sortes est ꝛ postmo/
dum in preteritionẽ.ꝛ erit verũ deinceps in eternũ
q̃ sortes fuit.igit̃ si veritas ponat̃ in ,ppositiõe de fu
turo ,p aliq̃ instanti.veritas illa ponit̃ eternalit̃ pma/
nere.qꝛ ꝛ ,p toto tpe futuritiõis qd̃ põt imaginari in/
finitũ in ante.pmanebit veritas illa in ,ppositione de
futuro.deinde in ,ppositiõe de p̃senti.ꝛ deinceps in
illa de p̃terito in infinitũ a parte post.℄ 3° ad idẽ. Fu/
turũ nõ subest potẽtie imutare potẽti.qꝛ qd̃ futuꝝ ẽ
nihil est.qñ ṽo res ponit̃ in actu.si ponit̃ oppositũ ,p/
positiõis iã in nullo instãti fuit vera ,ppositio de futu/
ro.ꝛ sic nõ erit mutata.si ṽo ponitur sigtũ ei⁹ tũc etiã
nõ erit imutata.vñ sicut impossibile ẽ aliqd non esse
qñ ẽ p̃sens.ꝛ qn p̃teritũ sit p̃teritũ.ita impossibile si ali/
quid sit futuꝝ ꝛ hoc sit veꝝ q̃ aliqd sit futuꝝ qn imu/
tabiliter sit futuꝝ.in oĩb⁹ eni hĩ ,ppositiõib⁹ idẽ predi
cat̃ de se.ꝛ sic pꝫ p̃mũ qd̃ in argumẽto ponebat̃. 2m
aũt ibidẽ suppositũ quod etiã est directe ↄ̃ c̃rtã ↄ̃nẽ
,pbat̃ scz q̃ imutabilit̃ sequat̃ si ,ppositio de futuro
sit vera q̃ ei⁹ sigtũ ponet̃.illa nanq3 ↄña est nec̃ia ex
cui⁹ opposito seq̃t̃ oppositũ ,ppõnis formate de futu
ro.vñ si dicat̃:sortes erit.g̃ istud eueniet ꝛ ponet̃ ĩ eẽ
det̃ oppositũ non eueniet nec ponet̃ in esse.g̃ seq̃t̃ q̃
sortes nõ erit.h̃ aũt ẽ oppositũ illi:sortes erit.q̃ pone/
bat̃ vera.igit̃ ↄña fuit imutabilis ꝛ nec̃ia.℄ 2° ad idẽ
Qñ p duas ,ppositiões sigtur idẽ sub alijs t̃minis ex
vna infert̃ alia de nec̃itate.seq̃t̃ eni si marcus dispu/
tat q̃ tulli⁹ disputat.qꝛ marc⁹ ꝛ tulli⁹ synonima sũt ꝛ
idem sigñt.sed futurum ꝛ venturũ idem significant.
ergo de necessitate sequitur si sortem esse est futurũ
q̃ hoc eueniet.ꝛ si hec est vera sortes erit.seq̃t̃ de
nec̃itate istud eẽ veꝝ q̃ sic eueniet hec.ꝛc. ℄ 4° ar/
guit sic p̃ncipalit̃. Ueritas inq̃t ,ppositionis sumit̃ ex
entitate rei.qꝛ veritas signi sumit̃ ex condiciõe sigñ.
vñ ab eo q̃ res ẽ uel nõ est oratio vera uel falsa dicit̃
ut pꝫ in p̃ntis.constat aũt q̃ contingẽs ad vtrũlibet
nullã determinationẽ hꝫ ad alterũ ex ordine ad cau/
sas suas.cause nãq3 illud respiciũt sub oĩmoda idiffe
rentia.tũc g̃ p̃mo determinat̃ cõtingẽs ad vtrũlibet
qñ actualiter ponit̃ ꝛ existit.actualitas autẽ que dat
cõtingenti detminationẽ põt referri ad oẽ instãs pre/
cedens ꝛ distãs in ante.uel ad oẽ instãs succedens ꝛ
distãs p posteri⁹ ab illa actualitate.dat g̃ actualitas
detminationẽ ↄtingẽti in q̃libet instãti sequẽti actua/
litatẽ q̃uis nõ sit in illis instantib⁹.vñ sp est detmina/
te veꝝ q̃ talis actualitas fuit.non aũt detminationẽ
sibi ,p aliq̃ instãti p̃cedẽti.vñ nũq̃ ẽ determinate qd̃
erit.trahit̃ eni detminatio quã dat actualitas cõtin/
genti ad instantia sequẽtia.nõ aũt ad instãtia p̃ceden
tia.qd̃ ,pbat̃.tũ qꝛ actualitas respectu istãtuũ sequẽ/
tiũ ponit cõtingẽs ex̃ suas causas.vñ nõ remanet in/
fra causalitatẽ alicui⁹.nec cadere põt sup ipsũ activa
potẽtia.econuerso aũt in oĩb⁹ instantib⁹ q̃ p̃cedũt re/
linq̃t actualitas cõtingẽs infra causalitatẽ ꝛ potẽtiã
suoꝝ p̃ncipioꝝ.illa aũt sũt ad vtrũlibet ꝛ indetmina/
ta.ꝛ p ↄñs detminatio ortũ habẽs ab actualitate tra/
hi nõ põt ad instantia p̃cedentia.tũ etiã qꝛ qñ aliquid
orit̃ ex aliq̃ seq̃t̃ ipsũ ꝛ nõ p̃cedit. detminatio aũt cõ/
tingentis orit̃ ex actualitate.ut dictũ ẽ.igit̃ non põt
poni illa detminatio ,p instãtib⁹ p̃cedẽtib⁹ actualita/
tem.sed ,p sequẽtib⁹.sic ,p q̃libet instãti p̃cedente suã
entitatẽ actualẽ.nec̃io vtraq3 ps ↄ̃dictionis sibi debet̃
absq3 vlla detminatiõe ,p tũc.ꝛ iõ nulla ,ppositio ẽ ve/
ra q̃ nõ claudit vtrãq3 p̃tẽ ↄ̃dictiõis sub indifferentia
ꝛ disiũctim.q̃ ṽo alterã partẽ detminate exp̃mit nec
ẽ vera nec falsa.qꝛ si eẽt falsa.pars opposita eẽt deti/
minata.ꝛ hinc ẽ q̃ ista ,ppositio ẽ vera.sortes erit uel
nõ erit.ꝛ ista falsa:sortes nec erit nec nõ erit.ꝛ ista est
vera:aliquid istoꝝ eueniet indetminate q̃ scz sortes
erit uel non erit.ꝛ ista falsa scz q̃ neutꝝ determinate
eueniet.hec tñ.sortes erit nec ẽ vera nec falsa.℄ 5° sic
Nulla noticia dat ,ppositioni de futuro veritatẽ uel
falsitatẽ nisi illa q̃ tendit in futurũ ut distans p modũ
noticie expectatiue.ꝛ rõ hui⁹ est.qꝛ noticia q̃ dat det/
minationẽ ,p aliq̃ instanti debet coexistere illi instã/
ti.g̃ dat determinationẽ ,p instãtib⁹ p̃cedẽtib⁹ actua/
litatẽ.nec̃io debet illa noticia p̃cedere actualitate ꝛ
eã aspicere ut posteriorẽ ꝛ distantẽ.ꝛ p ↄñs ẽ noticia
expectatiua.sed dei noticia nõ ẽ expectatiua futuri.
nec tendit in ipsũ tanq̃ in distans.vñ nõ p̃cedit actu/
alitatẽ futuri.igit̃ non dabit detminationẽ illi actua/
litati.nec ,p aliq̃ instanti p̃cedenti.ꝛ p ↄñs nec ,ppositio sin/
gularis de futuro ? mãda habebit a diuina noticia q̃ sit vera uel falsa.
℄ 6°. Si diuina noticia dat hĩs ,ppositiõib⁹ q̃ sint ve/
re uel false.aut h̃ hꝫ ipsa noticia rõne obiecti cogni/
ti aut ,ppi modũ cog̃scendi. Sed nõ põt dici q̃ sit ,ppt
obiectũ cognitũ.nã actualitas ↄtingentis nõ dat de/

terminationē instātib⁹ p̄cedentib⁹. imo relinqt cōtin/
gens indeterminatū ad vtrāq3 partē cōtradictiōis. ꝛ
utrū determinate posse exp̄mi vere uel false. ꝛ ita
noticia non trahit ab ista actualitate cognita ꝙ ꝓpo/
sitio ꝑ p̄cedētib⁹ instātib⁹ sit vera uel falsa. Nec etiā
pōt dici ꝙ hoc habeat noticia ex modo sign̄di. qꝛ non
est illa noticia in p̄cedentib⁹ instantib⁹. aliogn dei no/
ticia esset expectatiua. nec etiā noticia diuina illis in/
stātib⁹ coexistit. nec ē simul cū eis. sed est totaliter di/
stans ab actualitate contingētis. ꝛ ab illo instanti in q̄
existit. ꝛ ita nō pl⁹ largit̄ determinationē cōtingenti
ꝓ ꝑte p̄cedenti q̄ꝫ largiat̄ actualitas ipsa a q̄ pen. tus
est indistans. ḡ nccē est ꝙ ꝓpositionem de futuro for/
mādā relinqt dei noticia neq3 verā neq3 falsam. hec
ille. ¶ 2° loco arguit Greg⁹ ꝯ eandē ꝯnē ꝛ suā ꝓba/
tionē. Primo sic. Capio inquit istā cathegoricā: anti/
christ⁹ erit: ſm se ex̄ oēm ꝯn̄am. ꝛ q̄ro vtrū ipsa sit ne/
cessaria uel contingēs. Non pōt dici p̄mū. qꝛ tūc ea/
dem rōne q̄libet singularis de futuro contingēti ve/
ra eēt nccīa. ꝛ q̄libet falsa impossibilis. ꝛ sic sequit̄ ꝙ
nihil penit⁹ esset ad vtrūlibet. sed oīa de nccīo eueni/
rēt uel nō euenirēt. qđ est ꝯ scōs ꝛ ꝯ fidē catholicā. est
ḡ contingens. igit̄ in quacūq3 ꝯn̄a ipsa sumat̄ sp erit
simplicit̄ ꝛ absolute contingēs. nā sicut ꝓpositio falsa
pōt esse ꝯn̄s in ꝯn̄a nccīa cui⁹ an̄s est falsū. nec tn̄ ex
hoc ipsa ē min⁹ falsa. ꝛ vera potest eē ꝯn̄s ad aliā verā
ꝛ etiā ad falsam. nec ex h̄ est min⁹ vera. ꝛ nccīa pōt eē
ꝯn̄s ad necessariā ꝛ etiā ad contingētē. nec tn̄ ꝓpt̄ h̄
est contingens aut min⁹ nccīa. sic ꝓpositio contingēs
non obstante ꝙ sumat̄ in ꝯn̄a nccīa. nō ē ex h̄ necessa/
ria aut min⁹ contingens. vn̄ etiam cū dicit̄: si de⁹ scit
antichristū eē futurū: antichrist⁹ erit. nō erit ꝯn̄s min⁹
ꝯtingens q̄ꝫ p̄us. ex q̄ vlteri⁹ etiā sequit̄ ꝙ illud an̄s
ē contingēs. cui⁹ oppositū dicit̄ ꝯ. ¶ 2° qꝛ cū dicit̄ ꝙ
illud ꝯn̄s est absolute necessariū ꝓut subest diuine scie/
tie scꝫ ꝓut est in sua p̄sentialitate. aut intelligit̄ ꝙ fu/
turū. verbi grā antichrist⁹ nūc est in sua p̄sentialitate
id ē actu in rerū nā ſm suū eē ꝓpriū distinctū a deo. ꝛ
ſm talē p̄sentialitatē subest diuine scie. ꝛ sic ꝓpter fal/
sam implicationē illud dictū est falsū. alias seqt̄ ꝙ iā
actu antichrist⁹ eēt ꝓduct⁹ ꝛ creat⁹ a deo. imo certe
cū non habeat hodie magis actu esse q̄ꝫ habuit heri ꝛ
p̄die ꝛ etiā ab et̄no. sequit̄ ꝙ antichrist⁹ fuit ab et̄no
creat⁹ a deo. ꝛ simili mō qđlibet futuꝝ ꝛ tot⁹ mund⁹.
nā ꝛ mūdū etiā de⁹ p̄sciuit futuꝝ. sed oīa ista sūt falsa
ꝛ ꝯ scripturā sacrā dicentē: ꝙ in p̄ncipio creauit de⁹
ꝛc̄. ꝛ ꝯ euidentē veritatē. videm⁹ eni aliq̄ fieri de no/
uo. ꝛ in seipsis implicat ꝯdictionē. qꝛ ſm h̄ aliqd esset
futuꝝ ꝛ nō esset futuꝝ sed p̄sens. ꝯn̄a vo p̄ma patet
ꝙ oīs entitas uel veritas actu ext̄ns distincta a deo ē
creata a deo. iuxta illud Augl. de fide ad Petrū. ca°
3°. Principaliter itaq3 tene oem nām q̄ non ē trinitas
ab ipsa scā trinitate q̄ sol⁹ ver⁹ ꝛ etern⁹ de⁹ est creatā
ex nihilo. ꝛ plura sibi sequūt̄ ad ꝓpositū. aut itelligit̄
ꝙ antichrist⁹ est in sua p̄sentialitate nō modo p̄dicto
ſꝫ solū qꝛ p̄sentialit̄ a deo coḡscit̄. ita ꝙ de⁹ nō est i po
tentia abiciente actum ad coḡscendū antichristū di/
stancte ſm ꝙ sum⁹ nos q̄ nō possum⁹ futura coḡscere

dū sūt futura. ſꝫ sicut illa sunt ſm se futura. ita cogni/
tio eoꝝ in nobis ē futura: si tn̄ coḡscerēt̄ a nobis. i deo
aūt futuroꝝ ē ꝑfecta cognitio non futura sed p̄n̄s. sic
nec p̄teritoꝝ cognitio p̄terijt sed ē p̄n̄s. ſm quē modū
intelligenda sunt dicta sanctoꝝ cum dicūt tam futu/
ra q̄ꝫ p̄terita deo p̄esentia esse. si inquā sic intelligat̄
non ex h̄ tollit̄ qn antichrist⁹ ꝛ similiter qđcūq3 futu/
roꝝ contingens sit contingent̄ futuꝝ ſm suū eē reale
ꝛ ꝑ ꝯn̄s qn hec sit simplicit̄ cōtingēs: antichrist⁹ erit. ꝛ
ꝓbatio q̄ adducit̄ ex dicto ph̄i non est ad ꝓpositū. qꝛ
de nullo futuro vere dicit̄ ꝙ est. ꝛ p̄terea illa aucto/
ritas si sit vl̄is non ē vera de nccītate absoluta sed tn̄
ꝯditionata. ¶ 3°. Nā illud qđ i ꝓbatiōe ꝯnis assumit̄
de illa ꝯn̄a: si aīa intelligit lapidē ꝛc̄. falsum ē. nā ista
ꝯn̄a ē bona: si aīa vere intelligit lapidem eē mālem ꝛ
extensū. ḡ lapis ē mālis ꝛ extēsus. nec tn̄ ꝯn̄s est intel
ligēdū ſm eē qđ lapis hꝫ in aīa. qꝛ ſm cōmentatorē ꝛ
ei⁹ ꝓbationē illud eē ē imāle ꝛ inextensū. ¶ 4°. qꝛ ista
ꝯn̄a dicit̄ eē bona: de⁹ sciuit ꝛ scit antichristū eē futu/
rū. ḡ antixp̄us est futurus. ꝛ an̄s est verū. ꝛ tn̄ ſm ꝯ°s
ꝯn̄s non est intelligendū ſm eē qđ hꝫ in dei scia. quia
ſm illud ē p̄sens ut dicit. ¶ Ad p̄mū ꝯ p̄mā ꝯnē qđ so
litarie inductū est de dictis Durādi negat̄ a⁹ q̄ꝫtū ad
silitudinē quā ponit de cā impedibili. sūt enim alique
cause q̄ p̄n̄t impediri. quibus tn̄ cognitis nō ex h̄ pōt
ꝑfecte coḡsci an impediet̄ uel nō. sicut pꝫ de humana
volūtate: cui⁹ q̄ꝫtūcunq3 coḡscat̄ nā. non tn̄ ex h̄ scit̄
an ꝓducet actū suū elicitū uel nō. ipsa eni pōt se ipe/
dire ut ita loquar quātūcūq3 sit ad eliciendū volitio/
nē inclinata. ne ꝓducat. cui⁹ rō ē. qꝛ ſm scm̄ Tho. de
malo. q. 16. artī. 7°. In causis suis sunt aliq̄ futura tri/
plicit̄. Uno° ſm potētiā tn̄. qꝛ scꝫ equaliter p̄n̄t eē uel
nō eē. q̄ dicunt̄ cōtingentia ad vtrūlibet. Quedā vo
sūt in causis suis nō solū ſm potētiā ſꝫ ſm rōnē cause
actiue q̄ nō pōt impediri a suo effectu. ꝛ dicūt̄ ex ne/
cessitate contingere. Quedā vo sunt in causis suis ꝛ
ſm potentiā ꝛ ſm rōnē cause actiue. q̄ tn̄ pōt impedi/
ri a suo effectu. ꝛ ista dicūt̄ ꝯtingere ut in plurib⁹. qꝛ
vo vnūqđq3 cognoscit̄ ſm ꝙ est in actu. nō aūt ſm ꝙ
ē in potētia. ut dr̄ 9° metaphisice. inde ē ꝙ ea q̄ sūt ad
vtrūlibet nō p̄n̄t coḡsci in suis causis determinate. sed
sub disiūctiōe. utpote ꝙ erūt uel non erūt. sic eni h̄n̄t
veritatē. ea vo q̄ sunt in causis suis ut ex nccītate ab
eis ꝓueniētia p̄n̄t ꝑ certitudinē coḡsci in causis suis.
ea vo q̄ cōtingūt ut in plurib⁹ possūt coḡsci in causis
suis nō per oīmodā certitudinē. sed per ꝯiecturalem
quādā cognitionē. hec ille. Eandē distinctionē ponit
p̄ sen. dis. 38. q. 1. arti. 5°. Cū igit̄ opa volūtatis futura
sint in ea sicut in cā p̄mo mō p̄dictoꝝ. patet ꝙ ipsa co/
gnita ꝛ q̄buscūq3 causis ad actū volitiōis cōcurrēti/
bus nō pōt certitudinalit̄ coḡsci an ipsa ꝓducet illū
actū uel nō ꝓducet. an impediet̄ uel nō. qꝛ ipsa volū
tas q̄ ad illū actū concurrit nullo mō ē determinata pl⁹
ad ꝓducendū q̄ꝫ ad nō ꝓducendū. ꝛ iō ad h̄ ꝙ actus
ei⁹ futur⁹ certitudinalit̄ coḡscat̄. oꝫ ꝙ videat̄ in se ꝛ
nō solū ſm eē qđ habet in cā sua. vn̄ scūs Tho. de ve/
ritate. q. 2. arti. 12°. ad 6m dicit ꝙ sicut scia n̄ra nō pōt
eē de futuris cōtingentib⁹. ita nec scia diuina. ꝛ adhuc

multo min⁹ si ea ut futura cogſceret. cogſcit aūt ea ut pñtia sibi. alijs aūt futura. hec ille. ¶ Ad primū eoꝝ q̄ cōtra 2am ꝯnē ſūt inducta dictū est i pcedenti q̄stione. ¶ Ad 2m etiā alias dictū ē q̄ diuin⁹ intuit⁹ nō terminat̄ ad aliqd creatū tāq̄ ad pmo intellectū. sed bñ tāq̄ ad 2m intellectū. Et auctoritas quā adducit soluit per scm̄ Tho. de veritate. q. 2. arti. 12°. ad 11m. vbi dicit. Diuinus intellectus nihil cognoſcit extra se. ſi li extra referat̄ ad illud quo cognoſcit. cognoſcit autē aliqd extra se ſi referat̄ ad illud qđ cognoſcit. hec ille ¶ Ad 3m dicit̄ q̄ nō concludit contra mentē nr̄am. nō eni dico q̄ diuina cognitio aut diuin⁹ intellectus habeat certitudinē a p̄ſentia uel exiſtentia futuroꝝ. nec ad hoc fuit coexiſtentia rerū ipſi eternitati. cū ei⁹ cognitio ꝛ cognitionis certitudo ſit p̄or rebus creatis ꝛ eaꝝ cauſa. ſed intelligim⁹ ſm q̄ dicit ſcūs Tho. p̄ ſen. vbi ſ̄ q̄ cū ſcia ſit certa cognitio. ex ipſa rōne certitudinis requirit certitudinē ꝛ determinationē in ſcito. non ſic tñ q̄ in diuina ſcia cauſet̄ certitudo a certitudine sciti. ſed ſic q̄ contingens nō habet q̄ poſſit ſubdi certe cognitiōi diuine ꝛ infallibili niſi eo modo quo hꝫ certitudinē ꝛ determinationē aliquam. hoc habet aūt inq̄tum eſt in ſeipſo in actu extra ſuas cauſas. ꝛ iſtā mentē ponit ſcūs Tho. de veritate vbi ſ̄. et pma pte vbi diri. vñ ad 9m dicit. Contingens ſm q̄ ē ſcitū a deo p̄ſens eſt. ꝛ ita determinatū ad vnā partē. ſed dū ē futuꝝ eſt ad vtrūlibet. Et ad pmū dicit. Contingens q̄diu futuꝝ eſt non eſt detminatū. tñ ex q̄ pductū eſt in rerū nā veritatē determinatā habet. ꝛ ſ̄m mō ſup illud fert̄ intuit⁹ diuine cognitiōis. Et p̄ ſen. vbi ſ̄ ad 6m dicit. Curſus ſortis ſubiacet certitudini diuine ſciētie ꝓut eſt in actu. ꝛ hoc non habuit ſemp. q2 qñq3 erat in potētia tm̄. ꝛ ſm qđ ſic tñ erat nō erat ſubijcibile certitudini diuine ſcie. ſi eni de⁹ vidiſſet ipſā cauſam. ſ. ſortē. ꝛ nō vidiſſet imediate effectum in eē ſuo ſicut nos futura cognoſcim⁹ nūq3 potuiſſet illud ſcire. hec ille. ¶ Ad 4m dico q̄ iſte mod⁹ ſi integre legat̄ aſſignat mediū in q̄ vident̄ futura contingētia qđ eſt rō diuino itellectui cogſcēdi futura illa ſc3 diuā eēntiā. vñ ſcūs doctor p̄ ꝯ gētiles. ca°. 66°. dicit. De⁹ inqt nō entiū noticiā habet. non tñ oīa nō entia eandē habēt habitudinē ad ei⁹ ſciam. ea eni q̄ non ſūt nec erūt nec fuerūt a deo ſciūt̄ q̄ſi virtuti ei⁹ poſſibilia. vñ nō cognoſcit ea ut exiſtētia aliq̄lit in ſeipſis. ſed exñtia ſolū in diuina potētia. q̄ quidē a qbuſdā dicūt̄ cogſci ſm noticiā ſimplicis intelligētie. ea ṽo q̄ cogſcit p̄ſentia p̄terita uel futura nobis cogſcit de⁹ ſm q̄ ſūt in potētia ſua ꝛ in ꝓprijs cauſis ꝛ in ſeipſis. ꝛ hoꝝ cognitio dicit̄ noticia viſiōis. nō eni deus rerū q̄ apud nos nondum ſūt videt ſolū eſſe qđ hñt in ſuis cauſis: ſed etiā illud qđ habent in ſeipſis inq̄tū ei⁹ eternitas eſt p̄ſens ſua indiuiſibilitate oī tēpori q̄cūq3 eē rei de⁹ cognoſcit p eēntiā ſuā. nā eēntia ſua eſt repſentabilis p multa q̄ nec ſūt nec erūt nec fuerūt. ipſa etiā ē ſimilitudo virtutis cuiuſlibet cauſe ſm quā p̄exiſtūt effect⁹ in cauſis. eē etiā cuiuſlibet rei qđ hꝫ i ſeipſo eſt ab ea exemplarit̄ deductū. hec ille. Ex q̄ p3 q̄ ſcūs Tho. docet qd ſit rō diuino intellectui cogſcēdi oīa entia ꝛ nō entia

¶ Sed ꝯ hāc reſpōſionē multi arguūt. Et pmo ſ[illegible] rcol⁹. [illegible] ad qđ abſtrahit ab eē [illegible] repſentādo nō ducit detminate in rē ut ē extra. ſed idee uel ſimilitudines ſimpliciū terminoꝝ repſentāt idetminate ſiue ſint ſiue nō ſint. ſicut ꝛ ſpēs roſe repſentat roſam ſiue ſit ſiue nō ſit. g̃ nō pōt dici q̄ p diuā eēntiā ut ē ſimilitudo uel idea rerū cognoſcant̄ futura. Et ſi dicat̄ q̄ imo p ideas nō ſolū repſentantes terminos ſ3 etiā cōplexiones terminoꝝ in tali nūc uel tali. non valet. q2 adhuc talis repſentatio eſt poſſibilis ſiue ſic eueniat ſiue nō. ꝛ p ꝯñs neſciet̄ detminate p ideas repſentantes futurū in tali nūc uel tali vtꝝ ſic erit uel non erit. ¶ 2° ad idē. Sicut de⁹ abſtrahit a mō ſituali in eſſendo. ita in repſentādo. non eni repſentat ut hic uel ibi. aliog̃n eēt mālis: ſic abſtrahit a linea tēporali ꝛ ſucceſſiōis. vñ nō repſentat ut ante uel poſt aut nūc aut tūc aliog̃n eēt infra lineā ſucceſſiōis reſpectu cui⁹ eſſet aliqd p̄us ꝛ aliqd poſteri⁹. ſed ſi de⁹ haberet ideā repſentantē talem rem futurā in tali nūc ſeq̄ret̄ q̄ repſentaret ſm lineā tēporalē. nec abſtraheret a nūc uel tūc in repſentando. g̃ poni nō pōt q̄ repſentet hꝫ cōplexionē terminoꝝ in tali nūc futurā. ¶ 3° ſic. Cōplexio illa in tali nūc poſita uel ponēda nō pōt repſentari p aliquā ſimilitudinē q̄ adhuc nō remaneat dato q̄ non ſit ponēda. aliog̃n nō poſſet habere ſimilitudinē falſam. ſed talis ſilitudo nō duceret certitudinaliter in cōplexionē illā cū poſſit eē falſa ut dictū ē. igit̄ de⁹ nō cogſcit futura p ideas repſentātes complexionē terminoꝝ in tali inſtāti ponēdā. ¶ Alia argumenta ꝯ h̄ facit Scot⁹. Primū ē q̄ rōnes uel idee t̄minoꝝ nō cauſant ſufficiētē noticiā niſi illam q̄ nata ē haberi ex terminis. noticia aūt cōtingētiū non ē nata haberi ex t̄minis: cū terminoꝝ complexio nō onat̄ ex eis in mā ꝯtingēti. imo t̄mini ſūt indifferētes ad vtrāq3 ptē contradictiōis. ꝛ ita p ideas nō pñt certitudinalit̄ futura cogſci. ¶ 2m ē. Idee q̄cūq̄ repñtāt nālit̄ repſentāt cū ſint in diuino intellectu anteq̄ habeat actū volūtatis aut igit̄ due idee puta hoīs ꝛ albi nāliter repſentant cōpoſitionē. aut diuiſionē. aut vtrūq3. ſi cōpoſitionē. igit̄ ꝓpoſitio erit neccia hō erit alb⁹. q2 nā. [illegible] nō libere ē repſentata. ꝛ p ꝯñs nō ē futuꝝ ꝯtingēs. ſi ṽo diuiſionē. [illegible] hec ꝓpoſitio hō erit alb⁹. q2 ex terminis nālit̄ repſentat. [illegible] oppoſitū illi⁹ ꝓpoſitionis. ꝛ ita nō ē futuꝝ ꝯtingēs. ſi ṽo vtrūq3. ſeq̄t̄ q̄ de⁹ neutrā partē nouit detminate. ¶ 3m ē. Deus eq̄ pfecte hꝫ ideas poſſibiliū fieri q̄ nō fiēt ſicut reſpectu fiēdorū. ſed h̄ nō obſtāte de⁹ nō hꝫ ideas reſpectu nō fiendorū q̄ repſentēt ipſa aliq̄ñ futura. q2 cū de⁹ falleret̄ g̃ nec hꝫ reſpectu fiēdoꝝ ideas q̄ repſentēt q̄ illa ſint aliq̄ñ futura. hec ille. ¶ Ad pmū iſtoꝝ negat̄ h⁹. dico eni q̄ aliter ē de ſpē roſe q̄ ē in intellectu meo. ꝛ aliud de idea [illegible] roſe in diuino intellectu. ſpēs eni intelligibilis intellect⁹ mei repſentat roſam q̄tū ad nām ſpēi [illegible] q̄tū ad accñtia [illegible] nec q̄tū ad accñtia [illegible] nec [illegible] ad ei⁹ exñtiā uel nō exiſtentiā. ſec⁹ ē de idea roſe in diuino intellectu. vñ ſcūs Tho. de veritate. q. 2. arti. 7°. dicit. Sicut ſe hꝫ [illegible] [illegible] per ſe accñtia [illegible] ſpēi

dei.ita se bz eēntia singularis ad oīa accñtia ꝓpa illi⁹ singularis.cuius mod.idē oīa accñtia i co iuncta.q: ꝑ ß ꝙ in ipso indiuiduaī efficiūī ei ꝓpa.intellect⁹ āt cognoscēs eēntiā rei p eā appbēdit oīa p se accñtia illi⁹ spēi.q: fm pbm oīs demonstratiōis p quam accñtia ꝓpa de subiecto cōcludūī pncipiū ē qd qd est.vñ r cognita ꝓpa eēntia alicui⁹ singularis cogscūī oīa accñtia illi⁹ singularis.qđ intellectus nr̄ nō pōt.q: de eēntia singularis ē mā signata a q intellectus nr̄ abstrabit r poneret in ei⁹ diffinitiōe si diffinitionē bret.s3 intellect⁹ diu⁹ q appbensor ē māe r forme cōprebendit nō solū eēntiā vlem spēi sed eēntiā singularē cuiuslibet indiuidui.r iō cogscit oīa accñtia r coia toti speciei aut generi.r ꝓpria vnicuiqz singulari.int q vnū est temp⁹ in q inueniī vnūquodqz singulare in rerū nā fm cui⁹ determinationē diciī nūc eē uel nō eē.r ideo de⁹ cogscit de vnoquoqz singulari ꝙ nūc ē uel nō ē.r cogscit oīa alia enūciabilia q formari pñt de vlib⁹ aut de indiuiduis.s3 tn̄ differēter se bz circa ea intellect⁹ diuinus ab intellectu nr̄o.quia intellect⁹ nr̄ diuersas ceptiones format ad cogscendū subiectū r accñs.r ad cogscēdū diuersa accñtia.r iō distinguit de cognitiōe sube ad cognitionē accñtis.r itez ad ß ꝙ inberētiā vni⁹ ad alteȝ cogscat.cōponit alterā spēm cū altera.r vnit eā quodāmō.r sic in seipso enūciabilia format.s3 intellect⁹ diu⁹ p vnū.s.suā eēntiā cogscit oēs subas r oīa accñtia.r iō neqz discurrit de suba i accñs neqz cōponit vnū cū altero.s3 loco ei⁹ qđ in intellectu nr̄o ē cōpositio speȝ.in intellectu diuo ē oimoda vnitas.r fm ß cōplexa incōplexe cogscit.sicut multa simpliciter r vnite.r mālia imāliter.bec ille. Et ad 6^m dicit Idea q ē in mente diua ꝓ tāto se bz silit ad rē in qualicūqz dispositiōe sit.q: ē silitudo rei fm oēm ei⁹ dispositionē.r iō p ipsam de⁹ cogscit de re in qcūqz sit dispositiōe.bec ille. Ex q pz ꝙ aliter ē de spē rose in intellectu meo.r de idea bui⁹ rose in diua mēte.lic3 eni idea eodē mō repsentet rosam siue rosa sit siue nō sit.tn̄ p illā ideā videt rosā eē in tali tpe r eē pteritā in tali tpe r futurā in alio tpe.r ita p illā de⁹ infallibilē bz notitiā de futura rosa.sec⁹ ē de spē rose i intellcū meo.nā fm scm̄ Tho.vbi ś ad 2^m silitudo q ē i imagine ē silitudo ipsi⁹ rei tn̄.nō aūt ē silitudo ad cogscēdū tēpus in q res iueniī.sec⁹ aūt ē de idea in intellectu diuo.bec ille. Idē dicit ad 4^m.de idea arche in mente artificis r de idea arche in mente diua.r sic pz ad pmū. De responsiōe vo q ibi daī dico ꝙ bona ē.s3 impugñtio deficit sicut precedēs argumētū.nā lic3 illa repñtatio sit eterna r maneat re nō exñte.tn̄ p illā infallibiliī sciī qñ ita ē in re r qñ non.q: repsentat tēpus rei.qđ nō facit cōpositio intellect⁹ nr̄i.ut dictū ē.vñ scūs Tho.vbi ś ad pmū dicit ꝙ intellectus diu⁹ fm vnū r idē cogscit oēs dispositiones q possūt variari in re.r iō sp in vna dispositiōe manēs ipse cogscit oēs dispositiōes rerū qlitercūqz variataȝ.bec ille. ¶ Ad 2^m argumētū dico ꝙ a^{or} si sit ad ꝓpositū falsa ē.lic3 eni idea q ē in diuino intellectu abstrabat ab oī situ r successiōe i essendo.tn̄ nibil ꝓbibet qn repsentet sitū r successionē.nō solū in gnāli.imo in speciali.q: ē silitudo q ad illud qđ indiuiduat sitū r successionē.s.mām.sec⁹ aūt ē de intellectu nr̄o. sicut idea l3 sit imālis.tn̄ repsentat rem mālem.r l3 sit simplex repsentat rē cōpositā.ita ipsa insituata intpalis repñtat situata r tpalia ut bic sūt r ut nūc sūt. vñ scūs Tho.de vitate.q.2.arti.6°.ad 5^m dicit. Ad cognitionē ingt nō reqriī silitudo cōformitatis in nā sed silitudo repsentatiōis tn̄.sicut p statuā aureā deducimur in memoriā alicuius bois.bec ille. Idē dicit.q.8.arti.xj°.ad 3^m dicēs: Inter cognoscēs r cognitū non exigiī silitudo q ē fm cōuenientiā in nā r fm repsentationē tn̄.cōstat eni ꝙ forma lapidis in aīa ē longe alteri⁹ nāe q forma lapidis in mā.sed inquātū repsentat eā sic est pncipiū ducēs in cognitionē ipsi⁹.bec ille. Uerūtn̄ Au.fundat se sup vno qđ credit se demōstrasse.s.ꝙ singulare nō cogscaī ut singulare nisi p iudiciū lineale.qđ falsū ē. ¶ Ad 3^m dico ad maiorē pmo ꝙ supponit vnū falsū.s.ꝙ in re sit cōplexio terminoȝ.cōplexio eni talis ē in intellectu.lic3 in re sibi correspondeat vnitas quedā.2° dico ꝙ cōcessa in re tali vnione uel cōplexiōe pdicati ad subiectū: ut sortis ad albū.talis cōplexio terminorū.s.sortis r albi pōt repsentari infallibiliī p aliquā silitudinē que adbuc eēt posito ꝙ nūqz cōplexio pdicta esset posita uel ponēda in rerū nā.s.p ideam diuini intellect⁹.illa eni repsentat dictā cōplexionē ponēdā in tali nūc uł tali tpe.r tn̄ si cōplexio illa nō poneret in tali nūc.adbuc illa idea eēt.nec aliq mō eēt falsa.q: tūc nō representaret bāc cōplexionē.nec ad illā baberet respectū illū quē nūc bz.sed suū oppositū.s.sortes nō ē alb⁹.s3 tn̄ veȝ ē ꝙ nō est possibile ꝙ idea illa repsentet istam cōplexionē eē ponēdā in tali nūc.r ꝙ post nō representet illā ponēdā in tali nūc.sed ei⁹ oppositā.r de ß forte in sequēti qstiōe diceī.arguēs aūt ꝓbat illā maiorē de silitudinib⁹ creatis.dico eni ꝙ si aliq silitudo in mente sortis representaret petrū cras currerē.illa pōt eē falsa r erit falsa si cras petrus non currat.imo etiā posito ꝙ petr⁹ currat cras.illa ꝓpositio in mēte sortis erit falsa qñ petr⁹ cessabit a cursu.vñ scūs Tho de veritate.q.2.arti.5°.ad xj^m dicit ꝙ scia dei nullo modo variaī fm variationē scibiliū.ex boc enim contingit ꝙ nr̄a scia ex eoȝ variatiōe varieī.q: alia conceptiōe cognoscit res psentes pteritas uel futuras.r inde ē ꝙ sorte nō sedente illa cognitio q babebaī de eo ꝙ sederet efficiī falsa.s3 de⁹ vno intuitu videt res ut pteritas uel futuras uel psentes.vñ eadē veritas in eius intellectu manet qlitercūqz res varietur.bec ille. Similiī dico ꝙ illa idea q nunc repsentat sortem cursurū in tali instanti.si sortes nūqz fuisset illo instāti cursurus nō repsentaret sortē in illo instāti cursuȝ.s3 poti⁹ oppositū.cui⁹ simile scūs Tho.ponit p sen.dis. 40.q.i.arti.2°.ad pmū.dicit eni ꝙ si aliq alia res poneret pter illas qs deus pscivit euenturas:nō fieret additio alicui⁹ forme uel spēi ad diuinū intellectum: sed esset ali⁹ respect⁹ diuine eēntie ad illā rē.ita in ꝓposito. ¶ Ad pmū Scoti negaī a^{or}.distinguēdū eni ē de ideis terminoȝ.qdā eni est idea tmini puta sortis q ē silitudo sortis solū qtū ad subam ei⁹ uel indiuiduantia sortis.sicut r qdā ē idea albedinis ut albedo est

⁊ non ut hec albedo.qꝛ.s.nõ ē siliṫudo albedinis q̃tū ad illud ꝑ qḋ fit hec albedo.⁊ ex talibꝰ ideis uel rõnibus aut cõceptionibꝰ aut siliṫudinibꝰ hoꝝ terminoꝝ sortes ⁊ albedo.nõ alia põt haberi noticia nisi illa que nata ē haberi ex t̃minis illis:si q̃ tñ sit.Alie sunt idee q̃ sũt siliṫudines terminoꝝ q̃tū ad oīa q̃ cõueniūt t̃mino puta q̃tū ad subam ⁊ eē ⁊ accñtia ⁊ tẽpus ⁊ locū ⁊ oẽs dispositiões.⁊ ex talibꝰ ideis uel rõnibꝰ terminoꝝ nõ solū põt haberi noticia q̃ nata ē haberi ex terminis.utpote ꝙ sortes ē hõ uel ꝙ albedo ē color.imo ꝑ illas sciūt̃ oīa quecũq3 p̄nt enũciari de re in q̃cunq3 tpe sit uel dispositiõe.utpote ꝙ sortes ē albꝰ tali tpe ⁊ niger tali.⁊ sic de alijs.p̄mo mõ cõcedit̃ aᵒʳ.sed nihil ad ꝓpositū.qꝛ idee diue nõ sũt tales.nec adeo imꝑfecte.ut ex p̄dictis patuit.2ᵒ mõ negat̃ aᵒʳ. ¶ Ad 2ᵐ negat̃ aᵒʳ.dicit eni sc̃us Tho.p̄ sen.dis.39.q.i.arti.2ᵒ ad p̄m̄.ꝙ sicut ipsū scire diuinū ē subiectū libertati voluntatis.ita ⁊ idea s̃m ꝙ ad ipsam t̃minat̃ actꝰ diue sciẽ sicut scia artificis ad formā artificiati quā excogitat ⁊ iõ siṁ̃is est rõ de idea ⁊ de actu sciẽdi.sicut eni nõ potest poni ꝙ actus sciẽdi sit in eo ⁊ nõ fuerit p̄us.ita nõ põt designari ꝙ idea sit i deo ⁊ nõ fuerit p̄us.tñ respectu vtriusq3 põt designari libertas voluntatis.hec ille. Et ibidẽ arti.p̄.dicit ꝙ qꝛ actꝰ diue sciẽ est imperatꝰ a voluntate s̃m ꝙ ē eiꝰ opis ut informās ipsū.iõ põt cõcedi ꝙ deꝰ põt nõ p̄scire qḋ p̄scit.uel eͦ.nõ tñ põt eē ut sil' p̄sciat ⁊ nõ p̄sciat.uel ꝙ nũc p̄sciat ⁊ postmodū non p̄sciat.loquẽdo de p̄sciẽtia ex pte sciẽ tm̄.ita ꝙ nõ fiat vis de rõne futuri.qꝛ qḋ modo ē futurū postmodum erit p̄sens.⁊ tũc nõ erit p̄scitū sed scitū.hec ille. Eodẽ mõ ḡ dicẽdū est s̃m eū ꝙ idea licȝ nal'r representet q̇dditates reꝝ creabiliū.tñ eaꝝ exñtias rep̄sentat s̃m arbitriū volũtatis.diuꝰ eni intellectꝰ s̃m nutū diuine volũtatis põt accip̄e eẽntiā suā ꝓut pfectionẽ alicuius ɔtinet specificã nõ recipiẽdo eã ꝓut cõtinet esse illiꝰ.uel põt etiã eã accip̄e ut ɔtinet eẽntiã cū q̇dditate.⁊ ita aliq̄ idea rep̄sentat rem esse.⁊ aliq̄ nõ.siṁ̃r de aliq̄ rep̄sentat̃ ꝙ sit futuꝝ:qḋ posset rep̄sentari nõ eē futuꝝ.vñ idea q̇dditatis libere ⁊ non nal'r rep̄sentat tales cõplexiões ad extra ponẽdas.ita ꝙ idea representās sortẽ cursurū in.a instãti nõ nal'i neccitate r̃ representat.imo posset rep̄sentare oppositū. Et cū dicit arguens ꝙ idee sũt in deo ante actum volũtatis ⁊c̃. veꝝ est q̃tū ad h̄ qḋ idea dicit i recto scȝ diuā eẽntiã sed non q̃tū ad respectū quẽ importat ad creaturā in obliquo.sicut eni dicit sc̃us Tho.p̄ sen.dis.38.arti.p̄. Ita ē cõsiderãda causalitas diuine sciẽtie ⁊ talis ꝓgressus in ꝓductiõe artificiati.Primo eni sciẽtia artificis ostendit finem.2ᵒ volũtas eius tendit in illum finem.3ᵒ volũtas imperat actū per quem educatur opus.circa quod opus scientia artificis ponit formā conceptam.vnde scientia se habet ut ostendens finẽ ⁊ ut dirigens actum ⁊ informans opus.hec ille. Ex q̄ patet ꝙ s̃m eum volũtas diuina s̃m rationem intelligitur precedere actum intellectus quo excogitat̃ idea.sicut actus voluntatis precedit actū intellectꝰ artificis quo excogitat formam artificiati. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ possibilia nũq̃ fienda habent perfecte ideas in deo sicut possibilia fienda.sed aliter ⁊ aliter.qꝛ illa que in nulla parte temporis erunt habẽt ideas indeterminatas.illa v̄o que in aliqua parte temporis esse habent dicuntur habere ideas determinatas.ac per hoc non est inconueniens si idee horum representant hec esse in tali mensura.non autem idee illorum alia. vnde sanctus Thomas de veritate.q.3.arti.6ᵒ.dicit Idea potest eē eius quod nec est nec erit nec fuit.nõ tamen eodem modo sicut est eorum que sunt uel fuerunt uel erunt producenda determinatur ex proposito diuine voluntatis.non autem ad ea que nec sunt nec erunt nec fuerunt.⁊ sic hͦ habent quodãmodo ideas indeterminatas.hec ille. Ex quibus patet quõ mens eius est ꝙ per hͦ ideas possibilium que nunq̃ fient deus non nouit talia possibilia determinari ad esse in seipsis.nec ille idee representant illa habere eē extra suas causas.sicut idee futurorum uel preteritorum aut presentium.⁊ sic illud argumẽtum nõ valeret.non eni oritur ex imperfectione uel perfectiõe idearum ꝙ representent aliquid esse uel non.sed hoc oritur ex proposito diuine voluntatis quo aliquorū formas excogitat ordinãdo eas ad productionem illarum quarum sunt forme.⁊ sic eas quodãmodo ad esse determinat.⁊ tales idee representant rem in se ⁊ cum eiꝰ actualitate quã habitura est extra suas causas.ideo per illas ideas nouit res eē futuras.aliquorum autẽ deus formas excogitat non ordinãdo eas ad productionem.⁊ per illas deus nouit res q̃tū ad esse quod habent in suis causis.sed non q̃tum ad eē quod habitura sunt in se.quia nullum tale habebunt ⁊ ideo nouit illa non esse.posse tamen esse. Et sic patet ad alias sex replicas factas contra solutionẽ q̄ti principalis argumenti. ¶ Ad 5ᵐ principale dicitur ꝙ diuinꝰ intuitꝰ fert̃ in illas infinitas cogitatiões futuras tanq̃ in presentes sue eternitati.sed non tanq̃ in presentes ad inuicem.⁊ ideo non sequitur ꝙ infinita multitudo sit simul in actu sed in potentia.sicut nec sequitur ꝙ omnes dies anni sint simul ad inuicem presentes in actu licȝ simul sint presentes deo.⁊ est exemplū de capite ⁊ pedibꝰ.q̄ꝝ qẟlibet est p̄sens eidẽ aie intellectiue.nõ tñ caput est p̄sens pedibꝰ.nec eͦ.concedo tñ ꝙ infinite idee sũt actu i deo.s̃m qḋ dic̃ sc̃us Tho.de veritate.q.2.arti.10. ¶ Ad 6ᵐ negat̃ hᵒʳ.ut alias patuit.dico eni ꝙ futura in tpe q̄ futura sũt nõ coexistũt eternitati.sed in mẽsura q̄ p̄sentia sũt quaꝝ qualibet diuꝰ intuitꝰ simul in tota sua eternitate cointuit. ¶ Ad 7ᵐ dico ꝙ deꝰ cognoscẽdo futuꝝ duo cognoscit.s.eē rei future qḋ hȝ in seipsa.⁊ eē qḋ hȝ i suis causis ꝓpter qḋ dicit̃ futura.hanc eni duplicẽ cognitionẽ habet deꝰ de quolibet futuro q̄ ponit̃ in eē p̄ aliq̄ mensura ut allegatū ē superiꝰ in ɔ̃ne 3ᵃ de 2ᵒ 2ᵉ q.171.arti.6ᵒ.verũtamẽ licȝ d̄o duplici modo cognoscat futurum.tamen ratione secũdi modi non habet diuine scientie per certitudinem.sed solum quia sibi est p̄mo modo.cũ ḡ dicit Aristoteles ꝙ hec ꝓpositio de futuro articulo sue erit.est scita a deo ut sit de futuro ⁊c̃.Dico ꝙ vtraq3 illa ꝓpositio ē de futuro ⁊ ē ̓ta a deo rõne rõne futuritionis sue.s3 qꝛ scit illā de p̄r-

sentia antixp̄s est. Futuritio enī nō subest certitudini scīe diue nisi qz p̄sentialitas subest. sic enī dictū est ꝛ p̄us allegatū potiꝰ deberet dici ꝙ deus scit hoc esse demonstrato aliq̄ qđ nobis est futurū. Cū ꝙ sciat h̄ esse futurū si significaremꝰ eternitatē sicut in se ē. ꝯcedit igit̄ ꝙ illa ꝑpositio: antixp̄us erit ē vera non rōne sue futuritiōis sꝫ rōne p̄sentialitatis corridentis. nec tn̄ seq̄t̄ ꝙ sit imutabilit̄ vera ut pꝰ dicet̄. ¶ Ad 8m distinguo maiorē. pn̄s enī pōt aliqđ dici dupliciter. p̄ mō intrīnā tp̄alit̄. qz scꝫ actu ē ꝑ illa mēsura q̄ enūciatur ab aliq̄ eē pn̄s ita ꝙ tēpus mensurās locutionē mensuret existētiā rei de q̄ fit locutio ꝙ ē pn̄s. 2o mō aliquid dr̄ pn̄s. qz attingit̄ actualit̄ ab aliq̄ mēsura actualis siue illa mesura sit tēpꝰ uel euū aut etnitas. p̄ mō dico antixp̄m esse futuꝝ ꝛ nō pn̄tē. 2o dico ꝙ ē pn̄s. Tūc ad argumētū dico ꝙ ex noticia attingente rem ut pn̄tē p̄ mō pōt inferri rei cognite pn̄tia. ꝛ ꝙ illa res actualiter ē. sed tunc negat̄ bor. non enī deus isto mō attingit antixp̄m ut pn̄tem. nec aliud futuꝝ scꝫ ut coexistens diei in q̄ sumꝰ. aut illis q sūt in hac die. sed ex noticia attingente rē ut pn̄tē 2o mō nō pōt inferri rei cognite pn̄tia ut possit vere enūciari ꝙ illud ē ꝑ tp̄e q̄ enūciat̄. ꝛ isto mō ꝯcedit̄ bor. Unde breuit̄ qz deus attingit antixp̄m ut pn̄tē sibi. iō conceditur ꝙ antixp̄s est sibi p̄sens. nō aūt attingit eū ut p̄sentē nobis. ideo nō ꝯcedit̄ ꝙ sit pn̄s nobis. vel alit̄ pōt dici ad maiorē ꝙ hꝫ verū de noticia que non simul attingit rē in se ꝛ in sua cā cuiusmodi ē oīs cognitio creature. dum enī cognoscit̄ eclipsis in sua cā nō videt̄ in se. nec dū videt̄ in se cognoscit̄ in sua cā. ex tali enim noticia pōt inferri ꝙ si attingat rē ut pn̄tē ꝙ illa res attincta est ex̄ suas causas ꝛ posita in actu ꝑ mensura illa q̄ attingit̄ ac ꝑ hoc in se pn̄s ꝛ simil̄r si talis noticia attingat rem in sua causa illa ē futura ꝛ nō pn̄s in se. sꝫ si aor intelligat̄ gn̄aliter de omni noticia falsa ē. ¶ Ad p̄mū Aureoli ꝯ 4am ꝯnem inductū negat̄ bor ad sensū in q̄ debet intelligi. lꝫ enī sciētia dei sit in se necessaria nō tn̄ necessariā habitudinē hꝫ ad scita loquēdo de enūciabilibꝰ nisi necessitatē imutabilitatis. lꝫ enī deꝰ non possit ante euentū antixp̄i p̄us scire antixp̄m esse futuꝝ ꝛ post nō scire uel ecōtra. tn̄ actꝰ diuine sciētie potuit etnalit̄ cadere sup oppositū hꝰ: antixp̄s erit. ꝛ sic eternalit̄ cadit sup hāc: antixp̄us erit. ꝛ vtrūq₃ fuit in libertate diuine volūtatis eq̄lit̄. ꝛ iō necessario sciuit illā necessitate imutabilitatis nō tn̄ necessitate absoluta. Et si dicat̄ ꝙ oppositū huiꝰ sup̄ dictū fuit. s. ꝙ diuina voluntas nō hꝫ necessariā habitudinē ad volita nisi necessitatē imutabilitatis. sꝫ diuina sciētia hꝫ necessariā habitudinē ad scita. dictū est etiā ꝙ h̄ aīs est absolute necessariū; deus sciuit h̄. puta antixp̄m currere. ꝛ siliter ꝯn̄s scꝫ antixp̄s erit. R̄ndet̄ ꝙ loquēdo de scīa simplicis itelligētie: deꝰ necessario scit qcquid scit. nec pōt aliqd scire qđ p̄us nesciuit siue scitū sit cōplexū siue incōplexū. possibile uel ipossibile. fiendū uel nō fiendū. verū uel falsū. Sꝫ loquēdo de scīa visionis q̄ solū ē respectu eoꝝ q̄ fm aliqđ tēpꝰ sūt i actu ut exponit scūs Tho p̄ma pte. q. 14. arti. 9o et 15o. Et de veritate. q. 2. arti. 13o. Et p̄ ꝯ gētiles. ca. 69o et 66o. Et p̄ sen. dis. 39. q. arti. 2o. De ista inq̄ā scīa loquēdo dico ꝙ diua scīa non necessariā habitud. ne hꝫ ad scita imo multa illo mō scit q̄ pōt nō scire. ꝛ multa nō scit q̄ pōt scire. Illo mō enī scit illud enūciabile: antixp̄s erit. ꝛ posset illud nō scire scꝫ si antixp̄s nō poneret̄. tūc enī sciret h̄ scīa simplicis intelligētie. nō autē visiōis. Potest etiā dici alit̄ ꝛ forte meliꝰ q̄ ad enūciabilia. id ē ꝑpositiones uel sigta eaꝝ. fm enim ꝙ dicit scūs Tho p̄ sen. dis. 41. q. 1. arti. 5o. Enūciabile pōt sumi inq̄tū est res q̄dā rōnis q̄si mālit̄er. ꝛ sic qđcunq₃ enūciabile deꝰ sciuit scit. semp enī scit h̄ enunciabile: sortē currere habere talē nām ꝛ tales partes. uel pōt sumi significatiue put ꝑ ipsū sigtur eē rei cū suis ꝯditionibꝰ q̄ dant̄ intelligi ex significatiōe verbi. tūc nō qđcūq₃ enūciabile sciuit deꝰ olim. mō scit. sciuit enim hoc enūciabile eē verū: xp̄m crucifigi cū crucifigebatur. sed modo non scit esse verū sꝫ fuisse verū. hec ille. Uerū tn̄ de v̄itate. q. 2. arti. 13o ad 7m dicit ꝙ lꝫ nō sit mō verū petrū currere sꝫ cucurrisse. nihilominꝰ tn̄ deꝰ vtrūq₃ scit. qz simul intuet̄ tēpꝰ quo vtrūq₃ enūciabile est verū. ꝛ scit illud eē verum in tali tp̄e ꝛ simil̄ oppositū in alio tp̄e. ꝛ istud videt̄ magis ꝯsonū p̄oribꝰ dictis in ista mā. Cū etiā obijcitur ꝙ dictū fuit superius istam eē necessariā absolute: deus scit hoc futurū ꝛc. Dico ꝙ illa necessitas absoluta itelligēda ē illo mō quo docet scūs Tho. p̄ sen. vbi dixi. arti. p̄ ad 3m. Illud inquit qđ est. necessariū ē dū ē. absolute tn̄ loquendo non est necesse esse. ita ꝛ deum scire aliquid necessariū est dum illud scit. non tamē necesse est eū scire nisi necessitate imutabilitatis q̄ libertatē volūtatis non excludit. ꝛ hec libertas sigtur cum dicitur ꝙ deus pōt hoc non scire. hec ille. ¶ Sed contra solutionem istam ꝑ quāto dicit scientiā dei esse necessariam in se. non tn̄ q̄tum ad habitudinem ꝛc. arguit Aureolus p̄. qz talis habitudo ꝛ transitus ad creaturas sicut ad obiecta secūdaria ē aliquid relatiuū. sed nulla ꝯtingentia pōt esse in relatiuo qn sit in aliq̄ absoluto cū non acquiratur relatio nisi acquisito absoluto. ḡ nō pōt poni ꝙ sciētia dei sit necessaria q̄tū ad illud qđ ē absolute. ꝯtingens ꝟo q̄tū ad habitudinē. ¶ 2o. Aut he habitudines ꝛ trāsitus fūdant̄ sup eodē absoluto. aut sup diuersa. sꝫ nō pōt dici ꝙ transitꝰ sup duo opposita fundent̄ duo absoluta. qz i diuinis nō sūt multa absoluta. nec pōt dici ꝙ sup vnū. qz tūc q̄libet habitudo eēt necessaria sic̄ ꝛ illud absolutum. ¶ 3o Si deus ab eterno potuit ꝑ actum sui itellectus trāsire sup duo opposita. querēdū ē de ista ꝯtingentia. circa qđ ponit̄ inheret̄. aut enī circa diuinitatē cui iste trāsitꝰ q̄tū est ex se posset inesse ꝛ nō iesse. aut circa obiecta secūdaria. qz lꝫ ille trāsitꝰ sp eēt in diua eēntia. posset tn̄ terminari ad istud ꝛ ad eiꝰ oppositū. sꝫ nō pōt dici p̄m. qz tūc deꝰ nō eēt necē esse formalit̄ q̄ ad oē ꝯceptū ut sibi inherēs. vn̄ haberet potētiā passiuā ad vtrūlibet qđ repugnāt sūme necessario cuiusmodi ē deꝰ. nec pōt dari 2m. qz manente trāsitu sp oꝫ intelligi ꝙ maneat terminꝰ sup quē trāsit ctiā secūdario. igit̄ idem qđ p̄us. ¶ 4o. qz de rōne scīe ē trāsire sup obiectū. nō enī pōt eē nec itelligi qn trāseat sup obiectū. sꝫ nulla res pōt

esse necessaria gn necessariũ sit quicqd ẽ de formali rõne ⁊ ↄcepta ill⁹. ĝ ipossibile est ꝙ scia sit necessaria gn ctũ sit necessarius transitus ei⁹ sup obiectũ. Et si dicat̃ ꝙ verũ ẽ de obiecto pmario: non aũt de secũdario. non valet. tñ qꝛ sup obiectũ secũdariũ nõ transit nisi tñmõ denoiatiue. sic pictura dr̃ denoiare pictũ. denoians aũt si sit necessariũ in se ẽ necessariũ i denoiando. ut si pictura eẽt qd necessariũ sp denoiaret pictũ. tñ qꝛ intellectio creature nõ põt esse aut intelligi sine creatura. ⁊ iõ eo mõ q̃ hꝰ itellectio respicit creaturã necesse ẽ ꝙ necessario respiciat. ut si respiciat tñ ẽ obiectũ secũdariũ terminãs necessario termineť. si vo ut denoiatũ necessario denoiet. ⁊ ita oꝫ ꝙ ille trãsit⁹ semp sit necessari⁹. ℂ Ad pmũ dico ꝙ ille respect⁹ quẽ dico transit⁹ ↄtingens ẽ. qꝛ creatura ad quã terminat̃ ẽ ↄtingẽs. ℂ Ad 2ᵐ dico ꝙ ille habitudines fundant̃ sup eodẽ absoluto scꝫ actu diui intellect⁹ ⁊ terminãt̃ ad diuersa obiecta. nec tñ seq̃t̃ ꝙ ↄtrahãt necessitatẽ ex fundamẽto necessario. qꝛ non insurgũt ex illo ex nã rei cũ sint respect⁹ rõnis. sꝫ fm arbitriũ volũtatis diue. ℂ Ad 3ᵐ dico ꝙ ista cõtingẽtia non inheret alicui cũ sit mera negatio. ↄtingentia enĩ nõ est repugnãtia ad esse ⁊ ad nõ esse. sꝫ eo mõ q̃ inherere dr̃. dico ꝙ iheret respectui rõnis scie dei ad obiecta secũdaria. nec argumẽtũ iprobat istã ptẽ sic debẽt. ⁊ pterea false imaginat̃ ꝙ ibi sit vnic⁹ transit⁹ q successiue terminari põt ad diuersa. hoc enĩ nullus somniat. imo quot sũt obiecta itellecta tot sũt ibi trãsit⁹ ⁊ habitudines scie ad scita. ℂ Ad 4ᵐ dr̃ sicut ibi dicebatur. Et ad pmã iprobationẽ dico ꝙ licꝫ denominans sit necessariũ. tñ ↄtingenť denoiat illud qδ in se absolute ẽ ↄtingẽs. nã res ↄtingẽs nõ sub oĩ dispositiõe est subiicibilis diue scie nisi sub illa sub q̃ hꝫ aliquã certitudinẽ. Ad aliã dico ꝙ intellectio creature non põt intelligi nõ intellecta creatura si loq̃mur de intellectione creature ꝓut dicit quoddã ↄstitutũ ex diuina scia ⁊ ex respectu ad creaturã. sꝫ si loq̃mur de intellectiõe creature ꝓut dicit absolutũ fũdãs illũ respectũ negat̃. ℂ Ad 2ᵐ pncipale dr̃ eodẽ mõ. Ista enĩ suppositio: de⁹ p̃sciuit antixp̃m fore. ẽ qdẽ imutabilis scꝫ qꝛ non põt hᵉ eẽ qδ prius sciat ⁊ p⁹ nesciat q̃tũ ẽ ex pte sui sic dictũ ẽ supi⁹ ad 2ᵐ argumẽtum Scoti. dico tñ ꝙ nõ ẽ absolute necessaria nec ineuitabilis imo ẽ in libertate diue voluntatis ꝙ actus diue scie eternaliter cadat sup oppositũ scꝫ: antixp̃s non erit. vñ scũs Tho. ibidẽ ad pmũ dicit. Act⁹ diuine scie nũq̃ trãsit in p̃teritũ sꝫ semp ẽ in actu. ⁊ iõ semp manet i libertate diue volũtatis. Idem ponit de veritate. q. 6. arti. 3° ad. 10. in alia mã scꝫ de p̃destinatiõe. sic enĩ ait: Absolute loquẽdo de⁹ põt vnũquẽq; p̃destinare uel non p̃destinare. aut p̃destinasse uel nõ p̃destinasse. qꝛ actus p̃destinationis cũ mẽsuret̃ eternitate nũq̃ cadit in p̃teritũ sicut nũq̃ ẽ futur⁹. vnde semp ↄsiderat̃ ut egrediẽs a volũtate p modũ libertatis. tñ ex suppositione hᵉ efficit̃ ipossibile. nõ enĩ põt nõ p̃destinare supposito uel cũ suppõne ꝙ p̃destinauerit. uel ecõuerso. qꝛ mutabilis eẽ nõ põt. hec ille. Idẽ ponit arti. 4° ad 8ᵐ. ⁊ dicit idẽ eẽ intelligẽdũ de p̃scia. Dico ĝ ꝙ illa ꝓpositio: de⁹ hᵉ sciuit eẽ futurũ. est quidẽ inuariabilis ⁊ imutabilis q̃tũ ad veritatẽ. non enĩ ẽ simpliciter absolute necessaria. non tñ ẽ ineuitabilis sic gn sit possibile ipsam eternaliter fuisse falsam. ⁊ iõ non est vanũ ↄsiliari de illo qδ seq̃t̃ ad illã suppositionem. necitas enĩ imutabilitatis libertatẽ volũtatis nõ excludit ut dictũ ẽ. ℂ Ad 3ᵐ Gregorij concedo ꝙ voluntas põt velle in instanti ⁊ elicere suã volitionẽ in instãti. Ad aliã tñ suppositionẽ ibi factã de descriptiõe cause libere. dico ꝙ illa descriptio falsa ẽ nisi sic intelligat̃ ꝙ eã libera ẽ q̃ positis oĩb⁹ reqsitis ad agendũ ⁊ actionẽ p̃cedẽtib⁹ põt agẽ ⁊ nõ põt agere. mõ tẽp⁹ uel mẽsura in q̃ ẽ actio nõ p̃cedit actionẽ sꝫ ẽ simul cũ ea. Vñ illa descriptio loq̃t̃ solũmodo de reqsitis ad agendũ que sũt dispositiões agentis ad agẽdũ uel passi ad patiendũ ⁊ nõ de mensura in q̃ fit actio. Ex hᵉ pꝫ ꝙ añs q̃d ad primã partẽ ẽ falsũ. qꝛ fundat̃ in hac suppositiõe male intellecta. Sciendũ tñ ꝙ illud argumẽtũ ꝓbat ꝙ illud qδ ẽ i aliq̃ instanti durãte illo instãti nõ ẽ necessariũ absolute. ita ꝙ in illo instãti hec ꝓpositio sit necessaria: hᵉ ẽ. demõstrãdo p li hᵉ illud qδ dicim⁹ eẽ i tali instãti. ⁊ hᵉ qdẽ ego ↄcedo. nec scũs Tho. oppositum vult. nõ enĩ ista ꝓpositio: ego non sũ. iplicat cõtradictionem plus in instãti q̃ ego loq̃r q̃ in q̃cũq; alio instãti sequẽte aut p̃cedẽte. ac p hᵉ ista ꝓpositio: ego sũ nõ plus ẽ absolute necessaria in instãti q̃ ego loq̃r q̃ in alio instãti in q̃ ↄstat eã eẽ mere ↄtingentẽ. sꝫ scũs Tho. vult ꝙ oẽ qδ ẽ q̃n ẽ necessario ẽ necitate imutabilitatis sic ꝙ eo facto q̃ aliqd ponit̃ i a. instãti. nõ põt desinere esse in a. instãti q̃diu durat a instãs. nec mutari de existẽte in a. in nõ existẽs i a. ⁊ ↄsilis ⁊ nõ maior necitas ẽ i hac ꝓpositiõe: de⁹ scit antixp̃m eẽ futurũ scꝫ necitas imutabilitatis. qꝛ nõ põt desinẽ eẽ vera. lꝫ nõ sit necesse absolute ipsam esse verã. Et enĩ ponit scũs Tho. p̃ sen. dis. 39. q. 1. arti. p̃. ad 3ᵐ et 4ᵐ. nec argumẽtũ hui⁹ arguẽtis ↄ hᵉ ꝓcedit. iõ ẽ pter mentẽ sci Tho. ℂ Ad 4ᵐ dico ꝙ illa ↄña quã facit arguẽs non valet ut ipse satis hñ ꝓbat tripliciť. sꝫ ↄcessa nullitate ill⁹ ↄñe non habet̃ nisi ꝙ ista stant simul: de⁹ põt producere vnũ angelũ in b. ⁊ de⁹ nullũ angelũ ꝓducit i b. ⁊ hᵉ ↄcedit̃. ⁊ vlteri⁹ ↄced. t̃ ꝙ dũ ista ẽ vera: de⁹ nõ ꝓducit angelũ in b. ista põt eẽ vera: deus ꝓducit angelũ in b. ⁊ iõ hñ ↄcludit ꝙ aliq̃ ꝓpositio ẽ vera i aliq̃ instãti ⁊ tñ absolute ẽ possibile illã eẽ falsam ꝓ illo instãti. sꝫ nõ ꝓbat gn dũ ẽ vera necessario sit vera necessitate imutabilitat⁹ a vero i falsũ. Et siliter ↄcedit̃ ꝙ aliq̃ ꝓpositio ẽ falsa i aliq̃ instãti ⁊ tñ i illo instãti ẽ potẽtia potẽs facẽ ꝙ illa sit vera ꝓ eodẽ instãti. cũ q̃ stat ꝙ oĩs ꝓpositio falsa i aliq̃ instãti necessario ẽ falsa in instãti illo necitate imutabilitat⁹ a falso i verũ. ℂ Sꝫ forte aliq̃s arguẽt ↄ istã solutionẽ sic arguit Ockam. p̃ enĩ supponit vnũ cõit̃ ↄcessũ scꝫ ꝙ p nullã potẽtiã põt fieri de p̃terito non p̃teritũ gn itez g sit post verũ dicere ꝙ fuit p̃teritũ. q̃ cõcesso arguit sic. Hoc mõ ẽ vera: volũtas vult c. in b. instanti. ponit̃ ꝙ ita sit. ẽ p⁹ b. semp erit verũ ꝙ volũtas voluit b. i c. instãti ⁊ necessaria. qꝛ oĩs ꝓpositio vera mere de p̃senti hꝫ de p̃terito aliquã necessariã ⁊ p ↄña sua opposita erit impos

sibilis. ex quo sequitur ꝙ si ista nõ sit vera in instanti b. ꝑ nullã potentiã poterit vnq̃ fieri ꝙ ipsa sit falsa in instanti b. ꝛ ꝑ ꝯñs nec ꝙ ista sit vera: voluntas vult b. in c. ℭ 2ᵒ sic. Nã magister sen. liᵒ 2ᵒ di. 25. sic dicit. Sciendũ ẽ ꝙ liberũ arbitriũ ad p̃sens uel ad p̃teritũ non refert̃ ſꝫ ad futura ꝯtingẽtia. qđ eni ĩ p̃ñti ẽ determinatũ est. nec eni in p̃tãte nostra ẽ ut tũc sit uel non sit qđ est. põt eni nõ esse uel esse aliud postea. sed nõ põt non esse dũ ẽ uel aliud esse dũ ẽ id qđ est. sed ĩ futuro an hoc sit uł illud ad p̃tãtem liberi arbitrij ꝑtinet. hec magister. Et eandẽ sniam ponit Hugo liᵒ p̃. de sacramentis. parte 5ᵃ. caᵒ 22ᵒ. ℭ 3ᵒ sic. Si in instanti b. ẽ aliq̃ volitio aut aliquid aliud. ꝛ possibile ẽ ꝙ in instanti b. ipsa non sit. ponit̃ in esse. ꝛ tũc sequit̃ ꝙ ĩ eodẽ instanti sit ꝛ non sit qđ ẽ ĩpossibile. ℭ Ad p̃mũ istoꝝ ꝯcessa illa suppositione ad sensũ quẽ hꝫ verũ. dr̃ ꝙ vtꝙꝫ si in instanti c. hec sit vera: voluntas vult b. post illud istãs hec erit necessaria necessitate imutabilitatis: voluntas voluit b. ꝛ sua opposita erit impossibilis. id ẽ imutabiliter falsa. ꝛ similit̃ conceditur ꝙ hec de p̃senti: volũtas vult b. est necessaria in c. necessitate imutabilitatis: cũ q̃ stat ꝙ nõ ẽ absolute necessaria ĩ c. plus q̃ ĩ alio instãti. qꝛ ei⁹ opposita ĩ nullo instãti ĩplicat ꝯtradictionẽ ex t̃minis. ꝛ iõ absolute possibile ẽ ipsam eẽ falsam in c. instanti. ꝛ ꝯ̃iter non ẽ necessariũ absolute ꝙ aliq̃ de p̃terito necessaria sibi correspondeat p⁹ instans c. nisi supposito ꝙ illa sit vera ĩ c. ℭ Ad 2ᵐ dico ꝙ magister ꝛ Hugo loquũtur de necessitate imutabilitatis volũt eni ꝙ illud qđ est in p̃ñti nõ sic subiaceat libero arbitrio ꝙ mutet illud de vero in falsũ durante mensura ꝑ q̃ illud ẽ p̃ñs. nõ aũt volũt qn liberũ arbitriũ libere ꝓducat actũ p̃ñtẽ. ut eni dicit scũs Tho. p̃ sen. di. 39. q. i. arti. p̃. actus elicitus a volũtate q̃diu ẽ in elici subest ei⁹ arbitrio. non aũt qñ transit in p̃teritum ut post dicet̃ in alia q̃ne. ℭ Ad 3ᵐ dr̃ ꝙ licꝫ iste sint simul vere: a. ẽ ĩ c. ꝛ a põt non eẽ in c. tñ si 2ᵃ q̃ ẽ de possibili ponit̃ in esse illa deponit p̃mã q̃ ẽ de in esse. aliq̃ eni ꝓpositio de in esse stat cũ alia de possibili q̃ nõ stat cũ ea de in esse q̃ correspõdet illi de possibili. patꝫ de duob⁹ ꝯtradictorijs quoꝝ qđlibet est ꝯtingẽs. ℭ Ad p̃mũ ꝯ̃ 5ᵃᵐ ꝯ̃nẽ negat̃ p̃ncipale añs scꝫ ꝙ ĩfallibilitas diuine scie inducat necessitatẽ reb⁹ ab ea scitis. Et ad p̃mã hui⁹ añtis ꝓbationẽ dico ꝙ scitũ a deo ẽ imutabilit̃ verũ sic ꝙ nõ ẽ possibile ꝙ de veritate transeat in falsitatẽ ꝑ mẽsura ꝑ q̃ subdit̃ diuine scie. illud eni scitũ a deo: antixp̃s erit. hꝫ imutabilẽ v̾itatẽ ꝑ toto tp̃e p̃cedente positionẽ antixp̃i. qꝛ ꝑ illo ꝛ solo tp̃e deus scit eã eẽ verã ꝛ ꝑ tp̃e sequẽti scit eẽ falsam. ꝛ ita ẽ de alijs enunciabilib⁹ scitis a deo. Dico igit̃ ad formã ꝙ in tali ꝯ̃ña: de⁹ scit hoc futurũ. igit̃ hoc erit. añs ẽ imutabilit̃ verũ ꝑ mẽsura tali uel tali. ꝛ similiter ꝯ̃. nõ tñ sequitur ꝙ ꝑ aliq̃ mensura sit absolute necessariũ ſꝫ solũ ex suppositiõe. ℭ Ad 2ᵐ dico ꝙ posse cognoscere aliqđ alit̃ q̃ est contingit dupliciť. Uno⁰ ſm sensũ cõpositũ loquẽdo. qꝛ scꝫ totũ h̾ ẽ possibile ut res taliter sit ꝛ protunc aliter cognoscatur esse q̃ sit. ꝛ isto modo conceditur aᵒʳ ꝛ negatur bᵒʳ. nec probatio est ad hũc sensum. Alio modo ſm sensum diuisum. quia res taliter ẽ ꝛ possibile ẽ ut aliter cognoscat̃. ꝛ isto mõ negatur aᵒʳ. sicut eni in veritate stant simul ꝙ aliqđ erit ꝛ poterit nõ eẽ. ita nõ ĩfert posse decipi ꝙ aliqđ alit̃ erit ꝛ põt alit̃ cognosci. ℭ Ad 3ᵐ dico ꝙ si aᵒʳ sit cõposita modus arguendi nõ valet. si aũt diuisa sit. falsa est in illo argumento ibi facto in minore. ℭ Ad 4ᵐ dico ꝙ causa necessaria non ĩpedibilis inducit necessitatẽ in effectu. si habeat necessariã habitudinẽ ad effectũ sin aũt effect⁹ nõ ꝓueniet necessario ab ea nisi necessitate suppositiõis huiꝰ ꝙ cã ẽ preparata ad effectũ ĩducendũ. ℭ Ad 2ᵐ p̃ncipale negat̃ añs. Et ad p̃mã ꝓbationẽ dico ꝙ potẽtia ꝯtradictiõis põt esse dupliciť in aliq̃. p̃mõ qꝛ non solũ ẽ indifferẽs ad ꝯtradictoria. imo vnũ ꝯtradictoriũ põt sibi post aliud iesse. Alio⁰ qꝛ solũ est ſm se ad ꝯtradictoria indifferens. licꝫ talis successio cõtradictorioꝝ eidẽ repugnet. Tũc dico ꝙ cõtingẽtia scitoꝝ a deo ponit in eo potẽtiã ꝯtradictiõis 2ᵒ mõ nõ aũt p̃mo mõ. potẽtia aũt ꝯtradictiõis non arguit inmutabilitatẽ nisi p̃mo mõ. Ad 2ᵃᵐ dico ꝙ licꝫ deus aliq̃ p̃sciat q̃ possibile ẽ eũ nõ p̃scire nec p̃sciuisse. tñ nõ est possibile ꝙ de p̃scio fiat non p̃scius. iõ talis trãsit⁹ in eo esse non põt. nec oꝫ q̃rere vbi est mutatio facta. Ad 3ᵃᵐ negat̃ bᵒʳ. Dico enim ꝙ nihil ẽ in deo qđ possit non eẽ in eo. nec valet ꝓbatio. sed ẽ fallacia figure dictionis. cũ sic arguit̃. p̃sciẽtia antixp̃i ẽ in deo ꝛ põt non eẽ in eo. igit̃ aliquid qđ est in deo põt nõ eẽ in eo. ℭ Ad p̃mũ ꝯ̃ 6ᵃᵐ ꝯ̃nẽ dico ꝙ iste due ꝓpositiões: de⁹ sciuit antixp̃m eẽ futuꝝ ꝛ de⁹ vult antixp̃m eẽ futuꝝ licꝫ sint ꝯuertibiles q̃tũ ad veritatẽ isto mõ ꝙ vna non põt esse vera alia non existente vera. tñ alit̃ ẽ de veritate p̃me ꝛ 2ᵉ. nam p̃ma ẽ necessaria nõ solũ ꝓpter ĩmobilitatẽ act⁹ diuini intellect⁹. imo etiam ex obiecto eiusdẽ qđ hꝫ necessitatẽ absolutã ꝑ aliq̃ mẽsura ĩ q̃ antixp̃s ẽ deo p̃ñs. qđ eni ẽ necessario absolute ẽ ꝑ illa mensura licꝫ nõ necessario sit absolute simpliciter. necessitas aũt illi⁹ ꝯ̃ne dat necessitatẽ ꝓpositioni de futuro explicite illud fore in tali mensura. ꝛ ad hunc sensum ponit sup̃ ꝯ̃ hanc eẽ absolute necessariã: de⁹ scit antixp̃m fore. non quidem ꝙ simpliciter absolute sit necessaria. sed qꝛ ei⁹ veritas ortũ hꝫ ex aliquo absolute necessario in certa mensura scꝫ p̃ñtia antixp̃i ad diuĩ eternitatẽ in tali mẽsura. Ista aũt ꝓpositio: deus vult antixp̃m fore ẽ solũ necessaria ex suppositiõe. qꝛ scꝫ eternaliter de⁹ ita voluit ꝛ nõ ẽ mutabilis ad oppositũ. nec veritas illi⁹: de⁹ vult antixp̃m fore. ortum hꝫ ex aliq̃ absolute necessario ꝑ q̃licunꝙꝫ mẽsura. nã existentia futuri ꝑ q̃cũꝙꝫ mẽsura nõ ẽ rõ ipũ futuro ꝙ subijciat̃ diuine volũtati. sicˀ ẽ de scia dei volũtas eni nõ req̃rit ĩ obiecto suo totã neccitatẽ sicut scia. Cũ aũt dicit arguẽs ꝙ intellect⁹ diu⁹ ẽ neuter de q̃libet futuro añ determinationẽ ꝛc̃. Dico ꝙ licꝫ act⁹ diuine scie ꝓut terminat̃ ad talia enũciabilia ꝯtingẽtia subsit voluntati ſm qđ ponit sanctus Tho. p̃ sen. dis. 39. q. i. arti. 2ᵒ ad primũ. tamen ex hoc non habetur ꝙ eandem habitudinem habeat actus diuine scie ad scitũ sicˀ volũtas ad volitũ. nec ꝙ requirat in obiecto voluntatis qđ requiritur in obiecto scie. ac ꝑ hoc nec eadẽ sit necessitas ꝓpositiõis explicantis habitudinẽ

scientie ad scita sicut voliti ad volita. licz concedam φ diuina scientia non necessario simpliciter absolute cadit sup aliqđ enunciabile contingens pluſφ diuina voluntas. deus eni necessario simpliciter ⁊ absolute cognoscit omne cognoscibile icōplexū scia simplicis intelligentie siue illud sit quidditas siue existentia siue quicqd aliud accidens quidditati. ⁊ in hoc nō subest actus intellectus arbitrio diuine volūtatis. sz loquendo de scientia vi︦ia non terminatur ad existentiā rei nisi ſm arbitriū volūtatis. similiter nec ad enūciabilia ut sunt enūciabilia vera uel falsa. ¶ Ad argumenta ꝑ loco ab Aureolo ꝯ 7[am] ꝓnē inducta respondet. Ad primū quidem dico φ argumentū illud solū ꝓbat φ hoc ꝯn̄s de futuro: antixp̄s erit. nō hʒ φ ꝯcedatur nisi q: sibi correspōdet aliquid de p̄nti ⁊ nō de rōne sue futuritiōis ꝯtingētis. qđ ꝯcedim⁹. sed nō ꝓbat qn illud ꝯn̄s sit verū ⁊ cōcedendū. ¶ Ad 2[m] dr̄ φ illa dissimilitudo quam arguēs assignat inter illas duas conditionales scz si deus scit antixp̄m fore antixp̄s erit. ⁊ si anima scit aliqd eē illud ē īmāle. nō tollit qn exemplū sci Thome sit conueniēs ad ꝓpositū ad qđ inducit̄. vtrobiqз eni verū ē φ ꝯn̄s conditionalis vtriusqз infert̄ aliā habere veritatē aut cām veritatis ꝓpter actum cognitionis φ haberet ꝯn̄s in se consideratū licz aliā veritatē habeat φ illud ꝯn̄s: lapis ē imaterialis. ⁊ ideo sicut ista ꝓpositio. lapis ē immaterialis: hʒ duplicē cām veritatis. vnam scz ex se. aliam inq̄tū additur tali ꝯn̄ti. scz lapis intelligit̄. Ita illa ꝓpositio: antixp̄us erit: cū infert̄ ex isto antecedēte: deus scit antixp̄m fore. habet duplicē cām veritatis uel necessitatis. p̄ma est q: cause antixp̄i non sunt imobiliter deťminate ad ꝓductionē antixp̄i. si enim ita esset tunc illa esset absolute necessaria: antixp̄us erit. ⁊ illa necessitas cōpeteret inq̄tū est de futuro. 2[a] cā necessitatis est. q: p̄sentialitas antixp̄i attingit̄ a diuino intuitu. hoc eni supposito ista est necessaria: antixp̄us erit. ⁊ ista nō competit illi inq̄tū ē de futuro. nec rōne futuritiōis sz rōne sui p̄ntis attincti a diuino intuitu. ⁊ ista necessitas dr̄ absoluta q̄tū ad mēsuram ꝓ qua illud p̄n̄s attingitur a diuino intuitu. sz ꝓ alia mensura dr̄ necessitas suppositionis uel ꝯn̄e. Sciendū etiā φ scūs Tho. non loquit̄ de ista ꝯn̄a: si aliquid scitur a deo eē futurū illud erit. sed de ista: si aliquid scitur a deo illud ē necessariū. ⁊ vult φ illud ꝯn̄s sit necessariū ſm φ subest diuīne scie. q: illud ꝯn̄s non scitur a deo nisi q: scit̄ suū p̄n̄s qđ est necessariū dum ē. ⁊ ideo argumentū non ē ad ꝓpositū cōuenienter adductū. ¶ Ad 3[m] negat̄ p̄mū qđ ibidē supponit̄ scz φ si ista ꝓpositio singularis de futuro ꝯtingenti: antixp̄s erit. sit aliq̄ mō vera φ sit inevitabiliter vera. ieuitabile verū dico in ꝓposito id est absolute necessariū. cōcedo tñ φ si illa ꝓpositio sit vera. q: non pōt mutari de veritate i falsitatē. nec ecōtra quo ad mēsurā ꝓ qua scitur a deo scz ante positionē rei. tūc eni dico φ falsificat̄. sed prius erat vera. nā ante natiuitatem xp̄i hec erat vera: xp̄s nascet̄. mō aūt falsa ſm qđ dicit scūs Tho. p̄ma pte. q. 14. arti. 15. ad 3[m]. Et de veritate. q. 2. arti. 13. ad 7[m]. Et p̄ sen. vbi sup. dic̄ φ illud qđ mō ē futurū postmodū erit p̄n̄s. ⁊ tunc nō erit ꝓ̄terū sed fcrū. ⁊ illud solū ꝓbat arguens cū en̄ in p̄ma ꝓbatione dicit φ si ꝓpositio de futuro in instāti q̄ ponitur res que p̄us dicebat̄ futura mutat̄ a veritate in falsitatē. tunc illud qđ transiuit in ꝓ̄teritū mutaretur ⁊c̄. negat̄ ꝯn̄a ad sensū Aristotelis 6° ethico⁊. ipse eni solū vult φ illud qđ est ꝓ̄teritū non pōt non fuisse ꝓ̄teritū. ⁊ hoc ꝯced. ī. non eni dicim⁹ φ veritas illius de futuro. que quidē veritas eterna fuit ad bonū sensū loquendo desinat fuisse. imo semper erit verū illā veritatē fuisse. sz dicim⁹ φ illa veritas erat in tali ꝓpositione ⁊ non ē nūc. Cum aūt dicit φ si illa ꝓpositio mutet̄ a veritate in falsitatē. hoc non pōt eē ꝓpter positionē sui significati ⁊c̄. cōced. ī hoc loquēdo de totali significato ꝓpositionis. illius eni ꝓpositionis: antixp̄s erit. sigtū totale non est ipse antixp̄us solū sed designatur etiā respectus eius ad suam cām in qua est. que qdē dr̄ futuritio. cū ḡ antixp̄s ponit̄. non ideo ponit̄ totale sigtū dicte ꝓpositionis. sed potius tollitur sublata futuritiōe antixp̄i. desinit igit̄ eē vera non ꝓpter positionē sui totalis sigti sed ꝓpt̄ positionem oppositi scz antixp̄m non eē futurū. quia iam erit extra suas causas. Et cū arguitur. quia ꝓpositio de futuro nūφ fuit vera. negat̄ ꝯn̄a. Ista eni non significabat φ eius totale sigtū poneret̄ in esse i instāti quo ponitur antixp̄s. sed tūc haberet vnā de p̄nti verā sibi correspondentē. licz eā sua veritate falsificantē. Ista eni: antixp̄s est in a. instanti. falsificat istā: antixp̄s erit in a. instanti. verūtamē rō illa de futuro in ꝓ̄terito fuit vera. quia ista de p̄nti est vera. Ad 2[am] ꝓbationē dicit̄ eodē mō. falsū enim supponit scz φ eadem veritas sit successiue in istis trib⁹ ꝓpositiōib⁹ antixp̄s erit. antixp̄us ē. antixp̄us fuit qđ nō ē. cū sint diuerse ꝓpositiōes ⁊ diuersa enūciabilia ſm φ ꝓbat sanctus Tho. p̄ma parte vbi sup. et p̄ sen. dis. 41. q. 1. arti. 5. Ad 3[am] probationem dico ut prius ad primam probationem. omnia ista enim solum probant φ propositio talis de futuro non possit mutari a veritate in falsitatē ante positionem futuri in esse. sed non ꝓbāt qn falsificetur ad verificationē ꝓpositiōis de p̄senti sibi correspondētis. nec ꝓbant φ talis ꝓpositio ieuitabilit̄ sit vera ante positionem futuri in esse. Ad 2[m] ꝓ̄o suppositū ibidē scz in argumento 3° ē verū in vno sensu ⁊ falsū in alio ad quē ipse videt̄ declinare. si eni sic intelligatur φ impossibile est aliquid esse futurū i ordine ad cām p̄mā qn illud aliqñ ponat̄ i esse. sic cōced. ī. Si vero intelligat̄ φ ipossibile ē aliqd ēēūφ mō futurū eē qn aliqn illud eueniat. sic negat̄. Si aūt 3° intelligat̄ φ ipossibile ē aliquā ꝓpositionē de futuro esse veram qn aliqn sibi correspondeat aliq̄ de p̄senti vera. sic etiā negat̄. Dico eni ſm ꝓbationē 8° ꝯn̄e φ medic⁹ aliqū verū dicit ꝓnosticando de infirmo dicēdo φ sanabit̄. ⁊ tñ nunφ ista erit vera hic sanatur. Simil̄ ista fuit vera morte morieris Ezechia ⁊ ista: post q̄dragita dies niniue subuertet̄: q̄b⁹ tñ nō correspondet aliqua vera de p̄nti illo tp̄e q̄ ꝓdicti fuerat. duo igit̄ ultimi sensus sūt falsi ⁊ p̄m⁹ ver⁹. Tūc ad p̄mam ꝓbationem dico illius suppositi φ sicut ista ꝯn̄a non

valet. hec ē vera: sortes erit. igit̄ ita eueniet ꝙ sortes erit. sic nec ex opposito sequitur oppositū scʒ nō erit ita ꝙ sortes erit igitur ista non est vera ꝙ sortes erit. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ venturꝝ ⁊ futurꝝ idē signt. sicut tñ nō sequit̄: sortes ē futur⁹. ꝗ ita ē ꝙ sortes erit. ita nec sequitur: sortes ē ventur⁹. igitur ita ē ꝙ sortes eueniet ⁊ causa est. qꝛ ſm ꝙ allegatū est in octaua ꝯne. dicit̄ aliqd futurū duplici de causa. scʒ uł qꝛ ita erit. uel qꝛ cause alique sūt inclinate ⁊ disposite ad hoc ꝙ ita sit. ⁊ hoc intendebat Aristoteles cū dicebat ꝙ in illis de contingenti non ē determinata veritas. non enī intellexit ꝙ tales non sint vere nec false sicut arguēs fingit. sed solū ꝙ ꝓpositio de futuro contingēti rōne futuritiōis nō determinat̄ plus ad veritatē ꝙ̄ ad falsitatem. ⁊ ꝙ ei⁹ veritas non tollit futuro ꝯtingentiā nec infert ꝙ futurū eueniat. ⁊ ista videtur esse mens sci Tho. de veritate. q. 6. arti. 3ᵒ ad 6ᵐ. ait enī sic: Sicut veritas ꝓpositionis de futuro non tollit futuro contingentiam. ita nec veritas p̄destinatiōis. sed differt ꝙ̄tum ad hoc ꝙ ꝓpositio de futuro respicit futurꝝ ut futurū ē. ⁊ hoc modo non pōt habere certitudinē. sed veritas p̄destinatiōis ⁊ p̄scientie respicit futurū ut ē p̄sens. ⁊ ideo certitudinē habet. hec ille. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ licʒ contingens futurꝝ ex ea parte qua futurū ē nullā determinationē habeat. sed sit ad vtrūlibet ſm ꝙ concedit scūs Tho. de veritate. q. 2. arti. 12ᵒ. ad p̄mū et 8ᵐ et 9ᵐ. tñ ꝓpositio de futuro contingēti per respectū ad cognitionē que contingens intuetur ꝙ̄si p̄sens determinata est ad veritatē. sic enim habet aliquā de p̄senti sibi correspondentē veram nō tamē in mensura in qua est vera. sed in alia. vnde Aristoteles falsum dicit ꝙ scʒ actualitas contingētis nullam determinationē det futuro ꝓ instanti p̄cedenti. cōcedo enī ꝙ verū est in ꝙ̄tū illa actualitas ē futura ⁊ ponēda in esse. sed inꝙ̄tū est p̄sens alicui aspicienti dat determinationē futuro ⁊ est cā ꝙ illa ꝓpositio de futuro illo formata sit vera. ¶ Ad 5ᵐ negat̄ aᵒʳ. Et ad ꝓbationē dico ꝙ noticia diuina licʒ coexistat instātib⁹ p̄cedentib⁹ positionē futuri. non respicit instans positiōis futuri ut distans. sed oīa ut p̄sentia. ¶ Ad 6ᵐ dico ꝙ diuina noticia dat veritatē illis ꝓpositionibus de futuro ꝓpter modū cognoscendi ⁊ ꝓpter obiectū cognitū. Et ad iprobationē p̄mi dictū ē. licʒ enī actualitas futuri non det determinationē futuro ut i causis futuri ē uel ut est futura. tñ ut est extra causas ⁊ in se dat determinationē futuro ꝓ instanti p̄cedente illam actualitatē. Ad improbationē secūdi dr̄ sicut ad

Diuina enī noticia est p̄sens simul ⁊ semel futuritioni antixp̄i ⁊ eius existentie actuali cum oīa tēporū momenta sua eternitate cōp̄hendat. Et sic pꝫ quid dicendū. ¶ Ad ea 3ᵒ loco a Gregorio contra eādem ꝯnē inducta dr̄ ad p̄mū ꝙ ista ꝓpositio antixp̄us erit que est ꝯn̄s in dicta ꝯn̄a. ipsa quidē ſm se absolute sūpta extra omnē ꝯn̄am ē contingēs absolute. nec aliq̄ ꝯn̄a faciet eam absolute necessariā aut absolute impossibilē. sed licʒ ipsa sit in se cōtingens. tñ posita aliq̄ suppositione ipsa erit necessaria ex suppositione. sic posita ista suppositiōe ꝙ deus velit creare antixp̄m i

die futura ita ꝙ breuiter ꝙ̄diu illa ꝓpositio antixp̄s erit fundat respectū p̄ntie ad talē suppositionē ita ꝙ est p̄sens ⁊ simul cū illa suppositiōe impossibile ē falsitatē cadere sup eam. sicut ꝙ̄diu sortes est subiectū albedinis ipossibile est cadere nigredinē sup eū ipossibilitate suppositiōis. ⁊ ita intelligo ꝓpositionē aliquā necessariā ex suppositione scʒ quādo ē aliqua ꝓpositio sup quā non pōt cadere falsitas ꝙ̄diu habet respectū aliquē ad aliqd. sic ē in ꝓposito. ꝙ̄diu ista ꝓpositio antixp̄us erit. habet relationē p̄ntie ad veritatem huius suppositionis: de⁹ vult ꝓducere antixp̄m. falsitati subesse non pōt. ⁊ iō qꝛ ista est in se ꝯtingens ⁊ necessaria ex suppositione. ideo si ipsa assumit̄ in ꝯn̄a ꝙ̄ exprimit illā suppositionē. ipsa dicet̄ esse necessaria non quidem absolute sed ex suppositione: qꝛ scʒ falsitas non pōt in eam cadere ꝙ̄diu erit sub tali respectu ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ p illa verba ⁊ illū modū loquēdi nō intelligit scūs Tho. ꝙ antixp̄us sit modo. id est in tp̄e nobis p̄senti quo mensurat̄ mot⁹ nostri sit p̄sens deo actualiter extra deū i sua p̄sentialitate aut ꝓpria nā sed intelligit ꝙ ipsa actualis existentia antixp̄i attingitur a deo ⁊ est p̄sens deo ꝓ mensura nobis futura que deo p̄ñs ē. ⁊ de hoc dictū est diffusius in 1ᵃ q̄one. Nec icōueniētia illata sequit̄ ꝯ scm̄ Tho. non enim ex ꝯcesso sequit ꝙ antixp̄s sit ꝓduct⁹ nūc. uel ꝙ tot⁹ mūd⁹ sit ab eťno ꝓduct⁹. aut ꝙ nihil fiat de nouo. qꝛ bene stant simul ꝙ antixp̄s ex ei⁹ existētia ⁊ p̄sentialitas ⁊ ei⁹ ꝓductio sit p̄sens toti diuine eternitati. ⁊ tñ nec antixp̄s nec ei⁹ p̄sentialitas aut ꝓductio est p̄ñs nobis aut tēpori nos mensuranti. imo oīa illa fuīt futura p cōparationē ad nos ⁊ ad temp⁹ nos mensurans. ⁊ iō ista non ꝯcedit̄: antixp̄s ē ꝓduct⁹. qꝛ li est dicit tēpus p̄ñs nobis. si tñ li est abstraheret a tali cōnotatiōe sed esset indifferens ad omnē differētiā tp̄is. tūc dici posset ꝙ antixp̄s ē ꝓductus in tali mensura ⁊ ꝓducebatur in alia ⁊c̄. Aliqd etiā fit de nouo. qꝛ tēp⁹ mēsurans factionē eius ē in nobis nouū. licʒ non deo. Nō sequit̄ etiā ꝙ aliquid sit futurū ⁊ nō sit futurū. sed ꝙ aliqd est futurꝝ nobis ⁊ non ē futurꝝ deo. Nec sequit̄ ꝙ ab eterno mund⁹ sit creat⁹. sed ꝙ creatio mūdi est p̄ñs toti eťnitati. Et cū ꝓbat̄ ꝯn̄a. qꝛ oīs entitas actu distincta a deo ē creata ⁊c̄. Dico ꝙ nos nō dicim⁹ ꝙ antixp̄s sit actu distinct⁹ a deo uel sit entitas actu distincta a deo. qꝛ li est dicit tēp⁹ nobis p̄ñs. ⁊ participia p̄ñtis tp̄is dicūt tēp⁹ nobis p̄ñs. ⁊ participia futuri dicunt nobis tēp⁹ futurꝝ. ⁊ participia tp̄is p̄teriti dicunt tēp⁹ nobis p̄teritū. iō licʒ concedam⁹ ꝙ antixp̄i actualitas ⁊ ei⁹ creatio ⁊ ei⁹ mors ⁊ natiuitas sint deo p̄sentia ꝓut ista vera est. ⁊ abstrahūt a cōnotatione ⁊ respectu ad tēp⁹ nos mensurans ꝓ ꝙ̄ loqmur dū tales propositiōes formamus. tamen non ꝯceditur ꝓprie loquendo ꝙ antixp̄us creetur nec ꝙ nascatur aut moriatur aut ꝙ sit. Si tamen ista: creatur nascitur moritur dicāt temp⁹ non p̄sens hoī loquenti: sed p̄ñs deo uel nō distās a deo tūc possent dicte ꝓpositiōes ꝯcedi licʒ eēt iꝓpria locutio. vnde p istā antixp̄s nascitur solū significaretur ꝙ tempus natiuitatis antixp̄i non distat a deo tanꝙ̄ sibi preteritum uel futurum:

sed est distās ꝛ presens deo ꝛ ita de alijs. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ instantia est rudis. nam illa maxima sic est intelligenda ꝙ quando in añte ponitur aliquid ptinens ad actū aīe. ꝛ ōns non potest verificari ſm esse rei extra animā. tunc accipiendū est ſm esse qḋ res habet ī anima sicut si dicatur: anima intelligit lapidem. ḡ lapis est vlis. istud ōns non aliter potest verificari nisi ſm eē qḋ hꝫ lapis ī aīa ꝑ suā speciē. iō itelligēdū ē ꝙ lapis est vlis ſm esse qḋ habet in aīa. non sic est in exemplo qḋ arguens affert. ꝛ ē simile illi qḋ alij dicunt ꝙ in ista: homo est aīal li hō non supponit simpliciter sed in ista homo ē species. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ peccat ꝑ idē. quia false intelligit maximam scī Tho. Nā ista añtˀ ꝑs ē futurus non pōt ſm eē verificari, ꝑ quo attingit a diuina scientia quā exprimit aīs. q̄a añtˀ ꝑs non est deo futurus aut distans. Et hec de ista q̄ne dicta sufficiant.

Irca quadragesimā

distinctionē queritur Utrū p̄destinati de necessitate saluent̄. Et arguitur ꝙ sic. Omne scitū a deo fore necessario eueniet. sed p̄destinatos saluari ē p̄scitum a deo. igitur necesse ē ꝙ p̄destinati saluētur. In oppositū arguitur sic. Illud dici nō debet ex quo vana redditur ōis ꝑsuasio ꝛ ōis oratio ꝛ effectus sacre scripture. imo ꝛ passio xp̄i ꝛ quicq̄d sollicitudinis diuine angelice uel humane circa hoīes esse pōt. sꝫ hec ōia vana essent si ex eterna p̄destinatione iste inmutabilit̄ saluaret̄ ꝛ ille ex reprobatione dānaret̄. ḡ esse non posset. In hac q̄ne erūt tres articuli. in p̄ inquiretur de p̄destinatione q̄d sit. ꝛ de eiˀ opposito scꝫ reprobatione. in 2ᵒ de ꝓudentia quid sit ꝛ de fato ꝛ fortuna. in 3ᵒ an aliq̄ p̄dictoꝝ īmutabilitatē inducat in actibˀ humanis. ¶ Q̄tū ad p̄mū sit p̄ma ꝓ ꝙ p̄destinatio essentialiter ptinet ad scientiā uel intellectū. Istam ꝓbat scūs Tho. p̄ma pte. q. 23. arti. p̄. Conueniens inquit ē deum homines p̄destinare. oīa enim diuine ꝓudentie subiacent. ad ꝓudentiam aūt ptinet res in finē ordinare. finis aūt ad quē res create ordinant̄ ē duplex. vnˀ q̄ excedit ꝓportionē nature create ꝛ facultatē. ꝛ hic finis ē vita eterna que in dei visione consistit que ē sup nām cuiuslibet creature. Est aūt alius finis nature ꝓportionatˀ quē scꝫ res creata pōt cōtingere ſm virtutē sue nature. ad illud autem ad qḋ nō pōt aliq̄d ex v̄tute sue nature ꝑuenire oꝫ ꝙ ab alio transmittat̄. sicut sagitta a sagittāte mittitur ad signū. Unde ꝓp̄e rōnalis creatura que est capax vite eterne ꝑducit in ipsam q̄si a deo transmissa. cuiˀ quidē transmutationis rō in deo p̄existit sicut ꝛ in eo est rō ordinis omniū in finē. rō autē alicuius fiendi in mente actoris existens ē quedā p̄existentia rei fiēde in ipso. Unī rō p̄dicte transmutatiōis creature rōnalis in finē vite eterne p̄destinatio noīat̄. nam destinare ē mittere. ꝛ sic patet ꝙ p̄destinatio q̄tū ad obiecta est quedā pars ꝓudentie. hec ille. Idē ponit de veritate. q. 6. arti. p̄. vbi ait. Destinatio inquit vnde nomē p̄destinatiōis assumit̄ īportat directionē alicuiˀ in finē. vñ aliqs dr̄ nūciū destinare q̄ eū dirigit ad aliq̄d faciendū. ꝛ q̄ illud qḋ ꝓponim̄ ad executionē dirigimˀ sic ad finē. iō illud qḋ ꝓponimˀ dicimur destinare: ſm illud. 2ᵉ Machab. 6ᵒ. de Eleaçaro ꝙ destinauit in corde suo nō admittere illicita ꝓp̄ vite amorē. Sed hec ꝓpositio p̄e q̄ adiungit̄ addit ordinē ad futurū. vnde cum destinare non sit nisi eius qḋ est p̄destinare pōt eē eiˀ qḋ nō ē. ꝛ q̄tū ad hec duo p̄destinatio sub ꝓudentia collocatur ut pars eius. ad ꝓudētiam enim ptinet directio in finē. prouidentia autem a Tullio ponitur respectu futuri. ꝛ a quodam diffinitur ꝙ ꝓudentia est p̄ns notio futurum ptractans euentū. hec ille. Et paucis īterpositis ait: Sicut ꝓudētia consistit in actu rōnis sicut ꝛ prudentia cuius ē pars eo ꝙ solius rōnis est dirigere uel ordinare. ita ꝛ p̄destinatio in actu rōnis cōsistit dirigentis uel ordināntis in finē. hec ille. ¶ 2ᵃ ꝓ ē ꝙ predestinatio addit sup ꝓuidentiā. Istā ꝯnem ꝓbat scūs Tho. p̄ sen. dis. 40. q. i. arti. 2ᵒ. dicens: Predestinatio includit in suo intellectu ꝓudentiā ꝛ aliquid addit. addit aūt ad minˀ tria. Unū ex parte p̄destinatoꝝ. q̄ cum ꝓudentia dicit respectu oīuꝫ ꝛ speciali quodā modo sit respectu habentiū voluntatē. p̄destinatio includit in se ꝓudētiā ſm illū specialem modū quo ē hominū ꝛ alioꝝ hn̄tiū voluntatē. 2ᵐ addit ex parte ipsius finis ꝛ eoꝝ que adhibent̄ ut ꝓmouentia ad finē. cū enim ꝓudentia respiciat ordinē vniuscuiusq; rei ad quēlibet finē. p̄destinatio est tm̄ respectu eoꝝ que sūt eleuata super facultatē nature ut glorie que est ꝑfecta dei fruitione. ꝛ gratie ꝓmouentis in ipsam. dicit enī Damas. ꝙ p̄destinatio ē eoꝝ que non sunt in nobis. 3ᵐ addit ex parte ipsius p̄destinantis. ex parte cuius videt̄ duo addere. p̄ quia ꝓudentia ē quedā ars gubernatiōis rerū que ſm rōnē sui nois pōt saluari in speculatione tm̄. sed p̄destinatio importat prouidentiam ſm ꝙ est ordinata ad executionē operationis ꝑ voluntatem. ꝛ ideo diffinit̄ ꝑ ꝓpositum ꝛ p̄parationē. 2ᵒ addit p̄scientiam exitus ex parte eius qḋ ꝓuidet̄. vnde bene pōt aliquid ab ordine ꝓudentie q̄tū ad id qḋ intētū est extre cū velit oēs homines saluos fieri licꝫ nō oēs saluentur. non aūt ab ordine p̄destinationis. dicit enī p̄destinatio intentionē diuinā de salute ipsiˀ cū p̄sciētia eius qui saluabitur. ꝛ ideo dicit̄ ꝙ ē p̄scientia ꝛ p̄paratio hec ille. Sciendū tamē ꝙ sicut dicet̄ in alio articulo. illa q̄ dicit in scripto videt̄ corrigere ī q̄onibus de v̄itate. In scripto enī dicit ut allegatū ē hic ꝙ ꝓudentia pōt saluari in speculatione. ꝛ ꝙ non importat ordinē ad executionē opis. In questionibus autē illus videt̄ oppositū dicere. vnde in scripto dicit ꝙ predestinatio addit tria sup ꝓudentiā. in questionibus aūt dicit ꝙ solum addit duo. qḋ pꝫ. nam de veritate vbi p̄us dicit: Predestinatio q̄tū ad duo differt a ꝓudentia. ꝓudentia enim dicit vr̄ ordinationē in finē. ꝛ iō se extendit ad oīa que a deo in finē aliquem ordinant̄ siue rōnalia siue irrationalia siue bona siue mala. p̄destinatio aūt respicit illū finē q̄ ē p̄ncipalis rōnalis creature utpote gloriā. ꝛ iō p̄destinatio non ē nisi rōnaliū ꝛ respectu eoꝝ que spectant ad

salutē. Differt etiā ⁊ alio modo. in quacūq; etiā ordinatōe ad finē ⁊ exitū uel euentū ordinis. non eni oīa que ad finem ordinant finem consequunt. prouidentia ergo ordinem in finē respicit tm̄. vnde per dei ꝓuidētiā omnes homines ad beatitudinē ordinant. sed ꝑdestinatio etiā respicit exitū uel euentū ordinis. vn̄ non est nisi eorū qui gloriam consequunt. hec ille. Et paucis interpositis subdit. Ad directionē in finē ꝑexigit voluntas finis. nullus enim aliquid in finem ordinat quod non vult. vn̄ ⁊ perfecta prudētie ratio uel electio non potest esse nisi in eo qui habet virtutē moralem ſm̄ phm̄ 6° ethicoꝝ. per virtutē eni moralē affectus alicuius in fine stabilitur ad quem prudētia ordinat. finis aūt in quem ꝑdestinatio dirigit uł ordinat non est vniuersaliter consideratus sed ſm̄ cōparationē eius ad illum qui finem consequit quē oportet esse distinctū apud dirigentem ab illis qui finem illum non consequunt. ⁊ ideo ꝑdestinatio presupponit dilectionē per quā deus vult salutē alicui⁹. vn̄ sicut prudens non ordinat in finē nisi in q̄ntū est temperat⁹ uel iustus. ita deus non dicit ꝑdestinare nisi in q̄ntum est diligens. ꝑexigit etiā electio per quam ille qui in finem infallibiliter dirigit ab alijs separet qui non h̄ modo i finē dirigunt. hec aūt separatio non est ꝓpter diuersitatem aliquam inuentā in his qui separant que posset ad amorē incitare. quia anteq̄ nati essent aut aliquid boni egissent aut mali. dictū est: Jacob dilexi Esau aūt odio habui. ut dicit Ro. 9°. et ideo predestinatio ꝑsupponit electionē. electio ꝟo dilectionē. ad ꝑdestinationē ꝟo duo sequunt scʒ consecutio finis qđ est glorificatio. ⁊ collatio auxilij ad consequēdū finē qđ est appositio gratie qđ ad vocationē pertinet. vn̄ ⁊ predestinationi duo effect⁹ assignant scʒ grā ⁊ gloria. hec ille. ¶ 3ª ꝯ est. q; ꝑdestinatio realiter est in predestinante ⁊ non in predestinato. licʒ aliquid ponat in ꝑdestinato. Hanc ꝓbat sctūs Tho. pͥma parte. q. 23. arti. 2°. dicens. Predestinatio inquit non est aliqđ in ꝑdestinatis sed tm̄ in ꝑdestinante. quia predestinatio est quedā pars ꝓuidentie. ꝓuidentia aūt non ē in rebus ꝓuisis. sed est quedā ratio in intellectu ꝓuisoris sed executio ꝓuidētie que gubernatio dicit: passiue quidē est in gubernatis. actiue aūt in gubernāte. vn̄ manifestū est q; ꝑdestinatio est quedā rō ordinis aliquoꝝ in salutē eternā in mēte diuina existēs. executio aūt huiu⁹ ordinis ē passiue quidē in ꝑdestinatis. actiue aūt in deo. est aūt executio predestinatiōis vocatio ⁊ magnificatio. ſm̄ illud aplī ad Ro. 8°. Quos ꝑdestinauit hos ⁊ vocauit ⁊ magnificauit. hec ille. Et ad ꝑmū ibidē ait. Actiōes in exteriorem mām̄ transeūtes inferūt ex se passionē. ut calefactio ⁊ secatio. nō autē actiōes in agēte manētes. ut sūt intelligere ⁊ velle. ⁊ talis actio ē ꝑdestinatio. vn̄ ꝑdestinatio nō pōt aliqđ in ꝑdestinatis. sed executio ei⁹ q̄ transit in res exteriores ponit i eis aliquē effectū. hec ille. Eandē ponit etiam ꝑ sen. vbi s̄. arti. ꝑ. ad pͥmū. Philosophus inqt 9° metaphisice tradit q; actionū q̄dā trāseūt i exteriorē mām̄ circa quā aliquē effectū opant. ut patet in actionib⁹ naturalibus. sicut ignis calefacit lignū. ⁊ in artificialibus sicut edificator facit domū ex mā. ⁊ in talib⁹ actio est recepta in eo qđ fit ꝑ modū passiōis ſm̄ q; motus ē in moto ut in subiecto. ⁊ ideo in talib⁹ est inuenire actionem in re agente. ⁊ passionē in re patiēte. quedā ꝟo sūt q̄ in exteriorē mām̄ nō trāseunt ut effectū aliquē circa ipsam ꝓducāt. ut pʒ in visiōe q̄ cū sit actio vidētis nullū effectū in re visa efficit ⁊ tales actiōes que ꝓpͥe opationes dicūt in ipsis opantibus tm̄ sūnt. vn̄ nō pōt fieri cōuersio passiōis ad actionem accepta re exteriori ſm̄ q; in se ē. sed solū ſm̄ q; est in opante. ⁊ si eni ocul⁹ videt lapidē. lapis tm̄ nō videt nisi ſm̄ q; est in oculo ꝑ sui similitudinem. ſm̄ hoc ḡ dico q; creatio est actio q̄ effectū exteriorē relinqt. vn̄ oꝫ creationē passiue sūptā aliqđ in re creata esse. sicut calefactionē in calefacto. ꝑdestinatio ꝟo cū noiet opationē volūtatis ⁊ intellect⁹ existē solū in opante ipso. sicut visio in vidente. ⁊ speculatio in speculāte. si passiue accipiat nō erit aliqđ in ꝑdestinato ſm̄ q; in se considerat sed solū ſm̄ q; in ꝑdestinato est ſm̄ suā similitudinē per quā ibi cognoscit. sicut ⁊ scitū in sciente. Ex q̊ pʒ q; ꝑdestinatū nō noiat ꝑ aliquā passionē in ipso existē. sed per opationē ipsi⁹ ꝑdestinantis. sicut ⁊ res denoiat visa ꝑ actionē videntis. hec ille. ¶ 4ª ꝯ ē q; liber vite differt ſm̄ rōnē a ꝑdestinatione licʒ sit predestinatio ſm̄ rem. Istā ꝓbat sctūs Tho. pͥma pte. q. 24. arti. ꝑ. dicens. Liber vite inqt dicit in deo metaphorice ſm̄ similitudinem a reb⁹ humanis acceptā. est eni apud oēs consuetū q; illi qui ad aliqđ eligūt conscribūt in libro. utpote milites uel cōsiliarij qui olim dicebāt p̄res conscripti. oēs aūt ꝑdestinati eligūt a deo ad habēdū vitam eternā. ipsa igit ꝑdestinatoꝝ cōscriptio dicit liber vite. dicit aūt metaphorice aliqđ cōscriptū in intellectu alicui⁹ qđ firmit i memoria tenet. ſm̄ illud ꝓuer. 3°. Non obliuiscaris legis mee. ⁊ p̄cepta mea cor tuū custodiat. Et p⁹ pauca. Describe ea in tabulis cordis tui. nā ⁊ in libris mālib⁹ aliqđ ꝯscribit ad succurrēdū memorie. vn̄ ipsa dei noticia q̄ firmit̄ retinet se aliq̄s ꝑdestinasse ad vitā eternā dicit liber vite. nā sicut scriptura libri ē signū eoꝝ q̄ fienda sūt. ita dei noticia est quoddā signū apud eū eoꝝ q ꝑducēdi sūt ad vitam. hec ille. Et in respōsiōe ad 4ᵐ dicit. Scđm rōnē inqt differt liber vite a ꝑdestinatiōe. importat eni noticiā ꝑdestinatiōis sic apparet ex glosa sup illud ꝓs. Deleant de libro viuētiū. dicit glosa: Liber iste ē dei noticia q̄ ꝑdestinauit ad vitā q̄s ꝑsciuit. hec ille. Idem ponit de veritate. q. 7. arti. 4°. Et ꝑ sen. vbi s̄. q. 3. arti. 3°. ad 5ᵐ. Itē 3° sen. dis. 31. q. 1. arti. ꝑ. questiūcula pͥma. ¶ 5ª ꝯ ē q; reprobatio ē ꝑsciētia iniqtatis cū voluntate ꝑmittēdi casū i culpā. ⁊ inferēdi dānationē ꝓ culpa. Istā ponit pͥma pte. q. 23. arti. 3°. Ad ꝓuidētiā inquit ꝑtinet ꝑmittere aliquē defectū in reb⁹ q̄ prouidentie subdunt. vn̄ cū ꝑ diuinā ꝓuidentiā hoies ordinent in vitā eternā. pertinet etiā ad diuinā prouidentiam q; permittat aliquos ab isto fine deficere. ⁊ hos dicitur reprobare. sic igitur sicut predestinatio ē pars ꝓuidentie respectu illoꝝ q diuinit⁹ ordināt i eternā salutē. ita reprobatio ē ps ꝓuidentie respectu illoꝝ q ab h̄ fine excidūt. vn̄ reprobatio nō noiat ꝑsciam tm̄

sed aliquid ſm ratione͂ addat sicut ⁊ prouidentia. sicut enim p̄destinatio includit voluntate͂ confere͂di gr̄am ita reprobatio includit voluntate͂ permitte͂di aliqne͂ cadere in culpam. ⁊ inferendi damnatione͂ pro culpa hec ille. Idem ponit p̄ sen. vbi s̄. q. 4. arti. p̄. Item de veritate. q. 6. arti. p̄. ad vltimū. ¶ 6ª ꝯ est q̄ reprobatio aliter se habet ad malum reprobati q̄z p̄destinatio ad bonū p̄destinati. Istam ꝓbat scūs Tho. prima pte q. 23. arti. 3°. ad 2ᵐ. Aliter inquit se habet reprobatio in causando q̄z p̄destinatio. quia p̄destinatio est causa eius quod expectat̄ in futura vita in p̄destinatis sc3 glorie. ⁊ eius qd̄ percipit̄ in presenti sc3 gratie͂. reprobatio vero non est causa eius quod est in p̄senti sc3 culpe. sed est causa derelictionis a deo. est tn̄ causa eius quod reddit̄ in futuro sc3 pene eterne. sed culpa ꝓuenit ex libero arbitrio eius qui reprobat̄ ⁊ a gratia deseritur. hec ille. Idem p̄ sen. vbi s̄. q. 4. arti. p̄. Sicut inquit diuina prouidentia respectu ipsius boni qd̄ est consecutio gratie ⁊ glorie cū prescie͂tia euentus dicit̄ p̄destinatio. ita diuina ꝓuidentia respectu mali oppositi cū p̄scientia defectus dicit̄ reprobatio. ⁊ quia bonū subiacet ꝓuidentie ut causatum ⁊ ordinatū. ideo dicit̄ q̄ p̄destinatio est causa gratie ⁊ glorie ad quam ordinat̄. sed quia malū non subiacet ꝓuidentie ut intentū uel causatū. sed solūmodo ut ordinatū ⁊ p̄scitū ideo reprobatio est tn̄ p̄scientia culpe ⁊ nō causa: sed pene per quā culpa ordinat̄ est ⁊ prescientia ⁊ causa. hec ille. Et ad 2ᵐ. Reprobatio inquit non addit aliqd ex parte reprobati supra p̄scientiā. quia nihil causat̄ in ipso p̄ quod mal᷑ fiat. ⁊ ideo appropriat sibi nomen cōmune. addit tn̄ aliquid ex pte dei reprobantis sc3 voluntate͂ ordinis pene ad culpam. vn̄ etiā in abstracto non ita appropriat sibi nomen cōe sicut in cōcreto. vn̄ magis dicitur reprobat᷑ p̄scitus q̄z prescientia reprobatio. hec ille. ¶ 7ª ꝯ est q̄ noticia quā deus habet de reprobatione maloꝝ non dicit̄ liber mortis sicut noticia quā habet de p̄destinatione boꝝ dicitur liber vite. Istam ꝯnē ꝓbat de veritate. q. 7. arti. 8°. De eo inquit quod in libro scriptum habet̄ habet aliquis aliquā noticiā p̄ aliis p̄uilegiatā. vn̄ in respectu illoꝝ scriptorū a deo liber dici debet de quibus aliquā noticiā pre aliis habet. Est aūt i deo duplex cognitio sc3 simplicis noticie scientia: ⁊ scientia approbationis. scientia simplicis noticie cōis est oībus ⁊ bonis ⁊ malis. scientia aūt approbationis est bonoꝝ tn̄. ⁊ ideo bona habent aliquam p̄uilegiatam cognitione͂ in deo p̄ aliis ratione cuius conscribi dicunt̄. non aūt mala. ⁊ ideo non dicit̄ liber mortis sicut dicit̄ liber vite. hec ille. Ide͂ ponit prima parte. q. 24. arti. p̄. ad 3ᵐ dice͂s. Non est assuetū eos scribi qui reprobant̄. vn̄ reprobationi non respondet liber mortis sicut p̄destinationi liber vite. Ide͂ ponit 3° sen. q. 2. arti. 2°. lic3 videat̄ a p̄dictis dissonare. Liber vite inquit dicitur noticia dei. quia aūt liber ꝓprie est illoꝝ quorū noticiam facit per figuras ⁊ similitudines existentes in libro. ideo illoꝝ solū noticia dici potest liber que cognoscit de᷑ p̄ aliquam similitudine͂. mala aūt non cognoscit deus per similitudines maloꝝ existentes in eo. sed cognoscunt̄ per modū p̄uationis. similiter etiā seipsum non cognoscit p̄ similitudines suap̄ tias. sed p̄ hoc q̄ p̄ ee͂ntiā sibi p̄sens est. vn̄ neq3 noticia quam habet de᷑ de seipso. neq3 noticia quam habet de malis potest dici liber nisi de malis pene inq̄ztū sūt iusta ⁊ bona ſm q̄ dicit̄ liber mortis. vita aūt inter bona computat̄. vn̄ oportet q̄ liber vite intelligat̄ respectu vite que in creaturis inuenit̄. ⁊ q̄uis deus habeat noticiam de vita nature gratie ⁊ glorie. vn̄ respectu cuiuslibet dictarū vitarū posset dici noticia dei liber vite. tn̄ pfecta ratio vite non inuenit̄ nisi in vita glorie que priuationem mortis non patit̄. ⁊ ideo liber vite ſm ꝓpriā significatione͂ ⁊ sui acceptione͂ est noticia dei quam habet de vita glie vniuscuiusq3. Sic differt liber vite a scientia dei que est de temporalibus ⁊ eternis a p̄scientia que est de bonis ⁊ malis. ⁊ etiā a p̄destinatiōe que p̄destinatio ꝓprie de futuris est. ⁊ ꝓuidentie directionem in fine͂ importat cum sit ꝓpositū miserendi. sed liber vite simplice͂ noticiā de vita importat. ⁊ non determinat aliquod tempus. vn̄ ⁊ scripti in libro vite dicunt̄ q̄ vitā habent ⁊ qui habituri sūt. hec ille. ¶ Sed contra primam ⁊ tertiā ꝯnes arguit Aureolus distinctiōe p̄senti multipliciter. Primo sic. Talis ordo creature rationalis in fine͂ vite eterne. aut accipit̄ aliqd existens in diuino intellectu obiectiue. aut accipit̄ ꝓ actu voluntatis cuius est ordinare in finem ut nō sit aliud predestinatio q̄z velle diuinū siue ꝓpositū conducendi aliquas creaturas rationales in finem vite eterne. Sed manifestum est q̄ non pōt dari p̄mū. q3 talis ordo sic conceptus existens obiectiue in intellectu nō est destinare. nec causalitatem importat sicut p̄destinatio videt̄ importare. vn̄ dato q̄ ille ordo ee͂t in intellectu angelico uel humano: homo uel angel᷒ non diceret̄ p̄destinare. Nec etiā potest dici 2ᵐ. quia tale velle ⁊ tale ꝓpositū videt̄ aspicere in futurū. in deo aūt non est aliquis actus volūtatis cū tendentia in futuꝝ cū abstrahat ab omni futuritiōe. ergo nō potest poni q̄ p̄destinatio sit talis ordo creature rōnalis in finem vite eterne. ¶ 2° Ille ordo existens in me͂te diuina uel est ipsamet diuina ee͂ntia. uel ens aliquod rationis existens in intellectu diuino. sed non potest poni q̄ sit ipsamet diuina essentia. quia diuina essentia non est ordo creature rationalis in deū sed magis finis illius ordinis. Nec pōt dici q̄ sit ens rationis. tū quia in ꝓspectu mentis diuine non est aliud q̄z diuina essentia. tū quia p̄destinatio formaliter non videt̄ ee͂ ens diminutū. cū sit causa gratie ⁊ glorie ſm sanctos. gratia aūt ⁊ gloria non possūt causari ab ente rōnis. ergo p̄destinatio non potest esse talis ordo a me͂te diuina cōceptus. ¶ 3° Predestinatio q̄ ponit̄ in deo nō e͂ passio sed ponit᷑ p̄destinatio actio. s3 ordo p̄conceptus non est actio cū sit idem cū ordine illo qui ponit̄ in re. vn̄ p̄destinare actiue est destinare uel ordinare. non aūt ipse ordo sed potius formare ordine͂. ordo autem formatus ⁊ formatio ordinis non sūt idem. igit̄ idem quod p̄us. ¶ 4° Si ordo creature rationalis in fine͂ vite eterne a mente diuina conceptus esset predestinatio. sequeret̄ q̄ in ipso esset p̄destinatio actiue p̄destinatio.

stinatio passio. p̄destinare eni non est aliud q̄ȝ illū or
dinem dictare. q̄re ordo dictatus aut passiua dicta
tio ordinis erit p̄destinatio passiua. vnde participatio
huius ordinis uel ordo iste in creatura rōnali existēs
dr̄ passiua p̄destinatio. non eni ē ordo iste cōceptus a
deo sine creaturis que ordināt̄. imo creature ponūt̄
in mente dina sub tali ordine. ⁊ ita est obiectiue i deo
p̄destinatio passio. non igit̄ verū est φ talis ordo con
ceptus sit p̄destinatio actio. hec ille. ¶ Quedam alia
argumenta facit que reduci p̄nt contra p̄dicta. ſȝ nō
arguat ↄ sanctū Tho. Arguit enim sic. Formali⁹ est
in p̄destinatione illud qd̄ exprimit ampli⁹ destinatio
nem hoīs in salutē. cum p̄destinare sit destinare in sa
lutem. sed manifestū ē φ voluntatis ē destinare ⁊ nō
scie. ḡ p̄destinatio formali⁹ ē ꝓpositū aut velle salutē
alicuius q̄ȝ sit noticia practica illius salutis cū inclu
sione ꝓpositi saluandi. sed potius ecōuerso ē forma
liter ꝓponē ⁊ velle cū inclusiōe diuine scie. ¶ 2°. Sci
re practice ordinationē petri in salutē eternā non est
petrū p̄destinare sed potius determinare petrū i illā
salutē: ⁊ velle petrū asseq ipsam ē petrū p̄destinare.
ḡ nulla scia practica erit p̄destinatio sed potius voli
tio erit p̄destinatio. ¶ 3°. Nulla scientia que non p̄ce
dit rem nec est ipsius ut futura pōt esse practica. non
eni visio rei existentis ē causa existentie illius rei. q̄ꝛ
non aspicit eā ut factibilē sed ut factam. sed p̄scia dei
non ē reꝝ sub rōne q̄ future sūt. ſȝ ē rei sub illa deter
minatione quā actualitas ⁊ potentia in actu dāt ipsi
rei. non eni p̄scientia dat determinationē illi rei. sed
determinationē quā dat actualitas de⁹ idistāter in
telligit. ḡ p̄sciētia dei nō pōt eē practica respectu ali
cui⁹ p̄sciti. ¶ 4°. Si aliq̄ scia ordinatiōis hoīs in salutē
intelligit̄ eē practica i deo. [illegible] ē scia q̄ nouit de⁹
salutē talis hoīs esse futuram non sibi sed illi. aut erit
illa scia qua indistāter nouit determinationē salutis
hoīs cui actualitas saluatiōis dat sibi que p̄p̄ie scia
appellat̄. sed non pōt dici φ hec vltima sit practica
ut statim ꝓbatū ē. nec pōt dici de p̄ma. q̄ꝛ talis scia di
ctās practice in futuꝝ φ petrus saluabit̄ daret huic
propositiōi determinatā veritatē. ⁊ sic eēt imutabile:
nec posset oppositū euenire. hec ille. Ista autē argu
menta p̄nt adduci ↄ dicta in 2ª ↄne scȝ φ ꝓuidentia ē
quedā ars gubernationis q̄ posset eē speculatiua. ſȝ
p̄destinatio icludit ꝓuidētiā q̄si practice. ¶ Multa
argumenta siliter facit ꝓbando φ nulla volitio itrin
seca deo ↄsequens p̄scientiam respectu salutis petri
pōt esse desideriū uel ꝓpositū futuri. ſȝ oīs talis voli
tio ē cōplacentia tendēs in nō futuꝝ. qd̄ videt̄ ↄ p̄di
cta. ſȝ tn̄ nō ē. q̄ꝛ nō dicim⁹ φ aliq̄ diuina volitio ten
dat in aliqd̄ obiectū ut sibi futuꝝ. sed forte ut futurū
aliīs. ⁊ q̄ꝛ ei⁹ argumēta nō ꝓbant nisi ḣ. iō non recito
ea. q̄ꝛ ꝓ nobis sunt. ¶ Ad p̄ma argumenta r̄ndet̄. ad
p̄mū quidē dr̄ φ non dicim⁹ φ ordo aliqs sit p̄destina
tio. sed rō ordinis est p̄destinatio. Et cum querit̄ de ħ
an sit obiectiue in intellectu ⁊c̄. Dico φ rō illius ordi
nis est ip̄e din⁹ intellect⁹ ⁊ dina eēntia. ⁊ ē obiectiue
i intellectu ut cognitū i cognoscēte. Et ad iprobationē
dico φ rō illius ordinis importat causalitatē eo mō q̄

diuina scia uel idee reꝝ sūt caꝝ factiue adiūcta volū
tate. Unde scūs Tho. p̄ma pte. q. 19. arti. 4°. ad 4ᵐ
dicit φ vni⁹ ⁊ eiusdē effect⁹ in nobis cā ē scia ut diri
gens q̄ꝛ ↄcipit̄ ut forma opatiōis ⁊ voluntas ut ipe
rans. q̄ꝛ forma ut ē in intellectu tm̄ nō determinatur
ad ħ φ sit uel nō sit in effectu nisi p voluntatē. vn̄ intel
lect⁹ speculatiu⁹ nihil dicit de opando. ſȝ potētia ē cā
ut exequens. q̄ꝛ noīat imediatū p̄ncipiū opationis. ſȝ
hec oīa in deo vnū sūt. hec ille. Et iō illud qd̄ dr̄ de or
dine in intellectu angeli nō est ad ꝓpositū. q̄ꝛ scia an
geli non ē cā rerū. ſȝ dina scia est cā scitoꝝ. ¶ Ad 2ᵐ
dico φ rō illius ordinis ē diuina eēntia. Et cū impro
bat̄ φ dina essentia est finis illius ordinis. Dico φ ille
ordo ut ē in re ordinat̄ ad seipsum ut est in deo. ita φ
ille ordo ut ē in deo est finis. ut aūt est extra deū ordi
natur ad finem eo mō loquendi q̄ dicit scūs Tho. de
veritate. q. 4. arti. 8°. φ creature ut in v̄bo ꝓducūt
se in ꝓpria nā. ¶ Ad 3ᵐ dico φ p̄destinatio noīat acti
onē intellectus excogitantis uel dictantis ordinē re
rū i finē ⁊ formā ordinis i intellectu dictatā ⁊ excogi
tatā p illū actū. ⁊ iō aliqn̄ dic̄ scūs Tho. φ p̄destinet. o
ē ordinatio alicui⁹ i finē ul' directio i finē i deo existēs
ut pȝ expsse de veritate. q. 6. arti. p̄. ad 8ᵐ. et arti. 2°.
in p̄ncipali r̄nsiōe. p̄ etiam sen. dicit φ p̄destinatio est
actio manēs in agēte. qn̄q; āt dicit φ ē rō ordinis re
rū in finē. ut in p̄ma parte vbi sup̄. Et sic pȝ φ p̄desti
natio qn̄q; dicit actionē. qn̄q; nō dicit actionem neq;
passionē sed formā ↄstitutā s̄m modū intelligēdi per
actionē intellect⁹. uel poti⁹ q̄ terminat actū intellect⁹
diuini excogitantis ordinē. ¶ Ad 4ᵐ dico φ p̄desti
natio actio non infert p̄destinationē passionē nec in
deo nec ex̄ deū nisi grāmaticalit̄ loquendo eo mō q̄
itelligi ē pati ⁊ itelligē agere. Sciēdū etiā φ arguēs
nunq̄ȝ arguit directe ad ꝓpositum. nō eni dicit scūs
Tho. φ ordo q ē in creatura ut concept⁹ a deo sit p̄
destinatio. sed rō illi⁹ ordinis. ⁊ iō cū arguit̄ φ ille or
do qui ē in creatura nō sit p̄destinatio. nihil ē ad ꝓpo
situ̅. Falsū etiā dicit φ ordo ille q ē i creatura sit p̄de
stinatio passio ut patuit i ꝓbatiōe 3ᵉ ↄnis. ¶ Ad p̄mū
alioꝝ argumētoꝝ negat̄ hoc. sic eni dic̄ scūs Tho. de
v̄itate. q. 6. arti. p̄. soli⁹ rōnis est dirigere uel ordina
re. ⁊ iō p̄destinatio in actu rōnis ↄsistit diri ḡētis uel or
dinātis in finē. sed tn̄ ad directionē in finē p̄exigitur
volūtas. Et ad 8ᵐ dicit φ ordinatiōis p̄ncipiū ꝓximū
est rō. ſȝ remotū ē volūtas. ⁊ iō p̄destinatio p̄ncipali⁹
attribuit̄ rōni q̄ȝ volūtati. Itē arti. 2°. dicit φ p̄desti
natio ē q̄dā directio in finē quam facit rō a volūtate
mota. ⁊ sic pȝ φ p̄destinatio ut in ꝓposito accipit̄ scilȝ
ꝓ directiōe p̄ncipalit̄ ⁊ ꝓxime ptinet ad rōnē. ¶ Ad
2ᵐ dico φ p̄destinatio nō solū dicit scientiā practicā
ſȝ etiā actū volūtatis respectu finis ⁊ ordinationē in
finē. q̄ꝛ dicit ꝓuidentiā ordinatā ad opis executionē
ut p̄us patuit. vnde scūs Tho. de veritate. q. 6. arti.
p̄. ad 4ᵐ dicit: Predestinatio inqt q̄ȝuis ponat̄ i gn̄e
scie tn̄ aliqd addit sup̄ scientiā ⁊ sup̄ p̄scientiā scȝ ordi
nationē in finē. sic̄ ꝓuidētia uel prudētia sup cogni
tionē: vn̄ sic̄ non oīs sciens qd agendū ē dr̄ prudens.
ita nec oīs p̄sciēs est p̄destinās. hec ille. Rōne etiā. 5ᵃ

arti.p.ad 2m dicit q prudentia plus hz de rone volutatis q scia practica. scia eni practica absolute coiter se hz ad cognitione finis et eoz q sunt ad fine. vn prudentia supponit volutate finis. Jbide etia dicit ad 8 q ro dina in deo non dr prudentia nisi adiuncto ordine ad fine ad q psupponit volutas finis. Unde licz prudentia eentialr ad cognitione ptineat. tn voluntate aliq mo includit. hec ille. Ex istis igr pz q argumentu solu cludit q scire practice ordinatione petri in salute no adiucta volutate salutis petri nec ordinatione illius scie ad salute petri. no e pdestinare petru. qd coceditur. sz hno est 3 nos. sed no pbat q illud scire pdictis adiunctis no sit pdestinatio. ¶ Ad 3m neganda ...

[illegible]

Et hic terminatur pmus articulus.

Quantu ad secundum articulu sit prima 3 q prudentia differt fm rone a scia et a dispositioe. Jsta ponit scus Tho. p sen. dis.39.q.2.arti.p. Hec tria inqt sz scia dispositio prudentia se hnt p additione vnius ad alteru. cu eni deus de rebus creatis sciam qsi practica habeat ad modu scie artificis eius scia siderada est. Sciendu g e q artifex pconsiderado uel pconcipiendo artificiatu suu siderat fine. et inde cosiderat ordinem que facere intendit ad fine illu et ordine etia ptiu ad inuice sic q fundamentu sit sub pariete et paries sub tecto. et iste ordo ptiu ad inuice ordinat vlterius ad fine domus. 3o oz q sideret ea qbus pmoueat ad secutione finis. et ut tollat ea q pnt impedire fine. vnde excogitat sustentamentu et appeditia et fenestras et hmoi qbus dom sit apta ad habitationem. Jsta g cognitio noiat noie scie rone solius cognitiois et non rone alicuius operantis. vnde et e ipsius finis et eoz q sunt ad fine. sed rone ordinis excogitati in re opanda vocat dispositiois noie. q dispositio ordine quenda designat vnde dispositio dr ...

[illegible]

ita ordinatis attribuit ea q ordine seruant et ppellat ...

[illegible]

cam solā ptinet. ¶ 3ᵃ ꝯ ē ꝙ ꝓuidentia differt ſm rōnē ab arte diua. Iſtam ꝓbat ſcūs doctor de veritate vbi ſup.ad 9ᵐ. dicens: In reb⁹ pōt ꝯſiderari duplex ordo. vn⁹ ſm ꝙ egrediūtˀ a ꝑncipio. alius ſm ꝙ ordinantˀ ad finē. diſpoſitio ḡ ptinet ad illū ordinem q̄ res ꝓgrediūtˀ a ꝑncipio. Dicuntˀ eni aliqua diſponi ſm ꝙ in diuerſis gradib⁹ collocantˀ a deo. ſicˀ artifex diuerſimode collocat ptes ſui edificij uł artificij. Vn̄ diſpoſitio ad artē ptinere videtˀ. Sȝ ꝓuidētia iportat illū ordinē q ē ad finē. ⁊ ſic ꝓuidētia differt ab arte diua ⁊ diſpoſitiōe. q2 ars diua dr̄ reſpectu ꝓductiōis rerum ſed diſpoſitio reſpectu ordinis ꝓductoꝝ. ꝓuidentia aūt dicit ordinē in finē. ſed q2 ex fine artificiati colligitˀ quicqd ē in artificiato. ordo aūt ad finē ē ſm prorpinquior q̄ȝ ordo partiū ad inuicē. ⁊ quodāmodo cā eius. iō ꝓuidentia eſt quodāmodo diſpoſitionis cā ⁊ ꝓpter h̄ diſpoſitionis act⁹ frequēter ꝓuidentie attribuitur. Quis ḡ ꝓuidentia non ſit ars que reſpicit ꝓductionē reꝝ. nec diſpoſitio q̄ reſpicit ordinē reꝝ ad inuicē. non tn̄ ſequitˀ qn pertineat ad cognitionē practicam. q2 reſpicit ordinē reꝝ in finē. hec ille. ¶ 4ᵃ ꝯ ē ꝙ ꝓuidentia differt realiter a fato. Iſtā ꝓbat ſanct⁹ Tho. ibidem ad p̄mū dicēs. Sicut ſe hȝ idea ad ſpeciem rei. ita ſe hȝ ꝓuidentia ad fatū. ipſe enim ordo a diua ꝓuidentia rebus inditus fatum vocatˀ. hec ille. Itē p̄ ſen. diſ. 39. q. 2. arti. p̄. ad 5ᵐ. dicit ꝙ fatū ⁊ ꝓuidentia differūt per eſſentiā. ſicut eni forma domus ē aliud per eſſentiā ſm ꝙ ē in mente artificis vbi nomē artis hȝ. ⁊ ſm qđ eſt in lapidibus ⁊ lignis. vbi artificiatum dr̄. ita ⁊ rō gubernationis rerū aliud eſſe habet i mente diuina vbi ꝓuidentia dr̄ ⁊ aliud i cauſis ſecūdis quarū officio gubernatio diuina expletˀ. in quib⁹ fatū dr̄ a for faris. uel quia eſt quoddā effatū diuine ordinationis ſicut verbū vocale interioris cōceptus uel ex eo ꝙ ex eaꝝ conſideratione cauſarū fari ſolebant antiquitus de rebus futuris ſicˀ ex ꝯſideratione mot⁹ celi p̄cipue. hec ille. Item p̄ma parte. q. 116. arti. 2ᵒ. ipſa ordinatio effectuū pōt dupliciˀ conſiderari. Uno mō ſm ꝙ ē in ipſo deo. ⁊ ſic ipſa ordinatio effectuū vocatur ꝓuidentia. ſm ſo ꝙ ipſa p̄dicta ordinatio ꝯſideratˀ in medijs cauſis a deo ordinatis ad aliq̄s effectus ꝓducendos. ſic hȝ rōnē fati. Et ibidē ad 3ᵐ dicit: Fatū ē diſpoſitio nō que ē in gn̄e qualitatis ſed ſm ꝙ diſpoſitio ſigt ordinē qui nō ē ſuba ſed relatio q qdē ordo ſi ꝯſideretˀ per cōpationē ad ſuū p̄ncipiū ē vnus ⁊ dr̄ vnū fatū. Si autē ꝯſideretˀ per cōpationē ad effect⁹ uel ad ipſas cauſas medias ſic multiplicatˀ ꝑ quē modū dixit poeta: Te tua fata trahūt. hec ille. Sciendū tn̄ ꝙ ſicˀ ipſe dicit articulo p̄cedente eiuſdē q̄ōnis. lȝ inq̄ȝtū oīa q̄ hic agūtˀ diue ꝓuidētie ſubdātˀ tāq̄ȝ p eā p̄ordinata ⁊ q̄ſi plocuta fatū poſſim⁹ ponere. tn̄ ſci h̄ noīe vti recuſauerūt ꝓpˀ eos q hoc nomē retorquebant ad vim diſpoſitiōis ſideꝝ in qua q̄ſq̄ȝ dr̄ natus uel ꝯceptus. vnde Aug⁹. 15ᵒ de ciuitate dei ꝓpterea quiſq̄s res hūanas fato attribuit: q2 ipſam voluntatem uel ptātē fati noīe appellat: ſn̄iam teneat. linguam coherceat. Sic etiā Gregori⁹ fatū eē negat in omelia epiphanie. Abſit a fideliū cordib⁹ ut fatum aliquid eſſe dicant. hec ille. Sciēdū etiā ꝙ ſeries id eſt ordo cauſaꝝ ſecundaꝝ que dr̄ fatū non habet rōnē fati niſi ſm qđ dependet a deo. ⁊ iō cauſaliˀ dei poteſtas uel voluntas fatū noiari pōt. nō tn̄ eēntialiter ſm ꝙ ipſe dicit ibidē arti. 2ᵒ ad p̄mū. Eādem ꝯnem tenet 3ᵒ ꝯ gentiles caᵒ. 92ᵒ. ¶ 5ᵃ ꝯ ē ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄s ſit bene fortunatus iuuatˀ a ſupiorib⁹ cauſis ſcȝ deo ⁊ angelo ⁊ celo. Iſtā ꝯnē ꝓbat ſcūs Tho. 3ᵒ ꝯtra gentiles. caᵒ. [illegible] q2 dr̄ inquit alicui hominū bn̄ ſm fortunā contingere qn̄ aliqđ bonū ſibi accidit p̄ter intentionē. ſicut cū aliq̄s fodiens in agro inuenit theſaurū quē nō q̄rebat. contingit eni aliquē opantē p̄ter intētionē opari ꝓpriā. non tn̄ p̄ter intentionē alicui⁹ ſuperioris cui ipſe ſubeſt. ſicut ſi dn̄s aliq̄s p̄cipiat alicui ſeruo ꝙ vadat ad aliquē locū q̄ ipſe aliū ſeruū iā miſerat illo ignorāte. intētio cōſerui ē p̄ter intētionē ſerui miſſi. non aūt p̄ter intentionē dn̄i mittentis. ⁊ iō licȝ p cōparationē ad hūc ſeruū ſit fortuitū ⁊ caſuale non tn̄ p cōparationē ad dn̄m. ſȝ ē aliqd ordinatū. cū igitˀ homo ſit ordinat⁹ ſm corp⁹ ſub corpib⁹ celeſtibus ſm intellectū ſo ſub angelis. ſm volūtatem aūt ſub deo. pōt ꝯtingere aliqd p̄ter intētionē hoīs. qđ tn̄ eſt ſm ordinē corpoꝝ celeſtiū uel diſpoſitionē angeloꝝ uel dei. hec ille. ¶ 6ᵃ ꝯ ē ꝙ hoīs bona fortuna attenditˀ penes duo ſcȝ penes electionē ⁊ ꝓſecutionē. Iſtam ꝓbat ibidē ſcūs Tho. Q2 eni hō ſit bn̄ fortunat⁹ q̄ ad electionē. ⁊ ꝙ i h̄ iuuetˀ a trib⁹ cauſis p̄dictis. oñdit dicens: Quis inquit ſol⁹ de⁹ directe ad electionē hoīs opetˀ. tn̄ actio angeli opatˀ aliqd ad electionē hoīs per modū ꝑſuaſiōis. actio ſo celeſtis corpis per modum diſponētis inq̄ȝtū corpales celeſtiū corpoꝝ impſſiones i corpora nr̄a diſponūt ad aliq̄s electiōes. qn̄ igitˀ aliq̄s ex impſſiōe corpoꝝ celeſtiū ⁊ ſupioꝝ cauſaꝝ ſm p̄dictū modū inclinatur ad aliq̄s electiōes ſibi vtiles q̄rū tn̄ vtilitatē ꝓpria rōne non cognoſcit. ⁊ cum hoc ex lumine intellectualiū ſubaꝝ illuminatˀ eius intellectus ad eadē agēda. ⁊ ex diuina operatiōe inclinatˀ ei⁹ voluntas ad aliquid eligendū ſibi vtile cui⁹ rōnē ignorat: dicitˀ bene fortunat⁹ eſſe. ⁊ econtrario male fortunatus qn̄ ex ſuperiorib⁹ cauſis ad cōtraria eius electio inclinatˀ: ſicut de quodā dicitˀ Hieremie 22ᵒ. Scribe virū illū ſterilē qui in dieb⁹ ſuis non ꝓſperabitˀ. hec ille. Sed ꝙ ex ſupiorib⁹ cauſis dicatˀ hō fortunatus quo ad reꝝ electarū executionē oñdit ibidē dicens: Cōſequitˀ inqt hō aliqđ auxiliū ex ſuperioribus cauſis q̄ȝtū ad exitus ſuaꝝ actionū. cū eni hō eligere habeat ⁊ ꝓſequi q̄ elegit: in vtroq̄ȝ a cauſis ſuperioribus adiuuatur interdū ⁊ impeditˀ. ſm electionē quidē ut dictū eſt inq̄ȝtū hō uel diſponitˀ ad aliqd eligendū per celeſtia corpora uel q̄ſi illuſtratˀ per angeloꝝ cuſtodiam uel etiā iclinatˀ per operationē diuā. ſm executionem ſo inq̄ȝtum homo conſequitˀ ex aliqua ſuperiori cauſa robur ⁊ efficaciā ad implendum quod elegit. que qdem non ſolum a deo ⁊ ab angelis eſſe pōt. ſed etiā a corporib⁹ celeſtib⁹ inq̄ȝtū talis efficacia i corpore ſita ē. manifeſtū eſt eni ꝙ etiā inaīata corpora quaſdā vires ⁊ efficacias a corporib⁹ celeſtibus cōſequūtˀ. ⁊ etiam p̄ter eas que ad qualitates

actiuas et passiuas electorum consequuntur. quas etiam non est dubium celestibus corporibus esse subiectas sicut magnes attrahit ferrum hoc habet ex virtute celestis corporis. et lapides quidem et herbe alias occultas virtutes. Unde nihil etiam prohibet quod aliquis homo habeat ex impressione corporis celestis aliquam efficaciam in aliquibus corporibus faciendis quas alius non habet. puta medicus in sanando et agricola in plantando. et miles in expugnando. hanc autem efficaciam multo perfectius deus hominibus largitur ad sua opera efficaciter exequenda. Quantum ergo ad primum auxilium quod est in eligendo dicitur deus hominem dirigere. Quantum vero ad secundum auxilium dicitur hominem confortare. et hec duo auxilia simul tanguntur in psalmo. vbi dicitur. Dominus illuminatio mea et salus mea quem timebo. Quantum ad primum. Dominus protector vite mee a quo trepidabo. quo ad secundum. hec ille. ¶ 7a conclusio est quod inter inclinationem a corpore celesti ex vna parte. et inclinationem dei uel angeli ex alia attenditur differentia. quia secundum primam homo potest dici bene natus et bene fortunatus. sed penes secundam dicitur bene custoditus uel bene gubernatus. hanc ponit ibidem sanctus doctor. In hoc inquit attendenda est differentia. nam impressiones corporum celestium in corpora nostra causant in nobis naturales corporum dispositiones. et ideo ex dispositione relicta ex corpore celesti in corpore nostro non dicitur solum aliquis bene fortunatus aut male. sed etiam bene natus aut male. sed quemadmodum dicit Aristoteles in magnis moralibus: quod bene fortunatum esse est bene natum esse. non enim potest intelligi quod ex natura intellectus diuersa procedat quod vnus vtilia sibi eligat et alius nociua preter rationem propriam cum natura intellectus et voluntatis in omnibus hominibus sint vna. diuersitas enim formalis induceret diuersitatem secundum speciem. diuersitas autem materialis inducit diuersitatem secundum numerum. vnde secundum quod intellectus hominis illustratur ad aliquid agendum uel voluntas a deo instigatur. non dicitur homo bene natus sed magis custoditus uel gubernatus. hec ille. ¶ 8a conclusio est quod inter inclinationem dei ex vna parte et inclinationem celi et angeli ex alia est differentia. quia prima est sicut causa perficiens. secunda vero sicut causa disponens. hanc ponit sanctus Thomas ibidem dicens: Rursus attendenda est circa hoc alia differentia nam operatio angeli et corporis celestis solum se habet sicut disponentes ad electiones. operatio autem dei est sicut perficiens. cum autem dispositio que est ex corporis qualitate uel intellectus persuasione necessitatem ad eligendum non inducat. non semper homo eligit illud quod angelus custodiens intendit. neque illud ad quod celeste corpus inclinat. semper tamen homo hoc eligit quod deus operatur in eius voluntate. vnde custodia angelorum interdum cassatur: secundum illud Hieremie primo. Curauimus babylonem et non est curata. et multo magis inclinationem corporum celestium. diuina vero prouidentia semper est firma. hec ille. ¶ 9a conclusio est quod inter inclinationem angelicam et celestem est differentia. quia prima fit per modum considerationis. secunda per modum passionis. Istam ponit ibidem dicens: Est inquit alia differentia consideranda. nam cum corpus celeste non disponat ad electionem nisi inquantum imprimit in corpora nostra ex quibus homo incitatur ad eliciendum per modum quo passiones inducunt ad electionem omnis autem dispositio ad electionem que est ex corporibus celestibus est per modum cuiusdam passionis. sicut cum quis inducitur ad aliquid eliciendum per amorem uel iram uel aliquid huiusmodi. ab angelo vero disponitur quis ad eliciendum per modum intelligibilis considerationis absque passione. quod quidem dupliciter contingit. quandoque enim illuminatur intellectus hominis ab angelo ad cognoscendum solum quod aliquid est bonum fieri. non autem instruitur de ratione propter quam est bonum. que sumitur ex fine. et ideo quandoque homo estimat quod aliquid sit bonum fieri. si tamen quereretur quare: responderet se nescire. Unde quando peruenit in finem vtilem quem non considerauit erit sibi fortuitum. quandoque vero per illustrationem angeli cognoscit. et quod hoc sit bonum et rationem que est bonum que dependet ex fine. et sic quando perueniet ad finem quem prius considerauit non erit fortuitum. ¶ 10a conclusio est quod diuina inclinatio est vlterior quam angelica. et angelica quam celestis. Istam probat ibidem. Sciendum inquit quod vis actiua spiritualis substantie uel nature sicut est altior quam corporalis ita est et vlterior. vnde non ad omnia ad que se extendit humana electio se extendit dispositio celestis corporis. Rursus quia virtus humane anime uel angeli est particularis in comparatione ad virtutem diuinam que quidem est vniuersalis respectu omnium entium. sic ergo aliquod bonum accidere potest homini et preter propriam intentionem et preter inclinationem celestium corporum et preter illuminationem angelorum. non autem preter diuinam prouidentiam que est gubernatiua sicut et factiua entis inquantum est. vnde oportet quod omnia sub se contineat. sic igitur aliquod fortuitum bonum uel malum potest contingere homini et per comparationem ad ipsum et per comparationem ad corpora celestia et per comparationem ad angelos. non autem per comparationem ad deum. nam per comparationem ad ipsum non solum in rebus humanis. sed nec in aliqua alia re potest esse aliquid casuale et improuisum. hec ille. ¶ 11a conclusio est quod respectu bonorum moralium nullus dicitur bene uel male fortunatus. licet possit dici respectu eorum bene uel male natus. Hanc conclusionem probat ibidem. quia inquit fortuita sunt que sunt preter intentionem. bona autem moralia preter intentionem esse non possunt cum in electione consistant. respectu eorum non potest dici bene uel male fortunatus. licet respectu eorum possit aliquis dici bene uel male natus quando ex naturali dispositione corporis est aptus ad electiones virtutum uel viciorum. respectu autem exteriorum bonorum que preter intentionem hominis euenire possunt. potest dici homo et bene natus et bene fortunatus et a deo gubernatus et ab angelis custoditus. hec ille. ¶ 12a conclusio est quod primum auxilium scilicet ad eligendum est vlterius secundo quod scilicet datur ad exequendum. et penes primum aliquis dicitur fortunatus. non autem penes secundum. Istam probat ibidem sanctus Thomas. Inter ista inquit auxilia duplex est differentia. Prima quidem quia ex primo auxilio adiuuatur homo tam in his que virtuti hominis subduntur quam etiam in aliis. sed secundum auxilium ad illa tantum se extendit ad que virtus hominis valet. quod enim homo fodiens sepulchrum inueniat thesaurum ex nulla hominis virtute procedit. vnde respectu talis euentus adiuuari potest homo in hoc quod instigetur ad querendum vbi est thesaurus. non autem in hoc quod aliqua virtus ei detur ad thesaurorum inueniendum. in hoc autem quod medicus sanat uel miles in pugna vincit potest adiuuari in hoc quod eligat conuenientia ad finem. et in hoc quod efficaciter exequatur per virtutem a superiori causa adeptam vnde primum auxilium est vlterius. secunda differentia est. quia secundum auxilium datur ad prosequendum efficaciter ea que inten-

dit. vnde cum fortuita sint preter intentionē. ex tali
auxilio nō pōt dici hō ꝓpͤe loquendo bene fortuna/
tus sicut pōt dici ex primo. hec ille. ¶ 13ª ꝯ est ꝙ null⁹
euentus pōt dici fortunatus ꝑ cōparationē ad diuā
cām sed bene ꝑ reductionē in cām celestē. Istā ꝓbat
ibidē dicens: Ad hoc inquit ꝙ hoi aliquid bene ꝯtin/
gat uel male ſm fortunā ⁊ ex deo est ⁊ a corpe celesti
esse potest inq̄tū hō inclinat̄ a deo ad eliciēdū aliqd
cui coniūctū est aliqđ cōmodū uel incōmodū qđ eli
gens non ꝓconsiderat. ⁊ inq̄tū a corpe celesti ad tale
aliquid eliciēdū disponitur. hoc aūt cōmodū uel in/
cōmodū relatū quidē ad electionē hois est fortuitū.
relatū ꝟo ad deū rōnem amittit fortuiti. nō aūt rela/
tum ad corp⁹ celeste. qđ sic pꝫ. non enī aliquis euent⁹
amittit rōnē fortuiti nisi reducat̄ ad cām ꝑ se. virtus
aūt celestis corpis ē cā agens non ꝑ modū intellect⁹
⁊ electionis sed per modū nature. nature aūt ē ꝓpͥū
ad vnū tendere. si ḡ aliquis effectus non ē vnus non
pōt per se esse causa eius aliqua virtus nālis. cū aūt
aliqua duo sibi per accidēs ꝯiungūtur non sūt vere
vnū sed solū ꝑ accidens. vnde hui⁹ coniūctionis nul/
la cā nālis per se cā eē pōt. sic ḡ cum iste homo ex im/
pressione celestis corpis inclinet̄ per modū passiōis
ut dictū est ad fodiendū sepulchrū. sepulchrū autē ⁊
locus thesauri sūt vnū ꝑ accidens. q᷑ non habent ali/
quem ordinē ad inuicē. vnde virtus celestis corpis nō
pōt ꝑ se inclinare ad hoc totū ꝙ iste fodiat sepulchrū
⁊ locū vbi ē thesaurus. sed aliqs per intellectū agēs
pōt esse cā inclinatiōis in hoc totū. q᷑ intelligentis est
multa ordinare in vnū. patet etiam ꝙ hō ꝗ sciret the/
saurū esse ibi posset aliū ignorantē mittere ad fodien/
dum sepulchrū in loco eodē ut ꝓter intentionē suam
inueniret thesaurū. sic igit̄ hꝰ euentus fortuiti redu/
cti in cām diuā amittūt rōnē fortuiti. reducti ꝟo i cau
sam celestem nequaq̄ꝫ. hec ille. ¶ 14ª ꝯ ē ꝙ homo nō
pōt esse bene fortunatus vl̄iter ex virtute corpis ce/
lestis. sed solū q̄tū ad hoc uel illud. Dico aūt vl̄iter ꝙ
aliqs homo habeat in nā sua impssionē corporis cele/
stis ut eligat semꝑ uel in pluribꝰ aliq̄ quibus coniun/
cta sunt per accidens aliqua cōmoda uel incōmoda.
Istam ꝯnem ponit ipse ibidē in forma. quā ꝓbat sic
Natura nō ordinatur nisi ad vnū. ea autem ſm que
hoi accidit bene uel male ſm fortunā non sunt redu/
cibilia ad aliqd vnū sed sunt indeterminata ⁊ infinita
ut phs dicit 3° physicoꝝ. ⁊ ad sensū patet. Non est ḡ
possibile ꝙ aliquis habeat in nā sua eligere semꝑ ea
ad que per accidēs sequāt̄ aliq̄ cōmoda. sed pōt esse
ꝙ ex vna inclinatione inclinet̄ ad eligendū aliqd cui
coniungat̄ per accidens aliqđ cōmodū. ⁊ ex alia in/
clinatione aliud. ⁊ ex tertia tertiū. non autē ita ꝙ ex
vna inclinatiōe ad oīa. ex vna aūt diuina dispositio/
ne pōt hō ad oīa dirigi. hec ille. ¶ Sed ꝯ tres primas
ꝯnes arguit Aureol⁹ in pn̄ti distinctione multiplici/
ter in hoc ꝙ in illis ꝯnibus dr̄ ꝙ ꝓuidentia ē rō ordi/
nis in finē in mente diuina existens. Arguit igit̄ ꝑ sic.
Prouidentia ꝓpͤe non ē illud qđ ꝓuidet̄. sed poti⁹
actus cognitiuus quo ꝓuidet̄. sed manifestū est ꝙ rō
ordinis rerū in finē est illud qđ deus in rebus ꝓuidet
ḡ rō ordinis non est ipsa ꝓuidentia in mente diuina.
sed potius diuinū intelligere quo ordo hꝰ ꝓuidetur.
Et si dicatur ꝙ rō ordinis ut est in rebus ē ꝓuisa. sed
ut est in mente diuina ē rō ꝓuidendi. non valet quidē
tū q᷑ nihil est i mente diuina obiectiue nisi sua eēntia
tū q᷑ dato ꝙ eēt diuinus itellect⁹ illū ordinē ꝓuideret
obiectiue. ⁊ ita non esset si illa rō esset ꝓuidentia ꝓpͤe
⁊ ꝓmo. sed potius obiectū ꝓuidētie formatū ⁊ exco/
gitatū ꝑ ꝓuidentiā. ¶ 2° Sicut se habet in nobis ꝓui/
dentia. sic oi imperfectione semota transferenda est
ad diuina. sed in nobis actus intellectus tendens in
futurū dicitur ꝓuidentia formaliter ⁊ per se: denoia/
tiue ꝟo illud qđ mente concipit̄ dicitur ꝓuidētia. sic
⁊ illud qđ ponitur in opē. nam bladū ⁊ vinū collectū
ꝓ toto anno consueuerūt hoies ꝓuidentiā necessa/
riam ꝑ illo anno appellare. igit̄ ⁊ in deo per ꝓus dici/
tur intelligere eē ꝓuidentia q̄ꝫ ordo reꝝ in finē ꝗ ve/
rius dicitur ꝓuisus esse. ¶ 3° Prouidētia ē pars pru/
dentie ſm Tulliū in 2° rhetorice. ponit enī intelligē/
tiam memoriā ⁊ ꝓuidentiā prudentiā integrare. sed
constat ꝙ prudentia est habit⁹ uel actus intellectus.
licꝫ enī 6° ethicoꝝ dicat̄ recta rō agibilium. ibi tñ rō
non accipit̄ ꝓ obiecto sed ꝓ habitu dirigēte in obie/
ctum. ḡ ⁊ in deo ꝓuidentia ꝑ ꝓus dicetur de actu uel
habitu diuini intellectus. cōstat aūt ꝙ in deo nō ē rō
habitus. sed purū intelligere ⁊ subsistens actus. igit̄
rō ꝓuidētie per ꝓus cōpetit diuine intellectiōi. ¶ 4°
Prouidentia dr̄ q̄si ꝓcul videntia. vnde ꝓuidēs dr̄
q̄si porro uel de longe videns ſm Isidoꝝ. 10. etymol.
sed manifestū est ꝙ ꝓcul videre pertinet ad actum ⁊
nō ad obiectū. igitur idem qđ ꝓus. hec ille. ¶ Contra
4ᵃᵐ ꝯnē arguit ꝓbando ꝙ fatū nō debet reduci ad
ꝓuidentiā sed ad ꝓscientiā cui⁹ oppositū ibi videtur
inui dixit. ḡ. Certū inquit ē ꝙ mores hominū non solū
virtuosi sed etiā vitiosi ſm vsū loquēdi dicūt̄ cade/
re sub fato. vnde fures ⁊ ebriosos ꝯsueuerunt hoies
dicere sic esse fatatos. sed ꝯstat ꝙ dei ꝓuidētia nō or
dinat hoies ad hꝰ vitia. sed tñ ꝓnouit ea. ḡ fatū non
est aliquid ꝑtinens ad dei ꝓuidentiā sed tñ ad ꝓsciē/
tiā. ¶ 2° Aug⁹ dicit 5° de ciuitate dei vbi tractat istā
māī. Si non oīa fatata sunt nō ē certus ordo causa/
rum. sed certus ordo causaꝝ nō ē. nec certus ē ordo
ꝓscientis in deo. ⁊ infra: vbiq̄ꝫ ꝓscientiā dicit cōtine/
re ordinem causarum fatalē. vnde dicit ꝙ ordo cau/
sarum qui ꝓscienti certus est deo nō efficit ut nihil sit
in nostra voluntate. ꝯcedat ḡ cicero cum eis qui hūc
ordinem dicunt esse fatalē uel potius ipsū fati noīe
appellant qđ nos abhorremus ꝓpter vocabulū. qui
ꝟo negat omniū causaꝝ ordinē esse certissimū dei ⁊
ꝓsciētie esse notissimū plus eū q̄ꝫ stoici detestamur.
ḡ patet ꝙ ſm Augꝰ. ibidem si fatū debeat recipi non
erit aliud q̄ꝫ ordo causarū ꝓut subest diue sciētie. nō
autem prouidentie. hec ille. ¶ Contra. 10. ꝯnes ⁊ se/
quentes arguit ꝓbando ꝙ motus bene fortunatorū
non debet reduci ad custodiā angeli cuius oppositū
dicitur in illis ꝯnibus. arguit igitur ꝑ sic. Boni custo/
dientis est ꝓscindere oīa que impediūt finem ꝓ quo
custodit. nec promouere impedimenta. sed cōstat ꝙ

prosperitas fortune multos homines impedit a salu te eterna ad quam finaliter angel⁹ hominem custo dit. Unde Ecclesiastes 5° dr̄ q̄ est infirmitas pessima sub sole diuit. e conseruate in malū dn̄i sui. ergo non videtur ꝓsperitas fortune reduci in custodiā angeli deputati. ¶ 2°. Magis videtur malus angelus diri gere in acquisitionē taliū q̄ attribuūtur fortune scilz diuitiaꝝ ꝛ bonoꝝ ꝓ eo q̄ talia sūt instrumenta quib⁹ iuuat̄ ad hoīem decipiendū. ꝛ ut in plurib⁹ sūt occa siones ruine. ꝛ coīter dant̄ malis ꝛ pctōrib⁹. vnde 4° ethicoꝝ dr̄ q̄ hoīes inculpāt fortunā. q2 maxime di gni existentes neq̄q̄ ditant̄. ḡ non videt̄ q̄ reducat̄ ꝓsperitas fortune ad regimen angeli ꝓ custodia de putati. sed potius videt̄ malus angelus talia ꝓcura re sic innuit scriptura Job. 21° cū ait: Quare ḡ impij viuūt: subleuati sūt: cōfortatiq̄ diuitijs: Dom⁹ eoꝝ secure sunt. ꝛ non ē virga dei sup eos. Bos eoꝝ ꝯce pit ꝛ nō abortiuit: Egrediunt̄ quasi greges paruli eo rū: Tenent tympanū ꝛ cytharā: Ducūt in bonis dies suos. ꝛ in pūcto ad inferna descendūt. vnde ꝓpt̄ qd̄ mali angeli vidētur ꝓsperitates ꝛ talia ꝓcurare: vo cat eos apl̄us p̄ncipes ꝛ rectores mundi tenebrarū harꝝ ad Ephe. 5°. Et saluator Joh. 12°. dicit. Nūc p̄n ceps mūdi huius eijciet̄ foras. Et apl̄us. 2. Cor. 4°. nominat demonē deū huius seculi q̄ excecat infide liū corda ¶ 3°. Boni angeli magis videntur suadere hominib⁹ paupertatē q̄̄ ꝓsperitatē. videmus etiam q̄ in actibus illis qui attribuūtur bone fortune fre quenter cōmittit̄ pctm̄. modus eni acquirendi diui tias aut p̄ncipatus aut stat⁹ sublimes frequēter ma lus est ꝛ cum pctō. ꝛ tamē sic acquirentes dicim⁹ be ne fortunatos. sed constat q̄ angeli boni non dirigūt in tales actus in quib⁹ est peccatū. igitur idem quod p̄us. ¶ 4°. Homines bene fortunati sunt male custo diti q̄̄tū ad hoc q̄ angelus custodiēs non h3 intentū suū circa salutē custoditi. ḡ non est verū q̄ bene for tunatus sit bene ab angelo custoditus. hec ille. ¶ Ad ista dicit̄. Et p̄mo ad p̄mū argumentoꝝ p̄ inductorū conceditur a^{or} ꝛ negat̄ b^{or}. non eni ratio ordinis rerū in finem existens in mente diuina est illud quod ꝓui detur. sed ē illud q̄ ꝓuidet̄ rebus ut ibidem in argu endo dr̄ ponendo solutionē. Et cū iꝓbat̄ illa solu tio. dico ad p̄mā improbationē q̄ nō sola dīna essen tia est obiectiue in diuino intellectu nisi intelligat̄ de obiecto p̄mo ꝛ p̄ncipali ut alias dictū est. verūtamē arguens nō ipugnat mentē nostram. nam cū dicim⁹ q̄ rō illius ordinis est in mente diuina. ꝑ illā rōnē non intelligimus aliquid habens esse diminutū sc3 rē po sitam in esse apparenti. eo modo quo loqui consue uit arguens. sed ipsam diuinam essentiā que est ratio omnis intelligibilis a deo. ꝛ ideo non valet ꝯn̄a. diui na essentia est in diuino intellectu obiectiue ꝛ dictā rat. ḡ rō ordinis p̄dicti non est obiectiue in diuino in tellectu. etiam posito q̄ alias esset verū. q2 illa rō est diuina essentia. Ad 2^{am} improbationem dicit̄ q̄ non solum actus excogitandi uel dictandi formam ordi nis rerum in finem dicitur ꝓuidentia. imo forma per actū illū excogitata uel dictata q̄ se h3 sicut termin⁹ intellectionis excogitationis uel ꝺictaminis ꝛ obie ctum illius p̄mū. sicut conceptio non solū dr̄ actus concipiendi. imo etiā ipsa forma q̄ intellectū ꝯcep ta ꝛ imaginatio ꝛ consideratio siliter ꝛ fictio ꝛ h3 q̄ coi ter accipiuntur ꝓ forma in intellectu existente q̄ ter minant actū imaginādi ꝯsiderandi uel fingendi. ꝛ idē p3 de intentiōe de ꝓpositiōe de oratiōe ꝛ supplicatio ne ꝛ infinitis. ꝛ isto modo loquēdi dicit Aug⁹ q̄ v̄bū est noticia ut alias expositū ē. ¶ Ad 2^{m} negat̄ b^{or}. di co enim q̄ in nobis ꝓudentia actualis que sola i di uinis concedit̄ non ē solū ipse act⁹ ꝓuidendi. imo for ma ꝑ illū actū ꝓducta. nec ille actus nomen haberet ꝓudentie. nisi q2 terminat̄ ad talē formā q̄ ꝓprie for maliter ꝛ ꝑ se dr̄ ꝓudentia. Scd̄m eni Boetiū ꝓui dentia ē dīna rō. Ratio aūt dīna f̄m Augu. 83. qōnū ꝛ recitatur a sancto doctore de veritate. q. 5. artī. p̄. argumento 8°. est idea. idea ꝯ̄o non dicit actū intelle ctus sed formā intellectā. ¶ Ad 3^{m} p3 ꝑ idē. ¶ Ad 4^{m} ꝑ idem. oīa eni argumēta vnicū h̄nt motiuū sc3 q̄ co gnitio visio uel h3 dicūt actum ꝛ non obiectū. ꝛ eodē modo ꝓudētia. ꝛ patet q̄ nulla ē silitudo. vn̄ breui ter oīa argumenta solū ꝓbant q̄ visio uel ꝓuisio di cit actū ꝛ non obiectū. sed nihil ꝓbant de ꝓudentia nec de videntia. ¶ Ad alia que 2° loco inducūtur dr̄ q̄ modus arguendi nullus est. solū eni ꝓbat q̄ sicut diuina ꝓudentia non ordinat hoīes ad actus vitiosos ita nec fatū dicit ordinē in reb⁹ a deo impressum quo aliquid ordinetur ad vitiū. ꝛ hoc ꝯcedit̄. sed nō ꝓbat q̄ ordo vitij ad penā cadat sub fato. cum illud etiam cadat sub prouidentia. vnde vitia cadunt sub fato ꝛ sub ꝓudentia diuina non sicut fines ad quos aliqd ordinet̄ sed ut ordinata in finē. Unde sc̄us Tho. de veritate. q. 5. arti. 4°. ad 6^{m} dicit. Prouidētia ordinat rem in finem. ordo aūt in finem consequit̄ ad esse rei ꝛ ideo non est impossibile aliqō malū ordinari a bono sc3 deo in bonū. sed impossibile ē aliqō bonū a bono ordinari i malū. hec ille. Qōne etiā 6^{a}. artī. p̄. dicit q̄ diuina ꝓudentia se extendit ad oīa q̄ in finem aliquē a deo ordinant̄ siue bona siue mala. Sciendū aūt q̄ arguens falsū dicit sc3 aliquē eē fatatū ad hoc ut sit ebriosus uel fur. non eni fatū est de hoc sed de illo q̄ sua ebrietas ꝑ penā ordinetur. ¶ Ad 2^{m} dr̄ q̄ funda tur i quadā falsa ꝯn̄a sc3 fatū reducitur ad ꝓsciam. ḡ nō reducitur ad ꝓudentiā. Jlla siquidē ꝓ tanto fal sa est. quia ꝓudētia includit p̄sciam licz aliqd supad dat. bene ḡ stat q̄ reducat̄ ad vtrūq̄ sed p̄ncipaliter ad ꝓudentiā que sup p̄scientiam addit applicatiōnē ad opus sic prudentia sup artē ut dicit sc̄us Tho. 2^{a} 2^{e}. q. 47. artī. p̄. ad 3^{m}. ¶ Ad argumenta 3° loco iduc ta dr̄ vnico verbo q̄ illa q̄ttuor argumenta solū ꝓ bant q̄ motus bene fortunatoꝝ accipiēdo fortuna tum ꝓ eo cui bona f̄m apparentiā ꝛ non f̄m veram existentiā. sed potius nociua inconsiderate ꝓueniūt non debēt reduci in custodiā boni angeli. puta si diui tie hoīs ꝛ h3 dum adipiscūtur cedūt in nocumentum hoīs. talia dico q̄ non ꝓueniūt ex angelica custodia. nec hō ꝑ eo cui talia ꝓueniunt dī bene fortunatus f̄m rē ex p̄dictoꝝ adeptiōe. imo infortunat⁹ f̄m rē. l3 ali

ter mūdanis appareat. sed forte talia malignus angelus ꝓcurauit in hominis detrimentū. cū autē p̄dicta bona aliqñ cedant in verum bonū possidenti. tūc homo ex inconsiderata illoꝝ adeptione dici pōt fortunatus. ⁊ hoc reduci pōt in angelicā custodiā mō superiꝰ explicato. Et iō ad p̄mū dr̄ negādo minorem. nunq̄ enim bone fortune ſm rem ꝓſperitas hoīem impedit a salute. sed forte fortuna falsa ſm rē. bona tñ ſm apparentiā. ¶ Ad 2m dico q̄ ꝓbat q̄ misterio diaboli aliqui habent multa bona tp̄alia ex quibꝰ nō semꝑ homo ſm veritatē dr̄ bene fortunatꝰ. non tñ ꝓbat qn bona fortuna ſm veritatē ex illis ꝓueniens i angelicā custodiā reducatur. ¶ Ad 3m dico q̄ eē pauperem qñq̄ ⁊ aliquibꝰ cedit in bonā fortunā. qñq̄ in infortuniū. ⁊ iō qñq̄ paup̄tas ꝓcurat̄ ꝑ bonos angelos. qñq̄ ꝓſperitas. ⁊ idē dico de demonibus. ¶ Ad 4m negatur añs loquēdo de bona fortuna ſm veritatem ut ex dictis potest apparere. Et hec de secundo articulo dicta sufficiant.

Quantū ad tertium articulum sit p̄ma ꝯ̄ q̄ diuina p̄ſcientia nullā necessitatē reb' p̄ſcitis iponit. Ista ꝓbat scūs Tho. p̄ sen. dis. 39. q. i. arti. p̄. vbi sic ait: Uolūtatis hec ē rō ut libere actū suū ꝓducat. qđ eni fit volūtate non fit necessitate ut dicit Augꝰ. vnde pōt velle ⁊ nō velle. sed hoc intelligendū est dū actus est in egrediēdo a volūtate. quia postq̄ transijt nō subiacet facultati eius. nō enim pōt non voluisse qđ voluit. ⁊ siliter nō subiacet facultati eiꝰ ut vtruq̄ simul ꝓducat. non enim pōt simul velle ⁊ non velle. ⁊ hō nō tñ intelligendū est de actu ipsius volūtatis imediato. sed de oībus actibus impatis a voluntate sicut cogitare loqui ⁊ hꝰ. cū igitur actus diuine volūtatis sit respectu alicuiꝰ alteriꝰ a deo. pōt dici q̄ deꝰ pōt hoc non velle. non tñ pōt ut simul velit ⁊ non velit. uel ut nūc velit ⁊ postmodū non velit. accipiēdo post ⁊ nūc ex parte voluntatis q̄ mutabilis esse non potest. ⁊ q2 actus diuine scientie ſm q̄ ē opis eius ut informans ipsū ē imperatꝰ a voluntate. iō pōt concedi q̄ deus hoc modo pōt non p̄ſcire qđ p̄ſciuit. non tñ pōt eē ut simul p̄ſciat ⁊ nō p̄ſciat. uel q̄ nūc p̄ſciat ⁊ postmodū non p̄ſciat. loquēdo de p̄ſcientia ex pte scie tñ. ita q̄ non fiat vis de ratione futuri. quia quod modo futurum est postmodum est presens. ⁊ tunc non est p̄ſcitū sed scitū. ⁊ ideo dicendū ſm distinctionem magistri q̄ si accipiat̄ cōiunctim deꝰ nō pōt nō scire qđ scitum est ab eo. si aūt accipit̄ diuisim. sic est in potestate sua scire ⁊ nō scire. ⁊ hec libertas demōstrat̄ cū dr̄ q̄ deꝰ pōt hoc nō scire. hec ille. Ex quibꝰ patet q̄ licz deus p̄ſciat me peccaturū. tñ ē possibile eū hoc nō prescire nec p̄sciuisse ac per hoc impossibile est me nō peccare. nec vlla mihi necessitas imponit̄ ad peccādū. sz eque liber sū ad peccandū uel nō peccandū. ac si ipse nihil p̄ſciuisset. Item cōtra gētiles caꝰ. 68. Si vnūquodq̄ a deo cognoscit sicut presentialiter visū. sic necessariū erit esse qđ deꝰ cognoscit. sicut necessariū est sortē sedere ex hoc q̄ videt̄ sedere. hoc aūt nō ē necessariū absolute velut a quibusdā dicit̄ necessitate ꝯsequētis sz sub cōditione uel necessitate cōsequētie. hec eni cōditionalis ē necessaria: si videt̄ sedere sedet. vnde ⁊ si cōditionalis in cathegoricā transferat̄ ut dicat̄: quod videt̄ sedere necesse ē sedere. patet eā de dicto intellectā ⁊ cōpositā eē verā. de re ꝟo intellectā ⁊ diuisam esse falsam. hec ille. Eandē similitudinē ponit de veritate. q. 2. arti. 12. ad 2m dicens. Cōtingens refert̄ ad diuinā cognitionē ſm q̄ ponit̄ esse in rerū nā. ex quo aūt est. nō pōt tunc nō esse qñ est. q2 qđ est necesse est eē ut p3 in primo periarmenias. non tñ sequit̄ q̄ simpliciter dicat̄ necessariū nec q̄ scientia dei fallat̄. sic ⁊ visus meꝰ nō fallit̄ dū video petrū sedere q̄uis hoc sit cōtingens. hec ille. Item p̄ sen. dis. 38. q. i. arti. 5. ad 3m ponit eandē dicēs: Actus diuine cognitiōis transit super cōtingēs qđ si futurū sit nobis sicut trāsit visus noster super ipsū dū est. ⁊ q2 oē quod est necesse ē esse qđ tamē absolute nō est necessariū. ideo dicitur q̄ in se cōsideratū est contingēs. sed relatum ad dei cognitionē est necessariū. q2 ad ipsū refert̄ ſm q̄ est in esse actu. ⁊ oīo simile est si ego videā sortem presentē currere qđ quidē est contingens in se. sed relatū ad visū meū est necessariū. hec ille. Ex quibꝰ omnibꝰ apparet q̄ sicut visus meus nullā imponit necessitatem cursui sortis. ita nec diua prescientia rei p̄ſcite. tñ sicut impossibile est me videre sortem currere ⁊ nō ita esse q̄ sortes currat. q2 visus meꝰ fert̄ sup cursū illum ut est in sua p̄sentialitate. ita impossibile ē q̄ deus aliquid presciat. ⁊ illud nō eueniat. ē ergo ista ꝯditionalis necessaria: si deus hoc p̄ſciuit hoc erit: nō tñ antecedens est absolute necessariū q̄uis sit imutabiliter verū. sz q̄ nō pōt esse vera ista copulatiua: Ista est falsa deꝰ hō ⁊ illa eadē fuit vera. uel ecōtra nūc est vera ⁊ prius fuit falsa. ⁊ hoc vocat̄ necessitas imutabilitatis. ⁊ ideo plus de necessitate est in illa ꝯditionali q̄ in ista: si ego video sortē currere sortes currit. q2 huiꝰ cōditionalis antecedēs est imutabiliter verū. verūtñ tam istius q̄ alterius cōditionalis antecedēs est absolute necessariū dum est verum. vnde scūs Tho. p̄ sen. dis. 39. q. i. arti. p̄ ad 3m dicit: Illud qđ est. est necessariū absolute dū est. absolute tñ loquēdo nō necesse est esse. Ita ⁊ deū scire necesse est dum scit nō tñ est necesse eum scire. nisi necessitate imobilitatis que volūtatis libertatem nō excludit. hec ille. ¶ 2a ꝯ̄ est q̄ diuina prouidentia nullam necessitatem absolutā prouisis cōtingentibus imponit. Hanc ponit scūs Tho. p̄ma parte q. 22a. arti. 4o. Ad ꝓuidentiā inquit pertinet ordinare res in finē. post bonitatē aūt diuinā que est finis separatus a rebus principale bonū in ipsis existens est perfectio vniuersi. que quidē nō eēt si nō omnes gradus essendi inuenirent̄ in rebus. vnde ad diuinā prouidentiā pertinet omnes gradus entiū ꝓducere. ⁊ iō quibusdā effectibꝰ preparauit causas necessarias ut necessario euenirent. quibusdā ꝟo causas cōtingentes ut euenirēt cōtingēter ſm ꝯditionē causarū proximā. hec ille. Eandē ꝯ̄nē consimili ratione probat 3o ꝯtra gētiles. caꝰ 72o. arguit eni sic. Operatio diuine prouidentie qua operat̄ in rebus nō excludit causas secūdas. sz per eas implet̄ in q̄ntum ꝟtute dei agunt

ex causis aūt ꝓximis aliqui effectus dicunť necessa-
rij uel ↄtingētes. non aūt ex causis remotis. nā fru-
ctificatio plante ē effect⁹ cōtingens ꝓpť cām primā
que ē vis gīatiua q̄ pōt impediri ⁊ deficere q̄uis cā
remota scilȝ sol sit cā ex necessitate agens. cū igiť inť
causas ꝓximas multe sint q̄ deficere pñt. nō oēs effe
ctus q̄ ꝓuidentie subdūť erūt necessarij ⁊ plurimi cō
tingentes. hec ille. ¶ 3ª ꝯ est ꝙ diuina p̄destinatio nullā
necessitatē absolutā imponit p̄destinatis ad saluādū
ꝙ quilibet eoꝝ possit dānari. nō tñ ista copulatiua ē
possibilis iste est p̄destinat⁹ ⁊ iste non saluabiť. Istam
ꝓbat scūs Tho. p̄ sen. dis. 40. q. 3. arti. p̄. Certitudo
inquit p̄destinationis non iponit necessitatē saluādis
predestinatio enim includit in suo intellectu p̄sciam ⁊
ꝓuidentiā salutis eius. ꝓuidentia autem ut dictū est
q̄uis sit omniū. nō tñ oia necessario ↄtingūt. sȝ s̄m cō
ditionē causaꝝ ꝓximaꝝ q̄ꝝ naturas ⁊ ordinē diuina
ꝓuidentia ⁊ p̄destinatio saluat. p̄scia etiā nō imponit
necessitatē reb⁹ nec in q̄tū ē cā cū sit cā p̄ma cui⁹ con
ditionē effect⁹ nō hȝ sȝ cause ꝓxime. nec rōne adeq̄-
tionis ad rē scitā q̄ ad rōnē scie veritatis ⁊ certitudi-
nis exigiť. q: adequatio ista attendiť scie dei ad rem
scitam. non s̄m ꝙ ē in causis suis in quib⁹ ē ut possibi-
le futurū tm̄. sȝ ad ipsam rē s̄m ꝙ hȝ eē determinatū
ꝓut est p̄ñs ⁊ nō futuꝝ. ⁊ iō p̄ȝ ꝙ certitudo p̄destina-
tionis nullā nccitatē saluādis imponit. hec ille. Et p̄-
ma pte. q. 23. arti. 6º. dicit: Predestinatio inq̄t certis-
sime ⁊ infallibiliter ↄsequiť suū effectū. nec tñ iponit
necessitatē ut effectus scȝ ex nccitate ꝓueniat. p̄desti
natio eni pars est ꝓuidentie. non aūt oia q̄ ꝓuidentie
subdunť necessaria sūt. sȝ quedā ↄtingenť eueniunt
s̄m ↄditionē causaꝝ ꝓximaꝝ q̄s ad tales effect⁹ diuina
ꝓuidentia ordinauit. ⁊ tñ ordo ꝓuidētie infallibilis ē.
sic igiť ordo p̄destinationis cert⁹ ē. ⁊ tñ libertas arbi-
trij non tolliť ex qua ↄtingenť ꝓuenit p̄destinationis
effectus. ad hoc etiā ↄsiderāda sūt inq̄t illa dicta sup̄
de diuina scia ⁊ diuina volūtate quō ↄtingētiā a reb⁹ nō
tollūt sȝ certissima ⁊ infallibilia sint. hec ille. Et ad 3m
dic: Predestinatio includit i se diuinā volūtatē. ⁊ iō sic
deū velle aliqd creatū ē necessariū ex suppositione
ꝓpť imutabilitatē diuine volūtatis. non tñ absolute. ita
dicendū est de predestinatione. vnde nō oȝ dicere ꝙ
deus possit nō p̄destinare quē p̄destinauit i sensu cō-
posito accipiendo. licȝ absolute ↄsiderādo de⁹ possit
cū nō p̄destinare. sȝ ex h̄ nō tolliť p̄destinationis cer-
titudo. hec ille. Et ibidē ad 2m. licȝ possibile sit cū q̄ est
p̄destinatus mori in pctō mortali s̄m se ↄsideratū. tñ
hoc ē icōpossibile posito ꝓut scȝ poniť cū p̄destinatū
esse. vnde nō seq̄ť ꝙ p̄destinatio falli posset. hec ille.
Idem ponit de veritate. q. 6. arti. 3º. ad 7m cū dr̄: Pre-
destinatus iste in pctō mori si ↄsidereť ipsi⁹ potentia
veꝝ ē. si aūt loquamur de p̄destinato s̄m ordinē quē
hȝ ad deū p̄destinantē. sic ordo ille nō cōpatiť secum
istū euētū q̄uis cōpatiať secū istā potētiā. ⁊ iō pōt di
stingui s̄m distinctionē p̄us iductā scȝ ↄsideratio subie
cti cū forma. uł sine forma hec ille. Et ad 8m explicat
istā distinctionē dicēs: Q̄uis quicq̄ scitū uel p̄destinatū
imobile sit sub ordie diuine scie. tñ pōt aliqd ei attribui
ↄsiderato s̄m suā nām. ⁊ si repugnet ordini p̄destina-
tionis. h̄ eni mō p̄destinatio ē aliqd p̄ter ipsū hoiem q̄
dicit p̄destinat⁹. sic nigredo ē aliqd p̄ter eēntiā corui
q̄uis nō sit aliqd ex coruū. ↄsiderādo aūt tm̄mō eēn-
tiā corui pōt aliqd ei attribui qḋ repugnet nigredini
ei⁹. s̄m quē modū dicit Porphiri⁹ ꝙ pōt intelligi cor-
uus alb⁹. ⁊ ita etiā i ꝓposito pōt ipsi hoi p̄destinato at-
tribui aliquid s̄m se ↄsiderato qḋ nō attribuitur ei s̄m
ꝙ intelligiť stare sub p̄destinatiōe. hec ille. Eādē di-
stinctionem ponit. q. 2. arti. 12º. ad 4m. Et p̄ma pte. q.
14. arti. 13º. Ex q̄b⁹ p̄ȝ ꝙ ille q̄ ē p̄destinat⁹ ita pōt dā-
nari sicut ille q̄ non ē p̄destinatus. nō tñ ē possibile ut sit
p̄destinatus ⁊ sit de numero dānādoꝝ recte sicut res
alba pōt eē nigra. verūtñ inter istas duas album pōt
eē nigrū. ⁊ p̄destinatus pōt dānari. q̄ꝝ quelibet i sen-
su diuiso ē vera. ē duplex differentia. Prima ē. quia
sic albū pōt eē nigrū. ita pōt desinere eē albū ⁊ mu-
tari ab albedine in nigredinē. ita ꝙ ista copulatiua est
possibilis a ē albū ⁊ illud idē q̄cq̄ erit nigrū. ⁊ similiť
ista: a nō ē mō albū sȝ p̄us erat albū. sȝ nō sic i ꝓposito
ista eni cathegorica ē ipossibilis. aliq̄s desinit eē p̄de-
stinat⁹. ⁊ ista: iste icipit eē reprobat⁹. Siliter ista copu
latiua ē ipossibilis: sortes nūc nō ē p̄destinat⁹ sȝ p̄us
erat p̄destinatus. uel ista: sortes nūc est p̄destinatus ⁊
q̄cq̄ non erit p̄destinat⁹. q: ex veritate illi⁹ cathego-
rice uł hui⁹ ypotetice in deo mutabilitas inferretur.
2ª differētia ē. q: nō ↄcediť ꝙ albū pōt nunq̄ fuisse
albū. ↄcediť tñ ꝙ ille q̄ ē p̄destinatus pōt nunq̄ fuisse
p̄destinat⁹. vñ scūs Tho. de veritate. q. 6. arti. 3º. ad
10. dicit: Absolute loquendo deus potest vnūquēq̄
predestinare uel non predestinare aut predestinasse
uel non predestinasse. quia actus predestinatiōis cū
mensuretur eternitate nunq̄ cadit in preteritum si-
cut nunq̄ est futur⁹. vnde semꝑ ↄsiderať ut egredi-
ens a volūtate ꝑ modū libertatis. tñ ex suppositione
hoc efficiť impossibile. non enim pōt nō predestinare
supposito uel cū suppositiōe ꝙ p̄destinauerit uel ecō-
uerso. q: mutabilis eē nō pōt. hec ille. Et si dicať ꝙ si-
cut de⁹ q̄cq̄ creauit Adā ⁊ mō nō creat. nec tñ seq̄ť
ex h̄ ꝙ ipse sit mutabilis. ita videť ꝙ sit possibile cū ꝑ
aliquē nō p̄destinare ⁊ p⁹ p̄destinare. nec ex hoc infe-
retur in eo mutatio. R̄ñdet arti. 4º. ad 8m. ꝙ non ē si-
mile. q: factio ē actus q̄dā q̄ terminať ad effectū ex-
teriorē. ⁊ iō ꝙ deus p̄mo facit post nō facit aliqd. nō
ostēdit aliquā mutationē i ipso. sed solū i effectu. sȝ p̄-
destinatio ⁊ p̄scientia ⁊ hȝ sunt actus intrinseci in q̄b⁹
non posset esse variatio sine variatiōe uel mutatione
dei. ⁊ iō nihil qḋ ad variationē hoꝝ actuū ꝑtineat cō-
cedi debet. hec ille. Et ibidē: Q̄uis de quolibet ab-
solute concedi posset ꝙ deus potest eum p̄destinare
uel non predestinare. tamē supposito ꝙ p̄destinaue-
rit non potest non p̄destinare. uel ecōuerso. quia non
potest eē mutabilis. ⁊ ideo cōmuniter dicitur ꝙ de-
us potest non predestinatum predestinare uel prede-
stinatum non predestinare. in sensu composito est fal
sa. in diuiso vera. ⁊ ideo omnes locutiones que sen-
sum compositū implicant sunt false simpliciť. vñ non
ē cōcedēdū ꝙ numero p̄destinatoꝝ possit fieri addi-

tio uel subtractio. quia additio p̄supponit illud cui fit additio. ⁊ subtractio illud a q̄ subtrahit̄. ⁊ eadē ratiōe nō pōt ɔcedi q̄ deus posset plures p̄destinare q̄ȝ predestinauerit uel pauciores. hec ille. ¶ 4ᵃ ɔ̄ est. q̄ fatum nō imponit aliquā reb⁹ nc̄citatē absolutā. Istam ꝓbat scūs Tho. p̄ma pte. q. ii6. arti. 3º. dicēs: Dispositio causaꝝ secūdaꝝ quā fatū dicim⁹ pōt dupliciť ɔsiderari. vno⁹ ſm ipsas cās secūdas q̄ sic disponūť seu ordinanť. alio⁹ ex relatione ad p̄mū p̄ncipiū a q̄ ordinanť. s. deū. iō dicēdū q̄ fatū ſm ɔsideratiōnē causarū secūdaꝝ mobile ē. ſȝ ſm q̄ subest dīne ꝓuidentie imobilitatē sortiť. nō q̄dē absolute nc̄citatis ſȝ ɔditionate ſm q̄ dicim⁹ hāc cōditionalē eē nccīam: si de⁹ p̄sciuit h̄ futuꝝ hoc erit. vñ cū Boeti⁹ dixisset fati seriē eē mobilē. post pauca subdit: Que cū ab imobilis ꝓuidentie ꝓficiscať exordijs ipsamq̄ȝ imutabilem esse ncc̄e ē. hec ille. Q̄ aūt illa causaꝝ series ſm se cōsiderata nō sit imobilis. probat. q. ii5. arti. 6º. vbi ostēdit q̄ corpa celestia nō oēs effect⁹ suos ex nc̄citate ꝓducūt imo tā in hoīe q̄ȝ in alijs reb⁹ ad q̄s opatio hoīuȝ se extendit. effect⁹ corporū celestiū īpediri pōt. imo etiā in alijs reb⁹ nālib⁹. si igiť corpa celestia q̄ sūt post angelos p̄ncipalia inť causas secūdas. nō nccīo ꝓducunt effect⁹ in reb⁹ inferiorib⁹. seq̄ť q̄ multo min⁹ alie cause zᵉ. ⁊ sic ɔ̄ñter ordo illaꝝ causaꝝ secūdaꝝ q̄ diciť fatū nō necessitat oīa inferiora. p̄sertim non necessitat hoīes. ¶ 5ᵃ ɔ̄ est q̄ cū p̄dictis stat q̄ dīna p̄scīa certa ē ⁊ infallibilis. Istam ꝓbat scūs Tho. de veritate. q. 6. arti. 3º. dicens: Duplex est certitudo. s. cognitionis ⁊ ordinis. Cognitiōis quidē certitudo est qñ cognitio nō declinat in aliq̄ ab eo q̄d in re inueniť. sed h̄ modo existimat de re sicut est. ⁊ q̄ certa estimatio habeť de re ꝑ cām rei. iō tractū ē nomē certitudinis ad ordinē cause ad effectū ut dicať ordo cause ad effectū cert⁹ esse qñ cā infallibiliter effectū ꝓducit. p̄scientia ḡ dei q̄ nō importat vl̄iter cause habitudinē respectu hoꝝ quoꝝ ē. nō ɔsiderať in ea nisi certitudo cognitiōis tm̄ hec ille. Ista ɔ̄ pōt etiā ꝓbari ex p̄dictis. nā dei p̄scīa ferť in res ut sūt p̄sentes. q̄d aūt p̄sens ē ncc̄e est esse dū p̄sens ē. ⁊ ideo cognitio q̄ ferť in rem ut p̄sens est certissima ē cū obiectū eius nō deficiat ab eo q̄d cognitio de illo apprehendit. ¶ 6ᵃ ɔ̄ est q̄ dīna ꝓuidentia certa ē ⁊ infallibilis. ⁊ certitudo ei⁹ addit supra certitudinē p̄scie. Prima ps ꝓbať 3º contra gentiles caº. 93º. Prouidentia gubernātis tanto dignior est ⁊ ꝑfectior quāto ē vniuersalior ⁊ ꝑ plura ministeria explicat p̄meditationē. quia ⁊ ipsa ministroꝝ dispositio magnā partē ꝓuisi ordinis habet. oportet aūt q̄ diuina prouidentia in sūmo perfectiōis cōsistat. quia simpliciter ⁊ vniuersaliter perfectus est in prouidendo. Igitur sue sapiētie premeditatiōe sempiterna omnia ordinat q̄ȝtūcūq̄ȝ minima videanť. quecūq̄ȝ rerū ẜo aliquid operanť instrumentaliter agūt ab eo mota ⁊ ei contemperādo ministrant ad ordinē prouidētie ab eterno: ut ita dicam excogitatū explicandū i rebus. si aūt oīa que agere possūt necesse est ut in agendo ei ministrent. impossibile est q̄ aliquod agens diuine ꝓuidentie executionē impediat sibi cōtrariū agendo.

neq̄ȝ etiā possibile est diuinā ꝓuidentiā impediri per defectū alicuius agentis uel patientis. cū oīs virtus actiua ⁊ passiua sit in rebus ſm ocm dispositionē ab eo causatā. impossibile est etiā q̄ impediať diuine ꝓuidentie executio ꝑ ꝓuidentis imutationē cū dominus oīo sit imutabilis. Relinquiť ḡ q̄ diuina prouidentia cassari non pōt. hec ille. Ex quibus patet p̄ma pars ɔ̄nis. Sed 2ᵃ pars ꝓbatur in de veritate vbi s̄. postq̄ȝ eni ibidē dixit q̄ p̄scientia diuina habet certitudinē cognitionis tm̄. subdit q̄ q̄ p̄destinatio ⁊ etiā ꝓuidentia p̄scientiā includit ⁊ habitudinem cause ad ea quoꝝ est addit. inq̄ȝtū est directio siue preparatio quedā. sic pōt in ea considerari supra certitudinē cognitiōis certitudo ordinis. Ordo aūt ꝓuidentie dupliciter cert⁹ inueniť. Uno modo in particulari. qñ. s. res que a diuina ꝓuidentia in finem aliquē ordinānť absq̄ȝ defectu ad finem illum particularē deueniūt. sicut patet in motibus celestibus ⁊ in omnib⁹ que necessario aguntť in natura. Alio modo in vniuersali ⁊ non in particulari. sicut videmus in generabilibus ⁊ corruptibilibus quoꝝ virtutes qñq̄ȝ deficiunt a proproprijs effectibus ad quos sunt ordinate sicut ad ꝓprios fines. sicut virtus formatiua qñq̄ȝ deficit a ꝑfecta consūmatiōe mēbroꝝ. sed tamen ipse defect⁹ diuinitus ordinať ad aliquē finē. ⁊ sic nihil potest a generali fine ꝓuidentie deficere. q̄ȝuis qñq̄ȝ deficiat ab aliquo particulari fine. hec ille. Sciendū aūt q̄ p̄ma parte. q. 22. arti. 4º. ostendit in quo attendiť illa certitudo diuine ꝓuidentie. vñ ad 2ᵐ dicit. In hoc ē imobilis ⁊ certus diuine ꝓuidētie ordo q̄ ea que ab ipso ꝓuideť cūcta euenūt eo modo quo ipse ꝓuidet siue necessario siue contingenť. ⁊ ideo sicut dicit ibidē ad p̄mū. Illud quod diuina ꝓuidentia disponit euenire necessario ⁊ infallibiliter. necessario ⁊ infallibiliť eueniet. ⁊ quod disponit euenire contingenter diuine ꝓuidentie ratio habet ut contingenť eueniat. effectus enim diuine prouidentie est non solū aliquid euenire quocūq̄ȝ modo. sed aliq̄d euenire ɔtingenť uel nccīo necessariū eni aut ɔtingens ꝓp̄rie consequūť ens inq̄ȝtum h̄ꝯ. vñ motus contingētie ⁊ nc̄citatis cadit sub dei ꝓuidentia qui est vl̄is ꝓuisor totius entis. hec ille Et contra gentiles vbi s̄. hec conditionalis est vera: si deus ꝓuidit h̄ futuꝝ hoc erit. ꝓuidit autē illud esse futuꝝ cōtingenť. sequiť ḡ infallibiliť q̄ erit contingēť ⁊ non nccīo. Patet etiā ex hoc q̄ aliq̄d poniť a deo esse ꝓuisū ut futuꝝ sit: si sit de genere cōtingētiū ſm se cōsideratū. sic eni ꝓuisū ē ut sit contingēs potens nō esse. nō t̄n est possibile q̄ ordo ꝓuidentie deficiat qn ɔtingenť eueniat. hec ille. ¶ 7ᵃ ɔ̄ q̄ dīna p̄destinatio infallibilis ē. ⁊ ei⁹ certitudo addit supra certitudinem ꝓuidentie. Istā ꝓbat scūs Tho. de veritate vbi s̄. postq̄ȝ eni dixit q̄ certitudo p̄sciētie ē certitudo cognitiōis tm̄. Et vlteri⁹ q̄ certitudo ꝓuidētie ē certitudo cognitiōis ⁊ ordinis. subdit. Cū aūt p̄destinatio sit q̄dā ꝓuidētie ps sic ſm suā rōnē sup ꝓuidētiā addit. sic ⁊ certitudo ei⁹ sup certitudinē ꝓuidētie. hec ille. Et p⁹ ɔ̄nso quō dīne ꝓuidētie ordo sit cert⁹ dupliciť. qñq̄ȝ. s. i vl̄i tm̄. qñq̄ȝ i ꝑticulari. subdit. Ordo igiť p̄destinatiōis

est cert⁹ nō solū respectu vlis finis. sed etiā respectu salutis. nec tñ h̄ mō cert⁹ ē ordo p̄destinationis respectu p̄ticularis finis sicut erat ordo ꝓuidētie. q: in ꝓuidētia ordo nō erat cert⁹ respcū p̄ticular] finis nisi qñ cā ꝓxima nccio ꝓducebat effectū suū. i p̄destinatiōe āt iuenit̄ certitudo respcū singularis finis. ⁊ tñ cā ꝓxima. s. liberū arbitriū nō ꝓducit effectū illū nisi cōtingent̄. vñ difficile videt̄ cōcordare infallibilitatē p̄destinatiōis cū libertate arbitrij. nō eni pōt dici ꝙ p̄destinatio sup̄ certitudinē ꝓuidentie nihil aliud addat nisi certitudinē p̄scie. ut si dicat̄ ꝙ de⁹ ordinet p̄destinatū ad salutē sicut ⁊ quēcūqȝ aliū. sed cū hoc p̄destinato scit ꝙ nō deficiet a salute. sic eni nō diceret̄ p̄destinat⁹ differre a nō p̄destinato ex parte ordinis. sed tm̄ ex p̄te p̄sciētie event⁹. ⁊ sic p̄scia eēt p̄destinatio cois. nec p̄destinatio eēt p electionē p̄destinātis qd̄ est ꝯ auctoritate scripture ⁊ dicta scōꝝ. vñ etiā p̄ter certitudinē scie ipse ordo p̄destinatiōis h̄z infallibilē certitudinē. nec tñ ꝓxima cā salutis ordinat̄ ad eā nccio sed contingent̄ scȝ liberū arbitriū. qd̄ h̄ mō pōt ꝯsiderari. Inuenim⁹ eni ordinē infallibilē eē respectu alicuius dupliciter. Uno⁹ inq̄ntū vna cā singularis nccio inducit effectū suū ex ordine diuine ꝓuidentie. Alio⁹ qñ ex cōcursu multaꝝ contingētiū ⁊ deficere possibiliū ꝑuenit̄ ad vnū effectū q̄rū vnāquāqȝ de⁹ ordinat ad cōsecutionē effect⁹ loco ei⁹ q̄ deficit uel ne altera deficiat. sicut videm⁹ ꝙ oia singularia vni⁹ sp̄ei sūt corruptibilia. ⁊ tñ p successionē vni⁹ ad alterū pōt in eis ſm nām saluari ꝑpetuitas sp̄ei diua ꝓudētia taliter gubernāte ꝙ nō oia deficiant vno deficiente. ⁊ h̄ mō est in p̄destinatiōe. liberū eni arbitriū deficere potest a salute. tñ in eo quē deus p̄destinat tot ⁊ talia adminicula p̄parat ꝙ uel non cadat. uel si cadat ꝙ resurgat. sicut exhortatiōes ⁊ suffragia orōnū donū grē ⁊ hm̄ōi alia q̄b⁹ de⁹ adminiculat̄ hoi ad salutē. si g̊ considerem⁹ salutē respectu cause proxime scȝ liberi arbitrij nō habet certitudinē sed contingentiā. respectu autē cause p̄me que est p̄destinatio certitudinē h̄z. hec ille. ℭ 8ᵃ ꝯ est. ꝙ licȝ tā numer⁹ p̄destinatorū q̄ȝ reprobatorū sit deo certissim⁹ tā formaliter q̄ȝ mālit̄er. stat ꝙ aliter ē certus p̄m⁹ q̄ȝ secūd⁹. Istā ꝯnē ꝓbat sanctus Tho. prima p̄te. q. 23. arti. 7. Quidā inq̄t dixerūt ꝙ numer⁹ p̄destinatoꝝ ē cert⁹ formaliter sed nō mālit̄: utputa si dicerem⁹ certū esse ꝙ cētū uel mille saluēt̄ nō aūt ꝙ hi uel illi. sed h̄ tollit certitudinē p̄destinationis. Et iō oȝ dicere ꝙ numer⁹ predestinatoꝝ non solum formaliter sed etiā mālit̄er ē deo cert⁹. Sed aduertendū ē ꝙ numer⁹ p̄destinatoꝝ cert⁹ deo dicit̄ nō solū rōne cognitiōis q: scȝ scit quot sūt saluādi. sic eni deo cert⁹ ē nūer⁹ guttaꝝ pluuie ⁊ arene maris s; ratiōe distinctiōis ⁊ electiōis cuiusdā. Ad cui⁹ euidētiā sciendū ꝙ oē agens intendit aliquē finē. quicūqȝ aūt intendit aliquā determinatā mēsuram in suo effectu excogitat aliquē numeꝝ in p̄tib⁹ eētialib⁹ q̄ p se requirūt̄ ad ꝑfectionē toti⁹. nō aūt p se eligit aliquē numerū in his q̄ nō p̄ncipaliter requirūt̄ sed solū ꝓpter aliud. sed in tanto numero accipit hm̄ōi inq̄ntū sūt nccia ꝓp̄t̄ aliud. sicut edificator excogitat determinatā mensurā dom⁹. ⁊ etiā determinatum numeꝝ māsionū q̄s vult facere in domo. ⁊ determinatū numeꝝ mensuraꝝ parietis uel tecti. nō aūt eligit determinatū numerū lapidū. sed accipit tot quot sufficiāt ad explendā tantam mensurā p̄ietis. sic g̊ considerādū ē de deo respectu toti⁹ vniuersitatis q̄ est eius effect⁹. preordinauit eni in q̄ mensura eēt totū vniuersū. ⁊ q̄s nuuerus est cōueniēs eētialib⁹ p̄tibus vniuersi. q̄ scȝ hn̄t aliq̊ mō ordinē ad ꝑpetuitatē. s. quot spere q̊t stelle q̊t elementa q̊t sp̄ēs rerū. indiuidua aūt corruptibilia non ordinant̄ ad bonū vniuersi p̄ncipaliter. sed q̄si secūdario inq̄ntū in eis saluat̄ bonū sp̄ei. vñ licȝ de⁹ sciat numerū indiuiduoꝝ. nō tñ numer⁹ boū uel culicū uel aliq̊ꝝ hm̄ōi ē ꝓpter se p̄ordinat⁹ a deo sed tot ex hm̄ōi diua ꝓuidentia ꝓduxit q̊t sufficiūt ad sp̄ei cōseruationē. inter oēs aūt creaturas p̄ncipali⁹ ordināt̄ ad bonū vniuersi creature rōnales q̄ inq̄ntū hm̄ōi incorp̄ales sūt ⁊ potissime ille q̄ b̄titudinē cōsequūt̄ q̄ imediati⁹ attingunt vltimū finē. vñ cert⁹ est deo numer⁹ p̄destinatoꝝ nō solū p modū cognitiōis sed etiā p modū cuiusdā p̄ncipalis p̄finitiōis. nō sic aūt ē oio de numero reproboꝝ q videt̄ eē p̄ordinati a deo i bonū electoꝝ q̄b⁹ oia cooperāt̄ in bonū. hec ille. Idē de veritate. q. 6. arti. 4° Sciēdū inq̄t ꝙ numer⁹ p̄destinatoꝝ ſm hoc dicit̄ eē cert⁹ ꝙ additionē uel diminutionē nō patit̄. ſm h̄ aūt pateret̄ additionē si aliq̄s p̄scit⁹ posset fieri p̄destinat⁹ qd̄ eēt ꝯ certitudinē diue p̄scie uel reprobationis. ſm hoc ṽo posset diminui si aliq̄s p̄destinat⁹ posset fieri reprobat⁹ uel nō p̄destinat⁹ qd̄ est ꝯ certitudinē diue p̄destinatiōis. ⁊ ex certitudine p̄scie uel reprobatiōis s; he due certitudines differūt. q: certitudo p̄destinatiōis ē certitudo cognitiōis ⁊ ordinis. certitudo autē p̄scie ē certitudo cognitiōis tm̄. nō eni deus p̄ordinat ad peccādum hoies reprobos sicut p̄destinatos ordinat ad merēdū. hec ille. ℭ Sed ꝯ p̄mā ꝯnē arguit Aureol⁹ dis. 39. p̄sertim. q: ibidē dicit̄ ꝙ diuiū velle semꝑ ē q̄si in egrediēdo a volūtate. hoc inq̄t stare non pōt. nā diuinitas ē quoddā velle subsistēs purū absqȝ potētia volitiua sicut ⁊ intelligere purū. rō eni potētie volitiue ē rō imꝑfectionē importās. g̊ nō ē in eo potētia volitiua sed velle inchoatū act⁹ pur⁹ ⁊ subsistēs. ℭ 2° arguit ꝯ eādē in h̄ qd̄ dicit ꝙ de⁹ pōt nō velle qd̄ vult nō ꝙ sit velle. nec ꝙ postmodū nō velit postq̄ȝ voluit ſm h̄ eni sequeret̄ inq̄t ꝙ aliqd̄ velle nō ē in eo qd̄ tñ [illegible] potuisset. sed h̄ est impossibile in deo in q̄ totū est in actu. ⁊ qd̄ nō inest in actu ē impossibile simplicit̄ in eē alioqn cū q̄cq̄d ē in deo sit de⁹ eēt aliq̄s de⁹ possibilis nō de⁹ i actu. igit̄ illud pōn nō pōt. ℭ 3° arguit ꝯ eādē in h̄ ꝙ ait de illa distinctiōe ꝙ si diuisim accipiat̄ verū est ꝙ de⁹ pōt aliqd̄ p̄scire qd̄ nō p̄scit. ſm h̄ eni seq̄ret̄ ꝙ res ſm ꝙ sūt sub diua p̄sciētia nō eēnt necessarie. cui⁹ oppositū tu dicis inducēdo ṽbū p̄hi p̄ periarmenias dicētis: ꝙ oē qd̄ ē qñ ē ncc̄e est eē. ℭ 4° arguit ꝯ illud qd̄ illa ꝯ inuit. ⁊ qd̄ alias dictū ē. s. ꝙ scia visiōis pōt se extēdere ad alia ad q̄ nō se extēdit ꝓ eo ꝙ de⁹ pōt facere plura uel pauciora q̄ȝ faciat. Constat n. q. quit ſm te ꝙ scientia visionis terminatur ad res prout sūt p̄sentialiter exhibite. sed ut sic sūt oio immuta-

biles.q2 oē qd̄ est qñ est necesse est esse. vñ conceditꝰ a
te ꝙ futuꝝ ut subest diuine ꝑsciētie ē necessariū. ḡ non
pñt plura uel pauciora attingi sc'a vitiōis. ℂ 5º. ad. dē
Ate cōced. ꝙ illud añs ē necessariū: deꝰ scit aliquid
eē futuꝝ. ꝛ oñs etiā ē necessariū si inferaꝛ. ḡ illud erit
put subest diuine sciē scʒ put est in sua ꝑsentialitate. sʒ
ꝑscia ꝛ ꝑsciens sic existentibꝰ necessariis impossibile ē
ꝙ diuina ꝑscia se extendat ad plura uel pauciora. ḡ illa
duo dicta ad inuicē sibi repugnāt. hec ille. ℂ Contra
5am ꝯnē ꝛ 6am arguit sic. Omne qd̄ infallibiliꝛ eueniet
imutabiliter eueniet. deꝛ eni ꝙ possit mutari euentꝰ
igiꝛ falli pōt nē ponaꝛ ille euentꝰ. idē eni importaꝛ ꝑ
infallibiliter euenire ꝛ imutabiliter. sed certitudo di-
uine ꝓuidentie de necessitate cōcludit ꝙ oēs effectꝰ
ꝓuī quātūcūqꝫ contingētes infallibiliꝛ sunt futuri.
deꝛ eni oppositū. sit it in sequiꝛ ꝙ diuina ꝓuidētia nō
sit infallibiliter certa. ḡ certitudo diuine ꝓuidentie cō-
cludit ꝙ effectꝰ quantūcūqꝫ cōtingētes sic euenient
ꝙ mutari nō possūt. ℂ 2º ad idē. Q̄uis ꝓuidentia di-
uina ꝑparet causas necessarias effectibꝰ quibusdā ꝛ
aliis contingentes. tñ illi effectꝰ causaꝝ contingētiū
subsūt diuine ꝓuidētie q̄ infallibilis ē ꝛ certa. ꝛ ꝑ ꝯñs
nō sūt casuales nec cōtingētes in ordine ad diuinam
ꝓuidētiā q̄uis ꝑ respectū ad causas ꝓximas sint cō-
tingētes. sʒ qd̄ non ē cōtingens sed imutabile ꝑ respe-
ctū ad causam infallibiliter est nō cōtingenꝛ. ḡ effectꝰ
causaꝝ cōtingētiū imutabiliꝛ ꝛ infallibiliter ꝛ nō con-
tingenꝛ sūt. h̄ ille. ℂ Cōtra 3am ꝯnē arguit sic dis. 40.
ꝓbādo ꝙ iste modꝰ ponēdi desperationē hoībꝰ indu-
cat. Sicut eni inqt aliq sunt ꝑdestinati: sic ꝛ alij repro-
bati. qñ aūt aliqd est imutabile facta aliq̄ suppositiōe
fatuū ē conari ad imutandū illud donec stat cōditio
illa. vñ conatꝰ imutare volētis debet eē ad tollendū
illā cōditionē. sicut si necē est ꝙ sortes moueaꝛ si cur-
rat. qui vult īpedire ne moueaꝛ oportet eū impedire
ne sortes currat. sed manifestū est ꝙ ꝑdestinatio ꝛ re-
probatio ꝓut in deo sūt nr̄o conatu impediri nō pñt.
ḡ si stantibus illis impossibile qn saluetꝛ iste ꝛ damnetꝛ
ille. frustra q damnatꝰ est ad oppositū conaꝛ. vñ daꝛ
hoī mā desperandi ꝛ negligēdi seipsū ꝛ tolliꝛ ois ex-
hortatio salutaris ꝛ ꝑsuasio ꝛ sacramētoꝝ ꝑceptio. q2
totū est vanū. ℂ 2º. Quātūcūqꝫ cōtingenꝛ deꝰ ꝑdesti-
nauerit petrū ex q̄ ꝑdestinauit mutari nō pōt. nec pe-
trus suo conatu posset tollere suā ꝑdestinationē. nec
iudas suā reprobationē. ꝛ sic manet occasio despe-
randi. nā sicut añs ē imutabile: deꝰ ꝑdestinauit petrū
ita ꝛ ꝯñs scʒ petrꝰ saluabiꝛ. ꝛ ita de ista conditionali:
si deus reprobauit iudam iudas dānabiꝛ. ℂ Contra
4am ꝯnē arguit ꝙ ipsa tollit oē cōsiliū ꝛ conatū ꝛ oē
politicū negociū excludit. manente eni cōditiōe imu-
tabiliꝛ. fatuū ē conari ad tollēdū illud qd̄ ē imutabile
illa cōditiōe manente. sicut stante ista cōditiōe ꝙ sor-
tes currit fatuū ē conari ꝙ nō moueaꝛ aut de h̄ con-
siliari. sed manifestū est ꝙ conditio imutabiliter ꝑma-
net scʒ dei ꝑscia ꝛ ꝓuidentia. igiꝛ si rerū euentꝰ ꝛ fatū
qd̄ ꝓuidentie subest ē imutabile necītate ꝯditionata
fatuū ē conari aut cōsiliari de aliq̄ futuro. ℂ 2º videꝛ
error gentiliū redire q excusationē suoꝝ actuū assu-
mebāt ex fato q̄si nō poterit aliud euenire. iuxꝛ illud
Augꝰ. i s̄mone epiphanie dicētis ꝙ negāt varij hoīes
ponētes fatū volūtatē q̄ peccāt cū fingāt necītatē q̄
pctā defendāt. manifestū ē eni ꝙ illud nō debet iput-
tari ꝯ qd̄ vane ꝛ frustratorie qs haberet conari. sed si
fatū ex cōditiōe diuine ꝓuidentie imutabile eēt. ita ꝙ
stante diuina ꝓuidentia fatū imutari non possit. conari
in oppositū frustratoriū ē ꝛ vanū. q2 conditio sp stat ꝛ
illā ꝑ conatū nr̄m mutare nō possumꝰ. igiꝛ pctm̄ non
erit iputandū. hec ille. ℂ Cōtra 8am ꝯnē arguit dis. 41
Ille nāqꝫ q vellet oēs saluos fieri ꝛ ad cognitionē ve-
ritatis venire ꝛ oēs ad hoc efficit ut sint ꝑticipes sue
btitudinis. nō videꝛ a seipso limitare numeꝝ eoꝝ qui
btitudinē cōsequūꝛ. imo q̄tū ē ex seipso nō vult de-
t̄minatū numeꝝ creaturaꝝ rōnaliū saluari. sʒ potiꝰ
vult oēs indifferēꝛ saluari. qd̄ si nō fiat h̄ erit aliūde
ꝛ non ex limitatiōe sua. sʒ manifestū ē ꝙ deꝰ est hꝰ, ut
pʒ ꝑ apl̄m. seqꝛ ḡ ꝙ numeꝝ electoꝝ deꝰ ꝑordinando
nō limitauit. sʒ potiꝰ ē limitatio aliūde. ℂ 2º. Ex ꝑor-
dinatiōe ꝛ ꝑfinitiōe diuina aliq̄ꝝ q̄ in certo numero sūt
futura pñt formari ꝓpositiōes vere de futuro affir-
matiue ꝛ negatiue. sʒ ex h̄ ꝙ certꝰ ē numerꝰ electoꝝ
apud deū nō pōt vere dici ꝙ talis saluabiꝛ ꝛ talis nō
saluabiꝛ. alioqn introduciꝛ mā desperādi ꝛ daꝛ occa-
sio negligēdi seipsū. diuina eni ordinatio nō frustrabiꝛ
qn saluētꝛ q ad vitā sūt ordinati. ꝛ alij ieuitabiliꝛ dam-
nenꝛ. igiꝛ numerꝰ electoꝝ nō ē limitatꝰ ex ꝑfinitione
diuina. ℂ 3º. Si deus electoꝝ numeꝝ limitaret ꝛ ꝑfini-
ret t̄minū. ncc̄io aliq̄s includeret ꝛ alios excluderet
destinādo ad mortē. sʒ ipiū ē dicere ꝙ aliq̄s destinet
ad pctm̄ ꝛ mediāte pctō ad mortē. ḡ impiū ē dicere ꝙ
ꝓ libito volūtatis limitet numeꝝ electoꝝ istos inclu-
dēdo ꝛ illos excludēdo. imo oēs destināꝛ a deo ad vi-
tā. ꝛ illi q suis exigētibꝰ meritis post modū nō saluāꝛ
vñ ꝛ illi de qbꝰ scriptū ē Math. 22º. ꝙ nō fuerūt di-
gni intrare ad nuptias. tñ fuerūt inuitati ꝛ destinati ad
eas. ℂ 4º. Partes q̄ faciūt ꝑ se ad bonū vniuersi ꝛ ꝑ-
tinēt ad ꝑpetuitatē videꝛ a deo eē ꝑfinite ꝛ ꝑordina-
te s̄m re. sʒ cōstat ꝙ oēs rōnales creature indifferenꝛ
sūt incorruptibiles corā deo. igiꝛ oēs erūt a deo ordi-
nate ad ꝯsecutionē vltimi finis. nec erit aliq̄ limitatio
ꝑ quā aliq includāꝛ ꝛ aliq excludāꝛ q̄tū ē ex pte dei.
sʒ h̄ erit potiꝰ aliūde. hec ille. ℂ Ad ista argumēta re-
spōdeꝛ. Et ꝑmo ad ꝑmū ꝯ ꝑmā ꝯnē. dico ꝙ argumē-
tū ꝯcludit ꝙ volitio uel intellectio non egrediūꝛ s̄m
rē a potētia volitiua uel intellectiua. vñ scūs Tho. 2º
ꝯ gētiles caº 10. dicit ꝙ nihil ē suipsiꝰ ꝑncipiū. diuina āt
actio nō ē aliud q̄ sua potētia. manifestū ē ꝙ potētia
nō diciꝛ in deo sic ꝑncipiū actiōis sʒ sic ꝑncipiū facti.
Et post pauca. Si igiꝛ sint aliq̄ actiōes in deo q̄ nō in
aliqd̄ factū trāseūt sʒ manēt in agēte. respectu haꝝ
nō diceꝛ i deo potētia nisi s̄m modū itelligēdi nō s̄m
rei ꝟitatē. hꝰ aūt actiōes sūt intelligē ꝛ velle. potētia
igiꝛ dei ꝓpe loquēdo nō respicit hꝰ actiōes sed solos
effectꝰ. intellectꝰ igiꝛ ꝛ volūtas in deo non sūt ut po-
tētie. sed solū ut actiōes. hec ille. Ex quo patet ꝙ ille
egressus volitiōis a volūtate in deo nō intelligit esse
s̄m rem sed s̄m ratiōnē. quia scʒ intellectus nī s̄m ꝙ

dicit ibidē scūs doctor. diuersis cōceptib⁹ ꝯsiderat
potentiā ⁊ ei⁹ actionē. qꝛ illa nō intelligim⁹ in via ſm
ꝙ in se sūt. sed in cōceptiōib⁹ creaturarū in qbus ille
egressus ē realis. ⁊ iō dinā actionē nō possum⁹ intel-
ligere nisi in cōceptiōe cuiusdā egrediētis a potentia
licꝫ non intelligam⁹ actū in diuinis egrediēdi a potē-
tia. ¶ Ad 2ᵐ negaꝛ cōditionalis quā facit. fūdaꝛ eni
sup vno paralogismo q̄ sepe arguēs falliꝛ fallacia figu
re dictiōis. arguit eni sic. Uelle petrū dānari non ē in
deo. ⁊ velle tale pōt eē in deo. ḡ aliqd velle non ē in
deo qd tūc pōt eē in deo. patet ꝙ fallacia ē figure di
ctiōis ut sepe dictū ē. ¶ Ad 3ᵐ dr ꝙ illa ꝓpositio: res
ſm ꝙ subsūt diue ꝑsciētie sūt necessarie. pōt hr̄e du
plicem sensū. Un⁹ est: res subiecta diuine ꝓuidentie
uel ꝑsciētie ꝑ dispositionē inuariabilē ⁊ nccīam subest
illi. ⁊ hͦ ē veꝝ. Ali⁹ sensus ē ꝙ res subiecta diue ꝑscie
ncciō hꝫ dispositionē illā nccītate absoluta. ⁊ hͦ falsū
ē. vn̄ scūs Tho. de veritate. q. [illegible] arti. 12ͦ ad 4ᵐ dicit
ꝙ q̄uis scia sit inuariabilis ⁊ sp eodē mō se hn̄s. tn̄ dis-
positio ſm quā res referꝛ ad dei cognitionē inuariabi-
lis non sp eodē mō se hꝫ ad ipsam. referꝛ enim res ad
dei cognitionē ſm ꝙ est in sua ꝑsentialitate. ꝑsentiali-
tas aūt rei nō sp ei cōuenit. hec ille. Tunc dico ꝙ licꝫ
res ꝓut ē subiecta diue ꝑsciētie habeat aliquā dispo-
sitionē quodāmō inuariabilē ⁊ nccīam. tn̄ illa res non
ncciō hꝫ illā dispositionē. ac ꝑ hͦ ncciō absolute subest
diuine ꝑscie. imo pōt non subesse. ⁊ aliqua alia q̄ non
subest pōt subesse. antixp̄s eni pōt nō hr̄e illā ꝑntiali-
tatē qua referꝛ ad dinā ꝑsciam. qꝛ adhuc antixp̄s ē i
suis causis. ⁊ pōt ꝓduci ⁊ nō ꝓduci. ac ꝑ ꝯ̄s nō ꝑsciri. ul'
pōt nūq̄ꝫ fuisse ꝑscit⁹. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ſm scm̄ Tho.
de veritate. q. 2. arti. 13ͦ ad 5ᵐ. q̄uis in aliquo sensu
cōcedaꝛ ꝙ de⁹ pōt scire qd ꝑus nesciuit. nō tn̄ pōt cō-
cedi in aliq̄ sensu ꝙ de⁹ pōt scire plura q̄ꝫ sciat. qꝛ cū
ꝑ hͦ ꝙ dicitꝛ plura importeꝛ comparatio ad ꝑcedēs uel
ꝑexn̄s sp intelligiꝛ i sensu cōposito. hec ille. Sicut eni
ipse dicit cū dr: deus pōt scire qd nescit. loquēdo etiā
de scia visiōis. pōt dupliciꝛ intelligi. Uno⁰ in sensu cō
posito. s. ex suppositione ꝙ de⁹ nō sciuerit illud qd di
citꝛ posse scire. ⁊ sic falsū ē. nō eni pōt vtrūq̄ꝫ hoꝝ esse
siꝫ: ut. s. de⁹ nesciuerit aliqd ⁊ postea sciat illud. Alio⁰
in sensu diuiso. ⁊ sic nō includitꝛ aliq̄ cōditio uel suppo
sitio sub ꝑtāte. vn̄ in hͦ sensu ē veꝝ. hec ille. Idē ponit
ꝑ sen. dis. 39. q. 1. arti. 2ͦ ad 3ᵐ. vbi sic ait. Quis aliquo
mō ꝯcedaꝛ ꝙ de⁹ pōt scire aliqd aliud ab hꝫ q̄ scit. nō
tn̄ videꝛ posse ꝯcedi ꝙ possit scire plura q̄ꝫ scit. qꝛ cū
dr plura designatur cōparatio ad aliqd ꝑexn̄s cui q̄ hͦ non
erat. ⁊ hͦ non pōt esse ut ista duo sint siꝫ vera: ꝑus ne-
sciuit ⁊ mō scit nec hͦ ipse deus. ⁊ ita pꝫ ꝙ cū dr plura
scire ꝑtinet ad sensū cōpositū. vn̄ mgr̄ nō simpliciꝛ cō
cedit sꝫ opinionē narrat. hec ille. Ex qb⁹ patet ꝙ scūs
Tho. nō ꝯcedit illud qd iste arguēs sibi iponit. nō eni
dicit ꝙ de⁹ possit plura scire q̄ꝫ sciat. sꝫ aliq̄ pōt scire
q̄ nō scit loquēdo de scia visiōis. ⁊ si istud vltimū velit
arguēs impugn̄re respōdeꝛ ad suū argumētū ꝙ res ut
sūt ꝑsentes sunt imobiles q̄ꝫtū ad hͦ. sed tn̄ res ille ꝑnt
in se ꝯsiderate carere tali ꝑsentia. ⁊ i ꝑtāte dei ē ꝙ nō
sint habiture talē ꝑntiā. ⁊ siliꝛ multe res sūt deo pos-
sibiles q̄ nō sūt habiture ꝑntialē existētiā. ⁊ in ꝑtāte dei
est ꝙ eēnt habiture. ac ꝑ hͦ ꝙ essent ab eꝛno cognite a
deo ⁊ ꝑsentes ei. ⁊ sic aliq̄ cognoscit scia visiōis q̄ pōt
nō cogscere. ⁊ aliq̄ nō cogscit q̄ posset illo mō cogsce-
re. ¶ Ad 5ᵐ ꝯcedit ꝙ hꝫ cōditionalis: si deus scit hͦ fu
turū esse hͦ erit. tā ans̄ q̄ꝫ ꝯn̄s sūt nccīa nccītate imu-
tabilitatis. non aūt simpliciꝛ absolute nisi dū sūt vera
ut sepe allegatū est. cū tali aūt nccītate ꝑsciētie ⁊ pre-
scitoꝝ stat contingentia ꝯn̄tis. imo etiā aīītis. non ꝙ
ꝑsciētia sit contingēs in se. sꝫ qꝛ non nccīam habitudi
nē hꝫ ad scita loquēdo de scia visionis. ac ꝑ hͦ aliq̄ isto
mō sūt scita q̄ possūt non fuisse illo mō scita. ⁊ ecꝯ aliq̄
possūt fuisse scita q̄ nūq̄ꝫ sūt aut fuerūt aut erūt scita
¶ Ad argumēta ꝯ 2ᵃᵐ ꝯnē dicitꝛ. ad primū qdē ꝙ ali-
quid imutabiliter euenire pōt dupliciꝛ intelligi. Uno
mō ꝙ illud eueniet. ⁊ nō pōt mutari de venturo in nō
venturū. ⁊ isto mō ꝯcedo ꝙ oīa q̄ sūt futura ſm ordinē
ꝑme cause imutabiliꝛ euenient. si eni de⁹ disposuit ali-
qd eē futuꝝ. illud non pōt mutari de futuro in nō fu-
turū. nisi forte ꝑ positionē futuri in actu. sec⁹ ē de fu-
turo ſm ordinē cause 2ᵉ. nā aliqd nūc ē futuꝝ ſm dis-
positionē causaꝝ secūdaꝝ. ⁊ si ille cause tollanꛛ anq̄ꝫ
ꝓducāt effectū. illud qd erat futuꝝ desinit eē futuꝝ
nec tn̄ ponitꝛ in actu. sicut eni dicit scūs Tho. ꝑma pte
q. 16. arti. 7ͦ. Illud qd nūc est: ex eo futuꝝ fuit anteq̄ꝫ
eēt qꝛ in cā sua erat ut fieret. vn̄ sublata cā non esset
futuꝝ illud fieri. hec ille. Alio mō pōt intelligi aliquid
imutabiliꝛ euenire. qꝛ scꝫ illud eueniet. ⁊ non est in po
testate alicui⁹ facere qn̄ illud eueniat. ⁊ sic negaꝛ ꝙ
omnia futura imutabiliter eueniāt. nec argumentū
illud ꝓbat. nam ad hūc sensū negaꝛ a⁰ʳ. non eni idem
importaꝛ per infallibiliter euenire. ⁊ per imutabiliter
euenire isto modo sumptū. infallibilitas eni de sui ra-
tione importat negationē deceptionis ⁊ fallacie que
fallacia esse non potest nisi ista duo sint simul vera: hͦ
estimaꝛ euenire: ⁊ hoc nō eueniet. que duo nūq̄ꝫ pūt
verificari in deo respectu alicui⁹. ⁊ ideo nihil cogscit
fallibiliter. nec aliqd eueniet fallibiliter. imutabilitas
aūt isto vltimo modo accepta non solū dicit negatio-
nem mutabilitatis. imo negationē potētie ad opposi-
tum. ⁊ iō non oīa euenient isto mō imutabiliter. veꝝ ꝙ
iste mod⁹ est improprī⁹. ⁊ qꝛ ꝑmus sensus ē ꝓpriꝰ id-
circo concediꝛ ꝙ oē qd eueniet imutabiliter eueniet.
cū hoc tn̄ stat ꝙ multa euenient libere ⁊ cōtingenꝛ. qꝛ
imutabilitas nō excludit libertatē. ut sepe dictū fuit.
¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ aliquid esse necessariū per respectū
ad causam primā dupliciter intelligiꝛ. Uno modo qꝛ
illud necessario eueniet a causa ꝑma. licꝫ non ncciō a
causa 2ᵃ vtrobiq̄ꝫ loquendo de nccītate absoluta. ⁊
sic nūq̄ꝫ fuit mens sci doctoris faciētis illā rōnē quā
arguens impugnat ꝙ aliqd futuꝝ contingens sit ne-
cessariū uel imutabile illo modo ꝑ respectū ad causā
ꝑmā. ⁊ sit contingens ꝑ respectū ad causam secundā
⁊ tamen procedit argumentum ad istum sensum. ⁊ iō
negatur ans̄ pro ꝑma parte. Alio modo potest intel
ligi ꝙ talis effectus potest subterfugere ordinē cau-
se 2ᵉ. non autem cause prime. ita ꝙ bene stant simul
ꝙ causa secūda haberet ordinem ad illum effectum

ꝓducend[illegible].ꝛ tñ ꝙ deficeret a ꝓductiōe illi⁹.licꝫ non stet simul ꝙ p̄ma causa sit ordinata ad illū effectū ꝓducendū.ꝛ ꝙ deficiat a ꝓductiōe illius.ꝛ isto mō cōcedit̄ ꝙ aliq̄s effectus ē contingēs in ordine ad cām secūdā.ꝛ non in ordine ad cām p̄mā.sed habet necessitatē imutabilitatis ī ordine ad cām p̄mā.ꝛ illa sufficit ad infallibilitatē ꝛ certitudinē dīne ꝓuidētie.ꝛ ad hunc sensum si arguens arguat.dico ꝙ quicquid a dīna ꝓuidentia eueniet infallibiliter eueniet.ꝛ non contingent̄.loquēdo de contingētia opposita nccītati ex suppositiōe q̄ dicit̄ imutabilitatis.cū hoc tñ stat ꝙ multa eueniūt contingēt̄ contingētia opposita absolute nccītati. ¶ Ad argumenta cōtra 3ᵃᵐ ꝯnē dico ad p̄mū q̄dē ꝙ solū ꝓbat ꝙ ille q̄ saluat̄ imutabiliter saluat̄.sic ꝙ non pōt mutari de p̄destinatato in reprobatū.ꝛ siliter ille q̄ dānat̄ imutabilit̄ dānat̄.sic ꝙ nō pōt mutari de reprobo in p̄destinatū.ꝛ iō fatuū eēt conari ul' ꝯsiliari quō h̄ uel illud mutaret̄ nō tñ ꝓbat ꝙ p̄destinat⁹ ieuitabilit̄ ꝛ nccītate absoluta saluetur. sic ꝙ nō sit in ptāte alicui⁹ q̄n talis saluet̄.p̄destinat⁹ enī pōt taliter facere ꝙ ipse nūq̄ȝ fuit p̄destinat⁹.licꝫ non possit mutare suā p̄destinationē:ꝛ debet conari ad faciēdū bona.nec debet negligē seipsū. Proportionaliter dicit̄ de reprobato.non enī pōt cassare aut mutare aut impedire suā reprobationē.tñ quia illud supponit ꝙ p̄mo fuisset reprobat⁹ ꝛ postea p̄destinatus.potest tamen facere ꝙ non sit reprobatus. pōt enī aliqua facere cū quib⁹ nō stat reprobatio scꝫ pseuerare vsq̄ȝ in finē.sicut enī dicit scūs Tho. de veritate.q.6.arti.3°.ad 7ᵐ. Predestinatio alicui⁹ patitur secū in p̄destinato potentiā moriendi in pctō mortali. nō tñ cōpatit̄ actū uel euentū illū. Siliter arti.4°.ad 4ᵐ dicit ꝙ demonstrato aliq̄ p̄destinato.puta petro: ista ē s̄m se possibilis:iste nō habebit finalē grām.non tñ ē compossibilis isti ꝓpositiōi.s.petr⁹ ē p̄destinatus. ¶ Ad 2ᵐ per idem. ¶ Ad argumēta ꝯ quartā ꝯnē cōsimilit̄ dicendū est.oīa enī istud vnicū hñt motiuū ꝙ si ꝓuidētia uel p̄destinatio uel fatū sit imobile q̄ctūq̄ȝ mō siue absolute siue ex suppositiōe uel quomōlibet aliter: vanū ē conari ad oppositū illi⁹ qđ ꝓuisū est aut p̄destinatū aut fatatū.ꝛ q̄dē istud ꝯñs pōt intelligi in sensu cōposito uel diuiso.si in sensu cōposito.cōcedit̄ in diuiso aūt negat̄.si enī in sensu composito capiat̄. tūc est sensus ꝙ vanū est conari ad faciendū ꝙ aliqd sit p̄uisū ꝛ non eueniat.uel fatatū aut p̄destinatū ꝛ nō eueniat. Istud aūt cōstat vanissimū eē ꝛ est error egyptioꝝ dicentiū fatū posse imutari.etiā s̄m ꝙ a diuina ꝓuidentia dependet.ꝛ h̄ uel aliq̄bus sacrificijs uel imaginib⁹ uel suffumigatiōib⁹.ut recitat sanctus Tho.3°.ꝯ gētiles.ca°.96°. Et prima pte.q.116.arti.3°. Si aūt intelligat̄ ꝯñs in sensu diuiso.est sensus ꝙ demonstrato aliq̄ qđ de⁹ ꝓuidit aut fatauit siue p̄locutus est.vanū sit conari ad faciendū ꝙ hoc nō eueniat qꝛ scꝫ illud p̄uisū in se ē necessariū euenire.sic ꝙ nō solum ista cōditionalis ē nccīa:si de⁹ preuidit hoc istud eueniet.imo quia ista ē absolute nccīa:hoc eueniet.ꝛ iste sensus ē falsus.non enī in vanū conat⁹ fuisset Judas ad sui saluationē.quā tñ de⁹ p̄uiderat non eventurā.non enī h̄ fuisset conari ad mutandū fatū uel p̄destinationē.sed ad faciendū aliqd uel aliq̄ vñ sequeret̄ ipsū fuisse p̄destinatū ꝛ nō reprobatū.nec fatatū ad mortē sed ad vitā.h̄ enim erat in sua ptāte. Tunc igit̄ ad formā p̄mi argumenti dico ꝙ ista ꝓpositio ibi assūpta.s.quādocūq̄ȝ aliqd est imutabile stāte aliqua ꝯditiōe vanū ē conari ad tollēdū illud stante dicta cōditione.ista inq̄t est vera in sensu cōposito.est enī sensus ꝙ vanū ē conari ad hoc ꝙ ista simul stent.s.dicta conditio.ꝛ nō eueniat illud qđ sequit̄ ex illa cōditiōe. in sensu aūt diuiso ē falsa.qꝛ sigt ꝙ demonstrata re q̄ imutat̄ eueniet.supposita cōditiōe aliq̄ q̄ stat ꝛ ē imutabilis.vanum sit cōnari ne illa res cui talia accidunt eueniat.ꝛ argumentū in 2° sensu ꝓcedit. Vñ sciendū ē ꝙ licꝫ respect⁹ rōnis quē p̄destinatio ponit in p̄destinato q̄.s.dicit̄ p̄destinat⁹ ꝛ refert̄ ad dīnā volūtatē ꝛ intellectū.sicut obiectū diuine noticie ꝛ volitiōis.licꝫ inq̄ȝtū ille respectus sit imutabilis ꝛ indesinibilis.nec sit inceptibilis aut nouit̄ ꝓducibilis.tñ ille non ē nccē eē.nec nccīo est in obiecto ī ordine ad deū.nec in deo in ordine ad obiectū.imo absolute loquēdo possibile ē illū nō eē nec fuisse vnq̄ȝ. Et si dicat̄ ꝙ imo.qꝛ ī p̄teritū trāsiuit ille respect⁹.ꝛ ita nō pōt nō fuisse.dico ꝙ cū ille respect⁹ seq̄t̄ actū dini intellect⁹ aut dīne volūtatis.q̄ act⁹ nūq̄ȝ trāsit in p̄teritū.sꝫ sp̄ ē q̄si in egredi: ꝓportionaliter loquendū ē de isto respectu:sic de actu diuine volūtatis in p̄ma ꝯne dictū fuit. Et si dicat̄ ꝯ hoc ꝙ ille respect⁹ si mensurat̄ eṫnitate saltem ipse ē in eternitate.ꝛ qđ ē in eṫnitate nccīo ē in eṫnitate tota.sicut illud qđ ē in aliq̄ instāti nccīo ē in illo instanti.sic ꝙ durāte illo instāti nulla ē potētia q̄ possit illud nō eē in illo instāti. Ad h̄ respondet scūs Tho.p̄ sen.dis.39.q.1.arti.p̄.ad 3ᵐ. vñ argumētū suū tale est. Omne qđ ē nccē ē esse dū ē.ut dicit phs.sꝫ scire dei non ē nisi ut ens actu cū mēsuret̄ eṫnitate in q̄ nihil p̄terijt uel succedit.ḡ videt̄ ꝙ nō possit nō esse.ꝛ ita videt̄ ꝙ de⁹ nō possit nō p̄scire illud qđ p̄scit. Respondet. dicēdū inq̄t ꝙ illud qđ ē nccē ē eē dū ē.tñ absolute loquēdo nō ē nccē eē.ita in deo scire nccē ē dū scit. nō tñ nccē ē eū scire nisi nccītate imobilitatis q̄ voluntatis libertatē nō excludit. Et ibidē ad 4ᵐ sic ait. Deū eṫnū ē necessariū nccītate imobilitatis q̄ voluntatis libertatē nō excludit.ꝛ hec libertas sigtur cum dicit̄: de⁹ pōt h̄ nō scire uel nō velle.hec ille. Ita p̄ oīa dico de respectu quē dicit p̄destinatio aut p̄scia aut reprobatio.talis enī respect⁹ licꝫ sit eṫn⁹ tñ pōt nō fuisse.qꝛ nūq̄ȝ trāsit in p̄teritū.sꝫ ē q̄si ī egredi.nec oꝫ ꝙ nccīo sit ī eṫnitate nisi nccītate imutabilitatis. Cū enī dicit̄: Oē qđ ē q̄ñ ē ꝛc̄.intelligit̄ ibi nccītas imutabilitatis. qꝛ.s.qđ ē in aliq̄ mēsura nō pōt desinere eē in illa mēsura durante illa mensura.ꝛ de hoc dictum est prius in alia q̄stione. ¶ Ad 2ᵐ similiter.dico enim ꝙ hōr illi⁹ argumenti est quedam conditionalis cuius añs conceditur in vno.ꝛ negatur in alio.cum dicitur fatū ex conditione ꝓuidentie imutabile.uel sic stante diuina ꝓuidentia fatum imutari non potest.quelibet istaꝝ potest habere duplicem sensū. Prim⁹ ē loquēdo de p̄ma ꝙ istud ē imutabile s̄m veritatē.imo necessariū

ſcꝫ deus ꝓuidit hoc fatū uel hūc ordinē fati. igiť iſte ordo eueniet. ⁊ iſte ſenſus ē verus ⁊ ſigt ncc̄itatē ⁊ ineuitabilitatē uel imutabilitatē ꝯñe. Aliꝰ ſenſus eſt ꝙ ſi diīa ꝓuidentia ꝓuidit hoc fatū uel hūc ordinē fati ille ordo ē in ſe neceſſariꝰ uľ ineuitabilis aut imutabilis. ⁊ iſte ſenſus eſt falſus. Et eodē mō dico de iſta ꝓpoſitione. ſ. ſtante diīa ꝓuidentia fatū imutari nō poteſt. iſta eni pōt denotare imutabilitatē ꝯñis uel imutabilitatē ꝯñe. p̄mo mō ē falſa. 2° mō ē vera. tūc dico ꝙ iſta cōditionalis q̄ eſt bor dicti argumēti. ſ. ſi ſtāte diuina ꝓuidentia fatū mutari nō pōt: vanū ē conari ⁊c̄ vera eſt ſi denotet ꝙ vanū eſt conari ad imutandum ꝯñam. ſi aūt denotet ꝙ vanū ē conari ad imutandū ꝯñs. falſa eſt. ꝯñs eni ē mutabile. non aūt ꝯña loquendo de tali mutabilitate ad ſenſū p̄us expoſitū. q2 ꝓprie loquēdo nec hoc nec illud ē mutabile. ſed ibi ſumimus ꝓ eadē tabilitate mutabilitatē. ⁊ ꝑ oppoſito oppoſitū. igiť q2 arguēs vtiť illa cōditionali 2° mō quo falſa eſt: ⁊ iō argumētū nō ꝓbat qḋ intendit. ſi eni ea vtať p̄mo modo tūc vera ē. ſed ꝯña non valet. q2 aor loquiť de conatu ad imutandū ꝯñs. ⁊ bor de conatu ad imutādū ꝯñam. ℂ Ad p̄mū ꝯ octauā ꝯ̊nē dť ꝙ aor eſt vera ſi intelligať de volūtate ꝯſequēte. nō aūt ſi intelligať de volūtate antecedēte. q̊cūqꝫ mō aūt ſumať ſemꝑ bor ad intellectū maioris eſt falſa. iō argumentū non valet. cū eni diciť: deus vult oēs hoīes ſaluos fieri. hoc pōt tripliciť intelligi ſm ꝙ dicit ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 19. arti. 6°. ad p̄mū. Uno mō ut ſit accōmodata diſtributio. ſm hūc ſenſū deꝰ vult ſaluos fieri oēs hoīes q ſaluanť. non q2 nullꝰ hō ſit quem ſaluū fieri non velit. ſꝫ q2 nullꝰ ſaluꝰ fit quē ſaluū fieri nō velit. ut Augꝰ dicit. 2° pōt intelligi ut fiat diſtributio ꝓ generib' ſinguloꝝ ⁊ non ꝓ ſingulis geneꝝ. ſm hūc ſenſum deꝰ vult de quolibet ſtatu hoīuꝫ ſaluos fieri mares ⁊ feminas iudeos ⁊ gētiles. magnos ⁊ paruos non tñ oēs de ſingulis ſtatibꝰ. 3° ſm Damaſ. intelligiť de volūtate antecedēte nō de volūtate ꝯſequēte. q̄ q̄dē diſtinctio nō accipiť ex pte diīe volūtatis ipſiꝰ in q̄ nihil eſt p̄us uel poſteriꝰ ſꝫ ex pte volitoꝝ. Ad cuiꝰ intellectū eſt ſciendū ꝙ vnūqdqꝫ ſm ꝙ ē bonū ſic eſt volitū a deo. aliqd aūt pōt eē in p̄ma ſui ꝯſideratione ſm ꝙ abſolute ꝯſideraťr bonū uel malū. qḋ tñ ꝓut ab aliq̄ adiūcto ꝯſideraťr qḋ ē ꝯſequēs. ꝯſideratio eiꝰ ēꝯtrario ſe hꝫ. ſicut hoīem viuē ē bonū. ⁊ hoīem occidi malū ſm abſolutā cōſiderationē. ſed ſi addať circa aliquē hoīem ꝙ ſit homicida uľ viuēs in piculū multitudinis ſic ē bonū eū occidi. ⁊ malū ē eū viuere. vn̄ pōt dici ꝙ iudex iuſtꝰ antecedēť vult oēm hoīem viuere. ⁊ ꝯſeqñter vult hoīem ſuſpēdi. ſiliťer deꝰ antecedēter vult oēm hoīem ſaluari. ſꝫ ꝯñter vult quoſdā dānari ſm exigētiā ſue iuſticie. nec tñ illud qḋ antecedenť volum' ſimpliciter volumꝰ. ſꝫ ſm qd. q2 volūtas cōparať ad res ſm ꝙ ſūt in ſeipſis. in ſeipſis aūt ſūt in pticulari. vnde ſimpliciť volumꝰ aliqd ſm ꝙ illud volum' cōſiderat' oībus circūſtantiis pticularibꝰ. qḋ eſt ꝯñter velle. vn̄ nō pōt dici ꝙ iuſtꝰ iudex ſimpliciť vult homicidā ſuſpendi. ſꝫ ſm quid vult eū viuere. ſ. inq̄tū ē homo. vn̄ magis pōt dici velleitas q̄ abſoluta volūtas. hec ille.

Idem ponit p̄ ſen. diſ. 46. q. 1. arti. p̄. Et de veritate q. 23. arti. 2°. ℂ Ad 2m negať bor. dico eni ꝙ iſta ē vera [illegible] rādi aut ſeipſū negligendi. ut ibidē inferť: qḋ q̄liter ſit. dictū eſt ꝑ totū iſtū articulū. ℂ Ad 3m [illegible] ꝙ deꝰ nullū deſtinat ad pctm̄. ſed tñ aliq̊s nō deſtinat ad vitam q̊s p̄ſciuis eoꝝ meritis ordinat ad penā. vn̄ ſcūs Tho. de veritate. q. 23. arti. 2°. Ipſe defectꝰ pcti quo qs reddiť dignꝰ pena in p̄nti uel ī futuro nō ē volitꝰ a deo neqꝫ volūtate antecedēte neqꝫ volūtate ꝯſequēte. ſed ē ab eo ſolūmō pmiſſus. nec tñ intelligēdū ē ꝙ de reprobis dei intentio fruſtrari poſſit. q2 iſtū qui nō ſaluať preſciuit ab eterno fore non ſaluandū. nec ordinauit ipſū in ſalutē ſm ordinē p̄deſtinatiōis qui eſt ordo abſolute volūtatis. ſed q̄tū ex pte ſua eſt dedit nām ad bonitatē ordinatā. hec ille. Ex qbus pꝫ ꝙ falſum ē ꝙ oēs deſtineť a deo in vitā. imo ꝓ libito ſue volūtatis limitat numerū electoꝝ. vn̄ ſcūs Tho. de veritate. q. 6. arti. 4°. ad 7m. dicit ad cōſile argumētū Bonitas nō coīcat ſeipſam niſi ſm ordinem ſapie. hic eni ē optimꝰ coīcandi modꝰ. ordo aūt diīe ſapie reqrit ut oīa ſint facta in numero pondere ⁊ mēſura. ⁊ iō cōuenit diīe bonitati ut ſit certꝰ p̄deſtinatoꝝ numerꝰ hec ille. ℂ Ad 14m negať bor ſi debite ſubſumať ſub maiore. ſ. ꝙ oēs creature rōnales equaliter ⁊ indifferēť ptineāt ad pfectionē vniuerſi. ut eni dictū ē ī p̄ma ꝯ̊ne ut dic ſcūs Tho. vbi ſ. inť oēs creaturas p̄ncipalꝰ ordināť ad vniuerſi bonū creature rōnales. q̄ inq̄tū hꝫ incorruptibiles ſūt ⁊ potiſſime ille q̄ btitudinem conſequūť. quia imediatꝰ attingūt vltimū finē ⁊c̄. ut p̄us. ℂ Ad argumētū in p̄ncipio q̄ſtiōis factum patet qd dicendū ſit ex p̄miſſis.

Irca quadrageſimāprimā

Irca quadrageſimāprimā diſtinctionē q̄riť: Utrū p̄ſcia meritoꝝ ſit cā p̄deſtinatiōis uel reprobatiōis. Et arguiť ꝙ ſic. Non ē iniq̄tas apud deū. ut diciť Ro. 9°. iniquū autē eſſet ut eqlibꝰ ineq̄lia denť. oēs hoīes eq̄les ſūt ſm nām ⁊ ſm pctm̄ originale. atteďť aūt ineq̄litas ſm merita uel demerita ꝓprioꝝ actuū. nō igiť ꝓpat deꝰ ineq̄lia nobꝰ p̄deſtinado uel reprobādo niſi ꝓpť p̄ſciam differentiā meritoꝝ. In oppoſitū arguiť ſic. Deus p̄deſtinauit nos ſaluos fieri ſicut ſaluat nos. ſed ſm apl'm ad Titū 3°. Non ex operibus iuſticie q fecimꝰ nos. ſed ſm ſuā miſericordiam ſaluos nos fecit. nō ē p̄ſcientia meritoꝝ cauſa uel ratio p̄deſtinatiōis. In hac q̄ſtiōe erūt duo articuli. In p̄mo ponenť ꝯ̊nes. In 2° mouebunť dubitationes. ℂ Q̄tū ad p̄mū ſit p̄ma ꝯ̊. ꝙ nec merita aut demerita ſunt cauſe predeſtinationis ex parte actus predeſtinantis. Iſtam probat ſanctus Tho p̄ma parte. q. 23. arti. 5°. Cum p̄deſtinatio inqt includat voluntatē ſic inquirenda eſt rō p̄deſtinatiōis ſicut inquiritur ratio diuine voluntatis. dictū eſt aūt ſup̄ ꝙ non eſt aſſignare cām diuine volūtatis ex parte actus volēdi. ſed poteſt aſſignari ratio ex parte volitoꝝ inq̄tū ſ. deꝰ vult aliquid eſſe ꝑter aliud. nullus igiť fuit ita inſane

mentis q diceret merita esse cām dīne p̄destinatiōis ex pte act⁹ p̄destinantis. sed h̄ sub q̄stione vertit̄ vtꝝ p̄destinatio ex pte effect⁹ habeat aliquā cām. ⁊ hoc ē q̄rere: vtꝝ p̄destinauerit se daturꝫ effectū predestinationis alicui ꝑpt̄ aliq̄ merita. hec ille. Eandē ponit p̄ sen. dis. 41 q. 1. arti. 3°. Prescia inqt meritoꝝ uel aliquorum operū nullo mō ē cā diuine p̄destinatiōis. qđ patet si consideret̄ totū illud qđ ē in p̄destinatiōe de eēntia ipsi⁹. sed nihil ꝓhibet illud qđ ē effectus p̄destinatiōis scꝫ gratiā ⁊ gloriā q̄ oblique ponūt̄ in ei⁹ diffinitiōe hr̄e aliquā cām ex parte operū nr̄oꝝ. p̄destinatio enī ē p̄scientia ⁊ volūtas salutis aliq̄ꝝ. scia aūt dei de salute aliq̄ꝝ non causat̄ a scia aliquoꝝ operū. qꝛ ipse non venit in cognitionē ꝑ cām sed ꝑ seipsū. vn̄ nō pōt dici in eo ꝙ ipse scit hoc qꝛ scit cām hui⁹. sed inq̄ꝫtū intuet̄ essentiā suā q̄ est oīuꝫ similitudo videt vnūq̄dqꝫ in se tam cām q̄ꝫ causatū. siliter ⁊ volūtas sua cū libera sit magis etiā q̄ꝫ aliq̄ voluntas non hꝫ cām nisi finē voluntatis sue. finis aūt volūtatis diuine est sua bonitas q̄ ē ipsemet. vn̄ dicit̄ cōuenient̄ q̄re de⁹ vult h̄ ꝑpter bonitatē suā. nō qꝛ sciuit uel qꝛ factū est. sed tn̄ effect⁹ diuine voluntatis scꝫ ipsū volitū ordinatū ad bonitatē suā pōt ꝓcedere ex aliq̄ cā quā deus p̄sciuit ab eterno. ⁊ istū ordinē cause ad causatū de⁹ vult. ⁊ vult ꝙ effectus sit qꝛ cā est. nō ita ꝙ causalitas referat̄ ad volūtatē sed ad volitū. ⁊ ista cā voliti ⁊ nō volēdi dr̄ rō quedā volūtatis ex pte effect⁹. hec ille. ¶ 2ª ꝯ̄ est ꝙ effect⁹ p̄destinatiōis non p̄ordinat̄ alicui ꝑpt̄ merita p̄existentia in alia vita eo mō q̄ posuit Origenes dicens humanas aīas ab initio eē creatas. ⁊ ſm diuersitatē suoꝝ operū diuersos stat⁹ eēs sortiri in h̄ mūdo corporib⁹ vnitas. Istā ꝯ̄nē ꝓbat scūs Tho. p̄ma pte vbi s̄ ꝑ dictū apl̄i ad Ro. 9°. dicētis. Cū nōdū nati eēnt aut aliqd egissent boni aut mali nō ex opib⁹ sed ex vocante dictū ē: qꝛ Jacob dilexi Esau autem odio habui. ¶ 3ª ꝯ̄ est ꝙ merita p̄existentia in hac vita nō sūt rō uel cā p̄destinationis effect⁹ eo mō q̄ posuerūt pelagiani dicentes ꝙ bn̄ faciendi initiū sit ex nob̄ sed cōsūmatio ex deo. ⁊ sic dicebant ꝙ ex hoc contingit ꝙ vni dat̄ effectus p̄destinatiōis ⁊ nō alteri. quia vn⁹ initiū dedit se p̄parando ⁊ nō ali⁹. Istā ꝯ̄nē ꝯ̄ pelagianos ꝓbat scūs Tho. ꝑ dictū apl̄i ibidē 2ᵉ Cor. 3°. dicētē ꝙ nō sum⁹ sufficiētes cogitare aliqd ex nobis. nullū aūt interi⁹ p̄ncipiū pōt q̄ꝫ cogitatio. vn̄ non pōt dici ꝙ aliqđ initiū i nob̄ existat qđ sit rō effect⁹ p̄destinatiōis. ¶ 4ª ꝯ̄ est ꝙ nec merita sequētia effectū p̄destinationis sūt cā effect⁹ p̄destinatiōis eo mō quo dicūt aliq scꝫ ꝙ iō deus dat alicui gratiā. ⁊ p̄ordinauit se daturꝫ illi. qꝛ p̄sciuit eū vsurū bene grā hōi. sicut rex dat alicui equū quē scit bene vsurū eo. Istā ꝯ̄nē ꝓbat scūs Tho. ibidē. Isti inqt vident̄ distinxisse int̄ illud qđ ē grā ⁊ illud qđ est ex libero arbitrio: q̄si non possit eē idē ex vtroqꝫ. manifestū ē aūt ꝙ illud qđ est ex grā est p̄destinatiōis effectus. ⁊ hoc nō pōt poni ut rō p̄destinatiōis cū hoc sub predestinatiōe ꝯcludat̄. si igit̄ aliqd aliud ex pte nr̄a sit rō p̄destinatiōis. hoc erit p̄ter effectū p̄destinatiōis. non ē aūt distinctū qđ ē ex libero arbitrio ⁊ ex p̄destinatiōe. sicut nō est distinctū qđ est ex cā 2ª ⁊ qđ est ex p̄ma. diuina enī ꝓuidentia producit effectus per operationes causaꝝ secūdarū. vn̄ ⁊ illud qđ ē ex libero arbitrio ē ex predestinatiōe. hec ille. Itē de veritate. q. 6. arti. 2° ꝓbat istam ⁊ p̄cedentē ꝯ̄nē sic. Hoc distat int̄ cām ⁊ effectū ꝙ quicqd est cā cause oportet eē cām effect⁹. non aūt qcqd ē cā effectus oportet ꝙ sit cā cause. sicut pꝫ ꝙ cā prima ꝑ cām secūdā ꝓducit effectū ei⁹. ⁊ sic cā 2ª aliq̄ mō causat effectū cause p̄me cui⁹ cause cā non ē. in p̄destinatiōe aūt est duo accipe scꝫ ipsam p̄destinationē eternā ⁊ effectū ei⁹ tēporalē scꝫ gratiā ⁊ gloriā: quoꝝ alt̄ habet cām meritoriā actū humanū scꝫ gloria. sed gratie cā non pōt eē actus human⁹ ꝑ modū meriti sed dispositio m̄alis q̄dē inq̄ꝫtū p̄paramur ad grē susceptionē. sed ex hoc non sequit̄ ꝙ actus nr̄i siue grām p̄cedant siue sequant̄ sint ipsius p̄destinatiōis causa. ¶ 5ª ꝯ̄ est ꝙ licꝫ aliqs pticularis effectus p̄destinatiōis habeat causam ex parte nr̄a. tn̄ totalis effectus p̄destinationis in cōi nullam causam habet ex parte nostri. Istā ꝯ̄nē ꝓbat scūs Tho. p̄ma parte ibidem dicēs: Effectum predestinationis considerare possumus dupliciter. Uno modo in particulari. ⁊ sic nihil prohibet aliquem effectum predestinationis esse causam ⁊ rationem alterius. posteriorem quidem prioris ſm rōnem cause finalis. priorem autem posterioris ſm rationē cause meritorie que reducitur ad dispositionem materie. sicut si dicamus ꝙ deus preordinauit se daturum alicui gloriam ex meritis. ⁊ alicui grām ut mereatur gloriā. Alio modo potest considerari predestinationis effectus in cōi. ⁊ sic impossibile est ꝙ totus predestinationis effectus in cōi habeat aliquam causam ex parte nostra. quia quicquid est in homine ordinās ipsum in salutē totū comprehenditur sub effectu predestinationis. etiam ipsa preparatio ad gratiā. neqꝫ enim hoc fit nisi per auxilium diuinū. ſm illud Treni. vlt. Conuerte nos domine ad te ⁊ cōuertemur. ¶ 6ª ꝯ̄ est ꝙ totalis effectus predestinationis causa est dei bonitas. Istam probat sanctus Tho. prima parte ibidem vbi post illa que dicta sunt scꝫ ꝙ totalis effect⁹ predestinationis non habet causam ex parte nostra. subdit statim: Habet tn̄ h̄ mō p̄destinatio ex pte toti⁹ effectus pro ratione diuinam bonitatem ad quā totus effectus predestinationis ordinatur ut in finem ⁊ ex qua procedit sicut ex principio mouente. hec ille. Idem ponit quo ad vltimā partem de veritate. q. 6. arti. . dicens. Ad inueniendum inquit p̄destinationis causam oportet accipere quod prius dictū est scꝫ ꝙ predestinatio est quedam directio in finem. quod facit ratio a voluntate mota. vn̄ ſm hoc potest eē aliquid p̄destinatiōis cā ꝓut pōt eē volūtatis motiuū. Circa qđ sciēdū ē ꝙ aliquid mouet volūtatē dupliciter vno mō ꝑ modū debiti. alio mō ꝑ modū meriti. ꝑ modū aūt debiti mouet aliqd volūtatē dupliciter. vno° absolute. alio modo ex supposit ōe alterius. absolute quidem ipse finis vltimus qui est voluntatis obiectū ⁊ hoc modo mouet voluntatem ut ab ipso diuertere nō possit. vnde null⁹ homo potest velle nō eē btūs. ut dicit Aug⁹ in li° de libero arbi. sꝫ ex suppositiōe alteri⁹

mouet ſm debitũ illud ſine quo finis haberi non põt ſed illud qḋ facit ad bene eẽ finis non mouet ſm debitũ volũtatem ſed eſt libera inclinatio volũtatis in ipſũ. ſed tñ ex quo volũtas iã libere inclinat̃ in ipſum inclinat̃ in oĩa ſine qbus ĩ haberi non põt ꝑ modũ debiti. ex ſuppoſitiõe tñ illiꝰ qḋ pmo volitũ ponebat̃. ſic rex ex ſua liberalitate facit aliquẽ militẽ. ſed q: nõ poteſt eſſe miles niſi habeat equũ. efficit̃ debitũ ꝛ neceſſariũ ex ſuppoſitione liberalitatis predicte ꝙ ei det equũ. finis aũt diuine volũtatis eſt ipſa eiꝰ bonitas q̃ non dependet ab aliq̃ alio. vñ ad hoc ꝙ habeat̃ a deo nullo alio indiget. ꝛ iõ volũtas eiꝰ nõ inclinat̃ pmo ad aliqd faciendũ ꝑ modũ debiti. ſed liberalit̃ tm̃. inq̃ntũ ſua bonitas i ope manifeſtat̃. ſed ex quo ſupponit̃ ꝙ deus aliqd velit facere ex ſuppoſitione liberalitatis ipſiꝰ. ꝑ modũ debiti cuiuſdã ſequit̃ ꝙ faciat illud ſine quo res volita eẽ non põt. ſicut ſi facere vult hoĩem ꝙ det ei rõnẽ. vbicũq3 aũt occurrit aliqd ſine q̃ aliud a deo volitũ eẽ põt. ĩ non ꝓcedit a deo ſm rõnẽ alicuiꝰ debiti ſed ſm merã liberalitatẽ. ꝑfectio aũt grẽ ꝛ glorie ſũt hec bona ꝙ ſine eis nã eſſe põt. excedunt eñ nãlis virtutis limites. vñ ꝙ deꝰ velit alicui dare grãm ꝛ gloriã. hoc ex mera liberalitate ꝓcedit. in his aũt q̃ tm̃ ex liberalitate ꝓcedũt. cã volendi ẽ ipſa ſuperhabũdans affectio volentis ad finẽ in q̃ attendit̃ ꝑfectio bonitatis ipſiꝰ. vñ cã pdeſtinatiõis nihil aliud ẽ q̃ bonitas dei. ꝛ mõ p̃dicto põt ſolui q̃dã cõtrouerſia q̃ int̃ quoſdã verſabat̃ qbuſdã dicentibꝰ oĩa a deo ſm ſimplicẽ volũtatẽ ꝓcedere. qbuſdã vo aſſerentibus oĩa ꝓcedere ſm debitũ a deo. quarũ opinionũ vtraq3 falſa ẽ. prima tollit neceſſariũ ordinẽ q eſt int̃ diuinos effectꝰ ad inuicẽ. 2ᵃ vo ponit oĩa ꝓcedere ſm neccitatẽ nãe. media aũt via ẽ eligenda: ut ponamꝰ ea q̃ ſũt a deo pmo volita ꝓcedere ab ipſo ſm ſimplicẽ volũtatẽ. ea vo q̃ ad hoc reqrunt̃ ꝓcedere ſm debitum. ex ſuppoſitiõe tñ ꝙ debitũ non oſtẽdit deũ eſſe debitorẽ rebꝰ ſed ſue volũtati ad cuiꝰ repletionẽ debet̃ illud qḋ dicit̃ ꝓcedere ſm debitũ ab ipſo. hec ille. Et ad 9ᵐ dic. Electio dei q̃ vnũ eligit ꝛ aliũ reprobat rõnabilis ẽ. nec tñ oportet ꝙ rõ electiõis ſit meritũ. ſ3 electiõis rõ ẽ diuina bonitas. rõ aũt reprobationis in hoĩbꝰ ẽ peccatũ originale. ut dicit Augꝰ. uel etiã fuit hoc qḋ eſt nõ habere debitũ ad ĩ ꝙ eis grã cõferat̃. rationabiliter eñ poſſum velle me dare aliquid alicui qḋ ſibi nõ debet̃. hec ille. ¶ 7ᵃ ꝯ̃ eſt ꝙ ex diuina bonitate põt ſumi rõ pdeſtinatiõis aliq̃ꝝ ꝛ reprobatiõis aliorũ. ꝛ ſola diuina volũtas eſt ratio ꝙ iſtos reprobet ꝛ illos eligat in gloriã. Iſtã ꝓbat ſcũs Tho. pma pte ſũdẽ ad 3ᵐ dicens. Ex bonitate diuina rõ ſumi põt pdeſtinatiõis aliq̃ꝝ ꝛ reprobatiõis alioꝝ. ſic eñ dicit̃ deꝰ oĩa ꝓpter ſuã bonitatẽ feciſſe ut in rebꝰ diuina bonitas repñtet̃. necẽ eſt aũt ꝙ diuina bonitas q̃ in ſe vna ꝛ ſimplex eſt multiformit̃ repñtet̃ in rebꝰ ꝓpter hoc ꝙ res ad ſimplicitatẽ diuinã attingere nõ pñt. ꝛ inde eſt ꝙ ad complectionẽ vniuerſi reqrunt̃ diuerſi gradꝰ rerũ. quaꝝ q̃dã altũ quedã infimũ locũ tenẽt in vniuerſo. ꝛ ut multiformitas graduũ conſeruet̃ in rebꝰ deꝰ pmittit aliqua mala fieri ne multa bona impedian̄t. ſic igit̃ conſideremꝰ totũ humanũ genꝰ ſicut totam rerũ vniuerſitatẽ. voluit ĝ deꝰ in hoĩbꝰ q̃ntũ ad aliq̃s quos pdeſtinauit ſuã bonitatẽ repñtare ꝑ modum miſericordie parcendo. ꝛ q̃ntũ ad alios q̃s reprobat ꝑ modũ iuſticie puniendo. ꝛ hec ẽ ratio q̃re quoſdã eligit ꝛ quoſdã reprobat. ꝛ hãc cãm aſſignat apl's Ro. 9°. dicẽs. Uolens deꝰ oſtẽdere iram id eſt vindictã iuſticie. ꝛ notã facere potentiã ſuã: ſuſtinuit id eſt pmiſit in multa patiẽtia vaſa ire apta in interitum ut oſtenderet diuitias glorie ſue in vaſa miſericordie q̃ pparauit in gloriam. Et ad Titũ 2°. dicit. In magna domo non ſolũ ſũt vaſa aurea ꝛ argentea ſed lutea ꝛ fictilia. ꝛ quedã qdem in honorẽ q̃dã in contumeliã. S3 q̃re hos elegit in gloriã ꝛ illos reprobauit. non habet rationẽ niſi diuinã volũtatẽ. vñ Augꝰ dicit ſuper Ioh. Quare hunc trahat ꝛ illũ non trahat noli velle diiudicare ſi non vis errare. ſicut etiã in rebꝰ nãlibus põt ratio aſſignari cũ pma mã in ſe ſit tota vniformis quare vna pars eiꝰ ẽ ſub forma ignis ꝛ alia ſub forma terre a deo i pncipio condita ut ſc3 ſit diuerſitas ſpecierũ in rebꝰ nãlibus. q̃re aũt hec pars mãe ẽ ſub illa forma ꝛ illa ſub alia dependet ex ſimplici voluntate diuina. ꝛ ſimiliter ex volũtate artificis depẽdet ꝙ hic lapis ſit in iſta pte parietis. ꝛ ille i alia. q̃uis ratio artis habeat ꝙ aliq̃ ſint in hac ꝛ aliq̃ in illa. nec tñ ꝓpter hoc ẽ iniqtas apud deũ ſi ineq̃lia nõ ineq̃libꝰ pparat. ĩ vo eẽt ꝯ̃ rationẽ iuſticie ſi pdeſtinationis effectꝰ ex debito redderet̃ ꝛ non daret̃ ex grã. in his eñ q̃ grã dantur põt aliq̃s pro libito ſuo dare cui vult plus uel minꝰ dũmodo nulli ſubtrahat debitũ abſq3 piudicio iuſticie. ꝛ hoc ẽ qḋ dic̃ paterfamilias Math. 20. Tolle quod tuũ ẽ ꝛ vade: an non licet mihi quod volo facere? Et hoc de primo articulo.

Quantũ ad ſecundũ articulũ arguitur cõtra ꝯ̃nes. Et quidẽ ꝯ̃ primã partẽ ꝯ̃nis 7ᵉ arguit Aureolꝰ in q̃ dicit̃ ꝙ gnãlis cã q̃re deus aliq̃s pdeſtinat ꝛ alios reprobat eſt ut appareat miſericordia in electis. ꝛ iuſticia in reprobis. Primo ſic. Illud non debet poni ꝓpter relucẽtiã diuine miſericordie uel iuſticie ſine q̃ iſta ꝛ illa manifeſtat̃ ꝛ lucet. ſed dato ꝙ nullꝰ eẽt damnatꝰ adhuc miſericordia ꝛ iuſticia diuina ſufficient̃ relucerent. nam in gloria electorũ vtrũq3 relucet. miſericordia quidẽ quia ſcriptũ ẽ: Scḋm ſuã miſericordiã ſaluos nos fecit. ad Titũ 3°. Iuſticia vo. q: ad Timoth. 4° dicit apl's ꝙ repoſita ẽ ſibi corona iuſticie quã reddet illi dñs in illa die iuſtus iudex. igit̃ relucẽtia illaꝝ non videtur eſſe cã ꝙ aliq̃ ſint reprobati ꝛ alij electi. ¶ 2°. Nullũ ꝑ ſe intentũ põt eſſe cã ꝙ aliqd fiat in vniuerſo qḋ tñ ꝑ accñs intendit̃ tñ. omne eñ qḋ fit ꝓpt̃ illud quod eſt ꝑ ſe intentũ oportet ꝙ intẽdat̃ ꝑ ſe ꝛ non ꝑ accñs. ſed q: dei miſericordia ꝛ iuſticia ꝛ cetere diuine ꝑfectiões ẽ intentũ ꝑ ſe. reprobatio aũt maloꝝ ẽ intẽta ꝑ accñs. malũ eñ non intẽdit̃ ꝑ ſe. ꝛ de malo culpe vtrũq3 manifeſtũ ẽ. malũ aũt pene ſupponit malũ culpe pcedere. ꝛ ideirco vtrũq3 ꝑ accñs eſt intentũ. ĩ relucentia diuine iuſticie nõ eſt cã ꝙ aliq̃s reprobet̃. ¶ 3°. Sicut non ſũt faciẽda a nobis mala ut eueniant bo-

na s͠m ap͞lm ad Ro.3°. sic nec a deo. sed manifestū ē q͞ reprobatio maloꝝ si esset absq͞ oi cā. malū esset. ḡ deus non reprobat ꝓpter hoc solū ut appareret sua iusticia. ¶ 4° aut intendis ꝑ illud dictū q͞ reprobatio inq͞ñi respicit maliciā sit a deo ꝓpter relucentiā sue iusticie. aut inq͞ñtū respicit penā eternā supposita malicia ꝛ pctō. Sed non pōt dari p͞mū. tū qꝛ deus intenderet ꝑ se pctm̄. tū qꝛ actor esset ꝛ causa pcti. ꝛ ꝑ ꝯñs non deberet pctōrib⁹ imputari. Nec pōt dari 2m. licꝫ enī supposito pctō elucescat iusticia punitiua. nihilominus supponit pctm̄. ꝛ ita causa reprobatiōis p͞ncipaliter erit pctm̄ ꝛ non relucentia diuine iusticie cuius oppositū isti dicūt. ¶ 5°. Justicia punitiua in h͞ differt ab aliis spēbus iusticie q͞ non pōt eē ꝑ se intenta. nullus enī ꝑ se penā intēdit q iustus sit. sed tm̄ ex supposītiōe p͞existēte punibili culpa. sec⁹ āt de iusticia distributiua. ḡ nulla necessitas ē q͞ aliqd fiat i vniuerso ut iusticia punitiua elucescat. sed manifestū ē q͞ iusticia dei q̄ manifestat͞ in reprobatis ē punitiua ꝛ vindicatiua. ḡ reprobis non pōt eē finalis ꝛ vltimata manifestatio talis iusticie. imo illa supponit aliā si pctm̄ p͞cessisset ꝛ culpa. hec ille. ¶ 2° arguit ꝯ 2am partē que ponit q͞ non ē alia cā in speciali quare iste sit probatus ꝛ ille p͞destinat⁹ nisi simplex dei volūtas. ꝛ q͞ hoc est ꝑ libito ei⁹. ꝑmo sic. Omnis q ꝑ libito volūtatis aliquē affligit ꝛ punit ꝛ in pctm̄ labi ꝑmittit ad solū hoc ut puniat ꝛ affligat crudelis ē ꝛ iniust⁹. delectat͞ enī ꝑ se in penis. sed si ꝑ libito volūtatis de⁹ aliquē reprobaret. sequit͞ q͞ delectaret͞ ꝑ se in pena. ꝛ ꝑ suo libito vellet affligere ꝛ punire. ꝛ ad hunc finē ꝑmitteret de hoib⁹ q͞ peccarēt ut saturaret͞ penis eoꝝ. igit͞ deus erit crudelis ꝛ iniust⁹. ꝛ cū h͞ absonū sit: magꝭ absonū fit dicere q͞ aliquem reprobaret ꝑ libito volūtatis. ¶ 2° ad idē. Licꝫ in carentib⁹ sensu ꝛ experientia mali possit artifex disponere ꝑ libito volūtatis absq͞ nota crudelitatis ꝛ iniusticie. utpote edificator potest ponere lapides inferi⁹ illum ꝛ superi⁹ illū in loco magis honorabili uel min⁹ absq͞ nota iniurie. ꝛ similiter figulus ex eadē massa possit facere vas in honorē ꝛ vas in ꝯtumeliā absq͞ h͞ q͞ isti iniuriet͞. ꝛ similiter de⁹ absq͞ iīuria pōt ponere vnam partē māe sub forma ignis. ꝛ aliā sub forma terre. nihilomin⁹ in habētibus experientiā mali ꝛ boni. honoris ꝛ ꝯtumelie illud fieri nō pōt absq͞ iīuria. debitum enī nāe ē ut fiat sub ꝑfectione q̄ ē apta nata sibi inesse. ꝛ iō non ē absq͞ iniuria facere hoiem in sempit͞na tristicia ꝛ miseria absq͞ demerito ei⁹ ꝑ solo libito volūtatis. sed sic eēt in ꝓposito s͞m istū modū dicendi. ḡ non est verꝫ q͞ deus sic reprobet ꝛ eligat ꝑ libito volūtatis. Et si dicat͞ q͞ ap͞ls vtit͞ exēplo de figulo. nō valet vtiq͞. qꝛ loq͞t͞ de massa ꝑ pctm̄ originale. q̄ supposito nulli iīuriat si eo non redēpto ab originali aliū misericordit͞ purget ꝛ redimat. nec ꝓpt͞ hoc sequit͞ q͞ reprobet absq͞ culpa pro libito volūtatis sicut fingunt positores predicti. ¶ 3°. Licꝫ in gratuitis possit tribuere pl⁹ uel min⁹ cui vult retributor iusticie absq͞ vllo p͞iudicio iusticie. nō tm̄ ē verū q͞ possit cui vult penam infligere absq͞ culpa sine iīuria. ꝛ sic itelligit͞ verbū patrisfamilias: an non licet mihi qd͞ volo facere? ꝛc̄. plus. s. ul' min⁹ cui voluero tribuendo. non aūt cui voluero penā infligendo. sed in reprobatiōe pena infligit͞. ḡ non pōt esse absq͞ iīuria q͞ fiat reprobatio absq͞ causa pro solo libito voluntatis. hec ille.

Ad primū contra p͞mā partē 7e ꝯnis negat͞ aᵒʳ nisi addatur q͞ sine illo eque bene ꝛ tot modis diuina misericordia ꝛ iusticia reluceret. ꝛ ꝯcessa maiore cū illo addito negat͞ hᵒʳ. si enī null⁹ dānaret͞ nō reluceret in vniuerso iusticia punitiua eternaliter. sicᵗ mō relucet. licꝫ in saluandis reluceret iusticia p͞miatiua. ¶ Ad 2m negat͞ hᵒʳ. non enī reprobatio ē mala aut ꝑ acciñs intēta imo ꝑ se. ꝑsciēs enī deus quoꝝdā pctā q̄ ab ipso nullo mō sūt intēta proposuit eos non liberare in p͞senti. imo deserere ꝛ in futuro punire: quod est reprobare. ¶ Ad 3m dico q͞ s͞m sanctū Tho. de veritate. q. 5. arti 4°. ad 10m. facere malū ꝓpter bonū in hoīe reprehensibile est. nec deo pōt attribui. sed ordinare malū i bonum hoc non ꝯtrariat͞ bonitati. ꝛ ideo ꝑmittere malum ꝓpter aliqd͞ bonū inde eliciendū. deo attribuit͞. hec ille. Dico ḡ q͞ de⁹ reprobando aliq̄s ut sua iusticia reluceat non facit malū ut eueniat bonū. sed ꝓponit ꝑmittere mala ut aliq͞ bona inde eliciant͞. reprobare enī nō est facere malū. nec reprobatio ē mala. imo sūme bona. s͞m enī q͞ dicit scꝰs Tho. de veritate vbi ꝯ ad 4m. quilibet prudens sustinet aliqd͞ puū malū ne impediat͞ magnū bonū. qd͞libet aūt ꝑticulare bonū ē paruū respectu alicui⁹ nāe vlis. Simili͞ p͞ma pte. q. 22. arti. 2°. ad 2m dicit. Aliter ē de eo q habet curā alicuius particularis ꝛ de ꝓuisore vli. prouisor enī particularis excludit defectū ab eo quod eius cure subditur quātum pōt. sed ꝓuisor vlis ꝑmittit aliquē defectū in aliquo ꝑticulari accidere ne impediat͞ bonū toti⁹. vñ corruptiōes ꝛ defect⁹ dicūt͞ eē ꝯ nām particularē. sed tñ sūt de intētiōe vlis inq͞ñtū defect⁹ vni cedit in bonū alteri⁹ uel etiā totius vniuersi. hec ille. Ex quo patet q͞ reprobare aliq̄s sine alia cā q͞ꝫ ponit͞ in ꝯne nō est malū sed ꝑtinet ad optimū ꝓuisorē. cū enī bonū vniuersi sit post diuīā bonitatē optimū bonū ideo cū bonū ei⁹ qd͞ ꝯsistit in multiplicitate ꝛ varietate graduū bonitatis īpediret͞ si null⁹ ꝑmitteret͞ cadere in pctm̄. aut si null⁹ eternaliter puniret͞. ideo bonū ē talia ꝑmittere ꝓpter bonū vniuersi: q͞uis cedat in malū aliquoꝝ particulariū vniuersi. quoꝝ bonis p͞ponderat bonū vniuersi. vñ scꝰs Tho. de veritate vbi ꝯ. arti. 5°. ad 3m dicit. Deus plus amat quod ē magis bonum. ꝛ ideo magis vult presentiam magis boni q͞ꝫ absentiā minus mali. quia ꝛ absentia mali qd͞dā bonū est. ꝛ ideo ad hoc q͞ aliqua bona maiora eliciant͞ ꝑmittit aliquos etiā in mala culpe cadere. que maxime s͞m genus sunt odibilia: q͞uis vnū eoꝝ sit magis odibile alio. hec ille. ¶ Ad 4m dico q͞ reprobatio inq͞ñtum respicit punitionē est ꝓpter relucentiā iusticie ꝛ inq͞ñtū respicit maliciā. licꝫ enī vtrūq͞ respiciat sicut ꝛ diuina ꝓuidētia. tñ aliter ꝛ aliter. ut enim dicit scꝰs Tho. vbi ꝯ. arti. 4°. Dupliciter aliquid subest prouidentie. Uno modo sicut illud ad qd͞ aliquid ordinat͞.

alio modo sicut illud qd̃ ad aliud ordinatur. in ordine
aũt eoꝝ q̃ sũt ad finẽ oia intermedia sũt finis ⁊ ad fi-
nem. ut dicit̃ 2° physicoꝝ. et 5° metaphisice. ⁊ iõ quic-
quid est in recto ordine ꝓuidentie cadit sub ꝓuidẽtia
non solũ sicut ordinatũ ad aliud. sed sicut illud ad qd̃
aliud ordinat̃. sed illud quod exit a recto ordine ca-
dit sub ꝓuidentia solum ſm ꝙ ordinat̃ ad aliud. non
ſm ꝙ ordinatur ad ipsum. sicut actus virtutis gene-
ratiue qua hõ generat hoiem ꝑfectũ in nã est ordina-
tus a deo ad aliqd aliud scʒ ad formam humanã. ⁊ ad
illũ ordinat̃ aliquid scʒ vis generatiua. sed act° defi-
ciens quo interdũ monstra generãt̃ in nã ordinatur
quidẽ a deo ad aliquã vtilitatẽ. sed ad hoc nihil aliud
ordinat̃. incidit eñi ex defectu alicui° cause. ⁊ respe-
ctu p̃mi est ꝓuidentia approbatiõis. respectu secun-
di est ꝓuidentia concessiõis. quos duos modos ꝓui-
dentie Damas. ponit lib° 2°. hec ille. Dico igit̃ ꝙ cum
reprobatio sit pars ꝓuidentie. ut dicit ibidẽ p̃ma pte
q. 23. arti. 3°. ipsa respicit maliciã primo mõ ⁊ penã 2°
modo. ⁊ respiciendo vtrũqʒ est ꝓpter relucentiã iu-
sticie. Illa ãt que iste obijcit friuola sũt. nõ eñi sequit̃
ꝙ si reprobatio respicit maliciã ꝓpter relucentiã iu-
sticie ꝙ de° sit cã malicie uel actor pcti. qꝛ ſm ꝙ dicit̃
de veritate vbi s̃ ad p̃mũ. Non oẽ qd̃ ꝓuidet̃ a deo
fit a deo aliquo modo. nisi intelligatur de ꝓuidentia
approbationis. malum aũt non cadit sub ꝓuidentia
approbatiõis sed concessiõis tm̃. ¶ Ad 5m negat̃ hor.
dico eñi ꝙ quelibet species iusticie est ꝓpter se appe-
tenda siue punitiua siue distributiua uel cõmutatiua
Et cũ arguit̃ ꝙ null° appetit penã ꝓpter se ⁊c̃. dico
ꝙ pena non ẽ idem qd̃ iusticia punitiua. ⁊ iõ probatio
nihil valet. dico tñ ꝙ ſm scm̃ Tho. 4°. sen. dis. 50. q.
2. arti. 4°. q̃stiũcula 3a. Letari de malo alteri° in q̃tũ
hꝫ ptinet ad odiũ. non aũt letari de malo alteri° rõne
alicui° adiũcti. ⁊ iõ de° licʒ non delectet̃ in penis in-
q̃tũ hꝫ. tñ delectat̃ in eis inq̃tũ sũt ꝑ suã iusticiã or-
dinate. hec ille. Patet g̃ ꝙ pena alteri° non ꝓpter se
appetenda ẽ. sed ꝓpter ordinẽ iusticie in ea relucẽtẽ.
ipsa aũt iusticia punitiua ẽ ꝓpter se appetẽda. ¶ Ad
p̃mã ꝯ 2am partẽ ꝯnis dicit̃ negando minorẽ. nõ eñi
sequit̃ ꝙ si deus ꝓ libito volũtatis aliquẽ reprobat
ꝙ ipse ꝑ se delectet̃ i pena. nec ꝙ velit saturari penis
damnatoꝝ. nõ eñi intendit penã ꝑ se aut afflictionem
miseroꝝ. sed ordinationẽ iusticie qua culpa ordinat̃ i
penã ⁊ pena in relucentiã diuine iusticie. ⁊ illa relucẽ-
tia in diuinã bonitatẽ. vñ istud argumentũ faciliť sol-
uitur ex p̃dictis ⁊c̃. ¶ Ad 2m dico ꝙ tam in habentib°
experiẽtiã boni ⁊ mali honoris ⁊ contumelie q̃ʒ in nõ
habentib° artifex illoꝝ potest sine nota crudelitatis
aut iiurie negare artificiato illud qd̃ limites artifici-
ati excedit. ⁊ illi tribuere qd̃ artificiato debet̃ ſm suã
naturã. uel ſm suas dispositiones. ⁊ ideo qꝛ gratia ⁊
gloria excedũt limites nature humane uel angelice.
nature aũt peccãti debet̃ pena. ideo de° eternaliter
p̃sciens quorũdã pctã quoꝝ ipse causa nõ erat futu-
rus. sed peccantiũ iniqua volũtas: potuit sine q̃cũqʒ
nota crudelitatis aut iniusticie ꝓponere se non daturũ
eis gloriã qua finaliť a pctõ liberarẽt̃. sed penã qua
culpe eoꝝ ordinarẽt̃. ⁊ hoc fecit eos reprobãdo. ⁊ iõ
illa que arguens ibi narrat falsa sũt. primũ scʒ ꝙ ali-
quod debitũ nãe reprobatoꝝ illis subtrahat̃ si intel-
ligit de donis gratuitis. non eñi debet̃ nãe. si aũt intel-
ligat de alijs ꝑfectiõib° puta felicitate quã hũana nã
põt nãliter adipisci. dico ꝙ deus nõ subtrahit eã ali-
cui sine suo demerito. 2m falsũ qd̃ ibi supponit est ꝙ
scʒ deus ꝓ libito volũtatis sine causa ex parte repro-
bati ponat eũ in sũma tristicia ⁊ pena. hoc eñi non di-
cimus nos sicut ipse imponit. nã licʒ reprobatio sit cã
effectiua derelictiõis a deo in p̃senti ⁊ pene in futuro
tñ illi° pene culpa creature ẽ cã meritoria sicut ⁊ de-
relictiõis a deo i p̃senti. ⁊ iõ nõ seq̃t̃ ꝙ si reprobatiõis
nulla sit cã alia a dei volũtate ꝙ deus ꝓ solo libito fa-
cultatis absqʒ demerito hoĩs ponat eũ in eterna mi-
seria. dictum eñi est p̃us ꝙ licʒ nulla cã reprobatiõis
habeat cãm ex pte reprobati. tñ effect° reprobatiõis
habet cãm ex pte reprobati scʒ culpã q̃ non ẽ effect°
reprobatiõis. sed ẽ cã effect° reprobatiõis meritoria
cui° reprobatio est effectiua. Ad illud qd̃ dicit de ex-
emplo dato de figulo. dico ꝙ apl̃s vtit̃ illo exemplo
ad sensũ ad quẽ scũs Tho. loquit̃. ⁊ nõ cum illa p̃sup-
positiõe originalis pcti. licʒ enim supposita massa ori-
ginali pctõ corrupta nulla fiat iniuria si vn° hõ libe-
ratur ⁊ alius nõ. sicut dicit arguẽs. tamen illa massa
nõ supposita: adhuc vnũ ꝓ libito reprobaret ⁊ alium
nõ. Quero eñi a sic dicẽte: vnde ẽ ꝙ vnã aiam ponat
in tali massa infecta sicut fecit de aia Iude. ⁊ aliã non
ponat sicut fecit de aia christi. ⁊ certe nõ poterit rõnẽ
reddere nisi diuine libitũ volũtatis. Dicat igit̃ siliť de
hoĩb° ꝙ ex sola diuina volũtate ẽ ꝙ iste sit vas mise-
ricordie. alius aũt vas ire. id est reprobatum. nos vas
culpe. h̃ enim nõ est a deo volitũ sed ꝑmissũ. ¶ Ad 3m
dicit̃ ꝙ falsũ supponit scʒ ꝙ nos dicam° deũ infligere
re alicui penã sine illi° demerito. nõ eñi reprobare est
penã dare. sʒ ẽ ꝓponere debitã penã reddere ut ex-
positũ ẽ ad 2m. non tñ fiat vis in hoc ꝙ dico reproba-
tionẽ uel p̃destinationẽ eẽ ꝓpositũ aut actũ volũta-
tis. hoc eñi nõ est veꝝ si sit p̃dicatio ꝑ concomitantiã
uel conclusionẽ. ut s̃ dictũ fuit. ¶ Ad argumentũ in
pede questionis factum responsum est in fine proba-
tionis 7e ꝯnis. Et hec dicta de presenti questione suf-
ficiant.

Circa quadragesi-
mam secundã distinctionẽ querit̃:
Utrũ i deo sit oĩpotẽtia. Et arguit̃
ꝙ nõ. In deo nõ ẽ potẽtia. igit̃ nec
oĩpotẽtia. añs patet. quia sicut se
habet mã prima ad actũ. ita de° qui est p̃mũ agẽs ad
potentiã. sed mã ſm se cõsiderata ẽ absqʒ omni actu.
igitur ⁊ deus absqʒ omnipotentia. In oppositum ar-
guit̃ per illud Luc. I. p̃. Nõ erit impossibile apud deũ
oẽ verbũ. Et alibi scʒ in cantico filioꝝ isrl̃. Dominus
quasi vir pugnator: omnipotens nomen eius. In hac
questione erũt duo articuli. In p̃mo ponẽt̃ ꝯnes. In
2° mouebũt̃ obiectiões. ¶ Circa igit̃ ad p̃mũ sit pri-
ma ꝯ ꝙ licʒ in deo non sit potentia passiua. sunt ta-

men ꝙ in eo est maxime potentia actiua. Istam ꝯnē ꝓbat de potentia dei.q.i arti.p̄.dicens. Potentia di-cit̄ ab actu.actus aūt ē duplex.scȝ prim⁹ qui ē forma et z⁹ qui est opatio.⁊ sic videt̄ ex coi hoīuȝ intellectu ꝙ nomē actus p̄mo fuit attributū opationi.sic enim q̄si oēs intelligūt actū.z⁹ aūt exinde fuit trāslatū ad formā inq̄tū forma ē p̄ncipiū opationis ⁊ finis. Vn̄ similiter duplex ē potētia.vna actiua cui correspon-det act⁹ qui ē opatio.⁊ huic p̄mo videt̄ nomē potētie fuisse attributū.alia ē potētia passiua cui correspon-det actus p̄mus q est forma.ad quā sīliter secūdario nomē potētie videt̄ fuisse deuolutum.sicut aūt nihil patit̄ nisi rōne potētie passiue.ita nihil agit nisi ratiōe actus p̄mi q ē forma.dictū ē eni ꝙ ad ipsū p̄mo nomē actus ex actiōe deuenit.deo aūt cōuenit eē actū pu-rum ⁊ p̄mū.vn̄ ipsi cōuenit maxime agere ⁊ suā sīlitu-dinem in alia ꝓfundere.⁊ iō ei maxime cōuenit potē-tia actiua.nam potētia actiua dicit̄ s̄m ꝙ ē principiū actiōis.Sed sciendū ꝙ intellect⁹ nr̄ deū exp̄mere ni-titur sicut aliqd perfectissimū.⁊ q2 in ipsum deuenire nō pōt nisi ex effectuū sīlitudine.nec in creaturis in-uenit aliqd sūme pfectū qd̄ oīo imperfectiōe careat.iō ex diuersis pfectionib⁹ in creaturis reptis ipsū nitit̄ desig̃re.q̄uis cuilibet illaꝝ pfectionū aliqd desit.ita tn̄ ꝙ qcqd alicui istaꝝ pfectionū impfectiōis adiūgit̄ totū a deo amoueat̄. verbi grā: esse sig̃t aliqd cōple-tum ⁊ simplex ⁊ non subsistēs.sub̄a aūt sig̃t aliqd sub-sistēs sed alteri subiectū.ponim⁹ g̃ in deo sub̄am ⁊ eē. sed sub̄am rōne subsistētie.non rōne substādi.esse. v̄o rōne simplicitatis ⁊ cōplemēti.non rōne inherētie q̄ alteri inheret.⁊ sīliter attribuim⁹ deo opationē ratio-ne vltimi cōplementi.nō rōne ei⁹ ꝙ opatio trāsit.po-tentiā v̄o attribuim⁹ rōne eius ꝙ pmanet ⁊ ꝙ ē p̄nci-piū effectus ⁊ non rōne eius ꝙ p operationē cōplet̄ hec ille. Et ad 6ᵐ ponit ꝙ potētia passiua nullo mō ē in deo. Itē p̄ma parte.q.25.arti.p̄ dicit. Duplex e po-tentia.s.passiua q̄ nullo mō ē in deo.⁊ actiua quā oȝ i deo sūme ponere.manifestū ē eni ꝙ vnūquodq3 s̄m ꝙ est in actu ⁊ pfectū.s̄m h̄ est p̄ncipiū actiuū alicui⁹. patit̄ aūt vnūquodq3 s̄m ꝙ est deficiēs ⁊ impfectū. ostensū ē aūt sup̄ ꝙ de⁹ ē actus pur⁹ ⁊ simplex ⁊ vni-uersaliter perfect⁹ nec in eo aliq̄ imperfectio h3 locū vn̄ sibi maxime cōpetit eē p̄ncipiū actiuū ⁊ nullo mō pati.rō āt actiu p̄ncipij cōpetit actiue potētie.nā po-tētia actiua ē p̄ncipiū agendi in aliud.potētia v̄o pas-siua ē p̄ncipiū patiēdi ab alio.ut p̄hus dicit 5° meᵗᵉ. Relinq̄t̄ g̃ ꝙ i deo sit maxime potētia actiua.hec ille ¶ z^a ꝯ est ꝙ diua potentia nō est aliud ab ei⁹ sub̄a s̄m rem sed solū s̄m rōnē. Istam ponit z° ꝯ gentiles.ca°. 8°.cui⁹ p̄mā ptē ꝓbat sic. Potētia actiua cōpetit ali-cui s̄m ꝙ est act⁹.de⁹ aūt ē actus ipse.non aūt est ens actu p aliquē actū q non sit qd̄ est ipse: cū in eo nulla sit potētialitas.ut in p̄mo lib° ostensū est.g̃ ipse ē sua potētia. z° sic. In reb⁹ q2 potentie non sūt eaꝝ sub̄e ipse potētie sūt accidētia.vn̄ potentia nālis in z^a spē q̄litatis ponit̄.in deo aūt non pōt esse aliqd̄ accidens g̃ deus ē sua potētia. 3° sic. Omne qd̄ ē per aliud re-ducit̄ ad illud qd̄ ē per se sicut ad p̄mū.alia v̄o agen-tia reducūt̄ in deū sicut in p̄mū agens.est igit̄ agens p se.qd̄ aūt p se agit per suā eēntiā agit.id aūt quo qs agit est ei⁹ actiua potentia.ipsa igit̄ dei essentia eius est actiua potentia.¶ 4° Potentia actiua ad perfe-ctionem rei ptinet.oīs autē diua perfectio in ipso suo eē cōtinet̄.diua igit̄ potētia nō ē aliud ab ipso eē ei⁹. deus aūt ē suū eē.igit̄ ē sua potētia.hec ille. Ex qbus p3 quō potētia dei ē s̄m rem ei⁹ sub̄a. Quō aūt distin-guantur s̄m rationem ostendit.q.i.de potentia dei. arti.p̄.ad 9ᵐ. Essentia diua inq̄t sufficit ad h̄ ꝙ per eā de⁹ agat.nec tn̄ supfluit potētia.q2 potētia nō intelli-git̄ q̄si quedā res addita sup eēntiā.sed supaddit s̄m intellectū solā relationē p̄ncipij.ipsa eni eēntia ex h̄ ꝙ ē p̄ncipiū agēdi habet rōnē potētie.hec ille. Et ad 10ᵐ dicit. Relatiōi p̄ncipij quā addit potētia sup eēn-tiā correspondet in re aliqd non imediate tn̄ sed me-diate.intellect⁹ eni nr̄ intelligit creaturā cū aliq̄ rela-tione ⁊ dependentia ad creatorē.⁊ ex hoc ipso q2 non pōt intelligere aliqd relatū alteri nisi ecōuerso intelli-gat relationē ex opposito.iō intelligit in deo quandā relationē p̄ncipij que cōsequit̄ modū intelligēdi.⁊ sic refert̄ ad rē mediate.hec ille. Idem ponit p̄ sen. vbi s̄ ad zᵐ.dicēs ꝙ potētia importat rōnē p̄ncipij actiōis. vn̄ qcqd sit illud qd̄ est p̄ncipiū agendi potētia dicit̄. sicut ⁊ calor ⁊ frig⁹ ⁊ h⁹.⁊ sic ipsa eēntia diua s̄m ꝙ ē p̄ncipiū opationis potētia vocat̄.non ꝙ potentia sit aliud a potētia in deo.hec ille. Itē p̄ma pte vbi s̄ ad 4ᵐ dicit. Potentia nō ponit̄ in deo ut aliqd differēs a scia ⁊ volūtate.sed solū s̄m rōnē inq̄tū potētia im-portat rōnē p̄ncipij exequentis illud qd̄ volūtas im-perat.⁊ ad qd̄ scia dirigit: q̄ tn̄ tria s̄m idē re cōueni-unt deo. Itē.q.19.arti.4°.ad 4ᵐ. Vni⁹ ⁊ eiusdē effe-ctus etiā in nobis cā est scia ut dirigēs q̄ concipit̄ for-ma opatiōis volūtas ut imperās.q2 forma ut ē in in-tellectu tn̄ nō determinat ad hoc ꝙ sit in effectu uel non sit nisi p volūtatē.vn̄ intellect⁹ speculatiu⁹ nihil dicit de operando.sed potētia ē cā ut exequēs.q2 no-minat imediatū p̄ncipiū opationis.sed hec oīa in deo vnū sūt.hec ille. Sciendū aūt ꝙ potētia non sig̃t ipsā relationē p̄ncipij solū.alioqn esset in genere relatio-nis.sed sig̃t illud qd̄ est p̄ncipiū non quidē sicut agēs dicit̄ p̄ncipiū.sed sicut illud quo agēs agit.s̄m ꝙ ipse ponit p̄ma pte.q.41.arti.5°.ad p̄mū. Et in responsiōe p̄ncipali. ¶ 3^a ꝯ ꝙ potentia diua non est principiū s̄m rem diue actiōis.sed solū s̄m rōnē q̄uis sit principiū s̄m rem illius quod ꝓducit̄ per actionē. Istam ꝯnem ꝓbat ipse z° contra gentiles.ca° 9°. q̄tū ad illā partē ꝙ potētia diuina nō principiet realiter diuinā actio-nem ex isto medio.quia sūt idem realiter.qd̄ sic ꝓbat Que inquit vni ⁊ eidē sūt eadē:sibi inuicē sunt eadem diuina aūt potentia est eius substantia.ut ostensū est. similiter eius actio est eius substantia.ut in primo lib° ostensum est de intellectuali operatione.eadem eni ratio in alijs competit.igitur in deo non est aliud po-tētia ⁊ aliud actio. Item actio alicuius rei est quoddā complementū potentie eius.compat̄ eni ad potētiā sicut actus z° ad p̄mū.diuina igit̄ potentia non com-pletur alio q̄ seipsa.cū sit ipsa dei eēntia.in deo igit̄

nõ est aliud potẽtia aliud actio. Itẽ sicut potẽtia acti/
ua ẽ aliqd agens. ita eẽntia est ens. sꝫ diua potẽtia est
ei⁹ eẽntia ut ostẽsũ ẽ. ꝙ suũ agere ẽ suũ eẽ. sed ei⁹ eẽn/
tia ẽ sua subã. igiᵗ diua actio ẽ sua subã. ⁊ simi̾ter potẽ
tia. hec ille. ¶ Sꝫ ꝙ ad alias ptes pbaᵗ ꝯ p eũdẽ ibidẽ
caᵒ. 10. Quia ꝟo ingt nihil ẽ suipsi⁹ pncipiũ cũ diuina
actio sit nõ aliud q̃ȝ ei⁹ potẽtia. manifestũ ẽ ꝙ poten/
tia non diciᵗ in deo sicut pncipiũ actiõis sed sicut pn/
cipiũ facti. ⁊ qꝛ potẽtia respectum ad alteꝝ importat
rõne pncipij. est enim potẽtia actiua pncipiũ agẽdi in
aliud. ut patet p phm. 5ᵒ metaphisice. manifestũ ẽ ꝙ
potẽtia diciᵗ in deo p respectũ ad facta ſm rei veri/
tatẽ. non p respectũ ad actionẽ. sed ſm modũ intelli/
gendi. put intellectus noster diuersis cõceptionibus
vtrũqꝫ cõsiderat scꝫ diuinã potentiã ⁊ ei⁹ actionẽ. vñ si
aliq̃ actiões deo cõueniãt q̃ nõ in aliqd factũ trãseãt
sed maneãt in agente. respectu haꝝ non diceᵗ in deo
potẽtia nisi ſm modũ intelligendi. nõ ſm rei veritatẽ.
hꝰ aũt actiões sũt intelligere ⁊ velle. potẽtia igiᵗ dei
pprie loquẽdo nõ respicit hꝰ actiões sꝫ solos effect⁹.
intellect⁹ igiᵗ ⁊ volũtas in deo nõ sũt ut potẽtie sꝫ so/
lum ut actiões. hec ille. Et de potẽtia dei vbi s̃ ad p/
mũ dicit. Potẽtia nõ solũ ẽ pncipiũ opatiõis sed etiã
effect⁹. vñ non oportet ꝙ si potẽtia poniᵗ in deo q̃ sit
effect⁹ ꝙ iõ opatiõis q̃ ẽ diua eẽntia sit pncipiũ. Uel
dicẽdũ ⁊ meli⁹ ꝙ in diuinis iueniᵗ duplex relatio. Una
realis scꝫ illa q̃ psone ad inuicẽ distinguũᵗ ut pr̃nitas
⁊ filiatio. alias psone diue nõ realiter sed rõne distin/
guerenᵗ ut Sabelli⁹ dixit. Alia rõnis tm̃ q̃ signatur cũ
diciᵗ ꝙ opatio diua ẽ ab eẽntia diua. uel ꝙ de⁹ ope/
raᵗ p eẽntiã suã. ppositiões eni quasdã habitudines
designãt. ⁊ hͦ non contingit. qꝛ cũ attribuiᵗ deo opatio
ſm suã rõnẽ q̃ reqrit aliqd pncipiũ attribuiᵗ ei etiam
relatio exẽtis uel exẽtia a pncipio. vñ ista relatio non
est nisi rõnis tm̃. est aũt de rõne opatiõis nõ de ratiõe
eẽntie. vñ licꝫ diua eẽntia non habeat aliqd pncipiũ
nec re nec rõne. tñ opatio diua hꝫ aliqd principiũ ſm
rõnẽ. hec ille. Itẽ pma pte. q. 25. arti. p. ad 3ᵐ. Dicẽdũ
ingt ꝙ potẽtia in reb⁹ creatis nõ solũ ẽ pncipiũ actio/
nis sed etiã effectus. sic igiᵗ in deo saluaᵗ rõ potẽtie
q̃tũ ad hoc ꝙ est pncipiũ effect⁹ non aũt q̃tũ ad hoc
ꝙ ẽ pncipiũ actiõis q̃ ẽ diua essentia. nisi forte ſm mo
dũ intelligẽdi. put diua eẽntia q̃ i se hꝫ simpliciᵗ qcqd
est pfectionis in reb⁹ creatis põt intelligi sub ratione
actiõis ⁊ sub rõne potẽtie. sicut intelligiᵗ etiã sub ra/
tione suppositi hñtis nãm ⁊ sub rõne nãe. hec ille. Itẽ
p sen. vbi s̃ ad 4ᵐ. Deus ingt nõ agit opatione media
que sit aliud ab eẽntia sua. sed suũ esse est suũ opari. ⁊
suũ eẽ ẽ sua eẽntia. nihilomin⁹ tñ eẽntia sua signatur ut
pncipiũ eẽndi. ⁊ eadẽ rõne potẽtia sua põt signi ut pn
cipiũ opandi ⁊ pter hͦ ut pncipiũ opati. ¶ 4ᵃ ꝯ ẽ ꝙ di/
uine potẽtie actiue nõ corrñdet aliq̃ potẽtia passi/
ua eam adequãs licꝫ mã pma multas formas possit
a deo recipe ad q̃s nõ est in potẽtia nãli. licꝫ in poten/
tia obediẽtie. Primã ptẽ hui⁹ ꝯnis pbat scũs Tho. p
sen. dis. 43. q. i. arti. p ad 3ᵐ dicẽs. Potẽtia dei actiua
nõ ẽ ppter finẽ sed finis oĩuꝫ. ⁊ q̃uis nulla potentia
passiua adequet eã. nõ tñ est frustra. qꝛ frustra est ſm
phm quod est ad finẽ quem nõ inducit. alie tñ potẽtie
actiue ⁊ passiue accedũt ad eam q̃tũ possũt. hec ille.
Et de potentia dei. q. i. arti. 2ᵒ ad pmũ. idẽ ponit. ar/
gumentũ eni erat tale ut dr̃ 2ᵒ metaphisice. Frustra
eẽt in nã aliq̃ potẽtia actiua cui nõ correspondẽt aliq̃
passiua. sed diue potẽtie infinite nõ correspõdet aliq̃
passiua i nã. igiᵗ. Et respõdet ꝙ phs loqᵗ de potẽtia
actiua nãli. res enim nãles coordinate sũt ad inuicẽ. ⁊
etiã oẽs creature. de⁹ aũt ẽ ex hũc ordinẽ. ipse eni est
ad quẽ tot⁹ hic ordo ordinaᵗ sicᵗ ad bonũ extrinsecũ
ut exercitus ad ducẽ ſm phm in xij. metaphisice. ⁊ iõ
nõ oꝫ ut ei qd est in deo aliqd in creaturis correspon/
deat. hec ille. Itẽ 2ᵒ ꝯ gentiles caᵒ. 16ᵒ. ostendit ꝙ de⁹
in agẽdo non psupponit aliqd subiectũ aut mãm aut
potentiã passiuã. arguit eni sic. Oẽ agens qd in agẽ/
do reqrit suã mãm piacẽtẽ hꝫ mãm ppportionatã sue
actiõi. ut qcqd ẽ in virtute agentis totũ sit in potentia
mãe. alias nõ posset in actũ pducere qcqd est in sua
virtute actiua. ⁊ sic frustra hr̃et virtutẽ ad illa. mã ãt
nõ hꝫ talẽ pportionẽ ad deũ. nõ eni mã ẽ potẽtia ad
quãtitatẽ quãcũqꝫ ut pꝫ p phm in 3ᵒ physicoꝝ. cũ tñ
diua potẽtia sit simpliciᵗ infinita. ut in p ostensũ ẽ. de⁹
igiᵗ non reqrit mãm piacentẽ ex q̃ de ncc̃itate agat.
Itẽ diuersaꝝ rerũ diuerse sũt mãe. nõ eni est eadem
mã spũaliũ ⁊ corporaliũ. nec corpoꝝ celestiũ ⁊ corru/
ptibiliũ. qd gdẽ et hͦ pꝫ ꝙ recipe qd ẽ pprietas mãe nõ
eiusdẽ rõnis est i pdictis. nã receptio q̃ est in spũalib⁹
est intelligibilis. sicut intellect⁹ recipit spẽs intelligibi
liũ nõ ſm eẽ mãle. corpa ꝟo celestia recipiũt innoua/
tionẽ sit⁹ nõ aũt innouationẽ essendi sicut corpa infe/
riora. nõ ẽ igiᵗ vna mã q̃ sit in potẽtia ad eẽ vle. ipse
aũt de⁹ ẽ toti⁹ eẽ actiu⁹ vliter. ipsi igiᵗ nulla mã pro/
portionaliᵗ respõdet. hec ille. Ex qb⁹ pꝫ pma ps ꝯnis
2ᵃ ꝟo probaᵗ p eũdem de potẽtia dei. q. 6. arti. p. ad
18ᵐ. argumẽtũ eni erat tale. Cũ oẽ genus p potẽtiã ⁊
actũ diuidaᵗ. ut pꝫ 3ᵒ. phyꝝ. ad potẽtiã ãt potẽtia acti
ua ptineat. ad actũ ãt actiua. oꝫ ꝙ ad illa solũ potẽtia
passiua iueniaᵗ i nã ad q̃ iueniᵗ potẽtia actiua nãlis. hͦ
eni eiusdẽ gñis. ⁊ hͦ etiã dicᵗ cõmẽtator in 10. metaphy
sice. ꝙ de⁹ nõ põt facere nisi q̃ fiunt p causas nãles in
mã creata. Et respõdet. dicẽdũ ingt ꝙ quãto aliqua
virt⁹ actiua ẽ altior tãto põt eãdẽ rem pducere i ne/
ctũ altiorẽ. vñ nã põt ex terra facere aurũ aliis ele/
mentis cõmixtis. qd ars facere non põt. ⁊ inde ꝙ res
aliq̃ ẽ in potẽtia ad diuersa ſm habitudinẽ ad diuer/
sos agẽtes. vñ nihil phibet qn nã creata sit in poten/
tia ad aliq̃ fienda p diuinã potẽtiã q̃ inferior potẽtia fa
cere nõ põt. ⁊ ista vocaᵗ potẽtia obediẽtie ſm quam
q̃libet creatura obedit creatori. hec ille. De hac potẽ/
tia obediẽtie loqᵗ. q. i. arti. 3ᵒ. ad pmũ. In creaturis in/
quit distinguiᵗ duplex potẽtia. vna nãlis ad pprias
opatiões uel mot⁹. alia obediẽtie dicit ad ea q̃ a deo
recipiũt. Itẽ p sen. dis. 42. q. 2. arti. 2ᵒ. ad 4ᵐ. De⁹ in/
quit mãe indidit duplices rõnes. s. causales uel obe/
dienᵗiales p q̃s oẽs res nate sũt obedire deo. ut fiat
ex eis qcqd ei placuerit. indidit etiã rõnes seminales
s. pncipia actiua p q̃ effect⁹ nãles exerceᵗ. ⁊ ꝯ hꝰ ali/
quãdo diciᵗ facere i miraculis q̃ facit. sed propᵗ le-

quēdo tūc etiā ꝯ eas non facit. sed ꝑter eas uel supra
eas. Sup̄ eas facit qn̄ inducit effectū i quem nā nullo
mō attingere pōt sicut formā glorie in corporib⁹ glo-
riosis. ꝑter eas facit qn̄ effectū quem nā pōt iducere
sine officio causaꝝ nālium ꝓducit. ut qn̄ aquā cōuertit
in vinū. Joh. 2°. Sed ꝯ eas nō facit. qꝛ nō facit ut cau-
sa nālis actiua manēs eadē ſm spēm habeat aliū effe-
ctū eēntialē ut ꝙ ignis manēs ignis infrigidet. sic nō
pōt facere ꝙ sit sit eadē ⁊ alia. hec ille. Idē ponit 4°
sen. dis. 43 q. 1 arti. ꝑ. q̄stiūcula 3ª. Totā ꝯnē senten-
tialiter ponit 2° ꝯ gentiles. ca° 22°. dicēs. Omni po-
tentie passiue correspōdet potētia actiua. potētia eni
ē ꝓpt̄ actū sicut mā ꝓpt̄ formā. nō pōt aūt ens in po
tentia ꝯsequi ꝙ sit in actu nisi ꝑ virtutē alicui⁹ existē-
tis in actu. ociosa igit̄ eēt potētia nisi eēt virt⁹ actiua
agētis q̄ eā in actū reducere posset. cū tn̄ nihil ociosū
sit in reb⁹ nāe. ⁊ ꝑ hūc modū videm⁹ ꝙ oīa q̄ sūt in po
tentia nāli māe generabiliū ⁊ corruptibiliū pn̄t redu-
ci in actū ꝑ virtutē actiuā q̄ est in corpe celesti qḋ est
ꝑncipiū actiuū in nā. sicut autē corpus celeste ē pmū
agēs respectu corporū inferioꝝ. ita de⁹ ē pmū agēs
respectu toti⁹ entis creati. Quicqd igit̄ est in potētia
creati entis. totum hoc deus ꝑ suā virtutē actiuā fa-
cere pōt. in potētia aūt entis creati ē oē qḋ enti crea-
to non repugnat. sicut in potētia nāe hūane sūt oīa q̄
nām humanā nō tollūt. oīa igit̄ deus facere pōt. hec
ille. Sciendū tn̄ ꝙ ꝓpt̄ ista verba non intēdit ꝙ dine
potētie actiue correspondeat aliq̄ potētia passiua eā
adequās. sed solū ꝙ oē possibile fieri de⁹ pōt facere.
ita ꝙ tanti ambit⁹ ē rō possibilis ꝙ scꝫ nō includit con
tradictionē quanti dina potentia in cui⁹ declaratio-
nem ponitur. ¶ 5ª ꝯ est. ꝙ diuina potētia est omnipo-
tentia. Istā ꝯnē ꝓbat scūs doctor 2° ꝯ gentiles. ca°.
22°. Qꝛ effect⁹ inqt nō subsistit potētie alicui⁹ agētis
pōt ex trib⁹ contingere. Uno mō ꝑ hoc ꝙ nō hꝫ cum
agēte affinitatē uel similitudinē. oē eni agēs agit sibi
sile aliq̄ mō. vn̄ virtus q̄ ē in semine hois nō pōt ꝓdu-
cere brutū uel plantā. hoiem aūt pōt q tn̄ ꝑdicta exce
dit. Alio° ꝓpt̄ excellentiā effect⁹ q transcendit ꝓpor-
tionē virtutis actiue. sicut virtus actiua corpalis nō
pōt ꝓducere subam sepatā. 3° mō ꝓpt̄ mām determi-
natā ad effectū in quā agēs agere nō possit. sicut car
pentari⁹ non pōt facere serrā. qꝛ sua arte nō pōt age-
re in ferrum ex q̄ fit serra. nullo aūt istoꝝ modoꝝ pōt
aliqs effect⁹ attrahi dine virtuti. neqꝫ ꝓpt̄ dissimilitu-
dinem effectus. aliqd enim ei dissimile eē non potest
cū oē ens inq̄ꝫtū hꝫ eē sit ei sile ut ostensū ē. nec etiam
ꝓpter effect⁹ excellētiā cū ostensū sit ꝙ de⁹ ē supra
oīa entia in bonitate ⁊ ꝑfectiōe. nec iteꝝ ꝓpt̄ defectū
māe cū ipse sit cā māe q̄ non possibilis ē causari nisi ꝑ
creationē. ipse etiā in agēdo nō reqrit mām cū nullo
ꝑexn̄te rē in esse ꝓducat. ⁊ sic ꝓpt̄ māe defectū eius
actio impediri nō pōt ab effect⁹ ꝓductiōe. restat ḡ ꝙ
dina virt⁹ nō determinet̄ ad aliquē effectū. sꝫ simplicit̄
agēs oīa pōt. qḋ est eū eē oīpotentē. Amplius. omne
agēs agit inq̄ꝫtū actu ē. ſm igit̄ modū act⁹ vniuscu-
iusqꝫ agētis ē modus sue virtutis in agēdo. hō eni ge
nerat hoiem ⁊ sol. ⁊ ignis ignē. de⁹ aūt ē act⁹ ꝑfect⁹ in

se oēs ꝑfectiōes hn̄s. igit̄ q̄cunqꝫ repugnāt rōni eius
qḋ est in actu ipossibilia sūt sibi. hꝫ aūt ē solū qḋ cōtra-
dictionē iplicat. oīa igit̄ ꝑter hꝫ pōt de⁹. Ampli⁹. omni
potētie passiue respōdet potētia actiua ⁊c̄. ut recita-
tū fuit in fine ꝓbatiōis ꝑcedētis ꝯnis. Ampli⁹. omnis
virt⁹ ꝑfecta ad illa oīa se extendit ad q̄ ꝑ se ⁊ ꝓprius
ei⁹ effect⁹ se extendere pōt. sicut edificatiua ad oīa se
extēdit si ꝑfecta sit q̄ pn̄t hr̄e rōnē dom⁹. virt⁹ aūt di-
uina ē ꝑ se cā essendi ⁊ eē ē ꝓpri⁹ ei⁹ effectus. ut ex ꝑ-
dictis pꝫ. ḡ ad oīa illa se extēdit q̄ rōni entis nō repu-
gnant. si eni tm̄ in quendā effectū posset virt⁹ ei⁹ non
eēt ꝑ se cā entis inq̄ꝫtū ens. sꝫ hui⁹ entis. rōni aūt en-
tis repugn̄t oppositū entis qḋ est nō ens. oīa igit̄ deus
pōt q̄ in se rōnē nō entis nō includūt. hec aūt sūt que
ꝯdictionē implicāt. Relinqt̄ ḡ ꝙ qcqd ꝯdictionē non
iplicat pōt de⁹ qḋ ē eū oīpotētē eē. Hec sūt rōnes ei⁹
ibidē. Qꝛ aūt esse sit ꝓprius effectus dei ꝓbat ca°. 15°.
Scdm ordinē inqt effectuū oꝫ eē ordinem causaꝝ eo
ꝙ effectus causis suis ꝓportionati sint. vn̄ oꝫ ꝙ sicut
effect⁹ ꝓprij reducūt̄ in causas ꝓpas. ita illud quod
cōe ē in effectib⁹ ꝓprijs reducat̄ in aliquā cām cōem
sicut supra ꝑticulares causas hui⁹ uel illi⁹ ē sol vlis cā
gn̄atiōis. ⁊ rex ē vlis cā regiminis in regno supra ꝑpo
sitos regni. ⁊ etiā vrbiū singulariū. oīb⁹ aūt cōe ē eē.
oꝫ igit̄ ꝙ supra oēs causas sit aliq̄ cā cui⁹ sit dare esse.
pma aūt cā deus ē. ut s̄ ostensū est scꝫ ca° 6°. ḡ oꝫ oīa
q̄ sūt a deo eē. ⁊ ꝙ eē sit ꝓpri⁹ effect⁹ dei. ¶ 6ª ꝯ est ꝙ
de⁹ dicit̄ oīpotēs. qꝛ pōt oē possibile absolutū. Istam
ponit scūs Tho. pma pte. q. 25. arti. 3°. dicens. Coīter
inqt oēs cōfitent̄ deū eē oīpotētē. sꝫ rōnē oīpotentie
difficile videt̄ assignare. dubiū eni eē pōt qd cōprehen-
dat̄ sub ista distributiōe cū dicit̄ deū oīa posse. sed si
qs recte ꝯsideret cū potētia dicat̄ ad possibilia. ⁊ ob hꝫ
oīpotēs dicat̄. Possibile aūt dicit̄ dupliciē ſm phm
5° metaphisice. Uno° ꝑ respectū ad aliquā potentiā
sicut qḋ subdit̄ hūane potētie dicit̄ esse possibile hoi.
nō aūt pōt dici ꝙ de⁹ dicat̄ oīpotēs. qꝛ pōt oīa possi-
bilia q̄ nāe create sūt. qꝛ dina oīpotētia in plura extē-
dit̄. si aūt dicat̄ ꝙ de⁹ dicit̄ oīpotēs qꝛ pōt oīa q̄ sunt
possibilia sue potētie erit circulatio in manifestatiōe
oīpotētie. hꝫ eni nō erit aliud dicere q̄ꝫ ꝙ deus ē oīpo-
tens. qꝛ pōt oīa q̄ pōt. Relinqt̄ igit̄ ꝙ de⁹ dicat̄ oīpo
tēs qꝛ pōt oīa possibilia absolute. q ē alter mod⁹ dicē-
di possibile. dicit̄ aūt possibile uel impossibile aliquid
absolute ex habitudine t̄minoꝝ. qꝛ ꝑdicatū nō repu-
gnat subiecto: ut hoiem eē asinū. Et aūt ꝯsiderandū
ꝙ qꝛ vnūquodqꝫ agēs agit sibi sile. vnicuiqꝫ potentie
actiue correspōdet possibile ut obiectū ꝓpriū ſm ra-
tionē act⁹ illi⁹ in q̄ fūdat̄ potētia actiua. sicut potētia
calefactiua refert̄ ut ad ꝓpriū obiectū ad oē calefa-
ctibile. esse aūt dinū sup qḋ rō dine oīpotētie fundat̄
ē esse infinitū nō limitatū ad aliqḋ gen⁹ entis sꝫ ꝑha-
bens in se toti⁹ eē ꝑfectionē. vn̄ qcqd pōt hr̄e rationē
entis ꝯtinet̄ sub possibilib⁹ absolutis quoꝝ respectu
de⁹ dicit̄ oīpotēs. nihil aūt opponit̄ rōni entis nisi nō
ens. hꝫ igit̄ repugnat rōni possibilis absolute qḋ sub-
dit̄ dine potētie. qḋ iplicat in se eē ⁊ nō eē sil. hꝫ enim
oīpotētie non subdit̄ non ꝓpt̄ defectū dine potētie

sed q2 non põt habere rõnẽ factibilis neq3 possibilis. quecũq3 ĝ ɔ̃dictionẽ implicãt: sub diuina oĩpotentia nõ continẽt̃. q2 nõ pñt habere possibiliũ rõnẽ. vñ conuenientius dicit̃ q tàlia nõ pñt fieri q̃ q deus nõ põt ea facere. nec hoc ẽ ɔ̃ verbũ angeli dicentis: Non erit impossibile apud deũ oẽ verbũ. illud eni q̃d ɔ̃dictionem implicat verbũ eẽ non põt. q2 nullus intellect⁹ illud põt concipe. hec ille. Eandẽ ꝓbationẽ ponit de potẽtia dei q. i. arti. 7°. Itẽ p̃ sen. dis. 42. q. 2. arti. 2°. ¶ 7ª ẽ est q deus non põt illa q̃ sũt potẽtie passiue nec illa q̃ sũt ɔ̃ rõnẽ factibilis. nec illa q̃ ei⁹ derogant volũtati. uel sciẽtie. Hanc ɔ̃nẽ ꝓbat 2° ɔ̃ gentiles. ca° 25°. dicens. Cum⁹ deus sit oĩpotens. aliq̃ tñ dicit̃ nõ posse. ostensũ eni est ɔ̃ in deo eẽ potẽtiã actiuã. potentia ṽo passiua in deo eẽ nõ põt. ut ɔ̃ ostensũ ẽ in p̃ libro. fm aũt vtrãq3 potẽtiã dicimur posse. illa igit̃ deus nõ põt q̃ posse ẽ potentie passiue. q̃ aũt sint hec inuestigãdũ ẽ. primo quidẽ potẽtia actiua ẽ ad agere. potentia autẽ passiua ad eẽ. vñ illius solius ẽ potentia ad esse q̃ mãm hñt ɔ̃trarietati subiectã. cũ ĝ in deo potẽtia passiua non sit. qcqd ad eẽ suũ ptinet deus nõ põt. nõ põt igit̃ deus eẽ corpus aut aliqd hm̃oi. Adhuc. huius potentie passiue mot⁹ actus ẽ. deus igit̃ cui potẽtia passiua non cõpetit mutari nõ põt. Potest aũt viterius ostẽdi z cõcludi q deus nõ põt mutari fm singulas mutationũ sp̃es. ut q nõ põt augeri minui aut alterari aut gñari aut corrũpi. Preterea. defect⁹ oĩs fm p̃uationẽ aliquã ẽ. p̃uationis aũt soliũ potẽtia mãe est. nullo igit̃ mõ põt deficere. Adhuc. cũ fatigatio sit p defectũ virtutis. obliuio aũt p defectũ scie. p3 q neq3 fatigari neq3 obliuisci põt. Amplius. neq3 vinci aut violentiã pati potest hec eni nõ sũt nisi ei⁹ q̃d natũ est moueri. Siliter autẽ neq3 penitere põt neq3 tristari. cũ oĩa hec in defectũ sonẽt. hec ille. Ex qb⁹ p3 p̃ma ps ɔ̃nis. s. q deus non põt ea q̃ sũt potẽtie passiue. ¶ 2ᵃᵐ partẽ ṽo sc3 q nec possit illa q̃ sunt ɔ̃ rõnẽ facti uel entis. probat sic. dicens: Rursus q potẽtie actiue obiectũ z effect⁹ est ens factũ. nulla aũt potẽtia opationẽ h3 vbi deficit rõ obiecti sui. sicut visus nõ videt deficiẽte visibili in actu. o3 q deus dicat̃ nõ posse illud q̃d est ɔ̃ rõnẽ entis inq̃ntũ ẽ. uel facti entis inq̃ntũ ẽ factũ. que aũt sint hm̃oi inquirendũ ẽ. primo qdẽ cõtra rõnẽ entis est q̃d entis rõnẽ tollit. tollit̃ aũt rõ entis p suũ oppositũ. sicut rõ hoĩs p oppositũ ei⁹ uel p̃ticularũ ipsi⁹. oppositũ aũt entis ẽ non ens. h igit̃ deus nõ põt ut faciat sil̃ esse z nõ eẽ. q̃d est ɔ̃dictoria eẽ simul. Adhuc. ɔ̃dictio in ɔ̃rijs z p̃uatiue oppositis includit̃. seq̃t̃ eni q si est albũ z nigrũ q sit albũ z nõ albũ. z si ẽ vidẽs z cecũ q sit vidẽs z non videns. vñ eiusdẽ rõnis est q deus nõ possit facere opposita simul inesse eidẽ fm idẽ. Amplius. ad remotionẽ cuiuslibet p̃ncipij eẽntialis seq̃t̃ remotio ipsi⁹ rei. si igit̃ deus nõ põt facere rẽ simul esse z nõ esse. nec etiã põt facere q rei aliqd suoꝝ p̃ncipioꝝ eẽntialiũ desiciat ipsa re manẽte. sicut q hõ nõ habeat aiam. Preterea. cũ p̃ncipia q̃rũdã sciaꝝ ut logice geometrice z arismetrice sumãt̃ ex solis p̃ncipijs formalib⁹ reꝝ ex qbus eẽntia rei dependet. seq̃t̃ q ɔ̃traria hoꝝ principioꝝ deus facere nõ põt. sicut q genus non sit p̃dicabile de spẽ. uel q linee ducte a cẽtro circuli ad circũferẽtiã nõ sint eq̃les. aut q triangul⁹ rectiline⁹ nõ habeat tres angulos eq̃les duobus rectis. hinc etiã p3 q deus nõ põt facere q p̃teritũ nõ fuerit. nã h etiã ɔ̃dictionẽ includit. eiusdẽ nãq3 necẽitatis est aliqd eẽ dũ ẽ z aliqd fuisse dũ fuit. sunt eni q̃dã q̃ repugnãt rationi entis facti inq̃ntũ hm̃oi q̃ deus facere nõ põt. nã oẽ quod facit deus o3 eẽ factũ. Ex h aũt p3 q deus nõ põt facere deũ. nã de rõne entis facti est q esse suũ ex alia cã dependeat. q̃d ẽ ɔ̃ rõnẽ ei⁹ q̃d deus dicit̃. ut ex supioribus p3. Eadẽ rõne deus nõ põt facere aliqd eq̃le sibi. nã illud cui⁹ eẽ nõ dependet ab alio p̃us ẽ in eẽndo z in ceteris dignitatibus eo q̃d ab alio dependet. q̃d ad rõnẽ facti ptinet. Similiter etiã deus nõ põt facere q aliqd cõseruet̃ in eẽ sine ipso. nã ɔ̃seruatio eẽ vniuscuiusq3 dependet a cã sua. vñ o3 q remota cã remoueat̃ effectus. si igit̃ res aliq̃ posset eẽ q̃ a deo nõ cõseruaret̃ in esse nõ eẽt effect⁹ ei⁹. hec ille. Ex qbus p3 2ª ps ɔ̃nis. ¶ 3ᵃᵐ partẽ ꝓbat sic. dicẽs: Rursus q2 ipse ẽ p voluntatẽ agens illa nõ põt facere q̃ nõ põt velle. que aũt velle nõ possit. ɔ̃siderari põt si accipiam⁹ q̃liter i diuina volũtate necẽitas eẽ possit. nã q̃d necẽ ẽ esse impossibile est nõ eẽ. z q̃d impossibile ẽ esse necẽ ẽ nõ esse. patet aũt ex h q deus nõ põt facere se nõ esse uel nõ eẽ bonũ aut beatũ. quia de necẽitate vult se eẽ bonũ z beatũ. ut in p̃ ostensũ ẽ. Itẽ ostẽsũ ẽ ɔ̃ q deus non põt velle aliquod malũ. vñ p3 q deus peccare nõ põt. Siliter ostẽsũ ẽ q dei volũtas nõ põt eẽ mutabilis. sic igit̃ nõ põt facere illud q̃d a se volitũ ẽ nõ impleri. Sciendũ tñ q h alio mõ dicit̃ non posse a p̃missis. nã p̃missa deus simpliciter nec velle nec facere põt. hec aũt qdẽ deus facere aut velle põt si ei⁹ volũtas aut potẽtia absolute consideret̃. nõ aũt si cõsideret̃ p̃supposita volũtate de opposito. nã volũtas diuina respectu creaturaꝝ necẽitatẽ nõ h3 nisi ex suppositiõe. ut in p̃ ostensũ ẽ. z oẽs iste locutiões. deus nõ põt facere ɔ̃ria hes q̃ disposuit. z q̃cunq3 siliter dicunt̃ intelligũt̃ cõposite. sic eni implicãt suppositionẽ diuine volũtatis de opposito. si aũt intelligant̃ diuise. sũt false. quia respiciũt potẽtiã z volũtatẽ dei absolute. hec ille. Ex q̃ p3 3ª ps ɔ̃nis. ¶ 4ᵃᵐ partẽ. s. q nõ possit illa q̃ illi⁹ derogãt scie. probat sic. dicens: Sicut aũt deus agit p volũtatẽ ita p intellectũ z sciẽtiã. ut ostẽsũ ẽ. pari igit̃ rõne nõ põt facere q̃ se facturũ non p̃sciuit. quia nõ põt facere q̃ facere nõ vult aut dimittere q̃ vult. z eodẽ mõ ɔ̃cedit̃ z negat̃ vtrũq3. sc3 ut p̃dicta nõ posse dicat̃: nõ quidẽ absolute s3 sub cõditiõe uel suppositiõe. hec ille. Et sic p3 tota ɔ̃. ¶ 8ª ɔ̃ q in deo non differt fm rẽ potẽtia absoluta z ordinata. nec potẽtia creatiua z gñatiua uel spiratiua. s3 solum fm rõnẽ. Q2 eni potẽtia absoluta z ordinata non differãt realiter ꝓbat sctũs Tho. de potentia dei q. i. arti. 5°. ad 5ᵐ. vbi dicit q absolutũ z relatiuũ nõ attribuit̃ diuine potẽtie nisi ex nr̃a consideratiõe. q̃ potẽtie dei in se considerate q̃ absoluta dicit̃ aliqd attribuit q̃d non attribuit̃ ei fm q ad sapiam compat̃ ꝑut dicit̃ ordinata. non aũt potẽtia dei vnq̃ ẽ in re sine sapientia. s3 a nobis considerat̃ sine rõne sapie. hec ille. Q2 aũt potẽtia generãdi nõ differat realiter a potẽ

tiā creandi ꝓbat. q. z. arti. 6°. de vtraqȝ ꝟo idē ꝓbat
ꝑ sen. dis. 4 z. q. i. arti. z°. dicens. In deo simpliciter
ꝛ absolute dicendum est vnā tm̄ potētiā eē. Potētia
eni actiua q̄ sola in deo īuenit̄ pōt dupliciter conside
rari. uel q̄tū ad essentiā potētie. uel q̄tū ad actiones
q̄ ab ea ꝓcedūt. dico aūt eēntiā potētie illud quod ē
imediate act⁹ ꝑncipiū in q̄cūqȝ genere sit. sicut calor
est ꝑncipiū calefactiōis. ꝑncipiū aūt diuinaꝝ opationū
est diuina eēntia. q꜡ ꝑ essentiā suā agit. vn̄ sicut eēntia
sua est vna ſm rē. pluralitatē quādā rōnū hn̄s ſm di/
uersa attributa. ita ꝛ potentia dei re vna ē. sed ſm di/
uersas rōnes attributoꝝ pluralitatem accipit rōnū.
cuilibet eni attributo cōuenit rō potētie ſm ꝙ cōpe/
tit ei eē ꝑncipiū opationis. ꝛ q꜡ opatio dei ē ei⁹ eēntia
iō etiā ipsa ē vna ſm rē diuersimode signata ſm ratiōes
diuersoꝝ attributoꝝ. ꝛ ſm diuersitatē effectuū q̄ sim
plicit̄ sūt plures. pȝ ergo ꝙ siue potētia ſm eēntiā suā cō/
sideret̄ siue etiā ꝑ compationē ad opationē diuinā sp
vnitatē hȝ. sed multitudo realis ē tm̄ in effectib⁹ qui
ex opatiōe diuina causant̄. ꝛ iō pȝ ꝙ absolute dicendū
est potētiā dei eē vnā. sed tn̄ ē pluriū. quia iudiciū de
vnitate rei sumendū ē ſm eēntiā ei⁹. ꝛ nō ſm illud qđ
extra est. hec ille. Ex q̄bus pȝ ꝙ in deo nō sūt plures
potētie ſm rē. nec plures opatiōes. nō eni intellectio
volitio creatio sūt diuerse opatiōes in deo. ut etiam
ibidem dicit̄. Sed quō potētie iste ſm rōnē differant
ostēdit̄. ꝛ ꝑmo de differētia potentie absolute ꝛ ordi/
nate. vn̄ scūs Tho. 3°. sen. dis. i. q. z. arti. 3°. dicit. Cum
in agētib⁹ ex libertate executio potētie sequat̄ volū/
tatis imperiū ꝛ ordinē rōnis. ꝯsiderandū ē qn̄ potētie
diuine aliqd ascribit̄ vtꝝ attribuat̄ potētie ſm se consi/
derate. tūc eni dicit̄ posse de potētia absoluta. an at/
tribuat̄ ei in ordine ad sapiam ꝛ ꝑsciam ꝛ volūtatem
eius. tūc eni dicit̄ posse illud de potētia ordinata. ipsi
ergo potētie absolute cū infinita sit necē ē attribuere oē
illud qđ in se ē aliqd. ꝛ qđ in defectū potētie non ver/
git. dico aūt in se aliqd eē. q꜡ cōiunctio affirmatiōis ꝛ
negatiōis nihil ē. nec aliquē intellectū gn̄at ꝙ dicit̄
hō ꝛ nō hō sit̄ acceptū q̄si in vi vni⁹ dictiōis. ꝛ iō ad h̄
potētia dei nō se extēdit ut affirmatio ꝛ negatio sint
simul. ꝛ eadē rō est de oīb⁹ q̄ ꝯdictionē includūt. dico
aūt in potētie defectū vergere q̄ passionē importāt.
ex defectu eni potētie actiue ad resistēdū cōtingit ꝙ
aliqd corrūpat̄ uel diuidat̄ uel aliqd hm̄. vn̄ ꝛ molli/
ties impotentia nālis dicit̄ ꝓpt̄ facilē diuisibilitatē. ꝛ
iō non dicim⁹ deū in nā diuinitatis posse pati uel mori.
uel aliqd hm̄. sicut nō dicim⁹ eū posse esse impotentē.
huic aūt potentie absolute ꝯsiderate qn̄ attribuit̄ ali/
qd qđ vult facere. ꝛ sapia sua hȝ ut faciat. tūc dicitur
posse illud ſm potētiā ordinatā. qn̄ aūt potētia se ex/
tendit q̄tū in se ē ad illud qđ sibi attribuit̄. q̄uis non
habeat ei⁹ sapia ꝛ volūtas ut ita fiat. tunc dicit̄ posse
illud de potētia absoluta tm̄. Sȝ in his distinguendū
est. q꜡ in his sūt q̄dā que hn̄t in se aliqd diuine sapie ꝛ bo
nitati repugnās insepabilit̄ ꝯiunctū: ut peccare. mē/
tiri ꝛ hm̄. ꝛ talia dicim⁹ deū nō posse. Quedā ꝟo sūt q̄
nō hn̄t de se incōueniētiā ad diuinā sapiam sȝ solum ex
aliq̄ ordine sue ꝑscie quē de⁹ in reb⁹ statuit uel preui/
dit ſm suā volūtatē: ut ꝙ caput hoīs sit inferius ꝛ pe
des superi⁹ ꝛ hm̄. de⁹ pōt facere. statuere aliū ordinē
in reb⁹ ſm quē cōueniēs sit. qđ nūc ſm istū ordinē q̄ in
reb⁹ ē ꝯueniēs videt̄. Sic ergo in his q̄ diuine potētie attri
bui possunt est q̄druplex ordo siue distinctio. Quedā
eni nec ipsi potētie absolute attribuūt̄. vn̄ simpliciter
dicēdū est deū ea nō posse. sicut pati. ꝛ ꝯdictoria esse
simul. Quedā ꝟo ex se sapie ꝛ bonitati ei⁹ repugnāt.
ꝛ ista nō dicim⁹ deū posse nisi sub cōditiōe scȝ si vellet
nō eni ē incōueniēs ut in ꝯditionali vera añs sit īpos/
sibile. Quedā ꝟo de se repugnātiā nō hn̄t. sȝ solū ab
exteriori. ꝛ talia absolute cōcedendū ē deū posse de
potētia absoluta. nec sūt neganda nisi sub cōditione
scȝ ut dicat̄: nō pōt si voluntati ei⁹ repugnat. Quedā
ꝟo sūt q̄ attribuūt̄ potētie. ita ꝙ volūtati ꝛ sapie ei⁹
congruūt. ꝛ hec cōcedendū ē simplicit̄ deum posse. ꝛ
nullo mō non posse ea. hec ille. Idē ponit ꝑma pte. q.
25. arti. 5°. ad ꝑmū. Nihil inq̄t ꝓhibet aliqd eē in potē/
tia dei qđ tn̄ nō vult. nec continet̄ sub ordine quē sta/
tuit reb⁹. ꝛ q꜡ potētia intelligit̄ ut exequēs. volūtas
aūt ut imperās. ꝛ intellect⁹ ꝛ sapia ut dirigēs. qđ at/
tribuit̄ potētie ſm se cōsiderate: dicit̄ deus posse ſm
potentiā absolutā. ꝛ hm̄ est oē illud in quo pōt saluari
rō entis. qđ aūt attribuit̄ diuine potentie ſm ꝙ exeq̄t̄
imperiū voluntatis iuste dicit̄ posse de potētia ordi/
nata. hec ille. Et sic pȝ de differētia rōnis int̄ potētiā
absolutā ꝛ ordinatā. Quō aūt differt ſm rōnē poten
tia generādi a potētia creandi. ostēdit de potētia dei
q. z. arti. 6°. dicēs: Ea q̄ de potētia dicunt̄ in diuinis cō
siderāda sūt ex ipsa eēntia. in diuinis aūt licȝ vna potē/
tia distinguat̄ ab alia realiter ꝓpt̄ oppositionē rela/
tionū q̄ in deo sūt reales. ipsa tn̄ relatio nō ē aliud ſm
rem q̄ ipsa eēntia. sed solū rōne differēs. nam relatio
ad eēntiā oppositionē nō hȝ. ꝛ iō nō est cōcedendū ꝙ
absolutū in diuinis multiplicet̄. sicut dicūt aliq̄ ꝙ in di/
uinis ē duplex esse scȝ eēntiale ꝛ ꝑsonale. oē eni eē in
diuinis eēntiale ē. nec ꝑsona ē nisi ꝑ esse eēntie. in po/
tentia ꝟo ꝑter illud qđ ē ipsa potētia cōsiderat̄ respe/
ctus q̄dā uel ordo ad illud qđ potētie subiacet. si ergo po
tentia q̄ ē respectu act⁹ eēntialis. sicut potētia intelli/
gendi uel creandi compet̄ ad potētiā que ē respectu
actus notionalis. cuiusmodi est potētia generādi ſm
illud qđ ē ipsa potētia īuenit̄ vna ꝛ eadē potētia. sicut
ē vnū ꝛ idē esse nāe ꝛ ꝑsone. sed tn̄ vtriusqȝ potentie in/
telligit̄ ali⁹ ꝛ ali⁹ respect⁹ ſm diuersos act⁹ ad q̄s po/
tentie dicūt̄. sic ergo potētia generādi ꝛ creādi est vna ꝛ
eadē potētia si ꝯsideret̄ illud qđ ē potētia. differūt tn̄
ſm diuersos respect⁹ ad actus diuersos. hec ille. Et
hec de ꝑmo articulo.

Quantū ad secundū arguit Aureo/
lus contra 4am
ꝯnē in h̄ ꝙ ibidē dicit̄ deum in nā posuisse rōnes uel
potētias obediētiales. Arguit eni ꝙ potētia obediē/
tialis nō sit potētia ꝓprie dicta. sed tm̄ silitudinarie ꝛ
trāsūptiue. nec ē aliquid positiuū q̄ creatura obediat
creatori. ¶ Primo q꜡ illud positiuū eque hr̄et ratio/
nem creati sicut ꝛ illud sup q̄ fūdaret̄. ꝛ iō nō pl⁹ esset
in ptāte creatoris. imo eque esset in ipsius obediētia

creatura fūdāis bʒ positiuū sicut ⁊ illud. ¶ 2ᵒ. q̄ꝛ creature añ q̄ eēnt dicebāt eē in plena obediētia creatoris. ⁊ tñ nō rōne alicuiꝰ positiui cū penitꝰ nihil essent. ¶ 3ᵒ. q̄ꝛ creature q̄ nihil sūt dicūt in obediētia creatoris. ⁊ ꝯstat ꝙ nō rōne māe aut alicuiꝰ potētie. ¶ 4ᵒ q̄ꝛ oēs res exñtes siue formales siue māles dicūt eē sb ptāte ⁊ sb obediētia eiꝰ. sic pʒ ꝙ aeris obedit deo faciēti ipsū sine subiecto. ⁊ ignis obediuit ei ī camino triū pueroꝝ ut nō cōburerēt. ⁊ iō nō ē veꝝ ꝙ potētia obediētial' sit potētia māe. aut alicuiꝰ susceptiui. Nec valet si dicat ꝙ potētia obediētie ē ipsa eēntia māe. sʒ addit relationē mediāte q̄ refert ad dei potētiā actiuā. tum q̄ꝛ ipsamet relatio cū sit creatura ē obediētia creatoris. ⁊ p ꝯñs fūdabit aliā relationē ad potentiā dei actiuā. ⁊ illa aliā. ⁊ sic erit ꝓcessus in infinitū. tū quia realis relatio nō pōt fūdari in nullo. ⁊ tñ res q̄ nō sūt dicūt eē in potētia obediētie. ¶ Rursus ꝯ eādē ptē q̄nis ꝓbat ꝙ mā nō ē ī potētia ad aliquā formam. nec aliq̄ forma pōt imp̄mi in mā cui nō correspondeat aliq̄d actiuū nāle creatū potēs illā imp̄mē. Arguit igit̄ p̄mo sic. Impossibile ē ꝙ ignobilioꝛ differētia sit ī mā q̄n nobilioꝛ sit in ea. q̄ꝛ extrema opposita debent esse infra eūdē ordinē. sʒ actus ⁊ potentia opponūt. ⁊ mā p̄ma ē pura potētia siue abstractū pure potētie dispo nibile p oēm actū vnibilē ⁊ nō subsistentē. ut pʒ p̄ caᵒ de suba orbis. vbi dic̄ cōmētatoꝛ ꝙ mā substātiuat̄ p posse. nec hʒ aliquā nām exñtē in actu. ut ph̄s dicit p̄ physicoꝝ ꝙ sicut se hʒ lignū ad stannū aut cupꝛū ad idolū. sic se hʒ mā ad oēm formā ⁊ eē demōstratū. vbi dic̄ cōmētatoꝛ cōmēto. 69ᵒ. ꝙ mā inata est recipe oēs formas. q̄ nec̄c est ut det̄ alteꝝ oppositū infra ordinē creature aliqua forma in actu q̄ possit extrahere materiā ad oēs istas formas. Et si dicat̄ ꝙ illa talis forma ē deꝰ q opponit̄ p̄me māe sicut actꝰ purꝰ pure potentie. nō valet. q̄ꝛ infra ordinē creature ē dare oppositū māe p̄rime. nec forma illa erit actus purꝰ aut aīa subsistent̄ ⁊ eminent̄. q̄ꝛ mā nō ē in potētia ad omnes actꝰ. sūt eni multe forme abstracte q̄ nō pñt eē actꝰ ⁊ pfectiones materie. ⁊ iō licʒ mā careat oī actu non tñ ē in potētia ad oēm actū vr̄r. ꝓpt̄ qd̄ īfra nām correspondebit sibi aliquid qd̄ caret omni potētia passiua. ⁊ illud est corpus celi quod non est in aliqua potētia nisi ad vbi. ⁊ erit quodāmō in actu ad omnes formas ad quas prima materia est ī potentia. deus aūt se habebit extra ordinē materie. erit enim actus vniuersalis. ⁊ omnis entitas eminēter subsistēs. ¶ 2ᵒ ad idē. Materia p̄ma nō ē in potētia nisi uel ad formas simplices uel ad formas medias ul' mixtas. ul' ad formas ꝯsequētes mixtiōes ipsas p modū seq̄le nec̄ie ⁊ interne q̄les sūt aīe. recipit eni p̄rimo q̄ttuoꝛ formas simplices ⁊ elemētares q̄ nō pñt eē nisi quattuoꝛ sm̄ q̄ttuoꝛ differētias oppositas. s. g̃ue ⁊ leue simplicit̄. ⁊ due medie. s. leue sm̄ q̄d q̄lis ē aer. ⁊ g̃ue sm̄ q̄d q̄lis ē aq̄. nō pñt eni poni eiusdē ꝯtrarietatis nisi duo extrema maxime distātia sicut forma leuis simplicit̄ q̄lis ē ignis maxime distans a forma grauis. ⁊ ideo ex opposito motu mouent̄. media v̄o inter graue ⁊ leue non pñt eē nisi duo. s. g̃ue sm̄ q̄d ⁊ leue sm̄ q̄d. q̄ꝛ si q̄s magis g̃ue ⁊ minꝰ graue ꝯtinue tale nō differt formaliter ⁊ specifice. q̄ꝛ magis ⁊ minꝰ non diuersificant spēm. ⁊ ex h̄ pʒ ꝙ nulla forma simplex vnibilis est p̄me materie. q̄ nec sit g̃uis nec leuis. ꝓpt̄ qd̄ forma simplex nec g̃uis nec leuis ē tota ex ordinē illiꝰ cōtrarietatis cuiꝰ extrema maxime distātia sūt graue ⁊ leue simplicit̄. vna aūt potētia nō ē nisi ad extrema ⁊ media vniꝰ ꝯrietatis. ⁊ ita pʒ ꝙ potētia materie cum sit vna ī g̃ñe fūdata sup subām eiꝰ nec̄io euacuat̄ per formā g̃uis ⁊ leuis simplicit̄ ⁊ medias int̄ illas. sic igit̄ nec pñt eē pfectiones prime ⁊ simplices ipsiꝰ potētie materie nisi q̄ttuoꝛ tm̄. s. forme elemētares. sʒ mixte ⁊ medie sūt tot q̄t modis sūt miscibiles ille q̄ttuoꝛ forme. q qdē modi inumerabiles sūt a nobis. aīe v̄o addite formis cōplexionalibꝰ multiplicāt̄ sm̄ spēm ad nūerū formaꝝ mixtaꝝ q̄s de nec̄citate sequūt̄. sūt eni q̄dā forme medie cōflate ex formis elemētoꝝ q̄ sunt vltimate pfectiōes ⁊ actꝰ vltimati. ⁊ talibꝰ nō sequūt̄ nec addūt̄ aīe p modū seq̄le. Alie v̄o sūt q̄ nō sūt terminate. imo ex h̄ ipso ꝙ sūt tales uel tales mixtiones sūt apte nate recipe alias pfectiōes secūdarias ⁊ coicare aliquibꝰ opatiōibꝰ: utpote sensationi aut motui q̄ꝝ tñ nō pñt eē sufficientia p̄ncipia. sicut pʒ de mixtione elemētoꝝ in carne. ꝓpt̄ qd̄ nec̄io forme tales mixte ⁊ medie ex formis elemētaribꝰ exigūt additamētum vlterioris cōplemēti ⁊ actꝰ. q actꝰ sūt aīe q̄ sunt seq̄le intrinsece aliq̄ꝝ formarū cōplexionaliū carnis videlicʒ ⁊ ossis ⁊ nerui ⁊ similiū. ut cōmētatoꝛ dic̄ 7ᵒ metaphisice. cōmēto 31ᵒ. ait eni ꝙ māifestū ē aīam eē additā cōplexionalibꝰ formis. sic igit̄ pʒ ꝙ mā nō pōt actuari imediate qdē nisi p formas elemētares oppositas ⁊ simplices. uel p formas medias ⁊ cōflatas ex ipsis. vltimate v̄o p aīas q̄ sūt seq̄le ⁊ nec̄ie ⁊ intrinsece q̄rūdā mediaꝝ formaꝝ ex elementaribus formis cōstitutaꝝ. ⁊ h̄ loquēdo de formis subalibꝰ. nam formas accītales nō pñt recipe nisi mediātibꝰ istis. nec alias nisi q̄s exigūt forme subales. sʒ ꝯstat ꝙ oēs iste pñt reduci p agens nāle. qd̄ eni pōt in extrema pōt in media. virtute qdē celi trahi pōt mā ad formas elemētares ⁊ oēs formas medias vsq̄ ad vitā. ⁊ etiā ad ipsā. q̄ꝛ ꝓducēs aliq̄d de nec̄citate facit illud qd̄ ē seq̄la nec̄ia respcū illiꝰ. g̃ celū pōt trahere māim ad totū illū ordinē actuū ⁊ formaꝝ. in q̄ꝝ g̃ñe suba dicit̄ pure potētialis. nisi ꝙ in aliq̄bꝰ corrigit actionē agēns secūdarij vniuoci in g̃ñans p ꝓpagationē. sic igit̄ pʒ ꝙ mā extrahi pōt ad oēm actū p agentia nālia. ⁊ ꝙ p̄mū alterās ⁊ vl'e mouēs māim ad oēm actū ē corpꝰ celeste. sm̄ ph̄m q in hoc a veritate fidei nō discordat. hec ille in forma. ¶ 3ᵒ sic argui pōt ad idē ex eius ibidē dictis. Si mā eēt in potētia ad aliquā formā quā agēs nāle nō pōt inducere. h̄ p̄cipue poneret̄ ꝓpt̄ formas q̄ educūt̄ p miraculū uel ꝓpt̄ aīam rōnā. e q̄ a deo solo ꝓducit̄. sʒ ꝓpt̄ nullū istoꝝ debet q̄s moueri a p̄dictis. Nō qdē ꝓpt̄ p̄mū. forme eni q̄ educūt̄ p miraculum. sūt vtiq̄ educibiles p agēs nāle cū ordine q̄dā. q̄n eni ex mortuo fit viuū imediate sb̄uertit̄ ordo nālis quē tāgit cōmētatoꝛ 8ᵒ meth̄. cōmēto 13ᵒ. dicit eni ꝙ quādo ex viuo fit mortuū. tūc ex mortuo nō fit viuū

nū donec reuertatur in quattuor elementa. deinde forme que sunt inter q̄ttuor elemēta ⁊ vitā gn̄abūt. ⁊ sic vita gn̄abit̄ necessario. hec ille. Et sic ꝯsurgit miraculū stupore ⁊ admiratiōe dignū. q̄z subuertit̄ ordo formaꝝ. ⁊ ille mod⁹ operandi competit soli deo. nō eni͂ inducit̄ aliqua forma q̄ nō sit nāliter inducibilis q̄uis sub alio ⁊ alio ordine. Nec silr̄ 2m debet mouere. ꝙ aīa rōnalis nō vnit̄ materie p modū aliarum formaꝝ. non ē enim sola formatio aut sola cōpletio. sicut aīe alioꝝ aīaliū. imo ē res subsistens. sic igit̄ rōnalem aīam nō pōt extrahere. q̄z nec extrahibilis ē a mā. hoc ē dictū ꝙ mā trahi nō pōt ad talē aīam. sicut cera trahit̄ ad figurā. necessario eni͂ gn̄abilis esset ⁊ corruptibilis. sicut ⁊ cetere forme ad q̄s mā trahitur. vnitur ḡ p essentiam ⁊ in esse ut forma altior ⁊ alteri⁹ rōnis. nō solū eni͂ est pfectio materie sed ē res i se manens sine mā. habet tn̄ ꝙ vniat̄ intrinsece quodā excellētiori modo formali. Nec inquit ē instantia de locutione asine Balaam. q̄z non oꝫ ꝙ oī motui violēto ⁊ nāli correspondeat aliq̄d agens in natura. ¶ Contra 5am ꝯnem ⁊ 6am arguit dicens: Licꝫ iste mod⁹ dicendi q̄ ad aliq̄d verus sit. tn̄ insufficiens ē in h̄ ꝙ non distinguit de repugnātia pdicati ad subiectum. ⁊ de implicatione ꝯtradictiōis. ꝯstat eni͂ ꝙ q̄cq̄d repugnat ⁊ ꝯtradicit diffinitioni videt̄ diffinito ꝯtradicere ⁊ repugnare. sed fm̄ fidei veritatē negari nō pōt qn̄ de⁹ faciat circa aliqua subiecta aliq̄ q̄ tamē eoꝝ diffinitionib⁹ repugnāt ⁊ ꝯtradicūt. facit eni͂ accidens utputa colorē sine mixto. ⁊ grauitatē sine graui. ⁊ siccitatē sine sicco. ⁊ tn̄ ista nō pnt intelligi nec diffiniri sine subiecto. Et iterum pōt facere subam panis sine suis accidentib⁹. sicut facit accidētia sine subiecto. ⁊ p consequens posset facē hoīem absq̄ oī mēbro organico. ⁊ de aīal. cū tn̄ aīal nec diffiniri nec intelligi possit sine corpore organico physico. Similiter etiam facit duo corpa dimensionata i eodē loco ⁊ in eodem situ ita ꝙ due linee nō se intersecātes nec penetrātes nec angulos faciētes sūt in eodē situ. q̄d repugnat diffinitionib⁹ ⁊ petitiōib⁹ geometricis. ⁊ ꝯ omnē apphēsionē q̄z null⁹ pōt imaginari plures dimēsiōes in eodē situ qn̄ se mutuo penetrent intersecandoq̄ se diuidant. ḡ non ē sufficient̄ dictū ꝙ de⁹ tātūmodo possit facere q̄d non iplicat ꝯtradictionē aut repugnantiā nisi vlteri⁹ distinguat̄ de ꝯtradictione ⁊ repugnātia. ¶ Cōfirmat hoc idē. nam firmissime credim⁹ ꝙ de⁹ potest aliq̄d de nihilo facere ⁊ nām creatā assumere ad vnitatē suppositi. ⁊ subam panis ⁊ vini i corp⁹ xp̄i ꝯuertere. idē corp⁹ numero mortuū ⁊ incineratū ad identitatē numeralē reducere. incorruptibilitatē corporib⁹ gloriosis cōpositis ex ꝯtrarijs dare. ⁊ sic de multis alijs mirabilib⁹. sꝫ constat ꝙ nullus pōt talia mēte cōcipe absq̄ repugnantia ⁊ ipossibilitate. igit̄ ⁊ anū ē dice ⁊ alienū a fide qn̄ de⁹ incōpossibilia facē possit. Iterū. q̄z solū illud ē simplicit̄ ipossibile q̄d ē ipossibile p̄mo mō. cui impossibili opponit̄ pmū pncipiū cui initi/dis veritas. istud impossibile ē: idem simul esse ⁊ non esse. nullū aūt aliud ē impossibile simplicit̄ nisi q̄ten⁹ includit illud. ⁊ oē aliud ē possibile i se. q̄ posito nō ponit̄ idē simul eē ⁊ nō eē. ⁊ ꝯsequēs in ordine entium erit aliq̄d ens q̄d illud tale poterit reducere ad actū. alioqn frustra eēt illa possibilitas ⁊ ociosa. nec correspōderet cuilibet possibili aliq̄d potēs. ⁊ eēt aliquod possibile ab intrinseco ⁊ p se q̄d fieret ipossibile ab extrinseco. ⁊ ppt̄ carētiā agentis. cui⁹ oppositū deducit cōmentator p̄ celi ⁊ mūdi. cōmēto. 102. vn̄ cū itellect⁹ nō possit separe aīal a corpe organico ⁊ quāto. nihilomin⁹ realitas q̄dditatiua aīalis alia ē a quātitate. ⁊ ita ponēdo q̄dditatē aīalis eē ⁊ quātitatē nō eē. nō ē ponere idē eē ⁊ nō eē simul. ⁊ fm̄ h̄ lꝫ intellect⁹ ꝯcipiat illud eē ipossibile 2° mō. tn̄ nō ē impossibile simplicit̄ p̄ mō. Relinq̄t̄ ergo ꝙ debeat intellectus arᵉ aliquod agēs q̄d possit tn̄ facē. q̄d tn̄ ipse apphēdit icōpossibile a q̄ incōpossibilitate abducitur ne possit illud directe intelligere. ⁊ sic ē de oib⁹ miraculis. sufficit ḡ theologo declarare ꝙ nō est in illis ꝯtradictio pmo mō. sed 2° mō. vocat eni͂ ꝯtradictionē pmo mō cū pdicatum negat aliq̄d q̄d pdicat̄ in p̄ mō dicēdi p se de subiecto uel aliq̄d inclusū i rōne diffinitiua subiecti formalr̄ ⁊ i recto. q̄d idē ē. ut si dicat̄: hō irrōnalis ul' hō insensibilis. Sꝫ ꝯtradictio 2° mō ē cū pdicatū icludit negationē alicui⁹ extrīsis i rōne diffinitiua subiecti adiectiue uel i oblīq̄. ut si dicat̄ aīal spūale aut aīal nō organicū nam spūale negat corporeū q̄d ponit̄ adiectiue i diffinitione aīalis. ⁊ silr̄ si ponat̄ simitas sine naso. q̄z nasus ponit̄ i diffinitiōe simitatis i oblīq̄. ¶ Cōfirmat iterū. quia temerariū eēt negare qn̄ de⁹ posset facē figurā sine superficie: rectitudinē sine linea. ppter h̄ ꝙ stupet anim⁹ audiētis. ⁊ illud cape nō pōt. meli⁹ eni͂ ē itellectui derogare q̄ꝫ deo: ⁊ potētie cognitiue q̄ꝫ oipotētie pductiue. psertim cū nō sit magis ꝯceptibile ꝙ fiat siccitas sine sicco. aut grauitas sine graui: q̄d nullus fidelis negaret fieri p dei potētiā i hostia ꝯsecrata. meli⁹ ḡ ē attribuere aliq̄d deo alti⁹ q̄ꝫ intellect⁹ nr̄ valeat attingere. nec etiā indagatio phica: q̄ꝫ ponē ꝙ diuīa oipotētia nihil valeat separe nisi q̄d mens nr̄a metit̄ ⁊ imaginat̄. nō eni͂ indiget de⁹ nr̄o mēdacio ut entitates reꝝ ⁊ diuersas ꝯditiones q̄s eis indidit sua architectonica manu ⁊ ineffabili puidentia p q̄dā falso obsequo subtraham⁹ ad h̄ ꝙ res valeat separe q̄si nihil possit facē oipotēs nisi q̄d mēs nr̄a cōpphēdit. h̄ ille.

¶ Cōtra 7am ꝯnē q̄ ponit ꝙ de⁹ nō pōt facere p̄teritū nō fuisse. arguit Gregori⁹ multiplicit̄. p̄ sic. quia non apparet aliq̄ cōtradictio iplicari uel seq ex eo ꝙ aliq̄ res q̄ ē p̄terita. x̄ bi grā: adā. ponit̄ nō fuisse. q̄m aliq̄n fuit verū adā nō fuisse. ⁊ ꝯsequēs nō icludebat nec antecedebat alicui ꝯtradictiōi necessario. ḡ nec nunc. ¶ 2° sic. quia ad adā nō fuisse nō sequit̄ pmū pncipiū non esse verū. igit̄ pōt fieri a deo. añs pꝫ. quia nō pl⁹ videt̄ posse pbari ꝙ seq̄t̄ aliq̄ ꝯtradictio ad adā non fuisse seu ad istā: adam nō fuit. q̄ꝫ ad istam: antixp̄us non erit. ad quam tamen est certum nō sequi aliquā ꝯtradictionem cū ipsa sit possibilis esse vera. ¶ 3° sic. De⁹ pōt eternaliter nō voluisse vnq̄ꝫ pducere adā. ergo potest eū non produxisse. añs pbatur. quia non minus adam quē voluit eternalr̄ pducere aliqn̄ pōt eternaliter nō voluisse pducere. q̄ꝫ antixp̄m: quē etiā

voluit eternalr̄ pducere i fine mūdi possit eternalr̄ non voluisse pducere. sed certū ē q ipse pōt eternaliter non voluisse pducere antixp̄m. alias uel voluisse pducere ꝛ non producet sicut voluit. ꝛ sic frustrata uel mutata fuisset ei⁹ volūtas uel non posset nō pducere antixp̄m q̄ꝝ vtrūq certū ē eē falsū. ꝯña pn̄cipalis est clara. q2 seqtur: deus nō voluit etnalr̄ pducere aliq̄ adā. igr̄ deus non voluit pducere adam ꝛ si nō voluit nō pduxit. ¶ Forte dicet q nō ē simile de adā p̄terito ꝛ de antixp̄o futuro. q̄ñ pductio ade iam ē posita in effectu ꝛ extra suas causas. ac p h nō remanet sub ꝯtingētia suaꝝ causaꝝ ut possit nō fuisse. pductio v̄o antixp̄i nōdū ē posita. ꝛ iō ē adhuc sub ꝯtingentia suaꝝ causaꝝ. ꝛ pōt non poni. ꝛ p ꝯsequēs pōt antixp̄s nō fore. ꝛ sic pductio adā nō pōt nō fuisse. ita deus nō pōt non voluisse pducere adā. potest aūt non voluisse pducere antixp̄m sicut ei⁹ pductio pōt non fore. ¶ Sz ista r̄nsio sup eo ipso fundat̄ sup q̄ vertit̄ p̄sens dubiū. hoc eni inquirit̄ pn̄cipaliter scilz an adam uel aliud cui⁹ pductio iam posita fuit i effectu possit nō fuisse pductū. qd̄ etiā nō ē aliud in sn̄ia q̄ si diceret̄ an adhuc sit sub contingētia p̄me cause q̄tū ad fuisse ꝛ nō fuisse diuisim. sic pductio antixp̄i est sub ꝯtingentia p̄me cause q̄tū ad fore ꝛ non fore. ꝛ iō r̄nsio nō apparet sciētifica. ¶ Cōfirmat̄. q2 dictū est q̄ñ q̄uis respectu secūdaꝝ causaꝝ talis differentia effectus iā pducti ꝛ effect⁹ pducibilis q̄tū ad cōtingentiā haberet locū. In respectu aūt ad p̄mā causam cui eque possibilia sūt quecūq nō implicāt ꝯtradictionē iuxta cōem theologoꝝ ꝯcessionē nō videtur locū habere cū non plus appareat ꝯtradictionē implicari si dicat̄ adam non fuisse q̄ si dicat̄ antixp̄m non fore. ꝛ iō vtrūq videt̄ equaliter remanere sub cōtingentia p̄me cause. ¶ 2° ꝯ r̄nsionē pbādo añs 3e rōnis. Si esset impossibile deū nō voluisse pducere adam hoc ut videt̄ nō esset q2 pduxit sz q2 voluit pducere ꝛ necesse esset ipsū voluisse. q2 da p impossibile q necesse sit ipsū pduxisse. ꝛ tñ nō sit necesse ipsū voluisse pducere. adhuc erit possibile ipsū nō voluisse pducere. sed ꝯstat q nō min⁹ verū ē deū ab eterno voluisse pducere antixp̄m q̄ sit verū eum voluisse pducere adam. ex quo videt̄ ita illud sicut hoc eē contingēs. ¶ Confirmat̄ q2 non videt̄ dicendū q tp̄alis ꝛ noua pductio ade aliq̄ mō minuerit aut sustulerit libertatem uel potētiā diuine volūtatis ut videlz illud quod anteq̄ ipsa poneret̄ in effectu deus volebat libere ꝛ ꝯtingent̄. ꝛ poterat non voluisse illa posita noluerit necessario ꝛ nō possit nō voluisse. ¶ Huic etiā fauere videt̄ verbū magistri i fine distinctiōis. 43e p̄mi libri. ait eni q deus hz potētiā volēdi ꝛ nunc ꝛ ab eterno. qd̄ tñ nullo mō vult nec ab eterno voluit. ꝛ nō minus ut videt̄ hz potētiā non volēdi ꝛ nūc ab eterno quod mō vult ꝛ ab eterno voluit. ¶ 4° pn̄cipaliter arguit̄ sic. quia si res p̄terita ꝛc̄. videt̄ sequi q deus posset dicere falsū aut mentiri ꝛ fallere p se directe: quoꝝ vtrūq repugnat doctrine scōꝝ. ꝯña pbat̄. nā deus pōt actu absoluta ꝛ non tñ ꝯditionata reuelatione pducere aliqd fore in a. tp̄e futuro ꝛ velle q ille si credat eē futuꝝ. qn̄imo ꝛ cū hoc causare in mente illius iudiciū ꝛ assensū quo assentiet ꝛ iudicet sic esse futuꝝ. hoc facto ꝛ in preteritum lapso si p̄teritū non potest p diuinā potentiā non fuisse. semp postea erit verū ꝛ necessariū deū sic reuelasse ꝛ illū taliter assensisse ꝛ credidisse futuꝝ. sed nō obstante aliq̄ reuelatiōe p̄us facta de aliquo futuro qd̄ adhuc ē futurum. in p̄tāte dei est ut illud non eueniat. alias cū de futura morte xp̄i multe reuelationes p̄us ꝛ pphetis ꝛ aīe xp̄i ꝛ per xp̄m ipsis ap̄lis facte fuissent. nō fuisset in libera potestate xp̄i instante tp̄e sue passiōis vitare ꝛ recipere mortē. ꝯtra qd̄ ipse ait Joh. 10. Potestatē habeo ponenēdi aiam meā. Et paulo post qñ ait: Nemo tollit aiam meā a me. sed ego pono eā a meipso. manifeste significans q tūc i eius p̄tāte erat nō mori. ꝛ hūc sensum ex eisdē verbis eliciūt glose. Et Aug⁹ sup Joh. omelia. 45a. Et 4° de trinitate ca° 13° Hoc etiā xp̄s significauit cū ait petro: An putas q2 nō possū rogarē patrē meū: ꝛ exhibebit mihi plus q̄ duodecim legiōes angeloꝝ. ꝛc̄ Math. 26°. Ponit̄ ḡ q tale futurū non eueniat. seqtur q de⁹ falsū dixit ꝛ mētit⁹ ē illi. ac decepit eū ꝛ fefellit. ꝛ sĩliter q cū deus reuelabat tūc actu mentiebat̄ ꝛ fallebat. nā asserebat illi aliqd fore ꝛ volebat. qn̄imo faciebat q ille actu assentiret qd̄ tñ s̄m veritatē nō erat futuꝝ ꝛ ita nō esse ipse de⁹ bene sciebat: q̄ vtriq sufficiūt ad plenā rōnē mēdacij uel fallacie. ¶ 5° arguit̄. Nā dic̄ Aug⁹. 26 ꝯ Faustū. Tam nō p̄nt futura nō fieri q̄ nō fuisse facta p̄terita ꝛ loq̄t ibi determinate q̄tū ad potētiā dei. sic ḡ ꝛ non plus ē deo īpossibile p̄terita nō fuisse ꝛ futura nō fore. sed certū ē q futura nō fore nō ē simplicit̄ deo impossibile ꝛ absolute. ḡ nec p̄terita nō fuisse.

Ad argumenta

Aureoli ꝯ 4am ꝯnē p̄ loco facta di. ad p̄mū quidem q potentia obedientie multiplex est. quedā ad recipiendū. ꝛ ista cōuenit materie ꝛ loco ꝛ potentijs passiuis. ꝛ talis non est in oi creatura. quia nō quodlibet pōt aliud recipe. Alia ē ab esse uł nō eē. ꝛ talis ē in omni creatura p compatiōne ad deū. de p̄ma loquit̄ ꝯ non de 2a. quia p̄ma est realis potentia. sed 2a non ē forte nisi nō repugnātia terminoꝝ uel habitudo ad diuinā oīpotentiā. sicut dicit scūs Tho. de potentia dei. q. 3. arti. p°. q mūd⁹ anteq̄ fieret erat possibilis esse non pp̄ter aliquā potentiā passiuā materie. sed pp̄ter potētiā actiuā agentis. uel q2 non erat repugnātia in terminis hui⁹ enūciabilis: mūd⁹ est. Et 2° contra gentiles. ca° 22° dicit q in potentia entis creati ē oē qd̄ enti creato nō repugnat. sicut in potētia nature humane sūt oia que nām humanā non tollunt. ꝛ istud non pōt intelligi de aliqua reali potentia scilicz que sit actiua uel passiua. ꝛ ideo p̄ma duo argumenta non pcedunt. ¶ Ad 3m p idem. ꝛ similit̄ ad 4m. non eni dicimus q potentia obedientialis 2o mō dicta sit solū potētia materie. sz dicim⁹ q de⁹ posuit i mā rōnes obediētiales ut sup̄ patuit. Et sĩliter idem ponit 2° sen. dis. 18. q. 1. arti. 2° vbi dic̄. Formē reꝝ s̄m q in arte diuina existunt p̄mordiales esse dicuntur eo q ipse sunt prima pn̄cipia rerum producēdarum.

potẽtia autem que rebus indita est ad suscipiendũ il/
lud q̃ volũtas dina disponit. rõnes obediẽtiales
a quibusdã dicũt̃ fm q̃s inest nature ut fieri possit ex
ea q̃ de⁹ disposuit. ipse aũt ỽtutes in mã posite p q̃s
nãles effect⁹ ↄsequũt̃: rõnes seminales dicũt̃. hec ille.
Ex qb⁹ pȝ q̃ potẽtia obediẽtie nõ solũ ẽ in mã. Sȝ q꞉
hic fit mentio de rõnibus seminalib⁹ q̃s qdã vocãt in
choationes formarũ. videndũ est quid sũt a ꝓposito
recedendo. Et quidẽ multis opinionib⁹ sup hac mã
recitatis scũs Tho. istã eligit dicẽs. q̃ ipsa habilitas
materie ad recipiẽdũ dicit̃ potẽtia passiua materie ꝛ
appetit⁹ ei⁹ ꝛ inchoatio forme. sȝ rõ seminalis ẽ aliud
illa enĩ inchoatio ẽ potẽtia passiua. sȝ rõ seminalis est
virtus actiua cõpleta in nã ut calor ꝛ frigus ꝛ forma
ignis ꝛ virt⁹ solis ꝛ hꝫ. ꝛ dicũt̃ seminales nõ ꝓpt̃ esse
incõpletũ q̃ hebeãt sic̃ virtus formatiua in semine.
sed q꞉ rerum indiuiduis primo creatis hꝫ virtutes
collate sunt p opa sex diex ut ex eis q̃si ex qbusdã se/
minibus ꝓducerent̃ ꝛ multiplicarent̃ res nãles. Di/
cunt̃ aũt rõnes hꝫ virtutes. non q꞉ sint in mã p modũ
intẽtionis. sȝ q꞉ ab arte dina ꝓducunt̃. ꝛ manet i eis
ordo ꝛ directio itellect⁹ dini. sic̃ i re artificiata manet
directio artificis i finẽ determinatũ. hec ibi. Ex qb⁹ pȝ
qd sint rõnes obediẽtiales ꝛ seminales ꝛ p̃mordiales
ꝛ incident̃ formax iuchoatiões. ¶ Ad 5m dico q̃ q̃rit
qd sit potẽtia mãe nãlis aut obediẽtialis. Dico ãt ad
h̃ q̃ potẽtia nãlis ipsi⁹ materie ẽ ipsa essentia materie
lȝ in sui rõne includat respectũ ad actũ p̃mũ q ẽ for/
ma. Et q̃ ista sit mens sci Tho. pȝ. nã p̃ma pte. q. 77.
arti. p̃. ad 2m. dans differẽtiã int̃ potẽtiam materie ꝛ
potẽtiã aie dic̃: Act⁹ ad quẽ ẽ i potẽtia mã p̃ma. ẽ for
ma subalis. ꝛ iõ potẽtia mãe nõ ẽ aliud q̃ȝ ei⁹ eẽntia. h̃
ille. Jtẽ de spũalib⁹ creaturis. q. 3. ad 31m dicit: Cum
vnũqd̃q; gen⁹ diuidat̃ p potentiã ꝛ actũ ipsa poten/
tia q̃ ẽ i gñe sube ẽ sic̃ forma act⁹. vñ mã nõ subest for
me mediãte alia potẽtia. h̃ ille. Cõsimilr̃ dico q̃ potẽ
tia obediẽtialis receptiua quam de⁹ indidit materie
non ẽ aliud q̃ȝ eẽntia materie fm rẽ. sed tñ fm rõnem
addit respectũ ad potẽtiã actiuã dei. Cũ aũt dicit ar/
guens q̃ relatio illa ẽ i potẽtia creatoris obediẽtiali.
pȝ qd dicendũ. ẽ enĩ i potẽtia obediẽtiali 2° mõ dicta
nõ aũt p̃mo mõ. sȝ mã p̃mo mõ et 2° mõ ut pȝ ex dict]
¶ Ad vltimũ cũ dicit q̃ relatio nõ põt fundari in ni/
hilo. verũ ẽ de relatiõe reali. sed relatio rõnis potest
vtiq; in eo q̃ actu nõ ẽ fũdari sicut relatio p̃oris aut
posterioris aut ꝓducibilis. ꝛ talis ẽ relatio ꝓducibiliũ
ad dinã oipotẽtiã t̃minata. verũtñ potẽtia obediẽti/
alis quã hñt nõdũ ꝓducta q̃ nũq̃ȝ ꝓducent̃: ꝛ q̃ solũ
sũt creabilia ut angeli. lȝ nõ ponat aliud ab illa habi/
tudine. tñ illa q̃ deus põt materie imprimere hñt po/
tẽtiã q̃ ẽ relatio realis in mã fũdata ꝛ ad deũ t̃minata
¶ Ad ea q̃ 2° loco ↄ hãc q̃nem obiecta sũt rñdet̃. Ad
p̃mũ quidẽ q̃ rñsio ibidẽ data ẽ bona. licȝ enĩ in nã sit
potentia ad gratiã ꝛ gloriã. nõ tñ oȝ q̃ in nã sit aliqua
creatura q̃ illã potẽtiã reducere possit ad actũ. sȝ de⁹
sol⁹. cõcedo tñ q̃ argumentũ ↄcludit de potẽtia pas/
siua nãli. nõ aũt obediẽtiali. ¶ Ad 2m negat a^{or}. dico
enĩ q̃ mã nõ solũ ẽ i potẽtia nãli ad formas elemẽto/
rũ ꝛ mixtox ꝛ aiatox de qb⁹ ipse loq̃t̃. imo ad multa
accidẽtia ẽ i potẽtia obediẽtiali q̃ sub nullo dictox cõ
tinent̃ scȝ ad formas q̃ ↄferẽt̃ in resuscitatiõe. cuius/
modi sũt claritas ipassibilitas agilitas subtilitas. ꝛ iõ
inductio ibi facta solũ ↄcludit de potẽtia nãli. nõ aũt
de obediẽtiali. sic̃ ꝛ argumẽtũ p̃cedẽs. ¶ Ad 3m dico
q̃ illa motiua sũt efficacia cuilibet fideli. q̃ autẽ iste
dicit de miraculis. pȝ q̃ non sufficient̃ inducit. nã licȝ
forme inducte p miraculũ resuscitatiõis possent edu
ci p agẽs nãle. nõ tñ multe alie q̃ miraculose inducũt̃
uel inducte sunt in corpe xp̃i glorificato. q̃ aũt dicit
de aia rõnali vex est q̃ ad aliq̃ scȝ q̃ ipsa nõ extraha/
tur de potẽtia nãli materie. sȝ si intelligat q̃ ipsa nul/
lo mõ se hȝ ad mãm corpis humani ut act⁹ ad poten/
tiã credo q̃ icideret i errorẽ ponẽtẽ q̃ aia intellecti/
ua nõ ẽ forma corpis hũani. ¶ Q̃ vltimo põit de lo
cutione asine pȝ q̃ plane ↄcedit ꝓpositũ scȝ q̃ ẽ aliq̃
transmutatio quã nõ ponit agens nãle. qd etiã dicẽt
iste de stella q̃ magis apparuit an aliquo agente nãli
posset induci ꝛ de ifinitis talib⁹ p̃sertim cũ fm Criso/
stomũ legat̃ illã stellã magis p̃ apparuisse in quodã
monte i forma pueli hñtis signũ crucis ut recitat san
ctus Tho. 3a pte. q. 36. arti. 5°. ad 4m. Jtẽ qd diceret
de motu solis q tpe Ezechie retrocessit. ꝛ de motu lu
ne q̃ xp̃o patiente ab oriẽte versus occidentẽ rediẽs
supposuit se soli ꝛ p⁹ ei⁹ eclipsationem q̃ q̃si trib⁹ horis
durauit redijt ad occidentẽ fm q̃ innuit Dionysi⁹ in
ep̃la ad Policarpũ. Et scũs Tho. 3a pte. q. 44. arti.
2°. ꝛ silr̃ accidentia q̃ i mũdi renouatiõe i celo ꝛ ele/
mentis inducent̃ non possent aliq̃ virtute nãli mate/
rie imp̃mi q̃ ꝓpter arguẽs nimis gñaliter fuit locut⁹.
¶ Ad ea q̃ ↄ 5am et 6am q̃nes inducta sũt rñdet̃. Et q/
dẽ ad p̃mũ dico q̃ mod⁹ q̃ scũs doctor declarat oipo
tentiã. sufficiens ẽ. nec illa distinctio quã iste facit de
ↄtradictiõis iplicatiõe dinã oipotẽtiã manifestat cla/
rius aut veri⁹. qnimo forte oipotẽtie attribuit aliq̃ q̃
possent risũ infidelibus cõcitare ꝛ doctrinã fidei irra
tionabilẽ reddere apud illos dum scilȝ ponit deum
posse diffinitionẽ a diffinito separe. ꝛ sola illa eẽ sim/
plicit̃ impossibilia q̃ repugnãt p̃mo mõ dicendi p se. ꝛ
oia talia deũ posse. Cũ igit̃ p̃ dic̃ q̃ grauitatẽ eẽ sine
g̃ui. ꝛ siccitatẽ sine sicco ꝛc̃. repugnat eox diffinitio/
nib⁹. falsũ ẽ. ut enĩ dic̃ scũs Tho. 3a pte. q. 77. arti. p̃.
ad 2m. eẽ in subiecto nõ ẽ diffinitio accidẽtis sȝ ẽ q̃dã
ↄditio ↄsequẽs nãm accidẽtis sibi relictã. Jtẽ 4°. sen.
dis. 12. q. 1. arti. p̃. q̃stiuncula p̃ma. ad 2m dicit sic: Sicut
ꝓbat Auicẽna in sua metaphisica p se existere nõ est
diffinitio sube. q꞉ p h̃ nõ demõstrat̃ quidditas eius. ꝛ
sua quidditas nõ ẽ suũ eẽ. alias nõ posset esse gen⁹ cũ
singula cõtenta in gñe differant fm eẽ. sed diffinitio
uel q̃si diffinitio sube ẽ res hñs quidditatem cui acq/
ritur esse uel debetur esse non in alio. ꝛ similiter esse
in subiecto nõ est diffinitio accidẽtis sȝ ecõtrario res
cui debet̃ eẽ i alio. ꝛ h̃ nũq̃ȝ separ̃ ab aliquo acciden/
te nec separari potest. quia illi rei que est accidens
fm rõnem sue quidditatis semp debetur esse in alio
sed põt esse q̃ illud q̃ debetur alicui fm rõnem sue
quidditatis. ei virtute dina agẽte non cõueniat. ꝛ sic

patet q facere accidens esse sine suba non ē separe diffinitionē a diffinito. et si aliqñ hoc dicatur diffinitio accidentis. pdicto modo intelligēda ē diffinitio dicta. qr aliqñ ab auctorib⁹ diffinitiões ponūt̄ cā breuitatis non fm debitū ordinem. sed tangūt̄ illa ex quibus pōt accipi diffinitio. hec ille. Ex quibus p3 q diffinitio grauitatis non ē esse in suba graui. nec diffinitio coloris est esse in suba colorata. et idē de siccitate. Dico tñ q fm scm̄ Tho. 3ª parte. q. 77. arti. 2° i sacramento altaris sola quātitas est sine subiecto. sed oīa alia accidētia insunt quātitati ut subiecto. et ē ibi aliquid coloratū et aliquid graue et aliqd siccū. sed de hoc forte alias plenior erit sermo. ¶ Cū secundo loco dicit̄ q de⁹ pōt facere hoīem uel animal absq mēbris organicis. dubiū est et falsum fm opinione sci Thome. ipse enim in multis locis pbat q de necessitate cē cōpositum ex mā et forma h3 quātitatē et dimensionem vnde 2° ɔ̄ gentiles ca° 49° sic ait: Unūqdq ex mā et forma compositū est corpus. diuersas enim formas mā nō nisi fm diuersas partes recipe pōt. que quidē diuersitas partiū esse nō pōt nisi fm q p dimēsiones in mā existentes vna cois mā in plures diuidit̄. subtracta enī quātitate suba iduisibilis ē. hec ille. Eādē pbationē pon. i pma parte. q. 50. arti. 2° Et sic p3 q oē compositū ex mā et forma ē quātū. et pari rōne organicū. Posset tñ dici. q de rōne aīalis qdditatiua nō ē organiçatio. s3 de hoc supsedeo. qr sanct⁹ Tho. 4° sen. dis. 10. q. i. arti. 2° q̄stiūcula. 3. dicit q de rōne corporis viui ē organiçatio. Ibidē etiam dicit q pma passio sube corporalis est quātitas. et dicit eā inseparabilē. Dico tñ q de⁹ nō posset subam creatā ab oi accidente separe saltē a relationib⁹ fm mentē sancti Tho. vnde 8° q̄libet. q. 4. arti. 3° ad 4ᵐ dicit: Ex hoc ipso q suba creata compat̄ ad deū conseq̄t̄ ipsā aliquod accidens. sicut ipsa relatio creatiōis aut seruitutis aut alia similis relatio. vnde sicut de⁹ nō pōt facere q creatura nō depēdeat ab ipso. ita non posset facere q esset absq aliis accidentib⁹. hec ille. ¶ Cū dicit 3° q duo corpa dimensionata cē in eodem situ implicat cōtradictionē. falsū est. vnde scūs Tho. 4° sen. dis. 44. q. 2. arti. 2° q̄stiuncula 3ª ad 2ᵐ dicit. Posito q duo corpa sint in eodē loco p miraculū. non sequitur aliquid cōtra cōmunes animi conceptiones. nec cōtra diffinitionem linee. nec ɔtra ɔ̄nes aliquas geometrie. quātitas enim dimēsiua in hoc differt ab oīb⁹ aliis accidentib⁹ q h3 specialē modū indiuiduationis et distinctionis sc3 ex situ partiū p̄ter rōnē indiuiduationis et distinctionis: q̄ est sibi et aliis oībus accidentibus cois sc3 ex mā subiecta. sic igitur vna linea pōt intelligi diuersa ab alia. uel qr est in alio subiecto que cōsideratio non est nisi de linea nāli. uel qr distat in situ ab alia. que consideratio ē etiā de linea mathematica q̄ intelligit̄ p̄ter mām. si ḡ remoueat̄ mā non pōt esse distinctio linearū nisi fm sitū diuersū. et similiter nec pūctorū nec superficierū aut quarūcūq dimensionū. et sic geometer non pōt ponere q vna linea addatur alii tanq̄ distincta ab ea nisi sit diuersa in situ ab ea. sed supposita distinctione subiecti sine distinctiōe situs et diuino miraculo. intelligentur linee diuerse q̄ non distant situ pp̄ter diuersitatē subiecti. et similiter diuersa puncta. et sic due linee desigte in duob⁹ corporibus que sūt in eodem loco trahuntur a diuersis punctis ad diuersa pūcta. ut non accipiamus pūctū sigtū loco sed in ipso corpore locato. quia linea non trahitur nisi a pūcto qd̄ est termin⁹ eius. et similit̄ etiā duo circuli desigti in duobus corporib⁹ spericis existentibus in eodem loco q̄ sunt duo non pp̄ter diuersitatem situū. alias non possent se tangere fm totum sed sunt duo ex diuersitate subiectorū pp̄ter se totaliter tangētes. adhuc manent duo. sicut etiā circulus sigtus in corpe locato sperico tangit fm totū aliū circulū sigtū in corpore locante. hec ille. ¶ Cū ulteri⁹ dicit q de⁹ pōt aliqd facere ex nihilo &c. Dico q nullū illorū implicat ɔtradictionē aut aliquā repugnantiā Qr enim aliqd fieri ex nihilo nullā ɔtradictionē implicet ostendit clare scūs Tho. 2° ɔ̄ gentiles capitlis. 16. 17. 18. Et pma parte. q. 45. arti. 5°. Et 2° sen. dis. i. q. i. arti. 2° Et de potentia dei. q. 3. arti. p°. Idem pbat de assūptione nature humane. 3ª parte. q. 3. arti. p°. et. q. 2. p totū. Et 3° sen. dis. i. q. i. arti. p°. Idē pbat de repatione corrupti in idēptitatē numeralē. 4° sen. dis. 44. q. i. arti. p°. q̄stiūcula. 3. Et 4° ɔ̄ gētiles ca° 82°. Et q̄libet xi° q. 6. arti. p°. Idem probat de conuersione panis in corp⁹ xpi. 4° sen. dis. xi. q. i. arti. 3° q̄stiuncula pma. Et 3ª pte. q. 75. arti. 4°. Et 4° ɔtra gentiles. ca° 63° Idē pbat de incorruptibilitate resurgentiū. 4° sen. dis. 44. q. 2. arti p°. questiuncula pma. Et 4° ɔ̄ gentiles ca° 83°. Locis enī p̄dictis clare ostēdit scūs Tho. q illa que fide tenemus nullā implicant cōtradictionem ¶ Ad illud qd̄ dicit ulteri⁹ sc3 q nihil ē simpliciter impossibile nisi qd̄ repugnat p° pncipio &c. dico q verū est. Illud enī concedit scūs Tho. de potentia dei. q. i. arti. 3° ad 2ᵐ. sed tñ non solū repugnat p° pncipio ppositio affirmans oppositū diffinitionis de diffinito uel partē diffinitionis in recto et substātiue designatā imo etiā ppositio affirmans oppositum diffinitionis qualitercūq de diffinito. nec solū est impossibile simpliciter illud qd̄ repugnat ppositiōi vere in pmo mō dicendi p se. imo etiā qd̄ repugnat ppositioni vere in 2° mō. quod patet. nam ista ē simpliciter impossibilis: aliqua humanitas ē q̄ nullo modo dependet a deo. et ista. aliq̄ res distincta a deo est equalis deo. et ista: sol non est pducibilis a deo. et ista: aliqd generat seipsū. et infinite tales i quib⁹ ppria passio negat̄ a subiecto quas de⁹ de sua potētia absoluta verificare nō pōt. et ideo distinctio quā facit arguens parū valet in pposito. vñ scūs Tho. sup 5° metaphisice. ca° de suba dicit. Hoc qd̄ coiter inuenitur i oīb⁹ et sine quo res esse non pōt. nō e3 q sit suba rei sed pōt cē aliqua pprietas ɔsequens substantiā rei uel pncipia sube. hec ille. ¶ Ad ultimā confirmationē dicitur q non ideo negatur q deus possit facere rectitudinem sine linea uel figuram sine superficie: quia animus noster illis auditis stupet. uel qr talia non plene comprehendat. sed qr intellect⁹ noster ex lumine sibi nālr̄ indito euidenter comphēdit talia cē simplicit̄ impossibilia imponere a

p̄mū principiū reducibilia ac per hoc diuine potentie non attribuibilia. nec hoc est diuinam omnipotentiā limitare sicut ponit scūs Tho. de potētia dei. q. i. arti. 3° ad 2ᵐ in oppositū. vbi sic ait. Potentia dei non potest p̄dictū impossibile sc3 ɔtrarias opiniões eē simul q2 deficit a rōne possibilis. ⁊ iō potentia dei non dr̄ limitari q̄uis hoc nō possit. nec dr̄ hoc nō posse q̄si impedit: sed q2 hoc nō p̄t esse terminus actionis alicuius potentie actiue. hec ille. Temerariū aūt videtur aliquid assentire alicui cui⁹ oppositū dictat rō nālis. vñ scūs Tho. in de veritate. q. 14. arti. 10. arguit sic in 7° loco. Cū deo sūme sit credendū illi magis debemus credere p quē magis cōstat deū eē locutū. s3 magis ɔstat deum loqui p nālē rōnis instinctū q̄ p aliquem aplm cū hoc certissimū sit deū esse actorē totius nature. ḡ his q̄ dictat rō magis debem⁹ adherē q̄ his q̄ p̄dicāt p aplos ⁊ ,ppbetas cū interdū videant dissonare ab his que rō dictat nālis. sic dicūt deū eē trinū ⁊ vnū ul' virginē cōcepisse ⁊ alia h3. hec ille. Et rñdet dicendū inqt q̄ p aplos ⁊ ,ppbetas nūq̄ diuinit⁹ dicit aliqd qō sit ɔtrariū his que nālis rō dictat. dr̄ tñ aliqd qō cōprehēsionē rōnis excedit. ⁊ p tanto videt rōni repugnare q̄uis nō repugnet. sicut ⁊ rustico videtur repugnās rōni q̄ sol sit maior terra ⁊ q̄ diameter sit assimet coste. que tñ sapienti rōnabilia apparēt. hec ille. Et p̄ ɔ̄ gentiles ca° 7° dicit: Quis veritas xp̄iane fidei. humane rōnis capacitatē excedat. hec tamē que rō nāliter indita h3 huic veritati cōtraria esse nō pñt. ea eni q̄ rōni nāliter sunt insita verissima esse cōstat ut nec eē falsa possibile sit ea cogitare. nec illud qō fide rōni est insitū cū tam euident diuinitus affirmatū sit fas ē credē esse falsū. q2 igit solū falsū vero ē cōtrariū ut ex eoꝝ diffinitionib⁹ inspectis manifeste p3 impossibile ē illis p̄ncipijs que rō nālit cognoscit p̄dictā veritatē fidei cōtrariā esse. Itē illud idē qō inducit in aiam discipuli a docēte doctoris scia ɔtinet nisi doceat ficte qō de deo nephas ē dicē. p̄ncipioꝝ autē nāliter notoꝝ cognitio ē diuinit⁹ indita cū ipse deus sit actor nostre nature. hec ḡ p̄ncipia diuina sapia cōtinet. quicqd igit h3 p̄ncipijs ɔtrariū est diue sapiētie ɔtrariat. nō igit a deo esse p̄t. ea igit que ex reuelatione diuina p fidem tenēt non pñt nāli cognitiōi eē cōtraria. hec ille. Ex quib⁹ clare p3 q̄ deus non p̄t reuelare aliqd ɔtrariū nāli rōni quā nobis indidit. ac p hoc nec facere cū oīa que facere p̄t nobis reuelare posset saltum singulū eoꝝ si nō oīa simul. ⁊ ɔñter pat3 q̄ arguens dū dei oīpotētiā collaudare nitit diuine sapie contumeliā noscit irrogare. nec aliud cōcludit nisi q̄ deus p̄t facere aliqd nobis icōprehēsibile. qō concedo. ¶ Ad p̄mū Gregorij ɔ̄ 7ᵃᵐ ɔ̄nē dico q̄ lic3 ista ppositio: Adam nō fuit. nō implicet ɔtradictionē ex suis terminis absolute sūptis sc3 Adam. ⁊ li nō fuit. tñ cum hoc stat q̄ est impossibilis p accidēs. nō eni omne impossibile implicat ɔtradictionē ex terminis nisi impossibile p se. dr̄ aūt impossibilis p accidens. q2 subiecto accidit oppositū p̄dicati. Hāc solutionē sententialit ponit scūs Tho. de potētia dei. q. i. arti. 3° ad 9ᵐ. Sortē inquit non cucurrisse si curreret dr̄ impossibile p accidens eo q̄ sortem currere uel non currere q̄ū est in se est ɔtingens. sed p implicationē hui⁹ qō ē p̄teritū fit impossibile. ⁊ iō dr̄ impossibile p accidēs p illud quasi adueniens. hoc aūt adueniens ē impossibile s̄m seipsū. plane eni implicat ɔtradictionē. dicere eni q̄ fuit ⁊ non fuit sūt ɔtradictoria qō sequitur si fiat qō p̄teritū nō fuerit. hec ille. Item p̄ sen. dis. 42. arti. 2° ad 3ᵐ. Preteritū inquit nō fuisse p̄t accipi ut impossibile p accidēs uel ut impossibile p se. si eni accipiatur ipsa res que dicitur preterita: ut cursus sortis. non h3 impossibilitatē nisi p accidens suū qō ē extra rōnē eius sc3 p̄teritionē. ⁊ res ipsa in se ɔsiderata non dicit deo impossibilis. p̄t eni hoc facere q̄ sortes non currat. Si aūt accipit s̄m q̄ stat sub hoc accidente qō est p̄teritio. sic ē impossibile p se. ⁊ hoc dicit deus facere non posse. ⁊ simile ē de hoc qō dicit: sortem nō currere dū currit ē impossibile. q2 rōne adiūcti habet impossibilitatē p se. hec ille. Ex quo p3 quō ista: adam non fuit. ē impossibilis p accidēs. q2 subiecto scil3 ade accidit p̄teritio que p se repugnat huic p̄dicato sc3 non fuisse. ideo hec ē p se impossibilis: adā p̄teritus nō fuit. saltē hec: adā ē p̄terit⁹. ⁊ non fuit. Et si dicatur lic3 ista sit impossibilis p accidens: adam nō fuit. tñ illud accidens sc3 p̄teritio nō necessario accidit subiecto sc3 ade cū non sit ei⁹ ppria passio. ḡ poterit deus facere q̄ non insit subiecto. quo facto nulla est repugnantia adam nō fuisse. 5° dico q̄ sicut dicit scūs Tho. i alio pposito supi⁹ i qdā q̄ōne recitato q̄ siue illud accn̄s sit sepabile siue isepabile a subiecto: tñ aliqd p̄t attribui subiecto s̄m se cōsiderato qō ei repugnat ut ē sub aliq̄ accidente. Dico igit q̄ h̄ qō dico adam nō fuisse s̄m se cōsideratum ē deo absolute possibile sed nō put adam stat sub isto accidente. ⁊ illud videt esse mens eius p̄ sen. ut statim recitaui sc3 q̄ de⁹ p̄t facere q̄ adam nō fuit. non autē q̄ adā sit p̄teritus ⁊ nō fuerit. Dico igitur vlterius q̄ adam cui accidit p̄teritio in nō p̄teritū. q2 illud accidens sc3 p̄teritio ē insepabile ab eo. q2 lic3 p̄teritio sit accidens cōe ⁊ nō accidēs p se ɔsequēs p̄ncipia ade eēntialia. tñ cōsequit ppriā causā ade factuā sc3 pductionē ade que ē quodāmō ei⁹ causa. ¶ Ad 2ᵐ silit dico q̄ ad istā: adā nō fuit. nō sequit p̄mū p̄ncipiū falsificari ⁊ ideo adā non fuisse s̄m se est possibile tñ accidit ade aliqd sc3 p̄teritio de qua si dicat hoc p̄dicatū nō fuisse simul cū subiecto falsificat p̄mū principiū. nec adā p̄t ab illo accidente separari. nō eni p̄t fieri de preterito nō p̄terit⁹. ideo adā nō fuisse ē impossibile deo p accidēs put impossibile opponit necessario necessitate imutabilitatis. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ deū eternaliter nō voluisse pducē adā vnq̄ ē s̄m se ipossibile absolute. s3 ē ipossibile p accidēs rōne p̄teritiōis ul' pñtie oppositi velle in deo. Dico igit q̄ q̄libet istarū est per accidēs impossibilis: de⁹ eternaliter nō voluit pducē vnq̄ adā. deus eternaliter nō voluit pducere antichristū: tam ergo hoc q̄ illud ē impossibile prout impossibile opponit necc̄io nc̄citate imutabilitatis. q̄libet tñ pductoꝝ ē absolute possibile deo s̄m se sūptū. p̄t ergo de⁹ absolute loquendo facere q̄ antixp̄us

non erit. ſiliter ꝙ Adam non fuit. ſed non pōt facere ꝙ aliqua iſtaꝝ incipiat eſſe vera. nec ꝙ oppoſita alicuius iſtaꝝ incipiat eſſe falſa. ⁊ hoc intelligo cū dico ꝙ Adam non fuiſſe ē impoſſibile impoſſibilitate immutabilitatis. qꝛ ſcꝫ hoc eſt falſū ⁊ non pōt mutari in verū. Rñſionē vō q̄ dať ad 3m argumētū nō admitto. qꝛ meo iudicio rōnabiliter improbať. ¶ Ad 4m dico ꝙ argumentū ꝓcederet ſi diceremus ꝙ rē cui accidit ꝑteritio ē abſolute impoſſibile nō fuiſſe. tūc eni abſolute eſſet neceſſarium xp̄m talia verba dixiſſe ⁊ talia reuelaſſe. hoc aūt non dico ſed ſolū ꝙ rē cui accidit ꝑteritio neceſſe eſt fuiſſe neceſſitate imutabilitatis. cū qua ſtat ꝙ talis res abſolute loquēdo poteſt nō fuiſſe. ideoq̄ꝫ ſi poneretur ꝙ dies iudicij nūq̄ꝫ eueniret. eo facto deponeret iſta: deus reuelauit ꝓphetis ꝙ dies iudicij erit. ⁊ ita de ceteris in argumēto tactis. Dico eni ꝙ in ꝑtāte xp̄i viuētis vita mortali erat non pati. ⁊ ſi poneret in actu ꝙ nūq̄ꝫ pateret a iudeis. eo facto deponit iſta: deus reuelauit prophetis ꝙ xp̄us morietur. Iſta eſt clare mens ſcī Tho. de veritate. q. 20. arti. 5o. vbi 6o. loco ſic arguit. Si aīa xp̄i neſcit oīa quecūq̄ꝫ deus pōt facere. dato ꝙ deus aliud faceret. aīa xp̄i neſciret illud niſi de nouo addiſceret. ſed inconueniēs eſt ponere ꝙ aīa xp̄i aliq̄d exiſtentiū ignoret. uel ꝙ aliquid de nouo addiſcat. ꝗ aīa xp̄i ſcit oīa que deus pōt facere. ecce argumentū eiꝰ. Et reſpondet. hoc mō inquit oꝫ ad hāc rōnem rn̄dere ſicut ad argumentū de ꝑdeſtinatione. Quis eni poſſibile ſit eum q̄ eſt ꝑdeſtinatus damnari. q̄꜀cito tn̄ ponit eē damnatus ſimul cū hoc ponit non fuiſſe ꝑdeſtinatꝰ. qꝛ iſta duo pn̄t ſimul ſtare ꝙ ſit ꝑdeſtinatus ⁊ dānet. Similiter dico ꝙ cū aīa xp̄i ſciat oīa que deus ꝓuidit ſe facturū. ſimul cum hoc ꝙ ponit deū aliquid aliud facere ponit deum ꝓuidiſſe illud ſe facturū ⁊ animā xp̄i illud ſcire. ⁊ ſic non ē neceſſariū ꝙ ponamꝰ in aīa xp̄i alicuius rei ignorantiā uel ꝙ addiſcat aliquid de nouo. hec ille. Ex quo patet ꝙ multa poſſibilia fieri a deo aīa xp̄i non ꝓuidit. ⁊ tn̄ poſſibile ē ꝙ illa ꝓuiderit. ⁊ eadem rōne dici debet ꝙ aīa xp̄i multa futura ꝓuidit. ⁊ tn̄ poſſibile eſt ꝙ nunq̄ꝫ talia ꝓuiderit fore. ⁊ ita dicendū ē de reuelationibꝰ ⁊ ꝓphetijs ⁊ de illis q̄ fide credimus. qꝛ nec fides nec ꝓphetia nec reuelatio aut viſio verbi pōt eſſe falſa uel inclinans ad falſum. Tn̄ ꝯ hoc ſūt multa argumēta que requiranť in fine libri tali ſigno ¶ Ad 5m dico ꝙ nec rem que ꝑterijt ſm ſe ſumptā neceſſe ē abſolute fuiſſe nec rem futurā fore. tamē vtrūq̄ꝫ eſt neceſſariū neceſſitate imutabilitas loquendo de futuro ſm cām ſupiorem. qꝛ futurū ſm cām inferiorem q̄nq̄ꝫ non euenit ut alias dictum fuit. Sic ergo patet quō res ꝑterita neceſſario ꝑ accñs imutabiliter fuit ⁊ impoſſibile ꝑ accidēs mutabiliter eſt eam non fuiſſe. ⁊ hoc eſt conforme illi qꝺ alias dictū fuit ſcꝫ ꝙ rem que ē neceſſe ē eſſe loquēdo de ꝑ accidens neceſſario neceſſitate imutabilitatis. Iſtam puto fuiſſe mētē ſancti Tho. Unde diſtinctio iſta de neceſſario ꝑ accidēs ⁊ ꝑ ſe. ⁊ diſtinctio de neceſſario imutabili ⁊ abſolute ē valde neceſſaria in ꝓpoſito. ⁊ ſiliter ꝓportionabiliť diſtinctio de impoſſibili. ¶ Ad argumētū i pede q̄ōnis factū rn̄det ſanctus Tho. ꝑma pte. q. 25. arti. p. ad p̄mū. Dicendū inquit ꝙ potētia actiua nō diuidiť ꝯ actū ſed fūdať in eo. nam vnūquodq̄ꝫ agit ſm quod eſt actu. potentia vō paſſiua diuidiť ꝯ actū. qꝛ vnūqꝺq̄ꝫ patiť ſm ꝙ eſt i potentia. vnde hec potentia excluditť a deo. nō aūt potentia actiua. Hec de queſtione.

Irca quadrageſimā tertiā ⁊ q̄dragеſimā q̄rtam diſtinctiōes q̄riť Utrū deꝰ ex ſua īfinitate oēm creaturā poſſit in infinitū facē meliorē. Et arguiť ꝙ nō. Dei potētia ē finita. ꝗ nō vltra quēcūq̄ꝫ gradū ꝑfectiōis pōt ꝓducere creaturā. añs pꝫ qꝛ oē infinitū ē imꝑfectū ſm phm 3o. phyſicoꝝ. potentia vō dei nō ē imꝑfecta. In oppoſitū arguiť ſic. quia oī creatura facta pōt ab hoīe melior intelligi. ꝗ poteſt a deo melior fieri. tenet ꝯña ꝑ illud ad Eph. 3o. Deus ē potens oīa facere abūdantius q̄ꝫ petimꝰ aut intelligimꝰ. In hac q̄ōne erūt duo articuli. pmꝰ erit: An dei potētia ſit infinita. ⁊ generaliter an deus ſit infinitꝰ. ſecūdꝰ erit: An ſit dare maximā magnitudinē aut ꝑfectionē aut creaturā quā deꝰ poſſit ꝓducere. ¶ Q̄tū ad p̄mū ſit p̄ma ꝯ ꝙ deus nō ē infinitus ſm quantitatē molis continuam uł diſcretam ſed ſm magnitudinē ſpūalē. Iſtā ꝓbat ſcūs Tho. ꝯ gentiles. ca. 43. dicēs. Cū infinitū inquit quātitatē ſequatur ut phi tradūt: nō pōt infinitas deo attribui rōne multitudinis. cū oſtenſū ſit ſolū vnū eē deum: nullāq̄ꝫ in eo cōpoſitionē uel ꝑtiū uł accidētiū inueniri. ſm etiā quātitatē cōtinuā īfinitꝰ dici nō pōt. cū oſtēſū ſit eū eē incorporeū. Relinquitur ꝗ inueſtigare an ſm ſpūalē magnitudinē eē infinitū ei ꝯueniat. q̄ q̄dē ſpūalis magnitudo q̄ꝫtū ad duo attendiť ſcꝫ q̄ꝫtū ad potentiā ⁊ q̄ꝫtū ad ꝓpe nature cōpletionē ⁊ bonitate. dr̄ eni aliq̄d magis uel minꝰ albū ſm modū quo in eo ſua albedo cōpleť. penſatur etiam magnitudo virtutis ex magnitudine actiōis uł factoꝝ. hoꝝ āt magnitudinū vna alterā cōſequiť. nā ex hoc ipſo ꝙ aliquid eſt in actu ē actiuū. ſm igiť modū quo in actu ſuo cōpletur ē modꝰ magnitudinis ſue vtutis. ⁊ ſic relinqť res ſpūales dici ſm modū ſue cōpletiōis. nā ⁊ Augꝰ dicit ꝙ i his q̄ nō mole magna ſūt idem ē eſſe maiꝰ qꝺ meliꝰ. oſtendēdū ē igiť ſm huiꝰ magnitudinis modū deū eē īfinitū. oē nāq̄ꝫ qꝺ ſm ſuā nam finitū ē ad rōnē alicuiꝰ generis determinať. deꝰ aūt nō ē in aliq̄ gn̄e ſed eiꝰ ꝑfectio oīuꝫ generꝫ ꝑfectiōes ꝯtinet ut ſupra oſtenſū ē. eſt igiť infinitꝰ. Adhuc in rebus inueniť aliquid qꝺ ē potētia tn̄ ut mā p̄ma. aliq̄d qꝺ eſt actꝰ tn̄ ut deꝰ ſic ſup̄ oſtenſū ē. aliq̄d qꝺ ē actꝰ ⁊ potentia ſicut res create. ſꝫ cū potētia dicať ad actū. nō pōt actum excedē. ſic nec i vnoq̄q̄ꝫ. ita nec ſimpliciter. cū ꝗ mā p̄ma ſit īfinita i ſua potētialitate. relinquiť ꝙ deꝰ q̄ ē actꝰ purꝰ ſit īfinitꝰ i ſua actualitate. hec ille. Eandem ꝯnē ponit de potentia dei. q. 1. arti. 2o. Et p̄ma parte. q. 7. arti. p. Et p̄ ſen. diſ. 43. q. 1. arti. p. ¶ 2a ꝯ eſt ꝙ deus nō eſt infinitus priuatiue ſed negatiue. Iſtam ꝯnem tenet in omnibus predictis locis. Unde p̄ ſen.

vbi sup̄ sic ait: Infinitū inquit dupliciter pōt sumi scʒ ꝑuatiue. ꝛ sic deo nō cōuenit. nihil eni ꝓprie loquēdo ꝑuatiue de ipso dici pōt. uel negatiue. ꝛ sic de° dr̄ infinitus ſm Damas. qꝛ nullo mō finit̄. hec ille. Et de potētia dei vbi sup̄ sic ait: Infinitū dr̄ dupliciť. Uno mō ꝑuatiue. ꝛ sic dr̄ infinitū qḋ natū ē habē finē ꝛ non habet. tale aūt infinitū non inuenit̄ nisi in quātitatibus. Alio° dr̄ infinitū negatiue. id est qḋ nō hʒ finē. Infinitum ꝑmo mō acceptū deo cōuenire non pōt. tū quia deus est absq̄ quātitate. tū qꝛ oīs ꝑuatio imꝑfectionē desigt̄ que longe ē a deo. Infinitū autē dictū negatiue conuenit deo. hec ille. Et ꝯ gētiles vbi sup̄ dicit. Ostendendū inquit ē deū esse infinitū. non tamē sic ut infinitū ꝑuatiue sumat̄ sicut in quātitate dimēsiua uel numerali. nam hm̄ quātitas nata ē habere finem. vnde ſm subtractionē finis eo ꝙ illū nata sunt habere infinita dicunt̄. ꝓpter hoc in eis infinitū imꝑfectionem desigt̄. sʒ in deo infinitū negatiue tm̄ intelligit̄. qꝛ nullus ē ꝑfectiōis sue t̄min° uel finis. sʒ ē ꝑfectissimus. ꝛ sic infinitum deo attribui debet. hec ille. ¶ 3ª ꝯ est ꝙ non solū dei virtus est infinita negatiue: imo eius essentia ꝛ sapientia ꝛ oīa que sūt in eo. Istā ꝯnē ꝓbat ipse ꝑ sen. vbi sup̄ dicens. Quidā accipientes finitū ꝛ infinitū solum ſm ꝙ sunt passiōes quātitatis non potuerūt in deo inuenire infinitatē nisi ſm ꝙ inueniebāt in eo rōnē quātitatis virtualis. vnde dicebant deū esse infinitū qꝛ virtus eius ē infinita. ꝛ ideo quidā negauerūt dei essentiam esse infinitā in rōne essentie consideratam. ꝛ sic etiam a sanctis videri asserebant. sed illud ē erroneū. ꝛ iō aliter dicēdū ꝙ ſm ph̄m 5° metaphisice. finis uel termin° dr̄ multipliciter. Uno° quātitatis sicut pūctus linee. ꝛ h̄ mō dr̄ finitū ꝛ infinitū a positiōe uel ꝑuatione talis finis. ſm ꝙ finitū uel ifinitū ē passio quātitatis. ꝛ sic nō sūt nisi i corporeis. dr̄ ꝟo alio° finis ꝗtū ad eēntiā rei. sicˀ vltima differentia ꝯstitutiua ad quā finit̄ eēntia speciei. vnde illud qḋ determinat uel cōtrahit essentiā suam sicˀ nā generis q̄ de se ē indifferens ad multa: finitur ꝑ vnā differentiā: ꝛ mā ꝑma que de se est indifferēs ad omnes formas: vnde infinita dr̄: finit̄ ꝑ formam. Et siliter forma que ꝗtū in se ē pōt ꝑficere diuersas ꝑtes materie: finit ꝑ mām in q̄ recipit̄. ꝛ a negatione talis finis essentia dīna infinita dr̄. oīs eni forma i ꝓpria rōne si abstracte ꝯsideret̄ infinitatē hʒ. sicˀ in albedine abstracte intellecta rō albedinis nō est finita ad aliquid. sʒ tm̄ rō coloris ꝛ rō essendi determinat̄ in ea ꝛ ꝯtrahit̄ ad determinatā speciē. ꝛ ideo illud qḋ hʒ esse abstractū ꝛ nullo mō receptū in aliq̄. imo ipsūmet est suū eē. illud ē infinitū simpliciť. ꝛ iō essentia ei° ē infinita ꝛ bonitas eius. ꝛ qcq̄d aliud de eo dr̄. qꝛ nihil eoꝝ limitat̄ ad aliqd. sicˀ qḋ recipit̄ in aliq̄ limitat̄ ad capacitatē ei°. ꝛ ex h̄ ꝙ eēntia dei ē infinita. seqt̄ ꝙ ei° potētia sit infinita. ꝛ h̄ expsse dr̄ i li° de causis ꝙ ens ꝑmū hʒ virtutē infinitā. qꝛ ipsūmet ē sua virt°. hec ille. Et de potentia dei vbi sup̄. sic dicit. Infinitū dictum negatiue ꝯuenit deo ꝗtū ad oīa q̄ sūt in illo. qꝛ nec ipse aliq̄ mō finit̄. nec ei° eēntia nec sapiā nec bonitas. vn̄ oīa in ipso sunt infinita. hec ille. Eandem ꝓbationem inuit ꝑma ꝑte vbi sup̄. dicens: Infinitū dr̄ aliqd eo ꝙ nō est finitum. finit̄ aūt quodāmodo mā ꝑ formam ꝛ forma ꝑ mām. mā qdē ꝑ formā inꝗtū mā anteq̄ recipiat formā ē in potētia ad multas formas. sʒ cū recipit vnā t̄minat̄ ꝑ illā. forma ꝟo finit̄ ꝑ mām inꝗtū forma in se ꝯsiderata ē cōis ad multa. sʒ ꝑ hoc ꝙ recipit̄ fit forma determinata hui° rei. mā aūt ꝑficit̄ ꝑ formā ꝑ quā finit̄. ꝛ iō infinitū ſm ꝙ attribuit̄ materie uł potētie hʒ rōnē imꝑfecti. ē eni q̄si mā nō hn̄s formā. forma aūt nō ꝑficit̄ ꝑ mām sʒ magis ꝑ eā ei° amplitudo contrahit̄. vn̄ infinitū ſm ꝙ se tenet ex ꝑte forme nō determinate ꝑ mām hʒ rōnē ꝑfecti. illud autē qḋ est maxime formale omniū ē ipsū eē ut ex supioribus pʒ. cū igit̄ eē dīnū nō sit eē receptū i aliquo sʒ ipse sit suū esse subsistens ut sup̄ ostēsū ē. manifestū ē ꝙ ipse de° est ꝑfectissimus. hec ille. ¶ Eandem ꝓbationē ponit ꝯ gentiles vbi sup̄. arguit eni sic: Oīs act° alteri inherens terminationē recipit ex eo i q̄ ē. qꝛ qḋ ē i altero ē in eo ꝑ modū recipientis. act° igitur in nullo existens nullo terminat̄. puta si albedo ꝑ se existeret ꝑfectio albedinis in ea non terminaret̄: quo minus haberet qcq̄d de ꝑfectiōe albedinis haberi pōt. de° aūt ē act° in nullo existens. qꝛ nō ē forma in mā nec eē suū inheret alicui forme uel nature cū ipse sit suū eē. Relinqtur ḡ ipsū eē infinitū. Item tanto aliqs act° ē ꝑfectior quāto min° hʒ potētie admixtū. vn̄ oīs act° cui ꝑmiscet̄ potētia hʒ t̄minū sue ꝑfectionis. cui aūt nō ꝑmiscet̄ potētia aliq̄ ē absq̄ t̄mino ꝑfectiōis. de° aūt pur° act° ē absq̄ oī potētia. ḡ ē ifinit°. Amplꝰ. ipsū eē absolute ꝯsideratū ifinitū ē. nā ab ifinitis ꝛ ifinitis modis ꝑticipari pōt. si igit̄ alicui° eē sit finitū oʒ ꝙ limitet̄ eē illud ꝑ aliqd aliud qḋ sit aliq̄lr̄ cā illi° eē uł receptiuū eius. sed eē dīuinū non pōt eē aliq̄ cā. quia ipse ē per se necesse esse. nec eius eē receptū. cū ipse sit suū esse igitur esse suū est infinitū ꝛ ipse ē infinitus. Adhuc. oē qḋ habet aliquam ꝑfectionem tanto est ꝑfecti° quāto illā ꝑfectionē plenius participat. sed non pōt esse aliqs modus nec etiā cogitari pōt quo pleni° habeat aliquā ꝑfectionem q̄ ab eo qḋ ꝑ suā essentiā est ꝑfectū. ꝛ cui° essentia ē sua bonitas. hoc aūt de° ē. nullo modo igit̄ cogitari aliquid melius aut ꝑfectius deo potest. est igitur infinitus in bonitate. hec ille. ¶ 4ª ꝯ est ꝙ licʒ diuina potentia habeat infinitatē ex essentia. tn̄ aliquē modū infinitatis hʒ potentia quem non hʒ eēntia. Istā ꝯnē ꝓbat ipse de potētia dei vbi sup̄. sic dicēs. Sciēdū ꝙ cū potētia actiua seq̄tur actum: quātitas potētie seq̄t̄ quātitatē act°. vnūqḋq̄ enim tātū habūdat in ꝟtute agēdi quātū ē i actu. de° aūt ē act° infinit°. qḋ pʒ ex h̄ ꝙ act° nō finit̄ nisi dupliciter. Uno° ex ꝑte agētis sicˀ ex voluntate artificis recipit quātitatē ꝛ terminū pulchritudo dom°. Alio ex ꝑte recipientis. sicut calor in lignis determinat̄ ꝛ quantitatē recipit ſm dispositionē lignoꝝ. ipse aūt diuinus actus nō finitur ex aliquo agente. quia non ē ab alio sed ē a seipso. neq̄ finitur ex aliquo recipiente. qꝛ cū nihil potētie passiue ei admisceatur. ipse est actus purus nō recept° in aliquo. est enim deus ipsū esse suū in nullo receptum. vnde patet ꝙ deus ifinit° ē. qḋ sic

videri põt. Esse eni hominis terminatũ ẽ ad speciem hoĩs. qꝛ est receptũ in nã humane speciei. ꝛ simile est de esse equi uel cuiuslibet creature. esse aũt dei cum non sit in aliquo receptũ. sed sit esse purũ non limitatũ ad aliquem modũ pfectionis essendi. sed totũ in se hꝫ. ꝛ sic sicut esse in vli acceptũ ad infinita se põt extendere. ita diuinũ esse infinitũ est. ꝛ ex hoc pꝫ ꝙ sua virtus uel potentia actiua infinita ẽ. Sed sciendum ꝙ ꝗuis potentia habeat infinitatẽ ex essentia. tñ ex hoc ipso ꝙ cõpaꝛ̃ ad ea quoꝝ est pncipiũ recipit quãdam modũ infinitatis quẽ essentia nõ habet. nam in nobis potentie quedã multitudo iueniꝛ̃. in actiõe eni iueniꝛ̃ quedã intẽsio ſm efficaciã agendi. ꝛ sic põt potentie actiue attribui quedã infinitas ſm ↄformitatẽ ad infinitatẽ quãtitatis continue ꝛ discrete. discrete quidem ſm ꝙ quãtitas potẽtie attendiꝛ̃ in multa uel pauca obiecta posse. ꝛ hec vocaꝛ̃ quãtitas extẽsiua. continue ṽo ſm ꝙ quãtitas potentie attendiꝛ̃ in hoc ꝙ intense uel remisse agit. ꝛ hec vocatur quãtitas intensiua. pma aũt quãtitas conuenit potẽtie respectu obiectoꝝ. 2ᵃ ṽo respectu actionis. Istorũ eni duorũ potentia actiua ẽ pncipiũ. vtroqꝫ aũt mõ diña potentia est infinita. nam nũqꝫ tot effectus facit qn plures facere possit. nec vnqꝫ ita intẽse operaꝛ̃ qn intensius opari possit. Intensio aũt in opatione diña nõ ẽ attẽdenda ſm ꝙ opatio est in opante. qꝛ sic semꝑ est infinita. cũ opatio dei sit diña essentia. sed attendenda ẽ ſm ꝙ attingit effectũ. sic eni quedam moueñ a deo efficacius ꝛ quedã minꝰ efficaciꝰ. hec ille. ¶ 5ᵃ ↄ̃ ẽ ꝙ diuine potentie ꝛ virtutis infinitas sufficienꝛ̃ arguiꝛ̃ ex creatione reꝝ de nihilo. Istã ↄ̃nẽ pbat scũs Tho. in diuersis locis. ꝛ quidẽ ex supposito ꝙ deꝰ mundũ de nihilo creauerit: arguatur necessario eũdẽ infinitũ in virtute. pbat pma pte. q. 45. arti. 5ᵒ ad 3ᵐ dicẽs: Uirtus facientis nõ solũ ↄsideraꝛ̃ ex subã facti sꝫ etiã ex modo faciendi. maior eni calor non solũ magis sꝫ etiã citius calefacit. ꝗuis igiꝛ̃ creare aliquẽ effectũ finitum non demõstret potentiã infinitam. tñ creare ipsum ex nihilo demõstrat potẽtiã infinitã. si eni tanto maior virtus requiritur in agente quãto potẽtia ẽ magis remota ab actu. oportet ꝙ virtus agentis ex nulla potẽtia ꝓsupposita q̃le agens ẽ creans sit infinita. qꝛ nulla ẽ ꝓportio nulliꝰ potentie ad aliquã potentiã quã ꝓsupponit virtus agentis nãlis. sicut ꝛ nõ entis ad ens. hec ille. Idẽ de potẽtia dei. q. 3. arti. 4ᵒ sic dicit: Creatio infinitam virtutẽ requirit in potẽtia a qua egrediꝛ̃. qõ ex qnqꝫ rõnibꝰ apparet. Prima est ex hoc ꝙ potentia facientis ꝓportionaꝛ̃ distãtie que est inter illud qõ fit ꝛ oppositũ ex quo fit. quãto enim frigus ẽ vehementius ꝛ a calore magis distans tãto magis virtute caloris opꝰ ẽ ut ex frigido fiat calidũ. non esse aũt simpliciter ꝛ infinitũ ab esse distat. qõ ex hoc patet ꝙ a quolibet ente determinato plus distat non esse qꝫ qõcũqꝫ ens a qualicunqꝫ alio ente distãs inueniatur. ꝛ iõ ex oĩo non ente aliqd facere non põt esse nisi potentie infinite. 2ᵃ rõ est. qꝛ hoc mõ factum agiꝛ̃ quo faciens agit. agens aũt agit ſm ꝙ in actu ẽ vnde illud solũ se toto agit qõ totũ actu est. qõ nõ est nisi actus infiniti q est actus purꝰ. Unde ꝛ rem agere ſm totã eius subam solius infinite virtutis ẽ. 3ᵃ rõ est qꝛ cũ oẽ acciñs oporteat esse in subiecto. subiectũ aũt actionis sit recipiẽs actionẽ. illud solũ in faciẽdo aliquid recipientẽ materiã non requirit. cuiꝰ actio non est accidẽs sꝫ ipsa suba sua. qõ soliꝰ dei ẽ. ꝛ ideo solius eiꝰ est creare. 4ᵃ rõ est. qꝛ cũ oẽs cause 2ᵉ agentes a pmo agente habeãt hoc ipsũ ꝙ agant. ut in liᵒ de causis ꝓbatur. oportet ꝙ a pmo agẽte oibꝰ secũdis modus ꝛ ordo imponatur. ei aũt non imponiꝛ̃ modꝰ uel ordo ab aliquo. cum actio oĩs ex mã depẽdeat q̃ recipit actionẽ agẽtis. solius pmi agẽtis erit absqꝫ mã ꝓsupposita ab aliquo agente agere. ꝛ aliis oibꝰ secũdis agẽtibus mãm ministrare. 5ᵃ rõ ducens ẽ ad impossibile. nam ſm elongationẽ potentie ab actu ẽ ꝓportio potẽtiaꝝ de potentia in actũ aliquid reducentiũ. quãto enim potẽtia plus distat ab actu tanto maiori potentia indiget. si g̃ sit aliqua potẽtia finita que de nulla potẽtia ꝓsupposita aliqd operetur. oportet eius esse aliquã ꝓportionẽ ad illã potentiã actiuam que educit aliquid de potẽtia in actũ. ꝛ sic erit aliqua ꝓportio nullius potẽtie ad aliquã potẽtiã. qõ ẽ impossibile. nihil eni ad ens nulla ẽ ꝓportio ut habetur 4ᵒ physicoꝝ. Relinquitur g̃ ꝙ nulla potentia finita põt aliqd creare neqꝫ virtute ꝓpa neqꝫ sicut alterius instrumentũ. hec ille. Eãdẽ rõnẽ scꝫ 5ᵃᵐ in numero istarum ponit ꝯ̃ gẽtiles caᵒ 43ᵒ Unũqõqꝫ agens tãto virtuosius ẽ in agendo quãto potẽtiã magis remotã ab actu in actũ reducit. sicut maiori virtute opus est ad calefaciendum aquã qꝫ aerem. sed illud quod oĩo nõ est. infinite distans ẽ ab actu. nec est aliquo mõ in potentia. igiꝛ̃ si mũdus factus est postqꝫ oĩo ꝑus non erat. oportet virtutẽ factoris esse infinitã. Hec autẽ rõ ſm eos qui ponũt eternitatẽ mundi valet ad pbãdum infinitatẽ diñe virtutis. confitẽtur eni deũ cãm esse mũdane sube ꝗuis eã sempiternã arbitrẽtur dicẽtes hoc mõ deũ eternũ sempiternĩ mũdi cãm existere. sicut pes ab eterno fuisset cã vestigii si ab eterno fuisset impressus in puluere. Hac autem positiõe facta ſm rõnem ꝑdictã. nihilominꝰ sequitur dei virtute eẽ infinitã. nam siue ex tpe ſm nos siue ab eterno ſm eos res ꝓduxerit. nihil põt eẽ in re qõ ipse non ꝓduxit. cũ sit vle essendi pncipiũ. ꝛ si nulla ꝓsupposita mã uł potẽtia ꝓduxit. Oportet aũt ꝓportione virtutis actiue accipe ſm ꝓportionẽ potentie passiue. nã quãto potentia passiua maior ꝑexstit uel intelligitur. tãto maiori virtute actiua in actũ compleꝛ̃. Relinquitur g̃ cũ virtus finita ꝓducat aliquẽ effectum ꝓsupposita potentia materie ꝙ dei virtus que nullã potentiã ꝓsupponit sit infinita. hec ille. Item liᵒ 2ᵒ caᵒ 2ᵒ arguit sic. Cum oẽ agẽs agat ſm qõ est actu. oportet modũ actionis eẽ ſm modũ actus illius rei. Unde calidum qõ magis ẽ i actu caloris magis calefacit. cuiuscũqꝫ igitur actus determinatur ad genꝰ uel ad speciem ꝛ acciñs. eiꝰ virtutẽ oꝫ esse determinatã ad effect[illegible] agenti in q̃tũ hꝫ. ex eo ꝙ oẽ agens agit sibi sile. nihil autẽ qõ habet esse determinatũ põt esse simile alteri eiusdem generis uel speciei nisi ſm rationem gene-

ris.nam ſm ꝙ eſt hoc aliqd vnūquodqꝫ eſt ab alio diſtinctū.nihil ḡ cuiꝰ eē finitū ē per actionē ſui pōt eſſe cauſa alteriꝰ.niſi ꝗ̄tum ad hoc qḋ hꝫ genꝰ aut ſpēm non aūt ꝗ̄tum ad hoc ꝙ ſubſiſtit ab alijs diſtinctū.oē igitur agēs finitū preſupponit ad ſuā actionē ħ vnde ſuū cauſatū indiuiduatum ſubſiſtit. nō ergo creat: ſꝫ ſolum ħ eſt illiꝰ cuius eē eſt infinitum qḋ eſt oīs entis cōprehendēs ſilitudinem:ut ſupra oñſum ē.hec ille. Et eandē ꝓbationē tangit prima pte.q.45.arti.5º ad ꝑmū vbi ſic ait.perfecte pticipās aliquā naturā facit ſimile.nō quidē ꝓducendo illam naturā:ſed applicādo eā ad aliqd.non eni hic homo pōt eſſe cauſa nature humane abſolute.qꝛ ſic eēt ſui ipſiꝰ cā.ſed eſt cā ꝙ natura humana ſit in hoc hoīe gñato ⁊ ſic preſupponit in ſua actione determinatā naturā per quam eſt hic homo.ſed ſicut hic hō participat naturā humanā.ita quodcūqꝫ ens creatū participat ut ita dixerim naturā eēndi.quia ſolus deꝰ eſt ſuum eē.nullū igitur ens creatū pōt ꝓducere aliquod ens abſolute niſi inꝗ̄tū eē cauſat in hoc.⁊ ſic oportet ꝙ preintelligatur id per qḋ aliquid ē ħ.actioni q̄ facit ſile in ſubſtantia.ħ ille. Eaſdē rōnes tāgit 4º ſen.diſ.5.q.i.arti.3º queſtiūcula 3ª.verūtñ ibidē dat viā ſoluendi: ſi quis vellet oppoſitum ſuſtinere cū magiſtro qui poſuit ꝙ creature potuit coīcari potentia creādi. Et ſiliter 2º ſen. diſ.i.q.i.arti.3º ſed in operibꝰ poſterioribus dixit pro ꝯne iſta vbi materiā pleniꝰ digeſſit ꝗ̄ in ſcriptis. ¶ 6ª ꝯ eſt ꝙ ſuppoſita eternitate ꝑmi motꝰ argui poſſet infinitas diuine virtutis. Iſtā ꝯnē ꝓbat Ar. 8º phyſicorū in illo caº. Qꝛ autem neceſſe eſt impti(le).⁊ intendit talem demōſtrationē ſm expoſitionē ſci doctoris ibidē: Tria ſunt in q̄libet motu quoꝝ vnū eſt illud qḋ mouet̄.aliud ē ipſū mouēs.tertiū vero tēpus in quo fit motus.oꝫ aūt ꝙ omnia illa ſint finita:aut oīa infinita.aut ꝙ quedā ſint finita aut īfinita.ul' duo tñ uel vnum.ponat̄ ḡ primo ꝙ a ſit mouēs: ⁊ b ſit mobile.⁊ tempus infinitū ſit c.⁊ ponat̄ ꝙ aliqua pars ipſius a que ē d moueat aliquā partē b.que ſit e.his ergo poſitionibꝰ factis cōcludi pōt ꝙ d mouet e in tēpore nō equali ipſi c in quo a mouebat b.ſed in tēpore minori probatū ē eni in 6º phyſicoꝝ.ꝙ totū mobile in maiori tpe ptranſit aliquod ſignū ꝗ̄ pars eiꝰ.cū ergo tēpus quod ē c ſit infinitū.relinquit̄ ꝙ tempꝰ ꝑ quod d mouet e nō erit infinitū ſed finitum.⁊ ſit illud tēpus z ut ſicut a mouet b in tēpore c.ita d moueat e in tempore z.finito.cū aūt d ſit ꝑs ipſiꝰ a.ſubtrahēdo ab a ⁊ addēdo ipſi d totalit̄ ipſu a auferet̄ ⁊ cōſumet̄ cū ſit finitū oē eni finitū ꝯſumit̄ ꝑ ſubtractionē ſi eadē quantitas ſemꝑ ſumat̄.⁊ ſiliter ꝯſumet̄ ipſū b.ſi ꝯtinue ſubtrabatur aliquid ab ipſo ⁊ apponitur ipſi e.qꝛ b etiā ponebatur eē finitū.ſed ꝗ̄tumcūqꝫ auferat̄ a tempore qḋ ē c.etiā ſm eandē quātitatē auferendo non conſumetur totū c qḋ ponit̄ eē infinitū.ideo phūs ex hoc cōcludit ꝙ totū a mouet totum b in tpe aliquo finito qḋ ē ꝑs ipſiꝰ c.qḋ quidē ſic ſequit̄ ex premiſſis.quia ſm ꝓportionē qua addit̄ ad mobile ⁊ ad motorē.addit̄ etiā ad tēpus motꝰ.cū ḡ ſubtrahēdo a toto mobili ⁊ motore.⁊ addēdo ad ptes ipſoꝝ q̄ñqꝫ ꝯſumat̄ totum mobile ⁊ totū mouēs:ita ꝙ totū qḋ erat ī toto addat̄ parti:ſeq̄t̄ ꝙ ꝓportionalit̄ addendo ad tempus reſultabit tēpꝰ finitū in q̄ totū mouēs mouebit totū mobile:⁊ ſic oꝫ ꝙ ſi mobile ē finitū ⁊ mouēs finitū ꝙ tēpus ſit finitum.ſic ergo non eſt poſſibile ꝙ a finito mouente moueatur aliquid motu infinito ſcilicꝫ ſm tempus infinitū.⁊ ſic patet ꝙ non contingit finitum mouens mouere aliquid tēpore infinito:hec ē ſnia Ar. ſm ſanctū Tho. Quō aūt illa demōſtratio ꝓcedat.ibidē declarat ſcūs doctor dicēs: Tēpꝰ motꝰ inq̄t pōt dupliciť accipi in motu locali ꝑcipue.vno modo ſm partes mobilis. Alio mō ſm ptes magnitudinis ſuꝑ quā trāſit motꝰ.manifeſtū eſt igitur ꝙ ꝑus vna pars mobilis trāſit aliqḋ ſignū magnitudinis ꝗ̄ totū mobile.ſiliter totū mobile ꝑus trāſit vnā partē magnitudinis ꝗ̄ totam.apparet aūt manifeſte ex ꝓceſſu Ar. ꝙ hic loq̄t̄ de tpe motus ſm ꝙ tēpus motus accipit̄ ſm partes mobilis: ⁊ non ſm ꝙ accipit̄ ſm ptes magnitudinis. accipit eni in ſua demōſtratiōe ꝙ pars mouētis moueat partē mobilis ī minori tpe ꝗ̄ totū moueat totū. qḋ non erit verū ſi accipiamꝰ tempꝰ motꝰ ſm partes magnitudinis q̄ tranſeūtur motu.eadē eni ē ꝓportio partis motoris ad ptem mobilis:q̄ eſt ꝓportio totius motoris ad totū mobile.vnde equali velocitate pars mouebit partē q̄ totū mouet totū.⁊ ſic in eq̄li tēpore ptranſiet ꝑs mobilis aliquā magnitudinē mota a pte motoris.⁊ totū mobile motū a toto motore: uel forte in minori tpe mouebit̄ totū ꝗ̄ pars.qꝛ potentia vnita maior ē ꝗ̄ diuiſa.⁊ quāto maior potētia motoris:velocior ē motꝰ.⁊ tēpus ē minꝰ.oꝫ ḡ ꝙ ħ intelligat̄ ſm ꝙ accipit̄ tēpꝰ motꝰ ſm ptes mobilis.qꝛ vna ꝑs mobilis minori tpe ptranſit aliqḋ ſignū ꝗ̄ totū mobile.⁊ ſm ħ eſt īpoſſibile ꝙ tpe infinito moueat̄ niſi mobile infinitū.īpoſſibile aūt ē ꝙ mobile infinitū moueat̄ a motore finito.qꝛ ſꝑ virtus mouentis ē maior ꝗ̄ virtꝰ mobilis.vnde neceſſe ē ꝙ mobile infinitū moueat̄ a motore īfinito:⁊ ſic ſic īpoſſibile ſeq̄t̄ ex ħ ꝙ ponit̄ ꝙ motor finitus moueat mobile infinitū motu q̄ ſit infinitꝰ ſm ptes mobilis.ita remoto ħ incōuenienti oꝫ vlteriꝰ cōcludere ꝙ motus infinitꝰ ſit mobilis infiniti a motore infinito. Sed cōtra hoc pōt aliqs obijcere. Dicit ſcūs Tho. ꝙ Ar. non ꝓbauit in ħ liº 8. motum ꝑmū eē infinitū ſm ptes mobilis ſicut motꝰ corꝑis infiniti dicit̄ infinitꝰ.qꝛ totū vniuerſū corporeū finitū eſt: ut ꝓbatum fuit in 3º phyſicorum. ⁊ ꝓbabit̄ in ꝑ celi. vñ non videt̄ eē demōſtratio Ar. verificata ad ꝓpoſitū cōcludēdū ſcꝫ ut ꝑmꝰ motor qui mouet motū infinitum ſit infinitus. Sed dicēdū ꝙ illud qḋ eſt cā prima motus infiniti oportet ꝙ ſit ꝑ ſe cā infinitatis motus.qꝛ ſemꝑ cā que ē per ſe prior eſt ea que ē per aliud. virtꝰ aūt cauſe ꝑ ſe determinat̄ ad effectū per ſe ⁊ non ad effectū ꝑ accidēs.ſic eni ſupra Ar. docuit cōparare cauſas effectibꝰ.cū aūt cōtingat motū eſſe infinitum dupliciť ſcꝫ ſm partes mobilis.⁊ ſm ptes lōgitudinis ſuꝑ quā tranſit motꝰ.īfinitū per ſe ē in motu ex partibus mobilis.ꝑ accidēs aūt ex partibꝰ lōgitudinis. qꝛ quātitas motꝰ que attendit̄ ſm ptes mobilis cōpetit ei ſm ꝓpriū ſubiectum.⁊ ita ineſt ei ꝑ ſe.quātitas aūt

motꝰ q̄ accipiẗ ſm ptes longitudinis accipiẗ ſm reiterationẽ motꝰ ipſius mobilis. ꝑut ſcȝ totũ mobile ſuũ ſup vnam partẽ longitudinis iterato pertrãſit aliam. illud ḡ qḋ eſt p̄ma cã infinitatis motꝰ hȝ virtutẽ ſuper infinitatẽ motꝰ que ẽ per ſe ut ſcȝ poſſit mouere mobile infinitũ ſi contingat ꝛ ideo neceſſe ẽ ꝙ ſit infinitũ ꝛ q̄uis p̄mũ mobile ſit finitũ tñ habet quandã ſimilitudinẽ cum infinito ut dictũ eſt 3°. phyſicoꝝ. ad h̄ aũt ꝙ aliquid ſit cauſa motꝰ infiniti ꝑ reiterationem motus que ẽ ꝑ acidens. nõ oportet ꝙ habeat virtutẽ infinitã. ſed ſufficit ſi habeat virtutẽ imobilem finitam. quia ſemper manifeſte eadẽ virtute poterit reiterare eũdẽ effectum. ſicut ſol habet virtutẽ finitam: ꝛ tñ poſſet mouere inferiora elemẽta tempore infinito: ſi motꝰ eẽt ſempiternꝰ ſm poſitionẽ Ar̄. nõ enim ẽ prima cauſa infinitatis motꝰ. ſed ſm ꝙ ab alio mota ad mouendũ tẽpore infinito ſm poſitionẽ predictã. hec ille. Ex quibus pȝ quõ duratio motꝰ per infinitũ tẽpꝰ arguit infinitatẽ motoris in vigore ꝛ nõ ſolũ in duratione. Eandẽ rõnem tangit p̊ cõtra gentiles ca°. 43°. ¶ 7ᵃ ꝯ eſt ꝙ infinitas diuine potentie concluditur ex acciꝛᵉ noſtri intellectus. Iſtam ꝓbat ſcũs Tho. cõtra gentiles vbi ſ. Intellectꝰ noſter inq̄t ad infinitũ intelligẽdo extẽdiẗ cuiꝰ ſignũ eſt ꝙ quãtitate q̄libet finita data intellectus nr̄ maiorẽ excogitare poteſt. fruſtra aũt eſſet hec ordinatio intellectꝰ ad infinitũ niſi eſſet aliqua res intelligibilis infinita. oȝ igiẗ eẽ aliquã rem intelligibilẽ infinitã quã oportet eẽ rerum maximã ꝛ hanc dicimꝰ deum. deꝰ igiẗ eſt ifinitus nõ ſolũ in eſſe imo virtute. Item effectꝰ nõ poteſt extendi vltra ſuã cauſam. Intellectꝰ aũt noſter nõ poteſt eẽ niſi a deo: qui ẽ prima oĩuȝ cauſa. non igiẗ poteſt cogitare aliq̄d intellectus noſter maius deo. ſi igiẗ omni infinito põt aliquid maius cogitare. relinquiẗ deũ finitũ non eſſe. hec ille. ¶ Sed ꝯtra iſtas ꝯ̂nes arguit Aureolus diſ. 43. multipliciẗ. Et p̄mo ꝯtra 3ᵃᵐ q̄ſtum ad hoc ꝙ ibidem diciẗ mãm eẽ cãm limitationis ꝛ finitatiõis forme. Si eni materia fuerit cã iſtiꝰ limitationis cauſabit eam ſm aliquẽ modũ cauſalitatis ꝛ genus cauſãdi. ſed manifeſtũ eſt ꝙ non cauſat eam ꝑ modũ cauſe efficientis. nõ eni materia aliq̄d efficit in forma. ꝛ iterũ agens ꝙ formã extrahit eſt cã effectiua non ſolũ forme ſed limitationis ſue. Neq̧ põt dici ꝙ ſit cauſa formalis. q: materia nullius ẽ forma. ꝛ iterum forme non ẽ forma. Neq̧ põt dici ꝙ ſit cauſa finalis. forma eni eſt finis materie. ꝛ nõ ecõtra. ut pȝ 2°. phyſicorum Neq̧ põt dici ꝙ cauſet limitationem iſtã ſm modum cauſandi materie. quia cauſalitas materie conſiſtit in recipere ꝛ nõ in dare. ꝛ ꝑ ꝯñs non dabit materia limitationẽ forme. ſed etiã potiꝰ recipiet limitatã. ḡ nihil ẽ dictu ꝙ mã limitet formã. ¶ 2°. ad idẽ. Q̄icũq̧ aliq̄d habet equalẽ amplitudinẽ ꝛ illimitationẽ cũ alio non diciẗ illud limitare. ſed mã ꝛ forma ſũt eq̄lis amplitudinis ꝛ illimitatiõis. ſi eni ꝯſiderenẗ ſm eẽ reale nũq̧ forma ẽ realiẗ illimitata. nec etiã materia: imo ſũt ad inuicẽ ꝓportionata. ꝛ quodlibet ẽ terminatũ. ſi vero accipiãtur ſm eẽ itellectũ ſm ꝙ iſti videnẗ imaginari. ſic nõ ſolũ forma ut ẽ cõis ẽ illimitata ꝛ ampla ꝛ ꝑdicabilis de multis. imo etiã mã ut ſic intellecta. cum ſit de cõceptu ſpẽi. indiuidua eni nõ ſolũ cõicãt ĩ forma. imo in tota rõne ſpecifica ꝯſtituta ex mã ꝛ forma ḡ nõ põt dici ꝙ materia limitet aut finiat formã. ¶ 3° Illud quod per nullã potẽtiã põt fieri illimitatũ: imo ſemꝑ remanet limitatũ non indiget aliq̄ extrinſeco limitante. q̄ ſi omne tale oportet eẽ limitatũ ex nã ſua alioquin ſi eẽt indifferẽs poſſet ꝑ aliquã potentiã trahi ad illimitationẽ cũ nõ ſit aliquid potẽtiale ſine agẽte potente reducere ad actũ. ſed manifeſtũ eſt ꝙ forma ꝑ nullam potẽtiã poteſt fieri illimitata. nõ eni põt deus facere formam iſtius lapidis ſignati eẽ infinitã ex quo patet ꝙ ex ſe ẽ finita. ḡ nõ indiget materia aut aliquo extrinſeco ad h̄ ꝙ limiteẗ. ſolũ enim per h̄ forma illimitata diciẗ qḋ põt intelligi ut cõis ꝛ predicabilis. ꝛ idem cõtingit de materia in cõceptu ſpecifico in re aũt quodlibet ẽ per ſe limitatũ cũ neutrũ eorum ſit per ſe vlẽ. ¶ 4°. Si materia limitaret formã ſequitur ꝙ forma fieret infinita ſi eẽt abſtracta a materia. ſed videmꝰ ꝙ accidẽtia abſtracta ab oĩ ſubſtantia in hoſtia ꝯſecrata adhuc remanẽt limitata. ꝛ ſi deꝰ ſepararet a quãtitate oĩa accidentia nõ fieret quãtitas illa infinita q̄ remanet in ſacramẽto altaris. nec etiam illa albedo. q: impoſſibile ẽ ꝙ aliq̄d trãſeat de finitate ad ifinitatẽ. aut ecõuerſo. manẽs realiẗ idem. ergo poni nõ põt ꝙ materia limitet formam. ¶ 2°. loco arguit ꝯtra eandẽ ꝯ̂nis ꝓbationẽ in hoc ꝙ dicit deũ eẽ ipſum eẽ ſubſiſtẽs quaſi eẽ dicat aliquã realitatẽ additã eſſentie in omnibus creaturis. Querendũ enim eſt inquit quid intelligũt per hoc eẽ. aut eni illud quod ſignificat ẽ 2°. adiacẽs cum dicitur deus eſt. aut illud qḋ ſignificat ens predicatum de omni re: ꝑut omnis res eſt quedã entitas ꝛ quoddam eẽ. ſed non põt dari primũ. quia eẽ 2°. adiacẽs non ẽ niſi affirmatio ſubiecti. ꝛ ſignificat verũ. ponere autẽ tale eſſe ſubſiſtere per modũ ſeparati cuiuſdam. ꝛ illud eſſe deum. nihil eſt dictu. quia tunc ſeq̄tur ꝙ deus non eẽt niſi affirmatio quedã omnis rei. [illegible] potꝰ omnis res affirmata. quia cum dicimus lapis eſt. illud eſt nihil addit ad lapidẽ. ſed lapideitatem affirmat. Nec poteſt dici 2ᵐ. quia tale eſſe non ẽ aliud q̄ȝ quidditas cuiuſlibet rei. niſi forte dicatur ꝙ deus eſt omnes quidditates per modum cuiuſlibet ſimilitudinis eminentis ꝛ forme exemplaris quod tamen iſti nõ intellexerũt cum dicant ꝙ in omnibꝰ alijs a deo eſſe contrahitur ꝑ eẽntiam ꝛ limitatur quaſi res alia ab eſſe. In deo autem eſſe non recipiẗ in alio. ſed eſt purũ ꝛ ſubſiſtens. ergo nihil ẽ dictu ꝙ deus ſit tale eẽ. ¶ 2°. ad idem. cum dicitur lapis eſt: ꝛ deꝰ ẽ. eẽ qḋ ꝑdicatur de lapide eſque eſt idem cum lapide q̄ſtum ad primũ ſignificatum. ſicut illud quod predicaẗ de deo eſt idem cũ deo. ſed conſtat ꝙ lapis ẽ ſubſtantia ꝛ quoddam ſubſiſtẽs. ergo lapis eſt quoddam eſſe ſubſiſtens nõ receptum in aliquo. ſequitur ergo ꝙ ſit infinitum ſi ratio illa procedit. hec ille. ¶ Contra 5ᵃᵐ ꝯ̂nem arguit. quia licȝ ſequitur ꝓductio ex nihilo poſſit demõſtrare ifinitatẽ diuine potentie. non tamẽ in virtute [illegible] proportionis ſcȝ ꝙ que eſt ꝓportio nullius [illegible] ad potentiam

em passiuam. talis est proportio actiue deducentis ad actu. nulla eni est proportio inter sonu et colorem. nec tamē sequit q potentia attingēs sonū excedat illam que attingit colorē absq proportiōe. vnde in ista deductione aliquid ponitur in conclusione quod non ponitur in premissis. ex hoc eni q nullius potentie ad aliquam nulla ē proportio. nō sequit aliud nisi qd inter virtutē que agit ex aliqua potētia nulla sit proportio. et hoc vtiq verū est: quia sunt alterius rōnis sicut potentia visiua et auditiua. sed non propter hoc sequitur q hec improportionaliter excedat illam. nō eni quecūq sunt improportionabilia i infinitū se excedunt. quia diameter et costa sūt iproportionabiles: nec tn̄ in infinitum excedunt se. vnde si recte deberet concludi oporteret sic dici: nullius potentie ad aliquā nulla ē proportio: imo iproportionabilit se excedūt. et tūc forte concluderetur q virtus illa improportionabilit excederet que attingeret illud qd aliud iproportionabilit excedit aliquā potētiā cū nihil ens nō excedat. magis ergo potest cōcludi oppositū ex isto medio. videm9 eni q quanto res min9 ē in potentia tanto facili9 et a minori virtute reducit ad actum. ergo si sit in nulla potentia videt posse reduci a minima virtute. hec ille.

¶ Contra 6am conclusionē arguit multipliciter. Et pmo ostēdit q scūs Tho. non attingit in illa expositiōe ad mētem phi. cōstat enim q virtus finita manēs incorruptibilis potest mouere in infinitū fm q isti dicūt. sed manifestum ē q mot9 celi etern9 et infinit9 fit per reiterationem quādā et replicationē. celū eni et omnes eius partes finite sūt. sed cōtinue replicantur fm circulationes ut patet. ergo ad hm̄ motū eternū sufficiet virt9 finita. et per oñs motor primi mobilis nō est virtutis infinite. nec repugnabit q sit virt9 corporea cuius oppositū phus intēdit. ¶ 2o ad idē. Illa infinitas mobilis que exigit virtutē infiniti motoris nō est similitudinaria eo modo quo circulus dicit infinitus. sed est vera eo mō quo magnitudo aliqua dicit infinita ex hoc q habet partes alias et alias numero ifinitas si talis eēt possibilis dari. sed constat q celū nō dicit infinitū proprie 2o modo. sed tn̄ primo modo siitudinarie p reiterationem: ut patet 3o physicorū. ergo cōclusisse de pmo mobili q habeat partes i infinitū sūptibiles per reiterationem q non possit moueri nisi a virtute infinita, p eo q maior debet esse virtus mouētis q̄ mobilis. et pro eo q in infinitum 2o modo exigit talem virtutē. est nihil cōclusisse: imo per equiuocationem fuisse deceptū. ut patet. ¶ 3o ad idē. Nulla infinitas temporis exigit virtutē infinitam nisi illa q̄ est per se fm istos. et ideo temp9 finitum per reiterationem nō exigit illam. sed tn̄ illud quod est infinitum propter partē mobilis conti alia et aliam nullo modo reiteratam. sed manifestum ē q ista infinitas nō ē in motu celi cū nō habeat magnitudinem infinitā. ergo non requiritur virtus infinita. nō igitur probat pmū motorem incorporeū phs per hm̄ si ita intellexit sicut isti sibi iponūt. hec ille. ¶ 2o loco ostēdit q ista conclusio et precedens supponunt vnū contra mentē Ar. sc3 q primū principium uel deus moueat primū celum executiue. contra mentē eius et sui cōmentatoris qui volunt q primū principium mouet modo finis et forme dirigētis sicut posuit Auicen. nec etiam mouet executiue sicut isti imaginātur. sed poti9 medio modo sc3 ut amatū et ars eminens in qua cōplacēt imutabiliter omnes motores executiui celorum. q̄uis pm9 modo perfectiori et magis vniuersali. alij vero modo particulari et sub ipso. Et q ista fuerit mens eoꝝ probat ex sex auctoritatib9 et duabus demonstratiōib9. Prima auctoritas est phi 12o me dicentis q primū principium mouet ut appetibile et desideratū et amatum. et cōmentator ibidē cōmento. 35o q corpora celestia sūt animata: et q intellectuali appetitu appetūt in hoc motu aliquod maius bonū ipsis. et ex hoc sequit ut dicit arguēs q corpora celestia nō appetūt nec intelligūt inq̄tum corpora sed inq̄tum forma absoluta vnita ipsis appetit et intelligit vltimū finem. et ita illud bonū non mouebit executiue. 2a auctoritas est phi dicentis eodem libro: q principiū motus celestis est imaginatio per intellectum. vbi dicit cōmentator cōmento 36o expresse q prim9 motor mouet ut desideratum et voluptuosum. s3 imaginatio per intellectum existentem in ipso celo mouet tanq̄ motor executiu9. 3a auctoritas ē phi ibidem dicentis q prim9 motor mouet sicut amatū. Et cōmentator eodem cōmēto ponit q primū celum mouetur a primo motore sicut amans mouetur a suo amato. ex quo infert iste q fm mentē eius in celo ē aliqua vis amatiua distincta a pmo motore. 4a est. nā cōmentator cōmento 4o ponit in celo vltra motorē primū qui mouet modo finis. aliū motorem coniunctū quē vocat animā mouentem executiue. 5a est. Nam cōmento 43o dicit q pfectio vniuscuiusq motoris consistit in intelligēdo primā causam. vbi expresse ponit vltra motorem executiuum causam primā mouentē per modū finis. 6a est. Nā in tractatu de substantia orbis ca. 3o dicit sic: Cū Ar. considerauit corpus celeste esse eternum. omne autē motū mouetur p virtutem existentē in eo. inuenit q illa virtus erat anima nō admixta materie abstracta et separata a corpore. et inuenit ipsam esse virtutē appetitiuā. et cum considerauit de virtutib9 appetitiuis celestibus inuenit eas moueri ad appetibile nobilius ipsis. et declaratum fuit ei q causa continuatiōis motus nō est ad quod mouent. sed aliud appetibile. et q2 continuatio non peruenit nisi ad illud appetibile t. q̄ a motore non moto. seqtur q illud nō est corpus: nec potentia in corpore. declaratū est autem in li. de anima q omne tale ē intelligentia abstracta. corpus ergo celeste intelligit hanc intelligentiā. intelligere eni trāsmittit ipsum ad illud appetibile. hec cōmentator. vnde patet sua expressa intentio de duplici motore vno quidem nouissimo qui mouet ut appetibile et finis. et alio coniuncto quem vocat animā mouentē executiue. Idem etiam dicit apparere ex eorū demōstrationibus et rationib9. Prima est. quia cōmentator 2o celi cōmento 3o loquens de intelligentia mouente orbē ponit q ita vnitur corpori celesti ut forma nālis et ex illa et corpore celesti constituitur tertiū ens nāle

quod vocatur celeste animal. sed manifestum est ꝙ talis compositio repugnat primo principio. ergo dici non potest ꝙ fuerit mens eius primũ principium mouere celum executiue. 2ᵘˢ est. quia phus dicit. 12ᵒ meᵗᵉ ꝙ primũ principium nullo modo moueat ut appetẽs uel ut amans. sed tm̃ ut appetibile ⁊ amatum. ⁊ assumit pro ratione. quia nihil mouet ut omnino non motum nisi quod mouet per modum finis ⁊ amati. finis enim mouet agentẽ ⁊ motorem executorem. primũ autem principium nullo modo mouetur ĩ aliquo genere motionis. quia non eẽt primũ. quia non mouet nisi ratione finis. quia si attribuatur sibi executio motus ratio phi erit nulla per quã concludit ꝙ moueat in ratione amati tm̃ ut motor non motus. Et si dicatᷣ ꝙ mouet amando se. ⁊ ita mouetur a sua voluntate non valet. tũ quia phus nunꝙ̃ dixit ibi ꝙ moueat sicut amans ⁊ desiderãs. sed solũ dicit ꝙ mouet ut appetibile ⁊ amatum. tũ quia impossibile est ꝙ primum principium moueatur a sua voluntate. nullo mõ enĩ mouetur. nec ſm rem. nec ſm rationem. nec a se. nec ab alio. quia ratio moti a fine est ratio imperfectionẽ importãs. hec ille. ❡ Contra vltimã ɔ̃nem arguit sic. Constat enim ꝙ intellectꝰ potest fingere multa que sunt impossibilia esse. volũtas etiam potest esse ĩpossibilium: ut dicit phus 3ᵒ ethicoꝝ. vñ non apparet ꝙ rationes ille cõcludant. hec ille. ❡ Ad ista respondetᷣ ⁊ primo ad ea que contra 3ᵃᵐ ɔ̃nem primo loco inducta sunt. Ad primũ quidẽ dicitur ꝙ materia non causat limitationem forme nisi per modum cause materialis. Et cũ dicitur ꝙ causalitas materie consistit in recipe ⁊c̃. dico ꝙ licȝ materia nihil det forme: sed etiã recipiat. tamẽ forma eoipso ꝙ recipitᷣ in materia non habet omnem modũ perfectiõis sibi possibilẽ ſm rationem sue speciei. sed limitatᷣ ad capacitatem susceptibilis. ⁊ ita etiam dico de quolibet alio subiecto alicuius forme uel actus. vnde sanctꝰ doctor 3ᵒ sen. dis. 13. q. i. arti. 2ᵒ questiũcula 2ᵃ dicit ꝙ limitatur aliqͩ ex capacitate recipientis. vnde illud quod nõ habet esse receptũ in aliquo sed subsistens. non habet eẽ limitatum sed infinitũ sicut deus. si autẽ esset aliqua forma simplex subsistens que non eẽt suum eẽ. haberet quidem finitatem ꝗ̃tum ad esse quod eẽt particulatum ad formam illam. sȝ illa forma non eẽt limitata. quia non eẽt in aliquo recepta. sicut si intelligatur calor ꝑ se existens. ⁊ ſm hoc etiã forme vniuersales intellecte habẽt infinitatem. sed si forma talis sit in aliquo de necessitate limitata est ꝗ̃tum ad esse debitum illi forme non solum ꝗ̃tum ad esse simpliciter. quia non solum non habet plenitudinem eẽndi simpliciter. sed nec totum eẽ quod nature illius est possibile. sed possibile est ꝙ non sit limitata ꝗ̃tum ad rationem illius forme ut scȝ habeat illã formã ſm omnẽ modũ completionis illiꝰ ut nihil sibi desit de ꝑtinẽtibꝰ ad perfectionem forme illiꝰ. ⁊ hoc erit si ex parte recipiẽtis nõ sit defectus. uel ex parte agentis. hec ille. Ex quibus patet ꝙ materiam limitare formã non ẽ materiã aliquid dare forme: sed potius eam recipere proportionaliter sue capacitati: ⁊ non ſm totum esse debitum nature illius forme. vñ tale limitare nõ dicit actionẽ nec proprie causalitatem sed modũ causalitatis subiectiue uel materialis. Eandem autẽ sententiã ponit de veritate q. 29. arti. 3ᵒ. Et 3ᵃ ꝑte. q. 7. arti. 11ᵒ. ❡ Ad 2ᵐ negatur hᵒʳ. dico enim ꝙ forma ſm esse reale est maioris amplitudinis ꝗ̃ materia: q2 forma quãdoꝗ posset habere perfectius esse si esset extra materiam ꝗ̃ cum est in tali materia. ⁊ ideo probatio quã iste adducit non est ad propositũ. licȝ enim forma non sit ĩlimitata quo ad esse. sed limitata ꝗ̃diu est in materia tñ ꝙ forma habeat tam imperfectum esse ⁊ non totum illud qđ est sibi debitũ. hoc est ex defectu materie que nõ potest illud sustinere. Nec valet illud ꝙ dicit de ꝑportiõe. verũ enĩ ẽ ꝙ forma ꝑportionatᷣ materie sue sic ꝙ esse eius non excedit esse subiecti. non tamẽ sic proportionatur quin posset habere nobilius esse sine tali materia ꝗ̃ habeat in ea. ❡ Ad 3ᵐ negatur hᵒʳ. dico enim ꝙ alique forme possent fieri illimitate non quidem quo ad essentiam suam nec quo ad esse simpliciter. sed tamen aliqua albedo posset fieri illimitata quo ad rationẽ albedinis: ⁊ q̃ ad eẽ debitũ sue nature. puta si deus crearet albedinẽ subsistentẽ extra omne subiectum scȝ extra substantiam ⁊ quãtitatem quod vtiꝗ deus posset facere ſm sen̄ Tho. 8ᵒ quolibet. q. 4. arti. 3ᵒ. vbi sic ait: In albedine inquit ⁊ in qualibet alia corporali qualitate est duo cõsiderare scȝ ipsam naturã albedinis per quam speciem sortitur ⁊ indiuiduationẽ eius ſm ꝙ est hec albedo sensibilis ab alia albedine distincta. posset ergo fieri diuino miraculo ut nã albedinis subsistẽt absꝗ oi quantitate. tamẽ illa albedo non esset sicut hec albedo sensibilis. sed esset quedam forma intelligibilis ad modũ formarũ separatarũ quas posuit plato. sed ꝙ hec albedo sensibilis indiuidua esset sine quãtitate fieri nõ posset ꝗ̃uis quãtitas indiuidua potest eẽ sine substãtia. quia quãtitas non solũ indiuiduatur ex subiecto sicut alia accidentia. sed etiã ex situ qui est de ratione quãtitatis dimensiue que ẽ quãtitas potentiam habens ⁊c̃. Et nota ibi multa de hoc. ⁊ quomodo deus posset talem albedinẽ ponere in angelo. ⁊ quomodo eẽt qualitas spiritualis. Ex quibꝰ ⁊ ex dictis ad ꝑmũ patet quõ albedo posset esse infinita. ⁊ quomodo nõ. Nec ẽ simile de forma lapidis aut alia forma substãtiali cuius esse ẽ indiuisibile. ⁊ ideo si separaretᷣ a materia non eẽt infinita. similiter de anima. Illud autẽ quod dicit iste ꝙ scȝ forma non aliter dicitur illimitata nisi quia potest intelligi ut cõmunis. falsũ ẽ. ❡ Ad 4ᵐ dicendũ sicut ad 3ᵐ. Nullum enĩ accidens est ibi sine subiecto excepta quantitate: ut probat sanctus doctor. 3ᵃ parte. q. 77. arti. 2ᵒ. Et. 4ᵒ sen. dis. 12. q. i. arti. ꝑ. Et. 4ᵒ contra gentiles. caᵒ 63ᵒ. Cum autẽ arguit de quantitate que est separata ab omni subiecto. dico ꝙ illa non est infinita ſm esse sue nature debitum quia diuina virtute manutenetᷣ in esse quod habebat ĩ substãtia panis: ut ponit sctũs Tho. tertia ꝑte. q. 77. arti. ꝑ. ad 3ᵐ. et 4ᵐ. posset tamen dari sibi esse totum competens nature sue speciei diuina virtute. sicut ⁊ aliis accidẽtibus: ⁊ tũc eẽt infinita. non qͩdẽ ſm quan-

titatem numeralem uel dimensiuã ita ꝙ careret terminus in actu: ⁊ eẽt infinita priuatiue. sed eẽt infinita negatiue q̃tum ad rationem quãtitatis omnis linee pedalis. quia nihil pertinẽs ad perfectionẽ illius spẽi sibi deesset. ⁊ similr̃ q̃tum ad eẽ debitum sue speciei non tamen esset extensior q̃ mõ sit quãtitas pedalis in baculo. Et cũ dicit ꝙ impossibile est ꝙ aliquid trãseat de infinito ad infinitum ⁊c̃. verũ est loquẽdo de infinito q̃tum ad esse simpliciter uel de infinito p̃uatiue. aliter negatur. ¶ Ad ea que zᵒ loco inducit cõtra eandem ꝯnem alias dictum ẽ latius. Ad primum dico ꝙ cum dicim⁹ deum eẽ ipsũ esse subsistens. p li esse intelligimus esse quod est actus essentie inq̃tum esse ⁊ non esse significat essentiam decem generum nec eẽ quod significat cõpositionẽ aut affirmationẽ intellect⁹ uel veritatẽ propositionis. quod quidẽ esse est in anima nõ in re. ⁊ istã distinctionem ponit sanct⁹ doctor 3ᵒ sen. dis. 6. q. z. arti. zᵒ Et p̊ sen. dis. 33. q. i. arti. p̊ ad pm̃ I. Sciendũ tamẽ ꝙ arguẽs false intelligit scm̃ doctorem in hoc passu. cũ enim dicit scũs Tho. ꝙ deus est ipsũ eẽ subsistens. non intelligit ꝙ sit quid separatũ eo modo quo vniuersale est separatũ a singularibus fm̃ fantasiã platonicorum. sed eo mõ quo forma separat̃ a materia ⁊ omni susceptiuo. ⁊ iõ cum iste infert ꝙ diuinũ eẽ sit eẽ omnis rei uel affirmatio aut quidditas omni rei. decipitur nõ distinguens de duplici abstractione aut separatione. ¶ Ad zᵐ dico ꝙ cum dicit̃ lapis est. li eẽ potest designare actũ eẽndi lapidis ⁊ tunc falsum ẽ ꝙ eque sit idem lapidi sicut eẽ quo deus est. qꝺ signat̃ cum dicitur deus ẽ. zᵒ põt designare veritatem ꝑpositionis formate de lapide ⁊ sic falsum est ꝙ illud eẽ sit deus uel lapis. 3ᵒ potest designare eẽntiam lapidis ⁊ tũc negatur ꝙ illud esse subsistat. nam eẽntia lapidis non ꝑprie subsistit: sed eius suppositũ: ut patet p̊ma pte. q. z9. arti. p̊. et zᵒ. et ideo argumẽtum non valet. ¶ Ad ea que contra 5ᵃᵐ ꝯnem inducũtur dicendũ ꝙ deductio quã facit sanctus Tho. bona est. ⁊ diuine potentie insolubiliter infinitatẽ ꝑbat. Cũ aũt arguẽs illã ꝑbationem calumniatur. dico ꝙ deficit in trib⁹. Primo quidem quia exemplũ uel instãtia quã facit nulla est. nos enim loquimur de potentia actiua cõparando duas potentias actiuas ad inuicem quarũ sc3 vna non potest agere nisi supposita potentia passiua. alia ṽo nihil supponit Iste autẽ in exemplo de visu ⁊ auditu que attingunt colorem ⁊ sonũ arguit de potentijs passiuis sc3 sensitiuis. ideo instantia est satis ꝑterua. zᵒ quia falsum est ꝙ color ⁊ son⁹ omnino ꝑportionaliter distẽt: aut se excedãt cum sint species eiusdem generis. Sciendum enim ꝙ aliqua distare ꝑportionalr̃ potest dupliciter intelligi. ⁊ ꝯ̃ter aliqua improportionaliter distare dupliciter dicetur. Primo quidẽ modo aliq̃ ꝑportionaliter distãt que habent determinatam habitudinem ⁊ certã fm̃ suas quantitates ad inuicẽ ita ꝙ quãtitas vnius exceditur a quãtitate alterius in cõsimili excessu quo vnus numerus aliũ excedit fm̃ ꝙ duplũ triplũ quadruplum sunt species ꝑportiõis. Alio modo. quia lic3 non se taliter excedant qualiter numerus excedit numerum. tamẽ inter quãtitates eorum est aliqua quecũq3 fuerit realis habitudo. utpote ꝙ vnum se habet ad aliud ut actus ad potentiã uel ut perfecti⁹ eo. uel ut oppositum. uel ut effect⁹ ad causam. uel hm̃oi. ⁊ talis proportio zᵒ modo dicta est inẽ quecunq3 duo entia vniuersi. quia datis quibuscũq3 reb⁹. uel vna est ab alia. uel ambo ab aliquo tertio. ⁊ ꝯ̃ter erit ibi uel equalitas uel distãtia ꝑportionalis. que ergo distant improportionaliter per oppositum ad p̊mũ modum non oportet ꝙ infinite distent. nam aliqua duo finita illo modo iꝑportionaliter distant sicut dicit arguẽs de costa quadrati ⁊ eius diametro cum tamẽ nunq̃ inter duo finita sit distantia infinita ut ponit scũs Tho. 3ᵒ contra gentiles caᵒ 57ᵒ Illa vero que distant improportionaliter primo modo. ⁊ zᵒ modo infinite distant. talia enim non possunt esse nisi ens ⁊ purum nõ ens. nam talia iꝑportionabil⁹ distant q̃ deus ⁊ creatura sicut ponit sanct⁹ doctor de potentia dei. q. 3. arti. 4ᵒ ut allegaui in ꝑbatiõe ꝙnte ꝯnis. deus enim ⁊ creatura lic3 distent improportionaliter per oppositum ad primũ modũ. non tamẽ improportionaliter per oppositum ad zᵐ. imo inter deum ⁊ creaturam est proportio zᵒ modo dicta. ut ponit scũs Tho. prima parte. q. rj. arti. p̊. ad 4ᵐ. Et 4ᵒ. sen. dis. 49. q. z. arti. p̊. Et de veritate. q. 8. arti. p̊. ad 7ᵐ. vbi dicit: Proportio ꝑprie loquẽdo nihil aliud ẽ q̃ habitudo quãtitatis ad quantitatem: sicut cũ vna est equalis alteri uel tripla. ⁊ exinde translatum ẽ nomen ꝑportionis. ut habitudo cuiuslibet rei ad alterã rem proportio nominetur. sicut materia dicit̃ esse ꝑportionata forme inq̃tum se habet ad formã ut materia eius. nõ considerata aliqua habitudine quantitatis. ⁊ similiter intellectus creatus ẽ proportionat⁹ ad videndum diuinã essentiam inq̃tum se habet ad eam quodãmodo ut ad intelligibilem formã. hec ille. Si ergo dei ad creaturã ẽ qualiscũq3 proportio que tamen infinite distãt. multo plus distabũt in infinitũ aliqua potentia ⁊ nulla potentia: inter que nullo mõ est habitudo aliqua realis. Ex q̊ p3 ꝙ istãtia de colore ⁊ sono ad ꝑpositũ nulla ẽ. 3ᵒ deficit arguens i hoc qꝺ dicit ꝙ quanto res minus est in potentia tanto facilius ⁊ a minori virtute reducat̃ ad actum. patet eñ ꝙ difficili⁹ esset facere statuam ex aqua q̃ ex cupro uel ligno. ⁊ tamen statua dicitur eẽ in potentia in cupro. non aũt in aqua. quia fm̃ p̄hm 9ᵒ meᵗᵉ. ⁊ recitat̃ a sancto doctore primo sen. dis. 4z. q. z. arti. 3ᵒ et de potentia dei. q. i. arti. 4ᵒ Hoc solũ dicimus esse i potentia in aliquo quod potest educi vno motore de illo. vnde arguens videtur fuisse deceptus credendo ꝙ illud sit magis in potentia qꝺ est in potentia remotiori. utpote ꝙ statua magis sit in potentia in aqua q̃ in cupro. ⁊ vitul⁹ magis in trunco ꝙ in mẽstruo vacce. quod patet. nam illud dicit eẽ magis in potẽtia qꝺ difficilius est educibile ⁊ maiorem virtutẽ reqrit actiuam. illud autem quod minus est in potentia facilius ⁊ a minori virtute. vbi patet deceptio. lic3 enim difficiliꝰ sit ex aqua imediate producere vitulum. non est ideo. quia in aqua vitulus magis est in potentia. s3

q₂ potētia materie magis ē ab actu forme vituli elō/
gata cū ē sub forma aque q̄ʒ dū ē sub forma mēstrui.
cū igr̄ illud ꝙ nullo mō ē i potētia nec ꝓpinq̄ nec re/
mota sit ab actu remotissimū. maior virtus infinita reqʒ
grit̄ ad ꝓducēdū aliqd de nihilo ⁊ ex nulla potētia q̄ʒ
ad ꝓducendū vitulū de trītico. ¶ Ad argumēta ꝯtra
6ᵃᵐ ꝯnem primo inducta dicitur. Et ad p̄mū quidem
dico ꝙ aᵒʳ est falsa ꝑ accidens. nec illam ponit sanct⁹
Tho. ita crude. sed addit aliquid. dicit enī ꝙ virtus fi/
nita manens incorruptibilis potest eē causa mot⁹ infi
niti. non tn̄ prima sed tāq̄ʒ ab alio mota ⁊ ideo ex illa
maxima non potest cōcludi ꝙ ad motū celi infinitum
ꝑ accidēs sufficiat motor finite virtutis. sed potius ꝙ
ad h̄ oportet ponere aliquē motorē q̄ sit causa prima
p̄mi mot⁹ ⁊ ei⁹ infinitatis. ⁊ ꝯñter ꝙ sit ꝑ se causa infi/
nitatis q̄ ꝑ se est in motu non solū illius q̄ ibi est ꝑ acci/
dens ac per hoc ꝙ sit infinite virtutis. illa aūt infinita
virtus poterit ꝑpetuo mouere aliquā potentiā finitā
incorruptibilē q̄ sic ab illa prima virtute infinita mo/
ta poterit ꝑpetuare motū infinitū ꝑ accidens. ¶ Ad
2ᵐ dico ꝙ arguens potius deceptus fuit ex nō intel/
lectu argumēti q̄ʒ scūs doctor ꝑ equiuocationē. non
enī scūs Tho. solū ostendit ꝙ infinitum mobile exigit
infinitā virtutem in mouente: sed etiā ꝙ motus infi/
nitus ꝑ reiterationē circulationū. posito ꝙ mobile sit
finitū exigit infinitū vigorem in mouente qd̄ est p̄ma
⁊ per se causa qualiscūqʒ infinitatis mot⁹ primi: ut pʒ
in demōstrationis explanatiōe. ¶ Ad 3ᵐ negatur hᵒʳ
dico enim ꝙ scūs Tho. hoc non ponit ita crude scʒ ꝙ
nulla infinitas motus ⁊c̄. sʒ intelligit ꝙ infinitas mo/
tus uel tēporis q̄ est per accidens non exigit in moto/
re ꝓximo virtutem infinitā. sed in motore primo eā
exigit. quia ille non potest eē prima ⁊ per se causa in/
finitatis per accidēs. q₂ effectus per accidens nō re/
ducitur directe ad causā per se directe ⁊ determina/
te. sed effectus per se. ⁊ ideo si primus motor ē prima
⁊ per se causa infinitatis mot⁹ uel temporis vtiqʒ ipse
erit prima ⁊ per se causa infinitatis que est i motu uel
tēpore per se ⁊ hoc uel causa in actu aut in potētia: ⁊
iste sensus patet ex verbis eius supradictis. ¶ Ad ar/
gumēta 2ᵒ inducta dicitur ꝙ solū concludunt ꝙ de
mente Ar. fuit celum moueri a duobus motoribus
scʒ a primo motore ⁊ ab alio ꝓximo. ⁊ hoc ꝯcedit scūs
Tho. 12ᵒ meᶜᶜ. exponendo Aristotelem. vñ in illo caᵒ
Mouet aūt sic appetibile ⁊c̄. dicit sic. Dicit̄ autē pri/
mū mouens mouere sicut appetibile. q₂ motus celi ē
propter ipsum sicut ꝓpter finem causatus ab aliquo
mouente proximo ut assimilet se ei i causando ⁊ edu/
cat in actum illud quod ē in virtute in primo motore.
nō enim est motus celi ꝓpter generationem ⁊ corru/
ptionem inferiorū sicut ꝓpter finem. cū finis sit nobi/
lior eo qd̄ est ad finem. hec sūt verba sci doctoris. Ex
quibus patet quod dixi. sed ex illis nō habetur qn pri/
mus motor moueat celū motu locali. ⁊ non solū mo/
ueat appetitum anime celestis. nā Ar. in illo caᵒ ex/
presse ponit ꝙ primus motor mouet localiter primū
mobile. dicit enī sic: Quoniam aūt est quidē mouens
ipsum imobile ens actu. ens hoc non ꝯtingit aliter se

habere nullaten⁹. latio enī prima mutationū. hu͡ʒ autē
que ē circulatio. hac aūt mouet. hec ille. Et nō solum
ponit hoc. imo ꝙ substātia celi ⁊ omnia entia natura/
lia depēdent ex illo p̄mo motore. ait enī post illa v̄ba
Ex tali igitur p̄ncipio depēdet celum ⁊ natura. Ea/
dem etiam ē sententia Auerrois. vñ in 10. meᶜᶜ. cōmē/
to 7ᵒ ponit hec verba: Omne quod ē principiū eē est
principium numeri. ⁊ quod ē principiū numeri est p̄n/
cipiū essendi. idem enī contingit ex hoc in omnib⁹ ge/
neribus. ⁊ cum hoc ita sit sicut apparet per inductio/
nem. manifestum est ꝙ vnū in quolibet genere ē ali/
qua natura simpliciter. que q₂ est p̄ncipium eē illoꝝ
eiusdē generis est principiū numeri earum. ⁊ intēdit
ꝙ cum hinc incertum fuerit quod declaratum est in
physicis: hoc est primum motorem eternum ⁊ absolu
tum ab omni materia. Et declarauit post hoc ꝙ non
solūmodo ē principium tanq̄ʒ motor sed tanq̄ʒ forma
⁊ finis. ⁊ declarabitur ꝙ illud est vnum de quo fuit
declaratum hic quod est principiū substantie sicut est
declaratum ꝙ est actus vltimus cui nō admiscetur
potentia omnino. hec ille. Item 12ᵒ meᶜᶜ. cōmēto. 37ᵒ
dicit sic: Dictum ē 8ᵒ physicoꝝ ꝙ mouēs celestia cor/
pora in nulla existit materia. ⁊ ꝙ est forma abstracta
quapropter mouēs hoc est intellect⁹. quia agit motū
⁊ ē motus finis. hec autē differūt a nobis scʒ illud qd̄
mouet nos in loco ſm ꝙ est agēs. ⁊ qd̄ mouet nos ſm
ꝙ est finis. ⁊ hʒ duplex esse scʒ in anima ⁊ extra ani/
mā. qd̄ autem ē in anima est agens motū. ſm vero ꝙ
est extra animā est mouens ſm finem. verbi gratia:
quoniā balneum duplicem habet formā in anima ⁊
extra animā. ⁊ ꝓpter illam formā que est i anima de/
sideramus illam formā que est extra animā. igit̄ for/
ma balnei inq̄ʒtum est in anima ē agens desiderium
⁊ motum. ſm aūt ꝙ ē extra animā est finis motus nō
agens. si igitur forma balnei nō esset in materia tunc
moueret ſm agēs ⁊ ſm finem sine aliqua motione cō/
tingente. ⁊ sic est intelligendū de mouentib⁹ corpora
celestia. ſm igitur ꝙ ista intellecta sūt forme coꝝ sūt
mouētia ſm agens. ſm aūt ꝙ sūt eorum fines mouē/
tur ab illis ſm desideriū. hec ille. Et cōmento. 38ᵒ idē
ponit ostendēs quomodo ille p̄mus motus est forma
substātialis simplex imaterialis. ⁊ ideo intelligitur a
celo non per speciem impressam suo intellectui. sed ille
met est forma intellect⁹ celi: ⁊ diligit̄ a celo ꝓpter se.
principia autē alioꝝ motuū preter motum diurnū
dilecta sunt ꝓpter aliud. vñ videtur ponere in quoli/
bet celo vnā intelligentiā separatam ⁊ cū hoc animā
que est forma orbis. Et ibidem ponit quomodo deus
mediante primo celo mouet alios. ⁊ mediantib⁹ celis
mouet inferiora. cōcludēs ꝙ de⁹ videtur habere cu/
ram circa omnia entia q̄ʒtum ad speciem. Et cōmen/
to. 39ᵒ dicit ꝙ intelligentie abstracte debent esse p̄n/
cipium eorū quoꝝ sunt principia. duobus modis. ſm
ꝙ sunt mouētes. ⁊ ſm ꝙ sunt finis. hec ille. Cōmēto
etiā 42ᵒ dicit sic. Quia prim⁹ motor habet potentiā
infinitā. mouet enī in tēpore infinito. ⁊ necesse ē ut ha/
bēs potētiā infinitā nō sit corp⁹. impossibile ut sit cor/
pus aut potētia in corpe. In fine etiā dicit ꝙ ille mo/

tor celi est cā permanentie celi. Et 6º me^{te} cōmēto 2º dicit ꝙ corpora celestia sūt cā istoꝝ sensibiliū. ꝛ subā abstracta ē causa corpoꝝ celestiū. Itē 2º me^{ce} cōmēto 4º ponit hec vba: Oꝫ ut maxime verū sit illud qd̄ est cā veritatis in quolibet genere entiū. ꝛ magis digna in eē ꝛ in veritate ꝙ̄ illa quoꝝ est cā in illo genere. manifestū est ꝙ si est hic prima causa oīuꝫ entiū ut declaratū est in scia nālium. ꝙ illa causa ē magis digna ꝛ in esse ꝛ in veritate ꝙ̄ oīa entia. oīa enim entia non acqrūt esse ꝛ veritatē nisi ab ista causa. est igitur tm̄ ens ꝛ vnū per se ꝛ verū per se. ꝛ oīa entia ꝛ vera per eē ꝛ veritatē eius. hec ille. Patet igitur ex dictis Auerroim ꝛ Aristotelē nō illā mentē habuisse quam imponit eis arguens: ꝙ tria falsa eis īponit. Primū ē ꝙ deus seu p̄mū p̄ncipiū nullo modo agat motū circularē celi. sed tm̄ causet desideriū ad mouēdū in intellectu ꝯiuncto corpori celesti seu aīe celesti. ꝛ h̄ imponit eis dis. 42. q. i. 2^m est qd̄ imponit eis scꝫ ꝙ phs ꝛ cōmentator nō posuerunt p̄mū motorem infinitū in virtute. sed solū entitatiue ꝛ valore ꝛ multitudine perfectionū. hoc imponit eis dis. 43. et. 44. 3^m est ꝙ deus nō est cā effectiua substantie celi aut dispositionū eius. h̄ iponit eis dis. 3ª. Qꝫ aūt false iponat istud vltimū. spāliter patet. nā in tractatu de substātia orbis sic dicit cōmentator. Agentium quoddā est prius acto duratione ꝛ tempore: ꝛ sic ē deus oi eo qd̄ fit in spera mūdi respectu istius agentis. quoddam aūt est prius naturaliter sed nō tēpore. sicut est orbis. ꝛ orbē agens ꝛ faciens ipsū in dispositionibus necessarijs. ꝛ cū hoc ignorauerint quidā dixerūt Aristotelē non dicere cām agentem celum. sed cām mouentem tm̄. ꝛ h̄ est valde absurdū. non enim dubiū qn agens ipsū sit mouens ipsū. qd̄ enim mouet ipsū motu ꝓprio largitur ei p̄ dispositiones p quas acquirit motum. hec ille. Sed ad h̄ dicit Aureolus dis. 3ª. ꝙ non loquitur cōmentator de agere effectiue. sed de agere determinatiue inꝙ̄tum deus uel intelligētia est rō ꝙ celum sit in dispositionib⁹ suis. nunꝙ̄ aūt dicit ꝙ largiaꝛ sibi entitatem. nec ꝙ efficiat esse eius. sed pꝫ ꝙ ista excusatio imo poti⁹ accusatio nulla est. tū qꝛ cōmentator loquiꝛ ibi de agere quo agiꝛ id quod fit. ut patet: qꝛ exēplificat de illis que fiunt infra sperā generabiliū. tale aūt agere ē dare eē. tum qꝛ 2º me^{ce}. cōmēto. 4º ponit ꝙ oīa sunt entia p esse prime cause ita ꝙ est eis cā eēndi ut dictū fuit. patet igitur illa argumēta que ꝯtra 6^{am} ꝯ̄nem vltimo inducta sūt ex falso intellectu cōmētatoris ꝛ Aristotelis ꝓcessisse. ¶ Ad ea vo que ꝯtra 7^{am} ꝯ̄nem inducta sūt diciꝛ ꝙ licꝫ intellect⁹ possit intelligere multa que nō sunt. ꝛ volūtas velle impossibilia. tm̄ obiectū intellect⁹ nō pōt excedere ambitu sue coītatis virtutē cause istituētis intellectum. ꝙ̄tum ad eminentē ꝯtinentiam. ita ꝙ ens intelligibile sine implicatione ꝯtradictionis cōtineat aliqd maius deo. sic aūt eēt si deus eēt finitus. quia omni finito intellectus noster pōt ꝯcipere maius sine implicatione ꝯtradictionis. ꝛ ꝯ̄ñter intelligeret aliqd in q̊ saluatur rō sui obiecti maius deo. qd̄ non est possibile. ꝛ sic patet ꝙ ad hoc ꝙ intellectus noster possit infinita cōcipere successiue quoꝝ 2^m erit maius p̄mo: signum est ꝙ causa intellectū instituēs est infinita. vñ sanct⁹ Tho. p̄ma parte. q. 7. arti. 2º ad 2^m dicit ꝙ hoc ipsum ꝙ virtus intellect⁹ extendit se quodāmodo ad infinitū. ꝓcedit ex hoc ꝙ intellect⁹ est forma nō in materia sed uel totaliter separata sicut sūt substātie angeloꝝ uel ad min⁹ potentia intellectiua nō est act⁹ alicui⁹ organi in aīa intellectiua corpori ꝯiuncta. hec ille. Et sic vlteri⁹ suppleaꝛ ꝙ deus qui ē causa intellect⁹ ē multo plus separat⁹ ac ꝯ̄ñter infinitus. Et hec de primo articulo dicta sufficiant.

Quantū ad secundū articulū sit prima ꝯ̄ ꝙ de⁹ nō

pōt facere aliqd simpliciꝛ infinitū. sꝫ bñ ꝯm qd. Istam ꝯ̄nem ꝓbat sanct⁹ doctor p̄ma pte. q. 7. arti. 2º vbi sic dicit: Preter deū nō pōt eē aliqd simpliciꝛ īfinitū. Si enī loq̄mur de īfinito ꝯm ꝙ cōpetit materie manifestū est ꝙ omne existēs in actu hꝫ aliquam formā. ꝛ sic materia eius ē terminata p formā. sed quia mā ꝯm ꝙ est sub vna forma subali remanet in potentia ad multas formas accidentales qd̄ est finitum simpliciter: potest dici infinitum ꝯm quid: utpote lignum est finitū ꝯm suā formā. sed tm̄ est infinitū ꝯm quid inꝙ̄tū est in potētia ad infinitas figuras. Si aūt loquamur de infinito ꝯm ꝙ cōpetit forme. sic manifestum est ꝙ illa quoꝝ forme sūt ī materia simpliciꝛ sunt finita ꝛ nullo mō infinita. Si aūt sint aliq̄ forme create non recepte in mā. sed p se subsistentes: ut de angelis quidam opinanꝛ. erūt quidē infinite ꝯm quid inꝙ̄tū forme nō terminanꝛ nec ꝯtrahūtur p aliquā materiā. sed qꝛ forma creata ꝛ si sit subsistens tm̄ habet esse ꝛ non est suū esse. ideo necesse ē ꝙ ipsū eē ei⁹ sit receptū ꝛ ꝯtractū ad determinatā materiā. vñ nō pōt esse infinitū simpliciter. hec ille. Et ibidē ad p̄mū tangit aliud mediū dicēs. Hoc ē ꝯtra rōnem facti ꝙ eēntia rei sit ipsū eē eius. qꝛ eē subsistēs non ē esse creatū. vñ ꝯtra rationē facti ē ꝙ sit simpliciꝛ infinitū. sicut igiꝛ deus licꝫ hēat potentiā infinitam. non tamen pōt facere aliquid nō factum. hoc enim esset contradictoria esse simul: ita non potest facere aliquid infinitum simpliciter. hec ille. ¶ 2ª ꝯ̄ est ꝙ deus potest facere aliquam formā infinitam in aliqua specie: ꝛ ꝯm rationem sue speciei tam subalem ꝙ̄ etiam accidētalē. Istā ꝯ̄nem ꝓbat ipsemet 3º sen. dis. 13. q. i. arti. 2º questiūcula 2ª. ut recitatū est in arti. p̄cedenti in rñsione ad p̄mā ꝯtra 3^{am} ꝯ̄nē. Hoc etiā patet ex ꝓbatione p̄cedētis ꝯ̄nis vbi ꝓbauit ꝙ si angeli sunt forme sine materia ꝙ sunt infiniti ꝯm quid scꝫ ꝙ̄tum ad rōnem sue speciei. Qꝫ aūt sint incorporei ꝛ forme subsistētes. ostēdit p̄ma parte q. 50. arti. p̄ et 2º vbi ad 4^m soluendo ponit totā istam ꝯ̄nem. dicit enim sic: Oīs creatura est finita simpliciꝛ inꝙ̄tū eē eius nō est abstractū subsistens sed limitatū ad naturā aliquā cui aduenit. sed nihil ꝓhibet creaturam aliquā eē ꝯm qd infinitam. creature autē māles habēt infinitatē ex parte materie. sed finitatē ex pte forme q̄ limitaꝛ p mām in qua recipiꝛ. substātie autē īmāles create sunt finite ꝯm suum eē. sed sūt infinite ꝯm ꝙ eorum forme non sunt recepte in alio: [illegible]

dicerem⁹ albedinē separatā existentē eē infinitā q̄tū
ad rōnē albedinis. q2 nō cōtrahitur ad aliq̄d subiectū
esse tn̄ ei⁹ eēt finitū. q2 determinaꝛ ad aliquā naturā
specialē. ⁊ ꝓpter h̄ dicit in libro de causis. ꝙ intelligen-
tia est infinita superi⁹ inq̄tū scꝫ recipit eē a suo supio-
ri. sed nō est infinita inferi⁹ inq̄tum recipiꝛ in aliq̄ mā.
hec ille. Ex quib⁹ pꝫ quō forme aliq̄ substātiales sunt
infinite. ⁊ silr̄ de formis accidentalib⁹ quō de⁹ pōt
aliquā albedinē ꝓducere q̄ s̄m rōnē albedinis eēt in-
finita: puta si ꝓduceret albedinē separatā ab oī recepti-
uo. illa inquā eēt infinita in rōne albedinis ⁊ s̄m eē al-
bedinis si de⁹ daret sibi totū eē qd̄ sue nature debitū
est. tali eni albedine nō posset eē alicui⁹ albedo inten-
sior nec pfectior in esse albedinis: ⁊ illa equipollet in-
finitis albedinib⁹ existentib⁹ in subiecto. ⁊ eēt sic idea
separata. nec posset multiplicari s̄m numerū: ut dicit
scūs Tho. p̄ma pte. q. 50. arti. 4.° Impossibile inquit ē
dicere ꝙ eēnt plures albedines separate. aut plures
humanitates cū albedinib⁹ existētibus i subiecto s̄m
q̄ ipse dicit. q. 7. arti. p̄. ad 3m. Si eēt albedo subsistēs
ex h̄ ipso ꝙ nō esset in alio discerneret ab oī albedine
existente in subiecto. hec ille. Utrū tn̄ eēt indiuiduata
videꝛ dicere sanctus Tho. ꝙ nō. 8° quolibet. q. 4. ar-
ti. 3.° ut recitatū ē p̄us ⁊ nūc totaliter ⁊ cōplete verba
eius ꝓ tota 2a parte ꝯnis vbi sic ait: Diuine potentie
rōne sue imensitatis attribuendū est q̄cquid in defe-
ctū non sonat. tn̄ aliq̄ sūt que nā creata nō patiꝛ ut fi-
ant. ꝓpter aliquā repugnātiā quā importāt rōne ꝯdi-
ctionis iplicite. ⁊ de talib⁹ cōsueuit dici a quibusdā ꝙ
de⁹ pōt ea facere q̄uis fieri nō posset. Ut ḡ videam⁹
vtrum fieri possit a deo ꝙ albedo sit sine quantitate:
Sciēdū est ꝙ i albedine ⁊ in q̄libet alia corporali q̄li-
tate ē duo cōsiderare. scꝫ ipsam nām albedinis p quā
spēm sortiꝛ ⁊ indiuiduationē ei⁹ s̄m ꝙ est hec albedo
sensibilis ab alia albedine sensibili distincta. posset ḡ
fieri diuino miraculo ut nā albedinis subsisteret absq̄
omni quātitate. tn̄ illa albedo non esset sic hec albedo
sensibilis. sed esset quedā forma intelligibilis ad mo-
dū formarū separatarū q̄s posuit plato. sed ꝙ hec al-
bedo sensibilis indiuidua esset sine quātitate fieri nō
posset. q̄uis fieri posset ꝙ quantitas indiuidua esset
sine suba. q2 quātitas nō indiuiduaꝛ solū ex subiecto
sicut alia accidētia. sed etiā ex situ qui ē de rōne quā-
titatis dimensiue q̄ est quātitas positionē hn̄s. ⁊ ideo
possibile ē imaginari duas lineas separatas eiusdem
speciei numero diuersas s̄m diuersū sitū: alias linea
nō esset diuisibilis ex ipsa rōne sui generis. nō eni di-
uiditur linea nisi in lineas. plures aūt albedines sine
subiecto imaginari ē impossibile: ⁊ sic pꝫ ꝙ albedo nō
indiuiduaꝛ nisi ex subiecto: ⁊ ꝓpter h̄ non posset esse
indiuidua nisi eēt in aliq̄ subiecto ad min⁹ in quātita-
te. sed quātitas habet suū terminū ⁊ indiuiduationē
etiā absq̄ subiecto. ⁊ ideo p miraculum posset eē hec
quātitas sensibilis absq̄ subiecto: sicut patet in sacro
corporis xp̄i. hec ille. Ex q̄bus patent p̄dicta scꝫ ꝙ ta-
lis forma eēt nō indiuidua. sed nā subsistēs. ⁊ ꝙ esset
infinita patet p superi⁹ in alio arti. dicta. ⁊ silr̄ i isto.
patet etiā ꝙ isti albedini separate nunq̄ꝫ posset equa-
ri in intēsione aliqua albedo q̄ eēt in subiecto quātū-
cūq̄ intēderet. ¶ 3a ꝯ est. ꝙ de⁹ nō pōt facere multi-
tudinē aut magnitudinē dimēsiuā actu infinitā. Istā
ꝯnem ꝓbat scūs Tho. p̄ma pte. q. 7a. Et quidē ꝙ im-
possibile sit multitudinē eē actu infinitā arguit sic ibi-
dē arti. 4.° Oēm multitudinē oꝫ eē in aliq̄ specie mul-
titudinis. species aūt multitudinis sūt s̄m spēs nume-
rorū. nulla aūt est spēs numeri infinita. quia quilibet
est multitudo mensurata per vnū. vn̄ impossibile est
multitudinē eē infinitā siue p se siue p accidēs. Item
omnis multitudo in rerū natura existens est creata. ⁊
oē creatū sub aliq̄ intentione creantis cōprehendiꝛ.
non eni in vanū agens aliqd̄ operaꝛ. vn̄ necesse est ꝙ
sub certo numero oīa creata cōprehendanꝛ. impossi-
bile ē eē multitudinē infinitā actu etiā p accidens. Et
sic patet p̄ma pars ꝯnis. Sꝫ 2am ꝓbat ibidem arti. 3°.
sic dicēs: Aliud ē esse aliqd infinitū s̄m magnitudinē
utpote ignis uel aer. nō tn̄ eēt infinitū s̄m essentiā. q2
eēntia sua eēt terminata ad aliquā speciē per formā.
⁊ ad aliqd̄ indiuiduū p materiā. ⁊ iō habito ex p̄missis
ꝙ nulla creatura ē infinita s̄m essentiā. adhuc restat
inquirere an aliqd creatū sit ifinitū s̄m magnitudinē
Sciendū est igiꝛ ꝙ corp⁹ quod est magnitudo com-
pleta dupliciter sumiꝛ. scꝫ metaphisice s̄m ꝙ i eo ꝯsi-
deratur sola quātitas. ⁊ nālr̄ s̄m ꝙ in eo cōsideraꝛ
forma ⁊ materia. ⁊ de corpore quidē nāli qd̄ nō possit
eē infinitū in actu manifestū est. nā omne corp⁹ nāle
aliquā formā habet determinatā. cū igiꝛ ad formam
substātialē sequanꝛ acidētia. necesse ē ꝙ ad determi-
natā formā sequātur accidētia determinata int̄ que
est quātitas. vn̄ omne corp⁹ nāle hꝫ detmīatā quan-
titatē ⁊ in mai⁹ ⁊ in min⁹. vn̄ impossibile ē aliqd̄ corp⁹
nāle infinitū eē. Hoc etiam ex motu patet. q2 oē cor-
pus naturale hꝫ motū aliquē naturalē. corpus autē
infinitū nō posset hr̄e aliquē motū nālem: neq̄ rectū
q2 nihil moueꝛ nālr̄ motu recto nisi cū est extra lo-
cum suū. qd̄ corpori infinito accidere nō posset. occu-
paret eni oīa loca. ⁊ sic indifferenꝛ quilibet locus eēt
locus eius. Et silr̄ etiā neq̄ s̄m motū circularē. q2
in motu circulari si poniꝛ esse infinitū eē nō posset: q2
due linee ꝓtracte a centro quāto longi⁹ ꝓtrahuntur
a cētro tanto longi⁹ distāt ab inuicem. si ḡ corpus eēt
infinitū. in infinitū linee distarēt ab inuicem. ⁊ sic vna
nunq̄ꝫ posset ꝑuenire ad locū alteri⁹. de corpore etiā
mathe°co eadem est ratio. q2 si imaginamur corp⁹ ma-
thematicū s̄m actū existens oꝫ ꝙ imaginemur ipsum
sub aliqua forma. quia nihil est actu nisi per formam
suam. vnde cum forma quanti inq̄tum h̄ sit figura
oportebit ꝙ habeat aliquam figuram ⁊ sic erit in-
finitū. est enim figura que termino uel terminis clau-
ditur. hec ille. ¶ 4a ꝯ est ꝙ multitudo est infinita in
potentia ⁊ magnitudo ē infinita in potentia sic ꝙ om-
ni numero dato potest dari maior ⁊ omni magnitudi-
ne dimensiua data uel dabili finita potest dari maior
Istam ꝯnem intendit scūs Tho. vbi supra. Et quidē
ꝙ oī multitudine data possit dari maior: ut isto mo-
do sit infinita multitudo in potentia dicit articulo 4.°
Esse inquit multitudinem infinitam in potentia pos-

sibile ē q augmētū multitudinis sequit diuisionē magnitudinis. quāto eni aliqd plus diuidit tanto plura sm numerū resultant. vn̄ sicut infinitū inuenit i potētia in diuisione ꝯtinui. q2 pcedit ad materiā. ut supra dictū est. eadē rōne z ifinitū inuenit in potētia i additiōe multitudinis. hec ille. Q2 aūt oi magnitudine infinita imaginabili aut dabili possit a deo fieri maior potest, pbari ex mō arguēdi z soluendi scī doctoris eodē articulo. arguit eni zº loco. Cuiuslibet spēi possibile ē eē aliqđ indiuiduū in actu s3 spēs figure sūt infinite. g possibile ē eē infinitas figuras i actu. Et rndet sic. Dicēdū iqt q spēs figuraꝝ hnt ifinitatē ex ifinitate numeroꝝ. sūt eni spēs figuraꝝ: trilateꝝ q̄drilateꝝ. z sic inde. vn̄ sicut multitudo ifinita numerabilis non reducit in actū q sit tota simul. ita nec multitudo figurarum hec ille. Asili pōt argui q cuilibet spēi magnitudinis pōt dari vnū indiuiduū. cū sicut species figurarū attendunt sm species numeroꝝ. ita species magnitudinū. sicut enim dicimus trilaterū quadrilaterū. zc̄. ita dicimꝰ bipedale tripedale. z sic inde. Et iō sic q̄cūq3 numero dato uel dabili pōt dari maior sine statu. ita etiā quācūq3 spē magnitudinis data pōt dari maior sm quācūq3 pportionē. Q2 etiā ista sit eiꝰ mēs p3. nā 3ª pte. q. 8. arti. 12º ad pmū sic ait. Si loqmur de quātitatibꝰ mathematicis. cuilib3 finite quātitati pōt fieri additio. q2 ex pte quātitatis finite nō ē aliqd qđ repugnet additioni. Si vo loquamur de quātitate nāli sic pōt esse repugnantia ex pte forme cui debetur tanta quātitas. sicut z alia accidentia determinata. Itē 3º. sen. dis. 13. q. i. arti. zº questiuncula 3ª. ad primū. idē ponit. Ex quibus patet q cū deus possit facere quantitatē ab oi subiecto separatā q̄ mathematica diceret vnq3 q̄cūq3 quātitate data posset maiorē facere sine statu. cū etiam oi forma naturali data posset aliā facere que maiorē requireret quātitatē. sequitur q loquēdo de quātitate naturali idē dici pōt. ¶ 5ª ꝯ est q q̄cūq3 forma intensibili existēte in subiecto data deꝰ pōt eam intēdere ad duplū z ad triplū. z sic sine statu ita q nūq3 pueniet ad tantā perfectionē qn ad maiorem deus eam perducere posset. Ista ꝯ probatur eo modo quo alias fuit probatū de charitate q augeri potest in infinitum. ¶ 6ª ꝯ est q deus nō pōt pducere aliquam creaturam ita perfectā quin maiorē z perfectiorem in specie pducere posset. Istam ꝯnem ponit sanctus Tho. pma pte. q. 25. arti. 6º. vbi in principali responsione sic ꝯcludit. Simpliciter autem loquēdo qualibet re a se facta deus potest facere aliam meliorem. Item de veritate. q. 20. arti. 4º. Super omnia que deus fecerit potest alia dissimilia adhuc facere z nouas spēs z noua genera z nouos modos. nec vnq3 illud quod perfectū est faciendis virtutem adequare potest. Et pº sen. dis. 44. q. i. arti. 3º. dicit. Quolibet bono creato eo q finitū est pōt aliquid esse meliꝰ z ita bono increato qđ infinitū est nihil melius esse potest. bonitas vo creature dupliciter considerari pōt. aut que est ipsiꝰ absolute in se. z sic qualibet creatura aliquid pōt esse meliꝰ. aut p cōparationē ad bonū icreatū. z sic dignitas creature recipit quandā infinitatē ex infinito cui cōparat. sicut humana natura inq̄tū ē vnita deo. z beata virgo inq̄tum est mater dei. z gratia inq̄tū coniungit deo. z vniuersū inq̄tū est comparatū ad deū. hec ille. Et ibidem ad 4m ponit q deꝰ ipse z angelos posset facere multos gradus bonitatis. cū vsq3 ad eū sit infinita distantia. Itē zº ꝯtra gētiles caº 26º. idem ostendit sic arguendo. Diuine inquit eēntie infinitatē supra ostendimꝰ. infinitū aūt quātalibet adiectione finitorū facta adequari nō potest quin infinitū excedat quātalibet finita. si etiā numero finita existant. nihil aūt aliud preter deū constat eē sm eēntiam infinitū cum omnia sm essentie rationē sub determinatis generibus z speciebꝰ concludant. q̄tcūq3 ergo z quātacūq3 effectus dei comprehēdant. semp in diuina eēntia ē ut eos excedat. z ita pluriū ratio esse potest. diuinꝰ igit intellectus qui pfecte diuinā eēntiā cognoscit. ut supra ostensum est. omnē infinitatē effectuū transcendit. non ergo ex necessitate ad hos uel illos effectus coartatur. hec ille. Item caº sequenti ostendit q diuina voluntas ad nullos determinatos effectus artatur. qn alios z alios possit velle. arguit eni sic. Volūtatē suo obiecto pportionatā esse oportet. obiectum autem voluntatis est bonū intellectū. voluntas igitur ad quelibet nata est se extēdere que ei intellectus sub ratiōe boni proponere potest. si igitur diuinus intellectus ad certos effectus non coartatur. ut ostensum est. relinquitur q nec diuina voluntas determinatos effectus de necessitate producit. Item caº 22º ostendit q diuina virtus non determinatur ad aliquos effectus sic q illos possit z nō pfectiores. Ex quibꝰ patet q cum nec intellectus nec voluntas nec virtus diuina ad aliquos effectus limitetur vltra quos se non possit extendere. q quacūq3 perfectione specifica data uel dabili pducta uel producibili imaginata uel imaginabili deus potest pducere perfectiorē presertim cum nullam implicet contradictionem. ¶ 7ª ꝯ est q quācūq3 rem productam deus potest facere meliorē accidentaliter. nō tamen essentialiter. Istam ꝯnem probat prima parte. q. 25. arti. 6º. dicens. Bonitas alicuius rei est duplex. vna quidem que est de essentia rei. sicut esse rationale est de essentia hominis. z q̄tum ad hoc bonum deus nō pōt facere rem aliquā meliorem. sicut etiam non pōt quaternariū facere maiorē. quia si esset maior nō eēt quaternarius: sed alius numerus. sic vo se habet additio differētie substātialis i diffinitionibꝰ. sicut additio vnitatis i numeris. ut dicitur 8º metaphisice. Alia bonitas est que est extra essentiā rei. sicut boni hominis est esse virtuosum uel sapiētē. z sm tale bonū pōt deus res a se factas facere meliores. hec ille. Item ibidē ad primū dicit. Deus pōt dare rebus a se factis meliorē modū essendi q̄tū ad accidentalia. lic3 non q̄tū ad essentialia. Item pº sen. dis. 44. q. i. arti. pº. dicit sic. Uniuscuiusq3 rei considerāda est duplex bonitas sicut z duplex esse. cum ens z bonum conuertantur. sc3 bonitas essentialis. ut hominis esse viuū z rationale. z bonitas accñtalis. ut sanitas sciētia z hꝰ. loquēdo de bonitate accñtali. vnicuiq3 rei deꝰ maiorē

bonitatē ɔferre potuisset. loquendo aūt de bonitate essentiali qualibet re creata meliorem aliam facere potuisset. non tñ potuit hanc rem facere esse melioris bonitatis. quia si adderetur ad bonitatem eēntialem aliqd. nō eēt eadē res s3 alia scḋm phm in 8° metaphisice sicut in numeris vnitas addita uel subtracta variat spēm. ita in diffinitionib⁹ differētia addita uel subtracta. verbi grā si diffinitiōi bouis addat̄ rōnale. iā non erit bos: s3 alia spēs. s. homo. si subtrahat̄ sensibile remanebit viuens vita arbor꜡. vn̄ sicut deus nō pōt facere q꜡ ternari⁹ manēs ternari⁹ habeat q̄ttuor vnitates q̄nis q̄libet numero maiorē numerū facere posset. ita nō pōt facere q꜡ hec res maneat eadem ꝛ maiorē bonitatē eēntiale habeat uel minorē. ex oib⁹ enī his sequeret̄ q꜡ affirmatio ꝛ negatio eēnt simul vera. qd̄ deus nō pōt facere. hec ille. ¶ S^a ɔ̄ est. q꜡ de⁹ posset facere vniuersū in infinitū meli⁹ q̄ sit q̄tū ad aliquid. ꝛ q̄tū ad aliud nō. Istā ɔ̄nē pbat sc̄s Tho. p̄ sen. ibidē arti. z° dicens. Scḋm phm in xj° metaphisice. bonū vniuersi cōsistit in duplici ordine. s. in ordine ptiū vniuersi ad inuicē. ꝛ in ordine totius vniuersi ad finē q est ipse deus. sicut etiā in exercitu est ordo ptiū exercitus ad inuicem scḋm diuersa officia. ꝛ est ordo ad bonū ducis qd̄ est victoria. ꝛ hic ē ordo p̄cipu⁹ ꝓpter quē est prior ordo. accipiēdo igit̄ bonū ordinis q est in ptibus vniuersi ad inuicē. pōt ɔsiderari uel q̄tum ad ptes ipsas ordinatas. uel q̄tum ad ordinē partium. si q̄tum ad ptes ipsas. tunc pōt vniuersū fieri meli⁹ uel p additionē pluriū ptiū si. s. crearent̄ multe alie spēs ꝛ īplerent̄ multi grad⁹ bonitatis q possent esse. cū inter sūmā creaturā ꝛ deum sit infinita distantia. ꝛ sic de⁹ meli⁹ vniuersū facere potuisset ꝛ posset. illud āt vniuersum se hr̄et ad h̄ sicut totū ad ptē. ꝛ sic nec penit⁹ diuersū eēt. ꝛ hec additio bonitatis eēt p modū quātitatis discrete. uel pōt intelligi fieri meli⁹ intensiue. ꝛ hoc mutatis oib⁹ ptibus ei⁹ in meli⁹. qꝛ si alique partes meliorarent̄ alijs nō melioratis. nō eēt tāta bonitas ordinis. sic pz in cithara cui⁹ si oēs corde meliorent̄ fit dulcior armonia. s3 quibusdā tm̄ melioratis fit dissonantia. hec aūt melioratio diuz ptiū. uel pōt intelligi scḋm bonitatē accidentalē. ꝛ sic posset eē talis melioratio a deo manētib⁹ eisdē ptibus ꝛ eodem vniuerso. uel scḋm bonitatē essentialē. ꝛ sic etiā esset deo possibilis q infinitas alias spēs ɔdere posset. sed sic nō essent eedem ptes. ꝛ p ɔn̄s nec idē vniuersū. ut ex dictis pz. Si aūt accipiat̄ ordo ptiū. sic nō pōt esse melior p modum quātitatis discrete nisi fieret additio ptib⁹ vniuersi. qꝛ in vniuerso nihil est inordinatū. sed intensiue pōt esse melior manētib⁹ eisdē ptib⁹ q̄tū ad ordinem q sequit̄ bonitatē accidentalē. quāto eni aliqd i mai⁹ bonū redūdat. tāto ordo melior est. sed ordo q sequit̄ bonitatē essentialē non posset esse melior nisi fierent alie ptes ꝛ aliud vniuersū. Sꝫ iter ordo q ē ad finem pōt ɔsiderari ex pte ipsius finis. ꝛ sic nō posset eē melior: ut. s. in meliorē finem ordinaret̄ vniuersum. sicut deo nihil melius esse pōt. uel q̄ ad ipsū ordinē. ꝛ sic scḋm q꜡ cresceret bonitas ptiū vniuersi ꝛ ordo earū ad inuicem meliorari posset ordo in finem eo q꜡ ꝓpinqui⁹ ad finem se haberet quando similitudinē diuine bonitatis magis consequeret̄ q̄ est omniū finis. hec ille. Istā ponit p̄ma pte. q. z5. arti. 6° ad 3^m dicens. Uniuersum suppositis istis rebus non posset esse melius propter decentissimū ordinē his rebus a deo tributū in quo bonū vniuersi consistit. quoꝝ si vnum aliqd̄ meli⁹ eēt corrumperetur proportio ordinis. sicut vna corda si plus debito intenderetur. corrūperet̄ cithare melodia. posset tamen deus alias res facere aut alias addere istis rebus factis. ꝛ sic eēt vniuersum aliud melius. hec ille. Ex quib⁹ patet quō vniuersū posset fieri meli⁹ septupliciter. Primo p additionē aliaꝝ ptium ꝛ graduū bonitatis ad grad⁹ creatos. z° p meliorationem partiū iam constituentiū vniuersum q̄tum ad bonitatē accidentalē. 3° per creationē aliarū specierum non q꜡ adderent̄ iam creatis si fieret aliud meli⁹ vniuersū constans ex alijs specieb⁹ ꝛ essentialib⁹ gradibus bonitatis. 4° per meliorationē intensiuā ordinis partiū ad inuicē qui sequit̄ bonitatē accidentalē. 5° per meliorationē intensiuam eiusdē qui consequit̄ bonitatē eēntialē factis alijs speciebus. 6° per meliorationē extensiuā eiusdē additis alijs partibus. 7° p meliorationē ordinis ptiū ad inuicē modo p̄exposito. ꝛ quelibet dictarum meliorationū in infinitū procedere posset. qꝛ nullus ordo a diuina sapientia reb⁹ inditus adequaret diuinā sapiam q̄n aliū ordinē posset instituere meliorē. ut probat sc̄s Tho. p̄ma parte. q. z5. arti. 5°. ¶ ɔ̄ 9^a quā incidenter pono ē q꜡ non repugnat deū ꝓducere aliquā creaturā q̄ cognoscat infinita scḋm numerū uel scḋm spēm. puta infinitas partes continui. ꝛ infinitas figuras q̄ sunt in continuo in potentia. Istā ɔ̄nem ꝓbat sanctus doctor 4° q̄libet. q. z. arti. p. vbi sic ait. Infinitum potest dici ꝛ scḋm formā ꝛ scḋm materiā. dicitur enim infinitū ex eo q꜡ non finitur. finitur autem ꝛ materia per formā in q̄tū que ē in potētia ad species diuersas determinat̄ ad vnam speciem per formā. ꝛ forma per materiā in q̄tum forma speciei que nata est eē in pluribus indiuiduis scḋm q꜡ recipit̄ in materia determinat̄ ad indiuiduū. sicut ḡ materia sine forma habet rationem infiniti. ita forma sine materia. ꝛ ideo qꝛ ipsa essentia diuina non ē recepta in aliquo materiali, nec habet pmixtionē alicuius potentie. sed est purus actus subsistens. ideo dicit̄ infinita. ꝛ quia vnūqdq̄ cognoscitur per formam scḋm q꜡ est in actu. ideo infinitū scḋm materiam ē scḋm se ignotum. ut dicitur 3° physicoꝝ. Infinitū autem scḋm formā ē scḋm se notissimū. sed quo ad nos est ignotū quia excedit nostri intellectus ꝓportionē. ꝛ quia quātitas est dispositio materie ꝛ infinitū quantitatis attendit̄ scḋm potentiā i assumēdo p⁹ alteꝝ. idō infinitū quātitatis est scḋm se ignotū. ꝛ non pōt aliqs itellect⁹ cognoscere infinitum quātitatis in post assumēdo vnū post alteꝝ sc3 numerando ptem. Itē cōsiderādū ē q꜡ vtroq3 mō ɔtingit aliqd eē infinitū simpliciter ꝛ scḋm qd. si eni aliqd corp⁹ sit īfinitū scḋm lōgitudinē nō aūt scḋm latitudinē ē īfinitū scḋm qd. si vō fuerit infinitū scḋm oēs dimensiōes erit infinitū simpliciter. Similiter si itelligat̄ forma alicuius spēi eē nō in mā ut platonici posuerūt. erit infini

ta ſm quid q̄ntū.ſ.ad indiuidua illius ſpeī.tñ erit fini/
ta ſimpliciter.in q̄ntū.ſ.determinaẗ ad gen⁹ ⁊ ſpēm.ſ3
diua eſſentia eſt ſimpliciter infinita.q2 ē abſoluta ab
oī circūſcriptione gñis uel ſpeī. Jtē conſiderandū eſt
ꝙ duplex eſt ſcia. vna que dr̄ ſcia viſibilis per quā co
gnoſcunẗ q̄ ſunt erunt uel fuerūt.alia ſimplicis noti/
cie per quā cognoſcunẗ ea que nec ſunt nec erūt nec
fuerunt ſed eē poſſunt.Dicendū eſt ꝙ ꝙ deus cogno/
ſcēdo eēntiā ſuā.q2 cōp̄hendit eam cognoſcit ſcīe/
tia ſimplicis noticie infinita ſimpliciter.q2 cogſcit oīa
que ipſe facere pōt.nō tñ cognoſcit ea ī poſt aſſumē
do.ſ.numerādo vnū poſt aliud.ſed oīa ſiẗ.aīa vo xp̄i
nō cōp̄rehēdit eſſentiā dei.⁊ p ɔñs neq3 virtutē eius
vñ nō pōt cognoſcere oīa que de⁹ facere pōt.⁊ ideo
nō cognoſcit infinita ſimpliciter.cōp̄rehēdit autē aīa
xp̄i totā potētiā creature.in potētia aūt creature ſūt
infinita nō ſimpliciter. q2 potētia creature nō exten/
dit ſe ad oīa que de⁹ pōt ſm aliquod genus.ſicut con/
tinuū eſt in potentia ad infinitas diuiſiōes.vñ anima
xp̄i ſcia ſimplicis noticie cognoſcit infinita ſm qd que
ſunt in potentia creature.hec ille. Jtē de veritate.q.
20.arti.4.°ad p̄mū. Jn rebus inqt īuenimus aliqd q̄3
ſimpliciter eſt ⁊ oībus modis infinitū ſicut de⁹.aliqd
aūt q̄3 eſt oīb⁹ modis finitū.ſicut res materiales. ali/
quid aūt qđ ē modo quodā finitū.⁊ modo quodā in/
finitū.ſicut quelibet ſuba īmaterialis eſt quidē finita
inq̄ntū h3 eē limitatū ad p̄priā naturā.eo ꝙ nulla cre
atura ſuba q̄ntūq3 īmaterialis ē eē ſuū ſ3 eē p̄ticipat.eſt
tñ infinita p remotionē illi⁹ terminationis ſm quā for
ma terminaẗ ex hoc ipſo ꝙ ī materia recipiẗ.cum oē
receptū ſit in recipiente p modū recipientis ſm igiẗ
ꝙ aliqua res eſt infinita ſm hoc p ſuam actionem cō/
paraẗ ad infinitū.illud enī quod eſt infinitū ſm eſſe ⁊
p̄pter īmaterialitatē.ut deus.p actionem ſuā cōpa/
raẗ ad infinitū ſm mām ſiue quātitatē.⁊ ſm nām ſpēi
uel generis. vñ deus pōt cognoſcere infinita indiui/
dua ⁊ infinitas ſpecies.quia cognoſcit oīa que pōt fa
cere.⁊ pōt in infinitum nouas ſpēs facere.p̄pter hoc
q2 cū aliquid a3at ſm ꝙ eſt in actu.ſicut ei⁹ eſſe eſt in/
finitū.ita ⁊ ei⁹ actio h3 efficaciā infinitā.res aūt mate
rialis neutro mō habet cōparationē ad infinitū neq3
ſ3 ad infinita ſm quātitatē ul' ad materiā neq3 ad in/
finita ſm ſpēm.ſicut patet in viſu q eſt virtus quedā
materialis.⁊ ideo nō pōt quālibet ſpēm cognoſcere.
ſed determinatā.ſ.colorē.nec pōt infinita cognoſce/
re niſi per ſucceſſionē eo ꝙ cū ſit mālis actio ei⁹ mate
rialis ē ⁊ attingit ad ea que ſūt infinita ſm quātitatē
ɔtinuā uel diſcretā q̄ eſt īfinitas mālis eo modo quo
ſūt īfinita.ſ.numerādo ptē poſt partē.⁊ iō īpoſſibile ē
ꝙ vnq3 p̄ueniat ad cognitionē īfinitoꝝ etiā īdiuiduo/
rū.⁊ q2 intellectus noſter in ſtatu iſto a ſenſu accipit.
inde eſt etiam ꝙ nec ipſe infinita h̄ modo pōt cogno/
ſcere.ſubſtantie vo īmateriales que ſunt quodāmō in/
finite ⁊ quodāmodo finite.q2 eſſe finitū habet.opor/
tet ꝙ earū operatio ⁊ ſit efficacie finite ⁊ cōpareẗ ad
naturas finitas.q2 vo īmateriales ſūt.ideo eaꝝ ope/
ratio ſe extendit ad infinita materialiter. vñ ⁊ intelle/
ctus noſter ut dicit cōmentator 3.° de aīa.oſtenditur
quodāmodo infinit⁹ inq̄ntū cognoſcit vle in quo infi/
nita ſingularia cognoſcūẗ. ſed hoc deficit.q2 ſpecies
vniuerſalis quā intellectus apprehendit.utputa ho/
minis non eſt perfecta rō cognoſcendi q̄3libet ſingu/
lare ī ſua ſingularitate.ſin aūt.tūc etiā intellect⁹ no/
ſter dato ꝙ eēnt infiniti homines tñ cognoſceret in/
finita materialiter p vnā naturā finitā que eſt huma/
na natura. Jn infinitis enī hominib⁹ q̄uis ſit infinitū
ſm quātitatē uel mām.nō tñ eſt infinitū ſm ſpēm.qđ
patet ex hoc ꝙ extra infinitos homines poſſunt eſſe
alie ſpecies. p̄p̄riū autem obiectum intellectus ē na/
tura ſpeciei.non autem materia.ſimiliter qui cogno/
ſceret per animalis naturā omnes ſpecies aīalis ī ſua
ſpecialitate.dato etiā ꝙ ſpecies aīalis eſſent actu in/
finite. adhuc cognoſceret infinitas ſpecies.ſ3 nō niſi
finitā naturā.q2 preter nām aīalis adhuc ē natura la
pidis.ita igiẗ cum aīa xp̄i cogſcat verbū.qđ eſt ſuffi/
ciens rō cognoſcendi oīa indiuidua in ſua ſingularita
te.⁊ oēs ſpēs ī ſua ſpālitate nihil p̄hibet q̄uis ſit īfini/
ta ſm eē qn cognoſcat infinita.nō tñ cōp̄hendit nām
infinitā.hec ille. Jtē ibidē. Jn potentia creature ē in/
finitū.ſicut p3 in diuiſione ɔtinui ⁊ augmento nume/
roꝝ.vñ cum anima xp̄i creaturas cōp̄rehēdat ſcit īfi/
nita que ſunt in creaturis in potētia.⁊ preterea quia
aīe dānatoꝝ ſunt perpetue ⁊ in eis cogitationes erūt
volubiles in infinitū future.oportet dicere ꝙ aīa xp̄i
ſciat infinita. Jbidem etiā ad 2ᵐ dicit.ꝙ operatio aīe
xp̄i eſt finita q̄uis infinita cognoſcat.cognoſcit enim
illa īfinita finita efficacia.vñ nō remanet infinita niſi
materialiter. Et ad 4ᵐ dicit. Cōp̄rehenſio infiniti nō
pōt eſſe niſi p actionē que ſit efficacie infinite.tūc enī
ipſe deus cōp̄rehēdiẗ ab intellectu aliquo qñ intelle/
ctus totā h3 efficaciā in intelligēdo quātā h3 deus ut
intelligaẗ. vñ nō pōt cōp̄hendi niſi ab intellectu crea/
to.ſ3 cognitio infinitoꝝ nō reqrit efficaciā infinitā in
op̄atione intellect⁹. Et ad 10ᵐ dicit ꝙ quātitas ſcien/
tie que attendiẗ penes numerū ſcitoꝝ eſt ei quaſi per
accidens ⁊ mālis.⁊ p̄cipue qñ in multis ſcitis eſt vna
rō ſciēdi.ſec⁹ eēt ſi diuerſis rōnib⁹ cognoſcerenẗ.ſ3 il/
la quātitas que eſt efficacia cognitionis ſcie p ſe com
petit.q2 talis quātitas attēdiẗ penes exitū operatio/
nis intellectualis ab ītelligibili virtute.hec ille. Jbidē
etiā in p̄rincipali riſiōe inuit ꝙ angeli cognoſcūt in/
finita indiuidua ī eadē ſpē.utputa īfinitas ptes que
ſunt in potētia in ɔtinuo ⁊ infinita ſm ſpēm ſm omnē
ſpēm figure ⁊ nūeri.⁊ cetera.ait enī ſic. Oportet ut ītel
lectus excellētiſſimi creati deum cognoſcant ut eoꝝ
cognitio adequeẗ p̄ceſſui creaturarū a deo.p̄cedūt
aūt res a deo per viā nāe ⁊ ſm ordinē grē. vñ intelle/
ctus creati q ſunt ī ſūmo creaturaꝝ ɔſtituti ſm condi
tionē nāe oīu3 nāliū ī deo ⁊ ex deo cognitionē accipi/
unt.ſ.angeli.xp̄s vo ɔſtitut⁹ ſup oēm creaturā ē etiā
q̄ntū ad dona grē ⁊ iō ipſe accepit cognitionē oīu3 co/
rū q̄ a deo ſm q̄cūq3 tēp⁹ p̄cedūt nō ſolū ſm ordinē
nature.ſed ſm ordinē grē.ſcit igiẗ aīa xp̄i oēs creatu/
ras nō ſolū q̄ntū ad nāles p̄p̄etates qđ etiā ſciūt āge/
li.ſ3 etiā ſm ꝙ ſubſtāt diuine p̄uidētie ordinate ī fine ſa
lutis humane ⁊ donoꝝ gratie.⁊ iō ſcit oīa ſingularia

⁊ omnes singulares actus hominū. ⁊ etiā abscondi-
ta cordis. qđ de nulla alia creatura dicere oportet. ⁊
tñ qꝛ nō ptingit ad cōphendēdū diuinā infinitatē. io re-
manet deo facultas adhuc multa alia faciēdi. q̄s ea q̄
aīa xp̄i cognoscit. hec ille. Eandē ɔ̄nē tenet tertia pte. q. io
arti. 3°. Itē 3°. sen. dis. 14. q. i. arti. 2. qu. stiuncula 2ᵃ ad
2ᵐ. ❡ Sed ɔ̄ ista arguit Aureol⁹. ⁊ p̄ ɔ̄ 2ᵃᵐ ɔ̄nē arguit
impugnando duo in ipsa inclusa. ꝓ̄mū ē. ꝙ aliqua
forma pōt esse infinita infra aliquam spēm. 2ᵐ est. ꝙ
aliqua forma uel nā specifica pōt subsistere nō indiui-
duata exēplariter īfinita. ꝓ̄mū īpugnat̄ multiplici-
ter. p̄mo sic. Si forma aliqua esset infinita intensiue
sequeret̄ ꝙ posset in instanti transferre aliqđ a termi-
no a quo ad terminū ad quē p oīa media. forma nāq̄
intensiua eēt infinite virtutis ac infiniti vigoris. ⁊ per
ɔ̄ñs sua opatio eēt infinite intēsionis. ⁊ si qdē forma il-
la eēt p̄ncipiū alterationis. utpote calor. trāsferret cor-
pus frigidū a frigore in calorem sūmū in nō tēpore ⁊
in instanti. ⁊ silr si esset p̄ncipiū mot⁹ localis. utpote
forma terre moueret a celo vsq̄ ad centrū in īstanti.
hoc autem oīo est impossibile cuilibet creature. tum
quia virtuti diuine adequaret̄ q̄ nō pōt in minori men-
sura talia facere q̄s in nō tēpore. tū qꝛ intellectus icō-
possibilitatē experit̄ in tali translatione instātanea a
termino a quo in terminū ad quē per mediū. sequitur
enī ꝙ illud fuerit in instanti in termino a quo ⁊ in oib⁹
intermedijs. ⁊ in termino ad quē qđ est inintelligibile
⁊ p ɔ̄ñs incōicabile creature. tū quia repugnātia for-
malis videt̄ esse ꝙ forma sit diuisibilis ⁊ instantanee
acquirat̄. ğ impossibile est formā esse infinite virtutis
⁊ p ɔ̄ñs infinite perfectionis infra rōnē suā specificā.
❡ 2°. Si talis forma poneret̄. seq̄ret̄ ꝙ pars eēt eq̄lis
toti. posita enim albedine infinita in margarita si di-
uidat̄ ille gradus infinit⁹ aut si diminuat̄. qđ remanet
erit necessario infinitū. ⁊ p ɔ̄ñs mouebit in instanti ⁊
erit equalis in virtute cū toto. ⁊ ita equalis pfectiōis
sed oīa hec sūt absona ⁊ oīo impossibilia. ğ dici nō pōt
ꝙ sit formalis albedo uel forma aliqua infinita inten-
siue. Et si dicat̄ ꝙ hec rō nō ɔcludit nisi in forma que
pōt intēdi ⁊ remitti. nō aūt in forma indiuisibili qualis
esset aīa uel angel⁹ si poneret̄ infinite pfectionis ī ra-
tione sua specifica. Nō valet quidē. nā idem sequitur
qꝛ posset fieri aīa minor illa infinita p vnū gradū. da-
to ꝙ nō fiat diminutio ī eadē forma numero. q̄ facto
2ᵃ remanet infinita. ⁊ ita infinite virtutis ⁊ moueret ī
instanti ⁊ equaret̄ virtuti maiori. Et si dicat̄ vlteri⁹ ꝙ
eo ipso ꝙ poneret̄ minor caderet in quādā finitatem
⁊ fieret limitata. qꝛ omne mi⁹ infinito finitū est. sicut
dicim⁹ de creatura. Nō valet vtiq̄ qm̄ ī ordine speci-
fico sicut ab inferiori ad superi⁹ sp pcedit̄ p media. ita
a superiori descendit̄ ad inferius p media. sunt enim
oēs gradus imediati ⁊ cōiuncti uel cōnexi successiue
⁊ ideo ab aīa infinita in rōne aīe intellectiue. non pos-
set imediate descendi ad aīam finitā qm̄ illa in q̄cūq̄
gradu poneret̄ eēt dare superiorē ⁊ ꝓximiorē aīe in-
finite. cum igitur incipiendo ab infinito gradu specifi-
co ⁊ ascendēdo vsq̄ ad gradū infinitū necessario ꝓ-
cederet̄ p media ɔnexa. oportet ꝙ econuerso descē-

dendo ab illo gradu infinito ꝓcederetur per illa ea-
dem per que ascendebat̄. ⁊ statim sequeret̄ contradi-
ctio. quia in ascendendo semp omnes gradus eēnt fi-
niti. ⁊ in descendendo eēnt infiniti. si enī infinitū ordi-
nate minuit̄. qđ restat semp ē infinitū in virtute istı⁹.
⁊ finito remoto ab infinito. qđ remanet erit infinitū
semp aūt totū augmētatū erit infinitū in virtute istı⁹
ꝓpositionis: ex finito addito nō cōsurgit nisi finitum.
fm hoc ergo infra eandē speciē erunt duo processus
vnus in ascēdēdo continens in infinitū grad⁹ finitos
⁊ alius in descendēdo cōtinens gradus infinitos ī in-
finitū. si vō alij sequeret̄ ꝙ īfra eādē speciem sūt duo
ordines graduū. imo infra eosdē terminos erūt ordi-
nes oīo dispari. qꝛ inter infimū gradū ⁊ sūmū eiusdē
forme. hoc aūt non habet locum in deo. qꝛ nec a crea-
tura ascēdit̄ ad deū p media ɔnexa. sic ꝙ vltimū ī suo
supremo vniatur cum infimo diuinitatis eo modo q̄
necesse est de gradibus q infra eādē spēm continent̄
vñ nō est accipere infra eandem spēm uel formā vnū
gradū qui distet in infinitū ab oī gradu alio eiusdem
forme. aliogn non esset eiusdē rōnis. deus vō in infi-
nitū distat a qualibet creatura. ❡ 3°. Si possibilis eēt
talis grad⁹ infinitus infra formā specificā. utpote in-
fra albedinē aut caliditatē. sequit̄ ꝙ motus rect⁹ pōt
esse continuus in infinitū. cuius oppositū demōstrat
ph̄us 8°. physicorū. Et iterū sequeret̄ ꝙ mot⁹ eēt fru-
stratorius ⁊ ociosus qui ordinaret̄ ad vltimū illı⁹ for-
me cū forma illa vltimū non haberet nisi gradū infi-
nitū ad quē nūq̄ ptingeret motus ille. ⁊ iterū seque-
retur ꝙ albedo uel calor posset recipere aliquē gra-
dū quē nullū agēs nāle posset inducere. ɔtra regulā
illā q̄ dicit ꝙ oī potentie passiue nāli corñdet poten-
tia actiua nālis. sꝫ oīa hec sunt īpossibilia. igit̄ talis for-
ma est īpossibilis. s. infinita intēsiue infra eādē spēm.
❡ 4°. Infinitas itensiua negat vltimū ⁊ t̄minū inten-
siōis. qđ enī hꝫ vltimū ⁊ t̄minū intensiue finitū ē. sꝫ tal'
forma si poneret̄ esset in termino intēsionis. qꝛ si det̄
ꝙ nō sit in termino pōt vltra addi intēsio siue gradus
excedēs. infinito aūt nihil pōt addi. ğ relinquit̄ ꝙ for-
ma infinita intensiue habeat finē ⁊ terminū intensiue
sꝫ qđ hꝫ terminū intēsiue est finitū ⁊ terminatū itēsiue
vñ ⁊ īproprie dicit̄ deus infinitus intēsiue. in eo enim
nō ꝓprie cadit intēsio sꝫ sua infinitas est per carentiā
omnis specificationis. ❡ 2ᵐ vero dictum in eadem
ɔ̄ne improbat. primo sic. Qꝛ enī impossibile sit produ-
ci uel esse rosam simpliciter subsistentē que predice-
tur quidditatiue de rosis particularibus Aristoteles
ostendit. sed etiam ꝙ impossibile sit esse rosam sim-
pliciter exemplarē tante latitudinis in essendo quāte
est latitudinis rosa predicabilis in esse intellectuali:
arguit ipse sic. Impossibile est ꝙ fiat aliqua sub̄a ex-
pers boni ⁊ oīs opationis. esset enī ociosa nec habe-
ret cōnexionē cum partibus vniuersi. sed si poneret̄
ꝙ deus faceret rosam simpliciter subsistere ī natura
talis esset ociosa ⁊ expers boni ⁊ operationis. qꝛ non
est de natura rose ꝙ intelligat. nec etiam valeret ad
generationē rerū particulariū. ut ph̄s deducit 7° me-
taphisice. nec iuuaret etiam ad scientiā. quia sine q̄a

adhuc habetur sufficienter scientia de rosa. ergo talē substantiā fingere est fingere aliquid ociosū ⁊ expers omnis operationis aut boni. tale autem deus facere non posset. quia nec talis substantia ē factibilis cum in fundamento nature nihil possit esse ociosū ⁊ inutile. vñ nec aliquid potest pticipare entitatē diuinā qn sit vtile ⁊ bonū ac per operationē aliquam ordinabile i deum. uel imediate. ut substātie intelligentes. ul' mediate. ut ille substantie corporee que ordinant̄ i deū mediante ordine vniuersi in quo cōnectunt̄ per suas operationes ¶ 2°. Qua rōne posset deus facere rosā simpliciter subsistētē. eodē modo posset ⁊ aliam oēm sensibilē naturā. sed manifestū est ⁊ apparet in multis ɔtradictio. nam cursus simpliciter subsistere non pōt quia aut motus subsisteret in aliquo mobili ⁊ currēte ⁊ ita aliqḋ abstractū moueret ⁊ curreret. qḋ dici non pōt. aut subsisteret in se sine currēte. qḋ etiam nō pōt esse. quia nō pōt intelligi sine ipso. nec similiter cessio potest intelligi simpliciter subsistere. Iterū nec albedo. qꝛ nō posset mouere visum. ⁊ ita nec disgregare. vñ non esset color disgregatiuus. ergo dici nō potest ꝙ nature specifice similes rebus sensibilibus fiant in rerū natura per diuinam potentiam simpliciter subsistentes. ¶ 3°. Deus non pōt facere naturā aliquā sine differentia ipsam ɔstituente. est enim contradictio repugnans primo modo per se. sed si nature reꝝ sensibiliū simpliciter subsisterēt sequeretur ꝙ essent sub opposito proprie differētie. verbi grā albedo simpliciter subsistens non esset color. quia non eēt motiuus visus. nec etiam disgregatiuus. siliter nec aial esset corpus sensitiuū. tale nāq3 abstractū nec posset pati a tangibilibus nec ab odoribus uel coloribus. Similiter nec rosa abstractaruberet. non enim posset mouere visum. similiter nec redoleret mouēdo olfactū. ⁊ similiter cum oēs nature sensibiles habeant ꝓprias opationes ſm differentias specificas sic ꝙ opatiōes sic faciunt scire ꝓprias formas ⁊ differentias rerum ut dicit phs 8°. metaphisice. Et cōmētator in 7°. Sūt enim forme substantiales principiū taliū operationū manifestū est aūt ꝙ si ponerent̄ nature tales habentes esse abstractū sequeretur ꝙ carerent hꝰ pncipijs ⁊ ita carerent ꝓprijs differentijs cōstitutiuis. ipossibile est ergo ꝙ tales nature subsistant. hec ille. ¶ Cōtra 3am ɔnē arguit Gregoriꝰ ꝓbando ꝙ deus possit facere aliquā multitudinē actu infinitā. pmo sic. Cuiuslibet ɔtinui actualiter sūt infinite ptes. ergo possibile ē aliquā multitudinē actu infinitā eē. añs ꝓbat̄ auctoritate ⁊ rōne. auctoritate qdē Augꝰ. 2°. de libero arbitrio ca°. 15°. dicentis. Quicquid corporis sensu attingit̄ iā nō est vnū s3 multa esse cōuincit̄: corpꝰ enī est. ⁊ ideo habet inumerabiles ptes. ex quo seq̄t̄ ꝙ oē corpꝰ habet ptes inumerabiles. si aūt inumerabiles. ergo īfinitas. Rōne idē patet. nā ɔstat ꝙ oē ɔtinuū h3 plures ptes ⁊ nō tot numero quin plures. ⁊ oēs suas ptes actualiter ⁊ sil' habet. ergo oē ɔtinuū simul habet ptes infinitas actualiter. Et si dicat̄ ꝙ continuū h3 ptes infinitas in potentia tm̄ nō i actu. Quero an li i potētia determinet hoc verbū habet. ut sit sensus ꝙ ɔtinuū in potentia habet. id ē pōt habere ⁊ nō habet ptes īfinitas. ita ꝙ habere ptes infinitas verificetur de cōtinuo tm̄ in ꝓpositione de possibili. ⁊ nō de inesse. sicut dicimꝰ de aliquo ere ꝙ est in potētia statua. ⁊ nō est statua. ⁊ p3 ꝙ iste sensus est falsus. qꝛ tūc hec nō esset vera: continuū h3 plures ptes. quod satis apparet falsū. ⁊ ɔña ista patet. qꝛ si habet plures ⁊ non finitas tm̄. ergo infinitas. Itē Augꝰ i auctoritate inducta de inesse enūciat ꝙ corpꝰ h3 innumerabiles ptes. Aut li i potētia determinat li ptes ut sit sensus ꝙ continuū habet infinitas ptes in potentia. id est potētiales. s. quarū nulla ſm se vnū hoc aliquid ꝑcisum nō faciēs cū alijs vnū hoc aliquid. s3 oēs hoc aliquid in actu cōstituūt ad differētiā ptiū quātitatis discrete: quarū quelibet ē ſm se vnū hoc aliqd. nec oēs hoc aliquid in actu ɔstituūt. ⁊ iō nō actuales sed potētiales ptes dicunt̄. ⁊ hic sensus verus est. alias cōtinuū eēt discretū. S3 h nō tollit veritatem añtis. nam cōtinuū sicut actualiter habet plures ptes potentiales. sic actualiter infinitas ptes potentiales. ⁊ p ɔñs actualiter ē aliq̄ multitudo infinita ptiū potentialiū. Ex q̊ vlteriꝰ p3 pncipalis ɔña. qꝛ nō est magis impossibile simpliciter esse aliquā multitudinem aliquorū nō facientū per se vnū in actu q̄3 aliquorū facientū per se vnū. qḋ p3. qꝛ ois repugnātia q̄ assignatur in illis. verbi grā. ꝙ totū esset equale vel minꝰ pte. ul' ꝙ infinitū eēt maiꝰ infinito. aut ꝙ actualitas existentie repugnet infinito ptibili. aut aliq̄ alia que ab oppositū tenētibꝰ assignat̄. eque apparenter assignat̄ in infinita multitudine q̄ est actualiter ptium potentialiū ɔtinui. vñ nulli pōt apparere rōnabiliter impossibile esse infinitas aias in actu plꝰ q̄3 ptes continui eē infinitas in actu. ¶ Cōfirmat̄. qꝛ cū deꝰ imediate se solo quālibet entitatē possit ɔseruare in esse sine q̄cūq3 qḋ nō est de essentia illiꝰ. poterit alicuiꝰ ꝓportionis quālibet ptē in ɔtinuo existentē actualiter diuidere a qualibet alia eiusdē ꝓportionis que non ē pars eiꝰ. ⁊ quālibet talē ɔseruare i esse. quo facto erit actualis multitudo infinita discretorū nō facientiū p se vnū. nā tales ptes ꝓportionales sunt infinite. verbi gratia pma medietas totius. ⁊ pma medietas 2e medietatis. ⁊ iterū prima medietas alterius. ⁊ sic consequenter quarū nulla est pars alteriꝰ. ¶ 2°. principaliter. Deꝰ posset in cuiuslibet ptis ꝓportionalis vnius hore tēporis instanti initiāte ꝓducere vnū angelū. ⁊ ꝓductū ɔseruare. verbi grā in pmo instanti hore ꝓducere vnū. ⁊ in pmo instanti 2e medietatis sequētis ꝓducere aliū. ⁊ in pmo instāti medietatis residui ꝓducere aliū. ⁊ sic ɔsequēter. ergo deus pōt facere multitudinē actu infinitā angelorū. añs patet qꝛ nihil impossibile nec aliqua incōpossibilia includit. ɔña ꝓbat̄. nā dato casu in fine seu instante terminante totā horam essent sil' infiniti angeli sicut in ipsa hora sunt infinite hꝰ ptes ꝓportionales. ¶ 3°. Ex eo ꝙ ponit̄ esse aliqua multitudo actu īfinita nulla ɔ̄dictio iplicat̄. ergo deꝰ pōt ⁊c̄. p3 ɔña ex dictis coīt3 theologoꝝ. añs declaratur ex eo ꝙ īfinitas non tollit rōnē multitudinis. nec etiā aliqd neccio ɔsequēs ad multitudinē. nō enī iō nō eēt multitudo: aut rei non ɔueniret aliqd neccio cōpetēs

multitudini si eēt aliq̄ multitudo īfinita. nec ecōuerso
multitudo tollit rōnē infinitatis aut aliqd necessario
cōsequēs infinitatē. ¶ 2° loco arguit ꝯ eandē ꝯnē ꝓ
bando ꝙ possibile ē esse aliquā magnitudinē actu in/
finitā seu corp⁹ aliqđ infinitū. ⁊ arguit p̊ sic. Quia nul
la ꝯtradictio implicat̄ ex eo ꝙ ponit̄ aliqđ corp⁹ infi/
nitū: cū infinitas nō tollat rōnē magnitudinis uel ali/
quid eā necessario ꝯsequēs. nec econuerso magnitu/
do tollit rōnē infinitatis. vñ nullā incōpossibilitatem
includūt. ¶ 2° q2 de⁹ pōt facere corp⁹ infinitū ſm lō/
gitudinē in vnā partē. ⁊ ꝑ hoc etiā sequit̄ ꝙ possit fa/
cere in oēm infinitū si sibi placet. cū vnū nō sit magis
impossibile q̄ȝ aliud. assūptū ꝓbat̄. ⁊ sumo grā exem/
pli vnū corp⁹ longū decē palmis. ⁊ latum vbiqȝ vno
palmo. ꝯstat ꝙ in isto sunt infinite ꝑtes ꝓportionales
ſm modū diuisionis ꝑtactū quaꝝ quelibet ſm dimē/
sionē latitudinis est uel totius est vni⁹ palmi. ⁊ per ꝯñs
quelibet eq̄lis cuilibet. q̄uis ſm dimensionē nulla sit
alteri eq̄lis. tūc sic. possibile ē deū oēs h⁹ ꝑtes ꝓpor
tionales diuidere. ⁊ ſm aliā dimēsionē qua sūt equa/
les cōiungere ⁊ vnire. ⁊ ita ꝯstituant vnā magnitudi/
nem. sicut nūc constituūt. ḡ deus pōt facere vnū cor/
pus longū infinite in vnā ꝑtē. añs non videt̄ habere
dubium apud aliquē catholicū. ⁊ ꝯñā pȝ. q2 tunc tale
corpus haberet in longitudine suas infinitas partes
eiusdē quātitatis. s. palmalis. ¶ 3° ad idē sic. Suppo/
no ꝙ in infinitū deus pōt augere magnitudinē. tunc
pono ꝙ sint due magnitudines a ⁊ b cōstituētes vnū
angulū cui⁹ basis sit magnitudo c. ⁊ ꝙ quiescentibus
c ⁊ b. magnitudo a tantū eleuet̄ ex ꝑte q̄ cōstituit an/
gulū cū b ut sit eque distans ipsi b. totū hoc ē possibi/
le etiam naturalit̄. cū hoc etiā pono ꝙ cōtinue dū ele
uat̄ magnitudo a. deus augeat eā tantū. ⁊ silr̄ b in/
directū ꝙ ꝯcurrant actualiter toto tp̄e ꝑcedente in/
stans in q̄ p̄mo erūt eque distantes. ⁊ hoc pȝ eē possi/
bile ex suppositione p̄mo facta. Tūc arguit̄ hoc casu
possibili posito tūc ille magnitudines erūt infinite q̄n
erunt eque distantes. ḡ deus pōt facere magnitudi/
nem infinitā. ꝯñā patet. sȝ añs ꝓbat̄. q2 si dicat̄ ꝙ sint
finite sequitur ꝙ uel non sp̄ dum a eleuabat̄ tantū in
sua rectitudine augebat̄ ut ꝯcurrerēt. qđ ē ꝯtra potē
tiā. uel ꝙ q̄ȝtūcūqȝ modicū a depmeret̄ versus b ex
ꝑte qua p̄us eleuabat̄ neutra crescēte ꝯcurrerēt. qđ
est ꝯtra sensum. ¶ 4° pōt argui. Nā data aliq̄ magni/
tudine cuba pōt deus in cuiuslibet ꝑtis proportiona/
lis hore vni⁹ instanti iniciante cuilibet lateri magnitu/
dinis illius addere equalē illi magnitudinē cubam q̄
vnā ꝑ se magnitudinē simul cōstituant. igit̄ deus pōt
facere magnitudinē oīquaqȝ infinitā. ꝯñā patet. q2 in
instāti terminānte horā erit illa magnitudo vndiqȝ in/
finita. ¶ 3° loco ꝓbat ꝙ de⁹ pōt facere aliquā formā
ut charitatē aut aliā formā intensibilē ⁊ remissibilem
infinitā intensiue in sua spē. Et arguit primo sic. quia
si hoc non sit possibile. aut hoc ideo est. q2 impossibile
est eē aliqd ī actu infinite ꝑfectū seu ꝑfectionē īfinitā
aut q2 ipossibile ē aliquā creaturā eē ꝑfectionē īfini/
tā. q2 tūc eq̄ret̄ deo in ꝑfectione. ⁊ ꝑ ꝯñs eēt de⁹. ⁊ sic
esset creatura ⁊ deus. ⁊ sic deus ⁊ nō de⁹ ⁊ creatura ⁊
nō creatura. aut q2 ipossibile ē aliqd infinite ꝑfectio/
nis esse min⁹ ꝑfectū aliquo eiusdē rōnis uel partē esse
equalē toti. quoꝝ alterū sequit̄ necessario. ut videt̄ ꝑ
rōnes aduersarioꝝ. Ista diuisio videt̄ sufficiēs. quia
ex his videret̄ arguere q̄cūqȝ tenēt oppositū. Sȝ ꝓ
pter nullū istoꝝ debet hoc negari. Non quidē ꝓpter
p̄mū. q2 infinitā ꝑfectionē eē actu nō est ipossibile cū
deus sit bonitas ⁊ ꝑfectio infinita in actu. Ex q̄ pȝ ꝙ
nō repugnant nec sūt incōpossibiles īfinitas ⁊ actua/
litas. sicut aliq̄ ꝓ fundamēto sue positionis assumūt.
Nec ꝓpter 2ᵐ hoc debet negari. nō enī esto ꝙ aliqua
charitas sit infinita intēsiue. sequit̄ ꝙ sit eque ꝑfecta
ut de⁹. q2 de⁹ est ꝑfectio infinita simpliciter. charitas
aūt esset ꝑfectio infinita in genere. q2 non solū de⁹ sȝ
aliqua etiā finita ꝑfectio alteri⁹ rōnis pōt eē ꝑfectior
sicut substātia angelica ꝑfectior esset charitate infini
ta creata. ⁊ finita intellectio ꝑfectior ⁊ nobilior esset
nigredine infinita. Huic attestat̄ Aug⁹ in libro de na/
tura ⁊ grā. Ego quidē sentio q2 etiā cū fuerit ī nobis
tanta iusticia ut addi ei nihil oīo possit. nō equabit̄ cre
atura creatori. ⁊ li cū sumit̄ ꝯiunctionalit̄ ⁊ equiualet
huic ꝯiūctioni si. Nec 3ᵐ debet mouere. q2 illud nō ē
ipossibile. ut patet de ꝑtib⁹ ꝯtinui. Nec etiā 4ᵐ. q2 uel
altera ꝑs nō ē ipossibilis uel neutra seq̄t̄. ut pȝ formā/
do siles argumentatiōes de ꝑtib⁹ ꝯtinui. ¶ 2° Si de⁹
ꝑ vnā horā cōtinue augeret charitatē. sic tñ ꝙ in pri/
ma medietate totius hore crearet charitatē tāti gra/
dus. ⁊ in p̄ma medietate sequētis medietatis crearet
equalē charitatē charitati quā creauit in p̄ma medie
tate totius. ⁊ recte in p̄ma medietate residui crearet
equalē. ⁊ sic sp̄ velocitaret suam actionē ſm quālibet
taliū ꝑtiū ꝓportionabiliū. ⁊ quālibet ꝯseruaret ī fine
hore creata esset charitas actu infinita intēsiue. ꝯñs
patet q2 charitas existēs in fine hore haberet īfinitas
ꝑtes equales sicut ī tēpore sue creatiōis fuissent tūc
infinite ꝑtes ꝓportionales. sed añs ē possibile. tū ꝙ ī
tota vna hora creet charitatē. patet eē possibile. Itē
ꝙ possit velocitare suā actionē. cum agens creatū h
possit. ut patet in motib⁹ naturalib⁹ qui sunt velocio/
res in fine. Item in agentibus voluntarijs hoc expe/
rimur ꝙ etiā semꝑ possint velocitare suam actionē in
duplo. Iuxta modū dictū etiā manifeste cuilibet oc/
currit cum nullū sit minimū temp⁹ in quo possit tantā
latitudinē charitatis creare. sed in quātolibet minore
pōt tātā ⁊ maiorē creare ſm placitū suū. ⁊ ꝑ ꝯñs non
apparet quin añs sit totum possibile. ex quo sequitur
ꝙ etiam ꝯñs qđ est ad propositū. ¶ 3° potest argui po
nendo ꝙ deus in cuiuslibet partis ꝓportionalis hore
ſm diuisionē tactam instanti iniciante crearet chari/
tatē tāti gradus seu equalē ⁊ adiūgēt prioꝝ. qđ totū
potest esse possibile ⁊ nullam repugnantiā implicare
ex quo sequit̄ ꝙ in fine hore erit charitas actu infini/
ta propter inclusionem infinitarū ꝑtiū equaliū sicut
sunt infinite partes ꝓportionales in tēpore dato. hec
ille. ¶ Adam etiā multa argumēta facit in ista mate/
ria. Primū est quia deus potest facere ꝑtes ꝓportio/
nales cōtinui signi esse actu ab inuicem diuisas. quia
signādo partes ꝓportionales spacii alicuius super qđ

moueatur corpus aliquod τ vocādo primā partē pro-
portionalem primam medietatem totius spacii. τ se-
cundā ptem proportionalē primam medietatem residui
τ sic in infinitū i instāti q̄ p̄tingit mobile ad finē p̄me
ptis pōt eā deus secare τ diuidere a posterioribus. τ
sic de 2ª τ de oībus ptibus proportionalib⁹ sequētibus
illis. τ si mot⁹ sit vniformis cito finire poterit. ġ tales
diuisiones erunt infinite. τ tunc habebunt̄ infinita sil'
ab inuicē diuisa quoꝝ nullū est minimū sicut nec vlti-
mū ex ea pte versus quā processit mot⁹. ꝫ oēs q̄s de⁹
ab inuicē potest diuidere. τ sic diuisas cōseruare pōt
deus ab inuicē simul diuisas creare. τ eodē modo po-
test argui de charitatibus īfinitis. ut patet si charitas
aliqua p vnam horā vniformiter produceret̄ p partem
an̄ partē posset deus facere ne pars acquirēda sit in
posteriori medietate tēporis faceret vnā cū pte acqsi-
ta in priori medietate. τ pari rōne ne acquirenda i 2ª
pte proportionali temporis vniret̄ alicui parti proportio-
nali posteriori acquirende. τ sic de omnib⁹ alijs. ¶ 2º
sic. Q̄dcūq3 potest deus facere successiue pōt facere
simul. sed pōt deus facere. imo faciet infinita succes-
siue in futuro. puta infinitas cogitatiōes angelorum
igit̄ pōt facere simul infinita in actu. ¶ 3º Oia existen-
tia totaliter distincta pōt deus facere per se existere
maxime si sint absoluta. sed in oi corpore sunt infinite
ptes proportionales totaliter distincte. igitur infinitas
ptes proportionales corporis potest de⁹ facere existe-
re in actu. τ si potest facere existere infinita sil' in actu
ita poterit hoc facere de aiabus uel angelis sicut de
corporibus. aᵒʳ pbat̄. quia non est difficilius deo fa-
cere aliqua existētia in potētia totaliter distincta exi-
stere per se q̄3 alia. igitur qua rōne pōt facere aliq̄ ex-
istentia in potētia existere p se. pari ratione pōt face-
re quecūq3 alia totaliter distincta existere in actu. bᵒʳ
pbat̄. s. q in omni corpore sint infinite partes propor-
tionales totaliter ab inuicē distincte. ex 3º physicoꝝ
caº de infinito. ¶ 4º quia in quacūq3 linea sunt infini-
ta pūcta τ in oi superficie infinite linee. τ in oi corpo-
re infinite superficies totaliter distincte. ꝫ nullū pu⁹
est in illis pars posterioris. qꝛ pūcta nō sunt ptes linee
nec linee ptes supficiei. ġ pōt de⁹ lineā ānihilare oib⁹
eius pūctis conseruatis vbi p̄us fuerūt nulla mutati-
one facta in illis uł aliquo istoꝝ quo ad sitū. τ pari ra-
tione de lineis respectu supficiei. uł supficieb⁹ respe-
ctu corporis. τ tunc certū est q remanent pūcta infi-
nita in actu. ¶ 5º sic. Deus nouit actu oia creabilia τ di-
stincte sicut notū est. igit̄ nouit actu τ distincte infini-
ta creabilia. τ voluntas dei non est minoris potentie
q̄3 sua sapientia uel sua noticia. igit̄ pōt de⁹ velle oia
ista creabilia. τ tunc sequit̄ necessario q erunt simul
uel voluntas beneplaciti eius non implebit̄. igitur se-
quitur q deus potest facere infinita esse actu simul.
¶ 6º Non minoris potentie est deus ad creādū infini-
ta entia in actu distincta q̄3 infiniti angeli uł anime si
essent simul cū deus sit tāte potētie q maior cogitari
nequit simplex nec aggregata. sed infiniti angeli uel
aie si essent sil' possent causare infinitos actus volē-
di sil' libere. igit̄ deus pōt sil' causare infinitos tales

actus. igit̄ de⁹ pōt facere infinita in actu. τ hoc i qua-
cūq3 spē cū nō sit sibi difficili⁹ de angelis q̄3 de actio-
nibus angeloꝝ. ¶ 7º sic. Deus pōt simul facere illud
qd̄ non repugnat potentie finite. ꝫ potentie finite nō
repugnat causare infinita simul in actu. igit̄ de⁹ ꝫ pōt
bᵒʳ pbat̄. qꝛ ignis gehenne crucians aias dānatoꝝ
posset causare infinitos cruciat⁹ si eēnt illi cōiuncte
infinite aie. igit̄ q̄tū est ex se hoc pōt. hoc igit̄ sibi non
repugnat. igit̄ de⁹ hoc pōt facere. ¶ 8º sic. De⁹ pōt fa-
cere qcqd creatura pōt imaginari fieri. sed creatura
pōt imaginari fieri infinita distincta ab inuicē in actu
igitur deus pōt facere infinita simul in actu. aᵒʳ pba-
tur. qꝛ creatura pōt imaginari potentiā q̄ posset si eēt
facere quicqd ipsa posset imaginari fieri. quia aliter
non pōt imaginari aliquid fieri nisi posset imaginari
agens qd̄ posset illud facere. ꝫ creatura non pōt ima-
ginari p agens potentius deo. igit̄ de⁹ pōt facere qc-
quid τ creatura pōt imaginari: ꝫ creatura pōt imagi-
nari infinita esse totaliter distincta. igit̄ deus pōt hoc
facere. bᵒʳ pꝫ. quia quilibet hō pōt imaginari infinita
pūcta fieri actu simul uel lineas aut supficies preser-
tim i sacramēto altaris vbi quātitas est sine subiecto
imo multi credūt ita fieri in rarefactione qualibet. si-
militer multi credūt q in oī alteratiōe sit in quolibet
instāti diuersa forma totalis uel totalit̄. τ p ɔn̄s ima-
ginant̄ infinita fieri actu in tēpore finito. ġ hoc potest
de⁹ facere in instanti. ¶ 9º Descendat aliqd̄ graue in
medio aeris versus superficiē a in aere eque distante
oriçonti. τ sit agens ita cōdēsans aerē circa a. q̄si illud
graue. s. b nō possit attingere ad a propter densitatem
medij. sed stet ante a si sit possibile. tunc eni verum est
q b anteq̄3 quiescat mouebit̄ in duplo tardi⁹ q̄3 i pn-
cipio τ postea in quadruplo tardi⁹ τ sic in infinitū. ġ cū
non lateat deū instans qd̄cūq3 in quo duplicabit uł
quadruplabit̄ motus τ sic de singulis. sequit̄ q deus
poterit si voluerit in quolibet instanti creare vnū an-
gelū τ ita in toto tempore motus poterit creare infi-
nitos angelos. ¶ 10. Sm̄ sententiā Augꝰ. 2º de ciuitate
dei. τ ph̄i 12º metaphisice: Angeli mouent orbes cele-
stes. ponat̄ igit̄ aliquē orbem nō habere quācūq3 re-
sistētiā extra se nec ab orbe supra se nec ab orbe infe-
riori. τ q deus sequestret potentiā resistiuā intrinse-
cam orbis ita q non resistat angelo mouenti. ita tn̄ q
infra substantiā illius orbis includat̄ aliquod corpus
resistēs motui circulari illius orbis. sicut ignis uł ali-
qua stella. τ moueat angelus circulariter illum orbē.
sit orbis solis habens stellam illuminantē aerē τ cor-
rūpat deus vniformiter in vna hora totam illam resi-
stentiā uel minuat eam sic q in fine hore nulla sit resi-
stētia i illo orbe solis. qd̄ totū ē possibile satis. sicut pꝫ
cum nulla repugnantia supponātur nec aliqd̄ ipos-
sibile. Isto casu posito arguit̄ sic. Sol i hora data cau-
sabit infinita lumina. igitur deus potest multo magis
causare infinita lumina in illa hora τ conseruare ea.
assumptū pbat̄. qꝛ in p̄ma medietate sol gn̄abit vnū
lumē in aere sic̄ nūc facit in vna die. τ siliter faciet no-
ctem in eodē aere in eadē prima medietate τ in secū-
da parte proportionali generabit aliud lumen. τ sic

de ceteris.igit̄ in tota hora faciet ifinita luia ⁊ noctes
ifinitas.sic q̄ semel reuoluat̄ orbis i p̄ma medietate
hore.q2 idē argumētū ē si i p̄ma medietate hore faci/
at medietatē vni⁹ reuolutiōis ul' aliā ptē.q2 nccio se/
quit̄ q̄ i tota hora faciet infinitas reuolutiōes.⁊ per
ɔn̄s infinita luia in aere ⁊ infinitas noctes.⁊ aggre/
gari pōt argumētū q̄ saltē poterit i oi pte ꝓportiona/
li vnā talē cōpletā reuolutionē.⁊ stat argumētū. ℭ xj°
Ponat̄ q̄ agens nāle incipiat diuidere aliqđ corpus
continuū.puta aquā i vna hora vniformiter ſm lōgū
tunc sic dū agens sic diuideret vsq3 ad mediū de⁹ po/
terit alteri⁹ dati ɔtinui diuidere medietatē a medieta
te.⁊ agens nāle p̄cise cōplebit medietatē residui diui
dendo poterit vtrāq3 uel alteram medietatē corpo/
ris dati diuidere in duas medietates.⁊ sic vsq3 i finē
hore.igit̄ in fine hore habebit infinita corpora in actu
sc3 ptes ꝓportionales q̄s de⁹ diuidet modo predicto
ℭ Cōfirmat̄.q2 qñ agens nāle corrūpit aliqd p ptem
ante ptē posset de⁹ recreare i actu partes ꝓportiona/
les successiue.igit̄ ⁊c. ℭ Cōtra 4ᵃᵐ ɔ̄nem arguit Au/
reol⁹ ꝓbando q̄ ipossibile sit simpliciter q̄ magnitu/
dini addat̄ in infinitū magnitudo eiusdē quantitatis:
ita q̄ p transeat̄ q̄cūq3 data magnitudo.arguit enim
sic.Si magnitudo posset crescere i infinitū oēm datā
magnitudinē trāseūdo neccio magnitudo actu infini/
ta eēt quoddā possibile.qđ ꝓbat̄ sic.q2 si magnitudo
pōt crescere vltra oēm detmīnatā quātitatē cōtinue
trāscēdendo necessario possibilitates sūt ifinite nūe/
raliter ad quantitates finitas in se.sed tñ infinitas in
multi° p quaꝝ additionem magnitudo illa in infinitū
augmētet̄.sed oēs iste possibilitates infinite oiu3 ma
gnitudinū ⁊ quantitatū possibiliū integrāt ⁊ ɔstituūt
vnā possibilitatē totalē respectu vni⁹ toti⁹ magnitu/
dinis apte nate ɔstitui ex oib⁹ quātitatib⁹ finitis in se
⁊ infinitis multi° respectu quarum erant infinite ille
potētie partiales.ḡ neēē ē q̄ ɔsurgat vna totalis po/
tētialitas vni⁹ magnitudinis possibilis ɔstitui ex quā/
titatib⁹ infinitis.illa aūt ē necessario magnitudo infi/
nita.igit̄ infinita magnitudo possibilis ē ⁊ vnā possibi
litatē hēbit.poterit ḡ reduci ad actū p aliquā potētiā
s3 ɔ.is est ipossibile.s.q̄ sit actu aliq̄ magnitudo infini/
ta. ℭ Confirmat̄ sic.q2 oēs ptes magnitudinis ſm q̄s
possibile ē ipsā augmentari ɔcurrūt ad vnā magnitu
dinē ɔtinuā.pōt eni ex his ɔstitui vna magnitudo i nu
mero.sicut aūt se h3 act⁹ ad actū.ita se h3 potentia ad
potentiā.⁊ per ɔn̄s si partes magnitudinis actu posi/
te ɔstituūt vnā magnitudinē totalē.ita q̄ illa magni/
tudo itegrat̄ ex ptib⁹.seqt̄ q̄ potentie ⁊ possibilitates
illaꝝ ptū integrēt vnā potentiā.s.possibilitatē toti⁹.
vn̄ sicut oēs ptes i actu ɔcurrūt ad ɔstituēdū vnū to
tū i actu.sic possibilitates oiu3 ptū ɔstituūt vnā possi
bilitatē totius.q2 igit̄ data aliq̄ magnitudine q̄rit̄ an
possibiles sint addi sibi ifinite ptes magnitudinis suc/
cessiue.uel nō.si 2ᵐ habet̄ ꝓpositū.si p̄mū seqt̄ q̄ infi/
nite magnitudines sūt possibiles.nō qdē q̄ sint i actu
s3 tñ sūt i potētia.ɔstat aūt q̄ oēs ille si ponerēt̄ i actu
ɔstituerēt vnā magnitudinē i actu.ḡ si ponāt̄ in potē/
tia possibilitates oiu3 ɔstituūt possibilitatē vni⁹ toti⁹.
⁊ p ɔn̄s totū illud erit qd possibile.ois aūt possibilitas
reducibilis ē ad actū.ut p3 ex diffinitiōe potētie alias
si reduci non posset nō esset vtiq3 possibilitas.s3 pot⁹
qd ꝓhibitū ⁊ ipossibile.magnitudo ḡ ifinita i actu erit
possibilis si pōt augmētari magnitudo i ifinitū. ℭ Cō
firmat̄ sic. Nulla potētia respicit ꝓcessū ptū ɔstituē/
tiū vnū totū.nisi q̄ten⁹ p p̄us respicit ipsū totū.⁊ ita si
ptes i infinitū addi possibiles sūt i aliq̄ potētia ordina
ta ⁊ debito mō se hñte.necesse est q̄ totū p pri⁹ subsit
illi potētie.erit ḡ tota vna magnitudo si fuerint ptes
possibiles addi in ifinitū. ℭ Cōtra 6ᵃᵐ ɔ̄nē arguit.p̄ sic
Qñcūq3 aliqua potētia respicit multa quoꝝ vnū est
pfecti⁹ alio ⁊ totale ſm pfectionē respectu alteri⁹.per
p̄us respicit illud totale qđ ē pfecti⁹ q̄3 respiciat ipfe/
ctiora q̄ sūt q̄dāmodo ptialia i pfectiōe.⁊ hui⁹ rōe.q2
sicut se hñt hꝰ in eēndo sic q̄ vnū est nobili⁹ ⁊ pfecti⁹
alio.sic se hñt in ordine ad potētiā.q2 p̄ncipali⁹ respi/
cit̄ a potētia illud qđ ē nobili⁹.s3 manifestū ē q̄ si ꝓce
dit̄ in infinitū in specificis pfectionib⁹ creature.sp̄ su/
perior ē qđdā totale pfectionale respectu inferioris.
ɔtinet eni pfectionē inferioris ⁊ adhuc pl⁹.ḡ prius re/
spicit dei potentia aliqđ totū ɔstitutū ex oib⁹ istis pfe/
ctionib⁹ qđ h3 rōnē toti⁹ pfectionalis respectu oiu3 q̄3
respiciat quālib3 pfectionē minorē partialē.ɔstat āt
q̄ illud pōt de⁹ ꝓducere qđ p̄us ⁊ p̄ncipali⁹ subest sue
potētie.ḡ poterit ꝓducere de⁹ spēm vnā totalē emi/
nēter ɔtinētē pfectiones oiu3 aliaꝝ creaturaꝝ.si igit̄
pfectiōes hꝰ sūt infinite necesse erit creaturā istā to/
talē eē infinite pfectionis.quod est impossibile. ℭ 2°
Processus alicui⁹ ad mēsurā necessario ē finit⁹.sicut
patet dū ꝓcedit̄ a numeris ad vnitatem ꝓceditur ad
mēsurā.⁊ iō talis ꝓcessus finit̄.⁊ hui⁹ cā est.q2 de ra/
tione mēsure est q̄ sit p̄ncipiū cognoscēdi ⁊ certificā/
di alia.ut p3 10.metaphisice.⁊ ꝓpter hꝰ qđ est mensura
debet eē maxime cognitū.⁊ p hꝰ debet eē p̄us oibus
mēsuratis.⁊ ɔn̄ter debet eē i actu.ita q̄ si ꝓcedit̄ ad
mēsurā de necessitate deuenit̄ ad eā.alias erit inco/
gnita nec erit possibilis eē.s3 manifestū ē q̄ i pfectio/
nib⁹ specificis dū ꝓcedit̄ ad supi⁹ ꝓcedit̄ vtiq3 ad mē/
surā.sicut eni albedo i colorib⁹ ē mēsura alioꝝ coloꝝ
q̄ sunt iferiores.ut p3 10.metaphisice.sic spēs supior ⁊
dignior ē mēsura.ḡ ipossibile est q̄ in istis ꝓcedat̄ i in/
finitū.alioqn mēsura nobilissima erit ignota nec pote
rit esse i reꝝ vniuersitate. ℭ 3° Tota vniuersitas spe/
cieꝝ creabiliū cadit a diuina pfectione sicut finitū ⁊ a/
mitatū cadit ab illimitato ⁊ infinito.sed posito aliq̄ to/
tali finito impossibile est in ipso in infinitū ꝓcedere in
ascendendo.⁊ hꝰ qdē p3 in magnitudine finita.licz eni
possit ꝓcedi in ea infinitū diuidendo in ptes minores
nō tñ accepta aliq̄ pte magnitudinis illi pōt ꝓcedi cō/
tinue in infinitū augmētando ſm eandē quātitatē.⁊
similiter idē p3 in multitudine finita.in millenario nāq3
pōt sumi aliq̄s numerus ita paru⁹ cui posset in infinitū
fieri additio.sic q̄ additū infra millenariū maneat li/
mitat.⁊ ita erit in vniuersitate finite pfectiōis speciꝝ.ne/
cesse est eni ut accepta vna spe nō possit in infinitum
fieri additio.sic q̄ additū remaneat infra millenariū
nē hꝰ finitā in pfectione.ḡ non pōt in infinitū proce/

di in pfectionib⁹ specierū. Et si dicaṫ ꝙ l ꝫ vniuersi/
tas specierū sit infinita multiᵗ. tamen finita est perfe/
ctione. qꝛ q̄libet spēs est limitata in se. Nō valet. tū qꝛ
finitū infinities sūptum ꝯstituit infinitū. Q̄uis ḡ que/
libet species sit finite pfectionis. tū spēs infinite cōsti/
tuūt infinitā pfectionē. igiṫ si potest dari ꝙ specierū
creabiliū vniuersitas sit finita ⁊ non infinita in pfecti/
one. necesse ē ponere ꝙ nō sit ifinita in multiᵗ in ascē/
dēdo. tū etiā qꝛ i talib⁹ tātū hꝫ vltimū i q̄ sistiṫ quātū
oīa p̄cedētia. vn̄ si vniuersitas specierū sit infinite p/
fectionis. ⁊ pcediṫ ascēdendo. necesse est ꝙ ibi sit ali/
qua spēs infinite pfectionis. Et si dicaṫ vlteri⁹ ꝙ idē
incōueniēs videṫ sequi in numeris. erit eni in vniuer/
sitate numeroꝝ aliq̄s numer⁹ infinit⁹. Dicendū ꝙ nā
numeroꝝ cōsistit in actu pmixto potētie inq̄tū vno
dato semp ali⁹ ē in potētia ex h̄ ipso ⁊ pp̄ter h̄ ꝙ oēs
numeri nō cōcurrunt ad aliquā vnitatē uel vniuer/
sitatē: ut possit dici numeroꝝ vniuersitas infinita. vn̄
ꝯcedi debet ꝙ in numeris sit in infinitū pcedere. non
aūt ꝙ multitudo numeroꝝ sit ifinita. In spēbus aūt
creaturarū non sic est. qꝛ ex ipsis ꝯnectiṫ vniuersitas
quedā eēntialiṫ ordinata in q̄ est vnitas ordinis ⁊ bo/
nū ut dicit ph̄us. 12° meᵗᵉ. ¶ 4° sic. Processus ad vni/
tatē ⁊ totalitatē nō pōt eē infinit⁹: ⁊ hoc apparet i di/
uisione ꝯtinui. vbi qꝛ ad ptē pcediṫ est pcessus in in/
finitū. in additione vo non est: quia pcediṫ ad totū. in
numeris vo pcediṫ in ifinitū addēdo. quia ē pcessus
ad multitudinē ⁊ nō ad vnitatē seu totalitatē: sꝫ ma/
gis ad spēs dispatas. ⁊ hac ppositione vtitur ph̄us 3°
physicoꝝ. vnitas eni ⁊ totalitas habent rōnē forme.
multitudo aūt ⁊ partialitas rōnē materie. ptes enim
se habent mō māli respectu toti⁹. ⁊ hinc ē ꝙ pcessus
ad multitudinē ⁊ ad ptes pōt eē in infinitū. est eni p/
cessus ad mām ⁊ ad potētiā in qua consistit rō infiniti
qd̄ dicit actum pmixtū potentie. pcessus vo ad tota/
litatē ⁊ vnitatē est pcessus ad formā ⁊ actū ⁊ cōple/
mentum ⁊ finē. ⁊ pp̄ter h̄ nō pōt eē infinit⁹ nisi posset
esse aliquod totū infinitū. uel nisi eēt vanus pcessus
⁊ ociosus. supposito ḡ ꝙ omne totū possibile sit finitū
supposito etiā ꝙ vn⁹ finis ⁊ ṫmin⁹ sit vltra quē pce/
di non possit: statim apparet ꝙ pcessus ad vnitatem
⁊ totalitatē necessario est finitus. sed manifestū est ꝙ
pcessus repert⁹ in perfectionib⁹ creaturarū in ascē/
dendo ē ad quādā vnitatem ⁊ totalitatē. pcediṫ eni
ad multitudinē specierum ex q̄bus ꝯstituitur vnū to/
tum. quia tota vniuersitas entis in q̄ consistit rō boni
⁊ totius. oīa enim entia ſm rōnes specificas ordinata
sunt ⁊ ꝯnexa. alias vniuersitas entiū eēt male dispo/
sita ⁊ esset dissuta ⁊ incōnexa: cui⁹ oppositū est per se
notū: ut cōmētator dicit. 12° meᵗᵉ cōmento. 51°. ait eni
ꝙ manifestū ē per se ꝙ omnia habēt aliqd̄ bonū ⁊ sūt
ordinata ad inuicē nec esse eoꝝ est a casu. ḡ ipossibile
ē ꝙ i pfectiōib⁹ creaturarū ex q̄b⁹ ꝯsurgit illa vnitas
⁊ iste ordo ⁊ h̄ totalitas pcedi possit i infinitū. ociosus
quippe esset iste pcessus cū tendat ad ꝯstitutionē cu/
iusdā toti⁹ vniuersi. qꝛ non posset puenire ad aliud qd̄
intēdit. ¶ 5° sic. Uniuersitas specierum sic ē ordinata
ſm Dionysiū ꝙ infima ꝯnectūtur supremis per me/
dia. sic ꝙ suprema infimoꝝ attingūt infima medioꝝ:
⁊ suprema medioꝝ attingūt infima sup̄moꝝ. ⁊ hoc ꝙ
a supremis descēditur ad infima p imediate cōnexa
⁊ per eadē ascendiṫ ab infimis ad suprema. si ḡ ab in/
fima creatura pcedaṫ in infinitū ascēdēdo. per eadē
ad infima pcedatur. querendū est igiṫ de illo in quod
p̄ descēdit a deo icipiēdo an sit finite pfectiōis aut in/
finite. sed non pōt dari ꝙ sit finite. tūc enim nō dista/
ret ab infima creatura in infinitū: ⁊ per ꝯn̄s pcessus
in perfectionib⁹ specificis non eēt infinit⁹. ⁊ habetur
ppositum. nec etiā dici pōt ꝙ sit infinite pfectionis:
qꝛ tunc aliqua creatura eēt infinite perfectionis. uel
perfectione infinita. ⁊ iterū illa q̄ esset imediate infe/
rior per vnum gradū remaneret adhuc infinita. ⁊ ad
huc tertia inferior 2ᵃ per vnū gradū eēt etiam infini/
ta: ⁊ sic descēdēdo in infinitū semp qd̄ remaneret eēt
infinite perfectionis: nec posset peruenire descēden/
do ad p̄mā creaturam finitā sicut nec ascendēdo ad
primā infinitā ⁊ sic eēnt duo pcessus penitus dispati
ascēsus ⁊ descēsus. cui⁹ oppositū declaratū ē. qꝛ p ea/
dem media ascendiṫ ⁊ descendiṫ: ut dicit ph̄s. 3° phy/
sicoꝝ. ait enim ꝙ idē est spaciū per quod ascenditur ⁊
descendiṫ. ergo dici non pōt ꝙ in perfectionib⁹ crea/
turarū ascendaṫ in infinitū. ¶ 6° quia positis duobus
extremis videlicꝫ deo ⁊ creatura ifima. impossibile ē
ꝙ media sint infinita. Et si dicaṫ ꝙ imo. qꝛ alterū ex/
tremoꝝ est infinitū positiue scꝫ deus. ⁊ ita inṫ deum ⁊
creaturā est distātia infinita. Nō valet vtiq̄. quia ta/
lis distātia nō debet intelligi per modum interciden/
tis medij. sed per modū infiniti extremi. ⁊ ideo a quo/
cunq̄ distat. in infinitū distat. nec minuitur distantia
si fiat aliq̄d superius. quia etiā ab eodem in infinitum
distaṫ. minuereṫ vtiq̄ si distantia se teneret ex parte
medij. non minuiṫ autē quia se tenet ex parte extre/
mi. deus enim semp est infinitus. ⁊ ideo a quocūq̄ di/
stet in infinitum distat. creature autē a deo semp di/
stāt finite. quia nō distāt nisi seipsis. ipse vo finite sunt
⁊ propṫ h̄ vna creatura pl⁹ distat a deo q̄ȝ alia. deus
aūt equaliṫ distat ab omnib⁹. quia in infinitū. hec ille.
¶ Contra 8ᵃᵐ ꝯ̄nem arguit q̄ȝtum ad tria ibidem po/
sita. ipsam iprobando. dicit eni ꝙ deficit in hoc ꝙ po/
nit deū posse facere ifinitas spēs meliores. ⁊ p ꝯn̄s in/
finitos mūdos specifice distinctos vnum post alium
semp posterius ascendendo. ostēsum est eni ꝙ in per/
fectionib⁹ specificis non potest procedi in infinitum.
Ceterum isti met dixerunt alibi ꝙ necesse est omnia
ad vnum mūdum pertinere. ⁊ tunc dixerūt non esse
possibile eē aliā terrā q̄ȝ istā. quia omnis terra fertur
naturaliter ad hoc mediū vbicunq̄ esset. ⁊ eadem ra/
tio est de alijs corporib⁹ que sunt ptes mundi ſm eos
sed multo magis posset aliā terram ⁊ alium mundū
numeraliter distinctū producere q̄ȝ distinctū specifi/
ce. igitur non videṫ ꝙ illa cōcorditer dicantur. ¶ 2°.
ad idem. Si deus posset facere vniuersū aliud speci/
fice meli⁹ semp in infinitū. sequitur ꝙ rerum vniuer/
sitas facta ⁊ factibilis non reduceret ad vnum ordi/
nem ⁊ ad quandā vnitatē totalitatis. sed manifestum
est ꝙ hoc stare non potest. qꝛ quicquid cadit a diuina

perfectione ordinabile est in deum ⁊ cū omni alio ſm
habitudinem magis uel min⁹ perfecti. vnde vniuer-
ſitas omniū entium ex hoc ꝙ ſunt extra nihil ordina-
bilis eſt mutuo inter ſe ⁊ in deum. nec poſſūt eſſe en-
tia inter ſe connexa. ergo dato ꝙ deus poſſet facere
ſpecies infinitas aſcendendo in ſurſum. nihilominus
omnes pertinerēt ad vnicū vniuerſū. ⁊ hic erit ordo
illarū ſpecierum ad iſtas qui in nobilitate fundatur.
hoc etiam innuit vocabulum vniuerſitatis. vnde licȝ
deus vniuerſo iſti poſſit adhuc addere. tamē ſi face-
ret alias ſpecies adhuc ex iſto ⁊ illis ſpecieb⁹ vna vni-
uerſitas reſultaret. ¶ Deficit inſuper 2° ꝯ illa ſm eū
in eo ꝙ ait ꝙ ſi partes alique meliorarēt alijs nō me-
lioratis non eēt tanta bonitas vniuerſi quanta eſt ho-
die. Nō eni ē dubiū ꝙ natura humana in xp̄o p̄ gra-
tiam vnionis ſūme fuit meliorata. nec tamen ſol uel
luna recepit intrinſece aliquā meliorationē eēntialē
uel accidētalem. ſimiliter nec natura angelica in re-
probis ſpecieb⁹ ex incarnatione xp̄i fuit meliorata. ſȝ
erroneū eſt ponere ꝙ ordo vniuerſi fuerit deteriora-
tus ex incarnatione xp̄i. ergo non eſt verum qn poſ-
ſit meliorari vna pars vniuerſi: alia non meliorata
manente ipſo ordine ī bonitate equali uel forſitan in
maiori. ¶ 2° quia poſt iudicium ordo vniuerſi nō pe-
iorabitur ⁊ erunt alique ſpecies meliorate: utpote hō
⁊ corpora ſimplicia. ⁊ tamē non omnes ſpecies erunt
meliorate. imo deficiēt plāte ⁊ alia animalia ⁊ piſces
⁊ aues. ⁊ ceſſabit mixtoꝝ generatio motu celi ceſſan-
te. ¶ 3° quia ordo ſuſcipit magis ⁊ minus abſqȝ hoc ꝙ
in diſſonantiā cadat. non eni ſequitur ſi ordo minore-
tur in bonitate ꝙ ꝓpter hoc deordinetur: ſicut in cō-
ſonantia cithare videmus ꝙ poteſt fieri maior ⁊ mi-
nor ꝯſonantia. nec eſt verum ꝙ ſtante conſonantia ſi
trahatur plus vna corda ſemper diſſonātia fiat. imo
aliquādo fit maior cōſonantia. aliquādo minor. ſuſci-
piūt enim iſta magis ⁊ min⁹. ſicut pulchritudo ⁊ ſani-
tas ⁊ alia hꝫ que in armonia cōſiſtunt. ergo nō eſt ve-
rum ꝙ ordo vniuerſi fiat deterior ſi tm̄ vnica creatu-
ra melioreť. ¶ Contra vltimam ꝯnem arguit probā-
do ꝙ per nullā potentiā multitudo infinita poſſit eſſe
in proſpectu alicui⁹ itellectus uel in eſſe obiectiuo. ſic
Illud quod implicat cōtradictionē directe ⁊ in p̄mo
modo dicēdi per ſe eſt ſimpliciter impoſſibile: nec ali-
qua potentia diuina uel humana cadit ſuper illud. ſȝ
ſi ponatur infinita multitudo in intuitu intellect⁹ tūc
ponitur totum cuius partes permanēt ⁊ non permanēt
ſuccedūt ⁊ non ſuccedūt. inqȝtum enim ſunt partes
multitudinis actualis permanēt ⁊ non ſuccedūt. ſed
inqȝtum ſunt partes infiniti cuius ratio in ſucceſſiōe
conſiſtit ⁊ in actu permixto potentie ſuccedūt ⁊ non
permanēt. ⁊ idē dicit de diuo itellectu ꝙ ſpecies nu-
merorū aut alia multitudo infinita non poteſt eē ob-
iectiue in diuino proſpectu: quoniā infinitū ē totum
cuius partes ſibi ſuccedunt. vnde oporteret ꝙ par-
tes iſtius multitudinis eſſent in diuino ꝓſpectu vna
poſt aliam ſucceſſiue: ⁊ ſic diuinus intuitus eſſet ſuc-
ceſſiu⁹ habēs actū permixtū potentie. quod omnino
poni non poteſt: propter quod omnes creature ſunt

in vno ſimplici intuitu obiectiuo quo cognito omnia
ſūt equipollenť ⁊ eminenter cognita. ¶ Confirmať.
quia ſemp̄ erit cōtradictio dum oppoſita formaliter
cōnectuntur: ut ſi dicatur lapis rationalis: uel nigre-
do diſgregatiua: aut p̄manens ſucceſſiuū. ſȝ dicēdo
multitudinē infinitā aut īfinitas animas. dicitur per-
manēs ſucceſſiuū: aut ⁊ ſucceſſiuū permanere. mul-
titudo enim eſt de quātitatib⁹ cuius partes perma-
nent uel intelligūtur permanere: ut patet in predica-
mētis. Infinitum autē eſt cuius partes de neceſſita-
te intelliguntur ſuccedere. dicere igitur infinitam mul-
titudinē: eſt dicere totum cuius partes ſuccedūt ⁊ nō
ſuccedunt: permanēt ⁊ non permanēt. quod eſt con-
tradictio manifeſta. ergo patet ꝙ qui ſuo conceptu
fingit multitudinem infinitam cōnectendo hos duos
terminos neceſſario cōtradictoria cōiungit: ⁊ ꝓpter
hoc nihil intelligit. ſed format vnū ficticium quod cō-
iungi nō poteſt nec re nec intellectu. Quod autē de ra-
tione infiniti ſit ſucceſſio loquendo de infinito parti-
bili. probat multipliciter. Primo quia ratio eius per-
miſcetur ex actu cum potentia. igiť eſt intrinſece ſuc-
ceſſiua. quia ratione actus quem includit eſt aliquid
in actu. ratiōe vero potētie icludit aliquid quod non-
dum eſt. ⁊ ita permiſcetur ex eo qd̄ eſt ⁊ eo quod non-
dum eſt. omne autem tale eſt ſucceſſiuū. quia cōpo-
nitur ex partibus que nō ſunt ſimul. Sed ꝙ ratio in-
finiti quātitatiui permiſceať ex actu cū potentia pa-
tere dicit. quia qui imaginatur aliquod partibile infi-
nitum neceſſario figit aſpectum ſuper aliquid ī actu
⁊ ſic procedendo dicit ꝙ caret fine additiōis. hoc aūt
modo intellectum non attingiť in actu. imo ſi intelle-
ctus illud attingeret iam finiret. ex quo patet ex his
ꝙ mens concipit per infinitum partibile ſiue quantū
carēs omni fine. ⁊ ideo neceſſario permiſceť ex actu-
ali ⁊ non actuali ſiue potentiali. Illud eni quo dicitur
carere in actu non eſt. Quod amplī⁹ cōfirmatur. qꝛ con-
cipere infinitū eſt ipſum concipere cū negatione act⁹
⁊ complementi. ⁊ ita ut incompletū ⁊ imperfectum.
tale autē eſt in potētia ⁊ ideo ratio infiniti eſt p̄mixta
ex actu ⁊ potentia. 2° probat idem ex dicto cōmen-
tatoris 3° phyſicorum. cōmento. 59° vbi dicit ꝙ non
oportet intelligere per eſſentiam infiniti actum aliquē
determinatum ut hominē uel domū: ſed actum com-
poſitum cū potentia. ergo ratio infiniti eſt neceſſario
ſucceſſiua. 3° Ex dicto ph̄i dicentis: ꝙ non oportet
intelligere infinitū ſicut aliquid perfectum: ut homi-
nem aut domū. ſed magis ſm ꝙ ſemper generatur
ſucceſſiue ſicut dies ⁊ pugna. ⁊ ſubdit ꝙ vniuerſali-
ter hec eſt diſpoſitio infiniti. 4° quia infinitas par-
tiū nihil aliud eſt niſi habere partes ſine fine. finis au-
tem ⁊ complementū eſt idem. habere ergo partes ſi-
ne fine eſt habere partes ſine cōpletione ⁊ conſuma-
tione ⁊ terminatione. hoc autē eſt conſiſtere in quadā ꝑ-
tione ⁊ terminatione. hoc autē eſt conſiſtere in quadā ꝓ-
ceſſu partiū non cōſūmato. ita ut iam aliqua pars ſit
ſumpta ⁊ nondū omnes ſint ſumpte. permiſcetur er-
go in iſta ratione habere partes abſqȝ fine ⁊ conſum-
matione actus cum potētia. Ex quo patet euidenter
ſiue ꝙ ratio infiniti conſiſtat in quadam ſucceſſione

re. 5º quia ratio illa videtur in successione consistere quam impossibile est reperiri nisi in entibus successiuis in quibꝰ actus cum potentia permiscetur. ſꝫ ratio infiniti est hꝫ. non enim reperit̃ nisi vbi potest esse finis ⁊ successio sicut in diuisione partiũ continui aut in additione numeroꝝ. aut in processu temporis. aut in multitudine indiuiduorum. ergo rõ infiniti est formaliter successiua. 6º probat idem ex hoc ꝙ infinitum partibile non potest intelligi nisi per modum cuiusdã processus. non enim mens potest concipere aliquid partibile in infinitũ nisi quatenꝰ accidit in eo aliquid. ⁊ deinde aliud a precedenti. ⁊ deinde aliud: ⁊ ita sine fine quasi ista ratio in quodam processu ⁊ continua acceptione consistat. 7º probat idem per conditiones quas phs infinito attribuit 3º physicorum. Ex quibus concludit ꝙ ratio infiniti cõsistit in successione qõ fuit probandum suppositũ in ratione principali cõtra 3am ꝯnem. ¶ 2º principaliter sic arguit ad eandem. Impossibile est ꝙ ille processus euacuetur per quem dum aliquid cõsurgit in actu. ex hoc ipso consurgit aliud in potentia. necessario enim talis processus nunꝙ̃ cessabit. in illo enim in quo poneret̃ cessare. iam consurgeret potentialitas ad aliquid aliud: ⁊ ita processus non esset terminatus. sed manifestum est ꝙ in speciebus numeroꝝ sic ẽ ꝙ quando vna reducitur in actum. ex hoc ipso consurgit alia in potentia. posito enim aliquo numero in actu statim potest duplari: ⁊ ex hoc amplius est in potẽtia ad maiorem. ⁊ cum peruentũ fuerit ad illũ potest duplari ⁊ sic cõsurgit alius in potentia ⁊ sic in infinitum. ergo ĩpossibile est ꝙ processus numeroꝝ per aliquã potentiam euacuetur. sed si esset multitudo aliqua facta per diuinam potẽtiam infinita in esse actuali reali uel obiectiuo. iam totꝰ processus numeroꝝ esset euacuatus in illa. qõ patet. quia uel infra illam multitudinẽ continetur nulla species numeri: ⁊ hoc falsum ẽ. cũ eẽnt ibi anime due uel tres ⁊ quattuor. ⁊ sic de alijs. si ponatur illa plĩtas esse in animabus. uel erunt ibi aliqui numeri ⁊ aliqui nõ. ⁊ per ꝯñs tota multitudo erit finita cũ aliqui numeri euacuẽt eã. uel erunt ibi omnes species numeroꝝ: ⁊ sic euacuatus erit totus ꝓcessus ĩ numeris: qõ per nullam potentiã fieri potest ut dictum est. nõ ergo ẽ possibilis infinita multitudo in actu reali nec obiectiuo. hec ille. ¶ Ad ista respondetur. ⁊ p̃mo ad ea que cõtra 2am ꝯnem p̃mo loco inducit Aureolus. Ad primũ quidem dicitur ꝙ procedit de forma infinita ĩdiuiduata que posset agere uel transmutare. sed ꝯ nr̃a intelligit̃ de formis nõ indiuiduatis si loquamur de albedine separata. uel de formis non in materia seipsis indiuiduatis. si loquamur de angelis. albedo autẽ separata nullum subiectum transmutaret. angelus autẽ põt corpora transmutare. localiter tamen dũtaxat. non autẽ alterando. nec oportet ꝙ forme illo mõ infinite quo ponit ꝯ habeãt infinitam virtutẽ. nec ꝙ habeant operationem infinite intẽtionis. non enim virtus intellectiua angeli ẽ infinita. nec ĩtellectio eius ẽ efficacie infinite licꝫ ipse sit in sua specie infinitꝰ. Causa autẽ quare albedo separata uel calor non ageret in subiectũ transmutando ipsum. assignatur p̃ma parte. q. 65. arti. 4º quia sicut probatur 7º metã. Illud quod ꝓprie fit est cõpositum. forme autẽ corruptibilium rerum habent quidem ꝙ aliquãdo sint ⁊ aliquando non sint: absꝙ hoc ꝙ ipse generent̃ aut corrũpantur: sed cõpositis gñatis aut corruptis. quia forme non habent esse. sed cõposita per eas habent esse. sicut enim alicui competit fieri. sic ⁊ esse. ⁊ ideo cum simile fiat a suo simili. non ẽ querenda causa formarum corporalium aliqua forma ĩmaterialis. sed aliquod compositum ſm ꝙ hic ignis generatur ab hoc igne. sic igit̃ forme corporales causantur non quasi influxe ab aliqua ĩmateriali forma. sed quasi materia reducta de potẽtia ad actũ ab aliquo agente composito. hec ille. Ex quibus patet ꝙ albedo ab omni subiecto separata uł calor subsistens nõ trãsmutaret materiã nisi ꝑ miraculũ. ⁊ si hꝫ fieret per miraculũ deus taxaret ei intẽtionem operis sui. Nec est instãtia de deo qui ẽ forma sine materia. ⁊ tamẽ potest alterare materiã omnifariã. Nam ſm ꝙ dicit scũs doctor p̃ma pte. q. 105. arti. primo. ad primũ. effectꝰ aliquis inuenit̃ assimilari cause agenti dupliciť. Uno mõ ſm eandẽ speciẽ. ut hõ generatur ab homine. ⁊ ignis ab igne. Alio modo ſm virtualem cõtinẽtiam ꝓut scꝫ forma effectus virtualiť continetur in cã. ⁊ sic aĩalia ex putrefactione generata ⁊ plante ⁊ corpora mineralia assimilantur soli ⁊ stellis quoꝝ virtute generant̃. Sic igit̃ effectꝰ cause agẽti assimilat̃ ſm totum illud ad quod se extẽdit virtus agentis. virtus aũt dei se extẽdit ad formã ⁊ materiã vnde cõpositũ qõ generat̃ assimilat̃ deo ſm virtualem cõtinẽtiam. sicut similat̃ cõposito gñanti ꝑ similitudinẽ speciei. vñ sic cõpositũ generans põt mouere materiã ad formã generando cõpositũ sibi simile. ita ⁊ deus. non aũt aliqua forma alia non in materia existẽs. quia materia nõ continet̃ in virtute alteriꝰ substantie separate. ⁊ ideo demones ⁊ angeli operantur circa hec visibilia. nõ quidẽ imp̃mendo formas ſꝫ adhibendo corporalia semina. hec ille. Posset aũt ⁊ alia ratio assignari quare calor separatꝰ non ageret ĩ subiectum in instãti. quia se haberet ad modum idee platonice que nihil agere posset. ¶ Ad 2m dico ꝙ deficit in duobus. Primo quia supponit formã infinitã illo modo quo ponit ꝯ posse materiã in instanti transmutare. 2º q2 ponit ꝙ tali forma infinita posset fieri alia minor uel remissior per vnum gradum. quod est falsũ quia aut illa forma que ponitur minor esset in subiecto. ⁊ tũc in infinitũ distaret ab illa que eẽt extra subiectum ⁊ hoc q̃tum ad esse talis forme. puta caloris. aut esset extra subiectum. ⁊ hoc non concederet sanctus doctor scꝫ ꝙ essent due albedines separate uel calores. concederet tamen de lineis. sed tales forme non sunt actiue. ⁊ sic patet ꝙ responsio prima que ibi datur nõ bene impugnatur. quia non posset fieri aliqua forma in specie Gabrielis remissior. Illa aũt alia que addit impugnando 2am responsionẽ ibidẽ positã non valent. nam procedũt de formis eiusdẽ speciei existentibus in subiecto: quarum vna esset finita. alia

infinita.quod non ponim⁹. Sed contra nostrā ꝯnem
non procedūt. dico enim ꝙ ab albedine finita que est
in subiecto nunꝗ posset ascēdi ad eam que est extra
subiectū per intensionē eius in subiecto suo. q2 nūꝗ
ista posset attingere ad equalitatē illius per quecūqꝫ
media. nec ab illa ad istā descēdi. quia ista alium mo-
dū eēndi habet ab illa. cū vna subsistat alia inhereat
vna habeat totū eē debitū sue speciei. alia vero limi-
tetur ad hoc indiuiduū. vñ sicut ponit scūs Tho. de
veritate. q. 29. arti. 3° ad 5ᵐ. ꝙ aliquod finitum ꝑ cō-
tinuū augmentū possit attingere ad quantūcūqꝫ fi-
nitū. veritatem habet si accipiatur eadē ratio quan-
titatis i vtroqꝫ finito. sicut si cōparemus lineam ad li-
neam. non aūt si accipitur alia ꝛ alia ratio quātitatis
ꝛ hoc patet in quātitate dimēsiua. q̄ntūcunqꝫ enim li-
nea augmentet̄ in longū nūꝗ perueniet ad latitudi-
nem superficiei. Et similiter patet in quātitate virtuali
uł intēsiua. q̄ntūcūqꝫ eni cognitio cognoscētis deū
per similitudinē proficiat. nunꝗ potest adequare co-
gnitionem cōprehēsoris qui videt deū per essentiam
Et similiter charitas viatoris nō potest equari chari-
tati cōprehensoris. aliter enim afficit̄ quis ad presen-
tia ꝛ absentia. Similiter etiā q̄ntūcūqꝫ crescat alicui⁹
hōis gratia ꝑ gratiā ꝑm aliquā particularē participa-
tionē possidet. nunꝗ potest adequare gratiā xpi que
vniuersaliter plena existit. hec ille. Ita in ꝓposito cū
calor separatus habeat esse ꝑm proportionē sue spe-
ciei ꝛ non limitetur ꝑm capacitatem indiuidui in quo
est. nūꝗ poterit adequari ab aliquo inherente calo-
re cui⁹ esse ad subiecti capacitatē limitatur ꝛ nō pro-
portionalit̄ sue speciei datur. ꝛ ideo improbatio 2ᵉ re-
spōsionis in isto ꝓposito non cōcludit. sed forte vale-
ret loquēdo de formis quarū quelibet inheret subie-
cto: quia esse illarum quātificat̄ eodem mō scꝫ penes
dispositionem subiecti. ¶ Ad 3ᵐ eodē modo. procedit
eni de intensione forme in subiecto que per ꝯtinuam
subiecti trāsmutationem acqreret̄. forma autem de
qua loquitur ꝯ ab illa fantasia longe diuertit. illa eni
non fieret infinita per mutationē aut alterationem sꝫ
per remotionē omnis terminantis esse debitum sue
specifice rationi. nec agēs naturale posset illā inten-
sionē inducere. nec albedo ē in potentia naturali ad
illā: sꝫ i potētia obediētiali. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ꝓbat so-
lum ꝙ nulla forma sit infinita intensiue hoc est aucta
in infinitū ꝑ intensionē. sed non probat qn aliq̄ forma
sit infinita itēsiue isto mō ꝙ nō possit ampli⁹ tendē i eē
sibi debitū. quia iam totū illud habet sicut ponimus
de albedine separata. Et cū arguit ꝙ talis forma est
in termino intēsionis. ꝛ infinitas intensiua negat illū
terminū ꝛ sic implicatur cōtradictio. Dico ꝙ illa for-
ma nō ē in termino intēsionis. sic ꝙ sua intēsio sit ter-
minata. nec ex hoc sequitur ꝙ sibi fieri possit additio
aut ꝙ alius gradus possit eē intensior in eadem spe-
cie. cōcedit̄ tamen improprie ꝙ est in termino inten-
sionis sic ꝙ non potest eē vlterior intensio eo modo q̄
concedi potest ꝙ deus est in termino bonitatis. sꝫ cō-
cesso ꝙ calor illo modo eēt in termino intēsionis. ne-
gatur ꝙ non sit infinitus. quia infinitas intēsionis nō
negat terminū intensionis illo modo. sed p̄mo modo.
deus eni est terminus bonitatis: qui tamē est infinite
bonus. sed infinitas negat terminationē p̄mo modo:
eo modo quo aliqd dicitur eē in termino. quia est ter-
minatum. ꝛ nō q2 terminat. ¶ Ad argumēta 2° loco
posita dicitur. Ad primū quidē cōceditur ꝙ rosa for-
te non posset eē subsistēs simplicit̄. quia de rōne rose
est ꝙ habeat materiā organicam. ꝛ per ꝯñs cōtractā
ac per hoc ꝙ sit in aliquo indiuiduo. Sꝫ si arguat de
albedine. ꝯceditur ꝙ natura albedinis si esset sepata
non p̄dicaret̄ de plurib⁹ ꝑticularib⁹. nec pono ꝙ eēt
exemplar ad quod natura uel deus aspiceret. sꝫ dico
ꝙ eēt tante latitudinis in eēndo quāte albedines. Et
cum dicitur ꝙ albedo illi⁹ eēt expers boni ꝛc. negat̄
quia licꝫ non posset intelligere cum nō naturalit̄ sub-
sisteret. nec eēt īmaterialis. naturaliter tamen posset
poni in materia ꝛ esset extensa ꝛ disgregaret visum.
posset etiam poni in angelo: ut ponit scūs Tho. quo-
libet. 8° q. 4. arti. 3° ꝛ esset principiū. In ea etiam re-
luceret diūa bonitas ꝛ potentia ꝛ infinita talia. ¶ Ad
2ᵐ negatur aña. quia non ē simile de omnibus sensi-
bilibus formis. nam de ratione aliquaꝝ est subiectū.
non autē de ratione aliarum ut patet. quia aliud est
de albedine ꝛ de cursu uel de animalitate. vnde non
est possibile ꝙ sit animalitas subsistēs ꝑm ꝙ dicit san-
ctus Tho. p̄ma parte. q. 84. arti. 7°. dicit enim ꝙ de
ratione quidditatis i materia corporali ē ꝙ in aliquo
indiuiduo existat. quia nō est absqꝫ materia corporali
sicut de ratione nature lapidis ē ꝙ sit in hoc lapide: ꝛ
de ratiōe equi ꝙ sit in hoc equo. ꝛ sic de alijs. hec ille.
Sed quia arguēs loquitur de accidētibus: puta cur-
su ꝛc. dico ꝙ mot⁹ cursus ꝛ cessio si dicāt respectū cū
absoluto ita ꝙ absolutū in recto ꝛ relationem in obli-
quo possunt subsistere quo ad absolutum ita ꝙ res q̄
nunc ē cursus subsisteret. sed tunc non eēt cursus. q2
ratio cursus dat̄ per additamenta scꝫ per aliqua que
sunt extra essentiam cursus. ꝛ in talibus illud cui cō-
petit talis diffinitio potest remanere ita ut non com-
petat ei talis diffinitio data per additamenta ut simi-
tas sine naso. sed tunc nō competeret ei nomen simi-
tatis. vnde scūs Tho. quolibet. 2° q. 3. arti. p̄. ad p̄mū
dicit ꝙ qualitercūqꝫ subiectū ponatur in diffinitiōe
accidētis intelligitur eē diffinitio per additionem ut
habet̄ 7° me^ce. ꝛ dicitur diffinitio ꝑ additionem qn in
diffinitione ponitur aliquid quod ē extra naturā dif-
finiti sicut nasus ponitur in diffinitione simi. hoc autē
est ꝓpter naturalem dependentiam accidētis a sub-
iecto. sed hoc nō impediente de⁹ potest accidentia si-
ne substantia cōseruare. nec tamē sequitur contradi-
ctoria esse simul vera. quia subiectū non ē de substā-
tia siue essentia accidentis. hec ille. Ex quibus patet
ꝙ omne accidens potest separari ab eo quod licꝫ po-
natur in diffinitione nō tamen est de eius eēntia. nec
predicatur de ipso i recto nisi forte denominatiue lo-
quēdo de accidētib⁹ absolutis. q2 de relatiuis conce-
ditur ꝙ relatio non pōt esse sine fundamento ꝛ ter-
mino. quia esse eius ē ad aliud se habere. finaliter igi-
tur dicendū ꝙ si cessio sit quid absolutum ꝑm esse licꝫ

fm rationem suam τ diffinitionem datam ꝑ additionem dicat relationē. vtiq; potest a subiecto separari. τ ɔñter potest esse cessionis natura subsistens non indiuiduata. si vero dicat relationem in recto τ eēntialiter non potest a subiecto separari: ac per hoc nec indiuiduationem ꝑdere. τ ɔñter nec natura eius subsistere potest. τ sic patet ꝙ non ē simile de omnibꝰ accidentibus. nec etiam de substantiali natura τ accidentali. quia fm ꝙ ait scūs Tho. pma parte. q. 29. arti. p̊. suba indiuiduaꝫ ꝑ seipsā. sꝫ accidens indiuiduaꝫ per subiectum quod ē substantia. dicitur enim hec albedo inq̄ꝫtum est in hoc subiecto. hec ille. Ex quo apparet ꝙ non oportet ꝙ si potest eē natura accidētalis non indiuiduata statim possit eē natura substantialis subsistens preter indiuiduū. ¶ Ad primū eorum que primo loco inducit Gregorius contra 3am ɔnem respōdetur sicut ibidem respondebaꝫ. Et cum improbatur illa responsio. dico ad pmam improbationē ꝙ diuisio ibi facta est insufficiens. quia cum dicimꝰ continuū habere infinitas partes in potentia. nec li in potētia determinat hoc verbum habet. nec determinat li partes ad intellectum ibi datū. partes enī continui sunt potentiales non solū illo modo. qꝛ nulla earū est aliquid preci[m] τ non constituēs cū alio tertiū. sed isto modo. quia nulla earum ꝓprie habet esse per qḋ res dicitur actu ens τ existens. sed ipsum totum ɔstitutū ex partibus habet vere τ ꝓprie eē τ existere. vñ sanctus Tho. 2° quolibet. q. 2. arti. 2°. Esse quod est actꝰ entis inq̄ꝫtum ē ens ꝑ quod denominaꝫ aliquod ens actu in natura rerum non attribuitur nisi ipsis rebus que in decem genéribꝰ continenꝫ. vnde ens a tali eē dictū per decē genera diuiditur. Sꝫ hoc eē attribuitur alicui rei dupliciter. Uno mō sicut ei quod ꝓprie τ vere habet eē uel est. τ sic attribuitur soli substātie per se subsistenti. vñ quod vere est diciꝫ substantia. p̊ physicorum. Omnibꝰ vero que nō per se subsistunt: sed in alio τ cum alio siue sint accidentia siue forme substantiales aut quelibet partes. non habent eē ita ꝙ ipsa vere sit. sꝫ attribuitur eis eē alio modo id est q̄ aliqd est. sicut albedo dicitur eē: non qꝛ ipsa in eē subsistat. sed quia aliquid habet esse album. ergo eē proprie τ vere nō attribuitur nisi rei per se subsistenti. Et subdit: Si archa esset qḋdā indiuiduū naturale. ipsa tota nō haberet nisi vnum esse. quelibet tamē partiū eius ab archa separata habebit ꝓpium esse. hec ille. Sic ergo patet quomodo intelligo partes ɔtinui nō esse in actu. sed in potentia. Et cum dicitur ꝙ non est magis impossibile eē aliquam infinitā multitudinem aliquoꝝ entium in actu q̄ꝫ aliquoꝝ tali modo potentialum. utputa non plus aiarum q̄ꝫ partium cōtinui. negatur hoc. quia multitudo partiū continui non est multitudo nisi fm quid τ in potentia. ea enim que nō sunt entia simpliciter. secus ē de multitudine animarū uel angeloꝝ. Nec est verū qḋ dicit arguēs ꝙ omnis repugnātia que assignareꝫ data infinita multitudine animarū assignetur data infinita multitudine partium cōtinui. quia ut dixi vna istarū multitudinū est in actu. alia solū in potentia. cuius oppositum arguēs supponit. ¶ Ad ɔfirmationē dico ꝙ deꝰ quamlibet partem ꝓportionalē cōtinui posset in esse cōseruare sine alia pte eiusdē ꝓportionis. τ separare vnā ab alia. non tamen est possibile ꝙ ita faciat de omnibus. sicut non est aliquod creabile qn deus possit illud creare. non tamen est possibile ꝙ simul creet omne creabile. τ iste modus respondendi habeꝫ a sancto doctore p̊ sen. dis. 17. q. 2. arti. 4. ad primum. Additio inquit numeri in infinitū est possibilis. nunq̄ꝫ tamē est possibilis aliquis numerus infinitus in actu. quia potentia additionis numerorum ut dicit cōmentator 3° physicorum non ē vna: sed semper ex noua additiōe efficitur alia potentia numero fm ꝙ efficitur species numeri noua. vñ quelibet potētia potest exire i actū non tamē potest esse ꝙ omnes exeant in actū. quia in quolibet actu additur etiā potentia. hec ille. Huiꝰ autem ratio est. qꝛ fm ꝙ ait scūs Tho. p̊ sen. dis. 43. q. i. arti. p̊. ad 5m. Nullus effectꝰ ꝓcedit per aliquam potentiam per modū qui ē contra rōnem ipsius effectꝰ sicut potentia motiua non facit omnes ptes motꝰ eē simul. iā enim nō esset motꝰ cū de rōne motus sit successio. talis aūt actus est infinitū fm phm 3° physicoꝝ qui scꝫ semper ē permixtus potentie. τ ideo nō reducitur in actū nisi successiue. τ ideo non sequiꝫ ꝙ deus possit facere eē actu infinita. quia iam infinita essent finita. hec ille. Et 9° quolibet. q. i. arti. pmo. idē ponit. Nō potest inquit eē aliquid in rerū natura actu non specificatū ad diuersas species indifferēter se habēs q̄ꝫuis enī intellectꝰ cōcipiat aīal nō specificatū rōnali uel irrationali differētia. nō tñ potest actu eē animal quod nō sit rationale uel irrōnale. vñ fm phm nihil ē in genere quod non sit in aliqua specie eiꝰ. vnaqueq; vero quātitas specificaꝫ per certam terminationem quātitatis. sicut multitudinis species sunt duo tria τ sic de aliis. τ species magnitudinis sunt bicubitū tricubitum. uel fm aliquā determinatā mensuram. vñ impossibile est inueniri aliquā quantitatem in actu q̄ non sit ꝓpriis terminis limitata. cū infinitū congruat quantitati. τ dicatur per termini remotionē. impossibile erit infinitum esse actu. ꝓpter quod dicit phs 3° physicoꝝ. ꝙ infinitum est sicut materia nondum specificata. sed sub ꝓuatione existens: τ qḋ se habet magis in rōne partis τ cōtenti q̄ꝫ totius τ ɔtinentis. τ iō sicut deus non potest facere equū rationalem: ita nō potest facere ens actu eē infinitum. hec ille. ¶ Ad 2m ꝑncipale dicitur ꝙ nullum est instans in hora qn deꝰ posset in eo ꝓducere vnū angelum: non tñ est possibile ꝙ in oībus instātibus hore ita faciat. quia implicat cōtradictionem ut ꝓbatum est. hoc enī subiectum: infinitum uel ifinita multitudo. τ hoc pdicatū: ens actu repugnant. ¶ Ad 3m negatur aῆs. nam infinitas tollit rōnem actus. tollit etiam omnē speciem multitudinis. ideo sicut illud quod nō posset collocari sub aliqua specie animalis tolleret rationē animalis. ita ꝓportionalr̄ infinitum tollit rōnem multitudinis actu existentis. ¶ Ad primū coꝝ que 2° loco inducit diciꝫ sicut ad ꝑcedēs. Infinitas enī tollit rōnem cuiuslibet spēi magnitudinis. ¶ Ad 2m negaꝫ aῆs. ad ꝓbationē

dico q non e possibile q deus diuidat ab inuice omnes partes proportionales alicuius cotinui dati. qz talem diuisione esse in actu implicat cotradictionem. ¶ Ad 3m dico q casus e impossibilis. licz eni de9 posset augere a z b quatu vult: non tn e possibile q cotinuet illa augmetata per totu tep9 eleuationis ipsi9 a. ¶ Ad 4m patet p simile. omnia enim ista argumenta stant in hac cona: In qlibet instanti possibile est q de9 faciat taliter. ergo impossibile e q n deus ita faciat in quolibet instanti. quam cosam constat non valere. qz arguitur a sensu diuiso ad copositum qui sunt sibi inuice in pposito impertinentes. ¶ Ad primu eorum que 3o loco inducit dicitur q repugnat aliqua forma intensibile existentem in subiecto ee infinitam intesiue. quia omnis talis forma finitur intesiue fm capacitatem subiecti. similiter dico q repugnat aliqua forma creatam esse infinita in essendo. qz omnis forme create suu esse est receptu z limitatu ad capacitate potentie. dico tame q no repugnat aliqua forma separatam esse infinita fm quid scz fm rone sui generis ut dictum e in onib9. sec9 est de deo cuius ee est subsistens nullo modo receptu. ¶ Ad 2m dico q casus e impossibilis. licz enim deus possit intendere charitatem tante z tante. non tn est possibile q illa intensionem isto modo velocitet q in omni parte pportionali hore duplet intensione pcedentis partis. z ca dicta est prius. vn iste modus arguedi peccat fm fallaciam copositionis z diuisionis sic oes pcedentes. ¶ Ad 3m patet per ide. qz casus e impossibilis. z pbatio eius est sophisma copositionis z diuisionis. ¶ Ad argumeta que facit Adam pariformiter respodet. aliqua enim eorum pcedut ex suppositione casuu impossibilium sicut z argumenta Gregorii. ¶ Ad primu igit respodetur q non e possibile q de9 cotinuet illam diuisionem partiu oiu3 pportionalium cotinui. nec silitudo valet. licz eni aliquod mobile possit successiue transire oes illas partes pportionales. non tn deus potest omnes ab inuice diuidere. qz mobile non signat partes illas p motu suu nisi in potetia. no enim stat in fine alicuius partis. puta in linea uel in supficie. nec tagit talia extrema nisi in instanti quod e in tempore in potentia non in actu ut ponit comentator 6o physicoru comento. 76o vbi ostedit quo res mota no est in logitudine sibi equali nisi in potetia. quia no est ibi nisi per instans. arguere aut a signatione z attingetia potentiali ad actualem diuisione est arguere a fm quid ad simpliciter. ¶ Ad 2m dico q a(ntecedens) e falsa vbi alicui multitudini repugnat actualitas z simultas. non aut potentialitas z successio. sic aut est de infinita multitudine cogitationu futurarum in angelis. uel danatis. ¶ Ad 3m dico similiter q non oportet q oia que sunt in potentia deus ponat simul in actu. illa aut infinita que sut in linea uel superficie uel corpore no sunt entia i actu. nec actu multa. nec actu distincta pprie loquendo. ut sup dictu est. sed sut multa in potetia z distincta in potetia. ¶ Ad 4m dico q licz linea no sit ps integralis superficiei. nec punct9 linee. tame no e possibile q linea annihilet coseruatis omnib9 pûctis qui erant in linea in potetia quicqd sit de punctis in actu prius existent. b(ec). non eni est generaliter veru q omnium absolutoru vnu possit alio destructo coseruari qn vnum no sit pars alterius potissime vbi actualitas alteri repugnat. cuiusmodi e in pposito. qz infinite multitudini puctoru in linea repugnat actualitas. ¶ Ad 5m dico q licz de9 nouerit infinita distincte. no tamen potest velle q omnia illa sint actu. nec ex hoc sequitur inequalitas inter intellectu z voluntate dei sed solu q aliter se habet cognitu ad intellectu. z volitum ad volutatem. ad hoc eni q infinita cognoscatur a deo. no oportet illa habere aliqd esse extra deu cognoscente sed solu in deo in quo sunt vnum. sz voluntas fertur in res ut sut in seipsis. z ideo oporteret q illa infinita eent actu: qd est cotradictio. vnde a simili pbaretur q dei voluntas posset simul velle cotradictoria. quia intellec9 diuin9 simul ea intelligit. z similiter multa alia incouenientia. ¶ Ad 6m dico q modus arguedi no valet. qz eode modo pbaretur q deus potest producere aliquam 4am personam diuinam distincta ab illis que nunc sunt in trinitate. quia arguitur sic. Eque potens e de9 sicut vn9 alius deus si eet. sed ille posset producere verbu distinctu a verbo qd nunc est in diuinis. igit z de9 pot pducere aliud verbu preter illud qd pduxit. z i multis alijs casibus fallit illa cona. dico g q de9 non e eque potens sic illa infinita. Et cu dicit q no potest imaginari maior potentia qn sit diuina potentia. dico q verum e sine cotradictione. no imaginari tale potentia e imaginatio includes cotradictione. vnde scus Tho. 2o quolibet. q. i. ad pmu sic ait. Uerbu intelligit no solum qd verbo pfertur. sed qd mente cocipit. qd aut sibipsi e repugnans. mete cocipi non pot. quia nullus pot intelligere cotradictoria simul esse vera. ut pbat 4o me(taphysice). vn cum infinitu repugnet ei qd est ee actu. no est vbi infinitu est in actu. phi aut qui posuerut infinitu ee in actu ppria voce ignorauerut. hec ille. Ex quo a simili deduco q esse aliqua potentia coposita uel aggregatam ex infinitis potentijs partialibus implicat cotradictione. z io non pprie est intelligibile. no g negatur de9 esse eque potes sicut illa potentia aggregata eo q illa potetia eet maior qn diuina. sed qz talis potetia no est pprie intelligibilis: ac p h nec coparabilis alicui fm magis uel min9 aut equale. ¶ Ad 7m negatur h(oc). dico eni q cu creare infinita in actu fm se implicet cdictione. illud repugnat cuilibet potentie siue finite siue infinite. qd eni no habet rone possibilis no subest alicui potentie. Et ad pbatione dico q pcedit ex suppositione ipossibili scz q gehene applicaret infinite aie cruciade. io nimiru si infert impossibile. vn illud qd conueniret alicui ex suppositione ipossibili no oportet q simplr ei coueniat. sicut si ho esset asinus ipse eet rudibilis. et h tn no pot inferri q rudibile coueniat hoi. uel q no repugnet hoi. ita in pposito non sequit ignis cruciaret infinitos spus si eent. igit igni conueniat posse pducere infinitos cruciat9. ¶ Ad 8m quicqd sit de minori. negat h(oc). infinita eni ee in actu no est intelligibile nec acceptabile. ut dictu fuit. z qp

positū dicit ꝓpriā vocem ignorant. ¶ Ad 9ᵐ dico ꝙ posito illo casu tale mobile duplabit ꝛ quadruplab. ꝛ tarditatē suam solūmodo in potētia. nō tamē in actu qꝛ ille motus nō stabit in duplo gradu tarditatis ꝑcise. nec in triplo ꝑcise nisi instantanee. ideo nō sequitur ꝙ sicut illud mobile duplabit ꝛ quadruplabit illā tarditatē ꝙ deus in illis instantib⁹ omnib⁹ duplationis ꝛ quadruplatiōis posset actualiter creare vnū angelū ita continuādo per temp⁹ illius motus. qꝛ ꝓductio angeli est i actu cū sit tota simul ꝛ nō successiua. ideo non valet silitudo. ¶ Ad 10ᵐ dicit ꝙ dato illo casu talis angel⁹ nō posset cōtinuare illas reuolutiones vniformiter intelligēdo motū orbis sic ꝙ in prima parte ꝓportionali hore moueret tanta velocitate ꝛ i 2ᵃ pte ꝓportionali moueret dupla velocitate ꝛ sic i infinitū qꝛ iam oēs ille velocitates essent in actu. qꝛ quelibet duraret per tēpus. nec de⁹ illo mō posset motum orbis intendere. qꝛ implicat cōtradictionē omnes illas augmētationes poni in actu. argumentū etiā imaginatur ꝙ si orbis nullā resistētiam haberet ad angelū ꝙ angelus posset eū mouere in quantacūqꝫ ꝛ qualicunqꝫ velocitate. hoc eni falsū est. imo est dare maximā velocitatem qua posset eū mouere. uel minimā q̄ nō posset: qꝛ ē finite virtutis ꝛ finitam ꝓportionē habet ad mobile illud. argumentū tn̄ posset fieri de deo ꝛ tūc dicitur ut ꝑus. ¶ Ad 11ᵐ dicit ꝙ licꝫ posset diuidere vnū ꝯtinuū in duas medietates qn̄ agens nāle diuidit aliqd aliud vsqꝫ ad mediū. non tn̄ ē possibilis talis processus per oēs ptes ꝓportionales: ꝛ recte ad istud ꝛ ad sequens dicit sicut ad argumenta Gregorij. In tali eni multitudine nullū ē qđ repugnet fieri a deo. repugnat tamen omnia fieri in actu. ideo nō sequitur: hoc potest ꝛ hoc potest ꝛc̄. ergo possibile est ꝙ faciat omnia talia. sed est fallacia compositionis ꝛ diuisionis. ¶ Ad primū Aureoli contra 4ᵃᵐ ꝯnem dicitur negando ꝑmā conditionalē ibidē assūptā scꝫ ꝙ si magnitudo posset augeri ad duplū triplū ꝛ sic sine fine ꝙ ideo sit possibilis magnitudo actu infinita. Et ad ꝓbationē dicit ꝙ infinite possibilitates ad infinitas additiones nō cōstituūt nec integrāt vnā totalem possibilitatē. imo nec ille possibilitates sūt simul. sꝫ dū vna ē ad actū reducta icipit alia: sicut dicit scūs Tho. ꝑ sen. dis. 17. q. vlti. arti. 4. loquēs de augmēto charitatis qđ dicit eē simile augmēto numeroꝝ. Potentia inqt additionis numeroꝝ non ē vna. sed semp ex noua additione efficit alia potētia in numero: ſm ꝙ efficitur noua species numeri. vn̄ quelibet potētia pōt exire i actū. nō tamē pōt esse ut oēs exeāt in actū quia in quolibet actu addit etiā potentia. ꝛ ita etiā de capacitate aīe. hec ille. Ex quib⁹ patet qđ dixi. ¶ Ad primā ꝯfirmationē dico similit. nā ꝯcedo ꝙ sicut oēs partes addite ꝑme magnitudini in actu ꝯstituūt vnā magnitudinē. ita ex oīb⁹ partialib⁹ potētijs ad partiales additiones efficit vna totalis potētia qn̄ ille partiales potentie sūt. sed sicut nunqꝫ omnes partiales additiones sunt posite in actu. nunqꝫ eni potentia ad 2ᵃᵐ additionem ē nisi posita in actu prima additione. nec potētia ad 3ᵃᵐ nisi posita 2ᵃ additione. ita ꝙ sicut successiue ponunt act⁹ successiue ponunt potētie ad alios ꝛ alios actus loquēdo de potētia reali ex parte creature: nō ex parte dei. nec de potētia q̄ est non repugnātia terminoꝝ. Cum igit querit. an data aliqua magnitudine possibiles sint addi sibi infinite alie ꝛc̄. dico ꝙ sic successiue non ꝙ in data magnitudine sint possibilitates infinite uel ad infinitas additiones. sed est ibi possibilitas ad aliquā additionē q̄ posita i actu cōsurgit alia possibilitas. ¶ Ad aliā cōfirmationē dico siliter. supponit eni ꝙ aliqua vna potētia respiciat oēs partes possibiles addi. qđ nō est verū. ut patet ꝑ predicta. ¶ Ad primū cōtra 6ᵃᵐ ꝯnem dico ꝙ ꝓpositio ibi assūpta si quid ꝓbet vtiqꝫ cōcluderet ꝙ deus posset in actū reducere totū ens creabile: ita ꝙ hꝫ creato nihil vlteri⁹ posset. qꝛ sicut iste arguit ego arguā Diuina potentia ꝑncipalit respicit illā totalē multitudinem ꝑfectionalē finitā quā arguēs ponit q̄ aliquā eius partē. sed quālibet eius partem potest ꝓducere q̄ ꝛ illam totalem multitudinē. ꝛ hꝫ facto queritur: An aliquā aliā ꝑfectionē posset ꝓducere uel nō. si nō. igitur dei potētia ad extra ꝓductiua exhausta eēt: si sic igitur data multitudo nō erat totalis quā deus producere poterat. sicut ḡ iste modus arguēdi non valet penes eū aut aliū fidelē. ita nec suus penes me. Dico igit ꝙ non oꝫ ꝙ potētia respiciens aliquā multitudinē que nō est qđ vnū aut totū ꝓprie ꝑncipalit⁹ respiciat eā q̄ aliquam ei⁹ ptē qn̄ illa non hꝫ eē nisi ꝑ partē nec ponit in actu nisi rōne ptis. sic aūt ē i ꝓposito. nā multitudo ꝑfectionū ꝓducibiliū a deo uel spērū uel hōꝝ que ē infinita nō hꝫ rōnē toti⁹ nec entis in actu. nec respicit a diuina potentia ꝑ se ꝑ se. sꝫ rōne ptiū. tanqꝫ ꝑ ꝓducibile sꝫ tanqꝫ ꝑ sibi correspōdēs. sicut nec mot⁹ etern⁹ infinit⁹ in futurū ſm opinionē Ar. recipit a ꝑmo motore sicut ꝓducibile ab illo primo ꝛ ſm se. sed rōne ptiū. ꝯcedo tn̄ ꝙ sicut ille mot⁹ respicit principalius a ꝑmo motore q̄ aliqua ps ei⁹ tanqꝫ correspōdens sue potentie motiue. ita multitudo ꝓducibiliū ꝑncipalit⁹ respicit a diuina potētia q̄ aliq̄ potētia tanqꝫ sibi i latitudine ꝛ ambitu correspondēs. quia cōprehēdit oīa ad que diūa potētia se extēdit. ¶ Ad 2ᵐ negat hꝫ. infinitū eni nō est mēsura suarū ptiū nec hꝫ rōnē totius aut vni⁹ aut certifi. nec aliquid illius multitudinis ē mensura oiuꝫ. sed deus q est extra illā. cōcedit tn̄ ꝙ oiuꝫ illi⁹ multitudinis in actu positoꝝ ē aliq̄ mēsura in eodē gn̄e. quia est dare sūmā spēm actu ꝓducti i non tāmē sūmā ꝓducibilem. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ vniuersitas creabiliū si tn̄ vniuersitas dici debet uel totū aut oē est infinita ſm qd. de⁹ aūt ē simplicit infinit⁹. qꝛ nulla creatura ē infinita ſm eē: nec ē ꝓducibilis. de⁹ aūt ē infinit⁹ ſm eē: ꝛ ſm oīa q̄ sūt in eo. nec ei⁹ ꝑfectio limitat ad aliqđ gen⁹: sed ꝑhabet in se oēs ꝑfectiōes oiuꝫ generū. ꝛ io vniuersitas creabiliū eēt quidē infinita ſm rōnē sube: uel hōꝫ. nō aūt ſm ꝑfectionē eēndi. ꝛ iꝫ caderet a diuina imēsitate ꝛ eēt finita ſm eē. vn̄ scūs Tho. ꝑ 3 gētiles. ca. 70. Si accipiant ifinita entia siue sint eiusdē speciei ut infiniti hoīes. siue infinitarū specieꝝ: etiā si aliq̄ uel oīa eēnt ifinita: eēnt ifinita ſm quātitatē. si hꝫ eēt possibile: vniuersū eoꝝ eēt minoris

infinitate q̃ȝ de⁹.nã q̃libet illoꝝ ⁊ oĩa simul haberẽt eẽ receptũ ⁊ limitatũ ad aliquã spẽm uł gen⁹: ⁊ sic ſm aliqd eẽt finitũ. vñ deficeret ab infinitate dei qui est infinit⁹ simplr̃. hec ille. Et iõ ↄcedit̃ q̃ ĩ ea ĩq̃tum est finita nõ eẽt ꝓcessus in infinitũ cũ esse eius eẽt finitum q̃ꝛ receptum in aliq̃. ⁊ si in ea esset ꝓcessus ĩ infinitũ q̃ȝtum ad rõnes specificas ⁊ ꝑfectiones essentiales. data eñi infima. infinite eẽnt supra illam quarum vna eẽt perfectioꝛ alia. nulla tamẽ esset infinita ſm se. nec eẽt inter eas aliqua vltima. Rñsiones aũt quas ibi arguens impugnat bene impugnãtur saltẽ p̃ma licȝ a. sumat in impugnando vnũ falsũ cũ supponit q̃ in tali multitudine specierũ aliqua esset vltima. hoc eñi falsũ est. sicut manifeste patet in numeris in quoꝝ ꝓcessu nullus ẽ infinit⁹ licȝ ꝓcedit sine termino. Cũ aũt impugnat 2ᵃᵐ rñsionem que bona ẽ deficit in dissimilitudine quã ponit int̃ multitudinẽ numeroꝝ: ⁊ multitudinẽ aut vniuersitatẽ specierũ. dico enim q̃ sicut omnes numeri possibiles nõ concurrũt ad aliquam vnitatem aut totalitatem aut vniuersitatem licȝ omnes numeri qui sunt in actu habeãt ad inuicem cõnexionẽ ⁊ relationẽ ꝓportionis: ita est de vniuersitate specierũ creabiliũ. cũ eñi sit infinita non habet rationẽ totius aut ↄnexi aut vniuersitatis. sed verum ẽ q̃ oẽs actu create habẽt ad inuicẽ ordinem ⁊ ↄnexionẽ. ⁊ iõ sua dissimilitudo nulla ẽ. quapropter sicut oĩa argumẽta sua nõ cõcludunt qñ ꝓcessus numerorum sit infinitus ut ponit Aug⁹. 12° de ciuitate dei. ⁊ recitat sc̃us Tho. p̃ma pte. q. 14. arti. 12°. ita nec ↄcludũt ↄtra ꝓcessũ infinitũ in ꝑfectiõib⁹ specificis. ¶ Ad 4ᵐ similiter negat̃ hoc. ꝓcessus eñi in ꝑfectionibus specificis in infinitũ ẽ ꝓcessus ad multitudinẽ ⁊ non ad totalitatẽ uel vnitatẽ. sepe nãq̃ȝ dictũ est q̃ multitudo illa nõ habet rõnem vnitatis plus q̃ȝ multitudo numerorum. sed illa pars ei⁹ que in actu est hȝ rationem vnitatis ⁊ toti⁹ cuiusdam. verũtamen Ar. vtitur illa ꝓpositione in q̃ fundatur istud argumẽtũ loquendo de totalitate cõtinuitatis ⁊ nõ de vnitate ordinis de qua iste arguit. verũtamẽ nec de ista nec de illa hȝ verum illa ꝓpositio. nã etiã in additiõe magnitudinis ad magnitudinẽ ꝓceditur ad vnitatẽ ⁊ ad formã. ⁊ tñ ibidem ẽ ꝓcessus infinit⁹ q̃ȝtum ad dei potentiam licȝ q̃ȝtum ad potentiã nãlem non sit ibi talis processus. ⁊ hũc sensum habuit sc̃us Tho. p̃ma parte q. 7. arti. 3°. ad 3ᵐ dicens: Infinitũ quod cõuenit quãtitati se tenet ex parte materie. per diuisionẽ autem totius accedit̃ ad materiã. nam partes se habent ĩ rõne materie. ꝑ additionẽ aũt acceditur ad totũ quod se habet in rõne forme: ⁊ iõ non inuenit̃ infinitũ in additione magnitudinis. sed in diuisione tñ. hec ille. Et q̃ ista sit ei⁹ intentio scȝ loqui de potentia nãli: pȝ. Nã de veritate. q. 29. arti. 2°. ad 3ᵐ dicit: Capacitas creature dicit̃ ſm potentiã receptibilitatis que ẽ in ipsa. Est aũt duplex potẽtia creature ad recipiẽdũ. Una naturalis que põt tota impleri: q̃ꝛ hec non se extẽdit nisi ad ꝑfectiones nãles. Alia est potentia obediẽtie ſm q̃ põt aliquid recipere a deo. ⁊ talis capacitas nõ põt impleri. q̃ꝛ quicq̃d de⁹ de creatura faciat. adhuc remanet in potẽtia recipiẽdi a deo. hec ille. Et loq̃tur de capacitate aĩe ad grãm quã ponit in infinitũ posse intendi. ⁊ similiter de magnitudine molis ẽ dicendũ q̃ potest augeri non tãtũ qñ plus in duplo possit vlterius. nam nãliter non potest eẽ maioꝛ quantitas q̃ȝ illa que ẽ totius mũdi. nec mã est ĩ potẽtia naturali ad maiorẽ. ⁊ ideo nãliter nõ põt ĩ infinitũ augmentari ꝓcessio ↄtinue quantitatis: sec⁹ ẽ loquẽdo de dei potentia. vñ ꝓcessus ad formã nãlem finitus ẽ. quia iam est in actu maxima forma possibilis naturaliter. ¶ Ad 5ᵐ dico q̃ vnũ falsum supponit in minori scȝ q̃ descendẽdo a deo sit dare p̃mũ ad quod descẽditur in infinitis: ideo non est p̃imũ nec vltimũ versus illã partẽ ad quã est infinitũ. ideo licȝ sit dare infimã speciem nõ tñ sũmã. q̃ꝛ versus sũmitatẽ est infinitas. In infinito aũt nõ ẽ p̃imũ aut initiũ ex parte infinita: ut ponit sanct⁹ doctoꝛ p̃ma parte. q. 2. arti. 3°. ¶ Ad 6ᵐ dico q̃ deus nõ est vnũ extremũ illius multitudinis sed ẽ extra illã multitudinẽ ꝓducibiliũ specierum. iõ hoc est falsa. Alia ṽo que ibidem ponit scȝ q̃ inter deũ ⁊ creaturã nõ est infinitũ mediũ intercidẽs falsũ est. mirabile etiam videtur q̃ oĩs creatura distet finite a deo: ⁊ de⁹ ĩfinite a qualibet. ⁊ sine rõne dictũ ⁊ absq̃ ꝓbatione positũ. ac si diceretur q̃ a ẽ solũ subduplũ ad b. ⁊ tamẽ b excedit a in infinitũ. ¶ Ad p̃mũ eorum que p̃mo loco ↄtra 8ᵃᵐ ↄ̃nem inducũtur dico q̃ male probauit q̃ in specificis perfectionibus non possit ꝓcedi in infinitũ: ut patuit supra. Cũ iterũ dicit sc̃us Tho. posuisse q̃ non est possibile aliam terrã ⁊c̃. dico q̃ p̃ma pte. q. 47. arti. 3°. ipse ꝓbat q̃ nõ est ali⁹ mundus de facto ab isto. nec alia terra q̃ȝ illa q̃ est ĩ medio mũdi. nec eẽ põt sic q̃ eẽt eiusdẽ spẽi cũ ista: ⁊ similes hñs ꝓprietates manente cursu rebus nũc indito. q̃ꝛ illa alia terra ferret̃ ad locũ in q̃ est iste nãliter. qñ tñ deus aliũ posset de sua potentia absoluta facere. non negaui. posset eñi de⁹ aliũ mũdũ isti similẽ quo ad illa simplicia corpora facere: ⁊ terra alteri⁹ mundi non ferret̃ ad eũdẽ locũ in numero ad quẽ fert̃ ista. tñ solũ ad locũ similẽ in spẽ. ⁊ iõ argumẽtũ in falso fundatur ¶ Ad 2ᵐ dico q̃ nõ est possibile q̃ simul sint duo vniuersa: nec sc̃us Tho. oppositũ ponit. sed q̃ deus põt duo vniuersa successiue facere uel tñ ita q̃ vnũ eẽt totaliẽ diuersũ ab alio. uel etiã se haberet ad aliud sic pars ad totũ. ↄcedo tñ q̃ possibile ẽ q̃ eẽnt duo mũdi quoꝝ nullus esset vniuersũ. sed aggregatũ ex illis ⁊ vnus eoꝝ haberet ordinẽ ad aliũ ⁊ ambo ad vnum finẽ scȝ deũ. nec valet ↄña: põt esse aliud vniuersum specifice meli⁹ isto ḡ non eẽnt oĩa ordinata uel ↄnexa. ¶ Ad ea q̃ 2° loco inducunt̃ ↄtra eandẽ ↄ̃nẽ. Ad p̃mũ dicit q̃ deficit in duob⁹. p̃rimo. q̃ꝛ sc̃us doctoꝛ intelligit de melioratione spẽi totaliter scȝ q̃ ad ea q̃ sunt speciẽ cõstituentia. iste aũt arguit de melioratione speciei q̃ ad aliq̃ indiuidua eo modo q̃ nã humana meliorata ẽ ꝑ incarnationẽ. ⁊ iõ nõ directe facit instantiã. 2° q̃ꝛ falsũ est qñ sol ⁊ luna ⁊ cetere ptes mũdi p̃ncipales sint meliorate ex xp̃i incarnatiõe aut ĩ re aut in specie. oĩa enim elemẽta mũdi ⁊ celũ in futuro innouabũtur ⁊ in melius mutabũtur ꝓpter bonũ bo[illegible]

beati: ut pbat scus Tho. 4.° sen. dis. 47. q. 2. arti. p. 2. 3.° 4.° Et quia xpi icarnatio fuit cā tam glorificati onis hois q̃ʒ innouationis mundi. iō innouata spē hu mana p incarnationē innouate sūt alie ptes mūdi pn cipales q̄ sūt de ei⁹ pfectione tanq̄ʒ in sua causa. nec valet instātia quā facit de angelis reprobis. q2 illi nō sūt de pncipali pfectione vniuersi sic ille q̄ beitudinē ɔsequūtur q̄ imediati⁹ attingūt vltimū finē sicut po nit scūs doctor pma pte. q. 23. arti. 7.° ¶ Ad 2.^m dico si milr. sic eni ponit scūs Tho. 4.° sen. vbi supra arti. 5.° ad 3.^m. Sicut pfectio hois multiplex assignaẽ. est eni pfectio nature cōdite ꝛ nature glorificate. ita etiā p fectio vniuersi est duplex. vna ſm statū hui⁹ mutabi litatis. altera ſm statū future nouitatis. plante aūt ꝛ aīalia sūt de pfectione eius ſm statū istū. non aūt ſm statū illi⁹. cū ordinē ad incorruptibilitatē nō habeant hec ille. Ex quib⁹ apparet q scūs doctor intelligit de ptibus mundi ꝛ vniuersi que principaliter habent or dinē ad icorruptibilitatē. illas enim oēs oʒ renouari ꝛ meliorari vna meliorata ne sit deformitas i vniuer so. tales aūt sunt ſm eū in 4.° sen. vbi supra: corpora celestia. elemēta ꝛ hoies. corpora enim celestia ſm sui naturā incorruptibilia sunt ꝛ ſm totū ꝛ ſm ptes. ele menta vo sūt quidē corruptibilia ſm ptes: sed incor ruptibilia ſm totū. hō āt ē corruptibilis ſm totū ꝛ ſm partes. sed hoc ex pte materie. non aūt ex parte for me. s. aie rationalis que post corruptionē hois rema net icorrupta. aīalia vo bruta ꝛ plāte mineralia ꝛ oia corpora mixta corrūpunẽ ꝛ ſm totū ꝛ ſm partem ex pte materie que formā amittit. ꝛ ex parte forme que actu nō manet. ꝛ sic nullo modo hnt ordinē ad incor ruptionē. vñ in innouatiōe nō manebūt: sed sola ea q̄ dicta sunt. hec ille. De potentia dei etiā. q. 5. arti. 9.° sic ait. Oēs partes vniuersi ordinanẽ sicut in finē ad cō pletionē vniuersi. ad quē quidē finē nullū mixtū pter corpus humanū ordinaẽ sicut p se ꝛ eēntialiter de p fectione vniuersi existens. cū nihil in eis existat quod nō inueniaẽ in principalib⁹ partib⁹ mūdi que sūt cor pora celestia ꝛ elemēta. sicut in pncipijs actiuis ꝛ ma terialib⁹. vñ pdicta mixta sūt quidē particulares ef fect⁹ causarū vniuersaliū que sunt eēntiales partes vniuersi. ꝛ ideo de pfectione sunt tñ ſm hoc q a cau sis suis pgrediunẽ. qd̄ quidē fit p motū. vñ pertinent ad pfectionē vniuersi sub motu existentis. nō āt ad p fectionē vniuersi simplicitẽ. ꝛ iō cessante mutabilitate vniuersi oportet q pdicta cessent. hec ille. ¶ Ad 3.^m di co q ipossibile est q vna pars principalis ꝛ eēntialis vniuersi melioreẽ ſm totā spēm. alijs nullo mō meli oratis qn sit notabilis dissonantia si prius erat debita armonia. cōcedo tñ q melioratio vni⁹ indiuidui alijs nō melioratis nō multū ɔfert aut adimit ordini debi to pcedenti. ꝛ sic patet ad argumēta q2 non pcedūt ɔ mētē sancti doctoris. ¶ Ad primū pncipale ɔ vltimā ɔnem dicitur negando minorē. nō enim ex hoc q po nunẽ infinita in esse cognito poniẽ totū cuius partes permaneāt ꝛ nō pmaneant. non enim est de rōne in finiti q sit totum. sʒ potius habet rationē ptis. 2.° nec est de rōne eius q in successione ɔsistat. sed concedẽ

q de ratione infiniti quātitatiui est ordo partium. ut ponit sanctus Tho. pma parte. q. 14. arti. 12.° ad pmū. Et preterea quicqd sit de hoc. tamē non oportet q si aliquid ſm suam rōnem aliquid habet in esse reali. q habeat in esse cognito. illo modo eni pbereẽ q deus nō cognosceret aliqd̄ successiuū q2 de rōne successi ui est q ɔsistat in successione. ꝛ iō nō pōt cognosci nisi successiue. ſm enim q ponit scūs doctor pma parte q. 14. arti. 2.° ad primū. Infinitum congruit quanti tati ſm phm pmo physicorū. de rōne autem quātita tis ē ordo partiū. cognoscere ergo infinitū ſm modū infiniti est cognoscere partem post partem. ꝛ sic nullo modo contingit cognoscere infinitū. quia quātacūq3 quantitas partiū accipiaẽ semp remanet aliquid ex tra accipientē. deus aūt non sic cognoscit infinitum quasi enunciando partem post partem cum cogno scat omnia simul sine successiōe. hec ille. Ex quo pa tet q licʒ ratio infiniti consisteret in successione. non tamen oportet q infinitum in esse intellecto ponere tur successiue presertim in diuino intellectu. vñ san ctus Tho. pmo ɔ gentiles ca.° 70. dicit. Patet inquit q intellectus noster non cognoscit infinitū sicut intel lectus diuin⁹. Differt eni intellect⁹ noster ab intelle ctu diuino q̄tū ad q̄ttuor. Primū ē. quia intellectus noster finitus est: diuinus autem intellectus infinit⁹. 2.^m est. quia cum intellectus noster diuersa per diuer sas species cognoscat. nō pōt infinita cognoscere ſm vnam cognitionē sicut diuinus intellect⁹. 3.^m est ex h̄ proueniens q intellect⁹ noster q2 per diuersas speci es diuersa cognoscit nō pōt simul multa cognoscere ꝛ ita infinita non potest cognoscere nisi successiue ea numerando: qd̄ nō est in intellectu diuino qui simẽ mul ta intuetur quasi per vnam speciem visa. 4.^m ē q in tellectus diuinus est eorum que sunt ꝛ que non sunt. Patet etiā quomodo verbum phi qui dicit q infini tum est ignotum. presenti sententie non obuiat. q2 cū infiniti ratio quantitati competat. ut ipse dicit. infini tum ut infinitū cognosceretur si per mensurationem suarū partium notū esset. hec ē eni propria cognitio quantitatis. sic autem deus non cognoscit. vñ etiam non cognoscit infinitum ſm q ē infinitum. sed ſm q ad suam scientiam se habet ac si esset finitū. ut osten sum est. hec ille. Cum igitur anima xpi per vnam spe ciem multa cognoscat. s. per verbum qd̄ tenet vicem speciei in sua beatifica visione. nimirum si infinita co gnoscit. non ſm q infinita. ut prius in vltima ɔne di cebatur. Utrū autem ratio infiniti partibilis sit for maliter successiua. credo q non nisi loquēdo de infi nito ſm diuisionem uel augmentationem. infinitum enim ſm numerū potest imaginari totū simul. ut pa tet de punctis in linea uel de infinitis animabus ſm positionē Algaçelis. Et ideo ad pbationes arguen tis posset dici. ad primū quidem q infiniti rō forma lis nō dicit actū permixtū potentie. licʒ infinitū in di uisione continui inueniatur in actu permixto poten tie. sʒ h̄ accidit infinito. Nec valet pbatio q2 licʒ ille q imaginaẽ corp⁹ infinitū successiue pcedat de pte in ptē. hoc nō est q2 i obiecto sit successio. sʒ q2 spēs qua

cognoscit vnā partē est alia a spē q̄ cognoscit aliā. iō
ille non sunt in actu in intellectu. sicut si quis videat
ptes domus magne. illa quidē nō ē successiua. sꝫ ipse
partes domus successiue aspicit. ⁊ ideo sicut non se-
quit̄ in hoc exēplo ꝙ domus cōposita sit ex actu ⁊ po-
tentia aut successiua. ita nec in proposito. Cum iterū
addit ꝙ infinitū cōcipitur cū negatione termini ⁊ ut
incompletū. ⁊c̄. dico ꝙ ibi est fallacia equiuocationis
equiuocatur enim de cōposito ex actu ⁊ potētia. nūc
enī accipit illud ꝓ eo cui⁹ pars est: ⁊ alia pars non est
sed erit. nunc ṽo accipit illud ꝓ eo cuius vna pars ē
actualis alia potentialis: uel ꝓ illo cuius pars est i po-
tentia receptiua alicui⁹ ꝑfectionis. s. termini. puta su-
perficiei aut linee. ⁊ ideo negat̄ ista ꝯ. ia: infinitum est
2o modo compositū ex actu ⁊ potentia. igitur est suc-
cessiuū: licꝫ p̄mo modo concederetur. Ad 2am pro-
bationem dico. ꝙ mens ph̄i ⁊ cōmentatoris solū fuit
ꝙ infinitū non inuenitur nisi in illis quoꝵ esse consi-
stit in successione. ⁊ que sunt mixta ex actu ⁊ potētia.
nō autem ꝙ illa sit ratio infiniti: sed solū consistit in h
ꝙ non ē habere vltimū uel finē partiū in actu. Et ita
dicendū ad 3am. Ad 4am dico ꝙ habere partes sine
completione aut consūmatione non est esse aut con-
sistere in successione: sed potius habere partes quaꝝ
nulla est vltima: sed data quacūqꝫ post eam sequitur
alia. ⁊ ita est ibi ordo prioris ⁊ posterioris non ſm tem-
pus. sed ſm situm uel ordinem ad aliquod primū pu-
ta veritatē. ⁊ ideo videtur arguens decept⁹ ex equi-
uocatione huius qđ dico successio. nunc accipiendo
successionem ſm tempus. modo ṽo ſm ordinē ad ali-
quid primū aut signū. Ad 5am negatur aña si loquat̄
de successione temporali. accidit enim rationi infiniti
ꝙ non reperiatur ſm esse nisi vbi potest esse successio
temporalis. licꝫ sit de ratione eius habere successio-
nem ordinis partium siue permanentiū siue succes-
siuarum. Ad 6am dico ꝙ probat optime ꝙ ratio in-
finiti consistat in successione situs partiū uel ordinis.
non autem de successione temporali. Utrū tamē fal-
sum assumit. s. ꝙ mens non possit concipere infinitū
nisi ꝓcedēdo de p̄ori in posteri⁹. hoc enī falsum eē pꝫ
per sanctū doctorē nisi loquendo de ꝯceptione infini-
ti ſm ꝙ infinitū est. sed cōcipere infinitū sic uel aliter
accidit ꝯceptiōi infiniti. nō enī oportet ꝙ act⁹ cogno-
scēdi habeat talē modū qualem habet obiectū. Ad
7am dico sicut ad 2am. ¶ Ad 2m p̄ncipale ꝯ ꝯnem dici-
tur ꝙ bene probat ꝙ processus infinitus terminetur
⁊ ideo dico ꝙ si infinitū ꝓduceret̄ successiue nūq̄ eēt
totaliter ꝓductum in esse reali. si etiā intelligeret̄ suc-
cessiue nūq̄ eēt positū in eē itellecto uel obiectiuo. sꝫ
si intelligat̄ sine ꝓcessu ifinitū. argumētū nō hꝫ appa-
rentiā. vñ scūs Tho. p̄ma pte. q. 14. art. 12o ad 2m dicit
sic Trāsiuo iportat quādā successionē i ptib⁹. ⁊ inde ē
ꝙ ifinitū trāsiri nō pōt nec a finito nec ab ifinito. sꝫ ad
rōnē cōprehēsionis sufficit adequatio. q2 illud cōpre-
hendit̄ cui⁹ nihil est extra cōprehendētē. nō est aūt cō-
tra rōnē infiniti ꝙ cōp̄hendat̄ ab infinito. ⁊ sic qđ in
se infinitū ē pōt dici finitū dei scientie tāq̄ cōprehen-
sibile nō tāq̄ ꝑtransibile. hec ille. Et similiter dico de
aīa x̄pi q̄ licꝫ sit finita. ⁊ eius cognitio sit finita. tñ spēs
qua intelligit est infinita. s. verbū. ⁊ ideo cōprehendit
infinita ꝑ illā. Cū igit̄ dicit arguens ⁊ querit an data
multitudine infinita posita i esse cognito oēs spēs nu-
meroꝵ sint infra illā. ⁊c̄. dico ꝙ sic. Et cū infert. igit̄
totus ꝓcessus. ⁊c̄. dico ꝙ ibi nullus ē ꝓcessus nec in-
telligit̄ ꝓcedēdo. sed est ibi cōp̄hensio. qđ pōt fieri
per spēm talē que diuersa pōt distincte representa-
re. ⁊ tam ea que sunt q̄ que non sunt. ⁊ tam multa q̄
vnū. ⁊ tam successiua q̄ permanentia. cuiusmodi est
diuinū exemplar. Et sic patet ad argumenta. ⁊ cōse-
quenter ad questionē totam.

Circa distinctionem

45am et alias sequētes querit̄. Utrū
qđlibet velle intrinsecū diuine volū-
tati semp̄ impleat̄. Et arguit̄ ꝙ nō.
Nam ſm apostolū. 1a ad Timoth. 2o
Deus vult oēs homines saluos fieri: ⁊ ad agnitionē
veritatis venire. sed hoc nō ita euenit. ergo volūtas
dei non semp̄ implet̄. In oppositū arguit̄ ꝑ illud psal.
Omnia quecūqꝫ voluit domin⁹ fecit. In hac q̄stione
erunt duo articuli. In primo ingret̄: an in diuinis sit
aliqđ velle itrinsecū respectu creaturaꝝ. In 2o an il-
lud sp̄ impleat̄. ¶ Qūtū ad p̄mū sit p̄ma ꝯ. ꝙ deus est
volens. Istam ꝯnem demonstrat scūs Tho. p̄ cōtra
gētiles ca. 73o multipliciter. Primo sic. Illud qđ cō-
sequitur oē ens cōuenit enti inq̄tū est ens. qđ aūt est
hꝫ oportet ꝙ in eo maxime inueniat̄ quod est primū
ens. cuilibet aūt enti conuenit appetere suam perfe-
ctionem ⁊ conseruationē sui esse. vnicuiqꝫ tamen ſm
suū modum: intellectualibus quidē ꝑ voluntatē: ani-
malibus ꝑ sensibilē appetitum. carentibus ṽo sensu
per appetitum naturalem. aliter tamen que habēt ⁊
non habent appetitiuā virtutē sui generis desiderio
tendunt ad acquirendū. quod eis deest. cum aūt ha-
bēt quietantur in ipso. hoc igitur p̄mo enti quod de⁹
est deesse nō potest. cum igitur ipse sit intelligēs inest
sibi voluntas. quia placet sibi suū esse ⁊ sua bonitas.
Item in virtutibus motiuis habentibus intellectum
prima inuenitur voluntas. nam voluntas omnē po-
tentiam applicat ad suū actum. intelligim⁹ enī quia
volumus ⁊ imaginamur quia volumus. ⁊ sic de aliis
⁊ hoc habet quia suū obiectum est finis. q̄uis intelle-
ctus non ſm modū cause efficientis ⁊ mouentis: sed
ſm modum cause finalis moueat voluntatem propo-
nendo sibi obiectū quod est finis. primo ergo mouen-
ti conuenit maxime habere voluntatem. Item for-
ma per intellectum considerata non mouet nec ali-
quid causat nisi mediante voluntate. cuius obiectū
est finis ⁊ bonum a quo mouetur aliquis ad agendū.
vñ intellectus speculatiuus nō mouet nec imagina-
tio pura absqꝫ estimatione boni uel mali. sed forma in-
tellectus diuini est causa motus. ⁊ esse i aliis. agit enī
res per intellectum. oportet igitur ꝙ ipse sit volens
¶ 2a ꝯ est. ꝙ diuina voluntas est eius essentia ſm rē.
licꝫ differat ſm rationē. Primā partem hui⁹ ꝯnis ꝓ-
bat scūs doctor ibidem ca. 74o. dicens. Si voluntas

esset aliquid additum diuine substantie. cū diuina suba
sit q̄d cōpletū in esse. seq̄ꝛ ꝙ volūtas adueniret ei q̄si
accīs sbiecto. seq̄reꝛ etiā ꝙ diuina suba cōpareꝛ ad eā
q̄si potētia ad actū. ⁊ ꝙ eēt cōpositio in deo: q̄ oīa sup̄
ip̄robata sūt. nō igiꝛ possibile ē ꝙ diuina volūtas sit ali-
quid additū diuine scīe. hec ille. 2am ptē ꝯnis. s. ꝙ vo-
lūtas diuina distinguaꝛ sm rōnē a diuina sciētia. ꝓbat
p̄ma pte. q. 19. arti. 2o ad p̄mū vbi ait. Licꝫ diuinū velle
sit eius eē sm rē. tamen differunt rōne sm diuersū mo-
dū sig̃ndi ⁊ intelligēdi. In hoc q̄d dico deum esse non
importaꝛ habitudo ad aliq̄d. sicut ī hoc q̄d dico velle.
⁊ ideo licꝫ deus non sit aliq̄d aliud a se. vult tñ aliq̄d ali-
ud a se. hec ille. Ex quib᷒ habeꝛ ꝙ in deo esse ⁊ velle
differūt sm modū intelligēdi ⁊ sig̃ndi. ⁊ eadē rōne es-
sentia ⁊ voluntas eodē modo differūt. vñ sm ꝙ ipse
videtur dicere p̄o ꝯtra gentiles ca. 73. rō volunta-
tis in hoc ꝯsistit ꝙ est illud quo intelligēs habet habi-
tudinē ⁊ ordinē uel inclinationē in rem intellectā. ait
eñi sic. Cuicūqꝫ inest aliqua forma hꝫ ꝑ illam formam
habitudinē ad ea que sunt in rerū nā. sicut lignū albū
ꝑ suā albedinē est sīle aliquib᷒ ⁊ aliquib᷒ dissīle. In in-
telligēte aūt ⁊ sciente est forma rei intellecte ⁊ sensa-
te: cū oīs cognitio fiat ꝑ aliquā similitudinē. oportet
igiꝛ habitudinē intelligētis ⁊ sentientis esse ad ea que
sunt intellecta ⁊ sensata sm ꝙ sunt in rerū natura. nō
aūt hoc est ꝑ hoc ꝙ intelligunt ⁊ sentiunt. nā ꝑ hō ma-
gis attendiꝛ habitudo rerū ad intelligētē ⁊ sentientē.
q͛ intelligere ⁊ sentire ē sm ꝙ res sūt ī itellectu ⁊ sen-
su sm modū vtriusqꝫ. habet aūt sentiēs ⁊ intelligens
habitudinē ad rē q̄ est ex̄ aiam ꝑ volūtatē ⁊ appetitū
vñ oīa sentientia ⁊ intelligentia appetūt ⁊ volunt. vo-
luntas tñ ꝓprie ī intellectu ē. hec ille. Itē de veritate
q. 23. arti. p̄. Sciendū ꝙ cognitio ⁊ volūtas radican-
tur in substātia spirituali sup̄ diuersas eius habitudi-
nes ad res. est eñi vna habitudo spūalis substātie ad
res sm ꝙ res sūt quodāmodo apud ipsā spūalē sub-
stātiā nō quidē sm ꝓpriū eē ut antiqui ponebāt dicē-
tes ꝙ terra terrā cognoscim᷒ aqua vero aquā. ⁊ sic de
aliis. sed sm ꝓpriā rōnē. nō eñi lapis est in aia sꝫ spēs
lapidis siue rō eius. sm p̄hm 3o de aia. ⁊ q͛ rō rei abso-
luta sine ꝯcretione nō pōt inueniri nisi ī substātia ima-
teriali. iō cognitio non reb᷒ oīb᷒ attribuiꝛ. sꝫ solū ima-
terialib᷒ ⁊ sm gradū imutabilitatis. Est etiā grad᷒ co-
gnitionis ut que sūt maxime imaterialia sūt maxime
cognoscibilia. in quib᷒ q͛ essentia eoꝝ est imaterialis
se habet ad ea ut mediū cognoscendi. sicut deus ꝑ suā
essentiā seipsum ⁊ oīa alia cognoscit. voluntas aūt ⁊
quilibet appetit᷒ fundatur sup̄ habitudinē qua suba
spūalis referꝛ ad res ut hñs aliquē ordinē ad eas ī se-
ipsis existentes. ⁊ q͛ cuiuslibet rei tā m̄lis q̄ȝ imālis
est ad rē aliā ordinē habere. inde est ꝙ cuilibet rei cō-
petit habere appetitū uel nālē uel aialē uel rōnalem
seu intellectualē. sꝫ in diuersis diuersimode inueniꝛ.
cū eñi res habeat ad aliā ordinari ꝑ aliq̄d q̄d in se ha-
bet. sm ꝙ diuersimode in se hꝫ aliquid sm hoc diuer-
simode ad aliud ordinaꝛ. res ergo materiales in q̄b᷒
est quicq̄d in eis est quasi materie obligatū ⁊ cōcretū
nō habēt liberā ordinationē ad res alias. sꝫ ꝯsequētē

ex ncc̃itate nālis dispositiōis. vñ hui᷒ ordinatiōis ipse
res materiales non sūt sibi ipsis cause quasi ipse se or-
dinēt in hoc ad q̄d ordinanꝛ sꝫ aliūde ordinanꝛ vnde
scꝫ nālē dispositionē accipiunt. ⁊ ideo cōpetit eis hr̄e
tātūmodo appetitū nālem. in substātiis vero imateria-
lib᷒ ⁊ cognitiuis est aliq̄d absolute non ꝯcretū ⁊ liga-
tū ad māam. ⁊ hoc sm gradum sue imaterialitatis. ⁊ iō
ex hoc ipso ordināꝛ ad res ordinatiōe libera. cui᷒ ipse
sunt cause q̄si se ordinantes in hoc ad q̄d ordināꝛ. ⁊ iō
competit eis voluntarie ⁊ sponte aliq̄d agere aut ap-
petere. si eñi archa q̄ est in mente artificis eēt forma
m̄lis habēs determinatū esse. nō inclinaret nisi sm
modū deꝛminatū quē haberet. vñ nō remaneret ar-
tifici liberū facere domū uel nō facere uel facere sic
aut aliter. sꝫ quia forma dom᷒ in mente artificis ē rō
domus absoluta nō se habēs q̄tū est de se magis ad
esse q̄ȝ ad nō esse. nec ad sic q̄ȝ aliter esse respectu ac-
cidentium dispom domus: remanet artifici libera in-
clinatio respectu domus faciēde uel nō faciende. q͛
vero in suba spūali sensitiua licꝫ recipianꝛ forme rerū
sine mā. nō tñ oīo imāliter ⁊ absqꝫ cōditionib᷒ māe ex
hoc ꝙ recipiunꝛ in organo corporali. ideo inclinatio ī
eis non est oīo libera q̄uis sit in eis aliqua libertatis
imitatio uel similitudo. inclinanꝛ eñi per appetitū in
aliquid ex seipsis inq̄tū ex apprehēsiōe aliquid appe-
tunt. sed inclinari in illud q̄d appetunt uel nō inclina-
ri non subiacet dispositioni eoꝝ. sed in natura intelle-
ctuali vbi perfecte aliquid recipiꝛ imaterialiter inue-
niꝛ ꝑfecte rō libere inclinationis. que quidē libera in-
clinatio rōnē voluntatis ꝯstituit. ⁊ ideo rebus mate-
rialibus nō attribuiꝛ voluntas sed appetit᷒ nālis. aie
vero sensitiue attribuiꝛ nō volūtas sed appetit᷒ aialis.
soli vero substantie intellectiue attribuitur voluntas. ⁊
quāto est imaterialior tāto perfectius ei competit rō
voluntatis. vñ cum deus sit in fine imālitatis sibi sūme
⁊ ꝓprijssime cōpetit rō voluntatis. hec ille. Itē. q. 22.
arti. 5o ad 3m. Intellectus ⁊ si habeat inclinationē ī ali-
quid. nō tñ nominat ipsam inclinationē hoīs. sꝫ volū-
tas ipsam inclinationē hoīs nominat. Itē arti. 12o di-
cit. Actus volūtatis ē quedā inclinatio in aliquid. nō
aūt act᷒ intellect᷒. Itē p̄ma pte. q. 19. arti. p̄. Uolūtas
inquit sequiꝛ intellectū. sicut eñi res nālis habet esse
in actu ꝑ suā formā. ita intellectus est intellect᷒ ī actu
ꝑ formā intelligibilē. quelibet aūt res ꝑ suā formā na-
turalē hāc hꝫ habitudinē. ut q̄ñ nō habet ipsā tēdat in
eā. ⁊ q̄ñ hꝫ ipsam quiescat ī ea. ⁊ eadā rō est de q̄libet
ꝑfectione nāli q̄ est bonū nature. ⁊ hec habitudo ī bo-
nū in carentib᷒ rōne vocaꝛ appetitus naturalis. vñ ⁊
natura itellectualis ad bonū apprehensū ꝑ formam
intelligibilē sīlem habitudinē hꝫ. ut cum habet ipsum
quiescat ī illo. cū vero nō habet querat ipsum. ⁊ vtrūqꝫ
ꝑtinet ad voluntatē. hec ille. Ex quib᷒ oīb᷒ pꝫ quō rō
volūtatis ꝯsistit in hoc q̄d est eē inclinationē ītelligē-
tis ad aliq̄d ut in se ē. sumendo inclinationē ꝓ p̄ncipio
iclinatiōis ⁊ actū ꝓ potētia. eēntia eñi ē illud q̄ aliq̄d ē
sic sapia est illud q̄ aliq̄d sapit. sequiꝛ ꝙ differāt rōne.
¶ 3a ꝯ est. ꝙ velle diuinū non elicitur a diuina volun-
tate sm rem. sed sm modum sig̃ndi aut intelligendi.

Jstā ɔnē ꝓbat scūs doctor ĩ ad p̄mā ptē. p̄ ɔ gētiles ca.° 74.° dicēs. Sicut intelligere ē pfectio intelligētis ita velle est pfectio volēns. vtrūqꝫ eni ē actio i agēte manens nō aūt transiens in aliqd passium sicut cale/factio. sꝫ intelligere dei est ei⁹ eē. ut supra ꝓbatum est eo ꝙ esse diuinū cū sit pfectissimū fm se nullā superue/nientē perfectionē admittit. esse ergo diuinū ē velle ipsius. hec ille. Ex quo habeť ꝙ nō est ꝓductū aut eli/citū a voluntate. Jtem 2.° libro ca.° 10. Si alique igř actiones deo ɔueniāt que non in aliqd factū transe/ant: sed maneāt in agente. respectu harū nō dicitur i deo potentia nisi fm modū intelligendi nō fm rei ve/ritatē. hꝫ aūt actiones sunt intelligere ꝛ velle. poten/tia igitur dei nō respicit hꝫ actiones. intellect⁹ igitur ꝛ volūtas in deo nō sunt ut potentie: sed solū ut actio/nes. Ex ante p̄dicta sic aut. qꝛ nihil est p̄ncipiū suupsi⁹ cū diuina actio nō sit aliud ꝙ̃ eius potentia. manife/stū est ꝙ potentia nō diciť i deo sicut principiū actio/nis: sed sicut p̄ncipiū facti. ꝛ qꝛ potentia respectū ad alterū importat in rōne principij. est eni potētia acti/ua principiū agendi in aliud. ut pꝫ per phm. 5.° meta/phisice. manifestū est ꝙ potentia diciť in deo per re/spectū ad facta fm rei veritatē. nō aūt p respectū ad actionē nisi fm modū intelligēdi. put intellect⁹ noster diuersis ɔceptionibus vtrūqꝫ ɔsiderat. s. diuinā po/tentiā ꝛ ei⁹ actionē. hec ille. Ex quib⁹ patet ꝙ volun/tas diuina non est causa nec principiū elicitū realiter diuine volitionis. sꝫ solū fm modū intelligendi inq̄tū voluntas sigtur p modū potētie ꝛ velle p modū act⁹ aut operationis que semp in creatis elicitur a poten/tia. ꝛ ideo qꝛ diuina significam⁹ p nomina creatura/rū. sicut ꝛ intelligim⁹ per conceptiones earū. oportet ꝙ sicut in creatis operatio sigtur p modū eliciti. ita ꝛ in diuinis. qui ꝓpter modū sig̃ndi incompetens est. Jstud confirmat idē de veritate. q. 23. arti. p̄ ostendit sanctus doctor ꝙ licꝫ in diuinis nihil sit fm rem finis alterius nec cā. tamen aliqd ibi sigtur per modū cau/se ꝛ finis. ait enim sic ad 3.ᵐ. Sciendū inquit ꝙ volun/tas ꝛ volitū aliquādo distinguūť fm rem. ꝛ tunc voli/tū compaŕ ad volūtatē sicut realiter causa finalis. si aūt voluntas ꝛ volitū tm̄ ratione distinguanť tūc vo/litū non erit causa finalis voluntatis nisi fm modū si/gnificandi. voluntas ergo diuina compaŕ sicut ad fi/nem ad suā bonitatē que fm rem est idem qȝ sua vo/luntas. distinguiť aūt solū fm modū sig̃ndi. vñ relin/quitur ꝙ volūtatis diuine nihil sit causa realiter. sed solum fm modum significandi. nec est inconueniens in deo significari aliquid per modum cause. sic enim diuinitas sigtur in deo ut habens se ad deum per mo/dum cause formalis. hec ille. Ex quib⁹ apparet ꝙ si/cut diuinitas sigtur ut forma dei. ita voluntas sigtur p modū principij eliciti volitionis. ¶ 4.ᵃ ɔ̄ est ꝙ nul/lus actus diuine voluntatis fm ꝓpriā rōnē diciť do/lor uel tristicia. Jstam ɔnē ꝓbat sanctus doctor p̄mo ɔtra gentiles ca.° 90. Quedā inquit passiones remo/uentur a deo nō solū rōne sui generis. sꝫ etiam ratiōe speciei. oīs eni passio ex obiecto spēm recipit. cui⁹ igi/tur obiectū est deo oīo incōpetens. talis passio a deo

remoueť etiā fm rōnē sue spēi. talis āt ē tristicia ꝛ do/lor. nā eius obiectū est malum iā inherens. sicut gau/dij obiectū est bonū p̃ns ꝛ habitū. tristicia igiť ꝛ dolor ex ipsa sui rōne i deo eē nō p̃nt. quare aūt dixerit fm rōnē sui generis. ostēdit in p̄ncipio capli dicēs. Pas/siones affectuū in deo nō sunt fm eni intellectiuā af/fectionē nulla est passio. sꝫ solū fm sensitiuā. ut ꝓbať 7.° physicorū. Nulla aūt talis affectio in deo esse pōt cū deśit sibi sensitiua cognitio. Relinquiť igiť ꝙ in deo nō sit affectiua passio. Jtē oīs affectiua passio fm aliquā transmutationē corporalē fit. puta fm ɔstrictionē uł dilatationē aut fm aliqd aliud hꝫ quor nullū in deo possibile est accidere eo ꝙ nō sit corp⁹ nec virtus i cor/pore. nō est igiť in ipso affectiua passio. Jtē in oī affe/ctiua passione patiens aliqualiter trahiť fm suā cōn/naturalē uel nālē dispositionē. cui⁹ signū est qꝛ hꝫ passio/nes si intendanť aīalibus inferunt mortē. sꝫ nō ē possi/bile deū extra suā nālē ɔditionē aliqualiter trahi. cū sit oīo imutabilis. pꝫ igiť ꝙ hꝫ passiones in deo eē nō possunt. hec ille. Patet igiť ꝙ tristicia ꝛ dolor nō p̃nt eē in deo. nec fm rōnē sui generis. qȝ est passio affe/ctus. nec fm rōnē sue speciei. ¶ 5.ᵃ ɔ̄ est. ꝙ null⁹ actus diuine voluntatis fm ꝓpriā rōnē dicitur spes uel de/siderium. Jstā ꝓbat ibidē sic. Rō obiecti alicui⁹ passiōis uł act⁹ voluntatis non solū sumiť ex bono ꝛ malo. sed etiā ex hoc ꝙ aliqualiter quis se hꝫ ad alterū horum. sic eni spes ꝛ gaudiū differūt. si igiť mod⁹ se habēdi ad obiectum qui in ratione passionis includiť deo nō cō/petit nec ipsa passio deo cōuenire pōt etiā ex ratione ꝓprie spei. spes aūt ꝙ̃uis habeat obiectū bonū. nō tñ bonū obtentū sꝫ obtinēdū: qȝ dgē deo nō pōt cōpetē rōne sue pfectiōis: q̃ tāta ē ꝙ ei additio fieri nō pōt. ꝛ silīr nec desideriū pōt deo cōpetē rōne sue spei cū sit respectu alicui⁹ nō habiti. h. ille. Eadē aūt rōne ponit de veritate. q. 23. arti. p̄. ad 7.ᵐ ꝙ appetitus non com/petit deo fm ꝓpriam rōnē. qꝛ appetitus noiaŕ ab illo actu quo tendit in illud qȝ non habet. cui⁹ rōne diciť ꝙ appetitus est imperfecti. Et p̄ sen. dis. 45. q. 1. arti. p̄ dicit ad primū. ꝙ ꝙ̃uis in deo dicatur eē voluntas. nō tamen conceditur ibi esse appetitus. qꝛ fm Aug.ⁿ appetitus proprie est rei non habite. deus autem to/tum bonū suū in se habet. vñ nec etiā in nobis volun/tas ꝓprie est appetitus quando volitum est conium/ctū. hec ille. ¶ 6.ᵃ ɔ̄ est. ꝙ nullus actus diuine volūta/tis est ꝓprie timor aut penitentia. Jstam ɔnem ꝓbat sanctus doctor p̄ contra gentiles ca.° 90.° dicens. Si/cut diuina perfectio impedit potentiā additionis ali/cuius boni obtinendi a deo. ita ꝛ multo fortius exclu/dit potentiā ad malū. timor autē respicit malū quod potest iminere sicut spes bonum obtinendū. duplici igitur ratione sue speciei timor a deo excluditur. s. qꝛ non est nisi existentis in potentia. ꝛ quia habet obie/ctum malum quod potest inesse. Jtem penitētia mu/tatione affect⁹ importat. igitur ꝛ ratio penitētie deo repugnat. non solū quia ē species tristicie. sed qꝛ mu/tatione volūtatis importat. hec ille. ¶ 7.ᵃ ɔ̄ ē. ꝙ null⁹ act⁹ diuine voluntatis hꝫ ꝓprie rōnem inuidie aut ire. Jstā ꝓbat ibidē sic. Absqꝫ errore cognitiue virtutis

esse non potest ut illud quod est bonū apprehēdatur ut malū. uel alteri⁹ malū possit existere bonum alteri. nisi in pticularib⁹ bonis. in quib⁹ corruptio vni⁹ est generatio alterius. vniuersali aūt bono ex nullo pticulari bono aliqd deperit. sed p vnūquodqȝ representatur. deus aūt est vniuersale bonū cui⁹ similitudinē pticipando omnia dicunt̄ bona. nullū igit̄ malū pōt sibi esse bonū. nec pōt esse ut illud qđ est simplicit̄ bonū & nō est sibi malum apprehēdat ut malū. quia sua scientia est absqȝ errore. Inuidiā igit̄ in deo impossibile est esse etiam ſm rationē sue speī. nō solum qꝛ inuidia est species tristicie. sed etiā quia tristatur de bono alterius. & sic accipit bonum alterius tanqȝ sibi malū. Ampli⁹. eiusdē ratiōis est tristari de bono & appetere malū. nam primū est ex hoc q bonum estimatur malum. & 2ᵐ vo est ex hoc q malum estimatur bonū. Ira aūt est appetitus mali alterius ad vindictā. ira igitur est longe a deo ſm rationē sue speciei. non solū qꝛ est effectus tristicie. sed etiam quia est appetitus vindicte. ppter tristiciam ex iniuria sibi illata ꝯceptā. Rursus quecūqȝ alie passiones harum specierū sunt uel ab eis causant̄. pari ratione a deo excludunt̄. hec ille. ¶ 8ª ꝯ est. q licȝ nullus actus diuine voluntatis habeat pprie rationem odij respectu alicuius rei. metaphorice tamen deus dicitur aliqua odire. Primā pte huius ꝯnis probat sic sanctus doctor ibidem ca.⁰ 97⁰. Sicut amor se habet ad bonū. ita odium se habet ad malū. nam his quos amamus bonum volum⁹. si igitur voluntas dei ad malum inclinari non potest. impossibile est q ipse rem aliquam odio habeat. hec ille. Qꝫ aūt deus non possit velle malum pbat ca.⁰ 96. Eandē partem ꝯnis probat ibidem sic. A primo ente oīa alia originem essendi assumunt. si igitur aliquid eorū que sunt odio habet. vult illud non esse. vult igitur actionem suam non esse qua illud in eē pducit̄ uel mediate uł imediate. ostensum est enim supra q si deus aliquid vult oportet q velit illa que ad illud requirunt̄ hoc autem est impossibile. qđ patet si res per volūtatem ipsius in esse pcedant. quia tunc oportet actionē qua res pducuntur esse voluntariā. Similiter si naturaliter sit rerꝫ causa. quia sicut placet sibi sua natura. sic placet sibi omne illud quod sua natura reqrit. nullam igitur rem deus odit. hec ille. ¶ 2ᵃᵐ partem ꝯnis probat ibidem sic. Deus inquit dicitur aliqua similitudinarie odire. & hoc dupliciter. Primo mō ex hͦ q deus amando res volens eorū bona esse vult contrariū malum non esse. vn̄ malorū odium habere dicitur. ſm illud Zach. 8.⁰ Unusquisqȝ malum contra amicū suū ne cogitetis in cordibus vestris. & iuramētū mēdax ne diligatis. omnia enī hec sunt q̄ odit de⁹. hec autem non sunt effectus ut res existentes quorū pprie est amor uel odium. Alius autē mod⁹ est ex hoc q deus vult aliqđ maius bonū. quod esse non potest sine priuatiōe minoris boni. & sic dicitur odire cū magis hoc sit amare. sic enim inqȝtum vult bonū iusticie uel ordinis vniuersi: qđ esse non potest sine punitiōe uel correptione aliquorū dicit̄ illa odire quorū punitionē aut correptionē vult. ſm illud Malach. p.⁰ Esau odio habui. Et illud psal. Odisti omnes qui operant̄ iniqtatē perdes. o. q. l. m. viꝫ s. & d. abho. domin⁹. hec ille. Item prima pte. q. 20. arti. 2.⁰ ad 4ᵐ. Peccatores inqȝtum sunt nature quedā deus amat. sic enim & sūt & ab ipso sunt. inqȝtū vo peccatores sunt non sūt. sed ab esse deficiunt. & hoc in eis a deo non est. vn̄ ſm hoc ab ipso odio habentur. hec ille. ¶ 9ª ꝯ est. q aliqs act⁹ voluntatis diuine habet rationē gaudij uel delectationis. Istam probat sanctus Tho. pmo contra gentiles ca.⁰ 9ι. Sicut inquit bonum & malū apprehensū sunt obiectum appetitus sensibilis. ita & appetit⁹ itellectiui. vtriusqȝ enim est prosequi bonū & fugere malum: aut ſm veritatem aut ſm estimationē. nisi q obiectum appetitus intellectiui est cōmuni⁹ qȝ sensitiui. quia appetitus intellectiuus respicit bonum uel malum simpliciter. appetitus autē sensitiuus bonū & malum ſm sensum. sicut etiam obiectum intellectus est cōmuni⁹ qȝ sensus. sed operationes appetitus speciē ex obiectis sortiunt̄. inueniuntur igit̄ in appetitu itellectiuo qui est voluntas similes operationes ſm rationē speciei operationibus appetitus sensitiui. i hoc differentes. q in appetitu sensitiuo sunt passiones. ppter coīcationē eius ad organū corporale. in intellectiuo autē sunt operationes simplices. sicut enim per passiones timoris que sunt in appetitu sensitiuo refugit quis malum futurum. ita sine passione appetitus intellectiuus idem per operatiōes. cum igit̄ gaudium & delectatio deo non repugnent ſm suam speciem. sed solum inqȝtū sunt passiones. in volūtate aūt sunt ſm suā speciem. non autē ut passiones. relinquitur q diuine voluntati non desint. Item gaudium & delectatio est quedā quietatio voluntatis in suo volito. deus autē in seipso qui est suū principale volitū maxime quietat̄. utpote ipse in se omnē sufficiētiā habens. ipse igitur per suam voluntatem in se maxime gaudet & delectatur. Item delectatio est quedā operatiōis pfectio. ut pꝫ p phm 10. ethicorū. Perficit enī operationē sicut pulchritudo iuuentutē. sed de⁹ perfectissimā operationē habet intelligendo. si igitur nostrū intelligere ppter suam operationem ē delectabile. diuinū itelligere erit sibi delectabilissimū. hec ille. Que autē sit differentia inter gaudiū & delectationē dicit ibidem. differunt autē ratiōe gaudiū & delectatio. nam delectatio prouenit ex bono realiter coniūcto. gaudiū autē hoc nō requirit. sꝫ sola quietatio voluntatis sufficit ad rationē gaudij. vn̄ delectatio ē solum de cōiuncto bono si pprie sumat̄. gaudiū aūt de exteriori etiam. Ex quo patet q deus pprie in seipso delectat̄. gaudet aūt in se & in alijs similiter. hec ille. ¶ 10. ꝯ. q aliquis act⁹ diuine volūtatis hꝫ rōnē amoris. Istā probat ibidē ca.⁰ 9ι.⁰ dicens: Oportet in deo amorem esse ſm actū voluntatis. hoc enim est pprie de rōne amoris q amans bonū amati velit. de⁹ autē vult bonū suū & aliorꝫ. ſm hoc igit̄ de⁹ & se & alia amat. Itē ad vitatē amoris requirit̄ q bonū alicui⁹ put est eius velit. cui⁹ enim bonū aliqs vult solū put i alteri⁹ bonū cedit p accidēs amat̄. sicut q vult conseruari ut illud bibat aut hoiem ut sibi sit vtilis aut delectabilis

per accidēs amat vinū aut hoiem. p se aūt seipsum. sed deus vult bonū vniuscuiusq; fm q est eius. licz etiā ordinet vnum in bonū alterius. deus igitur vere amat z se z alia. hec ille. ¶ xj^a ɔ est. q aliquis act^9 voluntatis dine potest dici amor amicitie proprie: z aliqs quasi amor concupiscentie. Istā ɔnem pbat scūs doctor pma pte. q. 20. arti. 2° ad 3^m dicens. Amicitia nō pōt haberi nisi ad creaturas rōnales i qb^9 ptingit esse reamationē z coicationē in operib^9 vite quib^9 contingit bene euenire uel male fm formā z felicitatē sicut z pprie ad eas beniuolentia est. creature aūt irrōnales nō possunt ptingere ad amandū deū nec ad coicationē itellectualis z btē vite qua deus viuit. sic ergo deus pprie loquendo nō amat creaturas irrationales amore amicitie. sed amore q̄si cōcupiscētie inq̄tū ordinat eas ad creaturas rationales. z etiā ad seipsū nō q eis indigeat: sed pter illā bonitatē z nostrā vtilitatē. cōcupiscim^9 enī nobis aliquid z etiā alijs. hec ille. ¶ xij^a ɔ est. q in diuina voluntate nō est aliqua virtus p modū habitus. Istam ɔnē pbat sanctus Tho. ptra gentiles ca^o 93°. dicēs. Sicut esse diuinū ē vniuersaliter pfectū omniū entiū pfectiōes in se q̄dāmō cōprehendēs. ita z bonitatis est ei^9 omniū bonitates i se cōprehendere q̄dāmō. virtus aūt est bonitas q̄dā virtuosi. nā fm eā dicit̄ bonus z opus ei^9 bonū. oportet ḡ bonitatē diuinā oēs virtutes suo modo ptinere vn̄ nulla eaꝝ fm habitū in deo dicit̄ sicut i nobis. deo enim nō cōuenit bonū eē p aliquid aliud additum ei: sz p essentiā suā cū sit oio simplex. nec etiā p aliqd additū sue essentie agit. cū sua actio sit suū esse. non est igit̄ virtus aliqs habitus. sed sua essentia. Item. habitus iperfectus act^9 est q̄si medi^9 inter potentiā z actū vn̄ z habentes habitū dormientib^9 cōparant̄. in deo aūt ē act^9 pfectissimus. actus igit̄ in eo nō est sicut habitus ut scientia sed sicut cōsiderare. qd̄ est actus vltimus z pfectus. Adhuc. habitus potentie alicu^9 est perfectiuus. in deo autem nihil est fm potentiam. sz solū fm actum. in eo igitur habitus esse non potest. Preterea. habit^9 ē de genere accidētis: qd̄ in deo oio nō est. ḡ nec virtus aliqua in deo fm habitū dicit̄. sed solū fm eētiā. hec ille. ¶ xiij^a ɔ est. q in dina volūtate nō est fortitudo nec tēperantia fm ppriā rōnē qua dicunt̄ virtutes morales. Istā ɔnē pbat ibidem sic. dicens. Uirtutū que circa actiuā vitā sunt quedā circa passiones nos dirigūt quas in deo ponere nō possumus. virtutes enī q̄ circa passiones sunt ex ipsis passionib^9 spēm sortiunt̄ sicut ex obiectis pprijs. vn̄ temperantia a fortitudine differt inq̄tū hec circa ɔcupiscibilia est. illa vo circa timores z audacias. in deo āt passiones nō sūt. ut ostensum est. igit̄ nec hᵒ virtutes in deo eē pnt. Itē. hᵒ virtutes nec in pte intellectiua sunt. sz in pte sensitiua in qua sola passiōes eē pnt. ut pbat̄ 7° physicoꝝ. In deo aūt non est sensitiua pars sed solus intellectus. relinquit̄ igitur q in deo hᵒ virtutes nō sunt etiam fm pprias ratiōes. hec ille. ¶ xiiij^a ɔ est. q in dina voluntate est iusticia distributiua fm ppriā rationē non aūt cōmutatiua. Istam ɔnē pbat scūs Tho. pma pte. q. 21. arti. p^o dicens. Duplex ē species iusticie. vna que consistit in mutua datione z acceptione. utputa que ɔsistit in venditione z emptione z alijs hᵒ cōmutatiōib^9. z hec dicit̄ a phō in 5° ethicorū iusticia cōmutatiua uel directiua cōmutationū siue coicationū. z hec nō competit deo. q2 ut dicit apostolus ad Ro. xj^o. Quis prior dedit illi z retribuet ei? Alia est que ɔsistit in distribuēdo. z dicit̄ iusticia distributiua fm quā quis gubernator uel dispensator dat vnicuiq; fm suā dignitatē. Sicut ergo ordo ɔgruus familie z cuiuscūq; multitudinis gubernate demonstrat hᵒ iusticiam in gubernāte. ita ordo vniuersi qui apparet tam in rebus naturalibus q̄ in rebus voluntarijs demonstrat dei iusticiam. vn̄ dicit Dionysi^9. 8°. de dinis nominibus. Oportet videre in hoc verā eē dei iusticiam q omnibus tribuit fm ppriam vniuscuiusq; existentiū dignitatem. z vniuscuiusq; naturam in proprio saluat ordine z virtute. hec ille. Eandē ponit sniam. ptra gentiles ca^o 93°. Et 4° sen. dis. 46. q. i. arti. p^o. q. uestiuncula prima. ¶ xv^a ɔ est. q tam passiones q̄ virtutes morales que existunt circa passiones possunt attribui deo metaphorice. Istam pbat scūs doctor ptra gentiles ca^o 92°. quo ad passiōes dicēs Sciendū inquit q alias affectiones. s. preter gaudiū z amorē que fm speciē suam diuine perfectioni repugnant in sacra scriptura de deo dicunt̄ non quidē pprie. ut pbatum est: sed metaphorice. pter similitudinem uel effectuū uel alicuius affectionis pcedentis. dico aūt effectuū quia interdū voluntas ex ordine sapientie in illū effectū tendit. in quē aliquis ex passiōe defectiua inclinat̄. iudex enim ex iusticia punit. sicut iratus ex ira. deus enim dicit̄ aliquādo irat^9 inq̄tum ex ordine sapientie sue aliquem vult punire. fm illud psal. Cum exarserit in breui ira eius. zc̄. Misericors vo dicit̄ inq̄tū ex sua beniuolentia miserias hominū tollit. sic z nos. pter misericordie passionē facim^9 idē vn̄ in psal. Miserator z misericors dominus patiens z multum misericors. Penitens aūt interdū dicit̄ inq̄tū fm eternū z imutabilem ordinē sue puidentie facit que prius destruxerat uel destruit que prius fecerat. sic z penitētia moti facere inueniūt̄. Un̄ Gen. 6°. Penitet me fecisse ho. Qd aūt h̄ pprie intelligi non possit patet per hoc qd̄ habet̄ pmi Reg. 15°. Triūphator in isrl̄ nō parcet neq; penitudine flectet̄. dico aūt p similitudinē pcedētis affectionis. nam amor z gaudiū q̄ in deo proprie sunt principia sunt omniū affectionū amor quidē per modū principij mouentis. gaudiū vo per modum finis. vn̄ irati punientes gaudent quasi finem assecuti. dicitur enim deus tristari inq̄tum accidūt aliqua contraria his que ipse amat z approbat. sicut z in nobis est tristicia de his que nobis nolentib^9 accidunt. z hoc patet Ysa. 59. Uidit de^9 z malū apparuit i oculis eius quia nō est iudiciū: Et vidit deus q non est vir: z aporiatus est quia non est qui occurrat. hec ille. Ex quibus patet prima pars ɔnis. ¶ 2^am vo pbat ibidē ca^o 93°. dicens. Fortitudo magnanimitas māsuetudo z alie hᵒ virtutes que sūt fm iclinationē appetitus in aliqd̄ spuale bonū sicut est honor dominū vindicta z alia hᵒ. in deo proprie esse nō possunt

ꝺo ꝙ circa passiones sūt. dicunt̄ tamē ī scriptura me-
taphorice de deo ꝓpter similitudinē effectus. ut ē il-
lud p̄mi Reg. 2°. Non est fortis sicut de⁹ noster. Et
Michee 6°. Querite mā suetū. ⁊c. Quedā āt sūt ſm
inclinationē appetit⁹ in aliqđ corporale bonū quod ē
delectabile ſm sensum. sicut sūt cibi ⁊ pot⁹ ⁊ venerea
circa quoꝝ cōcupiscentias sobrietas castitas ⁊ vľiter
temperātia ⁊ continentia. vn̄ q2 corporales delecta-
tiōes oīo a deo remote sunt. nec ꝓprie deo ↄueniunt
cum circa passiōes sint. nec etiā metaphorice de deo
dicunt̄ in scripturis. q2 nō est accipere sīlitudinē ipsa-
rū in deo ſm sīlitudinē alicui⁹ effectus. hec ill. ¶ Sed
ↄ predicta arguit Aureol⁹ multipliciter. Et p̄ contra
3ᵃᵐ ↄnē sic. Oīs pfectio simpliciter multo intimi⁹ cō-
petit diuinitati q̄ȝ alicui forme create. sed aliqua for-
ma creata est repibilis que sic est velle intrinsece ꝙ si
poneret̄ inelicita ⁊ subsistens velle suū esset oīo ineli-
citū ⁊ subsistens. sicut pȝ de qualitate q̄ est volitio for-
maliter in voluntate creata. illa quidē si poneret̄ rea-
liter inelicita ⁊ subsistens. necessario velle esset ineli-
citū ⁊ subsistens. g̊ diuinitas sic erit suum velle ꝙ nisi
ipsa eliciat̄ nec ei⁹ velle eliciet̄. ↄstat aūt ꝙ eēntia nō
est elicita nec ꝓducta realiter aut ſm rōnem. nec igit̄
velle diuinū cōcipi debet ut elicitū aliquo modo ſm
rōnem ab aliqua volūtate. ¶ 2° sic. Qn̄cūq3 aliq̄ sunt
idē re ⁊ rōne. īpossibile est ꝙ vnū sit ſm rōnē elicitum
uel ꝓductū qn reliquū sit ꝓductū. sed probatū est ꝙ
velle diuinū non est aliud realiter aut ſm rōnē intrin
sece. nisi ipsamet diuinitas ⁊ rō diuinitatis. ⁊ constat ꝙ
rō diuinitatis nullo mō ē ꝓducta nec elicita ab aliq̄ po-
tentia. g̊ nec velle diuū ↄcipi debet ut elicitū ab aliq̄.
sed ut se hn̄s absq3 p̄ncipio elicitiuo. ¶ 3°. Non est ma-
ius incōueniens nec min⁹ ↄceptibile ꝙ rō volitionis
actualis ↄcipiat̄ esse a se ⁊ a nullo alio elicitiue ſm rō-
nē q̄ȝ ꝙ realitas ipsius cōcipiat̄ eē a se ⁊ nō elicita ſm
rem. ſ3 manifestū est cuilibet fideli ꝙ 2ᵐ dari oportet
cū enī res volitiōis ⁊ res eēntie idem sint si ꝓducere-
tur res volitionis necessario. ⁊ res essentie eēt elicita
⁊ ꝓducta. qđ oīo absonū est. igit̄ nec rō volitionis oȝ
ꝙ sit ꝓducta ſm rōnē. sed intelligit̄ ut existens a se. ⁊
nō ab aliquo principio elicitiuo. vn̄ pȝ quō falsum est
qđ aliqui sūt dicere soliti. videlicȝ ꝙ voluntas in deo
eliciat actū volēdi ſm nostꝝ modū intelligēdi. debet
enī ꝑ oppositū apprehēdi. s. ꝙ diuitas est q̄dā velle
oīo a se nō egrediens ab aliqua volūtate cū sit actio
pura. hec ille. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ partē 8ᵉ ↄnis arguit ꝓbā-
do ꝙ ī deo nullo mō ponēda sit formaliter rō odij. cō-
stat inquit ꝙ odiū diuidit̄ in displicētiā ⁊ fugam. sicut
amor in desideriū ⁊ cōplacentiā. vn̄ qđ odiū ideo dici-
tur odiū q2 displicet uel q2 odiens fugit ⁊ respuit odi-
tum. sed manifestū est ꝙ nulla displicētia cadit ī deo
īmo cōplacētia infinita. sīliter nec aliqua fuga appe-
titus. g̊ nullo modo aliqua ꝓpria ratio odij est in deo.
¶ Cōtra ↄnē 9ᵃᵐ arguit in hoc ꝙ videt̄ ponere distin-
ctionē rōnis inter amorē ⁊ gaudiū ⁊ delectationē ꝓut
sūt ī deo. ita ꝙ amor distinguat̄ a desiderio ⁊ delecta-
tione tāq̄ȝ alius act⁹. hoc enī inquit verū non est. con-
stat enī ꝙ amor nō est aliud q̄ȝ amor cōplacentie. non

enī deus hȝ amorē ↄcupiscentie aut desiderij alicui⁹.
sed manifestū est ꝙ cōplacere ī aliquo idē est qđ gau-
dere ⁊ delectari in eo. g̊ rō amoris in deo nō est alia a
rōne cōplacentie ⁊ gaudij ac delectationis. ¶ 2°. inq̄t
q2 declaratū est supra cū de fruitiōe ageret̄ ꝙ amor
non est actus terti⁹ a desiderio ⁊ delectatione seu cō-
placētia. sed est quoddā cōe diuisū ꝑ amorē desiderij
⁊ amorē cōplacentie. ⁊ iō respicit bonū habitū inq̄ȝtū
est idē cū cōplacētia. nō habitū vō inq̄ȝtū est idē cum
desiderio. ſ3 manifestū est ꝙ in deo non est amor de-
siderij. g̊ non est verū ꝙ rō amoris in deo sit alia a rā-
tione cōplacentie ⁊ delectatiōis. ¶ Contra 10. ↄnem
arguit in hō ꝙ ait deū amare creaturas q̄dāmō amo-
re cōcupiscentie nō q2 eas sibi cōcupiat. ſ3 q2 amat ⁊
vult eis bonū qđ habent. aut enī intelligitur ꝙ velit
eis bonū cōplacendo in bonitate. aut vult eis bonum
non cōplacendo sed appetendo eis bonū. sed nō pōt
dari 2ᵐ. quia tale appetere desiderare uel optare ⁊
vniuersaliter motus aliquis respiciēs bonū aliquod
ut futurū repugnat deo ſm propriā rationē. vn̄ dici
non potest ꝙ deus appetat aliquid ut sibi uel alteri:
ut magis inferius apparebit. ergo necesse est ꝙ det̄
primū scȝ ꝙ deus non aliter diligit creaturas nisi q2
complacet in sua bonitate. ⁊ ex hoc complacuisse di-
citur in omni entitate equipollenter ⁊ eminenter. hec
ille. ¶ Contra 14ᵃᵐ ↄnem arguit ꝓbando ꝙ ratio iu-
sticie cōmutatiue habeat locū in deo. Primo sic. Con-
stat inquit ꝙ iusticia directiua in penis pertinet ad iu-
sticiā cōmutatiuā. ut dicit phūs 5° ethi⁊. Cōmutat enī
⁊ regulat culpam per penam ⁊ reddit culpe qđ suum
est. vn̄ culpa ſm cōmutatiuā iusticiam emit penam.
sed manifestū est ꝙ iusticia punitiua habet locū ī deo
punit enim iuste ſm qđ scriptū est Daniel. 9°. Iust⁹ do-
minus in omnibus operibus suis que fecit nobis: nūc
enim audiuimus vocem eius. ergo iusticia cōmutati-
ua locum habet in deo. ¶ 2° sic. Scđm cōmutatiuam
iusticiā premiū correspondet merito. vn̄ qui meretur
dicit̄ lucrari premiū. ⁊ quodāmō illud emere: Iuxta
illud Apoc. 3°. Suadeo tibi emere aurū ⁊ argentum.
Et apostolus vocat premiū quod redditur merito ⁊
labori coronā iusticie. 2. Timoth. 4°. Sed manifestū
est ꝙ deus reddit premiū pro merito. ergo iusticia cō-
mutatiua locum habet in deo. ¶ 3°. quia non est verū
ꝙ iusticia distributiua solum attendatur ī redditiōe
premij ꝓ merito. imo necessario exigit̄ ibi iusticia cō-
mutatiua laborem in requiē: tristiciā in delectationē
meritū in p̄miū cōmutans. vn̄ cū iusticia distributiua
attendatur in hoc ꝙ aliquid cōe ꝑsonis duab⁹ distri-
buitur ſm meritū ⁊ dignitatem earū. manifestū est ꝙ
supponit cōmutatiuā iusticiā. ſm quā dignū est ⁊ de-
bitū ꝙ illud cōmune distribuatur illis personis. ⁊ pl⁹
vni q̄ȝ alteri. sic igitur est ī deo distributiua iusticia cō-
parando totam multitudinē vniuersi inq̄ȝtū in natu-
ralibus vnicuiq3 distribuit qđ sibi debitū est. ⁊ ī mora-
libus premiū dispensat ſm gradū ⁊ differentiā meri-
torū. est tamen in eo cōmutatiua iusticia in ordine ad
quālibet perfectionē singulariter sumptā. inq̄ȝtū cō-
mutat culpam in penā debitam: ⁊ meritū in premiū.

¶ 4º q: licȝ p̄ma gratia nūq̄ reddatur ꝓ meritis. ꝛ iđ dicit apostolus. Quis prior dedit ei ꝛ retribuet ei? tamē quin prima gratia habita per eā possint iusti alia promereri q̄ postmodū deus iuste retribuit nullo modo pōt negari. cū dies iudicij nominet̄ dies retributiōis iustorū. fm̄ ꝙ orat propheta: Retribue seruo tuo. Et alibi loquēs de diuinis p̄ceptis dicit: In custodiēdis illis retributio multa. ergo pȝ ꝙ in deo ē iusticia retributiua ꝛ ꝯseq̄nter iusticia cōmutatiua. hec ille. ¶ Ad ista dicitur. ꝛ p̄ ad ea que sunt contra 3am ꝯnē. Ad primū quidē dicit̄ ꝙ nec diuina essentia nec aliqua qualitas a nobis intelligit̄ per modū volitionis nisi quatenus intelligitur per modū eliciti. nō tamen dico ꝙ intellectus noster intelligat diuinū velle fore elicitū sed q: intellectus noster nō intelligit velle nisi ꝑ creaturas ꝛ in cōceptionibus creaturarū in quib' oē quod concipit̄ ꝑ modū actionis concipit̄ per modum eliciti ideo viator concipiēs diuinū velle concipit illud sub quadā ratione que representat rem egredientē ꝛ elicitam a voluntate. scit tamen ꝛ intelligit viator ꝙ ille modus intelligendi est incōpetēs ad intelligenda diuina. quia scit ꝙ diuinū velle nō est elicitū realiter ab ipsa diuina voluntate pl' q̄ ↄ̄contra. sed non pōt sub alia ratione intelligere illud velle nisi sub tali rōne. q: intelligit diuinū velle non in se. sed sub conceptu quē format intellect' de actu nostre voluntatis cui ē adiuncta illa imꝑfectio. s. ꝙ non subsistit. sed elicit̄ a voluntate nostra. ꝛ ideo oportet ꝙ ꝓportionalit̄ itelligat velle diuinū. ꝛ ita intelligit̄ cum dicitur ꝙ diuinū velle est elicitū fm̄ rationē a voluntate. sȝ non fm̄ rē. ¶ Ad 2m negatur hoc. nā velle diuinū ꝛ voluntas distinguūtur ratione dum intelligunt̄. quia non intelligunt̄ nisi eo conceptu quo intelligimus voluntatē creatam ꝛ velle creatū: que cōstat ꝙ diuersis conceptionib' intelligunt̄ a nobis. ¶ Ad 3m dico ꝙ falsum supponit. s. ꝙ nos non concipiamus diuinū velle eē inelicitum. nos enim bene concipimus diuinū velle ꝑ modū eliciti. sed nō itelligimus ꝙ sit elicitū nec ꝙ sua realitas sit elicita aut sua rō. verūtamen dico ꝙ realitas eius pōt concipi per modū inelicití. sed illa realitas si concipiat̄ sub rōne volitiōis actualis non pōt a nobis cōcipi nisi eo modo quo concipimus velle creatū qđ intelligimus ut elicitū. ꝛ ideo non est simile de realitate volitionis ꝛ de volitione ut volitio. ¶ Ad argumēta ꝯtra 8am ꝯnem dicitur ꝙ deficit in q̄ttuor. Primo q: imponit ꝙ sctūs doctor ponat ꝙ ratio odij ꝓprie est in deo. hoc eñi non ponit ut patet in recitatione dictorū suorū que in illa ꝯne posui. 2º q: si ponat hoc. nō tamē ponit ꝙ illud odiū directe cadat sup aliquod ens positiuū. imo potius sup defectū entis. s. pctm̄. 3º q: supponit vnū falsum. s. ꝙ amor diuidat̄ in desideriū ꝛ cōplacentiā. 4º q: licȝ tristicia sit totaliter a deo relegāda. non tamen idē videt̄ de displicētia que est odium sicut amor est cōplacentia. talis enim displicentia nō est nisi velle nō eē. ꝛ hoc nō repugnat deo respectu aliquorū defectuū quos vellet non eē in suis electis voluntate antecedente. ¶ Ad argumenta ꝯtra 9am ꝯnē dictum est supra. s. distinctione p̄ma. nā ut ibi patet hic assumit aliqua esse ꝓbata demonstratiue. que tamē nō sunt. utpote ꝙ ois amor sit desideriū uel delectatio. Item ꝙ amor non sit tertius actus ab illis. ista enī falsa sunt. ut ibi patuit. ¶ Ad argumenta contra 10am ꝯnem dico ꝙ deus vult bonū creaturis nō appetendo aut desiderādo eis bonū. cum in eo nec desideriū nec appetitus ꝓprie locum habeant. sed volendo eis bonū qđ habent uel habiture sunt. nō ꝙ illud sit deo futurū. sed rebus quibus vult bonum ꝓ tali tempore. nec tamen dico sicut arguens dicit. ꝙ deus non complaceat nisi in sua bonitate. ꝛ ꝙ ideo dicat̄ equiualent̄ alia velle. ut in alio articulo dicetur. ¶ Ad argumenta cōtra 14am ꝯnem dicitur. Ad primū quidē ꝙ iusticia directiua i penis nō hȝ rōnē iusticie cōmutatiue. cuius ratio est. quia fm̄ ꝙ ait sanctus Tho. 2a 2e q. 61. arti. 2º. In iusticia cōmutatiua accipit̄ mediū fm̄ ꝓportionalitatē arismetricā. nam in cōmutationib' reddit̄ aliquid alicui singulari ꝑsone ꝓpter rem eius que accepta est. ut maxime patet in emptione ꝛ venditione in quib' p̄mo inuenit̄ ratio cōmutationis. ꝛ iđ oȝ adequari rem rei. ut quāto iste plus habet q̄ suū sit de eo qđ est alteri' tantūdē restituat ei cuius est. ꝛ sic fit equalitas fm̄ arismetricā medietatē que attenditur fm̄ parē excessum. sicut q̄nq; est mediū iter sex ꝛ quattuor. in vnitate enim excedit ꝛ exceditur. si ergo vterq; a principio habebat q̄nq;. ꝛ vnus eoꝝ accepit vnum de eo quod est alterius. vn'. s. accipiēs habebit sex ꝛ alteri relinquunt̄ quattuor. erit ḡ iusticia si vterq; reducat̄ ad medium ut accipiatur vnū ab eo qui habet sex. ꝛ detur ei qui habet quattuor. sic enim vterq; habebit q̄nq; qđ est mediū. hec ille. Ex quib' patet ꝙ in iusticia cōmutatiua accipit̄ mediū fm̄ proportionalitatē arismetricā. Isto modo aūt nō seruat medium deus in puniendo. non enim punit ad condignū. ut quātū abstulit deo peccator per culpā: equale reddat per penā. sed attēditur ibi ꝓportionalitas. vñ sanctus doctor 4º sen. dis. 46. q. 2. arti. 2º. questiuncula p̄ma. ad p̄mū sic ait. Equalitas ista. s. in diuina punitione non est attendenda fm̄ cōparationē pene ad culpā. sed fm̄ ꝓportionē duorū peccātiū ad duas penas. ut. s. qui plus peccauit plus puniatur. ꝛ fm̄ ꝙ exceditur in peccato sic excedatur i pena. ꝛ sic etiam intelligende sunt oēs auctoritates que vident̄ equalitatem culpe ꝛ pene demonstrare. hec ille. Ex quib' patet ꝙ deus in puniendo non seruat equalitatē inter culpam ꝛ penā. ac per hoc nec medium iusticie cōmutatiue. sed potius distributiue. nam mediū in tali iusticia distributiua attendit̄ fm̄ ꝓportionem geometricā. fm̄ ꝙ ipse ait. 2a 2e. vbi supra. ait enī sic. In iusticia inquit distributiua non accipit̄ mediū fm̄ equalitatē rei ad rem. sed fm̄ ꝓportionē rerū ad personas. ut scȝ sicut vna ꝑsona excedit aliam. ita etiā res que datur vni persone excedat rem que datur alteri. ꝛ iđ phus dicit ꝙ tale mediū est fm̄ geometricā proportionalitatē. sicut si dicamus ꝙ sicut se habent sex ad quattuor. ita se habent tria ad duo. quia vtrobiq; est sesquialtera ꝓportio in qua maius habet totum min' ꝛ mediū ptem eius. nō est aūt eq̄lis ꝓcessus fm̄ quan-

tiratē.q2 ser excedūt q̄ttuor i duob⁹.tria vo excedūt duo i vno.hec ille. Ex quo p3 q̄ð diuina iusticia p̄miatiua non habet rōnē iusticie cōmutatiue sed potius distributiue.per que patet ad p̄mū. ¶ Ad 2ᵐ dicitur eodē modo.q2 deus in p̄miādo non obseruat mediū s̄m ꝓportionalitatē arismetricā.sed potius s̄m ꝓportionalitatē geometricā.non eni est equalitas meriti ad p̄miū.sed tñ si quis habet mai⁹ meritū q̄3 alius.s̄m hoc magis q̄3 alius premiat̄.nō ergo est ibi iusticia cōmutatiua sed distributiua. ¶ Ad 3ᵐ dicit̄ sicut ad primū.Cum aūt dicit arguens q̄ iusticia distributiua nō solum in p̄miatiōe ꝛc̄.dico q̄ illa cōmutatio de q̄ ipse lōquit̄ parū pertinet ad iusticiā cōmutatiuā.illud eni potius est mutatio uel cambiū q̄3 iusticia cōmutatiua.nimis generaliter eni ꝛ improprie dictū est mutationē de dolore in gaudiū esse iusticiam cōmutatiuā. oporteret eni ibi esse dationē ꝛ acceptionē.ꝛ mediū tale quale dictū ē.que duo deficiūt in diña premiatione.quia nec ei aliqd datur.nec dictū mediū obseruatur. ¶ Ad 4ᵐ dico sicut ad p̄mū.licȝ enim merito reddat̄ p̄miū.tñ deus vtrūq3 dedit.ꝛ similiter nō obseruabat̄ ibi medium iusticie cōmutatiue. Nec valet ꝯña:est ibi retributio.ḡ est ibi redditio ꝓ acceptis.uel ḡ est ibi iusticia cōmutatiua.illud eni nō sufficit.ut p3 Et hoc sit q̄tū ad p̄mū articulum.

Quantū ad secundum articulū sit prima ꝯ̄ q̄ licȝ p̄ncipale volitū a volūtate dei sit sola diña essentia.tñ deus vult alia a sua essentia. Primā partē hui⁹ ꝯ̄nis probat scūs Tho.p̄ contra gentiles.ca°.75°.sic. Principale volitū ē vnicuiq3 volēti cā volendi.cum eni dico volo ambulare ut saner.causā me arbitror reddere.Et si querat̄.q̄re vis sanari.pcedit̄ in assignatiōe causaꝝ quousq3 ꝑueniat̄ ad finē vltimū qui ē p̄ncipale volitū q̄ð est cā volenti p seipsū.si igit̄ de⁹ aliqd aliud p̄ncipaliter velit q̄3 seipsū.sequit̄ q̄ aliqd aliud sit ei causa volendi.sed suū esse est suū velle.ut ostensū fuit.igit̄ aliqd aliud erit ei cā essendi q̄ð est ꝯ̄ rōnē p̄mi entis. Adhuc.vnicuiq3 volenti p̄ncipale volitū est suus vltim⁹ finis.nā finis est p se volit⁹ ꝛ p quē alia sūt volita.vltim⁹ āt finis ē ipse de⁹ q2 ipse ē sūmū bonū.ut ostensū ē.igit̄ ipse ē p̄ncipale volitū sue volūtatis. Ampli⁹.vnaqueq3 virt⁹ ad suū obiectū p̄ncipale s̄m equalitatē ꝓportionatur.nam virtus rei s̄m obiecta mensurat̄.ut p3 p ph̄m p̄ celi ꝛ mundi.voluntas igit̄ ex equo ꝓportionat̄ suo p̄ncipali obiecto.ꝛ simil̄ ꝛ intellect⁹ ꝛ sensus.diuine aūt volūtati nihil ex equo ꝓportionat̄ nisi eius eēntia.igit̄ principale obiectū diñe volūtatis est diña eēntia.cū aūt diña eēntia sit ei⁹ eē ꝛ intelligere.ꝛ oīa alia q̄ in ipso eē dicunt̄ manifestū ē q̄ eodē mō vult p̄ncipalit̄ se eē intelligere ꝛ se velle ꝛ se esse vnū.bonū ꝛ quicqd aliud est h3. hec ille. ¶ Sed q̄tum ad 2ᵃᵐ partem probat ca°.76°. sic. Unusquisq3 ei⁹ quod est ꝓpter se volitū ꝛ amatum ab eo pfectionē desiderat.q̄ eni ꝓp̄ se amamus volum⁹ eē optima ꝛ multiplicari q̄tū possibile ē.ipse aūt de⁹ eēntiā suā amat ꝛ vult.nō aūt s̄m se augmētabilis est aut multiplicabilis.ut ex sup̄ dictis p3.sed solū multiplicabilis est s̄m suā silitudinem q̄ a multis pticipat̄.vult igit̄ de⁹ rerū multitudinē ex h̄ q̄ suam eēntiā ꝛ perfectionē vult ꝛ amat. Amplius.quicūq3 amat aliqd s̄m se ꝛ ꝓpter ipsū.amat p ꝯ̄ñs oīa in qb⁹ illud inuenit̄.ut q amat dulcedinē ꝓpter ipsam oꝫ q̄ oīa dulcia amet.s3 de⁹ suū eē s̄m se ꝛ ꝓpter se vult.ut s̄ ostensū ē.oē aūt aliud eē ē quedā sui esse s̄m silitudinē pticipatio.ut ex p̄dictis aliq̄ten⁹ patet. Relinq̄t̄ ergo q̄ de⁹ ex hoc ipso q̄ vult ꝛ amat se.vult ꝛ amat alia. Item.q̄to aliquid ē perfectioris virtutis tanto ei⁹ causalitas ad plura se extēdit ꝛ in magis remota.causalitas aūt finis in h̄ consistit q̄ ꝓpter ipsū alia desiderant̄.q̄to igit̄ finis est pfectior ꝛ magis volitus.tanto volūtas volētis finē ad plura extendit̄ rōne illi⁹ finis.diuina aūt essentia est perfectissima in rōne bonitatis ꝛ finis.ḡ diffundit suā causalitatē maxime ad multa.ut ꝓpter ipsam multa sint volita.ꝛ p̄cipue a deo qui eā s̄m totā suā virtutē perfecte vult hec ille. ¶ 2ᵃ ꝯ̄ q̄ licȝ diña volūtas eadē volitione velit diñā eēntiā ꝛ alia volita.nō tñ necio vult alia.sicut necio vult diuinā essentiā. Ista ꝯ̄ habet tres partes. Primā ꝓbat scūs doctor ibidē.ca°.77°.sic. Ois virtus vna opatiōe uel vno actu fert̄ in obiectū ꝛ in rationē formalē obiecti.sicut eadē visiōe videm⁹ lumē ꝛ colorē qui fit visibilis actu p lumen.cū autē volum⁹ aliqd ꝓp̄ finē tm̄ illud q̄ð ꝓpter finē desiderat̄ accipit rationē voliti ex fine.ꝛ sic finis compat̄ ad ipsum sicut rō formalis ad obiectū ut lumen ad colorē.cum igit̄ deus velit oīa alia a se ꝓpter se sicut ꝓpter finē ut ostēsū ē.vno actu volūtatis vult se ꝛ alia. Ampli⁹ q̄ð perfecte cognoscit̄ ꝛ desiderat̄.s̄m totam virtutem cognoscit̄ ꝛ desiderat̄.finis aūt volit⁹ est nō solum s̄m q̄ in se considerat̄.sed etiā s̄m q̄ alia fiūt appetibilia ꝓpter ipsum.qui igit̄ pfecte desiderat finē vtroq3 modo ipsum desiderat.sed non est ponere aliquem actum diuine volūtatis quo velit se ꝛ nō velit se perfecte.cum in eo nihil sit imperfectum.quolibet igit̄ actu q̄ de⁹ vult se:vult ꝛ alia.ꝓp̄ se. Itē cū de⁹ ꝓ velit se.si alio actu vult se ꝛ alio alia.sequitur q̄ in eo sint simul duo actus volūtatis.q̄ð est impossibile.nā vni⁹ simplicis potētie nō sūt simul due opatiōes. Amplius.velle dei ē suū eē.sed in deo nō est nisi vnū esse ḡ nō est ibi nisi vnū velle.hec ille. ¶ 2ᵃᵐ partem ꝓbat ibidē ca°.82°.dicēs: Uolūtas diña est alioꝝ a diuina essentia ut ordinatoꝝ ad finē sue bonitatis.volūtas aūt nō necio fert̄ in ea q̄ sūt ad finē si finis sine his eē possit.non eni habet necē medic⁹ ex suppositione voluntatis quā h3 de sanando illa medicamina adhibere infirmo sine qbus nihilomin⁹ pōt infirmū sanare. cū igit̄ diña bonitas sine alijs eē possit.qnimo nec p alia ei aliqd accrescit.nulla inest ei necessitas ut alia velit.ex hoc q̄ vult suā bonitatē. Adhuc.cū bonū intellectū sit ꝓpriū obiectū volūtatis cuiuslibet p itellectū concepti pōt eē volūtas vbi saluat̄ rō boni.vñ q̄uis eē cuiuslibet inq̄tū h3 bonū sit.nō eē aūt malū tñ nō eē alicui⁹ pōt cadere sub volūtate rōne alicui⁹ boni adiūcti q̄ saluat̄ l3 nō ex necītate.ē eni bonū aliqd eē etiā alio nō exñte.solū igit̄ illud bonū volūtas

ꝫm sui rōnē non pōt velle nō esse quo nō existēte tol/
litur totaliter rō boni. tale aūt nullū est pter deū. pōt
igit᷑ voluntas ꝫm sui rōnē velle nō esse quācūqꝫ rem
pter deū. sed in deo ē volūtas ꝫm totā suā facultatē
oīa enim in ipso sūt vlr pfecta. pōt igit᷑ deus velle
non esse quācūqꝫ aliā rem pter se. non igit᷑ de neces/
sitate vult alia a se. hec ille. ¶ 3ᵐ ꝟo pbat ptē ibidē
caᵒ 8i. dicēs: Oportet ꝙ deᵘˢ de necessitate velit suū
esse ⁊ suū velle ⁊ suā bonitatē. nec possit ꝯtrariū vel/
le. ostensū est eni supᵃ ꝙ deus vult suū esse ⁊ suam bo/
nitatē ut pncipale obiectū qḋ est sibi rō volendi alia.
In oī igitur volito suū esse ⁊ suā bonitatē vult sicut
visus in omni colore videt lumen. impossibile ē autē
deū non velle aliquid actu. esset eni volens in poten
tia tm̄. qḋ est impossibile. cum suū esse sit suum velle.
necesse est igit᷑ ꝙ velit suū esse ⁊ suā bonitatem. Itē
quilibet volens de necessitate vult suū vltimū finē.
sicut homo de necessitate vult suā beatitudinē. nec pōt
velle miseriā. sꝫ deus vult se esse sicut vltimū finem
ut ex dictis pꝫ. necessario igitur vult se esse. nec pōt
velle se non esse. Itē. oīs pfectio que est in creaturis
cōuenit deo essentialiter. diligere aūt deū ē sūma p/
fectio rōnalis creature cū p hᵒ quodāmodo deo iun/
gatur. ḡ deus essentialiter ⁊ necessario vult se esse ⁊
diligit se. hec ille. ¶ 3ᵃ ꝯ est ꝙ diuina volūtas quicqd
vult eternalr volūt. ⁊ ad ea volenda determinata ē
⁊ oīa q̄ vult necessario vult necessitate absoluta uel
necessitate cōditionis seu suppositiōis. Ista ꝯ hꝫ tres
partes. pmā partē pbat scūs Tho. ibidem caᵒ 83ᵒ di/
cēs. Ad vtrūlibet esse alicui virtuti pōt cōuenire du/
pliciter. vno mō ex parte sui. alio mō ex parte eiᵘˢ ad
qḋ dr̄. ex pte quidē sui qn̄ nōdū ꝯsecuta est suā perfe
ctionē p quā ad vnū determinet᷑. vnde hoc in īpfe/
ctionē virtutis redundat ⁊ ostendit᷑ esse potētialitas
in ipsa sicut patet in intellectu dubitantis qui nondū
assecutᵘˢ est pncipia ex quibᵘˢ ad alterū determinet᷑.
ex parte aūt eius ad qḋ dr̄ inuenitur aliqua virtᵘˢ ad
vtrūlibet esse qn̄ pfecta opatio virtutis a neutro de/
pendet. sed cū vtroqꝫ pōt esse sicut aliquis p diuersis
instrumentis vti pōt equaliter ad idē opᵘˢ faciendum
hoc autē ad īpfectionē virtutis non ptinet sed ma/
gis ad eiᵘˢ eminentiā inꝙtū vtrūlibet oppositoꝝ exce/
dit. ⁊ ob hoc determinet᷑ ad neutrum ad vtrūlibet se
hñs. sic aūt in diuina voluntate ē respectu alioꝝ a se.
nam finis eius a nullo alioꝝ dependet. cū tamē ipsa
fini suo pfectissime sit vnita. non igit᷑ oportet poten/
tialitatem aliquā in diuina voluntate ponere. similr̄
aūt nec imutabilitatē auferre. si eni in dīna volunta/
te nulla ē potentialitas. non eni sic absqꝫ necessitate
alterū oppositoꝝ pacipit circa sua causata quasi cō
sideret᷑ in potētia ad vtrūqꝫ ut pmo sit nolens ⁊ post/
ea sit volens actu. sed semp ē volens actu quicquid
vult nō solū circa se sed circa causata. hec ille. Ex q/
bus habetur pma pars ꝯnis. Idem ponit pma pte. q.
19. arti. 3ᵒ ad pmū. vbi ponit ꝙ oīa que deus vult ab
eterno vult. Idē p sen. dis. 39. q. i. arti. p. dicēs ꝙ deᵘˢ
non pōt facere ut simul velit ⁊ non velit. accipiendo
post ⁊ nunc ex pte volūtatis. q: mutabilis esse nō pōt

Itē dis. 45. q. i. arti. 3ᵒ ad 3ᵐ dicit. Quia volūtas diui/
na libertatē habet. ex hoc conuenit sibi ꝙ sit ad vtrū/
libet. sed sup hᵒ habet imutabilitatē ut ei qḋ vult imo/
biliter adhereat. ex quo ponit᷑ illud velle. Itē de ve/
ritate. q. 23. arti. 4ᵒ ad 1ᵐ ponit ꝙ deus nō pōt inci/
pere velle postqꝫ noluit. nec pōt incipere non velle
postqꝫ voluit. pρter imutabilitatē diuine voluntatis
sed pōt velle ⁊ non velle inꝙtū volūtas non obligat᷑
ꝙtū est de se ad hoc ꝙ velit uel non velit. ¶ 2ᵐ ptē
pbat 2ᵒ sen. dis. 25. q. i. arti. p. Nihil īquit agit nisi ꝫm
ꝙ est actu. ⁊ inde est ꝙ oportet oē agens esse deter/
minatum ad alterā ptē. qḋ eni ad vtrūlibet ē equalr̄ se
habens. ē quodāmodo in potentia respectu vtriusqꝫ
⁊ inde est ut dicit cōmētator 2ᵒ physicoꝝ ꝙ ab eo qḋ
est ad vtrūlibet nihil sequit᷑ nisi determinet᷑. deter/
minatio eni agētis ad aliquā actionē oꝫ ꝙ sit ab aliq̄ co
gnitiōe pstituēte finē illi actiōi. sꝫ cognitio determinās
actionem ⁊ pstituens finē in quibusdā cōiuncta ē. sic
homo finē sibi sue actiōis pstituens. In quibusdā ꝟo
sepata est. sic in his q̄ agunt p nām. reꝝ enim nālium
actiones nō sūt frustra ut in 2ᵒ physicoꝝ pbatur. sed
ad certos fines ordinate ab intellectu nām instituēte
ut sic totū opus nature sit quodāmodo opus intelli/
gentie ut dicit phs. Sic ḡ pꝫ ꝙ hec est differentia in
agentibus ꝙ quoddā determinat sibi finem ⁊ actio/
nem in finē illū. quoddā ꝟo non. nec aliqḋ agens sibi
finē pstituere pōt nisi rōnē finis cognoscat ⁊ ordinem
eius qḋ est ad finē ipsū. qḋ solū in habētibᵘˢ intellectū
pρriū est. ⁊ inde ē ꝙ iudiciū de actiōe pρriū ē solū in
habētibᵘˢ intellectū ꝙ̄ in ptāte eoꝝ constitutū sit eli/
gere hanc actionē uel illā. vnde ⁊ dominiū sui actus
habere dicūt᷑. Et ibidē ad pmū subdit. Liberū arbi/
triū ꝙtū ad hoc i deo saluat᷑ ꝙ determinatio sui actᵘˢ
non ē sibi ab alio sed a seipso. vnde ipse verissime dñs
est sui opis. Item p contra gentiles caᵒ 83ᵒ dicit sic.
Quamuis diuina voluntas ad sua causata non determi/
net᷑. non tn̄ oꝫ dicē ꝙ nihil eoꝝ velit. aut ꝙ ad volē/
dum ab aliquo exteriori determinet᷑. cū enim bonū
apphensū volūtatē sicut pρriū obiectū determinet
intellectus aūt diuinᵘˢ non ē extraneᵘˢ ab eius volun/
tate cum vtrūqꝫ sit sua essentia. si volūtas dei ad ali/
quid volendū p sui intellectus cognitionē determi/
netur. non erit determinatio voluntatis dīne p aliqd
extraneum ab ipsa. hec ille. Item 2ᵒ ꝯ gētiles caᵒ 26ᵒ
sic ait. Sciendū ꝙ quāuis diuinus intellectus ad deter/
minatos effectus non coartet᷑. ipse tamen sibi statuit
determinatos effectus q̄s p suam sapientiā ordina/
te pducat. sicut Sapie. xiᵒ dicitur: Oia in numero
pondere ⁊ mensura disposuisti dñe. Et statim pᵃ i caᵒ
sequēti. scꝫ. 27ᵒ. sic ait. Ex his ostendi pōt ꝙ nec eius
volūtas p quam agit ad determinatos effectus ne/
cessitatē habet. voluntatē eni suo obiecto pρortiona
tam esse oportet. obiectū aūt volūtatis ē bonū intel/
lectū. volūtas igitur ad quelibet nata est se extēdere
que ei intellectus sub rōne boni pponere pōt. sicut ḡ
diuinᵘˢ intellectus ad certos effectus nō coartat᷑ re/
linquitur ꝙ nec diuina volūtas determinatos effe/
ctus ex necessitate pducit. hec ille. Ex quibᵘˢ pꝫ ꝙ di

uinus intellectus determinat diuinā voluntatem ad
ista uel illa volita. ⁊ volūtas sic determinate volens
aliqd illud determinate pducit. ⁊ sic patꝫ zª ps ꝯnis.
¶ 3ᵐ ptē pbat ꝯ gētiles caº 84º dicēs: Licꝫ deus
circa causata nihil necessario velit absolute. tñ aliqd
necessario ex conditiōe uel suppositiōe vult. ostensū
est eni diuinā volūtatē imutabilē esse. in qlibet autē
imutabili si semel ē aliqd nō pōt postmodū nō inesse.
hoc enim moueri dicimus qđ aliť se habet nūc ⁊ pꝰus.
si igiť diuina volūtas est imutabilis. posito ꝙ aliqd ve-
lit. necesse ē ex suppositiōe eū hoc velle. Itē oē etnū
est necessariū. deū aūt velle aliqđ causatū eē ē etnū.
sicut eni esse suū ita ⁊ velle eternitate mensurať. est
ḡ necessariū sed non absolute consideratū. qꝛ volun-
tas dei nō hꝫ necessariā habitudinē ad hoc volitum.
ē ḡ necessariū ex suppositiōe. Preterea. quicqd deꝰ
potuit pōt. virtus eni eius nō minuiť. sicut nec essen-
tia eius. sꝫ non pōt nūc nō voluisse. qꝛ nō pōt mutari
sua volūtas. ḡ nūq̄ potuit nō velle quicquid voluit
sicut ⁊ velle. neutrū aūt necessariū absolute sed pos-
sibile mō pdicto. hec ille. Quō autē illud sit possibile
absolute ⁊ non absolute necessariū. manifestať caº p-
cedenti scꝫ. 83º dicens ꝙ volitū nō hꝫ necessariū or-
dinem ad bonitatē que est obiectū ppriū diuine vo-
luntatis p modum quo non necessaria sed possibilia
enunciabilia dicimus si nō ē necessariꝰ ordo pdicati
ad subiectū. vnde cū diciť: deus vult hoc creatū. ma-
nifestū est esse enūciabile nō necessariū sed possibile
illo modo quo non dť aliquid possibile fm aliquā po-
tentiā. sed quia non necesse ē esse nec impossibile est
esse. ut phꝰs tradit 5º metaphisice. sicut triangulum
habere duo latera equalia ē enūciabile possibile. nō
tñ fm aliquā potentiā. cū in mathematicis nō sit po-
tentia neq̄ motus. hec ille. Ex quibꝰ patꝫ quō deum
velle mundū esse est absolute possibile. ⁊ nō necessa-
riū absolute: sed necessariū ex suppositione. Sic eni
ponit scūs doctor pma parte. q. 19. arti. 3º necessariū
dť dupliciter. scꝫ absolute ⁊ ex suppositiōe. necessa-
riū absolute indicať aliquid ex habitudine terminoꝝ
utpote qꝛ pdicatū ē in diffinitiōe subiecti: sicut neces-
sariū est hoiem esse aial. uel qꝛ subiectum est de rōne
pdicati. sicut hoc ē necessariū: numeꝝ esse parem uel
imparem. sic aūt non ē necessariū: sortē sedere uel nō
sedere. vnde non est necessariū absolute. sed pōt dici
necessariū ex suppositione. supposito enim ꝙ sedeat
necessariū ē eū sedere dum sedet. Circa diuina igiť
volita hoc cōsiderandū est ꝙ deum velle quoddam
volitū scꝫ seipsū ē necessariū absolute. nō tñ hoc est
verū de omnibꝰ que vult. volūtas eni diuina neces-
sariā habitudinē habet ad suā bonitatem que est eius
obiectū ppriū. vnde bonitatē suā esse deꝰ ex necessi-
tate vult. sicut ⁊ volūtas nr̄a ex necessitate vult bti-
tudinē. sicut ⁊ quelibet alia potentia necessariā habi-
tudinē hꝫ ad ppriū ⁊ pncipale obiectum. ut visus ad
colorem. qꝛ de sui rōne hꝫ ut tendat in illud. alia aūt a
se deus vult inq̄tū ordinātur ad suā bonitatē ut i fi-
nem. ea aūt que sūt in finē nō ex necessitate volumꝰ
volentes finem nisi sint talia sine quibus finis eē non
pōt. sicut volumꝰ cibū volentes cōseruationē vite. ⁊
nauē volentes transfretare. non sic aūt volumus ea
ex necessitate sine quibꝰ finis eē pōt. sicut equū ad am-
bulandū. qꝛ sine hoc possumus ire. ⁊ eadē rō ē i alijs.
vnde cū bonitas dei sit ⁊ pfecta eē possit sine alijs cū
nihil pfectionis ei accrescat ex alijs. seqtur ꝙ alia a se
eū velle nō sit necessariū absolute. ⁊ tñ est necessariū
ex suppositione. supposito eni ꝙ velit nō pōt nō vel-
le. qꝛ non pōt voluntas eius mutari. hec ille. Idē po-
nit de veritate vbi sup. ad pmū. ¶ 4ª ꝯ ē ꝙ deus ali-
qua vult voluntate antecedēte q̄ nō vult voluntate
cōsequēte. Istā ꝯnē ponit ⁊ pbat scūs doctor de ve-
ritate. q. 23. arti. 2º dicēs: Uoluntas diuina p añcedētē
⁊ ꝯsequētē ꝯuenienter distinguiť. cuius distinctiōis in-
tellectꝰ ex verbis Damas. est assumēdus q hāc distin-
ctionē introduxit. dicit eni 2º liº ꝙ volūtas añcedēs
est acceptio dei ex ipso existēs. sed volūtas ꝯsequēs
est ꝯcessio ex nr̄a causa. Ad cuius euidentiā sciendū
est ꝙ in qualibet actione ē aliquid ꝯsiderandū ex pte
agentis. ⁊ aliqd ex pte recipiētis. ⁊ sicut agens ē pꝰus fa-
cto ⁊ pncipalius. ita illud qđ est ex parte facientis est
pꝰus nāliter eo qđ est ex parte facti. sic patꝫ i opatiōe
nature ꝙ ex pte virtutis formatiue q̄ est in semine est
ꝙ aial pfectū pducať. sed ex parte materie recipien-
tis q̄ qñq̄ ē indisposita contingit qñq̄ ꝙ non pducať
pfectū aial. sicut ꝯtingit in ptibꝰ monstruosis. ⁊ sic di-
cimꝰ de pma intentione nature esse ꝙ aial pfectū p-
ducatur. sed ꝙ pducať aial impfectū ē ex zª intētiōe
nature q̄ ex quo nō pōt materie ppť suā indispositio-
nē tradere formā pfectā. tradat ei illud cuiꝰ ē capax.
⁊ similiter ē ꝯsiderandū in opatiōe dei q̄ opať in cre-
aturis. Quis eni ipse in sua opatione mām non requi-
rat. ⁊ res a pncipio creauerit nulla mā pexistēte. nūc
tñ opatur in rebꝰ quas p̄ creauit eas administrans p-
supposita nā quā eis dedit. Quis etiā possit a creatu-
ris oē impedimentū auferre que impfectionis capa-
ces existūt. tñ fm sapientie sue ordinē disponit de re-
bus fm eaꝝ condictionē ut vnicuiq̄ tribuat fm suū
modum. illud ḡ ad qđ deus creaturā ordinauit q̄tū
est de se dť esse volitū ab eo q̄si pma intentione siue
voluntate añcedente. sꝫ qñ creatura impediť ppter
sui defectū ab hoc fine. nihilominꝰ tñ deus implet in
ea illud bonitatis cuius ē capax. ⁊ hˉ ē q̄si de zª inten-
tiōe eiꝰ. ⁊ dť volūtas ꝯsequēs. Quia ḡ deꝰ oēs homi-
nes ppť btitudinē fecit. dť voluntate añcedēte velle
oēm hoiem saluū fieri. sed quidā saluti sue aduersan-
tur q̄s ordo sapie sue ad salutē venire nō patiť ppter
eoꝝ defectū. implet in eis alio mō illud qđ ad suam
bonitatē ptinet scꝫ p iusticiā dānans. ut sic dū a pmo
ordine volūtatis deficiūt. in zᵐ labanť. ⁊ dū volūta-
tem dei nō faciūt impleať in eis volūtas dei. ipse aūt
defectus pcti quo aliqs redditur dignꝰ pena in pñti
uel in futuro non est volitus a deo neq̄ volūtate an-
tecedēte neq̄ ꝯsequēte. sed ē ab eo solūmodo pmis-
sus. nec tñ ē intelligēdū ꝙ de pdictis intētio dei fru-
strari possit. qꝛ istū q non saluať psciuit ab eterno fo-
re non saluandū. nec ordinauit ipsum in salutem fm
ordinē pdestinatiōis q est ordo absolute voluntatis.

sed q̄tum ex pte sua est ocda ei nām ad beatitudinē ordinatā. hec ille. Et ibidē ad pmū et zm ponit quod in diuina volūtate non est ordo nec distinctio ex pte actus volūtatis sed solū ex pte volitoꝝ. nō quidē sm diuersa volita sꝫ in respectu ad vnū et idē volitū ꝓpter diuersa i eo repta. sicut aliquē hoiem vult saluare volūtate añcedente rōne humane nature quā ad salutē fecit. sed vult eū dānari volūtate ꝯsequēte ꝓpter pctā que in eo iueniunt. Itē pma pte. q. 19. arti. 6. ad pmū sic ait: Sciendū ꝙ vnūqdq; sm ꝙ ē bonū sic ē volitū a deo. aliqd autē pōt esse in pma sui ꝯsideratione sm ꝙ absolute consideraī bonū uel malū. qd tñ ꝓut cū alio adiūcto ꝯsideraī qd est consequēs eius cōsideratio ecōtrario se hꝫ. sicut hoiem viuere ē bonū et hoiem occidi malū sm absolutā ꝯsiderationē. sed si addatur circa aliquē hoiem ꝙ sit homicida uel viuens in periculum multitudinis sic bonū est eū occidi et malū est eū viuere. vnde pōt dici ꝙ iustus iudex antecedēter vult oēm hoiem viuere. sꝫ ꝯsequēter vult homicidā suspēdi. similiī deus vult antecedenī oēm hoiem saluū fieri. sed ꝯsequēter vult q̄sdā dānari sm exigētiā sue iusticie. nec tñ illud qd añcedēter volum⁹ sed sm qd. qꝛ volūtas cōpatur ad res sm ꝙ sūt in seipsis. in seipsis aūt sūt in pticulari. vnde simplicī volum⁹ aliquid sm ꝙ illud volum⁹ cōsiderantes oib⁹ circūstātiis pticularib⁹: qd ē ꝯsequēter velle. vnde pōt dici ꝙ iudex iustus simplicī vult homicidā suspendi. sꝫ sm qd vellet eū viuere scꝫ inq̄tū ē hō. vnde magis pōt dici velleitas q̄ absoluta volūtas. hec ille. Idem ponit p̄ sen. dis. 46. q. i. arti p̄. dicens: Scdm Damas. ingt voluntas ē duplex scꝫ añcedēs et ꝯsequēs. et hoc ꝯuenit non ex aliq̄ diuersitate volūtatis diuine: sed ꝓpter diuersas ꝯditiones ipsius voliti. pōt enim in vnoquoq; hoie ꝯsiderari nā eius et alie circūstantie ipsi⁹ ut ꝙ est volens et ꝓparans se ad salutē suā. uel etiā repugnās et ꝯtrarie agens. si igiī in hoie tm̄ nā ipsi⁹ ꝯsidereī. eq̄liter bonū est oēm hoiem saluari. qꝛ oēs ꝯuenūt in nā hūana. et cū oē bonū sit volitū a deo. hꝫ etiā de⁹ vult. et hoc vocaī volūtas añcedēs q̄ oēs hoies vult saluos fieri sm Damas. et hui⁹ voluntatis effect⁹ ē ipse ordo nature in finē salutis et ꝓmouēna in finē oibus coiter ꝓposita tam nālia q̄ gratuita. sic potētie nāles et precepta legis et hꝫ. ꝯsiderans aūt oib⁹ circūstantiis psone sic nō inueniī de oib⁹ eq̄liī bonū esse ꝙ saluentur. bonū eni ē eū q se ꝓpat et ꝯsentit saluari p largitatem diuine gratie. nolentē ꝟo et resistentē non ē bonū saluari. qꝛ iustū non est. et qꝛ hoc mō se hꝫ aliqd ad hoc ꝙ sit volitū a deo. sicut se hꝫ ad hꝫ ꝙ sit bonū. ideo istū hominē sub istis ꝯditionib⁹ ꝯsideratū nō vult de⁹ saluari. sꝫ tm̄ illū q ē volēs et ꝯsentiēs. et hoc dī volūtas ꝯsequēs eo ꝙ p̄supponit p̄sciam operū non tanq̄ cām voluntatis. sed q̄si rōnē voliti. hec ille. Et ibidē ad zm dīc: Uolūtas añcedēs pōt dici volūtas cōditionata. nec tñ ē imꝑfectio ex pte voluntatis diuine sed ex pte voliti qd nō accipiī cū oibus circūstantiis que exigūtur ad rectū ordinē in salutē. hec ille. ¶ 5a ꝯ est ꝙ licꝫ dei voluntas ꝯsequēs semp impleaī. nō tñ necessitatem reb⁹ volitis gnaliter imponit. ꝓpmā ptē hui⁹ ꝯnis ꝓbat sctūs Tho. p̄ sen. dis. 47. q. i. arti. p̄. dicēs: Quicquid deus vult volūtate ꝯsequēte totū fit. non aūt qcqd vult volūtate antecedēte. qꝛ hꝫ non simpliciter vult et pfecte. sed sm quid tm̄. nec illa imꝑfectio ē ex pte volūtatis sed ex cōditiōe voliti. est eni ecōtrario de voluntate et cognitiōe speculatiua. cognitio enim speculatiua pficiī in abstractiōe a singularib⁹. sꝫ voluntas et qcqd aliud ē ordinatū ad opus pficiī in pticulari circa qd est opatio. illud ꝯ est simpliciī et pfecte volitū qd subiacet volūtati sm oēs pticulares cōditiones circūstantes ipsum pticulare. et hoc ptinet ad voluntatē ꝯsequentē q̄ respicit opus et dispositiones qbus aliqs sufficienter ordinaī ad hoc ꝙ sit sibi ꝯueniens hoc qd dī deus velle ut saluetī uel hꝫ. et ideo talis volūtas nō pōt impediri. sic nec p̄scia eius subuciī res sm illas ꝯditiones qb⁹ i actu cōsistit. illud aūt qd ē rectū et bonū sm aliquā ꝯditionē rei vlem cōsideratum non hꝫ rōnē voliti simpliciter sed sm qd. sic istū hoiem inq̄tū est hō ē bonū saluari eo ꝙ nā sua ad hoc ē ordinata et de⁹ hoc vult voluntate añcedente sm quā nō dī aliqd velle simpliciī. et ideo talis volūtas pōt non impleri. hec ille. Eandem ptē ꝯnis ꝓbat pma pte vbi statim dixi. ait eni sic: Necesse ē semp dei voluntatē impleri. Ad cui⁹ euidentiā ꝯsiderādū ē ꝙ cū effectus conformeī agenti sm suā formā. eadem rō ē i causis agentib⁹ q̄ est in causis formalib⁹. in formis aūt sic ē ꝙ licꝫ effectus aliquis possit deficere ab aliq̄ forma particulari. tñ a forma vli nihil deficere pōt. pōt eni eē aliqd qd nō sit hō uī viuū. nō pōt aūt aliquid eē qd non sit ens. vnde et hoc idē in causis agētib⁹ accidere oꝫ. pōt eni aliqd fieri extra ordinē alicui⁹ cause agentis pticularis. non autē ex ordinē cause vlis sub qua oēs cause pticulares compꝛehenduī. qꝛ si aliqua cā pticularis deficiat a suo effectu. hoc ē ꝓpter aliā aliquā pticularē cām impedientē q̄ ꝯtinetur sub ordine cause vlis. vnde effect⁹ ordinē cause vlis nullo mō pōt exire. et hꝫ pꝫ in causis corpalib⁹. pōt eni ipediri ꝙ aliq̄ stella nō ꝓducat suū effectū. sꝫ tñ qcunq; effect⁹ ex causa corporea impediēte in rebus corpalibus cōsequaī. oꝫ ꝙ reducaī p causas medias in vlem ꝟtutē pmi celi. cū igiī voluntas dei sit vlis causa omniū rerū. impossibile ē ꝙ diuina volūtas suū effectū nō cōsequaī. vnde qd videī recedere a diuina voluntate scdm vnū ordinē relabitur in eā sm aliū ordinē. sicut pctōꝛ q q̄ntū ē i se recedit a diuina volūtate peccando: incidit in ordinē diuine voluntatis dū p eius iusticiam puniī. hec ille. ¶ zam partē ꝟo ꝓbat p̄ ꝯ gentiles. ca⁹ 86. Diuina inquit volūtas ꝯtingentiā nō tollit. nec necessitatē absolutam rebus imponit. vult enim de⁹ oia que requiruntī ad rem quā vult. sed aliquibus reb⁹ sm modū sue nature competit ꝙ sint ꝯtingentes non necessarie. igitur vult res aliquas esse contingentes. efficacia aūt diuine volūtatis hoc exigit ut non solū sit qd deus vult. sed etiam ut hoc modo sit sicut deus vult illud esse. nam etiā in agentibus naturalibus cū virtus agens est fortis assimilat sibi suū effectū non solū q̄ntū ad speciē sed etiā q̄ntū ad accidentia q̄ sūt quodam modo ipsi⁹ rei. igiī efficacia diuine voluntatis com

tingentiam nō tollit. Preterea necessitas ex suppositione in causa non pōt concludere absolutā necessitatem in effectu. deꝰ aūt vult aliquid in creatura nō necessitate absoluta sed solū que est ex suppositione ut supra ostensū est. ex voluntate igit̄ diuina nō pōt cōcludi in rebus creatis necessitas absoluta. hec aūt sola excludit contingentiam. Nam ⁊ cōtingentia ad vtrūlibet redduntur ex suppositiōe necessaria. sicut sortem moueri si currit ē necessariū. diuina igitur volūtas non excludit a rebus volitis ꝯtingentiā. non igit̄ sequitur si deꝰ vult aliqd ꝙ illud de necessitate eueniat. sed ꝙ hec ꝯditionalis sit vera ⁊ necessaria: si deꝰ aliquid vult illud erit. ꝯsequēs tñ non oportet eē necessariū. hec ille. Eandem ꝓbat in de veritate. q. 23. arti. 5º dicens: Uoluntas diuina nō imponit necessitatem rebꝰ omnibꝰ. cuius quidē rō assignatur a quibusdā ex hoc ꝙ cū volūtas dei sit causa omniū pma. ꝓducit quosdam effectꝰ mediantibꝰ causis secūdis que contingentes sūt ⁊ deficere possunt. ⁊ ideo effectus cause ꝓxime sequūt̄ contingentiā. non aūt necessitatē cause pme. Sꝫ hoc videt̄ esse consonū his q ponebant a deo oia ꝓcedere ſm necessitatē nature. ut ꝙ ab vno simplici ꝓcedat imediate vnum habens aliquā multitudinē. ⁊ illo vno mediāte ꝓcedit multitudo. sicut ab vno oio imobili dicūt ꝓcedere aliqd qđ est imobile ſm subām. sed ē mobile ⁊ aliter ⁊ aliter se habens ſm situm: quo mediāte gñatio ⁊ corruptio in istis inferioribus accidit. ſm quā viā non potest poni a deo imediate causari multitudinē ⁊ res corruptibiles contigentes: qđ ē ſnie fidei ꝯtrariū que ponit multitudinem rerū omniū ⁊ corruptibiliū imediate a deo creatā. utpote pma indiuidua arborꝫ ⁊ brutorꝫ aialiū. Et ideo oportet aliā pncipalē rōnē assigñre ꝯtingētie cui tñ passignata subseruiat. oportet eni patiens assimilari agēti. ⁊ ideo si agens sit fortissimū erit similitudo effectus ad cām agentem pfecta. si aūt sit debile erit similitudo impfecta. sicut ꝓpter fortitudinē virtutis formatiue in semine filius assimilatur patri. non solū in nā speciei. sed etiam in multis accidentibꝰ. ecōuerso vō ꝓpt debilitatē pdicte virtutis deficit pdicta assimilatio ut dr̄ in libro de aialibus. voluntas aūt diuina est agens fortissimū. vnde oportet eius effectū ei omnibꝰ modis assimilari non solū ut fiat illud quod deus vult fieri qđ est q̄si assimilari ſm rōnē speciei. sꝫ ut fiat illo mō quo deus vult illud fieri. ut necessario uł ꝯtingēter cito uel tarde. qđ est q̄si quedam assimilatio ſm accidentia. ⁊ hunc quidē modū rebꝰ diuina voluntas pfigit ex ordine sue sapiētie. ſm aūt ꝙ disponit aliquas res sic uel sic fieri. adaptat eis causas illo mō quo disponit. quē tñ modū posset rebus inducere etiam illis causis non mediantibꝰ. ⁊ sic nō dicimꝰ ꝙ aliqui diuinorꝫ effectuū sint cōtingentes solūmodo ꝓpter ꝯtingentiā causarū secūdarꝫ. sed magis ꝓpter dispositionē diuine voluntatis q̄ talē ordinē rebus prouidit. hec ille. Itē eadē. q. arti. 4º ad 15m. dicit. Uolūtas ad volitū habet duplicē respectū. pmū quidem habet ad ipsū inq̄tū ē volitū. 2m vō habet ad illud inq̄tū est ꝓducendū in actu p voluntatem. ⁊ hic quidē respectus psupponit pmū. p̄ eni intelligimꝰ voluntatē velle aliquid. deinde ex hoc ipso qđ vult illud intelligimus qđ ꝓducit in rerū nā si voluntas sit efficax. Primꝰ ḡ respectꝰ diue volūtatis ad volitū nō est necessarius absolute ꝓpter improportionē voliti ad finē qui est rō volendi ut dictū est. vnde non est necessariū absolute ꝙ velit illud. sed secūdꝰ respectꝰ est necessarius ꝓpter efficaciā diuine volūtatis. ⁊ exinde est ꝙ de necessitate sequit̄ si deus vult aliquid voluntate bñplaciti ꝙ illud fiat. hec ille. Easdē ꝓbationes ponit pma parte. q. 19. arti. 8º. Itē sup 6º metaphysice in fine illius capli. Qđ aūt sint pncipia ⁊ cause sic ait: Ex eadem causa dependet effectus ⁊ oia que sunt p se accidentia illius effectus. sicut eni homo est a natura. ita ⁊ oia eius p se accidentia ut risibile ⁊ mētis discipline susceptibile. si aūt aliqua alia causa non faciat hoiem simpliciter sed hoiem talē. non erit eius cōstituere ea que sūt p se accidentia hois. sed vti eis. polliticus eni q facit hoiem ciuilem. nō facit eū mētis discipline susceptibilē. sed hac eius ꝓprietate vtitur ad hoc ꝙ hō fiat ciuilis. sicut aūt dictū est. ens inq̄tū est ens habet cām ipsū deū. vnde sicut diuine ꝓuidētie subditur ipsū ens. ita ⁊ oia accidentia entis inq̄tū est ens. inter que sunt necessarium ⁊ contingens. ad diuinā igit̄ ꝓuidentiā ptinet non solū ꝙ faciat h̄ ens sed ut det ꝯtingētiā uel necessitatē. ⁊ ſm ꝙ vnicuiqꝫ ꝯtingentiam uel necessitatē dare voluit. pparauit ei causas medias ex quibꝰ de necessitate sequatur uel ꝯtingenter ꝯuenit. igitur vnusquisqꝫ effectus ſm ꝙ ē sub ordine ꝓuidentie videtur necessitatē habere. ex quo ꝯtingit ꝙ hec ꝯditionalis ē vera: si aliqd a deo ꝓuisū est hoc erit. ſm aūt ꝙ effectus aliquis ꝯsideretur sub ordine cause ꝓxime. sic non ois effectus ē necessarius. sed quidā necessariꝰ ⁊ quidam contingens ſm analogiā sue cause. effectus aūt i suis naturis assimilant̄ causis ꝓximis. non aūt remotis. ad quarꝫ ꝯditionem ptingere non pñt. sic igit̄ patet ꝙ cū de diuina ꝓuidentia loquimur. non ē dicendū solū hoc est ꝓuisum a deo ut sit. sed hoc ē ꝓuisū a deo ut sit ꝯtingent̄ uel ut sit necessario. vnde nō sequit̄ ſm rōnē Aristotelis hic inductā ꝙ ex quo diuina ꝓuidentia ē posita ꝙ omnes effectꝰ sint necessarij. sed ꝙ necessariū est effectus euenire contingenter uel necessario. quod quidē ē singulare in hac causa scꝫ diuina ꝓuidentia. relique enim cause non constituūt legē necessitatis ⁊ contingentie. sed ea constituta a supiori causa vtunt̄. vnde causalitati cuiuslibet cause alterius solū subditur ꝙ effectus sit. ꝙ aūt sit necessario uel ꝯtingenter dependet ex causa altiori que est cā entis inq̄tū est ens: a qua ordo cōtingētie ⁊ necessitatis in rebꝰ ꝓuenit. hec ille. Et sicut dicit de prouidētia. ita dicendū ē de volūtate diuina cum ꝓuidētia voluntatē includat ut alias diffusiꝰ dicebatur. Nec mirari debet qs de eo qđ dicit ꝙ quilibet effectꝰ ſm ꝙ subest diuine ꝓuidentie est necessarius. p hoc enim nō aliud intendit nisi necessitatē suppositionis que explicatur per cōditionalē determinatā p istū modū q est possibilis sic dicendo: necesse est ꝙ si hoc est a deo ꝓuisum hoc

eueniat. ꝛ non necessitatē absolutam que explicatur p ca. de zonca determinatā mō necessitat; sic dicēdo hoc prouisū necessario eueniet. ꝛ ꝙ ista sit mens eius patet p ea que allegaui de pmo ɔtra gentiles. ca. 85.
¶ Sed cōtra pdicta arguit multipliciter Aureolus. Et pͦ contra 2am partē pme ɔnis ꝛ pmā 2e pbando ꝙ deus nullū velle intrinsecū habeat electiuū aut pductiuū creaturaꝝ. aut cadens ꝓprie super eas. arguit igitur sic: Illud qͦ necessario sequit̃ ex aliquo necessario simpliciter ꝛ absolute. illud tale est simplicr necessariū ꝛ absolute. sed manifestum ē ꝙ deo volente pductionē mundi aut aliquid aliud p aliquo instanti. de necessitate pductio sequitur in ipso instāti. alioqn stante voluntate posset non sequi pductio ꝛ p ɔsequens non esset efficax volūtas ꝛ posset frustrari: qͦ oio deo repugnat. constat aūt ꝙ si tale velle intrinsecum ponatur i deo illud est necessariū simplicr̄ ꝛ absolute cum sit ipsemet deus. quicqd eni ē deus de necessitate absoluta ē deus. ḡ pductio mundi secuta ē de necessitate absoluta ex aliquo necessario absolute ꝛ simpliciter. ꝛ p ɔsequēs ipsa ē necessaria. ꝛ de necessitate deus pduxit quicqd imediate pduxit. vñ in hoc fundatur demonstratio Auicēne ꝛ suoꝝ sequaciū qui posuerūt ꝙ quicquid deus pduxit de necessitate produxit. Sed forte dicet̃ ꝙ licz velle diuinum sit necessariū in se ꝛ absolute. non tñ put transit sup pductionē mūdi aut aliquā creaturā. vnde trāsitus non est necessari⁹ absolute. sed oio ɔtingens. est tamē necessari⁹ ex suppositiōe ex quo determinauit se de⁹ ad hoc volēdū ab eterno. Si ita dicat̃ nō valet. talis enim transit⁹ non pōt eē ɔtingens nisi fundamentum uel termin⁹ sit ɔtingens. sed manifestū ē ꝙ terminus nō ē cōtingens sub rōne qua termin⁹. qꝛ sub illa rōne nullū esse habet in se. lꝫ ois creatura sit cōtingens respectu esse qͦ habet in seipsa. nihilominus qꝛ anteqȝ sit transit velle diuinū super ipsam. vult enim de⁹ ꝙ res q̄ nondū est fiat sm istū modū dicendi. Vñ anteqȝ mūdus fieret sm istos verū erat dicē ꝙ de⁹ volebat mundū fieri in tali instanti. cum igitur p illo instanti mūdus aut pductio eius nullū esse haberet in se nec necessariū nec contingens. non pōt dici ꝙ inde oriat̃ necessitas uel contingētia illius transit⁹ diuine volitionis sup ipsam. habebat ḡ necessario ab ipso fundamento. ꝛ cū ipsū velle diuinū intrinsece non sit cōtingens. imo necessariū ꝛ imutabile. oꝫ ꝙ ille transitus sit simplicr necessari⁹. Et posset rō p oppositū sic formari. Quicunqȝ respectus aliquis habet esse ex solo fundamento ꝛ non ex termino si fundamentū est necessariū absolute oportet ꝙ respect⁹ ille de necessitate absoluta cōsurgat. sed si deus vult aliquā creaturam que nondū est fieri. transitus sue volitionis sup hanc creaturā consurgit ex solo fundamento qͦ tenet ex parte dei ꝛ nullo mō consurgit ex pte creature. quia nullū esse habet nisi volitū. qͦ quidē esse trahit ab isto transitu vnde creatura est volita. qꝛ super ipsam transit velle diuinū. ḡ si velle diuinū in se ē qd absolute necessariū oportet ꝙ ille transitus quo sup creaturā transit sit necessarius absolute. ¶ 2o sic. Si talis transitus ab eterno factus est ɔtingens. ē tamē necessari⁹ necessitate suppositionis ex quo determinauit se ꝙ p suū velle trāseat sup talē creaturā. querēdum est de hac determinatione qd addit sup velle intrinsece sūptū ꝛ absolute. aut eni aliquid addit reale. aut aliquid rōnis. sed nō potest dici ꝙ aliqd reale alioqn aliqd reale eēt additū intrinsece diuinitati qͦ nullo modo patitur simplicitas diuinitatis. ꝛ iterum illud reale p necessitatē esset qd imutabile ꝛ absolute necessariū. qꝛ qcqd ē i deo ē necesse eē. Nec pōt dici ꝙ illud additū sit tm̄ rōnis. tum quia illo circūscripto adhuc vellet de⁹ quicqd vult. tum qꝛ ens rōnis pncipiū esset realis pductionis: qͦ nullo mō est possibile. ḡ illud qͦ fingitur de illo trāsitu ꝛ de illa determinatione ab eterno stare non pōt. psertim cum oē velle ꝛ ois actus apprehensiu⁹ uel appetitiuus dicat̃ seipso transire sup obiectū. vnde nihil est dictu ꝙ de⁹ vult creaturā ɔtingenter nisi realitas illi⁹ volitiōis sit oio contingens. hec ille. ¶ Contra 2am pte ɔnis arguit sic Illa habitudo quā hꝫ diuinū velle ad secūdaria obiecta cū dicim⁹ ꝙ deus vult creaturas. uel est idipsum realiter ꝛ rōne qͦ ipsūmet velle. uł relatio rōnis. sed nō pōt dari ꝙ sit relatio rōnis. qꝛ illa nō hꝫ eē nisi i intellectu obiectiue. ꝛ sic nullo mō itellectu apphēdente illā habitudinē nō erit hͦ habitudo nec p ɔsequēs deus volet obiecta secundaria qͦ est erroneū. Nec potest dici ꝙ sit relatio realis. quia dei ad creaturam nulla est relatio realis. Et iterū nihil potest esse reale in deo qͦ non sit deus sm regulā Aug. l. xi. de trinitate dicētis ꝙ quicqd hꝫ deus hoc ē. ꝛ p ɔsequens talis habitudo relatio realis poni non pōt. Relinquit̃ ḡ ꝙ sit ipsūmet velle diuinū ꝛ p ɔsequēs si habitudo illa ē contingens ꝛ velle ɔtingens erit. positū ē aūt ꝙ ipsūmet diuinū velle in se ꝛ absolute sit necessariū. ḡ necesse ē ꝙ illa habitudo que trāsit sup obiectū qͦcūqȝ sit necessaria. ¶ 2o Ideo volūtas stante habitudine necessaria respectu finis hꝫ habitudinē ɔtingentem ad ea que sunt ad finē. quia actus ille quo vult pose finē ē ali⁹ ab actu illo q̄ vult illud qͦ est ad finē ꝓpter finē. alio nāqȝ actu vult qs sanitatem absolute. ꝛ alio potionē ꝓpter sanitatē. qͦ apparet. qꝛ in pmo actu finis ē volitus pcise. In 2o ꝟo non ē volitus sꝫ intentus. ꝛ ē circūstantia act⁹. ꝛ ideo possibile est ꝙ actus qui transit sup finē sit forsitan necessari⁹. ꝛ cū hoc ꝙ act⁹ transiens sup illud qͦ ē ad finē ꝓpt̃ finē remaneat ɔtingēs. sed i deo nō ē nisi vnic⁹ act⁹ q̄ vult bonitatē suā ꝛ oēm creaturā. ḡ si habitudo quā hꝫ illud velle ad bonitatē suā ē necessaria. ꝛ habitudo illa etiam erit necessaria quā hꝫ ad bonitates creatas. vñ eadē necitate cōplacet in oi bonitate pticipata q̄ cōplacet i sua bonitate. impossibile ē igit̃ qn deus diligat oēm entitate pticipante suam bonitatē. ¶ Et confirmat̃ qꝛ secus ē de eo qͦ diligit̃ ꝓpter finē. quasi sit inductiuū finis ipsius. ꝛ de eo qͦ nō inducit finem. sed est quedā determinatio ꝛ pticipatio eius. non eni diligit de⁹ creaturas ut mediantibus ipsis acquirat perfectionē. sed quia sunt participantes suam perfectionem vnde ea necessitate q̄ cōplacet in se cōplacet i oi qd

ꝯditate creabili uel creata. ⁊ ita nõ habet ad bona creata habitudinẽ ꝯtingẽtẽ. ¶ 3º. Illa habitudo ẽ necessaria quã ĩpossibile ẽ nõ eẽ ⁊ fuit impossibile ab eterno. sed si diuinũ velle ĩtrinsecã hꝫ habitudinẽ ad creationẽ mũdi ita ꝙ deus voluerit ꝓ illo instanti ꝙ mũdus fieret. habitudinẽ illã impossibile fuit nõ esse ab eterno. qꝛ dat̃ oppositũ ꝙ fuit possibilis nõ eẽ. sequtur ꝙ habitudo opposita potuit inesse videlicꝫ ꝙ deꝰ potuit ab eterno nolle mundũ creare ꝓ illo instanti quo creauit. si aũt potuit nolle sequit̃ ꝙ illud nolle potuit esse deus. qꝛ deus ẽ suũ nolle ⁊ suũ velle ⁊ quicquid ẽ ĩ ipso. constat aũt ꝙ quicqͥd potuit eẽ deꝰ de necessitate est deꝰ ⁊ hodie ẽ deus. q̃re si aliquo velle intrinseco potuit ab eterno nolle mũdũ creare. ⁊ hodie oꝫ ꝙ habeat illud nolle. cũ igit̃ nõ habeat cũ iam creauit. sequtur ꝙ habere nõ potuit tale nolle. ⁊ ita habuit voluntatẽ creandi de necessitate sic ꝙ impossibile fuit aliter se habere. sed hoc ẽ totalit̃ absonũ ⁊ erroneũ. ğ nõ põt dici ꝙ velle diuinũ habeat habitudinẽ ꝯtingentẽ ĩmo nec aliquã habitudinẽ ẜm quã sit verũ dicere ꝙ deus voluit aut noluit creare mũdũ. hec ille. ¶ Contra 2am partẽ 3e ꝯnis arguit sic ꝓbãdo ꝙ deꝰ nõ determinat se ab eterno ad ꝓducendũ aliqͥd ꝑ aliqͦd velle ĩtrinsecũ. Si eni inquit deus detminet se ad ꝓducẽdum ꝑ aliqͦd velle intrinsecũ. aut illud velle respicit eq̃liter vtrãq ꝑtẽ ꝯtradictionis videlꝫ ꝓducere ⁊ nõ ꝓducere. aut respicit tm̃ alterã ꝑtẽ scꝫ ꝓducere. sꝫ nõ põt dari ꝓmũ. qꝛ ꝑ tale velle cũ esset indeterminatũ ad ꝓducere ⁊ nõ ꝓducere non determinaret̃ deꝰ ad ꝓducere. Nec põt dari 2m. qꝛ si tale velle esset determinatũ ad ꝓducere tm̃. querendũ erit: an velle ei oppositũ scꝫ velle nõ ꝓducẽ potuerit in deo eẽ ab eterno. uel ita insit sibi velle ꝓducere ꝙ non potuerit ab eterno inesse sibi nolle ꝓducere. non põt aũt dari ꝓmũ. qꝛ qcqͥd potuit ab eterno eẽ in deo hodie ẽ in deo cũ qcqͥd potuit eẽ ĩ deo potuit eẽ deus. ⁊ qcqͥd potuit eẽ deus actu sit deus. erit igit̃ ĩ deo nõ solũ ꝓducere velle. ĩmo ⁊ velle non ꝓducere. ⁊ ꝑ ꝯsequẽs nõ magis intrinsece determinabit̃ ad ꝓducendũ q̃ꝫ ad nõ ꝓducendũ. Si aũt det̃ 2m ꝙ scꝫ velle ꝓducere sic sit ĩ deo ꝙ ab et̃no nõ potuit illud nõ velle aut velle nõ ꝓducere. seqͥt̃ ꝙ vult ꝓducere nccitate absoluta. ⁊ ꝑ ꝯsequens qcqͥd ꝓducit absoluta nccitate ꝓducit. qͦd erroneũ ẽ. seqͥt̃ ğ ꝙ nullo velle intrinseco determinet̃ ad producendum. ¶ 2º. Per illud non determinatur deꝰ ad ꝓducendũ qͦd ĩ deo nõ ẽ. sed velle ꝓducere qͦd ꝓducit in deo nõ ẽ. qͦd pꝫ. tũ qꝛ tale velle imꝑfectionẽ includit cũ sit in q̃dã tendentia ⁊ respectu non habiti. ⁊ expectãs ꝓ fine ipsam ꝓductionẽ q̃ habita iam cessat. qͦd oĩo deo repugnat. tũ etiã qꝛ uel ẽ tm̃ ĩ deo velle ꝓducere absq hoc ꝙ sit in eo velle nõ ꝓducere. ⁊ tũc cũ oẽ qͦd ẽ in deo deꝰ sit. impossibile ẽ ꝙ velle nõ ꝓducere fuerit uel esse potuerit vnq̃ꝫ in eo. ⁊ qꝛ illud velle ꝓducere potuerit nõ fuisse alias potuit aliquid esse deus qͦd non ẽ deꝰ. ⁊ aliquid ẽ deus qͦd nõ potuit non esse deus. uel vtrũq velle est in deo velle quidẽ ꝓducere ⁊ velle nõ ꝓducere. ⁊ hoc ẽ magis impossibile. qꝛ querendũ erit qͥd vincet. ⁊ cũ sint equalia nec deꝰ ꝓducet nec nõ ꝓducet. ⁊ ita altera ꝑs ꝯtradictionis nõ erit vera ꝯ illud qͦd dicit ꝓmũ ꝓncipiũ. ğ nihil est dictu ꝙ deus aliq̃ velle intrinseco determinetur ad ꝓducendũ. ¶ 3º. Oẽ qͦd determinat se mouet se. ⁊ omne qͦd determinat̃ mouet̃. sed ꝓmũ ꝓncipiũ qͦd est deus est oĩo ĩmobile. non igit̃ põt determinari ad aliquid volendũ. nec põt se determinare ad aliqͥd velle etiã ab eterno. ꝓducet ğ exteriꝰ ab hoc ꝙ detminauerit se. vnde imaginans ꝙ deꝰ determinauerit se ab et̃no ad volẽdũ alterã ꝑtẽ ꝯtradictiõis q̃si eẽt ĩ potẽtia ad vtrãq ꝑtem q̃tũ erat ex se. sed detminauerit se ad alterã. isti habent imaginari ꝙ deꝰ moueat se ⁊ actuet se. ⁊ ꝙ q̃tũ ẽ ex se sit in potentia. ⁊ multa alia absona que implicant̃ in his dictis. vnde in hoc meliꝰ dixerũt ph̃i q̃ꝫ aliq catholici cũ ponerent ꝙ deꝰ in seipso erat determinatꝰ ad velle ꝓducere mũdũ ne si eẽt indeterminatꝰ ad velle hoc ⁊ ad non velle esset in potẽtia ⁊ indigeret alio extrahẽte ipsũ de potẽtia ad actũ. ⁊ ꝓpt̃ h̃ catholice ꝯcedẽ oꝫ ꝙ siue deꝰ ꝓducat siue nõ ꝓducat nulla ĩmutatio aut determinatio ĩtrinsece sit in ipso. ¶ 4º. Deus ꝑfectior ẽ in agendo q̃cũq alio agente creato. sed voluntas ut actiua mouet seipsam ut passiuã absq h̃ ꝙ ipsa ut actiua ꝓus determinet̃. vnde ipsa existẽte indeterminata ut actiua est videmꝰ ꝙ determinat passiuũ suũ. qꝛ si ut actiua ꝓus se determinaret ꝓcederet̃ ĩ infinitũ. ğ multo fortius deus absq hoc ꝙ determinet̃ intrinsece poterit exterius determinare ꝓducere uel nõ ꝓducere. ¶ Confirmat̃. qꝛ constat ꝙ magne ꝑfectionis ẽ in agente si põt determinate agere ad extra absq hoc ꝙ determinet̃ ad intra. ⁊ ꝑ ꝯsequẽs iste modus agẽdi attribuendus ẽ deo. vnde ex imꝑfectione rõnaliũ creaturarũ ꝓcedit ꝙ non possint detminate agere nisi determinent̃ intrinsece in sua volũtate. ⁊ eẽt maioris ꝑfectionis si absq oĩ determinatiõe intrinseca agerent ad extra determinate. ¶ 5º. Si deus nõ põt determinate ꝓducere nisi q̃tenꝰ ad hoc detminat̃ ꝑ suũ velle querendum est quõ se determinat intrinsece ad tale velle. aut eni indeterminatus existens ad velle ꝓducere ⁊ velle non ꝓducere determinat se ad alterum aut exigitur ꝓdeterminatio ex qua seq̃t̃ ꝙ se detminet. sed nõ põt dari 2m. qꝛ ꝓcederet̃ in infinitũ. determinatio nãq ꝓexigeret determinationẽ aliã ꝓcedentem ⁊ illa aliã ⁊ sic in ĩfinitũ. ğ necesse ẽ ꝙ aliqͥd indeterminatũ existens possit aliquid determinate ꝓducere. ⁊ multo meliꝰ est ꝙ illa determinata ꝓductio sit ad extra q̃ꝫ ad intra ĩ deo. qꝛ intrinsece deꝰ detminari non põt. ¶ Cõtra 4am ꝯnẽ arguit ꝙ iste modꝰ dicẽdi nõ ẽ ꝯueniẽs in h̃ ꝙ dicit velle diuinũ attingere aliqͦd volitũ in particulari ẜm oẽs ꝯditiões illud singulare circũstites sic ꝙ tale velle sit efficax nec possibile impediri qͦd ẽ positũ in 5a ꝯne. arguit ğ sic. Constat ꝙ si tale velle poneret̃ in deo eẽt idẽ qͦd deꝰ. ⁊ ꝑ ꝯsequẽs esset quoddam necesse esse necessitate absoluta. nec posset etiam ab eterno deus non habuisse tale velle. sꝫ ab ipso cum sit efficax ẜm istos de necessitate ⁊ immutabiliter effectus seq̃ret̃. ex quo tale velle positũ est. ergo necessitate absoluta deus producet ⁊ faciet

illud sup quod trāsit tale velle. hoc aūt catholice poni non pōt. igit̄ tale velle poni nō pōt in deo. hec ille. ¶ Cōtra 5am ꝯnē arguit sic. Diuinū velle circa causata hꝫ rōnē cō placētie ꝛ non desiderij. ergo nullā hꝫ circa causata rōnē causalitatis ex q̄ sequit̄ p̄mā partē ꝯnis esse falsam. assumptū ꝓbat sic. cōstat ꝙ volūtas dei efficax nō hꝫ necessitatē simplicit̄ ꝛ absolutā. alioqn q̄ facit de⁹ fa ceret necessitate absoluta. sed manifestū est ꝙ amor complacentie infinite q̄ deus complacet in se. ꝛ ex hoc cōplacuisse dicitur in oī bono. est amor necessarius simpliciter ꝛ absolute: ea quidē necitate qua de⁹ com placet in omni bono ꝛ in omni entitate: Juxta illud Sap. Diligis omnia que sunt. ergo hꝰ velle non ē ef ficax nec actiuū nec p̄ncipiū productiuū eorū que fi unt extra. ¶ 2o. Nullū velle quod habet rōnem quie tis ꝛ finis dicit̄ actiuū aut motiuū ad extra. desideriū quidē alicuius rei mouet ad ꝓsecutionē illius. dele ctatio vero aut complacētia nō mouet imediate nisi ꝑ quāto excitat desideriū. ꝛ huiꝰ rō ē. q2 cōplacentia hꝫ rōnē spūalis quietis ꝛ nō alicuiꝰ motionis. ꝛ ꝓpt̄ hoc non seqtur exterior motio imediate nisi q̄tenꝰ ex com placentia quedam spūalis ꝛ interior motio in appeti tu consurgit. sed velle efficax est illud quid motiuū ꝛ actiuū ad extra. ergo velle diuine complacentie licꝫ sit infinitum non tamē habet efficientie rōnem. ¶ 3o. Ex his que experimur in nobis complacentia non ē effi cax ad agendū nisi ex cōplacentia desideriū excite tur. voluḿ enim omnes bona ꝛ complacemꝰ in eis eligimus aūt nequaq̄ ut dicit phūs 8o ethicoꝝ. ꝛ ex perimur ꝙ quātūcūq̄ sit magna cōplacentia i men te respectu alicuiꝰ rei. si fuerit sine desiderio ꝛ appeti tu sine electione ꝓsequēdi ꝛ acquirendi rem illā. non mouet̄ ex illa complacentia quātūcunq̄ intensa. er go nec deus ꝓducit ex suo velle cōplacentie. ac con sequēter rō efficacie non pōt attribui ipsi velle. ¶ 4o. Illud quod indifferenter se habet ad aliqua nec plus determinatur q̄ȝ reliquū non ē causa imediata ꝙ al terum determinate fiat. sed velle diuine complacen tie indifferenter se habet siue res sit siue non sit. eque enim complacuit deus ab eterno in seipso ꝛ oī quid ditate creabili ꝛ in oī bono. sicut complacet hodie re bus creatis. ergo ex illo velle complacētie nō deter minat se deus magis ad ꝓducendū q̄ȝ ad nō ꝓducen dum. ¶ 5o. quia ratio efficacie non potest deo attribui rōne alicuius intrinsece volitiōis. qd̄ patet. quia i deo nullū est velle nisi solius complacentie ꝛ voluptatis beate. oīs eni alia intentio voluntatis repugnat diui ne ꝑfectioni. quia constat ꝙ nullus actꝰ voluntatis potest poni in deo qui non habeat deū ꝓ obiecto pri mario sic ꝙ p̄us oportet illū actū attingere bonitatē diuinam. sed solus actus complacentie talis ē. cōpla cendo nāq̄ in sua bonitate potest deus complacere in oī bono. actus autē desiderij aut volitiōis qui ten dat in aliquid ut illud habeatur nullo mō pōt p̄us at tingere diuinitatē. si deus enim vult ꝛ appetit ꝙ ali quid fiat tale velle non pōt p̄us transire sup diuinita tem. non eni est verū ꝙ deus appetat aut desideret aut velit diuinitatē nisi volitiōe complacētie. ergo nullū

aliud velle pōt poni in deo. Et si dicat̄ ꝙ non ē incon ueniens deum velle aliquid creature complacēdo ꝛ concupiscendo ꝛ appetendo ill. bonū. ꝛ tn̄ ꝙ hoc no sit sibi. q2 ē eēntialiter omne bonū. Si ita dicat̄ nō va let. q2 tūc esset aliquis actus in deo qui haberet crea turam ꝓ p̄mario obiecto. sic ꝙ actus ille nullo modo transiret in deū ut in obiectū. hoc aūt repugnat diue ꝑfectioni cū a phīs ꝛ theologis coīter sit concessum ꝙ voluntas non habet aliquid ꝓ obiecto p̄mario nisi deū. hec Aureolꝰ. ¶ Cōtra 2am ptē eiusdē ꝯnis argu it Bernardus 3a parte sūme ꝯ pelagiū ca. 3o p̄ sic. Deus pōt necitare oēm voluntatē creatā necessitate naturaliter p̄cedente. sed hoc non posset aliqd̄ aliud faciendo q̄ȝ tm̄ volēdo. quoniā nullo alio modo agit ad extra. nec aliter volendo q̄ȝ p̄us nāliter ꝛ semp sic vult. igitur deus necessitat de facto quālibet volun tatē creatā ad quēlibet actum suū liberū ꝛ ad quāli bet cessationē ꝛ vacationem ab actu necessitate nāli ter p̄cedente. Ans pꝫ pro pte p̄ma. sextuplicit̄. Tū p̄. q2 omnis potentia in ꝓportione debita fortior potest necessitare debiliorē nāliter sibi subiectam i qualibet sua actione. ꝛ isto modo se hn̄t ad inuicem voluntas diuina ꝛ angelica ꝛ humana. vnde phūs 5o metaphi sice diffiniens p̄ora sic ait: Alia dicunt̄ p̄ora scd̄m pote statem. excedens eni potestate p̄us qd̄ ꝛ potētiꝰ. tale vero ē cuiꝰ scd̄m p̄uolūtatē seq necce ē alterū ꝛ posteriꝰ. ut nō mouēte illo moueatur ꝛ ē p̄uoluntas p̄ncipiū. vbi trāslatio quā exponit Auerrois hꝫ. sic etiā illud qd̄ ē fortiꝰ dr̄ an̄. ꝛ tale ē illud qd̄ cogit seq alteꝝ suā volū tatē ita ꝙ si illud qd̄ ē an̄ nō mouet̄ nō mouebit̄ illud qd̄ pꝰ. ꝛ si mouet̄ mouebit̄. ꝛ volūtas ē p̄ncipiū. hec sup qd̄ Auerrois sic dicit. Ulter dr̄ an̄ illud qd̄ cogit illud qd̄ est pꝰ. ꝛ volūtas eiꝰ ꝯseqt̄ volūtate suā. qm̄ volun tas debilioris seqt̄ volūtatē fortioris. Tū 2o q2 pona tur ꝙ eēt tm̄ vnꝰ vir ꝛ vna mulier. tūc ex q̄ species hu mana nō pōt deficere nec sine gn̄atiōe saluari. necce ē eos voluntarie gn̄are. nec pōt gs fingē ꝙ licꝫ neces sario volūtarie gn̄abūt. nō tn̄ hac vice ul' illa io q'liber eoꝝ cōcubitꝰ erit liber. nec ulli necessitati subiectus. q2 ponat̄ ꝙ vir ꝛ mulier tm̄ ꝓcesserint in diebus suis gn̄atiōi aptis ꝙ nō remaneat sibi tēpꝰ nisi ꝓ vnico tali actu. tūc statim necessario illū actū vnicū necessario exercebūt. nā sine volūtate gn̄atio nō fieret. illud āt qd̄ sic eos artabit ponit̄ a phīs eē nā vl's scꝫ p̄ma cā q2 nulla alia pōt poni eos necessitās. Tū 3o q2 si esset tm̄ vnꝰ vir ꝛ vna mulier an̄ completū numerū p̄destī natoꝝ a deo ex ꝓpagatiōe hoīuꝫ nāli a p̄mis parentibꝰ ꝯtinuatiōe diuina. nisi eni ipsi necessario voluntarie gn̄erent cessaret generatio hominū ꝛ dei ꝓpositum frustraretur. De Adam quoq̄ ꝛ Eua p̄usq̄ carnalr̄ cōuenirent pōt fieri simile argumentū. Tū 4o q2 aliē deꝰ nō posset necessitare creaturā rōnalē ut eēt impec cabilis in ꝑpetuo sicq̄ bea. Tū 5o q2 aliter deꝰ non eēt oīpotēs. licꝫ eni deꝰ facēt quātū posset ut tu simpli citer uel certo tpe velles quippiā. posses tn̄ nō obstāte eo illud nō velle. q2 ꝑ aliā ptem temporis dari illud velle. per aliam vero non velle. imo nolle. sicq̄ posses reddere deū ꝛ hominem ihm xp̄m falsum mendacē

peritur͂. ponatur enim q̄ deus predicat per semet ipsū ɔfirmet uel affirmet q̄ iste libere faciet hoc uel illud. ⁊ adhͦ faciat quantū pōt. tūc si iste non necessitatur p̄ deū ad hoc uel illud libere faciendum pōt dimittere hoc ⁊ illud. Tū 6°. q̄ꝛ aliter posset hō frustrare ꝓuidentiā ⁊ p̄destinationē aut uoluntatē dei. imo facere deū miserrimū ⁊ infelicissimū. cōstat eni q̄ deꝰ pōt ꝓuidere predestinare ac preuelle liberos actꝰ humanos ⁊ q̄ ex eis dependēt. ¶ 2° sic p̄ncipaliter. Ille effectꝰ dicit̄ ꝓduci nccīo nccītate nāliter precedēte qui est causatus a causa qua plene posita nccīo seq̄t̄ illud causari. ⁊ similiter causa necessaria necessitate naturaliter p̄cedente dicit̄ causa actiua q̄ posita cū oibus suis dispositiōibꝰ naturaliter p̄uijs qbꝰ causat suū cātū necessario ⁊ indefectibilit̄ seq̄t̄ illud causari Iste descriptiones habētur ex dictis Anselmi p̄° Cur deus homo. ca°. 7°. Et de concordia ca°. 2°. Cū g̊ per uolūtatem suā sit causa efficiens oīs actus uoluntatis create ⁊ prior naturaliter omni uoluntate creata ⁊ frustrari nō possit. sequit̄ q̄ oīs actꝰ uoluntatis create ꝓducit̄ ex necessitate naturaliter p̄cedente. imo uolūtas creata agit necessitate naturaliter p̄cedēte quicq̄d agit. Dicet̄ forte q̄ licꝫ deꝰ nūc uelit aliq̄d esse futuꝝ. non est necesse ꝓ nunc ipsū sic uelle. sed pōt ꝓ nunc nō sic uelle. Sꝫ hoc nō ualet. Primo q̄ꝛ f̄m hoc nulla esset oīo necessitas antecedēs respectu alicuiꝰ effectꝰ. nec aliq̄s effectꝰ esset necessariꝰ respectu sue cause nccītate nāliter p̄cedēte. q̄ꝛ nulla causa 2ª pōt quicq̄ꝫ sine coefficientia ⁊ p̄fficientia cause p̄me q̄ ē diuina uolūtas. si igit̄ in illa non est necessitas antecedens. nec in aliq̄ alia pōt esse. Tum 2°. q̄ꝛ istū effectū nūc factū seu creatū a deo nccē est nūc esse: q̄re ⁊ eiꝰ cām efficientē pura diuā uolūtatē. uel si ipsa possit ꝓ nūc nō esse pōt ⁊ iste effectꝰ: qđ est ɔ̄ Anselmū ⁊ phm̄ q̄ꝛ oē qđ est quādo est nccīo est. Tum 3°. q̄ꝛ uoluntas dei ē causa cuiuscūq̄ꝫ p̄teriti quare ipsū est p̄teritū. g̊ sicut respectu p̄sentiū ⁊ p̄teritoꝝ est necessitas antecedens. ita ⁊ respectu futuroꝝ. aliter diuina uolūtas esset mutabilis. q̄ꝛ f̄m hoc respectu futuroꝝ sic est libera f̄m ɔtradictionē q̄ ꝓ eodē instanti quo ē respectu alicuiꝰ futuri pōt non esse. ⁊ cum illud futuꝝ fiat p̄sens uel discedat i p̄teritū erit nccīa necessitate opposita. Tū 4°. q̄ꝛ uel diuina uolūtas ex se sola sit necessaria ⁊ necessitans causa respectu presentis ⁊ p̄teriti poterit etiā respectu futuri cū oīo eodē modo intrinsece se habeat respectu eiusdē rei p̄mo future 2° p̄sentis 3° p̄terite. si aūt ponat̄ necessitās antecedent̄ respectu p̄sentis ⁊ p̄teriti non sufficienter nec totalit̄ ex se sola sed ex adiutorio alicuiꝰ alteriꝰ puta rei p̄sentis uł p̄terite. nō uidet̄ sibiipsi plene sufficiēs nec plene omnipotēs. si etiā res p̄sens aliquo modo iuuaret ad necessitatē in diuina uolūtate respectu illiꝰ rei p̄sentis. uideret̄ q̄ eēt aliqua eiꝰ causa ⁊ aliquo modo ipsam causaret. quare p̄us nāliter eēt rem p̄sentē eē ⁊ necessario ꝓ nūc esse q̄ꝫ uolūtatē diuinā istā necessitatē suā intrinsecā nūc habere. si etiā aliq̄đ adiutoriū extrinsecū pōt p̄bere diuine uolūtati necessitatē intrinsecā respectu oīuꝫ p̄sentiū ⁊ preteritoꝝ: cur nō respectu alicuiꝰ futuri? Tum 5°. q̄ꝛ si diuina uolūtas q̄ est nūc respectu alicuiꝰ futuri posset ꝓ nūc non esse illiꝰ uolūtas. ut dicit responsio. hoc tn̄ nō est i p̄tāte illius futuri. nec alicuius cause inferioris. nec aliquarum causaꝝ. sed tm̄ in libera p̄tāte diuine uolūtatis. ⁊ ipsa ē uł̄r efficax ⁊ indefectibilis in causando. q̄re ⁊ nccītas antecedēs respectu oīuꝫ futuroꝝ. ¶ 3° p̄ncipalit̄ sic. In uolūtate creata nunc uolente est q̄dā nccītas ad uolendum saltem nccītas cōmunis. ⁊ in uolūtate diuina similiter q̄ facit uoluntatē creatā nunc uelle. q̄m̄ f̄m Anselmū ubi s̄. Oē qđ est qn̄ est nccē est esse. he igit̄ due nccītates in his duabꝰ uolūtatibꝰ diuina scꝫ ⁊ humana aut sūt coequeue aut disperate ⁊ impertinētes ad inuicē. aut nō sūt ita. si sint tales. āhe reducunt̄ ad etiā tāq̄ꝫ ad cām cōmunē p̄orē ambabꝰ. igit̄ diuina uolūtas nccītat̄ p̄ aliquā cām p̄orē ad uolendū aliq̄d extra deū. qđ est falsū. Tum etiā q̄ꝛ oīs nccītas in creatura sicut ⁊ q̄dlibet aliud ꝓducit̄ a diuina uolūtate tanq̄ꝫ a causa efficiente. igit̄ oīs uolendi nccītas in uolūtate creata efficit̄ a diuina uolūtate. non pōt g̊ dici illas duas nccītates p̄dictas esse disperatas ⁊ ad inuicē coequeuas. nec etiā pōt dici q̄ nccītas i hūana uolūtate sit cā p̄or ⁊ nāliter p̄cedēs respectu nccītatis in diuina uolūtate. g̊ nccītas in diuina uolūtate est cā nccītatis in uolūtate humana. ¶ 4° sic. Nulla uolūtas creata in actibꝰ suis est liberior uolūtate xp̄i humana. sꝫ illā nccītauit diuina uolūtas ad singulos actꝰ suos. q̄re ⁊ quālibet aliā quodāmō nccītat. hꝰʳ ꝓbat̄. q̄ꝛ si uolūtas hūana in xp̄o nō nccīo cōsensisset diuine uolūtati nāliter p̄cedenti. potuisset dissensisse ab ea ⁊ uoluisse aliq̄d aliud. imo cōtrariū ⁊ peccasse. ¶ Confirmat̄ q̄ꝛ Anselmꝰ 2° Cur deus hō. ca°. 17°. dicit de xp̄o. Si uis scire oīuꝫ q̄ fecit ⁊ q̄ passus ē uerā nccītatem. scito oīa ex nccītate fuisse ⁊c̄. ¶ 5°. quia Stephanus pariensis ep̄us damnauit quēdā errorē dicentē q̄ ad hoc q̄ oēs effectꝰ sint necessarij respectu cause p̄me. nō sufficit q̄ ipsa cā p̄ma non sit ipedibilis. sꝫ exigit̄ q̄ cause medie non sint impedibiles. error inquit ep̄s. quia tūc non posset aliquē effectū necessarium sine posterioribꝰ causis ꝓducere. omnes igit̄ effectꝰ etiā liberi sūt necessarij respectu cause p̄me. q̄ꝛ a uoluntate sua ꝓcedūt que non pōt aliqualiter impediri Et si quis instet dicendo q̄ articulꝰ parisiensis nō dicit uł̄r omnes effectus. sed in particulari ⁊ determinate effectꝰ. fateor me nescire quō i originali articulo scribebat̄. scio tn̄ q̄ int̄ articulos multū correctos uł̄em illā scriptā iueni. nec ex illa p̄ticulari uł indefinita refert cū ex alijs ueris uł̄ibus sequat̄ euident̄. si eni ad h̄ q̄ aliq̄ effectꝰ sint necessarij respectu cause p̄me sufficit q̄ ipsa nō sit impedibilis respectu aliq̄ꝝ effectuū aut etiā alicuiꝰ. oēs effectꝰ sūt necessarij respectu illiꝰ. ¶ 6°. quia ad h̄ sūt auctoritates scōꝝ. vn̄ Anselmꝰ de cōcordia. ca°. 2°. Necesse ē inq̄t eē q̄cq̄d deus uult ita esse. necesse est q̄ uult homo in his que deꝰ uult. ita subdidit sibi humanam uoluntatem ut si uult fiant. si non uult non fiant. quoniam quod deus uult non potest non esse. Item Augꝰ 3° de libero arbitrio. Uoluntas inquit dei est mihi necessitas. Et 6°.

sup Gen̄.ad litterā.ca°.zz°. Hoc neccīo futurꝝ est q̄d ipse vult Et īfinite sūt tales auctoritates scōꝝ. Diceṫ forte ꝙ auctoritates loquūṫ de nccītate ɔ̄ñe nō ɔ̄ñtis seu de necessitate cōditionali nō absoluta. siue de necessitate dicti nō rei. seu cōiunctim non diuisim. Sed hec responsio nō valet inq̄t iste ca°.z8°. Primo q꞉ est falsa. z° quia incauta. 3° q꞉ diminuta. Primo inquit deficit q꞉ falsa est. q꞉ false exponit auctoritates. si eni auctoritates loquerenṫ tm̄modo de nccītate ɔ̄ñe seu cōditionali. ita haberēt auctores cōcedere ꝙ futura nō euenirēt respectu causaꝝ inferioꝝ sicut superioꝝ ꝛ p̄me cause. q꞉ ɔ̄ña seu ɔditionalis in talib⁹ respectu causaꝝ secūdaꝝ ita ē nccīa sicut respectu p̄me. sicut eni hec ɔ̄ña seu conditionalis est nccīa: si deus vult h̄ esse futurꝝ hoc erit. ita ista cōditionalis est nccīa: si cā z° faciet hoc futurꝝ uel p̄scit hoc futurꝝ. igiṫ hoc erit. Itē ois doctrina debet eē alicui⁹ dubij aut ignoti. sꝫ ista ɔ̄ña seu conditionalis nunꝙ̄ fuit alicui dubia aut ignota. scꝫ: si deus p̄scit hoc eē futurꝝ hoc est futurꝝ. ꝛ eodē modo de volūtate. si de⁹ vult hoc esse futurꝝ h̄ erit. g̊ s igiṫ sapiens scriberet uel doceret hoc cū non sit docibile. sed p se scibile a quocunq̄ʒ habita noticia terminoꝝ uel fide. Itē si auctores tm̄ intelligerēt illud. nullo modo soluēṫ ꝓposita. supposita nāq̄ʒ nccītate h⁹ ɔ̄ñe uel ɔditionalis quō p hāc soluiṫ pplexitas q̄ōnis. q̄libet eni ostensa sibi nccītate h⁹ ɔ̄ñe tm̄ dubitabit de libero arbitrio. ꝛ merito ac demerito. aut de certitudine aut fallibilitate diuine scie ꝛ mutabilitate uel imutabilitate diuine volūtatis ut p̄us. Itē cur tam multi auctores tā multa tā ambigua tā difficilia de ista mā scripserunt si nihil aliud intelligere voluerūt cū in vno verbo breuissimo ꝛ leuissimo se possent expedire. dicēdo ꝙ in oīb⁹ talib⁹ ē nccītas ɔ̄ñe seu vni⁹ cōditionalis. Itē q꞉ ad eundē intellectū haberēt concedere ꝙ chimera ꝛ oīa non futura de nccītate euenient. nā ita nccīa est ɔ̄ña seu conditionalis formata de eis sicut de vere futuris. nā neccīo sequiṫ: si deus vult uel p̄scit ꝙ chimera ꝛ oīa non futura euenient. g̊ illa euenient. nec pōt aliq̄s dicere ꝙ in p̄teritis ꝛ futuris ponaṫ añs in esse. in his aūt non. ꝛ iō nō similis necessitas hic ꝛ ibi. q꞉ ɔ̄ña seu conditionalis ipsa p se in vere p̄scitis ꝛ futuris nō ponit añs in esse. sicut nec in alia mā seu alijs terminis q̄buscūq̄ʒ. sꝫ tm̄mō nccītatē cōsecutionis. ꝛ sic facit alia ɔ̄ña seu conditionalis. loquendo igiṫ p̄cise de sola nccītate p̄dicta similē eꝫ cōcedere de chimera ꝛ oīb⁹ non futuris nec p̄scitis sic de futuris prescitis. ɔ̄ña eni ꝛ conditionalis hui⁹ syllogismi nccīa est sicut alia q̄cūq̄ʒ. Itē in ista ɔ̄ña: de⁹ p̄scit chimerā fore. igiṫ chimera neccīo erit. supponiṫ ꝛ ponit añs sicut in ista: de⁹ p̄scit antichristū fore. igiṫ antichrist⁹ neccīo erit. ꝛ necessitas ɔ̄ñe est equalis. igiṫ simpliciter equalis est necessitas ꝛ similis in ambab⁹. Nec sufficit dicere ꝙ añs in z° est verꝝ. ꝛ in prima est falsū. ꝛ ideo non est similis necessitas hic ꝛ ibi. falsitas eni añtis necessitatē ɔ̄ñe nullaten⁹ minuit. nec veritas ipsam auget. sicut null⁹ dialecticoꝝ ignorat. cum igiṫ nccītas ɔ̄ñe necessario veritatem añtis includat respiciendo ad solā nccītatē ɔ̄ñe similis est necessitas in ambab⁹. ꝛ hanc solā in talib⁹ ponit r̄nsio. ergo hꝫ ponere ɔ̄ñter ꝙ sicut necessariū est antichristum fore sic ꝛ chimerā. z° ista responsio deficit ut incauta. non eni cauet necessitatē quā voluit. ꝛ credit p̄cauisse. nō tribuit nobis quā voluit ꝛ credidit liberā potestatē. si eni ista ɔ̄ña est necessaria: deus p̄scit aut preuult hoc igiṫ hoc erit. ꝛ añs non est in potestate nostra. igiṫ nec ɔ̄ñs est i potestate nostra simpliciter libera ꝛ exclusoria cuiuslibet necessitatis p̄cedētis. 3° deficit responsio. quia plurimū diminuta. q꞉ nō pōt respondere rationib⁹ demonstratiuis. nec auctorib⁹ sufficienṫ. p̄sertim huic syllogistice rōni: oīa que euenient de nccītate nāliter p̄cedente de aliq̄ necessitate euenient. sed oīa que euenient euenient de necessitate nāliter p̄cedente. q꞉ de voluntate dei q̄ omnib⁹ suis volitis est nccītas nāliter antecedēs. igiṫ oīa que euenient de nccītate aliqua euenient. uel isto modo breuius: oīa que de ista necessitate euenient de aliq̄ necessitate euenient demōstrata diuina volūtate. igiṫ oīa q̄ euenient de aliq̄ necessitate euenient. uel sic: oīa que euenient a cā qua posita necessario sequiṫ ꝙ euenient. ꝛ cui⁹ positio non est nec erit antecedenter in alteri⁹ potestate s̄m contradictionē q̄n oīa que euenient a causa huiuscemodi eueniāt neccīo euenient. sed oīa que euenient a diuina volūtate hoc modo euenient ꝙ illa posita neccīo sequiṫ ꝙ euenient. ꝛ ꝙ illa ponatur: non est nec erit antecedenter in alteri⁹ libera potestate s̄m contradictionē. igiṫ oīa talia sic euenient de nccītate respectu diuine volūtatis q̄ꝫ non est nec erit in alteri⁹ libera p̄tāte s̄m ɔ̄dictionē q̄n eueniāt a volūtate diuina. ¶ Ad ista diciṫ ꝛ p̄mo ad p̄mū ɔ̄ primā ɔ̄nē dico ꝙ responsio ibidē data est sufficiēs. licꝫ eni diuinū velle sit in se necessariū simpliciṫ ꝛ absolute. non tm̄ hꝫ nccīam habitudinē ad creaturas. nec creature neccīo sequūṫ ex illo nisi nccītate suppositiōis. Et ad p̄mā improbationē hui⁹ respōsiōis dico ꝙ respect⁹ diuine volitiōis est ɔtingēs nō ꝓpter cōtingentiā sui fūdamēti sꝫ termini. scꝫ creature volite. Et cū diṫ ꝙ creatura talis nō ē ɔtingēs nec nccīa. eē. dico ꝙ ꝓ tp̄e q̄ nō hꝫ esse non ē ɔtingens nec nccīa. sed tn̄ ꝓ eo tp̄e q̄ de⁹ vult eā esse est cōtingēs. ꝛ p illo tēpore terminat relationē diui velle. oē aūt tēpus deo p̄sens ē in tota sua eternitate. ꝛ ita videṫ velle sanctus Tho. p̄ ɔ̄ gētiles. ca°. 80. dicēs: Volūtatis diuine relatio ē ad rē nō existentem s̄m ꝙ est in ꝓp̄a nā s̄m q̄dcūq̄ʒ tēpus. ꝛ nō solū s̄m ꝙ ē in deo cognoscēte. vult eni de⁹ rem q̄ nō est nūc eē s̄m aliq̄d tēpus. ꝛ nō solū vult ꝙ ipse eā intelligat. hec ille. Potest eciā aliṫ dici ꝙ res q̄ nullū esse hꝫ pōt dici contingēs. sicut eni dicim⁹ futura eē ɔtingētia. vn̄ scūs doctor p̄ma pte. q. 14. artic. 13°. dicit ꝙ contingēs pōt ɔsiderari dupliciṫ. Uno⁰ m̄ in se s̄m ꝙ iā actu est. ꝛ sic nō consideraṫ ut futurꝝ sꝫ ut p̄ns. neq̄ʒ ad vtrūlibet. sꝫ ut determinatū ad vnū. Alio⁰ pōt ɔsiderari ɔtingēs ut ē i sua cā. ꝛ sic ɔsideraṫ ut futurꝝ ut ɔtīgēs nō determinatū ad vnū. hec ille. Ex q̄b⁹ p̄ꝫ ꝙ res q̄ nullū eē hꝫ pōt dici ɔtingētes. ꝛ ɔsequeṫ h⁹ ꝙ res q̄ nullū eē hꝫ pōt dici ɔtingēs. igiṫ nō assūpta falsa fuit. nec sequiṫ h̄ nō hꝫ eē ɔtingēs. igiṫ nō ē ɔtingēs. q꞉ nō solū res dr̄ ɔtīgēs. q꞉ hꝫ eē nō neccīus imo q꞉ pōt esse ꝛ potest non esse. ꝛ p idē patet ꝙ alia

forma quã ibi facit. sc3: Qñcunq3 aliqs respect⁹ rc. non valet. nã aᵃ est falsa. nõ eni oz ꝙ si respect⁹ aliqs fũdat⁹ in aliq existẽte ẽminat̃ ad rem nõd ĩ existẽtẽ ꝙ ꝯseq̃t ĩ modo ẽẽndi suũ fũdamẽtũ ⁊ nõ ẽminũ. ꝑserti de respcũ rõnis. Ad 2ᵃᵐ ĩprobationẽ dicte respõsiõis dico ꝙ determinatio diuini velle ad hoc volitũ nihil reale addit ad diuinũ velle distinctũ ab eo fm rẽ. sed solum addit directionẽ diuini intellectus ostendẽtis voluntati tale obiectũ ⁊ ꝓponentis sibi illud ut volẽdum. Addit insuper relationem rationis voˡⁱˢ ad volitum. constat aũt ꝙ actus diuini intellect⁹ est qd reale. non tñ realiter distinctũ ab ipso velle. sed fm rõnẽ tñ. constat etiã ꝙ tales respect⁹ nõ sũt ipsũ diuinũ velle. Ecce qd addit determinatio illa ad diuinũ velle. Ex quo patet ꝙ illa determinatio nõ derogat simplicitati licz addat quid reale ad diuinũ velle. qz illud non est distinctũ fm rem ab ipso velle aliqd illo non existẽte. talis eni respect⁹ rõnis cõsequit̃ actũ volendi necio non ꝙ sit rõ volendi aut ṗncipiũ volitiõ. s. non sequit̃ etiã ꝙ illud ens rõnis sit principiũ ꝓducendi entia realia. sed soliũ ꝙ ꝯsequit̃ pncipiũ ꝓductiuũ sc3 diuinũ velle. ¶ Ad pmũ cõtra 2ᵃᵐ ꝯnẽ dico ꝙ illa habitudo quã h3 diuinũ velle ad creaturas volitas nõ est ipsũ diuinũ velle sed relatio rõnis. Et cum arguit̃ ꝙ tunc nullo intellectu rc. dico ꝙ si nullus intellect⁹ humanus aut angelic⁹ eẽt. adhuc ille respect⁹ esset. qz consequit̃ actũ diuini intellect⁹ q non põt non ꝯsiderare ⁊ non intelligere talem respectũ circa suũ velle supposito ꝙ aliquid velit. vñ sicut est impossibile ꝙ de⁹ aliqd velit ⁊ non velit illud idem. ita est impossibile ꝙ deus aliqd velit. ⁊ ꝙ talis respectus nõ sit intellect⁹ ab eo nisi faceret ꝙ velle non sit actio. qz respect⁹ cõsequit̃ actionẽ nãliter. ut habet̃ 5ᵒ metaphisice. ¶ Ad 2ᵐ negat̃ aᵐ. Non eni est illa causa q̃re finis ẽ necio volit⁹. ⁊ ea que sũt ad finẽ sũt contingenẽ volita quã iste fingit. sed poti⁹ quia non habẽt necessariã habitudinẽ ad rõnẽ volendi que est ipse finis siue eodẽ siue diuersis actib⁹ sint volita. nam eodẽ actu põt qs duo intelligere quoꝝ vnũ est rõ volendi alteri. ⁊ tamẽ illo actu manente põt desinere velle illud qδ est nãliter volitũ ⁊ vlteri⁹ continuare volitionẽ respectu alteri⁹ qδ erat ṗncipalit̃ volitũ ⁊ rõ volendi. Nã iudei odientes humanitatẽ xp̃i odio habebant consequenẽ diuinũ suppositũ. ⁊ si illa nã non dimitteret̃ a supposito diuino. tunc odium caderet solum sup nãm humanã ⁊ non sup diuinũ suppositũ. ut videt̃ ponere sanctus doctor in simili 3ᵃ pte. q. 46. arti. 12ᵒ. ad 3ᵐ. Et. q. 25. arti. ṗet 2ᵒ. ¶ Ad confirmationẽ dico ꝙ quãtũcũq3 sit dissimilitudo illa que ponit̃ ab arguẽte inter illa q̃ ꝓpter finẽ isto ⁊ illo modo diligũt̃. tñ ĩ hoc similia sũt ꝙ nec hoc nec illud habet necessariã habitudinẽ ad rationẽ volendi sc3 finem. ⁊ consequenter ad diuinũ velle. hanc enim habitudinẽ habẽt creature ad diuinam bonitatẽ ⁊ vltimũ finẽ. quia licz per eas non acquirat̃ vltim⁹ finis a deo. tñ reꝑsentãt diuinã bonitatem. ⁊ quia sicut dicit scũs doctor de veritate. q. 23. arti. 4ᵒ. 3. cũ nulli⁹ diuini⁹ effect⁹ ꝑfecte causam adequat. ita nõ l qδ in deũ sicut in finẽ ordinat̃ est fini adequatũ. in nullo enim creatura perfecte deo assimilatur. hoc eni est solius verbi increati. vñ contingit ꝙ q̃ntũcunq3 nobiliori modo aliqua pura creatura in deum ordinet̃ aliquo modo ei assimilata possibile sit aliam creaturam modo eque nobili in ipsum deũ ordinari ⁊ diuinam bonitatem reꝑsentare. vñ patet ꝙ non est necessitas diuine voluntati ex amore quẽ habet ad suã bonitatẽ ꝙ velit h̃ uł illud circa creaturã. nec etiã inest ei alia necessitas respectu totius creature. eo ꝙ diuina bonitas in se perfecta est. etiã si nulla creatura existeret. non enim diuina bonitas est talis finis qui efficiat̃ ex his que sũt ad finem. sed magis q̃ efficiunt̃ ⁊ perficiunt̃ ea que ad ipsum ordinant̃. vñ ut Auicẽna dicit ꝙ soli⁹ dei actio ẽ pure liberalis. qz nihil accrescit sibi ex his que vult uel operatur circa creatu[illegible] hec ille. Ex quibus patet quδ licz creature re[illegible]entent dei bonitatẽ ⁊ eã ꝑticipent. nõ tamẽ necessario diligunt̃ a deo. quia alio modo potest participari ⁊ representari eque bene ⁊ meli⁹. ⁊ ideo sicut deus vult ista que nunc dei bonitatẽ participant. ita posset alia velle ⁊ ista nolle. ⁊ per ꝯñs falsum est ꝙ eque necessario uł ea necessitate complaceat in istis sicut in sua bonitate. non enim complacet in aliquo ex hoc solo ꝙ est aptum participare eius bonitatem: sed quia participat eam in actu fm aliquod tempus presens uel futurũ. ¶ Ad 3ᵐ negatur hᵒʳ. dico eni ꝙ illa habitudo quam habet diuinũ velle ad mũdũ potest non esse ⁊ potuit nõ esse ab eterno. non fm ꝙ possibile dicit̃ per respectũ ad aliquam potentiã. sed fm ꝙ illud dicitur possibile cuius predicatũ subiecto nõ repugnat. ut dictum fuit in probatione 3ᵉ ꝯnis. ⁊ allegatum ṗ contra gentiles. caᵒ. 83ᵒ. Conceditur etiã ꝙ in deo potuit esse nolle respectu mundi. non ꝙ aliud velle ab illo quod habet nũc deus potuerit eẽ in deo s3 quia illud velle quod cadit super hoc obiectũ: mundum esse. poterat cadere super oppositum sc3 mũdũ non esse. Et cum arguitur sic. Illud nolle potuit esse deus. igitur nũc est deus. negat̃ ꝯñs. Et cum arguit̃ sic. Quicquid potuit esse deus est deus. sed illud nolle potuit esse de⁹ rc. dico ꝙ est fallacia figure dictionis. quia mutat̃ quid in ad aliquid. nam hoc qδ dico velle mundum aut nolle mundum. importat actũ diuine voluntatis cum habitudine ⁊ respectu ad mundum. vñ sanct⁹ doctor de veritate vbi s̃. arti. 4ᵒ. ad 13ᵐ. Cum inquit dicitur deum velle aliquid. nõ significatur illud aliquid esse in deo. sed tñmodo importatur ordo dei ad illius factionem in propria natura. hec ille. ¶ Ad primũ contra 3ᵃᵐ ꝯnem dico ꝙ velle quo deus se determinat ad aliquid in propria natura producendum. respicit alteram partem contradictionis ⁊ non aliam. Et ad improbationem dico sicut prius ꝙ nolle oppositum potuit esse in deo loquẽdo de possibili ut ṗus. non ꝙ illud nolle esset alius actus ab ipso velle quod nunc est in deo. sed esset idẽ actus habens habitudinem ad oppositũ obiectũ illi quod nũc est volitũ. ⁊ sicut nunc dicit̃ velle respectu mũdi. ita tunc esset nolle mundi ⁊ velle respectu huius obiecti: mundum non esse. nec sequit̃ ꝙ aliquid potuit

esse deus q͛ nunc nõ est deus. sed est fallacia figure dictionis. sequit̃ tñ ꝙ aliquid quod est deus haberet aliam habitudinẽ q̃ nũc habeat. ⁊ caderet sup aliud obiectum q̃ nunc. ¶ Ad 2m negat̃ hoc. Et ad primã probatione dico ꝙ illud velle non est tendẽtia in obiectum sibi futurũ. sed in obiectum sibi presens. licz sit futurũ respectu nostri vel alicui9 creature. qua ꝓpter non habet rationẽ desiderij aut velle aliquid non habitum expectãtis propter quod imꝑfectio sibi insit. Ad 2am probatione satis dictũ est. concedit̃ enim ꝙ in deo nõ ẽ velle respectu oppositi potuit aũt eẽ. nec sequit̃ ex hoc ꝙ nunc sit in deo. nec ꝙ aliquid potuit esse deus q͛ modo nõ sit de9. sed solũ ꝙ deus potuit referri ad aliqd ad q͛ non refert̃. ¶ Ad 3m negat̃ aña nisi loquamur de eo q͛ sic determinat̃ ꝙ de potẽtia transit in actũ. sic aũt nõ est in deo. ut diffuse dictum fuit in ꝓbatione 3e õnis. non enĩ est ibi determinatio ꝓpter potentiã sed ꝓpter obiectũ. nec exigit̃ determinatio nisi ꝓpter obiectũ. ut ibidẽ fuit expositũ. nec est verũ q͛ nos imaginemur sicut fingit arguẽs deũ esse in potẽtia ad vtrũlibet ⁊c̃. sz imaginamur ꝙ possibile est volũtatẽ dei ferri sup hoc. ⁊ ꝙ possibile ẽ eã ferri sup oppositũ. non put possibile dicit̃ p respectũ ad aliquã potentiã. sed put dicit non repugnãtiã. ad hoc aũt ꝙ aliqd determinet̃ ad aliq͛ duorũ sibi possibiliũ illo modo. uel ad hoc ꝙ aliqd q͛ est possibile ad vtrũq3 duorũ determinat̃ ad alterũ illorũ. non reqrit̃ exitus de potentia in actũ. ⁊ consequent̃ nec motus ¶ Ad 4m negat̃ hoc. dico enĩ ꝙ volũtas determinat̃ ad volendũ ⁊ ad ꝓducendũ volitionẽ suã. nec tñ ẽ ꝓcessus in infinitũ. qꝛ ipsa ad volendũ determinatur ⁊ hoc p obiectũ suũ q͛ intellect9 p̃sentat sibi. ut dicit scũs Tho. p̃ cõtra gentiles. ca. 82o. Et si querat̃ per quid determinat̃ intellect9. dico ꝙ q̃nq3 p voluntatẽ. sicut enĩ dicit scũs doctor p̃ma 2e. q. 9. arti. p̃. Voluntas mouet intellectũ q̃tũ ad exercitiũ actus. sz q̃tũ ad determinationẽ actus q est ex pte obiecti intellectus mouet volũtatẽ. nec erit ꝓcessus in infinitũ. qꝛ sicut ipse dicit de veritate. q. 22. arti. 12o. ad 2m. Status est in appetitu nãli quo inclinat̃ intellect9 in suũ actũ. dico ĝ ꝙ volũtas q̃tũ ad exercitiũ actus scz ut velit uel nõ velit determinat̃ a seipsa. ⁊ illud quo se ad hoc detminat ẽ act9 ei9 determinat9. sed q̃tũ ad specificationẽ act9. s. ut tẽdat in hoc uł illud. detminat̃ p intellectũ ostendẽtẽ sibi suũ obiectũ. nõ ĝ oportet ꝓcedere in infinitũ ex aliqua pte. qꝛ si loquamur de determinatiõe q̃ ad specificationẽ actus ẽ status in appetitu naturali intellectus. si aũt loquamur de determinatione quo ad exercitiũ actus est status in appetitu naturali voluntatis quẽ habet ad suũ actũ ¶ Ad confirmationẽ negat̃ aña. nec enim in deo nec in creaturis agentib9 p voluntatem est possibile seq determinatũ effectũ exteri9 nisi p̃cedente detminatione interiori. vñ scũs Tho. loquẽs de p̃destinatione p̃ma parte. q. 23. arti. 2o. ad 3m. dicit ꝙ duplex est p̃paratio. Quedã est patientis ut patiat̃. ⁊ hec p̃paratio est in p̃parato. Alia est p̃paratio agẽtis ut agat sic agens p intellectũ dicit̃ se preparare ad agendũ in q̃tum preconcipit rõnẽ operis fiendi. ⁊ sic deus ab eterno p̃parauit se p̃concipiendo rationẽ ordinis aliquorũ in finẽ. hec ille. Sic aũt loquimur de preparatione ad agendũ. a simili dicẽdũ est de determinatione ad agendũ. ita ꝙ dum precõcipit volenda dicit̃ determinare se ad volendũ ⁊ faciẽdũ. quia velle ei9 est sua actio ⁊ opatio. ⁊ ideo impossibile est ipsũ determinatũ effectũ ꝓducere nisi volũtas eius ad volendũ aliquẽ effectũ se determinet modo p̃dicto. ¶ Ad 5m dico ꝙ diuina voluntas ex nã sua determinat̃ ad volendũ suũ p̃ncipale obiectũ. nec vllo mõ est indeterminata respectu illi9. sed ad volendũ alia determinat̃ p intellectũ. ⁊ p suã sapiam q̃ statuit sibi determinatos effect9 quos ꝓducit ordinate. sicut dicit scũs doctor 2o. contra gentiles. ca. 26o. in fine. ⁊ ca. 27o. Intellect9 aũt diuin9 determinat̃ ad determinandũ volũtatẽ. ⁊ ad sic concipiendũ p voluntatẽ. ⁊ hoc non ꝓcedit in infinitũ. qꝛ est stat9 tam ex pte volũtatis q̃ ex pte intellect9. intellect9 enĩ diuin9 nãliter ⁊ neccio obiectũ volũtatis diuine ⁊ oia alia intelligit loquendo de incõplexis. ⁊ diuina volũtas nãliter vult ⁊ necessario suũ principale obiectũ quo dilecto ⁊ amato vult intellectũ concipe ⁊ dictare aliqd ꝓducendũ. in q̃ diuina bonitas ĩ tali gradu eluceat. q̃ facto intellectus dictat h̃ uel hoc eẽ fiendũ. ⁊ post ad hoc volẽdũ volũtas detminat̃. sic ĝ patet ꝙ volũtas detminat̃ q̃tũ ad specificationẽ act9 ab intellectu. sz q̃tum ad exercitiũ illi9 act9 determinat̃ ex sua nã q̃tũ ad p̃ncipale obiectũ ⁊ q̃tũ ad alia p libertatẽ suã. Et si dicat̃ ꝙ in h̃ saltum ipsa p̃us ex͂nis indeterminata se determinat. cõcedit̃. nã nõ est detminata ad volendum uel nolendũ. ⁊ tñ determinate h3 velle uel nolle. sed tñ q̃ ad specificationẽ actus p intellectũ determinat̃ ¶ Ad illud q͛ obicit̃ 3 4am õnẽ solutum est superi9 respondẽdo ad argumẽta 3 p̃mã et 2am õnes. ¶ Ad p̃mũ 3 5am õnẽ negat̃ hoc scz ꝙ de9 neccio cõplaceat in oi entitate. ut patuit in 2a õne. ¶ Ad 2m negat̃ hoc sicut enĩ dicit scũs Tho. prima 2e. q. 31. arti. p̃. ad 2m. Licz delectatio sit quedã q̃es appetit9 p̃siderata p̃sentia boni delectantis q͛ appetitui satisfacit. tñ adhuc remanet imutatio appetit9 ab appetibili. ratione cui9 delectatio qdã motus ẽ. hec ille. Potest etiã dici ꝙ licz delectatio nõ sit motiua respectu ei9 obiecti in q̃ qs delectat̃. tñ amor est virtutis motiue ad exquẽdũ. vñ fm ꝙ probat scũs Tho p̃ma 2e. q. 28. arti. 6o. Oẽ agẽs q͛cũq3 sit agit q̃cũq3 agit ex amore. sz aũt in deo idẽ act9 sit amor ⁊ delectatio. tñ differũt rõne. ꝓpt q͛ de9 amat creaturas. nõ tñ delectat̃ in illis. sz solũ in se. ut prius dictũ fuit in alio articulo. nec oz ꝙ amor moueat mediãte desiderio nisi in illis q̃ p volita p̃ficiũt. nõ aũt illis q̃ volita p̃ficiũt. cuiu9modi est de diuina volũtate respectu creaturarũ. ¶ Ad 3m p3 idẽ Nõ enĩ oportet ꝙ cõplacentia quã dicim9 eẽ amorẽ cõcupiscẽtie excitet desideriũ p̃ul q̃ moueat ad exequendũ exterius p̃sertim in ꝓposito. de9 enĩ creaturas quodãmõ diligit amore cõcupiscẽtie volẽdo eas eẽ uel volẽdo illis bonũ. nõ tñ est ipso desideriũ cui9 obiectũ est bonũ futurũ. ⁊ id q͛ in nob̃ facit desideriũ

hoc in deo facit amor ↄcupiſcẽtie quo vult creaturis
eſſe uel aliud bonũ. qđ quidẽ bonũ nobis futurũ eſt
deo aũt pñs. ¶ Ad 4m negat̃ hꝛ. non eñi cõplacet
deus in oĩ entitate creabili. ut prius dictũ fuit. ¶ Ad
5m negat̃ añs. Et ad ꝓbationẽ negat̃ hꝛ. licʒ eñi de-
ſideriũ nõ ſit in deo. ẽ tñ actus in eo q̃ ↄcupiſcit bonũ
creaturis. ille aũt actus pͥmario attingit diuinitatem
non inq̃ʒtũ eſt amor cõcupiſcẽtie. ſed inq̃ʒtũ eſt amor
amicitie uel dilectio. idẽ eñi actus ſꝫm ſubam i deo hʒ
rationẽ volitiõis reſpectu vnꝰ obiecti. ⁊ rõnẽ nolitio-
nis reſpectu alteriꝰ. ac ꝑ hoc nullũ ẽ incõueniẽs ſi di-
uinũ velle reſpectu diue bonitatis habet rõnẽ dile-
ctiõis. ⁊ reſpectu creature hʒ rõnẽ amoris ↄcupiſcẽ-
tie. nec opoꝛʒ ꝙ quãcũqʒ habitudinẽ hʒ ad creaturã
ꝙ eãdẽ habeat ad ſuũ obiectũ pͥncipale. ¶ Ad pͥmũ
ↄ 2am ptẽ ↄ̃nis dicit̃ ꝙ hꝛ eſt falſa. licʒ eñi deꝰ poſſet
volũtatẽ creatã qualibʒ neceſſitare ad eliciẽdũ actũ
aut ad ceſſandũ ab actu. nõ tñ ſic neceſſitat eã. Et cũ
ꝓbat̃. q2 ſi neceſſitaret eã hoc nõ faceret niſi volẽdo
⁊c. dico ꝙ licʒ faceret hoc volendo. tñ non vult nunc
illud qđ vellet tũc. talis eñi nec̃cĩtas põt prouenire ex
impꝛeſſione alicuiꝰ forme q̃ nũc non impꝛimit̃ ſcʒ grã cõ-
ſũmata. uel ex aliq̃ motiõe dei ſpeciali q̃ nũc non mo-
uet̃. ut oſtendit ſctũs Tho. de veritate. q. 22. arti. 8o.
vñ deus ſic poſſet mouere volentẽ ad aliqđ nec̃cio. q2
ſcʒ volũtati ꝓponeret aliqđ ſub ratione boni. ⁊ nullo
mõ ſub rõne mali. ita ꝙ ceſſatio a volendo nullo mõ
appareret voluntati bona. nec a volendo aliq̃ modo
diſtraheret̃ ꝑ paſſionẽ aliquã. ꝙ eñi voluntas poſſit
ab actu ceſſare. hoc ẽ q2 uel intellectus nõ oſtendit ei
ſuũ obiectũ ſub rõne boni. uel q2 ceſſatio ab actu ap-
paret bona. uel quia oppoſitum illiꝰ obiecti apparet
meliꝰ. uel hꝫ. conſtat aũt ꝙ deꝰ ꝓ nũc nõ mouet iſto
mõ volũtatẽ. q2 in oĩ obiecto circa vltimũ finẽ appa-
ret rõ boni ⁊ mali. ⁊ ceſſatio ab actu apparet bona. ⁊
q̃nqʒ iudiciũ uꝉ apꝑhẽſio intellectꝰ diſtrahit̃ ꝓpt̃ mul-
ta alia. ¶ Ad 2m dico ꝙ reſpõſio ibidẽ data ẽ ſatis bo-
na quo ad h̃ qđ ponit ꝙ illud qđ deꝰ modo vult põt ꝓ
iſto nũc nõ velle. ⁊ ꝙ diuũ velle quod nũc ẽ reſpectu
alicuiꝰ futuri põt nõ eſſe nec vnq̃ʒ fuiſſe reſpectu illiꝰ
ſʒ ſp reſpectu ſui oppoſiti. niſi loquamur de nec̃cĩtate
imutabilitatis. q2 ſcʒ illud qđ ſemel voluit nõ põt de-
ſinere velle ꝓ mẽſura ꝓ q̃ voluit illud eſſe. ⁊ ſimiliter
talem nec̃cĩtatẽ cõcedo in deo reſpectu oĩuʒ futurorũ
ab eo volitoꝝ. ſimplicit̃ tñ poſſibile ẽ eũ nõ velle nec
voluiſſe talia futura. Et ad pͥmã huiꝰ improbationẽ
dico ꝙ rõ non valet. aliquid eñi dicit̃ ꝓuenire nec̃cio
ab aliq̃ cã nec̃cĩtate nãliter p̃cedente qñ illa cã poſita
⁊ ſufficienẽ diſpoſita ſꝫm oẽm realẽ diſpoſitionẽ poſi-
tiue ⁊ ꝑuatiue nõ eſt in ptãte cauſe qn agat ⁊ efficiat
illũ effectũ. conſtat aũt multas cãs ſecũdas eẽ tales
puta ignẽ ſolẽ ⁊ hꝫ. eſt etiã cõpoſſibile cãm ſecundã
iſto mõ cauſare ex nec̃cĩtate nãe. pͥmã cãm vͦo non ſic
cauſare. nec ẽ in ptãte alicuiꝰ inferioris ad illã cauſã
nec̃cĩtandã. nã poſito oĩ poſitiuo reali in diua volũta-
te adhuc ẽ poſſibile deũ nõ velle h̃ uel illud. ⁊ nõ cãre
h̃ aut illud. ⁊ iõ hñ ſtat effectũ ꝓuenire nec̃cio nec̃cĩtate

añtecedẽte a cã 2a ⁊ nõ a cã pͥma niſi nec̃cĩtate imutabi-
litatis ⁊ ſuppoſitiõis. q2. ſ. pͥma cã ẽ determinata ad hũc
effectũ ꝑ ſuã ſapiam ⁊ volũtatẽ. nõ ſtat effectum nõ
ſequi illo mõ q̃ preuolitũ ẽ ⁊ diſpoſitũ a pͥma cã illum
ſeq. vñ nec̃cĩtas nãlit̃ antecedẽs reſpcũ cauſe 2e nõ ar-
guit nec̃cĩtatẽ cõſimilẽ in cã pͥma ſed aliã nec̃cĩtatẽ no-
biliorẽ q̃ tñ ſtat cũ cõtingẽtia effectꝰ in ſe. Ad 2am im-
probationẽ dico ꝙ ſicut effectꝰ pñs ẽ neceſſariꝰ ne-
ceſſitate ſuppoſitiõis ⁊ imutabilitatis. ita etiã cã pͥma
cũ ꝓñc cauſat conſimili nec̃cĩtate. a q̃ tñ multũ diſtat
nec̃cĩtas nãlit̃ antecedẽs quã arguẽs fingit q̃ ſcʒ effe-
ctus ſic eueniet a cauſa ꝙ nõ eſt in cauſe 2e ptãte qn
eueniat. Ad 3am dico ꝙ diua volũtas reſpectu p̃teri-
torũ ⁊ preſentiũ nõ habet nec̃cĩtatẽ niſi ſuppoſitiõis ⁊
imutabilitatis. ⁊ conſimilẽ cõcedo reſpectu futurorũ
ut alias dictũ eſt. Ad 4am dicit̃ ſimiliter. Ad 5am dico
ꝙ licʒ non ſit in poteſtate cauſe 2e ꝙ pͥma cauſa uel
diuina voluntas ſic uel ſic cauſet uel velit. aut deter-
minetur ad hoc uel illud. tamen quia aliquis effectꝰ
non procedit a cauſa pͥma niſi ꝑ ſecũdã cauſam. iõ ſi
cauſa 2a nõ neceſſario determinet̃ ad talem effectũ
ꝓducendũ ſequit̃ a poſteriori cauſam pͥmã non ne-
ceſſario illum effectũ cauſare. ⁊ ideo cauſa 2a non ha-
bet in ſua poteſtate cauſalitatem cauſe pͥme. ſed eſt
illud ſine quo effectus non ſubijcit̃ cauſe pͥme q̃nqʒ
quia deus diſponit ſe non ꝓducturũ talem effectum
ſine cauſa 2a libere cauſante. ¶ Ad 3m principale dico
ꝙ ſolum probat ꝙ neceſſitas in cauſa 2a originatur
ex neceſſitate in cã pͥma exñte loquẽdo de neceſſi-
tate ſuppoſitionis ⁊ imutabilitatis qua ſolum neceſ-
ſarium eſt illud quod eſt eſſe. ut alias dictum eſt. ſed
argumentum deberet probare aliam neceſſitatẽ in
cauſa pͥma. ſcʒ neceſſitatem naturaliter anteceden-
tem que non eſt aliud q̃ʒ neceſſitas qua ſcʒ aliqua cã
ſic cauſat ꝙ nõ eſt in eius poteſtate non cauſare ſtan-
tibus omnibus realibus diſpoſitionibus que ſunt in
ea in ordine ad effectum. Et dico realibus ad remo-
uendum reſpectus rationis diuine voluntatis ad vo-
lita. ſi enim arguens velit habere ſolam neceſſitatem
ſuppoſitionis ⁊ imutabilitatis. non arguit cõtra nos
niſi verbaliter. conceditur enim tunc ꝙ omnis effe-
ctus eueniet neceſſario neceſſitate antecedente. q2
eueniet a cauſa qua poſita cum omnibus diſpoſitio-
nibus realibus ⁊ rationis. non eſt in poteſtate alicuiꝰ
cauſe pͥme uel 2e qn effectus eueniat. non enim ſtat
ꝙ velle diuinũ ſit reſpectus talis effectus ꝓ tali mẽ-
ſura qn ille effectus eueniat. ¶ Ad 4m dico ꝙ nulla
voluntas creata eſt liberior voluntate chriſti loquẽ-
do de libertate a peccato uel a coactione. ſed loquẽ-
do de libertate a neceſſitate falſũ eſt. quia ad multa
neceſſitatur volũtas cõpꝛehenſoris ⁊ beati ad q̃ non
neceſſitat̃ volũtas viatoris. ¶ Ad 5m dico ꝙ articu-
lus pariſienſis nõ petit niſi neceſſitatem imobilitatis
uꝉ ſuppoſitionis. uel neceſſitatem antecedentem illo
modo deſcriptam ſicut tetigi in ſolutione tertij. ⁊ hoc
in cõparatione ad pͥmam cauſam. ſed arguẽs aliud
vult. ſcʒ ꝙ omnis effectꝰ ſic proueniat nec̃cio a pͥma

causa q non est in potestate alicuius cause 2e qn ille effectus eueniat. quod negam⁹. ¶ Ad 6m dicitur q responsio ibi data est sufficiēs. Et ad primā iprobationem qua probat responsio esse falsa. dico q ɔña non valet. auctores enī volūt q ista ɔditionalis est necessaria: prima causa disponit hoc euenire. igit hoc eueniet. ⁊ similiter ista: hoc est futuꝝ respectu prime cause. igit eueniet. ⁊ ista: deus vult hoc esse futuꝝ. igit ita erit. non sic autē est de causis secūdis. imo stat aliquid esse futurū respectu cause 2e quod tñ nūq̄ erit. Ad 2am dico q ista conditionalis pōt verti in dubiū: si deus vult ita erit. uel ista: si hoc est futurū respectu prime cause. hoc erit. precipue apud egyptios qui ponebant diuinā volūtatē posse mutari precib⁹ ⁊ sacrificijs. Ad 3am dico q illa distinctio bene itellecta soluit dubiū. quia illi qui ponūt distinctionē de necessitate ɔñtis ⁊ ɔñe. intendūt duo dicere. Primū ē q ista conditionalis est vera: deus vult hoc. igit ita erit. ⁊ similiter: deus ita vult. igitur semp ita voluit ⁊ volet. nec potest desinere voluisse aut velle hoc volitū pro tali mensura. 2m est q simpliciter est possibile deum nūq̄ sic voluisse aut sic velle. ita q ista simul stāt: de⁹ sic voluit ⁊ potest nūq̄ sic voluisse. licꝫ impossibile sit eum desinere velle aut voluisse aut mutari de volēte in nolentē. ⁊ ideo bene stat q volitū a deo necessario eueniet respectu dei necessitate imutabilitatis. ⁊ contingenter eueniet absolute. necessario quidē respectu dei. quia veꝝ est q eueniet a deo ⁊ non potest transire de vero in falsū. nec desinere esse verū. ⁊ h̄ est necessitas imutabilitatis. contingenter autē eueniet absolute loquendo. quia non implicat contradictionē illud nō euenire. imo deus posset facere illud non euenire. ⁊ ideo necessitas imutabilitatis stat cū libertate arbitrij. Ad 4am dico q licꝫ sit facile intelligere necessitatē illius ɔñe: deus ꝓuidit hoc. igit hoc eueniet. non tñ tota resolutio stat in hoc. quia nō solū dicim⁹ ɔñam illam esse necessariā. imo añs eius esse necessariū necessitate imutabilitatis. quā nō omnes capiūt. de quoꝝ numero est arguens ut videt. talis enī necessitas est veritas indesinibilis quā tñ non esse nō repugnat ex terminis. Ad 5am dicit q licꝫ ista ɔña sit necessaria: deus preuidit chimeram esse. igit chimera erit. tñ añs ei⁹ nō ē necessariū necessitate imutabilitatis. vñ breuiter necessitas ɔñe hic capit ꝓut icludit necessitatē ɔñtis ⁊ veritatē añtis indesinibilē. Replice quas ipse facit ibidem non sūt ad ꝓpositū. ¶ Cū autē 2o loco arguens dicit responsionē esse incautam ⁊c̄. dico q satis cauta est. quia licꝫ ut dictum est non sit in potestate nostra añs illius ɔñe sicut in cā per quā est. tñ sicut in illo sine quo añs non erit verū. ⁊ ita ē de ɔñte. ¶ Cū aūt 3o dicit q ratiōibus suis nō potest responderi. falsum est. vñ conformiter ad predicta dico q licꝫ non sit in potestate alicuius cause 2e ponere absolutū diuine volitionis. tñ in potestate 2e cause ē respect⁹ rōnis quem habet ad aliquod obiectum volitum ponere nō sicut in potestate cause per quā. sꝫ sicut cause sine qua nō. si enī ego nō vadā ad ecclesiā hodie. nūq̄ diuina volūtas habuit respectū ad illud ire sicut ad suū volitū. Et hec de questione dicta sufficiāt. ⁊ ɔ̄sequenter de primo sententiarū.

Liber primus defensionū theologie diui doctoris Thome de aquino in primo sententiaꝝ edit⁹ per eximiū veritatis schole professorē fratrem Johannē Capreoli tholosanū ordinis ꝑdicatoꝝ anno domini millesimoquadringentesimonono quo legit sententias Parisius feliciter explicit. Impressus Venetijs per Octauianū Scotum Modoetiensem anno salutifere incarnationis M.cccc.lxxxiij.

a
vacat
Eximij
tune sūt
nem sui

b
quedam v̄bo nō
ri efficietur
bitus theologicus
scūs Tho.2ª2ᵉ

c
pendentiam
num igit̄
ctū ut dictū
lectus potest

d
fert a velle
uerit sentiens
bet esse f̄m
telligentia.plus

e
diū illud habet
finē f̄m q̄
natū ad finē
rationē.sed

f
tia clare visa
non remouet
prosecutione
Ad primū cōtra

g
lum.Si aliquo
bilia magis
cū conceptu
tellectū entis

h
quit cōcludere
nendū quod
sio sūt idem
gnificatam

i
tur ex
que est
bitu sciētifico
catam representat

k
dicta sūt
cidentalis
tia qua res
test nisi

l
citur p̄mo
dere a substātia
luntate appeti.
nem non

m
esse speciem
tie nec diffinitio
rum vnū
ne per se

n
ponitur
gure dictionis
mū.-potentia
tia dei

o
tentiā qua
ca dicit
ter dicat̄
bent ad inuicē

p
ginem que
tionis.quia
nit filio
gulas.z

q
ponūt ens
dit ratio
re q̄ ipsa
turalem

r
gento cyphus.
gradus
stinguit hūc
mo.vnde

s
luntate est
stinctionis
tione alteri⁹
quibus

t
lectus.z
ctionē ab
presentat
tinus modus

v
ctum est
li alicubi
eternus dicit̄
tate motus

x
bo cordis
ratio actiua
rare distinguūt̄
li⁹ cōstituerent̄

y
tio que
ter z argnitiue
rius uel
do z alterius

j
tatis dicit̄
mane
bus.sed
bita reddat̄

z
cedunt.
us etiā
ne ad aliud
sum est

3
re in eodem
¶ Ad 3ᵐ
tiones
ma sic

4
bile.dn̄a
fit.non
sura adequata
tur q̄ lic3

5
test indicare
beret quod
la tn̄ relatio
ra. Ista ꝯ

6
batione
sis partib⁹
cuse z p se
rit.numerare

7
tionem
ma p̄te
suppositorum
tio oritur

8
mus nisi
net ad
dit qn̄
malit̄ a v̄bo

9
ficat actionē
bem⁹ duas
de.vnde
re i p̄sona

10
petunt numeris
te nō q̄
ce.Est eni
rū eadem

ii
rogenee
cidens est
bitudinē
ilentus.

iz
trinsecum
tia.sed
sonis.uel
cti.z cum

i3
tas non
ales eiusdem
ud relatū.
cit scūs

i4
bet enim
cipiū actiuū
ctū.nō eni
ctorum vbi ē

i5
bet creature
cit q̄ illi
citer intelligi
mo que est

i6
menti.
quid.sed
tus q̄
tutem b.

17
cutio
tus et
terminationē
ciei.ita

18
stinatio passio
cam solū
dit.vnde
ter mūdanis

i9
na.f̄m
men q̄
quendo tūc
tia creandi

zo
ris.nam
am passiuam
titatem
torum celi

zi
di in pfectionib⁹
ne.5º q2
f̄m rationē
positum

zz
titatem.q2
uinus intellectus
tingentiam

CAPREOLI TOLOSANUS JOHANNES

LIBER PRIMUS DEFENSIONUM
TEOLOGIÆ DIVI DOCTORIS
THOMÆ DE AQUINO

1483